Gardo en la mas alta sphera
do el fuego nunca se mata
estoy preso do quien se ata
soltarse jamas espera
porque ay tan largo trecho
del agua al fuego q̃ me arde
q̃ bendra el socorro tarde
sere ya ceniza hecho

✠
BIBLIOTECA
DEL REAL MONASTERIO
DE HUERTA.
Núm.300.

Sig.t.ª Top.ª
Est. 73
Tab. 6
Núm. 10

R° 814.

Nicolai Nicoli Florētini philosophi medicique prestātissimi Sermo tertius de mēbris capitis.

Additus est index nunquam antea excusus copiosissimus.

BIBLIOTECA PROVINCIAL SORIA

Index Capitum

Ratia Salutatoris nostri finez imposui sermoni secundo: in quo determinaui de febribus: & speras in eiusdem salutatoris auxilio. Incipio sermonem tertium in quo pertractabo de dispositionibus membrorum capitis & dividam hunc sermonem in octo tractatus. In quorum primo tractabo de virtutibus animalibus. In secundo de dispositionibus membrorum animatorum. In tertio de anatomia & egritudinibus nuce & neruorum. In quarto de dispositionibus oculorum. In quinto de dispositionibus palpebrarum. In sexto de dispositionibus aurium. In septimo de dispositionibus narium. In octauo de dispositionibus oris & membrorum contentorum in eo.

Tractatus primus est de virtutibus animalibus & continet capitula.17.

Capim ꝑm De virtute animali sermone vniuersali. 3.
2 De virtute animali sensitiua in generali. 3.
3 De organis & instrumentis virtutum animalium exteriorum dictione vniuersali. 4.
4 De medijs quibus mediantibus sensibilia immutant sensitiua sensuum exteriorum. 5.
5 De sensu visus siue de virtute visiua. 5.
6 De sensu auditus. 7.
7 De sensu odoratus. 8.
8 De sensu gustus. 10.
9 De sensu tactus. 11.
10 De apprehensione sensuum exteriorum. 12.
11 De virtute sensitiua interiori dicta sensus cõis. 13.
12 De fantasia seu de virtute fantastica seu imaginatiua non cognitiua. 14.
13 De virtute cogitatiua extimatiua & imaginatiua. 14.
14 De virtute memoratiua & reminiscitiua. 15.
15 De effectibus qui proueniunt ex imaginatione. 16.
16 De somnijs. 17.
17 De virtute motiua voluntarie. 17.

Tractatus secundus est de dispositionibus membrorum animatorum in quo determinat de capite & continet summas quinq;. 17.

Summa prima de anotomia capitis & partium ipsum componentium & signis complexionum eius & causis & signis & curis egritudinum eius in generali & continet capitula.21.

Capitulum primum. De capite sermone vniuersali. 17.
2 De anatomia partium extrinsecarum capitis essentialium contentiuarum. 19.
3 De anatomia partium capitis contentiuarum principalium. 20.
4 De anatomia partium capitis contentiuarum non principalium sed annexarum. 22.
5 De egritudinibus que accidunt capiti .s. cerebro. 23.
6 De his a quibus sumuntur significationes dispositionum cerebri. 23.
7 De quantitate & figura capitis naturalibus & preter naturam. 23.
8 De signis complexionis temperate cerebri. 24.
9 De quibusdam generalibus premittendis ad cognitionem complexionũ distemperatarum cerebri. 25.
10 De signis complexionum cerebri distemperatarum simplicium. 25.
11 De signis complexionum compositarum distemperatarum cerebri naturalium. 26.
12 De signis male compositionis cerebri. 27.
13 De causis egritudinum cerebri in generali. 28.
14 De signis egritudinum cerebri in generali. 28.
15 De signis sumptis ex lesionibus operationum cerebri principalium. 28.
16 De signis sumptis a mẽbris cutis capitis & faciei. 29.
17 De significationibus sumptis a membris quibus cõmunicat cerebrum. 29.
18 De significationibus sumptis ex velocitate & tarditate passionis & ex iuuãtibus & nocentibus & ex dolore. 30.
19 De generali curatione egritudinum capitis per instrumentum diete. 31.
20 De generali curatione egritudinum capitis per instrumentum potionis. 31.
21 De generali cura egritudinũ capitis per chirurgiã. 29

Summa secunda de mala complexione cerebri in speciali & continet capitula.5.

Capim ꝑm De mala cõplexione cerebri in spãli. 35.
2 De speciali curatione malarum complexionum capitis. 36.
3 De grauitate capitis. 37.
4 De opilatione cerebri. 37
5 De magnitudine & paruitate cerebri. 37

Summa tertia tractatus secundi de dolore capitis & cõtinet capitula.20.

Capim ꝑm De dolore in vniuersali. 37.
2. De generali regimine curationis doloris. 42
3 De dolore capitis in generali. 47.
4 De cura doloris ex mala cõplexione sine materia. 46.
5 De signis & cura sode ex mala complexione cum materia. 48.
6 De cura doloris capitis per cõmunitatem. 51.
7 De dolore capitis propter vapores extrinsecos. 54.
8 De dolore capitis ex percussione casu vel obuiatione. 54.
9 De dolore capitis ex ebrietate. 54.
10 De cura sode ebrietatis. 58.
11 De soda proueniente propter coytum. 59.
12 De soda pueniente ex vigilijs & somno & alijs &c. 59.
13 De cura ex debilitate cerebri aut fortitudine sensus eius. 60.
14 De cura doloris capitis cretici. 60.
15 De dolore intercutaneo: de dolore complicato cuz reumatismo. 60.
16 De ouo seu galea. 61.
17 De emigranea. 61.
18 De soda cronica temporali. 52.
19 De debilitate cerebri. 63.
20 De superfluo sensu cerebri. 64.

Summa quarta de egritudinibus cerebri & pannniculorum eius: & continet decem capitula.

Capim ꝑm De apostemate cerebri in generali. 64.
2 De freneti. 65.
3 De apostemate calido substantie cerebri. 74
4 De lithargia. 75.
5 De apostemate aquoso siue de aqua in capite congregata. 79.
6 De apostematibus cerebri compositis. 80.
7 De congelatione. 82.
8 De subeth. 82.
9 De impotentia vigilandi. 85.
10 De sahara seu vigilia superflua. 85.

Summa quinta de lesionibus operationum cerebri: & continet capitula.14.

Capim ꝑm De lesionibus virtutum cerebri in generali. 87.
2 De permixtione rationis siue de lesione virtutis cogitatiue. 88.
3 De stoliditate & amentia. 90.

4 De corruptione imaginationis. 90.
5 De lesionibus operationū virtutis memorative. 90.
6 De mania. 92.
7 De melancolia. 94.
8 De cututub. 101.
9 De ylisehi siue hereos. 102.
10 De scotomia z vertigine. 103.
11 De alue z palpitatione. 106
12 De incubo. 107.
13 De epilepsia. 107
14 De apoplexia. 118.

Tractatus tertius de anotomia z egritudinib⁹ nuce z neruorum. z continet capitula 42.

Caplm p̄m De anatomia nuce. 122.
2 De anatomia neruorum. 123.
3 De egritudinibus nuce z neruorum in generali. 125.
4 De causis egritudinū nuce z neruorum in generali z signis earum. 125.
5 De cura egritudinū nuce z neruorū in generali. 126.
6 De paralysi. 129.
7 De spasmo. 134
8 De tetano. 142
9 De tremore. 145
10 De stupore. 148.
11 De tortura. 150.
12 De saltu z titillatione. 153.

Tractatus quartus de dispositionibus oculorum et continet capitula. 38.

Caplm p̄m De signis naturalium cōplexionum oculorū. 154
2 De egritudinibus eueniētib⁹ oculis in generali. 155.
3 De signis egritudinū oculorum in generali. 156.
4 De custodia sanitatis oculorum: z de iuuantibus z nocentibus oculis. 156.
5 De vniuersali curatione egritudinum oculorū. 158.
6 De obtalmia z causis z signis. 160.
7 De cura obtalmie non vere siue conturbationis z vacillationis. 163.
8 De cura obtalmie per dietam z alias res non naturales in generali. 163.
9 De cura obtalmie per potionem. 165.
10 De cura obtalmie per localia secundum diuersa tempora eius. 167.
11 De cura obtalmie calide in speciali. 169.
12 De cura obtalmie frigide in speciali. 169.
13 De cura obtalmie magne z vehementis. s. guardengi nominate: z de cura doloris ipsius oculi. 170.
14 De vesicis bothor z postulis oculi. 172.
15 De exituris z vlceribus oculorum z pustulis. 174
16 De ruptura cornee cum exitu vue. 175.
17 De sanie in oculo contenta: z duritie in ꝓtuctiua. 177.
18 De cancro in oculo. 177.
19 De augmento carnis lachrymalium z eius diminutione. 177.
20 De albedine siue albugine vel macula alba oculi. 178.
21 De sebel in oculo. 178.
22 De vngula. 179
23 De tarfati. 180.
24 De lachrymis. 180.
25 De strambositate. 181.
26 De eminentia siue exitu vel egressione oculi. 182.
27 De profundatione oculi. 183.
28 De coloribus oculi. 183.
29 De debilitate visus. 186.
30 De noctilopa. 191.
31 De haliar. 191.
32 De imaginationibus. 192.
33 De dilatione pupille dicta alinthisar. 194.
34 De constrictione pupille. 165.
35 De cataracta. 196.
36 De destructione visus. 198.
37 De diminutione radij. 199.
38 De luciditate z albedine apparente coram oculis propter niuem z similia. 199.

Tractatus quintus qui est de dispositionibus palpebrarum: z continet 14. capitula.

Caplm p̄m De pediculis palpebrarum. 199.
2 De fillac. 200.
3 De gesse. 200.
4 De grossitie palpebrarum z earum grauitate. 200.
5 De inuiscatione palpebrarum z mollificatione. 200.
6 De inuersatione palpebrarum. 201.
7 De pustulis z vlceribus palpebrarum. 201.
8 De scabie z pruritu palpebrarum. 201.
9 De multitudine palpitationis palpebrarum. 203.
10 De casu pilorum palpebrarum. 203.
11 De pilis palpebrarum inuersatis. 203.
12 De additione pilorum palpebrarum. 204.
13 De inuiscatione palpebrarum. 204
14 De liuore palpebrarum ex percussione. 204.

Tractatus sextus qui est de dispositionibus auris: z continet. 11. capitula.

Caplm p̄m De quibusdam quesitis circa auditum: z circa aures z solutionibus eorum: z conseruationis sanitatis aurium z auditus. 204
2 De nocumentis auditus. 204
3 De dolore auris. 206.
4 De apostemate auris. 207.
5 De vlceribus z pustulis z exitu sanguinis z saniei ab aure. 208.
6 De sorde aggregata in aure. 209.
7 De opilatione auris. 209.
8 De tinnitu z sibillo. 209.
9 De attritione auris seu conquassatione z pruritu z tremore ex magnis vocibus. 211.
10 De aqua ingrediente aurem: z alijs eandem ingrediētibus. 211.
11 De verme generato in aure: z alijs animalibus paruis intrantibus aurem. 212.

Tractatus septimus qui est de dispositionibus narium: z continet capitula. decem.

Caplm p̄m De lesione adoratus. 211.
2 De fluxu sanguinis narium. 213.
3 De catarro z coriza. 216.
4 De fetore nasi. 219.
5 De apostematibus z bothor z vlceribus nasi z fixuris z de attritione. 219.
6 De opilatione narium seu alchapsim. 220.
7 De polipo z emorroydibus z cancro nasi. 220.
8 De sternutatione z in fine ipsius capituli est de re extrinseca narem intrante. 221.
9 De exiccatione nasi. 223.
10 De pruritu in naso. 223.

Tractatus octauus qui est de dispositionibus oris z membrorum contentorum in eo: z continet capitula. 42.

Caplm p̄m De dispositionibus oris in generali z de postulis z bothor. 223.
2 De ranula. 223.
3 De vlceribus oris z alchola. 223.
4 De multitudine sputi z cursu saliue in somno. 224
5 De fetore oris. 224
9 De abscisione odoris horribilis comestor z vini. 225.
7 De remanentia oris aperti. 225.
8 De oscitationibus z alicibus 225.
9 De egritudinibus lingue in generali. 225.
10 De significationibus dispositionum lingue. 225.

Index

11 De generali curatione egritudinum lingue. 226.
12 De nocumentis gustus. 226.
13 De mollificatione lingue. 226.
14 De spasmo lingue. 227
15 De magnitudine lingue. 227
16 De abbreuiatione z longatione lingue. 227
17 De apostematibus lingue z pustulis eius. 227
18 De adustione z asperitate lingue. 228.
18 De fissuris lingue z oris. 228.
20 De electione lingue extra os. 228.
21 De nocumentis loquele. 228.
22 De apostematibus z pustulis labiorum. 228.
23 De fissuris labiorum. 229.
24 De vlceribus z emorroydibus labiorum. 229.
25 De tremore labij. 229.
26 De apostematibus gingiuarum z inflatione z grossitie z sanguinolentia earum. 229.
17 De vlceribus fissuris z excoriatione gingiuar. 229.
28 De augmento z diminutione gingiue. 230.
29 De mollificatione gingiue. 230.
30 De egritudinibus accidentibus dentibus. 231.
31 De conseruatione sanitatis dentium. 231.
32 De dolore dentium. 232.
33 De commotione dentium. 233.
34 De congelatione dentium z stupefactione. 233.
35 De perforatione z corrosione z fractione dentiū. 234.
36 De alteratione coloris dentium. 234
37 De facilitando ortum dentium in infantibus. 234
38 De eradicatione dentium. 234
39 De vermibus in dentibus. 235.
40 De stridore dentium. 235.
41 De elongatione dentium. 236.
42 De debilitate dentium. 239.

FINIS.

Index eorum que toto hoc volumine notatu digna preter cetera continentur

A

Er cōnaturalis auri quomodo sit imobilis: ꝛ semper moueatur. car.8.
Auditio est duplex. car.8
Attractio adoratiua propter vnaꝫ duarum rerum fuit data. car.9
A quo neruo procedant gustus ꝛ tactus in lingua. car.10
Alterātia in mala cōplexiōe frigida. car.47
Alterantia in mala complexione calida. car.47
Alterantia in mala complexione sicca. car.48
Ante euacuationē semp premittenda sunt digestiua ꝛ ptinuāda. c.51
Alterantia extrinseca in materia sanguinea. car.51
Alterantia extrinseca in materia colerica. car.51
Alterantia extrinseca in materia flegmatica. car.51
Alterantia extrinseca in materia melancholica. car.51
Alterantia extrinseca in materia mixta. car.51
Alterantia intrinsecus sumenda. car.51
Assueti vino minus inebriantur quam non assueti. car.56
Acetum non conuenit in hac soda. car.59
Ad superfluas vigilias. car.78
Ad agitationem superfluam eorum. car.74
Ad siccitatem ꝛ asperitatem lingue. car.74
Ad retentionem vrine eorum. car.74
Apoplesia: aut interficit: aut ad paralysim terminatur. car.120
Alie diuisiones de spasmo. car.135
Accidentia sunt aliquando causa spasmi. car.136
Album ē oui cū humiditate sua actuali desiccat moderate. c.176
Alia diuisio de viriditate vuee. car.185
Accidentia animē: somnus ꝛ vigilia. car.217
Apponenda cōmissure ex cerotis ꝛ alijs. car.218
Ad pustulas lingue. car.227

B

Borax valet in omni dolore dentis. car.233

C

Colorum diuersitas vnde prouēniat. car.5
Colores de nocte: ꝛ in obscuro non sunt nisi in potentia. car.5
Cogitatiua ſm A. seruit extimatiue: sed ſm Ar. est eadem virtus. car.14
Cerebrū anterius mollius ēst: posterius vero durius. car.20
Cerebrum sequitur motum lune. car.21
Cerebrum non habet sensum in actu. car.21
Cañ. in signis complexionum. car.27
Communitas membrorum ad cerebrum in nocumento potest esse mediantibus vaporib⁹ aut mediantibus humoribus. c.30
Cañ. in cognoscendo q̄ sit primum patiens an cerebrum: an membrum cōmunicans. car.30
Cura in mala complexione frigida pura: aut cū materia. c.36
Cura male complexionis sicce pure: aut cum materia. car.36
Cura male cōplexionis humide pure: aut cū materia. car.36
Cura male cōplexionis calide ꝛ sicce pure: aut cū materia. c.36
Cura frigide ꝛ sicce pure: aut cum materia. car.36
Cause doloris q̄ sunt cāe retētionis mēbri a dispōne nāli. c.38
Cause solutionis cōtinui: ꝛ male ꝓportionis: q̄ dolorē causant. c.39
Cause doloris quedam sunt extrinsece: quedam intrinsece. c.39
Cōmunitas absoluta. car.41
Cōmunitas non absoluta. car.41
Cōitas absoluta qñq; perducit ad non absolutam ꝛ qñ. car.41
Cura doloris ab alijs humoribus preter sanguinem. car.43
Cura doloris a ventositate. car.43
Cañ. in exhibitione narcoticorum. car.43
Corpora preparata ad sodam: que sint. car.45
Conferentia dolori capitis a proprietate. car.46
Cura facti a mala complexione frigida. car.46
Cura doloris capitis facti a mala complexione calida. c.47
Cura doloris capitis facti a mala complexione sicca. c.47
Cura facti a mala complexione humida. car.47
Cibi conuenientes in soda a mala complexione debent habere quinq; conditiones. car.47
Cura sode a mala complexione cum materia. car.50
Cura sode pulsatiue. car.51
Cura sode opilatiue ꝛ apostemose. car.51
Conferentia a proprietate in soda. car.51
Cura sode vaporose siue ventose. car.51
Cura sode p cōitatem ad totam. car.52
Cura sode accidentis in febribus hꝫ quatuor intentiones. c.52
Cura sode p cōitatem ad membra in vniuersali habet similiter quatuor intentiones. car.52
Cura sode remanētis post rectificationē mēbri mādātis. car.52
Cura sode remanentis post febrem. car.52
Cura sode p cōitatem ad stomachum. car.53
Cura sode p cōmunitatē epatis. car.53
Cura sode cōmunitate splenis: renum: matricis: mirach: ꝛ partum pectoris. car.53
Cura sode cōitate mēbrorum exteriorum. car.53
Cura sode facte a ventis. car.54
Cura sode facte ab odoribus. car.54
Crapula. car.55
Cura per potionem. car.58
Cura p potionem quatuor habet intentiones. car.71
Cōditiones quatuor obseruāde in hac flobothomia. car.71
Cura facte ex potu vini. car.132
Cura spasmi humidi p dietam. car.140
Cura facti a potu aque niuis: ꝛ a multis alijs causis. car.148
Cura facte a percussione vel casu. car.163
Cura facte a frigore extrinseco. car.163
Cura facte a scabie ꝛ frictione. car.163
Cura facte a fole: fumo: ꝛ puluere. car.163
Cura facte a colera adustione ꝛ corrosione faciente. car.169
Cura obtalmie inueterate ꝛ exiccate. car.170
Cautele tres in administratione narcoticorum. car.171
Cerebrum est principium lachrimarum. car.180
Cura imaginationum aquam portendentium. car.194
Cura confirmate cum instrumento. car.197
Cura complicate cum alijs egritudinibus oculi. car.202
Cura vniuersalis nocumenti auris. car.205
Cura particularis. car.205
Cura apostematis calidi. car.207
Cura apostematis frigidi. car.208
Correctio accidentium vlceris. car.209
Cura exitus saniei absq; vlcere. car.209
Cura exitus sanguinis ab aure. car.209
Cura facti ab acuitate sensus. car.210
Cura facti propter crisim. car.210
Cura facti in conualescentibus. car.210
Cura per potionem in facto ab humore grosso. car.210
Cum fit caput purgium implendum est os aqua. car.211
Cura preseruatiua. Cura de dieta. car.213
Cura in fluxu facto propter rupturā arteriaꝝ cerebri. car.213
Catarrus: coriza: brancus: non proprie sunt egritudines: sed accidentia: ꝛ aliquando cause. car.216
Causa catarri est duplex intrinseca: ꝛ extrinseca. car.216
Cura catarri. car.216
Correctio accidentium ꝛ pseruatio mēbroꝝ a nocumētis. c.219
Cura antiquorum. car.220
Cura vlcerum siccorum facientium escaram. car.220
Cura humidorum. car.220
Cura vlcerum cum dolore. car.220
Cura vlcerum recentium. car.220
Cura vlcerum dulcium siue non malorum. car.220
Cura alcola maligni: siue herpeti: siue corrosiui. car.224
Cura alcola flegmatica. car.224

Index

Cura melencolici ibidem.
Cura facte a stomacho: prima intētio materiā euacuat. car.224
Secunda ⁊ tertia intentio. ibidem.
Cura vlcerum puroꝝ. s. sine putridine: ⁊ pfunditate. car.230
Cura vlcerum putridoꝝ sine profunditate. car.230
Cura vlcerum profundorum: siue fistuloſoꝝ. car.230
Cura vlcerum canceroſoꝝ ⁊ herpeticoꝝ. car.230
Cura dentiꝝ facti a mala complexione sine materia. car.232
Cura facti a materia calida. car.232
Cura facti a materia frigida. car.233
Cura mendoſa. car.233
Cura facte a siccitate. car.234
Cura facte a percussione. car.234

D

De medio visionis. car.5
De obiecto sensus visus car.5
Diffinitio visionis. car.6
De virtute auditiua. car.7
De organo eius. car.7
De modis eius. car.7
De obiecto eius. car.7
De causa soni reflexi qui auditur in ecchon. car.8
De organo virtutis olfatiue. car.8
De differentijs ⁊ speciebus odorabilium. car.9
De instrumento gustus. ca.11
De medio eius. car.11
De obiecto eius car.11
De instrumento siue organo tactus. car.11
De obiecto tactus. car.12
De necessitate sensus cōis. car.13
Differentia inter fantasiam ⁊ opinionem. car.14
Differentiā inter extimationē ⁊ fantasticā: ⁊ imaginatiuā car.15
Differentia inter hominem ⁊ bruta quo ad appetitum. car.17
De obiecto virtutis motiue. car.17
De instrumento virtutis defideratiue. car.18
De modo quo fit motus. car.18
De organo virtutis motiue. car.18
De dignitate capitis inter cetera membra. car.18
De situ capitis ⁊ causa eius. car.18
De diuisione capitis in partes essentiales. car.19
De diuisione capitis in partes accidentales. car.19
De complexione capitis. De cute. car.19
De gingia matre. De craneo. car.19
De vilitate pie matris ⁊ dure. car.20
De osse basillarum. car.20
De cerebro ⁊ eius substantia ⁊ partibus. car.20
De velamine distinguente partes siue ventriculos cerebri: ⁊ de ipsis ventriculis. car.20
De numero ventriculoꝝ. car.21
De magnitudine ⁊ paruitate ventriculoꝝ. car.21
De figura cerebri. car.21
De diuisionibus siue anfractu ositatibus cerebri. car.21
De complexione cerebri. car.21
De motu cerebri. car.21
De conario: siue aden: siue glandula. car.22
De verme ⁊ coxis. car.22
De venis in quibus fit decoctio spiritus animalis. car.22
De rethe in summitate palati. car.22
De locis expurgationum superfluitatum cerebri. car.22
De quantitate ⁊ causis eius. car.23
De figuris ⁊ causis earum. car.23
De magnitudine ⁊ paruitate capitis. car.23
De signis sumptis a dispositione capitis. car.24
De signis sumptis a capillis. car.24
De signis sumptis ab opationibus sensuū extrinsecoꝝ. car.24
De signis sumptis ab operationibus motiuis. car.24
De signis sumptis ab operationibus sensuuz interioꝝ. car.24
De signis sumptis ab operationibus naturalibꝰ cerebri. car.25
De signis sumptis ab extrinsecus occurrentibus. car.25
De signis sūptis ex lesione opationū virtutū interioꝝ. car.28
De signis sumptis ex lesione opationū sensuū exterioruz. car.28
De signis sumptis ex lesione operationis motiue. car.28
De signis sumptis ex lesione opationū virtutū naturaliū car.29
De signis sumptis a tactu. car.29
De signis sumptis a somno ⁊ vigilia. car.29
De signis sumptis a somnijs. car.29
De signis sumptis ab vlceribus ⁊ apostematibus cutis capitis: a collo: ab amigd. a lingua: a facie: ab oculis. car.29
De signis facti cōmunitate stomachi. car.30
De signis facti cōmunitate epatis. car.30
De signis facti cōmunitate matricis. car.30
De signis sumptis ex velocitate ⁊ tarditate passionis. car.30
De signis sumptis a iuuantibus ⁊ nocentibus. car.30
De nocentibus cerebro. car.31
De conferentibus cerebro. car.31
De alteratione mole cōplexionis: que est prima intentio. car.31
De euacuatione materie que est secunda intentio. car.31
De flobothomia. car.31
De euacuatione ⁊ digestione alioruz humorū a sanguine. car.32
De digestione materie colerice. car.32
De digestione materierum flegmatice ⁊ melancholice. car.32
De euacuationibus particularibus capitis. car.33
De gargarismatibus. car.33
De caput purgijs. car.34
De sternutatoruijs. car.34
De odoramentis. car.34
De masticatoruijs. car.34
De alijs localibus: ⁊ emplastris ⁊ lenitionibus ⁊c. car.34
De diuersione materierum: que est tertia intentio. car.34
De correctione accidentium: que est quarta intentio. car.35
Dieta in mala complexione calida pura: aut cū materia. car.36
Delitia quid sit. car.37
Dolor oppositus delitie sumitur large ⁊ stricte. car.37
Delitie ⁊ dolor possunt attribui anime ⁊ corpori: ⁊ etiam cuilibet sensui. car.37
Dolor spiritualis ⁊ materialis ⁊ similiter delitia possunt simul in eodem organo coniungi. car.38
Doloris ⁊ delitie due sunt cause in genere. car.38
Dolor potest considerari dupliciter. car.39
Dolor aliquo mō non dz dici ex toto genere ꝑter nām. car.40
Distinctio siue diuisio modoꝝ siue specierum accidentalium doloris multifariam summitur. car.41
Doloꝛem alium doloꝛem denigrare quo intelligitur. car.41
Dolor neruorum extensus est ⁊ profundus. car.42
Dolor non est multum tolerandus quin sedetur etiam per narcotica propter virtutem. car.43
Dolor capitis multa sortitur nomina ſm diuersitatem partium capitis quas occupat. car.44
Dolor capitis quid sit: ⁊ de eius diuisione. car.44
Dolor capitis alius p ꝓprietatē est: alius p cōitatem. car.44
Digestiua materie colerice. car.50
Digestiua materie melancholice. De localibus. car.50
De flobothomia ⁊ euacuatione. car.55
Diuersitas vinorum magis inebriat q̄z vnum solum: ⁊ similiter sumptum cum quibusdam medicinis. car.52
Diffinitio emigranee. car.62
De alteratione complexionis cerebri ⁊ alioꝝ mēbroꝝ. car.62
De rubificatiuis. car.62
De cura per chyrurgiam. car.62
De euacuatione ⁊ diuersione matricis eorum. car.63
De correctione accidentium. car.63
Diffinitio debilitatis cerebri. car.64
De diuisione eius. car.64
Differentia inter birsen ⁊ sirsen. car.65
De frenesis permutatione. car.66
De exhibitione aque ordei cum oximelle. car.70

Index

De cibo ꝛ potu in ſanguinea. car.71
De cibo ꝛ potu in colerica. car.71
De cibo ꝛ potu conualeſcentium a freneſi. car.71
De flobothomia vene frontis. car.71
De flobothomia vene naſi ꝛ appoſitione ſanguiſugarum. car.72
De prouocatione emorroidarum ꝛ menſtruorum. car.72
De ſolutione ventris. car.72
De vomitu. car.72
De digeſtione materie. car.72
De diuerſione materie, ꝛ eſt ſecunda intentio. car.72
De localibus ꝛ eſt tertia intentio. car.73
De localibus in ſanguinea aut colerica differenter applicandis ꝛ etiam de intrinſecis dandis. car.73
De localibus in declinatione applicandis. car.73
De correctione accidentium ꝛ eſt quarta intentio. car.73
De ſibace ſiue apoſtemate demoniaco. car.74
De nominibus apoſtematis cerebri. car.80
De eſſentia eius. car.80
De ſpeciebus eius. car.80
Diffinitio ſubeth. ꝛ de cauſis eius. car.83
Dieta in facta a ſiccitate ſola aut frigiditate coniuncta. car.92
De cauſis melancolie facte per proprietatem. car.94
De cauſis melancolie facte per communitatem que dicitur miracialis. car.95
Digeſtio facta a materia flegmatica per proprietatem. car.115
De ſpuma ꝛ cauſis eius circa os generata, ꝛ in ſanis, ꝛ in agris carte. 118.
Differentia inter apopleſiam ꝛ ſubeth. car.120
De operationibus neruorum, ꝛ eorum iuuamentis. car.123
De febre ſuperueniente, ꝛ de eius prouocatione: an ſit vtilis. carte. 128
De confortatione cerebri: que eſt quinta intentio. car.129
De diuiſione ſiue ſpeciebus paralyſis. car.129
De euacuatione materie que eſt ſecunda intentio. car.133
De vomitu ibidem.
De prouocatione vrine ibidem.
De diuerſione materie que eſt tertia intentio. car.133
De alteratione male complexionis que eſt quarta intentio. carte. 133
De cauſis ſpaſmi de inanitione. car.135.
Differentia inter curam ſpaſmi: ꝛ curam paralyſis. car.141
De cauſis aliarum ſpecierum thetani. car.143
De cauſis ex parte virtutis: ꝛ inſtrumenti ſimul. car.146
De alteratione diſcraſie: reſolutione: ꝛ confortatione. car.148
De cauſis ex parte virtutis. car.148
De cauſis ex parte inſtrumenti. car.148
De cauſis primitiuis. car.148
De accidentibus. car.148
De coniunctis. car.148
De ſpeciebus ꝛ differentijs ſupone. car.149
De euacuatione. car.149
De diuerſione. car.149
De alteratione ꝛ confortatione. car.149
De cauſis. car.149
De alteratione diſcraſie. car.151
De ſignificationibus ex diſpoſitione paſſionum oculi ſumptis. carte. 155.
De operationibus ꝛ motu. car.157
De ſomno ꝛ vigilia. car.157
De iuuantibus ex parte dicte. car.157
De cibis. car.157
De medicinis ſimplicibus. car.158
De medicinis compoſitis. car.158
De valentibus a proprietate. car.158
De ſolutione ventris. car.159
De diuerſione materie. car.159
De obtalmia non vera: que dicitur conturbatio: ſiue vacillatio. carte. 160.
De obtalmia vera que eſt apoſtema ꝛc. car.161
De ſpeciebus eius ex parte complexionis vel ſimplicitatis eius. carte. 161.
De ſpeciebus obtalmie ex parte materie. car.161
De ſpeciebus ex parte modi fiendi eius. car.161
De ſpeciebus ex parte periodicationis eius. car.161
De ſpeciebus ex parte quantitatis eius. car.161
De ſpeciebus ex parte qualitatis eius. car.161
De ſpeciebus ex parte malitie: ꝛ benignitate eius. car.161
De ſpeciebus ex parte accidentium eius. car.161
De ſpeciebus ex parte modi terminationis eius. car.162
De lachrimis in obtalmia. car.162
De aere lumine ꝛ coloribus. car.164
De accidentibus anime. car.164
De capillis ꝛ pilis tondendis. car.164
De motu ꝛ quiete. car.164
De balneo. car.164
De diuerſione materie. car.165
De inciſione arteriarum: ꝛ venarum poſt aures. car.166
De cura obtalmie in principio. car.167
De lacte ꝛ albumine oui: ꝛ de eorum comparatione ad inuicem. carte. 167
De modo ſuccurrendi nocumento narcoticorum. car.172
De ſpeciebus vlcerum cornee: que ſunt ſeptem. car.173
De cauſis colorum vlcerum oculi. car.174
De mundificatione ꝛ conſolidatione vlceris poſt eruptionē ꝛc. carte. 176
De cirurgia ſiue manuali operatione. car.179
De ſpeciebus ſiue modis eius. car.180
De digeſtione materie: que eſt prima intentio. car.181
De adminiſtratione conſtringentium lachrimas: que eſt tertia intentio. car.181
De diuerſione materie: que eſt quarta intentio. car.181
De nominibus colorum oculis diuerſificatis apud auctores. carte. 183
Diuerſitas colorum oculorum eſt: aut ex parte humorum: aut tunicarum: aut ſpirituum. car.183
De cauſis diuerſitatis colorum oculi ex parte humorū. car.183
De cauſis diuerſitatis colorum ex parte tunicarum. car.184
De cauſis viriditatis oculi. car.184
De cauſis debilitatis viſus ex parte humorum oculi. car.187
Difficile eſt va de cognoſcere debilitatem viſus ex parte tunicarum ꝛ humorum intrinſecorum oculi. car.189
De ſignis ex parte cornee: vuee: vel albuginei. car.189.
De euacuatione per gargariſmata: ſternutationes ꝛ caputpurgia. car.190
De loco cataracte. car.196
De modis ſiue ſpeciebus cataracte. car.196
De localibus adminiſtrandis. car.197
De poſita cataracta quid faciendum. car.198
De cauſis gutte ſerene. car.198
De cauſis cecitatis. car.198
De carne ſuperflua nata in interiori palpebrarum. car.203
De conſeruatione ſanitatis auris ꝛ auditus. car.204
De egritudinibus aurium. car.204
Differentia inter ſurditatem ꝛ tarren. car.204
De digeſtione ꝛ euacuatione: ꝛ diuerſione mentis. car.208
De mundificatione ꝛ abſterſione in vlcere recenti. car.208
De mundificatione ꝛ abſterſione in vlcere antiquo. car.208
De exiccatione ꝛ conſolidatione in vlcere recenti. car.208
Dieta in omnibus alijs ſpeciebus preter dictas. car.210
De cura fluxus non cretici. car.213
De diuerſione ad oppoſitum. car.214
De clauſione viarum per quas tranſit ſanguis. car.214
De adminiſtratione localium. car.214
De formis medicinarum localium. car.214
De medicinis glutinatiuis. car.214
De medicinis ſtipticis. car.214

De medicinis

De medicinis infrigidatiuis. car.214
De medicinis cauterizatiuis. car.214
De medicinis valentibus a proprietate. car.214
De precantationibus. car.215
De licinijs. car.215
De pulueribus. car.215
De emplastris linimentis ꝛ embrocis. car.215
De prouocatione fluxus sanguinis narium. car.215
Digestio materie in catarro calido. car.217
Digestio materie in catarro frigido. car.217
De cura catarri per chirurgiaz. car.219
De fissuris nasi. car.220
De attritione eius. car.220
De fissuris ꝛ cancro. car.220
Differentia inter emorroydem ꝛ cancrum. car.220
De iuuamentis sternutationis. car.222
De prouocantibus sternutationem. car.222
De nocumento sternutationis. car.222
De sedantibus sternutationem. car.222
De pustulis. car.223
De mollificatione lingue. car.226
De causis ibidem.
De signis. ibidem
De cura. ibidem
De euacuatione materia que est prima intentio. car.226
De diuersione que est secunda intentio. car.226
De exiccatione materie per partem oppositam que est tertia intentio. car.226
De exiccatione materie linguer que est quarta intentio. car.226
De tumore gingiuarum. car.229
De generatione carnis post mundificationem horum vlcerum. car.230
De consolidatione. ibidem
De fissuris ꝛ excoriatione gingiuarum. car.236
De signis complexionis dentium. car.231
De melle. car.231
De formis medicinarum dentalium. car.232
De aceto. car.232
De dolore dentium. car.232
De euacuatione materie que est prima intentio. car.232
De diuersione materie secunda intentio. car.232
De prohibitione fluxus materie tertia intentio. ibidem
De cura particulari que per localia fit. car.232
De ponendis super dentes car.233
De fumigationibus: emplastris: ꝛ huiusmodi. car.233
De cauterizatione dentis. car.233
De comotione dentium. car.233
De cura. car.234
De extractione cum ferro. car.235
De tractione cum medicinis. car.235

E

Ex bonitate tactus arguitur perfectio complexionis. car.11
Ex perfectione sensuum exteriorum non arguitur super bonitate intellectus. car.11
Euaporatio in sedando dolorem est multiplex. car.43
Euacuatio in materia sanguinea. car.50
Euacuatio in materia colerica. car.50
Euacuatio in materia flegmatica. car.50
Euacuatio in materia melancholica. car.51
Euacuatio in materia mixta. car.51
Euacuationes particulares a capite per gargarismata ꝛ masticatoria. car.51
Ebrietas. car.55
Ebrietas semel aut bis in mense facta non nocet. car.56
Ebrietas primo apparet in lingua: deinde in alys mẽbris. c.57
Ebrij diuersa incurrunt accidentia secundum diuersitatem cõplexionum. car.57
Euocatio materie flegmatice. car.115

F

Forme comprehense habent tres ordines. car.4
Fortitudo sensuum penes duo attenditur. car.12
Febris dolorem frigidum sedat. car.44
Flobotomia quando conueniat in dolore capitis a materia colerica. car.50
Flobotomia quando conueniat ꝛ quando non. car.61
Flobotomia conuenit in omni soda temporali. car.63
Frenesis quinq; modis diuersificatur. car.65
Frenesis non vere nouem sunt modi. car.65
Frenesis an sit apostema cerebri vel panniculorum eius. car.65
Frenesis est apostema calidum essentialiter. car.65
Frenesis diuersificatur in species secundum diuersitatem loci in quo accidit. car.65
Frenesis diuersificatur in species secundum diuersitatem materie ex qua fit. car.65
frenesis: malitia maior vel minor ex multis considerari potest. car. 66
frenesis multis modis terminatur. car.66
febris in apoplesia est vtilis, nisi sit ex apostemate. car.122
fuga propter dolorem est duplex. car.143

G

Gustus est duplex. car.10
Gargarismata in quatuor casibus sunt suspecta. car.33
Gesse est duplex. s. coniunctiue ꝛ palpebraruz. car.200

H

Homo inter animalia praue odorat. car.9
Homo multum deficit in scientia de odoribus: quamuis melius alijs animalibus de ipsis distinguat. car.10
Homo certiorem habet gustum ceteris animalibus. car.11

I

Instrumentum est duplex. car.4
Instrumentuz que requirat ad hoc vt sit idoneum anime ad operationes. car.4
Instrumenta anime sunt multiplicia. car.4
Instrumentum odoratus duplicem habet partem. car.9
De medio eius. ibidem.
De obiecto eius. ibidem.
Inter sensus exteriores odoratus tenet quasi medium. car 9
Iudicium extimatiue differt a iudicio intellectus: ꝛ qũo. car.14
Imaginatio est causa effectus realis etiã in exterioribus. car.16
In qualibet operatione tria considerantur: ꝑm que lesio attendi tur in operatione. car.28
In mala complexione. car.42
In mala complexione cũ materia. ꝛ primo cũ sanguine. car.42
Inducentia dolorem capitis. car.46
In q̃ etate citius fiat ebrietas. ꝛ in q̃ citius fiat eius solutio. c.56
In nullo dolore cretico: maxime ī die cretica aliquid apponatur nisi coacte ꝛc. car.60
Intueri solem apertis oculis prouocat sternutationem. car.60
In apostematibus frigidis in principio, car.65
In augmento. car.65
In statu. car.65
In declinatione vtriusq;. car.65
In quo tempore frenesis conueniat flobotomia: ꝛ in qua specie. car.71
In tyetano dolor est vehemens: sed in spasmo de inanitione nõ est dolor: nisi patiens. car.144
In virtute visiua duplex quantitas consideratur. car.154
In medicina oculi nulla penitus debet esse asperitas. car.160
In quibus regionibus: ꝛ aeris constitutionibus magis fiat obtalmia. car.162
In colerica pura etiam separata a sanguine competit flobotomia. car.169
In statu ꝛ declinatione. car.170
In vngula grossa medicine parum prosunt. car.179
In facta a siccitate tunice oculi. car.190

In mala complexione calida. car.205
In mala complexione frigida. car.205
In quo latere fienda sit flobothomia. car.208
In facto a ventositate grossa ⁊ ab humore grosso. car.210
In cretico. car.213
In qua complexione ⁊ quo tempore plus accidit catarrus. c.216
Intentio euacuationis catarri. car.217
Intentio diuersionis eius. car.218
Intentio prohibitionis fluxus. car.218
In facto propter putrefactionē humorū in parte capitis. c.219
In facto ex pte stomaci: ⁊ aliox mēbrorū inferiorū. car.219
In facta causa gingiue. car.225
In facta propter putredinem dentis. car.225

L

Latitudo obiecti adequat sibi potētiā in tota latitudine sua. car.10
Lesio in stomaco non semper significat dolorem capitis esse per cōitatem stomaci. car.49
Lambēda ⁊ deglutienda propter catarrum. car.219

M

Medicus vt medicus non habet considerare virtutē extimatiuam. car.15
Motus spiritus animalis in cerebro est duplex. car.15
Memoria tripliciter sumitur. car.15
Memoria differt a memorari. car.15
Memoria prout est cōseruatiua speciex nō est cognoscitiua. c.16
Memoratiua ⁊ fantastica conueniunt ⁊ differunt. car.16
Motus ab anima procedens est duplex. car.18
Motus in animalibus quadruplex reperitur. car.18
Male figure capitis possunt distingui dupliciter. car.23
Mulieres citius ebrietatē incurrunt q̄z viri. car.56
Medietati medulle potest accidere nocumentum: alia remanente illesa. car.125
Modi denudationis vngule sunt tres. car.180

N

Narcotica sunt administranda vbi dolor non sedat: ⁊ cūe. car.51
Natura adiuuari debet in crisi diminuta eodem die: imo eadez hora. car.60
Nocumenta odoratus fiunt quatuor modis. car.212

O

Odor est cibus anime. car.10
Opinari quid sit. car.15
Operatio extimatiue est duplex. car.15
Omnes quatuor prime qualitates possunt esse causa doloris: sm tamen aliquos non. car.39
Oxirodinum qūo fieri debeat ⁊ cum quo oleo. car.47
Odorifera ledunt sanos: sed curant infirmos. car.54
Oleum rosa non conuenit nisi ascendentibus vaporibus. c.58
Operationem in sensibus esse corruptam potest intelligi dupliciter. car.87
Obtalmia per viam defluxus: vt plurimum fit a sanguine ꝓpter quatuor causas. car.161
Obtalmia per viam congestionis plurimū fit a mā frigida. c.161
Oculi prius in creatione formantur: ⁊ vltimo cōplentur. car.183
Omnis catarrus absolute est subtilis. car.116
Odorabilia propter catarrum. car.218
Octo res obseruande sunt ad conseruationem dentium. car.231

P

Per sensum animal differt a planta. car.4
Potio in mala complexione calida. car.36
Priuatio fluxus humiditatum a naribus non semper est ꝓpter priuationem materierum in capite. car.48
Propter quid ebrij vehementem rigorem ⁊ frigiditatem: ⁊ pleuresim: ⁊ egritudines cerebri: ⁊ neruorū facile incurrunt. c.56
Propter quid ebrij balbutiunt. car.57
Propter quid ebrij a sole calefacti gaudēt. car.57
Propter quid ebrij semper sunt lachrimabiles. car.57
Propter quid adolescentes inebriati mingunt magis q̄z pueri senes ⁊ iuuenes. car.57
Propter quidin vehementer ebrijs non fit somnus. car.57
Propter quid vehementer ebrij non insaniunt parum autem ebrij sic. car.57
Propter quid ebrijs omnia in girum ferri videntur. car.57
Propter quid vnum ebrijs videtur multa. car.57
Propter qd pax ebrij salsas. ⁊ malas aquas: magis sentiāt. c.57
Propter qd caulis soluit crapulā: ⁊ eius effectū remouet. c.57
Pulli columbini conueniunt lz sint calidi. car.59
Prima intentio materiam euacuat ⁊ diuertit. car.61
Prima intentio est de euacuatione ⁊ primo de flobotomia. c.71
Possibile est sensuz auferri remanente motu ⁊ econtra. c.125
Paralysis dupliciter dicitur. car.129
Paralysis aliquando significat morbum: aliquando accidens morbi: ⁊ vtroq; modo diffinita reperitur. car.129
Pueri facilius incurrunt spasmum. car.137
Propter quid plorantes lachrumas calidas emittunt: ridentes autem frigidas. car.181
Propter quid vno oculo clauso rectius videtur. car.188
Propter quid obtuse videntes scribunt literas paruas. c.188
Propter quid homines magis a natiuitate auditu priuentur q̄z alijs sensibus. car.204
Propter quid surdi a natiuitate imo ⁊ surdastri ex tempore loquuntur per nares. car.204
Propter qd audibilia melius est audire ī nocte q̄z in die. c.204
Propter qd extrema carnosa auriū quando verecūdamur plus facie rubent. car.204
Propter qd natantibus in mari franguntur aures. car.204
Propter quid sordicies aurium est amara. car.204
Propter quid scalpentes aut fricantes aures tussiunt. car.204
Propter qd iter aialia soli hoi accidit fluxꝰ sanguis narīū. c.212
Propter quid sternutationem augurium putamus. c.221
Propter qd sternutatiōes a media nocte vsq; ad meridiem non sunt laudabiles. car.221
Propter quid inter animalia homo maxime sternutat. car.221.
Propter quid homines sternutant bis vt frequenter. car.221
Propter qd versus solem aspicientes sternutant. car.221
Propt qd senes sternutāt difficulr: ⁊ magis laboriose alijs. c.221
Propter qd sternutatio nō fit ī dormiēntibꝰ: lz vigilātibus. c.221
Propter qd hoīes respirāt ex ore calidum ⁊ frigidū. car.223
Propter quid ora ieiunantium plus fetent: comedentium autē sobrie ora non fetent. car.224
Propter quid ossitans aures non scalpit dum ossitat. car.225
Propter quid nulli aialiū lingua est pinguis. car.225
Propter qd lingue sunt significatiue multorum. car.226
Propter qd lingua nō pcipit saporem dulcem. car.226
Propter quid labia q̄nq; maxime titillantur. car.229
Propter quid dentes carnibus magis sentiunt frigus. car.231
Propter quid dentes magis sentiunt frigus q̄z calidum. c.231

Q

Qūo sensuum exteriorū: vnus dicat materialior alio. c.4
Quis sensus plus conferat ad scientiam. car.4
Que sint insita virtutis animalis. car.4
Que elementa predominentur in organis sensuum. car.4
Qui sensus indigeant medio extrinseco: ⁊ qui non. car.5
Que pars oculi sit principalior in visione. car.5
Qūo in oculo sit lux naturalis. car.6
Que sit causa efficiens soni. car.7
Que sit causa materialis soni. car.7
Que sit causa formalis. car.7
Que sit causa finalis. car.8
Quomodo fiat auditus. car.8
Quomodo gustus est quidam tactus. car.10
Quinq; conclusiones Thome de florentia. car.13
Quod fātasia ⁊ sensus cōis differūt: lz scōz aliquos sint idē. c.14
Quid sit memoratiua: ⁊ quid reminiscitiua. car.16
Quare alicuius recordamur etiam si nolimus. car.16
Qūo virtus memoratiua est imaterialior cogitatiua. car.16

Index

Quatuor operationes attribute posteriori vētriculo cerebri. c.16
Quare factorum in sanitate cum proposito recordamur: in ebrietate autem ⁊ mentecaptis factorum non recordamur. c.16
Que ex malis cōplexionibus sunt minus mala: ⁊q̄ magis. c.27
Quinq; regule de approximatione remediorū exteriorum. c.31
Quid per malitiā cōplexionis diuersē itelligere debeam⁹. c.38
Quomodo distinguatur soda a ventositate facta sua acuitate a facta ab ea sua multitudine. car.49
Quod vinum est minus inebrians ⁊ quod magis. car.56
Qui homines tardius: ⁊ qui citius ebrietatē incurrant. ca.56
Q̄o hoc apostema sit mixtum ex frenesi ⁊ lytargia. car.80
Quis humor magis opilet: an flegma: an melancholia. c.112
Quilibet neruus habet sensum ⁊ motum. car.125
Quibus corporibus magis accidant egritudines neruorum: ⁊ in quibus regionibus: ⁊ temporibus. car.125
Quinq; sunt quibus mediantibus peruenitur in cognitionem egritudinum neruorum. car.126
Quomodo accidat paralysis vnius lateris tantum: ⁊ q̄ natura mirabilia operatur. car.130
Quibus magis accidere possit paralysis. car.130
Quatuor intentiones in cura per potionem. car.133
Quomodo fiat spasmus. car.135
Quinq; in summa sunt causa tremoris. car.146
Quomodo fiat tortura a mollificatione. car.149
Quare pars sana raro contrahitur in se: ⁊ pars mollificata versus illam mouetur. car.150
Quid sit collirium. car.160
Qui sint magis apti ad obtalmiam. car.162
Quis h̄uor sit magis apt⁹ facere lachrimas ⁊ lippitudinē. c.163
Que obtalmie sit difficilior. car.163
Quinq; intentiones in cura per potionem. car.174
Quarta intentio remouet prohibentia consolidationem vlceris ⁊ accidentia corrigit. car.175
Quatuor species exitus cornee. car.175
Quatuor sunt species vuee ꝓpter rupturaz cornee. car.175
Que macula curabilis sit: ⁊ que non. car.178
Quid sint imaginationes. car.192
Quomodo res in oculo existens videatur. car.192
Q̄o mala complexio albuginei est cā imaginationis. car.193
Que cataracta sit curabilis aut deponibilis: ⁊ que non. car.196
Que materia sit subtilior: an faciens pruritum tantum: an faciens scabiem. car.201
Que corpa sint magis dispositā ad fluxū sanguinis nariū. c.212
Quid sit sternutatio. car.221
Quales debent esse medicine ventibus conuenientes. car.231

R

Recognitiua non inuenitur in brutis. car.16
Regularius est administrare narcotica q̄ quod virtus disoluatur propter dolorem. car.44
Radij lune sunt calidi. car.45
Regimen ebrietatis preseruatiuum. car.57
Regimen curatiuum ebrietatis facte. car.58
Retinenda in ore propter catarrum. car.218

S

Sensus distinctus contra motum voluntarium quadrupliciter sumitur. car.3
Sensus tactus est maxime necessarius ad esse animalis. car.4
Sonus non est aliquid fixum. car.7
Solus sensus tactus necessarius est ad esse animalis: alij autem sensus ad bene esse. c.11
Sensus tactus: licet sit materialior omnibus aliis: potest tamen intentionaliter immutari. c.12
Sensibile extrinsecum est duplex per se: ⁊ per accidens. c.12
Sensibile per se aliud est cōmune: ⁊ aliud est proprium. c.12
Sensum recipere speciē sine materia quid sit ⁊ quomodo. c.13
Sensus exterior a sensibili solum patit ⁊ non agit. c.13
Sensus non decipit circa obiectum proprium nisi raro. c.13
Sensibile cōmune non imutat sensum: nisi mediante obiecto ꝓ pro ipsius sensus. c.13
Sensualitas est passio extimatiue: voluntas vero est passio intellectus. c.15
Somnij diuisio quadruplex. c.17
Sex vtilitates cōmissurarum. c.20
Signa male complexionis frigide. c.15
Signa male complexionis sicce. c.26
Signa male complexionis humide. c.26
Signa male complexionis calide ⁊ sicce. c.26
Signa male cōplexionis calide ⁊ humide: nō multū lapse. c.26
Signa multum lapse. c.26
Signa male complexionis frigide ⁊ sicce. c.27
Signa male complexionis frigide ⁊ humide. c.27
Signa male complexionis calide pure. c.35
Signa frigide pure. c.35
Signa sicce pure. c.35
Signa humide pure. c.35
Signa malorum complexionum compositarum purarum. c.36
Signa malarum complexionum cum materia. c.36
Solutio continuitatis quomodo sit causa doloris. c.39
Solutio continui maiorem dolorē prestat q̄ subita alteratio. c.39
Species dolorum que ⁊ quot sint: ⁊ de eorum diuisionibus ⁊ primo essentialibus. c.40
Sicut dolor denigrat dolorem: ita delitia delitiam. c.41
Sedantia dolorem vere. c.42
Sedantia dolorem mendose. c.42
Stupefacientia simplicia. c.44
Stupefacientia composita. c.44
Soda cretica quomodo fiat. c.45
Signa colerice. c.48
Signa facte a materia frigida. c.48
Signa flegmatice. c.48
Signa melancholice. c.48
Signa sumpta a colore faciei super humore faciente sodam: quā doq; fallunt. c.49
Signa facte a materia apostemate. c.49
Signa facte ab opilatione. c.49
Signa ventose. c.49
Signa sode intra craneum. c.49
Signa facti per proprietatem. c.49
Signa facti per cōmunitatem. c.49
Signa facte a cōmunitate stomaci. c.49
Signa facte p cōmunitatem epatis. c.50
Signa facte p cōmunitatem splenis. c.50
Signa facte a cōmunitate cordis. c.50
Signa facte a cōmunitate intestinorum. c.50
Signa facte a cōmunitate matricis. c.50
Signa facte a causa renum. c.50
Signa facte causa miracp. c.50
Signa facte causa membrorum exteriorum. c.50
Signa facte causa vermium. c.50
Signa facte a causa primitiua. c.50
Signa ⁊ adiutoria cuiuscūq; crisis. c.60
Secunda intentio dolorem sedat. c.61
Signa frenesis future. c.66
Signa cōmunia omnibus speciebus vere frenesis ⁊ sunt. xvj. c.68
Signa specierum frenesis distinctarum ꝑm locum. c.68
Signa distinguentia inter veram frenesim ⁊ non veram propter diafragma. c.68
Signa distinguentia inter veram ⁊ non veram propter stomachum ⁊ alia membra. c.68
Signa materierum facientium frenesim. ⁊ primo signa facte a sanguine. c.68
Signa facte a colera. c.69
Signa facte a colera adusta. c.69
Signa temporum ⁊ primo principij frenesis. c.69
Signa augmenti. c.69
Signa status. c.69
Signa declinationis. c.69
Signa distinguentia frenesim salubrem a non salubri. c.69
Signa prouocationis frenesis. c.70
Signa distinguentia ipsum a krabito. c.81
Signa distinguentia scothomia. c.81
Subeth est passio anterioris partis cerebri. c.83

Species lesionum operationum cerebri tribus modis cognoscuntur. car.88
Signa facte a melancolia. car.89
Signa facte a colera citrina. car.89
Signa facte per proprietatem in cerebro. car.96
Signa facte per cōmunitatem ad totum corpus. car.97
Spasmus alius est proportionatus ad materiam: alius non proportionatus ad materiam. car.134
Siccitas est duplex. car.135
Signa spasmi futuri in febribus. car.138
Signa facti per proprietatem in cerebro ⁊ neruis. car.138
Signa mala pronostica in spasmo. car.139
Stupor multis modis nominatur: siue accipitur. car.148
Stupor potest dici morbus: ⁊ accidens morbi. car.148
Signa stuporis facti a mala complexione. car.149
Signa facte ex mollificatione. car.151
Saltus tremori similatur ⁊ differt ab eo. car.153
Signa factarū per cōitatem ad cerebrū: ⁊ signa materiey. car.156
Sief quid. car.160
Signa facte a mollificatione lacerti. car.182
Signa facte a casu vel percussione. car.182
Signa factarum causa vestigij cornee. car.193
Signa inter factam per cōmunitatem: ⁊ factam per proprietatez distinguentia. car.193
Signa facte per communitatem ad stomachum: aut renes: aut aliud membrum. car.193
Signa distinctiua inter imaginationem previam ad cataractam ⁊ non previam ipsam. car.193
Signa cataracte curabilis. car.196
Septem species cataractarum: quatuor curabiles: ⁊ tres incurabiles. car.197
Signa surditatis facte per cōmunitatem cerebri. car.205
Signa facte per proprietatem. car.205
Signa nocumenti auditus facti a ventositate ⁊ bothor ⁊ opilatione. car.205
Signa surditatis ex malitia complexionis singularis. car.205
Signa facte a vermibus. car.205
Sanies in aure duob⁹ modis generatur ꝓterq̄ ab vlcere. c.208
Signa opilationis nasi. car.212
Signa opilationis colatorij. car.212
Signa opilationis cerebri. car.212
Sanguis qui descendit ad stomachum ⁊ ventrem educendus est statim. car.215
Signa pronostica catarri. car.216
Sternutatio ex frigiditate quatuor modis euenire potest. c.122

T

Tertia intentio cerebrum confortat. car.61
Timor pōt esse cā spasmi dupliciter. car.136
Thetanus est contrarius spasmo: ꝫ sint sub eodem genere. c.142
Thetanus easdē diuisiones ⁊ species ꝫ quas ꝫ spasmus. c.142
Triplex causa: quare vna existente causa lesionis in musculo: in vno fit contractio: ⁊ in alio fuga a contractione. c.143
Tremor qūo fit accidens: ⁊ qūo fit morbus. car.145
Tremor proprie sumptus conuenit cum tremore improprie sumpto: ⁊ etiam differt ab eo. c.147
Tres intentiones in cura per potionem. c.177
Triplex aer faciens ad auditum. c.209

V

Virtus siue potentia sensitiua dupliciter summitur. c.3
Virtus cōprehensiua interior: multis nominibus potest nominari. c.3
Virtus cōprehensiua interior dupl͂r diuidit in species suas. c.3
Vtrum sensus cōmunis sit in corde vel in cerebro. c.3
Virtus manifeste cōprehensiua est genus ad plures species. c.3
Virtus sensitiua exterior dupliciter consideratur. c.4
Vtrum lux sit necessaria propter calorem: vel propter mediū. c.5
Virtus visura procedit a cerebro. c.5
Vtrum visio fiat extra mittendo: vel intus suscipiendo. c.6
Vtrum ad visionem causandam sit necessaria multiplicatio specierum rei visibilis in medio. c.6
Vtrum res existens in oculo possit ab eo videri. c.7
Vtrū son⁹ realiter sit in q̄libet ꝑte aeris: vsq; ad auditū ꝛc. c.8
Vtrum ad hoc vt sonus audiatur sit necessarium aerem localiter moueri vsq; ad auditum. c.8
Virtus olfatiua quid sit. c.8
Vtrum odor sit in medio realiter vel spiritualiter: donec immutet organum. c.9
Vtrum organum tactus sit neruus aut caro. c.12
Vtrum sensus exteriores terminent in corde: vel i cerebro. c.12
Vtrum sensus cōis sit virtus distincta a sensib⁹ exteriorib⁹. c.14
Virtus extimatiua est duplex. c.14
Virtus voluntarie motiua est duplex. c.17
Ventositas siue vapor dolorem faciens: quandoq; accidit in corpore ab extrinseco: q̄q; ab intrinseco: q̄q; vtroq; mō. c.40
Vola man⁹ applicata loco dolenti ꝓfert in quocūq; dolore. c.42
Vñ est q͛ dolor capitis accidit magis in vna parte: q̄ꝫ i alia. c.45
Vinum aliquando conceditur in dolore capitis a mala complexione frigida. c.46
Vaporum aut humorum ascensus ad caput prohibendus est: cū applicatis capiti nisi in quinq; casibus. c.52
Vinum in ieiunio magis inebriat q̄ cum cibo sumptum. c.56
Vinum mixtum cum pauca aqua magis inebriat quā sumptum purum. c.56
Vinum quando ⁊ quomodo conueniat. c.59
Vna virtute animali patiente: alie possunt esse salue. c.67
Vtrum nerui oriantur a corde: vel a cerebro. c.123
Virtus voluntarie motiua: sensitiua ⁊ tactiua: tripliciter ledi potest. car.125
Vrina in paralysi flegmatica propter quatuor causas apparet rubea. c.131
Vtrum oleum conueniat in cura obtalmie. c.167
Vtrum imaginationes per cōmunitatē possint esse previe ad cataractam. c.194
Vtrum dilatatio pupille possit prouenire a siccitate vuee. c.194
Vide in fonte quia videtur hic deficere. car.204

Y

Yerapigra non valet in omni specie colere. car.50

FINIS

¶Incipit sermo tertius de dispõnibus medicinalibus q est de dispónibus cerebri z oium mẽbrorꝝ aiatorꝝ ortorꝝ ab eo.

¶Tpostq̃ de diuini muneris largitate a sermone 2° expeditus sum: 3m aggrediar sermonẽ: pro eius cõpleméto auxiliũ postulans ab eo q sua gratia cuncta felicitat. ¶Cõtinet autẽ sermo iste tractatus nouẽ. Quorum ꝑmus est de virtutibus aialibus. ¶Secundus est de anatomia capitis. ¶Tertius est de dispositionibus cerebri z pãniculorũ eius. ¶Quartus est de dispositiomb⁹ nuce z nervoꝝ. ¶Quintus est de dispónibus oculorum. ¶Sextus est de dispositionibus palpebrarum. ¶Septimus est de dispositionibus aurium. ¶Octauus est de dispositionibus narium. ¶Nonus est de dispositionibus partium oris.

¶Tractat⁹ ꝑmi sermonis tertij de vtute aiali ꝑmõe vñ. La. j.

Virt⁹ siue potẽtia sẽsitiua dupl̃r sumit

Equens sermo monstrabit qũo virtutes aie inn̄ales distinguantur z aiales. Et ꝓsequẽs Aristo. 2° de aia. ꝑm hãc diuisionẽ dixit alterã ipsaꝝ esse sensitiuã: ꝓp qõ rõnabil̃r notant q potẽtia sensitiua 2l sumpta ab auctoribus repit. vno mõ large ꝑut cõprehendit sensuz z motũ sil̃. Et sic sumpsit eam Aristo. in distinctione predicta. q̃ sic sũpta idẽ est q vtus dicta aialis apud medicos: de qua dixit Ari. q ipsa est pfectio corꝑis organici ꝑm q apprehendit z mouet appetitũ. Et medici dixerũt hãc virtutẽ esse alteratiuã spũs in corde geniti: vt fiat organũ idoneum ipsi virtuti sensitiue ad exercenduz opões sensus z mot⁹: quaꝝ ipsa est ꝑn̄m. ¶Alio mõ repit sũpta stricte z ꝓprie ꝑ vtute ꝓdistincta vtuti motiue p volũtatẽ siue appetitũ: que virtus a phis z medicis ꝓprie dr̃ sensitiua cõprehẽsiua siue cognoscitiua. ¶Pro cuius clariori declaratione notant q Ysaac febriuz. 5° dixit. sensuz triplicem esse vnũ dictũ nãle, q circa nutriẽs attẽdit: z ꝓprius est aialibus z plantis: inse/quunt enim vtriqz: z recipiunt nutriẽs qõ cõueniẽs z delectant ipsos: z fugiũt ab incõueniẽti. Scõs est sensus dictus aialis quo delitia z dolor ꝑcipit corꝑeus: z mot⁹ volũtari⁹ ꝑm appetitũ executionẽ hz. 3° est sensus dictus intellectualis siue spũalis q est inuestigatio discretio: interp̃tatio: z cognitio veritatis q ꝓprie ineſt hoib⁹. hoꝝ autẽ modoꝝ ꝑm⁹ z terti⁹ ipropꝛie dr̃ sensus. Scõs autẽ dr̃ sensus large sumendo sensuz vt iaz dictũ est. ¶Et rursuz notãt q sensus distinctus ꝓ motũ volũtariũ q̃drupl̃r sũpt⁹ ab auctoribus repitur. vno mõ ꝑut distinguit ꝓ itellectũ: z sic supponit p sensib⁹ exteriorib⁹ z interioribus: z ꝑm hũc modũ dictũ est q sensus nõ sine corꝑe est, intell'a autẽ sepat⁹: vt 3° de aia. 2° mõ sumit sepe p sensib⁹ exteriorib⁹ ꝓdistinctis interioribus z sic sumit ꝑma tertii. in ꝓica ꝑmi capli tractat⁹ q̃rti. 3° mõ sumit eo° p sensib⁹ iterioribus ꝓdistinctis exteriorib⁹: vt ibidẽ in rubrica de egritudinib⁹ sensus. Et 4° mõ repit sũpt⁹ p vtute rõnali extimatiua siue cogitatiua, ꝑm quẽ modũ dr̃ de aliquo hoie q ipse sit sensus boni vel mali: z isto mõ sumit ab Aui. ibidẽ. cũ in ca° de lesionib⁹ sensus dixit. Cũ vo sensus bois. Sic igit̃ pz q vt⁹ aialis p⁹ sui diuisiõe diuidit in vtutẽ sensitiuã ꝓprie sũptã: z vtutẽ motiuã volũtarie. dixit Aui. p⁹ p⁹. in doctrina 6ª sũma de vtutib⁹. ca° 6°. Vtuti aiali. due copulant vtutes, vna quaꝝ est vt⁹ cõphẽsiua z alia motiua: quarũ ambaꝝ vt⁹ aialis est sicut gen⁹. ¶Dicũt nõ dixit Auic. est gen⁹: terti⁹ notanter est sicut gen⁹. Et h̃ iõ: q vt⁹ ꝓprehẽsiua z motiua nõ sũt vni⁹ gñis obiõ: imo hz h̃ sunt gñis valde diuersi. Cũ vt⁹ ꝓphẽsiua sit passiua z vt⁹ motiua sit actiua vt patebit. Mõ actio z passio sunt generũ diuersoꝝ ꝓstituẽtes diuersa ꝑdicamẽta: hz sunt vni⁹ gñis subtiq̃ sunt z esse pñt in eodẽ subto: vt pz in musculis q sentiũt z mouent. Et insup sũt vnũ z in vno gñe ꝑdicabili. Nã sũt sub vtute aiali que de ambabus ꝑdicat: vtus. n. ꝓphẽsiua est aialis: z vtus volũtarie motiua est aialis. hãc autẽ vtutẽ medici in cerebro velut in sede ꝓpria locauerũt. ¶Dixit Haly. theori. 3° aialis virt⁹ est cui cerebrũ sedes deputata est z fornax. Sz de hoc amplius in sequẽti sermone. Et est hec vt⁹ pfectior z nobilior vtute nãli seu vegetatiua inq̃ztũ aial pfecti⁹ z nobilius est plãta: p hãc. n. vtutẽ aial eẽ intelligit̃ z differt a planta. ¶Dixit Algazel. q ꝑdicte due virtutes. s. ꝓphẽsiua z motiua volũtarie vni⁹ aie sunt ab eadẽ radice ꝓcedẽtes. Et id circo ꝓuertũt eaꝝ actiões adinuicẽ. Cũ. n. fuerit in aia appphẽsio: statiz segt õsideriũ: z gñat mot⁹ ab eo, vt ad acq̃rẽdũ vel ad fugiẽdũ: vt⁹. n. ꝓphẽsiua mouet vtutẽ motiuã in musculis z neruis ꝑm iperiũ z obediẽtiã ad reputandũ motũ: vt⁹. n. motiua hz q ipellit vt⁹ õsideratiua mouebit z alr nõ.

¶De virtute aiali sensitiua in generali. Cap̃. ij.

Virit Algazel vtus ꝓphẽdẽs diuidit in exteriorẽ z interiorẽ. Dixit Aui. vtus cõphẽsiua est sicut gen⁹ duaꝝ virtutũ: quaꝝ vna est virtus cõprehẽsiua manifeste: z ista est exterior: z altera est cõprehensiua occulte. z ista est interior. ¶Et virtus quidẽ cõphẽsiua manifeste dicit exterior: eo q habeat organa sua in corꝑe manifesta. Et q nõ cõprehẽdat nisi obiecto ꝓsente. Et q apprehẽdat ergo sũt manifesta velut extrinseca in re quã apprehẽdit vt colorez: z alia accñtia. ¶Cõphẽsiua vero occulte dicit̃ interior: q nõ hz organa exteriora manifesta: z apprehẽdit etiã obiecto absente. Et apprehẽdit q̃ sunt magis occulta z intrinseca in re. s. essentiã rei. Et vtraqꝝ qdẽ vtus ꝓphẽsiua vtit̃ ad suas ꝑficiẽdas opões spũ aiali, vep cõphẽsiua interior vtit̃ eo q est purior z subtilior: exterior vo impurior z grossior.

¶Dixit. Hilib. virtus cerebri grossiorẽ ptẽ spũs mittit ad qnqz sensus z subtiliorẽ z mũdiorẽ ad virtutes mentis. Et subdit. qõ supest de spiritu mãdat ad puppim cerebri ad virtutẽ motus volũtarij. Cõphẽsiua ẽt interior vtit̃ spũ ipso in cerebri vẽtriculis aiali facto. Exterior vo spiritũ hz per neruos ad instr̃m eius delatũ: sicut ẽt z virtus motiua hz. ¶Dixit Haly. 4° theorice. q virtutes sentiẽtes voluntarie mouẽtes opari cerebrũ faciũt mediatione neruoꝝ q sensui sunt z volũtario motui organa: z hoc fit vt aliqd mittat spiritus aialis qui in cerebri est vẽtriculis in neruis ad oia mẽbra. ¶Et virtus qdẽ cõphẽsiua interior ꝑ⁸ tertij. ab Aui. vocat̃ virtus moralis: eo q regat nos: z eo q in suo iudicio cõuersemur. dr̃ ẽt ab eo virtus occulte ꝓphẽsiua ad dr̃iaz cõphẽsiue exteriorꝭ: q cõphẽdit manifeste obiecta pñtia. illa autẽ q̃qz cõphẽdit nõ pñtia. Et ꝓp hãc cãm: q̃qz etiã ab Aui. vocata est virtus nõ sentiẽs: q nõ cõprehendit per organa: sicut sensitiua exterior: z aliq̃n reperit vocari vtus nãlis: nõ tñ ꝓprie cũ nõ agat circa alimentũ: sed improꝑie dicta est nãlis. Et hoc q cerebro est magis intrinsecata q̃z sensitiua exterior z vi iõ sibi facta ꝓnãlis. Et quidã dicunt sic. põt vocari: q sicut nãlis vtus de necessitate agit in obm pñs approximatũ: ita approximato obiecto huic virtuti de necessitate segt ipsius opõ. Et h̃ virtus est multũ spũalis cũ aliq̃n cõphẽdat rem ẽt nõ sensatã a sensitiua exteriore. Et iõ Hal'. 6° affo. in cõmẽto. affo. qbuscũqz sanis repẽte ꝛc. vocauit actionẽ hui⁹ vtutis nobilissimã voluntariã. cogitatio enim volũtaria z nobilissima operatio est: hz qdã dicãt q Hal'. p actionẽ nobilissimã volũtariã intellexit volũtarie motiuã: q̃re põt dici z est nobilissima cõpõne actiõis motiue nãliter.

¶Diuidit̃ aũt vtus ꝓphẽsiua interior in spẽs dupl̃r. vno mõ ꝑm subiecta siue loca in qbus operat̃. Et sic cũ subiecta eius sint ventriculi cerebri: z ipsi sint tres vt patebit: sic ista virtus in tres diuiditur spẽs seu virtutes: quaꝝ vna cõsistit

Sẽsus diffinit⁹ cõtra motũ volũtariũ q̃drupl̃r sumit

Virt⁹ cõphẽsiua interior mltis nominibus põt nomiari

Virt⁹ cõphẽsiua interior dupl̃r diuiditur in species suas.

in anteriori ventriculo cerebri: z altera in medio: z tertia in postremo. Secundo modo diuidit penes actus siue operationes eius: z ꝑm hoc Aris. 3° de aia. diuisit eam in quatuor ✠tutes: que sunt sensus cōis: fantasia: cogitatiua: z memoria. Et Gal. cōsilr dictas quatuor virtutes posuit. Et Auer. idē fecit 2° colliget. q̄zuis 2° de aia. aliq̄ posuerit eas tres: aliq̄ quatuor: z aliq̄ q̄nq̄. ¶ Auic. vo ꝑma ꝑmi. doctrina 6ª. ca° 5°. Distinxit eā in dictas quatuor z in extimatiuā. posuit. n. extimatiuam distinctam a cogitatiua: q̄zuis apud Ari. nō distinguant. ¶ Haly. vo vbi supra. distinxit ipsaz in tres. s. in eaz per quā fit fantasia z in eā que cogitationi preest: z in eam p quā fit memoria. ¶ Et q: medici p̄cipue distinguunt hāc virtutē ꝑm subiecta: ideo ꝑm eos tres sunt ✠tutes: sensus. n. cōis z fantasia: lz ꝑm ꝓbos sint due ✠tutes ꝓz medicos sūt tm̄ vna: que ēt aliqñ dr imaginatiua nō cognoscitiua sed siue vna sit siue due sedes ei⁹: z ipsius oponis ꝑncipiū est anterior vētriculus cerebri. Scōa virtus a medicis est dicta cogitatiua: q̄zuis ꝑm ꝓbos: ēt aliq̄ dicat cogitatiua: z aliq̄ imaginatiua. s. cognoscitiua. vez ꝑm Aui. est duplex. s. cogitatiua siue imaginatiua z extimatiua: z siue vna sit siue due: sedes eius z operationis ipsius ꝑnᵐ est medius vētriculis cerebri. Tertia vo virtus z ꝑm ꝓbos z ꝑm medicos est vna dicta memoratiua siue reminiscitiua siue ꝓseruatiua. Et huius sedes z operationis eius ꝑnᵐ est postremus ventriculus cerebri. ¶ Et sic ēt voluit Auer. colliget. 2° ca°. de iuuamentis cerebri cum dixit. virtus imaginatiua. s. non cognoscitiua stat in ꝓra cerebri: sed cogitatiua manifestatur in media camera. Et locus virtutis reminiscitiue z ꝓseruatiue est puppis siue ps posterior cerebri. ¶ Ax. tñ ꝑmo de somno z vigilia. dixit. q ꝑmū sensitiuuz s. sensus cōis est in corde. Et sic ꝓposuit ei Gal. 4. de accidēti. ca° penultimo. z Auer. ēt 2° colliz. in hoc secutus est Ax. Et hoc ideo dixerunt Aris. z Auer. ꝑ tāto q ꝑm eos cor dr esse ꝑnᵐ ꝑnᵐ motus volūtarij: q̄ñ motus volūtarij nō fit nisi mediāte calore: cuius fons est cor: q: igit est ꝑnᵐ motus volūtarij sequit q erit ꝑmū ꝑnᵐ sensitiui appetitus: q: motꝰ volūtariꝰ insequitur appetitū sensitiuū: z sic erit ꝑnᵐ sensus cōis. ¶ Et si eis opponeret: nō vr hoc vez: q̄ñ virtutes sensitiue interiores exiguūt ꝑ suis exercēdis operationib⁹ caloꝛ tēperatū: qualis nō est in corde: cū sit in eo vehemēter excedēs. Et cōsilr si opponeret eis 2° nō videt q eius ꝑnᵐ sit cor: q: si sic foret lesa ipsa virtute remedia administrarent cordi. Sed sic non docet sciētia medicine: imo applicare ea cerebro. ¶ Rñderēt q lz cor sit ꝑᵐ ꝑnᵐ sensus cōis z ois virtutis sensitiue interioris. ipsa tñ vtus sensitiua interior nō operat nisi mediāte certo spū dearticulato in cerebro. Nam cor mittit spiritum ad cerebruz quē postea cerebrū modificat z temperat: z postea sic modificatū z tēperatuz remittit in cor: q̄zuis ꝑ alias vias q̄z per eas per quas cor milit in cerebrū. ¶ Gal. tamen Aui. z alij medici voluerūt q sensus cōis sit in cerebro: z in ꝑmo eius ventriculo. Nam lesio sensus cōis manifestat per lesionē cōtingentē in anteriori ventriculo cerebri. Et ipsius perfectio manet eo ventriculo bñ hñte. Et non sic est ex lesione cordis vel eius firmitate: vt experientia declarat: sed per nullū modū pōt melius sciri scitus virtutis in loco nisi per bonitatē z malitiā opōnū eius. Et dicunt medici. q cerebrū alterat spūm sibi trāsmissuz imediate p suā cōplonē innataz: vt fit seruiens virtuti sensitiue ad operandū z nō per influxū quē recipiat a corde: qō dicūt manifeste patere. Cū frequenter ꝑpe mortem corde existente sūme lapso: virtus sensitiua valde bñ exerceat opōnes suas: quare dicūt non bz obstare qō dixerūt Ari. z Auer. s. q cerebrū modificat spūz z remittit in cor: q̄ñ cerebro certe lesō si cor infrigidaret z in tantū tēperet aliq̄ coopante cā infrigidatiua q̄zū est tēperamentū qō recipe dñt a cerebro nō min⁹ opōnes vtutis sensus cōis: z ois virtutis sensitiue interioris lese ꝓsisterēt. ¶ Et medici qdē inuestigauerūt p̄dictas diuerssas vtutes in dictis diuersis residere cerebri ventriculis experimēto z rōne experimēto: q: viderunt q lesis variis ventriculis ipsis leduntr operationes ipsaꝝ diuersarū virtutū: leso. n. posteriore ledit operatio memoratiue: z medio operatio cogitatiue: z leso anteriori ledit opatio sensus cōmunis: z fantasie. Rōne vo quia cōsiderauerūt cerebrū diuerse in suis partibus cōplonatum: anterior. n. eius pars humidissima inter alias existit. posterior siccissima: z media medio mō se bz. Et sic in anteriori locauerunt virtutē receptiuā: q: receptioni maxime deseruit humiditas: z in posteriori memoratiuā: q: cōseruationi maxime deseruit siccitas z in media iudicialē posuerunt virtutem: q: ei maxime tēperantia deseruire videt. ¶ Virtus vo cōprehensiua manifeste dixit Aui. est ꝑm quosdā sicut genꝰ q̄nq̄ virtutū: z ꝑm quosdam alios est sicut genꝰ octo vtutū. Et si dicat q sit sicut genus q̄nq̄ virtutū: tūc ꝑma erit vtus videndi siue visiua. Et 2ª erit virtus audiendi siue auditiua. Et 3ª erit virtus olfandi vel odorandi siue odoratiua siue olfactiua. Et 4ª erit virtus gustādi siue gustatiua. Et 5ª erit virtus tangendi siue tactiua. Et ꝑm hanc diuisionez q̄nq̄ sunt sensus exteriores. s. visus: auditus: odorat⁹: gustus: z tact⁹. Et si dicat q virtus apprehensiua manifeste sit genus octo virtutū. tunc dixit Aui hoc est q: ꝑm ꝑles ꝓbos virtus tactiua est quadruplex: z vnaquēq̄ est per se virtus: lz in membris sensibilib⁹ sint cōes: sicut est gustus z tactus in lingua. Et visus z tactus in oculo z cōsilr in alijs. Aui. ēt dixit. 6° ō nālibus. ca° de tactu. q sensus tactus est quadruplex vnus ꝑceptiuus calidi z frigidi. Scōs humidi z sicci. terti⁹ mollis z duri. Quartus lenis z asperi. Et dixit ibidez. q sensus tactus iudicat ēt de leuitate z grauitate: z de vnitate z debilitate. z sic posset dici sextuplex. Sed in rei veritate oēs iste ꝓtrarietates: z si q̄ alie sunt similes istis ꝑter ꝑmas duas q̄ sunt calidi z frigidi: sicci: z humidi reducuntur ad sensibilia cōia vel ad ipsas ꝑimas duas cōtrarietates: q̄ñ ꝑime due sunt ꝓtrarie ꝑpie sensus tactus. Et lō Arist. vbi supra dixit sensum tactus in duas. s. in eum qui est calidi z frigidi: z in eū q est sicci z humidi. Et vt sic virtus apprehensiua manifeste esset gen⁹ sex virtutum: q: Aristo. voluit q quelibet virtus apprehensiua manifeste esset in cōparatione ad obiectuz vnius ꝓtrarietatis: vt visiua circa albū z nigruz. Et sic in alijs virtutibus apprehendentibus manifeste: z si qua est circa ꝑles ꝓtrarietates ꝑpias tūc ipsa est duplex virtus vt tactiua. ¶ Notant itaq̄ q distinctio virtutis apprehensiue manifeste si fiat penes obiecta tunc pōt dici q fiat in sex vel octo vel forte plures virtutes: vt iam dictū est. Sz si fiat diuisio eius pene organa ipsius tūc diuidit in q̄nq̄ sicut q̄nq̄ sunt organa sensus vt patebit. Et dicunt. q q̄ñ Arist. z alij voluerunt virtutē tactiuā esse plures virtutes ꝑm pluralitatem ꝓtrarietatū apphēsaꝝ ab ea ipsi innuerunt aliquā qualitatem inesse organo eius: qua mediante discernat ꝓtrarietatem alterā ab altera: siue q̄ mediāte vna ꝓtrarietas ipzimat in tactū aliquā qualitatē q̄ mediāte ꝓcipiat ab ea q̄ qualitas sit distincta ab ea quā ipzimit alia ꝓtrarietas. v. g. ꝓtrarietas calidi z frigidi ipzimat in tactū vnam quādā qualitatē qua ꝓticipat calm z frigidū z sine qua eoꝝ ꝑceptio ab eo nō posset fieri. Et cōtrarietas sicci z humidi ipzimat aliā q̄litatē distinctā ab ea quā ipzimit ꝓtrarietas calidi z frigidi: qua virtus tactiua ꝓticipat siccū z humidū: z sine qua eoꝝ sensatio nō posset fieri: z ꝑsilr alie ꝓtrarietates ipzimāt: sicut iste qualitates distincte. sicut in lingua est distincta qualitas qua sentit gustabilia ab ea qua sentit tangibilia. Et dicunt. q quia ꝓtrarietas que est in coloribus z sonis z odorib⁹ z saporibus reducit in vnū genus ꝑpinquū. v. g. albedo z nigredo in colore: z sic de alijs: ꝑpterea virtus visiua auditiua odoratiua z gustatiua nō diuidit in plures virtutes: lz q̄litates q̄ sūt obiectū vtutis tactiue: lz reducant in vnū gen⁹ remotū qō est q̄litas: nō tñ sūt reducibiles ad aliqō vnū genus ꝑ pinquum. ideo virtus tactiua est diuisa in plures virtutes.

Utrū sensus cōis sit in corde vel in cerebro.

Utrꝰ manifestē ꝓprehēsiua est genus ad plures spēs.

¶ Et pz ex dictis q̄ qui dixerūt tactus esse plures vtutes qa hz plura organa. s. plures neruos errauerūt. Nā pluralitas neruoꝝ nō causat pluralitatē in organo. Et Ari. verū q̄cq̄ innuit vtutē apprehēdētē manifeste esse diuisaz in quatuor. Nā gustatiuā reposuit sub tactiua. Dixit. n. 2° de aia. si gustarem⁹ per totū corpus sicut tāgim⁹ nō diceremus sensum gustus z tactus esse plures. Et in hoc verbo significauit q̄ diuersitas sensus sumit a diuersitate organoꝝ ipsi⁹ z non a diuersitate cōtrarietatū apprehēsibiliū: z hinc est q̄ qz tact⁹ ꝑm idē organū apprehēdit oēs cōtrarietates: quas nat⁹ est apprehendere ipse est vnus sensus z nō plures: z vno noie: nō diuersis noibus nolaſ. Aui. etiā 6° de nālib⁹. dixit si gustus z tactus essent sil⁹ disperſi p totū corpus dicerent vnus sensus: sicut sunt in lingua. Sed qz diuersi sunt extra linguā: ideo cognita fuit eoꝝ diuersitas. Et dixit Aui. nō oz q̄ vna queq̄ harū virtutū habeat instrumētū sibi ꝓpriū: sed ꝑ possibile est vnū esse instrumentū cōe illis: vt lingua gustui z tactui: z si hoc est in gustu z tactu multo fortius erit hoc in diuersitatib⁹ soli⁹ tactus q̄ eis oīb⁹ possibile est esse vnuz instrumētū cōe eis. ¶ Dixit Aui. vtus ꝓprehēsiua manifeste est sensibilis: qm̄ ista vtus cōpata ad cōprehensiuam occulte est sicut mālis z illa spūalis: sensus eniz ꝓprie distinguiſ ab intellectu per mālitatē. Auer. aūt in suo de sensu z sensato. voluit oēm cōprehensionē factā a virtute apprehensiua esse spūalē nō realē. Et dixit. q̄ intētiones quas aia cōprehēdit spūaliꝝ quedā sunt vles: sicut sunt intelligibilia: z q̄dā pticulares: sicut sensibilia. Et isti duo modi intentionū aut cōprehendunt ab aia vno mō modoꝝ spūaliū aut ambobus, non vno mō: qz tūc intentiones vles z particulares essent eedez qō est impossibile: quare cōprehēdit intētiones vles: vno° z particulares alio mō. Sed vles cōprehendit cōprehensione nō cōicante cū mā oīno. Et iō nō indiget medio. particulares aūt cōprehendit ꝑ res cōueniētes particularib⁹. s. per media. Et si hoc nō esset: tūc intentiones cōprehēse essent vles non pticulares. Et quasi esse formarū in medijs existit cum mō medio iter corpalē z spūalē. Et dixit. dico media in hoc loco instrm sensuū: z ea que sunt extra sensuz. instrm igitur nō indiget sensibus. i. sensus exteriores nō indigent instrīs: nisi qz cōprehēsio eoꝝ est indiuidualis. vles aūt non indiget istis instrīs. manifestū est igit q̄ ꝓpter hoc q̄ z ista spūalia pticularia sunt in aia: ideo cōprehensio eoꝝ est per medium: z recte fuit hoc. nā enim nō vadit de oppoſito ad oppoſituz nisi per mediū: z impoſe est q̄ spūale acquiraſ a corpali nisi per mediū. Et iō quāto ista media fuerint subtiliora tāto magis cōprehēsio melior est. ¶ Notant q̄ quātū est ex pte sentientis oēs sensus sunt eque perfecti z eque spūales: nec est vnus pfectior siue spūalior altero: qz oēs sunt ab eadem aia sentiente: sed quātū est ex modo quo recipiūt sensibilia vn⁹ dicit spūalior siue imālior altero: qō erit ꝑm q̄ magis spūaliter vel minus organū vnius sensus recipit sensibilia intentiones siue spēs eoꝝ suscipiendo absq̄ mā. Et qui recipiunt eas magis spūaliter dicunt imāles: z qui minus spūaliter materiales: vt Aris. voluit 2° de aia. z nō dicit vnus spūalis siue imālis z alius mālis: qz mālis apprehendat de re mām ei⁹ ꝑm speciē: z imālis nō: nullus enim eoꝝ apprehendit mām rei ꝑm spēz: sed vnusquisq̄ solum speciē intentionalē. imaterialior oium ponitur esse visus: poſt eum auditus: z poſt auditum odoratus gustus vo z tactus: z precipue tact⁹ po nunt esse materialiores: z adhuc oēs isti comparati ad sensus interiores possunt vocari materiales. ¶ Notant insup q̄ virtus sensitiua exterior dupliciter cōsideratur. vno modo vt inherens z permanens in organo suo: z sic dicitur esse vna z materialis. Alio modo ꝓut in actū deducitur ex obiecto: z sic dicit esse formalis z potest formaliter esse plures. ¶ Dixit Saℓ. 3° de accidenti z morbo. oīs sensus cum sit passio cō fistit in fieri z alterari. Et ꝓpterea nō qō occurrit ordinate z paulatine sensu percipit neq̄ qō iam permutatione cessauit. In residere nāq̄ z quiescere nō fit passio. Sed ois dispoſitio cōtraria dispoſitioni corporis sentitur mutatione qua subito mutatur ad illam. ¶ Dixit Auer. in suo de sensu. forme cōprehense habent tres ordines. vn⁹ est corporalis. supple: z est in sensibus exterioribus. Et scōs est in sensu cōi z est spiritualis. Et terti⁹ est in virtute imaginatiua. s. cognoscitiua: z est magis spūalis. Et ordines istius forme in istis virtutibus sunt: sicut dixit Ari. quasi hō acciperet speculū habens duas facies z aſpexerit in alterā illaꝝ z poſuerit secundā faciem in directo aque: cōtingit enim tunc vt forma aſpicientis firmetur in speculo. deinde de speculo signabiℓ in aqua. Si igit aliquis inſperexerit faciem speculi. s. illā que est in directo aque videbit illaz eandē formā deſcriptam 2° de aqua in speculo. forma signi aſpicientis est sensata: z speculum est aer medius: z aqua est oculus. Et 2ª facies speculi est virt⁹ sensibilis: z homo cōprehēdēs eaz est virtus imaginatiua. Si igit inſpiciens iuſperexerit in hoc speculo. s. in ꝑma facie amittet forma a speculo. s. a scōa facie z aqua remanebit inſpiciēs in ꝑma facie speculi imaginādo formaz. Et ita est de virtute imaginatiua cū forma que est in sensu cōi: qm̄ quando sensatū abſentauerit ſe: ſtatim abſentabit ſe forma eius a sensu cōi: z remanebit virt⁹ imaginatiua imaginādo ipsaz. ¶ Et dixit Auer. ibidē vtutes sensibiles loquēs de exterioribus q̄dā sunt necessarie inesse aialis: z q̄dā sunt ꝓpter melius tactus z gustus sunt necessarij: sed visus auditus z olfatus sunt ꝓpter meli⁹. p gustū distinguiſ cib⁹ cōueniens a nō conuenienti. Et per tactū distinguunt ea q̄ corrumpunt totū corpus ex extrinseco: z ea que cōseruant ipsuz. Alij aūt sensus nō sunt nati distingere talia: z ideo nō sunt necessarij.

¶ Dicunt sensus tactus: qz maxie necessarius est adesse aialis intantū q̄ nō stante sensu tactus in corpore impossibile est vitā esse: vt inferius apparebit. iō fact⁹ est vlis toti corpori: qz in singulis corporis mēbris ad sentiendū aptis cōis reperiſ. Alij vo sensus sunt pticulares: qz vni soli particulari mēbro inexiſtunt z nō cōicanſ omnibus membris sensibilibus. Quidā tñ dicunt. q̄ gustus tenet quasi mediū inter tactum ex vna pte z visuz auditū z olfatū ex alia. Et ideo aliqualiter facit ad esse aialis: ſz nō sicut tactus. ¶ Oportuit aūt has virtutes siue potentias esse diuersas ꝓp diuersitates obiectoꝝ alterantiū eas. vt enim ait Saℓ. 8° de vtilitate particulārū. alteraſ nō ab oi sensato omne: sed lucifome z splendifome a coloribus. Et aereosuz a vocibus. Et vaporosum ab odorabilibus: z sic de alijs. Et nō pōt sensitiuū aereū alterari qñ a coloꝝ⁹ sicut neq̄ lucifome a vocibus: z cōsiliter in alijs. ¶ Dixit Aristo. 3° de aia. sensus est datus aiali ꝓp'ter cstodiā. Et Aui. dixit. 6° de nālibus. sensus est datus animali ad percipiendū nocitiua z corrumpentia: vt illa euitet: z ad percipiendū ꝓficua: vt illa prosequaſ. ¶ Per sensuz aūt animal differt a planta: z elongaſ ab ea: dixit Saℓ. in liº de sperma te, z ponit a Rabi in 7ª pticula. gradibus q̄q̄ quos exquisito: rerū inuenit in nā. Et ꝑmus gradus est vno sensu z est aial hīs tm̄ vnuz sensuz. s. tactū. scōs gradus est additio tactui sensus gustus. Et tertius gradus est aial habēs cum dictis duobus sensum odoratꝰ. Et quart⁹ est additio dictis trib⁹ sensus audit⁹. Et qntus est additio oibus illis sensus visus: q̄ sensus in talpa formaſ z ignoraſ si in ea cōpletur. ¶ Dixit Ari. 2° de aia. sensus est rō quedā media seu ꝓportio eius que in sensibilibus q̄litatibus cōtrarietatis est. Et iō qz in nā humana ꝓe alijs q̄tuoꝝ elemētarijs qualitatū maior est coequalitatis ꝓportio. iō hō inter cetera aialia melioris sensus existit: q̄zuis quedā aialia acutiora ꝑ aliquos existūt sensus. ¶ Et oēs qdē sensus cōferunt ad scientiaz. vez alter plus altero. visus. n. plus quolibet alio ꝓficit: quia vt dixit Aristo. in de sensu. per visum plura cognoscimus. Aut obiectū visus est cōmunius obiectis alioꝝ sensuum: vñ ét eo mediante apprehēdim⁹ celestia corpora. Et post visum est auditus ꝙ° Ari. ibidē voluit q̄ audit⁹ plus cōferat q̄ visus: sed

Quō sensuū exteriorꝝ vn⁹ dicaſ mālior alio.

Virt⁹ sensitiua exterior 2ᵖ cōsideraſ.

Forme cō prehenſe hūt tres ordines.

Sensus tactus est maxie necessarius ad cē ant malis.

Per sensum aial differt a planta.

Quis sensus plus ꝓferat ad scientiā.

nõ de per se.1° de per accidens. Et post auditũ est tactus: z post tactũ gustus: z vltimo locat in hoc odoratus. ¶ Ex predictis pz q visus est pre ceteris alijs appetẽdus: ppterea Arist.in ꝓmio metaphysice.dixit.pre oibus videre eligimus: z cã est: q visus sensuũ maxime cognoscere nos facit: z multas differẽtias demõstrat. ¶ Virtutes sensitiuas interiores vocauit Aui.pª tertij.morales eo q nos regant z in eoꝝ iudicio ꝓuersemur: z vt sic aliqñ oẽs iste virtutes simul iuncte vocant virtus extimatiua totius: vt innuit Hal.3° õ accidẽti. Et Haly.1° theorice.cap'o 9°. z q iste regũt merito morales vocant: z sic etiã vꝰ notare eas Hal.3° de interioribus. Iste ẽt virtutes simul iuncte dicunt mediatiue siue mentales: siue mens. Et ipsaꝝ actio dicit meditatio. Cũ eniz oẽs coniungunt ꝓprie apparet actio extimatiue virtutis. Dixit Hal. vbi supra. virtus per quã est regimen mens dicitur.

¶ De organis z instrumentis virtutum animaliũ exterioꝝ dictione vniuersali. Cap.iij.

ORganum dicit quasi ab origine natus. Instrm vo dr: q mentem instruat operantis ¶ Est aũt organũ siue instrumentũ illud per qõ ꝓncipale operat agens. est aũt agens ꝓncipale forma rei que cũ sit simplex mã in quã agit extrinsecã sine medio nõ valz attingere ꝓp imꝓportionẽ que inter eas est. quapp ad forme operationẽ necessaria fuerunt ogrua instra qbus velut medijs valet in mãm extrinsecã operari: vel vt qdã dicũt organũ siue instrz est illud cui virtus siue potẽtia forme siue ꝓncipalis agens infigit. ¶ Voluit aũt Ari.2° de aia. q instrm sit duplex qõdaz cuius actus in corpe humano est aia: põt dici q est forma cuiuscũqz rei: sicut oculus est instrz potẽtie visiue z eius actus est aia. Et qõdã est cuius aia nõ est actus: sicut sunt instrumenta artificũ. Cũ.n.cũ eis aia aliqd operat cũ eo mediante alio instro cuius ipsa est actus vt mediante manu. sic igit malleus est instrm cuius aia nõ est actus. Instrm aut̃ cuius aia est actus est duplex. s. nãle: z aniale siue aiatum. z Hal. dixit. ꝓmo de interioribus. q nãle instrumentuz habet naturalẽ virtutẽ suã operationẽ facientẽ: sicut eniz magnes hz virtutẽ ferrũ trahendi ad se: ita z vnũqõqz instrumentuz nãle. est aũt ꝓprie instrm nãle membruz ꝓsile: z si in aliquo mẽbro organico virtus nãlis suã faciat operationẽ nõ facit eam in eo rõne qua organicũ est: sed rõne suoꝝ cõsimiliũ. instrumento aũt aiato dixit. S. ibidẽ. virtus a fundamento z initio. s. a mẽbro ꝓncipali venit sicut splendor solis venit ad rem in qua splendet: z est duplex. vnũ deseruiens virtuti aiali motiue z aliud deseruiẽs virtuti aiali sensitiue: z instrumẽtuz aiatũ ꝓprie est membrũ organicũ siue instrumentale. Et tam nãlia instra qz aiata diuidunt in intrinseca z extrinseca. z intrinseca dicuntur illa p que ꝓmo z per se aia suas efficit operationes. extrinseca vo dicunt illa per que ꝓmo z per se nõ fiũt opões: sz sũt velut coadiuuãtia siue velut coopãtia.

Instrz est duplex.

¶ Nullũ tñ ꝓdictoꝝ instroꝝ põt esse vep z idoneũ instrz aie ad operationes nisi cũ cõuenienter fuerit naturatũ. i. tribus naturis ogrue dotatũ. s. cõplone cõpositiõe z vnitate: z nisi in eo fuerit spiritus: z innatus z influens: qñ aia corpori siue mẽbro mediante spiritu alligat innato z mediante operat influente: z q: sine dictis naturis z spiritus mẽbra non possunt esse aie conuenientia instrumenta: hinc est q etiam ipse nãe: z spũs etiã anime vocant instrumenta. Instrumenta itaqz multiplicia sunt: quedã.n.sunt incorpea: z sunt tres nature supradicte qz̃uis inter eas cõplo optineat ꝓncipatuz z quedã sunt corpora: z ista sunt duplicia: qdã sunt solida vt mẽbra: qdã sunt subtilia vaporosa vt spũs. Et Auer. inter dicta instrumenta cõparans 2° colliget. dixit. pm instrm esse anime qõdaz corpus calidũ. s. spũs z dictũ corpus solidus scilz mẽbrũ: cõplexione tñ ꝑmixtus qualificatũ: z sic voluit q spũs cõparatione mẽbroꝝ sit ꝓncipalius agens: oia enim supradicta instra sunt agentia nõ qdẽ ꝓncipalr z per se: sed mediante ꝓncipali agente: z ideo agentia secũdaria siue instrumentalia vocant quoꝝ puritate vel impuritate ois aie vel nature actio variat in perfectione. Cũ.n.fuerint tanta z talia quãta z qualia ad perficiendas operationes requirunt: z nõ fuerit ꝓhibens extrinsecus: tunc aia sua virtute suam cõplet z perficit operationẽ. Si vo nõ fuerint tanta: aut nõ talia: ipsa oia vel quedã eorũ: aut fuerit ꝓhibens extrinsecꝰ: tũc actio aut oino nõ fit aut diminute fit: vel augmẽtate aut male z corrupte fit. Et q operationes tam actiue qz̃ passiue que in aialibus ab ipsoꝝ aia ꝓduci habent diminute qdem z varie valde: imo z opposite sunt: nõ poterunt ab ea cũ vno instro incorporeo: q nõ cum vno tẽperamento ꝙplonis: neqz cũ vnico instro corporeo siue subtili z vaporoso: vt vno spiritu siue solido vt vnico mẽbro, ió diuersa fuerunt instrumenta ipsa oia z mẽbra corporis diuersa habentia temperamẽta cõplonis diuersam cõpositionem z vnitatẽ z diuersum habentia z recipientia spiritũ vt singula aie in singulis exercendis operationibus deseruirent. ¶ Dixerunt autẽ qdã q instra tam aie qz̃ nãe duplicia sũt. s. grossa z subtilia. Et grossa vocauerunt ipsa in qbꝰ resident z subtilia vocauerunt spũs illis deseruientes. ¶ Que aũt sint particularia instrumenta nature siue virtutis nãlis in sequẽtibus sermonibus manifeste dicet: que aũt sint instra anime siue virtutis aialis in hoc tractatu dicẽda sunt. Et ꝓmo q sunt instra virtutis aialis sensitiue: z ꝓmo que interioris. Cuius instrz solidũ sunt vt patuit tres ventriculi cerebri. Et instrumentum vaporosum est spiritus mãlis in vltimo depuratus subtilia tus z clarificatus z filis splendoribus factus z tẽperamẽtũ cõplonis z cõpositio z vnitas sunt: que dicent in sequenti tractatu. de anatomia cerebri. instra vero virtutis sensitiue exterioris sunt varia z diuersa ꝑ diuersitatẽ ipsius virtutis. dixit Auer. colliget 1°. qnqz sunt sensus exteriores. s. visus: auditus, odoratus: gustus. z tactus. Et qlibet istoꝝ habet suũ instrumentũ ꝓprium. s. visus oculos: auditus aures: odoratꝰ nares: gustus linguã. Sz de instro tactꝰ est dubiũ. Nã Hal. dixit. q est neruus q oritꝰ a cerebro q est datoꝝ ipsarum virtutum aliꝑ mẽbris. Sed Ari. dixit. q illud est caro. Sed quid sit de hoc infra patebit. ca° de tactu z organo eius. Et vnũqõqz istoꝝ instroꝝ põt diuidi in duo. s. in ꝓncipale z secundariũ siue coadiuuãs: z ꝓncipale est illud quo mediãte ipse sensus visus pficit ꝓmo z ꝑ se. sicut. v. g. In organo visus ꝓncipale z per se instrale agẽs est cristalloides: vt patebit in anatomia oculi. Scõdariũ vo siue coadiuuãs orꝝ illud qõ ꝓncipali deseruit z ipsum coadiuuat: sicut sunt reliqueꝑtes oculi: que in visione deseruiunt cristalloidi. ¶ Et ista instrumenta siue organa. Hal. z alij qz̃plures sensitiua vocauerunt: z appropriauerunt ea qdã antiquoꝝ elntis. dixit eniz Ari. in de sensu q aliq voluerũt in oculo ꝓdominari ignẽ: eo q in oculo dñat lumen: z ppea Hal. oculũ lucifo rme vel splendifo rme vocauit. inter elnta aũt ignis est lucidus. Et bñ merito dixerũt: q: virtuti z sensui imãliori oz deseruire elntũ imãlius. Sed inter sensus visus est imãlior: z inter elnta ignis. verũtñ q: de opione Ari. fuit q oculus sit aqueus: iõ dicũt. q Plato z sequaces fuerunt q dixerũt ipz fore igneũ fortasse: q: visus inter alios sensus exteriores indiget pluri z clariori spũ. spũm aũt Auer. 2° de aia. igni assimilauit: z maxime q clarior z lucidior fuerit. Et voluerũt in odoratu cõsimilr dominari ignẽ ꝑ fumosaz euaporationẽ olfatũ cauſantẽ. In gustu vo z tactu dicũt qdã. ꝓdominari terrã qz̃uis in tactu fortius qz̃ in gustu. ¶ Dicũt ẽt instrz siue sensiteriũ horꝝ sensuũ exteriorꝝ reperiri duplr sumptũ. vno mõ stricte ꝑ ipso instro ꝓprie sumpto. Alio mõ large ꝑ medio ipsius sensus. Et sic multotiẽs sumit ab Auer. in suo de sensu. vt cum dixit instrm auditus est aer: instrm odoratus est aer. Et ibi reddẽs cãm qre mediũ vocauit instrz, dixit ꝓpriũ est medio: vt sit de genere instroꝝ ꝓprioꝝ. s. vt sit recipiens sensibilia aliquo mõ receptionis instrumentoꝝ ꝓprioꝝ. Et cã in hoc

Instrm q regrat ad hoc vt sit idoneum aie ad operationes.

Instra aie sunt multiplicia.

Que sint instra virtutis aialis.

Que elnta ꝓdicuntur in organis seu suum.

etiam apparebit qñ debilitata fuerit nā sensuū qbus appro
prianť media. Cū. n. mediū corrūpetur: z sensuum actio cor
rūpet. ¶ Amplius vnūqōq; sensiteriorū in corpore est du
plex. s. dextrū z sinistrum: vnde oculus est dexter z sinister: z
auris est dexter z sinister: z simil' naris: z lingua etiā est de
xtra z sinistra: q̄uis. n. vnū appareat membrū est ꝑm Gal.
duplex vt in sua anatomia patebit. z simil' in sensiterio ta
ctus pōt assignari dextrum z sinistrum: ilz nō sic manifeste.

¶ De medijs quibus mediantibus sensibilia imutant sensite
ria sensuum exteriorum. Cap. iiij.

Medium de quo h̄ agit' est iterstitiū stans
inter obiectū z organum in quo
medio ꝑus suscipit sensibile q̄z in organo. Dixit
Aristo. nullus sensus fit absq; medio: sensibile
enim positū supra sensuz nō facit sensum. Auer.
etiā 2° de aia. dixit. q; in quoz sensu requirit mediū. Mediū
aūt dicit' duplex vnū intrinsecū z aliud extrinsecū. Et extrin
secū vt dixit Arist. 2° de aia. est humidū aereū aut aqueū. Di
cunt q; medij necessitas extrinseci. maxime est in sensibus q
de longe ꝓcipiūt sua sensata q; sunt ꝑmi tres. s. visus: audit⁹:
z odoratus. In alijs aūt duob⁹ nō est necessitas medij extrin
seci perficiūt. n. sua sensata de ꝓpinquo. Dixit Auer. in suo
de sensu. appropriat' gustui z tactui: q; nō indigent medio. s.
extrinseco. Alii aūt sensus indigent eo. manifestum est. n. q;
tres alij sensus indigent medio: qñ qñ sensibile positū fue
rit supra sensuz cōprehendit' ab eo. Et sil'r qñ inter sensus z
sensibilia interiacēt corpora grossa nō apta vt sint media nō
percipit' sensibile. mediū aūt aptū predictis tribus sensibus
in aialibus campestribus est aer. In aquosis vero est aqua.
aer. n. cū fuerit mediū: z sil'r aqua prius movent' siue alterā
tur a sensibili: z deinde ipse aer vel ipsa aqua imutat z alte
rat sensuz. ¶ Sciendū est varias fuisse z esse opiniones de
necessitate vel in necessitate medij intrinseci ad operationez
sensus. Quidā. n. dicunt de sensu tactus q; ipse nullo medio
extrinseco indiget. z rō eo; est: q: op; mēbrū qō sentit si oz
sentire transmutari real'r ab obiecto quā transmutationem
sentit: z ideo ad sentiendū tangibilia nulla est necessaria alte
ratio cuiuscūq; medij extrinseci cum ipsa realiter transmu
tent per se absq; medio extrinseco organū tactus. Et dicunt
q; q̄tūcūq; tactus sentiat tangibilia aliqñ cū medio extrin
seco aereo vel aqueo: vt cū tāgimus aliqō tangibile median
te aqua: hoc nō est q: tangibile moueat prius aquā: z deinde
aqua moueat organū tactus sicut de rōne est medij. Sed tā
gibile simul mouet aquā z tactū. ¶ Cōmētatores aūt alij q̄z
plures dicunt mediū extrinsecū nō necessario concurrere ad
omnē sensationē tactiuā. Et volēdo hoc declarare ꝓponunt
q; organū tactus sit neruus z mediū extrinsecū sit caro
aut cutis. Et tunc declarant dictū suū in panniculis intrin
secis: in qbus nō est caro neq; cutis: z tū sentiunt. Et dicūt.
q; si aliqñ ad sensationē tactiuā cōcurrit mediū: tūc nō qdez
necessario: sed ad bonitatē sensationis vt bona z cōdecens
sensatio fiat: z maxie obiecto; extrinseco;. Et exponūt ver
bum supradictū Arist. sensibile positū supra sensum non facit
sensum duabus vijs. vna via est: quia dicūt q; neruus pro ea
parte qua imediat' cerebro nō sentit: supra ergo hanc partē
sensibile positū nō facit sensuz: tamē positū supra alias ptes
nerui facit sensuz. 2° via est: dicunt ipsi tactus est duplex: vn⁹
nālis z alius inālis. Tactus nālis est qñ tāgibilia occurrūt
organo tactus nulla afferentia lesionē: sed potius perfectio
nem: sicut cū occurrūt organo sano. Innālis autem tactus
est qñ tangibilia occurrunt lesionē inducentia vt cum sol'o
continui membro subito occurrit aut cuz tangibile occurrit
organo nō sano. In tactu naturali dicunt cōcurrit mediuz:
scilz caro aut cutis aut ymen necessario: z vt sic sensibile po
situm supra sensum hūc nō facit sensuz. Sed in tactu innatu
rali neruus organū sensus non requirit medium ad sentien
dum: imo absq; omni medio percipit: vt p; in neruis z choz
dis discoopertis: qui cū tangunt' vel pungunt' dolorem sen
tiunt. ¶ Et qdā dicunt. q; sensus nō indiget medio necessa
rio nec essential'r: sed qdam eorū per accidēs tm̄ eo. s. visus
z auditus. in alijs aūt tribus: quāto magis obiectū appro
ximat sensui tanto magis ꝓcipiet: vt p; in odorabili sapora
bili z tangibili. ¶ Et qdam alij dicunt. q; qñ sensibile est re
motū tunc mediū est necessarium. Nam expedit vt sensibile
agat in medium: z postea mediū agat in sensum: z nō est qa
sensibile nō ageret in sensum si esset ei imediatū: q: imo age
ret. Sed sic agit cum medio: q: accidit medium ibi esse: vt p;
de vestigio cornee de vapore intercluso faciente imaginatio
nes oculoꝝ qui videt: z p; in tinnitu aurium in quo audit
sonus per aliquem vaporem intus in aure motum cōtangē
tem ibi neruū expasuz: z p; de re putrida existente intra na
res cuius fetor ꝓcipit. Amplius de organo z medio cuiuscq;
sensuum dicetur in sequentibus capitulis qui sunt de ipsis
sensibus in particulari.

Qui sen
sus indi
geant me
dio extrin
seco z qui
non.

¶ De sensu visus siue de virtute visiua. Cap. v.

Propter melius hūc scientiā de sensu visus
opz prenotare quid sit lux: quid
sit splendor: quid lumen: quid radius: qd diafa
num: z quid color. ¶ Lux est dixit Arist. 2° de
aia. actus siue perfectio diafani ꝑm q; diafanū:
z est id ex quo fit vmbra ex corpe opaco: vnde 3° colliget. di
xit Auer. lux est illud in quo fit vmbra ex corpore grosso. est
igit' lux qualitas: que ex sua essentia est perfectio trāslucen
tis ꝑm q; translucens est. Et Auer. dixit. in suo de sensu. q;
lux est pfectio diafani nō terminati. ¶ Splendor aūt siue ra
diositas est qualitas ex refractione lucentis ad aliqd terruz
in medio derelicta: que manifestat' cum solares radij ad spe
culū percussi z maxime cōcauū in aere intermedio refrangū
tur. ¶ Lumen aūt est qualitas quā corp⁹ nō translucēs mu
tuat a corpore lucido: z ꝓpter eum efficit' translucens actu: z
differt lumen a luce: q: lux est in corpe per se lucido: vt sole
vel igne. Sed lumen est receptum ex luce in medio. z est af
fectio corpis habētis lucem. ¶ Radius vō est lumen per re
ctam lineā punctual'r transmissum diafano: dicunt ois ra
dius est lumen: sed nō ꝑuertit': q: lumen etiam causat' ex re
fractione. Et radi⁹ qdē fit in instāti: z iō cū de eo dr aliquid
ꝓpter qō videat' esse corpus: illud transumptiue: z nō veridice
de eo dicit' sicut cum de radijs descēdit ab alto hoc sic est di
ctum: quia ab alto accedit. ¶ Diafanū aūt est corp⁹ peruiū
translucens qō nō est ꝑm se visibile: sed bene est vicissim lu
cis z tenebre susceptiuū vt aer z aqua: cuius oppositum est
corpus opacum. ¶ Color aūt vt dixit Arist. 2° de aia. est mo
tiuus visus ꝑm actum diafani: z est vt ipse dixit: in de sensu
z sensato extremitas perspicui in corpore terminato. ¶ Et
Auer. dixit q; color est vltimuz corporis terminati diafani.
z dixit. in suo de sensu. necesse est vt sit color diafani termina
ti. color enim est in superficie corporis terminati ꝑm q; est dia
fanū terminatum: z per hoc distinguitur color a luce: q: vt
supra patuit lux est perfectio diafani non terminati.

Colorum
diuersitas
vñ proue
niat.

¶ De colore dixit Auer. in suo de sensu. elementa diuersificā
tur ꝑm multitudinem z diuersitatem paucitatem diafanita
tis. verbi gratia. aer z aqua: z diafanum est natum recipe
re lucem z perfici ab illa. z cum diafanum recipit lucē fiunt
ex hoc colores diuersi ꝑm fortitudinem z paucitatem z mul
titudinem diafanitatis: z hoc manifestum est ex coloribus
diuersis factis: quando lux solis adunatur cum nubibus.
illi enim colores fiunt ab albedine lucis z ex nigredine nu
bium. verbi gratia. colores qui sunt in iride. necesse est ergo
vt color fiat ex impositione corporis lucidi cum diafano: z
quia omnia composita sunt ex quatuor elementis: z diafa
num ex elementis est aer z aqua: z lucidum est solus ignis:
z hoc etiam quando fuerit mixtus: ideo necesse est vt colo
res sint cōpositi ex istis duabus naturis: scilicet natura dia
fani z nā luminosi: z q; diuersitas istarum duarum natura

rum in quãtitate ⁊ qualitate faciat diuersitatẽ eorũ. color igitur albus fit ex admixtione ignis clari cum elemento qđ est valde diafanũ. ſ. aere ⁊ niger fit ex igne turbido q admiſcef cũ elemento minime diafanitatis. ſ. terra: ⁊ colores medij inter albũ ⁊ nigrum diuerſificantur: ꝓpter diuerſitatem iſtorũ duorũ. ſ. corporis lucidi ⁊ corporis diafani ſm magis ⁊ minus ⁊ ideo color albus ⁊ niger ſunt elementa colorum medioꝝ: qꝝ ergo colores medij fiunt ex albo ⁊ nigro ſm magis ⁊ minus: ⁊ diuerſificanf in hoc diuerſitate infinita ſm mãm: ideo neceſſe eſt vt colores ſint infiniti in nã: qm̃ quãdocũqꝫ fuerit imaginata ratio intrinſeca in eis aliquẽ modũ extrabet nã cõmixtionis: licet ratio extrinſeca non poſſit ꝓnunciare hũc modũ: ⁊ ideo ars in hac intentione: ſicut dixit Ariſto. eſt minor natura: ⁊ ideo colores ⁊ tincture quas ars extrinſeca põt dare ſunt finiti. Colores autem qui ſunt in ratione intrinſeca fere ſunt infiniti: ⁊ ideo tincture ⁊ colores multi ſunt in nã quos tinctores non poſſunt inuenire.

¶ Et dixit Auer. quemadmodũ color albus vilior eſt luce cum ſit ex ea: ita etiam alij colores medij viliores ſunt albo ⁊ nigro cum fiant ex eis: ⁊ iterum dixit ibidem color diuidi tur in duo extrema: quoꝝ vnum eſt digregatiuus viſus modicũ de opaco ⁊ multũ de lucido participans vt albedo ⁊ alterum eſt ecõuerſo modicũ de lucido ⁊ multũ de opaco participans: ⁊ eſt cõgregatiuũ viſus vt nigredo: ⁊ alij ſunt colores medij variati ꝓut magis vel minus participant de predictis.

Colores de nocte ⁊ i obſcuro nõ ſũt niſi in potentia.

¶ Dixit Ariſto. q colores de nocte non ſunt: ⁊ ideo Aui. voluit colores in obſcuro ſolum exiſtere in potentia: ⁊ hoc ideo dixerunt nõ ratione coloris: vt color eſt: ſed ſm q color videf actu. Color enim nõ videtur actu: qꝝ nõ mouet ſenſum niſi ipſe moueaf ⁊ detegatur a lumine exiſtente in actu. Nihil enim videf niſi ꝓius deducatur de potentia ad actum per aliqđ agens exiſtens in actu: ⁊ tale agens actu reſpectu coloris eſt lumen. Intantũ enim color eſt viſibilis in quantũ participat lumine: vnde vt dicunt Auẽpace dixit lucem neceſſariam foze ꝓpter colorem. Quidã aũt dicunt oppoſitũ: ſcilz lucẽ foze neceſſariã ꝓpter mediũ nõ ꝓpter colores: q; ſi eſſet neceſſaria ꝓpter colores: tunc color nõ eſſet ꝑ ſe viſibilis: ex quo lux dat ſibi vt videaf. Sed color in ſe eſt per ſe viſibilis ⁊ ſemper eſt actu vt videatur abſq; omni lumine. Et non eſt neceſſaria lux vt faciat ipſum eſſe in actu. Non enim regrif lux vt faciat colorẽ actu motiuũ viſus cũ hoc de ſe habeat: ſed requirif vt faciat medium aptũ ad receptionẽ ſpecierũ colorum quas nõ poſſet recipere niſi actu eſſet illuminatũ. Et videf q dictũ Auẽpace ſit verius: quia medium obſcurũ exiſtẽs põt recipere ſpecies colorum: ſz color abſq; hoc q illuminef nõ põt ſpẽz ſuã imꝓimere in mediũ ⁊ nõ põt videri: boc. n. pz: qꝝ exiſtente oculo in obſcuro põt videre colorẽ illuminatũ: ſed nõ eſt ecõuerſo. nam colore exiſtente in obſcuro q̃ztũcũqꝫ oculus ſit illuminatus: ⁊ ſit mediũ circa oculũ ſic illuminatũ nõ videbit ipſe color. Et q lux regraf ꝓpter colorẽ ⁊ nõ ꝓpter medium demonſtrant multa lucentia de nocte que videri poſſunt quãtũcũqꝫ medium non ſit illuminatum vt apparet de vermibus qui lucent de nocte ⁊ de medullis quorundã arborum qñ inueterantur.

Utrũ lux ſit neceſſaria ꝓp colorem vel ꝓp meᵐ.

Virtus viſiua ꝓcedit a cerebro.

¶ Viſus ſiue virtus viſiua ꝓcedit a cerebro vecta ſiue delata a ſpũ animali viſibili ꝓcedente a cerebro directe qui ſunt inſtrumentum virtutis viſiue. Eſt enim oculus dixit Auer. in ſuo de ſenſu. inſtrm virtutis viſibilis: ⁊ dicunt qdam. Oculus ꝓut eſt inſtrm vtutis viſiue ſumif ꝓ oibus ꝓtibus ſuis: ita q ẽt ꝓ nervis opticis. Et dicunt. huius inſtrĩ aliqua pars ꝓncipalior eſt in viſione. Alie vo vt coadiuuantes vel ad bene eſſe facientes.

Que ꝑs oculi ſit ꝓncipalior in viſione.

¶ Que aũt ſit iſta ꝑs ꝓncipalior in viſione differenter ponif a quibuſdã. Sal. n. viſum eſt q humor criſtallinus ſit pars in viſione ꝓncipalior ⁊ q in ea fiat viſio: vnde ⁊ ceteris partibus oculi terrior eſt ⁊ lucidior. Et ipſe ait 8° de vtili. ꝓticula. lucidũ oportere eſſe ⁊ purũ ⁊ ſplendidũ ſicut oz faciliter ⁊ ſincere ſuſcipere eam que ex coloribus alterationẽ.

¶ Et Albertus magnus dixit. q viſio fit in centro humoris criſtallini. Aue. aũt vbi ſupra. dixit. in inſtrõ viſionis dominatur aqua que eſt terſa ⁊ diafana. Et fuit talis vt in ea deſcribanf forme ſenſibiliũ. ſ. viſibiliũ ſicut in ſpeculo. Et ideo ꝑs glacialis eſt valde clara ⁊ alba: ⁊ actio actionũ oculi eſt partis grandinoſe a quoſe: ⁊ cõplõ iſtius partis eſt cã perfecte viſionis. Et neceſſe eſt dixit ipſe: vt rete. i. tunica retina intrinſeca retiũ oculi illuminef ab aqua que eſt intra oculuz: ſicut aqua illuminaf ab aere. virtus enim ſenſibilis. ſ. viſibilis eſt in orizonte iſtius retis in parte cranei nõ in parte aeris. i. nõ in parte extrinſeca.

¶ Et ſignum q neceſſe eſt lucẽ peruenire ad iſta retia eſt qꝝ qñ contingit homini percuſſio ſupra palpebram ſtatim obſcurabitur viſus ⁊ extinguetur lux que eſt in oculo: ſicut extinguif candela vt nihil videat.

Alij autem ſunt qui dicunt. q fit in cruciatione neruorum opticorum. Et ꝓpterea dicũt. facta fuit illa cruciatio vt vna res duobus oculis apprehenſa non appareret, nec; iudicaref duplex ſed vna. Et in hoc adducunt exemplum qđ dixit Albertus de milite. q vulneratus fuit in timpore ſiniſtro: ⁊ amiſit oculũ dextrũ.

¶ Quidã aũt dicũt Ariſto. voluiſſe in fine libri de ſenſu ⁊ ſenſato. viſionez fieri in corde. Nam cor tranſmittit oculo calorem ⁊ ſpiritum quo mediante oculus aptus natus eſt mutari a ſpecie viſibili: que ſpecies poſtea defertur ab oculo ad principiuz ſenſitiuũ. ſ. cor. Et hoc declarant: qm̃ cũ cor viſioni nõ intendit oculus apertus ⁊ in nullo leſus põte obiecto viſibili viſione priuaf: ⁊ non videt illud. Et hoc experiẽtia approbat in eis qui cum vehementer circa aliqd intendunt viſibilia coram eis pertranſeuntia nõ apprehendunt.

¶ In hoc aũt opinio Sal. cõiter approbaf. Sed qđcũqꝫ fuerit ꝓncipale organũ viſionis ipſum nõ agit vt dixit Auer. in ſuo de ſenſu. niſi qñ fuerit in ſua cõpleriõe naturali nullo adueniente cõturbante ipſum. Et hinc eſt q iracundus in hora ire ⁊ habens colorem aſcendentem ſui viſus corruptionem recipit.

De meo viſionis.

¶ Mediũ vo viſiõis eſt duplex vt ſupra patuit. ſ. aer ⁊ aq̃: ſic enim dixit Auer. vbi ſupra. Receptio oculoꝝ fit mediãte aere ⁊ aq̃: ⁊ iſta duo eẽnta ſũt q̃ſi media inter mãlia vt terrã ⁊ foramalia vt ignẽ vel ẽt corpa celeſtia. Et ꝓp hoc oñantia ſupb mẽbro ſũt aq̃ ⁊ aer: ⁊ dixit itez in ſuo de ſenſu. inter tres ſenſus egẽtes meo ꝓpriũ eſt viſui q cũ medio idiget ẽt lucem: nõ enim videt in obſcuro: ⁊ iõ cũ in aere acciderit fumꝰ aut vapor q ꝓhibeat trãſitũ lucis debilitaf viſio: ⁊ dixit ꝓpriũ eſt huic oꝑẽſioni p viſum q nõ ſit bona niſi in tẽpata luce non in imẽſa. nõ ẽt in pua. dixit. n. Ariſ. q excellẽs ſenſibile deſtruit ſenſum.

De obto ſenſus vi ſus.

¶ Obiectũ aũt ſenſus viſus dixit Ari. 2° d̃ aia. eſt color. Quidaz tñ notant q color duplr accipif: vno mõ cõiter ⁊ large ꝓut eſt qd viſibile: ſicut. n. dr q oẽ qđ mouet viſum eſt coloratũ ſiue b; colorẽ: ⁊ ꝑ hoc dixit Ar. q color eſt motiuus viſus ꝑ actũ diafani: apparet hoc: dicũt iſti: in ſquamis piſciũ: in vermibꝰ lucẽtibꝰ de nocte ⁊ alijs multis q̃ vr ꝓp luciditatẽ eoꝝ: ⁊ tñ nõ eſt manifeſtũ cuius coloris ſint: ⁊ iſto mõ: dicunt: corpa celeſtia eẽnta: ⁊ ẽt ꝓncipale viſionis dr eẽ colorata: ⁊ ſic 1ᵐ largã ſũptionẽ colorũ Ariſt. in ſuo de coloribꝰ. dixit. aer ⁊ aq̃ ſm ſeipſos albi ſũt. ignis vo ⁊ ſol rubicũdi. terra vo ꝑ ſui nãm alba eſt: ſz ꝓp tincturã dr multicoloꝝ. Alioꝰ ſumif color magis ꝓprie ⁊ ſtricte: ꝑ quẽ modũ in minꝰ ſe b; q̃ viſibile: ⁊ ſic eſt vt ſupra patuit. vltm corpis ſpicui lucidi terminati. Et b mõ ſũptꝰ ſp eſt paſſio mixti ⁊ in ſolis eſt mixtis. Et dicũt q iſto mõ color: ſicut ẽt ⁊ ſonꝰ ⁊ odor ⁊ ſapor ⁊ obm tactꝰ de tertijs q̃litatibꝰ cauſatis a ꝓmis mediatibꝰ ſcõis. mõ dicũt q obm ꝓpriũ viſus eſt color ꝓ mõ ſũptꝰ. nã oẽ viſibile mouet viſum ad apꝓhendẽdũ: imo ꝓp colorẽ. 2° mõ ſũptũ ad hoc vt moueat viſum requirif lux: ⁊ nõ ꝓp meᵐ: ſicut qdã dixerũt. vt ſupra patuit. ⁊ nã lucis alia eſt a nã coloris: color enim eſt viſibilis mediante luce. lux aũt viſibilis eſt per ſe.

¶ Propterea dicunt qui-

dam modernorum q̄ principale obiectū visus est lux. eo q̄ nihil absq; luce possit mouere visum ⁊ color etiā ipse nō est motiuus visus nisi inquantū luce participat. lux vō absq; hoc q̄ aliud cōcurrat pōt mouere visuz. Et hinc est dicūt q̄ q̄dā de nocte videnᵗ: q̄ habent in seipe permixtione lucis: non mouent aūt hec talia visuz vt lucida in die: q̄ parua eoꝝ lux occultaᵗ a luce magna diei: ⁊ iō tūc mouent visum soluz: vt colorata ⁊ apparēt coloris albi. Nā color albus participat plus de luce quolibet alio colore. Sic ergo color 2° mō sumptus est obiectū visus: sed nō principaliter imo nō mouet visum nisi mediāte obiecto principali. ¶ Visio itaq; est perceptio specierū visibiliū p pupillā oculi ad principale organū visus trāseuntiū ⁊ conuenientiū q̄libet medio illuminato vt cū specierū colorꝝ fit perceptio: ⁊ q̄libet nō illuminato: vt cum spēs fit perceptio lucida ꝝ ⁊ causaᵗ in instāti. sicut ⁊ in instāti cātur illuminatio. Dixit Auer. 3° colliget. ppietas visus est q̄ recipit colores nō denudatos a mā. i. a ꝺditionibus mālibꝫ. ⁊ propterea hꝫ conueniētiā ppriā cū mātⁿ p pillā cōueniētiā est factū ppriū abstractū a rōne ⁊ ab intellectu: ⁊ sic nō eēt si ipse intellectus eēt. ¶ Quo aūt visio fiat an extra mittēdo an intus suscipiēdo diuersimode senserunt antiq. ¶ Ha. nāq; 4° de accidenti ⁊ morbo. ⁊ 4° ēt de interioribus. inuestigans cām: quare aliq videt bñ ⁊ longinqua ⁊ ppinqua: ⁊ aliq videnᵗ bñ ppinqua ⁊ male longinqua. ⁊ aliq eꝝ. dixit. hoc fore ex spū visibili extra exeunte. Et sup̄ primo pnoſtico ꝝ dixit lumen visibile penetrare ex pupilla ad aerē extrinsecū cum quo cōtinuaᵗ in hūiditate subtili clara. Dixit enim 2° de vtilitate pticularū. parte oculi lucidā ex qua lux nālis intrinseca est oculo solū esse humiditatē cristallinā: qm̄ q; ipsa est ad modū lucētis cristalli ex ea intrinsece totⁿ refulget oculus: ⁊ quidā dicunt q̄ coadiuuat ad lucē intrinsecā que ineſt oculis spiritus visibilis qui est lucidus: ⁊ simil'r humor albugineus qui est lucidus. Et sic Hal. voluit q̄ visio fiat extra mittēdo ⁊ nō intus suscipiēdo: ⁊ vt dicūt: ista opinio fuit Platonis 2° Timei. ¶ Aristo. aūt in de sensu dixit. q̄ visio intus suscipiendo fit. Et Auer. hoc p̄bādo dixit. si visio extra mittendo fieret: tunc ipsa fieret in obscuro: nec egeret medio aut luce. Et adhuc vento fortiter flante ⁊ agitante aerē non possent visibilia videri: ⁊ maxime triangulare ⁊ piramidale pp agitationē eiⁿ qō emittit. ⁊ dixit. q̄ visio fiat intⁿ suscipiēdo: ⁊ nō ecōuerso. appet: qm̄ vtus visiua est vtus passiua cū sit sensitiua. Sed intus suscipere est qōdā pati: extra vō emittere est qōdā agere: ⁊ sic cū lux vel color lumine effectⁿ sit qd actiuū in visione nō esset aliqd passiuū. qō esse non pōt: cū in oi nā. vt dixit Aristo. 3° de aia. oporteat esse aliquid vt potētia: ⁊ mā: ⁊ sicut passiuū ⁊ aliqd vt fōza ⁊ actus: ⁊ sicut actiuuz. Et dixit. appet ēt hoc ex aliis sensibus q̄ oēs pficiuntur suscipiēdo ⁊ nō extra aliqd mittēdo: quare ꝺsimil'r sic eē ꝺz de visu. Et iterū dixit in suo de sensu si lux est in oculo nō est in eo per nām oculi: sed intrat ipsum ab extrinseco. Si enim hoc esset eius natura tūc videret in obscuro. Et q; nō est ideo accidit ei q̄ claudit oculus: ⁊ postea aperit vt nō vere videat nisi postq̄ visus eius fuerit illuminatus. Et accidit visui vt videat rē visione spirituali intrinsecus anteq̄ videat ipsaz ab extrinseco. Et ista visio non accidit in maiori parte nisi in obscuro ⁊ apud getem. ¶ Et nō fuit intentio Auer. q̄ in oculo nō est lumen ⁊ est extra nām oculi: q; imo est: vñ Ari. in de sensu dixit. q̄ stans in obscuro fricans oculos lumen videbit: in qbus verbis innuit q̄ in oculo est vere lumen intrinsecū ⁊ ex nā oculi. si enim in oculo nō esset lumen intrinsecū nō videret lumen in obscuro. cū in obscuro nō possit habere lumen ab extrinseco. Et q̄ lumen intrinsecum insit oculo ex nā oculi apparet in exēplo Aristo. cū dixit. in qbusdā iam vulneratis in bello iuxta timporaꝝ: ita vt abscinderenᵗ porū. i. nerui oculi qbⁿ accidit fieri tenebras: sicut lucerna extincta: eo q̄ in eis quasi lampas abscisa fuit per spatiū vocatū pupilla. hoc ēt apparet p̄o tanto q̄ scintille cōprehenduntᵗ in oculo quando super ipso ente clauso fortiter cōprimiᵗ vel fricaᵗ. Apparet itez ex eo q̄ oculi quorundā animaliū: sicut dixit Hal. 8° de vtilitate pticularū. lucentes existentes illuminant mediū vsq; ad alterū spatiū tēpore noctis. ¶ Sed Auer. in supra allegatis verbis cū dixit. in oculis non esse lumen ex nā eorū: sed intrare in ipsos lumen ab extrinseco nō voluit aliud significare nisi q̄ lumē qō est in oculo ex nā oculi nō est sufficiens ad visionē absq; lumine extrinseco: vt voluit Aristo. in de sensu: qm̄ si illud lumen foret sufficiens: tunc oculus posset videre colorē immediate positū supra oculū qō est falsuz ad experientiā. Et hinc ēt est qui ponit aliquā rē multū ꝓpinquā oculo nō posse eā videre: q; nō debite illuminaᵗ. ¶ Insufficientiā etiaz dicti luminis intrinseci oculi ad visionez ꝓbat Auer. in de sensu dicens. si foret sufficiens hō posset videre in obscuro: ⁊ q; ibi reperiuntᵗ oēs cause sufficientes ad visionem. s. lumen ⁊ species. Sequereᵗ etiā q̄ homo habens oculos post subitā apertionē posset perfecte videre: qō est falsuz: vt iam dictū est. ¶ Simil'r ēt vt dictū est intellexit Auer. cuz 3° colliget, dixit. Neq; in oculo est corpus celeste aut igneuz hūs splendorē vel qō sit splendidum qō illuminet ipsuz per naturā. s. sufficienter. ¶ Dicunt etiā. nō est in oculo lumen sufficiens ad visionē. q; si sic esset. oculus non posset videre oia luminosa: q; vt dixit Aristo. 2° de aia. omnis sensus ⁊ ⁊ vīr omne recipiens debet esse denudatū a nā recepti: ⁊ quanto magis ab ea denudabiᵗ ꝑm possibilitatē tanto magis illaz recipere poterit. Sicut enim dicūt quidā. oportuit esse oculuz sine oi colore: vt oēm colorē possit apprehendere simil'r oportuit ipsuz esse absq; oi luce: vt omnē possit lucē videre. ¶ Et dixerūt si lumen esset in oculo: tunc oia reciperentᵗ in eo vt luminosa qō est falsuz saltē de colore nigro qui recipitur: vt opacū nō vt luminosuz hoc aūt ideo sequereᵗ: q; fiē stante oculo colorato omnia recipiuntᵗ ꝑm colorez eius: ita stante in eo lumine efficienti oia reciperentur vt luminosa. ¶ Dicunt qdā. lumen intrinsecū in oculo per naturaz foze necessarium est: qm̄ sicut mediū non illuminatum nō potest moueri a coloribus: ita nec oculus posset spēs colorum recipere nisi esset lucidus ⁊ illuminatⁿ: ⁊ factⁿ diafanus actu. Si. n. ita nō foret sequereᵗ q̄ oculus stans in obscuro nō illuminatus a medio nō posset videre colores entes in medio illuminato qō est falsuz ad experiētiā. ¶ Dicunt enim q̄ ad causandū visionē nō est necessariū oculū imediate illuminari ab extrinseco: sed sufficit spēm p̄ius esse receptā in medio illuminato: ⁊ hinc est q̄ visio causatur obiecto posito in medio illuminato: ⁊ oculo posito in obscuro ad determinatam distantiam: ⁊ hinc stans in obscuro aliquando ad multa miliaria videt ignez siue lumen positum in medio illuminato. Sufficit ergo ad visionē speciē visibilē esse deciaz in medio illuminato preter hoc q̄ oculus sit imediate illuminatus ab extrinseco: ⁊ sic dicunt sufficit ad visionē vltra lumen intrinsecū oculi spēm esse deciaz ab obiecto in medio illuminato: imo dicunt hoc necessariū foze ad visionem. si enim nō esset necessarium: tunc oculus videret corneam: quoniam si non esset necessarium speciem visibilem esse in medio illuminato non esset aliud eam videri ꝓhibens: sed q; illud est necessariū: ideo nō videᵗ. ¶ Quidam autem alij dicunt. necessarium foze lumen intrinsecum in oculo: quoniam sicut lux siue illuminatio medij est necessaria: vt dictum est ad visionem siue cognitionem visiua mīta necessaria est lux siue illuminatio intrinseca oculi ad apprehensionem anime specierum visarum: ⁊ sicut sine luce ⁊ illuminatione medij virtus visiua non apprehendit colores: ita sine intrinseca luce oculi anima non apprehendit species oculorum: sic ergo volunt q̄ sicut ad visionem concurrit color ⁊ illuminatio medij quibus existentibus oculus non impeditus videt: et apprehendit species colorum: ita ad apprehensionem anime de illis speciebus colorū receptis in oculo occurrūt ipse

Diffō visionis.

Utrū visio fiat extra mittēdo vel intus suscipiendo.

Quo in oculo sit lux nālis

ſpēs recepte ⁊ illuminatio oculi a lumine ipſius intrinſeco.
¶ Et ſunt qui dicunt. q̄ lux intrinſeca eſt neceſſaria oculo: q̄ diſponit ⁊ p̄parat oculū paſſiue ad recipiendū ſpeciem coloris ad hoc vt ſit ſufficiens ad cauſandū cognitionē viſi/uaz. Et ideo dicunt fuit oculus fact⁹ aqueus: vt in eo fieret aliqualis cōſeruatio ſpecieruz que cōſeruatio neceſſaria fuit ad perfectuz ferendū iudiciū ſiue habendū de viſibilibus: ⁊ ita fuit factus lucidus vt ſpēs impreſſe eſſent ſufficientis p/fectionis ad iudiciū ferendū de ipſis: ſed pfectiones ſunt ad/huc exiſtentes in diafano lucido actu. Quidam dixerunt. q̄ fieri viſionē intus ſuſcipiēdo verius eſt: ſz tamē eſt occulti⁹ ⁊ eſt quid magis intellectuale. Et Ariſto. ⁊ Auer. ſm intel/lectū iudicantes dixerūt viſionē intus ſuſcipiendo fieri. Sz viſionē extra mittēdo fieri ꝑma fronte apparet ꝑbabilius ⁊ magis manifeſtū: ⁊ eſt quid ſenſuale magis ⁊ ꝓmpti⁹ eſt ſm hoc paſſionū que circa viſum fiunt cauſas aſſignare. Et Hal'. cum aliis medicis magis ſm ſenſuz iudicātes eā fieri foras mittendo dixerunt. Et quidā dixerūt opinionē medi/cor̄ verioꝛē foꝛe ⁊ ei extra mittendum. aliter periret magna pars curationis paſſionū viſus: vt ex ſequentibus in trac. de paſſionibus oculor̄ poterit apparere.

Utruz ad viſionem cāndā ſit neceſſaria multipli/catio ſpe/cieruz rei viſibilis i medio.

¶ Quomodocūq; aūt viſio fiat ſiue intus ſuſcipiendo ſiue foras mittendo: videndum eſt quid eſt q̄ repreſentat viſui: ⁊ q̄ uo ei repñtetur. Auer. eniz ſup 2° de aia. in pluribus cōmē tis: voluit q̄ ad hoc vt viſibile videat fit neceſſariū ipz viſi/bile in medio. ſ. aere vel aqua cauſare aliq̄ qualitatē repre/ſentatiuā ipſius viſibilis q̄ vocat ſpēs viſibilis ſine qua viſi ſibile videri nō pōt: q̄ ſpēs poſtea in ipſo medio multiplicat donec pueniat ad organum viſus ⁊ ibi videat: vñ in ſuo de ſenſu. aer mediante luce recipit ꝑ⁹ formas rerū: deinde red dit eas reti extrinſeco oculi. ſ. tunice cornee. ⁊ hoc rete extrin ſecū reddit eas alijs retib⁹ intrinſecis quouſq; eaꝛ motus pueniat ad vltim̄ rete poſt q̄ eſt ſenſus cōis: ⁊ in medio iſta rum retiū cōprehēdit rete grandinoſuz formā rei ſiue illam ſpēm viſibilis. Et iſtud rete eſt quaſi ſpeculū mediū inter na turā aeris ⁊ nām aq̄. ⁊ iō recipit formas ex aere: q̄ eſt quaſi ſpeculū ⁊ reddit eas aq̄: q̄ nā eius eſt cōis inter duas nās. ſ. aeris ⁊ aque: de qua dixit Ariſto. q̄ eſt poſt humoꝛē gran/dinoſum: ⁊ eſt illa quā vocat Hal'. vitrū: ⁊ iſta ꝑs eſt poſtre/ma ptiū oculi. ſ. facientiū ad viſionē: ⁊ per iſtā ptē accipit ſen ſus cōis formā. ſ. viſam: ⁊ reddit eam informanti que eſt vir tus imaginatiua receptione magis ſpūali q̄ eſt in 3° ordine: vt ſm eū ſupꝛa patuit. Et fuit iſta opinio multoꝝ antiquoꝝ ꝓhoꝝ ⁊ ſequunt eā multi modernoꝝ. Et approbāt ⁊ cōfir/mant eā multis experientijs: de q̄bus eſt q̄ apparet de bacu/lo ignito vehemēter ⁊ in aere in girū ducto q̄ ad ſenſuz mul tiplicat ſpēm in aere in quo ducit. ¶ Alia eſt: q̄ vna res ap paret aliq̄n ꝺuplex: q̄ nō contingit: vt dicunt: niſi q̄ in vna ꝑte oculi ꝓp motū in eo factū repñtat ſe alteri ptī vt oꝺm: vt ꝑz 6° de nālib⁹. ab Aui. q̄ et voluit idē Auer. in ꝑn° cōmē ti libꝛi de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi expreſſe dixit. q̄ vnū q̄q; ap/paret eſſe duo ꝓp motū cōtingentē ſpūi: q̄m q̄n ꝑs recipiens formā mouet ⁊ venit ad ſuuz locū ex alia ꝑte deſcribet̄ for/ma in 2ª parte adhuc nō abſciſa a ꝑma. Et ſic vna forma ap parebit duo. ¶ Alia experientia eſt q̄ denarius poſitus in vaſe aque pleno vꝺ a loco a quo nō videbat̄ cū vas erat va/cuuz ab aqua. Oꝺ nō cōtingit vt dixerūt niſi ꝓp ſpēz ipſi/ſam in aque ſupficiē. Sicut ergo in aq̄ emittit̄ ſpēs viſibilis: vt denarij: ita cōſiliꝛ ⁊ in aere ꝺz emitti ⁊ multiplicari: verūtn̄ q̄ aer eſt mediū rarius q̄z ſit aqua: ideo in aere nō vꝺ: ſicut in aqua. ¶ Alia experientia eſt in ſole repñtato in aqua mota: q̄m in ea apparent plures eſſe ſoles: ⁊ etiā eius figura repre/ſentat̄ maioꝛ q̄z in aqua quieta. ¶ Et idem dixerunt appa/rere de ſpeculis in quibus nō ſolū appet ſpecieꝝ gñatio: ſed et ipſa manifeſta viſio a viſu qō eſt fortius. ¶ Dixit ergo ꝑz hanc opinionē Auer. colliget 3° q̄ argmentant̄ a lineis ra/dioſis que exeunt ab oculo ⁊ vadunt vſq; ad rem viſam. ſ. ſi cut Hal'. ⁊ alij medici: vt ſupꝛa dictū eſt: ſupple nō bñ dicūt: q̄ dico dixit Auer. q̄ intētio taliū lineaꝝ nō bz intentionez ſm ſenſum verū: ſz ſolū ſm intellectū. i. ſm imaginationem: vt intelligat̄. i. imaginet̄ quaſi exeūt ab oculo. Sed vē vide re ⁊ qō accidit ab eo nō cōplet̄ niſi per intentionē harum li neaꝝ in figura noua. Et figura noua ē verax ⁊ ꝓpter ea ſub iectū harū dimenſionum eſt coꝛp⁹ puriū qō eſt. q̄ hoc coꝛp⁹ a ſui nā bz recipe lumen ⁊ coloꝛez tali receptione. Et q̄ tale coꝛpus vt aer recipiat coloꝛez apparet q̄ videmus nebulas raras vltra quas ſol pertrāſit q̄ tūc coꝛpoꝛa que ſupponun tur ipſis nebulis coloꝛant̄ ſuo coloꝛe. Et iō dixit Auer. ibi/dē. Scias q̄ ſenſus viſus recipit formas reꝝ in hūc modū: q̄ aer mediante lumine recipit formas reꝝ: poſtea mittit ad tunicā oculi exterioꝛē: ⁊ iſta dat alijs quouſq; pueniat mot⁹ ad tunicā poſtremā poſt quā eſt ſenſus cōis q̄ apprehendit formas rerū. Et in medio iſtaꝝ tunicarū dixit ipſe eſt tunica glacialis. i. aranea q̄ eſt ſicut ſpeculū media inter nām aeris ⁊ aque: ⁊ ꝓpea accipit figurā aeris: q̄ eſt ſicut ſpeculū ⁊ mit tit eas aq̄: q̄ ſua nā cōicat iſtis duabus naturis: ⁊ aqua quā dicit Ariſto. ſ. 5° de gñone aialiū. q̄ ſtat poſt humiditatem glacialē: ⁊ eſt illa quā appellabat Hal'. vitreā in hac recipit ſenſus cōis formas: ⁊ q̄n recipit mittit imaginatiue. ¶ Ex dictis ergo expientijs ꝛcludunt iſti q̄ viſio fit iſto mō. ſ. q̄ a viſibili multiplicant̄ ſpēs ꝑ aerem vſq; ad oculū: q̄ qdē ſpēs ſunt cā viſionis ꝓut dicūt hūi ab auctoꝛibus perſpectiue in hūc modū q̄ viſus nō videt niſi illā rem cuius ſpēs ſuper li/neas rectas vel reflexas pueniꝝ ad oculū cadēs in ipſuz ocu li centrū q̄ linee oēs ducte a ſingulis rei viſe ptib⁹ faciūt vnā piramidē cuius conus eſt pupilla ⁊ baſis eſt in re viſa. Niſi eniz res viſa in tali oppōne cadat ad oculū nō pōt fieri viſio. ⁊ ꝓp̄ hō appet q̄ res q̄ vꝺ ꝑz q̄ eſt magis diſtās vel magis ꝑ pinq̄ appet maioꝛ vel minoꝛ. Et hō q̄ linee angu/loꝝ piraml/dis q̄z to magis elōgant̄ a re viſa tāto magis coeūt ⁊ ꝛiūgūt̄. Et iō ſi ꝛtingat q̄ ꝛiūgāt̄ ⁊ claudant̄ añq̄z pueniāt ad viſū: tūc res oino nō vꝺ. Et ex hō ꝑz q̄ res viſibilis tm̄ pōt diſtare a viſu q̄ oino non videbit̄: q̄ linee angulor̄ ſiue piramidis cōclaudunt̄: ⁊ faciūt conū añq̄z pueniāt ad oculos. Et dixe rūt ꝓdictas ſpēs eē alteri⁹ rōnis ab oꝺo. Et iō ꝛz obiecta ſint ꝛia. ſpēs tñ ipſoꝝ ꝛioꝝ nō ſunt ꝛie: ꝛz ꝑñt ſil'. in eodē me/dio exiſtere. Alr ſil'. ꝓidē me^m ꝛij coloꝛes nō poſſent videri: q̄ eſt falſuz ad expiētiā. ¶ Predicta opio q̄z uis ſatis ſit ꝑ/babilis ⁊ mētib⁹ auctoꝝ ꝛſonat multis tñ modernoꝝ non placet: imo placet eis oppoſita opio. ꝺñt. n. iſti q̄ ad hō vt vi/ſibile videat: nō eſt neciuz cāri a viſibili: nec in meꝺ nec in oꝛ gano. ſ. oculo aliquā qualitatē ſiue ſpēz viſibilē ſine qua vi/ſibile videri nō poſſit. Sz ſine ea videri pōt: q̄m ſi ſic eſſet tūc poſit⁹ duob⁹ videntib⁹ eq̄lr vt. v. g. vno fortius altero in du plo: tūc forti⁹ vidēs nō poſſet videre in maioꝛi diſtātia q̄z de bilius idē viſibile: ſz hoc eſt ad expientiā manifeſte falſum. Et ꝓñtia tenet. q̄ ſumpto vno viſibili ſi ꝺz videri ſm ſupꝛa dictos opz q̄ multiplicet in aere illas ſpēs viſibiles: aut ḡ multiplicat eas ad q̄z cūq; diſtātiā: aut nō: ſz nō ad q̄z cūq; q̄ tūc ſua vꝺt⁹ q̄z tū eſt de ſe in infim̄ poſſet extēdi. Et maxie cū ipſi dicāt eas videri ꝑ lineas rectas aut reflexas cāntes pi ramidē: ⁊ q̄ linee piramidis aliq̄n coeūt in vnū. Si āt nō fit ſpēz multiplicatio ad q̄z cūq; diſtātiā: ḡ ab aliq̄ diſtātia aliq̄ vidēs videbit aliq̄ viſibile ⁊ aliud vidēs hūs in duplo foꝛ tioꝛē viſū nō poterit ipz a maioꝛi diſtātia videre: q̄ non erit ibi illa ſpēs multiplicata in tāta diſtātia q̄ cū regraꝺ ſm eos ad viſionē illā nō poterit videri. ¶ Seq̄r inſup q̄ qlz ocu lus ab eq̄li diſtātia iudicaret rē eq̄lis magnitudis: ita ocul⁹ debilis ⁊ male diſpoſit⁹ ſic foꝛtis ⁊ bñ diſpoſit⁹: q̄ eſt falſū ſm expientiā. ¶ Et ad expiētias quas illi adduxerūt iſti irñ dent dicētes q̄ in oculo oꝛgano viſus ſepe ſepi⁹ ipꝛimiꝛ q̄li/tas aliq̄ q̄ vē mouet viſum tanq̄z obm q̄ nō eſt ſpēs nec act⁹ vidēdi: ſz eſt effectiua act⁹ vidēdi: ita q̄ vē illa q̄litas ab ocu lo vꝺ. Et iſtō exp̄ſſe ꝑz ꝑ multas expientias. vna eſt q̄ ſi ge

Scōdo.

diu inſpexerit aliqd quod circūuoluatur: poſtea vertat oculos ad res quieſcētes ipſe res qeſcētes apparent moueri circulariter. Alia eſt q̄ ſi qs diu aſpexerit ad ſplendidum ⁊ poſtea vertat ſe ad aliud vel claudat oculos ſuos manifeſte videt ſplendorem. Et circa hoc dicunt Āy. adduxiſſe multas experientias in libro de ſomno ⁊ vigilia. ⁊ in de ſenſu ⁊ ſenſato. Et ſilr Auerro. ⁊ tñ iſta q̄litas nō eſt nēcia ad viſionem obiecti a quo cauſat: ſꝫ poti⁹ eſt ipſi⁹ ipeditiua. ¶ Et dicūt ſcōd. q̄ viſio q̄ztū huic ꝓpoſito ptinet eſt duplex q̄daꝫ recta in qua requirit̄ q̄ oculus ſit directa oppōne ſe hēat ad viſibile: ⁊ q̄ viſibile ſit illuminatū: ⁊ q̄ medium ſit dyafanū vel nō opacū: ⁊ q̄ ſit viſibile in debita ꝓpinquitate ad oculū: ita q̄ in iſta viſione q̄ztum eſt ex pte obiecti nō ocurrūt niſi duo agētia vnū ꝑticulare vt color: aliud vl̄e vt lumē: ⁊ hoc dicūt in viſione coloris. q̄ in viſione lucis nō concurrit niſi vnum agēs. ¶ Alia eſt viſio reflexa in qua viſibile vr̄ nō exñs i directa oppōne ad oculū: ⁊ in iſta viſione regrunt̄ ex pte obiecti illamet agentia que regrunt̄ in viſiōe recta. Et vltra illa reqritur vnū aliud agēs vel plura agentia ſm diuerſitateꝫ que ſepe accidit in diuerſis reflexis viſionib⁹: hoc aūt tale agēs eſt aliqō corpus terſuꝫ politū ⁊ ſplēdidū vt ſpeculū: vel aliqō tale ſpeculo ſimile: ſicut eſt aq̄ q̄ cōcurrit in viſiōe reflexa tanq̄ ꝑtiale agēs effectiuū illius viſionis. ¶ Scōm ergo p̄dicta rñdēt ad experientias ſupradicte opinionis: ⁊ primo ad eā de baculo ignito ⁊ ſimilibus ⁊c. q̄ illa nō eſt ſpēs cauſata a baculo ignito: ſed eſt vna q̄litas ve in oculo impreſſa q̄ videt̄ que nō eſt neceſſaria ad viſionē: ſed potius eſt viſionis impeditiua. ¶ Et ad eā q̄ vna res apparet duplex ⁊c. dicunt illud nō eſſe ꝓpter ſpeciē illius: ſed ꝓpter incōueniēte ſitum inſtri viſus quēadmodum cū vnus oculoꝝ per directum ſurſum eleuatur vel infra deprimitur vna res duplex apparet. ¶ Et ad illā de denario poſito in vaſe ⁊c. dicunt nō eſſe ꝓpter ſpeciem in aqua impreſſaꝫ: ſed q̄ ibi eſt viſio reflexa virtute iſtius tertij agentis cōcurrentis ad viſionē hāc q̄ eſt aqua cuius virtute denarius pōt videri in ſitu in quo ſine predicto tertio agēte concurrente videri non poterat. ¶ Et ſimiliter dicūt ad illā de ſole in aqua repreſentato: q̄ enim aqua ex motu in ea facto tenet locum duplicis vel triplicis ſpeculi: ideo eſt cauſa illius apparitionis. ¶ Et conſimiliter etiam dicunt ad illam de ſpeculo. Non enim aliq̄ res videt̄ que ſit in ſpeculo vel aere: ſed videt̄ illud met obiectū: cuius illa ſpecies a multis creditur eſſe: ⁊ hoc viſiōe reflexa que eſt mediante ſpeculo. Et ſic cū plura vel diuerſa ſpecula concurrunt in figuris fiunt diuerſe viſiones ⁊ multiplicate: ⁊ eiuſdē rei apparentes in diuerſis locis ⁊ ſitibus. Etenim ſi aliqua res in ſupficie exiſtens ſpeculi videretur que eſſet talis ſpecies quaꝫ dicunt eſſe tunc̄ois videns totam ſpeculi ſuperficiem vbicunq̄ predictus videns eſſet videret ipſam ſpeciem: quia exquo videt totaꝫ ſuperficiē: ſi in illa eſſet aliqua qualitas viſibilis ipſa videretur ab eo. Sed hoc eſt contra experientiam. Non igitur aliquid qō ſit ſpēs in ſuperficie ſpeculi videt̄. ¶ Et ſimiliter ꝓpter predictaꝫ cauſam poſito aliquo tranſparenti habente aliquem colorem vt vitrū rubeum res que videntur apparent illius coloris cuius eſt tranſparens illud. verbi gratia. rubee: non quia in illo repe/riatur ſpecies illius rei: ſed quia illud ſicut tertium agēs cō currit ad cauſandum rei illius viſionem reflexam. ¶ Et multi moderno⁊ hanc vltimā opinionem approbant ⁊ dānant eā que eſt primo⁊. ¶ Cōſtantinus in libro de cerebro. dixit. q̄ ſpūs viſibilis a cerebro ꝓcedēs: ⁊ ad oculos veniens preſtat eis viſibilē qualitatē que ꝓgredit̄ ab eis ꝓpe. i. ad ꝑtes ꝓpinquas ample ⁊ abūdāter. Sed lōgius. i. ad ꝑtes lōginquas tenuiter ⁊ parce. Et ꝓpterea que ꝓpe ſunt largius videnť: que vero a longe tenuius. Et iſta qualitas viſibilis ꝓgrediens ab oculis ſtatim cū aggredit̄ phyſim rei viſibilis rurſus reuertit̄ ad eoſdē oculos ⁊ ſculptis humidis tunicis imprimit agnitam viſe rei ſimilitudinem: vnde producitur cerebro: ⁊ a cerebro cordi preſtatur notitia. ¶ Propter verbum ſupra adductum ex Ariſto. q̄ ſenſibile poſitum ſupra ſenſum non facit ſenſum. Et ſic viſibile poſitum ſupra oculū non facit viſionem. ¶ Dubitatio ſurrexit an res exiſtens in oculo ab ipſomet oculo. poſſet videri. ¶ Ad quā dubitationem reſpondet Gentilis. ſup ꝫ ª tertij. cap° de imaginationibus: dicēs. rē ſtantē in oculo poſſe videri eſt dupliciter: vno modo q̄ videatur per ſuam ſpeciem quaꝫ cauſat in criſtallina. Et hoc mō non eſt poſſibile q̄ aliquid exiſtens in oculo videatur. Et hoc ideo q⁊ vt ſupra patuit: ad viſionē requirit̄ medium extrinſecuꝫ: vt Auer. voluit. 2° de aīa. ⁊ 3° colliget. Cum ergo intra oculū non ſit tale medium non poterit qō intra oculū eſt videri. ¶ Secundo modo pōt intelligi q̄ res puia exiſtens in oculo videat̄ non per ꝓpriam ſpeciem quā cauſet: ſed per ſpēs reruꝫ viſibilium ab extra venientes que ſpēs modificant̄ in earum receptione ſm naturaꝫ vaporis in oculo exiſtentis. Et hoc modo dixit. res exiſtentes in oculo videri. Cum. n. non videant̄ per ſpeciē ꝓpriam quam cauſant: opꝫ q̄ videantur modo dictoꝝ cū non ſit alius modus. ¶ Multi vero magis moderni: ⁊ maxime Thomas: Dinꝰ de florentia. dicūt q̄ prima concluſio Gentilis nō eſt vera: imo dicunt q̄ vapor peruius exiſtens in oculo vere pōt videri. ſiue hoc ſit per ſui ſpeciem ꝓpriam apud ponentes ſpēs viſibiles ſiue abſq̄ ſui ſpē apud non ponentes eas: ⁊ q̄ videat̄ experientia in habentibus imaginationes declarat. ¶ Et ꝓbatur hoc primo a ſimili ſic homo pōt videre fulgorem ſiue ſplendorem oculi ſui in cōmotione oculi ⁊ compreſſione in eo facta: vt ſupra patuit: ergo cōſimiliter pōt videre vaporē peruium coloratum in eo exiſtentem. Et cōſequentia iſta tenet. q⁊ oia que ſunt in vno ꝓpter que pōt videri ſunt in alio. Et ex oi illo quo viſio prohibetur in vno ꝓhibetur in alio⁊ vt notū eſt ingrenti ea. ¶ Amplius ſpēs viſibiles conſeruate in memoria reuertentes vſq̄ ad oculū poſſunt videri ⁊ iudicabuntur quaſi eſſent extra. vt voluit Aue. colliget tertio capᵒ. de accidentibus viſus igit̄ multo magis hoc accidit vapori puio colorato in oculo exiſtenti. ¶ Et Gentilis vidit ambas p̄dictas inſtātias: ⁊ tetigit eas: ⁊ ſoluit eas. Et dixit primo ad primā. q̄ nō eſt ſilr de lumine ſiue fulgure ⁊ de vapore illo: q⁊ fulgur hꝫ ſe magis intentionaliter q̄ꝫ vapor ille coloratus. Et iō vt color ꝓueniat gradatim de eſſe māli ad imāle reqrit̄ medium in videndo ipſum: qō non requirit̄ in viſione luminis vel fulgoris. Et ad ſecundā dixit. q̄ ſpēs reuertentes a parte rememoratiua acquiſiuerunt imālitatem: ⁊ ideo non indigent medio extrinſeco. ¶ Verū ſolutio eius p̄dicta non valet. primo q⁊ rō quaꝫ ipſe ſumpſit ex Auer. q̄ ad viſum reqrit̄ mediū extrinſecum nihil valeret vt clare pꝫ cōſideratī. ¶ Secūdo q⁊ trāſire ad imālitatē ⁊ eſſe imāle nō remouet id qō dictū eſt. Nā illud lumē intrinſecum ſiue fulgoris ita eſt res mālis vera ⁊ realis ſicut lumen extrinſecum: ꝫ ſit magis remiſſum. Et ſilr ēt illa ſpēs reuertēs a memoratiua eſt vna vera res extenſa in ſui ſubiecto: ſicut qcūq̄ color. Et ſicut color nō pōt videri ſine lumine exteriori: ſilr nec p̄dicta ſpēs. vñ i obſcuro nō apparet hoi p̄dictā rē ſiue ſpēm videre: q⁊ cū illa res appareat ſibi foris eē: clarꝫ eſt q̄ in obſcuro illud nō poſſet eſſe: q⁊ in obſcuro nō poſſet ſibi appere videre reꝫ extra: cū tūc extra ſe nihil videat nec ſibi appeat. Et ſilr actus videndi nō pōt eſſe de colore niſi lumine oculo cōicato. ¶ Amplius ſpēs viſibilis ſi ſit dare illā eſt res minus viſibilis q̄ꝫ color: q⁊ niſi ipſa multū intendat̄ nō pōt videri vt aſſerūt ponentes ſpēm viſibilē vt ſupra patuit: tpe. n. quo illō obiectū qō repñtat p̄dicta ſpēs q̄ ad oculū reuertit̄ a memoria qñ ipm repñtat nō videbat̄ vt clarū eſt: ⁊ iō ſpēs viſibilis ſm ponētes eas: eſt minus viſibilis q̄ꝫ color igitur multo magis res puia hñs colorem exiſtēs in oculo poteſt videri. ¶ Amplius. aut mediū reqrit̄ ad viſionē ꝓp lumen ſ. vt color ⁊ mediū ſint illuminata: q⁊ abſq̄ cōcurſu luminis tanq̄ ꝑtialis cā viſionis non pōt color cauſare viſionem.

Vtrum res exiſtens in oculo poſſit ab eo videri.

Aut regrīf mediū vt recipiat spēz colozis quā colo1 idistās nō p̄t imediate cāre: nulla āt alia cā de mūdo vī esse pp quā mediū in visiōe regrat. Sed qcūqz istoꝝ modoꝝ regri pōat nō inde phibef qn vapo1 dictus i oculo existēs videaf: prio q1 cū tali vapo1e ocurrit lumē extrinsecū: cū pōaf q vapo1 ille sit puul⁹ z trāsparēs: neqz pp ꝑm: q1 inter illū vapozez z cristallinū est co1p⁹ mediū p qō p̄t spēs vapozis illi⁹ ad ipm deferri: q1 est ibi humo1 albugine⁹: p quē ēt ōferf spēs eoꝝ q extra oculū exñtiū videnf. igif clare pt3 q ex nullo p̄dicto rū phibef qn ille vapo1 trāsparēs possit videri. ¶ Ampli⁹ qñ hō hūs imaginatione respicit aerē nō respiciendo aliqō obiectū extrinsecū aliud sibi appet q p̄dict⁹ vapo1 sit citrin⁹ niger vel alteri⁹ colozis sicut est vt p3 ad expiētiā patiētium imaginationez: tūc sic ipole est q tūc ipse vapo1 nō videaf p spēm ppriā sui z nō p spēz rei visibilis ab extra veniētis qō pbaf: q1 tūc nō vī aliqō obiectū extrinsecū cū ipse respiciat solū vsus aerē z nō vsus aliā rē: z est hoc arg^m demōstrās ꝯ opionē Hētilis. ¶ Ampli⁹ multa alia sūt in oculo q̄ nōn videri: ergo ꝓsilr z ipse vapo1 p eius ppriā spēm poterit videri. z añs pbaf p multas experiētias: q̄s Ay. posuit 2° de sō no z vigilia. Et ꝓntia t3. q1 nulla ē cā siue rō q̄re illa possint videri: qn p eādē rōnē vapo1 p̄dict⁹ nō possit videri. ¶ Scōa ꝓclo Hētilis q̄ est q res pñt videri talis vel talis colozis eē ꝑm colozē z disponē vapozis: procedif eē va. Sicut ēt videnf res aliq̄ colozate talis vel talis colozis mediāte aliq̄ vitreo sic colozato: vel mediāte aliq̄ alia re filī. ¶ Ampli⁹ multa di cenf de his q̄ ptinēt ad visuz i tractatu 4° huiꝰ ꝑmōis: z ma xie i ca° ō debilitate vis⁹. z ca° de imaginationib⁹ z alijs ꝛc.

¶ De sensu auditus. Cap̄.vj.

Auditus vt dixit Jsidozus. xj° etymolo/ gia ꝓ sic appellatur: eo q voces bauriat: z hoc est vt aere verberato sonos susci piat. ¶ Et audit⁹ qdē siue virtus auditiua ē illa q̄ sonos tā voces exñtes q̄z nō voces pcipit: eo/ rumqz dignoscit dīias. s. acuitatē z grauitatē siue tarditatē asperitatē z lenitatē magnitudinē z paruitatē omnēqz aliā vocū differentiā: put de voce dicef in sermone sequenti qui erit de dispositionibus mēbroꝝ spūaliū. ¶ Pro vā scia ba/ benda de sensu auditus: opz videre q̄ sit virt⁹ auditiua. z vñ pcedat: z qd sit eius o1ganū: z qd sit eius medium: z qd sit eius obiectū: z qd sit son⁹: z in quo subiectiue pñstat: z qūo pueniat ad auditum: z qūo causef z quotuplex sit auditio.

De virtute auditiua.

¶ Virtus auditiua est secūda de virtutib⁹ aialibus sensiti/ uis exterioꝝ q̄ a cerebro pcedit ad aures mediāte spū de/ lato ad eas a cerebro p neruos molles descēdētes a cerebro ad aures q vocanf nerui auditiui: z nerui expāsi.

De o1gano eius.

¶ Et o1ga nū huiꝰ virtutis est auris prout auris sumif p oib⁹ pticulis eius ēt p neruis auditiuis p̄dictis: vez in o1gano audit⁹ ali qua ps est principalio1 z in qua ppriē dī vtutē auditiuā pñ stere z opari siue pati z pcipere. Et ista ps ppriē est ipsoꝝ neruoꝝ auditiuoꝝ iā dictoꝝ: in eis. n. ppriē z principaliter efficit auditio. Et oēs alie ptes ꝓstructiue auriū sūt sicut co adiuuātes: z secūdario facientes ad auditionē z pīertiz pars

De medio eius.

cartilaginosa auriū: h. n. ps ad sonos taz voces q̄z nō voces apta nata est. ¶ Mediū vero quo mediante auditus sonos pcipit est dupler. vnū ppinquū siue imediatū: z hoc mediū est aer impositus z recept⁹ in aure a principijs gñationis q dī aer gñalis aeri: de quo dixit Auer. in de sensu z sensato. z ēt 3° colliget q quāto iste aer est subtilio1 z quietio1 tāto opatio vtutis auditiue erit melio1 z pfectio1. Aliud est me/ diū remotū siue mediatū: z ē duplex. s. aer z aqua. Dixit. n.

De obo/ cius.

Aue. colliz 3° q iste sensus apprehendit mediante aere z aq. ¶ Obiectū aūt huius virtutis est co1pus sonatiuum siue so nus. Co1pus aūt sonatiuum debet esse solidū z lene vt appa rebit. Sonus aūt vt voluit Algazel: est qualitas q̄daz. s. de tertijs qualitatibus: vt supra patuit in aere fiens pp inūda/ tionē siue motū accidētē ei ex motu pueniēte ex vehementi aliquoꝝ co1poꝝ sonatiuoꝝ inter se pcussione vel separatio ne existēs cū illo. s. aere. ¶ Non. n. est sonus dixit Auic. 6° de nālibus. aer nec co1pa pcussa nec motus alicuius eoꝝ: sz est qualitas pueniens ex motu frāgente aerē: nisi. n. motus frāgeret aerē nō causaref sonus. z nō hz esse ista qualitas q̄ est sonus siue nō p̄durat nisi q̄diu durat iste mot⁹. ¶ Ñaf aūt qualitas ista dicta sonus ex pcussione aliqñ co1poꝝ soli doꝝ planoꝝ siue leniū: propterea q in pcussione eoꝝ expel litur aer a supficie vtriusqz ipsoꝝ co1poꝝ equaliter. nō aūt causaref si co1pora illa nō essent plana z lenia: sed aspera. nā ex collusione co1poꝝ asperoꝝ nō expelleref aer cōtentus inter ea: imo remaneret contentus inter partes depressas z eleuatas ipsoꝝ co1poꝝ asperoꝝ. Et silr nō causaref si co/ pora illa nō essent dura sed mollia. nā co1pora mollia in per cussione cedunt sibi ipsis nō expellētia aerē inter ea manen/ tem: z silr nō causaref si illa co1pora nō forent plana sed acu ta. Si. n. acus acui vel alteri rei obijciaf nō causabit sonuz: q1 acutū est penetratiuū z diuisiuū potius q̄z expulsiuū ae/ ris. ¶ Et scias q co1pora sonatiua causant in pcussione so/ num intensum vel remissum ꝑm q plus z minus aere plena sunt: z ideo metalla: q1 aere plena sunt z diu aerē ēt ptinent pcussa sonū magnū efficiunt. z maxime aur z es: q1 magis de aere hūt in sua mixtiōe. ¶ Et aliqñ causaf z fit qualitas p̄dicta siue sonus nō ex pcussione vnius solidi ad aliud soli/ dū: sed potius ex scissiōe vnius ptis co1pis ab alia pte eius: sicut cū rūpif pānus vel lignū. nā in fractiōe ista ꝓtigit aerē frāgi: sicut in pcussione p̄dcā: z in aeris fractiōe cātur son⁹. ¶ Et aliqñ causaf son⁹ ex pcussiōe aeris ad aliqō co1p⁹ soli/ dū: pz hoc cū pulmo pcutit aerē ad ptes trachee arterie soli das z duraz: qñ tūc causaf son⁹. ¶ Et aliqñ causaf ex ꝓstri ctiōe aeris: sicut qñ ꝓstrigif aer p follē vel p insufflationē itra fistulā: z qñ vēt⁹ ipellit aerē ad cauernas z foramina ꝓstrin/ gēs eū ibi. ¶ Et aliqñ causaf ex inundatione aeris: qñ vna magna ps aeris ꝓicif sup alteraz anteqz illa altera apta sit cedere prime: sicut accidit sonus in aere tpe flat⁹ vēto ꝛ: ma/ xime fortiū. ¶ Sic itaqz cā efficiens soni est impulsio aeris violēta modis dictis pueniēs frāgēs aerē circūstātē cuius fractione sonus causatur. ¶ Et ex hoc pt3 q̄ sit cā mālis so/ nus nō ex qua cū sit accidēs: sed in q̄. s. subiectiua in q̄ est so/ nus tanqz in subiecto: z est ipse aer fractus: vt dcm est. Req rif enim ad sonū vt iam p3 pcutiēs: z pcussuz: z aer ipulsus frangens aerē. Vel regrif aliqd qō teneat locū ipsoꝝ. Ali/ qñ est tm̄ vnū qō tenet locū ipsoꝝ quātū ad diuersas ipsius partes put p3 in chorda cū rūpitur: aut in ligno cū frangif z his silibus: in qbus aer est sicut pcutiēs: z sicut pcussum z est impellēs z frāgens aliū aerē: nam sonus in illa fractione causaf ex ꝙētione partium aeris: que ibi pueniūt z ꝓiūgū tur ad replendū locū in quo erat ptinuitas chorde vel ligni fracti pp vitare vacuū: z tunc vna pars aeris illius se habet vt percutiens z alia vt pcussa: z alia q̄e est inter cepta iter partē pcutientē z pcussam hz se sicut impellens z frāgens: z aliqñ illud tenēs locū dictoꝝ triū reqsitoꝝ ad sonum nō est vnū tm̄: sed duo: vt p3 in sono cāto ex motu corrigie vel ba/ culi in aere citius q̄z aer possit diuidi. Nam in tali sono co/ rigia vel baculus sz hz vt pcutiēs. z aer se hz vt percussum inquātum nō cedit sz resistit z pars aeris q̄ intercipif inter corrigiā siue baculū z aerē pcussum hz se: vt ipellens z frā/ gēs aliū aerē. ¶ Ex dictis patere pōt q co1pora sonātia nō hūt in se sonū nisi effectiue: q1 ipm in aere cānt: z silr nō au/ diunf nisi effectiue. ¶ Cā aūt formalis soni pōt dici q sit ta lis vel talis fractio aeris siue ipsius motio sic z sic imutans auditum: z q1 talis aeris fractio z auditus imutatio est val/ de varia z diuersa: ideo soni hūt diuersitatē multā: q̄uis ēt diuersificenf ex parte passi vt audit⁹ z o1ganū eius: z qñq̄ ex parte agētis vt co1poꝝ sonatiuoꝝ: co1pora. n. sonatiua: lz nō habeāt in se sonū: inqz tuz tñ sunt efficiētia ipm diuersos causant sonos ꝑm eoꝝ diuersitatem: vt ad sensum patet:

aliū.n.ſonū cānt metalla:aliuz lapides: alium ligna:ꝛ ſic de alijs. Et nō ſolū diuerſificata in mō mixtionis diuerſificant ſonos:ſz ēt diuerſificata i figura q̄uis ſint eiuſdē mixtiōis: vt pz de metallo plano ꝛ ꝯcauo:ꝛ de cāpanis diuerſaꝝ figuraꝝ. Uñ Aue.3°colliget.pdeſt ad ſonū forma iſtoꝝ recipiētiū:vt ſint ꝯcaua aut pfozata aut rara. ¶ Et cā finalis ipſi⁹ ſoni p ſe eſt pfectio audit⁹. ¶ Apparet ēt ex iā dictis q̄ ſicut dixit Aui. 6°de nālib⁹ ſon⁹ nō eſt aliqd fixū:ſed eſt in aliqd: differt.n.ſon⁹ ab alijs ſenſibilibus. Nā oia alia ſenſibilia in coꝛpoꝛib⁹ mixtis exiſtētia inſequunt modū mixtiōis elemēt oꝝ adinuicē:ꝛ ſunt q̄litates q̄dā fixe. vnūq̄q̄.n. alioꝝ ſenſibiliū eſt de ſe ipſo in quiete exñte: vt pz de caliditate ꝛ frigiditate ſiccitate ꝛ humiditate de coloꝛe ſapoꝛe ꝛ odoꝛe:ſz ſonus nō inſequit mixtionē elemētoꝝ:imo motū localē aeris in actu motus:q̄z diu.n.ſtat motus ſtat ſon⁹ ꝛ recedēte motu recedit ꝛ ſon⁹. ¶ Lōcoꝛdant aūt oēs q̄ auditus iſto mō fit. Nā ſonatiuū mouet aerē vt ſupra dcm̄ eſt.ꝛ frāgit ipm ꝛ ꝓcedit aer mot⁹ vnus manēs actu ꝛ ꝯtinuus vſq̄ ad aurē ꝛ intrat in eā ꝛ ꝯtiguaꝫ aeri cōnāli in aure exñti ꝛ mouet ipz. Et aer cōnālis motus mouet ꝛ imutat oꝛganū auditiuum: neruū.ſ.expānſum:ꝛ ipſe pcipit ſonū:ꝛ repñtat ipm cerebꝛo. ¶ Dixit Gal. 8°de vtilitate pticulaꝝ.ſonus ꝛ vox eſt aer pcuſſus ſiue pcuſſio aeris:q̄dā exñs:differt aūt nihil ſolū hoc in cōfeſſione habeaꝫ motū q in pcuſſiōe cātur velut ſoma pcedentē ad cerebꝛū aſcēdere oꝛtere. ¶ Dixit Auer.colliget 3°.ſicut aer ducit coloꝛē ad inſtm̄ viſus ꝓpꝓietatē coꝛpoꝛis:ſic ēt adducit ſonū ad auditū ꝓpter velocitatē receptionis motus iſtius rei:q: aer recipit ipſuz velociter. Et remanet in aere hic impreſſio motus:etiaz poſtq̄z ſeparatus eſt motoꝛ. Et ſilr forma q̄ fit ab illo. Et ſiliter remanet in aere ſonus tpe ſufficienti donec poſſit peruenire ad aurē:ꝓptereaꝛ q: ſonus eſt motus vel eſt a motu : ꝛ oīs motꝰ eſt in tēpoꝛe. Et hoc eſt ꝯtrarium rei viſus,que nō fit in tpe. Et ꝓpterea audimus tonitrua poſt viſionē coꝛruſcationis. Et videt homo ictum lotricis vltra aquā anteq̄z audiat ſonuz:q̄uis cā amboꝝ ſit eadē. Et eſt cā quare audimus vltra murū ꝛ nō videmus vltra murum. ¶ Dicunt. q aer cōnaturalis auri imobilis eſt de ſe:eo q nō mouet motu quo mouet aer exteriꝰ. Et hoc ſ̄ō ne ꝓpter fortē motuz ꝓhibeatur ſuſcipere oēs ſonos ſiue differentias eoꝝ:ꝛ q: nō mouet de ſe nullū hz de ſe ſonū:vt imutetur ꝛ imutari poſſit a quocūq̄ ſono: eſt tñ hic aer cōnaturalis fragilis ꝛ facilis frangi ꝛ diuidi:ꝛ ideo ab aere ꝓpinquo motu exterius aduenīente faciliter mouet. ¶ Et q̄uis aer cōnaturalis ſit imobilis de ſe: eo q non mouetur motu quo mouetur aer exterior: q: nec ſonus generatus exterior:nec etiā motus per quem ipſe ſonus generatur eſt ei ꝓpꝛius;mouetur tñ cōtinue motu ꝓpꝛio quo motu accidit q auris ſemper ſonat:ſicut coꝛnu. Et ꝓpterea ſi manus ponaꝫ ſup aurē aer cōnaturalis qui eſt in aure habens motum ꝓpꝛium facit multas reflexiones ꝛ repercuſſiones ꝓpter quas videt aurem ſonare:ſicut coꝛnu. Et iſte ſonus aeris.alⁱs.auris eſt ſignum q audimus mediante dicto aere cōnaturali. Et q: cōtingit mediante ipſo audire: ideo audimus in aqua cum aqua nō ingrediat ad aerē cōnaturalē. Nā cū ingrediat ad ipm ꝛ ipſum coꝛrūpit non audimus in aqua. ¶ Q̄uo autem qualitas que eſt ſonus peruenīat vſq̄ ad auditū nō equaliter ſentiunt oēs. Quidā enim dixerunt.de q̄bus fuit Albertus magnus. qui dixerunt.q ſonus nō generatur in vna parte aeris tm̄: ſed in omni parte vſq̄ ad auditum . nam vna queq̄ res ſenſibilis nō hz eſſe niſi in ſua materia ꝛ tanta eſt q̄nta eſt ſua materia. Et ideo q̄z tū aerē pcutit ꝓmū pcutiens a quo egrediat ſonus tm̄ aerē percutit aer pcuſſus ꝛ generat in eo ſonū. Et ille aer ſecūdo motus pcutit 3m aerem:ꝛ tertius 4m:ꝛ ſic deinceps quādiu durat violētia pcutientis:q̄m etiam ſm debilitatem ꝛ fortitudinē illius violentie debilitat vel fortifi cat ſonus. Unde 3°colliget.dixit Aue.quanto iactatio ſiuepercuſſio coꝛpoꝛ ſolidoꝛū erit foꝛtioꝛ:tanto ſonus foꝛtioꝛ ꝛ acutioꝛ erit ꝛ ecōuerſo. Et dixerunt.q non eſt ſimile de ſono:ꝛ alijs ſenſibilibus. Nam alia ſenſibilia hūt materiam in qua ſunt realiter: ꝛ nāliter pōt eſſe q̄ hūt in medio:q: in medio habēt eſſe intentionaliter. Sed ſonus nō hz mām in qua hēat eſſe nāliter niſi aerē tantū. Et ideo ſonus ſm ſuū eſſe māle eſt in aere:q̄uis ſm ſuā ſpēm ſit in ſenſu. Ex dictis dicūt patere:q̄re eſt q cū in aere ſit ſonus ꝛ motus nō percipimus ex his duobus niſi ſonū:q̄m aer motus nō alterat neruū auditū niſi ſm ſonum. ¶ Alij aūt dixerūt.q ſonus nō eſt realiter in qualibet pte aeris vſq̄ ad auditū. Sz realiter eſt ſolū in pte aeris reſilientis ex pcutiente ꝛ percuſſio. In alijs aūt ptibus eſt intentionaliter tm̄. Et hoc declaraꝫ ex eo q ſenſibile poſitū ſupra ſenſum circa ſuū reale nō facit ſenſum:ſz ſonus pueniat ad auditū p mediū:igit in illo toto medio nō eſt realr:ſed ſolū erit realiter in illa pte in qua ſm eſſe ſuū giaꝫ primū a coꝛpib⁹ ſe pcutiētibus:que ſonum hūt cauſare:ſed hec ꝓs eſt aer reſilies ex pcutiente:ꝛ pcuſſo. ¶ Et dicunt. q ſz ſonus non ſit realiter in aere vſq̄ ad auditū:in toto tm̄ illo aere ſon⁹ multiplicaꝫ vſq̄ ad auditū cū motu locali ipſius aeris:q̄ qdē multiplicatio eſt cū motu circulari ipſius aeris. Sicut euenit de lapillo ꝓiecto in aq̄:q in eo circulos facit ꝓpꝛio quos:deinde magnos:vt voluit Aꝝ.2° de aīa.ꝛ q fiāt cū motu locali ſparet vt ſupra q: ꝓpꝛius videt pcuſſio q̄z audiaꝫ ſonus:ꝛ apparet autez q: videmus q ſonus ipediat a ventis.i. auditio: nō autem ſpēs viſibilis ſeu viſio que fit in inſtanti : ꝛ voluit hoc Aꝝ.2° aīa. vbi etiā Ariſto. voluit q ſonus ſit in aere ꝛ in aqua tanq̄z in medio. In aere.n.ꝛ in aqua generaꝫ ſonus ꝛ audit:vnde dicunt q dam q auditus hz duplex mediuz.ſ. aerē ꝛ aquam ſed diuerſimode. Naz aer eſt medium in quo generaꝫ ſonus:ꝛ ſine quo nō eſt eſſe eius. Aqua vō eſt mediū tm̄ p q̄ trāſit ſonus in ſua mā q eſt aer impulſus : ꝛ ꝓpterea aqua ꝓfundit ꝛ ꝓhibet ſonos:aer vō ꝓſeruat: q: cōſeruatio rei eſt in ꝓpꝛia mā:ideoq̄z cū aqua nō ſit ꝓpꝛia mā ſoni nō ſuſcipit q̄onē eius in ſuis ptib⁹:ꝛ ideo nō pueniꝫ ſonus vſq̄ ad auditū mediāte aq̄ niſi aer in quo ſubiectiue eſt ſonus ſcindit aquā vt p aquā trāſeat pueniens ad auditum. ¶ Quidā tñ volūt q ſon⁹ ꝑt vere ſubiectiue in aq̄ recipi:ꝛ hoc inuit Aꝝ.cū dixit.q audim⁹ in aere ꝛ aq̄ : minus tñ in aqua:nō.n.clare apparet q aer pfozet aquā ſemp:ſicut cum audit in aqua:claꝝ eſt enīz q ſi q̄s ſub aq̄ exiſtēs in loco ꝓfundo vbi nō eſt aer:ſi vehemēter duo lapides adiuicē percutiaꝫ audiet ſonū lapidū:ſz nō mediāte aere: q: ibi i pfūdo aq̄ nō eſt aer.ergo mediante aq̄. ¶ Et dñt.q auditio eſt duplex.vna recta ꝛ alia reflexa.ꝛ Auer.3° colliz. voluit q vna queq̄z iactatio ſiue pcuſſio faciat reuerberationē:ꝛ ſic q nō fiat aliq̄ auditio recta in q̄ fiat reflexio : ꝛ ob hoc accidit q hō audiat ſuā vocē. ¶ Quidā tñ modernoꝝ ꝛ thomas cum eis dicūt:q q̄uis vba ſupradicta videaꝫ ire ad mētē Aꝝ. ꝛ ēt Auer.tñ ſibi appet q cū ab eis dr̄ q ſon⁹ imediate cauſat effectiue ex ſolo motu fractiuo aeris a coꝛpib⁹ ſonātib⁹ cauſantib⁹ talē motū ſine fricatiōe.ꝛ q ꝑdict⁹ ſon⁹ ſit ſoluz ſubiectiue in aere nō ſit vez : q̄ſi vez foꝛet tūc er diuerſis coꝛpib⁹ ſe pcutiētib⁹:ꝛ eodē mō aerē mouentib⁹ ſilis ſonus cauſaret. Sz hoc ē ꝑ expiētiā. Nā ſi pcutiaꝫ adiuicē metalla alius ſon⁹ cauſaꝫ q̄z ſi pcutiaꝫ alia coꝛpa q̄tūcunq̄z alia coꝛpa equali velocitate ꝛ equali vehemētia ꝛ equali fractione aerē mouerēt:ꝛ oñtia pz q: ex tali pcuſſione imediate nihil cauſant ipſa coꝛpa niſi motū localē:ſi igit ꝑdict⁹ motus localis aeris eſt ſufficiēs cā imediata ſoni cū iſte mot⁹ ſit in vtriſq̄ ſilis:ꝛ ſon⁹ in vtriſq̄ cauſat⁹ erit ſilis. ¶ Et ꝓfirmaꝫ hoc.q: ſi ſit vna cāpana:ꝛ pcutiaꝫ cū vno ligno vehemēter:ita q debeat aer vehemēti motu fractiuo reſilere tūc vehemētioꝝ deberet facere ſonū:q̄z ſi leuiter pcutiaꝫ cum fruſto ferri:ex quo mot⁹ aeris ē cā ꝑdicti ſoni:ꝛ tñ hui⁹ ꝓpꝛiū appet exp̄ſſe. ¶ Et dicūt.q nō eſt vt dixerūt.ſ.q ſit neciuz ad hoc vt ſonus audiaꝫ aerē localiter moueri vſq̄ ad auditū cuiuſ

Que ſit cā finalis Son⁹ nō eſt aliqd fixum.

Quō fiat auditus.

Aer ona turaſ au ri quō ſit imobilis ſz ſp mouetur.

Utrū ſon⁹ realr ſit in q̄libet parte aeris vſq̄ ad auditum ꝛc.

Utrū ad hoc vt ſonus audiatur ſit neceſſariū aeꝛ localiter moueri vſq̄ ad auditum.

Auditio ē duplex

cũqꝫ audiẽtis:qꝛ volũt ꝙ in gũione soni aer circulariter mo ueat. Nã si sic foꝛet tũc ad motũ coꝛpis satis pui aer moue/ret ad lõgissimũ spatiũ:sicut cũ vna cãpana satis pua ad lõ/gissimũ spatiũ audit:qõ vr absurdũ:et cũ vox vnius bois audiat aliqñ ꝓ longũ spatiũ valde satis videt extraneuꝫ ꝙ motus tam pui coꝛporis:ꝛ tã modicũ de aere ꝓcutiẽtis q̃ztũ est in trachea arteria tñ aerẽ moueat circulariter ad tñ spa tiũ:cũ in quocũqꝫ loco esset auris in ꝑdicto spatio ꝑdictam audiret vocẽ:ꝛ ptꝫ hoc ẽt de multis puis fistulis valde mo/dicũ aeris mouẽtibus:q̃ tñ multũ a lõge audiunt. ¶ Am/plius cũ ille motus aeris iuxta auditũ sit valde debilis per sepe aliqõ coꝛpus ibi mouẽs aerẽ valde foꝛtius deberet so/num ẽt illis inducere:quem tñ nõ inducit:ꝛ ista ꝓntia tꝫ:qꝛ illi dixerunt ꝙ a coꝛporibus ꝓcutientib⁹ nihil fit in aere nisi motus ille a quo sonus causat.igit vehementioꝛ motus in aere oꝫ ibi melius sonũ cãtare. ¶ Amplius nõ videret posse audiri diuersos sonos a diuersis ꝓtibus causatos cuꝫ aer nõ possit simul ꝛ semel diuersis motibus moueri ꝛ directe i situ ↄtrarijs. ¶ Propterea dixerũt isti. ꝙ sicut visus:ita ꝛ so nus gũatur in instãti:in quo coꝛpora sonãtia se ꝓcutiunt: ꝛ appet ista ↄclo clara:ex quo sonus nõ causat ex motu aeris vt iã ꝓbatum est:quare opꝫ ꝙ imediate causet ex ꝓcussione coꝛpoꝝ cũ ibi nõ sit aliud causans.q̃ causat in instãti vel sal tẽ causari põt. ¶ Amplius equali motu exĩte in aere ꝛ eo/dẽ mõ ex diuersis coꝛpibus sonãtib⁹ se ꝓcutiẽtib⁹ diuersus causat son⁹ ꝛ diuerse maneriei:q̃ ex ipsa ꝓcussiõe coꝛporum imediate ꝑdicta soni varietas causat:ꝛ ꝙ ꝛis talis vel talis sonus.Sꝫ talis ꝓcussio:vt dcm̃ est:fit in instãti. ¶ Et ex illa ↄclone dicũt.sequit ꝙ valde bñ tolerari põt ꝙ sonus ita bñ subiectiue est recept⁹ in coꝛpibus se ꝓcutiẽtib⁹ in aere:ꝫ ẽt ↄtrariũ posset sustineri:qꝛ neutra ptiuꝫ est demonstrabilis. ¶ Et dixerũt.ꝙ son⁹ subiectiue hꝫ in aere cãri:ꝛ in aere reci pi ex ꝓcussiõe sonãtiũ coꝛpoꝝ:ꝛ h̃ ad sensũ expimur:sepe.n. ꝛ sepi⁹ sonũ audim⁹ post ictũ illoꝝ coꝛpoꝝ ꝙ tps:ergo ad au ditũ puenit ei⁹ gũio ꝛ multiplicatio succesiue de ꝓte ad ꝓtem in tẽpie aliquo:ꝫ id fieri nõ posset nisi gñaret in spatio me/dio iter coꝛpa ꝓcutiẽtia se ꝛ ipꝫ auditũ. ¶ Et dixerũt ꝙ nisi son⁹ in aere recipet. tũc vẽtus spirãs ad ꝓriũ audit⁹ nõ ipe/diret auditũ ꝑdicti soni qõ est ↄ expiẽtã manifeste. ¶ Et di xerũt.ꝙ nõ est necessariuꝫ ad hoc ꝙ son⁹ audiat aerẽ localr moueri a loco coꝛpoꝝ ꝓcussoꝝ vsqꝫ ad auditũ. ¶ Et dixert. ꝙ coꝛpa sonatiua si ꝙ poli possent se ꝓcutere ꝛ aer nullo mõ moueret adhuc son⁹ causaret ab illis ꝛ audiret:sicut causat ꝛ audit cũ motu aeris exĩtis cũ ipsa ꝓcussiõe. ¶ Et dixert. ꝛ ptꝫ ex dictis qũo vẽtus mouẽs aerẽ in quo generat son⁹ versus auditũ:vel ipm remouens ab eo facit ad facilitatem vel difficultatẽ audiẽdi:ꝛ ptꝫ qũo diuersis coꝛpib⁹ sonãtib⁹ stãtib⁹ in ꝓrio situ:põt sonus vtriusqꝫ ad auditũ peruenire qõ bñ nõ vr posse fieri si oporteret aerẽ vsqꝫ ad auditũ mo/ueri localr. ¶ Et dixerũt. apparet talẽ vel talẽ sonũ causari ꝑm ꝙ coꝛpora se ꝓcutiẽtia sunt talis vel talis nãe:ꝛ non ꝑm ꝙ talr vel talr motũ causant in aere:dr enim ꝙ lignuꝫ fagi inter alia ligna bñ sonat:ꝛ hoc ideo qꝛ est aeree cõpõnis:ꝛ dr ꝙ inter oĩa metalla es ꝛ aurũ bñ sonant:qꝛ multũ habẽt de aere in sui cõpositione. Et clar est ꝙ hoc nõ intelligit esse ꝓpter motũ aeris extrinseci intercluſi cũ adinuicẽ percutiũ/tur:qꝛ ita põt aer percuti ab alijs coꝛporalib⁹ sicut ab istis. ¶ Et dixerunt.ꝙ motus aeris põt esse cã soni effectiua:vt ptꝫ in motu coꝛrigie vel baculi ꝛ in motu ventoꝝ:ũt ꝛ simili/bus. ¶ Et dixerunt ꝙ generatio soni reflexi siue reuerbera/tio soni:sicut est in ecchon habet vere vnã causam effectiuaꝫ vltra causas soni recti vel quam nõ habet sonus rectus:qꝛ nisi in ecchon esset vna alia cã effectiua nulla videret esse ra tio:quare ibi reformaretur nouus sonus simillimus primo plus q̃zin sono recto. Neqꝫ hoc aliquo modo potest saluari ex motu aeris in quo est sonus ꝓpter plura. ¶ Primo qꝛ sicut nõ est necessarium ad hoc vt sonus audiatur aerem lo/caliter moueri vsqꝫ ad auditum:ita non videtur necessariuꝫ aerem localiter moueri vsqꝫ ad locuꝫ vbi formaliter ecchon ꝓpter easdem fere rationes adductas superius: ergo tũc ibi nõ causabitur ecchon ꝓpter nouuꝫ motum aeris repercussi ab aliquo solido coꝛpoꝛe:ergo aliam oportet ibi esse cãm. ¶ Secũdo qꝛ ꝛ si concederetur in ecchon aerẽ localiter mo ueri vsqꝫ ad locum vbi formatur ecchon ꝛ inde repercuti id non videtur aliquo modo posse saluari:qꝛ cum in ecchon se pe audiamus vocem foꝛtem ꝛ claram:ꝛ cuꝫ omni conditiõe formatam sicut fuit prima vox recta:vt est per experientiaꝫ videre:clarum est ꝙ ex solo motu aeris ꝓius moti:ꝛ deide ab illo coꝛpoꝛe repercussi non mouet:ita foꝛtiter nec aliquo modo similiter:primo motui aeris ꝓius moti.qꝛ in sono re cto coꝛpora que mouerunt aerẽ ipsum motu vehementi mo uerunt ꝛ fregerunt ipm vehementer ex vehementi ipsoꝝ ictu:sed in nouo motu aeris in loco vbi format ecchon.non est talis vehemens percussio coꝛporum que vehementer ha beat aerem mouere. ¶ Similiter autẽ ex aeris motu versus illud coꝛpus nõ oꝫ aer sibi vehementer frangi ꝛ vehemẽter repercuti ꝛ retrocedere:cum iam motus aeris ꝓueniens ad illum locuꝫ sit debilis ꝛ valde tardioꝛ q̃zqñ in principio mo uebat cum motus ille aeris sit violentus igit ex tali motu nullo modo videtur posse foꝛmari similis in magnitudine ꝛ in foꝛma ꝛ alijs voci prime igitur ibi aliam opꝫ esse cau/sam effectiuam illius soni.s.ecchon. ¶ Dixerunt ergo.ꝙ cã ecchon est ꝑ similẽ modũ ꝑm quẽ causat visio recta:ꝛ reflexa. Nunc autẽ ad visionẽ recta nõ requirit nisi obiectũ colo ratũ ꝛ lumen mediũ:ꝛ ꝙ in visione recta obiectũ sit situatũ in directo ad oculũ:ꝛ ꝙ in visione reflexa in qua obiectum nõ situat ex directo ad oculũ:sicut qñ hõ videt aliqd ꝓspe/culũ vel simili mõ necessariũ est vltra cãs visionis recte ꝓdi/ctas ↄcurrere effectiue predictũ speculũ seu coꝛpus tersum politũ ꝛ candidũ ad causandũ ꝑdictam visionẽ. Ita ꝑm hãc similitudinẽ dixerũt fieri ecchon:qꝛ sicut ibi in visu reflexio ita hic in auditu reflexio. Nã gñato sono in aere ꝛ ipso per aerẽ multiplicato:qñqꝫ eius multiplicatio ꝓuenit ad deter/minata loca determinate figure ꝛ determinata ꝙditionuꝫ ab illis coꝛpib⁹ mediante ꝑdicto sono:vel a sono in ꝑdictis coꝛpib⁹ recepto:ꝛ non alr regenerat nouus sonus in aere ꝛ remultiplicat vsqꝫ ad auditũ. Et si q̃reret q̃re ꝑdicta coꝛpa sic signata cũ ꝙditiõib⁹ hñt pl⁹ facere h̃ q̃zalia coꝛpa nõ eẽt alia rõ:nisi qꝛ sunt sic ꝙditionata. Sicut si q̃reret:q̃re specu/lũ est cã visionis reflexe.nõ posset alia rõ assignari:nisi qꝛ est talis ꝙditionis:qõ ẽt in multis alijs subus reb⁹ est videre.

¶ De sensu odoratus. Cap. vij.

Olfatus odoratus est. Et odoratus dixit Iisido. etymologiarum xj°. dr quasi odoꝛ attractus:qꝛ odoꝛ aere attracto sen/titur. ¶ Olfatus autẽ dr qꝛ afficiat odoꝛibus. ¶ Est aũt olfatus siue virtus olfatiua siue odo ratus vel virtus odoratiua illa que odoꝛes percipit eoꝝqꝫ discernit differentias maxime redolentie siue olẽtie siue pla cibilitatis ꝛ displicibilitatis. ¶ Ad habendam autem per/fectam noticiam de sensu odoratus opꝫ scire que sit virtus odoratiua:ꝛ vnde ꝓcedat:ꝛ qd sit eius oꝛganuꝫ siue instrꝫ. ꝛ qd sit eius medium. ꝛ qd sit eius obiectum: siue quid sit odoꝛ:ꝛ in quo subiectiue persistat:ꝛ qũo perueniat ad odo/ratum:ꝛ imutet ipsuꝫ. ¶ Virtus itaqꝫ olfatiua est vna ꝛ est tertia de virtutibus aialibus sensitiuis exterioꝛibus a cere/bro ꝓcedens ad carũculas cerebri que vocant capita ma/millarũ mediãte spũ odoratiuo delato ad illas ex cerebro oꝛ dinata ad apphendẽdũ id qõ offert ei aer attractus p nares de odoꝛe. ¶ De oꝛgano autẽ siue instrõ hui⁹ virtutis dissen serũt phi ꝛ medici. Ayc. nãqꝫ primo de hist oꝛijs aialium.di xit ꝙ olfatus fit in duobus meatibus q̃ sunt in naso. ¶ Et Auer.2° coll. dixit ꝙ nares sunt instrã odoratus ꝓpria. ¶ Algazel aũt dixit.ꝙ odoraꝫ fit ꝙ virtutẽ q̃ est in duabus carũculis

De cã soni reflexi q audit ecchon.

Virtꝰ olfatiua qd sit.

De oꝛgano eius.

carūculis cerebri q̄ sunt silles sūmitatib⁹ vberū. Et silr. H. 4° de accñti z morbo. z Hal. de vtilitate ptic. voluit: q̄ ille due carūcule sint instr̄m odorat⁹. dixit. n. q̄ odoris sensiteriū intra craneū factū est solū oium sensiteriop in ipsi⁹ cerebri añrioribus vētriculis vaporosuz spūz ꝓtinētib⁹. Hoc idē voluit Hal. 3° theorice. Et Aui. silr. 6° de nālibus. z 5ª tertij. ¶ Auer. tñ. vbi supra. reph̄dit H. de h̄ z arguit cōtra eū dicēs. Si carūcule forent instr̄m odorat⁹: tūc seq̄ret q̄ opilatis narib⁹ odorarem⁹ qñ aerē per os attraherem⁹ q⁹ in palato ē aptū foramen naso. Et inde posset aer trāsire cū vapore odorabili ad caruncul as: z tñ hoc nō fit: ¶ Et dixit. si ita foret: nos: sicut dix̄ Auez̄oar: odorarem⁹ odorē cibop qñ incipiūt digeri in stō p eādē viaz ascēdēte vapore ad carūculas. Sz tñ h̄ est ꝑ expiētiā z a ꝑrio nō est ꝓbatum q̄ pillas duas carūculas fiat odorat⁹: q⁹ si ita eēt aialia olfabilia nō odorarēt. Et qdā ꝑfirmāt opionē Auer. ex eo q̄ organū alicui⁹ ꝑticularis sensus vī eē nēcio sentiēs: sz cerebrū ꝑm oēm sui ptē est insensibile: z ꝑ ꝑs ꝑm carūculas q̄ vident eē ꝑs cerebri. Hal. vō vbi. s. reph̄dit dicētes foramina narīū eē istr̄m odorat⁹. nā si sic foret: tūc nulla fcā attractiōe appositā re odorifera: z repletis illis foraminibus seu vijs vapore odorifero odor ꝑcipet: sz h̄ est falsuz ad experientiā: q⁹ sine attractiōe nihil aut valde modicū de odore ꝑcipit: ꝓpea ad nares nō ꝑuenit aliqs neru⁹ ex cerebro nec neruo ꝓportionali p sensū odoratus: sicut ad alia organa alioꝑ sensuū nisi ille carūcule: q̄ ipse erūt instr̄m odoratus. Nā neru⁹ quē dixit H. venire a cerebro ad nares est ꝓp sensum tact⁹: z de eo intellexit H. cū 8° de iuuamētis. dixit q⁹ narib⁹ ꝑuenit neru⁹ ex cerebro. Due āt carūcule a cerebro ꝓcedunt velut nerui z ptinuant foraminib⁹ ossis colatorij q̄b⁹ terminant nares. Et iō lesis his ptib⁹ nō lesis meatib⁹ narīū ledit odorat⁹: vt pz in coriza. ¶ Preterea Ax. 2° de aia dix̄. q⁹ aialia respirātia odorāt cū attractiōe aeris in q̄ attractiōe apit optoriū seu pāniculus z aperiunt pori z vie p q̄s trālit aer z odor: sz clarū est q⁹ vie narīū ñ hñt vias clausas sz clausio est vltra vias narīuz. Et sic in dictis vbis Ax. inuit. q⁹ organū ad qđ debēt odores attingere ē vltra meat⁹ narīū: sz ibi sunt carūcule: q̄ inuit eas cē instrz odorat⁹. oportuit aūt apiri cooptoriū odorat⁹ ad odoratiōnē: sicut op3 apiri palpebras ad visionē. ¶ Dñt istr̄m odorat⁹ hāe duplicē ptē vnā ꝑncipalē z aliaz coadiuuantē. ps ꝑncipalis sunt due dicte carūcule: sicut H. dixit z rōnes ībi ꝓpa ponite ꝓbāt. Et rōnes adducte in opp̄m nō valēt. foramina. n. palati citi⁹ occurrūt narib⁹ q̄z carūculis: q̄re etiaz opilatis narib⁹ ab eꝝ odor ꝑcipet si p nares fieret odorat⁹. Sz vaporabile siue attractū p os siue surgēs ex stō ñ trālit p illa foramina ad nares: nec ēt ad carūculas: z iō opilatis narib⁹ nō odoram⁹: sz poti⁹ vaporabile qō attrahit p os ad pulmonē transit. Et qō p inferiora ꝑuenit ad os eꝝ educit. Si. n. vaporabile exñs in ore trāsiret p foramina palati ad nares: tūc odorarem⁹ qcqd est ab eꝝ attractū in os aut qd in ipm ꝑueniss ex stō. Nihil. n. ꝓhiberet h̄. cū q̄ nō odoremus opilatis narib⁹ nō trālit vaporabile p illa foramia palati: qm̄ fcā sunt: vt p ea expellat vaporabile mediātibus meatib⁹ narīū. Cū q̄ meat⁹ narīū sunt opilati vapores illi nō trāseūt ad nares cū nō sit tūc via expulsiua eop. ¶ Dñt tñ qdā. q⁹ nō est icōueniēs aliqñ ꝑcipe odores ciboꝑ ex stō aptis narib⁹: sicut ēt aliqñ in qbusdā egritudinib⁹ fetor ꝑcipit nullo exñte eꝝ vel pñte fetido: neq; ēt in meatib⁹ narīū. Neq; ꝓt dici q⁹ odorat⁹ fiat in exteriore extremitate nasi siue in capite narīū: qm̄ tūc opilat narib⁹ in supiorī pte odorarem⁹ qō est ꝑ expiētiā. ¶ Pars vō instr̄i odorat⁹ coadiuuās sunt nares: z ipsaꝑ meat⁹ siue foramina in q̄stū p nares fit attractio aeris deferētis odores ad ptē ꝑncipalez z cū q̄ attractiōe eleuat coopculū odorat⁹ z apit. ¶ Propterea bñ dixit Damas. odorat⁹ fit inqt p nares remittēdo vapores ad cerebrū: finit aūt ad fines anteriorū vētriculorū cerebri. Est eniz vis sensitiuissima ꝑceptiua vaporum ibi. ¶ Et dñt. fortasse Aue. i supradictis vbis suis solū voluit r emouere falsaz opionē dicētiū nares nullo mō deceruire in odorādo: qm̄ iz nō sint ꝑncipale odorās: magnum tñ ad odoratū cōferūt iuuamētū. ¶ Et dñt ad dicentes organa sensuū debere eē sensitiua si intelligūt ea esse sensitiua sensu tactus: z q⁹ ad ea deueniat instr̄m sensus tact⁹. s. neru⁹ tactiu⁹ tūc illud nō est verū appet h̄ ex crystalloyde: ad quā nullus neru⁹ tactiu⁹ ꝑuenit. Si aūt itelligūt ipsa esse sensitiua aliq̄ sensu: tunc illud est verū: z sic est de carunculis dictis q̄ sentiūt sensu odorat⁹: sic̄ z crystalloys sensus visus. ¶ Et dicūt. q⁹ cū Jpo. dixit. in affo. mulier suffumigata deorsum si p se nō ꝓcipit sentit odorē ei fumigate ad os: z nares ascēdere intellexit tenēdo os aptū. nā ore clauso nō ꝑcipet odorabile. Nullū. n. odorabile intus ore clauso retētū ꝑcipit. De medio eius.

¶ Mediū aūt olfatus est aer. dixit Auer. 3° coll3. Iste sensus recipit res odorabiles p mediū aerē: z opatio aeris in sensu odorat⁹ est p hūc mediū: q⁹ fert id qō resoluit ex subā aerea ex rebus habētib⁹ odorē pp subtilitatē quā hz cuz eo quouscz ꝓducat ipm ad sensuz p se z p adiutoriū ptis ineē. Silr A. 6° de nālib⁹. voluit q⁹ aer sit mediū in sensu odoratus. 3° tñ de aia. Ax. dixit. q⁹ olfat⁹ est p mediū vt aerem z aquā. Nāq; aquatica aialia vident sentire odorez: silr z q̄ cū sanguine. i. aialia sanguinea q̄ sunt in aere. s. vidētur sentire odorē. s. volatilia: z ꝓpterea lōge qdē qdā eop currūt ad alimētū q̄ ab odore illi⁹ mouent: z non solū qñ ꝑuenit olfatus a cā extrinseca: sz etiā qñ ꝑuenit a cā intrinseca imprimēte in sensuz odorat⁹ odorē bonū vel fetorē nō ꝑuenit hoc sine medio. s. aere: vt qdā iā dixerūt imo ꝑuenit cū medio aere. s. inspirato p nares: ꝛc ps ascēdit p colatorium ad carūculas: z defert vaporē secū. ¶ Dñt qdā modernorum sensuz odoratus nō indigere medio extrinseco: sz ēt posse fieri mediante eo: z q⁹ possit fieri sine ipso appet: q⁹ si odorabile imediate orgāo approximet aut ei supponat ꝑcipit: vt pz de hūore putri⁹ posito vel exñte iuxta carūculas q̄ in De obiecto eius.
ficit eas z ei⁹ fetor ꝑcipit. ¶ Odor est obm sensus odoratus. Et sumit duplr. vno mō stricte z ꝓprie put est q̄dam q̄litas satis spūalis fundata in vapore eleuato a re odorabili: z pmiscet spūi olfatiuo. Alio mō sumit magis large z ipropie p corpe odorabili siue p subo cui iberet ꝑdicta q̄litas q̄ est odor. z ꝑceptiua a sensu odoratus. Dixit Aue. 3° coll3. odores sunt ex radice vapop fumosoruz z ab hac ptē est aer suū subm si fuerint dñantes sup ipsos calitas z siccitas: ꝓpea inuenies multas res q̄p odor nō manifestatur nisi qñ calefiūt ab igne: sicut lignū aloes z silia. Et alie res sunt q̄ idigēt fricatiōe man⁹: z tūc dāt eop odorē fortas sis pp caliditatē man⁹. Et pp hoc vī q⁹ hō sit aptior ad discernēdū indiuidua odorabiliū ceteris aialib⁹. ¶ Vapop dix̄ Greg. naz⁹. giialissima ozia est bon⁹ odor malus odor: z mediū istop qō nec est bonū bñ odorabile neq; fetidum. De differentiis z spēb⁹ odorabilium.

¶ Dicūt qdā. odor diuidit duplr. vno mō per se: z sic diuidit i odorē suauē z fetidū siue iocūdū z horribilē. siue gratū z nō gratū. Alio mō p accñs z silitudinarie ad sapores. Et diuidit in delectabile z gratū. z abominabilē siue tristabilē: diuidit ēt in dulcem z amarū: z ꝑm alios sapores: spēs tñ odoris nō ꝓpe z recte vocam⁹: q⁹ nō hēmus noia ꝓprie eas denotātia. ¶ Odorabilia delectabilia z q̄ sunt grati vel ꝑueniētis odoris vocant aromatica: z dicta sunt sic: q⁹ aris siue altarib⁹ p diuinis inuocatiōibus apta sint: solebāt. n. sacrificia ex aromatibus fieri. Et aromaticorum pl̄a sunt calīa: aliq̄ tñ inueniūt frigida: q̄zuis. n. aromatica sint valde euaporatiua. Cū hoc tñ stat euaporare aliqd frigidū z infrigidare vehemēter ꝓpeuaporare: simul ad organū odoratus ptē calīam z ptē frigidā: pte tñ frigida nō faciente suā opōnē nisi post aliquādiu ibi retēta fuerit z euanuerit. ¶ Et est sciēdū q⁹ q̄zuis q̄dā aromatica sint in se delectabilia ex nā ipsop: qbusdā tñ idiuiduis reddunt ingra-

Instrumētū odoratus duplicē bz partem.

ta ⁊ iniocūda: qō accidit ex spālitate idiuiduali ipꝝ indiui/duoꝝ reꝰ illoꝝ aromatū. ¶ Dcm̄ ē odorē diuidi lz p accīs i spēs ꝟz sapore: ⁊ ꝟ nō imerito: ē. n. odor seq̄la saporis: vñ Auer. i suo de sensu. dix̄ mā odoris ē sapor q fit ex pmixtione ficcitatꝭ cū hūiditate: appet. n. p inductionem q oē hīs odorē hz saporē: ⁊ hinc ē q hō p olfatū cognoscit saporem ꝓueniētē ⁊ icōueniētē. Et q̄litas qdē ē odor q ꝓpe ē obm odorat⁹ ꝟz Ar. ē passio mixti ꝑncipalr rōne ficci sic dix̄ ipe i ō sensu. sapor ē passio mixti ꝑncipale rōne hūidi. ¶ Quo aūt odorabile siue odor meꝰ imutet ⁊ ꝓueniat ad orgānū odorat⁹. ¶ Aui. 2° sui de aia. dix̄ q odorabile realr imutat mediū mediāte fumali euaporatiōe: qō appet: qz odorabilia: vt poma ꝓtabescūt ⁊ minorāt. ¶ Preterea si nō eēt odor i meꝰ realr: sz solū spūalr vel ītētionalr: tūc ab eo imutaret odorat⁹ subito i istāti: sic imutat visus a colore: sz ꝟ ē exꝑse stim ꝑexperiētiā. Nā odor ꝑ⁹ pcipit ab eo q est ꝓpinqor odorabili q̄z ab eo q ē remot⁹: ⁊ ꝓña tenet: qz nulla eēt resistētia i isto sensu plus q̄z i sensu visus. ¶ Preterea si odor ñ hēret eē i meꝰ nisi solū spūalr: tūc vn⁹ odor nō ipediret ap prehēsionē alteri⁹ sic ē de colore: q cū hēat eē solū spūalr i meꝰ vn⁹ color nō ipedit aliū: sed vn⁹ odor ipedit cōprehensionē alterius odoris vt declarat experiētia. ¶ Preterea si odor hēret solū eē spūale: tūc nō hēret sic festine manifeste cerebrū ꝓfortare: sic fac ꝟz experiētiā: qm̄ q̄litas spūal nō hz sic mānifeste ⁊ imediate trāsmutare cerebrū. ¶ Preterea si odor hēret solū eē spūale: tūc nō deberet ipediri a vētis: sic nec ipedit ab eis colorꝭ expiētia demōstrat q vēt⁹ ipedit apprehēsionē odoris. ¶ Preterea fetor humoris putridi exūtis i narib⁹ ꝓpe carūculas pcipit nullo odorabili extrinseco pñte. g̃ nō p ei⁹ eē spūale. ¶ Auer. vō 2° de aia. ꝯ 97° iposuit supradictā opinionē Aui. ⁊ dixit Aui. voluisse odorē nō eē alr i medio q̄z cū fumali euaporatione nec alr sensum imutare: ⁊ q odor nō sepaf a corpe odorabili. Nā nō hz nisi vnū eē tm. Et q dissoluit a corpe odorabili corpus vaporosum subtile hīs odorē subtilē qō mouet i aere donec ꝓueniat ad sensum odorat⁹. Et q ꝟ maxime videf eē verū ꝓpres nō ostēdere nec manifestare odores nisi cuz ab eis fit vaporatio. Et dixit Auer. opinionē Aui. nō eē verā ⁊ sequunt in ꝟ eū multi. Et hoc declarant: qm̄ iuētū est aialia multa ad maxime lōgā distātiā mota fuisse ad nutrimētū ex odore pcepto: sic appuit de vulturib⁹ ⁊ tigrib⁹: q ꝓuenerūt ad cedē grecoꝝ. vñ dr q vultures mouent ad nutrimētū p miliaria qngēta: sed ipole esse vr q corpa illa cesa euaporauerint ad tā lōgā distātiā: ⁊ maxime cū oē sensibile qō apprehēdif p mediū eq̄lr debeat sentiri ex oib⁹ ptibus circulr nisi aliud ipediat: sed exīneū est de illis corpib⁹ cesis: qm̄ si ꝑm se tota fuissent ꝓuersa in ignē: g ē maxie rarus q ipse potuisset attingere ad tātā distātiā: g̃ dōm est q odor fuerit in loco multiplicat⁹: ad quē nō ꝓuenit vapor in q̄ loco nō habuit esse reale: sed solū ītētionale. ¶ Preterea odor multiplicat se in aq̄ qō pz: qz Ar. voluit: ⁊ expientia declarat: q pisces mouent ad odorē nutrimēti: sed in aq̄ multiplicat se spūalr ⁊ nō realr cū euaporatiōe: qz euaporatio illa calda ⁊ ficca exūs in aq̄ corrūpet a frigiditate ⁊ hūiditate aq̄. ¶ Preterea sensibile positū supra sensum nō facit sensum: vt dix̄ Ar. sed si odor ꝓueniret realr ad odorādū sensibile poneret supra sensū vt clarū est. ¶ Preterea q̄litas q̄ē passio mixti ⁊ cōpositi nō pōt esse in elēto ⁊ simplici: sed talis est odor: est. n. passio mixti: g̃ non erit in aere simplici. Nulla dictaꝝ opionū pōt demōstrari. Quidā tñ dicūt opionē Aui. fore veriorē: ⁊ hr rōnes magis demōstrationi appropinquātes. ¶ Et tūc soluūt ⁊ dīt ad rōnes Auer. ⁊ sequaciū. ⁊ ꝑ ad ꝓmā q ad illa aialia ꝓuenit fumalis euaporatio ceso⁹ mediāte aliq̄ vēto deducēte eā vsq̄ ad regiōes: in q̄bus ipsa erāt. Vel fortasse fuerūt mota aialia illa ire illuc ex alia cā ⁊ nō ex odore: vel fortasse vultures volantes multū alte potuerūt cū sint acuti visus videre illa corpa cesa. ¶ Ad sc̄dāz dīt q vapor odorosus aeri pmixtus pōt fiꝛ cū aere intercipi in aq̄ sicut ⁊ aer solus intercipit: ⁊ tñ non corrūpit ab aqua. ¶ Et ad tertiā dīt q ista ꝓpositio sensibile positū supra sensum nō facit sensum. nō hz veritatē in oibus sensibus: nō. n. est vera ex pte sensibilis inquātū sensibile est: nec ex parte sensus inquātū sensus est: immo si ꝟ ē in aliq̄ sensu ex cā est accītali. Et ad q̄rtā dīt q q̄litas sc̄da mixti nō pōt eē in simplici q̄ntū ad eē fixū: ⁊ q̄ntū eēt ex causis ipsi⁹ q̄litatis sc̄dē exītibus intrinsece in simplici. Sz hī pōt eē in eo ex causis extrinsecis: vt pz de colore viridis ⁊ ō colore cāto in aere ex oppōne vitri colorati ⁊ silib⁹. ¶ Cōciliator aūt dixit. q ꝑm Auic. odor est fumalis euaporatio aut saltē nō fit absq̄ fumali euaporatiōe: put g̃ odor sumitur. sc̄dō mō. s. put ē fumalis euaporatio odor mediū imutat realr ⁊ pōt cū realitate ꝓuenire vsq̄ ad orgānū odorat⁹. Et maxime si spaciū qō est inter odorabile ⁊ ipm orgaz fuerit breue. Sed tñ q̄ius realr ꝓueniat vsq̄ ad orgānum sensus tñ odorat⁹ nō suscipit odorē nisi ītētionalr: qz ñ pcipit realitatē: sz spēs intētionales. Si vō spaciuz qō mediat inter odorabile ⁊ orgānū fuerit lōgū tūc dicūt imutari mediū realr ꝑm aliquā spatij ptē in q̄ pte ipa fumalis euaporatio euanescit: ⁊ post hāc partē reiduū spatij immutari dixit intētionalr tm: ⁊ tūc vt sumit odor ꝑ q̄litate odorabili. ⁊ sic corpa grecoꝝ cesa ꝓuersa i fumalē euaporationē vsq̄ ad aliquā ptē mediū realr imutasse: sed post hāc ptē intētionalr tm: ⁊ nic vsq̄ ad vultures ⁊ tigres deuenisse. ¶ Notāt q spēs intētionales sensū odorat⁹ immutātes compate ad spēs imutātes sensū visus ⁊ audit⁹ sunt fere māles: q̄ius cōpate ad spēs imutātes gustū ⁊ tactū sint satis ītētionales ⁊ sic volūt q sensus odorat⁹ teneat: q̄si mediū inter sensum visus ⁊ audit⁹: ex vna pte: ⁊ sensum gustus ⁊ tactus ex altera pte. ¶ Dixit Auer. 3° coll. 3. sensus odorat⁹: inuenif ēt i aialibus carētibus sanguine: sicut in formicis ⁊ apibus ⁊ in his q̄ degūt in aq̄. ¶ Et diuersificat hō a multis aialib⁹ in ꝟ q hō nō pōt odorare nisi cū alteratiōe. i. cū attractiōe: sed multa aialia odorāt sine olfatione ⁊ attractione sic aialia exanguia. ¶ Et dixit Auer. 2. coll. 3. non fuit data attractio odorativa nisi ꝓp vnā duaꝝ rex. s. aut electionē ꝓp melius: aut grossitiē istius sensus in aialib⁹: q̄ possibile esset odorē venire a re odorata p se ad virtutē sensibilē odorativā ꝓp nimiā subtilitatē: ⁊ ꝓp nāz sue ipulsionis: sed q̄ opatio olfationis est vna duaꝝ rex: aut attrahēdi aut emittēdi ⁊ ē impole odorē sine vaporē euenire ad odorata tempore transmissionis aeris extra: ⁊ est pole ipm venire tpe attractiōis: q̄ euētus aeris odorati fit magis p viā attractionis q̄z p viā emissionis: sic tu vides q cū volumus certe sentire odores: nos conamur sup attractionē: ⁊ hec est cā ꝓp quaz data fuit attractio. ¶ Dixit Ar. 3° de aia. hō respirās odorat: nō respirās āt: sed expirās aut retinēs spūm nō odorat nec a lōge nec a ꝓpe nec si intra nasum ponatur odorabile. Et dixit ibidē praue qdē odorat hō. ⁊ dixit. 2° de aia. hō deterioꝛē hz sensum odoratus ceteris aialibus. Et Auer. 2° coll. 3 dixit. Cū fit cōparatio istius sensus inter hominem ⁊ alia aialia multa iste sensus diminutus est in homine ab illis aialibus q̄ indigent hoc sensu in venādo vitā suā: ⁊ ꝓp hoc dr in ꝓuerbijs q cū ista aialia venantur vitā: hoc est ꝑ viā ꝓphetie: aut diuine ꝓuidētie. Et dixit. Auer. ibidē. aialia odorātia sine attractione habēt clariorē sensum q̄z que odorāt cū attractione: q̄ꝫ ꝓp debilitatē huius sensus i aialibus olfatiuis sentitur odor paucus sine attractione: ⁊ q̄si vr q non sentiat. ¶ Dīt qdā: cū dīt boiem praue odorare ⁊ diminutū hr odoratū ꝓpōne multoꝝ aialiū intellexerūt q̄ntū ad ꝟ multa aialia: vt supra dictū est: sine attractione odorē pcipiūt: hō aūt nō sine attractione: ⁊ q̄ntū ad ꝟ q est i maiori distātia pcipe odorē: vt. n. patuit multa aialia lōge valde pcipiūt odores: nō aūt sic hō: ⁊ ēt q̄ntū ad hoc q ē acuti⁹ pcipe odorē: multa. n. aialia acuti⁹ ⁊ intēsi⁹ pcipiūt

Aer odor fit in meꝰ realiter vr spūaliter donec imutet orgānum.

Inter/fus ext/ores od/rat⁹ tz/ medi/

Attra/ odorat/ pp vn/ duaꝝ/ rū fun/ta.

Hō i/ anim/ praue/ rat.

odorē q̄z hō. ¶ Dic̄ Ar. in de sensu q cā q̄re hō praue odorat pōt sumi ex h q hō hz cerebr multū fridū: z hz organū olfat⁹ multū iuxta cerebr situatū: z iō pre friditate cerebri nō pōt faciler z vehemēter imutari ab odore: cū odores sint calidi z sicci. ¶ Et cā quare hō diminute odorat. dic̄ Ser. sup viat. ca°. de sternutatiōe. z sumit a viatico eodē ca°. dicēte: hō hz cerebrū hūidi⁹ ceteris aialib⁹. z ei⁹ multa hūiditas phibz penetrationem odorabilis qō adheret sicco.

Hō multz deficit in scientia de odoribꝰ: cuius meꝰ alijs animalibꝰ hō ipsis distinguat.

¶ Dñt qdā: z pp debilitatē hui⁹ sensus nō discernit homo odorē remissuz sicut mlta aialia faciūt: imo nō discernit hō nisi odores excellētes: z pp hoc multū deficit ei scia de odoribꝰ. Et cā quare intellect⁹ difficile apprehēdit differētias odor dixit Aue. 2° de aia. est q ap̄hēsio rerū sensibiliū a sensu est cā ap̄hensionis ea ab intellu. Et iō q caret aliq̄ sensu caret intellu illi⁹ gīis sensibiliū. Et pp debilitatē illi⁹ sensus dñt hō raro somniat de odoribꝰ: eo q iste sensus debiliter imprimit in fantasiā. Et iō dixit Aui. 6° de nālibꝰ: q̄z uis hō maiorē sit igenij in olfaciēdo q̄z oia alia aialia z in ppalādo odores occultos ab odorabilib⁹ per ꝓfricationē vel subtiliationē vel igni ipōnē z distinctionē odorū: mīn⁹ tñ ab odorabili in orga^m h⁹ sensus imprimit z minus ꝓficit in hoie sensus iste. ¶ Et q̄uis ita sit q hō debilius odoret multis alijs aialib⁹ mō dicto: hō tñ meli⁹ oib⁹ alijs aialibus de odoribꝰ z ipsoꝝ differētijs distinguit z iudicat de multis: de qb⁹ nō iudicāt alia aialia. Nā alia aialia iudicāt de odoribꝰ determinatis ad alimētū q determinatas ōrias sapoꝝ insequūtur z nō de alijs. Et tali odore illa aialia tē porē q̄ sunt inanita vehemēter, delectātur, etiā cessat ab eis ei⁹ delectatio ilico q repleta fuerit. Ait. n. Ar. in de sensu. q buscūq nō est delectabilis esca odorē hūs neq illis odor ipsi⁹ esce delectabilis ē. Hō aūt vt Ar. dic̄ ibidē. nō solū cō phēdit odores q sunt ꝑm alimentū: sz ēt alios q ꝑm se z nō rel'one ad escā sunt delectabiles: sicut sunt odores floꝝ alia rūq multaꝝ rerū p q̄s. vt ipse Ar. dixit aīa nil magis vel minus escā assequ nec ꝓferūt ad desideriū qcq̄: imo poti⁹ ꝓriū: z ppea dñt qdā q simplr loq̄ndo hō nō hz deteriores siue min⁹ bo^m odoratū alijs: imo simplr hz ipm meliorem z efficaciorē. Nā illa vr⁹ vr esse melior z efficacior q̄ cognoscit plā cognoscibilia sui generis: z ad plā se extēdit. Et talis est vtus odoratiua in hoie ꝓpata ad vtutē odoratiuā in alijs aialib⁹. q̄re z̄c. nec obstat q qdā opponūt dicētes aialia alia vt canes: floꝝ ēt z aliaꝝ rerū odores sentire: q̄ probāt expimēto: q̄m venatores referūt q tpe floꝝ in quo maxime flores in suo odore augent canes sunt minus apti ad venādū: q̄ dñt nō vr ꝓtingere: nisi q ab odore illoꝝ florū impediunt. Q̄m h nō ꝓtingit canib⁹ ab illis odoribꝰ per se: sz pp aliq̄z q̄litatē ꝓcomitātē diffusionē illoꝝ odoꝝ q̄ forte est nimia hūiditas vel friditas vel alia silis q̄litas pp quaz canū odorat⁹ impedit a pfectiōe sui odorat⁹: z q canes z alia aialia nō pcipiāt odores floꝝ z siliū: pz p tāto q si canis repletus cibo iret dormitū vel cubatū in loco in quo eēnt flores delectabilis odoris nō plus iret vsus illos q̄z vsus ptez in q̄ nō essent nisi h ex alia cā ꝓtingeret. Sz loq̄ndo q̄tum ad ap̄hensionē aliquoꝝ odoꝝ cōium hoi z alijs aialib⁹: hō hz odoratū min⁹ bonū: q: min⁹ acute z a minori distantia odorat illos: mō excellētia vtutis odoratiue ab illis duobus sumit. s. ab acuti⁹ odorādo: z a maiori distātia: alia sūt aialia: q̄ q: nō hñt cerebrū sic fridū z hūidū vt hō: acutius z magis remote odorāt. ¶ Cā aūt q̄re hō alias ōrias odorū percipit est pfectio sue aie cui⁹ multiplicate sunt potentie supra potētias aiaꝝ aliorꝝ aialiū. pp quā cām mai⁹ cerebrū hz p̄ ceteris ꝑm magnitudinē sui corpis: z ē ēt cā alia: q̄m nā sic ordinauit: q̄m vt dixit Ar. in de sensu. hō eguit pcipe illas ōrias odorū vt iuuet z ꝓfortet ꝑm cerebrū eius caliditate z siccitate illoꝝ odoꝝ z gaudet eis: q: vt ipse dic̄ cōmēsurat eoꝝ calor z mot⁹ ad cōplōnē. i. excessum eius q̄ in loco est friditatis z hūiditatis, alia aūt aialia nō sic egue rūt illa cōmēsuratiōe: z ppterea nō sentiūt alia aialia odores illos z si sentiūt eos: tūc nō est eis ppriū sentire eos ꝑ q sunt odoriferi: sz ꝑm q hñt in se q̄litates corruptiuas organi ipsoꝝ: quēadmodū hoies a carbonū fumo patiuntur grauedinē capitis: z corrūpunt multotiēs a sulfuris vtute: z sic corrūpunt alia aialia z fugiūt. z subdit Ar. q alia aialia ꝑm seipsa nō curāt feditatē. ¶ Multi tñ sunt q admirant de dictis vbis Ar. z dicūt si verū est q dixit Ar. s. q alia aialia nō pcipiūt odores floꝝ z similiū: mirabilr nā in hoc opata fuiss. nā cū oēs odores videātur eē z sint eiusdē gīis sicut oēs colores: z sint sensibile ppriū potētie odorative: satis exneū z mirabile videt q sit aliq̄ obtum potēs intensum approximatū potētie intētiori z pfectiori z acutius z a remotiori suū obiectū cōprehēdēti q̄z alia potētia z nullo modo potētia intensior imutet ab eo z nō percipiat ipm. Sicut si foret aliq̄ aial hūs visum acutū z sibi p̄senta ret visibile potēs: z nō videat illud: z tñ aial hūs min⁹ acutū visum illud videat. Iterū si in sensu odorat⁹ eēt h q alia aialia nō cōprehēderēt aliquas ōrias odoꝝ z hō pcipiat illas deberet siīe hui⁹ repiri in alijs sensibus circa eoꝝ ppa obiecta: sed hoc nō appet in alijs sensib⁹ nec ēt repit dictuz ab aliquo auctoꝝ: pter q̄ dicunt q sicut est in gustu z tactu: ita est in odoratu: sz sic est in gustu z tactu: q in gustu vna z eadē res gustabil ab aliquo vt dulcis z delectabilis. Et ab alio gustabil vt amara z ꝓristabil. Et in tactu vna z eadē res ab vno aliq̄ tāgēte iudicabil calida: z ab alio frigida: z ita sil'r erit in odoratu q vna z eadez res iudicabil odorifera z iocūda z ab alio ꝓristabilis. ¶ Nec est: dicūt ipsi incōueniēs q aliq̄ odoratiua po^a ēt q̄z tūcūq intensa z acuta nō pcipiat odorē quēlibz ēt si intensus sit. Et hoc iō q odorabile ꝑm totā sui latitudinē nō est obtum adeq̄tum cuicūq potētie odoratiue. latitudo nāq obiecti ppriꝰ sensus adequat sibi potētiā in tota latitudine sua. q̄re est q id qō nō pcipit ab hac vna potētia pcipiat ab alia. sed nō adeq̄t qualibet singularē potētiā: quēadmodū. n. nutrimētuz est obiectū ppriū vtutis nutritiue: z tñ nō qōlibz nutrimētū est ppriū obiectū cuiuscūq vtutis nutritiue vt clarū est: tūc eniz oia ex eisdē possent nutriri. Sed qōlibz nutrimentū est obiectū alicuius nutritiue potētie. Ita q tota latitudo nutrimēti adequat sibi totā latitudinē potētie nutritiue: nō tñ cuiuslibz nutritiue. ita sil'r dicūt esse in odoratu z gustu. Et non solū est in hoc qō est obiectū pcipi habere a po^a: sed ēt in hoc qō est talē vel talē noticiā circa ipsaz hīe al'r sensus circa ppriū obiectuz hīet decipi. sicut pz de re q̄ ab vno aliq̄ aiali iudicat optimi saporis z ab alio iudicat pessimi. quapp dicūt potuit Ar. optime affirmare q odores multi ab hoie pcipiant q nō pcipiunt ab aliq̄ alioruz aialiuz. Et dicūt q cā q̄re h est in tactu gustu z odoratu z nō in alijs sensibus est p̄ in tactu: q: organū eius nō ē oīno denudatū a q̄litatib⁹ tāgibilib⁹ q̄ sunt ppriū obtū ei⁹ put suo ca° patebit. In gustu vō est: q: gustus est circa obiectū determinatū i alimētū ꝑ q res est apta nata ꝙuerti in nutrimētū alicuius vel nō. Nā ꝑm hoc illa res reddit sapori fera siue boni saporis vel ecōuerso. lz pp multas pticularitates aliqñ ꝓtingat q plus sapiat illa res q̄ nō est sic boni nutrimēti: q igitur nutrimēta diuersificant respectu aialium diuersoꝝ: iō eadē res diuersimode a gustu diuersoꝝ aialiuz ap̄hēdit imo ēt in eodē gustu tpe q̄ aial famescit aliq̄ vna res ap̄hēdit boni saporis displicibil. q̄re cōsil'r erit in odore: cū odor vt supra dictū est: inse q̄tur saporē. ppinqua. n. sunt dixit Aue. 3° coll'z. indiuidua odorabilia idiuiduis saporibus. nō aūt ꝓtingit h idē in visu z auditu: q: visus z auditus eoꝝ obta magis imālr pcipiūt z hñt eoꝝ organa magis ab obiectoꝝ cōditionib⁹ denudata. ¶ Notāt qdaz q diuersitas delectatiōis in odoribus seq̄t deuersitatē proportionū aialiū ad odorabilia ppter quā diuersaz ppportionē aliq̄ aialia delectātur in odoribus q apud q̄dā aialia iu-

Latitudo obiecti adequat sibi potentiaz in tota latitudine sua.

dicãtur mali fetidi ⁊ indelectabiles: vñ vultures ex hac diuersitate ꝓportionũ delectãtur in fetidis ⁊ canes aliqui in odore aialiũ siluestriũ vt lepoꝛ vel alteri⁹ aialis determinate spẽi: ⁊ totũ h̃ ꝓtingit pp ꝓprietates occultas inuẽtas in aialibus ex tota spẽ cũ referunt̃ ad inuicẽ. imo ẽt hec ꝓpietas indiuidualr reperit̃. nã reperiunt̃ aliq̃ idiuidua etiã in spẽ hũana q̃ delectãtur in fetidis. ¶ Dixit Ax. 5° de gñatione aialiũ quoꝛũcũq; nares lõge sunt vt laronicoꝛ odoratiua vtus. s. est pfectioꝛ exñte nãq; ꝓfundo sensus huiꝰ oꝛgano lõge: q; motus nõ distrahũt: ſz recte tẽdũt: tiõ perfectius odoꝛãt: sicut accidit apud adiuuãtes visuꝫ manu ꝓte oculis apposita. ¶ Et dixit 3° de aĩa. nihil odoꝛabiliũ apꝓhẽdit hõ absq; leticia aut tristitia. verũ de eo qõ apprehẽdit cũ leticia: dixit Damas. in affo. q olfatus ⁊ maxie si saliat fumꝰ in capite celeriꝰ q̃ qõ bibit iuuat cerebꝛum. Et Aue. dixit in de sensu. ⁊ sensato. q cura fit per olfabilia sic̃ per gustabilia. olfabilia. n. curãt ab egritudibꝰ capitis: q; caput ẽ frigidũ ⁊ humidũ ⁊ olfatũ in maioꝛi pte est calidũ ⁊ siccũ. ¶ Dicit i de secretis ad Alex. q odoꝛ est animi suauissimus cibꝰ. vñ dicũt q odoꝛ est aie sicut alia q̃cũq; accidẽtia gaudiũ ⁊ leticiã afferẽtia. Et qdã dicũt nõ solũ odoꝛ cibꝰ est aie: sed etiã coꝛpis. vñ Aui. p̃ de viribꝰ coꝛdis dixit odoꝛẽ nutrimẽtũ afferre pp qõ dixerũt quidã q odoꝛ sum ptus ꝓ coꝛpe odoꝛabili spũꝫ nutrit vere. s. eo q in subam nr̃i spũs ꝓuertit: ⁊ fortasse istius opinionis fuit Sa. q voluit q aer subam nr̃i spũs reapponat: sed odoꝛ sumptus ꝓ q̃litate odoꝛifera nõ nutrit vere. imo ipꝛopꝛie ⁊ mediate: in quãtũ aiam cibat ⁊ ꝓfortat: q̃ confortata spũm suũ instrm meliꝰ disponit ⁊ regulat tenaciꝰ retinet ⁊ ab exalatiõe ꝓhibẽs. Quidã vo oñt q odoꝛabilis q̃litas pmiscet̃ spũi olfatiuo: ⁊ facit illũ spm̃ gratũ aie: q̃ ꝓp ad suã originẽ ꝺ q̃ mẽbꝛũ ꝓncipale qõ est oꝛigo eiꝰ multũ delectat̃: ⁊ sue vtutes ei applaudũt: ⁊ oñt nõ solũ p̃dicta odoꝛabilis q̃litas pmixta spũi olfatiuo ipm gratũ efficit: ſz ẽt quẽcũq; aliũ spũm cui pmisceat̃: q̃re etiã ille gcũq; spũs gratus effectꝰ ad suã oꝛiginẽ reuocat̃: ⁊ vt dcm̃ est de ꝑnº spũs olfatiui ita dicendũ est de ꝑnº cuiusuis spũs grati p illã q̃litatẽ effecti q ipsum ꝓfortat̃ ⁊ in suis potẽtijs roborat̃. Cõicat ẽt grauitas ista alijs spiritibꝰ: q̃re vtus ꝓncipij siue ꝓncipioꝛ spũm ipsum sic gratũ factũ ⁊ reuocatũ magis ⁊ meliꝰ retinet ⁊ ꝓhibet ipsuꝫ expãdi ⁊ resolui. Et hinc vtus illiꝰ ꝓncipij siue ꝓncipioꝛ dr̃ ꝓfortari ⁊ ꝓfortat̃. Et nõ nutrit dicũt isti ⁊ nutriẽdo ꝓfortat odoꝛ sumẽdo odoꝛẽ ꝓ fumali euapoꝛatiõe vt iã qdã crediderũt. nã talis fumalis euapoꝛatio pp sui ſbtilitatẽ ⁊ multã eiꝰ distãtiã a nutrimẽto est icõueniẽs nutricationi. Et Aui. ⁊ alij auctoꝛes de nutricatiõe eiꝰ loquẽtes ipꝛo ꝓprie fuerũt locuti. ¶ Propter p̃dicta ꝑz q̃re in casu ꝓstratiõis vtutis odoꝛifera applicant̃ naribꝰ: ⁊ nõ solũ naribꝰ: ſz ẽt circa alia ꝓncipalia ⁊ coꝛ ⁊ epar ⁊ testiculos ⁊ ipsoꝛuꝫ emũctoꝛia q̃cuis ꝓncipalr naribꝰ applicent̃: ſz nõ pp illud qõ qdã crediderũt dicẽtes gratã q̃litatẽ odoꝛiferã solũ pernares nr̃o spũi posse admisceri: vñ ꝓhibebãt alijs ptibꝰ ꝑncipalibꝰ odoꝛifera tãq; ifructifera approximari: ſz iõ ꝓncipalr naribꝰ applicãt̃: q; ꝑ eas multũ de ea attrahit̃ q̃litate pp delectationẽ quã efficit in olfatũ ⁊ ẽt: q; nares vicine st̃ cerebꝛo ⁊ ꝑ eas facilr ⁊ cito aduenit ei debili existẽti ⁊ egẽti ꝓfortatiõe verũtñ ipsa odoꝛabilis grata q̃litas nõ solum spũi aiali ꝓformis ẽt: ſz ẽt vitali ⁊ nãli. oẽm nãq; vtutẽ refouet ⁊ ꝓfortat vt experientia ꝓfirmat: ⁊ pomuꝫ ab Ax. ꝓ sua vita plõgatura ꝓstructũ approbat. ⁊ ppterea oia bñ redolẽtia cordialia fere ꝓprobãt̃. ¶ Et cũ a ꝓdictis q̃rit̃ si odoꝛ ꝓ fumali euapoꝛatiõe nõ reapponit subam spũs qũo est q odoꝛato aliq̃ odoꝛifero statim seq̃t totiꝰ coꝛpis ꝓfortatio. Rñdẽt ꝓ q sicut totũ coꝛpus cõpatit̃ ⁊ lãguet ad alicuius ꝓncipij vel mẽbꝛi nobilis doloꝛẽ ita ad ipsius delitiã maxime refocillata aiali vtute per odoꝛẽ totiꝰ coꝛpoꝛis sequitur ꝓfortatio. ¶ 2° q; ꝓ odoꝛẽ nõ solũ ꝓfortat̃ cerebꝛũ: ſz etiaꝫ coꝛ vt dictũ est a quo totiꝰ coꝛpis fortitudo dependet. ¶ S. tñ rñdet q totius coꝛporis ex odoꝛe sequtur ꝓfortatio: quia alique partes nobiliores illiꝰ fumose euapoꝛatiõis i subaꝫ spũs ꝓuertũt̃. vñ augeat̃ spũs: ⁊ eo augmẽtato vtꝰ totiꝰ coꝛpis roboꝛat̃. ¶ Amplius i tractatu 7° hꝰ ꝓmõis plã dicẽt̃ õ bis q̃ ad sciaꝫ disponũ huiꝰ sensus ptinẽt: q̃ ibi inuenient̃.

¶ De sensu gustus. Cap. viij

GUstus dixit Jsido. ethimo. xiº. a gutture dr̃. ¶ Est aũt gustus q̃tũ ex sensibus exterioꝛibꝰ lingue aplicat̃ ꝑ que alimẽto rũ cibaliũ ⁊ potabiliũ discernuntur sapoꝛes ⁊ ipsoꝛ alimẽtoꝛ conueniẽtia ⁊ discõuenientia. ¶ Et Ax. qdẽ 1° de aĩa dixit q gustus ẽ qdã tactꝰ: ⁊ nõ dixit sic: q; gustus nõ differat a tactu ⁊ non sit sensus a tactu distinctꝰ: ſz sic dix̃: q; quodãmõ ꝓuenit cũ tactu: ⁊ maxie in h̃ q nõ eget ꝓ sui opatione meº extrinseco: sicut neq; tactꝰ. Alij aũt sensus egẽt eo vt patuit. vñ ibidẽ dixit Ax. sic. se hꝫ caro ⁊ ligua in tactu ⁊ gustu sicut se hꝫ aer ⁊ aq̃ in vsu auditu ⁊ odoꝛatu. ¶ Propter noticiaꝫ tñ supꝛadicti verbi Ax. s. q gustus est qdã tactus. Notãt q gustus est duplex vn⁹ ꝓprie dictus gustus q a qbusdã dr̃ gustus ꝓfectus ⁊ a qbusdã dr̃ gustus formalr sũptꝰ. ⁊ est ille q vere dijudicat sapoꝛes ciboꝛ ⁊ potuũ ⁊ quoꝛũcũq; ꝓueniẽtiũ ad linguaꝫ ꝓm q sapoꝛes sunt vere q̃litas distincta a ꝓmis q̃litatibꝰ: ⁊ iste gustus nõ est tactus. imo est sensus ab eo distinctus sicut dictũ est obiectũ eiꝰ q̃ est sapoꝛ ab obto tactuꝫ q̃ est q̃litas ꝓme vt patebit sequẽti caº. Et iste gustus ꝓprie sũptus nõ est necessariꝰ coꝛpi ad alimẽm: q̃ aial sine ipoꝛ idest q̃uis aial nõ distingueret de sapoꝛibꝰ adhuc viueret: q̃re nõ est adesse aialis necessariꝰ: ſz ad bñ esse. de isto gustu ꝓpe sũpto loquẽs. A. 6°. de nãlibꝰ dixit. gustus appꝫhẽdit sapoꝛes: q sunt dulcedo ⁊ amariº acetositas ⁊ stipticitas: acuitas ⁊ põticitas insipiditas ⁊ vnctuositas. ¶ Aliꝰ ẽ gustꝰ ipꝛope dictꝰ siue gustꝰ iperfectꝰ siue gustus mãlr sũptꝰ: ⁊ iste gustꝰ nõ dijudicat de sapoꝛibꝰ: ſz solũ de ꝓueniẽtia ⁊ discõueniẽtia iudicat alimẽti. Et iste gustꝰ est aiali necessariꝰ: ⁊ est qdã tactꝰ. vñ Aue. 1° de aĩa 2° 18. dixit existi mãdũ est q hic sensus in oi aiali existit sic̃ ⁊ sensus tactus. imo est formalr qdã tactꝰ ita q vere hic gustꝰ est tactꝰ: solũ eni de tãgibilibꝰ appꝫhẽdit, ẽ. n. ad alimẽtũ oꝛdinatꝰ. ¶ De isto ẽt sensu loq̃ns Ax. Dix̃ q obiectũ hꝰ gustus nõ est nisi tãgibile ⁊ dix̃. hũoꝛ. i. ꝓueniẽtia ⁊ discõuenientia hũidi alimẽtalis vnũ existit tãgibiliũ: ⁊ q; fames ⁊ sitis directe coꝛrespõdẽt ipsi gustui ipꝛope sũpto. Jõ ponẽs i eis exẽplũ subdit. esuries. i. fames calidi ⁊ sicci est, sitis vo fridi ⁊ hũidi q̃ sunt pc̃ q̃litates ⁊ nõ sunt sapoꝛes: aial vo q̃ fameſci t desiderat calm ⁊ siccũ: ⁊ q̃ sitit fridũ ⁊ hũidũ. nõ aũt õsiderat dulce vl amaꝫ. nõ. n. h̃ gustꝰ discernit dr̃ias sapoꝛ: ſz soluꝫ ꝓueniẽs ab icõueniẽti. ¶ Et de isto loquẽs Aui. vbi supꝛa dix̃ gustꝰ vtilitas ẽ i actiõe ꝑ quã pficit coꝛpꝰ q̃ facit desiderare nutrim: ⁊ expiri: ꝓterea vt dcm̃ ẽ oibus inest aialibus. ¶ Gustꝰ vo ꝓpe sũptꝰ nõ oibꝰ inest aialibꝰ: multa. n. aialia nõ distinguũt de spẽbus saporꝫ vel saltẽ nõ oibuꝫ. Renuũt eni aialia multa tãq; incõueniẽtia ea q̃ sunt delectabilis saporis: ⁊ eligũt ea q̃ horribilis saporis existũt. imo ⁊ quedã eoꝝ venenosis alũtur rebꝰ. ¶ Est igit̃ iste gustꝰ ipꝛope sũptus tactꝰ qdã: qõ appet: q; iste gustus ⁊ tactꝰ ab eodẽ neruo ꝓcedũt ad instr̃z gustꝰ. s. ad linguã. mõ neruus est organũ factꝰ. obiectũ ẽt vtriuscp põt dici idẽ: qm̃ obiectũ huius gustus est sapoꝛ put est qd ꝓueniẽs vel incõueniẽs: ⁊ sapoꝛ vt sic fundatꝰ est in hũido. humidũ aũt est obiectũ tactus.

¶ Procedũt aũt gustus ⁊ tactꝰ in lingua ab eodẽ neruo. s. ex pari tertio neruoꝝ cerebꝛi ad linguã descendẽte: cũ hoc tñ accidit ledi sensum gustus in lingua: nõ leso in ea tactus sensu: cuiꝰ cã est: q; gustus eget pluri vtute. i. pluri spiritu q̃z sensus tactꝰ. q̃re põt ad linguã ꝓuenire ꝑ eundẽ neruum spũs sufficiẽs ad tactũ: q tñ nõ erit sufficiens ad gustũ. Ex

quo pz.q̄ tactus lingue leſo neceſſario ledit gustus: qm̄ ſpiritus veniēs ſi nō ſufficit ad tactū multo minus ſufficit ad gustū: q̄ ergo gustus q̄dā tactus eſt ió dixit Ar. 2° de aia certiorē habemus gustū pre ceteris aialibus. eteniz tactū vt patebit hō hz certiſſimū. Et ꝓterea in libro de nā aialiū. dixit in hoie ſubtilis tactus eſt plus q̄z in alijs aialibus. z poſt ipm gustus. hō eniz ēt in gustu oīa alia excedit aialia. ¶ Q̄d aūt dictū eſt ſimiā hoiem excedere in gustu z araneā in tactu dz itelligi quātū ad id qō eſt obiecto ſubtilius occurrere. nō aūt quātū ad diſcutiēdū qualitatē tangibilē vel gustabilē que pcipit ex obiecto. nā vt ſic homo cetera aialia excellit. ¶ Et quāuis gustus improprie ſumptus ſit veraciter tactus vt voluit Ar. nō tñ eſt oīs tactus. imo eſt q̄dā particularis tact⁹ inexiſtēs lingue diſtinctus a tactu alia⁹ partiū corporis: q eſt tactus calidi ſicci frigidi z humidi. ſicut diſtinctus ēt z particularis tactus eſt tact⁹ oris ſtōi quo pficitur appetitus. Aut tactus ꝓputij virge: ſicut enim illi ſunt pticulares tactus: z reſpectu ōtermina⁹ obiecto⁹: ita z iſte eſt pticularis tact⁹ z re⁹ determinato⁹ obiecto⁹: q̄ nō ſolū p inſtrumentū lingue aial habuit diſcernere de calido frigido ſicco z humido abſolute: ſed etiā de determinato calido ſicco frigido z humido. ſ. ō ꝓueniēti vel incōueniēti ad nutricationē: q̄ aial ex ceteris z determinatis mixtis hz mutari: z diuerſa aialia ſepe ſepius diuerſis mixtis. Et ideo nō ſufficit aiali tactus abſolute inter primas q̄litates diſcernēs: ſed neceſſariū fuit ei p ticularis tactus re⁹ quozūdā determinato⁹ obiecto⁹: z q̄ talis eſt in lingua iperfectus gustus noiaf: directe eniz diſcernit ea q̄ ſapiunt aiali vt apta nutrientia p alimēto ei⁹: z hec q̄litas diſcreta p ipſum gustū inq̄ztū aiali placet z ſapit in tantū a qbuſdā aliq̄n ſapor eſt vocata ſz improprie: q̄ nō eſt ſapor q eſt obiectū guſt⁹ ꝓpij z pfecti. p ꝓdictis dixit Ar. in de ſenſu. Nutrit aūt ſcōm q gustabile oblatū z nō nutrit ſm q calidū frigidū ſiccū vel humidū ſm q abſolute eſt tale: q̄ tūc oē mixtū eſſet ꝓueniēs nutrimentū: ſz nutrit ſm q eſt ꝓueniēs huic gustui in pfecto diſcerneti determinata calida frigida ſicca vel humida. Et dicūt q gustus ꝓprie ſūptus eſt ordinatus ad finē dicti pticularis tactus ſiue gustus imperfecti: z improprie ſumpti. ¶ Dixit Auer. in ſuo de ſenſu. inſtrm gustus eſt lingua. Et ipſa quidē ſentit gustabilia ſm oēs ptes eius anteriores z poſteriores dextras z ſiniſtras. verūtñ ipſa circa radicē ei⁹ eſt fortioris ſenſationis. Et ió magis delectaf pars illa ſaporib⁹ bonis: z oppoſitis ꝓtriſtaf. Et rō eſt. q̄ ad radicē ei⁹ plures neruli veniūt. z ibi ēt eſt plus z melius de medio hui⁹ ſenſus. ſ. de ſaliua quāto aūt plus pcedit lingua vſus cuſpidē debilioris eſt ſenſationis: q̄ minus hz de neruulis hūc ſenſum dātibus: z minus hz de medio eius. Et hinc eſt q̄ lingua cū ſola cuſpide iniuncta rei ſapozabili nihil aut parū de ſapore pcipit. ¶ Dictū eſt q̄ hic ſenſus non eget me⁹ extrinſeco. ſ. aere aut aq̄: ſz eget nihilomin⁹ medio intrinſeco. ¶ Dixit. A. 6° de nālib⁹ gustus eget medio qō recipiat ſaporē z ſit in ſe nō hñs ſaporē: vt eni dixit Ar. dz eſſe denudatū ab oīb⁹ ſaporib⁹. Et tale mediū eſt dixit Aui. humor ſaliualis q̄ penit ab inſtrīs ſalualib⁹. Nā ſi hic humor erit exps ſapozis reddit ſapores firmiter. Si autez ad mixtus fuerit ei ſapor aliq̄s: ſicut in amaritudinarijs z bis q̄ hñt in ore ſtōi acetoſuz hūorē manifeſte ꝓfundet guſtū z reddet gustabile cū ſapore q eſt in eo: z aſſimilabit illō amaro vel acido. ¶ Et Aue. 2° coll'z dixit. Iuuamētū ſaliue eſt vt faciat manifeſtare in ore guſtū rerū ſapozositarū: ſentit eni vt ipſe dixit in 3° eiuſdē pp hūiditatē q̄ eſt in ore. Et ꝓpterea facte fuerūt due vene in lingua vt ꝓtinue generarēt hāc humiditatē: z q̄n corrūpif hec hūiditas in ore ſicut in infirmis. ſup. aut q̄n deficit. nō poſſunt ſapores tūc veraciter cōprehēdi. ¶ Obiectū gustus eſt ſapor. Et eſt ſapor q̄dā q̄litas ō tertijs q̄litatib⁹ ſicut color z odor. Et ſapor ꝓprie ſūptus eſt obiectū gustus pfecti z ꝓprie ſūpti ſicut ſapor ipoꝓpe ſūpt⁹ eſt obiectū gustus ipfecti z ipoꝓprie ſūpti de q̄ dixit Iſaac in dictis vlib⁹. ſapor nihil aliud eſt niſi quoddā ſenſibile a ſenſu gustus qō delectat vel abhorret. ¶ Dixit Ar. in de ſenſu. ſapor ē pa⁹ guſt⁹ a terreſtri ſicco in hūido ſm potētiā alteratiuā in actū deducētē q̄ po⁹ alteratiua eſt caliditas digerēs q̄ ſaporē deducit in actū. ſ. qui actus eſt ſua forma: z nō in actū q eſt actio. Nā actio cōſurgit cū qd guſtaf z in effectū pcipif tūc eius ſapor. Dixit āt Ar. a ſicco terreſtri ad differētiā fumalis euaporatiōis que eſt cā odoris. ¶ Et Aue. in ſuo ō ſenſu dixit q̄ ſapor cauſatur ex cōmixtiōe ptis ſicce cū pte hūida q̄n fuerit digeſta ex calore aliq̄ digōne: z ſic volūt q̄ ſapor cāef per digōnē: digō aūt cātur a calido p ſe: z ꝓpr ab humido. Et ſic ſapor ſicut z odor eſt paſſio mixti: nō. n. iueniūtur niſi in corpe mixto nō eni hñt eīta ſaporē: aut odorē. ¶ Notāt q̄ ꝛz cōpoſitione ſaporis inducti efficiēs ſaporis ſit caliditas digerēs: cōparatiōe tñ corporis humani cui dz cōparari illō efficiēs pōt eſſe frigiditas: q̄ q̄dā ſapores ſunt cōparatiōe corporis hūani fridi. ¶ Dixit Aue. 3° coll'z. q̄ corpus vegetabile z aiale declinat ad caliditatē z hūiditatē: nec̄ium fuit q̄ ſapor declinaret ad caliditatē z hūiditatē: nāl'r intelligens quo ad ipz ſaporē inductū: q̄n ſapor fit p admixtionē ſicci cū hūido q̄n decoquūf p calorē decoctione determinata: z ipſe attribuit ſaporē plus humiditati z ſiccitati q̄z caliditati z frigiditati: qō ió fecit: q̄ cā ſaporis intrinſeca videf magis eſſe hūidū z ſiccū rei. Sz caliditas pōt eſſe extrinſeca vt calor ſolis: vel aeris vel ignis: friditas aūt per ſe nunq̄z eſt cā ſaporis oīs eni ſapor a calido ꝓſurgit: verūtñ debilis caliditas eſt cā ſaporis fridi cōparatiōe corpis hūani: z q̄ debil' calitas re⁹ itēſe pōt vocari friditas: ió ſapes fridos cōparatiōe corpis hūani oñt qdā ꝓſurgē a frido. ¶ Ar. tñ i de ſenſu inuit q̄ ſapor ē ꝓncipal'r pa⁹ hūidi tāq̄z ꝓncipal'r ꝓprij ſbiecti: z ex p̄ñti eſt paſſio ſicci cū hūido cōmixti. Nā dixit Ar. ſapor vi eſſe pa⁹ nutrimēti: vi. n. ineſſe rei nutritiue ad deſignādū vt ſupra patuit ꝓueniētiā vel incōueniētiaz nutrimēti ſm q̄ nutri⁹ maxie ꝓueniēs eſt rōne humidi: z ꝓpterea ſi res ſicca fuerit ad hō vt ei⁹ ſapor pcipiat opz q̄ humectef: z pp hoc etiā poſita eſt hūiditas ſalualis in lingua. ¶ Et Aue. in ſuo de ſenſu dixit. Gustabile eſt nutri⁹ aiali: z nutri⁹ eſt ſil'e aiali: z corpus aiale attribuit oñio caliditatē z humiditatē: z ió ſapor attribuit caliditati z humiditati. Nā. n. hūidi magis ꝓuenit aiali q̄z nā terre. Et dixit. ſignū q̄ nā humidi eſt cā ſaporis in mixto eſt. q̄ gustabiliū q̄dā ſunt ſaporoſa in po⁹ z q̄dā in actu: z ſaporoſa in actu ſunt humida in actu: ſed ſaporoſa in potētia opz q̄ fiant hūida actu v. g. Sal. nō eni ē ſal ſaporoſuz donec fiat hūidū actu diſſoluaf. ¶ Notāt q̄ qñ Ar. dixit q̄ ſapor eſt pa⁹ hūidi: nō intellexit q̄ hñs ſaporē ſit a p̄dominio hūidū. multa. n. valde ſicca habēt ſaporē vt fuligo q̄ eſt amara. ſz intellexit q̄ ſit paſſio humidi: q̄ vt ſupra patuit per. Aue. res guſtabilis nō pōt imprimere in ſenſum guſtus: ita vt dicat q̄ ei⁹ ſapor in actu ſit motiu⁹ guſtus niſi fuerit humida actu niſi humectef: ióq̄z cinis fuligo z hmōi ſicca nō imprimūt i gustū niſi hūectenf. Et hō voluit ēt Sal. cū q̄rto de accñti dix. guſtus nō ſentit niſi rē hūidā. ¶ Et notāt q̄ ꝓprie loq̄ndo ſapor nō eſt paſſio nutrimēti: Nā multa ſaporoſa nō ſūt nutriētia: ſz cū ſic dix Ar. intellexit q̄ ſapor eſt q̄litas q̄ inuestigam⁹ ꝓueniētiā ſiue aptitudinē z ei⁹ oppoſitū in nutrimento. Vel intellexit q̄ eſt paſſio nutrimenti: quia eſt paſſio mixti qō habet diſpoſitionem: per quā poteſt transmutari actu in nutri⁹. Vel eſt pa⁹ nutrimenti. i. rei hūtis actu vel po⁹ diſpōnē ad nutriēdū. Res eni habentes ſaporē vel habēt diſpōnē ꝓpinquā ad nutriēdū: vel ſi nō habēt eā ꝓpinquā: hñt tñ diſpōnē deueniendi ad diſpōnē ꝓpinquā ſi vlteri⁹ miſceant z digerant: ſicut pz de lupinis z alijs mltis reb⁹ amaris cū dulceſcūt. oē. n. ſaporoſuz eſt mixtū p-

Hō certitudinem hz guſtū ceteris aialibus.

De inſtrumēto guſtus.

De medio eius.

De obiecto eius.

fectū vel pfectibile. ¶ Dixit Aue. in suo de sensu. multitudo sapoꝝ diuersificat ꝑm diuersitatē hūidi ⁊ sicci in paucitate ⁊ multitudine. Sꝫ de ꝫ ⁊ alijs q̄plurib⁹ ptinētib⁹ ad sensuꝫ gustus: ⁊ ad sapores amplius dicet in vltimo tractatu hui⁹ sermonis: ⁊ maxime in sermone qui est de medijs simplicibus vbi differentie saporum notabuntur.

¶ De sensū tactus. Cap̄.ix.

TActus dix̄ Jsido. ethimolo. io°. oꝝ eo q̄ ptractat ⁊ tāgit ⁊ p mēbra oia vigorē sensus aspgit. Nā tactu ꝓbam⁹ qcqd ceteris corꝑis sensibus iudicare nō possumus. ¶ Dixit Ar. 2° de aia. Tact⁹ est vis ordinata ad apphēdēdū illud qō tāgit ipm: ⁊ afficit ꝓprietate pmutāte cōplōnē ⁊ affectionē cōpōnis. Et dixit in 3° de aia manifestū est: qm̄ necesse est ꝫ solo ꝓuato sensu. s. tactu aialia mori. Neq; enī hūc possibile est hēre nō aial. neq; cum sit aial aliū necesse ē hēre sensuꝫ ꝑter hūc. Et cā q̄re hūc necesse est hēre aial. alios aūt nō est: qꝝ alioꝝ sensibilia excellētijs nō corrūpūt aial: vt color ⁊ son⁹: ⁊ odor nisi ꝑm accūs inquātū corrūperēt tactū: fortasse sonus ex ictu excellēter mouēdo aerē: aut excellēs odor aut color ipm imutādo vt ūmutat⁹ vel motus ꝓueniret ad tactū: ⁊ imutaret ipm corrupti ue: sensibilia aūt sensus tact⁹ excellētijs nō p accūs: sꝫ per se corrūpūt aial: vt excellētia calidoꝝ fridoꝝ vel duoꝝ. Cum igit̄ sensus dat⁹ sit aiali ꝓpter custodiā: solus hic q̄ iudicat de sensibilib⁹ potētib⁹ suis excellentijs corrūpere ipm fuit ei necessari⁹. Alij vo oēs sunt ad bñ eē: vñ Ar. dix̄ q̄ sicut vegetatiuū pōt separi a sensitiua pōt tactus ab oibus alijs sensib⁹. separi. ¶ Dixit nāq; Gerar. in lib. de nā hois. pluribꝰ corruptis sensib⁹ nil ad ipsam vitā ledit̄ aial: qꝝ tact⁹ solus sensuū cōis est aialib⁹. oē. n. aial tactū hꝫ. Alios vo sensus nō oia sil̄ oēs: sꝫ q̄sdā quedā: oēs vo pfectiora hñt. ¶ Dix̄. A. 6° de nālib⁹: qꝝ alijs sensib⁹ reddunt̄ res nō cōtingētes: ⁊ de ꝓcul sufficit vt cuiuscq; ipsoꝝ sit instr̄m vnuꝫ mēbrū cui si sit sensatū sibi ꝓiūctū nō faceret impedimētū. Et sciret aia seq; caueret ab eo: ⁊ corꝑ separet ab illa pte. Sed sensus tact⁹ instr̄m nō fuit vnū mēbrū. Si. n. instr̄m tact⁹ foret vnū mēbrū tm̄ oporteret q̄ aia nō perciperet de corrūpētib⁹ nisi tm̄ q̄ztū illud ꝓtingeret: ⁊ ꝓpterea ex ꝑpetatib⁹ tactus est q̄ tota cutis q̄ circūdat totū corꝑ⁹ sit sentiēs p tactū ⁊ nō vna sola ps ei⁹. Nā qꝝ sensus iste est nā cō seruās corpus ab accūtib⁹ q̄ multū nocerēt si ꝓsisterēt i aliq̄ mēbroꝝ cui accideret ꝓportuit iccirco q̄ totū corꝑ⁹. s. exteri⁹ eēt sentiēs p tactū. dixit. n. Ger. qꝝ in huius sensu magꝝ piclitat̄ aial: ⁊ est ꝑm ipꝫ eē aial vel nō eē nō vnā qdē ꝓpticulā a ꝓditore forti⁹ est tact⁹: sꝫ vniuersum fere corꝑ⁹ aialis. ¶ Et Aue. 2° de aia. dix̄. sensus tact⁹ ē aiali multū necessariꝰ: imo p tactū aial ē aial: qꝝ necessariū fuit. Dix̄ Aue. q̄ aial discernēt ad sui ꝓseruationē ꝓueniēs ⁊ inuatiuū ab inconueniēti ⁊ nocitiuo: vt fugeret nocitiuū ⁊ ꝓseqūret̄ iuuatiuū. Et hoc vlr̄ hꝫ vitatē in oib⁹ corrūpētib⁹. Jō toti superficiei extrinsece corꝑis fuit cōicat⁹ hic sensus. Et lꝫ nō q̄libꝫ ps corꝑis habeat sensuꝫ, sicut ossa ⁊ hmōi. vestiunt̄ tm̄ pānniculis sentiētib⁹. Tactus q̄ꝫ oi pti cutis extrinsece cōicat: qꝝ ei habebāt extrinseca occurrere corrūpētia. Et dix̄ Arī. fuit ēt sensus tact⁹ aiali necessari⁹ ꝑpter discernere in eius alimēto ꝓueniēs ab inconueniēti. Et ꝫ iō fuit vt ipse dix̄ eodē 2° de aia. cōmēto. 28. qꝝ nutri^m aialis nō existit in po^a in plūbus reb⁹ sicut est in plātis. Et iō plāte nō eguerūt sensu quo discernāt cibū ⁊ distinguāt. Cū. n. plāte sint aialia imperfecta nutritiuū eaꝝ est imperfectū. Et iō ex q̄libꝫ q̄ꝫ terre cōmixto possunt nutriri. ⁊ ꝓpterea nō habuerūt sensum ad discernendū hoc vel illud. nec habuerūt motū localē: sꝫ ad ꝓseruationē ipsaꝝ sufficit radices eaꝝ eē terre affixas: vñ trahāt nutri^m. sed nutri^m aialis est in pauciorib⁹ rebus: qꝝ nō nisi in q̄busdā pfectis mixtis: ⁊ iō aiali inq̄ztū aial est necessari⁹ fuit sensus alimēti vt ꝓueniētia eligeret ⁊ inconueniētia refutaret: ⁊ fuit ei necessari⁹ mot⁹ quo ꝓueniētia q̄reret alimēta: ⁊ ea ꝓsequeret̄. Et hoc maxie in aialib⁹ perfectis: qꝝ in iperfectis q̄busdā nō est mot⁹ ꝓgressiuus: ⁊ ꝫ qꝝ habēt nutri^m sibi ꝓiunctū: vt apparet de multis ꝓchilys lapidib⁹ affixis ⁊ talia aialia ꝓp eoꝝ iperfectiones sunt q̄ꝫ appropinquātia plātis: ipsa tm̄ q̄uis nō habeāt motū pro gressiuū hñt motū dilatatiuū ⁊ ꝓstrictiuū. dixit. n. Ar. q̄ q̄buscūq; inest tact⁹ illis inest letitia ⁊ tristitia: ⁊ q̄bus hoc inest: eis iest ꝓcupiscētia ⁊ ōsideriū. Nā delectabil' appetit⁹ est ꝫ ꝓp hoc in eis ē necessari⁹ saltē mot⁹ dilatatiu⁹ ⁊ cōstrictiu⁹. Sensus aūt in aiali discernēs de alimēto est tact⁹ Et iō tact⁹ est sensus q̄ ꝑ ⁊ nēcio ineſt oibus alib⁹. ¶ Et si diceret qs q̄ ꝓp alimētū necessarius ē gust⁹: qꝝ est sensuꝰ q ꝫ ois distinguere de alimēto. Rñdēdū est ei q̄ istud hꝫ veritatē de sensu gustus iperfecti q in oib⁹ aialib⁹ reperiunt̄. Sꝫ iste gustus aūt pfect⁹ q discernit de saporib⁹ distinctis a q̄litatib⁹ tangibilib⁹ vt supra patuit est idē ꝑcise q̄ tact⁹. Gustus aūt pfect⁹ q discernit de saporib⁹ distinctis a q̄litatib⁹ tangibilib⁹ vt supra ē patuit nō ē aialib⁹ necessari⁹. Dixit Ar. 2 de aia. certiorē hꝫ hō gustū. ⁊ vt oñderet de q̄ gustu intelligebat. subdit. ꝓp id q̄ gustus q̄dā tact⁹ est hūc āt. s. tactū hꝫ hō ꝫ certissimū. Jn alijs aūt ōficit ab aialib⁹ multis. ꝫ aūt tactū differēter certificat: vñ prudētissimū aialiū hō est. Sig^m aūt h⁹ ⁊ in gñe hoiuꝫ ꝫ sensuꝫ hūc ingenioso⁹ ⁊ nō ingenioso⁹ eē hoies: ꝑm aūt aliū sensum nullū. Duri. n. carne inepti mēte sunt: molles vo carne bñ apti. Et. n. actus actiuoꝝ sunt in patiēte disposito. Si q̄ forma hꝫ māꝫ bñ dispositā meli⁹ exercet in ea opatiōes suas. Modo corꝑus humanū organū itellect⁹ est. Et iō q̄zto corꝑ⁹ hūanuꝫ est magis ⁊ melius dispositū tāto itellect⁹ meli⁹ intelligit. Mō ita est q̄ ex eisdē nutrimur ⁊ generamur. Nutrimur aūt calido frido sicco ⁊ hūido: ⁊ bis eisdē generamur. Sꝫ sensus tactus cōprehēdit alimētū quo nutrimur. q̄ cōprehēdit calidū frigidū siccū ⁊ hūidū: q̄ ēt sunt illa ex q⁹ gñamur. Et pp hāc cām nō potuit organū tactus ex toto eē denudatū a suis obiectis. s. calido frido sicco ⁊ humido cū sit gñatū ex eis sicut fuerūt organa alioꝝ sensuū denudata a q̄litatib⁹ q̄s apphēdūt. vñ Aue. in suo de sensu dixit ꝓpꝫ est oibus instr̄is sensuū hoc q̄ nihil habēt in actu ei⁹ q̄ō cō prehēdūt nisi instr̄m tactuꝫ q̄ō cōponit̄ ex q̄litatib⁹ q̄s cōprehēdit: fuit tm̄ denudatū ab excellētijs eaꝝ: ⁊ hinc est q̄ organū tactus quāto magis fuerit tēperatū ⁊ ab excellentijs q̄litatū q̄s cōprehēdit denudatū tāto melius sensui tactus deseruit ⁊ pfectior erit in eo tactus. Et ex ꝫ seqtur q̄ō ex meliori tactu arguit̄ melior ⁊ pfectior cōplexio i eo cui⁹ est ipe tactus melior: qꝝ magis tēperata est. Et hinc etiā sequtur q̄ cū hō vt supra patuit in tactu excedat oia alia aialia in eo sit maius tēperamētū cōplexiōis: ⁊ q̄ hō sit magꝝ tpatus iter oia aialia: ⁊ p ꝓñs q̄ magis appropinq̄t eq̄li ad pōdus. Hoc aūt nō est de alijs sensib⁹: quāuis. n. multa aialia in visu auditu ⁊ odoratu ⁊ fortasse in gustu pfecto excedāt hoiem. Nihilomin⁹ nō arguit̄ in eis melior siue tēperatior cōplexio q̄z in hoie: qm̄ pdicti sensus nō habēt comphēdere q̄litates: ex q⁹ ꝓstituit̄ cōplexio suoꝝ organoꝝ. imo apphēdūt q̄litates a q⁹ eoꝝ organa sūt penit⁹ denudata. Cū ꝫ ex bonitate tact⁹ arguat̄ bonitas cōplexiōis: ⁊ p ꝓñs bonitas dispōnis: ⁊ tact⁹ vt dcm̄ est cōicet toti corꝑi ex ei⁹ bonitate bonitas toti⁹ corꝑis arguet̄ ⁊ bona dispositio: ⁊ p ꝓñs bonitas organi itellect⁹: ⁊ p ꝓñs bonitas ingenij. Qui ergo duri sunt carne iperfectionē sensus tact⁹ habēt: ⁊ p ꝓñs impfectionē intellect⁹. vñ nō sunt ingenioſi. Et ecōuerso se hñt carne molles. ¶ Notāt q̄ nō sumitur bonitas intellect⁹ nec arguit̄ ei⁹ pfectio ex hoc q̄ sensus apphēdat plēs ōias sui obiecti. Nā si sic foret tūc visus argueret sup illo cū visus deducat in cognitionē multaruꝫ ⁊ plium rex q̄z aliqs ali⁹ sensus: ⁊ tm̄ videm⁹ q̄sdā eē optimi visus q sūt gñalissimi itellect⁹. Nec vt notāt sumit̄ ex eo q̄ est bñ deduci posse doctrinā in hoiem. Nā si sic foret tūc bo

Solus sensus tact⁹ necessari⁹ est ad esse aialis: alij āt sensus ad bñ eē.

De instrō siue organo tact⁹.

Exbonitate tactus arguit̄ bonitas complexionis

Exponit̄ dicta sui capitulo arguit̄ per bonitatem intellectus

nitas intellect⁹ argueret ex bonitate audit⁹: qz per ipsum hō reddit magis disciplinabilis. Et tñ multi valde bonuz auditū hñtes sunt grossi intellect⁹. Sz dicūt: sumit boni/tas eius a bonitate opationū suaꝝ z ipsaꝝ pfectiōe. ¶ Et dicūt. corpus siue organū sumit nobilitatē suā a pfectione forme cui deseruit z a pfectiōe sui seruitij. Et hinc segtur q̄ corpus humanū est ceteris nobilius: qz deseruit forme p/fectioni. ſ. pfectioꝝ opationuz. Et segtur q̄ inter hoies ille q̄ est melioris tactus z qui melius cū eo siue forme deseruit inter hoies est nobilior. ¶ Et dicūt: nō sequit nobilitas si ue pfectio ex hac qō est cū sensu tact⁹ subtilius occurrere tā/gibili: qm̄ si foret sic: tc̄ aranea eēt nobilior z pfectior hoie: ſz sumitur a meliori iudicio a q̄litatib⁹ tāgibilib⁹ de quibus hō pre aranea z ceteris alijs aialibus pfecti⁹ iudicat. ¶ Et nō sumit vt dictū nobilitas a tēperātia cōpletiōis absolu/te: qm̄ si sic sumeret: tūc cutis q̄ est mēbrū satis vile in cor/pore hois eēt mēbrū nobilius ceteris cū habeat cōplexio/nē tēperatiorē alijs mēbris oibus. Et silr dñt: si dares ali/qō mixtū qō magis appropinq̄ret q̄z hō eq̄li ad pōdus lz foret tpatius hoie: nō tñ nobilius: qz nobilitas rei sumit⁹ a cōplexione deseruiēte nobiliori forme z p nobiliorib⁹ opa/tionib⁹. ¶ Dixerūt auctores sensum tactus cōparatuz ad alios sensus esse multū māle qō nil aliud est dicere nisi or/ganū tactus multū realiter affici a suis sensibilib⁹ ppijs. Nō eni pōt tactus aliqd sentire nisi organū eius realr trās/mutet⁹ a sensibili z hoc siue trāsmutet realr motu alteratio/nis a q̄litatib⁹ p̄mis siue motu locali a grauitate z leuitate siue duritie. Et hinc est qō si approximaret⁹ organo tactus aliq̄ res p̄cise in ꝓplexione sibi silis tactus nō p̄ciperet illaz rē: qz nō trāsmutaret⁹ realiter organū eius ab illa re p̄cise sibi simili cū iter p̄cise silia nō iterueniat realis actio. ¶ Et dicūt: q̄ q̄zuis sensus tactus sit multū mālis: z nō possit cō prehēdere nisi organū ei⁹ realr trāsmutet: pōt tñ post trās/mutationē mutari aliqñ: z p̄m qd itētionalr moueri z trās/mutari. Et hui⁹ hoc mō q̄ obiectū potest mouere quasdaz ptes organi tactus realr z plures alias intētionalr tantū. Vel vt dicūt quidā: saltē pōt mouere q̄dā ptes ipsius orga/ni ad vlteriorē gradū intentionalr q̄z sit gradus ad quē mo/uit realr. Et hoc apparere dñt in tāgēte digito suo aquā frigi/dissimā q̄ sentit in eo magnā frigiditatē z post statim quā/uis desistat a tactu ipsi⁹ aque tñ sentit friditatē vsq; ad cer/tā quātitatē manus cito pueniss̄e satis magnā: ita vt sit cō/sonū extimare q̄ tāta frigiditas: z sic intensa q̄zta sentit in manu: nō sit sic subito in ea generata ex illo paruo tactu di/giti: z maxie cū frigiditas sit q̄litas q̄ succesſiue z in tpe ac/quirat: z cū resistētia inducat: ſz potiꝰ cōsonū videt q̄ illa friditas in manū vel saltē gradus ei⁹ intēsus sit intētionalr q̄ pōt subiecto induci. Hoc eēt idē apparere dñt: ex alio exē/plo: qō est q̄ aliqō corpus pōt realr minus infridari ab ali quo corpe frigido q̄z qōdā aliud qō infrigidat ab illo eo/dē. Et tñ corpus qō minus infrigidat ab eo realr appēn/dit z iudicat corpus illud infridans maioris frigiditatis eē q̄z corpus qō ab eo plus infridat realr: pz hac si corpus idez flegmaticū approximet corpi colerico z corpori tpato: ip̄z eni in sua approximatiōe min⁹ realr infridabit corp⁹ cole/ricū q̄z tēperatū: qz colericū plus sibi resistit: z tñ corp⁹ illō colericū iudicabit illud corpus flāticū eē frigidi⁹ q̄z iudicet illud corpus tpatū: sicut ēt videm⁹ q̄ corpus aliqō balneū exies iudicat aliqō corpus frigiduz cui obuiat frigidi⁹ q̄z sit: z tñ nō tm̄ realr infrigidat ab eo quātū iudicat ip̄m fri/gidū. illud igit plus frigiditatis qō iudicāt p̄dicta corpa cū nō pueniat in eis ab alteratōe reali. Dicēdū est puenire ab alteratiōe intētionali siue spūali. ¶ De organo aūt sensus tactus visus est Ar. dissentire in diuersis dictis suis z silr Aue. z visuz est ēt H. z Aui. dissentire ab inuicē z ab illis Aue. n. collz 2°. dix. Ar. p̄ de historijs aialiū dixisse tactū esse in oi pte sicut in carne vel alio simili. Et in tertio eiusdē dixit. q̄ pellis incisa p se. i. sine carne insensibilis est: z ma/xime pellis q̄ in capite cū sit ad os sine carne. Et in de pti/bus aialiū 2°. dixit q̄ in habētib⁹ carnē calidi frigidi hꝰci z humidi z alioꝝ taliū sensituū est caro z qō carni est pro portionale: z nō hñtibus carnē eo q̄ corpulētissimū sensi/tiuoꝝ existit. Postea dissensit ab hoc z dixit. eodē scō de p tib⁹ aialiū. vbi oñdēs vnūquodq; sensitiuoꝝ duplex existe re z diuidit in dextrū z sinistrū subdit. in tactu h̄ mihi ma/nifestū existere cuius cā est: qz nō est p̄m sensitiuū in tactu caro: sed talis pars est intus significans p istā ptē int⁹ ner/uū. Ūñ scō de aia voluit q̄ caro sit mediū in tactu z nō in stīm sit aliqd qō est int⁹ de quo opinādū est qō sit neruus: dixit. n. ibi q̄ tactus est vis ordinata in neruis toti⁹ corpis z ei⁹ carnis. Aue. q̄q; scō coll̄z. z in de sensu dixit. q̄ due sunt spēs carnis. ſ. lacertosa z prana. Et Ari. dixit. sup has duas q̄ sunt instr̄z sensus tactus. Et demōstrat hac: qm̄ sen/sus simplex nō repit nisi i corpe simplici. Ulterū dixit. Aue. neruus est seruitor carnis in ista apphensiōe ad tēperandū spūs sensus hui⁹ qui ad carnē mittit⁹ a corde z voluit q̄ si/cut cerebrū est saluationis gra cōtēperādo ex situ oppositō caliditatē cordis z in mediū quoddā ꝓportionatū vite ac sensui adducēdo: ita operet⁹ neruus subseruiēs carni: z tan dē Aue. subdit. dicim⁹ q̄ instr̄z p̄mū sensus tact⁹ est caro: ꝓpterea q̄ caro est mēbrū q̄ cōicat oibus aialib⁹: sicut z tactus est cōis sensus oibus eis. Et dixit. in carnib⁹ pfecto/rū aialiū sunt disperſi nerui multi ad cōtēperādū cōplexio/nē carnis: z qz nerui sunt silis cōplexiōi cerebri est iuuamē tū eoꝝ de genere iuuamenti cerebri: z ꝓpterea mēbra ad q̄ nō veniūt mlti nerui sunt duri sensus. Scō aūt de aia ipe Aue. ēt videt sibi ꝓriare dixit. n. in cōmētis. 107. z. 108. q̄ neruus est organū in tactu: nō aūt caro. z dix̄ Aue. q̄ Ar. scō de aia forte fuit ꝓrius sermoni suo in de aialib⁹ p̄m q̄ apparuit illis. i. p̄m q̄ notitiā habuit de mēbris in illo tpe. qñ. n. Ar. fecit libros de aialib⁹ nōdū hēbat notitiā neruo/rū p anothomiā: sed postea habuit eā: z ideo in libro d̄ aia correxit illud: z dixit instr̄a esse istis aialib⁹ tāgibilib⁹ intra carnē: hoc. n. cōuenit ei qō post apparuit per anotomiā. ſ. q̄ nerui habēt introitū in tactu z motu. ¶ Cā vō dissonātie in dictis Aue. fuit: qz Aue. conat⁹ fuit saluare Ar. iuxta posse siue bñ siue male locut⁹ fuerit. Quidā tñ dicūt Ari. z Aue. qñ dixerūt carnē esse organū tact⁹ intellexisse. i. carni silr vt neruū vel cutē. ¶ Galen⁹ vō voluit q̄ neruus sit pri/mū sensitiuū siue p̄mū organū sensus tactus. Et hoc p̄t de/mōstrari: qz neruus est verū mēbroꝝ simplex: caro autez z cutis nō. Et hinc est q̄ neruus vehemēti⁹ dolet q̄z caro vel cutis. Et q̄ neruus sit ꝓpriū organū tact⁹ declarat dēs: ip̄e eniz dolet ꝓpter neruū venientē ad ip̄z: nō eni est in eo caro. Et ꝓpter dictas cās multi secuti sunt opinionē Ga. verūtñ dicūt qdā ex eis q̄ neruus apud suū ortū nō sentit sicut nec ip̄m cerebrū: ita q̄ neruus vbiq; nō est organū tact⁹. Luz vō neruus in parte diuidit z imiscet⁹ carni vel cuti vel dē/ti vel vilis ligamēti vt in chordis z pāniculis tūc est orga/nū eius. Nec hoc dicūt est incōueniēs: videm⁹ eniz vtutes alias fortiores fieri apud extremū sui instr̄i: q̄z apud ipsi⁹ p̄n̄m: vt p̄z de vtute ꝓtractiua q̄ est in chordis: fortius eniz ꝓbit cū extrēitate chorde siue cauda ei⁹ q̄z cū ei⁹ p̄n°. ¶ A. vō in suo de aia dix̄. q̄ instr̄m nāle tactus est caro neruosa. Aut caro z neruus. Et sexto de tactu ꝓtra Aue. dixit q̄ or/ganū tactus nō est tm̄ neruus: sed ēt caro neruosa aut caro z neruus. Si enim solus neruus esset organū ei⁹ seq̄ret⁹ q̄ tota cutis corpis eēt neruus. Et silr q̄ tot⁹ musculus esset neruus. Sed hec sunt falsa: z ꝑa tenet: qz cutis z muscul⁹ in oi pte sentiūt. Nō ergo ꝛz putari q̄ sentiēs sit neruus tā tū: sed q̄ neruus reddit sensuz tact⁹ alteri mēbro vt carni. Primi vō p̄a dixit Aui. q̄ cutis est organū tactus: cutis. ſ. interior: nō ymen: qz ymen nō sentit. Et in tactu cutis habz meli⁹ iudiciū oibus alijs mēbris. Et qdā secuti sunt Auic.

Sensus tactus lz sit mate/rialior oi/bus alijs pōt tñ in/tētionalr imutari.

Utruz or/ganuz tac/t⁹ sit ner/uus aut caro.

dicẽtes orgaⁿũ sensus tactꝰ fore neruũ carneũ ⁊ cutẽ: verũ tñ dñt isti: neruus est magis ꝓpriũ ⁊ ꝓncipaliꝰ ei⁹ organuꝫ q̃ caro ⁊ cutis: eo ꝙ caro ⁊ cutis sentiũt p neruũ. Et ꝙ neruus caro ⁊ cutis sint orgaⁿũ tactꝰ declarãt: qm̃ oẽ illud mẽbrũ qđ in se recipit sensationẽ tactiuã est orgaⁿũ ipsius tactus. Sed illã recipit neruus ⁊ caro: loquẽdo de carne sensitiua ⁊ ẽt cutis. ⁊ qdã addũt chordã pãniculũ ⁊ dẽtẽ vt pz ad sensum. ¶ Tactus vt supra patuit nõ eguit medio extrinseco sicut neq̃ gustus. Qui tñ tenẽt neruũ tñ fore orgaⁿũ tactꝰ dicũt carnẽ cutẽ ⁊ ymen fore mediũ in sensu tactus. ¶ Obiecta aũt ꝓpria ⁊ ꝓticularia sensus tactus Ar̃. 2° de gñatõe ⁊ corruptiõe posuit eẽ calidũ ⁊ frigidũ: siccuꝫ ⁊ hũidũ: graue ⁊ leue: lene ⁊ asperũ: durũ ⁊ molle: viscosuꝫ ⁊ frangibile: grossuꝫ ⁊ subtile. ¶ Dixit Algazel. sensus tactus est virtus diffusa per oẽm cutẽ ⁊ carnẽ: p quã apprehẽdit calditas ⁊ frigiditas: hũiditas ⁊ siccitas: durities ⁊ mollities: lenitas ⁊ asperitas: grauitas ⁊ leuitas. Et hec vꝫ tus ptingit ad ptes carnis ⁊ cutis mediãte subtili corpore qđ est vehiculuꝫ ei⁹ qđ dicit spũs: ⁊ discurrit p cõpagines neruoꝝ mediãtib⁹ qbus ptingit ad ptes carnis ⁊ cutis. Et dixit: ꝙ dictũ corp⁹ subtile acqrit ⁊ haurit dcm̃ vtutẽ a cerebro ⁊ a corde. Notãt ꝙ oẽs ptes corpis qb⁹ attribuitur sensus tactus apphẽdũt obiecta supra dcã marie q̃tuor q̃litates ꝓmas ꝓut sunt absolute talia. Et ꝑdictã apphensionẽ dicũt. qdã faciũt p tactũ qui est cõis. verũ est qdã tactꝰ ticularis qbusdã ptib⁹ quo mediãte ipse ptes qbus est appropriatus apphẽdũt ꝑdictas q̃litates. nõ vt sunt absolute tales: sz vt sunt qbusdã ꝺditiõibus nobis ignote affecte: vel vt dicũt: qdã apprehẽdũt quoddã aliud obiectũ nobis occultũ ⁊ inominatũ: qđ nõ est aliq̃ illaꝝ q̃litatũ ꝓmaruꝫ: apprehẽdũt eniꝫ illud ꝑter ꝙ iudicẽt ipm esse caliditatẽ frigiditatẽ siccitatẽ vel humiditatẽ. Et hãc ꝓticularẽ sensationẽ eligũt: ita ex vno obiecto ꝙ nõ ex alio. Et ꝓsequũtur ex ipsa apprehẽsione determinatã delitiã vel tristitiã. Et ptes iste corpis sunt lingua: os stõi: caput virge ⁊ os matricis. Manifestũ est eni ꝙ spma tactũ a capite vge reⁱ calidi frigidi ficci ⁊ hũidi in quoꝝcũq̃ gradu fuerint nõ hñt induⁿcere delectationẽ quã inducit. Et manifestũ est ꝙ semẽ apꝓpinatũ cuicũq̃ alteri parti corporis sentiẽti delectationẽ illi ꝓsimilẽ nõ inducit. Et silr manifestũ est ꝙ caput vge nõ assequtur illã delectationẽ ex aliq̃ altero tãgibili vt vina vel altera re ei approximata. Et ꝺsilr est de sensu q est in ore matricis pp sperma illuc descendẽs ⁊ silr de sensu oris stõi inanitionis ei⁹ aut replectiõis ⁊ trãsitus cibi supipsuꝫ. Et silr de sensu lingue: lingua. n. licet ptic̃ipet caliditatẽ frigiditatẽ siccitatẽ ⁊ humiditatẽ ⁊ silr quelꝫ illaꝝ ptiũ sicut faciũt oẽs alie ptes tactiue: nihilominꝰ lingua quedã tãgibilia ab alijs oibus ptib⁹ diuersimode apprehendit: ex qua apprehensione discernit quod illoꝝ tangibiliũ est cõueniens alimentũ ⁊ quod non:

¶ De apprehẽsione sensuum exteriorum. Caꝑ. x.

Utrũ sensus exteriores terminentur in corde vel in cerebro.

EPrincipio ad qđ determinãtur isti sensus exteriores Ari. dissone locutus fuit. nã in lib. de sensu ⁊ sensato. ⁊ ẽt scõo de ptib⁹ aialiũ. dixit ꝙ duo de dictis sensib⁹ terminanⁱ in corde. s. gustus ⁊ tactus. Et ꝙ alij tres terminanⁱ in cerebro. s. visus audit⁹ ⁊ odorat⁹. Et declarãs de dictis trib⁹ sensib⁹ dixit. visus fit mediãte pte aq̃a hũida. s. mediãte cristallina q̃ attestaⁱ pti frigide hũide sicut cerebro. Et dixit. audit⁹ cũ sit sensus satis spũalis dz recipi mediãte diafano ⁊ min⁹ materiali q̃le est cerebrũ reⁱ cordis: cũ cor sit siccũ: cerebrũ vo sit nature aque. Et dixit. cũ odor sit nãe calide tunc terminari debuit in cerebrũ qđ est fridũ vt odore ꝓfortẽ ⁊ calefiat. Et dixit tactꝰ cũ sit sensus mãlis ⁊ magis mãlr recipiat habuit terminari in corde qđ est mẽbrũ magis mãle reⁱ cerebri. Et gustus: qr est qdã tactꝰ: iõ ẽt terminaⁱ in corde. Et iõ circa ipz sunt iuoluti duo nerui in qbus terminanⁱ opationes dictorũ duoꝝ sensuũ. Uerũ p de sono ⁊ vigilia Ar̃. dixit. ꝙ oẽs sensus exteriores terminanⁱ ad sensuꝫ cõem q est in corde: ¶ Propter dictã dissonãtiã. dicũt qdã ꝙ ꝑdicti tres sensus terminanⁱ ad cerebrũ p via ꝓpinqtatis magis: qr hñt ꝓpinqtatẽ magnã iuxta cerebrũ. Alij aũt duo nõ fuerunt sic iuxta cerebrũ situati. Et cã diuersitatis situs dictoꝝ sensuũ fuit qr ꝓmi tres sensus sunt magis spũales ⁊ nobiliores exercẽt opatiões: vñ eguerũt spũ magis tpato ⁊ clariori q̃lis est q cerebri. alij aũt duo: qr sunt mãles ⁊ nõ exercẽt operatiões nobiles: vt ꝑdicti: eguerũt spũ calidiori: nõ aũt sic claro. Et iõ isti duo fuerũt situati a cerebro magis remoti. Illi aũt tres magis ꝓpinqui. finaliter aũt dicũt oẽs terminari in corde in quo sensus cõis existit. ¶ Gal'. vo dissonꝰ fuit ab opinioe Ar̃. ⁊ voluit ꝙ omnes sensus terminentur in cerebro: qr terminanⁱ ad sensuꝫ cõem q ꝓm eũ est in cerebro. Et iõ dixit ꝙ cerebrũ est ꝓnⁱᵐ oium sensuũ ita ꝙ est sensus tactus de quo declarãs G. dixit. ꝙ id qđ apphẽdit aia p sensuꝫ magl mãle. s. p tactũ nõ ẽ. vt. g. ignis: sz spẽs ignis: qr aia nõ recipit nisi mõ spũali. Cũ. n. ignis agit in sensu tactus spẽs ei⁹ spũalis recipit in aia ⁊ iudiciũ ferⁱ de ea per sensuꝫ cõez: ⁊ nõ qr mãlr vadat spẽs ei⁹ ad ipz. ¶ Et sequũtur G. oẽs doctores mediⁱ: iõq̃ vt pz in tegni ⁊ alijs libris eoꝝ ipsi docẽt ligãre p fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ siue p virtutẽ ⁊ vitiũ sensuũ exteriorũ supdispõnibus cerebri. Et q̃ inuũt sensus siue opatiões eoꝝ terminari in cerebro: qr in illo mẽbro terminãtur sup cui⁹ opatione vel de cui⁹ opatiõe iudiciũ ferũt. ¶ Quidã totalr affirmãt opinionẽ Ha. Quidã vo dicũt sensus imediate terminari in cerebro: sed mediate ꝙ finalr terminari in corde: qđ maxⁱᵉ dñt hẽre veritatẽ de gusta ⁊ tactu sicut Ar̃. inuit in vbis supra adductis. ¶ Et est sciẽdũ ꝙ fortitudo ⁊ debilitas in dictis qnq̃ sensib⁹ attẽdiⁱ penes duo. s. penes extẽsionẽ ⁊ penes intensionẽ. Et fortitudo extẽsiua tũc esse dr qñ sensus apprehẽdit ꝓpinq̃: ⁊ remota. Et debilitas eius oppoſita tũc dr qñ apphẽdit ꝓpinq̃: sz nõ remota. Fortitudo vo intẽsiua tc eẽ dr qñ apphẽdit magna ⁊ pua itẽsa ⁊ remissa. Et debilitas huic oppoſita tũc est qñ apphẽdit magna ⁊ intẽsa: nõ aũt pua ⁊ remissa. ¶ Sensui tactꝰ pot deseruire vnꝰ ⁊ idẽ nerⁿuus silr motui: in alijs aũt q̃tuoꝝ sensib⁹ nõ est ita: nõ eniꝫ sensus ⁊ motus in eũdẽ neruũ fiũt: sz alius est neruꝰ q sentit ⁊ aliꝰ q mouet istr̃z illi⁹ sensus. Et cã fuit: qr ad istoꝝ sensationẽ regrⁱᵗ magis ꝓpa dearticulatio spũs q̃ ad sensationẽ tactꝰ q est mãlissimꝰ oiuꝫ. ¶ Sensus exteriores apprehẽdũt sensibilia extrinseca: hec aũt diuisit Ar̃. 2° de aia in sensibile p se ⁊ sensibile p accñs. ¶ Et sensibile qdẽ p se ẽ illud qđ p se imutat sensum. sensibile vo p accñs nullo mõ mutat sensuꝫ exteriorẽ: sz p tãto dr sentiri: qr ei accidũt illa q̃ p se sentiunⁱ ex q̃ apphẽsiõe p exteriores sensus postea p aliã interiorẽ vtutẽ deuenim⁹ in noticiã illi⁹ qđ dr sentiri p accñs. ¶ Et diuisit Ar̃. sensibile p se in sensibile cõe ⁊ in sensibile ꝓpriũ. Et sensibile cõe ẽ illđ qđ a plũb⁹ sensibus sentiri pot. Sẽsibile vo ꝓpriũ est illud qđ solũ ab vno sensu pcipiⁱ. s. ab eo cui⁹ ipm est ꝓpriũ vt color visu sonꝰ ab auditu ⁊ silr in alijs. ¶ Et dixit ibidem Ar̃. ꝙ sensibilia cõia sunt qnq̃. s. magnitudo figura nũerus motꝰ ⁊ qes ⁊ oia reducibilia ad ista. vñ visui ⁊ tactui ponũt obiecta cõia acutuꝫ ⁊ obtusum: lene ⁊ aspe. ⁊ siccũ ⁊ hũiduꝫ: subtile ⁊ gssum: surſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. ¶ De sensibilib⁹ tñ cõib⁹ vr̃ sint sensibilia p se fuit dubiũ apũ Aue. Nã 2° de aia. 9ᵗᵉ. 65ᵒ dix̃. ꝙ albũ qđ ẽ socrates videⁱ p accñs qñ dix̃ ipe ñ sentiᵐ p visuꝫ ꝙ illđ ẽ socrates nisi p̃z ꝙ ẽ coloratũ: ⁊ coloratũ illud eẽ socratẽ est p accñs. Mõ dix̃ ipe silr dici pot ꝙ colorato accidit figura ⁊ nũerus ⁊ motus ⁊ qes. qũo q̃ dix̃. ipe fuerũt ista nũerata in his q̃ sunt essentialr sensibilia: qñ si fuerũt nũerata sic: qr sunt cõia tũc silr ⁊ intẽtiões indiuiduales sunt cões oibus sensibus. Nõ q̃ vr̃ ꝙ ꝑdicta qnq̃

De obiecto tactꝰ.

Quinq; cõclusiões tbome de florentia. Prima. Secũda.

sensibilia cõia sint sensibilia p se. ¶ Ad hoc aduertẽs thomas de florẽtia p declaratiõe huius dubij posuit quinq; conclusiones. quarũ p^a est ꝑdicta quinq; sensibilia cõia nulla res ex aiam sũt ꝑter subas & q̃litatẽ. Jn hoc. n. ꝓcedãt oẽs moderni. ¶ 2^a ꝓ^o est q; nulla res ex aias ẽ sensibile cõe qõ est illõ qõ pót p se a plũb^9 sensib^9 ꝓcipi: & p ꝑs nullũ sensibile cõe est p se ꝓceptibile a plũb^9 sensib^9. Et q; nullũ sit tale ipe declarat ponẽs exẽplũ de figura dicẽs. Nulla figura pót a plũbus sensib^9 sentiri cũ dcm sit q; figura nõ sit aliq̃ res extra aias distincta a suba & q̃litatib^9 sensibilib^9. mõ de suba clarũ est q; ipsa nõ p se sentit. Nec aliq̃ q̃litas sentit a plũbus sensib^9: iõ nec aliq̃ figura. figura. n: coloris non gustat nec odorat: & figura friditatis nõ videt vl audit: & sic de alijs: q; cũ figa friditatis sit ipsa tũc ipsa frigiditas videret: ergo nulla est figura q̃ a plũbus sensib^9 cognoscat. & ꝑ hoc ꝑ tie ri discursus p qõlibz alioz sensibiliũ coiuz. ¶ 3^a ꝓ^o ei^9 est. q; figa est sensibile cõe & mot^9 est sensibile cõe: & sic de alijs qnq; ꝑdictis hec ãt ꝓ^o sic ꝓbat. illud est sensibile cõe qõ p se a plũbus sensib^9 pticularibus siue ꝓꝑijs cõprehendit: ꝛ tale est qõlibz dictoz qnq;. g̃ & c̃. ¶ Maioz est nota ex supra dictis. & minoz appet. nã figura vi & tangit & hoc modo magnitudo nũerus & motus & quies. ¶ 4^a ꝓ^o est q; in oibus istis ꝓpositiõibus figura est sensibile cõe. mot^9 est sensibile cõe: & sic de alijs: & istud sensibile cõe est illud qõ a plurib^9 sensib^9 ꝓprijs cõprehendit subiectũ ꝓpositiõis supponit p ipo termino i ꝓpõe posito siue positio fit mẽtalis siue vocalis siue scripta sicut suppo nit in istis. hõ est spẽs taial est genus. hõ est nomẽ. & ꝓsimilib^9. qõ ꝓbatur: q; si nulla res ex aiam est sensibile cõe vel nulla a plurib^9 sensib^9 sentit vl est distincta a sensibilib^9 ꝓprijs. hoc tale ꝑdicatũ de nullo termino supponẽte p re ex aiam posse vificari vt supradictus est. Cũ igit vt dictũ est in 3ª ꝓclusione ꝑdicte ꝓpositões sint in re: sequit q; ꝑdicatũ ꝑdicet & verificet de subiecto supponẽte p ipsomet termino. Et ideo sicut ista est va. hõ est spẽs: & tñ nullus hõ est spẽs. ita ista est va. figura mot^9 & c̃. est sensibile cõe: & tñ nulla figura nullusue mot^9 est sensibile cõe. Et hoc ista est vera. figura sentit a plũbus sensib^9: & tñ nulla figura sentit a plũbus sensib^9. Et hoc est ita vera. sensibile cõe sentit a plũbus sensib^9. ergo aliqõ sensibile cõe sentit a plurib^9 sensib^9. Et tũc li aliqõ sensibile cõe. supponit p terminis vel p isto termino figura vel mot^9 & c̃. de qbus est verũ dicere q; sunt sensibilia cõia. Sed p nulla re extra aiam supponit. ¶ 5^a ꝓ^o est q; de vtute sermonis ista ꝓpositio est falsa. sensibile cõe p se sentit vel sentit a plurib^9 sensibus: sicut etiã de vtute sermonis ista est falsa. iter oẽs spẽs aialiuz humana spẽs ambulat recte. Et hoc: q; nulla spẽs ambulat cũ sit spẽs qdã termin^9 sic & sensibile cõe est qdaz terminus: & clarũ est q; nullus termin^9 in exteriori sentit. Sed ꝑdicta ꝓpositio & ꝓbatio est vera ad bonũ intellectum sicut sane dz intelligi. Et sicut intellexit Ar. q; bon^9 intellectus est sensibile cõe sentit a plũbus sensibus. vt v. g. figura sentit a plũbus sensib^9: q; illa de qbus. ꝑdicat figura sentiunt a plũbus sensibus. Et hoc ista figura est p se sensibilis: q; illa de qbus ꝑdicat & verificat figura sunt per se sensibilia q̃ oia sunt vera: q; figura ꝑdicat de colore colore sapore & hmõi. illa enim res q̃ est color est figura & q̃ est color est figura: & sic de alijs. & talia per se sentiũtur. Et hoc ista. Jnter aialia spẽs q̃ est hõ ambulat recte est vera: q; illa de quibus ꝑdicat hõ ambulãt recte. Sed sensibilia ꝓꝑia nõ sic se hñt: q; nullũ sensibile ꝓꝑiũ ꝑdicat de aliqbus q̃ sentiãtur a plurib^9 sensibilib^9 vt de se pz. Nec est intelligendũ q; oia illa de qbus ꝑdicãtur illa sensibilia cõia sint p se sensibilia: q; ꝑdicant de substãtia vt de mã & forma subali q̃ non sunt p se sensibilia: sed q; ista sensibilia cõia figiant illa met q̃ figiant illa sensibilia ꝓꝑia. ꝓterea. n. ista sensibilia cõmunia dicũtur sensibilia per se cũ ꝓ eisdẽ stent rebus: vt dictũ est: sensibile aute per accidẽs nullo modo imutat sensum exteriorẽ: sed ꝓ tãto dr sentiri: q; ei accidũt illa q̃ per se sentiunt ex quoz apprehẽsiõe per exteriores sensus per aliaz virtutẽ interiorẽ deuenim^9 in noticiã eius. ¶ Dixit Aue. in suo de sensu. ꝓpetas cõprehẽdẽdi sensuũ exterioz in aialib^9 nõ est eadẽ. hõ. n. cõprehẽdit dias rerũ & intẽtiones ipsaz ꝓpas q̃ sunt in re sensata q̃li medullã de fructu: ab aiali aũt bruto cõprehẽdũtur ea q̃ sunt extra q̃ sunt q̃si cortices fructuũ & sig^m hui^9 est q; bruta nõ mouẽtur a sensibilib^9 sicut mouet hõ. hõ enim mouet apud cantũ: nõ autem bruta. Et silr hõ mouet a tincturis & figuris motu quo nõ mouent bruta. Et silr ẽ de modis odoris & saporis: ꝛz bruta cõicent in hoc plus ꝓ cozpcitatẽ ipoz: & silr est de vtute tact^9. ¶ Et dix 2° de aia. bruta ꝛz hẽant sensuz extrinsecũ bo^m: ñ hñt tñ iudiciũ discursiuũ bonũ. ex quo segt qõ etiã supra dictũ est q; ꝛz aliqua bruta habeãt aliquẽ sensuz melioꝛẽ hoie in iudicãdo de aliquo obiecto illius sensus: nõ tñ segt. g̃ hñt illũ sensuz extrinsecũ melioꝛẽ hoie: q; nõ hñt in illo iudiciũ discursiuũ bonũ sicut hz hõ. Et iõ hõ iudicat de oibus sensibilibus melius. ¶ Dixit Ar. 2° de aia sensus exterioz ꝓprehẽdit sensibilia abstq; mã: q; sensibile afficiens mãlr sensuz. imo vt qdã volũt ẽt & mediũ saltẽ quoꝛũdam sensuũ impedit apphẽsionẽ aliozum sensibiliũ. cõiter. n. tenetur q; sensus moueat spũalr a sensibilibus. Q; aũt sensus alteret a sensibili appet: q; aliquãdo sensus apphẽdit & cognoscit sensibile: & aliqñ nõ. igit oz q; aliqd sit in sensu: qm cognoscit sensibile: qõ nõ est qñ nõ cognoscit ipm: q; nõ recipit solũ pñtia obiecti ipsi^9 sensui: & hẽ q; aliqñ obtũ. v. g. visibile & sensibile est pñs visui: & tñ visus illud nõ apphẽdit: nec valet si dicat q; tũc organũ visus nõ est dispositum: q; opz ipm esse sic dispositũ hẽ nõ est nisi q; dz aliqd recipere ab obiecto qõ nõ põt agere in sensuz qñ nõ est dispositũ. Et qũocũq; sit obtuz agit in sensuz cũ sensus cognoscat et amotis sensibilib^9. remanẽt enim spẽs & fantasie: ꝛz hẽ nõ foret nisi sensitiua agerẽt. ¶ Qualr aũt sensus suscipiãt sensitiua abstq; mã. Dicũt qdã q; sensuz suscipere sine mã apõ intẽtionẽ Ar. est qñ forma agẽs inducit aliquã formã in passo q̃ nõ est silis forme inducẽti: ꝛz sit silitudo illi^9: & cũ hẽ nõ facit mãm recipiẽtẽ ꝓuenire cũ mã in qua est forma illa agẽs siue inducẽs sicut qñ calor agit in mã inducẽdo calorẽ agit dispõnes in mã rarefaciẽdo vel dispõnes alias inducẽdo q̃les sunt in mã in q̃ est ipm agẽs. v. g. calor agẽs spẽm suã in organo tact^9 p nõ agit formã aliquã sibi silez in gñe ꝓpinquo nec alias dispõnes inducit in mã p q̃s ipsa hẽat ꝓueniẽtiã cũ mã ipsius agẽtis nec ipa mã mutat ad aliã alterationẽ. imo quãtũcũq; illa spẽs intenderet nisi alia forma realis i ea cãret nũq; corrũperet organuz nec aliq̃ alia mutatio fieret in ei^9 mã sicut ẽt si calor cãret calorẽ intẽtionalẽ in aliq̃ medio nisi cãret calorẽ realẽ nunq; fieret in eo aliq̃ rarefactio nec ipressio alicui^9 alteri^9 q̃litatis in subiecto seu mã recipiẽte. Et ille calor intẽtionalis: ꝛz nõ fit silis calori reali in gñe aliq̃ ꝓpinquo: est tñ silitudo ipsi^9 & talis q; pꝑz ꝑcipit ipse calor realis. vñ dicunt aliud est esse silẽ calori & aliud est eẽ silitudo ei^9. Et hẽ ofit est sensuz recipere spẽm sine mã: & istud idẽ est eã recipi intẽtionalr in me°. ¶ Quidã vo alr ofit ꝓ quo notãt q; reale põt sumi duplr. vno mõ ꝓut distinguit ꝓ id qõ hz eẽ in aia siue in mẽte sive ꝓut sumit ꝓ esse ꝑdicamẽtali. & isto mõ dicũt sensibilia sensuz & mediũ ẽt realr imutare. Alio mõ sumit reale p eẽ cozpeo qõ hẽat eẽ extẽsuz extẽsiõe quãtitatiua: & isto mõ dicũt sensibilia nõ recipi in sensu. imo nec in medio. imo i eis est solũ intẽtionalr: & hoc ꝓ tãto õclarãt: q; illõ qõ est totũ in toto subiecto & totũ in q̃libz ꝑte ipsi^9 subiecti hz esse in illo intẽtionalr & nõ realr: q; illud qõ realr ẽ in subto: sufficiẽdo esse reale. vltimo mõ: ꝛz sit totũ in toto subiecto: non tñ est totũ in q̃libet ꝑte subiecti: ꝛz est pars in ꝑte. mõ spẽs obiecti est tota in toto subiecto vt toto medio & tota in q̃libet ꝑte ei^9: videmus enim ad experiẽtiã q; ꝛtot albedo vnius

Quinta.

Tertia.

Quarta.

Sẽsus recipe spẽm sine materia qd sit & quõ.

magni parietis pōt videri p vnū puū forame. ¶ Ax. scōo de aia. inuit q sensus exterior solus patit a sensibili: z non agit: qm si ageret tūc sentiret absq; pntia obiecti sensibilis qō est falsum ad experiētiā sensus. n. nō differt ab itellectu: q est in actu p exteriora sensibilia. Et nō voluit Ax. p hoc vt dicūt q sensus exterior sit solū patiēs siue sit solū potentia passiua: z nullo mō actiua: qm sic nō est. nulla eni oz eē ꝓportio inter cām z effectū: z cā saltē talis nobilior est suo effectu vel saltē eque nobilis: z hoc vel in virtute vel in forma: sz clarū est q ipsa noticia q̄ est in sensu est q̄litas multū pfecta re q̄litatū q̄ ponūtur esse sensibiles. ergo p̄dicte q̄litates nullo mō possunt eē tales p' vt sensus in hoc se habeat pure passiue. in hoc eni multū vilesceret aia nr̄a i opationib⁹ sensuū re tā viliū cāꝝ a qbus patereť si sibi nulla actio tribuat. Nō. n. voluit Ax. in supra dictis vbis suis aliud nisi ꝓbare p̄ q sensus sit virt⁹ passiua. Et hoc q̄ sensatiōes fiūt p alterationē z motū factos in po sensitiua. qñ eni aliq̄d fit de nouo in aliq̄ po q̄ō prius nō erat in ea. Illō fit p aliquā alterationē quā illa po recipit: z ió sensus patit a sensibili nō aūt sensibile a sensu. Et voluit ꝓbare scōo q sensus nō sit virt⁹ actiua. s. sufficiēs z totalis z pticularis ipsius sensatiōis. Nō aūt q nullo mō sit actiua: voluit eni q virt⁹ sensitiua q̄ est in aia sit vlis cā sensationū. sensibilia aūt sunt sicut cāe pticulares. ꝑ. n. ℔ nō est ratio adducta per Ax. qñ dix. q sensus sentiret absq; pntia obiecti sicut si cōbustibile hēret po cōburēdi tūc cōbureret absq; cōbustiuo extrinseco: sz bñ ꝓcluderet si poneret q sensus esset virt⁹ actiua totalis z sufficiēs z specialis illi⁹ sensationis: sz ipsa nō est nec ponit esse talis virt⁹ effectiua. p̄pter qō ad sensationē cāndū nec̄io regrit sensibile agēs. Et hoc dñt fuit de mēte Aue. ibidē cōmēto. 25° cū dixit. dicamus igit in rndēdo q sensus nō est ex virtutib⁹ actiuis q̄ agūt ex se absq; eo q indigeat actione q̄ puenit ei ex motore extrinseco. Et ideo nō sentiūt ex se. Nō eni dix Aue. sensus nō est ex vtutibus actiuis aliquo mō: sed dixit nō est de illis q̄ agūt ex se. i. totalr z sufficiēter. Et ió eget motore extrinseco occurrēte secū ad sensationē. ¶ Dicūt q sensus exterior in apphēdēdo nō extēdit se vltra sensibilia cōia z ꝓpria: z ista solū apphēdit. Ideoq; oī q sensus exterior apphēdit solū cortice rei: nō aūt medullā. ¶ Dixit Aue. scōo de aia. 5° 63° vnusq;q sensuū exteriorū iudicat suū sensatū ꝓpriū z nō errat i eo in maiori parte. visus. n. nō errat in colore vtrū sit albus vel niger. nec auditus in voce vtrū sit acuta vl grauis z silr in alijs. Sed sensus exterior bñ errat in hoc. s. in cōprehēdēdo qd sit. v. g. illud albū. an sit nix vl calx z errat in cōprehēdēdo differētias locoꝝ obiecti. v. g. an illud albū sit superi⁹ vel iteri⁹. ¶ Sensus itaq; exterior nūq; decipit re iudicij q̄ō dat de obiecto ꝓprio nec respectu cōplexi q̄ō fert de obiecto ꝓprio. i. de termino stante p illo obiecto q̄ō oz sensibile ꝓpriū. Et q̄z maxime hz hoc veritatē cum de ipso predicat hoc verbū est scōm adiacens. Si enim viderit quis colorē nō pōt decipi de isto cōplexo. istud est color vel color est: q ibi color est sensibile ꝓpriuz. Et intelligitur hoc semp cū cōditionib⁹ requisitis: sed bene posset decipi de hoc. istud est quiescēs vel motū. vel istud est tm̄ distās. z de similib⁹ his. ¶ Dicunt q sensibilia cōia nō possunt mutare aliquē de sensib⁹ exterioribus neq; realiter neq; spūalr absq; hoc q ipm moueat obiectū ei⁹ ꝓprium. Cū ergo opponūt ad illud qdā dicētes q sentim⁹ motū mēbri aliq̄ absq; ℔ q aliqua sensatio fcta sit in eo caliditatis frigiditatis siccitatis vel humiditatis duriciei vel molliciei vel alterius alicuius obiecti ꝓpij sensus tactus: z tamē motus est sensibile cōmune. Rndet q percipimus illud mēbrū moueri mediāte grauitate. nā grauitas in motu aialis ꝓtinue resistit virtuti mouenti: ita q ex grauitate resistēte pcipitur mēbrū moueri: z grauitas est obiectū p̄prium sensus tactus: q̄uis grauitas nō percipiat nisi mediāte motu. verax g̃ est z nō fallax apprehēsio facta per sensū exteriorē de ꝓprio obiecto: z nō solū illa que est incōplexa vt v. g. apprehēsio albedinis. verū ēt illa q̄ est cōplexa que est illa qua sensus ipe inuestigat aliqd de ipo obiecto. v. g. sicut cum visus apprehēdit albedinē. deinde inuestigat aliquid de ipa albedine. Sed si sensus inuestigat mediāte apprehensione obiecti de alia re distincta ab ipso obiecto tūc talis inuestigatio nō est certa. nā potest fallere z nō fallere. Nō enim est semp verax neq; semp fallax. v. g. Si cōprehēdo in superficie alicuius corporis colorē citrinū ista apprehensio z omnis inuestigatio facta de ipso colore citrino est vera z certa: sed si quero inuestigare aliud ab ipso colore citrino. vt v. g. de abundātia humoris colerici in interioribꝰ illi⁹ corporis ista inuestigatio potest esse vera z nō vera: va erit quādo sic est sicut est inuestigatū. nō vera vero quādo sic nō est: ēt quantūcūq; ipa inuestigatio scientifice fiat nisi aliud ad inuestigationē cōcurrat: q̄ pōt color ille citrinus ab alia cā ꝓcessisse q̄z ab abundātia humoris colerici in interioribus ipsius corporis. Et ꝑilr erit de iudicijs alioruz sensuū. Et de ista inuestigatione intellexit Gal. 4° affoꝛismoꝝ. in 5to affo. Si qualia oportet purgari ꝛc. cū dixit q inuestigatio per sensum est fallax. ¶ Ax. 1° de aia innuit q nullus sensus exterior cognoscit operationē propriam: aut etiā alterius sensus. Et sic visus nō cognoscit se videre nec auditus audire: z sic in alijs. Nā si sic apphēderēt: tūc visio esset obiectū visus: z auditio eēt obiectū audit⁹ z cōsimiliter in alijs qō est falsuz. Et ꝓpterea si sensus apprehenderet suā operationē sequereť q sensus esset virtus reflexa: qō est falsuz: z ꝓna tenet: q si verbi gra. visus pcipit visionē percipit se videre. ergo reflectit se super operationē suā: sicut anima cū percipit se intelligere. ¶ Dix Auer. suo de sensu. Quilibet sensuū exteriorum in homine est via ad p̄a intellecta existentia in illo genere: z proprie visus z auditus. ¶ Et auditus quidē in homine est via ad disciplinam: disciplina enim fit per loquelaz que nō apprehendit nisi per auditū. intelligere vero verba quid significent non est auditus sed intellectus.

¶ De vtute sensitiua interiori dicta sensus cōis. Cap̄. xi.

DIctum est in pcedēti ca° sensus exterior nō cognoscit opationē suā neq; opationē alterius sensus exterioris. q̄re necessaria fuit vtus q̄ illoꝝ opationes cognoscat: z talis vtus est p̄a de virtutib⁹ sensibilib⁹ interioribus sensus appellata cōis: sic dicta: q̄ est cōprehensiua z distinctiua actuuz omniū sensuū exteriorum. ¶ De qua dixit Aui. p̄a ꝑmi. Sensus cōmunis est illa virtus que oīa sensata pcepta sensu. s. exteriori recipit z ꝓpter eaꝝ formas patitur que in ipso copulant. ¶ Fuit aūt sensus cōmunis necessarius animali pfecto ꝓpter duas operationes vtiles z necessarias que insunt ei. Et p̄a operatio est cōprehēdere opationes sensuū exteriorū oium: recipit enim formas omniū obiectoꝝ apprehēsas sensib⁹ exterioribus. verbi. gra. Oculus videt lucē z auris audit vocē z ꝑsimilr in alijs: z tamē oculus non cōprehendit se videre: nec auris audire: z cōsilr alij sensus. Non enim visio illa est lux aut color: neq; auditio illa est sonus vel vox: sed q oculus videat z auris audiat percipit a sensu cōi in hoc q recipit ab oculo species visas: z ab aure spēs auditas z cōprehendit illas cōsimiliter etiā in alijs sensibus. Et operatio 2ª est q postq; apprehēdit oēs spēs sensatas z sensibus exterioribus distinguat inter oēs illas que in ipo recepte sunt vnite quā distinctionem sensus exteriores facere non pōt. cū vt dictū est: alter operationes alterius non cognoscat. visus eniz nō apprehēdit de sono neq; auris de colore. z ꝑsilr in alijs. ponit g̃ sensus cōis duas iter illas spēs apphēsas p ipm de iudicādo. hoc est sonus ℔ est color hoc odor: z sic de alijs z sic sepat dulcedinē z caliditatē z sonū

Sēsus exterior a sē sibili solū patitur z non agit.

Sēsus nō decipitur circa obiectū ꝓpriū nisi raro.

Sensibile cōe nō immutat sensum nisi mediante obiecto p̄prio ipsi⁹ sensus.

a colore:7 odore a dulcedine:nō tñ cōponit ipas spēs aliq̄ mō adinuicē neq; ēt aliter diuidit nisi:vt dcm̄ est:dicēdo ꝟ est hoc:7 hoc hoc 7c̄. Et sic fuit de ista virtute intētio Ar. 2° de aīa.7 p̄ de somno 7 vigilia. Et q ꝓpter recipe sensuꝫ cōem spēs apprehēsas ab exteriorib⁹ sensibus oēs ipsi sen sus exteriores terminent ad ipm. Propter qō 2° de aīa.7 etiā in de sensu Ar.cōparauit sensum cōez cētro circuli ad quē terminant oēs linee ꝓtracte a circūferētia circuli ad ipm.nā ꝓsil' ad sensuꝫ cōez terminant oēs imutatiōes sen suū exteriorū. Et sicut centrū.in se ꝓsideratū est vnū 7 indi uisibile:7 relatū ad lineas q̄ ab ipso ad circūferentiā ꝓtra hunt est plura:7 est indiuisibile: sic 7 sensus cōis pōt dici vnus 7 plēs.ꝓpqō Auer.2°de aīa.p¹°.145. dix̄ q sensus cōis vt recipiēs est plures:sꝫ vt iudicās est vnus:7 sic vno mō pōt dici diuisibilis:7 alio mō indiuisibilis. ¶ An autē sensus cōis sit vtus distincta a sensibus exteriorib⁹ an non varie:senserūt qdā a qbusdā. Quidā eni dixerūt q sensus cōis idē est real' cū potētijs sensuū exteriorū.s.cū po⁸ visiua auditiua odoratiua gustatiua 7 tactiua: 7 q oino ipse est ipse po⁸. Nā dñt ipsi iste po⁸ nō sunt in organis sensuuꝫ ipaꝝ:sꝫ sunt ille mediātibus qbus organa sentiūt:7 in eis eaꝝ opatiōes māifestant':ꝓpterea Aue.2° coll'3. dixit. po⁸ visiua nō est in oculo:sꝫ manifestat' p oculū:sꝫ ipa ē vbi est sensus cois cū sit real' idē cū eo qō pꝫ:qz apprehēdit obie cta sensuū exteriorꝫ 7 ipoꝝ actus:7 nō solū dicūt est idem real' cū illis:sꝫ est ēt idē in subiecto.dñt tñ q q̄uis sint idē real' 7 in subiecto differūt tñ rōne:qz po⁸ visiua dr sic: qz refert' a tale organū vt oculū:pp qō recipit spēm talis sen sibilis vt colorē 7 ꝓsil' de po⁸ auditiua 7 alijs. Sed sensus cōis dicit' qñ ꝓsideraf vt iudicās de vnoquoq; sensibili ex trinseco:7 de actu siue opatione vniuscuiusq; sensus parti cularis:nō autē vt refertur ad tale organuꝫ ꝓpriū. ¶ Alij aūt dixerūt oppositū.s.q sensus cōmunis nō est idez real' cū illis neq; etiā in subiecto etiā dato q rō p̄dictoꝝ eēt ve ra:qz si sic esset tūc etiā cogitatiua 7 intelectus essent idez real' cū illis in subiecto:qō pꝫ:qz cogitatiua 7 intellectus sensata a sensibus extrinsecis apprehēdūt vt notum est. Et dicūt isti q nō ob aliud Ar.sensuꝫ cōem assimilauit cētro circuli ad qō oēs linee a circunferentia ꝓtracte terminant' nec aliud voluit per istud nisi q sensus cōis est illa potētia que a sensibus ꝑticularib⁹ imediate mouef:7 q̄ imediate inter obiecta diuersoꝝ sensuū ponit ꝓuenientiā 7 differen tiā 7 q equal' se hz in hoc ad oēs exteriores sensus. Et iō simila' cētro circuli ad qō oēs linee terminantur 7 eq̄liter oēs respicit 7 recipit. Et istud nō arguit illa esse real' in su biecto.imo sensus ꝑticularis hz vere suā apprehensionē:7 sensus cōis suā:oēs tñ sensatiōes siue exterioꝝ siue interio rū sensuū fiūt in eodē subiecto:qz in eadē aīa. Et si ipse sen satiōes dicātur esse diuise in subiecto:nō est hoc nisi ſm q aīa ad diuersa organa relata recipit noticiā diuersoꝝ: 7 sic ad determinata organa referēdo aiam dicim⁹ in nobis vir tutes fore diuersas:7 vnā nō esse aliā:sed 7 de hoc amplius dicē' in sermone sequēti tractatu p̄. dñt q faciliter apphē dere vel difficulter species sensatorū reducif ad opationes sensus cōis 7 imaginatiue. Et consil' ad eas reducif facili tas siue festinātia 7 difficultas siue tarditas discendi.

¶ De fantasia seu de vtute fantastica seu imaginatiua nō cognitiua. Cap̄. xij.

Fantasia aliquando reperit' dici de ipso actu fantasiandi. Et hoc modo aliq̄n sumpsit fātasiā. Ar.2° de aīa. Actū fan tasiādi habem⁹ cū volum⁹ fantasiamur.n. qñ volum⁹. Et per hoc dicūt differre fantasiam ab opinione. Nō.n.possumus opinari cū volum⁹:vñ satis possum fantasiari velle assentiendo alicui iudicio vt q sim doctor.7 tñ nō possum illō opinari. Et cā q̄re ñ opinamur cū volumus est:qz ad opinandū opz q sit aliq̄ mediū qō moueat ad assentiēdū tali vel tali ꝓplexo.sic v.g.qñ trāseo per aliquā viā dubiā opinabor inuenire latrones in via il la:7 huic opinioni assentio per hoc mediū:qz scio illā viaꝫ esse dubiā:qz aliter nō assentirē:7 ex hoc q sic opinor sta tim timeo. Et nisi illi opinioni assentirē nō cāretur in me ti mor. Sed bñ fantasiamur qñ volumus:qz ad fantasiandū nihil aliud requirit' nisi formatio idoloꝝ:hāc tñ formatio nē pōt aīa facere cū vult. ¶ Alio mō reperit' dici de virtute fantastica:de cuius operatiōe dissenserūt auctores. ¶ Ar. eni 1° de aīa.7 Hal'ēt 3° de accidēti 7 morbo. voluerūt q virtus fantastica sit illa virtus que cōponit 7 diuidit circa apphensa a sensu cōmuni:verūtñ in sua actione nō fert iu diciū assentiēdo vel dissentiēdo siue cōpositioni. Et ꝓpter hāc cām est q oū aīa nostra p virtutē fantastica operat' nō mutamur in nobis sed solū cōponim⁹ 7 diuidimus. Et est sicut cum videmus picturas: qz tunc neq; tristamur neq; delectamur. Sil' cū imaginamur montē aureū nō assentiē do nec dissentiēdo hoc 7 talia huius fiunt a fantastica vir tute. Et in talibus nō accidit ꝓmutatio in corꝓre sicut cuꝫ opamur imaginatiuā virtutē.s.cognoscitiuā. ¶ Aui. vero dixit.q fantasia est virtus q̄ formas receptas a sensu cōi cu stodit postq̄ ꝓiū gunt 7 retinet eas post sensus absentiā.s. tā sensus cōis q̄ sensus ꝑticularis. Sil' ḃ idē voluit. Aue. cū 2° coll'3 dixit.virtus imaginatiua.s.nō cognoscitiua que ꝓprie est fantastica stat in ꝓa cerebri. Et ista est q̄ retinet figurā rei postq̄ separata est a sensu cōmuni:7 sic voluerūt q virtus fantastica dicat' esse virtus speciū obiectoꝝ sen satoꝝ cōseruatiua in absentia eoꝝ. Et ꝓperatio istius vir tutis ſm eos est solū in absentia sensibiliū retineri q̄ apphē sa sunt p sensuꝫ cōem que apphensa vocant' intentiōes siue spēs sensate seu idole siue imagines siue similitudines. 7 seu simulachra.hoc etiā voluerūt. Ari.7 Gal'. sed vltra reten tionē illoꝝ voluerūt q ēt sit cōponere 7 diuidere nō assen tiēdo nec dissentiēdo. Sed Aui. voluit q virtus q̄ exercet officiū cōponēdi 7 diuidēdi sit alia virt⁹ q̄ apud ipsum est imaginatiua:7 sic voluit q ꝓmū iudiciū qō dat' de sensibili bus extrinsecis a virtute intrinseca est datū a sensu cōi 7 ḃ iudiciū a fantasia ꝓseruef. Et qō iudiciū iteratū datū de eis in eoꝝ absentia vel datū cū iterū ipsa sensibilia pūtant' sit datū a vtute imaginatiua q̄ ꝓponit 7 diuidit. ¶ Multi.n. antiquoꝝ voluerūt q sensus cōis 7 fantasia sit vna virtus: 7 dixerūt q hec virtus recipit formas sensatoꝝ extrinseco rū 7 eas cōponit 7 diuidit:sed nō hz eas ꝓseruare:vt sic re ceptas cōpositas 7 diuisas.imo nō ꝓseruat eas nisi postq̄ virtus memoratiua tribuit ei illas. Et dixerūt q hec virt⁹ vna existēs dicit' sensus cōmunis inq̄tuꝫ recipit formas a sensibus exteriorib⁹ 7 eas diuidit 7 cōponit. Et dr fantasia inq̄tū intrinsece absq; extrinseco obiecto recipit eas a me moratiua. ¶ Ar. Aui. 7 alij multi dixerūt q sunt due vir tutes distincte. Nā dixit Ar.sensus cōis cōponit 7 diuidit maxime in pūtia obiectoꝝ:7 qñ actualiter etiā mutāt ipm: fantasia vero cōponit 7 diuidit in absentia illoꝝ. ¶ Et A. dixit sensus cōis recipit:fantasia vo cōseruat. Et recipiens aliud est a ꝓseruāte. Nō tñ est magna vis:vt dicūt qdā siue dicat' q sint vna virt⁹ real' dūmō differāt rōnibus p̄dictis siue sint due virtutes real' 7 rōne distincte. ¶ Et dicunt q sensus cōmunis inq̄tū recipit vtif hūido:fantasia vero in q̄tū ꝓseruat vtif sicco:qz bona impssio fit in hūido:7 bo na retētio fit in sicco 7 ꝓp hāc cām dixerūt q iste virtutes sunt distincte 7 q̄uis real' sint situate in anteriori ventri culo cerebri:nō tñ sunt ambe i eadē ꝑte eius:sꝫ sensus cōis est situatus versus anteri⁹ ipsi⁹ vētriculi circa ꝑtē exteriorē: in qua ꝑte plus dominat' humiditas:7 fantasia est situata magis ad interi⁹ versus ꝑtē posteriorē ei⁹ iuxta vētriculuꝫ mediū q̄ ps est magis sicca aliquātulū. ¶ Uez alij dixerūt q ꝓp vti sensum cōem hūido 7 fantasiā sicco nō est necessa riū situare eas in diuersis ꝑtibus siue subiectis:qz ābe exi-

Utrū sen sus cōis sint virtus distincta a sensib⁹ ex teriorib⁹.

Q fantu sie 7 sēsus cōis differ rāt lz ſm aliquos sint idem.

Differen tia inter fantasiā 7 opinio nez.

stẽtes in eodẽ subiecto põt vtraq; facere opatiões suas cuz eadẽ oplone sicut patebit in ſmone seq̃nti: tractatu ꝑmo. z in sermone 5° tractatu p̃ ca°. de vtutib⁹ nälib⁹. ¶ Quidã dixerũt. q; sensus cõis alq̃ tpe: lz puo reseruat spẽs obiectoꝝ apprehẽsas sensib⁹ exterioꝛib⁹ in absentia obiectoꝝ. Et hõ declarãt in eo qõ mouet in girũ cui appet q; oia moueant: qõ nõ est nisi qꝛ spẽs mot⁹ aliq̃ tpe stant in sensu cõi remoto motu siue obto. ¶ Alij aũt dixerunt sensum cõem nõ retinere spẽs obiectoꝝ ẽt tpe q̃tũcũq; puo: qꝛ si sic esset tũc cũ aliq̃ spẽs reciperet in sensu cõi q̃diu retineret oẽs alie q̃ interi⁹ reciperent iudicarent eiusdẽ modi cũ illa: ita q; recepta. v. g. in sensu cõi albedie oia alia recepta q̃diu p̃maneret albedo illa iudicarent alba: ſz hõ est falsuz: Ad experiẽtiã ẽt ad id qõ illi addũt de motu in girũ rñdẽt q; post q̃ õsinit mot⁹ exterioꝛ adhuc appent oia moueri nõ ꝓpter spẽm motus illius reseruatã in sensu cõi: sed ꝓpter motuz adhuc reseruatũ in spiritibus cerebꝛi qui adhuc circulariter mouent. Dixit. n. Aꝝ. 2° de anima. q; absentibus sensibus remanẽt motus z fantasie.

¶ De vtute cogitatiua extimatiua z imaginatiua. C. xiij.

Esse vtutis cogitatiue extimatiue z imaginatiue Auctoꝛes varie senserũt. ¶ Virtus nãq; cogitatiua apud Aui. est illa q̃ ab Aꝝ. vocata ẽ fantastica: de q̃ dcm̃ est in p̃cedẽti ca°. Hoc qdẽ manifeste appet ꝯsideãti opatiões eaꝝ: vt. n. patuit fantastica vtus apud Aꝝ. est illa q̃ cõponit z diuidit formas sensatas a sensu cõi nõ iudicando tñ de eis: qꝛ nõ seq̃t ex illoꝝ cõpositiõe z diuisiõe assensus neq; dissensus. Et hãc eãdẽ opationẽ Aui. p̃ª. p̃ⁱ. attribuit cogitatiue vtuti: dix. n. q; ipa ẽ virt⁹ q̃ se exercet in formis sensu. s. cõi pceptis: z q̃ in imaginatiõe. i. in vtute imaginatiua nõ cognoscitiua. s. in ea q̃ apud ipz est virt⁹ fantastica recõdite sunt exercitio ꝯponẽdi z diuidẽdi: nõ tñ fert iudiciũ. s. assentiẽdo vel dissentiẽdo. Et singulas pcipit formas quẽad^m ad eã pueniunt a sensu. s. cõi: z alias ẽt pcipit formas ab illis diuersas: q̃ s. causent ex ei⁹ diuisiõe z cõpositiõe in formis a sensu cõi pceptis facta: sicut est forma hoiz volãtis in mõte smaragdino, vñ dicũt. q; ſm Aui. ista virt⁹ cogitatiua se exercet in formis sensatis duplr. vno mõ sicut imutatio fcã fuit in sensu cõi p̃ sensus exteriores. Alio mõ exercet se aliq̃n circa illas formas nõ put fcã fuit imutat⁹ in sensu: sz ꝯponẽdo z diuidẽdo illas: sic exercet cũ ꝯponit mõtẽ aureũ aut bouẽ volãtẽ q̃ vt talia nũq; fuerũt sẽsata a sensu: z qꝛ ad hmõi nõ seq̃t assensus nz dissensus: iõ ad ea nõ sequtur psecutio aut fuga. ad absolutã. n. imaginationẽ rerũ terribiliũ nõ cãtur. timeꝛ. vñ accidat fuga. Neq; ad absolutã imaginationẽ reꝝ õlectabiliũ cãtur ꝯsidẽtia. vñ accidat psecutio. iõq; vt supra dictũ fuit nõ terremur ex hmõi terribilib⁹. Neq; letamur hmõi delectabilib⁹ nisi sic in picturis: vt dixit Aꝝ. hãc aũt vtutẽ ſm A. dictã cogitatiuã z ꝑz Aꝝ. fantasticã multi imaginatiuã vocãt z aliq vocãt eã vtutẽ cõponẽdi z diuidẽdi z huic vtuti attribuũt sõnia: vt in ca°. de sõnijs dicẽt. Et hec eadẽ virt⁹ apud Aui. duab⁹ deseruit vtutib⁹. s. vtuti q̃ apud ipm vocat extimatiua: z intellectiue. vnde dixit. q; si vtuti cogitatiue iperauerit virtus extimatiua aialis: z ipsaz ad suã pduxerit opationem: tũc vocãt eã phi imaginatiuã. Sed si ei impauerit virt⁹ rõnalis z reduxerit eã ad illud qõ sibi pdest. i. ad opationem suã vocãt eã phi cogitatiuã. ¶ Dicũt qdã q; ſm A. virtus cogitatiua recipit formas sensatas: z circa illas duplr opatur. vno mõ p̃ se. Alio mõ deseruiẽdo alteri vtuti. Si operat̃ per se. Et tũc duplr: qꝛ vel opatur in somno vel in vigilia. si in somno: somnia mirabilia. facit ꝯpositiõe z diuisione illaꝝ formaꝝ. Si in vigilia z tũc duplr: qꝛ vel operatur in sanis vel in egris. in sanis opat̃ sicut qs cõponit q̃dã tru fabilia: vt cũ qs debẽs audire lectionẽ doctoꝛis sui aut orationẽ oratoꝛis ꝯponit castra in anglia z hui⁹ filia. in egris vo opat̃ sicut appet in freneticis in qbus aliq̃n eueniũt mirabiles imaginatiões. ¶ Si vo vtus ista cogitatiua opat̃ alteri deseruiẽdo vtuti: tũc vel extimatiue aiali: vt in pueris z in brutis apparet: q; aliq̃n imaginant̃ aliq̃ terribile: z tñ nisi imperet ei extimatiua eoꝝ z iudicet esse fugiẽduz nõ timẽt. Aut deseruiẽdo virtuti rõnali siue itellectiue: qñ cõpositio formaꝝ facta ab imaginatiua virtutẽ: q̃ vt supra dictũ est: ipsa cogitatiua: nõ fit absolute: ſz vt vera vel falsa sicut cũ hõ audit post cõpositionẽ z diuisionez formaꝝ discurrẽdo vel discutiẽdo in ipsis verũ vel falsum. ¶ Quidã aũt dicũt aliq̃n fantasiamur p̃ virtutẽ extimatiuã: sicut cuz imaginamur mõtẽ aureũ: z aliq̃n p̃ intellectiuã: sicut cum dicim⁹ illud imaginari eẽ fatuitatẽ z stultitiaz. ¶ Et nota q; hec virt⁹ lz cõponat z diuidat nõ est actiua: ſz passiua: qꝛ nõ cõponit z diuidit agẽdo. imo patiẽdo. Quidã vo dicũt. q; ista virt⁹ est actiua sicut alie virtutes actiue: agit. n. diuidẽdo z cõponẽdo: ſz qꝛ agit patiẽdo ab alio. s. ab obiecto: z nõ agit in aliud sicut virtus nutritiua agit in nutrim: z sic nõ agit in mãm exterioꝛẽ: iõ doꝛ mere pati z nõ agere. ¶ Et Aui. qdẽ dixit. q; virt⁹ cogitatiua est inſ̃m virtutis extimatiue: nõ qꝛ sit oꝛganũ ei⁹: ſz qꝛ sibi ministrat: z deseruit: vt dictũ est. Et seruitiũ hui⁹ vtutis ad opationes extimatiue est diuidere z cõponere z p̃sentare extimatiue spẽs sensatas ex quib⁹ postea virtus extimatiua elicit spẽs nõ sensatas sicut speciẽ amicitie z inimicitie: q̃ nõ sentiunt̃ ab aliquo sensu exterioꝛi. ¶ Virtus vero cogitatiua z extimatiua apud. Aꝝ. est ista virt⁹: cui⁹ opatio est in particularib⁹ exhibere iudiciũ z discutere in ꝑticularib⁹ ipsis eliciẽdo de intẽtionib⁹ sensatis nõ sensatas: Et est eius opatio assensus z dissensus in ꝑticularib⁹. Et nõ differũt cogitatiua z extimatiua apud Aꝝ. nisi qꝛ extimatiua apud eũ dicit̃ virtus operãs supradicta in aialibus brutis: z operãs illa in hoie est cogitatiua: ꝓpter qõ cogitatiua virtus aliq̃n appellata est intellect⁹. Et Aꝝ. 3° de aia. de ea loquẽs dixit. hec autẽ intellect⁹ coꝛruptibilis est sine ea: tñ nihil intelligit. Dixit Aue. 2° colliz cogitatiua plus manifestat̃ in media camera cerebꝛi. Et per hãc virtutẽ cogitatiuã hõ in rebus qbus pertinet cogitatio z electio. s. pcedit quousq; apprehẽderit qõ ꝙuenientius est. ꝓpterea nõ inuẽta est hec virt⁹ nisi in hoie z aiali bruto cõcessa fuit virt⁹ extimatiua loco ipsius. Et si qs bene ꝯsideret videbit q; q̃ est virtus cogitatiua ꝑz Aꝝ. z Aue. est virt⁹ extimatiua. ſm Aui. saluo q; Aui. hãc virtutẽ extimatiuã posuit in hoie z in brutis. ¶ Pro declaratiõe igit̃ istius vtutis videndũ est quid de ea dixit Aui. Añ tñ notãdũ est q; virt⁹ extimatiua est ouplex. vna est dicta nälis q̃ operat̃ quodã instinctu nãe: z nõ per assuefactionẽ: sed q̃si p̃ cautelã exhibitã aiali a nã ſm quã. v. g. infans nuper natus mouet̃ ad vbera tãq; ad sibi amica z cũ incipit ambulare inititur rei fixe ſm nãm. Et auis facit ſm eaz nidũ suũ semꝑ vno mõ z hmõi talia. Et hãc virtutẽ tetigit Aui. 6° de nälibus z ſm quosdã etiã in hoc cap°. Alia est virtus extimatiua aialis de qua ꝑprie est hic sermo q̃ operatur cũ apprehensionẽ z premeditatiõe z cognitiõe. vel p assuefactionẽ: z nõ ex instinctu nãe. Et ista virt⁹. dix. Aui. est illa qua aial iudicat q; lupus est inimicus z ab eo fore fugiendũ. z q; filius est dilectus: z qui portat annonam est amicus: z nõ est ab eo fugiẽdũ. ¶ Et dixit Aui. q; iudiciũ datũ a virtute extimatiua ſm modũ existit nõ rõnalẽ. i. nõ est ꝑz modũ iudicãdi vtutis rõnalis siue intellectus: lz enim virt⁹ extimatiua iudicet aliquã rẽ esse sibi amicã vel inimicã: nõ tñ hoc facit p̃ rõnẽ z discursuz sillogisticũ: z maxime ex vlib⁹: qꝛ hõ facere soli ꝑtinet intellectui. Et in hoc differt iudiciũ datũ ab intellectu de aliqua re amica a iudicio dato ab extimatiua: qꝛ intellect⁹ iudicat rẽ amicã p̃ discursũ ex vlibus. doꝛ aũt maxime ex vniuersalibus: qꝛ qdã volunt q; extimatiua iudicet sillogizãdo ex ꝑticularib⁹: vel in hoib⁹ tantũ vel in hoibus z in brutis ſm quosdã qui dicunt. q;

Logica fm seruitiatu fm A. eadẽ tue.

Virtus matiua duplex

Judicium extimatiue differt a iudicio intellectiue z quo.

ouis in iudicādo lupū sibi inimicū iudicet ⁊ discurrat ⁊ pti
cularib⁹.dix̄ tñ A.q̄ lz apphēsio extimatiue:nó sit rónalis
nó dcó:est tñ alīq̄ apphēsio.s.apphēsiói rónalitatis ppin
q̄.q; nulla est virt⁹ sibi ppinqor.¶ Et scias.q̄ extimatiua
vtus aialis fm q̄sdaz solū in hoie repit̄.⁊ nó in bruti. Et q̄
iudiciū bruti de amicitia vel inimicitia alicui⁹ pcedit soluz
a vtute extimatiua nāli ⁊ instinctu nāe:⁊ nó ex aliq̄ discur
su. Nā Aui.in hoc ca° de vtraq̄z extimatiua logt̄.s. nāli ⁊
aiali:⁊ sic de iudicijs vtriusq̄z exēplificat. Et cū A.dix̄.vtus
extimatiua aialis.exponūt.i.in aialib⁹ repta:⁊ nō put di
stinguit̄ ꝯtra nālē.¶ Dixit Auic.hec vtus ꝓculdubio est
occīte ꝯphēsiua ꝯphēdit.n.amicitiā ⁊ inimicitiā.q̄ nó sunt
sensu pcepte:nō.n.apphēdit eas sensus exterior neq̄ sensus
cōis:cū nó sint eoꝝ oba.sz ista vtus ex formis sensatis per
illos sensus elicit formas occultas illis:pp qō vtus occul
te ꝯphensiua dcā est.¶ Notāt.q̄ bruta regulant̄ p hāc v
tutē:sz hoies aliqñ regulāt̄ p eā:⁊ aliqñ p itellectiuā. Inter
extimatiuā.n.in hoie ⁊ intellectiuā est dzia notabilis. Ali
qñ eni hó hz extimatiuā bonaz:⁊ bñ se regit:⁊ tñ habebit
malā intellectiuā ⁊ grossi intellect⁹:⁊ aliqñ hz hō eq° bo
nā intellectiuā ⁊ malā extimatiuā. Uñ dixit A. hō plerūq̄z
vtit̄ hac vtute in multis suoꝝ iudicioꝝ.⁊ pcedit in h quē
ad^m aial nó rónale nō ꝯsiderādo in iudicio p intellectū sicut
appet de hoie lasciuo q fm extimatiuā iudicat coitū eē bo
nū:⁊ tñ fm intellectū iudicat ipz fore inutilē:⁊ in tali casu
respuit iudiciū rōis ⁊ intellect⁹:⁊ nō opat̄ fm intellectū.sz
fm extimatiuā:sicut eni vtutē intellectiuā segt̄ volūtas:⁊
est volūtas passio intellect⁹.ita vtutē extimatiuā segt̄ sen
sualitas siue appetit⁹ sensitiu⁹.ipse.n.ē pa° extimatiue. Et
ex opone vtutis extimatiue siue fm Aꝝ. cogitatiue cōsur
git in hoie appetit⁹ irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis. Et ipsa est il
la vtus q̄ directe impat in aiali vtutib⁹ iferioꝝib⁹.s.sensiti
ue ⁊ motiue volūtarie:vtutes.n.inferiores regulant̄ a su
pioꝝib⁹ vt a volūtatiua siue intellectiua:⁊ ab appetitiua si
ue exti^ua Et ppea vtus exti^ua in aialib⁹ a phīs vocata ē vt⁹
ipans:qñ ipsā nō impante:⁊ nō aduertente opónes vtutis
sensitiue ⁊ motiue volūtarie sepe erronee fiūt. ¶ Et q̄ im
pet vtuti sensitiue exterioꝝ clarū est:qñ ea nō impāte obm
qō pñs ē a vtute sensitiua:nó pcipit̄. Et q̄ impet vtuti mo
tiue volūtarie ēt appet qz ad apprehēsionē rei absolute q̄
lis est apphēsio fantasie aialis nō mouet̄ ad fugiēdū vel ꝑse
quēdū.sz qñ ad apphēsionē segt̄ assensus fides vel extima
tio:tūc aial mouet̄:⁊ fm totū vel fm ptē ad fugiendū si ap
phēsuz est terribile:vel ad ꝑsequendū si est delectabile. Et
opinari de opōnib⁹ vtutis extimatiue est. Est autē opinari
assentire alteri pti ꝺdictiōis cū formidine ad op^m. v.g.qui
opinat̄ assentit vni pti ꝺdictiōis alicui⁹ q̄siti. v.g.si q̄ratur
cui⁹ opl̄onis sit coꝝ ⁊ rñdet̄.opinor q̄ sit cōpl̄onis calide ⁊
sicce. Nihilomin⁹ disputās declinat rñdēs ad op^m:vt q̄ sit
opl̄onis fride ⁊ hu.⁊ hoc pp aliquā rōnē ꝑbātē. Cū.n.de
tali re vtus fantastica siue imaginatiua fm Aꝝ.siue cogi^ua
fm A.fecerit diuisionē siue ꝯpónē:tūc vtus exti^ua sup illo
ꝯposito iudicat.⁊ in suo iudicio assentit vni pti ꝺdictiōis.
¶ Dixit. A. vt⁹ exti^ua differt a fantastica:qñ fātastica sen
su cōi pcepta retinet:exti^ua vo in pceptis discurrit ⁊ itētiones
nō sensatas elicit. ¶ Et dixit.sepat̄ ab imaginatiua siue co
gitatiua:qñ opones imaginatiue nullū segt̄ iudiciū:q̄z quis
eni cōponat ⁊ diuidat:nō tñ iudicat:vñ q̄z quis cōponat pre
dicatū subiecto:⁊ dicat.hō est aial:qz nó assentit neq̄ dissē
tit huic ꝯpōni:ideo nō iudicat. Sed dixit Aui. extimatiue
vtutis opões nō solū sequit̄ iudiciū:sz iudicia plura ⁊ opa
tiones ei⁹ sūt circa bonitatē ⁊ malitiā ⁊ circa amorē ⁊ odiū.
Nō tñ dñt qdā facit h nisi mediāte sensu pcedēte. Nam ois
nr̄a cognitio intellectiua dependet ex sensitiua. Alij vo dñt.
hoc hr̄e veritatē vt in plurib⁹:. Nā aliqō sensibile pōt ipri
mere in sensuz interiorē ꝑter h q̄ imp̄sserit in sensum exte
riorē. Et declarāt hoc de vaporib⁹ eleuatis ab hūore meū
co ad cerebrū q̄ imp̄mūt in sensum interiorē:dato q̄ nō im
p̄sserint in visuz vt patebit ca° de melia. ¶ Et hanc duanz vtu
tū.s.imaginatiue ⁊ extimatiue sedes ponit̄ eē medi⁹ ven
triculus cerebri:sunt tñ vtutes distincte ⁊ variis indigēt p
ipsanz opatiōib⁹ tpamēt]. Et ppea vna pōt ledi alia nō lesa
vt patebit infra cū de ipsanz dicet̄ lesionib⁹. ¶ Et dixit. A.
q̄ medico nō curādū vt sciat hāc vtutē extimatiuā. Nā me
dicus iq̄tū medic⁹ nō ꝯsiderat eā. Et rō est qz medicus nō
curat nisi de vtutib⁹:ex q̄bus cū in suis opatiōib⁹ ꝓuene
rit lesio ꝓuenit egritudo:⁊ nō ꝯsiderat nisi vtutes q̄ immedia
te leduñt̄ pp malā disponē mēbri. Qz si aliq̄ vtus nō ledit̄
immediate pp lesionē mēbri:sz accidit operatiōi ipsi⁹ lesio cā
impedimēti qō accidit pri⁹ operatiōi alteri⁹ vtutis q̄z ei si
ue fuerit illud ipedimētū secutū malitiā cōpl̄onis siue cor
ruptiōez mēbri:tūc illā virtutē medic⁹ nō ꝯsiderat. Nō enī
curat scire vtutis disponē cui qō accidit nō accidit nisi alio
mediāte:sed sufficit sibi vt sciat impedimētum illud ꝓpter
malitiā cōpl̄onis vel ꝓpter corruptionē cōpositiōis accidit
se ad hoc vt ei cū medicina subueniat:aut ab eo custodiat.
sed sic est.dixit Aui.q̄ impedimēta opationū vtutis extī
matiue sunt sequētia impedimēta aliarū virtutū:que sunt
ante ipsam sicut fantastice ⁊ imaginatiue ⁊ memorialis q̄z
ipsam nō ꝯsiderat. ¶ Propter hoc sciēdū ē q̄ de intentiōe.
A.fozet q̄ virtus extimatiua : tūc bñ opetur qñ bñ opant̄
alie virtutes sensitiue intrinsece : ⁊ q̄ illis male opantibus
ipsam etiā male opetur. Ex quo volebat q̄ virtus extimati
ua cōseruet̄ in bonitate sua ⁊ meliozetur p cōseruationē ⁊
meliorationē illaꝝ aliarū virtutū:qz opationes extimatiue
insequūtur opationes illaꝝ. Et ex isto motus fuit. Auic.
dicere q̄ medico nō est necesse ꝯsiderare vtutē extimatiuā:
sed solū alias:qz illas conseruādo vel meliorādo extimati
uā meliorat atq̄z conseruat. Nō enī hz medicus determina
tū regimē in ea. Nā impedimēta eius ⁊ iuuamēta inseqūn
tur impedimēta ⁊ iuuamēta eaꝝ. Si ergo lesio fiat imedia
te in aliquo vētriculo cerebri:tūc ledit̄ imediate vel fanta
sia vel imaginatiua siue cogitatiua vel memorialis. ⁊ si ex
lesiōe illa ledit̄ extimatiua:tūc illud nō est imediate sed me
diate:qz mediante lesione illaꝝ. ¶ Ista tñ opinio Auic.vz
dissona verbis Hal.3.de accidēti.⁊ morbo ⁊ exēplo ei⁹ ibi
posito. Dixit enim.qdam fuit qui habebat imaginatiuā sa
nā ⁊ memoriā non corruptā:sed extimatiuā habebat ma
lā. Et iste patiēs oia vasa domus sumebat:⁊ oia ꝓpꝛijs no
minib⁹ nuncupabat:deinde rogabat transeuntes vt ea su
merēt ⁊ eis ea proijciebat:⁊ sic iste habebat extimatiuam
lesam:qz iudicabat vasa esse proijciēda.⁊ alias virtutes.s.
fantasiam imaginatiuam ⁊ memoratiuā habebat bonas.
Et hinc quidā dixerūt.q̄ dicta Aui.nō opponūtur verbis.
Hal. sed potius confirmantur ex exemplo ei⁹ dicto. Nam
dictus patiens habebat memoratiuā lesam:cuius lesionez
sequebatur lesio extimatiue ipsius. Erat aūt lesa memora
tiua eius:non qz fuit oblitus nominū vasorum:sed qz erat
oblitus amicitie seu ꝓuenientie vel vtilitatis eorum:⁊ ideo
iudicabat ea esse proijcienda:qō ante nō iudicabat cuz ha
bebat ꝓueniētiā ⁊ vtilitatē ipsoꝝ. Et dñt.q̄ hec etiam fuit
intētio. H.in exēplo predicto. Nā ante predictū exemplum
Ha.dixit sunt quidā qui nihil mali imaginant̄:boni tñ im
memores fiunt:qz virtus memoratiua patitur. Et post hec
verba imediate posuit dcm̄ exēplū. Et qñ post exemplum
ipsum Hal.dixit.q̄ iste patiens habebat memoratiuā cor
ruptā.dicūt.q̄ nō intellexit ex toto:qz nomina vasoꝝ me
morabat̄:tñ habebat eā corruptā fm quid: qz erat oblit⁹
conuenientie ⁊ vtilitatis vasoꝝ. Sicut etiā cōtingit multis
qui obliuiscūtur amicitie multoꝝ qui hactenus fuerat eis
amici. ¶ Et Aui.qdē in dictis suis superius adductis vi
sus est velle q̄ memoratiua sit ante extimatiuā qō nō vide
tur cū supradictum sit q̄ memoratiua residet in posteriori
cerebri ventriculo:qui est post sedem extimatiue que resi

Sensualitas ē passio extimatiue sine volūtas ē passio intellectus.

Opinari quid sit.

Differentia iter extimatiuā ⁊ fantastică ⁊ imaginatiuā.

Medic⁹ vt medic⁹ nō hz cōsiderare vtutē extimatiuā

det in medio. Propter qđ dixerũt qdã. q Aui. voluit q solũ fantasia z imaginatiua sint ante extimatiuã: z cuz dixit. z mẽorialis: dñt. q nõ est noiatiui: sz genitiui casus. ¶ Alij vo z meli⁹ dixerũt. q lz mẽorialis: nõ sit ante extimatiuã q̃ ad organũ i quo residet est tñ añ eã aliqñ quo ad operationẽ. Nã aliqñ memorialis operat prius q̃z extimatiua: qđ apparet ex eo q opatio extimatiue est duplex. vna recta: z alia retrograda: mõ operatio ei⁹ recta bene est ante operationẽ memorialis: sed retrograda est posterior. sicut. v. g. imaginemur q ouis cõprehẽdat lupũ z iudicet eũ inimicũ z spẽm inimicitie sue reponat in memoria. ista est operatio recta: z est actus virtutuz ordinatus z factus p ingressum formaz: sed tñ post hoc lupo nõ pñte aliqñ ouis extimabit sup ista spẽ inimicitie lupi: z iudicat esse fugiendum: z fugit nõ presente lupo neqz ab ea viso. z illa operatio extimatiue dicit retrograda: z fit iste actus per regressum formaz. fit enim hoc modo q memorialis spẽm inimicitie lupi in ea reseruatã extimatiue representat: vñ extimatiua mouet ad operandũ. Et ista talis operatio memorialis vt pz: est añ operationẽ extimatiue. ¶ Dixit Aui. pª tertij. cap̃ o sto liditate. cogitatio est vnus de motib⁹ spũs. z intellexit de cogitatiõe quãtũ ad actũ pseuerãtie. z conat⁹ ad cogitãdũ: in quo conatu. imo ẽt in perlistẽtia z conatu aliaz vtutum sensitiuaz ad opandũ cõcurrit localis motus spũs: z fit cũ tali motu locali: vt de eo meli⁹ appebit in cap̃ de vtute memorativa: z ideo dixit. q est ipse motus: lz sit ipropria locutio. dixit aũt q est vnus de motibus: qz motus spũs aialis in cerebro est duplex. vnus est quo mouet de vẽtriculo ad vẽtriculũ vt pficiat pdigestionẽ: z talis mot⁹ spũs nõ requirit ad opationẽ alicui⁹ vtutũ sensitiuaz. pz hoc in hoie dormiẽte: z nõ somniãte in quo p tũc nulla est ꝑm actũ operatio ipsaz virtutũ: tñ p tũc pót fieri: imo fit delatio tal spũs. Et alius est mot⁹ localis spũs aialis q̃ defert spẽs sensibiliũ. Et iste est mot⁹ qui ocurrit ad operationẽ vtutis cogitatiue z aliaz dictaz vtutũ. ¶ Dixit Aui. Intellect⁹ cũ sit virtus abstracta nõ opans in organo a medico nõ osideratur. Si. n. nõ osiderat medicus vtutẽ extimatiuã vt patuit: multo minus hz osiderare intellectũ. qñ adhuc magis mediate cognoscit sensata z actus sensuuz q̃z extimatiua. comprehẽdit eni ea mediãtibus fantasmatib⁹ z sensationibus: vñ 3° de aia dixit Az. opz itelligẽtẽ fantasmata speculari. ¶ Dicũt q opatio itellectus z extimatiue vtutis in infantibus nõ inuenit in actu vel saltẽ inuenit multũ diminuta. Sed opationes q̃ videntur posse seq a vtute extimatiua vt cũ claudũt oculos ifãtes qñ abstergit ab eis lippitudo: z cũ extẽdit manus z sustẽtant ne cadãt cũ erigũtur nõ puniũt a vtute extimatiua aiali: sz a nãli q̃ est instinct⁹ nãe vt voluit Aui. 6. de nãlibus. ¶ Supra tactũ est q opõnẽ extimatiue pcedit operatio sensitiue exteriozis. Et Az. sic visus ẽ velle: qõ dcm dicũt pót intelligi dupliꝛ vno° imediate z hoc mõ nõ ẽ verũ: qñ si sic eẽt: tũc opatio rememoratiõis esset cassa z nũqz fieret rememoratio. Nã vt sic extimatiua nũqz recipet a memoratiua. Allio° mediate. Et sic est veruz z rõ est: qz spẽs nõ comprehẽdunt a sensitiua interiozi nisi graduate ꝑm spũalitatẽ vt Az. voluit. 2. de aia. z in de sensu q̃propter neẽe est pcedere aliquã spẽm: aliter apprehẽderẽtur absqz graduatiõe. z pp hãc cãz ẽt voluit Az. q species sensate a sensiterijs exteriozib⁹ nõ possint imediate recipi a vtute cogitatiua siue extimatiua: qz nõ sunt spũalitatis tãte q̃zte illi ogruit vtuti q̃ploter necessari⁹ fuit sensus cõis z fantasia vt in eis magis spũales fierẽt. ¶ Et dñt. q si aliqd imprimit in sensuz intrinsecũ siue mouet ipsuz pter q mouerit pus sensuz extrinsecũ nõ facit hꝰ qz actu ipzimat imediate in sensuz ipm intrinsecũ: sz qz ẽ cã mot⁹ alicui⁹ qđ pus fuit i illo sensu. Et hꝰ pz qñ aliqd ab extrinseco vadit ad organa sensus intrinseci nõ mouẽdo organa sensiuũ exteriorũ: qđ nõ pót ipzimere imediate in ipm nisi p aliqd qđ pus fuerit in ipso sensu. Et sic facit sensuz opari: qz sensus interiozi nõ opatur nisi p spẽm receptã pri⁹ in sensu. Et isto mõ dicũt fit operatio in sõnijs in freneticis z melicis. i sõnijs q dẽ: qz dato q sint sõnia vera pcedẽtia ex ipzessione celestiũ q̃ moueãt imaginatiuã: nõ tñ imaginatiua operat p ipzessionẽ illoz nisi inq̃ztũ moueãt aliquã spẽm in imaginatiua iã apphẽsaz vel saltẽ illi silẽz. Et ꝓsiꝛ est in freneticis z melicis in qb⁹ ascẽdũt vapozes ad caput q figurant ꝑm diuersas figuras z formas sicut accidit in nubib⁹ in aere. ponat ergo q ascẽdãt z figurẽt figura eq z armoz z q vapoz sit niger: has vapoziatiões vapoz voluit Aue. in de sõno z vigil. q imaginatiua nõ iudicet nisi veniãt ad sensuz cõmunẽ z a sensu cõmuni ad sensuz exteriozẽ: z sic nõ iudicabit freneticus aut melicus hmõi formas esse extra nisi mediante sensu exteriozi. Hec tamen difficultatem habent.

¶ De virtute memoratiua z reminiscentia. Cap̃. xiiij.

Memoria in libris auctoz tripliꝛ reperit sumpta. vno° p spẽ q̃ dz esse in vtute memoratiua. Et sic sumpta est ab Az. in libro de memoria z reminiscẽtia cum dixit. Memoria dicit eẽ passio pmi sensitiui. Et ista spes aut est de facili mobilis z remouibilis ab ipsa vtute: z tũc dz pa°: aut est valde fixa z difficiliꝛ remouibilis z dz habit⁹. ¶ 2°° sumit p vtute q̃ actualiꝛ cognoscit obm cui⁹ obi notitia iã pcessit: z nũc ipz obm cognoscit p spẽz q̃ remãserat in vtute memoratiua: sicut hoc mõ dicim⁹ hoiem memorari cũ in pñti hz notitiã alicui⁹ qđ añ cognouit. Et vt sic sũpta memoria si cognitio pñs fuerit alicui⁹ rei pmo intellecte est prosus idẽ qđ vtus itellectiua siue ipe intellectus. Et si illa cognitio fuerit rei pmo extimate siue cogitate sensibilis siue insensibilis p sensus exteriozes est prosus idẽ qđ vtus extimatiua sine cogitatiua. Jstud. n. est qđ dz memorari. s. in pñti cognoscere qđ fuit añ cognitũ ab intellectu vel eximatiua. ¶ Et 3°° sumit memoria p ipsa virtute memoratiua q̃ est illa q̃ oseruat spẽs obiectoz in intellectu vl extimatiua dijudicatoz in absentia. Et sic sumit cuz dz qđ memoria est vtus residẽs in postremo vẽtriculo cerebri de q̃ dixit Aui. pª. pmi. virt⁹ oseruatiua siue memorialis ẽ thesaurus ei⁹ qđ puenit ad extimatiuã. sup. vel itellectiuã de intẽtiõib⁹ in pceptis sensu ex formas eoz sensu pceptaꝭ. z exponũt. ẽ thesaurus. i. oseruãs thesaurũ. Sicut fantastica virtus est thesaurus. i. oseruãs thesaurũ ei⁹ qđ puenit ad sensuz cõm ex formis sensu exteriozi pceptis. ¶ Ex qbus apꝑet q opatio hui⁹ vtutis est oseruare intẽtiões nõ sensatas: z ẽt sensatas oiuz eoz quoz noticia puenit ad extimatiuã ex pceptiõe sensuũ interioz. Sicut fantasie est cõseruare itẽtiões sensatiões exteriozib⁹ tñ quaz ambaz vtutũ oseruatiõe z repsentatõe oseruati facta ad extimatiuã extimatiua suã efficit opõnẽ z fit intellectiua. Az. tñ in de memoria z reminiscẽtia dixit: z virtus memoratiua est cõseruatiua sensibiliũ p se: z insensibiliũ p accñs. Et vt dñt intellexit p insensibilia itelligibilia. nõ aũt insensibilia: q̃ non pcipiunt sensu vt amicitia oueniẽtia vtilitas z hmõi silia: z eoz oppo°: qñ oia hmõi insensibilia sicut z sensibilia ipsa per se oseruat. Intelligibilia solũ oseruat p accñs. Et q ista vtus oseruet ẽt intelligibilia dixit Az. appet: qz lesa memoratiua ledit intellect⁹: vñ si qs amittit memoratiuã nõ pót in actũ 2m exire mediãte itellectu itelligẽdo pp amissionem spẽz circa q̃s intellect⁹ suas exercet opatiões. ¶ Ex dictis pót patere qũo memoria differt a memorari dixit. n. Aue. in suo de memoria z reminiscentia q rememoratio in preteritis est. Nõ eni vocamus rememorationez nisi illius rei que pściebat in pterito. Rememoratio enim est reuersio in pñti intẽtionis oprehẽse in pterito. Et differt a oseruatõe: qz oseruatio est illius qđ semp ẽ in aia postq̃z fuit oprehensum. Rememoratio vero est illius qđ fuerat oblitũ: z iõ re memoratio ẽ oseruatio abscisa: vbi oseruatio est mẽoratio

Operatio extimatiue est duplex.

Mot⁹ spiritus aialis in cerebro est duplex.

ꝯtinua. Et dixit rememoratio ꝓinuestigationē est ꝑprie in hoie. sed memoria est in oibus aialibus imaginātibus: mlta aūt aialiū nō imaginant sicut vermes ⁊ habētia cōchas.

Memoria ꝑut ē ꝓseruatiua spēs ñ est cognoscitiua.

¶ Dicūt ꝙ memoria 3um sūpta ꝑut habet spēs ꝓseruare in absentia sensibiliū non est cognoscitiua: q⁹ talis reseruatio fit absq; actuali cognitiōe: ⁊ isto mō ꝑprie sumit ꝑ⁹ virtute memorativa. Sed 2um sumpta ꝓout in actu recordatiōis cognoscit qō est ꝑteritū sub rōne ꝑteriti ⁊ discurrit ⁊ iudicat de ipso: tūc ipsa est vtus cognoscitiua ⁊ impropꝛie dicitur memorativa.

Quid sit memoratiua ⁊ qd reminiscitiua.

¶ Et ista vtus 3um sumpta ⁊ ꝑpe est duplex. vna absolute dicta ꝓseruativa vel memorativa ⁊ alia ē dicta reminiscitiva. ¶ Et memoria absolute est vtus que ꝓseruat spēs memorie cōmēdatas cū ꝓtinuatione absq; disruptione ⁊ dilatione siue abscisione sicut cū hō rem de qua habuit cognitionē hz principaliter in memoria ⁊ actu memorat eius: ita ꝙ nō est ei necessarius discursus aliquis ad hoc vt memoret eius. ¶ Sed virtus reminiscitiua ē illa q̄ deuenit in noticiā rei oblite ꝑ discursum factū de re oblita ꝑ aliq̄ memorata. ita ꝙ ducit in cognitionē eius sub ratiōe qua ꝑcognita erat: sicut. v. g. hō vidit sortē ⁊ opationes ei⁹ quas memorie cōmēdauit. Sed postea ad tēpus recordat sortis: sed nō pōt recordari opationum eius: vnde stat cogitās sup opationibus eius discurrēdo donec recordet earū. hūc autē discursum nō faciat vtus memoratiua absolute: q⁹ cū ꝓtinuatiōe spēs ꝓseruat: iō dixit Aue. 2. coll3. ꝙ inter ꝓseruatiuā ⁊ reminiscitiuā: nō est dīa: nisi q⁹ ꝓseruatiua ē ꝓseruatio cōtinua ⁊ reminiscētia est cōseruatio interrupta.

¶ Et ꝺn̄ ex dictis pōt apparere dīa iter cognitionē obliti q̄ causat ꝑ reminiscētiā: ⁊ noticiā alicuius obliti factā ꝑ nouā sciētiā. v. g. pōt quis obliuisci alicui⁹ obiecti ⁊ ꝑ memorata deuenire in cognitionē illius q̄ fit ꝑ reminiscētiā. Et aliq̄n nō poterit recordari illi⁹ obliti ꝑ aliqua ꝓcognita ⁊ ꝑus habita: sed recordabit eius ꝑ aliquā additionē nouā.

Quid ē ꝙ in memoria conseruatur an actus vel habitus.

¶ Quidā ꝺn̄t. ꝙ memoratiua reminiscitiua nō sūt due vtutes distincte existētes in posteriori vētriculo cerebri: 3 actus eaꝝ. s. memorādi ⁊ reminiscēdi hn̄ sūt distincti. ¶ Et ꝑ declatione hoꝝ notāt ꝙ memoria: vt dixit Aꝝ. in de memoria ⁊ reminiscētia est vtus qua mediāte habēs illā venit i cognitionē actualē rei: cuius ꝙ in ꝑterito noticiā habuit q̄ noticia ē illi⁹ rei sub rōne q̄ i ꝑterito fuit cognita. Actualis. n. cognitio rei re nō pñte nisi sit cognitio illi⁹ ꝑm ꝙ i ꝑterito alias fuit cognita nō ē cognitio q̄ fiat ex memoria vel q̄ cognitio memoratiua dicat. Et iō dixit Aꝝ. ꝙ memoria neq; ē sensus neq; opinio: sed hoꝝ alicuius habit⁹ aut passio cū fcm̄ fuerit tps. Nā ꝑsentis ē sensus ⁊ fieri ē spēs ⁊ facti ē memoria. vñ post tps memoria oi3 q̄re dixit Aꝝ. q̄cūq; tps sentiūt ⁊ q̄ hn̄ sola aialia memorant ⁊ isto q̄ sentiūt ⁊ hn̄ dīt: qm̄ neq; nūc oib⁹ ꝑ illud qō nō oia tps sentiūt sensu hn̄t. ¶ Reminisci aūt ꝑm Aꝝ. et ali⁹ actus a memorari 3 memorari sit actus nēcius ad reminisci. Nā reminisci nō ē iteꝝ adiscere vel iuenire: neq; ē iterū memorari. Sed dixit Aꝝ. ē sequēs memoriā: ita ꝙ memoria ancedit. v. g. si ꝑus aliqd didici ⁊ sum oblit⁹ illi⁹ ⁊ postea occurrat de nouo vl ꝑ iuētionē vel ꝑ auditū ab alio. si nō cognoscā me ꝑus illō sciuisse nō dicat me illi⁹ reminisci: 3 readiscere vel reinuenire. Et silr si nō sū memor alicuius rei ⁊ postea sto ꝑ aliqō tps ⁊ postea rememoror ei⁹: tūc ēt illi⁹ rei nō dicor reminisci cū nō fuerim oblit⁹ illi⁹. 3 dicor iteꝝ memorari. Reminisci. n. sit hn̄ mō: figdē ꝑus aliqd cognoui ⁊ habui memoriā illi⁹: ⁊ nūc sit ei⁹ a me ablata memoria sic ꝙ nō possum memorari illi⁹ cū volo tūc dixit Aꝝ. si ex aliq̄ memorato possū deuenire in cognitionē illius obliti sub rōne qua ipsum fuerit cognitū hn̄ directe est reminisci illius. Uerbi. g.. Si ꝑdidi librū: ⁊ nō sum memor vbi dimisi eum. sed sū memor cuiusdā loci ad quē iui. si ex memoria illi⁹ loci ⁊ aliis factis a me ibi possū ꝺuenire in cognitionē loci in q̄ dimisi librū: tūc dicor directe reminisci illi⁹: q⁹ ex aliq̄ memorato tanq; ex ꝑus noto ifero aliqd oblitū sb rōne illi⁹ ꝑus cogniti: qa ex tali inuestigatiōe scio ꝙ ibi libꝝ dimisi: ⁊ sic appet ꝙ reminisci ancedit memoriā: q⁹ ancedit memoriā loci i q̄ dimisi libꝝ. ⁊ ēt seq̄t memoriā: vt. v. g. loci ad quē iui ⁊ alioꝝ q̄ i illo loco fecerā. ¶ Dix̄ Aꝝ. Act⁹ reminiscētie nō iest bꝰtis: 3 solū hoi: q⁹ reminiscētia ē inuestigatio alicui⁹ obliti: ⁊ talis inuestigatio nō pōt eē sine ōliberatiōe ⁊ appōsito. Nā vel le rē oblitā inuestigare est aliqō ꝓpositū sibi facē. s. ꝓponere sibi aliqō q̄situ ⁊ inuestigare illud: ⁊ pcedere ad illud inuestigādū nō fit sine ordinato discursu vni⁹ ad aliud: talis autē ordinatio ex aliq̄ rōne pcedit hn̄ aūt nō pōt fieri nisi ab habēte rōnē: q⁹ nō fit nisi ab itellectu vel ab aliq̄ vtute imediate deseruiēte intellectui q̄ nō reperit nisi i hoie. Si aūt in bꝰtis sit ordinatio aliq̄ illa ē ex istinctu nāe quo semꝑ pcedūt in eo memorādo ⁊ si in eis aliqn̄ vna spēs ꝓseruata aliā inferat non faciūt illud ex ꝓposito nec q̄rit hn̄ facere ꝑp qō si aliqn̄ in brutis fiat talis illatio erit a casu ⁊ accītalr q̄re ñ fit in eis reminisci: 3 tm̄ fit in eis iterū memorari: qm̄ oblitū nō q̄rūt nec inuestigāt aliq̄ ordinatiōe. ¶ Dixit Aꝝ. in ō memoria ⁊ reminiscētia. memoria differt a reminiscētia nō solū 3 tps: 3 qm̄ ipo memorari ⁊ aialiū alioꝝ pticipāt mlta: 3 reminisci nullū vt dicā q̄ cog̃scūt aialiū nisi hō. ¶ Et si bn̄ ꝓsiderant ꝓdicta appet ꝙ ad actū reminiscēdi plures ꝓcurrūt vtutes. Dicit tm̄ reminisci ptinere ad eādē vtutē ⁊ eādē ptē ad quā ptinet memorari: i reminiscētia tm̄ accidit vt memoratū vnū ꝓtineat vel inferat aliō: aut q⁹ hz habitudinē essentialē ad illud vel in rōne cāe vel in rōne effectus: aut q⁹ hz habitudinē ad illō vel sic̄ sil̄e vel sic̄ ꝓriū: vel q⁹ habet habitudinē ad illud ex ꝓsuetudine: q⁹ ꝓsuetū ē fieri cū illo aut hz aliquē aliū modū. ¶ Quid aūt sit. illō qō ꝓseruat i memoria dixerūt qdā. ꝙ ꝓseruat actus hn̄ aūt nō ē tolerabile. q⁹ si sic tūc starem⁹ in ꝓtinua actuali cognitiōe: ꝑp qō dixerūt qdā. ꝙ ꝓseruat habit⁹: ⁊ qdā ꝙ ꝓseruat spēs. Et inter istos nō ē notabilis dīa: q⁹ fere dicūt idē. Et qō cūq; isto ꝓseruet idē opat ⁊ eādē vtutē mouet quātū ad actū memorādi: qm̄ actus ē q̄litas qua mediāte possumus opari cū volum⁹ ⁊ memoria ē vtus qua mediāte possumus memorari cū volum⁹. Et iō dixit Aꝝ. ꝙ memoria est habit⁹ fantasmatis: q̄litas ēt q̄ est spes idolū vel imago vel habit⁹ remanet ipressa nō i aia: q⁹ nō posset corrūpi: cū in aia nō sint ꝓrietates. sed remanet impressa in pte corꝑali ōseruiēti vtuti memoratiue: ⁊ ꝓseruat habitū in aia: vel si nō ꝓseruat: est tm̄ cā sil̄e cū aia actus memorādi. Et dicūt ꝙ talis q̄litas reseruata in pte corꝑali ē extēsa extēsiōe subiecti ⁊ ēt in vtute repsentatiue tale q̄le ē obm in actu. Et iō 3 dextrū sit q̄dratū vel habeat dextrū vel sinistrū ipsa ēt est talis repsentatiua 3 nō formalr talis. Et ꝺn̄t. ꝙ cū mō recordor alicui⁹ cuius nup nō recordabar hn̄ est: q⁹ illud est in habitu reseruato q̄ possum⁹ cū volum⁹ rememorari: ⁊ mō volum⁹ memorari vni⁹ mō alterius. fantasmata ēt reseruata q̄ sūt repsentatiua obiectoꝝ ꝑ impssionē sūt cā vt mō sit actualis noticia q̄ ꝑus nō erat. Et hn̄ est ꝑ aliquē nouū motū factū in spū aialī sil̄ motui q fact⁹ fuit cū de nouo fuit cognitio cāta: vñ cū mō actualr recordor de sorte ⁊ ꝑus nō recordabar: vl q⁹ volo nūc recordari: ⁊ potestatē habeo illud facere ꝑ habitū reseruatū in me. Uel hn̄ est q⁹ nūc in me ab anima vel ab ex cātur noticia alicui⁹ cū motu vel alteratiōe in spū sil̄ illi q fact⁹ fuit cū de nouo habui noticiā sortis. Uel cātur noticia alic⁹ hn̄t ꝓrietatē vel oppōnē sorti vel habitudinē aliq̄ ꝑ aliquē modū sorti: vñ fantasma reseruatū sil̄ cum aia vel aia mediāte fantasmate reseruato 3 diuersos modos opinādi nūc ex ꝓparatione spūs ⁊ organi gignit actualē noticiā quā ꝑus nō faciebat. Nā res silis ⁊ ēt ꝓria inquātū contraria cū possint eē relatiua vel habēs ad rē habitudinē sūt cā ꝙ res in actualē noticiā veniat. ¶ Et vt ꝺn̄t Aꝝ. in lib. de somnijs voluit ꝙ aer faciēs in nobis alterātionē possit esse cā deueniendi in noticiā alicuius. licet non totalis. nisi

enim imago eēt reſeruata nō faceret illud ex toto. z hoc facit aer ꝑ alterationē quā facit in ſpū aie pñti z actualr noticiā cauſanti. ¶ Ex dictis ꝺñt patere cām q̄re aliq̄n memoramur alicui⁹ velim⁹ nolimus: q⁹ cū recordamur alicuius vel cū aliq̄ ꝺb̄m de nouo nos mouet pōt illud hꝫre talē habitudinē ſilitudinis z cōueniētie vel ꝓximitatis z incōuenientie q̄ ex alteratiōe z ꝓparatione facta in ſpū z organo ex motione quaꝫ facit illud q̄ nunc nos mouet q̄ fantaſma reſeruatū alterius rei mouet nūc actualr aiam etiaꝫ ſi nolit quā ꝓius actualr nō mouebat. Naꝫ fantaſmata reſeruata agunt in repñtando naturaliter vt cū paſſum eſt diſpoſitū. ¶ Dixit Aue. in de memoria z reminiſcentia. q̄ vtus memoratiua eſt imāliꝰ q̄ꝫ imaginatiua vel cogitatiua. Et nō intellexit eē memoratiua: q̄ eſt tm̄ ꝓſeruatiua ſpēꝫ: z nō ly cognoſcitiua. q̄m̄ iſta vt⁹ memoratiua eſt mālioꝝ illis. Nā dixit Aue. ibidē vtus mālioꝝ nō noceꝫ ex nocumēto vtuꝫ imāliorꝭ. Sed vtus cogitatiua ſiue extimatiua ledit ex nocumēto memoratiue: vt. ſupra dcm̄ eſt: q̄re memoratiua nō eſt imāliꝰ ea. Sed intellexit Aue. de memoratiua reminiſcitiua de qua dcm̄ eſt q̄ ipſa ē vtus cogitatiua ſiue extimatiua itez cognoſcēs. iſta. n. imāliꝰ eſt pure cogitatiua ſiue extimatiua: lz ipſa vocēt memoratiua. ¶ Et ad ampliorem declarationē ꝑdictoꝝ dixit Auer. q̄ ad hāc vtutē cogitatiuā. ſ. itez cognoſcētē ptinet 4⁹ actus ſiue 4ª opatio de q̄tuoꝝ opōnib⁹ ſiue actib⁹ q̄ attribuunt̄ poſteriori ventriculo cerebri. quaꝝ ꝑ⁹ eſt mot⁹ ſpūs in vētriculo vt fiat ipreſſio q̄ motus ſaltē aliq̄n ꝓcurrit tāq̄ diſpō ſpūs q̄ eſt actiua ipreſſio. 2ª eſt ipſa ipreſſio q̄ eſt ſigilla⁹ paſſiua. 3ª eſt mot⁹ ſpūs a poſteriori vētriculo ad mediū vt reddat ſpēꝫ ad vtutē cogitatiuā vl extiatiuā. 4ª ē ipa r̄cognitio ſpēi q̄ formaliter eſt opatio cogitatiue: z non memoratiue. Et q⁹ ita eſt impꝛopꝛie attribuit̄ illa 4ª opatio poſteriori cerebꝛo z vtuti memoratiue tāq̄ termino a quo. Et dixit Aue. q̄ q̄cūq̄ opatio de trib⁹ primis dictis deficit: opꝫ q̄ deficiat 4ª opatio. ſ. recognitio rei. ſ. reſpectu eiuſdē recogniſcibilis: ſz nō ep⁹. ¶ Dixit Aꝫ. recognoſcitiua nō inueniť in bꝛutis: ſed ſolū in hoibus. Nā ad actū reminiſcētie ꝑ aliq̄ dubiū ſibi ꝓponit: deinde ordinat memoꝛata vt inde poſſit venire in reminiſcentiā vt ſupꝛadictū eſt: que nō poſſūt facere bꝛuta. ¶ Memoratiua vtus conuenit cū fantaſtica: q⁹ vtraq̄ eſt ꝓſeruatiua ſpēꝫ: ſz differunt. dixit Aue. 2. colz. q⁹ imaginatiua. i. fantaſtica ꝑſtat alijs vtutibus formam ſenſate rei poſtq̄ ꝑuata eſt a ſenſib⁹: ſz ꝓſeruatiua z reminiſcibilis nō ſunt niſi ad ꝓſeruandū aut ad faciendū reuerti appꝛehenſionē illi⁹ figure: z ió ſunt magis ſpirituales q̄ꝫ imaginatiua. i. fantaſtica. Et differt fantaſtica ēt a memoratiua: quia fantaſtica ſpēs reſeruatas ꝓſueruat cū cognitione. Et itez differūt: q⁹ fantaſia ꝓſeruat ſpēs pauco tpe: z ideo ſedē habuit in organo pauce ſiccitatis. memoratiua vō conſeruat ſpēs longo tpe: z q̄ſi in habitu: z ꝓpterea habuit ſedem in organo pluris ſiccitatis. ¶ Et cōiľr dixit Aꝫ. in de memoria. differt fantaſiari a memoꝛari: q⁹ fantaſiari ē ſentire puta imaginē ſiue appꝛehenſionē illā ſub rōne qua eſt pñs z ꝑm ſe eſt imago quedā. Sz memoꝛari eſt ſentire illā imaginē nō ꝑm ſe: ſed ꝑm q̄ eſt imago rei ꝓius cognite. z poſuit Aꝫ. exemplū in hoc dicēs. ſi q⁹ in pictura aſpiciat figuraꝫ alicuius vt fortis: tūc pōt cōſiderare illā picturā vt ꝑm ſe. i. vt q̄dā pictura eſt: vel ꝑm q̄ eſt imago alterius ꝓpꝰ cogniti. ꝑᵐ dꝫ fantaſiari z ſcām dꝫ memoꝛari. ¶ Dixit Gal. in libꝛo motuū lacertoꝝ z ponitur a Rabi in ꝑª pticula ſuoꝝ affo. q̄ actionū z oponū quas operamur cū ꝓpoſito tēpe ſanitatis nos ipſi recordamur cū eas ꝓus egerimus. Sed nō eſt ſic ō opationib⁹ z locutionib⁹ ebꝛioꝝ z mentecapto rū fortiter: q⁹ bi nō recordant̄ eoꝝ poſtq̄ſ ſunt liberati etiā ſi eas ad eoꝝ noticiā reducamus. Et cā hui⁹. dixit Moyſes. eſt q⁹ vtus memoꝛalis cū eſt incolumis id q̄ neceſſe eſt ꝓſeruari recōmēdat cū ꝓpoſito ꝓſeruatiue vtuti: z ꝓſeruatiua vtus magna ꝓſeruatiōe ꝓſeruat id q̄ cū ꝓpoſito ſibi ꝺeponitur a memoꝛiali virtute. ¶ Dixit Aue. in ſuo de memoria z remiſcentia rememoꝛans ꝺelectatur z ꝓtriſtatur: lz ꝺelectabile z ꝓtriſtabile non ſit in actu. ꝺelectatur autez z ꝓtriſtat⁹ per rememoratiōnē reꝝ: que nō ſunt in actu: q⁹ illa que induxerūt ipm̄ ad rememoꝛandū pñtia in actu ſūt res nēcio ſilēs rebus rememoꝛādis: q⁹ igit̄ ſile rei eſt cōprehenſum in actu ab eo accidit rememoꝛāti ꝺe ꝺelectatiōe z ꝓtriſtatiōe apud illud q̄ accideret ei ſi illa res eſſet in actu z q̄ſi bz ſpēm vt illa res exeat in actū: z q̄ſi eſſet apud aiam poſſibile: q̄m̄ quādo ſilē rei fuerit tūc erit quaſi poſſibile vt ſit q̄n aia fuerit rememoꝛās aliq̄d per aliq̄ ſilē illi rei ſtatim ꝓcipiet q⁹ illud ſenſibile eſt ꝺe gñe illi⁹ q̄ erat ens in po⁸: z q⁹ eſt poſſibile vt exeat in actuꝫ ſicut eſt poſſibile q⁹ exiuit in actū hic ſilē ꝑ q̄ fuit excitat⁹ ſupillā rem. Et tūc accidit rememoꝛāti ꝺe triſtitia aut ꝺelectatiōe q̄ accideret ei ſi eſſet in actu. ¶ Dixit Augu. memoria iudicata recōdit z affert adhuc itez iudicanda. Et dixit. volo cogites ꝺiligēter q̄ꝫta z q̄ꝫ multa memoria nr̄a ꝓtineat q̄ vtiq⁹ aia ꝓtinet.

¶ De effectib⁹ q̄ ꝓueniunt ex imaginatiōe. Cap. xv.

AT supra patuit vtus imaginatiua aliq̄n ſumiť ꝓ vtute fantaſtica diuidente z cōponēte. Sz z aliq̄n ſumiť ꝓ vtute q̄ cogitatiua dicit̄ apud Aꝫ. z extimatiua apud Aui. Et vt ſic ſumpta de ea dꝫ. imaginatio facit caſum. ¶ Dixit Aui. q⁹ extimatiōes ſiue imaginationes hñt mouere humoꝛes. Et ió in ꝑn⁹ moꝛbilloꝝ z icteritie citrine z in ꝑn⁹ variolaꝝ ponūtur res rubee z citrine ante oculos vt ꝑ hoc materie magis moueantur ad ſupficiē. voluit enim. Aui. q⁹ intētiōes ſint cāe effectuū realiū in coꝛpore ipſo. ſz etiā in extrinſeco. Et ſilē etiā Algazel voluit. Sūt enim dixit Aui. quoꝛūdā aie ita pfecte vt multa exteꝛioꝛa coꝛpoꝛa obediant intētionibus eaꝝ z fortib⁹ eaꝝ imaginationibus z ſic aliq̄n ꝓpintētiōes fortes eaꝝ ſequūtur z pluuie z grādines z alia his ſilia multa ac etiā maioꝛa. Et hoc ideo q⁹ particulares cāe taliū effectuū ꝓductiue obediunt aialibus illis. Et dixit Aui. 2ª ꝑmi. q⁹ idiotis z vulgaribus iſta videnť impoſſa: ſz ꝑhi videnť poſſia. Et ꝑm has imaginatiōes accidit ſtupefactio in dentibus videntis comedere acrimonia z accidit oſſitari videti aliū oſſitare z hui⁹ ſilia. ¶ Reddūt aūt aliq cām q̄re imaginatio ſit cā effectus realis z eſt: q⁹ q̄n aliq̄d cātur mālr vel efficiēter in illo ſaluat vtus illius cāntis ſicut appet in ſpmate in quo ſaluatur vtus bois. Et ꝓpter hāc cām ꝺñt ſtercus acipitris coꝛrūpit ſtercus colūbe ꝓpter inimicitiā ſaluatā in eis. Et ſimile eſt de chordis factis ex inteſtinis lupi z pecudis: que ſi ponanť ſimul in lira nō pulſant ꝓpter inimicitiā ſeruatā in eis: que ꝓius erat inter lupū z pecudē: z ſic ꝺñt. ſpēs deciſe ab obiectis vigoꝛē ſeruāt obtoꝝ: z ideo ſpēs rei calide pōt calefacere z ſpēs rei acetoſe pōt ſtupefacere. Et conſiľr eſt in alijs que appent ab intentionibus reruꝫ puenire. Et ꝺñt. q⁹ q̄ꝫis coloꝛes nō alterāt ſpeculū: q⁹ magis mālter eos recepit: tñ eoꝝ ſpēs alterāt coꝛpus vt dcm̄ eſt. Et rō h⁹ eſt: q⁹ opꝫ agentia hꝫe determinata paſſa. mō ſpeculū: non eſt paſſum determinatū reſpectu ſpēꝫ coloꝝ ſicut ſi coꝛpa patiētiū moꝛbillū vel variolā vel icteritiā reᵘ illaꝝ ſpērū. Ac inſuper ſpēs recepte in coꝛporib⁹ aiatis ſunt magis vigoꝛoſe q̄ꝫ recepte in inaiatis. Et ꝺñt. q⁹ de cauſis hoꝝ effectuū eſt q⁹ virtutes inferiores nr̄i coꝛporis ſubalternanť z ſubordinanť aie nr̄e intellectiue z agūt ꝑm q⁹ ab ea mouētur mō accidit vt cū aia noſtra intellectiua appꝛehendit aliquā rem vt nocitiuā ſpēs mouenť interius ad fugiendum illud eo q⁹ ſpēs agunt vt ab aia mouenť: z ſic eſt de virtute appetibili mō ſicut aia mouet̄ vl nitit̄ ad talia: ita z vtutes inferiores ad illa ſic mouenť: q⁹ mouēt ſpūs eis deſeruientes ſicut ipſe mouētur ab intellectiua. ¶ Et ex his dicunt. apparent cāe q̄re res rubee mouēt ſanguinē ad exteri⁹: q⁹ vel ex

Quāf alt cuius recordamur ēt ſi nolimus.

Quāo virtus mēoratiue eſt imaterialioꝛ cogitatiua.

Quatuoꝛ opōnes attribute poſterioꝛi ventriculo cerebꝛi

Recognitiua non inuenitur in bꝛutis.

Memoratiua z fantaſtica cōueniūt z differūt.

Quare factoꝝ in ſanitate cū ꝓpoſito recoꝛdamur: in ebrietate autē z mētecapto factoꝝ nō recoꝛdamur.

Imaginatio cā effectuū exteriorum.

vl' ex vigore refuato in talib⁹ spēb⁹: vel ex ordinatōe vtutū nr̄aꝝ aie intellectiue: qz mouent vt ipsa aia: qđ quis Albert⁹ magn⁹ dixerit. q res rubee mouēt sanguinē a forma specifica sicut z res odorifere bñt mouere aiam a forma specifica. ¶ Quidā aut dixerūt. q cū fit imaginatio alicuius rei spūs ad illā ptē corpis decurrunt cui illa actio est destituta vt näm mēbra excitent ad filia pagēda. Et dixerūt. q vtus imaginatiua multiplr excitat ad suū effectū: qñcūqz. n. stimulāte sensu fumositate hūore memoria rōne vel maligna suggestiōe. ¶ Sensus qdē mouet dupl'r. s. irascēdo vel cōcupiscēdo irascēdo vt horribilia sensu pcepta tanquā illicita repellam⁹. Et hinc est q terēdo medicinā solutiuaz vel cernēdo ipsaz aut eā sumētē attētiōe statim ad imaginatiōnē ad effectū medicina incitamur. s. pturbatiōis humoris z abominationis eiusdē z subuersiōis humoꝝ cū eorūdē expulsiōe. Et hoc manifeste m'tis vicib⁹ vidi in Ticio de adi maribꝫ qbꝫ discreta imaginatiōe pceptis illico imaginatione cōpleta intētiōe duce ad stōm trahit vt perturbādo humores z leuigādo vtutē incitet stōi expulsiuā ad silitudinē medicine. psequēdo effectū. Et inde ēt fit dixerūt isti q ferre imaginādo stridēt auditū pceptū dū imaginatiōe peracta spūs p inferiores mole terminos discurrēs z eos replēs molā trahat superi⁹ vt supiori assideat ex quo qñ qdā stridor generet vt stridor] ferre horror tollat. ¶ Silr si comedēti bona cibaria qs falso diceret illis muscas vel alia horribilia fuisse pmixta horribilitatē cibariorꝫ considerādo z irascēdo ptra ea spū ad stōz deducto p imaginationē z incitātu stōi expulsiuā per vomitū illa ejeciet. ¶ Et simili mō si dixeris qs cuidā venenū sumpsisse nōne assumpti veneni excogitādo effect⁹ ilico rigore ptinet z spū ad interiora cū calore reducto tremore nō modico timēdo corripiet z tanta posset fieri cordis coangustatio q nō succedēte dilatione ilico mors sequet. Silr z qdaz nocte dormire nequeūt dū circa audita terribilia aut futura icōmoda aut simulachra mentē apponūt z cogitādo nociuos effect⁹ fortius anxiāt. ¶ Silr etiā si qs trāsiret vbi hō occisus fuisset ilico timore concutit: z si qs istius maxie locū trāsierit vbi cadauer recēs fuerit occultatū: lz fetorē nō sentiat: tñ spū qztūcūqz immutatiōe ex aere infectionē suscipiēte z eādē aie representāte q horribilitatē sentiēs p eundē spūm sic turbatū z infectū vtutē imaginatiuā excitat ad horribiliū imaginationē. Et sic exitētiōe aie circa horribiliū excogitationē spūs ad interiora trahunt: vñ fit q mēbroꝝ vtute regitiua debilitata z tremor z pauor cū pilorꝫ erectione eidē inducat. ¶ Cōcupiscēdo vō aliqñ fit vt ad imaginādū filia iducamur: vñ videtes alios ossitare vel alas extēdere. qz sic fumositates expellunt: vñ corpus alleuiat z recreat vt silr illis recreemur ad ossitatiōes z alices mouemur. ¶ Et silr cōcupiscēdo cū qs pulchritudinē mulieris p amplius imaginatur z eius amplexū ardētius cōcupiscēs spiritu per imaginationē ad virgā delato eā miro mō ptēdent. Et ꝑsilr cōcupiscēdo alia multa p̄dictis filia fiūt. ¶ Fumositate vō. Nā si qua mulier cum ex quātacūqz fumositate fumoso luto a cadauere p suturā infectū acū portauerit supiacentis ei viri venereā impedit actionē vel amputat: qō fit: qz aer ab ifecto acu infect⁹ inspirat⁹ aialē inficit spūm z vitalē: ipmqz pturbat: cui⁹ infectionē aia sentiēs virtutē excitat ad terribiliū imaginationē: vñ stupet z terretur horret corpus: vñ fit revocatio spūs. ad interiora cui⁹ revocatiōe virga illi⁹ detenditur z laxat. ¶ humore vō sicut cū melico humore spūs cerebri inficiēte ad terribilium imaginationes incitamur. ¶ Memoria vō sicut cū memoramur terribiliū vel placibiliū ꝑm corp⁹ imutamur: sicut cū mutatur qs ex pūtia rei terrefaciētis aut rei letari seu ridere faciētis. Et sic fit vt dū qs memorat inimici sui eius forma distincta sic ei⁹ imaginationi occurrit q per eā postea posita eū pūte visu cognoscat. ¶ Rōne vō sicut imaginatio segt qñ quis bñ agētiū eterne retributiōis p̄mia: z maloꝝ penas rōnis inuestigationis ꝑsideraꝫ eterne glorie amore succēsus: vt digna salutis exerceat opa q̄dā imaginatiōe ꝑcipit q̄ sensib⁹ attētione duce p spūz administrat dū paupes attēte ad miserādū respicit: man⁹ extēdit ad largiendū: gressus dirigit ad cōpatiendū: linguā explicat ad corrigendū vel ꝑsulēdum: z sic sensus suos refrenat z ab illicitis mētē subtrahit. ¶ Maligna vō subgestione cū malign⁹ spūs ex aerea suba q̄sdaz formas fabricās eas aie repñtat q vtute incitāt ad imaginādū vt sit illis fides z filia vt sic aiam moueat ad imaginate rei cōcupiscētiā seu ad irascibilitatē illicitaz. Et sic hō ad odiū vel amorē illicitū incitat spiritib⁹ q p imaginationez ad mēbra diffusi mouent ad amplexādū qō diligit: z ad repellēdū qō odio habet. h insup malign⁹ spūs dormiētē deludit dū mulierū formas p spūz pñtādo ipm ad libidinē incitat z ad pollutiōez deducit. ¶ Dixit Hordo. vtus imaginatiua nūqz gescit nec in tpe somni nec vigiliaꝝ. Et in tpe somni si ascēdit ad supiora ꝑtingit sillogizare vsus facere z bis filia. Si vō descēdit ad inferiora cōtingit fantasiare z multa somnia z fantasmata videre sine capite z cauda. z qz facili⁹ est descēdere qz ascēdere: iō frequētius cōtingūt ista somnia qz illa: z qz est in ꝑtinuo motu z nūqz gescit: idcirco ꝑm Aui. 6⁰ de nālibus: sumus in ꝑtinuo cētiatu. z sicut ventū capere nō possumus ita imaginationes z cogitationes auferre nō valem⁹: viri autē perfecti resistūt cogitationibus malis: z hoc sufficit ad bonitatem.

¶ De somnijs. Cap. xvj.

Somnium dicit esse fantasma causatū a motu idoloꝝ siue specieꝝ sensatarū in fantasia reseruatarū in dormiēte: ꝓpterea Aue. somniū attribuit vtuti fantastice ꝑut est cōponens z diuidēs: q̄ vocat etiam ab eo imaginatiua. ¶ Et dicūt qdam hoc habere veritatē de somnijs quib⁹ nō accidit corpus permutari letari vel tristari vel aliquid sillogizare vel prouidere futurū: qm̄ hui⁹ altiorē inferūt virtutē q̄z sit fantastica. s. extimatiuā siue cogitatiuā aut intelectiuā. ista nāqz somnia ꝓcedūt cū virtus imaginatiua ascēdit: cū vō descēdit vidit qz fantasmata sine capite z cauda tūc talia a fantastica ꝓueniūt virtute: z ꝓpterea Aui. ad vtraqz somnia aspicies attribuit ea imaginatiue. s. diuidēti z cōponēti: ac ēt extimatiue seu cogitatiue. Sōniū dr. ¶ Sōniū q̄drupl'r diuidit. ꝑ mō sic somniū aliud est nāle aliud aiale z aliō celeste siue diuinū. Nāle dicit illud qō ex dñio cōpl'onis ꝓcurrit z humoꝝ in corpore: vñ dix. A. 4. sui de aia. Nālia sōnia sunt q̄ veniūt ex tēperātia virtutū siue q̄litatū humoꝝ cū spū gerente virtutē formaꝝ z imaginū. Cū. n. in aliquo sanguis dñat vt multū in somnio videbit res rubeas delectabiles seqz in sanguine natare. z similia. Et cū dñabit colera videbit res citrinas volat⁹ auiū rumores rixas z filia: cū vero dñabit flegma aqs videbit z niues z frigora stupida z filia. Et cuz melia res videbit nigras ploratus funera mortuoꝝ z filia. ¶ Aiale vō somniū causat ex multa sollicitudine aie circa aliqō in vigilia. Cū enim in somno mot⁹ exterior qetet ꝓpter spūum retractionē ꝑcipit mot⁹ mīor q est interior z ꝑcipit sic aiam circa illa de qb⁹ sollicitat⁹ fuit in vigilia in somno agere. Mens enim humana qō optat. Dū vigilat sperat p somnū cernit id ipm. ¶ Diuinū vō seu celeste est illud qō a celestib⁹ puenit: voluit. n. Gal. somnia imitti a Deo bñdicto. s. aliqñ. z hoc. 2. regi. acu. Et tale somniū accidit ꝓpter ꝓportionez aie humane cū celestib⁹. ¶ Secūdo mō diuidit penes virtutē faciētē somniū: z sic vt patuit aliud segt virtutē imaginatiuā z aliō extimatiuā aut intellectiuā. sequēs imaginatiuā accidit ꝓpter similitudinē vel ꝓportionē cōpl'onis corporis vel humoris ꝑdominātis z est illud qō dictū est vocari nāle. mouent eni humores vel eoꝝ vapores species eis cōsiles in fantasia seruate. Somniū vō sequēs extimatiuā Secunda

accidit ꝓpter ꝓximũ eius qꝫ extimatiue ꝑsentaꝝ. ⁊ vt sic fa/
mescens somniat comedere. calefactꝰ somniat balnea aqua
rũ frigidaꝝ ⁊ silia his. Inqt H. bibendi fantasia sitientibus
multũ accidit: comedẽdi vo esuriẽti ⁊ vene exurienti emit/
tẽdi de spermate plenis. vt eni in somno aia ad ꝓfundũ cor
poris mox descẽdẽs ab exterioribꝰ sensibiliũ ea q̃ ꝑm cor/
pus disponent sentiri. Et que desiderat hõ hoc vt iã pñtiuꝫ
accipere fantasiã. ¶ Tertio diuidit somniũ in vex ⁊ falsũ.
Tertia. Et somniũ quidẽ celeste siue diuinũ dr esse vex: maxie cuꝫ
aia fuerit libera supioribꝰ subsitãtijs applicata ꝑsentationes
illaꝝ suspiciẽs. ¶ Somniũ vo aiale nullibꝰ aut qꝫ pauce est
necessitatis. sed ꝓuenit ex applicatiõe aie cũ sollicitudine ⁊
occupatione circa aliqd in vigilijs: ⁊ hoc mõ appetẽs min
gere somniat cloachã: ⁊ appetẽs rixari somniat strepituꝫ ⁊
his silia. ¶ Somniũ vo nale verificat vt multũ. Et iõ iudi
cat de cõplone corporis maxie cerebri ⁊ de dñante humore
in eo: nõ tñ semp ⁊ imediate eius figiio vificatur: sed ꝓmu/
tat eius iudiciũ nalibꝰ ꝓmutatis. ¶ Dixit Aug. pbleu. 30.
meliores meliora somnia vidẽt: qr vigilãtes de melioribus
intelligũt. vsus eni malaꝝ cognitionũ maloꝝ imaginẽ cãt.
Et ꝓsilr veridici verioza somnia vidẽt: sicut falsidici falsa.
Et somnia tristiũ ⁊ melicoꝝ vt multũ sunt falsa: ingt Aug.
quorũcũqꝫ loquar est nã ⁊ melica multas visiões videt. qr
ꝑm plã ⁊ multifaria mouef. ¶ Ebrioꝝ somnia ⁊ patientiũ
nauseatiuã facietatẽ sunt falsa. Sõnia minorant supra re/
plõnẽ ⁊ post vehemẽtẽ laborẽ spiritũ resoluẽtẽ: ⁊ si cõtin/
gãt vt multũ sunt falsa. Sꝫ sõnia facta post digõnẽ vt mul
tũ verificant dixit Aug. plerũqꝫ nõ sunt vera somnia nisi q̃
videnf in mane: oẽs eni occupatiões tũc gescunt ⁊ motus
humoꝝ sũt finiti. ¶ Dñt: sõniari ꝑcipue q̃ cognita sũt: iõqꝫ
plm sõnia fiũt de patria ꝓpria de parẽtibus ⁊ artificijs co/
gnitis. raro eni fit somniũ de patria aliena de hoibꝰ igno/
tis ⁊ alijs incognitis: vñ dixit Aug. pbleu. 30. Maxime vi/
demꝰ q̃ opamur vel q̃ speramꝰ vel volumus: de his eni ma
xime plures cogitatiões ⁊ fantasie fiunt. Et aliqñ cõtingit
somniare oblita circa q̃ aia in vigilijs sollicitata fuit. ¶ Et
Quarta. quarto diuidit somniũ in id qõ diutius ꝓmanet: ⁊ qõ post
excitationẽ a somno diutiꝰ in mẽte remanet. ⁊ tale maxime
fit in ꝓplone sicca vel cerebro qũolibꝫ exiccato. Et in id qõ
cito labif: ⁊ nõ remanet post excitationem a somno: ⁊ hoc
maxime fit in humida cõplone ⁊ cerebro humectato. ¶ Et
scias q̃ somniũ adiuuat ad curationẽ egritudinũ aliqñ per
viã cãe ⁊ q̃si imediate. Aliqñ eni notificatum est somniãti
medicamẽ ꝓprium morbo qõ postea factum est ⁊ curata est
egritudo. Et hoc mõ Ga. ⁊ alij iã multa viderũt in somnijs
remedia salubria. ¶ Aliqñ ẽt somniũ est tale qõ egrum in
bonã facit salutẽ ỏduci ⁊ ꝓfirmari. Et ex hoc excitaf calor
nãlis ꝑ morbũ ⁊ cãz eiꝰ: qõ in curatiõe nõ paruũ ꝑstat au/
xiliũ. ¶ Dicit q̃ de brutis somniat equus bos capra ouis
⁊ canis. Sed hõ plus oibꝰ alijs. ¶ Accidit autẽ somniare
homini maxe postq̃ puenit ad etatẽ iuuẽtutis vel pueritie
q̃uis dicaf quosdã esse hoies q nũq̃ somniãt. ¶ Somnia
multiplicanf in regionibꝰ ⁊ cõplonibus ⁊ tpibꝰ anni ⁊ re/
giminibꝰ tẽperatis cũ ỏclinatiõe ad caliditatẽ. ¶ Et multi
plicãf apõ esuꝫ ciboꝝ vaporosoꝝ ⁊ spãlr porroꝝ ⁊ fabaꝝ.

¶ De virtute motiua voluntarie. Cap. xvij.

Aplex virtus motiua in corpore reperif: vna que mouet nãlr nõ ꝑcedente
apprehẽsione per virtutẽ sensitiuã. ita q̃ non
mouet ad imperiũ appetitꝰ vl̃ volũtatis: ⁊ ista
virtꝰ mouẽs nãlr aut est nãlis aut vitalis. Et
alia est que mouet ad imperiũ appetitꝰ ⁊ volũtatis q̃ mo/
uet ꝑcedẽte apprehẽsione facta a vtute sensitiua: ⁊ vocaf
virtꝰ motiua volũtarie. Et est faciẽs differre aial ab omni
Virtꝰ vo/ qõ nõ est aial. Aial. n. mouef aut motu ꝓgressiuo: aut dila
luntarie tatiuo ⁊ ꝓstrictiuo volũtarie: vt supra patuit. ¶ Et vtus q
motiua ẽ duplex. dem motiua volũtarie est duplex. vna imperãs motum: ⁊
alia assequẽs ipsum ⁊ mouẽs: virtus motiua imperãs nõ
ꝓprie dr motiua. imo ꝓprie est sensitiua. Et est aut intelle/
ctiua aut extimatiua: q̃ vtus ambaꝝ vocata est appetitiua
siue desideratiua que est duplex: vt ẽt supra dictum est. vna
cõcupiscibilis que imperat mouere vt appetitui adducanf
cõgrua. Alia est irascibilis q̃ imperat mouere vt repellanf
nociua: vel vt dicũt qdã cõcupiscibilis imperat ad ꝓsequẽ/
dũ ꝓueniẽtia ⁊ ad refugiendũ nociua. Et irascibilis resistit
impugnãtibꝰ cõueniẽtia ⁊ afferentibꝰ nociua. Et ꝓpterea
dictũ est q̃ obm irascibilis vtutis est arduũ: qr tendit ad hõ
vt superet ꝓria. ¶ Et notãt. q̃ differẽtia est inter hoiem ⁊
bruta quo ad appetituꝫ sensitiuũ. nã hõ per libertatẽ volũ
tatis q̃ oibus ꝓcest vtutibꝰ põt resistere appetitui mouen/ Differẽ
ti: ⁊ põt ẽt hõ ei resistere ꝓpter obm fortius mouẽs ad op/ tia inter
positũ. Bruta vo qr nõ habẽt libertatẽ voluntatis non pñt mane
appetitui sensitiuo resistere nisi obstet obm fortius mouẽs bruta
ad oppositũ. vꝫ. g. Canis vidẽs cibũ appetẽs ipm mouef ad ad ap
illũ. ⁊ nõ põt resistere qn mouear ad ipsum nisi ꝓpter obm tum.
fortius mouẽs canẽ ad opposituꝫ: ⁊ tale obm põt esse. vꝫ. g.
hõ tenens baculũ in manibꝰ volẽs percutere ipꝫ tũc eniꝫ
cessabit canis ab illo motu. sꝫ bruta non hñt in se ꝑnm quo
possint cessare a motu nisi extrinsecus: sed homo hꝫ in se li
bertatẽ rationis. ¶ Ex dictis dicunt patere q̃ in hoie hic
motus est simplr volũtarius: qr homo mouef: ⁊ nõ moue/
tur ꝑm imperiũ volũtatis: per quã volũtatẽ potest in om/ Defi
nibꝰ resistere appetitui sensitiuo quãtũ ad executionẽ effe/ ciẽtia
ctus appetitus qui est volũtarius motus: non tñ semp põt ꝓuẽ
refrenare ipm appetitũ. qr aliqñ talis appetitꝰ est nãlis. vt ex
vꝫ. g. fames. Cũ. n. famesco nõ potest volũtas mea hoc a me
remouere: qr nõ possum ad libitũ volũtatis nõ famescere.
sed bene potest resistere motui executiuo eius: qr per volũ/
tatẽ possum resistere a comestione. Silr si appeto coitũ nõ
potest voluntas facere q̃n appetã ipm: sed bñ potest facere
me abstinere a coitu. Et q̃uis volũtas possit resistere mo/
tui executiuo appetitus: in q̃busdã tñ est valde difficile: vt
apparet in multũ cõtristãtibꝰ. Cũ enim vꝫ. g. quis occurrit
cũ manu igni statim insurgit appetitus ad cõtrahẽdũ ma/
nũ ⁊ remouẽdũ eã ab igne: ⁊ q̃ nõ cõtrahat ⁊ amoueat est
valde difficile. Si tñ vellet per sui libertatẽ nõ contraheret
manũ: sed extenderet ⁊ teneret eã in igne. nõ eni põt liber/
tas volũtatis humane cogi cũ vult suũ conatũ facere. vex
frequẽter ⁊ in multis nõ facit suũ conatũ ⁊ insequif appe/
titũ sensitiuũ. Sed in brutis hꝫ motus nõ simpliciter volũ/
tarius sicut nec ẽt esset in hoie cũ nõ vteref hõ libertate vo
luntatis. bruta eni cũ efficaciter appetunt aliqd neꝯio mo/
uenf ad ꝓsequẽdũ illud vel fugiẽdũ ex se nisi aliud extrin/
secus ipediat. dr tñ iste motꝰ in brutis ⁊ hoie nõ vtẽte liber
tate rõnis volũtarius: sꝫ nõ simplr sicut in hoie vtẽte liber
tate rõnis: sꝫ ꝑm qd: eo q̃ fiat ex ꝑcedẽte noticia ⁊ appre/
hensione appetibilis ⁊ ab eisdẽ cãis ⁊ ꝑ eadẽ instãa ⁊ eodẽ
mõ sicut fit qui est simplr volũtarius. Et dicũt. q̃ appetitꝰ
large sumptus dicif volũtas. ¶ Obiectũ hui⁹ vtutis mo/ De
tiue imperatis est oẽ appetibile apprehẽsum ab ea sub ra/ cro
tione cõtristantis vel delectãtis. ¶ Et ideo nõ ad quãcũqꝫ tis
apprehensionẽ obiecti insurgit appetitus. Si enim appre/ ue.
hendo leonẽ vt video ipsum pictũ: qr hoc mõ non est mihi
cõtristabile: ideo in me non insurgit appetitus fugiendi: si
enim ex q̃cũqꝫ apprehẽsione vel fantasia insurgeret appeti
tus tũc possemus ad nostri libitũ gignere in nobis appeti
tũ opinionẽ ⁊ credulitatẽ: qõ est falsuꝫ. Sꝫ apprehẽsio ad
quã sequif appetitus est q̃n cũ apprehensiõe ⁊ fantasia aia
iudicat aliqd illi assentiẽdo qõ nõ est aliud nisi hẽ opinio/
nem ⁊ credulitatẽ circa illud. Cum igitur apprehensio est
cũ iudicio ⁊ assensu vel credulitate seu opinione circa ali/
quid cõplexũ formatũ insurgit appetitus circa illud. Et q̃
sic insurgat appetitus pz in exẽplis. Si enim mõ apprehẽ/
do leonẽ: ⁊ nõ iudico nec assentio huic cõplo leo pót veni/

re ad me ꝛ ledere ꝛ hāc habeo opinionē: qꝛ est in caueis nō inde moueoꝛ ad fugā. Sꝫ si sentio vnū clamoꝛē magnū in quo multi clamēt leo est extra caueas: ꝛ venit huc tūc statī timeo ꝛ appeto fugere: qꝛ pp rumoꝛē ꝛ dicta clamātiū statim assentio huic cōplō. leo venit ꝛ pōt venire ꝓtra me ꝛ ledere me: ꝛ gñatur in me ꝓpter illud opinio ꝛ credulitas talis ꝛ assensus. Et hoc intellexit Aui. cū dixit: ꝙ sequit iudiciū extimatiue a qua ꝓuenit cōis ꝓsensus. ¶ Et notāt. ꝙ apꝓhēsibile ex aiam mouēs desideratiuā vtutez duplr pōt ꝓsiderari. vnō ꝓ ꝓ spē in aia apꝓhensa ab eo ꝛ sic est causa efficiēs motus. ¶ Alio° ꝓut est extra aiam qd desiderabile. Et vt sic pōt dici aliqñ cā finalis motꝰ. Exēplū posuit Aue. 12. metha. ꝓ°. 36. de balneo vbi voluit ꝙ balneum hꝫ duplex esse. vnū in aia inq̄tū apꝓhendit ꝓspēm ab aliquo in q̄ apꝓhēsione oꝛit appetitus eundi ad ipꝫ: qō ꝛ sic est cā effectiua illiꝰ desideriꝫ ꝛ ꝙ ꝓñs motꝰ ad illud sequētis. Et aliud esse hꝫ balneū ex aiam: ꝛ tūc mouet vt finis: qꝛ desideratū. ¶ Et dñt. ꝙ illud qō mouet vt finis non semp hꝫ esse reale ex aiaꝫ actu: sꝫ sufficit ꝙ habeat eē obm ꝓ noticiā abstractā q̄ de illo hꝫ pp quā hō mouet ad illud acqrendum. Regrit tñ ꝙ hñs tale eē potētiale poſe sit ipꝫ ponere in eē vt sit verꝫ dicere tūc illud actualr est. Alr agēs ꝓpter finem frustraret: ꝛ pp hāc cām mouet hō ad faciēdū domū ꝛ alia multa siīa q̄ ꝓ tūc nihil sunt ex. ¶ Instr̄m vo vtutis desideratiue pōt dici ꝙ sit vtus exequēs motū desideratum ꝛ mouēs ad impīū impantis de q̄ vtute dixit Aui. vtus motiua est illa q̄ chordas ꝓtrahit ꝛ laxat: ꝓpter qō mouentur mēbra ꝛ iuncture dilatatiōe sua ꝛ fixiōe cuiꝰ penetratio est in neruis q sunt lacertis ꝛtinui. s. mediāte spū motiuo trās missō ꝓ neruos ab eius ꝓn°. Et hec vtus reperit motiua toti ꝰ ꝛ motiua ptis siue ptiū. Et mouet totū siue ptez aut ptes obediēdo ō desideratiue: ꝛ hꝫ nisi sit ꝓhibēs vl reſistēs qō ꝓhibēs siue r̄sistēs ꝓt ee volūtas rōnal ītonās ꝛ appeᵐ sensiᵐ: ꝛ ꝓt eē aliqs appetitꝰ sensitiuꝰ q cāret ꝛtiue ꝓ°: sicut cum timet qs posse seq maioꝛē tristitiā in ꝓsequēdo q̄ sit delectatio pp quā assentiebat ad ꝓsequēdū. ¶ Et nō intellexit Aui. cū dixit. ꝙ vtus motiua mouet mēbra ꝛ iuncturas: qō in quoꝫ motū sit expediēs mouere iuncturas. Nā in motu lingue ꝛ labioꝝ nō mouet iunctura: sꝫ intellexit in motu mēbroꝝ hūtiū iuncturas. ¶ Dixit. A. cū dilatatiōe ꝛ fixione: qꝛ nō solū hec vtus hꝫ mouere: sꝫ ēt firmū tenere ꝛ gescere facere vt pꝫ de aue tenēte alas aptas in aere. Inuenit aūt hic alia lra q̄ dicit: ꝛ flexionē. ꝛ est ēt bona ꝛ clara. ¶ Et dixit Aui. hec vtus est sequēs iudiciū extimatiue a q̄ ꝓuenit cōis ꝓsensus: nā hec vtus: vt dcm̄ est: exequēs motū nec̄io obedit extimatiue. nā aīal exegt motū ꝓp appetitū ꝛ appetitus insegt apꝓhēsionē nō absolutā: qꝛ ꝫ imaginer in mēte mea vnū pomū: nō tñ moueoꝛ ad illud: sꝫ insegt apꝓhēsionē cū iudicio qō facit extimatiua vel intellectiua a qua ꝓuenit cōis ꝓsensus. i. cōe iudiciū: vel cōis cōsensus. s. vtriuſq vtutis motiue. Nā vtꝰ motiua exequens mouet diuersimode ꝑm impīū impantis. Et Auer. dixit. 2. coll. vtus mouēs est volūtaria quā p̄cedit imaginatiua vl extimatiua ꝛ ꝓfirmatio ꝓsilij. ¶ Et modus mouēdi vt dñt talis est: qꝛ ꝑmit ꝰ spēs ꝓuenietis vel nocitiui letātis vel tristātis imutat sensuz exteriorē pticulaꝛ: ꝛ iste imutat sensum cōez: ꝛ hāc imutationē recipit fantasia ꝛ cōseruat. Deinde spēs in fantasia recepte imutāt imaginatiuā ꝛ imaginatiua extimatiuā vel itellectiuā. Et ista ꝑm S. impat vtuti motiue q̄ est in musculꝫ. Et hꝫ Ax. imutat vtutē corꝺis q̄ est actiua siue opatiua ꝛ imutat vtutē eiꝰ passiuā siue opatā q̄ demū impat irascibili vl ꝛcupiscibili: ꝛ ista impat vtuti motiue musculoꝝ. ¶ Dix Aue. S. sentit ꝙ oꝛigo ꝛ situs caloris istius sit cerebrū ꝛ ad totū corpus ꝓ neruos ab eo mittit. Sꝫ Ax. sentit ꝙ cerebrū sit seruitoꝛ corꝺis in hac opōne ꝓ viā q̄ fuit ei in sensibus. ꝛ ꝙ oꝛigo istius caloris est in corꝺe. ꝛ hoc pōt videri manifeste: ꝙ ita est ꝛ verꝫ est: qꝛ videt ꝙ nascit in corpe iter agētis qñ vadit quo nō fuerat. Et istud mēbrū a quo nascit hic caloꝛ ꝛ vadit ad totū corpus est coꝛ: ꝛ ppea qñ accidit hoi aliqd qō ipsum terreat redit caloꝛ ad coꝛ ꝛ tremūt crura ꝛ pōt esse ꝙ caderet hō aut nō poterit moueri. ergo ꝑma vtus motiua vel regitiua in hꝫ motu: ꝛ id qō mēsurat caloꝛē in quātitate ē in corꝺe de necessitate. Sꝫ adhuc qō Ha. ꝛ oēs alij medici ꝓfitētur ꝙ virtus volūtaria ē in corꝺe: ꝛ si ita est ꝛ appet ꝙ aialia nō mouent nisi volūtate: ergo hec vtus est in corꝺe: ꝛ cerebrū est seruiēs ei in dādo ei tpantiā. Et cū dꝛ de hac tpantia ꝙ fiat ꝓ neruū aut fiat cū spū aiali eūte ꝑipm non est dcta in hoc. ¶ De oꝛgano aūt istiꝰ vtutis motiue volūtarie vꝫ discoꝛdia iter auctoꝛes. Ha. nāq̄ in li. de motibus ligdis dixit. ꝙ ꝓncipale oꝛganū istius vtutis est musculus. Et dixit. de inte. oio volūtariꝰ motꝰ nō fit nisi a lacerto ꝛ nullus neruus hoc facere potest nisi cuꝫ mixtione lacerti. hoc etiam voluit Auer. 2. collꝫ. Aui. aūt in vbis supꝛadictis inuit ꝙ oꝛganū eiꝰ est chorda cū dixit. chordas ꝓtrahit ꝛē. Itē Ha. in plibꝰ locis inuit ꝙ oꝛganū huiꝰ vtutis ē neruus. Et Aue. ꝓ hoc. 2. collꝫ. ait. neče ē ꝑscrutari res a qbꝰ veniūt isti motus. ꝛ dico ꝙ manifestū ē ꝓ dispōnē istoꝝ motuuꝫ ꝙ fiūt a plibꝰ motoꝛibꝰ: ꝛ nō fiūt ab vno motoꝛe solo. v. g. motus manꝰ fit a chorda: ꝛ motꝰ chorde fit a musculis: ꝛ motus musculi ē ꝑ se. Et sic musculus est ꝑmū mobile: ꝛ nō ē aliō corpus qō moueat musculū. iōq̄ oē corpꝰ qō mouet corpꝰ mobile est de necessitate imobile. Et iō ꝓueniēs est ꝙ corpa quoꝝ vnū mouet aliud veniāt in fine ad vnū corpꝰ qō moueat ꝑ vnā vtutē motiuā missaz eidē: ꝛ nō ꝑ aliud corpus. ꝙ si ita nō eēt: res ꝓcederet in infinitū. ḡ ita nec̄itate debemus dicere ꝙ ꝑmꝰ motꝰ ē musculus. Et qñ opinant medici ꝙ motꝰ musculi est a neruo est falsum. nā si ita eēt nerus moueret aut ꝑ se aut ꝑ aliō ꝑmᵐ: qō est in eo. Et qꝛ declara tū est in nāli phia ꝙ qōlꝫ mobile hꝫ motoꝛez: ꝛ ꝙ ille si est corpꝰ nō moueret nisi moueat: ꝛ si moueret a motoꝛe res ꝓcederet in infinitū. igit nec̄e est hoc eē motorē q moueat: ꝛ nō moueat: ꝛ q sit nō corpꝰ. Et hec est rō ꝑ quaz vꝫ ꝙ q ꝑ mouet aīal nō est corpus. sꝫ vtꝰ aie. Et ꝙ hꝫ sit de necessitate in musculo. Et qꝛ iste motoꝛ nō est corpus: nec̄e est vt ꝑmū mobile qō mouet ꝑipꝫ sit corpꝰ adhoc vt illud corpꝰ sit sicut mā: ꝛ ipse erit ei sicut forma: qꝛ impoſe est ꝑmū motorē in aiali foꝛe siue mā: ergo necesse ē speculari qd sit hoc corpus ꝑmū: ꝛ appet ꝙ sit caloꝛ nālis q est in nobis: ꝛ enꝫ tu vides ꝙ qñ infridant mēbra eoꝝ motꝰ ꝑuant: ꝛ est res nota ꝑ se ꝙ vna rerū receptarū in diffōne istaꝝ opōnū est caloꝛ nālis ꝛ ꝑmū mobile a caloꝛe nāli est musculus: iō qꝛ cōueniēs est ꝙ caloꝛ nālis operet in hꝫ ꝑ. s. vt ꝑ moueat istud corpus cū q̄ hꝫ fiūtudinē maioꝛē ex ꝑte caloris ꝛ ꝓpingoꝛē: ꝛ hoc est musculus ꝓp cōpōnē suā: qꝛ est cōpositꝰ ex pura carne simplici ꝛ neruis ex qbꝰ nascūtur chorde. ¶ Dixit ꝑciliatoꝛ. vtus motiua ꝑ irradiat vnū ꝛ inijcit ipsi. cōseqnter aūt tāḡ quoddā ex neruis ꝛ aliꝫ cōpositū dirigit i musculū. Unde ꝑ de inte. dixit S. neruꝰ nullus est ipse ꝑm se ipm sine musculo nullatenꝰ opans in pticulis aialis tales actꝰ ꝛ sꝫ ꝑ medios musculos motꝰ ꝑficit. Et in. 3. eiusdē dixit. ꝑmᵐ motꝰ qdē neruis ꝛ ꝑipsos musculis daf. ¶ Et Ha. 4. theorice dix. vtꝰ mēbra volūtarie mouēs a cerebro ꝓcedit ꝛ per neruos ab ipso oriētes ꝛ nuca mittit ꝛ ꝓuenit ad lacertos volūtariū dās illis motū. Musculus igit dici pōt ꝑmᵐ istr̄m motꝰ volūtarij in vtute tñ nerui recipit eni neruꝰ ꝓpus vtutē motiuā q̄ postea manifestaf in musculo cuiꝰ neruꝰ est ps ꝓsilis. Et qdā dñt. ꝙ qꝛ musculus hꝫ determinatā pticulā: ꝑ quā vꝫ esse ꝛ est oꝛganū huiꝰ vtutis ꝛ talis pticula ē nerꝰ vel chorda. Jō S. aliqñ dixit. ꝙ ꝓpus mouet neruos. Et Aui. dixit. ꝙ mouet ꝛ ꝛtrahit chordas. Dixit Auic. hec vtus in ꝑn° est vna: sꝫ in diuersis musculis est diuersa. Nam diuersificaf ꝛ ꝛsequestraf in 529. sicut. 529. sunt musculi in corpe nr̄o: ꝛ in oi musculo est sua nā diuersa. Et est silr de

De instro vtutis de siderati ue.

De modo fit motꝰ

De orgāno virtutis motiue.

hac virtute sicut de virtute nutritiua: de qua dictū est q̄ in p̄n° cōi vt in epe est vna: sed postea in mēbris diuersificat: z sic ista est vna in cerebro. z diuersa in diuersis musculis. Dix̄ Hal. p̄ de inte. lacerti veniūt ad mēbra que moueri volūt aliq̄n abscq̄ colligātia z aliquādo cū colligātia chordarū quos qdā nūcupāt neruosas extremitates. Et dix̄ Aū. vbi. s. in mēbris in q̄bus nō sunt ossa: z nō sunt ramificata z sunt p̄ua musculi mouēt ea sine medio. Ramificata vero mouēt mediātibus chordis q̄ nascunt in extremitatib⁹ eorū. Jōcq̄ cū p̄hib⁹ trahit illā chordā: z q̄ alligata ē cū extremitate ossis mouet os suo motu. Et q̄n mēbrū h̄z duos motus p̄rios: tūc h̄z duo ossa vel duos musculos in duob⁹ locis p̄rijs adinuicē: quor̄ q̄libet trahit p se suo tpe z p̄hibz alteri siue p̄rio ne faciat opationē suā illa hora. Si. n. opati fuerint ambo vna hora tūc stat mēbrū eq̄lr̄ p̄m vnū sitū. Supradictis duab⁹ vtutibus motiuis. s. nāli z aīali corrūdēt duo motus in corpore nr̄o: de q̄bus dixit Hal. in libro de motibus liq̄dis. motus ab aīa p̄cedēs est duplex. vnus simplr̄ naturalis q̄ fit a virtute simplr̄ nāli nō agēte cognoscitiue. Et fit mediāte organo naturali. s. villo z fit ad finez q̄ est restauratio. Et alius est motus simplr̄ volūtari⁹ q̄ fit a vtute aīali motiua post extimationē z deliberationē z fit mediāte organo virtutis aīalis motiue. s. musculo z fit ad finē q̄ est volūtatis siue appetitus executio. Et subdit Hal. z in aīali tertio mot⁹ medi⁹ iter p̄dictos. Et iste ponit esse duplex vn⁹ q̄ fit ambabus dictis vtutib⁹ z ambab⁹ organis cōcurrētib⁹ sic̄ deglutitio. Et alius ē q̄ fit ab vna dictarū virtutū. s. ab aīali z eius organo: sed tñ cū hoc fit ad modū motus nālis: sicut mot⁹ anhelit⁹ q̄ fit a virtute aīali z mediāte musculo. Et fit ad modū motus nālis: q̄ fit sine deliberatione vt in sōno. Et nō est de hoc mirādū. s. q̄ aliquis mot⁹ fiat volūtarius p̄m modū motus nālis. s. sine deliberatiōe. z hoc pp finē z necessitatē. Cū videamus ex dispōne pp cōsuetudinē acq̄sitā huius fil'e fieri: vt p̄z de citarizante: q̄ eo cū aliquo loquēte sine deliberatiōe citarizat: z de sacerdote psalmos cātāte eo nō attendēte: sed meditāte de alio. Et sic mot⁹ anhelit⁹ z ei fil'es vt mot⁹ oculi z palpebrar̄ q̄ fiunt nobis volētib⁹ z nobis ēt inuitis vocātur mot⁹ volūtarij de scōa itētiōe: z dr̄tur sic: q̄ nō fūt vere nāles neq̄ vere volūtarij. Et hui⁹ gñis est tremor mēbror̄ q̄ est egritudo volūtarij mot⁹ in qua cū mēbrū opar̄ tremit velit nolit. Et dr̄tur sic ad diam mot⁹ volūtarij q̄ nūq̄ fiūt sine appetitu z volūtate q̄ dr̄ motus voluntarius de p̄ma intētione. ¶ Et Auer. dixit. 2° coll'z. q̄ mot⁹ volūtarius alius est cōis z dr̄ mot⁹ totius corporis: de quo dr̄t q̄ aut est pfectus vt motus eūdi siue p̄gressiuus. Aut est iperfectus sicut dilatatus z cōstrict⁹ quorūdā ostracor̄. Et ali⁹ est mot⁹ p̄prius siue pticularis alicui⁹ ptis corpis vt frōtis capitis oculor̄ mādibule inferioris extremitatū nasi lingue labior̄ epigloti colli spatule cū vlna brachij rascete digitor̄ z aliar̄ iunctur̄ mot⁹ pectoris ad inspirādū motus virge vesice quādo claudit' z mot⁹ intestini recti q̄n retinet ne feces exeant motus myrach z coxe z cruris z pedū z digitor̄ eor̄. Et motus qdē voluntari⁹ in gñe est duplex. s. tractio z pulsio. ad hos. n. duos oēs alij reducunt'. ¶ Notāt pp p̄dicta q̄ i aīalibus reperit' multiplex motus: vn⁹ nālis cuius p̄n^m est ab intra siue aliud p̄n^m sit passiuū vt grauiū z leuiū siue fit actuum vt tractio nutrimēti. Alius est voluntarius. cui⁹ p̄n^m ab intra sicut est motus p̄cedēs a volūtate. Tertius est violētus: cuius p̄n^m est ab extra nō cōferēs vim. s. formā nālez passio: vt dixit Hal. 2. de creticis: sed tñ cogit opari. Quartus est medius inter nālē z violentū qualis est motus aialis gradiētis in altū q̄ rōne forme mouētis est nālis: sed rōne motus est violētus. ¶ Et Hal. in lib. de rigore ⁊c. vt ponit' a Rabi in p̄ma pticula dixit. q̄ñ motus aialis q̄ sensus inuenit sunt duo. s. motus volūtarius z mot⁹ cordis z arteriarū: z est 3^m genus motus exñs in venis nō pulsatilibus

Mot⁹ ab aia. p̄cedēs ē duplex

Mot⁹ in aialib⁹ q̄ drupler reperitur.

quē non inuenit sensus. ¶ Ad huc motus sicut dixit ibidē Rabi est ille quē Hal. p̄bauit in tertia particula de virtutibus nālibus. s. q̄ vene nō pulsatiles aliq̄n mouent p attractionē nutrimenti z aliq̄n mouētur motu p̄trario ad expulsionē alicuius q̄ō est in ipsis p eādem viā. ¶ Notāt q̄ motus q̄ fiūt in rigore: q̄r nō insequūtur noticiam sensitiue intrinsece: sed notitiā sensus tactus sunt vere naturales. sunt enī facti a vtute nāli expulsiua: z nō fūt facti ad p̄sequēdū vel fugiēdū: sed sunt motus cōcussiui ad expellēdū nociuū sup̄ quos motus volūtas vl' appetitus non habet iperiu. ¶ Amplius in p̄mone sequēti cap'o de opationibus. dicitur z ō motu q̄ fit in sōno z alijs q̄busdā req̄sitis ad motū. ¶ Tractatus scōus de dispōnibus mēbror̄ aīator̄ in quo determinat' de capite z p̄tinet q̄nq̄ sūmas. Sūma p̄ma ō anathomia capitis z ptiū ipsum cōponētiū. de signis compl'onū eius z causis z signis z curis egritudinū eius in generali. z continet capitula. 21. ⁊c.

¶ Sūme p̄me tractatus scōi de capite sermone vl̄. Cap̄. j.

De cate tis ite tera n bra.

Inquit Ar̄. probleumatū. 33. probleumate. 9°. Caput diuinissimū mēbrū esse a quo tāquā a diuina pte p̄cedēs sternutatio q̄d sacrū z augurīū fore sternutationem putauerūt z vētū p sternutationē p̄cedentem adorāt z significant. Et dixit. 11. de animalibus. Cerebr̄ est eternum z operatio rei eterne est in cerebro. s. itellectus. Dr̄ aūt caput grece cefal. de quo dixit Plato. caput p̄ter ceterū corpus honorat⁹ est optima quadā eminētia cui reliqua mēbra dñanti parent atq̄ obsequunt' iure meritoq̄ subiecta. Assignās aūt Hal. cām diuinalitatis z honorabilitatis p̄dictarū dixit. in capite rōnē p amplius q̄ alijs corpis partib⁹ manifestari. Est. n. caput: vt ipse dixit. p̄mo regi. acu. rōne cerebri rōnalis aie sedes quedam z domus. ¶ Dixit Hal. 3° theorice dispōnis regalis cap̄. 12. Cerebrū ceteris mēbris corporis honorabilius est z excellētius. est. n. radix z quasi forma aie rōnalis p quā ē animus z discretio z origo sensib⁹ z p̄ma aialis ptiū occurrēs intuēti. ¶ Dixit Aviciator dīa. 79. Caput est mēbrū diuinū in superiori corporis situatū q̄ plurimis ptibus z vtutib⁹ insignitū. z q̄r rōnalis aie domus est in superior̄ z diuinorū exēplatione vocare. ió dr̄t q̄dā cerebrū est sedes rōnalis aie p̄m ipsi⁹ vtutū operationū manifestationē. sed p̄m eētiā cor est sedes eius. pp capitis itaq̄ dignitatē ob reuerentiā illustriū viror̄ capita discooperiūt. ¶ De cā tñ situationis capitis in corpis p̄ diuersi diuersa sentiūt. Ar̄. nāq̄ 4° de ptibus aialiū dixit caput maxime cerebri gra est. s. situatū in corpis alto. Et assignās cās hui⁹ dixit. p̄io h̄ ee: q̄r in hūtib⁹ sanguinē hec pars. s. cerebrū in oppositō locat' cordis vt cordis refrigeret caliditatē z cōtēperet. pp hāc enim cām ad cordis locū z ea q̄ in ipso est condidit cerebrū nā: z huius gra existit in aialibus h̄ pticula rōnē habēs aque z terre z pp hoc sanguinē hūtia hūt cerebrū oīa. nā cerebrū hū tēperatū facit eā que in corde caliditatē z feruorē. Et h̄ p̄firmās Auer. coll'z 2° ait. Cerebrū generatū est ex opposito cordis ad p̄tēperādū calorē suū. Et 2° dixit Ar̄. oportuit cerebrū locari in alto pp suas debiles qualitates z supercedētes q̄ sunt frigiditas z humiditas. Et pp ipsius subaz fragilē passionibus celeriter obuiātē. Et hāc cāz cōfirmās Aui. p^a p̄mi: dixit. loc⁹ cerebri si alt⁹ nō eēt nō remaneret ipsius virt⁹ cū ipso. ¶ Hal. vero 8° de vtilitate pticularum adducēs p̄fatā Ar̄. opinionē z remouēs eam. dixit. caput

De si ptis e eius

plurib⁹ visum est fieri pp cerebrū. Et ppb̄ sensus o ēs habere in ipso: quēadmodū aliquos magni regis ministros. Sed si b̄ esset: esset caput in oibus aialibus: sed sic nō ē. Nā cācris z alijs malacostratis cap̄. nō est: sed pticula q̄ ē dux sensuū z motuū volūtarioꝝ in ipsis fm toracē locata ē vbi oia sunt eis sensuū organa: vñ qō in nobis ē cerebrū hoc i eis est i[a] pticula ad quā p̄dictoꝝ singulū referr̄. Sed si qdē nō cerebꝝ: sz coꝛ ē hoꝝ p̄n[m] acefalis aialib⁹ róne vtiq; erūt circa pect⁹ sensuū oꝛgana ad coꝛ ppe exīs detinētia. Alijs x̄o ad cerebrū nō róne adaptata sunt: sed tātomagis varie caput vr̄ fieri factū bis q sic extimāt q; neq; cerebri vtilitate hēant dicere nec dispēsari ab eo sensus. Et post hoc Gal. adducēs scōam rōnē Ap. dixit. opinari aūt gra caliditatis coꝛdis fieri cerebrū refrigerās illud z ad moderationē crasis adducēs oino est incōueniēs. nequaq̄. n. ita lōge a coꝛde nā locasset id: sed aut oino circū apposuit: sicut z pulmonē: aut oinoꝛ z in thoꝛace posuisset. Neq; sensuuz oium p̄n[a] oino eleuaret ad ipm. sed si tm̄ p̄ter vidit vt z lōge locaret z sensus: cōbularet. n. ad nullū ꝺueniēs. Nō tm̄ demū binis circū appositoꝛis ita tutis z depressis ea fulcere huic craneū totū illi thoracē supapponēs. Sixo z b̄ p̄ter vidit nā. Collū tm̄ nequaq̄ in medio posuisset: z. b̄ qdem in calidissimis aialib⁹ caninos dētes hītib⁹ sufficiēter sūt pua: volatilib⁹ x̄o adhuc magna p̄ter videt vt equalr̄ distēt a coꝛde pedes z cerebrū. Si. n. est b̄ dogma ac si diceret gra coꝛdis fieri calcaneos. Et nō putet me gra derisionis qs b̄ dicere. Nā si diligēter intēderit citius a calcaneis ad coꝛ puerit aliq̄ infrigidatio q̄z a cerebꝛo: sz. n. lōgius locati sint i hoie: nō tm̄ in oib⁹ aialib⁹. Et dixit Gal. neq; est caput situatū in supioꝛi pp os. Os. n. in multis in pectoꝛib⁹ est. Neq; est pp aures sīl rōne cū z aures positionē in pectoꝛe in multis aialibus habeāt. Similiter aūt neq; pp nares sīl rōne. ¶ Sed caput factū est: dixit cū Gal. pp illā pticulā. qua pectoꝛa aialiū nō habētiū caput deficiūt modo oculi in cancris z alijs vocifalis aialibus sup talis plōgis sunt. Nō. n. licebat oculos binos esse sicut os nares z aures: opus. n. eoꝝ alta eget regione. Propterea g̃ qcūq; hostiū incursum aut latronū aspiciūt super muros z turres altos ac mōtes ascēdūt. Et qcūq; nautarū sup lineas altas nauiū ascendūt plus vidēt terrā eis q̄ sunt in naui. ¶ Predictis igit̄ animalibus ostracosis z durā carnē habētib⁹ pole erit infallaciter in altis tallibus apponere oculos ipsi⁹ duris debētib⁹ eē z tunicā eis extoꝛsum appositū q̄ a cute nata est durissima cōsilr̄ cuti. Hominib⁹ vo z alijs cōsimiliter animalibus molles totos oculos necessario habere debētibus pp coꝛporis substātiā. Et adhuc ppter mēbrarū super innatū eis molles ꝺsimiliter toti cuti proeminētes oculos apponere fallax erat: q; igitur in imo poni oculos nostros fm vtilitatē nō erat. Et apponi talis nudis nō erat tutū. volebat aūt nā neq; de vtilitate phibere neq; in fallaciā coꝛrūpere adinuenit facere pticulā altioꝛē simul etiā eā custodire sufficiētē. Desup qdē cilia ponēs ab inferius aūt vocatū pomū eleuās: intrinsecis x̄o ptib⁹ nasum ponēs iuxta: extrinsecis aūt vocati cigomatj explātationē: sed neq; hoꝝ accēsio est caput: z tm̄ sine capite esse p̄nt hec. Et q; oculi vnū sunt sensitiuoꝝ oportebat eos esse in capite. Et vnūqōq; sensitiuoꝝ opz esse locatū: q; vnūqōq; ipsoꝝ neruo indiget molli: neruoꝛ: q; est oꝛganū sensus. molli x̄oꝛ: qm̄ disponi opz aliqualr̄ z pati qō sensitiuū est ab incidēdi retroꝛsum vt sensatio fiat. Et. n. ad patiēdū magis idoneū est qō molle apparet cerebrū locatū eē in capite ppter oculos z singulū aliorū sensitiuoꝝ locatū esse in capite pp cerebrū. ¶ Ap. autez vt satis ex dictis patet voluit oppositū. Gal. s. q; oculi sint locati in capite ppter cerebrū. Sicut. n. ipse dixit. in de sensu z sensato z 5° de gīatione animaliū. oculus est de nā aq̄ cuiusmodi est cerebꝝ. dixit. etiā ibidē Ap. q; oculi in aialibus habētibus comua protēsa nō sunt locati super eos: sed sub eis. ¶ Haly. aūt 3° theoꝛice z Constāti. in pātegni. Et Aui. b[a] tertij. adheserūt in hoc opinioni Gal. dixit. n. Haly. in superioꝛibus coꝛporis posituz est cerebrū oculoꝝ cā quos erat in eminēti esse loco necessitas vt posset hō in longinquis posita intueri z p̄spicere qbus: si sint p̄roficua approximet: si vo nociua fugiat ab eis quēadmodū enim sive lit hō aliqua inspicere a lōgius in excelsa ascēdit loca: sic z cerebrū in eminēti positū est loco oculoꝝ causa: quo sit excellētia eius super alia eminēs. ¶ Et cōstātinus dixit. Cerebrū dignius z nobilius est omnibus mēbris alijs: q; materiale fundamētū est in homine vt potestaz rōnalis anime ad actualia possit p̄cedere qō in excellētioꝛe parte positū ē oculoꝝ causā. Sicut enim hō aliqd remotū discreturus altioꝛa loca p̄gredit vt latioꝛ p̄spectui detur visus. Sic natura mirabilis in naue locauit superioꝛi vt que sibi cerebꝛum suppeditat discernere exterioꝛ visus valeat. ¶ Et Aui. vbi supꝛa ait. inquit Gal. intētio increādo capite nō est cerebꝝ neq; auditus neq; odoꝛatus neq; gustus nec tactus. z per ꝺns nec instr̄a dictoꝝ: q; hec instr̄a z virtutes in aialibus reperiūtur capite carētibus. Sed intētio in creatione ipsius est bonitas disponis oculi maxime in creatione capitis in loco sublimi z alto z in ipsius oculi conuersione. i. motu ad oēm dīam positionis. Naz ad hoc vt visio bene z apte fiat oportuit oculos multas hīe cōuersiones. fuit autē. dix̄ Aui. hic cōuersio eis creata vt habeāt oculi elcuationem z sublimationem super omnia mēbꝛa in oibus partibus. i. super plura mēbꝛa vel sup omnia qbus cōperat vt custos z speculatoꝛ vt p hāc eleuationē habēt in oibus partibus speculationē. Coparatio aūt oculi ad coꝛpus ꝓpinqua est cōparationi speculatoꝛis ad exercitū. Et locoꝝ quidez qui speculatoꝛib⁹ est melioꝛ z ꝺuenētioꝛ est locus altus. ¶ Et sequēs Gal. A. subdit. omni loco nō est necessariū creare caput. Sed solū aiali habēti leuez oculū cuius oculus multa indiget cautela z loci affirmatiōe. Nā pluribus animalibus capitib⁹ ꝓuatis duo creata fuerūt additamēta a coꝛpore ipsoꝝ sublimata sup q̄ oculi ipsoꝝ decēter ꝓstituti sūt vt ipsoꝝ vnusq̄sq; sublimationē z speculationē habeat suo visu. ¶ Amplius dixit Aui. in ꝙuersationibus oculi ipsoꝝ aialiū habētiū dicta additamēta: nō est caput creare nēciuz pp duritiē tutele eoꝝ. Nō. n. est caput nēciuz nisi aialiū q̄rū oculi capacitate indigēt: qbus neruos aduenire est neēe pp multos motus ex motibus pp ꝺiuersitatē motuū nuche. i. colli z palpebꝛaꝝ. Nā bis nō est cōueniēs mēbrū vnū elongatū gracile. ¶ Inquit auctoꝛ anatomie anteriorē ptē capitis fecit deus eleuatioꝛē vt oculi in illa pte siti essent i eminēti ad instar speculatoꝛis. vndiq; p̄spiciētis aciē suam in plano positā: sic z oculi cōpagineꝛ inferius speculātur. vñ q̄dā aialia paruū habēt caput z oculos decliues positos in qbusdā neruoꝝ extremitatib⁹ q̄s q̄q; emittūt a se z q̄q; ad se retrahūt vt pz in limace: cuius extremitates vulgus comua vocāt. qbusdā x̄o aialibus ille extremitates p̄tēse duioꝛes sunt neq; retrahi p̄nt: sed hīt q̄dā defensioꝛa supposita q̄si duos clipeos duoꝝ oculoꝝ vt pz i cācris. ¶ Diuidit̄ aūt cap̄ vna ꝺione essentiali z alia accītali. ¶ Essentialis aūt diuisio capitis est in decē ptes essentiales caput ꝓstituētes z q̄sdā p̄dictis annexas. ¶ Essentiales autē ptes ꝓstituētes caput sūt. Cutis exterioꝛ: caro sub cute: pāniculus dict⁹ gingia mater sepans inter carnē siue cutē: z os craneī ab extrinsecus tegēs ipm: z ipz os craneī. Et pāniculus dict⁹ dura mr̄ imediate. locatus sub craneo. Et pāniculus dict⁹ pia mr̄ separās inter pāniculū durā matrez z cerebrū. Et ipm cerebrū z pāniculi a p̄dictis duobus oꝛti locati sub cerebꝛo. Et rete mirabile. Et os qō est cerebri basis. ¶ Partiū aūt p̄dictis annexarū q̄dā sunt extrinsec⁹ z q̄dā intrinsecus. Et iter extrinsecas Gal. collū numerat. Mūdin⁹ x̄o dicit ea esse aures z oculi z alia hꝫ z capilli siue pili. ¶ Intrinsece x̄o sunt glādula z vene circa glādu

De diuisione capitis i ptes essentiales.

lam sustentate ⁊ vermis ⁊ vie expulsionū superfluitatū.
¶Inter cerebri has ēt nexas qdā adnumerāt retbe mirabile: sed tñ ab Aui. inter ptes ponitur essentiales. Et qdaz inter has numerāt spñ aialē virtutibus cerebri ꝺseruiētē.

De diui/sione capitis in ptes actidētales.

¶Accñtaliter aūt diuidit caput in ptē anteriorē posteriorē ⁊ mediā siue in sinciput occiput ⁊ interciput. Et diuidit in ptē dextrā ⁊ sinistrā ⁊ in partē superiorē ⁊ inferiorē: ⁊ in ptes ꝓtinētes ⁊ cōtētas. Et enim caput velut vētер qdam: immo dictus est ꝫ° ⁊ superior vētriū corporis. ¶Diuidit ēt caput accñtaliter in caput bñ figuratū ⁊ male figuratuz siue in bñs figuram nālē ⁊ bñs figuram nō nālē. Et diuidit in caput magnū paruū ⁊ mediocre. ¶Capitis cōplo ne capitis ne nā frigida ē ⁊ sicca: plus tñ declinat ad frigidū q̄z ad siccū. hāc aūt esse eius nālē ꝓplonē dijudicat recta ꝺsideratio in cōplonibus ⁊ naturis suaꝝ ptiū essentialiū. Cuius qdez iuuamēta ex supiozib⁹ plana sunt. Dat. n. oculis sublimationē: ꝓtinet cerebrū ⁊ orta alia ab eo ⁊ alias efficit vtilitates que ex supradictis ⁊ dicendis plenarie haberi poterūt.

¶De anatomia partium extrinsecarum capitis essentialium contentiuarum. Cap. vj.

De cute.

Catis capitis illa maxime in qua capilli cōtinētur gingia ꝼm quasdam partes ⁊ pauciores attingit carne mediāte. Et q̄sdā ptes eius ⁊ plēs attingit sine medio. nō. n. eguit gingia seu craneū coopiri carne musculis nisi ꝼm ptes paucas q̄ sūt in qbus repit caro. s. fronte timporibus ⁊ mādibulis. ¶Fuit aūt creata grossa: qz est sicut velamen tutela ⁊ velut scutū cerebri ⁊ cranei. Et qz habuit cōtinere capillos magnas ⁊ grossas radices habētes vt firmeꝫ i ea grossa exñte fixi firmi ꝑmanerēt. ¶Est aūt cutis capitis cōplonis ficce: sed tñ in anteriorib⁹ capitis siccior est q̄z i posteriori. posterior namq; hūidior est seu minus ficca econtrario cerebri qō in anteriori est hūidi⁹ ⁊ in posteriori siccius siue minus hūidū. habuit. n. cutis capitis i posteriori ei⁹ plus de suba carnea q̄facta ē humidior q̄z in añriori vbi minus de ea hz: qō iō factū fuit ne ps cerebri posterior siccior exñs ab extrinsecis exiccātib⁹ idebite ⁊ superflue exiccaretur ꝓp cui⁹ op'm fcā fuit siccior in añriori. Jōq; caluities in añriori ꝓuenit capitis vt suo patebit loco.

De gigia matre.

¶Gigia mater a Gal. 8° de vtilitate pricularū paracraneū vocat. Et ē pānis culus durus exteri⁹ sup craneo sub cute ⁊ sub carne vbi caro ē locat⁹: cuius nā frigida est ⁊ ficca. frigidius est aūt ꝓp iuuamēta plura: quoꝝ vnū est ne cutis a craneo ⁊ craneū a cute siue carne sine medio tangat ne ledat cutis siue caro duritie cranei. Aliud ē vt mediāte isto pānicnlo craneū sentiat. Aliud vt p istū pāniculū dura mater suspēdat craneo. Nā hic pāniculus gñat ex neruulis ⁊ ligamētis ab ipa dura matre ꝑdeūtibus ⁊ p cōmissuras cranei penetrātib⁹ ad extra vbi exipsis ipsa ꝺteritur gingia mater ⁊ illis mediātibus sustentat dura mater ne cōcidat super cerebrum.

De craneo.

¶Craneū est os magnū circūdās a superiori oēs ptes capitis ꝓtētas: ⁊ est eius cōcauitas magna: qz multas habuit cōtinere ptes de qb⁹ ē cerebrū qō magnū est ꝓp qō ⁊ ventris nomē obtinuit. Nō fuit aūt craneū vnū os cōtinuū: ſz habuit ptes plures se adinuicē p modū cōmissurarū ꝺtāgētes: quaꝝ cōmissure dicte sunt arabice aderē. i. serratiles siue dētales ꝺiūgunt enim sicut si due ſre ꝼm dētes eaꝝ ꝺiūgerent: ita q̄ dētes vni⁹ ſre intrarēt intra vacuitates dentiū alteri⁹ ⁊ eꝫ°. Sic aūt facte fuerūt vt meliorē ꝺstituerēt dictoꝝ ossiū adinuicē colligātiā. ¶Duplices aūt he in craneo inueniūtur cōmissure. sunt. n. eaꝝ q̄dā vere ⁊ q̄dā mendose. Et vere qdē sic dicte sunt: qz sunt penetrātes ad interius: ⁊ eꝫ° mēdose dicte sunt. ¶Sūt aūt vere cōmissure tres sicut tres sunt cerebri vētriculi: vna quaꝝ dī coronalis sic dicta. qz facta est ad modū corone: vel qz ē in loco capitis i quo reges coronas tenēt ad modū semicirculi a dextro ꝓcedēs in sinistrū vel eꝫ°. ¶2ª dī sagittalis ad filitudinē pcedens sagitte ꝼm capitis lōgitudinē a posteriori in anteriꝰ vel eꝫ°. Et locus vbi cruciāt predicte due cōmissure vocat grece bregma. arabice aūt iafot. latine aūt fontanella capitis. ¶3ª cōmissura dī lauda sic dicta: qz in figura sua similatur. Λ. littere grece cuius figura est secūdū similitudinem triāguli habēs conum superius isto modo. Λ. Et est situata in posteriori cranei. Fuit aūt talis eius figuratiōis cā: qz in posteriori cerebri vētriculo sub eo locato fit vt patuit cōseruatio spērū in memoria seruatarū: modo melior fit ꝺseruatio in cono. Et qz multe debebāt eē spēs cōseruande: iō habuit inferius latitudinē in qua possent recipi. Figurat enim ipse cerebri posterior vētriculus figuratiōe dicte cōmissure. ¶Mēdose aūt cōmissure sunt due ⁊ sunt laterales in vno quoq; tēporevna paꝝ supra aures ad modū semicirculi site. ¶De mō itaq; dictaꝝ cōmissurarū ⁊ de cā talis cōmissuratiōis locut⁹ est Gal. 9° de vti. pticu. sic inquiēs: ossiū que pueniūt ad gñationē future alterutrū ꝑmutatim hz eminētiā aptā ad ꝺcauitatē. Et est eminētia illis maxime figura vnguib⁹ digitoꝝ: ꝺcauitas aūt certa est sedes huius figure: singulū. n. ossiū suscipiēs in ꝺcauitatib⁹ eminētias alteri⁹ tutā figurā articulatiōis sibi mā opat duaꝝ serraꝝ itrātib⁹ ad se inuicē ꝼm dētes diligēti cōpone. Et manifestū ē: qm̄ ꝓ infallacia: ne aliq̄n motū fortiter. s. caput distēt: acq; siuit hūc modū ꝓpōnis: ita nāq; carpētarij frequēter tēpta tionib⁹ plura cōpaginātes organa aliq̄ difficile solubilem opant armoniā eoꝝ. ¶Plures aūt sūt vtilitates ꝺmissura rū dictaꝝ ꝑcipue verarū. quarū vna ē vt fumositaꝫ itra craneū gñata: aut ⁊ ad ipm ascēdēs ꝑ eas expelli ⁊ emitti possit. ¶Alia vt vtus medicaminū necessitatiꝫ tpe exteri⁹ applicatoꝝ possit ꝑ eas ad iteri⁹ cranei ꝓuenire. ¶Et 3ª ē vt si fieret lesio i vna pte ossis nō cōicaret alteri. ¶4ª vt melior fieret figuratio cranei. ¶5ª vt vene nutrimētū portātes ab extrinseco cranei ꝑ eas hērent ingressum ad intrinsec⁹ mēbra ⁊ habeāt rami neruoꝝ q a cerebro ꝓdeūt egressū ꝑ eas ad extrinseca mēbra capitis. ¶6ª cā fuit. vt eis mediantib⁹ dura mr̄ gingie mr̄i alligef: ⁊ ꝑ eā suspēdat: vt. s. patuit. ¶Ex dictis patere pōt craneū ex q̄tuor ossib⁹ eē ꝓstitutuz: quoꝝ vnū ē añri⁹ dcm̄ os frōtis: ⁊ duo sūt a laterib⁹: sicut duo parietes: ⁊ 4m ē posterius dcm̄ os laude. ¶Craneum quoq; ē os ꝓuenieter grossū ⁊ porosū. Jnqt Gal. 9° de vti. pticu. Si nā craneū dēsū fil ⁊ subtile fecisset nō eēt ad ifallaciā subiacētiū his q̄ vulnerant illud facilr intus pueniré potētib⁹ ꝓp brevitatē vie. Si vo depssū fil ⁊ grossum fecisset onus eēt toti aiali velut si qs supligās capiti on⁹ aliqō nunq; auferat. Relinqtur ḡ qꝺ neq; subtile: neq; dēsuz. Sz grossum rarū ⁊ firāgosū operaret craneū. Jta. n. neq; ḡuare debebit: neq; viā ad cerebrū pcutiēdū id breue opari. tale igit fridū ē ꝓp ꝑdcā ⁊ trāspirationis gra. Dixit. n. in 8° eiusdē. ossa q̄ placēt miringe multoꝝ sūt foraminū ⁊ firangosa: varia. n. sunt pforatiōib⁹ sicut spōgia ⁊ nō rectaꝝ pforationū: sicut ystra nō ꝼm rectitudinē poris sibi inuicē exñtib⁹: q̄uis aliq̄ sint tales: plūmis tñ obliqs ⁊ circūferētialibus: vt aliquā aliā lōgā ⁊ frequētē viā oporteat ambulare pus fiqdē oz ꝑ eā itinerās ad cerebrū ire: facta sūt aūt velut spōgie ꝑmissoria gra ifallacie q̄ ꝼm cerebrū. Aq̄. n. in eis ꝺtēta plerūq; neūium hūte semp deorsū repta: ⁊ hac forma ri via: tñ nihil effluit: q̄uis ex ystrio: ydro organis effluat ꝺfestim. Ac etiā si ꝺ vapores supponūt ⁊ hos ꝓhibēt pueniré q̄ sūt spōgie fora ꝓcedūt vo ascēdere q̄ sunt ystrinodea. Spōgiformib⁹ aūt ossib⁹ illis exñtib⁹ inspirationis ⁊ expirationis actus bñ cōpatit. Neq; expurgare hūc supfluitates erat pole: nisi tpe q̄z multo trāstularent ⁊ vapoꝝ ascēsus nequaq; vtiq; fieret anticipātibus eis ꝓp brevitatē decursus ꝺsistere adinuicē ⁊ circūplecti ⁊ attenuari ⁊ rursus ad ꝓstinā redire nām ex q̄ subtilitati facti sunt. ¶Et quāuis tale sit fcm̄ craneū ꝑ totū vt Gal. dixit. nō tñ in oib⁹ partibus eius eq̄le ē in grossitie ⁊ subtilitate: raritate ⁊ densi/

Sex mi tates cō missur

tate: duritie ⁊ mollitie. In ptibus. n. timpoꝝ craneū ſubtilius ē qꝫ in añrioꝝ ⁊ poſterioꝝ. Et in loco fontanelle os ē molli⁹ ⁊ gracilius ⁊ tardi⁹ ibi indurat in infantibus. ¶ Eſt ét magna dīa in loco ipſo inter boies in ſtructura ⁊ aptura cozonalis cōmiſſure: quozūdam. n. raſoꝝ ꝑm caput adhuc in maſticādo aptiſſimū motū eſſe articulatiōis oſſiū ꝑm ipſam cōmiſſurā. Et ex his manifeſtū ꝙ mollis erat illis oſſiū cōpoſitio capitis. Et ꝑm hāc cōmiſſurā ſentiūt homines certiſſime caleſieri vel ifrigidari ꝑ exteri⁹ appoſita. Et cū alijs rurſum rariſſimū ē ⁊ ſubtiliſſimū in hac parte: craneū igit ꝑm hūc locū decet ponere farmaca ſi vtutē velis intus puenire. Meli⁹ tñ ⁊ cū refricatiōe id gerēdū tōdētes capillos vel radētes finalr. i. pfecte. Daly. theozice 3°. ſz de ꝫ amplius infra dī. ¶ Os vo qō ē cerebꝛi baſis vocat os baſſilare qō oia ſupradicta ꝓtinet oſſa. Et ipm qdē durū creatū ē ꝑ duo iuuaméta: vnum quoꝝ ē: qꝛ durities ad portādū. i. tollerādū rē póderoſam iuuat. Et aliō ē ꝙ durū min⁹ ſuſcipit putrefactionē ſuppoſitū. Jpm. n. ſub ſupfluitatib⁹ q̄ ad ipm ſemp deſcēdūt poſitū ē. iōꝙ fuit meli⁹ ipm eē duꝝ. ¶ Dixit Aui. ꝙ ſupradicta q̄tuoꝛ oſſa cranei ſunt: ſi cut q̄tuoꝛ parietes ⁊ poſterioꝛ durioꝛ fact⁹ ē eo ꝙ a ſenſuū cuſtodia eſt remot⁹. ꝑª aūt paries eſt os frōtis: cuius ſuperioꝛ terminus ē aderē cozonalis: ⁊ inferioꝛ eſt aderem que ab vna extremitate cozonalis pueniēs trāſit ſupra oculos apud ſupcilia: ⁊ cōtinuat eius finis: alij extremitati cozonalis: alij vero duo parietes q a dextra ſunt ⁊ ſiniſtra ſunt oſſa in qb⁹ ſūt aures: ⁊ vocant petroſa pp ſui duritiē: quoꝝ vnūqōꝙ terminat ſupius aderē q̄ puenit a ſūmitate aderē laude ⁊ ptēdit vſq; ad cozonalē: ⁊ ab añrioꝝ ps cozonalis ⁊ poſteri⁹ ps aderem laude. ¶ 4ᵐ vo parietē terminat a ſuperi⁹ aderē laude: ⁊ inferi⁹ aderē q̄ ē cōis iter caput ⁊ paxillū ⁊ diūgit iter duo extrema laude. ¶ Et dixit. i vnaq̄ꝙ duoꝝ timpoꝝ ꝓte ſūt duo oſſa dura q̄ cooꝑiūt neruū q trā ſit in timpoꝛe: quoꝝ ſit⁹ ē ꝑm lōgitudinē cerebꝛi. al⁹ ⁊ melius timporis ex tranſuerſo: ⁊ vocant hic duo oſſa paris.

De baſillarū.

¶ De anatª partiū capitis ꝓtētiuaꝝ ꝓncipaliū. Cap. iij

Meninguli cerebꝛū tegētes ab Auer. ⁊ Hal. miringe vocati ſunt ab Aui. vo ſiphachia cerebꝛi: ⁊ ab alijs tegimēta vel cooperimenta cerebꝛi dīr. ¶ Dixᵉ Hal. vbi. ſ. circūdāt cerebꝛū operiméta duo q̄ cerebꝛi mr̄es dīr. Alteꝝ ſpiſſum qō ſpiſſa ſeu dura mater vocatur: ⁊ alteꝝ ſubtile vocatū ſubtilis ſeu pia mater. ¶ Et dura qdē mater: ſz vbiq; groſſioꝛ ſit pia mr̄e: in medio tñ cerebꝛo dixerūt Hal. ⁊ Cōſtan. ingroſſat. ſ. plus q̄ in alijs ſuis ptib⁹. ¶ Dixit Aui. totū cerebꝛū duob⁹ cooperit pāniculis: quoꝝ vn⁹ q ſubtilis ē ſeqtur ipm: ⁊ aliter ſpiſſioꝛ ſeqt os: qdē duo creati ſunt vt ſint duo diſtinguentia inter cerebꝛū ⁊ os: vt cerebꝛū ſubam oſſis nō ꝓtāgat ne ad ipm ex oſſe nocuméta pueniāt. his tñ pāniculis. dixit Aui. tactus. ſ. oſſis nō accidit: niſi in diſpōnib⁹ additiōis cerebꝛi: in ſuba ſua: aut in dilatatiōe q̄ ei accidit ſucceſſiōe ꝓſtrictiōis. ſ. i motu ſuo dilatatiuo ⁊ ꝓſtrictiuo de quo dicet: quāuis ét elueat cerebꝛū ad craneū cū q̄dā adſunt diſpōnes: ſicut voces fortes: pp hec ḡ iuuaméta. dixit Aui. inter cerebꝛ ⁊ os cranei duo ponūtur diſtinguētia media inter ea lenitate ⁊ duritie. Et duo qdē ponunt cuius obuiatio oſſi non eſt bona abſq; medio: ſed diſtinctū iter ea ē vt ſit cerebꝛo ppinquioꝛ ſubtilis ⁊ oſſi ſpiſſius. ¶ Dixᵉ Mūdinus. duo fuerūt facti iſti pāniculi vt ſi nocumētū ꝓtingeret vni. ſ. dure matri adhuc nō cōicaret cerebꝛo 2ª. ſ. pia matre illeſo ꝑmanente. Et facti ſūt vn⁹ durioꝛ imediate locat⁹ ſub craneo: qō duꝝ ē: vt nō ledat mollis a re dura: ⁊ ali⁹ mollioꝛ imediate locatus ſub duro ⁊ ſupra cerebꝝ: ne cerebꝝ tāgatur a re dura. ¶ Dixᵉ Auer. collz ꝑ. Ex pāniculis duob⁹ cerebꝛi: vn⁹ ē fortis ⁊ groſſus: ⁊ ali⁹ ē ſubtilis: ⁊ ſubtilis ē coniūct⁹ cerebꝛo noiat⁹ capij ſecūdina: qꝛ ſimilat ſecūdine: eo ꝙ i ipſo ſunt nerui ⁊ vene ex qb⁹ nutrit cerebꝝ. ¶ Dixit Hal. 8° de vtiꝑti. groſſa miringa cerebꝝ tegimē eſt: ⁊ velut defenſoꝛium qōdā ꝑmiſſoꝛiū cranei obuiationib⁹ reiacēs. Et ē ſilis ſubtili. Subtilis tñ dīt ab ea ſolis vaſis ꝓtētis in ea. Et niſi in medio nā locaſſet nequaq̄ intriſtabilis eſſet vicinatio cerebꝛi ad groſſam: ⁊ ſi ſolā ſubtilē nā creaſſet nō eſſet abſq; dāno ei⁹ ad cerebꝛū approximatio. vt ḡ nō pateret facta ē miringa groſſa q̄ꝛto oſſe mollioꝛ tāto ſbtili miringa durioꝛ: ⁊ q̄ꝛto ḡſſa ſubtilis ē mollioꝛ tāto ſbtili cerebꝛum. ¶ Dixit Hal. mr̄ ſpiſſa minime oſſi cranei ꝓtinua eſt. ſed ſeonijs eſt ſuſpēſa pāniculis q ab ea oꝛiūtur q eaꝫ attollunt ⁊ ſeonijs alligāt egrediūturq; oſſa cranei iter ſeonioꝝ vacuitates ⁊ dilatant q̄ſi chorde ac adinuicē ꝓtinuant. Fitq; ex eis pānis culus vnus ſub cute dict⁹ a Rabi ſecūdina. ¶ Et eſt qō dixit Hal. 8° de vti. pti. A groſſa enim miringa ꝑdeūt ligaméta q̄dā ſubtilia mēbꝛana: via aut eis vt exeāt extra ſuture capitis ſunt ꝓtēſa circa vnāquāq; ptē q̄ ꝑm ſe. Et vnde oꝛiunt inde ꝓcedētes obuiāt ſibiinuicē: ⁊ copulant, ⁊ totaliter vniunt ⁊ cōe ex oib⁹ ipſis vnū generāt mēbꝛanū paracraneū noiatū: qō qdē colligat durā miringam craneo.

¶ Dixit Aui. pāniculus ſpiſſus cerebꝛo ñ adheret: neq; ét ſubtili pāniculo: ita vt i oi loco ſit deceter ſitus ſup ipz: ſed ē ab eo eleuatus. Et inter ipſos qdē non ꝓtinuāt: niſi vene penetrātes in ſpiſſo. ſ. q̄ ab extra egrediunt craneū ⁊ puniūt ad ſpiſſum ⁊ ex ſpiſſo pueniētes ad ſubtilē: ſpiſſus vo vadit ad craneū cū ligamētis pānicularib⁹ oꝛtis ſpiſſo ſtrigētibus ipm ad cōmiſſuras ne ſup cerebꝛū veheméter grauet: ⁊ hec qdē ligaméta ex cōmiſſuris eleuant vſq; ad exteꝛioꝛa cranei. Et oꝛiunt illic ita vt ex eis vnus teraᵗ pāniculus craneū cooperiēs: ⁊ pillud affirmat ligamētū panicu li ſpiſſi craneo. ¶ Dixᵉ Daly. vtilitates pie mr̄is ⁊ dure tres ſunt. ꝑª q̄ ſubtilē ſeruat q̄ ſuper cerebꝛū eſt: ⁊ a cranei eam defendit duritie. 2ª eſt: vt inter duas ptes cerebꝛi pꝛoꝛaz. ſ. ⁊ puppim dīam faciat. 3ª vt ſit firmamētū ⁊ ſoliditas venis q̄ in eius plicatione ſunt ſua reuolutione ⁊ duplicatione. Hal. 8° de vti. pti. ſubtilis miringa ſimul qdē firmat cerebꝝ ⁊ tegit. Et cū his adhuc colligatio fit vaſoꝝ oium que ꝑm ipm ſunt: aſſimilat. n. cono embꝛionis ⁊ meſſinterio. i. ʒirbo: et enim illoꝝ ſingulū ex multis arterijs ⁊ venis ꝑpe inuicē exūtibus mēbꝛanis ſubtili inter medias diſtātias contextas factū eſt: ⁊ miringa hec: ſilr oēs colligit eas q̄ ꝑm cerebꝛū arterias ꝙ venas vt nō ꝑmutent ⁊ circūplectant. ſe. cūda poſitione egrediant ꝑm motus nō būtes baſim firmā ceu ſupita humidū ⁊ molle. ⁊ paulominus fragile coꝛpus ad latera: ꝓpterea. n. neq; ſolū cerebꝛū ꝓtinet: ſed ꝑfunduꝫ eius imergit ⁊ oia ptrāſit ⁊ totū id plectit vndiq; vaſis ex tēſa vſq; ad intrinſecā ſpatioſitatē vētriculoꝝ.

De vtilitatibus pie matris ⁊ dure.

¶ Dixit Hal. tenuis mater opimētū eſt ſubtile inter venas ⁊ arterias q̄ cerebꝛo ſupeminēt ligat ſtringit replet que inter eas ſunt vacuitates ad exēplū venaꝝ ⁊ arteriarū q̄ in cōcauita teſunt: h̄. n. duo ſūt ex venis q̄ inuicē inretiunt: ⁊ inter eas operimētū tenue eſt qō illas adinuicē ſtringit: nec remanet inter eas locus vacuus. Sic fit ⁊ in tenui mr̄e: fit. n. ex venis diſtributis a duabus nō pulſatilibus venis q̄ cerebꝛuz ab exteꝛioꝛibus cranei ingrediūt: ⁊ ab arterijs q̄ a duabus diuidunt arterijs inuicē ſibi obuijs iplicata. Et ipſa qdem tenuis ſub ſpiſſa poſita ē cerebꝛūq; circūtenet illi cōtracta ipſumq; ab oi operit ꝓte intratq; in ei⁹ ꝑfundū: eſtq; cū venis eius in oib⁹ illi⁹ ptib⁹: ⁊ in cōcauis oib⁹ eius. Eſt autē mollioꝛ ſpiſſa mr̄e ⁊ cerebꝛo ꝓtinuata ē tanq; ſi ei⁹ ſit cuti. Nō aūt ꝓtinuat tenuis cū ſpiſſa mr̄e: ſed ē iter eas ſepatio. Niſi ꝙ in loco ꝓtinua eſt illo q̄ in eā due ingrediūtur vene a cranei exteꝛioꝛib⁹ ⁊ occurſu eaꝝ loco: ac ét dilatationis cerebꝛi tpe: dū aūt reducit. i. ꝓſtringit cerebꝛū maius inter ſit ſpatiū. ¶ Dixᵉ Auer. ſubtilis pāniculus ꝓiūctus eſt cerebꝛo ⁊ ꝓtinuat⁹ ei in aliqb⁹ locis. ¶ Dixit. A. ſubtilis panniculus ꝑter h̄ ꝙ ē cerebꝛi: tutamē eſt ét ſuſtētamētū vena-

rū getaꝝ ꝛ pulsatiliū: ꝛ ē fic̄ secūdina seruās situs ipsarū in ipso ꝓtextaꝝ: ꝛ igredit cerebri ſbam in multj locis cōmiſſuraꝝ eiꝰ ꝛ tēdit in vētres eiꝰ ꝛ puenit ad poſtremū ſectū: pp ea qꝛ nō indiget ea pp ſui duritiē. Et dixit. pāniculi ſubtiliſ ps coopiť ꝛ coopit vētres cerebri vſq; ad colla in b̄ ſup qō ē tunica: durities vō eiꝰ qō ē poſt illō ſufficit ei loco cooprture velaminis. Et dix̄ in. 12. ſui de aialibꝰ: mēbrana ſubtilis ītrat i vētriculos cēbri ꝛ coopit illud q̄ſq; puenit ad ptem poſteriorē cui ſufficit ſua durities loco coopimēti mēbrāe.

¶ Dix̄ Haly. fcā ē b̄ mr̄ tenuis triū vtilitatū cā vna ē: vt venas ꝛ arterias alliget q̄ in cerebro ſūt: ſolidetq; venas q̄ ad cerebrū veniūt: ne forte ſuſpēſe remaneāt. Et ſcōa ē vt ptes ꝓgreget cerebri ꝛ opiat ꝛ defendat a mr̄e ſpiſſa: quēadm ꝛ cutis: iōq; mollis oīno facta eſt: nec cerebro noceret eiꝰ occurſiōes: quēadmodū ſpiſſa mr̄ mollioꝛ oſſibꝰ fcā eſt tenuitū duriorꝝ ſupiorꝝ tenuez veſtiēs: vt ſit ei opimētū: ꝛ a duritie cranei defenſio. Sic quoq; ꝛ capitis craneū defenſio ē ꝛ cuſtodia ꝛ mr̄is ſpiſſe. 3ª aūt eiꝰ vtilitas ē: vt cerebrū paſcat his q̄ in ea ſūt venis nō pulſantibꝰ atq; nālē iferat calorē his q̄ in ea ſūt arterijs. ¶ Et dixit Haly. b̄ duo opimēta oēs veſtiūt neruos a cerebro miſſos q̄diu iter capitj ſūt craneū: vt aūt craneū egrediūť ſpolianť eis: ꝛ nudi exeūt ab eo. ¶ Ex p̄dictis notāt q pia mr̄: vt dix̄ Rabi moyſes. māi feſte cū ꝓtinuitate adheret cerebro: ꝛ p ei² igredit ꝓmiſſuras ꝛ cauernoſitates: vt poſſit bñ ſubſtātijs cerebri nutrim̄tū p̄bere ꝛ bonā ꝓſtātiā cerebri ꝓſeruare. Nō tñ diffundit b̄ ſubtilis pellicula: ꝛ vult Gal. 9° de vti. pti. ab ītra in oēs amphractꝰ ꝛ ꝓcauitates cēbri in pte poſterioꝛi. ſicut in añrioꝛi: ſed q̄ſdā dimittis illas. ſ. q̄ ſūt durioꝛes in poſterioꝛi vētriculo q̄ ſunt in loco quē Aui. vocauit caudati: eſtq; in pte ipſa poſterioꝛi ſubtilioꝛ: qꝛ poſterioꝛ cēbri ps ē groſſioꝛ ꝛ durioꝛ nō fluxibilis: q̄re nec ꝓtinēti eguit ḡſſo: nec od oēs cauernoſitates ītrātes: durities. n. eiꝰ. dixit. A. ſufficit ei loco cooprture velaminis: hi ēt ambo pāniculi penetrāt diuidēdo cerebrū p mediū ſm diuiſiones cerebri vt apparebit

De cerebro ꝛ eius ſubſtātijs ꝛ partib⁹ eius. Cerebꝝ. dix̄ Haly. theoꝛice 3° ē coꝛpus albū ſanguine carēs molle neruis ſilē mollibꝰ. ¶ Dixit Gal. 8° de vti. ptic. cerebrū i ſba ſimillimū ē neruis: quoꝝ debebat eſſe p̄nᵐ: niſi q̄ molliꝰ eis exiſtit. Nō qdē nerui ps ſunt ſbe cerebri ꝑpe: ſz i ipſo iueniūť velut vḡulta ab eo p̄deūtia. Et dixit Ga. molliꝰ fcm̄ ē: b. n. ꝓueniēs erat ei qō oīs ſenſus recipit: oēs eni fantaſias fantaſiať cerebrū: ꝛ oēs intelligētias intelligē dz. Molle āt facile alterabile ē ꝛ paſſionū receptiuū. Uñ Hal. molliꝰ fcm̄ ē pp eā q̄ neīa erat velocē mutationē ꝛ alterationē in eoꝝ q̄ ſentiunť naturā. ¶ Dix̄ Aui. cerebrū humidū creatū eſt: vt ipm motꝰ nō exiccent. ꝛ vt eiꝰ figura ſit bona. Et b̄ q̄ztū ad figurā capitis. Eteni būidū bñ figurabile ꝛ bñ terminabile termino alieno. Et ſic ēt eius figura bona q̄ztū ad bñ recipiēdū impſſiones ſenſibiliū. Et cū b̄ q ē creatū molle. dixit Aui. ēt eſt creatū pingue ꝛ legne. ¶ Et Ga. 9° de vti. pti. dixit. eſſe būidū pingue eſt eſſe q̄dā viſcoſitate viſcoſum: ſed eſſe humidū lene eſt eſſe molle ſine viſcoſitate. ¶ Dix̄ g̃ Aui. pinguedo eiꝰ vt ſit q ex neruis ex ipſo oriť viſcoſū. Sed lenitaſ cāz. dicit ipſe Gal. aſſignauit ꝛ eſt illa q̄ iā dcā eſt. ſ. vt eiꝰ figª ſit bona: ꝛ bona ēt ſit ipſius alteratio cū imaginationibꝰ. Sed ego dico. dixit. A. lenitaſ eiꝰ cām fuiſſe p̄ vt ſit pingue. Nō. n. poterat eē pigue niſi ſit būidū lene: qꝛ piguedo vt in ſuo loco patuit fit ex pmixtione būidi aerei cū aqueo: ꝛ ſcōo fuit lene. vt nutrimentū qō neruis g̃datim duris tribuit ſit boᵐ ꝛ neruis p̄paſ nutrimētū a cerebro. Nerui. n. ex cerebro nutriunť ꝛ nuca vt g̃ nerui durioꝛes exītes extēderenť in lōgitudine oporteret nutrimētū eoꝝ eē tale. ſ. molle pigue ꝛ nō ſolidū durū. Nō eni augmētat dura ſba duꝝ ſic augmētat ipz molle lene viſcoſū. Necnō oportuit nutrimētū neruoꝝ eē tale in cerebro vt i eo qō ab ipſo oriť ſit flexibilitas in nuca ꝛ neruis: b̄. n. orta a cerebro apud ſuas extremitates idurari neceſſe erat ſm gradū. Et ipſoꝝ durities eſt ꝛ eſſe dz durities flexuoſa: oportuit vt ſba originis eoꝝ. ſ. cerebri ſit ſba flexuoſa. ſ. pinguis: pingue aūt ꝛ viſcoſū lene ē ꝓculdubio. ¶ Et fuit neceſſe: dixit Aui. vt talis foret ſba cerebri vt ſpūs q ipm circūdat: ꝛ q motꝰ velocitate indiget ſit i būiditate ſuſtētatꝰ. Nō aūt ſuſtētaretť niſi pinguis ꝛ viſcoſa foret. Et oportuit ēt fuiſſe talē ſubſtātiā cerebri ꝛ nō durā: vt cum raritate ſue ſbe alleuietť: ꝛ nō eēt nimis pōderoſū. Si. n. fuiſſet duꝝ fuiſſet nimis gūe cū ſit valde magnū. Et qō duꝝ ē i mēbris: qꝛ dēſius ꝛ terreſtrius eſt. gūius eſt leni raro. ¶ Dixit Aꝝ. cerebrū terreū eſt ꝛ aqueū qō pz: qꝛ qñ decoqtur ſiccū fit diſſoluta p caloꝛē aquea pte eiꝰ remanēte terreſtri: vt in ſcōo pz de aialibꝰ. qō qdē vificať de cerebro poſt mortē aialis.

¶ Et qꝛ oportuit ſbam cerebri eſſe lenē pp neruos ꝛ nerui vniꝰ nāe nō ſunt oēs: ſed duplicē. dixit Ga. oportuit neruorū eſſe nām: vnā molliorē ꝛ aliā durioꝛē: ſilr ꝛ cerebrū i duritie ꝛ mollitie diuiſū eſt: molliꝰ qdē eſt qō ante: durius vero reliquū qō cucefalidā vocāt anatomici. ſ. q̄ poſterius: dixit Auic. cerebri ſba in duritie ꝛ mollitie inequalis exiſtit. Nā ps eius añrioꝛ molliorꝛ eſt ꝛ poſterioꝛ durioꝛ. ¶ Dixit Gal. mollius qdē oportuit eſſe id qō añ p̄nᵐ debēs eſſe neruoꝝ molliū veniētiū ad ſenſus: duriꝰ vō qō poſterius: p̄nᵐ debēs eſſe diſſeminādoꝝ p totū coꝛpus neruoꝝ durorum. ¶ Dixit Aui. anterius cerebri nō eſt fcm̄ lene: niſi qꝛ pāmi neruoꝝ ſenſus ꝛ ꝑpe q viſus ꝛ auditus oriť ex eo. Et cauſa eſt: qꝛ ſenſus ſpeculatoꝛ eſt ꝛ ſpeculatoris inclinatio ad ptē anterioꝛē eſt dignioꝛ. Et fuit poſterius cerebri duriꝰ: qꝛ pāmi neruoꝝ motꝰ oriť ex poſtremo ipſius: ꝛ ex ipſo ēt ōiꝛtur nuca q̄ eſt eius nuncius ꝛ vicarius incurſu doꝛſi: ꝛ vbi neīcium eſt ex ipſo oriri neruos fortes. ¶ Dixit Gal. qꝛ non erat valde ꝓueniens ꝛ ꝓcoris ptis mollis ad durā appꝛoximatio. ſup. ſed leſiua: ꝓpterea nā alterutram diſtinxit ſeoꝛſum ꝛ mediam locauit ipſaꝝ durā miringā q̄ totū cerebꝝ ex dictꝫ nūc ptib⁹ ꝓtinere debebat. ¶ Dixit. A. inter dictas ptes ḡdibꝰ velaminis duri diſtinctu eſt. ſup. imo ēt ꝛ velaminis ſbtilis qō ſub duro locatū eſt. ¶ Dixit Gal. ꝑp cām qua dicebať q appꝛoximatio duri ad molle ñ eſt boª: factū eſt q ptes añrioris cerebri q̄ in illa diuiſione tāḡūt durā mirigā durioꝛes ſint facte. ¶ Dix̄. A. velamē i ipſo nō ḡdatiz exiſtit. ſ. nō replicať et duplatur: niſi vt ſit oꝛdia. ſ. inter ptem lenē ꝛ durā: vt nō ꝓtāgāt ſe ſine medio. ſunt ēt ipſi² reflexionis replicatiōis ꝛ duplicatiōis alie cāe: q̄ꝝ vna ē. dix̄ Auic. vt vene ad cerebꝝ ōſcēdētes habeāt cui innitant ꝛ eas fortes faciat. Jō poſita ē reflexio b̄ in ſuſtētamētū eaꝝ. Et ſcōa cā eſt ad b̄ vt ligamētoꝝ velaminis adherentis cerebro ſit oꝛigo ꝛ eqdiſtātia cōmiſſure cranei q̄ eſt coꝛā ipſo. ¶ Dixit Hal. diuiſū eſt cerebꝝ in duas ptes: q̄ꝝ altera eſt in añrioꝛib⁹ ꝛ vocať proꝛa: ꝛ altera in poſterioꝛib⁹ ꝛ dꝛ puppis: ſe patq; has duas ptes opimētū ſpiſſi² ſubintrās illis duab⁹ tunicis. ¶ Dix̄. n. Coſtā. q ipm duplať iter illas duas ptes. Nec ē. Dixit Hal. inter has duas ptes ꝓtinuatio: niſi p meatū q̄ ſub vertice eſt p coꝛpa q̄ meatū circūdāt. Et proꝛa molliꝛ eſt puppi: qñ oportebat ex ea neruos molles qbus debebat ſenſus fieri oriri. Et puppis durioꝛ vt ōtra motuū copiā fortioꝛ eſſet ꝛ tollerātioꝛ. ¶ Et dixit Hal. proꝛa maioꝛ ē puppi: qꝛ ex ea oriri oportebat neruoꝝ pāa parua q̄ꝝ a puppi. dixit Gal. 8° de vti. parti. ptes añrioꝛes cerebri q̄ tāgunt opimētū. ſ. ptes ſupficiales durioꝛes ſm rōnē facte ſūt: molles vō q̄ ab his ꝓtinentur ptes molliores. Extrinſeca. n. ad vix patiēdū oportebat p̄parari ꝛ ad durioꝝ neruoꝝ apophiſim: q vō in medio ſunt vix paſſibilitatē qdē bñ ab ipa poſitione ꝛ p̄nᵐ idoneū fcā ſūt neruis mollibꝰ: vt. n. appebit in anatoª neruoꝝ ab añrioꝛi cēbro nerui motiui aliqui oꝛiunť: maxie illi q veniūt ad mouēdū oculos q ab extriſeca ꝛ ſupficiali cerebri añrioris pte originē bñ tanq; a durioꝛi cū eos duros oporteat eē. Nerui vō ſenſus molles a p funda ꝛ eiꝰ vētriculis oꝛiunť. Ex eugeſalida enim. i. pte po

De vētriculis cerebri ſiue vētriculoꝝ cerebri: ꝛ b̄ ſis veniculis.

sterioꝛi nullus neruꝰ mollis oino ẽxplãtaꝰ est. Et añrioꝛi ꝯo neciũ fuit cerebꝛi duroꝝ neruoꝝ explãtari aliquos: sicut puta eos q oculos mouere debẽt. quocirca q̃uis ꝑpe neruos molles sint: bi nõ tñ ex ptib⁹ q̃ sũt in ꝓfundo ex q/bus illis. s. molles explãtationẽ fecerũt: sed ex duris q̃ sũt supficieten⁹. ¶ Auctoꝛ anatoˢ cerebꝛũ ꝑm latitudinẽ diui/sũ ẽ in duas ptes: vt b̃ mẽbꝛũ binũ sit sicut ⁊ cetera mẽbꝛa bina: vt si forte ledaˢ ei⁹ vna ps: alia seruet illesa: ponit. n. cerebꝝ a Rabi p̃ᵃ suoꝝ affo. auctoꝛitate Ga. in libello ꝺ ad iutoꝛio creatoꝛis inter mẽbꝛa q̃ credunt in coꝛpe esse vnũ i vtate sũt duo. ¶ De nũero vẽtriũ cerebꝛi supficialis vꝛ eẽ diſcoꝛdia iter auctores. Dixit. n. Al. li°. 2°. ꝯcauitates q̃ vẽ/triculi cerebꝛi sũt ꝑm Ga. q̃tuoꝛ quoꝝ duo in añrioꝛi pte ce rebꝛi statuunt: ⁊ vn⁹ in medioꝛ ⁊ alius in occipitio. Haly. ꝯo dix. eos eẽ tres: quoꝝ duo in ꝓꝛa sũt ⁊ vocaˢ vẽtricu/li ꝓales q̃s ⁊ attractio fit aeris ⁊ expulsio ⁊ flatus q a ce rebꝛo ẽ: ⁊ q̃busdã vox exit a cerebꝛo vt Cõstã. dixit in pãte/gni. Et i ipsis. dix̃ Hal. spũs mutaˢ vitalis i nãm spũs aia/lis. Et ẽ alia ꝯcauitas i cerebꝛi posterioꝛib⁹ q̃ vẽtricul⁹ dr̃ posterioꝛ: ⁊ vsq̃ ad hũc vẽtriculũ spũs ꝓcedit aialis a duo bus ꝓre vẽtriculis postq̃ mutat⁹ ẽ ⁊ alteratiõe q̃dã altera ⁊⁹. Et dix̃ Hal. iter hos duos vẽtriculos meat⁹ ẽ trãsiẽs ꝑ quẽ spũs diſcurrit aialis a duob⁹ ꝓre vẽtriculis ad puppis vetriculũ. Et b̃ mediãte meatu fit ꝓtinuatio ꝓre ⁊ puppis. ¶ Et secut⁹ ẽ eũ i b̃ Cõstã. i theoꝛica pãtegni. Dixit. n. pra duos obtinuit vẽtriculos: puppis ꝯo vnũ ad quẽ spũs ac/cedit aialis cũ aliq̃tulũ i duob⁹ mutat⁹ sit ꝓre vẽtriculis. Neẽe. n. fuit vt duo vẽtriculi ꝓre vẽtriculo iũgereˢ puppis vñ b⁹ vie pforatio vẽtriculoꝝ triũ ẽ ꝓtinua°. ¶ Aũ. quoq̃ collz ꝑ. vꝛ ponẽ q̃tuoꝛ dicẽs. cerebꝛũ bz i se ꝯcauitates que noiaˢ cellule cerebꝛi. ¶ Et sũt due exñtes in pte añrioꝛi ce rebꝛi: vna i medioꝛ: ⁊ alia in posterioꝛi. Et iste cõcauitates sẽ adinuicẽ se ꝓiũgẽtes. ¶ Aui. ꝯo posuit tres eẽ cerebꝛi ven triculos vnũ in añrioꝛi: aliũ i me° ꝫ^mi posterioꝛi. Quidã ãt solũ duos ipsos eẽ dixerũt: siẽ due sũt ptes cerebꝛi anterioꝛ sc̃z ⁊ posterioꝛ: in q̃ꝝ vnaq̃q̃ vnum dixerũt eẽ vẽtriculum. ¶ Et q⁹ sedatio ꝑdicte diſcoꝛdie ex diuisiõe cerebꝛi ꝑm lõgi tudinẽ ei⁹ erit manifesta. Jõ notãt q⁹ cerebꝝ ꝑm lõgitudinẽ diuisũ ẽ: ad q̃tũ aũt cerebꝛi: ⁊ ad q̃s ei⁹ vẽtriculos b̃ lõgi/tudialis diuisio ꝓueniat ẽt vꝛ diſcoꝛdia eẽ iter auctoꝛes Ga. nãq̃ 8°. de vti. pti. posuit q⁹ dcã diuisio nõ ꝓueniat ad poste rius cerebꝛi: ⁊ q⁹ vẽtriculus posterioꝛ nõ ẽst diuisus i duas ptes. Aui. ꝯo. dixit. cerebꝝ totũ in sui lõgitudine mediatio nẽ bz penetrãtẽ in ipsi⁹ sipbac ⁊ medullã ⁊ ipsi⁹ vẽtres. Et b̃ ꝓpillud q̃ i pilitate. i. dualitate de iuuamẽto noto existit sc̃z ne si alteꝝ ledaˢ cõiceˢ alteri. Et ꝯitas qdem ẽ: vt dixit Auic. q⁹ vnus qsq̃ vẽter in sui latitudine duas bz ptes: sed hic pilitas i vẽtre añrioꝛe solo ẽ sensui magis apparẽs: añri oꝛ. n. vẽtriculus sensibilis ẽ sepatiõis i duas ptes. s. i õxtrã ⁊ siniſtrã: ⁊ sũt. dix̃ Mũdin⁹. pietes. s. velaminũ diuidẽtes ipm descẽdẽtes hincinde vsq̃ ad basim ꝓꝓ quã appentẽ ⁊ manifestã diuisionẽ hic vẽtriculus vn⁹ vere exñs a supꝛadi ctis auctoꝛib⁹ posit⁹ ẽ duplex: fuit ãt hic vẽtriculus mani/feste diuisus ⁊ fact⁹ bin⁹. ¶ Dix̃ Ga. vbi. s. q⁹ duos meli⁹ fuit eẽ eos ceu inferioꝛi pforatiõe. s. ꝓ quã descẽdũt supflui/tates ei⁹ duplici exñte ⁊ sensiterijs oib⁹ q̃ ab eo ꝓcedũt di dimis. i. duplicib⁹. s. exñtib⁹: ⁊ ꝓꝓmã ⁊ cõissimã oiuz vti litatẽ didimoꝝ oꝛganoꝝ q̃ ẽ vt si vnũ patiaˢ: alterũ famule tur. ¶ Et dixit Hal. facti sũt duo vt ab vno quoq̃ lateꝛ ner uus vnus ꝓduceret: vt si forte alicui eoꝝ incõmoditas acci d ẽt, aliq̃ stet alt ipsi⁹ loco. Alij ãt duo st isensibiliꝛ diuisi: ⁊ iõnõ bini positi sũt. Medi⁹ tñ vẽtriculus ꝑm quosdã subti liter inspiciẽtib⁹ diuisus appet. ꝓꝓ qõ Hal. vbi supꝛa dixit. miringa vsq̃ ad ꝯcauitatẽ ꝓuenit q̃ ẽ i foꝛciformi q̃ ꝯcaui/tas ẽ vẽtriculus medius q̃ ꝯo deinceps coꝛpa durioꝛa exñ tia sũt q̃z vt egeãt atrinardio: ⁊ silr̃ q̃ circa posterioꝛẽ totuz sunt vẽtriculũ: fuerũt. n. tres creati vt sint sedes triũ ꝯtutuz aie vnusq̃sq̃z sue: vt supꝛa de ꝯtutib⁹ aialib⁹ patuit. ¶ Me/dius quoq̃ vẽtriculus. dix̃ Mũdin⁹. q⁹ ẽ via ⁊ trãsitus ⁊ ꝓiũctio duoꝝ vẽtriculoꝝ: iõ a qbusdã nõ fuit vẽtriculus po situs ab añrioꝛi ⁊ posterioꝛi distinctus: ⁊ iõ nõ habuit cere bꝛũ distinctũ ab eis sicut posterioꝛ habuit ab añrioꝛi. ¶ Et vẽtriculus qdẽ añrioꝛ maioꝛ ẽ posterioꝛi satis: sicut ⁊ añri⁹ cerebꝛũ maius est posterioꝛi: imo ⁊ q̃cũq̃z sedes añrioꝛis vẽ triculi maioꝛ ẽ toto vẽtriculo posterioꝛi: ⁊ posterioꝛ ventri culus maioꝛ medio ẽ satis. ¶ De magnitudine posterioꝛis. dixit vbi. s. Hal. q⁹ nerui motus ⁊ doꝛsalis ex parẽ gefalida oriunt: oꝛtuit hũc vẽtriculũ oignũ eẽ magnitudine: sed q⁹ vbiq̃z coꝛpis vẽtriculi illi q maioꝛes sbas recipiũt maio/res rõnabiliꝛ sunt: ita ⁊ hic: iõq̃z parẽ gefalide vẽtriculus rõ nabiliꝛ minoꝛ fact⁹ ẽ añrioꝛib⁹. ¶ Dixit. A. vẽter postrem⁹ est magn⁹: qm̃ ipse iplet magnã cerebꝛi ꝯcauitatẽ: ⁊ qm̃ est ꝑn^m magne rei. s. nuce: ẽ tñ minoꝛ añrioꝛi. Et dixit. cuz hoc ḡdatim minoꝛaˢ vsq̃ ad nucã. Nã gradatim a pte ipsi⁹ añ/rioꝛi ꝓcedit minoꝛãdo vt q̃si in postremo ei⁹ ad acuitatẽ tẽ dat. Dixit Aui. medi⁹ vẽtriculus ẽ siẽ trãsit⁹ ex pte añrioꝛe ad posterioꝛẽ: ⁊ ẽ siẽ oeylix sit⁹ iter eos. Et ipse qdẽ ꝓꝓ illõ magnificaˢ ⁊ elõgaˢ: qm̃ ipse ẽ rediẽs de magno ad mag^m. sup. ⁊ in ipsi⁹ medio ẽ puus: est. n. ad modũ foꝛaminis seu spelũce: ⁊ ꝑ ipm ꝓtinuaˢ spũs añrioꝛ cũ posterioꝛe: ⁊ ꝓẽit ad amplitudinẽ curuitatũ mẽoꝛaliũ. i. ad amplitudinẽ ven triculi posterioꝛis: in q̃ fit memoꝛia ad quẽ ꝓuenerit spũs: siẽ dix̃ Ga. ꝑelaboꝛatus in añrioꝛib⁹ vẽtriculis ꝑ medũ vẽ triculũ: q̃si p q̃sdã curuitates seu incuruatiões cũ ipse medi us vẽtriculus iaceat q̃si incuruat⁹ ⁊ illic ꝓiũguntˢ duo ven tres cerebꝛi añrioꝛes: ita q⁹ sepanˢ a posterioꝛe in b̃ trãsitu ⁊ noianˢ ꝓiũctio duoꝝ vẽtriũ. Et hic idẽ trãsitus est vẽter. ¶ Dixit Haly. in cõspectu duoꝝ vẽtriculoꝝ añrioꝝ loc⁹ ẽ ꝑfundus ad quẽ ꝓueniũt ⁊ dr̃ duoꝝ vẽtriũ ꝓiũctio ⁊ ꝓgre gatio a quo meat⁹ dict⁹ incipit: vẽtriculi. n. ꝓre necesse ha bebãt puppis ꝓtinuari vẽtriculo ab vno q̃trigz cõis esset: diciturq̃z a qbusdã locus hic vẽtriculus 4⁹ cerebꝛi. ¶ Dix̃ Mũdin⁹. cerebꝛũ posterioꝛis vẽtris piramidalis ẽ figure: ⁊ cã ẽ: q⁹ ꝑ pte inferioꝛẽ ei⁹ q̃ ẽ sua basis ꝺz recipe. Et iõ ꝺz hꝛe latitudinẽ: sed ꝑ pte superioꝛẽ ꝺz retinere ⁊ ꝓtinere: ⁊ iõ strictura ⁊ acumẽ ꝺz hꝛe in acumine: spẽs nãq̃z meli⁹ ꝓser/uanˢ in loco stricto q̃z in amplo: vt ẽt supꝛa appuit in figª cõmissure laude. ¶ Dixit Haly. figura cerebꝛi est tanq̃z re/cti oblõgi rotũdi nodosi in silitudinẽ circuli spissi qõ sic fa/ctũ ẽvt maioꝛẽ ꝓtineret spũs q̃titatẽ: remouereturq̃z ꝑ hãc figurã ab incõmodoꝝ susceptiõe. ¶ Dixit Haly. li°. 2°. foꝛª cerebꝛi formã seq̃tur cranei: paruũ nãq̃z si fuerit craneuz ⁊ cerebꝝ paruũ erit. Et si cranei figª coꝛrũpit cerebꝛi figura mala erit. ¶ Dixit Halˈ. 8° de vti. partic. oẽs vẽtriculi cere/bꝛi sunt figᵉ sperice: sed impediˢ rotũditas illa ꝓꝓ q̃sdã apo physes. i. appõnes ⁊ distractiões. Medi⁹ nãq̃z vẽtriculus cũ claudiˢ est sphericus: ⁊ cũ aꝑitur: vt fiat trãsit⁹ spũs tunc elõgaˢ. ¶ Dixit Aui. cõmissuratio. i. anfractuositas siue di uisio q̃ accidit ventrib⁹ cerebꝛi. i. substãtie cerebꝛi q̃ est cir cũdãs ventres q̃s ꝓmissuratiões: siue cõmissuras diuisiões vel anfractus. 12. de aialibus. ca° de cerebꝛo vocat Auicẽ. vias seroꝛas est facta ꝓꝓ vtilitates. s. vt spũs aialis in sbam cerebꝛi. i. inter sbam cerebꝛi in dicto. s. anfractus trãsitũ ha beat: sicut in vẽtres eius: aut in substãtiã cerebꝛi. i. in venas minutissimas in cõmissuris cerebꝛi sparsas: eo q⁹ nõ omni boꝛa sit venter dilatatus ⁊ paratus. Nã aliquando ꝓstrin/giˈ in q̃ ꝓstrictione oꝑtebat spm̃ animalẽ alicubi mãda/ri ⁊ reseruari: vt tpe dilatatiõis vẽtriculi repleat vacuitatez ipsi⁹: cuius reseruatio fit in dictis anfractib⁹. Cõstringunt quoq̃ ⁊ vẽtriculi ipsi tpe sistolis cerebꝛi: ⁊ possunt ꝓstrin/gi ẽt ex ifrigidatiõib⁹ accñtib⁹ cerebꝛo: ⁊ vt qdã oñt ẽt tpe sõni ex q̃dã opilone ⁊ infridatiõe q̃ accidit eis in sõno. Re seruaturq̃z ẽt in dictis anfractibus: vt cũ fit paucus: vbi vẽ tres tantũmõ aperiuntur: sicut tpe vigiliarum multarũ re/

De nũero vẽtriculo rum.

De ma// gnitudine ⁊ quitate ventricu/ lorum.

De figura cerebꝛi.

De diui/ sionib⁹ siue anfrac/ tuositati b⁹ cerebꝛi.

soluẽtiũ in qb⁹ paucissim⁹ fit spũs aialis: vt restauret locũ resoluti. Nisi. n. eẽt de spiritu reseruato in anfractibus nõ sufficeret paucificat⁹ replere sufficiẽter tpe dilatationis. Et ꝓueniẽs nõ fuit q ex alia mã replerent vẽtriculi q̃z ex spũ: vt nõ incurrerẽt lesionẽ. ¶ Dñt nũq̃z est in dispõne sanitat⁹ q vẽtriculi in tm̃ ꝓstringant q latera eoꝝ intrinseca se cõtingãt: q tũc eẽt mors. Sed sp in eis remanet de spũ: sed remanet paucus: q̃re neẽia fuit ipsius reseruatio: vt suppleat tpe necitat⁹. ¶ Et ẽt fuerũt facti dicti anfract⁹. dixit. A. q spũs alteratio vt fit aialis paꝝ cõplet a ꝓpõne cordis vsq̃z ad copõné q̃ ẽ cerebri vt in ipso. s. cerebro eius decoctio fiat assũpta ex ei⁹ cerebri ꝓpõne: sic̃ ps añrior cerebri. s. maiorẽ: z magis manifestũ hz ventrẽ: ita z maiores z magis manifestos hz anfractus cõmissuras: siue diuisiões pdcãs: vñ dixit. A. cõmissura anteriorꝭ plura hz singularia. sup. z maiora z magis manifesta q̃z cõmissura posteriorꝭ. Rõ ẽ: q: ꝓportio cõmissure ad cõmissurã est: sic̃ ꝓportio mẽbri ad mẽbr fere. Et cã qdẽ minoratiõis posteriorꝭ ab añrio/re iueniẽt. i. accipit z mãifestat in cõmissura inter hũc vẽtrẽ z posteriorẽ. i. in cõmissura vẽtris medij: q. s. q: puus ẽ par uas habuit cõmissuras. Rõ aũt maioratiõis ꝯmissurarum añriorꝭ supra cõmissuras posteriorꝭ ẽ: q: i cõmissuris anteriorib⁹ hz recipi plus de spũ z digeri q̃z in posterioribus: fuerũtq̃z iõ magis sensui manifeste. Uñ. A. 12. de aialibus. dixit Serap. añrior. i. cõmissura vel anfractus ptis añriorꝭ ẽ magis appens. s. sensui q̃z posteriorꝭ. ¶ Dixit Aui. cerebri suba fcã ẽ frigida: ne ipsaꝫ iflãmet multitudo q̃ aduenit ei ex fortitudinib⁹ motuũ neruoꝝ z passiõib⁹ sensuũ. s. exterioꝝ z motib⁹ spũs in alteratiõib⁹ imaginatiõis z cogitatiõis z memoratiõis. Et vt ꝓtẽperet spũs ex corde egredies: z ad ipm penetrãs in duab⁹ venis ascẽdẽtibus ab eo ad ipm. s. dextre z sinistre. Et ẽt. vt dixit auctor anato⁹: ne inflãmet a calore fumoꝝ ascẽdẽtiũ ad ipm ex stõ. sup. z etiã ex alijs ptib⁹ corpis. Et q: vt dixit Aꝝ. est mẽbrũ insanguineũ z opp̃m cordi ad illud ꝓtẽperãdũ: z q: sui frigiditate iducit sõnũ: z ab eo multe supfluitates frigide egrediunt q̃ attestant ei a q̃ decidunt. Et q: facilr ledit a frigido ẽt leuiter z facilr labit ad lapsũ frigiduꝫ. Pars tñ posterior. dñt qdã. nõ ẽ ita frigida vt añrior: z h̃ pp iflationẽ neruoꝝ motiuoꝝ quã ex motu recipiũt q̃ puenit ad posteri⁹ cerebri: a q̃ illi nerui originẽ hñt: z sic ei⁹ remittũt frigiditatẽ. ¶ Dixit Aꝝ. 2ª pbleu̾. pbleu̾ᵉ. xi. Cerebrũ hũiditatũ fons existit nõ intelligẽs de hũiditate essentiali z radicali: q: talis humiditatis fons ẽ epar: vt suo patuit loco: sed de humiditate accñtali z adhesiua. Cũ. n. frigiduꝫ sit vt patuit in ipso ꝓ viã indigestionis gñant hũiditates aqueas: ad ipm: ẽt cũ sit sic caminũ corpis pueniũt ab ipso vapores z fumositates q̃ ibi ifridate ꝓuertũt in aqueã nãm: q̃re semp humiditatib⁹ alienis idigestis z aqueis repit abũdãs. ¶ Concilia/tor dixit. q cerebꝝ ẽ plus fridũ q̃z hũidũ: z iõ cerebrũ aque ascribit: qõ ẽ ꝑm fridoꝝ: z ob h̃ Aui. dixit ꝑª ꝑmi. fridoꝝ sic̃ cẽbꝝ z̃. verũtñ dixit q itellexit ô hũiditate aerea z eẽntiali q̃ hũiditate epar ẽ hũidi⁹ ceteris ꝓncipalib⁹: hũiditate ãt aquea z accñtali z acqsita dixit ipse. cerebrũ ẽ plus hũidũ q̃z fridũ. Quidã vo dñt. z forte melius q cẽbrũ eẽntiali hũiditate: z ô p se ẽ magis hũidũ q̃z fridũ. Nullus. n. vnq̃z dubitauit: an cẽbꝝ sit hũidus: sz mlti iã dubitauerũt: an sit frim Auctores q̃z ponẽtes mẽbra i ꝓpõne i ꝓpõne ad cutẽ posuerũt cẽbꝝ plus cuti ꝓpiquũ i frido q̃z i hũido: ponũt. n. mlta mẽbra iter cẽbꝝ z cutẽ i hũido q̃z i frido: qõ maxie ꝑcedit: q: ad cẽbꝝ ocurrit qõ maxie ꝓtẽpat ei⁹ inatã friditatẽ: z ei⁹ inatã hũiditatẽ auget. s. spũs mult⁹ i cẽbro exis q valde calidus ẽ z hũidus: itaq̃z multi dñt cẽbꝝ hũiditate essentiali hũidi⁹ fore q̃z epar: sic̃ ps ꝑ auctores ordinãtes mẽbra i hũiditate. Cũ aũt dr q epar ẽ fons hũiditatis hz vitatẽ inq̃m epar ẽ sanguinis gñatiuũ q hũiditatẽ cuiusq̃z mẽbri restaurat: z dñt. nõ dix̃. A. fridoꝝ sicut cerebrũ z̃. q: vo luerit cerebrũ magis fridũ fore q̃z hũidũ: sz q: iter ꝓncipalia ñ erat mẽbꝝ aliq̃ fridũ nisi cerebrũ: iõ exẽplificãdo dixit fridoꝝ sic̃ cerebrũ z̃. ¶ Dixit Aꝝ. 2° de ptib⁹ aialiũ. Cerebrũ in hoie maioris q̃titatis ẽ q̃z in aliquo alio aiali eiusdẽ molis seu q̃titat⁹ vel magnitudinis. Et cã ẽ. dixit Mũdin⁹ q: hz cor calidi⁹ alijs: z q: idigẽs ẽ pp opões intell's pluribus spiritib⁹ aialib⁹. ¶ Dixit tñ Aꝝ. in de sensu. q cerebrũ mulieris ẽ min⁹ cerebro viri. ¶ Dñt. cẽbꝝ seqt motũ lune: q: luna crescẽte medulla cerebri crescit: z ea decrescẽte mioratur. Minoraturq̃z ẽt vtus ipsi⁹: q: i seipz ꝓctũ z abstractũ nõ eq̃ libere obedit spũi aiali: vt pz i lunaticis z epilẽticis q i nouilunio z plenilunio maxie patiunt. ¶ Dixit Aꝝ. 1° ô ptibus. Cerebrũ in hoine ẽ magis organiçatũ z dearticulatũ q̃z in aliq̃ aiali: cũ hẽat hõ i cẽbro vtutes magis perfectas. ¶ Cerebrũ nõ hz ꝑfuz in actu nisi voluerit qs dicẽ ipz sentire mediãte pãniculo pia mr̃e: qõ iõ fcñ fuit: q: debebat hẽre: z hz oẽs sensus i poª q̃s mediãte nuca z neruis ortis ab ipso ꝑbet toti corpi orgãis. s. illis deputat⁹. ¶ Dixit Rabi. ꝑª suoꝝ affo. auctate Ga. in libello de odoratu. ¶ Cerebꝝ hz sp motũ retractiõis z extẽsiõis currẽtẽ cursu pderis pl's ad mom̃ mot⁹ arteriarũ z cordis. Et h̃ manifeste appet in ifantib⁹ z pueris z i aiali: cui⁹ cẽbꝝ discooptũ est a cranio: q̃ cũ clamãt inflat cerebꝝ totũ z decrescit. Et puto q cã h⁹ ẽ calor addit⁹ ex forti clamore q ipellit subam cẽbri ad supi⁹: z eã ôponit ad iferi⁹. Et p extẽsionẽ cẽbri trahit aer p nares: z p ei⁹ retractionẽ ꝑmit q̃qd ẽ ibi supfluitat⁹ fumose vel aliaꝝ supfluitatũ: z expellit ab eo ei⁹ calore sp icolumi remanẽte. ¶ Quidã dñt. cerebrũ moueri motu dilatatiõis z ostrictiõis: nõ pp se: nec pp euẽtare calitatẽ suã: sz calitatẽ ifluẽtẽ q̃ maxie ꝓtinct i arterijs i pia mr̃e dissemínat⁹: z i rethe mirabili. ¶ Et qdã dñt. q sba cẽbri ñ mouet medullaris: sz mot⁹ q dr̃ cẽbri ẽ arteriaꝝ exñtiũ i pãniculis ei⁹. Dix̃ Albt⁹. si cerebꝝ mouet h̃ ẽ motu alteri⁹: qa sz mediãtib⁹ villis nõ exñtib⁹ in ei⁹ suba: sed in pãniculis ei⁹. ¶ Quidã vo asserũt cerebrũ moueri dilatatiue z ostrictiue: sicut cor z arterie. vt pz ad sensum in fracturis cranei in qb⁹ os abijcit. Nã detectis pãniculis cẽbri vr̃ dilatari z cõstringi. Sed nõ mouet vt qdã dñt. pp dilatationẽ z ostrictionẽ pãniculoꝝ ei⁹: z maxie pie mr̃is: in q̃ est multitudo arteriaꝝ. Et rõ ẽ: q: remoto osse pãniculus cerebri nõ moueret: q: i dilatatiõe pãniculi aer posset ingredi. Et ẽt q: pãniculus nõ mouet tali motu: sed solũ arterie in ipso exñtes ad q̃z motũ nõ dz moueri cẽbꝝ cũ ipleant aere attracto: z nõ p cerebꝝ: sz aliũde. Et ẽt q: q̃tũcũq̃ arterie pãnicli moueant: pãniculis tñ ꝓtinue adheret cerebro: vt supra i anato⁸ patuit. ¶ Pulsant ẽt arterie ipse ad diuersa latera cum pãniculus ingrediat vt patuit cõmissuras cerebri: z ita ibi sint arterie ad diuersa latera: z sicut in circuitu. Sũt ẽt arterie ille pue valde ad q̃z motũ nõ vr̃ posse nec debere moueri cerebrũ: q̃re dñt ipsi dõm est cerebrũ moueri dilatatiue z ostrictiue sua ꝓpa virtute: qõ iõ est: q: sicut spũs in q̃cũq̃z arteria ꝓtẽtus eget euẽtari vt refrigeret: z ei⁹ fum⁹ capinosus expellat: ita ẽt z spũs ꝓtent⁹ i vẽtriculis cerebri sibi a corde trãsmissus cũ mult⁹ sit. Et nos videm⁹ arteriã q̃z tũcũq̃z puã: z in q̃cũq̃z mẽbro ẽt multũ frido posità pp dictas cãs sic moueri. Et hãc ocõné dicũt exp̃sse voluit Hal. 9. ô inuamẽtis c° 6°. vbi dicit. dicam⁹ q̃ q duo vẽtriculi añriores vẽtriũ cerebri faciũt anhelitũ aeris z exitum ei⁹ apud anhelitũ cerebri z exufflationẽ q̃ fit a cerebro. Et isti duo vẽtriculi alterãt aerẽ z faciũt spũ̃ aialẽ ex eo. Et h̃ idẽ voluit 8° de vti. ptic. cuz dixit. anteriores duo vẽtriculi inspiratiõné z expiratiõné z exufflationẽ operant q̃ a cerebro est: z ob h̃ ibidẽ dixit. c° de organo odorat⁹: foramia ossis nariũ ꝓncipalr ad hũc finẽ eẽ creata. Et h̃ idẽ voluit Hal. 3° theorice: z. A. ꝑª tertij. 2° c°. z ẽt 4ª tertij. ꝑ ca°. ¶ Et dñt pdictus mot⁹ cerebri nãlis est q̃z nõ fiat mediãtibus villis: qm̃ nõ ẽ necessariũ ad motũ nãlẽ semp mẽbrũ hẽre villos:

De cõplone cerebri

Cerebꝝ segtur tũ lune.

Cerebꝝ nõ hz ꝑfuz in actu

De motu cerebri

qm̃ z cor z arteria q̃tũcũq̃ ñ hẽnt villos attraherẽt z ex pellerẽt aereꝫ pñtia nãq̃ villoꝝ in mẽbris ad motũ nãlem est necessaria ꝓpter attractionem nutrimenti non aeris.

¶De anaª ptiũ capiſ ꝓtẽtiuaꝝ ñ ꝓncipaliũ:sed ãnexaꝝ.iiij.

De conario siue aden: siue glandula

Irit Gal.8° de vti.pti.corpus supiacẽs ſz ꝑnª pori.i.vẽtris medij q copulat añ riorẽ ad posteriorẽ ventriculũ ab anatomisticis vocat conariũ:h aũt suba est aden.i.glãdula figura vero cono silẽ:vñ ei z nomẽ positũ ẽ. Utilitatẽ aũt eius talẽ esse putãt quã hz q ꝑm vẽtrẽ ẽ porrtanarius. Et.n.aden.quẽdã esse aiũt illũ:z ꝓhibere de vẽtre ad subtile intestiñ trãsitũ nutrimẽti anteq̃ digeratur: hũc aũt adenẽ conariũ in ꝑn° stantẽ pori mittẽtis ex me° z p angefalidã spũi custodẽ q̃dã z velut disp̃satorem esse q̃titatis missiõis dñt. Ego aũt dico hunc adenẽ ꝓsilẽm replẽtẽ magne arterie diuisionẽ a qua oẽs fere q̃ ꝑm añriorẽ vẽtriculũ cerebri cor formis plicature ꝓsistũt gr̃a eiusdem vtilitatꝫ alijs adenibus q̃ firmãt diuisas venas. Et.n.positio p oia vr̃ eẽ eadẽ p̃dictꝫ adenibus sumitatẽ qdem in illis ptib⁹ vene firmatã:vbi p̃ diuidit arteria. Reliq̃ vo ps ꝓportionaliꝫ distãtie:z q̃ fit ex diuisis valis adaugef. Et vsq̃ tm̃ ꝓcedit q̃usq̃ z illa sublimia ferunt. Postq̃ aũt ascẽderũt vene corpus qdẽ ꝑm ipm cerebrũ reliqt iã eas conariũ z firmamẽtũ fit his corpus cerebri qõ est ibi. ¶Dixit Haly. in ꝑn° meat⁹ q ẽ vẽter medi⁹. In pte q̃ iungit vẽtriculo p̃ corpus ẽ glãduloſũ:cui⁹ figª pinee ẽ silis:qõ nẽciũ fuit vt vacuitates replerent q̃ iter mẽbra z ptitiões sũt venaꝝ ex q̃bus rethe iternectit. Et h̃ qdem glãdula cũ his pgit venit q̃diu suspẽse sũt:vt aũt in corpe stabiliũt cerebri finit stabilitas eaꝝ ipo momẽto:nec illud trãsit. ¶De ea dixit. A. sub vẽtriculis loc⁹ ẽ q ẽ ptitio duaꝝ venaꝝ ad cerebrũ ascẽdẽtiũ:ex q̃ꝝ ramis texit fecũdina ſb cerebro. Et isti qdẽ rami ifixi st corpi ō gñe glãdulaꝝ ipleti qõ ẽ iter eos:z sustinet eos sic ẽ dispoi reliqs ptib⁹ venosis:vacuitatis.n.q̃ iter eas cadit ꝓpetas ẽt vt ipleat carne glãdosa. Et iste qdẽ glãdule figª ramoꝝ figurant p̃dictoꝝ ꝑm formaz ptitiõis narrate: quẽadmodũ.n.rami aut ptitio p̃dicta a stricto icipiũt:z in amplũ terminant faciẽtes dilatationẽ:silr caput glãdule factũ ẽ pincalis forꝫ:cui⁹ caput ẽ sequẽs initiũ ptitiõis ōsup z incedit cũ eo tẽdens vsus finẽ eius vsq̃ ad cõplemẽtũ suspẽsiõis ramoꝝ. Et ẽ illic ꝓtextũ ꝑm silitudinẽ susp̃siõis secũdine:z regelcit in ipso ps cerebri cõphẽdẽs sup hũc ventrẽ mediũ z comitãs ipm:ẽ aũt dicta pars porus medi⁹ i q̃ ptiunt occ vene. ¶Dix. G.8° de vti.pti.pticula q̃ eẽ oz circa poꝝ cẽbri:vt p̃sit trãsitui spũs ñ ẽ conariũ:sed ẽ q̃dã ſba ꝑm poꝝ extẽsa vmi silis quã a figª vermiformẽ apophysiz noiant. Et dix. hz vermis cõmẽsuratiões vt possit diuersos

Determe r cotis

hr̃e mot⁹:z ei⁹ cõmẽsuratio ẽ i lõgitudine:opatio.n.vmis ẽ apire meatũ q ẽ ꝑnm vẽtriculi medij qñ corrugaf:z in latũ augef z claudere ipm qñ elongaf. Et h̃ ẽ:q̃ duo addita mẽta q̃ coxe vocanf p̃nũt vsq̃ ad locũ ꝓiũctiõis eaꝝ q ẽ loc⁹ ꝓncipij vẽtriculi medij:coxe.n.sũt sicut soliũ:siue fundus añrioris vẽtriculi:z sic p̃sse opilãt meatũ. Pars quoq̃ vmis posterior aliquã hz ꝓcauitatẽ:añrior vo nõ hz eã. Et itrat q̃ñ ps posterior in meatũ vẽtriculi medij:q̃ ei multũ approp̃inq̃t:z ẽ strictior z mior:ps vo añrior latior ẽ z maior. ¶De vme z coxis:dix Auer. coll̃z p ꝑpe ꝓiũctionẽ cellulaꝝ ptis vni⁹ cũ altera sũt copa formata formis talibus vt sint ꝓueniẽtes in aliq̃ tpe ad claudẽdũ vel ad aperiẽduz. ¶Dix Hal. in hui⁹ meat⁹ ꝓcauo augmẽtũ ẽ oblõgũ ptractũ dcm̃ vmis eo q ei⁹ figª vmi silis sit:cui⁹ caput magnũ icipit statim apõ glãdulã dictã:aliõ vo caput vsq̃ ad pupis vẽtriculũ ꝓcedit:z in hui⁹ meat⁹ ꝓcauo ab vtroq̃ latere p cedũt:z ſb vme augmẽta duo a cerebro rotũda z oblõga adiuicẽ iũcta silia duob⁹ bois femorib⁹ si sint ꝓiũcta vocã turq̃ doue castule.i.coxe:z meatus latera sunt h̃ augmenta duo. superius autẽ pellicula opertũ est subtili z forti cõiuncta cũ duabus illis castulis a laterib⁹ eaꝝ:h̃ quoq̃ opimẽtũ vsq̃ ad pupim ꝓcedit cerebri vbi ẽ extremitas inferior vmis:nec qdẽ vmis silis ẽ castulis duab⁹ q̃uis mõ:vmis.n. cõposit⁹ ẽ frusto magno eiusq̃ cõpõ silis ẽ disgregatiõib⁹ ꝓtinuatꝫ cũ opimẽtis subtilib⁹. Ac vo castulaꝝ duaꝝ ptes silis sunt vmis z cũ disgregationũ copia figª est varie:extremitas.n.ei⁹ q̃ ꝓiũgit vẽtriculo pupis:eo in loco q̃ finit opimẽtũ ei suppoñ gibbosa ẽ z subtilis. z deinc nõ definit augeri z dilatari paulatim:donec extrema tãgat spatiosa iter castulas:z ꝓiũgant silr. Jeq̃ si p lõgũ extẽdaf meatus claudit illũ diligẽter:si ãt ad posteriora reducaf opimẽtũ secuz trahit tanq̃ gibboso extremo ꝓtinuatũ pariterq̃ meat⁹ cuius aptiõis q̃titas ẽ q̃ta eoꝝ reductiõis:i reductiõe q̃z ei⁹ z ad posteriora ꝓuerſõe ꝓgregaf z abbreuiaf ei⁹ lõgũ. latũ vo augef z rotũdaf vt silr sperice fiat figª. Jõ q̃ qñ pauca eius ẽ reductio:z meatus paꝝ apiſ:si vo plima sit z meatus plurimũ reseraf. Uermis quoq̃ ꝓsolidat⁹ est castulis duabus ab exteriorib⁹ ligamẽtis duob⁹ q̃ mẽbroꝝ explanatores corr̃dulas vocãt:sic aũt necessariũ fuit:ne forte vermis de suo caderet loco ex sui mot⁹ copia factusq̃ ẽ cẽbro solidior:vt ab icõmodoꝝ remoueret susceptiõe. ¶Utilitas aũt vmis ẽ meatũ q intermediũ est vẽtriculũ z pupim claudere:vt si forte spũs aliqd pupim fuerit ingressũ exire neq̃at: z vt apiaf oũ ad illã ferf. ¶De vme. dixit Aui. ptes q̃ sũt desup.s.i vẽtriculo añriore q ẽ altior sũt vmicularis forꝫ cõmissurate ex cõmissuris positis i lõgitudine sui ligatis adinuicẽ:vt possit extẽdi z ꝓhiri:sic vmis revolut⁹:z supius eius cooptũ ẽ pãniculo qõ coopit cerebrũ vsq̃ ad posteriorez.s. pia mr̃e. Et ẽ ꝓpoñ cũ duob⁹ additamẽtis cẽbri rotũdis z cõphẽsis lõgitudine:sic due coxe vicine ad ptactũ elongate ad separationẽ ligamẽtis q̃ noiant chorde vt ab eis nõ removeaf:vt cũ vmis extẽdif z ei⁹ latitudo ꝓstringif cõprimat hic duo additamẽta vsq̃ ad ꝓiũctionẽ z opilef meat⁹ z cũ ꝓhif ad exp̃mẽdũ z augmẽtef lõgitudo:z lõgef ad se pandũ apiaf meat⁹. Q̃ aũt ex eo seq̃tur posterius cerebriuz z mín⁹:z puenit ad aliquãtulã vacuitatẽ z sistif i posteriori cerebri:hic ex eo intrãs in introitũ:z eius qdẽ añrius est lati⁹ posteriori:ꝑm forª quã cerebrũ tolerat:duo vo additamẽta p̃dcã vocãf vialia:q̃ i latere gssiori silr anf duab⁹ venulis:z i ipsis ꝓmissure ñ fiũt:sz sũt lenia vt ipsoꝝ ꝓstrictio z copimẽtũ fortiora sint:z ipsoꝝ obediẽtia ad motionẽ pp motũ rei alteri⁹ sit magis silis obedientie rei vnius. ¶Uel vt qdã dñt i ispis.s.vmib⁹ nvq̃ ꝓmissure fiũt.s.aspitates:q̃ lz i ſba hũerit cõmissuras diuersaꝝ ptiũ i superficie: tñ st leues obediẽtes motui:vt ipse. A. dix. 12. de aialib⁹:vl i ipsis nõ fiũt cõmissure appenf:vl ñ fiũt hz latiñ:ꝑm aũt lõgiñ:fic.ē.patuit ex vbo Ga. ¶Dix ad p̃dcã Mũdin⁹. inter p̃m vẽtriculũ z mediũ st tria.s.ãche q̃ sunt basis hañrioris vẽtriculi dextri z sinistri:z st ō ſba cẽbri ad forãm z figurã ãchaꝝ:z a latẽ vniuscuiusq̃ iter vẽtricl̃os ocõs ẽ ſba vna rubea sanguiea fcã ad moñ vmis oblõgi subterranei ligata ligamẽtꝫ z venul alteriusq̃ q̃ ad sui elõgationẽ ꝓstringit z claudit ãchas z viã:siue trãsitũ ab añrioꝝ vẽtre ad mediũ z eꝝ. vt qñ hõ vult cessare a cogitatiõe z sui ꝓsideratiõe elevat parietes z dilatat anchas:vt possit spũs transire ab vno vẽtriculo ad alios. Et vocaf h̃ suba vmis:q̃ vmi silaf i suba z figª:ẽt i motu ꝓctuo z extensiuo. ¶Dix Ga.9° de vtili.pti. vocata ab anatomicis rhetiformis plicatura maximũ miraculũ ẽ eoꝝ q̃ ibi sũt locata:nõ ẽ ꝓprehẽdẽs i circuitu supradictũ adenẽ pueniẽs retro vsq̃ plm:tota.n.paulominꝰ basis cẽbri submissa hz hãc plicaturã:ẽ ãt ñ simpl h̃ rethe:sz ẽ sicut si piscatoꝝ retia plã accipiẽt.ē.seinuicem extẽdẽs:adenẽ.n.huic rheti nã supapponẽs sp alteraꝫ alteris copulatas eẽ z ñ eẽ pole vnũq̃q̃ ex eis accipe qn seq̃f alia ad sũptũ:ſz ordinẽ oib⁹ deiceps adiuicẽ copulatꝫ: qm̃ ẽt neq̃ subtilitati cõpositoꝝ:neq̃ dẽfitati cõpõnis eoꝝ hñs vtiq̃ aliquod hoc retiũ cõparare. At vero neq̃ ꝓtigẽti via

factū est:maximā ptē arteria ꝙ ā corde ad caꝑ referūt materiā:subiūxit nā huic mirabili plicature:pue.n.aliq̄ earuꝫ germinatiões ad collū ⁊ ad faciē:⁊ ad extrisecas ptes capitis accesserūt:to^{m} ℞o reliquū rectū a ꝑn^{o} fcm̄ ē ꝑ thoracē ⁊ collū ad caꝑ relatū. Suscepit āt suauit̄ hāc ptē craneuꝫ ⁊ pforatū misit itrist̄ater ad itra caꝑ. Suscepit āt illō ⁊ ġssa miriga:⁊ ꝑm recti^{ncm} ipet^{o} illa ꝙ pforata est. Et extimatio erat ex his oib^{o} ꝓparare eas ad cerebrū:ſz nō ꝑ ita hūit ꝑforātes ⁊ trāseūtes craneū itermedia regiõe h^{o} ⁊ ġsse mirige ꝑus qdē diuise sūt ad mltas puas valde ⁊ subtiles arterias:ꝺn̄r āt ꝑ qdē añ:ꝑ ℞o p^{o}:ꝑ āt ad dextrū:ꝑ āt ad sinistrū ꝑ se iuicē allate:⁊ ꝓplexe rursus:aliā extimationē ꝓriā ꝓbuerūt q^{o} oblite sint ei^{o} q̄ ad cēbꝝ vie. Sz nz ꝑ ē vez. Sz rursus ex illis mltꝭ arterijs velut ex iudicib^{o} ad stipites aggregatiõe fcā ꝓdijt par arteria ꝙ altez eq̄les ei qõ a ꝑn^{o} ascē dit. Et ita iā ꝑ ġsse mirige foramia ad cēbꝝ ē imersa:vtilitatē āt b^{o} mirabil'plicature adept^{o} eris:ꝑ ꝑ ꝙ vbi certitudinal'r elaborare mām vult nā diuturnā eis ꝙuersationē i organis digõnis ꝑpat:vt ⁊ ꝑ appet i reuolutiõib^{o} vaſoꝝ q̄ circa testiculos sūt ad ſpmatj giõnē. vene.n.⁊ arterie i ꝑn^{o} reuolutiõis sincez sanguinē ꝺtinēt. ꝑz vl^{m} ꝺo apō ipos testiculos nedū rube^{o} certitudinal'r:ſz iā alb^{o} aliq̄l'r ē paꝝ ad huc idigēs ad ꝓplemētū ſbe ſpmatj qõ ab ipis testicul' accipit i dcā ġ rethiformi plicatura ſpūs aialis elabo^{ncm} ſuscepit:⁊ pcā ad cēbꝝ ꝺferē:cēbꝝ q̄z ab illis arterijs plectif mltiplr scissis:⁊ mlte scissionū ad vētriculū ei^{o} ꝺsinūt:fiē ⁊ venaꝝ q̄ ex sincipite ꝺscēdūt:ex ꝓrijs.n.ptib^{o} imittūt arterijs:ad oēs tñ sil'r pticl'as ei^{o} ꝺistribuūt ꝑz alia ⁊ ꝑz ipos vētricl'os q̄ vene supfluitates cēbri excernūt sanguinē:aut retinēt arterie:aut ſpm̄ max^{r} oiuꝫ respirat. ¶ Arterie q̄z ex iferioꝛib^{o} ptib^{o} referūt ad cēbꝝ:vene ꝺo ex sincipite ad ipz pueniūt puidēte:⁊ ꝑ mirabil'r nā:vt q̄ excidunt peaꝝ ozifi cia ſbe trāseāt to^{m} cēbꝝ:q̄uscꝫ.n.i ipis vasis ꝺtinēt vbiq̄ corpis sil'cū ipis erūt. Cū āt sel'ab eis exciderit ꝑz ꝑpaz alterutra ferē reptionē supi^{o} qdē q̄ leuis ⁊ subtil':iferi^{o} āt q̄ ġssa ⁊ ġuis. Effluit āt sp ſpūs q añ elaborat^{o} ē rethiformi plicatura q̄tidie cāt^{o} supallat^{o} q̄ztūcꝫ ꝑz ipz miserūt arterie neꝫ.n.vtiq̄ bas ꝑt facil' ptrāsire:ſz ꝺtinēt ꝑz reflexiões ⁊ reuisiões q̄ sūt desup iferi^{o}. ⁊ ad obliq̄ mltas ⁊ mltiformes exūtes oimode errās. Jtaq̄ i his tpe mlto manēs elaborat^{o} q āt elaborat^{o} ē max^{r} icidit i vētricl'os cēbri. Nz.n. adhuc manē oportebat ipz:nz eū q nōdū elaborat^{o} ē puenire:⁊ ñ ꝑz ipsos vētricl'os solū:ita oportebat hāc cēbꝝ:ſz ēt ꝑz ipz to^{m} nihilomin^{o}:q̄cūcꝫ.n.ptes ei^{o} cigētē miringā tāgūt ex eis q̄ sī ꝑz ipaz vaſ auriūt ꝓpriū nutri^{m}:q̄cūcꝫ ꝺo lōgi^{o} ia ceſ māez reptōib^{o} adiuuant:hñt.n. vtutē vse aial'pticl'e familia^{m} ad tractionē:ſz nō pñtia lōge facē nisi aliqd eis adueniat ab eisꝫ ex auri^{m}:ꝺ ꝑ ġ auri^{o} nā māifeste i cēbro puidit ꝑ^{o} q^{z} ꝓncipalis^{m} ē:2° q^{z} max^{a} iter me^{a} vaſoꝝ hūit spatia. Et 3° qm̄ ꝓp mollitiē ei^{o} ⁊ mode^{ncm} calitatj min^{o} attrahē ꝑt:⁊.n. ꝺcretione plūma egent q̄ ꝺñt attrahē ⁊ calitate.

De venis in quib^{o} ſ. ꝺcoctio ſpus aial'.

¶ Dix Hal. vene āt telate ⁊ irretite a duaꝝ diuisiõib^{o} venarū q̄ iuueniles ꝺñr q̄ rethi sil'es sūt circūdāt dictā glādulaz illā circūtenētes. Nā qõ ē ꝑ rethe simplex sic mālia sūt rethia:imo rethib^{o} ē sil'e alijs sup alia posit':his ēt illa itrāti b^{o}:sic vt ñ possint a^{a} ab alijs separi. Et suppolita sūt ac sub strata cēbro i loco q ē iter palatū ⁊ spissam mr̄ez tēdētia in añriora ⁊ posteriora lateraq̄ sinistra ⁊ dextra de hic āt cōgregant vene he:⁊ fiūt due ex eis vene eq̄les illis a qb^{o} pulsulauerāt duoq̄ igrediūt spisse mr̄is foramia:de hinc vētriculos cerebri:⁊ in oēs ei^{o} distribuūt ptes. Hui^{o} āt rethis vtilitas ē spūs ꝺcoctio vitalis q de duab^{o} ascēdit venis iuenilib^{o}.⁊ eius in aialis nāz spūs altera^{o}: q̄zcunq̄.n. hūit māz nā excoq̄re loca in qb^{o} imorarer̄ disposuit:spūs āt aialis qm̄ subtili^{o} ē eoꝝ q̄ i corpe sūt:⁊ cui^{o} gño ex spū ē vitali maiori eget matura^{nc} ⁊ ſbtiliatiõe fortiori:fecit ei nā hāc iplicationē rethi sil'es:ne forte citi^{o} eā posset egredi spūs:ſz rethe circūdet ⁊ imorer̄ i eo:ꝑpleaq̄z ei^{o} ꝺcoctio ⁊ melioref subtilia^{o}. Dehic āt spūs ꝑ vt ꝺcoct^{o} ⁊ subtiliat^{o} ē i duas illas mittif̄ vēas q ex rethi fiūt ad vētriculos cēbri. Augef̄q̄ ibi ꝺcoctio ⁊ subtilitas ei^{o}:⁊ ab eis i pupi cēbri:⁊ i ois cēbri ptes. ¶ Dix Rhabi. ꝑ^{a} suoꝝ affo. inter os sūmitatis palati ⁊ pelicula dura ē rethe ꝓtextū ex arterijs ⁊ subintredif̄ to^{m} cēbꝝ excepto paꝝ:⁊ i eo sī ꝑles tunice i aspectu sil'es ꝑb^{o} rethib^{o} pilcatoꝝ:q̄.ſ. vnū sup aliud sūt extēſa:⁊ sanguis mora sua in eis ꝺcoq̄tur ⁊ subtiliet̄ ⁊ subtiliat^{o} ad vētriculos cerebri transeat ⁊ ꝺcoct^{o}. ¶ Auer. collz ꝑ. sub cerebro ⁊ pāniculo grosso ē rethe q^{o} a Rab. noiat̄ allagena q̄ ē ex arterijs ascēdētib^{o} caput. ¶ Dix. A. ꝑ^{a} ꝑmi. ps arterie ascēdētis q̄ posterior ē in duas diuidit̄ ptes:q̄rū minor plus ad posteriora eleuat̄ ⁊ in musculis q capitj sūt ꝺtinentes iūcturā ſpgit̄:ex q̄ ēt ē qõ ad basim postremi cerebri tēdit in foramē ingrediēs magnū qõ ē apud aderē laude:maior aūt corā ꝑ foramie i foramine petroso ad rethe igredif̄ imo rethe ex ea texit̄. ſ. ex venis in venis:⁊ tunicis sup tunicas:⁊ rugis sup rugas:ita vt néo ex eis vnā solā apꝑhēdē possit:nisi cū a^{a} ꝺtinuā:⁊ cū ea ligatā sicut rethe:⁊ ſpgit̄ ad añriora ⁊ posteriora ⁊ ad dextrā ⁊ sinistrā:⁊ vadit ꝑ to^{m} rethe:ꝺmū aggregat̄ ex ea par sicut erat añ:⁊ foraī ei pānicul⁹:⁊ ascēdit ad cerebrū:⁊ ſpargit̄ in ipso in pāniculo subtili:postea interi^{o} in cerebro in suis vētriculis:⁊ in sipbacb vētriculoꝝ ipsius:⁊ ramoꝝ suoꝝ ozificia sibi obuiāt q̄ ibi ascēderūt:quēadmodū ramoꝝ ⁊ venaꝝ ozificia nō pulsatiliū q̄ descēdūt:nō aūt fcā fuerūt ista ascēdētia:⁊ illa descendentia:nisi ꝓpea q illa sūt rigātia ⁊ fundētia sanguinē:qm̄ melior ex sitibus suoꝝ vasoꝝ rigātiū est:vt ipsoꝝ extremitates sint capita ad iferiora hñtes. Sed ista iuuamētū ꝑstāt in dādo spm̄. Et spūs qdē ē subtilis ad supiora mobilis. Et neq̄ ē necesse suoꝝ vasoꝝ capita ad inferiora reducere donec fūdant:imo si ꝑ fieret multa inde ꝓueniret effusio sanguinis q eis associat̄:⁊ difficultas mot^{o} spūs in eis:qm̄ ipi^{o} motus ad supiora ē facilior. Et ꝓp illud qõ in spū exit ex motu ⁊ subtilitate sufficit in eo qõ ad cerebrū vadit illud qõ ē necesse:vt calefaciat ipm.⁊ sub cerebro qdē nō fuit extēſum rethe:nisi vt redeūdo incedat sanguis q ē in arteria:⁊ spūs q in ea existit ⁊ cōpl'oni cerebri post digõnē sil'et̄:⁊ deinde ꝑm ordinē ad cerebrū vadat:⁊ rethe inter os ⁊ pāniculum duoꝝ ē posi^{m}. ¶ Loca expurgationū supfluitatū cerebri pla fuerūt ⁊ diuersa ꝑm diuersitatē supfluitatū ei^{o}. Sūt āt duplices. ſ. subtiles vaporose:siue fumose ⁊ grosse hūorales vel aquee. ¶ Dix aūt H. de vti. pti. 9° de excreatiõe supfluitatū cerebri ꝓuidēs nā ꝑ palatū ad os:⁊ ꝑ foramina nariū sensibilia ⁊ magna supfluitates eructuat sensibiles ⁊ ġssas ꝑm vo craneū nā absciſit sensibiles vias vaporosis ⁊ lignosis supfluitatib^{o}. Et fecit plus q̄z i alijs mēbris manifestas excreatiões has vias in cēbro. nō solū qdē ꝓp cōez oiuꝫ vtilitatē ſz ꝓp ꝓpriā q̄ appōne cēbri accipiat̄:supiacet.n. oib^{o} pticulis q̄ sūt in corpe velut qõdā tectuꝫ dom^{o} calide:oēs igif̄ lignosas ⁊ fumosas supfluitates q̄cūcꝫ sursū currūt suscipit:⁊ iō copiosa eget eūone. Et q^{z} cerebrū infallaci erat custodiri circūappositorie ꝓp ꝑ nō soli cuti:sicut bis q̄ circa vētrē sūt ei^{o} ꝓcessit custodia:sed velut cerbellenā q̄zdaz os qõdā appoluit ei ad cutē:ꝓp qõ ñ solū copiosioꝛi ꝑ alijs pticulis eūone:ſz nz ēt moderata potioꝛi debebat:nisi trāsiret̄ respirātes ei ꝓpasset nā:vñ sil'irāgosū opata os capitj:sil'aūt ⁊ coarticulatū futuris ꝑ poꝛos igif̄ ⁊ cranei futuras supfluitates fumose ⁊ lignose educūt. ¶ Et dixit Rabi:ꝑ^{a} suoꝝ affo. pellicula dura ē pforata foramib^{o} rectj ad modū colatoꝛis ⁊ illis foramib^{o} euapoꝛat ⁊ mūdificat fumositas pfecta mūdificatiõe ꝑ ingressū ⁊ egressū aeris. ¶ De excreatiõis aūt supfluitatū ġssarū cerebri locis. dix H. vbi s. duorū poꝛoꝝ q ad palatū ġra excreationis supfluitatū cerebri ġssaꝝ pueniūt:vn^{o} ex fundo medij vētriculi ꝓdigēs ad id qõ introꝛsum ferē. Reliqu^{o} ꝺo incipit a poꝛo copulāte cere

De ventis in sūmitate pal.

De loc. expurg. tionū ſ. fluitatū cerebri.

brum perangefalide. ferť autē versus alterū cerebrū infe/
rius obliquus: cū vo ꝓpus in idē sibiinuicē pueniūt: suscipit
vtrūq; qdē regio cōis cōcaua z dorsalis. Circulus qdē ē cer
titudinalr ei⁹ supius labiū: abinde aūt semp magis āgusta
ta descēdēs iplātať ad subm adeneq; ꝓsilr āplificate spere
sensibilē hñtē ꝓcauitatē. Suscipit ât hūc istinoso aliqō ꝓle
os ad palatū defidēs: z ħ grossaꝝ cerebri supfluitatū via:
Cōcauitas aūt q̄ suscipit poros q̄tū ad ꝓcauitatē peluiz a
figura: z ab vtilitate embotū vocāt. Ex supioꝛib⁹ ptib⁹ ve/
lut peluis alicui⁹ hñs vtilitatē: in iferioꝛib⁹ vo embotū imi
tať: pfoꝛata. n. ē iferi⁹ sensibili poro vsq; ad vētriculū q est
ꝑz adenē. Et qm̄ desup oportebat eā ipli cerebro copulari:
feri⁹ ât adeni ōceter mēbꝛanosa facta ē quā miriga ꝓtinēs
cerebrū ꝓtēsa ꝓstituit. Adenis aūt suscipiētis ipsam vtili/
tas ē trāscolare supfluitates. ¶ Dixť. A. expulsio supfluita
tū cerebri duos hz meat⁹: q̄ꝝ vn⁹ ē i vētre añriore: z apud
terminationē q ē iter ipm z illū q ē post eū. Et alter ē i ven
tre medio. s. i loco q ē iter ipm mediū vētriculū z posterio/
rē: posterioꝛ aūt vēter dixit Aui. nō hz meatū singularē: z
rō ē: q: ē ēt posit⁹ i postremo ē, ēt puus cōpat⁹ ad añriorē ñ
tolerās foramīa z inuersionē. Medi⁹ vo meatū hz cōem in
ter illū. s. posterioꝛē z se. Et ħ ꝓpe. s. ē cā sufficiēs z vā: q: ꝓ
istū meatū cōez supflua sua expellit: iste. n. meat⁹ sufficit ex
creatioi supfluitatū suaꝝ z vētris medij: cū sint mīn⁹ humi
de subē q̄z anterioꝛ pauciores supfluitates generantes. Et
ad ħ adiuuāt q̄tū ad posterioꝛē vētriculū alie dicte due cāe
scz q: ē posit⁹ in postremo: z q: ē puus. Et isti duo meatus
cū incipiūt ex duob⁹ vētribus: vt dcm̄ est. s. anterioꝛe z me°
z penetrāt ēt cerebrū ipm trāsuersanť apud obuiationē ad
vnū ꝓfundū trāsitū: cui⁹ ꝑn^m velamē subtile ē eius postre
mū: z ē inferius ei⁹ apud velamē duꝝ: z ē strictū sic caꝑ ro
se icipiēs ab amplo rotūdo vsq; ad strictū pueniēs noiať ēt
ifusoꝛiū. Cū ğ penetrat pāniculū duꝝ obuiat illic meatui i
glādula q̄ ē q̄si spera cōpꝛessa a duob⁹ lateribus oppositis
supius z iferi⁹. Et sūt iter pāniculū duꝝ: z palati meatuz:
deinde repiť illic trālit⁹ q ē i ꝓcauitatib⁹ colatoꝛij in sūmo
palati. ¶ Dixť Mūdinus. post vmē z anchas descēdēdo in
feri⁹ occurrit lacuna q̄ ē q̄dā ꝓcauitas oblonga rotūda: in
cui⁹ me° ē foramē tēdēs inferi⁹ ad palatū dyagonalr: z ei/
dē occurrit via directa q̄ a me° vētriculo descendit directe
ad colatoꝛiū. Et ħ lacuna hz circūquaq; eminētias rotun/
das magnas factas ad sustētādū venas z arterias ascēden
tes a rethi mirabili ad vētriculos. Et iō i basi ei⁹ apparent
glādule q̄ sunt iuxta rethe mirabile eminētes. Et p istā lacu
nā vētriculi añriores z cerebrū q̄z^m ad me^m suas expurgāt
supfluitates: q̄tus cerebrū q̄tū ad ptē añrioꝛem magis ex
purget eas p colatoꝛia nariū. ¶ Dūt ēt cerebrū ad excrea/
tionē suaꝝ supfluitatū grossaꝝ meatū aliū q ē ad nares: p
quē maxie supfluitates grosse anterioris ventriculi expur
gāt: de q̄ q: terminať ad nares iferioꝛes i de dispōnib⁹ na/
riū. z eaꝝ anatho^a dicet. Et silr vniuscuiusq; extrisecarum
ptiū ānexaꝝ suo loco anatho^a ponet. ¶ Dixť Aꝝ. q: cēbꝝ
cū nullo mēbꝛo ꝓtinať z itellexit de ꝓtinatiōe formali z
ꝓp'onali i cōpatiōe ad opatiōes: q: neq; nuca: neq; vmis ei
isto mō ꝓtinať q̄z ei ꝓtinētur coꝛporaliter z māliter.

¶ De egritudinibus q̄ accidūt capiti. s. cerebro. Cap. v.

Iscurrēdo ꝓdicta auctoꝝ nō iuenīū/
tur alie egritudies q̄ acci/
dāt cerebro ꝑter eas q̄s tetigit Aui. dixť ğ ꝓma
tertij. opz te scire q: egritudines nūerate. s. 2ª
ꝑmi q: accidūt capiti. i. cerebro z velaminibus
ei⁹: nā cerebro accidūt malitie op'onis octo spēs. s. q̄tuoꝛ
simplices z q̄tuoꝛ cōpositе. Et iste aut sunt pure. s. sine mā
aut nō pure. i. cū mā q̄ mā: aut ē vapoꝛosa: aut ē bñs subz
scz būoꝛalē coꝛpulētā. Ex bis tñ malis op'onib⁹ magis z
frequēti⁹ cerebro eueniētib⁹ ē mala ꝓ° būida cū mā: nā dixť
A. i oi cerebro a ꝑn° creatioiꝭ būiditates supflue exīt. cū ğ
sit būidissi^m facilr labiť i egritudinē būidā: z maxie mālē:
z. n. supflu^tes i ipo būide acgrūť. Et ħ aut i mīce cū set⁹ i
ea multꝭ ōtineať būiditatib⁹. Aut postea. s. p⁹ natiuitatē exꝑ
vteꝝ ex idigōne sui nutrimīti: z q: ad iꝑz multi vapoꝛes ele
uāť q̄ ibi ꝓgelāť i būiditates. Ex ipis. n. vapoꝛib⁹ būidita
tes gñanť: sic accidit pluuia ex vapoꝛib⁹ eleuatꝭ būidis: vt
dixť Aꝝ. 2. de ptib⁹ aialiū. Dixť. A. bas būiditates neče est
mūdificaꝛ: nā si purgate ñ fuerit magnificaꝛ ide res. i. q̄ti/
tas eaꝝ donec i egri^ncm cadē faciāt. ¶ Et dixť. A. accidūt ce
rebro egritudines cōpōnis: aut i q̄titate: sic̄ si fit minus q̄z
oz. sup. aut mai⁹. aut egritudies creatuř: sic̄ i fig^a: sic̄ si eius
fig^a mutata sit a nāli fig^a tm̄ q̄ noceat opōnib⁹: aut in rece/
ptaculo sic̄ si sint vasa ei⁹ opilata: aut i via: sic̄ si nerui vene
z arterie ei⁹ sint opilate: aut egritudies sit⁹: siue ꝓ societate
vt cū dislocať: siue sepať ligamētū q̄ velamen duꝝ craneo
alligať: siue sit⁹ ꝓ loco vt cū separāť velamina ipli⁹ a loco
suo. ¶ Nō tetigit. A. de morbis supficiei: vel q: ñ accīt ei:
vel q: si accīt ñ ꝑt medic⁹ notare illos: nz ō morbis nūeri:
q: ñ accidit mltiplicari cerebꝝ: nz caput: nisi mōstruose. Et
accīt eis. dixť. A. egritudies vnitatis ꝓp solōnē singularis:
aut i sba ei⁹: z cōmissuras: aut i venis z arterijs ei⁹: aut in
velamib⁹ ei⁹: aut i craneo. Et accīt eis egri^ncs ꝓpositе aꝑa
tа calā vl'frida: aut i sba ei⁹: aut i velamib⁹ ipius itrisecis:
aut i extriseco. ¶ Dixť. A. egri^ncs cerebri: aut sūt ei, ppe: aut
accīt ei p cōitatē: z q̄ accīt p cōitatē aliqñ magiaňť i ipso
cēbro tm̄ q: sūt egri^ncs ppe: q: dato q: cōitaꝭ cessaret ſma
neret egri^do i cerebro: imo aliqñ magiaňť vt fiāt pnitiosе:
sic̄ aliqñ pueit apoplia pnitiosa pp nocu^m i aliq̄ mēbꝛoꝝ cōi
cātiū cēbro. Et sic̄ alñ ex pleureū vl' pipl'ia pnutať mā ad
cēbꝝ pimēs ipm. Accidit aūt ex dictꝭ egritudinib⁹ lesio in
opōnib⁹ cerebri tā nālib⁹ q̄z aialib⁹ vt iferi⁹ apparebit.

¶ De his a qb⁹ sumūť signiones dispōnū cerebri. Cap. vj.

Cerebrū qñq; pmanet i sua dispōne nāli
z sana: aut ē i dispōne neutrali:
aut i egritudinali. Et oz medicū ocās coğscere
dispōnes: vt sanitatē ꝓseruet: neutralitatem re
ducat z ꝑseruet a casu z egritudinem abijciat.
Cognoscet aūt eas p ꝓsideratiōnē in eis oib⁹ q̄ hñt signiaꝛ
ipsas dispōnes cerebri. Que aūt sūt itrisecа: aut extrinseca.
Et q̄ sūt itrinseca: aut tenēt se ex pte coꝛpis: sic̄ ꝓpe sūt ptes
capiť supꝛadicte. Aut tenēt se ex pte aie q̄ sūt opones vtutū
suaꝝ nāliū aut aialiū motiuarū vel sensitiuarū: intrinseca
rū vel extrinsecarū. Que vo sunt extrinseca sunt oia potē/
tia ab exť cerebrū alterare: de qbus in gñali loquēs. S. i2°
tegni. ad ser gña signoꝝ reducēs ea. dixit. qnq; sunt innа/
ta gña signoꝝ z cogōnū cerebri: q̄ꝝ vnū ē sūptū a dispōne
i. habitudine capiť. Et 2^m ē sūptū a vtute vel vitio oponū
sensibiliū. s. exterioꝝ sensuū. Et 3^m ē sumptū a vtute vel vi/
tio opōnū motiuaꝝ. Et 4^m ē sūptū a vtute vel vitio opōnū
ꝑncipaliū. i. sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ vocataꝝ ꝑncipaliū: q: a
solo ꝑn°. s. cerebro nullo mediāte organo alio fiūt: vt ꝑª ꝑ/
mi c° de opōnib⁹. Et 5^m. ē sūptū a vtute vel vitio opōnū ce
rebri nāliū. Et ista qnq; gña ad eā q̄ intrinseca sūt reducūť
Est aūt z aliud 6^m gen⁹ qō ē sūptū ab bis q̄ extrinsecus ei
accīt alteratiōibus. Que ser gña signoꝝ Hal. adduxit ad
signiandū dispōnes cerebri nāles. ¶ Aui. āt ꝑª tertij. posuit
ꝑdcā ser gña sigꝝ: sed adduxit ea ad signiandū dispōnē cere
bri nālē: z ēt ꝑter nāz. ¶ Dixť. q: ꝑ^m eoꝝ sumiť ex opōnib⁹
sensibilib⁹. s. exterioꝛib⁹ ex opōnib⁹. s. q̄q; sensuū exterio
rū z ē ħ scōm signū positū. s. a Hal. z 2^m dixit Aui. sumiť
ex opōnib⁹ moꝛalib⁹. i. sensitiuis intrinsecis: q̄s Hal in 4°
suo sig vocauit ꝑncipales q̄ operationes sumunť. dixit. A.
a memoꝛia z cogitatione: siue ex curatione z formatiōe. i.
a fantasia vel sensu cōi: z a vtute mēti. i. itellis z pscrutatiōe
q̄. s. fit ab itellu cōponēdo z diuidēdo i dictꝭ vbis sūmatim
tāgēs oēs opones vtutū sensibiliū intrisecaꝝ. ¶ Et 3^m su/
miť ex opōnib⁹ mobilib⁹. i. vtutis motiue mēbꝛoꝝ volūta

rie. Et ē ēt 3m fig^{m} positū a Ga. ¶ Et 4m sumit ex supfluita tib^{9} cerebri ꝓsideratiõe habita in suba ipsay. i. mõ sube z q̄ litate eay caloꝛe sapoꝛe. sup. z odoꝛe q̄ztitate z mõ exit^{9}. s. in fluxibilitate z retētiõe ipsay: qꝛ an fluāt: an retineant z nõ fluēs: z est b 4m gen^{9}: gen^{9} 5m ꝓpo^{m} a Gal. qõ est sumptū ab opõne vtutū nāliū: ipse. n. max^{e} in supfluitatib^{9} manifestant. ¶ Et 5m gen^{9} sumit a iuuātib^{9} z nocētib^{9}: z est gen^{9} 6m positū a Gal. qõ est in ꝓsideratiõe approximationis reꝝ extrinsecaꝝ: scꝛ. s. reꝝ nõ nāliū z maxi^{e} aeris z cibi z pot^{9} inq̄ztū cerebꝛo ꝓuemāt: aut diuersificēt ab eo z noceāt ei. ¶ Et sextū gen^{9} est qõ est p^{m} positū a Gal. sūptum ex disꝑnib^{9} capitis. s. in magnitudine z quitate z ei^{9} figa bona vel mala z ei^{9} disꝑne in leuitate z grauitate: z ex tactu ipsi^{9} capitis z coloꝛe ipsi^{9} z venaꝝ ei^{9}. Et ex apatib^{9} z vlceribꝫ q̄ in cute capitis accñt. Et ex disꝑne capilloꝝ ei^{9}: z disꝑne oꝛtoꝝ oꝛganoꝝ ab eoꝛ siue ānexoꝝ ei: vt oꝛganoꝛū capitis exterioꝝ: z ꝑcipue oculoꝝ colli z nuce z neruoꝛū: quibus etiā possunt addi mēbꝛa neruosa ei colligata z alia ei vicina z annectit̄ ſopationib^{9} virtutuꝫ aliū vigilia z somnus z somniū. ¶ Et quidam his volūt addere signa sumpta ex anhelitu pulsu vꝛina z egõne.

¶ De q̄ztitate z figura capitis nālib^{9} z ꝑter nāz. Cap. vij.

SAlenus vbi. s. in tegni: volēs ꝓsequi de dictis signis distinxit p^{m} genus eoꝝ. s. qõ sūptū est ex disꝑne: siue habitudine capitis in tria: qm̄ aūt sumit a q̄ztitate capitis scꝫ magnitudine z quitate: aut ab ei^{9} figa: aut ab ei^{9} capilli: q̄ꝫ] A. pla a^{a} addiderit vt patuit: pp b hꝛe noticiā b^{9} signi oꝫ de q̄ztitate z figa capitis ꝓtractare. ¶ Sciēdū aūt q̄ q̄ztitas capitis est triplex. vna est nālis mediocris mēsurata z ꝓportionata ceteris ꝓtib^{9} coꝛpis cõmēsuratis exñtib^{9}. Scda aūt capitis q̄ztitas est maioꝛ p̄dicta excedēs ꝓportionē z cõmēsurationē aliaꝝ ꝓtiū coꝛpis. Et 3a est minoꝛ ifra mēsurationē z ꝓportionē alioꝝ mēbꝛoꝝ exñs. ¶ Dñt tñ. q̄ magnitudo z quitas capitis penes duo diuersa attēdit̄: vnū est respectu ꝓtinētie: seu capacitat̄ cranei ei^{9} vt illud dicat̄ magnuꝫ caput qõ magne capacitatis exñs multū cerebꝛū ꝓtineat. Et illud dicat̄ puū qõ puū cõtinet cerebꝛū. 2m est respcū magne vel pue molis capitis. siue alr z meli^{9} respcū multe vel pauce carnis vel cutis supꝛa craneū i circuitu exñtis: z maxie i ptib^{9} añrioꝛib^{9}. ¶ Dixit A. q̄ cā quitatis capitꝭ i creatura ē paucitas māe: siē cā magnitudinis ipsi^{9} est multitudo spmatical'ptite i ptitiõe q̄ capiti ē nāl'. i. ppꝛia z ꝓueniēs. sup. z capit] mediocritatis cā ipsi^{9} māe est q̄ztitas moderata ꝓportionata q̄ztitati aliorū mēbꝛoꝝ. ¶ Figuraꝝ vo capitis vna ē nāl' z plꝛes sūt inales Et nālis qdē figa. dixit G. in 2o. tegni. ē veluti si videas sperā pfectā cereā z vtraq; ꝓte leuit̄ ꝑssam: neēe ē. n. h^{9} tal' formegibbꝛosa ꝑm sperā posterioꝛa fieri z añrioꝛa. Dixit. A. figura capitꝭ ē sperica sic fcā. qꝛ ipsa ē capacissima oium alia rū: z qꝛ ē magis tuta ab extrisecus obuiātib^{9} cuꝫ nõ possit tāgi: nisi i pūcto: nõ tñ fuit cap^{r} for^{e} rotūde pfecte: ꝫ fuit cū rotūditate figa ei^{9} leuit̄ ꝑssa ab vtraq; ꝓte: pp quā cāꝫ ꝑ añrioꝛa z posterioꝛa habuit tumoꝛ ositates q̄sdā: ꝑm vo dextrū z sinistrū habuit planitiē: qõ fuit factū pp vētriculū distictionē cerebri: z pp oꝛtū sensitiuoꝝ ꝓticulariū a ꝓte añrioꝛi: vt magis z meli^{9} distincti ꝓuenirēt. Silr z Aū. colꝫ ꝑ z q̄rto. z cõiter oēs auctoꝛes de ea loq̄ntes p̄dictā figurā assẽrūt capiti eē nāle. Cui^{9} bõe fige cām foꝛe inuit A. pa t̄tij. foꝛtitudinē vtutis iformatiue: z bonitatē māe q̄ obediens reddit̄ opõni ipsi^{9} vtuꝭ. ¶ Figure autē capitꝭ inales ab auctoꝛib^{9} repiunt̄ posite tres: q̄ꝝ due sūt simplices: z vna cõposita. ꝑa g̃ ē vt minuat̄ eminētia coꝛonal' añrioꝛ: z 2a ē vt minuat̄ ps imalis siue posterioꝛ: z t̄tia ē cõposita ex ābab^{9} p̄dictis i q̄. s. vtraq; ps minuit̄. ¶ Dixerūt Locilia. z Mũdin^{9}. q̄ fige inales cerebri: alie sūt mõstruose: z alie nõ mõstruose: z nõ mõstruose sūt tres p̄dcē. Mõstruose vo pñt eē ples: vt q̄ maioꝛ sit distātia a tipoꝛe ad tinpus q̄ꝫ a finciꝑite ad occiput. Aut q̄ caput sit lõgū in sursuꝫ. ¶ Sētilis vo dixꝭ. q̄ ꝑter ocās tres figae inales nõ mõstruosas ab auctoꝛib^{9} positas ē repire alias et nõ mõstruosas: sicut ē figa oblõga multū ab añ i post. Et ego vidi hāc figam i filio mariano Rechi guidõis guazze. Et vt ē figa lõga i supi^{9} be. n. due sūt inales z nõ sūt aliq̄ ō p̄dcis trib^{9} z nõ sē mõstruose cū frequēter repiant̄ z nõ raro. Et ad decl'onē p̄dcoꝝ. dixit Sētil'. q̄ male fige capitis pñt distingui duplr. vno mõ ꝑm q̄ remouēt debitā formā z numerū ꝓmissuraꝝ craneoꝝ: z ꝫ b distixerūt eas auctoꝛes z posuerūt eas eē tres p̄cās. q̄ꝝ vna ē sperica q̄ caruit ꝓssioe lateꝝ: q̄re remouet gibbositatē siue eminētiā añrioꝛē z posterioꝛē z totū caput inseqt̄ rotūdū. Et b ē figa q̄. s. posita ē eē ꝓposita ex ocis duab^{9} simplicib^{9}. Alia figa ē q̄ p̄dit eminētiā añrioꝛē z p̄dit̄ p eā sūt^{a} añrioꝛ coꝛonal'. Et 3a ē q̄ p̄dit eminētiā posterioꝛē: z p̄dit̄ p eā futura laude. ¶ Dixꝭ itaq; de his G. 9o ō iuuamētis mēbꝛoꝝ: tres sē oiuꝫ fige. s. inales. vꝫ. ea q̄ opponit̄ totalr ei q̄ ꝑꝫ nāz se bꝫ qñ ābas qdē p̄diderit eminētias caput: eā q̄ ꝑꝫ occipitū: z eā q̄ ꝑꝫ frontē: eq̄lē āt vñcūq; z velut circa spa: due vo alie b qdē eā q̄ ꝑm solā. b vo eā q ꝑꝫ occipitiū ñ bñꝫ eminētiā. Et deiñ G. oñdit quo vna q̄ꝫ ocāꝝ figuraꝝ malaꝝ tollit debitā futurā. ¶ Das tres inales figae tāgēs. A. seq̄ns G. vocauit rotundā almusafata dato q̄ lra Gerardi exꝭ. nꝫ sinonima nõ exponāt almusafata ꝑ figa rotūda: z vocauit figa q̄ p̄dit vnā eminētiā tñ q̄drata: qꝛ ꝑ remotionez vni^{9} eminētie nõ ē caput vē retūdū: z iõ vocauit q̄dratū. Figurā āt inālē i q̄ eminētia a dextris ad sinistrā ē longioꝛ q̄ꝫ ab añ ad post: G. ibidē negat eo q̄ cū ea nõ staret vita. ¶ 2o mõ dixit Sētil'. pñt distīgui male fige capitis ꝑꝫ q̄ opponũ tur bone fige absolute siue remoueaē aliq̄ futura: siue nõ: z vt sic pñt eē male fige ples p̄dictis: qꝛ ois figa q̄ ipedit figurā bonā z nālē erit figa mala inālis: b aūt ꝑt eē: aut qꝛ caput sit sursuꝫ lõgū: vt in figa q̄ in speculāte i ense polito appet: vl' qꝛ sit añ z post lõgū sic tectū dom^{9}. Et hāc dixꝭ itelligisse A. cū dixꝭ z eminētia extremitatū. Et dicit Sentilis q̄ lra Gerardi exterioꝛ oꝫ b eē: vl' sit mala figa capitꝭ: qꝛ sit añ solū nimis ꝓheminēs vl' solū retro. Et sic in sūma sunt iste male fige 4^{or} a qb^{9} nõ ipedit̄ forma ꝓmissuraꝝ q̄ztū ad numeꝝ eaꝝ. Et dixꝭ. pñt iueniri alie multe fige ptiales inales: vt cū vnū coꝛnu frõtis supeminet altero depsso. ¶ Et dixit q̄. A. inuit q̄ figa inalis ē duplex: vna sp inālis vt almusafata z q̄drata. alia nõ semp inālis: qꝛ nõ tñ inālis: sicut q̄ est eminēs in extrēitatib^{9}: cui si ꝓiūgit̄ bonitas informatiue pōt hꝛe bonitatē. i. minoꝛē malitiā. nā nõ est mala: nisi ex mlta ꝓheminētia occipitij vl' incipitis. Et q̄si ē idē qõ capitis magnitu^{o}: z maxie in lõgitudie. Si g̃ cuꝫ b sit bona foa occipitij z incipitis figm est vtutis foꝛtꝭ: z b declarat̄ p oꝛtoꝝ bonitatē: vt p collū z pecr^{9} a posterioꝛi: z p oc'los z faciē ab añrioꝛi. ¶ Figuraꝝ aūt oium hay ināliū cāz esse aiūt vtutis iformatiue ibecillitatē: aut mãe malitiā q̄ reddit̄ inobediēs opõni ei^{9}: aut vtraq; sil'. ¶ Dis figa inal' remouēs aliquā ꝓmissurā deterioꝛ ē nõ remouēte eā: z iõ q̄drata deterioꝛ ē alijs: ita q̄ et est ōterioꝛ rotūda: in ea. n. soluunt̄. p̄dcē future: ipa tñ rotūda ōterioꝛ ē alijs inālib^{9} q̄ sūt inales solū ꝑ appōnē quā bñt ad figam nālē absolute. ¶ Notāt q̄ caput magm rõne molis semp ē vitupabile: qꝛ ꝫ situ nālē cap ꝑ pōdere inclinare deoꝛsuꝫ facit. Est et rõne sue būditat]. al's. habitudis carnose vehemēter būidū: vñ spūs aiales remollit z turbidos effic: z tardos ad motū: vñ boies taliū capitū hebetes sē sensib^{9} z pigri motib^{9} aialib^{9} alijs in magnitu^{ne} hac silē exñtes: z pueros ꝓportionales. Caput vo puū rõne molis laudat̄: tale. n. caput ōcet hoies in cõpatiõe ad alia aialia cū hēant capite stare erecti iuueni b^{9} q̄ꝫ z pfectis etate ꝓportiõales sūt tales hñtes capita: hñt. n. iuuenes in ꝓpõne ad pueros hāc capitis quitatē. Et enim supioꝛa ꝓportionata inferioꝛib^{9} pueri maioꝛa hñt: iu

De q̄ztitate z cauſis eius.

De figuris z cauſis earuꝫ.

Male figure capitis quibus pñt distingui plucre.

De magnitudine z quitate capitis

uenes vo ecouerso: nec est tale caput supfluis repletu hūidi tatib⁹: q̄re z spūs aiales subtiles luminosos z veloces ad motū reddit: vnde z taliū capitū ozia opones aiales sensi/ tiuas z motiuas bonas hñt. ¶ De hac magnitudine z par uitate loquēs Al. li° 1°. ait caput in q̄ntitate supfluū nēcio est malū sup. puū vo bo^m. Et notāt q caput paruū rone ca pacitatis: z silr magnū ppriū nō p̄bēt iudiciū: nisi cū applicanf ad figiandū sil'cū figura ipsi⁹. ¶ Et notant. q caput bene figuratū bonā obediētiā māe z vtutē informatiuā eē fortē figiat. Et b̄ siue sit paruū: siue magnū. Jōq̄ tā mag^m q̄ paruū caput cū bonitate fig^e ipsius tēperātiā pōt figiā/ re applonis cerebri: z cū malitia fig^e pōt figiare distēperā/ tiā eius. Et b̄ dñt loquēdo de cōplone nāli acqsita ex pnci/ pijs gīationis. Et declarātes de capite quo q possit figiā/ re cōplonē tēpatā. dñt pole eē in p̄n° gīatiōis māz eē pau/ cā bñ tñ dispōsita z bone cōplonis z vtutē informatiuā eē fortē: z tunc caput erit puū bñ figuratū bone z tpate applo/ nis cū ibi nulla sit cā distēperātie ipsi⁹. Et si p̄dcā fuerit p oppo^m. s. q cū paucitate māe sit mala ei⁹ dispō z ineqlitas cōplonis z vtus informatiua debilis: tūc caput erit puum male figuratū distēpate applonis q̄ distēpata applo lz possit esse quecūq applonū distēpatarū simpliciū vel apositaruz: sicut pole est mām ipsi⁹ gīationis paucā ēe cuiuscūq distē perātie: sed tñ plīn erit frida z sicca eo q cōstrictio vel dēfi/ tas q̄ sunt cā puitatis friditatē z siccitatē attestanf a quib⁹ pcedūt: siccitas ēt est cā inextēsionis: z per ons pusificatio nis. Eodē q̄z mō loquēdo de p̄dcā applone nāli declarāt de capite magno: z p eadē cās pōt figiare cōplonē tpatā ce/ rebri: z ēt distēpatā: q̄ applexio si fuerit distēpata pōt esse q̄/ cūq ipsa⁹ simpliū vel cōpositaꝝ: pm plīm tñ applo illa distē pata erit hūida sola: vel iūcta cū caliditate: nā magnitudo mēbroꝝ ex hūiditatis pcedit multitudine cui⁹ facile est re cipe extēsionē. ¶ Dixit Gal: magnū caput si fuerit fcm pp multā z bonā mām z fortitudinē vtutis informatiue illō opantis: tūc est signū bonū figians applonē cerebri tēpatā z bonā ex pncipijs gīationis acqsitaz. Si vo fuerit ppter solā māe multitudinē absq̄ māe q̄litate bona: z absq̄ forti tudine vtutis informatiue nō est signū bonū figians applo nē p̄dictā cerebri distēpatā. Et idē erit iudiciuz de capite p uo: q si fuerit fcm puū ppter solā paucitatē māe: exīte tm bone z tēpate q̄litatis quā informauerit virtus fortis: est sig^m bo^m figians applonē ex pncipijs generatiōis acquisi/ tā tēpatā z bonā. Si vo fuerit ppter paucitatē māe z ma/ le q̄litatis z vtute informatiua debili est signū malū signifi cās p̄dictā applonē distēpatā z malā. ¶ Dix Aue. coll'z. 4°. forma tortuosa. i. innālis figiat malā applonē. Et caput ma gnū vel puū hz ēt figiare b̄. s. iūcta cū tortuosa fig^a: loquē/ do aūt de cōplone nāli cerebri ex tpe acqsita: tunc dñt q ad puitatē rone parue capacitatis capitis sumpta nēcio segf mala applo cal'a. Et q vt sic paruitas capitis nō pōt figiare applonē capitis tēpatā lz semp malā applonē ei⁹ z distēpatā ad cal'm figiat: z rō est: q cerebro exīte puo necessario vē/ triculi cerebri sunt pui: ipsis aūt puis exītib⁹ nō pōt p eos spūs aialis cerebri libere penetrare ampliari z debite euē/ tari: lz in eis coangustaf indebite euētatus: vñ ex indebita euētatiōe z p arcta loca penetratiōe iflāmaf. Et iflāmatus facit necessario acgri malā applonē cal'am i tpe q̄tūcūq ēt radicalis applo ei⁹ ex pncipijs gīatiōis fuerit tēpata vel fri gida: z iuuat ad cal'itatē acgrēdā in spū aiali: q spūs vita/ lis vēiēs ad rethe mirabile: q nēcio i quo capite ē puū pip si⁹ arctas penetrās arterias iflāmaf: z iflāmat⁹ i calidiorē quertit spm aialē. ¶ De hac applone itelligēs Gal. dixit in 2° tegni: puū caput prave cerebri apositiōis. i. applonis vel pōnis quā nēcio mala segf applo ppriū est sig^m. ¶ Et dñt q ad magnitudinē capitis rone mag^e capacitatis supta ne/ cessario segf distēpata applo frida z hūida: z q magnitudo capitis nō pt figiare applonē cerebri tēpatā: lz sp distēpera tam frigidā z humidam: z rō est: q ad magnū caput dicto modo sumptū necessario cōsequtur magnū cerebrū q̄ cum sit nālis cōplonis frigide ratione sue magnitudinis mul/ tū pōt infrigidare: ac etiā exīs magnū multas per viaz in/ digestionis multiplicat superfluitates frigidas crudas: re/ cipitq̄z multos ex corpore vapores: qui ibi ratione frigidi/ tatis sue in aqueā cōuersi nām ipsam nām infrigidāt. igif ad distinguēdū iter figiata magnitudinis z paruitatis ca/ pitis an significēt cōplonē cerebri tēperatā vel distēperatā opz recurrere ad cōsiderationē: sicut z iā dictū est: figure ca pitis: z etiā ortoꝝ ab eo. ¶ De magnitudine autē dixit H. determinandū esse prius a qua causa ipsa magnitudo pro/ cesserit. Magnitudo. n. si bone forme seu figure fuerit sem per bonū est signuz figians tēpantiā cōplonis cerebri. Et similiter si ortа ab eo collū pcipue forte fuerit. s. z grossum z ab alijs ossibus optime dispositū. s. fuerit caput z corp⁹ totū z si neruosum est omne. s. collū caput vel corpus z ple nū z viuidū: nā si sic fuerint tēpatā figiabūt cerebri cōplo/ nē: eo q mām significāt fuisse bene dispositā: z bone quali tatis z vtutē informatiuā fuisse forte in bene z debite regu lādo ipsam multā mām: q̄ minime fecisset sine instrumen/ to cōplonis tēperate. Et per oppositum si figura nō fuerit bona z ortа cerebro nō fuerint fortia: nec magnitudini cor porис corresponderia malū signū malā figians z distēpe/ ratā cerebri cōplonē: q figiant mām multā male dispositā z in obediētē: z vtutis informatiue debilitatē. ¶ Dñt. puū caput applonē figiat ficcā: q mām figiat paucā nō extensi/ bilē. Et si fuerit cū bona figura figiat siccitatē. q cū calita te figiat vtutē fortitudinē. lz si fuerit cū mala figura figiat siccitatē cū frigiditate: q figiat vtutis imbecillitatē. Ma/ gnū vo caput figiat humiditatē. Et si fuerit cū bona figu/ ra figiat cū hūiditate calitatē: z cū mala frigiditatē: z hoc dicūt esse pm plīm. Alij aūt volūt q si fuerit caput magnū vel paruū: dūmō sit bone figure: q significet tēperamētum cōplexionis: ad q̄ sequit fortitudo virtutis quā sequitur bona figuratio z formatio mēbroꝝ. ¶ Dixit Aui. physio nomi dicūt. q hō habēs caput paruū est perfidus z timi/ dus z velocis ire befitās in rebus: z hoc siue habeat bonā figurā: siue malā: tñ habens malā deterior est hō enim par/ ui capitis est mali iudicij z erronei ppter duo: pmo q spi/ ritus in cerebro nō habet bonā cōuersionē pp defectū ven triculoꝝ: z etiā spirituū. 2° q cerebrū paruū nō potest con tēperare caliditatē cordis: quare spiritus vitalis in cōuer/ sione sua: vt fiat aialis calidus remanet z turbidus: vnde errat in iudicio. Et q capitj pui cōplo: vt patuit est siccior tz z seruat ipsas spēs iudicij erroneas: vnde est pfidus: ille enim videf esse perfidus: qui in erroze iudicij perseverat. Et q tales spiritus cerebri: lz sint pauci. sunt tamē calidi: ideo est velocis ire: tñ ppter paucitatē spūum est timidus: z ppter dictas passiones est befitans in reb⁹: q quasi sem per est in bello inter timorem ppter spūum paucitatem: z quādā audaciā impetū: siue incitationē pp spūum calitatē. ¶ Dixit Gentilis. cōsidera q habēs caput lōgū est tardus in iudicādo ppter distātiā ventriculoꝝ.

¶ De signis cōplonis tēperate cerebri. Cap. viij.

Rosequens Ga. signa cōplonū cere bri nāliū per se genera signoꝝ superius positoꝝ incipiēs a signis cō/ plonis tēperate: dix de pmo signo suo pm ordinē distinctiōis eius in ea: vt supra patuit q capitis bona figuratio: siue cū magnitudine fuerit: siue cū paruitate complexionis cerebri significat temperamētuz. Et dixit. de signis sumptis ab ortis a cerebro. Si secūdum occipitium eminentia minor sit alicui q̄z esse debeat secūdū naturam: que pm naturam: vt ipse dixit figurata esse debet figura commissure posterioris que est similis laude: tunc considera z neruos z collum cū alijs ossibus spondiliū. s.

De signis sumptis a dispone capitis.

ꝛ costaꝝ:quibꝰ ꝑm naturā se hñtibus.i.sicut se hñt in capite tēperato:tūc iudica hoc ꝓcessisse ex indigētia:siue paucitate māe ꝛ nō vtutis imbecillitate:ꝛ ideo ꝓp illud noli iudicare de distēperātiā cōplonis cerebri:sed tēperantiā:ꝫ predictis mēbris ineptioribus exñtibus q̄ esse debeāt in capite tēperato iudica infirmū.i.distēperatū eē ꝑn^{m}.s.cerebrū: ꝛ hoc ꝓcessisse ex vtutis imbecillitate:tñ ita est dixit Ha.q in plurib⁹ indigentia māe ꝑm occipitiū exñte sequet imbecillitas dictoꝝ ortoꝝ neruoꝝ.s.colli ꝛ ossium. Et rarum valde est q sequaf oppositū.s.q stante ibi paucitate materie p̄dicta orta sint ꝑm nām capitis tēperati:ꝛ ratio est: qꝛ nuca oritur a parte posteriori cerebri:ꝛ ꝑm quātitatē nuce peruenit quātitas spōdiliū:ꝛ ꝑm q̄titatē spondiliū ꝓuenit q̄titas costarū. Si ergo pars posterior cerebri est parua ꝛ nuca oꝫ esse parua:ꝛ silr neruj orti ab illa parte:sed nuca existente parua spondiles debēt esse pui:ꝛ silr coste:ꝛ ad p uitatē spondiliū sequif paruitas colli:ꝛ ad paruitatē costarū paruitas pectoris:attn qꝛ p̄dicta mēbra nō generantur ex eadē mā:nec ex eiusdē nature cū ea ex qua generaf pars posterior cerebri potest euenire:ꝫ raro ꝓtingat q mā ꝓ cerebro erit pauca ꝛ mā pro illis mēbris erit multa:ꝛ tūc stā te fortitudine virtuti informatiue accidet illa mēbra eē magna:ꝛ sicut se hñt in capite tpato:ꝛ nō attestabūtur in quātitate sua ꝛ figuratiōe suo ꝑn°:nec in ꝓplone siue cōplexiōi. Et dixit H. q si maius fuerit ꝛ grossius debito occipitium eodē modo cōsidera ꝛ iudica per hāc partē:sicut iudicatuꝫ est per totū caput magnū.vꝫ.q si ipsa pars occipitij cū sua magnitudine fuerit bone figure:ꝛ orta ab eo hñt se ꝑm naturā:tūc iudica hoc esse ꝑm fortitudinē informatiue ꝛ attestari supra tēperamētū cerebri. Si vero ecōtrario se habuerint figura eiꝰ ꝛ ipsa ab eo orta iudica ꝓriū ꝛ distēperatuꝫ esse cerebrū. ¶ Dixit Aui. si collū est forte ꝛ grossuꝫ sigñat fortitudinē virtutis cerebri:ꝛ eius exuberantiā.s. māe vel exuberātiā.i.exuberātē ꝛ fortē vtutē informatiuaꝫ:debile vō curtum ꝛ subtile sigñat ē ꝓriū:ꝛ p cōsequēs cōplonē cerebri distēperatā. ¶ Et dixit Ha. q silr sunt determinationes ꝛ ꝓsiderationes ꝛ iudicia de q̄titate magnitudine.s.ꝛ paruitate sincipitꝭ ptis anꝛioris cerebri eminētie:sicut que dicta sunt de posteriori. Nā debemꝰ respicer ad facié ꝛ sensiteria q̄ in ea sunt.ipsoꝝ.n.neruj ab anꝛiori cerebro oriuntur:sicut posteriora a posteriori.mēbra.n.oium tā anꝛiora q̄ posteriora orta a cerebro ꝛ alia ei coadiacētia si habuerint se ꝑm nām ꝛ ꝑm q hīe debēt in capite tpato tpamētū ꝓplonis cerebri sigñant ꝛ eꝰ.debēt.n.ꝑm nām neruj tam motiui q̄ sensitiui esse fortes grossi ꝛ bñ radicati. ¶ Dixit Aui.cū neruj fortes fuerint ꝛ igrossanf.i.grossi sunt ꝛ vie eoꝝ fuerint fortes q̄ in eis create sunt ꝓncipales.i.q neruj in eoꝝ radicib⁹ sint grossi ꝛ fortes sigñant fortitudinē cerebri ꝛ mēbra ēt neruosa pp cōitatē quā hñt cum cerebro silr fortia exñtia ꝛ bñ radicata supra bonā sigñant cerebri dispōnē ꝛ eꝰ. ¶ Dixit H.in 2° tegni in hñtib⁹ cerebrū tpatū eis exñtib⁹ infantib⁹ capilli sunt subruffi.i.flaui.ꝛ pueris frigidis sunt subrubei ꝛ puectis fridis fiūt rubei. Et cā horum coloꝝ est:qm̄ cū mā pili vt suo loco patebit gñef p actionē cali i hūidū i etate infātie ꝓhibef actio caloris ab vstiōe pp excedētē hūiditatē:vñ fiūt flaui:in pueritia vō tā humido vadēte ad diminutionē calm fortius agit:vñ magis declinant ad rubedinē.ꝛ cū ad iuuētutē pueniunt calo acutiori fcō p diminutionē maiorē hūidi agēte in ipsis forti° fiunt rubicūdiores cū q̄dā ꝺclinatiōe ad nigredinē.nā vt suo loco patebit q̄lis est vapor ex q̄ fiūt capilli talis est color eoꝝ. ꝛ iō eo tpe q̄ vapores sunt min⁹ vsti fiūt flaui:ꝛ eo q̄ magl vsti declinat ꝫ illud plus vsus colorē nigrū. Et dixit Hal. capilli eoꝝ sunt q̄dāmō medij crispoꝝ:ꝛ simpliciū.i. plano rū.cā nota fiet cuꝫ loco dicef cā crispitudis ꝛ planitiei capilloꝝ. Et dixꝭ Hal.nō fiūt calui facili⁹:q̄si velit q hūtes cerebrū tpatū sint q̄si medij inter eos q facile fiūt calui ꝛ qui difficulter.nā facilitas gñonis caluitiei fit pp fupfluitatem siccitatis:ꝛ difficultas vel nō caluities pp supfluitates hūiditatis.sic ergo in tpatis medio mō se hēbit dispō ad caluitiē. ¶ Dixꝭ Aue.collꝫ.4° q hoꝝ capilli nō oio extensi seu plani sunt vel tortuosi vel crispi albi vel nigri. ¶ Dixit.A. capillos hñt a pueritia glaucos ꝛ in adolescentia igneos ꝛ rubeos ad rubedinē declinātes circa cōplemētū creatiōis ꝛ augmēti in pfecta iuuētute hūt capillū ad nigredinē declinātē. ¶ Aꝝ.in physonoia laudat dicēs. Niger capillus inuit rectitudinē ꝛ amorē iustitie. Et ipsos capillos dixꝭ.A. hñt medios in crispitudine ꝛ planitie:ꝛ ipsoꝝ ortus ꝛ tps nascēdi totū est in sua hora. Et ipsoꝝ canities nō est festina neq; tarda ab hora nāli:ꝛ caluitiū nō cito eis aduenit. Et h̄ de p̄ fig°. ¶ De 2° aūt fig°. Ha.in tegni nō fuit locut⁹ :qꝛ derelinqt notū:de ipso tñ dixit Aue.vbi.s.q in hūte cerebrū tpatum sensus sunt clari ꝛ boni.dicūt.n.q exteriorum sensuuꝫ fortiº ꝛ bonitas tpamētū cerebri sigñant. ¶ De 3° ēt fig° pp dcāꝫ cām H.nō tetigit.de eo.dixꝭ Aue. q sunt mediocres iter pigritiā ꝛ velocitatē.s.ad motū.hñt tñ.q iparū vtutū motiuaꝝ opōnuꝫ fortitudo sigñat tpamētū ꝓplonis cerebri:sicut ipsaꝝ ꝛ sensuuꝫ exteriorū debilitas sigñat distēpamētū. ¶ De 4° aūt fig°.dixit. H.in tegni q facilis intellect⁹ subtilis sube cerebri est cognitio.i.sigñat subaꝫ cerebri clarā sincerā ꝛ puiaꝫ ad silitudinē aeris subtilis ꝛ clari. Sꝫ tarditas intellectus est cognitio sube pigriorꝭ cerebri.i.sigñat subaꝫ cerebri grossaꝫ ꝛ turbidā. ¶ De h̄ fig°. dixit Aui.fortitudo meditatiōis ꝛ pscrutationis.i.fortitudo actuū intellect⁹ q sunt duo:q̄ꝝ vn⁹ est simpliciū apphēsio:ꝛ oꝫ meditatio:ꝛ alius est illoꝝ simpliciū apphēsoꝝ ꝓpō ꝛ diuisio:ꝛ vocaf pscrutatio sigñat fortitudinē ꝓplonis cerebri oio.i.pfectā vel oio.i.totius cerebri:qꝛ q̄ꝫ intellectus pñsistat in medio vētriculo cerebri:tñ qꝛ ad bonitatem eiꝰ reqrif bonitas aliaꝝ vtutū alioꝝ vētrioloꝝ cerebri:iō bonitas itellect⁹ bōitatē toti⁹ ꝓplonis cerebri sigñt: q̄ꝫ ꝓncipalr vētriculi medij:vel oio.i.oium nāꝝ cerebri:ꝓplonis.s.ꝓpōnis ꝛ vnitatis. ¶ Dixit Hal.in 2°° p̄ditꝰ vbi H. facilitas itellect⁹ cū sit eiꝰ opō pfecta sigñat ꝓplonē cerebri tpatā.qꝛ pfecta opō nō niſi a ꝓplone tpata ꝓuenit.dñt qdā q p intellectū intellexerūt vtutē cogitatiuā siue extimatiuā ꝑm Aui. ¶ De fig° vo supto ab intellectu ꝓprie supto pro vtute rōnali.dñt q ipsi⁹ bonitas vel malitia nō �exꝫ imediate sigñare sup ꝓplexionē cerebri:cū opō intellect⁹ nō fiat in organo cū sit vt⁹ abstracta:vt vult Aꝝ.ꝫ° de aīa:ꝛ est eius opō distincta ab opōib⁹ aliaꝝ vtutū aialiū sēsitiuaꝝ.ꝛ p ons sup nullā ptē cerebri imediate ꝫ sigñare. Et ita vult Aui. 6° de nālib⁹. Et vt sic dixit.p^{a} p^{i} ca° de vtutib⁹ aialib⁹. in fine. Medicus nō ꝫ se ipedire de opōne intellect⁹. Mediate tñ pt sigñare:ꝛ vt sic h̄ mō intellect⁹ bonitas vel malitia sigñat sup bonitatē vel malitiā sensuū:cū ois cognitio intellectiua dependeat a cognitiōe sensitiua bonitas aūt vl malitia sensuū sigñat bonitatē vel malitiā cōplonis cerebri vt patuit.ergo bonitas vel malitia intellectus sigñabit mediate sup bonitate vel malitia ꝓplonis cerebri:dñt q facilitas intellect⁹ cogitatiue siue extimatiue vtutis est velox inuentio mediꝭ in discursu p intētiōes pticulariū.x. p̄dicamētoꝝ. ¶ Et dixit H. facilitas discēdi est cognitio sube cerebri mollis.i.hūide.sigñat.n.hūiditatē anꝛioris vētriculi cerebri:facilitas aūt discēdi seqf facilē ꝛ bonā ꝓphēsionē spēc. bōa aūt ꝓphensio ꝛ facilis eaꝝ est effect⁹ vtutis imaginatiue:ꝛ sensus cōis:q̄ꝝ sedes:vt.s. patuit est anꝛior vētriculus cerebri.ꝛ sigñt iō hūiditatē ipsi⁹ vētriculi.ab hūiditate.n.procedit bona facilis ꝓphēsio. ¶ Dñt qda q H.p hāc hūiditatē intellexerit ei⁹ tpatā ꝓplonē q̄ est hūida absolute:ꝫ sit ipsi vētriculo tpata. Dixit aūt H.sic:qꝛ anꝛior ps cerebri est humidior aliꝭ. ¶ Dixit Aui. fortitudo imaginatiōis ꝛ formationis.i.opōnis sensus cōis ꝛ fantasie q̄ oꝫ vtus formalis iuuat ad sigñandū anꝛioris cerebri sanitatem ꝛ tēperantiā.

De sigñ sumptis a capillis.

De figñ sūptis opatiob⁹ sen extrinsecorum.

De figñ sūptis opōnib⁹ motiuis.

De figñ sūptis opationibus sensuum interiorum.

De figñ sūptis opōnibus naturalibus cerebri.

De figñ sūptis exterīs occurrentibus.

Quidā

Quidā tñ alij oñt Hal'.p supradictā hūiditatē itellexisse humiditatē remissam. vt.v.g.qlis esset hūiditas corpis sani simplr vt mltū vel neutri simplr:nā talis hūiditas ē q facit ad facilitatem comphensionis z per consequens ad facilitatem discēdi:nō aūt humiditatem excessiuā qualis ē corpis sani nūc siue egri simplr:nā talis hūiditas nō fac ad bonitatē cōphēsionis:dato.n.q bo[a] impressio fiat i hūido:tñ cū humidū ē excessiuū destruit actū ēt sue vtutj:vt pz de cera multū liqda:i q ñ recipit impssio sigilli:z processo q i multū hūida ſba recipet impssio:illa tñ impressio siue receptio eēt idebita indeterminata.z inproportioata vtuti.cū ēt supflua hūiditas sensus obtūdat:z sic facilitatē discēdi: impediat. ¶ Et dixit Hal.difficultas discēdi ē figūatio ſbe dure.i.sicce cerebri.s. añrioris p op[m] z ad hūiditatē dictā intelligēdo siccitatem. ¶ Et dix Hal.memoria ē cognitio ſbe pmanētis.i. sicce cerebri.s.posterioris itelligēdo ꝫ qdā p hāc pmanētiā ꝓpl'one tpatā posterioris cēbri:qō ē sedes mēorie:qō absolute ē siccū lz sibi ipsa siccitas sit tpamētū:vel ꝑm alios intellndo siccitatē remissaz nō excedētē cū excedēs ōstruat actū ēt sue ꝓpe vtutj cū ñ facil'fiat i ea impressio:z processo q fieret nō eēt debita z ꝓportioata vtuti memoratiue.nō.n.segt.bo[a] retētio fit in sicco:vñ z bo[a] fit rememoratio.q cū melior retētio fiat i magis sicco melior fiet i eo rememoratio:q illa maior siccitas nō eēt vtuti ꝓportionata:lz poti[9] ipti[9] act[9] destructiua. ¶ Et dix Hal.eē mobile i opionib[9] ē sig[m] ꝓpl'onis cerebri calidi:q mobilitas opionis figūat facilitatē mot[9] spirituū i cēbro:nō fiat variatio opionum nisi ex veloci motu spē q̄ motiōis velocitas ꝓcedit ex veloci motu spūum: cui[9] velocis mot[9] cā ē calitas.pmanē āt firmū i opionibus sig[m] ē ꝓpl'onis fride pp ꝓriā cāz:z notāt q hūtes tpamētū cerebri sūt tpati isōno z vigilia:vt dix Auer.coll'z 4°. ¶ De 5° āt sig° qō ē sūptū a vtute vel vitio opōnū nāliū ꝓsequēs Ha.iuxta id qō dix.p de vtutib[9] nālib[9].s.q nāliū vtutum act[9] nō seipsis:lz pp aliqō ab eis fcm:seu i qō agūt qō ē nutrimēti supfluitas nobis inotescūt:dix.ponēs sig[m] sūptū a supfluitatib[9] q si cēbr eucratum fuerit ꝑm q̄tuor q̄litates hēbit moderate supfluitates quecūq p palatū aūt nares vl' aures.sup.aut oculos purgant. ¶ Dix Auer. 4° coll'z qñ supfluitates q̄ ex cerebro egrediunt sunt tpate in q̄titate z q̄litate figūant tpantiā ei[9].tūc aūt sunt moderate ipse supfluitates cū sunt pauce z ꝓueniēter digeste. Dixit. A. q tale cerebrū ē cōmēsuratū in eo qō ab eo expellit z ipsi[9] retētione. ¶ Et ponēs 6[m] z vlti[m] signū Hal.sūptū ab extrinsecus occurrētib[9] dixit:q cerebrū tēpatū mie ledit cōpatū ad oia q̄cūq extrinsecus calefaciūt ifridāt siccāt vl' humectāt i cōparatiōe ad qōcūq cerebrū distēperatū. Dūt ꝫ dcm vtitatē hꝫe sumēdo ly q̄cūq.collectiue nō distrubutiue.nā distributiue sumēdo nō hz vtitatē.nā aliqō cerebrū distēpatū pl[9] resistit qbusdā causis alterātib[9] z min[9] ledit ab eis cerebro tēperato. Calius.n.pap cerebrū plus resistit fridis alterātibus q̄ tpatū. Silr āt est z in alijs q̄litatib[9]. ¶ Dixit Auic. cerebrū tpatū forte ē ad resistēdū accūtib[9] ipedimētū affertib[9]. ¶ Et sūmarie de dictj signis dix. H. si cēbr eucratū fuerit ꝑm q̄tuor q̄litates hēbit cū mō.i.cū tēpamēto oia q dcā sunt:p xificatiōe qz dictaꝝ figūationū dix Ha.q oia signa dcā debēt audirī z itelligi i corpib[9] habitātib[9] i regione tpata z max[e] ea q sumūt a vtute z vitio opōnū. Et ꝫ iō q: variant variatiōe regionū vt appet.in calis.n. regiōib[9] sūt hoies magis furiosi z plēs exalatiōes multiplicant in eis z ex[9]. Nō tñ intelligas ex dictis vbis Hal.q oimode p dicta sig[a] nō verificent in oib[9] regiōib[9]: sed intellige q in distēperatj nō vificāt nisi cū discursu.sic.v.g.cū intellexero capillos eē talis colōris in corpe tēpato in aere tpato sciaz cui[9] colōris debeāt eē in aere distēpato ꝑm imutationē mouētē a q̄litate regiōis:tunc discursus rōnalis arguet sic.qñ capilli sunt mutati in regiōe distēperata ab eo qō debent esse in aere tēperato:quātū mutari debēt a q̄litate illi[9] regionis distēperate figūant sup cōplone temperata:sed qñ mutant plus vel minus q̄ debeāt figūant sup ꝓplone distēperata. Et subdit Hal.ad vificationē signoꝝ supradictoꝝ ex capillis sumptoꝝ nō solū annotare opz regiōes tpatas:sed q sint corpa cū būoꝝ tēperātia.s.q nō habeāt būores superfluos neq in quāto nec i q̄li:z ꝫ iō:q ꝑm diuersitatē būoꝝ corpis in q̄titate z q̄litate eoꝝ accidit variari capillos i colore z in multitudine z paucitate eoꝝ z in ipsoꝝ crispitudine z planitie. ¶ Dixit Aui.p[a] tertij.ca° de signis sūptis ex pte mēsure capitis.q sig[m] cerebri tēperati z fortis ē vt nō patiat ex vaporib[9] vini.s.puri z vaporosi cum bibit ex eo q̄titas q euaporet ad cerebrū.z nō patiat ab alijs vaporosis vt ceruisia acruminib[9] legumīnib[9] fructib[9] z alijs vaporosis:z nō patiat ēt alia accūtia q̄ pateret siue pati posset cēbr nō bo[m] nec forte:ſbtilitate.s.vini z calitate ei[9].al's. z debilitate.s.quā facit vinū.bis.n.trib[9] modis vinū ledit cēbr:lz vt addat mēs ei[9].i.sensus iteriores z exteriores a potu vini.acuit nāq multotiēs eis potu sensus z intell's. ¶ De q̄busdā gūalib[9] premittēdis ad cognitionē cōplonuz distēperatarum cerebri. Cap.ix.

Auicenna p[a] tertij posuit q̄dā auēte Ha. q reperiunt 2° tegni:z 3° ō interioꝝib[9] q̄ pueniūt supra cerebrū ex actione vniuscuiusq̄ q̄tuor q̄litatū pmaxe:posuit etiaz q̄dā ex sciētia sua. ¶ Dixit aūt p visum ē Hal. q caliditas in cerebro dñans gūet rōnis pmixtionē z alienationē:qō facit pp pturbationē z motū quē facit in spiritu z multā euaporationē:q̄pp qō est rectū iudicat nō rectū vel ecōuerso.ꝫ tñ inuenit vna lra q dicit.z stoliditatē. q̄ est operatio diminuta vtutj cogitatiue. Et pōt xificari sic.naz calm monēdo spm:vt nō figat in actu iudicij pōt esse cā diminutionis actus cogitatiue:sicut pōt diminui actus visibilis:q visibile subito recedit ab aspectu:z q̄tū ad istā cām dcm est a pho:q in sedēdo z quiescēdo fit aia hois prudens z sapiēs:pōt ēt calitas esse cā diminutionis actus cogitatiue:cū esse multū excessiua debilitās vtutē multū resoluēdo de spū. ¶ Dixit Aui.p dictis nos addimus subitationē motuū.s.z iudicioꝝ z acuitatē casus initioꝝ.i.eoꝝ q̄ ꝓposuit vel iā facere inchoauit:z velocitatē pmutationis volūtatū. Hñs.n.calm cerebrū:nūc determinat ire ad vnū locū:z statim postq̄ incepit ire cadit ab initio determinationis sue z pmutat volūtatē resiliēs a ꝓposito z vadit ad aliū locū. Et post itez pmutat se ab illo z tendit vel declinat ad aliū vel determinat aliud fiēdum esse. ¶ Et dixit Auicē. visum est Hal.q frigiditas gūat stoliditatē z qtē motus.nā frigiditas est debilitare vtutē z imobilitare.sed dixit Aui.nos addimus tarditatē intell's.s.z cogitatiue siue extimatiue z excusationē cogitationis z pigritiā.s.ad cognoscēdū:hūtes.n. cerebrū frm nō laborāt vt cogitēt:immo suadēt sibi ipsis ñ esse cogitandū.z sic excusant se a cognitione z cogitatione. ¶ Et dixit Auic. visū est Hal.q siccitas facit vigilias.z q ipsam figūant vigilie. Sed ad figūandū siccitatē p vigilias. dixit Aui.nos addimus hāc ꝓditionē.s.q nō sit vigilia ab hūiditatibus nitrosis:z q nō sit cū grauitate capitj:z non sit cū assiduatione eūonis supfluitatū:z q nō hēat patiens reliqs figūones hūiditatis.nā humiditas salsa nitrosa teste Hal.facit insōneitatē sic pz in senib[9]. Dicunt q̄dā q lz vigilia aliqñ fuerit a mā salsa:tñ figūat siccitatē:q mā salsa inquātū exiccat intrñ iducit vigilias tñ q nō figūat siccitatē exclusiuā hūiditatū būoraliū:imo cū eis stat siue pōt stare mā būoralis repletiua:lz ipsa mā vtualr sit siue esse possit sicca.iō Aui.dixit q vigilie nō figūant siccitatē.s.māeꝝ humoraliū exclusiuā nisi sint alie ꝓditiōes dcē. ¶ Et dix Aui. q hūiditas facit sōnū pfundū:sed ad ꝫ figūandū dixit ipse statue in aia tua ꝓsideratione p dictā.s.statue:q nō seqt est in mēbro hūiditas.q̄ erit sōnus pfundus:q posset hūiditas eē nitrosa z facere vigilias:sed ꝓditionibus infra dicēdis

De signis sūptis ab opōnibus naturalibus cerebri.

De signis sūptis ab extrinsecus occurrentibus.

in cap̃ de subeth'assistentibus signãt somnũ ꝓfundũ. ¶ Et ad discernẽdũ malã cõplonẽ malẽ. ab imãli dixit Auic. visum est Hal. ꝙ signum ad ostẽdẽdũ ꝙ cõplo est dñans sine mã est ꝓuatio fluxus supfluitatũ cum signationibus male cõplonis. Et signum ꝙ sit dñans cũ mã est fluxus supfluitatum: ꝛ hoc dictũ dixit Auic. est verũ ꝓditionatũ sic ꝙ qñ non adest fluxus superfluitatũ fiat perscrutatio ꝙ in membro nõ sit opilo neq; debilitas vtutis expulsiue. nã si sic nõ fuerit tũc erit sicut dixit Hal. si autẽ sit cum ꝓuatione fluxus superfluitatũ opilatio aut debilitas expulsiue tũc esset mala cõplo cũ mã dato ꝙ non esset fluxus superfluitatum.

¶ De signis cõplonũ cerebri distẽperatarũ simpliciũ. Ca. x.

Signa cerebri calidoꝛis tpato reperiuntur descripta nouẽ. ¶ Qñ ẽ dixit Hal. in tegni. Rubicũdiora ꝛ calidora sunt oĩa que cũq; circa caput. de q̃ signo dixit Auic. signiant ipsam tactus. s. calitas ꝛ rubedo coloris. Dñt nõ facit ꝟ cerebrũ ꝙ se q̃tũcũq; sit calidus tẽperato: q; quãtũcũq; sit cal'm est frigidius cute: sed ꝟ facit ꝙ accñs: inquãtũ. s. calitas influẽs ad ipm ꝛ circũstãtia ei nõ tm̃ remittit a cerebro calo q̃tũ a tpato. vñ totũ caput reddit tẽperato calidus tãgẽti ipz. Reddit aũt ꝛ rubicũdi? q; rubeus color fit ex pmixtione sanguinis ꝛ caloris cũ ptibus cutis. Sed plus de sanguine ꝛ calore pmiscet cũ ptib? cutis capitis eo exñte calo q̃ tpato. Est aũt ꝟ signũ a colore rubeo sũptũ a calib?: sumptũ vo a calore secũdũ ꝙ põt dici sumptũ a calibus inquãtũ ipsa calitas mõ ocõ põt dici cadẽs a cerebro ad mẽbra circũstãtia. ſz ꝑm ꝙ põt dici sũptũ a substantialr inherẽtib?: inquãtũ sumit ã calitate cõplonali ocãꝭ ptiuz. Nã id qõ tactui repñtat ẽ totũ aggregatũ ex calitate innata ꝛ ifluẽti. ¶ 2m sigm dixit Hal. ꝙ q̃ in oculis vene sensibiles sũt. apparẽt. n. visui cũ sint maiores ꝛ latiores. de q̃ sigo dixit. A. appitio venaꝭ oculoꝭ. Dñt. nõ ẽ ꝑ se cẽbꝭ cã latitudinis ꝛ maioritaꝫ venaꝭ ocloꝭ cũ vene nõ oriant ab eo: ſz ꝑ accñs. s. inquãtũ nõ tm̃ ꝓstringunt in oculis ortis a cerebro ab eis friditate cerebro exñte calo q̃tũ cõstringuntur eo existente tẽperato. Et dñt. Xificari ꝟ signum ẽpe existente calo vel tẽperato. Nã si epar eẽt frm̃ nõ appareret vene i oculis: eo ꝙ in eaꝭ origine eẽnt pue ꝛ g̃ciles: ꝟ aũt sigm ꝑt dici cadere a cẽbro. ¶ 3m sigm dixit Hal. capilli his citi? in capite nascũt. ꝛ si qdẽ multũ fuerit cerebrũ cal'm fiũt capilli nigri fortes ꝛ crispi: ſz si nõ multũ fuerit cal'm fiũt subrubei ꝑm. deinde ꝓcessu etatũ nigrescũt. ꝛ veniẽtib? etatibus calui fiũt: ꝛ magis plm cal'i cẽbri. Dix Auer. collz 4o. capilli nigri signiant sup aduſtionẽ: q; igneitas hz albũ denigrare: ꝛ q; cito oriunt signiant calitatẽ. Dix. A. velocitas ortus capilloꝭ i ꝑno natiuitaꝫ aut i vẽtre. s. mris añ natiuitatez. Et nigredo ipsoꝭ i ꝑno ꝛ denigratio p? glaucedinẽ velor. ꝛ crispitudo ipsoꝭ ꝛ silia. i. siles dispones capilloꝭ q̃ consequũt excessũ caloris vt q̃ sint fortes ꝛ aspi: ꝛ cito adueniat eis caluitiũ. Dix̃ Hal. i 2o dicti vbi Ga. ꝙ capillos debem? itelligẽ ẽt alios pilos ptiũ facie: vt barbe ꝛ supcilioꝭ. Et dix̃ se vidisse quẽdã natũ sine pilis ꝛ supcilijs. Et tm̃ post natiuitatẽ ei? cito nati fuerũt: cã aũt oĩum ꝓdictaꝭ nota erit i tractatu de decora. Est ãt ꝟ sigm sũptũ ab exeũte mutato: q; mã capilloꝭ vna ẽ ꝺ supfluitatib? cẽbri q̃ expellit ad extra. ¶ 4m sigm dix̃ Ga. supfluitates q̃ ꝑz palatũ ꝛ os nares oculos ꝛ aures egrediũt i eis pauce sũt qñ irrepꝛhẽsibiliꝛ sani st̃. s. obꝛuãtes ꝺbitũ regimẽ i sex reb? nõ nãlib?: ꝛ maxie qñ lapsus ẽ pu?: sed qñ negligẽtes sũt in obꝛuãdo regimẽ ꝺbitũ supfluitates in eis sũt plme: ſz tm̃ nõ sunt indigeste. Dixit Auic. signiant illud ꝺcoctio supfluitatũ effusaꝭ ꝛ expulsarũ ꝛ eq̃litas eaꝭ in ſba cũ cõpatiõe ad alia. s. cplones cẽbri distẽperatas. Notãt ꝙ ſz de se multiplicent supfluitates in cerebro calo plẽs q̃ in tẽperato pp digonẽ ipsi? eẽ debiliorẽ tm̃ q; ei? calm plus resoluit vapores ꝛ ꝓsumit supfluitates accidit eas in ipso pauciores repiri q̃ in tpato. ¶ De supfluitatib? tm̃ auriũ q̃ caliores sũt: vr̃ dubiũ an sint in calido pauciores an plẽs pp calm multiplicãs colam. Rñdẽt qdã ꝙ ſz ꝟ non minuant tm̃ ꝺom est supfluitates cẽbri absolute diminui: q; multo magis ꝺiminuunt flãtice ꝛ melice q̃z augeant colice. Quidã vo ꝺicũt ẽt colicas minui ex eo ꝙ quã tũcũq; ad cẽbrũ nutriẽdũ calm vadit cũ sanguine pauca colera. neq; ipsa in cẽbro gñatur. q̃pp plus põt calitas cerebri in ꝓsũptiõe illi? ptis q̃z sit illud q̃ plus indiget de colera q̃z tẽpatũ. Et notãt ꝙ Hal. nõ intelligit ꝙ supfluitates in cerebro calo sint magis digeste digõne ẋa ꝛ ꝑpa q̃z i tẽperato: sed intelligit ꝙ nõ sint sic crude: sic i cerebro fridoꝛimo sunt magis subtiliate ꝛ magis dispoſte ad digõnẽ verã capiẽdũ q̃z in cerebro frido. ¶ 5m sigm dixit Hal. caput his repleꝭ ex calefaciẽtibus cibis ꝛ potib?: ꝙ si calitas cerebri fuerit ꝓiucta cũ humiditate multo magis replebũtur ipsoꝭ capita q̃z si calida fuerit solũ ꝛ nõ humida. Cito. n. replent eoꝭ capita. dixit Al. ꝛ grauant. dixit Auic. signiant ipsam velocitas repletionis capitis ꝛ ipsi? grauitas q̃ seqtur ad ipsi? repletionẽ. Notãt ꝙ ex dictis cibis ꝛ potib? multe surgũt euaporatiões ad caput: ad quaꝭ ascẽsionẽ iuuat calitas cerebri attrahẽs. Et dicũt ꝙ ẽt in cõibus humiditatib? repletis ẽt absq; cibis ꝛ potib? calitate cerebri attrahẽte ipsas ad se sequit capitis repletio. In cerebro autẽ calo ꝛ hũido magis ingrossant ꝛ multiplicant vapores ꝛ minus resoluuntur: vñ maxime tale repleꝭ caput. ¶ 6m sigm dixit Hal. ledunt odoribus calis ꝛ extrinsecis alterãtibus calis: ꝛ maxime ab aere calido. Idẽ Al. ꝛ Auic. dix̃ ꝛ lesio eoꝭ ab odoribus calis: ois nãq; discrasia immoderata ledit a sibi silib? in forma: auctis tm̃ in gradu. ¶ 7m sigm dixit Hal. habentibus cerebrũ calidũ fiũt sõni breues: ꝛ nõ ꝓfundi respectu tpatis cerebri. Alm̃. dixit. ꝙ sõnus eoꝭ puus est. Et Aue. dixit. vigilie ꝛ leuitas sõni. dixit Auic. paucitas vsus sõni cuz leuitate ei?: paꝭ. n. dormiũt ꝛ nõ ꝓfunde: q; tpamẽtũ supponit in hũido ꝛ sicco ꝛ calidũ excedens ꝓsũptiuũ q̃re minuunt vapores humidi mulcebres q̃ sunt cã sõni ꝛ ꝓfundationis eius. ¶ 8m sigm. dixit Auic. est acuitas oculoꝭ. i. ipsorũ mobilitas pp caliditatẽ. ¶ 9m sigm dixit Auic. est cũ velocitate pmutationis eius in cõsilijs ꝛ volũtatibus. velociter eni pmutãt iudicia sicut faciũt infantes. dixit Al. in cogitationibus sunt veloces instabiles ꝛ multe mutationis. supflue ẽt sunt acuti ꝛ veloces in operationibus aialibus ꝛ de hoc nono signo satis apparuit supra per Hal.

¶ Dicũt qdã. hõ bñs cerebrũ calidũ est sollicitus ingetus ꝛ instabilis audax loquax: ꝛ nõ sõnolẽtus. ¶ Cerebri vo frigidioris tẽperato signa descripta reperiũtur octo. ¶ Et ꝑmũ est dixit Hal. in tegni. supflua plima sunt ꝑm ꝓprias effluſiones. i. ꝑm determinata loca qbus a cerebro expelluntur vt os aures nares ꝛ oculos: maxie tm̃ effusio ꝓpe ꝛ determinate mãe q̃ tali discrasie appropriat. s. mãe flãtice multiplicat. multiplicat. n. in tali cerebro mã flãtica ꝑ viã indigõnis: qm̃ nutrimẽtũ vadẽs ad cerebrũ est flãticũ: ꝛ vt? ei? digestiua debilis q̃ nõ põt multũ flãticũ nutrimẽtũ bñ digerere. In cerebro ẽt fridiore vapores ad ipm ascẽdẽtes i aq̃am facile ꝙuertunt nam. Dixit Hal. in cõmẽto vbi hui?: ꝙ sicut ẽ de vaporib? ascẽdẽtibus ex aq̃ balnei ad parietes ꝛ tectũ ei? ꝙ vaporib? illi in parietib? ꝛ tecto balnei ꝙuertũtur in aquã sic est de vaporib? ascẽdẽtib? ex toto corꝑe ad cerebrũ ꝛ maxime fridũ ꝙ ꝙuertunt in aqueã hũiditatez. Assignãt aũt ꝺuas cãs ꝙuersiõis vapoꝭ balnei i aquã: vna est friditas lapidũ exñtiũ in tecto balnei q̃ ſz sint cal'i accñtalr: essentialr tm̃ sunt frigidi. 2a est: q; ſz in illo vapore sint calitas ꝛ leuitas accñtales q̃ sunt cã eleuatiõis eius in altũ. Nihilominus in eo sunt friditas ꝛ grauitas eẽntiales. Cũ ꝙ vapor ille ascẽdit q̃tũ potuit nõ ampli? hz motũ a calitate ꝛ leuitate: ſz post ꝓtinue tẽdit vsus actionẽ suã nãle: q̃ ꝑcedit a friditate remissa ei? ꝛ grauitate: vñ in aquã conuersus inferius descẽdit. Silr vapores ad cerebrũ ascendẽtes

frigiditate cerebri simul cū nālitate ipsoꝝ ꝓuertūt in hūiditatē aqueā. De ♓ p̄ signo. dixit. A. pa tertij sigñat ipsum augm eūonis supfluitatū: ꝫ q ex ꝓditione supra dcm est. s. q nō sit ibi opilo neq; debilitas expulsiue. ☌ 2m sigm est dixit Hal. capilli sunt recti. i. plani nō crispi. Nō. n. accidit tor tuositas in eis cū nō fiat ꝓsumptio humiditatis ipsoꝝ in cerebro frigido. possent tñ lz raro ꝓtingat fieri capilli in eo crispi nō ex friditate: sed ex porꝝ cutis capitis tortuositate. Et sunt dixit Hal. ruffi. nō tñ in q̄cūq; etate. sed in iuuentute: in pueritia. n. sunt flaui ⁊ in adolescētia subruffi: ⁊ pp ꝓstrictos esse poros cutis sunt manētes: q; nati non facile ꝺcidūt: ⁊ sūt post multū tps a p̄n° natiuitatis nascētes. Nō eni cito nascunt cū sit in etate illa in eis calitas diminuta cū hūiditate supflua: vñ pua fit effumatio apto p mā pili. Et si qua fit effumatio in alias ꝓuertit supfluitates: in pcessu tñ fcā calitate potētiori nascūt: sed sūt subtiles p̄m. i. a p̄n° ortus eoꝝ pp puā mām eoꝝ: ⁊ strictura poroꝝ: sed postea in pcessu multiplicātur: ⁊ aliq̄lr i grossant. Dix al. capilli capitij ei⁹ leues sūt ⁊ paꝝ nigri. Et Aue. dixit capilli albi signant mām crudā i digestā ⁊ q tarde oriūt signant friditatē. Dix. A. capilloꝝ planities ⁊ paucitas nigredis eoꝝ ⁊ velocitas canitiei. ☌ 3m sigm dix Ha. facile i fridis cās ledūt: ita q ēt leuj friditas capitib⁹ eoꝝ aduenies ledit eos pp imoderatā discrasiā ledi a tibi sili. Dix al. discoopire caput nocet eis. De ♓ signo dix. A. sigñat ipm velocitas patiendi a nocumētis. s. a reb⁹ fridis. Et pp hāc cām dix Hal. q ꝫ illud tps lesiōis catarris ⁊ corizis ꝓsumūt: q; tūc i eis multi catarri ⁊ corize multiplicāt ⁊ reumatismi p via indigōnis ⁊ exp̄ssiōis facte a frido. Vñ Al. cito catarrū patiēs est. Et Aui. dix multitudo reumatismi ⁊ accētiū corize accidit eis maxie post cām infridantē ledētē eos. ☌ 4m sigm Dix Ha. tāgētib⁹ nō calā q̄ circa caput appent: neq; ispciūt rubea. Et ♓ pp̄rias cās his q̄ dcā sūt i cereo calo: imo coloꝝ eorū tēdit ad albedinē pp coloꝝ albū p̄dñantē in cute ex nā eius ingītū mēboꝝ spmaticū ē. ☌ 5m sigm dixit Hal. oculoꝝ vene sunt inuisibiles coangustate ⁊ cōstricte a friditate cerebri. Dixit Aui. occultatio venaꝝ in oculis. ☌ 6m sigm dixit Ha. somnolētiores quodāmodo sūt. s. hūtib⁹ cerebrū tpatū: nō aūt hūtib⁹ fridū ⁊ hūidū. Al. dixit. q sōnolētus ē ⁊ palpebre ei⁹ tarde mouent. Dixit Aui. adest multitudo somni: imo ē forma silis est forme dormiētis ⁊ tardus est palpebrarū ipsoꝝ motus. ☌ 7m sigm dixit Al. est ebes ⁊ tardi intellectus. ☌ 8m sigm dixit Aui cē. est stabilitas ſm volūtates. Nō. n. fit iudicioꝝ mutatio in eis pp caliditatē: sed firmitas pp frigiditatē immobilitatē. Et iō dato vno iudicio: q; vt dixit Al. in 7° signo ipsi sunt hebetes ⁊ pigri in exercitio aiali ⁊ coreo nolūt amplius laborare ⁊ in iudicādo: ⁊ si laborāt tardant in illo intelligendo: vnde confirmant iudicium datum ⁊ ipsum stabile tenent: sicut ⁊ senes faciunt.

Sigᵃ male ꝓpłonis sicce.

☌ Cerebri vero sicci signa reperiunt posita ab auctoribꝰ q̄tuor. ☌ Primū sigm est: dixit Hal. in tegni q nō est supfluū in effusionib⁹: hūt. n. supfluitates cerebro ꝓprias paucas: q; in eis fit fortis exiccatio vapoꝝ ascēdētiū. ⁊ humiditatū gñataꝝ in cerebro: q̄re dixit Al. ex narib⁹ eius nihil defluit nisi paꝝ ⁊ iō catarrus nō accidit eis neq; coriza. Dix. A. sigñat ipm mūdificatio meatuū supfluitatū: q; p eos nō expellūt: cū nō multiplicētur: vñ mūdi pfistunt. Quidā cōparātes inter cerebrū siccū ⁊ calidū: dōt q ceteris paribꝰ i habētibus caput siccū pauciores supfluitates inueniunt q̄ i hūtib⁹ calidū: eo q siccitas p se opponit hūiditati q̄ multiplicant supfluitates: ac ēt q; in sicco cerebro cū tpantia actiuaꝝ qualitatū melior pficit digō q̄ i calido cū tpantia passiuaꝝ: q; melior digō fit a calido tpato q̄ a calido excessiuo. Et ex meliori digone minor supfluitas. Ac ēt q; in calido cerebro rone calitatis fit attractio supfluitatū ad ipsum. Nō aūt sic in sicco. Et rursum: q; hūs calidū cerebrū: vt. s. patuit facile replet ⁊ leditur ab extrinsecus occurrētibus: quāuis tñ supfluitates in sicco cerebro sint pauce ipse tamē sunt grosse: q; sicci est ingrossare: iō dixit Auer. q si cū paucitate ineſt eis aliq̄ grossitudo sigñant siccitatē. ☌ 2m signū dixit Hal. est sensuū pfectio. Et Aui. dixit sigñat ipm claritas sensuū. Quidā dōt q ꝓpando cerebrū siccū ad tpatū dictū sigm verificat de sensib⁹ exteriorib⁹: eo q spūs venientes in hūte cerebrū siccū ad organa sensuū exterioꝝ sūt magis tpati ⁊ eo° in sensib⁹ interiorib⁹. ipsi. n. in cerebro tpato st pfectiores: patuit. n. supra ex vbo Ha. q opones pncipales in tpato sunt pfecte. Alij aūt ⁊ melio⁹ dōt q Hal. in hoc nō cōpauit cerebrū siccū ad tpatū: q; volūt q in cerebro tpato oēs sensus tā exteriores q̄z interiores sint pfectiores: lz cōparauit ipm ad alia cerebra distēperata volēs q sensus oēs tā extrinseci q̄z intrinseci in cerebro sicco minus iperficiat q̄z in alijs: ⁊ maxie q̄z in hūido: cui⁹ cā ē claritas spūum in cerebro sicco sicut ipsoꝝ turbulētia in cerebro hūido est causa hebetudinis sensuū. Q; aūt in sicco cerebro nō eq̄ pficiātur sensus exteriores fit in tpato p̄: q; organa eoꝝ orta a cerebro sicco sūt siccа: ⁊ sic discraliata: a q̄bus nō pōt pp discraliā fieri pfectio: vñ vt appebit suo loco siccitas cristallinе impedit visionē. Neq; valet q i tpato fit humiditas maior q̄z in sicco: ⁊ humiditas maior hebetet sensus q; humiditas supfluēs lz hebetet: humiditas tñ q̄ est cū tēperamēto nō hebetat: sed pficit ⁊ spūs reddit claros. ☌ 3m sigm dixit Hal. vigilātes sunt. Et Al. dixit. silr. Minuit. n. in eis vapor mulcebris ⁊ humiditas faciēs ad sōnū: q̄re minus dormiūt ⁊ min⁹ ꝓfunde. ☌ 4m sigm dixit. Hal. capillos fortissimos hūt. i. grossos: q; fumositas grossa ⁊ multa est: ⁊ pp eādē cām nati citissime ꝓducūt eos ⁊ crispos hūt magis q̄z rectos: siccitas. n. exiccādo hūiditatē ꝓtinuātē capillos crispos eos reddit: ⁊ pp hūidi ꝓsūptionē calui fiūt i breui. Dix Al. in capite cito nascūt ⁊ cito calui fiūt. Dixit Aui. signat ipm fortitudo capilloꝝ ⁊ velocitas ortus eoꝝ pp fumū i etate p̄: sed postea in pcessu ꝓsumit ille fum⁹ diminuta hūiditate: vñ fiūt calui velociter. ⁊ crispitudo adest eorū. Dicunt q homo sicci cerebri ⁊ leue velox ⁊ bone memorie.

Sigᵃ male ꝓpłonis humide.

☌ Silr aūt ⁊ cerebri humidi q̄tuor reperiunt signa posita. p̄m est. dixit Ha. capilli eoꝝ sunt plani: ⁊ nō oino calui fiūt. Et Al. dixit. q sunt subtiles ⁊ tarde nascunt neq; calui fiunt. Similr ⁊ Aui. dixit: sūt. n. hūtes cerebrū humidū ꝓpriū hūtib⁹ ipm siccū. Et pp̄rias cās hūt illis capilloꝝ dispōnes. Dixit Auer. q capilli albi extēti ⁊ plani signant superfluitatē hūiditatis. ☌ 2m sigm dixit Hal. sunt eis sensus hebetes dix Al. q sensus in eis nō sunt clari. Et Aui. dix perturbatio sensuū. i. hebetudo: q; spūs in eis pp hūiditatē ingrossant ⁊ turbidant multiplicat supfluitatib⁹. Est aūt hebetudo sensus ipsi⁹ q̄dā diminutio: vñ Azaravius ō ♓ sig° dix q ē modici sensus. ☌ 3m sigm dix Al. hūoꝝ. i. supfluitas hūoralis ex narib⁹ sup eis defluit. vñ reumatismo ledunt. Dix. A. q mltitu° supfluitatū ineſt eis: vñ reumatism⁹ eis accidit. ☌ 4m sigm dix Al. est somnolēt⁹. ita q Aui. dix. q adest supfluitas somni. multiplicato. n. in eis vapore hūido magis dormiunt ⁊ magis ꝓfunde. Dicunt q habēs cerebrum humidum est piger obliuiosus ⁊ somniculosus.

☌ De signis complexionum compositarum distemperatarū cerebri naturalium. Cap. xj.

Sigᵃ male ꝓpłonis calide ⁊ sicce.

Signa cōpłonū cōpositarū discraliatarum ponēda sūt: ⁊ p̄ calez sicce cerebri. Reperiuntur aūt posita signa sex. ☌ Primū ē dixit Ha. nō sūt abūdātes supfluitates in eis vel ab eis p̄m. i. a p̄a etate vl̄ p̄mū. i. p̄: q; potissime nō supabūdāt supfluitates i eis p oēs etates. in cōparatiōe enim ad oēs alias discrasias hūtes cerebrū calm ⁊ siccū sūt paucaꝝ supfluitatū. Nā hūt duas cās ꝓsumptionis earū. s. calitatē ⁊ siccitatē. Vñ Al. dixit. supfluitates pauce ab eo nascunt vel ꝓuant eis: vt dixit Aui. ☌ 2m signū dixit Hal. pfecti sunt sensib⁹. hūt. n. dixit Al. sensuū pfectiones. Sed

Aui.dixit.sensus claros ⁊ nō dixit pfectos:q; in ꝓpone ad temperatū cerebrū nō hñt pfectionē sensuū:ꝫ bñ i ꝓpone ad oia alia discrasiata.hñt.n.respectū eoꝝ organa sensuū ⁊ ipsoꝝ meat⁹ magis depurata ⁊ mūda'a sordib⁹ ⁊ a superfluitatib⁹ calitate ⁊ siccitate ꝓsumāte eas ⁊ depurāte. Dñt aūt nō in cōpone ad tēperatā ꝓp'onē:q; vt iā patuit pfectio virtutū sensitiuaꝝ:maxie pcedit ab eq̄litate q̄litatū passiuarū cū fiāt eaꝝ opones patiēdo. Mō opones passiue pficiūt in q̄litatib⁹ passiuis:ꝫ pfectio q̄litatū passiuaꝝ maior repit i cōp'one tpata q̄ꝫ in cal'a ⁊ sicca. Nouus tñ ꝑ^or vī velle q hñtes cerebrū cal'm ⁊ siccum nō hēant pfectiores opones oiuꝫ sēsuū itrīseoꝝ:ꝫ solū illi⁹ q cū cal'o ⁊ motu fit spūꝫ q ē virt⁹ cogitatiua:q̄re dic̄ q ꝑdicti auctores debebāt dicere sensus in singulari nūo:⁊ nō sensuū i pl'ali. Et forte fic voluit mot⁹ vbi Hal.in fine ꝑ^li ꝑdicti vbi Hal.vbi Hal.dicit.q ista ē pessima discrasia q declaret:q; discrasia calida ⁊ sicca cerebri ē magis opposita cōp'oni nāli tēperate cerebri q̄ ē frida ⁊ būida.sed in ꝓp'one ente magis ꝑter nāꝫ nō meli⁹ pficiunt opones sensitiue:cū ēt quāto magis distet ꝑ^o distēperata a tēperata tāto debēt distare opones ei⁹ ab opōnib⁹ tēperate. Dñt q̄dā.q in disꝑone sanitatis ℔ nō hꝫ veritatē:nec valet arg^m Hal.⁊ noui cōmētatoris:q; ꝫ ꝓp'o calida ⁊ sicca magis distet a tpata rone q̄litatuꝫ:tñ nō magis distat ab ea rone ꝑternālitatis:imo ⁊ magis appꝛopinq̄t ⁊ maiori nālitate pticipat:⁊ ió min⁹ iperfectas facit opones sensitiuas. Nō.n.é filꝫ i lapsu nāli ⁊ egritudinali:q; ꝫ in lapsu egritudinali nūc lapsus ad ꝓriū sit deterior.nō tñ sic in lapsu nāli.imo lapsus nālis ad filꝫ est deterior:eo q̄ est ad ꝓriū in mēbris laptis. Cū g̃ cerebrū sit mēbrū lapsū ad frīm ⁊ būidū:tūc segt̄ q cerebrū frīm ⁊ būidū respectu tpati cerebri deteri⁹ se hēat q̄ꝫ cal'm ⁊ siccū. Quidā alij sūt volētes q hñtes cēbrū cal'm ⁊ siccū meliorē ⁊ pfectiorē seu clariorē hñt sensū visus q̄ꝫ hñtes cerebrū tpatū:⁊ ℔ ꝓp subtilitatez ⁊ claritatē ⁊ velocitatē mot⁹ spūs visibilis:⁊ ꝓpuationez būiditatiꝫ bebetātis organū visus:q̄ō dcm̄ ēt nō ē vex ꝓp supra assignatā rōnē.ſ.q maior pfectio q̄litatū passiuaꝝ ē in ꝓp'one tpata q̄ꝫ in cal'a ⁊ sicca:⁊ sic maior in ea erit perfectio oponis. Nec segtur spūs ē subtilior ⁊ clarior ⁊ velocio⁹ mouet:g̃ est melior ⁊ meli⁹ mouet:vel g̃ ē opō melior. imo q̄ꝫto mot⁹ spūs erit velocior tāto discursus erit min⁹ bon⁹ q; opꝫ discursū eē cū inuestigatiōe rōnis vtriusq; ptis ꝺdictionis ad ℔ vt sit bon⁹:bñ tñ fit in eis citi⁹ discursus:ꝫ nō eq̄ bon⁹.v̄.g.verū ē hñtē ꝓp'onē cerebri calidā ⁊ siccā cito rndere ad q̄nē:nō tñ vex est ipm bñ rndē. Vñ Auer.coll'ꝫ 4°.q hñt hāc ꝓp'onē veloces erūt ad actiones ⁊ eas faciūt sine discretiōe:⁊ accipiūt ex reb⁹ solū fūtudinē ⁊ nō diuisionē:⁊ errores eoꝝ sūt multi ⁊ cogitatiōes ipsoꝝ male. ¶ ℨ^m signū dixit Hal.sūt vigilātissimi.dixit Al.sūt in vltimo ḡdu paucitatis somni:⁊ in eo paꝝ delectāt. Dixit Aui. inest eis po^a vigilādi ⁊ paucitas sōni:vñ in eis dixit Auer. augmentant vigilie.rōne.n.calitatis ⁊ siccitatis eoꝝ minuit in eis plus q̄ꝫ in alijs cā faciēs ad sōnū. ¶ 4^m signū dixit Hal.p^a capilloꝝ gño eis est citissima ⁊ plenissima ⁊ capilli nigri sūt ⁊ crispi ⁊ calui fiūt citi⁹. Dix̄ Al. capillos in capite hñt in vltimitate fortitudinis.ſ.q̄ꝫtū ad grossitiē vel multitudinē ⁊ velocis natiuitatiꝫ sūt ⁊ vltie nigredinis ⁊ aspitatiꝫ calui fiūt citissime. Dix̄ Aui. velocitas ortus capilloꝝ i ꝑn° ⁊ fortitudo ipsoꝝ ⁊ nigredo ⁊ crispitudo ⁊ multa caluitiei velocitas.q; facillime būiditas ꝓtinuās pilos ꝓsumit in eis:sī tñ eis in ꝑn° capilli multi:q; multa est actio caloris in humidū:⁊ poꝛi multi sūt. ¶ ℨ^m signū dix̄ Ha.hñt cal'm tāgēti b⁹ ceput ⁊ apparēt rubicūdi vsq; ad tps stat⁹ exclusiue:tpe eni iuuētutis eoꝝ calitas efficit vstiua:vñ reddit in eis colo⁹ nō rube⁹:ꝫ niger exusto sanguie. Aui.dix̄.calitas tact⁹ capiꝫ ⁊ siccitas ipsi⁹ cū rubedine manifesta i ipso ⁊ in oculo. Quidā dicūt de ista ꝓp'one q; si fuerit paꝝ lapsa q; ipsa ꝑmanet talis p oēs etates:sed si fuerit multū lapsa ꝑmutat̄ in senectute ad frīdā exalato ⁊ diminuto cal'o nāli. ¶ 6^m signū dix̄ Al. velocitatē aialiū opōnū hñt:⁊ veloces cogitationes. Silr ēt ⁊ Aui.dixit. velocitas opōnū aialiū. Et hic oiuꝫ q; i oib⁹ tā itrīsecis q̄ꝫ extrīsecis:q̄ꝫ ēt motiuis.vñ dixit Aui.fort^do adest eis itell'is:q; pñt multū vigilare:⁊ vt sic laborare circa actū intelligēdi cogitādo vel extimādo ⁊ spūs hñt motiuos. Et adest eis fortitudo memorie pp siccitatē. Et dixit.q si hō est ipiger admodū:tunc cōp'o eius in ꝑn°.ſ.cerebro est calida ⁊ sicca. De hoc signo dixit Azaraiuius.q sūt vltime agilitatis.ſ.ad motū ⁊ artes exercendas protrahendo ⁊ retrahendo corpora ⁊ mēbra eorum.

Signa vo cal'i ⁊ būidi cerebri diuersificātur ꝑm diuersitatē lapsus. Nā si calitas ⁊ būiditas nō multū recedūt a tpamēto:eq̄l'r tñ:tūc q̄tuor repiunt signa eius assignata:p^m est dixit Hal.color.i.clarus.nō tñ bon⁹ sicut in tpamēto: ꝫ ex albo ⁊ rubeo ꝑmixtus exñs illi ē ꝓpinquus:q; in his multiplicat̄ in ptib⁹ capitis sanguis bonus. Et dixit.calitas reperit̄ in ptibus capiti tāgētib⁹ ipm plus q̄ꝫ in tpato:quia plus ꝓuenit in istis de sanguine ⁊ spū ad caput. Et dixit venē in oculis magne silr sūt:q; calitas facit ad dilatationez ⁊ būiditas ad extēsionē facilē ⁊ adiuuat adhuc multitudo sanguinis p illas trāseūtiꝫ respectu tpati. Dixit Aui.si ꝓp'o ista nō est multū remota ab eq̄litate color.ē bon⁹ ⁊ venę sūt manifeste ⁊ tact⁹ ē cal's ⁊ leuis ꝓp būiditatē. ¶ 2^m signū dixit Hal.superfluitates in eis sūt plūme.⁊ Aui.dixit q sūt plures:nō qdē absolute:sed i ꝓpone ad tēperatū:⁊ ad calidū ⁊ siccū ⁊ ad cal'm tm̄:⁊ ad siccū tm̄.in his.n.pauciores sūt superfluitates q̄ꝫ in cal'o ⁊ būido:sed sūt dixit Hal.mediocriter digeste.⁊.A.dix̄.sūt magis cocte.ſ.q̄ꝫ in būido tm̄.⁊ q̄ꝫ in frigido tm̄:⁊ plus q in frido ⁊ būido:⁊ q̄ꝫ i frido ⁊ siccominus tñ q̄ꝫ i cal'o tm̄ ⁊ q̄ꝫ in tpato.diminuit̄.n.i istis digō ꝓp multitudinē superfluitatū q̄ ꝓhibēt a bo^a digone dato q in eis lapsus sit ꝓpus nō multū debilitās vtutem. Dñt q in cal'o ⁊ sicco cerebro superfluitates sūt pauce:nō tñ bñ digeste q; assant in ea. In cal'o āt ⁊ būido nō multū lapso sūt multe:sed sunt elixe bñ digeste:ꝫ nō tm̄ q̄ꝫ^m in tpato:vñ i digone medio mō se hñt iter būiditates cēbri calidi ⁊ sicci ⁊ būiditates tpati:qñ g̃ sunt multe ⁊ digeste.ſ.mō dcō.dix̄ Aue. signiant caliditatē ⁊ būiditatē. ¶ ℨ^m signū dix̄ Ha.his capilli sūt recti cū nō hēant cām tortuositatiꝫ ⁊ sūt subrufi eis accedētib⁹ ad iuuētutē. Nā i pueritia sūt remissiores i colore ⁊ nō fiūt calui facile:q; i eis ſ facile fit exiccatio būiditatis dix̄.A.capilli sūt plani declinātes ad glaucedinē absq; velocitate caluitiei. ¶ 4^m signū dix̄ Ha.replet̄ his cap⁹ ⁊ grauatur calefaciētib⁹ pp euapoꝛationē multā quā faciūt ad caput q̄ ibi būiditate ingrossat̄ ⁊ replet ⁊ g̃uat. Et multo magis accidit eis ℔ si hūectenᵗ.i.appꝛoximent eis res hūectātes. ¶ Dix̄ Aui.calefactio ⁊ hūectatio sūt veloces.i. in eis velociter inducūt̄ a cāis calefaciētib⁹ ⁊ hūectātib⁹.si g̃ humectēt̄ stati hñt abūdātiā superfluitatū. ¶ Si vo lapsus iste fit mult⁹ repiunt ēt sig^a. Primū ē dixit Ha.egrū his caput ē.i.hñt caput aptū facilr egrotare:fic i hñtib⁹ caput egrū simplr multū lapsuꝫ:⁊ ℔ cēbrū appellat̄ egrotatiuū. Et ió dix̄.A.erit cēbrū illis egrotatiuū patū.ſ.cadere in egritudines māles facilr:eo q aggregat multa superflua repit alia lra q̄ dicit.ē egrotās:q; hꝫ sanitatē suā ita ꝓpinquā terminō egritudinis:q; plūs tpe stat ifirmū q̄ꝫ sanū.⁊ ℔ cerebrū in currit egritudines putridas:nisi ei ꝓuideat̄ pp multitudinē superfluitatū q̄ nō bñ regulāt̄ a cal'o suo. ¶ 2^m signū dixit Aui.facilr recipiūt cāꝫ cal'i ⁊ frigidi.i.cadūt ⁊ distēperantur a cāis cal'is ⁊ frigidis:⁊ incurrit egritudines i ſba sua.i. in ꝑn° suo intrīseco māles ab hūoꝛib⁹ cal'is:⁊ ēt a frigidis. Nā istud cēbrū rōne sui cal'i attrahere pōt quēcūq; hūores dñantē in ptib⁹ ꝓpinqs capiti. Et ió pōt incurrere morbos cal'os ⁊ fridos. Vel incurrere pōt morbū frīm:q; ei⁹ caliduꝫ suffocat̄ sub multitudine superfluitatū. Et repit ℔ lra q̄ dic̄. facilr recipit cās cal'as ⁊ frigidas.i. facilr recipit ipressionē

vtriuſq; pp raritatē ob quā cito penetrat a cal'o ⁊ a frigido Et qdā dñt. q; tale cerebrū iuuat' p ſe frigidis ⁊ ſiccis: vt vē to boreali ⁊ ſilib⁹: ſed p accñs ledit' pp expſſionē ſupfluita tū quā boreas facit. vñ fiūt in eis catarri corize obthalmie ⁊ reliq egritudies nūerate a Hal. 3° affo. in 2° affo. ſi āt au ſtrina hyems ⁊c. de h̄ ſigno dixit Hal. in tegni. q; facile a ca lefaciētib⁹ ⁊ hūectātib⁹ ledit'. cū. n. hic lapſus ſit mult⁹ le/ dit' a ſibi ſili. Jōq; not⁹ his ſemp ꝓri⁹ ē q ē vēt⁹ meridiona lis cal's ⁊ hūidus ſupfluitatib⁹ capita replēs: ſed in borea optie oegūt: qz ē vētus frigidus ⁊ ſicc⁹ remittēs diſcraſias eoꝝ: ⁊ eoꝝ exiccās ſupfluitates. Dñt tñ q; 13 boreas ꝓferat iſtis de p ſe pp dictā cām: p accñs tñ nocet: inq̄tū. ſ. ꝓſtrin/ git ſupfluitates eoꝝ in capite ⁊ eaꝝ ꝓhibet reſol'onem. pp quā cām ſi fuerint repleti ꝑm caput ſtāte borea hūiditati/ bus cōpreſſione deſcēdētibus accidūt eis branci corize ca/ tarri ⁊ morbi reumatici. ſi ℞o caput nō fuerit ſic repletū cō dēſabunt' in eis ſupfluitates: vñ accidē pñt eis epiſa ⁊ ſiles morbi. ¶ 3m ſignū dix̄ Hal. nō pñt excitari vſq; ad multus. imo ſemp repleta hñt capita ſupfluitatib⁹. i. aptū egrotare. ¶ 4m ſignū dix̄ Hal. ad ſōnū ꝓuertūt ſeipſos. i. a pn° intri/ ſeco: qz in eis ē cā ſōni. Et grauiter dormiūt. i. profunde pp multitudinē vapoꝝ ⁊ hūiditatū in eis: ⁊ grauiter vigilāt. i. difficulter ad vigilādū ſe ꝓuertūt. Et fantaſias vidēt. ſ. i ſō/ nis pp aſcēſum multoꝝ vapoꝝ diuerſoꝝ ad cerebrū pūtan tiū diuerſas ſpēs vtutib⁹ cerebri. vñ appet eis videre mira bilia. Et Aui. de h̄ ſigno dixit. videbūt ſōnia pmutatiua. i. faciētia eos pmutari moueri loq; induī ambulare eqtare ⁊ multa alia ſiīa q̄ faciūt q̄ plures dormiētes. ¶ 5m ſig'm dix̄ Hal. his ſenſus iperfecti ſūt. ſūt. n. dix̄ Aui. eoꝝ ſenſus gra uati pturbati: ⁊ oculi eoꝝ debiles. Et h̄ eſt pp ſpm̄ turbari ⁊ organa ſenſuum hebetari multitudine ſupfluitatū indige ſtaꝝ. ¶ Quidā dicūt q; habētes cerebrū calidū ⁊ humidū habēt ſenſus pfectos in ſenectute ⁊ in cōparatione ad alias etates p̄cedētes: ex eo q; in ſenectute in eis reperit' tpantia cōpl'onis fere ſil'r tēperātie repte in iuuētute in cerebro tpa to. qz rōne ꝓpl'onis etatiue frigide ⁊ ſicce ꝓtēperat' eoꝝ cali ditas ⁊ humiditas ꝓpl'onalis. Et erit de his ſil'r fiē p opp̄ patebit infra q; hñtes cōpl'onē cerebri frigidā ⁊ ſiccaz hñt ſenſus perfectiores in pueritia: qz eoꝝ frigiditas ⁊ ſiccitas cōpl'onales ꝓtant' calidītate ⁊ humiditate etatiua. ¶ Alij dicūt q; dicto p̄dictoꝝ obſtat experiētia qua demonſtratur quoſcūq; ſenes min⁹ eē aptos ad ſpeculatiōes q̄z antea fue rint: q̄ p̄cedūt alie indiſpōnes ad ſpeculādū in etatib⁹ p̄ce/ dētib⁹: ⁊ ideo dicūt q; hñtes cerebrū calidū ⁊ humidū non hñt ſenſus perfectos in ſenectute: qz 13 habeāt tēperamētū abſolutū gradualem: nō tñ habēt tēperamētū debitū p for titudine virtutū. Nec eſt ſimiliter ſicut illi dñt: qz cū tpamē to frigidi ⁊ ſicci cerebri in pueritia ſtat aug'm caloris vel ſal tē nō diminutio: ſed in iſtis in ſenectute ſtat diminutio calo ris nālis: ⁊ ꝓ ꝑs diminutio vtutū: vñ ſilitudo illa ſi tenet. ¶ De ſignis aūt cerebri cali ⁊ hūidi ineq̄l'r recedētis a tpa to. dixit Hal. q; ſi calitas multū exceſſerit ⁊ hūiditas paruz tūc retinebūt ſig'a ꝓpl'onis calide: qz. ſ. erūt fortia: ſup. ⁊ ſi/ gna hūiditatis erūt remiſſa ⁊ debilia: ⁊ leuiter cū illis pmi ſcebunt' ⁊ e3° ſi hūiditas multū exceſſerit: caliditas ℞o pa rū. Et dixit Hal. ſimile eſſe iudicium in omnibus diſcraſijs compoſitis inequaliter recedentibus a temperamento.

¶ Signa cerebri frigidi ⁊ ſicci reperiuntur poſita ſex. p'm eſt dixit Hal. frigidū ⁊ ſine caloꝛe p̄cipiūt caput. Dixit. A. ca/ put eſt frigidi tactus: qz cerebrū frigidū alterat ad frigidu3 cutē ⁊ ptes circūſtātes eit ⁊ fridū ſpūm eis trāſmittit: vñ ⁊ ſine coloꝛes appet. ſ. viuido facies. Dixit. n. Aui. q; abiect⁹ eſt ei coloꝛ qz frigidi ⁊ ſicci eſt moꝛtificare ⁊ ſpm̄ ſanguineꝫ paucos ⁊ non calido reddere ⁊ ꝓfundos a cutis ſupficie. Et p̄dicta ſunt vera. dixit Hal. q̄tū eſt in ipſis. i. q̄tū eſt ex pte diſpōnis capitis ⁊ cerebri ⁊ non aliter. Poſſent. n. cere brū ⁊ ptes circūſtātes imutari aliter pp hūoꝛes perfluētes ad caput ex alijs mēbris. Si. n. coꝛ ⁊ epar eſſent multū cali da ⁊ hūida poſſent ad caput multū ſanguinē trāſmitter' ca lidū ⁊ hūidū p quē diſpō capitis trāſmutaret'. Et nō appa/ reret tāgētib⁹ frigidū: imo calidū nō vidētib⁹ abiecti calo ris: ſed bene coloꝛatū. Jōq; notāt q; ſicut: vt ſupꝛadictū eſt: ad verificationē ſignoꝛū cerebri tpati: oꝛ ꝓſupponere tēpe/ ramētū hūoꝝ eſſe in coꝛpoꝛe: ⁊ maxime in p̄ncipalib⁹ ūta ad verificationē ſignoꝝ diſcratarū cōpl'onū cēbri neče eſt diſpōnē hūoꝝ coꝛpis marie p̄ncipioꝝ eē ꝓportionalē diſtē perātie illi⁹ cerebri cui⁹ ℞ificātur ſig'a. ¶ 2m ſignū dix̄ Ha. q; hui⁹ craſes ſine venis circa oculos ſunt appentibus. vñ Aui. dixit vene in oculis ſunt occulte: qz ſite in ꝓfundo ob coanguſtationē ⁊ puitatē a frigiditate ⁊ ſiccitate pueniētes ⁊ ſanguinis paucitatē. ¶ 3m ſignū dixit Ha. a frigidis cau/ ſis extrinſecus occurrētib⁹ cito ledunt'. dix̄ Auic. q; nocet frigidis ꝑm' ꝓditiōes p̄dictas q̄ ſūt q; ſi ſanitas eſt multū ex eq̄litate nocētur ſilib⁹ ⁊ iuuant' ꝓrijs. ois. n. immoderata diſcraſia ledit' a ſuo ſili. ⁊ q; ſanitas ſit paꝝ ex eq̄litate iuua tur ſilib⁹. Dix̄ gloſator: q; 13 ſilium ſit ꝓſeruare: qz tñ ꝓſer/ uatio in iſtis multū laphs ē ꝓſeruatio in malo: qz ad furiā deducunt': ió a ſilib⁹ dñr ledi. Vi q̄ dix̄ Ha. ineq̄liter ſani ſt'. Et Aui. dix̄: q; eoꝝ ſanitas eſt inſtabilis. Nō. n. ſeruāt ean dē diſpōnē cū cito ⁊ ſepe ledātur a reb⁹ nō nālibus ad frigi dū alterātib⁹. Fit ēt eoꝝ ſanitas nō firma pp malitiā regi/ minis: qz q̄ñ debite regunt' ſani ſūt: ⁊ q̄ñ indebite infirmi. Et ad oñdēdū q; hi ineq̄liter ſūt ſani. dix̄ Ha. q; aliq̄ñ ſunt ꝑm caput leuiſſimi ⁊ nō ſupfluī ad effuſiones: ⁊ aliq̄ñ. ſup. ſunt q̄ues: vñ catarris ⁊ coꝛizis ēt a puis cauſis ledunt' ci/ to. Et Auic. dixit q̄nq; eſt in eis capitis leuitas ⁊ viaꝝ ap/ tio ⁊ q̄nq; eſt e2° dicūt q; in iſtis paulatine aggregātur ſu/ perfluitates. Nā 13 frigidū coadunet ſiccū: tñ cōſumit. qua re nō ſubito multā aggregant ſupfluitatē: facto tñ ipſaruz cumulo: grauātur: ⁊ eo expulſo leues ſunt. Sed poſtea ite/ rū coaceruāt vt poſſit dici hmōi coꝛpa eſſe neutra p̄pe ō 3° ſignāto. ¶ 4m ſignum dixit Hal. ſenſus bis in pueritia ſūt pfecti: puectis vō. i. in iuuētute exñtib⁹ emarceſcūt citius ſenſus. Et. A. dixit. q; ſenſus ſunt clari in pueritia ſua: ⁊ cū p̄cedit in etate debilitātur velociter. Dicūt p pueritiā intel ligi debet etas augmaſtica incipiēdo a parte in q̄ hō incipit hr̄e diſcretionē i q̄ etate habēt ſenſus claros ⁊ pfectos: qa hñt organa ſenſuū depurata ⁊ mūda a ſupfluitatib⁹ obtun dētib⁹ ea: hñt ēt tēperamētū ꝓpl'onis cerebri q̄ſi ſimilē in etate iuuētutis in cerebro tēperato. multi. n. remittunt' ⁊ tē perat' ipſi⁹ frigiditas ⁊ ſiccitas ꝓpl'onalis a caliditate ⁊ hu miditate etatis puerilis: cū aq̄ tpantia ente caloꝛe näli ſuffi cīēti clare ⁊ pfecte fiūt opōnes ſenſuū eoꝝ. Dicūt q̄dā p̄di/ cta vera eſſe cōpōne facta ad ſeipſos in alijs etatib⁹: ió in his in iuuētute in q̄ cōiter ſenſus pfecti fiūt minus pficiun tur. Gloſator vr̄ velle q; abſolute in puero frigidi ⁊ ſicci ce/ rebri ſenſus ſint pfectiores q̄z in aliq̄ alio puero cuiuſcūq; alteri⁹ cōpl'onis: ita q; etiā puero tpato: ſed nō 13 ſenſus p/ fectiores quocūq; alio in alijs etatibus exiſtēte: ita q; non magis q̄z in tpato iuuene. cerebrū. n. frigidū ⁊ ſiccum ꝓceſ ſu etatis peioraſ: qz peius eſt in iuuētute: ſed cerebrū tēpe/ ratū melioraſ ꝓceſſu etatū: ita q; pfectus eſt in iuuētute: ha betq; cerebꝝ tpatuz in iuuētute oꝛgana depurata ꝓpl'onez ⁊ ſpūs pfectiores ⁊ magis ꝓportiōatos ſuis vtutib⁹ q̄z ha beat puer frigidi ⁊ ſicci cerebri. Nō. n. 13 puer iſte eque bo nū tpamētū ꝓpl'onis nec tātā quātitatē ſpūum nec oꝛgana ſenſuū eq̄ bene depurata ⁊ ꝓportionata ſuis vtutib⁹ ſicut 13 iuuenis cerebri tēperati. Neq; ēt 13 puer p̄dictus eque bonā cōpōnē capitꝭ ſicut 13 iuuenis tēperati cerebri: q 13 caput in q̄ſtitate mediocre: ille vō 13 puū mō: vt. ſ. patuit: bona cōpō facit ad pfectionē opōnū moraliū. Ben. autē vo luit q; in puero fridi ⁊ ſicci cerebri nō ē maioꝛ pfectio ſenſu um q̄z in puero cerebri tpati. imo dix̄. q; puer cerebri tpati iter oēs pueros 13 ſenſus pfectiores: qz 13 maioꝛē tēperā/

tiã ꝓplonis hz ẽt debitã capiti ꝓpõnẽ:ꝛ oĩa ad pfectionem
sensuũ req̃sita hz magis idonea:q̃uis ḡ puer frigidi ꝛ sicci
cerebꝛi pp cãs supꝛadictas hẽat sensus claros pfectos: nõ
tñ hz eos tñ q̃tũ puer cerebꝛi tẽperati. Et dixit Ga. hi ci/
to senes circa cap̃ fiũt Et Aui. dix̃. q senescit:ꝛ appet spas/
mus ꝛ ꝟctio. i. coꝛrugatio in ptib⁹ capitis ei⁹: cito enim fit
in facie ꝑm formã senis. Dixer ũt aũt ꝑm caput ꝓ his q cuz
cerebꝛo frigido ꝛ sicco hñt tẽperamẽtũ alioꝝ mẽbꝛoꝝ ma/
xime ꝓncipaliũ q nõ seneſcũt cito ꝑm alia mẽbꝛa: sed solum
ꝑm caput. Si ℞o hẽrent diſcrasiã in alijs mẽbꝛis: silr circa
ea cito seneſcerẽt. Cã aũt cite senectuti eoꝝ ẽ pauci ipsoꝝz
hũidi cita ꝟsuptio quã segtur calidi diminutio:ꝛ sic sene/
ctus: vñ in annis in qbus tpati sunt in iuuẽtute hi sunt se/
nes. Et in senectute eoꝝ calido paucificato ꝛ multiplicatis
supfluitatib⁹ ex indigõne cito segtur calidi suffocatio exti/
ctio ꝛ moꝛs: Aui. tñ dixit: q hñs cerebꝛũ frigidũ ꝛ siccũ li/
cet cito seneſcat: ſit tñ sane senectutis intellectus maxime ỏ
senepꝛime senectutis qñ calidũ: nõdum est multum pauci/
ficatũ nec humiditas multũ cõsumpta. ¶ Quintũ signuz
dixit Gal. eis natis capilli veniunt vir. i. tarde. tardus enim
capillozꝝ oꝛtus vt dixit. A. ꝛ hoc ꝓpactionẽ calidi in humi
dũ paucã. Et ꝓpter hãc paucitatẽ mãe ꝛ stricturã ẽt poꝛo/
rũ que sequit frigiditatẽ ꝛ siccitatẽ q veniunt dix̃ Gal. sũt
exiles. Et dixit q sunt ruſſi. Et. A. dixit castanei. i. subruſſi
tẽdẽtes ad siccitatẽ obscurã: qꝛ ꝓueniũt a mã sicca in quaz
nõ egit calidũ vstiuũ. Et dixit Gal. cito seneſcũt. Et in sene/
ctute multiplicatis supfluitatibus indigestis ꝛ nõ bñ regu/
latis accidit eis putrefactio:ꝛ inde canities. Et plus valet
ista cã ad canitiẽ inducẽdã q̃z valeat frigiditas ꝛ siccitas cõ
plonales ꝛ etatiue ad ꝓhibẽdũ euẽtũ putredinis. Et dixit
Gal. q si frigiditas in ꝓcessu etatũ multũ augeꝫ supꝛa sicci
tatẽ hi nõ fiũt calui. dixit enim Aui. q accidit eis tarditas
caluitiei. Et ꝓpꝛie si nõ est magis dominãs eius siccitas q̃z
frigiditas: qꝛ tũc nõ sic cito ꝟsumit mã capillozꝝ. immo fri
giditas stringẽdo ẽ cã fixionis eoꝝ maxime si fuerit domi
nãs supꝛa frigiditatẽ hi calui fiũt ꝟsumpto humido ꝓpter
dominiuz siccitatis. ¶ 6m signũ dixit Auer. colliget 4o q
abũdãt in somno minus q̃z habẽtes cõplexionẽ frigidam
tãtum. Nã siccitas illi iuncta est causa minoris somni pꝛo/
pter consumptionem quam facit in humiditatibus.

Sigᵃ ma/ le ꝓplonis frigide ꝛ humide.

¶ Signa cerebꝛi frigidi ꝛ humidi silr sex reperiuntur posi/
ta. pꝛimũ est. dixit Gal. q sunt somnolenti grauiter dormiẽ
tes. Et Alber. dixit multũ est habẽs somnũ. Et Auic. dix̃.
q somnus in eis est multus: quia longus ꝛ pfundus ẽ. ha
bẽt. n. duas cãs faciẽtes ad somnũ. s. frigiditatẽ ꝛ humidi
tatẽ ꝛ multiplicationẽ supfluitatũ opilantiũ ꝛ hebetantiũ.
Jõq̃z difficulter vigilãt. Et dixit Auer. q frigida 5o solũ mi
noris est somni q̃z frida ꝛ humida. ¶ 7m signuz dixit Gal.
inutiles sensib⁹: hebes. n. est dixit Alb. ꝛ Aui. dixit. q ĩsti
sunt maloꝝ sensuũ ꝓp ipsoꝝ oꝛgana immũda supfluitatib⁹
plena ꝛ ipsoꝝ spm̃ turbidũ. Et nõ solũ intelligũt de sensib⁹
exteꝛioꝛib⁹: sed ẽt de intrinsecis. vñ Auer. 4o dixit sunt tar
di intell'is: ꝛ nõ pñt recipe diuiſiões reꝝ: sed assumũt eos cõ
fuse. ¶ 8m signũ dixit Gal. facile sunt patiẽtes a reb⁹ fridis
extrinsecis occurrẽtib⁹: eo q imoderati sunt ꝛ ledũtur a si
milib⁹. ¶ 9m signũ dixit Gal. facile replent ꝑm caput ꝓp
multiplicationẽ supfluitatũ ꝛ paucitatẽ resoluonis eaꝝ: q̃re
vt dixit Aui. multe eũones supfluitatũ ex capite eis fiunt
sẽz sensibiles: ꝛ ꝓp ipsoꝝ capitũ repꝛonẽ. dixit Gal. q facile
patiunt catarrũ. Dixit Alb. q coꝛizis ꝛ catarris inceſſan/
ter molestãtur. Et Aui. dixit. signãt ipsam velocitas even/
tus reumatismoꝝ supfluitatib⁹ multiplicatj i eis iferi⁹ fluẽ
tib⁹: ꝛ maxie cũ nõ alr effluũt ꝛ purgant. Dixit Auer. 4o
supfluitates crude ꝛ multe ꝛ cũ h aq̃se signant ꝓplonẽ fri/
gidã ꝛ hũidã: de q̃ dixit Hyp. q ei⁹ sanitas ẽ ꝓpinqoꝛ egri
tudini q̃z sanitati. ¶ 5m signum dix̃ Gal. nõ fiũt calui. Sed
Auicẽ. dixit. signãti ꝑm euẽtus caluitiei tarditas. i. raritas
nullo. n mõ dixit Alb. eis caluitiũ accidit cũ nõ hẽant cãm
exiccãtẽ mãm capilloꝝ. ¶ 6m signũ dixit Alb. piger ẽ ꝛ tar
dus. s. ad motiões. Et silr dixit. A. Et ẽt Aue. ꝛ qꝛ bñt ner/
uos ꝛ oꝛgana motꝝ laxa ꝛ spm̃ motiuũ paucũ: vñ dixit. A.
q si hõ est dedit⁹ pigritiei ꝛ laxitati. dicim⁹ q ei⁹ ꝟ° i ꝑn°
sẽz cerebꝛo frida ẽ ꝛ hũida. ¶ Et Gal. qdẽ in tegni 2° ad p̃
dicta oĩa signa sigñantia diſcrasiã quãcũq̃z cerebꝛi siue sim/
plicẽ siue cõpositã posuit vnũ gñalẽ cañ. lz ipse exẽplariter
solũ loquat in cerebꝛo clarioꝛi. Et dixit. q si cerebꝛũ fuerit
caũus tẽperatoꝛ in q̃litatib⁹ ãt passiuis tpatũ appebũt sigª
caũtatis magis min⁹ ꝑm q̃ztitatẽ lapsus. Nã si plin fuerit
caũus erũt signa ei⁹ sigñantia caũtatẽ fortia. ꝛ si paꝝ erunt
ỏbilia. Et subdit Ga. gñalizãdũ hũc cañ ad lapsus oiuz mẽ
bꝛoꝝ cõis ẽ h ró ẽt in lapsib⁹ oium alioꝝ mẽbꝛoꝝ q si la/
psus eoꝝ ẽ magn⁹ sigª illũ ostẽdẽtia erũt fortia ꝛ mãifesta
ꝛ ep°. Et ró h⁹ ẽ: qꝛ sigª sũt effect⁹ illi⁹ lapsus ꝛ effectus ꝓ
portionaꝫ sue cãe: si ḡ cã erit magna effectus erit magn⁹ ꝛ
ep°. ¶ Cõparãꝫ ãt distincte ꝓplones cẽbꝛi i bonitate ꝛ ma
litia a qbusdaz. dix̃. n. Tho. q posita pitate lapsus a cẽbꝛo
tpato de simplicib⁹ min⁹ mala ẽ calã q̃z frida: ꝛ min⁹ mala
ẽ hũida q̃z sicca. Et de cõpositj dix̃. q min⁹ mala ẽ calã ꝛ hu
mida: ꝛ post eam calã ꝛ sicca ꝛ post eam minus mala est
frida ꝛ hũida ꝛ q deteꝛioꝛ oiuz est frida ꝛ sicca. Et reddẽs
cãm dix̃. qꝛ cõplones distracte ꝑticulariũ mẽbꝛoꝝ coꝛpis
ita se bñt i bonitate ꝛ malitia i ꝓpõne ad tpamẽtũ ipsoꝝ mẽ
bꝛoꝝ: sic se bñt ꝓplones distracte toti⁹ coꝛpis in cõparatio
ne ad tẽperamẽtũ toti⁹: sed iste sic se habent vt dictũ est. Et
ꝓfirmat dictũ suũ ꝓ tãto: qꝛ caliditas plus attinet sanitati
q̃z frigiditas: ꝛ humiditas plus q̃z siccitas: vt p̃ ꝑz p̃ª primi
ꝛ 2ª. Et dixit. q qꝛ maius tẽperamẽtũ resultat i toto coꝛpe
ꝛ in cerebꝛo ꝓplonib⁹ ei⁹ distractis ḡduatie: vt dcm̃ est. ió
sic sũt ḡduande: ꝓpter tẽperamẽtũ eniz qõ hõ hz maiꝰ alijs
aĩalib⁹: posuit Ar. 2° de aĩa: q hõ hz pfectionẽ opõnẽ sen/
sitiuã. Quidã aũt alij tenẽt q ꝟ° cerebꝛi calã ꝛ sicca sit iter
oẽs distractas ꝓplones ei⁹ cõpositas minus mala: ꝛ q post
eã est calida ꝛ hũida. Et reliquas ponũt vt Thomas: ꝛ red
dẽs cãm dñt: qꝛ ꝓ ꝓplonẽ calãm ꝛ siccã cerebꝛi melius ꝑ/
ciunt oẽs opõnes cerebꝛi. Et magis ꝛ melius remouet ce/
rebꝛũ a lesiõe extrinsecus occurrẽtiũ: ꝛ q ita sit apparet dis
currẽdo per oĩa sigª supꝛa posita ostẽdentia ipsas ꝓplones
cerebꝛi cõpositas distractas. Nõ. n. sunt abũdãtes supflui/
tatib⁹: imo modicas hñt ꝛ mediocriter digestas: sunt vigi
lãtissimi ꝛ perfecti sensib⁹: ꝛ minus ledunt ab extrinsecis
alterãtib⁹. q min⁹ ledaꝫ ab eis apparet: qꝛ cẽbꝛũ q̃z tũcũq̃z
calm̃ ꝛ siccũ ẽ magis frm̃ ꝛ hũidũ q̃z sit cutis: ꝛ sic ẽ aptuz
ledi a fridis ꝛ hũidis: ḡ cẽbꝛ calm̃ ꝛ siccũ erit minus aptũ
ledi ab eis q̃cũq̃z alio cẽbꝛo: qꝛ. n. magis opponiꝫ eis ma/
gis ipsis resistit. ¶ De diſcrasijs aũt singularib⁹ dñt isti q
calã ẽ minus mala q̃z frida: vt dixit Thomas: sed dñt q sic
ca ẽ minus mala q̃z hũida: cꝰ ꝟriũ dixit Thomas. ꝛ ꝓbãt
B: qꝛ vt superi⁹ in eoꝝ signis apparet in sicca sensus sũt pfe
cti: in hũida vo hebetes. Et dñt nõ eẽ verũ q diſcrasie mẽ/
bꝛoꝝ se bñt in cõpõne ad tẽperamẽtũ suũ eq̃lr diſcrasijs to
ti⁹ relatis ad tẽperamẽtũ toti⁹: imo multũ dissimilr ꝛ ineq̃
liter. Et cã est: qꝛ opõnes mẽbꝛoꝝ efficiunt cũ ꝟrij tẽpera/
mẽtis. Et dicũt. q q̃z diſcrasie totius graduent: vt dicit
Thomas. ia graduatio solũ facta est respectu operationuz
vite: sed graduatio diſcrasiarũ mẽbꝛoꝝ debet fieri respectu
operationum exercendarum per ipsa membꝛa.

¶ De signis male cõpositionis cerebꝛi. Cap. xij.

EJrit Auer. 4o collz. signa sigñantia super
ꝓpõne cẽbꝛi sumũt a ꝓplone ꝛ ab opõ
nib⁹ ipsi⁹: largitas. n. strictura suaꝝ viaꝝ suaꝝ
ꝟcauitatũ sumũt ab ipsi⁹ ꝓplone: qõ est: qꝛ vie
cẽbꝛi calidi ꝛ hũidi sũt in vltimitate largitatis
frigidi ꝛ sicci ꝑm ꝟriũ. ꝛ mediocritas ipsarũ sigñat super
calm̃ ꝛ siccũ vel sup frm̃ ꝛ hũidũ ꝛ sua tpata ꝟ° cognoscit

qñ sue vie:z ꝓcauitates sunt in vltima tēperātia. ¶ Bo⁹ figura capitis bona cōponē signāt:z mala malā. ¶ Opones aiales z nāles cerebri debilis signiant malā ꝓponē z malaz formā cerebri. ¶ Exit⁹ supfluitatū largitatez viaꝝ signāt: ipsaꝝ ℞o detētio stricturā:z in sūma:qz mala cerebri cōpō insequtur malā ꝓponē ipsi⁹. Jō sciēdū ē qꝫ illa eadē signa q̄ signiant ꝓpone cerebri nālē tēperatā vel distēpatā signiant bonā ei⁹ cōponē siue tēperatā z bonā illā. ſ. q̄ ad illā sequit cōpōnē: vñ signa tēperate cōpōnis:qz ipsa tēperata ꝓpō ē cā bo⁹ capitj cōpōnis signiant ꝓponē bonā z ōcētē. Et eꝰ signa determinate ꝓpōnis distracte cōpōnē malā ostēdūt eius cū paruitate vel magnitudine strictura viaꝝ z recepta culoꝝ vel largitate ꝑut ipsi distracte compōni pertinet.

¶ De causis egritudinum cerebri in generali. Cap. xiij.

Auic egri^m cerebri. Alie sunt ꝑmitiue alie añtes alie ꝓiūcte. Et ꝓiuncte qdē necessario requrunt ad esse cuiuscūqꝫ egritudinis: antecedētes ℞o z ꝑmitiue nō semp. ¶ Et causa qdē ꝑmitiua est ois res non nālis excessiua potēs cerebrū ledere alterādo vel ꝓtinuitatē eius soluēdo: aut ad ipm mās a corpe attrahēdo vt aer excedēs i aliq̄ qlitatū ꝑmaꝝ. Et vēti fortes z maxie austrini z boreales z aer putridus vel corruptus malis vaporib⁹ infect⁹:z fetor immo z dolores boni diutius z frequētius olfati. Et accidentia aie excessiua: vt ira furor timor tristitia nimia sollicitudo z gaudiū excedēs mediocritatē z motus fortes corporei z somn⁹ z vigilia imoderate. Et cibi oēs vaporosi z vina sil̄r vaporosa. Et cibo⁹ z potuū replo supflua. Et superfluitatū retētio. Et dimissio exercitij ꝓsueti z eñonū ꝓsuetarū. Et gñal̄r q̄cūqꝫ ex reb⁹ nō nālib⁹ infra ponētur capiti nocere. Et ex eis ē casus z pcussio z fortj fractura vel ꝑssura capitj. ¶ Et cā añs aliq̄ ē mala cōpō ipsi⁹ capitj: sic fortis strictura ꝓmissuraꝝ cranei aut porozꝝ capitj vel supflua largitas. Et mala ꝓpō mēbrozꝝ circūstātiū alterātiū mēbra capitis: vel mala cōpō siue ꝓpō mēbrozꝝ cōicantiū cerebro. Et multiplicatio plectorie vel kakochimie siue alicui⁹ hūorū peccātis in quātitate vel q̄litate in corpe toto: vel aliquo mēbrozꝝ cōicātiū ei siue ēt in ipso cerebro añq̄ fiat cā cōiūcta alicui⁹ egri^m suaꝝ. ¶ Et cā qdē ꝓiuncta est ois cā actu causans egritudinē. Et q̄cūqꝫ dictaꝝ cāꝝ ꝑmitiuaꝝ vel antecedētiū pōt eē cā efficiēs egritudinē capitj: z pōt esse ipm agēs: z pōt eē ꝓseruās. Et q̄cūqꝫ sit siue agēs siue ꝓseruans siue efficiēs: ipsa aut est pñs aut ꝑterita. ¶ Et insup dictaꝝ cāꝝ ꝑmitiuaꝝ añtiū z ꝓiūctaꝝ. Alia fortis: alia debilis: z alia hñs mediocritatē. Et fortes q̄ fortes z praue sequunt egri^nes: debiles vo ibecilles z facile remouibiles sequūtur egri^nes. Et sil̄r mediocres medie. De his tamen oib⁹ ꝑticularius in ꝓprijs egritudinis cuiuscūqꝫ capitulis dicetur.

¶ De signis egritudinū cerebri in generali. Cap. xiiij.

Jrit Gal. in tegni 2°. Egre dispōnes ꝑm cerebrū cognoscunt aut desipiētie speciē. i. operationū cogitatiue in mutationibus: aut sensibilib⁹ fantasiarū lesionibus. i. imutationibus opationū imaginatiue. reperiť tamē hic l̄ra q̄ dicit. aut sensibiliū aut fantasiarū lesionibus. z ꝑ lesionē sensibiliū intellexit lesionem operationū sensuū exteriorꝝ: ꝓ enim nō ꝓncipaliter significent: z ꝓprie lesionē cerebri: tamē mediātibus qbusdā cōditionibus eā significare possunt: z supple aut lesionibus appetituum. ſ. ad mouēdū: quasi dicat. ex lesionibus operationuꝫ virtutis motiue volūtarie. Aut egōnibus. i. exeūtibus mutatis per palatuꝫ nares aures. sup. vel oculos: aut dolorꝝ differētijs q̄ fiūt ꝑm cerebrū. vt. ſ. sciať vtrū dolor sit grauatiuus vel extensiuus vel alterius specierū eius. Et Auic addidit aut ex dispōnibus mēbrozꝝ ortoꝝ a cerebro vt oculis auribus z alijs organis sensuū. Et nuca z neruis: z dispōnibus faciei. Et ex dispōnibus mēbrozꝝ inferiorꝝ cōmunicantium cerebrozꝝ ex dispōnibus somni z vigiliarū z somniozꝝ. Et ex dispōnibus grauitatis z leuitatis: z ex dispōnibus tactus z exiuātibus z nocētibus. Et quidā addūt his signiones sūptaꝫ ex pulsu ex vrina z egōne. z ex accītibus aie z risu. ¶ Dix Aui. p⁸ tertij. qꝫ ex p̄dictis signōnibus signiamus aliqñ dispōnes pītes: z vt sic sunt signa demōstratiua: z aliqñ signiamus dispōnes futuras: z vt sic sunt sig⁸ ꝓnostica. z ponēs exēplū de ꝓnosticis dixit: sicut cū ex longitudine tristicie z bonibilitatis. i. pusillamitatis signiať melā futura. z ex ira sine cā euidēti signiať epīa vel mania futura. Et ex risu sine cā manifesta signiať ꝓgelatio siue amētia. sup. z aliqñ signiamus ꝑ eas dispōnes ꝑteritas: z tūc sunt signa rememorativa. ¶ Et qz a lesionib⁹ opōnū vtutū p̄dictaꝝ signio sumiť: ideo necessariū est spērū lesionū ipsaꝝ hz noticiā pp qō sciēdū qꝫ in q̄libet opatiōe tria maxie ꝓsiderať. ſ. sba siue essentia opōnis forma ei⁹: z ipsi⁹ q̄ztitas. Et ꝑm hec tria lesio attēdiť in opōne. Nā ledēs opationē aut ledit qd qō inducit oppositū essentie opationis. Et ꝑm hac lesionez sumiť vna spēs dicta destructio siue ablatio opationis. Aut ledit per id qō inducit op^m forme opationis existenti ꝑm nām inducēs formaz ꝑter nām. Et ꝑm hoc sumiť alia spēs lesionis q̄ dz corruptio opatiōis. Aut ledit p id qō inducit opp^m quātitati opationis. Et ꝑm hoc sumiť 3ª spēs lesionis que diuidiť ꝑm qꝫ pōt appositū induci q̄ztitatis ꝑm nām inherenti operationi. Nā aut diminuit de quantitate nāli operatiōis aut augmētū efficit in ipsa. Quātitas tū nāliter debita operationi alicuius virtutis dupl̄r pōt considerari. vno modo absolute inquātū debeť toti spēi vel toti climati. Alio⁰ ꝓut ꝑticipiť ad indiuiduū hoc vel illud. Et vtroqꝫ mō ꝓsiderata latitudinē hz in qua pōt augeri z minui sine lesione. Cū vero latitudinē illā egressa fuerit opatio: tūc est operatio lesa: q̄ ℞o spāl̄r ꝓsiderať a medicis esť illa que est ꝓtracta ad indiuiduū quodcūqꝫ sit illud. Si itaqꝫ ledens operationē diminuit de quātitate eius p̄dicta fit inde vna spēs lesionis dcā debilitas siue diminutio deiectio siue remissio illius operationis lese. Si vero auget: z tūc ꝓsiderādū est. z si illud augmētū fuerit absolutū excedēs totā latitudinē debitā speciei: ita qꝫ nō reperiať in aliquo hoium ꝑm nām: tūc semper est defectus siue lesio ipsius opationis: sicut. v. g. in appetitu appetitus caninus. Aut aliud augmētū est ptiale ꝯctum ad spāle indiuiduū sicut cū augeť aliq̄ operatio in aliq̄ homine respectu eius qō interest ei scōm nām: z tūc aliquādo istud augmētū est lesio z aliqñ nō. Est aūt nō lesio qñ operatio illa exñs ꝓportionata alteri opationi: sicut. v. g. appetitus est ꝓportionatus nāliter digōni ꝓportionāl̄r cuz illa augeť: ita qꝫ aucta digōne augeať appetitus z tm̄ q̄ztū illa. tūc. n. augmētū illud nō est lesio. Sed tūc erit lesio qñ vna operatio alteri ꝓportionať ꝑm nām: nō aucta illa ipsa augeť nō ꝓportionabil̄r ei: sic quādo appetit⁹ ē maior q̄z digestio. Aut qñ retētio plus ē q̄z digōni ꝓueniat: z ꝑm ꝺ sumiť alia spēs lesiōis opōnis dicta aug^m vel vehemētia siue itēsio opōnis illi⁹. ¶ Auctores tñ oēs cōiter de lesionibus oponū tractātes nō exꝑsserūt nisi de destructiōe corruptiōe z diminutiōe. Ait. n. Ga. in tegni actio ledit: aut leuiter: qz sez diminuit: aut mediocriter: qz. ſ. corrūpit: aut oino ñ fit: qz. ſ. destruit. Et. A. 2ª p¹. cap̄ de signionib⁹ z accidētib⁹ dixit. opōnū nocumēta sunt ꝑz tres modos. opōnes. n. aut minuunt sic cū oculi minuiť visio: z tūc videt rē minorē q̄z sit aut a ꝓpinqori spatio: z stōus cū duri⁹ z tardi⁹ digerit minorē q̄ztitatē. Aut mutāť sic cū oculus videt illud qō nō ē: aut videt rē nō: z sic ē: z sic stōus cū cibū dissipat aut ipz male digerit. Aut destruūť sic oculus cū nō videt aut stōus cū nullo mō digerit. Nō exꝑsserūt aūt de aug° lesiuo: qz ipz in cluserūt ꝑb diminutiōe lesiua. vno. n. ꝓrio⁹ posito dať itelligi reliquū: z iō cū posuerūt lesionē diminutiōis dederūt intelligi lesionē augmēti. qꝫ aūt ꝑm aug^m opatio ledi possit ꝑz auctores appet: qz ipsi de lesionib⁹ plimuz operationū ꝑm

In qualz cpōnetria ꝓsiderant secūduz q̄ lesio attenditur in opatione.

augm determinãt in ꝓprijs ipsaꝝ caplis. sicut de vehemẽtia famis ⁊ augmẽto sitis. Exprẽsserũt autẽ auctores diminutionẽ operationum ⁊ tacuerũt augmẽtũ: ex eo q̃ diminui opõnẽ frequẽti⁹ ꝯtingit q̃z ipsam augeri: ⁊ ex eo q̃ diminutio in omni operatione euenire pót. augmẽtũ ño qõ est lesio nó pót in omni operatione euenire. Nã nõ leduñ opationes ſm augm nisi ille que hñt ꝓportionẽ ⁊ subordinationẽ adinuicẽ ſm nãm. que ño nõ habẽt subordinationẽ ⁊ ꝓportionẽ adinuicẽ ſm nãm nõ leduñ ſm augmẽtum. ¶ Dicũt cũ auctores dicũt tres esse ſpẽs lesionũ operationũ ꝓdictas nõ intelligũt q̃ oẽs tres ſpẽs lesionis possint in vnaquaq̃z operatione euenire vita remanente. Destructio tñ anhelitus nõ pót euenire cum remanentia vite. ⁊ sic de quibusdã alijs operationibus. sed intelligunt q̃ operatio que ledit non pót ledi nisi altero dictoꝝ modoꝝ. ¶ Notãt insuper q̃ corruptio opationis ab auctoribus q̃nq̃z sumit large ꝓ omni lesione opationis. Unde Hal. 4° de accñti ⁊ morbo augm appetit⁹ corruptionẽ eius vocat. Et Aui. 13ª tertij diminutionẽ digõnis corruptionẽ appellat i c° õ corruptiõe digõnis. Et q̃nq̃z sumit stricte ꝑ ut lesio q̃ ẽ corruptio opponit forme opationis. Et isto mõ est ſpẽs contra distincta alijs. Et ſm hunc modũ stricte sumẽdo corruptionem operationis in subsequẽtibus locutio erit.

¶ De signis sumptis ex lesionibus operationũ cerebri ꝓncipalium. Cap. xv.

De signis sũptis ex lesiõe opõnũ virtutũ ãi interioꝝ

Virit Aui. ꝑª tertij in vñ loquens de sigñationibus sumptis ex lesionibus opationum sermo vñs in eaꝝ sigñationibus est q̃ ipsarũ destructio ⁊ diminutio fiũt ꝓp frigus ⁊ grossitudinẽ spũs ex hũiditate, ⁊ non fiunt ex calitate nisi magnificet caliditas ⁊ pueniat ad hoc vt deiciat vtutẽ: ꝓmutatio ño opationum. i. corruptio: ⁊ q̃ motui cõparãtur fiũt ex caliditate: ẽt fiũt ex siccitate. sup. vel ex caliditate ⁊ siccitate simul. iudiciũ ĝ de sigñationib⁹ harũ lesionũ. dixit Aui. ẽ qñ q̃ segtur ⁊ ꝓcedit cursũ ꝓmutatiõis. i. corruptiõis ſm plm segtur ꝓplonẽ calam ⁊ siccã ⁊ q̃ currit cursu diminutionis ⁊ debilitatj ſm plm segt frigus. Diminutio. n. ⁊ destructio sequunt frig⁹ nisi sint cũ vehemẽti appitiõe corruptiõis. i. destructiõis: ⁊ casus vtutj. tũc eni fortasse illud plm erit ex calitate. Uerũtñ calitas ꝓueniẽs ẽ vtutib⁹ ꝓpata frigori dũ nocuit ꝓplonis ab ea nõ magnifi caf ⁊ ei⁹ corruptio vtutj diminutionẽ possidẽ non facit: ĝ ad discernẽdũ a q̃ malitia ꝓplonis ꝓcesserit cala vel frida lesio opõnũ ⁊ maxie diminutiua ⁊ õstructiua: nõ oz q̃ ꝓfidas. dixit Aui. i dicis sigñonib⁹. ſ. q̃ opõnis õstructio ⁊ diminutio sigñant ꝓplonẽ fridã: ⁊ corruptio calaz: imo cũ videris vtutũ debilitatẽ cũ dictis lesiõib⁹ oz vt caueas sigñones alias cuiuscũq̃z dcãꝝ duaꝝ ꝓplonũ. ¶ De sigñone aũt lesionum opõnũ moraliũ. dixit. A. cũ vtuti imaginatiue acciderit nocuit accidit vt õstruaf ⁊ remaneat i ipsa forª imagiationis sensate post remotionẽ ei⁹ a ꝓpriõe q̃ ẽ iter ipsaz ⁊ sensuz cũ eã sentit aut debilitaf ⁊ minuit aut mutaf a cursu nãli ⁊ imaginet q̃ nõ est. Minutio nãq̃z ei⁹ ⁊ destructio ſm plz sigñant supfluitatẽ frigoris aut siccitatj aut hũiditatis i añrioꝛi cẽbꝛo: ſz friditas ẽ cã eẽntial ⁊ siccitas ⁊ hũiditas per accñs q̃nq̃z auferũt opõnẽ imaginationis: ſz ꝓmuº opõnis ei⁹ sigñat supfluitatẽ calitatj: ⁊ h̃ sigñata sũt ꝛz plm. ¶ In vtute silr cogitatiõis ⁊ imagiatiõis. i. extimatiõis accit silr nocuit aut destructio ⁊ noiaf delectio rõnis aut diminutio ⁊ debilitas ⁊ noiaf amẽtia. ⁊ haꝝ lesionũ ꝑn ẽ frigus aut siccitas aut hũiditas ſm plm vt dcm est. Aut est ꝓmutatio ita vt sit in eius cognitione regimen tñ ⁊ rectũ faciat q̃ nõ ẽ rectũ: ⁊ vocaf ꝓmixtio rõnis. Et sigñat aut aꝑa aut mãz colicã calam ⁊ siccã: ⁊ ẽ demoniũ lupinũ: ⁊ ei⁹ ꝓmixto cũ melia. Aut mãm melicã ⁊ ẽ ꝓmixtio ei⁹ melia ⁊ ẽ ei⁹ ꝓmixtio cũ malitia extimatiõis cũ cogitatiõe. q̃ãt ex dictis motib⁹ ad minoꝛẽ declinioꝛ ẽ: ẽ magis sigñatiu⁹ frigoris: ⁊ õclinãs ad audaciã ⁊ irã est magis sigñatiu⁹ caloris. Et vlr cũ cogitatiões iste lese mouẽt motib⁹ multis plmũ: ⁊ ꝓmutãtur ⁊ variãt tũc illic ẽ calitas. ¶ Et dixt. q̃ q̃nq̃z accidit per mutatio cogitatiõis i egritudinib⁹ mãe fride cũ ipse a calitate nõ eũant eẽnea sicut accidit cõmixto rõnis in litargia. ¶ Et i vtute silr memoratiua ⁊ ei⁹ opõne accidit lesio aut vt õbilitef aut vt destruaf. sic narrat. H. q̃ pestilẽtia pueñit in ꝑte ethiopie q̃ eis accit ꝓp cadauera miꝛta relicta post foꝛte pliu ⁊ pueñit pestilẽtia illa vsq̃z ad terraz grecoꝝ. ⁊ accit eis vt cã illi⁹ tñ accideret obliuiõis: donec eis venit disꝑo: q̃ hõ nois suis ipsi⁹ obliuisceref ⁊ filij sui. ¶ Et dixit. plm accidit debilitas in memoria ꝓpcoꝛruptionez in postremo cerebꝛo ex friditate aut hũiditate aut siccitate: aut accidit operationi memoratiue vt ꝓmutef: ⁊ accidit ei vt rememoꝛef eius qõ nunq̃z ei adest: ⁊ sigñat ꝓplonẽ calam. ¶ Dixĝ bñ Aui. q̃ destructio opõnũ vtutũ moraliũ fit ꝓp oñium frigoris: ⁊ q̃nq̃z frigoris cũ hũiditate: ⁊ q̃nq̃z fit ꝓp siccitatẽ: ⁊ silr eaꝝ debilitas. Sed ipsaꝝ ꝓmutatio ⁊ corruptio fit aut ꝓp aꝑa aut ꝓp cõplonẽ colicã aut melicam aut corpus adherẽs. Et de his opõnũ lesionib⁹ ãpli⁹ dcm ẽ supꝛa de sigñonib⁹ disꝑonũ cerebꝛi nãliu q̃ h̃ afferãt. ¶ Et de lesiõe opõnũ sensuũ exterioꝝ dixt. q̃ nocumẽta eueniẽtia in visu si nõ sint ꝓpa oculis significant lesionem in cerebꝛo. Si aũt sũt ꝓpa oculis nõ hñt sigñare sup cerebꝛo. Et nocumẽta q̃ nó fũt ꝓpa oculis. nõ solũ hñt sigñare gñaliꝛ lesionẽ i cerebꝛo: ſz ẽt spaliꝛ: ⁊ iõ ꝑticulꝛ. oz ea ꝓsiderare. dixit Aui. fantasie coꝛã oculis apparẽtes q̃nq̃z sigñant suo coloꝛe. Nã rubee sanguinẽ: albe flã: citrine colaz ⁊ nigre meliaz sigñant: h̃ ẽt ponit Haly. 2° tegni ꝓmẽ. 150. verũ est tñ q̃ vt appebit tractatu de oculis: qlz hũoꝛ pót facere fantasiã nigrã ⁊ ꝓpationẽ irradiatiõis: ſz fantasias alioꝝ coloꝝ dictoꝝ ñ. ¶ Et dixit Aui. silr ex lesiõib⁹ opõnũ audit⁹ sigñam⁹ sup lesionẽ cerebꝛi: vñ si corrũpit audit⁹: vt. ſ. audiat qõ nó reperit ex teri⁹ de sono sigñaf aut ꝓ ficca in ꝑte medij cẽbꝛi a q̃ hauriunt audit⁹ nerui aut vẽtositas vel vapoꝛibi retẽt⁹. Aut ad ipm ascẽdẽs. ⁊ put dicet in tractatu auriũ. ¶ Et silr dixit ex opationib⁹ odoꝛat⁹: qñ cũ ledũt nó ꝓp cãm in narib⁹ sigñaf ſm plm: qꝛ posset fieri lesio illa ex alia cã corpis ꝓp vapoꝛes putridos ascẽdẽtes ad nares ex ꝓib⁹ pectoꝛis vel ex alijs causis in tractatu nariũ dicẽdis. Et silr sigñam⁹ dixit Aui. ex lesionib⁹ opõnũ gustus ⁊ tactus: qñ ipsaruz lesio sigñat sup cerebꝛum: qñ non est lesio ꝓp cãm in instris ipsoꝝ ꝓpriã: nõ tñ nẽcio siue semꝑ: qñ pót lesio tũ i ipsis ꝓp alia mẽbꝛa euenire. differt tñ dixit Aui. sigñatio sũpta sup cerebꝛo a lesiõe opõnũ gustus ⁊ tactus a sũpta a lesiõe operationũ alioꝝ sensuũ dictoꝝ: eo q̃ mutatio gustus ⁊ tact⁹ a cursu nãli ſm plm sigñat lesionẽ in instris ipsoꝝ ꝓpriis: ⁊ ſm min⁹ ⁊ raro sigñat cõicationẽ cerebꝛi: tũc tñ maxime sigñat lesio tact⁹ sup lesionẽ cerebꝛi: dixit Ha. 4° de interioꝛib⁹: qñ ipsa ẽ cõis toti coꝛpoꝛi: vt in stupoꝛe cõi toti coꝛpi. talis tñ stupoꝛ cõis toti coꝛpoꝛi raro accidit: ⁊ iõ raro est q̃ significet ex lesione tactus sup lesione cerebꝛi: ⁊ silr si cum stupoꝛe cõi toti accidit lesio in gustu sigñatur lesio in cerebꝛo. ¶ De sigñone autẽ sumpta ex lesione opõnis motiue. dixit. A. destructio ⁊ debilitas opõnũ motiuarũ sigñat ꝓncipaliꝛ friditatẽ tanq̃z cãm ꝓmã: qñ fridita ẽ cã directe opposita calitati q̃ est cã effectiua motus. cali. n. est mouere ⁊ frigidi ẽ getẽ facere. 2° enim colliz. dixit Aue. q̃ motꝰ volũtari⁹ ꝓncipaliꝛ est a calo. Si aũt hũiditatẽ vt nõ ꝓncipalẽ cãm: sed tanq̃z cãm indisponẽtẽ mobile ad motũ: reddit eni mobile laxũ nõ potẽs fingi cũ ad hoc vt moueatur egeat fixione. Et qꝛ humiditas est ſm plm pluſq̃z fridita ꝓpationis ⁊ debilitatis motus cã. plus. n. nã patit excessũ humidi q̃z frigidi. flatici ẽt hũoꝛes faciẽtes mollificationẽ neruoꝝ motiuoꝝ plus sunt sub actu humiditatis remollitiue q̃z sub actu frigiditatis. imo actualiter hñt quẽdã caloꝛẽ eliquãtẽ ipsos: ita q̃ humoꝛ flaticus faciens mollifica

tionē plus facit ipsam sua humiditate q̄z sua frigiditate. Et ió. A. dix̄. q̄ sigñat hūiditatē ꝑz pl̄m. Et dix̄. A. sigñat hūiditatē subtilē. Subtilis. n. hūiditas ē illa q̄ penetrare pōt: z penetrat in ptes neruoꝝ z mollificat eas: vt patebit i tractatu neruoꝝ: z maxie si sit pl̄ma: z b̄ appet ex lr̄a q̄ b̄ repitur q̄ dicit. sigñat hūiditatē pl̄mā. Mā vo grossa pōt ee cā corruptiōis opōnis motiue. vñ p̄t ee cā spasmi z trēoꝛ: vt suis caplis patebit. Et dix̄. A. q̄ p̄dicte lesiões. s. destructio z debilitas opōnū motiuaꝝ in q̄cūq̄z mēbꝛo fuerint sigñant lesionē in cerebꝛo aut in vna pte: z repit̄ alia lr̄a q̄ dicit. z i vna pte. Quare notāt q̄ si lr̄a est disiūctiua verificat sic. destructio z debilitas in q̄cūq̄z mēbꝛo fuerint sigñant lesionē in cēbꝛo aut in vna pte. s. ea in q̄ est destructio vel ōbilitas. Et q̄dā dīnt q̄ est lr̄a trāspōsita. sed si lr̄a est copulatiua ꝺz intelligi sic. q̄ lesio erit in cerebꝛo: q̄m cōpatit̄ pticule: z in vna pte: z b̄ erit pp cām in cerebꝛo. Uerūtn̄ dixit Aui. earū magis ꝓpriū est sigñare lesionē in cerebꝛo q̄m lesio ē in toto corpe sicut apoplexia. dicūt q̄ ad cognoscēdū ꝑ lesionē vni⁹ ptis si cā est in cerebꝛo oꝛ ꝺsiderare alia signa. Et dixit Auic. q̄ q̄cūq̄z ambe dicte lesiones. s. destructio z debilitas ꝓueniūt. s. ad sigñandū destructionē z debilitatē calit̄ cerebꝛi: q̄. s. fit a frigiditate: z etiā siccitatis cerebꝛi. s. ei⁹ q̄ ōbita est ꝑ fixione mobilis: q̄. s. fit ab hūido: vel fortasse i vbis p̄dictis Aui. voluit ostēdere q̄ destructio z debilitas opōnū virtutū motiuaꝝ pñt aliq̄n sigñare caliditatē z siccitatē cerebꝛi: z tūc exponit̄ sic: q̄cūq̄z ambe lesiões p̄dicte ꝓueniūt ad sigñandū destructionē z debilitatē caliditatis z siccitat̄ cerebꝛi. i. factas a caliditate z siccitate cerebꝛi: aut alicuius mēbꝛoꝝ lōginquoꝝ: verūtn̄ dixit Aui. illud erit pp egritudines plurimas. i. lōgas resoluētes z paulatim paulatim fiet ꝑm dies: sicut q̄cūq̄z accidit in fine ethice z pthisis. Nā lz p̄dicte qualitates sint ꝺformes motui: nihilomin⁹ cū multū excedūt resoluto calo nāli illas lesiões faciūt: sicut multotiēs dictū ē q̄ oīs imoderata q̄litas destruit opōnē etiā ꝑpe vtutis. Albert⁹ aūt introduxit istū textū sic: q̄cūq̄z conueniūt ambe. s. destructio z debilitas mot⁹: vel ambe. s. tortura laxi z palexis ad sigñandū destructionē: z ꝑ. i. debilitatē ꝓueniētē a calitate z siccitate in aliquo mēbꝛoꝝ lōginquoꝝ a cerebꝛo: veꝝ illud q̄ō sigñat sup calitatē z siccitatē cerebꝛi vel alicui⁹ mēbꝛi ē cū accidit post lōgas egritudies paulatim paulatiꝛ ꝑ multos dies ꝑdurātes ad resolutionē z exiccationē cerebꝛi vel alterius mēbꝛi. Et volēs Aui. oñdere q̄ nocum̄ in quocūq̄z mēbꝛo ꝑticulari pōt sigñare nocumētū in cerebꝛo: dixit. Q. aūt nocumētū in vno cerebꝛo fit siue mollicies fit siue aliud silē q̄cūq̄z est pp egritudines ꝓprias illius mēbꝛi: z q̄cūq̄z est ꝑ expulsionē supfluitatū cerebꝛi ad ipm. Et q̄cūq̄z sic est sigñat lesionē in cerebꝛo: q̄m sigñat cerebꝛū se hꝛe ꝑ modū cāe añtis mediāte respectu lesiōis illius mēbꝛi: z sigñat debilitatē digestiue cerebꝛi q̄ illa mā sugit aggregata in eo vel aliū defectū pp quē ad ipm fluxit mā aliūde: qō aūt fit nocum̄ in aliquo vno mēbꝛo pp egritudines ꝓprias ipsi⁹ nō �pz sigñare aliud sup ꝺispōnez cēbꝛi. ¶ Opōnū vo motiuaꝝ corruptio vt spasmus: z tremoꝛ pōt sigñare calitatē z frigiditatē z siccitatē z hūiditatē: cū ab earū vnaquaq̄z possit ꝓuenire. Si q̄ dixit Auicen. eaꝝ mutatio i. corruptio accidit subito sigñat hūiditatē: z si accidit paulatim sigñat siccitatez instꝛis ipsarū: q̄ enim isti mali mot⁹ subito eueniūt signānt cām humoꝛalē z replōnē: z si paulatim siccitatē: z ꝑ fit apparēs: maxie i spasmo q̄ dū fit ē mot⁹ corrupt⁹: sed dū fact⁹ ē mot⁹ distract⁹. Et cā hoꝝ appebit in ꝓprijs caplis. ¶ Dixit Aui. q̄ mutatio opōnis motiue q̄ est ꝓpria cerebꝛo. i. q̄ hꝛ cām in ipso cerebꝛo siue ꝓpriā siue ꝑ cōitatē ē ꝓprie: sicut mot⁹ epileptici q̄n adest epilepsia z ipsa nō fit nisi ab hūiditate: q̄m fit subito. ¶ Mutatio aūt opōnū ipsaꝝ motiuaꝝ eueniēs i mēbris lōginquoꝛib⁹ a cerebꝛo signāt sicut dcm̄ ē supra de sigñone lōginquoꝝ sensuū a cerebꝛo q̄ sic̄ min⁹ signāt sup cerebꝛo lz aliq̄n possint signāre: ita z ista minus signānt sup cēbꝛo q̄z ꝓpinq̄. ¶ Dixit Aui. cū hō habuerit egritudinē z mot⁹ ei⁹ ptinet ingetudini tūc morbus est calis: z si geti declinat ad frigus. Si vtus nō fuerit vehemētis casus: q̄m si eēt vehemēter debilis z ꝑstrata: tūc nō semper declinaret ad frigus: sed posset morb⁹ esse calidus: lz in eo sit ges: vt ꝑz in freneticis multis in fine in q̄b⁹ lz morb⁹ sit calidus: tñ qa p resol'onē vt⁹ ē vehemēter debilis nō est mot⁹ sed vltia ges que nō pōt ꝺici vera ges: sed in po[a] ad mot⁹ q̄ cū in freneticis aduenerit ē signū infallibile mortis. ¶ De lesionū aūt opōnū vtutū nāliū cerebꝛi sigñonib⁹: q̄ ex supfluitatib⁹ accipiunt̄ vt supꝛa dictū est. dixit Auic. q̄ multiplicatio eōnis supfluitatū a cerebꝛo gnāl'r signāt tria. s. ipsas mās que eūant: z cām pp quā multiplicant̄ in cerebꝛo. z q̄ vtus expulsiua nō ē debilis: z sil'r earū eūonis ꝓhibitio siue retētio signāt tria. s. opil'onē debilitatē expulsiue z resol'onē: tñ nō signāt ꝑdicta supfluitatū retentio nisi cū hac ꝺditione. s. q̄ cū ea inueniat̄ aut q̄ntas q̄ztū ad mām flāticā vel melicā: aut pūctio z mordicatio quātū ad mām colicā. Aut pulsatio quātū ad sanguineam: aut tēsio reuolutio vel tinnitus quātū ad vētosam. Nā si ꝓuatio supfluitatū: vt supꝛa dictū ē: fuerit absq̄z aliq̄ de dictis ꝺditionib⁹: tūc signāret siccitatē. dixit Auic. si adest ꝓuatio eūonis supfluitatū cū leuitate capitis signāt siccitatē absolute. Et dixit. q̄ odoꝛ supfluitatū egrediētiū actus z putridus signāt calitatē: vt patuit supꝛa de odoꝛatu. Et ꝓuatio odoꝛis signāt caliditatē fortasse nō tñ sicut illa signāt caliditatē: q̄ pōt ꝓhiberi odoꝛ a grossitie māe nō vapoꝛē emittētis: lz sit calꝺ z pōt ꝓhiberi a frigoꝛe aeris nō ꝑmittētis euapoꝛare. Et ió nō certe: sed fortasse frigiditatē signāt. ¶ Dixit. A. calm. s. q̄ hō sentit in capite suo vel qō iuenit tāgēs ipm signāt caliditatē. Et si pseuꝛat z nō nocet opōni est caliditas nālis: sed si nocet opōni significat calitatē accñtalē: nō tñ egritudinalē. Et sil'r est iudiciū frigidi. ¶ Et iudiciū aridi z sicci est: q̄ signāt siccitatez cū ꝺditione q̄ est q̄ nō aduenīat exterius aliq̄d exasperās z arefaciēs: vt frigiditas exasperās z siccās cutē vel siccitas desiccās. q̄ tūc posset cadere deceptio. in iudicio: q̄ posset cerebꝛū ee hūidū. Et sil'r ē iudiciū hūidi si nō fuerit calꝺ interi⁹ separās. i. dissoluēs interi⁹ hūiditates: qb⁹ dissolutis fiat q̄dā madefactio. vñ caput appareat hūidū: z tñ est sicū. ¶ Calidū in ꝑ occursu ad corpus dissoluit humidū: sic̄ ꝑz ꝑbleu. 17. particula. ꝑbleumate. 24. de pane ficco cuz ꝑ occurrit igni: q̄m tūc molescit. Sic q̄ vult Aui. q̄ iudiciuz ex leui z duro sup sicco z hūido sit verū nisi fiat durū a frigido z leue a calꝺ. Sed de hꝺ amplius dcm̄ est in effectibus calitatis z frigiditatis. ¶ Dixit. A. q̄ somnus sequitur malitiā opl'onis frigide laxe aut frigide ꝺgelātis motū vtutum z spūum sensibiliū aut vehemētē spūs aialis resol'onē aut reuersionē virtutū z spūum ad p̄ncipiū: quēadmodum fit post cibū: sōni. n. cā. q̄ nō ꝑm nālē cursū ꝓcedit neq̄z sequit̄ laborē z motū. sup. aut aliā rē resoluētē fortiter cā ē hūiditas aut ꝺgelatio: q̄ si nō cadūt cāe ꝺgelatiōis aut sigñones sigñantes supfluitatē frigoꝛis: tūc cā ei⁹ ē hūiditas. Nō tñ ois hūiditas facit sōnū: vt senū hūiditas put patuit in sermone. ꝑ. ca. de somno. Uerūtn̄ siccitas ꝓculdubio ꝑm oēz dispōnē vigilare facit: z sic signāt vigilia ꝓculdubio siccitatē. ¶ Et dixit. q̄ in somnijs plūmū visionis rerū citrinaruz calidarū signāt ꝺfiuz colere: z sil'r plm visiōis rerū cuicūq̄z opl'oni ꝓportionatarū signāt illā cōpl'onē. visio. n. albaruz signāt ꝺfiuz flātis: z rubeaꝝ sanguinis: z nigraꝝ offuscaꝝ melie. Et sōnia pmutata. i. plme pmutationis. q̄n. s. plma occurrūt in sōnīādo sigñant caliditatē z siccitatē: vt appareat in egritudinib⁹ acutis cerebꝛi in q̄bus appent talia sōnia: z q̄ ēt sunt pmutata a cōsuetis. Et dixit. similiter ēt sūt somnia terribilia. s. significātia caliditatē z siccitatē: vel sil'r somnia terribilia sunt significātia humoꝛes malos. Aut significant assumptionē rerū illa somnia inducentium sicut

De signis sūptus et lesiōe opōnū virtutū nāliuz.

De signis a tactu ūptis.

De signis sumptis a somno z vigilia.

De signis sūptis a sōnijs.

ꝓri. Et dixit. ſonia quoꝝ ſomniatoꝝ nō recordaꝫ ſigñanꝫ frigiditatem ⁊ humiditatem ꝑm plurimum: qꝝ aliquando poſſunt contingere a ſicco ſuperfluente: ſicut etiam aliquā/do ab eo ſuperfluente contingit ablatio memorie.

De ſignis ſũptis ab vicerib⁹ ⁊ ap̃atibus cutis capitis.

¶ De ſignis ſũptis a mẽbris cutis capitis ⁊ faciei. Ca. xvj.

IRit Aui. vlcera ⁊ ap̃ata cuꝫ capitis ſignificãt ꝑm plm mãs que fuerũt. ſ. in cerebro ⁊ expelluntꝫ. ſup. aut expulſe ſunt. Et ideo nõ ſigñiant diſpoſitionẽ cerebri in illa hora manifeſte. ſ. eſſe egrã niſi forſan ſint in augmento. ſup. vel in ꝑn°: qñ. ſ. adhuc pars mãe que expellit remanſerit in cerebro. Jn ſtatu x̃o ⁊ declinatione dictoꝝ ap̃atũ vel vlcerũ nõ ſigñant illud: qꝝ mã tũc tota eſt expulſa. Uel niſi ſint in augmẽto. i. in magna fortitudine ⁊ multa malitia: qꝝ tũc ſigñant illud. Si vo ſunt debilia ⁊ parua nõ ſigñant illud.

A collo.

¶ Si collũ eſt ꝑparatũ. dixit Aui. ad recipiendũ ſcrofulas ⁊ ap̃ata alia: tũc cã in ℔ nõ eſt debilitas in ipo collo. ſ. debilitas accidẽtalis. Nã alis tñ debilitas neccio eſt in eo: ⁊ maxime reſpectu cerebri ꝑ quã recipit ſuperflua ab eo: vnde nõ eſt debilitas in ipſo collo. ſ. virtutis digeſtiue eius. ſed ẽ cã eius. dixit Aui. debilitas digeſtiue cerebri. Et fortitudo expulſiue eius expellẽtis ad collũ ⁊ carnes glãdoſas eius ſuas ſuperfluitates: mãs. ſ. indigeſtas: vnde fiunt ſcrofule ⁊ alia ap̃ata. Sed qñ collum vacuum eſt a ſcrofulis ⁊ alijs ap̃atibus nõ ẽ cã i ℔ fortitudo ei⁹. ſ. colli: qꝝ põt ℔ eẽ bõita te digeſtiue cerebri rectificãtis bñ nutrimẽtũ ſuũ.

Ab amig.

¶ Et ſimilr. dixit Aui. eſt ſigñatio ſumpta ex amigõ. ⁊ vua ⁊ denꝫtibus ſigñationi ſumpte ex collo. Nã eodẽ mõ ſigñatur ex

A lingua

receptione mãerũ i ipſis a cerebro ⁊ nõ receptione: ſicut ex collo. ¶ Et ex lingua qñ ſumit indicatio ſup cerebro: ſicut v. g. ex colore eius. Sed qꝝ color lingue põt ꝑmutari ꝓter ꝓpriã eius paſſionẽ ex ſtõ epate ſpũalibus ⁊ toto corpore: nõ aũt ſicut color oculi. Jõ Aui. dixit. nõ eſt ſigñatio ſup cerebro ex colore lingue: ſicut ex colore oculi. Nã oculus vehemẽtiorẽ hz cerebro ꝓprietatẽ: vnde ait Aue. 4. collz oculus ſigñat forti ſigñatione ſup ꝓplonẽ cerebri. verũtñ dixit Aui. cũ ſcit ꝙ leſio eſt in cerebro: ⁊ ꝙ ex tali leſione fiat mutatio in colore lingue: tũc nõ elõgaꝫ ſignificatio ſumpta ex colore lingue a ſigñatione ſũpta a colore oculi: ſigñat ḡ lingua ſua albedine mãm flãticã: ⁊ ſic litargiã ⁊ ſua citrinitate colericã: ⁊ fuſcedine melicã. ¶ Et ſi lingua fiat citrina: ꝑ ideſt in ꝑn° morbi ⁊ nigra: i me°. i. qꝝ in ꝓceſſu ſubſequẽter denigreꝫ ſigñat carabitũ. Et ex viriditate q̃ eſt ſub lingua

A facie.

ſigñaꝫ caducatio. i. morb⁹ caduc⁹. ſ. epſia vt ſuis pz capſis.

¶ Et qꝝ facies põt ꝑmutari a corde ẽpe ⁊ cerebro: ⁊ a toto corpore ⁊ põt ꝑmutari i ſuo colore ⁊ ſua cõpõne. ſ. pinguedine ⁊ macie. ¶ Et põt ẽt ꝑmutari in ipſis ex ꝓpa paſſiõe ſui ipſi⁹. Dixit iõ Aui. poſtq̃z ſciueris ꝙ mutatiõis faciei cauſa nõ fuerint diſpõnes dñij ꝓncipales. i. diſpõnes nãles ipſius faciei: vel ꝓncipales. i. alicuius mẽbri ꝓncipalis vt corꝺis vel epatis vel alicuius totius corporis ꝙ in corpore ñ ẽ egritudo mutãs formã faciei: niſi in latere cerebri. tũc dicẽ Auic. faciei pinguedo. i. carnoſitas ⁊ ipſi⁹ rubedo ſigñant dñium ſanguinis in cerebro. Et ipſius macies cũ citrinitate ſigñat dñium colere. Et cũ tenebroſitate dñium melie: ⁊ inflatio modica. i. piguedo pauca. ſup. cũ colore tẽdẽte ad albedinẽ ſigñat dñium aquoſitatis in ſanguine victo. ſ. ab ipſa aquoſitate. i. ſigñat ſanguinẽ aq̃ſum ⁊ ſic dñium flãtis vel inflatio modica. ſ. ſicut eſt q̃ eſt in kaceſia in qua appet tumor circa oculos: ⁊ in facie ſatis ſupficialis ſigñat dñiuꝫ aquoſitatis in ſanguine victo. i. ſanguinẽ aquoſum victuꝫ ab expulſiua cerebri expellẽte ipm ad faciẽ vel victo ab aq̃ſitate in eo exiſte: vel vt dixit Gentilis victo. ſ. a calore nãli: victoria. ſ. euaporatiua: vñ fit qdã modus kaceſie q ab Aui

Ab oculis

cẽ. pª q̃rti. cap̃ de effimera ex vigilijs vocaꝫ excitatio. ¶ Et dixit. ſigñatio ſũpta ab oculis ſumit ex diſpõne venarũ eorũ: ⁊ ḡuitatis ⁊ leuitatis eoꝝ: ⁊ coloris ⁊ tactus: ⁊ ex eo qõ fluit ab eis de lachrymis ⁊ lippitudine: ⁊ ex eo qõ accidit eis ex clauſura ⁊ pupillatione. i. motu pupille: ⁊ ex ꝓfunditate ⁊ exitu eoꝝ ⁊ magnitudine ⁊ puitate. Et ex infirmitatib⁹ ⁊ doloꝛib⁹ ipſoꝝ. ¶ Dixit Aui. ſi oculus exiccaꝫ ꝓpter ſuationem. ſ. lachrymaꝝ ⁊ lippitudinis ſigñat ſiccitatez cerebri: fluxꝰ vo lippitudinis ⁊ lachrymaꝝ abſcq̃z cã manifeſta oculi ſigñt bũiditatẽ añrioris cerebri. Et magnitudo venarum oculi ſigñat caliditatẽ cerebri in ſubſtãtia. ſ. cerebri: qꝝ. ſ. ſignificat ſubtilẽ caliditatẽ ⁊ intrinſecã cerebri. Et fluxus lachrymaꝝ abſcq̃z cã manifeſta ſignificat in egritudinibus calidis cerebri inflãmationẽ ⁊ ap̃ata ipſius: ⁊ hoc ẽ vez ꝑſupoſito ꝙ cerebrũ egrotet egritudie calida: qñ ſi tũc lachryme fluũt ſigñatur ex ℔ multa inflãmatio ⁊ ꝓprie ap̃oſa quã eliquanꝫ q̃ fluẽtes ad oculos faciũt lachrymas. Non eni ex fluxu lachrymaꝝ abſolute arguimus egritudinẽ cerebri caliz: qꝝ poſſz eẽ frigida: ſed ſi egritudo eſt calꝺa ſigñamus forte flãmã eliquãtẽ. Et ꝓprie. dixit Auic. ſi lachryme fluũt ex vno oculo: pot. n. lachryma fluere ab vno oculo tã tũ: aut qñ ap̃a eſt tm̃ in vna ꝑte cerebri: aut qñ lz paſſio ſit cõi toti cerebro: vnus tñ oculoꝝ eſt debilis ⁊ alter nõ. Aut ꝓpter poſitũ mãe: aut ꝓpter poſitũ i accubãdo potius ſuper vno q̃z ſuper alio: lachryme. n. eliq̃te fluũt magis ad oculũ decliuiorẽ in ſitu iacẽdi. ¶ Et oculus remanet qñq̃z aptus ⁊ nõ mouef: vt in karabito ⁊ in litargia: i cal°. n. ap̃ate cerebri oculi ſtant plus aperti: ꝓpterea ꝙ calor ⁊ ſiccitas inducũt vigilias: ſi tñ ap̃a cal'm ꝓdurãs inducat defectũ virtutis ꝑ viaz reſol'onis facẽ ſtare. dixit Aui. oculos clauſos: oculus autez clauſus: cui⁹ difficilis ſit aptio ꝑm plurimas vices inuenit in lytargia: nã ap̃a flãticũ cerebri plm inducit ſubetb ⁊ in ſubetb oculi ſtãt clauſi: ſi tñ mã lytargie eẽt melica tẽdẽs ad ſiccitatẽ q̃ ꝓprie dr̃ ꝛgelatio tũc oculus qñq̃z remanet apertus. ¶ Et dixit Aui. oculus plm mobilis ſigñat inflãmationẽ ⁊ caliditatẽ ⁊ demoniũ. i. maniã cali. n. ẽ mouere: ḡdus eni mobilitaꝫ ſigñat ḡdũ calitatis: ⁊ iõ mult⁹ mot⁹ põt ſigñare maniã. ¶ Et oculus adherẽs ſuo ituitu vni loco q ẽ al/mule ſanati. al's. alzia beſtemati ⁊ exponit a Girardo i lra ex̃. i. frenect⁹: meli⁹ exponit tñ vt ſit nomẽ ſigñans dictaz ſpẽz ituit⁹: q. ſ. ẽ ad vnũ locũ: ⁊ ituit⁹ q ẽ terrefact⁹ ſigñat alienationẽ. i. karabitũ. Et ℔ eẽt qñ mã faciẽs karabitũ tẽderet ad näz melicã: ſigñat ẽt meliam: ⁊ ℔ ẽ ꝑm plm. ¶ Et Dixit Aui. ex motib⁹ oculi qñq̃z ſigñaf erroꝝ cerebri ex crudelitatib⁹ ire anguſtie ⁊ timoris ⁊ ꝓcupiſcẽtie. i. libidinis. milte nãq̃z ꝓceptiõib⁹ aie manifeſtanꝫ i modis motꝰ ocũli: ⁊ iõ erroꝝ vel cogitatio ⁊ obediẽtia crudelitatib⁹ in ira alr diſponit oculum q̃z cogitatio triſtitie vel timoris vel libidinis. Jõ ſatis cognoſcimus ituitu oculi iratũ triſtẽ timiduꝫ vel libidinoſũ. ¶ Et dixit oculus exiens ad exteriora ſigñat ap̃a ⁊ reſolutionẽ vaſoꝝ cerebri. i. venaꝝ vel vẽtriculoꝝ cerebri: ⁊ ꝓfundus ſigñat reſolutionẽ plurimã in ſba cerebri: ſicut accidit i vigilijs ⁊ cutubut ⁊ ꝓcupiſcẽtia: forma tñ ꝑ funditaꝫ oculoꝝ in his diſpõnib⁹ diſtinguiꝫ: vt de hoc ⁊ ſu ꝓdictis ⁊ alijs q̃zplurib⁹ dicef tractatu de oculis: ⁊ dixit Aui. oculus ꝓfund⁹ qñq̃z ſigñat ꝛgelationẽ cerebri ⁊ mortẽ. ¶ Poſſumus aũt ex ſigñationib⁹ ſũptis ex diſpõnibus organoꝝ alioꝝ ſenſuũ ſumere idicationẽ ſup diſpõnib⁹ cerebri: ꝓout in tractatibus de eis inferius apparebit.

¶ De ſignificationibus ſumptis a membris quibus cõmunicat cerebrum. Cap. xvij.

EX mẽbris neruoſis cõicantib⁹ cerebro ꝑt ſumi ſigñatio ſup cerebro duplr. vno mõ ex diſpõne mẽbri cõicãtis cerebro i eo qõ accidit ei de nocumẽto ex cerebro: alio° ex diſpõne mẽbri cui⁹ cõicatiõe cẽbꝝ ifirmaf conſiderato qd ſit: ⁊ qd ſit i ipſo: ⁊ qũo puenit ab eo nocumm cerebro: vel vt dixit lra ex̃: qũo puenit ipſi mẽbro nocumẽtũ a cerebro. ¶ Dixit Aui. cũ mẽbra cẽbro cõicãtia fortia exiſtunt: tunc cerebrũ ẽ forte: ⁊ ſi plures habent leſiones

pp causas manifestas: siue ille cause sint extrinsece: quibus occurrētibus ēt leuibus mēbra neruosa facilr ⁊ frequēter ledunt: siue ille cause manifeste sint intrinsece. s. hūores ales q̄s ipsa mēbra sepe p̄ viā defluxus recipiūt: tūc cerebrū debilitat: aut ledit. i. ligiāt q̄ cerebrū est debile lesum: cuius debilitate ⁊ lesiōe in illis mēbris ei cōicātib⁹ accidit lesio: ⁊ fortasse dix. A. sunt opōes lese in mēbris cōicātib⁹ cēbro: pp cōitatē vtutū cerebri q̄ sūt lese in eo: sicut. v. g. ꝓtingit q̄ nō vadat eger ad vrinā: ⁊ egestionē indigens expellere eos pp p̄uationē sensus tact⁹ i vetica ⁊ intestinis: q̄re nō sentiūt nec incitant ad expulsionē: vel pp p̄uationē sensus. s. interioris. s. vtutū morali. Cū. n. nō iudicat extimatiua esse illas sup fluitates expellēdas nō ꝓcurrit volūtas: q̄re nō mouet eger ad vrinādū: put appet i lytargia: ⁊ clausura vigilatiua: q̄ ē q̄dā spēs frenesis in q̄ oculi stāt clausi: ⁊ pp multas fantasias sp patiēs loq̄t ⁊ nō dormit: ⁊ ꝓtingit i ea oculoꝝ clausura pp māe aggrauationē: sic̄ q̄busdā ḡuitas a vino ꝓtingit: vñ Ga. i li° de comate ait. cōe ē ambab⁹ q̄ ñ p̄nt leuare oculos: ⁊ mox ḡuant ⁊ dormire volūt: ppriū autē ē alteri. s. lytargie. s. hi dormiūt mox ⁊ pfunde ⁊ diu: hi vo sc̄z frenetici: vsute vigilāt: alia sup alias fantasia aduenīēte vñ sp vigiles manēt. Et iō dix̄ Aui. in clausura vigilatiua: apparet ēt q̄ō dcm̄ ē i freneticis: i q̄b⁹ oculi sūt apti vigilatiui: vt i ca° de frenesi dicet. Dñt notāter dix̄ Aui. ex lesiōe vtutū cēbri ledūt opōes i illis mēbris cōicātib⁹ ei. Et non dix̄ ledūt illa mēbra: q⁹ ex ide pt ledi opatio i ipsis mēbris nulla exīte lesiōe i eis: ⁊ ēt possit ledi ipsoꝝ opatio ipsis lesis exīntib⁹. Et sic̄ accit. dix̄. A. i vtutib⁹ motiuis q̄ in illis mēbris sūt lese pp ḡuitatē. i. impedimētū vel nocu^m mot⁹ sup ipz mēbrū q̄ō dz volūtarie moueri: vel sup ipz cēbr: sic̄ accidit i dict⁹ passiōib⁹ cēbri: ⁊ sic̄ accit ōfect⁹ ōglutiēdi ⁊ sorbēdi ⁊ strach. i. q̄n aq̄ igredit tracheā arteriā i ocis egritudinib⁹ cēbri. Jn ipsis. n. egro app⁹opiquāte mort: cū accit oregmō ōbili iā fcā vtute musculoꝝ pectoris: aq̄ i ore eoz posita itrat tracheā arteriā: ⁊ vi ide suffocari. Jn freneticis tñ i q̄b⁹ stāt oculi apti nō multū impedit vt⁹ motiua: imo sūt multū mobiles: vt appebit: ⁊ q̄nq̄ eis ꝓtigat impedimētū vtutis motiue pp obliuionē: ⁊ in fine frenesis resoluta virtute. Opatio ēt anhelit⁹ q̄nz abscidit pp cāz lesiōis i cēbro puenietis ad velamē ⁊ mēbra anhelit⁹: ⁊ ipsi⁹ magnitudo cōicata mēbris anhelit⁹: nō solū lesiōe vtutū: sz ēt caūtate p̄ternaz. Cūm pp magnā iflāmationē cogit patiēs anhelitū magnificare ⁊ i altū pect⁹ eleuare: hac ētvia i lytargia ⁊ dormitiōe vigilatiua strictura accit anhelit⁹ ⁊ ei⁹ puitas cōicata nō solū lesiōe vtutū: sz ēt friditate mēbris āhelit⁹. Necitaq̄ ē via figñonis sup cerebro ex mēbris cōicātib⁹ lesiōe cēbri cōicata illis. Sed via sigñatiōis sup cerebro ex eisdē mēbris sūpta cōicata lesiōe ipsoꝝ ipsi cerebro h̄ ē. ¶ Et p̄ ex figñatiōe stōi. dix̄ Aui. oz vt signet illō ex ꝓsideratiōe desiderij. i. appetit⁹ sensitiui cū pmutat. Et ex dispōne digestiōis ⁊ eructuatiōis ⁊ rugit⁹ ⁊ singult⁹ ⁊ nausee ⁊ tremoris stomacalis. sup. ⁊ alia ꝓ dispōnū stōi. Nā i q̄litate hoꝝ ē ꝓsideraduz fm stōm quo accñt: ⁊ quo ad ea p̄t seq passio i cerebro: fm eni diuersas stōi passiōes p̄nt diuersa accña i cerebro fieri. Cū. n. hȳ accña accñt i stō: ⁊ postea cēbꝝ ifirmat sig^m ē q̄ cerebrū stō ꝓpatit. ¶ Signāt ēt. dix̄ Aui. sup cēbro ex dispōne vacuitatis ⁊ replonis stōi ex cibo. Naz cōitas cerebri cū stō q̄n stōus ē replet⁹: aut hz iflōnē: appz i dispōne replonis stōi: sed cōitas cerebri cū stō pp caūtatē ⁊ colerā rub. ⁊ dolores q̄ fiūt inde: ⁊ ex fortitudine caloris appent in dispōne vacuitatis. ¶ Notāt q̄ hūores in stō lesionē causantes p quā possit i cerebro lesio ꝓuenire p̄nt ꝛ i stō repiri: vno° p viā defluxus ab alio mēbro ad stōm. Alio° p viā signonis ipsoꝝ i ipso pp malitiā digōnis. Si aliūde fluūt: tūc nocu^m stōi ⁊ cerebri sibi i illo cōicātis mai⁹ ⁊ magis ē tpe famis ⁊ vacuitatis a cibo q̄z i tpe replonis: eo q̄ qcūq̄ hūor fluere ꝓsuevit ad stōm magis ⁊ plus fluit tpe inanitiōis: q⁹ i h̄ tpe stōus ē sic̄ trahēs vt dcm̄ ē i tracta. de dispōnib⁹ stōi: ⁊ aduuat ad illud. s. ad fluxū hūoꝝ ad stōm tarditas cibi: ⁊ q⁹ humor q̄ inter oēs alios magis fluit ad stōm: ⁊ sepi⁹ ē cola: iō de ea h̄ exp̄ssit Aui. q̄uis qcūq̄ hūor possit eē ille. Si vero hūores fuerit in stō multiplicati pp malitiā digōnis: tūc talis lesio auget tpe replonis: q⁹ tūc magis auget mā illa ⁊ malitia ei⁹ pp corruptionē cibi: ⁊ q⁹ talis stōus sp remanet replet⁹ malis māeb⁹: ⁊ alīūde nō fluāt vocat ei⁹ dispō: dispō replonis. Et dñt p̄dcā vificari ⁊ accidere ō p se: p accñs tñ posset ꝓtingere q̄ tpe replonis. i. sūptiōis cibi stōus min⁹ ledere⁹: ⁊ h̄ q̄n sumeret cib⁹ ꝓrie q̄litat⁹ replonī male exñti i stō: q̄ erat cā male digōnis: vñ Aui. dix̄. q̄n fit replō. s. cibi sūptio cā ad equādū replonē stōi. Et posset ēt ꝓtigere q̄ replet⁹ stōus p viā male digōnis ei⁹ magis lederet tpe quo stōus a cibo eēt vacu⁹: q⁹ tunc excitarent fumi a mā colica ꝓtēta in stō petētes cerebrū. Et sūpto cibo maxie stiptico p hibebit trāsit⁹ fumoꝝ ad caput: ita q̄ post cibi sūptionem min⁹ ledet: vñ Aui. plerūq̄ fit ex receptiōe cibi cā adopilā dū inter vapoꝛe cibi ⁊ iter cerebrū. Et pōt ēt dici q̄ tpe replonis a cibo accña stōi ⁊ cēbri pp caūtatē ⁊ colerā fiūt miora: q⁹ cib⁹ pōt ꝓtēperare replonē stōi: ⁊ simul ēt p̄hibere vapoꝛe hūoris ascēdere: vt q̄n cib⁹ esset frigidus ⁊ stipticus. ¶ Quidā vo notāt q̄ māe ledētes stōm. Aut ledūt ipz mō replonali extēdēdo: ⁊ iflādo ⁊ debilitādo digestiuā ⁊ taliū hūoꝝ noc^m magis appet tpe replonis q̄z inanitiōis: q⁹ tūc replo magis auget ⁊ iflatio: ⁊ digestiue defect⁹ tūc magis appet: sz q̄nq̄ ꝓtigat plus tale nocu^m i fine digōnis. Dix̄ ḡ Aui. cōitas cerebri cū stōus ē replet⁹. i. cū stōus hz egritudinē. q̄ replone hūorali ledit: Aut hz inflationē. i. egritudinē ledētē iflādo vel iflationē ex mā iflatiua vel ex defectu digestiue vētosantis cibū: appet i dispōne replonis cibi: aut māe i stō ꝓtēte ledūt acuitate mordicatiua ⁊ iflāmatiua. Et tūc eaꝝ nocu^m appet plus tpe vacuitat⁹: q⁹ magis iflāmāt ⁊ inflāmāt: ⁊ q⁹ occurrūt stō magis nudo. ¶ Ex dictis dñt apparere q̄ q⁹ hūores flātici sūt maxime replētes nocētes ⁊ iflādo ⁊ digestiuā debilitādo: ideo nocu^m eoꝝ plus appet tpe repletionis cibi magis q̄n fit digō: ⁊ in fine digōnis magis mā flātica multiplicata tpe digōnis cibi. Et appet q⁹ q⁹ hūores colerici plus ledūt inflāmādo ⁊ mordicādo: iō nocumētū eoꝝ plus appet tpe vacuitatis: ⁊ maxime accñt hic p se: p accñs aūt posset aliq̄n accidere op^m. p̄ q⁹ hūores fridi q̄nq̄ tpe vacuitatis plus nocēt: ⁊ h̄ pp aliquā vētositatē vel vapoꝛe eleuatū ab eis q̄ vapor posset forsan gescere i totū vel in ptē sūpto cibo: vt appebit infra de signis sodet: posset ēt ꝓtigere si cib⁹ sūpt⁹ corrigeret fiditatē hūoris ledētis digestiuā: ⁊ posset ꝓtigere si tpe vacuitatis hūores fridi pp aliquā cām fluerēt ad stōm. Et silr p accñs pōt ꝓtingere q̄ cola ⁊ hūores calidi plus lederēt tpe replonis: vt q̄n sūpto cibo leuigātes supra ipm ascēderēt ad os stōi. Notāt tñ q̄ cū h̄ accidit raro morat quin educat vomitu. ¶ Et signāt ꝑpe dispō cerebri q̄ pcedat a stō fm locū doloris i pn° sui: ⁊ ipsi⁹ māiōe: ⁊. n. dixit. A. egritudines cerebri cōitate stōi fcās iā signāt dolor cū icipit a fincipite: deinde effundit ad illud q̄ ē iter vtraq̄ spatulas: sz. n. spatule sint tanq̄ regio media iter stōz ⁊ cerebrū: tñ q⁹ de rōne vapoꝛis sp ē ferri sursuz: ⁊ sic ad caput. Jō pus icipit dolor in capite: deide illis iā resolutis repleto iā capite spargunt ad spatulas: ⁊ ibi dolorē causant: in capite tñ dolor fit fortior. Dñt q̄ dolor capitis auget apud digōnē cibi in stō: q⁹ tunc maior fit effumatio. ¶ Quidaz ḡ auctoꝝ dñt accñtia cerebri ex cōitate ad stōm augeri tēpore digōnis: ⁊ qdaz dñt ea minui: quoꝝ discordia q̄ mō sedari ōbeat appet ex dict̄. Nā i hora replonis stōi a cibo ⁊ digōnis eius mō dicto augent accña q̄ replonē ⁊ iflationē sequūt: tñ cū digō fit bo^a. i. min⁹ mala illa accidētia alleuiant ⁊ remittunt. Et cū fit mala. i. deterior q̄z pus: augēt. s. pluſq̄z q̄n fit mala more solito: ⁊ q̄z q̄n fit minus mala. ¶ Dix̄. A. egrotat q̄nq̄ caput

De signis facti cōitate stōi.

De signis factī cōitate cēbri.

dispõne ep̃is cũ cõicet ei. Et ẽ tũc dec'o doloris capiti ad ōx trã: siĉ q fit cõitate splenis é ei⁹ dec'o ad sinistrã: z b̃ ptingit pp maiorẽ colligãtiã ep̃is cũ dextra pte capiti z splenis cũ sinistra. Et dix̃. qñq egrotat caput cõitate stõi cũ mirach: vt dic̃ lr̃a Gerardi ex̃ vel cũ mirach absolute: vt in melia mirachia. Et cũ eo qõ ẽ corã serafic. vel serait. i. torace vel ossib⁹ pectoris: z ẽ dolor tũc ōcliuis ad añrioza valde: q; ille ptes colligant maxie añrioti pti capitis. ¶ Et dix̃. qñq cõicat cerebr̃ mr̃ici z patic̃ pp eã: z cog̃scit q; accit capiti nocum cũ egritudinib⁹ mr̃icis z dolor tũc sentic̃ i sũmitate sinciptis: z iafac. i. omissura corõali. Cã: ẽ q; matrix pp cõitatẽ quã hz ad mãmillas cõicat magis añrioti pti capiti: z p̃cipue fròti z oculis mediãtib⁹ ipsis mãmillis: vt dic̃ Gal. 5° affo. i 9° affo. q̃cũq corrupture sĩt fet⁹ ꝛc. ¶ Dñt. pōt etiã cõicari cerebro nocum ex lesiõe alior̃ mẽbror̃ cõicato ei ab eis simplici nocu°: vel cõicata ei mã hũorali ab illis ad ipz trãsmissa: verũtñ he due cõicatiões rari⁹ ptigũt. Sepi⁹ aũt ptigit cõicatio vapor̃ a q̃ cõicatiõe raro euacuat corpus: z iõ Aui. nõ dix̃. b̃ nisi de cõicatiõe lesiõis ad cẽbr̃ mediãtib⁹ vaporib⁹: et dix̃. q; via ascensus eor̃: aut ẽ illud qõ ẽ corã añrioꝛe pte a serafic. i. thoracis. q. d. vapor ascẽdit ad cap̃: aut p pte añrioꝛẽ: z tũc sentit patiẽs i pmis extẽsionẽ ei⁹. s. thoracis ad supiora: z ẽ extẽsio vt chorda: z ẽ pulsatio i venis pulsatilib⁹: iuxta ip̃m: z sentic̃ p̃n dolor̃is añrius: aut via ascensus eor̃ ẽ illõ qõ seq̃t pte colli. qsi dicat: aut ascendũt p pte posterioꝛẽ. Et tẽdũt vt chorda vene z arterie posite posteri⁹ z sentit illic pulsationẽ: z sentic̃ p̃n dolor̃ tũc posteri⁹. ¶ Dñt qdã. q; loco pulsatiõis i via ascensus vaporũ aliq̃ sentic̃ iectigatio z nõ pulsatio. ¶ Et q; in iudicando p̃ozitatẽ sensus lesiõis i cẽbro vel mẽbro cõicãti ei q̃z illud erat mẽbr̃ p̃ patiẽs z cõicabat nocum posteri⁹ sentiẽti poterat cadẽ error. Ad euitãm hũc errorẽ. A. ponẽs aliq̃s cañ. dix̃. cũ osideraſti accñs mẽbri cõicãtj. s. q; plr̃ hz illõ accidẽs: z pōt illud alteri cõicare: vt ℞bi. g. vidiſti nauseam in stõ: z stõus pōt cõicare cerebro: tũc opz vt osideres ne illud accñs sit accñs illi mẽbro. s. in q̃ posteri⁹ appet i seipo. i. pp lesionẽ p̃paz z nõ pp lesionẽ sibi cõicãtẽ. sup. z silr osidera ne accñs in illo mẽbro. s. i q̃ pus appuit sit in i° mẽbro in se ipso. s. nulla fcã cõicatiõe alteri mẽbro. v. g. possz stõus pus pati egritudinẽ z post p̃t cẽbr̃ pati pp egritudinẽ in seipso pp cãz sibi p̃paz: z tũc nulla hab̃ ab alia dep̃deret: sz egritudo stõi ẽ sibi p̃pa. Si g̃ i b̃ casu argueres. stõus pus patitur q̃z cẽbr̃: z cẽbr̃ posteri⁹: g̃ stõus cẽbro cõicat lesionez: errares. Sz osidera. dix̃ Aui. q; illõ accñs sit i cẽbro pp cõitatẽ suã quã hz cũ cẽbro. s. stõus: z nõ sit pp cõitatẽ cerebri cũ ipo. s. stõrita. s. q; cẽbr̃ sit p̃ patiẽs z cõicet: deiñ stõ. i stõ tñ pus manifestat: z post manifestationẽ lesiõis in stõ manifestat in cerebro. Si. n. sic eẽt tũc caderet in iudicãdo p̃m supradicta error: q; iudicares stõ cõpati cerebrũ vbi est eo°. Et declarat Aui. cañ. in exẽplo: z casus ẽ talis. pp pua z occultã lesionẽ cẽbri: vt debilitatẽ digestiue ei⁹: põt paulatim: paulatim multiplicari flegma: qõ paulatiz: paulatim descẽdit ad stõm: z in stõ p multos dies aggregatũ mouebit nauseã añq̃z cerebrũ manifeste existat lesum sed postea z iã apparẽte nausea pdurante mala cõp'one cerebri: z aucta eius indigestione multiplicata mã indigesta manifestabit lesio i cerebro: tũc dixit Aui. stãte hoc casu vel alio silr si significaret ex nausea q; lesio cerebri sit pp lesionẽ stõi: tũc nõ elõgat qn erret z sit egritudo in cẽbro prius z sit occulta. Et neq; appet nausea in stõ: nisi p cõitatẽ suã cũ cerebro: vt appet i dcõ casu. Quapp ponẽs Aui. cañ. correctiuũ dicti errois dix̃: oz q; redeas ad p̃n. s. ad id qõ dixit 2ª pmi: vbi docet distinguere egritudines p̃ncipales ab egritudinib⁹ cõicationis. Dicũt tñ q; cõsiderati⁹ his q̃ hic dicũtur: z q̃ dicta sunt ibi istud iudiciũ nõ ẽ certũ: imo nõ ẽ nisi extimatiuũ vel q̃si.

¶ De signationibus sũptis z velocitate z tarditate passionis z existentibus z nocentibus z ex dolore. Cap. xvij.

De signis sci cõitate matricis.

Cõitas mẽbrorũ ad cerebrum h; nocumẽto põt esse mediantibus vaporibus aut mediantib⁹ humoribus.

Cañ. i cognoscẽdo qõ sit primũ patiẽs an cerebr̃ an mẽbrũ cõicans.

De signatione sũpta ex velocitate z tarditate passionis põt addu ci ad signãndũ op'onẽ nãlez: z ẽt op'onẽ p̃ternãm. Dixit Aui. qõ calefit velociter signiat calitatẽ op'onis. s. nãlis vel p̃ter nãz p̃m p̃ditiões dictas i li° vlum. s. 2ª p' in 6° gñe signoꝛ: q̃rũ vna ẽ ex pte raritatis z dẽsitatis: vt. s. in his hẽant cõplitatẽ siue p̃portionẽ. Posset. n. hõ cito calefieri raritate z nõ calitate: z posset tarde calefieri dẽsitate z nõ friditate: vt vult Gal. 2° tegni. Si g̃ cerebrũ faciliter calefit: z nõ ẽ b̃ a raritate erit a calitate: z sic ẽ calz. Et si difficulter calefit: z nõ ẽ b̃ a dẽsitate erit a frigiditate: z sic ẽ fridũ. scõa p̃ditio ẽ q; nõ sit op'o cerebri talis ab aliq̃ p̃petate coannexa. Cerebr̃. n. calm posset ab aliq̃ calido tarde calefieri pp aliquã p̃petatẽ iter illa currẽte: vt Aui. vult loco dcõ: lz in difficili p̃mõe. ¶ Et silr qõ velociter infrigidat ẽ fridũ: z sile ẽ de eo qõ velocit siccat vel hũectat. Et cãz hoc dixit Ar̃. 2° de gñone z corruptione. Et. A. scõa p̃mi. esse p̃ueniẽtia z simboleitatẽ: nã facilitas trãsmutatiõis est pp p̃ueniẽtiã. ¶ Sed q; aliqd põt velociter exiccari ab alia cã q̃z a siccitate cõp'onis: vt a calitate vel subtilitate z puitate hũiditatis eius. Iõ Aui. docens distinguere inter ista: dixit. verũtñ cũ p̃. s. cũ puitate hũiditatis repiunt aliq̃ sig[a] siccitatj cerebri: vt vigilie z filia: z b̃ cũ 2°. s. cũ subtilitate hũiditatis cog̃scit: q; siccitas nõ accidit ei: nisi i hoꝛis q̃ sũt apud motũ laboꝛiosũ. Aut calitatẽ fortẽ: aut id qõ currit cursu ei⁹ ex cãis exiccãtib⁹: z b̃ ãpli⁹ sciet eẽ ex cã sbtilitatj hũiditatj z nõ paucitatj ei⁹ si nõ affuerit signãtio siccitatj i reliqs hoꝛis. s. i qb⁹ nõ aderit mot⁹ laboꝛiosus: fortj calitas: aut aliud exiccãs illã puã hũiditatẽ. Et cũ 3°. s. cũ siccitate q̃ fuerit ex cã calitatis aderũt sig[a] caliditatis. sup. z silr eẽt si siccitas foꝛet ex friditate exiccãte. g̃ vt dñt vez ẽ dicẽ q; velocitas exiccatiõis sp̃ signãt siccitatẽ p̃tẽ: sed nõ sp̃ signiat siccitatẽ p̃teritã vel p̃cessisse: q; potuit p̃cedere alia cã exiccãs de p̃dictis z nõ siccitas. ¶ Q. õ ãt velocit hũectat. dix̃. A. qñq fit pp calitatẽ sbe ei⁹: z qñq fit pp frigus in sba ei⁹. Et qñq fit: qñ op'o radicalis sbe eius fuerit hũida. Et qñq q; op'o radicalis ipsi⁹ sbe ei⁹ fuerit sicca. Q. õ fuerit ex calitate erũt illic signa calitatj: z ãpli⁹ il la hũectatio nõ ẽ ex eo q; sp̃ e: sed erit successiua calitati sup flue cadẽti i mebro z attrahenti hũiditates ad ip̃m q̃ ip̃m iplebũt: q; si deinde remãserit cõp'o cala vincẽs succedet ei siccitas cũ diminutiõe. s. hũiditatj vel ipsi⁹ calitatis. Sed si hũiditas vicerit succedet ei friditas z fiet cẽbr̃ fridũ z hũidũ. Et si eq̃bũtur calitas z hũiditas p̃ueniẽt egritudies putride: q; cũ i[a] calitas ñ sit inata nõ p̃uertit sup hũiditate innata p̃uersiõe: sz exnea p̃uersiõe q̃ ẽ putredo. Qz si fuẽit hũiditas pp friditatẽ nõ erit euẽt⁹ hũiditatj illi⁹ subito: sz p̃m dies: deide euenit hũectatio z fiet cũ velocitate: z erit i b̃ signũ friditatj cẽbri reptũ: q; si fuerit pp hũiditatez op'onis cẽbri ipsi⁹ erit velocitas hũectatiõis i i° pp vnaz duaz reb̃ aut q; hũiditas fac̃ frig⁹ z frig⁹ corrũpit vtutẽ digestiuaz mutatẽ illõ qõ puenit ad cẽbrũ de nutrimẽto z appet hũectatio. Cũ g̃ puenit frigus subito hũectatio post illud seq̃t subito. Et qñ cũ illo accidũt opil'ones i meatib⁹ accit vt sup fluitates retineãt: õinde erit b̃ sp̃ z isepabile: z nõ erit ex eis q̃ fiũt raro. Ei⁹ ℞o q̃ fit pp cẽbri siccitatẽ cã ẽ deficcatio adueniẽs subito: q; cẽbr̃ inanitũ attrahit hũiditates: z ex eis replet cũ siccitas accidit vno momẽto: z ẽ cũ signis siccitatj z ẽ filis ei q̃ puenit ex calitate: nisi i eo i q̃ abo diuersificant ex signis calitatj z ex signis siccitatj. ¶ De signo sũpto a iuuãtib⁹ z nocẽtib⁹ possum⁹ arguere sup cõp'onẽ nãlẽ z innãlẽ: de q̃ dix̃. A. p̃ueniẽtia ei⁹ i dispõne q̃ ip̃m tenet ẽ assimilatio op'oni ei⁹: qõ sig[m] põt referri ad sanitatẽ optimaz tñ. Nã cõp'o cerebri. s. optia cog̃scit ex ipso: lz. n. b̃ signuz nõ sit neciũm ad cognoscẽdũ optimã sanitatẽ: q; ipsa cog̃scit ex opationũ perfectiõe: nihilominus b̃ signũ certificat illã notitiã z cõfirmat: põt ẽt referri hoc signũ ad sanitatez

De signis sũptis velocitate z tarditate passionis

De signis sũptis a iuuãtib⁹ z nocẽtib⁹

nūc:ita q̄ si cerebrū est sanū:siue simplr:siue nūc ⁊ iuuat a re q̄ ē sibi cōplōni illius rei:⁊ si nocet ab ea ē ōrie cplonis: signat:qz sanitas ꝓseruat suo sibi:⁊ egritudo suo medicat ꝓtrario. Et si ōriū iuuat qñq; i sanitate nūc:vt 3° tegni:b ē i via ꝓseruatiōis ⁊ i sanitate nūc multū lapsa ⁊ ꝓpinqssima casui in egritudinē nūc.qō aūt diuersificat ab ea.i.qō nocet in disponе illa.s.sana siue simplr:siue nūc.dix Aui.ē cōtrariū disponi ei⁹. Sz i dispone cēbri egra iudiciū est ōrio ei⁹ qō ē dcm̄ i dispōe sana:qz si cēbr̄ ē egrū nūc ⁊ iuuat ab aliq̄ re ē dissibus vel ōri⁹ in cōplone illi. Et si nocet ē ei sibus. Et vificat b nō solum i egritudine nūc:sz ēt in neutralitate nūc:ac ēt in sanitate multū lassa ꝓpinqssima in egritudine nūc. Nā talis sanitas ex sibus ꝓptissime cadit:ōrius āt iuuat:verūtm dixit. A. b qñq; fallit:qm̄ q̄uis sit dcm̄ q̄ i dispone egra iudiciū sit ōrio iudicij dicti in sana:⁊ b qñq; fallit.ió opz vt discernat ⁊ ꝓsideret b:qm̄ qñq; inuenitur q̄ vtraq; extremitas.i. vtraq; q̄litas.s.sibus ⁊ ōria nocet dispōni egre:⁊ tūc nō poteris arguere:q̄litas ōria q̄ ē vna extremitas nocet huic cēbri egro:igit ei⁹ cplo ē huic sibus: qa imo pōt nocē q̄uis sit ōria. Et b erit pp multū excessum in ḡdu q̄litat̄ vltra illū q̄ indiget cerebrū ipm egrū de altera tiōe. Et ió volēdo effugere hūc errorē:oz q̄ medic⁹ extimatiōe cogīcat q̄ritatē egre cōplonis:cui occurrūt iuuātia ⁊ nocētia:qz ꝓtraria pñt nocē pp multū excessū in ḡdu supra cplonē q̄ ē egritudo. Si.n.cerebro patiēti malā cplonē calidā i duob⁹ ḡdib⁹ apponāt frida in trib⁹ vel q̄tuor ḡdib⁹ nocebit ab eis:⁊ nō erit tūc certū arm̄ b.ledit a frigidis. ḡ egritudo ē frida:q̄re oz vt sciat q̄litas egritudinis. ¶ Dolor quoq; capitj signiat sup dispōnē cēbri egrā ꝓpriās spēs. Et b aut qz sit mordicatiu⁹?siue corrosiuus ⁊ signiat māz calidā ambulātē ⁊ incidētē q̄ pcipit:ac si aliq̄ res ambularet: aut qz sit pulsatiu⁹?⁊ signiat apa calm calidā mām replētez ⁊ extēdētē ptes mēbri sensibilis ⁊ arteriosi :siue sit apans: siue nō.sed vtplm est apans:⁊ qz talis mā ē multa ⁊ calā: ió qñ talis dolor adest pt deferri iudiciū q̄ patiēs cūt actu febriat:aut febricitaturus ē in breui tpe;vñ dix Aui.q̄ subita signatio hui⁹ doloris cōitantiā febris.i.q̄ febris sequetur statim:vel vt dic alia lra:subitat signationē ipsi⁹ doloris cōitātia febris:qz p febrē pñtē certi⁹ signiat q̄ mā ē apostemās:⁊ sic q̄ dolor pulsatiu⁹ adest:aut qz sit dolor grauatiu⁹?⁊ signiat mām flāticā vel mlicā vel colicā grossaz. Aut qz sit dolor extēsiu⁹?⁊ signiat vētositatē extēdētē. Et dic. A. q̄ pmutatio h⁹ doloꝛ subitat ipz.i.dat iudiciū certū q̄ mā sit vētosa:nā subita pmutatio signiat vētositatē:oz.n.eē subita pp mām colicā subtilē:q̄ ēt ē pmutabilis:sed nō sic subito. Aut qz dolor sit pcussiu⁹?⁊ signiat ouuz vel emigraneaz vt infra dicet i caplis suis.aut qz sit ali⁹ ō alijs doloꝛ spēb⁹ ⁊ signiat put in vli cap⁹ de dolore dicet. Aut signiat dolor p locū capitj i q̄ ē vt infra appebit. Aut signiat fm pseuerātiam suā vel ei⁹ oppm̄ dolor:nāq; dix A. cū pseuerātia in añrio re capitis pte vel posterioꝛe signiat cū pte sua.i.in pte in q̄ ē pseuerās karabitū.i.qōcūq; apa:qz dolor ille māz exacuit ⁊ trahit ad locū vbi ē ex q̄ cū duratiōe sua fiet apa:⁊ qz mā calā ē magis trahibilis:ió fm maiorē ptē signiat karabitnz vey. ¶ De signatis āt pulsus anhelit⁹ vrine egōnis ⁊ fimiliū i pticularib⁹ capitulis passionū capitj sz singulū dicet. ¶ De gnali curatiōe egritudm̄ capitj p istrm diete. Cap. xix.

De signis sumptis a dolore.

De cōferētibus cerebro.

De nocētibus cerebro.

Eneralis curatio egritudm̄ capitis trib⁹ pficit medicinalib⁹ instris.s. dieta potiōe ⁊ cyrurgia. ¶ Et dieta qdē attendit in cuitatiōe eoꝝ q̄ capiti nocēt:⁊ appꝛoxiatiōe debita eoꝝ q̄ ei ꝓueniūt discurrēdo fm singulas res nō nales. ¶ Et de nocētib⁹ qdē cēbri dix hyp. 5° affo. fridū.s.actuale:vt aer frigidus vel aq̄ frigida nocet cēbri:qz ōstruit ⁊ extinguit ōbile calidit̄ē ei⁹. Maxie āt nocet cerebris frigidis ⁊ debilib⁹ ⁊ hūtib⁹ capitis ꝓmissuras raras latas ⁊ aptas. Et pp frigiditatez bozeales venti nocēt cerebro. Et dixit hyp.3° affo. Austrini vēti sunt caput ḡuātes:qz ipm replēt hūiditatib⁹ ⁊ mozari capite discoopto sub sole:aut b radijs lune cēbro nocet:attrahit.n. ad ipm mā ex corpe:⁊ maxie si sub eis sonū traxerit. ¶ Dixit. A.p⁹ tertij.c° de subeth. Cauēdū ē a dormitiōe sub sole ex eo.n.timet capiti. Et dixit.sonus fact⁹ i luna fac possidē sanguinis screatū:q fit cū rasciatiōe:ppea q̄ luna cōmouet hūores cū sua debili caliditate ⁊ dilatat ⁊ pmiscet eos cum sanguie ⁊ mixti supabūdates fluūt p colatoriū cū eo ad palatū:⁊ in sputo in rasciatiōe emittunt. ¶ Et ois aer itēse caliditatis ēt cerebro nocet dissoluēdo hūiditates ei⁹ ⁊ debilitādo vtutes ei⁹ spm̄ nimiū resoluēdo aialē:⁊ ad ōriū ōducēdo cēbri cplonē. ¶ Et ois aer multe hūiditatis pluuiosus ⁊ nebulosus caput replet:vehemēti⁹ āt nocet capiti aer incuētat⁹ incriptis ⁊ antris exīs:⁊ maxie si in illo somnus trahat. Et morā trahē sub arboꝛib⁹ malaꝝ vmbraꝝ vt lub nucib⁹ i estate:ppea sub eis dormiētes malas icurrūt egritudines capitj ⁊ neruoꝝ. ¶ Et nocēt cēbro q̄cūq; violēter ⁊ fortiter mouēt organa sensuū:vt colores vehemēter albi vel citrini vt soni fortes:vt tonitruum clāgoꝛ tubaꝝ ⁊ similia. ¶ Et dix Hyp.5° affo. q̄ aromatica capitis grauedinē faciūt ēt odorata:qz caput replēt. Et Horō. dixit. q̄ ió odorifera ledūt sanos olfata:qz distrahūt cerebrū eoꝝ a tua cōplone nāli:sic ꝑz cū san⁹ odorat liliū vel muscum ⁊ silia:q̄ stati caput ei⁹ ḡuat:sed odorifera ꝓsūt egris vt inferius patebit. Ex maxie aūt cerebro nocētib⁹ ⁊ ipsi⁹ vtutes ꝓsternētib⁹ ē fetoꝛ:⁊ nocet cēbro oē aie accūs nimis ꝓdurās:maxie tū lōga tristitia supflua sollicitudo ⁊ timoꝛ. Et nocet cerebro sōn⁹ imediate post assūptū cibū fact⁹.⁊ spālr lōg⁹?:⁊ diuturn⁹?:⁊ iclinato vel deplso capite. ¶ Et nocet cerebro exercitiū forte post cibū factū ⁊ ois capitis calefactio ⁊ fricatio seu pectinatio post comestionē:nc ēt ei nocet balneuz tā vle q̄ pticulare vt ablutio ipsi⁹ capitj stō repleto:⁊ ō mlt̄ tū nocētib⁹ ei ē ipsi⁹ freq̄ns balneatio:siue illinitio vt mulieres capillos comātes oñdūt:nō tñ nimis nocet sordiū mltiplicatio supra cap. ¶ Et dix Ga.5° de simpl.medi. q̄ oēs cibi.sup.⁊ pot⁹ faciētes post comestionē ipsoꝝ scotomiaz: aut q̄itatē sūt mali ⁊ nociui cerebroꝛ:tales āt sūt cibi ⁊ potꝰ vētosi seu vapoꝛosi. Et caput replētes ⁊ maxie vapoꝛib⁹ obscuris grossis. Aut vapoꝛib⁹ dīgmib⁹ ⁊ acutis:de qb⁹ i pticularib⁹ caplis appebit. Et oēs cibi ⁊ pot⁹ q̄ nocēt ori stōi ꝓportionalr nocēt cerebro. Et silr cibi ⁊ pot⁹ stōm q̄ātes ⁊ lōgā in eo morā trahētes cerebro nocēt. Et nocēt cerebro multa replo cibi ⁊ pot⁹ satietas nauseatiua:⁊ ebrietas assidua ⁊ retētio supfluitatū:⁊ ēt supflua cūatio ⁊ maxime coit⁹. ¶ Cōferētia āt cerebro sūt aer tēperat⁹ ad caliditatē ⁊ siccitatē declinis seren⁹ trāquillus ⁊ get⁹ a vapoꝛib⁹ coꝛruptis ⁊ imūdis ⁊ fetētib⁹ mūdus:⁊ tēperātia in accūtib⁹ aie:⁊ dormire releuato capite lōge ab assūptiōe cibi de nocte poti⁹ q̄ de die in loco securo ab itroitu aeris vētoꝝ: ⁊ radioꝝ solis ⁊ lune i loco fine fumo ⁊ exercitari moderate añ cibationē:⁊ post mite ⁊ paulatine. Et abstinē a cibis vētosis ⁊ potib⁹:⁊ silr vapoꝛosis caput replētib⁹:aut ledētib⁹:seu q̄tibus stōm. Et moderat⁹ vsus ciboꝝ ⁊ potuū supfluitatū ⁊ vētositatū debita expurgatio:de qb⁹ oib⁹:qz in pticularib⁹ appebit caplis:nō vlteri⁹ h ꝓcedēdū puta ui. ¶ Spālr āt loquēs. A.p⁹ tertij.c° cū mām ꝛc.ingt. Cū cibas patiētes egritudies capitj māles frica extrema.s.añ cibationē:qz sic fricata exiccāt vapoꝛes a cibo surgētes: vñ nō petūt cap sic si ñ foret ab eis exiccati. Et dix abstrige ⁊ exicca latus capitis.i.exicca caput i hoza cibatiōis.s. ab oi medicamine locali:qz ea oia remouet ōbes añ exhibitionē cibi:⁊ post q̄z exiccasti.i.remouisti localia remedia. sup.⁊ cū postea cibasti ꝓforta caput apocrusticis.i.repcussiuis vngēdo ex eis caput totū vel ptē vt añrioꝛē frōtē ⁊ timpora ne vapoꝛes ascēdētes ex cibo recipiat:posset ēt fieri b cōfortatio ante cibi exhibitionem:⁊ nō esset magna vis in hoc. Est

autem ꝫ cañ. primus maxime attẽdẽdus in egritudinibus mãlibus fridis stõi vel mẽbroꝝ cõicãtiũ capiti ⁊ in replionibus ipsoꝝ ⁊ totius simul cuꝫ cõicatione mãlis replionis cerebri frigide in qbus approximare calida est ad curationẽ necesse que approximata ab intus: vel ẽt ab extra capiti si ibi starẽt tẽpore cibationis vel post cibationẽ possunt eẽ cã tractionis ad cerebrum. ¶ Et notãt. q in tali cõiũ apocrustica apponenda nõ debẽt eligi ab intense frigidis: ſꝫ ex remissis vel ex eis mixtis cum calidis stipticis.

¶ De gñali curatiõe egritu^m capiti ꝑ instr̃m potiõis. Ca. xx.

IN generali hac curatiõe egritu^m capitis ꝑ instr̃m potionis opꝫ reminiſci cañ. gñaliũ curationis vlis morboꝝ in q̃cũqꝫ corporis pticula eueniẽtiũ ⁊ debẽtiuꝫ executioni mandari ꝑm ꝫ instr̃m. ꝫ gillos adducere opꝫ. Et si forte aliq ꝫ repetant nõ erit incõueniens. Sicut g ibi dcm̃ fuit: tria esse ꝑter nãm a corpore abijcienda. ſ. cãm morbũ ⁊ accñs ita ⁊ sit̃ ⁊ in morbis ꝓprijs capitis hic eadẽ tria abijciẽda reperiũtur. Nõ qdem oia tria simul in quocũqꝫ capitis morbo: sed in aliq alterũ eoꝝ tm̃ ſcꝫ morb^o vt in mala cõplione pura: ⁊ aliqñ duo tm̃ vt morb^o ⁊ cã ei^o: vt in mala cõplione cuꝫ mã a qua ꝓcedit: ⁊ in aliq oia tria morb^o cã ⁊ accñs vt in freneti. Sicut g in vñ curatione morboꝝ appuit ꝑ vnũqõqꝫ dictoꝝ triũ vna surgit intẽtio curatiua: ita ⁊ in curatione morboꝝ capitis ꝓpotionẽ. sunt g in ſũma eoꝝ tres intẽtiones curatiue: quaꝝ vna est ꝑ morbũ eius q̃litatẽ ad ꝓtrariũ deducẽdo: q̃ intẽtio vocat morbi alteratio: ⁊ ſcda est ꝑ cãm eius ipsam abijciẽdo: ⁊ tertia ẽ ꝓtra accñs ipm̃ corrigẽdo ⁊ sedãdo. Intẽtio autẽ q est abscisio cause aliqñ cãm abscindit mãm extra corpus educẽdo ⁊ vocat mãe eũatio. ⁊ aliqñ eã abscindit de vno mẽbro ad aliõ trãsponẽdo seu diuertẽdo: ⁊ ad op^m ducẽdo mãm q vocat cõiter mãe diuersio. Et qr mã extra corpus educẽda: vel ad opp^m trahẽda ex sui mõ sbe est inhabilis: neqꝫ educi vel trahi sine lesione pot̃: regrit vt disponat ⁊ habilitetur: que dispositio ⁊ habilitatio ipsi^o est digestio: ⁊ sic in summa curã egritu^m capitis sex cõplent intẽtiões curatiue. ¶ De intẽtione aũt ad morbũ que est morbi alteratio: sciendũ est q ipsa adimplet ꝑ administrationẽ contrarij q̃litati morbi. Et si qdeꝫ morbus fuerit purus inmãlis ab ea incipiẽdum est obseruatis cañ. dictis in vñ curatione morboꝝ intẽtione habita ad alterãdũ: ad quẽ locũ recurrẽdũ est. Si vo fuerit cũ pñtia mãe: tũc ab hac intẽtione non inchoamus: sed mãm ei^o cãm ꝑus abijcimus: ⁊ ea abiecta ad alterãdũ relictã discrasiã intẽtionẽ ꝑuertimus. Dix̃ Aui cẽ. q̃cunqꝫ mã fuerit a q̃ ꝓuenit mala ꝓpõ si ipsa euacuata mala ꝓpõ remanet: tũc medicabimur illã malã cõplionẽ ꝑ cõtrariũ: si qdẽ calida fuerit frida approximãdo: ⁊ ep^o. Et si humida fuerit sicca: ⁊ ecõuerso ꝓput in ꝓprijs earũ malarũ cõplionũ apparebit. Implet aũt hec intẽtio aliqñ ꝓinteriꝰ exhibita. Et aliqñ ꝑ localia remedia exterius approximata vngẽdo: emplastrãdo: embrocãdo: epithimando: fomẽtãdo: abluẽdo: balneãdo: suffumigãdo: odorãdo: caput purgia vel gargarismata faciẽdo. ¶ Circa quoꝝ exteriorũ remedioꝝ approximationẽ quedã dant ab auctoribus regule: quaꝝ vna ponit a Gal. in 3° teraꝑ. ⁊ adducit ẽt in 3° megategni. ⁊ trahit ẽt ex regula in vñ curatiõe morboꝝ posita: ⁊ est ista. qbus ossa capitis fuerint duriora grossiora ⁊ minus rara. ſ. in poris suis ⁊ in cõmissuris suis: fortiora ⁊ subtiliora medicamina apponi oꝫ. ¶ Scõa regula ẽt eodẽ. 1ꝫ° teraꝑ. ponit q talis est. inquit Gal. si humidũ fuerit qõ afferẽ embrocãdo poti^o administrari oꝫ: etenim ex altiori mittẽtes ⁊ velut guttatim pcutiẽtes afferemus: ptã sit eni intus magis iactatione ⁊ pulsu. Et Auic. p^a tertij. in fine ca. cũ mãm ⁊c. docẽs modũ approximationis medicaminũ hũidoꝝ supra caput dix̃: opꝫ vt scias q ligda administrẽ sup caput distillãdo ⁊ administrẽ retẽta i retẽtiõe scã ex pasta: aut lana ifusa qua caput cooperiat vt retineat sup ipm id qõ liqdũ administrat ⁊ nõ fluat. ¶ Alia regula est. q si medicine q̃s habes exterius applicãdas fuerint grosse sbe: aut cõmissure fuerint depresse ⁊ stricte admiscẽde sunt cũ eis medicine subtiliatiue penetrañ eas faciẽtes: vñ aliqñ medicinis fridis gñe sbe admiscem^o aliq̃s medicinas calidas subtilis sbe vt camomillã ⁊ acetũ pot̃ misceri ad ꝓfũdationẽ medicinaꝝ tã calaꝝ q̃s frigidaꝝ: marie tñ pmiscet medicinis fridis grossis trãsire nolẽtib^o. ¶ Alia regula ẽ de loco actuali medicine approximãde: dixit Aue. septimo coll. ꝫ. cerebrũ sustinet medicinã multũ actu frigidã. Et qñ inducit necessitas rei ad vtẽdũ ea medicina q ipsam ad pfũdũ ducat cũ ea miscẽda est: sicut miscemus acetũ cum oleo ro. Et ꝫ fit cã cerebri cũ sit frigidũ: ⁊ vt facilius p craneũ ⁊ ei^o cõmissuras ad medullaꝫ cerebri possit puenire. ¶ Alia regula est de loco approximationis dictaꝝ medicinaꝝ. dix̃ Gal. in 3° teraꝑ. q. cutis q̃si cooriũ ⁊ craneũ supponunt cerebro nociũm est exsolui vtute eoꝝ q supimponunt farmacoꝝ: imo nisi suture ꝑm os capitis facte fuissent a nã nihil magnoꝝ farmacoꝝ aliqd perficeret extrorsum ipositũ: sed qr est sutura: ⁊ maxime cooronalis trãsit intus facile nõ solũ q̃litas farmacoꝝ supimpositoꝝ: sed ⁊ sba si liptomeris fuerit: ⁊ iõ decẽter multe earũ q̃ sup cerebrũ sũt passionũ euacuant a vtute supimpositoꝝ farmacoꝝ. Et iõ in seipso. Ga. ꝑsensit friditatẽ ex oleo ros. frido supimposito capiti i loco q bregma vocat: ⁊ ẽ locus dict^o fontanella. dixit Auic. sit ipsoꝝ effusio ab eo qõ est corã añrioꝛe pte sincipitis. Et dix̃ melius est vt administrent post capitis abrasionẽ. Ampli^o ⁊ de his oibus in ꝑticularibus regiminibus ampli^o dicet. De ꝑ nemã ẽ sem tinen

¶ De intẽtione aũt ad cãm sciẽdũ est q cura regulari aliq ẽ mã q ad sui eũonẽ vel ad diuersionẽ ꝓparatione nõ eget: ſꝫ nulla digõne seu mãe ꝓparatione ꝑmissa eũari pot̃: vt ꝺ mã sanguinea vel sanguini pmixta apparebit. Mã quoꝫ ipsa eũanda siue cũ ꝓparatione: siue sine ꝓparatione aut est solo capite possessa ⁊ in ipso cõprehẽsa nulla ex ea exũte in corpore vel mẽbris cerebro cõicatib^o replione. Aut ẽ cõprehẽsa in toto corpore vel mẽbro cerebro cõicãti: nõdũ aũt i capite fluere: tñ ad ipm parata. Aut est simul ꝓparte in capite cõprehẽsa ⁊ in corpore toto: aut mẽbro cõicãti capiti. Et ꝑm ꝫ mã aut parata est fluere ad caput: nõ tñ adhuc fluit: aut est in ꝑn^o sui fluxus. Aut iaꝫ pars eius fluxit ad caput ⁊ in eo locata est: ⁊ pars est fluxura: aut est tota in capite cõprehẽsa ⁊ locata. Et q̃cũqꝫ sit mã sub dictis disponib^o: ipa aut est sanguinea: aut colica: aut flãtica: aut melãcolica: aut ex his mixta: aut ẽ mã vẽtosa siue vaporosa. Et mã hũoralis in capite cõtẽta: aut est apans: aut nõ apostemãs. Multis aũt modis pot̃ mã in capite contenta eũari. ſ. ꝑ floboto miã: vẽtris solutionẽ: vomitũ vinã vel sudorẽ. Et pot̃ eũari ꝑ caput purgia: ⁊ gargarismata educi ⁊ ꝑ sternutationes ⁊ masticationes: ⁊ ꝑ sensibilẽ eũonẽ: de qbus oib^o modis videdũ est. ¶ De eũone itaqꝫ mãe iã locate i capite loquẽs Aui. ꝓ^a tertij dixit ꝓtẽplamur: an sigñatio. ſ. collecta ex collatione oĩum signoꝝ ostẽdat sanguinẽ cũ ipsa mã abundãtẽ esse ita. ſ. q sanguis dñetur in ipsa mã alijs humoribus. Et si ꝑ qr in sanguine nõ est diminutio vt ꝑsuppositum est. sup. imo est abũdãtia q̃cũqꝫ fit illa mã cũ sanguine peccãs ipso abũdãte: tũc incipiemus a flõmia. Nã dixit Gal. 4° de regimine sanit. flõmia cõpetit sanguini ⁊ alijs hũoríb^o peccãtibus cũ eo: dixit aũt notãter: ⁊ in sanguine nõ ẽ diminutio vt cognoscas q si in sanguine eẽt diminutio: qr. ſ. paucus: q̃uis nõ bon^o vt in multis extenuatis ⁊ ꝺbilib^o ꝓtingit: q̃uis cũ hac paucitate sit dñans alijs hũoríb^o secũ mixtis nõ ẽ fiẽdã flõmia: imo ne dũ flõmia dimittẽda ẽ: sed ẽt ois alia eũatio ꝓp casum vtutis ex eũone secuturũ. Et ostẽdẽs Auic. de quo loco sit fiẽda flõmia. dixit. Incipimus a flõmia cefalice ⁊ venaꝝ capitis: barũ. n. venaꝝ flõmia mãꝫ dictã i capite locatã euacuat: differẽter tñ sicut ⁊ differẽter

De altera tõe male cõplionis que ẽ ꝓria intẽtio.

Quiqꝫ regule ꝺ approriatione remediorũ exteriorum.

mā locata i capite pōt se bre: z q̄ ad situ z quo ad q̄titatē. Eteni cū mā in capite locata: aut reperit alia mā in corpore toto: aut i mēbro aliq̄ capiti ꝓpinquo vel ei cōicanti: aut nō. Et siqdē alia fuerit mā capitis: q̄uis de ipsa nihil fluat ad caput. Incipimus a flōmia cephalice: qm̄ hec vena respicit caput simul z totū corpus z mēbra iferiora saltē plusq̄ alie vene capitis: ꝓp qō hec vena cum h̄ q̄ a capite eūat: et ab ipso aliqualr diuertit z effugere facit hec flōmia suspitionē de fluxu māe infra caput locate ad caput q̄ fluere posset ad ipm exagitata z vi vacui attracta ex eūone venaꝝ capitis: q̄ si nō ē mā replēs: nisi in capite: tūc ēt ꝓtēplādū est: an ipsa mā in capite locata sit multa vel pauca. Et si quidē multa fuerit: an multa valde: de q̄ magnū immineat periculū suffocationis: aut apoplie ex maxia capitj plenitudine: tūc dix. A. flōmamus guideç. s. alterā eaꝝ q̄ est i vno latere colli: flōmia. n. guidō potēter euacuat mām a capite z ptibus gule z liberat a suffocatiōe z alijs multj piculis: vt patuit in cañ. flōmie vbus. Si aūt sit mā multa: sed nō valde tūc incipimus a flōmia cephalice cū ipsa sit maior alijs venis capitj z mām multā cōmodius educēs. Si aūt mā non fuerit excedētis q̄titatis: tūc incipim⁹ a flōmia venaꝝ capitis. Eligēda ē aūt ex venis capitj illa q̄ magis respicit ipsaz mām locatā ꝑm diuersas replōes diuersaꝝ ptiū capitis. Nā dixit Auí. oz q̄ fiat haꝝ venaꝝ capitis flōmia in parte ꝓria pti replete. Et de h̄ plene in pticularib⁹ curis apparebit. ¶ Et oñdēs Auí. q̄titatē sanguinis euacuādi i flōmia māe sic in capite locate dixit. nō intēdimus in flōmia ocāꝝ venaꝝ nisi minoratiuā: q⁹ nō oz bēri itētio in ea tūc ad eradicādū: sed solū ad minorādū: eo q̄ hūores q̄ sunt mixti cū sanguine nō sūt tpe dicte flōmie fīēde digesti: sed sunt ꝓpōrū indigōné indispositi eradicari: q̄uis aliq̄ ps eoꝝ sit dispositа cū sanguine educi. Nō ḡ in tua flōmia p̄dicta multuz euacuef de sanguine ne pducant p eā alij hūores secū mixti ad furiā vel cruditatē. Quidā tñ dicūt z bñ: q̄ q⁹ Auic. dixit. in re magna erit flōmādū guideç: z in magna re non expectat tpe vel hora electa ad flōmādū: vt in vbus cañ. flōmie patuit: voluit i ipsa magna rete reddere sollicitū ad flōmādū in quocūq̄ tpe vel hora rē magnā. i. magni. piculi inueneris nō obseruādo ꝓditiōes flōmie electe: qm̄ dixit Auí. in magno piculo nō declinamus: nisi ad diminutionē sanguinis. s. subito z ꝑsto faciēdam ex guideç. Et in eūone māe locate i capite ēt ꝓtēplamur: an p̄dicta significatio oñdat: si hūores ipsi mixti cū sanguie p̄dominētur ei: nō qdē. sup. absolute: sed cū ꝓportiōe cū q̄ adhuc in venis q̄ cū eis sit multū de sanguine: ꝛ non tñ q̄ sanguis hēat dñium sup̄a illos: sicut habebat in ꝓtēplatiōe p̄cedēte: z tunc dixit Auí. etiā incipimus a flōmia: qō dicūt h̄e veritatē: qñ ipsi hūores nō essent multū extraneati: seu multū a nā sanguinis distātes: qm̄ si essent multuz extraneati a nā sanguinis distātes: ita q̄ ex hoc nō essent parati educi cū sanguine: nō esset incipiēdū a flōmia: vt in vbus cañ. flōmie dictuz est. Et dicūt. q̄ ipsis in dicto casu nō entibus multum a nā sanguinis distantibus nō oz flōmia magna fieri: immo longe minor q̄z in ꝓtēplatione supradicta: z cā in hoc est nota. Et etiā in mā in capite locata cōtēplamur: an significatio ostēdit q̄ mā locata in sanguie sit solus sanguis. s. sine alijs humorib⁹ dñans: z tūc etiā dixit Auí. incipimus a flōmia i q̄ nō declinam⁹ ad diminutionē: imo sit flōmia cōpleta vel cōplete facta. s. eradicatiua: ista. n. cōplete sufficit i tali mā ad sanādū. Et dixit Auí. in mā p̄dicta sanguini mixta in capite locata post flōmiā sumant eūantia q̄ fiūt ex mirab. s. citrinis z succis fructuū. s. in casu q̄ mā colica esset mixta sanguini: supplēt vl educētia flegma: aut meliaz si z ipa fuerit mixta sanguini. Exp̄sit ār. A. solū ō eūantib⁹ colerā: q⁹ in dñio sanguis ps ei⁹ facilr̄ ꝓuertit i eā quā eūari oz ab eo. ¶ Et dixit Auí. clystere aūt post flōmiā ꝑm plm est necīuz: q⁹ p̄dicta flōmia ad diuersuz trahēdo mām exiccat vētrez: vel est necīum pp alterā aliā cāꝝ faciētiū necessariū eē clystere: z p̄cipue si patiēs nō posset sumere solutiuū. ¶ Et cō tēplamur. dixit Auí. si signatio predicta ostēdat mām in capite locatā esse aliā a sanguine: nec sanguini mixtā. Et si fuerint alij humores sine peccato sanguinis in capite locati: tūc cōsiderabimus si cū ipsa mā sit peccatū repletionis. s. in corpe toto: vel mēbro capiti cōicāti alteri⁹ a sanguine. Et si sic erit dato q̄ ex illa nihil fluat ad caput: eūabimus tūc totū corpus in p̄mis: deinde intēdemus ad caput solūmodo scz ad eūandū mām in eo ꝓtētā exhibēdo medicamina propria ei. s. capiti: z ei. s. humori peccāti in eo. Et ad hāc ptē. s. ad euacuādū a capite penitus nō erimus ausi: nisi post totius corporis purgationē. Dixit tñ Meſ. q̄ prius ipm hūorē digeremus: nō. n. debēt tales humores purgari: nisi digesti fuerint vt patuit ex cañ. generali solōnis vētris z vomitus: vñ Auí. dixit. totū hoc q̄ dcm̄ est de eūatione. s. totius corporis z capitis faciem⁹ si sciuerimus mām in ipso corpe z capite esse decoctā: q̄ scim⁹ testimonio eius q̄ ex ipso. s. corpore z capite euacuat: nā cū eo erunt signa digestionis ipsius: nō enim erit subtile valde: aut valde grossū. sup. aut valde viscosum. Et hoc totū obseruādū est in morbis dantibus inducias medico ad regulariter curandum. Si aūt morbus esset imminētis periculi magni non dātis inducias medico vt apoplia: tūc dimittimus digōnē z inci pimus ab eūone. ¶ Dixit Auí. debemus digerere vtraq̄ ptes humoꝝ. s. grossas z subtiles z ꝓtentā in toto corpore z cōtētā in capite. Cōplet autē ipsa digestio auxilio medicinaꝝ interius assumptarū: z etiā exteri⁹ applicatarū maxie capiti vel mēbro mādāti ad ipm. ¶ Dixit Auí. māe coleri ce digōnē faciūt medicine cū aggregatione inspissatione. s. sue substātie q̄ñ est subtilis z cū apertiōe z incisione: vt qñ mā colica esset grossa z opilaret velut qdā dicunt cū aggregatione sue substātie z apertione z incisione. i. q⁹ medicina tua digestiua sit talis: q⁹ quāuis sit ingrossatiua nō tamē sit opilatiua: sed aperitiua z incisiua. i. abstersiua. ¶ Et dixit q⁹ digestiua materie colerice calide sunt que sunt infrigidātia z humectantia: in qbus est ablutio z absterssio: sicut aq̄ ordei z lac. s. bibituz: lac tñ vitare debet qui habet virtutis debilitatē cū soda: vt in ca° de soda patebit. ¶ De digestiuis tñ ab intra sumptis. dixit Meſ. in mā calida sunt sirupus acetosus z aqua de lupulis: z aqua ordei z aqua buglose domestice z silueſtris: z syrup⁹ de viol. z syrup⁹ ros. z nenufarinus z silia. Et dixit Seraꝑ. de approximatis ab extra: loquēs spāliter de lacte p̄ breuiarij. ca° 7°. Laue administrationē lactis. s. ab extra. sup caꝑ. nā lac qñq̄ ꝓhibz supfluitatē a resolutiōe: q̄uis. n. sit ꝓferēs ifrigidādo z humectādo: tñ q⁹ inuiscaf sup cuti z opilat poros ꝓhibendo trāspirationē magis nocet q̄z iuuet ex pte alterationis. Auí. tñ p⁹ quarti. de cura doloris capitis: post febrē cōcedit mulsionē lactis caprini supra caput in virtute fortі z muliebris in virtute debili. Dicunt. q⁹ si virtus est fortis potēs facere trāspirationē nō obstāte inuiscatione lactis: tūc si multū ē fortis vtēdū est lacte caprino: si vero mediocriter fuerit fortis quā in cōparatione ad multū fortē. Auí. vocauit debilē vtendū est lacte muliebri: q⁹ nō est ita frigidū z grossum: vt caprinū z minus opilatiuū eo. Si vō virtus fuerit debilis nullo lacte vtēdum esse dicūt: vt dixit Seraꝑ. Et dicunt cuz lacte vtaris frequēter pmuta ipsum: z nō dimittas diu morari sup caput: qm̄ frequēter mutatū minus opilat. ¶ Dixit Auí. post doctrinā dictā de lacte: vitet oia digestiue que sunt cū his cōditionibus. s. cū quibus ē lac ab extra approximatū: sicut est mucillago psilij z seminis citonioꝝ z similium que licet infrigidēt z humectēt sunt opilatiua. Et cuz quibus etiā est lac ab intra sumptū quod sui euaporatione capiti nocet: sicut sunt fructus borarij frigidi z humidi: eo q⁹ sunt vehemēter vaporosi: vt dixit Auic. prima quarti. z dixit Auic. si non poteris vti lacte. s. ab extra: vtere aquis

De eūone z digōne aliorū humorum a sanguine.

De digō, ne mate, rie colice.

frigidis hūidis alterātibus: z in qbus decocta sint folia salicis viole nenufar. virga pastoris z similia mixtis cum aliquātulo aceti: vt pfundet eas z faciat penetrare vtutes earū ad interiora. Et dixit. si in eis mäebus colericis fuerit aligd grossitiei addātur p̄dictis camomilla z malua. i. malauiscus. qz cū suo calore tepido subtiliāt illā paruā grossitiē supplēt: z si ille materie colice essent grossiores addant eis medicine magis subtiliatiue. ¶ Materierū vo frigidarū flāticarū vel mlicaꝝ digestiuorum matres. i. mäe. dixit Aui. sunt in qbus ē subtiliatio z incisio z resolutio. Subtiliatio nāq; cōpetit in mä melica z flātica z incisio in mä flātica: resolutio vo lz nō sit de itētiōe digōnis: tñ sequitur ad medicinas digestiuas mäeꝝ frigidaꝝ predictaꝝ. Cū. n. sint calide necessario aliquā digōnē faciūt. ¶ Et de simplicibus hoc faciētib⁹ sunt. dixit Aui. in flegmatica amara cū folia lauri sceba abrotanū camomilla squinātū mellilotus anetū balasce ysopus origanū rutha ozimum z polipodius z epithymū in melācolica: z in vtraq; oē in quo est resolutio. ¶ Et de cōpositis. dixē Meſ. in mä flātica sūt oximel scz simplex z cōpositū z oximel squilliticū: z de simplicib⁹. dixē balasce ysopus z spica. Et de digestiuis i mä melica: sive ab intus: sive ab ex̄ approximatꝫ. dixit Meſ. duplex regrif regimē vt fiat ab vna pte cū eis q̄ lenificant z hūectant z debilitāt duritiē corporis eius z siccitatez terrestreitatis ipsius. Et ex alia parte cū eis que resoluūt z incidūt z subtiliāt grossitiē humoris: sicut dixit Aui. verūtā dixit Meſ. fit illud resolutione incisione z subtiliatione nō pducente ad lapideitatē: z iō fiat ppie cū operātibus. s. resolutionez incisionē z subtiliationē cū mediocritate z tēperie: z semp ponamus vicissitudinē in hūplici regimine: ita vt vna vice fiat lenificatio z humectatio z habilitatio: vt nō abscindat sūbtile z remaneat grossus. ¶ Dixit Aui. in digōne materie melācolice indigemus lenificatione z humectatione pculdubio: deinde succedemus cū medicinis maturatiuis resolutiuis sūbtilis resolōnis q̄ sūt in gradu 1° aut 3°. melius tñ est. dixit ipse vt diūgas lenificātib⁹ z hūectātib⁹ medicinas calidas z siccas resoluētes. Jsta ēt additio modi medicinaꝝ resoluētiū incidētiū z subtiliātiū: quenit ēt in mä flegmatica: z ideo de approximādis ab extra. dixit Aui. caueamus ne empl̄a. sup. z oēs alij modi approximationis medicinaꝝ dictaꝝ sint addētia. s. supra gradū queniēte mäe: z etiā loco positionis eius ne resoluat ab ea subtile z remaneat grossum. ¶ Et via ad hūc est. dixit Auic. vt euacuemus pea. s. resoluētia post lenificationē. i. post habilitationē materie factā cū lenificātibus z mollificātib⁹. s. habētibus virtutē maturatiuā: nō aūt mollificātib⁹ solū. Et qbuscūq; administrauerimus euacuationē p̄dictā p̄dicta resoluētia ad tēpus faciemus: tūc seq lenificationē: vt fiat vicissitudo horū duoꝝ regiminū: sicut dixit Meſ. tēpus aūt more dictorū regiminū nō reperit ab auctoribus determinatū: sed oz relinquat bone extimationi curātis medici. Et iste cañ. lz a Meſ. fuerit positus in intētione ad digōnē per resoluentia extrinsecus approximata: super quo cañ. qdā dixerūt melius esse pmiscere mollificātia cū resolutiuis cū qbus pmixtꝫ pcedi posse. dicūt vsq; ad pfectionē cure: z sic operādo non regritur tēpus interpolationis p̄dictū. Dicūt tñ ipsa debere miscereq̄alr vel inequalr p̄m diuersas dispōnes mäe. Et dicūt alij q̄ mä ente pauca lz indigesta possumus vti resolutiuis debilibus: imo z vsum eoꝝ pcedūt mä ente multa: lz indigesta: z hoc addigestionē z aliqualē resolutionez ipsius mäe. Sed in mä multa z indigesta nō possum⁹ vti fortibus resolutiuis: qz ex eis timet dilatatio mäe ppiobdietiā eius ad resolutionē. ¶ Et timet etiā resolutio subtilis z remanētia grossi: z si aliqñ inueniant auctores ipsis i dicto casu fortib⁹ vti nō vtunt eis puris: sed aut permixtis cū debilib⁹ remittētib⁹ virtutē eoꝝ: aut cū mollificatiuis: mä aūt ente digesta z pauca vti debemus resolutiuis fortibus: qz p mäe paucitatē non timet ipsius dilatatio: z peius vniformitatē q̄ pcedit ab eius digestione nō timet petrificatio grossi resolutione vniformiter in mä pcedente. Et dicūt. sile esse de resolutiuis z solutiuis. Sicut g̃ ante digestionē mäe facimus sol'onē minoratiuā cuz solutiuo debili. Et post digōnē facimus eradicatiuā cū fortitita z mä ente cruda facimus resol'onē cū resolutiuo debili: z post digestionē cū forti. ¶ Et dicūt. pstātius esse resolutiua fortia in mä digesta cū lenificatiuis humectātibus nō miscere: sed vicissiz distinctis tpib⁹ ea approximare si necessitas fuerit: sed resolutiua debilia qbus vtēdū dicūt eē i p̄n°: lz possint administrari: meli⁹ tñ eē administrare ea pmixta cū illis z cū digerētib⁹: qm̄ in p̄n° nō querit resol'o pura. Et ḃ marie dicūt obseruari debere in mä flātica: in mä vo melica dicunt. pp aptitudinē ei⁹ ad petrificationem debere miscerī digestiua ei⁹ cū resolutiuis debilib⁹ donec digeratur: z ipsa digesta miscerī resolutiua cū lenificatiuis: dixē. n. Aui. meli⁹ ē vt cō iūgas lenificātia humectātia cū calidis z siccis resoluētib⁹ z p̄cipue si fuerit melia p̄ter nām adusta. ¶ Et dixē Aui. oia olea cal'a q̄ fiūt ex oleis odoriferis z floꝛib⁹ z plātis ingrediunt in digōnē hūoꝝ frigidoꝝ. ¶ Et docēs Auic. eligere g̃dus sive mānsiones digestiuoꝝ mäeꝝ frigidaꝝ. dixē q̄ debēt eligi p̄m q̄ztitatē ipsaꝝ multā paucā vel mediocrē: z p̄z q̄litatē eius intēsam remissam vel mediocrē: nā dixit ipse. si mä fuerit multe q̄ztitatis z vehemētis q̄litatis. s. frigiditatꝫ ponem⁹ tūc medicinas cal'as z fortes: ita vt sint i 4° gra. sicut piretrū pip eufoꝛbiū: z silia. Et ab ex̄ queniunt olea frigida cū gūmis calis z spēbus fortib⁹: sic oleū de bē z ō sanguco: eteni ḃ de p se in tali mä queniunt: p accñs tñ possent nocere cōmouēdo z ebullire faciēdo ipsam mām. Cū g̃ cōmouebit z ebulliet eliq̄bit z dilatabit z augebit ei⁹ totalitas faciēs extēsionē dolorosam z fortasse apa: nisi g̃ timeat istud exhibeant z approximent digestiua p̄dicta intēsa. Si vo timeret illud ad euitādū nocumētū ip̄m. dixē. A. opz vt icipiam⁹ z euacuem⁹ ex ea aligd: z ḃ ante inceptionē digōnis: z fcā mä minoratione residuū cū p̄dictis digestiuis de coq incipiat: qz p̄ p̄missam minorationē nō timebit euētus nocumenti dicti. Sz qz minoratio aliqñ fieri nō pōt in tali mä pp ipsi⁹ supfluā cruditatē nō obediētē eūoni si talis eēt mä. dixit Aui. recti⁹ qđ ē in digone taliū humoꝝ mäifeste cruditatꝫ z multe q̄ztitatꝫ ē: vt fiat cura digestiua cū emplis factis de medicinis eq̄lis calefactiōis: q̄. s. sint cal'e in p̄ gdu vel in p̄ª vel 2ª mäiōe gradus scōi: nā sic mä digeret z non ebulliet. Et vz velle in his vbis esse dimittenda digestiua p interius approximata: ēt q̄ sint calefactionis eq̄lis: pp qđ qdā dñt. q̄ nō ē accipiēdū ex dicto Auicē. q̄ absolute digō cū emplis: z silib⁹ ab ex̄ approxiatis sit melioꝛ q̄z digestio cū syrupis el'arijs z alijs ab itra datis: ēt in mä in capite locata: qz imo fcā cū digestiuis iteri⁹ sūptis est melioꝛ: eteniz veniūt ad hūoꝛē digerēdū cū potioꝛi vtute z pluri sba pp euapoꝛationē ex eis ad caput ascēdētez cū in stō reducūtur ad actū. ac ēt hūmoꝛē digerēdū magis attingūt ad ip̄m venietia p viā venaꝝ. Extrinsecus vo approximata nō queniunt ad mām sub craneo cū sba: nisi valde modica. z cū virtute debilioꝛi q̄z intrinsecus sūpta: z sic minus bñ digerunt illā. Sed solū accipiēdū ē extrinsecoꝝ digōnē rectioꝛē esse i casu p̄dicto: qz p ea: vt dixē. A. nō queniē ad mām: nisi cum vtute debili: z maxie cū nō sint nisi calitatꝫ eq̄lis: q̄re non timet p ea ebullitio mäe illi⁹: nec ipsius in corpe dilatatio z augmētū: ppea dicūt qdā. si inuenirent digerētia intrinsec⁹ sumēda tā debilia: vt cū vtute debili z calitate eq̄li queniāt ad mām ipsa esse procedēda: imo rectioꝛē eē curā p ea q̄z p empl'a. sed iō Aui. nō dixit. qz de difficili inueniunt. Si vo mā fuerit pauce q̄ztitatis: aut debilis q̄litatis. dixit Aui. cōtēterimus eis in qbus nō ē multa calefactio p̄m sūbtiliationē: q̄ sūt in gdu p̄. Et si mä fuerit mediocris in q̄ztitate z q̄litate cōtēterimus mediocribus medicinis. Et dixit Auic. cū p̄dictis

De digō ne materierū fleg matice z melice.

p̄dictis digestiuis admistra getē ⁊ ligationez.ſ. extrinsec⁹ approximato⁹: vt mā digerat facile. ¶ Et dix̄ Meſ. digō nē māe aduste colerice faciūt ſyrup⁹ acetosus ⁊ aq̄ lupulli ⁊ fum⁹ terre ⁊ filia. ¶ Si aūt mā a corpe toto vel aliq̄ pticulari mēbro ē in fluxu ad caput: ⁊ ps eius fluit: ⁊ pars fluxura est. dixit Aui. ſi nō ꝓtinet mā in capite. ſ. tota: ſed ē vt ꝓtineat: q⁹ ꝓtinue fluat: q⁹ mā p̄m plm fluit ad ip̄m p viaz venaꝝ: tunc dixit Auic. ſi fluit ex corpe toto minuat ex nigra: mā flōmia iſti⁹ vene respicit ptem ex q̄ mā fluit: ⁊ ptem ad quā est fluxus: ita q⁹ p eam eūatur de mā fluēte ⁊ de fluxa. Et B̄ notāt ex cañ. gñali eūationis q⁹ ſi in corpore esset repl'o multū magna ⁊ timeret ne ex agitatiōe ei⁹ p flōmiā vene nigre ꝓsequeret maior fluxus ad caput vel ad aliq̄ mēbꝝ nobile: tūc añ nigrā flōmāda ē basilica. Et ſi adhuc maior esset repl'o flōmāda est saphena: ⁊ post deuenīēdū eē dūt ad flōmiā nigre ſi ia flōmia facta adhuc magna remanet repl'o: ſinaūt nō multū magna loco nigre flōmanda est basilica. Et B̄ ſi infirm⁹ duas est tolerās flōmias. Si vo mā nō a toto ſz ab aliquo pticulari mēbro fluit ad caput: ⁊ ps iā fluxit ⁊ pars fluxura est. dixit Aui. flōma venaz vtriuſq̄ cōem. ſ. capiti ⁊ mēbro mādāti: vt. v̄. g. ſi ab epate fluit mā ad caput: ⁊ iā pars fluxit: ⁊ pars est in epate iā fluxura flō met vena nigra: q⁹ ipſa est cōis epati ⁊ capiti. Dicūt q̄daz. p̄dicta veritate hz̄e q̄ſi mā in mēbro mādāte: ⁊ in capite cōtineret multa. Si āt in mēbro mādāte esset p multū iā fluxum paucificata: tūc oz flōmari vena q̄ ꝑcipalr respiciat caput: ⁊ ſcōario mēbꝝ mādāſ: vt. v̄. g. in caſu dicto epar: ⁊ talis erit cephalica q̄ ꝓncipalius respicit cap̄: ⁊ ſecūdario epar. Et eō. ſi p paucū fluxuz pauca mā adhuc ꝓtineret in capite: multa āt in mēbro mādante flōmari vena q̄ ꝓncipalius respiciat mēbꝝ mandans ⁊ ſcōario caput. ⁊ patēt hec ex gñalib⁹ cañ. flōme. Dicunt. q⁹ ſtāte mā multa in vtroq̄ mēbro. ſ. mādante ⁊ capite recipiēte posset fieri duplex flō mia: ⁊ rectius ſi patiēs tolerare potuerit ambas. vnā ⁊ p̄ mā de mēbro mādāte ⁊ ſcōaz de recipiēte. ſ. capite: vt. v̄. g. in caſu p̄dicto p̄ de basilica: ⁊ 2⁹ de cephalica. Et dicunt. q⁹ ſi nō haberet vena cōis capiti ⁊ mēbro mādanti: vt. v̄. g. ſi matrix mitteret mām capiti: tūc aut oz flōmari basilica in q̄ oia mēbra cōicant: aut oz flōmari p̄ vena ꝓpria membra mittēti: vt. v̄. g. ſaphena mittēte mīce: ⁊ deide vena mēbri recipiētis. ſ. capiti: ⁊ facta flōmia ꝓut dcm̄ est: ſi alia mā in toto vel mēbro mādāte remāſerit dñiuz bñs: pp q̄ timea tur ei⁹ fluxus ad caput ipſa est eūanda cuz eo q̄ ꝓuenit ei respiciēdo totū: aut pticulare mēbꝝ mandās digōne eius p̄missa: vt dcm̄ ē. ¶ Facta itaq̄ eūone totius: ſiue pticularis mēbri a quo mā fluebat ad caput: alia a ſanguīe remanēte mā in capite ad ip̄ſi⁹ eūonē pticulariter de capite veniendū est. Dixit. n. Aui. cū egritudo iā puenerit ad statū. ſ. quo ad digōnē māe: q⁹. ſ. iam mā digesta sit ſine bñcio artis: tūc eūabimus ex capite ipſaz māz aliquo modoꝝ eūonis ꝑprie ab eo. Dixit Aui. ⁊ ꝑprie cū gargariſmatib⁹: et/ eni vt apparebit ifra gargariſmata trabūt mām a capite p viā latioꝛē ⁊ vſioꝛē ſiue cōioꝛez toti capiti: q⁹ trabūt p viā declinioꝛē. ſ. colatoꝛiū palati a ꝛ q̄ vie purgatiōis ſupflui tatū capitis terminant: vt ſupꝛa in anoto⁸ patuit capitis. In eūatione tñ capiti eligere debem⁹ viā ꝑpinqus aſpiciē/ tem: ſi tñ māe in eo ꝓtēte: vt educat ꝑꝑpinquoꝛē viā: dūmō apta fuerit: ⁊ nō fuerit ꝓhibēs ꝑm q̄ dcm̄ ē in canoñ. vl'/ bus eūonis in ꝑmone p̄cedēte. Et hic q̄dez pticularis eūo a capite fieri oz obſeruatj canoñ. in eis in vnaquaq̄ iferi⁹ dicēdis: hic tñ attēdēdū ē q⁹ ſi mā fuerit multa relicta in capite post vl'em purgationē ſupꝛadictā: ex cuius multitudi/ ne nō ꝓſideren⁹ q⁹ ipſa eēt ꝓgrue educibilis p eūones p̄dictas ꝓprias capiti in ipſi⁹ eūone nō ē icipiēdū ab eis. Sed debemus p̄mittere eūone p fluxū vētris potiſſime cū medi cina ſolutiua bñte respectū ad cap̄. ⁊ educēte humoꝛē pec/ cātē. Sed ſi mā esset pauca: aut remaneret in capite reliqua māe post eūonē cū ſolutiuo respiciēte caput: tūc ad eūonez particularē illi⁹ deuenire debem⁹. Et est attēdēdus B̄ cañ. gñalis posit⁹ vbi. ſ. q⁹ ēt repetit hic ab Auic. in B̄ c°. ⁊ etiā opz vt caueam⁹ administratione ſolutiuoꝝ maxieviſ'ſoluē tiū corpus: ſiue p vomitū: ſiue p ſeceſſū: ac ēt pticulr ſoluen tiū ⁊ educētiū a capite mām p particulares eūones eius: ⁊ maxie in gargariſmatib⁹: ⁊ caput purgijs: niſi post fiduciā ſumptā ex ꝓſuetudine egri. ſ. in ſūptiōe ſolutiuoꝝ: q̄ fiducia sit q⁹ illud ſolutiuū qō dabis ſoluet ⁊ eūabit ip̄m: B̄ aūt ſci/ es ex ꝓſuetudine eūandi ⁊ ſumēdi illud vel aliud ſil'e ſoluti uum. ¶ Et B̄ ne sit potio tua ei cā ad gnitiē: aut corruptiō/ nē: fortaſſe. n. nō ſolueret: aut ſolueret efferenter ⁊ indebite. ¶ Posuerūt āt auctōres medicinas ſolutiuas māeꝝ capitj p vomitū ⁊ ſeceſſum: ⁊ ꝑticulares eūones ſpāles plures: q̄ lz in ꝑticularibus curis ifra ponant: Aui. tñ aliqs ex eis in vl'i tetigit dicēs. q⁹ de medicinis eūantib⁹ colerā a capite cū cōitate toti⁹ ſūt decoctio mirab. ⁊ ꝓrunoꝝ ⁊ fumiterre ⁊ ſyrupus de fructibus ſolubilib⁹: ⁊ ſyrupus vio. ⁊ decoctio caſſief. ⁊ filia his. ſup. cū dant ſic: ⁊ ēt cū fortificant cū ſca/ monea ⁊ religs medicinis ſolutiuis fortib⁹ educētib⁹ cole rā. Nā hec eūatio. dixit Aui. fieda ē ꝑz diſpōnē coꝛpoꝛis pa tiētis ⁊ ꝑm q⁹ ipſe est cū febꝛe: aut vacuus ab ea. ⁊ ꝑm diſ/ positionem etatis ⁊ virtutis ⁊ horum filium de q̄bus pa/ tuit in cañ. vl'ib⁹ eūonis: ⁊ q⁹ hūoꝛes colericos acutos: ali/ q̄ educere opz cū ſolutiuis calidis ex q̄b⁹ aliq̄ remaneti capite vel alio mēbro: vel ēt in toto malitia ꝓpl'onis calide: iō dixit Aui. ne ꝓtingat malitiam ꝓpl'onis calide remanere post dictas medicinas: ac etiā ſi remāſerit elaboꝛabim⁹: ne hoc fiat ſuccurrēdo ſol'oni facte p eas. i. post ſol'onē eaꝝ cū emplis infrigidatiuis remouētib⁹ illā malā cōpl'onem cali dā. ſup. ⁊ oibus alijs modis ꝓueniētib⁹ ad curationē ip̄ſi⁹ male ꝓpl'onis calide. Dicūt. q⁹ ēt posset ꝓhiberi eūtus illi us male ꝓpl'onis calide pmiſcēdo cū ip̄is ſolutiuis medici nas infrigidātes: vt in cap° de ipſaꝝ rectificatione appare/ bit. Attñ Aui. hic B̄ nō exp̄ſſit. aut derelinquēs notū ex di ctis ibi: aut q⁹ cū eūantib⁹ colerā a capite: maxime nō debe mus pmiſcere frigida eleuata in gradu: q̄ñ per ea ipeditur bona ⁊ debita eūatio a capite: ꝓhibēt. n. euaporationē ſo lutiuoꝝ ad caput ⁊ eius coāgultāt vias ⁊ mās educēdas i groſſant vñ idebita fit p ea ſolutio: remiſſa tñ frigida ei ſa/ lubꝛiter pmiſceri poſſunt ad ꝓhibendū nocumētū eoꝝ pre dictū. ¶ Et de eūantibus ſoluētibus flegma ⁊ meliam. dix̄ Aui. ſunt yera archigenis ⁊ ruffini ⁊ logodion ⁊ yera Ha. ⁊ filia. ¶ Et dixit. q⁹ eūantia colerā ⁊ flegma cū cōitate toti us ſunt pill'e de yeris: ⁊ pill'e cochie: ⁊ pill'e de ſticados. Et p̄dictis fortioꝛ est infuſio de aloe. nō oz intelligi de cōi: ſiue de ea quā ponit Meſ. q⁹ est debilioꝛ: ſed de alia: cuius de/ ſcriptio nō reperit posita ab Aui. tñ posſet magꝛaliter cō/ poni pmiſcēdo medicinas fortius ſolutiuas cū aloe. Et dix̄ Aui. oz infundi aloe ꝓpe q̄ō est fortius: q̄ō vt patebit ſuo ca° est epaticū: ip̄m enim forti⁹ ſoluit q̄z ſuccotrinū. Et oz infundi in aq̄ endiuie ad remouēduz nocumentū q̄ō infert epi: aut infuſio yere. ¶ Et dixit. q⁹ de iſtis eūatiuis colere ⁊ flātis est vomitus cū oximelle ⁊ ſemine atriplicis. Et dixit Aui. q⁹ pill'e dicte aſeyareteūant flegma a capite ſine cōita/ te totius. Et tñ ſi volūtas fuerit vt cū eis educant hūoꝛes colerici fiat in eis iuuamētū cū ſcamonea ⁊ fil'ibus ei illis pmixtis. Et ſi fuerint volūtas: vt fiat cū eis iuuamētū i edu/ ctione flegmaticoꝝ: q⁹. ſ. fortius educāt ipſe iuuenc cū pul/ pa colloqn. zz. turbith. ⁊ ſticados. Et ſi voluntas fuerit vt educātur p eas hūoꝛes melicici iuuēc cū pauco ell'o. ſ. nigro epithymo ⁊ polipodio. Et i dictis pillis cañ. ſiue basis vl' fundamētū est yera: ⁊ aloes: ⁊ cadit in eis maſtix ad ꝓfortā dū ſtōm: ⁊ recipiunt in eis mirab. ſ. emblici ⁊ kebuli vt pro hibeāt vapoꝛē calm a capite q a ſtō aſcēdit derelicta cōpreſ/ ſione ⁊ clauſura oꝛis ſtōi post ſol'onē. Et dixit Auic. opz q⁹ ex eiz ſumat pill'a magna: vt puū pōdus ex eis opōnem fa/

De eūa/ tionib⁹ ptt cularibus capitis.

ciat sufficiēte cū mora. Et nō noceat pp paruitatē suā itera
tio exhibitionis eaꝝ: z sūpta pillula ipsa magna dormiat
sup ipsam: z b̄ anteq̄ incipiat opari: vt melius reducat ad
actum: z ne destruāt motus z vigilie opōnē eius. Et dixit
Aui. in eūone cū solutiuis icipiam⁹ a debilioꝛe z gradatim
pcedam⁹ ad fortius donec sciamus ex dispōne egritudinis
q̄ ipsa est iā abscisa. ¶ De eūationib⁹ aūt pticularib⁹ a ca
pite adhuc dōm: z p̄ de gargarismatibus. Notāt. n. q̄ gar
garismata ad multas intētiones fieri p̄n̄t. Etenim q̄nq̄ fiūt
ad cōpingēdū siue ad ꝓstringēdū: siue sistēdū mām fluēte a
capite ad ptes iferioꝛes p colatoꝛiū: z q̄nq̄ fiūt ad abstergē
dū mās adherētes gutturi z ptib⁹ adiacētib⁹ ei: z q̄nq̄ fi
unt ad alterādū mās i gutture z circūstātib⁹ ꝓtētā: siue ma
lā cōplōnē ibidē exīstē: z q̄nq̄ fiūt ad resoluēdū mām i di
ctis ptib⁹ ꝓtētā: z q̄nq̄ fiūt ad educēdū mās in capite ꝓtē
tas p colatoꝛiū: vt ex expellant p os: z q̄nq̄ fit garga^ma ad
plures de intētionib⁹ p̄dictis. ¶ Meſ. tñ dix. iuenit vsus
gargarismatū in trib⁹ ꝓpetere calib⁹. pmus ē ad catarrum
cal'n z acutū. sup. z ꝓpterea subtilē z tūc fiat cū reb⁹ igros
santib⁹ z coadiuuātib⁹ ip̄m. sup. z frāgētib⁹ ipsi⁹ calitatez
z acuitatē: igrossat aūt vt ꝓhibeat descēsus ei⁹ ad pfundū
scz mēbri ad qō descēdit z fiat facilis ad expellēdū z excreā
dū: qꝛ pus pp subtilitatē z acuitatē ei⁹ aggregari nō pote
rat vt expelleret. Et scōs casus ē ad catarꝛ. cui⁹ mā ē visco
sa z spissa: cui⁹ q̄rimus subtilitatē z incisionē. Et b̄ fiet cuz
reb⁹ subtiliātib⁹ z incidētib⁹ mām ei⁹. Et tertius est qñ ti
mem⁹ mām descēdētē figi in faucib⁹: z facere ibi egritudi
nē: z tūc q̄rimus absterſionē z mūdificationē ei⁹. Derelin
qt aūt hic tāgere modū gargarismatū ad purgādū mām a
capite: qꝛ dedit itelligere p ea q̄ posuerat i cura sode fride.
Et modū gargarismatū ad resoluēdū: qꝛ dedit itelligere p
ea q̄ dicturus erat in cura sgnātie: vel dōm q̄ Meſ. subse
quēter de his locut⁹ ē: z ēt de p̄dictis. Nā subdit. cū garga
rismata nō exagitāt mām ꝑz alterū gnq̄ modoꝝ fiūt. Aliō
ēnptē nobilē p ignobilē expurgat: aliud xistit fluxū: z aliō
abstergit qō fluit: aliud alterat qō fluit: z sub isto 4° mō cō
prehēdit qō resoluit. Nā qō alterat māz vel discratiā fridā:
ē ēt resolutiuū. Et aliud aggregat duas vel tres intētiones
de p̄dictis: deide cū Meſ. posuit exēpla ad p̄dicta gargaris
mata. dixit exēplū p̄mi. s. de supꝛadictis trib⁹ modis ab eo
ē admistratio diacodion. s. ad ispissandū subtile z gargaris
ma cū decoctiōe roſ. z balaustie ad stringēdū z expellēduz
. i. repmēdū qō fluit: nō. n. itellexit q̄ sit exēplū p̄mi ō gnq̄
modis vlt⁹ ab eo oppositis: qꝛ eēt lra corrupta z falsa: cuz
illud sit ad expurgādū mās a cereboꝛ pte nobili ad colato
riū p ptē ignobilē. Et cū dixit. exēplū scōi est administratio
generū salis z incisiuoꝝ itellexit de 2° z 3°. simul modis de
trib⁹ p̄mis. Et cū dixit. exēplū tertij est administratio cam
phoꝛe ad calidū: z cynamomi ad frigidū: intellexit de q̄rto
mō ō vltimis gnq̄ p̄dictis. Et cū dixit. exēplū q̄rti ē aggre
gatio intētionū: itellexit ō vltimo z gnto mō. ¶ Dicūt. gar
garisma oꝛ a gargaleone q̄ ē vna de ptib⁹ gutturis: vt dic
Ha. xi. de vti. pti. cap̄. xi° ad quā partē attingit q̄ gargari
zat: z circa quā pcussiōe aeris ip̄m pcutit: de q̄tuoꝛ vltimis
modis gargarismatū infra in pticularib⁹ curis sufficienter
apparebit: hic vō de gargarismate qō mām expurgat seq̄n
dū est: de quo Aui. p̄a tertij. cap̄ supꝛadicto. aliq̄n innuit. q̄
medicine in eo posite eūant mās a capite nō trahēdo: sz sub
tiliādo: z sic eas fluxibiles reddēdo: vñ dixit subtiliātia bu
moꝛes colericos. sup. z multo magis flāticos z melancoli
cos. Et aliq̄n innuit q̄z euacuāt ipsas attrahēdo: z hoc maxi
me cū ad singulos hūoꝛes singularia medicamina solutiua
ꝓpꝛios ipsos hūoꝛes attrahētia in gargarismatibus posu
it vt apparebit: quare notāt q̄ gargarismata in q̄bus po
nunt medicine eūatiue māeꝝ a capite maxime illas eūant
p vtutē ipsarū subtiliatiuā z absterſiuā: nā ista virtus vꝛ eē
cōis gargarismati eūatiuo: z in ipsa virtute cōmunicāt oīa.

De gargarismatib⁹.

Modus. n. eūonis gargarismatū est iste: qꝛ ipsa diuidunt
z subtiliāt mās in capite stantes: vñ diuise z subtiliate red
dūtur curibiles: z cū hoc absterguūt mās circa colatoꝛium
exīstes z eas educūt: q̄bus eductis alie ꝓfundius stātes flu
xibiles facte p quādā ꝓntiam trahunt z fluūt. Et iō Auic.
cap̄ de soda a mala ꝓpl'one dixit. eūonē p gargarismata eē
eductionē: qꝛ eūo p gargarismata est plus eductio p q̄daz
ꝓntiā in absterſione ꝑme ptis: vt dcm̄ est q̄z sit attractio vio
lēta facta a vtute attractiua medicinaꝝ in gargarismatib⁹
positaꝝ. Dūt tñ. q̄ medicine solutiue in eis posite iuuāt in
eūando mām p virtutē solutiuā attractiuā reducte ad actū
p vtutē digestiuā exīstē in oꝛe z palato mediāte pāniculo co
operiēte ea oꝛiginē hūte a pāniculo stōi: sicut ēt medicine i
intestinis ad actū reducunt in ea p clysteriū immisse: q̄z uis
hic actus nō sit vigoꝛosus: sicut si in stō foꝛent: iōq̄ iuuamē
tū faciūt z nō violētiā. ¶ Quidā vō alij dicūt. q̄ gargaris
mata sunt duplicia q̄ a capite eūant: nā q̄dā eūant subtiliā
do z eliquādo: siue dissoluēdo humoꝛes in capite cōtētos:
vt est gargarisma de semine sinapis. Et q̄dā attrahēdo per
virtutē attractiuā ipsoꝝ: quāuis ēt ista dissoluāt: sicut gar
garismata de yeris z alijs medicinis solutiuis. ¶ Usus āt
gargarismatū eūantiū: vt iā patuit est qñ mā est digesta z
specificata. z spāl'r gargarismatū foꝛtiū ē. n. tūc ipsoꝝ vsus
salubꝛis: nisi in calib⁹ ab auctoꝛib⁹ vetitis. Dixit Meſ. lo
quēs de istis gargarismatib⁹ z nō de illis trib⁹ modis eo
rū quos p̄miserat in q̄tuoꝛ calib⁹ gargarismata administra
re suspectū est. Primus ē timoꝛ z suspitio catarri ad pectꝰ
z pulmoné fluere ꝓsueti. Scōs est. si catarrus de gñe acuto
rū est: z subtiliū z moꝛdicātiū. Tertius est. in suffocationi
bus q̄ fiūt subito. Et q̄rtus est. si catarrus est vehemēs mꝰ
tus. Auic. ēt supꝛadicto cap̄. videt ponere silr q̄tuoꝛ ꝓditio
nes in q̄bus usus gargarismatū dictoꝝ est ꝓhibitus. p^a est.
si nō timuerimus nocu^m in pulmone. sup. vel pectoꝛe: z b̄
vel pp cōsuetudinez descēsus catarri ad ipsa: vt dixit Meſ.
vel si suspicaueris de multitudine māe que si moueret z de
scēderet subito q̄ possit opilare vias pulmonis z suffoca
re. 2^a est. si nō fuerit humoꝛ educēdus per gargarismata de
genere acuti moꝛdicatiui: addereꝫ enim ad acuitatē eius p
caliditatē taliꝫ gargarismatis: vnde mobiliꝛ z furiosa red
dereꝫ ipsa mā. Jdeoq̄ z dixit. si hūoꝛes fuerint colerici pu
ri nō vtaris in ipsis eūone cū gargarismate timēdo descen
sum eoꝝ ad pectuꝫ: cū iā fuerit adepti supfluā acuitatem ex
medicinis purgātibus acutis. s. quas exhibuisti ꝓpter pur
gationem vl'em: z quas modo exhibes in purgatione ista
particulari p gargarismata. Et reddens cām dixit. subtiliā
tia colericos humoꝛes: vt educātur cū facilitate z subtilita
te. i. cū facili subtiliatione. sup. sunt excessiue caliditatis z
nimis dissoluūt z attrahūt: sicut ea que sunt equalis cōplō
nis nō multū agunt in eos in gargarismate administrata:
quare modicū cū eis ꝑficies. sup. tu. sed si vteris illis foꝛti
bus faciēt qō dictum est z erit in eis timoꝛ. 3^a ꝓditio. dixit
Aui. q̄ patiens non sit susceptibilis egritudinis pulmonis
ex dispōne sua: sicut sunt alati dispositi ad ptysim: immo sit
ea potētia cauēdi a fluxu rei male ad pulmonē. sup. z nō sit
p̄sentialr patiēs aliquā egritudinē pulmonis vel pectoꝛis
z hoc ne pulmo ex sua dispōne vel debilitate recipiat mās
fluētes. 4ª ꝓditio est. dixit Aui. nisi dispositio capitis fue
rit maioꝛis sollicitudinis dispōne pulmōis z pectoꝛis. q. d.
sz catarrus fuerit ꝓsuetus fluere ad pectus: z fuerit ō gene
re acuti: z fuerit dispositio pulmonis apta ad recipiendu:
si tñ dispositio capitis de remanentia māe in ipso fuerit ma
ioꝛis sollicitudinis: qꝛ maioꝛis timoꝛis: tūc gargarisma fa
cere melius est q̄z dimittere: z erit tunc cura coacta nō regu
laris. ¶ Et dixit Auic. loquēs de gargarismatibus ꝓpꝛijs
cuilibet humoꝛi. Et quia vt supꝛa patuit in humore colico
subtili gargarismata foꝛtia sunt timoꝛosa z debilia modicū
cōferunt: quare restat: vt si qua conueniant sint mediocria.

Ideo Aui. dixit. si aliqō gargarisma cōpetit: tūc oximel de se. i. simplex vel descriptionis cōis cū aqua enditie cōferet: z pcedēs ab hoc ad fortiora subdit. z oximel squillitici cū eadē aqua: z oximel recipiēs scamoneā. Et iterū incipiens a debilib⁹ z pcedēs ad fortiora dixit. Et aqua lupuli z tamarindo⁹ z prunoꝝ: z syrupus vio. singulariter z cōiūctis cū pauco scamonee: q̄ si humores fuerint colerici grossi fiant gargarismata cū almuri aloe z yera: z ꝓfortet istud si expedit cū scamonea z pauco turbith. z supra illud nihil. s. magis calidū addat ne nimis inflāmet. Q; si hūores fuerit grossi flegmatici. dixit Aui. tūc addat supra illō pulpa colloquint. 33. sticados turbith: z yera archigenis z yerabustus. Et fortasse indigebis: vt cū eis administres sinapim z piretrū z piper cū mastice si vis pp illud fortitudiné virtutis medicine. s. solutiue dicte polite in gargarismate: q̄ illa acuta z sinapis piper z piretrū: vt supra patuit dissoluūt z eliquāt humores grossos z viscosos: z reddūt eos aptos eductioni p illā medicinā: acuūt etiā z excitāt ipsam ad agēdū: z maxie cū fuerint hūores ipsi vehemētis fortitudinis scz in resistēdo z nō obediēdo medicine solutiue ꝑdicte. Et i his vbis apparet qō aliqñ lz gargarismata mixta facere ex medicinis eliquātibus z abstergētibus cū medicinis attrahētibus cū virtute. Mastix vo in dicto gargarismate ponitur ad cōfortandū mēbra recipiētia vt palatū z alia mēbra oris: z q̄ etiā cōfortat mirabilr cerebrū cozrigit superfluā attractioné materie ꝙ. sup. z si hūores fuerint melici addantur supra illud medicine educētes melācolia. Et dixit Aui. in oibus gargarismatib⁹ mūdificatiuis sit administratū al muri: z hoc pp suā efficaciā quā habz i eliquādo humores z abstergēdo ipsos: z ideo pōt administrari cū educētibus hūores colericos grossos z flāticos vel melācolicos: nō tñ negauit Aui. qn possit fieri gargarisma vtile ad ꝑdicta sine eo. ¶ Notāt hȝ gargarismata actu calida approximari debere: de qbus parū in vice in ore ponat z deducat ad palatū caput inclinādo ad posteriora: z tūc motu anhelit⁹ aere mediāte deducat: z ad palatū pcutiat: vt virtus ꝓpsū melius ad superiora pueniat. Et administrētur in ieiunio eductis ꝑus egōib⁹ z vrina: particularia aūt gargarismata in ptī cularibus curis describentur. ¶ De caputpurgijs aūt hoc dōm in loco de qbus notāt q̄ caputpurgia a Ga. naritiua vocātur: talia. n. dicūtur q̄cūq̄ narib⁹ sugēdo trahūt ad superiora vsus cerebri: quāuis ad ꝑdicta reducātur fort' suppositorijs sil'es q̄ narib⁹ immittunt z iniectiones in eis facte: z lz caputpurgium ꝑ⁹ fróte ex vi noīs videat importare capitis purgationē: z sic solū importare ea q̄ caput purgāt nihilominus ȝ vocabulo auctores cōprehēderūt q̄cūq̄ medicamina naritiua. i. q̄ naribus approximātur ad iuuamēta cerebri: fiūt aūt hec ad multiplices intētiones: q̄ñq̄ enim ad alterādū malā discrasiā: z q̄ñq̄ ad ꝙfortādū cerebrū. Et q̄ñq̄ ad exopilādū: z q̄ñq̄ ad digerēdū: q̄ñq̄ ad resoluēdū z q̄ñq̄ ad euāndū. Aui. tñ ꝑ⁹ tertij. supradicto caꝑ. dixit. caputpurgioꝝ alia fiūt: vt per ea pueniat infridatio z humectatio. sup. aut calefactio z exiccatio. Et alia vt per ea perueniat resolutio: sumēdo resolutionem large ēt pro attractione. Et alia vt p ea pueniat ꝙfortatio. ¶ Dixit Auic. cū administras caputpurgia resoluentia z cōfortātia gradus in ipsoꝝ administratione obserua. Dicūt qdā. cū dixit ꝙfortātia nō intellexit de cōfortātibus solū: sed dixit. resoluētia z ꝙfortātia. i. resoluētia cū quadā ꝙfortatione: z ȝ ex cañ. generali quo habet q̄ resoluētia a mēbris nobilibus nō sunt expoliāda a cōfortatiuis. Et ponēs gradus in dictis caput purgijs. dixit Aui. administra ꝑ⁹ vice caputpurgia cū oleo ro. z lacte z alijs que taliter currūt. vbi dicūt q̄ in oleo ro. z lacte est aliqualis resolo leuis: z ideo ab eis inchoat tāq̄ a leuioribus. Sētilis vero dixit. q̄ hic Aui. presoluētia nō intellexit que ꝓprie sunt resoluētia: sed que large: q̄cūq̄. n. q̄libet mām educūt a corpore resoluentia dici possunt: z isto mō dicit ipse oleū ro. cū lacte sunt resoluētia. Nā caput purgiū cū eis factū educit a capite mām duplr. vno modo sternutationē mouēdo: in qua sternutatione mā expellit: licet. n. oleū ro. habeat preexistentē sternutationē sedare: vt patebit suo caꝑ. aliqñ tñ eaz de nouo inducit quādā leuem mordicationē inducēdo. Alio mō p viā cuiusdam lubrificationis: seu lābificationis quā sequtur māe lubrificatio z eductio: qdā vo dñt. q̄ ȝ caputpurgiū nullo mō ē eductiuū materie ꝙ: sed ē lenitione sua ꝑparās ad eductiua. Et iō Aui. ȝ alijs ꝑmisit ipm. ¶ Et administra. dixit Aui. vice 2ª expressionē succi sicle z similium: de quo dñt ꝑ⁹ q̄ est leue: tñ non sicut factū ex oleo ros. z lacte. Et dñt sc̄i q̄ istud est ꝑ⁹ de educētib⁹ mās z leui⁹ eoꝝ. ¶ Et administra. dixit Aui. vice 3ª caputpurgiū cū aqua idest succo amaratri. al. amari. qō solebat exponi falso ꝓ maiorana. cum sit matricaria vt suo patebit caꝑ. Supꝑ. deinde iterū veniēdū est ad fortiora gradatim. ¶ Dix Dio. Carpobalsamū mūdificat cerebrū. s. positū in caputpurgio. Et danich. marre narib⁹ itromissus mūdificat cerebrū z expellit ab eo supfluitates grossas z ꝓpe q̄ñ injicit cū succo rute vel acori. Et dixit dios. succ⁹ anagali apposit⁹ narib⁹ mūdificat cerebrū a flāte. Et succ⁹ ceparū silr eis imissus. Et silr succus radicū blete. hoc enim ego expert⁹ sum pluries: z inueni ipsum mirabilē in educēdo mās flāticas a capite sine lesiōe. Et succus panis porcini mixtus cū melle z sine melle: z est fortior. z silr succ⁹ cumeris asinini: ita q̄ ēt cū lacte iniect⁹ narib⁹ trahat multas supfluitas z cerebro. Et succus papaueris ruffi. narib⁹ attract⁹: z radix ēt eius mastica hūores de capite p nares purgat: vt dixit Cōstā. Et succus radicū acori in pua quātitate p nares tract⁹ purgat cerebrū p nares z palatū ab oi mā in ipso ꝓtēta: z valet in hoc succus celidonie: succus lupulli: succus abugilisse: z succus fiiti. ¶ Amplius ista caputpurgia attrahūt a capite mās modis illis qbus dictū ē gargarismata eas attrahere de qb⁹ alijs multis: z alijs ēt oib⁹ modis caputpurgioꝝ in sequētib⁹ ꝑticularib⁹ caplis dicet. Dñt. q̄ cū traxerit qs caputpurgiū supius sugēdo illud debēt stringi nares z os impleri dz aq̄ que dz in ore tā diu teneri. q̄ mā incipiat fluere p nares: fit āt hoc vt nō trāseat mā descēdēs p foramina palati ad os z ledat illud vel ptes eius: sed p nares exīt fluat. Et Auic. quidē in cura sode frigide in caputpurgio facto ex expressione folioꝝ enule dixit. fiat cū est ieiunus: innuēs silr eo tpe debere fieri omnia caputpurgia fortia. Et ibidē. in quodā caputpurgio leui dixit. q̄ pōt fieri oi hora: innuēs silr de oi alio leui. ¶ Q; si ex vsu caputpurgioꝝ acutoꝝ pauritus vel ardor remāserit in narib⁹ ad illū sedādū vtendū est infrigidātibus leniētibus sicut in suo loco dicet inferius. ¶ De sternutatorijs āt tertio videndū: est ipsis āt vtendū est in expulsione māeꝝ a capite modis dicēdis infra caꝑ. de sternutatione. ¶ Dixit tñ in ꝑfato ca⁹ Aui. illa que ꝓueniūt humoribus colericis sūt sicut acetū distillatū. s. in nares: z sicut vapor aceti i quo parū castorei z scamonee dissolutū sit. Nā acetū cōtempat caliditatē castorei z scamonee. debet āt esse acetus acetosum. Et que ꝓueniūt flāticis. dixit Auic. sunt condisi: loco cuius vtimur electuario albo: z pipere z cepe z alleo z sinapi nasturcio baurac z similibus: in omnibus. n. his est virtus mouēdi sternutationē folia anagali fricata narib⁹ faciunt fluere humiditates a capite. Et hoc etiā facit inunctus frōti. Et 4° dicendū est de odoramētis: ipsoꝝ enim vsus q̄ñq̄ fit ad alterādū: q̄ñq̄ ad cōfortādū: q̄ñq̄ ad exopilādum z subtiliādū z resoluēdū mās in capite contentas: z q̄ñq̄ ad somnū ꝓuocādū: z de his oib⁹ modis inferius in suo loco dicet. ¶ Et 5° dōm est de mastica torijs q̄ q̄ñq̄ fiunt ad dolorē sedādū q̄ñq̄ ad somnū ꝓuocādū: z q̄ñq̄ ad subtiliādū z educēdū mās a capite. Et in his masticatorijs gradus attēdunt ꝑm remissionē z intēsionē: z ꝑm ēt mām educēdā. Dixit Aui. loco dicto: fortasse facis masticare piretrū: z pi

De caput purgijs.

De sternutatorijs.

De odoramētis.

De masticatorijs.

per ꝛ zinzi.ꝛ acoꝯ ꝛ filia:ꝛ fortasse opꝫ vt ꝓueniaꝯ ad vlti/
mā.ſ.ad ſtaſiſagriā ꝛ filia ei:in qbus aliqñ ꝑmiſceñ ſubti/
liantia vt yſopū cinamomū ꝛ filia. ¶6° vero dō̄ eſt loco
De alijs localib⁹ vt emplis ꝛ limitioni/bus ꝛc. de emplaſtris linitionibus embꝛocis epithimatibus ꝛ alijs
filibus medicinis localibus capiti ab extra approximatis:
Ipſe.n.qñq̄ fiunt ad alterādū malā cōpl̄onē:qñq̄ ad ſedā
dū doloꝛē:qñq̄ ad ſomnū inducēdū:qñq̄ ad mām repellē
dū:qñq̄ ad mām reſoluēdū ꝛ cōfortādū.Dixit Aui.de em
plis reſoluētib⁹ qñq̄ ex medicinis reſolutiuis cōponimus
emplaſtra aut epithimata.ſupple.embꝛocas vel linimēta.
¶Debēt aūt hꝫ predicta localia quaſdā cōditiones.qua/
rū ꝑma eſt.dixit Aui.vt apponantur poſt abꝛaſionē capiti
factā.ſ.cū pilo vel nouacula aut cū foꝛficib⁹ q̄ eſt melioꝛ fa
cta cū pilo:qm̄ p talē abꝛaſionē melius adherēt capiti: vñ
magis repꝛimūt.Debet aūt poſt abꝛaſionē caput fricari ꝛ
fomētari pānis calefactis vt remoueaꝯ frigiditas ꝛ tolla/
tur ſoliditas ꝛ opilatio cutis inducta p ferrū. ¶2ª cōditio
eſt vt fiat ipſoꝝ approximatio in locis cōmiſſurarū:vt poſ/
ſit eoꝝ virtus ad interioꝛa trāſire.Et Auic.quidē dixit de
emplaſtris.ponantur ſuper caput.ſ.totū ꝛ ſuper timpoꝛa.
¶3ª conditio eſt vt pꝛo diuerſitate humoꝛis peccantis di/
uerſificentur ipſa.debent enim approximari humoꝛi peccā
ti:alijs enim eget humoꝛ colericus ꝛ alijs flāticus: ꝛ alijs
melicus. ¶4ª cōditio.dixit Aui.ſint talia.q̄ non timeam⁹
ex emplaſtris.ſ.ꝛ alijs coꝛruptionē compl̄onis mēbꝛi com
pl̄onis.ſ.nālis vt per hec verba innuant q̄ debeant eē cō/
formia nāli cōpl̄oni mēbꝛi.nō enim debent diuerſificari ſo/
lū ꝑm diuerſitatē humoꝝ:ſed etiā ꝑm nālem compl̄onē ca/
pitis.ꝛ ſupplent.ꝛ ꝑm cōpoſitionē eius etiā vt nō ſolū pꝛo/
portionenť humoꝛi:ſed ēt nāli cōpl̄oni ꝛ poſitioni. ¶5ª cō
ditio eſt q̄ mā locata in capite ſit talis diſpoſitionis.q̄ nos
ſimus cōfiſi:q̄ ipſa erit facilis ad reſoluendū per illa.Erit
autem facilis ſi paucificata fuerit ꝛ bene digeſta ꝛ poſita i
loco apto reſolutioni per illa. ¶6ª cōditio eſt dixit Auicē.
vt caueamus ne ipſa ſint addētia.ſ.ſupꝛa gradū cōueniēte
mā reſoluēde ſumptū ex mō ſue ſubſtātie ꝛ cōpl̄onis:ꝛ lo
co poſitionis eius:ꝛ boc ne reſoluatur ſubtile ꝛ remaneat
groſſum.qō ēt poſſet cōtingere vt oñt.ꝓtinuā adherētiā
localiū remedioꝝ ꝓdictoꝝ reſolutiuoꝝ.quare nō oꝫ conti/
nue teneri in loco:ſed in eis remotis interpoſito ſpatio ſuf
ficienti ꝑm bonā cōiecturā medici iterū debēt apponi vt ſic
fiat ipſoꝝ adheſio capiti nō cōtinua interpoſita. Et oñt.q̄/
tuoꝛ primas cōditiones predictas cōuenire predictis locali
bus ad quaſcūq̄ intētiones fiāt:duas vero vltimas ſolum
reſoluētibus. ¶Et ad embꝛocas quidē dātur conditiones
q̄dā.ꝑ⁹ eſt dixit Auic.ſupꝛadicto ca°.opꝫ vt ſit effuſio om/
nis embꝛoce adminiſtrāde in omni accidente in omni loco
alto vt virtus eius pl̄m effundeť ex caſu eius ſupꝛa mēbꝛū
ꝛ maxime ꝓuenit boc fieri in mēbꝛis ouriꝫ quale eſt caput.
Et ſi debeat fieri ſupꝛa caput.dixit Ba.in 3° terapentice vl
timo capitulo fiat vt cadat ſuper locū cōmiſſure.dixit Aui.
pꝛeparetur caput:vt cadat ſupꝛa ſinciput q locus eſt dictus
iafat:qꝛ locus iſte eſt aptus: vt ſupꝛa patuit penetrationi
virtutū medicinaꝝ ꝓpter cōmiſſuras ibi exiſtentes ꝛ pꝛo/
pter craneum ibi eſſe ſubtilius ꝛ poꝛoſius.Reperiť aūt lꝛa
exteriꝰ hic q̄ dicit.cadat ſupꝛa ſinciput ante partem poſte
rioꝛē:ꝛ mēbꝛa duꝛa:ita vt deſcendat ſupꝛa partem poſterio
rē.hoc aūt fit cū hō iacet ſupinus:aut cū tenet caput reuer/
ſum verſus retro:quemadmodū multi faciunt balneātiuꝫ
recipiētes aquā ex conductu balnei ſupꝛa ſinciput ſic enim
liquoꝛ embꝛoce vel aqua balnei fluit ſupꝛa occiput: ſicut ſi
faceret pꝛonus vel ſup pectoꝛe ꝛ inclinaret faciem flueret:
ſupꝛa ipſam faciem.Et de his amplius dictum eſt ſupꝛa.ꝛ
De diuerſione māe rū que eſt tertia intē tio. dicetur in particularibus curis inferius.
¶De intētione quoq̄ ad māe diuerſionē eſt ſciendum q̄ ad
hūc locū oꝫ adduci modos diuerſionū ꝛ cañ.in eis ab au
ctoꝛib⁹ aſſignatos poſitos in ſermone p̄cedēte ca° de diuer
ſione māe in gñali:hic aūt notāt.q̄ ad recte mām diuerten
dū oꝫ cōſiderare an mā tota ſit in capite congregata an a
toto vel ab aliquo particulari mēbꝛo fluat ad caput.Quā/
do.n.māe in capite cōtinēt aut ex mēbꝛis ſupꝛioꝛibus ei
ꝓpinq̄ ad iꝑm fluxerit.dixit Aui.loco ſupꝛadicto. attra/
ctio q̄ ſit ad ꝓriū.ſ.dicte locationis māe eſt q̄ fit ad man⁹ ꝛ
ad pedes.Et hꝫ fieri oꝫ qñ mā nōdū eſt minoꝛata ſufficiēter
ꝛ iſtud fiet.dixit Aui.cū fricatione ipſoꝝ cū ſale ꝛ oleo vio
la.ſi ꝓpl̄o fuerit cala:vel cū ſale ꝛ oleo camomellino ſi com
pl̄o fuerit frigida.Fricatio.n.extremitatū.ſ.ſine ſale ꝛ oleo
ꝛ ipſarū cōpꝛeſſio ſiue cōſtrictio ꝛ ligatio.ſ.doloꝛoſa eſt ex
diuertētibus a ſupioꝛib⁹ ad inferioꝛa:ꝛ ꝑpe ſi fiāt qñ ciba
ri debēt.i.anteq̄ cibenť.Si aūt mā fuerit in fluxu vel pa/
rata fluere a toto vel aliquo mēbꝛo vel inferioꝛi.dixť Auic.
trahem⁹ mām ad ꝓriū ꝑm diuerſitatē mēbꝛoꝝ mittētiuꝫ ꝛ
adminiſtrabimus clyſteria ꝛ ſuppoſitoꝛia ꝛ ligabim⁹ extre
ma ꝛ ꝑprie pedes.Et ſi mā fuerit ſanguinea dixit. appone
crurib⁹ vētoſas ꝛ ꝑpe ſupꝛa calcaneum paꝝ.ſ.in loco ſafe
narū:ꝛ pñt poni ſine ſcarificatione:ꝛ ēt cū ſcarificatione:ꝛ
maxie ſi nō poſſet fieri flōmia diuerſiua:ꝛ ſi fuerit fluxus ex
aliq̄ ꝑticulari mēbꝛo vt ſtō eꝑe vel ſplene eūamus.dixť Aui.
mēbꝛū mittēs ꝛ regim⁹ iꝑm regimine ei ꝑpo. ¶Et cōuer/
tēs ſpāl̄r ꝑmonē ſuū ad ſtōm:qꝛ ipſe ꝑm pl̄m eſt ei cōicans
mās hūoꝛales ꝛ vapoꝛales dixit.qñ ꝑn''' māe in capite re/
perte hūoꝛalis vel vapoꝛalis ē a ſtō:tūc triplex inſurgit in/
tētio curatiua ei⁹:vna ē rectificatio ſtōi ꝛ eūo māe in eo cō
tēte.Pꝛo cuius intētionis ipletione.dixit Aui.attēde ſbaꝫ
hūoꝛis in loco cōpꝛehēſi ꝛ eūationes eius ꝛ fac illas.ſ.p/
ut dicek in tractatu de diſpōnibus ſtomaci. ¶2ª intētio eſt
eūatio māeꝝ capiti cōicataꝝ retētarū in eo.ꝛ humoꝛaliū
qdē ꝑm q̄ dictū eſt ſupꝛa in intētione ad eūonē. Si vō dixť
Aui.mā deſcēdēs.i.ꝓgrediēs ad caput eſt vētoſitas vel va
poꝛ in capite retētus oꝫ vt eū reſoluamus cuꝫ aqua in qua
decocta ſint ſchea epithimū.balaſce.ꝛ filia embꝛocādo fo/
mētādo vel epithimādo cū ipſa caput. Et diſtilleť in aureꝫ
oleū ſambacinū.i.de ieſſamino laurinū amaracinū ꝛ filia:
qm̄ iſta reſoluūt vapoꝛes ꝛ vētoſitates:necnon ꝛ reſoluunt
mām aquoſam in capite aggregatā ex vapoꝛib⁹ ꝓgelatis i
eo. ¶3ª intētio eſt ꝓhibitio aſcēſus eius vapoꝝ:ac ēt būoꝝ ſi q
ſunt in ſtō apti ad caput aſcendere:ſicut ſunt colerici ſubti/
les. Et cōpletur cū rectificatione ſtomaci:vt dcm̄ eſt. Et cū
ꝓfortatione cerebꝛi ne recipiat eos.de qua dixit Auic. Cuꝫ
āt coꝛpus cerebꝛi vis ꝓfortare ꝛ ꝓhibere vapoꝛes ꝛ humo
res colericos q aſcēdūt ad iꝑm ex ſtō ꝛ alijs mēbꝛis que ſe
quūtur ipſum:opꝫ vt ipſum cibes fructibus acetoſis. ſup.
ꝛ ſtipticis ꝛ ꝑprie granatis acetoſis ꝛ pomis ꝛ piris.ſ.ace
toſis agreſta ꝛ ſilib⁹.Et ꝑprie poſt cibū:qꝛ in fine mēſe:qꝛ
ꝓhibēt etiā cibi vapoꝛes.Et dixit Senti.q̄ oꝫ ꝓhiberi po/
tus poſt illos fructus ne tollat iuuamētū eoꝝ qō faciūt de
ꝓſtrictione oꝛis ſtomaci ꝛ ingroſſatione vapoꝝ ꝛ cooptu
ra:hꝫ enim mō ꝓhibitis vapoꝛib⁹ ab aſcēſu p accīs ſeqtur
cerebꝛū ꝓfortari:ꝛ fortaſſe etiā p ſe ꝓfortať ab illis fructib⁹
aliq̄ ſtipticitate ab eis ſibi euapoꝛatiue cōicata.ſup.ꝛ cōfoꝛ
teť etiā cerebꝛū alijs modis ꝓfortationis eiue piteriora ꝛ
exteriora.Dec quoq̄ triplex intētio ſupꝛadicta attēdi oꝫ in
q̄cūq̄ mā humoꝛali vel vapoꝛoſa a quocūq̄ mēbꝛo vel to/
to capiti cōicata. ¶Et notāt q̄ ſi cōicatio vapoꝛis ad cere/
bꝛū fiat ab aliquo mēbꝛo extremo:vt manu vel pede liga/
tio ſtricta ſupꝛa illud mēbꝛum ꝓhibet aſcēſum eius ad eo.
Ampli⁹ in ꝑticularib⁹ curis ꝛ ꝑprie in cura ſode vapoꝛa/
lis dicek quātū ꝓuenit huic cure. ¶De intētione autem ad
eūonem ſimul ꝛ diuerſionē collecte māe in capite.dixť Aui.
Si mā fuerit cadēs in velaminib⁹ extrinſecis cranei:qꝛ in
gingia mīe.Aut ſi egritudo ſentiť ꝓpinq̄ cōmiſſuris:ꝛ ꝑ/
prie cōmiſſure laude:ꝛ vis curā facilē apponať vētoſa nu/
ce.i.poſterius in collo.ſ.cū ſcarificatiōe:qꝛ ſic eūat ꝛ diuer/
tit:poſſet etiā poni ſine ſcarificatione.ꝛ cōferret diuertēdo

tiñ. Sed si mā est ꝓfunda intra craneū ⁊ nō ꝓpinqua cō/
missuris: ita ꝙ nō sperat̄ eius attractio ad exteriora cra/
nei flōma. dixit Aui. venā frōtis ⁊ ꝑprie si dolor est poster
ius. i. si cā mālis faciens dolorē est locata in posteriori par/
te cerebri. sup. ⁊ eccuerso si fuerit dolor anterius flōma ve/
nā in occipitio. inquit. n. Ipo. in affo. posteriora capitis do
lētia in frōte recta vena incisa iuuat. Cū enim eūo simul ad
eūandū ⁊ diuertēdū fit: opz ex parte opposita eā fieri: pos/
sunt etiā alie eūones diuersiue fieri loco flōmie vt appositio
sanguisugarū. ¶ Et rursus loquēs Aui. de eūone simul ⁊
diuersiōe māerū paratarū ascēdere ad caput ex toto corpe
vel aliquo ꝑticulari mēbro. dixit. res aggregās duo regimi
na simul. s. eūonis ⁊ diuersionis sunt clysteria ⁊ suppositō/
ria ⁊ diuretica ⁊ sudorem ꝓuocātia que sunt eligēda ꝑz vir
tutē patiētis: ⁊ ꝑm mām ⁊ ꝑm nām mēbroꝝ ꝑtue locoꝝ per
que fit ista eūo. ¶ Ad supradicta de eūone ⁊ diuersione no
tāt ꝙ qñ cū mā locata in capite: vel fluēte vel parata fluere
ꝓiungit aliqua intētio diuersionis: tūc eūo de flōmia oz fie
ri ex parte opposita. Si vō nō ꝓiungit: tunc eūo oz fieri de
eadē parte. Colurgit aūt intētio ad diuertendū cū medicus
suspicat aliquē fluxū māe ad caput futurū. q. s. si magnus ti
metur flōmia oz fieri de vena ⁊ loginquiori: vt de saphena: si ve
ro nō sit magnus tūc oz fieri de basilica. Sed si parvus tūc
de media. Et si adhuc minor: tūc ō cephalica. Si vō cū ꝑdi
cta mā in capite locata nō ꝓiungit intētio diuersiōis. q: nul
la fit suspitio ō futuro fluxu: tūc si mā sit pauca oz fieri eūo
de eodē mēbro. s. capite que si fuerit valde pauca debet fie
ri de eadē parte capitis in qua locata est materia. Si vero
sit aliquātulum maior tūc etiā oz fieri ex capite: sed de par/
te capitis opposita parti in qua locata est mā. Ex ꝙbus ap
parere dicūt diuersas intētiones posse cadere in mente me
dici curantis ꝓpter quarū diuersitatē dicūt auctores medi
cine nō sibiinuicem aduersantes: sed ad dictas diuersitates
intētionū attēdentes: ⁊ diuersa extimātes in eūonib⁹ ⁊ di/
uersionibus dictis diuersa iudicia protulisse.

De corre/ctione ac/cidētium que ē ꝗr/ta intētio

¶ De intētione aūt ad accātiū correctionē. dixit Aui. si cum
māerieb⁹ colicis. sup. vel alijs adsint vigilie. s. multe ad que
cogat medicus attēdere: ⁊ sit volūtas vt dormiat misce di/
gestiuis cortices papaueris. sup. vel alia silla. imo ⁊ omni
alio mō ꝑ vigilias intēde si expediēs fuerit: ꝓut infra i suo
dicet cap̄. ⁊ silr. sup. agēdū esse ꝑ alia acidētia. ¶ Dixit Da
ma. in ꝑ" partícula suoꝝ affo. Medicinarū quedā ⁊ maxie
q faciunt in summo capitis post cenā. ⁊ qñ itur dormitum
dāde sunt. dicūt qdā locutus est de medicinis solutiuis. Et
quāuis de eis sit verū: intellexit ét de digestiuis ⁊ ꝓfortati/
uis. ¶ Dix. A. 6° tertij. 2° cap̄. In digōne māeꝝ capitij opz
vt bibant hec qdē post cibū innués ea debere dari post ce/
nā: ⁊ ḃ nisi sit ꝓhibēs: tūc eniz sumpte fortius operant na/
tātia in supioꝝ⁹ stomaci supra cibū: eo ꝙ sic magis ⁊ me/
lius euaporāt ad caput qz si mane ieiuno stō sumerentur.

¶ De gñali cura egritudinū capitis ꝑ cirurgiam. Cap. xxj.

QVIT Aui. ꝑ" tertij. cū mām ⁊c. Cauterij in/
tētio ꝑm intētionē auctoꝝ loquētium
de cauterizatione est vt fiat sup capite vbi pue
nit index ⁊ auricularis vel anularis ⁊ medius
digitus mēsurādo ab extremitate nasi. aut vbi
puenit medietas lōgitudinis fili: cuius lōgitudo est ab au
re ad aurē. Dixit Meſ. in cap̄ de catarro: locus aūt caute
rizationis ē vbi terminat maior digitus manus. s. medius
postqz eger radicē manus in extremo nariuz posuerit. s. in
extremo supioꝝ versus cilia. Silr ⁊ multi alij auctoruz po
suerūt. ¶ Notāt ꝙ in dictis mēsuris queritur locus cōmis
sure vbi ꝓiungit coronalis cū sagitali. q locus inuētus est
ꝑ experientiam ex mēsura sumpta ex radice manus. s. iux
ta rasetā supra extremitatē nasi ad extremitatē digiti indicis:
⁊ in hoc nō est aliq̄ cā: nisi q: sic inuētū est per experientiā:
Meſ. vero dixit. ad extremitatez medij digiti. ⁊ Raſ. ꝓio
ꝓtiñ. cap̄ 8° dixit. Inuenit locus iste hoc modo: pone extre
mū vole manus in extremo nasi. s. iuxta supcilia ⁊ mēsura
cū tota manu extēdēdo ipsam in directo super frontē ⁊ ca/
put: ⁊ vbi erit finis manus addito osse digiti: s. maioris qō
addit cū replicatione prime iuncture eius vbi locus. Et hi
modi lz aliqliter sint diuersi: sunt tñ satis ꝓpinqui. Concor
dāt tñ practicātes magis de extremo digiti maioris: licet dix
Meſ. quāuis Gētilis dicat ꝙ mēsura de digito indice vel
anulari inueniat vera ꝑm plm: vt posuit Auic. Gentilis tñ
dixit. ꝙ operāz bonā habeat extimationē ꝓpter diuersitatē
figurarū capitis quātitatis nasi ⁊ quātitatis manus: qm̄ i
qbusdam deviat ꝓpter dictas causas ꝓportio dictarū mē/
surarū: quāuis ipsa ꝓportio sit de mirabilibus nāe. ¶ De
mensura aūt fili dicunt ꝙ filū ipsum oz extendi ab aure ad
aurē ducēdo ipsum filū super nasum: ⁊ postea debet dupli/
cari filum ⁊ poni extremitates eius ad extremitatē auris ⁊
duci supra caput directe versus aliam aurem: ⁊ vbi termi/
nat eis extremitas ibi est locus predictus: vel debet exten/
di filū supra caput ab extremitate auris ad extremitatem
alterius: ⁊ deinde multiplicari: vt dictuz est ⁊ extēdi: debet
aūt hic modus de filo fieri de capite ꝓius abraso ne impe/
diant capilli rectitudinē mēsure: ⁊ sic ꝓportio mēsure cum
manu aliqñ deviat: vt dictū ē filū: ⁊ ista mēsura ⁊ ꝓpter di/
ctas cās: quare fortasse reperiunt quidā non iuuari ex hoc
cauterio: q̄uis ex nā sue egritudinis debeat conferre: q. s.
nō ꝓuenit mēsura ad cōmissurā: quāuis ḃ ⁊ posset accidere
ex vehemēti strictura cōmissure. vnde nō trāspirat mā a lo/
co vel parū est quod trāspirat est enim cā iuuamēti ei⁹ eua/
cuatio ꝙ ipsum māe sub craneo contēte ⁊ vaporum capitis
transpiratio. ¶ Et dixit Raſ. vbi. s. ꝙ in loco predicto est
quedā vena nominata sefac q̄ in cauterio ipso coquit: cui⁹
coctura iuuamētū magnū segtur. ¶ Sunt aūt iuuamenta
huius cauterij. dixit Meſ. in ca° de preseruatione ab egri/
tudinibus oculoꝝ huius cauterij iuuamenta sunt multa ⁊
sublimia. ⁊ ꝓprie ad oēs egritudines capitis frigidas ⁊ hu
midas: sicut soda. s. a mā frigida ⁊ humida: ⁊ ovum ⁊ scoto
mia ⁊ vertigo ⁊ gūitas somni ⁊ grauitas sensuū ⁊ parale/
sis ⁊ tortura ⁊ pluralitas catarri ⁊ coxize ⁊ lapsus ad ocu/
los ⁊ nares ⁊ aures ⁊ vuā ⁊ fauces ⁊ ad dolorē dentium ⁊
gingivaꝝ ⁊ dolorē gutturis ⁊ ad oēm distillationē catarri
super pulmonē ⁊ partes pectoris ⁊ stomacū ⁊ partes vici/
nas: ⁊ gñaliter ad oēs egritudines catarri frigidas ⁊ hu/
midas. ¶ Et dixit. modus operationis eius est vt radatur
locus ⁊ signet ibi ⁊ cauterizetur cū cauterio ignito: cuius
fora sit sicut nucleus oliue maioris: ⁊ ꝓcedat cauterizatio
vsqz ad superficiē cutis ossis ⁊ obseruet: deinde vt remaneat
aptū vt emittat pus vsqz ad tēpus quo manifestabit tibi ex
toto pus diminui ⁊ egritudines catarrales tolli. Quidam
aūt faciūt cauteriū potētiate: sed nō est eque bonū. Ampli/
us ⁊ de cauterio in particularibus curis dicet inferius.

¶ Summa secunda tractatus secundi de mala complexiōe
cerebri in speciali: ⁊ continet. 5. capitula.

¶ De mala complexione cerebri in speciali. Cap. j.

TAm dictum est supra. q cōplexiones
male cerebrū ledere
potentes sunt sexdecim. octo māles. ⁊ octo fine
mā: quarum ambarū: quatuor sunt simplices:
⁊ quatuor cōpposite. Et mālium alie sunt a ma/
teria humorali: ⁊ alie a mā vaporosa. Ut frequentius aūt
mala complexio cerebri est materialis: ⁊ raro inuenit pu/
ra: siue simplex fuerit siue ꝓposita. Et si aliqñ reperitur pu
ro tempore durat pura. preter malā cōplonem siccā que alī
qñ longo durat spatio pura. ¶ Dixit Hal. 8° trac. libri sui
x. tractatuum: plurime distrahe ex abundātia ⁊ magis hu/
mectatus q̄z ex indigentia fiunt. Cōplo tñ frigida ⁊ humi/
da sepius cerebri superuenit. Et ipsa quidē perducit ad apo
plexiā litargiā ⁊ similes egritudines frigidas ⁊ humidas

cerebri ⁊ neruoꝝ ⁊ catarrū efficit. Mala ꝯo cōplō calida: ⁊ calida ⁊ ficca p̄ducit ad karabitū: ⁊ pmixtionez rationis.

Cauſaꝝ malarū cōplonū capitis alie ſunt extrinſece ⁊ alie intrinſece: Et extrinſecarū alie ſūt cāe male cōplōnis caⁱe: ⁊ ſūt ois cā extrinſecus aduenies capiti calefaciēs ip̄m mediate vel imediate. Et mediate qdē q̄ media: re aliq̄ mēbrorū ꝝ vicinorū vel cōmunicātiū cerebro ex nām calefactoꝝ a cā exteriori cōicaⁱ mala cōplō caⁱa capiti. De qbus cauſis. dixit Aui. ſūt mot⁹ corpeus ⁊ aialis ſupfluēs ⁊ obuiatio rebus caⁱis vt igni vel aeri caⁱo ⁊ radijs ſolarib⁹: ⁊ vigilie p̄me ⁊ receptio ciboꝝ potuū vel medicinaꝝ caⁱaꝝ. ⁊ fames cū nō vltⁱ ſupfluit ⁊ ſiⁱa. Et alie ſūt cāe male cōplōnis fride: ⁊ ſūt ōrie p̄dictis vt multa qes corpea ⁊ aialis ⁊ obuiatio reb⁹ fridis vt aeri frido vel ablutiōi aq̄ fride ⁊ ſōn⁹: q̄uis mult⁹ ēt ⁊ vigilia multa p̄ducēs ad reſolutionē caⁱitatis inate p accns ſit cā ei⁹. Et receptio ciboꝝ potuū vel medicinaꝝ frigidaꝝ. Et repletio multa ex dictis cibis ⁊ potib⁹ fridis ⁊ ſiⁱa. Et alie ſūt cāe male ꝯplōnis ſicce de qb⁹ ſūt. dixit Aui. q̄cūq̄ extrinſec⁹ occurrētes deſiccāt reſolone vt aduſtio ſolis in die⁹ canicularib⁹ ⁊ applicatio balnei exiccātis vel empⁱi exiccātis. Et ex eis ſūt empⁱa rubificātia capiti applicata vel mēbris vicinis ac diuertūt nutrimētū debitū capiti: vñ p̄uatū nutrimēto ficcaⁱ. Et ex eis ē ieiuniū: ⁊ paucitas cibi ⁊ pot⁹ ⁊ medicine exiccātes ⁊ motus corpei ⁊ aiales ſupfluētes deſiccātes ꝑm ſemitā exiccatiōis reſolonis ⁊ eūonis ⁊ coit⁹ ⁊ exuberatio. ſ. alicui⁹ fluxus vt ſudoris vrine vel alteri⁹ liquoris. ¶ Et dixit Auic. eūantia exiccātia caput. Alia ſūt eūantia vⁱa a toto: ⁊ aliq̄ ab aliquo pticulari mēbro: cui cap. cōicat: ad q̄s eūones ſequiⁱ eūo capitis: ⁊ ſic eius exiccatio. Et alia ſunt eūantia a mēbris capit⁹: ſic in reumatiſmis ⁊ catarris ⁊ fluxu ſanguinis nariū vel eūone frida cū gargariſmatibus ⁊ caput purgijs ⁊ ſiⁱbus his. ⁊ alie ſūt cāe male ꝯplōnis hūide: ⁊ ſunt oppoſite p̄dict⁹: ſic ſunt ociū ⁊ qes ſupflua ⁊ ois vita deliciosa ſōn⁹ mult⁹ lauatio humectās repletio ciboꝝ potuū ⁊ medicinaꝝ hūectātiū ⁊ dimiſſio eūonū ⁊ ſiⁱa. ¶ Intrinſece caⁱ ꝯo ſiⁱr: alie ſūt cāe male cōplexionis calide: ſicut mā ſanguinea: aut colerica in capite multiplicata vel ad ip̄m aliunde fluxa: ⁊ vapor calidus ſiue fumoſitas aut vētoſitas calida. Et caliditas toti⁹ vel alicui⁹ ſeu aliquoꝝ mēbroꝝ vicinoꝝ vel capiti cōicātiū: cū ipſa caliditas cōicatur capiti. Et alie ſūt cāe male cōplexionis fride: ⁊ ſūt oppoſite p̄dictis vt mā flātica vel melica ⁊ vapor ſeu vētoſitas frida ⁊ friditas toti⁹ vel alicuiuz mēbroꝝ dictoꝝ cōicata capiti. Et alie ſūt cāe male ꝯplōnis ſicce ſicut cū caput ē paratū reſoloni multe ex ſua cōplone ⁊ cōpone. ⁊ opilatiōes ꝓhibētes trāſitum nutrimēti ad ip̄m ⁊ ōbilitas vtutū nutritiuaꝝ: ⁊ vicinitas mēbroꝝ iā ſiccatoꝝ ⁊ ipſoꝝ ⁊ tinuitas cū capite. Et alie ſūt cāe male ꝯplōnis hūide ⁊ ſūt oppoſite p̄dict⁹ vt p̄uatio eūonū ⁊ reſolutionū ex nā ꝯplōnis vel cōpōnis capitis: debilitas digeſtiue cerebri. Et fortitudo vtutū nutrimēti in alijs mēbris: vñ multū de nutrimēto mittiⁱ ad caput ⁊ vicinitas mēbroꝝ humectatoꝝ ⁊ ipſoꝝ ⁊ tinuitas cū capite ⁊ his ſimilia. ¶ Et ex notitia cāꝝ ꝯplonuz ocārū ſimpliciū habeⁱ noticia cārū cōplexionū cōpoſitarū ⁊ purarū ⁊ nō purarū.

Signa malarū cōplexionū cerebri: ꝫ hēri poſſint ex ſupradictis: tñ hic cōpēdioſe repetenⁱ. ¶ Signa .n. gñia ſunt ꝓmutatio operationū cerebri ꝑm diminutionē deſtructionē vel corꝝptionē. ¶ Signa vo ſpērū puraꝝ ſunt leuitas capitis: ⁊ p̄uatio exit⁹ ſupfluitatū ex palato naⁱib⁹ auⁱib⁹ ⁊ oculis. ¶ Sigⁿ vo cōplonū mālū hūoraliū ſunt grauitas ſenſata: minor tñ ⁊ maior ꝑm diuerſitatē māe: ⁊ .n. ſi mā fuerit colica grauitas eſt nō ſupflua: q⁹ minor q̄ in alīq̄ alia mā cū colera ſit leuior alijs hūorib⁹. Et i ſanguinea eſt augmētū g̃uitatis ſupra g̃uitatē colere: ſicut ⁊ ſanguis grauior ē q̄ colera. Et in mā melācolica eſt grauitas ſi multa fuerit pluſ q̄ in ſanguinea: melā. n. terreſtrior eſt alijs: ⁊ ſiⁱ grauior. niſi q⁹ eius quātitas nō ita i corꝑe maxie in cerebro multiplicaⁱ. Et i flātica grauitas ē maior q̄ in alijs pp̄ ſuā groſſitiē ⁊ multitudinē ⁊ maxie in ptibus capiti. Et de ſignis nō puraꝝ ē eductio alicuius ſupfluitatis ꝑ loca p̄dicta. ¶ Dixit Aui. p⁹ tertij. cap̄. Cū mām ꝛc. g̃uitas capitis ſemp ſigñat mām in ipſo: ois .n. mā humoralis ſui p̄ſentia facit aliquā grauitatē: differēter tñ. Nā mā colerica. dixit Aui. facit grauitatē minorē: ſed melācolica faⁱ grauitatem maiorem illa. Et mā ſanguinea facit grauitatē fortiorē q̄ ille. ſ. colera ⁊ melācolia ⁊ fortiorē: q⁹ toti capiti cōiorē ⁊ fortiorē. i. maiorē: ⁊ hoc p accns. ſ. pp̄ multā eius quātitatē q̄ plus eſt apta multiplicari. Et flātica facit grauitatē maiorē q̄ oēs alie. Et exit⁹ qdē ſupfluitatum in ſanguinea qdē ē paucus valde niſi exeat fluxu ſanguinis nariū aut p palatū. Et in colica qdē ē puus ⁊ p ſe inquātū ſicca ⁊ leuis ⁊ pauca ⁊ p accns eſt minor q̄ in alijs inquātū ē calida exiccatiua ⁊ eſt ſubtilis penetratiua in ꝓfundū. Et i melica eſt ēt puus ⁊ p ſe eſt minor q̄ in colica: q⁹ eſt humor terreſtrior groſſior ⁊ ficcior: per accidēs tamen eſt maior q̄ in colerica ꝓpter ſuam grauitatem.

¶ Signa male cōplonis calide pure. dixit Ga. 2° tractatu libri. x. tractatuū. hi exarſionē patiunⁱ. vocat aut exarſionē caliditatē pmāſiuā q̄a ſole ſit eſtiuali circa caput. ſupp. vel ab alia cā ſiⁱr calefaciēte. Cutis ouriter appet capiti ꝑm primā imiſſionē: q⁹ caliditas diu pmanēs exiccauit cutē. ſup. ſed ſi non fuerit illa caⁱtas pmāſiua cutis ñ appet dura vel parū dura: ſed appet calida. Et bnt dixit Gal. oculos rubicūdos: q⁹ talis caliditas eſt cā gñationis humorū calidoꝝ in ipſo capite: vel eſt cā attractionis ad ip̄m dictoꝝ hūoruz ex qb⁹ accidit: ſic dixit Auic. Rubedo oculorū ⁊ rubedo. ſ. capitis vel faciei. Et dixit Gal. gaudēt frigidis infuſionib⁹ ⁊ vnctionib⁹. Et Aui. dixit. iuuaⁱ ab aere frigido ⁊ cibis ⁊ odoribus frigidis ſiue illi odores ſint boni vt viol. ſandal. cāphore ⁊ ſimiliū: ſiue ſint mali vt limoſi. Et iuuāt⁹ dixit Aui. tranquillitate ⁊ quiete. Et ſignificant eam inflāmatio ſcz percepta a patiente ⁊ a medico vel alio tangente caput. Et vigilie ⁊ inquietudo in motibus ⁊ permutatio in imaginationibus: ⁊ agitatio ⁊ velocitas in ira.

¶ Signa āt male cōplonis frigide ⁊ pure capitis ſunt. dixit Auic. Juuari eo q⁹ eſt ei ōriū ſicut aere calido ⁊ odoribus caⁱis lenificātib⁹. i. reſoluēdo lenefaciētib⁹. al. letificātibus ⁊ reſoluētib⁹ ⁊ calefaciētib⁹ ⁊ exercitijs ⁊ motib⁹. Et ſenſus friditatis circa caput pcepte a patiēte ⁊ a tāgēte ip̄m ⁊ pigritia tepiditas ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculoꝝ. Et diminutio in imaginationib⁹. Et declinatio ad tumorē. ⁊ iuuamētū a calefaciētib⁹: ⁊ nocumētū ab infrigidātibus.

¶ Sigⁿ āt cōplexionis ſicce cerebri ſunt ledi ex eo q⁹ exīpo eūaⁱ: q⁹ magis exiccaⁱ. Et anteceſſio eūonum. Et deſiccatio ſtricture nariuz. Et dominiū vigiliarū. Nā ois ſiccitas vigilare facit. ⁊ tactus cutis aridus ſiccus.

¶ Et ſigna male cōplonis hūide ſunt iuuari ab eo: q⁹ exīpo eūaⁱ. Et pigritia ⁊ tarditas cū p̄uitate g̃uedinis. Dixit aūt Aui. hoc: q⁹ difficile eſt inuenire malā ꝯplonē humidā ſine mā ſaltē pauca: quā ſtatim ſibi aſſociat: ad quā ſequiⁱ aliq̄ g̃uitas. Et q⁹ cito ei aſſociaⁱ aliq̄ mā ponēs. Aui. aliud ſigⁿ dixit. ⁊ paucitas fluxus eius q⁹ defluat ex capite: q⁹ pp̄ aſſociationē māe alicuius aliquid ex eo defluit: ꝫ paucuz: ita vt dicāt q⁹ effluit ex capite: ſicut in ſanitate effluere conſueuerat vel parū plus quod ſignāuit Auic. cū dixit aut quali eq̄litas. ſ. eius quod fluit: in alijs aūt malis cōplexionib⁹ puris. Aui. excluſit totaliter grauitatē ⁊ fluxum ſuperfluitatū: q⁹ oēs alie poſſunt aliquo tēpore notabili ſtare ſine aſſociatione māe pp̄ cuius abundātiā cōſequitur ad illas leuitas ſiue nō additio grauitatis ſupra diſpoſitionez ſanitatis ⁊ cōſequitur ad eas ſiccitas meatuum: expurgationes ſupfluitatū ſiue p̄uatio fluxus earum. vel ſaltem non additio fluxus earum ſupra diſpoſitionem ſanitatis.

¶ Et predicta sunt signa malaꝝ cōplexionū cerebri puraꝝ simpliciū ex quoꝝ cōpone habeātur significationes cōpositaꝝ. Si.n. fuerit calida ⁊ humida. Dixit Auic. figiāt ex dominio somni q nō est fortis subeth. nā fortis subeth fit a frigido ⁊ humido. sup. ⁊ tactus erit cū caliditate lenis: iuuabit frigidis ⁊ siccis. ¶ Et si fuerit calida ⁊ sicca: dixit Auic. figiāt per vigilias. s. multas ⁊ p cōmixtionē rōnis ⁊ intelligētie ⁊ p vltimā siccitatē meatuū expurgatiōis supfluitatū cerebri ⁊ p tactū calm ⁊ aridū. Et p iuuam a fridis ⁊ hūidis. ¶ Et si fuerit frida ⁊ hūida. dix̄ Auic. figiāt p sōnū p fūdū q ē subeth. sup. ⁊ p tactū friditatis ⁊ leuitatis ⁊ p vltimā pigritiā ⁊ tarditatē intellect⁹ ⁊ bebetudinē sensuū: q; ñ puaꝝ aliq̄ ḡuitate ⁊ aliquo fluxu supfluitatum. Et q; iuuatur a calis ⁊ siccis. ¶ Et si fuerit frida ⁊ sicca dix̄. A. figiātur: q; cadit patiēs in dispōnē silem egritudini q̄ vocaꝝ cōgelatio: ō q̄ dicē ifra: oñt. fortasse aduenit ei cōgelatio. ipa nāq; fit a frigido ⁊ sicco cū supfluūt. sup. Et erit tactus capitis frigidus ⁊ aridus ⁊ iuuabit a calidis ⁊ humidis.

Sig⁹ malarū ꝓpriū cōpositarū puraꝝ.

Sig⁹ malarū ꝓpriū cum materia.

¶ Signa spēꝝ māliū. dixit Auic. in colerica est mordicatio iflāmatio: ⁊ adustio ⁊ siccitas in strictura nariū. Et sitis cōicata siccitati oris stomaci ⁊ partibus pulmonis ⁊ vigilie p ter siccitatem ⁊ mordicationē colere. Et citrinitas faciei ⁊ oculi. Et aliq̄n est rubedo oculi. s. clara. ¶ Et in sanguinea dixit Auic. ipsa facit pulsationē ⁊ post modificās hoc subdit. fortasse associat sibi pulsationē: q; nō semp eam sibi associat: sed cū cōtinet in locis sensibilib⁹ arteriosis: vt circa pāniculos cerebri: q; tūc facit pulsationē. Et dixit. facit dolorē in radicib⁹ oculi: eo q; sua multitudine extēdēdo pāniculos puenit dolor ad radicē oculoꝝ interius. Et est cuz ea inflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ exuberatio venaꝝ: imo vt ipse dixit ruborē oculoꝝ ⁊ inflationē venaꝝ facit vehemētiorē q̄z aliq̄ alia mā: ⁊ segtur ipsam fortis sonus subethicus: nō tñ tm̄ quātū in flātica mā. ¶ Et dix̄ Auic. frigidā māz signant frigus sensatū a patiēte ⁊ p tactū. ⁊ lōgitudo lesiōis ⁊ eius assiduatio. i. pduratio longo tpe: q; tarde resolubilis est: ⁊ paucitas rubedinis ⁊ citrinitatis coloris. Aliq̄n. n. parum per rubet vel citrinat facies vel oculi: q̄n. s. pp dolorē aliqs fit tractus māeꝝ calaꝝ ad caput. imo adest albedo coloris faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ facies ⁊ oculi sunt cū pigritia ⁊ tepiditate. s. ad motū. ¶ Et dixit Gal. 13° tera. Cū hūor q supabundat in cerebro frigidus fuerit insensibilitas ⁊ imobilitas assumit hoiem. Cū aūt calidus ꝓtinua mobilitas magis simul cū mētis nocumēto. ꝓtingit. n. pp frigiditatē pigritia: pp calorē vero imoderatus mot⁹. ¶ Uerūtñ dixit Auic. si mā frigida fuerit flegmatica erit cū pigritia ⁊ tarditate scz maiori ⁊ nimietate sōni ⁊ obliuione ⁊ plūbeitate coloris in facie ⁊ oculo. Sed si fuerit melica fiūt vigilie plus ⁊ alienatio ⁊ cogitatio corrupta. Et tenebrositas coloris faciei ⁊ oculoꝝ. Signa aūt māe vaporose ponētur infra ca° de sōda vaporosa. Amplius ex infra dicendis in proprijs capīs inferius cōprehendent signa p̄dicta extensiue cū narrabūtur egritudines ab ipsis humoribus procedentes.

Cura malarā cōplexionū puraꝝ duplici pficit instrō. s. dieta ⁊ potione. Nō puraꝝ vō triplici. s. p̄dictis duobus ⁊ cirurgia. Dieta aūt cū debeat fieri: maxime ex cibis medicinalib⁹: ipsa in eis ⁊ alijs sex rebus nō nālib⁹ oz vti ad oppm̄ male cōplexionis. Et potio silr cū medicinis alterātib⁹ ad p̄riū ipsi⁹ male ꝓplexionis silr ꝓcedere oz. Etenim vt patuit in ḡnali curatione egritudinuz mala cōplexio pura sola alteratiōe ad ꝓtrariū eget ad sui curationē. Si vō mala ꝓplexio fuerit mālis eget eūone ipsi⁹ māe. ⁊ ꝓprie sicut dcm̄ ē supra in ḡnali curatione egritudinū capitis p instrm̄ potionis: ⁊ sic p ampli⁹ dicē iferi⁹ i spālib⁹ curis. Qz si eūo nō fuerit sufficiēs ad curā: tūc ad instrm̄ cirurgie recurrendum erit: sicut. s. dictū fuit de eo. Et amplius dicē inferi⁹. Sub seqr ḡ curā dictaꝝ malarū cōplexionum spālr p instrm̄ diete ⁊ potionis quātū ad alterationis intentionem pertinet.

¶ De speciali curatione malaꝝ cōplexionū capitis. Cap. ij.

Cura male cōplexionis calē simplicis pure vel cū mā calā p instrm̄ dicte ē vt vitatis oibus cāis calefaciētib⁹ ⁊ hūores ḡiantibus calos inhabitet aerē frigidū aura leui ventilatū. Et sternant i māsiōe ei⁹ dixit Auic. rami infrigidātes. s. cū frōdib⁹. sup. ⁊ alia infrigidātia ⁊ sandali ⁊ cāphora ⁊ poma frigida. Juuāt. n. cos fruct⁹ frigidi ⁊ glacies ⁊ nix ⁊ aque fride copiose. s. strate in ipsa māsiōe. ⁊ sint p̄dicta frigida pura nō pmixta calis vt magis alterēt: q̄uis cū eis dicat Auic. aliqñ p̄cipit: vt in māsiōe sint sebastriā q̄ est q̄dā de spēbus oximi ⁊ folia alkāne q̄ ambo sunt calida sed tñ recti⁹ ē: dixit ipse: vt sit oximū aspsum aq̄ frigida ad ꝓtēperādū ei⁹ vaporē calidū. ¶ Debet āt fieri ista pmixtio calos cū frigidis ꝓprie in duob⁹ casib⁹: vn⁹ est qñ mala cōplo calā est remissa nō egēs fortib⁹ infrigidātib⁹: ad quoꝝ cōtēperātiā debemus cū eis miscere ex aliq̄ ex calis: ⁊ maxime ex odoriferis cerebrū ꝓfortātib⁹. 2⁹ casus est qñ p illaz malā calitatē fuissent tracti ad caput multi vapores: ⁊ in eo retēti egentes resolōnis auxilio: ad quoꝝ resolōnē aliq̄ calida miscēda sunt cū illis frigidis vel saltē ad ꝓhibēdū poroꝝ cōstrictionē q̄ induceret a pure frigidis. Dicūt. posset ēt hic pmixtio cōpetere in mala ꝓplone calā mali iā ōclinā te p bonā minoratione māe: ad cui⁹ resolutionez iā x̄teret intētio. ¶ Et odoret redolētia frigida ⁊ letet ⁊ gaudeat ⁊ sōnū multiplicet supra vigilias. Et qescat in ipsa mansione exuta a picturis ⁊ formis ⁊ splēdoribus solis ignis vel candelarū. ¶ Dixit Auic. opz q; oēs isti ꝓhibeātur a motibus aialib⁹. s. volūtarijs: ⁊ a motib⁹ itrinsecis. i. a motib⁹ vtūtū sensitiuaꝝ: q; ab imaginationib⁹ ⁊ cogitatiōib⁹ ⁊ omni opōne sensitiua: ad quā exigat mot⁹ spirituū cerebri vel a motib⁹ intrīsecis. i. ab accūtib⁹ aie: maxie ab ira ⁊ furore ⁊ verecūdia: ⁊ silr a tristitia ⁊ sollicitudine multa. ¶ Et p bibeātur ab agitatiōe pupille. i. oculoꝝ in suis aspectibus: maxie multū varijs. Nō. n. debent aspicere hac illac nec ad diuersos situs vel ad diuersas formas diuersoꝝ colorum. ¶ Et silr dixit. tegant ipsoꝝ audit⁹ vt nō audiāt sonos fortes neq; tumultū strepitū seu murmur astātiū. Lauent aūt oia supradicta: q; sunt cā inflāmationis ⁊ augmenti eius ⁊ tractus vaporoꝝ ad caput. ¶ Et ꝓuenit eis lotio cū aqs ⁊ decoctiōib⁹ infrigidātib⁹. ¶ Et ꝓueniūt eis cibi infrigidātes sanguinē frigidū flegmaticū ḡiantes: vt sunt panis de simila lotus ptisana far cucurbita lactuca. Et dixit. A. cibi eoꝝ sint ex lentibus. s. excorticatis. Et salsis. s. lētib⁹. i. ꝓditis. Alia lra hz. ⁊ sulsis ⁊ est melior. i. cibis paratis i sulsio. i. cū aceto agresta vel silib⁹. Et ex faseolis ⁊ ordeo fracto. Jsta. n. ḡiant sanguinē flegmaticū ⁊ grossū. Et ex cibis frigidis de spinachijs ⁊ crisolocāna. sup. ⁊ alijs olerib⁹ frigidis. Et ex cicerib⁹ fract. s. mixtis cū dictis olerib⁹: ipcipue eni ex dictis cibis debēt misceri cū eis cicera ⁊ faseoli: vt cōtēperet ipsoꝝ calitas. Et cū p̄cesserit res cibent carnibus pullaꝝ ⁊ edoꝝ ⁊ agnoꝝ alteratis ⁊ ꝓditis cū fridis. Et potus eoꝝ sit aq̄ ordei vel vinū granatoꝝ: ⁊ in cōsuetis bibere vinū ⁊ debilib⁹ det vinū albū debile adaq̄tū: ⁊ ꝓprie in fine curatiōis. Nō repleāt cibis seu potib⁹. ¶ Et i fine mēse comedāt aliqd fridū stipticū ꝓhibēs ascēsum vaporoꝝ cibi ad caput: vt citoniū vel pirū: ⁊ coriādrū pparatū in hōz virtutē magnā sūptū in fine mēse. ¶ Expellat oī die supfluitates stercoris ⁊ vrine ⁊ nō toleret famē aut sitim. Neq; vtat coytu. ¶ Cura vō ipsi⁹ male ꝓplonis calē p instrm̄ potiōis dix̄ Auic. pª tertij. ca°. cū mām. Si fuerit solū. i. sine mā vel solū. i. simplicis fit cū eo in q̄ ē ifrigidatio ex herbis ⁊ oleis fridis ifrigidatis. s. i aq̄ frigida vel niue vt velit q; sint frigida poª ⁊ actu. Et meli⁹ ex ipsis oleis ē nenufarinū ⁊ viol. ⁊ elegāti⁹ illis ē oleū rob. ⁊ de semie cucurbite ⁊ de semine papaueris ⁊ lactuce. Et fortasse cū vehemētior fuerit dolor vtēdū ē oleo de semine iusquami. Et dix̄ ꝓferūt herbe ⁊ succi

Dieta in male ꝓplone calida pura aut cū mā.

Potio in mala ꝓplexiōe calā.

que elegunt frigide plus ⁊ minus ſm neceſſitatē: quā ne/ ceſſitatē declarat ibi ḡdus illi⁹ male calitat̄:ita tñ dixit ipe ne ptrāſeat electio gradus frigiditatis vſq; ad ea in qbus ē vtus narcotizādi ⁊ ogelādi ſpm̄ niſi pp vehemētē neceſſita tem. Jnqt.n.Sera.p̄ breuiarij.cap̄.6°. Eſt neceſſe vt caueas tibi a ſucco papaueris ⁊ mādragore pp vehemētiā ſtupefa ctionis vtriuſq; ſi nō cogat te vehemētia vigiliarū vti eis: ⁊ docuit Serap̄.admiſcere p̄dictis medicinis frigidis ace/ tū:vt iuuet ad p̄fundādū eas ⁊ vtutes earū:maxime q; fri/ gide ſunt actu ⁊ po[a] ⁊ groſſe:⁊ p hoc p̄fundari tardantes. Sed q; nō oē acetū in hoc q̄enit loco Ser.docuit q̄le oz eſſe. Cuius dictū ſumens Auic.dixit. Jnquiunt. ſ.auctores maxime Sera.loco dicto. Nō eſt neceſſe vt ſit acetū acutuz .ſ.valde:qm̄ in eo ē calitas q̄dā quā demōſtrat acuitas ei⁹: cuius caliditatis ḡdus ꝑz gradū ſue acuitatis eſſe mōſtrat: īmo opz vt ſit acetoſū valde.ſupp.⁊ parū acutū. Dixit Gal. 13° terap.in loco vbi eſt ſutura coronalis trāſit intus facile ſuppoſitū medicamen:ipſe.n.in ſeipſo p̄ſenſit frigiditatem ex oleo roſ.ocō loco ſuppoſito. Et iō ibi vt.ē.patuit ſuppo nēde ſūt medicine locales. ¶Dixit Auic.opz vt alienes hic emplaſtra ⁊ epithimata frigido ⁊ infrigidata a poſteriori cerebro vbi ē origo neruoꝝ motiuoꝝ in loco.ſ.q eſt ſub cō miſſura laude:q; ibi approximata nō iuuāt:q; nō potentia penetrare pp̄ duritiē oſſis nō peruenīūt ad locū interiorez cū po[a] iuuādi:īmo nō iuuant.dixit ipſe.niſi ex via cōmiſſu/ re q̄ eſt in ſicipite ⁊ coronali:q; per eas ſufficiēter penetrāt ⁊ ſi cōtingat ipſas p̄ poſteriores:⁊ ex cōmiſſura laude pene/ trare:nocēt:eo q̄ p̄ueniunt ad ptē poſteriorē cerebri que i quātitate ſubſtātie eſt minor:⁊ in caliditate innata debilior anteriore:q̄re ab illa frigiditate ledit:⁊ maxime cum ſit ibi p̄in[m] nuce ⁊ neruoꝝ motiuoꝝ qui ſunt frigidi. ¶Ex dictj dicūt apparere errorē practicātiū q apponūt poſteriori ca/ pitis medicinas valde frigidas cum aceto multo: vt faciat eas p̄fundare ad interius cū virtute potēti:qm̄ longe ma/ lius eſt ipſaꝝ nocumētū q̄z iuuamētū:q̄re opz eas alienare a loco illo:etiā q̄ in eo ſit ipſa mala cōp̄lo calā ſiue pura ſi/ ue cū mā ñ apante:imo ēt ⁊ cū apante in cuius p̄n⁹ neceſſa riū ſit ipſam repellere. Ad curā ḡ in talib⁹ caſib⁹ dix̄ Auic. melius eſſe frigida repercuſſiua apponere ſup cōmiſſura co ronali. Nā inde trāſiēs virtus eoꝝ ad interius ad totū ce/ rebrū pueniet alterās ipſius malā cōp̄lonē calidā ⁊ mām i eo contentā ⁊ ipſam ab eo ⁊ a quacūq; eius pte in qua lo/ cata fuerit repellēs. Dicūt.in caſu magne neceſſitat̄: vt q̄ ex vehemētia inflāmationis vel apat̄ eſſet timor de nece pa tiētis ⁊ nō ſufficeret tibi infrigidatio p̄ cōmiſſurā coronalē tūc lz tibi ponere ipſa frigida ſup poſteriori ⁊ laudat eligē/ do poti⁹ nocu[m] neruoꝝ q̄z necē infirmi. ¶Et dixit Auic.ex eis cū qb⁹ fit curatio hui⁹ male cōp̄lonis cal'ē olfatio cū odoribus frigidis:cum qbus rebus odoriferis frigidis fiat ēt ſingulariter vel commixtim caputpurgium.

Cura in mala cō/ p̄lone frigida pura aut cū materia.

¶Cura cōplexionis frigide ſimplicis pure vel cū mā per in/ ſtrm diete eſt vt deuitatis oib⁹ que ipſam gñant:aut humo rē frigidū.patiēs inhabitet māſionē ad caliditatē declinan tē.nō tñ excedētē:vt non fiat tractus mā exterior:ſit tñ locus ob ſcurus nullo pflatus vētoꝝ:in quo ſternātur res calide odo rifere.ipſe.n.lz cap̄ non grauatū grauēt diu p̄manentes:tñ gñatū alleuiāt ⁊ calefaciūt:q̄re odoret ea letet ⁊ gaudeat: ⁊ aliqñ leuiter irascat. ¶Sōno vtat mediocri ⁊ vigilijs ſi militer. ¶Et motu tpato vtat ⁊ fricatiōib⁹ extremoꝝ qb⁹ pactis fricet caput mediocriter ⁊ pectinet ⁊ calefiāt cū pan nis calefactis aromatizatis cū gariof.lignoal'.thure cina/ momo.⁊ ſilib⁹. ¶Et cibis vtat facilis digōnis pauce q̄ti tatis:quos ſumere oz poſt excitatū appetitū:ſint aūt calidi actu ⁊ potētia:⁊ ſil'r pot⁹:⁊ ſint gñantes ſanguinē lauda/ bilē vel ad colerā aliq̄l'r declinātē. Et cōuenit ei mediocris tolerātia famis ⁊ ōbita expulſio ſuperfluitatū. ¶Cura vō eius p̄ potionē eſt dixit Auic.adminiſtratio emplaſtoꝝ ⁊ aq̄rū ſup.⁊ decoctionū ſumptarū ex medicinis calidis ⁊ oleoruz calidoꝝ ſicut p̄dixie laurini ⁊ rutacei calefactoꝝ vt ſint cal'a actu ⁊ potētia. Et ſi neceſſariū fuerit vt p̄dictis oleis adda/ tur cōfortatio.i.roboratio ⁊ additio virtutis eoꝝ in calidi/ tate miſceat eis euforbiū ⁊ ſilia. Supple.⁊ ſil'r poſſunt fie/ ri ab intus adminiſtrationes electuariorū ⁊ aliarum medi cinarum calefacientium:ſi non fuerit in corpore aliquid p/ hibens ab eis ſicut epatis aut ſtomachi inflāmatio.

Cura le p̄dicte ſicce aut cū mate.

¶Cura vō male cōplonis ſicce ſimplicis p̄ inſtrm diete eſt vt euitatis exiccātib⁹ cāis locet eger in māſione i q̄ ſit aer tpa tus ad aliql'e friditatē declinans ita irroret⁹ aqs ⁊ alijs hūe ctātib⁹:in q̄ leteť p̄poſſe:⁊ ſōnū multiplicet ſupra vigilias ⁊ vtat vita delitioſa in ocio ⁊ qete ⁊ balneis hūectātib⁹:⁊ cibis reficiat humectātibus in forma humida elixis poti⁹ quā aſſis multi nutrimēti ſepe exhibitis:in parua tñ quāti tate in vice q̄ digeri p̄ñt.⁊ potius ſint ſimiles illis in qb⁹ re ſpectu cibi fiat augmētū. ſit āt maxie pot⁹ ei⁹ vinū aquoſū albū ⁊ aq̄ ordei. ¶Cura vō ei⁹ p̄ inſtrm potioīs eſt admini ſtratio emplaſtoꝝ ⁊ embrocaꝝ ⁊ aliaꝝ medicinaꝝ hūectātiū. Et vt liniat caput cū oleo cucurbitino ⁊ de amigō. ⁊ pin/ guedine pulli recēti ⁊ mucillagine ⁊ pſilij ⁊ ſilibus mixtis. Et lauet caput cū decoctione capitū ⁊ pedū agnoꝝ ⁊ ordei ⁊ viol'.⁊ ſiliū ⁊ vtat electuarijs humectātibus.

Cura le p̄dicte hūide

¶Cura vō male cōplonis hūide ſimplicis p̄ inſtrm diete ēt euitatis hūectātib⁹.inhabitet aerē ſiccū in māſioe ſicca lu/ minoſa vētis pflata ſeptētrionalib⁹:in q̄ accendat ignis ⁊ vtat cogitatioe ⁊ ſollicitudine ⁊ vigilijs plurib⁹ ⁊ motu fri cationib⁹ pectinatioe capitis ⁊ balneis exiccātib⁹:⁊ cibis veſcat exiccātib⁹ ⁊ in forma ſicca aſſis vel frixis. Et potu minore q̄ztū poterit ⁊ vtat ieiunio ⁊ eūone ſuperfluitatuz.

Cura le p̄dicte calef pure cum

¶Cura āt malarū cōplexionū capitis cōpoſitaruz purarū ⁊ nō purarū eſt cura cōpoſita ex ſimplicib⁹. De cura tñ male cōplexionis calide ⁊ ſicce appet ex Auic.in cura male com plexionis calide ſupradicta. Jbi.n.in cura poſuit plura in/ frigidātia:q̄ cū hoc q̄ infrigidāt etiā humectāt q̄ cōueniūt ad curā male cōplexionis calide ⁊ ſicce:q̄ intelligēdū eſt tā in inſtro diete q̄z potionis. Si vō fuerit mala cōp̄lo calida cū humiditate tūc cura eſt cū infrigidātib⁹ ⁊ exiccātib⁹ cū epithimatibus ex aquis fructuū.ſ.frigidoꝝ ⁊ ſtipticorum.

Cura de cura p̄dicte cum

¶Et de cura fride ⁊ ſicce cōp̄lonis capitis.dixit Auic.ſi cum friditate eſt ſiccitas tūc aggrega inter humectationē ⁊ cale factionē. Et ſi cū frigiditate eſt humiditas.ſup.aggrega in ter calefactionē ⁊ exiccationē. Sed dixit Auic.cuacua:⁊ rō ad eūandum moues eſt:q; vt ſupra patuit perrarū eſt q; re periatur in cerebro mala cōplexio hūida ſiue mā. Et ſi ali/ quādo incipiat immālis cito aſſociat ſibi mām q̄ eūari idi/ get:ſiue ipſa mala cōp̄lo fuerit ſimplex:ſiue cōpoſita cū cali ditate:vel cū friditate:lz plus ſi p̄iungat cū frigiditate p̄ indigōnē ad eā marie ſequētē. Et nō ſolū in hac eūandū ē: ſed etiā in omni alia mala cōplexione cerebri ſimplici vel cō poſita mali digeſtione p̄miſſa vel nō p̄miſſa ſecūdū mae diſpoſitionē ⁊ obediētiā ad eūonē. ⁊ nō ſolū eūandū:ſed ēt diuertendū:ſm cañ.ſuprapoſitos. ¶Et quātum ad altera tionē eodē modo p̄cedēdū eſt in māli ſicut in immāli dictū eſt. Spāliter tñ de mā melica exp̄mēs Auic.dixit.ſi cū mala cōp̄lone frigida fuerit mā q̄ ſit melia nālis aut flātica.ſ.ſit melia:q;.ſ.melia innālis facta ex flāte vel p flātis cōgelatio nē ⁊ ingroſſatione vel p ipſius aduſtionē:ita tñ q; ſi fuerit p flātis aduſtionē nō remāſerit veſtigiū aduſtionis in ea.i. nō remāſerit in ea caliditas ex aduſtione:tunc calefac cum humectatione:q; talis melācolia reddit frigida ⁊ ſicca. Si vero remāſerit in ea veſtigiū aduſtionis ⁊ caliditas. Aut ſi fuerit melia innālis facta p aduſtionē colere vel ſanguinis vel ipſius melie nālis:ita q; remāſerit in ea veſtigiū aduſtio nis:tūc aliena q̄ deſiccat aut calefacit.⁊ ſic ptentus.dixit Auic.humectatiuis ex lactibus ⁊ oleis ⁊ emplaſtris ⁊ cibis ſup.permixtis cū infrigidātibus intēſis ⁊ remiſſis ſm gra

dū caliditatis que remāserit in mā ex adustione: vnde i melācolia adusta ex mā radicaliter frigida vt flāte vel melāco/lia: ꝛ in ea remāserit vestigiū caliditatis vtēdū est infrigidā/tib⁹ remissis vel pmiscēda sūt aliq̄ calefacientia remisse cū infrigidātibus. Si ꝝo fuerit ex adustione māe radicaliter calide vt sanguinis vel colere vtēdū est infrigidātib⁹ fortio/rib⁹. ¶ Qz si cum aliq̄ malarū cōplexionum cerebri cōiun/gatur aliquod accñs forte dissoluēs virtutem ꝛ conuertēs ad securā: tūc ad illud abijciendum recurrendum est ad p/priā illius accidentis curationem.

¶ De grauitate capitis. Cap. iij.

Grauitas capitis est vt sentiat patiēs ca/put pōderosum ac si super ipm aliquod onus gue esset positum vel ei applica/tum: ꝛ maxime cū cap. eleuare ꝛ sustentare vo/luerit patiens que grauitas aliq̄n est parua ita vt non ledātur: per ipsam opones precipue aiales multum manifeste: ꝛ q̄nq̄ est magna ita vt inde cap. doleat: ꝛ reduci tur dolor iste ad spēm doloris grauatiui. ¶ Accidit autem semper: vt supra patuit. ex supfluitate humorali multa aut vaporali cōgregata in capite per viā congestionis: aut a to/to vel alijs mēbris ad ipsum fluxa: que vt plurimū est flāti/ca: ꝛ postea melica: ꝛ 3° loco sanguinea: ꝛ vltimo colerica. Quidā tñ dñt. q̄ plus accidit a sanguine q̄ a flāte: ꝛ que est multa aut est apati cōiūcta aut obstructioni sine apate: aut est absq̄ obstructione ꝛ apate. Dixit Ga. 1° miemir. solum guat caput nō inducens dolorē: ꝛ de ista est h sermo. ¶ Di/xit Ypo. 5° affo. in affo. muliebria educit ꝛc. q̄ aromatica grauedinē capitis faciūt propter enapozationē multā quā inducūt: maxime tñ hoc faciūt in corporib⁹ supcalefactj ꝛ repletis. ¶ Dixit Auic. ad ipsam iuuāt eūones que cōue/niunt māe grauāti. Et vsus alcebari. i. puluinaris mollis ꝛ suauis super quo debite situetur caput vt non sentiat grauitatem. ¶ In gūitate a mā frā apponat sacellus capiti post eūonem ex melliloto floribus camomille ꝛ betonica.

Cuius sig⁹ nota sunt quātū ad genus ex relatione infir/mi: q̄tū ꝝo ad spēs ꝑm diuersitatē humoꝝ sunt sig⁹ supradicta signāntia spēm humoris grauātis. ¶ Et di/stinguitur intensa gūitas a remissa per sensū doloris ꝛ gra/uitatis continue: ꝛ q̄ eger parum pōt caput eleuare. Et si aliquādo eleuat cito deponit ipsum: ꝛ non pōt ipsum sustentare erectum.

Cura grauitatis capitis duplici perficitur instrumēto. s. dieta ꝛ potione. opz ergo vt inhabitet aerem tēpe/ratū vel ad caliditatem tēperatā diuertētem luminosum re/motū a flatu austrino ꝝ: in quo sint strata aromatica tpate caliditatis: ꝛ sōnū minuat degen⁹ in gaudio ꝛ letitia ꝛ qete fricationes extremitatū: ꝛ appositiones vētosaꝝ i spatulis ꝛ i natib⁹ ꝛ alias diuersiōes patiat caput leuiter pectinet. ¶ Cibis vtat boni nutrimēti: ꝛ facilis digōnis quoꝝ su/mat q̄titas pauca ꝛ silr pot⁹: ꝛ eoꝝ supfluitates expurgē/tur quotidie. ¶ Et opz q̄ mā digeratur diuertat eūetur put supius in curatiōe vñ p instrm potionis dcm est. Et put in ferius in summa de curatione sode dicetur. Dixit Ypoc. 5°. affo. in affo. calidū ꝝo sanie faciēs ꝛc. q̄ calidū grauedinē capitis soluit: ꝛ idē dixit. Auic. de cura emigranee. digerit. n. ꝛ resoluit mām grauātem ꝛ aromata cōueniunt in dolore ꝛ grauitate a mala cōplone frigida ꝛ vaporibus frigidis.

¶ De opilatione cerebri. Cap. iiij.

Finis spēs oplonis pōt cerebro cōtinge/re verūtñ opilatio carnosa perraꝝ valde ē q̄ in eo eueniat. Attenuatoria ãt ꝛ coar/tatoria in eo euenire pñt. Eteni attenuatoria in eo ptingere pōt ex casu ꝛ pcussiōe supra caput faciēte accidere in craneo depressiones ad inferiora. Et pōt ptingere ex apate ostringēte meatus vel vētriculos cerebri sibi vicinos ꝛ appropinquātes: ꝛ pōt euenire pp friditatez nimiā ostringentē: aut pp siccitatē nimiā deficcātē ꝛ corru/gātē. Et coartatoria in eo euenire pōt multiplicatis i eo hu/moribus opilonē faciētibus. At q̄ carnosa perraro pue/nit ꝛ attenuatoria curat cura apatis ꝛ cura casus siue pcus/sionis supra caput: de qbus infra dicet. Et curat cura ma/le oplonis frigide vel sicce. Ipsis ptermissis dōm est de opi/latione coartatoria. Et ipsa qdē aut accidit in sba cerebri ꝛ vētribus ei⁹: ꝛ accidit ex ea epilepsia vel apoplexia. Aut ac/cidit in venis ꝛ arterijs vel vtrisq̄ simul q̄ sunt in velamini/bus cerebri. Et q̄ de opilatione accidēte in sba vel vētricu/lis cerebri dicet in cap° de epilepsia ꝛ de apoplexia: restat: vt de opilone vasoꝝ velaminū cerebri h agēdū sit. Pōt aūt h opilo a quolibet humore fieri singulariter ꝛ ꝑiunctim in dictis vasis reperio. Eteni sanguis sua multitudine opi/lare pōt. Et flegma sua multitudine grossitie ꝛ viscositate. Et melia sua multitudine ꝛ grossitie. Et colera sua multitu/dine: nō ãt grossitie nisi sit colera innālis ingrossata. Et hu/mor opilās vasa cerebri aut est in eo gnātus per viā conge/stionis: aut per viā cōuersionis vapoꝝ in mām humoralē: aut per viā defluxus qui peruenit ad ipsum a toto vel ab aliquo seu aliquibus particularibus membris.

Et signa gñis sunt gūitas sensata ab infirmo in capi/te suo pp mām grauātem ꝛ debilitas in ope/rationibus virtutū sensitiuaꝝ intrinsecarū cerebri: ꝛ ꝫz plu/rimū segtur ipsam debilitas in opōnibus exterioꝝ sensu/um: ꝛ maxime visus ꝛ auditus: ꝛ puatio vel paucitas exit⁹ supfluitatū ex locis expurgationū cerebri. ¶ Et dixit Gal. 2° tractatu. x. tractatuū q̄ est in cā dolor ꝛ q̄ moderate ob/structiones fuerint moderate sunt dolorose: fortes aūt do/lores i fortioribus fiūt obstructionib⁹. Et pcedūt ipsam di/missio eūonis ꝑsuete ex corpore toto vel mēbro cōicāti cere/bro ꝛ potissime ex ipso capite vt fluxu sanguinis nariū vel fluxu humiditatū per palatum ꝛ os ꝛ nares aures vel ocu/los. Et dimissio exercitij ꝛ frictionis ꝛ pectinationis ꝛ la/uationis capitis. ¶ Signa ꝝo spēꝝ ꝑm loca sunt: q̄ñ si opi/latio fuerit in sba vel vētriculis cerebri aderūt signa epile/psie vel apoplexie infra dicēda. Et si fuerit opilatio in vasis nō aderūt signa epilepsie vel apoplexie: sed cū signis gñali/bus aderūt signa alicuius mārū supradictaꝝ: per que opi/latio distinguitur ꝑm causas efficientes. Sunt autem cau/sarum humoralium signa nota ex dictis supra.

Cura opilonū cerebri duplici pficit instro. s. dieta ꝛ po/tione. Et dieta qdē eligēda est ꝑm diuersitatē hūo/ralis opilātis ex his q̄ dicta sunt in cura male cōplexionis cerebri ꝛ his q̄ dicētur inferius. Et potio etiā quātū ad di/gestionē diuersionē ꝛ eūonē adimplēda est ꝫz ea que dicta sūt. ꝟ. de curatiōe egritudinū capitis p potionez. Māe tñ oēs tā ciboꝝ ꝛ potuū: q̄ꝫ etiā medicinaꝝ debēt esse sumpte ex apitiuis ꝛ abstergētib⁹. dixit Auic. curatio tua sit cū em/brocis aperitiuis semper. Et dixit. q̄ si egritudo. i. cā egri/tudinis fuerit ventositas in stō. sup. vel totō vel alio parti/culari mēbro. i. si opilo pcesserit pp ventositatē ꝛ vaporē a stō vel toto vel alio mēbro pcedentem ꝛ ascendentē ad ca/put ꝛ ibi ꝓuersum p viā ꝓgelationis in mām opilātem pur/ga. s. stōm totū corpus vel aliud mēbrū mittens: ꝛ caput ēt si fuerit necesse. sup. ꝛ phibe in illis gūonē vapoꝝ ꝛ gña/toꝝ ascensum ad caput pcedens in his ꝑm cañ. dictos ꝛ di/cendos in cura sode vapoꝝ. ¶ Et hoc facto restat intentio ad cām coniunctā opilonis capitis que intētio adimplet. dixit. A. afferēdo. s. capiti oleū roꝝ. dulce. i. factū de oliuis pfecte maturis: q̄ in tali oleo est aliq̄lis resolo. Nō aūt oz ee oleū acerbū onfancinū: q̄ stipticū est ostrictiuū ꝛ opila/tiuū: ꝛ administra dcm oleū dixit. A. cū aq̄ decoctionis ra/dicū. s. q̄ comedūt vel radicū aliaꝝ resolutiuaꝝ ꝛ apitiuaꝝ vt fenugreci ꝛ cordumeni ꝛ silia his. Et fcā eūone pdicta si nō sufficit ad curationē admiaistra eūantia pticulariter a capite. dix. A. sic cū masticationib⁹. s. educētib⁹ mām opilā

tē:sicut cū pillulis de sear:q̄ masticātur z educūt mās a capite. Et nō posuit. A. ꝑtā eas Meh.āt posuit plures his silles ca°. de soda supra z cū caputpurgijs z sternutatorijs z gargarismatib⁹ silr educētib⁹ ipsam mām. Possent ēt fieri mastications caputpurgia z gargarismata. ac ēt odora mēta: ex his q̄ apiunt z resoluūt mās opil'onū. Et adiuuāt ad h̄ sūptio eliox z aliaz medicinaz aperiētiū z resoluētiū maxie hūtiū respectū ad cerebrū. Et illinitio cū oleis resolutiuis supra caput: sicut cū oleo de maiorana de amaraco z sambacino z nūb⁹. Et noscas q̄ maiorana fm oēm modū administrationis ei⁹ magnā vim hz in apiendo opilationes cerebri a cā frigida factas. ¶ Dix̄ Auic. q̄ cura opil'onis pōt ꝑfici absq; ꝓrietate: q̄. s. nō ē ibi ꝓria indicatio ei q̄ ꝟtitur ad cām opil'onis: tūc ipsa ē facilis. Et ipleť dix̄. A. cū maturatiōe. i. digōne māe: deinde cū eūone. s. vel toti⁹ vl' mēbri mādatis z ipsi⁹ capitj. Et postea cū asserebat q̄ sunt pillule respiciētes caput: vt. ē. patuit. dixit. deinde cū resolutiōe. s. residui māe cū emplis embrocis odoramētis z gargarismatib⁹ z silib⁹. Et subdit. z deinde cū maturatiōe. Et h̄ si nō sufficit cura p̄dicta ad curationē pfectā: tūc iterū incipe z ꝓcede cū digōne māe. Et deide fiat administratio. s. eūantiū. z deinde fiat resolutio cū p̄dictj: z sic totiēs donec cureť pfecte. Si vō ibi est cōtraria indicatio ei q̄ est ad cām: vt q̄ sit in capite mala cōplexio calida ꝯiūcta ad opl'onem grossam. i. de mā grossa. dix̄. A. tūc cura fit difficilis: q̄ mala opl'o cal'a ꝓhibet administrationē rex cal'az subtiliātiū z apientiū q̄ ꝟueniūt i cura opil'onis a mā grossa: eo q̄ ista cal'a augerēt ipsam malā cōpl'onez calidā: q̄ in casu p̄dicto dixit. A. opz vt administres p̄ aperitionē faciētia: q̄uis sint calida deinde fi augeť ex eis mala cōplexio cal'a: z excitet inde soda dicta ad tempus. Et succurre ei alterādo illā malā cōplexionē cū infrigidātib⁹ approximatis sup caput: sz sint illa infrigidātia ex eis i qb⁹ ē mollificatio. i. porox aptio ne vapores retineantur z addāt in cām opilationis: ac ēt ne ꝑpurā frigiditatē accidat ꝓstrictio z opil'onis augmētū: pp q̄ dixit q̄ in dictis infrigidātib⁹ non sit stipticitas. Fiēt āt illa infridātia talia p admixtionē rex calidaz subtiliū: remisse tñ caūtatj. Cūq; sic ꝓcesseris z qescit ipsa mala cōplexio cal'a redi ad aptionē opil'onis. Et nō cesses sic operari donec tota tollať opil'o. Et adducāť ad curā istā cañ. positi in vū curatiōe morbox: vt non cadat error in operatione.

¶ De magnitudine z paruitate cerebri. Cap. v.

Cerebro accidere possunt multe alie ſpes egritudinū cōpōnis: vt. ē. patuit q̄ si fuerint ex ꝓncipijs gñationis nō recipiunt curationē. Accidit aūt q̄nq; vt augeaf sbstātia cerebri vltra quātitatē nālē debitā capacitati cranei eius: q̄ propter ꝓstringit pāniculos ipsum tegētes ad circūferentiā cranei interiorem. Et accidit inde alij q̄n dolor leuis z pulsatio sentiť coarctatis arterijs z debita ꝓhibita euētatione z percipitur grauitas capitis z pigritia ad motiones z bebetudo in sensibus.

Et cura est per dietam z potionē. Et dieta quidē est vt vtaf patiēs regimine extenuatiuo: z maxime cum paucitate cibi z potus: z maxime qui multi nutrimēti z cū tolerātia famis z ieiuni: z potio quidē intētionē prestat ad eūandū: z maxime cū flōmia copiosa. ¶ Et accidit q̄nq; vt diminuaf eius substātia a quātitate eius nāli: vnde accidit virtutes eius debilitari paucificato spiritu eius. z accidit vt percipiat patiēs motū siue descēsum eius ad anteriora cū se inclinauerit versus terraz: z vt plurimū sequitur egritudines deficcātes: z regimen extenuatiuū ex lōgo ieiunio z multa abstinētia z eūones fortes: z maxime superfluitatē coytus. Et cura eius est regimē qualescentiū: z oē regimē resumptiuū z vita delitiosa. z precipue vsus rerum augmētū faciētiū in sba cerebri cuz quātitate q̄ bene digeri possint. ¶ Dixit Rabi moyses. 22. particula suoz affo. auctoritate Hal. In amigdalis est proprietas seruādi cerebri sbam. Et cerebra comesta cerebrum augmētāt ꝑcipue cerebra passerū pipionū z pinguiū gallinarum z cerebruz annualis agni. Et similiter faciunt ona sorbilia recentia.

¶ Sūma 3ª tractat⁹ scōi de dolore capitj. z ꝓtinet capl'a. 20.

¶ De dolore in vniuersali. Cap. j.

Quia tractandum est de dolore capitis: z ipse debet esse exēplū curationis. vt dixit Auic. p⁸ tertij. reliqs egritudinib⁹. i. reliqs doloribus oiuz alioz mēbroz: z q̄ ipse z qlibet ali⁹ dolor cuiuscūq; mēbri fuerit duplici curatur regimine. s. generali z speciali. Et gñale regimē adimpleť cū cōplemento intētionū curatiuarū que vertūtur ad dolorē absolute. Ideo placuit ante capl'm de dolore capitis p̄mittere vl'em dictionez de dolore in qua explicabiť gñalis cura doloris: z q̄ vnuz cōtrarioz cognoscit melius habita cognitione alterius: z cōtrariū doloris est delitia: ideo iterū de delitijs ante dolorē sermo erit. ¶ Delitia ab Aui. sic dī. ab Aue. dī delectatio: z a quibusdā letitia mēbroz. Causaf. n. delitia in membro vel mēbris duplr. vno modo p cōueniētis z proportionati obiecti approximationez: vt apparet in ore stomaci z virga in emissione spmatis: z vt dixit Hal. 2. de interioribus letitia est ilaris sensus siue delectabilis sensatio. Et Aui. 2ª p̄mi dixit. delitia est sentire ꝟueniēs. dixit Auer. collz 3°. de lectatio que est ꝓria doloꝛi nō est nisi apprehēsio sensati tēperati: sicut delectaf sensus tact⁹ ex aqua calida z visus ex coloribus viridibus z gustus ex sapoꝛib⁹ dulcibus: z auditus ex amenis vocibus z odoraf⁹ ex odoꝛibus aromaticis. Dñt. est hec cā z hec diffinitio cōis z generalis omnib⁹ causis delitie: z silr oi spēi delitie. Alio mō causaf delitia ex reductiōe mēbri a ꝑternālitate ad nālitatē sūā. z vt sic. dixit Hal. 4° de accñti z morbo. delitia est passio q̄ subito reducimur ad nām. dixit Haly. 6° theori. delitia est ab extra nālē habitudinem ad nālē alteratio: sicut cū infirmitas mutatur in sanitatē: de q̄ diffinitione dixit Cōciliator q̄ ipa potius mām denotat q̄z formā. Nō. n. ꝓpie delitia est alteratio: sed ex alteratione causaf. ¶ Dolor quoq; oppositi⁹ delitie qñq; sumiť large p oi malo sensu mēbroz: q mal⁹ sensus dī tristitia. Alio° stricte pro spāli mala sensatiōe euenīte in sensu tactus: z isto mō absolute vocaf dolor. Et cātur dolor in mēbris vel mēbro duplr. vno mō p incōueniētis z ip̄oportionati obiecti approximationē. z vt sic. dix̄ Hal. 2° d̄ interioribus. dolor ē sensatio tristis. Et Aui. dix̄. q̄ ē sensibilitas rei ꝓrie. z ē h cā gñalis oibus cāis doloris: z h diffinitio silr ē gnālis oibus spēb⁹ doloris. Alio mō cāf dolor ex exductiōe a dispōne nāli ad dispōnē p̄ter nām. Dix̄ Ha. q̄ dolor ē passio q̄ deducimur ad id qđ ē p̄ter nāz. Dix̄ Hal. theori. 6° dolor ē trāsmutatio rei nālis in rē extra nām: sic sanitatis i egritudinē. ¶ Dñt multū large loquēdo de delitia z dolore: ipsi pñt aie z corpori attribui. tristitia. n. dolor aie ē: z gaudiū est eius letitia. Et tristitia i aia cātur ex apprehensione obiecti incōueniētis siue dānū inferētis. Et gaudiū ex apprehēsione obiecti letificātis ꝟueniētis: z iuuamentū adducētis. Delitia quoq; z dolor corpi attributi p̄supponūt sensum. Nō. n. delitiātur aut dolēt nisi sensibilia membra: q̄ vō sensu carēt neq; delitiātur neq; dolēt. Dix̄ Horō. i lilio. in quolibet sensu pōt ē z iueniri delitia z dolor fm q̄ obiectū illi⁹ sensus ē ei ꝓportiōatū vel ip̄oportionatū. Si. n. aia p quēcūq; sensū apprehēdit obz ꝟueniēs letaf: cū vō icōueniēs tristaf: sic appet i visu ō apprehēsione coloris viridis q̄ aia letaf: z de apprehēsiōe coloris albi vt niuis tristaf z silr cū apprehēdit p auditū sonū suauē letaf: z cū gñem vt tonitruū tristaf. ¶ Et silr ē dicere i alijs sensib⁹. Ha. tñ 4° de accñti: z Auer. collz 4°. Et vere oēs auctores volunt q̄ dolor ꝓpie sumptus imediate sit accñs in sensu tactus z nō in altero: z silr delitia. impropie tñ z satis imediate di-

cũt delitia ⁊ dolor erũt in alijs sensib⁹ a tactu. Dñt. n. q̄ oēs sensus hñt organa sua cũsensu tact⁹: ita q̄ duos hñt sensus scz ꝓpriũ: ⁊ ēt sensuz tact⁹. q̄re dñt q̄ obiecta alioꝝ sensuũ a tactu qñ agũt vt obiecta ipsoꝝ sensuũ nó cãnt ꝓpe delitiaz vel doloꝛẽ: sed inquãtũ pñt agere ⁊ agũt vt obiecta sensus tact⁹ q ẽ in illis organis sic cãnt ꝓprie delitiã vel doloꝛes i eis. ⁊ sic innuit Gal. 4° ō accũti. v. g. in sensu visus obiectũ ei⁹ vt albedo pót inducere tristitiã in visu mouẽdo ipm icõueniẽter ⁊ ipoꝛtionate: ⁊ viriditas pót mouere ipm cõueniẽter ⁊ ꝓportionate: ⁊ sic albedo causabit tristitiaz siue doloꝛẽ in visu: ⁊ viriditas delitiã: sed albedo satis mediatẽ pót mouẽ sensuz tact⁹: vñ causabit i eo doloꝛẽ. Dix Gorõ. delitia ⁊ dolor alioꝝ sensuũ a tactu dñr delitia vel doloꝛ aialis siue spũalis: sed delitia ⁊ doloꝛ i sensu tact⁹ dr mãlis siue coꝛpalis. Dix. n. Aui. 1ª pmi. ppea q̄ tact⁹ oib⁹ sensibus ẽ spissior ⁊ mãlioꝛ ⁊ magis retinet id qõ recipit ex ipressiõe ꝓueniẽte vel inconueniẽte. Et iõ ei⁹ sentire illud qõ est conueniens cũ ei obuiat est maioris delitie: ⁊ sentire qõ est inconueniẽs est deterioris doloꝛis q̄z illud qõ alijs vtutib⁹ sensitiuis extrinsecis existit ꝓpriũ. ¶ Dixit Haly. theoꝛi. 6° q̄ delitie ⁊ doloꝛes nascũtur ḡuioꝛes in tactu: q̄ tactus ḡuioꝛ ẽ oib⁹: neq̄ in nãm rei sensate cito mutat: neq̄ ab ipsa re sentiẽda cito pcutit. Sũt. n. quoquo mõ ad seinuicez separata tactus ⁊ res sensata: vñ cũ paulatim tactus accedat necesse est inconueniẽs ḡuius eũ ledat. sup. ⁊ silr conueinẽs magis eũ delectet. Unde alij sensus nõ tãtũ dolẽt siue delectãt: visus. n. cito a re videnda immutat. s. a coloꝛe: vñ quas patit delectatiões siue doloꝛes. Et subdit. in hoc tactus ⁊ visus in alioꝝ positi sũt extremitatib⁹: ⁊ alij inter multũ ⁊ paucũ sunt mediocres. ¶ Dixit Gorõ. ex dictis pz q̄ doloꝛ aialis: siue spũalis: ⁊ mãlis: ⁊ silr ẽt delitia pñt in eodẽ organo simul ꝓiũgi. v. g. tñ posset eẽ tonitruũ: q̄ vi mot⁹ aeris ꝓmoueret aeꝛẽ inter aurẽ exĩtẽ quietũ supflue: ita q̄ sensus tactus auris cõprehẽdet nimiã illã ei⁹ agitationẽ: vñ dolebit tact⁹: ⁊ sic erit ibi doloꝛ mãlis: ⁊ audit⁹ ex illo tonitruo cõprehẽdet impoꝛtionẽ ipsi⁹ tonitrui obiecti ipsi⁹: vñ tristabit: ⁊ erit ibi doloꝛ aialis. Dñt tñ auctoꝛes ⁊ asserũt delitiã ⁊ doloꝛẽ eẽ sensibilitatẽ obiecti ꝓueniẽtis vel ꝓrij: intelligũt q̄ delitia ⁊ doloꝛ sint sensus: nó aũt q̄ sentiant. Cũ ḡ dicũt delitias vel doloꝛes sentiri intelligũt. i. cãs delitiaruz vel doloꝝ sentiri. formalitas. n. delitiarũ ⁊ doloꝝ nó est nisi sensatio. ¶ Dixit Gorõ. doloꝛ ⁊ silr delitia nó est sensibilis sicut efficiẽs sensum: sed sicut informãs sensum. Sũt enim quedã efficiẽtia sensum: sicut coloꝛ in pariete: ⁊ quedã informatia sensum sicut idolũ coloꝛis parietis. vel quedam sunt sensibilia immediata ⁊ p se sicut q̄litates ꝑme ⁊ scõe. Et q̄dã sunt sensibilia sicut effectus illarũ q̄litatũ. Et vt sic dixit ⁊ dico q̄ doloꝛ ⁊ silr delitia nó est sensibile sicut cã ꝑma: sz sicut effectus cãe p⁹. ¶ Cõciliatoꝛ vero ꝓbat q̄ doloꝛ ⁊ similiter delitia sentiat: ⁊ arguit sic. illud vere per se percipit tactu q̄ ab alijs sensibilibus tactus discernit secũ exĩtibus aut q̄ nil aliud pcipit nisi ipsum. tale nãq̄ est doloꝛ. sup. delitia. Et declarãs hoc in doloꝛe dixit. sepe enim percipitur passio tristis vt caliditas silr ⁊ frigiditas. Et silr sentitur ñ raro passio tristis absq̄ aliq̄ q̄litatũ primaꝝ vel secũdaruz vt appet in coitu. nã in eo nulla q̄litatũ primaꝝ vel secũdarũ pcipit nisi sola cõueniẽtis cũ ꝓueniẽti cõiũctio que ẽ delitia: ⁊ silr erit in doloꝛe ei oppositio. Amplius dixit ipse: illud maxime sentit qõ est cã q̄ sentiãtur reliq̄: q̄ pp qõ vnũ quodq̄ tale ⁊ illud magis: se pp doloꝛes sentiunt alteratio subita ⁊ solutio cõtinui: q̄re subdit. doloꝛ nõ est sensus: sed obiectũ sensus. Sũt. n. dixit ipse. doloꝛ ⁊ delitia q̄litates inter passiones ⁊ passibiles q̄litates. ¶ Dicũt qdam delitia ⁊ doloꝛ in sensu nõ peruenit ex pceptione spẽi sensibilis obiecti: sed ex medio organũ ꝓtingente: ois nãq̄ sensus fit p medium. 2° de aia. Itaq̄ cũ mediũ istud nõ excedit: sed ꝓportionat potẽtie sensitiue doloꝛẽ efficit: in receptione enim spẽi solis ꝓpfulgoꝛẽ pupillã contingẽtem doloꝛ euenit. ¶ Dix Gor. Nõ est doloꝛ sensibile cõe ⁊ similiter delitia: q̄ non est quãtitas: nec numerus: nec figura: nec motus: nec quies. Nec est sensibile ꝓprium: q̄ non est coloꝛ: nec sonus: nec odoꝛ: nec saporꝛ: nec aliqua de q̄litatibus tãgibilibus pmarijs vel secũdarijs. est ḡ effectus sensibiliũ ꝓpioꝝ: quare relingtur qõ supra dixerat. s. q̄ ōlitia ⁊ doloꝛ est sensibilis: sicut informãs sensum aut sicut effectus q̄litatum. ¶ Dixit Aui. 2° de aia visus ⁊ auditus nõ dolẽt: ex eo qõ vidit aut audit. s. doloꝛe ꝓprie sumpto. sed ex eo q̄ tãgit. sup. ⁊ similiter non delitiatur. quare doloꝛ ⁊ delitia ꝓprie sumpti attenduntur ⁊ reperiuntur in sensu tactus.

Doloꝛis ⁊ delitiedu c sunt ⁊ i genere.

Ex dictis itaq̄ pz q̄ due sunt in gñe cãe delitie ⁊ similiter doloꝛis. vna est ꝓportio grãdis mẽbꝛo occurrẽs sensibili causans delitiaz. Et alia est causa reducens membrum a dispositione preter nãm ad dispositionem naturalem causans similiter delitiã. Et similiter in doloꝛe vna causarũ eius est impoꝛportio vehemẽs mẽbꝛo occurrens sensibili doloꝛẽ causans. Et alia est causa remouẽs ipsum a dispõne nãli ⁊ adducẽs ipsum ad dispõnẽ pter naturã. Prima tñ haꝝ cãꝝ duaꝝ: auctoꝛes reliqũt vt notã. ō 1ª tñmnó pſequẽtes. Dixit ḡ de ea Auic. 1ª primi in delitia. Cause delitie duob⁹ sunt cõprehẽse generibus. vnũ genus est eius qõ cõplexionẽ nãlem subito reducit ad hoc vt sentiat ipsa. ⁊ scõm est eius qõ nãlẽ ꝓtinuitatẽ subito reducit. omne ḡ illud qõ reducit mẽbrũ malã cõplexionẽ patiẽs ad cõplexionẽ nãlẽ subito: vel qõ reducit mẽbrũ hñs solutam suã cõtinuitatẽ ad vnitatẽ subito causat in illo mẽbꝛo delitiã. Dicũt q̄ maioꝛ delitia causatur in approximatione rei debite proportionate ⁊ delectabilis de per se ex parte sensus: ⁊ ex pte obiecti: ⁊ hoc maxime in sensibus immãlib⁹. in qbus obiectũ ꝓportionatũ pót effectũ maioꝛez ⁊ fortioꝛẽ inducere. Sed per accñs causatur vel cãi pót maioꝛ delitia in reductione organi sensus de dispõne pter nãz ad nãlem: ⁊ maxime in sensu mãli. s. tactu. Nã mẽbrũ doles si remouet a doloꝛe maioꝛẽ percipit delitiã q̄z habeat mẽbꝛum sanũ ex approximatiõe ꝓueniẽtis: ⁊ hoc pp tristitiã quã habebat doles cuius tristitie ⁊ remotio cã ẽ maioris delitie: ẽt q̄ delitia in reductiõe mẽbꝛi ꝑdicta magis subito inducitur q̄z i approximatiõe ꝓueniẽtis: sicut ẽt maioꝛ inducit doloꝛ. ¶ De assignatiõe aũt cãꝝ doloꝛis q̄ pñt esse cãe remotiõis mẽbꝛi a dispõne nãli. Discoꝛdia visa est orta inter auctoꝛes: aut etiã in dictis Ga. inquit Rabi. 25ª pticula suoꝝ affoꝛismoꝝ. Medicoꝝ aliqui pter me cogitauerũt verba Galeni in causis doloꝛis ⁊ inuenerũt in pluribus locis eũ fecisse ipsius cãm vnã ⁊ est solutio ꝓtinuitatis. Dixit enim i yleos calido solutio est ꝓtinuitatis ⁊ ẽt in yleos frigido q̄ yleos frigidũ est cũ coadunatione. ⁊ sine dubio cũ coadunãtur ptes i mẽbꝛi loco vno ptes alie sepant. reddunt ḡ oia ꝛ ad sepationẽ ꝓtinuitatis. Et de hac re Gal. in 4° morboꝝ accñtium ⁊ in pluriḃ⁹ locis est locutus. In pticula vero de mala cõplone ineq̄li ostẽdit q̄ mala cõplexio ineq̄lis ẽ vna de causis doloꝛis. ⁊ ꝛ dictũ ẽ sanũ. dixit. A. Ga. vo cũ verificat intẽtio. Et de istis vr fuisse Hal. theoꝛice 6°. s. q̄ aliq̄bus male intelligẽtibus ipsum adhuc eã reducit. s. cãm doloꝛis vt essentialis. s. immediata causa doloꝛis non sit nisi solutio cõtinuitatis ⁊ nõ amplius. i. nõ sit alia cã. Fuerũt autẽ isti moti ex eo q̄ Gal. 4° de accidẽti voluit q̄ in omni sensu causetur doloꝛ. Et ipsi nõ potuerũt imaginari q̄uo ꝛ eẽt polẽ nisi ibi causaret solutio ꝓtinuitatis. Et non intellexerũt q̄ Gal. nõ fuit ibi locutus de doloꝛe ꝓprie. nã doloꝛ ꝓprie in alijs sensibus ⁊ tactu: vt iã dictũ est nõ causat: q̄ doloꝛ ꝓpe sumpt⁹ ẽ subita ⁊ vehemẽs alteratio mãlis: sz solꝰ tact⁹ iter sensus ẽ mãlis. Et iõ pcesserũt isti dicẽtes q̄ calꝛ doloꝛẽ nõ facit: nisi ꝓpea q̄ ꝓtinuitatẽ soluit. s. aperiẽdo ⁊ dilatãdo ptes a ptib⁹ vltra nãlẽ dispõnẽ: qb⁹ vltra cõueniens dilatatis accidet ꝓtinuitatis solo. Et dixerũt. q̄ frũ. ẽt

Cãe doloꝛis q̄ sunt cãe reten, tionis mẽbꝛi a dispõne naturali.

dolorē nō efficit: nisi qz ipm ꝓtinuitatj solo comitat ꝑ mix/
tā nāqz spissitudinē quā facit & angustationē ipz pculdubio
segt vt ptes ad locū trahāt vbi spissant: & vt a loco separē
tur a q̄ trahunt. Et dix Aui. in quodā suo libro ꝑ. 4° de
accñti. Ha. ꝺm sniam illoz intrō ꝓcessit donec opinari fecit
.s. eos q oia sensibilia. s. quozūcūqz sensuū nocum. i. dolorē
faciūt ꝑ hui⁹. s. aut ꝑ separationē. s. quā facit aut ꝑ coadu
nationē quā facit frigidū quā separatio segtur. Nigrū q̄ i sen
su visus inter visibilia dolorē efficit ꝑ sue coadunationis
fortitudinē: & albū ꝑ sue disgregatiōis vehemētiā. & ama/
rū & salsū & acetosum i gustatis i organo gustus dolorē effi
ciūt: ppea q fortit disꝑgūt: pōticū vo. sup. & stipticū dolorē
efficiūt in organo gustus: qz vehemēter coadunāt: v ñ ꝓcul
dubio sparsio. i. iūcture separatio segtur. Et silr est in odoratu
& auditis: & ꝑ b in fortib⁹ sonis fit dolor: ideo q disꝑgunt
idest separāt partes ꝑ motus aeris fortitudinē: cū siphach
obuiat. s. pāniculo ab intra cooperiente organū auditus. &
Auer. ꝺm sniam p̄dictā ꝓcedēs ꝑ Ha. collz 3° dixit solutio
ꝓtinuitatis non est cā doloris: sicut Ha. dixit. Quare restat
vt cā doloris: sicut. s. apparuit ꝑ Rabi. sit ipsa solutio conti
nuitatis: & subita mutatio ꝙlonis vñ cōcludēdo subdit: cā
doloris est duplex. s. mala cōplexio ineq̄lis & separatio ꝓtinui
& est hic duplex cā assignāda dolori de intētione Hal. 11. te
ra. vbi dixit q cā doloris sunt: aut ꝓtinuoz separatio aut im
mutatio subita quā abhorrēt mēbra & dedignant. & silr di
xit in tegni. dolores ꝺm quē incūbūt locuz aut ꝓtinuitatis
solonē: aut alterationes subitas ostēdūt: & hoc idez voluit
de interioribus 2°. ¶ Et Aui. dixit. Certa aūt dictio. s. Ha. &
vera in hoc est: vt cōplexionis mutatio. s. subita ponat ge/
nus ex quo dolor essentialiter ꝓuenit mediate: lz cū hoc ge
nere ꝓtinuitatis solutio ꝓtingat. s. vt etiā sit essentialis & i/
mediata cā dolori sicut & q due sint eētiales & imediate cāe
doloris. s. mutatio subita cōplexionis & solo ꝓtinuitatis: &
q dolor a mala ꝙlone subita ineq̄li possit imediate ꝓueni
re declarās Aui. dixit. Si dolor q cātur a mala cōplone fa
ciēte solutionē ꝓtinuitatis est in pte mēbri vbi est mala cō/
plo: & nō est in hac eadē pte solutio ꝓtinuitatis: nec io segtur
q ille dolor fiat imediate a mala cōplone. Nā vt apparebit
& discurrēdo ꝑ oēs auctores nō inueniūtur posite & esse ni/
si due cāe doloris. s. mala cōplo ineq̄lis subita & solutio ꝓti
nuitatis: q̄ vna remota ponit necessario alia: qz nec o vbi ē
dolor ibi est eius cā. Expientia aūt declarat q dolor repit i
aliquo toto vno mēbro: imo ꝺm Auer. coll 3°. in toto coz
pore. Sed ipole ē q solo iūcture sit in toto vno mēbro: vel
saltē in toto corpe vita remanēte: vt 2° apparet ō iterioribus.
q̄ ops q dolor exñs in toto mēbro in ea pte in q̄ nō est ꝓti/
nuitatis solo aliā bēat cām: sed nō nisi mala ꝙlonē. q̄ do/
lor imediate pōt fieri a mala ꝙlone. Apparet ét b ex eo q
res frigida applicata mēbro dolorē efficit vbi ꝰstringit & co
adunat in ipso mēbro: qz ibi soluit ꝓtinuū: sed facit etiā do
lorē vbi infrigidat tm. vt in ptibus ꝓfundis mēbri in qbus
nō causat solutionē ꝓtinuitatis. Nā nō causat eā nisi in pti/
bus superficialib⁹: q̄s ꝰstringit & coadunat: ergo dolor exñs
in ptibus ꝓfundis illius mēbri nō hz cām solonis ꝓtinui/
tatis: sed ipsam malā ꝙlonē frigidā. Et dixit ostēdēdo il/
lud idē ꝑ aliā rōnē. amplius mala cōplo ineq̄lis subita effi/
cit id qō adimplet diffinitionē doloris. diffinitio. n. dolo/
ris est dixit Aui. sentire q̄riū subito impressiōnes: sed mala cō
plo subita aduenies est impressor q̄rius: qz cōtrariat cōplo
ni nali & est subito aduenies. ergo adimplet diffonem dolo
ris: adimplet dolorē. q̄ mala cōplexio subito aduenies ime/
diate dolorē efficit. ¶ Et ꝑbās hoc idē. Cōciliator dixit. do
lor inductus a separatione iuncture videt imprimi ꝑ motū
localē: aut saltē per motū cū motu locali. Dolor aūt causa/
tus a mala cōplone subita causat ꝑ motū alterationis & po
test a motu locali separari: vt physicoz ꝑ. immo in his mā
libus motus alterationis est prior omni motu: vt ꝑ appet
nālium: licet motus localis in vniuerso sit prior: vt 3° patet
physicoz. quare apparet q ꝑ motū alterationis immedia/
te dolor possit induci. Et 2° ꝓbat cōciliator. hoc idē sic di/
cēs. delitia existit in quadā mediocritate & mediocri appro
ximatiōe ꝓmax qualitatū: silr dolor et appositus coexistet
in disꝓne q̄ria earūdē qualitatū. Ex oppositō q̄ causis ōli
tiaz: vt dixit Aui. oēs doloris cāe duobus cōprehenduntur
generibus. s. genere mutatiōis ꝙlonis cito. i. subito facte:
& est malitia cōplonis diuerse: & gñe solutiōis continuitatj.
¶ Qz aūt Auer. ostēdit coll 3°. q solutio cōtinuitatis nō
est cā doloris: sed solo ꝓtinuitatis est cā cōplexionis q̄ facit
dolorē: qō ꝓbat: qz solutio ꝓtinuitatis est cū malo motu: &
queniēs est vt tale motū sequat mala cōplo. Et q etiā dix
q nō sunt cā doloris due res simul. s. solo ꝓtinuitatis & cali
ditas & frigiditas: sicut dixit Aui. qō decebit: qz iā declara
tū est in libro de aia. q̄ iste sensus. s. tactus sentit post oēs
sensus. s. q̄litates q̄tuoz ꝓmas. q̄ dolores nō fient nec sentiē
tur ab eo sensu: nisi qñ multū superabūt sua ꝓpria sensata.
sicut accidit aliis sensibus. Silr qz oculus nō dolet nisi per
nimiā supfluitatē colo: qñ exeūt viā tēperatā vel mediā: &
sic lingua cū sapoꝛib⁹ & auris cū sonis: & odorat⁹ cū odoꝛi
b⁹. Et dixit. si accidit huic sensui tactus dolor ꝑ solutionē
ꝓtinuitatis: tūc solutio ꝓtinuitatis esset suū ꝓpriū sensatuz
substātialiter solutio ꝓtinuitatiꝭ solū. Et sicut oculus dolet
ꝑ supfluitatē colo: ꝓpterea qz suū sensatū est de gñe colo
rū: & nō est res q̄ sit q̄ria coloꝛi: sed dicit ipse solutio ꝓtinui/
tatis est ꝑ quā accñt q̄litates supfluē: & aia sensibilis nō ē
nisi ad q̄litates: & Hal. etiā hic ꝓfitet qñ dixit q vola man⁹
nō fuit facta in fine tēperātie nisi ad apprehēdendū q̄ria. &
ob hoc dixit Auer. apparet q superfluitas q̄rio: est cā do
loris q fit in hoc sensu: eo q parū vel multū de necessitate
sunt sub eodē gñe: & q ex dictis vult ꝓbare Aue. q sola al/
teratio cōplonis sit cā doloris: dixit Cōciliator: ꝓ tāto fuit
qz Auer. solū ꝓsiderauit q oīs opatio doloris fit mediante
cōplone: sed ꝓsiderādo q omne mox impressiuū est cā dolo
ris: vt cōsiderauerūt Ha. & Aui. & alij auctores q̄ multi po/
nēdū est etiā solutionē ꝓtinuitatis esse aliā cām doloris cū
mox ꝓmutet: & maxime cū alia organū immmutet q̄ altera
tio cōplonis vt apparet in exēplo Ha. posito de interioꝛib⁹
3° ō colicā patiēte ex humoꝛe vitreo q adeo vehemētē dolo
rē sentiebat vt videretur intestina eius triuello pforari. Ex
cuius sermone coll q dolor eius nō erat adeo vehemens
ex alteratione ꝙlonis quā faceret ille vitreus humoꝛ sed
ex solutione ꝓtinuitatis cū erat dolor pforatiuus q nō pōt
a flegmate vitreo rōne alterationis caulari: sed causat a solo
ne ꝓtinuitatis sola: & ꝑ malitiā cōplonis solā: & ꝑ vtrāqz
simul pōt fieri. ¶ Et declarās Aui. de malitia cōplonis di/
xit, q debet eē mala ꝙlo diuersa nō eq̄lis. Et ꝓ malitiā cō/
plonis diuerse intelligimus: vt mēbra in sui sba ꝙlonē ha
beāt māsiuā q̄ nō est eoz ꝙlo nālis: ōnde aduenias eis cō/
plexio extranea illi ꝓriata: vt sit plus cala vel frigida q̄
erat. Et virt⁹ sensibilis rei aduētū q̄rie sentiet: & fiet dolor.
q̄ mala cōplo q̄ cāt dolorē debet eē diuersa siue fiēs & ineq̄/
lis nō fcā nec eq̄lis siue māsiua: nā dixit Aui. malitia ꝙlo/
nis māsiue nullo mō facit dolorē neqz sentiē veluti si ꝙlo
mala q̄ iā ē in mēbris māsiua corrūpit ꝙlonē ꝓncipalez: &
fcā ē ipsa: ac si ipsa eēt ꝓncipalis: ipsa. n. dolorē ñ efficit: qm
ipsa ñ sentiē: & . n. ops vt sentiēs ab eo qō sentiē patiat: res
āt nō patiē ꝑ dispōnē māsiuā q̄ ipsaz nō mutat: imo nō pa
tiē nisi ꝑ q̄riū aduenies qō eā mutat ad id qō nō erat. Et
sig̃m hui⁹ dixit Aui. ē q ethicā bñs nō tm sentit iflāmatio/
nē q̄tū bñs effimerā aut tertianā: lz ethice caloꝛ caloꝛe ter
tiane & multo magꝭ caloꝛe effimere sit maioꝛ: eo q caloꝛ ethi
ce ē māsiu⁹ & i sba mēbroꝛ ꝓncipaliū ifixus. Caloꝛ vo terti/
ane ē veniēs ad vicinitatē cali būoris ad mēbrū: in qbus
adhuc ipsa ꝙlo sic ꝓseruata est nālis: & q sit ꝓseruata ap
paret in eo: q si būoꝛ ille abscisus fuerit mēbra manebunt

in sua cōplone nāli. z mediāte ista ꝓplone nāli ꝓseruata fit sensatio illius rei ꝑrie z sic dolor. ¶ Dixit Auer. coll3 3° dolor fit qñ mala ꝓplo nō dñaf sup totū mēbrū. z ista mala cō plo a medicis noiaf mala ꝓplo diuersa: qñ vo dñaf sup totū mēbrū mala cōplo: tūc nō sentit ipsa3 aut sentit stupidū. Et cā huius ē pp ꝓplonē suā nālē. s. defectā: qñ ℞o fit i ptē ipsius mēbri mala coplo extra nām sentit ipsam p recessu3 bone cōplonis. Sed qñ bona cōplo erit ꝓmutata tota non sentiet tūc dolorē: q3 nō existit cū ea cā sentiēs: z erit membrū sicut mortuū. ¶ Et dixit Aui. in dispone sanitatis etiā reperiť exēplū primū predicte: qm̄ ille q se in byeme balneat ti secū aq̄ cal'a aut tepida lauat accidit ei ex ipsa horripilatio. qm̄ corporis eius q̄litas ab ea est longinqua z ei cōtraria ꝓ tūc. Postea vero vtiť ea z delectať ex ea: z ita ordinaf ad resolutionē frigoris qō in ipsa erat agēs: deinde vo cum aliq̄ hora in cā anteriorīs balnei sederit fiet corpus eius aq̄ illa calidius z cū illa eadē aq̄ repente eo inscio sup ipsū proijciet: horripilationē ab ipsa patiet z sentiet ex ipa frigiditatē. Ex q̄ appet q dolor fit a mala ꝓplone fiēte z nō a fcā: q3 cum dolor sit sensatio: z sentire fiat p aliquā alterationē z innouationē solū fiet a mala ꝓplone fiēte in q̄ innouatio ꝓtinue fit z non fiet a mala cōplone fcā: in q̄ nulla fit alteratio z innouatio. ¶ Dis aūt cā dolorīs op3 q vehemēter z subito aduenīat: op3. n. q alteratio ab ea ꝓueniēs sit excellēs z subita ad hoc vt dolor ex ea accidat: z. n. a nō excellēti z paulatina trāsmutatione nō ꝓuenit dolor cū nō imprimāt tristitiā z nō sentiātur. Et silr op3 intelligere de cā delitie. Nā delitia z dolor nō differūt in modo inductionis: immo in eo cōueniūt. Dixit Aui. nulla res q̄ nō subito sup. z excellēter venit sentiť: neq3 delitie ex ea hūtur. supp. neq3 dolor. ¶ Gal. ātin tegni. vī velle q ab oīb9 q̄litatib9 q̄tuor ꝑmis dolor ꝓtingat. dixit. n. dolores ꝑm quē incumbūt locū: aut ꝓtinuitatis solutionē aut alterationes subitas ostēdūt. alteraf aūt ſba caliditate frigiditate siccitate z hūiditate. ¶ Et 2° regi. acutor. dolor fit in corporibus sensibilib9 qñ in eis accidit alteratio magna subito distrahēs ea a dispone nāli: que qdē alteratio fit p multitudinē in q̄litatib9 agētib9 qñ caleſiūt aut infrigidātur: siccāf aut humectātur. ¶ Quarto vo de accidēti z morbo. dixit Gal. in sensu tactus accidit mutatio sue nāe pp fortitudinē calorīs z frigiditatis: q3 humidū z siccū corpus sup aliud corpus incidēs nisi calefaciat aut infrigidet nō faciet nocumētū ex quo vult: vt dixit. 12. terap. q dolorē faciat calidū z friduz nō āt humidū aut siccū. ¶ Scōo quoq3 meminit dixit. vehemētissime cefalalgie fiūt ꝑm caliditatē z frigiditatē: moderate aūt ꝑm siccitatē: ꝑm humiditatē vero nullus dolor. dixit. n. Meſ. in suo de certificatione medicina z humidū inquātū humidum nō inuenimus cām fore dolorīs. ¶ Dixit Alex. lib p. cefalalgie fortiores fiūt ꝑm opatiuas q̄litates: z maxie ex calore. Ex siccitate āt nō silr generātur vehemētes: hūide vo q̄litates nullo mō inferūt dolorē nisi forte cū caliditate aut frigiditate vel plenitudine hūoz vel ipsoruz acredine ꝺiuncte fuerint. Auer. coll3 ārto. humida vel sica cōplo dolorē nō efficit nisi parū. ¶ Dixit Aui. l3 vnū ex generib9 cārū dolorīs sit malitia cōplonis diuerse: nō tamē malitia oīs cōplonis diuerse est cā dolorīs: imo calidū z frigidū essentialr sunt cā dolorīs: siccū vo nō est eius cā nisi accidētalr: z humidū nullo mō dolorē facit. ¶ Ad p̄dicta nōtāt q vt patuit ad cāndum dolorē op3 q alteratio sit subita z vehemēs. modo q̄litates vehemēter excedētes cōplonē nostrā potētes vehemētē z subitā alterationē facere sūt caliditas z frigiditas: qñ ascēdūt ad ārtū gradū. Siccitas āt z humiditas nō ascendunt ad ipsum: z si ascēdūt earum actio est paulatina: sunt. n. respectu caliditatis z frigiditatis q̄litates passiue: bñt. n. dixit Auer. ꝓ maiori pte plus pati q̄ agere: sicut caliditas z frigiditas habēt plus agere q̄ pati. Per se ergo z essentialiter immediate caliditatis z frigiditas possunt esse cā cause dolorīs: siccitas vero z humiditas nequaq̄: verūtn siccum p accidens pōt facere dolorē inquātū est cā cause dolorīs. s. solutionis cōtinuitatis rōne constrictionis z coadunationis ptium mēbri que sequitur ad siccitatē. humiditas vero nec per se nec per accns ꝓpter suā mālē excedentē passibilitatē non pōt per se cāre dolorē nec etiā per accidens qui remolliendo siue laxum faciendo mēbrum: nō tn̄ soluit suum cōtinuū z̄c. ¶ Pluſq̄ cōmentator tn̄ in tegni ꝓbat q mala cōplo sicca z humida per se: z immediate causet dolorem: z arguit sic. ois qualitas immutās bonā complonē in mēbro z inducēs malā est vel ē se pōt immediata cā dolorīs: sed sic facit vel facere pōt mala cōplo sicca: z etiā humida. ergo z̄c. ꝓña nota per Auic. qui dixit. q cā dolorīs est subita immutatio complonis a dispone nāli ad ꝓter nām. Sed minor p3 q3 cōplexio ē q̄litas resultās ex quatuor q̄litatibus ꝑmis: q̄re sequitur q q̄cūq3 illaruz imꝓportionata fuerit immutabit complexionez. z putat Pluſq̄ cōmentator hoc argumētū demonstrare: sed non videtur. Et solutio huī9 accipitur ex verbo Galeni. posito q̄rto de accidenti. cū voluit q dolor fit ꝓpria passio sensus tactus vbi innuit q dolor pōt considerari dupliciter. vno modo ꝓprie ꝓout est sensibilitas rei contrarie vehemēter immutātis mēbrū: vt etiā voluit Auic. z sic mala cōplexio sicca z humida non possunt esse immediata cā dolorīs: q3 vt patuit nō possunt ponere in mēbro subitā z vehemētem alterationē. Alio modo potest cōsiderari dolor large ꝓ q̄cunq3 sensibilitate rei ꝑrie immutātis sensū. Et sic predicte q̄litates passiue possunt esse cāe dolorīs cum possint immutare mēbrū l3 diminute. ¶ Dixit Hozdoni9. q Aui. dixit. q humidum non causat dolorem nec per se nec per accidens aduertere facit ad id qō dixit. 6° de nālib9 capitulo de tactu: dixit enim sensus nō apprehendit sensibile ꝑm qualitatē derelictā in sensu a sensibili: neq3 etiā istam apprehendit nisi q̄diu est vbi passio z motus z fieri: quoniā sensus est passio: aut vicinatur passioni: z ideo quādo q̄litas derelicta non inducit passionem rōne sue similitudinis z paucitate ꝑrietatis non sentitur: sicut p3 in ethica. illa igitur que debiliter imprimūt non sentiunť: q3 sensus tactus nō apprehēdit nisi excellētias sensibiliū: z ideo siccum z humidū: q3 sunt q̄litates passiue z debiles nō inducūt p se dolorē. ¶ Dicūt calidū z frigidū possunt dupliciter esse causa dolorīs. vno mō vt malā ꝓplonē subito z vehemēter possunt inducere. Alio modo vt malo motui ꝓiunguntur ex q̄ malo motu cōiuncto ipsis ipa dicūtur esse incōueniētia sensui tactus. Et q3 iste malus motus maxime est in solutione ꝓtinui: iō vt soluūt ꝓtinuū: sunt ēt cā dolorīs. Siccū vero p accns vt supra patuit pōt esse cā dolorīs z humidū nullo mō. Et intelligunť ꝑdcā de dictis q̄litatibus simplicibus z puris. Nā siccitas z hūiditas cū nō fuerit simplices: sz caliditate vel friditate cōposite pñt esse cā dolorīs. Silr quelz mala cōplo tā simplex q̄ cōposita cū nō fuerit pura: sed rare ꝓiucta humorali vel vaporali pōt esse cā dolorīs saltez p accns inquātū soluūt sua multa corpulētia ꝓtinuū ipsi humores vel vētositates vt appebit. ¶ Dixit Hozō. l3 solutio continuitatis nō sit p se obiectū sensus tactus: q3 nec est de q̄litatib9 ꝑmis nec de scōis. nihilominus est de his q̄ cozrū pūt armoniā ꝓplonis z cōpōnis corpis z sic sentiť. Quidā dñt sentiť nō imediate: sed inquātū est imediata cā incōueniētie z dispropoztiōis sensus tactꝰ. ¶ Doc tn̄ dictū qdā reputāt falsū: vñ qdā alij dñt. q solo ꝓtinuitatj in rōne obiecti cāntis dolorē nō ē cā imediata dolorīs: sed in rōne obiecti indisponētis organū bñ ē eius cā. Nā organū sensus tactꝰ ad h: vt pcipiat absq̄ dolore dz eē ordinatū z cooptū cuti. Cū q̄ accidit ei solo ꝓtinui nō imediate cāt dolorē in eo: sed facit q ptes q̄ nō debēt esse expositereb9 extrinsecis exponātur eis: vt aeri que res intrinsece obuiantes ei indebite sunt causa q superueniat ei immediata causa dolorīs vt

Dolor pōt cōsiderari dupliciter.

Solo cōtinuitatis q̄o sit cā dolorīs.

caliditas ⁊ frigiditas:⁊ isto modo solutio ꝯtinui disponit organū ad dolorē:nō tñ efficit ipm:⁊ iō dñt q si ꝓportionabili aliqō mēbrō sensibile solueret in vacuo ⁊ nō concurreret hūores ad locū nō caularet dolor. ¶ Hoc tñ dictum nil facit ad mētē auctoꝝ:⁊ iō alij dicūt ꝑsupponēdo q nullū sensibile cōe pōt sentiri imediate a sensu ꝓpo nisi fiat ibi sensus alicuius sensibilis ꝓprij:⁊ est ḃ suppositū phi.scdo de aia.⁊ quāuis ita sit immediata tñ cā ꝓceptionis sensibilis cōis nō est nisi ipm sensibile cōe:nā nō est ou^m q cognitio alicuius rei non causat in mēte nisi ab ipsa re:qz cognitiones iste nō sunt nisi spēs rerū cognitarū. Et iō lz sensibile cōe nō possit ꝓcipi nisi ꝓcepto sensibili ꝓprio:tñ ꝓcepto sensibili cōicātur i mēte spēs sensibiles cōis q ē imediata cā cognitiōis ipsi^9 sensibilis cōis:sicut si diceret q paries debeat nigrefieri:⁊ nō possit nigrefieri nisi ꝑus recipiat rubedinē:ita q rubedo sit cā ꝓceptiōis nigredinis:⁊ tñ cū nigredo ꝓcipit ipsamet est cā immediata perceptionis sui:⁊ dicūt siue ꝑsupponūt ēt hi q vehemētē ⁊ subitā alterationez causare dolorē est duplr:vno modo q causet dolorē ꝑ egritudinē causatā ꝑus.v.g.caliditas in manu pōt excedere ⁊ alterare ipsaz:ita q causabit in ea egritudinē:q postea causabit dolorē. Alio modo q causet dolorē nō egritudine mediāte:sic cū in manu excedit caliditas nō causans egritudinē in ea:⁊ q ita sit apparet:qz talis alteratio vehemēs ⁊ subita vt dcā caliditas manū alterās:vtroq; mō pōt percipi a sensu tactus:⁊ vtroq; modo pōt remouere mēbrū a sua nāli dispōne ⁊ adducere ipsum ad dispōnē ꝑter nām.g vtroq; modo pōt causare dolorē. Dicūt ergo ad ꝓpositū q solutio ꝯtinui nō pōt esse immediata cā doloris nisi eueniente aliq; ꝗlitate que sit cā sensationis q sensus sentiat solutionē continui. Est.n.imaginādū q res soluēs cōtinuū alicuius mēbri:alteret etiā ipsum alteratione q̄dā:q alteratio non facit in eo dolorē nec egritudinē:gladius itaq; soluens cōtinuū facit dolorē maximum soluēdo cōtinuū:⁊ cū hoc cāt sensationē illius doloris cāndo in membro aliquā ꝗlitatē que ē cā illius sensationis ⁊ perceptiōis doloris.ita q in illo sensu erit duplex cognitio.vna dolorosa ⁊ alia non dolorosa: sed dolorosa non potest percipi nisi percipiatur non dolorosa:⁊ tñ ista cognitio non dolorosa est cāta a cognitione dolorosa. Si ergo queritur ab eis que est immediata causa istius doloris rñdetur q solutio ꝯtinui:qz vt patuit sensibile cōe pōt esse immediata cā sensationis sui:tñ ista cognitio non pōt esse in sensu nisi mediāte sensatione sensibilis ꝓprij:sic nec iste dolor pōt esse in mēbro nisi perceptiōe nō dolorosa mediāte:sic ḡ cōcludūt q solutio ꝯtinui est effectiua cā doloris:⁊ illa ꝗlitas mediāte qua dolor ꝓcipit est cā dispositiua q dolor causet ⁊ ꝓcipit in mēbro. ¶ Sunt ḡ in suma immediate cā doloris due supradicte ⁊ nō plures.nam cū dolor sensui tactus attribuat ꝓpalterationē factā in organo eius qō mēbrū ꝓsile existit ꝓp q dolor ꝓsilib^9 mēbris attribuit:cū excedēs ⁊ subito fuerit ipsa alteratio. Et ipm organū nō ꝑmutāt excellēter ⁊ subito nisi cōplexio mutet ⁊ solutio ꝯtinuitatis:seqtur q nō sint alie cāe doloris immediate ꝗs ꝑdicte due duas corpis nās ꝑmutātes: cōponez.s. ⁊ cōpl'onē. Et iō ꝗtuor cāe doloris capitis ꝗs Aui.vꝫ assignare p^a tertij.ca^o de soda. Cū dixit:q ois cā doloris mutatio est cōpl'onis aut eius diuersitas:vel solutio ꝯtinuitatis vel aggregatio ambaꝝ simul ad ꝑdictas duas reducuntur: vt pz intelligēti. ¶ Cōparās aūt ꝓciliator inter dcās duas cās in fortitudine ⁊ debilitate ipsarum dixit q solo ꝯtinui maiorē dolorē ꝑstat ꝗs subita alteratio ꝓp violētū ⁊ repentinū occurrēs de foris aut de intra. Etenim repētinū alterās nō ē sic violētū:sicut ꝯtinuū soluēs cū sit qualitas ⁊ fortassis aliqō hui^9 est:qz demū ad solōnē ꝯtinuitatis sequit alia cā doloris.s.mala cōplo ex subita alteratiōe:nō ergo tā grādis dolor alterationē subitā seqt:sicut iūctuꝝ sepationē nisi tādē ex ipsa subita alteratione sequat sepatio iūcture.

Solutio continui maiorēdolorē ꝑstat ꝗs subita alteratio.

Et dixit nō intelligūt auctores q alteratio subita:aut subita cōtinuitatis solo fit instātanea:qz nō sentiret:sed intelligūt q fiat in tpe breui:imo inquāto breuiori tpe fit:tato minor sequtur dolor.ideoq; experimur qñ aliqs acutissimo q̄dā instro incidit:⁊ oino repēte:nullū aut ꝗs minimū dolorē sentiri:eo q nō solū alteratio:sed ⁊ opatio ꝗlibet alia tēpus exigit sufficiēs in q̄ sensibile in sensu possit iprimere. Ga.4° de accīti.⁊ Auer.coll'z 3°:vt iā supra patuit:volūt q dolor nō est nisi in fieri:⁊ semp est cū ꝑsentia cāe a q̄ ꝺpēdet. ¶ Ga.2° meimir.volēs ostēdere modos solōnis ꝯtinuitatis cāntis doloreꝫ dixit in eo q dissoluit ꝯtinuatio homomerarū ptiū fit dolor:soluūt aūt eas q corrodūt:⁊ q̄ icidūt ⁊ q tendūt:⁊ q̄ fortiter calefaciūt:aut ifrigidāt. sup.aut desiccāt:⁊ q̄ cōterūt ꝯtundūt vel quassant. Cāe aūt male ꝓpōnis sūt oēs calefaciētes aut infridātes. ¶ Itaq; dixit Alex. li.ꝑ ca^o de cefalalgia.dolor siue ꝓcatartico vitio.i.a cā exteriori:siue senectico.i.a cā interiori fit. Sunt ḡ exteriores cāe ꝑmitiue:⁊ interiores sunt añtes vel ꝓiūcte. ¶ Exteriores ḡ sunt sic casus pcussio obuiatio ad aliō corpus: corp^9 incidēs ꝗssans ꝓterēs vel ꝯtūdēs:Aer calidus vel frigid^9 seu siccus vel aliud sile vt ignis aq̄ frida vel nix aut glacies ⁊ vēti:⁊ accītia aie supfluētia ⁊ mor^9 corporei fortes coyt^9 supflu^9 ⁊ laboriosus sōnus ꝓfundus inordinatus ⁊ vigilie supflue:⁊ approximatio ciboꝝ potuū vel medicinaꝝ calefaciētiū vel infrigidātiū vel desiccātiū ⁊ silia. ¶ Cāe vero interiores ꝓiūcte sunt aut añcedētes. Et ꝓiūcte qdē sūt due cāe supradicte imediate alteratio subita:⁊ solo continui. Et añcedētes qdē sunt cāe māles hūorales vel vaporose:⁊ humorales qdē sunt aut sanguis:aut flegma:aut cola:aut melācolia nāles vel innāles:simplices vel cōposite apantes vl nō apantes. Et vaporose qdē sūt aut vēositates grosse aut subtiles. Sūt ēt cāe antecedētes aliqñ qdē cōpōnales:sicut mēbri raritas vel dēsitas:⁊ sensus ēt mēbri acuitas ad ꝓñs cāe añcedētis reducit. Et silr mala cōplo membri vicinātis vel cōicātis mēbro dolēti. ¶ Et dictaꝝ cārū tā extrinsecaꝝ ꝗs intrinsecaꝝ q̄dā dolorē faciūt:qz malā cōplonē solū mō subito cānt:q̄dā qz solutionē ꝯtinuitatis solū efficiūt:⁊ q̄dā qz vtrūq; cānt seu cāre pōt. v.g.inter causas extrinsecas Aui.2ª ꝑmi.ex^m ponēs de motu dixit.motus dolorē efficit ꝑ id qō cū eo accidit ex extēsione aut ꝯtusione aut ruptura. sup.aut calefactiōe.qm mot^9 calefacit vt patuit in sermōe ꝑ. ¶ De causis aūt itrinsecis mālib^9. A. volēs oñdere qūo dolorē causent:⁊ de hūoralib^9 qdē dixit:hūores mali dolorē efficiunt aut cū ipsoꝝ ꝗlitate:sicut cū mordicatione efficiunt:aut cū quantitate:sicut cū sua multitudine extēdunt: aut ꝓpterea q vtraq; ꝯiungūtur.s.ꝗlitas ⁊ quātitas cum sunt multi ⁊ mordicatiui:⁊ ꝓticulari^9 ostēdēs ḃ.A.p^a tertij.ca^o de ꝗlitate sode accītis ex materijs.dixit q mäe hūorales sunt cā sode.sup.⁊ silr cuiuscūq; doloris aut ꝑ se aut ꝑ accīs:nō intelligēdo ꝑ se.i.imediate:⁊ ꝑ accīs.i.mediate:qz mediātib^9 causis imediatis supradictis:sicut supradictū ē sumi ꝑ se ⁊ ꝑ accīs:sed intelligēdo ꝑ se.i.ꝑ sui corpulētiā vel vtutē.s.cū sua actione:sic.n.ꝓducūt malā cōplonem diuersam vel soluūt ꝯtinuū ⁊ intelligēdo ꝑ accīs qñ non ꝑ corpulētiā neq; ꝑ virtutē sue actionis:sed cōsecutiue perducūt ad malā cōplonē vel solutā ꝯtinuitatē. Et declarās. A. qūo male hūorales sunt cāe male cōplonis ꝑ se dixit q cōplexio nō ꝑmutat ꝑ se a dictis mäebus nisi ꝑm duos modos.s.aut ꝓp vicinitatē:aut ꝓp trāsitionē intelligēs per vicinitatē cōplonē fiētē sic dictā:eo q cū sit in motu idiget vicino.s.humore sustētāte eā:ꝑ vicinitatē itaq;.i. per malam cōplonē fiētē si humor calidus aut frigidus est ꝑmixtus.s. mēbro calefaciēs aut infrigidās ipm cuꝝ separat.i.cūat ipse humor ab eo mēbro cui ꝑmixt^9 est tūc finit ⁊ cuanescit.s. mala cōplo fiēs ⁊ nō facit morā de q̄ sit cura:sed eo cūato cito trāsit ⁊ liberat. Per trāsitionē aūt intellexit malā cōplonē factā sic vocatā:qz iam transierit motus ad terminum ⁊

humor iã fixit impressionẽ.dr̃ ẽt ꝫ mala complo fixa ⁊ affirmata:q iã ẽ ingetato esse:⁊ põt de ea affirmari ꝙ sit qõ nõ pót fieri de fiẽte:cũ ꝓtinue sit in motu. Dix̃ ḡ Aui. ꝓ trãsitionẽ aũt:qñ humor iã fixit impssionẽ suã ⁊ affirmauit eã: ⁊ quãuis sepeᷓ hũor eũone vel resolutione:tñ remanet q̃litas fixa ab ea.s.ipsa mala cõplo facta:q̃ quãuis inquãtũ facta nõ faciat doloreᷓ vt supra patuit tñ inquãtũ amoto hũore q fixit eã remanet:⁊ pót dici fiẽs respectu q̃rũdã ptiũ aliarũ ipsi⁹ mẽbri q̃ alterari pñt a ptib⁹ hñtib⁹ malã ꝙlonez factã facit doloreᷓ. Aut ⁊ qz ẽt nõ amoto hũore ꝑdicto ꝑt dici fiẽs respectu vlterioris gradus ad quẽ mouet hũor ipse ꝛ sit facta respectu alicui⁹ ḡdus possibilis remanere post hũoris amotionẽ:sic̃r facit doloreᷓ. ¶ Declarãs vo Auicẽ. vbi.ḡ.qũo mãe ꝑ se mõ dicto sũt cã solonis ꝓtinuitatis dix̃ ꝙ mãe ꝙ essentia.i.nã sine sit nãlis siue accĩtalis ꝑ quã soluit ꝓtinuũ ẽ cã dolouis ꝑ se ꝑm semitã solonis ꝓtinuitatis: quẽ agẽdo facit:qñ illud.s.mãe ꝙ eẽntia siue nã mouet eas s.mãs ⁊ sepat ꝓtinuitatẽ mordicatiõe ⁊ corrosiõe sua. Et dixit mãe q̃ sũt mordicatiue ⁊ corrosiue nãe ⁊ soluũt cõtinuũ sũt caᷓ colice:sed mãe frigide hũorales imo ⁊ cibales solũnt ꝓtinuũ sua mã vẽtosabili.cũ excitanᷓ ⁊ vẽtosanᷓ a caliditate agẽte:q̃ vẽtositas mota soluit ꝓtinuũ ꝑ modũ ifra dõm. Per accñs vo mã humoralis facit dolorem:qñ ipsa aut est apans aut nõ apans:sed opilans ⁊ facit doloreᷓ per accñs:qz nõ facit eũ sua nã:sed mediãte opilatione vel apatenã ad opilonẽ vel apa ſequr mala cõplo ⁊ soluta ꝓtinuitas nõ ꝑ se:qz opilo vel apa ꝑ se causet malã ꝙlonẽ vel solutã ꝓtinuitatẽ sua actione:sed ꝑ accñs:⁊ ꝙsecutiue se hñt ista ad opilationẽ ⁊ apa:qcqd igit ꝑ accñs est cã cause ꝑ accñs est causa causati. Cũ igit opilatio ⁊ apa ꝑ accñs sint cã male ꝙlonis ⁊ solute ꝓtinuitatis ꝑ accñs erũt cã doloris. Qz aũt opilo ⁊ apa sint cã male ꝙlonis ꝓz qz ꝑ viam putrefactionis sequẽtis ad illa ſequr caliditas:⁊ ꝑ viã suffocationis calidi ſequr ea frigiditas. Solutio aũt ꝓtinuitatis ſequr apa.dixit Aui.qm̃ mãe q̃s mouet nã i corpe:siue vt expellanᷓ tãq̃ supfluesiue vt destituanᷓ mẽbris tanq̃ nutrimẽtales ⁊ benigne nõ recipiunᷓ nec fit motᷓ eaᷓ niſi ex trãsitib⁹ nãlib⁹.i.ꝑ vias nãles.s.debite aptas q̃ cũ opilanᷓ ꝓhibẽt ire mãm. Et ad ꝫ ſequr dilatatio sui ⁊ inflatio viaᷓ. ⁊ cũ dilatanᷓ vie ꝑdicte resistũt.s.trãsitui mãe: vel resistũt .i.restant.s.mãe in apate residẽtes ibi:⁊ talis mã ibi residẽs facẽ extẽsionẽ. Et extẽsio facit solutionẽ ꝓtinuitatis:vel ſequr ad opilationẽ solutio ꝓtinuitatis:qz q̃ canales per quos mã dz moueri opilanᷓ tũc opilatio ꝓhibet trãsituz ⁊ motũ mãerũ ꝑ viã suã vñ mãe mote dilatãt canales in substãtia eoᷓ. Et cum sic dilatanᷓ resistũt:⁊ in resistẽtia fit extẽsio substãtie canalis ꝓpter qõ fit in eo solo continuitatis.

¶ De materijs aũt vaporabilib⁹ qũo faciãt dolorem.dixit Aui.scõa ꝑm vẽtositas doloreᷓ efficit ꝓpextẽsionẽ. Et dix̃ ꝑma tertij.hoc facit vẽtositas duobus modis:vno mõ cuz meatus nãlis ꝑ quem transire dz ꝙstringitur:siue cũ creat⁹ est a ꝑn⁹ strictior q̃z opz:quẽ extẽdit vẽtositas:⁊ extẽdẽdo soluit eius cõtinuitatẽ:aut cũ nõ est transitus in loco vbi ẽ vẽtositas:sed ipsa inquirit meatum:⁊ facit puenire transitũ nõ naturalẽ:qz suo impetu facit peruenire transitum ⁊ foramen in loco vnde trãsit. Et sic soluit cõtinuũ:⁊ facit doloreᷓ. Secũdo vapor siue mã vaporosa siue vẽtositas subtilis facit sua qualitate doloreᷓ.qualitate.s.acuta mordicatiua calida. Aut cõprehẽsione mãe humoralis in locis ad que vel per que peruenit vapor:quã mãm humoralem ipse vapor mouet:quã motã ſequr:aut mala cõplo aut solo ꝓtinui:⁊ sic dolor:hũc ẽt modũ pót facere vẽtositas ipsa grossa mouẽdo humores:quos inuenit in loco vbi est. Aut ad quem puenit:imo hic modus motus humoᷓ plus puenit a vẽtositate q̃z a vapore. ¶ Et dix̃ Aui. vẽtositas siue vapor q̃z aduenit exterius ingrediẽs corpus vel mẽbrũ ꝑ poros eiᷓ cũ multũ fuerint dilatati aut ꝑ meatus alios manifestos iucut cũ ingrediᷓ caput ꝑ aures aut nares. Et q̃z est eueniens interius a causa intrinseca ex cibis vel humoribus vẽ tosabilib⁹ vel vaporabilib⁹:⁊ tã vẽtositas q̃z vapor extrinsecus aduenies põt esse frigida vt vẽtus septẽtrionalis ⁊ vapor eleuatus a lacunis ⁊ locis limosis:⁊ põt esse calidus vt vẽtus meridionalis ⁊ vapor sulfuris vel aromatũ calidoᷓ ⁊ siliũm. ¶ De intrinsecus aũt eueniẽtibus dixit Auic.humores acuti.i.calidi nõ generãt vẽtositates:sed vapores:⁊ q sunt sanguinei sunt dulces minoris nocumẽti sua qualitate q̃z vapores colerici:sed sua quãtitate magis nocent:sic colerici nocent plus sua qualitate. Ab humoribus vo frigidis surgit vẽtositas vt plus:vapor vo vt parũ vel raro:⁊ q sunt flegmatici ⁊ retinentur sunt grauatiui ⁊ tardi motus. Et q sunt melãcolici sunt faciẽtes tristitiã fixi minoris quãtitatis:⁊ io nõ sic grauãt:sed peioris sunt q̃litatis. Et q̃z ꝓuenit dolor ꝑ ambas cãs simul.s.extrinsecas ⁊ intrinsecas ⁊ cãe q̃dã q̃cũq̃ cũ sũt debiles.dix̃.A.in quedã corpora vel mẽbra ipsimũt:⁊ in q̃dã nõ.ipsimũt.n.in ea quoᷓ sensus ẽ fortis acutus:⁊ in ea q̃ sunt debilia nãliter vel accĩtaliter:sensibilitas nãq̃ mẽbri multa ⁊ eius debilitas sunt cã dispositiua vt a qualibet re occurrẽte patiatur quãuis sit parua.

Vẽtositas siue vapor dolorẽ faciẽs quandoq̃ accidit i corpe ab extrinseco quãdoq̃z ab intrinseco quandoq̃z vtroq̃z modo.

Species doloᷓ diuidunᷓ aut essentialiter magis aut accidẽtaliter magis. De diuisiõe eiᷓ ꝑm essentia magis dixit Gal.2° de interioribus.q ꝓprietas cuiuscũq̃ doloris no ẽ accepta a cã faciẽte doloreᷓ.sup.⁊ multo minus ab alijs accĩtalib⁹ dispõnib⁹ ei eueniẽtib⁹:sed a ꝓprietate loci doloris:qz dolor est sensatio lesa:mõ ꝓprietas sensatiois lese est in ipso loco leso:ꝓp q̃ huiᷓ ꝓprietatis diuersitatem mẽbra lesa diuersos ꝓcipiũt dolores. ¶ Quidã aũt ad diuersitatẽ magis essentialẽ spẽᷓ doloᷓ reducũt cũ q sumiᷓ a causis ꝑm quã aliᷓ dr̃ ꝓuenire a mala cõplone:⁊ aliᷓ a solutiõe ꝓtinuitatis:aut ab vtraq̃z. Et vnaquęq̃ haᷓ spẽruz diuidiᷓ in factũ a cã interiori ⁊ factum a cã exteriori:⁊ vnaquęq̃ diuidiᷓ ꝑm varietatẽ causarũ. ¶ Assignauerũt autẽ ꝑm ꝓdictas diuersitates magis essentiales auctores q̃decim gña doloᷓ. Et si aliq̃ genᷓ aliud reperiret nominatũ ad alterũ illoᷓ.15.est reducibile. Colligẽs aũt Aui. ꝓdicta 15.gña ꝑmi 2ª dixit.doloᷓ gña q̃ noia hñt sũt.15.vz.pruritus:exaspatiuᷓ:pũgitiuᷓ:ꝓpressiuᷓ:extẽsiuᷓ:ꝙcussiuᷓ:frãgitiuᷓ:laxatiuᷓ:ꝓforatiuᷓ:acualis:stupefactiuᷓ:pulsatiuᷓ:ꝙuatiuᷓ:fatigatiuᷓ:⁊ mordicatiuᷓ:quos oẽs doloᷓ spargim Aui.collegit:maxie tñ a Ga.de interioribus 2°. ¶ Est aũt pruritiuus dolor:dolor qdã leuis eueniẽs cuti corpis cum pruritu:quẽ prusoreᷓ nr̃i vulgari sermone vocãt. Et cã eius dixit Aui.est hũor acutus ⁊ salsus.i.hñs acredinẽ cũ acutate malã ꝙlonẽ casus in cute ⁊ ꝓtinuitatis eiᷓ solonem.

¶ Dolor ãt exaspatiuᷓ est dolor ꝓcepᷓ cũ aspitate mẽbri in quo est:eueniᷓ n.mẽbris nã lenibᷓ cũ exaspanᷓ:vt cãne plonis ⁊ eiᷓ cã dixit Aui.est hũor asper.i.asperũ faciẽs.

¶ Dolor vo pũgitiuᷓ est dolor quẽ ꝓcipit patiẽs cũ pũctura mẽbri in quo est:ac si mẽbrũ illud acu ꝑforareᷓ. Et cõuenit hic dolor pãniculis. Et cã huiᷓ dixit Auic.ẽ humor extendẽs panniculũ in latitudinẽ.⁊ cadit n ꝫ dolore diuersitas ꝑm diuersitatẽ pãniculoᷓ. Pãniculoᷓ.n.aliqs extẽdit sup aliqũ mẽbrũ aliqs inuoluit circa aliqũ mẽbrũ:⁊ aliqs continuat cũ mẽbro qũ mouet:⁊ aliqs cũ mẽbro qũ nõ mouet. Et aliqñ ẽ pãniculus cũ motu:⁊ aliqñ nõ:⁊ aliqñ est multi sensus:⁊ aliqñ pauci. Et aliqñ accidit nocm̃ i oib⁹ suis ptib⁹:⁊ aliqñ in vna ⁊ nõ in alijs:nõ ḡ est dolor in oib⁹ pãniculis equalis.sed maior vel minor ꝑm diuersitates ꝓdcas. in pãniculo.n.magis sensibili dolor maior accidit ⁊ eᷓ.

¶ Dolor aũt extẽsiuus est dolor in quo patiẽs sentit mẽbrũ suũ extẽdi ꝑm aliquã eius dimẽsionem:⁊ ꝓprie ꝓuenit neruis ⁊ lacertis. Et cã eius dixit Auic.est vẽtositas aut hũor q neruũ vel musculũ extẽdit:ac si ipsum ad suas trahat extremitates:ꝓp qũ ad ipm q̃z ſequr spasmus. Et cũ est a ventositate est absq̃ sensu alicuius grauitatis.

Spẽs doloꝝ quot sint:⁊ de eoꝝ diuisionib⁹ ⁊ ꝓprijs cẽtenarijs.

¶Dolor aũt cõpressiuus est dolor in quo patiẽs extimat mẽbrũ dolẽs eẽ in loco constricto ⁊ coartato. Et cã eius dixit Auí. est mã que mẽbro suũ coangustat locũ: aut vẽtositas q̃ ipsum coangustat ac si super ipsum cõprimeret ⁊ ꝺtũderet. Et maxime appꝛopꝛiat mẽbris carnosis musculosis.

¶Dolor quoq; ꝺcussiuus é dolor in quo patiẽs extimat mẽbra dolẽtia ꝺcuti. Et cã eius é dixit Auí. mã q̃ inter musculũ extẽdit ⁊ suũ pãniculũ ⁊ ꝺtinuitate soluit q̃ inter musculũ existit ⁊ pãniculũ: ⁊ musculus maxime ꝓꝓius existit.

¶Dolor aũt frãgitiuus est dolor ꝓfundus in quo patiẽs extimat ossa mẽbrũ dolẽtis frangi ac si frangerentur. Et causa eius dixit Auí. est mã aut vẽtositas que interponit̃ media inter os ⁊ pãniculũ qui tegit ipsum. Aut causa eius est frigus quod illum panniculum fortiter stringit.

¶Dolor aũt laxatiuus est dolor in quo patiens membꝛum sentit extendi absq; sensu alicuius contractionis: ⁊ per hoc ꝺffert a dolore extensiuo. Et causa eius est dixit Auic. mãq ue carnẽ musculi extendit ⁊ nõ ipsius chordam: ⁊ ideo ad ipsum non sequit̃ cõtractio neq; spasmus: ⁊ est ꝓꝓius carni musculoꝝ: ⁊ ideo vocatus est laxatiuus. i. in mẽbro laxo existẽs: q̃ musculus saltẽ quo ad suam carnem in qua hic existit dolor laxior est neruo ⁊ panniculo.

¶Dolor vero perforatiuus est dolor in quo patiẽs extimat mẽbrũ dolẽs ab intus triuello perforari. Et est ꝓꝓius mẽbris duris ⁊ grossis duas tunicas habẽtibꝰ: sicut maxime est intestinũ colon. Et causa eius dixit Auic. est mã grossa vt flegma vitreũ: aut vẽtositas que retinetur inter duas tunicas illius mẽbꝛi que incessanter ipsum rumpit ⁊ in ipsuꝫ penetrat stimulãdo ac si triuello perforaretur.

¶Dolor acualis est ꝓꝓie spẽs siue modus doloꝛis perforatiui: ꝺffert ab eo ꝓꝓie ꝑm magis ⁊ minus. Et cã eius dixit Auí. est mã. ſ. humoꝛalis grossa seu vẽtositas retẽta silr inter duas tunicas mẽbꝛi in hoꝛa solũ qua rũpit: sed non mouet̃ penetrãs ꝓ mẽbrũ: sic̃ mouet̃ mã ꝓforatiui. Et ꝺr acualis q̃ extimat patiẽs mẽbrũ illõ dolẽs acu ꝓforari: accidit aũt maxime itestinis gracilibus sicut perforatiuꝰ grossus.

¶Dolor vo stupefactiuus est dolor ꝺminutus ⁊ obtusus qualis est q accidit mẽbris dormitãtibus stupidis: ⁊ nõ ꝺr stupefactiuus q̃ nõ sentiat̃: sed q̃ obtuse sentit̃: vel vt qdã dicunt: q̃ plm fit a frigoꝛe sicut stupoꝛ. Et cã eius est dixit Auí. aut fortis frigoꝛis cõpressio: aut poꝛoꝝ penetrationis spũs sensibilis q ad mẽbrũ venit clausura cũ ligatura: aut receptaculoꝝ replꝰ: ãre non penetrat de spũ ad mẽbrũ dolẽs quãtitas sufficiẽs ad bñ sentiẽdũ. Et non est intelligendum q ligatura vel opilatio tranſituũ spũs sit cã doloꝛis i mẽbꝛo: immo in eo cã doloꝛis erit vna. ſ. de caulis supꝛadictis: sed est cã q̃ dolor sit stupefactiuus obtusus. Sed mala cõplo frida põt esse cã doloꝛis: ⁊ ẽt obtusiõis eius. Et ad hũc doloꝛẽ dicũt reduci doloꝛẽ ꝓgelatiuũ qui ꝓꝓie ꝺntibus euenit cum sensu manifeste frigiditatis.

¶Dolor vero pulsatiuus est dolor in quo patiẽs pulsationẽ manifeste percipit ad similitudinẽ pulsus: vnde ẽt ꝺr pcussiuus: ⁊ aliq̃ absolute vocatur percussio vel pulsus. Dixit Ga. ſcõo de interioꝛibus pulsare absq; doloꝛe non est nisi i arterijs: sed cũ animal patiẽ flegmones aut erisipillam siue vulnera: tũc pulsus vere cũ doloꝛe sentit̃: sed ante cũ sanuꝫ fuit non sentit pulsare nec cũ doloꝛe nec sine. Et dixit. membꝛa que calida apata habẽt sentiunt doloꝛẽ in duobus tẽpoꝛibus. ſ. cũ mouent̃ ⁊ cũ cõprimuntur. Et cũ totus lacertus calido apate cõprehẽdit̃ sentit̃ doloꝛ duabus rebus. ſ. cũ ꝺlatat̃ aut mouet̃: ⁊ cũ caro circũdans ipsum cõprimit̃ q̃ est cã pulsationis in mẽbris calida apata habẽtibꝰ. Et dixit. motus arteriarũ fit in mollibus apatibus ⁊ malis cõplõnibus sine apate existẽtibus sine doloꝛe. Et in calidis ẽt apatibus iterum aliq̃ arteria mouet̃ ab doloꝛe. Neq; enim cũ doloꝛe mouet̃ nisi q̃ apostema magnum est quãuis pulsatio: q̃ est cũ doloꝛe: que ꝺr in calidis apatibus ⁊ magnis euenire ꝓꝓie arterijs pertinet: hanc tñ pulsationem esse in carne arterias circũdante: ꝺicimus ꝓpter angustiã locoꝝ ꝺculcatoꝝ: vñ percussio appellat̃ pulsu. ſ. se ꝺlatãte q̃ nõ ꝺtingit nisi in mẽbris sensibilibꝰ. Et ꝓpter hoc ꝺ percussio nõ fit in peripleumonia ⁊ pleuresi: eo q̃ pulmo non sentit: ⁊ pleuresis est moꝛbus q̃ é in pãniculo intra costas qui nõ cõprimitur nisi ꝓpter ossa. Alia vero loca q̃ sunt inter ossa pectoꝛis minime cõprimũtur. Et arteria in his locis intra costas existẽs in ꝓfundo interioꝝ coꝛpoꝝ est: ⁊ ꝓpter hoc nõ tangit pelliculas que intra costas exñt: vnde motus arteriarũ in pleuresi nõ est cũ doloꝛe neq; sentit̃. Si vo aliq̃ in lacertis q̃ sunt inter costas apata ꝺtingãt necessario ꝺlatatio pulsus est cũ doloꝛe ⁊ sentit̃. Et hic doloꝛ in epe neq; i renibꝰ neq; in splene sicut neq; in pulmone sentit̃: q̃ nõ ꝺuidũtur in his mẽbris nerui dãtes eis sensum. Silr neq; i pelliculis: q̃ carent pulsu: neq; in carne molli que arterias nõ bꝫ ⁊ alijs silibus istis mẽbris hic dolor percipit̃. ¶Dicũt ad hoc vt doloꝛ causet̃ pulsatiuus tria potissime regrũtur. ꝑm est q̃ mẽbrũ sit sensibile. ſcõm q̃ sit arteriosum. tertiũ q̃ mã sit ibi cõculcãs arterias: ꝓ quã cõculcationẽ induc̃ necessitas euẽtationis maioꝝ q̃ꝫ prius esset vt ꝓ̃ mo/ueat̃ arteria ꝺlatatiue ⁊ cõstrictiue plus q̃ꝫ prius. ¶Dixit Auí. cã doloꝛis pulsatiui est apa calꝝ ⁊ nõ frigidũ: frigidũ enim quocũq; mõ fuerit siue durũ siue molle doloꝛẽ nõ efficit. ſ. pulsatiuũ nisi in calꝝ ꝓuertat̃: nec ẽt doloꝛ pulsatiuꝰ in calido apate accidit nisi isto mõ. ſ. cũ apa ꝺtigerit: ⁊ mẽbrũ qõ ei est vicinũ fuerit sentiẽs circa qõ existẽt arterie q̃ semper pulsant. Cũ enim mẽbrũ fuerit sanũ arterie motus nõ sentit̃ ꝓpꝑ ipsius ꝓfunditatẽ: sed cũ infirmat̃ ⁊ apat̃ eius pulsatio doloꝛẽ efficit. Cũ enim mẽbrũ sanũ est mã ordinatim mouet̃: sed cũ apa fit iuxta arteriã: tunc ipsa ꝺstringit̃ ⁊ inflãmatur: vñ in ea motus ꝺlatatiuus fit violẽter. ꝺlatat̃ g̃ ⁊ mouet̃ fortiter: vt possit bñ trahere aerẽ ⁊ ꝑ fortem motũ pcutit carnẽ ⁊ fit doloꝛ. Cũ aũt apa fuerit frigidũ: q̃ñ inflãmat arteriã nõ causatur iste doloꝛ. Dicunt hunc doloꝛem etiã causari cũ inflãmat̃ arteria q̃litercũq; sine apate.

¶Dolor aũt grauatiuꝰ est dolor in quo patiẽs sentit rẽ graue põderãtẽ in loco doloꝛis. Et cã eius dixit Auí. est apa i mẽbro nõ sensibili: sicut pulmone epate splene ⁊ silibus: q̃ sunt inuoluta pãniculo sentiẽte ⁊ appẽsa pãniculis sentiẽtibus cuius apatis grauitate mẽbrũ ipsum inferius trahatur: ⁊ sic pcipit doloꝛẽ. Aut dixit Auí. cã eius est apa in mẽbro sensibili: cuius sensum ipsa egritudo iã destruxit: sicut cãcer in oꝛe stomaci cuius põderositas sentit̃: nec tñ doloꝛẽ efficit in oꝛe eius vbi est ꝓpterea q̃ sensum eius destruxit.

¶Dolor aũt fatigatiuus est dolor in quo patiẽs mẽbra sua fatigata sentit: ⁊ vocat̃ absolute laboꝛ: ⁊ cã eius est. ꝺr. A. aut laboꝛ coꝛporeus: ⁊ vocat̃ tunc fatigatio laborioſa: aut cã eius est humoꝛ excedẽs: ⁊ vocat̃ fatigatio extẽsiua: aut est vẽtositas ⁊ vocat̃ fatigatio inflatiua: aut est humoꝛ mordicãs ⁊ vocat̃ fatigatio vlceroſa. Sed de hoc doloꝛe plene est dictũ in sermone primo tractatu de regimine sanitatis.

¶Dolor vo mordicatiuꝰ q̃ ẽt ꝺr coꝛrosiuus ⁊ aliq̃ absolute ꝺr morsus vel coꝛrosio est doloꝛ in quo patiẽs imaginatur aliqd incedẽs coꝛrodẽdo ⁊ mordicãdo ipm. Et cã eiꝰ é dixit Auí. humoꝛ q̃ qualitatẽ bꝫ acutã ꝓ quã coꝛrodit ⁊ mordicat: ⁊ ꝓꝓie attribuit̃ hic doloꝛ mẽbris intrinsecis ⁊ ꝓfundis ⁊ sub cute positis: ꝓ hoc ꝺffert a doloꝛe pruritiuo siue pꝛuriginoſo q̃ cuti ⁊ mẽbris extrinsecis appꝛopꝛiatus est.

¶Sluſq; cõmẽtatoꝛ dixit. q̃ doloꝛ aliquo mõ nõ ꝺr dici ex toto genere ꝑter nãm: q̃ illa operatio debet dici ex toto genere ꝓpter nãm que rõne sui generis remouet̃ totalr a coꝛpoꝛe sano: ⁊ rõ est: q̃ nulla nãlitate videtur participare. modo doloꝛ nõ ꝑm genus remouet̃ a coꝛpe sano: sed solũ ꝑm formã sensationis. vt. g. in doloꝛe ꝓsideratur duo. ſ. sensatio que est sicut genus: ⁊ ꝑm hoc nõ remouet̃ a coꝛpe sano ⁊ ꝓsideratꝫ forma sensationis que est ꝓpter

nãm

nām: ꝛ ꝑm hāc formā sensationis remouet ab eo qō est ꝑm nām: ꝛ declarās hoc in exo dixit. in corpore nāliter se hñte i sensu tactus semper dz esse sensatio ex obiecto illi sensui ꝓportionato: sed in dolore semper sensui tactus approximat obiectū improportionatū: ꝛ ideo ꝑm hoc dolor pōt dici ex toto genere ꝑter nām. ¶ Sentilis vo ꝫ Hal. dixit ꝙ nulla opatio lesa qūocūqz fuerit lesa pōt dici nec est ꝑm rei veritatē ex toto gñe ꝑter nām: qm̄ si aliq̄ esset talis: maxie eēt opō corrupta: sed opō corrupta nō ē ex toto gñe ꝑter nāz: eo ꝙ nō alr imutat sensus in opōne corrupta seu in dispōne doloꝛosa q̄z faciat in opōne diminuta vel adaucta: g̃ nō plus dz dici operatio corrupta seu dispō doloꝛosa ex toto genere ꝑter nām q̄z dicat opatio diminuta vel adaucta. v̄. g. in sensu visus sicut in opōne diminuta visus ꝓsideramus oculuz videre ꝛ ꝓsideramus ipm non videre sicut dz: ita in opōne eius corrupta ꝓsideramus oculū videre: ꝛ cōsideram⁹ ipm nō videre qō dz: sicut g̃ in visiōe diminuta ꝓsideram⁹ malitiā visiōis: ita ꝛ in opōne eius corrupta: ꝛ silr in sensu tact⁹ in opōne eius diminuta ꝓsideram⁹ eum sentire ꝛ nō sentire qō dz: ꝛ silr in opōne eius corrupta: vt in doloꝛe ꝓsideram⁹ eū sentire vt calm vel frigidū: sed nō sicut dz: qz sentit illud intēsius q̄z debeat. Et tādē dixit. ꝙ ideo aliq̄ opatio pōt dici ex toto gñe ꝑter nām ꝛ aliq̄ non: qz vna fit a potiozi cā q̄z alia. ꝛ qz in fcā a potiozi cā est peioz dispō: ideo dz ex toto gñe ꝑter nām respectu illius. ¶ Thomas vo dixit. ꝙ Ha. 3o de accīti. cap̄ de accūtibus: q̄ fiūt in actionib⁹ sensuū extrinseco ꝓ posq̄z declarauit qūo in qnq̄z sensibus accidit triplex lesio exegt ꝛ dicit: est. n. aliud gen⁹ accītis qō doloꝛē appellamus ꝛc. ex qbus verbis Thomas imposuit Hal. ꝙ ipse voluerit doloꝛē nō esse aliquā de reb⁹ lesionibus: ꝛ sic eē aliud a lesiōe: qz dicit Thomas ꝙ dolor nō est actio lesa: sed est sensatio lesionis: qz est aliqd sequēs sensationē lesionis: siue est sensatio rei ledētis ꝛ tādē dixit Thomas: ꝙ aliquē sensum hze opationē corruptā ē dupl'r. vno mō rōne obiecti ꝑmo imꝑmētis. Alio mō rōne obiecti scōo imprimētis ꝛ exēplificās h̄ in sensu gustus dixit. si in sensu gustus sit corruptio sic ꝙ oia appareāt amara: tūc ꝓsideramus duplex obiectū imprimēs in ipsum. Et ꝑm est humor aut vapor amarus veniēs ad linguā ꝛ ꝑ imprimēs in eam. ꝛ scōm est aliqō cibariū vel aliud occurrēs lingue. scōo imprimēs in eā. Dixit g̃ Thomas ꝙ nulla actio corrupta nec doloꝛ est opō corrupta rōne ꝑmi imꝑmētis: sed rōne scōi sic v̄. g. in dicto exo gustus sentiēs saporē amarū ꝑmi imꝑmētis iudicat qō dz: qz iudicat ipm esse amarū: sicut vere ē. Dz sentiēs saporē scōi iprimētis qō vere est dulce iudicat qō ñ dz qz iudicat ipm amarū cū nō sit. erit ergo opatio illa gustus actio corrupta rōne scōi iprimētis ꝛ nō rōne ꝑmi. Silr ꝛ in doloꝛe. nā si fuerit a mala cōplone cal'a q̄ est ꝑm imprimēs iudicat ibi eē caliditatē: iudicat recte: sed si ei occurrat postea aliqō obiectū min⁹ calm 2o imꝑmēs in sensum tact⁹ iudicat illud eē fridū: ꝛ sic nō iudicat recte cū sit vere calm. ꝛ tādē finaliter dixit Thomas ꝙ doloꝛ dz dici ex toto genere ꝑter nām. rō est: qz doloꝛ figñat eē in mēbꝛo vnā rē cuius nulla pars inberet boi sano: nā figñat aut malā cōplonē aut solutā ꝓtinuitatē: quarū nulla inberet corpoi sano. ¶ Dicūt alij ꝙ doloꝛ est actio corrupta. ꝛ ē ex toto genere ꝑter nām: fīc ꝛ oēs alie opones corrupte: qz nullo modo ꝑz nām pōt ineſſe. Judicat. n. siue ꝓcipit ꝙ nullo mō ꝑm nām pōt iudicari vel ꝓcipi. Cū tñ dicūt ꝑm nām intelligūt nālitatē cū qua stat sanitas: nō nālitatē cū q̄ stat vita: qz cum tali nālitate pōt stare morbus. Et dicūt ꝙ Hal. in verbis adductis supra ꝙ Thomā nō voluit ꝙ Thomas dixit. sed voluit ꝙ nō ois opatio corrupta aduenies in sensu tactus sit iudicare vnū ꝓ alteroꝛ: sed est vnū aliud accūs: qō vocat doloꝛē. ꝛ dicūt ꝙ aliq̄ opatio diminuta vel aucta pōt esse ex toto gñe ꝑter nām: vt q̄ est talis ꝙ nullo modo pōt ineſſe ꝑm nām. Cū g̃ Hal. dixit in tegni. ꝙ opones q̄ non erant ex toto gñe ꝑter nām erāt aut diminuta aut aucta: dixit: verūtñ cū hoc stat ꝙ aliq̄ diminuta siue aliqua adaucta sit ex toto gñe ꝑter nām. Et dicūt isti: ꝛ cōiter oēs ꝙ opatio ablata est ex toto gñe ꝑter nām: qz in ea aufert essentia ꝛ forma debite opōnis. ¶ Sūt āt qdā distinguētes de opōnib⁹ ꝛ dicentes ipsas esse duplices: qdā q̄ nēcio regrunt ꝛ faciūt ad esse indiuidui: ꝛ qdā: que nō nēcio: qz nō faciūt ad esse: sed ad bene esse. Dñt g̃ ꝙ ablatio opōnum q̄ faciunt ad esse est ex toto gñe ꝑter nām: qz nullo modo ꝑm nām pōt ineſſe: sed ablatio opōnū q̄ faciūt ad bñ esse aliq̄ earū pōt esse ꝑm nāz: ꝛ non ex toto ꝑter nām ꝑz hoc de cecitate ex generatione que est ablatio opōnis ꝛ non est ꝑter nām: immo est sanitas eius in quo est: ꝛ ꝙ sic sit ꝑz: qz talis cecitas non est cā morbi nec morbus nec accidens.

¶ Distinctio āt accītaliū spēz siue modoꝝ doloꝛis multifariā sumit. vno mō ꝑm diuersitatē ptiuz q̄s occupat: ꝛ vt sic dī tertio colliz. doloꝛ qdā fiunt in corpoꝛe toto: ꝛ quidā in vno mēbꝛo vel pluribus: ꝛ q cōtinēt totū corpus dicuntur labores siue laboꝛiosi: vt supra de doloꝛe fatigatiuo dictuz fuit. Et q sunt in vno mēbꝛo. Alius est in musculo alius in neruo alius in chorda ali⁹ i pāniculo: ali⁹ in carne: alius i cuti: ꝛ silr ali⁹ est in capite: ali⁹ in stō: ali⁹ in altero mēbꝛo: rū ꝓpriū vel organicoꝝ sensibiliū. Et rursuz q ē ꝑpri⁹ ali cui⁹ mēbꝛi ꝛ nō cōis toti. Aut ē i eo ꝑ ꝑpriētatē: qz in ꝑa ipsi⁹ mēbꝛi ꝑ cām mālinā in eo doloꝛis: aut est in eo ꝑ cōitatē alterius mēbꝛi: alicui⁹ vel toti⁹ corpis. Et h cōitas dixit Aui. ꝑa tertij. alia ē absoluta: alia ñ absoluta. ¶ Et absoluta cōitas ē vt ad ptē mēbꝛi dolētis ex toto vel mēbꝛo cōicāte nō ꝓueniat aliqd corpoꝛeū penitus nili ipsum nocumentū. nā cōitas absoluta est vltima cōitas: ꝛ vltima cōitas ē q̄ est in maioꝛi dependētia: ꝛ est in qua solū nocum cōicatur. Et iō statim cū cessat passio a loco cōicāte cessat ab eo cui cōmunicat vel saltem nō remanet in eo ꝑ spatioꝛe de quo fit curādū. Sētilis tñ dixit. ꝙ in cōitate absoluta nō cōicat nocumētū solū: sed ēt cā nocumēti: vt doloꝛ ꝛ cā doloꝛis: rō ē: qz effectus q in esse ꝛ in ꝓduci dependet a cā nō pōt repiri sine sua cā: sed doloꝛ cōicatus mēbꝛo alicui: vt capiti ē effect⁹ dependēs a cā i esse ꝛ ꝓduci: qz ē actio lesa: g̃ ipse ē ꝙ repiat in mēbꝛo illo qn in ipso reperiat cā faciēs illū. Et qz cā doloris est aut mala cōplexio vel solo ꝓtinui: opz ꝙ in illo mēbꝛo sit altera ipsaꝝ vel ambe simul. Et dixit. lz qdā dicāt ꝙ solo ꝓtinuitatis nō possit cōicari de mēbꝛo ad mēbꝛū ab illo distās ex doloꝛe exīte in mēbꝛo cōicāte: tñ dico dicit ipse ꝙ ex forti cōpassione pōt mēbꝛū cōtrahi intm ꝙ ex illa contractione fiet in eo aut fieri poterit aliq̄ solutio ꝓtinuitatꝫ. Credit tñ ꝙ doloꝛ factus in aliquo mēbꝛo ex cōpassione ad mēbꝛū dolēs hēat ꝑ sua cā ꝓiūcta aliquē modū male complonis q modus male cōplonis cātur ab ipso doloꝛe membꝛi cōicātis. nā ipse cōsiderat ꝙ i mēbꝛo fortiter dolēte sint duo. s. ipse doloꝛ fortis ꝛ cā eius. Mēbꝛū g̃ cui cōicatur potest incurrere nocum vel a mala cōplone mēbꝛi cōicātis causante successiue malā cōplonē in mēbꝛo cui cōicat: ꝛ hic doloꝛ sic inductus: lz reducat ad cōitatē absolutā: tñ nō est vera cōitas absoluta oīno: qz talis mala cōplo sic inducta hz magis rōnē fixi ꝛ pmanētis: ꝛ ēt qz posset ista mala cōplo cōicari ei a mēbꝛo nō dolente: pōt ēt mēbꝛū illud incurrere nocumētū a mala ꝓplone in eo inducta a doloꝛe mēbꝛi cōicātis: put doloꝛ est tristis ꝛ mala sensatio: vñ aliq̄ mala distēperies cābit in spū mēbꝛi dolētis: q spūs distēperatus poterit successiue spūs distēperare vsq̄z ad mēbꝛū illud cui cōicat: ꝛ fiet ab illo spū in eo mala cōplo ꝛ inde doloꝛ: ꝛ reducit ad cōitatē absolutā vere: qz talis distēperies sequtur mala sensationē. s. doloꝛē mēbꝛi cōicātis: mō hoc doloꝛe remoto cessat illa distēperies: ꝛ silr doloꝛ ab ea ꝓueniēs: hz enim maxie rōnē dependētis: cū ista distēperies sit potius q̄dā improportio q̄litatis q̄z sit excessus in gradu cōplonis. Et dixit Sētilis: hic vꝛ fuisse vꝝ mens Aui. q ponēs exm de hac cōi-

Distinctio siue diuisio modorū siue spērū accidētalū doloris multifariam sumitur.

Cōitas absoluta.

Cõitas ñ absoluta.

tate in soda dixit: q̃ est sicut soda facta in tetano ⁊ spasmo q̃si velit q̃ soda sequ̇tur fortitudinẽ doloris tetanosi ⁊ spasmosi. ¶ Cõitas aũt nõ absoluta est vt ad sbam mẽbri cui cõmunicat̃ perueniat a mẽbro cõicãte mã hũoroſa aut vapor ⁊ ista est cõitas nõ sic vera. q̃ nõ est sic indepẽdẽs cũ mã in mẽbro illo recepta hẽat rõnẽ cãe ꝓiũcte: ⁊ pse stãtis saltẽ ꝑz notabile tẽpus: ⁊ ꝓpe cũ mã fuerit hũoralis: ió dixit Auic. q̃ cũ ex mãebus. s. mẽbri mãdãtis surgũt mãe. s. ad mẽbꝝ cui cõicat: ita q̃ ẽt oĩ dolore circũscripto in ipso mẽbro in q̃ sũt recepte: tũc ille dolor dr̃ fieri p cõitatẽ nõ absolutam.

Cõitas absoluta q̃n q̃ pducit ad nõ absolutam ⁊ quomõ.

¶ Et ostẽdẽs Auic. q̃ a dolore facto p cõitatẽ absolutã puenit aliq̃n ad dolorẽ p cõitatẽ nõ absolutã siue: vt qdã dicũt q̃ ex dolore a mala cõplone sine mã puenit aliq̃n ad dolorẽ ex mala ꝓplone cũ mã dix̃. q̃ q̃nq̃ fit q̃litas ipediẽs cõlata mẽbro alicui cã ad apphẽdẽdũ mãs ledẽtes ꝑm duos modos. Et ꝑmus est vt illa q̃litas corrũpat mãs bonas q̃s inuenit in mẽbro ipso: aut corrũpat nutrimẽtũ ad ip̃m puenies. Et 2ꝰ est vt ponat illa q̃litas mala mẽbrũ ipsum recꝑtibile malarũ mãeꝝ: qõ duplr̃ fit. p̃ q̃ fiat attractiuũ mãerũ sicut si caleſiat mẽbrũ ipsũ ab illa mala q̃litate: ⁊ calefactũ attrahat mãs ab alijs. 2ꝰ vt p illã malã q̃litatẽ debiliteꝝ mẽbrũ ⁊ debilitate reſistẽtie recipiat mãs ad ip̃m aduenientes ex corpe toto vel aliquo seu aliqb⁹ mẽbris. ¶ Alio mõ diuidit̃ accidẽtalr̃ dolor rõne diſponis corpoꝝ qbus accidit. nã alius est q̃ accidit subito corpori sano: ⁊ ex hoc causat admirationẽ q̃ non sic appet eius cã manifeste ꝑparata ⁊ alius accidit corpori habẽti egritudinẽ: ⁊ nõ cãt sic admirationẽ: aut accidit corpori multi sensus aut corpori pauci sensus seu corpori latoꝝ porozꝝ vel strictoꝝ: vel corpi habẽti ꝓplonẽ sil'em male cõploni faciẽti dolorẽ aut hũti ꝓriaz. ¶ Et diuidit̃ 3ꝰ ꝑm diuersitatẽ cãꝝ in fortitudine ⁊ debilitate: q̃ alius est intẽſus fortis siue magnus: ⁊ alius est remissus debilis siue puus: ⁊ ali⁹ mediocris. Et dolor fortis vt exẽplificat Auic. de soda aut ẽ fortis valde: ita vt cũ obuiat soda sincipiti ifantis. sup. vel pueri lenia hũtis ossa separat ip̃m ⁊ frãgit cõmissurã ei⁹ qõ accidit ꝓp multã attractionẽ mãeꝝ q̃ fit ad caput eius. Et dixit Hoz. in viris exñs in capite vel in alio mẽbro nobili pducit ad spasmũ: ⁊ resolutionẽ vtuꝫ. aut est fortꝫ: sed nõ sic vt ad illa accñtia perducat. Debilis vo ẽ q̃ nõ vehemẽter pcipit̃ molestus: ⁊ medio cris ẽ inter illos medius. ¶ Et sub hac diuisiõe dixit Hoz. põt reponi alia diuisio sũpta penes accñtia ꝓñtia dolorem: siue illa accñtia sint egritudines siue nõ. Itaq̃ dolor alius pducit ad accñtia in mẽbro in quo est vel in alio illi cõicãti vel in vtroq̃ ⁊ alius nõ. ¶ Et insuper est eius alia diuisio peñ. accñtia nõ ꝓña ad ip̃m: q̃ ali⁹ est cũ accñte ꝓplicat⁹ ⁊ ali⁹ nõ. ¶ Et rursum ali⁹ sequ̇tur egritudinẽ aliã vt febrẽ ⁊ ali⁹ nõ sequ̇t̃ aliã egritudinẽ: ita q̃ nõ est accñs alteri⁹ egritudinis ꝓter suas cãs. ¶ Diuidit̃ ẽt dolor ꝑm tẽpora multipl̃. p̃ q̃ ali⁹ est sepabilis ⁊ ali⁹ ẽ firm⁹ ĩsepabilis. Et ali⁹ ẽ acutus bꝛeuis ⁊ ali⁹ est mãsiu⁹ lõgus cronicus. Et ali⁹ est ꝓiodic⁹ ⁊ ali⁹ nõ ꝓiodic⁹. Et ali⁹ accidit in estate. ali⁹ i hyeme. ali⁹ in ve. ali⁹ in autũno. Et ali⁹ in ꝓstitutiõe aeris cal'a ali⁹ in frida ali⁹ in hũida ali⁹ sicca. ¶ Dix̃ Auer. coll'z 3ꝰ. porisma li 5 dolor fit pp malos hũores q̃ gñant̃ i mẽbro successiue: ⁊ sic pmutat̃ ei⁹ ꝓplo ad malũ ad gñandũ humorẽ semp: ⁊ p hãc viã currũt oẽs egritudines cronice: q̃ ille pmutãt̃ quersionẽ in mẽbris ⁊ acgrunt diſpõnẽ gñandi malos hũores: vñ reddit̃ eoꝝ curatio ipolis aut difficilis. Et ẽ dolor ali⁹ salu⁹ ali⁹ nõ salu⁹. Et salu⁹ ẽ in q̃ vel cũ quo nõ est aliqd qõ ꝓhibeat regimẽ ei neciũm ad curã. Et nõ salu⁹ ẽ in quo illud ꝓhibẽs repit̃. Et iterũ dolor ali⁹ ẽ salubris ⁊ ali⁹ mortalis. ¶ Et diuidit̃ ẽt ꝑm locũ. ali⁹. n. fix⁹ manet ꝑm locũ ⁊ ali⁹ facile ẽ pmutabilis de loco ad locũ. Et Hal. qdẽ voluit 2ꝰ de interioribꝰ. q̃ nõ ois spẽs doloris cuilibet possit euenire mẽbro sensibili: sed cuidã vna aut plures ex eis ⁊ cuidã alia: vt satis ex superioribus dictis apparet.

¶ Dixit Ipo. 2ꝰ affo. duoꝝ doloꝝ q̃ simul fiũt nõ ꝑm eũdem locũ vehemẽtior denigrat alterũ: licut ẽt voluit Auic. 16ª. tertij. caº de colica. Et Hal. dixit in cõmẽto. q̃ vehemẽtior dolor nõ denigrat minorẽ exñtẽ in pte ei ꝓpinqua: sed exñtẽz in lõginqua. Et cã q̃re denigrat exñtẽ in parte longinq̃ est: q̃ diuertit a loco minoris doloris spũm sensibilẽ ⁊ vtutem sensitiuã: vñ nõ pcipit illũ. Et sic accidit vt locus ille nõ apareter doleat: q̃n̄ ẽ est in pte ꝓpinqua nõ diuertit ab ea virtutẽ sensitiuã notabilr̃: spũs ẽt sensibilis q̃ trahit̃ ad locũ maioris doloris aut p viã trahit̃ vbi ẽ mior dolor aut saltẽ pars ei⁹ ad ip̃m locũ trãsit̃ sparsus circa loca ꝓpinq̃: q̃re poti⁹ delitescit q̃ denigret̃. Dicunt notãter dixit Ipo. denigrat: q̃ nõ in totũ ip̃m abijcit vel remouet: sed obtũdit ip̃z. Et dixit sic. metaphorice ⁊ trãsũptiue loquẽs. Nã denigrare ⁊ obscurare attẽdit̃ potius in ꝓductione coloꝝ. Sumit aũt metaforica silitudo ꝺ mõ. nã sicut res que fit opa ⁊ minuit̃ in luce sua oꝛ denigrari ⁊ obscurari: ita dolor q̃ ꝑ apparebat si in toto delitescat vel in apparẽtia remittat̃ oꝛ denigrari ⁊ obscurari. Hal. quoq̃ in cõmẽto dicti affo. innuit q̃ duo dolores vel plures nõ pñt esse in eadẽ pte: verũtñ rõ vr̃ persuadere oppositũ: qõ est: q̃ plura ⁊ diuersa obiecta doloꝛosa pñt imꝑimere in eadẽ pte: ⁊ sic sensationẽ tristẽ poterit cãre vtrũq̃ obiectũ. Dicũt q̃ ꝑm distinctionem dolorũ sumptã penes obiecta pcepta vel pceptibilia plures dolores pñt esse in eadẽ parte: ita q̃ in eadẽ pte põt esse dolor distinctis denoiationib⁹ denoiatus exꝑmẽs actionẽ diuersoꝝ obiectoꝝ. Sicut. n. vt Aꝝ. inquit 2ꝰ de aia tact⁹ pp distinctionẽ specificã obiectoꝝ distinctã recipit denoiationẽ: ita ⁊ dolor distinctionẽ recipit ab oib⁹ specifice diuersis inferẽtibus sensationẽ tristẽ: sed ꝑm distinctionẽ doloꝝ sũptã ꝑm distinctionẽ sensatu siue aduertẽtiarũ po⁽ virtutis sensitiue: nõ pñt plures dolores eẽ in vna pte: sed vn⁹ tñ est dolor. nã lz obiecta sint distincta: vnica tñ est sensatio siue aduertẽtia. Nã sicut si obiecta inducẽtia caliditatẽ sint distincta: stat tñ vnicã esse latitudinẽ calitatis intẽſiue productã. ita dato q̃ duo vel plura obiecta distincta in vna pte inducãt tristẽ sensationẽ stabit vnicã foze sensationẽ tristẽ. Et si vna est sensatio tristis vnus erit dolor. ¶ Quidaz dñt q̃ plures dolores ex qb⁹ oib⁹ fit vnũ pñt eẽ in eadẽ pte: eo q̃ ois sensatio diuisibilis est in gradu ⁊ plures gradus pñt dici plures dolores. ¶ Dixit Rabi 25ª ꝓcula. suoꝝ affo. Cũ aliq̃ cãꝝ doloꝛẽ faciẽtiũ nocet. mouet̃ virtus expulsiua ⁊ conat̃ ipsaz expellere: ⁊ multotiẽs mouet̃ forti motu ad expulsionẽ: ⁊ cã ipsi⁹ ex sanguine ⁊ spũ q̃ sil'deferet̃ ad mẽbrũ accidit apa. ¶ Dixit Auic. ⁊ dolor qdẽ caliditatẽ excitat ⁊ fit dolor fortior. s. si primus fiat a cãliditate. rõ est. q̃ dolor excitat caliditatẽ in loco in quo est: q̃ excitat virtutẽ expulsiuã vt expellat nocitiuũ sensatũ in mẽbro: sed q̃lz vtus mouet̃ ad actũ cũ calore ⁊ spũ: ⁊ ẽt alia cã. q̃reptes circũstãtes cõpatiẽtes parti doleti excitãtur ⁊ exprimũt ad ipsam calorẽ spũm ⁊ sanguinẽ: vñ augeꝝ calitas in ipsa pte dolente: q̃ fortificat doloꝛẽ: ⁊ sic posset dici q̃ dolor quodãmõ sit causa doloris: vel posset dici q̃ a q̃cunq̃ cã ꝓcedat dolor ꝑmodũ dictũ a Rabi dolor sit cã doloris inquãtũ mã currẽs ad locũ doloris in excitatione vtutis expulsiue cãret in mẽbro doloꝛẽ. s. egritudinẽ soluentẽ ꝓtinuũ: aut opi'onẽ vel apa: aut inquãtũ cũ sanguine ⁊ spũ ad mẽbrũ doles cõcurrẽt vẽtositas: aut hũor mordicatiu⁹ cãs doloꝛẽ: ⁊ sic augmẽtas ꝑm. ¶ Dixerunt aliq̃ auctores doloꝛẽ trãſire de vno loco ad aliũ intelligẽtes ꝓdolorem cãm doloris siue ipse trãseat rõne colligãtie siue vicinitatis siue alterius cuiuscũq̃ modi. Et trãsitus doloris aliq̃n est cũ remanẽtia doloris in loco a quo fit eius trãsitus ⁊ aliquando nõ remanet ibi sed totalr̃ trãsit ad locũ ad quẽ terminat̃ ei⁹ cã. ¶ Dicũt q̃ fic dolor intẽſior denigrat minorẽ lõginquũ: ita ⁊ delitia intẽſior denigrat minorẽ lõginquã: ⁊ sicut est de doloribꝰ ⁊ delitijs corporeis: ita ⁊ de animalib⁹. nã vna tristitia intẽſior

anime denigrat minorē:z vnū gaudiū intensius exīs denigrat qō minus est. Auctores nō fuerūt ꝓsecuti de ꝑticularibus ſpēbus delitiarū.neq; de ꝑticularib⁹ ipſaꝝ cauſis derelinquētes h nota ex notitia ſpēꝝ z cāꝝ ꝑticulariuz: neq; eis ēt fūt noia ꝓpria ipoſita. ¶ Dixit Hal.2° de interioribꝫ q in libro ſpēs doloꝝ ponere ſatagit neceſſe eſt vt ipſe eoſdē habuiſſet dolores:qđ:vt p ſeipm eos intelligere valeat: z neceſſe eſt etiā vt ſit medicus z nō ſolū medicus:veruz ēt liberaliū artiū magiſter:vt poſſit eos explanare z oſtēdere z cū dolore bz opz ſenſum eſſe acutiſſimū z fortitudinē aie ſtabilē. ¶ Sed dico nullū oēs dolores paſſum fuiſſe i vita ſua:ēt ſi oib⁹ dieb⁹ vite ſue fuiſſez infirmiſſim⁹:q̄ꝑ difficile eſt ſpēs doloꝝ bñ poſſe declarare z oſtēdere:eo q̄ oz nos in h ꝑm alijs credere:z vt certificemus dicta illius q nec itelligit neq; ſcit dicere q̄ ſentit ꝓp laborē z pigritiā z mollitiē eius:z dato q̄ ſentiat z intelligat:tñ denotare z bñ dicere ignorat:ad h̄.n. virtus nō modica neēia eſt:aut ēt fortē dolorī in ſeipſo talis eſt q̄ cōprehēdi vel dici nō valeat:q̄ꝑ propter ſigā qbus dolores ſpecifice indicenť nō bñ ſunt ab auctoribꝫ ptractata:qđā tñ ex ſupradictis in ſpēbus iporū ad hoc ꝓueniētia ſumi pñt:z qđā ex dicendis hic z alia ex his q̄ in ꝑticularib⁹ ſingulorꝝ mēbrorꝝ dicentur colligi poterūt. ¶ Dix Ga.2° de interioribꝫ q̄ dolor neruorꝝ extenſus ē z pfundus.ſ.z plm:q; vtplm nerui in ꝓfūdo corpis ſūt ſituati. Et ſic intellige de chordaꝝ dolore exceptis chordis exteriꝫ poſitis:ſicut ſūt chorde qb⁹ digiti dilatant z dolor nerui minime geſcit nec in latitudine extēdit. Et cū dolor nerui caput petierit z ſurſū aſcēderit:tūc i illa boza ſpaſmus i toto corpe fieri icipit:vt añ z retro teneat:ſed cū dolor nerui caput nō petierit ſpēs hec ſpaſmi minime aduenit. ¶ Et dolor pellicule dilatať q̄ſi q̄dā coambulatione z ꝑm plm eſt eq̄liꝫ niſi oziam faciat in ea q̄ dicta ſunt ſupra in dolore pungitiuo. ¶ Et ſi dolor in venis veniat arbitratur eger q̄ dolor ſit in corpoꝝ extēſo z lōgitudine:ſicut chorde organoꝝ:ſed tñ in eo nulla appet grauitas:z dolor carnis patiēter nō inuenit in lōgo ſpatio extēdi. ¶ Studeat ḡ medicus ſtudioſa circūſpectiōe ꝓpria diſcurrēs ſigā ſpēs z cās doloꝝ cognoſcere:vt ſciat rōnabili methodo auxiliari:vt ñ cadat in curatiōe ſua errorꝝ.ingrat ḡ cās ꝓcatarticas:ſicut q̄ fuerit doloris effectiua z ſi extroſū nō eſt aliqđ coꝝ q̄ dolorē inferūt cū qꝫ dolet:tūc querēdū eſt dixit Ga.12°.terap.ſi in corpore eſt aliqđ taliū.ſ.calefaciētiū vel infrigidātiū aut ſolutionē cōtinuitatis faciētiū. Nā nō exñtib⁹ cauſis exterioribꝫ ſolutionis cōtinuitatis aliquā ſpēm faciētib⁹.tunc ſciēdū eſt i vehemētib⁹ doloribꝫ vel humorē multū vel ſpiritū.i. vētoſitatē exitū nō habētē vel grauē.i.magnū tumorē.ſ.extēdēte z extendendo ſciſſionē facientez vel mordax humidū.i.humorē corroſiuū eſſe intus in corpore corroſionē facientē vel diſpōnem ſiccā immoderatā eſſe in cā ſciſſionē operātē. Et cū his cōſiderādum eſt ſi eſt qō calefaciat vl infrigidet fortiter. Et has cās vel in ſpiritu vel in humidis vel in ſolidis eſt ponēdū:qōcūqz.n.bozū fotiter infrigidatum aut calefactū tāgit appropinquātia doloroſum eis fit. ¶ Et dixit Hal.q̄ꝫplurimū immanifeſte ſunt ſenſibus cāe dolorem facientes z ad ipſarum indagationem exercitato circa talem perſcrutationem indigent viro.

Dolorum nerui ertē ſus eſt ꝓ fundus.

Sedantia dolorē ve

¶ De generali regimine curationis doloris. Cap.ij.

GEneralis curatio doloris duplex eſt. vna vera z regularis z alia ñ vā:ſed mēdoſa:z irregularis. ¶ Dixit Hal.5° de ſimplici medicina:z habeť etiam ab Auer. collz.5°.q̄ ſedātia dolorē ſunt duplicia q̄dā.n. vere dolorē ſedāt:z q̄dā nō vere:ſed mēdoſe. Et q̄ vere ſedāt dolorē ſunt duplicia.nā quedā ſedāt eū:q; inducūt ꝓriū doloris.ſ.delitiā q̄ ꝑma fronte apponiť doloꝝ z triſti ſenſationi:z hoc faciētia ꝓpōne hñt tēperatā nāe mēbri cōformē. nā tali cōpōne ꝓp ſimboleitatē nā mēbri delitiā ſumit:hñt ēt predicta dixit Hal.nām dyaforizādi mēbrū.i.rarefaciendi ſiue relaxādi pp quā relaxatiōnē z rarefactionē vapores retēti z nāe diſponūtur exitui. Et iſta aliq̄n ſunt actualiter talia ſicut vola manus applicata mēbro dolēti ipſa.n.confert in dolore quocūq; a calido ſeu frigido ſeu ſoluta continuitate cāto. Et q̄dā ſunt alia poā ſicut oleū anetinū z filia: in qbus eſt virtuz aperitiua pororꝝ cū tēperātia caliditatiz. Dixit.n. Hal. vbi ſupra. q̄ vere ſedatiuū doloris.ſ.p modū ſupradictū oz eſſe tēperate caliditatis aperitiuū pororꝝ:vñ q̄dā dicūt:q; qz camomilla bz aliquā ſtipticitatē p quā non bñ dyaforizat mēbrū nō eſt vere ſedatiuū doloriz p hāc viam. Et q̄dam ſunt ſedātia dolorē vere.qz cāe doloris opponūtur. Et iſta ſunt duplicia:qz q̄dā cāe opponūtur cū contrarietate.ſicut cāe caľ opponunť frida z e⁹°.z multitudini opponiť cūo z filia. Et q̄dā ſunt cāe remotiua cā a loco ipreſſionis remouētes:q̄cūq; āt cāz doloris cū ꝓximitate corrigunt:aut cā a loco ipreſſiōis remouēt ſedare dñr doloreꝫ vere:qz cū dolor a cā depēdeat illa ſublata vel correcta dolor ilico tolletur. Sedatia dolorem mendoſe. ¶ Sedātia vero dolorē nō vere:ſed mēdoſe ſunt ea que nec doloꝝ opponuntur nec ſue cāe: ſed ſedāt dolorē virtute ſenſitiuā hebetādo:hebetāt aūt virtutē q̄dā ingroſſando q̄dā infrigidādo:z q̄dā a fora ſpecifica ſtupefaciendo:qualia ſunt medicine narcotice ſimplices z cōpoſite z piſcis noiatus torpedo ſiue ſtupor manū piſcātis ſtupefaciēs ſua forma. Et q̄dā hebetāt ipſaz ſenſitiuā virtutez ꝓhibēdo delationē ſiue diſcurſum ſpūs ſenſibilis ad locuz doloris q̄lia ſunt opilātia z vias z ductus ꝓſtringētia z cōpreſſiones z ligature. Et q̄dā hebetāt ipſam diuertēdo eaz ab actu ſenſationis a loco doloris pp ipſam intēdere alteri ſenſationi intētioni:z pp intētionē ſenſationē eſſe cām diſtractionis pluriū ſpūum ſenſibiliū a loco doloris:vt virtus ſic diſtracta cū paucitate ſpūs in loco dolēte obiectū ꝓtriſtās ſentire nequeat: aut ſentiat longe remiſſius:ex quo appet q̄ dolor intenſior mēdoſe ſedat dolorē:iſto ēt mō in dolore immāli dolor inductus cōpreſſione vel ligatura fortī i alio mēbro lōginquo ſedat dolorē illuz. Dicūtur aūt oia p̄dicta mēdoſe dolorē eſſe ſedātia:qz ꝑm plurimū poſt ipſorum remotionē redit dolor aut eq̄liꝫ:aut intēſior:raro aūt remiſſior. Attñ q̄dā ad hunc modū mēdoſe ſedationis reducunt ebrietatē z inebriari faciētia:lz huius aliq̄n p viā oppōnis cāe ēt curēt dolorē. Inter h aūt oia mēdoſe ſedantia ea que narcotica appellātur ſuſpecta ſunt z timoroſa:z iccirco q̄ꝫ diu fuerit polis doloris curatio vera ad curā cū narcoticis deuenire nō debemus. Dixit.n. Ga.2° tera.z ponif.25° cōtin.ſic.quotiēs cognoueris q̄ dolor in morbo nō diſſoluit virtutē:ꝓcedere debes ad curādū morbū eo regimine in q̄ erit modica remotio doloris nullū dubiū gerendo de eo:ſi enim dixit Ga.12.terapen.poſſibile eſſet cām pp quā membra dolēt abſcindeť nō ad ſinthoma.i.ad dolorē venirem⁹. ſed ſanaremus.ſ.cura vera z regulari laborāti z non ad curā mēdoſam cū narcoticis pueniremus:ſed q; aliq̄n ꝓhibemur ꝓ cās agere ex eo maxime:q; vt dicit. Auic.ꝑ.1ª.dolor virtutē diſſoluit z mēbra a ſuis ꝓpriis actionib⁹ ꝓhibet z aliq̄n lz in ꝑmis calefaciat:poſtea tñ infrigidat p id qō ſoluit z vincit de ſpū z vita:z cū talis eſt dolor nō dat induci/as medico regulariter opandi cū appōne cāe ꝑelegerūt auctores cura mendoſa etiā cū ipſis narcoticis ſedare dolorē: z ſi ꝑſeruare virtutē ēt ſi ipſa narcotica ꝓria ſint curationi vere z augeāt cām eius q̄ꝫ velle virtutē ꝓſterni z egruz morire maius.n eſt hoc iuuamētū q̄ꝫ ſit nocumētū augmētatiōis cāe:ſed tñ ad eoꝝ vſum nō eſt deueniēdū niſi cū cautela z timore z obſeruatis cañ.infra dicēdis. ¶ De his duob⁹ modis curationis doloris:loquēs. A. ꝑmi 2ª dixit. Cā quietis doloris eſt aut q̄ cāe ex qua ꝓuenit dolor exiſtit ꝓrium z ipſam eūat:ſicut anetū z ſemen lini cū ſuper dolentē locum fit emplm. Aut cū quo mollificať.ſ.corpus z fit ſomnus z ſenſibilis virtus ad ſuā redit operationem.i.ad ſuū ꝓpm vel

redit ad suā opōnē dimittēdā: qz nō opat in fōno: sicut sunt inebriātia. sup. z inebriādo fōnū puocātia: vel sic sūt inebriantia. i. disponē sil'em ebrietati inducētia. Aut cā qetis doloris ē id q̄ infrigidat z stupidū efficit: sicut sūt oia narcotica. Et cōparās iter hos modos curatiōis dixit. sedās tñ certū ē p̄m. Supplēt z qnq̄ fit curatio doloris cū oib⁹ modis dictis sil'r vñ qnq̄ pmiscem⁹ sedātia mēdose cū sedātib⁹ vē: z de bis oib⁹ modis pticulari⁹ dōm est: z p̄ de his q̄ x̄e z certe sedāt dolorē. ¶ Sciēdū tñ est p̄us q̄ vt dixit Hor̄ō. cū sit actio lesa corrupte nullo mō p̄pe z p̄se poterit eē morb⁹: imo p̄pe loquēdo semp est accīs: z vt sic ei p̄pe nō cōuenit curatio: sed oz curari morb⁹: cuius accīs est q̄ curato tolerat dolor: attñ ip̄orp̄ie dolor pōt dici morb⁹: z b̄ aut qñ diuertit ad se curā pp̄riā excellētiā z nocumēti eius itēsionē. Aut qñ ita figeret z māsiu⁹ fieret: vt nō tolleretur remoto morbo iducēte ip̄m: tūc. n. oē tale accīs efficitur egritudo. ¶ Dixit Auic. p̄mi 2ª. p̄ cap̄. q̄ plerūq̄ fit accīs egritudo quēadmodū dolor capitis q ex febre accidit: qñq̄. n. figit z tādiu fit māsiu⁹ donec fiat egritudo: vñ ēt tertij p̄ª de soda. dixit. dolor. cuius cā añs collecta ē mansiua z manet soda pp̄ eā est egritudo. Et qdā dicūt. tūc maxime pōt vocari egritudo cū ex ipso fit opōnis lesio imediate z esset tūc vere z pp̄rie egritudo. ¶ Et qñ expulso morbo quē segtur accidēs: p cui⁹ pñtiā dolor ipse dr̄ accidēs ipse dolor remanet p aliquā portionē māe derelicte inducētis ip̄m: sil'r iā nō oz accīs: sed egritudo: nō q̄ sit egritudo formalr̄: z pp̄rie sed modalr̄ quēdā quasi egritudinis modū hñs. Et qdā accipiunt dolorē q est accīs solū p dolore sequēte febrē vel alias manifestā egritudinē z oēm aliū dolorē dicūt esse egritudinē. Et cū est egritudo pp̄rie debeā ei pp̄ria curatio z econuerso. ¶ Et dixit Auic. p̄mi scōa. Aliqñ est q̄ post cās doloris remaneret res q̄ similitudinē b⁹ doloris: qz est quedā dispō silis dolori: sed nō est dolor certus: immo est ex sūmarū. i. dispōnū que p̄se resoluūtur z finiunt z cessant: z tor pidus medicus q nō cognoscit hoc laborat in medicando vt dolorē remoueat z nocet ei: qz inducit cām doloris: z sic dolorē vbi non erat. Dicūt. pōt dispō predicta remanere ex forti imaginatione egri imaginātis: cām doloris adhuc remāsisse: z sic dolorē z pōt remanere: eo q̄ in sensu tact⁹ species ab obiecto doloroso ip̄ressa remāsit aliquo tpe post remotionē obiecti: vñ p illā spēz dolorē i loco iudicet eē: sil'r alijs sensib⁹: i qb⁹ spēs remanet post fortē ip̄ressionē oborū ad tp̄s q̄ spēs postea cessat p seipsas. ¶ Proseq̄ns āt de curatiōe certa dico q̄ curātia certe sunt duplicia: qdā. n. curāt cām remouēdo cū ōrietate: sicut q̄ solutā ōtinuitatē vniunt diseasiā cal'm infridāt z fridā calefaciūt z mām iducē tē malā diseasiā vel solutā ōtinuitatē eūant z diuertūt. Et q̄dā mitigāt dolorē cū pp̄rietate vel tēperātia cōpl'onis delitiā inducēdo z ista cura potissime oz dici certe remotiua doloris. ¶ Pro curatiōe p medicinas ōriātes cāe dix̄ Hal. vt eodē. 15. ponit ōti. qb⁹ accidit dolor vehemēs ingre sup eū vtrū fiat ex hūore abūdāti aut vētositate ipedita extrēdē te mēbrū. aut ex hūiditate pūgēti. Aut ex mala cōpl'one sic ca. sup. z sicut ex alijs cāis discurrēdo p eas. sup. z sil'r si dolor fuerit debilis. Jn. p̄mis. n. in oi dolore ingrere debes diligētius de oib⁹ cāis: deide ō eas p̄cede cura melior z vtilior z nō agas quēadmodū stulti faciūt q solū ad locū mor bi attēdūt. Ūñ incidūt in errores maxios. Dixit Raß. ibidē dico qdā extimabat q̄ dolebat ex colica z curabat se medicinis calidis: z ipse nō cōsequebat iuuamētū de epithimatib⁹ z emplis suis: sed magis dolor excitabat in eo p ea: z facto ei clysteri ex oleo rutaceo vehemētior z peior facta fuit dispō ipsi⁹: z facto alio clysteri in q̄ positū fuit castoreum reuersa est dispō ad peiorē z crudeliorē dispōnem. Et facta sumptione piperis cū succo fenugreci dispō tendit ad peiorē dispōnem. s. Quapp exinde cōiecturatus q̄ in intestinis eius erāt humores pūgētes inclusi in corpore ipsius: z dato ei cibo difficilis digōnis statiz vidi q̄ diminutus fuit dolor z cognouī q̄ bonum erat purgare illum humorem cuz yerapigra: z secuta purgatione sanatus est.

Cura g̃ g̃nalis doloris p curā regularē z certam triplici pficit̄ instro. s. dieta potione z cirurgia. ¶ De dieta sciēdū ē q̄ aer tēperate caliditatī exutus a vētis mūdus a vaporib⁹ malis z serenus in oi dolore p̄uenit. Et p̄uenit sollicitari circa aliq̄ agibilia vl'sensibilia aut intelligibilia. ¶ Dix̄ Hal. in li° hūor. vt. 25. ponit̄ ōtiñ. dolor vehemēs mitigat̄ vocib⁹. s. dulcib⁹ z blādis cantilenis z melodijs z organis z musicalib⁹ z lasciuijs: qz hec inducunt somnū z calefaciūt modice z ges z ociū z vita delitiosa z sōn⁹ plix⁹ z cibi z potus tēperate caliditatis pauce quantitatis boni nutrimēti. ¶ Dixit Raß. vbi supra. nō oz fieri comestio carniū: qz expt⁹ sū ea z inueni q̄ excitat dolorē aliqñ: sed comestio ei⁹ iuris nō erit suspecta: qz mitigat dolorē. Et eductio superfluitatū omni die est in omni dolore vehemēter iuuans. ¶ Cura vō p potionē. 5. cōplet intētionib⁹: quar̄ p⁹ est ad alterādū seu ad solutā ōtinuitatē iuuādū. al's viuēdū. 2ª ē ad digerēdū. 3ª est ad eūandū. 4ª ad diuertēdū. z 5ª est pagori zādū siue delitiā inducēdū. ¶ Et alteratio qdē vbi est mala ecōuerso pura sine mā sufficit sola. Si tñ fuerit a cā p̄mitiua vt pcussiōe vel casu vel adhuc a cā calefaciētevel quomodocūq̄ p̄tingēte vñ sequat̄ dolor ex q̄ possit timeri attractio māe q̄ ad locū doloris: tūc cū oppōne ad cām p̄miscēda sunt locū p̄fortātia cū ipsor̄ stipticitate vt resistet māe fluēti z nō recipiat. ¶ Si g̃ fuerit dolor a mala cōplexione cal'a pura infridef̄: z si a pura mala cōpl'one frigida pura calefiat. Et si a mala cōpl'one sicca humectef̄. Et si fuerit a mala cōplexione cōposita fiat ei oppositio cū ōrio cōpositorum g̃ semp in curatione doloris ad eūandū corpus deueniēdū ē dixit. A. p̄mi ār̄ta. Jn dolorib⁹. i. dolor̄ cura multotiēs cadit error: qm̄ eor̄ cāe erūt extrinsece: sicut calor aut frigus aut cerualis eleuatio aut loci corruptio: qz non bñ situati p̄mi ptes suas casus vel pcussio: aut res alia ab alijs z querūtur cāe dolor̄ in corpore. i. medicus extimat cām esse intrinsecā in corpore: qz non bñ pquisiuit de cā extrinseca. vñ q̄rit eūare cām intrinsecā z p̄uenit inde error: quapp dixit Auí. scire debes b̄ z pquirere si ē ibi replō aut nō. Et p̄m illud p̄cede cū alteratiōe sola vel cū eūone. Et erit qñq̄ non sola alteratio sufficiens: ēt si cā sit doloris extrinseca. dixit Auí. ibidē qñq̄ cā doloris aduenit exterius: z deinde interius fit māsiua: qz cōmouet vel gñat cām añtē in corpore q̄ cōmota vel gñata fit vt cā p̄iūcta doloris dolorē faciat. Sicut cū aliq⁹ bibit aquā frigidaz z accidit ei dolor fortis in pte stōi z epis. Rasis. n. 25. ōti. ponit istū casū q̄ qdā dictus abdura post potū aq̄ nimis passus ē dolorē in vētre pectore dorso z spatulis intolerabilē cui dixit vade ad balneū qz morādo in eo p horas abūdauit in sudore z mitigat⁹ ē exinde dolor ipsi⁹. bñ g̃ subdit Auí. vbi. s. multotiēs nō ē necessaria eūo z sibi silla: vt diuersio: qñ sepe sufficit ei balneum z fortj sōn⁹: z qñq̄ sufficit ei exhibitio ōrij sic ei q̄ comedit rē calidā q̄ attulit ei dolorē capitj fortē sufficit vt aquaz frigidā bibat. ¶ Ubi aūt fuerit mala cpl'o nō pura: tz mālis semplex vl'cōpositā: tūc sola alteratio nō sufficit: sed alie regrūt intētiōes: cū g̃ mā faciēs dolorē talis fuerit: vt eūari cōmode possit nō expectata digōne: qlis mā ē sinthomatica exuberās aut mixta sāguini sāguie dñante i cōmixtiōe, tūc ilico ē eūandū flōmiā faciēdo. ¶ Dix̄ Ga. 12. terap. si sanguinis fuerit multitudo q̄ tēdat sic in his q̄ flegmonē patiunt flōmādū ē cōfestim. sup. z sil'r si cū sanguine alij fuerint mixti humores: z ēt b̄ faciēdū si b̄ acciderit absq̄ flegmōe. Et dix̄ Jpo. 6° affo. qcūq̄ dolores ex dorso icubitū vel i malū tēdunt flōmia soluit. Et nō solū i b̄ dolore pticulari flōmia p̄uenit: sed ēt in q̄cūq̄ alio trāsitū faciēte de mēbro nobilio ri ad minus nobile: siue ēt ad mēbrū nobile q̄ pncipali mēbro min⁹ ppinquū extiterit. ¶ Debēt aūt obseruari in hac

flómia cañ. gnāles in ca° de flómia dicti. hic tñ vnū aduertē dū ē: qm̄ Hal'. p ad Glauconē: z por a Rabi 8° pti. suop afo. dixit. q dolor fortis phibet a flō^a: z tñ idē Hal. vt. 25. ponit ptin. dixit. nó cogīco i doloríb⁹ vehemētib⁹ curā fortiorē z efficaciorē minutione: q̄ fiat dū sincopis accidat. Et tollit' fortasse cōtradictio p id qđ dixit. 12. terap. flómādū. n. dixit. in casu supra posito de flegmone cōfestim vtute forti exñte: si vo impecillis fuerit nequaq̄ vel fortasse tollit' p varietate repl'onis in quāto z quali: et eniz stāte dño mäe sanguinee multe fm ambitū tot⁹ flómādū est vsq̄ ad sincopim: si vo repl'o fuerit alter⁹ hūoris a sanguine nequaq̄ flómanduz est. Et in hoc cōsideranda sūt qđā q̄ dicta sunt in gñali cuone. ¶ Alijs vo hūoríb⁹ a sanguine dolorē inducētibus cura est dixit Hal'. eodē. 12. terap. cūo eop q cōtristāt hūop. Et si qđē mordax hūor colic⁹ z acut⁹ dolorē opat' ptrarijssima his sunt q̄ attenuāt z calefaciunt. sup. sed eūet hūor ille cū eo qō sibi ꝓuenit z denſ ingrossantia z ifrigidātia: qm̄ p hmōi fit ipſi⁹ digō. Et sil'r si hūor dolorē faciēs fridus fuerit z grossus ingrossantia z ifrigidātia ꝓtissima sūt. iz opz eos incidere z attenuare z calefacere: h. n. digō est ipsi⁹ digestione facta eūandus. ¶ Et qñ eūo nó suffecerit vel fieri nō potuerit pp vtutis ibecillitatē vel aliā cām: qcūq̄ hūor fuerit: dixit Hal'. euellendū z deriuādū erit: z h diuertēdo mäz a loco doloris z deducēdo ad mēbra ignobilia obseruatis cañ. ō diuersiōe suo loco dictis. ¶ Qz si nec eūare nec diuertere mäm pol'e fuerit aut nō fuerit sufficiēs ad sedādū dolorē tūc dixit Hal'. indigēt epitaseis. i. supimissionib⁹ epithimatū emplastro p z alioꝑ siliū z diafoꝛesim z euaporatione faciētib⁹. In hop tñ approximatione danť cañ. quoruz vn⁹ est q̄ stāte repl'one in corpe vel dū timeť fluxus mäe ad locū hui⁹ secure nō approximātur saltē pura cū agitēt amplius mäz z disponūt ad fluxū. Quapp in tali casu pmiscenda sunt aliq̄b⁹ stipticis cōfortātib⁹. ¶ Alius cañ. est q̄ oia hmōi actu cal'a approximenť z nō frigida. Hip. 5° afo. 1 afo. cal'm vo sanié faciēs zc. cal'z. s. actu posuit sedatiuū doloris: z vt. 25. ponit ptinē. ex 6° cap. tertij epidi. calefactio mitigat dolorē: q̄ rarefaciēdo mēbra dissoluit qō in eis fuerit. Infrigidatio vo mēbroꝑ dolētiū mala est eo qō densat ea: z p hibet dissolutionē: z exinde augeť extētio z dolor: imo infrigidatio nó cōuenit doloríb⁹ nisi in eo q fit mala cōpl'one calida absq̄ mä ad modū doloris capitis accītis ex calore solis: z infrigidatio ex apate calido dicto herisipilla. Unde Hyppo. 5ª affor. in afforismo. vlceribus qđē zc. dixit. q frigidū dolorē sine sanie facit. Et p dicta de frigido actuali habent veritatē de p se: p accīs tñ dolorē sedare pōt: aut stupidū faciēdo aut calorē nālē vnieudo z fortificādo p vnionem q fortificatus cām doloris abijcit z curat dolorē. ¶ Alius cañ. est q̄ ēt mä existēte frigida nō eligātur calida eleuata in gradu. dixit Hal'. 12. terap. Curare oz hos dolores. s. a grossis z viscosis humoribus ꝓueniētes nō calefacientes vehementer influxionib⁹ vel cataplasmatib⁹. a calefacientibus enim fortiter si nō euaporanť predicti hūores viscosi grossi frigidi extendunť z ventosanť. supple. z dolorez augēt: sed digerere euacuare opz: vt dictū est: si fuerit possibile. Et adhuc eligēda sunt quecūq̄ virtutib⁹ sunt nō vētosa z desiccātiora: z eteniz dixit Hal'. manifestū ēt multos ydiotas hui⁹ dolores patientes dicere se minus dolere cū neq̄ cataplasmanť neq̄ clysterizanť. ¶ Et qcūq̄ grossi sūt z fortes moderate dietati z tēpore amplioꝛi citi⁹ curanť his q violenter calefiūt: nihil eniz opz formidare: ita fm hos hūores: sicut calorē effundentē z ventosantē eos. euaporare aūt idest resoluere nequeuntē. s. ꝓpipsoꝑ multitudinē grossitiē z viscositatē: quapp in talibus casibus eligenda sunt calida tēperate: de quoꝑ calefactione intellexit Hal'. 1° regiminis acutoꝑ. cū dixit. vt. 25. ponit cōtinētis. Calefactio mitigat dolorē: q̄ attenuat z subtiliat humores z dispergit partē ventositatis ipsoꝑ mitigando extensionez. ¶ Tñ multimoda est huius calefactio. vz. humida sicca fortis pulsgens z lenis z subtilis carens punctione: z vnāquāq̄ debemus operari in loco cōuenienti ei. Et dixit. calefactio facta cū aqua calida in vesica: aut in aliquo pergameno leni nó erit pungens: z facta in vase eneo aut fictili est mediocris inter lenē z pungentē. Et calefactio fortis fit si oꝛobū tritū cum aceto modice lymphationis coquit' z superponit': fit etiā cū milio z panico z sale. Salis aūt calefactio solum pungens est z panici fortioꝛ in aliquo loco. Et dicit calefactio nō habēs punctionē cōuenit in malitia hūoꝑ pungētiū z calefactio pungens ꝓuenit in hūoribus grossis z viscosis: q̄ attenuat z incidit vehemēti⁹. ¶ Dixit Aui. pmi. 4. ex vaporatiōib⁹ fortioꝛib⁹ est vt herboꝑ siue oꝛoboꝑ farina coquať in aceto: postea siccetur: z fiat cū ea vaporatio. Et minoꝛ ea est vt furfur coquatur sicut illud. Salis aūt vapoꝛ est pungitiu⁹. Sed vapoꝛ milij est eo melioꝛ z debilioꝛ. Et plurimuz ét fit vaporatio cū aqua. s. calida in vase posita. Et quidā aquam sumunt simplicē z qdā in ea decoquunt res resoluētes fm necessitatē. Dixit tñ Aui. q oīs euaporatio suspecta est: qm̄ qñq̄ causa doloris erit apa. Et si euaporatio facta fuerit in ei⁹ principioꝛe: etiā cū aqua calida est nociua z affert magnū malū. Si vo mä faciens dolorē fuerit ventosa: z si qđē fuerit pauca absq̄ humoꝛe a quo eleuet'. Aut cū pauco humore appositio ventose aut vaporatio cōfert. ¶ Dixit Hal'. 12. terapē. dolorē ventosuz sanauim⁹ auxiliantes his que attenuant cibarijs z potibus z imissionibus z infusionibus z cataplasmatibus z fomētationibus. Et dixit. vt ponit Rabi. 8. pticula. suop afoꝛ. doloris ꝓuenientis ex ventositate fumosa spālis curatio est appositio magne sitie cū igne z putabis hunc esse magnū cure modū artis magice: siue sit egritudo in intestinis siue in ceteris membris corporis: q̄ ipsa hoꝛa appositionis sitie euanescit doloꝛ. Et vt. 25° ponit' cōtinē. dixit. ventose cū igne dissoluunt dolorē ex ventositatibus grossis vbicunq̄ appositе fuerint in breuioꝛi hoꝛa ad modū magoꝑ aut sortilegoꝑ. Et dixit. debent apponi pluries z sepe cū flāma ignis: doloꝛ. n. vētosus quātūcūq̄ sit fortis faciliter tollit' cū vētosa vel vaporationib⁹. ¶ Dixit Aui. pmi q̄rta. ex doloribus sunt qui sunt multe fortitudis z sunt ad medicandū faciles in qbusdā hoꝛis: sicut sunt doloꝛes ventosi. s. qñ sunt a ventositate pura vel cū pauca māt qm̄ sufficit: vt super eos aqua calida eūetur. i. effundať em bꝛocando. sup. vel vt alla ventositatē resoluentia approximentur. Et dixit. vētose cū igne. fortes sunt in sedando doloꝛe ventosum: z si eas iterū adhibueris. sup. z iteꝛ si opoꝛtunū fuerit doloꝛ totaliter destrueť. Si vo dixit Rabi. fuerit in causa humoꝛ multus vētositatē ipsaz operās siue fuerit apans siue nō apans quāuis sedeť ex euaporationib⁹ z appositione vētosaꝑ doloꝛ certe reuertit': z tūc euacua humorē ipsuz. ¶ Dixit Raſ. vbi supra. si videris calefactionē augere in doloꝛe nosces q ibi est humoꝛ grossus quē dissoluit caliditas: z nō pōt ipsuz dispgere: vñ accidit distēsio maioꝛ. ¶ Dixit Aui. eodē loco in approximatione calefactionis existit timoꝛ: vñ tibi cauere debes qm̄ fortasse cā doloris erit apa z calefactio addet ad malitiam. sup. z ēt si hūoꝛ fuerit multus absq̄ apate. Et dixit. q ex vētosis: plurimuz ēt accidit istud: z hoc est in casibus predictis. ¶ De intētiōe aūt ad paragoꝛizandū. dixit Hal'. 6° de simplici medicina. q medicine mitigātes dolorē hoc mō sunt calide in primo gradu: iz tñ cū hoc debēt esse tenues z carētes oi stipticitate penitus: ipse. n. digerūt z adequant pl'onē z dissoluunt hūorē z dissoluēdo eūant. Et hmōi medicie sūt dixit Raſ. 25. cōti. lac camellinū semen lini anetū maluauiscus: camomila: vnctuositas lane adeps gallinarū vitellus oui fumus terre corona regia crocus cinam laudanū apozima raparū z rapa ipsa cocta z emplastrata aq̄ cal'a z tepida. oleū camomille z aneti z totū id qō fuerit in gradu istoꝑ in cal'itate z hūiditate. Et dixit Raſ. maluauiscus mitigat dolorē eum

Cura doloris ab aliq̄s hūoribus pter sanguinē.

Euaporatio in sedādo dolorem est multiplex

Cura doloris a vētositate.

violentia forti ꝓhibendo ꝙ nō fiat apa ⁊ si fuerit nerui ex/
torti dirigit eos ⁊ dissoluit. Et dixit de hmōi liquidis sunt
oleū camomille oleū granoꝝ bombacis ⁊ grana ipsa bōba
cis ⁊ aqua calida ⁊ vinū coctū ⁊ succus vuaꝝ. Et dixit oia
vnguēta maturatiua mitigāt doloꝛē: ⁊ dixit cōputandū est
semen apij cū his. ¶ Dixit. A. ꝑmi 4ª. Ea q̄ fluxa faciūt mē
bra que. ſ. sunt molificātia ⁊ resoluentia tēperate: sunt enim
ex sūma eoꝝ que molliter. i. molliendo resoluunt vel molli/
ter. i. debiliter. Et sunt q̄dā sunt anetū ⁊ semen lini ⁊ melli/
lotū ⁊ camomilla ⁊ semē apij ⁊ amigō. amare: ⁊ ois res in
ꝑmo gradu calida. Et Aui. qdē in approximatione istoꝝm
ponet cañ. dicens: fluxa facientia mēbra sunt dāda post cua
cuantia si neciuꝫ fuerit eūare: ⁊ donec mām restringas que
ad mēbrū descendit. ¶ Et dixit Raſ. vbi supra. ad hāc intē/
tionē oia glutinatiua doloꝛē mitigāt qualia sunt ficus bu/
tyrū recens albugo ouoꝝ amidū gūmi ꝓpnoꝝ farina silī
lutū sigillatū cerotū gūmi. ſ. arabicū oꝛagagantuꝫ ⁊ ceruſa
plumbi. ¶ Dixit Aui. vbi supra. ꝙ ꝑdicta fluxa facientia ꝑ
prie mitigāt doloꝛē q̄n cū eis fuerit glutinādi potētia: sicut
gūmi ꝓnoꝝ ⁊ amidū ⁊ ceruſa ⁊ crocus ⁊ laudanū ⁊ altea
⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apoꝛima eoꝝ ⁊ adipes ⁊ ỹſo/
pus. ſ. būida ⁊ cerotū ⁊ olea. Dyaſigia ⁊ adeps anatis sunt
efficacia in hoc valde. Dixit Raſ. fiat empl'm cū semine
lini maluauisco farina oꝛdei fenugreco semie rapaꝝ furfure ca
momilla oleo aneti adipe anatis. ¶ Dixit Aui. si cā doloꝛis
fuerit apa mitigat doloꝛē ipsuꝫ q̄cūq̄ apa maturat ⁊ ipm
aperit. ¶ Quedā mitigant doloꝛē cum ꝓpietate. ¶ Dixit
Raſ. vbi supra. Ratba q̄ dr̄ herba mulaꝝ posita in empl'o
doloꝛē mitigat. Quidā ēt verbis ⁊ caracteribus ꝑcantatio
nibus ⁊ alijs huiusmodi sanant doloꝛem emigraneum: do/
loꝛem dentium: ⁊ doloꝛem etiam stomachi.

Becura vero irregulari ⁊ mendosa ꝑ narcotica: quia
ipsa sunt oꝛaria rei vite caloꝛē extinguentia
nālē quātū poſe fuerit vitari debent. Jngt Meſ. Bal'. dixit
ꝙ a sedātib⁹ doloꝛē raro incipere debemus nisi apud neces/
sitatē: que tū necessitas expectari nō dꝫ: sed cū doloꝛ vel cā
eius mināt de necessitate futura sedationis eius ꝑ narcoti/
ca ilico ipsa sunt approximāda. ¶ Quapp vt nō cadat in h̄
erroꝛ dixit Raſ. ⁊. ꝓtinē. Eger nō dꝫ ex patiētia ipsius stu
dere ad sustinēdū doloꝛē valde. Neq̄ medicus sollicitare eū
dꝫ q̄ sustineat ipm ne forte patiat inde ſpasmū aut sinco/
pim: ⁊ sequat inde moꝛs: imo studere dꝫ valde: vt quotiēs
accidit doloꝛis nimia quātitas ꝙ declinet ad sedādū eū re/
licta cura moꝛbi faciētis doloꝛē. Cognoscere. n. dꝫ medicus
terminū in suba doloꝛis eo mō quo possit certa fieri cōditio
securitatis finis ei⁹: ita ꝙ nō tendat in ꝓsumēdo virtutē se/
quēdo curam moꝛbi: ⁊ maxime q̄n cura moꝛbi lōga fuerit.
¶ Dixit Aui. ꝑma q̄rti. q̄n̄q̄ est res in qua est fiducia ꝙ do
loꝛ remoueat ꝑ ipsaꝫ: attū tarde operās est: ita ꝙ doloꝛ vsq̄
ad illā horā tolerari nō poterit. sicut. v. g. est eūo māe facien
tis doloꝛē cholice retēte in villis intestinoꝝ q̄ nō nisi in lon
go tpe euacuari pōt. Quapp dixit Raſ. statim cognita cōdi
tione egri ꝙ nō durabit cū eo vtus cū ipso doloꝛe dū tollaſ
moꝛbus debes cito ꝓcedere ad mitigādū doloꝛē. dixit enim
Aui. ꝙ ois doloꝛ q̄ fit foꝛtioꝛ. ſ. valde interficit ⁊ ex tali do/
loꝛe accidit in ꝑmis frigiditas coꝛpis. ſ. post calefactionez ⁊
multā resolutionē factā de ſpiritu frigiditas ⁊ tremoꝛ: ⁊ po
stea fit pulsus paruus: deinde vero destruiſ ⁊ postea moꝛiſ.
Et dixit Raſ. dico ꝙ doloꝛ q̄ accidit cū sincopi significatio
hr̄ ꝙ doloꝛ est ꝓnecabilis: q̄ re intellecta ꝓcede velociter cuꝫ
narcoticis ⁊ regimine sincopis ⁊ su doꝛis frigidi ⁊ alteratio
nis accidētis de eis ⁊ exit⁹ ſupfluitatis nō volūtarie. ¶ Sūt
aūt ex narcoticis q̄dā simplicia ⁊ q̄dā cōposita cū coꝛrigen/
tibus ipsoꝝ malitiā. Et cōposita qdē meliora ⁊ securioꝛa sūt
simplicib⁹: q̄n ipsoꝝ malitia refracta est per ipsa coꝛrigen/
tia. Et de cōpositis quecūq̄ sunt fermētata sūt debiliora tñ
meliora ⁊ magis eligēda. Amplius tam ex simplicib⁹ q̄ ex
compositis: quedam sunt debilia: quedam foꝛtia ⁊ quedā
mediocria. ¶ Dixit Auicē. oportet vt id quod facilius est
dones: ⁊ vt tribuas id qō cū suis tyriacis est compositū nisi
res fuerit maria que foꝛti indigeat stupefactione. ¶ Et nar
cotica qdē q̄ñq̄ approximanf exteri⁹: ⁊ q̄ñq̄ interi⁹. Et q̄
interius approximanf alia bibunf: alia supponunf vel per
inferius injiciunf clysterijs vel pessarijs: ⁊ alia oꝛi vel nari
bus vel auribus instillanf. Melioꝛ aūt est ipsoꝝ approxi/
matio exterius q̄ interius ꝑm plm. ¶ Dixit Aui. sunt mē/
bra aliqua: de qbus nō curamus si eis superponanf narco/
tica: q̄n nō inde ad vehemēter malū finē deueniſ: sicut den/
tes cū superponaf eis stupefactiuū. sup. ⁊ quedā sunt mem
bra: de qbus curamus superponere eis stupefactiuū: ⁊ enim
inde ad malū finē deueniſ sicut sunt oculi. Quare cū neces/
sariū erit ꝓp doloꝛē ipsoꝝ approximare narcotica meli⁹ est:
vt in potu tribuanf: facilius enim est ipsoꝝ sic malitiā coꝛri/
gere q̄ cū exterius eis approximanf: ex hac enim approxi
matione multotiens seqtur cecitas. Cū aūt interius appro/
ximanf securius supponunf clysterizanf vel pessarizanf q̄
si in potu tribuanf: ⁊ cū hoc ēt in suppositione ⁊ clysteriza/
tione habenda est cautela. ¶ Dixit Bal'. super 2º epidimia
rū: vt ponit. 25. ꝓtinē. vidimus: ꝙ suppositum fuit opiū in
ano: quoꝝūdā ad mitigandū doloꝛem ⁊ interfecit ipsos. Et
ego vidi puerū cui suppositū fuit opiū ꝓpter tenaſmonem:
⁊ moꝛtuus est somno ꝓfundo: ⁊ vidi quēdā sacerdotem in
cuius clysteri positū fuit opiū ad sedandū doloꝛem colicuꝫ
⁊ inde moꝛtuus est. ¶ Dixit Raſ. plures vtētes narcoticis
in medicinis auriū passi sunt inde difficilē auditū: ⁊ in me/
dicinis oculoꝝ: ⁊ passi sunt inde caliginē. Et dixit. sciendus
est ꝙ stupefactiuum est cōis iuuamēti in oibus doloꝛib⁹ a
quacūq̄ cā ꝓueniāt sive a mala cōplone sive a solutione cō
tinui sive ab vtraq̄ ⁊ sive mala cōplo fuerit pura sive cum
mā: tū minus nocumentū infert laboꝛantibus doloꝛe ex cā
calida sive īmāli sive māli q̄ laboꝛantibus doloꝛe ex cā fri/
gida vel humoꝛe grosso: quare iuxta posse euitef operatio
ipsius in hoc loco ⁊ in doloꝛibus ex vētositatibus grossis
⁊ frigidis ⁊ in viuentibus in ociositate ⁊ repletione vtenti/
bus. ¶ Dixit Raſ. stupefactio indiget sagacitate: q̄ parua
quātitas eius nō mitigat doloꝛem ⁊ superabundās infert
postea nocumentū. Et Rabi dixit in 8ª particula suoꝝ affo.
cum ad quietādos doloꝛes medicine: in quibus itrant doꝛ
mientia poꝛriguntur opꝫ artificem attente attendere circa
tria. ꝑmū est vt faciat doꝛmitare sensum. 2ᵐ est vt ex disposi
tione ipsa nō ꝓueniat pestis. i. lesio magna aliqua que rema
neat affira mēbro. ⁊ 3ᵐ est vt adiuuef mēbrū egrotans ab
eis adiutoꝛio magno. suple etiā iuuenf alia mēbra: ⁊ maxi/
me stomachus ⁊ epar. ¶ Dixit enim Bal'. 2º meimir. ꝙ po
tum narcoticoꝝ seqf digónis coꝛruptio vel eius debilitas.
¶ Dixit Aui. 4ª ꝑmi. q: medicus ambiguus est sepe in di/
gnoscendo an virtus possit tollerare cū doloꝛe donec regu/
lariter medicef aut an exhibitione narcotici finis malus se
quetur: opꝫ ipsum bone mēsurationis foꝛtitudinē haberet
vt sciat q̄ duoꝝ tēpoꝝ sic longius aut tps fixionis virtu/
tis: aut tps doloꝛis: ⁊ que duaꝝ rerū sit ei deteꝛioꝛ an doloꝛ
an finis malus: q ex stupefactione timef vt eligat ei studiū
impendere q̄ magis est impediēs: foꝛtasse enim si doloꝛ re/
manserit foꝛtitudine ⁊ magnitudine sua interficiet ⁊ stupe/
factio foꝛtasse nō interficiet: ⁊ ex alia parte foꝛtasse impediet
cuius impedimentū coꝛrigere poteris ⁊ redibit foꝛtitan ⁊
tu redibis cū cōueniente. Et ꝓpter hoc totū stupefacientis
cōpositionē ⁊ cōplonē cōsiderare debes: ⁊ etiā ipsius quali/
tatē. vt q̄ ex eo facilius est dones. ¶ Et cū hac bona exti/
matione in narcoticoꝝ exhibitionē dꝫ medicus attendere
cañ. ifra dicēdos. ꝑmus est vt exhibeanf de sero ⁊ in hora
ꝙsuete doꝛmitionis: q̄n cū habeāt sōnū inducere facili⁹ ⁊ ci
tius ipꝫ inducēt tūc supta ꝓp ꝙsuetudinē quā nā habuit ad
tūc doꝛmiēdū. Et q: ꝙsuevit nā in sōno ꝙsueto digestionem

Doloꝛ nō est multū tolerādus qn sedef ēt p narco tica pp vtutem.

intendere: fortasse tūc cōuertet se supra mām si qua fuerit & ipsaꝫ digeret: vt Hal. dixit 2° meimir. ¶ Scōs cañ. est vt nō dentur supra cibū: sꝫ stōaco ab eo euacuato: vt nō corrūpatur cibus: dimittat ergo nutrimētū qñ intētio est exhibēdi ea & nō solū añ exhibitionē est dimittēdū: sꝫ ēt post eoꝝ sūptionē donec suā cōpleuerint opōnē. hoc aūt tps variū est p diuersitate ipsoꝝ narcoticoꝝ in quātitate & q̄litate & tpe p ductionis opōnū suaꝝ: qdā aūt cōiecturant hoc tps debere esse ad minus qnq̄ horaꝝ: & qdā pluriū nisi vtus coegerit ad citius cibandū. Et ꝺz cib⁹ iste esse pauce q̄titatis facilis digōnis pp debilitatē digōnis secutā ad potuꝫ ipsoꝝ. ¶ Zᵒ cañ. est vt si in corpe fuerit replo humoralis q ipsius p̄mitat eūo si tps tolerantie vtutis affuerit. ¶ 4ᵒ cañ. est vt nec cōtinua neq̄ frequēs fiat ipsoꝝ exhibitio: sed interposita & rara. ¶ Et 5ᵒ cañ. est vt cū vino exhibeant calido: q̄ celeri⁹ deducunt ad actū: & maxime vinū cōuenit cū querit stupefactio mēbroꝝ longinquoꝝ: & precipue incorporib⁹ stricta rū viaꝝ: qm̄ vinū facilitat penetrationē eoꝝ. ¶ Et 6ᵒ cañ. est vt succurat nocumēto ipsoꝝ relicto in aliquo vel aliquibus mēbroꝝ: & hoc cū his que in ꝓprijs dicent locis. Stupefactionē tñ derelictā in mēbro cui approximata fuerint narcotica remouet oleū camomellinū vel oleū de castor. qñ cū eoꝝ altero vel sil' mixtis bullierit vnū ex fellib⁹ quadrupedū: & maxime thauri ad fellis cōsūptionez si ex oleo illo: postea fiat frequēs illinitio & ad hoc recursus habēdus est ad capm de stupore. ¶ Dixit Raſ. 25. cōtinē. que mitigāt cū stupefatiōe hic sunt. s. psilliū. s. mucillago eius coriandrū. s. recēs radix granati siluestris mandragore papauer nigruꝫ & gūmi ipsius & lac eius & ipsius succus q est opiū & iusquamus ruffus & niger & solatrū stupefactiuū nix & aqua frigida. sup. & alia hmōi. ¶ Dixit Aui. 4ª ꝑmi. oibus stupefaciē tibus fortius est opiū. Et ex stupefaciētib⁹ sunt poma mandragore & semen eius: & cortex radicis ipsius & papauer & benzoar: & exponit q est herba amara siue faba inuersa & solatrū stupefaciens & semen lactucarū: & ex eis est nix & aq̄ frigida. Melius aūt oibus est papauer albū: qm̄ cū sua stupefactione est amicū nāe. Et melioꝛa ex eis sunt ficca: qm̄ super humida fortis stupefactionis valde cū velocitate nō cōdemnabit nā: vt dixit Raſ. ¶ De cōpositis aūt narcoticis sunt quecūq̄ ea recipiunt in. ℞tis: & maxie quecūq̄ opiata dicunt: sicut tyriaca metridatū reges & alia hmōi: que in antidotario discribent. Et dixit Hal. 12° terapē. & ponit a Rabi moyse. vbi supra. puto filonē dispensasse medicinam suā post inspectionē in oibus cōsiderādis: & ab eo vocatur ista medicina filoniū: & ipsa qdē est antiquioꝛ & famosioꝛ ceteris medicinis: vt dixit Hal. 9° miemir. ¶ Dixit Hypp. 6° affoꝛ. q̄buscūq̄ doloꝛ fit circa hypocundriū sine flegmone. sup. & sine magna corporis repletione. & sup. ēt circa quācūq̄ aliā partē corpis fiat absq̄ flegmone & repletione febris superueniēs soluit doloꝛē. Dicunt. oēm doloꝛē nō apostemosuꝫ extensiuū factū a mā frigida vētosata vel nō. Uel factū a ventositate frigida grossa febris remissa supueniēs soluit. Nā & si in flegmone & repletione ipsa febre superueniente ipsa febris ꝓcessu tēporis resoluendo cām ei⁹ finaliꝛ doloꝛē tolerett: tñ in ꝓncipio sui superuentus doloꝛē auget. ¶ Et dixit ibidē. doloꝛ in laterib⁹ & in pectoꝛib⁹: & in alijs etiā partibus corpis: si multū differt ad discendendū: siue ēt ad discernendū: siue cognoscendū malū. sup. tñ q̄ peius est si fuerit in parte nobiliori q̄ ignobiliori. ¶ Et dixit. eodez loco. doloꝛes circa ventrē existentes q̄cūq̄ venter fuerit superiores qdē. i. quicūq̄ sunt in parte superficiali leuioꝛes sūt. nō superioꝛes vero. i. qui sunt in ꝓfundo & in intrinsecis vētris fortioꝛes sunt. Et hoc verū est ceteris paribus: interiora enim dolentia cum sint calidioꝛa exterioꝛibus attrahunt plus de mā medicine. etiā meli⁹ & magis possunt applicari exterioꝛibus quā interioꝛibus. ¶ Ex supradictis apparet sicut dixit Hal. 12ª terapē. q̄ errant quicūq̄ intemperanee loco anodinoꝝ tollentiū doloꝛē vere vtunt narcoticis & superabundant in vsu eoꝝ: & errant etiā q̄cūq̄ anodinis mitigantibus q̄ocūq̄ doloꝛē nō vtunt temperanee & moderate. sed corrūpunt doloꝛibus laboꝛantes. Itaq̄ dixit Hal. ab operantibus ꝑm rōnē artis sic. terminus eligendus est. Nā si possibile esset sanare egritudinē auxilijs sibi debitis. s. regulariter desistere: tunc opꝛ a sedantib⁹ doloꝛē. s. stupefaciēdo: ēt si per illa sedantia nocumētū aliquod inferat: optabilius enim est morte hoc nocumentum. Nā si hoc nocumētū nō valde magnū erit abscindi poterit post. si vero magnū fuerit valde: vt neq̄ in tēpore multo finaliter sanetur adhuc eligendū est potius q̄ mors.

Regularis° est administrare narcotica q̄ virt⁹ dissoluat pp doloꝛē

¶ De doloꝛe capitis in generali. Cap̄. iij.

Capitulum istud a diuersis auctoꝛib⁹ diuersimode intitulatū inuenit Hal. nāq̄ in 2° meimir. Raſ. in cōtinēti. haly. Alm. Cōstant. & Passionarius. intitulāt hoc capitulū de cephalea a cephal grece q̄ est caput & lesis qō est lesio. i. dest de lesione siue doloꝛe capitis. Alex. aūt dixit. de cefalalgia. i. capitis langoꝛe vel laboꝛe. Et a quibusdā de cefalopenia. i. de capitis pena. ¶ Serap. aūt Meſ. & Aui. intitulant de soda. qō arabice interptatur capitis doloꝛ. Soda tñ duplr inuenit sumi. vno mō large p quocūq̄ capitis doloꝛe qūocūq̄ diuersificato. Alio mō stricte p vna sola specie eius q̄ est doloꝛ temporalis pulsatiuus ¶ Dixit Serap. p̄ breuia. soda est vt addat motus duarum arteriaꝝ que sunt in duobus temporibus ex mā mala: & est in ea pulsatio quedā. Et subdit. cū doloꝛ est in duabus arterijs que sunt in temporibus nominatur soda. A multis aūt absolute de doloꝛe capitis intitulatur.

Doloꝛ capitis multa sortitur noia ꝓpter diuersitatez ptiū capitis quas occupat.

¶ Doloꝛ quoq̄ capitis diuersa sortit noia ꝓpter diuersitatē partiū capitis quas occupat. Si enim totum caput occupat vocat ouū seu galea dixit Raſ. in diuisionib⁹. doloꝛ capitis assiduus cōprehendens totum caput vocat galea. i. elmus. Arma enim hec totū caput sunt cooperientia. ¶ Si vo occupat medietatē capitis ꝑm longū. s. dextram vel sinistram emigranea dr ab emi grece qō latine dicit mediū: quasi medium occupās cranei. i. capitis. Dixit Alex. emigranea dicit ab emi qō est semis & granea qō est testa. s. craneū os capitis. Et Aui. dixit. soda qñ est in vna medietatū capitis & est ꝙsuetudinaria emigranea dicit. ¶ Si vo medietatē capitis ꝑm latū occupauerit si quidē anteriorē vocat doloꝛ frontis vel sincipitis: & si posteriorez doloꝛ dicit occipitis. Et Hal. dixit. hunc doloꝛē siue anteriorē siue posteriorē capitis ptē occupantē monopagiā vocari. Quidā tñ alij dicūt monopagiam vocari solū quartā partē capitis occupantē doloꝛem: & dr a monos grece qō est vnū: quasi vnā ptē tenens. ¶ Et quidā notant emigraneā & monopagiā ꝓprie dici qñ doloꝛ intra craneū fuerit: tunc enim maxie diuisio doloꝛis ꝑm dictas duas dimensiōes cōtingere pōt: vni. vꝫ. ita q̄ nō alijs ptibus cerebri: sic ēt diuisis: vt in eius anoto⁸ patuit: qua diuisione ledens cā sic pōt vni eius parti contingere q̄ nō alij. ¶ Theodoꝛus tñ Priscianus dixit. monopagia duplex est. vna que existēs in vna ptē capitis attingit ad oculos. i. ad ptem oculoꝝ & supciliū: que ꝓpius ꝺz dici emigranea. Alia est existens in quacūq̄ parte capitis absq̄ hoc q̄ pertingat ad oculū que ꝓprie debet vocari monopagia. Et dicunt qdā q̄ si doloꝛ aliquā partē capitis tenuerit & fuerit fortis clauus vocat: sic enim referunt patiētes quasi clauū sentire infixū. Et doloꝛ qdez capitis si interius qō est intra craneū tenuerit ꝓprie cephalea dici debet: maxime q ex eo est antiquus. Si vo ptes extra craneū cōprehendat solū absolute doloꝛ verticis dicit. Ait Serap. qñ est in craneo. i. in ptibus coopientibus craneū. maxime in gingia matre quē vulgares putāt eē in substātia cranei doloꝛ verticis vocat.

Stupefactiōis sim plicia.

Stupefactiōis cōposita.

Febris doloꝛē frigidū sedat.

Dolor capitis quid sit: et de ei⁹ diuisione.

¶Dolor capitis est mala et tristis sensibilitas oiuz vel quarundā sensibiliū ptiū ei⁹. Et dixit Alexā. q est finthoma. i. est accñs. pōt aūt dici accñs et egritudo ꝓut supra de dolore in gnāli dcm est. ¶Dicūt posse accidere capiti oēs spēs ei⁹ gñales: ac ēt spāles. Sz q de spālib⁹ ei frequēti⁹ eueniūt sūt qnqz. ¶Dixit Aui. tertij p⁹. ca°. de eo. qō sentit cerebrū de grauitate. Et p⁹ spēs ei⁹ est dolor corrosiu⁹. 2⁹ dolor pulsatiuus 3⁹ dolor grauatiu⁹. 4⁹ dolor extēsiu⁹: et 5⁹ dolor p cussiu⁹: in quo sentit sic pcussio cū malleo. ¶Et dolor qdē capiti didit eēntialr et accñtalr ꝑz oēz manerie diuiōis date de dolore i gñali supra: ita vt sit ali⁹ eueniēs a mala ꝯplone ali⁹ a soluta ꝯtinu⁹: et ali⁹ ab vtraqz vt ab apate. ¶Et fact⁹ a soluta ꝯtinu⁹ ali⁹ ē ab icisiōe ali⁹ a ꝯtusiōe ali⁹ a ꝯtritione ali⁹ a corrosiōe: et ali⁹ ꝑm alios modos solute ꝯtinuitatis. ¶Et fact⁹ a mala ꝯplone ali⁹ est a mala ꝯplone pura vel cū mā: et hoc vel simplici: vt calā vel frida vel sicca: vel ꝯposita: vt calā et hūida: calā et sicca: frida hūida frigida et sicca. ¶Et erit ali⁹ a cā intrinseca alius ab extrinseca: et qñqz est accñs: et qñqz egritudo. ¶Et qñqz cōtinet totū cap. et qñqz ptē eius: vt supra patuit. diuisa ꝑm tres diffēiōes capitis. Et dixit Aui. oia illa q dicta sunt: de causis doloris capitis qñqz fiunt in suba ipsius cerebri: et qz vt patuit supra: suba cerebri caret sensu: nō percipit dolor ex lesiōe ipsi⁹: nisi aut qz cōicet velaminib⁹ ei⁹ existētib⁹ inter ipsius sectiōes: aut qz cōicet alijs ptib⁹ sensibilib⁹ circūstantibus ei. Et qñqz fiunt in duob⁹ velaminib⁹ ei⁹ pia matre et dura matre vel altero eoꝝ. Et qñqz fiūt in velamine extrinseco a craneo pp illud qō est de suspēsiorijs inter hūc et intrinsecos pānicu los mediātib⁹: qbus pōt cōicari cā ledēs ab intrinsecis ad extrinsecū. sup. et qñqz fiūt in extrinseco a cā exteriori a craneo. Et qñqz fiūt dixit Aui. in venis et arterijs cerebri et pāniculoꝝ intrinsecoꝝ et extrinseci. sup. et qñqz fiunt in alijs partib⁹ sensibilib⁹ ipsi⁹ capitis vt carne et cuti. ¶Et qñqz accidit dolor capitis hoi hebetis sensus. et qñqz hoi multi sensus: et qñqz hoi egritudinē aliquā patiēti: et qñqz cōfestiz hoi appareter sano. Et rursuz dolorū capitis: ali⁹ est itēsus ali⁹ remissus mediocris: et ali⁹ salubris: ali⁹ mortalis: et ali⁹ salu⁹ ali⁹ nōsalu⁹. Et alius sepabilis iterpolat⁹ vel pdic⁹: et ali⁹ mansiuus cronic⁹. Et ali⁹ est pducēs ad alias egritudines siue ad alia accidētia et ali⁹ nō. ¶Et diuidit ꝑm tēpora anni dixit hyp. 3° affo. Si estas sicca et borealis fuerit. Autūnus ẋo pluuiosus austrin⁹ fuerit dolores capitis in hyeme. Et Aui. hic sequēs dixit. q qñ estas erit septētrionalis parū pluuiosa et autūn⁹ meridionalis pluuiosus multiplicabit soda in hyeme et merito: qz hūiditas multiplicata in autūno ꝯstringit et cāt dolorē. dixit Hal. in cōmēto. cō stricta dolorē capitis cāt. Et Ari. et hoc posuit p⁹ pbleuma tū. pbleumate. 10°. Et dixit. Aui. ca° de disponib⁹ sode. soda frigida qñqz multiplicat ꝯstricta in hyeme. s. mā et cōdē sata hyemis frigiditate densante poꝛos et phibente eliquationē: et resolonē ēt eliquati. sub. Sed soda multiplicat in estate: eliquata. s. mā que cōdēsata erat tpe hyemis caliditate estatis dissoluente et eliquāte eā. Sunt. n. dixit Hal. 2° de differētijs febriū in estate eliquant flāta. Et verificant pdicta qñqz sicut dixit Aui. qz solū hyeme: et silr estate seruantib⁹ nāz suā: qm si hyems eēt calā nō ꝯstringeret māz neqz si estas esset frida eliquaret eā. Vel fortasse dixit Aui. qñqz: qz posset frigiditas hyemis mās pmendo facere eas fluere ad alia mēbra: et silr posset caliditas estatis esse tāta q māz dū eliquaret resolueret vel vias aperiendo et dilatādo q eliquata mā ad alia flueret mēbra. Hoc idē cōtingere posset in cōstitutionibus aeris frigidis: ac ēt in calidis. Et in regionibus silr calidis et frigidis. ¶Et silr diuidit dolor capitis qz ali⁹ p ppietatē. i. pp cām exñtē in ipso. Dixit. Aui. qñqz fit cā ledēs qōcūqz mēbroꝝ capitis fuerit cā mansiua. i. manens in ipso mēbro: et alius fit p cōitatē siue p cōpassionem siue illa cōitas fuerit absoluta siue nō absoluta: sicut supius dictū est. de spēbus doloris in gnāli. et hic dolor p cōitatez diuidit diuisione mēbroꝝ: qb⁹ caput cōicat: siue illa cōicatio fuerit imediata: sicut cū cōicat toti corpi vel stō vel diafragmati vel mīrici mediantib⁹ neruis: aut cordi eēi et splenī mediantib⁹ arterijs et venis: et vt qdā dicūt pulmoni pp subiacētiā et vicinitatē eius cū capite. Aut mediate sicut oibus cōicat intestinis: et maxie vermibus in eis exñtib⁹. Dixit Aui. ca° de soda. p cōitatē qñqz fit p cōitatē nō integrā. i. nō totalē siue nō ad totū corpus: et tunc aut pp mēbrū inter qō et mēbra capitis cōtinuat mediatione mēbroꝝ neruoꝝ: sicut stōaci mīricis velamīs. i. diafragmatis et silīū: aut pp mēbrū inter qō et cerebꝝ ꝯtinuat in volutiōe venaꝝ aut arteriārū: sicut cordis eēi et splenis. Aut inter mēbrū vicinās ei aliq vicinate: sicut pulmo politus sub eo et adducēs ei nocu⁹. Aut pp mēbrū cōicans mēbro vno mō et cerebro alio mō sicut renes q cōicant vni 3° sicut epati: cui 3° ēt cōicat cerebrū. Et qñqz fit pp cōitatē ad mēbra extrema vt pedē vel brachiū vel digitū. Aut fit dixit Aui. pp cōitatē integrā. i. ad totū corpus sicut cū accidit soda pp febres. ¶Et ꝑ qdē dolor sequēs ad cōitatē totius: et maxime pp febres vel alias egritudines cōes alius añcedit febrē vel aliā egritudinē et est signū egrotātiū significās egritudinē futurā aut febrē fieri debere: et alius cōicat cū ipsa egritudine vt febre: et cū ipsa incipit: et cū ipsa desinit: sicut frequēter appet in paroxismis quarūdā febriū in quoꝝ pncipijs dolor accidit capitis et cū declināt paroxismi recedit capitis: et ali⁹ seqt febrē. Et ex hoc dolore est aliqs q est sig⁹ crisis: et maxie crisis future p fluxū sanguis nariū vel p vomitū. Et ali⁹ est q est solū finthoma significans crisim. Ita vt dici possit q alius est creticus et ali⁹ finthomaticus. Et de soda pp cōitatē integraz. dixit Aui. q aut est pp q̄litatē expānsam in toto corpe aut pp mām expansaz in toto corpe: sicut in febrib⁹. ¶Norant q q̄uis auctores vbiq cōiter ponāt ō soda a cōitate toti⁹ ex⁹ in febrib⁹, als puenit dolorē capitis in febrib⁹ fieri pp cōitatē alicui⁹ pticularis mēbri et maxie stōi: imo hoc est qō vt plm accidit in febrib⁹. dixit Hal. 2° meimir. sūt qdā si pauc⁹ hūor aderit in vētre: et maxie in ore ei⁹ aceruat⁹ fuerit mox dolet caput et soda cretica ē pp expānsionē māe faciētis egritudinē ad totū corp⁹ vel in toto corpe sicut crisis cōmotio est totius māe egritudinis. ¶Soda aūt facta pp cōitatē nō integrā ꝑz plm est a stō dixit. Auic. mēbroꝝ cōicātiū capiti p⁹: et digni⁹ in hoc est stōacus. hz. n. magnā colligātiā cuz eo et multiplicat multas mās hūorales vel vaporosas: vel q̄ in ipso gnānt: et q̄ ad ipz ab alijs defluūt mēbris cū piodis vel sine eis q̄s mās hūorales vel vaporales stōcus frequenter cōicat cerebro: et cū his ꝯpatit stō cerebrū in mordicatione oris ei⁹: et ppie in fortitudine sensus ei⁹. Et dixit Aui: matrix est de mēbris qb⁹ cōicat cerebꝝ fortiter: et mirach ēt et epar et splen et velamē et renes et extremitates oēs et ptes dorsi. Et de mēbris ppinqs cerebro p⁹ cui cōicat et poti⁹ est pāniculus coopiēs craneū et cū h ēt iste pāniculus est illud mēbrū a quo celeri⁹ fit cōicatio cerebro. q̄uis aliq̄ a mēbris longinqs: et maxie a stō fiat cerebro cōicatio vehementior deterior. ¶Et dixit Aui. plz. i. multotiēs vel qñqz fit soda cōitatis apud pmutationē māeꝝ. s. nocu⁹ mēbroꝝ interioꝝ: sicut pleuresis ꝑnātie apatis eptis et silīuz et ꝑpe cū mā eoꝝ mouet ad supiora et puenit ad caput cū suba sua vel vaporib⁹ ei⁹. ¶Et dixit Aui. de soda: q est accñs in febribus et egritudib⁹ acutis q ex ea est q̄ accidit cū fortitudine egritudinis vel ei⁹ paroxismi: deide remouet. Et alia est que remanet post remotionē egritudinis. i. fortitudis eius: et post eradicationē paroxismi eius. Et dixit. q soda q̄ accidit in febribus vel alijs egritudinib⁹ qñqz inquietat patientē adeo donec in cā ipsi⁹ sode q̄ est cā febris vel alterius egri⁹ augmētū faciat: et sic pōt eē cā augmēti ipsi⁹ doloris et augmēti ēt febris vel alteri⁹ egri⁹. ¶Et qz vt dixit Hal. p ō febrib⁹, est repire sodā et emigraneā hūtes paroxismos: et qz ois

Dolor capitis ali⁹ p ppietatē ali⁹ per cōitatem.

Soda eſt ſua

talis dolor est dolor p cõitatẽ. Ideo dixit Aui. dolor q fit p cõitatẽ alius cũ piodis ꝛ porissmis. s. ordinatis ꝑm piodos ꝛ porissmos eueniẽtes pp cãm. s. q̃ est in mẽbro cõicãte: sic̃ q fit pp cõitatẽ stõaci cũ fit pp effusionẽ mãe᷒ ad ipsum stõcũ cũ periodis. Et sicut est q fit cũ piodis augmẽti spẽ᷒ febriũ sup. Et qñq̃ fit dictus dolor cũ piodis ordinatis q̃uis fiat cũ eis iordinatis: ꝛ qñq̃ fit absq̃ periodo sicut dolor eueniés a cõitate aliq̃ vice vna die nõ cessat nõ redire. ¶ Dixit Siliber. ois dolor de priuata cã est continuus. Et ois dolor de cã remota cõitatẽ siue remota. i. ꝑmitiua est interpolat⁹. ¶ Et soda qdẽ per ꝓprietatẽ maxie: ꝛ qñq̃ etiã per cõitatẽ qñq̃ cõplicat᷑ cũ alia egritudine q̃ nõ est cã eius nec ipsa illius: ꝛ tũc illa egritudo qñq̃ est talis que nõ ipedit regimẽ seu curationẽ sode: ꝛ qñq̃ ipedit: sicut cũ cõplicat᷑ soda cum reumatismo: ꝛ tunc difficilis fit cura ipsius vt apparebit.

Cause doloris capitis facti per cõitatẽ in tractatu de mẽbris ei cõicantibus apparebũt. ¶ Cãe aũt doloris capitis p ꝓprietatẽ accidẽtis multe sũt vel esse possunt. ¶ Jngt Sal. 1° meimir. Non dolent ab vna dispõne caput oẽs: ꝙ plures sunt dispõnes: vna que est ꝑm discrasiã simplicem. i. puraz absq̃ humore: ꝛ alia in humoꝛ q̃litate: ꝛ 3ª in humoꝛ multitudine solũ est fiens: ꝛ hoc sine opilatione ꝛ apate. Et 4ª est qñ obstruerint hi humores trãsitus humidoꝛ: ꝛ vaporum. ¶ Et 5ª qñ pp imbecillitatẽ aliquaꝛ eaꝛ que in capite sunt pticularũ spũs ventosus gnãtur. Et 6ª pp pcatarticã aliquã cãm. Supple ꝛ 7ª est pp ipsaꝛ vel alicui⁹ eaꝛ sensus fortitudinẽ. ¶ Dixit Sal. 3° de interioꝛib⁹. qdã patiunt᷑ in capite dolorẽ pp sui sensus acumen: sicut filẽ contingit in oꝛe stõaci: est. n. in hoc cerebrũ diuersuz: vt qdã patiantur sustinere odores: ꝛ qdã nõ: ꝛ qdã debilitent᷑ odoribus: ꝛ qdã nõ. ¶ Et dixit Sal. 2° meimir. Cãe doloris hui⁹ aliq̃ erunt extra craneũ: ꝛ aliq̃ itra ꝛ aliq̃ in oib⁹ eis: q̃ extra, ꝛ aliq̃ nõ oib⁹: sed in vna vel plurib⁹ pticulis tm̃: sic̃ in cerebꝛo vel panniculis vnis arteriꝭ vel neruis aut cuti. ¶ Dixit Alex. q̃ cã cephalalgie aut est pcatartica. i. ꝑmitiua vel exterioꝛ. Aut est senectica. i. interioꝛ añs vel ꝙiuncta. ¶ Extrinsecas aũt cãs ꝛ multe sint reduxit Hoꝛ. ad. 12. gña. ¶ Et 1ª est casus vel pcussio vel obuiatio ad aliud coꝛpus. ¶ Et 2ª est caliditas exterioꝛ vt sol. Sol tñ nõ facit sodam ex eo solũ q̃ calefacit: sed ẽt ex eo q̃ eleuat vapoꝛes ad caput ꝛ cõmouet humoꝛes q̃etos: ꝛ sicut ignis vel aeris vel diꝭ canicularis ꝛ siliz: ꝛ sicut caliditatis radioꝭ lune cuz trahit᷑ sub eis moza: maxie stãdo. attrahit enim splẽdoꝛ luminariũ mãs ad caput. Et vl'r cuiuscũq̃ actu calidi capiti vel coꝛpori approximati. ¶ Et 3ª est frigiditas exterioꝛ vt niuis glacies vel aeris vel alteri⁹ cuiuscũq̃ actu frigidi coꝛ poꝛi vel capiti approximati. Et ex eo maxie q̃ cerebꝛum vt Hyppo. dixit, in affo. hz frigidũ inimicũ. ꝛ phibẽt hui⁹ frigida claudẽdo poꝛos euapoꝛare q̃ debẽt. ¶ Et 4ª est nimia siccitas aeris vel alteri⁹ rei obuiãtis capiti ab extra ipz exiccãtis. ¶ 5ª est nimia hũiditas vt aeris vel pluuiaꝭ vel alteri⁹ ab extra caput humectãtis ꝛ humectãdo replẽtis ꝛ grauãtis. ¶ Et 6ª est exufflatio fortis ventoꝭ maxie meridionaliũ ꝛ septẽtrionaliũ: ꝛ p̃cipue post exufflationẽ meridionaliũ. ¶ Et 7ª est vapoꝛes extrinseci eleuati fetidi: vt a limo cadaueribus ꝛ silib⁹: ꝛ sicut cuz qs aspicit in puteos antiquos ꝛ cauernas ꝓfũdas mineraliũ ꝛ hui⁹ silia. ¶ Et 8ª est nimius motus ꝙalis vt ire furoꝛis: ꝛ silium: vel coꝛporalis vt cursus laboꝛ coitus superfluus: ꝛ laborioſus exiccantes ꝛ debilitates aut mãs cõmouẽtes ꝛ alia silia maxie post cibũ ꝛ repletionẽ. ¶ Et 9ª est somnus nimi⁹ ꝓfundus: ꝛ inordinatus: ꝛ in tpe nõ suo: ꝛ precipue diurnus: ꝙtinet. n. vapoꝛes in capite. Et vigilie ẽt superflue exiccãtes ꝛ debilitates. ¶ Et 10ª est balneatio superflua ꝛ inordinata totius coꝛpis vel capitis: ꝛ maxie balneis: ꝛ lotionibus calefacientib⁹ ꝛ exiccãtib⁹ mãs ꝛ ad caput trahẽtib⁹. Et ipsius capitis pectinatio ꝛ fricatio post cibationẽ ꝛ repletionẽ. ¶ Et 11ª est inanitio nimia aut repletio superflua crapula ebrietas acceptio ciboꝭ ꝛ potuũ calidoꝭ fumosoꝭ vt allioꝭ cepaꝭ poꝛroꝭ sinapis ꝛ alioꝭ acruminũ: ꝛ vini fortis: ꝛ sicut acceptio fructuũ: maxie oꝛarioꝭ ꝛ siliuz fumosoꝭ: vt leguminum lactis ꝛ vnctuosoꝭ ꝛ nucleoꝭ fructuũ maxie nucum. ¶ Primo ꝙtinẽtis. res inducẽtes soda sunt dactyli lac semina canapis vinũ forte fumosuz ꝛ vetus. ¶ Dixit Joãni. aliq̃ fit soda potu aque frigide: ꝛ maxie cũ bibit᷑ in ieiunio stõacus est debilis cui cõpatit᷑ cerebꝛuz. ¶ Et Sal. dixit. in libꝛo de vinis. iuenies aliq̃ pp aque potionẽ dolere quosdã caput maxime q̃ praua fuerit: ꝛ ipsa coꝛrupta exsoluit robur vẽtris mris näle: q̃ debilitato liq̃res colici ꝙsueuerũt currere ad spatiositatẽ ei⁹ ex oꝛificio: sicut accidit ieiunãtib⁹. ¶ Et dixit in libꝛo de simplici me^na. foca oꝛdei. al's sirup⁹ oꝛdei inducet soda. ¶ Dixit Aui. 2° cañ. p̃ trac. ca° 2°. oia in qb⁹ est inflatio sunt faciẽtia soda. Et ad hoc gen⁹ reducũt venena: ꝛ etiã medicine hec faciẽtes. ¶ Dixit. A. p^a tertij. ex pte causaꝭ ꝑmitiuaꝭ receptis. i. in medicinis q̃ recipiunt siue q̃ ponunt᷑ in receptis medicinaꝭ ꝙpositaꝭ sũt q̃dã q̃ faciũt soda de qb⁹ ipse dixit. in 2° cañ. in ꝓprijs ipsoꝭ capl'is in areolis mẽbroꝭ capitis. De qb⁹ maxie dixit Aui. sunt cassial'. costꝰ çafaran. cinamo^m ꝛ amomũ: ꝛ breuiter oia aromatica siue calida siue frida sint. Hyp. 4°. dixit. affo. i. affo. Muliebria educit ꝛc̃. Et rõ est dixit Meſ. ca° de soda. qz replẽt caput. ¶ Et dixit Aui. ca° de signis spẽ᷒ soda. q̃ multotiens res subtilitates vt sirupi ꝙfectiones electuaria ꝛ alia q̃cũq̃ dantur ad subtiliãdã mãm febris vel alicui⁹ morbi in coꝛpe sũt cã sode ꝛ emigranee: ẽt dato q̃ nõ sint cal'a. Et rõ est: qz aperiunt poꝛos: ꝛ sic parãt viaꝭ vaporib⁹: vñ ascendere possint ad cerebrũ. ¶ Dixit Gentilis Aui. sciẽter posuit istũ cañ. ne medicus recte exhibẽs subtiliãtia si post exhibitionẽ ipsoꝭ accidat dolor capitis nõ desistat ꝓpterea a via sua recta: ẽt si eger vel astãtes de sua opõne cõqueranꝰ: ꝙ ꝓcedat cũ ea: nõ curãs ℞ba eoꝭ aut vulgi: qñ sic recte opando sequeꝰ sanitas: ꝛ cognoscet᷑ prudẽtia ei⁹. ¶ Et 12ª est sonus tonitrui bombarde tubaꝭ lituũ ꝛ aliaꝭ magnaꝭ rei᷒. Et nimia capitis cooptura. Nõ. n. est caput tam forte: qõ nõ debilitetur sũme ex nimia sui cooptura si ꝓtinuet᷑. Jsta g̃ sũt extrinseca ꝛ alia etiam his proꝑtionalia que consueuerunt dolorem capitis causare.

¶ Cause aũt intrinsece sunt alie añtes: ꝛ alie ꝙiuncte. Et coiuncte qdẽ sunt. Aut solo continui aut mala cõplo diuersa simplex vel ꝙposita pura vel cuz mã hũorali vel vapoꝛali: ꝛ sicut dictũ est. de cãis doloris in gnãli. ¶ Et cãe qdẽ añtes sunt p̃dicte cãe cũ fuerint in coꝛpe in vẽtre aut in capite: non dũ tñ actu doloꝛe cãntes seu cãm doloris inducẽtes: ꝛ sunt ex eis ẽt q̃dã cãe añtes cõpositionales: sicut magnitudo capitis receptiua multoꝭ vapoꝭ ꝛ capitis debilitas ꝓhibitiua resolutionũ: aut ipsius raritas ꝑparatiua ad facilẽ receptionẽ impressionũ. ¶ Et mã qdẽ faciens soda cõprehẽsa in mẽbris capitis aut est antiqua ex antiqua replone hũorali: aut est noua cibalis gnãta in illa hoza a cibo gnãtiuo mali chimi: aut qz cibus fuerit malus in suba sua aut in q̃litate sua: aut qz coꝛrũpit᷑ digõ ei⁹ pp aliquam cãꝭ coꝛruptiõis digõnis. ¶ Dixit Aui. ca° de spẽb⁹ sode. Soda plm fit ꝓpe q̃ arterie afferũt capiti vapoꝛes fraudulẽtos: ꝛ nõ itellexit pl'z: qz vt pl'z siue pl⁹ fiat ab ista cã q̃z ab alijs: qz a multis alijs cãis freq̃nti⁹ accidit q̃z ab ista: ꝙ pl'z itellexit qñz vl' multotiẽs. Et h̃ siue ille vapoꝛ fraudolẽt⁹ pueniet a cã extrin^ca siue ab itri^ca. Nã vapoꝛ p arterias delat⁹ ꝑ puenit ad coꝛ faciẽs nocumẽta in coꝛde. cũq̃ puenit ad ipz ꝛ coꝛ est forte resistẽs ꝛ cerebrũ debile tũc p arterias mittit᷑ ad cerebꝛũ ꝛ facit soda. ¶ Dixit. H. 2° meimir. rõnabile ẽ i fluxũ tristãtiũ hũoꝭ aut vapoꝭ vtroꝛũq̃ p venas vel arterias vel vtrisq̃ fieri: qñq̃ qdẽ his intrinsecis ptib⁹ cranei solis. i. cerebꝛo ꝛ miringis superfluitates que sunt in ipsis pellẽtib⁹ ex: aliq̃ aũt coꝛpe qdẽ est post caput mittente vapoꝛes vel humoꝛes prauos.

Añ est q̄ dolor capitis accidit magis in vna pte q̄ in alia.

¶Dixit Hor. licet fumus ab intus ascēdat eq̄l̄r ad supiora: nō tñ oēs ptes cerebri equal̄r ab eo leduntʼ: qr q̄dā sunt fortiores: z q̄dā imbecilliores: z fortes ad debiles mittunt. Et sic aliqñ ledit ps anterior z nō posterior vel ecōuerso. Et si aliqñ ps media z alie nō: nec ēt aliqñ vna parte cerebri lesa alie leduntʼ: eo q̄ tēperamētū vnius nō est temperamentum alterius. ¶Et Auicen. loquens de soda a causa primitiua z antecedente simil̄r dixit. Et soda est cuius cā est aliq̄ cāp primitiua p: sicut soda ebrietatis vel facta pp comestionē ci boꝝ calidoꝝ vaporosoꝝ. Et nō fit fixa pp fixionē cāe. Et ex ea est cuius cā est cā añs iam collecta z māsiua z manet ipa pp eā. Et vr̄ Aui. in his verbis innuere bas diuisiones. s. q̄ soda quedā est a cā primitiua: z q̄dā ab añte sine primitiua: imo est iam collecta ipsa cā añs absq̄ primitiua vel vt dicūt alij est iam collecta cū ipsa cā primitiua: quia. s. cā p̄mitiua inuenit in corpe cām añtē p̄m quā pōt inuenire est q̄ cā primitiua vel facit soda remanēs p̄mitiua: ita q̄ nō est fixa: multotiens. n. nō figit̄ vel cā primitiua facit soda nō remanens p̄mitiua: ꝫ trāsiuit in añtē z ꝓiunctā. ¶Dixit Hor. lz dolor capitis eueniat pp cās extrinsecas: nihilominus pōt esse cū pctō mali: qñ corp̄ est plectoricū vel cacochimū vel dispositū vt si a sole calefiat caput cholerici repleti: aut si ifrigidetur corpus flātici repleti. ¶Alterat̄. n. q̄ñq̄ humor z efficitur p̄ter nām pp cās extrinsecas multū ip̄mētes. ¶Dixit Aui. soda cretica est de gñe sode cui9 cā est motus nālis ꝫ semitā expulsionis. s. māeꝝ versus caput: z sic oꝫ reduci ad sodā accidētē pp motū māeꝝ. q̄. s. pp opilonē faciunt soda. Aui. s. pp opilationē p̄existētē: sicut cū opilatio est in venis versus nares cū nā mouet māz: vt expellat eā fluxu sanguis nariū z mā veniens ad ipsas venas opilatas ꝓhibita transire residet ibi z extendēs facit. Aut pp opilonē nō p̄existentē: sed que ab ipsa mā mota causat̄: sicut cuz multa mā mouet̄ ad crisim fluxu sanguinis nariū que sua multitudine opilās vias residet nō transiēs: z extēdit venas z facit soda. ¶Et dixit Aui. soda que fit successione digōnis cibi. s. in eꝑ: est ēt de gñe sode cuius cā est motꝰ nālis qñ nā mouet mās nutrimentales ꝑm semitā sepationis z distributionis cibi ad mēbra: que. s. mā nutrimētalis vel pp opilatiōez p̄existentē vel pp ab ipsa causatā sua multitudine nō valens transire residet z extendit z facit soda. ¶Et dixit. fortasse augmentat̄ soda in seipsa pp vehementiā doloris sui. idest qñ est vehemēs fortis: attrahit. n. vehemētia doloris augmentū in ipso dolore attrahendo mās ad locū doloris.

Corpa ꝑparata ad sodā que fiat.

¶Et cā q̄dē sode cū est debilis in quodā capite imp̄imit: z in quodā nō ip̄imit aūt in apparatis ad soda z corpa ꝑparata ad soda. Dixit Aui. sunt ea que hūt caput debile siue nāliter siue accidētal̄r a quacūq̄ cā debilitas eius p̄cesserit: z maxie qñ cū debilitate capitis habēt mēbra digestiua p̄cipue stomachū debilia: quare in mēbris digestiuis plurimus gñat̄ vapor effundens ad stomachos eoꝝ hūores. i. existens signū vel cā effusionis humoꝝ ad stomachos eoꝝ. Et reperit̄ hic l̄a que dicit. cholericos humores. z verificatur: q̄ cholerici hūores citius z frequētius effundunt̄ ad stomachū. Et sunt ꝑparata ad soda corpa quoꝝ capitū sensus est fortis. Cerebri nāq̄ debilitas z sensiblitas multa sūt cā dispositiua vt a qualz re occurrente q̄uis parua z debili ledat̄ z doleat. In capita vero fortia: z maxie cū fortitudie digestiuorum membroꝝ z in capita bebetis sensus causa non imp̄imit debilis.

Signa generis nota sunt ex relatione infirmi. Antecedunt aūt dolorē capitis ipsius grauitas z corruptio opōnū sensitiuaꝝ intrinsecarum vel extrinsecaꝝ aut ipsaꝝ debilitas z maxime cū antecessione alicuius vel aliquaꝝ causaꝝ sode dictarū p̄mitiuaꝝ vel intrinsecaꝝ. ¶Vertigo dinamidioꝝ. oꝝ. caput dolentibus si vina fit liuida doloris augmētū signāt. ¶Dixit Hyp. 4° affor. q̄bus in febribus vine cōturbate velut subiugalis: z discolorate: his capitis dolores: aut adsunt aut aderunt. Et Gal̄. dixit in cōmēto dicti affor̄ismi. z ēt p̄ de crisi. vina aut mingit̄ turbida z post clarificat̄: z sig̃at q̄ soda fuit: aut mingit̄ turbida z remanet turbida: z sig̃at q̄ soda fit aut est existēs: aut mingitur clara: z postea inturbidat̄ z sig̃at q̄ soda erit. ¶Et Auic. dixit. tertij p̄ma. vina lilis vine asinoꝝ sig̃at q̄ soda fuit: aut fit: aut exñs est: aut erit. turbatio nāq̄ vine sig̃at ebullitionē z exinde euaporationē ad caput: vnde fit soda. ¶Et dixit Aui. in ca° de cura sode: que est accñs in febribus. ad discernendū inter dictas significationes: oꝫ vt redeat̄ ad alias sigñiones. illas. s. quas Gal̄. posuit i p̄mēto dicti affor. Dixit. n. ibi Gal̄. q̄. Et dixit Aui. q̄ñq̄ sig̃at soda in febrez albedo vine. s. si prius nō fuerat alba. si fuerit cū fortitudie idest intensione febris. Et itez dixit. albedo vine z subtilitas eius in febribus eueniens maxie in horis crisis sig̃at p̄mutationē hūoꝝ ad caput. z istud est ex eis q̄ pculdubio faciunt soda cōtingit aūt ꝫ plerūq̄ in febrib9 acutis z quotidianis: q̄ eaꝝ mā habilis est ad superiora rapi. Et in horis crisis: maxie cōtingit p̄dictā raptū māe fieri cum mā cō mouet z separe satagit mām nocitiuā a iuuatiua. Cōtingit ēt: raro tñ in alijs febribus: imo ēt lz rarius febrib9 nō existentib9. ¶Dicunt hoc sig̃m nō esse neciz: q̄ in febrib9: z sine febribus in crisi z sine crisi: mā mota z agitata posset rapi ad alia mēbra: vt ad intestina z facere fluxū vētris vel ad stomachū z facere vomitū vel ad aliq̄ō aliud mēbroꝝ z facere in eo aēa vel aliā egritudinē quapropter dixit. Aui. q̄ ad discernēdū vtrū vina alba significet sodā futurā oꝫ deuenire ad alias significatiōes. ṽ. g. cū vina in febrib9 subito albescit nec appet fluxus vētris nec vomit9 nec motus māe circa cutē neq̄ lesio in alio mēbro a capite: tūc certus es q̄ mā declinat ad caput q̄ faciet soda. ¶Dixit Aui. tertij p̄ma. cū soda remanet egritudo post febres acutas nunciat egritudies cerebri: z sig̃at q̄ nā deficit a pficiēdo expulsionē māe q̄ faciebat febrē. Et dix̄. ex egritudib9. s. istis: q̄ ex his doloꝝib9 capitis q sūt egritudines sūt aliq̄ qb9nūciat subeth aut apoplexia: aut mania aut mollities aut surditas. sup. aut alia egritudinū capitis vel adnexoꝝ ei: q̄ ät sit ex istis egritudinib9 nūciatis scire poteris ex suba māe vtrū. s. sit flātica vel colica vel alia. Et ex motu ei9 vsus diuersas ptes cerebri vel adnexoꝝ ei. nā si fuerit flātica nunciat subeth z alias egritudines fridas. si colica nūciat frenesim z sitles egritudines. si melica melā. si adusta maniā: z sic de alijs. Et sitl̄r si mouet̄ ad vētriculos cerebri nunciat apoplexiā: si ad nucā palysim vel aliā egritudinē neruoꝝ: si ad aures vel oculos nunciat in eis egrim. ¶Dixit Horō. ois dolor capitis auferēs sonū z cibū pessim9 est z mortalis dolor cū reumate malus est: q̄ reuma ipedit rectā curationē doloris: vt appebit. Et ois dolor capitis ad quē sequit̄ spasim9 vel apa vel egressio oculoꝝ aut nimia eoꝝ submersio pessim9 est z mortalis. Priuatio doloris in febrib9 acutis pessimū est sigm. q̄ stupore signāt. ¶Dixit Hilib. si patiētis cephaleā vnū ō brachijs tumuerit vl̄ caput ab vtraq̄ pte siue in sinistro oculo sigm appuerit ad mom lēticule moriturus erit: si tñ ex nullo alio signo mors ppendat̄ curabilis erit. Et dixit. si color rubeus appeat in facie añ: q̄ post hoc in paloꝛē ꝓuertat̄ z circūinuadit dolor iter spatulas z tybias z tussiat: z qō ꝓicit ab ore saporē salis hz z memoriā nō hz z vñr aspera eē q̄ viderit hic de vita morit̄ur9 est.

Cura gnālis doloꝝ capitis lz ꝓueniat cū gnāli cura doloris supradicta: hic tñ q̄dā spāli9 dirigēda ad dolorē capitis sūt dicēda. ¶Aerē itaq̄ inhabitet patiēs sodaget̄ serenū a fumis odoribus: z maxime fetidis alienū nisi in casibus infra dicendis in loco bene spirabili. idest amplo in quo non sint voces neq̄ soni: neq̄ murmur neq̄ strepitus. ¶Et caueat sibi patiens ab ira z furore z cogitationibus z similibus aīe accidētib9. Et ab oi motu forti vel repētino: z maxie capitis: z a balneo vl̄ corpis: ꝓmouet. n. mās

z dirigit fumos versus caput. ¶ Et caueat se a multis vigiliis, z ét a sono prolixo ne cóstrictis poris fumi retineant: z inde caput impleat. ¶ Dixit Hal. 2° meimir. in pn° z adhuc in statu existente dolore quiescere meli⁹ est. remisso aũt z declinante in ydoneis locis perambulare. sup. ¶ uenit. ido nea aũt sunt his q calefieri egent que calida. qui vo infrigidari que frigida. Et añ cibũ qdé amplioribus ambulationibus vti. sup cibo aũt paucis z pigris. opz aũt post cibũ nó confestim ambulare. sed p ouas horas aut tres aut plures. ¶ Dixit Rasis. pmo ptin. fuit qdã patiens soda: cui⁹ pedes fuerũt fricati cõtinue vno die z nocte z liberatus est. Et talis fricatio est mirabilis cura karabitus cuçeç z epilepsie. ¶ Dixit Auic. ofert deambulatio parua z posítio extremitatũ in aqua calida qñqz enim effundimus aquã calidã sup extremitates patientis soda z assiduam⁹ illud. Et sentis p hoc q soda. i. cã sode ex capite ad ei⁹ pedes descẽdit cũ cui⁹ descensione resoluit soda. ¶ Et dixit. in cap. de cura sode calide. tibi est neciuz in hac soda z in alijs vt alienes totũ qõ mouet ipetuose ex vocib⁹ z multitudine cogitationis z cotus z famis. ¶ Dixit Auic. in ca° de regimine vlũ in soda. scias q de reb⁹ in remotione soda iuuãtibus est multitudo somni. Nã valet ad sedandũ dolorẽ: z valet in soda mãli qñ mã eget digone per reuocationẽ calozis ad interiora. Uerũ tamen nó oes spes sode cõueniunt in multitudine sõnitimo in qbusdã phibet multitudo vt patebit in curis pticularibus. Intellexit aũt Auicẽ. q multitudo somni cõueniat in oi soda respectu ei⁹ qõ cõueniret in oispone a qua pcedit: si nõ esset ibi soda. ¶ Dicũt qdã. caput nó multũ teneat eleuatũ in somno: nec ét alio tpe. Et qdã dicunt. q multũ eleuet. z intelligũt pmi qñ ab inferioribus multitudo vapoz euaporãdo mouet: z marie si in capite nó fuerit repletio. Et econuerso qñ in capite fuerit replo z timor fuerit de descensu humoz a capite ad mébra ei suppositi: z nõ ascenderit ab inferioribus vapoz copia. ¶ Dixit Raz. in diuisionib⁹. cõuenit oib⁹ spẽb⁹ dolozis capitis dimissio oĩs rei cui⁹ vapoz velociter eleuat ad caput. ¶ Et dixit. pmo ptin. ca°. 9. aucte phlareti. q dimissio cibo inflatiuoz vapozosoz iuuat. Et. A. hoc idé posuit aucte phylagozij. ¶ Dixit Hal. cibos fugiat calos z lac: lac ét sicut Hyp. i afo. dare caput dolẽtib⁹ malũ. qõ qzuis noceat in oi dolore capitis: spãlius tñ nocet in facto a cã cala z marie mãli. ¶ Dixit Jsaac. in dietis in oi dolore capitis bo^m est cauere vapozosa. Uñ dixit Almã. Eger a carne abstineat z a vino. sup. z ceruisia z oi potu inebriãte. Dixit Hal⁹ 2° meimir. abstinẽdũ est a glandibus. i. castaneis z a dactilis. s. maturis: q⁹ pprietatẽ hñt cefalalgie factiuã. ¶ Dñt vtat cibis facilis digõnis pauce qztitatis boni nutrimẽti puati effumatione quos in pn° mense pcedant cibi lenientes z succedant in fine cibi stiptici compressiui vt citonia z silia. Et bibat aquã quecbari vel mellis aut iulep z silũa. Et casu quo a vino abstinere nõ posset vel nollet patiens: bibat vinũ albũ pauciferũ siue aquosuz. Et q⁹ stomachus in oi soda cõpatitur cerebro: z inde debilitatur indigerendo quare cõuenit cibũ minozare: qzuis plus in mãli: vt vacare possit nã digõni materie. ¶ Dixit Auic. scias. idest scire debes q ex rebus in remotione sode iuuantibus est paucitas dationis cibi z potus maxime vini. Oes tamen soda species nõ sunt equales in hoc: sed in quadam debet cibus z potus minui multum z in quadam paruz z in quadam mediocriter. dixit eni Auicen. q paruitas comestionis. scilz multa idest multa diete attenuatio in soda calida: z maxime in puenientea cholera mozdicatiua effusa ad os stomaci nocumẽtũ affert faciẽs in soda augmẽtũ. Fugiẽda est igif repletio cibi z potus: z insup fugiẽda est fames sitis z ieiuniũ. Nã qzuis paucitas cibi pcipiat: nõ tñ tolerãtia famis saltẽ longa: qm vt supra patuit per Auic. est ex bis que impetuose mouent. Et silr toleratia sitis. ¶ Fugiẽdaqz est cuiuscũqz supfluitatis retẽtio. dixit Jsaac. in dietis. in oi dolore capitis bonũ est ventrẽ lenire. Et Raz. dixit. in diuisionibus. z oibus spẽbus dolozis capitis competit lenificatio ventris. dixit Aui. in ca° de cura sode calẽ ad curãdas egritudines capitis lenificatione näe multũ indiges: z maxime in soda mãli quapp ti in aliqua spẽz soda pp aliquã intentionẽ curatiuã necessarij sint tibi cibi ingrossantes: opz vt stiptica temperes ingrossantia cum manna z siracost z alijs que soluunt cum lenitate.

¶ Cura vo sode per potionẽ nõ est vna aliqua cõis oibus spẽb⁹: ppterea dixit Hal. 2° meimir. qcũqz scripserũt absqz determinatiõe cefalalgie auxilia maius nocumẽtũ qz iuuamentũ operati sunt his q crediderũt ipsis. Nõ. n. dolent ab vna dispone caput oes: sz plures z diuerse sunt dispones: z sanatio vniuscuiuscz ipsaz ppria est z pprietas ista curationis eaz variaf multiplr. pmo nãqz ex essentia ipsius sode siue egritudinis aut cãe facientis soda. 1° rõne quozũdã modoz ei⁹ vt vtrũ sit cronica vel nõ. 3° rõne modoz essendi ei⁹: vt vtrũ sit p pprietatez vel cõitatẽ. 4° ex pte loci siue pticule capitis patiẽtis vt vtruz sint ante vel retro vtruz in dextra parte vel sinistra: vtrũ extra craneũ vel intra: vtz teneat oia mébra capitis vel quedaz. Et 5° rõne gradus. s. intensionis vel remissionis ei⁹. Et 6° rõne accidẽtiũ sequẽtiũ. Et 7° rõne egritudinis cui cõiungif. ¶ Quedã tñ cõferũt dolozi capitis absolute cũ ppriete que est in ipsis: de qbus est semẽ iari gestatũ: aufert enim dolorẽ capitis: z radix plantagis collo suspensa mirifice soda tollet etiam cronicã valde z est expertũ: z cõfert cozonare caput de berbena aut de ramis cornu arboris. ¶ Sũt ét soda excitãtes z inducentes sicut aromata z ppie cassiaf. costus cinamomũ z crocus z sgnãtum z succus absinthij z melogiana z agnus castus z polium z storax: qzuis dicant qdã q ipsa mũdificat cerebrum z remouet humiditatẽ ab eo: qõ nõ credif: z comestio eruce solius facit soda: z silr comestio auellanarũ castanearum nucum porrozum z ceparum.

Cõferẽtia dolozi capitis a ppriete.

In ducẽ dolorẽ capitis.

¶ Cura ét per instrm cirurgie nõ oibus speciebus sode cõis: sed quibusdã put pticulares cure declarabũt: quapp de eis particulariter est psequendũ cãs: ét signa iam habita sunt supra in capo de mala cõplone cerebri.

¶ De cura dolozis ex mala cõplone sine mã. Cap. iiij.

Cura sode a mala cõplone simplici vel cõposita pura. i. sine mã tribus perficif instrs. s. dieta potione z cirurgia. Et dieta qdem cõsistit vt patientes soda a mala cõplexione frigida fugiant aerẽ frigidum iuxta posse: z maxime q ex multo frigore passi sunt: sz sunt in cameris locandi calidis: nõ tñ excessiue. Et interdicaf eis. dixit Aui. exire extra domũ. s. ad aerem ppter frigus. ¶ Dixit Raz. p. cõtinẽ. confert sode frigide dimittere patientem in sole donec mitigef soda nisi forte sit soda ex replone siue ex indigestione aut fastidio. ¶ Dixit Aui. qñqz oes patiẽtes hanc soda: z ppie eos qui ex eis sunt cõgelati si eozum corpora sunt mũda z nõ sentif in eis aliquis motus humorum ad superiora iuuat denudare eozuz capita in sole. s. estiuo z sine vento z ponere eos in oriente. idest versus oriens vt radius solaris fortius z directius cadat super eos. sup. z si sol transierit ad meridiem vel occidens. similr situa eos versus ipsuz. Et sic tene eos donec sanenf z eoz soda resoluat. Qz si corpora eoz nõ fuerint munda aut sentif motus humorum ad superiora nõ exponanf soli ne fiat materierũ tractio ad caput. ¶ Dicunt. innuunt prefati auctores in pdictis verbis generalẽ cañ. in approximatione calidoz: maxime fortium supra caput q nõ debeant approximari nisi corpore existente mundo. q si aer näliter nõ fuerit calidus artificialiter fiat cum igne sine fumo: maxime facto ex lignis siccis calidis z odoriferis. Et cum aspersione ramoz herbarum z floz odoriferoz calidozũ super lecto z in pauimẽto camere. Et odorent aromatica calida. ¶ Dixit Raz.

primo ꝓtin. cõficiant simul muscus z ambra: z ex hoc ponatur granũ vnũ in narib⁹ ad odorandũ. Et dixit Almã. odorent galliã z insufflet muscus narib⁹. ¶ Meh. ponit odoramẽta multa z vtilia ex quibus est hoc valde vtile. Rx. storacis calamite electe ligniaℓ. aã. ʒ. j. laudani confectionis geanam. aã. ʒ. j. z in alio. ʒ. vnius partes duas. spice. ʒ. iij. gallie muſca. ʒ. viij. masticis. ʒ. iiij. ambre crude. ʒ. ij. et. ʒ. gare. z macis aã. ʒ. iiij. et. ʒ. cõficiant sic. storacẽ laudanũ z masticẽ cũ modico olei debeẽ resolue: deide tere in mortario cũ pistello calido z pjice sup ea puluerẽ ligniaℓ. spice gallie gare z masticis z misce cũ eis. Et post hoc funde sup ea glutinũ gũmi arabici aut dragaganti. q. ſ. z misce cõterẽdo: deinde malaxa cũ ambra dissoluta cum modico olei de been malaxatione multa cõterẽdo: z vltimo aromatiçet cũ muſci. ʒ. j. et. ʒ. z aqua roſ. Et fiant inde poma: z odorent: aut suffumigent cũ eis: z est expertũ verax: z suffumigant templa z domus regie ex eis. ¶ Usus tñ odoramẽti hoꝫ calidoꝫ nõ ɔ3 multũ ɔtinuari. dixit eni Meh. q hyp. ingt. ſ. affo. 4ª q aromatica capitis grauedinẽ faciũt. Et ego qdẽ dico q nõ elongat gn hoc sit in frequẽti vsu eoꝫ. cõuertunt. n. vapores ad caput: imo replent illud vaporib⁹. moderatus autez vsus coꝫ cerebrũ cõfortat z calefacit: sed non fiat adeo frequens vt ꝓducat ad illud. Et qdã can. est nõ debere cõferre apud reploñ: z hoc est qõ hyp. voluit. Nã post mundificationẽ cõfortat z calefacit. z reſiduũ sode remouet. Et si soda est a malitia ꝓplonis frigide sine mã: vt frigiditate aeris inueniem⁹ esse iuuamẽti sublimis vsus eoꝫ. ¶ Fugiat aũt hic patiens tristiciã z solicitudinẽ in cogitationib⁹: imo letet z gaudeat: z ira z furor cõueniũt: si nõ fuerit in corpe repletio. ¶ Dixit Alex. ɔfert eis gestatio cũ equo. ſ. eqtando: z in curru vehẽdo: supple z alios motus corporeos exercẽdo: si patiens exercitio fortis fuerit. De motib⁹ aũt bis corporeis z aialib⁹ sepe⁹ in ira ꝓgelatũ. z intra mot⁹ corpeos z aiales z cogitabiles. q. d. sepa inter cõgelatũ ex vna parte z hos motus ex alia: vtendo mõ motu corpeo z mõ aiali: z maxime cogitatione sup reb⁹. ſ. delectabilibus z irascibilibus. Recitat. n. haly. ʒ° tegni. cõmẽto. 21. q qdã cõgelatus curatus fuit ꝑ medicũ q induxit eũ ad irã. his tñ motibus corpeis z aialib⁹: nõ ɔ3 vti debilis exñs corpis z cerebri: qui plus ledent q̃ iuuent. Et ad hunc finẽ qdã exponũt Auic. cũ dixit: sepe⁹ cẽ. vt supra. i. phibeat: z iterdicat eis motus corpeus z aialis. ¶ Et vigilie qdẽ magis cõueniẽtes sunt q̃ somnus: vñ somno vtendũ est breui: nisi adsit mã frigida indigens digõne. in quo casu valet sonus mediocris. ¶ Dixit Hal. 2° meimir: iube patientẽ vti balneis calidis. Et si q dẽ nõ affuerint mãe eis vti poteris in ꝓncipio: z in oi tpe: z maxie ꝓuenit balneũ siccũ siue stuffa. Si vo affuerint materie in ꝓncipio ꝓhibẽdũ est balneũ z ante minorationem mãe z ipsius digõnẽ: sed mã minorata z digesta balneũ cõpetẽs est. ¶ Dixit Almansor. cũ cephalea ꝑ hebdomadam vnã durauerit tps ꝑ hebdomada intelligẽs sufficiẽs ad minorationẽ z digõnẽ mãe siue fuerit breui⁹ hebdomada siue longius vel intellectus: vt qdã dicunt: tps in quo cephalea declinare inceperit eger in balneo mittendus est. ſ. sicco. Et sup caput ei⁹ aqua in qua camomilla sansucus z sticados z nemen cocta fuerint fundẽda est. ¶ Et sile intellige de pectinationib⁹ z fricationib⁹ fortib⁹: leues aũt fricationes z pectinationes: in ꝓncipio ẽt stãte mã fieri pñt. ¶ Dixit haly. practice 5° caueat porro ciboꝫ frigidoꝫ esum vt lactis z pisciũ z similiũ. Et ciboꝫ vaporatiũ ad caput vt nucũ sabada negi eruce pigani. Et Auic. dixit phibeat eis pot⁹ frigid⁹. ſ. actu z potẽtia: z sile cib⁹. Et dixit Paulus. cibi exhibeant calefacientes. sup. z actu calidi. ¶ Dixit haly. sint cibi eius ciceris aqua cũ oleo oliue z aneto cinamomo z cimio z galanga z bis sile: z dixit. si. hos cibos nõ suffert: aut qi debilis: aut qi nolẽs: reficiat pullis colũbarũ iam assurg. ẽtibus cõditis cũ predictis cõdimẽtis. ¶ Dixit Guilelmus comedat infirm⁹ qñ est absq̃ febre carnes edi z castrati z pullorũ perdicũ fasianorum z oium auiũ degentiũ in arboribus z nõ in aquis z vitellos ouoꝫ z aquã cicerũ cõditã cũ cimino vel cicera fracta cõdita cũ puluere cinamomi z gar. Et ex herbis comedat feniculũ petrosilinũ borraginem z sile. Qz si mã ibi affuerit frigida. dixit. Seraꝑ. ɔfert ex cibis qui est laudabilis humoris velociter digestibilis. ¶ Dixit Aui. si mã fuerit flegmatica administret cibi minoratio z eis subtiliatio: idest cibus sit pauce quãtitatis: z hoc siue sit cũ mã siue sine ea. Dixit enim necessariũ est cõgelato: vt cibus minoret: z hoc pp digestiue eius debilitatẽ: magis tñ minora re dz stante pñtia mãe. Et sit cibus subtiliatiuus illi⁹ mãe. In mã: n. flegmatica cõpetit attenuãs dieta sumpta ex cibis subtiliantibus humores grossos viscosos de qbus satis dictũ est in sermone ꝓmo. vel saltẽ sint cibi mixti cũ cõdimentis subtiliantibus z incidentibus. Cõdiant ergo cũ speciebus: que sic fiunt. Rx. piperis gare. aii. ʒ. ʒ. galãge çinçi. cinamomi. macis nucis muſc. aã. ʒ. ij. croci. ʒ. ʒ. Qz si mã fuerit melancholica. dixit Aui. administra qõ generat sanguinẽ subtilẽ laudabilẽ z humidũ tenuẽ. i. sint cibi generatiui sanguinis laudabilis clari tenuis. i. fluuidi z humidi z opponant terreſtreitati grossitiei z obscuritati hũoris melãcholici q̃les sunt cibi calidi z humidi subtiliatiui vel mixti cũ subtiliatiuis. Ideoq̃ cõdiant cũ spẽbus que sic fiunt. Rx. gare. cinamomi electi çinçi. aã. ʒ. ʒ. cardamomi nucis muſ. macis. aã. ʒ. j. et. ʒ. croci. ʒ. ʒ. çucchari albi ad pondus oium. ¶ Potus aũt esse ɔ3 similis cibis. Dicũt quidã vinũ nõ bibãt. sed aquã mellis aut decoctionis passularũ. Alij vo vinũ cõcedunt pauciferũ aut mediocre adaquatũ. Et alij vinũ cõcedunt forte purũ. Notant q si cũ hoc dolore febris affuerit vinũ oino cauendũ erit. Si vo nõ. z nõ fuerit ibi mã vinum exhibendũ est potens z purũ dixit Hal. 1° meimir. patienti dandũ est de vino subtili. Et Rasis dixit. ꝓmo ɔtinẽ. vinuz album pauce stipticitatis mitigat hunc dolorẽ. Et dixit. q melius est exhibere ipsuz pane pauco. supple vel cũ aliquo simili: eo q magis paulatim z gradatiz euaporat ad caput q̃ si solũ bibat. Qz si illi mã multa fuerit: si quidẽ vinũ oio cauendũ erit. q si nõ fuerit ab eo excusatio: tunc detur quid pauciferum: potens vo omnino fugiat. Dixit Serapio cuſtodiatur a multiplicatione vinorum z ꝓprie ab antiquo z odorifero: quia vinoꝫ vapor colligitur in capite velociter z dolorẽ facit vehementem. Dixit haly. croceum vinuz z vetus porro caueat. Si vo mã pauca fuerit aut paucificata per euacuationẽ vel euacuationes vinum confert. Dixit haly. postq̃ in aliquo. idest ꝑm aliquã partez resolutus fuerit dolor: q. ſ. erit post purgationes egro vinum forte z vetus dandum: idest purum. ¶ Dixit Auicẽ. ex illis que post purgationẽ oẽs infrigidatos iuuant est bibere vinum odoriferum subtile forte cũ seminibus. Dixit Gentilis. intellexit de seminibus calidis diureticis: eo q vinum tũc frigidã materiam paucificatã consumit. Dat autẽ ipsum Aui. cum seminibus dictis: q cum illis bibitum cõprehendit in stomaco: z non sic euaporat ad caput: z iuuat caliditate ipsorum seminum ad alterandũ ipsaz malã discrasiam frigidaz z consumandã ipsam frigidam mãm minoratam. ¶ Et dixit Aui. hec semina securos faciunt humores in stõco. sup. z epate: z alijs nutritiuis cõprehẽdi ad feruorẽ faciẽdũ ꝑparatos. Et hoc q licet sint in stõcho vel epate virtute illoꝝ seminũ diureticoꝫ ad vias vine extra stomacũ z epar deducuntur z expelluntur: eo q paucificatã materiam deducere illuc possunt vñ assecurãt q in nutritiuis nõ cõprehendantur z retineantur. Et dixit Gentilis. q per ista semina dedit intelligi electuaria z alia similia similẽ virtutẽ habẽtia: iter que gariofili sumpti multũ valẽt. Dicũt tñ in mã melãcholica vinũ limphãdũ esse: z fugiẽdũ esse purũ. In flãtica vo purũ dãdũ nisi cerebrũ aut nerui seu mẽbra neruosa vt stomac⁹ debilia fuerint. Fiat aũt parcitas in cibo z potu: z ma

xime cena dimittẽda erit: aut multũ minuẽda. Et ol die sup fluitatũ eũo cibalium ꝓcurãda erit auxilio suppositoꝝ vel clysterijs si sponte nõ dimittant. Loyt⁹ quoq; oino fugiat.

Patiens aũt soda ex mala cõplone calida aerẽ fugiat calidũ ⁊ cõstrictũ nõ euẽtatũ vaporibus plenũ: sed inhabitet aerẽ frigidũ clarũ recẽtatũ aspersioni bus rerũ frigidarũ odoriferarũ: ⁊ odorẽtur ipsa aromatica frigida vt rose viole nenufar sandali ⁊ cãphora. ¶ Et fugiat hic patiẽs tristiciam irã ⁊ furorẽ: leteꝫ aũt ⁊ gaudeat moderate. Et fugiat motũ oẽm corporeum ⁊ corporis ⁊ capitis balnea ⁊ fricatiões ⁊ pectinatiões: adhereat q̃ti. ¶ Et fugiat vigilias ꝓ posse: sõno adhereat plixo. ¶ Dix̃ Hal. patiẽtes a motu ⁊ verbis repme multis ⁊ ira ⁊ graues fugiat voces ⁊ sonũ impera ⁊ quietẽ. Libos aũt vitare oꝫ calefaciẽtes ⁊ actu calidos: ⁊ silr pot⁹. q; si febris cũ ea affuerit comedat ptisanã aut far vel panẽ lotũ aut ex herbis lactucã ⁊ alia olera frigida ⁊ bibãt aquã ordei vel aquã simplicẽ decoctã cũ iuleb. Et si nõ fuerit ibi febris comedat pisces petrinos vel carnes edi aut pullaꝝ ⁊ silꝫ alteratas ⁊ cõditas cũ rebus frigidis: ⁊ si nõ potuerit abstinere a vino bibat vinũ albũ aquosum ⁊ limphatũ. ¶ Dixit Ha.1° mei mir. balneis eucratis ⁊ aquoso potu vtendũ est ⁊ vniuersa dieta humidiori. s. q̃ siccior: ⁊ maxime in colica pluſq̃ i sanguinea: ⁊ sic auchinia. Libis tñ ⁊ potibus non repleatur. Neq; etiã famẽ aut sitim tolleret: ⁊ supfluitatũ ꝓcuret expultionẽ q; si affuerit cũ ea colera grossa admisceant cũ cibis ⁊ potib⁹ suis aliqua ex subtiliãtibus ⁊ incidentibus: ⁊ maxime acetũ. ¶ Dixit Auic. subtile regimen nocitiuũ est ei qui habet soda ꝓpter colerã cã cibi grossi factã: nocet. n. q; prolixa est ꝺ soda propter colere grossitiem.

Patiens vo soda ex mala cõplone sicca aerem inhabitet humidũ vel artificialr humectatũ: ⁊ gaudeat leteꝫ qescat ⁊ dormiat ⁊ oi vtaꝫ regimine ocioso ⁊ delitioso ⁊ cibis reficiaꝫ ⁊ potib⁹ multũ nutriẽtib⁹ ⁊ humectãtib⁹ ex his q̃ dicta sunt in cura ethice ⁊ tabis. nullo mõ ieiunet aut famẽ toleret seu sitim: ⁊ coytuꝫ oino fugiat.

Et patiens ex mala cõplone humida mãli regaꝫ ꝺ q; ipsa mã requirit. Dixit Raſ. in diuisionibus. cura sit deliccatiua: ⁊ actu etiã sit sicca. dixit Aui. declina. s. in regimine a parte calida vel frigida ad illud qõ est cõueniẽtius ꝺm disponẽ in caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ hoc in mala cõplone sicca: ⁊ ẽt in humida. sup. ⁊ silr in mala cõplone calida: ⁊ ẽt frigida declina a parte sicca vel humida ad illud qõ est cõueniẽtius. ¶ Et si bene cõsiderant regimina auctoꝝ in cibis colligitur cibos in soda debere habere maxie q̃q; ꝺditiões: q̃rũ ꝑª ẽ vt sint lenitiui vẽtris nõ stiptici: ⁊ maxie in soda mãli. dixit Auic. opꝫ vt lenificatio nãe vlr pseueret. i. ꝓtinue. 2ª est cibi sint medicinales oppositi in q̃litatib⁹ suis discrasie faciẽti soda: vñ Auic. de dieta sode sanguinee dixit. oꝫ q; eger nutriaꝫ cibis generãtib⁹ sanguinẽ frigidũ declinãtẽ ad siccitatẽ ⁊ grossitiẽ aliqualem. Et Hal. dixit. de colica oꝫ vt dieta sit frida ⁊ sit hũidior. Et silr intellige de flãtica ⁊ melica. 3ª ꝺditio est vt cibi sint boni chimi gñatiui ⁊ facilis digõnis. 4ª est vt sint ꝓhibiti ab effumatione ⁊ inflatione. Et vt sint parue quãtitatis: ⁊ maxime in sanguinea ⁊ flãtica ne fiat ex ipsis replexio.

Cura vero huius sode per potionẽ etiã cõpletur intẽtionibus: quarũ vna est ad alterãdum. 2ª ad remouẽdũ accidentia ꝓña. ¶ Primã aute intẽtionẽ adimpleri regrit ipsa mala cõplexio: q̃n fuerit pura nulli coniuncta mãe: ac etiã mala cõplexio mãlis eradicata mã si mala cõplo relicta fuerit. ¶ In mala ergo cõplexione frigida pura ⁊ frigida a frigiditate cõtinuitatis curatio cõpleꝫ alterãdo ꝓ interius ⁊ ꝓ exterius approximata sicut ⁊ in mala cõplexiõe calꝫ ⁊ in sicca. de exterius aũt approximãdis: alia sunt unguẽta: alia empla: alia epithimata: alia embroce: ⁊ alia sacellationes: ⁊ alia suffumigia: ⁊ alia caputpurgia; ⁊ retẽti nes in ore. Dixit Hal. 1° meimir. sufficit oleo rutaceo calo infundẽdo bregma liberare totalr hoiez. Et silr ꝓfert oleũ sansucinũ ⁊ serpellinũ. ¶ Dixit Meſ. unctiões fiãt ex oleo nardino aut yrino aut laurino aut de been aut aliquo taliũm. Serap. dixit. sufficit oleũ rutaceũ calefactiuum q̃n funditur sup verticẽ capitis: ⁊ oleũ puleginũ soluit eũ: vt dixit Horõ. ⁊ ẽt Hiliber. ¶ Dixit Raſ. p̃. contiñ. q; Hal. dixit q; oleum balsami non est tante virtutis in hoc morbo. Et Serap. dixit. q; Hal. in lib. 10° terapeu. dixit. probaui oleũ balsami ⁊ non inueni ipsum conferre in egritudinibus frigidis cũ virtute forti. Dixit Horõ. q; Damaſ. dixit. auctoritate Haleni. q; Hal. expertus est de balsamo vbi calefactio ne cessaria: ⁊ nõ inuenit in eo iuuamentum. Et hoc est mirabile cũ sit satis calidũ. ego credo q; cã sit cita euanescẽtia ei⁹. ¶ Empl'm vtile. ℞. melliloti seminis aneti florũ camomille rube sicce maiorane sicce. aã. ʒ. ʒ. terãtur ⁊ tẽperentur cũ succo mẽte vel balsamite ⁊ ponãtur supra caput. ¶ Cerotũ bonũ. ℞. olei rutacei olei de castoreo succi maiorane succi rube. aã. ʒ. ij. cere citrine. ʒ. ʒ. ferueãt adinuicẽ ad succoꝝ cõsumptionẽ: deinde extrẽdaꝫ super pãno ⁊ ponaꝫ supra caput. ¶ Dixit Meſ. linimẽtum bonũ. ℞. tyriacã vel metridatũ: ⁊ cũ succo menthe misce ⁊ suppone: quoniã bonũ est. ¶ Et fiãt epithimata ⁊ embroce ex rebus tẽperate calidis. ¶ Et caputpurgiũ fiat cũ succo maiorane: vt dixit Dio. ¶ Et masticeꝫ nux muſca. ⁊ galãga: ⁊ teneatur in ore tyriaca aut pliriſarcoticon. ¶ Et dixit. A. cõfert ei vaporatio cũ eo qõ calefacit actu ex pãnis calefactis ⁊ milijs calefactis ⁊ sale calefacto: sed miliũ est subtile ⁊ magis eũle: sic eni inquit Hal. 12° terap. vltimo ca°. calefactoriũ de milijs leuissimũ est oium ⁊ deliccatiuuꝫ. ¶ Dix̃ Hal. 1° meimir. si opus fuerit fortioris calefactionis imittẽdũ ẽ euforbiũ oleis supradictis. Et q̃cũq; pariter ꝓstruunt ⁊ linire vltra bregma auriũ ⁊ nariũ poros ⁊ frõtẽ. ¶ Linimẽtũ Meſ. bom ℞. costi myrre castore. spice. aã. ptes eũles terant ⁊ ꝓficiãt cũ oleo roſ. sup. vel alio calidiori. Horõ. dixit. q; in hoc oleum de lilio inter alia obtinet principatum. Dio. epithima fiat ex cinere ⁊ aceto coctis in oleo ⁊ epithimatis super caput fit aũt epithima optimũ ex aqua vitis sola vel pmixta cũ gariofil'. ⁊ galanga ⁊ nuce muscata. ¶ Sacellus apponendus supra caput ⁊ est Sentilis. ℞. serpilli maiorane balsamite sticados folioꝝ lauri nucis mus. ҫedoarie gar. aã. ʒ. ʒ. terant ⁊ ponant in sacello de pãno lineo raro ⁊ calefiat cũ aq̃ vitj aspersa super tegulã calaꝫ ⁊ ponaꝫ supra caput. ¶ Alius ⁊ est mundini de foro iulij. ℞. folia lauri sicca ⁊ grana eius. aã. M. j. gariofil'. calameti sicci pulegij sicci sticados. aã. ʒ. ʒ. trita oia recludãt in sacculo q̃ calefiat fumo thuris ⁊ cinamomi positoꝝ supra prunas ⁊ ponaꝫ supra caput. ¶ Hal'. caputpurgiũ cõferens sode frigide opil'oni colatoꝝ ⁊ defectioni olfatus nigella die ac nocte infusa in aceto: ⁊ postea exiccata teratur subtiliter ⁊ puluis eius naribus trahaꝫ approximat⁹ ⁊ odoreꝫ: sicut sugẽdo. ¶ Prio continentis dixit filⁱ⁹ Meſ. auẽte Hal'. accipe mẽtastrum balsamitam sansucũ mellilotũ ⁊ radicẽ lilij celestis ⁊ anetum ⁊ fac decoqui in aqua ⁊ embroceꝫ ex ea caput. Jtẽ accipe anetũ mellilotũ ⁊ camomillã ⁊ decoque in aqua vsq; ad tertie partis cõsumptionẽ postea cola ⁊ pone in ea oleũ keirinũ: ⁊ decoque ad cõsumptionem aque ⁊ oleo isto illine caput. ¶ Dixit Raſ. in diuisionibus inclinatio fiat capitis super vaporẽ decoctionis calamenti ⁊ sansuci: ⁊ odoret rutbã castoreũ sisimbriũ vel sansucũ. ¶ Dixit Almã. si nultũ ifestauerit dolor euforbiũ ⁊ castoreuꝫ dissoluant in pauco oleo sambucino ⁊ mittaꝫ i aures ⁊ inũgãt: ex eo ẽt bregma ⁊ frons ⁊ tympora. ¶ Qꝛ si adhuc nõ suffecerint ꝑdcã ad rubificãtia ꝺueniẽdũ est icipiẽdo a leuioꝛib⁹. Sũt eni in eis gradus itẽsiois ⁊ remissiois ⁊ ex rubificãtib⁹ qõ sũt sinapis sterc⁹ colũbinũ rutba siluestris harmel euforbiũ baurach. pip piret⁹ cost⁹ ⁊ silla. ¶ Alex. ℞. fimi colũb. ʒ. ij

ʒ.ʒ. pipis albi.ʒ.ij.castorei.ʒ.iiij.croci.ʒ.i.incorporent cū aceto fortissimo succo absinthij ⁊ oleo nardino ⁊ illine cū eis. ¶ Hal. colūbor fimi euforbij ⁊ pipis aīi partes eḡles oliḡter tere ⁊ cū aceto distēpera ac caput illinias. ¶ Dixit Sili. folia lauri sauina abrotanum sisimbrīū betonica ⁊ rutha i vino rubeo bulliāt ⁊ fumus per os ⁊ nares recipiat: oleuʒ decoctionis abrotani capiti inunctū dolorē tollit ⁊ remouet frigiditatē eius: ⁊ ē fortissimū: ⁊ oleū anetinū coctuʒ ⁊ inunctū optimū ē ⁊ facit dormire. Et valet oleū maiorane iniectū auri. Et nasturtiū sedat oēm dolorē capitis ī quo op3 calefacere: ⁊ dyaltea inuncta dolorē placat statim. Ca/putpurgiū cū succo maiorane in quo ponit mūmia est p̄sti iuuamēti. ℞. margaritas ⁊ pone integras i succo lunar ⁊ dimitte in eo donec dissoluātur postea cū illa dissolutiōe fac caputpurgiū: statiʒ. n. tollit sodā frigidā: ⁊ eā q̄ descēdit ad oculū. ¶ De interius aūt approximādis alia sūt electuaria alia pulueres alia sirupi: valet aūt potio vini nectaris cōfecti cū spēb⁹ ⁊ valet elium plirisarcoticon ⁊ tyriaca ⁊ metridatū cū bñ fermētata fuerit ⁊ bui⁹ filia ⁊ potio sirupi ō sticados ⁊ alior dicēdorum in oigōne mäe frigide. ¶ Dixit Rog⁹. in oi lotiōe capitj ad sodā frigidā pone sal ⁊ rosmarinū. dixit Bertramus. peonia cum aq̄ sansuci cataplasmata multū cōfert: ⁊ filr decoctio edere terrestris ⁊ sauine. Embroca sedās sodā. ℞. mellīloti farine fenugreci ⁊ seminis lini: ⁊ papaueris añ. bulliāt in careno ⁊ embrocet cū eis vel adde p̄dictis vitellū oui: ⁊ fiat emplin. ¶ Glosator. ℞. sulfuris castorei baccarū lauri. aīi. ptes eḡles. misceant cū butyro oleo ros. ⁊ cera ⁊ extēdat sup petia ⁊ ponat sup frontem. Et dixit. ℞. myrrhe aloes epatici euforb. castorei epithimi costi piretri piperis grana tria. cribellent ⁊ dissoluatur cum vino bono ⁊ cū petia capiti epithimentur.

Alteratia in mala cōplexiōe calida.

¶ In cōplone aūt mala calā ⁊ in facta a caliditate ꝓtinentis sode. n. curā facte a caliditate solis Auic. ad hāc reducit intentionē alterationis: cōplex tñ infrigidātib⁹ ab extra ⁊ intra approximatis in infrigidādo. ¶ Tamen notat Hordo. q̄ quedā sunt capita qb⁹ modica infrigidatio sufficit sicut sunt capita senū mulierū eunuchor pueror ⁊ būidor ⁊ albor. i. flāticor ⁊ eor omniū: q bñt debile caput: ⁊ eor q ō facili incurrūt litargiā aut alias egritudines frigidas cerebri vel neruor: ⁊ q de facili incurrūt egritudines oculorum filia bis: vt q apparati sūt corizis ⁊ catarris: ibi. n. oēs a valde infrigidātib⁹ custodiri debēt: quāuis caput nimis accūtalr sit calefactū: sed paulatine ⁊ cū remisse ifrigidātib⁹ ad sanitatē reducēdi sūt. ¶ De approximādis ḡ ab extra oēs ꝓcordant auctores medicine olei ros. conquassati cū aceto.

Oxirodinū quomodo fieri debeat ⁊ cuʒ quo oleo.

dixit Mes. oleū ros. acetū cū modico aque ros. diu agitent donec pigulescāt: ōinde infrigident sup niue ⁊ ex eis caput liniat. Alex. Accipe ex ceroto Hal. ʒ.ij. ⁊ laua illud lauatio nib⁹ plurib⁹ cū succo solatri semperuiue ⁊ agreste ⁊ illine caput ⁊ suppone folia salicis ⁊ mirabile videbis effectū ei⁹. Dixit Almā. Cephaleā pp multā in sole morā sufficiēter ex oleo ros. ⁊ aceto infrigidatis curare poteris: que tñ si ex ℔ nō qeuerit ex alijs infrigidātibus. s. intēlius curanda erit. ¶ Dixit Serap. meli⁹ cū quo curat est illud qō in nā sua ē subtile. s. ex frigidis ad ℔ vt penetrare valeat: frigida eniʒ ⁊ maxime q̄ grossa sunt trāsire morātur: ⁊ pp illud dixit Serap. nō est aliqd plus cōferēs in p̄n° q̄ oleū ros. qō bene factū est: qm̄ infrigidat infrigidatione bona cū fundit super caput: ⁊ ppie sup verticē capitis ⁊ nō sit antiquū: sed qō factū est anno illo antiquū. n. ex tpe acuitateʒ quādā accipit. Cōferūt et oleū viol. ⁊ de nenufare ⁊ de salicibus ⁊ filia: cū sunt recētia: ⁊ opʒ vt administrēt oia ista olea infrigidata ī aq̄ vel niue ⁊ pmisceātur cū aceto vini: q: expellunt tūc vapores q eleuātur ad caput ⁊ declināt eos ad inferiora: ⁊ de ꝓsuetudine eius. s. aceti vel olei ros. mixti cū aceto ē vt submergat vsq̄ ad pfundū. Notāt tñ q cū voluntas fuerit vt penetret ad pfundū nō debet administrari cū actuali frigiditate intēsa. Et dixit Serap. opʒ q̄ sit quātitas aceti ōrta pars olei qñ volumus q̄ infrigidet cū eq̄litate: sed qñ volumus additionē in ifrigidatione ponim⁹ aceti duas ptes: sed nō sit acetū acutū: qm̄ cū eo est caliditas q̄dā: imo sit acetosum valde: qm̄ istud est qō infrigidat: ⁊ fortasse cogimur miscere cū eo aquā portul. aut salicis aut cucurbite aut granati ⁊ ppie acetosi: ⁊ hoc. n. intēsa exñte caliditate. Succ⁹ cucurbite sedat sodā calidā ⁊ succus solatri: filr vel ipsa herba cōtusa ⁊ emplastrata oleū papaueris cū oleo ros. Et qñ infundit lana succida in aceto cū oleo ros. cōquassato ⁊ ponit sup caput cōfert sode calide fortī. ¶ Horō. dixit. q̄ quā do volumus q̄ penetret ad interiora debemus miscere tñ de aceto quātū est oleū. ¶ Dixit Hal. ʒ. meimir. inunctio fiat ex oleo ros. ⁊ maxie estiuali hora: ⁊ sit oleū ros. factū ex onfancino cū multis rosis in fine veris aut p̄n° estatis: ⁊ sit nō antiquū: sed ex illo anno cōstructū. Cōsequēter aūt post oleū ros. est camomellinū in corpib⁹: in qbus timeremus vehemētē infrigidationē capitis oparī: q̄lia sunt corpa mulierū eunuchor ⁊ infantiū: ⁊ qcūq̄ albū bñt colorē ⁊ carnē mollē. si sunt nō assueti sub sole. Et dixit. mēsurā aūt infrigidatiōis olei ros. ⁊ camomellini ex p̄dictis habitudinib⁹ corpis ⁊ magnitudine exarsiōis inuenire pōt medic⁹ cōsiderādo cū bis etatē ⁊ ꝓtinētis aeris crasim ⁊ nō min⁹ ipsius dom⁹ crasiʒ in qua iacet laborās. Et dixit Ha. frigida ār q̄cūq̄ afferes aq̄ valde frigida circūda vas: nō p̄site aūt bac niue. huius nāq̄ auxiliū: ⁊ si humor aut vapor multitudo fecerit ad caput ipetū iuuat generose. Repcutiūt eniʒ ℔ ⁊ ppellūt ad inferius corpis: ego. n. in multis ℔ vtēs auxilio nō indigui alio in regionib⁹: in qbus est ℔ pole fieri. In regionib⁹ aūt calidis: in qbus fontanarū frigidar ⁊ niuis inopia est necesse ē vt infrigidem⁹ oxirodinū ponēdo ip̄m incliuio ad vētū aliqué cōuersū. ¶ Dixit Horō. qñ volum⁹ q̄ olea fortiter infrigidētur tepefiāt ⁊ ponānt in p̄fūdo puteo ppe aquā: qm̄ ista infrigidatio eq̄pollet infrigidationi niuis. tepefit aūt oleū: q: citius recipit infrigidationē aq̄. ¶ Et dixit Hal. necesse est ad maiorē infrigidationē faciendū q̄cq̄ pmiscere oleo succū sempuiue vel portulace p̄silij vel filium. papaueris aūt vel mādragore succū cauere opʒ: nō. n. absq̄ nocumēto infrigidāt. Cauere quoq̄ oʒ ⁊ ab eo qō cū hoc q̄ infrigidat stipticat notabilr: quare cū necessitas aliqñ occurrerit parū opʒ miscerī eis de stipticātib⁹: ⁊ pp hoc solatri succū vel nō oino pmiscem⁹ vel parū: ita etiā pmiscem⁹ succū myrti ḡnati citonij ⁊ nespilli. sup. ⁊ filium stipticor: q: vel nō oino vel parū stipticāt. melior tñ ē succus ḡnator acetosor. s. iter p̄dcā: nullo āt p̄dcōr p̄site aliis filib⁹ vtēdū ē succis herbar ⁊ fructuū. sint tamen fructⁿ nō valde maturi. ¶ Dixit Aui. in soda q̄ ē icipiēs. i. q̄ ē in p̄n° siue: vt oñt qdam: in ea in q̄ nō ē multū fortis calor: q̄ aliq̄ mō pōt vocari icipiēs nihil ē magis iuuatiuū q̄ oleor ros. purū ifridatū actu. nā ōstruit cū actuali friditate actualē caliditatē faciētē sodā: nec ē nocum in actuali frigiditate per viā ꝓstrictiōis mäe: ⁊ ℔ maxie in imāli vel minorata mā: ⁊ sic effusum sup caput nō in posteriori: sʒ ī añriori coronato pri⁹ incipite: vt supra i curatiōe gñali egritudinū capitj dictū ē. Et ꝓueniēs ē dix Aui. vt oleū ros. cū aceto misceat: q̄ si oleū ros. solū aut mixtū cū aceto nō sufficit pp intēsaʒ caliditatē: pmisceātur eis exp̄ssiōes herbar q̄dar: in gb⁹ēt debēt eligī ḡdus frigiditatis ſm gradus caliditatis. Et dixit Aui. cū caput vehemēter inflāmat ⁊ calefit valde ⁊ trāsgredit terminū. Sumat sauieh ordei ⁊ p̄silium ⁊ misceat cū aq̄ virge pastoris ⁊ infrigident ⁊ fiat capiti emplastruʒ. ¶ Melue epithima resoluēs sodā calidā. euisci semina ⁊ p̄silium aut simul aut separatim cū aceto cōquassata capiti supponātur. ¶ Primo ꝓtinētis succus herbe fatue. i. portuli. cū oleo ros. positus cōmissurā conuenit sode euenienti ex arsione solis: ⁊ filr succus semperuiue cū oleo ros. illinitus. Emplin de folijs ⁊ capriolis vitis cum pauco aceto

Alterā in mala pterior facta.

aut de foliis salicis cure cōfert. Et lac lactuce siluestris illi/nitū sup frōtē sōnū facit z dolorē placat. Folia quoq; man/dragore z radix eius cū farina ordei z aceto est exptū z mi/rabile ad sedādū oēm dolorē z inflāmationē in q̄cunq; pte corpis z succus flor fabar sedat ardorem cerebri. ¶ Dixit Mes. caput purgia fiāt ex oleo ros. viol. nenufario cū pau/ca cāphora: aut cū cucurbitino. dixit Aui. forsitan nihil est adeo iuuatiuū q̄ facere egro caput purgiū cū lacte aut oleo viol. vel ros. z sūbus. ¶ Embroca Gentilis. R. flor nenu/faris z cucurbite z flor salicis viol. ros. z cotticum papa/ueris. aā. M.ß. decoquat in aq̄ z fiat ex ea embroca actu tepida: z si recipiat ex dicta decoctione vapor dū fuerit te/pidus ad faciē z caput ponit. ¶ Dico expertus sum em/brocationē cuz aqua decoctionis ros. viol. foliorū salicis z vitis vinifere florū nenufaris cucurbitar z florū papaue/ris z foliorū lactuce q̄ cū spōgia ifundat sup caput tepida: sed post embrocationē dz fieri leuis absterſio capiti cū pan nis lenib⁹ z post absterſionē dz fieri inunctio cū aliq̄ ex ole is supra dictis. ¶ Inunctio glosatoris vtilis valde. R. mu/cillaginis pſilij mucillaginis seis citoniorum z seis malue z succi portulace z succi sempuiue. aā. ʒ.i. olei nenufarini. ʒ ij. cere albe. ʒ. ij. ferueāt ad succor ꝓsūptionē. Et postea fi/at inūctio. ¶ De iteri⁹ āt approximatis cōueniētia sūt ele/ctuaria sirupi iuleb z alia hꝫ frigida sumpta z bibita.

Alteratia in mala cō plexione ficca.

¶ In dolore aūt capitis a mala cōplone ficca de exterius ap/proximādis. Dixit Aui. ex eis. s. localib⁹ q̄ cōferūt est admi/nistratio caput purgior būidor cū oleis laudatis ad ℞: vt de amigō. amaris z de cucurbita: vbi notāt qdā: q lra ē cor/rupta z dz dicere de amigō. dulcibus. q si lra dicit ō amig. amaris pōt saluari sic: eo q oleuz de amigō. amaris cū sua vnctuositate z actuali būiditate humectat: z cū sua leui ca/liditate ꝓsumit z resoluit si q̄ mā illuc pp dolorē cēt tracta: z cū ℞ alterat malā cōplonē frigidā si ibi frigiditas esset cō/plicata ſiccitati: cucurbitinū aūt oleū humectat z declinās ad frigidū alterat malā ꝓplonē calidā si calitas esset iuncta ſiccitati. Et per ista dedit Aui. intelligere hūc cañ. obſeruā/dū esse in oib⁹ localib⁹ approximādis in hui⁹ male ꝓplo/nis sicce curatiōe. opz. n. declinare a pte cal̄a frigidaq; ꝑm q̄ fuerit ꝓueniētius. ¶ Dixit Raſ. p̄ ꝓti. sode superueniēti ex inanitione cerebri intromitte vel inſtilla p nares medul/lā ossiū pecudū diſſolutā cum oleo viol. vel butyro recenti. ¶ Et Aui. dixit. si multa fuerit ſiccitas vt faciat corrugatio/nē: z in ſba cerebri diminutionē manifestā: tūc opz dix. A. vt administrent caput purgia ex medullis. s. rep humectā/tium z in potu datis. i. q̄ ēt dent in potu. s. in iuribus q̄ sint ex cruribus ouiū z vitulor z pinguedinib⁹ gallor z thae rem. i. anseris iuuenis: vel vt qdā dicūt: alicui⁹ spēi pdicuz z cataras. i. turturis. ¶ Notāt q; qz ſiccitas ista multa pdu/cit cerebrū z totū corpus ad diſponē senilē fridā z ſiccā: iō Aui. in eius cura posuit p̄dicta humectātia q̄ sunt cū aliq̄li calitate. Et pb̄ dedit intelligi p cura hui⁹ recurrēdū eē ad curā ethice senectuꝫ dictā in ꝑmone p̄cedente: q; si aliq̄n lz prarū sit q; cū tali ſiccitate fit cōiūcta caliditas recurrēdum erit ad curā febris ethice ibidē dicte. ¶ Et dixit Aui. ex eis q̄ iuuāt eos ē apponere capiti emplm ex feludē ſubtili: z ex ponit ex melle ſubtili decocto facto cū eo emplo z ex fari/na tritici vel ordei ꝑm neceſſitatē. i. ꝑm diſpōnē in calitate z friditate z ex zuccaro albo: z ex oleo amig. s. dulciū vl̄ ama rar ꝫ supradictā diſponē z oleo cucurbitio: q̄r ēt effusio ſūtilis. i. paulatina sup ſinciput ofert. ¶ Notāt q; in textu Aui. repit emplm factū ex ſtercore vaccar z capriar. Et fu it lra corrupta: nō. n. ꝓueniūt ocā ſtercora cū sint valde ōſic catiua. ¶ Ampli⁹ p ꝓpleméto cure hui⁹ sode recurrēdū ē supra ad curā male ꝓplonis cerebri pure ſimplicis vel ꝓpo/site. Qz si curatiōes supradicte nō ſufficiūt ad ſedationē do/loris cū narcoticis oueniēdū erit q̄ in ſequēti cap dicēt̄.

¶ Scda āt intētio cōplet cū puiſione ne ex hac soda eueni/at aliq̄ō accns malū z si qd euenerit ſuccurrēdū ei erit cuz bis q̄ inferius dicet. Rariſſime tñ hāc spēm ſode accūtia se/ua ſequūtur: imo ipſa est facilis curationis niſi multū diu/turna fiat. ¶ Dixerūt. n. Hal. 2° meimir. z Raſ. p̄ ꝓti. z Se/rap. z Mes. z Aui. q; iſta soda ſi in ꝑn° ſui ꝓsideraſ q; faci/le curaſ. Si vero negligiſ aut tardaſ nō est lōginquū quin ei⁹ cura excuſet. i. relinquaſ p impoſi a medico vel diffici/lis fiat aut adueniat ei difficultas ꝓpriet̄atis. i. pp mām p/priā que attrahitur ſiue q̄ generatur p eaz cura eius fiat dif/ficilis: Dixit Ser. super 2° Al. q; cauſa huius difficultatis curationis est continua attractio aut generatio humorum aut vaporum qui reddunt eam difficilis curationis.

¶ De ſignis z cura ſode ex mala ꝓplone cū mā. Cap. v.

Dolor is capitis ex mala cōplone māli cā vt ex ſupradictis colligi p̄t aut ex hūmor alterās p̄ter hoc q; opilet aut aposte/met aut continuitatē ſoluat aut est ipe humor qui cum hoc q; alterat nālem cōplexionē capi/tis opilat aut apat aut cōtinuitatē ſoluit extēdendo vel cor/rodendo: aut cā eius est ventoſitas ſeu vapor.

Signa ꝓueniētis a mā humorali ſunt. dixit Alexan. ſi grauitatē ſentiāt in capite fieri non est qualitas ſola in capite aut vapores aliqui: ſed plenitudo humorum. Et. n. dixit Hal. 3° de interioribus. q; dolor q fit a multitu/dine hūor fit cū grauitate. ¶ Dixit Auic. oēs ꝓplones nō pure cōicāt in fece iuēta in būiditate naris q̄ fex est aliquid groſſum vel ingroſſatū adherēs parietib⁹ naris būiditas āt naris ꝓprie est illa q̄ fluit mō fex aliq̄n inueniť mixta cū būiditate: z aliq̄n ēt inueniť ſine ea. oib⁹ itaq; māeb⁹ in ca/pite abūdātib⁹ hūoralib⁹ cōicat illa fex: qz ab oi mā hūo/rali fluit būiditas cū q̄ fex inueniť mixta: z dato q; aliq̄ de cā nō fluat būiditas. nō tñ absoluūtur māe qn ab eis aliqd reſudet: qd aūt reſudat adheret parietib⁹ naris z ibi exic/cať z ingroſſať. Jōq; dixit Aui. būiditas naris q̄q; mino rať vt cū fuerit māe groſſe. ſup. ſed tñ ſemp reſudat ab eis aliqd qō efficiť fex. Et iō dixit ſiccitas ſtricture nariū i soda māli nō ſignāt māe ꝓpter ꝓuationē cū grauitas adest ei assocĩa/ta: z. n. vt apparuit ḡuitas ſemp ſignāt mām. Priuatio aūt fluxus humiditatis posſet accidere ex debilitate expulſiue aut opilatione z nō ſemp ē ex ꝓuatiōe māe. ¶ Dixit Horō. q̄cūq; adest mā ē ḡuitas in capite. Et si inclinat eger ca/put velut velit adorare z ſubito eleuet: z tūc ſentiat ſe ptur batū z ḡuē z pōderoſum z magis doloroſū ꝓculdubio dif/crasia est cū mā: z ſiť si ſupfluitates plēs ſubito vadunt ad palatū aut nares aut oculos. ſup. aut emūctoriū cerebri dif/crasia erit cū mā. ¶ Dixit Hiſib. Signa q; soda sit vitio hu/mor sūt magnitudo pulſus pōderoſitas totius capit̄: imo z corpis z extēſio z tarditas z pigritia ad motū z hebetu/do z ſudor in capite q̄q; prūpēs. Et p̄cedēs vſus multo/rū ciborum z potuū z getis ſine flōmia purgatione z labore.

Priuatō fluxus hu miditatū a naribus nō semp ē pp priua tionē māe rū i capite

Signa mārum in ſpāli dixit Rabi 6ª pticu. ſuor affor. Cū ꝓiūgiť cū ḡuedine caliditas illic multi hūo/res sunt acuti. ſup. z si cū grauedine fuerit frigiditas ibi mł/ti hūores sunt frigidi. Et lz ex dictis ſupra de mala comple/xione cerebri signa mārū satis cōplete sint narrata: h̄ tamē quedā repetēt̄ur. ¶ Dixit Alm. signa ſanguinis sunt rube/do tenſio z ḡuedo in facie z in oculis z tactus calidus ſen/tiť: z pulſus magnus. Et in diuiſionibus dixit Raſ. signa eius sūt rubedo faciei z oculor ḡuitas capitis z totius cor/poris z multitudo sōni. ¶ Dixit Aui. cū fuerit ex mā acu/ta. i. calida: z fuerit cū fece. s. que in naribus reperiť rubedo z caliditas ad tactū vel ſenſata in narib⁹ z ꝑpe in ea q̄ ē ex materijs groſſioribus. i. ex ſanguine groſſo fortaſſe aſſocia/biť ei pulſatio. s. circa tēpora. ¶ Dixit Hiliber. signa ſan/guinis sunt grauitas z dolor in anteriori parte capitis acu/tus z infeſtatio in horis ſanguinis: maxime a nona hora noctis vſq; ad tertiā horā diei: z caput ſentitur actu z tactu

calidum: ⁊ pulsatio circa timphora ⁊ somnia rubeorũ cor
por. Et vene plene tumide ⁊ molles ⁊ facies subtumida ⁊
rubea ⁊ alba oculor rub. ⁊ sanguinea ⁊ sapor dulcis i spu
to ⁊ sitis nulla: aut modica ⁊ fastidium cibi ⁊ omniũ mem
brorũ grauedo ⁊ torpor mult⁹ ⁊ sensuũ stupor ⁊ pulsus ma
gnus ⁊ fortis: ⁊ velox ⁊ molliꝭ ⁊ plenus. Et vrina rubea ſ̃
rubea spissa accidit ⁊ magis ḣ dolor in vere ⁊ in estate ⁊ cõ
plexiõe ⁊ regiõe calidis ⁊ humidis ⁊ flante austro ⁊ dimiſ/
sione solite flõmie ⁊ sepe distillat sanguis a naribus: ⁊ ma/
xime erit hoc si aduenãt patiẽti egritudies alie sanguinee:
vt sinocus ⁊ pustule rubee ⁊ silia. ¶ Dixit Guil'. si grauitas
cũ quadã somneitate ⁊ humiditate nariũ ⁊ saliua dulcis ⁊
rubedo faciei cũ apparitione venar affuerint: ⁊ cũ ḣ dolor
omni die augmẽtatur in aurora vsq; ad tertiã mãm sangui
neã signãt esse in cã ⁊ specialiter si habitudo patientꝭ satis
carnosa fuerit ⁊ eius vrina spissa ⁊ rubea.

Signa co lerice. ¶ Signa vo colere sunt dixit Gal. scõo meimir. q oino pro/
pter acres hũores dolẽt caput mordacẽ dolorẽ ⁊ nõ discedẽ
tem sentiũt: ⁊ sunt alia signa silia his qui exarsione solis. i.
ex mala cõplexione calida sine mã cefalalgiã patiũtur. sup/
uenit tñ eis mordicatio amplior ⁊ pallor faciei: ⁊ aliquan
do amaritudo oris ⁊ supuenit his q in etatibus sunt in ado
lescentia ⁊ in cõplonibus calidioribus ⁊ vite sollicite ⁊ his
q coaceruãt colerã iunctã. ¶ Dixit Alex. si mordicatio sola
fiat: scias hũc hũorẽ ex acredine esse colerici hũoris: ⁊ enix
vt 3° dr de interioribus dolor qui fit ꝓpter colericos hũo/
res ẽ mordicatiuus pũgitiuus. ¶ Dixit Almã. si non fuerit
rubedo neq; tẽsio in facie ⁊ oculis: sed calitas tactus ⁊ pul
sus velocitas signãtur colera. ¶ Raſ. in diuisionib⁹. signa
eius sũt exiccatio corpis ⁊ extenuatio ipsi⁹ ⁊ velocitas pul
sus sitis ⁊ vigilie. ¶ Dixit Aui. colerica ꝓprie est cũ mordi
catione ⁊ adustione vehemẽti ⁊ pũctione. ⁊ qñq; fit ꝓpter
illud i ea forti⁹ q̃ in alijs hũorib⁹. dixit ãt Aui. qñq; fit ꝓ
flegma salsum qõ põt facere: vt dicũt fortiorẽ punctionẽ q̃
aliq̃ mã colerica. ⁊ dixit. colica est cũ strictura ⁊ siccitate na
riũ ⁊ siti ⁊ vigilijs ⁊ citrinitate coloris ⁊ grauitas in ea est
minor. ſ. q̃ in aliq̃ alia humorali. ¶ Dixit Hiliber. colere si
gna sunt dolor pũgitiu⁹ acutus ⁊ ꝓpe dextre ptis capitꝭ. et
a 3ª hora diei vsq; ad nonã ⁊ caput tactu calidũ est ⁊ in pro
fundo ⁊ in supficie paucus sõnus. Et sõnia rer citrinarum
splẽdẽtiũ. ⁊ alba oculor citrina. Et aliqñ totius corporis
cutis ⁊ oris amaritudo ⁊ qñq; sputũ citrinũ ⁊ aspitas lin/
gue ⁊ liquor q p nares egredit in ꝑn° pungit ⁊ vrit ⁊ sup/
fluitates auriũ plurime ẽt pulsus circa timpora fortis ⁊ du
rus breuiter dormiũt ⁊ incõposite. Et adest nausea. ⁊ qñq;
vomitus colere citrine. qñq; ẋo viridis ⁊ defect⁹ appeti/
tus cibi cum desiderio potus magno. Et quandoq; adest
ventris constipatio. Et quandoq; erit egestio citrina vel
viridis ⁊ pulsus brachiorum velox frequens ⁊ durus. Et
vrina est intẽsa ꝑm complexionẽ corporis citrina rubea vl'
subrubea cũ substãtia clara lucida. Et aliqñ est pinguis ex
dissolutione hũor ⁊ colera ⁊ pturbatione. Et dolor ꝓuenit
ad radices oculor ⁊ maxime accidit hic dolor in cõplexiõe
calida ⁊ sicca etate iuuẽtut̃ ⁊ habitudine sicca ⁊ pilosa esta
te ⁊ regione cal'a ⁊ sicca ⁊ dieta cal'a ⁊ sicca p̃cedẽte. ⁊ p̃ci/
pue accidit obmittẽtibus flõmias ⁊ eũones ⁊ solitis incur
rere egritudines colicas vt tertianã ictericiã ⁊ sil'es. ¶ Dix̃
Guil'. signa eius sunt mordicatio ⁊ adustio vehemẽs cũ pũ
ctura circa caput ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris nõ cũ multa
grauitate. Et si fuerit cum supficie nasi rubedo ⁊ caliditas
cũ strictura nariũ nõ cũ multa humiditate signãt siccitatez
acutã in mã cũ caliditate: ⁊ dixit. velox ⁊ subitus mot⁹ do/
loris cũ forti calitate ⁊ augmẽtatione doloris de 3° in 3m: ⁊
ꝓprie in tertia hora diei signãt vere mãm colericã: ⁊ si cum
ḣ egõ ⁊ vrina erit colica verior erit sig⁹. ¶ Dixit Al. in so/
da fcã mã frigida nullũ signor inuẽtor in ea que fit a ma/
teria cal'a appet. ¶ Dixit Aui. fridas mãs signãt frig⁹ ipz

Signa fa cre a mate ria frida

ſ. sensatũ a patiẽte ⁊ ad tactũ: ⁊ color. ſ. significãs dñiuz fri
giditat̃ q̃ mãe frigide si fuerint multiplicate a sanetate nau
seatiua significãtur ex destructione desiderij ⁊ pro vel pigri
tia. i. dimi[nu]e eius. Et mãs hũidas dixit Aui. siue sint cal'e
siue frigide signãt subeth. i. sõnus grauis. nã subeth vt pate
bit infra suo cap̃. nõ fit nisi ab humiditate ꝓiuncta frigidi/
tati. Et cũ materijs siccis calidis vel fridis dixit Aui. mino
rat̃ grauitas: plus tñ in colica q̃ in melica: ⁊ multiplicant̃
vigilie. Et dixit Aui. q̃ fride mãe sicce. ſ. melãcolice sunt va
cue ab inflãmatiõe. Et ḣ vex est nisi putrefiãt: q̃ tũc detinẽ
tur a caliditate exnea. dixit. n. Gal'. 2° miemir. si humor fue
rit putrefactus cefalalgiã patiunt̃ cũ febre. Et multiplicat̃
dixit Aui. cũ eis cogitatio corrupta ⁊ obtenebrat̃ color. cũ
materijs vero siccis calidis ⁊ inflãmatio: ⁊ nõ adest cogita
tio corrupta nec color obtenebrat̃. ¶ Signa flãtis. dix̃ Hi/
liber. sunt dolor capitis grauatiuus ⁊ p̃cipue in occipitio
⁊ in horis flãtis. vz. a 3ª hora noctis vsq; ad nonã eiusdez.
Et sõnus lõgus ⁊ ꝓfundus. Et sõnia albor corpor pluuia
rũ ⁊ aq̃rum ⁊ facies alba vel pallida subtumida ⁊ oculi ſ̃/
albidi vel subpallidi. i. nõ expresse albi. Stupor ⁊ ebetudo
sensuũ abũdãs saliua in ore ⁊ insipiditas: ⁊ vrina est palli
da mediocriter spissa: ⁊ ḣ si flã fuerit nãle. ¶ Qz si flã fuẽit
dulce sputũ est albũ dulce mediocriter digestũ ⁊ eruct° dul
cis ⁊ fastidiũ cibi ⁊ pot⁹ ⁊ calor circa stõm in ꝓfũdo ⁊ ma
gis infestat inter horas flãtis ⁊ sanguinis: ⁊ vrina est citri/
na vel subcitrina cum spissa ⁊ cõturbata substãtia. ¶ Qz si
flã fuerit salsum albũ digestũ ⁊ in substãtia mediocre sicci/
tas oris sitis pauca ⁊ mediocris defectus appetitus qbus/
dã nausea ⁊ vomit⁹ ⁊ qbusdã pruritus circa frõtẽ ⁊ faciẽ ⁊
extrema. ⁊ vrina citrina vel subcitrina magꝭ accedẽs ad me
diocritatẽ q̃ spissitudinẽ cũ eq̃li ⁊ non perturbata substan
tia. ¶ Si vo flã fuerit acre sputũ est acre siue acetosum ⁊ i/
digestũ tenue liquidũ. Et eruct° acetosa fumosa distẽsio cir
ca os stõi ⁊ tẽsio ⁊ rugitus exvẽtositate ⁊ indigestione ⁊ fri
giditas stõi sentiẽ ⁊ gũitas i ipso ⁊ dolor ⁊ egõ sonora. Et
vrina pallida alba seu glauca cũ tenuitate ad mediocritatẽ
accedẽte. ¶ Si vo fuerit flã vitreũ ẽ sputũ indigestũ ⁊ insi/
pidũ albũ spissum ⁊ globosum indigõ vẽtositas ⁊ dolor ⁊
plusq; in flãte acri. Et in egõne q̃si albumen oui reperiẽ. ⁊
reperiẽ dolor ex flãte in etate senectutis cõplexione flãtica.
⁊ mulieribus ⁊ hyeme ⁊ regiõe frigida ⁊ humida. Et i his
qui purgatiões reliq̃rũt: ⁊ q incurrunt quotidianas ⁊ egri
tudines flãticas. ¶ Dix̃ Guil. frigus in capite ⁊ timporib⁹
aderit ⁊ dolor nõ erit vehemẽs. vz. acutus: sed grauis val/
de. ⁊ grauitas sõni ⁊ fastidiũ et pigritia ⁊ mltitudo supflui
tatũ nasi. ⁊ multiplicatio doloris cũ grauitate i nocte ⁊ co
lor corporis albus cũ palliditate: hic. n. vẽ flã eẽ in cã signãt
⁊ maxie si vrina fuerit alba ⁊ spissa: ⁊ egestio non tincta.

¶ Signa melie nãlis. dixit Hiliber. sunt dolor grauatiuus
lentus non acutus in occipitio vel sinistra parte magis ab
hora nona diei vsq; ad tertiã horã noctis sollicitudo pusil
lanimitas paucitas sõni ⁊ sõnia terribilia ⁊ visio nigrorz
corpor. Et alba oculorz subnigra vel livida. ⁊ lippitudo
oculor ⁊ tenebrositas ⁊ tinnitus auriũ. Sputuz acre indi
gestũ tenue ⁊ liuidũ eructuatio acetosa ⁊ caput est tactu fri
gidũ ⁊ pulsus tardus debilis rarus tenuis vacuus ⁊ dur⁹
vrina alba tenuis clara ⁊ egestio livida ⁊ dura. Et indigõ
maior q̃ in flãte ⁊ rugitus ⁊ tensio: ⁊ qõ egerit spumosum
est cũ multa vẽtositate totius corporis gũitas ⁊ pigritia ⁊
attenuatio ⁊ decoloratio. ⁊ accidit maxime in melica ꝓpter
ne ⁊ habitudine nuda pilis ⁊ autũno. ⁊ flãte borea ⁊ ꝓsimi
libus pticularib⁹. Et in his q melicas patiunt̃ egritudines
vt q̃rtanã ⁊ sil'es. ¶ Qz si melia fuerit innãlis. ſ. p adustio/
nẽ dolor erit sil'r grauatiuus: sed magis acutus. et hz signa
cõcomitãtia cũ humore ex quo gñata est et facies est subni
gra et alba oculor hñt substiuum colorem et siccitas oris
et cũ siti. et acredo sputi et eructuationis et instãtia vigil'.

sollicitudo

sollicitudo et modestia. et extenuatio totius corporis et co/lor ꝑm totū corpus infectus sub nigro colore et indigestio et extensio hipocūdrioꝝ et egō nigra viridis et ventosa. Et pulsus aliquātulū velox et durus et obscuritas visus: vt vi/deāt sicut telas araneaꝝ vel alia corpa nigra: et tinitus au/riū. Et accidit maxie iuuenib⁹ colicis in estate et regione ca lida et ex labore et vigil. et egritudie acuta p̄cedēte. Et vrina glauca et viridis et in oi adustiōe lucida. Et si fuerit adustio recens erit vrina intēsa moderate: sed si fuerit vetus erit re/missa tenuis subnigra supi⁹ viridis vel nigra. ¶Dixit Hui. si aūt. s. cū friditate capitis et timpoꝝ fuerit vigilie et cor⁹ co gitatiōis nō cū multa grauitate. Et fuerit color faciei et cor/poris fuscus tenebrosus vel cineriti⁹ seu plūbeus. Et mul/tiplicatio doloris post nonā vsq3 ad occasū3 solis et cū h̄ su pfluitas nasi nō fuerit multiplicata. melia fore in cā signāt et spāl'r si ei⁹ vrina fuerit glauca subtilis et egō fetida cineri/tia vel nigra. ¶Dixit Raſ. in diuisiōib⁹. Sig⁹ hūoris fridi grossi melici vel flātici sunt vehemētia doloris capitis sine cal'itate in capite et facie apud tactū et neq3 est rubedo in co lore neq3 exhuberātia in venis et est cronic⁹. ¶Dixit Aui. mae flātice et melice nō vehemēte dolorē inducūt. Et est ve rū de p se: q3 sensuz obtūdūt et tarde et debil'r mouent: pac cidēs tū pñt vehemēte facere dolorē vt cū vētosarent.

¶Aui. hoc de signo sūpto ex colore spāli⁹ loq̄ns dixit. q3 signāt ois hūoꝝ faciēs sodā p colorē faciei et oculoꝝ. Si. n. color est rube⁹ signāt mā sanguinea: et sic de aliys vt supra. Dico aūt q3: q3 nō est veꝝ sp: tū fit diuersitas in paucita te. i. raro vel in paucis accidit diuersū siue ꝓriū ei⁹. qō dcm est i gb⁹ pauc⁹ color nō attestat humoꝝ faciēti sodā. ¶Di/xit Aui. cā est triplex. Pria est expulsio hūoris iflamātis ca lidi ad oculū et mā frida int⁹ remanet faciēs sodā: et tūc nō attestat color oculoꝝ mae faciēti sodā. ¶2ª cā est ꝓstrictio hūoris in ipo. s. cerebro q̄re nō expellit ad faciē et oculoꝝ: et nō mouet calor nālis int⁹ ad locū doloris: et tūc remanēt fa cies et oculi in suo colore nāli vel retrahit calor nālis ad in tra et fit facies liuida q̄uis hūor int⁹ faciēs sodā sit calid⁹. Quidā exponūt illā l'raz Aui. q dicit. et cōstrictio hūoris in ipso. s. oculo. nā pōt in facie et oculo iueniri hūor expulsus vel p viā ogestionis multiplicat⁹ et retēt⁹ ibi añ aduētū so/de q nō ꝓportionat hūori faciēti sodā. et tūc color ei⁹ nō si/gnificabit hūorē faciētē sodā. ¶3ª cā est attractio mae ca lidarū a mēbris vicinis ad faciē et oculos absq3 q trahant mae fride. et hoc pp dolorē cātū a mā frida. nā vt supra pa tuit. Cū dolor igredit aliq̄ mēbrū attrahit ad ipz et ad id qō est ei vicinū mām et illō qō plm attrahit est sanguis: q̄/uis q̄nq3 attrahit aliō. Jnqt Hal'. p affo. i. ome. affo. in ptur bationib⁹ vētris ꝛc. color corpis hūoꝝ abundātiā porten/dit nisi humores in interioribus corporis occultētur.

¶Qz aūt mā hūoralis sit aꝑans q̄cūq3 sit illa. dixit Hal'. 2° miemir signāt p febrē sequētē. ¶Dixit Alex. si dolor capi/tis cū pulsu sentit manifestū est tibi q ab aliquo flōne fit. ¶Dixit Raſ. in diuisionib⁹ est assiduatio doloris capitis a ꝑn° vsq3 ad ei⁹ declinationē et q excitat añ vehemētiam fe/bris. Et vehemētia rubedis oculoꝝ et exuberātia venaꝝ: et alienatio et ꝓmixtio mētis. ista tū sig⁹. q̄dā sūt aꝑatis cal'i. s. tm̄ p q̄ ꝺdit itelligi ea q̄ sūt aꝑat fridi. s. q̄ dicēt ī suis capli⁹. ¶Qz vo mā hūoralis sit opilās sig⁹ sūt. dixit aggregator nouū regimē qō p̄cessit gnatiuū hūoꝝ grossoꝝ et viscosoꝝ et ociū et balnei abstinētia. et maxie lotiōis capitis et fricatio nis et pectinationis eis et plectonica dispō vultus et coloris ei⁹ et grauitas et distētio. et ꝑz pl'z nō seq̄t ad hāc sodā febris.

¶Signa mae vētose vaporalis. dixit Hal'. 3° de interio. q fit ex vētositate est cū extētiōe absq3 grauedine. Pro ꝓtinē/tis. dixit fili⁹ serapionis. si dolor est cū extētione absq3 gra/uitate est ex grossa vētositate ibidē dixit phylaretus. cū ad/est sodā ex vaporib⁹ interioribus⁹ vel exterioribus⁹ adest dolor fortis et repcussio arteriaꝝ et defect⁹ sensuū et scotomia di/uersa imagiatio et sibilatio auriū. ¶Dixit. A. cū ea q̄ fcā est a vētositate minoraf grauitas: et dixit in vētosa nō est grauitas. s. intellectus pp grauitatis ꝓuationē. ¶Quidā tū dñt q dixit minoraf grauitas pp aliquas vētositates surgētes a mēbris grossis q̄ cōpate ad alias mās vaporales vel va/porosas aliquā inducūt grauitatē. Et multiplicaf extēsio. est. n. h̄ cōe oi vētositati. Et dixit. fortasse est cū punctione et fortasse est cū corrosione. Et hoc erit qñ mā a q̄ surgit ven/tositas ipsa vel vapor fuerit pūgitiua vel corrosiua. Et dix. q ventosaz et vaporosaz signāt aliqñ sonit⁹ et tinnit⁹: vt cū vapor tendit ad aures. et fortasse exuberant cum ea guidē propter multitudinem vaporis illas replentis: ita vt qñq3 appareāt inspiciētib⁹ visibil'r plene. Et Gentil. recitat se vi disse h̄. et dixit Aui. qñq3 multiplicaf cū soda vētosa pmu/tatio doloris de loco ad locū. Dixit. aūt notāter qñq3: q: vē tositas qñq3 figit. Et dixit cū multiplicaf vapor fit pulsatio capitis fortior: q: magis ꝺstringit arterias: vel fit pulsatio. idest iectigatio a motu vaporis. Et imaginaf imaginatiōes corruptas: intelligit qñq3 vt cū esset vapor a mā melica. Et dixit associaf ei scotomia et vertigo. ¶Dixit Alex. si sola tē sio sentit absq3 grauedine et adest pulsus. i. pulsatio a vēto/sitate tumente spūs magis fieri signāt q̄ ex hūore. ¶Dixit Raſ. in diuisiōib⁹ facte a vapore grosso in capite signa sunt tēsio in radicibus oculoꝝ et vehemētia doloris capitis sine grauedine et vehemētia pulsationis timpoꝝ. Dixit passiona rius si tendaf caput doloꝝib⁹ sine pondere cū pulsu indige/ste vētositatis copia et tumētis spūs abūdātia signāt. ¶In distinguēdo aūt sodā factā a vētositate nocente sua acuita/te a facta ab eadē nocēte sua multitudine ꝺz medic⁹ ad mul ta cōsiderare. vz. in lenitate et grauitate capitis in replexiōe et tensione venaꝝ capitis: et toti⁹ in exiccatione asperitate et corrugatiōe cutis capitis et hoꝝ oppositis. Jn dispōne sōni et vigil. in exiccatione nariū et hūectatione eaꝝ in acuitate caloris et mutabilitate ei⁹. Et si affuerit febris. in mā faciēte eā vtrū sit sanguinea colīca flātica vel melica. in collectiōe nāq3 haꝝ cōsiderationū poterit sapiēs medic⁹ iudicare acui tatē vaporꝝ vel ipsoꝝ multitudinē. ¶Et Aui. in ca° cure so de frigide a ventis et vaporib⁹ docens cognoscere qñ soda est a vaporib⁹ cōtentis in capite cū capitis posuit duo sig⁹ quoꝝ vnū est q patiēs nō muenit in stōaco suo inflationez et rugitū: q: vapor nō est in eo gnāt⁹. ¶2m est q in eo soda nō augef et minuif pp replōnē et eūationē. s. a cibo et potu nec pp cibos vaporosos aut pauci vaporis. Et nō intelligit hoc absolute. nā sine dubio replo cibi et pot⁹ vaporosi aliq3 tulū augetillā euaporādo: z intelligit respectiue: qa. s. nō au gef sicut auget ex replone et cibis et potibus vaporosis qñ soda est a vaporibus stomaticis.

¶Signa spēꝝ sode distinctarū ꝑm loca capitis nota sūt ex relone infirmi vel astantiū. Attū sig⁹ exūtis intra craneū et marie in velaminib⁹ cerebri si dolor est fortis est aduēt⁹ do loris vsq3 ad radices oculoꝝ. ¶Dixit Hal'. 3° de interiorib⁹ dolor capitis si fortis fuerit nō si incertū q nō patiant nisi vel pellicule cerebri aut pellicule craneū circūdātes. Et ꝺria hoꝝ ex dolore ꝓpendif vtrū sentiāt patiētes dolorē vsq3 ad oculos ptingentē vel nō. nā vt ipse dixit. 2° miemir: in qbus dispō est intra craneū bis ad radices oculoꝝ pueniūt dolo/res: eo q tunice oculoꝝ a miringis intrinsecis hūt gnonez et dolor in pfundo sentif. Si ño dixit. Hal'. dolores superficia les sunt circū ossualis mēbrane. i. gingie mris signāt pas/sionē: nō eniz puenit dolor in hoc casu ad oculos et radices eoꝝ: q: cōiunctiua lz sit orta a gingia nō est sic sensibilis: si/cut alie tunice oculi: nec sic a pfūdo venit vsus opticū. Lre do tū hoc sig^m veritatē hre qñ dolor est in anteriori pte ca/pitis. Et dixit Hal'. 2° miemir. et ponif p ꝺtinētis. Cū aliqs patif tā magnū dolorē q nō audet fāgere caput pre dolore est signū q mā est in pāniculo infra craneū: et q cutis capi/tis ptcipat egritudinē. Et dixit. si cū grauedie fuerit tensio

Signa sū pra a colo re faciei su per hūore faciēte so dam q̄nq3 f allunt.

Quo distī guaf soda a vētosita te fcā sua acuitate a fcā ab ea sua multi/tudine.

Signa so de intra craneum.

Signa fa/cte a mā aꝑte.

Signa fcē ab opila/tione.

Signa vē tose.

multitudinē humoꝝ in mēbrani significat contentoꝝ.

Signa sci ꝑpetatē

¶ Signa q̄ doloꝛ capitis sit per ꝓprietatem ꝛ cām in ipso capite reperiunt posita ab auctoꝛib⁹ maxie tria. ¶ Primū est q̄ in alijs oponib⁹ cerebꝛi est noc^m:ꝛ sīr in opōnib⁹ oꝛtoꝝ ab eo:vñ adest grauitas capitis somnus grauis tenebꝛositas visus ꝛ i alijs senīb⁹ lesio. ¶ 2^m est q: cū eo inueniꝛ tur bona dispō in stō ꝛ alijs membꝛis cōicantib⁹ capiti tā longinqs q̄z vicinis. ¶ Et 3^m est q̄ doloꝛ ꝑ ꝓprietatē est fixus stabilis qui nō sepaꝛ. ¶ Dixit Aui. si nō fuerit soda ꝑ cōitatē erit in reliqs dispōnib⁹ cerebꝛi nocu^m:sicut tenebꝛositas in oculo grauitas sōni.ꝛ grauitas.i.doloꝛ pseuerās cū bonitate dispōnū reliquoꝝ mēbꝛoꝝ. Et hoc verū est si non ꝑduxerit lesio cerebꝛi ad lesionē alioꝝ mēbꝛoꝝ.qō scire poteris si post lesionē cerebꝛi ꝛ soda accidit illis alijs mēbꝛis lesio:ꝛz aliqñ sil'incipiāt lesio cerebꝛi ꝛ lesio alioꝝ mēbꝛoꝝ.

Signa sci ꝑ cōitatē.

¶ Soda vo cōitatis siue totꝰ siue ptis.dixit Auic.cōtingit ꝛ destruit ꝛ fit fortis ꝛ debilitaꝛ ꝑm q̄ accidit toti vel membꝛo cōicanti ex doloꝛe.sup.vel alia passiōe:vñ doleat caput. ꝛ ꝑm q̄ accidit in toto vel in pte cōicant de destructiōe vel renouatione doloꝛis vel alteriꝰ egritudinis ipsiꝰ vel de foꝛtitudine seu debilitate eiꝰ. ¶ Dixit Haly.cū ex aliq⁹ passiōe mēbꝛi cefalea oꝛit priꝰ incipit egri^do mēbꝛi illiꝰ:deinde cefalea oꝛit. Et dixit.q̄ cefalea ꝑ cōitatē stabilis nō ē. ¶ Et soda ex febꝛib⁹ fortificaꝛ:ꝛ gescit cū fortificaꝛ ꝛ gescit feb. ¶ Dixit Raß.in disionib⁹ cū soda ē ex febꝛe cōmoueꝛ cū est caliꝛtas febꝛis.ꝛ gescit cū ipsa declinat. ¶ Dixit Auic.q̄ signa sode ꝓcedētis a toto coꝛpe:ꝛ sicut in febꝛib⁹ ꝛ in crisi sunt: qꝛ fit cū eis.s.febꝛe ꝛ crisi ꝛ debilitaꝛ eaꝝ quiete ꝛ debilitaꝛte. ¶ Dixit Huiel.signa eiꝰ que accidit in febꝛib⁹ nō ꝑ crisim sunt:qꝛ gescit cū qete febꝛis ꝛ cōmoueꝛ cū caliditas febꝛis augmentaꝛ ꝛ adest insōnietas ꝛ manifesta cōmotio in arteꝛijs timpoꝝ ꝛ pulsatio vehemēs. Eius vo q̄ fit in modū crisis signa sunt:qꝛ appet ꝛ sentiꝛ post quatuoꝛ dies ꝛ in diebus creticis ꝛ aduenit nausea ꝑ cōpassionē stōi ad cereꝛbꝝ ꝛ vertigo. Et sentiꝛ etiā post apparitionē signoꝝ digōnis cōplete vel diminute. ¶ Notāt qdā q̄ soda aliqñ ꝓcedit febꝛē ꝛ accidit cū mā incipit effumare ꝛ cōmoueri vt febꝛē faciat ꝛ nunciat febꝛē futurā:sicut q̄ axcidit tpe almeliotj ꝛ cū appꝛopinquaꝛ poxim⁹ febꝛis. Et aliqñ cōcomitatur febꝛi sil'incipiens cū ea ꝛ finiens ꝛ augeꝛ ꝛ minuiꝛ cuꝝ augmento ꝛ diminutione febꝛis. Et aliqñ sequiꝛ febrem:ꝛ vꝛplurimum nunciat crisim.

Signa facte a cōitate stōaci.

¶ Signa sode facte a cōitate stōi qnqz maxie descripta reperiunt. ¶ Primū est.dixit Raß.p̄ cōtinētis.inueni.x°.megategni q̄ soda q̄ fit cā coꝛe gnāte in oꝛe stōi cognoscit:eo q̄ mouet stomaco inanito ꝛ post sōnū factū ꝛ post ieiuniū. ¶ Et dixit Haꝛ.2° miemir.qui patiunt soda:ꝑ humoꝛes acres in oꝛe stōi leduntꝛ si pl'm ieiunant:qꝛ augeꝛ ēt in cibationib⁹ huius hūoꝝ ꝓuitas.Dixit. Aui.signāt eā dispōnis doloꝛis diuersitas in vacuitate ꝛ repl'one. Nā si est ꝑ coleꝛā stōi exiccaꝛ cū vacuitas adest sicut si est ex hūoꝛe frigido est minoꝛ in vacuitate ꝛ sedat ipsuꝝ fames:dicunt hoc eē veꝝ p se:per accns tñ qñqz seqꝛ ȝriū.s.q̄ tpe vacuitatis ꝛ famis augeaꝛ soda ex hūoꝛe frido. Nā qñqz fames excitat ex illo humoꝛe frigido vapoꝛē qui eleuatus ad caput inflat ꝛ doloꝛē facit. Et signū huius est rugitus q̄ tpe vacuitatis ꝛ famis vt Aui.innuit.tertij.13ª excitaꝛ. Et dixit Auic. q̄ si patiens ex nocumēto frigidi hūoꝛes comedūt hic comestio multotiēs i.in pluriꝰ nō sedat doloꝛē integre.rō ēt qꝛ ex cibo surgit ēt vapoꝛ q̄ ascendēs ad caput facit sodaꝝ ꝛz getet vapoꝛē surgētē ab illo hūoꝛe frigido. Et fortasse.i.est qñqz:raro tñ dixit Aui.sedat doloꝛē integre illa comestio: qꝛ cōtingēs est q̄ sūpto cibo in toto quietet soda vt cū cibꝰ sedat vapoꝛē hūoꝛis ꝛ est cibus pauc⁹ leuis digōnis a quo nullus aut paucus surgit vapoꝛ:qō perrarū est. Apparet ḡ ex dictis q̄ due sunt dispōnes in qbus doloꝛ excitaꝛ tpe famis ꝛ sedat eū comestio,vna est qñ ventositas eleuaꝛ actione caloꝛis in humoꝛē frigidū tpe famis. Et alia est qñ coleꝛa effundiꝛ vel excitaꝛ in stōaco tpe famis. Et distinguiꝛ.dixit Aui.inter inflationē ex vētositate ꝛ adustionē ex colera ꝑ eructuationē.nā cuꝝ inflatione est eructuatio multa:cum adustione vo colere nulla aut parua valde. Sunt ēt alia signa distinguētia inter eas dicēda in sermone de mēbris nutritiuis.Dixit Hoꝛd.ois doloꝛ capitis eueniēs a stō:a quacūqz cā fuerit:minoꝛ est imediate post cibū:qꝛ cibus ipedit ascensuꝝ vapoꝝ:ꝛz tñ si flā vel melia est in cā post cibi bꝛeue tps magis molestaꝛ. Et si nō est in cā longo tpe durat iuuamentū. Et si est ex cā colere mediocriter. Et dixit.iam multos vidi deceptos qui de doloꝛe capitis cōquerebaꝛ:ꝛ habebant habitudinē repletā.ꝛ signa repl'onis apparebāt ꝛ dicebant q̄ post q̄z comedebāt alleuiabaꝛ:ꝛ ex hoc credebant ex inanitione eē ꝛ erat eoꝝ credulitas mēdosa:qñ postea maioꝛ insurgebat doloꝛ. ¶ 1^m sig^m dixit Aui.est inuentio angustie stōacalis ꝛ nausea ꝛ paruitas appetitꝰ aut eius destructio aut malitia digōnis aut eiꝰ paucitas vel destructio.sup.aut alia ex passionib⁹ stōaci sicut conturbatio eructuatio rugitus singultus ꝛ silēs:ꝑ que caput doleat. Et hoc dixit Aui.post inuestigationē signoꝝ añcedentiū.i. post inuentionē signoꝝ passionū stōi añcedētiū signa sode ꝛ egritudinū capitis. ¶ Tertiū signū dixit Aui. Ex signis q̄ soda fit ex cōitate stōi ꝓprie sunt diuersitas in digōne ꝛ absq̄ digōne:qa.s.qñ bñ digerit nō dolet vel paruꝛ dolet:ꝛ qñ male digerit dolet aut fortificaꝛ doloꝛ. Notant qdā q̄ in soda a ꝓprietate nō cadit diuersitas cū digōne ꝛ absq̄ digōne.ꝛ neq̄z cū vacuitate aut saturitate:ꝛz diuersitas in hac soda solū seqꝛ dispōnē cāe q̄ est in capite.quapp qñqz melius se hꝫ post cibū:qñqz añ:qñqz bñ se hꝫ in bona dispōne.qñz in mala. ¶ 4^m signū dixit Aui.est q̄ signāt ipsaꝝ diuersitas dispōnis in soda ꝑm diuersitatē dispōnis reliquoꝝ q̄ stō superueniūt ex cibis.sup.ꝛ medicinis si iuuaꝛ eis an non. Et declarās in exēplo hoc dixit.multi hoies sunt ad quoꝝ stomacos effundiꝛ colꝛa:ꝛ tunc soda excitaꝛ ꝛ cū comedūt aliqd gescit:eo q̄ illa colꝛa imbibiꝛ in cibo ꝛ phibeꝛ ab euaporatione. Et qñqz ex cibo ꝓtingit illā coleꝛā ꝛubleuari:vñ vomitu expelliꝛ ꝛ gescit soda illa colera expulsa.facta nāqz a cōitate vomitu alleuiaꝛ:que aūt est ꝑ ꝓprietatem vomitu grauaꝛ.ꝛ dicūt qdā q̄ ꝑ vomitū ēt distinguiꝛ soda facta ab inflatione stōi facta ab adustiōe.i.a mā hūoꝛal'i in stō cōtenta:vt si in vomitu egrediꝛ homoꝛ calidꝰ vel frigidus an nō egrediaꝛ in vomitu.i.in conatu ad vomendū. ¶ 5^m signuꝝ. dixit Aui.est sūptū ex pte doloꝛis. Nā q̄ fit cōitate stōi plerūqz incipit in añrioꝛi pte sincipitis.Dixit aūt plerūqz ꝛ nō semꝑ:qꝛ ꝓtingēs est q̄ vapoꝛ deferaꝛ ad posterioꝛa capitis: ꝛ tunc incipet doloꝛ a posterioꝛi ꝛ nō ab anterioꝛi. Et fortaſ se dixit Aui.declinat ad mediū sincipitis.s.ad cōmissurā coronalē siue hoc sit in ꝑn° siue in ꝓcessu posteꝝ iā incepit doloꝛ in añrioꝛi.deinde retineꝛ.s.apud ipsaꝝ coꝛonalē cōmissurā:qꝛ illic est locus exitꝰ vapoꝛis. Hec itaqz sunt signa. Dixit Aui.q̄ soda est ex cōitate stōaci maxie si signiones alie signiſicant illud.s.q̄ passio sit in stō vel cā passionis. Luꝝ.n. fuerit effusio in anterioꝛi ad stōꝝ soda fit foꝛtis cū vacuitas adest ꝛ sup sōnū.i.post sōnū ꝛ sup saliuā.i.postq̄z incipit saliua multiplicari:ꝛ enim ipsa multiplicaꝛ in ieiunio ꝛ apud excitationē famis intelligēs p saliuā sputū aquosuꝝ. Attñ qꝛ soda aliqñ est ꝑ cām in cerebꝛo ꝛ malā ꝓpl'onē ꝛ dispōnē eiꝰ:ad quā malā cerebꝛi dispōnē seqꝛ lesio in stō cōicatiōe cerebꝛi ad stōm. Et vidēs medicꝰ passionē in stō posset erraꝛe in iudicio suo iudicādo soda eē cōitate stōi:cū tñ sit ꝓprietatē cerebꝛi:ad euitādū hūc erroꝛē.dixit Aui.oꝛ vt pl'ueres.s.ꝛ solliciteris in cognitione huiꝰ ꝛ cognoscas dispōnē vtroꝝqz mēbꝛoꝝ.ꝛ rōcinādo distinguas añs ab eo qō est añcessuꝝ. Et iudices in añte ꝑ foꝛe cām:in añcesso vo solū ꝑ cōitatē. Et qꝛ aliqñ soda excitaꝛ nō vitio hūoꝝ vel vapoꝝ in stō ꝓtētoꝝ vel ad cerebꝛū ascēdētiū:ꝛz ex sola sensus

oris ſtōi fortitudine cui cōpatiť cereby Raſ. in diuiſiōibus ponēs ei⁹ ſigna dixit. ſigna ei⁹ ſunt q cōmouet in matutinis: z cū ē fames. z ſedať cū comedit patiēs q̄zlz cōeſtionē. ¶Signa ſode facte cōitate epatis. dixit Aui. ſūt q ſoda declinat ad lat⁹ dextrū. Et q̄ ꝫ nō eſt ſig^m certū pp vapores z hūores ab epate aſcēdētes poſſe cōicari alijs ptib⁹ cēbri. Jō nōtāt q ꝫ ſig^m vīficať: qñ i epate appent lesiōes: vt q in eo repiať dolor ſeu grauitas calor vel friditas opilo vel apa aut alia ex paſſiōib⁹ ei⁹: z vrina z egō ꝑm plm ſūt male paſſiones in epate ſignificātes. ¶Signa facte cōitate ſplenis ſunt. dixit Aui' q dolor declinat ad lat⁹ ſiniſtrū. ſup. z iueniť in ſplene dolor tumor vl' inflatio aut alia paſſionū ei⁹. Et dicūt qdā appet cū ea leſio in ſtō. Nā ſplē ex directo nō mittit vapores ad cerebrū: ſed multiplicať in eo hūor melic⁹ z effundit ad ſtōm: z ide eua porat ad cerebrum. ¶Signa ſode cōmunitate cordis z membroy ſpiritualiuz ſunt inuentio leſionis ipſorum: vt dolor vel malitia anhelitus. tremor cordis. pulſatio eius vel ſincopis. ¶Sig^a ſcē cōitate iteſtioy ſť ptractio torſio ſeu dolor i eis. ¶Sig^a vo facte cōitate mřicis. dixit Aui. ſūt q dolor ꝑm plm exiſtit in ſincipite. ¶Dixit Raſ. ꝑ ptiñ. ſoda veniēs cā mřicis erit in ſiphac. z ꝑm plm pluries accidit apate calido orto in ea vel poſt ptū aut aborſū z defectū mūdificationis mřicis. ¶Dixit. A. dolor exiſtit in margine ſincipitis. ſ. anterioꝛi. Nā huic parti matrix alligať mediantib⁹ māmillis q̄ māmille cōicant oculis: z ſic añrioꝛi parti vt Haľ. dixit 5° affo. in cōmēto affo. quecūq; corrupture ſunt fetus z̄c. ¶Signa facte cōitate renū z dorſi ſūt. dixit Aui. q dolor declinat ad poſterioꝛa valde. z hoc ꝑm plm ſicut ꝑz plm vapores a dorſo z renibus eleuati poſterioꝛez capitis petunt partem. ſup. z adſunt leſiones in renibus vel dorſo. ¶Signa facte cōitate mirach. i. ptis exterioris vētris infe/rioris ſunt. dixit Aui. q dolor declinat ad añrioꝛa valde. z hoc ꝑm plm ſicut ꝑm plm vapores a mirach eleuati petunt parte capitis anterioꝛē. ſup. z inuenitur leſio in eo mirach. ¶Signa facte cōitate mēbroy exterioy extremoy ſunt. dixit Aui. q excitať ſoda cū excitatione illoy: z cū ipſa fiant fortiores. Et ꝑm plm hñs eā ſentit quaſi aliqd eleuer ex mēbro illo vt brachio vel crure z aſcendat ad ſuperioꝛa. ¶Signa ſoda facte vitio vermium in capite gñatoy maxime in ſtrictura nariū. Raſ. ꝑ ptinē. aucūtate nares dixit. cognoſcunť ex corroſione quā ſentit patiēs in capite z odore fetido q ē in eo egrediēs ſſ. p naſuz. z augeť dolor cū moueť caput. ¶Dixit. A. ſigna ſūt illa q̄ dixit Jude⁹. Jngt. n. ſigna ſoda facte a vermib⁹ ſūt corroſio fortis. ſupplent. vel pruritus in naſo z fetor odoris pp vapores corruptos ab illis ſurgētes q odorať ex ore z narib⁹: z fit ſoda fortis. i. fortificať cū motu. ſ. capitis: qz tūc mouenť vmes z eſt ei⁹ ſedatio cū rege ipſi⁹ capitis. Quidā ēt appropriāt ꝫ ſigna ſode facte vitio ʒmiū ſtōi vel iteſtinoy. ſ. q ſentiť corroſio in loco eoy z pcipiť ex ore z narib⁹ odor ex ipſis corruptus z fortificať dolor cū motu. ſ. corpis z qeſcit qete ei⁹. ¶Dixit Haľ. ſigna hui⁹ ſūt q ſit pruriť⁹ in naſo vel corroſio z cōcauitas oculoy z tenebroſitas faciei cū palledine. Et ſentiť fetor vmiū ex odore z ei⁹ anhelit⁹ fit fetidus z cōmotio inuolutaria ſentiť in ventre z inteſtinis. ſup. z adſunt alia ſigna vermiū dicenda ſuo loco. ¶Signa ſode ꝓueniētis a cā ꝑmitiua ſiue extriſec⁹ occurrēte facta. i. q̄ iā ipreſſit z ceſſauit. dixit Aui. ſūt inuētio illa rū cāy hita relone iſirmi vel aſtātiū. ¶Dixit Haľ. Leſalia ex pcuſſione ſeu a leſiōe. ſup. vel alijs extrinſecis cāis ſignis nō idiget: ſz iterrogatiōe cāe ſunt manifeſta. Qz ſi iſirm⁹ obliuiſciť eay vel nō recordať ex inaduertētia aut negligētia: z ex eo q forte qñ cāe occurrit cā non ipreſſit manifeſte: nec tūc doluit. v. g. vt qz nō ipreſſit ſol calitatē capiti ſuo cū ambulauit ſub eo: vñ pateret dolorē: ſz poſtea ſtās in domo ceperit dolere aut ex opinione: vt q̄ arguat in ſeipſo infirm⁹. Alꝭ ambulaui ſub ſole magis feruēte: z nō ide dolui. g̃ mō nō doleo ex illo: vñ putat aliā eē cām ignorās diuerſaz eſſe diſpōné cor^m in diuerſis tpib⁹ ad patiēdū. tūc dixit Aui. Redeat medic⁹ ad cāy illay veſtigia z elaboret in ſigñione illarū q̄ ſit ex illis: vñ oz q̄rere ſig^a ſigñantia q̄zlz cāy pmitiuarū. v. g. tāgat iſirmū z ſi inuenit caꝑ calm frontē aridā z faciē denigratā. z iā ambulauit patiēs ſub ſole eſtiuo cōiectu rare oz medic⁹ q talis ſoda eſt ex mala ꝓpłone cal'a derelicta ex ſole in itinere q̄uis tūc nō iduxerit dolorē. Nā potuit ad tps illa calitas occultari z trahere ad caput mās qb⁹ at tractis caput dolebit. Et ſil'r ꝑcedere oz iueſtigādo de alijs cāis. ¶Dixit Horō. cāe extrinſece pñt diſcerni p iudicia patiētis z aſtātiū z p viſuz z tactū z p iuuatiua z ledētia. Cōſiderem⁹ g̃ z ſi color faciei vgit ad rubedinē z inflāmationē aut citrinitatē vel liuiditatē. Et ſi tactu repiť caput calidū vel frigidū: qm̄ ſi frigidū z applicať ei calida z iuuāt tūc cā fuit frigida: z ecōuerſo. veniet eniz per hūc modū diligēs cōſiderator in cognitionē cauſarum extrinſecarum.

Cura ſode a mala cōpłone cū mā hūorali q̄tuor cōpleť intētionib⁹. quay ꝑa eſt ad digerēdū. ſcōa ad diuertēdū. ʒa ad eūandū. z 4a ad alterādū malā diſcraſiaz ſi q̄ remāſerit. ¶Dixit Meſ. de ꝑa intētiōe ſi ab alteri⁹ hūoris peccato a ſanguine fuerit ſoda ꝓpter ipz digerem⁹. deide abſcindem⁹. Et digōnē qdē in mā calꝭ colica faciunt ſyrupus acetoſus: z aq̄ de lupulis z aq̄ ordei z aq̄ bugloſſe domeſtice z ſilueſtris z ſyrupus roſ. violť. z nenufarinus. Et dixit. ſi mā colica fuerit aduſta digōnē ei⁹ facit ſyrup⁹ acetoſus cū aq̄ lupuloy fum⁹ terre taraſacon. ¶Syrupus mūdini digerēs mām in capite colicā ſubtilē ſic fit. ℞. floy violť. roſ. nenufaris boraginis z bugloſſe. aā. ʒ. ij. ſeminū endiuie lactuce ſcariole portulť. z acetoſe. aā. ʒ. iij. medullay ſeminum mellonis citruli cucumeris z cucurbite z ſeis pſilij integri. aā. ʒ. ſ. decoquanť in lib. ij. aque fontis vſq; ad medietatē z coleť z colature addanť ſucci ſemperuiue. ʒ. iij. clarificeť: z additis ẓucchari albi. ℥. 8. fiat ſyrup⁹ z acetoſeť cum aceto pauco. ¶Syrupus quo vſus ſum in mā colica groſſa ꝓtēta in capite ſic fit. ℞. res oēs poſitas in ſyrupo p̄dicto: z addanť eis radicū endiuie z cicoree z fe. ʒ. i. ſticados capilloy ve. aā. ʒ. iij. et loco ſucci ſemperuiue ponať ſuccus apij depuratus. z fiat ſyrupus vt ſupra dictū eſt: ſed magis acetoſus. ¶Syrupus ali⁹ quo vſus fui in Lodouico decouonū in mā colica aduſta in capite eius cōtēta: z cōtulit ei iuuamēto manifeſto ſic fit. ℞. ſuccoy cicoree endiuie ſempuiue lupuloy bugloſſe z fumiterre. aā. lib. ſ depureť z ferueāt in eis vno feruore violatoy roſatoy floy nenufaris floy ſticados epithymi z cuſcute. aā. deide colenť z addito ẓucchar albo aut bugloſato vel boraginato fiat ſyrupus z ſufficienter acetoſeť. ¶Digōnē vo in mā flātica. dixit Meſ. faciūt oxymel. ſ. ſimplex vel ꝓpoſitū z oxymel ſglliticū qōcūq; horū fuerit cū decoctione balaſce yſopi z ſpice. ¶Dixit Aui. adminiſtrenť ſeia. ſ. calꝭ ſubtiliātia z incidentia. ſup. z alia q̄cūq; ſť hmōi: dūmō nō ſint ex eis q̄ faciūt ſoda ſupi⁹ dicť. Syrup⁹ digeſtiu⁹ flātis nālis ꝓtēti in capite ꝑm gloſatores ℞. ſticados organi maioꝛane ſerpilli. aā. M. j. radicū feni. petro. apij. aā. ʒ. ij. radicū peonie cinamo. nuciſmuſ. cubebarū karui ſileris montani aā. ʒ. ij. decoqñť in lib. iiij. aq̄ vſq; ad mediū colenť. z in colatura apponať mellis. lib. j. z fiat ſyrup⁹ acetoſus. Et ſi eēt febris loco mellis ponať ẓuccharū albū. Syrupus ꝓueniēs digōni mae flātice groſſe ſic fit. ℞. cinamo. nuciſmuſ. cubeb. ẓedoarie ſileris montani aniſi ſeis feni. aā. ʒ. ij. ſticadō. radicū peonie radicū feniculi petro. z apij. aā. ʒ. j. decoquanť in lib. iij. aque vſq; ad mediū z colentur z colature addanť ſucci maioꝛane z ſucci oꝛigani z ſucci calamēti depuratoy. aā. ʒ. ij. z mellis. lib. j. fiat ſyrupus: z acetoſeť cū aceto ſgllitico. Et deť cū aq̄ ſaluie. Et ego in magna capitis friditate pmiſcebā cuilz doſ. ʒ. ij. aq̄ vitis

Cura ſode a mala cōpłone cuz materia. Digeſtiua mae colerice.

z inueni in eo vtilitatē. ¶ Syrupus alius cōueniēs digōni flātis salsi in capite sic fit. ℞. succi luppuloꝝ fumiterre z ma iorane. aā. ʒ.iiij. depurent z addat eis q̄ztū ipsi sunt de de/coctione radicū feniculi z apij z cicoree sticados capil. ve. z florū borraginis vel bugloſe. z addito çuccharo fiat syru/pus z acetoſe. ¶ Mäe vo melice digōné in capite cont ētē

Digestiua mäe meli/ce.

pcipue digerit hoc syrupus qui sic fit. ℞. sticados epithimi cuscute scolopēdrie calamēti origani mentastri melliſſe. aā. M.ß. radicū apij feniculi petro. z radicū borragis z buglo/ſe. aā. ʒ.j. passul. enucleataruꝫ. ʒ.ij. decoquant in lib.iiij. aq̄ vsqꝫ ad mediū z colent. z cū çuccharo fiat syrupus z ace/toſe aceto pauco. ¶ Q̄z si mä fuerit mixta z silr digestiua miſceant ꝑm gradus mixtionis materie.

¶ De scōa aūt intētione adimplenda ſufficit q̄ dictū est su pra in vli curatione egritudinū capitis. vt. s. mä diuertatur oib⁹ modis diuersionis dictis illic spāliter: tñ cū clysteribus z ſuppoſitorijs trahentibus materiā a capite.

Eūatio in mä sāgui/nea.

¶ De intentiōe aūt que est ad eūandū. si qdē mä fuerit san/guinea. dixit Meſ. a flōmia p̄ius incipiem⁹. dixit Alex. ex cefalica est fienda flōmia ex pte in qua est dolor aut in pte in qua dolor magis mäifestat. Et dixit Ser. cā hui⁹ hr̄ a Hal. 2° regis acutoꝝ in cōmēto illius ℞bi. qñ g̃ dolor. z est q̄ in floboto⁹ nō sunt duo diametri trāscendēdi. ¶ Dixit Auic. opꝫ vt incipiat a flō⁹ venaꝝ asseid. Et si p flōmiā haꝝ nō ꝓse/queris curā: sed remanet soda z remanet ēt venaꝝ exubera tio z vides in capite facie z oculis repl̄onē manifestā opꝫ vt si flōment vene quaꝝ flō⁹ cerebrū eūat sicut est flō⁹ venarū que sūt in nare cuiuscūq; lateris z minutio vene frōtis ipsa nāq; est vena cui⁹ flō⁹ plm egritudines capitis extirpat. oꝫ tñ dixit Auic. vt in flōmādo dolorīs ps attendat. Nā si fue/rit lateris posteriorīs vena q̄ est in latere qō ei apponit mi/nuat. dixit eniꝫ Hyppo. 6° affo. posteriora capitis dolentia in fronte recta vena incisa iuuat. Et dixit Raſ. p̄ ptinē. dico q̄ silr iuuatur incisio posteriorīs si dolor est in anteriori: eo q̄ materia trahitur ad oppositum.

Eūatio in mä colica

¶ Si ℞o mä fuerit colerica. dixit Meſ. eūetur in p̄mis cū aq̄ fructuū. Aut. ℞. succi endiuie cocti z depurati. vel succi luppuli vel bugloſe z infunde in ipso ex diasiracost. i. dia/mäna. ʒ.vj. z da ex eo in mane ab. ʒ.j. vsqꝫ ad. iij. apparebit eniꝫ cito sanitas si de⁹ voluerit oꝫ aūt dari oi die. vel in ʒ^{iij} vel in 4^{m}. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. Cura est lenificatio ventris cū aqua p̄unoꝝ z syrupo roſ. ¶ Dixit Alm. z se/quunt eū Serap. z Hal. vēter in p̄n° ſoluat ex mirab. citri nis p̄unis z tamarindis z filib⁹ cōp̄ressiuis: z in hoc vñr aduersari dicto Meſ. q̄ in p̄n° voluit lenitionē fieri vētris cū lenitiuis. Aui. remouēs hanc cōtrouersiam dixit. Inci/piatur ab euacuatione sicut cuꝫ mirab. scilꝫ citrinis z mix/tis cū tamarindis: z alijs dictis: q̄ talis p̄mixtio est melioꝝ q̄zſoloꝝ mirabo. exhibitio. Et hoc dixit Aui. si nō fuerit fe bris. Nā vt dicunt p absentiā febris signāt q̄ colera est pu/ra. z q̄ nō est remota a p̄mis venis. vñ p̄supponit educibi/lis per cōp̄ressiua. Et si nō. s. non est febris: q̄ imo est febris nō ſoluas cū mirabo. q̄ p febris p̄sentiā indicat q̄ mä est multa z est remota a p̄mis venis: z p ꝺns nō est bñ educibi lis per cōp̄ressiua vel nō nisi ꝑm quādā paruā ptē reſiduum vero illoꝝ cōp̄ressione cōpingeret z fieret hoc cā augmēti febris: vt ēt patuit in ſermone p̄cedente. Quare si adest fe/bris dixit Aui. euacua cū lubrificatiuis: z cū eis in qb⁹ non sit asperitas neq; cōp̄ressio fortis sicut est in mirab. Et ista sunt sicut syrupus de fructib⁹. s. ſolubilib⁹: z sicut siracost z aq̄ luppuli z fumiterre. ¶ Dixit Meſ. q̄ Hal. inqt qñ ex aqua fructuū nō soluit soda. sup. vel nō soluit p alia lenien tia. imo neq; p cōp̄ressiua: tūc p̄pināda est infusio aloes. Et iste est modus ei⁹. ℞. succi endi. z luppuli depuratoꝝ. aā. ʒ. vj. vel alteri⁹ eoꝝ tñ si vtriq; nō p̄nt hr̄i vl succi bugloſe do meſtice vel siluestris. lib. j. z pjce sup ipſos aloes succotri/ni boni z electi. ʒ.j. z pone in vaſe vitreo ad ſolē obturato orificio ei⁹ die⁹. xij. Et da ex eo oi mane ab. ʒ.j. vsqꝫ ad. iij. cū modico dragagāti vt nō noceat ano. ¶ Dixit Hal. 2° mie mir euacuet humor colericus p infusionē absinthij z aloen vel p pigrā. vel cū modica scamonea cū pillis de aloe. ¶ Di xit Aui. si mäe colice fuerint groſſe z fuerint ibibite in tuni cis ſtomaci: ita vt neq; vomitu expellant. s. leui neq; lubrice fiant ſolutiuis lubrificatis neceſſariū erit eūare eā cū yera/pigra. s. Hal. ſcripta 7° terapē. z ponit etiaꝫ 9° Al. cap° de dolore ſtomaci. Et sit mixta dixit Aui. cū scamonea. ¶ No tant q̄ yera pigra nō valet in oi specie colere groſſe. Nō eni cōuenit in ea que est ingroſſata p adustionē dixit. A. tertij. 13. cap̄ de cura male cōpl̄onis ſtomaci z opil̄onib⁹ ipſi⁹. qñ inueniat caliditas inflāmata non adminiſtret yera. qm̄ ipſa qñq; addit in malitia cōpl̄onis: z ꝓpie qñ extimat q̄ illic sit mä. s. exarſa: ſed dicūt valet multū in colera ingroſſata p admixtionē flāticis. Et dicūt q̄ yere magne nō valēt in aliq̄ specie colere. Et ſubdit Aui. vt cōfirmet dictū ſupi⁹ a Meſ. auctoritate Hal. affo. i. exhibe yerā ſup lenificātia. Nā ōbes lenitiua p̄termittere. deinde yerā dare. Aut dixit Aui. eua/cua cū decoctione mirabo. Dicunt qdā. s. post lenificantia loco yere vel vt dicunt alij loco lenificantiū aī yerā: ita vt ſup cōp̄ressiua afferas yerā si illa nō cōplent curā. ¶ Deco/ctio mirab. ꝑm Serap. p̄mo breuiarij sic fit. ℞. mirob. val/de citrinoꝝ absinthij romani fumiterre z passul. enucle. aā. ptes equales decoquant z bibat de aqua eoꝝ quātitas me die libre. ¶ Dixit Haly. 5° practice. Cū mä est colerica vten dū erit flōmia de cephalica z ſanguinis parua extrahatur q̄ztitas. qm̄ col̄a cuꝫ ſanguine euacuat calorq; minuit: ſiꝫ a ſanguine colera sit diſcreta: z hꝫ hoc dictū veritatē si colera nō fuerit valde multa: qm̄ si multa foret flōmia eius induce ret ebulitionē. ¶ Dixit. A. si cū colera videris aliquātulus motū ſanguis. i. q̄ col̄a sit mixta ſanguini z moueat cū ea paꝝ ſanguinis eūet vel vt dicūt alij ſequētes dictū Haly. a, si cū colere motu videris aliquē motū ſanguinis q̄zuis puū ēt q̄ col̄a moueat motu diſcreto a ſanguine flō⁹ fiat: ſiꝫ paꝝ ſanguinis eūet. Siꝫ si col̄a nō mouet cuꝫ ſanguine mixta ei vel nō mixta tūc nō fiat flō⁹. ¶ Dicūt qdam q̄ in flōmando neciuꝫ: vt est col̄a sit mixta ſanguini. s. hic q̄ sit in eodē loco cū eo: qa aliter nō educeret cū eo in flōmia. Cū aūt Haly. di/xit ēt si a ſanguine sit diſcreta intellexit ꝑm formā nō ꝑm lo cum. ¶ Dixit Aui. si post flōmiā. s. factā in ſoda ſanguinea siue colerica ex col̄a mixta ſanguini mō dicto aliqd mäe co/lerice ſentiat. siue q̄ sit cū ſanguīe exuberauerit siue q̄ ſan/guinis q̄ztū ad ptē eius ſubtilē vnctuoſam cōuerſus fuerit siue colera pp malam cōplexionē calidā gñata fuerit nō est malū. imo est bonū patiētē euacuare: cū eo qō näm leniat z lubricet mä colerica cū eo. ¶ Dicūt in colera qūocūq; mix/ta ſanguini si colera fuerit multa ab eius eūone incipiendū esſe: deinde flōmandū. si aūt pauca a flōmia incipiendū: de/inde leniendum. Et si lenitio nō ſufficerit ad alia: vt ſupa dictum est deuidendum est.

¶ Si ℞o mä fuerit flegmatica. dixit Al. a p̄n°. eger ex pil/lulis cochijs ſoluat. ¶ Dixit Meſ. pillule noſtre ad mun/dificandū ſtomacū z caput accipiunt oi tēpore z dicunt pillule de maſtice. ℞. aloes. ʒ. vij. maſticis roſ. aā. ʒ. iiij. tur/bith. ʒ. x. doſ. ea⁹ est a. ʒ.ij. vsqꝫ ad. 4. ¶ Pillule alie noſtre que conferunt ſode antique z mundificant caput z ſol̄one educunt hūores pingues z graues z custodiūt ſanitatē ocu li z curāt reuma ei⁹. ℞. colloqn. turbith. aā. ʒ. iiij. agarici. ʒ.iij. sticados. ʒ.ij. scamo. ʒ.ß. spice ſqnanti xilocaſſ. xilob. carpobal. assari roſ. viol. epithi. absinthij cinamomi croci maſticis. aā. ʒ.j. aloes ſublimis ad pondus oium fac pilulas cū ſucco absinthij. ¶ Pillule ad h cōuenientes. ℞. turbith. ʒ. v. colloqn. ʒ.ij. aloes ep̄tici ʒ.ij. et. ß. maſticis sticados pul veris pigre. aā. j. et. ß. fozment cum ſucco feni. Aut euacue/tur mä flegmatica cuꝫ medicamine de turbith. addito ei de sticados quātū de ẓin ẓib. Q̄z si mä fuerit multū groſſa eua

cuetur cum pillulis fetidis ⁊ similibus.

Edo in mā mellica

¶ Qz si mā fuerit melica. Dixit Raſ. in diuiſionib⁹ ſoluat cum yera gal'. ⁊ yera Ruffini. aut cu pillulis de agarico que ſic fiunt. ℞. colloqn. agari. epithi. aā. ʒ. ij. pollipodij. gar. ſti cados folliculoꝝ ſene. aā. ʒ. ij. ℈. nucis muſ. cinamomi. ſpice roſ. viol'. elli nigri. ani. maſtici. aā. ʒ. ℈. informent cuꝫ ſucco bugloſe dooſ. a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ij. Aut eūet cū aqua decoctionis epithi. aut eūet cū infuſione agarici facta in decoctione ſti cados epithi. ſiue pollipodij p̄uno⁹ aniſi. ⁊ feniculi in qua diſſoluatur. ℥. j. medulle caſſieſi. ⁊ propinetur. Aut loco me dulle caſſieſi. ponatur. ℥. j. electuari catholicon. aut diaſene qm̄ hic humorē educunt melancolicū a capite ⁊ alijs mem bris ſine moleſtia. ¶ Qz ſi hūor melicus fuerit aduſtus eua cuet cū decoctione epithi. in qua diſſoluant. ℥. j. electuarij catholicon. ⁊ ʒ. elli. de ſucco roſ. ¶ Qz ſi mā flātica ſeu me lancolica mixta fuerit cū ſanguine fiat flōa in p̄mis. deinde eūet ipſa mā p̄out dictuꝫ eſt. ¶ Si ℣o mā fuerit mixta ex flāte ⁊ colera eūet cū pillis aureis aut cū decoctione que ſic fit. ℞. roſ. viol'. capilloꝝ ve. ſticados aniſi. feniculi paſſul'. ⁊ nucis muſ. ⁊ in hac decoctiōe diſſoluat. ℥. j. medulle caſſieſi. deinde ei addat turbith ⁊ reubar. aā. ʒ. j. çinçib. ⁊ ſpice. aā. ℈. ſ. ⁊ exhibeat: aut cū medicamine qō ſic fit. ℞. çinçin. ℈. j. diagredij maſticis ſticados. aā. gra. 6. turbith. ʒ. j. ſucb. al. ad pondus oīum ⁊ eſt dooſ. j. ¶ Qz ſi mā mixta fuerit flāti ca ⁊ melica. Dixit Raſ. in diuiſionib⁹ cura eſt cū cochijs ⁊ yera ruffini. ¶ Dixit Aui. facta digōne adminiſtratis matu ratis. i. digeſtiuis adminiſtra eūantia determinata. i. que re ſpiciunt determinate ⁊ appropriate mām peccantē ⁊ mem brū. ſ. in quo mā eſt locata. incipiēdo tñ a minimo. i. a leuio ri medicina ſolutiua. Et fortaſſe ēt in quacūqꝫ intentiōe ad miniſtret ipſa ſiue ad digōnē ſiue ad alterationem. Et dixit Aui. da euacuātia ſm ſuos gradus poſt digeª conti ª. i. lon go tpe data cōtinuata: ⁊ hoc dixit in flātica: q̄uis ēt connu meat in melica ⁊ colerica groſſa ⁊ oi difficilis digōnis. niſi eniꝫ bene p̄pareť nō cōueniēter euacuať vel poſt digeª ꝓti ª frequēter da euacuantia: vt ſemp añ eūationē exhibeas di geſtiua: vt mō digeras. deinde euacues. deide itez digeras. deinde euacues. Dicūt tūc eſt intētio Aui. recta in hoc ꝟbo qñ ambe p̄dicte expōnes cōplicant. ſ. q cōtinues digeª lon go tpe p̄p inepti ᵐ hūoris. deinde euacua ⁊ demū cōtinua. i. frequēter vtere purgatione: ſemp tñ p̄mittēdo lōgo tpe di geſtiua. ¶ Dicūt q p̄miſſa eūatione cū ſolutiuis. imo vtplz eūationib⁹ plurib⁹ deuenendū eſt ſi nō ceſſauerit ſoda ad euacuandū pticulr a capite p gargariſmos maſticatoria ca putpurgia ſeu iniectiones in nares ⁊ ſternutatoria: in qbus oībus Raſ. p̄ ꝓtinē. caº 9º poſuit hunc cañ. dicēs. Nō obli uiſcendū eſt gradatim p̄cedere: q2 de hoc ordine patiēs faci liter ſubſtinet violētiā medicine. Si ℣o ſubito ⁊ repēte bas aggredieris medicinas eger erit ipatiēs: ⁊ ſuſtinebit ide do lorē. Et dixit iterū. Cū vis operari cū ſternutatorijs violen tis. ſup. caputpurgijs ⁊ alijs facillud gradatim. Et dixit. in ueni in antidotario maiori experimētū mirabile magne ef ficacie circa inflationē capitis reducēs ipſuꝫ ad priſtinū ſta tum. Accipe. vij. folia origani. ⁊. vij. grana naſturcij albi ⁊ tere ea ⁊ miſce cū oleo roſ. aut viol'. ⁊ inſtilla in nares Aui. ℣o de hoc experimēto dixit. extimauerunt qdā q cū fit ca putpurgiū ex. vij. folijs origani ⁊. vij. granis ſinapis tritis cū oleo viol'. q eſt iuuans. ¶ Et dixit Raſ. Accipe felliꝫ bo uiꝫ rubei. ʒ. ij. mumie. ʒ. ij. muſci. ʒ. j. camphore. ℈. ſ. ⁊ fiat ex eis caputpurgiū: ⁊ hoc idē poſuit Aui. ſed loco fellis bouis rub. dixit fellis tauri citrini: ¶ Caputpurgiū leue fiat cum ſucco acori ⁊ fortius eo eſt qō fit cū ſucco radicū blitis. Et fortius hoc eſt. ſi accipiatur gutta ſucci cucumeris aſinini cum tantūdē nitri ⁊ naribus inſtilleť. Et de inſufflationib⁹ in nares ſunt que fiūt ex ſucco cucumeris aſinini nigella pa ne porcino gūma rute agreſtis ⁊ ſilibus. ¶ Dixit Auic. ex his que ſunt magni iuuamenti eſt expreſſio foliorꝫ enule ex preſſorꝫ ſine aqua cū diſtillantur ex eo in nares gutte tres in ieiunio. Sed poſt hoc caputpurgiū. ſup. ⁊ qōlz aliud mor dicatiuū: inde ad horā adhibeať cōſequēter narib⁹ oleum viol'. ad remouendū mordicationē inductā ab illo caputpur gio ⁊ ſorbeat fedenā. i. taſſata multe vntuoſitatis vt leniat meri ⁊ partes oris. imo ⁊ ventrē. Et vt dicunt hic cibus eſt ſilis ei quē noſtro ydiomate vulgari ſermone vocam⁹ mor ſelletū. Et dixit Aui. cum fit caputpurgiū puluerib⁹ inſuffle tur puluis in nares cū cānulla ⁊ eger caput ſuū eleuet ⁊ na ribus fortiter attrahat. Cūqꝫ ad horaz adminiſtrationis ca putpurgij cuiuſcunqꝫ modi fuerit caputpurgium ex capite res multa deſcenderit. ¶ Dixit Auicen. lauetur tunc caput cum aqua calida. ſcilicet ſimplici vel decoctionis rerum cō uenientium ſm q diſpoſitio exigit: ⁊ hoc vt cerebrum con fortet ⁊ vapores cōmoti reſoluant. ¶ De gargariſmis. di xit Raſ. in diuiſionib⁹ fiat cū ſyrupo aceto. ⁊ ſinapi. ¶ Et Hal. dixit. fiat cū yera diſſoluta cū ſqniabin. ¶ Dixit Raſ. ſternutatoria prius miſceant cum lacte recenti. 2º cum oleo dulci. ʒº cum aqua blitis. deinde cum ſucco auricule muris ⁊ poſtea cum ſucco aneti.

Eūones pticulares a capite p gargariſ mata ⁊ ma ſticatoria.

Bi eūo, nēſ p̄mit tēda ſunt digeſtiua ⁊ cōtinuan da.

Edo in mā mixta

¶ 4ª℣o intentionē que eſt ad alterandū cōplent quecūqꝫ alterant malā diſcraſiā derelictā reliquias humorꝝ cōſumūt ⁊ mēbra confortant. ¶ Dio. dixit. vulua vulpis trita ⁊ em plaſtrata curat oīno ſoda. ¶ De localibus itaqꝫ ſi materia fuerit ſanguinea. dixit Auic. adminiſtra embrocas ⁊ vnctio nes ex eis in qbus ſit infrigidatio ⁊ nō fit humectatio for tis. ſed ſit in eis repercuſſio aliqua ⁊ ſtipticitas aliqua. i. le uis exiccatio: ita vt ſint cū frigiditate deſiccatiua vt oppo nant caliditati ⁊ humiditati ſanguinis ſicut eſt aqua gra natoꝝ ⁊ ſiluꝫ. ¶ Dixit Al. aqua roſ. ⁊ oleū roſ. ⁊ acetum ſimul mixta agitent: donec inſpiſſent ⁊ infrigidata ſup ca put fundant. ¶ In materia ℣o colerica ſint localia frigida ⁊ humida dixit Raſ. fiat inunctio ex oleo viol'. ⁊ cucurbiti no ⁊ de amig. ⁊ fiat ſternutatio cū eis. ¶ Meſ. ingt filius Serap. ℞. roſ. ⁊ viol'. ⁊ folia vel flores nenufaris ⁊ ordeuꝫ excorticatū ⁊ folia ſalicis ⁊ maluarū ⁊ coquant in aqua ⁊ p canulā viceoli ex alto ſup caput fundať ſi catarrum nō ti mueris. ¶ Dixit. Sili. obtarticū fiat cum penna intincta in aqua roſ. ⁊ poſt in puluere canfore naribus imiſſa vel cum fruſto lineo contorto ⁊ lacte mulieris vel oleo roſ. intincto ⁊ naribus imiſſo. ¶ In mā ℣o frigida. dixit Raſ. p̄ ꝓtinē. de p̄prietate matricarie eſt cōferre doloꝝ capitis ex frigi ditate. Et ipſa calefacta ⁊ appoſita capiti valet: ⁊ aqua deco ctionis eius ēt ſi ſpargať ſupra caput. ¶ Dixit Hal. 2º mie mir. plus oibus alijs diafoniat ⁊ cōfortat colūbaria recens maxime quidē viridis. Illa aūt ⁊ ſicca cuꝫ radicibus ſimul cum ſerpillo cocta in oleo ponaturqꝫ ⁊ cum eis radix croco dikade magne que naſcit iuxta aquas. Et ipſam colūbariā per ſeipſam ſolā ſi coxeris in oleo ⁊ embrocabis caput ſana bis omnē cefalalgiā cronicā ex infrigidatiōe factā aut groſ ſis humoꝝ. Et dixit. valde aūt iuuant ⁊ ova que ſunt ſub ydrijs cocta in oleo. ¶ Qz ſi mā fuerit flātica adminiſtren tur medicine calefacientes ⁊ exiccantes. ¶ Haly, emplaſtrū cōueniēs cefalee frigide antique. piperis albi euforbij recē tis añ. exagiū vnum. fimi columbaꝝ exagij. iij. tere diligen ter: ⁊ cum aceto acerrimo diſtempera ⁊ capiti ſuperpone. Et aliqui ex his faciunt ſacellos: ⁊ cum dicto aceto aſper ſos ſuper laterē calidū ſuffumigant ⁊ capiti apponunt plu ries innouando. ¶ Sacellus in hoc ꝓueniēs. vt dixit Bar tholomeus de varignana. ℞. grane cū qua tingitur maiora ne. ſerpilli herbene origani. aā. ʒ. iiij. nucis muſ. cubebaruꝫ gar. ⁊ fuſticuloꝝ eoꝝ. aā. ʒ. ij. fimi colūbini ad pōdus oīum terant ⁊ ponant in ſacello ⁊ ſuffumigetur cū vino ſubtili an tiquo ⁊ capiti ſuperponatur. Ualet aūt multū aqua vitis in qua nux muſ. ⁊ gar. ⁊ maiorana ⁊ euforbiū infuſa fuerint capiti cataplaſmata vel infuſa cum longa capitis fricatione ¶ Si ℣o mā melica fuerit medicine adminiſtrāde ſunt que

Alteratia extrinſeca in mā ſanguinea.

Alteratia extrinſeca in materia colerica.

Alteratia extrinſeca in materia flatica.

Alteratia extrinſeca in materia melica.

calefaciãt cum humectatione aliquali vel saltem absq; desic
catione. Et ex eis que in ea conueniunt est vnguentũ quod
sic fit. ℞. olei de euforbio olei maiorane adipis anatis me/
dulle ossium cerui. aũ. ʒ.j. cere citrine ysopi humide. aũ. ʒ.ij.
croci. seis aneti fenugreci. aũ. ʒ.ß. fiat ex eis vnguẽtũ quo ca
put inungat'. ¶ Si vo mã fuerit mixta ex calida ⁊ frigida
fiat embrocatalis. ℞. folia ⁊ radices maluarũ ⁊ radices eui
sci. viol'. ⁊ ordeũ excorticatũ mellilotũ ⁊ camomillã ⁊ fenu/
grecũ ⁊ decoquant' in aqua cũ qua caput embrocetur. Ru
te folia trita misceant' cuꝫ oleo ros. ⁊ aceto rute radix yreos
sicca vel bacce lauri ⁊ similia. Aut suffumiget' ⁊ embrocet'
caput cum decoctione malue camomille melliloti radicum
euisci folioꝝ citri ⁊ borraginis lauri ⁊ absinthij decoctoꝝ in
aqua ⁊ oleo. ¶ Dixit Sil. pannus intinctus in succo solatri
⁊ apij cũ agresta ⁊ oleo ros. appositus in cõtinenti dolorem
mitigat ⁊ calorẽ extinguit. Et dixit sanguis testudinis capi
ti irroretur vel pulmo arietis aut alteri⁹ animalis capiti appli
cetur. ¶ Qꝫ si materia fuerit mixta ex flãtica ⁊ melãcolica.
Galbanũ carte iduat' ⁊ parti dolẽti supponat'. ¶ Si quoq;
dolor per predicta nõ remoueat' ad ea que interius assumun
tur deueniendũ est. Et in mã quidẽ calida triasandalũ det'.
si vo fuerit frigida detur plirisarcoticon. ⁊ in hoc multũ cõ
ueniunt medicamina opiata fermẽtata ⁊ antiqua. ¶ Dixit
Gordonius si fuerit a materia calida vtat' rubea trociscata:
⁊ si a frigida vtatur aurea alexandrina tiriaca vel metrida/
to ⁊ similibus. ¶ Alexãder libro ꝓmo ponit trociscos qb⁹
silles Aui. in hoc ca°. ponit: qbus vtẽdũ est in fine rei: ⁊ fa/
ctis eũationibus: cõsumũt enim reliquias ⁊ vapores dere/
lictos. Nã in eis ingrediunt' quedam resoluẽtia: vt myrra ⁊
crocus: ⁊ quedã fortiter exiccantia: ⁊ dicunt inducere eos
ad somnũ: ⁊ hoc qꝫ reliquas ⁊ vapores diurnas vigilias fa/
cientes resoluũt. ¶ Notãt tñ q; si talis soda esset vigilativa
q; isti troc. ad inducendũ somnũ nõ sufficerent: sed eẽt neces
sariũ addere eis narcotica. ideoq; ad hoc aduertens Mes.
ca°. de emigranea addidit eis opiuꝫ. Et dicũt q; iste troc. nõ
cõueniũt nisi in soda a colera grossa p flãtis admixtionem.
¶ Si itaq; dolor nõ remouet': ſz pseuerat ⁊ perseuerãdo in/
festat ⁊ egrũ vigiliꝫ affligit ad narcotica deueniendũ erit: ⁊
ꝓmo p exteri⁹ approximata. Dixit Raz. ꝓmo ꝓtinẽ. In soda
ex caliditate. ℞. vtriusq; sandali. ros. seis lactuce floꝝ nenu
faris. aũ. ʒ.iij. croci. ʒ.ß. fiat emplm cuꝫ succo salicis vel oleo eius vel suc
co lactuce solatri vel semperuiue ⁊ ponat' sup tempora ⁊ frõ
tem. ¶ Et dixit. accipe succũ solatri extractũ a frondibus:
⁊ tota sua essentia: ⁊ instilla naribus tres guttas: deinde in/
tromittant' alique gutte olei viol'. Et dixit. multotiens feci
hãc medicinã pp suã laudabilẽ operationẽ. Accipe opiuꝫ ⁊
cortices radicũ mãdragore ⁊ flores nenufaris ⁊ camphorã
tere ⁊ informa ex eis troc. qui exufflent' in nares post exic/
cationẽ eoꝝ in vmbra. Aut tere flores nenufaris: ⁊ extrahe
inde succũ ⁊ exicca ⁊ reconde: ⁊ cũ necesse fuerit distilla ex
ea paꝝ in aqua ⁊ istilla ex eo tres guttas in nares. ¶ In so
da vo frigiditate. ℞. olei de costo. ʒ.j. castor. cassiel'. opij ⁊
floꝝ nenufaris. aũ. ℈.j. incorporent' cũ pistello: ⁊ ex eo inun
gant' tempora ⁊ nares ⁊ locus dolens. Qꝫ si ex hoc nõ seda
tur dolor ad intrinsecus adhibẽda recurrendum est qualia
sunt superius opiata posita: cum tamen nõ fuerint fermen/
tata aut si fermentata fuerint sint noua. Amplius pro cura
huius doloris deueniendum est ad curam generalem dolo/
ris capitis supra positã: cum eo qõ ibi dictũ est.

Alterãtia extrinseca in materia mixta.

Alterãtia intrinsec⁹ famenda.

Narcotica sũt admi/nistranda vbi dolor nõ sedet: ⁊ qua.

Curasode pulsatiue.

De chirurgico istrumẽto. Specialr tamẽ aucto
res locuti sũt de cura sode pulsa
tiue que ꝓuenit a mã calida pulsationẽ faciente. In ea enim
maxime vtendũ est euacuatione ⁊ diuersione. Et facta eua/
cuatione spãlr loquẽs. Aui. dixit. vtere ventosis in nuca. ⁊
hoc cũ scarificatione: ⁊ sine scarificatiõe. Et appone sangui/
sucas sup vtrũq; tempus ⁊ liga extremitates. Dixit Raz.
ꝓmo ꝓtinẽtis. fiat scarificatio in nuca. apponant' sanguisu/
ce temporibus: ⁊ ligent' extremitates ⁊ fricent'. ¶ De loca/
libus aũt in ea administrandis. dixit Aui. in ca° de cura so/
de cronice si mã eius est calida administra infrigidantia in
qbus est leuitas. idest mollificatio vel leuitas. q. d. admini/
stra infrigidãtia leuia pauce frigiditatis vt repercutiãt: ⁊ ß
in ꝓncipio. Et hꝫ veritatẽ cũ mã est multa. ne que sunt mul
tum frigida mãm multã coarctẽt magis qꝫ repellãt: ⁊ sic ad
duc' in soda. Nã si materia esset pauca quã infrigidãtia for/
tia possent repellere tũc cõpeterẽt. Sed qr posset in hoc ca/
dere error: ideo de vsu infrigidantiũ. dixit Aui. sit eoꝝ vsus
ꝑut in ca° de cura carabiti dicet'. ¶ Mes. limentũ forte ad
sodã calidã pulsatiuã. ℞. oleũ ros. ⁊ viol'. cũ pauco aceto: ⁊
agreste succo ⁊ modico camphore: ⁊ diu ꝓtunde ⁊ suppone
capiti: est enim efficax. ¶ Dixit Aui. in cura emigranee qñq;
stringit' plũbũ aut lignũ sup tempus decẽter positũ: vt ꝓbi
beat pulsationẽ vehemẽtẽ facientẽ dolorẽ pulsatiuum.

Et si quidem materia humoralis faciens ad so
da fecerit in capite opilationem
curãnda est' cura opilationuꝫ cerebri. Sicut ⁊ que fecerit
apostema curãda est cura apostematis. Dixerũt Haly. Raz.
in diuisionibus. dolor capitis factus ab apostemate curat'
cura ipsius apatis. Giliber. tñ dixit. in cura ei⁹ vtendũ esse
dissolutiuis nõ maturatiuis: ne cõuert' mã in saniẽ: ⁊ sit cã
corruptionis mẽbri. ¶ Dicunt q; sertũ factũ cũ duobus ra
mis poligonie suppositũ capiti cõfert sode cuꝫ ꝓprietate: ⁊
sertũ de ros. ⁊ cicorea capiti suppositũ: ⁊ maxime in dolore
a cã calida. Et dicunt tartuce stagnalis: quã quidã enudiam
vocant sanguis instilletur super bregma: ⁊ valet sertum fa/
ctum ex colubraria que est berbena superpositũ capiti. Et
flos anchemide odoratus valet. Valent enim hec ⁊ cũ ꝓprie
tate ⁊ ꝓplexione sua: ⁊ maxime in dolore a cã frigida. Dicũt
tamen q; folia camomille odorata nocent.

Si vero materia faciẽs sode fuerit vaporosa siue ven
tosa. Et hoc siue eleuata a materia ventosabi
li cõtenta in ipsõ capite siue ab alijs mẽbris peruenta ad ca
put: ⁊ ibi retenta ꝓter hoc q; amplius ascendat ad ipsum.
Cura eius est ꝑm tres intentiones: quarũ prima est illi⁹ ma
terie vaporabilis abiectio. 2ª est ipsius materie vaporose seu
ventose resolutio. 3ª est capitis cõfortatio: ne mãm vẽtosa/
bilẽ seu vaporabilẽ amplius generet. Neq; ipsos vapores
siue vẽtositatẽ ab alijs suscipiat. ¶ Et ꝓma qdẽ itẽtio adim
pletur cũ diuersione illius materie: ⁊ eius euacuatione: que
cũq; illa materia fuerit que diuerti ⁊ euacuari dꝫ: put sibi
cõuenit: vt supra dictũ est. ¶ 2ª vo adimplebit' cũ resoluen
tib⁹ vapores: sicut in sequẽti ca°. dicetur. ¶ 3ª aũt intentio
cũ cõfortãtibus cerebrũ ab intra approximatis: ⁊ eius for/
tificãtibus digõnẽ. Et cũ stipticis extrinsecis appositis que
iuuãtia alꝫ. vnientia subam mẽbri ipsum cõfortent. ¶ At q;
in eoꝝ approximatione qꝫuis nõ debeat fieri nisi vaporib⁹
resolutiuis posset cadere suspitio de retentione reliquiaruꝫ
vaporum ⁊ ipsoꝝ remanẽtia: ⁊ per cõsequẽs error in cura.
¶ Dicũt q; stiptica approximãda capiti ab extra ꝓ ei⁹ cõ
fortatione nõ debent pura administrari: quin cũ eis sint ali
qua resolutiua ꝑmixta: vt sit cũ capitis cõfortatione fiat re/
liquiarũ vaporũ resolutio. Et ad hãc intẽtionẽ. dixit Auic.
cõfortet' caput cũ emplis resolutiuis in qbus sit stipticitas
parua: idest nõ multũ exuberãs. vel sit stipticitas pua in ꝓn
cipio ipletionis huius intentionis: qr in cõfortãdo p stipti/
ca debemus gradatim ꝓcedere a leuioꝝ⁹ inchoãtes. Sint
aũt tam resolutiua qꝫ stiptica magis vel min⁹ calꝫ ꝑ varia
capitis disponẽ in calitate ⁊ frigiditate. ¶ Dixit. Aui. si sen
seris q; in mã vaporosa sit caliditatis superfluitas p id qõ
inueniisti de signis caliditatis alienabis subtiliãtia multe ca
lefactionis vehemẽter. imo incipies prius vapores trahere
ad cõtrariũ. sup. ⁊ ẽt mãs in capite contentã a qua surgunt.
Et post vniuersalẽ euacuationẽ eius: ⁊ diuersionem purga

tã dixit Aui. cũ gargarismis. sup. z caput purgẽs z sternutatoriis z alijs eũonis modis. z hoc facto nõ administrabis subtiliãtia seu resoluentia multe caliditatis. sed dixit Auic. administrabis embrocas tẽperatas in balneo. s. aque calide: q resoluẽdo leuiter mitigant acuitatẽ vapoꝝ: z mãe a qua surgunt: z nõ inducunt malã cõplonẽ in capite. Supple. z si nõ fuerit caliditas adde in caliditate illoꝝ ꝑm exigẽtiam frigiditatis: z ꝑm necessitatem resolutionis.

¶ De cura doloris capitis per cõmunitatem. Cap. vj.

Cura sode q cõitatẽ id totum

IRit Hal. 2° miemir. si toti caput cõpatiatur corpi ꝓuisio fiat ad diseraham z ad mãm que obtinet insistiendo. Et si gdẽ fuerit ex simplici. i. pura z in mãli qualitate totiꝰ corporis cõicata capiti cura est sicut cura soda facte a mala cõplone pura sine mã. ¶ Dixit Haly. si ex magnitudine est caloris tñ. Accipe aque roꝝ. partẽ vnã: z olei roꝝ. part. 5. z aceti vini par. quartã: z diligẽter misce: z sup caput infunde aut pãnũ in eis infusũz lineũ super caput pone: z si estas est in niue refrigera. Et emplastra caput ex sandalo z aqua roꝝ. portulace: z cucurbite: z sup caput instilla aquã in qua violas decoxeris z papauer z ordeuz in estate refrigeratã: z in hyeme tepidã. Dixit Aui. ad hoc iuuat embroca ex decoctione ordei papaueris violꝝ. z roꝝ. Si ẽo ex magnitudine fuerit frigiditatis calefacientia applicãda sunt capiti ex vnctionibꝰ emplis epithimanibus: z embrocis z similibꝰ. Si ẽo ex aliqua fuerit mã humorali a toto ascendente ad caput. Cura in gñali est due res quaꝝ vna est respiciens totũ corpus qõ mãdat: z alia ad caput qõ recipit. Et que totũ corpus respicit eũatione z diuersione illiꝰ mãe ad implet. Inquit Hal. 2° miemir. si in corpe fuerit multitudo z maxime ꝑm venas flõmabimus patientẽ. Si ẽo magis fuerit qualitas. s. nõ pura: sed cũ mã humorali alia a sanguine: z nõ ꝑ mixta sanguini purgatiuo vtet pharmaco. sup. z diuertentibꝰ illã ad inferiora corpis: vt nõ ascendat ad superiora: z ad caput. Que ẽo respicit caput recipiens adimpletur cũ cõfortantibus ipsũz stipticis calidis vel frigidis ꝑm dispositionẽ illius mãe. ¶ Si ẽo mã fuerit vaporabilis ascendens a toto: q hoc vtpl'm accidit in febribus. iõ dixit Raz. in diuisionibꝰ ꝙ cura eius est cura febris. Adimplet aũt hec cura ꝑm quatuor itẽtiones: quaꝝ ꝑma est ad abscindendũ cãm tam mãlez q̃z efficiẽte: q mãlis cã vaporũ est mã humoralis que ebulit z euaporat: ideo ꝑm hanc cãm intentio ista ꝑma cõplet cũ eũatione z diuersione: vt iã supra dictũ est. Et q cã efficiẽs est caliditas febrilis dissoluẽs materiã: z ebullire z euaporare faciẽs: iõ ꝑm hãc partẽ intẽtio ista ꝑma cõplet cũ extinctiuis caliditatis febrilis ebulientis: sicut ꝓprie dictũ in sermone p̃cedẽti q est de febribꝰ. 2ª ẽo intentio est ad repellendũ vapores ascẽdẽtes ad supius cũ cõfortatione capitis ne recipiat illos. tertia est ad phibẽdũ illoꝝ ascensuz. z q̃rta est ad ipsoꝝ reliquas q̃ in capite retinent resoluendũ: z discrasiaz malã derelictã alterãdũ. ¶ Et q hmõi ẽt intẽtiones regrunt ad curã sode vaporalis siue mãlis facte ex cõitate ad determinata mẽbra fil' cũ intẽtiõe ad mẽbrũ mãdãs. iõ in gñali de eis ꝓsequar. ¶ Dixit Hal. 2° miemir. si alicui pticule cõpatiat cerebrũ: sic epati ventri vel stõaco huic. s. pticule subueniendũ est. Et dixit Aui. opz vt solliciteris in oĩb' spẽbꝰ ei' de mẽbris mãdãtibꝰ: z vt ea euacues si in eis cõtinet mã cũ eo qõ ꝯuenit mãe: z mẽbro ipsi. sup. z eã diuertas. Et vt illoꝝ mẽbroꝝ ꝑmutes cõplonẽ malã. Et hoc quãtũ ad ꝑmã intentionẽ. ¶ De 2ª aũt intentione adimplẽda. dixit Aui. cõfortationẽ capitis fac postq̃z curaueris postq̃z adimpleueris intentionẽ ꝑdictã: que respicit mẽbrũ mandãs: z maxie mã vaporabili ente multa z facta iam vaporꝝ collectiõe in capite. Nã si ꝑmo nõ attẽderis ad mẽbrũ mãdãs z ꝯfortabis caput ne recipiat errabis: eo q illa cõfortãtia sunt stiptica: z vtpl'm frigida z vapores in capite collectos stringẽdo poros cõculcabũt z retinebunt: nec ꝓpterea multitudini ascendentiũ vapoꝝ obsistẽt: z aliq̃ ẽt mai' inde malũ sequit'. Et est q illa frigida stiptica cõuertũt vapore versus mãm humoralẽ in aqueã mãm dedũcẽtia ipsa: que retenta in capite põt grãde malũ facere: z sic nõ sedabis soda: sed in ea facies augmẽtũ. Et q vtpl'm obsunt stiptica cũ frigiditate sua ẽt. iõ Dixit Aui. age cũ his in qbus est calefactio stipticitas: qdã tñ exponunt calefactio: idest remissa frigiditas. Et dixit in ca° de cura sode que est accidẽs febris si vapores sua nocẽt multitudine seu q multi collecti sũt in capite tũc nihil hoꝝ facies: scilz eoꝝ que repercutiunt eos caput cõfortãdo. ¶ Dixit Mes. in cura sode calide ab alterãtibꝰ icipere debem'. s. fridis z ẽ ꝓpter duas cãs: vna est vt remittat' excessus calitatis: z alia vt phibeat' aduent' nociui ad ipz q̃tũ pole est: de qua phibitione mõ est sermo. Dixit tñ Mes. niſi in quatuor calibus. ꝑm' est in soda calida q̃ fit in febribꝰ ꝓprie mãlibꝰ. Nã vsus eoꝝ multiplicat eã. Nõ. n. ꝑmittũt vapores a capite exalare: iz retinẽt eos z cũ sint calidi multiplicãdo soda augẽt eã. s. febrẽ. imo aliq̃ soda nõ exñtẽ inducũt. ¶ Scõs casus est q̃ ꝓpter vapores acutos q ꝓueniũt ad caput ex cõitate totius corpis aut mẽbri alicꝰ: z iã caput recepit eos. ¶ Tertius casus est q̃ soda fit a nocumẽto qõ inferẽ a multitudine. s. vaporũ. ¶ Et quartus est q̃ soda fit a multitudine vapoꝝ existentiũ in capite ꝓp cõitatẽ corpis aut alteriꝰ mẽbri. Et Aui. 4. ꝑmi. c°. de dolore capitis accidẽte in febribꝰ. ponit quintũ casuz dicẽs. Cõforta caput cũ infrigidãtibꝰ notis: si nõ fuerit qõ ꝓhibeat ex corisa z tussi: q̃ augmẽtat ea faciẽdo mãs descẽdere cõprimẽdo. ¶ Dicũt in ꝑn° vapores tã calidi q̃z frigidi repellẽdi sunt cũ frigidis stipticis: sed post ꝑn'm attẽde. qõ dixit Aui. in cura sode p cõitatẽ ad determinata membra. inqt. si fuerit mã calida. s. illa que est in mẽbro mãdãte a qua euaporãt ad caput vapores calidi acuti. Aut si fuerit q̃litas calida sine mã facies illud idẽ. s. qõ fecisti in ꝑn° semꝑ: idest vsq̃z ad finẽ cure. Et verũ est hoc sp de qualitate calida sine mã: sed de vaporibꝰ nõ: imo solũ q̃n sola acuitate nocerẽt: corpulẽtia aũt eoꝝ seu quãtitas pauciſsima sit: tunc enim potes vti ẽt sp frigidis stipticis: q curant soda tẽperãdo calorẽ z mitigãdo acuitatẽ. Nõ enim est intẽtio ad corpulentiã vaporis: sed solũ ad q̃litatẽ eius: z nõ est suspitio q frigida stiptica noceãt retinẽdo illũ vaporẽ cũ pp paucitatẽ habilis sit repulsioni q si ps aliq̃ retinet' nõ nocebit pauca z rectificata exñs. Si ẽo corpulentia vapoꝝ seu q̃ntitas eoꝝ multa sit tũc nõ conueniunt. post ꝑn'm intellexit Mes. ¶ Dixit Aui. soda calidã in febribꝰ: idest factã a multis vaporibꝰ calidis ad caput multiplicat vsus epithimatũ. sup. z aliorꝝ remediorꝝ localiũ vapores exalare ꝓhibẽtium: sed sanat eã attractio aceti z aque roꝝ. p nares: q infrigidãt z cõfortãt cerebrũ: z nõ claudũt poros nec vias cõmissurauz: ita q vapores nõ retinent: sed exire possunt. Et est hoc remediũ vtile: z notãdum intelligendo p hoc alia illis silia. Et idẽ ponit Mesue. ¶ Si aũt dixit Aui. fuerit mã frigida a qua frigidi vapores eleuati petunt caput est ꝑn'm: pmuta te ad oleũ camomellinũ. cũ oleo mirtino. sup. z ea pmisce equal'r vel inequal'r ꝑm q plus videris intendẽdũ resolutioni q̃z cõfortationi vel repulsioni aut ecõuerso ꝑm maiorem vel minorẽ distãtiã a ꝓncipio. imo z similis cura cõuenit etiam q̃n vapores sunt acuti post ꝓncipiũ q̃n intentio esset ad repellendũ sil' z resoluẽdũ. ¶ Notãt q catarrus corisa z tussis aliq̃n ꝓhibẽt vsuz repercussiuoꝝ tanq̃z signũ inquãtum significãt multitudinem mãe in capite cõprehense z aliquãdo tãq̃z cã nocumẽtoꝝ in alijs mẽbris: vt. s. per illa non augeant' z nõ inferant nocumentũ pectori gutturi vel alteri membro: ad qõ posset mã catarralis descendere. Et in hoc casu dicunt debet medicus attente considerare de quo magis sollicitus esse debeat: an de nocumẽto: qõ posset catarrus inducere dictis mẽbris. An de nocumẽto: qõ posset cerebrum incurrere ex vaporum receptione repercussiuis nõ

Vapoꝝ aut hũoꝝ ascẽsus ad caput. pbi bẽdꝰ ẽ cũ applicatis capiti nisi in q̃q casibus.

approximatis. verbi gra. si aliqs patitur catarrū vel cōsue/
tum vel nouiter iminentē. z cum hoc ad cerebrū ei⁹ reperit
aliqua colera vel vapor faciēs soda tunc si medicus hoc vi/
dens timeret de futura freneſi debet vti repcussiuis nō cu/
rans de catarro ét si augeat: eo q nocumētuz qō per frene
sim cerebro inferretur esset longe maius z periculosius no
cumēto sequēti ad augmentū catarri: z in hoc frequēter er
rant medici maxime viles qui in raptibus materierū ad ca/
put videntes tussim coriçam vel catarrū dimittūt repcussi/
ua sine alia cōsideratione: quare accidit egrū fieri freneticuz
z mori. ¶ Et notāt hoc frequēter ꝓtingere diebus nostris:
z maxime in nostra patria: in qua pp iordinatū regimē ha/
bent cōiter hoīes capita plena flātib⁹: ad que cū incipit aliq
colere portio rapi sua caliditate flegma in capite cōtentū in
cipit dissolui z eliquari z descendere in coriçam vel catarrū
tussim antecedentē vel causantē in quo si tunc negligit rep/
cussio raptus colere ꝓfirmat z multiplicat ibi mā q apans
mortē iducit. ¶ Dixit ergo Aui. in oi soda cui associat reu/
matismus nō declines ad infrigidādū z humectandū cum
oleis z filib⁹. s. si nō fuerit timor de magno nocumēto z eo/
rū dimissione. vt dictū est: sed fuge dixit ipse ad euacuandū.
sup. z diuertendū stringēdo extremitates z fricando z eas
in aqua calida ponēdo. sup. z fuge etiā ad alia diuertētia z
maxime que cū hoc q diuertunt euacuant: vt clysteria z su
positoria z filia. Et q Aui. nō ꝓhibuit approximationem
capiti rerū calefacientiū z deiccātiū putauerūt qdā cōuenie
tē esse vsum eor. Uerūtn nō semp. imo si materia in capite
esset multa z apta eliquari ab illis nō oz vsus eor fieri. Si
aūt esset pauca qō cognoscit ex paruitate grauitatis pauci
tate descensus z remissione doloris tūc cōuenit eoruz vsus:
poterit. n. per ea mā illa pauca resolui z cōsumi. ¶ Tertia
aūt intentio que est ad ꝓhibendū vapor ascensus trib⁹mo
dis adimplet. ꝓmo per ipsor diuersionē ad partē oppositā.
Dixit Aui. Utere diuersione z attractione ad ꝓtrariū. Jocq
qñq ventosank z fricank extrema z ligank. Et quādo vte/
ris ligatiōe opz q fortiter cōprimas ea: z fiat fricatio in aq
calida. s. multū. Et dixit. diuertank cū administratione regi
minis vini. i. regiminis dicendi in cura sode ebrietatis.

¶ Scōo per cōfortationē mēbri a quo vapores surgūt ne
ipsos aut ipsor mām generet nec ab alijs eos vel eor mām
suscipiat: vnde loco exempli de stomaco qñ est mandans. di
xit Aui. cōforta stomacū cū mastice z geleniabim simul mi
xtis. z in modū electuarij sūptis in potu vel alio q̄uis mō.
¶ Et tertio p vapor in ipso mādante mēbro resolonē añq
ascendant z ipsor ascēsus ꝓhibitionē seu ipsor in via ascē
sus repressionē. De quor resolutione. dixit Auic. deinde. s.
facta mēbri confortatione z euacuata mā si pur ex reliquijs
vel mala mēbri dispositione vapor ascendit da ei diaciminū:
z que sunt illis similia ex dispargentibus carminantibus
vel resoluentibus vapores in mēbris inferioribus: sicut est
diaspermaton: idest electuarium de seminibus qō describit
Mesue in suo antidotario: qō in hoc est potēs. ¶ De repu
mētibus aūt vapores ascendētes. z eos ascendere ꝓhiben/
tibus. ¶ Dixit Raſ. ꝓmo ꝓtinētis auctoritate filij Mesue:
Coriandrū recens ꝓhibet vapores ascendere z ꝓuenit sode
superueniēti ex inflāmatione stomaci. Dixit Aui. recipiatur
mucillago psilij z coriandrū siccū cū çucchar. Ex hmōi. n.
repimentib⁹ z ꝓhibentibus vapores ascendere sunt que/
cūq stiptica z maxime succi fructuū stipticor z malorum
z citonior z agreste z similiuz. Et coriandrū quidem siccū
preparatū per ipsius infusionē in aceto per diem z noctem:
z deinde exiccatū conditū cum çucchar: z non cōdituz est
in hoc vtile valde z similiter diacitonitē sine speciebus. Ele
ctuarium qō in hoc inueni vltimū sic fit. ℞. coriandri prepa
rati sumach granor mirti berberor z granor granatorū.
aā. ʒ. ij. çucchari ros. ʒ. vj. ficor ꝓpone in dispōne calida. Si
vo dispositio frigida fuerit. ℞. mastix z olibanum z cala/
mus aromaticus z bene trita z bellata incorporent cū mel
le ros. z exhibeant. Qz si dispositio mixta fuerit z predicta
misceri debent. ¶ Et si aliqñ cōtingat simul resolonē vapo/
rū z ipsor ascensus ꝓhibitionē debere fieri tunc diacito/
niten cū speciebus est vehemēter cōferens. Electuariū in ꝫ
vtile z mihi expertū. ℞. seminis agni casti radicuz peonie,
aā. ʒ. ij. coriandri preparati z granor mirti. aā. ʒ. j. ʒ. incor/
porent cū melle crudo dos. ʒ. ʒ. absq potu. imo notāt post
repressiua vaporum nihil esse bibendū. q si necessitas coe/
gerit ad bibendū post ipsa detur potus expressiuus: vt suc/
cus citonior vel granatorum aut saltem aqua frigida.
¶ Quarta aūt intētio que est reliquiar vapor in capite re
tentorū z materierū humoraliuz resolutio z male discrasie
derelicte alteratio adimpleri debet premissis intentionibus
oibus predictis. dixit Meſ. in quarto casu supradicto tunc
fiat resolutiuor administratio cuz facilitate z particulariū
eūationū: que. s. euacuant reliquias materie vaporū ex ipso
capite. ¶ Dixit Aui. Cūq opus membri expleueris. mem/
bri. s. mandantis euacuando z confortando z rectificando
cōplexionē eius z ab eo prohibendo ascēsuz: z mēbri etiaz
recipientis. s. capitis cōfortando ipsum tūc si soda remanſit
cōsidera an soda que prius erat accidens sequēs ad egritu/
dinem mēbri mandantis conuersione fiat egritudo: q. scilz
nō amplius dependeat ab egritudine illius membri mādan
tis: sed si causa eius facta fixa in capite. z si sic est cognosce
tunc que sit illa mā fixa in capite: z que sit qualitas eius: z
fac curando qō scis. s. supra in cura sode a mala cōplexione
māli per proprietatē in capite. ¶ Et dixit. quādo vapores,
scilz in capite cōtenti z derelicti sua nocent multitudine eua
cua. scilz mām ipsos generantē in capite contentaz si adest:
z administra: scilz post euacuationez qō cuz facilitate resol/
uat. supple. z si nō fuerit ibi materia vaporalis: sed solus va
por retentus siue in ipso generatus fuerit capite siue ad ipz
ascenderit absq pmissione euacuationis administra resol/
uētia cum facilitate. Et hec sunt. dixit Auic. sicut oleum in
quo decocta sūt balsamita z virga pastoris aut maiorana.
Et de virga pastoris dicunt nō apposuit Auic. virgā pasto
ris: quia sit resolutiua. sed q. vel a ꝓprietate confert vel vt
remittat caliditatē balsamite z maiorane: oz enim fieri reso
lutio cum anodinis z resoluentibus cum facilitate. mō bal/
samita z maiorana habent de caliditate plus q̄z anodina: z
facilr resoluentia: vt ergo reducat ipsarū caliditas ad gra/
dū caliditatis anodinorum pmiscuit virgam pastoris. Uel
fortasse Aui. cum illis permiscuit virgam pastoris: quia pu
tauit raro esse vapores in capite sic contentos maxime eos
quia membris ascenderūt ad ipsuz qn aliquis adhuc ipsor
fiat ascensus in quo casu: q. due surgunt intentiones quar
vna est ad repellendū ascendētes z alia ad resoluēdum con
tentos. ideo Auic. illa premiscuit: q. anodina cuz repellenti
bus mixta nō suffecerint resolutioni. ideo Auic. accepit bal
samitaz z maiorana: que sunt calidiora anodinis. Et in hac
intentione etiam dixit. conueniens est alrasin: idest euulla
mixta cum oleo onfacino. Nam euulla resoluit z onfacinū
repellit. ¶ Dixit Auic. ꝓprie fiat istud cum amara eo que
est matricaria: qm ipsum solū fortitan est causa liberatiōis
integre: vt enim supra patuit cōuenit sode a ꝓprietate z sua
complexiōe calida resoluit vapores. ¶ Dixit Aui. qbusdā
antiquorum visum est: vt camomilla emplastretur supra ca
put: z sic dicit ꝓmo cōtinentis cap 9°. est enim anodina q si
remanserit in capite mala complexio alteretur cum cōtra/
rijs. ¶ Et particularius loquens Aui. de cura sode que re/
manet post febres dixit. si causa remanentie sit euaporatio
que remanſit surgens a toto vel alijs mēbris cura est cibo/
rum infrigidatio z humectatio. i. datio ciborū actu frigido
rum z humidor: quia rectificant cōplexionē in capite dere
lictam a febre z prohibent euaporationem. Et confortatio
capitis cuz oleo ros. z camomillino z his aut mixtis equa/

liter vel in equaliter vel seiunctis ſm q intentio eſt ad repel
lendum vel reſoluendum vel ad vtrunq; ſimul. Et eſt diuer
ſio vapoꝝ effundendo ſuper vtraſq; manus ꝛ pedes aquã
calidam bis in die mane ꝛ ſero. ſcilz ante prandium ꝛ ante
cenam: ꝛ inungendo ſuper ipſas. ſcilz extremitates oleum
roſ. ꝛ viol'. ſupple cum ſale mixtum: vt dicit' in capl'o ſode
ebrietatis: quia ſolum non diuerteret. Et dixit. in cura ſode
vaporum aſcendentium ex membris corporis. ſcilz intrin
ſecis tangendo intentionum ad ꝓhibendum aſcenſum va
porum. Cura eſt vt ſumant' ante periodum. ideſt ante paro
xiſmũ ſiue ante ꝓncipium aſcenſus vaporꝝ fructus ſtiptici.
Et ſi non ſunt preſentes bibat' aqua frigida quãuis patiẽs
ſit ieiunus. Dicunt aquã frigidaz in ieiunio non dabis qñ
adſunt cõditiones prohibentes aquam frigidam dari ſcite
in ſermone precedente. Et notant q omnia ꝓhibentia aſcen
ſum vaporũ a membris plus iuuant quãdo vapor eſt a ſto
maco ꝛ inteſtinis: deinde quando eſt ab epate ꝛ poſtea qñ
eſt a ſplene: ꝛ deinde quando eſt a renibus ꝛ matrice ꝛ vlti
mo qñ eſt a membris pectoris. ſup. ꝛ fiant alia dicenda in
particulari cura cuiuſlibet membri mandantis ꝓut nũc dicet'.

Cura ſodꝫ q cõitatez ad ſtõm.

Si itaq; ſoda fuerit cõmunitate ſtomaci. dixit Hal'.
ſcõo miemir. opz eos ſic patientes curare
nihil afferendo capiti. ideſt quod inde materiã trahat. Non
enim intellexit de confortantibus caput que in omni cura
ſode. cõmunitatis conueniunt neq; de reſoluentibus in fine
vapores comprehenſos: ꝛ cauſa dicti Hal'. eſt: quia caput
non patitur propriam paſſionem: ſed ſolum aſcenſu vapo
rum vel humorum qui in ventre ſunt offenditur. ¶ Debes
autẽ attendere an humores illi in ventre exiſtentes aliunde
fluant ad ſtomacuz ꝛ tunc faciant ſoda. an in ipſo ſint fixi ꝛ
contenti ſiue aliunde fluxerint ſiue in eo fuerint generati.
Et ſi quidem aliunde fluxerint cura. ꝓmo reſpicit ipſuz mẽ
brum mandans: quod vtplurimũ eſt epar. Et deinde mem
brum recipiens. ſcilz ipſum ventrez: ꝛ membruz quidez mã
dans curatur eius rectificando cõplexionem ꝛ opilationes
eius: ꝛ que poſt ipſum ſunt aperiendo: ꝛ materias in eo cõ
tentas euacuando ꝛ diuertendo. Venter ꝫo recipiens con
fortari debet ne recipiat vias etiam inter medias conſtrin
gendo. Et equidẽ materia que effunditur euacuari dz cum
eo quod conuenit ipſi materie ꝛ membro mittenti: ita tamẽ
q euacuatiuum non ſit ex eis que habent ledere ſtomacuz
ꝛ debilitare: quod ſi non fuerit inuentum corrigatur mali
tia eius: cum eo quod ipſum habet remouere: ꝛ quod habz
confortare ſtomacũ ꝓout docetur in illius farmaci rectifi
catione in propꝛio eius capl'o. Et diuertatur ipſa materia
etiam in omnibus modis trahentibus ipſam ad partez op
poſitam maxime ad inferiora interim autem ſtomacus con
fortari debet ne ipſam recipiat.

¶ Et quia materia que effunditur ad ſtomacuz vtplurimũ
eſt colera: ideo auctores cõmuniter curã dixerunt ad eam.
¶ Dixit. A. ſi col'a eſt que effũdit' ꝛ effundit' ad ſtõm calidũ:
ſicut accidit in infelicib⁹ ex generatione colere: cuius flux⁹
vtplm eſt ipſius ſtomaci debilitas: ita vt ſuſcipiat mãs. ſcz
ipſas colericas: ꝛ accidit inde vt corrumpantur in ipſo chi
mi. imo ẽt ꝛ cibi. Et ſubdit hui⁹. ſ. fluxus colere ꝛ ipſa ſoda
non excitatur ſm plm niſi ꝑz vacuitatẽ. Cura eſt dixit Aui.
confortare ſtomacũ cũ cibis ſtipticis ꝛ medicinis ſimil'r ꝛ
frigidis que ſua frigiditate alterent colerã: ꝛ ſua ſtipticitate
cõfortãt ſtomacũ ꝛ frigiditate ꝛ ſtipticitate til' vias cõſtipẽt
intermedias deglutiat. ergo bucellas infuſas in aqua agre
ſte vel vtriuſq; granati. ſ. muçi ꝛ acetoſi ꝛ ſiliuz. Nã ex his
cõfortat' ſtomacus adhoc vt faciat illud. ſ. q nõ ſuſcipiat co
lerã illã. ¶ Dixit Haly. 5° practice. Hal'. in lib. de ſanitatis
cautela ait ſi cuipiã cefalea eſt ex colera cauſa que i ſtoma
co naſcunt'. ideſt fluxe repiunt' mane illi porrige ſorbitionẽ
laudabilẽ que ex panis ſilẽ fit medulla cum granato aqua
muçoꝝ aut aqua granoꝝ eoꝝ: ſtomacũ nãq; cõfortatur ꝛ co
lerã repꝛimit rubeã moraturq; hic ſorbitio in ventre ꝓpter
illa mala punica. accipiatq; de ea paulatim: ꝛ ſic nec colera
ad eũ defluet nec cefalea accidet. Et dixit. probauimus aũt
ꝛ nos citonia ꝓcipere comedere ꝛ pontica cũ cibis miſcere
fortis. n. fit ſtomacus ꝛ coleras nõ ſuſcipit ꝛ cefalea nõ acci
dit. debẽt aũt pontica paulatiz cũ cibis miſceri. ¶ Si autẽ
colera illa ad ſtomacũ effundit' frigidũ. tũc dixit Aui. admi
niſtrent' ſtiptica q̃ dicta ſunt. ſz nõ pura: q; lz alterarẽt cole
rã lederẽt cũ ſua frigiditate ſtõm frigidũ: ſz denſ' ſemiata. i.
aſperſa vel mixta alfeniati. i. ſpẽb⁹ acutis boni odoris: vt ſũt
piger gario. cinamo^m. ꝛ ſiliꝫa. ꝛ in hoc valet. qõ dixit Haly.
Hal'. refert in epidimia ꝛ expõne: q ſano cuidã accidit cefa
lea ſine manifeſta cã: qõ factũ eſt ex acutis ſuperfluitatib⁹ que
in ſtomaco adunate ſũt iperauitq; patiẽti calidũ dari panẽ
vino infuſuz pꝛ mixto. Lib⁹. n. hic tpati eſt caloris ꝛ illas
tempat ſuperfluitates digõẽq;. i. excreationẽ eaꝝ a ſtomaco
adiuuat. Et in hoc caſu vinũ nõ dz eſſe vetus acutũ: ſed debi
le. Et q; acetoſa ſupradicta. ꝛ alfeniati aliq; ledũt ſtõm de
bilẽ excarnatũ aut multi ſenſus. ideo dixit Aui. q ſi aceto
ſitas dictoꝝ ſuccorum: ꝛ mordicatio. ſ. dictarum ſpẽꝝ acu
tarũ non conueniunt ipſi: ſed excitant in ſtomaco nocumẽ
tuz tunc ſis ꝓtentus bucellis infuſis in iulep puro. ſ. roſato
de çuccharo albo: aut nõ puro. ſed cũ ſpeciebus. ſcilz dictis
ſm q exhibebit neceſſitas maioris calefactionis ꝛ confor
tationis vel minoris. Ex his enim homo hic multum iuua
tur. Quidã autem hoc per iulep puro intelligunt miuã ſim
plicem: ꝛ pro iulep cum ſpeciebus intelligunt miuam aro
maticam. Et vt ſequatur Auic. dictum Hale. allegatum per
Haly. ſubdit. Si autez ſoda incipiat. ſupple. vel incipere pre
paretur ꝛ patiens deglutiat bucellam ꝛ alia ſupradicta. ſup
ple. ꝛ inde ſedetur ſoda: tunc cum ſenſerit patiens digeſtuz
eſſe cibum. ſ. ipſam bucellam vel alia ſupradicta ſumat itez
de predictis fructibus vel bucellis: ꝛ hoc habens ſtomacũ
calidum: aut ſumat panem cum capparibus vel olivis con
ditis: ꝛ hoc hñs ſtomacũ non caliduz. Et ſi poſtea itez ꝛ ite
rum prioꝛi digeſto cibo: vt no remaneat ſtomacus vacuus.
Et hoc intellexit Haly. cum dixit. debere ſumere paulatim
ſit autem hoc ad prohibendum iteratuz fluxum colere. Nã
ſi non acciperet aliquid ſtomaco ieiuno remanente iterum
refflueret colera ꝛ faceret ſoda. ¶ Si vo quod ad ſtomacuz
effunditur fuerit materia flegmatica vel melancolica exhi
beatur ſimiliter cibi ꝛ medicine ſtiptice: ꝛ calefacientes vt
cum caliditate corrigant flegma vel melancoliã: ꝛ cuz ſtipti
citate confortent ſtomacum ꝛ vias cõſtipent intermedias.
Et ex cibis in hoc conuenientibus eſt bucella panis infuſa
in vino odorifero ſtiptico ꝛ diacitoniten melleum cum ſpe
ciebus ꝛ conficiuntur ad omnia ſupradicta confectiones ꝛ
electuaria ꝛ alia huiuſmodi conſimilem habentia virtutez.
¶ Qz ſi beneficio predicto non poterit prohiberi quin ma
teria perfluat ad ſtomacum: cuius ſignum eſt grauitas in
ſtomaco ꝛ nauſea ꝛ perſeuerantia ſode: tũc illa mã vomitu
expellatur. dixit Aui. de colerica. Cũ nauſeã induxerit euo
mat colerã illam ꝛ quieſcet. ſ. nauſea ꝛ ſoda colera euomita.
¶ Qz ſi pro tunc humor ad ſtomacũ aliunde non fluat: ſed in
ipſo ſtomaco ſit cõtentus ꝛ in ipſo generatus vel hactenus
ad ipſuz effuſus. Tunc cura huius triplici perficitur inſtru
mento dieta potione ꝛ chirurgia. ¶ Et quia de dieta ſuffi
cienter dicitur in ſermone de membris nutritiuis in capitu
lo de mala complexione ſtomaci cum materia: ideo hic non
proſequar niſi quantuz de cibis locuti ſunt auctores in hoc
capitulo. ¶ Dixit Hal'. ſcõo miemir. hos conari opz citiſſi
me cibũ euchimũ ꝛ euſtomacũ offerre ſi cõtingit balneatos
prius eſſe. ſi vo nõ fuerint balneati ante balneũ tm̃ preacci
piant de cibo. vt nõ noceantur cum balneant'. ſup. ꝛ ſil'r eſt
eis offerẽdus cibus añ tp̃s balneationis poſt purgationẽ:
imo ſi mã fuerit col'ica mordicatiua offerendus eſt cibus ſi
ue p̃cedat purgatio: ſiue nõ: ꝛ ſiue balneet' ſiue nõ. Nã dixit.

Hale.indigentia.i.cibi abstinentia vtilis est in descensioni/bus.s.a ventositate factis in stomaco:sed nō his qui hñt bu mores mordaces in ore ventris. Et dixit Hale. per experiē/riam aūt de cibis inuenire opz qō est melius. Alij eniz aliō est melius. Et hoc est scōm ꝓprietatē materie.s.in qualita/te z mō substātie. Hec dicta Hale.sequēs z exponēs Auic. dixit.post purgationē:z cum ea.sup.z ante eā si cibus erit dandus. Nutriat eger cibis subtilibus laudabilibus.idest eustomaticis boni chimi facilis digestionis qui declinent cum qualitate sua ad id qō est necessariū.hoc autē necessa/rium est ꝑm ꝓprietatē māe:vt dixit Hale.scilz vt declinent ad cōtrariā qualitatē qualitati māe:z vt sint inductiui con/trarij modi substātie modi ꝓexistētis in mā.si itaqz mā in stomaco cōtenta fuerit frigida cibus oz esse calidus nāliter vel artificialr. Et si fuerit calida cibus oz esse frigidus.z si mā fuerit viscosa cibus oz esse incisiuus.si grossa subtilia/tiuus:z si subtilis ingrossatiuus. Et sint in cibis istis tres alie cōditiones:quaz vna est.dixit Auic.resolo.s.leuis qua vaporē a mā eleuatū resoluat z hoc maxime in mā frigida vel resolutio.i.aliqua materie ꝓsumptio.z hoc maxie post purgationē. ¶Secūda cōditio est digestio.idest aliqua ma terie illius correctio vel digestio:idest modi substantie in cō trariū inductio que est vera digestio.vel digestio.idest hñs virtutē iuuandi virtutē stomaci digestiuā debilitatā ex illa mā:vt bene possit cibū digerere.vel digestio.idest q̄ sit faci lis digestionis.qualē Auic.vocat cibū subtilē.z Hale. vo/cauit eustomacū. Et hoc semꝑ:qualicūqz enim mō cib⁹ sit digestiuus materie semꝑ esse subtilis idest facilis dige/stionis vt stomacus cuius virtus digestiua debilis facta ex humore in eo peccante aut forte debilis exīstens cum gene rauit illū seu cū recepit illū defluentē possit eum digerere. ¶Tertia cōditio est q̄ in cibo sit solutio idest aliqua vētris lenitio vel subductio. ¶Sic ergo in sūma sex videnť esse cō ditiones cibi bonī patientiū.ꝑma q̄ sit facilis digestionis. Scōa q̄ sit boni chimi. Tertia q̄ ꝓtrarieť disponi materie. Quarta q̄ sit resolutiuus. Quinta q̄ sit digestiu⁹.z Sexta q̄ sit subductiuus. Et q̄ aliquādo:imo ꝑm plurimū nō re/periunť oēs iste cōditiones in eodē cibo:ideo dixit Auic. Si aūt nō inueniunť scilz cibi cū predictis cōditionibus : tunc eligenda est laus cibi.i.facilis eius digestio z generatio san guinis boni. Alij exponunt laus cibi.z ꝓ.idest gñatio san guinis boni.nā dicūt.nō potest esse cibus generatiuus san/guinis boni quin sit facilis digestionis:q̄ per hoc est cibus laudabilis:z sunt he due ꝓditiones cōpares generi alteri.s. aliarum dictaꝝ cōditionū.z eligе laudē z generationē boni sanguinis ꝓe illis. Et hic dicūt.oi tēpore haberet virtutem cuius maxime post purgationē māe peccantis qñ nō indi/geť digone eius. Et si ante purgationē maxime indigeam⁹ digestione materie:tū si nō inueniať cibus laudabilis z bo ni sanguinis generatiuus q̄ sit digestiuus:ipse tū ꝓeeligen/dus est ei qui digestiuus est.z silr cibus aliarū cōditionum: cuius suo tēpore sint necessarie z ex eo maxime:q̄ māe di/gestio z eius resolo z ventris subductio possunt cū alijs au xilijs fieri. ¶De cura per potionē est sciendū obseruari de/bere oēs intentiones supradictas:z q̄ de ipsaꝝ impletione superius dictū est sufficienter:ꝑterquz de eūone:ideo hic de eūone prosequendū est. fit autē ista eūatio maxime vomitu z solutione ventris. ¶Dixit Hal'.2.miemir. cura est eūare citissime.i.quto citius poteris obseruatis regulis eūationis māe contente in stomaco suo loco dicendis a ventre tristan tes humores.z subdit.eūantur aūt in vomentibus faciliter cū bibunt aquā scilz tepidā multū.difficulter aūt vomētes per digitoꝝ vel pennarū impositionē irritātes ventrē nihil ꝓsunt:q̄ indigent fortioribus vomitiuis:sed hec sufficiunt in facile vomentibus:eo q̄ mā faciens soda in stomaco ma nens ꝑm plm est natans z in cōcauitate stomaci inundans z ex hoc facile ꝑ vomitū educibilis que si aliqñ eēt fixa vel adherēs aut imbibita tūc vomitiuis fortib⁹ vel alio modo euacuationibus educatur. ¶Dixit Haly. 5° practice. si ex humore q̄ in stomaco est oriť cura est vomitus cū medica/mine qō illum purget humorē. ¶De vomitu loquēs Raſ. ꝑmo cōtinē.dixit.si flegma in stomaco abundat ꝓuocet vo mitus.z in cōtinenti mitigabit dolor:sed si nō est a stōaco nocet vomitus per id qō de motu z agitatione inducit in fle gmate:z non educit ipsuz. ¶Et dixit in diuisionibus.facti ex colera in ore stomaci sine febre cura est vt bibat syrupuz acetosuz z aquā calidā multū z vomat aliquotiens donec mundificeť stomacus. Et posuit ꝑmo cōtinētis.pillulas de aloe conferentes capiti z stomaco que sic fiunt. ℞.aloes.ʒ. vj.masticis.ʒ.iiij.roſ.ʒ.iij.turbith.ʒ.x.cōficiant cum succo absinthij. Et Meſ.appropriat eas sibi in suo antidotario, sed ponit aloes ad pondus oīum. ¶Dixit Auic.ꝑmū qō oz te facere est vt incipias cuz purgatione ꝑm q̄ mā exigit. Et subdit.si humores fuerint flātici in qbus multiplicenť ven tositates fortes tunc administra vomitus q̄ sunt fortiores z subtiliantia.s.fortiora.s.qz in alijs flegmatibus in quibus grosse ventositates nō excitanť. Et si predicta nō sufficiunt da yeras magnas cū decoctione epithimi:dixit aūt cū deco ctione epithimi:q̄ postqz vomitiua z subtiliatiua fortiora nō sufficiunt signū est q̄ mā illa flegmatica est fixa z ingros sata:z ꝓpīs versus naturā humoris melancolici deducta. Uel melancolico humori mixta:vel fortasse a ꝓncipio fuit melancolica:z tu putasti q̄ esset flegmatica. Eligere aūt de/bes ex yeris ipsis magnis euacuantez humorē flegmaticū vel melancolicū ꝑm q̄ cognouisti eum esse.

Si vero soda fuerit cōitate epatis:dixit Auic. cura fit silr predicte.s.cū exhibitione fructuū stiptico rū vel coriandri vel aque frigide z alioꝝ oīum ꝓhibentiuz ascensionē vapoꝝ:imo z cū impleméto oīum intētionū su/pradictarū z maxime cū eūone māe vaporabilis.verūtñ di xit Auic.cū mā euaporās fuerit in gibbo epatis iuuant ad illud ꝓprie diuretica:q̄ mā ibi locata habilius educitur ꝑ vias vrine. Si aūt mā cōtineť in cōcauo epatis:tūc maxime iuuant educentia eā solutione ventris:q̄ mā ibi cōtenta est apta educi per secessum. Et si est in vtroqz loco educať per vtrasqz vias incipiendo ab eūone secessiua. ¶Et dixit Auic. emplatio fiat ab extra supra epar cū emplis que mām reti/nent.s.ab euaporādo:ga.s.ipsam euaporare non ꝑmittunt: qualia sunt empla stiptica ad frigiditatē declinantia vt fa cta ex podio roſ.myrto absinthio z similibus. Notant q̄ hmōi empla valent qñ mā est in gibbo.qñ aūt est in cōcauo parū ꝓsunt. Sed tūc plus cōferunt stiptica interi⁹ approxi mata minus aūt qñ mā est in gibbo. Et dicūt ꝑdicta empla approximari non debere stantib⁹ opilationibus aut multitu/dine māe:sed facta apertione opilōnū z minorata materia. Possunt ēt hmōi empla cōuenire mā eradicata ad cōfortan dum epar ne de nouo mām regeneret vel ne a toto recipiat.

Si vero fuerit soda cōitate splenis renum mīricis mi/rach vel ptiū pectoris.dixit Auic.sufficit in curatione eiꝰ qō premisimus in caº vluz.s.curationū capi/tis z in caº isto supra.nā curať ꝓsilr ꝑdicta supradictas in/tentiones adimplendo. ¶Prio ꝓtiñ.sode a cōitate post pa rū ꝓfert emplz fcm ex cinere z aceto pom sup frōtē z tipora.

Si aūt soda fuerit cōitate membroꝝ exterioꝝ vt brachij vel cruris. Cura est dixit Raſ.ꝑ cōtinē.vt si fit ꝓp vaporē ascēdentē a pede flōmeť saphena caraxeť desup z postea purgeť cū stomaticō. Et ligeť ab iguine vsqz ad pe/dē z fricenť plante pedū cum sale z oleo keyri z similia bis fienda sunt in alijs membris a qbus vapor ascēderit. ¶In qbus verbis Raſ.predictā curā innuit debere fieri ꝑm qua tuor intētiones:quaꝝ vna est euacuatio māe in illo mēbro cōtente.2ª est vaporis ascēsus ꝓhibitio.3ª est ipsoꝝ z māe va porabilis diuersio. Et 4ª est ꝓsumptio reliquiaꝝ illius māe cōtente in ipso mēbro. ¶Prima ergo cōpleť cū eūone per

fluxus ventris vel vomitū cū medicinis illā mām respicien
tibus z educētib⁹ eā a remotis. Et post hoc cū flō[a] ex ipso
mēbro vel scarificatione vel sanguisuga ꝓ appone sup eo. de
qua dixit. Auic. in illa q̄ fit pp cōitatē cruris si repl'o est ma/
nifesta flōetur saphena z vētosef crus z purgef corp⁹ ei⁹ cū
stōaticon. s. aliquo solutiuo: educēte tm̄ ab extremis vt elio
indo diafinicon z filib⁹. Et si fuerit pp cōitatē brachij flōme
tur saluatella z ventosef brachium scarificando vel appo/
nantur desuper sanguisuce.

¶ De 2ª intentione dixit Auic. stringanf duo crura si fuerit
ab eis z silr duo brachia si fuerit ab ipsis ambobus vel stri
gaf solū vnū si ab vno fuerit. s. illō a quo ꝓcedit. Et strin/
gāt vsq; ad inguina z brachia vsq; ad ascellas cum instita
fortiter stringēdo vt ꝓstrictis venis z arterijs vapor nō pos
sit ascendere. ¶ Dixit Auic. fiat ista ligatio: si nō fuerit repl'o
manifesta. s. in corpe. s. qm̄ ligationi intēdis. Nā si repl'o fue
rit añ ligationē oz ꝑmitti eūo z ipsius minoratio ne ex liga
tura trahanf māe ad mēbrū ligatū a corpe. Si aūt in corpe
nō fuerit plenitudo incipe ligaturā et stante plenitudine in
ipso mēbro ꝑter q̄z in die medicine solutiue: sed ligatio non
fiat sup loco māe: sed supra ipsuz parū z fiat ligatura inci/
piendo ab inferiori ascendendo ad superius.

¶ De tertia intentiōe. dixit Auic. fiat fricatio in pedib⁹. sup.
vel manib⁹ vel alio mēbro cū sale z oleo keyrino: z oz ista
fricatio fieri infra locū in quo mā cōtinef. Et iō dixit Raſ.
fricenf plante pedū. ¶ 4ª aūt intētio cōplef ꝑmissis eūoni
bus z toti⁹ z ipsius mēbri cū stufis balneis empl'is z alijs
medicaminibus resoluēnb⁹ deiccātib⁹ z cōsumētib⁹ reli/
quas māe positis sup loco in quo mā cōtinef: que si nō suffe/
cerit apponaf ibidē medicamē rubificatiuū vel vlceratiuū
aut cauteriçef locus. ¶ Dixit Auic. si scif locus ex quo va/
por eleuaf admistref sup ipz cauteriū vel medicamē qō vl/
ceret z appiaf z teneaf loc⁹ diu aptus vt ois reliqa effluat.

¶ De dolore capitis pp vapores extrinsecos. Laꝑ. vij:

¶ Translator Auic. ponēs caplm de cu/ra sode vapor⁹ a mēbris vel toto eleuator ad caput errauit in ꝛica. di/
xit enim de cura sode ex vapor⁹ib⁹ elauatis ad
cerebrū pp cām extrinsecā. non ergo erretur in
cura ꝓpter errorem Rubrice.

¶ Si cā sode fuerit vētus exterior. dixit Auic. cōsidera an sit
vent⁹ calidus estiualis an sit frigidus hyemalis. i. an sit ven
tus calidus sicut sūt venti meridionales z subsequēter orie
tales an sit ventus fridus sicut sūt vēti septētrionales z sub
sequēter occidētales et quacūq; hora flauerint siue estate si
ue hyeme. z qūocūq; sit. ¶ Cura duplici perficitur instro. s.
dieta z potione. De dieta sciendū est q̄ oēs ser res nō nāles
debēt verti ad ꝓriū q̄litatis venti: vñ si fuerit calidus aer oz
eligi frigidus z ecō[ita] tm̄ q̄ aer sit in oi eius spē qet⁹ tran/
qllus z clarus nō vētis pflatus. Et dixit Auic. aliena totum
qō inflat z lenit nām. s. ex cibis z potib⁹ z medicinis. alie/
naf aūt totū qō inflat ne addaf in inflatione z extēsione z
ꝓpīs in dolore: z alienaf qō lenit nām: q̄ in ventositate ex
trinseca nō querif nāe solo vel lenitio nisi alia cā ad ipsam
inducat. ¶ Quidā aūt dicūt. alienef qō inflat z soluit nām
sil'. i. aliena inflatiuū q̄z is sit lenitiuū nāe. Et qdā dicūt. re/
periri lram que dicit aliena inflatiuā ꝓp cām dictā z leni na
turā. z ista lra est melior: q̄. cōformis est cañ. gñali sup ꝛapo
sito q est q̄ in curatione cuiuscūq; spēi soda: imo cuiuscūq;
egritudinū capitis lenitiōis nāe magna ē idigētia. ¶ Cura
ho ꝓ potionē duas hz intētiones. vnā ad ipz vētū z locū in/
troit⁹ ei⁹ in caput. aliā ad malā q̄litatē quā ipressit. ¶ Pri/
ma intētio ad iplef dixit Auic. Si vētus fuerit calidus z ei⁹
introit⁹ fuerit auris vt distillef in aurē oleū camomillinū te
pidū: aut keyrinū: aut anetinū cū oleo ros. pauco. Et si itroi
tus fuerit nasus distillef in nasuz. Dicunt in nulla soda ꝓp
ventū extrinsecū quātū ad hāc ꝓmā intentionē: quis sit vē
tus calidus nō oz apponi aliqd frigidū actu nec ēt potētia:
q̄ ꝑm hāc intentionē querif ipsius vētositatis resol'o nō cō
strictio vel alteratio: sed oia actu calida approximenf z etiā
potētia. verūtm̄ sint ista virtualr calida plus z min⁹ calida
ꝑm nām venti. Si enim ventus sit calidus approximenf re/
misse calida anodina: sicut Auic. hic fecit. ꝑmiscuit aūt oleum
ros. cū eis paucū nō vt alteret: sz vt illoꝝ remittat calitatez.
Et iō sup. si vēt⁹ sit frigidus administra ꝓ aures z nares olea
calidiora. Et intēde resol'oni venti ēt cū oibus alijs modis
medicaminū resol'oni illius venti embrocando empl'ando
vel epithimando. Et in vēto frigido dixit Sordo. si vēt⁹ est
intus retentus suffumigef caput cū anisō cimino spica z fo
lijs lauri bullitis i vino albo: z ēt per aures z nares ex ipso
injiciaf. Et si vent⁹ fuerit calidus suffumigef cū floribus ca/
momille sticados z melliloto bullitis in aqua. ¶ Scōa vo
intētio adimplenda erit si ꝑ[a] nō sufficerit z malitia ꝓpl'onis
vēto subintranti sueceſſerit que sit cā pseuerātie sode cū his
q̄ malā cōpl'one derelictā alterant. ¶ Dixit Raſ. in diuisio/
nibus. Cura facte a cal'itate ventoꝝ est vt fundaf sup caput
oleū ros. recēs aut oleū onfacinū: z sit oleū infrigidatū sup
nitē aut in cursu aq̄ frigide aut cōquassatū cū q̄ztitate q̄rte
ipsius aceti: sz super capita infantiū z mulierū effūdaf oleū
camomillinū. sup. mixtū cuz oleo ros. vel onfacino: vt non
ledanf a nimia frigiditate illoꝝ oleoꝝ saltē actuali. ¶ Dixit
Auic. si malitia cōpl'onis succedit ei calida medicef cū eo qō
facile est. i. debile in infrigidādo. incipiendū est eni ab eo qō
est parū frigidū: z si nō sufficit augeaf friditas. Dixit Suil'.
si ventus exterior fuerit calidus odoret oleū de nenufare vl'
ros. seu cucurbitis z ponat in aures z nares oleū ros. in q̄
dissoluta sit cāphora: z sup caput empl'm de ros. z nenufare
z roret faciē suā sepe cū aqua ros. ¶ Q̄z si malitia cōpl'onis
vento succedentis fuerit frigida. Cura ei⁹. dixit Raſ. vbi su
pra. est effusio olei calidi. s. actu z potētia sup sinciput sicut
rucacei laurini costini z silr. ¶ Dixit Auic. administra ad
quācūq; duaꝝ extremitatū. s. auris z naris olea calida: z in
qb⁹ ponif euforbiū z muscus. dixit Suil'. vngaf caput cuz
oleo de castoreo z ponaf de eo in auribus z naribus vel de
oleo de spica vel de oleo in quo karui z ameos z cyminum
sint dissoluta. Et odoret castoreū z alia calida redolentia z
aspergat faciē suam cum decoctione eorum. Et caput lauet
cum lixiuio in quo ipsa decocta sint.

¶ Si ho cā sode fuerit odor malus aduenientibus vapori/
bus malis ab extra. Cura est dixit. A. filis ei que fit a vētis
in hoc vt cōsidereſ si vapores illi mali fuerint cal'i vel fridi
sicci vel humidi. z in hoc q̄ cōsidereſ cura per dietā z potio
nē sicut dictū est in illa. Itaq; cura hui⁹ ꝓ potionē similr hz
duas intētiones. vnā ad ipsuz vaporē in se z locū introitus
eius: z aliā ad malā qualitatē quā ipressit. Adimplebif aūt
ꝓma intētio afferendo medicinas ꝓrie q̄litatis qualitati il/
lius vaporis z maxie ad meatū ꝓ quē introiuit ad caput. z
q̄ hmōi vapores mali ꝛz pl'z sūt cal'i cū res cal'e sint magis
euaporabiles: z cal'itas in se sit euaporationē faciēs: iō solū
de cura ipsoꝝ locut⁹ ē Raſ. in diuisiōib⁹. dicēs: qō cura ei⁹
est olfat⁹ redolētiū frigidoꝝ. s. tēperate: q̄ pp cāz supi⁹ assi
gnatā: q̄ est vt ventoꝝ z vapoꝝ fiat resol'o nō debēt frigida
esse eleuata in gradu: sed declinātia ad quā frigiditatē maxi
me si vapor retentus in capite nō fuerit multus. Si ho mul
tus fuerit debēt medicamina declinare ad caliditatē tempe
ratā. ¶ Dixit Auic. calidos resolue cum embrocis tēpera/
tis maxime si imagineſ patiens. i. patiatur ꝓpter illos vapo
res scotomiā vel vertiginē. qō est sig[m] multitudinis vapoꝝ.
Si tm̄ ex vaporibus vehemēs sentif caliditas odorent fri/
gidiora sicut camphora z sandali. Et dixit administref ab/
lutio capitis in balneo cum aq̄ calida z malua. i. decoctiōis
malue. ꝓfert. n. hec ablutio in remisso: z ēt in intēso calore.
Si vo vapor fuēit frid⁹ ꝓfert odor muscī z castorei z inūctio
cū oleis moderatis calidis z embrocatio cū decoctiōib⁹ eaꝝ.

Cura sode ex vētis

Cura sode ab odoribus.

Si ño vapor fuerit siccus. dixit Aui. necessaria est admi/
stratio humectantiū cū infrigidantib⁹ determiatis. s. in gra
du intēso vel remisso ꝑm cōplonē rei a qua vapor siccus ele
uatus est vel determinatus ꝑm q vapor ille siccus est cōiun
ctus calitati vel frigiditati. Et ingenieꝫ medicus vt eoꝝ na
res abluaꝫ. s. abintus cū oleis cū frigiditate determinatis
fortiter. s. multū vel sepe ꝛ ex eis sugaꝫ trahendo ad supiora
nariū ꝛ seruādo qō tractū est in eis. s. q̄tū pūt: deinde flue/
re ꝛ exire dimittaꝫ ꝛ renoueꝫ hoc assidue ꝛ sil'r fiat suctio
naribꝰ ex aquis roꝝ. violꝝ. salicis ꝛ de cucurbita ꝛ sup vapo
res haꝝ ꝛ sil'iuꝫ aquaꝝ frequēs fiat inclinatio. Si aūt hu/
midus fuerit vapor capiti intercluſus. Cū moderate calidis
eius resolo fiat ꝛ odoribus bonis aromaticis ꝛ moderate
exiccātibꝰ. Nō aūt ꝺz fieri hui⁹ cura cū reb⁹ stipticis: q̄uis
exiccēt ne pori opileꝫ ꝛ vapoꝝ ꝓhibeaꝫ resolo. ¶ 2ª auté
intētio adimpleꝫ cū remouētib⁹ malā cōplonē derelictam
post vapoꝝ resolonē: ꝛ qꝛ talis mala cōplo derelicta ꝺz plz
est calida ꝛ ficca: vt q̄ derelinqꝫ ex fumo sulfuris auripigmē
ti arsenici ꝛ sil'iū: ideo de ea fuit locut⁹ Aui. dicēs admi/
nistreꝫ cāphora in oleo cucurbitino vt hūectet vnū. s. oleuꝫ
cucurbitinū ꝛ ifrigidet alterū. s. cāphora. Et dixit. sterne lo
cū totū. s. in quo morаꝫ patiēs folijs salicis ꝛ odoriferis hu
mectantibꝰ. ꝛ qꝛ mala hic cōplo calꝝ aliqñ inficit sanguinē
in venis capitis ꝓtentū ad tollendū nocuᵐ inde secuturum.
dixit Raſ. vbi supra. cura eiꝰ est flōmia. s. si sanguis infectꝰ
fuerit. ¶ Si aūt cū soda fuerit odor siue bonus siue malus
cura eiꝰ etiā est sil'is supradictis. Si itaq; odor bonꝰ indu/
xit soda sua caliditate p̄ter hoc q exiccationeꝫ fecerit. dixit
Aui. cureꝫ cū odoribꝰ bonis frigidis sicut si soda eueniſſet
ab odore muſci vel croci cureꝫ cū odore sandaloꝝ vel cam/
phore. Et ecōuerso si odor bonus fecerit soda sua frigidita/
te cureꝫ cū odoribꝰ bonis calidis. Et qꝛ vt supra patuit ex
verbo Hypo. in affo. aromatica capitis grauedinē: ꝛ sic so/
da faciunt. ex quo v̄bo qdā acceperūt q in hac cura aroma
tica approximare nō erat ꝓueniēs. sed nociuū ꝛ augmēta/
tiuū sode. ad declarādū acceptū istoꝝ nō esse veꝝ. dixit Aui.
in caº de soda ꝛplonis cū succedūt aromatica frigida post
calida vel ecōuerso expellūt. s. sodā ab illis factam. ¶ Dixit
Hor. odorifera ledūt sanos: qꝛ distrahunt eos a sua ꝛplone
nāli sicut pz cū sanus odorat liliū vel muſcū: qꝛ inde graua
tur caput eiꝰ ꝛ incurrit soda: sed curāt infirmos: qꝛ p ea ad tē
peramentū reducunt. ita tñ q in q̄litate sint ꝛria qualitati
egritudis. Si ño odor calidus cū caliditate exiccationeꝫ fe
cerit tūc dixit Aui. nō sis cōtētus in odore muſci ꝛ sil'iuꝫ cā/
phora ꝛ sil'ibꝰ: ſz cura sicut poſe est cū caputpurgijs hume/
ctātibꝰ infrigidatis actu: qñ illa sufficiēt in remouēdo cali
ditatē cū actuali frigiditate ꝛ exiccatione cū hūiditate potē
tiali ꝛ actuali. Si ño potes curare cū humectātibꝰ infri
gidatis actu timēs actualē ifridatione saltē cura cū cāpho/
ra dissoluta in ipsis caputpurgijs hūectātibꝰ: ſz sup. nō ifri
gidatis actu. Uel vt qdā exponūt: ꝛ si nō cū alio. s. sine cam
phora potes curare: vel qꝛ nō adest aliud: vel qꝛ qō habes
nō sufficit. saltē cura cū cāphora dissoluta in illis. q. ꝺ. Aui.
in hoc casu vbi est iducta siccitas noli adminiſtrare cāpho/
rā solā sine hūectātibꝰ: qꝛ exiccat fortiter ꝛ sua exiccatione
adderet in nocᵐ. ¶ Et eoº. qꝛ. s. si soda est ab odore frigido
exiccāte nō sis ꝓtētus odorifero calo exiccāte solo ne exiccet
ampliꝰ: ſz miſce ipz cū hūectātibꝰ. Et supradicta cura de ap
proximatione ꝛrij odoriferi bz vītatē qñ odoriferuꝫ fecerit
soda sua q̄litate solū nō cū q̄tītate suoꝝ vapoꝝ replēte ꝛ ex
tendēte. nā si cū q̄tītate ipsoꝝ fecerit soda: tunc dixit Auic.
nō cōfert ipsoꝝ succeſſio. s. q post approximationē alicuius
odoris ledentis approximetꝫ ꝛri⁹ odor: eo q aromaticum
succedēs cū ēt sit vapororsuꝫ: ꝛ nō potēs resoluere vapores
ꝓhibēsos ex aromatico p̄cedēte addet in replonē ꝛ augmē
tabit soda. Et erit nocᵐ eiꝰ cū replone maius iuuamēto eiꝰ
cū alteratione sua. Ut. n. ꝑ. patuit in curatione soda a mala
cōplone. qñ mala ꝓplo faciēs soda est pura sine mā ꝛ hūo/
rali ꝛ vaporali nisi mā eēt valde pauca potēs resolui p odo
rifera. Inqt Meſ. Cañ. est nō debere ꝓferre aromata apud
replonē. ¶ Jōqz talis cura ꝺz fieri p cū resoluētibꝰ illos va
pores sicut supra dcm̄ est in cura sode vaporose. ꝛ postea cū
alteratiōe cū odoribꝰ ꝛrijs sicut dcm̄ est. ¶ Si aūt odor fa/
ciens soda fuerit fetidus. dixit Aui. cura cū odoriferis bo/
nis oppositis illi malo in q̄litate: qꝛ si ille fuerit frigidꝰ odo
rifera bona sint calꝝ ꝛ eoº. ꝛ si odor sit fetidus fueritqz de/
siccatiuus ministreñ odorifera bona cū hūectantibꝰ: ꝛ de
appropriatis in hoc dixit Aui. est oleū salicis. bz. n. ꝓpriета
tē ꝓtra oēs odores malos fetidos sua calitate ꝛ deſiccatiōe
nocētes tēpat ēt calitatem illoꝝ ꝛ humectat.

¶ Scda aūt intētio q̄ est ad malā cōplonē derelictā cōpleꝫ
sicut in alijs duabus supradictis dictum est.

¶ De dolore capitis ex pcussiōe casu vel obuiatiōe. Ca. viij.

Dixit Hal. 2º miemir. scire nos opz hāc dif/
pōnē nō aliō existere q̄ flōnē. s. id qō
timeꝫ ex ea qō ꝓsueuit fieri ꝓpter fluxionē hūoꝝ.
¶ Dixit Hor. illud qō nos timemꝰ in dolore ca
pitis ex casu pcussione vel obuiatiōe est de apa/
te. ꝟ. n. est tota ꝛ p̄ncipalis itētio medici in hoc casu ne apa
nō inceptū nō fiat: ꝛ ne iceptū augeaꝫ ꝓhibere. Nāq; ad ca
suꝫ ꝛ pcussionē segꝫ dolor ꝛ ad dolorē māeꝝ attractio ad lo
cū dolentē maxime in corpe repleto: vñ gñaꝫ apa. ¶ Dixit
Hal. vbi. ꝑ. si pp pcussionē que ꝑm futuras picranei ad du/
rā miringā tradaꝫ aliqd flōnis intra craneū nō absq; piculo
hui⁹ flōn fiet. Et dixit. ꝓtingit ēt multotiēs in ruinis q̄ ex al
to scindi aliquā eaꝝ q̄ ꝑm cerebrū aut miringas pticulaꝝ q̄
cōtingēte dolor fit fortior ꝛ tota dispō difficile curabilis ꝛ
piculū acutius ꝛ vehemēti⁹. ¶ Dixit Hili. dolor ex pie vel
dure mr̄is fractura nō curaꝫ. ¶ Dixit Aui. scias. q cū lesio
ex pcussione puenit ad velamē cerebri est in ipsa timor. vt q̄
medicꝰ in p̄dictis reddaꝫ p̄uisus Aui. in ꝟ caº posuit signa
inceptiōis apatis dicēs cū in illo q bz ꝟ ipedim fuerit vel ap
paret febris ꝛ cōturbaꝫ itellēs: tūc iā incipit apari. nā p illa
signaꝫ q raptus māeꝝ factus est ad capꝫ. ꝛ fixio eaꝝ in eo.
¶ Dixit Hiliber. si oculi videanꝫ tendi ad exteriora mate/
ria apans est in pia matre. ꝛ si non est in dura.

Odorifera ledunt sanos sed curant infirmos.

Et cura eius q̄tū ad hūc locū ptinet duplici pficiꝫ istro. s.
dieta ꝛ potione. ꝛ maxime si sine plaga fuerit. de dieta
recitat. H. 2. miemir. q apolonius dixit. q cura eiꝰ est qes
corpis ꝛ trāqllitas ꝛ diminutio cibi ꝛ abstinētia a tristāti/
bus seu offēdētibꝰ q̄ fūt sol balneū potatio vini vociferatio
ꝛ cibi acidi ꝛ acris. ꝑ. acuti ꝛ salsi. ꝛ de cura eius est eūo. Et
dixit Hal. abstinere opz hos a vino ꝛ cibis solidioribus. ꝛ
maxime si febriūt. Dixit Raſ. in diuisioibꝰ. euitēt oēm cibū
calidū cuiꝰ est facere vaporē ascēdētē ad caput. ꝛ ꝑmo ꝓtin.
dixit. subtiliet dieta: ꝛ deꝰ in potu ptisana ordeacea ꝛ succꝰ
granatoꝝ dul. ꝛ in diuisionibꝰ dixit. q cōuenit olfatꝰ frigi/
doꝝ. Dixit Haly practice. 5. caueat solē ꝛ balneū irā ꝛ cali/
dos cibos ꝛ pūgētes ꝛ cibos cephaleā capiti mouentes vt
sunt nuces ꝛ canabis eruca bladerugū vinū forte ꝛ vinū ru
beū ꝛ vue passe nimiū dulces. Dixit Aui. opz vt caueantur
balneū ꝛ vinū ꝛ ira ꝛ cibi vaporosi ꝛ calefaciētes. ¶ Post
eūonē aūt ꝛ diuersionē ꝛ capitis ꝓfortationē ꝓhibito apa/
te. ¶ Dixit Raſ. cibenſ ex carnibꝰ arietū castratoꝝ vel an/
nualiū agnoꝝ ꝛ gallinaꝝ ꝛ eduloꝝ. Et dixit leniaſ nā eoꝝ
cū suppositorio facto ex sapone. s. albo. aut clysteri facto ex
succo sicle almuri ꝛ oleo violꝝ. ¶ Dixit Guil. nutriaſ cū fari
na ordei vel farris vel auene vel panici vel spelte vel lactuca
portul. vel cucurbita: ꝛ cū cerebris gallinaꝝ edoꝝ arietū ꝛ
castratoꝝ. ꝛ ꝟ spāliꝰ fiat si sanguis post pcussionē ex narib⁹
vel aurib⁹ fluat: qꝛ exit? sanguis p loca ista nocuᵐ ad cere/
brū penetrasse signāt. ꝛ cerebrū magis cōfortaꝫ ex nutrimē
to cerebri q̄ ex alia re. ꝛ p viā istā cerebra aliū in ꝟ casu a
phis laudāꝫ: vt ost Raſ. i diui. ꝛ Aui. tertij. ꝑª i ꝟ cº. Et bi

bat cū dictis cibarijs aquā decoctionis berberis seu moro/
rū in qua fit çucchārū seu vinū de granatis cū aq̄ frida. Et
hic modus curationis seruet vsq3 ad pfectā securitatē ap̄a
tis: z fit oi die ifirm⁹ larg⁹ ꝑ3 vētrē p clystere vel suppoīto
riū si p nām nō assellaret bis vel sel' ad min⁹. hita securitate
ap̄tis ne ap̄a ampli⁹ ex ista cā possit gīari regat cū carnib⁹
pullinis vel edinis cōditis cum agresta z vitello oui: z oino
sit ꝓtēt⁹ potu dicto vsq3 ad pfectā curationē. vel si oino vel/
let bibere vinū in fine curationis sit debile albū cui fit admi
xtū triplū vel duplū ei⁹ de aq̄. Et in fine copleta cura ad suā
cōsuetudinē comedendi z bibendi paulatim redeat.

¶ De cura ꝑ potionez. dixit. Hal.1° miemir. si ꝑcussio plage
aut quassationis fuerit facta intētiōes plures erūt sanatiuo
rū. vna q̄dē in plaga. scōa in quassatione: z tertia in dolori/
bus. Et q̄ in doloīb⁹ aliq̄ dē est i ipsis q̄ plagate seu quas
sate sunt ꝑticulis vtpl'm aūt z in primis extēsis. Et q2 circū
ossualis mēbrana. s. gingia mater z ei circūtēsa extrinsecus
cutis cōtinuā suā subaz alterutra hīs ad totū extēdit cutis
cōtingit multotiēs totū dolere maxie si vsq3 ad circūossua/
lez descendit plaga. ¶ Et Auic. dicta v̄ba Galie. sequēs ve/
niēs ad declarationē particulariū intentionū sanatiuaꝝ di/
xit. si sine plaga in capite fuerit ꝑcussio faciēs sodā. cura est
due res. z si est cuz plaga est tres res. s. ille due z tertia q̄ est
ad plagā. Et de ꝓmis duab⁹ dixit. opz vt tua intentio sit vt
dolorē sedes quātū potes: z hec est ꝓma intētio. ¶ Et 2ª est
vt oblōges quātū potes māz a loco leso oi mō. s. eūone z di/
uersione ad op̄m. Et h̄ ābe intētiōes sūt iplende vt ꝓhibeat
ap̄ari cerebrū. nā sedat dolor: vt nō trahat mā illuc: z eūat
z diuertit: vt nō fluat illuc.

¶ De 3ª aūt intētiōe q̄ est ad plagā vel q̄ssationē in loco suo
dicet. ¶ Prosequēs aūt ꝑticul'r itētionē eūonis. dixit. Hal.
vbi. ē. optimū in his si neq3 ea q̄ etatis sūt ꝓhibēt neq3 vita
lis v̄tus ifirma videat: ꝓn̄m sanatiōis est flō^am facere si aūt ꝓ
bibeat flōmiā facere eūabim⁹ ventrē p clystere. z gra eūan
di ca q̄ in ipso sūt: isz z adhuc magis gra antipaseos. i. diuer
sionis ad op̄m hūoꝝ q̄sueuerūt ad patiētes ꝑticulas ferri.
dixit Haly. accelerādū ꝓus est ad cephalice flō^am sanguis q̄
iurta q̄ opus est extrahat z v̄t⁹ ꝓsulit: vt si ꝑp etatē z tutē
tēpusq3 minutio sanguis ꝓhibeat clysteri vtat acuto si nul
la febris adest sinaūt vtat clysteri molli māmq3 trahe ad in
feriora ne forte in locū isluat patiēte. ¶ Dixit Raz. p̄ ꝓtiñ.
flōmet vena cephalica z extrahat modicū sanguis z fiat h̄
ąter in duob⁹ vel trib⁹ diēb⁹. Et iste mod⁹ ꝓpetit in ꝓsuetis
flōmari z debilib⁹ z bis a qb⁹ ex plaga multū sanguis flu/
xerit. ¶ Dixit Paulus flō^a fiat eadē hora q̄ pcussus fuit in/
nuens p hoc q̄ quāto cīti⁹ sit tāto magis ꝓuenies. Et dixit
Raz. vbi supra. q̄n accidit capiti fortis pcussio valde lauda
bile est vt fiat in ꝓmis flō^a scōario ꝓuocet flux⁹ cū clysteri/
bus calis. si nō multū febricitat patiēs. z si febricrit clysteri
ęt cū clysterib⁹ leuib⁹. z denq̄ pill' coęie: si nō febricitat. Et
dixit. scire debes q̄ ꝓuocatio flux⁹ est valde nēcia in h̄ mo
bo. z si forte parū calefit. s. ab ipso farmaco vel clysteri calo
nō nocet: q2 purgatio reddit caput leue: z nō ꝓmittit vuln⁹
ap̄ari. Et hic cañ. est ꝯ cōiter practicātes q̄ ꝓhibēt in h̄ casu
farmaca z clysteria actuta z solū ꝓcedūt cū lenitiuis timen
tes febrē ignorātes q̄ mai⁹ est iuuamētū eūonis q̄ fit noc^m
calefactiōis. ¶ Sequēs aūt Aui. ꝓmones hos Raz. dixit.
ꝓ^m q̄ opz te facere est flō^a cephalice aut nigre. cephalice q̄
dē q̄n repl'o est in capite z ptib⁹ ei attinētib⁹: z non in toto.
Nigre vo q̄n repl'o esset ēt in toto. sup. aut basilice vel vene
longinquis ꝑm cañ. dictos supra in cura vl'i egritudinū ca
pitis. hita ꝯsideratione ad q̄ntitatē plenitudis toti⁹. Et dñt
flō^a in hoc casu fienda est ēt si dñiuz fuerit alteri⁹ hūoris a
sanguine in corpe: eo q̄ qcūq3 sit hūor dñans si fluere dz ad
caput sil' cū sanguie fluit ad ipz: z sic flō^a eūans z diuertens
ipz ꝓhibet ei⁹ fluxū. Et facta flō^a dixit Aui. si illic est reple/
tio. s. alioꝝ hūoꝝ a sanguine opz vt vtaris clysterib⁹ acutis.
salte cū pulpa colloqn. z hoc maxie si hūores illi fuerint cō
tenti in stō intestinis vel in ꝓmis venis: quos clystere eūare
z diuertere possit acutū. Et ista dysteria acuta dixit Aui. fac
si nō fuerit febris: vt nō addāt in inflāmationē febris: z iō si
febris fuerit: tūc clysteria equabis: z h̄ vel vtēdo leuib⁹ vel
miscendo leuia cū acutis ꝑm necessitatez. Si vo illi hūores
nō fuerint in dictis ptib⁹ locati: ita. s. dixit Aui. q̄ clystere
nō cōuenit, q2 nō pōt educere nec diuertere illos: tūc opz vt
educant cū alio farmaco vt cū pillis cochijs si febrē nō ha/
buerit: aut habuerit calorē q̄ fit minor febre: qm̄ in his casi
bus cōueniūt ille pill'e educēdo eos sup. z si fuerit febris nō
vtaris cochijs nō iflāmātib⁹ farmacis vel min⁹ calefacien/
tib⁹ q̄s cochie. sup. z alijs et diuersionū modis vtēdum est.

¶ Eūone aūt z diuersione adimpletis deueniēdū ad loca/
lia p q̄ cōplebit ꝓ^a duaꝝ intentionū supradictarū. s. q̄ est ad
dolorē. q̄ duob⁹ modis cōplet plaga quassatione vel ap̄ate
nō exīte in loco. Et vn⁹ modus est cū capitis cōfortatione
z ꝓhibitione ascēsus hūoꝝ z vapoꝝ ad caput. Et scōs mo
dus est cum doloris sedatione administrando remisse cal'a
facil'r resoluētia. bis aūt duob⁹ modis q̄dā auctoꝝ vtunt
distincte ꝓus vtendo stipticis cōfortantib⁹ z ꝓhibētib⁹ flu
xū z in ꝓcessu resolutiuis dictis. Et q̄dā vtunt eis ꝑmixtis
in ꝓn°. z ꝓcessu. ¶ De administratione ipsoꝝ distincte z si/
gillatim. dixit Hal'. 1. miemir. q̄ apoloni⁹ ait rodino z ace/
to vnge caput z cataplasmes rosis siccis coctis vel infusis
in dulci vel mellicrate tritis z lana mollis in aceto z rodino
infusa superponat. ¶ Dixit Raz. p̄ ꝓtinē. si cognoscis q̄ so
da sit ex ꝑcussione: z sit cutis salua ponat desup oleū ros. z
acetū z empl'et caput ex folijs salicis vl'mirti z solatro z cro
co z sandalis. Et dixit in diuisionib⁹. post flōmiā ꝓuenit ef/
fusio aq̄ frigide super caput. z facere empl'm capiti ex folijs
mirti z pauco ramich z acatia z aq̄ citonioꝝ. ¶ Dixit Hal'.
post eūonē loco aq̄ instillet in qua mirtuz z cypressi nuces
decoxeris. ¶ Meh. vo dixit. q̄ filius Serap. Jnqt. si supra
ꝑcussionē in capite nullū p̄terijt tps administremus in ꝓn°
que repellant: z nō ꝑmittāt mām reumatiçantē ad locuz re
cipi z figi in ipso: sicut recte administrant frigida stiptica cū
aquis z expressionib⁹ frigidis sicut est ramich cū aqua fri
gida multe frigiditatis z cōprimere vehemēter sup locū cū
eis. Et ex eis sunt rose z sandali z faufel a scief memithe z
acatia z bol. arme. z cimolea z lens nō excorticata z litiu°
singul'r z cōiunctim cū miscent cū succo solatri aut virge pa
storis aut plantaginis aut coriandri hūidi: aut cū oīb⁹: aut
cū aqua ros. z infrigidant sup niue: aut cū expssione por/
tul'. Si aūt supra pcussionē. dixit Meh. ptrāsierit tps: z mā
iam reumatiçauit z collecta est. sup. z nō ampli⁹ fluit. tunc
medicamen resolutiuū. s. purū est apponēdū. sicut qō fit ex
camomilla melliloto fenugreco radice altee z filib⁹. ¶ Di/
xit Aui. loquēs de approximatione dictoꝝ modoꝝ medica
minū cōiunctim apponant empl'a capiti quoꝝ ꝑmixtione
sint ex eis in qbus est stipticitas subtilis: que cū subtilitate
penetret z resolo pauca sicut sūt rose z mellilotū z calam⁹
aroma. z camomilla z bolū ar. z alumē iamenī cū vino odo
rifero. ¶ Dixit Raz. ꝓmo ꝓtinē. ℞. frondes mirti z vitis z
mentastri seu balsamite z sansuci: z tere oia z fac empl'm su
pra caput. ¶ Dixit Sera. inunge caput cū oleo camomilli/
no z viol', si fuerit vigil'. vel ros. si non fuerit vigil'. Et dixit
opz q̄ ꝑmisceas vtrūq3 sil' ꝑm diuersos modos multotiens
z significat sup q̄ntitatē ptium ꝑmixtionis ex magnitudine
ap̄atis. s. iam incepti factī vel futuri fieri. z ex cōpl'one infir
mi z etate eius cui⁹ exē^m est: q2 q̄n ap̄a est magnū velocis
additionis scias. q̄ calitas est fortis. z q̄ mā est multa. ergo
addes in oleo frigido z minus ex oleo calo. Et sil' q̄n cōpl'o
infirmi est cal'a minue ex oleo calido. Et si etas ei⁹ erit etas
iuuentutis minue ex eo ēt. sup. z sil'r operare alijs particu/
laribus exīstibus calis. ¶ Dixit Meh. At z si reumatiça/
uit mā z partim reumatiçat z partim collecta est: z partim

Deflōmia z eūone.

De loca/
libus.

colligenda vtraq3 cura idiget.ſ.z q̄ repellat reumatiçādū: z q̄ reſoluat collectū reumatiçatū. Et ſecutus eſt in b. Hal'. q.2.miemir.dixit.his q̄ ad flegmones vtemur auxilijs. Dixit Aui.recte agit q dictis medicis.ſ.pmixtis:z ēt reſolutiuis vtil' tepidis:hic.n.eſt rect⁹ modus adminiſtrationis earū:q3 in forma tepida ſunt magis mitigatiua doloris:verū tñ dixit Aui.dolor z timor apatis q̄q3 facit neciuz vt parūper infrigident':vt q̄ dolor eēt magn⁹. ¶Dixit Meſ.ſi p dictū modū ſoda nō reſoluit' cureť cura apatū:q3 ſigna facit q apa colligit' vel colligeť vel ia3 collectū eſt:imo multi ab ipſo pncipio pcuſſionis curāt hanc ſodā cura apatis vtēt is in pn° repellentib⁹ z poſt pn^m illis admiſcēt reſolutiua addentes paulatiz z gradatiz in reſol'one donec pueniāt ad reſolutiua pura. ¶Dixit Sera.poſt eūonē ſi nō fuerit velamen detectū z algēgemati fuerit ſana addem⁹ ad oleū roſ. pauz aceti:ſi aūt ibi eſſet apa.ſ.in cute cū dolore.ſ.magno recedem⁹ ab aceto:ſi vo cū apatib⁹ q̄ fiūt in cute capitis z pāniculo algēgemati nō fuerit dolor magnus tūc pol'is eſt vt geſcant cū oleo roſ.pmixto cū aceto pauco q ſi fuerit cum eis dolor z apa ſit magnū tunc excuſat oleū roſ.ſolū tepidū aut oleū ſiſaminū. ¶Et q̄uis cura p̄dicta.ſ.qñ ſoda fuerit pp apa ſequēs ad pcuſſionē depēdeat ex cura apatū cerebri infra dicēda ſuis capl'is:auctores tñ in hoc loco aliqua ſcripſerūt. ¶Dixit Hal.5° practice.ſi cerebri operimēto ex caſu vel pcuſſione apa inatū fuerit opz capiti oleū inſtillare roſ.tepidū z vini acetū.q ſi os ꝓfractū eſt z coopimentuz cerebri diſcooptū z comitať hic dolor grauis oleo roſ.acetū nō imiſceas:eo q vehemēter ipedit pāniculū.ſz roſ.oleū purū inſtilla tepidū aut camomillinū.ſ.illi imixtū:z hoc in pceſſu. Et ſubdit.ſciēdū eſt ibi oleo roſ.acetū imiſceri in cerebri z opimēti ei⁹ apatib⁹ q̄ roſ.oleū ad cranei penetret interiora:z p acetū igrediať ipſi⁹ ſubtilitate:nō q acetum apati pſit:cū neq3 mitiget neq3 diſſoluat:neq3 in calidis nz in frigidis apatib⁹:a cetū ēt vt patuit p ſerap.peruenies ad pāniculos ſua mordicatione eos ledit:z maxie cū ſint multi ſenſus. ¶Dixit Raſ.p̄ ꝓti.ſi apa z ſoda ſunt magna caūedū eſt acetū:z eſt ponēdū oleū ro.tepefactū ſolū. ¶Dixit Aui.ſi loc⁹ ſine vulnere exūs incipit apari tūc neče eſt adminiſtrare ſtiptica.fortis ſtipcicitatis fortis infrigidationis: ſicut cortex granati z lentes z roſ.z balauſtie z hmōi:embrocando caput cū aqs.ſ.decoctionis eaz z empl'm facien do ex fece ipſaz:deinde.ſ.veniēte apate augmētū fiat pmutatio ad illud in q̄ cū b.ſ.q ſit ſtipticū ſit ſubtiliatio:ſicut eſt cypreſſus mirica citoniū z olibanū.ſup.z pcedente apate. miſce cū eis reſolutiua magis:z reſolutiuis ſolis.tpatis tñ vtere in ſtatu. Et cū fuerit in declinatione.dixit Raſ'p̄ ꝓtiñ. ſupponanť olea mollificantia:z ſi apa fuerit durū decoquātur cū eis mentaſtrum z abſinthium z ſimilia.

Propter quaſdā ꝓtroverſias q̄ vñr in verbis auctoz in hac cura tollēdas.notāt q pcuſſio ſi fuerit magnatita vt veriſil'r extimeť ex fortitudine ſoda z alijs ꝓiecturis timēdū eē de futuro apate ab ipſo pn° vtendū eē repcuſſiuis potētia frigidis z actu infrigidatis:ſicut Meſ. dixit.q ſi tantus nō fuerit timor nec ſoda vehemēs tūc vtēdū eē p̄dictis parūp:z nō vehemēter infrīdatis vt dixit.A. Et in hoc caſu hz vtilitatē q̄ ex dictis Auic.hic elicit gentilis.ſ.q a pn° apatis vtēdū eſt actu frigidioribꝫ q̄z añ initiū apatis:ſtāte aūt apate vtēdū eſt tepidis vt dixerūt Sera.z Hal'.Oz ſi timor de apate adhuc fuerit minor:tūc vtēdū eſt repcuſſiuis tepefactis.ſicut dixit Aui.recte facere eos q eis vtunť tepidis.Si vo fuerit bona cōiectura in regimine p̄cedente z eūone debilitate pcuſſionis z leuitate ſode extimas apa nō futurū:tūc incipiēdū eſt a ſtipticis mixtis cū reſolutiuis ſm modū ſupradictū.imo z aliqñ tāta pōt eē aſſecuratio de apate q nō fiet q poſſet fieri inceptio cure maxie premiſſis eūonib⁹ z diuerſionib⁹ a reſolutiuis moderate.vñ ꝓuo ꝓti.ad hūc finē dixit Raſ.cū ſoda eſt ex pcuſſiōe:z nō adeſt vulnus cureť cū calefactoꝛijs.ſ.reſolutiuis anodinis: que nō ſint cā attractionis ad locū. Et hoc emergēte caſu cō tingit multos liberari ex ſoda pcuſſionis ex appōne empl'i cal'i vt empl'm bonū ſup caput in pn°.in caſib⁹ aūt oib⁹ in qbus ſuſpitio fit de apate tale empl'm in pn° poſitū eēt nociuū cā apatis z necis multoz. ¶Dixit Aui.cū pcuſſio fuerit cōmouēs caput.i.fuerit agitās z relaxās ſubam cerebri quā cōmotionē eē ꝺiecturam⁹ ex forti pcuſſione leſione magna opōnū ſenſibiliū z motuarū z aliꝭ ſignis tūc icipias dare ſticados ad potādū cū aq̄.z eſt dictū hoc Oriba.poſitū in.5.ꝓtinē.ſupplent b eē fiēdū p̄miſſa flōmia eūone z diuerſione aſſecurātib⁹ a ſupuētu apatis:z nō añ:cū ſticados ſit cal'm.ſz facta ſecuritate de apate intētio tūc eſt ad cōfortandū cerebrū z remouēdū laxitatē ſube ei⁹:z eā reintegrādū. Et hoc bñ opať ſticados:z iō dixit Aui.q cū eo liberātur:eſt.n.hoc vltimū qō fit in cura. ¶Dixit Hal'.2.miemir. q ſi miringa fuerit pforata hāc curat:vt dixit Archigenes nepite ſuccus ſupinfuſus z farina ſicca ſupimpoſita.deinde butyrū z rodinū z adeps porcinus ſine ſale antiquus permixta z tepida appoſita. ¶Dixit Siliber.accidit interdum cerebrū videri deſcendere ex pcuſſione vel caſu. Et tūc cōpetit empl'z ex abſinthio poſitū ſub pedib⁹ z ſpumabit caput z curabiť:vel fiat empl'z ex betonica. ¶Dixit Aui.cū egrediť pp pcuſſionē ſanguis ex cerebro.ſ.p os vel nares aut aures quē extimas ex cerebro venire pp magnitudinē pcuſſionis z malitiā accñtiū inde ſecutoꝛū opz vt patientez potes cerebellis gallinaz quātū pol'e eſt ei dare:q̄ pol'itas nō ſumiť a po^a egri in deglutiendo nec a po^a inueniendi ipſa cerebra gallinaz:ſed ſumiť ab aſſecuratione apatis.nā in pn° cū eſt timor de apate minus potes de eis dare ne augmētēt apa.ſed facta eius aſſecuratiōe multaz potes dare. Accidit aūt talis flux⁹ ſanguis ex fractura alic⁹ venę:q̄ frangiť ex magna cerebri cōmotione ꝓpter pcuſſionē caſuz vel obuiationē magnā.in oratione g̃ hoz cerebelloz p̄cedēdū eſt ſm q̄ſtitatē timoris apatis:ita vt in pn° des paucuz. Et facta flōmia z alijs ꝓhibētib⁹ apa des multū. Et cū ſoluiť apa.i. ei⁹ timor tolliť.tūc multiplica potū eoz vſq3 ad tres dies. ¶Dixit Gor.ſi mult⁹ fuerit ſanguis fluxꝰ reſtringaťz denť multa crebella gallinaz. Et ad ꝓeſcēdū fluxū ſanguis. Dixit. A. potenť ſup potū crebelloz aq̄ granati acetoſi z ſiliū. Dixit Haly.ſi cephaleā ꝓcomitāť vigilie.tū oleū iſtilla viol. aut nenufarinū tepidū in nares z aures. Et dixit.ſi ab indementis acciderit ꝓfuſio caput cum cathimia z ordei farina viol'.oleoq3 roſato z modico aceto emplaſtriça.

¶De dolore capitis ex ebrietate. Cap.ix.

Ebrietas put nomen iportat paſſionis pprie paſſio eſt capitis z pncipal'r cerebri z ōnr annexoz ſiue ortoz ab eo z ſpal'r neruoz oculoz z lingue bñs loq de cura ſode pueniēti ex vino z ebrietate viſū fuit mihi bonū fore hoc cap^m de ebrietate facere. ¶Dr aūt ebrietas ab e.qō eſt extra z bria qō eſt mēſura q̄ſi extra mēſurā ſtatus. inde dr ebrius q̄ſi extra mēſurā ꝓſtitutus z inebriat⁹ intra nō mēſurat⁹. ¶Dr ēt ebrietas craſileos qō interꝓtať iectigatio maxie capitis.pp ebrietatē nāq3:imo pp cām ei⁹ multis eleuatis vaporib⁹ ad caput z faciē q̄dā iectigationes q̄ſi q̄dā pulſatiōes a vētoſitate ſeu a vapore ſubleuāte cutē circa faciē cānē z ptes ei adiacentes. ¶Dixit Hal'.3. affor.in cōmē.affo. Si iebriatus qs repēte ꝛc. ebrietas eſt craſileos ideſt capitis iectigatio vel dr craſileos a craneo:q3 in ebrietate ea q̄ ſub craneo ſūt marie patiunť. ¶Ebrietas ēt ſm quoſdā eſt idē qō crapula.z ebri⁹ idē eſt qō crapulat⁹. Ari. tñ pbleumatū 3ª. pbleumate.17.ponit dr iaz iter crapulā z ebrietatē. Et dicit q crapula eſt q̄dā calitas z aſceſio finiēs ideſt termiata z fixa circa ptes capitis ex q̄ accidit motū arteriaz capitis maxie timpoz fortē fieri z cerebri vt videāť oculi ex capite egredi z timpora maleis ꝓtūdi. Sz ebrietas

cū hoc ꝙ calefacit vt crapula stupefacit iducēs grauitatē ⁊ stupoꝛē cū mentis alienatioe. ¶Crapula ergo differt ab ebrietate in hoc ꝙ saluat mēte: ꝫ crapula inducit doloꝛē pulsatiuū ⁊ sentiūt crapulati ipꝫ: ebrij aūt ipꝫ nō sentiunt: qꝛ mēte alienati sunt. ¶Ebrietas pōt dici morb⁹ officialis. ſ. opilatio vētriculoꝝ cerebꝛi cāta a multitudine vapoꝝ eleuatoꝝ ad caput a re inebriante ét a materijs pinde agitatis: ita qō aliqñ cū dictis vapoꝛib⁹ causant opilonē sil' hūoꝛes fluētes ad ipsos cerebꝛi ventriculos agitatione ⁊ dissolutione in eis ab illis vapoꝛib⁹ facta. ¶Dixit Hoꝛ. ebrietas est passio cerebꝛi cū neruoꝝ mollificatione pp fumos grossos a re inebriante pueniēs. ¶Dixit Ser. sup pmo Viatici. Ebrietas est lesio cerebꝛi cū iectigatione ex grossa vini potatione pueniens. ¶Ebrietas distinguit aliqñ ꝑm diuersitatē cāꝝ p⁹ in vlī: ⁊ vt sic alia ꝓuenit ab itrinſ⁹ ⁊ alia a cā extrinseca. ⁊. i. ꝓticlari ꝫ pticlares cās itrinſecas ⁊ extrinſ⁹ de qb⁹ dicet. Et distinguit aliqñ diuersitate intēſionis ⁊ remissionis ꝑm quā diuersitatē alia oꝛ debilis seu pua vel remissa. alia fortis magna seu intēſa. ⁊ alia mediocris. Et remissio q dē ⁊ intēſio seu mediocritas ebrietatis attēdit penes accñtia cōsequētia eā ꝑm ꝙ sunt intēſa ⁊ remissa ⁊ ꝑm ꝙ sunt ꝑ durātia multū aut parū. ¶Innuunt sapiētes ꝙ cā ebrietatis ab intrinseco ꝓueniens est vapoꝛ multus in coꝛpe multis repleto hūiditatib⁹ forti supueniēte in eis agitatione ⁊ motu eleuat⁹ ad cerebꝝ ei⁹ vtutes ipediēs sensitiuas ⁊ motiuas qb⁹ ipeditis segꝫ nocum in sensu ⁊ motu. ¶Cā vō extrinsecus aduenies ⁊ ebrietatē cāns: aut est cibus vapoꝛosus aut pot⁹ vapoꝛosus. Aut medicina inebriās aut est cib⁹ siue pot⁹ ex dictis cōpositꝰ. ¶Et cib⁹ qdē inebriās est sicut panis de olio aut cui ꝑmixtū est nigelle semen seu semē git. Et medicina inebriās est sicut opiū mandragoꝛe radix coꝛtex ⁊ poma ei⁹ ⁊ vtriuſqꝫ iusquami semen. ⁊ gñaliꝛ oīs medicina narcotica simplex vel cōpoſita. Potus aūt inebriās est cerusia ⁊ vinū potēs. ¶Attñ qꝛ ebrietatis ꝓueniēs a cibis vel medicinis inebriātib⁹ ab auctoꝛib⁹ cura ponit inter curas venenoꝝ: nō de his in ꝟ cap̄ nō erit sermo. ¶Sequar aūt de ebrietate a vino ꝓueniēte. huic. n. maxie ꝓpetit curatio: ⁊ ét ꝑseruatio ab auctoꝛib⁹ posita. vinū enī sua cita euapoꝛatione ⁊ veloci penetratione est ebrietatis potissima cā effectiua. ⁊ ꝓpoictā cāꝫ cū ebrietas absolute proferꝫ ea que ex vino fit merito intelligit. Nō tñ oē vinū est ebrietatis inductiuū: aut saltē nō fortis ebrietatis. Nā vinū pauciferum aquoſuꝫ: qꝛ nō est nisi debiliꝛ euapoꝛatiuū nō facit ebrietatē aut nō facit nisi debilē: ⁊ hoc in debile hūtib⁹ cerebꝝ pauꝝ spūuꝫ. Et post aquoſuꝫ est vinū ponticū: qō nr̄o idiomate bruscū vocam⁹. ipꝫ. n. pauce ⁊ tarde est euapoꝛatiuū: ⁊ est cū sua ponticitate claudēs os stōi ⁊ stringēs vias vapoꝝ. q̄re raro ebrietatē facit. Et post ponticū vinū dulce raro inebriat: ⁊ tūc ét ebrietatē nō efficit fortē. Nō enī est euapoꝛare multū aptū nec penetrare cū in suba sit grossuꝫ ⁊ cōplexione tpatū in calido ⁊ frigido mediū. est ét nāe amicabile: ita ꝙ auide ⁊ velociter trahat ab epate ⁊ mēbris: ita ꝙ ét añ ipsius integrā digonē qua de cā paruā trahit morā in stō. vñ paꝝ euapoꝛare ⁊ modicū penetrare ad cerebꝝ pōt. Inqt Ari. 3ª pbleu. 9. pbleu. bibētes vinum dulce nō fiunt ebrij. Et dixit. esse cām: qꝛ vinū dulce nō hꝫ ꝓpriū sapoꝛē bumoꝝ: ꝫ extraneū. Nā vinū nō oꝫ hīe aliquē sapoꝛē excellētē nec aliquā aliaꝝ dispōnū: ꝫ oꝫ eē mediū oiuꝫ circūstantiarū. Nō sit aquoſuꝫ neqꝫ q̄litatē hūs aliquā excedētē. bibens enīꝫ vinū dulce est amatoꝛ dulcedinis nō vini. q̄re nō vincit a vino sed vincit vinū. dulcedinē nāqꝫ eius nō attrahit vinū aut derelinqt. quare nō inebriat. Immo ⁊ vinū dulce aliud vinū inebriari ꝓhibet maxie illi supbibitū. Ait. n. Aꝝ. loco dicto pbleu. 13. ꝙ si qs supbibat vinū dulce. ſ. post vinū inebrians deꝓmit ab ipso vino dulci vinū ꝓeassum ptū: vñ minus. i. raro vel tardius iebriat: ⁊ si inebriat min⁹ molestā facit ebrietatē. ⁊ assignās cām dixit ideo eē: qꝛ vinū dulce lenitiuū est ⁊ viscoſuꝫ ⁊ ex hoc poꝛoꝝ opilatiuū ⁊ ex hoc tegit vinū ꝑassumptū: vñ ꝑassumpti vini calidū minus petit cerebꝝ cū assumatione. ¶Et post vinū dulce vnū qō est mustū nouū tarde iebriat ⁊ debilē illā opaſ. Et in hoc. 5. adducūt rōnes. ꝓ⁹: qꝛ cito satiat: q̄re ex eo minoꝛ sumit q̄titas. 2ª: qꝛ grossuꝫ existēs parū penetrat. 3ª: qꝛ dulce: ⁊ vt dictū est dulce paꝝ inebriat. 4ª: qꝛ cū sit graue cito descēdit in intestina. 5ª: qꝛ frigidius est ⁊ hūidius nō mixto al'. musto. Et dixit. Aris. loco dicto pbleu. 12. vinū dulce ⁊ vinū intemperatū ⁊ kikeon qō est claretū vinū. ſ. factū cū spēb⁹ dcīs aqbusdā nectar in medio potata alioꝝ potuum ⁊ ciboꝝ inebriari faciunt. ſ. min⁹ q̄ꝫ si nō in medio biberet: ꝫ sine ipsius vinū tēpatū. i. limphatū vel sine spēb⁹ vel purū. solū bibet. Et cā huiꝰ est: qꝛ ex illoꝝ potib⁹ fit ꝓhibitio ascēsus vapoꝝ ꝑassūpti pot⁹ vel ⁊ cibi ⁊ pot⁹ ad cerebꝝ: ita ꝙ cerebꝝ ex illis nō supercalefit: ⁊ ꝙ talis ꝓhibitio ascensus vapoꝝ fiat appet de vino dulci: qꝛ vt dictū est opilat ⁊ kikeon. vapoꝛes resoluit ⁊ vinū intēpatū min⁹ inebriat vt appebit. ¶Sꝫ vinū vinosuꝫ in suba subtile: ⁊ in sapoꝛe acutū ꝟ est qō cito ⁊ multū inebriat citā ⁊ multā euapoꝛationē ⁊ velocē faciens penetrationē suis igneis ptibus multis ⁊ paucis aqueis ⁊ iuuat ad ei⁹ velocē penetrationē amicabilitas vini ⁊ ei⁹ ꝓformitas ad coꝛpa humana. ¶Vinū insup inebriās sūptū in ieiunio citi⁹ ebrietatē iducit q̄ꝫ cū cibo sūptū. ⁊ maxime si sumaſ in ieiunio famelico ente coꝛpe vel sitibundo. Nō hñs cibi ꝑmixtionē vinū citius penetrat ⁊ calitas stōaci vſa supra ipꝫ solū citi⁹ ⁊ magis actuat ipm ⁊ euapoꝛare facit. Et ꝓp hoc accidit ꝙ idē vinū in minoꝛi q̄titate in ieiunio sūptū forti⁹ inebriat q̄ꝫ in maioꝛi q̄titate sūptū cū cibo. ¶Vinū quoqꝫ iebriās sūptū mixtū cū pauca aq̄. dixit Aristo. pbleu. 3ª 3° pbleu. citius inebriat q̄ꝫ sūptū puꝝ. Et assignat tres cās. ꝓ⁹ est: qꝛ citi⁹ penetrat: eo ꝙ aq̄ pauca ei subtilitatē ꝑbet. 2ª est: qꝛ de paꝝ limphato vino ampli⁹ bibitur siue bibi pōt q̄ꝫ de puro: qꝛ puꝝ magis facit vomitū sua pūctione q̄ tollit ab eo ꝓp aq̄ mixtionē: hoc tñ nr̄o tpe ⁊ in nr̄a ꝓuia nō est in vsu. Nā boies nr̄i tpis ex lassiuia potādi vinū plus de puro bibūt q̄ꝫ de limphato. ⁊ ex ꝓsuetudine nō idpatiunt vomitū. 3ª cā est: qꝛ vinū purum sua calitate iuuat ad digestionē sui ⁊ alioꝝ digerēdoꝝ qō nō facit aq̄ limphatū. ¶Dixit Aui. ꝑmi. 3ª. sciās ꝙ vinū mixtū. i. tēpatū velocius inebriat: ꝓpea ꝙ aqueitas penetrat. i. penetrare facit. Velocitatisqꝫ ebrietatis cā dixit Al. ibidē aut est ꝓp cerebꝝ debilitatē: imo est sigm debilitatis cerebꝝ. Aut est ꝓp multos hūoꝛes q sūt in eo q dissoluti a calitate vini iuuāt ad inebriandū. aut est ꝓp vini fortitudinē. i. potētiā ⁊ subtilitatē aut est ꝓp cibi paucitatē quo nō fit ꝓhibitio ascēsus vaporū vini. Aut malitiā reginīnis in ipso. ſ. cibo vel in ipso. ſ. potu vini aut in eo qō cū ipso cōtinuaſ. ſ. in regimine aliaꝝ sex rer⁹ nō nāliū. ¶Utēs quoqꝫ diuersis inebriātib⁹ vinis citi⁹ inebriaſ q̄ꝫ vno solo utēs. ¶Vinū insup qbusdā medicinis mixtū citi⁹ ⁊ forti⁹ inebriat q̄ꝫ puꝝ: ⁊ ét q̄ꝫ pauca aq̄ mixtū. ¶Dixit Al'. li. 5 sumanſ mādragoꝛe ⁊ opij ⁊ semis iusqa. oiuꝫ. añ. 3. iij. nucis mu. 3. x. gallemuſ. xiloal'. añ. tertiā. 3. vni⁹. i. formēt troc. q̄ꝫ vn⁹ cū vino dissolut⁹ ⁊ bibit⁹ vehemēter iebriat. ¶Aliud. iusqam⁹ niger ⁊ corticēs mādragoꝛ. in aq̄ donec rubea fit coquanſ q̄ cū vino bibaſ. ¶De dicamē in ꝟ leui⁹ ꝓdictis aq̄ in q̄ steylen coqꝫ cū vino miſceaſ ⁊ bibaſ: aut aq̄ in q̄ vsnee aut res mucillagiose madefacte fuerint. Aut vinū in q̄ xiloal'. madefactū fuerit tribuatur. ¶Dixit. A. ꝑmi. 3ª q fortē ebrietatē vult incurrere siue iō vt mēbrū medicatiōe doloꝛē faciēte saneſ. sup. vel abscindaſ. absqꝫ sensu doloris in suo vino aqua lolij ponat. Aut sumat fumiterre ⁊ opij ⁊ iusquia. añ. 3. 5. ⁊ nucis mu. ⁊ galle mus. ⁊ lignial. crudi. añ. 3. vnius sertam. ⁊ ex eis inde ad bibendum detur in vino q̄tum est ei neciuꝫ. Aut iusqamus niger cū corticib⁹ mādragoꝛe in aq̄ coquanſ donec rubea fiat ⁊ ea cū vino miſceaſ. ¶Et dixit. Aui. q cito absqꝫ aliq̄

Vinū in ieiunio magis inebriat quā cū cibo sumptum.

Vinū mixtū cū pauca aq̄ magis iebriat q̄ꝫ sūptus purum.

Diuersitas vinoꝝ magis inebriat q̄ꝫ vnū solus ⁊ sikr sumptū cū q̄busdā medicinis.

impedimẽto inebriari voluerit in suo vino infundat vinee aut lignũ aloes indũ. ¶ Dñt vinũ pauca aq̃ mixtũ ebrietatẽ facit tardi⁹ remouibilẽ q̃ purũ vt innuit Ar̃. in solone vltimi pbleumatis supradicti. dato q̃ talis ebrietas ab eo citi⁹ inducat q̃ a vino puro. Et h̃ ꝓtingit pp difficiliorẽ resolonẽ vapoꝝ vini mixti q̃ difficultas pcedit ex strictura poroꝝ in quos vinũ mixtũ penetrauit. ¶ Et dñt. vinũ subtile sicut citã facit ebrietatẽ: ita z citi⁹ eã resolubilẽ opat: z eo⁹ grossuz diuti⁹ pmanẽtẽ opat ebrietatẽ: ꝛ tardi⁹ eã iducat. Et vinũ vinosius sicut citi⁹ inducit ebrietatẽ q̃ aquosi⁹: ita z diuti⁹ pdurãtẽ eã efficit. Et vinũ sũptũ in q̃ntitate magna tardi⁹ resolubilẽ facit ebrietatẽ: nõ tñ necitate citi⁹ eã efficit bibito in minori q̃ntitate. ¶ Dicũt qdã eẽ vinũ dcm̃ basarẽse: qõ in sua pria dr̃ gropella: qõ ꝓiũgit in se sube grossitiez saporis amaritudinẽ z vtuq̃ fortitudinẽ. qõ bibitũ cãt ebrietatẽ z diu durãtẽ vehemẽtẽ: pp qõ a bibulis vulgari sermone consueuit dici. se essa ebrieta e di groppo dura di otto.

Aut homines tardi⁹ q̃ citi⁹ ebrietatẽ incurrant.

¶ Dixit. A.ɜª pmi. ille cui⁹ cerebrũ est forte nõ cito inebriatur neq̃ eius cerebrum multos vapores ascẽdẽtes suscipit. sup. z ppea si inebriat̃ aliq̃n debilis est ebrietas ei⁹ z paruz pdurãs. Nõ. n. puenit ad ipz ex vino nisi ei⁹ ꝓueniẽs calor ex ipius inde tm̃ clarificat̃ ingeniũ q̃tũ alijs vicib⁹ nõ clarificat̃. q̃. s. vinũ non sumit. Qui vo ab isto diuersus est. s. q̃ hñs cerebrũ debile cito inebriat̃ multos vapores a vino recipiens z tardat̃ resolo ebrietatis sue nec ipsius clarificat̃ ingeniũ: imo obfuscat̃. ¶ Dñt. q̃ hoies in ꝑplone tpati tardius z mi⁹ incurrũt ebrietatẽ: eo q̃ magis cãe iebriãti resistunt sui tẽperamẽti fortitudine: z fil̃ citius ab ebrietate absoluunt̃: z post hos hoies in cõplone fridi: z hu. tardius incurrunt ebrietatẽ pp tardius fieri in eis euaporationẽ. ſz inebriati hi ab ea tardi⁹ absoluunt̃ pp debilitatẽ vtutũ ipsorũ ad resoluẽdũ. Et post hos in ꝓdictis sequunt̃ frigidi cõplexione in passiuis tẽpati. Et hos sequunt̃ q̃ frigidi sunt z sicci. Jn his. n. nõ coaceruant̃ facil̃ vapores multi: tñ coaceruati nõ cito resoluunt̃. Et post ꝓdictos sunt hũidi in cõplexione in actiuis tẽpati. Calidi vo z hũidi citius ꝓdictis oib⁹ incurrũt ebrietatẽ: q̃ caliditas z hũiditas eoꝝ iuuat ad multã euaporationẽ: z pp hanc multitudinẽ tardi⁹ remouent̃ ab ea q̃ corpa sicca in actiuis tẽpata: z ẽt q̃ cal̃a z sicca. Et post ipsos calidi cõplone in passiuis tpati citi⁹ incurrunt ebrietatẽ: q̃ cal̃itas in eis nõ obtusa ab hũiditate festinat in eis euaporationẽ. citius tñ illi ab ebrietate soluunt̃. Frigidi aũt cõplone in passiuis tpati tardi⁹ incurrũt ebrietatẽ z tardi⁹ soluunt̃ ab ea ꝓdictis. Et cal̃i z sicci citi⁹ icurrunt ebrietatẽ calidis z humidis z citius resoluunt̃ ab ea. Humidi vo cõplone in actiuis tpati tardi⁹ incurrũt ebrietatẽ q̃ calidi z tardius resoluunt̃ ab ea. Et vltimo sicci ꝓplone in actiuis tpati tardius ebrietatẽ incurrũt: tñ citi⁹ humidis tm̃ z citius frigidis tm̃ citius ẽt frigidis z hũidis ab ea liberant̃. ¶ Et ebrietas qdẽ citius aduenit mulieri q̃ viro pp debilitatẽ cerebroꝝ eaꝝ z paucitatẽ spũz debilẽ faciẽtiũ resistẽtiã vapor⁹ vini respectu viroꝝ. q̃re q̃uis in muliere minor fiat euaporatio q̃ in viro: ab illa tñ minore facilius z citius in ea fit ipressio. De facto tñ plures inebriant̃ viri q̃ mulieres: q̃ magis frequẽtãt vini potũ: z plus ex eo bibũt q̃ mulieres. Et pm̃ plz citi⁹ remouet̃ mulier ab ebrietate q̃ vir: q̃ a minori cã eaz incurrit. ¶ Et pueri citissime incurrunt ebrietatẽ: q̃ cerebra eoꝝ pm̃ plm̃ sunt repleta: z sunt debilia in resistendo: z fit in eis multa euaporatio. Et post eos decrepiti citius eã incurrũt pp magnã debilitatẽ cerebroꝝ eoꝝ. Juuenes aũt citius incurrunt ebrietatẽ pmis senib⁹: z q̃ nõdũ sunt sic assueti vino: z q̃ maior fit in eis euaporatio. Et sic pmi senes tardius alijs incurrunt ebrietatẽ z difficilius. Decrepiti tñ tardius oibus ab ebrietate solũnt̃ pp impotẽtiã eoꝝ in resoluẽdo cãz ebrietatis: z pp vapoꝝ ipsoꝝ grossitiẽ. Et post eos in hoc sequunt̃ pmi senes. Et post eos iuuenes. z post iuuenes pueri. ipsi enim citius

Mulieres citius ebrietatẽ incurrũt q̃ viri.

Jn q̃ etate citius fiat ebrietas z in qua citi⁹ fiat ei⁹ solutio.

alijs ab ebrietate soluunt̃ pp facilẽ resolonẽ vapoꝝ suoꝝ.

¶ Dixit Ar̃. ɜª pbleu. pbleu. 12. minus inebriant̃ z mi⁹ patiunt̃ a vino magis. i. sepe inebriati. sup. q̃ q minus. i. raro inebriant̃. z eniz a ꝓsuetis nõ fit passio. ¶ Dñt ꝓsueti bibere vinũ tardius inebriant̃. incõsueti vo facile inebriant̃ a quo potu. ¶ Et dñt qdã hoc est hereditariũ pm̃ plm̃ in filijs vt filij ꝓsuetoꝝ multũ bibere vinũ absq̃ hoc q̃ inebrientur ab eo filij multum bibant: z nõ inebriant̃: z ecõuerso ego in multis vidi hoc pexperientiã. ¶ Dixit Gor. q̃ hz stõm calm̃ citius inebriat̃: z citius ẽt ab ea soluit̃: z ecõuerso hñs stõm frigidũ. z q̃ hñt stõm calm̃ z cerebrũ frigidũ z debile citissime inebriant̃. ¶ Dixit Almã. lib. 4. vna ebrietas vel due in mẽse auxiliũ pbent. si nõ sepe fiant. vel vt dicit alia littera. si nõ fiant ꝓtinue. ¶ Dixit Haly. pmo practice. Caueat ebrietas z vinolẽtia nisi forte in mẽse semel vel bis inebriatus fuerit. Sz statim vtatur vomitu z mundet stõm. hoc n. corpus mũdat a supfluitatib⁹. Qui vo hoc facit sigdẽ calidus est. nã statiz post vomitũ secaniabim. aut iulep accipiat q̃ vo frigide est cõplonis siccũ exiloat̃. aut cõditũ z syrupũ pomoꝝ. ¶ Dixit Aui. pmi. ɜª qbusdã visuz est q̃ semel in mense inebriari: aut bis cõfert: pp ea q̃ vtutes alleuiat aiales z regescere facit z vinã puocat z sudorẽ z supfluitates resoluit. ¶ Dixit Gordo. pm̃ auctores bonũ est inebriari semel in mense nõ ppter ebrietatẽ: sed q̃ ad eã seq̃t vomitus sudor: z secessus que corpus mũdificãt: tũ q̃ multi sũt medi alij purgationũ: et iste multũ ignominiosus: z nõ est oino tutus: ió ab aula nostre speculationis oino sit remot⁹. Luz eniz vinũ accipit̃ in nimia q̃ntitate aut forti qualitate: tunc vtus digesta stõi: z epatis nõ põt supare illud: z tunc resoluti fumi grossi cerebrũ ascẽdẽtes mollificant neruos z cõturbant instra sensuũ in toto corpe z turbant vtutẽ imaginatiuã cogitatiuã z memoratiuã: qm̃ fumus iste est caliginosus ipsi aie sicut nubes soli. Ait. n. Dia. ex ebrietate grossus natus fumus cerebrũ ascẽdẽs ipz opit sicut nebule opimitũ sũt solis z interstitiũ. ¶ Et dixit Gordo. q̃ ebrietas assimilat̃ insipientie z furori. sup. z ió nõ est tutus mod⁹ ebrietatis. ¶ Dixit Ar̃. ɜª pbleu. pª. pbleu. q̃uis vinũ sit calm̃ tñ ebrij difficilẽ z vehemẽtẽ rigorẽ z frigiditatẽ incurrũt. z maxie cõprehẽdunt̃ apoplexia z alijs egritudinib⁹ frigidis cerebri z neruoꝝ. Et assignãs cãm dixit. q̃ multũ humidi si infrigidet̃ multũ frigidũ fit: ita q̃ dñet̃ cal̃itati nãli illam suffocãdo z estinguẽdo. Nã in istis dixit Ar̃. sil̃e fit sicut in illis q̃bus applicat̃ vestis madefacta in hũido frigido q̃ bomectant̃ z infrigidant̃ indeita in istis ex hũido cãto a vino qõ infrigdat̃ multũ caro eoꝝ interi⁹ infrigidat̃ z hũectat̃. Et in. 6. pbleu. ostẽdẽs qũo hũidũ vini associat sibi frigidũ dixit. vinũ a corpe nr̃o calefit. nõ aũt humectat̃: eo q̃ vinum est minus calm̃ cal̃itate nr̃a z magis hũidũ: eo q̃ vino inest hũiditas magis eẽntialr̃ q̃ cal̃itas. q̃re cal̃itas vini vincit a cal̃itate corpis nr̃i z sepat̃ a vino. hũiditas ãt vini nõ vincit: sed remanet. mõ sepata caliditate a vino hũiditas ei⁹ diu remanẽs in corpe associat sibi frĩditatẽ: qua friditate interi⁹ multiplicata ebrij rigescũt z ꝓdictas egritudies fridas incurrũt. Hal̃. 3. de cõplonib⁹ dixit. vinũ cũ multũ bibit̃ z nõ cõtinuat̃ in tãtũ deficit calefacere aial q̃ z passiones frigidissimas gĩat: vt apoplexiã z sil̃es: sicut ipse dixit. 5. affo. in cõmẽto affo. si inebriatus qs repẽte ꝛc̃. Pleuresiz aũt z alie sil̃es egritudines cal̃as ebrij incurrũt: q̃ vinuz anteq̃z eius vincat̃ cal̃itas si potens fuerit z in q̃ntitate multa sumptuz ebullire hũores in corpe facit z ponit eos in motu: maxime eos q̃ sũt subtiles z subtilitate ei⁹ penetrare eos facit in mẽbrana pãniculosa mẽbra: z vt sic plm̃ pleuresim veraz. i. ab hũore calo venire facit. Cũ aũt eius cal̃itas victa est z remissa fit eius hũiditas infridata acetosat̃ cui⁹ subtilitate illa humiditas penetrabilis reddit̃ in mẽbra pãniculosa z sic pleuresim cãt. nõ verã. i. ab humore frigido. ¶ Dixit Haly. pmo practice nõ opz assuescere ebrietatẽ. corrũpit. n. mẽte q̃dam

cit ethicam

ēt ethicā ⁊ sanguis screatū morbos acutos ⁊ arteticā debilitaté neruoꝝ epilepsiā tremoré apoplexiā palysim sgnātiā ⁊ morté subitā cū replent ventriculi cerebri: ⁊ nō est locꝰ spiritui. vñ extinguit sicut lucerna cū plus mō oleo iplet infrigidat ⁊ extinguit ignis eius. ¶ Dixit Aui. ꝑmi 3ª frequēs ebrietas res mala est: q epatis ⁊ cerebri ꝓlonez corrūpit: neruos debilitat: ⁊ ad neruoꝝ pducit egriᵗᵘᵈᵉˢ: ⁊ ad apoplīā ⁊ morté subitaneā. ¶ Dixit Hoz. si ꝯtinuauerit ebrietas nō ꝑt esse gn moriaᵗ apopleticus vel palyticꝰ aut tremulosus aut guttosus. Et dixit. ebrij cito senescūt: ⁊ eoꝝ corrūpit visus. ¶ Dixit Ser. sup viatico. q Hal. in. 2. de morbo ⁊ accīti. dixit. q vini potꝰ supfluus cā est ⁊ apoplīe ⁊ palysis ⁊ aliorū frigidoꝝ morboꝝ. Cū. n. vini replo calorē suffocat nālē: grossa fumositas cerebrū petit ⁊ ibi aggregata ꝯdēsat ⁊ i aqueā subaz ꝯdēsata ꝙuertit sicut ꝑz in balneo ⁊ olla bulliēte cooperta. vñ cerebri pellicule ⁊ oēs nerui remolliunt ⁊ relaxātur. vñ cōpago corpis aialis dissoluit ⁊ debilitat. Nō. n. partes tā diuerse colligunt ⁊ coarctāt nisi p neruos qbꝰ remollitis segt relaxatio ⁊ debilitas aialis ℞tutis. Et dixit. vini potꝰ in qbusdā solū gīat capitis dolorē ⁊ in qbusdā ebrietaté. ⁊ hāc ouplr. q in qbusdā ebrietatē vigilatiuā in q̄ vix pñt dormire. ⁊ in qbusdā sōnolētā. Et dixit. q vigilias vī facere in stō ⁊ cerebro frigidis in qbꝰ vinū acetosat ⁊ fumꝰ acetosus pelliculas cerebri sensibiles pungēs ⁊ mordicās vigilias gīat magis q̄z sōnū. Sōnū vō gīat in stō calido in q̄ calor excellēs repllus a potu supfluo tpat. vñ fumꝰ suauis ⁊ mulcebris gīat: ⁊ inde sōnus. Vigilias ēt gīat in stō ⁊ cerebro calis ⁊ siccis in qbꝰ vinū in fumos igneos resoluit sicut oleū vel assungia in igne ꝓiecta inflāmat. ¶ Dixit Aꝝ. 3ª pbleu. pbleu. 9. sigᵐ ebrietatis faciūt qdā. volētes nāq̄z experiri vtrū ebrij sint: vel nō: ꝑcipiunt eis nūerare remota: q si nō pñt signū est q fūt ebrij: iō ꝙsuetudo est inebriantibꝰ dicere ostēdis digitis ⁊ cancellatis deridēdo eos dixit Lōciliator quot sunt vel q sunt. ¶ Et dixit. in. 32. pble. q lingua ebrioꝝ peccat. i. balbutit ⁊ cēspitat: ⁊ nō pōt in ppriā opōnē artificialr ꝓferēdo sermonē. Et assignat q̄tuor cās. ¶ Pria est q sicut totū corpꝰ in ebrietate fallit: ⁊ nō pōt in suas operationes: ita ⁊ lingua ps corpis exñs. ¶ 2ª cā est: q spōgiosa est lingue caro ⁊ rara ⁊ madefit repleta vini hūiditate. vñ ingrossat ⁊ tumescit ⁊ ingrossata nō est sufficiēter mobilis nec cōuenienter. Uñ difficulter: ⁊ male dearticulat ꝓmonē. ¶ 3ª cā est: q sicut sub hūido nō possumꝰ loq vt sub aq̄: qō ꝓtingit ꝑp abundātiā aeris q est mediū in locutione: ita accidit qñ in ore habemꝰ aliqd hūidū vt aquā vel vinū. Et silr accidit in ebrietate multo hūido exñte in lingua: q̄re dearticulare nō pōt sermonē. ¶ 4ª cā est. q. in ebrietate cōpatiēs aia corpi peccāti peccat: ⁊ est cā q corpus ⁊ lingua pereat. ¶ Et dixit Aꝝ. pbleu. 30. q ebrij si a sole sint calefacti gaudent maxie. ¶ Et reddit duas cās. vna est: q indigēt ebrij digōne vini quā facit sol sua caliditate viuifica ⁊ digestiua. 2ª est: q sufficienter iebriati sūt infrigidati: vt. ꝛ. dictū est. debilitato eoꝝ calore inato. vñ egent calefieri ⁊ sol eos calefacit. ¶ Et dixit. in. 24. pbleu. q ebrij semp sūt lachrimabiles ⁊ ꝓmpti magis sunt ad lachrimandū q̄z alij q sunt sobrij. Et cām dixit esse: q ebrij efficiunt calidi ⁊ hūidi caliditate ⁊ hūiditate vini. Et intm auget eoꝝ hūiditas vt incōtinentes fiūt nō valentes ꝓtinere lachrymas. imō intm incōtinentes fiūt vt a puis cāis lachrymentᵗ: sicut vento aere frigido vē ⁊ silibꝰ. ¶ Et dixit. i. 35. pbleu. q iuuenes. i. pueri ⁊ adolescētes mingūt magis q̄m inebriant q̄z senes. i. ꝑmi. sup. ⁊ q̄z iuuenes maxie circa vltimū iuuētutis exñtes: ⁊ assignat duas cās. Prima est: q pueri calidi ⁊ hu. exñtes multā hūiditatē ꝓgregant: vñ in eis multa fluxibilis fit supfluitas caliditate vini dissoluente ⁊ fluit in vesicā ⁊ in vrina emittit. sed in ꝑmis senibꝰ ⁊ iuuenibꝰ dictis ꝑp siccitatē eoꝝ ⁊ vacuitatē poroꝝ carniū ipsoꝝ mēbra vini hūiditatē attrahūt ⁊ eā imbibūt. vñ modicū est qō ex ea fluit in vesicaz. vñ minus mingūt. Oēs tū mingunt plusq̄z sobrij. Dicūt. decrepitos in hoc silr pueris. Na multū in eis humidū crudū multiplicatū calitate vini dissolutū ad vesicā descensuz vrinā multiplicat. 2ª cā est: q pueri magis sunt senibꝰ somnolenti ⁊ in sōno in eis multiplicat vrina ꝑp bonaz digōnē q̄ fit in sōno ⁊ bonā sequestrationē supfluitatū: cuiꝰ ꝓriuz fit in senibꝰ. ¶ Et dicit. in pbleu. 26. q in ebrijs nō fit sōnus in telligēs de vehemēter ebrijs. ⁊ ēt de his q incipiunt inebriari: q potius incurrūt vigilias ⁊ sabara seu insonietatē: de q̄bus intellexit Hal. cū ꝑmo practice dixit. in ebrietate nō est locus somno. ¶ Notat aūt cōciliatoꝛ q corpa vinū sumentia triplr se hñt ad ipz. ꝑmo in q̄ztitate. aut. n. sūt sobrij. aut ebrij parū. aut sunt ebrij vehemēter. Si sobrij vel parū ebrij pñt dormire. Nō. n. eoꝝ calor extinguit a calitate vini maiore se cū nō sit maior. Neq̄z ēt sui frigiditate ⁊ hūiditate accidētali vinū bibitū calm eoꝝ tegit ⁊ suffocat. vñ locꝰ sōno remanet ⁊ maxime. q. in his potiꝰ eleuant fumi ⁊ vapores humectātes ⁊ vias spūuz opilātes: vñ sōnus accidit. Si ℞o vehemēter fuerint ebrij dormire nō pñt: qm̄ ipsoꝝ calz debile a fortiori extinguit sicut paruus ignis a maiori. aut a frigiditate accītali ⁊ hūiditatis q̄ztitate suffocat. Et dixit cōciliatoꝛ. Si tales videant dormire. nō tū dormiūt: ſz potius stupore patiunt. ¶ Et dixit Aꝝ. eadē pticula. pble. 2. q vehemēter ebrij nō peccant. i. nō insaniūt nec agūt ꝑ moralitates loquēdo turpia seu inhoneſta faciēdo. Sz parum ebrij peccāt. Et assignans cām ait. q parū ebrij nō sic paruz biberūt q silr se habeāt sobrijs ex quo ebrij facti sunt. Nec biberūt sic multū q dissoluant ⁊ cadant eoꝝ virtutes oēs sensibiles ⁊ motiue. sicut cadūt ⁊tutes eoꝝ q vehemēter sūt ebrij. ¶ Jō hi peccare nō pñt. Paꝝ aūt ebrij cū adhuc in eis sit vigoꝛ virtutū maxie peccare pñt ⁊ maxie cū stāte adhuc vigore in eis virtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ discernāt bonū a malo ⁊ rectū a non recto: q̄zuis male de eis iudicent. Jōq̄z ꝓtra sobrios ⁊ sapientes turpia enūciant ⁊ ad iurgia ⁊ rixas ꝓtra eos mouet. ¶ Et dixit Aꝝ. in pbleu. 9. ac ēt. 22. Inebriatis vehemēter in circuitu oīa vñr ferri ⁊ moueri in girū ⁊ numerare longinqua nō pñt: nec ea discernere seu distinguere: ēt q̄zuis in se ipsa sint valde distincta. ¶ Et assignās cām dixit: q. mouet a caliditate vini visus eoꝝ dense. i. crebre nūc huc nunc illuc. ꝑp quē motū visa ab eis vñr circulr ferri ⁊ longinqua nō pñt nūerare. Et nō solū visus ebrioꝝ decipit in nūerādo longinqua. sz ēt ppinq̄. Et accidit pp dictā cām aliqñ: vt nō videāt longinq̄: sz ppinqua sic: sz nō in quo ppꝛio loco sint. q̄ enim mouent circulr nō bñ pñt discerni ēt a visu bñ disposito. q̄re iudicat esse longinq̄: q sunt ppinqua: eo q putat sic ea eē: pp terea q visus debilis ipotēs est moueri circa longinquas ptes. ¶ Et in pbleu. 10. Arist. reddit cām qua ebrijs vnū multa vr qñq̄: q. non nisi vehemēter ebrijs hoc ꝓtingit. ¶ Et dixit. q cā est sepissimꝰ motꝰ visus oculoꝝ. Nā nūq̄z est in eis dare ꝑs in quo visus eoꝝ ſm idē esse gescat. q̄re ꝓtingit q in eodē tpe alr ⁊ alr videt pp id qō eadē res ſm eundē modū ipole est pcipi a ℞tute visiua medio tpe insensibili exñte. dixit cōciliatoꝛ. q ꝑs vult in ꝟbis dictis q cā hui? sit in b. q pp crebrū motū spiritus ebrioꝝ visibilis ipsi videt rē in minori tpe q̄z sit tps nālis visionis: vt. v. g. si nālis visio cōplet in duobus atomis visio ebrij cōplet in vno sicut foꝛª solis cadēs sup aquā currentē appetoue. q̄zuis h ēt hēat cās alias dicēdas infra tractatu o oculis. ¶ Et dixit Aꝝ. in pbleu. 8. q iebriati exñtes magis sentim? salsas ⁊ malas aquas ⁊ intellexit de paꝝ ebrijs qui discretionē adhuc hñt. Nā vehemēter ebrij nō coguoscunt sapores. Et h. o. Aꝝ. sentim? magis. q̄z paꝝ ebrij ⁊ sobrij: ꝓ. i. hoc est q̄z exñtes sobrij: vel fortalsep paꝝ ebrios hic intellexit eos q sunt ꝑping ebrietati. Et assignās cām dixit. ꝑpriū a ꝑpꝛio ipole est sentiri: eo q ꝑsr est illi dispositū: ſz ꝓria ꝓrioꝝ sūt valde sensibilia. mō paꝝ ebrij hñt in se hūores. i. liquores dulces ex vino. q̄ꝑp salsos liquores ⁊ alios

Propter qd ebrij albutiūt

Propter qd ebrij ole calent in gaudio.

Propter qd ebrij sint lachrymabiles.

Propter qd actores in ebriati mirentur magis ꝑmi sentiunt eo.

Propter qd in vehementer ebrijs non fit sonus.

Propter qd vehementer ebrij non intelligūt: parūt ebrij sic

Propter qd ebrius oia in gyro ferri vīr.

Propter qd vnum ebrius vī multa.

Propter qd paruz ebrij salsas ⁊ malas a quas magis sentiūt.

bene discernūt cū adhuc discretio in eis sit. Sz in sobrijs vl ꝓpinqs ebrietati supfluitates cibi digesti supnatātes z dissolute in fūos grossos organū gust⁹ eoꝝ ificiūt: vñ ifectos liquores i se, hñtes alios nō bñ ꝓficiūt ifectos. ¶Dixit Hor. ꝑ⁹ mēbroꝝ in q̄ appet ebrietas est lingua: pp multitudinez neruoꝝ q ibi sūt. q̄re icipit loq balbutiēdo aut vba p̄cipitādo. deide icipiūt alia mēbra tremere z deficē: z ledi vtutes sensitiue interiores z exteriores z mot⁹ et volūtari⁹: ioq̄ nō pōt ꝓuidere obta: ioq̄ ad denotādū aliquē esse ebriū erigunt boies coā eo digitos man⁹ petētes quot sint mō flectētes vnū mō aliū. z si est ebri⁹ nō pōt eos nūerare. Insup pp circūuolutionē vapoꝝ in vētriculis cerebri imaginat ebri⁹ terrā moueri: z nō posse ipz sustētare: q̄re titubat nō valēs stare sup pedes suos: imo cadit. Cui⁹ casus cā et est q spūs motiu⁹ nō ꝓueniēter nec ꝓueniēs trāsit ad neruos motiuos: ita q nō pōt cor⁹ figere. Et q spūs motiu⁹ silr nō trāsit cō ueniēter nec ꝓueniēs ad neruos lingue nō pōt eā debite flectere neruis entib⁹ remollitis. q̄re errat locutiōe. ¶Et dixit Hor. oīb⁹ ebrijs z hñtib⁹ caput plenū vaporib⁹ grossis z idigestis vt q circa lumē candele sit rota magna diuersis colorib⁹ plena turbatis ab illis vaporib⁹ spiritib⁹ lumiosis. ¶Et dixit. patiunt quoq; ebrij in timporib⁹ magnā pulsationē calitate addita in arterijs eoꝝ: z causat rubor in naso z pomis maxillaꝝ ipoꝝ supinflāmato sanguīe z ꝓpulso ad ptes illas. ¶Et dixit Hor. accīa ebrietatis fiūt alr: z alr ꝑz diuersitatē cōplonū eoꝝ q inebriant. nā sāguinei q iebriati ridēt z incurrūt q̄si stoliditatē infantilē. colici Ho efficiunt loquaces: z q̄si q̄dā furiā incurrūt: z flātici incurrūt stupiditatē cū sōno q̄i. Et melici efficiūt tristes. z icipiūt flere pctā sua. ¶Dixit Hyp. 5. aff. si iebriat⁹ ge repete. i. subito sine voce fiat. i. icurrat apoplīā. q̄ et iuocalitas vocat pp ociosi tem a loq̄ndo z ab oi sensu z motu spasmo inato mouit. supuenit nāq; ei spasm⁹ ꝓ nūs ad magnā replonē vētriculoꝝ cerebri: ad quā ꝓsequt attractio z̄ctio z ocurtatio neruoꝝ z mēbroꝝ neruosoꝝ q spasm⁹ est ō replonē: vt dicit. H. in ꝓ⁰ ei⁹ cōicata mā neruis. hi āt q iebriati sic peūt sunt debile hñtes cerebꝝ nālr vel accītalr. z subdit Hyp. hoc veꝝ esse nisi in duob⁹ casib⁹. vn⁹ e si nō febris eos accepit nā febris supueniēs spasmo de replonē vt suo loco patebit curat ipz. 2⁹ casus est nisi ad horā veniēs ꝑz quā crapule soluūt. i. solui debent. vel ꝓsueuerūt: z maxie in ipso alijs vicib⁹ inebriato: vel in sibi silib⁹ locut⁹ fuerit. nā si locut⁹ fuerit: tūc nō mori tur: sz denotat nocumēti ebrietatis amotio. z ego qdē vidi dñaz clarā vxorē balgli: q̄ pp dolorē colicū clysteriçata fuit vino potēti puro. z iebriata est facta subito sine sensu z motu z sine voce z velut mortua stetit oris octo postea resolutis fumis solūta ē crapula z locuta est z sanata. ¶Et dixit Hyp. 7. affo. ex multa potatiōe. s. vini rigoꝝ z defipiētia sup ueniēs malū assumēs rigorē hic p q̄cūq; vehemēti infrigidatione extremoꝝ: z ōsipiētiā p q̄cūq; coꝛruptiōe vtutū sensitiuaꝝ iterioꝝ pseuerāte q̄ est q̄si q̄dā ebrietas pseuerās vltra terminū solite solonis crapule. Nā p talē rigorē signat mag⁹ extinctio caloris inati nō potētis extrema calefacere: z p defipiētiā denotat q lesio mag⁹ cōicata est cerebro: z p illa duo superueniētia timetur aduentus mortis aut malarum egritudinum frigidarum.

Ebrietas primo apparet in lingua: deīn in alijs mēbris.

Ebrii diuersa icurrūt accīa sm diuersitatē complonū eoꝝ

Regimen ebrietatis ꝑuatiuū

¶Dixit Hor. duplex est regimen ebrietatis. s. pcseruatiuū z curatiuū. Regimē pseruatiuū maxie duab⁹ exgrit cāis. vna est: q multi sūt q vinū mltū bibere volūt. z nō ide iebriari. Alia q multi pati sūt iebriari facile et si paucū vinū sumāt. Et ab illo vel abstinere nolūt vel abstinere nō pūt pp nocumēta eis eueniētia ex dimissiōe vini. Et ꝺ gō regimē pseruatiuū affert aut añ vini assūptionē aut post ei⁹ multā assumptionē. Aut in tpe medio q̄n. s. potauerit ptē z ptem adhuc potare itēdit. Et cōplet ꝺ regimē dieta z potiōe. Dixit Al. ꝺ dieta si qs in potu vult multo vino vti opz vt ea die nō multo ipleat cibo nz dulcia comedat: q̄ dulcia replent: vñ post multū vini sumi nō pōt: tafeaz: aut vnctuosaz sorbeat z carnē pinguedinē hñtē admixtā tpate edat. ¶De his ho quae ad potandū valde iuuāt est caro cū caulib⁹ sūpta z cū cimatib. i. ciminata z cū lētibus. Et q vult bibere amigō. salitas vel lentes salsas aut oliuas sale ꝓditas vel cappares sumat. ¶Post potū ho citri acetositatē: aut ribes: aut citonia: aut granata acetosa: aut res acetosas vel salsas sumere maxime auxiliat. Neq; dixit Al. eadē die añ potationē laboret: sed statiz postq̄ expgefact⁹ est bibere incipiat in stō ex pcedētis diei cibo nō grauedinē hñs. ¶Dixit Ha. opz eū q ꝓsuetus est in bibēdo vinū: z nō vult inebriari prādiū minuere z cenare pinguia: z maxie ei⁹ caulīū cū carne agnina. s. ānuali pingui z pata cū dulci oleo amig. z silsami recētis. De his. n. cū comedit aliquātulū phibēt ebrietatē: z maxie hic cibaria. s. fedulegū z cābilīū. nā pinguia z dulcia frāgūt acumē vini. cū plus ꝓuenerint ad stōm z solant illū z phibēt ascensuz vapoꝝ vini sursuz. Et subdit. q. H. dixit. in li. simplicis medicine. amig. ama. si comedat ex eis aliq̄tulū añ vini potationē arcere ebrietatē z vinolētiā. Et dixit. caules arcent ebrietatē cā sue exiccatiōis in hūiditate vini. ¶Dixit Via. pp̄iū est caulib⁹ vt ebrietas p eos remoueat: q̄ fumū vini grossuz ascēdere nō ꝑmittūt ad cerebꝝ. ¶Dixit Aui. q vino repleri voluerit cibo nō repleat. neq; rē dulcē comedat: sed bibat tafeaz vnctuosaz z micas vnctuosas cōedat z carnē pinguedine mixtā z inungat: z nō laboret z post cibum cū bibē voluerit vtat amig. z lētib⁹ salitis z caugnamich. i. oliuis salitis z de capparib⁹. z si cōederit caules coctos cū carne z oliuas ō aq̄. i. dulcoratas aq̄ z salitas z eis silia cōfert ei z iuuabit ipz i bibēdo vinū. Et dixit. nutriētia i qb⁹ est viscositas z ꝓglutinatio. vapoꝝ igrossant. sup. z sic penetrationē eoꝝ z ascēsuz ad caꝑ. phibēt: z hec qdē sūt fices vnctuose dulces viscose. q̄n phibēt ebrietatē. ¶Et ex his soluit q̄dā ꝓdictio q vī ee iter auctores ꝓdictos. Nā Al. z Aui. phibēt cōedere dulcia. Hal. ho ea ꝓcedit. vñ sciēdū est q dulcia pura sine vnctuositate z viscositate phibent q̄ vo hñt vnctuositatē z viscositatē admixtā cōcedunt. ¶Dixit Hor. cū aliqs cōedit in cōuiuio z hz caꝑ debile z ꝓsuevit de facili iebriari: z nō pōt potare vinū limphatū ex malitia cōsuetudis saltē cōedat caules z tirsū eoꝝ: q̄n appetate ꝓsuāt z curāt z accipiat pira z citonia z silia stiptica. ¶Dixit Ser. sup Via. iuuat cōedere grossa z vnctuosa: q̄ supnatāt z phibēt ascēsuz vapoꝝ igrossando z opilādo vias stōi. ¶Et q oēs ꝓcordāt auctores caules valere in ebrie tc. Aꝝ. 3ª pble. pbleu. 17. q̄rit pp qd caulis soluit crapulā. z assignans cās dixit. q caulis soluit crapulā. q hz succū dulce purgatiuū. idest dulcit purgatiuū vētris z est ifridatiu⁹. s. remota eius nitrositate p binā vel trinā ōcoctionē aquā inoūādo. Sz oē qō est purgatiuū v ētris z ē ifridatiuū curat crapulā sūpto itaq; caule accidit p ptē ei⁹ nitrosam absterſiuā vt euellant ex coꝛpe crapulati hūida vinosa idigesta: z p ptē ei⁹ grossaz remanētē in stō accidit ifridari coꝛp⁹ ei⁹ q̄ ifridato accidit hūida subtilia q̄ remāserāt in vesicā ferri. z in vrinā emitti. Sic. g̃ caulis p vtraq; sui ptez phibet vinosa hūida eleuari ad caꝑ. z sic crapulā phibet. ¶Et deide Aꝝ. ibidē ostendit qūo caulis remouet effectū crapule, s. dolorē capitis. z dixit. q ad expulsionē hūidoꝝ vini vt dictū est: seq̄t spūs vnctuosū q erat circa ptes cerebri illas extēdēdo iducētē trahi ab illis ptib⁹ ad iferi⁹ z spgi p coꝛp⁹: vñ soluit subeth. i. gratuitas q̄dā z stupor sensuū capitis illatū a vaporib⁹ vini z tale subeth est dispō puia ad dolorē capitis sequētē ad crapulā: z sic soluit crapule dolor. ¶De regie aūt p potionem dixit Alm, medi⁹ q̄ ebrietatē tardat. Rz. semē caulīū nabati

Regimē ꝓuatiuuz ebrietatis ꝛcte.

cinũnũ amig. excoriticatas mẽtastrũ salẽ absinthiũ rutham siccã: z ameos z ex his oib⁹ tritis. ʒ.ij. cuʒ aqua frigida in ieiuno sumant si calorẽ febrilẽ non habuerit. q si habuerit dimittat. ¶ Dixit Haly. sume semen caulis z bibe cum rob beserenu. i. agreste añq̃ vinũ bibas. ¶ Dixit Alui. valet oẽ qõ vaporẽ alleuiat sicut semen caulis de siria nabati z cimi/nũ: z rutha sicca z calamẽtũ z sal napticus z ameos. sup. z silia. Et dixit. syrupus q ebrietatẽ tardat sic fit. ℞. succi am/boꝝ cauliũ z succi granatoꝝ acriuʒ. aã. p. j. z aceti. p. ʒ. fer/ueant ebullitionib⁹ aliqb⁹: z sumat ex eo añq̃ vinũ bibat. ʒ. j. z ponit ẽt p̃dictũ medicamẽ. Al. dicẽs sumat ex eo qui caliditatẽ nõ timet cũ aq̃ in ieiuno. ¶ Dixit Horõ. q timet iebriari portet secũ istũ puluerẽ. ℞. coriãdri ficci p̃pati su/mach berbe. seis citonioꝝ seis caulis spodij cãphore. añ. ʒ. j. fiat puluis z vtat eo cũ aqua z aceto: aut cũ vino limpha to vel aqua granatoꝝ vel limonũ vel silʼiuʒ. z dixit. q h̃ pul uis valẽs est in regie curatio ebrietatis. ¶ Dixit Ser. super Uia. q succ⁹ trifolij sũpt⁹: z ẽt ipa herba cõesta multũ valʒ. Flores mirti sũpti in mane in ieiuno p̃seruãt ab ebrietate.

Regimẽ curatiuʒ ebrietatis etc.

¶ De regimine aũt curatiuo ebrietatis facte. Dixit Almã. aq̃ z acetũ multotiẽs sunt ei dãda. Aut aq̃ mixta cũ lacte mul/tũ acetoso vel cũ sero acetoso. Et acetũ cũ oleo ros. sup. cap fundat: z aqua ros. cũ cãphora narib⁹ applicet. Jn stõ ℞o si aliqua ps vini remãserit: vt eã vomat cogẽdus est: man⁹ quoqʒ z pedes in aqua frigida sũt ponẽdi z cũ sale fricãdi. Ac bucella panis cũ agresta infusa est tribuẽda: z cũ lẽtib⁹ caules cocti z carnes sũt dãde. Uiati. Ebrius si calʼe est näe mittam⁹ sibi oleũ ros. z vio. in capite cũ succo cucurbite z portulace. Et cũ aqua vio. det ad bibendũ maligranati suc cus. Et ingeniet medic⁹ in sõno reducẽdo: vt vini bona fiat digõ. Et postea balneũ paret ei tẽperatũ: z in aq̃ calʼa pedes fricem⁹ cũ sale z oleo vio. q̃ fumũ a capite ꝺponat inferius: z ebrio vomitũ ꝓuocem⁹. Deinde bibat absinthiũ cũ aqua frigida vel mẽtã z absinthiũ cũ syrupo vio. Si ãt ebriosus frigide fuerit näe oxymel ei det añ balneũ: z post balneum dormiat pedes fricent cũ sale z aqua calida.

¶ Optimũ est absinthiũ ebriosis flãticis. ꝓprietate. n. sua sol uit ebrietas: vñ si ante vinũ vel in vino bibit ꝺtra ebrieta/tẽ iuuare testificant. Nutriendus est frixis z assatis reb⁹ z caulib⁹ in aqua coctis cũ oxymogero z oleo. sicut q calide est näe nutriẽdus est cũ ptisana z pane loto: z cũ p̃dicibus z pullis z portulaca cũ aceto z malis citrinis granatis ne/spillis citonijs z silʼibus: coytũ vitet z saturitates. ¶ Dixit Haly. in regimine ebrietatis ꝑsiderãdũ est: an ebrietas sit gra uis vel debilis. Et si nõ est fortis precipe huic paruo vti z leui exercitio: vt est deambulatio z balneari in aqua dulci suaui mediocris caloris: in qua sustineat parum: z comedat parũ ciboꝝ facilis digõnis z desẽsus a stõ: z dormiat som nuʒ opportunũ. dissolueẽ nãqʒ illa ebrietas. Si naũt⁹ fuerit fortis vt corp⁹ turbatũ sit z aia inordinata z anhelitus fre/quẽs ad caput egrotãs: nõ opʒ hũc aliqd accipe ciboꝝ aut vini: sed gescat z fricent plante pedũ z abluant crura eius. Et dormiat donec digerat vinũ in stõ eius soluaturq̃ cra/pula vaporosa a cerebro ei⁹. Cunq̃ euigilauerit z appuerit leuitas in corpe eius z cessauerit turbatio z aie lesio z capi tis passio z anhelit⁹ densitas exerceat leuiter: deinde ingre diat balneũ tẽperati caloris: vngat corp⁹ ei⁹ cõpetẽti oleo vt camo. vel alio tẽpate resolutiuo z fricet corp⁹ ei⁹ totum suauiter: z infundat aqua tẽperati caloris maxie caꝑ eius: fiũt. n. hic oia ad ercluſionẽ z resolʼones reliquarũ vaporꝝ in corpe detẽtoꝝ. ¶ Dixit. A. ex eis q̃ ebrij ebrietatẽ remouẽt sunt vt det ad bibẽdũ aq̃ z acetũ multis vicib⁹. aut aqua al masal. i. q̃ fit de lacte acetoso: aut araib. i. lac acetosuʒ z fiat vt odoret cãphorã z sandalũ. Et sup ipsius caput ponant infrigidãtia repcussiua sicut oleũ ro. cũ aceto vini. ¶ Dico hic cõuenire in p̃n⁹ ascẽsus vapoꝝ nõ in fine. ¶ Dixit Hor. si actu incurrit ebrietatẽ vomat. si nõ põt vomere dormiat tutus a calore z frigore p q̃titatẽ noctis integre: q: sõnus maior ps curationis ei⁹ est donec vinũ digerat perfecte: z si nõ posset dormire man⁹ z pedes ei⁹ fricent fortiter cũ ace to z testiculi in viris z mãmille i mulierib⁹. Et si ex his nõ curat fiant clysteria z inungat caput cuʒ oleo myrthino z ro. Et si ex his nõ curat iniungat sibi exercitiũ longũ tẽpe/ratũ p loca decliuia. Et si ex his nõ curat det sibi ꝑapigrat z postea stuphe z balneũ: z postea aurea alexan. z cib⁹ sit subtilis digõnis in tẽperata q̃titate: z vtat fructib⁹ stiptic. z fiant fomẽtatiões circa caput de camo. melliloto viol. sic/cis z ordeo. z p̃dicta totiens iterent donec sanitas fuerit. ¶ Da ad bibendũ puluerẽ yrundinũ adustarũ: z in eternuʒ nõ erit ebriosus. z vt dicũt. est h̃ exptũ z certũ. Lapis ema thitis gestatus ꝓhibet ab ebrietate. Et his q sunt pauci sen sus exhibet bonũ intellectũ. Et si vis vt vinũ odio habeat da latenter ad bibendũ cũ vino epar anguille cũ felle suo: z de cetero nõ bibet vinũ. ¶ Et dixit Jsidorus. si ex vino in q̃ necatus fuerit piscis marinus vocat⁹ mulus qs biberit te/diuʒ vini hẽbit. ¶ Et dixit. humain. si de spuma q̃ inuenit circa testiculos eq vel asini: cũ vino dederis ad bibẽdũ hoi potatori q nimis bibit abhorrebit postea vinũ bñ p mẽseʒ.

¶ De cura sode ebrietatis. Cap. x.

Sicut ex dictis patere põt ex vino inebriã/te sumpto calore mouẽte vapores ca lidi caput ascẽdẽtes ptes capitis alterãdo cale faciũt malã ꝓpʼonẽ inducẽdo calʼam z illã extẽ dunt eaꝝ soluendo cõtinuitatẽ. Et hi vapores aliqñ hũores in corpe inuentos fluere paratos secũ cõmo/uent z ascendere faciũt ad cap: z aliqñ in capite iuẽtos agi/tant z dissoluunt: z sic ad malã cõpʼonẽ cãndũ z cõtinuita/tẽ soluendũ adiuuãt: z sic dolor cãtur. q dicit soda ebrieta/tis vel ab ebrietate seu a vino ꝓueniens. ¶ Et vt vult Aꝝ. 3ª ꝑbleu^m. ꝑbleu. 17°. Ebrius dũ adhuc est solũ crapulat⁹ nõ nondũ stupidus z mẽte eleuatus dolorẽ pulsatiuũ maxi me in timporibus ꝓcipit: sed post q̃ fact⁹ est stupidus z mẽ te eleuatus dolorẽ nõ ꝓcipit nec cãm eius: sed postea curata ebrietate reduct⁹ ad mẽtẽ suã cã dolorẽ faciẽte remanẽte p/cipit tunc dolorẽ. Accidit eni. dixit Aꝝ. ebrijs sicut febrici/tantib⁹ acute q̃b⁹ accidit pafrenesis q alienatiõe occupati ludũt magis q̃ doleãt: ſʒ postea alleuiati a passione z cura/ti ab alienatione dolẽt nõ ludũt. Jta ebrij facti stupidi z alie nati ludũt nõ curãtes de dolore: q: nõ sentiũt ipʒ: sed postea soluta crapula in seipsos reuerti dolorẽ ꝓcipiũt z nõ ludũt. ¶ Dixit. A. ca° de diuersitate sode p cõitatẽ. Ebrietas facit soda cũ euaporatione z velociter aduenit ei frigus ꝓp reso/lutionẽ ptiũ ei⁹. i. ꝓp aptionẽ poroꝝ capitj ei⁹: ſra aũt Ser. extra dicit. q ebrietas facit soda ꝓp vaporationẽ z ꝓ vel ca/lefactionẽ sine euaporatiõe z velociter ẽt aduenit ei frig⁹. ſ. sode ex calefactione sine euaporatione: q: ptes capitis in so da a calefactione sine euaporatione sũt magis apte alterari a frigiditate q̃ si essent cũ vapore. ¶ Dixit. H. 3°. de interio rib⁹: qdã assuete z sepe patiũt dolorẽ capitis bibito multo vino tñ nigro: z maxie si calidissimũ est. ita q ꝓt cũ euapo ratione vel cũ sua calʼitate facẽ soda. ¶ Dixit. A. soda ebrie tatis q̃q̃ remouet in instãti. i. in cõtinẽti remota crapula z replone vinosa a stõ: q: tũc vapores. aut iam sũt resoluti: aut cito resoluent. ¶ Et q̃q̃ nõ remouet soda crapula ces sante: sed remanet ꝓp vapores in capite retẽtos: z tũc indi/get cura. ¶ Cũ q̃ dixit. A. remouet nausea. i. stõi plenitudo a vino remanet soda. Tũc cura eius duplici ꝑficit instro. ſ. dieta z potione. Jstud tñ dictũ. A. cũ ergo remouet nausea z remanet soda a qbusdã introducit in ꝓcessu cure: z ẽt bñ faciũt vt appebit. Et silʼr illud dictũ. q̃q̃ remouet in istãti: reducũt qdã ad oleũ ros. quo vtendũ est in p̃n° post cuius unctionẽ q̃q̃ soda remouet in instanti: z ẽt bñ faciunt.

¶ Et q: auctores incipiũt hãc curã ab istro potiõis: z maxi/me ab eũone eos in hac cura sequar. ¶ Dixit itaq̃. Hal. 2°

miemir: cū cefalalgiā calida generāt vina indicat repletum esse caput oino vaporib⁹ calidis: z aliqñ ēt būoribꝫ z maxime in his q̄ sūt calidioris ꝓpōnis: qm̄ in his ēt absq; vini potatione ad caput ꝓmpte ferunt. s. būores: q̄pp opus est huius cure intentionē hr̄e ꝓpriā z oiuz. s. repl'onaliū dispōnē cōem. s. ad cūandū. Et q: calidi sūt q repleuerūt caput vapores infrigidatiuo ēt op⁹ est auxilio. Jubere igit' opz ꝑus si digestū adhuc pmāserit vinū in stō vomere bibēdo aquā tepidā. sup. vel aliud vomitiuū leue. Si ño post vini digōnē. sup. vel indigesti eūonē patiant cefalalgiā vtēdū est ifrigidatiuis repcussiuis q̄le est rodinū z p se z cū aceto vel cuz succo edere vel succo cauliū. Et hec diuersitas attēdit penes diuersas dispōnes vapoꝝ z tpis sode vt appebit: z subdit Hal. ipsa folia caul'. infusa in aqua calida z āpposita capiti z ligata nāl'r ꝓtrariant ebrietati. ¶ Dixit Haly. fundat sup caput ei⁹ oleū ros. refrigeratū nō pmultū. ¶ Al. aūt dixit. caput ex aceto z oleo ro. mixtis infundat z sint sup niuē in frigidata. ¶ Dixit. A. in ꝑmis opz vt administret stomaci purgatio. s. a vino z oi ēt mā si qua mota esset z in stō retenta: z hoc aut vomitu leui vel mediocri: vt cū oxymelle z aq̄ tepida vel cū oxymelle z semine rafani z silib⁹ vomitiuoꝝ eniz fortiū nō est idigētia: eo q vinū z mā mota parata sūt expulsioni ꝑ leuia vel saltē ꝑ mediocria: z timor ēt eēt ne ꝑ vomitiua fortia fieret tractus mult⁹ māeꝝ indigestaꝝ ad stomacū q si vomit⁹ nō fuerit obediēs: q. s. vomere nō posset vel q: timeret ei⁹ administratio ꝓp aliquā cārū ꝓhibētiuz vomitū fieri: solues tūc vētrē cū yera ꝓfortata cū scamonea: ne yere mora ꝓlongef in stō: nō eniz reqrit in hoc casu opō yere: nisi in stō quā cito facit ꝓp aptitudinē z obedientiā vini z illi⁹ māe euacuāde: quare expedit: vt ab eo descēdat cito: ad qō iuuat scamonea secū mixta. Et iō scamonea oz apponi in minima q̄ntitate: vt solū ei⁹ facilitet descēsus. Q: si fuerit ꝓhibēs administrationē ei⁹ qō est cal'n. s. ipsius yere vigorate cū scamonea: vt q: sit in stō aliq egritudo cal'a vel alia cā: tūc solues eū cū decoctione mirab. aut syrupo de fructibus solutiuo. Q: si aia abominauerit hmōi solutiua tunc soluas cū aqua. i. succo vtroꝝq granatoꝝ. s. dulcis z muci vel dulcis z acetosi expressoꝝ cū pulpa sua. Et vigora banc aquā granatoꝝ cū scamonea parūp. i. pauca. Et nō timeas scamonee caliditatē: q: reprimit ab aqua granatoꝝ. Et dixit. A. sup caput fundat oleū ros. ifrigidatū: nō tñ vehemēter: q: ꝑm pl'm nō est in capitib⁹ hoꝝ magna inflāmatio: si tñ esset in eis intēsa caliditas: vt q: vinū fuerit acutū vel ex alia cā multū calida secū cōiuncta: tūc oz multū infrigidari ita q in niue: vt dixit Al. ¶ Dixit Raſ. ꝑ⁹ ꝓtiñ. Jn vaporibus cal'is z hūoribꝫ sunt necessaria infrigidātia: sicut oleuz ros. z silia infrigidātū multa infrigidatione. valz aūt ꝫ auxiliū in cōfortādo cap: ne recipiat vapores. Et iō valet in ꝑncipio cū ascēdūt z nōdū in capite multiplicati sunt: z q̄ntz pmiscet cū ipso oleo ros. acetū vt det sibi penetrationē. Si aūt essent in capite multiplicati noceret retinēdo eos ibi: z ingrossando z ineptos eos resol'oni reddēdo. Oz tūc opus est vti resolutiuis. ¶ Dixit Ha. vbi supra si aliqñ eoꝝ q ascēderūt vaporū aliqua relīqa incuneata in subtilib⁹ remālerint poris: z ꝓp hoc aliq̄d remanserit cefalalgie. Abscinderē q̄dē opz a rodino. vti aūt oleo camo. tēperate calefactor: post hoc aūt yrino: valde. n. cōuenit in hui⁹ dispōnibus. Et Hor. laudat in hoc oleū de lilio. Et in hoc tpe. dixit Hal. in balneo aq̄ calida infundēda est nō solū gr̄a diaforādi aliq̄d eoꝝ q̄ in eo sunt: sed ēt ꝓp somnū. quocirca z 2ᵐ z 3ᵐ in sero balneū faciendū est. Et cū his in sequēti die q̄ magis calefaciunt caput adsumēda sunt: miscēdo ea cū yrino: aliqñ cum maiorino: z aliqñ cū nardino vel alio p̄cioso oleo ꝫ: z hoc vbi vapores z mā incuneata ꝑ illa nō fuerit resoluta. ¶ Dixit. Aui. si ꝑ hoc nō qeuerit soda reitera illud. s. totū qō dixerat: z ipse iaz dixerat de eūone z cōfortatione capitis: dixerat ēt de diuersione de qua ifra dicet. Et fiat 1ª reiteratio eo

Cura per potionē

Oleū ros. nō ꝓuenit: nisi ascēdēntibus vaporibus.

dē die. s. nāli: z iō subdit. z in mane. s. sequēti. q. d. si ꝑma die feci̇sti q̄ dicta sunt: z in nocte nō fuerit resoluta crapula: tūc mane sequēti reitera 1ª. Et subdit. si facta reiteratione supra dicta remāserit soda funde sup eos. s. sup capita eoꝝ aquam calidā multe resolutionis: q. s. sint decocte res resolutiue in ea. Nō voluit. A. q ab aqua multe resol'onis fit incipiēdū: q: esset ꝓtra cañ. gñalē q a debilioribꝫ est incipiēdū: z ideo subdit q̄ñqz remouet oleū. s. ros. in instāti. i. subito. s. cū est opus resol'one: z opz vt statim administres oleū camomilli nū loco eius fricādo ad resoluēdū q si ꝑ camomillinū nō remouet administret oleū de lilio: q̄m ipsuz est vtillimū z expertū. ¶ Et q: opz vaporꝫ ad caput ascendētes ad diuersum trahere vt supra patuit. dixit. A. ad hāc intentionē frica pedes eoꝝ cū sale z oleo vio. supra. z alia opare q̄ ad diuertēdū cōueniūt. ¶ Et q: ex vaporibus vini z maxie cū diuertūtur ꝑs expādit sup alia mēbra corꝑis z ꝓpie sup extrema ad q̄ diuertunt q̄ pars eget resolui ad illoꝝ resol'onē. Dixit Aui. sup extremitates eoꝝ effundat oleū camomillinum: z fac eos deinde igredi balneū. ¶ Dixit Haly. si supest adhuc post eūonē. s. z diuersionē z repssionē vaporū capitis dolor z nō sedat irriget caput cū decoctione camomille z aneti z ponat ad ei⁹ nares aliqd olei liliacei z anetini z vngat caput eius cū eis vt resoluat vapoꝝ reliqa. ¶ Caueant autez oleū ro. in spēb⁹ cephalee vaporose z chimose. s. exñtib⁹ vaporib⁹ z chimis in capite cōprehēsis: q si adhuc differt dolor z pmanet: fit hoc cā grossi vaporis: q̄re vngat caput z infundat naribꝫ oleū camomillinū z anetinū z sternutet: q si in capite pars multa vapoꝝ cōprehāsa sit: z ꝑs adhuc ascendit: tunc repcussiua debēt misceri cū resolutiuis: sicut docuit supra Hal. rodinū misceri cū succo edere vel cauliuz. ¶ In hac cura ad eūandū z diuertenduz. Dixit Hor. q fiāt clysteria vbi sit yerap. z Hil. dixit. suecū cauliū vel absinthij per os datū vtilē esse: z caput cū folijs cauliū emplandū ē.

De cura aūt hui⁹ sode per dietā. dixit Hal. 2° miemir. post eūonē indigesti z approximationē localiū frigidoꝝ repcussiuoꝝ curandū est de vigilia z qete z vigilia. s. vt scias: si tūc cōuenit: an nō: sed ꝓferat somnus: hoc aūt scies ꝑ verba Raſ. infra ponēda de qete vo silr licet vtꝑm ꝓferat in ꝑn⁹. ¶ Et ordinatis vigilia z qete vt infra dicet Dixit Hal. dba eos cibis euchimis: nō tñ calefacientibus: sicut sūt ptysane succ⁹ z sorbitio ex ꝓdro panis cū aq̄ scilz lotus vel coct⁹: z oua sorbilia sine garo. de quo tñ misceat eis q̄ntū sufficit dare sapore: z de olerib⁹ lactuca est bona infrigidatiua z euchima. Et caulis est bonus velut vaporū exiccatiuus z ex leguminib⁹ est bona lens. Et in potu penitus aqua vtēdū est. Sed q̄m stomacus quorūdaz in potu aque subuertit malū granatū eis dandū est. i. succum granatoꝝ z poma vocata rome cestiana que nō cocta austera sunt: sed post coctionē eustomacha fiūt: opz aūt decoquere ea in olla noua infundēdo aquā cal'am: deinde suspendēdo in vase pomū accēde ignē sub olla vt vapor ex aqua sublatus ꝑbeat pomo coctionē. Et pira q̄dā cruda z quedā cocta: sicut pomū roborant stōm: z vue passe cōueniūt. Abstinendū aūt est a glandibus. i. castaneis z dactil'. hñt. n. q̄dā ꝓprietatē cefalalgie factiuā. Si vo poterūt al's. nō poterūt bñ z dormire ad balneū ducēdi sunt in 1ª die citissime infundēdo in balneo aquā calidā plurib⁹ vicib⁹: z deinde postq̄ dormierint: aut qeuerint medio tpe rursus ad balneū ducendi sunt: z deinde cibandi sicut ꝑma die. Si vo moderate se habuerint. s. in hac 1ª die z bibere aquā nō potuerint cōcedendū est eis offerri aliqō aquoseꝝ vinoꝝ. Libaria aūt cū moderate se habuerint oabunt testiculi gallorꝫ z ale eorū z pisces petrini molliū carniū z pulli colūbaꝝ. ¶ De dieta. dixit Haly. si ꝑseuerat cephalea z estas sit mergat in aq̄ frigida z abstergat z qescat parū z bibat sngibin aut iulep: vel syrupū besseren vel lunue vel ꝓnoꝝ refrigeratū in niue: z expectet parū z occupet colloqo z silib⁹. Deide cibet

Pulli c lubini cō uenient fiunt calid

cibo leui subtili ⁊ facile digestibili: vt sunt ova sorbilia ⁊ iu
ra quarnabi facta cū carne grassa: ⁊ comedat lēticulatū mu
cum ⁊ pullos patos cū agresta ⁊ succo granatoꝝ ⁊ pisces
lapidosos ⁊ frāgillinos ⁊ starnas cū coriādro hūido vel sic/
co ⁊ rutba ⁊ oes eis lactucā ⁊ itubā ⁊ qō eis siłe est. Nō āt
mult⁹ sit cib⁹. Et post cibū sugāt granatū: poma muça ⁊ ci
tonia muça cōpleta pyra ⁊ siłia. Nec deābulēt post prādiū
donec trāseāt tres horę: sed iaceāt in loco frido: ⁊ si hyems
eēt i tēpato. Odorent sādalū cāphorā ⁊ nenufar ⁊ aquā ros.
⁊ vaporet cū xilo ał. ⁊ cāphora. Et bibat hūc syrupū: q vti/
lis est ebrijs cał ꝯplonis. ℞. pru' xx. tamarin. li. 5. ⁊ coq cū
lib. v. aq donec redeāt ad vnā: colet ⁊ supaddat lib. 5. succi
granatoꝝ muçoꝝ: ⁊ succi acerbi citroꝝ. ℨ. j. ⁊ coquāt igne
tpato ⁊ despumet donec fiat sicut iulep. Dormiat nocte tota
⁊ mane balneū itret ⁊ fundat sup caput ei⁹ aq cał tepi⁹ ⁊
statiz post dormiat. Et dixit. nō opz aūt bibere. ſ. vinuz aut
exerceri q̄diu ebri⁹ est: aut cephalic⁹. ¶ Dixit Al. opz cra
pulatū diu dormire ⁊ post q̄z euigilauerit balneū igredi vbi
in loco sedeat tēpato: ⁊ post q̄z capiti ei⁹ aq tepide multitu/
do effusa fuerit exeat: ⁊ pullū cū succo vue acerbe comedat
⁊ siłia. Deinde a⁹ vice dormiat. Et dixit. de his q̄ crapulā re
mouēt: ⁊ p ꝯns dolorē ei⁹ post p̄dicta est multū loq ⁊ lōgā
suauiter icedere viaz ⁊ frida odorifera olfacere ⁊ aq tepida
caput infundere. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. Cura est som
nus plirus: deinde introit⁹ balnei ⁊ acceptio cibi pauci fa
cti ex lētib⁹ aut caulib⁹: ⁊ ex pullis ꝑparatis cū agresta. Et
odoramētū cāphore ⁊ roſ. ⁊ fricatio pedū: deide reiteratio
balnei post somnū longū. ¶ Dixit. Ā. si est aliqd qō sepet
ab eūonib⁹ cuiuscūqz modi fuerint fac eos dormire quo/
usqz digerat qō in eo stomacis ꝓtinet de vino. Et istō qdē
appet ex colore vīne: ⁊ ei⁹ tinctura: q⁹ vbi ꝑus appebat al/
ba subtilis cruda idigesta pp suffocationē calidi ⁊ attractio
nē ptis indigeste ad vias vīne nūc appet citrina ⁊ digesta
caliditati nāli vincēt ⁊ digerēte vinū ⁊ illas mās crudas.
Et istud signū ponit p ꝓti. aucte Aaron. Et. D. Ā. frica pe/
des vt supra: ⁊ sup ipsoꝝ extremitates effundat oleū camo
millinū. ſ. actu cał'm vt diuertant vapores ad ipsas: deinde
fac eos ingredi balneū ⁊ cibent lētib⁹ ⁊ agresta ⁊ siłibus.
¶ Jngt Hał. si cibas eos pullis colūbinis nō erras. Et ga
hoc dictū Ha. multis apparebat incōgruū cū cibi debeāt eē
fridi ⁊ stiptici ⁊ pulli colūbini sunt calidi Aui reddit cām ⁊
modū ꝑm quē cōferūt dicens: vī q cā sit subtilitas sanguis
ex eis gnati. Et forti⁹ ei⁹ ad resolutiōnē vapores. Nō intel/
lexit q in pullis colūbinis sit subtilitas sanguis absoluta:
q⁹ talis vtilitas nō requirit in hac cura: imo pot⁹ grossities:
sed subtilitas. ſ. ad subtiliandū vapores: vñ fit fortitudo ad
resolutiōnē eos. ¶ Et dixit. Ā. oz vt eis tribuas fruct⁹ stipti
cos ⁊ vt sit pot⁹ ei⁹ aq ⁊ nō aliud: nisi stomacus fuerit debi
lis ⁊ timeat ipsius laxitas: tūc. n. phibe eos ab amplitudie
pot⁹ aq frigide ⁊ pota eos potu aq granati acetosi ⁊ ribes
⁊ rob ei⁹. ꝑsie ⁊ acetositate citri ꝑsie ⁊ rob ei⁹ ⁊ citonio/
rū ⁊ maloꝝ: ⁊ dixit trāsglutire coriādrū siccū cuz çuccharo
cōfert eis: multū. n. phibet ascensuz vaporū: deinde fac eos
dormire ⁊ qescere: qm̄ est radix in curatione ipsi⁹. Q⁹ si p̄ h
nō qescūt reitera eadē die ⁊ in mane. Et pone cibū ipoꝝ qui
hēat infridationē ⁊ hūectationē ⁊ subtiliationē. i. sit subti
lis. i. facilis digōnis: ⁊ sicut est vitellus oui. sup. ⁊ siłia. Et
nō ampli⁹ vtaris cibis grossis sup̄dictis: vt lētib⁹ ⁊ alijs:
q⁹ amota est intētio igrossandi sanguinē ⁊ vaporē ⁊ cessa/
uit: ⁊ aduenit intētio ad resolutiōnē. Et iaz vt⁹ stōi debilis est
facta ad digerēdū cibos grossos: cui⁹ sig'm est q crapula nō
est soluta ⁊ administra eis sōnū quātū potes. ¶ Et subdit.
Aui. ampli⁹ cū ebrietas incipit alleuiari ⁊ descendere. ſ. ad
intestina crapula vinosa: vel ēt alia mā si q eēt secū mota: ⁊
est tūc tps declinationis fac eos ambulare paulatiz ⁊ tępe
ra ⁊ ciba cū carnib⁹ piscium petrosoꝝ ⁊ testiculis galloꝝ ⁊
pullis cū herbis frigidis. Et opz ēt vt sup cibū ambulent:
sed post tres horas. Melius tn̄ est vt cōsideres digōnē eorū
cū sōno: aut rege longa: ne cibus ex ambulatiōe inundet in
stomaco ⁊ ascēdat ad supiora ei⁹: ⁊ multiplicet fumositates
cū in supiori stōi male digerat: ſz tn̄ post tres horas. i. q̄n ci
bus iā bn̄ descēderit ad fundū: ⁊ ibi getat⁹ fit tūc ambulet.
¶ Dicūt qdā. nō volūt auctores q ābulatio sit eis vtilis:
imo est inutilis ꝓhibēs a bona digōne: ⁊ h̄ voluit. Ā. cū di/
xit. meli⁹ é vt ꝓsideres digōnē eoꝝ cū sōno ⁊ lōga rege do/
nec stōus alleuiet parūper: ſz volūt q ābulet. ſ. ille q nō pōt
abstinere a motu vsqz ad pfectionez digōnis. ¶ De sōno ⁊
rege notāt q vt dixit Raſ. p̄ ꝓti. q̄n hec soda nō est a q̄ztita
te vini: ſz a q̄litate. ſ. cał'a ⁊ acuta pp vapores acutos: ⁊ ad ca
put ascēdētes ⁊ faciētes hāc soda est neciuz ꝓhibē sōnū to/
ta vna die. sup. ſz fac eos ābulare ⁊ exercitari: vt vapores il/
li resoluant ⁊ nō retineant. Nā in hac soda nō requirit sōnus
⁊ qes lōga ad digōnē vini cū sit pauce q̄ztitatis. Et q⁹ si fue
rit antiquū erit q̄si idigestibile: attinet. n. tale vinuz: vt dixit
Aui. ꝑmiz 4. ca⁹ de regie vini ⁊ aq. plus me'ſ q̄z cibo. Si vo
soda fuerit a q̄ztitate vini ⁊ nō solū a q̄litate: tūc ꝓfert sōnus
longus ⁊ reqes. ¶ Jngt apolloni⁹. vt p̄ ponit ꝓti. ꝓfert eis
sōn⁹ ⁊ abstinētia cibi ⁊ qes corpis ⁊ imobilitas. Maxie tn̄
ꝓfert sōn⁹ ⁊ qes post eūonē factā p vomitū ⁊ fluxū vētris.
¶ Deide. ſ. facta digōne. dixit. Ā. administret oxymel çuccha
rinū si fuerint calefacti. aut mellinū si fuerint būefacti: quia
cibū iā digestū penetrare facit. Et redi sup fricatione pedū
soloꝝ vt diuertant ⁊ soluant si q vapores ex cibo sūpto ele
uati sunt. Deinde ambulēt nō laborioſe. ¶ Et dixit. Ā. opz
eos a puro aceto ⁊ almuri fieri alienos: q⁹ acetū mās cra/
pule deportat ad nervos ⁊ almuri desiccādo sitiz iducit. Q⁹
si abstinere nō poterūt ab aceto vtant eo qō nō est acutū: q⁹
est mīn⁹ penetratiuū. ¶ Cūqz dixit. Ā. parū feceris eos am
bulare: administra eis tūc balneū: deinde ad vltimū opz vt
eos effundas cū embrocis eq̄lis resolutionis ⁊ cibes eos leui/
bus carnib⁹. ¶ De potu vini in hac soda. dixit Hyp. Cum
dolore capitis timeas: aut mētis pcussionē a potu vini sum
mopere est cauēdū: dissoluēdo. n. hūores ⁊ ebullitionē pre/
stādo eis ⁊ ipetuose effundendo dolorē cōmouet ⁊ auget ⁊
sił'm febrē. nisi dolor ipse a crapula sit causat⁹. ¶ Dixit. n. ipse
Hyp. in lib. de crapula. quē hesterna dolorē vel laborē ifert
horesis. i. vini potatio diluculo crastina rebibita soluit. Di/
cunt cām eē: q⁹ talis doloris cā est vini vapor: quē nocte in/
termedia in sōno p̄digestū nālis calor vini diluculo sūpti cō
fortando innatā caliditatē dissoluit ⁊ extra corp⁹ excernit
poros apiendo. Et hoc dcm̄ Hyp. hz veritatez q̄n vapor in
capite retētus eēt paucus: quē vini calor resoluere possit: ⁊
alr̄ nō: sed noceret augēdo ⁊ cōmouēdo illum: ⁊ in tali casu
dz dimitti vinū: donec eūatio ⁊ diuersio ⁊ bona vapoꝝ re/
solo ꝑcesserit: tūc. n. cū paucificati fuerit vinū bibere ꝓuenit
frigidis q̄dē nā: ⁊ hyeme purū: calidis vo ⁊ estate liphatū.
¶ Dixit Al. si dolor remāserit paꝝ vini cū multa aq bibat.
Dixit Hal. si cessauerit dolor. sup. vel multū diminut⁹ fuerit
paꝝ vini albi subtilis ⁊ aquosi def. Prodest enim ad subtili/
andas ebrietatis reliqas. ¶ Raſ. in diuisiōib⁹. si remāserit
in capite ex eo relige sumaſ ex vio plz cōmixto q̄ztitas eq̄lis.

Vlnū qñ ⁊ qūo con ueniat.

Pulli co lūbini cō. ueniunt: ſz sunt calidi.

Acetū nō cōuenit in hac soda.

¶ De soda proueniente ꝑpter coytum. Cap. xj.

Coytus cū supfluit aliqñ inducit soda pp nimiā siccitatez q̄ segſ ad ipm in corpe toto ⁊ mēbris capitis q̄ mala cōplo siccā induxit dolorē istū. ¶ Et qñqz inducit soda nō pp siccitatez: q⁹ nō tm̄ ꝑcessit vt mēbra capitis exiccauerit: ſz q⁹ pduxit ad idigōnē stōi epatis ⁊ mēbroruz. Et p̄cipue in eis q vtētes multo coytu multū se replēt ciba/
rijs: credētes. n. sic restaurare depditū: ⁊ posse sic i coytu sum ipsoꝝ libidinē pseuerare ad se replēdū tota intētiōe nituntur: vñ replōnē ipsoꝝ vt⁹ iā ex coytu debilitata digerere nō va/
let: vñ multiplicant humiditates crude indigeste in corpe ⁊ mēbris capitis inducētes soda. ¶ Coytus ēt aliqñ ſz nō sit

ſupfluus eſt cā ſode cōmouēdo ſuo motu corpeo z aīali materias in corpe iuētas vſus caput: aut inuētas in capite agitādo: aut euaporationē faciēdo in capite vel in corpe caput replentē: z p̄cipue ſi fiat coyt⁹ ſupra indigeſtū cibū: aut nō in ſua hora. ¶ Et q̄q; in hac ſoda oēs dicte cāe cōiungun tur: q; inueniť corpus a nāli humiditate deſiccatū plenū tñ humiditatibus indigeſtis z euaporationē faicentibus p̄cipue cōmotis ex coytu in non ſua hora.

Signa p̄dictaꝝ ſpēꝝ primaꝝ nota ſunt ex ſignis dictis ſupra de ſignis male ꝯplonis cerebri. Et dixit Guil. q̄ appet in eis cōcauitas z liuiditas circa oculos.

Cura ſode ex coytu exiccante ex gte diete. dixit Raſ. in diuiſiōib⁹. eſt ablutio cū aqua frida. ſ. nō excellenter. z hoc ſup caput z vniuerſuz corp⁹ vt humectet z calidi tatē extraneā: que vtp̄m huic ſiccitati cōiungiť extinguat. Et ſonus. ſup. z qes. Et odoratio olei vio. ſup. z ſiliū. Et comeſtio pullorꝝ z vitellorꝝ ouorꝝ: z adminiſtratio enematis q̄ ſpinguat renes. ¶ Dixit Guil. ponať in naribꝰ oleū vio. ſepe z cōfortet totū corpꝰ cū cibarijs hūidis bñ nutriētibꝰ vt ſunt carnes pullorꝝ z edorꝝ z gallinaꝝ z ouа ſorbilia cōdita cum cinamomo z cardamomo z croco. Et ſit vinum eius rub. clarum nutribile z comedat omni die in p̄dio z cena nucleos pinearum z ſiſticos.

Cura V̄o ſode ex coytu pducēte ad indigōnē z multiplicationē ſupfluitatuz indigeſtaꝝ z p̄te diete eſt: vt comedat cibaria ſua aſſa z raro eliſſa z cōdita cuz ſpēbꝰ dictis z odoret aromata deſiccātia nō eleuata in gradu calidi tatis vel frigiditatis ſi cibū ſuū partiat ad multas vices paruz z ſepe ſumēdo z p̄curet habere largitatez ventris oī die p ſe vel bñficio clyſteris ſeu ſuppoſitorij. motu vtatur tēperato ante cibū: z poſt cibum dormiat z quieſcat.

Cura V̄o ſode p̄ueniētis ex agitatione coytus eſt abſtinentia a coytu: z maxīe in horis repl'onis: z non ſolū in iª cura abſtinēdū eſt a coytu: ſz in q̄z alia ex dictis. Dixit Guil. in facta ex exiccatione pp coytū ſūmope caueat a coytu. ¶ In facta aūt ex idigōne p̄uenīēte ex coytu. Dixit Raſ. p̄ oti. nō coeat patiēs poſt repl'onē: ne moueanť vapores. ¶ Dixit. A. remoue coytū. q; ſi nō inuenit patiēs eius excuſationē: vel q; noluerit abſtinere nō vtať eo ieiunus nō intelligēs q̄ztū ad ſtōm ſolū: q; ſupra repl'onē ſtōi ex cibo nō dz coyre: vt dixit Raſ. ſz intelligit q; nō ſit ieiunus. i. vacuꝰ ſm oēm digōnē: q; tūc magis debilitat: vñ dixit Hal. expedit hūc horez nō coyre: niſi poſt cibū. ſ. in tpe quo minꝰ nocet coytus: vt in ſermone p̄ ca° de vſu coytꝰ patuit. Et dixit Haly. z nō niſi aliqd citoniorꝝ vel pirorꝝ. ſup. vel aliqd aliud ſiť porrectum fuerit. vt nō p̄mittāt effumationē fieri ad caput: z maxie competeret horꝝ exhibitio in repletis cibo vel materijs euaporabilibꝰ pp agitationē coytus. Amplꝰ regať oīs patiēs hmōi ſoda regie ei⁹ quē ledit ſupfluꝰ coytꝰ: dicēdo in ſuo capº. in ſermone de mēbris gñationis. ¶ De cura ſode ex coytu p potionē. d. A. ſi eſt ꝓiuncta cū ſiccitate cura eā cū his q̄ dicta ſūt in cura ſode a mala ꝯplone ſicca. ¶ Dixit Guil. ſumat ſepe in die de electuario qō fecimꝰ qō vocať reſtauratiuū. Et ꝓfortenť z inunganť renes oī die cū vadit dormitū cū vnguēto qō ſic fit. ℞. olei viol. ℥. iiij. cere. ℥. ſ. pinguedis anatis anſeris z gallinaꝝ. añ. ℥. j. diſſoluanť ſiť in caçola z fiat vngm: hic. n. hūectat z calefacit renes z ꝓſeruat eos ab exiccatiōe. ¶ Eius V̄o cura q̄ eſt cū plenitudie hūidatū indigeſtaꝝ. Dixit Haly. 5° practice. eſt p corpis purgationē cū laxatiuo z flōia z vſus eoꝝ q cap̄ ꝓfortat: vt aq̄ ſuauis infuſiōe ſupra caput in q̄ roſ. decoxeris z myrtuz z inunge iſtud oleo ro. z aceto quo ꝓfortef: ne vapores recipiat. ¶ Dixit Raſ. p̄ oti. auēte filij Me. mūdificef corpus fluxu z flōia z frequēs fiat laxatio. ſup. ſz paulatinā z circa caput: vt ponit Hal. ¶ Dixit. A. poſtq̄z tu declinas cū hūectātibꝰ. i. ab hūectātibꝰ ceſſas: q; nō declinas ad hūectādū cū nō ſit in hac ſpē ſiccitas: opꝛ vt incipias p̄m a minutiōe. i. eūone māe replētis: z hoc flōia vl' ſol'one vētris vel vomitu vel put ipſa māe regrit: z cuz ſol'one ſequēte. ſ. ad eūonē: z reſol'o ſit vapoꝝ vel religarū māe derelicte poſt eūationez vel dixit z reſol'onē ſequēte vt ſigñaret q; aliq̄ eūo z reſolutio ſiť ſunt nēcie: adimplebis aūt eūonē z reſol'onē: prout dictū eſt ſupra in cura ſode repl'onalis: z in cura ſode vaporuz annectendo: in q̄ cañ. hūc. ſ. q; eūantia z reſoluētia q̄ in hac cura approximas nō ſint multū exiccatiua ſi coyrꝰ preceſſerit multꝰ. ¶ Deinde. ſ. facta eūone z reſol'one ꝓfortа cerebrū cū oleis cōfortatiuis: vt roſ. vel myrthino ſupra caput inunctis z infuſis. ſup. z alijs modis cōfortādi cerebꝝ. ¶ Q; ſi ambe ſupradicte cauſe cōiungantur. ſ. exiccatio z repletio: tunc dixit Aui. incipiendum eſt a cura repl'onis: non tamen negligendo curam exiccatiouis.

¶ De ſoda p̄ueniēte ex vigilijs z ſōno z alijs ꝛc. Cap. xij.

Soda p̄ueniens ex vigilijs curať cura vigiliaꝝ infra ponēda de ea tñ. dixit Rabi moyſes auēte Ha. p̄miemir. vtať patiēs dormitione z qete tota die: z circa veſperas intret balneū z nutriať cibis bonū ſanguinē facientibus z cibeť lactucis q̄ gñant ſanguinē nō calefactuz. Cibeť ēt talibꝰ q̄ extinguant z exiccent hūiditates. ſ. nitroſas faciētes vigilias z fumoſitates z ex leguminibꝰ comedat lētes z bibat aquā. Et cū ſtōacus hūectať. i. relaxať aq̄ ebibita ſugat mala granata citonia z ſiliа: z mane ingrediatur balneū z infunde aq̄ calа caput ſuū z longiorib⁹ horis.

Soda eueniens poſt ſōnū duplex eſt: vna q̄ accidit ex aliq̄ colera coadunata in ſtō tpe ſōni q̄ cōpleto ſōno excitať z mouef: z facit ſoda cuz euaporatiōe ſua. Dixit Philaretꝰ: vt p° ponif ꝓti. eſt q̄dam ſpēs ſoda q̄ fit poſt ſōni expergefactionē: cuiꝰ cura eſt ſiliis ei q̄ fit a cōitate ſtōi ex dicto hūore: mitigať eniz in ꝓti. dixit ipſe ſūpto cibo. Dixit Raſ. ibidē. vidi quēdā patientē ſoda oī mane: z qdā amicus ſuus ꝓſuluit ei q; comederet panē z aliqd ſtipticū z mitigata eſt ſoda eo q; cibꝰ obtūdit illā colerā z phibet vaporꝝ eius aſcēſuz. ¶ Alia eſt ſoda q̄ excitať poſt ſōnū ex vaporib⁹ reclufis in capite tpe ſōni q nō potuerūt reſoluiſz retēti ſunt. ¶ Et cura eiꝰ eſt dixit. A. vt purgetur caput z corpꝰ a mā. ſ. a qua illi vapores eleuanť cuz eo q̄ illi cōueuit. Deinde cura eſt venire ad reſol'onē vaporuz cōtentoꝝ: z ad phibitionē aſcenſus eoꝝ: ſicut dictū eſt in cura ſode vaporoſe. Et dixit. Juuāt ad eā vt timporib⁹ z frōti fiat empl'm ex cinere z aceto: q; cōfortat caput: ne recipiat z exiccat illos vapores: ac ēt mās a qb⁹ ſurgūt ſi ille in capite ꝓtineť. Et dixit. A. q; melior cinis adhuc eſt q ex lignis fici: q; acutꝰ eſt z multū exiccat in tñ q; valet ad deſiccādas fiſtulas: valz ēt cinis q fit de cirſis z radicib⁹ caulium.

In soda quoq; a cibis z medicinis calidis p̄uenientū cura. Dixit Ha. flōia accelerāda eſt z ſanguis put opus fuerit extrahēdus. Et patiēti deť iulep. cū mucilagine ſeis pſillij: z ſeis portul. z caput cū ſandalo empleť z aq̄ ro. Cāphorā z nenufar z vio. olfaciat. Et oia q̄ in cephalee cura q̄ ex ſolis fit ardore dicta ſunt diſponat. ¶ Dico q; cura huiꝰ eſt vomitꝰ poſt illos cibos vel medicinas factus cū aqua calida z ſyrupo acetoſo. Et cibetur cibis frigidis ſtipticis z aquā bibat: aut iulep ro. vel ꝗuc. ro. cū aq̄ frida.

Et soda que ex triſtitia fit medela. Dixit Hal. eſt ſōnꝰ z cerebri humectatio. ſ. cuz his que cerebrum humectant intus vel extra approximata: z cum cibis z medicinis inducentibus mineram gaudij.

Et soda que ex ira fit cura eſt cum infrigidantibus z extinguentibus inflamationem colere: z eſt ſimilis ei que fit ex mala complexione calida.

Et dolor capitis eueniēs poſt purgationē. dixit Me. p̄mo de rectificatione medicinaꝝ euenit: aut ꝓpter eleuationē vaporꝝ ad caput quos medicina mouet z ſubleuat: z ꝓprie q̄ laboriоſe z ipetuoſe ſoluit: aut ꝓptera

q̄ medicinā mouet mām in capite ⁊ nō educit: aut pp occur ſuz rei extriſece ſupra purgationē capiti euenietis ei q̄ pur gaf: ſīc̄ eſt calor ⁊ algor ⁊ ſiī̄a. Et dix̄. Curam⁹ eā poſtq̄z ſci uerim⁹ cām ei⁹. Nā ſi fuerit pp vaporē q̄ eleuaf trahim⁹ ad opp^m ei⁹. ſup. ⁊ p̄hibem⁹ aſcenſuz ei⁹ cū his q̄ dicta ſunt ſu pra. Et ſi iā eleuat⁹ eſt: ⁊ fuerit calidus cephalicā incidimus ⁊ curam⁹: ſicut ceteros dolores factos a ſiī̄i cā. Et dixit. cōſi de in flōmia ſaphene: qm̄ eſt potēs adhuc. Si aūt vapor fue rit frigidus groſſus cura cū his q̄ diſpō exigit. Qz ſi fuerit pp mām q̄ mota eſt p̄ter q̄ fuerit eūata iteratio purgatiōis eſt neceſſaria poſt p̄parationē ei⁹. Et ſi fuerit pp malitiā q̄li tatis acq̄ſitā p medicinā. al's poſt medicinā. ſ. a cā extrinſeca cura eſt p̄mutatio illi⁹ q̄litatis cū eo q̄ ei cōuenit. ſup. ⁊ ſiī̄r erit curatio ſode euenientis poſt ſpontaneas eūones.

In cura ro ſode q̄ ſit poſt partū. dixit Haly. ſ. practi ce mulierē rege cibis tēpatis vt vitellis ſorbi lib⁹ ⁊ agnoz carnib⁹. ſ. ānualiū ⁊ pullis pinguib⁹ ⁊ gallinis ⁊ ſorbitione q̄ ſit ex panis ſimule medulla: ⁊ amig. oleo. Et vtaf nariū inſtillationibus cū oleo vio. nenufaris ⁊ cucur bite ⁊ lacte lactātis puellā. Et lac ſiī̄r eius mulge ſup caput patiētis ⁊ vio. oleū. Porrige ei cibariū dictū cabiſſuz. q̄ ſit ex ouo ⁊ oleo amig. ac ſimule farine alfito infuſo cū ſuccha ro tabarzed ⁊ amig. oleo. Et piſcib⁹ refice lapidoſis fluuia lib⁹ cōditis cū ſpideuago ⁊ frixis cuz oleo amig. vel ſiſamo recentibus. Supra aūt poſituz fuit emplaſtrum conferens huic ſode in cap^o de cura ſode cōmunitatis.

Sode autem puenietis ex vermibus. Cura ab au ctoz ib⁹ poſita p̄cipue dirigiſ ad ver mes exītes intus in capite in loco anterioꝛi. Et cura eſt tres res. p^a eſt eūo corpis totius ⁊ capitis ꝑm q̄ plenitudo cū eis cōcurrit. ſcōa eſt vermium interēptio ⁊ eductio. ⁊ 3^a eūatio ex capite māe: q̄ vtp̄m cū vermib⁹ repiſ ex qua ipſi gīanf. ne iterū gīenf. ¶ De p^a re. dixit. A. oz vt purgatio fiat coꝛ poris ⁊ cerebꝛi. De 2^a dixit. interficiant cū his q̄ ſūt ſicut ex preſſio folioꝝ p̄ſici ⁊ exp̄ſſio radicū moꝛi ⁊ aloes ⁊ ſiī̄bus. De tertia dixit. facta purgatione fiat caput purgiū cuz yera pauca. in bebdomada aliquotiēs: ⁊ ſi nō ſufficit fiant caput purgia ⁊ ſternutatoꝛia: ſicut ſupra dictū fuit. ¶ Dixit Raſ. p̄ oti. auctoꝛitate Alex. q̄ cura eſt ꝓuocare ſternutationem ⁊ inſtillare narib⁹ interficientia vermes. ¶ Dixit Raſ. q̄ h ſoda eſt de ſenſibilib⁹ lōginqs: remotū. n. eſt vt fiat. ¶ Huiſ. aūt fecit caplm de ſoda ꝓueniēte ex vermib⁹ inteſtinoꝝ. Et cura eſt cū abſtinētia a reb⁹ dulcib⁹ ⁊ viſcoſis: q̄ talia māz vermiū generāt ⁊ augent: ſed comedat patiēs carnes ⁊ alia cibaria cōdita cū aceto vel agreſta: ⁊ bibat aquā decoctiōis nucleoꝝ p̄ſici vel amig. ama. cū ſuis cibarijs. Et fiat purga tio corpis a mā flātica. ⁊ alia fiāt dicēda in cap'o vermiū.

¶ De cura ſode ex debilitate cerebꝛi aut fortitudine ſenſus eius ⁊c. Cap̄. xiij.

Cura ſode puenientis ex debilitate cere bꝛi trib⁹ cōpleſ intētionibus: quarū p̄ma eſt ad cām debilitatis abſcindēdū. Et q̄ cauſa debilitatis cerebꝛi vtp̄m eſt aliqua malaꝝ ꝓp'onū. dixit. A. Cura eſt p̄mutatio ma le cōp'onis quā hz cerebꝛū ad eā q̄ erat ei nālis. Et 1^a eſt ad ipſaz debilitatē ſube cerebꝛi tollendā q̄ debilitas eſt ꝓp̄ie q̄dam reſolō ſeu laxitas ſube eius: ſicut ꝓp̄ie cōtingit poſt egritudies cronicas: de cui⁹ iplemento. dixit. A. q̄ cura eſt cerebꝛi ꝓfortatio cū cibis p̄paratis cū odoꝛiferis cōfortan tibus caput in q̄b⁹ eſt ſubtiliatio ⁊ ſtipticitas. Et tertia eſt ad cās ip̄imētes in cerebꝛ: quarū ip̄reſſionē pp ſui debilita tē cito recipit: quas cās. A. vocat cās motiuas abiciēdo ⁊ corrigēdo. Et q̄ iſte cāe p̄ſt eſſe multe ⁊ varie vt ſcias quā abjicere debes: opz te oēs aggregare in mēte tua: ⁊ cum oi diligētia cognoſcere q̄ ſit illa q̄ tūc ip̄imit in cerebꝛ. ¶ Di xit. n. A. cura eſt cū aggregatione cāꝝ motiuaꝝ. Et pſeq̄ns Aui. de vna baꝝ cāꝝ motiuarū dixit. Et multotiens q̄dem cā mouēs eſt par cāe paſſiue debili. ſ. cerebꝛi: ⁊ eſt aggrega tio hūoꝝ maloꝝ calꝛoꝝ i hoꝛe ſtōi: Naz hi hūoꝛes mali calꝛi exītes in ſtō ip̄imūt in cerebꝛ: q̄ debile q̄ō ſi nō eēt debile nō ip̄imeꝛēt: q̄ nō recipet ab eis ip̄reſſionē: q̄pp dixi ipe. oz ad curā ei⁹: vt illi hūoꝛes mali a ſtō educanf cū eo q̄ō eſt eis ꝓueniēs. ¶ De regie hui⁹ ſode p̄dicte oz attēdere: q̄ aliena re oz oē id q̄ō alterare pōt caput ⁊ ducere ip̄z ad malā ꝓp'o nē quā iudicaſti eē cāz illi⁹ debilitatis tā ex pte aeris q̄z acci dentiū aīe ⁊ ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ reliquaꝝ rer̄ nō nāliū: ſz op̄z appꝛoximare oia ea q̄ illā malā ꝓp'onē alterēt ⁊ ad nālitatē deducāt. ¶ Et vltra h. d. A. op̄z vt offeraf cib⁹ adiūgēs ad ter^m ei⁹ q̄ō ab eo. ſ. capite ⁊ toto coꝛpe reſoluit vt⁹ reſoluti ua. i. cā reſoluēs ⁊ ſit ipſe cib⁹ ſuſcipiēs digōnē. ſ. facilr: vult q̄ ꝙ def cib⁹ q̄ ſit ſufficiēs reſtaurare totū id q̄ō diſſoluiſ a toto coꝛpe ⁊ ab ipſo capite: ⁊ q̄ ſit facilis digōnis: q̄ cib⁹ ou re digōnis nō bñ digeriſ cū vt⁹ digeſtiua debilis ſit fcā: q̄re nutriaf ex pullis ⁊ p̄dicib⁹ ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ his ſiī̄b⁹. Qz ſi nō eſt apō te cib⁹ bñs ābas dictas ꝓpetates. ſ. q̄ ſit multi nutrimēti reſtauratiu⁹. ⁊ q̄ ſit facilis digōnis. Aut ſi ē apō te talis cib⁹ ⁊ nō potes eū ꝓcedē pp aliq̄d p̄hibēs: tūc elige meliozē eoꝝ q̄s hēs ꝓſiderata diſpone coꝛpis ⁊ capitj egri. Si. n. vt⁹ digeſtiua eēt ſatis foꝛtis dabis carnes poꝛcinas vel vitulinas q̄uis nō ſint facilis digōnis. Si vō digeſtiua ſit debilis da cibū facilis digōnis: q̄uis nō ſit multi nutri^{ti}: vel q̄uis nō ſit ſolidi: ſeu p̄durātis nutri^{ti} q̄li idigem⁹ ſi ſto mac⁹ abūdaret multa calīitate. ¶ Et dixit. A. melioꝛ hoꝛa ad cibandū eos eſt poſt itroitū balnei ⁊ exitū ab eo: q̄ tūc mēbꝛa magis ⁊ meli⁹ attrahūt nutri^m reſolutis p balneum ſupfluitatib⁹ tertie digōnis. ſup. aut poſt exercitiū vel frica tionē ſi balneū nō poſſet fieri. ¶ Et. d. A. oz vt ſues eoꝝ ce nas: dñt. ſ. q̄ nō des: vel ſaltē multū minuas: ſic. n. poſt bal neū exercitiū vel fricationē cibādo ⁊ obſeruādo cenā nō fiet vel ſaltez pua fiet euapoꝛatio ad caput. Et dixit. opz vt cibi eoꝝ ſint capares: ⁊ h ꝓp̄ie in illis: in q̄ꝝ ſtōacis eēnt mali hūoꝛes: q̄ mūdificāt ab eis illos diuertēdo ad vias vrine. Et ſint cibi eoꝝ oliue. ſ. imature cū caſeo. ſ. ſiī̄ vel ſepatiz. Et i^a ꝓferrēt in fine mēſe in pua q̄ītate ſūpta: maxie i hūte ma los hūoꝛes calꝛos in ſtō: vt ꝓfortef ⁊ coꝛrugaf ⁊ ꝓſtrigaf os ſtōi eoꝝ ⁊ p̄hibeaf effumatio. ¶ Et. d. A. hyp. cōceſſit ei s potū vini abſolute. i. puri. Et h dixit hyp. vt dicit Raſ. i. li° epidimiaꝝ. Et Ga. elegit. ſ. ibi in ꝓ^{to}. vt ſit vinū mixtū. ſ. aq̄ vt nō ſic p̄cutiat cerebꝛ: ⁊ maxie oz eē mixtū in hūtib⁹ malā cōp'onē calidā in ſtō. Aut eligaf vinū ſubtile. i. aquoſū debi le q̄ō poſſis dare puꝝ. Aut aggregēf vtraq̄z. ſ. q̄ vinū ſit lim phatū ⁊ q̄ ſit ōbile. Sapiēs itaq̄z medic⁹ eliget ex dictis q̄ō eſt meli⁹ hita ꝓſide^{nc} diſpōnis coꝛpis toti⁹ ſtōi ⁊ capitis. Nā ſi viderit magnā debilitatē cerebꝛi ⁊ ſtōi iflāmationē dabit vinū ōbile ⁊ limphatū: ⁊ dabit ēt cū pane modico. Dixit. n. Aui. p^a tertij. q̄ panis remouet malos vapoꝛes vini nec ſic cito p̄mittit euapoꝛare ad caput. ¶ Dixit Raſ. p̄ oti. ca° 9° meli⁹ eſt dare panē madefactū cū vino: ex his. n. reſoluiſ va poꝛ ꝓferēs paulatim ⁊ expellēs māz morbi. Sz ſi det vinū p ſe diſſoluunf ex eo vapoꝛes ſubito petētes caput ⁊ augē tes diſtēſionē in eo ⁊ dolorē. Si aūt nō eēt timoꝛ de iflāma tione dabiſ vinū debile puꝝ. Et ſi debilitas cerebꝛi eēt pua vel nō intēſa ⁊ hūoꝛes eſſent in ſtō fridi dabiſ puꝝ ⁊ poteti⁹ ſaltē cū pane. ¶ Regimē vō p potionē ꝓpleſ cū me^{lle} alte rātib⁹ malā ꝓp'onē ſi q̄ fuerit in cā. Et cū ꝓfortātib⁹ ſubaz cerebꝛi ⁊ iuuātib⁹ ei⁹ ſubaz vt ab ea tollaf laxitas introdu cta que fiunt ex medicinis aromatibus ſtipticitatē habenti bus maxime ex his in q̄bus eſt p̄prietas ꝓfortandi cerebꝛ quas ex ſupra dictis ⁊ infra dicēdis colligere poteris.

Cura vō ſode puenientis ex ſupfluo ſenſu cerebꝛi. dixit Aui. eſt vt ſenſus parūper fiat piger ⁊ hebes ſiue obtuſus q̄ō fieri pōt dieta ⁊ potione. Et dieta q̄dē cōſiſtit vt adminiſtrenf cibi q̄ nutri^m cerebꝛi igroſſent. D. A. ſicut ca pita. ſ. aialiū vt edi poꝛci ⁊ ſiīuz: maxie cū ſumunf cū fru

mento vel ordeo decocto in brodio illoꝝ capitū. Et sicut carnes bouine: si digestio est fortis ad digōné eaꝝ. Et sicut sunt oēs cibi frigidi ꝛ hūidi: ꝛ lactuca portul. ꝛ carnes pisciū. ſ. grossaꝝ ꝛ viscosaꝝ carniū ꝛ oēs cibi his siles vtat patiens sōno ꝛ qete ꝛ mora in aere frigido ꝛ hūido. ¶ Potio vere cōuenit in administratione medicinarū narcoticarum ab intus ꝛ ab extra approximatarum exhibendo eas in pota ꝛ ꝛ epithimando vel lauando cum eis caput.

¶ De cura doloris capitis cretici. Caꝑ. xiiij.

Sode cretice cura est iuuare nām in eūone quā ipsa tētat facere: quā tibi declarabūt signa demōstrātia q̄ crisi eūanda sit mā vt cōpleat illa eūo. Nā tūc cessabit soda. Non enīz sit soda cretica: nisi pp māz motā ad crisiz cū nō expedit eius eūo. Illa. n. mā euaporās mota ad vomitū vel secessuz vel sudorez: ꝛ aliqñ ēt cū sui pñtia mota vſus nares facit soda. Et silr curat ois dolor creticus cuiuscūqz mēbri fuerit: ꝛ hoc intellexit Hyp. in affo. cū dixit. vñcūqz nā repit inde ducere opz. ſ. iuuādo nām ductu ꝛ eūone. Et sequēs. A. hui⁹ affo. sniam docuit in cap° hui⁹ cure iuuare nām: ꝛ nō solū h̄ adiutoriū facere ꝓuenit in die crisis: sed ēt in hora ei⁹. Cū nā mouet mām vt expellat ꝛ nō ꝓplet expulsionē: cui⁹ sig^m est aliqō accñs malū sequēs ad motū māe ō gh⁹ aceñtib⁹ est ipsa soda. Sed si nā mouet mām ad crisim ꝛ incipit expellere ꝛ seq̄t in expellēdo: tūc nihil est agendū: sicut dixit Hyp. in affo. Ea quoꝝ crisis fit aut facta est non mouere: aut aliqō nouū facere. ¶ Dixit Hal. 5° practice in cephalea q̄ mó fit cretico patiēs nulla est mouēd⁹ cura. ¶ Dixit Raſ. p̄ ꝓti. soda signians crisim nō dz ꝓhiberi neqz curari. ¶ Dixit. A. 4ª. p. nō moueat oīo. ſ. i die cretica cū me^na. ¶ Dixit. Roge. in dolore capitis cū febre in die cretico non apponas aliqō frigidū vel repcussiuū vel mitigatiuū capiti: q̄ nā forte faciet crisiz. ¶ Dixit Sili. in nullo dolore cretico maxie i die cretico aliqō repſſiuū mitigatiuū vel alteratiuū apponaſ: ne impediaſ nā ꝛ dimittat eūonē vel p incōueniētē regionez expellat: nisi necessitas ad h̄ te inducat fortasse pp indoctos vt videaris aliqd facere. Et in h̄ casu cū ꝓfortanti bus nullā lesionē iducere valēt⁹ in loco de quo nō sit curadū age: sicut recte agit q̄ plātas pedū oleo ro. fricari iussit dicēs p id maxie iuuari nā. ¶ Si aūt nā mouet mām ad crisiz: ꝛ incipit educere: ſz nō mouet nec educit sufficiēter: imo parū diminute ꝛ iperfecte: tūc dz medic⁹ iuuare nām. Et si viderit cū re leui posse iuuare nām eadē die: imo ꝛ eadē hora agat. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. Cura doloris cretici est adiutoriū ad velocitatē vomit⁹ si fuerit nausea vincēs cū aq̄ cal'a ꝛ syrupo acetoso. sup. ꝛ alijs vomitiuis leuib⁹. Si Ro vēter fuerit siccus ꝛ fuerit cū eo cōmotio in mirach cuz ſuppone collirij vel enematis leuis. sup. ꝛ silia auxilia age leuia in alijs eūonib⁹. ¶ Si aūt viderit rē leuē nō sufficere: ſz forte regri medicinā: tūc nō eadē die agēdū: sed postq̄z iā certitudo erit q̄ nā nō amplius agit nec aget sufficiēter ꝛ cōplete: vt sequēti die vel 3ª. ¶ Dixit. A. ārti 2ª ca° de iudicijs eūonis: q̄ abbreuiaſ eūo postq̄z effecerit nā qō effici valuit p eā opz q̄ iuuet. ſ. die sequēti cū medicia forti. Nā si eadez die cū re forti iuuaret nā: posset nimis p̄cipitare mās ꝛ effrenitare eūonē. ¶ Et. A. qdē in ca° h° cure vnicuiqz spēi crisis ꝓpria attulit medicamina leuia. Dixit. n. ꝓsideret in soda cretica: an infirm⁹ inueniat nauseā ꝛ subuersionē tremorē in labio ꝛ vertiginē: ꝛ vl'r signa declonis nāe cum mā ad ſupiora. i. vētris: ꝛ tūc iuuet vomitu facto cū oxymelle cale facto cū lenitiuis fridis ſūptis. An inueniat rugitū ꝛ inflāmationē in vtrisqz laterib⁹: ꝛ vl'r sig^a declonis nāe cuz mā ad inferiora. ſ. vētris: ꝛ tūc iuuet ſol'one ꝛ p. i. sup. lenificatione cū lubrificatiuis lenib⁹: sicut cum syrupo de prunis ꝛ prunis infusis in iulep post incisionē ipsoꝝ: vt intumescant in illa infusione. Et bibāt violatū. ſ. iulep ꝛ syrupū de tamarindis: ꝛ ex eo sit nō pondus magnūz ſz q̄ntitas ei⁹ sit. ʒ. v. ꝛ

Sit nullo dolore cretico: maxime in die cretica aliqd apponatur: nisi coacte ꝛc.

Nā iuuari dz in crisi diminuta eod die imo eadez hora.

Signa ꝛ adiutoria cuiuscūqz crisis.

qué cursu illoꝝ currūt. An vtꝝ inueniat grauitatē in ptib⁹ renū: ꝛ sub costis dorsi ad posteriora tendentē: ꝛ vl'r sint signa declonis māe ad vias vine ꝛ medicet iuuādo cū diuretic⁹: sicut cū oxymelle cū supinijcit ei pondus. ʒ. ij. seis melonis ꝛ citrulli medicādo. i. educēdo p vias vine. Et cibet citonio. al's. citrāgulo: qñ ꝓhibēt vaporē ꝛ vine liberationē. al's. exuberationē faciūt. An vtrū inueniat radios ꝛ ruborē corā oculis ꝛ imaginationes citrinas ꝛ elongeſ b. i. p ducet ꝛ nō effluat sanguis a narib⁹: ꝛ tunc sternutatio fiat cū aceto ꝛ cū cius vapore. Et in narib⁹ insufflet ꝛ cōmouea tur eius nasus cū aliqb⁹ aspis vt sua aspitate faciāt apiri oricia venaꝝ nasi: sicut cū iponit narib⁹ galli crus qō apud nos dr̄ herba sanguinella: ꝛ postea desup stringit vel fricatur. Et qdā exponūt aspis. i. mordicatiuis: sed puto meli⁹ eē mordatiua dimittere nisi in casu necessitatis. Et apiat oculos suos radijs solis si pole est subito: ꝛ intueat in sole: deinde dimitte ipz. ſ. qñ sternutabit ꝛ sternutatio iuuat ad mouendū fluxū sanguis de narib⁹. An vtrū inueniat pulsū vndosuz ꝛ elenitatē in cute corꝑis ꝛ sig^a declonis nāe cuz mā ad sudorē administra vnctiones ꝓuocantes sudorē fricādo ꝛ fundēdo sup caꝑ. Et opz vt sint tēperate. Qr si mordicationis inueniat silitudinē ꝛ dolorē ꝛ lapsitudinem sub aure sua: aut ascella sua: aut inguine suo fiant sup eā empla calā attractiua: ꝛ sicut ex méta ꝛ apio cū butyro antiquo ꝛ fortasse indigēt vt vētose absq̄z scarificatione apponaſ ibidē vt mā a cerebro. sup. corde vel epate expellat ad emūctoriū ad qō declinat ꝛ apeſ. ¶ Si Ro soda ꝓueniet ex retētione fecū vel vine: aut ex retētione alicui⁹ fluxꝝ ꝓsueti spōtanei vel artificialis. Cura est cū expulsione illaꝝ supfluitatum: ꝛ cū reductione ad illū fluxū ꝓsuetū: aut fiat eūo q̄ illi⁹ locum seu vicē suppleat: sicut si defecerit sanguis menstruorum vel emorroidaꝝ fiat flobotomia saphenaꝝ: ꝛ silr in alijs.

¶ De dolore intercutaneo. ꝛ de dolore complicato cum reumatismo. Caꝑ. xv.

Sode accñtis in cute capitis vel pāniculo tegēte craneū exteri⁹. Cura est cū extrinsecis localib⁹ ſz plūn. q̄z quis ꝓueniat eūo ꝛ mūdificatio corꝑis a mā faciēte soda. ¶ Dixit Ha. cū soda est extra craneū obest ei acetū si misceſ oleo ro. ſ. in pn° ad repellēdū. Sz solū oleū roſ. ꝓfert. Et in ꝓcessu empleſ caput cū folijs betonice ōcoctis in aqua vel vino ſm causam. Et adducantur ex supradictis vuctiones ꝛ emplastra ſm disposition̄em.

Cura Ro sode ꝓplicate cū corꝛa vel catarro. Dixit Raſ. p̄ ꝓti. inueni in quodā li° q̄ si soda est cū corꝛa nō dz caput hūectari cū oleis nec ifrigidari: sed cureſ cū fricatione ꝛ ligatione extremitatū: ꝛ fiat purgatio ꝛ ponant extremitates ei⁹ in aqua cal'a. sup. ꝛ fiāt foꝛa q̄ māz catarrosaz eūent ꝛ diuertant. ¶ Et sequēs. A. dixit. in oī soda cui associaſ reumatismus nō declines ad infridādū caput ꝛ hūectādū cū oleis ꝛ silib⁹: ſz fuge. i. vade dixit. A. ad eūandū. sup. ꝛ diuertēdū stringēdo extremitates ꝛ fricādo eas ꝛ ponendo eas in aq̄ cal'a: ꝛ silr alia diuertētia administra ꝛ maxie que cū hoc q̄ diuertūt eūant: sic sūt suppositoꝛia ꝛ enemata ꝛ scarificatiōes. ¶ Et q̄ Raſ. ꝛ. A. nō ꝓhibuerūt in hac cura calefaciētia ꝛ exiccātia: putauerūt qdā ꝓueniētē eē vsū eoꝝ in oi hac disponē. Sz vēritas est. q̄ qñ mā catarrosa eēt multa apta dissolui ꝛ eliq̄ri ab illis cal'is: tūc vsus eoꝝ ꝓhibēdus est: frida. n. obsūt cōprimēdo descēsuz augēdo ꝛ calida dissoluēdo: nisi mā eēt pauca apta p ea dissolui ꝛ ꝓsumi. ¶ Q̄ocūqz tñ sit. Cū ꝓplicanſ soda ꝛ reumatism⁹: tūc cura ei⁹ est difficilis. dixit. A. in c° de spēb⁹ sode. cū ꝓiūgit soda ꝛ reumatism⁹. cū ōri⁹ sit reumatism⁹ sode in mō curationis: tūc ipedit soda in necitate regis quā hz q̄ ꝓpietas curatiōis: maxᶜ attēdit i remedijs localib⁹ ab eē approximādis. Nā vt patuit si cal'a approximēt eliq̄n māz addūti reuma^m ꝛ si frida cōprimēdo ꝛ exprimēdo illā silr addūt in eū ꝛ reu/

matismi descẽsus suspect⁹ est. ¶ Et si approximent tẽpata nõ sũt sufficiẽtia ad curationẽ. Et maxie vificat ipedi[m] cura tiõis sode ex cura reuma[m]:cũ reuma[mo] fuerit interior:sicut declarat lra Gerardi exi. Nã in reuma[mo] exteriori:vt in coi ga z branco fortitã cura coincideret:siue cũ cal'is:siue cũ frigidis ipleret. ¶ Dixit Gẽtil. istud ocñ. A. fortitã vel maxime vificat de reuma[mo] pueniẽte ex debilitate subẽ cerebri cui debilitati z cal'a z frigida maxie obsunt. ¶ Dixit Hor. q in soda ꝓplicata cum reuma[mo] mã ente frigida nõ ꝓpetit flõmia:nec ẽt mã ente cal'a si fluit reuma ad exteriora:q3 tra heret reuma p ipsaz ad iteriora. Sz mã ente cal'a z fluente ad interiora:ad cui⁹ fluxũ sequat aliqua egritudo cui ꝓueniat flõmia:vt pleureti. Aut si cũ reumate fluẽte ad interiora corp⁹ reperiat plectoricũ flõmia põt ꝓuenire. Nã q3is p eã humor reddat magis curtibilis:vt p3 c⁹ de flõmia.in sermone ꝓcedẽte. Tñ iuuamẽtũ sequẽs ad flõmiã:ad qõ seqt euitatio magni nocumẽti añtis ad fluxũ reumatismi ad intrinseca mẽbra mai⁹ est nocu[to] illi⁹ fluxibilitatis bũoris. ¶ Utile tñ eẽt si flõ[am] ꝓcederet aliq̃ bũoris igrossatio z cerebri ꝓfortatio. Et dico ẽt si eã sequãt. ¶ Ampli⁹ cura h̃ dependet ex regie catarri ifra dõo. ¶ Dixit.n. Hal. vt p̃ ponit. q soda cã coꝛiçe z catarri cura ẽ curat coꝛiçã z catarrũ.

¶ De ouo seu galea. Cap.xvj.

Dolor tenẽs totũ caput tã dolor galeat⁹. d. Aui. h̃ spẽs noiat ouũ z noiat nux: z ẽt noiat galea. Et galea est modus armoꝝ cõ prehẽdẽs z coopiẽs totũ caput q vocat elm⁹: z noiat ẽt liaucati. h̃. n. oia noia sũt ei ipsita pp suã cõprehẽsionẽ supra totũ cap. ¶ Dixit. H. 3° de iterioribus. dicim⁹ passionẽ capitis appellatã galeã dolorez esse diuturnũ z durũ auferri: z ex quo ducit ad magnũ. Et dixit 2° miemir. q ẽ cephalea cronica z difficilis solubilis i quis occasionib⁹ maxios hñs poxi. hz. n. h̃ passio iterpõnẽ: sed spatio interpõnis nõ est multũ. Et q3 a quis occasionib⁹ patiẽs ledit. D. Ha. locis dictis ifirmi: nec vocẽ seu sonos tolerãt: neq3 sermonẽ altũ audire pñt: neq3 lumẽ notabile: nz splẽdorẽ videre: neq3 motũ sustinẽt: nz odorabilia q̃ replẽt cap. D. A. ouũ est soda ꝓhibẽdẽs totũ caput mansiua fixa cronica. D. Hor. est ita firus z malicios⁹ q dolor galeat⁹ appellat: z est ita fort z bituat⁹ q patiẽs tolerare nõ põt nimiã claritatẽ neq3 altã vocẽ. Dixit. H. 1° miemir. qdã hozũ patiẽtiũ dolẽt miringas q̃ sũt circa cerebꝝ: z qdã mẽbranã q̃ est circa craneũ solũ. sup. z qdã dolẽt p3 vtrãq3 mẽbranã. Et dixit 3° de interioribus. in galea qñq3 patiunt pellicule cerebri: z qñq3 mẽbrana q̃ craneũ ab ex̃ est circũdãs. ¶ Dñt qdã. q qñ patit mẽbrana q̃ est circa cerebꝝ: tũc ꝓpe dr ouũ sz qñ patit mẽbrana q̃ est circa craneũ nõ ꝓpe dr ouũ: sz cephalea. ¶ Dixit Aui. qdã antiquoꝝ: vt Alm. z Hal. 9° theorice dixerũt ouũ oẽm dolorẽ cõphẽdẽtẽ sup totuz caput ex craneũ z itra: vez in vitate nomẽ oui. d. A. ꝓsuetũ apõ prudẽtes medicos est hñs tres ꝓditiões: q̃s elicere potes ex supradictis x̃bis Ha. z Aui. s. q dolor totũ caput cõprehendat: z q sit cronicus mansiuus: z q quibuslibet causis motiuis etiam debilibus ledatur patiens.

Cause oui in sũma assignant tres: q̃ꝝ vna est debilitas cerebri. 2ª est fortitudo sẽsus ei⁹: z 3ª est mala cõplexio cũ mã vel sine mã. vez mala ꝓpr̃ sine mã nõ inducit ouũ: nisi q̃ p sui fixionẽ in capite ꝓduceret ad debilitatẽ cerebri: p quã sil' cũ debilitate cerebri coadunaret: q̃si cõtinue in cerebro mala mã: h̃ tñ raro aduenit. ¶ Dixit Ha. 2° miemir. palam est q h̃ passio passibilitatẽ capitis hz homogeneã cephalalgicis. ¶ Dixit Raſ. in diuisiõib⁹. Galea fit ab hũoꝛib⁹ malis i pte capit̃: aut toto capite ꝓtẽtis. Dixit. A. Cã oui est sicut reliq̃rũ morboꝝ cronicoꝝ fixoꝝ: mã grossa cõiũcta cũ debilitate vtutis. s. re[ui] illi⁹ mãe grosse digerẽde expellẽde seu cõsumẽde. Et dixit. q Ha. s. 3° de interioꝛib⁹ penultimo ca°. ponit adductorẽ. i. cãm ad verticẽ hui⁹ passionis eẽ õbilitatẽ cerebri: aut fortitudinẽ sẽsus ei⁹. ¶ In spãli aũt Aui. ponẽs cãs ei⁹ dixit. q cã gñatiua ei⁹ est hũor malus: q z si nõ est aꝑans: est tñ malus: q3 fix⁹. Et iõ ip: essit suã malitiã: ita q sp nutri[m] qõ venit ad mẽbrũ coꝛrũpit: z ex h̃ fit soda antiq̃ fixa. Aut cã ei⁹. dixit. A. est aꝑa. i. hũor malus aꝑans: qõ aꝑa est fixũ pdurãs: siue fit cal'm: siue fridũ: vtp3 tñ est aꝑa melicũ: aut dux. i. iduratũ ex aꝑate flãtico vel sanguineo qõ ꝓcesserit: z. n. aꝑa melicũ z durũ est magis mãsiuũ. Et dixit. A. plm fit cã oui i medio velamie capitis: aut in intrinseco. aut extrinseco: qõ. n. fit in medio magis cõicat oib⁹ ptib⁹ ei⁹: vndiq3: z iõ melius cõprehẽdit totũ caput: vel vt dicũt alij fit in medio velamis itrinseci vel extrinseci: z h̃ pp dictã cãm vel fit in medio velamis. i. in pfũdo eius: vñ magis reddit mansiua fixa. ¶ Dixit. Hor. dolor galeat⁹ venit potissime pp duas cãs extrinsecas: q̃ sũt frequẽs z multa cõestio rex fumosaꝝ z nimia capitj cooptura. ¶ Alig. n. ꝓsuescunt portare pelles in capite: z postea addũt linteas: z deinde duo capucia: z ita deinceps. Et sic rarefaciũt caput z mortificãt: sicut illi q nimis frequẽter abluere volũt: z ita qñ iste cãe ocurrũt z eis cõpares accidit dolor fortis galeatus in sempiternũ icurabilis causis manẽtib⁹. ¶ Dixit Ha. hec passio est de gñe cephalee: sz magis in hac q3 in illa puniũt ad ibecillitatẽ patiẽtes pticule capitis. Et q3 hãc debilissima capita recipiũt z cito. Et qcũq3 cephalici hñt capita que cito iplent z corpa eoꝝ ad iplendũ caput sunt parata si malo ordinẽ medicent vel regant in hãc galeã incidũt: multos. n. hoies molestãt hmõi dispones: q3 praue dietãt. ¶ Et Ha. d. 3° de interioꝛib⁹. pati ad galeã sũt corpa hñtes debilia z corpa plena. ¶ Aui. quoq3 in h̃ ca° inuit q de cãis ei⁹ est vel eẽ põt vapor stõi. sup. vel alteri⁹ mẽbri cõicãtis cerebro z vapor ẽt capitis ꝓprius. Et mã humoralis aꝑans vel nõ aꝑans cal'a vel frigida in suba cerebri: aut in velamib⁹ ei⁹ existẽs. Et. d. q õbilitas cerebri q̃ nõ est cã gñatiua oui: sed adiutiua vel dispositiua multotiẽs cõtingit ab egritudinib⁹ añtib⁹ q̃ debilitauerũt subaz cerebri z velaminũ eius: ita vt nõ possit repellere: sz recipiat supfluitates ledentes ad ipsaz veniẽtes. ¶ Dixit Hal. 2° miemir. in gete z tenebris iacere volũt pp magnitudinẽ doloris. Nõ. n. dixit ipse 3° de interioꝛib⁹. pñt pati audire sermonẽ: aut videre splẽdorẽ sic aspe percuti extimãt. Et qdã eoꝝ arbitrant capita eoꝝ maleolo pcuti. Et alig sentiunt extẽsionẽ z fracturã vsq3 ad radices oculoꝝ: sentiũt. n. velut quassatis z distẽsis bis q̃ sm caput hñt sensum: z h̃ qñ passio galee est intus sub craneo. Infert q3 hec passio qñq3 ꝓtinuos dolorez: q̃q3 aũt poxis. z febres ordinatas vel inordinatas: deficiũt aũt aliq̃n hi poxis. sicut in epilepticis: hñt. n. iterpositionẽ. sicut in epilepsia z aliq̃ tps fit eis vt totaliꝛ inculpabile. s. in quo nullã sentiunt lesionẽ. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. lumẽ nõ pñt intueri. nec vocẽ audire. Dixit. Aui. ei⁹ prauitas excitat oi hora. i. frequẽter pp puã iterpositionẽ ẽt a pua cã vt mot⁹ vel potationis vini vel sũptiõis cibi vapoꝛosi. z excitãt eã vox fortis: z q̃q3 vox media: ita vt hñs eã odio bẽat vocẽ z lumẽ z pmixtionẽ cũ hoib⁹. ꝓdicta. n. oia faciliꝛ ipimũt in eũ pp capitis debilitatẽ. Et iõ isti amãt solitudinẽ: vt stẽt soli. z tenebras z getẽ z resupinationẽ: q3 in resupinatione totũ corp⁹ melio⁹ qescit. ¶ Et. d. A. patiẽtes ouũ diuersificantur adinuicẽ in eo qõ eos ledit de cãis ꝓdictis. Nã qdã eoꝝ ledunt ab aliq̃ ipsaꝝ: z qdã ab alia cui⁹ cã põt esse duplex. vna maior debilitas cerebri in vna pte q̃ in alia. x̃. g. q ma gis est õbilis circa ptẽ ort⁹ neruoꝝ obticoꝝ magis ledit a lumie q̃ a voce: z eo° q est magis õbilis circa ptez ort⁹ neruoꝝ audit⁹. Alia cã põt eẽ diuersitas ꝓportiõis iter q̃dã sensibilia: z q̃dã alia z sensuz patiẽtis. x̃. g. in auditu qdã non pñt sustinere quosdã modos sonoꝝ: z pñt alios: q̃is fortiores sint: vñ dixit Gẽtilis. de seipso nõ possuz sustinere sonũ icisionis ligni sutulariũ: qñ ex eo cerdones faciũt planellas. ¶ Et sequens Auic. de lignis dixit sentit eger oi hora

Sig⁸ oui.

quasi caput eiꝰ malleo pcutiaꝫ aut trahaꝫ tractione aliqua: Aut scindaꝫ scissione aliq. Et hec oīgūt ꝑz diuersitatē māe faciētis soda. Si. n. est vētositabilis a q̄ eleuet vētositas grossa: tūc sentit q̄si malleo caput pcutiaꝫ. Si vo fuerit mā sicca pungēs pāniculū: pp quā ꝺbit: tūc sentit q̄si caput ꝺbaꝫ ⁊ retrahaꝫ. Et si fuerit acuta scindēs acuitate sua pāniculum: tūc sentit q̄si caput scindaꝫ. Et dixit. puenit dolor vsq; ad ꝛa dices oculoꝝ: qñ lō lesio est in pāniculis itra craneū vt supra patuit. Cū. n. mā siue sit apans: siue nō: nō est nisi in pāniculo intrinseco sentiꝫ dolor extēsus vsq; ad oculū: sed qñ est in pte pāniculi cōphēdēte supra neruū opticum extēdit dolor vsq; ad pupillā. i. vsq; ad corneā: q; sclirotica secūdina ⁊ vnea oriunt ex iª pte pāniculi. Et cū cā est in pāniculo extrinseco sentiꝫ dolor tactu manꝰ: ⁊ odit patiēs tactū laboriosuꝫ sup eū. ¶ Sigª āt māeꝝ hita sūt supra. ¶ Dixit Hor. dolor antiquus galeatꝰ inter oēs est pessimus: q; epi'liaꝫ figūat.

Dieta. **Cura** oui triplici pficiꝫ instro. s. dieta potiōe ⁊ chirurgia. Et dieta qdē ꝺsistit vt morer patiēs in aere obscuro absq; fumo ⁊ vētis in quo nulla fiat locutio murmur vel strepitus absq; ira ⁊ furore ⁊ angustijs: declinet aūt ad calidꝫ vel frigiditatē: siccitatē vel hūiditatē ꝑz oispōnē māe patiētis: ⁊ dormiat ⁊ qescat ꝓ posse. ¶ Dixit. A. cibi sint q nō eua ꝓrāt ⁊ sil'r por. Sint aūt cibi facilis digōnis altera ti ad ꝓriū cāe faciētis ouū: ⁊ sint boni nutrimēti exhibiti in pua q̄ntitate. Et dixit. A. perueniaꝫ, ad lentes cū oleo amig. dul. ⁊ sil'r ad ius fabaꝝ: ⁊ hi duo cibi ꝓprie ꝓueniūt in calefactis. imo ⁊ in infrigidatis. ¶ Dixit. A. nō est malū vt ci/bent eis q sūt ifridatiui ex patientib⁹ ouū pp paucitatē vaporis eoꝝ. Raſ. n. ꝓcedit et ꝑ cibaria inter ea q̄ carēt vapore: q̄uis tñ aucte istoꝝ viroꝝ iª cibaria ꝓcedi possint: puto tñ dimittere ea meli⁹ esse maxie cū possint bēri alia cibaria nō vaporosa: nā mā fabaꝝ ⁊ lentiū ⁊ sil'iū ventosa est: ⁊ difficilis digōnis: quāuis sit hūoꝝ ingrossatiua ⁊ ꝓhibitiua euaporationis: saltē tñ nō sunt exhibēda hui⁹ cibaria pura sine pmixtione ⁊ rectificatione eoꝝ. ¶ Rectificant aūt abijciendo corticē eoꝝ: qō. A. inuit cū dixit. ius fabaꝝ ⁊ pmiscē do cū eis q̄ ipsoꝝ faciūt exitū a stō: qō. A. inuit cū dixit. cū pmixtione olei amig. dul. Et cū pmixtione cū eis q̄ vētositatē carminat ⁊ extinguūt: ⁊ maxie in ifrigidatis: quoꝝ digō debilis est. ¶ Dxit Hor. vitēt oia aquosa vt fructꝰ horarij. deinde q̄rit: an balnea aromata vinum ⁊ sil'ia dissolutiua ⁊ aperitiua ⁊ fluxū faciētia cōpetāt in dolore capiti fortissimo galeato malleatino cū talia mām cōmoueāt ⁊ fluxū eius augeāt. Et rñdet. q; pūt cōpetere in dolore corpe mūdificato: ⁊ hoc pp mām paucā coniunctam que remanserit.

Pria intētio māz cūat ⁊ diuertit. ¶ Cura vo ꝓ instrūz potionis tribus cōplet intētionib⁹. pma est ad cāz abscindēdā. scōa ad ipz dolorē sedādū: ⁊ tertia ad caput debile ꝓfortādū ⁊ roborādū. ¶ Pria quoqz itētio cōplet eūando ⁊ diuertēdo mām ꝑz q; ei ꝓuenit. ¶ Dixit. Ha. 2° memir. si multitudinē hūoꝝ aut vapoꝝ inueneris eē cāz galee vniuersuz corpus eūas curabis eā. Si vo caput ibecille exñs recipit ea q̄ ferunt sursuz antispasare opz māz ad totū corpꝰ: ⁊ ita sanare pticulā. s. caput. Clysterib⁹ aūt fit antispasis ⁊ ligaturis extremitatū doloroſis ⁊ fricationibus plurimis ipsaꝝ ptiū. Aliq̄n aūt nēcia est eūo sanguis ex cubitu: vt q̄n mā eēt sanguinea: aut cū sanguie sursū ferret. Et sil'r fcō abūdare adhuc sanguis videat ꝑ nares apire venā: opz ⁊ eūa q̄ntū videbit sufficere: deide acuere opz yerā ⁊ dare. Et facta eūone ⁊ diuersiōe de remedijs localib⁹ dixit. postea apoflegmatisimis ⁊ naticis. i. caputpurgijs ꝑ nares trahēnb⁹: q̄lia sūt q̄ pellariū ⁊ ciclamē fiūt cū lacte ⁊ porozꝝ succo ꝓstructa. Et hoc facto. dixit Hal'. caput curabis circa qō opz vti antispaticis ꝑ embrocas resolutiuis: ⁊ post eūantibus caput vtēdū. s. resoluēdo. Deinde cōfortare caput querētib⁹. ¶ Dixit Jun. semp curaui soda q̄ oꝛ craneus cū pillulis de aloe epatico ⁊ mastice administrādo eas assidue ⁊ multā inueni in eis efficaciā exꝑiendo eis multotiēs, has ēt pillas posuit. A. debere sumi in augmēto oi tertia nocte: ⁊ sic dixit Aaron. Et dixerūt Judeus ⁊ Aaron. ⁊. A. postea scz in ꝓcessu augmēti si fuerit neče vti fortioribꝰ denē pille cochie. Et dixerūt. si fuerint hūores calidi faciētes ouū fre/quēter exhibe in potu patiēti medullā cassie cū oleo amig. dul. vt frequēter leniaꝫ vēter eiꝰ. ¶ Dixit Raſ. in diuisionibus. Cura oui est mūdificatio capitis ⁊ stōi. Dixit. A. si scueris q; illic sit sanguis plīmus. s. cui mā faciēs ouū sit nixta: aut q; cā eiꝰ ꝑª. i. aſis cā eiꝰ aut motiua. i. ꝓiuncta sit sanguis: flōma. Qz si fuerint hūores fridi ⁊ tps fuerit plōgatū. scz vsq; ad ꝑnm augmēti ⁊ trāsiuit ꝑnm: ⁊ tu iā administrasti in ꝑnª qō repellit: tūc in ꝑnᵉ augmēti vtere embrocis in qbus resoluētia sint modice calefacientia cū repcussiōe modica ⁊ stipticitate. s. modica: sicut cū floze squinānti. camo. mēta ⁊ silⁱb⁹. Et gradatim ꝓcede ad fortiora. s. resoluētia. s. augēdo ipsa ⁊ diminuēdo repellētia. ¶ Et cū ad statū puenēris: vtere ēt fortioribꝰ si expedit. Et adhibe ēt emplā cal'a. s. in ipso statu: q; tūc idigeꝫ eis ad resoluēdū. Et cū declinat. s. manifeste minorata bñ mā administra balneū. ¶ Dixit. A. scias q; ouū antiquū tēporale nō eradicat: nisi qō est fortis resolōnis ⁊ calefactiōis: q; tale ouū est ex mā multū frida. ¶ Scōe aūt intētiōis q̄ est ad sedādū dolorē ipletio fieri ꝺz: si ꝓdicta q̄ sedāt dolorē ve nō suffecerint. Aut nisi fuerit dolor adeo fortis. vt ꝓsternat vtutē: ⁊ tūc iplenda est cū narcoticis ab intus vel ab extra approximatis. Dixit. A. adhibe emplā stupozem faciētia. sup. ⁊ ēt ab itus stupefaciētia da. Dixit Aarō istillet naribꝰ filoniū cū troc. stelle ⁊ lacte mulieris lactātis puellā: ⁊ det sil'r ꝑ in potu vt ꝓuocet sōnu. Qñq; tñ nō est nēciuz multū stupefacere: ⁊ tūc oz resolutiua cū narcoticis miscere: ⁊ meliꝰ est vt resolutiuoꝝ vtꝰ augeaꝫ. ¶ Dixit. A. Cū oz vt epithimata: qñq; declinēt adid qō parūꝑ stupefacit sit maior itētio i eis resolo. Et ex istis. dixit ipe est epithima factū ex opio ⁊ sanguie drac. croco ⁊ terbertina ⁊ ex eis linīt a timpore ad tempus: ita q; liniatur vtrūq; tempus ⁊ tota frons. Et dixit. qñq; iuuat eos si fiat eis caputpurgiū ex troce stelle selite ⁊ diamusco ⁊ sil'ibꝰ dissoluto qōcūq; horꝝ fuerit cū lacte mulieris lactātis puellā: q; lac eiꝰ est aq̄siꝰ ⁊ subtiliꝰ ⁊ magis attrahibile ꝑ nares: ⁊ magis tēpans calitatē illaꝝ medicinaꝝ. Et ꝑ ꝑpe ꝓfert. dixit Aui. cū dolor sit fortis ⁊ vincūt vigilie: ⁊ tūc debēt miseriꝺicte meⁿᵉ: ⁊ trocisci stelle debēt eē nō fermētati vt stupefaciāt ⁊ ꝓuocēt sōnū. ¶ Si aūt nō vincūt vigilie: aut nō esset necitas stupefactiōis: tūc qōlz illoꝝ electoꝝ pōt ꝓferre ꝑ se: ⁊ ēt mixta: ⁊ tūc troc. stelle debēt eē fermētati. Et sil'r in ꝺca su cōfert tyriaca antiqua ⁊ aurea alexandrina ⁊ hui⁹ sil'ia.

¶ Tª aūt intētio ꝓplet: dixit. A. cū purgasti: q;. s. minoralis mām supest tibi: vt ꝓfortes cerebꝝ ⁊ velamina eiꝰ cū ꝓfortatib⁹ illa: de qb⁹ est odoramētū musci ⁊ ambre ⁊ cāphore ⁊ sil'iuz: q̄ adinuicē misceant: vel singul'r approximent ꝑz necessitatē. Hor. in galea frida exhibet ꝺyabrā ꝺyamusci ⁊ similia. ¶ Dixit. A. qñq; ꝓfert eis caputpurgiū cū mūmia ⁊ oleo viol'. vt qñ vis ꝓfortare cor ⁊ cōtēperare hūorē caliduz in cerebro. filius Meſ. in ouo frigido fac grana ex musco ⁊ ābra ⁊ pone vnū in naribꝰ. Mūmia exhibita in potu ad pōdus. ʒ. vniꝰ cū vino rubeo ꝓfert ouo ex cā frida: ¶ Et dixit Mūdin⁹ ad ꝓfortādū cerebrū memoriā ⁊ itellectū. ℞. storacis laudani cere. aā. ʒ. ʒ. ligni aloes nucis mus. thuris masculi radicis peonie blacte biçātie: calami aromatici. aā. ʒ. j. musci. ℈. j. fiat ex his oibꝰ magdaleon de q̄ ps ponaꝫ sup prunas ⁊ recipiaꝫ fumus eius ad faciē. ⁊ os ⁊ nares. ¶ De instrumento chirurgie dicetur infra in cura sode cronice.

¶ De emigranea. Cap. xvij.

Emigranea dixit Alex. oꝛ ab emi qō est semis: siue medium ⁊ granea qō est testa: siue craneū quasi obtinens medietatem craneī: siue capitis. Et inuenit q; emigranea a Hale. aliq̄n appellata est herba.

Dixit. H.2° miemir. passio emigranee doloꝛosa fit ꝑz mediã
parte capitis: qñqz qdé. dextrã: qñqz sinistrã distinctã peã
que ꝑm longitudiné extésa est futurã. ¶ Dixit. A. Emigra/
nea est doloꝛ in vna medietate capitis excitat⁹. i. fortis exci/
tans patiété: sua. n. fortitudie ꝑm plm excitatũ tenet ipsum
z nõ finit dormire: dicũt qdã. qcũqz medietas capitis patif:
siue ꝑm dextrũ z sinistrũ: siue ꝑm añ z retro diceret emigra
nea. Et. d. A. q. H. diffiniuit eã dicẽs. q ipsa est ambulatoꝛ
medi⁹. Et ꝫ ꝓt trahi. 3° de interioꝛib⁹: dr enĩz ambulatoꝛ:
q: est iens z rediẽs cũ sit doloꝛ piodicus vel dr ambulatoꝛ:
q: plm fit a vapoꝛe seu vẽtositate ambulãte mobili de loco
ad locũ: z dr medi⁹: q: occupãs medietaté capitis.

Dixit Ba. 3° de interioꝛib⁹: z ponit ꝑ ꝓti. ca°. 9°. Emi/
granea est q: vapoꝛ ascẽdit ad vnũ vẽtriculoꝛuz
cerebri. s. vẽtriculi añꝛioꝛis q diuisus est in duos. Et dixit 2°
miemir. q ꝑz plm hz ifluxũ vapoꝛ: aut humoꝛ multoꝛ ca
lidoꝛ vel frigidoꝛ. Dixit Raſ. in diuiſiõib⁹. qñqz fit ex cali
ditate: z qñqz fit ex vapoꝛib⁹ hũoꝛ frigidoꝛ. ¶ Dixit Aui.
Emigranea nõ fit ꝑz plm: niſi ꝑz oñationẽ hũoꝛis: z raro fit
absq; mã hũoꝛali: rõ est. dixit. A. q: ipsa est doloꝛ q̃titatem
hũs. i. durabilitatẽ: est. n. ꝑm plm doloꝛ diuturnus: vel est
quãtitaté hũs cũ vehemẽtia: est. n. d. H. vt ꝑ ponit ꝓti. eius
poꝛisim⁹ valde fortis z magn⁹: talis aũt vehemẽtia nõ fit a
mala cõpl'one pura: q: ab ea ꝑm plm doloꝛ eueniẽs est debi
lis. Sed ꝓuenit a mala cõpl'one cũ mã multa soluente ꝓti^m
vbi ambe cãe gñales doloꝛis cõueniũt. Dat ẽt alia rõ: q: vt
appebit. Emigranea est doloꝛ piodicus: piodicatio aũt inse
quit mãz hũoꝛalẽ. Et innuit. A. z patuit ex vbo Raſ. supra
dicto. q mãe emigranee: qñqz sũt hũoꝛales: z qñqz sunt va
poꝛales. Et de hũoꝛalib⁹ dixit. q qñqz sunt pueniẽtes ad lo
cũ emigranee ex venis z arterijs extrinsecis: z qñqz ab in/
trinsecis. Et eleuat plm ei⁹ p viã cõmissuraꝛũ: q: ꝓ cõmissu
ras cõicat pãniculus exteꝛior cũ intrinsecis: z ꝫ erit qñ ab
exteꝛioꝛi pueniꝛ ad itrinsecos vel eꝯ: ꝗuis ꝫ raro accidat.
¶ Et de vapoꝛalib⁹. d. A. vapoꝛales qñqz sunt expulse z
eleuant a toto coꝛpe: q ꝗuis a toto eleuent ꝓtingẽs est ꝓp
aliquã cãm illuz vapoꝛẽ in vna tm̃ ꝑte capitis colligi: vt in
ꝑcedẽtib⁹ appuit de soda vapoꝛosa. Et qñqz eleuant ab ali
quo mẽbꝛo eiusdẽ ptis in qua est emigranea vt ab epate: cũ
est in dextra: z a splene cũ est in finistra. ¶ Dixit. H. 3° de in
teꝛioꝛib⁹. z ponit a Raſ. sexta pti. suoꝝ affo. Emigranicoꝝ
qdã sentiũt doloꝛẽ extra craneũ: z qdã intra in ꝓfundo ca/
pitis: z pueniꝛ doloꝛ i emigranea ad finẽ diuidẽtẽ duas par
tes capitis. Et dixit 2° miemir. qdã eoꝝ ꝑz musculos timpo
rũ dolent vehemẽter: z ꝑz plm ita dolent: qdã aũt z vlteri⁹
ascẽdẽte doloꝛẽ hñt. Et qdã ita foꝛtiter dolẽt: vt neqz imis/
siones man⁹ facil'r ferãt: in qb⁹ manifestũ est: q circũossua
lis mẽbꝛana patif: neqz cuti totaliꝛ ipassibili exñte. ¶ Dixit
Aui. Cã emigranee: qñqz est extra craneũ in pãniculo tãgẽ
te ipz: z qñqz est itra: z ꝑz plm fit in lacertis timpoꝛis. Et q
est extra: aliqñ ꝓuenit ad ꝫ: vt toleret tactũ. s. ẽt leuez: labo/
rioꝰuz vo nullo mõ tolerat. Dixit. H. 2° miemir. z ponit ꝑ cõ
tinẽ. Soda q appellat berda. i. emigranea moꝛat certis ex/
acerbationib⁹ z gescit: vt. n. ꝑm piodũ exacerbat doloꝛe ha
bente in fluxũ vapoꝝ aut hũoꝝ. ¶ Dixit. A. Emigranea ꝑz
plm est hũs piodũ: dicit aũt ꝑm plm: q: qñqz hz solũ vnum
piodũ i q finit nõ ampli⁹ rediẽtẽ. Et 3° de interioꝛib⁹ trahit z
ponit ꝑ ꝓti. Loꝛpa hũtia capita apta ad repl'onẽ de facili: z
in qb⁹ multiplicant vẽtositates vapoꝛose acute: z illa in q/
bus adunant in oꝛe stõi hũoꝛes colici. sup. sunt illa q sunt
dispositа ad emigraneã. ¶ Et emigranea qdẽ vt innuũt au
ctoꝛes qñqz ꝓducit ad egritudies malas oculoꝝ z cecitatẽ.
Et hoc cũ longo tpe duꝛat: nec valet in ea curatio. ¶ Prio
ꝓtinẽ. ingt Ha. poꝛisim⁹ hui⁹ doloꝛis est aliqñ ita foꝛtis q
nõ põt patiẽs sustinere vocẽ. i. sonũ alicuius rei inducentis
timoꝛem: vt timpani tube tonitrui z similiuz: nec audire vo
ces magnas: nec videre lucem esse radiosam.

Dixit Rabi. 25ª pticu. suoꝝ affo. auctoꝛitate Haſ. 3° sci/ De signis
entiaꝝ. Cuz grauatio emigranee est ex vẽtositate
sentit patiens doloꝛẽ extẽsiuũ: z cũ est ex multitudine hũo/
rũ sentit grauitatẽ. ¶ Dixit Raſ. in diuiſiõib⁹: qñ fit ex ca/
liditate sigª sunt pulsatio timpoꝝ z calefactio ptis ad tactũ.
z sedatio ex rebus frigidis: z ꝫ est de p se: p accñs tñ posset ex
eis inueniri nocuᵐ cũ pilla frigida retinet mã: z ꝓhiberet
euapoꝛatio vapoꝝ eius ne ꝑ ipsa fieret repulsio ad alia loca.
¶ Dixit Aui. cũ calida inuenis calefactionẽ ei⁹ tact⁹: z sen/
tit in ea caloꝛ. s. ab infirmo: z hoc erit apud vehemẽtiã dolo
ris: z maxie in pcessu. Nã aliqñ in ꝓn° ex reuocatione calo
ris ad intra sentit frigus z rigoꝛ: z maxie si mã fuerit coꝛo
siua pungitiua. ¶ Et dixit Raſ. facte a cã frigida sigª sunt
ledi a frigidis z ꝓuatio caliditatis in pte cũ tãgit: z q est lõ
gioris assiduationis. ¶ Dixit Aui. in frigida inuenis qetẽ
cũ calefactione: sentit. n. eger iuuamentũ cũ appꝛoximatiõe
calidoꝝ. Et hoc verũ est ꝑ se: p accñs tñ calida aliqñ nocent
eliqñ mãm z ventosando illã: sicut in calida calidoꝝ appꝛo
ximatio qñqz iuuat mãm resoluẽdo. Et dixit. in frida sentit
frigus: z hoc est verũ: niſi mã putrefiat: ꝑ putrefactionẽ. n.
calefit caliditate extranea a qua ꝓuenit sensus caꝛitatis: nõ
frigiditatis. ¶ Dixit Haſ. cũ accidit iste doloꝛ in tunicis ce/
rebri cognoscit ꝑ doloꝛẽ pueniẽtẽ ad radices oculoꝝ. Et cũ
accidit in pãniculos velãtes craneũ nõ ꝓuenit: tũc doloꝛ ad
radices oculoꝝ. ¶ Dixit. A. inuenis emigraneaz extensiõi
ꝓpinquã: q: vtꝑm est cũ extẽsione a ventositate a mã frigi/
da eleuata a qua vtꝑm fit: vel inuenis eã ꝓpinquã extẽsio/
nẽ. s. tpis: q: vtꝑm ꝓlongaf tps dilationis eius tam vle qz
ꝑticulare: etiã vnius paroxisimi: z maxime cũ cã eius est in
pãniculis intrinsecis: in qbus ꝑm Haſ. vtꝑm fit.

Cura emigranee. dixit Meſ. duplex est: qñ qñqz idiget
curatiõe. s. vera z recta ꝑ ea q sedãt doloꝛẽ vere ei⁹
cãm abscindẽdo: z qñqz indiget blandimẽto. s. cũ stupefacti
uis sedãdo doloꝛẽ ad tẽp⁹ q est cura mẽdosa. ¶ Et ꝓseqns
de cura blãdiẽte. dixꝫ q ipa ẽ stupefacẽ apõ vehemẽtiã dolo
ris z ipsi⁹ pulsatoꝛez. Cura ẋo emigrance ẋa ẽ duplex. vna
vlis q̃ oꝛdinaf ad totũ moꝛbũ. Et alia ꝑticularis q respicit
pñtẽ poꝛisimũ. Et vlis qdẽ cura cõplef triplici istrũ. s. dieta
potõe z cyrurgia: ꝑticularis ẋo duplici. s. dieta z potiõe: ñ
n. ꝺueniẽdũ ẽ ad cyrurgie istꝛz: niſi sedato doloꝛ. ¶ De die De dieta
ta tã i vlĩ qz i ꝑticulari. dixꝫ Meſ. idiget obseruatiõe regimi
nis: sicut in soda dixim⁹. dixꝫ Rabi. 9ª pticu. suoꝝ affoꝛ. pa/
tiẽtib⁹ foꝛtes doloꝛes. vt emigraneã ex grossitie sanguinis
vl frigoꝛe i teꝛioꝛib⁹ ꝓdest poꝛ vini puri p⁹ cibũ vel cũ ci/
bo z eos iuuat aduꝛtoꝛio mãifesto: z cessat eoꝝ doloꝛ calita
te z subtilitate vini: z idẽ facẽ pãis vio ifusus z far cũ vino:
q: ex subtilitate vini puri ꝓmixti cũ cibo ascẽdit fum⁹ cali/
dus ad loca doloꝛis ex q̃ ꝑtib⁹ ꝓim mẽbꝛoꝝ dolẽtiũ eq̃lis
calitas gñatur z augef ipa absq; fumositate q̃ poꝛoꝝ eoꝝ
apit: z subtiliat hũores solidatos i ipsis: z gñat sonũ lõgũ
z calefacẽ mẽbꝛa circũ adiacẽtia mẽbꝛo dolẽti: z dilatat eoꝝ
poꝛos z resoluit ꝓtẽtũ sui qõ doloꝛẽ ꝑstat: ꝫ oia hz eq̃lis
calitas gñare sup 6° epidimiaꝝ. ¶ De potiõe. dixꝫ Aui. cu/ De eñone
ra ẽ flõmia z solo. s. ꝑ vomitũ z ꝑ secessuz z clysteria z attra mãꝝ
ctio ad ꝓriũ. sup. z alteratio male cõpl'onis cũ resol'one resi
dui ꝛelicti z ꝛfortatõe cerebri: q̃ oia ꝓueniũt tã in cura vlĩ
qz in ꝑticulari. ¶ De intẽtiõe itaqz ad eũandũ. dixit Meſ.
Si pctm̃ fuerit ex ꝑte sanguis flõmiã ꝛferre dixim⁹. Si ẋo
ex ꝑte colere fuerit pctm̃ eũabimus cã: z postqz digesseri/
mus vtraqz ꝑte ei⁹. s. subtilẽ z grossam vel ꝓtẽtã in capite
z ꝓtẽtã in toto vel aliquo alio membꝛo vel vtraqz ꝑte ei⁹
s. eã q tz locũ cause añtis: z eã q̃ tenet locũ cãe ꝓiucte. Et ꝫ
i. hãc eũationẽ faciemus cũ auxilio medicinaꝝ: quarũ ꝑ/
ꝑietas est hoc facere. s. vtraqz ꝑtẽ colere eũare: ex qbus est
aq̃ fructuũ z infusio mirab. s. citrinoꝝ z ifusio aloes in aq̃
endiuie z ꝛeꝛa z scamoneã z silia. sup. ¶ Et si peccat mã fri
gida flãtica vel melica: sil'r eũabimus eam cũ eo qõ euacuat

vtrãqz ptez eius. ¶Dixit Raſ. in diuiſionibus. Cura eius eſt flõmia cephalice. ſup. vel alteri⁹ vene ſm cañ. in vl̃i curatiõe ſupradictos: z lenificatio näe. ſ. in colica. Et ſi fit ab humoribꝰ fridis vel vaporibꝰ ab eis elcuatis. Cura eſt cũ yera ruffini: z hoc maxie in mel̃icis: z cũ pill̃is cochijs maxime in flãticis. ¶Dixit Hal̃. vt p̃ ponit ꝓti. p̃meditare in emigranea ſi indiget patiẽs flõa vel laxatione: z qs hũor eſt educẽdus. ſup. z fac illud. ¶Dixit Aui. Cũqz ꝓdus adeſt: ga. ſ. noſti poxiſmũ in primo vẽturũ ex ꝓſueta eiꝰ ꝓpodicatione opz vt purgeť corꝑ añ ipm. ſ. poxiſmũ vt eiꝰ ꝓhibeať aduentꝰ vel ſaltẽ retardeť z remittať eiꝰ vehemẽtia: q ſi per hãc tuã p̃uiſionẽ poxiſmi nõ tollit aduẽtꝰ: poſtq̃ ſupueneˊrit ẽt purgare ipz opz: ſi purgationis affuerit indigentia: z multomagis in ipſo poxiſmo purgare opz: ſi nõ fuerit cum purgatione p̃uentũ. ¶Et in emigranea qdẽ neč ia eſt pticularis eũo capitis cũ caput purgijs z alijs: p̃miſſa tñ vl̃i purgatione. Et dixit Ha. ꝓpa cura emigranee eſt incidere. i. flõmare venã frõtis z naſi. ¶Dixit Ale. ſi cũ emigranea ſtõus cõicat vomitꝰ eſt ꝓuocãdꝰ. ſ. cũ eo qõ ꝓuenit mãe eiꝰ. z exẽplificans de educẽtibꝰ flegma: dixit cũ oxymelle z pipere: aut cũ oxymelle porris z rafano nutrito cũ ell̃o nigro: z b̃ valet ẽt in hũore mel̃ico. ¶Eũone itaqz p̃cedẽte minoratiua mã emigranee ad oppm̃ trabať oibꝰ modis attractionis ad diuerſaz dictis ſupra. ¶Poſt eũonẽ. ſ. tã eã q̃ fit añ poxiſmũ q̃z ẽt eã q̃ fit in poxiſmo. dixit. Aui. ꝑmuteť ꝓpl̃o. ſ. capitis vel ſtõi vel alteriꝰ mẽbri: vel ẽt totiꝰ corꝑis: qõcũqz horũ fuerit in cã: z reducať ad ꝓpl̃onẽ nãle ei: nec ſit cã reaggregatiõis mãe. Et cal̃a qdẽ ꝓpl̃o rectificeť cũ fridis z frigida cũ cal̃is: ſil̃r ẽt in alijs. ¶Notãt q añ poxiſm̃: z ẽt in ipo poxiſmo in ꝑn⁹. ſi mã hũoralis vel vaporalis aliunde aſcẽdit ad caput ad ꝓhibẽdũ poxiſm̃ z eiꝰ augm̃ debemꝰ vti ſupra caput repellẽtibꝰ. in mã qdẽ cal̃a fridis ſtipticis. in frida vo ſtipticis iunctis alicui cal̃itati. Et de his qdẽ q̃ valẽt in cal̃a eſt: z cũ ipſis fridis ſtipticis aliq̃ reſoluẽtia leuiter miſcean tur: vt cũ cal̃itate ſua faciãt ea penetrare z ꝓſoleť. ¶Dixit Aui. iuuanť cũ encauſtro ſcriptoꝝ linito ſup ptez in qua eſt emigranea. Eſt. n. fridũ ſtipticũ: vñ alterat malã cõpl̃onẽ calidã z ꝓhibet aduentũ mãe. Et Meſ. de b̃ dixit auẽte Democriti. Rz. ex fece atramẽti ſicci: ſiue encauſtri cũ quo ſcribitur z diſſolue ꝓterẽdo cũ aceto multe fortitudis: z cũ octaua ꝑte eiꝰ de opio z elaboreť multũ in cõtritione eius: ſicut p̃diẽ z liniať ex eo ſup timpus z ſtringať fortiter ſup ipz: z hoc idẽ ẽt adduxit Aui. ¶Prio ꝓti. dixit Raſ. precipias patiẽti emigraneã calidã intrare balneũ z iclinare caput ſuper aquã cal̃am z inſtilleť narib⁹ oleũ de fiſticis: q mitigat doloꝛẽ eadẽ hora. Et hoc ꝓuenit in ꝓceſſu minorata z repulſa z tracta ad diuerſuz mã: z tu qdẽ noſti ex cañ. gñali poſt ꝑn⁹ reſolutiua eẽ miſcẽda cũ repulſiuis ꝑz ꝓceſſũ gradationis in eis: donec pueniať in ſtatu ad reſolutiua pura: remiſſa tñ in mã cal̃a. Et dixit Raſi. p̃ ꝓti. ſi mã emigranee fuerit multũ ſicca inſtilleť narib⁹ oleũ cucurbitinũ dulce. Et dixit. melioꝛ cura ad emigraneã calidã eſt dare patiẽti in mane panẽ madefactũ in aceto limphato. z hoc maxie ſi in cã fuerit colera ſtõi. ¶Dixit Meſ. auẽte filij Zacharie. ſi ſtõus eſt in cã: deť ei infuſio coꝛiandri z pſilij in matutinis: z hoc poſt mũdificationẽ z aſſiduet: qm̃ cõfert. ¶Dixit Raſ. in diuiſionib⁹. curat eã aſſiduatio acceptionis coꝛiãdri z ꝯcuchari z pſilij in matutinis. ¶Dixit Guiliel. ſumat oi mane de aq̃ q̃ ſic fit. Rz. coꝛiandri z pſilij. añ. ʒ. ij. z ꝯcuchari. ʒ. iiij. piſtenť z bulliãt ſil̃ aliquãtulũ z coleť. Errauit aũt b̃ Guil. de piſtatione pſillij: qm̃ oz poni in infuſione vel decoctione integrũ: q medulla eiꝰ acuta eſt z vlceratiua eſt. ¶In emigranea ẋo a mã frida poſt purgationẽ añ poxiſm̃ z in poxiſmo qñ frigiditas nõ eſt intẽſa. Dixit Aui. ꝓfert crocus: eſt eniz in coco reſolꝝ aliqlis z ſtipticitas z maturatio z doloꝛis ſedatio ſecus eſſet in cã cal̃a. Dixit. n. Hal̃. vt p̃ ponit ꝓtinẽ. ſi humoꝛes colici fuerint in ſtõ mũdificenť cũ yera z ponať in ea paꝑ croci. ſ. minus q̃z recipiat recepta eiꝰ: q dixit ipſe crocus gñat ſoda. Et exiuuãtibꝰ in caſu p̃dicto eſt empl̃m ex ruta z mẽta cuz vino z oleo roſ. ¶Dixit Meſ. auctoꝛitate ẏp. Rz. granoꝝ lauri pt. j. olibani. pt. ſ. miſce cũ aqua poſt ipſoꝝ triturationẽ z line ſup locũ. Radix beto nice in aq̃ decocta ad ꝓſumptionẽ duaꝝ ptiũ aq̃ liniať ſup frontẽ. Et folia eiꝰ trita capiti ſuppoſita tollũt doloꝛẽ eius: z maxie frõtis z oculoꝝ miro mõ vt expiẽtia dictat qñ myra teriť cũ oleo z empl̃ať inde caput ꝓuenit doloꝛi capitis cuius cã ignorať z eſt res expta. ¶In frigidioꝛi ẋo mã valet empl̃m ex baccis lauri foljs rute z ſinapi. Aut cũ euforbio piretro z ſil̃ibꝰ reſolutiuis multũ calidis. ¶Dixit Ha. vt p̃ ꝓtinẽ. feci multotiẽs medicinã ex euforbio tñ z nihil miſcui cũ eo. z erat euforb. decima ꝑs ceroti facti cum oleo aliquo ſubtili. z vnxi ex eo ꝑtez in q̃ erat emigranea z ceſſauit doloꝛ: z ſi diſſoluiť in oleo dicto euforbiũ z inſtillať in aurẽ ptis dolentis mirabil̃ cõfert. z ſit euforbiũ decima ꝑs olei. ¶Et dixit. nõ põt curari b̃ moꝛbꝰ neq; claus ſiue ouũ niſi cũ rebꝰ multe cal̃itatis. Et iõ aliq̃ eſt neceſſariuz ẽt deuenire ad rubificatiua. ¶Dixit. n. Raſ. ſi nulla cura vl̃ conferre fiat empl̃m cũ ſinapi. Et ſm Hal̃. in libꝛo de ſimplici medicina. Enula. ſ. piſtata cõuenit emigranee z ſode cronice. cũ curať cũ ea. ſicut cũ empl̃is rubificatiuis. Et Aui. etiã docet apponere empl̃m rubificatiuũ z aliq̃ neč iuz eſt' veſicatoꝛiũ cũ cantaridibꝰ. ¶Aui. ponit ad emigraneã empl̃z efficax acceptũ a muliere qõ ſic fit: decoquanť radices cucumeris aſinini z abſinthiũ in oleo z aqua donec diſſoluanť z embꝛoceť ꝑs doloꝛoſa ex illis oleo z aq̃ calidis z ex fece fiat ẽpl̃m. dixit. n. A. q illa mulier ſanabat emigraneaz ſiue eſſet cũ febꝛe ſiue ſine febꝛe quotieſcũqz adminiſtrabat ipz. Dixit. A. dũ adminiſtras iſta calida inungas lacertos timporꝝ ꝑtis doloꝛoſe cũ digitis tuis. ſ. fricãdo z cũ mandilio pero. qm̃ iuuat ad penetrãdũ. Et Hal̃. dixit 2° mi emir non extendať farmaca p totaz frontẽ: ſed ſolum in patiẽte parũcula. ¶Dixit Hil̃b. da bibere ſuccuz abꝛotani. z ſup caput pone theodoꝛicõ empicon z yerã. ſ. mõ empl̃i ſemen abꝛotani bibitũ z linitũ cũ oleo remouet friditatẽ capitis z ſil̃ fidonia bibita z linita: z lixiuiũ factũ cuz cinere ſtercoꝛis colũbini eſt ad hoc potens valde. ¶Dixit Guilielmus. vngãt nares z aures cũ oleo de ſpica vel de caſtoꝛeo vel cum oleo de lilio in quo diſſolutũ fuerit caſtoꝛeũ vel euforb. Et in ſuma ꝓferũt in hac cura quecũqz dicta ſunt in cap° ꝓcedente in cura oui. z que dicenť in ca° ſequẽti i cura ſode cronice.

¶De inſtro chirurgie. dixit al. ſi ſoda perſeuerauit z fortioꝛ fiat neqz vllo mõ remoueať z timeť ne eger viſuz amittat: z ne aqua ad oculos deſcendat timpoꝝ arterie ſunt incidende. dixit Raſ. in diuiſionib⁹. qñ perſeuerat emigranea z ꝓuenit oculo tenebꝛoſitas: opz tunc vt cito ſuccurrať incidendo arteriã z cauteriçando: z ſi non: facies ipſuz incurrere alintiſar z deſtructionem viſus.

¶De ſoda cronica tempoꝛali. Cap. xviij.

Soda cronica tẽpalis ſiue diuturna oꝛ illa cuius tempoꝛa vniuerſalia z particularia longo tempoꝛe durant.

Be cuius cauſis dixit Aui. ſcias q doloꝛ tẽpoꝛalis: aut fit ꝓpter flegma: aut pp meliaz: aut pp debilitatẽ capitis: aut pp aſpeꝛitatem eius incipiens indurari: aut q iam eſt induratũ: z eſt illud qõ eſt plurimũ. ſ. de doloꝛe tempoꝛali eueniente a predictis cauſis. ſupple. z qñq; fit a colera groſſa. ¶Dixit Serar. ſup 9° Alm. cauſa quare plongať z nõ curať eſt cõtinua attractio humoꝛũ aut vapoꝝ ad caput. ſupple. aut cõtinua noua gñatio ipſoꝝ in eo. ¶Dixit Hal. vt ꝓmo habeť ꝓtiñ. b̃ moꝛbus accidit ꝑz pl̃m ex frigiditate. ſ. cũ mã: vt pl̃m eſt flegma groſſuz. z maxie in ouo tẽpoꝛali z emigranea tẽpoꝛali.

Signa gñis huius doloꝛis nota hñr ex relone egri: z aſtãtiũ q̃z diu eſt q cepit dolere. Et ſigna qua-

De altera tione ꝓpl̃onis cerebꝛi z aliꝝ mebꝛoꝝ.

De cũone diuerſio ne mãꝝ.

rũcũq3 ſpẽp ei⁹ nota ſũt ex eis que dicta ſunt ſupra.

Cura huius ſode nõ diuerſificaſ a cura ſode ꝓuenientis a mala ꝓpõne cũ mã in intẽtionib⁹ curatiuis: ſed eiſdẽ ipleri dz z ſiſr triplici pficiẽ inſtro. In materijs tñ auxilioꝝ: z marie localiũ differt ꝟ cura ab illa vt in hac mãe auxilioꝝ ſumanſ magis itẽſe q̃litatis. ¶ De dicta dixit. A. nihil eſt adeo tã ꝓueniẽs ſode tpali q̃z trãſlitas. ſ. aie z corꝓoris: z marie capitis z mẽbroꝝ ſupioꝝ. dz enim patiẽs cuz capite qeſcere z ſuauiter ſituare illud eo ſitu ꝑm quẽ minus dolet. z dimiſſio totiſ⁹ qõ mouet. i. ois ptis corꝓis que põt moueri: ſicut manuũ z pedũ a motu. q. d. nõ moueaſ. ſz ꝑm vniverſuz corꝓus qeſcat vel dimiſſio totius qõ mouet. ideſt ois exercitij mouẽtis hũores marie in capite ſiue illud exercitiũ ſit corꝓale ſiue aiale: ſicut dimiſſio coytus cogitatiõis z reliquoꝝ. ſ. aie paſſionũ vel reliquoꝝ exterioꝝ ſenſibiliuz mouẽtiũ ſpũs z hũores: ſicut eſt fortitudo clamoris z ſoni tus ſiue ſtrepit⁹ z aſpect⁹ ſplẽdoris z fortis lumis. Cõuenit eni ꝑdicta ſeruare tã in ꝓn⁹ vt nõ ſit cã augmẽti ei⁹ q̃z ẽt in ꝓceſſu capite debilitato z nõ potẽte tolerare mot⁹ ꝑdictos corꝓeos z aiales. ¶ Et dixit Aui. ſcias. q. cibi acetoſi. ſup. z ex eis ſiles. q⁹ fridi nõ ꝓueniũt patiẽtib⁹ ſoda. ſ. cronica z: q⁹ talis ſoda: vt patuit ꝑm fit de mã multũ frida: ꝓp qõ cibi acetoſi z fridi nõ ꝓueniũt ei. rõ ẽt eſt ꝺ acetoſis: q⁹ vtpz hic ſoda eſt doloꝝ pãniculoꝝ cerebri: qb⁹ acetoſitas nocet. ãre cibi acetoſi nõ ꝓferũt in oi hmõi ſoda ſiue ſit antiq̃ ſiue non. ſiue ſit de mã cal'a ſiue de frida: eo q⁹ mẽbra neruoſa z pãniculoſa leduſ ab acetoſis. Subdit Aui. niſi ſit ſoda ꝟ ꝓp cõitatẽ ſtõi. ſ. vt dixit lr̃a extra ex col'a fluẽte ad ip̃z. nã in tali ſoda cibi acetoſi ꝓueniũt: q⁹ ꝓparãt os ſtõi z corrugant z cõfortant ip̃z. Et hec ꝓhibẽt effuſionẽ mãeꝝ ad ip̃z. ãpli⁹ ẽt corrugãt ipſaz colerã fluẽtẽ. ¶ Prio ꝓtinẽtis. dixit Raſ. Sũmarie in ꝟ morbo ꝓuenit paucitas cibi z multitudo ſomni. ¶ De inſtro potionis in intẽtiõe ad eũandũ ſciẽdũ eſt q⁹ nihil meli⁹ eſt in hac cura q̃z frequẽs hũoris peccãtis digeſtio z frequẽs ei⁹ eũo cũ medicis hũori illi ꝓueniẽtib⁹ z loco ei⁹: in qb⁹ gradatiz fiat ꝓceſſus a debiliozib⁹ ad fortiores. z ꝟ tã in eũonib⁹ vl'b⁹ q̃z ꝑticularib⁹ a capite. ¶ Dixit paulus. pill'e mirabiles qb⁹ nõ repunſ ſil'es ad emigraneã z ſoda z egritudies fridas antiquas capitis. ℞. pulpe colo qn. aloes epatici diagredij bdelij corticum ell'i nigri. aã. ʒ. j. euforb. nitri. aã. ʒ. ſ. ꝓficianſ cum ſucco cauliuz. doſ. aur. ʒ. ¶ Et Nicolaus. in ſuo antidotario ponit pill'as arabicas ad doloꝛẽ capitis antiquũ ẽt ſi ꝑ cẽtũ annos durauerit. que ſic fiunt. ℞. oium mirab. roſ. rub. radicũ aſſari radicũ brionie myrre maſticis. aã. ʒ. j. diagredij. ʒ. ij. aloes epatici. ʒ. q̃t tuoꝝ croci. caſtoꝛei. aã. ℈. j. cõficianſ cũ ſucco feniculi. ¶ Dicunt. cura ſode cronice ꝟ gñaliter duas itẽtiões ꝓueniẽtes in ea a q̃cũq3 cã fuerit. ſ. eũoné z diuerſionẽ: q̃z uis Auic. de eis nõ explicauerit in facta a mã frigida: ſed in facta a mã calida. Dixit eni opz vt ſolliciteris in curatione colericaruz in attractione mãeꝝ ad iferioꝛa ſaltẽ cũ clyſterijs calidis. ſ. acutis in qb⁹ eſt vtus attractionis a capite z a mẽbris ẽt cõicantib⁹ capiti mãm. Et ex bonis clyſterib⁹ in hoc. dixit Aui. eſt illud in quo ponit decoctio turbit z agarici in qua diſtẽperanſ yere. ſ. magne. z ſil'ia. Fecit aũt hoc ſolũ in colerica ſoda cronica Aui. q⁹ eũo z diuerſio ꝑm pl'm cõueniunt in ea: q⁹ ipſa ꝟz plurimũ ꝓuenit p viã defluxus: vñ habili⁹ z facili⁹ põt euacuari z diuerti: maxie cũ ſit ſubtilioꝛ flegma te meſia: ipſe eni pp ſui groſſitiẽ inepte ſunt eũari z diuerti z maxime cũ ſã nõ rareſiat p viã defluxꝰ: ſed p viã cõgõnis in capite. Et fortaſſe fecit. hoc Auic. q⁹ ex eo q̃ patuit iſta ſoda raro fit a mã colerica z ſic min⁹ videbanſ ei cõuenire eũo z diuerſioꝛne g̃ qs crederet hoc de ipſis: explicuit in ea. Et ſubdit. A. opz vt ꝓfortes. ſ. dicta clyſteria attrahãtia vt. ſ. bñ attrahaſ mã vel oportet vt ꝓfortes. ſ. caput ſi recipit vaꝓores ne recipiat. z ſi generat hũoꝛẽ malũ ne gñet: vel ꝓfortes. ſ. infirmũ ſemp ſuſtinẽdo faciliter diuerſiões z eũones donec curari poſſit. ¶ Et dixit. ex reb⁹ fortibus in attractione mãeꝝ ſoda ad inferioꝛa in vigilãte. ex ſoda. i. in patiẽte vigilias pp ſoda eſt fricatio ſup extremitates pedũ: quia multotiens dormit ipſuz patiẽs ſoda. Et q̃z fit eius aſſiduatio in pedib⁹ donec reſoluaſ ſoda p illã frictionẽ. Iſta tñ fricatio: dz eẽ fortis ſi cã ſit hũoralis vel mediocris ſi cã ſit vapoꝛalis. fricatio aũt leuis pedũ q̃z inducit ſõnũ inducẽdo quẽad^m delitie z ſic ẽt cõfert. ¶ Dixit Auicẽ. q. inuenit ſoda in capite ſuo ꝑmutari. ſ. de ꝑte ad ꝑtẽ vel ꝑm periodos. quã frigus. ſ. aeris vel medicia ꝝ ſedat ex quo ſigñatur q⁹ mã eſt calida: fortitan flõmia z vẽtoſe. ſ. cũ ſcarificatione ſunt ei neẽie. z hoc eſt q⁹ eũant mãm facientẽ ſoda z ꝓhibent ne aſſiduatio doloris in capite fiat ſupfluitates ab ipſo trahẽdo. ¶ Ex quo dicto accipiũt alia q⁹ qñ alige longo tẽ poꝛe paſſus fuerit ſoda dz flõmari ẽt q̃zuis cã cõiuncta ſode nõ fuerit ſanguis. Dixit Raſ. ꝑ ꝓtiñ. q. ꝓlongeſ doloꝛ flõmetur vena frontis vel naſi. Dixit filagonius flõmia vene frontis z vẽtoſe appoſite capiti z iferioꝛib⁹ extremitatib⁹ iuuãt euz q vult vt ei⁹ ſoda recedat z nõ reuertaſ ad ipſuz. debẽt ẽt fieri ꝓticlares eũones capitis cũ caputpurgijs maſticatorijs ſternutatorijs z gargariſmis. Dixit Haſ. ſuccus cucumeris aſinini cũ lacte narib⁹ inſtillatus cõuenit. Primo ꝓti. dixit Raſ. accipe ſuccũ radicũ excoꝛticataꝝ blete z inſtilla tres guttas in nares z multũ ꝓuenit. Diſſoluatur vna pilla diacaſtoꝛea cũ ſucco maioꝛane z narib⁹ attrahaſ aut diſſoluaſ in illo ſucco puluis factus ex caſtoꝛeo ell'o albo z euforbio z naribus attrahaſ aut fiãt inde ſtuella ſiue licinia quaꝝ in nares mittanſ vſqz ad radicẽ naſi. ¶ De intẽtione ad diuertendũ. Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. fiãt ſcarificatiões ſupra nucã. Et dixit. ꝓfert ponere vẽtoſas cũ ſcarificatione ſupra cõmiſſurã: qõ tñ facere nõ cõuenit niſi multũ eũato coꝛpe z capite z ꝑmiſſis diuerſionib⁹ trahẽtib⁹ ad inferioꝛa mã exñte intra craneũ: tũc eni diuertit eã ad extra craneũ z eũat. ¶ De curatione aũt ꝑ localia dixit Ha. 2° miemir. in cronicis ceſa lalgicis diſpõnib⁹ neciuz fit radere caput vel valde deꝓreſſe tondere illõ. z ſic empl'a afferre cerota z hũida epithimata z embꝛocas empl'a qdẽ z cerota capiti abꝛaſo: humida ℞ o his q breuiſſimos hñt capillos. dixit Raſ. ꝑ ꝓtiñ. inueni in xi° de iuuamẽtis mẽbroꝝ. q⁹ opz patiẽtẽ ſoda facere abꝛadi caput. ¶ Dixit Aui. ſi vis vti epithimatibus z empl'is z egritudo eſt fortis tẽpalis ſiue cal'a ſiue frida: opz vt caput radaſ. Nã ex hoc iuua^m afferſ: vt medicina ꝝ ℞t⁹ penetret z fortiſ⁹ ipꝛimat z fortis eoꝝ ipꝛeſſio exigiſ: q⁹ eſt fortis: fortiter aũt nõ ipꝛimeret ꝓhibẽtib⁹ capillis approximationez eoꝝ cuti: z ſic eaꝝ penetrationẽ in ꝓfũdũ. ¶ Et dixit Aui. ex eis q̃ ad ꝟ iuuãt eſt coꝛonatio ſincipitiſ aut cũ maſſa. ſ. panis aut cũ lana ſiue alia re vt ſtupa vel pannis. Et ꝟ ꝓptres cãs. ꝑ^a eſt vt res ſubtiles. i. bũide fluide q̃ ſup caput effundũ tur retineaſ z nõ fluãt: z retẽte ſuã exerceãt opõné. 2ª eſt vt cerebꝛũ ipſaꝝ ꝓpleat exſuccationẽ: z 3ª eſt vt eaꝝ vtutẽ nõ expoliet z anihilet aer velociter. ¶ Et dixit Aui. cũ vis ponere ſupra caput aliq̃d: cui⁹ vt⁹ penetret ad iferioꝛa cranei nõ eſt tibi neciũ niſi añri⁹ cerebꝝ. i. añrioꝛ ps capitis z vbi eſt cõmiſſura coꝛonalis z apud ſinciput: nam apud vtrũq3 iſtoꝝ locoꝝ ꝓfidim⁹ de penetratione ei⁹ q⁹ penetret: z ꝟ ꝓp cõmiſſurã craneiz q̃ eſt via penetratiõis ei⁹. Jn poſterioꝛi vo cerebꝛo: qm̃ os qõ ip̃z ꝓtinet eſt duri⁹ nõ penetrat ad cerebꝛũ illud qõ penetrare eſt neceſſe. q⁹ ſi in hoc elaboꝛeſ. ſ. per medicũ in apponẽdo remedia i poſterioꝛi capiti: z ꝟ ꝑ tpis diuturnitatẽ iteratj multj vicib⁹ iteratis remedijs. nõ ꝓuenit dixit Aui. inde iuuamentũ qõ addat ſupra iuuamentuz: qõ fit approximando remedia in anterioꝛi. Et ideo in hoc nõ elaboꝛet medicus ſed ſit cõtentus parte anterioꝛe z tonſiõe ſincipitis. aut tenſione. z tunc exponaſ z ꝓꝛo. i. tẽſione. i. vbi ſinciput magis tẽdit z eleuaſ: q⁹ illic eſt cõmiſſura coꝛonalis. ¶ Ampli⁹ dixit Auic. ſi mã remediꝰ ab extra approximandi eſt frigida z fuerit appoſita in poſterioꝛi afferet ce-

De dicta

De cũone diuerſio ne mãeꝝ.

De locali bus.

rebro noctu^m in ꝑn^o nuce ⁊ neruo ꝙ quo nō idigem^o: qō nō afferꝛ ex approximatiōe ei^o in añrioꝛi. Dicūt qdā. ꝑdicta habere ṽitatē qñ mā morbi eēt in toto capite vel in media pte ⁊ in añrioꝛi. Sz qñ eēt in posterioꝛi pte tm̄ tūc oporteret ponere remedia medie pti capitis: vt in comissura coronali: ⁊ ēt in pte posterioꝛi: nō aūt i añrioꝛi in comissura sagitali: qꝛ nulla ṽtus eoꝝ aut ꝙa valde trāsiret inde ad posteriꝰ cerebrū. Et sic dicūt auctoꝛes exercere: vt infra patebit in curatione memorie. ¶ Dixit Hal'. 2° miemir. Remedioꝝ localiū mā multiformis est his qdē magis: his ṽo min^o infrigidare vel calefacere potētib^o ⁊ infridātia afferre opz ex his q̄ curāt herisipillas: in cura.n. herisipille posita sunt multa ifrigidātia. Calefaciētia aūt cōponere opz ex calefaciētibus farmacis ex qbus est qō ꝑ eufoꝛbiū cōponit'. sup. ⁊ sil'ia. Et ponēs cañ. in oleo apponēdo cū farmacis calefaciētib^o. dixit. opz vti ad oēs q̄ calefieri indigēt passiones oleo de oliuis maturis. ¶ Prio ꝓtiñ. medicia fortis ꝑ dolores fridos cronicos. accipe sulfur castoreum ⁊ baccas lauri. añ. tere ⁊ misce cū butyro ⁊ oleo roß. ⁊ inunge ex eis petiā ⁊ pone supra frontē. s. in añrioꝛi pte capitis. Et dixit. bonū est vngere petiā cū kitran ⁊ ponere supra frōtē: qñ est valde sufficiens ad calefaciēdū ⁊ subtiliādū. ¶ Dixit Almā. linimētū valēs oi antiq̄ cefalee nō solū supinūctū: sz in aurib^o infectuz. ℞. eufoꝛbij castoꝛei pipis stoꝛacis ruthe marubij. añ. ptes eq̄les triturent' ⁊ cū vino veteri fiāt troc. ⁊ siccent'. ⁊ cū necesse fuerit dissoluant' in vino veteri vel oleo costino camomillino vel sil'i: ⁊ fröti multotiēs liniat'. Prio ꝓtiñ. me^na ꝙferens sode multū antiq̄ ⁊ emigranee. ℞. pipis croci. añ. ʒ. ij. eufoꝛbij. ʒ. j. stercoꝛis colūbini siluestris. ʒ. j. ℈. terant' ⁊ dissoluant' cū aceto. s. fortissimo ⁊ illiniat' ex eis frons. ¶ Empl'm vtile. ℞. farie fenugreci baccaꝝ lauri. añ. ʒ. j. croci castoꝛei. añ. ʒ. j. sinapis. ʒ. iiij. incoꝛporent' cū succo ruthe ⁊ mēte ⁊ oleo anetino ⁊ de costo ⁊ ponat' supra caput. Balsamuz septies aut pluries auriḃ^o instillatū dolorē imēsum capitis placat. ¶ Succus betonice nouē dieb^o mane ieiuno sumptus ad q̄ztitatē. ʒ. iij. mire valet in emigranea antiqua ⁊ ꝑseruat ab ea. Mūmia sūpta cū vino optima est doloꝛib^o capitis inueteratis. ¶ Dixit Raß. ꝑ ꝓtiñ. ponēs cañ. in approximatiōe cal'oꝝ me^ne cal'e q̄ apponunt' in hac soda ⁊ aliis morbis frigidis sūt approximāde cū deliberatiōe: qꝛ nō sūt faciēde iuuenib^o supcalefactis vel febriētib^o. sup. neq̄ tpib^o ⁊ regionib^o multū cal'is. ⁊ intellexit Raß. de medicinis cal'is intē se: qꝛ remisse ⁊ mediocriter cal'e pñt oib^o ⁊ oi tpe approximari patientib^o doloꝛes ⁊ morbos acā frida. ¶ Cūq̄ ꝑdcā nō cōtulerit necessariū est vti rubificātib^o ⁊ vesicātib^o. inqt Hal'. 2° miemir. valde cronicātib^o sinapisma caput ⁊ cōburre. Ego. n. dixit ipse bis in qb^o aliquā discrasiā hūidā ⁊ frigidā patiētib^o pticulis ꝑm seipsaz vel pp friditatē hūoꝝ frigidoꝝ factā ꝑ sinapiz ⁊ ꝑ taplā eis offero auricula. Cal'is ṽo ⁊ siccis nō offerēs. Et subdit: eis tm̄ q nō pñt cogīscere dispositionē. s. an sit cal'a vel frida refugiū: sicut ad sacrā ancoꝛaz sit ad ḃ farmaca: ⁊ ppea multotiēs ꝓsunt: qñ mltos hoiuz molestāt hmōi dispōnes. s. fride vel hmōi dispōnes. s. cronice: qñ praue dietāt'. ¶ Cū ṽo aliq̄ curatiōis tpe doloꝛ multū infestauerit narcoticis: vt. s. dictū est vtēdū erit: ex qbus est me^na Hal'. 2° miemir. que sic fit. ℞. radicis peucedani vel succi eī^o. ʒ. ij. croci myrre opij. añ. ʒ. j. fac troc. cū aceto. tpe ṽo vsus in aceto dissoluant' ⁊ vngat' loc^o sensus. ḃ. n. ꝓfestiz soluit doloꝛē. ¶ Cōpauit aūt. A. p^a tertij. ca^o cū māz ⁊c. soda ad doloꝛē colicū in vsu narcoticoꝝ. ⁊ dixit q̄ Hal'. inqt. s. in 2° terap. vbi docet subuenire sincopi ꝓueniēti ex doloꝛe. nō est dispō soda in vehemēti necessitate narcoticoꝝ dispō colice: qꝛ colic^o doloꝛ qñq̄ ꝓuenit ad ḃ vt perimat. de soda aūt nō est sic in necessitate vehemēti ſz plm. lz. n. vterq̄ doloꝛ possit multū intēdi: doloꝛ tñ colic^o intēdit' plus ſz plm. cui^o rō est triplex. ꝑ^a qꝛ magis praue māe pñt aggregari in intestinis q̄z in cerebꝛo. 2ª quia in maioꝛi q̄ztitate q̄z in cerebꝛo. ʒ^a qꝛ pellicule cerebri nō sunt ita grosse: vt intestinoꝝ: ⁊ sic nō tm̄ in se colligūt mām: ⁊ ex his ꝓtingit frequēti^o fieri colicā praua q̄z soda praua. De necessitate tñ ad vsuz narcoticoꝝ. Dixit Hili. in nullo doloꝛe capitis ponat' simplex narcoticum: nisi in ōsperatiōe ⁊ mā ente furiosa. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. caput doleti. s. ꝑm aliquā ptē: ⁊ circūdoleti. i. doleti ꝑm totū sanies aut aq̄. i. mā fluida liqda aut sāguis defluēs ꝑm nares aut ꝑz aures aut ꝑz os soluit egritudinē: ⁊ ḃ siue fluxerit sponte siue ꝑ artē. sup. ⁊ soluit' ēt si mā deriuaref ad aliqō emūctoriū cerebri. eūat'. n. hoc mō aut diuertit' mā cā doloris q̄ curat' pfecte si fuerit diſpō curabilis aut saltē remittit' ⁊ palliat'. ḃ affo. ponit' ꝑ^o ꝓtiñ. ca^o 9°. Et dixit Raß. q̄ Ga. ꝑ^or in hac pte dixit. nos intelligere debem^o ḃ ēe vrū si ex apate sanguineo doluerit caput vel ex hūoꝛib^o crudis aggregatis in eo. Si ṽo doluerit ex grossa ventositate inflatiua vel sanguine aut cola rubea pūgitiua vel ex pl'one frigida aut pessimis vulnerib^o aut aliis apatib^o sanitas al'r consequit'. ¶ De intētione ad cozrectionē accītiū. dixit Aui. qñ sode tēpoꝛali associat' ex lesiōe accīs ipediēs declina in tuo regimine ad illud: qm̄ fortasse erit illud accīs augmēti sode: sicut vigilie: nā cū accidēt pp soda. deide fiunt fortes sunt cā augmēti soda: q̄re opz vt remoueas eas embrocādo cū his q̄ sunt: sicut oleū de cucurbita ⁊ de salicib^o ⁊ nenufare. ⁊ sicut lac odoꝛificatū cū cāphoꝛa ⁊ reliqs sil'ib^o odoꝛiferis vt sandal'. ⁊ viol'. Cāphoꝛa. n. lz sua siccitate faciat vigilias sola, ꝓmixta tm̄ lacti: qꝛ ꝑ ipz tollit' ei^o siccitas facit sonū cū sua frigiditate q̄ remanet ⁊ ꝓfortat cerebrū sua aromaticitate. Et dixit Aui. qñq̄z est necessariū in soda cuz vigilijs vt parūper stupefacias ⁊ dormire facias. ¶ Primo ꝓtiñ. ad soda ⁊ vigilias. ℞. crocū ⁊ mirrā ⁊ opiū ⁊ semē iusq̄ami nigri ⁊ corticē radicū mādragoꝛe. añ. tere ⁊ informa troc. cū succo lactuce ⁊ cū expedis dissolue vnū cū dicto succo ⁊ illine ex eo caput. ¶ Dixit Hili. in soda cū febꝛe que applicant' exterius empl'a ⁊ sil'a debēt eē cal'a si mā fuerit frigida vel tepida si fuerit cal'a: ¶ Et nō est faciēda fomētatio vel lotio capitis aut pedū nec inducēda est sternutatio nisi in declinatione. ¶ De instro chirurgie notādū est q̄ qñq̄z est necesse cauteriū facere sup cōmissura coronali: ⁊ qñq̄z vt fiat laqueus in collo: ⁊ qñq̄z incidūt' arterie timpoꝝ: ⁊ qñq̄z pforantur aut scarificant' aures. Et dixit Hili. in doloꝛe capitis inueterato facio duo cauteria sub auribus: ⁊ quādoq̄z facio. xij. cauteria circa caput.

De rubificātibus ⁊ vesicātib^o.

De narcoticis.

¶ De debilitate cerebri. Cap. xij.

Debilitas cerebri qñq̄z accipit' large ꝑ debilitate oium virtutū suarū aialiū ⁊ nāliū. qñq̄z sumit' stricte ꝑ debilitate alteri^o gñis ṽtutū suaꝝ. s. aut aialiū aut nāliū. ¶ Et debilitas qdē virtutū nāliuz cerebri. maxime digestiue pducit ad multiplicationez supfluitatuz per viā congestionis in ipso cerebꝛo: que fiunt cā apātū aut reumatū aut reliquaꝝ egritudinū māliū capitis. ¶ Debilitas ṽo virtutū aialiū cerebri pducit ad lesiones opōné moraliū: ac ēt motiuaꝝ: ⁊ vtraq̄z debilitas pducit ad hoc vt facile recipiat cerebꝛū ipressiōes ipīmētiū ēt debiliū ⁊ remisse. Et debilitas qdē mēbri cuiuscūq̄z grece dr̄ aroma. ⁊ latine inualitudo vel ibecillitas. ¶ Debilitas cerebri segtur ad oēm egritudinē ei^o. ois. n. egritudo debilitat virtutē. Uerū egritudies cerebri: qñq̄z sūt manifeste medico qbus auctoꝛes ꝓpria ordinauerūt capl'a. Et qñq̄z egritudies cerebri nō sunt manifeste. Et de his loquunt' auctoꝛes in ca^o debilitatis cerebri. ¶ Dixit Hozō. quodā mō vulgari debilitas alicuius mēbri de qua in ꝓprio ca^o determinat' appellat' defectio ipsi^o mēbri cui^o cā ignoꝛat'. Ponat' ḡ q̄ cerebꝛū non bñ digerat suū nutrī^m nec bñ ꝙuertat. Aut q̄ nō bñ diſcernat ō spēb^o apātib^o ⁊ nō ꝓcesserit ḃ ex aliq̄ cā ꝓmitiua nec ex aliq̄ egritudie ipsi^o cerebri vel alteri^o mēbri cerebꝛo cōiūcātis notabil'r appente. tūc cerebꝝ illō dr̄ pati debilitatē. ⁊

defect⁹ ei⁹ dr̄ cerebralis ⁊ ꝙ pp ōbilitatē cerebri patiat ⁊ qz cā hui⁹ debilitatis occultat saltē apud plīmos: q̄uis vt⁹ ꝑz rei vitatē in se nō patiat: ꝑz solū in rōne sui instr̄i organi vl̄ subi x̄tuī ipsi⁹ tū ponit: ⁊ dr̄ ꝙ pp vtutis debilitatē disp̄o vel lesio in opōnib⁹ ei⁹ ꝓtingit: cū tū in rei vitate aliq̄ adsit egri^do vel cā illi⁹ lesiōis: occulta tū: nisi fortasse medico multū exercitato ⁊ itelligēti. ¶ Pōt ḡ debilitas cerebri sic diffiniri. debilitas cerebri est ipo^a ipsi⁹ ad suas exercēdū cp̄ones oēs vel aliq̄ vel aliq̄s ex eis totaliter vel diminute absq3 cā extrinseca vel itrinseca manifesta. dixit. Gal. 7° terap. logici in ualitudinē mēbri dicebāt cē cāz ois doloris ⁊ ois dispōnis mēbri. s. ꝓter nām. vñ si qs dolet stōm vel caput dr̄ statiz h̄ eē ex inualitudie ipsi⁹ ⁊ debilitas q̄dē cerebri q̄nq3 est i toto cerebro. ⁊ seq̄t ipsaz lesio oiuz x̄tutū suaꝝ: ⁊ q̄nq3 est in aliq̄ suaꝝ ptiū ꝓter alias vt in añriori vētriculo me° vel postremo ⁊ seq̄t ipsaz lesio in operatione virtutis illi⁹ cui⁹ illa pars est minera. ¶ Diuidit aūt debilitas cerebri ꝑm suos gradus in debilē forte ⁊ fortissimā q̄ distinguunt peū. puā magnā vel maximā lesionē opōnis vel opōnū eius.

Dicunt auctores. vnāquāq3 vtutē ōbilitari pp oēz malitiā opl̄onis: ois. n. opl̄o superflua facit accidere in opone lesionē: destruit. n. actū ēt ꝓpie vtutis ⁊ resolo q̄ dē spūs est potissima cā debilitatis vtutū a q̄cūq3 cā fuerit resolutus: ⁊ ois egritudo cuiuscūq3 mēbri ꝓducit ad debilitatē virtutū illius maxie si cronica fuerit. potissima tū cā debilitatis ex pte subi vtutū ē raritas seu ēt laxitas subē ipsi⁹ mēbri. ¶ Et de cāis q̄dē debilitatis mēbroꝝ: vt dixit. A. 1ª ꝑmi ca^a. de cāis debilitatis: sunt dolores vehemētes tristitie ieiunium fames vehemens ⁊ sitis ēt vehemēs. ⁊ de eis est ois eūatio superfluens spontanea vel artificialis.

Signa gñis. i. vl̄s debilitatis cerebri sunt lese opōnuz vel ei⁹ oiuz vel pluriū ex eis eq̄lis vel inequalis ꝑz ꝙ plus vel min⁹ ledit vna vt⁹ q̄z alia: ⁊ ēt talis lesio ꝓueniēs absq̄ cā manifesta ⁊ absq̄ pct̄o regis ⁊ absq3 egritudine i mēbro cui ꝓpatiat cerebꝝ. Et dixit. A. ꝙ cerebꝝ ōbile facile patiat ⁊ vaporib⁹ vini ēt pauci ⁊ ōbil̄ ⁊ sil̄r ēt patiat ab oi cā ipsimāte ōbili. ¶ Sig^a āt ōbilitatis vtutis i spūali nota hēbunt in ꝓprijs caplis ifra dōis: ⁊ in ca° de catarro ponēt ⁊ sig^a ⁊ cura ōbilitatꝭ vtutū nāliū cēbri. ⁊ cura spālis cuiuscūq3 vtutū cerebri aialiū dicet infra in ꝓprijs capl̄is.

Cura x̄o vl̄is debilitatis cerebri duplici pficit instr̄o. s. dieta ⁊ potione. ¶ De dieta qdē. sciendū ꝙ conferunt cerebro debili aer tēperatus vel ad paruā caliditatē ⁊ siccitatē declinans ⁊ gaudiū moderatū delitia ⁊ quies corporalis ⁊ aialis. vñ parū debēt exercitari pax cogitare vel specular̄i. ⁊ cōfert ei moderata pectinatio vel fricatio capitis ⁊ ipsi⁹ lotio cū lixiuio tēperato in quo decocta sint aliqua aromatica stiptica remisse tū stipticitatis ne ꝓhibeat vtutis eius penetratio ⁊ ne inde ꝓueniat poroꝝ clausio: ⁊ sōn⁹ ꝓuenit eis: vigilie tū moderatiores eē debēt. nocerēt aūt ei oia mollificātia virtutē ei⁹ ⁊ resoluētia spūm ⁊ q̄cūq3 terre faciūt virtutē. ¶ Cōueniūt aūt ei cibi facilis digōnis multi ⁊ boni sanguinis gñatiui ꝓditi cū aromatib⁹ declinātib⁹ ad stipticitatē: ⁊ de cibis eis cōueniētib⁹ sunt oua sorbilia ⁊ testiculi gallox ⁊ epata pinguiū gallinaꝝ ⁊ eaꝝ cerebra potissime. Et etiā cerebra aliaꝝ auiū ⁊ quadrupedū bonaruz carniū. Sit aūt eoꝝ q̄ntitas parua vt bñ digeri possit. Et potus ei cōueniēs est vinū rubeū clarū odoriferū mediū in eta te. sit tū debile paucam portans aque mixtionem.

¶ Potio vo quatuor accipit itētiones. quarū vna est ad mūdificandū cerebrū si in eo aliqs fuerit humor peccans. ¶ 2ª est ad alterādū malā opl̄onē si qua fuerit. ¶ Et 3ª est ad vnendū subaz eius: ⁊ ipsi⁹ corrigēdū laxitatē. ¶ Et 4ª est ad roborandū ⁊ multiplicādū ⁊ solidādū spūz. ¶ Et ꝑ^a qdem cōplet cū eūone hūoris peccātis cū medicina q̄ ei cōueniat sūpta ex medicinis bñdictis facilē faciētib⁹ solonē. ¶ 2ª x̄o cōplet cū his q̄ dicta sunt supra in cura male cōplonis cerebri: ita tū ꝙ medicine cū qbus alterat mala cōplo patiētis debilitatē cerebri nō sint eleuate in gradu liue sint cal̄e siue frigide: imo meli⁹ est cū frequēti ⁊ multiplicata ipsaꝝ approximatione ipsa mala opl̄o corrigat. ¶ 3ª vo opl̄et cum medicinis stipticis nō vehemētis stipticitatis ne addāt nimiū in siccitate. ¶ Et 4ª opl̄et cū medicinis aromaticis cerebralibus maxie cū eis q̄ respectū hñt ad cerebrū cuz tota ipsaꝝ suba ⁊ ꝓprietate. Cū qb⁹ pmiscēde sūt medicine cordiales: vt multa fiat bonoꝝ spūuz gñatio. ¶ Cōplenturq3 p̄dicte intētiones cū medicis ab int⁹ ⁊ ab extra approximatis. ¶ Et q̄ vtpl̄m debilitas hec ꝓcedit ex friditate ⁊ hūiditate: ió vtpl̄m medicine repte ad ꝓfortādū cerebrū ab auctoribus posite sūt cal̄e ⁊ sicce. ¶ El̄ius bonū in cōfortatione cerebri sic fit. ℞. nucismu. macis cubebaꝝ ros. rub. calami aromatici amomi. aā. ʒ. j. margaritaꝝ vtrarūq3 iacitoꝝ firici cōbusti vel incisi tincti in kesmes. aā. ʒ. ß. maiorane se. basilico. corticuz citri. aā. ʒ. j. ß. sandal̄. al. ⁊ rub. ⁊ citri. spodij. aā. ʒ. ij. cāphore. ℈. j. musci. ābre. croci. gar. aā. ℈. ij. ꝙccharī albi. li. ij. aq̄ ros. ⁊ aq̄ maiorane. aā. ʒ. iij. fiat el̄ riū de quo sumat mane ⁊ sero opleta digone stōi cū modico vini supra dicti. posset ēt sumi absq̄ vino cū itur dormitū. dos. ei⁹ est. ʒ. ij. ¶ Ab extra ꝓtinue approximent odorifera narib⁹ maxime ea in qb⁹ patiēs ōlectat. ¶ Nota ad hāc debilitatē ⁊ reliqs alioꝝ mēbroꝝ de qb⁹ deo dante suo loco dicet ꝙ auctores nō faciūt capl̄m spāle de debilitate alicui⁹ mēbri: qz ipsa sit aliq̄ egritudo distincta ab alijs egritudib⁹ ei⁹. imo debilitas cuiuscūq3 mēbri seq̄t ad egritudies ipsi⁹ mēbri vl̄ cōicātiū ei. Et ió auctores faciūt de ipsa capl̄m spāle: aut qz magis ⁊ meli⁹ volūt declinare subaz egritudinū mēbroruz puta ꝙ cās in singulis capl̄is ipsaꝝ egritudinū ⁊ ꝙ effect⁹ i ca° vl̄ in ca° de ipsoꝝ debilitate: vel vt magis declarēt tāgēdo aliq̄ de debilitate in vl̄i q̄ nō tetigerāt in caplis ꝓpriaꝝ egritudinū vel vt adderēt ad curationē ipsaꝝ aliquā intentionē curatiuā vltra eas q̄s ponūt in curis ꝓpriaꝝ egritudinū: qz. v. g. addūt intētionē sūptā ab accīte. Est. n. debilitas accīs sequēs morbū: q̄uis ipsa vt ⁊ alia accīa dupl̄r possit ꝑsiderari: vno° vt sunt morbus: ⁊ tunc nō indicāt aliam intentionē curatiuā ab eis que dicunt in ꝓprijs capitulis egritudinū. Alio mō. vt sunt accidens ⁊ tunc indicant aliā intentionē curatiuā. s. sumptā ab eis inq̄ztū accidētia sunt.

¶ De superfluo sensu cerebri. Cap. xx.

Eam auctores asserunt supfluū sensuz cerebri nō intelligūt de suba ipsi⁹ cerebri: qm̄ vt. ē. patuit: suba cerebri nō hz sensuz tact⁹ nisi in potētia p quā hūc sensuz tribuit medianti b⁹ neruis oib⁹ mēbris hñtib⁹ ipz: ꝙz intelligunt de supfluo sensu mēbroꝝ sensitiuoꝝ capitis cerebro adiacētiū maxie pāniculoꝝ ei⁹ itrinsecoꝝ: ⁊ ēt extrinsecoꝝ. ¶ Patit aūt caput ⁊ ipz cerebrū pp ipz supfluū sensuz passionibus multis ēt a debilibus ipsimētib⁹: maxie tū dolore. dolet. n. caput diuti⁹ ēt a pua cā ipsimēte qō est signū supfluitatis sēsus ei⁹ ⁊ est hic cā vt pfluāt ad ipsuz hūores nocentes ei: ⁊ potentes ꝓducē ipz ad egritudies malas. ¶ Et pōt cerebrū hr̄e supfluū sensuz cū quacūq3 opl̄one ei⁹ nāli: maxie tū si fuerit tpatū: aut declinās ad cal̄m ⁊ siccū: ⁊ precipue si cū hac cōpl̄one fuerit caput rare texture aptoꝝ poroꝝ: tūc. n. facil̄r ꝓueniūt ad ipz ipsimētia itrin^ca ⁊ extri^ca.

Et cura duplici pficit instr̄o. s. dieta ⁊ potiōe. ⁊ dieta q̄dē ꝓsistit vt caueat dōs ei⁹ ab aere excellentis qualitatis ⁊ ventis ira tristitia furore verecūdia timore clamore ⁊ strepitu ⁊ auditu vocū ⁊ sonoū asperoū ⁊ fortium ⁊ terribiliū ⁊ a visu coloꝝ disgregātiū visum ⁊ a vigilijs superfluis ⁊ labore multo. ⁊ ab oi re excedētis caliditatis vel frigiditatis intus vel extra approximata ⁊ a cibis ⁊ potib⁹ subtilibus ⁊ acutis ⁊ maxime si fumosi fuerit. imo cibi eoꝝ sint declinātes ad aliqualē friditatē ⁊ hūiditatē pl̄m ingrossantes sanguinē ⁊ spūz carētes oi acrimonia ⁊ nitrositate.

¶Potio ℞o duas hz intẽtiones. quaꝝ vna est ad mũdifi/
cãdũ ipz cerebrũ a supfluitatib⁹ hũoꝛalib⁹ ⁊ vapoꝛalibus
vt semp teneaꝛ ab eis mũdificatũ ne ipsaz pcipiat ipressionẽ
vt nõ stet in ꝓtinua passione ⁊ doloꝛe: ⁊ h̃ qdẽ cõplebit ꝑm
qõ dictũ est in supioꝛib⁹ curis. 2ª ℞o intẽtio est ad stupefa/
ciẽdũ aliq̃l'r ipsius sensum: vt nõ percipiat imprimẽs leue.
debet tamen ista stupefactio fieri cum non fuerit excusatio
ab ea: ⁊ maxime vbi nõ sufficiunt tibi predicte: ⁊ maxie qñ
cũ eis miscef aliqd ex narcoticis vt semẽ papaueris albi: ⁊
oz ista stupefactio cũ medicinis fieri debilis stupefactionis
⁊ nõ ꝓtinue. imo per interualla approximatis ⁊ si qdẽ ꝑ ex/
terius approximata iueneris sufficiẽtiã nõ trãscurras ad in
teri⁹ exhibẽdã: ⁊ in hoc qdẽ casu: maxie attendif: vt nõ trã/
scendaf gradus papaueris: qõ cũ sua narcoticitate est ami/
cũ nãe. def ergo si opꝑtunũ fuerit syrupus de papauere ⁊
lobech ei⁹ ⁊ his silꝫ. q⁹ si ꝓdicta nõ sufficerint paulisper ad
daf in fortioꝛib⁹. ¶Si vo ex ipso supfluo sensu cerebꝛi pue
nerit oñs eius ad aliquaz egritudinẽ vel ad aliqõ accidens:
vt doloꝛẽ vel debilitatẽ: subueniendũ est ei anteq̃z magnifi/
cef cum his que dicta sunt ⁊ dicenf in ꝑpꝛijs capl'is ⁊c.

¶Summa quarta de egritudinibus cerebꝛi panniculoꝛum
eius: ⁊ continet decem capitula.

¶De apostemate cerebꝛis in generali. Cap.j.

APostema cerebꝛi ⁊ pãniculoꝝ eius: hi/
cut qõlibet aliud apa qñq̃z
accidit p viã cõgõnis supfluitatũ nutrimẽti ad
ipsa delati q̃ nõ expurganf neq̃z ꝓsumunf sed
paulatim paulatiz cõgerũf ⁊ coadunanf donec
sufficient facere apam: ⁊ hoc vt rari⁹ cõtingit. Et qñq̃z fit per
viã defluxꝰ hũoꝝ ad ipsa mediantib⁹ venis ⁊ arterijs: ⁊ h̃
cõtingit vt frequẽti⁹. ¶Et apa qdẽ aut est in suba cerebꝛi
aut in suba pãniculoꝝ ei⁹ pie matꝛis vel oure mꝛis vel vtri
usq̃z: ⁊ qñq̃z in suba cerebꝛi ⁊ pãniculoꝝ sil'. Et h̃ apa qñq̃z
cõtingit in anteꝛiori pte cerebꝛi: qñq̃z in posteꝛioꝛi: ⁊ qñq̃z
in media: ⁊ qñq̃z in oib⁹ ptib⁹ ei⁹. ¶Et oẽ apa cerebꝛi vel
panniculoꝝ ei⁹ est aut sanguineũ aut colicũ aut flegmaticũ
aut melicũ aut est cõpositũ ex aliqbus dictoꝝ hũoꝝ. ¶Et
oẽ apa ꝓdictũ diuerlificaf in malitia minoꝛi vel maioꝛi peñ.
tria potissime. ꝓmo rõne loci in quo est: nã apa in suba cere/
bꝛi existẽs deteri⁹ est eo qõ in pãniculis ei⁹ euenit. nã cere/
bꝛũ nobili⁹ est suis paniculis: ⁊ ad ipz seuioꝛa sequunf acci
dẽtia cũ apaf. Et apa pie mꝛis deterius est apate oure mꝛis
ꝓpoictã cãm. Et apa qõ est in pte posteꝛioꝛe vel media dete
rius est eo qõ est in anteꝛioꝛe: eo q⁹ pti anteꝛioꝛi medicine
approximate: vt supi⁹ dictũ est magis ⁊ meli⁹ iprimere pñt.
sunt ẽt in anteꝛioꝛi parte loca expurgationũ supfluitatũ q/
bus mãe ipse apantes ⁊ ipsaꝝ resudationes meli⁹ excerni ⁊
educi pñt. ¶Et oẽ apa ꝓdictũ aut resoluif aut saniaf aut
induraf aut pmutaf aut coꝛrũpit mẽbꝛũ ⁊ interficit. hic. n.
deteꝛioꝛ est terminationũ ⁊ saniatio qdẽ ⁊ iduratio male sũt
ꝑm pñm pmutatio ℞o ipsius qñq̃z fit p viã crisis deriuatio
nis ad emũctoꝛia cerebꝛi vel alia mẽbꝛa vilia: ⁊ est ꝑm pñm
salubꝛis. Et qñq̃z fit ad mẽbꝛa nobilia: sicut qñq̃z pmutaf
ad pleuresim vel peripleumoniã vel sgnãtiã. Et hic pmuta/
tio est mala ꝑm pñm. aut oẽ tale apa crisim hz pẽõné ma/
nifestaz: vt p sudoꝛẽ vel fluxũ sanguinis nariũ aut emoꝛoy/
daꝝ vel menstruoꝝ aut p vomitũ vel fluxũ ventris: ⁊ qñq̃z
p fluxũ saniei vel sanguinis per aures nares aut os: vt supꝛa
apparuit in caº de soda cronica. Et qñq̃z apa vnius humo/
ris permutaf ad genus apatis alterius humoꝛis. sicut cum
permutatur frenesis in litargiam.

Et cause qdẽ apatũ cerebꝛi vel panniculoꝝ suoꝝz aut
sunt extrinsece aut sunt intrinsece. Et extrin/
sece qde sunt siue esse possunt quecũq̃z sunt cã attractionis
humoꝝ ad locũ cerebꝛi sub craneo: sicut casus vel percussio
vel fortis capiti obuiatio aeris caliditas moꝛa sub sole vel
radijs lune forte capitis exercitiũ ⁊ ipsi⁹ fricatio fortis aut
lauacrũ seu balneatio: maxie cũ rebus calidis. vigilia mul/
ta ira furoꝛ ⁊ sil'ia. Et quecũq̃z ꝓhibẽt resol'onẽ fieri vapo/
ruz ⁊ supfluitatũ coadunatarũ in capite. sicut aeris frigidi/
tas ⁊ alia quecũq̃z hmõi. Et intrinsece qdez sunt aut añtes
aut cõiuncte ex mala cõpl'one vel vapoꝛib⁹ calidis aut hũo
ribus cõtentis in capite vel alijs qbuscũq̃z membꝛis.

Signa apatũ cerebꝛi vel pãniculoꝝ eius sunt potissime
tria. pm est grauitas sensata in capite. oẽ eni apa
infert grauitatez in capite p pñtiã mãe ipsius apatis. 2m est
doloꝛ: nullũ eni apa effugit a doloꝛe grauatiuo aut extensi/
uo. Et vtplm si apa fuerit magnũ inuenif grauitas cũ ertẽ
sione. Et 3m est febꝛis. nullũ. n. apa mẽbꝛi pncipalis vel no/
bilis vel ꝓpinqui cozdi repif absq̃z febꝛe siue fuerit ex mã
calida siue ex frigida: q̃uis in vehemẽtia ⁊ remissiõe febꝛis
sit inter ea magna differẽtia: sicut etiã in intensione grauita
tis ⁊ doloꝛis sit inter ea differentia magna: vt in singulari/
bus capitulis hoꝝ apostematum apparebit.

Cura vero vl'is apatũ cerebꝛi duob⁹ pficicif instris. s. ⁊
dieta ⁊ potione. Dieta qdẽ põt ex capº vl'is cura/
tionis egritudinũ capitis vt eligaf res nõ nãles ꝓriã qua
litatẽ habẽtes qualitati apatis. Et cibi qdẽ ⁊ potꝰ debẽt ẽ
medicinales: sicut exẽplificat in apatibus cerebꝛi calidis lo
quẽs. A. dixit. administrenf cibãdo medicine leues hũide.
idest cibi medicinales leues hũidi. sup. ⁊ frigidi sicut ⁊ eº
in apatib⁹ cerebꝛi frigidis cibi medicinales debẽt ẽ ⁊ cali/
di ⁊ sicci. ⁊ in alijs q̃litatibus sil'r. Est aũt sũme ⁊ diligẽtissi/
me attẽdẽdũ: vt cibi ⁊ potꝰi careant euapoꝛatione iuxta
posse: ⁊ q⁹ sint pauce q̃titatis ⁊ facilis digõnis: ⁊ q⁹ pcuref
supfluitatũ expulsio pegõnẽ ⁊ per vrinam.

¶Potio ℞o tres hz potẽtissimas intẽtiões curatiuas. quaꝝ
vna est ad eũandũ. 2ª ad diuertẽdũ. ⁊ 3ª ad alterãdũ: ⁊ hec
qdẽ eũatio potioꝛ est ⁊ ꝓꝛ. dixit. A. pª tertij. ca. cuz mãz ⁊c.
eũantia necio ꝓcedũt in eis q̃ debẽt fieri ꝑm mãz apatũ. ita
q⁹ ẽt ꝓcedere oz approximationẽ alterãtiũ ẽt localiũ ⁊ rep/
cussiuoꝝ: ⁊ hoc maxie: si mã apatis fuerit multa ⁊ in fluxu
multo. si. n. foꝛet pauce q̃titatis ⁊ in fluxu paulatino admit
ti possent repcussiua ꝓcedere eũonẽ. dixit itaq̃z. A. in apati
bus calidis ꝑsupponẽdo flõmiã debere ꝓmitti. vt. s. patuit
in vl'i curatione. si mãe nõ fuerint vehemẽtis acuitatis: qa
scilz nõ sint furiose ⁊ cũ motu ipetuoso administrabis. sin
ꝑn⁹ ꝑ resolutiuo aquã fructuũ. s. solubiliũ vt leniat vel fru
ctuũ. s. stipticoꝝ cõprimẽtiũ vt mirab. tamarindoꝝ ⁊ duoꝝ
granatoꝝ. q̃cũq̃z. n. hoꝝ granatoꝝ aqua sufficit in mã non
vehemẽtis acuitatis. nõ aũt in mã furiosa nisi ei pmisceref
diagridiũ. ⁊ iõ si apud aliquos repif hic lra affirmatiua di/
cens: si mãe fuerint vehemẽtis acuitatis: sicut qdã debent
bꝛe. supplendũ est q⁹ aqua illoꝝ quoꝛũcũq̃z fructuũ def vi/
goꝛata cũ diagridio: debẽt aũt in his eligi fruct⁹ cõpꝛessiui
vel lenitiui ꝑm varias dispones coꝛpoꝝ ⁊ locoꝝ a qb⁹ mã
pfluit ad caput. Supplent: ⁊ post huius aque exhibitionez
mã digeraf ⁊ subsequẽter eũef cũ eo qõ cõuenit: ⁊ pz. s. in
vl'i curatione. Et dixit. in curatione apatũ frigidoꝝ incipia
tur ab eũe: sicut in alijs. ¶De intentiõe vo ad diuersionez
sciẽdũ ipsaz ꝓpleri dẽre ꝑm ea q̃ dcã sunt. s. in ipa vl'i cura/
tiõe egritudinũ capitis. ¶De intẽtiõe vo ad alterationẽ. dixit
Hal. 2º mi emir. i ꝑnº repcussiuis vtẽdũ est q̃ p ifridãtia ⁊ sti
pticãtia fiũt: ⁊ post h̃ mitigatiuoꝝ ⁊ resoluꝫ fꝛ aliqõ
opz misceri repcussiuis: q⁹ in ꝑnº augꝫ: deinde q⁹ in ꝓcessu
augmẽti aliqõ diafoꝛatiuũ apponẽdũ auferẽdo paulatim
de repcussiuis. sup. ⁊ deinde q⁹ in statu: ⁊ maxie in declone
diafoꝛatib⁹ solũ vtẽdũ. Et nõ est h̃ totũ dcm Hal. nisi reme
moꝛatio curatiõis apatũ gñal: vt pz in ꝑmone õ mẽbꝛis ex
teꝛioꝛib⁹. Silr ⁊ Aui. eũ sequẽs in cº illo cũ mãm ⁊c. idez
repetẽs dixit. Cũ curas apata cal'a opz vt in eis incipiatur
ꝑus cũ eo qõ ipellit qõ fit cũ ifridãtib⁹ mixtꝫ cũ aceto ⁊ aq̃
roſ. nisi illic fuerit doloꝛ vehemẽs: tũc ei aliena acetũ: q⁹ cu
doloꝛ est magnus signãt mãm esse multã. cuz autez mã est

multa

multa phibent repcussiua pura.i. intésa: maxie añ mäe di/minutioné z diuersioné: vt in curis hoy apatū pticularib⁹ appebit. Et ppie phibent administrata cū aceto. qz acetū pfundādo ea addit ad maiorē repcussionē. Et qz repcussio nō est polis añ minorationē ppsuaz multitudinē fegē inde mäe cōpactio z fixio in loco: z inde additio in dolore z ma/litia apatis. vel phibet acetuz qñ dolor est fortis: qz fortis dolor signat apa esse in velamib⁹ cerebri: ad q̄ acetū cū sua pfun^ne pueniēs mordicādo ledet ea. addēdo in dolore z ma/litia apatis. sup. sz cū dolor nō eēt fortis. aut ēt si eēt fortis: z apa iā pcessisset vsus finē pncipij tunc posset apponi modicum aceti: z marie si cū illis repcussiuis frigidis alique medicie cale essent mixte qb⁹ remitteret malitia aceti. Et fortasse ad hāc intētionē dixit postea Aui. cadat in eis. s. repcussiuis in pn^o apatū dicto y calido y administratio olei ro. infrigidati sufficiēter: nō tñ oquassati supflue cū aceto modico aut mul to fm diuersas dispōnes mäe aut mēbri patiētis aut z ipsi⁹ aceti vel z accidētiū de dolore z vigilijs z al'. Que admini/stratio dixit Aui. fiat in fronte z capite cū aq̄ vue lupine z faufel z croco z sandal'. z sief memithe bolo armeno z len/tib⁹ excorticatis z sil'ib⁹ z aqs in qb⁹ sint cocta stiptica fri gida cū cal'is cófortātib⁹. Dicūt qdā. oleū ros. cōquassatū cū aceto ouenit qñ dolor nō est vehemēs. Et dicūt q̄ Auic. nō cōtinuat hāc ptē z nō cadat ?c. cum supiori vbi phibuit acetū. ¶ Et dixit Aui. Alienatio a vehemter frigidis: sicut a papauere opio z sil'ib⁹ est tibi necessaria nisi apud necessi tatez vehemētē: sicut pp instātiā vigil'. Aut vehemētiā dolo ris: vt ēt supra patuit. Et tūc ēt cū administras ea in epithi/matib⁹ vel alijs modis ab extra admisce cū eis camomillā z silia. nā camomilla dixit Auic. frāgit aliqd de acuitate. i. vehemētia opónis narcotico y cuz suo calore miti z apertio ne sua. Et fortasse cū pprietate q̄ cadit inter ea. Si aūt admi nistrent narcotica interi⁹ oz frāgi eoy vtus cuz medicinis calidioribus camomilla secū mixtis. ¶ Deinde post pn^m dix̄ Aui. administratis repcussiuis vteris maturatiuis. i. mitiga tiuis seu debil'r resolutiuis mixtis cuz repcussiuis p̄dictis. Et hoc erit in pn^o augmēti: vocat aūt Aui. debil'r resoluti/ua maturatiua: nō qz sint saniatiua: sed qz vbi nō pñt resol/uere mām pparāt ipsaz aut ad saniationez z hoc in mēbris exterioribus z vbi querit mäe saniatio aut ad vlteriorē reso lutionē vt in mēbris interioribus z vbi nō q̄rit saniatio. Et post. s. in pcessu augmēti. dixit Aui. administrabis in quo sit parū resol'onis. s. z exiccationis: z hoc intelligit plus q̄z in pn^o augmēti: sic cū aq̄ in q̄ ōcoctū sit oxideū factū z radix mirti: in qb⁹ est desiccatio z aliq̄ resol'o. aut oleū camomel/linū recēs solū. nocet. n. antiquū. dixit Sera. li^o. p̄ ca^o 4° qz nimis calidū. Aut mixtū cū oleo ros. z b fm diuersitatē in acuitate mäe z fm ipsi⁹ subaz z fm q̄ apa appropinq̄t ad statū. Et in sūma auctores volūt: q̄ sicut pcedit aug^m ita cū repcussiōe pcedat resol'o maior: cōsiderādo sp i eoy vsu acui tatē mäe z egritudis. qz quāto acutior tāto leuior siue cū le uioribus medicinis fiat resol'o. Et cōsiderādo ppinqtatē sta/tus: qz q̄to stat⁹ fuerit remotior tāto remissiora debēt eē re solutiua. ¶ Dixit. A. z post ip̄z. s. aug^m siue post ip̄z resolu tiuū q̄ vtebaris in fine augmēti vtere aqs i qb⁹ decocta sint radix apij z feniculi. furfur z silia: q̄ oia sūt fort⁹ resoluti/ua. z debes in his pseq donec pueniat ad statū. i. ad finē sta t⁹ z resoluat: tūc. s. post finē stat⁹: qz in declone: z b. s. cū re/solutiuis fortioribus faciēdo ex eis empla vel cerotaria vl' vn guēta. ¶ In alteratiōe vo apatis fridoy dixit. A. sum⁹ ptēti p apocrusticis. i. repcussiuis oleo ro. in pn^o rei. s. mixto cuz pauco aceto acuto. z subdit. misce cū eo subtiliatia: sic hala sce z calamētū ppe z sil'ia z b fit vt penetrare faciāt repcussi ua: z vt sua caliditate resistāt aliq̄l'r friditati hūoris: ioq̄z de bēt eē pauca in q̄ztitate: z maxime in pcessu pncipij misceri debēt: vt patebit. c^o de litargia. z qdā fortasse meli⁹ dix̄. s. q̄ Aui. cū dixit. z misce cū eo ?c. nō intellexit de pn^o augmēti in quo cōpetūt q̄ repellūt: z q̄ resoluunt sil' mixta. ¶ Deide dixit. A. administra. s. in pn^o aug^li vel p̄z p̄dictos in pcessu aug^li sqllā z acetū ei⁹ faciēdo empl'z. imo dixit. A. z ēt cuz eo gargarisma: si illud facere erit pole: qz. s. nō sint ꝺditiōes phibētes hui⁹ gargarismata fieri. z dixit. A. fortasse sumet duas z^as aur. vni⁹ de castoreo. z ppe patiētes litargiā. b aūt eēt qñ egri^o i suo aug^to plōgaret z nō adeēt vehemēs febris aut aliō phibēs dationē castorei: eo q̄ castoreū digerit bas mās vt Hal'. dixit terap. 13° ca^o vltio. Et dixit. A. deinde: qz sez in fine augmēti: administra maturātia. i. digerātia mās fri gidas in qb⁹ sit mollificatio z subtiliatio z resol'o. debēt. n. oia hmōi misceri vt pcedat resol'o gradatiz z ñ resoluat sub tile z remaneat grossuz. ¶ Et dixit. deide post illud apō sta tū. i. statu: z ēt post statū: qz i declone administra apō vtrasq̄ res sil'. s. mās cal'as z frigidas mollificātia. i. medicīas reso/lutiuas in qb⁹ sit mollificatio. i. porox dilatatio: qz tūc me/lius resoluunt mäe z vapores meli⁹ trālspirāt. b tñ porox dilatatio nō est sic nēcia in materijs cal'is sic in fridis. ¶ Et ponēs. A. cañ. in administratiōe p̄dictox medicaminū tam in apatib⁹ cal'is q̄z fridis dixit sit administratio frigidox. s. alte/rantiū z repellētiū itegre. i. pure nō mixtū cū cófortātibus: qz cū talia frigida nō resoluāt spūm nō egēt mixtione ꝺfor tantiū stipticox. z sil' dixit q̄ sit administratio mollificati/uox. i. dilatātiū porox z resoluētiū debil'r itegre. i. pure non mixtū cū ꝺfortātib⁹: qz lz aliq̄l'r dilataret porox z aliq̄l'r re soluāt: nō tñ tñ q̄ timeat ex eis resol'o spūs z debilitas vtu tis. Et dixit. resoluētiū nō sit administratio ꝺfortatiuox. i. dest mixtū cū ꝺfortātib⁹: qz ex vsu pure resolutiuox timet spūs resol'o z ?tutis mēbri dissolutio. Et maxie hoc b3 veritatē in mēbris nobilibus: de quox virtutis dissolutione timet. z hoc fieri debet in emplastris embrocis z vnguentis siue q̄libet ipsa resoluentia exterius appropriment'.

In augmento.

In statu. In declo/neverius q̄z

¶ De freneſi. Cap. ij.

FRenesis interptat mētis alienatio: dr̄ eniz a frenō grece q̄ō est sapere vel fm alios q̄ō est mēs. z lēsis q̄ō est lesio q̄si sapiētie vel mētis lesio. Et p̄z quoscdā frenesis: dr̄ a frenō pfico q̄ō interptat velamē siue coope rimētū. z sen persico: q̄ō est apa. i. velaminum cerebri apa. Et ita interptatū dr̄ solū de ?a frenesi vt appebit. ¶ Silib. dixit. q̄ a frenib⁹ nomē assūpsit q̄ cerebrū circūuolūt. Ara bice aūt frenesis dr̄ karabit⁹ a karon arabico q̄ō est rō z bi tos q̄ō est pmutatio q̄si pmutatio rōnis z cōsilij. g. n. frene/tic⁹ est nō p̄z vsuz rōnis nec ꝺsilij ptātē. Ex p̄dicta itaq̄ no minis declone appet q̄ freneb: vt dixit Passion. est mentis alienatio z insania ex lesione cerebri z pāniculox ei⁹ pue/niēs. ¶ Quinq̄ modis dicūt repiri frenesim diuersificari. vno mō p̄z modū essendi ei⁹: z fm hāc diuersitatē due fiunt spēs ei⁹. vt sic. n. frenesis. diuidit in verā: z nō veram. ¶ 2° mō fm locū in quo fit: z fm hūc modū plures fiunt spēs ei⁹ vt appebit. ¶ 3° mō p̄z cās efficiētes: p̄z quas ēt plures fiūt spēs ei⁹. ¶ 4to p̄z manerie ei⁹ p̄z quē modū vna freneb. dr̄ salubris vel minoris seu pue malitie. Et alia dr̄ mortalis seu intēse malitie. ¶ 5° mō p̄z variū modū terminationis ei⁹ p̄z quē modū tot sūt spēs ei⁹ quot sūt modi qb⁹ pōt termiari: z de his oib⁹ diuersitatib⁹ appebit. ¶ Nō verā frenesim vo/cāt Alex. z plures alij pafrenesiz. Et dr̄ pafreneb. a para gre co q̄ō est iuxta: z frenesis q̄si dispō ppe frenesiz exis. Uerā ?o absolute vocāt frenesiz. Et assignās Alex. dr̄iaz iter eas dixit. ppetas pafreneb est q̄ nō toto tpe pmanet: sz pausat. frenetica aūt passio sp manet. ¶ Est. n. pafrene. nō egri^o: sz accis sequēs egritudinē: z iō mouet z pausat. minuit z au get p̄z motū z qtē: crescētiā z descrescētiā egri^ne cui⁹ est ac cidēs. Et b est vep p̄z pl'm. in aliquo. n. casu posset pafreneb remanere vel nō minui pausante vel diminuta egri^ne: quam ipsa seq̄t: sicut aliq̄n ꝺtingit in pafrenesi isequēte febrē q̄ re/manere p̄t: imo z augeri post lētescētiā febris: vt inuit Rab.

Frenesis qnq̄z modis diuer sificant⁹.

Frenesis nō ẽ nuẽ sūt moꝺi.

Frenesis an sit apa cerebri vel pāniculorū eius.

p̄mo ꝺtin. ca° 8°. z hoc esset qñ febris derelinqueret ipressionē in cerebro malā: aut qñ in statu poxismi febris pauci fumi ascēderēt: z post statū declināte poxismo ascēderēt multi: tūc. n. in decl'one poxismi febris in pafreneſi fieret aug'': z hoc tñ raro est eueniēs. Et vt p3 p̄mo ꝺtinētis p Alex. pafreneſis aliqñ vocaꝝ absolute alienatio. ¶ Et Gerardus. ꝺixit vocari pafreneſim freneſiz nothā. Et ꝺixit. niſi cā ei⁹ abiicia tur facile trāſibit in freneſim verā. ¶ Aui. p⁹ tertij. ca° de karabito. innuit nouē modos euent⁹ freneᵹ. nō vere. p̄m⁹ modus est ei⁹ que fit ꝓpter febres. ſcōs est eius que fit ꝓpter humores aduſtos exiſtentes in ore ſtomaci: quos ambos modos tetigit Hal'. 3° z 4° de interioribus. 3⁹ modus est eius que fit ꝓpter apata exñtia in ptib⁹ extrinſecis capitis vt in timporib⁹ vel circa aures. quē modū tetigit Raſ. p̄mo ꝺti. ca° 8°. 4⁹ modus est ei⁹ que ſeqꝝ ad apa pāniculi velātis craneū exteri⁹. quē modū tetigit Zoar. lib. p̄ trac. 3° ca. 5. Quintus modus est ei⁹ q̄ ſeqꝝ ad apa ꝺiafragmatis. Sextus modus est ei⁹ q̄ ſeqꝝ apa lacertoꝝ pectoris. Septimus mod⁹ est ei⁹ q̄ ſeqꝝ apa veſice. Octauus est ei⁹ q̄ ſeqꝝ apa mr̄icis. Et nonus est eius q̄ ſeqꝝ apa ſtōi. Et Ysaac. ſe/cūꝺ 4° ponit modū aliū q est ei⁹ q̄ ſeqꝝ ebullitionē ſanguinis cordis. ¶ Dicunt ad iſtos modos reduci p̄ñt oēs modi pafre. polis euenire pp egritudies totī⁹ vel mēbroꝝ aliquorū quoꝝūcūqꝫ qūocūqꝫ cerebro cōicantiū. ¶ Dixit Ger. ſup Uia. pafreneſis ſeqꝝ malā cōplonē calidā z ſiccā capitis ſimplicē. i. purā vel cū hūoris colici ſeu melici vicio: vel pp maniā precedēte vel meliaz. vl' est accñs febris maxie cauſonis emitritei: febris tertiane ꝺtinue: vel duplicis tertiane interpolate: z aliqñ ſimplicis: lz raro: vel est accidēs apatis ſtōi aut epatis aut pulmonis: aut lateris. i. pleure vel ꝺiafragmatis: aut renū veſice vel matricis: z qñqꝫ accidit pp fortē doloꝛē alicui⁹ ꝺictoꝝ mēbroꝝ ppcōitatē quā hñt i cerebro. ¶ Et ſic pafreneſis ſemp est egritudo pp cōitatē. Sicut freneſis vera ſp est egritudo pp ꝓprietatē partiū ſub craneo cōtentaꝝ que egritudo est egritudo cōpoſita ex oib⁹ trib⁹ generib⁹ morboꝝ. nā ſemp apa est in ꝺictis ptib⁹ ſub craneo. Cui⁹ gñt ꝺictaꝝ ptiū ſit apa vñr auctores ꝺiſſentire iter ſe. Et eniz Sera. ꝺixit. q karabit⁹ est egritudo cal'a in cerebro ex apate facto in eo. Et ꝺeclarās hoc ꝺictū ſubꝺit: nō oz vt credaꝝ q ſit in ipſo cerebro. imo est in velamine ꝺuro ꝺtinēte ipſuz. Sz fortaſſe leꝺit' cerebrū cū eo z fortaſſe leꝺit' cuz eo craneū. i. pāniculus veſtiēs craneū de foris: z b̄ p neruos q ſunt in pāniculo in quo ip̄z est inuolutū. z ꝺixit Sera. fit plus in panniculo ex quo naſcit' vuea z ſecūꝺina q̄ ſūt ꝺue tunice oculi. p̄ ꝺtinē. ꝺixit. Hip. karabit⁹ vera est cū apa oritur in pia matre: q̄ impoſſ̄ est ſubaz cerebri apari. ¶ Dixit Uia. freneſis est apa calidū i cerebri pelliculis. ¶ Dixit. A. karabit⁹ est apa cal'n in velamie ſubtili z groſſo abſqꝫ ſubſtātia cerebri. Et volūt auctores cū ſuis ſequacib⁹ q̄ ſit apa velaminis cerebri z nō ſube ipſius cerebri. ¶ Hal'. vo mega pulſuū. vt ponit p̄ ꝺti. ca. 8. ꝺixit q accidit in tunica cerebri ſubtili: z q accidit ēt in eēntia cerebri: ſz pluries accidit in pia matre q̄ in eſſentia cerebri. Paulus. ēt ꝺixit. q est apa colicū naſcēs in cerebro: aut ei⁹ tunica. ¶ Et Hal. 9° theorice: z ſil'r Açarauius ſimil'r ꝺixerūt q est apa pāniculoꝝ in ſuba cerebri. ¶ Dicunt q freneſis ẋa ꝺupl'r pōt ſumi. vno° ſtricte z ꝓprie pro ſibare. i. apate colico ſiue heriſipilla. z ſic ꝺicūt est apa pāniculoꝝ: z nō ſube cerebri. Alio mō large p ut iportat ſil' flōnē z heriſipillā. Et ſic ꝺicūt euenire poſſe. in pāniculis z ſuba cerebri. ¶ Freneſim quoqꝫ ſtricte ſumptā. ꝺixerūt Hal. z Raſ. vt patuit in verbis ꝺictis frequēti⁹ euenire in pāniculo ſubtili q̄ in groſſo: q: ſubtilis est rarioris ſube magis apt⁹ recipe q̄ groſſus: ſunt ēt in eo arterie z vene multe collocate: p quas frequēti⁹ z habili⁹ fit defluxus māe ad ipſuz: in groſſo ẋo nō ſic ſunt. Aui. vo z Zoar volūt ipſaz frequēti⁹ fieri in pāniculo groſſo: q: nā expellit ad ip̄z iuxta poſſe mām plus q̄ ad ſubtilē: q: min⁹ nobilis est illo.

Est ēt groſſus rōne ſue groſſitiei aptioꝛ recipe z ꝺtinere materiā apantē. Et p̄ceſſit b̄ ꝺiſcordia aut extimatiōe ſiue cōiectura ꝺictoꝝ auctoꝝ ꝺiuerſa pp ꝺiuerſitatē ꝺictaꝝ cāz: aut ex expientia p quā vni euenit frequēti⁹ repire b̄ apa in groſſo q̄ i ſubtili z alteri eō°. ¶ Dixit Gerar. ſup. 9°. Alm. intelligo q freneſis ſit apa cal'm p̄m eēntia: q: eſſential'r deſanguine vel col'a vel vtroq3: nā lz p putrefactionē caloꝛ acgrec' in mā eſſential'r frida: nō tñ eēt vā freneſis. Dixit. A. karabit⁹. ſ. verus z ſirſen est nomē ꝓpriū apatis velamis cerebri cū est cal'z. lz in qbuſdā locis cōcedaꝝ etiā ꝺici de apate ſube cerebri. Et est nomē ꝓpriū ſube hui⁹ apatis: est tñ trā ſumptū ex noie accñtis qō ipſuz comitat': qō est alienatio z intell'ꝰ pmixtio cū cal'itate aduréte. Et nomē accñtale cadit ſup b̄ accidēs: z nomē artificiale cadit ſup b̄ apa. z itelligit b̄. A. p nomē accñtale hoc nomē karabit⁹: qō vt ſupra patuit ſignāt alienationē: z p nomē artificiale intelligit ſirſen qō artificial'r z p̄m ethimologiā est ipoſitū ad ſignāndū b̄ apa. Et ꝺixit q actio hui⁹ nois karabiti est ſil'is actioni ſubethi: qō est ēt nomē accidētis pmutatū ad ſignāndū egritudinē faciētē ip̄z. ¶ Et ꝺixit. qdā hoies ꝓpria noia ignorantes extimāt q birſen ſit ꝓpriū nomē hui⁹ apatis: z q ſirſen ſit leui⁹ illo. i. ſit illud idē apa: tñ est leue z debile. Et de his hoib⁹ fuit Raſ. in ꝺiuiſiōib⁹: z ēt p̄mo ꝺtinē. ꝺixit. n. birſen aliud est pp apa cerebri: z donec hūor nō oñaꝝ capiti est ſirſen. Sed ꝺixit. A. nō est ita. nā birſen est ꝺictio plica. z oꝛa bir qō est pect⁹: z ſen qō est apa. i. pectoris apa. Et ſirſen ēt est ꝺictio plica z oꝛ a ſir qō est caput z ſen apa. i. capitis apa. ¶ Ex ꝺictis p3 ꝺiſtinctio frene poſita a Ger. ſuper Uia. ſ. q freneſis qñqꝫ est morb⁹ p ſe. z qñqꝫ est accñs alteri⁹ morbi. Et p3 ēt ꝺiuerſitas freneſis 2ª. ſ. illa q̄ est ſumpta ꝑ locū q̄ marie cōpetit freneſi vere: nā b̄ apa qñqꝫ est in duob⁹ pāniculis cerebri ſil': z qñqꝫ est in altero ipſoꝝ: z qñqꝫ apaꝝ cū eis ſuba cerebri: qō pōt. cōtingere duob⁹ modis. vel p viam cōicatiōis māe: vt qñ pp ſuā nimiā q̄ztitatē cōicaꝝ pāniculis z ſube cerebri z apat vtrūqꝫ vel p viā pmutationis māe: vt qñ portio māe apantis pāniculos pmutaꝝ ad ſubaz cerebri z apat ipſaz. ¶ Et Aui. ꝺix̄ q b̄ apa ꝑz loca ꝺiuerſa ꝑz partes cerebri ꝺiuerſas: q: ſ. qñqꝫ accidit in añrioꝛi pte cerebri z qñqꝫ in poſterioꝛi: qñqꝫ in medioꝛ: z qñqꝫ cōicant in eo ꝺue ptes cerebri: z qñz oēs: plz tñ ei⁹ nō fit niſi in eo qō añrioꝛē vētriculū ſeqꝝ. ſ. in ptib⁹ circūadiacentibus ei ſiue ſit pāniculus ſiue ſuba cerebri: z poſt hāc peñ. mediā ptē cerebri: ex eo q ptes iſte añrioꝛes z poſt eas medie ſūt laxiores z hñt plures venas q̄z poſterioꝛes: ſūt ēt calioꝛes: vñ magis apte reꝺdunt ad recipiēdū mām. ¶ Dixit Ger. ſup 9° Alm. q̄z uis poſſit b̄ apa in quolz vētriculo. i. in q̄lz triū ptiū cerebri gñari: tñ vtp'm ꝺtingit in anterioꝛi pte: q: in añrioꝛi pte est maioꝛ caloꝛ: z in ea magis oñaꝝ ſanguis pp rethe mirabile qō multū est in anterioꝛi pte. ¶ Freneſis quoqꝫ ꝺiuerſificata p̄m māz duas facit ſpēs: vna est q̄ ex vapoꝛib⁹ cāz: z iſta ꝓprie ꝺuenit freneſi nō vē: z alia est q̄ cātur ex mā hūorali q̄ ꝓprie ꝺuenit freneſi vē: de qua mā hūorali vñr auctores diſſentire. Alex. n. ponēs oꝛiaz inter freneſim z pafreneſim ꝺixit. multū inter ſe ꝺiffert freneſis z alienatio: nā. n. ẋa freneſis ex coleris rubeis cū ad cerebrū veniūt intēſa febre z flōnē ibi faciunt aut in miringa: ante igit̄ q̄z ſurſuz aſcendant aut ſe infigāt ſeu ꝺſtipēt nō freneſis ſz pafreneſis oꝛ ex interuallo facta fumo aliq̄: z b̄ ꝺtingere ſolet qñ in ſtatu poſita est febris ꝺtinua: fumis eniz a toto vt in febrib⁹ vel ab aliqua pte coꝛpis aſcēdētib⁹ ad cerebrū z miringas cāta ex illis mala complone cal'a fit pafreneſis: de qb⁹ fumis ꝺixit Ger. ſup. 9. Alm. q niſi puideaꝝ de ipſoꝝ replone vt reſoluaꝝ ibi multiplicati fiunt cā vē freneſis: qō frequēter accidit: z q: ꝓpinqtatē b̄z vt in verā freneſiz ꝺuertaꝝ pafreneſ est vocata. Et ſic Alex. voluit q vera freneſis ex coleris rubeis fiat. Sera. vō ꝺixit q ſit ex hūore colico citrino: z ꝺixit fit ēt ex ſanguine corrupto aduſto: aut ex col'a. Iſaac vero

feb.4.dixit.q̄ gñaf ex fumo calido z sicco. Uia vo.dixit.q̄ fit duob⁹ modis aut ex incisione colē ru.cerebrū ascēdētis: aut de sanguinis ebullitione in corde: cui⁹ qdē fum⁹ cū ascē derit cerebrū fit ibi apa. Et intelligūt hi auctores p fumum ſpm hūorē q in suo ascēsu subtiliaf ad modū fumi. ¶ Dixit Bal. hoc apa aut est ex sanguie aut ex colā. Iz ei aliquotiens aliqd admisceaf flātis. ¶ Notāt q̄ hui⁹ apatis aliō est sanguineū: aliud colicū: aliud flāticū: z aliud melicuz: z qō est sanguineū est ex sanguine subtili: z qō est colicuz: aut est ex colā rubea pura: aut ex colera citrina: aut ex colā adusta remanēte sub forma colere: z ſm quosdā pōt fieri a colera vitellina: z qō est flāticū: aut est ex flāte dulci: aut ex flegmate salso: z qō ex melia: aut est ex melia fecali subtiliata: aut ex melia adusta q̄ fit ex colā: vtpm cū adurif. ¶ De his spēb⁹ dixit. Aui. hui⁹ apatis ꝓn^m. i. mā radicalis. aut est sanguis aut colā citrina pura: aut colā rubea pura: aut colā adusta trahēs ad nigredinē. i. facta melia p̄ter apa flegmaticū. i. vltra hoc q̄ hoc apa pōt eē flegmaticū fit. ſ. ex hūoribus dictis. Quidā tñ dicūt q̄ Aui. in his vbis p̄ter apa flāticū. voluit excludere q̄ hoc apa nō fiat ex flāte: sed ꝑ expō est melior. ¶ Quia tñ Hal. in 9° affo. acidū ructuantes. Et Aui. 10ª tertij. ca. de pleuresi. dicūt. q̄ mēbrū pāniculosuz raro apaf a mā grossa pp soliditatē sue subē q̄ nō de facili penetraf a mā grossa. Idcirco dicūt q̄ ꝑ apa rarissime fit a mā melica fecali. Et post hāc a flegmate dulci: z deinde a flāte salso: z post a melia adusta ex colā: z deinde a colera vitellina. Et post hāc a colera citrina: z vltio min⁹ raro a colera rubea. ¶ Dixit Zoar. fit frequētius ex mā colā z subtili q̄ ex alijs. Et Aui. dixit pm ei⁹ nō fit nisi ex sanguie colerico z citrino. i. pm ei⁹ fit a sanguie mixto cū colera rub. aut citrina. Et hoc intellige siue sanguis in mixtione dñet colere siue colera sanguini: hic. n. sanguis est hūor ille q̄ est magis aptus penetrare in mēbrū pāniculare: z io secūdū pz repif faciēs hoc apa. eteni si colā pura sit subtilior q̄ mixta sanguini: q⁹ acgrit a sanguie grossitiē: z p hoc fit magis apta penetrare in panniculare mēbrū: nō tñ frequēti⁹ causat hoc apa: quia ipsa pura raro repif in cerebro pp ꝓportionē ꝓpōnis eius ad cerebrū. Et q⁹ ascēdēs ad cerebrū nō ascēdit pura: imo non nisi cū sanguie. Q⁹ aūt Zoar dixit. q̄ oīa apata q̄ fiūt in cerebro p maiorē pte sunt ex mā mixta flegmati nō intellexit de flegmate grosso neq⁹ q̄ multū flegmatis sit in ista mixtione ita q̄ vincat in mixtione: q⁹ vt sic esset falsuz: q⁹ esset difficile penetrabilis in pāniculos. Sz intellexit q̄ in illa mixtiōe sit aliqd aquosi flegmatis: de quo copia repif in cerebro ꝑz pm: de quo aliqd ipsi colere admisceref: ex cuius mixtione resultat colera citrina: z si ipsa misceret sanguini eēt illud idē qō dixit Aui. q̄ pm ei⁹ fit a sanguie citrino. Dicunt. p̄dicta veritatē hr̄e qñ hoc apa fieret p viā defluxus: qō vtpm est. Si enim fieret p viā cōgōnis a colera rarissime fieret: z maxime adusta: nā rarissime est pp oppōnez cōpionis cerebri ad cōpionē colere q̄ colera in ipso per viā cōgōnis multiplicetur ad apa faciendū: z maxie colā q̄ ibi aduraf. ¶ Et ex diuersitate dictoꝝ hūoꝝ cōponētiū hoc apa elicif alia diuisio ei⁹ in verū: z nō verū. Dixit Ser. sup Uia. dici solet q̄ hui⁹ frenesis: alia est vera: z alia nō vera ēt q̄ vera fit ex colā rubea vel colā adusta: z q̄ nō vera fit ex colā citrina q̄ est colera mixta cū flegmate. Hiliber. aūt dixit. q̄ ꝙa hui⁹ frenesis fit ex colera rubea ꝓueniētib⁹ ꝓticularib⁹: z ꝑz quosdā etiā ex sanguine: z nō vera ḥz fieri ex colā vel sanguine alteri humori mixto. Et qdā dicūt. z meli⁹ q̄ q̄cūq⁹ fit a colā vel sanguine singulr vel cōmixtim dr ꝙa frenesis. Et q̄cūq⁹ fit ab alijs hūoribus vt flāte vel melia z singulr vel cōmixtim dr nō vera frenesis. Et Hord. dixit. q̄ de colera citrina sit frenesis nō vā. ¶ Diuersitas quoq⁹ frenesis sūpta ſm maneriez ei⁹ ſm quā alia est bona. i. minorē malitiā hñs z alia mala. idest grādē malitiā hñs multis modis ꝓsiderari pōt. p⁰ rōne ꝑme diuersitātis supradicte. dixit. n. Haly. q̄ facta ex apate est fortior z durior siue difficilior. sup. q̄z pafrenesis. ¶ 2° ratione māe apantis. Dixit Alex. ḥ frenesis nō est vni⁹ spēi: z diuerse. si enim ex acris māe existat minor est: si vo ex rubeis fortior z valida nimis efficit: z ē ei⁹ tertia spēs q̄ cariadis. idest cito piculū iferēs notaf q̄ plus sūi mēsura ē illa q̄ ex rubeis coleris gñaf: ita vt ex nimia febre ardescat: z excitetur hō. dixit Hera. sup 9° Alm. q̄ a colera fit aduста est deterior: q⁹ fiunt maniaci: z min⁹ mala ea q̄ fit a colera rubea pura. Et adhuc min⁹ mala est q̄ fit a colera citrina z debilior oībus z salubrior est illa q̄ fit ex sanguie. ¶ 3° rone mēbri in quo fit. Dixit Uiati. factū in suba cerebri pessimū est z molestū. sup. supra factū in velaminib⁹: z sic ēt affirmauit Hor. eo q̄ est in mēbro nobiliori: ad qō deteriora sequunt accōtia: vt patebit in signis. Dixit Ser. sup Uia. frenesis in medulla cerebri eueniēs molesta est z periculosa: min⁹ vo que in subtili fit panno: z adhuc min⁹ q̄ in grosso. nā si in ipso fit cerebro significaf q̄ mā sit multa z furiosa: z cerebrū debile in resistēdo. Dicūt frenet q̄ plures occupat ptes ōterior est sua opposita. ¶ 4° rone pmutatiōis. dixit Hip. in 7° affo. ex piplonia frenesis malū. quē affo. qdā exponūt p pafrenesi. z vitas est q̄ pafrenesis eueniēs in piplonia est mala multitudinē z malitiā hūoris signans: Al. tñ in ḥ cap. de frenesi reducit hūc affo. ad frenesim verā: q̄ supuenit piplonie z ei⁹ supuēt⁹ pōt eē aut piplonia remanēte: z tūc cā ei⁹ est hūor exīs in mēbris spūalib⁹ a calore piplonie calefact⁹ z subtiliat⁹ rapt⁹ ad caꝑ. de quo. A. dixit. q̄ est malū: q⁹ significat fortē calitatē hūoꝝ. vel cā est quā ponit. H. in 9°. dicti affo. q⁹ si piplonia de acutis fit hūoribus necesse est in cerebrū ascēdat fum⁹ nimi⁹ z hūor subtiliat⁹ in modū fumi ex quo frenesis ꝓficif: aut est ei⁹ supuēt⁹ piplonia nō remanente: cū mā piplonie deriuaf ad cerebrū derelinquēs pulmonē z facit in cerebro apa: z ḥ ēt est malū: q⁹ fit pmutatio ad mēbrū nobili⁹: z maxie si fit ꝟtuteiā ente debilitata ex piplonia: z sil'e intelligere debes de pmutatiōe cuiuscūq⁹ alteri⁹ morbi mēbroꝝ iferioꝝ vt apatis stōi epatis vel pleur'. vel alioꝝ vel cū mā faciēs febrē hñs minerā in mēbris inferioribus pmutaref ascēdēs ad cerebꝝ z aparet illud morbis illis nō remanētib⁹. vl'ēt ipsis remanētib⁹ hūore malo multiplicato fieret rapt⁹ ei⁹ ad cerebꝝ z aparet ipz: vel pōt hoc ꝓtingere. dixit. A. ex pmutatione sirsen nō veri ad sirsen verū: z intellexit hic. A. p ꝟo sirsen illud qō fit in velamib⁹: z p nō ꝟo illō qō fit in suba cerebri: z ista pmutatio est mala: q⁹ fit ad mēbrū nobili⁹. vel intellexit p sirsen vo illud qō fit ex sanguine colico subtili: z p nō ꝟo illud qō fit ex sanguine ingrossato p viā adustiōis. z ḥ ēt pmutatio est mala: q⁹ de mā min⁹ mala ad magis malā. Qui aūt dicūt. q̄ intelexit de pmutatione facta a vo sirsen. ſ. ab eo qō est cū apate ad nō vex. ſ. ad id qō est sine apate errāt: qm̄ ista pmutatio non est mala. imo bona: nisi in casu in quo frenet illa ꝟa sil'cū nō vera remaneret. ¶ Quinto rone ꝓsideratiōis accītiū. Et de hac ꝓsideratiōe Aui. pl'es modos posuit. p̄ eni dixit. illud sirsen in quo est cōmixtio rōnis ꝓposita cuz risu z fletu vna hora post aliā est malū: q⁹ ex ḥ signaf q̄ fit ex mā diuersa. cui⁹ vna ps est sanguis a q̄ ꝓuenit risus. Et alia melācolia adustionis calefacta aq̄ ꝓuenit flet⁹. scēo dixit. A. cū pseuerat grauitas in partib⁹ capitis z pulmonis seu pectoris: q̄. ſ. grauitas vel est defect⁹ ad motū vel est sensus ponderis: deinde supuenit spasm⁹ z vomit⁹ viridis est mortale: q⁹ sigūt siccitatē excedētē z vltimā adustionē z morif hic. dixit. A. in hora sua si vt⁹ fuerit debilis. si vo fortis plurior hora sua erit vn⁹ dies: aut duo dies. Et idē posuit Raf. prio ꝓtinē. aucte. Hip. est aūt hoc iudiciū extimatiuū. z. dixit. A. cū patiēs laborat. i. ingetaf aio: vel laborat in anbelitum z euomit colerā rubeā z est debilis morif eadē die: z si ē fort in duob⁹ diēb⁹ vomit⁹ eni colere rubet nō ē malus: sic vomitus colere viridis prasine vel eruginose: z io nō morif eadē hora: sicut p̄cedēs. 4. dixit. A. Nullus qdē visus ē. ſ. a galo

hñs aꝑa in ꝓtib⁹ cerebꝛi cui⁹ vina fuerit aquosa q euaserit: qꝛ signat cõpletũ raptũ humoꝛ ad caput: z ꝓ ꝯñs sirsen cõ firmatũ ta q̃ ñ̃t euasic: vt ifra dicet. Dixit Hyp. 4. affo. gb⁹ vine limpide: aut albe: z b̃ siue albedie opaca terminãte vi sus: siue albedie candida trãslucẽte maxie i freneticis appa rẽtes male sũt: siue freneb̃ sit ṽa siue nõ vera: nã signat mãe rapidi ad caput. vñ fit q̃ si est frenesis vera ꝓfirmet: z si est nõ vera trãseat in verã. Et in hoc ꝓcordãt cõiter oẽs aucto/ res: z hi modi sũt sirsen mali. ¶ Sirsen ṽo de q̃ spat euasio. A. posuit duos modos: vnus est ille quo eger recordat ei⁹ cũ quo alienauit post alienationem febꝛis: sicut ẽt dixit Ga. 4° de iterio. signat. n. p b̃ q̃ vel nõ est ṽa freneb̃: vel q̃ si est ṽa nõ ẽ cũ mlta lesiõe cerebꝛi. ¶ Qꝛ est dixit. A. qñ acci dit ei risus arthonati. i. ꝓtinu⁹. h. n. est signatio laudabilis: qꝛ signat mãz sanguineã satis benignã: ꝺ q̃ hr̃ fiducia q̃ vin cat a nã. ¶ Frenesis quoq; multas hz termiatiões: ipa. n. sicut reliq̃ aꝑata aut resoluit: aut suppurat: aut creticat per eũnẽ manifestã: aut ꝑ exiturã: aut indurat: aut pmutat. Et melioꝛ haꝫ terminationũ est q̃ fit ꝑ resoꝛonẽ: deide q̃ fit per eũnẽ manifestã: deinde q̃ fit ꝑ ꝓriuationẽ. Alie ṽo oẽs sũt male: in gb⁹ nulla aut pua hr̃ fiducia ꝺ euasiõe. ¶ Et modi qdẽ apti eũoni cretice in freneti sũt sudoꝛ z fluxꝰ sanguis ex narib⁹: he. n. eũones maxie cõueniũt ei: qꝛ vt plm̃ est de san guie colico apto illis vijs educi. Et hyp. 6° affo. posuit aliũ modũ: z est fluxꝰ sanguis ꝑ emoꝛroydas. Dixit. n. ꝑm vnaz li⁹ freneticis emoꝛroyde inate bonũ. Dixit. A. karabitus multotiẽs. i. aliq̃ resoluit. i. teriat ꝑ emoꝛroydas cũ fluũt. scz emittẽtes sanguinẽ: z hic mod⁹ maxie cõpeteret freneti ex sanguie melico mixto cũ melia fecali vel aduста: qꝛ talis est sanguis q plz eũat ꝑ emoꝛroydas. Dicũt q̃ in sudoꝛe z fluxu sanguis nariũ. no solũ mãz añtẽ hui⁹ aꝑatis q̃ adhuc est in venis illi ꝓpinqs q̃ fouet ꝓseruat vel auget ipz ꝓueniẽ ter educi: vez ẽt mãz ei⁹ ꝓiũctã q̃ ibibita ẽ in pozolitatib⁹ z collecta. Et b̃ est ex aptitudie mãe faciẽtis. z ꝓpinqtate lo/ ci: z in fluxu sanguis emoꝛroydaꝫ cãz ꝓiũctã ꝓꝓriaz cãs: nõ ꝓueniẽter eũari posse. añtẽ ṽo sic. añte ṽo cã eũata nã red dit⁹ fortioꝛ supra ꝓiuncta z resoluit z ꝓsumit eã. ¶ Deriua tio ṽo cui⁹ est: sic illa q̃ fit ad post aures. z carnẽ glãdosam sub eis: z qñz lz raro ad alioꝫ emũctoꝛia mẽbꝛa ignobilia. Dñs ꝑ expiẽtã inuẽtũ eẽ freneticz frequẽti⁹ terminari ꝑ oeri uationẽ aꝑate eueniẽte post aures. Aliq̃ ẽt: z raro teriat: sicut alia aꝑata iterioꝛa capitis ꝑ sanguinẽ vel mãz aquosaz egrediẽtẽ ꝑ os nares ad aures. Frenesis aũt q̃ suppurat. ali q̃ expellit⁹ ei⁹ sinuatio ꝑ aures cũ cui⁹ expꝛone aliq̃: acci/ dit sanitas: sed raro. ¶ De pmutatiõe aũt frenesis dixerunt Hal. z Alex. karabit⁹ mutat in litargiã z ethicã: z qñq; in maniã. Dixit: A. qñq; infridat karabit⁹: z mutat in litar/ giã. Dicũt b̃ posse multipl'r euenire. Aliq̃n. n. freneb̃ flãtice mã trãsit ad posteꝛioꝛe ptẽ cerebꝛi: z efficit ibi litargiaz. Et aliq̃n in freneti facta ex colꝛa z flãte resoluit ps subtilis cole rica z remanet flãtica: z remanet litargia. Et aliq̃n in freneti sanguinea supfluus indebit⁹ z ꝓtinu⁹ vsus fridoꝫ ꝯuertit sanguinẽ ad mãm flãticã: z ipellit ꝑ illa frida ad ptẽ poste/ rioꝛẽ cerebꝛi z cãt ibi litargiã: z eẽt hec litargia non vera. i. nõ facta a vero flãte: z sic dicũt qdã itelligẽdũ esse q̃n dicũt auctoꝛes. q̃ ex freneti fit litargia aut ep⁹: z aliq̃n supfluus vsus fridoꝫ multiplicat mãm flãticã in capite ꝑcipue in ha bentib⁹ nãl'r cerebꝛũ frigidũ z hũidũ: que aliq̃n efficit litar giã: z tũc nõ erit pmutatio ṽa frenesis in litargiã: sz cõplica tio frenesis cũ litargia: vel succesio litargie post resoꝛonem frenesis. Quidã dicũt. karabitus pmutat in litargiã: nõ ꝑ ut litargia signat aꝑa frigidũ cerebꝛi. sz ꝑ ut signat obliuio nẽ stupidã accidẽtẽ sine aꝑate frido cerebꝛi: qꝺ pot cõtinge re resolutis ptib⁹ subtilib⁹ mãe frenesis: remanẽtib⁹ groſ/ sis vel ingrossatis ipsis ptib⁹ subtilib⁹ ex vsu indebito fri/ gidoꝫ: qbus modis vel eoꝫ altero remissa acuitate mãe fa/ cientis frenesim patiẽs q̃ ꝑ mouebat⁹ vt maniacus remanet stupidus ĩmobilis obliuiosus. z de hac pmutatiõe dixit. A. 2ª ꝓmi ca° de cõplendis dispõnib⁹. q̃ est mala. ¶ Et dixit. Aui. qñq; liberat⁹ patiẽs a karabito: z cadit in ethicã. i. fe/ bꝛez: z b̃ maxie eẽt de freneti colica: in q̃ calitas exñs fortis adurẽs exiccaret mẽbꝛa corpis: z figeret in eis calitatẽ febꝛi lẽ: z qñq; nõ terminat⁹ frenesis ad ethicã: sed ethica sequit⁹ post eã: z fit ambarũ cõplicatio z moꝛit⁹ eger cũ eis. ¶ Et dixit. A. patiẽs frenesiz qñq; efficit⁹ demoniac⁹: z b̃ vel qa frenesis terminat⁹ ad maniã: vel qꝛ mania segt⁹ ad frenesiz. z cõplicat⁹ cũ ea: z maxie hoc ꝓtingeret in freneti: ex colꝛa adu sta vel melia aduста: z supra patuit q̃ frenesis ṽa qñq; pmu tat⁹ in nõ verã. ¶ De pmutatiõe ṽo frenesis nõ ṽe. dixit. A. nõ vez sirsen aliq̃n termiat⁹ in vez: z b̃ pot ꝓtingere qñ ma/ la ꝓpꝛo calida capitis praua vel cũ mã hũoꝛali: aut vapoꝛa li eẽt cã q̃ hũoꝛes traherent⁹ ad cap̃. z attracti vel aliq̃ pus i capite exñtes colligerent⁹ ad faciẽdũ aꝑa: z qdã ẽt volũt q̃ vapoꝛes in capite exñtes vel ad ipz attracti z in eo retẽti ali qñ ibi cõuertant⁹ in mãm hũoꝛalẽ: z sic ꝓuersi faciãt aꝑa: z fortasse hũc modũ intellexerũt auctoꝛes: q vt supra ꝓdixe rũt hoc aꝑa fieri ex fumis calis z siccis. ¶ Prio ꝓtinẽtis. dixit Hyp. q̃lz spẽs frenesis. s. vere est mortalis. dixit. G. sup ꝑ ꝓnost. in 2ᵈᵒ. F. manuũ mobilitatis z c̃. q̃ frenesis ṽa est pnitiosa in oi gñe suo: nõ q̃ ex ea nullus euadat: sz qꝛ pauci ab ea euadũt. z maxie ab illa q̃ est in sũba cerebꝛi: de q̃ dixit Aui. q̃ est semꝑ vehemẽter mala pimẽs: vt plm̃ in 4° die. si tñ q̃rtã diẽ effugerint. i. ptrãsierint euadũt. i. euadere possũt. ¶ Dixit Alex. frenesis est ex gñe morboꝫ acutoꝫ: qꝛ est vt plz peracut⁹: z mnltotiẽs ꝓperacut⁹. Dixit Hal. vt ꝑ ponit ꝓtinẽtis. Nũq; vidi patiẽtes karabitũ nisi paucos cũ febre a pª die morbi qn moꝛerent⁹ añ 7ᵐ. ¶ Dixit Raz. ꝑ ꝓtiñ. q̃ hyp. dixit 7° epidimiaꝫ q̃ senes raro euadũt a frenesi: rñ ait Aui. seneꝫ raro euadũt ab egritudie karabit⁹. s. veri z cã est icõueniẽtia z elõgatio mlta ꝓpꝛonis senũ a ꝓpꝛone mãe faciẽtis karabitũ. q̃ de cã nõ incurrũt karabitũ senes nisi a cã magna valde: z maxie vificat⁹ de sanguie colico. In glosu la ṽo Al. dꝛ q̃ ex freneti rarissime euadunt iuuenes. cui⁹ cã eẽ pot multitudo mãe aꝑantis: q̃ ꝑm plm̃ in iuuene repitur multa. Et adiuuat ad b̃ acuitas sẽsus iuuenũ: ꝓꝓ quã fortẽ patiunt⁹ dolorẽ. cui⁹ fortitudie multũ exsoluunt⁹: ceteris pa ribus in senibus est deterioꝛ.

Cauſarum frenesis: alie sunt extrinsece. z alie intrin sece. Et extrinsece qdẽ sunt siue esse p̃t. Aer calꝛ z siccus moꝛa sub sole exercitiũ fortẽ: balneũ z ca/ pitis fricatio fortẽ z calꝛ oꝛ ei circũappositio: z maxie in cor pore repleto: vigilie supflue: ira z furoꝛ: cibi z potꝰ: z medi cine calẽ: supfluitatũ retẽtio: hebꝛietas z mlta replo z filia. Et qñq; est cã ei⁹ casus vel pcussio siue obuiatio capitis for tis cũ fit inde attractio mãe ad ipz. ¶ Intrinsece vo cãe patẽt ex supradictis: etenim añtes sunt sicut mala cõplo calꝛa z sicca: z hũoꝛ calꝛ siue vapoꝛ calidus i toto vel capite exñs vel aliquo mẽbꝛo: vñ possit ascẽdere ad ipz. Et aꝑa alicui⁹ mẽbꝛi cõicãtis cerebꝛo z doloꝛ z q̃cũq; egri° calꝛa capitis z filia. ¶ Cõiuncte ṽo sũt sicut mala ꝓpꝛo cerebꝛi vel pãicu/ loꝫ calꝛa vapoꝛ in cerebꝛo z pãiculus retẽt⁹ ĩmediate tur/ bãs z ledẽs ipz cerebꝛũ z pãiculos suos: vel humoꝛ calꝛs in capite collect⁹ aꝑans vel nõ aꝑans. Dixit Raz. ꝑ ꝓti. 8.° boies multũ repleti sũt parati ad frenesiz. Dixit Viati. b̃ in/ firmitas ex magna pte solet ꝓtigẽ bis qui magno z subito exercent⁹ laboꝛe: z ꝑcipue qñ ꝓpꝛo exercitãtis ẽ calꝛa z siccaz z maxie si exercitiũ factũ fuerit estiuo tpe. Ex qb⁹ ṽbis ap/ paret q̃ colꝛici calꝛe z sicce ꝓpꝛonis sũt magis apti ad incurrẽ dũ frenesiz: z q̃ estas sit ex tpoꝛib⁹ magis apta eũetui frene sis: q̃uis i flãticis vl'i hyeme eueniẽs fit ꝺteꝛioꝛ. Et hñt ꝑdi cta vitatẽ ꝺ freneti ṽa: ꝺ ꝑfrenesi ṽo possz aliq̃n ꝓtigẽ opm. Et ista ꝑfrenesis est ea q̃ maxie ꝑta est euenire repletis.

Signa precedẽtia frenesim futurã. Dixit Alexã. ꝑcedit futurã frenesim frequẽs insomnietaz: z somnia

inquieta cū mētis turbatiōe ⁊ exiliūt ⁊ fantasias patiūt: vt ét aliq̄ videre se dicāt. Et q̄ futura sūt p̄dicere volētes inci/piūt intimare: q̄si signis his q in domo sūt. Et oū loquunt aliqd ex aliquo dicūt ⁊ asperiores ⁊ furiosiores q̄z ee ꝓsue/uerint apparēt. Et grāde ⁊ spissuz aspirāt. Et pulsus habēt puos ⁊ duros. Et in posteriori pte capitis dolores patiunt sepi⁹. Notāt q̄ p̄dicta signa sūt ꝓnosticāda futurā frenesim in hoie sano exīte nec patiēte aliā egritudinē. Et ibdit Ale. q̄ si passio. i. dispō supuenerit: ita vt iā ꝓpria sit frenesis: tūc extēsis oculis ⁊ pauidis attēdūt. s. vsus aliquā rez vel vsus aliqué locū. Et hūt oculos hūidos satis ⁊ viuidos ⁊ rubeos ⁊ lippos ⁊ inhērētes ⁊ lachrymant nō ex ambob⁹ oculis: sz ex vno tm̄: cū. n. ista sig⁹ apparēt: tūc iā frenesis est vt fiat. ¶ Signa aūt frenesis in iā patiēte future sūt febris ꝓtinue q̄ nō manifeste appet in superficie corpis pulsus puus plenitu/do facie: assidue vigilie pigritia loq̄le tristitia pigrities cor/poris: ⁊ tū assiduus mot⁹ p̄ lectū. i. reuolutio frequēs de la/tere in latꝰ: rubedo oculoꝝ ⁊ lachryme ⁊ insensibilis extre/mitatū friditas. s. ab infirmo ⁊ vine paucitas ⁊ sentit patiēs q̄si male actionē in capite cū tinnitu auriū. ⁊ iflātur ei⁹ hy/pocōdria: ⁊ respicit rē cū auiditate ⁊ sentit dolorē in corde. ¶ Aui. quoq; ponēs sig⁹ signantia futurā frenesim in hoie iā patiēte aliquā egritudinē: ⁊ maxie febrē dixit: cū videris q̄ signa q̄ in corpe sit egri⁹ acuta ⁊ febris prauа: q̄ de mala putredie vel de mā mobili ⁊ furiosa: ⁊ nā. i. venter patiētis. sez q̄ pus nō erat stricta tūc stringit nūciat: vt sit in patiēte sirsen: ró est: q̄ talis egri⁹ seu febris est de mā colica: cui⁹ ra pt⁹ ad supiora ꝓnotat p stricturā vētris q̄ pueniēs ad caput faciet karabitū: ⁊ iste nūci⁹ dixit. A. est fortis in signando: hic ró est: q̄ vꝰ egri pp egritudinē acutā ⁊ febrē prauā fcā debilis nō poterit resistere māe illi q̄n apostemet: ⁊ sic vtplz euenit ⁊ raro opm. ¶ Et dixit. A. p̄cedūt karabitū obliuio rei ppinq̄ i. de ppinquo appbēse. ex hac enim obliuiōe cū ac cidit nūciat karabit⁹ futurus: q̄m p hoc signat q̄ calor i ca pite auget: ⁊ q̄ vapores multi acuti in capite colligūt: qb⁹ multiplicāt in capite fantasie diuersez ⁊ varij discursus: qb⁹ accidit obliuio rei ppinque: q̄ calitas ⁊ q̄ vapores pūt esse cā karabit⁹ ⁊ veri: ⁊ ét nō veri ꝑm diuerniratē ipressiōis cau se: dicūt q̄dā intellexit de ppinqtate vni⁹ hore: sz ego puto q̄ intelligat ét de minori tpe. Et verificat maxime in hoie q̄ pus nō erat obliuiosus. ¶ Et p̄cedūt dixit. A. karabitū tri/stitia sine cā. s. exteriori manifesta: ⁊ hoc pp malas imagina tiones ⁊ sōnia mala p̄cedentia ex multis ⁊ malis fantasijs. ¶ Et p̄cedūt karabitū dixit. A. soda multa. i. fortis vel diu turna q̄ est cā attractōis ad locū hūoꝝ potētiū apare: ⁊ gra uitas capitis ⁊ replōtimo ét aliq̄n totius corpis: ⁊ maxie si replo fuerit māe colice vel sanguinis cali. ¶ Et dixit. A. an tecedūt ipz citrinitas faciei ꝑm plm ex oñio colere ascēden/tis vel q̄ iā ascēdūt ad caput: ⁊ p̄cedūt ipz vigilie ꝓlixe pp calitatē ⁊ siccitatē ⁊ acuitatē humoris vel vapoꝝ. ¶ Dixit Ser. sup Uia. verā frenesiz sp̄ añcedit pafrenesis. q̄uis pa/frenesim nō sp̄ sequat frenesis. Cū g̃ videris p̄dicta sig⁹ seu plura vel fortiora ex eis appere in sano vel egro corpe: maxi me in eo q̄ dispositꝰ est ad frenesiz ex ꝓplone etate tpe regio ne ⁊ regie p̄cedēte: vt exercitio ad solē venatione ⁊ sūb⁹ tūc nuncia q̄ frenesis accidet. ¶ Inqt Hal. 5° de interioꝛib⁹ hāc passionē nō minima p̄cedūt accidētia. Nā aliq̄n patiunt vi gilias: ⁊ aliq̄n corrupte ⁊ inordinate dormiūt imaginatiōi/bus eis apparētib⁹ adeo q̄ coacti incipiunt clamare inuiti atq; stupefacti ⁊ a lecto surgere. Et aliq̄n sine aliq̄ cā obli/uionē patiunt: vase. n. q̄sito ⁊ sub eis posito mingere obliui scunt: q̄ si minxerint reddere vas obliuioni tradūt. inordi/nate quoq; rūdēt eis q̄ eis loquunt: ⁊ plurimi cū audacia ⁊ temere rūdēt: ⁊ maxie si in sanitate fuerint mites ⁊ humi les. Anhelitꝰ quoq; est magn⁹ rarus ⁊ remot⁹. i. tard⁹: sz pulsus eoꝝ est minor anhelitu. Nā suba pulsus. i. arteria vi cina nāe nerui est. Et aliq̄n sentiūt dolorē in occipitio. ⁊ sub dit. Cū aūt huic passioni. s. frenesi appropinquauerint oculi fiūt ficcissimi ab vno lachryme fluunt cal'e. vtriq; oculi ca/thia. i. lippitudie implent: ⁊ vene eoꝝ sanguie implent. Et sanguinē ex narib⁹ distillāt. ¶ Al. dixit. cū aliquē febris cō clusa cōtinua inuaserit cū forti capitis dolore ⁊ oculoꝝ gra/uedine: ⁊ in facie ⁊ oculis vehemēs fuerit rubedo ⁊ horor luminis: ⁊ in pulsu velocitas ⁊ frequētie supfluitas iueni: signa frenesis citissime. i. future fieri iudicabunt. ¶ Dixit Aui. tremor eueniēs afi karabitū nūciat ipz: maxie tremor verus. figit enim raptū multoꝝ vapoꝝ vel hūoꝝ acutoꝝ ad caput q̄ pūt ee cā frenesis. ¶ Rabi quoq; ꝓgregās oia ista signa 6ª pticula suoꝝ affo. dixit. q̄ sūt. xx. s. vigilia ingetudo alienatio mētis q̄ paulatim paulatim crescit. febris acuta cō tinua obliuio pūtiū: modica sitis: ⁊ eger incipit currere ⁊ fu/rere. spūs malignus ⁊ spissus pulsus puus ⁊ defectiu⁹ cum duritie decerptio piloꝝ a vestib⁹ vel stipularū a parietibus lingue grossities ⁊ nigredo ⁊ dolor posteriorꝭ ptis capitis siccitas lippitudis oculoꝝ: ⁊ ex vno iꝑoꝝ emissio lachryme cal'e flux⁹ guttaꝝ sanguis a narib⁹ falsus auditus lesio vir tutiz motiue i corpe toto vel pte. Et in figura decubit⁹ iacet infirm⁹ pstrat⁹. Et cū difficultate rūdet: q̄ signa aliq̄n sunt oia sil'. ⁊ aliq̄n p maiorē pte. ¶ Notant q̄ p̄dicta signa cum sunt remissa sunt prognostica: sed cum intenduntur efficiunt signa demonstratiua frenesis vt apparebit.

¶ Signa giis q̄ sūt cōia oib⁹ spēb⁹ vere frenesis: q̄uis inter ea sint plura: q̄ ét cōicant frenesi nō vere: ⁊ sunt demōstratiua pūtis frenesis sunt in sūma. 16. ¶ De qb⁹. A. loquēs dixit. ꝓmo alienatio supfluit q̄niq; ⁊ abscindit alia vice. Aliena/tio vō in vera frenesi semp adest: sz non sunt semp eodē mō: nec eadē intētiōe: qō ꝓtingere pōt pp diuersitatē mot⁹ māe ad ledendū: q̄niq; enim fortiter mouet ⁊ non tm̄ ledit: ⁊ tunc alienatio remittit. ¶ Scō dixit. aboiatio est eis loquele ⁊ pigritia ab ea. Et nō intellexit de loquela eoꝝ: sz de loque la astantiū: ipsi enim q̄si semp loquunt vel loq volūt: nec tacēt ét si p̄cipiat eis: alijs tm̄ aboiant loq: ⁊ auertunt se a locutio nib⁹ eoꝝ: ⁊ pigros se ostēdūt ad audiēdū eos: ac si nō pos/sint pati audire eos. Et hoc qdē accidere pōt pp acuitatē fe/bris: ⁊ vehemētiaz doloris capitis: ⁊ tūc nō solū abominan tur loquelā alioꝝ: sz ét ppriā. Et vt sic eēt hoc signuz p̄m in quo adhuc adest cognitio ⁊ p̄ceptio nocumēti: abhorret. n. tūc eā p̄cepta lesione ex voce murmure vel loquela. Et pōt accidere ex eo q̄ nō p̄cipiūt lesionē: q̄ iā nō sentiūt nec co/gnoscūt: ⁊ tūc rixant ⁊ loquunt ⁊ clamāt: ⁊ aliq̄n rūdēt nō vocati: ⁊ q̄ multuz loquunt vīr aboiari alios loq: ⁊ tunc eēt sigm augmēti. Et aliq̄n hoc ꝓtingit pp debilitatē vtutis nō potētis tolerare locutionē alioꝝ: ét tūc eēt sigm status ⁊ ꝓfirmatiōis frenesis. ¶ Et 3° dixit Aui. q̄ adest eis pmixtio intell's. i. vtutis sensitiue iteriorꝭ: maxie tm̄ existimatiue si/ue cogitatiue. Dixit Ser. sup 9° Alm. in frenesi vā sp corrū/pit imaginatio siue apa sit puū siue magnuz. ⁊ hoc iō q̄ ab isto apate semp ledit añrior vētriculus cerebri in quo viget vt⁹ imaginatiua: Et dixit q̄ alie vtutes. maxie memoriales pūt ee salue nisi apa sit magnū qō cōicet oib⁹ vētriculis ce/rebri. Dixit Hosator. patiente vna vtute aiali vt imagina/tiua pūt alie ee salue. vt rō ⁊ memoria: qō dictū lz bēat vita tē de ꝓteritis apprehēsis: nō tm̄ vificat de pūtib⁹. pōt. n. in/telligi⁹ de ꝓteritis bñ dijudicare imaginatiua corrupta: sed de pūtib⁹ nō. Et ró est: q̄ ex quo imaginatiua male ⁊ corru pte se hz circa pūtia: ⁊ talia male ⁊ corrupte repsentet in/tellectui nō poterit intell's illa nisi male ⁊ corrupte recipe: ⁊ p pūs nisi corrupte iudicare. Et subdit Auic. q̄ plm horꝝ. s. dictoꝝ triū signoꝝ. i. ipsoꝝ fortioratio est circa quartā diē. Dixerūt q̄dā q̄ Aui. intellexit q̄ plm horꝝ circa 4m diē si p/seuerauerint. i. cōtinuata fuerint. vsq; ad 4m diē tūc ipsa si/gnificat frenesiz verā: ⁊ nō alr: vel añ vt. s. si durauerint duo bus diebus vel trib⁹. Uerūtn̄ dictū istoꝝ nō bñ ꝓsonat di/ctis auctoꝝ nec experiētie. Jō dōm ⁊ melius q̄ Aui. voluit

Sig⁹ cōia oib⁹ spēbus ve frenesis ⁊ sūt xvi.

Primuz.

Secūdū.

Tertium.

Una virtute animali patiente alie pūt ee salue.

q̄ ista signa in p̄° 2° vel 3° die apparētia signāt frenesiz vērā: verūtn̄ plm eoꝝ.i. ipsoꝝ augm est circa 4m diē: qō ꝓtingit: qz 4a dies est dies indicatiua in q̄ accidit mām fortius moueri. z p ꝓns magis ledere z inde ipsa accūtia fortificari: z hoc maxie verificaf in freneti sanguinea: cuiꝰ ét 4a dies posset esse cretica. Dicūt aūt maxie in sanguinea: qz in freneti colica p nām coe cuiꝰ est: in 2m fortius moueri posset cōtingere in 3° vel 5° die ipsoꝝ signorum fortioratio. Quartus ¶ 4° dixit Aui. adest ingūitio extremitatū. i. manuuz ductio hac illac: ac si pilos vel aliud colligat: aut ac si aliqd venef: z capere velit: qō cōtingit p lesionē virtutis imaginatiue. ¶ Et dixit 5° est extremoꝝ agitatio z inquietudo. Nā frenetic⁹ cū mē Quintus bris suis extremis nō qescit nec pausat ea: sed agitat z mouet hincinde. Et qdā dicūt. q vbi lra dicit agitatio: dz dicere iectigatio. nā in extremis mēbris freneticoꝝ accidūt qdā motus iectigatiui impetuosi pp nocum pāniculoꝝ cerebri. Dicūt. q cā q̄re in freneti minuiſ virtus sensitiua. z aliqñ in totū deficit: vtus vō motiua pmanet: z aliqñ intēdiſ saltez vsqz ad tps: multi enim frenetici mouenf fortioꝛib⁹ motib⁹ q̄z moueref tpe sanitatis: est q cerebrum est p̄m sensus z motus: sensus in patiēdo: z motꝰ in agēdo: vt ia supra patuit. qñ igiſ cerebrū apaf apate caloꝛ caliditas illa stimulat ad agēdū nō ad patiēdū. Et adiuuat ad h̄: qz vtꝰ sensitiua viget in anteriori cerebꝛo in quo i freneti est lesio magna. motiua vō in posteriori vbi non est lesio aut parua: z si caꝛitas cōicet pti posteriori reddit neruos motiuos ficciores: z per ꝓns ad motū fortiores in anteriori vō sensitiui nerui nimis exiccāt̄: z p ꝓns inhabiles reddūf ad sensuz: vt dicit Ser. sup. 9° Al. Dicūt freneticoꝝ motꝰ maxie fortificanf in manib⁹: qñ cū manꝰ sint organū organoꝝ pp ipsaꝝ habilitatē pturbato in freneti intellectu: z pturbatis alijs vtutib⁹ sensitiuis: adaucta vō motiua vtute fortificaf peramplius Sextum motus in organo organoꝝ. ¶ Et dixit Aui. 6° est extremorū frigus: qō ꝓtingit pp reuocationē caloꝛis cū spū z sanguine ad interioꝛa: z ad locū apatis: z adiuuat ad hoc disco pertura extremitatū. Naz frenetici p̄m plm maxime añ cōfirmationē discooperiunt mēbꝛa sua: z volūt tenere ea discooperta. Plerūqz enim dixit Aui. infrigidanf eoꝝ extremitates absqz frigoꝛe extrinseco faciēte illud: q̄uis discoopiant se: vt qñ nō est frigus extrinsecus in aere: sed solū adest reuocatio caloꝛis. ¶ Et 7° dixit Aui. in eis anhelitus est magn⁹ Septimū agitatus inequalis siue diuersus. z cū sua diuersitate est ét nō oꝛdinatus. Dixit Hal. in lib°. de disnia in desipientijs. i. egritudinib⁹ freneticis in anhelitu obtinet raritas z magnitudo. Hal. aūt dixit. q in anhelitu est varietas frequentia z angustia. Dixit Raſ. p̄ ꝓti. q anhelitus est magn⁹ rarus z inoꝛdinatus. Dixit Sera. q eoꝝ anhelitꝰ est altus. Propter varietatē ergo in dictis auctoꝝ de hoc anhelitu. Notant q in freneti in p̄n° maxie z añ ꝓfirmationē vtute adhuc ente forti z necessitate magna si in suba affuerit obedientia: que in plurib⁹ est anhelitus sit magn⁹. Et dicūt qdā q in rei veritate anhelitꝰ eoꝝ est frequēs: vt dixit Hal. z hoc respectu anhelitus nālis. Uerūtn̄ nō est frequēs respectu sue magnitudinis. Et aliq dicūt. q qz anhelitus est msgn⁹: ipse in rei veritate nō est frequēs: qz sufficit necessitati magnitudo: ex eo q magnitudo anhelitus in eis est vehemēs: ita vt dicat Aui. q in anhelādo extēsio ossiuz pectoꝛis eoꝝ ad supioꝛa est multa vt multū attrahat aeris. Hoc tn̄ qdā adducūt pro alio signo exponētes ossa pectoꝛis eleuari ad supioꝛa. ideſt versus ptes supioꝛes: z furculā supioꝛē extendi: qō ꝓtingit: qz māe surſuz ferunt. Sed anhelitus in frequētia z raritate est meliꝰ: quā mediocritatē cōparatā ad magnitudinem eius: qdā auctoꝛes raritatē vocauerūt. Et aliq dicunt. q in rei veritate anhelitus eoꝝ pōt esse rarus: z h̄ erit qñ imaginatio corrupta diuerteret aiam ad alias opōnes: vñ reddereñ pigri in anhelādo: z nō frequētarent in anhelare: fantasmata enim qñqz min⁹ egredi faciūt ab eo qō p̄m rōnē: vt dixit Hal. in lib. de disnia. Cū ẋo esset frenesis ꝓfirmata iaz deiecta vtute anhelitus fit puus z frequēs. Inequlitatis aūt anhelitꝰ cā est duplex in eis. vna est fortis pugna inter nām z moꝛbū in qua pugna nā grauaf. Et alia est cognitio alie nata cū multis fantasijs: nūc ẋo pluribus: nūc vō paucioꝛibus: qbus accidit anhelitū diuersificari. Et inoꝛdinatiōis eiꝰ cā est vehemētia pugne z alienationis. ¶ Et dixit Auic. 8° Q. est cū ipso tremoꝛ eueniēs: z pōt intelligere de tremoꝛe vō q accidit eis cū ꝓfirmaf egriꝰ z debilitaf vtꝰ. Et pōt itelligere de tremoꝛe ipꝛopꝛie sūpto p saltu z iectigatiōe: q accidit eis maxie añ ꝓfirmationē: de q̄ ét supꝛa dictū est in 5° signo. Accidūt aūt illi motꝰ ꝓtractiui z iectigatiui ex lesione pannicoloꝝ cerebꝛi cōicata mēbꝛis musculosis q motꝰ non diu durat. Tremoꝛ ẋo verꝰ accidit cōicata lesiōe neruis z chordis ac ét mēbꝛis cōicatis ét eis a cerebꝛo acutis vapoꝛibus. ¶ Et 9° dixit Aui. inest eis qñqz somnꝰ inquetus. s. vel cum coꝛpis inquetudie ét ipsis dormiētib⁹: vel cū multis somnijs terribilib⁹ pp q excitanf z clamant: est. n. coꝝ excitatio fm plm cōmixta cū vocib⁹. Et subdit Aui. qñqz dormiūt z qñ q̄ vigilāt: dormiūt tn̄ parū z vigilāt multū: z in h̄ cadit diuersitas fm diuersitatē māe frenelis: fm quā aliq vigilant plus alijs z eꝛ°. Dixit Raſ. p̄ ꝓtin. qñqz vigilāt. z qñqz dormiūt sōno inqeto cū agitatiōe z motu z sōnijs corruptis z terribilib⁹ donec clamāt: z salliant aliqñ. Et dicūt. qdā p̄dicūt qdā ex eis futura: z ego qdē vidi germanū meū in q̄dā sua egrimē freneticū factū p̄dicē plura futura sic euenerūt in breui. Et macrobi⁹ reddit cāz pp quā freneticꝰ p̄dicūt futura: z recolūt p̄terita q̄ nunq̄z audierūt neqz sciuerūt: dicēs q intelligētia supioꝛ in sōnis detegit aie aliqd p sile: eo q̄ q intellꝰ nō intēdit tūc opōnib⁹ coꝛpalib⁹ neqz recipit tūc aliqd p sensus coꝛpales z eleuat tūc faciē suā ad supioꝛa. pmaca vel intelligētia q̄ cognoscit p̄terita z futura in ipsoꝝ aiaz sic ipꝛimit: z sic scit q̄ pus nūq̄z sciuit. Et hec dixit. siūt in sōnis z forte ét in freneti. Dixit. n. Hal. in anologio: q intellꝰ hz quādā ꝓpꝛietatē q̄ futura p̄diceret nisi eēt coꝛpi alligaꝰ. ¶ Et dixit. A. 10° est illis inuerecūdia z audacia z ira. Dixit Raſ. p̄ ꝓti. siūt audaces z iracūdi sine verecūdia vltra q̄ue tudinē. Inest. n. eis audacia z ira pp feruoꝛē z inuerecūdiā quo ad locutionē tacēdoꝝ: z discooptura pudendoꝝ pp corruptionē extimatiōis. ¶ Et dixit. A. xi° abhoꝛrēt radios z auertūt se ab eis coopiētes oculos: z auertētes faciē ne videant lumē: qō ꝓtingit pp paucitatē spūs visibilis: ipse enim ita pauc⁹ z malus mittit ad oculus q nō est potēs aspectū luminis sustinere. ¶ Et dixit. 12° agitanf lingue eoꝝ vehemēter. i. hac illac ducūt eas: qō pōt ꝓtingere: vel qz q̄rūt eas humectare cū sint vehemēter exiccate: vel ppea q eoꝝ rō est corrupta: vñ ducūt linguas: ac si loq̄renf: cū tn̄ nō loquanf. Et pp corruptionē imaginatiue: aliqñ abscindiſ vox eoꝝ: qz imaginanf nō oportere loq: vñ nō loquūf neqz rñdēt interrogāti: vel ꝓtingit vocis abscisio qñqz ꝓpter debilitatē virtutis: vt in freneti cōfirmata. Et qñqz pp ipotētiā mouendi linguā ꝓtingētē ex multa siccitate z arefactiōe ei⁹: vel cō tingētē ex apatiōe ei⁹. Nā qz mltū ducūt linguā aliqñ extra emittūt z stringunt eā dentib⁹ suis aliqñ ita fortiter q pp stricture illius doloꝛē fluūt hūoꝛes ad linguā z apant eam. ¶ Et dixit. A. 13° qñqz desiderāt aquā. i. potū. Dixit Raſ. p̄mo ꝓti. nō bibūt nisi paꝝ. Uia. vō z Zoar. dixerūt q sitim nimiā patiūf. Notāt q frenetici multū sitiūt: qz cāz magne sitis hūt calūtatē. s. exiccantē cōicatā oꝛi stōi: z alijs nutritiuis: z ét spūalib⁹ mēbꝛis. Uerūtn̄ cū h̄ q multum sitiūt pp corruptionē imaginatiōis z iudicij z pp diuersionē causatā in eis ex multis z varijs fantasmatib⁹ nō recoꝛdanf sitis eoꝝ. Quare potū nō q̄rūt: sicut z multis sanis sitientib⁹ qñqz accidit: q ex supuētu magne occupatiōis p̄uersi ad illā non recoꝛdanf sitis eoꝝ. Dixit Raſ. 13° ꝓti. 4° caꝑ. vidi q cā pp quā patiētes freneſim: nō q̄rūt aquā nō est nisi pp vehementē pmixtionē rōnis. Et pp dictas cās ꝓtingit q cū freneticī

patiētes sitiz q̄rūt potū: z si offert eis accepto vase ñ bibūt: q; obliuiscunt q̄liuisse potū. Et babētes potū obliuiscunt bibere debere: z aliqñ incipiētes bibere obliti nō cōtinuant bibere. Aliqñ tñ multiplicata nimiū siti recordati q; egent potu: figunt imaginatione suā sup hoc. Et tunc si contingit habere ad bibendū bibūt multū. vñ Hal. lib. p̄dicto ait. hi delipientes bibūt semel vltra cōmoderatū. ¶ Et dixit Aui. 14°. ipsoꝝ vine sunt declinātes ad citrinitatē z subtilitatē: z in suba z in colore: est. n. subtilis tendens ad albedinez: q; vina limpida vocat. Dicunt in frenesi cāta p fluxū māe ad caput ꝑm plm vina apparet limpida pp deriuationē māe colice surſuz. Nō tñ est hoc necessariū sp: q; pole est saltē in corpe multū colico multā repiri colerā: que suffi ciet fluere surſuz z facere frenesim: z sufficiet ēt trāsire ad vias vine z colorare ea. Jn frenesi ẋo facta p viā cōgōnis ꝫ plm vina nō est limpida: maxᵉ si tāta fuerit q; sufficiat facere frenetiz: colera aūt epatis z aliorꝝ mēbrorꝝ iferiorꝝ trāsibit cū aquositate: z reddet vinā coloratā. Contingēs tñ est q; in tali frenesi vina appeat limpida: vt cū pp dolorē in p̄ncᵒ cōtingēte colera inferiorꝝ mēbrorꝝ traberet ad supiora. Dicūt quoq; q; limpiditas vine diuersificat ꝑm plus z minus ꝑm nām māe faciētis frenesim. ¶ Et dixit Aui. 15° ipsoꝝ pulsus sūt duri: q; apa in mēbro neruoso pāniculoso z duro est: ita q; hoc sigᵐ nō est apatis ꝓtingētis in suba cerebri: q; tunc esset vndosus. Uerūtñ: q; frenesis raro ꝓtingit i suba cerebri: vt supra patuit. Jō dixit Hal. in 5° pulsuū in freneticis pulsus fluctuosus. i. vndosus rarissime fit. Et iō Aui. de pulsu frenesis sube cerebri nō tetigit. Et dixit Aui. q; pp duritiē arterie z debilitatē virtutū ad cōprimēdū arteriā. i. ad ꝓhendum arteriā intᵉ q̄ztū dz trahi sentit medicᵘˢ in pulsu vtutē. i. fortitudiné aliquā: q; tñ fortitudo nō est exūter: ſz solū apparenter. Appet. n. medico tāgenti pulsus fortis plus q̄ sit eo q; sibi resistit a duricie arterie. Jn eis. n. pp siccitatē aggregantē ostringentē z indurātē suba arteriē: z pp eius tensionez arteria resistit tactui tāgētis cuiᵘˢ resistētiā medicᵘˢ inueniēs, putat eē verā fortitudiné cū nō sit. Et ex hoc decipit in iudicādo fortitudinē vtutis ex tali pulsu. Et durat hec deceptio z apparētia fortitudis vtutis. Dixit Aui. vsquequo apprōpinquet timor. s. mortis. i. quouscq; ẋtᵘˢ sit multū debilitata: tūc. n. redit pulsus ad formicantē nō amplᵘˢ decipiēs medicūmo tūc decipit fallacia p̄terita: z videt medicᵘˢ deceptionē suā. qñ indicabat ex illo pulsu fortitudinē nō exūtē. Dñt. q; in frenesi pulsus nunq̄z indurat tñ q̄ztū in pleuresi: etiaz q̄uis sit apa solū in pāniculis cerebri nō cōicatū sube eius: q; in freneticis duritiei pulsus aliquat resistit ab būiditate sube cerebri: ſz duritiei pleureticoꝝ a nullo resistit. Et dixit Aui. q; pulsus frenetic oꝝ cū sua ſerrenitate. i. duritie z inequalitate. i. cū hoc q; sit durus z inequalis nō euacuat ab vndositate quadā. Quasi dicat. nō est itense durus: ſz hz aliqd pmixtū mollitiei. Et reddēs cāz dixit: qñ cerebrū est substātia būida: z qñ apa est in mēbro būido pulsus fit mollis. Dicūt qdā ex hoc Aui. innuit q; nō semp est in pulsu cū duritie illa vndositas: ſz cū apa cōicat sube cerebri. Et alij dicunt. sp in pulsu frenetici est aliqua vndositas admixta duritiei quā būiditas cerebri causat. Et dixit Aui. pulsus eoꝝ in dilatatione z ostrictione sunt veloces: q; durities arterie ꝓhibet eā dilatari ad magnitudinē: z sic ad sufficienter satisfacere necitati: q̄re oz q; fiat recōpēsatio p velocitatē. sup. z aliqñ ēt p frequētiā. Erit ergo pulsus paruus durus z velox z aliqñ frequēs. Et dixit etiā Aui. qñq; accidit pulsibᵘˢ freneticoꝝ vt dilatent aliquotiēs. s. arterie: z pp necessitatē magnificent: z vt frequētes fiant z diuersificent in ptibus loci. s. arterie z tremāt. Dicūt. qdā q; Aui. in his verbis in sūma vult dicere q; aliqñ pulsus eoꝝ efficit tremulus intelligētes de eo q; tremulus efficit pp ipotentiā virtutis z resistentiā instrūi: z necessitatē multā: virtus nāq; lz sit debilis: tñ multū coacta a necessitate facit qñq; motū vehemētē arterie vltra illud: qō fecerat z magnificat pulsum aliqñ: z aliqñ frequētat. Et facit has frequētationes in diuersis ptibᵘˢ arterie: vñ tremit. nā talis frequētia cuz diuersitate est silis in diuersis ptibus arterie. Et dixit Aui. hic pulsus tremulus in eis nūciat syncopim futurā pp defectionē vtutis. nisi dixit. ipse sit genᵘˢ tremoris sequēs duritiē venaꝝ z fortitudiné virtutis. sup. z necessitatē auctā: q; talis tremor nō nūciat illud. s. syncopim. Et dixit iterū Aui. qñq; accidit vt pulsus eoꝝ sit spasmosus: z cū accidit nūciat spasmū: q; vtplm est de inanitione: licz aliqñ z raro possit esse de repletione. Decimus sectum

¶ Et Aui. ptermisit sigᵐ sumptū a febre tanq̄z notū ex his q̄ pluries dixerat febrē seq oē apa mēbri nobilis. Dixit ha. segt ipz febris ꝓtinua cuiᵘˢ calor nō est fortis sub tactu. tactᵘˢ tamen capitis calidior est reliquo corpore. Et potest hoc poni pro signo vno distincto.

¶ Signa distinguētia spēs frenesis diuersificatas ꝑm locum eius sunt. dixit Aui. qñ apa fuerit in pte anteriore corrūpit imaginationē. Et iō incipiūt colligere villos z imaginant z fantasiant ea que nō sunt. sup. z alia faciunt q̄ sequunt imaginationis corruptionē. Si vo apa fuerit in medio corrumpit cogitationē q̄re turbat in eo qō agit: z loquit cū alienatione plurima: z alia faciunt q̄ corruptioni cogitatiōis pertinent. Et si fuerit in posteriore: vbi viget virtus memorati/ua obliuiscit eius: qō videt z qō agit in dispōne. s. ꝑsenti: ita vt qñq; petat aliqd z presentet ei: z nō recordet se quesiuisse illud: z plm petat peluim: vt mingat in ea: z cū ponit coram eo obliuiscit eius. Et alia ēt faciūt q̄ cōtingunt lesione memorie. Et si apa tenet oēs ptes: z oia p̄dicta signa apparebūt. Dicūt q; obliuio est cōe signū sequēs hoc apa in qua cūq; parte fuerit. Uerūtñ qñ est in anteriori parte vl media nō obliuiscit in dispōne p̄senti. s. qñ est dispositus aliqd agere. Signa specierū frenesis distinctarū ꝑm locum.

¶ Et dicūt qdā in quacūq; parte fuerit hoc apa corrūpitur cogitatio z imaginatio: ſz tñ plus z minus ꝑm q; fuerit in sede cogitatiue virtutis vel imaginatiue: aut nō. Et dixit Aui. si apa cerebrū. s. eiᵘˢ suba p cōitatē: ita. s. q; cū apate pāniculoꝝ apet ēt suba cerebri: tunc rubea fiūt eiᵘˢ facies z oculi. Et exeunt vehemēter exterius pp multitudinē māe impellentis: z rubent si materia apans fuerit sanguis: aut fiunt citrini si apostema fuerit colericum.

¶ Signa distinguētia spēs frenesis diuersificatas ꝑm modū eius p que distinguit vera frenesis a nō vera sunt. dixit Ha. 5° de interioribus. frenesis vera paulatim venit: nec subito alienationē facit: sicut contingit in alienationibus pp alia mēbra factis. Sz cū facit eā cōtinue patiūt: qō nō sic est: cū passio in alijs mēbris extiterit: que enīz pp alia mēbra accidit: nō pmanet nisi passio in diafragmate sit. Naz alienatio pp passionē diafragmatis pmanet z idurat: magna est. n. colligātia iter ꝫ mēbra z ea de qbᵘˢ mēs z itellᵘˢ oriūt. Signa distinguētia inter verā frenesim z nō verā p prer diafragma.

¶ Dixit Alex. q; dicūt ex diafragmatis flegmone freneticos fieri nō vez dicūt: ſz tñ maximaz gīat alienationē vt silēs videātur eē freneticis. Opz g̃ ea distinguē abinuicē. ¶ Dixit Ras. p̄ oti. differt karabit ab apate diafragmatis p accña q̄ apparēt in oculis z anhelitu: q; anhelit pueniēs cā cerebri ē magn rarus z inordiat. Sz in apate diafragmatis est diuersus: q; aliqñ est magnᵘˢ: z aliqñ puᵘˢ z spissus: z aliqñ lōgus: z aliqñ ē silis mutui igne flāme. Et i apate diafragmatis ꝑus q̄z supueniat pmixtio memorie anhelitᵘˢ appet puᵘˢ: z lōgus aut spissus z ōrisᵘˢ anhelitui apatis cerebri. Et dixit. apata diafragmatis manifestat extēsione ypocūdriorū vsus supiorē ptē in ꝑnᵒ morbi. ¶ Dixit Hal. 5° de interio. dia alienatiōis q̄ fit pp diafragma z ei q̄ fit pp cerebrum hic est: q; in facta pp cerebrū accidentia in oculis appent z guutte sanguis distillāt de naribᵘˢ sine anhelitu. Nā anhelitus in passione diafragmatis diuersus est aliqñ puᵘˢ z spissus z aliqñ magnᵘˢ z angustiosus. Alienatione enīz nondū veniēte puᵘˢ est z spissus. his vo qbᵘˢ pp cerebꝝ alienatio fit añ alienationē hñt anhelitū magnū z remotū. Et vlr dico

q̄ oīa accītia frenesis q̄ fit pp passionē cerebri aut pua ap/
parēt in alienatiōe pp passionē diafragmatis: aut nō appa/
rēt. Itē in passione diafragmatis sūt ꝓprie signones ab ini/
tio morbi. Nā ypocūdria supi⁹ trabunt. In passiōe vō cere
bri in p̄n° ꝟ nequaq̄ fit nisi postq̄ alienatio pfecta fuerit.
Itē in passione cerebri caput ⁊ facies sūt magis fortiusq̄ ca
lida q̄ in passiōe diafragmatis. ¶ Dixit Hal.2° de interio.
alienatio mētis q̄ ē ōbilis: lesionē in eēntia cerebri aut pāni/
culoꝝ ei⁹ signat: q̄ ℞o nō est stabilis lesionē in capite pp col
ligātiā signat. Et dixit. in 3° eiusdē. alienationes q̄ fiūt in fe
bꝛib⁹ sunt cā colligātie cerebri ad alia mēbꝛa in illa passiōe:
⁊ nō vt passio sit in eēntia sua. Et talis alienatio cessat febꝛe
pagoꝛiçante ⁊ gescēte: q̄ alienatio nascit cū multi cali fumi
ad caput saliūt. ¶ Dixit Aui. factā pp apa pectoꝛis añcedūt
signa birsen dicēda in suo loco: q̄ nō inueniūt in ℞o karabi
to. Et plm calꝛis tēdit ad ptes pectoꝛis vbi est apa. Sz in
℞o trabit ad ptes capitis: cū quo vō karabito multiplicat
extēsio ossiuz pectoꝛis. i. ypocūdrioꝝ ad supioꝛa fm modū
supi⁹ dictū: vel cū quo. s. apate pectoꝛis ⁊ ꝓprie diafragma/
tis multiplicat extēsio dicta. ¶ Dicūt qdā q̄ in pleureſi ista
extēsio accidit in p̄n°. sed in frenesi multiplicat in ꝓcessu ⁊
cū māe bñ ferunt ad caput. Dixit enim Raſ. p̄ oti. manifesta
tur apa oyafragmatis extēsiōe ypocūdrioꝝ vsus supioꝛem
pte in p̄n° morbi. sz in apate cerebri in fine morbi. ¶ Et di/
xit Aui. in ℞o karabito ꝑus fit sensus doloꝛis supra verticē
cōprehēdēs: sz in apate pectoꝛis fit in pectoꝛe nō in capite: ⁊
nō fiūt signa karabiti veri ꝓdicte in illo fortia ⁊ multa. imo
debilia respectu illoꝝ q̄ fiūt in vō ⁊ sunt paucioꝛa. Et dixit.
spūs. i. anhelit⁹ in ꝟ nō ℞o karabito fit diuersus cui⁹ diuer/
sitas est. dixit ipse. q: aliq̄n debilitat ⁊ fit frequēs. s. puus ⁊
aliq̄n magnificat. Et q̄n magnificat. dixit Aui. fit filis ei. s.
anhelitui hūtiū veꝝ karabitū: tñ fit debilis ⁊ puus plus. i.
vtpl'z in ꝟ nō vō karabito. Et fit i eo ét sicut racas. i. sicut p/
cussio in incude cū malleo: q: fit q̄si anhelitus geminat⁹ siue
duplus siue bisꝑsans sic accidit boi q odoꝛat aliqd. Raſ.
℞o assīlat istū anhelitū motui flāme ignis vt supra dictū est:
q: sicut flāma ignis q̄si in tpe non ꝓcepto duas flāmeas lin/
guas emittit: sic iste anhelit⁹ geminat motū: sicut ét martel/
lus sup incude geminat ꝓcussionē. Dixit tñ. A. q̄ ambo ista
duo birsen. s. cerebri ⁊ diafragmatis cōicant in fortitudine
humoꝝ: q: ambo fiunt de materia calida acuta.

Signa di
stinguētia
inter verā
⁊ nō eaz
pp stōm ⁊
alia mem
bꝛa.

¶ Signa aūt distinguētia verā frenesim a non vera facta pp
stōm. dixit Aui. sūt q̄ cū ea fit pp hūoꝛes ꝓtentos in oze stōi
sentit eger mordicationē in oze stōi ⁊ nauseā ⁊ sitim ⁊ ama/
ritudinē oꝛis. sup. ⁊ si humoꝛ est apans apparēt sig⁹ apatis
stōi q̄ accītia nō appent in vera frenesi. ¶ Et dixit. A. q̄ fre
nesis facta pp passionē alioꝝ mēbꝛoꝝ scit ꝑ illud qō appet
de dispōnib⁹ mēbꝛi ad qō sequit: nō enim segt ista frenesis
nisi vehemētiaz passiōis seu apatis illoꝝ mēbꝛoꝝ. Et ideo
q̄n nōdū sunt bñ apparētes ⁊ manifeste dispōnes illoꝝ mē/
bꝛoꝝ nō ducūt ad verā frenesiz ⁊ pmixtionē iutell's. ¶ Dñt.
q̄ alienatio sequēs apata alioꝝ mēbꝛoꝝ a capite vtpl'm eue
nit pp vapoꝛes capiti cōicatos ab illis. Et q:nō statiz a p̄n°
illoꝝ apatū cōicat vapoꝛ capiti. iō nō statim a p̄n° eoꝝ ac/
cidit alienatio: pp quā cāz 10ª tertij. dixit Aui. in birsen post
ponit pmixtio itell's. Et q: cōicatio vapoꝛis capiti nō fit to
to tpe apatis illoꝝ mēbꝛoꝝ. iō alienatio ꝑ ea nō est ꝓtinua.
imo dixit. A. fortificat alienatio sicut fortificat illa passio:
⁊ diminuit sicut diminuit illa. ¶ Et scias vt dixit Hal.3° ō
interioꝛib⁹. q̄ cū oriť apa in mēbꝛo neruoso citi⁹ segt alie/
natio q̄z si esset in alijs mēbꝛis: ⁊ q: magn⁹ neru⁹ a cerebꝛo
descēdit ad os stōi ppea ad apa stōi maxie sequit alienatio.
¶ Dñt. q̄ postq̄z alienatio incipit appere ꝓtingens est q̄ fit
ꝓtinua: sz vtpl'm non sit ꝓtinua: rō est: q: vapoꝛes ad caput
ascendētes q̄nq̄z nō ascēdūt: aut q: ꝓhibeant: aut q: diuer/
tant: aut q: nō ascēdant in q̄titate sufficiēti ad faciēdū alie
nationes pp multas cās occurrētes. nā alienatio ista nō est
ꝑpriū accidēs illoꝝ apatū: sz sequit ea in determinato gra/
du: ⁊ determinato mō se habēdi: tóq̄z q̄n egritudo alioꝝ mē
bꝛoꝝ poꝛissmat siue exacerbat ista alienatio fortificat siue
redit. ¶ Dixit Auic. nō vera frenesis sequēs febꝛes sequit
in fortitudine sua fortitudinē febꝛis ⁊ alleuiat cū alleuiatōe
febꝛis. Notant q̄ in vera frenesi ad quā segt febꝛis: ⁊ etiam
in ea q̄ accidit post febꝛē: ⁊ ét in ea q̄ accidit ad febꝛē remit/
tit alienatio ad remissionē febꝛis: verūtñ in non vera plus
remittit q̄z in vera: q: in vera cā magis ipmit cuz sp̄ in
cerebꝛo: quare dixit Aui. q̄ nō minuit nec ꝓcedit interpo/
lando. imo adheret. i. firmiter stat sicut dicit lra extra. ¶ Di
cunt. q̄ si alienatio sequit ad aliquā febꝛē cōclusaz: q̄ super
stat vni⁹ modi vt ad homotenā adhuc alienatio sz fm plm
stet eodē mō tñ ꝓtingēs est eā in ipsa posse fortificari: ⁊ mi/
nui. Et rō est: q: vapoꝛes in ea ꝓtingenter ferunt ad caput.
Et ita ꝓtingēter pñt aliq̄n nō fieri pp cās illos ad alias par
tes ꝓtrahētes seu a suo ascēsu vsus caput diuertētes. ¶ Di/
xit Pla. in nō vera frenesi signa oīa vere adsūt excepto q̄ vi
na nō adeo discoloꝛata est ⁊ tenuis: q: in nō vera solus va/
poꝛ ⁊ nō humoꝛ rapit ad supioꝛa: ⁊ excepto q̄ non est in ea
ꝓti⁹ alienatio siue insania sicut est in vera. ¶ Dixit Auic. si/
gnificat factū ex hūoꝛib⁹. i. vapoꝛib⁹ vel ex hūoꝛib⁹ cōten/
tis in capite nō actu apantib⁹ aduentus eius subito sicut su
bito ascēdit vapoꝛ ad caput: sed in frenesi vera alienatio ac
cidit paulatim paulatim: sicut ipsa vera frenesis paulatim
accidit. p̄mo enim vt patuit ꝓcedit dispō ⁊ postea subsequen
ter incipit mā fluere ⁊ sequit ꝓcedēs cōtinuādo donec fa/
ctū sit apa: ⁊ nō minuit nec ꝓcedit interpolādo: tóq̄z veram
frenesim añcedūt signa ꝓnostica supradicta: deinde sequun
tur accītia ei⁹ demōstratiua. Nō verā aūt ꝓcedūt febꝛes aut
egritudines alioꝝ mēbꝛoꝝ: deinde apparēt signa frenesis.

¶ Signa ℞o distinguentia spēs frenesis diuersificatas fm
mām sunt. dixit Raſ. in diuisionib⁹ signa facte ex sanguine
sūt febꝛis ꝓti⁹ cum rubedine faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ magnitudo
pulsus: ⁊ repl'o venaꝝ ⁊ q̄ fit in coꝛpe grosso plurimi san/
guinis ⁊ q̄ patiēs assidue vsus fuit carne ⁊ vino: ⁊ si sanus
⁊ ex eis q̄ ex melle fiunt vel ex ꝯccharo vt marçapane ⁊ fili
bus. ¶ Dixit Aui. p̄m signoꝝ facti a sanguine est q̄ cōitas
signoꝝ. i. signa cōia veri sirsen dicta supra accidit cū risu: q:
ꝑprietas sanguis est inducere risum: ¶ 2m est. q̄ accidit distil
latio sanguinis p nares. sup. frequēter pp multitudinez san
guinis. ¶ 3m est. q̄ magnificat eius spūs. i. anhelitus. sup.
plus q̄z in alijs spēb⁹ cui⁹ cā ē magna necessitas ⁊ ꝓueniēs
obediētia instroꝝ pectoꝛis ad dilatationē: nō enim exiccant
⁊ indurant in eo sicut in colꝛico. ¶ 4m signū est. q̄ distillāt
oculi eius. s. lachꝛymas multas: ⁊ hoc respectu colerici pp
maioꝛē humiditatē eius. ¶ 5m sig'm. oculi lippitudinē patiū
tur. s. q̄ sit ex pte grossioꝛi sanguinis. ¶ 6m signū. nō sunt vi
gilie q̄ accidūt ei supflue. sup. sic in colꝛico pp sāguis hūidita
tē. ¶ 7m signū. asperitas lingue ipsoꝝ tēdit ad rubedinem
obscurā: ⁊ hoc maxie appet in p̄n°. nam in ꝓcessu nigrescit.
¶ 8m signū. lingua in ipso fit grauis: ⁊ q̄nq̄z pigrescit ad lo/
quēdū. s. pp grauitatē lingue q̄ ꝓuenit ex multitudie sangui
nis: ⁊ hoc intellexit Haly. cū dixit lingua grosseſcit. ¶ 9m si
gnū. fantasie quas vidēt sunt rubee pp sanguinē. ¶ 10m si/
gnū. venefrontis ⁊ oculoꝝ sunt plene. ¶ 11m signū. est q̄ ac
cidit ei frequētia sedēdi ⁊ stādi absq̄ necessitate quā ide ha
beat: surgit nāq̄z q̄z quis nō sit cā preſens quare debeat surge
re. Et sedet nō exīte cā q̄re debeat sedere: ⁊ sic est qdā mod⁹
ingetudinis cui⁹ cā est: q: calꝛ mouet ⁊ incitat ad surgen/
dū alienādo vñ surgit sed statim grauitas q̄ in eo existit pp
sanguinē ꝓhibet erectionē ⁊ incitat ad sedendū: vñ sedet: ⁊
sic mō agit vnū mō aliud. ¶ Dixit Guil. signa ei⁹ sunt febꝛis
ꝓtinua cū rubedine faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ pulsus magnitudo cū
velocitate ⁊ repl'o venaꝝ. Et habitudo coꝛpis grossa i qua
sanguis multiplicat⁹ est. Et vsus ꝓcessit reꝝ gñantiū sangui
nem: ⁊ si cū hoc in p̄n° añ ꝓfirmationē appuerit vrina: que

ttestat super oniuz sanguinis vt est vrina spissa z russa ve/
rior erit significatio q mā eius fuerit sanguis: z si risus mul
tiplicetur adhuc certior erit signatio q mā erit sanguinea.
¶Sili. quoq; huic spēi appropriat floccos z festucas extir
pare z alienare cum minis z opprobrijs.

Signa fe
z a cola

Signa vo facte ex cola: dixit Raſ. in diuisionib⁹. sunt febris
cōtinua vehementioris caliditatis. s. q̄z in sanguineo: q; hec
febris est causon vel terciana ꝓtinua. z sūt cū eo salt⁹ z alie
natio vehemēs z leuitas in capite. nō qdē absoluta: iz respe
ctu sanguinei z est rubedo in facie z in oculis minor q̄z in il
lo. Et fit in corpe extenuato cui accidit iam cibari ex reb⁹ ca
lidis. s. quertibilib⁹ in cola: sicut alleo pipe sinapi z melle z
piscib⁹ puis salitis z bis silib⁹: z accipere medicinas cal'as
z cū melle. ¶Dixit Aui. p^m signū ei⁹ est q vigilare plm fa
cit: q; plus oib⁹ alijs pp calitatē z siccitatē colere. ¶2^m sig^m
est. alleuiant cū eo oculi valde: z fiunt valde mobiles pp ca
liditatē mouentē: nō grauati colera ente leui: z hoc intelle/
xit Raſ. cū dixit. capitis adest leuitas. ¶3^m signū. exaspera
tur lingua fortiter z citrinat in ꝑmis deide nigrescit. ¶4^m
signū est. q febris in eo sit fortis z acuta. ¶5^m signuz est. q
multiplicat amor tergēdi oculos. i. fricandi: q; cōcata eis
aliqua portione colere mordicationē z ꝓuritū patiuntur.
¶6^m signū. imaginant fantasmata videre tendētia ad citri
nitatē pp coleraz. ¶7^m signū est. q ingredit in mores eoꝝ
rapacitas: z melica ꝓpietas z audacia in disceptando z est
quasi in forma ei⁹ q vult litigare: z est q̄si sicut maniacus.
¶8^m sig^m. attenuant nares ipsoꝝ z ꝓpie extremitates eoꝝ
pp calitatē multā ꝙsumētē. ¶9^m sig^m est. accidit eis attra/
ctio fortis in frontibus ad supiora: quasi eniz spasmant pp
exiccationē. ¶Dixit Hil. si fit ex colera patit terribilia acci
dētia: siccitatē oris, nigredinē lingue: z asperitatē: molesta/
tionē z angustiā: defectionē z syncopiz coloris cutis muta/
tionē in citrinū z flāmeū colorē: z oculoꝝ inflāmationem.
¶Dixit Guil. sig^a ei⁹ sūt febris ꝓtinua vehemētis calitatis:
z acuitat⁹: z salt⁹ z agitatio vehemēs: z alienatio vehemēs.
¶Et vsus añ ꝟ rex caliday acutay: z velocitas pulsus cū
spissitudie: z desideriū attrahēdi aerē ꝓtinue vltra solitū: z
citrinitas faciei z oculoꝝ: z inqetudo vociferatio: z clamor
mult⁹. ¶Signa facte ex cola aduста sūt. dixit Aui. q signa
gnalia supradicta sūt cum demonio: z saltu: z rixa. Et dixit
Hor. q q̄nq; cōponit cū mania lupina: z tūc sūt accūtia ter/
ribilia: qm̄ ascēdit ꝓpietes: z silia facit. ¶11^m sig^m. dixit. A.
magnificat anbelitus: nō q; instra anbelit⁹ sint in eo obedié
tia. imo min⁹ obediūt dilatationi q̄z in alijs spēb⁹ pp maio
rē siccitatē: sed q; stant fixi in suis fantasijs pp nām melan/
colicaz illius colere. vñ obliuiscunt anbelare: z nō anbelāt
longo tpe. quare tādē coacti ad anbelādū faciunt anbelituz
valde magnū vt necessitati aucte valde satisfiat. ¶13^m sig^m.
dixit Aui. magnificat in eis inqsitio. s. cū manib⁹: q; persi/
stunt z perseuerāt in inqsitione eius: qō inspiciunt inqrere
cū manib⁹. ¶14^m signū sūt oculi eoꝝ cōturbati: q; aliqualr
obscuri cui⁹ cā est sibare. s. ꝙt sibare sumit ꝑ apate facto a
colera aduста: que cū tēdat ad nigredinē facit oculos obscu
ros cū apa adhuc est in suba pāniculoꝝ: ita q nōdū est vez
sibare qō fit in suba cerebri vel cā ei⁹ est sibare ꝙt sibare su
mit ꝑ accidente qō est alienatio demoniaca. ¶Dixit Guil.
si humor fuerit aduстus oia accūtia intendent in suo esse: z
cū his apparebit demoniū z rixa: z spūs magnificabit: z
ēt inqsitio rerū cū extremis z manib⁹ z oculi fiunt cōturba
ti valde. ¶Auctores nō posuerūt signa facti ab alijs mate/
rijs: q; raro ab eis fit frenesis vera. Tu vo poteris ex cōside
ratione in signis supradictis z infra dicendis colligere ea.

Signa tē
tus ꝓtio
ꝓpiū
frenesis.

¶Signa demonstrātia tēpora frenesis: de signis ꝓncipij. di/
xit Hal'. 5° de interio. z post signa ꝓnostica. q cū sensu mini
me rident: z pilos ex pānis euellere incipiūt: z febris in sic
citate ꝙfortat. ¶Dixit Alex. appropinquāte iaz passione
incipiūt ex stratis pilos euellere: z neqz rīsuz certū reddere
interrogāti z linguā adhuc magis hūt asperā z sicciores fe
bres. ¶Dixit Aui. cū accidētia nūciātia karabitū fiunt for
tiora z augent significāt initiuz ei⁹: z rō est dixit ipse: q; ista
accūtia fiūt fortia oū māe pseuerāt in itinere veniēdi ad ca/
put z reuoluūt i venis suis z subtiliāt. i. oū māe actu fluūt
ad caput reuoluunt in venis capitis subtiliant. i. trāseūt de
venis magnis ad quas z de quis ad minas: vñ iā sūt in ef/
fundi in porositates mēbri: tūc eniz est p̄n^m apatis vt in tra
ctatu de apatib⁹ appet. ¶Et dixit Aui. ponēs signa finis
ꝓncipij seu ꝓncipij augmēti cū appropinquat ei. s. sube vela
minū vel cerebri mā: qō est cū resudās ex venis incipit itra
re poros eoꝝ. z imbibit cerebrū siue velamē māz: q; incipit
imbibi in suba ei⁹ tūc. sup. oia illa accidētia fiūt intēsiora.
Et inueniūt patiētes dolorē in posteriori pte capitis apud
locū in quo est cōiūctio colli z capitis: z ppie in colico: cui⁹
doloris cā est: q; ad illū locū terminant pāniculi cerebri q̄si
ad pūctū facta: itaq; pāniculoꝝ apatione fit in eis ꝓctio pp
lesionē z extēsionē ex q̄ ꝓctioe seq; dolor in termio illo: ad
quē dolorē causandū adiuuat multitudo vapoꝝ cōcata pti
illi posteriori: de q̄ nō hūtes liberū exitū sicut hūt in aliori
retēti extēdūt z dolorē faciūt. Et hūc dolorē maxie pcipiūt
apud p̄n^m poxismi vel exacerbatiōis febris: iōq; dixit Ra.
p̄ pti. ca° 8°. cū freneticis appropinquat insult⁹ poxismi sen
tiūt dolorē in posteriori pte capitis: q; tūc maior fit motus
māe z vapoꝝ. Accidit aūt iste dolor maxie in colico: q; va
pores ei⁹ sua acuitate mordēti sūt magis ꝑdictā ꝓctionem
pāniculoꝝ faciētes: z sic dolorē. Hal. aūt z Alexā. vt supra
patuit posuerūt hūc dolorē eē de signis ꝓnosticis: vñ notāt
q hic dolor cū est remissus est signū ꝓnosticuz: z cū postea
intēdit est demīratiuū z ꝓpie ꝓncipij augmēti. Dī aūt esse
sig^m ꝓnosticū: q; vapores illic multiplicati faciētes dolorē
vel hūores illuc attracti pūt effici cā cōiuncta apatis: z ma
xime in corpe colico in quo māe sūt magis apte ferri sursū.
¶Dixit Raſ. loco dicto. Cum morbus est in augmēto su/
peruenit z flux⁹ vētris: z oculi iflāmant z ēt facies: z adest
tremor manuū: z pulsus ēt ē tremulus z hypocūdria tūr. s.
tremūt. accidūt hȝ accidētia cōcata lesione mēbris: q; sunt
minere vtutū faciētiū ꝑdictas opones. ¶De signis aūt sta
tus frenesis. dixit Hal'. vbi supra lingue eoꝝ nimis exaspe/
rant: voces audiūt voce nō emissa: z intelligūt ea q̄ nullate
nus eis sūt dicta. z iacent supini tristes nil rīdentes. Et qō
rīdēt cū nimia duritie z angustia fit. z aliqñ in qbusdā mē/
bris: dolorem habitum ēt si pungant minime vīr sentire.
¶Dixit Alex. iterdū tremuli fiūt ōnceato cerebro: z ex ipo
ꝓcedētib⁹ neruis. s. exiccatis z insensibiles fiunt. z excitati
iā vix aut nullo mō obediūt. Dixit Alexā. z si lingua nigra
aut citrina fiat z ꝓmisceat itellis z multū fuerit alienat⁹ z
vigilauerit multū iaz frenesis pfecta erit. i. erit in statu suo.
¶Dixit Uia. cū morb⁹ auget vt ad statū ptingat terribilia
accūtia ifirm⁹ patit: sicut sitim nimiā: oris siccitatē: lingue
nigredinē z aspitatē: molestationē angustiā nimiā defectio
nē. i. lipotomia z syncopiz. Et mutat color cutis faciei in ru
borē: si sanguis fuerit in cā vel in citrinitatē si fuerit colera
rubea. ¶Dixit Ser. sup viatico fit syncopis: aut eo q spūs
sursū ferunt: z sic cor spiritib⁹ depaupat. Aut q; fumositā
tes oū ascēdūt in suo ascēsu cōp: imūt auriculas. al'. arterias
cordis. ¶Dixit. A. cū icidūt in ipz māe z apat. exponunt.
Cū icidūt. i. iā iciderūt māe in ipz. s. pāniculū vel cerebrū: z
apat. i. iā apatū est: tūc sequūt noue signa. q̄ Aui. ponit: q̄
p^m est q; deficcant plm. i. in plib⁹ oculi ei⁹ vehemēter. q̄z quis
eni in plib⁹ oi tpe exiccent: tū maxie in statu: q; mā magis
attingit velaminib⁹ a qb⁹ tunice oculoꝝ oriūt z exiccat eas
sil' cū velamib⁹. ¶11^m sig^m. dixit deide. s. post vehemētē exic
cationē oculoꝝ ꝑcedēte defectu vtutis z ꝓtētiue accidūt eis
lachryme fluēte hūiditate cerebri ad oculos: z accidūt ppe
ex vno oculoꝝ. Cui⁹ cā est vel accubit⁹ sup ipz pp quē faci
lius fluit hūiditas ad ipz pp situ decliuē: vl' q; hūiditas illa

Signa au
gmenti.

Signa fa
ce a cola
dusta.

Signa sta
tus.

plus declinet ad illū oculū q̄z ad aliū pp maiorē ei⁹ debilita
tē ⁊ minorē resistētiā in recipiēdo illā. ¶ 3ᵐ signū. dixit. A.
multotiēs accidit vt vene oculoꝝ fortiassociēt rubedini: nō
tñ sp qr maxie accidit in sanguineo cōicato multo sanguine
oculis: pōt tñ aliqñ in colico euenire cū vehemēs caliditas
in eo cōicata oculis eēt cā attractiōis multi sāguis ad ipsos
vtpl'm tñ in colerico citrinant. Istud signū posituꝫ est supra
inter signa ꝓnostica: ⁊ pōt ēt in ꝑn⁹ augmēti ⁊ statu eueni
re: sed Aui. posuit ipꝫ iter sig⁹ stat⁹. qr maxie ⁊ magis acci
dit in statu. ¶ 4ᵐ sig ᵐ erit. q plm fricant oculos ⁊ b̄ maxᵗ
ꝓtingit in colico: mā colica mordicāte pāniculos cerebri cōi
cata mordicatione tunicis oculoꝝ: hoc ēt signū pōt in ꝑn⁹ ⁊
augmēto euenire q̄uis maxie in statu ⁊ magis. ¶ 5ᵐ signū.
dixit. A. qñq̄z succedūt eis distillatiōes sanguis ex naribꝫ:
⁊ b̄ p̄cipue in sanguineo. hoc ēt signū pōt alijs tpibꝫ euenire:
ꝫ maxie ⁊ magis in statu. ¶ 6ᵐ signū. dixit. A. declināt ad
getē ⁊ regez qō ꝓstrata vtute ꝓtingit. Et dixit Auic. q hic
declinatio corpis ad regez est in maiori pte corpis sui nisi in
manib⁹: qñ forte cū eis ingrūt ⁊ colligūt villos. Et ista
ingsitio cū manib⁹ qñq̄z fit cū clausione oculoꝝ: ⁊ qñq̄z cuꝫ
pupillatiōe. i. aptiōe eoꝝ. Clausio oculoꝝ plus ꝓtingit in sā
guineo multū ꝓstrata x̄o vtute. Aptio x̄o vtute nō ente sic ꝓ
strata ⁊ maxie fit in colico. Et fit ista ingsitio manib⁹ ēt ali
qñ cū querela. lamentant. n. patiētes pp nō posse eē q̄ fanta
siata ab eis. ¶ 7ᵐ sigᵐ. dixit Aui. qñq̄z pigri fiūt in loquen
do manifeste nō addētes supra motū lingue. s. qr nō moueāt
alia mēbra faciētia ad loquelā. ioꝛ nō exꝑmūt qō loquūt.
q̄re nec intelligūt ⁊ est hoc mortale signū. ¶ 8ᵐ sigᵐ. dixit
Aui. qñq̄z accidit illis distillatio vrine cū cognitiōe aut abs
q̄z cognitiōe qō ꝓtinget ꝑm varietatē fantasiaꝝ: vel ꝫ varie
tatē maioris vel minoris nocumēti cerebri. Et dixit Aui. istō
signū cū est in febrib⁹ est de signis fortib⁹ q firsen est pñs:
qr signat raptū māeꝝ ad supiora: ⁊ q debilitas iā cōicata ē
vtuti retēᵗⁱᵛᵉ vesice: ⁊ maxᵗ si fuēit absq̄z cogⁿᵉ. ¶ 9ᵐ sigᵐ. obli
uiscūt doloris si ē i aliq̄ mēbro imo si aliqō mēbrū ipsoꝝ do
loroso. si fortiter ⁊ ipetuose tāgat vel pūgat nō ꝑcipiunt:
ingt. n. hyp. 1° affo. qcūq̄z dolentes aliqd corpis plm dolo
rez nō sentiūt his mēs egrotat. ¶ Dixit Haly. grosescit lin
gua ⁊ nigrescit: colligit festucas de vestimētis pp fantasma
ta corrupta: lachrymant. aliqñ oculi ⁊ lippi fiūt ⁊ aliqñ sūt
sicci. ¶ Auctores ꝑ frenesi ꝓfirmata a q̄ nō ꝓtingit euade
re intelligūt frenesiꝫ q̄ euenit iā ad statū: ⁊ est pfecta. Cuius
signa ponēs Raſ. p̄ oti. dixit Birsen iā ꝓfirmati signa sūt fe
bris acuta: pulsus pu⁹ ⁊ ispissus piloꝝ euullio a pānis: mul
titudo vigiliaꝝ ⁊ i sonietas: ⁊ pmixtio sensus vsq̄z ad q̄tuor
dies: ⁊ multotiēs trāscēdit 4ᵐ. Et sentit patiēs flāmā igneā
in interioꝛib⁹: ⁊ est iracūdus: mestus: ⁊ respicit horribiliᵗ ⁊
expādit man⁹ ⁊ auscultat q̄uis nullus loquat: ⁊ fugit lu
men: ista signa pñt ēt euenire in augmēto: ꝫ sūt remissiora.
¶ Serar. sup viatico ponit q̄tuor signa frenesis ꝓfirmate.
ꝑᵐ est vētris cōstipatio: ⁊ vrine retētio. 2ᵐ instātia vigiliaꝝ.
3ᵐ est vrina aquosa quā p̄cessit vrina incēsa. Et 4ᵐ est spas
mus cruriū. ¶ Dixit Sui. si affuerit horroꝛ lumis ⁊ capitis
doloꝛ ⁊ frequētia in pulsu. ⁊ lingua nigra vel citrina: ⁊ per
mixtio rōnis ⁊ multiplicatio alienatiōis. ⁊ cum hoc vigilie
multiplicate fuerint: ⁊ abomiatio loquele ⁊ pigritia in ea: ⁊
clamoꝛ post sūū dormire ⁊ extremoꝝ frig⁹: ⁊ agitatio ipso
rū ⁊ anhelit⁹ inordiat⁹ tūc iā scire debes q frenesis pfecta
est. ¶ Notāt q stat⁹ hui⁹ apatis: sicut ēt ⁊ aliorꝝ pōt duplr
sumi. vno° qñ mā tota fluxit ⁊ coadunata est in suba pānicu
li vel cerebri in cupū: ⁊ fecit exiturā: ⁊ cū puenerit ad hunc
statū oꝛ frenesis ꝓfirmata: a q̄ nō ꝓtingit euadere. Alio mō
qñ mā apatis puenit ad aliquē terminū citra illū in quo co
adunata est ad exiturā, ꝫ puenit ad terᵐ vltra quē nō āpli⁹
ꝓcedit. cui⁹ vltra nō ꝓcessus pōt ꝛ euenire. vno° si frenesis
inceperit de aliqua pauca mā: q̄ cū tota fluxerit nō fuerit tā
ta q̄ sufficerit exire venas minutas ⁊ ingredi porositates
mēbri: ꝫ solū fuit potēs ⁊ sufficiēs replere venas magnas ⁊
ēt minutas. Alio mō qñ ꝫ mā mota ad frenesim faciēdā
fuerit multa: tñ bñficio nāe vel artis ꝓhibita fuit ab b̄ q̄ in
gressa fuerit porositates mēbri q̄ ꝓhibitio artificialꝛ fit: re
pulsione: diuersione: ⁊ euacuatione q̄bus mediantibus tam
pauca mā remānt in capite q̄ solū sufficiēs fuerit iplere ve
nas nō aūt porositates: nec amplⁱ⁹ deipsa mā fluit. cū aūt nō
amplⁱ⁹ fluit de mā: tūc dⁱ stat⁹. ⁊ ab hoc statu ꝓtingit euade
re. imo hūc statū necesse est hr̄e oē freneticū apa salubre. Et
differt hic stat⁹ a p̄ statu: qr p̄ᵐ statū nēcio p̄cedit ꝑnᵐ ⁊ au
gmētū: ꝫ hic scōs stat⁹ pōt cē ꝑs veri ꝓncipij vel ꝑs veri au
gmēti. ¶ Auctores nō posuerūt signa declinatiōis frenesis:
vel qr frenesis ꝓfirmate nō est declinatio: qr mos sequit in
statu: vel qr declināt accūtia añ ꝓfirmationē ꝑ ꝓhibitiones
ei⁹ ab ingressu i porositates mēbri ⁊ puētiōis ad ꝓfirmaⁿᵉᵐ.
sig⁸ declonis sūt de se manifesta ꝑ remissionē accidētiū.
¶ Signa distinguētia spēs frenesis diuersificatas ꝑm mane
riē. s. salubrē a nō salubri: ꝫ q̄dā posita sint supra. ¶ Dixit
Hal' p̄ ꝓnosticoꝝ cōmēto 25° frenesis est ꝓnitiosa in gīe suo
intelligēs ꝓfirmata. Et. n. freneꝭ icipiēs nō dico icipiēs: qr
in ꝑn⁹ exñs: aut qr ei⁹ mā sit ifluxu: ꝫ adhuc i venis manēs
q̄ oꝛ freneꝭ nō ꝓfirᵗᵃ curari p̄t. Frenesis x̄o pfecta nō dico p
fecta penes fixū eē māe: ꝫ qr ei⁹ mā icuneata ē ⁊ fixa i pos
mēbri nō āpli⁹ in solis venis manens: q̄ oꝛ freneꝭ ꝓfirᵗᵃ est
icurabilis: ⁊ ex toto gīe mortalis. co. s. mō itellndo q̄ aucto
res itelligūt morbū eē ex toto gīe mortalē. s. ō q̄ gīaliꝛ vifi
caꝭ eē mortale ꝑ oib⁹ aut plib⁹ sigñatis. Nā tales freneꝭ
oēs aut plēs sūt mortales. ita q vt frequnter ad ipsas seq
mors. ¶ Dr̄ in glosula Al. a freneti rarissime euadūt iuue
nes. ⁊ alia lr̄a hz. senes. ⁊ dixit Ser. q vtraq̄ lr̄a p̄t vificari.
Nā cā q̄re iuuenes raro euadūt ē itēsior doloꝛ pp itēsionē se
sū qué hñt reu senū. Cā x̄o q̄re senes raro euadūt ē ōbilitas
vtutū suaꝝ: ⁊ qr freneꝭ ē morb⁹ opposit⁹ nāe ⁊ etati ipoꝝ.
Et ē b̄ dictū Hal. p̄ pnoˢ i ꝑᵐ illi⁹. §. manuū mobilitaꝫ cō.
Et dr̄ i dicta glosula q si appet vrina alba. s. aq̄sa tūc mori
tur patiēs. Dixit Ser. tūc mors iā ē ꝓpe pariet⁹ e: ⁊ ē b̄ sigᵐ
certissimū: qr denotat q nota mā rapit ad cēbrū sup qō cū
sua multiᵖˡᵉ ꝓculdubio hēbit dñiū. ¶ Et dr̄ in dicta glosu
la q q̄ñvna vice ridēt: ⁊ alia vice flent: tūc morieᵗ: qr signat
mā eterogenea. s. sanguinea ⁊ colica adusta: vel ꝓpinq̄ vt cō
uertaꝭ in melā. Et róne sāguiee ridēt ⁊ róne illi⁹ cole flēt.
mō nā supra morbū tāte malitie dñari nō pōt. ¶ Et dr̄ i ipa
glosula q si in sinistro latere appeat āpula fetida citrina ⁊
dura ē sigᵐ mortis signans adustionē ⁊ corruptionē: mā. n.
ei⁹ ē illuc expulsa sintho^ce: ꝑ ꝓpter sui malitiā ñ eūaꝭ a nā nāl
opante: ⁊ est expulsa in pua q̄ltate: vñ signaꝭ q̄ resideū ei⁹
dñabiᵗ nāe ⁊ ꝑimet vt in antrace ꝓtingit. In antrace. n. mā
nō ꝑt emitti tota ad ex̄: ꝫ mō appet i vno mēbro: mō i alio:
vel bodie in vno mēbro cras in alio in pua q̄ltate. ⁊ sic mo
ueᵗ vsq̄z ad cor ⁊ sic iterficit: qr nā nō pōt tūc plus resistere
ei. Et ꝑ hāc cām pustule nigre appentes in pua q̄ltate sūt
male. ¶ Et dr̄ in ipsa glosula. si fiat laxatio ipsius māe citri
ne vl' aduste ꝑ vomitū vel secessū. cū nā nō expellat illā nāl'
operās cū mā sit idigesta est sigᵐ mortis: ⁊ maxie si in die 6ᵃ
euenerit q̄ ē dies cretica ad malū nō ad boᵐ. Et sūt ista duo
dicta vltia dicta hyp. in lib. de morte festina: vbi dixit si in
sinistro police frenetici fabe magnitudo citrina ⁊ dura fiat
⁊ ꝓtingat ifirmū solui supi⁹ aut inferi⁹ in sexta die morieᵗ.
¶ Uomitᵘ⁹ eueniēs viridis vt erugo eris: mortale est signū
pp malitiā cole eruginose. ¶ Uentris ⁊ vrine retentio spas
mus cruriū vt extensa nō duplicet: ⁊ duplicata nō extendat
sunt sigᵃ mortis. ¶ Sincopis supueniēs frenetico mortale
est sigᵐ. ¶ Dixit Hoꝛ. cū vrina ꝑcessit colorata ⁊ nūc ē alba
⁊ tenuis ⁊ vrina teneaꝭ ⁊ egestio ⁊ si tibie sunt
extēse: ⁊ nō pōt eas cōplicare vel si sint cōplicate ⁊ nō possit
eas extēdē: ⁊ si vesica accidat i pollice: vl' si accidat sincopis
moꝛs iā sedet in foꝛibus. Medicus ergo ꝓfestim fugere oꝛ.

Sicna p. mutatiōis frenetis.

¶Dixit Aui. factū ex colera aduſta eſt vehemēter malū: z eſt illud qō ꝓmit. ſ. vtplim. ¶Dicūt ꝙ qñ hoc apa eſt futurū fieri vel ēt qñ eſt in ꝑn° initiante paſis eſt ab eo euaſio. Et hui⁹ Aui. curā ponit in fine capituli. Sed poſtq̄ ꝓceſſit ꝑn^m nō eſt amplius ei cura. ¶Dixit Cōſtā. ſi adhibita cura cōueniēti inſania durat ꝙ tres dies cū inſomnietate z vrine diſcoloratione eger deſperat⁹ ſit. ¶Dixit. A. qñ apa pānicula pmutat vel cōicat ad ſubam cerebri eſt vehemēter malus perimēs in 4°. eſt enī apa peracutū cito pimens pp nobilitatē cerebri. Subdit tñ Aui. ꝙ ſi ptrāſeūt hūc terminū euadunt. i. euadere pñt. qz ſignat fortitudo virtutis que reſiſtit malitie morbi. ¶Dixit Aui. plurimi q moriunt ex birſen ideſt ſirſen. Nā ſra in ℔ vocabulo eſt corrupta hic: vt ſupra patuit: moriunt pp ipedimētū in ſpū. i. anhelitu. i. moriunt cū malitia anhelit⁹. Nā mltū nocito cerebro ledūt vehemēter nerui motiui lacerto⁹ pectoris: vñ ipedit anhelitus.

¶Signa ſalutis ſūt cū recordat eger ei⁹ cū quo alienauit in alienatione febris: z qñ accidit ei riſus z ꝓcedūt alia ſig^a ordinate ad bonū. ¶Dixit Platus. ſi adhibitis remedijs pſeuerauerit inſania cū inſomnietate z diſcoloratione vrine: z marie in 3° deſperādū eſt. Si ℞o vrina colorari cepit z ſinthomata minui ſperādū erit. ¶Dixit Hili. ſi freneſi ſupueneri litargia mortale: ſi ℞o litargie ſupueniat freneſis bo^m. Dicta p. mutatiōis freneſis. ¶Signa aūt q̄ declarāt diuerſas terminatiōes freneſis ſunt. dixit Aui. ſi pmutat in litargia: z qō eſt illud qō expectat. ſ. multotiēs pp vſuz frigidoꝝ ſupfluū tūc vides oculos ꝓfundi in clauſione. i. apparēt tibi oculi cōcaui: qz ꝛ in litargia vt apparebit in ſuis ſignis ipſa initiante oculi ſint extra p̄eminentes: in ſequēte tñ ad freneſim ſunt cōcaui ex ꝓſumptione ꝓcedēte durāte freneſi. Et cū iſta ꝓcauitate ſunt clauſi ſicut plurimū accidit in litargia. Et ſunt cū lachrymis que accidūt pp māz humidā q̄ mō facit litargia: ac ēt pp defectū ꝓtētiue vtutis. Et ſaliua currit ex ore pp humiditatē māe: z tardat pulſus. ſup. z rarificat: qz reſpectu pulſus freneſis fit tardus z rarus remiſſa acuitate caliditatis febrilis z fit lenis vbi erat durus: qz in mēbro molli in ſuba. ſ. cerebri eſt apa z hūiditas remollit. ¶Et dixit Aui. ꝙ ſigna pmutationis freneſis in ſacaba loco ſiue in ſaculos ſiue ſecacules: qō eſt idē qō ſtabiles vel ſchilos ꝑm Raſim ſiue eſt idē qō ſcachiloſe: de quo dixit Raſ. 5° cōtinē. qō eſt apa magnū cum corruptione z mortificatiōe ſube cerebri ꝓrauū valde. Et gēre tilis dixit. ꝙ eſt illud qō Hypo. vocauit ſpachilon affo: 7°. Sunt ꝙ occultat nigredo oculoꝝ z appet albedo qñq̄: cuius cā eſt retractio oculoꝝ verſus cerebꝝ: ſicut accidit in appropinquātib⁹ morti: z ipo^a pfecte clauſionis palpebrarū. Et ꝙ nō diligit dormire niſi reſupinus: qz defecta vtute nō ſuſtentat ſup latꝰ: z ꝙ inflat venter multiplicatis vaporib⁹ in nutritiuis z ibi retētis pp defectū vtutis z caloris: z ꝙ extendunt oſſa pectoris: qz trahunt māe ſurſuz: z ꝙ multiplicat tremor mēbroꝝ eius pp ōfectū vtutis: ſicut in appropinquātib⁹ morti: ſic dz 3° colliget vel tremor. i. iectigatio: vt dixit Raſ. ꝑ ꝓti. ca° 8°: qz multi vapores cōicant neruis. Et Raſ. addit ꝙ poſſe eſt ꝙ appeant coram oculis ſcintille. Et teſticuli apparēt albi. i. burſa teſticuloꝝ pp tractū caloris ad ſupiora. ¶Et ſigna pmutationis freneſis in ethicaz. dixit Aui. ſunt ꝓfunditas oculoꝝ idicās multā ꝓſūptionē. Et ſedatio febris q̄ accidit maxie ꝑm iudiciū infirmi q non ſentit caliditatē ſicut ꝓſueuit: z nigredo corpis pp multam exiccationē eius z puitas pulſus pp defectionē vtutis z ourities ei⁹. ſ. maior q̄z añ pp exiccationē additā i mā. ¶Sig^a aūt pmutatiōis freneſis in ſpaſmū dicent ca° de ſpaſmo.

De cura freneſis. dixit Meſ. cura huius egritudinis ſi iam ipreſſit caſſa eſt. Si aūt adhuc ſit prepara mentū vt ipримat: ſed adhuc nō ipreſſit curat. i. curari pōt: ſed nō apud negligētes. Jō dixit Platus. ꝙ oi mō laborare debemus ne mā tranſferat z ꝓfirmet ad apa. ſi enim cōfirmatū eſt qō in 3°. die ſit vix aut nūq̄ ſoluit. ¶Dixit Hera. ſup viatico elapſo ſpacio. 24. horaꝝ pōt opinari apa eē collectū z appropinquare ad hoc ꝙ ꝓfirmet mā eius velocis motus cū ſit. Dico ꝙ iſti termini nō ſunt p̄ctuales: ſz recipiunt latitudinē in plus z min⁹ ꝑm varietatē māe: z diſpōnē patiētis ad recipiendū. Eſt tñ ois vā freneſis paſſio acutiſſima z nō dat. dixit Alex. iducias medico quare negligēs eē nō dz: ſz ſolicitus ad curā. ¶Cura itaq̄ freneſis duob⁹ pficit inſtris. ſ. dieta z potione. De dieta in approximatiōe aeris vīr auctores diſcordari inter ſe. Alex. nāq̄ dixit. contēplari opz domū in qua infirm⁹ iacet. in qua aer dz eſſe tēperatus nō pinguis nec ſatis infuſus aut frigidus aut ſatis calidus ne cōdēpſari poſſit caput. ſ. a frigido cōſtringente z ſic ſit cā retētionis vaporū z augmēti freneſis. Nā ſatis repleri pōt. ſ. a caliditate attrahente: ſed tēperatus magis eſſe dz: vt ex ipſa tēperantia miniſtret frigidus aer z relaxet: z ſubdit. ſit magis luminoſus q̄z obſcurus. Dixit Theodor⁹ Preſcianus. locet in loco ſatis luminoſo. Dixit Sera. locet in aere tēperato neq̄z ſit groſſus: nō ſint tū in domo forme neq̄z picture: qñ ipſe cōmouēt z turbant. Dixit Meſ. fiat adequatio cū adminiſtratione aeris puri tēperati z dom⁹ exēpte a fumis z luciditate. Dixit Raſ. ꝑmo ꝓtin. locet patiēs in aere tēperato: nō in frigido ꝓſtringente poꝝ: nec ēt in calido diſſoluēte z replente caput. Dixit Aui. faciēs eos gēſcere in loco tēperato in aere puro z mundo: z puro ab oi vapore z fumo. Et in camera non ſint picture neq̄z forme: qñ ipſe diligit intueri imagines eaꝝ: z iſtud eſt ex eis que ledunt cerebrū ei⁹: qz laborat imaginando. Dixit paſſiona. locet in aere nec lucido neq̄z obſcuro. Et Pla. dixit: locet in aere frigido: z in domo obſcura que nō ſit picta. z veſtes ſint vni⁹ coloris ſup. z alia cooperimēta lecti ne pre multitudine z varietate colorū magis ad inſaniā deducat. Dicunt locare freneticos in aere multū luminoſo oīb⁹ ſpēb⁹ ei⁹ eſt incōueniens. Attñ ſi infirmus ſit de illis q̄ incurrunt timorē ꝓpter tenebras: aut de illis q̄ in obſcuro z ſolitudine incurrūt varios diſcurſus imaginationū: tūc aer fiat eis luminoſus tēperate nō cū radijs ſolis aut cū multa flāma ignis aut torticijs cereis accenſis z ſilib⁹. Sz ſit luciditas tāta in loco qua eger ſe a timore exutū eē cognoſcat: z cognoſcat medi cū z amicos aſtātes ei. z ꝙ aſtātes: z medicus infirmi geſta videre poſſint. Si ℞o infirmus ſit de⁹ de illis q̄ preſente lumine diſcurrūt cū oculis intuendo hac illac tunc aer dz eſſe obſcurus. Dixit Sal. 4° regis acutoꝝ cōmēto 30°. ꝙ in obſcuris domib⁹ accūbere eſt correctiuū anxietatis. Et dicūt. ꝙ vbi aer camere dz eſſe tēperat⁹ cū aliq̄li declinatione ad frigidū ſaltē in ꝑn°: in ꝓceſſu ℞o ſit tēperat⁹ aut decliuis ad caliditatē leuē. Si ergo tūc tpis fuerit calidus nimis fiat artificialr tēperat⁹: z ſilr ſi eſt frigidus nimis: attñ ingeniādū eſt vt aer q̄ inſpiret ab infirmo ſit ſaltē potētialr fridus: z cū ℔ ſit odoriferus. ¶Et qz hec egri°: vt ſupra patuit plīs accidit tpib⁹ calidis. iō docuerūt auctores aerez rectificare cū odoriferis frigidis. Dixit Meſ. in domo ſternant redolentia frigida: z in qua ſit fragor redolentiū frigidoꝝ cū tenui murmure fluentiū aquaꝝ pp qō ordināt q̄daz ꝙ cadat aqua leuiter z paulatiz in bacile leuē ſonū faciēdo. ¶Dixit Aui. ſit in domo ei⁹ multitudo redolētiū frigidoꝝ: ſicut nenufaris viol. roſ. cāphore z ſil'iuz. Et q̄dā odorificāt aerem cū malo vel citonio poſito ſup prunas. Supplēt z ſi aer fuerit frigidus nimis: vt qz fuerit hyems ponantur in camera eius odorifera declinātia ad caliditatē ſicut cortices: z frondes citri z ſil'ia. z hoc caſu ingeniat: vt aer qui inſpirat rōne tēperet: z fiat vt declinet ad frigiditatē ponēdo ꝑpe nares eoꝝ aliq̄ odoriferū frigidum vt cor poſſit meli⁹ euentare. ¶Dixit Hal. in eſtate aer ſit frigidus: z res infrigidātes circūquaq̄: z vaſa aqua frigida plena: z aer ſit clarus: z iaceat in ſtratis fridis: z euētatio fiat cū pānis. In hyeme ℞o loc⁹ ſit temperate calidus. ¶Ex dictis patent intentiones auctorū: z motiua ipſoꝝ. Dixit Alex. Neq̄z triſtitia neq̄z ira-

De ſex rebus nō nā libus De aere.

De accīdentibus.

cūdia ꝓuocāda est ei. Sed neq3 amicus frequēter nec multitudo hoīum ingrediatur ad ipsū: qm̄ multitudo hoīum aerē pinguiorē facit spirans humidū spiritus. Dixit Meſ. fiat adequatio cū administratione gaudij leuis ⁊ soni⁹ organoꝝ: idest musicaliū instrumentoꝝ tenuis. Dixit Sera. sint in domo eius qdā eoꝝ quos diligit infirmus: ⁊ loquantur ei verba alacria subtilia: idest submissa voce demulgentia. Dixit Haly. in eius cōspectu nō fiat multitudo verboꝝ neq3 clamoꝝ neq3 vociferatio: ne ad clamorē erigaſ: ⁊ maxime cū crisis instat: ne nā tūc impediaſ in crisi. ¶ Dixit Hal. assocīa ei amicos suos prudentes ⁊ sibi caros ⁊ misericordes ei: ⁊ ex qb⁹ verecūdeſ: ⁊ cesset a sua permixtione: ⁊ cogitatione que ei nocēt. Dixit Passiona. publicis cōfabulationibus nō vtātur. Amici ergo nō debēt esse multi ne aerē pinguiorē: idest grossiorē ⁊ calidiorē faciant: sed in numero pauci qui ipsos corrigant mitibus reprehēsionibus ⁊ mulcebrībus orationib⁹ cōsolent. ¶ Dixit Alex. caueant mouere se fortiter: sed paulatim. sup. moueant ⁊ nō agitēt le/ctus eoꝝ: peraritū est enim idest cōturbatiū ⁊ somnū impedit. ¶ Dixit Meſ. sint cū oī quiete. dixit Passiona. eos a lecto surgere nō est bonū: q3 surgere aptitudo est insanie. Dixit Platea. cōstituaſ in lecto nō cancellante. i. non vacillante. sed firmo ⁊ teneaſ in eo vel ligetur. exercitari enim eis nō cōuenit. Dixit Alex. lauari aūt opꝝ: ⁊ vngi in qb⁹ iam exicatio facta est: ⁊ nō q̄ſtitas passionis nocet oino. sup. sed iam remissa est: ſz si adhuc siccitas insōnietaſq3 abundāt: ⁊ si febriant nihil nocent si lauenſ: maxime si tēperato vtanſ balneo: ⁊ neq3 aerē habeāt ignitū neq3 solidū calidū. Qui aūt timent tales lauare febrientes multū errant. Nā qui insomnietatē patiunſ si nō lauanſ adhuc magis turbanſ ⁊ sine intellectu fiunt: lauare ergo eos opꝝ: ⁊ sic facientes alienatione ⁊ febribus carēt. ¶ Dixit Aui. Cū vis eos balneare balnea eos in aquis sapidis. i. bonis ⁊ dulcibus balneationibus leuib⁹ vt facias eos dormire. ¶ Naꝝ in dormitatione ipsoꝝ ꝓsistit iuuamētū plurimū: opꝝ enim vtp̄ſin sis sollicit⁹ in somno ipsoꝝ: ⁊ maxime colericoꝝ. ¶ Dixit Alex. oi mō ꝓcurādū est vt insomnietas amputeſ: ⁊ sōnus ingeraſ laboranti q solus maximū est remediū alienātib⁹. Ingeniandū est ergo toto posse ēt in horis qbus alij febriētes ꝓhiberentur a sono: ita q ēt in ꝓncipio poxismi seu exacerbationis ipsoꝝ. ¶ Dixit Alexan. a ꝓmordio ptisane succus administrādus est bñ coctus. Si aūt eis suauis nō est ēt cū granulis dabi. s. ordei sine aliquo cōdimēto addens soluꝫ ei aliqd apomellis aut ydromellis suauitatis cā: aut ydraroſati: qō est aqua roſ. ydromel aūt ⁊ maxime cibarioticon. i. grossiuꝫ qō ad cibū ptinet potiusq̄ ad potū quasi ꝓniū fugere opꝝ: ⁊ mel solū ⁊ oxymel. Qꝝ si neq3 suauis est ei ptisane succus: multi. n. neq3 nomē iptius libenter audiūt: bis dari opꝝ succū si inueniaſ citri. i. cōdri: loco cuius nos vtimur farre: ⁊ si aborruerint sorbitiones panē ei infusuꝫ in aqua calida dabis ⁊ nō minus iuuat q̄ supradicti succi. Sed extimo. dixit Alex. vt magis cū oleri⁹ panē manducēt q̄lia sunt intuba ⁊ malue elixe: interdū ēt nō coactas satis ⁊ maxie si nimis febrire videanſ ⁊ sitiant multum insomnietates patiantur. ¶ Dabiſq3 lactuce tirsos coctos ⁊ mellonū ⁊ cucumerū interiora. dīgōne Xo apparente piſces petrinos ⁊ poma accipiāt ⁊ persica durachina ⁊ cereſa. s. acetoſa ⁊ mala granata añ modice. Noscas q̄ hec dicta Ale. valēt post ꝓnm. ¶ Dixit Al. nutrim⁹ ei⁹ sit aq̄ ordei semel vel bis in die sūpta ſm cōsuetudinē quā tpe sanitatis habuerit in cibari semel aut bis. dixit Sera. sit cibus eius lactuca cognata ⁊ attriplex ⁊ malua ⁊ cucurbita ⁊ bolus iamenū ⁊ citruli ⁊ cucumeres ⁊ mel. exponūt qdā. i. deſt faſeoli pui: sed meli⁹ mel. i. almes qō est robilie ⁊ lens excorticate. s. lēs ⁊ robilie. Qꝝ si phibeaſ patiēs ab his cibis pp aliquā cārū ꝓhibentiū ea dari: tūc da sauich ordei: ⁊ sauich cucurbite ⁊ sauich siligis. i. spelte vel auene. Dixit Hal. sit cib⁹ sic expedit Xt⁹ ⁊ stat⁹ ꝓpinq⁹ sufficit ad ordei ⁊ iulep. ⁊ syrupus papaueris. Et si vr⁹ fuerit debilis ⁊ status remot⁹ det aq̄ ordei cū spinacijs ⁊ amigdalis expilatis ⁊ tritis. ¶ In statu Xo cib⁹ ꝓhibeaſ si vr⁹ fortis sit ⁊ syrupū violarū. Et si est debilis ⁊ crisis non ꝓpinq̄ da aquā pullorꝝ ⁊ silūiuꝫ cū biscoto vel biscotū cū aq̄ liberalia. Cibus sit frigidus ⁊ hūidus ⁊ subtilis nec ingrosſeſ in suba aut q̄ſtitate nisi egritudo remittaſ. ¶ Dixit Aui. ꝑ incipe ipꝫ nutrire nutrimēto subtili. i. pauci nutrimēti valde: ita vt sit ꝓpe nihil dare: ita vt sis cōtentus oxymelle maxie facto cū ſuccharo si timeſ caliditas mellis: deinde gradatiꝫ ꝓcede ingrossando: ꝑmuta ergo ipꝫ post ℔ vno die vel duobus ad aquā ordei subtilē cū oxymelle. deinde permuta ad grossaꝫ. Et nō intellexit Aui. q̄ aqua ordei cū oxymelle deſt. Nā hoc ꝓhibuit ꝓma q̄ſtione: sed q̄ deſt distincte. ita vt ꝓmittaſ oxymel: ⁊ post tēp⁹ ad duas horas aq̄ sequaſ ordei. Dñt tñ qdā q̄ in corꝑib⁹ colicis ⁊ oib⁹ his in qb⁹ nō timeret de acetositate aque ordei ex ꝑmixtione ei⁹ cū syrupo acetoso q̄ ipsa pōt ꝑmisceri cū eo. Et intellexit Aui. de oxymelle siue syrupo acetoso pauce acetositatis. Nā multe acetositatis ⁊ fortassis ēt medie est illud qō supra ꝓhibitū est ab Alex. ⁊ maxie qñ apa est in panniculis cerebri quos acetū ꝓcutit ⁊ ledit. ¶ Incipiūt aūt auctores a subtilissima dieta in cura frenesis: ita vt dicat Her. super Viatico: si virtus est fortis dieta tenuissima aut nulla sit donec frenesiꝫ videam⁹ remitti ⁊ febrē alleuiari: ⁊ rō est vt fiat corꝑis auarū in renēdo mās: sic enim ꝓhibeſ multus fluxus eap. Uerūtū in casu in quo hesitaret de debilitate vtutis ingrossandus est cibus. Et ob hāc cāꝫ Hal. dat in die flōmie eius pulle cū agresta. ¶ Dixit Aui. in dietādo cōsidera virtutē ⁊ egritudinē: ⁊ qñ vides accūtia egritudis fortiora in ꝓn⁹ incipe a subtiliatione cibi multa nisi virtutis casus timeaſ: tūc. n. nutriāſ scilz grossius seu minus subtiliter. Et subdit: A. sicut videbis egritudinē declinare gradatiꝫ in nutrimēto ꝓcede. s. in grossando: aut in ipso adde. s. q̄ſtitatē si nō vis ꝑmutare ad grossius. ¶ Et declarando cibaria ꝓueniētia in declinatione dixit: pone vt nutriēs sit ex cucurbita ⁊ herbis fridis aut etiuibiatis: qō ē cibariū qdā aceti factū cū aceto vini: aut pone ipꝫ acetosuꝫ cū fructib⁹ fridis. s. acetosis: vt granatis arātijs citris ⁊ silib⁹: ⁊ dixit. in hac hora dēclinatiōis iuuāt panē nle infuso in aq̄ frida ⁊ iulep ifridato cū niue vehemēter: ℔ tñ nō ꝓueniret i declōne nisi remāsisset flēma multa in nutritiuis: alr dꝫ dari panis cū aqua cal'a: vt. s. dixit Alex. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. aucte Alex. Cib⁹ ei⁹ sit ordeū excorticū ⁊ panis simule ablut⁹ ⁊ endiuia ⁊ lactuca ⁊ medulla citrulli ⁊ piſces saxoꝝ: ⁊ ō fructib⁹ comedat granata acetoſa ⁊ pruna. ¶ De potu āt in frenesi. dixit Ale. potū dabis paulatiꝫ cal'aꝫ aquā neq3 vt appetūt multū potū. Nō. n. iuuāt si de ea multū sil'bibāt. Frigidā Xo aquā oino ꝓhiberi oꝝ. Nō. n. est vtilis. Nā si sit itrinsecū flegmon in viscerib⁹ aut in membro aliq̄ nō puū piculū accidit. Et si de pūti videat iuuare aut mitigare frigida potio: postea maiores ⁊ fortiores efficit febres ⁊ pessimas: ita vt alienationē augmēter. Et vt simplr dicā oia mutat in pei⁹: cautius igit̄ est cal'a vti aq̄ magis q̄ frida. ¶ Dixit Meſ. in cura frenet̄ colice. Aliena oino aquā fridā ex q̄ appet q̄ ēt in sanguiea: q3 in ea minus vi aq̄ frida ꝓuenire. Raſ. Xo in diuisiōib⁹ dixit nō ꝓhibeat in frenesi sanguinea neq3 cōlica aq̄ frida oino. Et Azaraui⁹ silr voluit aquā fridā nō ꝓhiberi freneticis. Dixit. A. aliena eos ab aq̄ frigoris vehemētis: ⁊ ꝓpe si fuerit in velamie distiguēte apa aut in viscerib⁹. Et subdit: in colico nō alienat aq̄ frida oino. i. vehemēter frida vl oino. i. oi tpe: vel oino. i. in totū. q. d. ⁊ si mlta ꝓhibētia aquā fridā dare adessent in colico tñ nō oino ꝓhibeaſ qn aliqd detur. ¶ Notant q̄ regulariter aqua frigida dari nō debet ⁊ maxime vehemētis frigoris sicut dixit Aui. Coacte tñ dari pōt ⁊ maxie i colico ⁊ precipue si fuerit in viscerib⁹ apa. Et dicūt relinquatur

De motu ⁊ quiete ⁊ balneo.

De sōno ⁊ vigilia.

De cibis.

hoc discretioni boni medici plene ꝓsideratis ꝓditiõib⁹ phibẽtib⁹ ⁊ ꝓcedẽtib⁹ aquã frigidã dari. Qz si eger pur affecta uerit aquã frigidã ⁊ calidã sumere noluerit tũc ꝓcede eaz q̃ nõ sit veri frigoris ⁊ rectificatã maxie cũ iulep ⁊ syrupis cõueniẽtib⁹: ⁊ sic eã ꝓcessit Hal. cũ syrupo ⁊ Aui. cũ iulep. At qz timoz est in exhibitione aq̃ frigide: ⁊ calẽ aq̃ pot⁹ ꝑz plim diuplicibilis est febrientib⁹: ⁊ tepide pot⁹ relaxat stõm. ideo tuti⁹ est aq̃ simplicis potũ relinquere ⁊ exhibere alios pot⁹. Sera. n. ob hãc cãz dat in potu aquã ordei vel cucurbite vl̃ iulep aut syrupũ viol̃. vel de nenufare ⁊ sil̃ia: ⁊ hoc potu potare debes eos q̃scp̃ ptrãseat stat⁹ ⁊ remittat egri⁹. ¶ De potu aũt vini. dixit Alex. ꝑsumẽdũ est declinãte febri vinuz dari: ⁊ maxie illis qb⁹ insomnietas multa est: ⁊ vt⁹ ibecillis ⁊ si nõ sũt febres nimie: ꝙz ⁊ digestio sit in vinis. Adhuc ãt magis opz dari vinũ eis qb⁹ ꝓsuetudo magis fuit sanis bibẽdi. ⁊ stõac⁹ infirm⁹ ⁊ frigidus est nã. In his. n. oib⁹ optimũ est vinũ dari: si mediocriter sumptũ est: mutat. n. cozdis motũ: ⁊ insõnietatis excessuz in bonã volũtatẽ cũ abũdãtia sõni. Eteniz infundit cibos ⁊ nutrit cozp⁹ in his in qb⁹ non est in ypocũdrijs ardẽs flegmon: aut si ꝑcordia nõ multũ caleant. Sz si virt⁹ ifirmioz sit dabis securi⁹ vinũ bibere si nõ ipsius iuuamẽto maioz sit extimata lesio. Si. n. vt⁹ reuertit ⁊ cadit passio oia agere possum⁹ ⁊ adiuuare multis modis infirmitatem. mẽsura igit̃ hec vt in nullo ꝓueniat offensa. ¶ Dixit Ser. cũ febris iceperit gescere da eis in potu vinuz bibere sp cõmixtũ cui non est sapoz ⁊ diminuta est calitas. s. vini pp oñuz aquositatis supra ip̃z: ⁊ ꝓprie si ꝓsuet⁹ est bibere vinũ. ¶ Dixit. A. Cũq̃ vides q⁹ vt⁹ ꝓseruat̃ post longitudinẽ egritudis. i. in freneſi q̃ est ꝓlixa: ⁊ postq̃ trãsierit septimã. s. in freneſi breui: q̃ tũc est in declinatione: ⁊ postq̃ trãsierit qñ est supra septimã. s. in freneſi longa: tibi ineſt vt potes eũ parũ vini pmixti. ¶ Theo⁹. aũt pisscianus dixit: vinũ oi mõ nesciãt: qm̃ satis ardorẽ cõmouet ⁊ feruorem ⁊ alienationẽ incitat. ¶ Dixit Costãti. in pantegni. In calida freneſi vinũ oino nõ sumãt. Dixit passionari⁹. vinũ oino ne sciant: qz sume cõmouet alienationẽ ⁊ feruorẽ. ¶ Dicũt. ꝓbibẽtes vinũ intelligũt añ declinationẽ ⁊ in declinatione ẽt in his in qb⁹ cerebrũ ỏbile est ⁊ cito solitũ ledi a vino. bi. n. custodiendi sunt a vino sp quouscp̃ sanitati ꝓfecte fuerint restituti. Alijs aũt in declone dari põt ⁊ maxie vinũ aquosuz pauciferũ: aqua tñ bñ pmixtũ: plus tñ ⁊ min⁹ ꝙz ꝑsideratione in po⁴ vini ⁊ morbi acuitate: ⁊ cerebri fortitudine: põt ẽt vinũ ꝓcedi oi tpe morbi cadẽte vtute vel appropinquãte sincopi. ¶ Dixit Serar. sup Uiatico: post q̃tuor dies ad min⁹ aut post septimũ vinũ exhibeat̃. ¶ Raſ. quoq; in diuisionibus ponẽs spãlẽ dietationẽ p cibũ ⁊ potũ dixit. In cura sanguinei abstinẽdũ eẽ ab oi cibo grosso ⁊ ponere potũ aquaz ordei ⁊ aquã lentiũ excorticatarũ ⁊ agreste ⁊ infusionẽ iuiuba⁹ ⁊ prunoz ⁊ sil̃iuz: que. s. ifrigidãt ⁊ ingrossant sanguinẽ. ¶ Dixit Aui. in sanguinea cibi sunt fridi: ⁊ post eũonez sint stiptici: vt diminuto sanguie cũ sua siccitate resistãt bumiditati sanguis: qõ nõ cõuenit facere añ eũonẽ vt nõ opilent: ⁊ vt nõ cõstipẽt vẽtrẽ: qõ in hac egrĩe est vehementer malũ. q̃re cõdiẽdi sunt post eũonẽ cibi ei⁹ cũ succis stipticis vt agreste granatoz ⁊ citonioz ribes ⁊ sil̃iuz. ¶ Dixit Sui. patiẽs sanguineã freneſiz cibet̃ lactucis ⁊ portulacis cõditis cũ aceto vel agresta ⁊ cũ cucurbitis cõditis cũ agresta ⁊ cum ptisana ordei: ⁊ si esset debilis cibet̃ cũ carnibus edi ⁊ pulloz elixatoz cũ ꝑdictis herbis vel cũ papauere ⁊ berberis ⁊ sil̃ib⁹: ⁊ bibat aquã ordei vel decoctionis lentiũ excorticatarũ vel aquã decoctiõis berberis vel aqua cũ agresta vel vino granatoꝝ a ꝑn⁹ vsq; ad finem infirmitatis. ¶ De dieta aũt colice freneſis. dixit Mes. alienet oino ciba ria grossa Raſ. vo dixit vbi supra. Cura est potare aquam decoctionis prunoz oi die añ aquã ordei p bozã vnam. Et post aquã ordei aquã cucurbite vel aquã citrulli in meridie ⁊ mucillaginẽ psillij cũ vespere sũt. ⁊ si posse est vt cibent̃ cũ aliq̃ tũc cũ sauich. s. ordei cum ꝯccharo ⁊ pane torrefacto. sup. ⁊ deinde loto. ¶ Dixit. A. colicã freneſim patiẽti nõ cõueniũt cibi frigidi stiptici q ꝓueniũt in sanguinea: ꝙz conueniũt cibi frigidi ⁊ humidi. sicut q fiunt ex ordeo excorticato ⁊ almulbarati. i. mes q̃ sunt robilie ⁊ sil̃ib⁹. Et eoz acetositas sit ex aceto ⁊ ꝯccharoꝝ: qz ꝯccharoz remittit siccitatẽ aceti: aut ex prunis ⁊ sil̃ibus. Et dixit Aui. in colera q̃ est adusta multiplicet̃ studiũ vt regimẽ sit cũ hũectatiuis. ¶ Dixit Sui. in colica freneſi in oib⁹ suis cibarijs decoquant̃ seia papaueris albi lactuce ⁊ scariole inuoluta in pecia: ⁊ psilliũ ẽt p se aut cũ ꝑdictis. Et cibent̃ cũ lactucis portulacis ⁊ scariolis ꝓditis cũ aceto vel agresta: ⁊ cũ cucurbitis sil̃ ꝓditis ⁊ citrullis ⁊ melonib⁹ ⁊ acetositate citri. Et comedat succũ ordei vel auene vel milij: ⁊ bibat hoza comestionis aquã frigidã cũ agresta vel vino de granatis seu aquaz prunoz vel decoctiõis berberis post hozã bibat aquã ordei. ¶ De dieta aũt cõualescentiũ a freneſi. dixit Sera. Si videris egrum iaz sanũ ⁊ febrẽ qescere ciba ip̃z vitellis ouoz ⁊ piscib⁹ paruis ⁊ pullis ⁊ alcubugi. Et dixit necesse est vt studeat̃ post sanationez ab hac egritudine ꝓseruare ip̃z a coꝛruptione cibo⁹ ab adustione solis ⁊ a venis. i. dieb⁹ venenosis vt canicularib⁹. ¶ Dixit Aui. cũ ꝓcedũt in declinatione ⁊ exitu a fortitudine egritudis ꝑm plim. i. plurimo exitu: qz in fine declinationis rege eos regimie cõualescentiũ ⁊ adhibe eis restauratiua leuia. s. ad digerẽdũ. Et aliena ip̃z ab aerib⁹ ⁊ vẽtis malis ⁊ calidis ⁊ canicularib⁹ dieb⁹ ⁊ sole vt nõ incurrant recidiuã. sup. ⁊ multo magis alienãdi sunt ab his oib⁹ in ꝓsentia morbi añ declinationẽ. ¶ Et in decone venter in hac passione semp teneat̃ bñ solutus: qm̃ est thesaurus cure: qua si necessariũ fuerit ad hoc iuuet̃ cum suppositorio vel clysteri lenitiuo: ⁊ vt infra in intentione ad diuersionem dicetur: ⁊ similiter procuretur alia superfluitatũ expurgatio.

De cibo ⁊ potu cõualescẽtiũ a freneſi.

¶ Cura ꝑ potionẽ ꝑm Mes. quatuoz ꝓpleꝫ rebus quaꝝ prima subtrahit mãm ⁊ abscindit eaz. 2ª cõuertit vaporosũ ei⁹ ad diuersuz. sup. ⁊ hũorosuz. 3ª cõuertit regimẽ ad ꝓfortandũ caput vt recipiat q̃ ad ipsuz transmittit̃ de vaporibus. sup. ⁊ hũoꝛib⁹: ⁊ extinguit audaciã caliditatis eoꝝ. sup. ⁊ resoluit residuũ eoꝝ q nõ potuerũt ꝓhiberi. Et in suma ponit curã p administrationẽ localiũ remedioꝝ. Et 4° cõuertit regimen ad sedationẽ accidẽtiũ. Et Mes. qdẽ nõ fecit mentionẽ de intẽtione ad digõnẽ: qz ꝑsupponit eã notã. Aut qz plim in hoc morbo non expectat̃ digõ ꝓp furiositatem mãe.

Cura ꝑ potionem q̃uoꝛ ꝯ intẽtiões.

¶ De intẽtione g̃ ad eũandũ ponẽs curã freneſis ⁊ litargie 13° terapẽ. flõmandũ est in talib⁹ egritudinibus cõfestiz ꝑm ꝓn⁸ forti exñte vtute in tantũ vt ferat intristatus flõmiã nullo alio ꝓhibẽte eã fieri. Dixit Alex. oés q verã freneſiz patiunt̃ si vt⁹ robusta est: ⁊ nihil aliud ꝓhibeat festinare opz vt flõmet̃. vt eo q supoia magnũ ꝑm est adiutoꝛium. Dixit Sera. opz vt oib⁹ qb⁹ euenit hec egritudo exhibeat̃ sanguis si vt⁹ sana: ⁊ nõ ꝓhibẽs fuerit. nec fuerit aliud qõ ꝓhibeat. Et b̃ qz iuua⁹ bui⁹ est pluscp̃ iuua⁹ reliquoꝝ ⁊ magis festinũ: qõ in ea administret̃. Dixit Almã. añq̃ accñtia ofirmatiõis supueniãt eẽ subueniẽdũ ex sanguis extractiõe. Cũ. n. eger in ꝓn° egri⁹ⁱˢ in viriũ fortitudie iuẽt⁹ est ꝑmanere flõmandus erit nisi sup ifirmũ timueris postq̃ vo ei⁹ egri° minui ceperit nequaq̃ flõma. Dixit Sera. cã bui⁹ vltimi dicti est: qz vt⁹ iã supat morbũ: mõ nã nõ idiget auxilio medicaminis, nisi qñ morbo magnificato ei dñari nequit: vt dixit Hal. ꝓ de interio. ⁊ in 2° affo. ea quoꝝ crisis fit ⁊c. Et subdit Alm. q si ei⁹ iã dissoluta est vt⁹. s. ꝑ viã resolonis nõ aggrauatiõis. sup. nõ flõmet̃: ꝙz ex alio ꝓbuet̃ regie donec euadat. ¶ Dixit Mes. ꝑmã rẽ cõplet flõia vbi nẽcia fuerit: ⁊ demũ nõ loqt̃ de ipa nisi i sãguiea. Et sil̃r Raſ. i diuiñõib⁹: in colica vo nec ipse nec Mes. õ flõia mẽtionẽ fecit. Et dixit Mes. eã debere fieri i ꝑmis de cefalica. Dix Hal. flõmet̃ maxime si ex sãguie fuerit. ⁊ vtere ꝑ flõmo: ⁊ b̃ ꝑ 2° vel 3° die. 4° aũt die nõ attingas. s. ad flõmãdũ. ⁊ dixit. exhaũt sanguis

Prima intẽtio est õ cũone ⁊ ꝑ de flõma

ſi vt⁹ fortis eſt donec ꝺfect⁹ accidat. Uiatic⁹ ãt dixit: opꝫ aſi morbi oñiuꝫ flõmare freneticos ⁊ ſãguis minuaſ ꝫ q vt⁹ patiſ ſi nó aliq̃ nobis obuiẽt ꝓria. ¶ Diꝛ. A. cõis cura ſpẽ ei⁹ vera ꝑ flõia ꝺ cefalica. Et ſumit hic Aui. ꝓ freneſi vã eã q̃ eſt ab apate cerebri vel pãniculoꝝ ei⁹ a q̃cũq̃ mã fuerit: qñ flõia cefalice ſil' eũat ⁊ diuertit a capite. Tu vo �means cañ. vl'es de flõia ſi maior plenitudo eẽt in toto flõma nigraꝫ vel baſilicã: imo ⁊ ſafenas ꝑus in maxia pleni^ne vt maior fiat ꝺi uerſio. Jõq̃ Bertram⁹ ꝺixit. flõiã ꝓpetere ſafene ꝑus vt mã diſtrahaſ a ſupiorib⁹ ad iferioꝛa ⁊ fac flõiã de brachio op/poſito ꝓti doleti vel magis doleti. Et ſi doloꝛ eẽt eq̃lr ꝓ totũ elige brachiũ qꝺ putas magis ꝓferre: maxie illud a q̃ fuerit ꝓſuet⁹ minui: vel in q̃ vene magis appent ⁊ ãpliores: pedes vꝺ potes flõmare vtroſq̃ aut ſaltẽ pedẽ ſequẽtẽ ptẽ magis doleti. Et ℔ vbi ſit nẽcia flõia ſafenaꝝ. ¶ Jn flõmando tñ Aui. ponit q̃tuoꝛ ꝺitiões obſeruãdas. q̃rũ ꝑ^a eſt q ſit egreſſio ſanguis aliquãtula. i. pauca. imo ꝓ aut multa valde. i. copioſa. Nã ſi hũoꝛ fuerit ſanguis ⁊ mult⁹ fiat flõia copioſa: ⁊ ſi fuerit ali⁹ hũoꝛ ⁊ nó multũ ꝑmixt⁹ ſanguini fiat flõia pauca. Et ſi fuerit ſanguini bñ ꝑmixt⁹: aut ſanguis ſil'cũ eo fuerit ꝺñans fiat flõia mediocris in q̃ mediocritate cũ bẽat latitudinẽ magnã poterit fieri ꝺeclinatio ad copioſã vel ad pauca ꝫ ꝺitiones in ipſi⁹ hũoꝛib⁹ reptas. ¶ 2ª ꝺitio eſt: q flõia fiat ſi nihil forte fuerit qꝺ ꝓhibeat vt vt⁹ vel etas. Et i hoc innit q q̃uis aliqd fuerit ꝓhibẽs pur q nó fuerit flõia fiat. ¶ 3ª ꝺitio eſt. q opꝫ q fiat flõia cuꝫ cautela: q cautela ſit in cognoſcẽdo diſpõẽ egri in ſincopi. ſ. an iam ceciderit in ipſaꝫ: an ſit ei vicin⁹ ⁊ parat⁹ vt cadat in eã: ⁊ tũc. ſup. nó facias flõiaꝫ vel retine ſi iã incepiſti: q ℔ eſt de fortib⁹ ꝓhibẽtib⁹. Qꝺ aũt dixit Hal. q fiat vſq̃ ad defectionẽ itellexit excluſiue: ⁊ ſolũ talis flõia fiat in robuſtis corpib⁹. ꝺixit. n. Aui. retineaſ ſanguis cũ ſincopis adeſt ꝓpinqtas. imo ꝺixẽ Aui. ingenieſ medic⁹ in cognitione illi⁹. Nã in eo nõ appet aliqñ incolumitatis diſpõ ⁊ bona multũ manifeſte. ſ. diſtricta a ꝺiſpõne lipotomie ⁊ malefactionis. volẽs in his vbis redꝺere medicũ cautũ vt fugiat errorẽ: q poſſet adeſſe ꝓpinqtas ſincopis: ⁊ nõ apparere ꝓp virilitatẽ ⁊ fortes mot⁹ frenetici: aut ꝓp pulſus ꝺuritiẽ faciẽtẽ extimare virtutẽ fortiorẽ eſſe q̃ ſit. Tñ ꝺixit Aui. pulſus q̃q̃ indicat ipſaꝫ. ſ. ꝓpinqtatẽ ad ſincopiꝫ. Et iõ pulſui ꝺꝫ medic⁹ initi. Et cũ tremit. ſ. eſt ſit tremulus ⁊ deſcẽdit. ſ. gradatiꝫ ad pcuſſiones minores: vt ſil'eſ caude ſoricine finitiue ⁊ ꝺiuerſificeſ pũus abſq̃ ordine: ita vt ſit ꝺiuerſus ⁊ ioꝛdinat⁹ ⁊ inuenias vnã pcuſſionẽ magnã ⁊ aliã puã. ſ. nõ ſeruãdo in ℔ ordinẽ: tũc talis pulſus ſignãt ꝓpinqtatẽ ſincopis cũ ꝑm oẽs dictas dñias atteſteſ defectui vtutis: ⁊ iõ tũc retine ſanguinẽ. Maxime autẽ timẽda eſt iſta flõia ducẽs ad ſincopim in corpibus colicis. imo in eo ſit flõia pua: ⁊ flõmeſ in eo baſilica: q in eꝑe maxime viget col'a. ¶ 4ª ꝺitio: q opꝫ vt ſit cautela in ligatione vitte ſup flõiaꝫ: ita vt ſit firmata ſic vt nõ ſoluat eã motus ipſi⁹ ⁊ irrõnabilis agitatio: q̃q̃. n. ſoluit eam p ſeipſaꝫ pp imagiationẽ corruptã ⁊ pijcit illã. ¶ Et ꝺixit Aui. fiat flõia ſicut incipiũt hũoꝛes. ſ. facere apa. i. fiat in p^no vel q̃to citi⁹ poterit fieri: flõia. n. vt iã ꝺixit in oib⁹ eius ſpẽb⁹ valet ꝑm plm. Nã raro ẽ q nó ꝓpetat obſuaꝫ ꝺictis ꝺitiõib⁹. poſſet tñ i caſu nõ cõpetẽ: vt q̃ eẽt a col'a pura aduſta vl' nõ aduſta intẽſe acuitatis: ⁊ a ſanguine ſepata: cui⁹ p flõiaꝫ timeretur ebulitio intẽſioꝛ ⁊ leſionis aug^m. ¶ Dſit plus cõpetit flõia in freneſi ſangninea q̃ in colica. imo ꝺixit Ger. ſup ꝓ^o. Al. q in ſanguinea ꝓpetit p ſe ⁊ in colica p accñs ſi in ſanguinea directe: ⁊ in colica indirecte. ſ. inq̃tũ ꝓhibet fluxũ hũoris: q flueret ad locũ rõne doloꝛiſ: ⁊ inq̃tũ eũando ſanguinẽ eũatur aliqd de colera: ⁊ nã inde reddiſ potẽtioꝛ ſupra reſiduũ. ¶ Dixit roge. in freneſi accñte poſt febrẽ vel ſup. aliã egritudiné eſt de flõia diſtinguẽdũ. Nã aut facta fuit in p^no febris vel morbi ꝑcedẽtis aut nó: ſi nõ: tũc fiat in p^no freneſis ꝑticularib⁹ ꝓueniẽtib⁹. Si vo facta fuerit flõia in p^no febris vel illius morbi tũc aut ſufficiẽter: ⁊ tũc nõ fiat flõia in p^no freneſis: ſꝫ apponaſ ſanguiſuce in medio frontis vel in extremitate naſi: vel in frõtib⁹ iuxta oculos: aut nõ fuit facta ſufficienter: ⁊ tũc in p^no freneſis extrahaſ tñ de ſanguine q̃tũ vꝫ ſufficere debere ad ꝓhibẽdũ apa. ¶ Dixit Alex. ſi phibeat infirm⁹ flõmiã: qꝺ ſepi⁹ euenire ſolet: nec voluerit poꝛrigere manũ medico oino opꝫ venã q̃ eſt in medio frõte erecta tangi. i. flõmari: fit aũt ℔ optime ſi cozio colluꝫ ſtringaſ artificioſe intẽſa ſic apparẽte vena. Ego eniꝫ ꝺixit Alex. ſeſ curaui quẽdã freneticũ quẽ ſatis multi cõtinebant domeſti ci ei⁹ ligaturis fortib⁹ ꝺſtrictũ: vt in frõte ei venã vix poſſet incidere: in tanta eniꝫ furia verſabaſ vt oia q̃ maniaci facere ſolẽt faceret: poſtea vꝺ ſecũdãtes tãtũ ꝺetraxim⁹ q̃tũ rõ poſtulabat: ⁊ ſic curauim⁹ eũ velociter: cũ ⁊ oẽs alias ordines ꝑſequẽtes curas adhibuerimus. ¶ Dixit Seraꝑ. q ſi ꝓhibet infirm⁹ ꝺare tibi manũ ſuã pp amiſſionẽ intell'ſ ſui: tũc ingenia de extractiõe ſanguis de vena q̃ eſt iter duo ſupcilia. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. flõmeſ ꝑus ꝺ brachio: ⁊ ſi poſ'e nõ ſit flõmeſ ꝺe vena frontis vel naſi. ¶ Dixit Aui. ꝺeide poſt hoc. ſ. flõmiã factã de cefalica flõma venaꝫ frontis ſi fuerit vt⁹ fortis ⁊ fecerit opoꝛtere id diſpõ ⁊ fortitudo egritudis: ⁊ hec eſt via rõnabilis: vt flõmiã ꝑticularẽ ꝑcedat flõia vlis. ¶ Jn caſib⁹ tñ poſſem⁹ incipere a ꝑticulari flõia. ſ. vene frõtis in hoc morbo nõ ꝑmiſſa vl'. Et ꝑ q̃ cozp⁹ nõ eẽt poſitũ ſub ꝺñio ſanguis: ita q caput nõ recipit nec recipiet ab eo mãm: ſꝫ bacten⁹ mã apans collecta fuit in capite vel in eo ꝓgeſta q̃ poſtea apat. 2° q̃ ſꝫ in p^no fuiſſet nẽcia flõia vlis: ꝺimiſſa tñ fuit: ⁊ iã mã tota fluxerit ad caput ⁊ ampliuſ nõ fluit. ¶ Dixit Meſ. cap̃ de ſoda q a flõia ꝑticulari incipere ꝺebem⁹ q̃ mẽbrũ recipiẽs mãm nõ eſt auarũ in recipiẽdo: q nó eſt ꝺebile: ſꝫ fortiter reſiſtit: ⁊ mẽbrũ mãdãs nõ eſt potens in mãdãdo. ¶ Dixit Gera. ſup ꝓ^o Alm. ſi in freneſi ſanguinea nõ eit ꝑ flõiaꝫ cefalice ꝑfecte eũata cã ꝺiũcta. tũc fiat flõia de vena frontis. Aut ꝺe ſũmitate naſi: aut cũ ſetis porcinis ꝓuocet fluxus ſanguis nariũ. ¶ Dixit Guil. oẽs ꝑti cõuenũt q ſubtractio ſanguis ⁊ ſpãl'r per flõiaꝫ de vena cefalica q̃ eſt in manu iter pollicẽ ⁊ indicẽ eſt ꝓueniẽs niſi vt⁹ ꝺixerit. Si aũt cognoueris q infirm⁹ deficiet vel ꝺſuetus ſit deficere ꝑ flõiaꝫ abſtinere ab ea meli⁹ eſt: ⁊ ſi abſtinere noluerit: q⁹ vides ei⁹ habitudinẽ bonã ⁊ carnoſaꝫ: ⁊ ꝺſideraſ: q nó accidit ei defectio pp ꝺbilitatẽ vel pp timoꝛẽ: ciba iꝫ hoꝛa flõmie añ flõiaꝫ mica panis iſuſa in ſucco de granatis vel agreſta. q iſta cibatio de ꝓpꝛietate remouet ſincopim hãc. Et nõ timeas flõiaꝫ facere oi hoꝛa ⁊ oi tpe ſi nẽcitas aſfuerit: q⁹ ꝓpter ipetũ ⁊ magnitudinẽ ſuã. iſta egri⁹ in flõia nõ hꝫ hoꝛã electã: ſꝫ ſemp coactã. nõ. n. ꝺat inducias: vt ſupra ꝺictũ eſt. Et laudat Guil. ſecundationẽ flõmie magis q̃ multe q̃ntitatis i vice vna extractionẽ. Eſt ãt vtilis hic flõia vſq̃ ad tres ꝺies vel q̃tuoꝛ ⁊ nõ vltra: q⁹ poſt ita ꝺfirmatur hec egri⁹ in mẽbꝛo q ex flõia tali ꝑuã aut nullã recipet infirmus vtilitatẽ: ſꝫ poti⁹ tũc ꝓueniẽs eſt vt apiaſ vena in frõte q⁹ ei⁹ aptio poſt ꝺfirmationẽ apatis in loco remouet mãm apantẽ meli⁹ cũ curſus iã firmat⁹ ſit ẽt q̃q̃ aliqd traheret ad locũ. ¶ Dixit. A. ſi diſpões egri^nis ⁊ vt⁹ nõ ꝓſentiũt vt fiat flõia vlis ex manib⁹ ei⁹. Aut nõ eſt tibi poſ'e hẽ man⁹ ei⁹: q⁹ nõ vult oſtẽdere vel firmiter tenere ⁊ ꝓſentire flõmie. ⁊ q addiſ ei ex ℔. ſ. ỏ violẽtia ad fortiter ⁊ firmiter tenẽduꝫ ipꝫ ducit ipꝫ ad ingetudinẽ ⁊ rixã fortẽ tũc flõma ipꝫ in frõte: q⁹ fortaſſe ex illo litigio ige^nc ⁊ rixa poſſet ſeq mai⁹ noc^m q̃ ſit iuua^m flõie vlis: verũtñ diligẽs medic⁹ hãc flõ^am particulare facẽ ꝺꝫ ꝑmittere ſaltẽ ꝺiuerſiua: qñ diuerſio bona q̃ locũ tenebit flõmie vlis in ꝓhibendo raptũ mãe ad caput. Debetq⁹ ⁊ ampli⁹ ꝺierã ſubtiliare ⁊ mõ oi igeniare: vt q̃to magis poſ'e eſt vt ꝓhibeaſ fluxus mãe ad caput: ⁊ q̃to minus poſ'e eſt p flõmiã ꝑticularẽ trabaſ de mã ad ipſum. Et melius eſt illã flõmiã ꝑticularẽ iterare: vt ſi qõ ꝑma attraxit 2ª eũat iterata: vt ꝑꝫ in exẽplo Ale. ſupra. ¶ Quidã quoq

Eõditões q̃tuoꝛ obſeruãde in hac flõia.

In quo tpe freneſis ꝓueniat flõia ⁊ in qua ſpe.

practici vtūr loco flōmie vene frontis flōmia vene nasi ei⁹. s.
q est in lepore siue pūcta nisi: eo q cū h q a cerebro eūat ma
gis ab eo diuertit q̄z flōmia frontis. Auctores tñ de flōmia
hui⁹ vene nō fecerūt in hoc ca° mētionē: sz solū de vena frō
tis: ārē notāt. q qñ in flōmia est intētio ad copiosaz eūonez
sicut maxie fozet qñ p̄termissa cēt flōmia vīs: tūc dz fieri de
vena frontis: que est vena satis magna: sz qñ nō cēt p̄dicta
intētio: imo magis cēt ad diuertēdū cū aliq̄li eūone tūc fieri
dz de vena nasi. Et q vena ista pua est: iō ꝑm plm nō apiūt
eā flōmo: sz desup sanguisugā apponūt: q sugēdo plus de
sanguine educit: z sic magis eūat z diuertit: venā aūt frōtis
meli⁹ est aperire flōmo q̄z illi sanguisugaz supponere nisi in
casu in quo cēt occulta nō apparēs qō raro est: aut nisi pa
tiēs formidaret flōmiā ei⁹. ¶ Dixit Sili. appō sanguisugaꝝ
fronti vtilis est. Sal. quoq̄ voluit q cū nō pōt fieri flōmia
pticularis. q apiant vene nariū. s. cū setis vt iā supradictuz
est. Et fac flō^am dixit Aui. in p̄n° duob⁹ dieb⁹: aut trib⁹: ita
q fiat ꝑmo die: aut 2° vel 3°: z nō postea: pp cāz supadictā.
Uel dixit. sicut facias flō^am dispartitā multiplicando nūez
ei⁹: z nō q̄ntitatē fiat ergo p̄ die: z 2° z 3°. Et cū flōmas dixit
ipse. nō pueniat in exhēdo sanguinē vsquequo nō remaneat
in corpe sanguis: imo dimitte ex eo z ꝑ thesauro reconde q̄
ꝑfozet nā ad resistē^am vaporib⁹ surgētib⁹ a malis materijs:
z ad resistēdū defectui nutrimēti si fecerit illō oportere hora
sz declōnis qñ est indigētia nutri^ui vel hora stat⁹: qñ. s. dz
subtiliari regimē. sup. z ad resistēdū alijs accūtib⁹ z maxie
in crisi. Et dixit Aui. rectiꝰ est vt expellas māz faciētē frene
sim p flō^am si toleret eā hora qdē anni vel diei: sz hora oium
indicātiū de flōia. Et si nō fuerit in postremo ei⁹. s. flōmie ti
mor. ¶ Qz ñ flōia vīs nec pticularis fieri poterit pp etatez
vel aliā cām: tūc cū sanguisugaꝝ appōne z scarificatione suc
currēdū est. Dixit Haly. si patiēs puer est sitias inter spatu
las adhibe z iuxta q op⁹ intellexeris sāguinē extrahe: z vta
tis flōmo z sitia p̄ 2° z 3° die si ℞t⁹ sufficiēs est. 4^a ℞o die ni
hil hoꝝ facies. Dixit Bertram⁹. si puer est vētosas iter spa
tulas pone. z q opus est de sanguine subtrahe. ¶ Qz si pos
sibilis fuerit loco flōmie p̄termisse nō polis fieri: aptio emoz
roydaꝝ fiat. dixit. n. Hyp. affo. 6. freneticis emoꝛroyde nate
bonū: vñ arg^m sumit q si spōtane⁹ emoꝛroydaꝝ fiuꝛ⁹ que
nit q artificialr vbi opz possit ꝓuocari. Dixit Guil. fiat ap
tio emoꝛroydaꝝ cū sanguisugis positis sup eas: z si cuz eis
apiri nō pūt fiat cū flōmo ipsaꝝ aptio. Et huic sile itellige ō
ꝓuocatione mēstruoꝝ in muliere. q si dictis modis emoꝛ
royde ꝓuocari nō poterūt nec menstrua educi. Dixit Guil.
fiat flōmia de sapbenis: z qz emoꝛroydas z mēstrua ꝓuo
cant: z qz vicarie eoꝝ exūt. ¶ De eūone p̄ solutiua ventris:
dixit Mes. det medicia soluēs vbi oportuerit. Dixit Haly.
post flōmiā: si nā sicca est cū cassiafistula tilā mollies: aut cū
māna z tamarindis de vno quoq̄ iuxta q opus est sumēs:
z cū aq̄ frica calida z ꝑpina colaturā: aut ꝑunoꝝ da ladba
tū. i. apoçima. z cassiafistula cū aq̄ tepida. Dixit Uiaticus.
post minutionē cū catartico est subueniēdū qō recipit exūt^a
ꝑuna mirab. vio. cassiafi. māna z silīa. ¶ Catarticū qō icen
sionem colere extinguit. ℞. māne z mellis vio. vel çucchari
vio. z cassiefi. aū. z. j. z colenť z denť in ieiunio cū aq̄ cucur
bite: vespere aūt detť cū aq̄ maligranati dulcis: z acidicū cū
syrupo de çucchar o. s. vio. ¶ Dixit Aui. sirsen. colericū idi
get in sui cura eductione colere p̄lima z flōia minoꝛe. Nam
colā meli⁹ educit farmacia q̄z flōia: imo in colico nō pmi
xto sanguineo flōmia: vt supra dictū est: nō cōpetit nisi rōne
diuersiōis. sup. sz in sirsen sanguineo dz eē ei⁹ flōmia p̄lima
z solo minoꝛ. q nō fit in eo solo: nisi ꝓp alias mās q̄ essent
mixte sanguini: z nō fuissent educte in flōmia. Dicūt. colera
equalr peccāte sanguini tūc eēlis est idigētia flōmie z far
macie. ¶ De mā solutiuoꝝ. dixit Aui. sint ex lubrificātib⁹
subtilib⁹ vt cassiafi. māna z silīb⁹. Et inest tibi vt ponas cū
eis decoctionē fumi terre: q̄ iuuat ad mundificandū sangui
nē z p̄cipue valet in colica mā adusta. bis. n. vti debes regu
lariter z maxie si sciueris q nā sit obediēs ꝑm dispōnē oez.
idest oino. s. ad eūonē: tūc. n. ista lubrificātia lenia optie pur
gāt. Sz si nā infirmi nō esset obediēs purgationi p ipsa leni
entia: tunc coacte dabis in p̄n° farmaca educētia colerā ex
soluēdo: inter q̄ bonū maxie est reubar. z maxime pmixtuz
cū solutiuis lenib⁹. ¶ Dixit Platea. purga cum decoctione
vio. z ꝑunoꝝ z seminū cōiuz frigidoꝝ addita cassiafi. z ta
marindoꝝ z māne. aū. z. j. z reubar. ℈. iij. imo dixit Auicē.
qñq̄ ponūt cū lubrificātib⁹ scamoneā cū cōfidūt de obediē
tia nāe ꝑz ꝓsuetudinē egri. s. accepta: q. s. ꝓsuetus est alis ac
cipere scamoneā: z p eā purgatū: z nō nocitū fuisse: vñ cōci
pit q cū ea habeat ꝓformitatē bonā. Et de cōcedentib⁹ sca
moneā est Raſ. 17. ꝑti. 4° ca°. vbi docet a p̄n° eūare colerā
cū medicinis violētis. Nec tñ coactio maxie sumit a multi
tudine colere z ipsius agitatione z furia. nā cū egritudo est
vltima ab vltimis auxilijs est incipiēdū. sup. z si colera fue
rit adusta eūet cū educentibus eā. ¶ Et notant. q si colera
peccauerit nō pmixta sanguini debes incipere ab eūone per
solutiua deinde p flōmiā. ¶ Dixit Guili. in eo q est a colera
seu humoꝛe adusto in p̄n° mundificet corpus cū medicina
ꝓuenīente: z post mundificationē fiat flōmia vel subtractio
sanguinis. Et hic modus curationis trahit ex sīia p̄bꝛuz
spāl. ab Aui. lib. 3. ca°. de cura karabiti ꝓueniētis a colera.
dicit. n. q si mā nō fuerit sanguis: debemus icipere a mūdi
ficatiōe. z deide a flōmia. Si vō mā fuerit sanguis a flōmia
incipiēdū est. ¶ Medicina ꝓueniēs in mūdificatione cole
re nō aduste: z et aduste sic fit. māne. ℥. ij. tamarin. ℥. j. ℈. dis
soluanť cū. ℥. iiij. aque decoctionis ꝑunoꝝ z colet: z illa co
latura detur añ diez si ℞o mā fuerit adusta addať in deco
ctione ꝑunoꝛū sene z epithimi. añ. ℥. ij. polipodij. ℥. ℈. z cuz
ista decoctione dissoluanť māna z tamarindi. Uel. ℞. reub.
℥. ij. z ponať in decoctione ꝑunoꝝ lit cū. ℥. ij. syrupi violati
z dimittať p horas duodecim postea colet z det ante diez.
¶ Solutiuū bonū quo vsus sum multotiens sic fit. ℞. vio. z
floꝝ nenufaris z bora. z bugloſſe z floꝝ fumi terre. añ. ℥. ij.
ꝑuna. vij. seis endiuie: z seminū cōiuz frigidoꝝ. añ. ℥. ℈. de
coquanť in aqua z colenť. Et in colatura dissoluať medul
le cassiefi. ℥. j. ℈. tamarindoꝝ. ℥. ℈. vel loco cassiefi. ponantur
manne. ℥. ij. Et si vis magis acuere adde de el'ario de succo
ros. ℥. j. vsq̄ ad. ℥. ij. Et de el'ariis bonis in hoc est diaꝑunis
vel el'ariū psilliticū: aut cassiefistulatū vel diamāna z silīa.
¶ De eūone p vomitū sciēdū q vomit⁹ fortis z laboꝛiosus
siue spontane⁹ fuerit siue arte ꝓuocat⁹ nocitiuus est: iōq̄ ō
ipso auctores in hac cura non sunt locuti: mouet. n. mās ad
caput z exagitat. De vomitu aūt leui. dixit Aui. multotiens
accidit eis vomit⁹. s. sponte z iuuanť eoꝛ: z b maxie esset qñ
aliqua mā euapoꝛās ad caput cōtineret in stō. Et dixit mul
totiēs ꝓuocať arte leuiter: potať enim aq̄ pmixta cū oleo ali
quo frigido vt vio. z fit eoꝝ vomit⁹ facilis cū eo z hūectat
eos. ¶ De intentione aūt ad digōnē in hac cura silr auctoꝛ
res nō sunt loquuti: q. hui⁹ moꝛbi mā cū sit multū mobilis
z acuta nō dat inducias medico ad digerēdū. furiosa. n. est
ꝑm Hypocratē in affo. nō expectať in ea digō. Si tñ nō esset
multū furiosa z daret spaciū ad digōnē: tunc digerať. dixit
Ber. sup. 9. Al. sicut cū syrupo vio. vel nenufarino: vel de pa
pauere z silib⁹. pōt et digeri mā iter eūonē z eūonē: p̄sertiz
in freneſi que ꝓlongať cū syrupo q sic fit. ℞. succi lactuce z
scariole z endiuie z succi cucurbite supti p expssionez eius
postq̄ decocta fuerit in clibano involuta in pasta: z emulsio
nis seminū cōiuz frigidoꝝ. añ. li. ℈. ō purenť: z in eis bulliāt
ista. ℞. floꝝ nenufaris vio. bugloſſe. añ. ℥. ij. iuiubaꝝ ordei
mūdi seis papaueris albi. añ. ℥. ℈. sandaloꝝ alboꝝ z rubeo
rū: z roſ. añ. ℥. iij. z post q̄z deuenerint in decoctione ad me
dietatē colet̄: z in colatura ponatur de çucchaꝛo albo so
lido q̄ntū est medietas ipsius: z syrupet z aromatiçet cū cā
phoꝛa. dosis eius. ℥. ij. cū aqua endiuie vel solatri vel silīuz.

De vōitu.

De dīgō, ne mās.

De diuersione mãe z est scõa intentio.

¶De intentione quoqz ad diuersionẽ. dixit Meſ. hãc ꝑplẽt frications extremitatũ z ligationis cõpressiue doloroſe in eis. Et effusiões aq̃ cal'e in eis añ fricationẽ z post z vẽtoſe poſite in tibijs z brachijs z scarificationes in auribꝰ z sanguisuce in naribꝰ z sternutatio z gargarismata z ꝓuocatio emoꝛroydaꝝ z in muliere mẽstruoꝝ. Et q̃uis Meſ. posuerit clysteria in intẽtione ad eũoné qꝫ põt fieri inq̃ntũ eũant: cõiter tñ ab alijs in hac intẽtione ad diuersionẽ adducunt' silr ãt z suppositoria.

Als, cõicare.

¶Dixit Alex. fricent' paulatiz iferiores ptes leuiter z optimũ est post fricationẽ fomẽtari iferiores ptes. z sic cõstringant' ligaturis vt possint magis cõiter mãz. ¶Dixit Aui. exhe. i. trahe z diuerte mãz ad inferioꝛa oĩ mõ. ſ. diuersiõis. Et fiãt ista diuersiua. dixit Ale. in decl'one accessionũ siue poꝛiſ^{ex}. z sup. z toto tpe lẽtescẽtie febris: qꝛ tũc tp̃is mã nõ est sic in agitatiõe z motu z vꝫ^{t} mĩꝰ est grauata. ¶Dixit Raſ. ꝑ 9ti. c^{o}. 8. fiat diuersio añ ꝑn^{m} poꝛissimi: z post eiꝰ decl'onẽ. Dixit Aui. fiat hec ꝑpꝛie in disponẽ descẽsiõis. i. cũ pedes z brachia sũt pẽdẽtia: qꝛ tũc meliꝰ trahit' ad ipsa mã: vel vt dñt qdã fiãt in disponẽ descẽsiõis: qꝛ. ſ. fiat diuersio faciẽs descẽdere mãs: q̃lis est icipiẽs a supioꝛibus z ꝓcedẽs ad inferioꝛa sicut Meſ. in suo de appꝛopꝛiatis in plurib' locis docet facere de fricatiõib' z appõne vẽtosaꝝ. Et dixit Alex. q̃ he diuersiões maxie fiẽde sũt q̃n spasmi fiũt laboꝛãtiz teneꝛi ꝓtrabũt mãs ad iferioꝛes ptes: z spasmo peragoꝛiçãt. ¶Dixit Sili. in ꝑmis fiãt fricatiões leues in volis manuũ z plãtis pedũ cũ sale z aceto. dico leues ne mã ex foꝛti fricatiõe leuigef' z rapiaf' surſũ. Pla. dixit. fiant fricatiões leues manuũ z pedũ cũ aq̃ salsa. Quidã. n. hypocrite vehemẽtes faciũt fricatiões cũ sale z aceto. vñ spũs vehemẽter calefiũt z distẽpant' ex q̃ꝝ distẽpantia magis acuitur col'a z leuigaf': z citius ad supioꝛa rapiť. Roge. dixit. q̃ quoꝝ tpe moꝛbi debẽt fricari extrema. ¶Dicũt q̃ fricatio ligatura cõpssio z aq̃ cal'e effusio sup extrema z vẽtosaꝝ apposítio in eis põt fieri añ flõiã z post. verũtñ: qꝛ fricatio est agitatiua: iõ añ flõiaz fieri nõ dz nisi sit leuis nõ cõmouens. Neqz ẽt post flõ^{am}ñ adhuc plenitudo remaneret in coꝛpe: z qꝛ suspitio est in fricatiõe foꝛti: iõ q̃plures ꝓhibẽt eã fieri: z sunt oꝛdẽti ligaturis z alijs modis diuersiõis. dñt. n. fricatio leuis nõ sufficit diuersiõi z foꝛtis agitat mãs: z mediocris ẽ suspecta. Si tñ coꝛpꝰ eẽt sufficiẽter mũdũ z eũatũ fieri possz fricatio mediocris: z ẽt foꝛtis: vẽtoſe aũt sine scarificatione põt applicari añ flõiaz z post: sed cũ scarificatione meliꝰ apponunt' post flõiã si fieri poterit flõmia: si ãt nõ posset flõia fieri: tũc a ꝑn^{o} potes vti eis cũ scarificatione z pluries itera re z maxie si expectas ꝓticulaꝛẽ flõiã facẽ ỏ venis capitis.

¶Dixit Aui. grauitas foꝛtitudis febris. i. febris foꝛtis cuz grauitate capitis: qꝛ indicat malã repl'onẽ sanguis in capite q̃ñqz facit opoꝛtere in ꝑn^{o} disponis egritudis. i. cũ egri^{o} est in ꝑn^{o} vt ponant' ventoſe in loco kbeletu. i. in collo. ſ. cũ scarificatione: sz tñ nõ intellexit q̃ ponant' añ flõ^{am}: qꝛ a flõmia vt patuit icipiẽdũ est: sz postea q̃ñqz eodẽ die. q̃ñqz. 2° q̃nz 3° ꝯz disponẽ vtutis z plenitudis: vt supꝛa dixit Hal. ¶De clysteribꝰ dixit Meſ. fiat administratio clysteriũ leniũ nõ trãscẽdẽtiũ lenitatis gradũ Raſ. in diuisiõibꝰ. fiat mollificatio vẽtris cũ enemate leni. Uia. clystere mãdamꝰ fieri cuz viol'. oꝛdeo mũdo iuiubis z furfure in aq̃ decoctiõis in q̃ ponant' de nitro vel sale. ʒ. ij. z de oleo viol'. circiter. ʒ. x. z fiat quotidie. Dixit Hal. clystere cõueniẽs est: qꝛ mãm ad inferioꝛa inclinat z trahit. ¶Si patiẽti facile est vti clysteri. dixit Aui. postq̃ flõmaueris oz vt clysteriçes clysteri valde leni sicut ẽ oleũ roſ. z aq̃ oꝛdei: vel aq̃ z oleũ. Et si indiges ꝓp aliquam caꝛ: vt qꝛ feces essent multũ indurate clysteri foꝛtioꝛi ꝑdicto facillud: dũmõ remaneãt in gradu lenitatis. Et nõ voluit in verbis dictis Aui. ꝓhibere clystere añ flõmiã: qꝛ imo cõuenit: vt 4ª ꝑmi pz. Sz innuit q̃ cũ tu ꝓuenis ad egrũ z inuenis necessitatẽ flõmie z clysteris. q̃ ꝑmo flõmes. z deide clysteriçes. Nã in hac egritudie z oib' alijs nõ dãtib' iduciaꝝ medicꝰ dz incipere ab eo: in cuiꝰ omissione vel dilatiõe maiꝰ periculũ timef'. Et tale eẽt de flõia si differref' ipa post clystere: vñ si mõ aliqs hñs febres in intestinis incipit fieri frenet̃icus ipse indiget flõmia z clysteri: sz qꝛ magis necessitaris ad flõmandũ q̃z ad clysteriçãdum incipe a flõmia z dimitte clystere. Nã si tũc vacabis clysteri añq̃z paraueris ipz z immiscueris z opatũ fuerit posset diſpõ frenesis multũ ꝓcessisse: vñ eger ponef' in periculo moꝛtis. Si tñ tunc raptus materiey ad caput eẽt ꝓus z tardus z mã nõ multũ mobilis: z repl'o venaꝝ nõ multũ exuberãs tũc debes icipere a clysteri. ¶Et dixit Aui. sit tibi securitas multa in clysteribꝰ inuenis ex hoc q̃ multũ debes vti eis: z maxie sit tibi securitas in eis q̃n apa est magnũ cõicatũ cuti capitis: vbi nõ posumus apponere repcussiua. Sz debemꝰ incipe ab anodinis q̃ foꝛte nõ absoluunt' ab aliquali attractiõe: a tali. n. frenesis assecurat multus vsus clysteriꝝ. Et põt clystere lene fieri eodẽ die qua fit flõmia siue hẽat fieri añ eã siue post. Et põt differri ad diẽ craſtinũ ꝯz necessitatẽ z vtutẽ. dixit Guil. fiat clystere sepe z cõponit clystere lenitiuũ. Et subdit cũ voluntas assellãdi affuerit. nõ cogat' infirmꝰ ad retẽtionẽ eius: qꝛ talis retẽtio inducit in multis debilitatẽ z eleuat mãs ad caput z inducit timoꝛẽ z multotiẽs moꝛtẽ. Et tota tua intẽtio sit circa q̃tidianã assellationẽ cũ clysteri leni si ꝑ se nõ assellauerit. Uolũt itaqz auctoꝛes clysteria debere fieri lenia maxime q̃n intẽtio est ad mundandũ intestina z diuertẽdũ vapoꝛes z tẽperandũ caloꝛẽ z agitationẽ mãeꝝ. ¶Et q̃ñqz agemus clysteribꝰ infridãtibꝰ plus. dixit Aui. in facto ex costa dusta studiũ sit in administratiõe enematũ infrigidãtiũ z humectãtiũ q̃z tũ poſe est. Et rõ est: qꝛ hec col'a calidissima est z siccissima: z vtpl'm hz minerã suã in mẽbris nutritiuis q̃ debent cõtẽpari ꝑ illa clysteria. cũ hoc tñ ẽt eũando diuertũt. In casib' tñ possum' vti clysteribꝰ acutis nõ qdẽ simplicibus: sed mixtis cũ lenientibꝰ: in quo eni est multa vẽtris durities: z nõ mũdant' ex clysteribꝰ lenibꝰ dz fieri clystere mixtũ ex lenitiuo z acuto: z maxie nõ stante intensa caliditate necmulta furia mãe: z ꝓcipue finito fluxu z in declinatione. ¶Dixit Pla. fiat clystere lenitiuũ silr z mozdicatiuũ. silr etiã dixit Ser. sup 9° Al. clystere ꝓueniẽs in freneſi. ℞. lactuce dulcis. ʒ. ij. oꝛdei mũdi. ʒ. j. ſ. malue mercurialis violarie añ. M. j. floꝛũ viol'. z nenufaris. añ. ʒ. j. diapꝛunis vel trifera saracenice. ʒ. v. fiat clystere ſtõaco ieiuno añ ꝓandiũ vel añ cenã. ¶Clystere lenitiuũ bonum. ℞. succi blitis lib. j. ſ. olei violati. ʒ. iij. salis. ʒ. ij. z supponaf'. ¶Aliud vtile. ℞. foliꝝ blitis malue mercurialis viol'. z lactuce. vel scariole. añ. M. j. volubilis maioꝛis. M. ſ. oꝛdei mundi. ʒ. ij. decoquant' in aqua oꝛdei ad decoctionẽ z colent': z in colatura ponaf' ẽucchari rubei: z ẽucchari vio. añ. ʒ. j. z olei vio. ʒ. iij. z salis. ʒ. ij. Et si necessitas fuerit acuere ipz acuaf' cũ el'ario de succo roſ. vel cassiefistule. ¶Dixit Hal. si neqz catarticũ ferre neqz clystere poterit licinijs vtere. dixit Pla. fac suppositoria: nõ tñ debẽt esse acuta nisi apud necessitatem. ¶De gargarismis aũt z sternutatoꝛijs administrare possumus añ moꝛbi ꝯfirmationẽ ꝑmissa flõmia z precedẽtibꝰ alijs diuersionib' fiant ergo gargarismata nõ acuta: sed ex frigidis z humidis: in qbꝰ ponaf' aliqd attractiuũ in dosi parua: z maxime de diapꝛunis vel electuario psillitico: vel ẽt de triſera saracenica ꝯz necessitatẽ. Dixit Pla. ꝓuocef' sternutatio: sz nõ cũ el'ario. sup. neqz cũ alijs calidis foꝛtiter sternutare faciẽtibꝰ nec cũ aliquo violẽter dissolutiuo: sed cũ puluere cãphoꝛe narib' insufflato: vel cũ penna oleo intincta z ꝓfundius naribꝰ imissa. Uel fiat sternutatio cũ festuca ad ꝓfundũ nariũ imissa. Silr quoqz z auriũm scarificatio valet ꝑmissa flõmia z diuersionibꝰ trahẽtibꝰ ad inferioꝛa q̃ fienda sunt añ moꝛbi ꝯfirmationẽ. ¶Electuariũ qꝫ appꝛopꝛiatur Hal'. z est ꝓferẽs valde in freneſi sic fit. ℞. mucillagines psillij iẽfusi in aqua vel succo melonis viridis. z careni. añ. decoquantur donec inspissentur: deinde adde dragaganti z

gũmi

gūmi arabici ⁊ seminis citruli cucumeris ⁊ cucurbite mū/
dato ꝙ amidi seminis portul. ⁊ iusquami albi optie tritorū.
aā.ptē vnā.cōmisceant ⁊ dē ex eo.ʒ.iij.māe ⁊ apō sōnū.
¶De intentiōe ad localia.dixit Meſ.cōfortatione capitj ne
recipiat qō ad ipm trāsmittit de vaporib⁹ ⁊ extinctione ca
liditatis ⁊ audacie:idest furiositatis māe cōplent linimēta
⁊ emplastra ⁊ alia repcussiua ocā in soda cū cañ.ibi distin
cto.dixit.H.iʒ° tera.p̄m p̄n̄m opʒ afferre oxirodinū capiti:
expellere.n.opʒ a capite humorē quicūqʒ fuerit.dixit.Se/
ra.facta flōmia pone sup caput ei⁹ acetū ⁊ oleū ros. vt ex/
pellat vapores ⁊ phibeat eos eleuari ad ipm:ꝙuenit.n.ce/
rebro donec nō recipiat vapores ⁊ ifrigidat ipm.Et Alex.
silr dixit.ponit ꝙ acetū oʒ esse qnta pars ⁊ oleū ros.q̄tuor
ptes.Al.similiter hoc remediū ponit:sʒ Raſ.in diuisioni/
bus.addit cū eis aquā ros dixit.Hal.vt egrotū flōmo eua/
cuaueris ⁊ naturā mollieris supra caput oleū infunde ros.
cū vini aceto pcussuʒ ⁊ aqua ros.refrigeratū. liniqʒ eum ⁊
infunde in eo pānū ⁊ capiti applica:hoc nāqʒ cerebrū hu/
mectat ⁊ infrigidat ⁊ ꝙfortat ⁊ hūores repellit ⁊ arcet va/
pores.Et oino ad capitis humectationē:⁊ infrigidationē
studendū est tota diligentia.dixit Viaticus.mittam⁹ super
caput eius oleū ros.cū aceto vel portulace succo:aut sem/
peruiue vel succū cucurbite cū oleo viol.⁊ ros.⁊ ponamus
sup caput ei⁹ frondes salicis vel portulace.dixit Aui.pone
super caput ei⁹ oleū ros.cōquassatū cū aceto ⁊ similia infri
gidātia.dixit Pla.in p̄n° fiat epithima supra caput expul/
uere sandal al.rub.⁊ ros.cōmixto cū oleo ros.⁊ aceto di/
xit Hili.in primis capite abraso apponātur apocrustica ad
repercutiēdū fumū ascēdētē:⁊ hoc vsqʒ ad q̄tuor dies.dix.
Aui.sit olm ros.l.mixtū cū aceto ifrigidatū in niue:q̄si ve/
lit:ꝙ hoc debeat apponi actu multū frm. Theodorus.aūt
p̄scian⁹ inuit.ꝙ apponat tepidū.⁊ silr.dixit.Hili.inqt Ro/
ge.cauēdū est ne vnguētū:aut empl̄ʒ ponat nisi actualr te
pidū:ne ex actuali friditate claudant pori ⁊ fumi coarcēt.
Dñt qñ frenesis est cū intēso calore ⁊ multo raptu māe:qr
tūc indiget fort repercussiuo ⁊ subito refrigidatiuo appo
nēda capiti sunt actualr frigida:imo ⁊ infrigidata in niue.
Sʒ si caūtas est remissa ⁊ rapt⁹ māe:nō est mult⁹ nec furio
sus:tūc nō debēt apponi actu frida:⁊ maxie i hyeme:imo
dixit.Pla.ꝙ sint i estate frida:⁊ i hyeme actualr cal̄a.Qui
dā aūt dñt.ꝙ qñ empl̄n est leptomeris sube sic est cui pmi
scet acetū:tūc oʒ poni actu frm. Si vo sit gīsse sube ponat
actu tepidū vel fortasse actu calidū i hyeme ⁊ maxie i hñte
cerebrū nāl̄r frigidū multū ⁊ debile:qñ aq̄ cucurbite sola
vel cū oleo ros.fundit ⁊ linit sup caput infātiū ꝙuenit apa
tib⁹ calis cerebri eoꝝ.Et caro ēt melonis ⁊ cortex ei⁹. Ex/
cipies aūt a dicto cañ.repcussiuo⁹ Aui.dixit.nisi apa sit ō
gīe magno ex q̄ apant venę:q̄ sunt extra craneū cū cōitate
velamis.l.extrinseci ad intrinsecos.Et rō est:qr illa multa
mā prepcussiua apposita ñ repellerēt:sʒ magis i loco ꝙstri
gerēt vel saltē ꝙculcarēt supra cerebꝝ. ¶Et cañ.est in apa
te velaminis extrinseci ⁊ multo magis in apate cuj capitj
nō debere vti repcussiuis.vñ Ait Zoar.apatis ꝙ sit in pā/
niculo q exteri⁹ craneū tāgit cura est flōmia cephalice ab/
stinēdo cū oi sollicitudine ab appositiōe frigidoꝝ illi loco
ne facias redire mām ⁊ lesionē nobiliori mēbro.l.cerebro.
Seq̄ns aūt Aui.curā hui⁹ apatis magni cōicati extrinsec⁹
dixit illic opʒ te incipe ab eo in quo sit pax mollificationis
ad sedationē.l.doloris:vñ debes apponere oleū camomil
linū vel embrocā ex decoctiōe camomille malue ⁊ sikuʒ.p̄/
missis tū eūonib⁹ ⁊ diuersiōib⁹. ¶Inūctio bona ad h̄ est
h̄.R̄.adipis anat̄ medulle ceruine olei keirini ⁊ de lilio ⁊
de cāomilla.aā.ptes eq̄les:⁊ fiat inūctio cū eis.ꝙ si p ano/
dia nō sedat sig̃m est mortis:tūc g̃ vel dimitte curā vel p̄se/
q̄re cū ptertu cū resolutiuis.Si vo sedasti cū anodinis do
lorē:⁊ cessauit repl̄o:ita ꝙ apa nō est āpli⁹ mag̃m cōicatuʒ
ptib⁹ extrinsecis:tūc dixit A.stipticū.i.vtere stipticis rep/
cussiuis.⁊ hoc si morb⁹ adhuc est in p̄n° :⁊ mā in fluxu q̄
possit repelli. ¶Deide postq̄ approximasti stiptica trāsito
p̄n°:⁊ initiante aug̃to siue sit hoc apa qō fuit magnū :siue
qō nō incepit magnū.dixit Aui.admīstra ēbrocas in qb⁹
sint infrigidātia nō cū stipticitate.l.tāta q̄ta in p̄n°:qr nō
debem⁹ vti in aug̃to repcussiuis fortib⁹ nec puris:⁊ iō dixit
Aui.pone cū eis pax camomille vt resoluat resol̄one mo/
dica:⁊ in ꝓcessu aug̃ adde camomillā vt in fine ei⁹ sit vt⁹
camomille supꝑ vtutē repcussiuoꝝ.Et qr p̄m plñ in aug̃to
hui⁹ morbi augent vigilie.Aui.cū p̄dictis ponit pax pa/
paueris vt dormire faciat cū securitate pp camomillā q̄ re/
sistit papaueri.⁊ ꝙsolat ipʒ. ¶Dixit Hal.in.iʒ.tera. in sta
tu afferem⁹ infusiōes seis papaueris ⁊ olfabim⁹ ⁊ vngem⁹
alas nasi ⁊ frontē.l.cū reb⁹ frīdis sōniferis. Nā dixit ipse.
grauare ⁊ torpe.i.getē facere ⁊ supozē oʒ ⁊ frigidare sup/
calefactū caput.Dñt Hal. hic p statū nō intellexit vex sta/
tū:sʒ ꝓcessuʒ egri⁽ⁱⁱⁱˢ⁾ vel statū 2° mō sūptū:vt.s. ¶Inūctio
ꝓueniēs in aug̃°.R̄.olei ros.olei nenufarini.aā.ptē.i.olei
anetini ptē.ʒ.croci ptis vni⁹ sextā.pmisceant ⁊ fiat ex eis
inūctio. ¶Auctores nō posuerūt curā hui⁹ morbi cū ē in
statu ꝓprie sūpto cū mā tota fluxit ⁊ coadunata ē in cupū:
ita ꝙ vē sit frida exitura:eo ꝙ a tali frenesi non sit euasio.
Sʒ ei⁹ cura cassa est ⁊ vana:vt.s.dictū est:nō.n.extimabi/
le est solutionē talē ꝓtinuitatis in illis locis posse sanari.
Hor.tū vī sentire oppo⁽ᵐ⁾:dicit.n.ꝙ lʒ ibi sit sanies aut vi/
rulētia.Nā pōt eā purgare p nares:aut p aures:aut isensi/
bilr.⁊ ꝙsuluit ꝓseq curā cū euaporatione faciētib⁹ ⁊ deri/
uātib⁹.Et dixit.ꝙ in tali frenesi ꝓfirmata illa cal̄a q̄ ap̄p/
ximāt p̄cedēte cura vlī nō calefaciūt :sʒ magis infrigidāt
māʒ calidā euaporādo.q̄re succ⁹ apij tepid⁹ ⁊ alia approxi
mari p̄nt.Sʒ sumēdo statū p illo tpe i q̄ frenesis ꝓuenit ad
terminū:vltra quē nō ꝓcedit augēdo:sʒ icipiūt accītiare/
mitti q termin⁹ est citra collectionē māe in cupū:qr de tali
statu ꝓtingēs est liberari .iō in ea cura ꝓsequēda est. ¶Di
xit Hili.post q̄tuor dies apponant diaforetica si opus est
de catulo lactāte:vel pullo.sup.vel colūba:aut sūb⁹ scissis
⁊ calidis applicatj capiti. Vel de pulmōe arietis.Dixit qn/
tus seren⁹.Cōuenit hic calidis pecudū pulmōib⁹ apte. Ca
pitib⁹ inūgēs medica redimire corona. Accipit.n.pulmo
ilico cū extrahit calidus ab ariete vel castrato ⁊ capiti ap/
plicat vn⁹ post aliū sepe. Dixit.n. Hili.q̄ plures apponēt
melī⁹ erit. Et ego vidi sepe opōnē magnā in hoc. Et qdā.i
casu nēcitatj calefaciūt pulmonē in aq̄ cal̄a:⁊ bñ ab aq̄ ex/
pressuʒ apponūt capiti ⁊ pmutāt ipʒ frequēter oi vice in aq̄
cal̄a infundēdo.oia.n.ista de catulo.ꝛc.ponūt vt māʒ fre/
nesis resoluāt ⁊ vapores excludāt origines. ¶Dixit.Hor.
cū egri⁽ᵉ⁾ est ꝓfirmata nullū frigidū actu vel po⁽ᵃ⁾ capiti ap/
plicet:sʒ catuli viui scindant p dorsuʒ ⁊ apiant ⁊ subito ca
piti applicēt:⁊ cū incipiūt infrigidari stati remoueant :⁊
alter p⁹ alter⁹ applicet:⁊ si tot nō ineniāt ponāt in aq̄ fer/
uēti:h̄ idē dixit:pt fieri de gallo ⁊ de pulmone arietis qō
p dorsuʒ extrahit aiali viuēte:⁊ ista sine itermissiōe appli/
cet:qm̄ sunt vltimū remediū. ¶Dñt cū in appositiōe catu
li galli colūbi vl̄ pulmōis arietis vltra itētiōeʒ p̄dictā.q̄re
ret ꝓuocatio sōni:tūc ilico supaspḡedus illi est putuis seis
iusquami:aut corticū mādragore in bōa q̄ntitate. ¶Dñt ꝙ
cura supradicta posita ab A.max⁽ᵉ⁾ ꝓpetit frenesi brui. Sʒ
cū plongat egri⁽ᵉ⁾ ⁊ non remouet p̄dcā cura. Dixit A.aut
fuerit grauitas.i.cū grauitate.s.mag⁽ᵃ⁾ capitj faciēs subeth.
Et qes ifirmi fuerit maior motu ei⁹ tūc.sup.ipsa est croni/
ca:eo ꝙ a p̄n° habuit secū admixtionē flātis.vel pp vsum
fridoꝝ postea trāslata est mā i nāʒ flātis:vñ hʒ aptitudinē
trāsit⁹ in litargiā.Et iō si ptrāsiuit terminū p̄ncipij aliena
ab eo.Dixit A.ea q̄ fortit ifrigidāt ⁊ maxie papauere pp
narcoticitatē quā hʒ.Et inuit A.in dictis vbis ꝙ si a p̄n°
esset flātica post p̄n̄m approximatis repcussiuis in illo p̄n°
aliena postea:⁊ adde dixit ipse in embrocis eoꝝ balsamitā

mentā rutā mellilotū ⁊ filia q̄ hñt virtutē resolutiuā: ita q̄ post p̄n̄m i augmēto ista resolutiua sūt miscēda cū repcussiuis. Dixit aūt vtēdū eē eis post septimā: q̄ in tāto tpe putādū est huiꝰ frenesis cronice p̄n̄m pertrāsisse: ⁊ maxie est eis vtendū si aliq̄ dīgōnis signa apparuerint. Et post p̄dicta. dixit Aui. pone sup caput mucillaginē seis lini cū oleo ⁊ aq̄. ⁊ vnge caput cū oleo calefacto assidue. Et sit hoc oleū cōe: aut aliqd anodinoꝝ: ⁊ hoc fit ad resoluēdū ⁊ cōuenit in declinatione. Et in hac hora cōuenit appositio pulmonis arietis catuli vel galli vel colūbi scissi: qm̄ cū actuali calitate resoluūt residuū māe: sicut dictū est supra ea ꝓuenire in statu. ¶ Dixit Gentilis. in vera frenesi de p̄dictis melius est apponere pulmonē arietis: q̄ eiꝰ caliditas est tepidioꝝ: ⁊ post ipꝫ catulū: deinde gallū: ⁊ vltimo colūbū: sicut in nō vera melioꝝ est appositio colūbi: q̄ plus hꝫ de caliditate: deinde galli. ꝫ catuli ⁊ vltio pulmonis arietis ⁊ dixit. q̄ pulmone ꝫ possemus vti in augtō si infunderemꝰ ipsum in decoctione aliquorum frigidoꝝ vt papaueris viol. oꝛdei roſ. ⁊ filium mixtoꝝ cū floꝛibꝰ camomille ⁊ filium. Jn p̄nō aūt dixit. ipsum nullo cōuenire: q̄ cū actuali caliditate attrahēdo mām eēt cā ꝓfirmationis frenesis. Et dixit Gētilis. q̄ pulmo ⁊ alia supradicta maxie valent in frenesi nō vera a mā vapoꝛosa in capite retēta: qm̄ resoluunt eā. Et dixit Gentilis q̄ vidit quosdam in hoc casu applicātes ranas scissas sup caput. sicut q̄cq̄ p̄cipit in doloꝛe iunturaꝝ: ⁊ ego vidi ⁊ feci eas apponi nō scissas. ꝫ vuas ligatas ad petiā ⁊ extēsas: ita q̄ vētres eaꝝ adhereāt capiti ⁊ doꝛsa petie ⁊ p̄n̄t applicari eēt in augmēto ⁊ dico q̄ in vera frenesi vñr debere magis cōferre Theodoꝛus P̄risianus docet apponere pulmōes vnū post aliū: sicut ab aiali extrahunt. Dixit Sera. sup Viatico. cū frigauerit pulmo vel catulus ⁊ aliꝰ nō habeat ille in aqua calda ponatur ⁊ calefactus inter manus ꝓmptus fronti apponat: ⁊ hoc pluries fiat. extrahit. n. mām ⁊ extractā ꝓhibit. talia tñ in p̄nō ꝓhibeamur. ¶ Quidaꝫ ēt variant remedia localia ꝑm q̄ mā est sanguis vel colera. Dixit. A. q̄ colericus. i. patiens karabitū colericū iuuat valde si apponas capiti eius emplm de folijs senticis. i. rubi ferētis moꝛa: sunt enim frigida cū aliquali stipticitate. aī. salicis ⁊ ēt ꝓuenit' Dixit Mes. scias. q̄ in sanguineo indiges resolone plus ⁊ extinctione minus: ⁊ in colerico eꝰ. Et Aui. silr dixit coleric⁹ indiget extinctione plus: q̄ colera calidioꝝ est sanguie ⁊ acutioꝝ. Et ideo in colico nō timeāt ois cautela infrigidatiōis q̄ timetur in sanguineo: sed sanguineus eget resolutiōe plus ꝓp multitudinē māe a qua multi vapoꝛes surgūt q egēt resolone. Et nō solū intelligit iste cañ. in localibꝰ approximādis: ꝫ etiā in interius assumēdis: sunt. n. frenetici alterādi dādo eis in potu syrupū violaꝝ. vel nenufarinū vel cucurbitinū cū colica frenesis fuerit: vel oxyçacharā iulep. roſ. iuubinū ⁊ filia si sanguinea fuerit. ¶ Dixit Sera. supꝰ. Al. in sanguinea local oꝛ esse frigiduꝫ ⁊ siccū: q̄ sanguis calꝫ ⁊ būdus est. ⁊ lō. ℞. succi plātagis vel virge pastoꝛis vel barbe iouis lib. j. aq̄ roſ. ℥. iij. aceti. ℥. j. infundant in eis stupe canabine ⁊ exp̄esse supponāt. Sꝫ in colica oꝛ eē ifridatiuū ⁊ būectatiuū: q̄ colꝫ calꝫ est ⁊ sicca. Et iō. ℞. succi lactuce dulcis. ℥. xv. vel sempuiue vel solatri aq̄ ro. ℥. iij. aceti. ℥. j. ⁊ fiat silr. Et dixit. cōpetūt ista q̄diu mā est in fluxu: q̄ est vsq̄ ad. 14. horas a p̄nō: ⁊ hoc tps esset p̄nm in valde breui frenesi. Sed postq̄ iam fluxa est tota nō cōpetūt: q̄ mā magis incunearet: sed tūc cōpetit resolutiuū ⁊ ponit de catulo ⁊ aliꝫ vt dictū est: addit tñ vnū qō faciebat ⁊ semp vt dixit. inueniebat vexꝫ: ⁊ est q̄ aspergebat in catulū. ℥. s. seis iusquiami albi subtilissime pulueriçati. Naꝫ rōne caliditatis aperiunt poꝛi. ⁊ sic postea subintrat stupefactio iusqami: vñ statiꝫ doꝛmit patiēs. Et dixit. nota bñ hoc. Ego aūt credo q̄ multū valeret in augmento vere frenesis: in cronica vero non valeret. ¶ Dixit Pla. ponant epithimata. sup. ⁊ alia localia sup anteꝛioꝛem cellulā que p̄ncipalr patit: ⁊ ēt sup mediā que anteꝛioꝛi cōpatit. ¶ Dixit Auic. Cūq̄ egritudo finita fuerit p remedia dicta: q. s. declinauit vel iam declinat manifeste ⁊ remāserit alienatioꝝ: cuiꝰ cā pōt esse: q̄ pp apa remāserit in capite aliq̄ mala cōplo calida ⁊ ficca faciēs alienationē: tūc mulge sup caput eiꝰ lac ex mamilla. Et fiqdē patiēs fuerit fortis: sit lac capꝛarū: ⁊ si debilis sit lac mulieris: qm̄ cōtēperabit illā mala cōplonē. Et cū lac moꝛā traxerit sup caput p boꝛā vnam fac ablutionē lactis ab eoꝝ: q̄ coꝛrūpit in moꝛa. sup. ⁊ post aliud mulgeat si fuerit expediēs. Et fac succedere ablutionē cū embꝛocis equalibꝰ. s. inter calidū ⁊ frigidū: sicut in q̄ bus ponunt viole ⁊ radix lilij cū camomilla ⁊ reliqs infrigidantibꝰ. Dicūt tñ qdā. q̄ ex mō loquēdi Auic. ipse dedit intelligere q̄ embꝛoce iste cū hoc q̄ sint eḡles declinent aliq̄liꝫ ad frigidū: nō multū: cū q̄bus ponunt camomilla ⁊ yreos vt cōpeterent frigida: q̄uis yreos ēt ponant ad abluendū ⁊ abstergēdū. Dixit Guil. in fine frenesis si qua vestigia alienationis remanserint seu dispōnes male fiant embꝛoce sup caput spargēdo aquā ab alto que sic fit. ℞. camomille aneti maioꝛane roſ. rub. M. j. vel. ℞. aneti floꝝ camomille fenugreci ⁊ radicū euisci. añ. bulliant in aq̄ ⁊ embꝛocent. Et fecit Guil. has embꝛocas declinare ad caliditatē: ideo vt valeret post embꝛocas Aui. vel magis in fine. Aut ēt q̄n alienatio remanserit ex fumis in capite non ad plenū resolutis.

¶ De intētione ad coꝛrectionē accītiū Mes. ꝓmo docet coꝛrigere vigilias cū supfluunt cū administratione medicinaꝝ somniferaꝝ. Dixit Alex. si ꝑmanet insomnietas ⁊ alienatio dabis eis bibere ad oia vtillimū factū adiutoꝛiū diacodiō. i. syrupū de papauere: nō solū. n. adiuuat insomnietatē: sed ⁊ febrē amputat. adhuc aūt ⁊ ardēs caput extinguit. Si aūt nihil satis vrgens mali fuerit nō festines dare oyacodion ⁊ maxie: si nō frenetim esse verā cognoueris. i. si nō est ex solis coleris vel ex colera cū sanguine: sed si flegma hꝫ admixtū: quā notā frenesiꝫ dicim⁹: toꝛino ꝓhibeat oyacodion vel aliō somniferū medicamen. Et dixit. si virtus tibi ibecillis videatur ꝓhibēde sūt magis narcotice potiones que sōnuꝫ ꝓducant. Jmbecilles. n. vtutes hñtes nō qualiscūq̄ lesio ex hac tali potiōe subsequit': sed interdum moꝛiunt'. ¶ Dixit Al. si multe fuerint vigilie sumant' viol. ficca. ⁊ coꝛticū papaueris albi ⁊ oꝛdei excoꝛticati ⁊ seminis lactuce ⁊ radicū mandragoꝛe. añ. M. j. ℔ in curcuma plena aq̄ tandiu coquāt donec rubea fiat aq̄: deide aq̄ illa postq̄ fuerit tepida ab alto super caput fundat: ⁊ sit caput supra cāminille in quo aq̄ colligat que iteruꝫ in curcuma posita super caput fundat qō in die multotiēs fieri cōtingit: ⁊ caput oleo violaꝝ. muliebꝛi lacti mixto inungēdū erit: q̄ ēt toto capiti supponēdū est. Sera. ēt embꝛocas oꝛdinat. Dixit Via. vngimus frontez ⁊ timpoꝛa cū lacte ⁊ papaueris succo vel poꝛtul'. ⁊ oleo viol'. ¶ Dixit Aui. stude vt eū facias doꝛmire: qm̄ vigilie ei vehemēter sūt nociue: eo q̄ debilitāt virtutē: ⁊ caput replēt: ⁊ imaginationes multiplicāt: ⁊ docet iducere somnū cū succo papaueris illinito: ⁊ cū emplo lactuce: ⁊ cū opio: de quo dixit Haly. q̄ dissoluat in aceto viui vt iuuet ꝑfundatione eius. Hili. ℞o dixit. dissoluat in oleo ro. Gētilis ℞o dixit. dissoluat in oleo camomille: q̄ hꝫ vtutē ꝓsolatiuā sue malitie ⁊ illiniat duobus cornib⁹ frōtis ⁊ naso. Non. n. oꝛ inungi sup sincipite ⁊ cōmissuris ne ꝓhibeat resolonē aut ne nimis penetrans ad interi⁹ cerebꝝ mortificet. Dixit Aui. adhibe opiū si vt⁹ est fortis. Si aūt est debilis sis ꝓtēt⁹ aliis remedijs absq̄ opio qm̄ est perimēs. cōgelādo eni paucū spūꝫ debilium occidit. Si tñ vt⁹ nō esset multū debilis: ⁊ maxie si debilitas fuerit cā vigiliaꝝ possem⁹ eo vti. Ait. n. Raſ. ꝑ ꝓti. cap̄ 8ᵒ inueni in libꝛo de tyriaca cesaris. q̄ si daꝫ in potu opiū hñti ℞tutē solutā. i. pstratā pp vigilias q̄ liberabit'. inducet eniꝫ somnū: ⁊ sic faciet redire vtutē. Et dicūt pillas cōfectas ex opio croco ⁊ cassiali. eē vltimas in bonitate. ¶ Dixit Roge. si multū extenuatus sit patiēs ⁊ debilis nō apponat opiū: sed cuꝫ aliis adhibe remediū. ¶ Dix̄ Guil. nō velis multotiēs nar

De localibus in sanguinea aut colica differēter applicādis ⁊ ēt de ītrinsecis dandis.

De localibus in declinatione applicandis.

cotica ꝓtinuare: qꝛ finaliꝛ extinguntcaloꝛē nālē ⁊ inducunt mortificatione q̄uis aliquo tpe necessaria sint ad destructio nē accūtis timoꝛosi sicut hoꝛa magne ysomnietatis ⁊ furie. ¶ Et dixit Aui. pota illū cū seie papaueris ⁊ aqua oꝛdei ⁊ si rupus de papauere siue sapa est melioꝛ in hoc casu. Et dixit. rectius est vt expellas vigilias ꝓp flōmiā: qꝛ euacuabis materiā facientē eas, supplēt. nō obstāte ꝙ fuerit facta flōmia in ꝑn°. fac ergo eā si tolerat eā hoꝛa. i. coadunatio indicantiū: ⁊ nō fuerit in postremo eius timoꝛ. s. de debilitate v̄tutis ꝓpiterationē flōmie, ⁊ dixit si facias eā fac eā dispartitaꝫ in ꝑn°. i. ꝑ die quo icipis aut duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹: ⁊ cū h̄ toto nō ꝓueniaꝫ ad illō q̄ in coꝛpe remaneat sāguis: ita pauc⁹ vt nō possit v̄tus resistere vaporib⁹ ⁊ defectui nutrimēti tpe. s. stat⁹ quo exp⁹dit nutri⁹ minuere. Hic ēt text⁹ iduct⁹ est supra ꝙ flōmia vñ facta ad eūandū māz faciētē freneſiz, ⁊ nō vigilias nisi ꝑ accūs, maxie aūt ꝓpeteret hic reiteratio flōmie in coꝛpe sanguīeo ⁊ patiēte: maxie soda pulsatiuā inducētē vigilias. ¶ Cꝛ° Mes. docuit sedare agitationē freneti coꝛ fortē. Et dixit. ad sit ei societaꝫ amicoꝝ. q̄ phibeāt ⁊ vincant agitationē ei⁹: ⁊ sint fideles in admīstratiōe eoꝝ q̄ ꝑcipiunt ab artifice. s. medico. Et sint pudētes vt coerceāt agitationē ipsi⁹ aut saltē mulceāt. Dixit Aui. oꝛ vt strigas eos ligādo si inuenis pmutationē de situ in sitū vel de loco in locū multiplicare ⁊ agitationē: vt. s. ligati nō possint agitari ⁊ pmutari: qꝛ ledunt ab eis vehemēter. ¶ Ad succurrēdū ār lingue siccitati ⁊ aspitati dixit Viaticus. lauet⁹ os cū psilij aq̄ ⁊ oleo violꝰ. ⁊ silr lingua. ¶ Et ad succurrēdū retētiōi v̄ine dixit Sera. si v̄inā retineat: qō cōiter solet hāc egritudinez seq̄ supinfunde duo emūctoria q̄ sūt in directo inguis: aquā calā in q̄ decocta sit camomilla. Et iunge cum oleo in quo decocta sint camomilla ⁊ anetum. Et dixit Auicen. Cum nō mingūt ꝓp defectū intellꝰ: qꝛ occupati sūt circa multas fantasias: vel ꝓp defectionē sēsus vesice, q̄re nō sentit mordicationē v̄ine vnge vesicas eoꝝ cū oleo tepido ꝺ oliuis ⁊ em broca ipsas cū aq̄ calā in q̄ decocta sint cāomilla ⁊ silia. deinde cōprime sup vesicā vt v̄ina ꝓuocet. Dixit Hētilis. vidi in h̄ ꝓferre fricationē factā in radicē v̄ge. s. in collo vesice in teranū ⁊ burſaꝫ. Et dixit Aui. sis sollicitus in hoc. s. in ꝙ ꝓpatiōe v̄ine eoꝝ in oi hoꝛa. ¶ Notāt hic ⁊ in oi cura ꝑ intētione cooꝛrectiōis accidētiū: q̄ si nō sufficiūt ea q̄ ad hāc intētionē adducunt ab auctoꝛib⁹ in curis, tunc recurrenduꝫ est ad capitula ꝓpria curationū ipsoꝝ accidentium.

¶ De apostemate calido substantie cerebri. Cap. iij.

Haūis cōiter auctoꝛes sil̄ locuti fuerint ꝺ apate calo panniculoꝝ cerebri ⁊ ipsius sube cerebri Aui. tñ spāli⁹ ꝓcedēs post q̄ determiauit de apate pānículoꝝ cerebri calo, ⁊ si aliq̄n ipsis pāniculis cōicet in eo alīqualr substantia cerebri, determiat de apatib⁹ calidis ipsi⁹ sube cerebri, ⁊ si aliq̄n ei in hoc cōicēt pānículi ei⁹, ita vt dici posset q̄ maioꝛ ps apatis māe in ꝑ sit in pāniculis ⁊ minoꝛ in suba cerebri, ⁊ in ꝛ° sit eꝝ° maioꝛ in sba cerebri ⁊ minoꝛ i pāniculis. ¶ Hoc apa vocat Hyp. 7° affo. spachilon. ⁊ vocat a Raſ. ꝓti. ca° 8° stabiles siue stachilos. Et ab. A. sacabalaco siue sacculos siue secaculos. ⁊ ab Haly. 9° terap. maschera. dixit Hal. in cōmēto affo. q̄ cūq̄ spachilon patiunt ꝛē. q̄ spachilon est ꝺfusio cerebri: cōfusio. s. nālis caliditatis cerebri que nō est aliud q̄ oppressio ⁊ calidi suffocatio ⁊ mortificatio ꝑ viam suffocationis multa existente mā sanguinea vel alia qualicūq̄ suffocante calidū. Dicunt quidā q̄ spachilon est fortis passio cerebri: que aliquādo vocat⁹ imoderatus doloꝛ cerebri, vt dicit vna littera reperta in dicto affo. loco spachilon. Et loquit⁹ de eo Hal. 4° regis acutoꝝ cōmēto. 10. ¶ Est aūt spachilon egritudo fortis tum rōne dignitatis actionis lese cū ledat opōnes mēbri nobilis ⁊ ꝓncipalis. tū rōne lesionis virtutis dispensantis coꝛpus vt coꝛdis ꝓpter colligātiā ad cerebū. tum rōne ꝓprie essentie cuꝫ sit a mā multa: est. n. vt dixit Raſ. ꝓmo ꝓti. apa magnū cerebri: q̄uis possit esse mā apante: ⁊ est ꝺm plm: vel nō apate. Et nō qdā dīt spachilon sumit⁹ duplr, vno mō stricte, ꝓprie pro dicto magno apate sube cerebri. Et q̄nq̄ sumit⁹ large ⁊ impꝛopꝛie, ꝑgrofonia. que vt dicit Hal. in dicto cōmē. est passio in quocūq̄ mēbro alio a cerebro indifferenter: in quo accidit cōfusio siue nālis caliditatis ⁊ ei⁹ mortificatio a quacūq̄ multa mā procedat ꝑ viaꝫ suffocationis: vtplm aūt fit a mā sanguinea: deinde a colerica: ⁊ aliq̄n fit a mā flegmatica: sed tūc reducit⁹ ad litargiā. ¶ Dicūt qdā. spachilon pōt cōiungi cū apoplexia: ⁊ pōt fine ea esse: ⁊ vtplm est sine ea. Et dīt qdaꝫ. q̄n ꝓcedit a mā flegmatica multa sua frigiditate diminuit⁹ multū calor nālis cerebri ⁊ phibet⁹ humidū cerebri ne sit aptū rectiōi cerebri: ⁊ sua multitudine opilant⁹ transitus spūs: vñ fit vt vel actio cerebri multū diminuta fiat vel auferat⁹: ⁊ ita sit ꝺm plm: ita vt a mēbris sensus auferat⁹ ⁊ motus. Et ex dictis etiā causis fit vt ipediat⁹ cerebrū ēt in opōnib⁹ sensuū interioꝝ. Et ideo ꝓcedūt in spachilone esse apoplexiam: non tamen cōcedunt ecōuerso in omni apoplexia esse spachilon.

De causis

Procedendo ergo de spachilone ꝓout est apa calidū sube cerebri ipsiuꝫ diuersificatur ꝺm Auic. penī. māe diuersitatē. Nā dixit Aui. mā ei⁹ aut est sanguis, aut colera nō aduſta aut colera aduſta. ¶ De sanguineo dixit Aui. q̄ plm accidit ex sanguine putrido apante cerebrū. i. suba cerebri: q̄ sanguis vtplm est putridus: eo q̄ exit loca venaꝝ in qb⁹ necesse est ipm putrefieri iuxta sententiā Hyp. in affo. si sanguis in ventrē effuderit necesse est ipm putrefieri: vel pōt eē putridus ꝓp occlōnē eius in venis cerebri ⁊ ipsi⁹ ꝓcultationē ⁊ indebitā trāspiratiōnē. Et hic modus coꝛrūdet sniē Açarauij. q̄ voluit q̄ sanguis q̄ est mā hui⁹ apatis ꝓtineaꝫ in venis ⁊ arterijs cerebri ⁊ in eis putrescat. Dīt nō semp vel nō oi tpe apatis sanguis in mā ei⁹ fit putridus. Nā in ꝑn° hui⁹ apatis polē est q̄ mā ei⁹ nōdū putruerit: silr intellige de colera cū hoc apa fuerit colericuꝫ q̄uis raro accidat: qꝛ raro est q̄ tāta copia colere in cerebro coadunet⁹: ⁊ maxime si aduſta fuerit. ¶ Dixit Aui. apa sbe cerebri colericū a colā nō aduſta q̄nq̄ accidit. ⁊ dixit. q̄nq̄: qꝛ raro accidit: imo rarissime cū in eo talis colera raro inueniaꝫ in cerebro. Sic ergo ꝺm Aui. hui⁹ apatis spēs sumpte ꝺm mām sunt tres. Nā mā eius aut est sanguis: aut colera nō aduſta: aut aduſta. Ex qbus ⁊ etiā ex dictis supra patent cause huius apatis ꝑmitiue ⁊ antes ⁊ cōiuncte.

De signis dixit Raſ. ꝓmo ꝓtinē. ca°. 8. signa ei⁹ sunt signa karabiti. sup. sed intētiora Auicē. vo spāliꝰ loquēs posuit ei⁹ signa. ꝑm⁹ est. q̄ q̄nq̄ separat cōmissuras cranei ⁊ rarificat siue elargat eas ꝓp vehemētē repletionē extendentē. que aliq̄n tanta est q̄ forsitan caput cū ea disrumpit⁹ ⁊ scindit⁹. i. cōmissura multū ⁊ manifeste aperit⁹. ¶ Scōm signū. dixit Aui. est doloꝛ cū ipse sit fortis ꝓpter replōnē extendentē nimiū pāniculos cerebri: imo aliq̄n disrūpentē ⁊ scindētē eos q̄ sunt inter cōmissuras. ¶ Tertium signū. oculi fiūt rubei ⁊ exeūt valde. rubēt. n. ꝓp sanguinez. ⁊ exeūt ꝓp excellētē repletionē. ¶ Quartuꝫ sig⁹. Maxille valde rubescūt ꝓp sanguīnē. Et dixerūt Açaraui⁹ ⁊ Haly. q̄ facies valde tumescit cōcata ei plenitudine. ¶ Quintuꝫ signū. dixit Aui. q̄nq̄ accidit ei spasm⁹. s. de repletione cōcata neruis ⁊ musculis mā replēte. ⁊ posset esse nō ꝓportionat⁹ ad māz ꝓtractis neruis leso ipsoꝝ ꝑn°. ¶ Sextū sig⁹. q̄nq̄ accidit nausea ⁊ vomitus: nō ſsp: ſz q̄n lesio vel ēt mā cōicaret stō. ¶ Septimū signū. declinat patiēs ad resupinationē valde ꝓp aggrauationē faciētē cadere virtutez. Uerūtñ ista resupinatio est ꝑz ꝑiū ꝓsuete resupinatiōis: qꝛ si consueuerit in sanitate iacere supinus cū illa resupinatione qescebat: ſz cū ista nō qescit, vñ est ꝑz diuersitatē ordinis: qꝛ resupinat⁹ absq̄ ordine. Nō. n. ordinate stat cū ea: sed pmutatur frequēter ⁊ ꝑcipitat⁹ in pmutatione sua. ¶ Dixit Hyp. 7° affo. q̄cūq̄ spachilon in cerebro patiunt⁹ in trib⁹ diebus

pereunt. Si ẋo hos effugerint salui fiunt. i. saluari possunt. ¶ Dixit Raſ. vbi. ſ. ex eo deficit patiēs in 4° die. z ſi ptrāſit hūc terminū liberaſ. ¶ Dixit Aui. ꝟ apa est ꝑz plz perimēs in 3°. qz est acutiſſim⁹ mozb⁹ corrūpēs ſubaz cerebri. Dixit aūt ꝑz plm. qz in ỿtute multū robuſta posset occidere in 4°. sicut ēt pp ſui peſſimitatem posset occidere añ 3ᵐ. Et ſubdit Auicē. q ſi 3ᵐ diem tranſierit fiducia habetur. ſ. de euatione: quia posset euadere. tunc. n. egritudo nō est vehementer mala: aliter non toleraretur a tam nobili membzo vltra tertiuz diem cum fiducia euationis.

Signa colerici. ¶ Signa aūt huiꝰ apatis facti a colera nō aduſta qō vt pz p Rubzicā capſi eiꝰ positi ab. A. sortitū est nomē ginis apatuz colericoꝝ z vocaſ herisipilla pp ſui excellētiā quā adipiſciſ a puritate z multitudine colere faciētis ipz a nobilitate mē/bri in quo est z vocaſ ꝟ apa: vt pz in dicta ꝛica ēt vſutago: vocaſ ēt ipetigo: nō put ipetigo ſumiſ ꝑ vā ipetigine: ſz oꝛ sic pp ſiſ̄tudinē quā bz ad illā in accītib⁹. De mā huiꝰ. dixit Aui. q est colꝛa pura rubea nō mixta ſanguini. Et eiꝰ signa. ſūt. dixit Aui. doloꝛ fortis pp cōitatē ad pāniculos. Et inflā matio vehemēs quā ꝓcipit eger in capite ſuo: z qñqz in toto coꝛpoze pp itēſaz febrē ſequētē ad hoc apa. Et qñqz accidit frigus in facie pp occultationē caliditatis nālis redeūtis ad locū apatis. hoc tñ signū nō accidit in ſanguineo: qz non est ſanguinis caloꝛ ſic ledēs: colere vere caloꝛ acutus est z magis ledēs: ita vt recurrat ad locū nā cū ſanguie z ſpū. Eſt ēt alia cā: qz ſanguis ē maioꝛis q̄ꝛtitatis z ꝑes ꝓtes replet: ita q̄ ad faciē extēdit z ipz replet iflat z calefacit. Et citrinitas faciei z ꝓprie in oculis pp retractionē dictā caloꝛis ad inteꝛioꝛa q̄ ꝓprie nō est citrinitas: ſz q̄dā ſubalbedo. Sz ista ci/trinitas z illa reuocatio caloꝛis ſiue frigiditas faciei nō diu manet: imo. dixit Aui. calefit ſubito z rubificāt facies, z ocu li z hoc: qz reuocato caloꝛe ſubito mouēt vapoꝛes ad faciē: verūtñ. dixit Aui. ꝼm plm fit tēdēs ad citrinitatē. ſ. facies. i. pluri tpe facies tēdit ad citrinitatē q̄z ad rubedinē: z pluri tpe ſtat citrina q̄z rubea: vel verūtñ ꝼm plm tēdit ad citrinita tē. ſ. ipſa rubedo faciei: qz. ſ. est rubedo clara oſtēdēs ꝓp̄ do miniū colere z ſiccitas vehemēs est in oꝛe pp forte caſ̄tatez z ſiccitatē. Et in eo nō est tātū de ſubeth. q̄ztuz est inflōne. i. apate ſanguineo. Et ipropria fuit iſta locutio Auic. z dz lra ſtare: ſicut dix̄ lra Ger. ex. in eo nō ē de ſubeth. ſic̄ est i flōne: z in iſto pp ſiccitatē colę multiplicaſ ſabara: z i iſto accītia alia de doloꝛe z ingetudie z ſiſ̄⁹ ſūt terribiliꝛa: z febris ē acutioꝛ. ¶ Dixit Raſ. ꝑ oti. auēte Jſaac. q de ſignis apatis calidi. ſ. colerici pueroꝝ est q anteriꝛ plana ps capitis cōpri miſ̄ z cōculcaſ̄. Et dixit Raſ. inueni in li⁹ de memoria. Joá/nitij q cū cōpꝛimiſ̄ z cōculcaſ̄ anteriꝛ ps capitis pueroꝝz accidit ex apate calido oꝛto in cerebꝛo z ſupuenit ēt coloꝛis croceitas lingue ſiccitas z ventris ſtipticitas. Dix̄ Aui. pue ris q̄ accidit herisipilla in cerebꝛo z pfundaſ̄ ſinciput. i. lo cus fontanelle dictus Jafot z oculi ēt pfundanſ̄. Nā Jafot p ſui raritatē z teneritatē pp fortē exiccationē factā in eo ab hoc apate ꝺbiſ̄ z oculi ēt ꝺbunſ̄ z pfundanſ̄ z minoraſ̄ ocu lus. ſ. vn⁹ q̄qz. z erit ille cui paſſio magis cōicaſ̄ z deficcaſ̄ coꝛp⁹ totū pp fortē caloꝛē. z hic exiccatio capitis z oculoꝝ z toti⁹ ꝓtingit ēt in alijs etatib⁹ z pueritia: ſz ꝓdicti aucto/res explicauerūt magis de pueris: qz in eis magis z citi⁹ ac/cidit cū ſit magis parati diſſoꝛoni z ꝛſuptiōi. Et dixit Aui. ꝼm plm pernecat in. z. die: z ſi nō euadit. i. euadere potest.

De ſibare ſiue ỏ apate demoniaco. **Apoſtema** ỏo ſubę cerebri factum a colera aduſta vocaſ̄ ab Auicē. ſibare. i. mania dicta a manib⁹. i. demonijs. Et est hoc nomē ſūptū ab accītē qō in hoc apate accidit. z est inductū ad ſignandū ipz apa. Dixit Aui. ſibare est demoniū ſupfluū: qz est deterius mania. z est accīs cū ſirſen colico caꝛ. ſ. eueniente in ſuba cerebri facto calido a colꝛa. ſ. aduſta z tēdēte ad nigredinē, būoꝛ. n. faciēs hoc apa includit in ſe peſſimitatem coꝛe, z nām peſſimitatis multe ſiſ̄. vñ vehemēter malus reddiſ̄: vt pp ſuā malitiā pa/tiēs cū hoc q bz ſirſen. i. ocm̄ apa alienet demonio agitari/uo. In qb⁹ ẋbis Aui. inuit talē diffōnē ei⁹: ſibare est ſirſen caſ̄n coſ̄cū de colꝛa aduſta accīs in ſuba cerebri, cū quo pa/tiens alienat alienatione demoniaca: q̄ alienatio demoniaca nō est cū karabito qō fit ex ſanguine vel colꝛa nō aduſta. naz lz in karabito ſit alienatio z rōnis ꝑmixtio: nō tñ est cū ipſo demoniū: dūmō fiat a ſanguine vel colꝛa non aduſta in ſuba pāniculoꝝ cerebri: z ēt ſi ipz fieret a colera aduſta. nā ſi cum ipſo eēt demoniū: tūc eēt ſibare. In qb⁹ ẋbis Aui. inuit q̄ qñ karabit⁹ fit a colꝛa aduſta z exiſtit in pāniculis cerebri ſi cōicaſ̄ ſubę cerebri apando ipz tūc est ſibare z accidit cuz eo demoniū. Si aūt cōicaſ̄ ei nō apando cū: ſz ſolū cōicando ei malitiā: vñ habeat demoniū nō est ſibare. q̄uis ſit ſiſ̄ ipſi: z ſit q̄ſi ſibare: vt ſupra ēt patuit in ſignis karabiti ex verbis. Aui. Ex qb⁹ vt oñt appet q ſibare est apa ſubę cerebri. ſ. ſo/liꝰ vel cū cōitate pāniculoꝝ: z ỏ ſiue fuerit cōicatū apa pā/niculis a cerebꝛo ſiue cerebꝛo a pāniculis: vñ ſibare est quaſi mania ꝓposita cū karabito. ſ. aliq̄ñ: ſicut karabit⁹ est melā. i. alienatio cōposita cū apate caꝛo z febꝛe. ¶ Dixit Aui. mul/totiēs p̄cedit in febꝛe demoniū: z nō est adhuc ibi apa: ſz de inde succedūt ei apa z feb. nā vt vult Aui. cū apa mā colica aduſta trabēs ad nigredinē ad cerebꝛū ipellit in ꝑn° ſue ap/plicatiōis ad cerebꝛū. ſ. añ q̄z apet pp ſuā vehemētē malitiam z ꝓpinqtatē ad loca ẋtutū z ſpūz facit, ꝓuenire demoniū. Et cū ipſo: aut poſt ipz demoniū ꝓuenit apa: dixit aūt cum ipſo. ſ. qz imediate aut ad ꝓuū tp̄s. Et dix̄. poſt ipz: qz ailq̄ñ p tp̄s magis latū poſt ꝑn⁰ demoniꝰ ꝓuenit apa. Supplēt, z aliq̄ñ nō est dictus oꝛdoꝛimo oppoſit⁹: qz ꝑ incipit apa. de inde cū ipſo: aut poſt ipz accidit demoniū. ſic̄ q̄ñ fit karabi/tus de colera aduſta, z cū ipſo: qz imediate vel ad tp̄s ꝓuz vel poſt ipz ꝑ tp̄s magis latū fit cōicatio eius ſubę cerebri: z accidit ỏmoniū vel aliq̄ñ ſiſ̄i incipiūt. Jtaq̄ dixit Aui. demo niū. i. mā faciēs demoniū aliq̄ñ est cum ſibare. i. q ſeq̄t apa cū quo est demoniū. qō nō ỏtingit de demonio eueniēte in karabito. Nā ſi in karabito demoniuz ſp̄ est accīs ſequens apa. Colꝛa. n. aduſta ꝓueniēs ad ſubaz pāniculoꝝ añ q̄z apet ipſaz nō inducit demoniū: ſicut illa q̄ appꝛopinquat z pue/nit ad ſubaz cerebri: demoniū igiſ̄ nūq̄z añcedit karabitū q̄z uis. n. aliq̄ alienatio ipz p̄cedat illa nō est demoniaca. ¶ Et dixit Aui. q apa z demoniū ꝓueniūt ſiſ̄i a mā. ſ. imediate. ſi/ue. n. in vno tp̄e ſiue in diuerſis eueniat: ſp̄ tñ imediate pue/niūt a mā ſupradicta: z ſūt effect⁹ ab ea ꝓducti imediate. Et nō est vnū ipſoꝝ cā qua aliud inueniaſ̄: nō eniz demoniū cāt apa nec apa ỏmoniū: ſz vnū qō q̄z est cauſatū a mā dicta que pōt facere vnū ſine alio. Nō. n. est neč̄iuz ad hoc vt ſit demo/niū q̄ pñs ſit vel p̄ceſſerit apa cū poſſit euenire añ ipz vroi. ctū est. Nec ad ỏ vt ſit apa est neceſſariū q demoniū pſens ſit vel p̄ceſſerit: cū poſſit p̄cedere, vt patuit. ꝑz ergo q de/moniū nō est cā effectiua illi⁹ apatis nec apa illi⁹ demonij. lz vnū poſſit eē cā augmētatiua alteri⁹: cū ḡ dixit Aui. q ỏmo niū est cā ſibare: itellexit addēs in ipſo nō efficiēs ipm.

De ſignis ſibare dixit Aui. cū ſibare incipit appere vi gilie, plixe ſunt pp caſ̄itatē z ſiccitatē exce/dētes z ſon⁰ est inget⁰, qz timoꝛ accidit in ſōno ex terribili/bus ſōnis q̄ fiūt illis. Et est excitatio. i. agitatio z ingetudo vel excitatio. ſ. a ſōno cū ingetudine. Repiſ̄ hic alia lra q̄ dic oſcitatio. z hoc eēt pp aliquos vapoꝛes ꝓueniētes ad man/dibulas. Et ſpūs. i. anhelitus est magn⁰ z frequēs pp mul/tā neceſſitatē. Et nō est rarus ſicut in karabito: qz in ſibare cōicaſ̄ coꝛdi maioꝛ flāma q̄z in karabito pp maioꝛē ꝓpinqui tatē ad ipz. Et qz maioꝛ inflāmatio est in ſuba cerebri cuius est refrenare caſ̄itatē coꝛdis: z tūc nō refrenat ipſaz. Et obli uio cui⁹ cā est, qz ſpēs nō ipimūt in ipſo. Et pp obliuionez rñſio eoꝝ nō ē ſiſ̄is iterrogatiōi q q̄uis rūdeāt nō rñdēt ad interrogata z oculi rubeſcūt pp nimiā flāmā eis cōicatā: z ē in ipſo oculo agitatio: qz cū hoc q fiūt rubei agitanſ̄ z va/rie mouentur: z tñ grauitas est in eis oculis. Et hoc accidit

plus in pcessu pp debilitatē vtutj.z sūt oculi q̄si lippi:eteni lippitudinē hñt i eis ex superfluitate ex idigóne in eis fcā z a calore exiccata:z i lippitudinē puersa. Et fit i eis patiētib⁹ cursus lachrymax ex vno oc'o debilitata ptētiua ei⁹.z q̄s q̄ est i eis citrinitas.s.in facie z oculis mō supradcō.z fit in eis sēsibilitas extēsiōis apō spōdiles.i.colli z ex extēsiōe do lor qō accit vapozib⁹ illuc eleuatj z cōicatj.z ista tria sig⁹ vl tia magis sūt signa aug⁹.z deide posuit Aui.signa stat⁹.z dixit.cū fistit egritudo iduratx febzis.i.fortificat z exaspat lingua z exiccat.z ista sī signa stat⁹ ipzopzie sūpti:vt supza dcm est. Stat⁹ vō ppzie sūpti in quo pfirmata est egritudo z collecta est mā in cupū signa sī dixit Aui.qz deide.s.post dcm sig⁹ in postremo.i.ppe mortē qescūt mot⁹ palpebzarū pp debilitatē q̄ tāta ē q̄ nō solū repitur ḡuitas mot⁹ in toto corpe:sz ēt puenit ad motū palpebzax ita vt si moueāt eas ḡuiter z difficulter moueāt eas:z remāet ex demōio cogita tio z alienatio itercisa cū ōfectu fmōis vl paucitate ipsi⁹.z fm plm puenit colligere villos z paleas.z i pulsu fit aug^m debilitatj z minozatiōis z durities pp siccitatē.dixit Auic. q̄cq̄ fit sibare:q̄ nō ē simplr pura:ex eo.s.q̄ ei⁹ mā ē mixta sāguini vel flāti. In pura.n.sibare ei⁹ mā nō est alteri hūeri mixta.z i sibare nō pura sit demoniū pp nobilitatē mēbzi i quo ptinet z ppinqtatē ad loca vtutū z spūx. In karabi to āt de col'a adusta nō pura:sz alteri hūori mixta nō fit de moniū.qz nō est i mēbzo tā nobili nec ita ppinq̄ sedi vtutū z maxie in ea q̄ est i dura mr̄e. ¶Sig⁹ sibare nō simplr pu re sūt q̄ diuersificant ipsox dispōnes in fmone z memoria z motib⁹.plm.n.i.q̄cq̄ fiunt ozdiate.z plm.i.q̄cq̄ fiunt inozdinate. Aliq̄ enim sunt furiosi:z aliq̄ non:fm q̄ illi humores diuersi diuersimode imprimūt.

Cura apatis sbe cerebri sāguinei est.dixit Aui.cura fir sen sāguinei.itelligēs q̄ztū ad dietā eūonē z diuer sionē:sz tñ cura dz eē fortior:qz egritudo est fortior.q̄re est subtilj⁹ dietādū valēti⁹ diuertēdū:z copiosi⁹ euacuādū vel saltē de plib⁹ venis.vt dixit Azarauj⁹. Et dixit Aui.pfert ei flōmia venax:q̄ sunt sub lingua.z b̄ post flōmiā venarux aliax. Nam aliq̄n dz pcedere flōmia saphene:deide medie: deide cephalice:z deinde venax sub lingua. Et qdā dñt.q flōmia venax frōtis z nasi dz pcedere flōmiā venax lingue qō nō vi apud alios:qz cū vene lingue sint magis lōginque ipsax flōmia a lōginqoz ib⁹ eūat:qz a venis q̄ sūt circa collū vbi ille eūant a guidē occultis. Et fil'r ēt ad lōginqora loca diuertit q̄z flōmia vene frōtis vel nasi. ¶Dñt.q b̄ apa pp suā magnitudinē:pp quā cōicat gingiue z cuti z faciei non regrit appōnem repcussiuox vt ex dictj supra patuit. Si tñ ptigeret:qz nō fieret illa cōicatio:tūc repcussiua approxima ri possent. ¶Cura vō apatj colerici ex col'a nō adusta in sba cerebri eueniētis.dixit Aui.est filis cure sibare q̄ dicet.Di xit tñ si accidat puero tūc ipse medicat cū vitello ouj z oleo ros.s.mixtis infridatj z pmutatj oi boza vt nō supcalefiat:z calefactū calefaciat. Et puenit hoc qz extiguit z mitigat do lorē. Et ponit hoc remediū.p ptin.auēte Joānitij z medi cet cū expssionib⁹.i.succis fridis z hūidis:z pozie cū coz ticib⁹ melōis z citruli:z cū cucurbitj positis sup caput. Et qdā pcauāt medietatē cucumeris z capiti supponūt.refri gerant.n.hi z hūectāt:z pñt apponi in pn⁹ qz mām cū frigi ditate repellūt. ¶Cura sibare dixit Auic.ē sicut cura sirsen colerici.z pt itelligere de col'a adusta z nō adusta. Et b̄ erit in dieta eūone diuersiōe repcussiōe z alijs:vnū tñ addit q il la cura fiat sicut illa cū additiōe in hūectatiōe mlta.qz sic fie ri dz idicatiōe sūpta a mā q̄ nimiū est sicca cū sit adusta z sū pta a mēbzo patiēte.s.cerebzo qō nāl'r est hūidū:z dz i sua hūiditate pseruari. Et in diuersiōe māex dixit.opz vt extre mox ligatio assidueat vt bōa fiat diuersio. Et vt suppleat vi cē alioz diuertētiū:q̄ cōmode i sibari fieri nō pñt pp demo niacā agitationē patiētiū. ¶Cura vō pafrenesis:sz de ea di ctū sit in cura accūtiux febziū in fmone pcedente sufficiēter b̄ tñ q̄dā adducent. Et sigdē fuerit a mala cōplone cal'a ce rebzi z pāniculox ei⁹ opz q ipsa alteret cū approximatiōe fridox nō itense friditatis:vt nō mortificēt paruū cal'z nāle cerebzi:pp quā cām nō dz ipsox vsus eē multū assidu⁹ a q⁹ bus debilitēdū est oino cux pueneris ad terminū ifridatiōis vel ppe terminū. Qz si fuerit ex hūore in capite collecto nō apante.cura est vt si dat iducias digerat z digest⁹ eūetur cū eo qō sibi puenit multotiens ex supradictis. Et si eūone fcā mala cōplo in capite remāserit ipsa alteret. ¶Frenesis aūt nō vera alioz mēbzoz sequēs egritudies dixit Huil.curat eis oib⁹ qb⁹ curat frenesis vera. Et itellexit maxie de locali bus remedijs. Et accūtia future frenesis vere iceperint ap parere:tūc curet oi mō cure dcō supra in cura vere frenesis. Saluo q flōmia vlis in hac frenesi seqnte alias egritudies nō fiēda.qz nā debilitata ex afflictiōe pcedentis morbi ipe dit flōmiā fieri vlez. Et hoc ē vex fm plm.z de hoc ēt dcm est supra. Nā in corpe multū repleto in quo vtus satis pstaret z maxie q̄n satis a pn⁹ hui⁹ mēbzi non vera frenesis acci deret cū qua iciperēt apparere signa faciētia suspicari futu rā frenesim verā posset vlis flōmia fieri. Sil'r etiā de cūone cux farmaco solutiuo itelligēdū est:qm̄ fm plm cūo dz fie ri leniox z minox. Reliqua vō oia ex qb⁹ nā nō sic ppternit pñt fieri sine piculo sicut in cura vere frenesis dictū est.

¶Raſ.i.pti.ca.8.ponit quēdā casum quē Aui.recitat in ca. de karabito quē:qz Raſ.maxie in assignatiōe cāx obscura z fortasse nō ygrue dixit.ponā hic ipm fm vba Auic.dixit eniz Aui.q̄ q̄cq̄ accidit dispō filis karabito absq̄ febze z p q̄s absq̄ apte:imo signat vacuitatē apatis.i.ipsi⁹ pzua tionē vel absentiā.z nō solū in capite:sz ēt in diaphzagmate z alijs nobilib⁹ mēbzis capiti potentib⁹ cōicare vapozes qb⁹ nō vera frenesis fieret. Nō q̄ est ver⁹ karabit⁹ negz cum apate vt dcm est:sz est filis illi in accūtib⁹. Que accūtia sūt fortis ingetudo pp vehemētiā lesiōis mēbzox aiatox z spi ritualiux. Et offitatio.s.multa frequēs pp prauos vapozes mādibulis cōicātes. Alia lra inuenit q̄ dicit.z hesitatio.i. mētis altenatio:z nō tolerat getē in vno loco vel situ:sz sa lit z mouet varijs motib⁹:ita q̄ fortasse saliēdo ascēdit pa rietes:eteni ei⁹ rixa z furia fit fortis. Et stringit anhelit⁹ ei⁹ pp nocumētū spūaliux. Et stringit.i.retinet.al's figit sitis eius:z nō cessat:qz nō pt sedari potu:eo q̄ cū bibit aquā vl aliux potū strāgulat:eo qz pp strictura āhelit⁹ z suffocatio nē nō pōt tādiu ptinere anhelitū q̄ possit bibere. Et si cona tur ad bibēdum aq̄ vel pot⁹ intra cānax pulmōis z expellit eā ipetuosax:qz ipetuose cū aere extra educit:sicut accidit i his q strāgulant. Et hec dispō.dixit Aui.est pnecās eadez die pp sui pessimitatē. Et q̄cq̄ extendit vsq̄ ad q̄rtā diem.

Et hoc erit in multū robustis:maxie cux morb⁹ nō eēt i vl timitate malitie:sz tñ nullus euadit post illā. Et accit vt ei⁹ facies nigrescat z lingua pp mortificationez calozis inati:z pp suffocationē sicut accit in his q suffocant. Et accidit vt sint eox oculi ogelati.i.sint sicut in patiētib⁹ ogelationem. Et dixit Raſ.hoc euenire pp fortē extensiōē cartilaginux i.neruox z chordax musculox oculox z palpebzarū qb⁹ accit spasm⁹:ob quā cām oculi nō mouent:sz stāt apti:z sē dispōnes oculox sicut sint dispōnes timentiū pp illax imo tionē z aptionez. Et subdit Aui.deide.s.post vehemētiam motuū supradcōx z accūtiux liniunt.i.getant z deficiunt mot⁹ eox:z cadūt eox vtutes.s.sensitiue z motiue:z cadit pulsus z moriunt:z plres mortes eox lunt cū strāgulatio ne. Et aliq̄n vides eos currētes:deide vides eos post illud stati cadētes z mori. ¶Et assignat Aui.duas cās hui⁹ dis pōnis. Et dixit q nō est lōge qn cā sit pp cōitatē cerebzi cux mēbzo nobili:qō est mēbzū anhelit⁹. Qō sic ipedit z ōbit q̄si getat et salit:q̄si nesciēs qō facit siue sit magn⁹ spasm⁹.i. ptinct⁹ magne cāe.vñ pdicta eueniāt.a^a cā est coruptio ali qua.s.pueniēs ab aliq̄ mā mala pessime q̄litatj occulte que pprietate sua stās in mēbzo anhelit⁹ ledit intātū vt sequāt

accñtia strãgulatiõis. Et puenit p viã cõitatis ad cerebrũ ꝛ pmutat: ꝛ corrũpit ipm ꝛ pmiscet intellectũ. Et exñs multe exiccatiõis facit sitim fortem ꝛ spasmuz oculoꝝ ꝛ sequunt alia accũtia supradicta. ¶ Senti. recitat de quodaz iuuene piloso quẽ vidit q̃ incurrit hãc passionẽ cũ oibus p̃dictis signis: ꝛ tandẽ mortuꝰ est. sicut strãgulatꝰ cum spuma.

¶ De lithargia. Cap̃. iiij.

Postema capitis fridũ aliud est flãti cuz aliõ melicũ. Et flãticuz qdẽ aliõ est ex flãte aquoso ligdo seu ex aquositate i capite ꝯgregata. ꝛ dicef de eo in ca. seq̃nte. Et aliõ est ex flãte grosso nõ aquoso neq̃z liquido. Et dr̃ absolute lithargiria. Et melicum qdẽ a qbusdã dr̃ ꝯgelatio: ꝛ a qbusdã dr̃ lithargia melica: ꝛ de his ãbobꝰ erit i hoc ca. ꝑmo. ¶ Lithargia itaq̃z aliq̃ denoiat ap̃a fridũ cerebri. ꝛ aliq̃ denoiat accñs ad ap̃a cerebri frm̃ sequẽs: qõ accñs est obliuio. Lithargia dr̃ a targos greco: qõ latine ẽ mẽs ꝛ lethes qõ est obliuio. ꝛ ab ea dr̃ lithargꝰ motꝰ. Dixit Auic. hec egritudo noiaf noie sui accñtis qõ est obliuio. Uerũtñ nomen hoc pmutatũ est ad signãndũ sirsen capitis frm̃: qõ noiaf sic noie sui accñtj. Et vt sic pmutatũ solũ signiat obliuionẽ sequẽtez ad ap̃a frm̃. Et dr̃ sic sumi spãliter ꝛ ꝓprie apõ medicos. Aliq̃ tñ apõ eos ẽt sumif gñal'r. Unñ dixit Aui. litargia est vl'r obliuio. i. signans obliuionẽ gñal'r a q̃cunq̃z cã. pcedat. Et pp hãc generalẽ signionez eiꝰ. dixit Aui. errauerũt qdã antiquoꝝ medicoꝝ ignorãtes q̃ ipsa ẽ egritudo fcã ex ap̃ate frido. s. q̃ñ ꝓprie sumif. Et ipsi extimauerũt q̃ hec egritudo i seipsa sit obliuio. i. q̃ obliuio ista dcã lithargia sit egritudo p se. q̃re ipsi determinãt de litargia gñal'r supta. Et de istis medicis fuit Azarauiꝰ. ipse. n. determinauit de litargia p̃dcõ mõ giã li supta. Et fortasse ẽt Haly. saltẽ ꝑm magnã ptem secutꝰ est Azarauũ. Et dixit Hal. lithargiã fridã frenesiz vocãt medici. dixit Raf. in diuisiõibꝰ. q̃ birsen frm̃ ꝛ frenesis. frida dr̃ litargia. Et Uia. dixit q̃ Hal. noiat litargiã fridã. frenesim: ipse tñ ꝛ Cõstan. in pãte gni. titulãt hoc capl'm de corruptiõe memorie itelligẽtes solũ õ corruptiõe que cũ febre ꝛ ap̃ate cerebri. Auer. collz. z. litargia arab. noiaf a syr seu alerit. i. frigꝰ. q̃ a cã frida ꝓuenit. Hilib. litargiã ꝓprie sũptã vocat lithargiã cũ febre q̃ posset vocari paralithargia.

¶ Dixit Guil. litargiã comitaf obliuio tãq̃z accñs sequẽs ipsã. nõ tñ ois obliuio est litargia: q̃ nõ ea q̃ est absq̃z ap̃ate. ¶ Et rursuz litargia spãliter sũpta ꝑ ap̃ate frido cerebri reperif sũpta ꝛ: vno mõ magis large ꝑ quocũq̃z ap̃ate frigido cerebri a quocũq̃z hũore ꝓcedat: ꝛ vt sic lithargia i glosula sup Almã. diffinif q̃ est ap̃a frm̃ in cerebro. alio mõ sumitur magis stricte solũ ꝑ ap̃ate frido cerebri ex hũore flãtico. Et vt sic diffinif ab Alex. sic. lithargia est morbꝰ. s. cõpositꝰ supueniẽs cerebro. ꝛ fit ex flãte: sicut frenesis ex colera. ꝛ Sera. dixit. litargia est ap̃a cerebri ex humore flãtico frido: vbi dicunt qdam. q̃ per hoc q̃ dixit. frigido. voluit excludere flã falsuz: ex quo non fit litargia stricte sumpta. dixit Aui. litargia est ap̃a flãticũ fcm̃ itra craneuz. Et dixit sic ad excludẽdũ oia alia ap̃ata flãtica q̃cunq̃z fcã extra craneũ. Est itaq̃z litargia sp̃a itra craneũ in cerebro vel pãniculis eius exñs vel vtriscq̃z. Et qõ in cerebro est: aut ẽ in corpe siue suba. Aut est in meatibꝰ siue cõmissuris seu anfractibꝰ ei?: aut in vẽtriculis. Et qõ est in pãniculis. aut ẽ in pia matre: aut dura: aut in vtroq̃z. Uerũtñ dixit Aui. pl'z fit i meatibꝰ sbe cerebri absq̃z velaminibꝰ ꝛ vẽtriculis ꝛ suba cerebri. ꝛ sic inuit q̃ raro fit in istis: ꝛ cã est dixit Auic. q̃m flã raro ꝯgregaf ꝛ penetrat in pãniculos pp ipsoꝝ duritiẽ neq̃z in subaz cerebri pp ipsi? viscositatẽ: q̃m viscosum nõ bñ penetraf a viscoso: sz cerebrũ ꝛ flã sunt viscosa. q̃re suba cerebri nõ facile penetraf a flãte. Et ex hoc q̃ nõ facile penetrat flã in subaz cerebri: seqtur q̃ nõ facile penetrat in vẽtriculos. q̃ intra subaz cerebri sũt locati. Et dñt qdã. si in ventriculos penetraret faceret epilepsiã vel apoplexiã: ꝛ nõ litargiã. pole tñ est dixit Aui. vt fiat penetratio flãtis in paucis ãbaꝝ. s. subẽ cerebri ꝛ velaminũ. i. q̃ raro fiat i eis: sicut raro fit pleuresis flãtica. Uerũtñ sic pleuresis flãtica aliq̃ñ sz raro fit vt in suo cap. patebit: ita ꝛ aliq̃ñ litargia i velaminibꝰ cerebri fit. ¶ Hal. ãt sequẽs Azarauiũ diffiniuit litargiã gñal'r sumptã: ꝛ dixit. q̃ est corruptio q̃ accidit memorie: vnde accidit obliuio. ¶ Passionari? ãt diffiniuit eã ab effectu dicens q̃ est passio mẽtis cũ febre: sumẽs hic mẽtez ꝑ vtute memorali tm̃. Et litargia stricte sumpta dr̃ litargia vera: ꝛ large sumpta dr̃ nõ vera.

¶ Spes litargie multipl'r ꝯsiderant diuersificate sicut supra dcm̃ est de spẽbꝰ frenesis. Prio ꝑm modũ eẽndi eiꝰ: ꝑz quã diuersitatẽ due cãe cãnt spes eiꝰ: q̃ sũt q̃ litargia alia est vera ꝛ alia nõ vera dcã palitargia. Litargia vꝝ fit cũ ap̃ate intra craneũ: cuius ꝓpriũ accñs obliuio sp̃ pmanet. Nõ vera vꝝ fit absq̃z dcõ ap̃ate: ꝛ ẽ sequẽs alias egritudies vt febrẽ. dixit Ser. sup Uiati. vt febrẽ quotidianã vel emitriteũ aut aliqõ ap̃a flãticuz mẽbri nobilis sicut pipleumoniã ꝛ siles passiões. Et illa nõ sp̃ maet: sz pausat ꝛ mouef crescit ꝛ decrescit ꝑm motũ ꝛ qtez diminutionẽ vel augm egritudinis quã seqtur: sz in aliquo casu possit illa lithargia nõ vera remanere qescẽte vel lẽtescẽte seu diminuta egritudie quãsequif. Et hoc eẽt ex mala ꝯplone frida ꝛ hũida derelicta in cerebro ab illa egritudie: vel ex multis vaporibꝰ nõ adhuc exclusis: cũ illa egritudo q̃ euenerit vel alijs vaporibꝰ de nouo in qte illiꝰ egritudinis morꝰ ꝛ ad cerebrũ ascendẽtibꝰ. Uel seqtur hec litargia nõ vꝝ malã cõplone frida ꝛ hũida cerebri purã vel cũ mã flãtica. Et est sicut illa q̃ aduenit senibꝰ ꝛ marie ꝺcrepitis. Ex qbꝰ ꝑz q̃ litargia aliq̃ñ est egritudo vt cũ est ap̃a fridũ cerebri ꝛ aliq̃ñ est accñs vt q̃ñ seqtur alias egritudies. dixit ꝯ Ser. q̃ lithargia q̃ñq̃z est cã febris vt cũ est ap̃a: ꝛ q̃ñq̃z est accñs febris sequẽs eã. Et ꝑz error Pla. q̃ dixit. q̃ litargia nunq̃z est ꝑ se morbꝰ: sed alijs morbis semp supuenit ꝛ est semp accidẽs.

¶ 2º mõ diuersificaf litargia ꝑm mãz. Nã mã litargie aut ẽ vaporalis fcã a vaporibꝰ eleuatj ad cerebrũ vel in ipso gñatis: Et ista mã ꝓprie est mã palitargie: aut eiꝰ mã est hũor. ꝛ iste hũor aut ẽ fridus: aut ẽ fridus pmixt? cũ cal'o. Et hũor frũs: aut est flãticꝰ aut melicus. Et ꝑm quosdã vterq̃z hũor frũs facit litargiã verã pmixtꝰ vꝝ cal's facit nõ verã. Et qdã dicũt: q̃ solus humor flãticus facit litargiã veraz. melicus vꝝ nõ verã. Qz lita. gia fiat ex hũore flãtico oẽs ꝯcedũt: sed q̃ fiat ex hũore melico ꝑz. Nã Hal. ꝛz. ter. loquẽs de ꝯgelatiõe inuit q̃ si hũor putrefiat: ꝛ sic cuz febre fit litargia ꝛ illa ꝯgelatio fit ab hũore melico. ꝛ Mes. filꝰ ponit litargiaz fieri ex hũore melico: vt ꝑz ex serie eiꝰ. Et Raf. i diui. dixit birsen frm̃: aut fit ex hũoribꝰ flãticis aut melicis. Dixit. A. qdã medici noiant litargiã oẽ ap̃a frm̃ i cerebro siue sit melicuz siue sit flãticũ. Uerũtñ dixit ipse. pl'es antiquoꝝ flãticuz hoc noie litargiã appꝛorimauerũt: sed tñ tutũ est vt nomines vtrũq̃z litargia. Erit q̃ litargia verissima ꝛ ꝓpria illa q̃ est flãtica ꝛ melica erit nõ sic ꝓpria. ꝛ rõ huiꝰ est: q̃ flã apponif directe memorie: ꝛ facit obliuionẽ cũ sua friditate ꝛ hũiditate. Sz melia nõ sic directe opponif memorie: ꝛ non facit obliuionẽ nisi cuz friditate sua. Qz ãt fiat litargia ex hũore frõ mixto cũ cal'o ꝑz ex serie. Alexã. inqt. n. si flãticꝰ solũ fuerit hũor facit verã litargiã. si aũt nõ: sz cũ ipso accedat hũor colicꝰ. supp. facit litargiã nõ veraz. ¶ Dixit Hal. Et litargia est vꝝ: ꝛ nõ vera: ꝛ vꝝ fit ex flãte: ꝛ nõ vera fit ex flãte ꝛ col'a: vel verã litargia fit ex flãte. ꝛ nõ vꝝ ex melancholijs tñ noiatiõibꝰ nõ est magna sollicitudo hñda. Dixit. A. mã huiꝰ egritudis est ꝑpinq̃ mãei sadurn?. i. vẽtriginis ꝛ scotomie: sz est vehemẽti? ꝛ firmata: qz illa est vaporosa ꝛ ista ẽ hũoralis: vñ est magis firma ꝛ fixa. Et mã qdem hũoralis aut est in cerebro gñata ꝑ viã cõgõnis ꝛ est flãtica vt plm̃ fit cut ꝛ nutrim ꝛ supfluitas cerebri sunt flãtica. Et aliq̃ñ sz raro est

ro est melica. Vel vadit ad cerebrum p viā defluxus: z litargia qdez vera aliqñ fit incipiēdo: z hoc raro: z aliqñ seqtur post alias egritudies maxie calas vt febres in qb⁹ flā actiōe calozis ebullit z dissoluit. z fluit ad cerebrū apans ipz. dix̄ Mes. litargia melica rari⁹ accit. sup. z rarissime accit melica p viā ꝓgestiōis: z raro ēt fit ex hūore frō mixto cuz calo. ¶ 3° diuersificat litargia ꝑm locū apatis. Nā aut est in pāniculis cerebri aut in ipso cerebro mō dcō. sup. Et cū hoc aut est in āteriore pte cerebri aut i posteriore cerebro. aut in medio. Uerūtñ ꝑm plm fit i posteriore cerebro: pp quod dixit Gal. 7. affo. in cōmē. affo. in litargico ꝛc. q litargia est apa pupis cerebri. dixit Gili. litargia est apa pupis cerebri. Et hoc vel qz plm fiat in ea: lz aliqñ cōicet pti medie: z pie: vel qz lz fit in pte media vel pria: sp tñ cōicat pupi: in q̄ sedet vtus memoralis. ¶ 4° diuersificat spēs litargie ꝑm manerie ipsi⁹ ꝑm quā due fiunt spēs ei⁹. Nā alia est de q̄ bz fiducia salutis. lz poti⁹ desperatiozita q ex ea alia est salubris de q̄ ꝓtingens est euadere. z alia mortalis a qua nō ꝓtingit euadere. dixit Mes. litargia si accidat a melia raro eradicat pp difficultatē eradicatiōis hūoris melici a ſba cerebri p diuersionē seu eūonē sensibilez vel insensibilē. ois litargia ꝓfirmata est mortalis. Cū. n. venerit litargia est statū sūptuz ex coadunationē māe in cupum: ita q sit fcā vera exitura oino est mortalis. Itez ab apate litargico magno sube cerebri nō fit eūo. ¶ Dñt qdā. q mā litargie si nō fecerit vē cupū siue exiturā: lz solū fuerit ꝓfecta in anfractib⁹ z cōmissuris sube cerebri ipla pt saniari sicut saniat in veris exituris. Et a tali litargia saniata q̄ posset dici quodā mō ꝓfirmata dñt. ꝓtingit euadere: sicut appet de mēte Ipo. in. 6. affo. i affo. caput dolenti z circūdoleti ꝛc. z erit euasio illa vt ipse dixit Ipo. sanie illa vt de ipsa itellexit Ipo. erupta z egressa p aures nares vel palatū. Ab ea vō q̄ saniat in vera exitura nō ꝓtingit euadere vt volūt oēs. Et dñt. q litargia sbe cerebri deterior est in litargia pāniculoꝝ: z ex illa deterior est que accidit in vētriculis cerebri. deīde q̄ in suba: z vltimo que in anfractibus. Et litargia accīs iuuenib⁹ z in estate z in regiōib⁹ calidis z siccis deterior est sua oppositā: qz nō accidit nisi a cā magna valde: que magnitudo cāe ꝑponderat ad nocum⁹ virtuti fortī iuuenū z resoloni estatis z regionis calide. ¶ 5° diuersificant spēs litargie ꝑm modū terminatiōis ei⁹: qm ipsa vt supra dcm̄ est de frenesi: aut resoluit aut suppurat: aut creticat: vel p eūonē māifestā: aut p exiturā: aut indurat aut pmutat. Et resolo qdē in ea laudabilior est: deinde eūo māifesta: z post eā deriuatio ad emūctoria cerebri: z mēbra vilia. Permutatio vō eius est suspecta z suppuratio mō dcō supra z ei⁹ induratio sp est mala: q̄uis raro accidat ei vt duret. Et litargia qdē vt frequēti⁹ terminat p deriuationē z post hoc p exitū sanies p aures: nares: vel os: z rari⁹ per sudorē. Et qñq pmutat litargia ad apoplexiā vel epilepsiā mā ei⁹ delata in vētriculos cerebri. Et qñq pmutat litargia ad paralisim spasmū vel tetanū mā ei⁹ delata ad nervos. Et qñq pmutat ad squinātiā. z qñq ad peripleumoniā mā delata ad guttur vel pulmonē.

Et Aui-cās intrinsecas litargie: ipse. n. appent ex iā dictis: z solū de extrinsecis psecuti sunt. ¶ De cāis itaq̄ extrinsecis seu ꝑmitiuis sūt aer grossus limosus turbidus z frūs z aer paludester z lōgus stat⁹ austrinoꝝ z mora sub radijs lune z dimissio exercitij ꝓsueti cū psecutiōe lōge getis. Et multiplicatio sōni z marie diurni z capite depsso: z ꝑcipue si fiat in locis hūidis z antris nō euētis. Et odoꝝ aq̄rū malaꝝ putridaꝝ. Et lōga tristitia z assidua sollicitudo ipediēs digōnez. ¶ Et dixit Aui. gñat ab oi qō gñat hūorem flāticū. sup. aut melicū q̄z tuz ad scōaz spēm litargie: z ab oi cibo in quo sūt euaporatio z putrefactio. i. q sit aptꝰ gñare hūorē putrescibilē z vaporabilē ad caput. Et qz dē istis cibis spāl⁹ est cepe: iō dixit Dyas. q ex multiplicatiōe vsus cepaꝝ accit litargia. qō dcm̄ seqns Aui. dixit. q plm gñat ex cōestiōe cepaꝝ. s. multa. Naz cepe bñt q̄sdā ptes grossas ex qb⁹ gñat plm flā aptū putrefieri. bñt ēt q̄sdā ptes acutas iuuātes ad euaporationē: z ēt ad putrefactionē cū sua caltate: q̄pp hūor flāticꝰ ex eis gñat⁹ est aptꝰ z corrūpi: z euaporare. i. subtiliari: z sicut vapor ad caput ascēdere z sic facere litargiaz. ¶ Et dixit. A. gñat a multitudie comestiōis fructuū. s. eoꝝ q sūt apti ꝓuerti in hūorez flāticū vel melicū z dixit. gñat a multitudie pot⁹. s. aq̄ soli⁹: vel vini multa cō mixti aq̄: qz faciūt isti pot⁹ ad idigōnē z mlti flātis gñationē. Et multitudinē ēt potus vini puri marie noui vel acuti nec antiq: eo q sua multitudie suffocādo calm nāle est cā idigōnis z multiplicatiōis flātis: z sua caltate z subtilitate est euaporatiuū z delatiuū ipsi⁹ flātis ad caput. Et qz cuz ꝫ est debilitās z ledēs cerebrū: vñ fit cā q cerebrū nō resistat lz poti⁹ fiat facile susceptibile illi⁹ flātis. ¶ Et dixit Aui. gñatur litargia a nimia stōi satietate nauseatiue. Naz est cā indigōnis z multiplicatiōis flātis z ei⁹ euaporatiōis ad caput. supp. sile de bis cibis melicis. ¶ Et de cāis eius est dimissio vel restrictio eūonis ꝓsuete maxime ei⁹ i qua superfluitates flātice educebant. Naz retente ille superfluitates possunt ad caput alcendere z facere litargiam.

¶ Cā aūt antecedēs est mala cōplo frida in toto corpe: vel in stō: vel in capite. Et hūor fridus in toto vel stō vel cerebro abundās z mala complo capitis z filia.

¶ Cā aūt eius ꝓiuncta est ipse hūor fridus i cerebro vel pāniculis apa faciēs. dixit Hor. cā hui⁹ passiōis é oē qō gñat chimū frīm z replet caput vaporib⁹ sicut sūt allea cepe porri z vinū fumosū. Crapula z ebrietates z multa comestio piscīū z fructuū z offaꝝ z lactis z carniū porcoꝝ recētiū qes z ociuz z repletio nauseatiua z silia. ¶ Corpa appata huic passiōi sunt hūtia caput fridū debile strictoꝝ porocꝝ z multiplicātiū sordes multas in cute capitis z capitū: quoꝝ superfluitates nō debite expurgant p loca expulsionū earuz. Et corpa flātica: aut melica in nā sua z marie vētia regimine repletiuo humoꝝ crudoꝝ. dixit Uia. litargia sepius cōtingit senib⁹ z in fridis z humidis regionibus z silr. dixit Cōstan. ait Plato. fit in senibus z flegmaticis z byeme.

Signa ꝓtendētia futurā litargiā sunt dixit. A. signa incessus bois in litargiā sūt multitudo tremoris capitis cū pigritia z grauitate. s. ad motū. Nā signāt p hoc multiplicatio hūoris flātici in capite z ꝑcipue in posteriori capitis: vñ relaxant nerui motiui q ex posteriori bñt origine: z ibi accidit litargia plus. ¶ Et de signis afiedētib⁹ eā dixit Her. sup. 9. Alm̄. sūt capitis grauitas vertigo z scotomia sonus superflu⁹ z alia signa multiplionis flātis in capite. ¶ Dixit Her. sup Uia. Si in febre quotidiana vrina apparuerit russa vel subruffa p totū turbida: z i febre emitritea appuerit russa vel subruffa distincte supius z iferi⁹ liuens z postea seqtur discoloratā sine alleuiatiōe patientis. sup. vel sine māifesta cā discoloratiōis illi⁹ vrine timēdū est de litargia. s. ne accidat. ¶ Dixit Gili. signa māe rapiēde sūt discoloratio vrine sōniculositas pauca z stupor. hec. n. cū appent in febre litargiā proximā futurā pronosticātur.

¶ Signa generis sunt q hō nō rñdet iterrogat⁹: aut tarde z debiliter rñdet in ꝑn⁹ tm̄ z iacet in lecto relupin⁹ tēdēs ad qtē. Dixit Raf. i. 9ti. ca. 7. cū iterrogat patiēs nō rñdet neq̄ mouet: si tñ morb⁹ est paru⁹ rñdet. supple z mouet z dixit Alex. patiētis cerebrū est pōderosuz z affectat qtē. Et cuz oi litargia vera est febris lenta: plus tñ z min⁹ ꝑm diuersitatez māe z magnitudinis morbi. Et dolor capitis leuis ꝑm plus tñ z min⁹: qz in flātica dolor est leuior q̄z in melica: z ꝑcipit dolor in litargia marie in ꝑn⁹ in ꝑcessu vō sopita iā vtute sensitiua aliqñ dolor nō ꝑcipit. Et est dolor in ea aggrauatiu⁹ cum pōderositate capitis q̄ pōderositas remanet vsq̄ ad finē. Et iō si aliqñ subleuat caput ei⁹ non pōt eum tenere subleuatū: ideo nisi sustētetur statim decidit.

¶Signa spēr:de signis flātice:dixit Pau.accit in ea febris leuis ⁊ subetb ⁊ pulsus magn⁹ ⁊ tardus ⁊ tremulus ⁊ ābe litus tardus ⁊ iordiat⁹:⁊ expergefiūt:⁊ rñdēt ⁊ accidit eis ossitatio ⁊ pmixtio rōnis. Et post ossitationē tenent os ap tū:qz nō recordanf claudere ipm. Et ꝑm pluries accidit eis flux⁹ egōnis cū hūiditate:⁊ mirādū est qñ eor vēter est sti ptic⁹ ⁊ tremūt. Dixit Alex. pp hūectationē ⁊ infusionē for tez cerebri nō pñt rememorari:vt aliqd loquanf. Et nō lo quunt:ꝫ claulas hñtes palpebras qeti iacēt in totū grana ti vel opꝑssi stupore. ¶Dixit Raſ. in diuisiōib⁹. Signa fa cte ex flāte sunt subetb cū febre ꝓtinua nō fortis caliditatis ⁊ albedo lingue ⁊ difficultas aperiēdi palpebras:⁊ qñ ape riunf in dispōne redeūt velociter ⁊ claudunf. ¶Aui.hui⁹ litargie decem ⁊ nouē signa pticulr loquēs tetigit. Quor. Primū est dixit ipse soda leuis:qz mā est frida ⁊ hūida que nō facit fortē dolorē:⁊ maxie cū est locata in cerebro nō sen tiēte in quo casu nō cātur dolor:nisi rōne cōicationis ei⁹ ad velamina ipsi⁹. ¶2m signū est febris lenta:nec̄ium est.n.vt febris sequaf oē apa factuz de hūore putrefacto in mēbro nobili vel pncipali q̄le est hoc apa in quo hūor faciēs ipm ꝓtineꝫ pter nām:q̄re necesse est vt derelict⁹ a regimine eius putrefiat:⁊ sic fiat calidus accñtaliꝫ:q̄uis in cōplone sua ra dicali sit fridus:cui⁹ calitas p arterias ⁊ venas cōicata cor di febrē efficit:verūtñ hec febris est lēta:qz ei⁹ mā ē flātica: imo aliqñ est ita lēta q nō sentiſ .i.non pcipiſ ab ifirmo:⁊ fortasse ēt nec a medico. Et hoc ēt maxie a ꝑn°:⁊ in q̄ tēpo re in illo flāte eēt pua siue remissa putredo. Et in tātū aliqñ febris ista ita est incōprehēsibilis:vt dixerūt qdā.q cum ea nō est febris aliqñ. Et de his fuit Hal.5° practice ait.⁊ si q dez illi nulla est febris ⁊c. Et est febris ista que seqtur cōtī nua vtplm ꝑportiōalis. ¶Tertiū signū est.q fit cū ea su betb grauis quē subetb Ale. vocauit stupore animi:⁊ hoc pp friditatē ⁊ hūiditatē flātis .dixit Ser.subetb nō accidit nisi qñ febris nocet actiōi ptis sensibilis q̄ est illic donec nō recipiat passionē necꝫ euigilet. ¶4m signū:litargic⁹ si apit oculū nō claudit ipm pp obliuionē ⁊ pigritiā:⁊ si apitur ei ab alio statiz cū dimittiſ claudiſ:vt supra dixit Raſ. ¶5m signū est obliuio ⁊ de hoc supra satis dcm est. Ser.tm dixit. q obliuio nō accidit:nisi qñ imaginatio lediſ:vel qñ dolet pp febrē. ¶Sextū signū est spūs.i.ābelit⁹ rar⁹ tardus val de debilis:⁊ p ꝓnis est puus. Et est q̄si strictura anhelit⁹ pa rūper q̄ ꝓtingit pp obtusionē calōris a friditate ⁊ hūidita te flātis. Et qz mā grauat vtutē ⁊ istra sūt relaxata:⁊ est ibi obliuio:⁊ iō patiēs q̄si cuz strictura anhelat.dixit Hilib.q anhelit⁹ est tardus ⁊ defect⁹.⁊ Hor.dixit.q est paru⁹ occul tus strict⁹ ⁊ ineq̄lis. ¶7m signū est cum sputo.s.multo pp multā hūiditatē descendētez ad ptem oris:⁊ hoc erit maxi me in ꝑn°. ¶Octauū signuz est cū mlta ossitatiōe pp mul tos vapores musculis mādibulaꝝ cōicatos.dixit Hord.q ista ossitatio est multa in ꝑn°. ¶Nonū signuz est cuz aptio ne oris q̄ſ:⁊ q̄ſ cuz ipsi⁹ clausione. Aliqñ.n.apit os ⁊ nō claudit illud pp obliuionē. Et aliqñ tenet os clausum ⁊ nō apit ipm qñ dz apire pp obliuionez apiendi. Et iō dixit Aui.q̄ſ remanet os ei⁹ aptū post ossitationē pp obliuio nez q oportebat eū claudere:aut pp pigritiā ad claudēdū: q̄uis nō oblit⁹ fuerit:⁊ nolit ipm claudere. ¶Decimū si gnū.adest ei singult⁹:⁊ hoc qñ res cōicaf stō. ¶11m signū. est in lingua albedo pp flā descēdēs ad ipsaz. ¶12m signū. adest ei pigritia in rñsione ⁊ in motu palpebrarū:q̄re aliqñ nō rñdet si interrogaf:q̄uis audiat ⁊ intelligat ⁊ rñdere velit. Et silr nō mouet palpebras apiendo ⁊ claudēdo:q̄uis etiā hoc aliqñ ei accidat pp obliuionē Plat.dixit.eger vocatus vix rñdet:⁊ si rñdet loquiſ aliena. ¶13m signū est pmixtio intellect⁹.i.alienatio pp vapores putridos q̄ alienatio erit cum qete. Et dicūt qdam adest pmixtio rōnis.i.stoliditas. ¶14m signū est egestio qñ̄ ficca:⁊ hoc ēt qñ diu in corpe retineref:sed ꝑm plz est hūida pp flegma a capite descēdēs ad itestina qō feci pmiscef. Et iō si aliqñ est ficca leniſ pil lud. ¶15m signū.dixit Aui.vrina est sicut vrina asinor:qa est grossa turbida subiugalis. Plat.dixit.q vrina est discō lorata ⁊ spissa. ¶Et Guil.dixit. q est subiugalis vel filis vrine pueror gulosor.nā ⁊ si flegma ascēdat a corpe ⁊ ile riorib⁹ mēbris ad caput ad faciendū litargiaz:adhuc ex eo ꝑpter multā suā quātitatē in corpe exītez portio remanet: que dissoluta tendit ad vrinā ⁊ turbidā ⁊ spissaz eā reddit. Pōt ēt eē grossa pp vapores flāticos q possunt derivari ad vias vrine ⁊ pmisceri ei:vnde igrossaf inficif ⁊ turbificaf. ¶16m signū est sudor in extremitatib⁹ q accidit eis:aut pp vapores flāticos cuti cōicatos.⁊ p sudorē expulsos:aut ꝑ pter debilitatē ꝓtentiue vtutis:sicut q̄ſ accidit qbusdaz sincopizātib⁹ deficiēte ei eis calore pviā suffocatiōis. ¶17m signuz.dixit Aui.sūt cuz diuersitate hñtiuz karabitū:lytar gici enim in lectis semp pcipitati iacent.s.versus pedes.sed habētes karabitū eleuāt se ⁊ surgunt trahētes se versus ca put. Dixit Raſ.i.ꝓtinen.cap.7.auctoritate Hip.q lytargi ci semp declināt in lecto versus pedes pp aggrauationez ⁊ mollificationē inductā a flāte:frenetici vo versus caput.s. lecti:nō enim stant pcipitati:seu qz alienant erigūt se.dixit Pla.lytargic⁹ supinus iacet:⁊ si a medico suplatus ꝓuerta tur iterū resupinaf. ¶18m signuz.dixit Aui.pulsus sūt ma gni multū tardi ⁊ rari. Magn⁹ qd.. est nō absolute:nec re spectu sanitatis:qz vt sic est paru⁹:minor.s.equali inter ma gnitudinē ⁊ paruitatē. Unde Hor.dixit.q pulsus sunt par ui:sed pulsus est magn⁹ respectu anhelit⁹ q est paruior pul su. Et qz est paru⁹ anhelit⁹ nō potens satisfacere necessitati iō pulsus magnificaf vt satisfaciat p anhelitu. Et fit hec re stauratio p pulsuz:qz pulsatilis vtus nō est multuz debilis cuz nō patiaf cor nisi per viā cōitatis. Et debilitas ei⁹ nō est p viaz resol'onis sed aggrauatiōis:pp quā nō tollif nec defi cit a faciendo pulsum magnū mō dicto:facit tñ ipm diuer sum inordinatū pp debilitatē p viā aggrauatiōis inductaz. Et cā ad magnitudinē pulsus est ēt inſm q̄ est obediens cū fit mollificatū. Et qz p hanc magnitudinē satisfit necessi tati:ideo pulsus sunt tardi ⁊ rari. Sunt ēt.dixit Auic.pul sus tremuli.i.diuersi:qz nō sūt ꝑpie tremuli.⁊ sunt vndosi pp mollificationē arterie.⁊ cū apa sit in mēbro molli.dixit Sera.cōicat pulsus eor pulsui hñtiuz accñtia pulmonis: dria tñ inter eos est:qm lytargicor pulsus est tardus ⁊ ra rus:⁊ qz apa eor est lōginquū a corde est inordinat⁹ plus.i. est minoris inordinatiōis minoratur etiā febris in eo plus. ¶Dixit Aui.pulsus hor sunt files pulsib⁹ pipleumonico rum. Uerūtñ sunt minoris latitudinis ⁊ lōgitudinis ⁊ sunt tardiores ⁊ forti⁹ rari ⁊ minoris diuersitatis q̄ſ in pipleu monicis:qm̄ nocumētū a lytargia factū cordi est minus q̄ factuz a pipleumonia. Et qz ponit maiorē necessitatē i cor de.s.pipleumonia ēt fit lōgior:⁊ pp hanc ēt cāz est velocior ⁊ spissior:⁊ qz in pipleumonia ēt mollificaf arteria magis: iō pulsus in ea appet latior. Et dixit.A.pulsus lytargici ca dēs in medio est.s.plus q̄ſ in pipleumonia:qm̄ vtus vitalis in lytargia est sanior ⁊ febris est minor. Et itellexit Aui.ꝑ p cadentē in medio pulsuz quē Hal.in cōmē.pulsuū de pul su pipleumonicor vocat qescentē in medio. Non aūt eum quē vocat cadentē in medio ꝑpie:de quo Auic.logtur 2° primi.qm̄ ꝑ cadens in medio plus accidit in pipleumonia vt suo ca⁹ patebit.dixit Hilb.pulsus ē magn⁹ mollis estuo sus Hor.vo dixit:q est puus occult⁹ strictus ⁊ ineqalis. Guilielm⁹ aūt dixit.q pulsus est rarus ⁊ saꝑ magn⁹ vndo sus ⁊ tremulus q significat abundātiā multe hūiditatis cū quadā caliditate obtusa. ¶19m signuz.dixit Auic.q̄ſ ac cidit eis tremor pp motū flātis ad neruos. Et hoc plm acci dit in ꝓcessu:vnde remolliunf aliqñ nerui ⁊ debilitanf la certi:ꝑpter quā cām accidit eis aliquādo retentio vrine p pter debilitatē lacerti vrinalis.s.colli vesice:ac etiā muscu lor ventris iuuantiū cuz exꝑssione ad vrinādū:q̄uis acci

dat etiam

dat ēt vine retētio in eis pp obliuionē. Dicit Guil. accidit eis aliqñ friditas extremitatū cū aliquo tremore: z dicūt q dā. facies i lytargia plūbescit pp flā z aliqz tulū itumescit.

¶ Dixit Sera. apa cerebri z pulmonis cōcāt in trib⁹. s. i cōpletione mēbror: qm̄ ābo sunt filia lenia z hu⁹: z nō itelligit de nāli cōplone pulmōis q̄ sit hu⁹ cū sit sicca nāliter: sz de acqsita ex multitudine hu^mm ad ipsū pueniētiū. 2° i causis qm̄ ambo ista apata fiūt ex flāte: nā solū de flā^ca lytargia z pipleumonia loqtur: vel fiūt ex flāte. s. fm plm. 3° cōcāt in accītib⁹ z signationib⁹: qm̄ accidit in vtrisqz subeth. sup. z i vtrisqz accidit obl'o. Et accidit i vtraqz febrīs z pulsus mollis iēqlis z iordinatus: sz discernit iter eaz p pulsū: vt dictū est: z subeth z oblīuio i lytargia sūt plus. dixit Aui. in lytargia oblīuio est plusqz in pipleumonia: qm̄ in ea cā oblīuionis est i ipso cerebro p ꝓpietatē: sz i pipleumonia est in eo p cōitatē. Et in lytargia febris est mīor z i ea anhelitus melior. Differt aūt lytargia a freneti: vt dixit Raſ. p 9ti. auctē Hip. in colore faciei anhelitu pulsu z vehemētia febris: z in mō accubit⁹: z in sōno. pfundo: que oīa qūo differāt hūr ex supioribus dictis. ¶ Dixit Ser. sup 9° Al. q̄ qñq̄ lytargia fiat i posteriori cerebro z sōnus pfundus in anteriorittū ipse euenit in lytargia: z cā est duplex. vna est opilatio magna in posteriori vētriculo qua phibent vapores trāsire ad inferiora mēbra q reflectunt ad mediū z p^m vētriculū z eos opilāt: vñ spīritus ad instra sensuum transire non pñt. 2ª cā est: q̄ instrumentū posteriōris cerebri cōmunicatur anteriori: qđ cum sit frigidum z humidus causat somnum profundum.

¶ Signa lytargie melice sunt. dixit Raſ. in diuiſ. q̄ remanēt oculi apti nō palpitātes: sicut oculi intuētes in vnū locū. Et silr. dixit Aui. pp siccitatē enim nō tendūt oculi ad clausionē: z ēt q̄ in ea nō est subeth sicut in flātica: z q̄ remanēt oculi apti apparet q̄ ituean^t in vnū locū z sunt terribiles aspectu. Dixit Guil. sunt apti absqz motu nō palpitātes z tendunt ad exitū: z color oculoz est albus valde: z fit cū ea ēt oblīuio. Dixit Aui. in ista fit dolor fortior q̄z in flātica: q̄ in ista frigiditas ꝓiūcta cū siccitate magis imprimit q̄z in flātica in qua frigiditas est ꝓiūcta cū hu^le: cū siccitas fit magis actiua qualitas q̄z hu^les. Et dixit Aui. fiunt cū earixa z alienatio pp meliam pturbantē virtutes aīales dixit Guil. fit in ista oblīuio emissionis vine pp debilitatē lacerti vinalis: z vina est subtilis z alba: z pulsus est parvus strictus spissus durus: z siqz apparentiā habebit erit pp caliditatem extraneā que in ea est maior q̄z in flātica: z non erit pp humoris dominium.

¶ Signa spēz lytargie distinctaz fm loca. dixit Auic. cū lytargia est i suba cerebri subeth est fortior: z difficultas motuū maior. sup. q̄z qñ est in paniculis cerebri. Et albedo in ipsa est valde vehemēs in lingua pp cōitatē lingue maiorē cū suba cerebri q̄z cū pāniculis: z oculi ad exitū tendunt. s. plus. q. tendūt. s. plus. q. d. motus est difficilis cū laxitate. s. pueniēte a remollitione: z dolor tēdit ad laxitatē. i. obtusionē: q̄ est magis obtusus i lytargia subē cerebri: in lytargia vō pannicul⁹ est fortior: q̄ sunt sensibiles: z motus sunt leviores: q̄ non sic cōmunicatur lesio virtuti motiue z neruis motiuis.

¶ Signa speciez fm manerie sunt. dixit Aui. cū accītia lytargie fiūt fortiora: z cū his multiplicat sudor valde: tunc est pimēs: q̄ illa accītia fortia figūant vehementiā egritudinis z sudor deiicit virtutē. ¶ Dixit Hip. 7° affo. i lytargico tremor malū: q̄ vt dixit Hal. in 2° huius figñat per tremorē q̄ mā lytargie est multa z mala: nā iste tremor cātur: q̄ portio istius māe fluit ad origines neruoz motiuorū z sua gravitate opprimit z gravat vtutē debilitās motiuā: z ex aggregatione multa accidit tremor: z hoc hz veritatē qñ tremor esset vñs: nec ad ipsuz seqt remotio lytargie aut saltē eius bona remissio: sz remanet cū itēfione sua vel ōñi: z est cū tremore hoc sile ei qō dñt qdam de paralysi: dñt enī paralysis lytargie bonū: z hoc cessante lytargia vel multū diminuta p aduētū paralisis z silr tremoris. Si aūt litargia remanet malū: signāt enī māz esse malā nō supabilē a virtute z esse multā: vt nō solū sufficiat facere litargiā: sed ēt tremorē vel paralisim. Et qdaz ēt hoc idē dñt hre veritatez de stupore. ¶ Dixit Ser. sup Viat. q̄ cū isto tremore est iordinat⁹ mot⁹ manuū vel circa manus. Et addit Ser. signa mortalia in litargia esse liuiditatē faciei. Et q̄ sanguisuge frōti apposite nō adherēt: qz vt dixit Hor. ꝺ est signū magne diminutionis sanguinis z spīritū. Et dixit Horō. q̄ sudor frigidus in frōte litargici mortē signat. ¶ Dixit Ser. sup 9° Al. q̄ signa mortalia sunt augmētatio accītiū ꝓtinua. i. hora post horā. Et sudor fridus i collo facie z frōte z retētio egōnis z vie pp oblīuionē. ¶ Dixit Pla. si adhibitis remedijs opportunis discoloratio vine cū religs sintomatibus malis pseuerauerit tremore mē bror̄ supueniēte: z subita brachijmotione cū nimia extremitatū frigiditate mortale. sz si vina icipiat colorari z sintomata remitti signū est salutis. Si sternutatoriū forte naribus⁹ applicet z nō sternutat signū est mortale. ¶ Dixit. A. cū anhelitus dilatat. i. magnificat cū prius esset pus: et fit bonus rediēs ad equalitatē remota tarditate z raritate eius z declinat accītia. s. de febre z dolore z subeth z pulsus ineqlitate z alijs: tūc tēdit ad salutē. ¶ Et ꝓpie. dixit ipse. si apparēt apata post aures: nā plm crisis eius est per ea. raro enī creticat litargia nisi p deriuationes: z maxime ad emūctoria cerebri cū fiat de mā multa grossa z cruda: z iō nō curauerūt auctores ponere signa ꝓpria z determinate creticationis eius. ¶ Dixit Ser. sup 9° Al. eūo p fluxus vētris. sup. vel per aliā regionem quā seqtur remissio litargie bonū. ¶ Dixit Pla. q̄ sicut freneticus ad malū fit litargicus: ita litargicus ad bonū fit freneticus.

Cura litargie duob⁹ pficit instris. s. dieta z potiōe: dieta itaqz sit vt domus habitationis ifirmi: z maxime camera residētie eius sit sicca hu^b⁹ priuata. dixit Sera. sit domus clausa. i. a vētis z sit tēperati luminis. Et Meſ. dixit. domus sit lucida plena imaginib⁹: ꝺz enī esse picta varijs figuris z formis diuersis coloribus⁹: z maxime disgregatiuis visus. i. q̄ dixit Meſ. sit vehemēs strepit⁹ z tumultus loquētiū z astātiū ꝓuocatiū eg̃ ad irā z iurgia z ingetātiū ipsū vt nō ꝓfūdet i sōno exercēdo cor̄ ipso sonit⁹ et strepit⁹ horribiles z laboriosas. Et Hal. dix̄. domus sit larga: i estate tēpata: z in hieme cal'a. dix̄. A. fac eū tenere i domo lumiosa. Dñt qdā: vt supi⁹ dcm̄ est. Et qdā dñt q̄ ꝺz eē lumiosa tēpate: sicut dix̄ Ser. nā tūc calor nāliꝭ it⁹ nō fugit sicut si eēt obscura: sz poti⁹ ex reuocat: neqz ocū excellētior lumie fugiūt: ita q̄ nō claudunt pp illō. et qdā dñt i pn° sit multi lumis z i ꝓcessu tēpati. Et phibeant a sōno qztū pot'e est: imo excitent ab eo oi hora z oīb⁹ mōis dōis ca° ō subeth. ita q̄ēt liatura serre stridorib⁹ porcellor̄ z clāgoribus⁹ cornuū z tubar̄. Et q̄ litargici exercitio vti nō pñt: iō fricādi sūt z balneādi. put iferi⁹ dicet i itētiōe ad diuersionē. Cū tū finit egr° q̄ efficit ꝓualescēs. Dix̄. A. fac eū tolerare term^m exercitij pui: nō enī posset tolerare magnū sine nocu° cū sit ōbilis vtute. dix̄ Ser. cū icipit egr° decliare. s. multū māifeste: tūc opz vt admīstret egt° z balneū z regimē subtile. i. subtiliatiuū. ¶ Dix̄ Hal. vitāda sūt fri^a z hu^a z fruct⁹: z maxie pfica pruna pira z citōia: vua vō sicca nō obest purgata. s. a grāis: z caueāt lac pisces z fabas z alia legumia. Dix̄ Meſ. cibent aq̄ ciceris z aq̄ ordei cū barbis porror̄ isopo z ruta. dix̄. A. cū nutris. q. d. q̄ potes nutrire: q̄ raro z difficulē nutriri pñt: vl'. q. d. cū nutris. i. cū adhibit tps nutriēdi eos: q̄ nō i pn°: nutri eos cū aliqb⁹ q̄ sūt sicut aq̄ lupi^ z cic. cū ord. fractor: ista enī sūt pauci nutrimēti z subti^us z monet māz ad viā vie. dix̄ Hal. aq̄ reficiat cicer is aut cubeb. iure z pass. z mel illi da: z illū refice cū oleo

toto cumino aneto ⁊ cinamomo. Hui. ꝓcedit aq̃ cauliũ ⁊ succ⁹ ami. oul. ꝓfert. n. ⁊ vz ad ꝓdiẽda alia cib⁹. dix. A. cũz finit egri⁹: q; i decl'one ⁊ qualescẽtia admistra restaurãtia. vñ dixit Hui. si ad ob̃ilitatẽ venerit. s. egri⁹: q; declinauerit vel si ad debilitatẽ venerit. s. eger da carnes cdi vel pullozũ vel pdicũ ⁊ silũa. dixit Mes. alienef aq̃ frida oino. A. vo dixit. nõ potes eũ aq̃ frida. nisi parũp in ꝑn⁹. i. nisi pauꝫ frida: vel nisi i pua q̃titate: ⁊ b̃ solũ i ꝑn⁹. vt magis posse ꝓferre. s. inq̃ztũ sopit fluxũ mãeꝫ q̃ in ꝑn⁹: fluũt ad caput: iz apud statũ. sup. ⁊ i statu ⁊ maxie i fine ei⁹ phibe illã: ⁊ nõ des ei: nec pauꝫ nec multũ: q; tunc ẽ tps resol'onis quã frida aq̃ ꝓhibet ingrossãdo ⁊ ãpli⁹icrudãdo flãticã mãz: meli⁹ tñ est vt phibeaf toto tpe morbi: ita q; ẽt i decl'one ⁊ qualescẽtia: vt dixit Mes. si illo fuerit pole: qm̃ ei⁹ exhibitio est ꝑ vnã ꝓdõnũ reqsitaꝫ ad exhibitionẽ pot⁹a q̃ frigide: vt patuit i ꝑmõe ꝓcedẽ. ¶ Dixit Alex. vio vtẽdũ nõ ẽ: nisi p⁹ q̃z appuerit digestõ in mã vinũ. n. dare cũ adhuc idigesta ẽ egri⁹: nõ oz initiũ vo faciẽte digestõ nihil phibet vinũ dari: ⁊ maxie p⁹ flõmiã ⁊ catarticũ. Dix. hal. p⁹ eũonẽ ⁊ balneo vino ꝓfice ariano ⁊ potẽti q̃ subtilief mã ⁊ ei⁹ maturatio augeaf ⁊ calo⁹. s. nãlis in oẽ diffundaf coꝛp⁹. ¶ Dixit Al. in ca⁹ de subeth. vbi ponit curã lytargie i os ei⁹ mittẽdũ ẽ ydromel: ⁊ est laborandũ q; descẽdat ad stõm: aplendũ est. n. os itromisso fuste ligneo vel alio silõ ⁊ apto ore itromittẽdũ ẽ ydromel. Et dixit b̃ Her. ydromel oz eẽ pauce cõmixtiõis: vt ex q̃tuoꝛ ptib⁹ aq̃ ⁊ vna mellis ipz. n. ẽ nutritiuũ ⁊ cũ b̃ digerit mãz ⁊ abstergit. ¶ Dixit Ras. i diuisionib⁹ sumat i potu aq̃z mell' loco aq̃ ordei in flãtica ⁊ melica: valeret ẽt aq̃ ordei si calo⁹ esset excessiu⁹ facta cũ õcoctiõe yso pi: aut ysopi ⁊ radicũ apij. Et vl'r i flãtica dieta ꝓuertaf ad calitatẽ ⁊ siccitatẽ: in melica vo ad calidit atẽ cũ aliq̃li hum^e vl' saltẽ cũ tpamẽto passiuaꝫ. Et fiat ista ꝓuersio diete i pl⁹ ⁊ min⁹ fz ꝓsideroñẽ pticulariũ ⁊ mãe egritudis ⁊ febris q̃litatẽ. Si. n. pticularia calitatẽ osidãt: vt q; cõpl'o patiẽtis sit radicalr cal'a: ⁊ etas sit iuuẽtuꝫ ⁊ tps estiuũ ⁊ regio cal'a ⁊ regimẽ pteritũ cal'z: ⁊ mã lytargie fuerit mixta sãguini ⁊ febris fuerit itẽsa fac dietã declinare ad paucã calitatẽ. Si vo pdicta fuerit eꝫ fac eã declinare ad magnã: ⁊ si mediocriter hẽbũt ad mediocrẽ. Et silr itelli^dum^ẽ de ꝓuersiõe ei⁹ ad siccitatẽ vel hu^m^. Dixit Alex. oia q̃ dicta sũt ab ãtiqs fieri suadeo: iz oia ꝓtẽplãda sũt diligẽter. s. de vtute habitudine etate ãni tpe ꝓsuetudie ⁊ silõ⁹. ¶ Dixit Alex. p⁹ flõmiã ⁊ catarticũ. nihil phibz lauari: lauef g̃ eger mediocriter cal'o balneo. Ego. n. scio. dixit ipse igressũ fuisse balneũ p⁹ 7^m^ die quẽda tali egri^ne^ laborãtẽ: nz attẽdẽtẽ: quo detinebaf morbo: nz cognoscẽtẽ q; lauaref: ⁊ magis iuẽt⁹ẽ a balneo euigilãs ⁊ attẽdẽs ⁊ loq̃ns ⁊ cognoscẽs hoies q̃ ꝑsto erãt: q; si vt⁹ fuerit robusta oz lauari in balneo: si vo ibecillis vt nõ possit sustinẽ laborẽ nec balnei calorẽ intra domũ lauef in tina aq̃ cal'a plena: vt possit ibi deponi infirm⁹ vt sedeat ⁊ caput hẽat foris aquã: nec infundaf in ea caput infirmi. Si. n. infuderint caput aq̃ nihil iuuant: iz ãpliores angustias patient ab infusione aq̃ cal'e: hoc. n. semel ⁊ vlq̃z fieri oz: ⁊ cũ cepit meli⁹ bꝛe ducaf ad balneũ. Et vt ꝓsuet⁹ ẽ lauet se nihil dubitãs. Dixit Rog. q; Alex. itellexit de lotiõe circa pedes ⁊ tibias: nã febricitãti nõ oz fieri balneũ: iz stupha loqf g̃ Alex. õ lytargico q bñ põt stupharí. ¶ Dixit Pla. p⁹ me⁹ p⁹ oia remedia solebat ponef lytargicos i balneo de calidis herbis fcõ: vt vel cãz soluẽt vel saltẽ freneiz induceret. ¶ Dixit Hil. qdã p⁹ oia remedia ponũt lytargicos in balneo facto ex calidis: qõ optimũ credim⁹ si lytargia fuerit sine febꝛe: q; i. sit palytargia. Sz si cũ febꝛe fuerit aq̃ caput nõ tãgat infert. n. magnã molestiã. ¶ Procuret medic⁹ vt litargic⁹ emittat oi die superfluitates suas ⁊ ꝑ cipue egõnẽ ⁊ vrinã ⁊ studeat vt ꝓmoueat ipsuz ad masticandũ ⁊ expurgãdum supfluitates descendẽtes a capite versus guttur: vt nõ remanẽãt ibi ⁊ causent suffocationẽ.

¶ Cura vo ꝓpotionẽ ꝑm Mes. q̃tuoꝛ cõplef intẽtionib⁹. p^a^ est ad euandũ. 2^a^ ad oi uertẽdũ. 3^a^ ad ꝓfortandũ cerebꝝ ne recipiat ⁊ ad resoluẽdũ trãsmissum. 4ª est ad corrigẽdũ accitia. ¶ De p^a^ dixit hal. 13° terapẽ. flõmãdũ est ꝑm ꝑn⁹ ꝓfestim forti existẽte vtute intãtũ vt ferat itristãter flõmiã nullo alio phibẽte eã fieri. dixit Ale. ꝑuisis particularib⁹ detractionẽ faciẽs. s. nõ sanguis si nõ tibi aliqd de bis ꝛ resistat: ⁊ ꝓcipue vtus. dixit Ser. opz vt ꝓsideres in bis que dixerũt antiq. s. i vtute arte ⁊ ꝓsuetudine etate cõpl'one regione ⁊ fi^ib⁹. Et si vides extractionẽ sanguinis neciz ⁊ oia illa. sup. vel pla ex eis sunt ꝓueniẽtia fac eã. Dixit. A. si nõ fuerit qõ phibeat flõmef ꝑus. Dñt qdã q; repif lytargia cũ phibẽte flõmiã. Jõq̃z multi auctoꝛ de flõmia in hac cura nõ fecerũt mẽtionẽ: vt pz discurrendo p curas eoꝛ. si tñ repiaf lytargia sine phibitoꝛe flõmie forti ipla oz fieri: q; vt dixit Hal. 2° regiminis acutoꝛ. sup. §. q; si egritudo sub dyafragmate descẽderit ⁊c. flõmia i oi apate ꝓuenit in ꝑn⁹ cũ eũet mãz venaꝫ ex q̃ giaf apa: oz tñ fieri flõmia parua. Et dixit Roge. de cephalica. nã flõmia in oi apate ꝓueniti ꝑn⁹ saltẽ rõne diuersiõis: q̃z uis nõ ꝓueniat rõne mãe apantis semꝑ: sicut in hoc apate nõ ꝓuenit cũ mã sit frida ⁊ baheaf ex ea timoꝛ de maioꝛi ifrigidatione ⁊ icrudatiõe eius. Si tũ mã lytargiã faciẽs esset ꝑmixta sanguini sic q; ꝑflõmiã posset eũari: tũc cõpeteret flõmia nõ solũ gra diuersionis: sed ẽt eũonis mãe: ⁊ in isto flõmia nõ oz esse ita parua. Et dixit Hui. q; fiat de cephalica que in manu. Et Sord. dixit q; fiat flõmia nisi res grãdis ipediat. Et dixit Roge. si patiẽs nõ sit multũ fortis potẽs tolerare flõmiã: tñ apiri debent vene in naribus cũ setis porcinis: vel fiat flõmia in sũmitate nasi que prevalet in hoc casu. ⁊ Plat. dixit. icidaf vena frõtis ⁊ sanguisuge naribus apponanf. Hilib. vo dixit q; apponanf frõti. ⁊ hec oia fiũt vt mã diuertaf a pupi capitis vbi est minera huius apatis versus ꝓmã. ¶ De eũone vo ꝓ secessum auctores magis ꝓfixi sunt in cura huius in eũone ꝑ clysteria: ⁊ maxime in ꝑn⁹: ita vt plꝛes eoꝝ inceꝑint eũare cũ clysteribus: ad qõ attẽdens Mes. dixit. eũo cũ clysterib⁹ est melioꝛ. Et Aui. dixit. melioꝛ eũonum que fit in hac egritudine est illa que fit cũ clysteri: inuẽs ꝓhoc q; istã eũonẽ faciamus. Et fortasse ꝓp hãc cãz Aui. nõ fuit loquut⁹ de eũone ꝑ farmaciã in ꝑn⁹ huius cure: qõ fortasse ẽt fecerũt auctores in ꝑn⁹ ꝓp difficultatẽ exhibitiõis farmacoꝝ ꝑ supius: sicut eni apparuit in dieta ad potãdũ eos ydromelle opz os apire violẽter ⁊ igeniari vt descẽdat: qõ de farmaco difficili⁹ fieret: iz q; mã est grossa viscosa multa ⁊ opz trahere ⁊ diuertere a remotis: opz q; clysteria sint acuta. ¶ Dixit Sera. si nõ est neciũ facere extractionẽ: tũc est neciũ vt administres clystere acutũ attractiuũ forte donec reflectanf vapores. sup. ⁊ humores ascẽdẽtes ad iferiora. sup. ⁊ ẽt si neciz fuerit extractio sanguinis neciũ est clystere tale: sed nõ ita violẽtũ. Dixit hal. clysteri opz vti acuto quo a supioribus ad iferioꝛa mã trahaf. Pla. tñ ⁊ Hil. dñt in ꝑmis subueniẽdũ esse cũ clysteri mollitiuo: deinde cũ mordicatiuo. Et fortasse dixerũt ꝓueniẽter: ⁊ maxie cũ iuẽtus fuerit lytargicus cũ fecib⁹ ficcis in itestinis: ⁊ precipue hz veritatẽ de clysteri fiẽdo añ flõmiã. ¶ De clysteribus aũt acutis est clystere qõ describit Mes. auctoritate filij Zacharie. qõ sic fit. ℞. iteriozis colog. ʒ. ij. ß. cartami. ʒ. i. coztic. radicũ capparis seminis vtice. añ. ʒ. iiij. calamenti ʒ. i. coquanf in lib. iij. aq̃ vsquequo redeãt ad lib. i. ß. ⁊ ponanf in hac exꝑssione de oleo aliquo cal'o. ʒ. i. fiat clystere. ¶ Aliud clystere descriptõis Mes. ℞. cẽtauree. ʒ. ß. cartami polipodij. añ. ʒ. i. isopi basce. radic. malue. añ. M. i. mellis. ʒ. ij. vel. iij. salis masse. ʒ. ß. salis gẽ. ʒ. iij. fiat clystere. et sunt ista clysteria vtilia in lytargia flãtica. ¶ Clystere aliõ vtile ⁊ mihi exptũ. ℞. cẽtauree calameti isopi sticados mẽtastri. añ. M. i. agar. sal. gẽ. añ. ʒ. iiij. colog. iteriozis radi. buõie. añ. ʒ. ij. polip. carta. semiñ fenic. ⁊ cimini. añ. ʒ. vi. cõ

quassentur

quassent ꝛ decoquant in lib.iij.aq̄ vsq; ad mediū ꝛ colet cū expssiõe ꝛ i colatura ponat dissoluta de yerap. Hal.ꝛ de eho ido ꝛ melle.añ.ʒ.i.ꝛ de oleo cucu.asini. vel alio siñ.ʒ. ij.ꝛ injiciat. ¶ In lytargia vo melica fiat clyᵗ descriptū a Meſ.aucte filij Zachar. ℞.epitimi rub.ʒ.i.coloq.ʒ.ij.po lipo.ʒ.ʒ.calamẽti.m.i.decoquant ꝛ fiat clyᵗ cū ol. camo mille ꝛ muri nabati.i.de illa ȝta.ʒ.i.ꝛ b idẽ ponit Raſ.in viui. ¶ Clyᵗ aliõ ad idẽ. ℞.soliculoꝝ scene epitimi cuscu te agar.añ.ʒ.ʒ.coloq.ʒ.ij.mercurial bliti calamẽ.añ.m.i. decoquant ꝛ colent ꝛ dissoluant i colatᵒ bñ expsse yerelo godiõ vl ruffini ꝛ oyascene.añ.ʒ.i.mellis.ʒ.ij.salisgẽ.ʒ.ij. olei camomill.ꝛ liliacei.añ.ʒ.i.ꝛ injiciat. ¶ Qz si clystere fieri nõ poterit: aut ẽt scñ ex nõ egressũ fuerit tũc fac ei sup positoria acuta i citatiua vnũ post aliõ donec egerat. opz ãt ea ligari cũ filo qõ extra pẽdeat vt cũ volũtas fuerit mãdu cãdi suppoſum vel extrahẽdi ipsũ possit. Et ad iuuãdũ sup poſ. vt educãt. dixit Aui. post imissionẽ suppositorij exci ta ipsũ ꝛ pcipe ei vt pmutet ꝛ vadat vel conet ad egerẽdũ. ¶ Suppoſum vtile i b. ℞.yerepigre Hal.ʒ.ij.iteriozis co loq.ʒ.i.oyagriõ.ȝ.i.salisgẽ.ʒ.iiij.agar.ʒ.ʒ.ꝓficiant ex his tria vel 4ᵒʳ suppoſa decoquẽdo yerãp.ꝛ cũ decocta fuerit alia addant ꝛ iforment ꝛ iformata sale trito aspgant ꝛ su pponant. ¶ De eũone p vomitũ. dixit Meſ. vomit⁹ quo cet cũ sinapi ꝛ oxielle aut cũ raffano aut cũ oxielle oleo sale ꝛ aq̄ decoctiõis crisolocãne.i.attriplicis aut ficle aut cũ de coctiõe alfestria ꝛ siliũ. Dixit Aui. fac ipsũ vomere cũ pẽna sinapi ꝛ melle illinita.l.ozi ꝛ palato imissa. Hoz.tñ dixit q̃ quoᶜ võit⁹ fiat post eũonẽ cũ clyᵗ. Dicũt. võit⁹ nõ ꝙuenit i lytargia va nisi qñ multa mã flãᵃ i stõ ꝓtineret: sicut i eo casu dyᵃ acuta maxie ꝙueniũt. ¶ De eũone aũt p farmaciã secessiuã. dixit Alex. ℞.castoꝛ.ȝ.ij.admisceaꝫ oyagriõ.ȝ. i.aut ãpli⁹ modice aut min⁹ modice ſm vtutẽ: ꝛ sic ẽt põit Meſ. aucte Alex. sz ponit de oyagri⁹ solũ.ʒ.vni⁹ sextã: sz vt ō patuit. ista eũo nõ pt fieri: ꝛ ſm quosdã nõ oz fieri cũ vtus est sopita nõ regulãs eũonẽ ꝛ farmaciã: iõ solũ oz fie ri pcessu. Et idcirco Hal. dixit. si passio fiat diuturnioꝛ ꝛ i corpe videris dormitationẽ dsiari ꝛ tremorẽ frigusq; vtere yeralogodiõ dãs ex ea exag.iiij.cũ aq̃ q̃ passas ꝛ anisuz ꝛ apij semẽ decoreris ꝛ siũa: deide ppina yerã Hal. Et Aui. sequẽs Hal.ꝛ alios dixit. si tibi neciũ fuerit pp lõgitudinẽ egritudis vtpote cũ solutionis: que nẽcitas fortasse incũbit pp multitudinẽ mãe quã lõgitudo egritudinis icidat ꝛ nõ sufficiũt clyᵃ: vel fortasse nõ sufficerit ſm tuã extimationẽ qꝛ vides multitudinẽ mãe figñantẽ tibi lõgitudinẽ egritu dinis. Et ppie. dixit Aui. si cũ ipsa fuerit tremoꝛ. sup. aut stupoꝛ vel frigus: vt dixit Hal. erit. s. tibi neciũ vti solutiuis qꝛ tremoꝛ ꝛ stupoꝛ ꝛ frigus signant multitudinẽ mãe: cui⁹ portio cõicata est neruis ꝛ musculis: tũc dixit Auic. pota ipsũ duab⁹ tertijs auſ. i. ex castoreo cũ pauca scamónea que sit min⁹ dauich. et sic ponit eãdẽ medicinã quã posuit Ale xã. sz aduerte bñ q̃ Meſ. diminuit de q̃ritate oyagridij ei⁹ qõ posuit Alex. Et adhuc Aui. dimiuit de q̃ritate po sita a Meſ. ꝛ bon⁹ fuit iste pcessus diminutionis oyagri dij pp duas cãs. vna est qꝛ nã bũana nõ tolerat medicinas tpib⁹ modernis q̃s hactenus tpib⁹ antiquoꝝ tolerabat: ꝛ maxie solutiuas fortes: ex quo accipit documᵐ q̃ medici moderni dẽnt multũ attẽte ꝙsiderare doles medicinaꝝ so lutiuaꝝ positas ab antiqs ꝛ illas moderare. 2ª cã fuit: qꝛ oyagridiũ eũat colerã p se: ꝛ iõ in ista medicia nõ ponit ad eũandũ pncipaliter: sz solũ ad acuẽdũ castoꝛ. vt acuitate sua faciat ipsũ eductiuũ flãtis: qõ solũ nõ acuitũ nõ deduceret. Et ex ista cõpõne accipe duo notabilia. vnũ est q̃ aliqõ nõ solutiuũ acuitũ ab aliquo solutiuo efficit solutiuũ deter minati bũoris: sicut castoꝛ. nõ exñs solutiuũ acuitũ p oya gridiũ efficit solutiuũ flãtis. 2ᵐ est q̃ aliqõ solutiuũ expo liat a sua specifica forma ꝛ sua determinata solone p admi xtionẽ alicuius nõ solutiui: qõ ẽt ꝙtingere põt p admixtio nẽ alicuiᵒ solutiui cũ eo: sicut in medicina p̃dicta oyagri diũ expoliat ab eũone colere p admixtionẽ castoꝛ. nõ solu tiui secũ. Et sicut oyagridiũ positũ in recepta eius indi expo liat ab eũone colere p admixtionẽ turbith ꝛ aliozꝝ nõ solu tiuoꝝ que i eho indo igrediunt lecũ. Et Aui. in p̃dicta me dicina addidit q̃titatẽ castoꝛ. vltra q̃titatẽ positã ab Ale xã. ꝛ Meſ. vt fortius vincat vtutẽ oyagridij ꝛ efficiat ma gis solutiuũ flãtis. Et subdit Aui. si timeret supfluitas ca liditatis ꝛ febris aliena scamoneã: ꝛ sis ꝓtẽtus castoreo so lo ꝛ pmutatione cõpsionis male fride p ipsuz absq; eũone et cũ alijs medicinis acutis flãmãtibus. sup. vel si nõ suſſe cerint clysteria ꝛ eges solutiuis pmuta te ad aliã medicinã solutiuã que nõ recipiat scamoneã nec iflãmet sicut scamo nea. da g̃ in potu. dixit Aui. põdus. ʒ.i. de yerapig. cũ q̃rta pte. ʒ.i. de pulpa coloq. ꝛ. ʒ.iij. miraboł. i. kebul. ꝛ dauich i. masticis: ꝛ kebuli et ponunt ad ꝓtẽperãdũ calitatẽ aliaꝝ medicinaꝝ. Et exhibe hãc medicinã. dixit Aui. si febris nõ est vehemẽtis calitatis: ꝛ ꝙfidis q̃ hoc mãm soluat. s. suffi cieter: q̃ si nõ ꝙfidis ipsuz soluere pp aliq̃s cãm. sup. aut ti mes ipsũ dare pp vehemẽtiã febris fac ei suppositoria vel collyria vt due cãe. s. duo suppositoria vnũ post aliud: si pm nõ soluerit sufficieter iuuẽt se ad soluẽdũ. ¶ Et Uiat. po nit pillulas bonas q̃ fic fiũt. ℞. aloes. ʒ.x. agarici sticados añ. ʒ.iij. coloq. masticis cassielig. spice gario. cinamomi sq nãti. ʒʒ. anisi. añ. ʒ.i.ʒ. iforment cũ aq̃ sansuci ꝛ sunt lytar gicis ppie. ¶ Hal. aũt posuit alia solutiua q̃ possent dari et cũ itẽsione febris. Et dixit. euacua cũ decoctione agarici ꝛ cũ pillulis yerepig. ꝛ posuit tps fiẽde eũonis: qõ Aui. in tellexit cũ dixit. eũa in pcessu. Et dixit Hal. eũa post 7ᵐ. rõ est: qꝛ eo tpe extimãdũ est hic apa ỏueniſſe ad statũ salu brẽ si fuerit de salubrib⁹. Et tũc qꝛ accñtia rẽittunt ꝛ eger icipit cogscere ꝛ posse ỏglutire est tps ꝙueniẽs eũoni. neq; istud tps est pũctuale: sz erit pamplius ꝛ min⁹ ſm disp̃nẽ egritudinis ꝛ vtutis. In pn⁹ aũt ꝛ augᵗᵒ p certo difficilis est ois eũo p̃ter flõmiã scarificationẽ sanguisugaꝝ appõnẽ ꝛ suppositoria. Et maxie difficilis est eũo p vomitũ ꝛ p so lutiuũ: p clystere aũt mediocriter se hz: ꝛ iõ in tali casu vtẽ dũ est vnguẽtis ꝛ emplis solutiuis vel vomitiuis q̃ dicent i de medicinis cõpositis. ¶ Et cũ appꝛoꝛiaueris solutiua vel vomitiua quoq̃ mõ excitãdus est eger: ꝛ incitãdus ad vomẽdũ vel egerendũ: sicut supꝛa docuit Aui. p imissionẽ suppositorij: ꝛ post ipsuz. dixit Hoz. si posset eger cõpos esse sui digerat mã añ eũonẽ. Dixit Haly. si illi nulla est fe bris leuẽ illi radicũ ppia aquã ꝛ describit eã: ꝛ hic dat ad digerẽdũ mãm. si vo cũ hac passione fuerit febris radicuz caue aquã ꝛ dabis zachareuz calẽgibin: ꝛ post hoc ordei aquã in q̃ faudenegũ ꝛ ysopũ decoreris aut semẽ feniculi sz si febris sit valida sufficiet soluz semen feniculi cũ aqua ordei ꝛ zachareum squingibin seminum propina.

¶ Intẽtio aũt ad diuersionẽ mãe. dixit Meſ. cõplet cuz fri cationib⁹ extremitatũ ꝛ cõpressione doloꝛosa in eis ꝛ liga turis fortib⁹ ꝛ effusione aque calide in eis. dixit Hili. que fit decoctionis medicinaꝝ calidaꝝ ꝛ vẽtosatione sine scari ficatione que pcedat delcẽdendo: sicut verbi gratia incipiẽ do a nuca ꝛ collo subdescendendo ad spatulas ꝛ brachia ꝛ crura: ꝛ est res efficax.

¶ Dixit Ale. fricari opz coxas frequẽter q̃plime ꝛ oleo sic cionio pungere q̃plime ꝛ sqᶜᵒ aceto: iterdũ et ex sqlla ipsa sola aut cũ sinapi aut cũ aceto tritis cataplasma apponere coxis: hic eni nimiꝝ allata sõni grauedie opp̃sos mortise ra excitare pñt. ¶ Dix Sera. abstergant extrẽitates. s. ma nus ꝛ pedes cũ oleo. s. aliq̃ calo ꝛ calefacto: ꝛ aliq̃s cũ ni tro aut pipe ꝛ semie vtice. Et ꝙuenit et acetũ sqcum q̃s asp gis sup extrẽitates: ꝛ fortasse admistrat sup eas cepe sqlle ꝓtũ ꝛ pmixtũ cũ aceto: ꝛ opz vt eplent cũ eo coxe crura ꝛ pedes: ꝙuenit eni b eis q̃ pũdant i sõno grauitꝝ de p petate hui⁹ medicie ẽ vt excitet eos. Dixit. n. Meſ. q̃ fila

grius dixit. stimulãtia corp⁹ sũt de gñe diuertẽtiũ ꝛ opant plus q̃ frictio extremitatũ ꝛ cõpressio doloroſa: ꝛ sunt p prie qñ linimẽta fiũt ꝛ fricatiões cũ reb⁹ acutꝫ: ſicut ẽ acetũ ſqlliticũ, ppie ꝛ ſqlla ꝛ ſinapis cũ aceto ꝛ vrtica ꝛ semẽ ei⁹ ꝛ piretꝝ ꝛ semẽ mezereõ ꝛ folia ei⁹: ex his eni cũ fricanť ex trẽa mã ad diuerſa trahit ꝛ ſubetb ipedit vt nõ ꝓfũdenť i ipſũ ſi de⁹ voluerit. Dix̃ Hal. cruriũ lacerti cũ vittꝫ ſtriganť diligẽti⁹: ſicq̃ ꝛ brachia ꝛ plãtas pedũ frica. ¶ Dix̃ Aui. frica extrẽitates ei⁹ ꝛ cõprie ſiue liga dõec doleãt ꝛ rubeãt: qm̃ eſt magni iuuamẽti: ꝛ iõ fiat illõ aſſidue. i. oi tpe morbi q̃uis plus dẽat fieri diuerſio i p̃n⁹ ꝛ aug⁹: tm̃ ẽt i ſtatu ꝛ declone bui⁹ morbi ꝓuenit: ꝛ ſi nõ ꝓuenit ad diuertẽdũ hũo/rẽ ſaltẽ ꝓuẽit ad diuertẽdũ vapores q ad caput aſcẽdũt. Et dix̃. cũ cibaueris eos. q. d. poſt oẽm cibũ cõprie extrẽa eoꝝ aliqb⁹ bonis. i. fricãdo ꝛ ſtringẽdo vt vapor ad ſuprioꝛa nõ trahať: ſꝫ diuertať de ſuprioꝛib⁹ ꝛ reſoluať. Et itelligit. A. q̃ l̃ fiat tpe more i ſtõ: ꝛ nõ ſolũ tpe deſcẽſus ei⁹ ab eo: qm̃ ꝛ ĩ aliq̃l⁹ ipediat digõnẽ ei⁹: tm̃ iuua⁹ ꝓhibitionis aſcẽſus va poꝝ ei⁹ ad cap⁹ mai⁹ẽ i l̃ caſu nocu⁹ ꝑdicto. ¶ Et de gñe diuertẽtiũ ſunt cly⁸ ꝛ ſuppoſitoria ſuꝑdicta. ¶ Notãt q̃ oĩa ꝑdicta diuertẽtia pñt ꝛ dẽnt admiſtari añ vl̃em eũonẽ ꝛ poſt: ꝛ iõ Hal. ꝑcepit diuerſionẽ fieri añ flõmiã. Et iõ q̃n Aui. volẽs loq̃ de cly⁹ dix̃. deinde ꝛc. iſta dictio deide: nõ denotat ibi ordinẽ ꝓceſſus cure: ſꝫ ꝓtinuat lr̃az. ¶ Sũt ẽt q̃ꝑ⁹a alia diuertẽtia q̃uiẽtia i l̃ morbos: ſꝫ nõ añ vl̃ez eũonẽ: de q⁹ dix̃ Meſ. q̃ itẽtio diuerſiõis cõplek̃ ẽt cũ ſternutatoꝛijs ꝛ gargariſmatib⁹ ꝛ ſcarificatiõe auriũ ꝛ ꝓuocatione emoꝛroydaꝝ ꝛ mẽſtruoꝝ. ¶ De ſcarificatiõe aliaꝝ ptiũ ab aurib⁹ Meſ. nõ tetigit: ſꝫ Aui. ꝓceſſit ſcarificationẽ in colo. Cõſtã. aũt dix̃. abſtineãt a ſcarificatiõe marie i pupi. Uia. ẽt dix̃ l̃. ꝛ idẽ Sil̃. q̃re notãt q̃ ſcarific⁹ i collo ꝛ oib⁹ ptib⁹ ĩferioꝛib⁹ ꝛgrue põt fieri: marie i cozpe ſanḡ ꝛ oĩ ple et⁹ cozpe. Sꝫ q: Meſ. marie direx̃ curã ſua ꝑ flãtiõ de flõmia ꝛ ſcarificatiõe ptiũ iferioꝝ nõ fuit loquut⁹: a ſcarificatiõe tñ i pupi abſtinẽdũ eſt: q: mãz i loco aꝑaťj ꝓtẽtã agitat ꝛ icrudat ſanguinẽ paucũ i loco illo exñtẽ ad exteri⁹ trahẽ do ꝛ eũando mãm ẽt ad locũ aꝑaťj ab iferioꝛib⁹ trabẽdo. ¶ Sternutatoꝛia aũt gargari⁸a ꝛ cap⁹ purgia poſtponẽda ſunt poſt bonã eũonẽ ꝛ diuerſionẽ ne ſint cã maioꝛis attractiõis ad cap⁹ q̃ diuerſiõis vel eũonis ab eo: ꝛ fil̃r ꝛ itelligẽdũ de appõne ſaguiſugaꝝ i ptib⁹ capitꝫ: ꝛ de aptiõe venaꝝ naſi ꝛ frõtꝫ. Dix̃ Hal. vt vo cozp⁹ hu⁹ purgaueris flã⁹ iſtillatiõe nariũ vtere. i. caputpurgio. ſup. ꝛ alijs ſupradictꝫ: vt gargariſmis ꝛ maſticatoꝛijs ꝛ ſternutatoꝛijs. Et dix̃ Meſ. eligaňť ea ex ſternutatoꝛijs ꝛ caputpurgijs q̃ dicta ſũt i ſoda fri⁸. ¶ Dix̃ Alex. q̃ ſi pmãſerit paſſio. ſ. factꝫ eũonib⁹ ꝛ diuerſiõib⁹ ꝛ repulſiõe mãe ꝛ cũ l̃ difficiles ſint ad excitãdũ vti opꝫ farmacijs q̃ ſternutationẽ mouẽt: q̃lia ſũt euſorbiũ cũ caſt⁹ ꝛ pipe. Et Aui fil̃r. ſternutatoꝛia fortia apponit. Raſ. vo dixit q̃ nõ ꝓuocet ſternut⁹ cũ ꝓdiſi ꝛ ſilib⁹ foꝛtib⁹ ne ex nimia diſſolone ſequať aug⁹ aꝑaťj. Idẽ dixerũt Sili. ꝛ Rog. et ſubdit Rog. ſi fcã ſternut⁸ cũ feſtuca bis vl̃ter i die idẽ meli⁹ hũerit eger: poterũt ꝓuocari. i. poſt ſternut⁸ cũ foꝛtib⁹. dixit Alb. poſt ꝛ⁹ diẽ ſternut⁸⁹ ꝓuocabimus. et Aui. vtiť eis i ſtatu. dixit Ser. ſup Alb. q̃ añ tres dies nõ cõpetit ẽt ꝛ ſi mã ſit i pte digeſta ꝛ i pte eũata ꝑ cly⁸ q: eſſet timẽdũ ne magis diſſolueret q̃ eũaret. Dñt. nõ dz ꝓuocari ſternut⁹ cũ diſſolutiuis niſi i declone mãifeſta aut niſi alia excitãtia a ſubetb nõ pficiãt. et iõ Alex. dixit. ſi difficiles ſint ad excitãdũ: ꝛ tũc ẽt nõ dz ſternut⁹ cũ illis ꝓtiuari. Subdit eni Alex. nõ tñ opꝫ l̃ frequẽter vti. ſuffocať eni pipſũ vtus eoꝝ: et adhuc magis faciũt repl̃onẽ capitꝫ. Et idẽ dñt itel̃ẽndũ eẽ de caputpurgijs et gargariſmis ꝛ maſticatoꝛijs. ¶ Emoꝛroyde q̃z et mẽſtrua ꝓuocãda ſunt in his q⁹ fuerit ꝓſuetudo et reſtric⁹ fuerit ipſoꝝ flux⁹ ꝓſuetus: pñt ẽt ꝓuocari in lytargia a flegmate mixto ſanguini: et maxie i cozpoꝛib⁹ plectoꝛicis. Dixit Sili. nihil violẽtũ vel multũ calidum naribus vel palato apponať ne ex fonti diſſolutione ſpiritus vitalis ſuffocetur.

¶ De ipletiõe ꝛ⁹ itẽtionis dixit Hal. ĩ⁹ teraꝑ. p̃m p̃n⁹ offer oxirodinũ capiti: expellẽ eni opꝫ a capite hu⁹ m q̃ꝫ fuerit. dixit Ale. ois cura p localia remedia capiti ẽ adhibẽda vt vapes. ſup. ꝛ hu⁹ phibeaňť q capiti iferunť: optie aũt ad l̃ vt reꝑmaňť facit oxirodinũ marie i initio egritudis: coꝛroboꝛat eni cap⁹ marie vt nõ recipiat. Dixit Meſ. i p̃n⁹ rei ipleť l̃ itẽtio cũ medicis repcuſſiuis: ſic ẽ ol. roſ. ꝓprie ꝓꝫſatũ cũ aceto. dixit Raſ. i diui. ponaňť i p̃n⁹ rei a ꝑ die vſq̃ ad ꝛ⁹ ſup cap⁹ ipſoꝝ acetũ et oleũ ro. et aq̃ ro. Et Al. dixit. cap⁹ ei⁹ vſq̃ ad dyatritũ p̃us ex oxirodio ifũdemus. Et Ser. dixit q̃ qñ eũať. i. eũatũ eſt coꝛp⁹ totũ: q: facta vl̃ eũone tũc opꝫ vt exhibeas medicias q̃ ꝓhibẽt vapores ad cap⁹ aſcẽdere ex cozpe. Et bonũ eſt oleũ roſ. bñ ꝓmixtũ cũ aceto paucoꝝ et ꝓprie i p̃n⁹ egritudis. dixit. A. i p̃n⁹ rei repelle mãz cũ oleo ro. et aceto. Et alij doctoꝛes ſil̃r dixerũt. ¶ Sili. aũt et Rog. ꝑ itẽtionẽ tot auctoꝝ ꝑdicẽtes aiũt q̃ i lytargia in p̃n⁹ nõ apponaňť repcuſſiua: foꝛtaſſe moti q: cũ mã hui⁹ morbi ſit fri⁸ a ꝑ ea magis ifrideret: ꝛ cũ ſit multa marie mã flã⁸⁹ nõ repelleret: et iõ dixerũt q̃ dẽnt fieri vnctiões mediocriter caľe. Dñt eni q̃ repcuſſiua et alia fri⁸ nõ ſunt applicãda pupi ne ꝑ ea ledãt oꝛigies neruoꝝ motiuoꝝ. Et ſi ꝓe applicenť cũ ſatj diſtẽt a pupi modicũ ꝓficerẽt i repellẽdo: ꝛ ex eo marie q: flux⁹ hũoꝛis ad pupiꝫ ꝑm pl̃z ꝑ venas fiat ſub craneo exñtes. ¶ Dñt. oxirodinũ poſſe et dẽre apponi cũ aceto acuto ꝓfectũ: ſꝫ nõ niſi i p̃n⁹ p̃ncipiãte qñ nõ ẽ itẽtio niſi ad repellẽdũ: et tũc dz appõi actu cal̃m marie tpib⁹ frigidis: et p̃cipue vbi flã puꝝ fuerit ſine ſanguis admixtiõe: nã vbi puꝝ nõ fuerit ſꝫ ſanguini mixtũ et marie tpib⁹ calis: et i etate iuuẽtutis poſſet fri⁸ apponi vel ſaltẽ tepidũ: ſꝫ ꝓcedẽre p̃n⁹ vt mã nõ ampli⁹ ifrigidet et icrudet nõ dz puꝝ oxirodinũ apponi: imo aliqd reſolutiuũ eſt ei admiſcẽdũ i q̃ſitate que nõ tollat ab eo repcuſſionẽ: ſꝫ remittat ifrigidationẽ: vt vñr velle Ale. et Sera. dixit eni Ale. q: q ꝓtinet hũoꝛi capite eſt fridus: iõ aliqd miſcere opꝫ oxirodino qõ ſubtiliare valeat hũoꝛẽ q̃le eſt caſtoreũ aut peucedanũ aut pulegiũ ꝛ ſiliã. ¶ Et Sera. dixit. q: mã eſt flã⁸ opꝫ vt admiſtreť cũ aceto et oleo roſ. aliqd de medicis de ꝓprietate quaꝝ eſt ſubtiliare et calefacere: ſicut eſt caſtoreũ calamẽtũ fluuiale halaſce mẽta et ſiliã: q̃m iſte medicie ꝓferũt capiti et calefaciũt ipſum ad reſiſtẽdũ frigiditati oxirodini et ꝓfortãt calitatẽ cerebꝛi debilẽ. Et p ſubtiliationẽ reddiť mã repulſioni aptioꝛ. ¶ Q: aũt dixerũt Alb. et Raſ. vtẽdũ eſſe oxiridino vſq̃ ad ꝛ⁹ diẽ nõ itelleꝛerũt de puro ſꝫ de ꝑmixto: vt dictũ eſt: ita tñ q̃ vſq̃ ad ꝛ⁹ diẽ ꝑualeat i eo vtus repulſionis: iſte tñ termin⁹ nõ eſt pctualis ſꝫ variabilis i plus et min⁹: vñ Auic. dixit vſq̃ ad duos dies: et fil̃r poſſꝫ extẽdi vſq̃ ad q̃tuoꝛ dies. Sꝫ q: iſti auctoꝛes et Aui. ẽt poſt dictũ terminũ dñt admiſceri dẽre oxirodino caſtoreũ et ſiliã: iõ notãt ne credãt aliq eos innere q̃ pñ⁹ debuerit eſſe puꝝ ſine mixtõe illoꝝ q̃ poſt dictos dies caſtoreũ et ſiliã miſcenť nõ ſolũ vt remittãt fri⁸⁹ oxirodini et ſubtiliẽt mãz ſicut añ illos dies: ſꝫ ẽt vt reſoluãt. nã i fine ꝓncipij vel i p̃n⁹ augmẽti ꝑmiſcẽda ſũt reſolutiua repcuſſiuis cũ q̃ſtitate q̃ reſoluãt ꝑm cañ. gñalis cure aꝑatũ: et iõ i maioꝛi q̃ſtitate dẽnt poni q̃ añ: dẽnt aũt applicari anteriori pti capitis ꝛ medie: vt Hal. vult ĩ⁹ tera. nec eẽt icõueniẽs ſi poſt mixtionẽ extẽderenť vſq̃ ad ptẽ poſterioꝛẽ vbi ẽ cõmiſſura laude et marie cũ calꝫ applicaret: et q̃uis pdcã repcuſ⁹: ſã i lytargia melica q̃ꝫ i flã⁸⁹. Et i fine ꝓncipij et i aug⁹ cũ repcuſſiuis miſcẽda ſũt reſolutiua i q̃ſtitate vt ps trãſmiſſi reſoluať et ps fluẽdi repellať. Dixit Hal. ifũ de capiti ei⁹ oleũ lilij et roſ. cũ modico aceto vini. Et i his gdẽ ꝓcedẽdũ ẽ addẽdo reſolutiua ſup repcuſſiua gradati. dix̃ Meſ. i. ꝓceſſu rei cũ repcuſſiuis i pte vtẽ reſolutiuis ꝛ ſic recte feẽ q ol. ro. et aceto miſceri docuit caſt. ꝓq̃⁹ cũ eis et

suppositū. Uñ Raſ. in diuiſiõib⁹. ait: post 4ᵐ diē intelligēs q̄ hoc in tpe augmēti ponāt cū eis aliqd castorei. Et dixit arcbigenes. acetū ſgllíticū cū oleo ro. in quo diruptū ſit casto reū cōfert lytargie z euigilare facit. Dixit Aui. admisceatur oleo ro. castoreū z loco aceti vini ſit acetū ſgllíticū: z sic erit hoc medicamē cōpositū ex resolutiuis z repcussiuis: z erit in eo incīsio z subtiliatio rōne castorei: z aceti ſgllitici: z erit maxie cōueniēs in fine augmēti. Et subdit archigenes. q̄nq̄ q̄ in fine augmēti z statu fit ꝓmutatio ex oleo roſ. ad oleuz yrinū vel de narciſo, z q̄nq̄ miſcent cū eis capilli hoīs ad/uſti, z est mirabile. ¶ Dixit Hal. iz. tera. icidere z erigere de cet grossitiē cōtristātis hūoris: ad quā intētionē adimplēdū coq̄ ingt in aceto thimū epithimū origanuz: z q̄cūq̄ talia z naſo ecꝯ affer vt vapor eoꝝ ad cerebrū ꝓ nares adlat⁹ incidat hūoris grossitiē, z hoc ēt in fine augmēti posset fieri, z valet ēt ad excitādū eos a ſōno ꝓfūdo. dixit Aui. deide. ſ. p/cedēte augmēto: vt dñt qdā inūge coꝝp⁹. ſ. vt dñt qdā ēt ca/put fricādo. ſ. bñ vt penetret ex oleo cū ſeie vtice z laureo/le pipere piretro z ſiſ'ib⁹. Sz meo iudicio expositio iſtoꝝ nō est bona. Nā oīa talia sunt resolutiua fortia z pura q̄ nullo tpe augmēti debēt capiti approximari. Et iō dico. q̄ ly dein dein hoc loco nō denotat ordinē: iz solū ꝓtinuat lr̄az. Et dico q̄ nō intelligit Aui. q̄ dicta inunctio debeat fieri ſup caput: niſi puentū fuerit ad statū z declonē. Sz dz exponi ſup totū. ſ. corpus vbi magna eēt replo, iz maxime in extremis z locis ad que velis diuertere mām. Nā ſi bñ ꝓsideras iste est canon adductus ſupius in intētiõe ad diuersionē a Meſ. auctoritate Filagrij. vbi p̄dictis põit medicias: z sic ad hāc intētionē posset iſta inūctio fieri in ꝓn⁹ z augmēto. ¶ De cu ra tēporis augmēti. dixit Pla. succū apij z oleū ro. ſiſ' z ace/tū epithima ſup occipitiū. ſup. z ptes añriores vt supra dcm̄ est. Dixit Roge. nō dz fieri inunctio circa nares z palatū cū multū calidis: iz cū mediocriter calidis, sicut cū castor. diſſo luto in ſucco apij: vel feniculi circa nares z cū aurea alexā/drina diſſoluta cū vino circa linguā z palatū. ¶ Cūq̄ aꝑa puenerit ad statū: tūc administra ꝓpe resolutiua: dixit. n. Meſ. z adhuc re mīt⁹ ꝓcedēte vtere resolutiuis trm̄. ¶ Dixit Ha. vbi supra post b. ſ. post aug⁹ ſup caput ꝓponem⁹ acria far/maca vsq̄ ad sinapiz supaddētes ſp vtutē ipsoꝝ farmacorū si mordaĉ passio. Jn qb⁹ ēt inuit a debiliorib⁹ resolutiuis eē incipiēdū z gradatiz ꝓcedēdū ad fortiora. ¶ Dixit Raſ. in flātica ponant ſup caput ſiſimbriū z calamētū ꝓtrita ifu/ſa in vino. Et in melica effundat oleuz de narciſo z de lino. dixit Ale. illiniēda ē frōs. i. añriores ps capitis cū castoreo aut capillis hoīs vstis tritis cū aceto: b. n. multū iuuat z excitat sic iacētē: est. n. b physicū z occultā hūs vtutē. ¶ De b re/medio. dixit Meſ. q̄ capilli sint vsti z triti multū cuz aceto vsq̄ oū fiat totū sicut vng⁹. Sūt. n. medicamia rōnabilia ad lytargiā z subeth. z excitāt subito a ſōni pfūditate. Et sub/dit. q̄ miſcet cū eis castoreū. Quidā dixerūt inūgi corpus totū oleo oliuaꝝ maturaꝝ calo eē curā lytargie myrabilez. ¶ Et dixit. in statu ex odorabilib⁹ est neñ. i. ſiſimbriū z ba/sce ꝓprie i ꝓcessu rei z castoreū, z calamētū z rutha: z fum⁹ piloꝝ ignitoꝝ cū castoreo: qñ excitāt ipz: aut capilloꝝ ipſi⁹ ifirmi q̄s pus euulsiſti euulsiõe doloroſa. ¶ Et dixit. ēplz ex arte nra ꝓferēs lytargie z subeth z euigilare faciēs. ℞. pire tri sinapis ſglle. añ. ʒ. j. casto. euforbi. añ. z. v. miſce cū ſucco af fodilloꝝ z ſanſuci z epithimet cū ea capitī pupis. ¶ Et dixit. linimētū maumeth arati. ℞. olei sābacini z ð been. añ. ʒ. j. ʒ. euforbij. ʒ. j. z casto. ʒ. ʒ. z liniat cū eo loc⁹ mēoriē: qm̄ ꝓfert. ¶ Et dixit Andromac⁹. ℞. ſgllā z tere z cala z sup locū q̄ztū er ea oz pupi capitī applica postq̄ ex oleo ro. aceto z casto/reo ꝓquassatis locū inūxeris. ¶ Dixit Uia. cataplaſma. Jo annis damaſceni valēs lytargicis z mentē acuit. ℞. sinapis piretri affodilli. añ. ʒ. xv. castor. euforbij. añ. ʒ. vij. tēpera cuz ſucco ſanſuci, z ex eo pupim capitī sepi⁹ vnge. ¶ Dixit Al. tadem⁹ caput z liniem⁹ ex sinapi castor. z aceto. Dīt Demo crit⁹. sinapiſma ꝓuenit lytargie: cui⁹ resolo ē difficilis. Jngt Ha. abradat caput lytargici z ponat ōſup sinapis tādiu do nec velicet: q̄ mirabil'r iuuat. dixit Alex. ſi neēe ē abradat caput z inūgat cū rubificatiuis. q̄ ego vidi liberari pl'es so lū cū b ꝓſilio. dixit Cōſtā. in pātegni. ℞. castoreū ſaturegiaz euforbiū sinapiz piretrū affodillos z cinerē capilloꝝ hois z ex his cū ſucco ſanſuci vl'ruthe agreſtis ēpl'a pupim capitī z ex his cū nardoleō fiat inūctio. ¶ Dīt Aui. admiſtra em/brocas fortis resolonis z odoramēta. ſ. fortiter resolutiua. Et dīt. cū admiſtras ſgllā ſup caput ei⁹ ꝓpe hūidā. i. recētē valde ꝓfert, dz aūt fricari ſup caput vt rubefaciat locū: z sil'r ꝓferūt oīa rubificatiua ſup caput approximata. ¶ Dīt Pla. ꝓfirmato aꝑate: q̄ in 3° vel in 4° die solet fieri fiat epithia ex castoreo bullito cū ſucco ruthe z aceto cuz q̄ fortiter fiat occipitiī ꝓfricatio z herba sinapis cū oleo z aceto frixa ſup/ponat. Saturegia in aceto decocta sepe capiti ifundat z em plaſtret cū polio z ſerpillo z sinapi. ¶ Dixit Haly. Cūq̄ ye/ras dederis, q̄. ſ. post eūonē ad medicamia fortiter resoluē/tia pueniās ſi nō moleſtet febris. Nō. n. vteris medicamib⁹ fortis caloris ſi eſtatis fuerit tp̄s z regio cal'a z pulſū velo/cē z magnū inueneris. Et dīt. Cū egrū vt dcm̄ est rexeris z maturitatis appuerit sig⁹ egrū balneo iduc. z ſup caput ei⁹ aquā iſtilla calidā q̄ minime fortis ſit caloris. Et ſi in cōcha cū his aqs camomilla mellilotū z matricariā bcoxeris, z in ea ſedere feceris, z bꝰ aquā capiti ei⁹ iſtillaueris māifeſtiſſi me ꝓderit. Nō āt diuti⁹ i balneo morek: nec in ocha p⁹ q̄ in gredieſ vice: neq̄ fortis ſit aq̄ caloris, iz tēpati z sic p g̃d⁹. i. g̃datiz aſcēdat. ſ. addēdo calitatē z moraz. Et dixit. olfaciat muſcū z galliā: z vapora illū cū noda z ſiſ'ib⁹. ¶ Jnſup i itē tiõe ad digōnē icisionē ſbtiliationē z resolonē māe lytargie cū poteris exhibe p iteri⁹ medicamia ad b ꝓuenientia cuz aq̄ ſanſuci. Et Uia. dīt. q̄ ꝓpria potio huic egritudini est ana/cardia de q̄ patiēs vnaquaq̄ die. ʒ. j. z. ʒ. ieiun⁹ accipiat. Et dixit. vtaſ dyatrion dyagalāga z ſiſ'ib⁹. Jngt Meſ. q̄ Ha. dixit. q̄ ſi diuturna efficiat paſſio. castor. a granis trib⁹ vsq̄ ad q̄nq̄ cū oximelle bibere dādū est satis a me exptū: z sil'r tyriaca metridatū. ſ. fermētata z diamuſc⁹ ꝓferūt z ſiſ'ia.

¶ De intētiõe ℞o quo ad accītiū correctionē. dixit Meſ. iſta accītia sūt ſubeth ſōn⁹ grauis ſoda q̄ nō sentit obliuio loq̄n di z vīnādi z egerēdi z alioꝝ. ſup. z dētiū ꝓstrictio ſaliuaꝝ fluxꝰ ex ore z extremitatū frigiditas, z hāc intētionē ꝓplēt administratio rep euigilare faciētiū z ꝓhibētiū ſubeth. z ſedā tiū ſoda z remouētiū obliuionē. Et icitare eos ad loq̄ndū z vigilādū euellēdo piloꝝ eoꝝ z icitare eos ad vīnādū z ege/rēdū, ēt ſi oz ꝓmēdo velicas eoꝝ z pectinē vt vīnēt. ¶ Di xit. A. ꝓhibe ipz ne i ſubeth ꝓfūdet assidue excitādo ipz z tenēdo eū excitatū. Si aūt nō valz z in ſubeth ꝓfūdi fiāt: ex tēde. i. trahe violēter capillos eoꝝ z euelle q̄ſdā eoꝝ maxie ex timporib⁹ vt maior dolor eis iferat, q̄ ibi ē maior ſēsus q̄z in reliq̄ cute capitī. Et pone ēt ſi nō ꝓfert illō ſup caput z nucā vēteſas cū igne. ſ. mīto abſq̄ icisiõe. Nā posite sup ca/put resoluūt z posite sup nuca resoluūt z diuertūt. Capiti tm̄ oz applicari pti añriori capitī z i fōtanella z nō ōbēt apponi niſi ſedato fluxu māe, iz ſup nucā pñt poni oī tpe morbi. Et ſubdit Aui. fortaſſe icisio erit tibi necia. ſ. ſcarificatio. Et b erit cū eūo erit ſāguis necia ſil' z diuersio: z ꝓpe q̄ ponūt ſup nuca. Et ſbdit. A. cū fuerit obliuio vīne z ſtercoris em broca ābo emūctoria z vētē cū aqs i qb⁹ cocta ſt cāomilla z mellilotū z viole z radices lilij. ſ. yreos. Et ꝓme veſicaz vt vīnā emittat. ¶ Dīt Roge. medic⁹ semp laboret vt exci tet ipſuz a ſōno grauī: ad q̄ faciendū ſcrophe iuxta lectum patiētis debent adduci, z pedib⁹ teneri vt fortiter clament. Jtē timpana z tube debēt ad aures patiētis teneri. Et vt di xit Gord. z vaſa enea z alia quecūq̄ terribiles ſonos emit/tētia. Et dixit Bera. ſup Uia. acubus pungat. Et frequēter dz. dixit Roge. ꝓpio noie vocari: z a barba pili euelli z na rib⁹ trahi. Et fiāt oīa excitātia p̄dicta ſine miſericordia: q̄

Quarta intētio ac cidentia corrigit.

alr moꝛiunt dormiētes. Et dixit. capillo⁹ humano⁹ vsto⁹ fumo nil meli⁹ excitat lytargicos. Et fumigatio cū pennis vulturis eos excitat. Et sil'r excitat suffocatas mlieres. ¶ Et dicūt. q⁹ pulmo porci capiti raso applicatū mire excitat lytargicū: z sil'r sanguis testudis fr̄oti illinit⁹. fiat fricatio plā tarū pedū cū vrtica, aut cū sinapi decocta in aceto vel mixta melli. ¶ Dixit Guil'. si lytargicus vrinā retinet ꝓmat⁹ vga ei⁹ z excitet ad vrinādū z egerēdū cū suppositoꝛijs. Et ponat⁹ empl'm sup virgā z pectinē factum ex floꝛe camomille z oleo eius z mellilloto z folijs apij z calamenti z radice lilij. ¶ Dicūt qdā. q⁹ pili capꝛe vsti excitāt lytargicos z cornu cerui narib⁹ appositū sup oia valet. s. dū vsti: sil'r cornu capꝛinū suffumigatū. Et dicūt. q⁹ valz sanguis testudis illinit⁹ fr̄oti calidus z pulmo pecudis calidus capiti alligatus. ¶ Dixit Pla. si multa fuerit extremo⁹ frigiditas pānī calefacti supponant. Et si fuerit ostrictio dentiū cū multo fluoꝛe saliuarū oꝛe aperto z aliquo inter dentes posito debet fricari foꝛtiter lingua eius z palatum cum tyriaca vel metridato: aut aurea alexandrina z similibus.

¶ De aq̄ aquoso siue de aqua in capite ogregata. Cap. v.

Inflatio capitis duplex est. Alia. n. est vētosa: z alia aquosa: inquit Aarō. vt p̄ ponit ꝓtiū. magnificat z inflat caput alijs ex vētositate grosse būiditatis exītis in eo/dē loco: q. s. būiditas grossa vētosat z extēdit z inflat. sup. z qñq̄ inflat ex aquositate absq; vētositate: z de ista est h̄ psequēdū. ¶ Dixit Gal'. vt p̄ ponit ꝓtiū. Aliqñ est aq̄ in capite ex̄ craneū z appet: sicut aqa molle z qñz est sub craneo: z nō appet ex̄ ad tactū. sup. z qñq̄ est vtrobiq; s. intra z ex̄ craneū. Et sup. qñ est itra craneū, aut ꝓtinet sub craneo stās supra durā matrē. Aut iter durā matrē z pia mr̄ez. Aut est stās sub pia mr̄e supra sub az cerebri. ¶ Dixit Aui. p⁹ tertij. qñq̄ ogreganf humiditates aquose intra craneū: z qñq̄ ex̄ ipz. Et accidit hui⁹ aquositatis ogregatio fz p'm in infantib⁹: qñq; intra vterū: qñq̄ ex̄ vterū, z qñq̄ ēt accidit maioꝛib⁹: z dixit. q⁹ h̄ būiditas cū ē ogregata ex̄ craneū retinet inter cutē z craneū: z hoc vel mediate: q. inter gingiaz z cutē: vel imediate: q. inter craneū z duos pāniculos. scz gingiā z cutē. Nā h̄ cutē appellauit pāniculū.

De causis Et assignans Aui. cām gīonis z cōgregationis huius būiditatis supra vel ex craneū dixit. q⁹ in infantibus accidit vtp'm cā obstetricū qñ errant in tractādo z figurādo caput infantis, qñ. s. p̄mūt ipm z p̄mēdo sepant ipz in cōmissuris suis: z apiunt z disrūpūt pp illā p̄ssionē z aptionē cōmissuraꝛ oꝛificia venaꝛ: z marime in ipsaꝛ distractione q̄ accidit ex sepatione ipsaꝛ cōmissuraꝛ. Et currit. dixit Aui. ad illō q̄ē sub cute z supra craneū sanguis aquosus. i. aquosa būiditas sanguis. Nō autē sanguis ipse: nec ēt alij būoꝛes ex eo q⁹ nō frangunt venę in illa distractione cū sint molles plicabiles z extēsibiles, sz soluz rarificant in poꝛis z oꝛificijs eaꝛ. ¶ p̄nt aūt alie assignari cāe tam in pueris q̄z in puectis: de q⁹ ēē pōt fortitudo ✠tutis expulsiue cerebri expellentis superfluitates cerebri aquosas ad ex̄ craneū: z debilitas cōtētiue illaꝛ venaꝛ: q̄re resudat aquositas q̄ est in eis cū sāguie ad ex̄ ipsas ad locuz q̄ est iter cutē z craneū. Et multiplicatio nutrimētiū aquosoꝛ quoꝛ aquositatē aliq̄ cāꝛ trahētiū attrahūt ad caput: z p/prie ad ex̄ craneū sub cute. Guil'. quoq; in p⁹ sue chirurgie assignat duas cās ogregationis hui⁹ aquositatis in capite maxie infantiū plus q̄z in alijs mēbris: q̄rū vna est capacitas magna capitis in cōpōne ad alia mēbra extrinseca. scōa cā est: q. infans in vtero situat⁹ capite inclinato: q̄re ad ipz fluit aquosa būiditas: z dixit. q⁹ hec aquositas puenit ex humiditate aquosa mēstruali quā nō potuit rectificare nā matris: nec nā pueri. ¶ Gētilis aūt dixit. q⁹ pp dictas duas cās deberet poti⁹ aggregari ista būiditas aquosa in vacuitate ventris: z q. est capacioꝛ capite: z q. est decliuioꝛ ipso. Et lz caput sit mēbꝝ extrinsecū p̄m situ: est tn magis intrinsecum q̄z vēter fz nobilitatē. Et deinde assignauit Gētilis tres alias cās ogregatiōis hui⁹ aquositatis: q̄rū p̄ma est nā cerebri q⁹ est mēbꝝ valde būidū z aquosuz inter oia alia mēbra: z maxime in p⁹ sue natiuitatis. scōa cā est dēsitas cranei cooperiētis ipz ꝓhibēs būiditates cerebri z vapoꝛes ad ipz ascēdētes a resoꝛone. tertia cā est ipsoꝝ vapoꝝ non resolutiuoꝝ puersio in aqueā būiditatē. Iste tn cause gentilis nō videnf cāe cōgregationis aque potius intra craneū: ipsa tn ibi congregata p̄m p'm expellit p cōmissuras ad extra craneū.

Signa eius q̄ sit sub craneo sunt, vt dixit Gal'. p̄m q⁹ ponitur a Ra. p̄ ꝓti. q⁹ oculi sunt eminētes z rubei z dolēt: peminēt enim ex̄ ex cā repl'onis magne ꝓpellētis: z rubēt pp vapoꝛes calos vel pp ptes subtiles z calas būoꝝ q̄ ad oculos pueniūt z fluūt ob doloꝛē. Et dixit. h̄n pmixtio nē rōnis pp doloꝛē. q̄ pmixtio manifestat⁹ in infantib⁹ ex varijs ipsoꝝ actib⁹. In puectis vo si ꝓtingāt manifestat⁹ sicut cū eis puenit rōnis pmixtio ex doloꝛe pueniēte ab alijs causis. Et dixit Gal'. q⁹ spasmanf repl'one cōcata neruis: z pplsionē magnā q̄ est in p⁹ neruoꝝ. s. cerebro. sup. z tūc moꝛiūtur cū spasmanf: q. fz pl'z moꝛiunf spasmati. ¶ Aui. quoq; posuit tria alia signa: p̄mū est. q. si fuerit aq̄ supra pānīculū durū. s. durā mr̄ez sub craneo eger sentit q̄ē tatē. i. sentire oꝛ z sentire si māifestaret ifans si posset z sciret exp̄mē vbo. Si aūt ꝓtingeret in puectis sentirēt ipsaz grauitatē z narrarēt eā. scōz signū est. dixit Aui fit cuz ea difficilis clausio oculi: imo nō est pōlis ipsoꝝ clausio: fz stāt apti intuētes in vnū locū. Dixit Gentilis. experientia vidi q⁹ iph eleuāt oculos: palpebras tn supioꝛes bnt ꝓctas. Et dixit. cāz eē: q. aq̄ illa p̄mit supra dura matre, z ii ēt p̄mit sup neruos opticos z alios octos apte cerebri anteriozi, z q. de bis sūt q mouent palpebras: tō nō pnt distēdi illis ꝓctis. q̄re nō pnt palpebre oculos coopire fz remanēt aperte: h̄ idē ꝓtigeret si aq̄ eēt supra piā matrē: si ēt eēt sub pāniculis supra subam cerebri. dixit Gētilis. q⁹ mollificādo neruos faceret puenire clausionem oculoꝝ z ipotētiaz vel difficultatē apiēdi eos. 3^m sig^m dixit. Aui. hūectanf oculi valde z lachrymanf assidue pp resudationē illi⁹ aquositatis ad ipsos. Et dixit Gentilis. q⁹ cū predictis signis p̄m p'm caput appet magnū valde nō fz ꝓportionē ad collū z mēbra alia. ¶ Aquositatis vo ogregate supra craneū signa sunt. dixit Gal'. vbi supra appet. sicut aqa molle. s. ad tactū. Accidit. n. dixit. A. inferioꝛatio in loco capitis. i. qñ p̄mit oigito fit ibi sicut ifossatio: sicut in aq̄tib⁹ mollib⁹. 2^m signū est. dixit. A. q⁹ accidit infanti flet⁹ pplsionē quā sentit z accidūt ei vigilie pplsionē z fletū. 3^m sig^m est. q⁹ coloꝛ cutis nō est mutat⁹: fz est fz dispōnē suā nālē: ga aq̄ nō imutat coloꝛē cutis: sicut alij humoꝛes faciūt. 4^m sig^m est. q⁹ cutis est eleuata: vñ caput ispiciēti appet magnū: cū tn p̄mit manu vel digito expellit⁹ itus. i. ad infer⁹ cutis supra craneū, z ex tali pssione nō sigiiat ifans pati doloꝛē. vel expellit⁹ intus: q. ad intra craneū: z h̄ qñ cōmissure eēnt multū apte z relaxate: z maxie h̄ fieret qñ aq̄ ista ꝓtineret itra z ex̄ craneū. Dixit Gili. Inflatio cerebri ē passio iflationes faciei iducēs: iflanf āt z timpoꝛa z obtūdit anhelit⁹. vene sūt erecte. Ruboꝛ in vultu z oculi peminēt sic in strāgulatis.

Dixit Aui. in curatiōe aq̄ exītis itra craneū nō ē igenij curatiōis pp suā magnā maliciā z cerebri. Gētilis dixit. q⁹ qdā narrauerūt sibi se vidisse aliquos infantes curatos cū cauterio attigēte vsq; ad ptē ossis. sz nō pfoꝛāte totū os: z cū medicis resolutiuis. ¶ Si⁹ vo q̄ est extra craneū qdā est curabilis z qdā icurabilis: vt āt discernat⁹ curabilis ab incurabili attēdēda sūt duo signa h̄ ab Aui. posita z h̄ siue sit in infantib⁹: siue i maioꝛib⁹: z p̄mū signū ē multitudo māe: oꝛ. n. vt cogscas si mā sit multa: z scōz ē vt cogscas si mā ē exp'l'a ab exteriozib⁹ ad iteriozia violēter. i. an redeat aq̄ ad itra craneū cū p̄mis sup cute violēter. Nā dixit. A. si tal'r fuerit. s. q⁹ sit multa: z q⁹ redeat ad iteriozia craneū nō me-

dicat.i.nō recipit medicationē.supplēt vt plm. Nā p pm fi/
gnū indicat multitudo māe:z pscōm qp minera eius est in/
tra craneū qp solū esset reddēs eā incurabilē:pm aūt sigm nō
redderet eā icurabilē solū exūs. Nā lz sit multa ēt valde dū/
mō sit retēta ex craneū z nō int? ipulsa ipsa est curabilis ꝫz
plm. ¶Quidā aūt oñt.qp in ea q expellit intra:aut mā est
pauca valde:aut est pauca:aut est multa:aut est plima. Et si
qdē fuerit valde pauca oñt eā ee curabilē cū medicinis resol
uētib?. Si vo fuerit pauca.dñt qp stāte vtute forti pōt cura
ri cū eisdē medicinis resolutiuis:lz magis difficulter. Si vo
sit multa z vt? fortis adhuc pōt curari cū cauterio z resolu/
tiuis. Si vo fuerit plurima est icurabilis:z silr si fuerit mul
ta cū vtute debili. ¶Quidā aūt dicūt.qp vtraqz ꝺditio sola
exūs reddit eā incurabilē.s.expulsio aq ad intus pp cām su/
peri? dictā:z ei? multitudo pp vehemētiā egritudis z debi
litatē vtutis q cū ea est:z pp aptitudinē ad regūandū ipsaz.
Nā si sic nō foret frustra. Aui.ꝺditionē de multitudine eius
apposuisset:ex quo siue sit pauca:siue multa:siue plurima
ad hoc:vt sit curabilis regrit qp sit retēta extra craneū non
intus ipulsa. Et dicūt.qp qñ aq retēta supra craneum fuerit
multa multitudine supante vires infantis quā multitudinē
sapiēs medic? cū sua bona extimatione cognoscet faciēdo
cōpōnē bonā z indicationē adinuicē:tūc illa erit incurabi/
lis:lz nō sit expulsa intus. Si vo fuerit intra dictā quātita/
tem:ita qp sapiēs medic? ꝺiecturet nām supare posse illam
tūc ipsa est curabilis. Si q mā retēta ex craneū fuerit pau/
ca valde:tūc sufficiet tibi.dixit Aui.ad curādū eā:vt soluas
idest resoluas būorē.i.illā aquositatē cū emplis resolutiuis.
Si vo fuerit pauca:tñ nō valde tūc nō sufficit resolo cū em/
plastris:sed eget sectione vt educat aq:z multo magis eget
sectione illa que fuerit multa:superabilis tamen a virtute:
que enim fuerit insuperabilis curanda non erit.

¶Curabilis q aq cura triplici pficit instrō.s.dieta potione
z chyrurgia. ¶Et dieta qdē fit? est diete male ꝺplonis bu
mide cerebri dicte supra cū exiccatiōe z cerebri ꝺfortatione.
Et si patiēs fuerit infans eadē dieta regat nutrix ei?. ¶Cu
ra vo pp potionē tres hz intētiones:q̄rū vna est ad eūandū.2ª
ad resoluēdū z ꝺsumēdū aquositatē illā:z tertia est ad ꝺfor
tāndū cerebrū:ne regeneret māz. Si itaqz ꝓuect? fuerit in eta
te eūet plb? eūonib? cū medicinis educētib? flegma z aqsi
tatē z marie a capite. Et silr oz eūari infans dādo illas me
dicinas ei? nutrici. Et ꝑmittēda sūt digestiua maxie iter eua
cuationē z eūonē:si nēcia ea ee videris. Factis aūt plurib?
eūonib? vtib? z bñ minorata mā deueniēdū est ad eūonem
pticularē p caputpurgia gargarismata:masticationes z ster
nutatoria. ¶Inqt Alkindus.vt p ponit ꝺti.sternutatoriū
bonū z pbatū ad intromittēdū in narib? infantis:cui? ca/
put est inflatū. Rē.fel gruis fel vulturis:z fel piscis appella/
ti stablet z castoreū z fustes rutbe silueſtris z macē z crocū
de vnoquoqz ptes eqles:z çucchari albi duas tertias ptis
vni? terant subtilissime z ipastent cū succo pſilli viridis z
informent ex eis grana sicut lentes z desiccent ad vmbrā z
dissoluat qlz die granū vnū cū aq ros.z instillet p tres dies
in narib? in aurora z mēsuret caput cū vno filo a p die di/
minutionis lune. Et regre pmā diē innouationis ei? z inue
niet diminutū a sua inflatione. Et post iterū inouet distilla/
tio dicto mō:z oīno cessabit iflatio. ¶Aliud positū ibidez.
Rē.fel lupi z gruis,muscuz z lignū al.z çucchārū albū.aīi.
z intromittant in nares cū lacte mulieris. ¶Aliud ibidez
Rē.semina nasturtij z tēpera z agita ea cū aq z madefac ex/
inde petiā z empla cap. Et dixit ibidē Raſ.inueni in anti/
dotario maiori exptū magne efficacie cōtra iflationē capitis
reducēs ipz ad pristinū statū. Rē.septē folia oūgani:z septē
semina nasturtij albi.tere z misce cū oleo ro.z instilla in na
res. ¶2ª vo itētio cōplet cū vnctioib? embrocis z emplis
desiccātib? z resoluētib? apositis supra caput cū qb? pmi
seri debēt spēs aromatice cerebrales de qbus est emplm bz
qō Rēit oūgani calamēti sauine sticados serpilli gallaz cy/
preſſi.aīi.ʒ.ij.cinamomi nucismuscate corticuz citri macis.
aīi.ʒ.j.cere.ʒ.iij.olei de lilio:olei de casto.aīi.ʒ.ʒ.succi sanſu
ci.ʒ.j.ʒ.fiat ex eis emplm. ¶3ª vo intētio cōplet cū odora/
mētis bonis desiccātib? z calefacientib? cerebrū:z cū exhi
bitione electuarioz illud facientiū sicut pliris z diacori:z
sicut est tyriaca z metridatū post eūones. ¶Cura vo p istrz
chirurgie est.dixit.A.qp si aqua fuerit pauca facias sectio/
nē vnā in latitudie.s.tumoris aque. Si vo fuerit multa fac
sectiones duas:vt.s.intersecēt se in modū crucis. ¶Et si fue
rit plima:ita tñ qp sit intra latitudinē aque curabilis:tūc fac
tres sectiones ꝑm hāc figurā. Et dixit.A.eūet aqua q int?
est.sup.si fuerit pauca tota in vna vice. Si vo multa vel plu
rima:tūc in duab? vel plurib? vicib?. Deinde.s.aq extracta
liga z suppone scissionib? quas feciſti vinū z oleū:qz vinuz
desiccat z oleū ꝓhibet a ꝺsolidatione:z vtrūqz mixta miti/
gāt dolorē:z sequere sic vsqz ad tres dies. Deinde solue liga
turā z medica filo.s.pāni linei ad desiccādū:z plurib?.s.de/
siccatiuis absterſiuis:z in fine incarnatiuis z ꝺsolidatiuis.
Et si potes cū his curare nō vtaris vnguentis. Si aūt non
sufficit tibi filū lini z pulvis predictus medica cū vnguētis
z licinijs habētib? dictas intentiōes iplere. Et subdit Aui.
si carnis generatio tardat:qō erit pp malitiā impressam in
osse:tunc precipit.s.ab auctorib?.vt os leuiter radat vt ma
litia abijciatur ab eo z caro gīet super ipso.

¶De apatibus cerebri cōpositis. Cap.vj.

IN cerebro z pāniculis ei? possunt euenire oia gīa apatū cōpositoꝝ:nā in eis fieri pōt apa ex sanguine z ex co/
lera z hoc mixtis equalr vel in eqlr vincēte san
guine colerā in cōmixtione vel eꝺ:z pōt similr
fieri in eis apa ex sanguie z flāte:vel ex sanguie z melā eqlr
vl ieqlr mixtis. Et silr pt fieri ex flāte z melā:z ēt ex colā z
melā lz raro:z h ēt eqlr vel ineqlr mixtis. ¶Et pōt fieri ex
colā z flāte silr z eqlr vel ineqlr mixtis. Et istud est illō apa
ꝺpositū qō in eis vtplm accidit:z iō solū de eo auctores fe
cerūt caplm spāle derelinquētes alia dicta apata ꝺposita no
ta ex notitia simpliciū:tractauerūt quoqz spālr de isto:qz cū
ex būorib? ꝓrijs ꝺponat:accītia diuersa varia:z qlī mira/
bilia ex eo insurgūt vt apparebit:in signis ei?:noiat aūt ab
eis diuersis noib?. A. Sa.nāqz in lib.de comate dr vocari
coma:z subeth sabari z cataphora. Et ab Alex.vocat fre/
nesis nō vera seu nota:z hoc ꝓpie eēt qñ colera vincit in cō
mixtione:sicut eꝺ posset:vt dixit Hor.vocari lytargia non
vera seu nota flāte in cōmixtiōe vincēte:z sic ab Hal.9°theo
rice.vocat stupefactio puigil. Et 5° practice vocat cumi. Et
a Sera.vocat subeth vel stupefactio vigilatiua:z a Via.li/
targia nō vera:z expergefactio a sōno:z in pantegni dr vi/
gilia mixta stupori. ¶A. Xo dixit.qp hec egritudo est dicta
scirsermati:cui? expō est egritudo ꝺposita ex sirsen calido z
frigido:qm̄ est apa factū ex duob? būorib? silr.s.colera z fle
gmate. Dr ēt hoc apa subeth sabara:vel subeth assari:z est
eius expō dormitatio vigilatiua:dr ēt ab eo sachos vel su/
chos:vt aūt ꝑmo ponit ꝓtinē. Sa.dixit.qp suchos est exta/
sis z exponit suchos.i.aptio visus. Ab Açarauio vocat su
beth remissa siue pua. Et a qbusdā vocat ꝺgelatio: ¶Hal.
in ītroductorio pulsuū dixit.hec egritudo est media iter fre
nesiz z lytargiā. Et dubitauit Hal.in hoc apate:vt dixit.A.
scilz an sit mixtū ex freneſi z lytargia sicut vna forma media
inter duo ꝓria q sit neutrū illoz ꝓtrioz. An sit ꝺposita cō
prehēdēs ambo illa ꝺtraria:z qz in hac passione rone fleg/
matis accidit subeth z rone colere accidit sabara. Notant
doctores qp auctores nolūt ex sōno z vigilia resultare foraz
mediā p ꝺfractionē vtriusqz:sz volūt accidētia vnius repe/
riri mixta cū accītibus alteri?. Sōnus nāqz in ea qūqz est
cōiunctus qbusdaz modis inquietudinis:z signis similib?
vigilie:sicut cū dormit z oculi sunt apti. Et ecōuerso vigilia

De noib? hr apatis.

Quo hoc apa sit mi xtū ex fre neſi z ly/ targia.

qñq̄ est cōiuncta qbusdā modis dormitationis: sicut cū loq̄tur z ambulat z tenet oculos clausos: vt Hale. dixit in lib⁹ de comate: q̄re pōt dici q̄ in hoc apate somn⁹ est impfect⁹: z vigilia ēt est iperfecta. Quidā quoq; dīt. q̄ ℔ apa est cō/posītū ex ipsis duob⁹ hūoribus: aut adinuicē cōmixtis: aut entib⁹ vicinis. Hor. tñ dixit. q̄ hoc apa est ex illis cōpositū solū p̄ viā vicinitatis. ¶ Est aūt scirsemati: siue cōgelatio: si ue suchos: siue quouis noīe ex supiorib⁹ noiet apa cerebri vel pāniculoꝝ eius vel vtriusq; cui⁹ mā est col'a z flegma. Et accidit p̄m pl'm in pupi capitis: q̄ p̄m plurimū in eo do/minat flegma. Et iō Uia. z Hor. dixerūt. q̄ solū accidit i pu pi: pōt tñ accidere in prora capitis: qō erit cū colera vinceret in cōmixtione. ¶ Spēs quoq; hui⁹ apis diuersimode sūt sumpte. Nā qñq̄ sumunt penes cōmixtionē dictoꝝ duorū humoꝝ: z sic sūt tres spēs ei⁹: vna est qñ eq̄l'r cōmiscentur: z scōa qñ inequal'r vincente flāte: z tertia qñ inequal'r vin/cente col'a. Et qñq; sumunt spēs eius penes modū ꝓueniē di p̄dictos hūores ad cāndū ipsum apa. Et sic sunt due spēs eius: vna qñ ꝓueniūt p̄ modum vicinitatis z distōnis vnius ab alte o. z scōa qñ ꝓueniūt per viā pmixtionis vni⁹ cū al/tero: nō tñ talis pmixtionis q̄ deduxerint se ad vnā formā: sed eēntial'r remanēt in cōmixtione distincti: quāuis appa/renter nō sint distincti. Distinguunt ēt spēs eius p̄m accidē tia: qm̄ hoc apa sic aliq̄ se hz q̄ a p̄n⁹ vsq̄ ad finez appent signa colere predominantis vel flātis p̄dominantis: z qñq̄ nō est sic: sed vno tpe eius appent signa col'e p̄dominātia: z alio tēpore signa flātis. Et cū sic p̄cedit p̄m pl'm a p̄n⁹ eius signa colere predñant: z in p̄cessu z fine signa flātis. Predi ctas diuersitates tāgens Aui. dixit. qñq; ꝓueniūt in egritu dine vna cū nume/o. i. q̄uis sit numeralis. vt vnusq̄sq; hu/moꝝ impugnet alterū: z qñq; vincit flegma: z qñq; colera. Dixit ḡ p̄m p̄mā diuersitatē ꝓueniūt in egritudine vna nūe ro duo hūores: ita q̄ vn⁹ ab alio nūerat⁹. i. distinctus: z tūc aut vincit colera: aut flegma vt supra. p̄m vo scōam diuersi/tatē vult q̄ in hac egritudie exīte vna numero. s. a p̄n⁹ vsq̄ ad finē vt vnusq̄sq̄ hūoꝝ impugnet alteꝝ: ita q̄ appebunt accidētia eq̄l'r vtriusq̄: z qñq; vincit flegma: z apparebunt signa eius. Et qñq; vincit colera: z appebūt signa ipsius.

Causarum huius apatis alie sunt p̄mitue: alie ante/cedentes: z alie cōiuncte. ¶ De p̄mituis dixit Hor. Cā eius est crapula z multitudo ciboꝝ z potuuꝝ diuersoꝝ calidoꝝ z fridoꝝ in eadē mēsa. q̄ nā nō pōt dige/rere nec regere pfecte. Dixit Ser. sup Uiati. hui⁹ apatis cā est multa repletio. Sulositas z multitudo comestionis di/uersaꝝ rez: z p̄cipue in vna mēsa: quas nā pfecte nō supat. Et sil'r multus pot⁹ z ebrietas coadiuuāte vite suauitate z ocio: vñ plura z diuersa in corpe superflua gñant. Et dixit Hal'. q̄ de hui⁹ causis est p̄cussio accūs in lacertis timpoꝝ aut oppressio q̄ capiti accidit. Aut fractura cranei z sāguis retētus sub osse cranei fracto. sup. z q̄cūq; alia cā extrinseca qua ipsi diuersi hūores in corpe gñent z multiplicent: z ad caput trahant vel ferant. ¶ Cā aūt añs cōp'onalis est ma la cōp'o calida z sicca: frigida z hūida hz diuersa mēbra ce/rebro cōicantia dñans: z qñq̄ est cā ei⁹ febris acuta: pp cui⁹ acuitatē cōtingit colerā augeri: z pp vsuz in curatione eius frigidoꝝ multoꝝ z fortiū augeri flegma. ¶ Cā āt hūoralis est flegma z colera in corpe adunati ex cāis p̄dictis. ¶ Hal. aūt addidit malā ꝓp'onē frigidā z siccā z humorē mel'icuz: q̄ iō maxie fecit vt indicaret apata cōpositā cerebri ex alijs humoribus a colera z flāte posse fieri. ¶ Cā aūt coniuncta huius apostematis est flegma z colera in cerebro: vel pan/niculis eius cōiuncta z coadunata cū actu causant apa.

Signa generis. dixit Hal'. in lib. de comate. seq̄t hanc passionē alienatio cōgelatiua. i. sil'is ei q̄ accidit in cōgelatione: q̄ nō est oino subethica sicut in lytargia: nec oino vigilatiua sicut in freneti. ¶ Dixit Haly. 9° theorice. si gna hui⁹ apatis sunt cōpositā ex signis lytargicoꝝ z frene/ticoꝝ: p̄pria tñ signa hui⁹ morbi sunt q̄ eger supinus iacet extēsus. sicut mortuus. Ageraui⁹ aūt cap° de lytargia pua. dixit hoc signū esse cōe: z sic est p̄m rei veritatē: multas enīz passiones sequit'. Haly. tñ dixit. ipsuz esse p̄priū: nō q̄ vere sit p̄priū: sz q̄ hz p̄m cōsequ' istā egritudinē: nō aūt sic als. Ac ēt q̄ hoc signū oi spēi hui⁹ apatis inest: lz per hāc rōnē possent dici cōia signa gñis hui⁹ egritudinis. ¶ Dixit Uia. infirmus reddit' q̄si mortuus: oculos tñ tenet aptos: stat ḡ eger imobilis impeditus in motu z sensu. Sz aia eius nullaz patit' molestationē: q̄ ablato sensu nullus dolor sentit' q̄/scit. i. dormit: aliq̄n cū flegma infrigidat z humectat z exp gesit: aliq̄n acredie colere rubee z siccitate. ¶ Dixit Aui. si gna hui⁹ egritudis aggregata dicta aggregata: q̄ aliq̄ eoꝝ insunt alicui spēi ei⁹ vel in vno tēpore: z hoc erit q̄n vincit in vna spē ei⁹ vn⁹ hūor: vel q̄n vnus humor in eadē spē vin cit: z aliq̄ insunt alteri spēi vel in altero tēpore in qua specie vel in quo tēpore vincit oppositⁿ hūor. Et p̄mū istoꝝ signo rū est. dixit Aui. q̄ desiderāt resupinari: eo q̄ virtus eorum multū grauat a duplici illa mā cōpositā: pp quā aggraua/tionē querūt iacere supini. Et fortasse iuuat ad hoc multitu do vaporꝝ in hoc apate eleuatoꝝ pp coleraz z retentoꝝ pp flegma: ex qb⁹ cāt dolor gelatus in quo querit resupinatiō vt patuit supra suo ca°: z ista resupinatio nō est nālis: q̄ est cū inquietudine z in ista resupinatione vīr stare sicut mor tui. ¶ 1ᵐ signū. dixit Aui. inflat ipsoꝝ facies pp multā re/pl'onē z multos vapores illuc transmissos. Et aliq̄n est iste inflatio cum humore: q̄ vtpl'm apata de mā ꝓtēta in mem/bro nobili nō fiunt vel raro fiūt absq̄ magna repl'one hūo/rali: cui⁹ portio in hoc cōicat faciei. ¶ 3ᵐ signū. dixit Aui. declinat facies ad viriditatē z rubedinē. i. ad subalbedinez z rubedinē clarā vel maximā citrinitati hz q̄ est in dispōnū dñatione. i. p̄m q̄ humor in dispōne dñat: q̄ q̄n dñat flegma declinat ad viriditatē. i. subalbedinē: z q̄n colera ad ru bedinē. s. clarā vel p̄mixtaz citrinitati. Est. n. ℔ sig^m aggre/gatū ex dispōne vtriusq; humoris in diuersis tēporib⁹ q̄n dixisset: color faciei q̄q̄ declinat ad viriditatē: q̄q; ad ru bedinē: q̄ intelligēs Hor dixit. color faciei mutat: mō ad li uiditatē: mō ad citrinitatē. ¶ 4ᵐ signū dixit. A. eius palpe bra trahit' ad supiora. Et pōt hoc ꝓtingere ex spasmo repl'o nali illi⁹ loci: vel pōt ꝓtingere q̄n colera vincit multū super flegma: q̄ colera vincē5 sua calitate z siccitate mouet ad ele uationē palpebraꝝ: z p̄ hoc dixit. A. aperit oculos suos. i. vī aperire. Ista tñ apertio oculoꝝ est sicut hūtis suchos. i. cōgelationē p̄priē dictā. stat. n. apertis oculis z nō claudit eos. Et clamat pp colerā mouētē ad clamorē. Et dicūt q̄dā q̄ hoc signū est p̄priuz hui⁹ egritudis. ¶ 5ᵐ sigᵐ. dixit. A. Cū loq̄t' sermo ei⁹ nō est ordinatus: eo q̄ patitur permixtio nē rōnis: z ēt nō est ordinat⁹: q̄ aliq̄n loquit' q̄r⁹ vt cū vin cit flegma: z aliq̄n loquit' repētе z cū rixa: vt cū vincit cole ra z hoc mō pōt dici hoc signū aggregatū. ¶ 6ᵐ signū strā gulat' ab aqua z quolz potu z p̄m pl'm redit ex narib⁹ ei⁹: z sil'r strangulat' cū forbitionib⁹: qō ꝓtingit pp lesionē cōica taz musculis: vñ nō pōt deglutire. Cū ergo accipit aliq̄ hu midū descēdit in tracheaz arteriā: z facit accidētia suffoca/tionis: ita vt illud humidū extra pulsum cū aere egrediat p nares. Et pōt eē cā hui⁹ obliuio trāsglutiēdi posticq̄ accepit in ore. vnde quāuis nō sit nocuᵐ in meri nō deglutit: sed ca dit in tracheā: vnde seq̄t strāgulatio. Et pp hāc obliuionē qñq̄ accidit in eo retētio egōnis z vine vel ipsaꝝ paucitas. ¶ 7ᵐ sigᵐ. dixit. A. ē q̄ accidit ei strictura spūs. i. anhelit⁹ pp cōicationē nocumēti ad instrā anhelit⁹. ¶ 8ᵐ signū. dixit. A. pulsus eoꝝ est velox z frequēs: z hoc pp colerā: z est latus z breuis: z cā latitudinis eius est flegma mollificans z mollificādo dilatans arteriā. Et cā breuitatis eius. dixit. Aui. est ipsi⁹ latitudo q̄ substat necessitati. Et iō fit curtus. Latitudo ēt facit ipz appere breuiorē: sicut strictura facit ap parere lōgiorē. Dicūt aūt q̄ pulsus in hac egritudine est ve/lox z

lor ⁊ frequēs plusq̄ in lytargia: minus tñ q̄ in freneſi. Et p hoc dñt differt a lytargia i qua pulſus nō eſt velox: nec ita frequēs. Et dñt. q̄ p latitudinē pulſus differt a karabito i quo pulſus nō eſt lat⁹: ſz eſt lōgus. Et ſubdit. A. q̄ pulſus in hac egritudie eſt fortior pulſu lytargie: ⁊ eſt debilior pulſu karabiti: ⁊ eſt ad lr̄am dictū Hal. in com̄. pulſuū. lib. 4. Qō dcm̄ lz poſſit verificari: put ſonat lr̄a. qdaz tñ fortaſſe ⁊ bñ exponūt eſt fortior. i. durior ⁊ debilior. i. mollior: ⁊ eſt hoc veri⁹. ¶ Et dixit. A. q̄ i ſcir ſermati fit pulſus nō extē/ſus i. nōlōgus: q⁹ eſt vt curt⁹ ꝓut dictuz eſt. Et nō fit rarus valde: q⁹ fit ſpiſſus vt patuit. Nec fit ſpalmoſus vt in p̄foca tione matricis: in qua vt dixit Hal. loco dicto pulſus fit lon gus ſpalmoſus: q⁹ matrix eſt mēbrū neruoſuz: ⁊ fit i ea val/de rarus pp̄ infrigidationez calitatis cordis: niſi ſuffocatio matricis ſit valde piculoſa ēt ꝓpe mortē: q⁹ tūc fit frequens vt Hal. dixit. loco dcō. Et notat hic Gent. q̄ in ſuffocatiōe matricis: q̄ñq̄ fit pulſus iterſectus cadēs in medio cōicato cordi nec cuñito magno: vt q̄ñ deficiat vītus ab opatiōe ſua. Propter quā ēt cām pōt in p̄focatiōe mr̄icis cadere in pul/ſu magna iordinatio. ſed in ſcirſermati nō fiūt p̄dicte iterci/dētie ⁊ iordinatiōes in pulſu: ſicut in p̄focatiōe mr̄icis. Sz tñ q⁹ in ſcirſermati vītus cadit ⁊ debilitat nō potēs magni ficare pulſuz. nec in longū extēdere facit ipm frequēter. Et hoc itellexit. A. cū dixit. vītus in ipſo. ſ. ſcirſermati cadit ⁊ debilitat: ⁊ facit pulſuz frequētez. Sz q⁹ vītus nō remanet i. nō deſiſtit ab actu ſuo q̄ eſt dilatare arteriaz. iō in eo nō fit cadens in medio: ⁊ nō egredit ab oi ordine cuz illo egreſſu ſicut fit in p̄focatiōe matricis. ¶ Ex qb⁹ vbis pz Aui. vel/le q̄ in hac vtraq̄ paſſiōe pulſus ſit iordinat⁹: ſed nō eodez modo. Et pōt cā hui⁹ diuerſitatis trahi ex dictis vbis Aui cē. que eſt q̄ vītus vitalis nō ſtat in vtriſq̄ eodē mō diſpoſi/ta. Nā in ſcirſermati vītus vitalis nō remanet. i. nō ſtat diſ/poſita: ſicut in p̄focatiōe neq̄ egredit ipſa vītus ab ordie in actu faciendi pulſuz illo egreſſu quo egredit in p̄focatio/ne mr̄icis. Et q̄ vt⁹ non ſit eq̄l⁹ diſpoſita in vtriſq̄ neq̄ ſit pulſus eq̄liter iordinat⁹ in vna ſicut i alia pz: q⁹ i ſcirſerma ti pulſus ſit frequēs: q̄z uis vītus nō cadat caſu mlto. Sz in p̄focatione mr̄icis nō fit frequēs niſi cū multū ceciderit. Et iō. A. ſubdit. imo cadit. ſ. vt⁹ i p̄focatiōe mr̄icis: ⁊ tūc fit fre quens. ¶ Jngt Hal. vt. 1. ponit ꝓtiñ. in extaſi. i. ſubeth vi/gilatiua accidit febris cuz defectu vocis. Et nō pōt mouere patiēs palpebras vſquequo declinet febris. Et cū febris i/cipit declinare mouent ei⁹ oculi ⁊ lachrimant ⁊ iſtant. Eſt ergo febris p̄tinua: ⁊ tūc nō poterit mouere palpebras to to tpe p̄ncipij augmēti ⁊ ſtat⁹: aut eſt ꝓtinua ꝓiuncta cū in/terpoſita: vel eſt hūs excreſcētias. Et tūc erit in potētia mo uēdi palpebras quouſq̄ declinare icipiat iterpoſita vel ex/creſcētia. Et dixit Hal. affectāt odorare aromata ⁊ abhor/rēt odores rez fetidaꝝ ⁊ remouēt faciē ſuā ab eoꝝ odoratu ⁊ ſi aliq⁹ de ei⁹ familia tangit fetida odit ipſuz. Et dixit. cū febris declinat. ſ. iterpoſita vel excreſcentia ſudat multo ſu/dore ⁊ recedit febris per vnā horā ⁊ poſtea reuertit.

¶ Signa ſpēꝝ dñt qdā. q̄ qñ ambo hūores eq̄l⁹ dñant ifir m⁹ iacet velut mortu⁹ oculos tenēs aptos ſine paſſiōe alicu ius moleſtie: nūc qeſcit: nūc expgiſcit. Et ſūt iſta ſigna que adducta ſūt ſupra a Uiat. ⁊ ponit ea Hilib. ¶ Dixit. A. qñ colera vincit in hac egritudie efficit ingetudinē pp̄ calitatez ⁊ ficcitatē: ⁊ efficit alienationē ꝓtinuā. ſ. quouſq̄ durat ei⁹ victoria. ⁊ iō maxie ꝓtinuat in horis colere. Et facit palpi/tationē ſiue palpationē. i. cuz manib⁹ aliqd q̄rit depoſitur⁹ vel collectur⁹. Et nō pmittit egrū p̄fundari in ſubeth. imo ei⁹ ſubeth eſt a quo excitat. q⁹ colra mouet ad vigilandum. ¶ Qñ vo vincit in hac egritudie flā dixit Aui. fac i ipſo ſu beth ⁊ grauitatē. ſ. ad motū ⁊ duritiē. i. difficultatē ad mo/tū ⁊ pigritiā pp̄ friditatē ⁊ hūiditatē flātis ⁊ ipſi⁹ grauita/tez ⁊ groſſitiē. Et facit clauſionē oculoꝝ: ⁊ q̄ difficile eſt ei rñdere ad illud qō q̄rit ab eo. pigritāt. n. ad rñdēdū ⁊ ſtant q̄ſi attoniti. vñ vi q̄ cogitēt in aliquo vel in rñſiōe: cū tñ nō cogitent. Et appet ipſoꝝ rñſio: ſicut cogitātiū ⁊ tardantiū. ¶ Dñt. q̄. A. itelligit p̄dictā vītatē hīe: q̄ñ iſta egritudo ē vna nūero. Sed q̄ñ iſta egri⁹ nō eēt vna nūero: timo diuerſa q̄ñ. ſ. hūores nō cōponunt ſic q̄ faciāt vnā egritudinē nūe/ro: ſz diuerſas egritudies: tūc ñ p̄dñaf flā: q⁹. ſ. apa ſit plus de flāte q̄z de colra generat ſubeth. i. fit fortior: vel vt dicit alia lr̄a ꝓtinuat. Et claudit palpebra cū apitur. ſ. a medico vel aſtāte ſubleuāte eā ⁊ poſtea dimittēte. Et hoc ꝓtigit pp̄ mollificationē ⁊ aggrauationē ⁊ pfundationē in ſubeth. lz q̄ñ vincit in ipſo colra. dixit Aui. excitat eger pueriēs ad vi gilias ⁊ alienat ⁊ puenit ad motū ⁊ apit oculū abſq̄ palp i tatiōe. i. clauſiōe eoꝝ. nō. n. claudūt eos. Sz tenēt eos imo biles: ei⁹ tñ inferior extremitas attrahit: ſicut accidit patiē ti firſen calz. ¶ Dixit Hiliber. ſi colera erit ſupra flā. vrina erit colerata: ⁊ pulſus velox. Et ſi flā erit ſupra coleram erit eꝝ. ¶ Hor. q̄ñ mouet flā ſeu dñatur tūc appent ſigna ei⁹: ſi/cut taciturnitas ⁊ ſtupor ⁊ ſōn⁹ ꝓfundus: ⁊ appet eger q̄ñ eēt mortu⁹ ⁊ oculi ſunt clauſi. Cū āt mouet ſeu dñatur cole ra. tūc mouet: loqtur: alienat: tz oculos aptos: ⁊ hz ituitus fixuz. ¶ Ser. ſup Uia. ſi eq̄liter colligunt humores ad apa eq̄lia erūt accidētia mala q̄ ſunt vtriuſq̄. Si āt vnus vincit ſup alterū accñtia illi⁹ erūt magis mānifeſta. Si. n. flā vincit ſupra colerā: tūc ſubeth erit maior ⁊ ſi colra ſup flā: tūc ſaba ra eſt fortior. ¶ Et q⁹ ſcirſermati vī hīe ꝓuenientia cū qbuſ dā alijs paſſionib⁹ adduxerūt actores ſigna diſtinctiua p q̄ diſcernant abinuicez. Dixit. A. q̄ñq̄ ſil atur ſcirſermati in plūb⁹ diſpōnib⁹. i. accñtib⁹ p̄focatiōi mr̄icis. Et dixit q̄ñq̄ q⁹ q̄ñ fit ex flāte. ſtat. n. patiēs ſcirſermati ex flāte imobilis oculis clauſis nō loquēs: ſicut mulier ſtat p̄focata. Uerūtñ dīt ab ea. vt dixit. A. i. q⁹ facies in p̄focatiōe mr̄icis eſt cuz diſpōne ſua. ſ. cū q̄ erat in ſanitate vel eſt filis diſpōni faciei ſani in tumore ⁊ colore: vel eſt pax mutata: q⁹ in ea nocu⁹ eſt lōginquū a mēbris faciei. Sz in hac paſſiōe facies ē mu tata in tumore ⁊ colore: vt patuit in 2°: q⁹ in paſſiōe mr̄icis ſunt ſigna ei ꝓpria ifraſcripta in ſuo ca° q̄ nō adſunt in hac paſſiōe 3° dixit. A. q⁹ in hac paſſiōe eſt poſe vt in ea eger ali quid loquaf ⁊ enūciet. Et ſi p̄cipit patiēti hāc egritudinez eſt poſe ei vt itelligat illud qō ſignāt rñdēdo vel ſaltez ſig⁹ faciēdo q̄ itelligat. Sz in muliere p̄focata nō ē hoc poſe ne q̄ q̄ loquēdo enūciet neq̄ q̄ itelligat duz ipſa in p̄focatio ne perſiſtit. ⁊ hoc pp̄ cōicationez leſiōis magne ad ſpūalia. aliq̄ñ tñ in leui p̄focatiōe mulier in ꝑn° aliqd intelligit. Re leuata ēt mulier a p̄focatiōe ſi ipſa nō fuerit vehemēter pra/ua recordat eoꝝ que fcā fuerint ſibi ante. Et hoc ſignuz eſt certuz q̄ itellexit: nō tñ itellexerit: ſic q̄ dū p̄focatio pſeue/rauerit potuerit dicere aut ſigno mānifeſtare q̄ intellexerit. ¶ Dñt. q̄ cuz p̄dictis ſtat q̄ in ſcirſermati ledaf vītus alia/lis ſenſitiua iterior plus q̄z in p̄focatiōe mr̄icis. Nā lz p̄fo/cata nō poſſet loq dū pſeuerat p̄focatio pp̄ impedimētū anbe lit⁹: tñ itelligit: ⁊ poſtea dū ſurgit narrat q̄ ſibi fcā fuerunt: vnde appet q̄ lz vītus ſit impedita: tñ nō eſt ei⁹ opatio corru/pta. Sz i ſcirſermati eſt ei⁹ opō corrupta. vnde alienat ⁊ fal ſa dat iudicia: q̄z uis poſſit illa exprimere. Suffocata aūt: lz nō poſſit tunc exprimere: tñ ſurgit dat iudicia recta: ex quo mānifeſtat ſe nō alienaſſe nec corruptā opōnem habuiſſe. Et q⁹ ſcirſermati vī hīe ꝓuenientiā cū litargia in pmixtiōe in/tellectus ⁊ in mō ſubeth. maxie q̄ñ p̄dñatur in eo flā. dixit. A. dīt ab ea in trib⁹. 1. q̄ñ patientis ſcirſermati nō ē facies cū diſpōne ſua. ſ. nāli ſicut eſt facies patiētis litargiā. nā pa tiēs litargiam tz faciē ſuaz ad modū dormiētis p̄funde cū diſpōne vna. ſz in patiēte ſcirſermati facies eſt diuerſaꝝ diſ pōnū: q⁹ nec pfecte dormiētis nec pfecte vigilātis. Et i ſcir/ſermati facies ēt mutaf ꝑm iflationē ⁊ diuerſos colores: vt patuit ſupra in ſignis ei⁹. non ſic ꝓtingit in litargia. 2° q⁹ in ſcirſermati adſunt vigilie ⁊ aptio oculoꝝ abſq̄ palpitatio/ne: ⁊ maxie in ſpē in q̄ colra multū vincit. Jn litargia vo nō

adsunt vigilie nec aptio oculoꝝ sed subeth ⁊ oculorũ clausio. tertio qꝛ in scirsermati febꝛis. supple ⁊ etiaꝫ doloꝛ capitis est fortioꝛ q̃z in litargia ꝓpter coleraꝫ. ¶ Et ex dictis auctoꝛes reliquerũt nota signa distinctiua inter scirsermati ⁊ karabitũ: cum quo videt habere ꝓuenientiaꝫ in pmixtione rõnis: ⁊ modo vigil'. maxime qñ p̃dominat' in eo colera. Et patuit ẽt supra dẽ iter scirsermati ⁊ p̃dictas passiones ex signo sũpto expulsu. ¶ Distiguit' ẽt scirsermati a scothomia: qꝛ in scothomia patiẽs nõ patit' malitiã anbelitꝰ neq̃ febꝛit: sꝫ dñs scirsermati febꝛit. ⁊ malitiã patit' anbelitꝰ. Dixit hal. 9. theoꝛice. Cũ hec passio est debilis si aliqd ponit' iꝛe patiẽtis hũiduꝫ trãsglutit illud. Cũ vo fuerit valida nõ trãsglutit: sꝫ naribꝰ reijcit illud. Et. A. dixit. q̃ hec sigª mala sunt. ¶ Dixit Ser. sup Uiat. in hac passiõe q̃dã appent signa mala: sicut ioꝛdiatio ꝑmõis: sonitꝰ gutturis: difficultas trãsglutiẽdi: ⁊ distillatio aq̃a naribꝰ. Et si accidit retentio vine ⁊ egõnis peius erit ⁊ febꝛis ⁊ resupinatio supina cuꝫ vertit' in lat⁹. ¶ Dixit Hoꝛ. oẽ apa ⁊ ois febꝛis. ⁊ ois cõpositio egritudialis ex directe ꝓuis est pessima. sigñat'. n. ex ℔ multitudo mãe ⁊ pessimitas eiꝰ: quam nã nõ põt regere ꝓp pessimitatẽ ꝓpietatis: sicut in hoc apate appet: ⁊ i emitriteis vnꝰ. n. istoꝝ hũoꝝ nõ cõtẽperat alteꝝ: sꝫ cũ vterq̃ sit coꝛruptꝰ vterq̃ ledit nãm ⁊ debilitat: ⁊ ita potiꝰ vnꝰ coꝛrũpit alterũ: vñ passio reddit' peioꝛ. Sicut cũ duo adinuicẽ inimici vniꝫ inimicant': q̃z uis iter se cuꝫ pugnarẽt vnꝰ coꝛrũperet alteꝝ: ad posse tñ aduersus tertiũ cũ pugnãt vterq̃ eoꝝ conat' ad destructionẽ tertij. neq̃ ꝓ tunc coꝛrũpũt. Sic qñ fit cõmixtio ex ꝓuis hũoꝛibꝰ ex qbꝰ resultat foꝛª vna: sꝫ remanẽt distincti in foꝛmis ꝓpꝛijs ⁊ sitibꝰ ⁊ motibꝰ ⁊ accñtibus pñt ex eis diuersa fieri nocuªª aduersus nãm ⁊ diuersa seq sinthomata vnũ alterũ nõ coꝛrũpẽdo neq̃ coꝛrigẽdo.

Signa distinguẽtia ꝑm a karabito.

Signa distinguẽtia a scothomia.

Dixit hal. in huiꝰ cura cõpositio vtẽdũ est regie litargie. ſ. ⁊ frenesis. Et si forte alter hũoꝛ altero foꝛtioꝛ fuerit: tunc regie vtendũ est qõ aduersaf' dñanti hũoꝛi. Perficitur aũt cura eiꝰ duobꝰ instꝛis. ſ. dieta potiõe. ¶ Et dieta q̃dẽ est vt habitet domũ ad caliditatẽ leuẽ declinatẽ mediocritatẽ hñtez in luminositatẽ: si tñ excedat flã declinet ad caliditatẽ ⁊ splẽdoꝛẽ ampliꝛẽ. Et si excedat colam declinet ad tẽperiẽ ⁊ aliq̃lez obscuritatẽ. Et nõ pmittat' in sõno ꝓfundari: sꝫ frequẽter excitet' ⁊ maxie si dñiuꝫ fuerit in flãte. Si vo dñiuꝫ fuerit in colam ⁊ multũ vigilauerit iducat' sõnꝰ leuiter cũ fricationibꝰ leuibꝰ cũ accẽtiõe cãdelaꝝ mꝛtaꝝ ⁊ fabulatiõe: ⁊ post fabulationẽ cuꝫ ipsaꝝ cãdelaꝝ extinctiõe. Et cũ inunctiõe supra frõtez ⁊ timporia cũ vnguento qõ fit. ℞. olei de papauere ⁊ succi aneti. aã. ʒ. ij. decoquant' ad succi ꝓsũptionẽ. ⁊ postea addant' in eo seis papaueris vl'ius quiami ⁊ croci aã. ℈. i. ⁊ posset loco succi aneti poni oleuꝫ ei⁹. fiat iunctio cũ populeõ. ¶ Et dixit Aui. qñ vincit colera. ſ. multũ: vñ vigilie p̃dñant' da in potu sirupũ de papaueꝛe si nõ timet' q̃ supueniat ei dñiuꝫ flãtis. Nã cã q̃re ipse sirupꝰ tribuit' ei in potu est vt dormiat. Et si sõnꝰ pp dñium flãtis fuerit ꝓfũdus regat' regie patiẽtiuꝫ subeth dõo i suo caº. Et fiat oẽ igeniũ vt letet' patiens ꝓposse. Quiescat patiẽs in quo fuerit colere dñiuꝫ ⁊ moueat' fricet' ⁊ excitet' in quo fuerit dñiuꝫ flãtis. ¶ Dixit. A. cibꝰ ꝓhibeat' sicut in karabito. sup. ⁊ ẽt sicut iu litargia dcm est. Inueniť ãt alia lꝛa q̃ dicit: q̃ cibꝰ exhibeat' sicut in karabito: ⁊ refert' tunc ista filitudo ad modũ dietãdi. Nã sic in karabito i ꝑnº cibꝰ ſbtiliat': ⁊ deide in ꝓcessu igrossat': ita ⁊ i isto cibꝰ in ꝑnº oꝛ subtiliari ⁊ successiue gradatim igrossari. Nõ aũt refertur filitudo ista ad q̃ztatẽ siue gradũ subtiliatiõis ⁊ igrossationis cibi. Nã cũ ista egritudo sit plixioꝛ karabito nõ oꝛ i ea subtiliari cibꝰ in ꝑnº sicut in karabito: sꝫ oꝛ esse minꝰ subtilis ⁊ oꝛ successiue igrossari plus q̃z in illo: debetq̃ cibi ſbtiliatio ⁊ igrossatio variari in plus ⁊ minꝰ ꝑm modũ mixtionis hũoꝝ. Uincẽte. n. colam supra flã cibꝰ oꝛ magis subtiliari: ⁊ eꝰ magis igrossari flãte supra colerã vincẽte. Et oꝛ silr variari ꝑm q̃ztatẽ cãe faciẽtis egritudinẽ: nõ solũ ꝓiuncte sꝫ ẽt añtis ⁊ ꝑmitiue. Uñ. A. inuit ℔ in eo qõ dixit: fit cibꝰ sicut in karabito: ⁊ ꝓpꝛie si eiꝰ cãe fuerit multitudo cibi. Et subdit. si eiꝰ cã fuerit ebꝛietas nõ curabiť hoc apa oino niſi ꝓpus abscindat' ebꝛietas educẽdo. ſ. a stõ mãm vinosaꝫ ⁊ ẽtiliãdo cibũ: sicut i karabito. ſ. nihil dãdo in ꝑnº huiꝰ. Magna est. n. indicatio in dietãdo sũpta a regie ꝓterito ⁊ a ꝑsenti repl'one cibali vel hũoꝛali. Mã quoq̃ ciboꝝ ⁊ potuũ eligiꝛ ex his q̃ dicta sunt in karabito ⁊ litargia. ¶ Et fiat vt ois die patiẽs emittat supfluitates egõnis ⁊ vine. puocãdo ipꝰ ad ℔ ẽt cũ suppositorio ⁊ clysteri. ¶ Et in sũma dixit Hoꝛ. dieta huiꝰ oꝛ eẽ cõposita ex dieta ꝓueniẽti moꝛbo colicoꝛe dieta ꝓueniẽti moꝛbo flãtico: sicut ⁊ mã hꝰ ꝓposita ẽ ex flãte ⁊ cola. Supplẽt ⁊ eodẽ mõ dieta cõponi oꝛ si apa ꝓpꝛ foꝛet ex alijs hũoꝛib⁹. Dixit. A. postq̃z declinauerit egritudo. i. postq̃z est i declinatiõe mãifesta balnea ipꝰ ⁊ rege ipꝰ regie ꝓualescẽtiũ. ¶ Cura vo ꝑ potionẽ gnq̃z cõplexionis⁹: q̃z vna ẽ ad digerẽdũ. 2ª ad eũandũ. ℥ª ad diuertẽdũ. 4ª ad alterãdũ ⁊ ordinãdũ localia. Et 5ª est ad coꝛrigẽdũ accñtia. ¶ Et ꝑª qdẽ cõplex potissime cũ exhibitione mediciną digerẽtiũ cola ⁊ flã: ⁊ maxie cum sirupo huiꝰ. ℞. stirac dos maioꝛane calamẽti oꝛigani roſ. viol. capillꝝ ven. aã. M. i. passulaꝝ seis endiuie seum cõiuꝫ fridoꝝ. aã. ℥. i. radicuꝫ feniculi apij petrosilij ⁊ radicũ endiuie ⁊ buglose. aã. ℥. ij. berberoꝝ sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rub. ℥. ij. decoquant' in lib. v. aq̃ vsquequo deficiat medietas: tũc colet' ⁊ ꝓiciat' in ipso ℥uc. albi lib. i. ⁊ fiat sirupꝰ: ⁊ acetosel' cum modico acetiꝛ vini ⁊ aromatizet' cũ cinamomo ⁊ nucemuscata doſ. ℥. ij. ⁊ sigdez flã vicerit supra colam pñt addi cal'a: ⁊ eꝰ frida. De 2ª intẽtiõe dixit Uia. intẽtio vt inqt Hal. in hac passiõe medicãda mũdificatio est cerebꝛi ab his duobus hũoꝛibꝰ vandaq̃z sũt catartica ꝑm ea q̃ videnť dñari. Et si sũt eq̃les eq̃lis fit medicia. sup. ⁊ pꝛ ex supra adductis ex. 13. ter. q̃ flõmia in hoc apate ꝓuenit. dixit. A. Cura cõis. ſ. oi apati ẽ flõmia. Et tu accipe ex cañ. vbi curatiõis dicte supra de q̃ vena fiat flõmia: ⁊ de q̃ztate sanguinis educẽda. Et fcã flõmia ⁊ vñ eũone ꝑ ꝓuenientia farmaca deueniẽdũ est ad eũonez ꝓticulare capitis cuꝫ gargarismis caputpurgijs masticatoꝛijs ⁊ sternutatoꝛijs q̃ eligi debẽt ex his que ocã sũt in ꝓcedẽtibꝰ cap. ¶ De 3ª aũt intẽtiõe dixit. A. Cõis cura in hac passiõe sũt clysteria: in quoꝝ attractiõe seu acuitate ⁊ leuitate addẽduꝫ ẽ ꝑm q̃ztatẽ materie: ⁊ ꝑm ꝑdñantẽ hũoꝛez: qꝛ qñ mã est multa ⁊ ꝑdñat flã fiãt clysteria acutioꝛa: si vo ꝑdñat cola fiãt leuioꝛa: debẽtẽt fieri acutioꝛa ⁊ leuioꝛa ꝑ diuersitatẽ tẽpoꝝ huiꝰ apatiꝰ ꝑncipio. n. fiãt leuioꝛa: ⁊ i augmẽto acuant': ⁊ post in statu adhuc magis acuant' niſi plenitudo magna fuerit in ꝑnº i quo casu clysteria ⁊ suppositoꝛia debẽt fieri acutioꝛa in ipso. Et dixit Aui. si cã est multitudo cibi. ſ. adhuc exñtẽ i stõ facias vomere ⁊ purga stõm ipsi⁹. ſ. nõ solũ vomitu: sꝫ ẽt cũ farmaco seceſſiuo a supfluitatibꝰ gñatis ex multitudie cibi. Et in hac itẽtiõe cõplẽda ꝓueniũt oẽs alij modi diuersiõis mãerũ a capite ad iferioꝛa dicti supra in cura frenesis ⁊ litargie. ¶ De ipleméto aũt q̃rte intẽtiõis dixit Uia. post mũdificationez lauet' caput cuꝫ aq̃ in q̃ sint cocta camomilla: ⁊ roſ. viole ⁊ mellilotũ ⁊ anetũ ⁊ sãsuc⁹ ⁊ filia. Et post embꝛocationez cũ ea vngat' cũ vnguẽto fcõ ex myrrha ⁊ aloe ⁊ croco ⁊ sandalis ⁊ roſ. ⁊ memithe cũ albumine ouí oleo roſ. ⁊ aceto tpatis. Dixit aũt notãter post mũdificationẽ corꝑis qꝛ ista remedia nõ cõpeterent in ꝑncipio: neq̃z in augmẽto. Et ipse ex cañ. gñali aliqd notũ qd fiendũ in ꝑnº: qꝛ vtẽdũ est repcussiuis vt oxirodino cũ aceto vini: vel sqllitico: sicut dixit Hoꝛ. ꝑm ꝑdominationẽ cole vel flãtis. Notãter etiaꝫ Uiati. nõ posuit doſ. in dictis medicinis: qꝛ derelict' discretioni medici ex can. q̃ in ꝑnº augmẽti frigida vincãt supra cal'a: ⁊ i fine calida supra frida. Et derelict' notũ ex cañ. sup quẽ hic posuit. dixit. n. q̃libet medicamẽ dãdũ ⁊ appo-

nendum

nendū est ſm hūoꝛez ꝑdñantē:z ſm eoꝝ ꝙlitatez.z Hoꝛa. addidit variari debere ēt ſm febꝛē. Nā ſi febꝛis fortis fuerit intēſe calitatis debēt apponi fridioꝛa z augmētari multū ſupꝛa caꝛa.z ſi fuerit remiſſa debilis debēt apponi frida remiſſioꝛa:z in minoꝛi q̄ͤtitate. ¶Dixit. A. oēs ſcirſerma/ti ſpēs cōicāt i his.ſ.embꝛocis empᷠs ſternutatoꝛijs:z eūo nib⁹ ſubtilib⁹.i.ſubtilr̄ z ſenſibilr̄ factis ꝑ reſolutiua.ita vt oia ꝑdicta nō ſint in termino friditatis q̄ ꝑcipit in karabitoꝛ:neq; in termio calefactiōis q̄ ꝑcipit in litargia:ſz ſint cōpoſita ex vtriſq; ita tñ ꝙ vincat in his illud qđ oꝛ ſm ꝙ appet ꝙ aliqs hūoꝝ ſit magis abūdās ꝓ ꝙ ſciuiſti in ꝑcedentib⁹ caſ̄.vlt⁹ curatiōis aꝑatū cerebꝛi. Et declarās. A. ꝑdicta in ſpāli.dixit de embꝛocis ſi fuerit colꝛa ſupabūdās opꝛ ꝙ ponas in embꝛocis ei⁹ folia ſalicis z vio.z radicē liliꝝ z oꝛdeū excoꝛticatū coꝛonā regiā z anetū.ſup.z his ſiſa itelligēs de vſu ꝑdictoꝝ:ſicut dcm̄ est in expōne Uiat.ſup. ¶Et volēs. A. oñdere q̄ ꝙueniūt qñ flā ꝑdñaſ dixit.adde in eis baſce z amaracuz. Et ſi adhuc magis est dñans adde folia lauri rutā mētaſtrū caſtoꝛeū oꝛiganū z ſiſa. Et dixit.i fine aūt egritudis z poſtq̄ declinauerit:qꝛ circa finē decl'oꝛis aliēa ab eo embꝛocas fridas.ſup.z oia alia localia trā. Et ſis ꝙer⁹ ꝙgelatiuis dictis:itelligēs ēt in eo i quo ꝑdñaſ colꝛa. Intētio āt que est circa coꝛrectionē accīdtū iplet:put dcm̄ est in curis ſupioꝛib⁹:z ſicut in ꝑte ſupꝛa patuit.

¶De congelatione. Caꝑ.vij.

Congelatio ab auctoꝛib⁹ qñq; ſumitur ꝓꝓie ꝙ mala cōpl'one frida z ſicca cerebꝛi māli vel imāli.z a Gal. vt.1.ponit ꝙti. vocaſ cataleſia.ſupp. ipꝛopꝛie qꝛ catalenſia ꝓꝓie ſpēs epil'ie. vt ſuo cap. patebit. Et vocaſ ab eo cathecas.1z.tera. Et qñq; vocaſ ab eo detētatio:qꝛ patiens in eadez diſpōne detinet. Et qñq; ſumit large. Et vt ſic qñq; ſumit ꝙ litargia.vnde G.13.ter.ait.ſi cū febꝛe fuerint accīa ꝙgelatiōis dōa:vocaſ tūc hec egri⁹ litargia. Et qñq; ſumit ꝙ ſtupoꝛe z leſiōe ſenſus z mot⁹.vñ Gal.4.de accīti ait.ꝙgelatio est durities ſēſus z circa neruoſa loca. Et qñq; ſumit ꝙ leſiōe mot⁹ tm̄:z ꝓꝓie ꝓ ea ſpē q̄ tetan⁹ vocaſ.vñ. A. ꝓ⁹ tertij.cap.4.in fine ait.oꝛ ex riſu ſine cā ſigñaſ ꝙgelatio.i.tetan⁹. Et vt ſic vocaſ aliqñ rigiditas. Hal. ꝙgelationē vocat catheros. Et ab Auer.3.coll'3.oꝛ vocari arab.nabur.z oꝛ ēt vocari athafia z exponit ꝙgelatio. ¶De ea āt ꝓꝓie ſūpta erit ſmo i hoc loco. Dixit Auer.3.coll'3.ꝙ egritudo q̄ fit ab hūoꝛib⁹ ſiccis.ſup.z fridis est ꝙgel'o.z ſil'r ſup.q̄ fit a ſiccitate cū friditate abſq; hūoꝛe.ſz qꝛ pl'z denoiaſ a ſiccitate z ab ipſa hūorali.iō de ea exꝑſſit. Dixit Hoꝛ.ꝙgel'o est paſſio poſterioꝛis cerebꝛi:ꝓꝑ quā hō amittit ſenſuz z motū in toto coꝛpe.

De cauſis ei⁹ dixit Gal.3°ter.ꝙ est hūoꝛ ſine putrefactione fridus opans cathecas.i. ꝙgel'onez. Et dixit.2.affo.in 2to affo.ſōn⁹ z vigilia ꝛc.ꝙ hec paſſio est ꝓueniēs a frido z ſicco.z h̄ ꝑt eē ſine mā z cū mā. Et qñ est cū mā est a mā melica q̄ est aꝑans:z dcm̄ est de ea in ca.de litargia. Et fortaſſe de iſta ſpē itellexit Gal. vbi ſupꝛa qñ dixit ꝙ cū hūoꝛ est in putrefieri z facit febꝛē ipſa vocaſ litargia. Et qñ est nō aꝑans facit ꝙgel'onez. dixit Serap. fit multotiēs in vēꝛe poſtremo cerebꝛi qñ opilaſ ex hūoꝛe frigido z ſicco. ¶Dixit Cōſtā.i pāteg. hec paſſio naſcitur ex opil'one i vēꝛiculo pupis cerebꝛi de hūoꝛib⁹ fridis z ſiccis vel nimio potu aq̄ fride vel balneatiōe in ea aut comeſtiōe fructuū fridoꝝ. Et ex defectiōe cerebꝛi ex ſimplici cōpl'one frida vel cū flāte.ſ.groſſo z ꝙ ei⁹ groſſitiē ꝙerſo ad nāz mel̄icaz.dixit Auer.3°coll'3.hec est res ꝓpoſita a duab⁹ cāis.ſ. faciente ſōnuz ꝓfundū z vigilias. ¶Dixit Hoꝛ.ꝙ accīt ex opil'one ptis poſterioꝛis capitis fcā ex mala opl'one frida z ſicca vel cū hūoꝛe melico fridо z ſicco z groſſo:z iō multū euenit illis q̄ comedūt fruct⁹ infridatos in niue aut bibunt aquā fridaz z ſiſa multū frida:q̄re accidit opil'o z ſpūuz i/groſſatio.vñ non pſit ad mēbꝛa ſubito penetrare. ¶Dixit Ser.ſup.9.Alm̄.ꝙ cāꝝ ei⁹ alie ſt ꝓmitiue:alie aſſites:z alie ꝓiuncte. Et ꝓmitiue ſunt res nō nāles iducētes raptiſſimaz friditatez in ꝑte poſterioꝛi cerebꝛi:qꝛ in illa ꝑte fit maxie ſicut pot⁹ aq̄ multū fride z comeſtio fructuū ifridatoꝝ in aq̄ vel niue:vinū multū. Lib⁹ fridus.ſ.actu z potētia aer frigidus trāſit⁹ ꝑ cauernas fridas:z alia ſiſa ipꝛimētia fortē frigiditatē in ꝑte poſterioꝛi cerebꝛi.ſub.z oīs res nō nālis faciens ad gn̄onem hūoꝛis melici.2.de accīti.ſi mēbꝛa fortia rigent ꝙgelationē patiunt:z ſil'r qui tāgunt piſcē ſtupefaciētē dū viu⁹ est. ¶Cā aūt añs pōt eſſe hūoꝛ fridus z ſicc⁹ in coꝛpe:z etiā in capite añq̄ iducat groſſitiez z imobilitatez in ſpū aiali cerebꝛi:z oīs mala cōpl'o z cōpō dcāꝝ ptiuz diſponēs ad hāc paſſionē. ¶Dixit Gal.2.de accīti z morbo ꝙ ꝙgelatio est ꝓꝓiū accidens ſenſus tact⁹. Et abſolute ꝙgelatio toti coꝛpi accidit:z manib⁹ z pedib⁹. Eſt āt cōpoſita cū duritie mot⁹. Et palā est cām eē friditatē aeris z conſtrictionē neruoſoꝝ coꝛpoꝝ vt facit piſcis qdā q̄ mirico dꝛ ſi tangaſ. Qꝛ ſi ꝑter h̄ ꝙgelatio accidat neīo cā ei⁹ erit ocioſitas vel multitudo groſſoꝝ ciboꝝ vel vilcoſoꝝ z negligentia purgādi coꝛp⁹:qđ ſolitū erat purgari. Et dixit ibidē:cōgelatio nō niſi a friditate naſcit z nō ſolū neruis euenit:ſed ēt venis z lacertis z pelliculis z cuti. Et Jpo. oñdit nobis nomē ꝙgelationis nomē eē paſſionis z nō doloꝛis neq; ſenſus. Et ꝙ cā ei⁹ ſit friditas ꝓ:videm⁹.n.eos q̄ per frm̄ aerē ambulāt in hyeme ꝙgelari z ſenſuz amittere:quoꝝūdam.n. calcanei nimia friditate ifridati ſunt z ſenſuz amiſerūt poſtea ducti ſūt in ſtupoꝛē veluti ſi moꝛtui eſſent z putrefacti ſunt. Et ſicut ꝑfecta friditas ſenſum z motū affert ſic nimia friditas graūitatē z tarditatē ſenſus z mot⁹ pit:z tūc cōgelatio appellaſ. Et dixit.doloꝛ ꝙgelatiu⁹ nō est aliō niſi paſſio vbi doloꝛ z friditas ꝓiunguñt:z ſic hoc nomē doloꝛē z friduz moꝛbū ſigñat. ¶Cā vo ꝓiuncta est ipſa mala cōpl'o frida z ſicca cū mā vel ſine mā imobilitas z ingroſſans ipm ſpūm aialē cerebꝛi z opilās trāſit⁹ ei⁹:ꝓꝓ que nō ōſcēdit ad inſtr̄a ſenſus z mot⁹. Et dixit nō est mirū ſi in ꝙgelatiōe nō deſcēdūt ſpūs ad ipſa inſtr̄a:ex quo in litargia nō deſcēdūt q̄ fit ab hūoꝛe flāticoꝛ:cū ꝙgelatio fiat ab hūoꝛe melico q̄ est groſſioꝛ illo. ¶Cōgelatio multotiēs accit melicis z flāticis ſenib⁹ z vtētib⁹ dieta multū frida z ſicca i hyeme marie ſe ptētriōali. Et in fine autūni z in regiōib⁹ multū frigidis.

Signa generis.dixit Al.in.9.ca.de ſtupidis. Cū aliqs q̄ſi dormiēs iacet z nō mouet:z q̄uis ſint oculi apti:palpebꝛas tñ nō mouet.ſup.nec alia mēbꝛa:ꝙgelat⁹ est ſiue rigidus. ¶Dixit Ser.ꝙ remanēt ꝓz hītudinē vnaz donec euadāt. Et ꝓꝑ leſionē ventriculi poſterioꝛis fit ꝙ dolet.i.doleret ſi ſentiret vēꝛiculus añrioꝛ.i.ps anterioꝛ capitis:z accit cū ea deſtructio ſenſus z mot⁹ volūtarij.z in hora q̄ accidit hō illa egritudo ſm illā diſpōnem remanēt ſm quā erat tūc qđ est:qꝛ ſi erat ſedēs:aut ſtans:aut dormiens: aut aliquā opōnez faciens:tūc ipſe iuenit remanēs ꝓz illaz formā. Et fit pulſus qb⁹ h̄ accidit egritudo cōicans pulſui eoꝝ qb⁹ accīt egritudo obliuiōis. ¶2°de accidē. Si aliqñ paſſionē ꝙgelatiuā iueneris vel ifirm⁹ eā tibi māifeſtauerit opꝛ ītelligere ꝙ neru⁹ q̄ est in illo lacerto paſſus est paſſionez que in mollitiē ventura est:qꝛ ꝙgelatio nō est aliud niſi inter ſanū z mollitiē mediū. ¶Dixit Auer.ia cet ſicut dormie ns:z tz oculos aptos:qꝛ dormire est ꝓꝑ fridtia. z tenere oculos aptos est ꝓꝑ ſiccitatē. Dixit Ser.ſup Uia.patiuntur coꝛruptionē rōnis vel memoꝛie vel vtriuſq;. ¶3° de accidēti.ꝙ patiunt⁹ in māib⁹ vel pedib⁹ ꝙgelationē rē quā tangūt modice ſentiūt z ſi mouerint doloꝛē hēbūt. cūq; nō mouent doloꝛē nō ſentiūt. ¶Dixit Hoꝛ.remanet oculis aptis ꝓfigurat⁹ ſm diſpōnē in q̄ iuenit ipz. Nā ſi iuenit eū erectū ſtat erect⁹:z ſi ſedentē vel ſcribentē ſtat ſedēs vel ſcribēs z ſi dormientē ſtabit ſicut dormiens:z ſi aſpicientē in celū ſtabit i illa diſpōne.z ſil'r de oib⁹ aliis. Attñ ſtat ſicut rigidus

spasmat⁹. Et si tägit nō sentit: z si vocat nō rīdet. Et ideo vulgares qñ videt talē dñt ipm esse raptū: z cū deo vel angelis loquētē. ¶ Dixit Ser. sup. 9. Al. hi tales stāt in eadē dispone in q̄ erāt qñ aduenit eis ꝓgelatio. Si g̃ erāt erecti. erecti stāt. z si cū oculis clausis cū eisdē oculis ꝑmanent pp nimiā siccitatē. Et qñ hec egritudo accidit frīb⁹ credūt vulgares q̄ sint rapti a deo. Et dixit. cā q̄re stat vt dormiēs est: q⁹ q̄uis cā sit in ꝑte posteriori cerebri: friditas tñ ei⁹ tāta ē: q̄ cōicat ēt ꝑti anteriori ei⁹. Et cā q̄re nō mouent est: q⁹ spūs ĝrossati z imobilitati nō trāseūt ad mēbra: z instr̄a sensuū z mot⁹: vñ imobiles z sicut dormiētes sunt patientes. Et cā q̄re oculi sunt apti est multa siccitas: ipsa. n. est cā aptionis oculoꝝ: sicut hūiditas est cā clausiōis ipoꝝ: vt ꝓz in subeth litargia z apoplia. Cā aūt q̄re nō mouēt palpebras ē idispō eaꝝ ad motū ex absentia spūs sensibilis z motiui in eis. Et dixit Ser. ꝓgelatio z litargia ꝓueniūt: q⁹ vtraq̄ passio est i posteriori ꝑte cerebri: z in vtraq̄ fit ablatio sensus z mot⁹ z in vtraq̄ accidit obliuio. Sz dīnt: q⁹ in litargia est mala cōp̄lo frīda z hūida cū mā flātica colleta ad apā: z remanēt oculi clausi. Et in ꝓgelatiōe est mala ꝓp̄lo frīda z ficca: z si est ibi mā est mā melica nō collecta ad apā: z ꝓ hoc q⁹ nō est collecta ad apa dīt a litargia melica. Et dixit. i ꝓgelatiōe remanēt oculi apti. sup. nisi capiat patiēs in ꝓgelatiōe in sōno aut nisi tunc teneret oculos clausos. Et p b̃ ēt dīt a subeth: q⁹ in subet oculi stāt clausi. ¶ Hoꝝ. quoq̄ ponit dīam iter sonū inālez stupoꝝ ꝓgelationē z litargiā: q⁹ in oib⁹ istis patiē vtus tactiua z motiua. Et oēs isti vident aliquo mō dormire. Et dicit q⁹ stupoꝝ ꝓgelatio z litargia sūt magis in ꝑte posteriori cerebri. Sz sōn⁹ inālis magis in anteriori. z litargia fit a frō z hūido. s. q̄ est flātica. sz ꝓgel'o quā Hal. vocat cathesim cātur a frō z sicco. Et stupoꝝ est diminutio sensus z mot⁹, z p̄t eē in vigilijs. Sōn⁹ vō inālis est ablatio sēsus z mot⁹: z nullo mō p̄t esse in vigilijs. Et stupoꝝ dīt a ꝓgelatiōe: q⁹ stupoꝝ est in vtute tactiua magis z cōgelatio magis in motiua. z in ꝓgelatiōe stāt oculi apti: z in stupore nō sic.

Cura ꝓgelationis: vt dixit Sera. difficilis est: marie q̄ a mala ꝓp̄lone frida z ficca fit cū hūore melico. Cura tñ duplici cōplex istr̄o. s. dieta z potiōe. de vtraq̄ instr̄o loquēs Al. dixit curādus est ex cibis z medicinis subeth z litargie: hoc tñ addito vt oleū sambacinū sup caput fūdat z in oī libra ei⁹ sit. ʒ. i. eufoꝝbij. z caput ei⁹ castoreo eufoꝝbio z oleo sābacino liniat. Dico q⁹ hoc remediū cōpeteret oī tpe si nō fuerit ibi mā si āt fuerit ibi mā: tūc nō cōpeteret nisi p̄missis digōne z eūone veluti in statu z declone. Ser. aūt sup. 9. Alm. dixit. Cura litargie z ꝓgel'onis ꝓueniunt z differūt. Cōueniūt ät in q̄litate actiua: q⁹ cū vtraq̄ sit passio frā indiget calefactiōe. Et ꝓueniūt in fortitudie remedioꝝ: q⁹ cū vtraq̄ sit passio fortis z difficilis digōnis z eradicatiōis in vnaq̄q̄ ꝓueniūt medicīe fortes. Sera. tñ voluit q⁹ difficiliōris cure sit ꝓgelatio q̄z subeth: sicut hūor melicus difficiliōris est digōnis z eūonis q̄z flātic⁹. Et q⁹ difficilius est rē ficcā hūectare q̄z hūidā exiccare: vt vult Hal. 7. terap. Et ꝓueniūt oēs dixit Sera. in loco applicatiōis remedioꝝ: q⁹ in vnaquaq̄ applicari debēt ꝑti posteriori cerebri. Dīnt aūt q⁹ in litargia sp est hūor peccās. Et iō sp est in ea nēcia eūoꝝ ꝓgelatio ät aliq̄n est sine mā nō regrens ad curā nisi calefactionē. Et dīnt: q⁹ dato q⁹ i vnaquaq̄ sit hūor: tñ q⁹ in litargia peccat hūor flātic⁹ approximāda st in cura ei⁹ ea q̄ ꝓueniūt hūori flātico. Et in ꝓgel'one q̄ ꝓueniunt hūori melicoꝝ: q⁹ ipsa peccat in ea. Et dixit Ser. q⁹ acetuz in ꝓgel'one nō ꝓuenit: q⁹ frīa est z siccū approximatū ab extra. Et hz b̃ vītatez qñ nō fuerit hūor: tūc. n. nō ꝓuenit nec ab extra nec ab itra approximatū. Si ät fuerit ibi viciū hūoris acetuz z maxie acutuz cōpetere p̄t ab intra z ab extra approximatū z inq̄ntū iuuat in pfundatiōe medicinaꝝ z puētiōe eaꝝ ad locuz minere cāe passiōis. Et inq̄ntuz p se subtiliat hūoreꝝ grossuz melicū. ¶ Dieta hui⁹ passiōis silis ē diete male cōpl'onis fride z ficce cerebri. Dixit tñ b̃ spāl'r Ser. dabimus ei ex cibis q⁹ st facilis z velocis digōnis subtiliativi. ¶ Contra vō p̄potionē silr silis est cure illi⁹: z cōplex. 4. itētiōib⁹: q̄ꝝ p⁹ est ad eūandū. 2⁹ est ad diuertēdū. 3⁹ ad alterādū. z 4⁹ ad corrigēdū accītia. ¶ De itētiōe ad eūones dixerūt Ser. z Hal. ꝑcipe eis vt accipiāt ierā. s. ruffini z agari. z salē idū z turbith cuz q̄ntitate fz mēsurā q̄ntitatj māe: z sm q̄ntitatez vtutis ꝓp̄lonis etatis z aliorꝝ. Qz si patiēs hāc egritudinez habuerit vestīgia abūdātis sāguis flōmam⁹ eū ex vena cefalica: si ꝑticularia ꝓsenserint: sinaūt vētosabim⁹ eū supra duos calcaneos sitias crurib⁹ apponēdo cum scarificatiōe. Et deide epithimi z agarici polipodij z sticados ppīna decoctionē. Dixit tñ Hoꝝ. q⁹ si fuerit patiēs cōpos sui aliquo mō digerat mā cuz sirupo de fumo terre z oximelle sqllitico. ¶ De itētiōe ad diuersionē: dixit Ser. curet ꝑ clysteria. dixit Hal. cura cū clysteri acuto clystere bonū in hac passione: z ē mūdini de foro iulij. ℞. agar. sene epithimi. sticados aā. ʒ. i. polipodij anisi feniculi cartami aā. ʒ. i. collogn. turbith. aā. ʒ. ij. fumiterre calamēti origani aā. M. i. decoquātur in aq̄ z colent: z i colatura distēperent mellis. ʒ. ij. z ire ruffini vel logodiō. ʒ. i. z salisgēme vel salis idi. ʒ. ß. z olei camomellini: z de lilio. aā. ʒ. i. z supponat. Et silr ꝓferunt suppositoria acuta z alij modi diuersionū. Et dixit Bertram⁹. fricatio capitis rasi cuz sale diu ꝓfert valde z vbera eū diu: z maxie cuz vrtica z spargefac euz fortissimis fumis z sternutamētis. De intētiōe vō ad alterationez. Dixit Sera. embroceſ caput cuz aq̄ decoc. camomille melliloti sāluci camenti z origani z silīuz. Ulia. ät vt ca⁹ de stupore mentis ꝓfundens cap'm de subeth z ꝓgelatiōe dixit: si ex sola friditate fit opz vt ꝓ a cerebri calefiat cuz aq̄ in qua camomilla centaurea z mellilotuz calamētuz z ruta z silia sint ꝺcocta z vngat cuz masticileō z nardileon. dixit Cōstā. Sterc⁹ vulpinuz cū el'arijs calidis sūptuz valde iuuat in hac passiōe: z oib⁹ alijs fridis passiōib⁹ capitis. Dixit Hoꝝ. fiunt illiniti ones ex oleo sisamio z de lilio. Dico q⁹ si q⁹ b̃ ꝓfideratista alterātia calefaciētia z desiccātia nō ꝓueniunt nisi in ꝓcessu rei z factis eūonib⁹ z diuersiōib⁹ ad ꝓsumēduz reliquas materie si q̄ remāserit. In ꝑn⁹ ät z aug⁹ z q̄ꝺiu non fuerit cā sufficiēs purgatio ista remedia debent esse cal'a nō excessiue cuz aliq̄li hūectatiōe vt habilitet mā melica z ñ ꝓcedat siccitas z ĝrossatio i ea. z de bonis ad b̃ est embroca q̄ fit. ℞. radicū euilci malue viol. aā. M. j. flo. camomille melliloti sticados folioꝝ citri bugloſe sanſuci. aā. M. i. ß. Et ex eis ē q̄ fit ex decoc. capituz arietj qñ cū eis decoquunt radices et herbe p̄dicte. Et seq̄tur embrocationē inunctio q̄ fit. ℞. olei de narcisco olei de amig. dulcis⁹ aā. ʒ. i. olei sisamini. ʒ. ß. butyri recētis. ʒ. vj. cere albe. ʒ. ij. fiat ex eis inunctio. ¶ De intentiōe vero ad correctionē accidentiū est ꝑquenduz: sicut in capitulis eoꝝ dictuz est z dicet.

¶ De subeth. Cap. viij.

Subeth est nomē arab. ipotās ablationez sensus: z dī sōn⁹ innālis siue p̄ter nām. Et vocat euz Hal. obstupefactionez simplicē. Uia. vō vocat stupoꝝez mētis. ait enī q⁹ stupoꝝ est sōn⁹ oculis clausis. A. Hal. quoq̄ 4. de iterioꝝib⁹. et ab Aui. in hoc. c. vocat stupoꝝ. Auer. ēt 3° colliz dīt. q⁹ nolant medici hāc spēz subeth vel stupoꝝ. Nomē tñ stupoꝝis ipꝛopꝛiū est huic egritudini neruoꝝ in q̄ patiēs diminute aut nullo mō sentit. ¶ Dicūt q⁹ ꝓpꝛie sumēdo subeth ipm est accūs sequēs morbū et nō morb⁹. large tñ p̄t dici morb⁹: et maxie inq̄ntuz diuertit ad securā: q̄z quis quoq̄ sōnus absolute sumpt⁹ sit res nō nālis sōnus tñ superflu⁹ et a cā ināli fact⁹ est res ꝑ nāz: sicut. n. in p̄mone patuit mō soluz sōn⁹: sz q̄lz alia res nō nālis cū superfluit efficit ꝓtra nāz. ¶ Dixit Aui. subeth est sōn⁹ superflu⁹ et grauis: est. n. superflu⁹ q̄ntuz ad tp̄s ꝑduratiōis. Et est grauis q̄ntū ad moduz ei⁹: q⁹ est ꝓfundus. Dixit. n. Auer. colliget

liget ꝛc. q accñtia q̄ supueniũt sono est fortis ipsi⁹ pfundi/
tas. Subeth tñ ar sumit. vno mó vere ꝛ ppie. Et est ille q
est supflu⁹ ꝛ grauis sil: cui⁹ grauitas in mä ꝛ q̄litate existit
in mä. s. hũorosa ꝛ grossa: in q̄litate vo frida ꝛ hũida. dixit
eni Auer. q puenit pp oñiuz multe friditatis cũ hũiditate
sup cerebrũ: aut sup mẽbruz cõicãs secũ ꝛ illa duo. s. grossi/
ties mäe: ꝛ q̄litas frida ꝛ hũida cõueniũt mäe flãtice. Est g̃
subeth ver⁹ ꝛ ppri⁹ q est ppꝛius ꝛ pfundus a mä pueniẽs
flãtica. Alio mó subeth sumit ipropꝛie: ꝛ nó ita vere: ꝛ isto
mó ois sonus inãlis a q̄cũq̄ cã fiat: oi ꝛ p̃t dici subeth ꝛ de
oi eo pũmi auctoꝛ determinãt in ca. de subeth. ¶ Diuersi/
ficat aũt iste subeth ipropꝛie ꝛ nó ita vere supt⁹ ar. vno mó
fm modũ ei⁹: ꝛ vt sic ali⁹ est plixus: ꝛ ali⁹ est grauis siue p/
fundus. Cũ aũt. A. dixit. q ali⁹ est grauis ꝛ ali⁹ pfundus
nó itellexit oñiaz specificã ponere iter eos: qz idẽ sunt: ꝛz so/
luz voluit eos differre fm magis ꝛ min⁹ intelligẽs p pfun
duz multũ pfundũ: ꝛ p grauez eũ q nó est ita pfundus: sed
min⁹ illo. Et ali⁹ est plixus ꝛ pfundus sil: ꝛ p̃t dici de eo q
alius est talis multũ: ꝛ ali⁹ nó multũ: ꝛ sil⁹ de plixo solum.
Alio mó diuersificat fm cãm ei⁹. Nã ali⁹ fit a mala cõplo
ne pura: ꝛ alius fit a mä alia a mä flãtica. Et q fit a cõplone
sola aut fit a friditate aut ab hũiditate aut ab vtrisq̄ simul
aut fit a friditate ꝓiuncta cuz siccitate: q̄uis rari⁹. Et q fit a
mä aut fit a mä vapoꝛali q̄lis est q fit in p̃ncipijs poꝛismoꝝ
febriũ: ꝛ qui fit in ebrietate igrossante spũs aiales cerebri ꝛ
opilãte trãsit⁹ eoꝝ. ¶ Sic g̃ appet q spẽs subeth multipl⁹r
distinguunt. s. fm ppꝛietatẽ ꝛ ipropꝛietatez: ꝛ fm moduz
eius ꝛ fm cãs ei⁹: ex qbus appet q pot repiri sonus inãlis
pfundus: sz nõ plixus ꝛ plix⁹: sz nõ pfundus: ꝛ plix⁹ ꝛ p/
fundus sil. Dixit. A. ali⁹ est grauis. i. plix⁹: sz nõ pfundus:
ꝛ ali⁹ est pfundus: sz nõ plixus. Et sic appet q sz supꝛa. A.
p grauẽ itellexerit pfundũ h̃ p grauẽ itelligit plixũ. ex quo
appet q tã plixus q̄ pfundus pot dici grauis. Dixit ergo
A. sonuz supfluũ ꝛ grauez fieri a mä ꝛ q̄litate: ita vt ei⁹ spa
tiuz sit plixus ꝛ eius eleuatio. i. excitatio ab eo fit fortioꝛ. ii
difficilioꝛ. ꝛ pꝛo. i. debilitet excitatio ei⁹ ab eo.

Diffiniens aũt. A. subeth in gñe pꝛout est sonus ꝑ
nam siue ꝑter nam siue nõ nãlis absolu
te. i. inãlis simpl⁹r dixit. q est vt sit reditus spũs aialis. s. ad
pn̄m ab instr̃is sensuũ ꝛ mot⁹ pp cãm ifridantez. s. be. i. cõ/
pleriõi spũs ꝓziaz supplẽt vel pp alias cãs ocãs ꝛ dicẽdas.
Nã de causis ei⁹ vt patuit per. A. ꝛ supꝛa ẽt p Auer. é fridi
tas. Et causa ifridans dixit. A. aut aduenit extrinsec⁹ ex ae/
re aut medicinis infrigidantib⁹ extrinsecus corpoi appli/
catis aut itrinsec⁹ sumptis ꝛ simil⁹r cibis ꝛ potib⁹ supplẽt.
Aut aduenit itrinsec⁹ ex hũoꝛib⁹ fridis a qb⁹ causis ifridã
tib⁹ instr̃a sensus ꝛ mot⁹ adipiscunt frigus iconueniẽs pe
netratiõi spũs vitalis in eis. supplẽt ꝛ m̃to magis spũs aia
lis: phibet. n. frig⁹ illud adeptuz trãsitũ spũs vitalis ꝛ aia/
lis in instr̃is. s. cerebꝛo ꝛ neruis: ꝛ ẽt alijs mẽbris: vñ nõ trã
sit ad ea spũs vitalis fm modũ suuz renouãtez effusionẽ. i.
extra fusionẽ siue resolutionẽ spũs in ipsis mẽbris adunata
nã spũs vitalis transit ad mẽbra vt inouet spm̃ adunatũ in
mẽbris. i. spm̃ ꝑexñtez in eis q ꝓtinue resoluit̃ ꝛ extra fũdi
tur: ꝛ iõ opz q de eo ꝓtinue penetret ad mẽbra vt in eis sp
pfisfiat. ei⁹. n. ablentia a mẽbꝛo moꝛs est mẽbꝛi. Adipiscũ/
turq̄ ab ipsis causis ifridãtib⁹ instr̃a. i. ipsa mẽbra frig⁹ coꝛ
rũpens cõplonẽ ei⁹ spũs q est in mẽbris sẽsitiuis ꝛ motiuis
qua pplone. s. mediãte duz nõ est corrupta recipit ipse spũs
vtutez aialez a p̃n⁹. s. cerebꝛo: ꝛ pp phibitionez trãsit⁹ spũs
sequtur q residuũ ipsi⁹ spũs nõ potẽtis penetrare redit ad p/
fundũ pectoꝛis. i. ad coꝛ: ꝛ pp coꝛruptionẽ pplonis spũs fit
spũs piger ad vtutez ꝛ nõ extẽdit̃ ad instr̃a. Et hoc est stu/
poꝛ. i. subeth in quo fit ꝓuatio sensus ꝛ mot⁹. ¶ Et de cau
sis subeth est hũiditas q̄ triplr ĩducere pot ipm̃ pmo. itur/
bidãdo subaz spũs: vñ nõ est apt⁹ ad sensuz ꝛ motũ. 2º opi/
lãdo trãsituz: qz spũs etiã igrossat⁹ nõ est aptus penetrare:
ꝛ tertio laxãdo subaz ĩstr̃oꝝ. s. neruoꝝ ꝛ musculoꝝ: quoꝝ
ptes laxate ꝓcidunt: ad q̄ruz ꝓcisionẽ sequtur opilo. Cũ. A.
dixit. q q̄ꝛ fit pp cãm hũectantẽ instr̃a pturbantẽ subaz
spũs ꝛ opilantẽ viã ei⁹ ꝛ laxantẽ subaz neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ
ꝛ mollificãtez: quã mollificationẽ seq opilo ꝛ cooperimẽ
tuz. i. casus ptis supꝛa ptez q̄ phibet ipm penetrare: qm̃ sba
ipsi⁹ spũs est igrossata pturbata: ꝛ qm̃ instr̃a ei⁹ sũt iã corru
pta. i. incepta receptiõi ꝛ penetratiõi spũs pp hũiditatẽ ꝛ la
xitatẽ roꝝ simul. Et dixit. A. ꝛ hic est. i. de hoc gñe est sõn⁹
ebrietatis: ꝛ q accidit pp nimiã stõi repl'onem ꝛ plixitatem
moꝛe cibi in stõ. Et dixit. A. q p̃dicte due cãe. s. friditas ꝛ
hũiditas cũ ꝓfirmanf. i. sũt fixe vel sẽ intẽse ꝛ simul eueniũt
tunc sũt cã: q̄re p̃m accit subeth. Attñ q̄ sil⁹ ꝓcurrunt iste
due cãe tũc friditas adunaf. s. ꝑncipal'r ad faciẽdũ subeth.
ꝛ iuuat ipsã hũiditas. eo q friditas é magis actiua ꝛ est ma
gis ꝓꝛia sensui ꝛ motui q̄ hũiditas. Jõcp ois subeth ex cõ/
plexiõe pueniẽs est pp friditatez p̃mo: ꝛ pp hũiditatẽ scõo.
¶ Et de causis subeth dixit. A. est vehemẽtia poꝛismoꝝ fe/
briz. s. q̄rũdã febriũ in qua vehemẽtia poꝛismoꝝ accit eue
tus nãe. s. ad insultãdũ ꝑ febrez: ꝛ venit cũ eẽntia sua. s. cuz
spũ vitali. Jn quo insultu accit ipsi⁹ nãe oppꝛessio sub mä.
Et seqtur ipsaz nãm cũ spũ vitali spũs aialis. Et ppꝛie si in
febꝛe est mä flãtica sub qua nã cõpꝛimit̃. Dixit ãt ppꝛie de
mä flãtica: qz est illa que vt sepi⁹ cõpꝛimit nãm sua q̄ztitate
ꝛ cruditate: q̄uis etiã posset nã cõpꝛimi sub q̄ztitate alteri⁹
mãe. ꝛ sub eius malitia ꝛ pꝛauitate. Et durat ista submer/
sio: ꝛ per oñs subeth quousq̄ illa mä flãtica calefiat. sz ip/
sa nõ calefit. Dixit. A. nisi cũ putrefactiõe: g̃ durat quousq̄
putrefiat. Cũ ãt aduenit putrefactio calefit mä: ꝛ tũc adue/
nit expãsio caloꝛis et cessat subeth. Et sil'e posset itelligi de
mä melica si accideret subeth in paroxismis febriuz ei⁹. Si
autẽ accidat subeth in ꝑncipijs febriuz colicaꝝ: tunc durat
quousq̄ nã superet malitiã ei⁹. Et subeth eueniẽs in febꝛi/
bus sãguineis durat donec resoluat ei⁹ multa vapoꝛositas
ꝛ ipsi⁹ vincat pꝛauitas. ¶ Et de causis subeth. dixit. A. est
cõicatio hũoꝛuz vel vapoꝝ malo ad anteri⁹ cerebrũ ex stõ
pulmõe vel alijs mẽbris iegritudib⁹ eoꝝ. Et vapoꝛes qdẽ
pñt facere subeth: aut p coꝛpulentiã suã opilãdo: aut pp ĩm
proportionẽ ꝛ malitiã suã qua terrefit nã ꝛ submergit̃ cuz
spũ aut sua ꝙerisõe in humiditatẽ aqueã q̄ seqtur opilo ꝛ
laxitas. ¶ Et de causis subeth est multitudo vermiũ ꝛ asca
riduz in stõ ꝛ itestinis. quoꝝ vapoꝛ ipropoꝛtionat⁹ ꝛ malus
ascẽdẽs ad cerebrũ facit subeth: eo q nã ab illo fugit et sb/
mergit̃ cuz spũ: ꝛ pot ista q̄nta cã reduci ad q̄rtaz. ¶ Et de
cãis subeth est ꝓstrictio fcã in cerebꝛo: ex qua ꝓstrictiõe fit
opilo: ꝛ sic phibitio mot⁹ spũuz ad mẽbra q̄ ꝓstrictio fit ab
osse fracto. Dixit. A. q̄ñq̄ fit subeth ex coarctatiõe cerebri
sub osse craneꝝ: aut lamina ei⁹ aut coꝛtice ipsi⁹. sup. aut pli/
catura ei⁹ qua p̃mit̃ cerebrũ cuz aduenit ei pcussio. Et dixit
q vehemẽtioꝛ ventriuz cerebri ad faciendũ subeth apud i/
cisionez. i. cuz aduenit icisio supꝛa ipm: ipse est etiã vehemẽ
tioꝛ ad faciendũ subeth apud cõpꝛessionẽ. Sz ille est venter
medi⁹: vt pz in ca. de plaga in capite. ¶ Et de cã subeth est
fortis doloꝛ eueniẽs capiti. Aut ex pcussiõe eueniente lacer
tis timpoꝝ: aut fm cõitatem lesionis in oꝛe stõi vel matrice
vel alia cã quacũq̄ p cuius doloꝛis vehemẽtiã ꝓhitur cere/
bruz: cuius ꝓtio opilat vias spũs aialis taliter q cuz eo fit
difficultas ad vias spũs aialis taliter q cũ eo fit difficultas
mot⁹ eius ad ꝓcedendũ ad istrumẽta. ¶ Dixit Haly. q nto
practice. diximus q fit subeth aut febꝛis cã aut pcussionis
que timpoꝝ accidit lacertis: aut cã cõpꝛessionis que ibi ce/
rebꝛo accidit. Aut ꝓfractiõis capitis cãtaut qz humida illi
aut viscosa dñatur mä ꝛ humoꝛ flãticus. ¶ Dixit Uiat. q
nimia sõniculositas fit trib⁹ modis vel de nimia humidita
te sola: sicut accidit ebꝛiosis: vel de nimia friditate: sicut per
niuez et glaciẽ incedẽtib⁹ accidit vel de vtraq̄: sicut in litar
gicis videm⁹ ꝛ apopleticis. ¶ Dixit Her. sup Uiat. q ptin

git pp hũores aquosos vlr per caput diſpſos: vnde infundunt vẽtriculi cerebri ⁊ tunice sue hũectant ⁊ remolliunt ⁊ capito neruoꝝ suorũ opilant ⁊ claudunt. Cũ. n. cerebꝝ a ꝓma sui creatiõe sit friduꝫ ⁊ humidũ ⁊ aquosuꝫ de facili a sili ledit. Et gñat h aquositas in eo ex otio gete ⁊ sõno q/ bus pori corpis claudunt ⁊ vie opilant ⁊re phibet reſolo occulta: vnde vapores aquosi in aquosam mãm ꝺdensant: sicut pz i balneo ⁊ olla coopta que aquosa hũiditas postea ifrigidata pãniculos ⁊ neruos infridat ⁊ remollit: ⁊ maxie cerebri. Et dixit. mala cõplo frida semp aggregat hũidita/ tes aquosas sicut pz in senib⁹ q corrizã ⁊ stillicidiuꝫ aq̃ ex narib⁹ patiunt. ¶ Dixit Hor. cã hui⁹ est fridꝰ añrioris ptis cerebri aut hũiditas aut vtrunqꝫ. Et dixit. q cã ei⁹ põt esse q̃druplex. pª est fridꝰ nimia exterior siue ex aere siue niue siue narcoticis. ⁊ 2ª est hũiditas nimia opilãs ⁊ molli ficãs neruos ⁊ sil'atur ebrietati: sicut pm⁹ stupor. Et tertia ẽ fridꝰ iũcta cuꝫ hũiditate. Et si anhelit⁹ remanet cũ diſpõ ne sua sil'atur litargie. Et si anhelit⁹ aggrauat sil'atur epille vel apoplexie. Et 4ª est aggrauatio cerebri ⁊ alioꝝ mẽbro/ rũ: sicut. ṽ. g. Si acciderit casus vel pcussio cõpressio vel stu por vel tum⁹ resolut⁹ a pulmone in pleuresi vel a cibis mul tũ manẽtib⁹ in stõ vel epate vel mſice q̃ñ male mãe vel fu/ mi ab eis eleuati ascendũt ad cerebrũ stupefaciũt ipm: pos/ set etiã ꝓuenire in ꝓncipijs porismoꝝ febriuꝫ. ¶ Dixit Si liber. excedẽtib⁹ qualitatib⁹ sõnuꝫ inferẽtib⁹ sõnus succe/ dit supfluus: q aliqñ est caloris nãlis extinctiu⁹. Ut supra/ dictũ est de causis subeth est opil'o: õ loco tñ 'opil'onis ꝺria est inter auctores. nã. A. cũ alijs multis volũt q illa opila/ tio sit in vẽtriculis cerebri in ꝓncipijs neruoꝝ. Sed Auer. collz 3º dixit. q egritudo que dr̃ pfundatio sõni est ꝓpin/ quior vt fit pp opil'onem arteriaꝝ q̃z vt fit pp opil'onẽ ner/ uoꝝ. ⁊ ppea nõ est in hac passiõe difficultas anhelit⁹ nec ẽt ꝓuertif ad paralisim: sicut apoplexia. Et sedatio hui⁹ disco/ die pz ex dictis in. c. de sõno. Et dixit. A. oz in subeth ne il/ la opil'o fit cõpleta: ita q cõplete repleat via seu vẽtriculus cerebri neq̃ fiat a mã multa ⁊ spissa vt nõ fiat nocuᵐ in an/ helitu. nã si fieret in anhelitu nocuᵐ ⁊ repletio eẽt cõpleta: tũc esset apoplexia nõ subeth. nã in subeth saluat anhelit⁹ absq̃ nocumẽto nisi subeth cõponeret cũ alia egritudie ha bẽte iducere nocuᵐ in anhelitu. dixit. A. q̃ñq̃ fit pmutatio ad subeth ex pipleumonia ⁊ pleuresi. s. flãtica ⁊ sil'ib⁹ apa/ tibus flãticis gutturis stõi epis ⁊ sil'uꝫ mẽbroꝝ cõicantiũ cerebro cũ mã apaꝝ eoꝝ pmutat ⁊ trãsit ad cerebrũ: ⁊ voca tur hic subeth subeth pmutatiõis. ¶ Dixit Hor. q ois sõ/ nus plixus ꝑparat ⁊ disponit ad litargiã apoplexiã ⁊ sil'es passiões. ¶ Et qz qdã auctoꝝ locuti sunt de subeth sil'cuꝫ litargia in eodẽ. c. vt Ser. ⁊ Al. ⁊ qdã locuti sũt de ipso sil'cũ ꝺgelatione in eodẽ. c. vt Uia. ⁊ qz litargia ⁊ ꝺgelatio sũt passiones posteriorꝭ ptis cerebri. ideo potuisset aliqs cre/ dere q subeth eẽt passio posteriorꝭ partis cerebri cuꝫ non sit. Ad remouendũ hunc errorẽ. dixit. A. oꝝ vt ipedimẽtũ in subeth sit in añrioꝝ cerebroꝝ: q̃ ipse ꝓbat qnq̃ rõnibus ꝓma est: qz ꝓmi sensus q ꝓcuant in sõno sũt audit⁹ ⁊ visus q sunt in añrioꝝ pte cerebri. Et hi sunt sensus qbus magis experimur an hõ dormiat an vigilet: q̃ꝫ ẽt ꝓuent in sõno alij sensus quoꝝ nerui ẽt oriunt ab añrioꝝ cerebro vt odo ratus ⁊ gust⁹: tact⁹ ẽt ꝓuatur in sõno. nõ qz nerui tact⁹ oriã tur ab añrioꝝ cerebro oẽs: imo plures eoꝝ oriunt a poste/ rioꝝ: ſz ꝓuant pp ligationẽ sensus cõis q est radix sensuuꝫ pticulariũ: ⁊ ipse est in añrioꝝ cerebro. ¶ 2ª rõ est qz ꝑpter cõitatez corruptiõis imaginatiõis. i. sensus cõis q est in an/ teriori pte cerebri q patitur nocumentũ in sõno ⁊ subeth vt dcm̃ est. ¶ Et tertia rõ põt poni eadẽ cũ ꝓma. dixit. A. si nõ esset cõitas nocumẽtoꝝ añrioꝝ cerebri in subeth: ⁊ nõ eẽt nocumẽtũ nisi in posteriori nõ oporteret q auditui ⁊ visui ꝓueniret ꝓuatio. i. nocumẽtũ. ¶ Quarta rõ si i subeth nõ eẽt nocumẽtuꝫ nisi in posteriori tũc subeth nõ esset sõn⁹ ex

Subeth ⁊ passio añ/ rioris par tis cere/ bri.

eo q tunc eẽt destructio mot⁹ ⁊ tactus solũmõ: ⁊ reliq sen/ sus eẽnt sani cũ diſpõe sua. sicut ꝓtingit in ꝺgelatiõe ⁊ sue cos q nõ est sõnus. Ex hoc seqtur: qz nerui motiui ⁊ tactiui oriunt a posteriori cerebro. ¶ Quinta rõ est. si nõ eẽt in su beth nocumẽtũ in añrioꝝ cerebro: ſz solũ in posteriori non esset nocuᵐ qõ subeth infert sensui vltra nocumẽtũ qõ in/ fert motui: sed nocumẽtũ sensus est maiꝰ: qz destruit oino: sed nõ penit⁹ destruitur motus. Nam mot⁹ remanet icolu mis in anhelitu. supple etiam ⁊ remanet incolumis in nul tis qui dormientes mouent surgunt ambulãt equitant ⁊ alia multa agũt vt patuit in. c. de sõno. Cũq̃ nerui sensitiui plurimi oriant ab anteriori ⁊ motiui a posteriori: seqtur q sensus magis debeat ledi in subeth: ⁊ motus minꝰ. ¶ Su/ beth vt dicũt. plus accidit in senectute. i. in senib⁹: qz in eis maxime abũdat flã innãle magis grosſuꝫ: ⁊ verificat h ma xime de ꝓmis senibus: in decrepitis autẽ: qz ipsoꝝ hũidita tes sunt nitrose mordicatiue nõ multiplicat subeth nisi ra/ ro. Et dicũt q post senes plus accidit subeth pueris ꝓpter humiditatẽ cõplexionis eoꝝ: ⁊ pp multitudinẽ hũiditatuꝫ flãticaꝝ que in eis multiplicant ex indigõe ob gulositatẽ ⁊ inordinationez comestiõis. Et magis accidit in hyeme ⁊ vere ⁊ regionib⁹ hũidis flãte austro. ¶ Dñt raro ꝓtingere sõnuꝫ fore plixuꝫ ⁊ non pfundũ: tñ pole est hoc aliqñ. Di xit Sen. accidere ⁊ sil'r ꝓtingere aliqñ oppositũ. s. sõnuꝫ esse pfundũ ⁊ nõ plixũ. Et ꝓmuꝫ põt esse dupl'r. vno⁰ q sõnus plixus sit ꝓiunct⁹ qbusdaꝫ accñtib⁹ vigiliaꝝ de locutiõe ⁊ motu ⁊ aptione palpebraꝝ ⁊ sil'ibus: vt de hac possibilita/ te pz per Gal. in lib. de comate. Alio⁰ q sit sõnus plixus ⁊ cũ vocat ⁊ tãgitur statim excitet ⁊ euigilet. Et hoc est pole in casu qñ aliqua mã vaporosa rara exñs multa saltẽ p viã renouatiõis ⁊ successiue euaporationis ad caput faceret sõ/ nuꝫ plixũ: in quo somno non pfunde dormiet: qz statim talis mã faciens sõnuꝫ cessat ab opil'one ⁊ obtusiõe quã facit cũ sit rara ⁊ leuis: q̃ꝫ uis ꝑparet ⁊ disponat ad lõgum tps dor/ mire pp suaꝫ multitudinẽ vel multã successiuã euaporatio/ nem. q̃re plixe ⁊ nõ pfunde dormiet. 2ᵐ etiã. dixit Gent. est pole si hoc erit qñ cã sõni eẽt aliqua mã frida grossa: ſz ñ pauca. hec. n. cũ cãt sõnuꝫ facit eũ pfundũ multis accñtib⁹ vigilie mixtũ. Et si hõ tangat vel loquat ꝑ illo tunc nõ exci tatur. Et hoc ꝓuenit a friditate ⁊ grossitie illi⁹ mãe. Sz tñ: qz pauca est nõ multuꝫ ꝑdurat hic sõnus. Et in hoc casu eo dormiẽte pfunde si multũ elaboratũ fuerit in excitãdo ipz ita q excitet nõ postea reclinat ad sõnum: ⁊ fic iste sõn⁹ erit: breuis ſz pfundus. ¶ Mã ergo que est cã sõni cuꝫ est fira pmansiua siue de difficili remouibilis a sua actuali ipressio ne facit sõnuꝫ pfunduꝫ. ⁊ si cuꝫ hoc fuerit multa facit ipm ẽt plixuꝫ ⁊ si fuerit pauca facit ipz breue. Sz si mã q̃ est cã sõni nõ fuerit fixa pmãsiua: imo de facili remouibilis a sua actuali ipressione facit somnũ leue non pfundũ: ⁊ si cũ hoc fuerit multa facit ipm esse plixũ. Si vo pauca facit ipz bre uẽ. Et sic apparet qõ sõnus plixus ⁊ nõ pfundus. ⁊ pfun dus ⁊ nõ plixus. Et sil'r põt eẽ leuis ⁊ breuis simul: ⁊ leuis ⁊ nõ breuis. ⁊ breuis ⁊ nõ leuis. ¶ Dixit Gale. in 2ᵘᵒ affo. Sõnus ⁊ vigilia ⁊c. ꝺcedunt sõnuꝫ recte noiari longũ cum tpe soluꝫ superceditea que ꝓm nãm cõmẽsuratione: nõdũ aũt difficile erigibile hñs. in qbus verbis mãifeste vult: q somn⁹ põt esse lõgus ⁊ nõ pfundus: ſz cũ facilitate erectio/ nis ab eo. sup. ⁊ ecõuerso. ¶ Dixit. A. Sunt qdã dicentes q subeth ꝓueniẽs a frigore aeris est leuior subeth prouc/ niente a mala cõplexe hũida cuꝫ mã. Sed iste termo nõ est vehemẽter sanꝰ: imo q̃ñq̃ ꝓueniens a frigore aeris est for/ tis valde. ⁊ nimirũ cum possit frigus aeris vehemẽs facere epilepsiaꝫ: apoplexiã: ⁊ sil'es passiões que sunt fortiores su/ beth. sed verificat ꝓmo illoꝝ vt in ꝓbus.

Signa generis. dixit Al. cum aliqs: quasi dormiẽs: sa/ cet: ⁊ tñ sentit ⁊ mouet: sed oculos ꝓm pl'z ha/ bet clausos: quos tñ cuꝫ vocat cuꝫ magno clamore aperit sed sta tim

sed statim iterꝙ clauditꝛiaꝫ patit subeth. ¶Signa spꝝuꝫ. dixit.A.signa facti ex frigore puro extrinsec⁹ vt aere vel nive sunt vt fiat post successionē frigoris vehemētis aduenie tis capiti exteri⁹. Aut pp frigus aduenies itra corpus ꝛ cerebꝛū.i.aduenies corpi ꝛ cerebꝛo sil'qꝛ.i.adueniat toti corpori. Et nō iuenit inflatio in facie ꝛ palpebꝛis:qꝛ frig⁹ prohibit int⁹.ꝛ in hac mala ꝙplone frā pura nō ꝓsupponit mā. Et calor est viridis.i.subalbidus pp mortificationē a frigore. Et pulsus est extēsus.i.strict⁹ lōgus pp frigus ꝛ tēdit ad duritiē:qꝛ frigus idurat pāniculū cerebꝛi ꝛ artariā:ꝛ est cū raritate vehemēti pp diminutā necessitatem.

¶ Et signa facti a medicinis fridis maxie narcoticis sūptis interi⁹ sunt.dixit.A.corruptio.i.nocumētū in cogitatiōe ꝛ memoria. Et de signis ei⁹ est pulsus raritas pp diminutā necessitatē ꝛ fit successu assumptiōis alicui⁹ medicie fride:qō ꝓt sciri relatu astātiū:pōt ēt sciri que medicia fuerit ꝓ signa ꝓpria illi medicie ebibite q̄ dicent in tractatu de venenis. Aui.tū hic multa signa posuit q̄ sunt valde ꝛfusa. Et dixit q̄ fit subeth cuꝫ accītib⁹ ꝓfocationis pp nocumētū ex ifrigidatiōe spūaliū ꝛ hoc maxime ꝙtingeret post sūptionē sūgoruꝫ maloꝝ. Et dixit.fit cū viriditate ꝛ friditate extremitatū pp ꝙgelationē in eis ꝙuenientē ex friditate medicie sūpte. Et fit cū apate lingue:ꝛ hoc maxie esset in iusqamo. Et fit cuꝫ mutatiōe odoris:sicut hoc ēt in opio ꝛ alijs medicinis q̄ꝝ odor ꝓcipit in anhelitu. Et fit pulsus cū casu cadēs in medio formicās debilis nō cuꝫ raritate:imo frequēs habens frequētiā vmiculoſi ꝛ formicātis. De pcussionib⁹ aūt pulsus aliqñ alique deficiūt:ꝛ tūc erit cadēs i medio. Et si aliqñ pullus erit rarus qō erit qñ aliqliter in pugna vincit ꝛ cessat a formicāte nō erit ei odor necꝫ fortitudo.imo erit ioꝛdinat⁹ rediēs de raritate ad spissitudinē:ꝛ de spissitudie ad raritatē.ſm q̄ mō vincit vtus ꝛ mō vincit a ventositate medicine. Et hanꝝ diuersitatuꝫ ꝛ ioꝛdinationū causa est pugna fortis inter virtutē ꝛ venenum.

¶ Et signa subeth facti ab hūiditate pura sine mā sūt signa male cōplonis hūide cerebꝛi dcā supra. Et sunt dixit.A.vt nō appareāt signa sāguinis nec flātis. Cuꝫ.n.nō sit in corpe alius hūor hūidus cōplicabilis cuꝫ mala cōplone hūida:illis duob⁹ nō exītibus ꝛ exītib⁹ signis male ꝙplonis hūide sequtur q̄ illa mala cōplo fit pura sine mā.

¶ Et signa facti ab hūiditate cū mā flātica q̄ dā fact⁹ a mala complone frida ꝛ hūida māli sūt signa dñij flātis que sciūtur ex pcedēti replone:ꝛ mlta vel nimia stōi satietate ꝛ multitudine pot⁹ ꝛ ex idigōnib⁹ pcedentib⁹. Et sciunt ex leuitate pulsus ꝛ ei⁹ fluctuatiōe.i.vndositate cū latitudie.sit.n. pulsus mollis lat⁹ vndosus. Et ſumunt ex grauitate sōni ꝛ ꝓfunditate ipsi⁹ ꝛ ex albedie coloris in facie ꝛ oculis ꝛ lingua. Et ex grauitate capitis iflatiōe in palpebꝛis ꝛ friditate fact⁹. Et ex regie pcedēte etate regiōe ꝛ reliqs filibus.

¶ Et signa facti a sāguine sciunt ex inflatiōe venaꝝ guidē ꝛ rubedie oculoꝝ maxillaꝝ ꝛ lingue ꝛ sensu calitatis in capite ꝛ alijs filib⁹ signis dictis supra.oñdētib⁹ dñiuꝫ sāguis in capite. Et siqdē fuerit a sanguie ꝛ flāte simul ꝙiuncti:sicut ꝙiungunt in aggregatiōe apatum tūc videbis mixta simul signa karabiti ꝛ litargie:qꝛ pp sanguinē apparebūt sigⁿ karabiti ꝛ pp flā signa litargie. Et erūt signa subeth sabari pp friditatez flātis ꝛ caliditatē sanguinis.

¶ Et signa facti a vaporibus a corpe vel mēbꝛis eleuatis ad cerebꝛū. Dixit.A.si sunt ex stō pcedūt vertigo scotomia ꝛ tinnitus ꝛ fantasie añ oculos. Et est leuis apud famē:ꝛ augek apud repletionez. Et si sunt ex pulmone ꝛ pectore pcedunt ipsuꝫ dolor in ptibus pectoris ꝛ strictura anhelit⁹ ꝛ tussis ꝛ accītia pipleumōie ꝛ pleuresis ꝛ silia. Et si fuerint ex epate pcedunt ipsuꝫ egritudines epatis. Et si fuerint ex matrice pcedunt ipsum egritudines matricis. Et q̄ est ex corpore toto accidit sicut in febꝛibus.

¶ Et factuꝫ a percussione sup alchaena.i.verticem vel super timpus pcedit ipsa percussio vel casus.

¶ Et subeth q̄dē ꝙtinentiā hꝫ cū apoplexia sincopi ꝛ ꝓfocatione mꝛicis:maxime in ꝓuatione sensus ꝛ mot⁹:ꝛ eis que sequunt ad ipsaꝫ ꝓuationē. Uerūtñ differt ab apoplexia vt dixit Hal.sicut ꝑmo ponit ꝙtiñ.qꝛ patiēs subeth stat ꝓstrat⁹ sine sensu ꝛ motu.verūtñ ei⁹ anhelitus est salu⁹. Et crisis subeth ſm plm est ad salutē. Dixit.A.hūtē subeth est pole itelligere ꝛ excitari:ꝛ sūt ei⁹ mot⁹ leuiores sensib⁹ suis:ſz apoplic⁹ ꝓuaſ sensu ꝛ motu oīno.

¶ Et dixit.A.subeth differt a sincopi:qꝛ pulsus in subeth ē fortior ꝛ magis filis pulsib⁹ sanoꝝ:ſz in sincopi pulsus est debilior ꝛ durior. Et hoc est verū nisi subeth fiat a frigore aeris.nā in eo i pulsu est satis magna duricies. Et dixit.sincopis ꝓuenit paulatim cū mutatōe coloris tēdentis ad citrinitatē ꝛ silitudinē coloris mortuoꝝ:ꝛ ifridant extrema. Sz in subeth nō alterat calor faciei nisi ad illō qō est bonū i.ſm mām vel ſm dñiuꝫ factiōis ipm hūoreꝫ. Et nō excitatur.i.nō acuit vel exiccat frustū faciei.s.pūcta vel extremitas nasi in subeth sicut acuit in sincopi. Et hec oīa hūt veritatē nisi subeth fuerit a frigiditate exteriori in quo pñt oīa pdicta signa apparere. Et dixit.non mutat patiēs subeth a forma dormiētiū nisi puo tumore ꝛ inflatione palpebꝛaruꝫ ꝛ faciei que non ꝙtingunt in sincopi.

¶ Et dixit.A.subeth differt a pfocatione matricis:qꝛ pole est vt hūs subeth itelligat ꝛ loquat si pcipit ei.s.cū fortiter stimulat:qꝛ in tali forti stimulatiōe spūs exītes obtusi agitant:vnde excitat ꝛ logtur:qꝛ nō ipedit in eo multū mot⁹ lingue cū ei⁹ nerui motiui veniāt a posteriori cerebꝛo. Sz hūs pfocationez mꝛicis cuꝫ difficultate intelligit. Et q̄ꝛuis aliqualr itelligat nō logtur penit⁹ pp multū nocumētū anhelit⁹. Et notāt q̄ subethici⁹ nō ita recordat eoꝝ que gesta fuerūt apud eū:sicut recordat suffocata si pfocatio nō fuerit valde ꝓaua. Et dixit.in hūte subeth mot⁹ est facilioꝝ ꝛ ꝓprie mot⁹ colli ꝛ capitis ꝛ pedū:qꝛ nocumētū in subeth est plus in anteriori cerebꝛo. Et sensus maxime visus est facilior in pfocata ꝛ silr aptio oculoꝝ:qꝛ in ea cerebꝛū in anteriori non est sic lesuꝫ. Et dixit.pfocatio mꝛicis est cā.i.est aliqd aduenies subito ꝛ pp hoc indicat potestatē sui.i.suā potentiā. Et finitur aut minoraf statim:nā pp suā magnaꝫ potētiaꝫ quā nā diu tolerare nō pōt expedit vt statim terminetur ad salutē vel ad mortē vel saltez vt minuaf ꝛ remittatur. Sed subeth:q̄ꝛuis icipiat cū grauitate ꝛ sic in ꝑn⁹ grauitas:tñ ipse extēditur ꝛ plongaf. Et itroit⁹ in ipsi⁹ pfundatione est gradatim. Et hoc hꝫ vītatē nisi in subeth facto ab aere frido vel medicina frida venenosa. Nā ista ita subito possent ipzimere tā fortiter q̄ subeth vltimaref subito ꝛ non gradatim. ¶Dixit Hoꝛ.oīs sōnus cū grauitate in fine porisimoꝝ febꝛiū ꝙtinuaꝝ.i.in fine exacerbationuꝫ siue exꝛcrescentiarū febꝛiuꝫ continuaꝝ eueniēs est mortalis. Et ratio est:qꝛ que solent iuuare qñ suo tēpoꝛe nō iuuant procul dubio mala est ipsoꝝ significatio.

Cura subeth duplex est:vna gñalis ꝙueniēs oībus spēbus ei⁹. Et alia spālis ꝓpria vnicuiq̄ spēi ipsius. Et vtraq̄ duplici pficit instrō.s.dieta ꝛ potiōe. ¶Cōis autē dieta est vt locet patiens in aere calido ꝛ vehemēter ficco luminoso in quo fiat sonit⁹ murmur ꝛ strepit⁹:ꝛ fiat excitatio eius cū clamoꝛe ꝛ vocatiōe nois ei⁹. Et cū excitaf nunciet ei ꝙtristātia ipm:dixit Aui. Audiat ꝛ videat res que ipm ꝙtristent que.s.iducāt ei tristitiā de futuro nō de ꝑterito. Nā tristitia de ꝑterito mouet calm ꝛ spūm ad iteriora ꝛ sic plus iuuat ad sōnuꝫ q̄ꝛ ad euigilationē. Sed tristitia de futuro lz in sui ꝑn⁹ moueat calm ꝛ spm ad iteriora:ipm tñ ibi nō morat:imo cito mouef ad exteriora:eo q̄ in tali tristitia sollicitū se reddit ꝛ cōmouef in aia sua ad inueniēduꝫ modos q̄bus effugiat futurū terrēs ꝛ ꝙtristās. Uñ vigilat

z reducik ad rectitudinē vigiliaꝝ q̄rendo z rōcinādo q̄liter istud possit euadere z vitare. ¶ Debet autez ois subethic⁹ moueri ꝑ posse z fortiter ligari in extremis z cōprimi dolorose z vētosari frequēter z cuz reiteratiōe. Et dixit Auicē. abstergat facies cum aceto. ſ. acuto: z de eo auribus z naribus imittat z in angulis lachrymalib⁹ oculorum. Et ſpongiam in eo infusa frequēter naribus applicetur vt trāseat vapor eius ad cerebrū. Et qdaz dicunt. q acetū in hoc casu dz esse calidū. ¶ Et dixit. A. fiat administratio sternutatoriorꝝ z hoc pōt fieri in ꝓncipio z oī hora: si nō fuerit mā humoralis pñs. In subeth vō humorali nō fiat ipsoꝝ administratio nisi p̄cedētib⁹ eūone z diuersiōe humoris. Et approximent corpori pūgentia mordicātia z stimulantia ipm. in summa fiāt quecūq; euigilare faciāt. Cibis aūt regatur ois subethic⁹ desiccātib⁹ pauce q̄ſtitatis: q tñ sint facilis digōnis. Et ꝓhibeat ab oīb⁹ euaporatiōib⁹: z effumationē facientib⁹ ad caput. Et vinū nocet oibus eis a ꝓn⁹ vsq; ad declinationē nisi in facto a friditate vehemēti: z oī die inciten tur ad expulsionē stercoris z vrine. ¶ Et cura qdez gñalis ꝑ instrm potiōis est cū medicinis euigilare faciētib⁹ cū oppositione ad cām ei⁹ cū his que in spāli cura hic dicent.

¶ Eteniz patiēs subeth a frigore aeris regēdus est tā in dieta q̄ in potiōe: sicut supra dcm fuit i cura male ꝯplonis frigide imālis cerebri: sed dixit. A. fiāt ea oīa cum labore absq; facilitate: qr oīa debent approximari cuz multa fricatione z agitatione z strepitu.

¶ Et dixit. de approximādis ab itra in cura ei⁹ est pot⁹ ſtyrax ce z metridati z diamusci z filium: z ego qdē exp⁹ sum dare in potu diatrion pipereō cuz aq̄ maiorane z iueni vtile z qbusdam senib⁹ exhibui ipm cuz aq̄ vite: z fuit mirabile z confert masticatio cubebarū z piretri z deglutitio ipsorū. ¶ Et de approximādis ab extra dixit. A. confert odoratio assidua musci. sup. z aliox calorū aromaticox: z embrocatio capitis cuz ags in qb⁹ decocte sint rutha. ſ. domestica z siluestris castoreū piretruz z filia: z iunctio fiat capitis. sup. z partiū circūstantiū. imo z toti⁹ corpis si cōicatū fuerit frigus toti cū oleo de been z de duab⁹ ſpicis. ſ. nardo z celtica cuz castoreo z ſqlla z oleo muscellino z costino. Et emplastra fiāt capiti ex castorei ptibus. ij. z squille pte. j. z modico musci. ¶ Emplm bonū. ℞. sinapis piretri: ruthe: maiorane: origani: calamēti polij: serpilij: castor. z euforbij aā. ptes eq̄les: z cōponat ex eis emplm cū melle vel cū ſyrupo de ficados: z capiti superponat. ¶ Cerotū optimuz extendū supra caput prius abrasum. ℞. cere laudani. aā. ʒ. i. gariofilox cubebarū heil piretri nucismusca. castor. aā. ʒ. i. olei costini. ʒ. ij. z fiat cerotum.

¶ Et patiēs subeth ab būiditate pura ſiʒ regēdus est taz in potiōe q̄ʒ in dieta put dcm fuit supra. in cura male ꝯplonis būide cerebri dixit. A. desiccent cibi: opz. n. vt vtatur cibis desiccātib⁹ ꝑparatis ēt in forma ficca. Et dixit. cura eū cum emplis factis ex castoreo z floze ſquanti z costo nuce cipressi sauina euforbio z piretro. Et dixit. A. alienent ab eo oleo z embrocē. supp. z epithima z oīa que sub fora būida ꝑparant nisi fiāt cū cautela. Rō est: qr būctatio que est i oleis z embrocis z alijs filib⁹ actualis q̄ʒ vincit vtutē medicinax in eis decoctax: ita q actualis būctatio vincit potētia lez deficcatiōe illax medicinax nisi sint deficcatiue valde. Et cū hoc q sint fortes valde opz q fiat iunctio capitis. dixit lra exterior cū fricatiōe multa vt apiant pori z penetret inunctio. Et q post inunctionē seq̄tur capitis absterſio: vt nō remaneat oleū: ſz sequat exiccatio. Et dixit. A. fiat administratio rubificatiōis capitis: z hoc cū fricatiōe forti: z cū re aspera vel cū medicis rubificātib⁹: q̄m exiccāt cū fortitudie: z seq̄t administratio odoratiōis musci z filiū deficcātiū.

¶ Qz si mala cōplo būida fuerit mālis: z fuerit cū dñio sanguinis regat patiens: vt dictū est supra in cura male ꝯplonis calē z hu. cerebri mālis. Dixit. A. vtat subtiliatiōe cibi. ſ. q̄ſtitate z q̄litate: vt. ſ. sit cib⁹ pauce q̄ſtitatiʒ z pauci nutrimēti: ne sāguis multiplicet. Et cum hoc oz vt sit cib⁹ parat⁹ in forma sicca. dixit Auí. vtatur eo qō est torrefactū vt ordeo farre spelta vel panico torrefactis: qr hmōi sūt pauci nutrimēti z sicci: z nō euaporātis ad caput: z i potiōe dixit opz vt incipiat a flōmia z hoc celerime vel saltem vel alteri⁹ vene: ſm q indicātia tibi declarabūt ꝑz q dcm est supra in cura gñali egritudinū capitis: z ꝑ vel incipiat cū scarificatiōe cruriū. supp. vel alioꝝ loco ꝑ ſm indicātia. Et incipiat cū clysteri tpato. i. lenitiuo. Et notāt q scarificatio z clystere pñt etiā fieri post flōmiaz: imo z solo ventris si ibi fuerit mā regrens illam: vt qr fuerit sāguis flāticus: vel fuerit pseius ꝙuersa in colerā. Et localia fiant prout dictū est in male complexionis cum dominio sanguinis cura.

¶ Si vō fuerit ꝑdicta mala cōplo cuz dñio flātis regendus est patiēs: sicut supradictū fuit in cura male cōplonis frigide z būide mālis. Et dixit Auic. opz vt eūetur ꝑus cū clysteri forti. i. acuto trahēte flā: imo z clysterib⁹ plurib⁹. Et dixit. ingenier vt euomat: qō fiet aperiēdo os suū z itromittēdo pennā inunctā vsq; ad palatū plies. Et si pole fozet dādo ei qō flā incidit z euomere facit: eo maxime qr in stō plm cōtinetur flātis. Deide dixit ipse. pueni ad pticularia administrādo medicinas digestiuas. ſ. calas fortes. ſ. in calefaciendo z desiccādo. Et hoc facias ꝑ iteri⁹ ſūpta. z exteri⁹ approxima ta z administra sternutatoria z caput purgia: z alia educentia flā a capite ꝑz qō dictū est supra in curatiōe vū. ¶ Dixit q. daz experimētator: q succ⁹ oīs ꝙsolide: z ꝓprie minoris bibit⁹ vsq; ad. ʒ. ij. litargicos z subethicos excitat: z oē somnū ꝙfunduz: ita vt vsq; ad plures dies dormire non possit. ¶ Si oculi z cor z sel phylomene sub ceruicali vel in lecto ponant⁹ inſōnes tenēt in eo iacētes: z si qs ea biberit nunq; dormiet. ¶ Si pēna dextre ale merule ſuspendat⁹ in medio dom⁹ cū filo rubeo: dō q nunq; poterit dormire aliqs i domo illa donec deponat⁹. ¶ Si qs caput vesptilionis z oculuz vppupe sub capite lecti abscōderit nullus i eo dormitabit. Caput vesptilionis in pāno nigro ad brachiū dextruz ligatuz nō sinit dormire donec portat⁹. Et cor eius ēt gestatum magnā vigiliaz ꝑstat. ¶ Dixit exꝑimentator. cū aliqs ml̄tū dormierit trāſglutiat myrrā vel olibanū: hoc. n. optimū est: qr ꝙsumit hūiditatē q̄ pāniculi cerebri hūectantur.

¶ Cura āt subeth. pueniēs ex cōitate. dixit Auí. hz duas itētiones gñales: q̄ꝝ vna respicit totū corp⁹ vel mēbruz mandās. Et 2ª respicit ipz cerebrū recipiēs. z hoc est dupler. ꝑma est ꝓfortare cerebrū ne recipiat: z 2ª est reliqax hūoruz vel vapox cerebro cōicatox resolo z consumptio: qne aūt ipleāt ꝑmaz intētionē ꝑdictā: z que scōam itentiōis gñalis Auicē. dereligt nota ex dictis in curatiōe vū. Et que iplent ꝑmaz scōe intētionis gñalis ꝑdicte q̄ʒ nis etiaz ex supra ibi dictis innotescāt. Nihilomin⁹ Auic. h itex explicās dixit fiat illud. ſ. ꝓfortatio cerebri ne recipiat cū oleo ros. z aceto plurimo: nō intelligēs q sit plurimū: qr excedat in q̄ſtitate oleuz ros. sed qr sit plurimū in hoc casu respectu ei⁹ quod poneret cum oleo ros. de eo si sola q̄reret repcussio: in quo casu ponitur pax de aceto. Sed hic poni dz plurimū: quia vltra repcussionez querit q oleuz ros. non faciat dormire humectādo cū sua būiditate: sicut supra ꝓhibuit inūctione oleox. Et ꝑcipue dz poni acetum ꝑm qñ ipm oleum ros. nō fuerit ꝑmixtū cuz succis stipticis ꝓhibentib⁹ ipm ab humectatiōe sua: z maxime cū calidis. Et dz acetū esse acutissimū vt cuz sua acuitate z siccitate mordicet z excitet z somnū ꝓhibeat. Qz autē dixit Ser. in hoc capło q acetuz non sit plm: habet veritatē in casu i quo sola repcussio quereretur: sicut aliqñ pōt ꝓtingere in cura alicuius subeth nō veri. z sicut ꝓtingeret in cura subeth veri cōpositi cuz lythargia vel alia simili egritudie. Et facta cerebri ꝓfortatione z ꝓhibitione ascensus vapoꝝ. dixit Auicen. deinde adhibeantur embrocē infrigidatiue: scilicet si mala complexio

calida

calida foret derelicta in capite ⁊ nō aliter: ⁊ tunc ēt non debēt esse infrigidate pure: imo cū infrigidatione debēt hre stipticitatem ⁊ desiccationem: ne cū frigiditate pura faciāt aug^m in subeth. ¶ Spālis aūt veniens ad curā huius subeth cōitatis. Dico q factū ex vaporibus surgētibus a toto: ⁊ ppie in febribus sicut ab. A. hr̄i pōt: curat fm quatuor intētiones: quar vna est ad diuertendū cuz ligatione extremitatū dolorosa ⁊ alijs diuersionū modis. Et 2ª est ad repcutiendū vapores cū oleo ros. mixto modo predicto cū aceto vel cū succo agreste vel granator ⁊ siliū. Et 3ª est ad resoluendū vapores siqui collecti fuerint in capite cū motu sternutationū ⁊ approximatione embrocar ⁊ alior resolutiuor: put dictū est in cura vli egritudinuz cerebri. ⁊ in cura sode vaporalis. Et 4ª vertit ad ipsum subeth. s. ad excitandū ab eo cū sternutatione assidua ⁊ odoramēto acuti acuti ⁊ vaporis eius: ⁊ cū alijs dictis supra in cura vli subeth. ¶ Et cura eius qui fit a vaporibus surgētibus a stō epate pectore matrice vel alio speciali mēbro est prima predicte. Et ab auctoribꝰ derelinqtur nota ex his que dr̄ in caplis egri^num ipsor mēbror mādantium: ⁊ ex his que dicta sunt in vli curatione egri^num cerebri: ⁊ in cura sode vapor. ad hec enim capla recurrere debes.

¶ Cura aūt subeth facti successione pcussionis vel casus est illa que dicta est in caº pcussionis vel casus supra caput.

¶ Et cura facti a potu medicinar frigidar venenosar est fm qō dictū est in tracᵗᵘ de venenis in pprijs caplis illar.

¶ De impotentia vigilandi. Cap. ix.

Auctorum quidam loquunt de somnolētia que ppie est impotētia vigilādi siue impotētia exercēdi actus qui in vigilia solēt fieri. Et Uiat. cū locutus est de stupore mētis. in ipso caº dixit. ⁊ somnus qui fit oculis clausis. Et hoc fit duobus modis. Unus est in quo infirmus nimis est somniculosus: ⁊ iste est subeth: de quo supradictū est in caº precedē. Alius est in quo infirmus par est sōniculosus. Et dixit. q ista parua sōniculositas nō est sōnus: ⁊ est q̄si dormitātis pigritia.

Et ponens causam eius dixit q nō pingit nisi ex debilitate virtutis ⁊ eius deiectione. Dixit Silib. si neutra causar somni ⁊ vigiliar innālium supabundat in excellētia: sed tm̄ modū excedēs virtutem deijceret ⁊ dissoluat inde somniculositas q̄si pigritia ⁊ stupor mētis fit. Et vigilāt patientes dū dormire extimant: accidit aūt iste modus somniculositatis maxime in febribus acutis fortis resoluonis: in qbus q̄uis adsint cause vigilia rum: virtus tm̄ prostrata non pōt vigilare.

Et signa eius sunt q iacet oculis clausis: ⁊ videtur dormire: tm̄ non dormit. Et si tangit vel vocat respōdet: aut signiat se non dormire. Et si amplius molestatur pquerit dolens de impotentia vigilādi. ¶ Et precessit causa aliqua ex virtutem dissoluentibus: nec apparent signa subeth supradicta.

Cura impotētie vigilandi duas hz intentiones: quar vna est abscindere causaz virtutē dissoluentē. Et alia est ad pfortandū virtutē ⁊ resumēdum ipsaz. ¶ Et pᵃ quidem intētio cōplet cū his ppie que in curis egri^num illar virtutē pternentiū dr̄. Et 2ª intētio adimplet cum dicta resumptiua ⁊ ea que qualescētibus pquenit: ⁊ oibus his que spūm multiplicāt ⁊ aiam dilatāt. ¶ Dixit Uiati. cura eius est embrocare. s. caput vel totū corpus cū camomilla ⁊ ros. ⁊ viol. in aqua decoctis. Et inunctio cū sandalis ⁊ oleo ros. ⁊ viol. ⁊ hoc maxime in cā calida. Et dixit. ante infirmū dulces fiāt sonitus diuersis musicor gīibus ex eis enim delectabit infirmus: ⁊ ex delectatione excitabitur eius virtus. ¶ Dixit Silib. in stupore mentis ex defectione ⁊ dissolone virtutis fiat emplm ex sandalis cū oleo ros. ⁊ viol. Et dent ella resumptiua: vt dyapenidion dyagragantū ⁊ dyacodion: ⁊ delectet cū oi gne musicor vt p uocet somnus: fortia aūt somnifera phibeant: ⁊ maxime in qbus est stupefactio ne pgelet ⁊ extinguat paucus calor nālis ⁊ spiritus qui remāsit in eis. Fel gruis tepefactuz in aliquo vase plūbeo ⁊ illinitū sup occiput potēter a somnu excitat. ¶ Dixit Kiranus q oculi luxiuie auis abscissi ea viua dimissa ⁊ portati: abiqz somno erit q portauerit. ¶ Quidam aūt dicūt q oculi ⁊ cor philomene sub cerui/cali vel in lecto positi insomnem tenēt iacentez. Et dicunt q qui ea deglutierit nunq̄z dormit.

¶ De sabara seu vigilia superflua. Cap. x.

Sabara vigilia supfluēs siue vigilia preter nām: siue instantia vigiliar dr̄. dixit Uiati. vigilare preter nām est vigilare supflue. Sabara. dixit. A. est supfluitas in vigilia: ⁊ egressus a re nāli. s. egressu multo. naz si egressus a dispōne vigilie nālis esset paucus tunc dici dz vigilia non nālis: ⁊ non preter nām. Egressus aūt ille multus pōt esse aliqñ in q̄ztitate: ⁊ aliqñ in qualitate: ⁊ aliqñ in ordine: vt frequentius tñ est in oibus tribus pditionibus dictis simul. Dixit Horō. si vigilie excedūt in q̄ztitate qualitate aut ordine dr̄ innāles. ¶ Sabara propie sumpta nō est morbus: sed accñs: actio. s. lesa sequens ad aliquem morbū prore cerebri: impropie tñ potest dici morbus: inq̄ztum. s. est aliqñ cā euētus aliquor accñtium: rōne quor pōt dici morbus. Et pōt ēt impropie dici morbus inq̄ztum diuertit ad se curā: est aūt de accñtibus maxime virtutem pternentibus: ⁊ precipue cum fuerit sinthomaticū: tūc enim p eas est illico subueniendū: si tñ foret accidēs creticū nō est p eam aligd agēdum. Quidam aūt dicūt q vigilia supflua qñ seqtur passiones cerebri per cōitatem tūc est accñs. Dixit Serar. sup Uiati. hic passio qñq̄ est morbus p se: ⁊ qñq̄ est accñs alterius morbi. Et dicūt qdam q qñ vigilia supflua seqtur aliquā egritudinē non manifestā: tūc ipsa dr̄ morbus. Cū vo seqtur aliquā egritudinem manifestā: vt febrem apa dolorē vel hmōi: tunc dr̄ accñs. ¶ Et qr sabara seqtur morbos cerebri aut pprios aut per cōitatez. Ideo fm intētionem auctor species sabare principales ponunt duas: qr alia est sabara pprietatis que seqtur ad morbū pprium cerebri: ⁊ alia est sabara cōitatis que seqtur ad morbum cerebro cōicatum.

Dixit Uiati. vigilia supfluens fit ninnio motu cerebri. i. spiritus in cerebro existentis: sicut in accñtibus aīe pingit. Et fit ex siccitate colere rubee seu colere nigre: vel ex nō tēperato calore: vel ex humoribꝰ salsis his oibus in cerebro nascētibus vel oriantibus. ¶ Dixit Auerr. 3º collig. supuenit vigilia. s. supflua per oppositā causis somni. s. superflui. vnde fit ppter dominiū caloris ⁊ siccitatis. ¶ Auic. autem pcessit de causis fm diuersitatem speciar eius dictar: ⁊ reducit causas sabare pprietatis ad sex genera. Et primū est q sabare causa qñq̄ est mala complexio simplex calida: aut mala cōplexio simplex sicca: aut mala complexio calida piuncta cum siccitate. Nā ex his malis cōplexionibus igniuntur spiritus cerebri: vnde mouētur semp ad exteriora. Et ppter dictam causam seqtur qō dixit. A. s. vt caliditas sit vehemētius ⁊ anterius. i. p facies sabara q̄z siccitas: ⁊ pōt esse quelibet dictar cōplexionum cā sabare pura: siue humoris vitio ⁊ nō pura: sed cū humoris vitio. Et talis humor aut erit colera aut melā nālis vel innālis. 2ᵐ genus. dixit. A. est q sabara qñq̄ fit ex vētositate humiditatis occulte in cerebro. i. pfunde ⁊ incluse in vētriculis ⁊ anfractibus eius vel occulte. i. nō faciētis manifestā egritudinē: que vētositas secū mouet spiritus cerebri ad exteriora. 3ᵐ genus est. dixit. A. q sabara qñq̄ fit pp dolorē. s. capitis fortē. 4ᵐ est q sabara qñq̄ fit pp cogitationes cōes. i. gīales que cōiter hoibꝰ insurgūt. s. cū multiplicant: ⁊ vna cogitº alteri succedit. 5ᵐ genus. dix. A. est

lumen loci ⁊ illuminatio.i.splēdor illuminās. Cū enim p/uenit aliqs diſpoſitus ⁊ apparatus ſabare ad locū ſplendi dum ⁊ lucidū ⁊ in eo moraz traxerit incurrit eam: ꝓpterea q ſpūs aialis lucidus ⁊ ſplēdidus exiſtēs mouet ad exte/riora vt ſitum ꝓſil'em ꝓſequat. Et 6ᵐ genus. dixit Aui. eſt aꝑa meliū aut cācerosuz in partibus cerebri. ſ. ꝓpinqs ce rebro: vt collo gula facie poſt aures ſub auric⁹: eo q a tali aꝑate eleuat vapor ſiccus malus ad cereb⁹ inducēs ſaba/ra cū ſua ſiccitate ⁊ malitia. Hec tñ cā ꝓprie eſt de cauſis ſa bare cōitatis. Sed Aui. eā numerauit inter cās ſabare ꝓ/prietatis ꝓp vicinitatē eius ad cereb⁹. In multis tñ exem/plarib⁹ inuenit hec cā inter cās ſabare cōitatis. Et ſubdit A. ponēs ſpecialē cām ſabare in ſenibus q dolor qui acci dit decrepitis ex ſabara eſt ꝓp nitroſitatē humor⁹ ⁊ ſalſedi/nē ipſor⁹ ⁊ ſiccitatē ſube cerebri eor⁹. Indicās in his v̄bis q ſabara accidit decrepitis ex humoribus ſalſis ⁊ nitroſis multiplicatis in eis: aut in cerebro ⁊ partibus ei vicinis: ⁊ tūc ſunt cā ſabare ꝓprietatis: aut in partibus alijs: ſicut in ſcabioſis ⁊ ſerpiginoſis ⁊ ſiſibus: ⁊ tūc ſunt cā ſabare cōi/tatis: q̄uis enim ois ſiccitas vigilare faciat. Non tñ dixit A. ois hu'ᵒˢ dormire facit: hu'ᵃˢ enim ſenū: q̄ nitroſa eſt cā vigilia⁹ ⁊ nō ſomni. ¶ De cauſis aūt ſabare cōitatis. di xit Aui. q qñq̄ fit ꝓp cōitatem ad ſtōm ꝓp malitiaz digō/nis ⁊ multitudinē repletionis ſtōi. Et iſta duo. ſ. malitia di gōnis ⁊ multitudo repletionis ſtōi inducūt ſabara vel ꝓp vapores dꝛigmes ⁊ acutos a ſtō ſurgētes ad cereb⁹ deficcā tes ipſuz. Vel q̄ inducūt anxietatē ſtōticam quā hñs quie ſcere non pōt: ſed frequētius mouet ⁊ de latere voluit ſup latus. Aut fit ꝓp ſtōm ex malitia cibi aſſumpti: q̄uis non fit replēs ſupflue nec indigeſtibilis. Et hec malitia eſt aut q̄ fit ille cibus de his q inflāt aut mouēt hu'ᵒˢ: aut indu/cūt ſomnia terrefaciētia: ꝓp que excitatus terret ⁊ querit vigilare ⁊ non dormire ꝓ̄ timore: de quo⁹ nu⁹ ſunt fabe poꝛꝛi ⁊ ſiſa. ⁊ qñq̄ fit ꝓp cōitatez alicuius alterius mēbri cerebꝛo cōicantis malitiā deficcantē ipſum. ſed. A. ſolū de ſtō locutus fuit: q̄ vt frequētius a ſtō ꝓuenit. Et qñq̄ fit. dixit. A. ꝓp cōitatē totius: vt in febꝛibus ꝓp eleuationē va por⁹ ſiccor⁹ mordicantiū a toto ad cereb⁹. Et ꝓcipue fit hoc in febꝛibus colicis: ⁊ poſt eas in febꝛibus de flāte ſal/ſo: ⁊ poſt has in febꝛibus melicis: in ſanguineis aūt ⁊ flāti cis raro ꝓtingit. Et qñq̄ fit cā doloꝛis alicuius membꝛi. ¶ Aggregator reducit cauſas vigiliaꝝ ſupfluaꝝ ad cau/ſas ꝓximitiuas añtes ⁊ ꝓiūctas. De ꝓximitiuis eſt aer cali/dus ⁊ ſiccus ⁊ ſplēdidus. Et exercitiū calefaciens ⁊ defic/cās ⁊ aras fabrilis ⁊ ſiles ⁊ balnei negligentia in indigēti/bus eo ⁊ balneū reſoluēs ⁊ deficcās. Et cibus cal's ⁊ ſiccus ⁊ legumina: ⁊ oē q̄ inflat: ⁊ ſpecialr faba. Et inducit ſom nia terribilia ſtōi indigō ⁊ eius multa repletio ex cibo: ⁊ multa vini acuti potatio: ſicut refert Hal. in li⁹ de interio. de eo qui ꝓp vinū ꝓpetuas incurrit vigilias. Fames ⁊ ſitis ⁊ multa abſtinētia ⁊ coitus ſupfluus. Et aliqñ ſpermatis retētio a quo ſurgūt fumi ad cereb⁹ corrupti. Et ois ſup/flua e ūo vndequaq̄ ⁊ ſpecialr cū medicina laxatiua: que de ſui nā ſitim inducit: vt euporiū. Et aie accītia: vt triſti/tia cogitatio ⁊ dolor animi. ¶ Cā añs alia eſt immālis: vt caliditas ⁊ ſiccitas: ſed magis caūtas in reſoluēdo ſpiritus ⁊ eos mobilitādo. Nam cal̄ eſt velociter mouere de cētro in circūferentiā. Et alia eſt mālis: ⁊ eſt aut colā: aut melā: aut flā ſalſum in toto exiſtēs corꝛore vel in ſtō vel in capi/te ſpecialr: ⁊ aꝑa vel dolor aut mala cōplexio in toto vel in aliquo particulari mēbro. ¶ Cā aūt ꝓiuncta eſt caūtas ⁊ ſiccitas cerebri ⁊ ſubtilitas ⁊ motus ſpūs eius. ¶ Horō. dixit. vigiliaꝝ ſupfluaꝝ ꝑ⁸ cā eſt accītia aie: vt ira triſtitia ſollicitudo ⁊ ſiſa. 2ª eſt fluxus vētris. 3ª febres ⁊ eaꝝ mole ſtationes. 4ª dolor. 5ª loci nimia cali ditas. 6ª nimia inani tio ⁊ fames ⁊ ꝓuatio hu'um. 7ª nimia repletio ⁊ indigō ſtōi ꝓp aſſenſum hu'um indigeſtaꝝ aggrauātiū ⁊ mordicā tiū. 8ª nimia ſiccitas dñans in anterioꝛi parte cerebri. 9ª nī mia caliditas ibidē. xª caliditas ⁊ ſiccitas ſimul. xjª colera rubea ibidē ⁊ dñans. xijª colera nigra. 13ª flā ſalſum. ¶ Et tandē dixit Aui. q ꝓ̄ ꝓfecta ſciētia cāꝝ ſabare fiat recur/ſus ad ea que dicta ſunt in ca⁹ de ſubeth. ⁊ ex opp⁹ afferā/tur huic ca⁹. ¶ Vigilia ſupflua frequētius accidit decrepi tis ⁊ ꝑ⁹ ſenſibus. vigilāt enim ſenes. dixit Horō. ꝓp acci tia aie ⁊ ꝓp ꝓpruritum ⁊ ſcabiem quā frequēter patiunt ex multiplicatione flātis ſalſi in eis. Ex vigilia ſupflua induci tur cito ſenectus ex ꝓſumptione radicalis hu'ⁱˢ que fit in ea. Et ipſam ſequunt morbi de inanitione ⁊ ēt de repletio ne. De inanitione q̄ inquātū hu'ᵃˢ radicalis ⁊ nutrimēta lis ꝓſumit. vñ ꝓducit ad ethicaz ⁊ tabē. De repletione v̄o ꝓp hu'ᵉˢ crudas ⁊ malas que ex indigōne in corꝛoꝛibus ſupflue vigilātiū gīant ⁊ multiplicant: faciūt eniz vigilie ſupflue ꝑ cibi ⁊ potus digōnem: ſicut dixit Hipo.

Signa giis reperiunt ab auctoꝛib⁹. ¶ Primū eſt. di xit Uiat. anguſtie ſequunt. i. ſpūalium coarta tiones: ſpūalia enim mēbra cū ſint nāliter ficca: maxime in vigilijs exiccant: vñ pulmo illis deficcatis coangustat: ⁊ ꝓp anguſtiā inducit inquietudo: ⁊ aliqñ dolor. ¶ 2ᵐ eſt. dixit Uiat. extenuatio ⁊ ſiccitas. ſ. in corꝛoꝛe toto. Naz di xit ipſe. vigilie ꝓprie agūt vt ſubalia deficcēt mēbra corꝛo ris. Dixit Hilib. vigilie vltra modū intēſe ſubalē corꝛoris hu'ᶜᵐ deficcāt ⁊ mēbra defectāt. Dixit Horō. q ꝓprietatē hñt inaniēdi corꝛus. ¶ 3ᵐ ſignū eſt. dixit Uiat. mutatio colorꝛis in cute. ſ. ad albedinē ⁊ palliditatez ꝓp diminutio nē calidi nālis ⁊ multiplicationē hu'um crudaꝝ. ¶ 4ᵐ eſt. dixit Uiat. multiplicatio indigōnis: q̄ñ vigilie ꝑfectionē digeſtiue virtutis corꝛūpunt. Hilib. ⁊ Horō. idē. ¶ 5ᵐ ſi/gnū. dixit Uiat. tumeſcit. ſ. in ꝓceſſu facies ⁊ palpebre. Hi/lib. ⁊ Horō. idē. Et hoc eſt ꝓp multiplicationē hu'um in/digeſtaꝝ maxime in partibus capitis. ¶ Signa ſpēr. di/xit Aui. ſabare facte ex ſiccitate pura ſine mā ⁊ nō ſociata caliditati ſigna ſunt leuitas capitis ⁊ ſenſuum. Et ſiccitas oculoꝝ ⁊ lingue ⁊ nariū. ſ. multa. Et q nō ſentit in capite calor neq̄ frigus. ¶ Sabare aūt facte a caliditate ⁊ ſiccita te ſimul ſunt. dixit Auic. ſigna ꝓdicta inuēta ⁊ ꝓiūcta cū inflāmatione ⁊ aduſtione que aliqñ eſt cū ſiti: vt cum ſicci tas ſtōi cōicatur: ⁊ q̄ñq̄ eſt cū aduſtione in oꝛigine oculo/rū. ¶ Et facte a caliditate pura ⁊ ſola ſunt. dixit Uiat. q ſuccedunt anguſtie ⁊ ſollicitudo ⁊ cogitationes multe ⁊ alienationes. ¶ Et facte a colera ſigna erūt: vt cum prędi/ctis ſignis caliditatis adſit color citrinus: ⁊ potiſſime in fa cie: q̄ vigilie coleraz in exterioꝛa ꝓpellunt. ¶ Et in facta ex colera nigra color fit liuidus ꝓp mortificationem calo/ris innati. ¶ Facte aūt a flāte ſalſo ſigna ſunt: dixit Uiat. q fit quies. i. non tāta fit inquietudo: ſicut in facta ex co/lera: imo ēt non mouet localr: ſed vigilat: ⁊ ſubdit. ⁊ men tis ſuſpēſiones. al's. ſuſpitiones. i. vane vel varie cogitatio nes ꝓp diuerſas nās flātis ſalſi pungitiuis quaꝝ ꝑ⁸ ꝓue/nit ira: ⁊ a 2ª timor: ⁊ hos diuerſos motus ſuſpitiones vo cat. ¶ Dixit Auic. ſigna facte a nitroſitate humor⁹. i. a flā te ſalſo ſunt inuētio humiditatis in naribus ⁊ lippitudi/nis in oculis ꝓp ſubam humidā illius flātis ſalſi: vel for/taſſe ꝓp aliud flā ei admixtum. Et ſenſibilitas grauitatis parue. ſ. grauitatis ꝓuenientis ab alio flāte non ſalſo. Et velocitas excitationis apud ſomnū cuz ſaltu. i. iectigatio/ne: vel cū ſaltu. i. repente ꝓp vapores groſſos pungitiuos a flegmate ſalſo ſurgētes. Et dixit Aggregator. iacēt qua/ſi dormiant ꝓp grauitatem flegmatis: ſed non dormiunt. Et ſubdit Auic. q ſignificat ēt flegma ſalſum eſſe in cā ex regimine precedēte ſi fuerit generatiuum flegmatis ſalſi: ex etate. ſ. ſenectutis: ⁊ ex alijs. ſ. particularibus ꝓuenienti/bus ad eius gīonem. ſup. ⁊ ſilr ex dictis cognoſcit cole/ra ⁊ melācolia. ¶ Facte aūt a ventoſitate cum mā occulta ſunt grauitas parua: valde eniz parua humiditate narīū ⁊

pauca

pauca lippitudine: et nō est excitatio patiētis apud somnū cū saltu. Facte vō ab apate meduco sunt pñtia illi⁹ in locis supradictis. ¶ Et facte a doloze sunt pñtia dolozis. Et facte a causis primitiuis vt ꝑ plēdoze aut cibo aut cogitatione vel alijs sunt ipse eedē res que adsunt vel affuerūt. ¶ Signa aūt sabare cōitatis eligēda sunt ex dictis supᵒ ca° de signa cōitatis. ¶ Dixit hip.7° affo. in vigilia. s. supfluēte spasmus. s. de ianitiōe. nā lz i ea possit supuenire spasmus de repletiōe z ēt ꝑ spasmus nō ꝓportionat⁹ ad mām: tñ de eis nō itellexit: aut desipiētia. i. q̄cūq; lesio cogitatiue vtutis malū: q; signāt vehemētē exiccationē z debilitatē vtutis. Et sunt mala p viā signi: vt dictū est: z ēt p viā cause inquātū augent vigilias. Et si vltimant z ꝓcedunt sunt mortalia. ¶ Dixit Horō. q Auic. dixit q si vigilijs supfluis superueniat tussis. s. ficca signum est mortale: q; significat siccitatem cōmunicatam membris spiritualibus.

Cura sabare. dixit Uiat. medicare opz: festinemus hāc infirmitatē: q; magna ꝑ est cā passionū. dixit Her. huic passioni siue sit morbus p se siue p accīs est celeriter obuiādū: q; sicut sōnus inālis calozē suffocat nālē z extinguit fic z vigilie innāles calm resoluūt nāle: vñ fit spūum depditio z seqtur indigō: z inde supfluitatū aggregatio: z cū h̄ z cozporis ꝓsumptio: vñ z ptisis vel ethica mania vel melia vel senect⁹ intēpestiua z vite breuitas seqtur. ¶ Dixit Horō. vigilie in senib⁹ bono mō nō sunt remediabiles: z hoc est: q; raro curant siue reducunt senes ad nālez dormitionē. Et verificat dictū eius de vltimis senib⁹ in qbus nitrose multiplicant hu^res. ¶ Est aūt cura sabare duplex. Una gñalis z cōis oīb⁹ spēbus eius. Et alia est particularis singulis spēbus ꝓpria. Et vtraq; duplici pficit instro. s. dieta z potione. ¶ Et dieta qdē cōis est vt oīs patiēs sabara in aere loceat hu° z hu^rato pfusiones z aspsiones aq̄rū z sternimēta rez humectātiū in eo. Et sit aer ad frigiditatē decliuis. Et sit camera obscura priuata picturis: ī qua nullus fiat strepitus: nulla locutio fortis siue murmur. Et sit iacēs in lecto molli. i. leui. Et adsint ei blādi fabulatozes delectabiles fabulas ꝓferētes: z aliq̄ adsint soni musicaliū instroz dulciter z blāde sonantiū: aut adsint cātatozes submisse melodias dicētes: z in os suū vnuz magnū meedrū tangētes: z sic nihil deficiet ei. ¶ Dixit Auic. ex notitijs. i. somnū nocte inducētibus est sonus suauis instroz musicaliū vel cātilene q sit subtilis z vniformis cū quo nō est ezechare. i. cozda instri vel vox grauem faciēs sonū: z si sit ibi sonus: sit tñ equalis z nō diuersus. nā hic sonus suauis vel saltē eq̄lis trahit aiam ad attentionē p auditū soni nō interruptū: mō per reuersionē ad acutū: mō ad grauē: in qua attētione vniformi causat somnus. Et mihi vī sonus esse suauis hr̄e marsupiū plenū ducatoz: vñ versus. Dum bursa mea sonat hospes mihi fercula donat. Et ꝓpea dixit Aui. sonitus arboz z sonitus aquaz z alij q̄ꝑmi his fitū faciūt dormire: q; sunt vniformes. Alia nāq; distracta ab alijs sensib⁹ z auditui intēta suauiter z in eo fatigata retrahit ab eo: z sic fit somnus. ¶ Oē abijciat aie accīs: q̄ vis tristitia de preterito ad dormiēdū inclinet. letitia tñ. dixit Sili. inducat. ¶ Et oī vtat quiete z taciturnitate: oculos clausos tenēs. Fricationes tñ quedā leues z blāde fiāt maxime circa extrema. Et fomētent balneent siue lauent cū aqs decoctionū rez frigidaz z humectātiū: z ꝑ pzie in pn° accubitus appzopinquāte hora ꝓsuete dormitionis. ¶ Et dixit. A. ex eis que dormire faciūt febzientes z alios sabara patiētes est vt ipsoz extrema ligent ligatione faciēte dolorez z cozā ipsis ponat lampas z precipiat pñtibus vt multiplicēt ꝓfabulationes z sermones: deinde soluant ligature repēte z remoueat lampas: z precipiatur fabulātibus vt taceāt repente: z tūc dormiēt. Nam in hoc est subita fatigatio virtutis a lumine lampadis z sonis ꝓfabulationibus: qbus subito sedatis aīa intus cum spiritu retracta fit sōnus. Hoc idez Aui. ponit 3ª tertij. ca° de destructione appetitus. z ꝑª q̄rti. ¶ Cibi aūt patiētiuz sabara debēt esse humidi actu z potētia sumpti ex somniferis aut cū eis decocti vel parati. Et dixit Aui. ei q nō hz sabara supfluū sufficit vt laboret z excitet vsq; ad aliqualē fatigationē z balneet: et ꝑ ad resolōnem supfluitatū dzigmiū z ecutaz: et ad humectādū. Et bibat aliquātulū boni vini añ cibū et comedat cibū: qm̄ in illa hora dormiet. i. statim. Premittit aūt vinū cibo vt ꝓueniat cū humectatione: et vt nō supflue: sed ꝓueniēter euaporet ad caput ꝓhibente cibo sequēte ipsum a supflua euaporatione. Et puto q hoc vinū debeat esse debile aqueū: vel si fuerit potēs cōueniēter adaquatū: tale enim magis humectat: z mite z debiliter euaporat. ¶ Dicūt qdam. abstineāt vigilātes supflue vinū acutū puz z cibaria calida et sicca acuta salsa et aceto sitatis plurime: et vtant piscibus bonis assatis sup prunaꝯ vel elixis et carnib⁹ edi et pullor et agni alteratis cū lactucis et cucurbitis et semine papaueris albi: z vti pñs ptisana ozdeacea et farre et pane loto: et possunt ꝓdiri sua cibaria cū lacte seminis papaueris albi aut oleo amigdalarum dulciū recēti: aut emulsione seminū cōium frigidoz: z vtātur olere facto ex borragine buglosa spinachijs lactuca et folijs papaueris. Et silr possunt vti lactucis elixis.

Cura vō gñalis per instrm potionis complet approximatione medicaminū dormire faciētiū et per interius et p exterius inductoz. In qbus obseruādus est cañ. frequēter positus: qui est a debilioribus est incipiēdū: z ab eis maxime in qbus nō ponunt stupefaciētia: que si nō sufficerint gradatim et paulatim ꝓueniēduz est ad fortiora et ad ipsa stupefaciētia. ¶ Et in approximādis ab extra. Notat Serar. sup Uiat. q ipsa postq̄ per morā tractā fuerint calefacta sunt amouēda: et alia renouāda: q; calefacta cuz actuali caliditate calefaciūt et augēt sabara.

¶ Dixit Sili. fomētationes emplastra inunctiones et alia que cūq; hmōi ex narcoticis vel cū narcoticis facta cauēda sunt reumatica cā existēte. Ex leuibus aūt ab extra approximatis est oleū viol. inunctū et embrocatū et auribus immissum et naribus et olfatus violaz et nenufaris: et sequitur ipsum oleū nenufarinū et de papauere albo et embroca factū ex decoctione violaz et floz nenufaris et floz cucurbite et papaueris et salicis et vitis albe vinifere et lactuce. Et de debilibus. dixit Serar. sup Uiat. est papauer albū distēperatū cū lacte mulieris et albumine oui super caput illinitū: et est vtile valde. Et Sili. ponit q mulgeat sup caput lac mulieris puellā nutriētis. ¶ Et ex sumptis inferius debilibus est emulsio seminis papaueris albi habita et firupus eius. Jngt Diasc. et adducit a Meſ. teranur seminis papaueris albi. ʒ. ij. aut ex corticibus eius et seminibus. aīi. ʒ. i. et fundat sup ipsum aque fontis lib. ç. et dimittat sic per horas sex aut octo: deinde emulgeat ex eis aqua et pijciat sup ipsam de zuccaro et ꝓpinet in sero: facit enim somnū sopozās bonum. Et si vis loco zuccarī ponere firupū viol. nenufarinū vel de papauere erit fortius. ¶ Dixit Serar. sup Uiat. populeo qō solebat capiti apponi ad somnū ꝓuocandum. s. a Salernitanis et alijs multis auctoritate Nicolay in antidotario suo. caꝑ de populeon. penitus est inutile et timendū. dixerūt Joānes de Sancto Amādo et Cōciliator et Gentilis q populus arboz ex cuius oculis populeon cōponit tanq̄ ex basi est calida. Et declarat hoc Simon Januēsis in suis synonimis: et ob hoc populeon reddit calidū non somnifez. Mihi aūt videt q populeon ꝓsideratis componētibus sit vtile z ꝓueniens in sabara facta a nitrositate humiditatum capitis. Et in hoc casu dz intelligi dictum Nicolay. In alijs aūt speciebus sabara dico ipsum nō competere: vt et illi dixerūt. ¶ Ex medicinis aūt fortibus in faciendo somnū de approximādis exterius est oleū somniferum: q̄ describit

Meſ.auẽte filij Hezar.mirabiliꝫ exptum:qõ ſic fit.℞.opij z.x.ſeminis lactuce.z.viij.iuſqami z mãdragore.aã.z.v.z cortic. papaue.z.xij.teranꝫ ꝓtritione groſſa z pijce ſup ea aq̃ aſpſionis mãdragore aut decoctiõis ei⁹ z aq̃ decoctiõis cortic.papaue.z olei ſiſamini.aã.lib.i.z coquanꝫ i vaſe duplici vſq; ad ꝓſũptionẽ aq̃ꝫ z ex eo iunge frõtẽ z ſinciput. Et ſi ex eo caput purgiũ feceris aut i nares imiſſeriſ ꝓfert z eſt exptũ. ¶ Dixit Meſ.empl̃z ex iuẽtione nr̃a.℞.ſucci lactuce z portul. z ſempuiue z herbe iuſqami z ſolatri.aã. pt.ij.farie fabaꝫ z ordei.aã.pt.ſ.opij circiter ptis.i.6am. olei mãdrag.z roſ.aã.pt.iij.mucilla.pſilij.pt.iij.coquanꝫ oia fiãt donec fiat ſicut pulmẽtũ z pmittaꝫ ifridari:z poſtq̃ caput embrocatũ fuerit ſupponaꝫ. ¶ Embroca ꝓueniẽs. ℞.corticũ papaueꝝ. z radicis mãdragore z ſolatri z floꝝ nenufa.aã.M.i.ſemis iuſqami z papaueris nigri z ſemis lactuce z pſilij.aã.ʒ.i.decoquanꝫ i aq̃ fontis z deponaꝫ ab igne:z p̃ fumo ei⁹ exhalato.2° recipiaꝫ ad facié z capt. Et poſtq̃ tepuerit embrocef ex ea caput. ¶ Linimẽtũ Sera. z adducit a Meſ.z ab Aui.ſz Meſ.poſuit doſ.cõponẽtiũ ipſũ:z ſic fit.℞.croci.ʒ.vij.opij.ʒ.ſ.caſſielig.ʒ.ij.diſſoluanꝫ i oleo mãdrag.vel roſ. ¶ Caput purgiũ ꝓferẽs mirabiliꝫ.℞.olei violꝝ.nenufarini z de papauere z vini albi debiliſ z olei de amig.aã.ʒ.ſ.opij.ʒ.ſ.croci.ʒ.i.miſceanꝫ oia z iſtilleꝫ ex eis i nares. ¶ Dixit Her.ſup Uiaꝫ.℞.mãdragore.z ſemẽ iuſqami z opiũ z teranꝫ z cribellenꝫ z ꝓficianꝫ cũ aq̃ calꝫa z pauco lacte mulieris z fiat illinitio. Et dixit. mãdragora iuſqamũ z ſtoraꝫ z paꝝ opij ſumanꝫ z pulueriẓenꝫ z ponaꝫ ſupra caput patiẽtis ſtatim dormiet. Uel opiũ mãdragorã z aurũpigmẽtũ ꝓtere z capiti ſupaſpge. Et ſi vis vt excitef a ſõno fortẽ acetũ tepidũ naribꝰ iſtilla z ſternutationẽ ꝓuoca cuz ello albo. ¶ Empl̃m bonũ z eſt Hoſatoris. ℞.ſemis portul.lactuce iuſqami z papaueris z mãdragore.z opij.aã.ptes eq̃les.z ſupra caput ponaꝫ vel illiniaꝫ cũ albumie ouiz aq̃ roſ. ¶ Quidã docuit inducere ſomnũ fortẽ ℔ mõ.℞.opij ſucci iuſqami z ſucci papaueris nigri vel ei⁹ corticis z ſucci mãdrago.vel ei⁹ cortic.vel cortic.pomoꝝ ei⁹ z ſucci edere arboree z ſucci morozꝝ rubi imaturoꝝ z ſucci lactuce z ſucci cicute.aã.z.i.cõmiſce hec oia i vaſe enneo vel plũbeo z exponanꝫ ſoli i canicularib⁹ diebꝰ z ponaꝫ i eo ſpõgia vt totũ ibibaꝫ z mozef i ſole donec ſol in ſpõgia totã hum̃ ꝓſumpſerit. Cũ aũt opus fuerit icide de ſpõgia z teneaꝫ ſupra os z nares donec ſõnũ accipiat:z tũc remoue eã. Cũ aũt excitare volueris aliã ſpõgiã aceto acuto ifuſam apponas z cũ eo nares z dẽtes frica z acetũ i nares mitte. ¶ Dixit Mũdi.iuſqamũ in vino dulci coq̃ z ex eo vnge nares labia z aures z ſtati ſomnũ inducet. ¶ Et dixit.folia iuſqami poſita ſub ceruicali cogũt dormire. Et dixit.i deſpatione vigiliaꝝ z freneſiſ z pone i vno quoq; angulo domeſtico oculoꝝ vnã ſanguiſugã z eis remotis pone de opio i plagiũ eaꝝ z dormiet. Et dixit.z cõbure loliũ z puluerẽ cũ oleo violꝝ.cõmiſce z pulſus frõtis z brachioꝝ iunge. De ℔ dixit Aggregator. puluis lolij cũ oleo roſ.vel albumie ouiz lacte mulieris tipozibus ſuppoſitis exptũ eſt. ¶ Et dixit Aggregator q̃ agrimonia capiti neſciẽtis ſuppoſita facit dormire ſemp donec excitaꝫ niſi remoueaꝫ:z eſt exptũ:vt dixit:doꝰ q̃ caput veſpertilionis iter pãnos lecti poſitũ facit dormire.℞.terre ſigillate.ʒ.iij.z diſtẽpera cũ aq̃ roſ.z aceto i modũ vng⁽ᵗ⁾ z iunge ex eo ſolũ pedẽ:qm̃ ſõnũ ꝓuocat. ¶ Dixit Mũdi.fricadentes dormiẽtis cũ ſapone ſiue muſſa ſumpta ex aure caniſ z nõ euigilabiꝫ niſi magna vi:poſtea accipe vnũ ouũ recẽs z apies illi os z crudũ frãge z ſtati ſurget. ¶ Et dixit. oꝝ ad ꝓuocãdũ ſomnũ:dic ſic.i mõte celioꝝ requieſcũt ſeptẽ ſancti dormiẽtes. Malchꝰ Malchimianꝰ Maximianus Dyoniſiꝰ Cõſtãtinꝰ Joãnes z Seraphinꝰ:ſicut iſti requieſcũt nutu opis dei:ſic iſte famulus pleno ſomno vtaꝫ ipſo iuuãte q̃ viuit z regnat deꝰ p oia ſecula ſeculoꝝ. amẽ.

¶ Dixit Raſ.p̃ oti.opiũ ꝓuenit in paſſionibꝰ vigiliaꝝ:q̃ iducit ſomnũ:z ob hoc quieſcũt morꝰ z minuunt bũores diſſol'ones:ſz debẽt dari cũ eo humectãtia z ꝓfortãtia cerebrũ. ¶ Dixit Diaſ.z adducit a Meſ.opiũ cũ oleo ſuppoſitũ.ſ.roſ.ſomnũ facit:z ꝓpter ſuppoſitũ cũ licinio:ſz eſt timoroſum: z pp ℔ opz vt ꝓpareſ vt poſſit extrahi qñcũq; vis añq̃ noceat:z ſilr fit ex papauere nigro. Dico q̃ ꝓparatio eſt vt ligeſ ſuppoſitoriũ ex eo factũ cũ filo extra anũ pẽdẽti:et p̃cipiaſ aſtãti vt cũ viderit patiẽtẽ iclinari ad ſõnũ extrahat ipſum. Multi eni ex ℔ iã mortui ſunt:z multi cũ difficultate redierũt:qb⁹ nõ fuit facta p̃dicta ꝓparatio: hoc idẽ fiẽdũ eſt ſi i nares imitteret: ſz citius oz amoueri. Suppᵗ⁽ᵘᵐ⁾ vo fcm̃ cũ puluere radicũ mãdragore z zuccaro vel melle vtile eſt z magiſ ſecuꝝ. ¶ Dixit Hab.vt ponit Meſ.caput purgiũ ꝓferẽs ſabare. Accipe opij croci corticũ papaueris z caſſie.ſ.lignee.aã.fiãt ex eis collíria z diſſoluanꝫ i oleo roſ.et diſtilleꝫ ex eis i nares: qm̃ exptũ eſt. ¶ Dixit.A.q̃q; eſt neciũ vt tribuam⁹ i potu bñti ſabara ſupfluã kiratã vnã ex opio vt faciat dormire:z q̃ꝫ quis kirat ſit nomen põderis:aliq tñ exbonũt q̃ ſit q̃dã eliũ opiatũ. Etenim elia opiata ſumpta dormire faciũt. Et ex melioribus in ℔ caſu eſt reqes.dixit Aggregator.ſumaꝫ reqes ad q̃ꝫtitatẽ vnius caſtanee cũ ſirupo violꝝ.vel lacte papaueris. Si ſiniſter oculus eritij frigaꝫ i oleo et reponaꝫ i vaſe paruo. Si volueris iducere ſomnũ hoi extrabe ex illo modicũ cũ ſtilo et mitte in auręet ſtati dormiet. ¶ Et doꝰ de nocua q̃ qñ decolaꝫ vnus eius oculus remanet aptꝰ z alter clauſus:pone quẽlibet in ſuo anulo:q tenuerit anulũ oculi clauſi dormiet: et q tenuerit anulũ oculi apti nõ poterit dormire. Et idẽ doꝰ de grue. ¶ Et doꝰ.q̃ ſi cornu capr̃inum ſub capite infirmi poſitũ fuerit dormiet. Semen iũci bñtis haſtã groſſam mollẽ bibitũ ſomnũ p̃ſtat:ſz caueaꝫ nimius vſus eiꝰ. Et ſuccus floꝝ fabe capiti epitimatꝰ ſomnũ pręſtat. ¶ Ex exptis i puocãdo ſomnũ eſt empl̃z qõ ſic fit.℞. farie ordei.ʒ.iij.corticis radicũ mãdragore ſeminis iuſqami albi corticũ papaueris.aã.z.iij.ſeminis lactuce z portulace violꝝ.et floꝝ nenufaris.aã.ʒ.i.diſſoluanꝫ oia p̃dicta i ſuccis ſolatri violarie herbe iuſqami et mucillagine pſilij: deinde addaꝫ olei de mãdragora de nenufare et de papauere et de amig.dul.aã.ʒ.i.et decoquanꝫ donec reducanꝫ ad formã pultis: et cũ coctũ fuerit ſupimmittaꝫ lac mulieris puellã lactãtis i quo diſſolutũ fuerit opiũ circiter.ʒ.ſ.z bñ icorporenꝫ et ex eo extẽdaꝫ ſup caput poſt embrocationẽ z renouetur frequẽter ſi expediens fuerit.

¶ Cura vo particularis variaꝫ ſm varietatez ſuaꝝ ſpẽ et cãꝝ. Inqt Meſ.ſi eſt a mã cureſ q̃liter cũq; ſit.i.cũ purgatione eius:q̃cũq; ſit mã:ſicut i ſpẽb⁹ ſode diximus:tãre opz vt ꝓpus eũeſ:et deide ad ſinthonomia pueniaꝫ. Ait eni Herar.localia i cã mãli nõ fiãt niſi p̃miſſa purgatione ei⁹ niſi iſtãte magna nẽcitate: q2 ſinthomati potiꝰ obuiãdũ eſt q̃ morbo. Cureſ etiam cum dieta ſibi conueniente.

¶ Dixit.A.bñs ſabara ex ſiccitate vtaꝫ cibis hũidis et balneis tẽperatis.ſ.aq̃ dulcis tẽperate in caliditate:et ſilr aeris tẽperati. Et ſubdit.q̃ ſi balneũ ipſum nõ facit dormire hoc erit ꝓp alterã duaꝝ cauſaꝝ. Aut q2 corpus eſt poſitũ in ptãte ſiccitatis:q2.ſ.corpus eſt ita exiccatũ q̃ balneũ nõ põt corrigere ipſum nec reducere. Aut corpus eſt poſitus in poteſtate humoꝝ maloꝝ quos balneũ eleuat et agitat: quoꝝ eleuatione ad ſuperiora et agitatione ſequtur leſio in cerebro et ſabara. Et opz.dixit Aui.vt deſerat cogitationẽ coitũ et laborem: q2 exiccãt et vtaꝫ quiete et tranqllitate. Et fiant frictiones inferioꝝ pedum.i.extremitatum inferiorum cum oleis humectantibus.

¶ Et dixit Aui.q̃ bñs ſabara a calitate cũ hoc.i.cũ ſiccitate vtaꝫ p̃dicto regimine cũ additione i regimie frigidoꝝ ita q̃ vtaꝫ fridis et hu⁽ᵐ⁾. Et dixit.q̃ſq; frequẽter:imo frequẽter ponit ſemẽ papaueris i ſorbitionib⁹ eoꝝ. ¶ Dixit.A.

habens

bñs sabara ex nitrositate hu' alienet a se oē acutū ꝛ salsū. Et vtaſ piſcib⁹ petrinis ꝛ carnib⁹ subtilib⁹ cū pauco sale. ¶Sup. ꝛ bñs sabara ex colꝛa alienet oē acutū ꝛ dulce ꝛ oē ꝙuertibile i colꝛam. Silr bñs eā ex colꝛa nigra vitet oia ciba ria gñantia melā: q̄ dicenſ i cura melie. ¶Dix. A. patiēs sabara ex ſiccitate vtaſ aſſiduitate iunctiōis capitj cū oleis bu^{nis} ꝛ emulſiōe lactis: marie ouini ſupra cap' ꝛ attractio ne dictoꝝ oleoꝝ narib⁹ ꝛ cl̄zatione ipſoꝝ. i. iniectiōe i auri b⁹: ſic̄ eſt oleū violꝛ. ꝛ de ſalice ꝛ de cucurbita ꝛ amig. dul. Et iter alia olea cōpetit oleū de nenufare. Jnūctio ꝙueniēs būectās. ℞. olei violꝛ. ꝛ nenufarini ꝛ de papauere ꝛ olei de cucurbita ꝛ mucillag. pſilij ꝛ euiſci. añ. ℥. i. butyri ꝛ adipis recētis pulli ꝛ agni lotoꝝ i aq̄ frida. añ. ℥. 5. ꝛ cere albe. ℥. 5. ꝛ cōponaſ ex eis vng^m. Et vz ſi addaſ piguedo ranaꝝ vel anguille. Et oꝛ q̄ ſi de piguedine gliris vnganſ man⁹ ꝛ pe des patiētis ſabara ꝛ dormiet. ¶Patiēs vo ſabara a calꝛi tate regaſ cū ebꝛocis iunctiōib⁹ ꝛ alijs fridis. Dix̄ Meſ. q̄ Yſaac i gt. embꝛoca curās iſōnietaté ꝛ ſabara a cā colꝛa ꝛ acuitate fiat cū aq̄ in q̄ papauer ꝛ semē lactuce roſe viole ꝛ nenufar ꝛ foꝛ. ſalicis ꝛ orden excorticatū ꝛ semē iuſquami ꝛ portul'. ꝛ ſilia cocte fuerit. Et capiti fiat empl'm ex folijs portul'. ꝛ lactuce ꝛ raſura cucurbite ꝛ lēticula aq̄ ꝛ sempui na aggregatj cū mucillag. pſilij ꝛ oleo de mādragoꝛa ꝛ iſir mātiū capiti ſuppōaſ. ¶Dixit Aui. ſi fuerit ex calitate cū ſiccitate: curaſ cū p̄dictis i cura fcē a ſiccitate fcā additione adiſridādū ita vt fiat admiſtratio raſure cucurbite ꝛ portu lace mucillag. pſilij v̄ge paſtoꝛis sempuiue ꝛ ſiliū. ¶Hab. ſuff^{ms} ꝙſerēs ſabare a cā colꝛa. ℞. roſ. violꝛ. foꝛ. ſalicis. añ. ℥. i. ſandaloꝝ. ℥. 5. floꝝ nenufaꝛ. ℥. iij. corticis papaueris. ℥. vij. ꝛ ponaſ i āpulla vitrea ꝛ ipleaſ aq̄ roſ. ꝛ obturaſ oꝛi ficiū ei⁹: deide buliaſ ſup cīere calo vſq̄ ad ꝺſu^{nem} ℥^{tas}: deinde obturaſ oꝛificiū vaſis ꝛ patiēs ide fumū recipiat. ſ. ad faciē. ſ. os ꝛ nares. ¶Q̄ ſi fuerit ex colꝛa rub. dix̄ Uiaſ. lauādū eſt cap' cū aq̄ vbi papauer ꝛ semē lactuce ꝛ violꝛ. ꝛ ſilia ſint ꝺcocta. Et linitio ē faciēda cū oleo violꝛ. ꝛ ſucco la ctuce vel cū oleo lactuce ꝛ ſucco portul'. Et ſūma cureſ cu ratiōe frenesis colici. ¶Et ſi fuerit ex colꝛa nigra. dix̄ Uia. iuuat fūdere aquā capiti i q̄ camomilla melliloꝛ. anetū coꝛ ter papaue. semē malue ꝛ ſilia ſint cocta. ¶Dixit Hili. cū alijs ſōniferis q̄ūlibꝫ appꝛoxiaſ aliq̄ miſceaſ calꝛa: vt ca momilla melliloꝛū anetū ꝛ ſilia. ¶Dixit Raſ. p̄ ꝙti. i q̄t Le th⁹. oleū auellanaꝝ eſt leuitati capitj. ſ. iducēde multū vtile ſi comedaſ vel iſtilleſ i nares. Et oleū ſiſami. amig. i. dulc. ꝛ auellanaꝝ ſil' mixta eq̄li pōdere ꝛ iſtillata p nares ꝙuocāt ſōnū ꝛ reddūt cerebꝝ multū, pōderoſuꝫ bone diſponis. Et go puto q̄ valeat i hac ſpē ſabara. Ampli⁹ cureſ curatiōe melici aꝑatis cerebri. Et i fcā ex flāte ſalſo. dixit Uia. lauā dū eſt cap' cū aq̄ i q̄ camomilla ſanſuc⁹ ꝛ anetū ſint ꝺcocta. ¶Dix̄ Aui. i fcā ex nitrositate ꝛ ſalſedie eūeſ mā. ſ. cū me dicia ſibi ꝙueniēte ꝛ aſſidue fiat iunctio capitj cū oꝛ. ſua ui b⁹ tepidis. ſ. cū anodis. ¶Dixit Meſ. auēte Yſaac. ebꝛo ca ꝙſerēs ſabare a cā frida. ℞. floꝝ camomil. floꝝ melliloti floꝝ aneti cortic. mādrag. ꝛ ſāſuci. añ. ꝑ. eq̄les. decoquanſ i aq̄ ad ꝓſūptionē ℥^{tas} ꝛ ſūdaſ ſup cap' ex ea: deide ligeſ caput ꝛ coopiaſ pānis. Hab. ſuff^{um} i ſabara a cā frida. ℞. floꝝ camomille ꝛ aneti. añ. ℥. ij. mellilo. ℥. viij. corꝛ. mādra go. caſſieſ. ſq̄nati. añ. ℥. iij. corꝛ. papaue. ℥. viij. ligni alo. bo ni. ℥. ij. 5. ꝛ fiat de his ſicut i ſupioꝛi ſumi⁰ dixius. Et de ꝙ uocātib⁹ ſōnū caſus eſt oleū anetinū illinitū capiti ꝛ embꝛo catū: ꝛ ſilr oleū yrinū. ¶De ſpē tñ a nitrositate ꝙueniēte. dixit Aui. cū iſta ſpēs accidit ſenib⁹. ſ. decrepitj ipſa eſt pꝛa tura: q̄ i eis ſemp fit māe nitroſe multp^{lic}, nec ſuſtinēt medi cinas ſolutiuas fortes cū qb⁹ educi dēret flā nitroſū cū ſit groſſū. Cura tñ ei⁹ ſubblādiēs eſt. dix̄ Aui. vt bñs eā vtaſ ebꝛoca cū aq̄ i q̄ decocta ſint oꝛdeū ꝛ camomila ꝛ mꝛicaria ꝛ nō aliō: q̄ iſta ſubtiliāt ꝛ reſoluūt remittūt acuitatē ſalſe diſtrū faciūt bñ dormire ꝛ odorēt oleū ō mꝛicaria vel yri nū vel de croco. Sup. q̄uis nō poſſint purgari cū fortib⁹: ipſi tñ ſunt purgādi cū debilib⁹ eligēdis ſm tenoꝛē vtutis ipſoꝝ. ¶Cura ſabare cōitatis cōplex eiſdē itētionib⁹ q̄ di cte ſunt i cura ſubeth cōitatis eūando diuertēdo ꝙfortādo cerebꝝ ne recipiat ꝛ ꝓhibēdo aſcēſuꝫ hūoꝝ vel vapoꝝ ad ipſū. Et ſpāl'r i fcā i febꝛib⁹. dixit Aui. multoties daſ hūti ipſā ꝺyaiecur. i. ꝺyapapaue. puꝝ ꝛ l̄ſ ſiue i ſirupo ſiue i elio q̄m facit dormire. Et q̄nq̄ in multa iſtātia vigiliaꝝ opꝫ vt roboꝛeſ pmiſcēdo ei granū. ℥. opij vſq̄ ad graſ. ij. Et q̄nq̄ ſufficit iſuſio ei⁹ i ſirupo ꝺ papauere. Et opꝫ. dixit Aui. vt bñs eā vtaſ ablutiōe faciei ꝛ ēbꝛocis. ſ. ſup cap' ꝛ ſup extre ma fcis cū fridis ꝛ bu^{lo} ꝛ iunctione tipoꝝ cū oleo de papa uere ꝛ lactuca. Et vt ponaſ i ſoꝛbitiōib⁹ ei⁹ ſemē papaue. ſ. albi. Et q̄nq̄ dixit ipſe. eſt neciū ſtupefacere cū narcoti cis antidotis ꝛ cū narcoticis exteri⁹ appꝛoxiaſ dictꝫ. ō. Et p̄dicta ꝙueniūt i febꝛib⁹ de mā ſubtili calꝛa: q̄m ſi i febꝛib⁹ hūoꝝ ad cerebꝝ aſcēdēs faciēs vigilias fuerit groſſus: tūc dixit Aui. fiat capiti empl'm ex camomilla ꝛ mellilo. ꝛ roſ. ſapa. ¶Meſ. i q̄t. mahumeth a Raſ. ꝙfectio troc. ꝙferē tiū ad ſabara cū febꝛe ꝛ acuitate ꝛ ſedāt iflā^{nem} ꝛ alienatio nē ꝛ auferūt ſiti vehemētē. ℞. ſemis lactuce portu. ꝛ papa ue. ꝛ citruli ꝛ cucurbite excorticatoꝝ. añ. ℥. v. ſucci liq. ami di. ꝺragag. ꝛ opij. añ. ℥. i. 5. teranſ oia: ſicut alchohol ꝛ fiat troc. cū mucillag. pſilij ꝺoſ. eoꝝ a. ℥. ij. vſq̄ ad. iiij. cū aq̄ frī da. Et q̄n necitas eſt maioꝛ cū aqua lactuce aut cū aq̄ citru li ꝛ ſiliū: ꝛ de hac cura ampli⁹ ꝺictū eſt i ſmone de febꝛib⁹. trac^{tu} ad ſuccurrēdū accītib⁹ ꝙtib⁹ febꝛib⁹ i ꝑpꝛio ca⁰. ¶Ampli⁹ de ſabara ꝓcedēte a cōitate ſtōi vel alteri⁹ pticu laris mēbꝛi opꝫ vt recurſus fiat ad ea q̄ ꝺcā ſūt i cura ſode cōitatis additoꝛ: q̄ opꝫ pmiſceri cū eis ea q̄ faciūt ad ſōnū i ducēdū. Uerūtñ ſi fuerit ex crapula vel idigōne aut multi tudie comeſtoꝝ cureſ cū vōitu ꝛ abſtinētia ꝛ vſu reꝝ faciē tiū cibi digōnē bonā ꝛ ꝓhibētiū vapoꝛē aſcēdere ad cap'. ¶Dixit Hoꝛ. ſi fuerit vigilie ſupflue ꝑ accītia aie curenſ cū amotiōe illoꝝ ꝛ cū letitia ꝛ oꝛdinenſ inſtra muſicalia ꝛ cātilene i ꝙriū ei⁹ cui⁹ ſūt accītia aie. ¶Et ſi fuerit ex fluxu vētris reſtrigaſ: ꝛ maxie cū ſuppoſitoꝛijs ad tenaſmonē q̄ ſedāt fluxū ꝛ faciūt dormire. ¶Et ſi fuerit ex doloꝛe miti geſ doloꝛ. ¶Et ſi fuerit ex coitu ꝛ nimia inanitiōe vtanſ regiōe reſumptiuo ꝛ hu^{lis}: ꝛ inūganſ qes ociū ꝛ balneū. ¶Et ſi fuerit ex nimia claritate loci ponanſ i loco obſcu ro. ¶Et ſi fuerit ex calitate ꝛ ſiccitate aeris vel vſu balnei exiccātis adducaſ diſpō i opp^m. ¶Et ſi fuerit ex potu vi ni acuti vel multi. Aut eſu vipaꝝ adducaſ regimē ifridati uuꝫ ꝛ humectatiuū. Et ſilr adducēdū eſt regimē in ꝙriū cu iuſcūq̄ cauſe inducētis ſabara.

¶Sūma 5^a de leſionib⁹ opōnū cerebri. ꝛ ꝓtinet capla. 14.

¶De leſionibus virtutum cerebri in generali. Cap. j.

VIrtutes nō eg̃tāt nec corrūpunſ neq; i aliq̄ ſuſcipiūt diminu^{nem}. Si aūt aliq̄n ab auct⁹ repiaſ q̄ vtutes eg̃tēt corꝛūpanſ vel diminanſ nō itellaſ l̄ſ de ſe eētiſz re ſpectu ad opōnes q̄s vt⁹ illa hz efficē q̄ nō ōbſ te fiūt ab ea ꝑ leſionē exīte i oꝛgāo vel oꝛgāis ei⁹ ex morbo aliquo ſubtiue exīte i oꝛg⁰ vel oꝛgāis ipſis ꝑ ꝑpetatē vel cōitatē. ¶Dico āt q̄ put appebit i ſmōe ſeq. i oi opōne tria maxie ꝙſideranſ. ſ. ſuba ſiue eētia opōnis: foꝛa ei⁹: ꝛ ipſi⁹ q̄ztitas. Et iō ſm iſta tria vel aliq̄ō ipſoꝝ at tēdit leſio i opōne. nā id qō ledit opōnē ledit: aut q: iducit opp^m eētie ipſi⁹ opōnis: ꝛ ſm hāc leſionē ſumiſ vna ſpēs ei⁹ ꝺcā deſtru⁰ ſeu abl'o ſiue ꝓu⁰ opōnis: aut ledit p id qō i ducit op^m foꝛe opōnis exīti; hz nāz iducēs formā p̄ter nāz. ꝛ ſm l̄ſ iducit alia ſpēs leſiōis q̄ oꝛ corꝛuptio ſeu pmuta tio opationis: aut ledit p id qō inducit oppoſitū quātita ti operationis exiſtēti ſm nām inducēs q̄ztitatē p̄ter nāz: ꝛ ſm hoc ſumiſ 3^a ſpēs leſionis que diuidit in duas hz q̄ duplr pōt iduci o^m q̄ztitati opōnis exiſtēti ſm nāz. nā aut

dimiuit de q̃ztitate ei⁹ aut aug^m efficit i ipsa: z p^a spēs vocaf dimnu⁰: z 2^a vocaf aug^m. ¶ Notāt q̃ q̃ztitas opōnis ꝓsideraf dupl'r. vno mō abl'ute inq̃ztū ōbef toti spēi vel toti cliati vel toti vni cōpl'oni: vt sāguiee vel colice. alio mō ꝓ ut ꝓbif ad idiuiduū l̄ vel illō: z vtroq̃ mō ꝓsiderata hz latit^nem itra quā p̄t miui z augeri sine lesione ꝓsi^da a medico curatiuo. Cū vo ex̄ latit^nem illā egressa fuerit lesio: tūc ipsa opō or lesa z eget correct^nf: q̃ tñ ꝓsideraf poti^ms a medico ex dcis duab⁹ q̃ztitatib⁹ opōnis ē illa q̃ ē ꝓcta ad idiuiduū qō cūq̃ sit illō: z qdē dimiutio opōnis dcā semp ē lesio corrigēda dcā deiectio opōnis seu debilitas vtutꝫ faciētis illā opōnē. Aug^m vo opōnis p̄dictū si qdē fuerit ab'lutū excedēs. s. oēm q̃ztitatē opōnis repibilē i aliq̃ hoiuz p̄m nām sē p est lesio siue defect⁹ corrigēdus: sic appetit⁹ canin⁹ z satiriasis. s. z filia. aut ē ꝓziū ad spālē idiuiduū: sic cū augef ali q̃ spālis opō aliq̃ hoie respectu ei⁹ qō ieft ei p̄m nām ei⁹. z h aug^m qñq̃ ē lesio: z qñq̃ nō. Eſt aūt nō lesio qñ opō illa exñs ē ꝓportiōata alicui alteri opōni: sic. v. g. appetit⁹ oigō ni dz eē ꝓportionat⁹ cū opōne sibi ꝓportionata ābo ꝓportional'r augenf: vñ aug^m appetit⁹ exñs ꝓportionatū aug⁹ digōnis nō ē lesio: nec ex̄: z ꝓsil'r i alijs: sz bñ tūc eēt lesio qñ vna augeref z nō alia: vel nō ꝓportionabil'r augerenf: sic qñ appetit⁹ est maior q̃z digō. Aut qñ vt⁹ retētiua retinet post q̃z digestiua suā pfecerit opōnē: z ꝓsil'r i alijs: tale eniz aug^m opōnis est lesio dcā aug^m siue itēsio siue vehemētia siue supfluitas opōnis illi⁹. sic g̃ spēs lesiōis opōnis sūt tres q̃z vna subdiuidit. ¶ Dix̄ Hal. i teg. actio ledit aut leuit. i. dimiute: aut mediocrit. i. corrupte: aut oīno nō fit: q:. s. auferf. Silr. A. p̄mi 2^a. ca⁰ de accū^b⁹ z figūo^b⁹, dix̄. opōnū aug^a nocu^ta sunt p̄m tres modos: opōnes eni aut minuunf: sicut cū oculi miuif visio z rē videt minozē a ꝓpiquiori spatio: z sicut stōus cū diuti⁹ digerit z tardi⁹ miozē q̃ztitatē cibi: aut mutanf. i. corrūpunf: sic cū oculus videt id qō nō est: aut videt rē nō sicut ē: z sic stōus cū cibū dissipat z ipsū male digerit: aut destruunf sicut ocul⁹ cū nō videt z stōus cū nullo mō digerit. Et fil'r oēs auc^res de hac mā loquētes dixerūt. ¶ Ait Auerr. coll'. 3⁰. lesio q̃ supuenit vl'r mēbroꝝ actiōib⁹ z passionib⁹ est trib⁹ modis. vn⁹ est: vt cū opō mēbri cessauerit: vt si ꝓpinq̃ puatiōis pacto. 2⁹ ē: vt sit dimiuta a suis nālib⁹ opōnib⁹. z 3⁹: vt sit pmutata ad malas opōnes. Nō aūt exp̄sserūt auc^res de lesiōe p̄m aug^m: q: illā iclusserūt sub lesiōe dimiutiōis. vno g̃ ꝓziꝫ posito dat itelli reliquū: z iō cū posuerūt lesionē p̄m dimiutionē dederūt itelli eā q̃ est p̄m aug^m. Et q̃ ita sit p̄z ex eo q̃ de lesiōe p̄m aug^m determināt: vt de aug⁹ famis: de vehemētia sitis z alijs p̄b⁹. Exp̄sserūt ār auc^res lesionē p̄m diminutionē z tacuerūt eā q̃ p̄m aug^m: maxie pp duaꝫ cās: q̃ꝫ vna est: q: lesio dimiutionis frequēti⁹ ꝓtigit. Et alia est: q: dimiutio i oi opōne euenire p̄t. Aug^m aūt qō ē lesio nō p̄t i oib⁹ eueni re. Nō eni leduns opōnes p̄m aug^m nisi ille q̃ bñt ordinē z ꝓportionē adinuicē p̄m nām: q̃ vo nō bñt ordinē z ꝓportionē ad alias opōnes p̄m nām nō leduns p̄m aug^m: z hoc p̄m quosdā. Alij tñ dicūt q̃ i oib⁹ opōnib⁹ pōt euenire lesio p̄m aug^m: sz nō i oib⁹ ita manifeste appet sicut diminutionis lesio. Et dicūt q̃ i opōnib⁹ sensitiuis lesio p̄m aug^m vocaf vehemētia sensus: de qua auctores apte ōtermināt: maxie sensuū pticulariū exterioꝝ. ¶ Notāt q̃ auctores cū dicūt tres esse spēs lesionis opōnū nō itelligūt q̃ oēs tres spēs possint i vnaq̃q̃ opōne euenire vita remanēte. Destructio eni anhelit⁹ nō pōt ꝓtigere cū remanētia vite. Volūt g̃ auctores q̃ opō q̃ ledif nō pōt ledi nisi altero dictoꝝ triū modoꝝ. ¶ Notāt i opatiōib⁹ sensuū opōnē esse corruptā posse dupl'r itelligi. Uno mō rōne obti p̄ ipz̄imētis. Alio mō rōne obti 2⁰ ipz̄imētis. Ex^m i sensu gustus: cū oia q̃ gustanf apparēt amara pp vaporē cole sua amaritudie ificiēte linguā: tūc opō ei⁹ est corrupta: sz nō rōne p̄mi ipz̄imētis q̃ est vapor cole: q: p̄m b̄ iudicat sensus id qō est z qō dz iudicare: sz est corrupta rōne scōi ipz̄imētis qō est cib⁹ vel pot⁹ de q̃ iudicat qō nō est z qō nō dz iudicare. ¶ Quidā dicūt q̃ ois sensatio i quocūq̃ sensu aduenies q̃ p̄m nām nō dz ꝓuenire i aliq̃ idiuiduo illi⁹ spēi est opō lesa p tāto q̃ sentiui ieſt q̃ p̄m nām nō dz iesse: z talis opō sic lesa reduciſ ad opōnē corruptā: mō p̄m nāz nulla sensatio a cā itrinseca p̄t alicui sensui p̄m nām iesse: cū null⁹ sensus possit sentire p̄m nām nisi sensibile ab ex̄. Etenī cū aliqs sensuū sētit nullo obto ei⁹ pñte extrīsec⁹ vī hīe opōnē suā lesaz q̃ reducif ad corruptā. ¶ Opōnes itaq̃ vtutū sensitiuaꝝ tā itrinsecaꝝ q̃z extrīsecaꝝ dicī trib⁹ modis ledi pñt. Opōnū aūt vtutū sensitiuaꝝ iterioꝝ q̃s qdā vtutes morales appellāt lesionē: qdā lesionē mētis appellāt. Mēs repif aliq̃n sumi ꝓ oib⁹ vtutib⁹ ipsis sensitiuis iterioꝛib⁹: q̃uis auctores ꝓpie mētē accipiāt ꝓ vtute residēti i 2⁰ vētriculo cerebri cogitatiua siue extiatiua siue itellectu. Ha. quoq̃ i 2° affo. q cūq̃ dolētes ꝛc. repzehēdit eos q ex serie ipsi⁹ affo. accipiebāt mētē ꝓ vtute memoratiua. Haꝫ aūt opōnū lesionē q̃dā appellāt desipiētiā. Auc^res quoq̃ desipiētiā ꝓpie adaptāt lesioni vtutū medij vētriculi cerebri. Et sil'r qdā lesionē opationū dictaꝝ vtutū pmixtionē rōnis seu alienationē appellāt: q̃uis ipzopie: p̄m tñ l̄ Hal. 3⁰ de iterio. q a Rasi i ꝓti. appellaf liber mēbroꝝ dolētiū. ait vt ꝓ ponif ꝓti. ca⁰ 3⁰. oēs spēs pmixtiōis rōnis ipzopie: vel large sumēdo pmixtionē rōnis ꝓ lesione. s. q̃libet opōnū cuiuscūq̃ dictaꝝ vtutū moraliū sunt tres. Nā ipse sicut aliaꝝ vtutū opōnes vt dictū est: leduns triplr. Ait Auer. coll'. 3⁰. istis vtutib⁹ aduenit accītia p̄m modū p̄m quē eueniūt alijs: h est aut vt corrūpanf. i. auferanf aut diminuanf aut pmutenf ad malas opōnes. ¶ A. quoq̃ tertij p^a de lesione haꝫ opōnū ptic'r ꝓcedēs. z ꝓ de vtutib⁹ residētib⁹ i ꝓ z anteriori vētriculo cerebri dixit. vtuti imagiatiue z sensui cōi siue fantasie accidit nocumētū aut vt destruaf aut diminuaf vel debilitef aut vt corrūpaf seu pmutef. Et sequēs ad lesionē vtutū residētiū i medio vētriculo cerebri dixit. ex nocumētis extimatiue seu cogitatiue: z intell⁹ medij vētriculi cerebri est corruptio: accipiēs hic corruptionē large ꝓ oi spē lesionis: z iō dz exponi corruptio. i. lesio q̃ aut est ōstructio deletio siue ablatio ei⁹: z vocaf ista spēs ifantilia eo q oi ispōni ifantiū sil'af: quoꝝ est q̃si de nullo cogitare: vocaf et amētia ab a q̃ est sine q̃si sine mēte: q: sine cogitatione z itell'u. Aut ista lesio est debilitas z diminutio: z vocaf stolidītas. Aut ista lesio est corruptio z pmutatio: z vocaf rōnis pmixtio mētis pmixtio. Alienatio z desipiētia. Bona eni opationū cogitatiue z itell⁹ ꝓductio merito vocaf sapiētia z mala desipiētia: q: virt⁹ cogitatiua iter vtutes sensitiuas morales in opando est pfectioꝛ z dignioꝛ. Uocaf et aliq̃n ista spēs fantasia: vñ 3⁰ de iterio. dixit Hale. passio q̃ or fantasia nō est nisi itell⁹ corruptio. Et dixit. A. de lesione vtutū tertij z posterioꝛis z memorialis vtutis nocumētis est aut debilitef aut destruaf aut vt pmutef z corrūpaf. ¶ Auctores quoq̃ oēs lesiones p̄dictas frequēter appellant corruptionē large sumēdo corruptionē ad oēs spēs lesionū dictaꝝ: vt p̄z ꝓ. A. ca⁰ de corrup. imagiatiōis. z cap de corru. memorie. vbi corruptionē sumit ꝓ oi spē lesionis eaꝝ. ¶ Predicta quoq̃ nocu^ta euenire p̄t sil'r i opōnib⁹ oium dictaꝝ vtutū cōicato nocu^to cerebꝛo toto z oib⁹ vētriculis ei⁹. Et p̄t nocu^tum euenire i opōnib⁹ vni⁹ vel duaꝝ ex eis alia vel alijs remanētib⁹ saluiſ. Ait eni Ha. 3⁰ de iterio. z sic ponif ꝓ ꝓti. aut sēsus corrūpif. s. cōis: z imagiatio: cogit^r tñ est sana: sic ꝓtigit ei q̃ vidit suppānos suos vmes z pilos z voluit ipsos euellē. Et imagiaf alia q̃ hāc viā nō bēnt i se certit^nem z credit ipsa oīno certa: sicut eēt ille q̃ credebat vidē z audire sonit⁹ fistulaꝝ i vna ꝑte camere sue absq̃ cessatōe nocte dieq̃: aut ei⁹ sensus. s. cōis ē san⁹ z imagiaf res ſz q̃ sūt: sz cogitatio ē corrupta sic ille ꝓiciēs pectines de lana z alia vasa domus ꝓ feneſtrā: cuius sensus

erat

Opōnē intelligi esse corruptaz ꝓt itelligi dupliciter

erat sanꝰ:ſz cogitatio corrupta:noiabat eni q̄libet illa re
rū ꝓpio noie z ibat ad res ꝓiectas:z qr cogitatio ei⁹ erat
corrupta oēs illas res ꝓijciebat iferi⁹. ¶Dixit.A.i vtute
seu vtutib⁹ ꝑmi vētriculi euenire nocu⁽tum⁾ nō lesa cogitati
ua siue extia⁽ua⁾ vel rōnali vtute:sicut accidit abucali medi
co:de quo recitat Hal.eodē 3° de iterio. ¶Dixit Hor.q̄ cq̄
corrūpit imagi⁽ua⁾ q̄ est vsus ptē añrioꝛē cerebri:sicut Hal.
narrat de seipso ꝙ euellebat pilos a vestimētis:vt ꝑ 4° de
accūti z morbo. Et amici sui dixerūt ꝙ moriebat. Et ipse
aduertēs ad dicta eoꝝ z ꝓsideras ꝙ rō erat salua:z silr me
moria rogauit eos vt iuuarēt ipsū: z euasit. Et aliqn̄ rō est
lesa:z alie due vtutes sunt salue. Et aliqn̄ ledit memoria:z
alie nō sūt lese. ¶Dixit Hal.3° de iterio.memoria aliqn̄ p
manet cū cogitatiōis passiōe. Et aliqn̄ ablo memorie est cū
cogitatiōe.s.salua. Et aliqū be auferunt cū passiōe q̄ dr li
targia. Et subdit ꝙ oi passioni q̄ stupida est euenit istō. Di
rit.A.facili⁹ est vt cogitatio ledat.i.vtus medij vētriculi z
sequat alien⁹.i.ipsi⁹ vtutꝫ lesio ad nocu⁽tum⁾ fcm̄ i memoria
q̄ eō.s.ꝙ nocu⁽tum⁾ i memoria sequat nocu⁽to⁾ exīte i rōne.
Et idē pōt itelli q̄ ad imagi⁽uam⁾. Et dn̄t qdā ꝙ ꝑfacili⁹.A.
ꝓtellerit mīus malū. Et rō vt sic est:qr cogi⁽a⁾ vtus est ꝓn
cipalioꝛ z nobilioꝛ. Et alij dn̄t ꝙ ꝑfacili⁹ itellerit frequē
ti⁹ z ꝓerit ꝓp duas cās.ꝑ⁽a⁾ ē:qr post⁽or⁾ vētricul⁹ cerebri du
rioꝛ est q̄z medi⁹:z ꝓ maioꝛē duritiē magis resistit alterāti:
q̄ eo leso facili⁹ erit ledi mediū z añrioꝛē:ſz q̄uis añrioꝛ vē
medi⁹ vētriculus ledat:nō tn̄ facil⁹ ledit posterioꝛ cū ma
gis resistat.2ª cā ē:qr opatio cogi⁽tiᶜ⁾ magis dependet ab opa
tiōe memorie.s.ꝓ id qō sibi memoria mīstrat q̄z dependeat
opatio memorie ab opatiōe cogi⁽tiᶜ⁾.ꝑz hoc:qr memo⁽ia⁾ fal
sa repītās cogi⁽tiᶜ⁾ facit appere i ea nocu⁽tum⁾ vt videat i opa
tione ei⁹ erroꝛ. Si eni memo⁽ia⁾ ponit spēm inimici corā co
gi⁽a⁾ loco spēi amici:tūc cogit⁽a⁾ iudicat inimicitiā esse vbi
est amicitia:ſz si cogit⁽a⁾ errat i iudicio:nō sic appet er ꝺ er
roꝛ i memo⁽ia⁾:qr si memo⁽ia⁾ retinet iudiciū cogi⁽tiᶜ⁾ sibi datū
vel sit siue falsū ipsa dr esse sana. Et ꝓbāt ꝺ idē. nā in pue
ctis iudicia cogi⁽tiᶜ⁾ magis pēdēt a reb⁹ in memoria repua
tis:z circa illas exercitat plus q̄z exercitet circa res ab ex
tra veniētes. Si eni voluerit puecti aliqō ferre iudiciū an
aliqd ꝓpositū eis sit bonū vel malū:fugiēdū vel ꝙsequēdū
excludūt a se exteriores sensatiōes z ꝙuertūt se ad iteriores
spēs. Et ꝓ similitudinē z ꝛrietatē z discursum i multis.alis.au
ditis z visis ꝙsulūt sic fiēdū:ita ꝙ ci⁹ iudicij multū pēdet
ab actu memorie pītātis ei multas spēs hactenus cōprehē
sas. ¶Lesio opationū ꝑmaꝝ vtutū dictaꝝ moraliū.s.sen
sus cōis fantasie z imagiationis signāt i añrioꝛi cerebro et
vētriculo eis añrioꝛi:vt p̄dicte vtutis est sedes fore nocu
mētū z morbū. Et lesio 2ᶜ vtutis.s.memo⁽ie⁾ siue extiative:
z itell⁹ signāt nocu⁽tum⁾ fore i medio cerebri vētriculo q ei⁹
sedes existit. Et lesio 3ᶜ vtutis.s.memo⁽ie⁾ siue reminiscitive
signāt nocu⁽tum⁾ esse i posterioꝛi z 3° vētriculo cerebri i quo
ipsa residet. Et dixit.A.cū aggregant⁹ duo vel tria de ipe
dimētis p̄dictis:tūc lesio erit in duob⁹ vētrib⁹ aut tribus.
¶Et dixit.A.diminutio z ablatio imaginative vtutis si
gnāt ꝑm plm supfluitatē frigoris aut siccitatꝫ aut hūiditā
tis:ſz frigiditas est cā essentialis: siccitas vo z hu⁽as⁾ sunt
cā accīs. Et corruptio supfluitatis ei⁹ signāt supfluitatē
calitatis ꝑm plm rei. Et dixit.diminutio z ablatio cogitati
ve vtutis ꝑm plm est a frio siccо vel huo. A frio tn̄ essentia
liter:z a siccо z huo p accīs:ſz ei⁹ corruptio signāt aut ei⁹
apa aut mām nō apantē colicā siccā:vt in mania: aut siccā
melicā:vt i melia:z hoc erit ꝑm plz. Et dixit.corruptio me
morie signāt calitatē absq̄ mā vel cū mā: ſz tn̄ mā sicca est
illi magis ꝙueniēs:dn̄t z ei⁹ diminutio z ablatio signāt fri
giditatē vel hu⁽tem⁾. Dixit aūt ꝓdicta signata verificari ꝑm
plm:qr pīt ꝓdicta nocu⁽ta⁾ ꝙuenire ab oi imoderata cōplo
ne cerebri:ois eni imoderata q̄litas destruit actū vtutis ēt
sibi ꝓprie:z eo ꝙ pīt ipsa nocu⁽ta⁾ ab alijs ꝙuenire cāis:vt
patebit. ¶Dixit Hor.sicut qn̄ nālis cōplo cerebri i sui nā
litate ꝓsistit z ipūs cerebri sunt clari z luminosi accidit bo
na imagiatio z memoratio tā tpe sōni q̄z tpe vigilie.ita qn̄
ipsi⁹ cōplo z ipūs sunt ꝑter nām accidūt corruptiōes diuer
se i oib⁹ vel altera ptiū cerebri. ¶Dixit Auer.coll'.3°. qr
appet ꝙ ab his vtutib⁹ nō cōpleant⁹ ipsaꝝ actiōes nisi i ce
rebro:qr cerebꝝ aptū est pati:qr fri⁽m⁾ est z hu⁽m⁾ ob ꝺ maioꝛ
ꝓs cāꝝ hoꝝ accūtiū ista vtutū ꝙuenit ex passionib⁹ cere
bri:aut ꝙ ipsuꝫ sit ꝑ⁽m⁾ i hac cā:aut qr ꝺ fiat a cōitate alioꝝ
mēbroꝝ. Et si cā erit i toto cerebro erūt tūc lese oēs vtutes:
z si fuerit i loco ꝓprio cerebri erit tūc lesa vtus illi⁹ loci ꝓ
prij. Igit' cū lesio fuerit i ꝓa cerebri erit tūc lesa imagiatio.
Et cū fuerit i posterioꝛi erit lesa memoria z ꝓpuatio. Et qn̄
erit i medio erit tūc lesa rō z cogitatio. ¶Dixit Hal.3° de
iterio.nocu⁽tum⁾ actiōis cogitative. sup.z aliaꝝ vtutū cere
bri dictaꝝ aliqn̄ fit ꝓ colligātiā alteri⁹ passiōis.s.alteri⁹ mē
bri a cerebro:z aliqn̄ ipsa est ꝑmitiua.s.i cerebro. ¶Dixit
A.spēs nocumēti ꝓtigētis i opationib⁹ cerebri ꝑdictis sūt
pp duas cās:qr aut fiūt ꝓ ꝓprietatē aut ꝓ cōitatē.nā cā no
cumētoꝝ ipsoꝝ aut est i ꝑmis in ipso cerebro:aut est ex mē
bro alio.sup.aut ex corpe toto. ¶Dixit Raſ.ꝑ ꝙd dico ꝙ
ꝑmixtionis memorie.sup. z aliaꝝ vtutū: q̄dā est q̄ accidit
ex morbo soli cerebro oñanti:z q̄dā est accūtalis q̄ comi
tat⁹ aliud mēbꝝ:vt q̄ est i statu febriū acutaꝝ:vel ēt i tertia
na cū multa calitate:vel ēt ex apate dyafragmatꝫ vel pleure
vel vesice vel i pipleumonia vel ex apate stōi aut oris eius.
¶Dixit Auer.3° coll'.corruptio.i.ablatio z diminutio.s.
opationū vtutū moraliū fit a mala cōplone frida z hūida:
aut frida solū. Et ex his q̄dā est mālis:z q̄dā nō mālis: z
mālis nō est iuēta nisi sociata duab⁹ q̄litatib⁹:sicut i appo
plesia z subeth:z q̄dā est a māli apōsa:vt i litargia: sed cā
pp quā iste vtutes ad malā opationē est mala cōplo q̄ pue
nit a colꝛa aut melia. Et qn̄ dn̄t⁹ sup cerebꝝ mala cōplo ca
lida:tūc fiūt imagiatiōes corrupte. Et aliqn̄ corruptōes co
gitatiōis z memorie. ¶Dixit.A.q̄nq̄ est cā dictoꝝ nocu
mētoꝝ ab extra sicut a ꝓcussiōe vel casu.sup.vel itēsa q̄lita
te aeris vel balnei vel sūptione alicui⁹ medicie vel cibi hn̄
tis ꝺ inducere:vt sūt q̄z ꝑme medicinaꝝ stupefaciētiū:z ma
rie iusquami. Et dr ꝙ si folia fabe iuerse q̄ dr solatꝝ morta
le ponant⁹ i vase i quo sit vinū z obturet⁹ p aliqs dies os va
sis qsqs ex illo vio biberit semp ridebit vt fatu⁹:z dr ꝙ si
qs comederit semia ei⁹ aut poma mādragore ifatuabit⁹. Et
dr ēt de cerebro gatte z alijs multꝫ q̄ ꝺ omittunt⁹. Et i apu
lia est spēs scorpionū ad quoꝝ morsuꝫ sequunt⁹ p̄dicta no
cu⁽a⁾. Ampli⁹ ꝺ pticularib⁹ cāis appebit.j.i singulis capīs
dictoꝝ nocumētoꝝ. ¶Dixit Hal.3° de iterio.nocu⁽tum⁾ co
gitatiōis.sup.z imagiatiōis z memorie aliqn̄ est cū febre:
vt in freneſi z litargia:z aliqn̄ sine febre: vt manie z melia.
¶Jsta oia nocu⁽a⁾ ꝓprie z stricte sumpta nō sunt morbi:ſz
sūt accūtia.s.actiōes lese. Aliqn̄ tn̄ ab auctoꝛib⁹ iueniunt⁹
vocata morbi large sumēdo morbū pp cās alibi phes assi
gnatas:vt ēt supra ca° ō sabara.dictū est. ¶Dixit.A.spēs
nocumētoꝝ opationū cerebri ꝑdictaꝝ cogn̄scunt⁹ trib⁹ mo
dis.i.trib⁹ aggregōnib⁹ ordinū signoꝝ:qb⁹ cogn̄scit⁹ nomē
opatiōis dictaꝝ triū vtutū. Cū eni sensus hois.i.rō z cogi
tatio ei⁹ est i columis:z imagiatio formaꝝ rep.sup.z sēsus
cōis z fātasia i sōno z vigilia ē sana. Et res z dispōnes eaꝝ
.i.circūstātie eaꝝ q̄s videt i vigilijs z sōno sūt ex eis:ō qb⁹
pole est ipsū ꝓpōere.s.z rōcinari. Uerūtn̄ rēouent⁹ ab eo.s.
post ꝓpōnē z rōcinationē:cū tn̄ audit eas testificat.s.fuisse
illas:ō qb⁹ dicē z ꝓponē volebat:ſz nō rēanēt apō eū nec
ꝑt vti eis cū vult:qr abolent⁹ a mēoria ei⁹:tē scit ꝙ nocu⁽tum⁾
i posterioꝛi cerebro z mēoria. Et dix ꝙ si i ꝺ.s.i imagina⁽ne⁾
nō ē ipedi⁽tum⁾:ſz loqr ea q̄ nō sūt ꝺa:z tiet ex eis ꝙ nō opz
tiere.z putat eē bonū qō nō dz putari bonū:z iqrit qō nō ē
iqrēdū:z fac qō nō ē faciēdū:z ē potēs ꝓuare ea q̄z vult re
cordari:tē lesio ei⁹ cogit⁽ne⁾ z extia⁽ne⁾ z rōne z ꝑte media cere

Spēs le
sionū opa
tionū cere
bri tribus
modis co
gnoscūtur

bzi. Et dixit. si memoria ⁊ loquela sunt sicut esse ꝺbēt ⁊ nō ꝓtingit eis in his que audit aut logtur aliqd ꝟziū rectitudi ni. Et imaginaf res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singularia mēdosa ⁊ ignē ⁊ aquā ⁊ reliq̄ mēdosa que nō sunt: aut debiľr imaginef formas rep i sōno ⁊ vigilijs: tūc lesio est i imaginatione ⁊ vētre anterioze cerebzi. Cū qs nō recoz daf eoꝝ que ꝺz recoꝛdari: sz ꝺicit nō ꝺōa: ⁊ facit nō faciēda lesio est i meꝰ cerebzo. Cū vo recoꝛdaf ⁊ logf ⁊ agit qꝺ ꝺz sz videt singularia mēdosa ⁊ imaginaf varias formas i lō no ⁊ vigilijs lesio est i anterioze cerebꝰ. Dixit. A. caꝰ de coz rupt imagiationis. magis figiatiuū ad cogscēdū vtꝝ lesio sit imagiationis: ⁊ ꝟ maxie: sz ēt cogitationis ⁊ memozie: sz nō q̄ztū imagiationis sit a ficcitate vel hu sit ēst ꝺispō sōni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ ꝺispō ficcitaꝛ oculoꝝ ⁊ nariū ⁊ hūiditatis eoꝝ ⁊ ꝺispō lingue. s. hūiditatis vel ficcitaꝛ ipsius. ¶ Dixit Gal. 3ꝰ de iterio. nocuᵐ actionis cogitatiue. sup. ⁊ aliaꝝ ꝺictaꝝ vtutū moraliū qñ est p se. i. p ꝓprietatē i cerebzo sequunf ipsū accñtia q̄ sunt ipsiꝰ ꝓpria. s. cerebzi ⁊ sūt ab eo isepabi lia. nā lesio ipsa tūc est pmanēs oi tpe nō iens ⁊ rediēs: nec ꝑcedētibꝰ alijs passionibꝰ veniūt: qꝺ vo est p colligātiā nō veniūt accñtia cerebzi sola. sup. sz mixta cū accñtibꝰ totius vel mēbzi a quo hāc colligātiā recipit: ⁊ nō sūt ꝓtinua nec stabilia: sz eūtia ⁊ redeūtia: ⁊ semꝑ veniūt post alia accñtia ⁊ passiones. Dixit Raſ. ꝑ ꝺicti. q̄ assidue mozaf: sicut i mania ē ex mozbo ꝓprio cerebzi: ⁊ silr q̄ nō assidue mozaf: sz recedit ad tps ⁊ i alio tpe redit ex mozbo ē cerebzi p cōitatē. Di xit Gal. vbi. s. q̄cūq̄z hoꝝ nocuᵗᵒꝝ i augᵗᵒ sūt nōdū pfecta ḡre sunt i fieri ꝺepēdētia a cā occasiōe sua ablata ⁊ ipsa au ferunf: sz q̄ i mēbzo sunt iuiscata ⁊ ꝓiūcta ⁊ icuneata occa sione tūc āputata ipsa nō auferunf: qz sunt i fcō esse pfecta nō ampliꝰ a cā ꝺepēdētia. ¶ Dixit Hip. 6ꝰ affo. ꝺesipiētie .i. nocuᵗᵃ vtutū moraliū cū risu facte securiozes sūt. s. ad cu rādū faciliozes ⁊ mius molestātes cerebꝝ: siue ēt sunt ma gis icolumes: vt dixit. A. sz q̄ sunt cū ſollicitᵐᵉ. s. cū plāctu ⁊ tioze tristitia seu ēt cū ira sūt molestе: qz mius icolumes ꝺifficiliozis curatiōis ⁊ magis molestātes näz cerebzi. Hic ēt affo. adducef iteriꝰ caꝰ de pmixtione rōnis: qz eis ꝓpriꝰ attribuif nomē ꝺesipiētie: vt sup ꝺictū est. ⁊ ibi cā assigna bif. ¶ Sñalis cura nocuñtoꝝ cerebzi ꝺuplici istro pficit .s. ꝺieta ⁊ potiōe: ꝑ qbꝰ ꝺebite ꝓpinādis i vū curatōe eoꝝ. A. dixit. opz te ſollicitū esse i his q̄ ꝺicta sunt i vū curatiōe egritᵘᵐ capitj. eo q̄ ista nocuᵗᵃ cū sint accñtia sequunf ali quā egritᵘᵐ cerebzi: ꝺe q̄ curatione vlr ibi est ꝺictū. Et di xit. collig. 2ꝰ cañ. i tabuľ. i. areolis mēbzoꝝ capitis: ad ista ola nocuᵗᵃ medicias iuuatiuas ⁊ illis vtere i curatiōe ipso rū: ⁊ silr collige cibos vtiles: ⁊ silr collige ex ipsis areolis medicias ⁊ cibos i ꝟ ledētes ⁊ eos ꝓhibe. ¶ Dixit Auer. 3ꝰ coll. cū tu curas ista mēbzia. s. cerebꝝ nucā ⁊ neruos ⁊ le sionibꝰ vtutū sensitiuaꝝ caue ne obliuiscaris curā cozdis: vt. s. ꝑparet ⁊ mittat coz cerebzo spiritū bonū p spū aīali vt sit idoneū istrm i curatiōe egritᵘᵐ ei. ¶ Dixit Hip. ꝑ epi di. ⁊ sic ponif ꝑ ꝺicti. iuuat patiētē egritᶜᵐ i q̄ debilitaf cogi tatio ⁊ memoria videt ⁊ audire ⁊ angustiātes ipsū ⁊ iducē tes ei ꝑdictiones. alis. ꝓmeditatiōes: ⁊ ex hac cā reuertunf ei cogitatio ⁊ memoria eo q̄ ſollicitanf ad igrēdū qūo rē ꝓtristātē euadāt. Dixit Hip. 5ꝰ affo. i affo. calz nocet ꝟ ꝛc. q̄ balneū calz aq̄ ꝺulcis: vt exponit Gal. i 2ꝺᵒ. mētis stupo rē facit. Nocet eni. ꝺixit Gal. i lesiōe opationū sensitiuaꝝ vtutū. Cōfert aūt eis oīb aer altꝰ sicꝰ bñ euētatꝰ subtilis ⁊ clarꝰ sicut ⁊ oppositꝰ aer ledit eos. ¶ Jnqt Paul. vigilie ⁊ puitas cibi acuūt mētē. sup. ⁊ oēs vtutes morales: nō aūt sōnus neq̄z repło vētris. Et dixit. illis q̄ ꝺsueuerūt custodi re igeniū. i. rōnē ⁊ oēs vtutes morales ipoꝝ ꝺziniūgi vt cu stodiāt ipsum magis mō solito cogitādo mō ꝺe vno: mō ꝺe alio pfecte ⁊ successiue: sicut eni ꝺe exercitio q̄ ille q ꝺsue uit exercitari magis sustinet ipsum nō ꝺsueto exercitare se ita silr erit ꝺe ꝺsueto iuuare aliquē actū virtutis aialis sen sitiue qualiscunq̄z sit virtus in operationibus suis: qꝫ me lius est ⁊ laudabilius exercet operationes suas.

¶ De pmixtiōe lesiōis siue ꝺe lesione vtutis cogitᵘᵉ. Cap. ij.

Alicēna volēs ꝺeclare nocuᵗᵘᵗ pmixtio nis sensus seu coꝛruptionis rō nis qꝺ est aliēatio p suas cās. ꝺixit q̄ pmixtio rōnis q̄ fit pp cerebꝝ ipsū. i. cām i ipso cerebzo ⁊ nō p cōitatē fit aut ex colera nigra aut ex san guie caľo iflāmato aut ex coľa citria aut ex co lera rubea: nō itelligēs hic coľam rubeā eā q̄ est nālis sz eā que est rubea ex aduſtiōe coľe nālis: cui⁹ ps aduſta nō sepa raf a pte nō aduſta: sz remāet cū ea mixta p quā rubet. Vel itelligēs p coľam rubeā coľam citrinā aduſtā factā ex aduſtione coľe nālis i q̄ ꝓcessit aduſtio pluſq̄z vt remaneret ve citria q̄ est ꝺeteriꝛ coľa citrina fcā p aduſtionē vel p admi xtionē flātis cū ea nāli. Et q̄ ꝺe ꝺcā ꝺeteriozi coľa itelligat appet p signa huiꝰ spēi ifra ab eo posita q̄ sunt vehemētio ra z magis puersa signis ibi positj fcē a coľa citria. Aut fit ꝺixit Aui. ex caloze puro aut ex vapoze caľo: qm̄ ea oia sūt ex eis q̄ ꝺeficcāt cerebꝝ ⁊ ꝓāt eū mā spūs inati sibi p cui⁹ spūs siľe. i. pfitiā ⁊ siūtudinē ⁊ vtutē: poſe ē rōni. i. vtutiro nali viā ꝓuare suā rectā. i. opōnē rectā facē. cū ḡ nō pōt pp spūs penuriā ꝓuare viā suā pmiscet ⁊ errat i iudicio. Neq̄z credas vt iā multi crediꝛunt q̄ Aui. voluerit cās pmixtio nis rōnis reducere ad ꝺimiutionē spūs solā: qm̄ si sic esz a q̄cūq̄z eā, pueniret ipsa ꝺimiutio spūs, pueniret alienatio ⁊ sic pueniret a frīdo ꝓiūcto cū ꝺiminutiōe spūs. qꝺ est ꝓpi tionē oiuz auctoꝝ ⁊ ꝑ expiētiā. Sz. A. vult q̄ ꝺiminutio spūs sit cā pmutatiōis rōnis q̄ est ꝓiūcta agitationi ⁊ mo tui ipsiꝰ spūs ālis est ꝺimiutio eiꝰ, pueniēs a cāis calefaciē tibꝰ ⁊ exiccātibꝰ inālibꝰ: nā calitas ⁊ ficcitaꝭ nālis ꝓueniūt rōni. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝺicti. caꝰ 3ꝰ. siccitas semꝑ reddit alam fortj motꝰ ⁊ velocis sicut i illis appet i qbꝰ abūꝺat siccitas ⁊ hi motꝰ ꝓp multā eoꝝ velocitatē excedūt statū boiuz nā lē. Falsum est eni. ꝺixit Raſ. credere siccitatē nocere igenio sz addit q̄tidie ad ipsuz. s. nisi vltimef. Nos eni. ꝺixit ipse, hēmus i opationibꝰ aie certū motū. i. ꝺeterminatū ⁊ limi tatū quē trāsgredi nō possumꝰ: ⁊ siccitas excedēs trāsgre ꝺif ipsū. ¶ Dixit. A. in caꝰ stoliditatj. siccitas nocet sensui .i. itellectui: nō vñ est ꝺimiutio: sz vñ est supfluitas i veloci tate motꝰ: qz facit ipūm velociter mobilē. De cāis aūt cale faciētibꝰ q̄ faciāt agitationē ⁊ motū velocē est notū: qz ca liditatj ē agitare mouere ⁊ velocitare. ¶ Dixit. A. pmixtio rōnis facta p cōitatē aut est pp cōitatē totiꝰ: sicut i cerebꝰ: aut est pp aliqō mēbꝝ. Et istō est sicut cū fit p stōm aut os eiꝰ aut pp mirach aut pp mſicē aut pp alia mēbza: ⁊ totū ꝟ. i. tota ista cōitas a quocūq̄z fuerit aut est pp q̄litatē purā . i. sine mā caľam aut siccā aut magne malitie ⁊ occulte ma le ꝓprietatis: sicut cū eleuaf a ꝺigitis manuz aut pedū qñ apanf: ⁊ a mēbzis ēt alijs quecūq̄z sunt coꝛrupte cōplonis q̄litatis male venenose ⁊ cōicāt illā cerebzo aut fit pp vapo rē caľm coloze vel flātis iā putridi ⁊ pp putredinē effecti acuti: q vapoꝛes cōicanf cerebzo. sup. aut ēt pp huᵗᵃ ipsoꝝ acutos cerebzo cōicatos: ⁊ pꝛecipue medio eius. Et qꝺā ēt reducūt ad cōitatē pmixtionē rōnis factā pp huᵗᵃ vel va poꝛes malos acutos vel pp malā qualitatē cū fuerint i po steriozi vel anteriozi vētriculo cerebzi ⁊ cōicanf vētriculo medio. Et vt ex ꝺictis supza patuit: qñq̄z ꝓuenit pmixtio rōnis ex cā vel causis pmixtis pcussione vel casu ⁊ supfio ne medicinaꝝ ⁊ ciboꝝ: ⁊ maxie vini potētis acuti inebriā tis. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝺicti. oēs quoꝝ est pmixtio nō pmiscen tur nisi aut in platione oꝛonū ⁊ nō ꝺictionū: aut erit pmi xtio oium. s. oꝛonū ⁊ ꝺictionū silr: et ista vt ipse ꝺicit est val ꝺe ꝺifficilis. ¶ Dixit. A. ⁊ iā ēt supza patuit permixtio rō nis magis icolumis est que cū risu fit: qz sigñat mām san guineā ad risum ꝺe sui nā excitāte: vñ ꝺe ꝓprietatibus san guinee cōplexionis est eē ridētē. sup. ⁊ est cū timoze aut so

licitudine

licitudinẽ est minus incolumis: qz signat mãm melicã: ỗ cuius ꝓprietate ẽ iducere timorẽ ⁊ tristitiã ⁊ deteriorẽ opatur ꝓlonẽ ⁊ difficilius remouibilẽ: sicut sanguis q ẽ melie opositus oppm opat. Et q ẽ ex hũoribꝰ alijs est iter ꝑdictas mediocris. Dixit. A. magis icolumis ẽt ẽ q ẽ ꝑm getẽ. i. cũ gete: q: signat mãz magis mitẽ ⁊ minus acutã. Et deterior ẽ q ẽ cũ ira agitatõe ⁊ audacia: qz signũt mãs multũ acutas. ¶ Dixit Ipo. 2° affo. qcũqz dolẽtes aliqd corpis plz dolorẽ nõ sentiũt bis mẽs egrotat. quẽ affo. adducẽs. A. dix. ois dolor vehemẽs de quo patiẽs ñ cõqrit ī q̃ nõ sentit dolorẽ vel tediũ signũt ꝓmixtionẽ rõnis: qz signũt q rõ nõ iudicat nociuũ. Et silr erit de delitijs q qcũqz delitias habẽtes ꝯz aliqd corpis plz delitias nõ sentiũt. bis mẽs egrotat. nõ. n. gaudet cũ gaudẽ dz: qz nõ iudicat delitiosuz ⁊ gaudiosuz qõ ẽ tale. Et itelligũt sapiẽtes ỗ p dolorẽ ⁊ ỗlitiã cãz ipor ipimẽtẽ: q ẽ fortis ⁊ potẽs ad ipimẽdũ: nõ pua ⁊ debilis. Nã debilis ipsor cã ⁊ si incorpore impimat sano bñ disꝑposito sensuz doloris vel ỗlitie: nõ tñ sp in corpe egro nõ bñ disꝑposito ad sentiẽdũ: ⁊ tũc ex tali nõ sensatiõe argueret rõnẽ egrotare. Et bz ỗ figñatũ vitatẽ: qñ nõ iudicare de dolore vel delitia est pp ipm cerebrũ ⁊ nocum eius siue illõ nocum sit p ꝓprietatẽ siue p cõitatẽ. Et nõ sit illud nõ iudicare pp defectũ sensus tactus mẽbri in quo est dolor vel delitia. Cũ ḡ videris in aliquo dolorẽ vel delitiã: ⁊ videris ieo ipz dolorẽ vel cessare nõ ꝑcedẽte cã stupefaciẽte vel obtũdẽte tactũ mẽbri in quo est: neqz cã resoluẽte seu auferẽte aut multum diminuẽte cãm illius doloris vel delitie: tũc potes arguere in eo mẽtẽ egrotare. Nã ꝓ tũc nõ ꝑcipit dolor vel delitia: qz cã eius nõ ipimat: sed qz rõ nõ ꝓhibẽdẽs ipz nõ iudicat ipassionẽ cãe fore. ¶ Dñt. n. dolorẽ vel tristitiã. i. tristẽ sensationẽ ⁊ delitiã. i. delitiosaz sensationẽ formalr sentire ptinet ad rõnẽ siue ad cogitatiuã vtutẽ: sz sentire cãm tristitie vel delitie ptinet ad sensuz exteriorẽ: cui illa cã ẽ obz. Et dñt posse cãm hãc ꝓhibẽdi a sensu exteriori nõ ꝑcipiẽte rõne vel cogitatiua vtute formã tristẽ vel delitiosam. Sicut v. g. oblato aliquo nocitiuo: vt cultello põt sensus exterior ꝑcipere cultellũ virtute cogitatiua vel rõne ente corrupta nõ sentiẽte tristitiã: illa tñ a cultello pũgẽte vel incidẽte vel ⁊ si sentiet ea iudicãte corrupta. s. ipsaz eẽ nõ nocitiuã vbi est nocitiua. Vel eã eẽ iuuatiuã vbi est nocitiua: sicut aliqñ appet in freneticis accipiẽtibus cultellũ ⁊ se percutiẽtibus ⁊ vulnerãtibus: ⁊ exinde gaudẽtibus ⁊ dicẽtibꝰ se ide sentire delitiã ⁊ iuuamẽtũ. ¶ Et sicut dcm ẽ de dolore ⁊ delitia q̃ sunt passiones sensus tactus: idem iudicium dari potest de tristitia ⁊ de delitia q̃ sunt passiones aliorꝝ sensuũ. v. g. si aliqd visibile forte solitũ facere tristitiã in visu pp suã excellentiã vt nix vel aliud silẽ vel solitũ facere in eo delitiã pp suã ꝓximetatiã apꝓximet visui alicuius: ⁊ ille inde tristitiã vel delitiã nõ senserit: tũc eius mẽs egrotat. Et idẽ erit de apꝓximatiõe filiũ oborꝝ sensus auditus odoratus vel gustus: q̃re in ꝑdicto affo. dici põt q dolor sumat ꝓ q̃cũqz sensatiõe tristi ⁊ silr delitia ꝓ q̃cũqz sensatiõe gaudiosa ī quocũqz sensu fuerint. Dñt q q̃zuis. A. ꝑdcm affo. adduxerit ad cam pmixtionis rõnis: ipse tñ est gñalis ad oẽm spẽz lesiõis rõnis. Dixit. n. ypo. gñalr mẽs egrotat ⁊ nõ dixit mẽs pmiscet. Notãt ḡ q si mẽs nõ cõꝑhẽdit delitiã vel dolorẽ tũc mẽtis lesio ẽ diminutio vel ablatio. Si vo ꝓhẽdit dolorẽ vel delitiã: sed alr q̃zñt qz ꝓhẽdat dolorẽ iuuatiuũ cũ nõ sit ⁊ delitiã nocitiuã cũ sit iuuatiua: tũc eius lesio est corruptio ⁊ pmutatio rõnis. Dixit. A. vna oleagina apparẽs in febribus signũt pmixtionẽ rõnis. Et istud signũ põt eẽ ꝓnosticũ signans permixtionẽ rõnis futurã: ⁊ põt eẽ demõstratiuũ signans eã ñ tem. Nã signãt fortẽ calitatẽ liqfacientẽ q̃ si capiti cõicaf vl cõicabif actus rõnis pmiscef vel pmiscebif. Et sicut appet 4° regis acutorꝝ. Noctes magis. sup. signãt q̃z dies ea q̃ circa desipietiã. i. pmixtionẽ rõnis fiũt: eo q tpe noctis debent patiẽtes magis gescere a permixtione pp maiorem quietem corporis ⁊ spiritus animalis.

Signa spẽz ꝑz cãs. dixit. A. q̃ sit a melia. s. nãli ẽ cũ tristitia ⁊ extimatõe mala. i. cũ iudicio malo: qz iudicat q nõ est iudicãdũ: ⁊ maxime appet hoc ī iudicio timoris: timet. n. q nõ est timendũ: ⁊ cũ adsunt ỗ alia signa dicenda infra capꝰ de melia. ¶ Et signa fcẽ a melia sanguinea sũt: q est illic cũ pmixtiõe rõnis letitia ⁊ risus: ⁊ venarꝝ exuberatio. i. manifestatio ⁊ replo. Et sigª fcẽ ex melia fcã p coleram adustionẽ sunt q est cũ lupositate. i. moribus furiosis rapacibus cũ audacia ꝑm mores luporum. Et adsunt alia signa dicenda infra capitulo de mania. Signa fcẽ a melia.

¶ Signa fcẽ a colera citrina. dixit. A. sũt iflãmatio ⁊ calitas rixa ⁊ malitia morꝝ. Et agitatio vehemẽs ⁊ imaginatio ignis ⁊ scintillarꝝ añ ocolos ⁊ citrinitas colorꝝ ⁊ iflãmatio capitis. Et extẽsio cutis frõtis pp exiccationẽ ⁊ pfundatio oculorꝝ ⁊ salt⁹ ad oppm. i. mot⁹ iordinat⁹. qz mouet iordinate huc illuc eũdo ⁊ q̃si saltiz. Et Raſ. dixit. ꝑ ꝓti. q movent ī lecto ac si pugnarẽt cũ alio. ¶ Signa ãt fcẽ a colera rubea: de q̃ dcm est. s. i cãis sũt oia signa ꝑdcã: sz sũt vehemẽtiora ⁊ magis puersa. Et dixit. A. q hui⁹ gñis est pmixtio rõnis fcã in febribꝰ nõ qdẽ oibꝰ: sz ī vehemẽter acutis: vt q sit a colam ltũ acuta: ⁊ maxie p adustionẽ exacuita. Et ista pmixtio cũ dicti accñtib⁹ vehemẽtib⁹ ⁊ puersis plz fit ī febribꝰ pestilẽtialibꝰ sup. ꝓcipue ī eis: q fiũt a vehemẽti aeris calitate aut dñio colere dcẽ. ¶ Sigª fcẽ a flãte iã putrefcõsit dixit. A. q accit hñtibus eã cũ pmixtõe seueritas. i. ptinacitas in tenẽdo q nõ est tenẽdũ: isti. n. nõ sepant ab eo qõ tenẽt. s. i rõne sua ỗ aliq̃ re qdẽ accit eis: qz fia nõ ẽ hũor motiuꝰ multũ pp suã grossitiẽ ⁊ viscositatẽ vel nõ sepant ab eo q tenẽt. s. manibꝰ qz ptinaciter tenẽtes nolũt illud dimittẽ. Et pp hãc cãm accit eis: vt oĩ hora eleuẽt supcilia sua manibꝰ suis: pp q̃z cãz ẽt gũanc capita sua. s. mã flãtica multiplicata ī capite. Et patiunc superb. nõ absolute: sz in cõpatõe ad alios. patiũc. n. isti aliquẽ somnũ plus q̃z alij: ⁊ ỗ ẽ pp subaz frigoris. i. qz illud flã ẽ in sui suba ⁊ nãli ꝓpone fridũ: q̃zuis accñtalr tũc sit calefcñ. accit ḡ eis sõnꝰ ex ỗ. i. nãli ꝓpone flãtis frã: sicut acit eis permixtio rõnis pp accñtia calitatꝭ. i. pp accñtalẽ calitatẽ q̃ illi flãti putrefcõ iest. Et dixit. A. q isti plz opinanc ⁊ estimãt se eẽ bestias ⁊ aues: qz friditas ⁊ hũiditas radicalis flãtꝭ ꝓxime calitati accñtali movẽt ad cogitãdũ vilia: ⁊ iõ opinanc se eẽ bruta aialia. Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. Sigª melie ex putrefactõe flãtis ⁊ corruptione eius ⁊ acuitate sunt morꝝ supcilioꝝ cũ eius manibus ⁊ grauedo capitis: ⁊ opinat patiens esse brutum aial: ⁊ sp dormitat: ⁊ cũ tz aliqd in manu nõ vult ipm dimittere: qz vt. s. dixit. A. ptinaces sũt ⁊ firmi in opiniõibus suis pp q̃z cãz nõ descendũt ab eo qõ tenẽt in rõne sua ỗ aliq̃ re q accit eis qz fia nõ est hũor motiuus multũ pp suã grossitiẽ ⁊ viscositatẽ: ⁊ pp hãc ẽt cãz nõ sepant ab eo qõ tenent manibus. ¶ Sigª facte a calitate ⁊ siccitate puris. i. sine mã dixit. A. sũt qz nõ est cũ ea grauitas: neqz signa mãꝝ dcãꝝ. ¶ Et dixit. vlr dico q cũ pmixtio rõnis accit a calitate siccea. i. ꝓiũcta siccitati siue fuerit cũ mã siue sine mã signũt ipsaz vigilie. Et si fuerit a calitate cũ hũiditate puris vel cũ mã sãguinea flãtica putrefcã signãt ipsaz subeth. i. aliqs somnus. ¶ Et signa facte p viã cõitatꝭ dixit. A. si fuerit a vapore ascẽdẽte a toto: vt i febribꝰ: ⁊ silr si fuerit ex hũore est supta ex dispõne totius. Et si vapor siue hũor fuerit ascẽdẽs ex mẽbro aliq̃ cogscit ex dispõne illi⁹ mẽbri laborioſi. i. patiẽtꝭ. Et cognoscit illa in q̃ cõicaf q̃litas pura sine mã ab illa in q̃ cõicaf humor vel vapor p ea q̃ dicta sunt in signis sode cõicatꝭ.

Qui ingeniũ suũ custodire siue acuere voluerit: opz ꝑ vt nõ trahat morã suaz in locis hũidis ⁊ antris ⁊ aere leuentato nz habitet iuxta paludes ⁊ stagna: ⁊ oz vt fugiat flatũ austrinorꝝ ⁊ fugiat a fetoꝝ ⁊ oĩ re ꝓtristãte sensus suos exteriores. Et abstineat a timore ⁊ tristitia ⁊ multiplicatiõe ire ⁊ odij ⁊ furoris: ⁊ opz nõ multiplicare somnũ: ⁊ ꝑcipue diurnũ ⁊ fcm post cibũ absqz tpis dilatione. Et fugiat getẽ

ꝛ ocium ꝛ nō dimittat fricationē ꝛ balneū ꝛ lotionē: ꝛ maxime capitis: vt nō multiplicent ſuperfluitates in corpe ꝛ capite eius: neq; ſordes in cute ipſius: ꝛ opꝫ vt fugiat ſatietatē nauſeatiuā ꝛ oēz repl'onē faciētē indigōnē. Et conef ad ſuperfluitatū expulſionē p egōnē ꝛ vīnā ꝛ ſcreatū ꝛ mūdificatiōnē capitis ſaltē cū ſternutatiōe de mane in ieiuno. Et fugiat ebꝛietatē frequentē: ꝛ apud pl'es oīs ebꝛietas vitāda eſt: q̄z/ uis dixit Al. q rara ebꝛietas ingeniū acuit. Et opꝫ vt deuitet oēs medicinas ꝛ cibos ſtupefactiuos: ꝛ oia opiata niſi p fecte fermētata fuerint ꝛ ſueterata: opiū. n. deſtruit itellectū ꝛ ſenſuz. Et abſtineat a cibis ꝛ potibus gñantibus ſanguinem groſſum ꝛ turbidū. Et ab eis q̄ effumoſitatē efficiunt ſpāl'r oz vt effugiat cibaria ꝛ potus q̄ ſpālitatē bñt nocēdi ingenio ꝛ intellectui: de qbus ſūt fungi: qñ gñant ſtupozē. Et opꝫ vt deuitet oēm fortē eūonē tā ſpōtaneā q̄z artificialē ex flōmia ꝛ vomitu ꝛ ſolutiōe ventris. Et fugiat multiplicare coꝛtū: qñ multiplicatus coꝛtus coꝛrūpit mentē: ſicut tēperatus aiaz ylare ꝛ igenioſam reddit: nec oīno ab eo abſtinere dz eo ꝓſuetus. Et caſtratio viros effeminat ꝛ ingeniuz ingroſſat. ¶ Et oīs cupiens boni eſſe ingenij fugiat ꝓuerſationez maloꝝ boiuz vitioſoꝝ ꝛ fugiat videre ꝛ audire turpia: videē aūt ꝛ audire alacria ꝛ gaudioſa moderatas iterponendo moras ſtudijs curis ꝓtēplatiōibus ſuis eſt vtile ꝛ cōueniēs. Et opꝫ vt in aere bono ſe exercitent moderate ꝛ vigilijs inhereāt balneis vtanf ꝛ fricationib⁹ ꝛ lotionibus extremoꝝ ꝛ capitis p̄cipue: ꝛ eius fricatiōe ꝛ pectinatione. Et comedāt cibos boni ꝛ clari ꝛ ſubtilis ſāguinis gñatiuos ꝛ bibāt ꝓſil'r. ¶ Dixerūt dya. ꝛ Hal. Carnes gallinacee addūt īrōnē: q̄ ēt faciūt cerebꝛa eaꝝ comeſta. Et dixit Rabi moy. auctozitate zoar. q caro caprioli hz ꝓpꝛietatez coꝛroborandi aiaz: ꝛ turtures augēt imaginationē ꝛ ꝓfirmāt memoriā ꝛ fortificāt ſenſus. Et ꝓferūt eis auicule pue degentes in arboꝛibus ꝛ in pꝛatis nō in agꝛs ꝛ pulli colūbini volare incipientes. ¶ Et panis eoꝝ ſit ſimilacius bñ fermentatus coctus modicū ſalis bñe: ꝛ vinū ſit clarꝫ mediū iter nouū ꝛ vetus debile nō vaporoſuz nō acutū neq; amarꝫ. Et ꝓferūt eis paucitas cibi ꝛ potus. ¶ Inqt Paul⁹. vigilie ꝛ puitas cibi acuūt mentē: nō aūt ſōnus neq; replo vētris. Et dixit. illis q ꝓſueuerūt cuſtodire igeniū eoꝝ dz iniūgi vt cuſtodiāt ipm magis moze ſolito mō de vno mō de alio cogitādo pfecte ꝛ ſucceſſiue. Sicut. n. videmus de exercitio coꝛpis: q̄ ꝓfert ꝛ ꝓſuetus exercitari magis ſuſtinet: ipſum. Ita ꝓſil'r eſt videre de ꝓſueto iuuare aliquē actū virtutis aialis q̄liſcūq; ſit vtus in opōnibus ſuis. q ꝓſuetus melius ſuſtinet ipm ꝛ laudabilius exercet opōnes ſuas. Et foliū ſumptū alterat rōnez. Dixerūt Hal. ꝛ dya. faba debilitat cogitationē ꝛ ꝓhibet ſōnia certa: eo q gñat multā ventoſitatē ꝛ replet caput vaporib⁹ turbidis. Et dixerūt multiplicatio ceparū coꝛrūpit rōnem. ¶ Dixit filius Meſ. vt p̄ ponif ꝓti. c° 3° crocus eſt malus igenio: ꝛ cā eſt: q̄ diſpgit ſpūm ꝛ dilatat ipz verſus exteriora ꝛ ſubdit: crocus tñ ꝓfert memorie inq̄ztum exiccat. Et q dā dīt. q crocus obtenebꝛat ſenſuz. radix alfeſcere ſūpta inducit pmixtionē rōnis. Olfatus mellis q eſt acre aufert rōnem: ꝛ multo magis comeſtio eiuſdē. Ibidem inqt Aaron. multus vſus coriādri reddit ſenſuz pmixtū: ꝛ iō eſt ꝓhibenda eius multiplicatio ꝛ quotidianus vſus. ¶ Dixit Hal. ſ. affo. in 2to affo. cal'z nocet h⁹ ꝛc. q balneū cal'm dulcis aq̄ nocet i leſiōe opōnū ſenſitiuaꝝ vtutū iterioꝝ. Dixit. n. Ipo. in ipſo affo. q facit mentis ſtupozē. Et p ſtupozē mētis itelligūt cōiter pmixtionem oīs rōnis: vt ponit ylace. ¶ Dixit Zoar. fricare dentes cū nucibus in gnq̄z diebus ſemel caput mūdificat viſuz acuit ꝛ itellectū. ¶ Dixit Hal. ꝛ Dya. mirabolani indi addūt ad memoriā ſup. ꝛ oēs ēt alie ſpēs mirabol'. dixerūt q ipſi ꝓfortāt ſenſuz ꝛ remouēt vigilias. ſ. pcedentes ex hūoze meli̇co. Et remouent defectū igenij. i. pmixtionē rōnis in meli̇cis accītem. Et kebuli ꝛ emblici remouent ꝓcedentē ex flāte: ꝛ bꝫ faciūt mirabolani eūando hūozē peccantē ꝛ ꝓhibendo vapoꝛes aſcendentes ad cerebꝝ: ꝛ ſō maxime valent in defectu cōicatiōis mēbꝛoꝝ iferioꝝ ad cerebꝝ. Et dixerūt. zinzi. bonificat igeniū ꝛ eſt valde bonum memorie: ꝛ dixerūt q ciperi augent rōnem. ¶ Dīt q thus qñ bibif ex eo parū remouet cogitatiōes malas ꝛ fallaſ memoriā repat ꝛ acuit itellectū. Mora rubi cū vino ſumpta ſapiētiā p̄ſtāt. Poliū bibitū cū aceto ſenſus acuit: ꝛ ſil'r radix yreos cū aq̄ mellis bibita. Et thus addit ad ingeniū ꝛ acuit ipz. Dixit tñ Hal. ꝛ multiplicatio thuris i bꝫ eſt vtilis ſanis. ſ. nūc: lapſis tñ in būiditate multa: ſicut ēt de zinzi. ꝛ cipis itelligendū eſt. fortificāt. n. exiccādo memoriā q̄ fortificata lene deſeruit itellectui. ¶ Dixit Dya. radices ſubtiliāt ſenſum cū comedunf. ſ. in pua q̄ztitate. Berillus ꝛ ſil'r griſolitus geſtatus in anulo aureo facit bonū itellectum. Et ligna muſcella deſiccata ꝛ ſub calciamentis portata obliuionem ꝛ malam mentē emendant. ¶ Auctoꝛes de gñali curatione nocumentoꝝ cerebꝛi: qō eſt pmixtio rōnis nō determinauerunt relinq̄ntes eā notā ex gñali curatiōe leſionū opōnū virtutū moraliū. Et ſūmarie de ſpāli cura pmixtiōis rōnis ſub hoc vocabulo a paucis auctoꝛibus eſt inuenire. Et q̄ inuentum eſt ſūmatim dcm̄ eſt eo q bāc curā reduxerūt ad ca^m ꝺ melia: ꝛ de mania q̄ ſunt ſpēs pmixtōis rōnis. A. tñ ca^m ſpāle faciens de cura pmixtiōis rōnis: ſatis ēt ſūmarie ptrāſiuit dixit. n. cura facte a melia eſt ꝑm q in cap'o melie dicef. Et dixit in fcā a ſanguine oz icipe a flōmia: ꝛ bꝫ ſiue ſanguis fuerit colericus ſiue meli̇cus: de quo minuēdū ē ꝑm cañ. dictos in vli curatiōe egritudinū capitis. Et dixit. A. opꝫ incipere ab oībus q̄ tpant ſanguinem. i. q̄ ipm ad tpamentū ſue compl'onis reducūt a pctō ſuo qūocūq; peccauerit. Et dixit opꝫ incipe ab eis q̄ ipm ifridant: ꝛ bꝫ ſi fuerit colericus ſubtilis. Et ab bis q̄ eius ſubam rectificāt qūocūq; peccauerit cuꝰ ſuba rectificaf pmūdificationē eius: ꝛ p rectā regiminis ordinationē. ¶ Et dixit. A. cura facte a colera citrina vel rubea eſt vt icipiaf ꝛ eūetur. ſ. colera ipſa cū eo q̄ ꝓuenit ꝛ tempef ꝓpꝛio capitis admiſtrādo ad bꝫ ifrīdatiōes ꝛ hūectationes ꝑz cañ. vl'es vt. ſ. iceptio fiat a debiliozib⁹. Qz ſi coarteſ eger ab egritudine. ſ. q̄ nō valēt remedia debilia: ſed fortiora fiat egritudo: tūc dixit. A. regaf regimine alio. ſ. fortioribus remedijs. Et ex bis q̄ in hac pmixtiōe rōnis cōueniūt eſt cerotū ex oleo ro. ꝛ aceto ꝓfectū ꝛ infrigidatum ſincipiti ſuppoſitū. ſ. vſq; ad ꝓmiſſurā coꝛonalem: ꝛ multū valet qñ eſt itentio repcuſſiōis humoꝝ vel vaporꝫ. Et ꝓuenit in hac cura oleū vio. ꝛ lac. ſ. adminiſtrata in eodē loco: ꝛ bꝫ itentio eſt ifridare ꝛ hūectare: ꝛ bꝫ ſi nō fuerit febꝛis: q̄ vt ſupra patuit. lac ꝓhibef vbi eſt febꝛis ꝓp ipſius coꝛruptionē. Et cōferūt oleū roſ. ꝛ ō papauere. ſ. ſil' mixta. Et hoc cū adeſt cautela: ꝛ itentio repulſionis vapoꝝ. ſ. ſimul cū infridatōe ꝛ humectatiōe. ¶ Et cura facte a flāte putrido ꝛ calefacto ſil'r: vt incipiaf ab eūone eius. Et dixit. A. multotiēs ſanat eos alfezar: ꝛ voluit dicere alfeſcera. i. vitis alba. ſ. radix eius cū ſumif ſola vel cū aliquo fructū ex dulcibus vt dactilis caricis paſſulis pineis ꝛ ſil'ibus. Nā iſti fructus dulces. dixit Raſ. p̄ ꝓti. cap. 8. coopiunt ꝛ faciūt nō appere ſaporē amaꝝ illius radicis: poſſet ēt exhiberi coꝛrecta ꝑt docet Meſ. i ſuo cap'. Et dz comedi ꝛ bibi. dixit. A. diebus aliqb⁹. ſ. nō ꝓtinuis: ſz iterpolatis q̄ iterpolatio regulef ꝑm q̄ztitatem ꝛ q̄litatem quā faceret: poſſet ēt ſumi de ipſa diebus aliqbus ꝓtinuis dādo de ipſa in pua doſi. Raſ. n. dixit. ibidem q radix iſta data i potu q̄lz die cū aq̄ mirabil'r ꝓfert. Et rō eſt: qr vt dixit Meſ. i. c. ei⁹ alfeſcera eūat flā a cerebꝝ ꝛ a neruis: ꝛ q ei⁹ eſt ab auf. i. vſq; ad. ij. Localia remedia in hac cura accipēda ſūt ex bis q̄ dcā ſūt ſup i cura ſabare a ſili cā. ¶ Et cura facte ex calitate pura eſt cū ifridātib⁹. Et facte ex ſiccitate pura cū hūectātib⁹ et ex reb⁹ ꝓferentib⁹ facte ex ſiccitate. dixit. A. eſt vt fundaf ſup caput patientis decoctio pedū et capitū. ſ. arietis vel agni: multū. n. hūectat. Et valet ēt in mala ꝓpꝛione ficca cū mā colica vel melica p̄miſſa ei⁹ eūone ſufficienti.

sufficienti. In alijs ẽt remedijs ītrinsecis ꝓcedẽdũ est: sicut in cura sabare dcm̃ est. ¶ Dixit ysaac. febriũ qnto. in cura sinochi: q̃ in stupore mẽtis cõueniunt cãtilene: z reddẽs cãz dixit. q̃ inducũt somnũ in pueris: q̃ cã nõ bñ vł esse ad ꝓpositum. Et iõ dñt qdã q̃ cõueniunt q̃ trahunt ſpũm ad exterioza z ꝓfortant virtutes aiales sensitiuas. In pueris aũt cã tilene inducũt somnũ: q̃ mitigãt irã eoꝝ: in quoꝝ ita consumunt vapores mulcebres ascẽdẽtes ad cerebrũ somnũ inducentes. ¶ Inqt Ipo. p̃ epi. z ponit p̃ ꝓti. sic. Iuuat patiẽtẽ egritudinẽ in q̃ debilitat cogitatio z memoria: videre z audire res angustiates ipm z inducẽtes ei ꝓmeditationes. ex hac. n. cã reuertunt ei rõ z memoria: eo q̃ sollicitantur ad ingrendũ qũo rẽ ꝓtristantẽ euadãt. ¶ Dixit. A. õ remedijs in ꝓmixtione rõnis si est a calitate. s. nõ excessiua est: q̃ opz vt eger alapis cedat vehemẽter: qñq̃ nãq̃ necessaria est percussio vt ad ipm ipsius redeat rõ corrigẽs se a ꝓmixtiõe. Cũ ẽni redit rõ z cognoscit se alienasse castigat seipsum z redit oñium rõnis z nõ alienat. Nõ. n. oz esse calitas excessiua neq̃ agitatõe z motu verberationis ipsa sumat augmẽtũ z furiã faciat. Et dixit. A. nõ opz vt patiẽs cedẽdus sit debilis non potẽs tolerare verbera. Nec bẽat signa apatis. nã fieret additio in apate pp fluxũ humoꝝ ꝓfitẽ ad agitationẽ z doloꝛẽ verberoꝝ. Et istud remediũ ẽt valeret in mala ꝓplone cala cũ mã ipsius p̃missa eũone. puto remediũ supra positum ab ꝓpo. z hoc remediũ. A. conuenire posse in principio egritudinis z anteq̃ multum imꝑesserit.

¶ Cura aũt ꝓmixtionis rõnis facte a cõitate siue totius siue alicuius particularis mẽbris. cõplex cũ eũone attractiõe ad opm̃ ꝓfortatiõe capitis repulsiõe z ꝓhibitione ascẽsus vaporũ vel humoꝝ. put sup̃ dcm̃ est. ¶ Et. A. qdẽ b addit cañ. dicẽs. Cũ vigilie adsunt sup. cũ vsu infrigidatiũ ꝓfortantiũ z repellẽtium: tũc oia epithata: z silr oia alia q̃cũq̃ localia remedia frigida ꝓfortantia z repellẽtia posita. supra caput nõ sunt iuuatiua: imo nocitiua: z iõ ꝓhibẽda. Nã cũ vsu supradictoꝝ remedioꝝ frigidorũ vigilia assistẽs significet retineri vapores dꝛigmes in capite: vñ caliditas eoꝛuz in capite ꝓstricta facit vigilias seq̃: qõ accẽt ex vsu illoꝝ frigidoꝝ poris cõstrictis ꝓhibitis vaporibus acutis a resolone. Et iõ pcedẽdũ est in b casu: sicut dcm̃ fuit. s̃. i cura sode vapoꝛalis. Posset ẽt vigilia cũ vsu p̃dictoꝝ frigidoꝝ cãri. q̃ñ mã bũoralis ascẽdẽs ad caput eẽt in eo collecta in multa q̃ntitate: vt nõ possit ab illis frigidis stipticis repelli: sz magis ꝓstringeret z augmẽtũ recipet. In quo casu: z silr in multitudie vapoꝝ collecta in capite. A. dixit non facias caput purgiuz. s: rductiuũ a capite. sup. neq̃ sternutationẽ neq̃ gargarisma: ta: vt. n. supra patuit in curatione vł stãte plenitudine multa capitis p̃dicta nõ ꝓueniunt: agitãt. n. mãm z nõ eũant. Et si ꝑ tunc plenitudo foret in toto vł mẽbris cõicantibus cerebro foret cã attractiõis: ad caput ẽt additameti plenitudinis. Sed tũc dixit. A. adhibet clystere lenificatiuũ: q̃ itẽtio est ad diuersuz trahẽs mãz z vapores. z iõ sup. vtere ẽt alijs diuersiuis: z ẽt alijs curationis modis dictis in cura vł.

¶ De stoliditate z amentia. Cap. iij.

Toliditas amẽtia fatuitas z infantilitas freq̃nt sinonyme accipiunt ab auctoꝛibus: z sunt lesiões opõnũ vtutũ moraliũ medij vẽtriculi cerebri. s. cogitationis z rõnis. Differẽtes a ꝓmixtiõe rõnis in b q̃ ꝓmixtio rõnis est lesio opõnũ eaꝝ ſm mutationẽ seu corruptionẽ. Sz p̃dicte dispõnes p̃dictaꝝ opõnũ ſz diminutionẽ aut destructionẽ. Stoliditas tñ stricte sumpta est lesio earum ſm diminutionez: z est ꝓprie fatuitas. Sed amentia stricte sumpta est lesio opationũ dictaꝝ ſm destructionem: z est ꝓprie infantilitas: q̃ est silis simplicitati infantũ: in qbus nõ est opatio cogitatiue virtutis.

Cause baꝝ lesionũ. dixit. A. sunt aut friditas pura: aut cũ ficcitate ꝓiuncta: cõprehẽdẽs sup̃ medĩ ventriculũ cerebri in lõgitudine dieꝝ z spatij. Aut cã eaꝝ est frigiditas cũ aliquo hũoꝛe flãtico in vacuitatibus vasoꝝ cerebri. s. in arterijs z venis eius ꝓtẽto: quo reddit ſpũs cerebri tardi motus frigiditas nãq̃ pura. i. simplex nõ cõiũcta alij q̃litati z pura. i. sine mã est ꝓncipalis z ꝓprie cã haruz lesionum: eo q̃ facit q̃tationẽ in ſpũ z reddit eũ ũmobilẽ: vñ nõ reddit ydoneũ instrm̃ virtutis cogitatiue: cuius actus eget motu ſpũs frigiditas ẽt ꝓiũcta cũ ficcitate: põt eẽ illaꝝ cã: sz tunc regrit necessaria lõgitudo spatij tpis si fuerit sine mã. Sz si fuerint ꝓiuncte cũ mã nõ regrit necessario longitudo spatij tpis. Et dñt qdã. q̃ ficcitas sola sine frigiditate põt eẽ cã dictaꝝ lesionũ: nã si nõ fuerit in vltimitate põt facere stoliditatẽ diminuẽdo ſpũm deficcãdo mãm ſpũs. Et põt facere amẽtia cũ fuerit vltimata multũ ꝓsumẽdo mãm ſpũs: vnde reddit paucus z fixus: a ficcitate tñ sola p̃dcẽ lesiones raro eueniũt cerebro exĩte nãlr bũido: z si aliq̃ accidunt nõ nisi in lõgo tpe valde: z p̃cipue amẽtia. Et dñt qdã. q̃ p̃dcẽ lesiones pñt ẽt ꝓtingere a calitate deficcãte mãz ſpũs: z ipsuz multũ resoluẽte z exalare faciẽte. Amẽtia differt a stoliditate in hoc q̃ in ea nulla ꝓmixtio rõnis ĩmiscet. Sz in stoliditate aliq̃ ꝑmiscet aliq̃ alienatio: vt in ea q̃ ꝓuenit a calitate vel ficcitate in q̃ aliqs inordinatus motus ſpũs remanet cuz nõ sit in hac stoliditate totalr ĩmobilis factus. In stoliditate aũt fcã a friditate nõ ĩmiscet alienatio. ¶ Dixit Gal. 5°. de accñti. z ponit a rabi in 7ª pti. ꝓmixtio mẽtis. i. stoliditas z amẽtia: z ẽt obliuio q̃ accidit in senectute z senio sequuntur friditatẽ. ¶ Stoliditas z amẽtia aut sunt p ꝓprietatẽ in cerebro aut p cõitatẽ: z b aut totius aut alicuius mẽbroruz cõicãtiũ cerebro. Et q̃ ex eis est p ꝓprietatẽ i cerebro: aut ex nocumẽto medij ventriculi cerebri: z est illa q̃ vere põt dici propria cerebri. ¶ Aut est ex nocumẽto posteriozis cerebri z hic potest aliqualr dici fore p cõmunitatem cõitato nocumento eius medio ventriculo. Et cã est: q̃ cuz spẽs in posteriozi vẽtriculo nõ seruanť nõ põt fieri discursus cogitatiõis z rõnis deficiẽte eis mã p spẽs nõ retẽtarũ in memoria abolitionẽ: supra quã exerceant actum suum.

Signa gñis nota relinquunt ex cõsideratione gestuuz patiẽtis. Et silr nota sunt signa distinguẽtia stoliditatẽ ab amẽtia. Stoliditas aũt q̃ est a calo vel ficco non vltimato differt ab ea q̃ ẽ a frigido vel a ficco vltimato: q̃ñ in prima repitur cum stoliditate aliq̃ alienatio ꝓmixta. in secunda vero nulla alienatio permiscetur.

Cura huius egritudinis si diu ipꝛesserit cassa est. si vo ad hunc nõ ipꝛesserit: tũc ipsa est silis cure sode a silĩ cõplone z cã. Et triplici pficit instro. s. dieta potõe z cirurgia. Et auctoꝛes qdã cõiter ponũt curã eius q̃ fit a friditate: q̃ talis est. ¶ De istro. n. diete dixit. A. opz. vt sit hospitio eius domus luminosa. i. illustrata radijs solaribus: z p ꝑs calia cuius calitas põt artificialr fieri p ignẽ z fumigationẽ rerũ redolẽtiũ calidaꝝ. Et silr ꝓueniunt ei vigilie. s. nales nõ nales z sabara. z ꝓueniũt ei exercitia z balnea calefaciẽtia. Et dixit. A. z subtiliatio cibi z potus: z b q̃ztũ ad ꝓplonẽ: q̃ sit calis: z q̃ztũ ad mom̃ ſbe vt sit facilis digõnis: z paucitas ipsius. i. diminutio z declinatio ipsius ad ꝓplonẽ ficcioꝛem: maxime vbi cũ friditate eẽt ꝓplicata hũiditas q̃ est vtplin. Et declinatio ipsius ad subtiliationẽ sanguinis z tẽpanduz ĩpm reducẽdo sanguinẽ a grossitie subẽ ad subtilitatem: z a friditate ad calitatẽ: sed tñ opz vt sit paucitas ipsius. s. subtiliationis: sanguis z calefactio. s. eius: ita vt nõ fiat vehemẽs ebullitio z calefactio: ĩmo sit calitas subtilis. i. remissa: vel subtilis. i. ꝓportionalis spũm nõ feruẽs. Uel opz vt sit paucitas ipsius. s. in q̃ztitate cõtinua z discreta. Nã dixit. A. nihil est magis inimicum sensui. i. cogitationi z intellectui q̃z repło ex cibis z humiditatibus. i. potibus vel humiditatibus. i. humoꝛibus. sup. sed si fit a mala ꝓplone frida z ficca tunc opz vt cibi z potus cũ sua calitate tẽperata declinent ad hũiditatẽ. Et si sint a mala cõplone ficca tñ: tunc opz vt

ubi ⁊ potus declinet ad hūiditatē tēpatā: sicut dcm̄ est ī cura male ꝓpl'onis sicce cerebri. Et si fuerit a mala ꝓpl'one calida q̄ exiccauit māz spūs: tūc totū regimē declinet ad hūectā dū cū pauca ifridatiōe. ¶ De istō vō potiōis dixit. cura fcē a mala ꝓpl'one frida sicca. s. pura est cū calefactiōe cerebri ⁊ hūectatione fil' si ābe'ille male q̄litates fuerint fil' ꝓiūcte: ⁊ si fuerit sola mala ꝓpl'o frida: cura ē cū calefactiōe: ⁊ si sola mala ꝓpl'o sicca cura ē cū hūectatiōe sola. Sz si fuerit a fridita/te cū hūiditate. i. cū mā hūida flātica. Cura est cū calefactōe ⁊ exiccatiōe p̄missa resol'one illius māe ⁊ eūone eius cū me/dicinis magnis: vt yeris magnis: aut sil'ibus eis medicinis solutiuis magnis ⁊ virtuosis ad educēdū illā mām: q̄ de se nō est facilis eductiōis. Et cū eūone eius in vōitu fcō cū oxi/melle ⁊ scie raffani. sup. ⁊ fortiori si indigeā eo. Et resol'o re fidui māe fiat post dcās eūones cū localibus cal'is apiētib⁹ ⁊ subtiliātibus q̄ eligant ex his q̄ dcā sunt in cura sode flā/tice. Et in hac cura maxime itēdēdū est cordi: sicut supra in vū curatiōe lesionū opōnū virtutū moraliū dcm̄ est auctori tate Auer. ⁊ iō in b̄ cap̄ dixit. A. ex illo. s. regimine supra dicto: opz vt deueniat ad excitandū cor cū medicinis sibi pro prijs. s. cal'is cordialibus vt diamusco metridato: ⁊ elmife/ra. exponūt qdā. q. est q̄dā ꝓfectio cordialis: cuius recepta nō hī apud nos. Alij vō dīt. q. ē herba q̄dā cordi ꝓueniēs: qz. A. tertij scā cap̄ de tremore cordis. dixit. succus elmife ra. ⁊ ponūt qdā. q. est enula. Et alij dīt. q. est q̄cunq; liquor arōaticus cordialis. ¶ De istō aūt cyrurgie in b̄ cap̄: ⁊ ī cu ra pmixtiōis rōnis. dixit. A. cū nihil aliud ꝓueniat oz vt cap̄ eius fz crucē cauterizet: ⁊ b̄ i loco ꝓmissure coronalis: ⁊ erit b̄ caustica cruciatio tal' vt fiat vnū cauteriū pūctualī' i loco ꝓmissure vbi ē fōtanella: ⁊ vnū fiat sup̄ istud vsus iterciput ⁊ aliō ifra illō vsus sinciput sup̄ ꝓmissura sagitali: ⁊ fiat vnū aliud cauteriū a pte dextra: ⁊ aliō a pte sinistra sup̄ ꝓmissura coronali. Et teneant' ista cauteria apta: vt p ea ednciatur mā.

¶ De corruptione imaginationis. Cap. iiij.

Rabi moy. in 3ª pti. suoꝝ affo. dixit. auctori/tate Hal. 3. de accīti. q. amissio imagi/natiōis. i. eius ablatio dī necatio seu cōgelatio. Et amissio rōnis. i. eius cor⁹ noīat' scie amissio ⁊ opō ipsa lesa mediocriter. i. p̄m corruptionem mētis pmixtio appellat'. ¶ Dixit. A. cor⁹ ima/ginatiōis est vt imaginet' q. nō est ⁊ videat res qbus nō est inuētio in re ex: sicut accīt illi medico de quo recitat Hal. 3⁹ de accīti. imaginatiōis vero diminutio est cuz debilitat' qs ab imaginando res imaginabiles: ⁊ nec; videat visiones ⁊ somnia nisi paꝝ ⁊ obliuiscatur somnioꝝ ⁊ formaꝝ sensataꝝ q̄liter sunt. sup. ⁊ imaginationis ablatio est qñ p̄dicta p̄m to tum ꝓtingūt. Et si ꝓsideras verba p̄dicta. A. tetigit diminu tionē opōnū ambaꝝ virtutū primi vētriculi cerebri q̄ sūt: vt suo patuit loco imagiatiuas cui⁹ ē cognoscē spēs reꝝ ⁊ sen sus cōis siue fantasia cui⁹ ē seruare ipsas formas cognitas.

De causis dixit. A. cor⁹ imaginatiōis ē pp dīīū col'a rū. s. citrine ⁊ rubee: vt dixit. de pmixtione rōnis col'aꝝ. s. rubee ⁊ nigre. nā ēt colera nigra pōt corrūpe imaginationē: aut est pp malitiam ꝓpl'onis calide absq; mā in anīrioi vētriculo cerebri dñantis: sz diminutio eius ⁊ ab latio ꝓcedit ab eadē cā a q̄ ꝓcedit diminutio vel ablatio me morie: in illo ergo cap̄ requiratur.

Signa lesionis imaginatōis dixit. A. regrantur p ea q̄ dicta sunt supra: ⁊ marie in signis pmixtiōis rō nis stoliditatis ⁊ amētie. Nā vt dixit Hui. si fuerit lesio cuz vigilia ⁊ motu ⁊ istabilitate: tunc erit a cal'itate. sup. ⁊ erit spēs dcā pmixtio imagiatiōis. Sz si fuerit cū sōno ⁊ pigri/tia ⁊ visiōibus pancis absq; recordatiōe vel absq; visiōibus tūc erit a friditate. ⁊ sup. erit diminutio imagiatōis vel abla tio. Et dixit. si affuerint siccitas lingue ⁊ oculoꝝ erit a mala q̄litate sine mā vel a siccitate pura. Et si fuerit cū hūiditate dictarū partiū erit ibi pctm̄ cum humoris vitio.

Cura dixit. A. est sil'is curis lesionū vtutis cogitatiue ⁊ memorialis siue sit a q̄litate pura siue cū mā: veri/tm̄ si in cura istius ē necessaria fricatio vel vētosaꝝ appō fiat B in anteriori pte capitis. i. fiāt tal'r vt diuertāt ab anīrioi p te capitis. sup. ⁊ fil'r localiū remedioꝝ approximatio fiat in anīrioi pte capitis: qz sedes huius vtutis est in anīrioi vētri culo cerebri. ¶ Dixit Hui. si mā fuerit cal'a p̄ fiat flōmia ꝺ cefalica. B tm̄ oz itelligi p̄m casū. vl'es. Et dixit. ꝓtinue ifride tur ꝑs anīrioꝝ capitis cū rebus ꝓfortātibus ipsum. iōq; fiat inūctio cū oleo de nenufare ⁊ ros. cuz modico aceti mirtis vel cū oleo de salice ⁊ viol. in quo sit modicū mandragore ⁊ modicū opij ad mo^m grani ordei cū modico aceti ⁊ mūdifi/cet' cū medicinis ꝺōis in cura manie: ⁊ nutriat' ⁊ regatur vt ibi dicet'. ¶ Et si fuerit a melīa adusta vel non adusta cure/t sicut in cura melīe dicet'. Et subdit. q. clystere lenitiuū ꝺm in cura manie multū est vtile ⁊ necessariū: ꝓueniēs est vt fiat si est pol'e oī die: aut in duobus diebus semel.

¶ De lesionibus opationū virtutis memoratiue. Cap. v.

A operationibus virtutis me moratiue ac cidit lesio: qz aut corrūpit' aut diminuitur: aut auferī. Et cor⁹ qdē eius sil'is est corruptiōi rōis ⁊ auctores de ea in spāli puā fecerūt mētionē ꝺ relinq̄ntes eā notāt quo ad cās signa ⁊ curā ex is q̄ dīr in cap̄ p̄mixtiōis rōnis ⁊ p̄mixtiōis imaginatiōis. Diminutio vero ⁊ ablatio dicit. A. ē ꝓpar. i. sil'is stoliditati .s. ⁊ amētie: ex eo q. qñ hō non pōt retinere formas reꝝ nec eas reducere: tūc vt ēt. ē. patuit nō bz itellectus siue cogi/tīus vtus copiā spērū: in qbus exerceat actū suū discursiuū. Et iō solū iudicat p spēs repītatas ei ab ex. Nō aūt pōt iudica/re discurrēdo p spēs reseruatas. Et iō nō p̄sistit in iudicio: sz efficit' sil'is ifantibus nō prudēs. Ifantes non rōcinat' de spē bus reseruatis: qñ nō sūt bñ retinētes ⁊ hic nō sūt būtes co piā memoratiliū: ⁊ max^e cū paꝝ sint exercitati. Sz sicut ab ex res eis p̄ntant': ita p tūc de eis iudicāt: sz post stati abolet ab eis res p̄ntata ⁊ iudiciū ei⁹: iō; mō loquūt' de vno: mō de alio. mō ridēt: mō ploꝝāt: ⁊ sequūt' grillū. Dixit Cla. cō litar. pfectio mēorie ⁊ facilitas recordatōis ī balē pupis cere bri figūt stabilitatē. s. bonā q̄lonē ei⁹: ⁊ eō hoīes obliui/scuz ⁊ dure itelligētie necesse ē fieri cū in pupi cēbri būcos nascunt' flātici. s. p viā ꝓgōnis. sup. vel ad ipsaz aliūde fluxe rint. Et sup. aut aduenerit pupi cerebri aliq̄ alia cāp̄ lesiōis mēorie: qz fere nihil hoꝝ q̄ p̄mittūt mēorie sūt mēorātes: qz vt dixit Her. a bōitate organi ꝓuenit pfectio opōnis ⁊ eō. ¶ Dixit Hor. ad bōitatē mēorie multa ꝓcurrūt. s. oīs pō cere bri cal'a ⁊ ficca. s. non excessiue. Auditio paucoꝝ ⁊ quies aie ⁊ corpis: tūc. n. aīa fortit' se ꝓuertit ⁊ fortit' appēhēdit ⁊ forti ter mēorat': iuxta illō. in sedēdo ⁊ qe scēdo fit aīa prudens ⁊ sapiēs: ⁊ dixit. tria sūt gīa hoīuz: q p accīs hīt bonā mēo/riā: p̄mi sunt pueri: ipsi. n. bñ mēorāt pp fortē appēhēsionē ⁊ fortē imaginationē eoꝝ: oēs. n. foie st eis noue: ⁊ iō fortiſſi/me appēhēdūt eas: q̄re fortissime memorant'. iuxta illud. qō noua testa capit iueterata sapit. scōi sunt religiosi. ipsi. n. bñ memorant' pp qetē aie ⁊ dimissionē negociorꝝ secularīū. iuxta illud. q bonus est in studio p̄mus est in foro. Tertij sunt seues: ipsi. n. p accīs bñ memorant: qz fortiter imaginantur ⁊ fortiter appꝛehendunt qō imaginant': ac ēt qz sunt in qete. Et insuper pp siccitatem etatiuam per quam saltē qō im/pressum est ō difficili separatur.

Salie. 2º tegni inuit. q. p̄ncipalis cā ablatiōis ⁊ dimi/nutiōis memorie ⁊ obliuiōis est humiditas. Et sic ēt vult. A. 6. de nālib⁹. pti. 4. Et sil'r Aue. in li⁹ ō mēoria ⁊ remini. ⁊ iō lesio ista apud pl'es auctoꝝ dī figīare hūidita tē posteriōris vētriculi cerebri vbi viget virtus mēorialis. Hal. vō de iterio. 3. c. 4. vī velle q. p̄ncipalis cā huius lesio nis sit friditas: ait. n. memoria si auferat' aut ledat'. s. diminu tiue necesse ē vt ī cerebro sit ꝓpl'o frida. Et ad declarādū q

frigiditas

frigiditas sit ꝑncipalis cã huius lesionis subdit. q̃re necesse ad curationẽ eius fine ou° calefieri: ſz nõ ẽ necesse vt deficecemus aut hũectemus. Et iõ. A. ꝑ. 3ª dixit. apud Hal. bui° nocumẽti. mẽorie cã ꝑª ẽ friditas: quapp aduertẽdũ q̃ ficut ap paruit in trac. de virtutibus aĩalibus. opões virtutis mẽorative sunt tres: pª est motus spũs ad figillãdũ spẽz mẽorabile. 2ª est reportare z ꝓsignare spẽz memoratã cogitatiue z intellectui: vt sup eã discurrat z ide iudicet: z hap duap lesionis opõnũ friditas est ꝑncipal' cã: q̃ imobilitat z getat spũz vñ nõ redit ꝓueniẽs z aptus motui ad iprimẽm z repñtãdũ. Et 3ª. opõ eius est retẽtio spẽrũ ipressap. Et q̃ bona retẽtio fit ꝑncipal' a ficcoriõ lesiõis eius ablatiue vel diminuite ꝑncipalis cã est hũiditas: z q̃ huius opõis lesio est illa q̃ magis sensui medici z astãtiũ repñtat: iõ de ea spãli° auctores sunt locuti dicẽtes obliuionẽ supfluitatẽ idicare hũiditatẽ. Ex qbus appet q̃ friditas cã obliuiõis in ꝑª z 2ª opõne memorie: z q̃ hũiditas est ꝑncipalis cã in 3ª opõne. Uerũtñ vt plm tres ꝑdicte opões mẽorie fil' ledunt vñ ſm plm ãbe ꝑdicte cãe fil' ꝓcurrũt: vñ Ser. ait. ẽ gritudo plm fit ex malitia opłonis fride z hũide q̃ hũectat cerebꝝ z phibet figi in ipso formas q̃ memorant: sicut cera q̃ est multũ liqda nõ recipit sigillũ. Et. A. dixit. ſz plz lesio mẽorie. s. ꝑdcã nõ accit nisi a friditate z hũiditate. Dixit Ga. friditas q̃ ẽ cã obliuionis aut ẽ ꝓiũcta cũ siccitate aut ẽ pura. ¶ Dixit. A. friditas aliqñ ẽ ꝓiũcta cũ siccitate: tũc nõ ipriniť in ipsa file. i. silitudo rei. s. spẽs: q̃ lz ficcũ firmiter teneat: q̃ ẽ est ipressuz: diffi culter tñ in eo fit ipressio: vt pz in lapide. Et friditas aliqñ ẽ ꝓiũcta cũ hũiditate: z nõ ꝑuat q̃ ipressuz est in ea. Nã lz in hũido facilis fiat ipressio: difficulter tñ fit ipressi retẽtio. Et siccitas q̃dẽ sola põt cẽ cã dictap lesionũ memorie: vñ Ser. ait. fit a siccitate: lz raro q̃ nõ nisi fit imoderata valde z vltimata: sicut accidit luto q̃n ẽ vehemẽtis siccitatis q̃ non recipit sigillũ. Et Hal. 3° de iterioribus innuit q̃ põt fieri lesio eap a calitate z siccitate. vñ dixit. scini q̃ndã vineap cultorẽ huius patiẽtẽ: q̃ multũ laborauit in studẽdis vinearũ opõnibus z in subtili modico q̃ diete cibo assuefecit: qbus vtriſq̃ calefactiões z siccitates nimis no cibiles fuerũt. Et iuuabať hũectatiuis pap calefactiuis: q̃ pap calefactiua: lz nõ ꝓuenirẽt ꝑp discrasiã calidã: tñ q̃ ipsa remissiua z debilis ẽ ipsa pap calefactiua pñt z debẽt approximari: q̃ pap vel nihil nocere pñt: z pñt multũ iuuare ꝓfortãdo nãlẽ ꝓplonem ipsius posterioris ptis cerebri: z dãdo hũectãtibus penetrationẽ. Quidã tñ ꝶ dcm referũt ad pmixtionẽ mẽorie: cuius cã est aut caliditas sola: aut siccitas sola: aut caliditas cũ siccitate: vñ Raſ. ꝑ. 9ti. dixit. q̃ Hal. ait. multi sunt q̃ cuz eop capita calefiũt ad ſolẽ eop mẽoria pmiſceť. ¶ Quelz tñ dictap malap ꝓplonũ simpliciũ ꝓpositap q̃ ẽ cã dcãp lesionũ aut ẽ pura: aut cũ mã q̃ mã erit sicca vel hũida ſz spẽz ipsarũ lesionũ. Et erit ipsa mã aut nõ apans z ſm plm est sic aut apans. ingr. A. q̃ſq̃ fit ab apatibus cerebri z ꝑprie fridis. ¶ Et cã q̃dẽ lesiõis mẽorie: aut ẽ ꝑpria in ipso cerebro: aut aduenit ei p cõitatẽ: q̃ cõitas erit: aut ad totũ corpus: aut ad aliq̃d mẽbrop q̃ sunt aut sub capite: z ꝶ raro ꝓtigit: aut sũt in ipso capite: vt q̃ est ad alias ptes cerebri: a qbus cõicatur nocumẽtũ posteriori vẽtriculo eius. ¶ Dixit. A. illud. s. cã ꝑdctã vel illud. i. cõgeries cãrũ ꝑdictap aut ẽ in illa pte cerebri ipsius. s. sedis mẽorie: q̃ in posteriori vẽtriculo: aut ẽ in vẽtre. i. in spũ q̃ cõtinet in ipso posteriori vẽtre: aut est in vasis eius. i. in arterijs z venis eius: vel. i. in supficie exteriori ipsius posterioris ptis cerebri: vel vt dñt q̃dã. in vase. i. in pãniculis cerebri: in qbus sunt vasa eius. Uel vt dñt alij in vase. s. cõtinẽte cerebꝝ cũ suis pãniculis q̃ est craneuz. Et q̃ Hal. 3° de iterio. dixit nõ põt cẽ passio in craneo q̃ tollat memoriã. Dñt Hal. dcm ꝶ ẽ vitatẽ nisi passio sit fortis valde: de q̃ valde forti passiõe itelligit ꝶ. A. Et nedũ ꝑp fortẽ vel q̃dã ãtiquop dixerũt q̃ q̃ſq̃ fit ꝑp hũores z malitiã cõplonis tĩmpop pueniẽtẽ ad cerebꝝ. Et sic vñ velle Hal. 9. theori. cap̃ de cãis obliuiõis sup. z põt et euenire ab alijs ptibus cerebro adiacẽtibus. ¶ Dixit Solinus. de mirabilib° mũdi. memoria nisi in boie: aut metu: aut casu: aut morbo facilius itercipi nihilq̃ sepe pspectũ est. Nã q̃ lapide ictus fuerat accipimus oblitũ lrap: z mesabalã post egritudinẽ quã ptulerat pcussuz ꝑpũ nois obliuionẽ: q̃uis ei alij sensus vigerẽt. Et subdit. memoriã metus pimit. sic igiť cãp lesionũ memorie alie sunt ꝑmitiue alie añtes z alie ꝓiucte. Et pmitiue sunt aer multe frigiditatis z hu. z moza in antris z locis hũidis z fri. z balneatio freq̃ns cũ aq̃ dulci frida: z ociũ lõgũ: z sõni mltiplicatio z lõg° vsus cibarioꝑ fridoꝑ hu. z potũ filiuz. Et nauseatiua sacietas z freq̃ns crapula z ebrietas. ¶ Metus subitus z fortis z longa tristitia. Et casus ĩtue percussio in capite z bis silia. ¶ Et cã añs est mala complexio frida vel hu. z multiplicatio humorum vel vaporum frigidoꝑ humi. in corpore toto vel mẽbris inferioribus vel in ipso capite que cause cũ imprẽserint in posteriorẽ ventriculum cerebri: tunc facte sunt cãe coniuncte.

Signa gñis nota sunt ex dictis z ex gestibus patiẽtis. Et sil'r signa spẽrũ sumptap ſm varietatẽ lesionis opõnum memorie: z maxie q̃ ex lesiõe seruatiõis spẽp: ꝶ eni facile ꝓprehẽsibilis est. rel: q̃ vero oue nõ sic facile.

¶ Signa aũt spẽp ſm cãs dixit Hal. si est cũ siccitate figit ꝶ vigilie' z q̃ est seruãs res ꝑteritas: ſz nõ est potẽs seruare res mometaneas ipsius hore. ¶ Dixit Sera. accidit illis qbus aduẽit hec passio ex siccitate vigilia assidua z exiccatio alcora sic z palati. dixit. A. si cũ siccitate fuerit. s. friditas vel cuz siccitate fuerit. i. pp siccitatẽ fuerit ipsa lesio. dato q̃ nõ sit tibi friditas signãt ipsaz vigilie. Et ꝶ iueniť in qbusdã exẽplaribus lra q̃ dicit: z isonietas. i. nõ va vigi°: z põt vĩficari qñ cũ siccitate erit ꝓiũcta friditas. Nã in tali dispõne siccitas inclinat ad vigilãdũ z friditas ad stuporẽ z sõnũ: vñ accit ilõnietas. i. q̃dã dilpõme ĩter sõnũ z vigiliã. Et subdit. A. seruat res ꝑteritas q̃ hactenus fuerũt ipresse: q̃ pp siccitatẽ nõ de facili abholenť ab eo: ſz nõ ẽ potẽs seruare res mometaneas ipsius hore: z ꝶ q̃ res de nouo nõ facile ipriminť i sico: z ꝶ manifeste appet in senibus q̃ ꝑteritop ad multos annos bñ recordanť z bñ referũt antiq̃s hystoriae: ſz rep̃ntiũ pauci tpis nõ recordanť z nõ pñt narrare eas bñ lz modicũ ꝑteriit tps: imo ẽt si mometanea fuerint.

¶ Signa fcẽ ab hũitate dixit Hal. sigiat ipsaz subeth: z q̃ ꝑterita penit° nõ seruat: ſz mometanea illius hore seruat ipatio maiore q̃z ꝑterita. ¶ Dixit Ser. patiẽtibus hãc lesionez ex hũidi. accidit sõnus multus z grauitas capitis z multitudo hũiditatis q̃ erit sp ex cerebro. Dixit. A. si nocum fuerit ex hũiditate. s. ꝓiũcta fridi. sigñt ipm subeth. i. sõnus pfundus z plixus. sup. si aũt fuerit ex hũiditate absq̃ frigiditate erit subeth. s. sõnus plixus: ſz nõ pfundus. Et dixit. ꝑterita penitus nõ seruat: q̃ oia abholenť ab hũiditate: ſz dixit. A. fortiã seruat illa q̃ sunt illius hore: z mometanea spatio maiore q̃z ꝑterita: q̃ tãto spatio q̃to differãt abholeri: vt manifeste appet in pueris. ipsi. n. ꝑteritop nõ recordanť nisi q̃n q̃z valide fiat ipressio in eis pp admirationẽ: vt. 6. de nãlib°. pticula. 4. innuit. A. z tũ pñtiũ z mometaneop pñt recordari. Dixit aũt. A. fortiãt: q̃ opz vt nõ sit oio multa hũiditas: q̃ tũc nec pñtiũ nec ꝑteritop memorant. Notãt q̃ si valde dura z grossa sunt instra vtutis memorie ipressioni spẽrus nõ rñdẽt: iõq̃ audita visa z q̃nolz ꝓprehẽsa memorie nõ cõmẽdant. Et si valde fluida sint z lenia cozũq̃ facile z cito cõcipiũt facile z cito obliuiscunť. Si vo mediocria sunt facile ꝓcipiũt z cõcepta bñ retinẽt z ꝓseruant. qbus mediocribus exũtibus si supueniat ispissatio multa p exiccatiõnẽ vel p ptium accumulationẽ prius ꝓcepta retinẽt. in postep vo cociptda nullat ennus memorie recõmẽdãt. Si vo ispissatio eis supueniat mediocris ea q̃ grossa sunt in eis ꝓcepta z ipressa bacten° seruãt subtiliũ aut bacten° ipressop: ita obliuiscũť:

vtputa sciaꝝ ⁊ silīū q̄ ea q̄ vocuerūt iā ab ipsoꝝ mēoria penitus abholeāt. ¶ Dixit aūt. si in cā fuerit friditas pura. i. sine mā vel pura. i. ꝑiūcta alteri q̄litati passiue erit illic stupor ⁊ vētigo: qm̄ he due passiões p̄nt a friditate pura, puenire vt suis ꝫ caplis. Signa vō ꝑmixtiōis memorie sunt dixit. A. q̄ cū h̄ q̄ mēoranᵗ vnius ꝓ alioꝝ est ēt ꝑmixtio sensus: vt iā supra patuit. in cāis ꝑmixtiōis rōnis. ¶ Rursuꝫ ꝓ sufficiēti declaratiōe p̄dictaꝝ cārū in oībus lesiōibus virtutū motaliū: ⁊ marie malaꝝ ꝓpr̄onū puraꝝ vel nō puraꝝ oꝫ recursū hꝫe ad ea q̄ dca sunt supra de signis malaꝝ ꝓpr̄onū cerebri accipiēda. n. sunt dixit. A. ex dictis. s. multotiēs: sicut ex dictis ꝫ q̄ obliuio cadit in virtute mēoratiua: ⁊ ēt in virtute fantastica. Uerūtn̄ de ꝓsuetudine medicoꝝ est intelligere ꝓ obliuionē ꝓprie lesionē eueniētē ꝓ diminutionē vel ablationem in opōnibus virtutis mēoratiue ⁊ nō fantastice. Dr̄nt aūt iste due obliuiões abinuicē. ꝑ. dixit. A. q̄ obliuiōis memorie p̄m nō fit nisi a friditate ⁊ humi. s. simpl̄r ꝓposite puris vel cū mā: ⁊ paucitas eius fit a siccitate: q̄ ꝓ paꝝ est ⁊ raro. q̄ mēoria mō dcō ledaᵗ a sicco saltē puro vel simplici nō ꝑmixto q̄litati actiue: ꝫ h̄ in obliuiōe fantasie ē eꝝ: q̄ pl̄ꝫ ledit a calo ⁊ sicco: ⁊ ꝓ parū a frido ⁊ hūi. Et h̄ qdē vt dn̄t nō est p se: ꝫ pp accīs: q̄ p se eēt opm: cū istr̄ꝫ mēorie sit multū siccū ⁊ dr̄ū: ⁊ istr̄ꝫ imaginatiōis sit lene ⁊ hūiduꝫ. Et vt sic pp simboleitatē citius lederet: ⁊ p̄m mēoria a sicco ⁊ fantasia ab hūido: ꝫ est ꝓ accīs: qō. A. ībdicauit cū dixit. accidit. Nā ꝫ posterior vēter cerebri sit siccus ꝓpr̄one: tn̄ pp debilitatē ꝓpr̄onis eius in digerēdo: ⁊ q̄ nō h̄ manifesta ⁊ ꝑpria expurgatoria supfluitatū suarū: sicut alij vētriculi h̄nt: multiplicat multas supfluas hūiditates ⁊ flāticas: vñ freq̄ntiꝰ egrotat a supfluitate illa hūida flātica: quēadmoduꝫ ēt ⁊ senes: ꝫ sint sicci ꝓpr̄one pp idigōnē freq̄ntius egrotāt flāticē. Añrior aūt ventriculus cerebri: ꝫ sit ꝓpr̄one hūidus: h̄ tn̄ loca expurgatiōis supfluitatū suaꝝ multa ⁊ āpla ⁊ cuꝫ h̄ recipit a corpore toto freq̄nter vapores ⁊ fumos dīgmes ⁊ calos ⁊ siccos: vñ a siccitate freq̄ntius egrotat: ⁊ marie ps eius vbi residet fantasia: q̄ aliq̄ꝫtulū siccior ē alijs. Ex qbus ēt accipe p̄nt q̄ lesio accīs in opōnibus memorie: vtp̄m est diminutio ⁊ scōario ablatio: ⁊ h̄ q: ābe be a frido a hūido ꝓcedūt ⁊ raro est ꝑmixtio. Et eꝝ lesio fantasie siue imaginationis: vtp̄m est ꝑmixtio: ⁊ h̄ q: a calo ⁊ sicco ⁊ raro est diminutio ⁊ rarius est ablatio. ¶ Sūt aūt qdā exponētes in vbo. A. supr̄ p̄dcō li. pl̄ꝫ. i. itēsius ⁊ paucitas. i. remissius: vt sit sensus q̄ memoria ledaᵗ p̄m. s. itensius ⁊ vehemētius a friditate ⁊ hūiditate: ⁊ remissius ⁊ minus a calitate. ⁊ sicci. Et eꝝ fantasie siue imaginatio ledit remisse ⁊ pauꝝ a siccitate ⁊ itēse ab hūiditate: ista tn̄ vltima ps expōnis posset ifringi. Jō dn̄t alij q̄ qñ. A. dixit. ⁊ ꝑio itellexit: q̄ imaginatio ⁊ fantasia pauꝝ ledaᵗ ab hūiditate: vt li. ꝑio. soluꝫ referaᵗ ad istud qō exp̄sserat de siccitate. Et hoc p̄eādē ⁊ supr̄ dictā rōnē ꝓbat q: dixit. A. istr̄m imaginatiōis est creatum: lene ḡ itēsius ledit a sicco: q: a ꝑio. ⁊ istr̄m memorie creatū ē durū: ḡ vehemētius ab hūido suo ꝑrio ledi oꝫ 2° aūt differunt p̄dicte due obliuiões. dixit. A. q̄ lesio memorie fit duobus modis sensataꝝ spēꝝ. s. in corruptiōe ꝓpōnis eoꝝ. sup. ⁊ ēt diuisiōis. Sꝫ corruptio fantasie imaginatōis fit tm̄ in vnoꝰ spēꝝ sensataꝝ: q: solū in sensatis ⁊ formis ipsoꝝ. i. in sensatis q̄ sunt forᵉ ⁊ ydola reꝝ. Sꝫ h̄ scīt dixit ex arte alia: q: ex phia nāli ⁊ pꝫ in trac. sup. de vtutibus aialibus. Aliq pp̄ dictā scōaꝫ dr̄iā declarandā: dn̄t q̄ vt pꝫ. 6. de nālibus. A. 1ª ⁊ 4ª pticula sensata sunt duplicia. s. sensata a sensibus exteriorib⁹ ⁊ sensata ab interioribus: vt. s. sunt sensibilia cōia ⁊ ꝑpria. Et alia sunt sensata q̄ sunt itētiões q̄ nō appropriant sensibus: ꝫ cogitatiue ⁊ intellectui ⁊ vtraq̄ꝫ p̄dicta sensata memoria seruat. s. sensata a sensibus interioribus vel exterioribus ⁊ itētiões cogitatiue vel itellectus. Et sic qñ ledit eiꝰ nocumētū est in duobus modis sensatoꝝ. Sed imaginatio seu fantasia: q: solū seruat spēs siue ydola reꝝ: ⁊ nō itēsiões: iō qñ ledit eius nocum̄ est solum in vnoꝰ sensatoꝝ. ¶ Sor. aduxit q̄. A. dixit scias q̄ obliuio qñ accidit cū sanitate. s. nūc: q: appareter sanis nūciat egritudines cerebri fridas ⁊ hūidas: vt litargiā epilā apoplīā ⁊ sil'es eē ꝑpinq̄s. i. a ꝑpinquo tpe debere accidere eis: nisi eis ꝓuideaᵗ de remedio. ⁊ itellexit de obliuiōe, pueniēte a fridi. ⁊ hūidi. qō ꝫ ex cā hūius: q̄ ē: q: ita obliuio sigīt multitudinē flātis in capite ꝓtē tā: vñ p̄dicte egritudines euenire solēt. ¶ Dixit. A. obliuio q̄ est sepata a calitate ⁊ siccitate. sup. ꝫ est ꝑiūcta cū fridi. ⁊ hūidi. pura vel cū mā est facilioris cure q̄ fcā a calidi. ⁊ sicci. eo q̄ facili⁹ ē calefacē ⁊ ōsiccare: ⁊ ēt tuti⁹ maxᵗ i cerebro q̄ ifrigdare ⁊ hūectare: vñ dixit Hoꝝ. lꝫ obliuio freq̄ntiꝰ fiat a frido ⁊ hūido: q̄ tn̄ fit a calo ⁊ sicco tardius curatur.

Cura obliuiōis triplici pficit istr̄o. s. dieta potiōe ⁊ cirurgia: ¶ De dieta dixit Ser. sit status infirmi in loco multi luis tēpati aeris. s. in actiuis q̄litatibus: istud. n. ē melius in resolone. Et h̄ dcm̄ sic ponit a Raſ. ꝑ ꝓti. collocetur patiēs i domo multū clara vt fiat magna dissolo. dixit Raſ. locus oꝫ eē siccus. ¶ Dixit. A. oꝫ vt sit hospitiū domⁱ eius in quo sit lumē p̄m vt exicceᵗ ⁊ vigileᵗ ⁊ excitēᵗ spūs eius piger: ⁊ alieneᵗ a suffocatiōe vētoꝝ. Dixit Hoꝝ. potissime australiū. q̄uis ēt borealiū: ⁊ maxie qñ flā post meridionales. Hoꝝ. tn̄ dixit. q̄ aer oꝫ eē calꝰ p nāꝫ vel artificiū: ⁊ h̄ marie oꝫ eē qñ cū hūiditate eēt ꝑiūcta friditas: ⁊ tūc oꝫ exponi in dcō Ser. aeris tpati. i. geti a statu ventoꝝ. Aue. vō p̄dcō ē positus est nociuus. ¶ Saudeat aūt patiēs ⁊ letef: ⁊ ira vi q̄ ad aliqō ꝓfert ei. Et oꝫ ꝑmoueri patiēs ad memoraᵐ de ꝑteritis ⁊ p̄ntibus reducēdo ea ad mēoriā sibi ⁊ ipropandū ei si nō meminerit. ¶ Dixit. A. oꝫ vt alieneᵗ a multo sōno: ⁊ marie diurno: ⁊ imediate scō post cibū ⁊ nō dimittaᵗ in sono ꝑfundari. Sꝫ si ꝑfundus fiat violēter excitef. sup. alieneᵗ ēt a supfluitate vigiliaꝝ: qm̄ dixit. A. supfluitas vigiliarū debilitat spūm resoluēdo ipm ⁊ cū h̄ replet cerebꝝ vaporibus. q: in vigilijs moueᵗ vapores. ⁊ cū multiplicaᵗ vigilie nō p̄nt resolui pp debilitatē acq̄itaꝫ ex resolone spūs: oꝫ aūt vt deuitet ociū ⁊ qetē pl̄ꝫ ⁊ adhereat exercitio motui ⁊ fricatiōibus iferioꝝ: ⁊ pectinationi capitis in ieiunio: q̄uis oporteat: vt alieneᵗ etiā superfluitatem exercitij ⁊ frictionum ⁊ vl'r oīuꝫ multum resoluētium. ¶ Et dixit. A. alieneᵗ ab ablutione cū aq̄ calā. s. dulci ⁊ pura: ⁊ marie capitis sui: ⁊ h̄ pp illud qō est in ea de mollificatiōe. Oꝫ tn̄ ꝓt fieri ablutio ⁊ balneatio cū aqs mineralibus vel marinis caleficiētibus ⁊ deficcātibus: ⁊ cū lixiuio aqs vel vino in qbus decocte sint res calefacientes ⁊ deficcātes. lixiuiū bom in obliuiōe sic fit. ponaᵗ in colatorio lib. i. aluis secū: ⁊ desuppona tur de cinere radicū cauliū vel loco eius de ligno iunipi cerro vel q̄rcu vel lauro vel sermētis q̄titas sufficiens: deinde ꝓponaᵗ aq̄ ⁊ decoleᵗ bis vel ter s̄m ꝓueniētiā: deinde in illo lixiuio ferueāt acorus sticados folia lauri grana iunipi baccę edere nuces cipressi rosmarinus saluia ⁊ yua: ⁊ cū eo laueᵗ caput semel vel bis in septimana in ieiunio: possent ēt p̄dcā bullire in aq̄: ⁊ postea illa aq̄ decoleᵗ: ⁊ ex ea fiat lixiuiū: ꝑtit in hac cura balneū siccū. s. stuffa. Dixit. A. alieneᵗ ēt ab aq̄ frida. s. ab eꝝ approximata: q̄uis ēt ⁊ magis ab intra: ⁊ sil'r ab oī liquore infrigidāte vel hūectāte: ⁊ marie si fuerit actu fridus: qm̄ stupefacit ⁊ nocet spūi sensitiuo. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. vtaᵗ patiēte tenui dieta ⁊ h̄ tā in q̄titate q̄ in q̄litate ⁊ mō sube. pp qō dixit. A. alieneᵗ a cibis retentis. i. diu morātibus in stō pp tarditatē digōis ipsoꝝ vel retētiuis. s. vētris: qm̄ vētris stipticitas nocet eis. Et alienentur dixit A. a cibis grauatiuis siue grauēt multitudine sua siue grossitie sue sube vt sūt cibaria de pasta legumina castanee caseꝰ ⁊ fil'ia. Et a cibis vaporatiuis: vt fructibus ⁊ fil'ibus ne repleant caput vaporibus. ¶ Dixit Hoꝝ. vitēt offas brodia ⁊ iuscella carnes porcinas ⁊ pisces oēs. sup. ⁊ alios cibos oēs fridos ⁊ hūidos: ⁊ subdit. vtaᵗ assis: q̄tū est polē. ¶ Filiꝰ mesᵉ. ⁊ ponit ꝑ ꝓti. cibus eius sint carnes auiū macilētarū

vel

vel pauce pinguedis facilis digõnis: sicut auicule pue: alau de turtures pdices ⁊ his sil'es. ¶ Et dixit pfert multũ obli uioni eius sinapis. ¶ Dixit. A. oz vt alienet a se ebrietatẽ ⁊ repl'one. ſ. cibo ꝓ. repl'o nãq; ex vino fcã nocet multũ cũ sua multa euaporatiõe suffocãdo cal'm. Sz paucũ ex eo dilatat eiaz: qz multũ spũm gñat q est aie ist'm: ⁊ facit ipm bonuz: qz clar ⁊ splẽdidũ ⁊ excusat a potiõe aq̃: qz ipm facit ad digõné ⁊ penetrationẽ nutrimẽti in mẽbra: pp quã cãm aq̃ bibit. Aq̃ vo. ſ. sola sua opl'one frida ⁊ hũida nocet obliuiõi. ¶ Dixit Ser. ciba eos cũ aq̃ ciceris ⁊ alfidabegi cũ aneto ⁊ sale ⁊ pozis. ſ. decoctis cũ carnibus suis: ⁊ sumat in potu vi nũ antiquũ odorifer ⁊ aq̃ mellis. ¶ Et qdã pponũt aq̃ ꝺ coctã cũ maiorana ⁊ acoro ⁊ nuce mus. ⁊ cina. cũ q volũt lin fari vinũ fm vini potẽtiã. Aut faciũt eã melitã ⁊ exibẽt sine vino. ¶ Lõdiant cibaria sua cũ croco: qm̃ vt p ponit ꝓtiñ. ꝙuenit mẽorie a pprietate. Spẽs valde vtiles cuz qbus sua cibaria ꝓdiunt sic fiũt. ℞. pipis nigri pipis lõgi. ʒz. gar. croci. añ. ʒ. ij. cubeb. beil. nucis mus. maiorane añ. ʒ. i. galãge ci namo. acori. añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. pulueriz'ent ⁊ cribell'ent: ⁊ ꝙuenit eis mustarda ⁊ lapor factus cũ pipe ⁊ conet obliuiosus ad expulsionẽ superfluitatũ oi die: ⁊ maxie ẽt p nares ⁊ palatũ.

¶ Cura vo obliuiõis fcẽ a siccitate sola dixit. A. opz eg̃ nutriri cibis hũectãtibus tpatis. ſ. in actiuis. sup. ⁊ sil'r totũ regimẽ in oibus rebus nõ nãlibus vt at ad hũectationẽ. Dixit Gor. ꝓpetũt ea q̃ hũectãt: sicut ociuz ⁊ sõnus ⁊ cibaria hũectantia: sicut vitelli ouor brodiũ carniũ ⁊ iusrella ⁊ fricationes tpate circa caput ad attrahẽdũ nutrimẽtũ capiti: ob q̃z cãm aliqñ applicant occipitio ẽt ventose sine scarificatione. ¶ Qz si cũ siccitate fuerit ꝓiũcta friditas. dixit Raſ. p. pti. det vinũ odorifer ũ. ſ. limphatũ ⁊ cibi sint calidi ⁊ humidi. sup. sil'r totũ regimẽ. ¶ Dixit. A. opz vt administres exercitiũ ptiũ capitis cũ fricatiõe ⁊ ꝓpsiõe fcã cũ pãnis aspis vt trahat nutrimẽtũ ad caput ⁊ calefiat ⁊ hũectet per ipm. Et ad hãc ẽt itẽtionẽ dixit ponant vẽtose sup caput absq; scarificatiõe ⁊ empl'a rubificãtia. Et dixit. administret exercitiũ manuũ ⁊ pedũ: sz istud nõ oz eẽ forte ne trahat mãm nutrimẽti ad extrẽa. Et iõ subdit. vl'r exercitiũ. ſ. cũ vle corpi non sit forte: imo fiat fm q̃ntitatẽ q̃ fiat fames. i. excitatio appetitus ⁊ aug̃m eius: vt fiat additio in nutrimẽto. Et dixit. pueniãt ad getẽ ⁊ somnũ ⁊ balneum dulcis aq̃. ſ. solius si fuerit siccitas simpler. Et si fuerit cũ friditate decoquant in aq̃ camomilla ⁊ mellilotũ ⁊ pedes castrati ⁊ ex ea lauet caput. Et pueniãt ad calefactionẽ capitis cũ emplis ⁊ alijs calefaciẽtibus ad attrahẽdũ sanguinẽ ⁊ nutrimentũ. Sz nõ sint expoliata hũectatiõe: inunganꝯ itaq̃ cũ oleo de lilio: ⁊ de narcisso ⁊ keirino: ⁊ sil'r voluit Ser. ¶ Qz si siccitas fuerit ꝓiuncta cũ hũiditate. Dixit Guil. potet ex bono vino claro odorifero limfato cũ aq̃ ⁊ nutriat cũ brodio gallinar edi ⁊ carstrati ⁊ comedat fisticos pineas ⁊ vitellos ouor ⁊ holus fre ⁊ borraginis. Et dixit. scias q̃ ebrietas in ℔ casu valde vtilis est ⁊ bona: qz humectat cerebrũ: ⁊ ipm a superfluitatibus mũdificat. ¶ Et in sũma regimẽ in oibus istis spẽbus obliuionis oz esse sil'r ei qõ dcm̃ est in cõsilibus egritudinibus cerebri. ¶ Regimẽ vo pmixtiõis memorie est idẽ cũ regimine permixtionis rõnis. ¶ Curatio vo ppotionẽ duabus cõplet intẽtionibus ꝑncipalibus: q̃rũ vna respicit malã opl'one ⁊ alterat ipsaz. Et 2ª respicit mãm si assuerit. ¶ Et itẽtio qdẽ alteratiõis: qñ nõ est ibi mã oi tpe adimpleri põt ⁊ oz. Sz qñ adest pñtia mãe: oz vt nõ fiat approximatio alterantiũ saltẽ fortiũ nisi ꝑcedat sufficiẽs purgatio. debẽt aũt alterantia ꝓria eẽ male opl'oni iducẽti obliuionẽ. Et nõ oz vt iã multi putauerũt ois obliuio curari cũ cal'is ⁊ ficcis: de qb̃ fuit archigenes qui reph̃dit Hal. vt p. põit pti dicẽs. Archigenes ꝙuenit curare defectũ mẽorie cũ his q̃ sunt in fine calefactiõis: ita q̃ veniebat ad vẽtosas ⁊ medicamẽ de sinapi. sup. ⁊ hmõi est error. ¶ Et iõ dixit Hal. qñ mẽoria est delecta vel ꝺbilis a mala opl'one frida. ſ. sola: tũc nõ ẽ exiccare aut hũectare ipm: sz ẽ calefaciẽdũ necesse solũ. Et subdit. cognosce ẽt al's q̃litates peccãtes. Et si fuerit hũida tũc exiccetur eius cerebrũ: ⁊ si fuerit sicca hũectet. Et si fuerit tẽpata passiuis: nec hũectabis nec exiccabis: sed calefacies tẽpate. sup. ⁊ sil'r pcede peccãtibus q̃litatib⁹ actiuis. ¶ Dixit. A. obliuio q̃ ẽ sepata a cal'itate ⁊ siccitate: qz. ſ. est a friditate vl' hũiditate vel vtrisq; sil'. curat cũ calefaciẽtibus notis. sup. ⁊ desiccãtibus. Et subdit. nõ festines in desiccatiõe eius: sed gradatiz pcede. Et caue ne exiccatio tua ꝙsequat' finẽ hũiditatũ ꝑncipaliũ siue subtiliũ cerebri. Et sequatur ad illã desiccationẽ friditas opl'onis ꝓpter diminutionem calozis nãlis ꝙntis hũiditatꝫ subalis pabuli sui ꝙsũptionẽ. Et illud. ſ. friditas opl'onis sic acqsita est ex eis q̃ in obliuiõe aug̃m pbẽt. ¶ Dixit Ser. si fuerit ex malitia opl'onis fride ⁊ sicce est ne cesse vt curet cũ regimine cal'o ⁊ hũido sicut cũ embrocis ex aq̃ melliloti camõille ⁊ viol'. siccar in q̃ ococti sint pedes capar: ⁊ iungat caput sepe cũ oleo de lilio ⁊ de narciso: ⁊ õ keyri citrĩa. ¶ Et Raſ. p. pti. ait. fricet caput eũ oleo keyri no viol'. ⁊ liliaceo ⁊ aspgat caput aq̃ decoctiõis rer calefaciẽtiũ ⁊ hũectãtiũ Guil. dixit si fuerint signa sigñantia siccitatẽ vngat cũ oleo õ papauẽ ⁊ nenufare ⁊ ista olea ⁊ lilia cõ peterent si cũ siccitate esset cal'itas ⁊ al'r nõ. Et lac sũptũ est certa cura obliuiõis ꝓuenient a siccitate. ¶ Si aũt obliuio acciderit cũ pñtia mãe tũc ilurgũt tres itentiões: q̃rũ vna est ad diuertendũ. 2ª est ad digerendũ. ⁊ 3ª ad eũandũ. ¶ De diuersiõe dixit Ser. Incipias cũ attractionẽ mãe ad iferiora p clystere acutũ. sup. ⁊ alijs modis diuertẽtibus. ¶ Et eũo q̃ dẽ oz fieri p̃missa digõne eius. Syrup⁹ digestiu⁹ bon⁹ in mã flãtica hũida a fluida sic fit. ℞. flor dẽdrolibani maiorãe salvie balsamite orgãi camedreos. añ. M. i. radicis acori corti cũ citri anisi feni. sticados passulas enucleatas. añ. ʒ. ß. fiat decoctio q̃ postea syrupet cũ zucr vel melle. aromatizet cũ mace nucemus. ⁊ cubeb. q̃ si mã flãtica grossa fuerit ⁊ mucillaginosa addant' p̃dicte decoctiõi ista. ſ. fileris mõtani polij calamẽti montani granor iunipi. añ. M. ß. piretri beyl. añ. ʒ. ij. ⁊ acetosel cuz aceto sqllitico. ¶ Et mã flãtica digesta eũet a leniorib⁹ solutiuis icipiẽdo. Dixit. n. Meſ. eũa in pn⁹ rei cũ medicinis opãtibus cũ facilitate: sicut cuz yera ꝓfortata cũ pulpa colloqn. ⁊ castor. Et Ser. addidit piretr: ⁊ B in flãtica. sup. sz si eẽt melica ꝓfortet yera cũ scene ⁊ epithimo. Et dixit Hal. si nõ psunt vna vice denr bis. Deinde dixit Ser. vtẽ fortioribus: gradatiz tñ pcedat ad maiora: vt dixit Meſ. sicut ad yeras magnas ex euacuãtibus. ſ. fla aut meliã. Et ex eis est theodoricõ cũ nucemus. ⁊ B in flãtica. Nã theodoricõ eũat multũ fla ⁊ cũ nucemus. sũptũ diriget vtus eius ad cerebrũz peã: ⁊ remittit ẽt in malitia sua. sup. ⁊ si mã fuerit melica sicut yeraruffini. ¶ Dixit. Aui. si fuerit cũ mã frida hũida eũa ipsaz post digõnẽ cũ eo: qõ scis eũare fla a capite: icipiẽdo p ab eũonibus q̃ sunt faciliores sicut cũ yera ⁊ pulpa colloqn. ⁊ casto. sil' mixtis: deinde gradatim pcedẽdo ad fortiores: sicut cũ yeris magnis. ¶ Qz si mã peccãs fuerit cola digerat ⁊ eũet cũ eo q̃ queit: q̃ si cũ mã dñiũ appuerit i sanguie fiat flõmia ex vena cõi vel cefalica. ¶ Et Hal. 1. motuũ. lacertor: vt põit a Rabi in 24ª pti. sitor affo. dixit. qdã cuz esset Rome amissa rõne p dies. xiij. credebat eẽ athenis ⁊ cũ itraret balneũ credebat eẽ in itinẽ ⁊ ire athenas. Et nõ erat alien⁹ in ocis ⁊ factis suis alijs: ⁊ post. iz̃m die supueniẽte sibi forti fluxu sãguis nariũ ⁊ sudore sanatus ẽ subitto ⁊ restitut⁹ est sanitati ⁊ eor q̃ sibi accidẽt minime recordabat. Jn qb⁹ vbis inuit: q̃ si aliq̃ istarum lesionũ vtutuz moraliũ pcederet a cal'itate ⁊ hũiditate cũ dñio sanguis: q̃ flõmia dẽat fieri ⁊ sit ꝓferens. ¶ Et fcã sufficiẽti eũone in obliuiõe ex mã flãtica deueniendũ est ad ea q̃ resoluãt ⁊ exiccẽt ⁊ subaz cerebri remollitã coadunent ⁊ ꝓfortẽt. Et ad hãc intẽtionẽ dixit filius Meſ. vt p̃ponit pti. oz sumẽ patiẽs obliuionẽ oi die. ʒ. i. de anacardio cũ aq̃ cal'a ieiuno stõ. daſ ãt cũ aq̃ cal'a: vt remittat eius acuitas ⁊

vehemens exiccatio eius. Ista tñ esset nimis magna doſ. z i nimis freq̃nti vsu. Et ió ibidẽ auc̃te Dya. dr̃ q doſ eius dz cẽ. z. 5. de ꝓprietate. n. anacardi est curare obliuionẽ ꝓuenientem ab hũiditate vel friditate z hũiditate mãli. Sz dubitat ne sumẽs ipm. s. imoderate ĩcidat in cogitationẽ melancolicaz: z poſe est q gñet baras z lepraz: q hũores adurit z in melancholiaz ꝓuertit nimius vsus eius: moderatus aũt vsus eius plm bonificat memoriã z intellectũ. Et oẽs auctores ꝓcordant in exhibitiõe anacardi seu ꝓfectionis anacardine: cuius descriptio ponit in antidoº. Meſ. dixit Ser. post eũonẽ cura cuz ꝓfectione anacardina. ¶ Dixit. A. deinde. s. post purgationem administra anacardinum: qm̃ est meª fortis in ꝓseruatione sensus faciẽs acqrere ẽt seruationẽ. s. potẽtiã seruandi spẽs q̃ ipsimunt z est iuuatissima meª seruatiõis. i. memorie: imo ẽt z fantasie. Et dixit: anacardinũ da si cõfidis q nõ sit malitia ꝓplonis caſe in corpore toto vel saltem in aliquo mẽbro principali vel nobili nãr siue accidentalr: eo q anacardinũ multũ calefacit: z multum ẽt deficcat. Et ió vt dixit Hor. si obliuio fuerit ex mala ꝓplone sicca nõ ꝓfert anacardinũ. ¶ Et dixit Meſ. ꝓuenit zẽzi. ꝓditus. repat. n. memoriã z ꝑprie sumptũ die quolibet de mane. Et q̃q̃ ꝓfortat cũ olibano z pipere z est efficacius: z ꝑprie vbi magna fuerit humiditas. Et q̃q̃ ꝓfortat cũ anacardio sic. vt sint zinzi. cõditi. ʒ. iij. z mellis anacardi. ʒ. i. z. 5. ¶ Ibidẽ medicamẽ expertũ ꝓfortans memoriã z ꝓferens senibus. ℞. mellis anacardini ꝑ. ij. z anacardi ꝑt. ij. olibani ciperi acori. aã. ꝑt. ij. piperis macropiperis. aã. ꝑ. i. kebulor z indor. aã. ꝑt. ij. melis: qõ sufficit. fiat eli̓um doſ. ʒ. ij. ¶ Judeus. nõ reperit res ita iuuãs ꝑmixtionẽ rõnis. i. eius diminutionẽ vel ablationem z oẽs egritudines fridas cerebri q̃ dare p. 30. dies mane z sero dauich. i. de theodorico. s. anacardino: ex ℔. n. ꝓualescet patiẽs oĩno z multũ valet in ꝑmixtiõe Raſ. ꝑ ꝓti. pulueris valẽs ad memoriã. ℞. thuris. ʒ. xxx. pipis. ʒ. x. terantur z sumat de eo vsq̃ ad. 40. dies aur. i. Et ℔ puluis adductus ab. A. sic. expertũ est potare oi die in ieiunio olibani ꝑt. tres aurei vnius. z pipis q̃rtam cũ pauco vino. Et dixit Raſ. ibidem. z adducit ẽt ab. A. medicamen expertũ. ℞. olibani ciperi piperis croci myrrhe. aã. ꝑtes equales Doſ. ʒ. i. oi die. ¶ Medicamẽ optimũ q̃n mã esset melancholica: z nõ fineret imprimi spẽs rerũ in memoria: z est Hilib. ℞. cinamo. roſ. viola. zinzi. cardamo. aã. ʒ. ij. fileris dragaganti balsamite maiorane cortice. citri granor mirti ciperi: liq. aã. ʒ. iij. sq̃nanti spice gar. cubebarũ folij fusticulor gar. galange bozaginis scene been rubei spodij corralli masticis macropipis storacis calamite sirici cõbusti. aã. ʒ. 5. musci. ʒ. i. syrupi roſ. q̃ sufficit. ¶ Fiãt ẽt alia remedia extrinseca. ℞. aq̃ vite. ʒ. vi. gariof. nucis mus. acori maiorane yue ꝓtritorũ. aã. ʒ. i. ponant in aq̃ vite in vase bñ obturato z cuz opari volueris: accipe in ciato mũdo modicũ ex ea vase ꝓius ꝓcusso z calefac in aq̃ caſa z cũ ea illiniat caput ꝓius abrasum: deinde supaspergat puluis subtilissimus gariof. z cubebe Meſ. linimẽtũ ꝓferens litargie obliuiõi z ꝓgelationi. ℞. olei sambacini. ʒ. x. olei de been. ʒ. ij. eufor. ʒ. i. castor. ʒ 5. Filius Ser. iunctio fiat in posteriori cerebro. cũ sinapi z castor. ¶ Q̃ si ꝑdcã nõ ꝓtulerit vtere caput purgijs sternutatiõibus gargarismis masticationibus trabẽtibus mãs flãticas z vtere ẽplis rubificatiuis. ¶ Dixit. A. administra ẽt ab extra digestiua ex emplis calidis rubificãtibus z gargarismis ex eis q̃ scis eẽ caſa z desiccatiua Raſ. ꝑ ꝓti. fricet caput donec calefiat z desup ponatur empl̓z de sinapi tapsia castor. z prassio. Et fricet cũ oleo veteri z nitro z odoret mulcuz nucẽmus. sansucũ z filia. ℞. folia edere z distilla in alẽbico z aquã ipsam distillatã itez: z itez in alẽbico pone ad distillãdũ z ex ipa aq̃ calefacta inũgatur z fricet sup occipitio z multũ repat memoriam z auget intellectũ Sera. dixit. post purgationes liniat caput cuz castoreo dissoluto in aceto cũ oleo de lilio z administra baurach solũ: vt deficcet hũiditatẽ z resoluat eã. Et si idiget fortiori ℔ administra empl̓m cũ sinapi ruta cãpestri casto. z eu for. z ꝓuenit ei sinapismus. Et administrentur in horis. s. regularibus vel horis. s. interpolatiz medicine q̃ attrahãt humiditates ad os. s. z nares. Et olfaciãt sp muscuz nucẽmus. gar. macẽ sansucũ marmacor z sceba. ¶ Dixit Mundinus ad ꝓfortandũ memoriã z intellectũ z totũ cerebrũ. ℞. storacis laudani cere. aã. ʒ. 5. ligni alo. nucemus. thuris. masculi radicũ peonie blace bisantie calami arom. aã. ʒ. i. musci. ʒ. i. fiat pomũ q̃ odoret z de quo pijciat sup prunas z recipiatur fumus ad faciẽ. ¶ Raſ. ℞. succi betonice z mercurialis z succi sinapis. aã. ʒ. 5. gallie mus. laudani. aã. ʒ. ij. incorporẽtur ad radios solares pluribus diebus quousq̃ fiat bõa cõmixtio sepius agitãdo. Et fcã mixtione z induratione superponat pãno mũdo z posteriori capitis applicet. Debet aũt fieri mixtio mercurio iuncto ioui trino vel sextili aspectu z luna bñ se bñte cũ ioue. ¶ Fcã ab apate dixit. A. curat cura illius. ¶ Et fcã a cã primitiua curat cũ remotiõe illius cãe z reductione ipressionis ab ea fcẽ ad tẽperamẽtũ cũ ꝓportione illius. Et cura ꝑmixtõis rõnis est in toto sicut cure ꝑmixtõis rõnis z corruptionis imaginatiõis. ¶ De instro vero cirurgie scribit ꝑ ꝓti. si morbus sit cronicus coquant patientes cũ cauterio in elachelayn q̃ sunt vicarie vene cefalice z in nuca colli. ¶ Dixit Huil. necessarium est z conueniens vt cauterium fiat vsq̃ ad os in parte posteriori. ¶ Limatura eboris sumpta conuenit obliuioni. Si lingua vpupe suspendit sup patientẽ obliuionem reddit ad ipsum memoria z intellectus z est certũ. Et confert lotio capitis cuz lixiuio in quo bulierint thus scene z flores camomille.

¶ De mania. Cap. vi.

MAnia Hil. dr̃ q̃si mẽtis insania vel dr̃ a mãtos qõ est diuinatio: eo q patientes maniã vident vaticinari: vel dr̃ a manibus dñs infernalibus: vr. n. q in maniacis demones loquant reuelãdo abscondita. Dixit. A. maniacr positio eiº demoniũ. Et dixit Huil. q ℔ passio vocat demoniaca: pp prauitatẽ accidẽtiuz. ¶ Dixit aũt. A. vocat demoniũ lupinũ: vñ demoniũ lupinuz dupl̓r sumit: vnº large p gñe manie: q̃ hz duas spẽs vt apparebit: z sic sumitur ℔ ab. A. Aliomodo stricte z ꝑprie p vna spẽ manie q̃ vocatur lupina: z ita sumit ifra a Sera. aũt ꝑ ꝓti. vocat stultitia. ¶ Dixit Hal. sup 2º epi. vt ponit a Rabin 23ª ꝓti. mania est ꝑmixtio mẽtis ꝓtinuo absq̃ febre z apate Et Ser. dixit q manie intẽtio est terrefactio. Est aũt mania ꝑprie vna de spẽbus rõnis permixtionis q̃q̃ platearins: z Hilib. dicãt q mania sit infectio aĩrionis cellule cerebri cũ priuatione imaginationis. Sed alij z melius dñt. q mania est lesio oĩum virtutũ moraliũ corruptiua. De imaginatiõis qdẽ corruptione apparet: qr frequẽter iudicãt res esse extra q̃ non sunt. Et de cogitatiõis z rõnis corruptione appet: qr nõ distinguũt fedũ a pulchro: amicuz ab inimico. Et de memorie corruptione sil̓r appet: qr nõ memorant q̃ debent sed vnũ pro alio: dñt tñ q mania principalius ledit imaginationem z sc̃dario alias. ¶ Dixit Hil. maniaci energomeni dñt ab en qõ est in z virgos qõ est labor z mene q est luna siue defectus lune: qr maxime laborant in defectu lune. ¶ Manie due spẽs assignant: qr vna vocat canina z alia lupina: z dñr sic a similitudine morũ ipsor aialium: differunt. n. he due spẽs in accitibus: sicut lupus z canis: lupus nãq̃ hz rapacitatẽ z insidiosam: imo demoniacã prauitatẽ absq̃ querlatione aliq̃ cũ boibus. Sed canis hz domesticitatẽ aliq̃ cum boibus z quersationẽ q̃uis ẽt hẽat rapacitatẽ insidiosam. Canis. n. q̃q̃ latrat aduersus boiem z insidiat z mordet z q̃q̃ tripudiat z alludit boi. Et sic est de his spẽbus manie: qr bñs maniã lupinã est cũ ira ipetu z rapacitate oi priuata domesticitate. Sz bñs maniã caninã dixit. A. est cum ira ꝑmixta tripudio z est cũ inquisitione corrupta permixta petitioni. Ingrit. n. q̃ nõ dz ingrere: z petit z hortat siue iubet sibi

det sibi fieri q̃ petit ⁊ ingrit. Jtaq; vtraq; est agitatio vehemens ⁊ rapacitas: ⁊ dñt ꝑm q̃dã accñtia in plus ⁊ minꝰ de monstrãtia agitationẽ ⁊ rapacitatẽ. Nã lupina est agitatio tota ⁊ inquietudo ⁊ saltus ⁊ inquisitio manibus ⁊ pedibus ⁊ lupinositas in seq̃lla morum lupi .s. absq; domestitate ⁊ associatione ⁊ crudelitate. Et aspectus eius cui non assimulat aspectus hois. sup. sz lupi: stat. n. h̃ maniacus totus in forma ⁊ aspectu volẽtis aggredi ⁊ ꝓcutiẽtis seu ingrientis ꝓcutere ⁊ aliq̃n ꝓcutit ⁊ mordet. Sz canina dixit. A. est in q̃ est associatio vehemẽs ⁊ amicitia cũ ꝓueniẽtia ⁊ obedientia sil'. Et in ipsa nõ est crudelitas ꝓtẽtionis q̃ est in lupina. hz. n. h̃ maniacus mores canis. Nã ꝑm q; canis hz cum hoie amicitiã societatẽ obediẽtiã ⁊ ꝓueniẽtiã quandã q̃z nõ hz lupus: ita hz ⁊ maniacus caninus. Et iõ nõ est in eo crudelitas ⁊ ꝓtẽtionis ⁊ litigatiõis: sicut in lupino: imo a litigã do recedit cũ sibi ꝓsuader': qõ nõ facit lupinus q ꝓsistit in litigatiõe. Jnuenit aũt h̃ lr̃a q̃ dicit credulitas ꝓtẽtionis. ⁊ verificat: q; caninus nõ credit ꝓtentioni: sz recedit ab ea.

Be causa manie dixit bis Sera. p̃ ꝓti. cap̃. 8. mania accidit aut a col'a adusta aut a mel'ia infecta colera multũ cal'a. Dñt. q; cã manie est mel'ia adusta. Nõ tñ q̃libet mel'ia adusta: q; nõ fcã ex sanguine pp sanguinis benignitatẽ nec fcã ex flãte. Ait. n. Rabi. in. 6. ptic. ex hũore flãti co nunq̃z fit mania. igit̃ dixit Ser. nõ fit nisi a col'a q̃ aduritur aut ex hũore mel'ico: q acuit̃ ⁊ adurit̃. dixit Guil. ⁊ non fit ex alia mã ⁊ dñaf ei caliditas accidẽtalis: q; in oi specie mel'ie aduste est aliqs calor. Nam adustio relinqt vestigiuz caloris in re adusta Gilib. tñ voluit q; mania possit fieri ex sanguine adusto solo aut mixto cũ col'a adusta: aut cũ mel'ia adusta. ¶ Dixit. A. fit mania cũ applicatiõe dicti humoris adusti in añriori ꝑte cerebri ⁊ in suba ipsius penetrando per ipm̃ita vt ꝓturbet paruitatẽ spũum. Et est eius applicatio mãe karabiti. .s. illius spẽi q̃ dr̃ sibare: nisi q; in mania nõ cãt ap̃: sicut in sibare. Et p̃ differt mania ab eo. ¶ Et fcã quidem a mã mel'ica adusta. dixit Rabi. 6. ptic. asso. deterior est ⁊ seqtur ipsaz mania lupina ⁊ facta a col'a adusta est minus mala: ⁊ sequit̃ ipsaz mania canina. ¶ Dixit. A. mania canina est ad mãm sanguineã ꝓpinqor q̃z lupina: non q; fiant ex mã sanguinea: sed dixit sic quo ad accidẽtia: inq̃tũ. .s. canina in accñtibus suis sil'af plus accñtibus ꝓuenientibus in lesiõe opõnũ moraliũ fcã a mã sãguinea cũ hẽat aliq̃ hũilitatẽ ⁊ benivolẽtiã: quã ñ hz lupia. ¶ Dix. Cõstã. Mãia aliq̃n accit ex mala potiõe: vt succo ozimi iusqamo ⁊ sũptiõe cerebri gate. ¶ Et mãia qdẽ q̃nq; ẽ ꝑ ꝓprietatẽ i cẽbro: vt mõ iã dcõ: ⁊ q̃nz ẽ p cõitatẽ. ¶ Dixit. A. q̃nq; fit p cõitatẽ stõi. i q̃ hũores adurũt̃. sup. vel alteri⁹ mẽbri vel toti⁹ corpis: cũ nocum hũoꝝ adustoꝝ in eo cõicat̃ cerebro. dixit Guil. ⁊ fit in mulieribus in venis mr̃icis ex retẽtiõe mẽstruoꝝ in vẽis mr̃icis inundãtiũ: ex qbus mouent̃ fumi ad cerebrũ mouẽtes imaginationẽ ⁊ cogitationẽ ad ea q̃ visa fuerũt i ꝓterito sive fuerint nota sive nõ. Et inducunt patientẽ ad narrandum de futuris ⁊ ad loq̃ndũ varijs linguis: ⁊ q; plus est ad loq̃ndũ: l'r̃aliter ẽt si nũq̃z l'ras audi erit. Et dixit. fit ẽt ex spmate retẽto in mr̃ice: qõ ꝓuersum est post corruptionẽ ⁊ lõgitudinẽ tp̃is in venenuz a quo fumus venenosus eleuatur ad cerebrũ: ⁊ mouet diuersimode imaginationem ⁊ cogitationẽ ita q; inducat̃ patiens ad motiones easdẽ ad q̃s mens̃ua retenta ducunt. Et ꝑm hoc vt plm ꝓtingit viduis monialibus ⁊ virginibus habilibus ad coytũ cum tps coeũdi transierit. ¶ Dixit Horõ. aliq̃n accidit q; febriẽs acute euadit. Mã tñ q̃ faciebat febrẽ remanet ẽcinerata in capite: vñ ille reddit̃ maniacus. ¶ Et p̃t reduci causa manie ad ꝑmituas affines: ⁊ ꝓiunctas notũ est. Dixit Hor. h̃ passio freq̃ntius accidit colericis extenuatis: ⁊ illis q; hñt cor ⁊ epar calidum in qbus humores adusti gñant̃: in podagricis vero ⁊ albis. .s. flãticis raro accidit. ¶ Dixit Jpo. 6. affo. maniaca passio vere ⁊ autũno mouetur vt in pluribus. i. ꝑm plm. Et vere qdem q; in ipso hz motum mã mel'ica. i. autumno vero pp adustionẽ p̃cedentem. in estate pp ipsius autũni malitiã. ¶ Dixit. A. h̃ egritudo plm accidit in autũno ⁊ q̃nq; multiplicat̃ in vere ⁊ estate. Et subdit. q; est excitatio eius apud venti septẽtrionalis flatũ pp siccitatẽ eius: ⁊ q; vnit ⁊ ꝓstringit calidũ ab intus ⁊ ꝓhibet resol'onem.

Signa portẽdẽtia maniã futurã sunt dixit Jpo. 5. affo. mulieribus qbus sanguis ad mammillas convertit̃ solitus. .s. ꝓuerti ad mr̃icẽ egressurus in mẽstrua ⁊ nõ fuit ꝓuersus ad ea: sz ad mãmillas nullã in eis causans egritudinẽ nec cõuersus in lac: maniã significat. .s. futurã. ¶ Dixit Hal. in ꝓmẽto huius. non significat maniã semp: sed plurimum. Et tũc maxime q̃n sanguis ille esset calidus ⁊ multus in muliere colerica ⁊ iuuene ⁊ calidi cerebri. Naz si sanguis eẽt fridus vel paucus in muliere flãtica ⁊ frigidi cerebri nõ gñaret maniã: q̃uis posset inducere alias egritudies. Accidit aũt ex dicto sanguine mania: q; in mammillis manens caliditate thoracis aduritur ⁊ in pessimã q̃litatez mutatur: cũ ipse malus fuerit ⁊ mẽstruosus a quo pessima illa q̃litas cerebro cõicabitur ⁊ faciet maniã p viam cõitatis. dixit. A. significat maniã futurã si sanguis coagulet̃ in mammillis mulieris intelligẽs mõ dicto in declaratione asso. Dicunt maniã seq posse ad fluxũ p̃dicti sanguinis mõ dicto ad qõcunq; mẽbrũ de supioribus flueret a quo possit eius esfumatio cõicari cerebro: sed sapiẽtes de mãmillis exp̃sserũt: q; freq̃ntius fluit ad eas pp cõitatẽ eaꝝ ad matricem: vel fortasse: q; de eis minus credebat̃ cũ sint frigide cõpl'onis. Dixit. A. significat ipsam futurã incubus cuz cal'itate cerebri: q; significat vapores multos mãe cal'e coartatos in cerebro qui p̃t a caliditate cerebri vri: ⁊ sic facere maniaz. ¶ Et de signis eã significãtibus futuram. Dixit. A. est si repleantur pedes sanguine: ⁊ fiant rubei: q; tunc significat̃ sanguis calidus ⁊ multus in pedibus retentus: q; põt corrũpi ⁊ facere maniã per viã cõitatis vaporibus adustis ⁊ malis ab eo eleuatis ad cerebrũ. Repl'o tñ pedũ ex sanguine põt eẽ signũ ō monstratiuũ pñtis manie. ¶ Dixit. A. repl'o pedũ sanguẽ q̃nq; figñat q; fcã est. .s. mania vel q; fcã est. .s. repl'o ꝑdicta q̃ est cã corruptiõis sanguinis in mẽbro in quo calor innatus nõ est fortis regẽs sanguiné bñ sicut est in pedibus remotis a fonte caloris: ãre corrũpit̃ in ipso mẽbro sanguis aliq; corruptionis spẽ: q̃. .s. est eius acuitio. Et põt esse signũ ꝓnostic̃um future salutis. Dixit. A. cũ accidit in fine manie forsitã figñat ipsam resol'onẽ significatiõe varicũ: q; cũ succedunt mania varices: mã manie diuersa ad eas fit ipsius sanatio vt infra. sil'r cũ succedit manie in fine repl'o pedũ: q; illuc diuersa est mã eius: iõ significat̃ ipsius curatio.

Signa gñis dixit Sera. Maniã seq̃unt̃ vigilie semp ⁊ saltus ⁊ somnia mala. Et pulsus est purus durus: cuius puitas est pp debilitatẽ ⁊ durities pp siccitatem. qm̃ mel'ia vincens in cerebro deficcat reliquũ corpus ⁊ idurant tunc corpora venarum: q̃obrẽ pulsus fit durus: qm̃ durities pulsus nõ cõplet̃ nisi p hoc q; corpus arterie est durũ nõ lene: sz inobediẽs tactui. ¶ Dixit. A. vl'ia. i. sig[a] cõia sunt opõnũ moraliũ sensitiuaꝝ ⁊ motiuaꝝ ꝓmutatio ⁊ corruptio. p̃ ꝓtiñ. cap̃. 8. Signa mel'ie facte ex adustione sunt dilaceratio pãnoꝝ ⁊ facit patiẽs stultitias in plateis ⁊ ascendit loca alta ⁊ clamat ⁊ non loquitur intelligibilia ⁊ ei⁹ oculi sunt sicci ⁊ color cutis eius est niger ⁊ mordet sibi vicinũ ⁊ spasmat̃ per horam ⁊ prosternit se in terram.

¶ Signa spẽruz ꝑm causas dixit. A. signa facte ex mel'ia adusta facta ex mel'ia nãli sunt q; eius demoniuz ⁊ lupinositas fiunt cũ cogitatione ⁊ qete spatio aliquo: deinde cõmouet̃ ⁊ loqtur ⁊ ẽcipit rõcinari cogitãs ⁊ postea cuz multiplicat̃ sup eo. .s. ipsa cogitatio q̃ corrupta est non est pol'e euadere ab eo. i. ab illa cogitatiõe vel ab eo. .s. qõ incepit mouere vel loq: nec ẽ pol'e facere ipz silere si loquit̃ nec sedere si mouet̃ vel surgit. Et cã ẽ: q; hũor iste melic⁹ siccus exñs tarde reci-

pit ipressiones:z tardi ēt est motus:z iō stat q̄si tardans do nec ipsū māt. Sz sicut de difficili in eo ipsūmūtur z tarde ita pteratā z iteratā cogitationē ipresse z difficulr z tarde ab eo abholētur. Et iō nō ō facili sedātur z remouētur ab opō nibus suis. Et q̄ ab ista spē puenit mania lupina: iō adiūt cū ea ēt alia sig^a dcā supi spēb^9. Et subdit. A. q̄ in hac spē extenuatio corpis ē vehemētior: z color ad nigredinē est de cliuior z sónia sunt terribiliora in ea. s. q̄z in canina: z cause hor̄ note sunt. Et dixit. A. q̄ñq̄z euomit aliqd acetosum ex quo ebullit terra sup quā cadit: z b̄ erit q̄ñ ꝓcederet cōitate stōi: in quo cōtinetur ipsa melia.

¶ Signa aūt facte ex melia fcā ex col'a adusta. dixit Rabi. 6ª pti. accit pmutatio mētis cū cursu veloci. Dixit. A. sunt per mutatiōes ad ptētionē velocius sup. q̄z in sup̄ dcā: q̄ ex velocitate mot^9 col'e citi^9 mouētur ad litigādū z loquēdū mo uēdū vel exercēdū: sz tñ qes ab illa litigatōe z alijs ei^9 opōni bus ē veloci^9: q̄ nō sic ipresse retinētur spēs: vñ nō sic recor daf litis z alior̄ pp mobilitatē fcāz i eor̄ imaginatiōibus. Et iō minorat̄ eius qes z multiplicatur ipsius mot^9 rixa z agitatio. Et q̄ ex hac puenit mania canina: adsunt i ea ēt alia signa sumēda ex his q̄ dicta sunt supra in spēbus.

¶ Sig^a fcē ex sāguine adusto. dixit Sil. tūt q ē cū risu. Et si ē ex sāguie ꝑmixto cū col'a adusta erit cū risu mixto ire z furor: z si fuit ex eo mixto cū melia adusta erit cū risu mixto timor: z si ex col'a adustis erit cū furore mixto timor.

¶ Sig^a fcē a retētōe mār̄ vel mēstruor̄ z spmate corrupto dixit Sūil. sciunt̄ p narrationē patiētis vel astātiū: z q̄ mē strua nō purgātur: cū alijs ēt accñtib^9 oīb^9 vel qbusdā q̄ ꝓ ueniūt ex retētiōe mār̄: vel q̄ abstinuit a coitu z nō vsa est eo. Et b̄ ōlectatur i vbis opōnib^9 z tactib^9 ptinētib^9 ad coi tū. Et applaudit z sedat̄ q̄ñ cor̄ā ipsa dñr vel tractāt ptinē tia ad coitū z luxuriā. ¶ Signa aliar̄ spēr̄ cōitatis hūi pñt ex dictis. ē. in pl'ibus cap. z adsūt signa oñdētia lesionē i to to vel in mēbro aliquo a quo fit cōicatio. ¶ Signa cār̄ pri mitiuar̄ hēant̄ ex rel'one patiētis vel astātiū. ¶ Dixit Ꝟpo. 7° affo. in mania diffinteria: aut ydrops: aut extasis. i. māie itēsio bo^m. Et rō ē: q̄ diffinteria z ydrops sigñant māe ma nie diuersionē: z diffinteria cū b̄ sigñat ēt eius eūonē. Et ac cipit̄ diffinteria ꝓ oī fluxu in quo eūat̄ hūor melicus ꝓ viā adustiōis factus: z ydrops ēt cū fit egritudo būida: ꝑiat ēt māie hūectādo: z itelligit̄ de asclite: z fortasse ēt de yposar ca. ¶ Dixit Aui. cū accit successiōe māie ydropis̄ soluit ma niā: z ꝑprie cū cā māie fuerit cal'itas ēpis z nutritiuor̄ alio rū z ipsor̄ siccitas. ¶ De extasi vō dixit Hal. 7. affo. in 2° affo. in māia diffinteria aut ydrops aut extasis bo^m: q̄ p er tasim itēdit ꝓtinuitatē z fortitudinē manie: vsī dicit ipse q̄ quēdā manios̄ vidit q̄ in ꝑmis puā būit: postea augmēta uit: z cā fuit salutis: inuestigās inuenit fortitudinē mot^9 māe fuisse cām sanitatis: sicut in passiōibus acutis qbus accidē tia fiūt fortia sunt sig^a bōe crisis. ¶ Notāt q̄ q̄ñis intēsio morbi de se sit mala: tñ itēsio eius cū ꝓstātia vtutis: z marie veniēs post sig^a digōnis pōt eē bōa iq̄ztū sigñat nāz nō esse pigrā neq̄ territā imo excitatā z audacē z itētā ꝑ māz mor bi: vñ exñs fortis cū nō toleret diu vehemētiā morbi cito in surgēs aduersus eā expellet ipsam z seq̄t sanitas. ¶ Dixit Ser. dꝛia iter spēs manie z karabitū ē q̄ iste fiūt sine febre z cū illo fit febris: q̄ñ mā ipsius ē coartata. i. apans putrida mā aūt manie nō est apans nz putrida. z b̄ sm pl'm: alī. n. li cet raro valde mā manie pōt eē putrida: z sic posset cāre fe bre. Posset ēt cū māia adeē febris effimera pueniēs ex mul tiplicatōe vigiliar̄ z agitatōis. Dixit Ser. Cū iuenis i aq̄. i. vria ypostasiz postq̄z fuerit natās aut pēdēs i me^o: tūc illud sigñt ōclinationē egritudis z diminutionē ei^9. ¶ Dñt. oū ō ōpiēs. i. maniac^9 tortū hz aspectū: sciās ipz nō eē curatū. Di xit. A. multotiēs accit māia i egritudib^9 acutis sigñans cri sim: z tūc si reliq̄ sig^a ei^9. s. crisis vel egritudis acute mutatiōi .i. dignōi attestent̄ sigñt q̄ crisis erit bona. sup. z ex̄. Ait. n. Hor. si pp crisiz i febrib^9 acutꝫ vēiat māia: z cū b̄ alia sig^a bo na ꝓcomitāt sigñt euasionē: z si ꝑia ꝑiū. Et dixit. A. q̄z ē vehemētia manie sigñans crisiz ipsi^9 māie. Et b̄ ꝑ put dcm ē i expōne dicti affo. Hor. si vlcera veniāt maniacis in facie aut pede mortē sigñant. Et si maniacus pdit appetitū euadē nō pōt: tū pp malitiā morbi: tū pp paucitatē cibi.

Cura manie triplici pficit istr̄o. s. dieta potione z cirur gia. ¶ De dieta dixit Ser. Jaceat ifirm^9 dōec qes cat eius vt^9 aialis in domo tpati aeris: z sedeat cū aliqb^9 ex qbus vēcūdet̄ z quos timeat: vt nō agitet̄: q̄ñ q̄ñ agitat̄ z clamat z pmiscet̄ fit fortior exiccatio hūoris z cerebri z cale fit z exiccat̄ z addit̄ egritudo egritudini cū additiōe siccita tis hūoris. ¶ Dixit Sūil. z locent̄ in loco obscuro ne ꝑplu mē aeris z varias res visibiles i loco luminoso appentes ad furiā moueant̄. Et pp istā cām oz q̄ loc^9 sit exut^9 a picturis z formis z a murmure z strepitu z multiplicatiōe vitantiū: qō sigñauit: Ser. tñ dixit. cū aliqb^9. s. paucis: imo. A. locu tus ē in singulari dicēs. cor̄ā egro sedeat hō. s. ei reuerēd^9 cū veneratiōe. Abstineat a locutiōib^9 z actib^9 furiosis. Et dixit. A. si timet̄ ne se ipsos ledāt tūc ligēt̄ fortit̄ vel mittāt̄ in ca ueas vel suspēdāt̄ i suspēsorio eleuato q̄ ē sicut argeatu. z ē istr̄z in quo aliqs eleuat̄ ita q̄ qescit z nō q̄tit̄. Cōuenit ēt ei qes: ita vt nō moueat̄: sz teneat̄ ex oī pte. ¶ Dixit tñ Ser. fricēt̄ mēbra iferiora. s. duo pedes z cubiti cū oleo de nenu fare z viol'. z ꝓstringant̄ coxe z crura vt trahat̄ mā iferius. Et dormiat ꝑ posse. Dixit Hal. rege eū regie hūectādi dōec illū sopor iuadat: imo dixit. A. fortasse erit nec̄iū: vt eū dor mire facias. s. cū medicīs sōniferis itus z ex̄ approriatis: qō facē marie q̄uēit post purgatōes. ¶ Dixit. A. Cibi eor̄ sint hūidi ꝑz oēz hitudinē. s. corpis: vt. s. hūectet̄ ꝑ eos totū cor pus vel ꝑz oēz hitudinē. i. oēz modū: q̄ actu z po^a: vel ꝑm oēz hitudinē. s. egritudies: q̄ i oī spē ei^9: z oī tpe ei^9. Uerū tñ dixit. A. sint de eis q̄ cū sua hūiditate nō faciant puenire opil'ones: sicut fecit amidū z filia ei: q̄ñ illud valde noc et ꝑ bibēdo cū sua opil'one penetrationē nutrimēti. Dixit Ser. si ē illic cal'itas nutriat̄ cū cucurbitis citrul'. at ꝑplice z olere iameno z almes z lactuca elixata z crisomilla cū ol'o amig. dul. Et itelligit in ꝑn^o z q̄ diu virt^9 tolerat. ¶ Dixit. n. bis Ser. ꝑ ꝓti. oēt in ꝑmis olera: deide aues vt pulli: deide car nes edine. Et subdit Sera. si nō est illic cal'itas in corpe nu triant̄ cū pullis z aduragi z carne edi z pedibus caprarū z vitellis ouor̄. ¶ Dixit Sil. cibet̄ lactuca portulaca z cucur bita z silib^9 ꝓditis cū agresta z vino granator̄ dulciū. Aut cū cibarijs factis de farīa ordei z auena fil'r ꝓditis z si fuerit vtutis debilitas nutriat̄ carnibus edi z agni z pullor̄ alte ratis cū lactuca z silibus. ¶ Por^9 aūt eor̄ oz eē iulep viol. vel de buglosa z aq̄ decocta cū zuccaro z aq̄ ordei. Et dixit Sūil. potet̄ vsq̄z ad finē feruoris cū aq̄ q̄ sic fit z nō alia re. ℞. nenufaris z semis lactuce. ʒ. iiij. ordei. ʒ. i. zuccari rof. ʒ. iij. vel fiat de ꝑunis ordei: z sic ie papaue. ¶ Dixit Ser. Cū videris declinationē egritudinis oz vt des ei in potu tūc er vino qō sit antiquū: sz sit ꝑmixtū valde: z ꝑprie eiq̄ ꝓsuevit bibē ipm. ¶ Dixit. A. cū declinat egritudo: nō ē malū: imo est bonū si ad potādū det̄ eis vinū pl'm ꝑmixtū. Nā hūectat z dormire facit. Dñt qdā posset ēt ꝓpetē vinū mō dcō aīs de clinationē: z maxie in ꝓsuetis bibere ipsuz: z ꝑprie minora ta mā iā aut debili ente vtute. Sit āt q̄ztitas cibor̄ z potꝰ pua: vt facil'r digeri possit: si pluri eget nutrimēto suppleat illud multiplicatio nūeri cibationū. ¶ Dis maniacus pe ret oī die expurgationē suarum supfluitatū z nō sinat exic cari feces in ventre suo: q̄ñ nociuum est eis valde. ¶ Dixit Aui. ea a qbus cauere sibi debēt: sunt ea a qbus cauere sibi debēt melici q̄ dicent̄ in sequēti cap'o.

Cura vō manie ꝑ potionē q̄nq̄ ꝓplex itētōibus: q̄rū ma alterat dissratiā. 2ª diuertit mām. 3ª digerit illam. 4ª eūat z 5ª corrigit accītia. ¶ Alteratio aūt eē oz adfri gidandum et hūectādū. Uerū tñ in lupina ad ifrigidandus minus

minus ⁊ in cania plus ⁊ eꝑ ad hũectãdũ: verũtñ in vtraq; itentio ad hũectãdũ oz ſp excedere itẽtionẽ ad infrid andũ. ¶ Dixit. A. ſit tua itẽtio in hũectãdo maior q; in ifrigidan dor qm̃ in mania ẽ maius pctm̃ ſiccitatis q; calitatis: ⁊ diffi cilius ẽ hũectare q; ifridare. Uerũ tñ ſi nõ iuenis medicinas fortis hũectatiõis niſi fridas: ſz valde hñtes vices ifridatio nis pares vel potẽtiores vicibus hũectatiõis: tũc dixit. A. miſce cũ eis camomillã: qr remittet exceſſiuã friditatẽ illaꝝ ⁊ tñ cũ nõ ſit excedẽtis calefactiõis vel deſiccatiõis nõ ꝓhi bebit hũectationẽ eaꝝ. ¶ Et iſta qdẽ alteratio põt fieri cuz rebus debilibus ⁊ põt oĩ tpe ⁊ oz approximari: ita q; ẽt añ cõnẽ. Et põt fieri cũ fortibus: ⁊ tũc nõ oz fieri añ purgatio nẽ. De qb⁹ itelligẽs. A. dixit. poſt cõnẽ pueni ad ifridatio nẽ ⁊ hũectationẽ ⁊ nõ añ: vt nõ ꝓſtipetur mã multa in loco. ¶ Et oz h alteratio fieri cũ rebus ab ĩtus ⁊ ab ex̃ approxia tis. ¶ De approximãdis ab ĩtus dixit Ser. oz vt alienet ſe caniabintq; ẽ deſiccatiu⁹. ¶ Dixit. A. nõ des eis ad potã dũ aliq̃d q; currat curſu oximellis nec mellini nec zuccari nini nec ſimplicis: nec ꝓpoſiti: nec aliq̃d in quo ſit ſubtiliatio: aut deſiccatio ⁊ icilio: qr calefaciũt ⁊ deſiccãt. Sz tribue eis in potu. ſup. ⁊ p oẽz modũ adminiſtratiõis medicinaꝝ q; hũe ctat. ſ. cũ aliq̃li ifridatõe. ſ. aquã ordei ⁊ ſiliã: vt iulep vl' eliũ reſtauratiuũ hũiditatis. ¶ Et q̃ approximant ab ex̃: alia ap proximant capiti ⁊ alia toti corpi vel mẽbro cõicãti. ¶ Di xit Ser. radam⁹ caput ⁊ fũdam⁹ ſup ipz aquã in q̃ decocta ſũt viola ſicca ⁊ recẽs ⁊ folia nenuf. ⁊ ſalicis ⁊ roſa pauca ⁊ ordeũ excorticatũ ⁊ raſura cucurbite ⁊ citroli ⁊ folia lact. ⁊ ſemẽ eius. Et papauer nigrũ ⁊ albũ ⁊ aliq̃d de cimis camo mille vel de floze ⁊ mãdra. ⁊ adminiſtret h qñq; in mane añ cibũ: ⁊ qñq; i veſpis. ſ. añ cenã. ¶ Dixit Al. aq̃ tepida ab al to ſup caput fundẽda ẽ. ſ. ſimplex vel decoctiõis reꝝ ꝑdcãrũ ⁊ ſiliũ: ⁊ deinde oleũ ro. cũ aceto vini ꝓſſatũ ifũdat capiti ⁊ lac mulieris deſup ponat vel mulgeat. ¶ Dixit. A. fortaſ ſe ſibi nec̃iũ ẽ: vt in die qnqes embrocent capita eoꝝ ex ỏco ctiõe pedũ ⁊ capitũ. ſ. arietũ vel ſiliũ: ⁊ mulgeat ſup ipſa lac ⁊ deſupponat butyꝝ crudũ ⁊ liniãt cũ oleis ifridãtibus ⁊ hũectãtib⁹. ¶ Dixit Ser. ſi ẽ neceſſe vt fiat caput purgiũ fiat cũ oleo viol. de nenuf. ⁊ de ſeie cucur. dulcis ⁊ miſceat cũ q̃ cũq; eoꝝ oleũ de amig. dul. ¶ Dixit Al. narib⁹ oleũ cucur bitinũ ⁊ lac mulieꝛe iniiciãt: ⁊ oĩa odorifera: q̃ frida ſunt odoꝛet. Et ſi diſpõ toti cõicat eger. dixit Al. in balneũ mittẽ dus ẽ ſepe ⁊ multũ ex aq̃ tepida capiti ifũdẽdũ. ſ. in balneo. Qz ſi egritudo plõgat tũc neceſſe ẽ vt ꝑdcã ifridãtia paulati ne remittãt ⁊ pueniat ad reſolutiua ⁊ cõſũptiua reliqaꝝ: ⁊ h poſt purgatiões. Et maxie ad ea q̃ cũ ꝓprietate h faciunt. ¶ Dixit Ale. ⁊ põit ꝑ ꝓti. c. 8. de cura manie ferał. i. lupine mltũ erit ei magni iuuamẽti aq̃ ỏcoctiõis ſeis fcni. ſilueſtris ⁊ rad. ipſi⁹. ſ. ſũpta i potu. Et radix vitis albe data i potu q̃ libet die cũ aq̃ mirabil'r ꝓuenit. Dixit Raſ. ibidẽ. qdã medi cus narrauit mihi q; q̃dã mulier ꝓſanguinea ſua paſſa ẽ fortẽ pmixtionẽ ãtiq; cũ magno dolore: ⁊ fuit curata a ml'ĩ medi cis: ⁊ nõ potuit liberari: ⁊ accepit p aliq̃t dies de radice vitis albe ⁊ ꝓualuit. Et ſcias q; iſta calẽ ⁊ reſolutiua ꝓueniẽtius ⁊ tutius adminiſtrant' in mania ⁊ lupina q; in canina.

¶ Intẽtio ãt diuerſiõis ꝓplet' quẽadmodũ freq̃nt' dcm̃ ẽ. Et ꝑtiz cũ clyſteribꝫ leniẽtib⁹. ¶ Dixit Ser. ſi ꝓſtringat' nã adminiſtra clyſtẽ lene fcm̃ ex camomilla ⁊ viol' ficcis ⁊ ordeo excorticato ⁊ ſebeſtẽ ⁊ altea ⁊ alhabaſech ⁊ oleo ſiſamio re centi ⁊ penidijs zuccaro ruffo ⁊ ſale maſſe. ſup. ⁊ ſiliã huic fortiora ⁊ remiſſiora ſm q; diſpõ exigit.

¶ Intẽtio vo digõnis ipleꝫ cũ ſirupis digerẽtibus mãz adu ſtã ifridatiuis ⁊ hũe. i canina. ilupina vo q; ſint hũectati cũ ifridatõe pauca aut tpati i actiuis. Et aliq̃n cogit neceſſitas: vt miſceãt cũ eis aliq̃ calefaciẽtia leuit': ⁊ ſi exigit diſpõ mãe fiãt icifiui cũ pauco aceto vini. Et tu elige eos ex his q̃ dcã ſunt capl'is p̃cedẽtibus ⁊ dicẽdis in cura melice.

¶ Intẽtiõe vo cũnis attẽdẽdũ ẽ ad cãz ⁊ repl'onẽ. Ad cãm qdẽ dixit Al. ſi accit poſt freneſim aut poſt lõgã morãſb ſo le. Aut ex pcuſſiõe i capite egri a ꝑn⁹ ex cefalica minnẽd⁹ ẽ. ſup. aut alia vena lõginqoꝛi ſi plenitudo fuerit magna i capi te. Ad repl'onẽ vo qm̃ oz ꝓſideres ſi repl'o fuerit in toto vel aliq̃ mẽbro mittẽre: ⁊ tũc ſi mã peccat cũ ſanguie fiẽda ẽ flõ mia: ⁊ maxie p̃miſſa aliq̃li hũectatõe vt fluat ſanguis meli⁹ ⁊ eũeꝫ ex eo ꝑz dipõnis exigẽtia ⁊ vtutẽ. Dixit Ser. poſt q̃z qeſcit eger parũp ⁊ hũectaꝫ cẽbrũ admiſtra⁹ flõmiã. Di xit. A. ſi repl'onẽ videris hũoꝝ. ſ. maſſe ſanguinee vel hũoꝝ mixtoꝝ cũ ſãguine flõma ſup. ex vena magis ꝓueniente ſm cañ. Et fcã vl' flõmia. dixit. A. veni ad caput: ⁊ ſi fuerit ibi repl'o ſãguinea flõma ex venis q̃ ſ' ĩb lĩgua. Poſt flõmiã añ dixit Ser. ſoluam⁹ näz cũ mirab. ſ. citris indi ⁊ belliricis ⁊ nucemuſ. nuxmuſ. põiẽ ad coꝛrectõez mirab. ⁊ qr reſpicit ce rebꝝ. Sil'r ſi fuerit pctm̃ ſine ſãguie flõmia poſtpoſita eũan dus ẽ hũoꝝ cũ educẽtib⁹ hũoꝛes aduſtos. ¶ Dixit. A. ſi vi deris dñiũ colaꝝ. ſ. rubee ⁊ nigre aduſtaꝝ: ⁊ fit dñiũ in toto eũa illas cũ his q̃ ꝓueniũt eis. ¶ Dixit Guil. in canina pur geẽ ſi ẽ poſ'e cũ decoctiõe. q̃ ſic fit. ℞. ſcene epithimi. añ. ʒ. i. pꝛunoꝝ. ʒ. ij. bulliãt i aq̃ ⁊ coleẽ ⁊ i. ʒ. vi. h⁹ ỏcoctõis diſſol uanẽ. ʒ. ij. mãne ⁊ tribuaẽ. Jn lupina ãt dixit. purgẽ cũ de coctiõe q̃ ſic fit. ℞. mirab. ĩdoꝝ. ʒ. i. ell'. nigri. ʒ. i. ſcene ⁊ epi thi. añ. ʒ. ʒ. bulliãt ⁊ coleẽ ⁊ i cola. diſſoluaẽ. ʒ. i. caſieſi. ⁊ ex hibeaẽ. ¶ Ego ãt pñes eũani ab hũoꝛib⁹ aduſtis ⁊ bñ ſuc ceſſit eis cũ farmaco. qõ ſic fit. ℞. aq̃ diſtillatõis fumittere ⁊ ſcabioſe añ. ʒ. vi. bulliãt i eis ſene et polipodij et floꝝ fumi tere. añ. ʒ. ij. i fine decoctiõis addant' epithimi et cuſcute ⁊ ſti cados. añ. ʒ. ij. Et poſt paꝝ deponãt' ab igne et dimittãt' te pefieri: deide manib⁹ fricẽt' et coleẽt et i colatura diſſoluant'. ʒ. x. caſſiet. et itẽꝝ coleẽ et addaẽ oyaſcene. ʒ. ij. et plus et mi nus ꝑz neceſſitatis idigẽtiã. ¶ Et p⁹ vl'ez purgatiõnẽ toti⁹ coꝛpis. dixit. A. pueni ad eũandũ dcãs mãs a capite et maxi me cũ pil': q̃ ſic fiũt. ℞. ꝓrep̃. epithi. ſticad. añ. p. i. ſcamo. mi rab. ãboꝝ. ſ. citrioꝝ et idoꝝ. añ. p. ʒ. fiãt pille magne. ỏ qb⁹ poſt vl'ez purgatõez i noctib⁹ ſepatj ſcm̃. i. piter valla ſumaẽ q̃z nocte põd⁹. ʒ. ij. ¶ Cũq; vteris eũonib⁹ approꝑatj capi ti ñ vtaris ſupflue pillis ỏ ſcerbar q̃ dcẽ ſ'. ſ. i vl' curatõe ca pitj. ſup. nec eis ſil'ib⁹: qr ſũt nimis cal'e et ỏſiccatiue: ſz vtere eis toto tpe aſſidue iueniẽt leuitas. i. toto tpe quo aſſidua et ꝓtinua iueniẽt coꝛpis mollities et hũiditas. ¶ Cũ vo mali tiã ꝓpl'onis cal'e. ſup. aut ſicce ſentis: et non aſſiduaẽ leuitas abſcide eas: et noli exhibẽ. Et dixit. A. cũ ẽt pueẽit ad caꝑ. ſ. eũandũ fiãt gargariſmata. ſup. caꝑpurgia. et alia educẽtia i l las mãs de capite. ¶ Dixit Jpo. 6. affo. Maniacis emoꝛroi dibus aut varicibus ĩnatis boⁿ: qr manie fit reſol'o: qm̃ ꝓva rices diuertiẽ mãet diuertiẽ et eũaẽ p emoꝛroydas. ſ. fluen tes. iõ dixit. A. iſtã egritudinẽ pl'z nõ reſoluũt niſi emoꝛroy de näl'r nõ ꝓuocate. Alĩ ãũt eaꝝ ꝓuocatio fit a medico p ar tẽ: et maxie oz fieri cũ flõmia ſafene: qm̃ ꝓuocat eas: et ꝛz lo cũ eaꝝ. ¶ Et dixit. A. quotiẽs videris näm durã clyſteriza iſirmũ: vt nõ eleuent' vapoꝛes ex fece ĩpediẽtes ad caꝑ. Et di xit. A. nõ deꝛ eis illud q; vehemẽter ꝓuocat vrinaz: iſtud. n. eis nocet cal'itate. ſ. et ſiccitate q̃z facit poſſidẽ coꝛpus debilẽ tatũ. et moderate ꝓuocãtia vrinã ꝓpetũt i eũone et diuerſiõe. ¶ Dixit Guil. ſi fiat h egritudo pp mãeꝝ retẽtionẽ ꝓuocẽt cũ aptõe ſafene et medicis ꝓuocãtibus ea. Et ſi fuerit pp ſpa coꝛruptũ excitetur ad coitũ ſi ẽ poſ'e: qr h ẽ via melioꝛ et vtiliꝛ. Si ãt ad coitũ excitare eã nõ poteris: qr mulier hõe ſtatis ẽ ſeu religioſa: facias q; obſtetrix fricet fortiẽ os mẽ ſi cis et vulnã cũ digito idice ĩuoluto pãno lieo ĩnũcto cũ ol'o ỏ ſpica i q̃ cãphoꝛa ſit diſſoluta et fiat frica⁹ fortj. vt doleat et ꝓqueratur patiẽs. Et qñq; ſupponatur cãdela ĩuoluta cũ petia q̃ ſit fortiter ligata ad candelã et extra pẽdeat: vt poſ ſit extrahi et nõ poſſit intrare matricẽ et inungatur oleo de ſpica vel de lilio in quo diſſoluta fuerint tria grana muſci vel ambꝛe: qm̃ mirabiliter valet in hoc caſu et in ſuffocatio ne matricis: et in oi egritudine ꝓſite ad retentionem men/

ſtruorum vel ſpmatis corrupti: oz aũt teneri multũ z ſepe z fricari cũ ea: qñ trahit matricẽ ad iferiora z ſpma corruptũ eĳcit qñ qz z reſoluit: q ſi mulier virgo fuerit nubat in xpo. ¶ Et dixit. medicamẽ qđ remouet meliã z demoniacã paſſionẽ ꝓtingẽtẽ ex retẽtiõe ſpmatis corrupti z mẽſtruoꝝ z ꝺ ſtruit friditatẽ capitis ꝓtingẽtẽ ex cauſis ꝑdictis: z in mulieribus ẽt ſenibus z decrepitis z cõfortat appetitũ. ℞. ſemis agni caſti. ℥. iij. mirtilloꝝ. ℥. ſ. terant pfecte z bñ cribellent z incorporent cũ melle crudo nõ diſpumato ad modũ electuarij. da t mane z ſero ad modũ nucis magne z poſt ipz bibat modicũ vini lymphati ſm medietatẽ. Et ſi adiũgat. ℥. ſ. radicũ peonie mirabiliꝝ opat ꝫ epilepſiã. ¶ Et dixit. nutriat patiẽs lactucis cucurbitis z ſilĳbus: z nõ cũ carnibus niſi i caſu neceſſitatis z bibat aquã fridã cũ ſyrupo nenufaris vl papaueris z comedat ſepe oyapapauer cũ zuccaro ro. z deſup bibat aquã veri frigoris. ¶ In intẽtione vo ad accñtia dixit Ser. ſi accidũt vigilie det in potu ſyrupus oyacodion purus ſolus: aut cum ſucco granatoꝝ vel ſucco cucurbite. Aut ſyrupus de piris. al's. z melius de prunis. ¶ Dixit. A. fortaſſe erit tibi neceſſariũ vt eos dormire facias: z hoc pp inſtãtiã vigiliaꝝ: z vt regeſcãt a furioſitate: g medicamẽ ſõniferũ ei tribue in potu cũ aq granatoꝝ dulciũ vt humectet aut cũ ſyrupo de prunis vt leniat vẽtrẽ cũ aq ordeit: z adminiſtra embrocas z alia ꝓuocãtia ſomnũ. Et cũ ſic feceris: ingenia tũc vt dormiat ſm diſpõnẽ q fit ſomnus z ꝓhibendo ſtrepitũ z murmur accẽdendo cãdelas dicẽdo ꝓfabulatões z alia faciẽdo q dicta ſunt in cura ſabare. Qz ſi deſipientia fuerit ex mala potiõe teſtudo vaſ tota z pulueriz t detur potui: oẽm. n. alienationẽ z mentis iſaniã curat ſine dubio. Dr ſi caput z ſtõacus vngat cũ ſucco ſanſuci q oĩs ingetudo ceſſat. ¶ De inſtro cirurgie dixit Roge. in oi maniaco fiat cauteriũ in fontanella colli vel in capite. Et Suſl. dixit q poſt mundificationẽ z alterationẽ cauteriũ in medio capitis eſt valde vtile z neceſſariũ Raſ. ꝑ ꝺti. ſi nõ voluerit patiens ſumere medicinas miſceantur cũ dactilis ficubus vel biſcoto aromatico vel cum his que bibit.

¶ De melancolia. Cap. vij.

Melancolia eſt nomẽ hũoris. ſ. illius q eſt colera nigra z eſt nomẽ egritudinis ab illo hũor ꝓueniẽtis. Et ſic ſumitur ħ. Et vt ſic ſumptũ alĩ accipit ab auctoribꝫ large z cõiter ꝑ oi leſiõe opõnũ moraliũ q̃rũcũ, qz: ſub cuius vocabuli capl'o aliq auctores oẽs ꝑdictas leſiões cõphẽderũt: z vt ſic vocat deſipiẽtia. Et aliqñ accipit ꝑpriſſime z ſtricte ꝑ vna ſola ſpẽ corruptiõis opõnum dicta: de q̃. A. facit ſpãle cam: de q dixit Hal. ſup 6° epidi. vt ponit a Rabi in 3a pticula. melia eſt egritudo corporis cui melia melica dñat z fuit illa diſſõ diminuta: vt appebit ex ꝺdis. ¶ Et dixit in lib. de melia q eſt morbus que corpus patit cuius accitia z nocumẽta aiaz. i. cogitationẽ z imaginationẽ corrũpũt z ꝓmutãt. Nã vt ipſe dixit ibidẽ. melia ẽ ifectio añrioris z medie ptis cerebri cũ priuatiõe vel malitia imaginatiõis z rõnis. Nõ aũt dixit. poſteriorꝭ ptis cerebri z memorie: q; dedit itelligi. Nã ẽt memoria in ipſa corrumpit: vt patuit ca° de mania. lz nõ ſic. vt imaginatio z rõ. Dixit Ser. ſup 9° Al. melia põt ſumi. 2r vno° q̃m ad ſuã ipreſſionẽ z apphẽſionẽ: z ſic eſt actio leſa virtutis imaginatiue. Alio° q̃tũ ad ſuã ꝓfirmationẽ: z ꝓplemẽtũ z ſic eſt actio leſa virtutis extimatiue. Spãliter tñ melia ab auctoribus attribuitur medio vẽtriculo cerebri z leſioni cogitatiõis z rõnis: vñ ꝑ ꝺti. dixit bis ſerapion melia eſt excogitatio mala. ¶ Dixit. A. melia eſt mutatio extimationũ z cogitationuz a curſu näli. ſ. ad corruptionẽ nõ ad diminutionem vel ablationẽ. Melicus imaginat qđ nõ reperitur extra: z cogitat qđ nõ eſt cogitãdũ: z extimat z iudicat q nõ eſt extimandũ nec iudicandũ: z memoriat vnius ꝑ altero. ¶ Dixit Ser. melia eſt aliqt ex demonio. i. eſt mania remiſſa z eſt abſq; bre. Et dixit. A. ħ mutatio eſt ad timorem z malitiam: q ti met q nõ eſt timendũ z male facit z nocet cui non eſt nocendum: pp corruptionẽ. n. extimationis z rõnis melicus iudicat aliqđ eẽ fugiẽdũ vel ꝓſequendũ aliqđ qđ non eſt tale: z iudicat eſſe nocendũ cui non eſt nocẽdum.

Quod accidit dixit Ser. ex hũore melico pp cuius nigredinẽ z tenebroſitatẽ ebullit ſpũs aialis z accidit ei imaginatio qua imaginatur viſus ex tenebroſitate extrinſeca. ¶ Dixit. A. ꝓuenit hic opõnis corruptio pp opl'onẽ melicã faciẽtẽ ſilueſtrẽ. i. obſcuruz vel ſolitariũ vel ſollicitũ ſpũz cerebri iterius: z faciẽtẽ ipz timidũ pp tenebras ipſius: ſicut tenebre extrinſece ſollicitãt z timere faciũt: eo q opl'o frida z ſicca q̃lis ẽ opl'o hũoris melici eſt ꝺria ſpũi debilitas ipz: ſicut opl'o cal'a z humida vt eſt opl'o vini eſt ꝓueniẽs ſpũi z cfortans ipm q eſt opl'onis calide z humide. ¶ Dixit aggregatoꝝ cũ ſpũs aialis ſit qđaz inſtrm aie aialis z ſit ſube luminoſe. Et cũ aia ꝑ ſe nõ ſolum ſpuales tenebras abhorreat: ſed ẽt corporeas timet z fugit rõne ſui inſtrii: cũ igit colera nigra ſit filia terre z ſubtenebroſe fumi ab ea reſoluti imutant ſpũs aiales: z ſilr opl'onẽ cerebri ſpũs z eius ſubaz inficiũt z denigrãt: z ſic virtus aie q̃ debeat ꝓprehendit z iudicat. ¶ Dixit Suil. ꝺ fieri ſpũs aialis ſilueſtris z timidus cũ nõ obedit opõni virtutũ pẽdentiũ ex electiõe. Et ſi mireris ſi ſpũs aialis ſit ſilueſtris z timidus ex dõnio humoris melici terreſtris nigri vincẽtis ſuppleriõnẽ cerebri ꝑ q̃ſtitatẽ eius aut ꝑ ipſius q̃litatẽ accidentalem pturbantẽ ſpũm z ipm obfuſcantẽ. Luz nihil reputat in extrinſecis q ita faciat hoiem timere ſicut nigredo aeris vel eius obſcuritas. Cũ nigredo ſit ꝓria diſpõni näli ſpiritui aialis: q̃ eſt lux z vltia claritas: cuius nigredinis z obſcuritatis cã eſt hũor melicus: quapp pp pũtiã eius z ipſi⁹ ꝺñii ſup opl'onẽ cerebri timere oz. ¶ De cãis dico q Azarauio epiſtia: q; vidit multos melicos facere z dicere mirabilia illiteratos lr'as log: z linguis varijs eis hactenus ignotis z ꝑdicere futura z ꝓpbare z ſecreta alioꝝ revelare nõ potens ꝑdictos effectus reducere in cãs näles. dixit melãcoliã ꝙq; pcedere a demõio: q̃ dixit: q; act⁹ demonioꝝ faciũt: qđ adhuc z vulgares multi ſeq̃ntes dñt. ħ ab ĩmũdis ſpiritib⁹ corpa ſubĩtrãtibus puenire. ¶ Et. A. qđ ħ aſpiciẽs dixit qbuſdã medicoꝝ. ſ. Azarauio z ſeq̃ntib⁹ eũ viſus eſt q ħ paſſio ꝓtingat a demõio. Et ſubdit. forſan in ħ dubius. Nos qdez nõ curamus cũ phiſica docemus. ſi illud ꝓtigat a demonio aut nõ ꝓtingat poſt q̃ dicimus q ſi ipſa cõtingat a demõio ſufficit nob: vt ħ faciat: q; ꝓuertat opl'onẽ corpis ad coleraz nigrã. i. ad opl'onẽ fridã z ſiccã melicã cũ ipſa mã colica nigra vel ſine ipſa. Et ſic fit eius cã ꝓpinq cola nigra. i. ipſa mala opl'o frida z ſicca: deide fit cã illius demoniũ. Aut nõ demoniũ. Sic itaq vult. A. q cã melie: z maxie q eſt p ꝓpriẽtatẽ in cerebro ſit mala opl'o frida z ſicca ſine mã in ipſo cerebro pmutãs ſubaz cerebri z opl'onẽ ipſius z ſpũs luminoſi ad tenebras. Aut eſt ipſa mala opl'o cũ mã. Verũtñ ħ egritudo ꝓtingit in mala opl'one ꝑdcã pura: ſz vtplm ab ea exiſte cũ mã melicatio Ser. dix. nõ accit ħ egritudo niſi qñ retinet in capite humor melicus: z ħ itellexit aut p ꝓprietatẽ aut p cõitatẽ. ¶ Dixit. A. mã q eſt cũ mala opl'one frida z ſicca aut eſt in venis. ſ. cerebri veniẽs ad eas ex alio loco. ſ. ipſius capitis z ꝙuertit in eis ad colam nigrã pp adustionem. i. igroſſationẽ eius q in venis eſt z fit fex. i. melia q eſt fex ſanguis. Et iſta igroſſatio vt plm eſt p viã ogelatiõis: lz ẽt poſſit fieri p viã aduſtiõis. i. reſoluonis ptiũ ſubtiliũ ſiue groſſis fcãz a caloꝛe extrinſeco: z ħ vtplm z aliqñ ẽt ab intrinſeco: vt qñ caput eẽt poſitũ ſub dñio calitatis q aduſtio nõ procedit intm q faciat ipſaz aduſtã z trãſire in meliam aduſtam; ſed

sed solũ tm̃ q̄ resoluto subtili grossuz remãent sicut fex. Et ista mã venies ad venas cerebri ꝟz plz ẽ sanguis grossus pa tus ad dispõnẽ melicã vel flã vel ipsa melia nãlis. Dix̃ Hal. z. de iterio. z põit p̃ ꝓti. sic. alguesgues siue cogitatio melica nũq̄ accit ex solo flãte. s. flãte sb foza flãtis: sz accit ex hũore melico nãli. sup. aut inãli: sz dicit Hal. nõ ex colꝛa adusta: qz qñ ẽ ex colꝛa adusta fit patiẽs litigiosus furit z isilit ꝯ quẽlz boiez cũ audacia fortis: z sicut patuit fit ex ea mania nõ melia z sbdit. pole ẽ vt accidat cogitatio melica z mutet cerebrũ er sanguie q̄ ẽ in venis ei⁹ mutato in meliã absq̄ mutatiõe sãguis. s. in toto vel alio mẽbꝛo. Et h̄ sãguis q ẽ in capite. s. i venis cẽbri aut ẽ gĩatus in ipso capite. i. in ipsis venis. Aut aduenit aliũde. s. ex alijs ptib⁹ capitj. Et q accit i capite accit er multa calitate exñte i ipso faciẽte ip̃z ebullire. sup. aut ex fridtate igrossante: sz exꝑsit de calitate: q̄ vt min⁹ accit: z ꝺ q̄ min⁹ videbat. Et forte. A. filr fecit seqns euz. cũ sup̃ dixit pp adustionẽ. Aut dixit. A. ẽ ista mã ibibita in corpe cẽbri q ẽ ipediẽs cerebꝛ q̄litate sua z sba sua: q̄z nis ẽt ita ipediat mã dcã ꝓtẽta i venis: tñ ibibita plꝰ ipedit q̄litate sua magis ficca q̄ cerebꝛo magis ꝓriaf a sba sua grossa. vñ a cerebꝛo z ei⁹ spũ tollit luciditas: z fit i eo opacitas z tenebꝛositas. Et ista mã cũ in vẽtres cerebri effundit tũc marie pmutat spũz. ¶ Dixit. A. scias q colꝛa nigra faciẽs melã q̄z ẽ colꝛa nigra nãlis. Et qñz ẽ flꝛa cũ ꝙuertit colerã nigrã pp spissitudinẽ. i. ꝛgelationẽ i spissantẽ accitẽ ei ex mala ꝯplone frida z sicca. Aut ꝑmixtionẽ hũoꝛis melici secũ. Aut pp aliq̄tulam adustionẽ. i. remissaz fortitã: qz flã nõ ẽ aptũ multũ aduricũ repugnet adustiõi cũ ambabus q̄litatibus suis: vel qz adustio si ẽt multa tũc nõ cãret meliam: z qñq̄ est sanguis. Dixit Rab. in diuisiõibus vna spẽs melie fit p adustionẽ sãguinis dixit. A. qñq̄ ẽt sanguis pp decoctionẽ. s. supfluã cõuertif. s. in colerã nigrã p viã resolꝛonis subtilis. Aut p viaz adustiõis absq̄ adustiõe vehemẽti: qz si ẽt adustio vehemẽs nõ faceret meliã. sup. vt ẽt supius dcm̃ est. aut pp igrossatiõnẽ fcãz a mala ꝯplone frida z sicca. Ex hũoꝛe aũt colerico p adustionẽ eius: nõ fit melica passio: qm̃ ipse qñ adurit adustione vehemẽti vltia. i. ꝙuertẽte ip̃m ad genus colere nigre facit maniã z nõ est ꝓtẽtus facere meliaz. Et dixit. de hũoꝛe melico nõ dr melia. i. melica passio nisi cũ euẽtus eius ẽ colera nigra. s. nãli nõ adusta: qm̃ adusta facit maniã: vt supra. Et sic in suma auctoꝛes volũt q̄ cã melie sit aut melia nãlis aut inãlis fcã ex flãte: aut ex sanguine p viã igrossatiõis: aut ꝑmixtiõis: aut adustiõis remisse nõ vehementis z nõ colere vel melie nãlis adustiõis: qz faciũt maniã. Cũ igit Hilib. z plures alij ponunt meliã fieri ex colera z melia nãli adustis supserũt meliã large ꝓut ꝓcehẽdit ẽt maniã: vel fortasse in tellexerũt q̄ faciãt meliã sil̃ z maniã. Ait. n. A. q hũoꝛ fa ciẽs meliã ꝓt ẽt facere maniã: z h̄ de causis melie ꝓprietatj. ¶ Cã aũt melie cõitatis. dixit. A. Aut est ex coꝛpe toto cũ ei ꝺnaf ꝯplo melica nãliter vel accidẽtaliter. Aut ẽ ex mẽbꝛo vno aliquo. sup. vel qbusdã. Nã dixit ipse colera nigra multiplicaf z gnaf qñq̄ cã mẽbꝛi gnantis nutrimẽtũ. s. cõe toti qd est epar cũ aduritf in eo sanguis. s. massa sanguinea: z ẽ hoc vtplm. Aut cũ debilitaf ab expulsiõe supfluitatis melicez z nõ mãdat ipsaz ad splenẽ: sz retinef in epate. z ẽ cã multiplicationis eius. sup. Aut pp ꝯplonẽ fridã z siccã pueniẽtem epati q̄ ingrossaf sanguis z ꝙuertitur ad nãm melicam z iste due cãe sunt vt minus. Et qñq̄ multiplicaf melia cã mẽbꝛi qd est eñatoꝛiũ melie qd est splẽ: cũ debilitaf in duabus rebus: quaꝝ vna est attractio fecis sanguinis z cinereitatis eius ab epate z altera est expulsio supfluitatis que ad ip̃m trahitur ad locũ q est ei ꝑparatus z est os stoaci. Et qñ q̄ gnatur colera nigra in membꝛo alio. Et hoc aut pp vehementiã adustionis. i. calefactiõis melie nutrimenti eius: aut cã defectus eius ab expulsione supfluitatis nutrimẽti sui q̄ re resoluitur eius subtile in moꝛa tpis: z fit fex eius spissum melicũ. Aut pp vehemẽtiã infrigidatiõis z exiccatiõis eius qd ad ipsum peruenit. s. de nutrimẽto vel alio. Et istud mẽbꝛum aut est mirach. Et sumit h̄. A. mirach ꝓ missinterio zirbo meseraicis z alijs partibus adiacẽtibus his: cũ in his adunanf supfluitates nutrimẽti eaꝝ: z maxime pars grossa melica: z vapoꝛes ꝛtestinoꝝ adunanf ẽt. vñ adurunf humoꝛes in mirach. i. dictis partibus cõtenti. sup. ad quoꝝ adustionẽ ẽt adunat calitas epatis z mẽbꝛoꝝ adiacentiũ superflua: vñ cõuertunf in genus melicum. Ex qbus siue aposteme nf siue nõ: z si sic siue añ adustionẽ siue post eleuaf vapoꝛ tenebꝛosus ad caput. Et dixit. A. multotiẽs. i. qñ eleuaf ip̃e vapoꝛ ab epate portanarioꝝ epatis vnius. s. vel pluriũ: sunt enim portanaria epatis vena porte intestinũ duodenũ z fundus stõi. s. pileron. ¶ Dixit Hal. 3. de interioꝛibus. cap̃. 7°. mihi vi q̄ in hoꝝ stõ. s. q̄tum ad partẽ inferioꝛẽ sunt q̄daz ap̃ata calꝛa sanguinolenta z sanguis in eis ꝯclusus grossioꝛ est z vicinus melie: z vocatur h̄ spẽs melie melia mirachia z melia inflatiua. Et ponẽs cãm huius melie inflatiue Ha. ibidẽ dixit. q theofilus ait illi q patiunf passionẽ: q̄ dr inflatiua opꝛ intelligas: qz vene que recipiunt cibũ a stõ caloꝛez habẽt vltra q̄z decet z sanguis in eis ingrossatus est. Et sic ẽt ponif a Rab. p̃ ꝓtiñ. z ab. A. q theofilo visum est q cã eius est vehemẽtia caliditatis epatis z intestinoꝝ. ¶ Et dixit Hal. z ponif a Rabi in. 6ª particula. z. A. h̄. q qda dñt. q in his passionibus via stõi que est intestinis iuncta calida ꝟz ap̃ata z sanguinolenta que est cã ꝓhibendi cibaria ne ad intestina suo tpe descendant. Et. A. dixit. q qdam dñt cãm in hac passione esse in meseraicis siue sit ap̃a ibi siue nõ. Sed si est ibi ap̃a. dixit. A. hoc ap̃a ꝼm plm nõ est calm. cuius signum est: qz nõ est ibi febꝛis neq̄ sitis neq̄ vomitus coleret z remanet cibus crudus. Aliqñ tñ vt p Hal. patuit: z theofilum põt ee calm: sed istud est rarius. Et signũ eius est adustio q̄ sentitur in partibus illis z appetitus rerũ fridaꝝ: aut illud mẽbꝛũ est stõacus cũ in stõ est ap̃a calm z aduritur vapoꝛ eius ascendẽs ad cerebrũ in humiditatibus eius. sup. z adustus facit. melam: in qbus verbis inuit. A. q q̄uis vapoꝛ ascẽdens nõ fit adustus añ q̄z pueniat ad cerebrũ: tñ post q̄z puenit ad ip̃z p̃ raduri z facẽ meliã. Et pp istã cãz cũ. A. ponit cõicationẽ ex stõ dixit ꝓncipiũ gnationis est ex cẽbꝛo. Si tñ vapoꝛ ille a stõ surgẽs iã adustus eẽt z adustus pueniret ad cerebrũ: tũc ꝓnm eius esset ex stõ. Et dixit Auer. colligef. z. qdã dicũt. q accidit ẽt pp humoꝛẽ melicum quẽ spargit splen ad stõm: vñ Hal. 6. de interioꝛibus. z ponitur sic. p̃ ꝓtinẽ. dixit qñ patitur splen z expellit a se superfluitatẽ possibile est vt transmittat illam ad os stomaci: z faciat ex hoc meliam. Aut illud mẽbꝛum est matrix aut aliud mẽbꝛũ nõ principale de cõicantibus cerebꝛo: qñ in eo vel eis coadunãtur humiditates male melice euapoꝛantes ad cerebrũ. Aut illud mẽbꝛum est coꝛ. cũ in coꝛde est malitia ꝯplonis melancolice. i. frigide z sicce: dicte melice pp sil̃itudinẽ: siue illa cõplexio melica coꝛdis sit pura siue cũ mã melica: tunc. n. cõicat coꝛdi cerebꝛum z peruenit ad ip̃m mala compl̃o frida z sicca sine mã. Et cã huius cõitatis est. qz spũs aialis est cõtinuus spiritui vitali. s. in rete mirabili. Et ẽ ẽt spũs aialis ex suba vitalis: ãre ꝓplexio spũs vitalis coꝛrupta coꝛrũpit cõplexionẽ cerebꝛi mediante spũ vitalis coꝛrupto ab ipso. Et tã cerebrũ q̄z spũm aialẽ ꝙuertit ad nãm melicã: imo dixit. Certe non est possibile vt fiat melancolica passio absq̄ cõitate coꝛdis: imo fortasse. s. ꝼm plurimũ erit magnitudo cause in ipso cerebꝛo ex coꝛde: qz coꝛ est membꝛum calidum potens deducere humoꝛes ad nãm melancoliã. Et qz sanguis coꝛdis z spiritus vitalis qñ sunt mali z melancolici faciũt vt dictum est ad coꝛruptionem cerebꝛi z spiritus animalis. ¶ Non est ergo mirum si fit ꝼm plm principiũ melie ex coꝛde: z non confirmef h̄ egritudo nisi in cerebꝛo vbi est sedes z manifestatio virtutũ: quaꝝ operationes ledũtur in melia: neq̄ est ẽt mirum. dixit. A. si complexio coꝛdis primuz coꝛrumpatur: z sequetur eam coꝛruptio complexionis cerebri

ꝛ q̄ ſequaꝫ poſtea ꝓpꝛonē cerebꝛi coꝛꝛuptā coꝛ i coꝛꝛuptio
ne ꝓpꝛonis eius: ita vt coꝛꝛūpatur ꝓpꝛo ſpūs in coꝛde: ꝛ fiat
ſilueſtris ꝛ obſcurus ꝛ coꝛꝛūpat q̄ ex ipſo penetrat ad cere
bꝛū ꝛ ſpūm eius aialis: ꝛ ſic iuuat cerebꝛū p̄ accidens ad ſe
coꝛꝛūpendū cōmittēdo circulū. ¶ Cauſe aūt cōitatis totius
ſunt aut regimē meſicū q̄ p̄ceſſit ſm vſuꝫ in ſex rebus non
nāturalibus. Nā oēs ſex res nō nāles pñt eē cā gñionis ꝛ multi
plicationis humoꝛis meſici cū fuerint imoderate. Uñ de ae
re dixit. A. q̄ meſia mirachia q̄ñq̄ hꝫ p̄ cā gñationis eius
aerē exteꝛiorē. ſ. ꝓuertētē humores in partibus mirach ad
diſpōnē meſicā pp̄ aliq̄ꝫ diſpōnez q̄ꝫ hꝫ coꝛpus in partibus
mirach. ſup. aut in mirach cerebꝛo vel alio mēbꝛo ſiue toto
pp̄ diſpōnē aeris aduꝛentē p̄ caliditatē ꝛ ſiccitatē eius aut i
groſſantē p̄ frigiditatē ꝛ ſiccitatē. ¶ De accidētibus aīe ait
Ipo. 6° affo. timoꝛ ꝛ puſillanimitas ſi multū tp̄s habēt pfi
ciunt meſicū huius. i. dñiū eius. ꝛ ponit ēt hoc a Gal. 5° de
accidēti. Et dixit Gal. in cōmento dicti affo. q̄ hoc verū eſt
ſiue timoꝛ ꝛ puſillanimitas ꝓueniunt a cā intrinſeca ſiue ex
trinſeca: eo q̄ dicta duo accidētia ꝓcedūt a mā meſica mul
ta cōtenta ſm cerebꝛū q̄ ſi multū tp̄s habeat faciet patientē
pficere meſicū: eo q̄ ex multo tpe ſignificat q̄ mā eſt fixa ꝛ
multa potēs inficere cerebꝛū ꝛ ſpūm eius. ¶ Dixit. Aui. ex
cauſis fortibus in gñone meſie eſt ſupfluitas triſtitie Gal.
3° de interio. ingt. Ingre de anguſtia ꝛ triſtitia ꝛ timoꝛe vel
de vigilijs exercitijs ꝛ laboꝛibus: q̄ñ vigilie ſupflue ꝛ exer
citiū fortē ꝛ diuturnū ꝛ balneū deſiccatiuū: eo q̄ adurūt hu
moꝛes: aut eo q̄ reſoluēdo calm̄ nāle ifridant ꝛ deſiccāt: ſūt
cauſe multiplicatōis humoꝛis meſi. Et dixit. A. q̄ñq̄ fit pp̄
cās infridātes ꝛ deſiccātes: q̄ꝫ nō ſit mā in coꝛpe. ¶ Et
cibi meſi ſunt cā gñionis eius ꝛ ipſius multiplicatōis ꝛ fixio
nis. de q̄bus ſunt: vt Gal. ponit 3° de interio. ꝛ ponit ſic. 4.
ꝓtiñ. oꝛ ingri ſi fuerit patiēs vſus cibarijs gnāntib⁹ meſiā
ſicut carnibus yrcinis ꝛ vaccinis: ꝛ maxie yrcoꝝ thauroꝝ
ꝛ aſinoꝝ ꝛ camelloꝝ vulpiū lepoꝝ ꝛ porcoꝝ ſilueſtriū. ſup.
ꝛ vſoꝝ ceruoꝝ ꝛ muloꝝ ꝛ ſiłłum q̄ comedunt in q̄busdaꝫ
ꝓuincijs vel rōne male ꝓſuetudinis vel rōne neceſſitatꝫ ꝛ fa
mis. Et caro q̄dē lepoꝛina plus oī carne eſt gñatiua būoꝛis
meſici. Et de carnibus cōcularū ꝛ de carnibus ſalitis cuiuſ
libet aialis. Et panis opirus ꝛ ſemina mala. ſ. minuta: vt pa
nicū miliū ꝛ caſeus vetus ꝛ oua frixa. Et caules gñant etiā
meſiā multaꝫ. Et ramuſculi teneri ꝛ tali ſeu teneritates her
baꝝ ꝛ arboꝝ p̄parati cū ſale ꝛ oleo ſiue cū ſale ꝛ aceto: vt ēt
cappares ꝛ oliue ꝛ lētes ſunt in fine gñionis meſie. Et vinuꝫ
groſſuꝫ nigrū: ꝛ maxime q̄ñ poſt ip̄m calefit coꝛpus ex aliq̄
accſiti eſt valde gñatiuū meſie. Et indigō ꝛ longa cibi moꝛa
in ſtō ꝛ retētio fecū. ¶ Et cās iteꝝ meſie cōitatis totius ſūt
retētio eūonum ꝓſuetaꝝ: ꝛ maxime eaꝝ ex q̄bus fluere ſole
bat ſanguis groſſus niger meſicus. ¶ Dixit Raſ. p̄ ꝓtinē.
auctoꝛitate Ipo. q̄dā fuit q ꝓſueuit purgari per ſanguinem
emoꝛroydaꝝ: ꝛ cū retineꝛet p̄ter ſolitum ſupueuit ei cogita
tio meſica. Et p hūc fluxū dedit intelligi oēm aliū fluxū ſpō
taneū: in quo eūet de ſanguine groſſo aut de hūoꝛe meſico
in'mēſtruis vel ex naribus vel fluxu vētris vel vōitu. ſeu per
fluxū artificialē: vt flōmiā vel farmaciā. ¶ Et iteꝝ cāe hui⁹
cōitatis totius eē pñt egritudines acute aut cronice deſiccā
tes mās in coꝛpoꝛe aut reſoluēdo infridātes coꝛpus ꝛ deſic
cantes. ¶ Dixit Aui. q̄ñq̄ accidit meſia in fine egritudinū
acutaꝝ: q̄rū calitate adurunt hūoꝛes ꝛ fiunt meſici. ¶ Dix
Ruffus. vt in p̄ ponit ꝓtiñ. Nō quotiēs multiplicat meſia
in coꝛpoꝛe erit moꝛbus meſicus: ſz cū ſpargit ꝛ miſcet toti
coꝛporis ſanguini ſicut ypoſtaſ. q̄ñ eſt diuulſa. Sed q̄ñ reſi
det meſia q̄ꝫ ſit multa nō gñat egritudinē meſiam. Dixit
Raſ. dico q̄ q̄ñ ſanguis eſt pmixtus meſie oꝛ q̄ cerebꝛū nu
triat ex illo ſanguine nigro. Sed q̄ñ nō eſt pmixtus nutriat
ſanguine bono ꝛ claro. ¶ Dixit Raſ. in diuiſiōibus meſia
eſt triū modoꝛū. primus eſt ex adustiōe ſanguinis. ſup. vel al
terius humoꝛis q̄ eſt in capite. Et h̄ modus eſt meſie ꝓpꝛie
tatis. ¶ Scōs eſt ex adustione ſanguinis ꝛ ſupfluitate eius
. ſ. in toto coꝛpoꝛe: ita vt redeat. ſ. ad cerebꝛū ꝛ fiat mā meſia
ꝛ dominet mā ſup totū coꝛpus. ꝛ hic eſt modus meſie cōi
tatis ad totū coꝛpus. Et tertius eſt ꝓueniens ex ſplene ꝛ me
ſeraica. ſup. vel alio mēbꝛo ꝓ cōicantium cerebꝛo ſupradicto
rum. Et h̄ eſt modus meſie cōitatis ad aliquod particulare
mēbꝛū. ¶ Dixit Auer. colliget. 3°. mag⁹ cadit diuiſio inter
medicos de cā huius paſſionis. Nā q̄dā dñt q̄ poſſibile eſt
q̄ ēt in ipſo cerebꝛo fiat pp̄ adustionē. Et q̄dam dñt p̄dictis
q̄ ſunt ipoſſibilia q̄ cāe iſtius paſſionis ſint calide: eo q̄ ac
cidētia ipſius ſunt manifeſte frida: q̄ñ ipſoꝝ ructus eſt ace
toſus ꝛ hñt plures ipſoꝝ ventoſitatē frigidā nō cū multa ſi
ti. Et adhuc dñt ſi eſſet cā pp̄ aēa calm̄ in dictis mēbꝛis ſeq̄
retur ex hoc ex neceſſitate febꝛis. Et nos videmus q̄ in hac
egritudine nulla eſt febꝛis. Et ego dico. dixit Auer. q̄ riſio
iſtoꝝ q dñt q̄ ſi iſta egritudo eēt pp̄ aēa calm̄ ſeq̄reť acci
dentia calꝛa ſicut fortis ſitis: ꝛ pmutatio cibi ad fumoſitatez
ꝛ paucitatē inflōnis nō eſt neceſſariū penitus: q̄ ia dcm̄ eſt
q̄ caloꝛ extraneus ppea: q̄ facit caloꝛē intrinſecū exalare ꝛ
ipſum debilitat nō eſt poſe vt ſequantur ip̄m accidentia fri
gida ꝛ faciet ſolū accidentia ſupradicta. ꝛ maxime q̄ñ caloꝛ
extraneus ledet formā nālem caloꝛis intrinſeci. vel coꝛrum
pent ipſam. Et ppea fit acetoſitas ſm Alex. p calidū ſicut p
frigidū. Caloꝛ intrinſecus non fortificat niſi p caloꝛē qui ei
formaliter nō repugnat. Et q̄dam dñt, q̄ ſequit neceſſario
febꝛis oē aēa calidū: q̄ fit in dictis mēbꝛis ſicut experiēcia
teſtatur hoc bñ aſſerendū eſt. q̄ ipoſſibile eſt hanc egritudi
nem eſſe ſine febꝛe ſi pp̄ talē fieret cāz. excepto vno modo q̄
hoc aēa poſt declinationē indureť. q̄ tunc nō remāſit de ca
loꝛe extraneo tm̄ q̄ ſit ſufficiēs ad febꝛē faciēdū: ſed eſt tan
tus q̄ ſufficit ad calefactionē faciendū ſtō ꝛ cerebꝛo ſolum
ꝛ hanc paſſionē mouere. ¶ Predicte cauſe: vt pz pñt reduci
in cās extrinſecas ſiue primitiuas q̄ ſunt imoderatus vſus
ſex reꝝ nō nāliuꝫ: vt ſupra dictū eſt: ꝛ in cās intrinſecas qui
ſunt aut aīs aut cōiuncta. ꝛ aīs q̄dē eſt mala ꝓ° calida ꝛ ſic
ca vel frida: ꝛ ſic in toto coꝛpoꝛe vel mēbꝛo cōicante cerebꝛo
pura vel cū mā meſica. vel ēt exīs in ipſo capite ꝛ cerebꝛo
aīq̄ꝫ efficiat cā cōiūcta. ꝓ° vō habitudo etas ꝛ ſexus ꝛ tp̄s
anni ꝛ alia pticularia de q̄bus dicetur ſunt cāe diſponentes
ad ipſam. Cā vero cōiuncta eſt mala ꝓ° frigida ꝛ ſicca cum
mā hūoꝛali vel vapoꝛali in ipſo cerebꝛo ꝛ venis ꝛ vētribus
eius exiſtēs imutans ſuᵇam eius ꝛ paruitate ſpiritus ſui ad
opacitatē ꝛ nigredinē. ¶ Dixit Gal. p̄ª ad glauconē. ꝛ ponit
ſic a rabi. in 7ª particula. Cāe groſſitiei ſanguinis nigre
dinis ꝛ multitudinis eius intm̄ q̄ hūoꝛe meſico vene repl̄e
tur. ſ. ſm totū tres. ſ. potiſſime aut oēs ſiᵘ aut altera eaꝝ tm̄.
p̄ª eſt epatis appatio ad gñonē huius ſupfluitatis. 2ª eſt cō
ſuetudo ipſius epatis gñare ex cibis ꝛ potib⁹ groſſuꝫ ſan
guinē. Et 3ª eſt ſplenis diſpō in ſtatu ōbilitatis: adeo q̄ nō
pōt trahere ad ſe q̄cq̄d huius ſupfluitatis coꝛpe gñat. Que
aūt freq̄ntius ꝓtingit eſt cā q̄ eſt hꝫ ſplenē. ingt Auer. colliz
3° pōt eē q̄ h̄ egritudo ꝓueniat ſolū ex ſplene. Et vī q̄ h̄ ſit
vna ex maioꝛibus cāis ſpērū huius egritudinis. ¶ Spēs ſi
ue modi meſie multipl'r diſtinguunt. vno mō ſm ſimplicita
tem ꝛ ꝓpōnē eius: q̄ñ meſia aliq̄ñ eſt ſimpleꝛ: vt cū nō cōiu
gitur alteri moꝛbo ſaltē q nō ſit cā eius. Et aliq̄ñ eſt ꝓpoſita
ꝛ maxime cū mania. Et tūc dupl'r. vno mō q̄ñ mania ꝓuēit
ab vno hūoꝛe ꝛ meſia ab alio. Alio mō q̄ñ ambe ꝓueniūt
ab eodē hūoꝛe. Dixit. n. A. q̄ hūoꝛ faciens meſiaꝫ pōt ēt fa
cere maniam. Alio mō ſm modū euētus eius: q̄ñ dixit. A.
q̄ñq̄ eſt excitatio huius egritudinis cū ꝓiodis. ſup. ꝛ q̄ñq̄
nō: ita vt ſit ex ea ꝓiodica: ꝛ nō ꝓiodica. Et ꝓiodi q̄ñq̄ ſunt
breues ſm dies currentes ꝛ non ptranſeunt mēſem. ꝛ q̄ñq̄
ſunt longi ſm mēſes ꝛ annos in q̄ibus periodis multipli
cata iteruꝫ colera nigra excitatur. ꝛ ſeruet. i. euaporat. Alio
modo ſm cās eius. q̄ñ vt iam patuit. alia eſt per propꝛieta
tez. ꝛ alia p cōitatē: ꝛ iſta aut eſt ex cōitate totius aut ꝓticu
laris

laris mẽbri: q̃ aut est cordialis aut ẽpica aut stõatica aut mirachialis inflatiua. Aut splenetica: aut mr̃icalis. Alio mõ distinguunt penes accẽtia: ista accẽtia aut sunt motus varijz ꝑm b̃ fit vna spẽs eius vocata cucubub qñ patiẽs vadit z redit nesciens cãm sui itineris nec sui reditus. Aut penes varias imaginationes. Et sic ipsius spẽs sunt idefinite: z apparet 3° de iterioribus z p̃ ꝓtiñ. z ab. A. in b. c. Dixit Hal. imaginatio q̃ est extra nãm nõ est vnius spẽ: q; qdã arbitrãtur se eẽ vas de argilla: vñ elóganꝫ ab hoĩbus ne forte rũpãtur. Et aliqbus vĩ q; deus senescit. Alijs q; angelus q mouet orbẽ fatigeꝫ z timent ne celũ possit ipm tangere. Alij timent ne absorbeanꝫ. Alijs vĩ q; sint magistri in oĩ scibili z legere volũt z docere. z tñ nihil dicũt rõnabile. Alijs vĩ q; sint ꝓphe. z incipiũt ꝓphetizare z futura p̃dicere. Et dixit Ser. qdã eoꝝ dẽsiderãt mortẽ valde. ¶ Dixit Raſ. vidi plures q tota die p̃meditabanꝫ diruere muros. alij cadere. qdã submergi. Alij ꝓburi. qdã timebãt de rege. Dixit Ruf. qdã istoꝝ narrãt z sõniãt p̃ter solitũ z pnosticanꝫ futura z euniũt ea q̃ ipsi p̃dicũt. ¶ Dixit Aui. spẽs eius infinite sunt: q; sunt ideterminate z multe valde. qdã. n. timẽt casuz celi sup se. z qdã ne terra absorbeat eos. qdã timẽt latrones. z qdã ne lupus ad ipsos ingrediaꝫ. Et q̃nq; imaginanꝫ seipsos factos reges aut lupos aut demones aut aues vt gallos. Et q buldã vĩ se eẽ instra artificialia aut vasa terrea. Et in sũma varietas imaginatiões eoꝝ est inexplicabilis. qdã. n. ridentꝫ qdã plorãt. qdã cantãt: qdã taciturni stãt. qdã diligũt mortẽ z qdã abhorrẽt eã. Dixit Raſ. p̃ ꝓtiñ. totũ b̃ sigñt q; incumbũt aĩe eoꝝ ad ea q̃ nõ pmittũt ipsos alia p̃meditari. Et vẽ cã tot z tantaꝝ diuersitatũ nõ est bñ assignabilis nec est bñ reducibilis in cãs nãles. Jõ Se. dixit. cã haꝝ disponũ z agẽtiũ cũ veritate est icõprehẽsibilis. Sz ꝑm ꝓbabilitatẽ ẽ polẽ vt dicaꝫ sup eã illud in quo est excusatio. Fortasse. n. accidit illud ex diuersitate hũoris melici ex dieta q̃ vsi sũt infirmi z q̃ regebanꝫ in hora sanitatis eoꝝ. Et b̃ erit maxie respectu diuersitatis corpoꝝ qbus accidit. vñ b̃ hũor respectu huiꝰ idiuidui põt iducere talẽ modũ alienatiõis. nec vltra b̃ erit assignare aliã cãm. nisi q; b̃ est b̃ agẽs: z b̃ est b̃ patiẽs. ꝑm quẽ modũ dr̃ q; venenũ canis rabiosi inducit timorem aq̃. Et subdit Ser. aut ꝓtingit ex imaginationibus aliqbus q̃s imaginati fuerũt. Et ꝑm hãc viã dñt. q; q̃nq; iuuat ad hanc varietatẽ ars z negociatio hoĩuz. ita vt errent ꝑm plm ꝑz artes suas. Dixit. A. q̃nq; res ꝓprie. i. exercitia ꝓpria. vel. i. ꝓprietates idiuiduales ignote bñt in hoc. i. in ista varietate ipassionẽ. ¶ Alio mõ distinguunt ꝑm tpa eius: ita vt sit vna incipiẽs nõ ofirmata z alia fixa z cõfirmata. ¶ Gerar. sup. 9° Al. dixit. in melia sunt tres gradus. ꝑmus est falsa imaginatio vel falsa extimatio cũ imaginaꝫ vel extimaꝫ nõ imaginãda vel extimãda. Scõs gradus est q̃ oze ꝓfert qõ mẽte cõcepit. Et z° est z vltimus in malitia q̃ ope ꝓplet qõ ꝓcepit. vt cũ qs incipit ire huc illuc vel alia facere que nõ sunt faciẽda. ¶ Dixit Hal. 3° de interio. z ponit p̃ ꝓti. sic. Corpus q; est grossuz albũ z molle raro in eo melica mã gñatur. Dixit A. minoraꝫ huius egritudinis gñatio in albis z pinguib⁹ eo q; sunt flãtici. Et subdit Hal. qõ vo est gracile obtule cutis z venas bz latas ꝓueniẽs est in hac mã. Et polẽ est q; cuius corpus est nimiũ ruffus. q; 2° eoꝝ cita fit. i. facile ꝓuertibilis in melicã. Et post hos glauci. s. vt p̃ ponit ꝓtiñ. colorẽ terreũ vel palidũ bñtes. Et maxime dixit Hal. si hoc corpus bũerit iã laborẽ nimiũ magis q̃z oportuerit cũ subtili dieta. z fi tristanꝫ z p̃meditanꝫ multa cogitatiõe in eoꝝ factis. Dixit. A. multiplicaꝫ in brunis z pilosis z extenuatis: q; hi ſt p̃ ꝓti. sic. de facili incidũt in melia bñtes cor calm: q; cũ accidit calitas cordis multiplicaꝫ gñatio melie in eo. Et hũiditas cerebri est cã vt facile recipiat illud qõ ascẽdit ad ipm z nõ põt resistere. Et. A. dixit multiplicaꝫ gñatio eius in eo cuius cor vehemẽter est calm z cerebrũ ipsius est humidũ: q̃ fit caliditas cordis gñatiua melie in ipso. z hũiditas cerebri fit susceptiua impssiõis eius: qõ gñaꝫ in corde ipsius. Dñt. q; bñs cerebrũ siccũ siue cũ calitate siue cũ friditate est magis patũ ad melĩa q̃z bñs cerebrũ hũidũ. Et ẽ magis aptum pp alã cãs icurrere malã ꝓplonẽ siccã melicã in cerebro suo et absq; corde calo. Et dixit Jpo. vt ibidẽ ponit q; pati ad melĩaz. s. ex eo q; bñt cor calm z cerebrũ hũidũ sunt clamosi iracũdi z lenis. i. mollis lingue z multi solatij z coloris vehemẽti rubedinis z tẽdẽtes ẽt ad nigredinẽ. z bñtes multos pilos ꝓprie in pectore nigros z grossos z amplas venas z labia grossa. Quedã. n. dictaꝫ disponũ sunt significationes hũiditatis cerebri. Et q̃dã sunt significatiões victorie humoris nigri pp oñiũ calitatis in corde: q; calitatẽ cordis significãt. Et. A. dixit ex patis ad melĩaz pp dictã cãm sunt trauli z sẏllabã recipiẽtes multotiẽs añq̃z dictionẽ cõpleant linguã bñtes lenẽ z oculos mobiles: quorũ facies ſt vehemẽtis rubedinis z bruni z pilosi z ꝓprie in quoꝝ pectoribus sunt pili nigri z grossi quoꝝ vene sunt ãple z grosse z labia grossa. Nã oculoꝝ mobilitas z vehemẽs rubedo faciei z coloꝝ brunus z multitudo piloꝝ in pectore z nigredo z grossities eoꝝ z venaꝝ amplitudo significãt calitatem cordis: z traulitas z lenitas linguе z labioꝝ grossitudo significat hũiditatẽ cerebri. Et. hi. s. bñtes cerebrũ hũidũ ꝑm plm sunt appentes ꝑz signa capitis flãtici. ¶ Dixit Raſ. p̃ ꝓti. illi q; sunt subtilis ingenij. z multe pspicacitatis de facili icidũt melĩã: eo q; sunt velocis motus z multe p̃meditatõis z imaginatiõis. ¶ Dixit Hal. sup. 3. epi. hoĩ isensato mobili z multũ veloci accidit pmixtio mẽtis. i. melica cogitatio ex modica cã. z ei q est ex bũc nõ accit nisi in magna cã. Accidit aũt melĩa: vt ex supra dictis appet citius z frequẽtius bñtibus ꝓplonẽ fridã z siccã. z post eos bñtibꝰ calaz z siccã post eos bñtibus siccã cũ tpameto actiuaꝝ. Et vt minꝰ accit ꝓplonẽ bñtibꝰ hũidã. pp q; dixit Raſ. p̃ ꝓti. raro accit mulieribus z eunuchis z adolescẽtibꝰ z hũidis nã fridis ꝓplone. ¶ Dixit. A. b egritudo plus accit viris q̃z mulieribꝰ: q; viri sũt calidiores z sicciores: ſz tñ in mulieribꝰ est deterior: q; in eis nõ fit nisi pp magnã et extraneã cãz. ¶ Dixit Hal. et ponit p̃ ꝓti. b morbꝰ accit pluries adolescẽtibꝰ et plõgat in eis. Et hal. dixit. 9. theorice. melĩa accit qñ in pectine pili ꝓducũt. s. circa decimũ q̃rtũ annũ. Sz. A. dixit. q; multiplicat in iuuenibus et senibus. in iuuenibꝰ pp calitatẽ acutã. et in senibꝰ pp friditatẽ et siccitatẽ ꝓplonis. ¶ Propter q̃ notãt q; i adolescẽtibꝰ multiplicat melĩa mirachia maxie stõacalis pp idigõnẽ eis ex malitia regis ꝓueniẽtẽ et gulositatẽ. vñ i eis opiones gñanꝫ et ide igrossanꝫ superfluitates et ꝓuertũt ad nãz melicã. Dixit Hal. melĩa multiplicat vẽ et autũno. Et. A. dixit. minoraꝫ in hyeme pp bonitatẽ digõnis et getẽ hũoꝝ. Et multiplicat in estate pp calitatẽ adurentẽ et mouẽtẽ. Et in autũno: cũ in eo maxie multiplicetur hũor melicus. Et dixit q̃z excitatur i vẽ plm: q̃m ver eliqt hũores et pmiscet eos sanguini. Dixit Raſ. p̃ ꝓti. plus accit in regiõibus calis. q̃z in frigidis. ¶ Dixit Ruffus. et ponitur p̃ ꝓtiñ. q̃m vides q; sanguis exit p superficiẽ corporis p scabiem vel morfeã nigrã vel expurgatur p̃ feriores ptes in secessus et vrinã. vel splen magnificatur: et varices apparent nõ accidet melĩa. ¶ Dixit Aui. et trahitur ex 3° de interio. ad illũ q; paratus est ad melĩã cito ꝓuenit ipsa. Cũ adsunt ei timor aut angustia aut isomnietas aut retinetur in ipso consuetus cursus sanguinis. s. grossi melĩ: vt per emoroydas vel menstrua aut retinetur võitus melicus cõsuetus vel fluxus ventris melicus cõsuetus: aut aliqua eũationum consuetarũ: q̃ solebat humor melancolicus euacuari.

Signa gñis q̃z sigñt p̃m gradũ eius siue eius p̃nm. Et q̃z 2m gradũ siue augmẽtũ. et q̃z 3m gradũ sũe statũ et ofirmationẽ. ¶ Dixit Ruf. q̃ accit melĩa polẽ est q; occultetur eius noticia medico in p̃no. verũtñ medicꝰ subtilis idagatiõis et peritꝰ poterit eã cognoscẽ i initio eiꝰ.

¶Signa ꝓncipij ⁊ ꝑmi gradus sūt.dixit Hal.timor ⁊ pauor sp ꝯcomitant ipz.Et cā huiꝰ sūt hūores melici.sup. vel va pores melici ascēdētes cerebrū:q ducūt eis timorē sicut ac cidit morātibꝰ i locis solitarijs tenebrosis:⁊ qñ mutat ꝯ ce rebri mutāt opones eiꝰ aiales.Dix Ruf.sigª ꝓncipij st timor dubitatio ⁊ cogitatio falsa in vna re solū ⁊ in alijs oibꝰ satis sani sūt.morant libēter in locis solitarijs:⁊ odiunt boies ⁊ fugiūt eos sine cā aliq̄.sicut accidit sanis qñ volūt ingrere ō aliq̄ re vel caute tenere ea q̄ dñt.¶Dixit Al.cū alicui cogi/ tatiōes male sine cā accidūt:⁊ timor ⁊ tristitia in eo ꝑualue/ rint melie ꝑnm erit in eo.¶Dixit.A.signa ꝓncipij sunt exti matio mala:q.s.icipit extimare:q̄ nō oz:⁊ icipit odire vel diligere aliquē sine cā.⁊ timor sine cā pp malā extimationē: ⁊ ē velocitas ire:q velociter irascit aduersus rep̄hēsorē suū ⁊ eū q vult ipz diuertere a mala extimatiōe sua ab odio vel amore ⁊ timore idebitis.Et dilectio solitudis.sup.⁊ odiū si ue horror ꝙersatiōis cū horꝰ ⁊ tremor.al.terror:q vtpl'm accit ex timore.⁊ vtigo ⁊ sonit ⁊ tinitus ⁊ ꝑpe i mirachia. sup.⁊ in alijs spēbꝰ cōicatis pp vapores elevatos ad cereb ꝓ faciētes vtiginē ⁊ tinnitū.¶Direruṅ qdā ista eadē sigª pñt dici signa ꝓnostica future melie:q̄ q̄diu adest. ꝑmus gra/ dus melie cuiꝰ p̄dicta accūtia sunt signiones patiēs ea nō ꝓ/ prie oz dici melicꝰ.Et iō rursus ait.signa significātia meliā supueniſſe sunt:q velociter irascunt gaudēt ⁊ tristant ⁊ ma gis solito morant soli ⁊ fugiūt boies.¶Signa aūt augmē ti ⁊ scōi gradus eiꝰ sunt.dixit.Al.Cū patiēs ad h̄ ꝺuenerit: vt ēt ea q̄ ꝙcepat ore ꝓmat vbaq̄ sua atq̄ actus pmisceat iā melia fcā ē:q iā pōt dici melicus.Iz adhuc nō sit ꝙfirmatus in hac passiōe.Et maxie si de pmixtiōe loq̄le ⁊ actuū nesciat reddere rōnē ꝙuenientē.¶Signa aūt tertij gradus ⁊ melie ꝙfirmate.dixit Ruf.h̄ sūt signa:q ñ pñt apire oculos:sicut illi q patiunt corruptionē in eoꝝ palpebris:⁊ hñt angulos oculoꝝ strictos ⁊ eoꝝ alba eminēt ꝑter solitū.⁊ labia appa rent grossa ꝑter solitū ⁊ coloris rubei ⁊ bruni corpe ⁊ tho/ races eoꝝ sunt magni.⁊ oia q̄ sub thorace sunt versus vētrē sunt extenuata.Et sunt fortis ⁊ velocis motus.⁊ nulla i eis repit patiētia.⁊ nō pñt ꝓferre frām.s.fz loco eiꝰ ponūt.r.⁊ hñt vocē subtilē:⁊ lingua eoꝝ ē velox ad loquēdū.Et eoꝝ vomitu ⁊ secessu appet chimꝰ niger.fz fz plures appet flāti cus.Et si in eoꝝ purgatiōibus appet chimus niger signifi/ catur eius victoria:⁊ abūdātia in coꝝ corpibus.⁊ valde pa rū ex h̄ alleniat morbus.⁊ qdā eoꝝ magis alleniat eductio ne flātis q̄z eductiōe nigre:q multū de flāte in eoꝝ corpiꝰ alleuiant ꝑ viā idigōnis.¶Dixit.A.cū ꝓfirmata est:signa sunt timor ⁊ malitia extimatiōis in angustia ⁊ sollicitudo ⁊ tristitia.s.q̄ iā diu durauerunt:q sicut dixit Jpo.in assio.ti/ mor ⁊ pusillanimitas si multū tps hñt pficiūt melicū hmōi .i.significāt melia ee pfectā ⁊ ꝓfirmatam.Et spēs timoris aut est ex eis q̄ nō sunt.s.in re ex.aut ex eis q̄ sunt in re ex:fz sunt ex eis q̄ nō timent ꝑm ꝙsuetudinē boium.Et dixit.A. ex eis sunt alienatio sermonis ⁊ fastidiū pp multitudinē vē/ rositatis.s.subleuātis cibū.¶Dixit Jpo.7° assor.si lingua repete intēpata fiat.i.egra ipotēs ad ꝓducēdū opones suas maxie locutionē:ita q balbutiat ⁊ nō expedite loquat:aut apopleticū aliqd corpis eque fcm:aut melicū figūt hmōi.s. dñiū hui passiōis.¶Dñt qdā q ꝑ apoplicū nō itellexit ve rā apoplīā:fz q̄z dā disponē q melicis accit sil'ez aplie:q̄ ē q qz ipsi melici aliqñ vehemēter abstrahunt a rebꝰ exterio ribus:⁊ diuertunt ad aliqd speculādū fortiter accidit eis:vt lingua nō recte ⁊ debite loquat fz balbutiāt:⁊ stent ac si sen sus ⁊ motus ablati sint ab eis:⁊ vī q cū celestibus speculen tur.dñs.n.hoꝝ accūtiū iudicādus est melicus.¶Aliq vo dñt.q ꝑ aplicū itellexit verā apoplīaz tū partialē.s.ablatio nem sensus ⁊ motus ꝑm aliq̄z ptē corpis:⁊ de his fuit Ser. ꝑ breuiarij.Dixit.n.significatiōes vo hay triū.s.spēruz ꝑm cōitatē sunt tristitia ⁊ timor ⁊ destructio sermōis.⁊ ista acci dētia fortasse sunt hoze in hac egritudine ⁊ fortasse accidūt ꝑp alias cās multas q̄bus nō ē necesse penitus vt fiat timor tū p̄dicta signa nō bñ adequant suo significato cū possint ꝙ uenire a mā flātiea:q tū Jpo.⁊ Sera. viderūt ea posse fieri ad mām melicā.iō ea posuerunt.nā in melico aꝑate cerebri ac ēt in multa mā melica ꝑ ꝯgelationē gīiata existēte in cere bro:⁊ nō aꝑante lingua itēpata pōt fieri.⁊ pōt fieri aliqd cor poris apoplicū opiōne fcā in via spūs p illā māz.Et pñt ēt ista accūtia ꝓuenire a multa friditate ⁊ siccitate cū mā vel ſ ne mā.Et pñt euenire ex timore seq̄nte ad melaz qñ timor est magnus:⁊ fit in eo multa retractio spūuz.videmus.n.q in multū timētibus lingua ipedite loquī:⁊ q mēbra eoꝝ q̄dā saltē extrema ꝑuant sensū ⁊ motu.vnde neq̄ sentiunt nec valēt extrema mouē.¶Dixit Hal.⁊ ponit ꝑ pti.qdā di xit.q pulsus vene magne q̄ vicinat ossi spinali:⁊ stat sub eo appet in q̄busdā patiētibus cogitationē melicā cū sūt mol tum extenuati.¶Dixit Auer.coll'z.3°.ista passio ē cū ris re ⁊ timore q fit sine cā:⁊ cū malis cogitationibus:⁊ tristi/ tia ⁊ timore reꝝ ipossibiliū:⁊ h̄ imꝑssio fit in aia pp impssio nē obscuritatꝭ melie.Et subdit.nigredo eius nō est cā bui/ vt dñt medici:q color nō ē cā subalis ad corrūpēdū vtutes aie.fz h̄ cā ꝓuenit ab vna spē male ꝙplonis sicut alie egritu dines.Et tu scis q habitus aie sequunt ꝙplonē corporez. Et q dñt.q aia terret pp hūorē melicū nigrū sicut terret hō in obscuro.dicūt vba cantionū:q aliq̄ lesio nō aduenit alci o obscuro nisi ꝓuatio sensati sensus visibilis.i.vt qdā dñt.q ꝓuationē vtutis visiue vt possit dici q sentiat terroꝛē nigre dinis.Et magis fedū est dicere.dixit Auer.vt videat ēt q aia.s.fz se accepta nō ē ex nec itus:fz ē sciēdū q ō mā istius hūoris melici ē vt ipz sequant h̄ accidētia: sicut de nā san guinis ē vt ipz seq̄t gaudiū ⁊ letitiā.¶Et dicem ꝑp h̄ q sāguis dat lumē aie.¶De signis gīis melie.dixit Hor.Si/ gna occulte nō manifeste:q ꝑmi gradꝰ ⁊ initij melie sit ri aliqs imaginat:aut cogitat ea q̄ nō oz ymaginari nec cogi tare.vt cū putat bonū qō nō est bonū vel putat honestū qō nō est honestū:aut cū putat apꝑheudere irōnabilia vel ipos sibilia ⁊ cū hoc male iudicat de illis tpe vigilie.Et cū hoc hz in somnijs fantasmata diuersa ⁊ terribilia.sicut cū appet sibi videre demones aut monachos nigros aut mortuos.⁊ mō ridet ⁊ mō flet.⁊ timet de nō timēdis:⁊ ridet de nō ridē dis.Et ꝑau.dixit.q polē est q habēs hunc morbū rident semꝑ intēse.Et dixit Hordo.signa manifeste ⁊ detectem ⁊ scōi gradus seu augmēti eius sunt.cū ꝓfert ore q ꝙcipit in corde:⁊ solus secū logī:⁊ hz stoliditatē infantilē:⁊ ꝓfert vba fatua nesciēs de eis reddere rōnē.Et signa ꝙpleti:⁊ ma tij gradus sunt qñ corruptū qō ꝙcepit ꝓfert ore ⁊ plegitur opando.Et in ea q̄ ꝙpleta est motus pedū ⁊ manuū ⁊ ligua ⁊ oculoꝝ sunt erratici nūq̄z adherētes vte vni ⁊ manifestā spēm corruptionis extimationis ⁊ imaginatiōis ipsoꝝ.Di xit Raf.ꝑ ptinē.desideriū coitus in melicis significat mul tam ventositatē nō.n.accidit in eis ex multitudine aut acui tate spmatis in eis.¶Dixit Hal.sup.6.epi.⁊ ponit a rabii 6ª pticula.Nemo melicoꝝ est exps alicuius timoris.Mart ipse dixit.3.de interio.sicut exteriores tenebre inducūt ho/ bus timorē nisi eis q sunt in sui nā audaces sine sapiētes fi color colē nigre ad mentis locū peruenientes timorem pōnt. Que egritudo.dixit Hal.cū fuerit pura.i.simplex ⁊ sola ut qō timet vī sibi vnū:sed cū fuerit composita id qō timetur vī sibi duplex vel tripler.Et ex his aliq sunt qui timent q̄ libet rem ꝑm egritudinem sui sortem.

Signa spērum.Signa facte ꝑ ꝓprietatē cerebri.dixit Hal.3.de interioribus cū inuenimus accidētia q̄ sunt ꝓpria melie esse magna ⁊ fortia in ꝓpatulo.⁊ ſ cus nulla aut pauca accidētia hz.sup.⁊ sil'r alia mēbra cōi tia cerebro,necesse est vt credamus cerebrū pscientialiter pati pp colerā nigrā q̄ est in eo.Dixit Sera.signa sunt defectus alioꝝ signoꝝ.s.significantiū melam cōitatis.¶Et vsus co gitatiōis:⁊ tristitia ⁊ aspectus assiduus ad terrā.⁊ nigredo

capilloꝝ

espillor capitis soli⁹ abiqꝫ corpe ⁊ spissitudo ei⁹. ¶ Et di
xit Ser. bi si fuerint cani mutanꝫ in colorē nigrū. ¶ Dixit
Raſ. in diuisiōib⁹. signa sunt ꝓfundatio oculoꝝ. tenebro/
sitas cutis. ⁊ ꝙ multū fecit morā i sole ⁊ acceptio m'ta me/
dicinaꝝ calidaꝝ ⁊ vini puri. ſ. potētis. sup. ⁊ aliaꝝ rerū cale
facientiū. ¶ Et Auicen. dixit. ꝙ signa eius sunt supfluitas
cogitationis ⁊ assiduatio sollicitudis multe. sicut est illa in
qua hō secū loqtur: ⁊ pacut⁹ demōstrat ꝙ de aliquo sollici/
te ingrat. Et assidu⁹ aspectus ad rē vnā. ⁊ ad terrā. sicut est
aspect⁹ sollicite cogitātis. Et significat eā color capitis fa/
ciei ⁊ oculoꝝ. Et nigredo capilloꝝ capitis ⁊ grossitudo eo
rū. Et antecessio insonietatis ⁊ cogitatiōis multe. ⁊ egritu/
dines cerebri aficedētes que. ſ. exiccauerūt ⁊ infridauerunt
cerebrū siue ꝑ se siue ꝑ accīs. Et nō adsunt signa lesiōis alio
rū mēbroꝝ cerebro cōicantiū. Et nō appet iuuamīntū qñ mē
brū id a quo putaſ habuisse origīnē medicaſ: ſz remāet ma
litia in statu suo: qꝛ ꝑ medicationē illi⁹ mēbri. nō tollit nec
minuit cā meē. Et sunt oīa accīntia significātia gen⁹ predi
cta valde magna: qꝛ in hac cerebrū m'tū patit. Ampli⁹ ad
ꝯfirmationē ꝑdictoꝝ signoꝝ ingrenda est etas ⁊ tēpus an
ni ⁊ regimen preteritū ⁊ reliqua consimilia.

¶ Signa meē cōitatis. Signa cōitatis ad totū corpus. Di/
xit Ser. signones hūoris melici dñantis in corpe toto sunt
ariditas corpis ⁊ nigredo coloris ⁊ spissitudo capillorū in
capite ⁊ corpe toto: ⁊ nō insp̄issanꝫ nisi pp caliditatē vehe/
mentē ⁊ qua est adusta: ⁊ victoria melie ⁊ regimē generās
humorē melicuz: ⁊ retentio eoꝝ que euacuabanꝫ in sanita
te. sicut emorroidaꝝ ⁊ eruptio sāguinis menstrui. ¶ Dixit
Raſ. in diuisiōib⁹. totū corpus est nigrū extenuatū cui iam
acciderit exercitiū ⁊ laboꝛ plurim⁹: ⁊ assiduatio ciboꝝ ge/
nerantiū melam. ¶ Dixit Auic. sūt corpis nigredo ⁊ ipsi⁹
arefactio ⁊ retētio eius qō eūatur ex splene vel stō de hūo/
re melico ex ano aut mēstruis: vel eius qō eūatur cū perio/
dis ex sāguine melico. ⁊ multiplicatio piloꝝ corpis ⁊ vehe
mens nigredo ipsoꝝ ⁊ antecessio ciboꝝ gīantiuz humorē
melicum. Et ꝑcesserunt egritudines qbus succedere oz me
lācolia: de qbus sunt febres tēporales. i. cronice ⁊ febres ꝑ/
mixte. sup. ⁊ aliqñ febres acute vt supra patuit in causis.

¶ Signa splenetice. dixit Al. qꝛ de ista solum determinauit
sunt dolor. ſ. stōi vel splenis ⁊ digōnis corruptio ⁊ vomit⁹
acetosus ⁊ excreationū multitudo. Raſ. in diuisiōib⁹. sunt
multitudo appetit⁹ cibi cāta ab exp̄ssione multa hūiditatiꝫ
oris stōi: ⁊ ei⁹ friditate ꝓueniente a multitudie melie illuc
regurgitātis. Et paucitas digōnis ⁊ iflatio vētris ⁊ lenitas
eius cū multiplicaſ indigō. ⁊ etiā pp ventositatē stimulātē
expulsiuā cuz multitudie vētositatis i vētre ⁊ hipocūdrijs.
¶ Dixit Aui. signa ei⁹ sunt multitudo desiderij cū paucita
te digōnis. ⁊ ista accidūt eis in quoꝝ splenib⁹ est multa co/
lera nigra: ⁊ via portās eā ad os stōi est ampla: vnde multū
de melia transit ad os stōi cāns appetituz ⁊ ipediens digō/
nez. Et qꝛ hūor melicus multū est ventosus. ⁊ multū de eo
ꝯtinet in splene. iō segtur eā. dixit Auic. multitudo rugit⁹
lateris finistri: ⁊ inflatio splenis que non ab eo separaſ. Et
qñqꝫ est cuz ea febris q̄rtana: vt cū mā putrefit. Et nā corū
fit lenis pp indigōnez. Et dixit Aui. qñqꝫ mordicatio cole
re nigre maxime qñ est adusta: qꝛ adusta mordicat. facit vt
fit mania. i. facit ingetudinē multā ⁊ alienationē. ac si esset
mania. vel facit vt sit mania. ſ. cōposita cum melia. ⁊ ꝑdicta
hñt vitatē i melia splenetica fcā pp multiplicationē melie in
splene. nō aūt in facta pp debilitatē attractiōis ei⁹ qua non
attrahit meliam ab epate. nā hui⁹ signa sūt ea que sūt signa
melācolie cōitatis ad totum corpus.

¶ Signa melie stomatice. dixit Hal. ⁊ 9° cū videm⁹ melicū al/
leuiari cū vomitu ructu ⁊ digōne: tunc cā eius est ex stō: sed
cum stōus pauca aut multa accītia hz: ⁊ accītia melie sunt
magna ⁊ forma. tūc cā hui⁹ est in cerebro. ⁊ ponit. i. ꝯtinē.
sunt eructuatio acetosa ⁊ abundātia sputi humidi. ⁊ ardor
sub hipocūdrijs ⁊ rugit⁹. Et apparēt hec signa ꝑ magnam
morā post comestionē. Et pol'e est ꝙ cū his signis ꝓueniat
dolor ventris ⁊ nō poterit qescere patiēs donec cibus ōscē
dat de stō. Et si exercitaſ. ſ. post cibuz nā ipsius digōnē euo
mit cibū assumptū in eadē q̄ztitate ⁊ dispōne qua assumpsit
⁊ euomit flā acetosū ꝙgelādo ei⁹ dētes ⁊ hūores acutos cū
alijs spēb⁹ flātis. Et dixit. cū fluctuat aut eructuat vel euo/
mit sentit maximū iuuamētū. Et hoc qñ esset a mā ꝓtēta in
stō non apante: sed qñ est apans cibi remanēt in stō vsqꝫ ad
2ᵐ diem: ⁊ denegaſ eis descēsus ad iferiora. Et si apa erit ca
lidū cognoscit ex ardore stomaci ⁊ iuuamēto: qō sentiti fir
mus ex sūptione ciboꝝ fridoꝝ. Et dixit auctoritate theofi
li. meliaz mirachiā stomacalē semp segtur marie si accipiat
cibaria dure digōnis oriremia ⁊ multitudo sputi ⁊ tensio
sub diafragmate ⁊ rugit⁹. Et aliqñ fit cū dolore in vētre ⁊
ascēdit vsqꝫ in dorsuz ⁊ qescit postqꝫ cib⁹ digest⁹ est: ⁊ post
cuz mādducauerit dolor reuertit. Et aliqñ plīn patiunt añ
cibuz ⁊ post cenā: ⁊ cum se mouerint exeūt cibi crudi. ⁊ fle/
gmata cocta ⁊ acetosa ⁊ dentes eoꝝ ꝙgelanꝫ. que passio cū
euenit plīm fit eis diuturna. Et qꝛ theofilus posuit cām hu
ius melie esse opiloneꝛ ⁊ caliditatē meseraicaꝝ dixit. testaſ
hanc cām esse: qꝛ cibus ꝑmanet in stō indigest⁹ ⁊ vomūt ci/
bos in 2ª die nec penetrāt in venas illas nec trāsit in corp⁹.
Et calorē in venis illis poteris itelligere per incēsionē quā
hñt. ⁊ in cibis quos sumūt ⁊ iuuanꝫ fridis cibis. Et q di/
cunt. cām hui⁹ melie esse cal'm apa in via q̄ iuncta est a sto/
maco itestinis. dñt ꝙ istud fit cā ꝓhibendi cibaria. suo tpe
ad intestina descēdere. quapp opz ꝙ magis solito in stōaco
morenꝫ. vñ gīatur necessario iflatio ⁊ tēsio. ¶ Dixit Aui.
signa facte ex stōaco sunt inuētio signoꝝ apatis stōi augmē
tum egritudinis cū satietate nauseatiua ⁊ repl'one in hora
digōnis. i. qñ digestio celebraſ. Et hoc pp cōmotionē qua
fit in cibo ⁊ euaporationē cuz digeriſ. Et ideo multotiens
excitanꝫ dolores in stōaco apud comestionē. ſ. sumptaz vs/
quequo digeraſ cib⁹: deinde qescunt. Et declarāt cām dicē
tes esse in meseraica dictū eoꝝ: qꝛ nutrimētū nō penetrat ad
venas. Et dicētes cām esse apa portanarij declarant hoc ex
lōgitudine more cibi in stō q remanet crudus cū dispositio
ne sua. ⁊ hoc dico maxime si apa fuerit frigidū: si vō fuerit
calidū nō remanebit cū dispōne sua: sed aut corrūpeſ aut di
minute digereſ. ¶ Dixit Hal. 9. de iteriorib⁹. ⁊ ponit. i. cō
tinen. sic. qñ est ex effusiōe colere nigre effuse a splene ad os
stomaci possibile est ꝙ excitet appetitū. ⁊ hoc qñ nō super/
fluit ⁊ possibile est ꝙ nō excitet ip̄m: vt quādo supfluit cuz
vtroqꝫ tamen corrūpitur digestio.

Signa mirachie. dixit Hal. 5° sciaꝝ ⁊ ponit a Rabi. i
9ª pticula. Dñs egritudinis iflatiue iteſtinoꝝ
vel mirachie mest⁹ ⁊ timidus ⁊ sperās malū: ⁊ a bono des/
perat⁹ est. Et in sūma stat⁹ ei⁹ ē vt patiētis meliaz melicam
societatis oris stōi ad cerebrū. Et taliū egritudo cū patiunt
fastidiū augmētaſ. ⁊ oēs sunt splenetici. Et hoc opaſ hūi/
ditas pinguis q̄ tunc a splene ad os stomaci fluit. ¶ Et di/
xit Hal. 3° de interiorib⁹. Cū videm⁹ egrū alleuiari cuz vo/
mitu ructu ⁊ egōne nēcium est ꝙ fit hec passio lateralis ⁊ i/
flatiua. ¶ Dixit Raſ. i. ꝯtinen. patiēs mirachiā ex effusiōe
multe cole nigre a splene ad os stōi tristaſ ⁊ depit ⁊ augmē
taſ morbus in eis qñ supercalefiūt ⁊ patitur vitiū splenis.
Et hoc manifestaſ: qꝛ mādaſ a splene humiditas mala ad
stōm de eruginis. Et accidit eis indigestio ex friditate stōa/
coꝝ eoꝝ: ⁊ ideo cib⁹ remanet in stō in ea qualitate qua fuit
assumpt⁹. Et ꝑ minorā ꝑte patiunt bolilmū: eo ꝙ hūor me
lācolic⁹ pūgitur ⁊ mouet os stōaci ad appetitū caninū vt fa
ciant acetuz ⁊ res acetose. Et inflatio accidit eis pp indigō/
nem ⁊ debilitatez calītatis: ⁊ inflatio que accidit ꝑpriē est
ex inflatiōe melie ⁊ dolor est filr ex friditate ⁊ punctiōe ei⁹
in stomaco. Et iuuamētū ex reb⁹ fridis: qꝛ cōtēperant illud
qō euenit in stōaco: eo ꝙ cibi hūidi iuuant malitiā melie ⁊

ſuã acuitatẽ. Et tale iuua^{m} non eradicat aut remouet mor/bũ. Et nunq̃ ꝓſequit̃ in corpe hunc effectũ niſi vſus ei⁹ ſit longo tp̃e. Et debes ſcire q̃ iuuamẽtũ frido⁹ nõ eſt in via qua remoueat hũc morbũ: ⁊ in via rectificãdi hãc malã cõ/plexionẽ: q̃ ſi hoc eẽt: eẽt bonũ vti eis frequẽter. verũtamẽ vſus frigidor̃ gñat in eis inflationẽ ⁊ grauedinẽ: ꝺ̃ veren/tur patiẽtes vti eis. Et videt̃ q̃ nõ inuenit̃ ex eis: niſi q̃ fa ciunt ꝺeſcere ꝺoloꝛẽ ſtõi. cũ mouet̃ p̃ horã vnã. Et dixit Ra ſis. mirachialẽ nõ ptcipat magnis accñtib⁹ melicis: ⁊ hoc inueni ⁊ vidi oĩbus ꝺieb⁹ vite mee: nõ. n. vt ibidẽ ꝺr̃ eſt mi/rachialis q̃ plura. i. fortia accñtia adiunt: ⁊ q̃ñ non fortifi cat̃ poſt indigõnem: nec alleuiat̃ poſt digõnẽ ⁊ deſcenſum cibarij a ſtõ. ¶ Dixit Hal. ſup 6^{m} epidimiar̃. patiẽtes mira/chiã affectãt tota ꝺie coire. Et cuz vtunt eo accidit eis ven tris inflatio ⁊ maxime puectis. multiplicat̃ autez appetit⁹ coitus in ipſis: eo q̃ vẽtoſitates multiplicant̃ in eis ſub hi pocũdrijs coit⁹ alleuiat has vẽtoſitates melicas. ¶ Dixit Paulus: adeſt in eis põderoſitas vẽtris ⁊ attractio mirach ſurſuz. ¶ Dixit. A. ſigna ei⁹ ſunt grauitas in mirach ꝓpter mãm melicaz ibi ꝓtentã ⁊ attractio mirach ad ſupioꝛa pp ventoſitatẽ in ſurſum mouentẽ: ⁊ nauſea maxie q̃ñ eſſet cũ caliditate: q̃ cũ friditate poti⁹ eſſet appetit⁹ intẽſio vel nau ſea. ſ. inſeparabilis pp vehementẽ ſubleuationẽ cibi ex ven troſitate ⁊ malitia animi. i. oꝛis ſtõi ⁊ coꝛruptio. i. leſio in di/gõne que vt plm̃ eſt ꝺimiutio. Et eructuatio acetoſa ꝓpter friditatẽ ⁊ pñtiaz hũoꝛis melici. Et ſputũ hũidũ pp indige ſtiones. Et rugit⁹ ⁊ inflatio pp multitudinẽ ventoſitatis de qua egredit̃ ⁊ ꝓ ſupius ⁊ ꝓ inferi⁹. Et vt ꝺoloꝛẽ iueniat pa tiens in ſtõ ⁊ iter vtraſq̃ ſpatulas ⁊ ꝓpie poſt cibũ vſque/quo digerat̃ pfecte. Et q̃ñq̃ euomit colicuz. i. ꝓmixtũ coleris. Et q̃ñq̃ euomit acetoſuz ꝺgelãs ꝺentes. Et accidũt ei hmõi accñtia ex aſſumptiõe cibi: imo ꝓ. i. poſt ipm̃ vel ex aſſumptiõe ci bi. i. poſt cibũ imediate. imo ꝓ. i. poſt ipm̃ per aliquas ho ras: ⁊ erit egeſtio ei⁹ flãtica colerica. ſ. mixta ex flãte ⁊ cole ra: vel q̃ñq̃ flãtica q̃ñq̃ colerica. ⁊ alleuiat̃ poſt bonitatez ꝺigõnis. ⁊ auget̃ ꝺimiuutiõe ipſi⁹. Et plm̃ p̃cedit eã apa in mirach. Aut eſt cũ ea apa. i. tumoꝛ ⁊ grauitas: ⁊ inuenit̃ tre moꝛ plmus ſiue iectigatio in mirach in qbuſdaz hoꝛis pp ventoſitatẽ. Et hec egritudo auget̃ cũ ſacietate nauſeatiua: ⁊ auget̃ ẽt cũ velocitate ꝺigõnis. i. ꝺiminutiõe vel cũ velo/citate ꝺigõnis. i. q̃ꝛuis cibus cito ꝺigerat̃: vel. i. ꝺigeſto ci/bo ⁊ ſtõ vacuo ab eo: vt p hoc velit Aui. q̃ nõ ſoluz ſtõ en/te repleto cibo: ſed ẽt aliq̃ñ augeat̃ eo ente vacuo ab eo. Et hoc maxie eſſet q̃ñ in ſtõ eſſet aliqs humoꝛ coꝛrupt⁹ i quẽ agens caloꝛ tẽpoꝛe vacuitatis facit euaporationem. Aut q̃ in deſcenſu cibi ad inteſtina caloꝛe excitato p cibũ in parti/bus mirach fit cõmotio in humoꝛe melico ⁊ ex eo fit eua/poratio: ⁊ ſic ſequtur augmentum in paſſione.

¶ Signa epatice ſunt ea q̃ indicãt melioꝛaz cõicatã ad totum. ¶ Et ſigna coꝛdialis ſunt que cũ ſignis melie oñdunt cali ꝺitatez coꝛdis. Et pñt ſumi ex ꝺictis ſupa. ¶ Et ſigna ma tricalis ſunt q̃ie ꝺemõſtrant accidẽtia matricis maxime de retentione menſtruoꝛũ nigroꝛ groſſoꝛum.

Signa ſpẽruz ꝑm cãs efficiẽtes. Signa melie facte ex ſanguine. ꝺixit Raſ. i. ꝓtine. ſunt rubedo ocu/loꝛ ⁊ totius faciei. Et põderoſitas lingue: ita q̃ vix patiẽs põt log. Et ꝺe facili ſurgit ⁊ ſedet ſine aliq̃ cã: ⁊ plenitudo venaꝛ faciei: ⁊ pꝛurit⁹ in naſo: ⁊ imaginat̃ quotidie q̃ ſã/guis emanet ab ei⁹ coꝛpe: ⁊ q̃ eius nares ſint tincte ſãguie. ¶ Dixit. A. ſi melia eſt ſanguinea. i. cũ ſãguie tũc eſt cũ gau ꝺio ⁊ riſu. Dixit Guil. ſine cã ⁊ ẽt cuz cã. Et nõ comitat̃ ip ſuz triſtitia vehemẽs. Et ꝺixit Hil. amãt loca ſpatioſa ⁊ lu/cida prata ⁊ oꝛtos fructiferos ⁊ aquoſos: ⁊ audire gĩa mu ſicoꝛ ⁊ loqui cũ amicis. Et ſi ſint ſoli videnẽ morti appꝛo/pinquare. ¶ Et ꝺixit Guil. vina eſt ſpiſſa ⁊ ruffa. ⁊ ei⁹ pul ſus mollis ⁊ ſõnietas cũ quadã grauitate: ⁊ ſapoꝛ i lingua ſentit̃ ꝺulcis in quo appet aliq̃ñ amaritudo aliq̃ñ ſalſedo: q̃ erit ꝓp quãdaz aduſtionẽ. Et apparẽt vene in oculis ⁊ oĩbus mẽbris multũ replete ⁊ habitudo coꝛpis: vꝛpiz car noſa videt̃. ¶ Dixit Raſ. i. ꝓti. Sig^{a} facte ex aduſtiõe ſan guinis ꝺuerſi in meliam inãlẽ ſunt vehemẽtia ſubmiſſiõis faciei cũ triſtitia aſſidua ⁊ taciturnitas ⁊ alienatio i nocte. ¶ Signa flãtice ꝺixit Raſ. i. ꝓtin. ſunt mot⁹ ſupcilioꝛ cum ei⁹ manibus ⁊ grauedo capitis: ⁊ opinat̃ patiẽs eſſe animal brutũ ⁊ ſemp̃ ꝺoꝛmit. Et cũ tenet aliq̃ ꝺ in manu nõ vult ip ſum ꝺimittere. ¶ Dixit Aui. eſt cũ pigritia ⁊ paucitate ca/liditatis ⁊ quiete. ¶ Dixit Guil. nõ eſt obliuioſus ⁊ nõ eſt ridens neq̃ gaudẽs: ⁊ vina neq̃ alba vel ſubpalida cuz q̃/dã ſpiſſitudine: ⁊ pullus paru⁹ ⁊ mollis ⁊ coloꝛ faciei ⁊ to tius coꝛpoꝛis albus vel pallidus.

¶ Signa colerice. ꝺixit Rabi. in 6^{m} ptic. Ex hũoꝛe ſupabun/ꝺãte in coꝛpe cerebꝛi ex aduſtiõe coꝛe accidit melia cũ cur/ſu veloci. ¶ Dixit Aui. ſi melia eſt cuz coꝛ a teſt cũ agitatiõe ⁊ leſione ⁊ ꝺemonio ⁊ eſt filis manie. ꝺixit Hil. ſũt audaces ⁊ amãt litigia ⁊ bella ⁊ ſalt⁹ ⁊ clamoꝛes ⁊ cãtus ⁊ ferocita tẽ. ¶ Guil. ſigna ei⁹ ſunt agitatio ⁊ cõmotio: ⁊ inſtabilitas ⁊ clamoꝛ ⁊ audacia ⁊ rixa. Et coloꝛ faciei ⁊ oculoꝛum trahit ad citrinitatem ⁊ pullus ꝺurus ⁊ veloꝛ ⁊ vina citrina vel ſubruffa tenuis.

¶ Signa melice. ꝺixit ruffus iudicat̃ hũoꝛ niger egõne vo/mitu ⁊ vina. Et aꝑatib⁹ exeuntib⁹ in ſupficie coꝛpis ⁊ mor phea ⁊ letigib⁹ coloꝛis nigri ſcabie ꝺiſtillatiõe emoꝛroida rũ et varicib⁹: q̃ ꝑm plm̃ accidũt eis varices. Dixit Auic. ſigna fcẽ a melia pura ſunt q̃ cogitatio eſt i ipia plurima ⁊ audacia eſt minoꝛ niſi cõmoueat̃ et rixet̃ ⁊ hz odiũ cui⁹ nõ obliuiſcit̃. Dixit Guil. erit abſq̃ audacia cũ quiete ⁊ vina erit palida tenuis. Et pallus paru⁹ ꝺur⁹ ⁊ ſtrict⁹. ¶ Dixit Gen. ſi paſſio iſta fiat a melia pura nõ põt eſſe cũ vero riſu: q̃ colera nigra de ſui nã inducit triſtitiã ⁊ timoꝛẽ. Et ꝓpter hanc cãz oĩbus melicis cõicat timoꝛ et triſtitia. Dixit tñ q̃ põt eſſe cũ riſu quodã indeciſo. Et rõ eſt: q̃ ſicut melia per ꝺones iꝺiuiduales tam ex pte hũoꝛis q̃ ex pte coꝛpis põt determinare ipz ad ifinita ⁊ ifinite ſpẽs ei⁹ ſic poterit ꝺeter minare aliq̃ꝺ coꝛp⁹ ad ſpẽm riſus: ita q̃ figat in aia ſua ſoꝛ maz vnius ridẽtis ⁊ ſemet cõmoueat ⁊ ꝺiſtrahat labia ⁊ vi ꝺeat̃ ridens. verũtñ iſte riſus eſt fict⁹ ⁊ nõ verus. Si aũt fue rit paſſio iſta mixta cũ ſanguie facit meliam cuz riſu: q̃ñ aliq̃ paſſio pẽꝺet a ꝺuab⁹ mãeb⁹ ꝺ̃ijs opz q̃ appareãt acci ꝺẽtia ꝺ̃ia pmixta tñ remiſſa. Et q̃ñq̃ vincet vnuz accñs et q̃ñq̃ aliud ꝑm victoriã hũoꝛis quẽ ſeqtur mõ iſta paſſio q/ueniat a melia hñte facere triſtitiã et timoꝛẽ et a ſanguie ha bente facere gauꝺiũ ⁊ riſum. Jõ iſta melia erit cũ riſu pmix to timoꝛi ⁊ triſtitie: ⁊ vuũquodq̃ erit refractũ: non. n. facit triſtitiã vehemẽtẽ neq̃ ẽt riſuz. Dico tñ ꝺixit Gent. q̃ in oĩ ſpẽ melice paſſiõis ex mã cõpoſita accñtia q̃ ſunt ꝓpria humoꝛis melici ſemp̃ ꝓꝺñantur accñtibus hũoꝛis ſecũ cõ poſiti: q̃ in oĩ ſpẽ ipſe humoꝛ melic⁹ ꝺñiuz hz ſupa quẽ cunq̃ aliũ. Quiꝺã tñ alij ꝺicũt. q̃ q̃ñ inſtãa rõnis ificiunt fit vt aia facili⁹ ad rõcinãꝺũ coꝛrupte circa ifieiẽtia ſua mo neatur. Et hinc fit vt fumoſitate ſãguinea inficiẽte ratiões aliquoꝛ ipſoꝛ ſollicitet̃ intẽtio ad rõcinandũ de his q̃ leti tiã gñant. it a vt alacria ſe ſemp̃ credãt habituros. Et oña/tiões ⁊ regna et ptãtes. Et nobiles oñas ſe in ꝓiugẽ ꝺuctu ros. Silr melie infectiõe circa timoꝛoſa mouent̃ ſollicite. vñ rõnabilr ſibi ꝓſulũt fugẽ vel latere credẽtes vitare cãm timoꝛis. Et eoꝺẽ modo colerica fumoſitate inficiẽte ſine cã ad irã mouet̃ ꝑ aliquẽ ⁊ ei⁹ meditant̃ penã et inde mouent̃ vt ſeriãt ad vinꝺictaz. Et ſilr flãtica fumoſitate inficiẽte ad mititatẽ pigritiã ⁊ ſõnũ mouent̃ ⁊ miſericorꝺiã. Sicq̃ ⁊ he uis fumi leuigãtis ifectione leuitatẽ meditant̃. vñ nãle gra uamẽ capitis nõ p̃ſentiẽtes ſine capite putent ſe eſſe: ⁊ q̃ñq̃ brachijs ſeu alis extẽſis volare credẽtes ſe ab alto repente p̃cipitent. Et econuerſo multi fumi inficiẽtes graue onus

ſollicite

sollicite perscrutauit: vt illico ĩmobiles perseuerãtes dorsuz
flectant ꝛ caput credentes se tegere ne maximuz onus sup
ipsos cadat aut illud in dorso sustentare.
¶ Signa melãe ꝓueniẽtis ex causis ꝓmitiuis hũtur nota ex
relatione ꝛ inquisitione ipsarum.

Dixit Ipo. 6° affo. ꝛ ponit. 16. ꝓtinẽ. in melicis egritudi
nib⁹ adhuc periculose eruptiões sũt. i. periculose
sunt terminatiões eaꝝ per viã deriuatiõis: qñ mã eaꝝ erũ
pit. i. mittit, pellitur extra locũ in quo erat ad alium vel ad
alia loca: qñ talis eruptio. dixit Ipo. aut apoplĩaz aut ipas
mũ aut maniã aut cecitatẽ vel alias siles egritudies figñat:
quasi dicat. piculuz est egritudies melicas terminari ad al
terã dictaꝝ egritudinũ: qõ erit ꝑm ꝓtingentiã fluxꝰ ꝛ deri
uatiõis mãe ad distincta loca corpis. Nã si fluit ad vẽtricu
los cerebri replens eos apoplexiã faciet si ad neruos spas
mũ si ad oculos cecitatẽ. Et ipsa mã si adusta fuerit ꝛ fluxe
rit ad mediũ vẽtriculũ cerebri faciet maniã: ꝛ si ad alia mẽ
bra cãbit in eis egritudies. ¶ Dixit Ipo. 6° affoziſ. melicis
emoꝛroi, inate bonũ. dixit ꝛ Aui. ꝙ melia plurimũ resol
uitur p emoꝛroidas ꝛ varices: qꝛ p eas educit ꝛ diuertitur
mã faciens meliaz. ¶ Et dixit Ipo. in eodẽ 6° diſipiẽtie cũ
risu sunt securiozes: qꝛ figñant mãm sanguineã melie pmi
tãs: que reddit eam magis benignã ꝛ meli⁹ obediẽtez nãe.
¶ Dixit Russus. cũ appet in his moꝛbis moꝛfea ꝛ scabies
saniosa ꝛ ꝓprie pectoꝛis vẽtris ꝛ doꝛsi sunt signa salutis: ꝛ
qꝛ diuertit mã: ꝛ qꝛ eũatur. ¶ Dixit Aui. cũ colera nigra
appet in egõne vomitu vel vina ꝛ in coloꝛe cutis lẽtigini
bus ꝛ pãno ꝛ vlcerib⁹ scabie ꝛ varicib⁹ ꝛ elefantia ꝛ cur
su ei⁹: qõ emoꝛroidas fluit. supp. aut mẽstrua oib⁹ vel q
busdã tunc figñatur ꝙ colꝛa nigra fuscipit discessionẽ dis
cretionẽ ꝛ separationẽ a sanguĩe ꝛ est signũ bonũ. qõ qdez
vez est si acciderint ꝑdicta p viaz expulsiõis cretice. Si vo
acciderint vi sinthomatis eẽt malũ mltũ figñans materiã.
¶ Et dixit Aui. in cui⁹ corpe ipsoꝝ fuerit colꝛa nigra mo
bilis est magis susceptibilis curez: qz̃ ille cui⁹ colꝛa nigra nõ
est mobilis. ¶ Dixit filiꝰ Mes. Casus appetit⁹ in ꝟ moꝛ
bo est malus: qꝛ corp⁹ est siccuz ꝛ fames exiccat ipm plus.
¶ Dixit. A. si accidat casus desiderij. i. appetitus cibi: tũc
egritudo est mala signans ꝙ siccitas est extẽsa. s. vsqz ad sto
macũ ꝛ exiccauit ipm: vñ cecidit appetit⁹. Quidã tñ expo
nũt desideriũ ꝓ appetitu coit⁹: ipsi. n. vt appuit ex multipli
catiõe vẽtositatis circa genitalia appetũt coitũ. Si ergo ca
dit ꝛ nõ appetit: signãtur ꝙ siccitas ẽ extẽsa ꝛ vltimata: vñ
nõ multiplicaꝝ vẽtositas. ¶ Dixit. A. cũ accidũt in corpi
bus coꝝ vlcera: que. s. accidũt ꝓp corruptionẽ sanguinis ꝛ
vltimatã ei⁹ malitiã signãt ꝙ moꝛs est ꝓpinqua. ¶ Dix Si
lib. si melici spumã p os eiecerit ꝗsi si a cane rabido moꝛsi
essent in septẽ dieb⁹ moꝛient. Et dixit si hñs hunc moꝛbuz
semp vomit ꝛ fastidiũ patitur in cibo vel potu ꝛ taliter ꝙ
id qõ sumit nõ ꝓficit. Et nitoꝛẽ solis vel ignis sustinere nõ
ꝓt. Et doꝛmire negt: tñ cuz doꝛmit supin⁹ iacet ꝛ aliter doꝛ
mire nõ põt: ꝛ nunqz firmiter doꝛmit. Et post sõnum piger
efficit: ꝛ ãbo labia virescunt: ꝛ sitim ꝛ doloꝛẽ patiẽ lateris
ex vtraqz ꝑte moꝛtis hec sũt signa. ¶ Distinguit aũt melia
a mania. dixit Aui. ꝙ mã faciens maniã est adusta aut fcã
ex adustiõe colere: sz mã faciẽs meliam est melia nãlis sola
aut mixta cũ alio hũoꝛe: aut est inãlis fcã ex adustiõe flãtis
vel sanguis. Et in melia qdez nõ est agitatio vehemẽs: ma
nia aũt est tota agitatio: vt supꝛa suo capꝛo.

Dixerunt. Paulus ꝛ Al. Cũ he male cogitatiões ꝛ
tristitie ꝛ tribulatio accidunt añqz ꝑuale
re incipiãt succurrẽdũ erit: qñ si ꝑualuerit cura erit diffici
lis. Joqz dixit. A. oz vt cura ipsi⁹ incipiat añqz ꝓfirmetur:
qñ facilis est in ꝓncipio ꝛ ꝓaua ꝛ difficilis cũ est ꝓfirma
ta. Nã hec passio. dixit Gal. tertio de iteriozi. cum nõ fuerit
diuturna nec idurata: vt ei⁹ mã nõ sit dura ad eũciendũ cu
ratur cũ assuetactiõe balnei: ꝛ cũ cibis hũidis bonũ chimũ
gñantib⁹ nec est mihi necessaria alia cura. Sz si passio elõ
gaꝝ neccia est hac cura maioꝛ ꝛ fortioꝛ. Et cã est duplex. di
xerũt Alex. ꝛ Raſ. ꝓ⁹ est: qꝛ qñ est ꝓfirmata tũc nimiũ im
pressit in cerebrũ: ita ꝙ mã melica mutauit cerebrũ ꝗsi ad
suã nãz: vñ difficillimũ est remouere eã: maxime cũ siccitas
ipressit que de se est de difficili remouibilis. ꝛ cuz hoc hz
ꝟriuz suũ humidũ debiliter agẽs. 2ª cã est: qꝛ qñ est ꝓfirma
ta pp multũ errozẽ medicoꝝ nõ obediũt patiẽtes mãdatis
medici: nec volũt sumere remedia nec volũt regi regie ꝓue
niẽte eis. ꝛ Ser. sup 9° Al. assignauit duas cãs quaꝝ: vna ẽ
grossities hũoꝛis faciẽtis ipsaz: ꝓ quã difficile recipit digõ
nẽ resolꝰonẽ ꝛ eductionẽ a coꝛpe. 2ª est ipsius ꝗlitas frida ꝛ
sicca cũ qua resistit caloꝛi nãli agenti curationem.
¶ Cura itaqz eiꝰ cõpletur triplici instrõ. s. dieta potione ꝛ ci
rurgia. ¶ De dieta sciẽdũ est ꝙ ois melicus doz ꝓhiberi ab
oib⁹ rebus nõ nãlib⁹: que sunt vel eẽ pñt cãe melãe: de qb⁹
dictũ est supꝛa in causis. Quare opz vt euitet aeruz fridũ ꝛ
siccũ: ꝛ aeruz vehemẽtis caliditatis ꝛ statũ ventoꝝ: ac ẽt ae
ruz nebulosuz hũiduz turbidũ ꝛ grossuz. Sz doz ibabitare
aeruz clarũ serenũ humectatiuũ ꝛ ad caliditatẽ declinãtem
nõ excessiuã nãliter vel artificialiter: plus tñ ꝛ min⁹ ꝟz dis
põnez hũoꝛis peccãtis ꝛ coꝛpis patiẽtj. ¶ Dixit. A. sedeat
in locis tẽperatis ꝛ hũectet aer hospitij ei⁹ ꝛ odoꝛificetur
sternẽdo odoꝛifera in ipso. Et opz vt olfaciat semp odoꝛes
bonos: ꝛ flores boni odoꝛis: qñ odoꝛifera confortãt cere
brũ ꝛ coꝛ. ¶ Et opz vt deuitet timoꝛẽ tristitiaz sollicitudi
nez ꝛ cogitationẽ de re ipressa toto posse. imo dixit Auic.
nẽcium est vt ꝑm oẽm modũ ãa letificet ꝛ iocundet vt qz̃
tuz possibile est opponaꝝ iristitie. ¶ Dixit Mes. regimen
ꝓfortãs coꝛ: ꝛ faciẽs minerã gaudij cõplet administratio ꝑm
oẽ genus reꝝ gñantiũ gaudiũ ꝛ letitiã siue cibaliũ siue me
dicialiũ siue potabiliũ. Et adhuc ex reb⁹ que audiunt ꝛ vi
dẽtur ꝛ odoꝛant ꝛ quocũqz mõ sentiri põt. Et administra
tiõe aeris tpati ꝛ aspectu formaꝝ multi decoꝛis ꝛ oꝛnat⁹: ꝛ
negociatiõe iocũda ꝛ blãdimẽtis ꝛ suggestiõib⁹ ꝛ pmissio
nib⁹ reꝝ de qbus dolẽt depditis ꝛ aspectu ludoꝝ distrahẽ
tiũ eos a re de qua dolẽt. ꝛ gñaliter cũ oi qõ ad rem gaudij
ptinet. ¶ Dixit aggregatoꝛ vestes eoꝝ sint delectabiles co
loꝛe: odoꝛe ꝛ tactu: ꝛ calciamẽta filr: ꝛ frequẽter mutẽt ca
misias ꝛ lintheamina aspiciat res delectabiles: ꝛ iocosas ꝛ
audiat melodias ꝛ cantus delectabiles: ꝛ instra musica no
ua delectabilia ꝛ placita ꝛ antiquoꝝ gesta vtilia ꝛ mirãda.
¶ Et coã eis. dixit. A. sint pñtes a qb⁹ verecũdent ꝛ cũ q⁹
bus gratulent ꝛ occupent cãtilenis ꝛ letificãtibus. Nihil
eni eis est nocibili⁹ qz̃ timoꝛ ꝛ sollicitudo. s. circa reꝝ q̃ im
pressit in eis spẽm. ¶ Dixit Raſ. 1. ꝓtinẽ. inuit ex vbis Ga
le. in lib. vtutũ nãliuz ꝙ nõ repitur cura melioꝛ in melia qz̃
iniungere eis neccia aliqua ꝛ oportuna que administrẽt ipsis
magnũ iuuamẽtuz vel maximũ dubiũ que repleãt animũ
eoꝝ: ꝛ incutiãt eis plimas ꝛ diuersas cogitatiões. ¶ Dixit
Aui. oz vt meliaz patiẽtes in aliquo sint occupati vt diuer
tant ab eoꝝ malis imaginationib⁹ cogitatiõib⁹. ꝛ Raſ. ad
hoc laudat ludũ scachoꝝ. sup. vel aliuz ludũ in quo delecte
tur. Et de meliozib⁹ curis est vt si fieri possit adducaꝝ ei ꝟ
ria intẽtio ei⁹ cum qua alienat. ¶ Dixit aggregatoꝛ. q̃dam
mulier fcã fuit melica pp tristitiã ꝛ timoꝛẽ: quia credidit ea
doꝛmiẽte deglutisse serpentẽ. Alex. ãt ꝓmisit ei cũ q̃dã me
dicina vomitũ iducere sibi valde iuuatiuũ adeo vt ꝓpentez
emitteret. ꝛ data sibi medicina in obscuro posuit vas i quo
euomeret ꝛ serpẽtẽ in vase: ꝛ fcõ vomitu fecit ei credere ꝙ
serpentẽ emisisset: ꝛ sic fuit remota ab eo ois mala suspitio.
quedã insup mulier facta est melica: qꝛ vir su⁹ dilect⁹ ad lõ
gas ptes iuerat ꝛ per solã reuocationẽ ei⁹ fuit libata. Qui
dã hõ melicus ertimabat se nõ hẽe caput. ꝛ rursus fecit ei
fieri capellũ plũbeuz ꝛ ipposuit capiti ei⁹: ꝛ sentiẽs ei⁹ gra
uitatẽ recognouit se caput hẽe. Ali⁹ factus melic⁹ ex amis
sione pecunie medici ꝑsuaserũt plures notos suos offerre

ei multã pecuniã: quo facto sanat⁹ est. Hoz. si euenisset illa egritudo ex nimio gaudio ꝛ repẽtino: vt qz fuerit ei nũcia/tũ: qz fozet in dignitate maxima subleuat⁹ bonũ est ꝙ de illa eadẽ re eidẽ tristitia iducaf. ¶ Dixit. A. mltotiẽs iuuãt eos a cura eueniẽtia. s. de sozis vt casus aliq fortuiti vel annũciatiões alique q̃zuis sint ex iducẽtib⁹ timoꝛẽ. Naz si timent aliqd ex dictis accñtib⁹ ꝛ occupanf eo diuertunf a cogitatiõe ꝑma ꝛ iducunf ad cogitãdũ sup ipm. Et adhuc cõuenit. s. ipm accñs ineꝛtũ diuertit a cogitatiõe rei ꝑus sibi ꝑtesse: facere. n. vt a cogitatiõe ei⁹ remittanf est optia cura.

De potu ꝙquiete. ¶ Et opz vt alienef ab eis ociositas ꝛ qes multa ꝛ maxie in solitudie. Et ẽt labor plm⁹ ꝛ exercitiuz fozte: sed cõpetit ei exercitiũ moderatũ ꝛ occupari circa aliq̃ que maxie sint aliena ab eis sup qb⁹ cogitãt. Et sit exercitiũ nauigatoꝛiuz vel eq̃stre suaue p loca plana amena viridia vel deambulatoꝛiũ iuxta flumina clara suauia i suo cursu ꝛ resonãtia: qz letificãt ꝛ ꝑfortant. ¶ Dixit Hal. vt. i. ponif. ꝓtinẽ. vidi ꝙ vna de reb⁹ que magis gñant meliaz est ociositas ꝛ ꝑmeditatio pñtiũ ꝓteritoꝝ ꝛ futuroꝝ. Et vidi ꝙ magnũ ꝙsequtur iuuamẽtũ melic⁹ ex itinere ꝛ motu ꝛ trãsmutatiõe loci: ita ꝙ oz curari hic moꝛb⁹ mediãtib⁹ fuitijs. Et si hoc fieri nõ pót vtaf venationib⁹ ꝛ ludis scachoꝝ ꝛ cantu ꝛ alteratiõibus ex his q̃ nõ pmittunt aiam submergi in ꝑfundis cogitationib⁹: qz qñ est ociosa a cogitatiõe ꝑmeditaf res ꝑfundas ꝛ lõgas qñ cogitat in eis: ꝛ qñ non ꝓt ꝙseq effectũ suũ tristaf ꝛ angustiaf: ꝛ suspectũ totum tribuit sensui suo. Et qñ fortificaf ꝛ ꝑfundaf in eis hoc accñs erit melius. ¶ Et oz vt deuitẽt fricatiões duras ꝛ aspas desiccãtes corpus ꝛ oẽ balneũ minerale ꝛ balneũ siccũ. i. stuffaz: ꝛ oẽ balneum deficcatiuũ: sed cõpetit ei balneũ hũectatiuũ. ¶ Dixit Al. mittẽdus est in balneũ in quo nõ diu moꝛef vel hũectet vt nõ resoluat p longã moꝛã: tale. n. balneũ remouet tristitiã ꝛ letificat ꝛ clarificat sanguinẽ ꝛ spũs q p multũ hũoꝛez vel vapoꝛẽ sunt obfuscati. ¶ Dixit aggregatoꝛ. balneũ oz esse tẽperate calm multũ hũectatiuũ ex aqua dulci sola vel decoc. malue malnauisci: violarie: vio. roſ. camomille lactuce boꝛaginis ꝑsi vitiũ salicũ ꝛ siliuz. Et si mã eẽt multũ frigida appone cũ ꝑdictis aliq̃ calꝛa vt folia lauri rosmarinuz maioꝛanã melissaz ꝛ silia miscẽdo ea fm ꝙ tue iduſtrie videbif ꝙuenire. Et post exitũ a balneo fiat iunctio cũ oleis humectatiuis. Et dixit. tẽperata fricatio manuũ ꝛ pedũ ꝛ toti⁹ vtilis est añ cibũ facta: qz vapoꝛes a capite trahit. ¶ Dixit Raſ. i. ꝓtinẽ. si ex balneo sitit oef ei ad potãdũ parũ aq̃ vt hũectet ꝛ tollat caloꝛẽ ꝛ sitĩ si balneũ ipꝛesserit ea. Et fiat igeniũ vt corp⁹ tenereſcat. i. hũectef per balneũ añ cibuz: ꝛ fiat fricatio teneruz faciẽs corp⁹. s. q̃ sit leuis: ꝛ cõpetit ante balneũ ꝛ añ cibum.

De ſõno ⁊ vigilia. ¶ Cõpetit ẽt balneũ pticulare capiti, dixit Aui. fundaf sup caput ipsi⁹ aqua tepida nõ vehemẽtis calitatis: ꝑt ẽt cũ ea fieri lotio extremitatũ: ꝛ est ꝙserẽs. ¶ Et opz vt deuitet vigilias supfluas. dixit Al. vitẽt vigilias ꝛ studendũ est vt dormiãt. dixit. A. sõn⁹ est ex ꝙuenientioꝝib⁹ curis ipsoꝝ: qz remouet eos a cogitatiõib⁹ ꝛ humectat corp⁹: nõ tñ oz esse multũ ꝓlixũ: nec i ieiunio fact⁹: qz est corpis deficcatiu⁹. dixit Aui. cũ fuerit voluntas vt dormiãt nõ embꝛocenf eoꝝ capita nisi cũ aq̃ papaueris camomille ꝛ matricarie: nõ aũt cuz papauere solo vel mixto cuz aliꝭ fꝛidis: qz opz vt cũ eo misceaf qõ tñ afferat eis iuuamẽti ꝛ salutis q̃tuz nocumẽti ꝑpauer tribuit: qõ facit camomilla ꝛ matricaria vt in ꝑcedentib⁹ patuit. Et cũ vigilant ꝛ nõ exercitanf vel occupanf circa fuitia: tũc vacẽt cõuersationib⁹ cũ dilectis ꝛ amicis ꝛ viris multe reuerentie. ¶ Dixit Ruffus: ꝛ ponif. i. ꝓti. pdest eis vigilia longa ꝛ determinata ꝑdictis vacuatiõib⁹: vt verecundenf a cogitatiõib⁹ ꝛ fatuitatib⁹ ꝛ actib⁹ ipsoꝝ indebitis ꝛ letificenf ꝛ gaudeãt. ¶ Jngt Meſ. ꝙ Hal. dixit. vitẽt acuta ꝛ vinam ꝙuocãtia qñ qõ subtile ẽ in mã excludif ꝛ remãet residuũ grossuz, pnũ fieri ſuba lapidis. dixit Hal. caue dare ei acuta cibos ꝛ medicias: qñ hãc augẽt passionẽ. Dixit Ser. oꝑz caueãt ab oibus cibis grossis gñantib⁹ hũoꝛẽ melicũ sicut est lens ꝛ caul' ꝛ melõgia ꝛ case⁹ antiqu⁹ caro vaccina ꝛ cameli na: ꝛ oẽ salituz ex pisib⁹ ꝛ carnib⁹. dixit Al. eger abstinet a se sal ꝛ oẽ salsuz ꝛ acre ꝛ acutũ ꝛ oẽ qõ vehemẽtis est acetositatis. dixit Alex. deuitẽt erucã sinapim ꝛ alia sup. ꝛ oia silia his ꝛ quecũq̃ dcã sũt supra. ¶. de causis gñantib⁹ meliaz. Sz opz vt sit studiũ tuũ totuz in hũectando ipm ꝛ calefaciẽdo tẽperate. qñ melicus hũoꝛ plus peccat pficitatẽ q̃ p frigiditatẽ: vñ cibaria debẽt esse hũida hũectatia. i. hũida actu ꝛ po⁸. Calida debẽt esse tẽperate: plus tñ ꝛ minus ꝑm nam hũoꝛis peccãtis. dixit. A. fiat corpus tenereſcat cũ cibis hũectatib⁹: q̃re opz vt sumat pingue ꝛ dulce. dixit. n. Raſ. i. ꝓti. oz vt deñ eis ad comedẽdũ cibaria pinguia ꝛ dulcia: qz nutriñ gñant hũectatiuũ. Jsta tñ maxime nutriũt hñtib⁹ acetositatẽ in stõ suo. Et opz vt cibi sint laudabilis chimi gñatiui sãguis clari laudabilis. q̃les pisces petrini ꝛ carnes laudabiles. dixit filius Meſ. caro agnoꝝ de ꝓpietate hz iuuare melicos. ¶ Dixit Al. cibi sint caro edina ꝛ arietina. sãnualis agni ꝛ gallinacea: ꝛ panis de simila ꝛ lac recẽs ꝛ adhuc calidũ ꝛ fisami de zuccaro factũ. marzapane: ꝛ oleũ amig. s. dul. ¶ Azarauiꝰ lib. 26. cibi melicoꝝ sunt panis albus bene ꝑparat⁹: ꝛ carnes mõtonis vni⁹ãni cocte i brodio: qz de ꝓpietate eaꝝ est ꝓuocare melie ꝑ nam ꝛ eduli lactãtis: qz gñat sãguinez subtilẽ ꝛ hũidum agni ꝛ pulli rõne hũiditatis eaꝝ ꝛ subtiliatiõis. Et pdices ꝛ turtures ꝛ pisces petrini minuti nõ viscosi cocti i brodio cuz oleo fale aneto ꝛ poꝛo ꝛ modico vini odoꝛiferi ꝛ cãci fluuiales assati aut cocti in aq̃ oꝛdei aut cicer. uz. Et de hiis que sunt huꝰ: ꝛ maxime si hñt aliquẽ caloꝛez: ꝛ cicera ꝛ robilie ꝛ brodia coꝛuz vel cocta cum carnib⁹. Et de fructibus fic⁹ ficce pauce in ieiunoꝛ quia leniũt natũ. ¶ Et confectiões dulces de zucharo penidijs vel melle ꝛ canamellis ꝛ vue passemũde ꝛ amigda. tenere ꝛ pastinace bullite vna vice ꝛ postea cocte cuz carnib⁹ ꝛ aliquib⁹ condimẽtis ꝛ oua sorbilia folia buglosse recentis icidanf ꝛ bulliãt ꝛ ponaf ibi sal ꝛ oleũ amig. ꝛ comedanf cũ pane. ¶ Libariuz valẽs debilitati coꝛdis ꝛ malis cogitatiõib⁹. ℞. lib. i. carniũ montonis pinguis vni⁹ anni ptis anterioꝛis ꝛ fiant fruſta minuta ꝛ ponanf ad decoquẽdum in vna olla cum cepe ꝛ coꝛiandro recenti ꝛ vino odoꝛifero ꝛ aqua roſ. Et ℞. melliſſe ꝛ maioꝛane. añ. Ʒ. i. ꝛ quinq̃ folia citri ꝛ ligẽtur ꝛ coquanf cũ ꝑdictis carnib⁹ ꝛ cuz fuerint cocte abiciant ꝛ ponanf spẽs odoꝛifere ad coquẽdũ in olla cũ sale sufficiẽti. Et in depõne ab igne aspgaf cũ modico vini odoꝛiferi cũ aqua roſ. mixti cuz qua dissolutũ sit modicũ muſci. ¶ Dixit. rꝰ pticula. carnes pullop ancipitris ꝛ noctue sunt sapoꝛis boni ꝛ coꝛroboꝛãt aiam ꝛ ꝓferũt melie melce ꝛ etiã alcẽdẽti. i. cõitatis: et cuz hoc sunt vtiles pmixtioni mẽtis. ¶ Dñt. panis nõ oz esse salit⁹. Et de ꝓferentibus est caro poꝛci iuuenis ꝛ balduta. i. recocta ꝛ setũ capirnz est bonuz. Et pruna ꝛ mora matura ꝛ pira dulcia ꝛ granata dulcia. Et vue dulces ꝛ ami. dul. et ceraſa dulcia et iuuibe. Et ꝓcedunf cucurbite ꝛ citruli ꝛ cicoꝛea endiuia lactuca poꝛtulaca boꝛago spinachia malua attripler blitis ꝛ similia. ¶ Dixit Raſ. i. ꝓti. est vtendũ cibis igrossatiuis: qz est multiplicatio hũoꝛis flãtici in coꝛpe. Et de ꝓferẽtib⁹ est caro lupi comesta: ꝛ ꝓprie coꝛ ei⁹ liberat patientẽ a cogitatione melica. Et iõ dixit Aui. coꝛrigẽs hoc dcñ. scias q̃ regimẽ grosſuz gñantiũ flãtis sicut sũt res fride ꝛ hũideres ẽt viscose multe supfluitaf sicut caro poꝛcina fortasse resistit coꝛe nigre: ꝛ hoc qz hũectat ꝛ ipinguat. supp. ꝛ fortasse nocet vt in melia flãtica: ꝛ maxie qñ adderet in grauitatem ꝛ opiloñẽ p multiplicationẽ flãtis. Sz dixit ipse. regimen subtiliatiuũ. i. reꝝ subtilis nutrimenti vt vitelli oui ꝛ caro pdicis ꝛ silia fortasse nocet pp pauci tatẽ nutrimẽti: ꝛ facilẽ

eius

ius diffolonez. vel regimẽ subtiliatiuũ. i. rep subtiliatiuz vt rep calap odoriferap: fortasse nocet. s. inq̃tuz facit aduꝛ stionẽ. Et fortasse iuuat inq̃tuz gñat spũm subtilẽ ꝛ clap. ¶ Dixit Al. vinũ grossuz ꝛ nigrũ nõ ẽ eis bonũ. dixit. A. alienẽt a se vinũ grossuz ꝛ nouũ. Et dico alienẽt ẽt potũ aq̃ soli⁹. dixit Gal. ꝛ ponit. 1. ꝓtin. vinũ imoderate sũptuz est ꝛuiuz: ꝛ nõ est res laudabilioꝛ eo. ꝛ Al. dixit. sit subtile clarũz. Dixit aũt in qbusdã horis vinum albuz ꝓmixtũ aq̃ potẽt ꝑter forte ꝛ antiquũ: qꝛ ꝑ exiccat ꝛ illud hũectat ꝛ letificat. ¶ Dixit Raſ. 1. ꝓti. dedi cuidã in potu vinũ coctũ cuz aq̃ ordei ꝛ intẽtiõis mee erat q⁹ ex hac cura qualesceret patiens ꝛ iuua⁹ vini cocti erat magis ad qescẽduz doloꝛez: ꝛ ei⁹ finis fuit cõmẽdatus. ¶ Dñs. bibãt vinũ albuz vel roseuz nõ põticuz subtile clarũ odoriferũ mediocre vel vetus nõ tñ acutũ vel amarũ ꝛ sit adaq̃tum mediocriter ꝛ quenit iulep de boꝛagie. ꝛ viol. ꝛ roſ. ẽt ꝛ aq̃ ordei cuz zuccharo. ¶ Dixit Meſ. si accidat vt coꝛrũpaſ in eis cib⁹ tã cito vomitu expellaſ. nihil est. n. eis deteri⁹ q̃z corrupta digõ: ꝛ cibus supra cibuz idigestũ: ꝛ sõnus supra cibum corruptũ ꝛ balneũ: q̃nimo subintrare cibum corruptũ est eis res nociua. ¶ Dixit Al. vitẽt famez ꝛ sitim. Dixit. A. quotiẽscũq̃ corrũpitur cib⁹ in vẽtrib⁹ eoꝛ euomãt ipm ꝛ ꝓprie q̃ sentiunt acetositatẽ in oꝛe: tunc. n. oꝛ ꝑculdubio vt eos moueſ acias: qm̃ q̃z uis ois corruptio digõnis noceat eis: tñ q̃ est ad acetoluz est amplio⁹ nocitiua aug⁹ faciens in hũoꝛez melicuz ꝛ in cõplonez fridã ꝛ siccã ꝓp simboleitatẽ cõplonis. Et maxie si ipsa coꝛruptio ꝓcesserit ab effusione melie multe a splene ad os stõi: vt vomitu educaſ. ¶ Primo ꝓti. dixit Raſ. purgeſ vomitu cib⁹. i. coꝛrupt⁹ aũ comestionez ne ali⁹ cib⁹ misceaſ cum aũrioꝛi: ꝛ maxie q̃ sentiſ acetositas aũ cibũ. ¶ Et dixit. A. ꝓhibe eos ne comedãt post vomituz aligd. s. donec sit stõus rectificat⁹: sz admistra. s. interim: ꝛ ẽt post eluaria ꝛ fortãtia os stõi ꝛ iuuãtia digõnez: ꝛ ꝓhibeanſ. s. stãte cibo coꝛrupto in stõ ab introitu balnei ꝛ ab itromissiõe cibi supra aliuz. s. coꝛruptũ vel idigestuz. Et dixit Gal. sup 6⁹ epidi. ꝛ ponit. 1. ꝓti. coit⁹ valet patiẽtib⁹ cogitatiões melicas. Et tñ sup eodẽ 6⁹ vt ponit a Rabi in 7ª ꝑticula dixit. in quo melia gñatur vsus coit⁹ est nociu⁹: qꝛ gñat in eis in hipocũdriis vẽtositatẽ grossaz plm iflatiuã. Et silr. A. dixit. alienet coituz. Dñs q⁹ coit⁹ est nociu⁹: qꝛ exiccat educẽdo hũiduz spmaticuz ꝛ spumosuz. aꝛ. spirituosum. verũtñ in qbusdã casib⁹ coit⁹ põt ꝓferre vt in ꝓlischi. ꝛ in illo i quo eẽt ipressio dilectiõis alicui⁹ mulieris. in hac. n. coit⁹ cũ dilecta magis iuuaret exilarãdo aiam q̃z no ceret eũando coꝛp⁹: maxie si nõ supflueret. cõpeteret ẽt coitus: q̃ melia ꝓcederet ex vaporib⁹ eleuatis ex spmate coꝛrupto ꝛ retẽto expellẽdo ipm ꝛ sumos ei⁹. dixit. A. alienet sudoꝛe vehemẽtez: qm̃ multuz exiccat coꝛp⁹. ¶ Dixit Al. studiũ totũ ergo melicos obseruãduz ẽ vt ipinguenſ ꝛ fiãt carnosi: ex quo. n. pingues ꝛ carnosi fiẽt: sanierũt: qꝛ erunt ꝓmutati ad cõplonez ꝛ habitudinẽ sãguineã oppositã melice. et iõ dixit Meſ. regimen hũectatiuuz ꝛ ipinguatiuuz toto tpe cure obseruãdũ. cõpletur cuz balneis ꝛ embꝛocis hũectantib⁹ ante cibuz ꝛ effusiõe aq̃ cale sup caput ꝛ cibis ꝛ potib⁹ hũectatiuis ꝛ oẽ qõ ipinguat ꝛ hũectat. fugiat tñ nauseatiuã satietatẽ. Et monẽdi sunt ne supfluitates cibo ruz retineãt: sz eas oi die expellãt. ꝛ silr ventositatẽ: qm̃ ea ruz retẽtio valde nocet sic eaꝛ expulsio valde iuuat. ¶ Curatio melie ꝑ potionẽ tres hz itẽtiões. q̃ꝛ ꝓ⁸ est ad cãz moꝛbi abijciẽduz. 2ª ad disponez moꝛbi alterãduz ꝛ tertia ad accñtia coꝛrigẽduz. intẽtio vo q̃ est ad cãz diuidit in tres: q̃ꝛ vna est ad digerẽdũ. 2ª ad eũanduz ꝛ tertia ad diuertẽduz. Et qꝛ vt supra patuit in. §. cãm: melia semp est cuz pctõ coꝛdis ꝛ spũs vitalis: iõ surgit vna alia intẽtio q̃ est ad ꝓfortãduz coꝛ ꝛ purificãduz spm̃ ei⁹. ¶ Intẽtiones ãt ad cãm silr cũ ea q̃ est ad coꝛ Gal. reduxit ad tria regimia. ait. n. Meſ. in cura sode ab hũoꝛe melico ꝛ ẽt i isto ca⁹ q⁹ Gal. dixit. cura oĩum egritudinũ meliꝛcaꝛ nõ est expoliãda ab vno triuz regiminũ. ꝓ⁹ est regimẽ circa adeq̃tionẽ cãe ei⁹ et ipsi⁹ digõnez. Et 2⁹ q⁹ regimẽ circa ipsi⁹ eũonem. sup. ꝛ diuersionez. ꝛ tertiũ est regimẽ ꝓfortãtiuz coꝛdis cõplectẽs oẽ regimen dilatãs aiam ꝛ faciẽs in ea minerã gaudij. Et silr. A. dixit. q⁹ thesaur⁹ cure hui⁹ egritudinis est tres res. ꝓ⁸ est eũatio mãe q̃ lz nõ sit ꝓ⁸ via opõnis: est tñ ꝓma via intẽtiõis. scõa est vt cuz eũone administreſ hũectatio assidue: qꝛ añ eũonez ꝛ post et cũ ea. Et ꝑ hũectationẽ cõprehẽdit digõnez: que maxie fit ꝑ humectãtia ꝛ remouẽtia ab ea siccitatem: q̃ oꝛ fieri assidue: vt appebit. Et tertia est coꝛdis ꝓfortatio et rectificatio: de his ꝓmis duab⁹ reb⁹. A. ponẽdo cañ. dixit. quenias ad vltimũ i hũectatiõe: ꝛ cuz b nõ minuaſ in eũone colẽ nigre. supp. sz euacua sufficiẽter. q̃si dicat. q̃z uis debeas vltime hũectare nõ ꝓp hoc abstinere debes ab eũone colere nigre: q̃z uis eũo deficcet. Nã hũectatio sola nõ sufficeret pñte mã melica: humecta ergo vltime ꝛ habilez redde mãm eũoni ꝛ eũa eã. ¶ Dixit Raſ. 1. ꝓti. sũma curationis est hũectare eos: qm̃ cuz fuerit coꝛp⁹ hũectatuz erit liberatũ: nõ tñ est desistẽduz ab eũone hũoꝛis nigri. ¶ Mesue tñ regimen cõplẽs adeq̃tionẽ ꝛ digõnez mãe diuidit in duo regimina quoꝛ vnuz est regimẽ hũectatiuz ꝛ ipinguatiuũ: qõ in tota cure ꝓtelatiõe extendẽdũ est: ꝛ b est ipz fieri assidue: qꝛ a ꝓn⁹ vsq̃ ad finez: dũmõ nõ fit faciẽs cadere i opiliones. Et 2⁹ regimen est resolutiuũ faciẽs resolonez cũ mediocritate: ꝛ ꝓprie ei⁹ qõ babilitatũ est ex ꝓdicto regie hũectatiuo: b. n. duo regimia: oꝛ vt sibi inuicẽ sp succedãt vt cadat digõ eq̃liter i mãm. Uerũtñ dixit Meſ. sit studiũ hui⁹ ꝓmi regiminis. s. hũectãdo ꝛ ipiguãdo supra studiũ hui⁹ 2⁹. i. sup studiũ i resoluẽdo ꝓp ꝓctñ eẽ magnuz in sicitate mãe: qm̃ ista est cura vera que nẽcia est in ꝓn⁹ medio ꝛ fine cure: ꝛ añ sz regimẽ ꝓncipale. i. euacuatiuũ et post vt nõ cadat i coꝛpe hũoꝛis qõ resoluaſ subtile ei⁹ et remaneat grossuz et accidat residuo ei⁹ lapideitas. ¶ Dixit. A. oꝛ vt ponas cũ resolutiuis vt camomilla aneto melliloto radice lilij et silib⁹ hũectãtia. ꝛ nõ fit in eis resolutio. s. pura ꝛ nõ igrosseſ hũoꝛ ꝑ resolonez purã: nec ẽt fiat grossitudo ꝑ solaz humectationẽ. ¶ Sirup⁹ digerẽs mãm melicã declinãtez ad caliditatẽ. ꝛ est Gẽt. ℞. aq̃ endiuie lib. ij. aq̃ mellisse lib. 5. ifundanſ in eis. ista. s. folliculoꝛ sene. ʒ. j. et. 5. cina. semis anisi. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. 5. ꝛ dimittanſ ꝓie ꝛ nocte. postea bulliãt ad ꝓsumptionẽ tertie ptis. ꝛ addanſ zuc. lib. ij. ꝛ fiat sirup⁹ doſ. ʒ. ij. cum aq̃ buglose. ¶ Ad idez sirup⁹ ꝛ est aggregatoꝛis. ℞. buglose boraginis capilloꝛ ve. lingue ceruine ꝛ endiuie scariole. añ. M. j. radi. spagi ꝛ brusci. añ. ʒ. iiij. sãdalo. rub. vio. añ. ʒ. ij. pruna damas. 12. nũero poma odorifera. iiij. nũero croci. ʒ. 5. fiat sirup⁹ cũ zuc. ꝛ deꝯ cũ sero caꝑno vel aq̃ ꝛcoc. radi. buglose. Et si sirup⁹ posset fieri cũ succo boraginis ꝛ buglose erit melioꝛ. ꝛ põt addi semẽ papaueris albi ꝛ semẽ lactuce ad ꝓpuocãdũ sõnuz. ¶ Sirup⁹ digestiu⁹ in melia nãli. ℞. radices brusci. ʒ. i. maioꝛane basilicõis buglose boraginis: melisse cuscute camedreos camepitheos calamẽti rosmarini scolopẽdrie capilloꝛ vene. viol. coꝛticũ citri. añ. M. i. croci gallie mus. añ. ʒ. v. decoq̃ntur in succo boraginis ꝛ siropizenſ cuz zuccaro. ¶ Syrupus ali⁹ ad idez. ℞. succi boraginis ꝛ buglose ꝛ succi pomoꝛ dulciũ odoriferoꝛ. añ. lib. ij. purificenſ ꝛ misceaſ cũ eis aq̃ distillate ex folijs tamarisci lib. j. Deide bulliãt i eis ista. vz radicũ feni. apij spagi brusci ꝛ petro. ꝛ cicoꝛee ꝛ coꝛticis radicũ capar. añ. ʒ. i. folliculoꝛ scene epit. cuscute. añ. ʒ. 5. capilloꝛ ve. vio. floꝛ boraginis. floꝛ buglose. floꝛ roſ marini. añ. ʒ. ij. scolopẽdrie camedreos camepitheos melisse maioꝛane betonice pimpinelle scabiose. añ. M. j. calami aromatici sgnanti sãdaloꝛ alboꝛ ꝛ rubeoꝛ seis poꝛtulace seis endiuie ꝛ lactuce ꝛ seis cotti anisi karui seis basilicõis añ. ʒ. 5 bulliãt ad medietatẽ ꝓsumptionẽ. deide colenſ et sirupizenſ cũ zucc. lib. ij. ꝛ aromatizeſ cuz croco nucemus.

gallia muscata ⁊ cinamo. doſ. ℥.ij. cū aq̄ ſcolopēdrie. Et ē optim⁹ in melia ſplenetica. ¶ Sirup⁹ digeſtiu⁹ in mā flāti ca. ℞. radicū diuretica⁹. M.ſ. radicū acori radicuz raſani corticū radicū caparis. añ. ℥.i. corticis mediani arboris fra xini ⁊ tamariſci. añ. ℥.ſ. flo⁹ geneſtre capillo⁹ ve. flo⁹ me liſſe. añ. ʒ.ij. camedreos ſcolopend. eupatorij abſinthij. añ. M.ſ. maiorane. M.j. ſticados arab. ℥.ſ. bulliāt in aq̄ ⁊ ſi/ rupenſ cū ʒuc. ⁊ acetoſef cū modico aceti ſqlitici. ¶ Siru pus digeſtiu⁹ in melia ſāguinea. ℞. flo⁹ boraginis buglo/ ſe ⁊ flo⁹ fumiterre ⁊ meliſſe ⁊ viol. añ. ʒ.ij. liqri. corticū ci tri paſſul'. enuc. ſeis bōbacis aniſi ameos. añ. ℥.ſ. ſcolopen. ſcariole cicoree endiuie capil. ve. añ. M.i. maiorane baſili/ conis camedreos. añ. M.ſ. ſticados arabi. ſcene epithimi añ. ℥.ſ. pruna. x. nūero buliāt in aq̄ ⁊ colef. ⁊ colature ad/ dant ſucci bugloſe ⁊ pomo⁹ dulciū. añ. ℥.vi. ⁊ ſirupef cuz ʒucca. albo ⁊ aromatizef cū croco ⁊ ſandal'. ¶ Sirup⁹ ad melliaz mirachiā. ⁊ eſt mūdini. ℞. radicū feni. bruſci ſpara/ gi ⁊ polipo. añ. M.ſ. epithi. cuſcute ſcene ſcolopē. tamari/ ſci. añ. ℥.ſ. florū boragis. ℥.i. ameos aniſi karui. añ. ℥.i. fiat decoc. in aq̄ ⁊ colef ⁊ addaf ei ſucci lupulo⁹ meliſſe ⁊ bo/ raginis. añ. ℥.ij. ⁊ ſirupef cuz ʒuc. ⁊ aromatizef cū cinamo mo nuce muſ. ⁊ croco. ¶ Sirup⁹ Alberti ad melliaz meli/ caz. ℞. acori polij maiorane ſaluie roſmarini origāi meliſſe baſiliconis ſcolopē. ſticados arab. añ. M.i. ſeis aniſi feni. karui ſileris mōtani ſemis leuiſtici. añ. ℥.ſ. flo⁹ meliſſe bo/ ragin is bugloſe violar. capil. ve. añ. ʒ.ij. buliant in ſucco bu/ gloſe meliſſe ⁊ lupilo⁹ ⁊ endiuie ⁊ ſirupetur cuz ʒuc. albo ⁊ aromatizef. ¶ Sirup⁹ ad melliaz mirachiā. ℞. capillo⁹ ve. lingue bouis paſſularū. añ. M.i. xiloal. maſticis ſpice. añ. ʒ.ij. epithi. polipo. flo⁹ boraginis. añ. ℥.ſ. decoquanf ⁊ colenf ⁊ colature addatur. ℥.i. et. ſ. ſucci pomo⁹ redolētiū ⁊ ſirup⁹ fiat cuz lib. i. ʒuccari albi ⁊ aromatizef cū ambra.

¶ Dixit Meſ. 2^m regimē. ſ. eūatiuū mäe cōplēt tria ꝯſidera bilia in eūone hui⁹ mäe obſeruāda. Et pmū eſt vt nō ſef ⁊ laboriosaz ⁊ ſubitā faciam⁹ eūonez: ſed p iteralla hñtē tē periez vt nā eūonez: ⁊ nō eūo nām regulet. h. n. eſt p̄ceptū Ipo. ſubita. n. ⁊ violēta eūatio vix a nā regulaf: ⁊ eius opō eſt ſicut ipetus flāme q̄ ſubito in ſubtile agit ⁊ debile ⁊ p/ ter egredif groſſuz: opus vo moderati caloris eſt eāliter in vtrāq̄ ptez rei elixabilis ⁊ aſſabilis agere. ¶ 2^m ꝯſiderabi le eſt vt eūatuz ſit cōmenſuratū nō excedēs mediocritatē: ſz ſit extēſio eleuatiōis ei⁹ nō recedēs aut modicum recedēs a gradu medicinarū icolumiū. ¶ Et 3^m ꝯſiderabile eſt vt nō expolienf ſolutiua a reb⁹ lenitiuis ⁊ hūectatiuis. hoc. n. eſt qō opōnem bonificat: ⁊ ꝯueniūt p̄dicte ꝯſideratiōes in oi ſpē melie. ¶ Et ex tertio ꝯſiderabili e ligūt qdā ⁊ bñ q⁹ me dicine ſolutiue in hac paſſiōe ⁊ in qualz alia paſſiōe melica mel⁹ exhibenf in forma hūida potabili q̄z in forma ſicca vt pillulari. ¶ Dixit itaq̄ Meſ. intētio eūonis cōplef cuz flōmia ⁊ ſubtractione ſanguis. ſ. per ſāguiſugas vel vēto/ ſas vel per puocationē emorroidaꝝ vel menſtruo⁹ vel per nares: ⁊ cōpletur cū eūone. ſ. p fluxū vētris cū medicinis ſo lutiuis: ⁊ cū adminiſtratiōe enematū ⁊ colirio⁹ ꝯueniētiū p̄mo leniū poſtea acriū. Et interdū cuz adminiſtratiōe vomi tus ⁊ ppie qñ paſſio eſt ſtomatica aut eſt in ſtō aliquid qō ad egritudinē addit. Aut cib⁹ fuerit in ſtō corrupt⁹. Sup. ⁊ interdū cuz eūone p vrinā cuz diureticis: ⁊ ppie in epati ca qñ in gibbo epatis mā ꝯtineref. ¶ De eūone p flōmiaz dixit Gal tertio de iterio. Si arbitrar⁹ fueris melicā mām in corpe eſſe clauſaz. ſ. bñ mixtā cū ſanguīe flōma venā me/ diā q̄ colligātiā hz cuz baſilica ⁊ cefalica. etiā ſi vt p̄mo po nif ꝯtinē. auctoritate ei⁹ egritudo illa ſolū fuerit in capite vt qz ſit melia ppriet⁹: pur qō in corpe toto melia ſit mix/ ta ſāguini fiat flōmia. dixit tñ Gal. vt ibidē ponif q⁹ qñ eſt a ſāguīe capitis ſoluz ſine ſāguie corpis nō eſt nēcia flōmia niſi aliud eēt in capite nocu^m. ſ. q⁹ flōmiā erigeret. ¶ Ser. aūt dixit: opz vt icipias a flōmia vene cefalice. Et Meſ. di

xit. eūa ex vena nigra: ⁊ poſt iſtā ex baſilica. Et dixit Raſ. i. ꝯti. Dico q⁹ ſūma cure melie p̄teraq̄ i mirachia eſt flōmia in p̄mis. ¶ Dixit. A. ſi vides venas plenas q̄litercunq̄ ſit tūc col'a nigra eſt ſāguinolēta. i. ſāguini mixta. flōma ergo venā nigrā maxime iniſtrā: qz plus reſpicit ſplenē qui ſem p̄m eſt replet⁹ ⁊ peccās in hoc morbo. Et ſubdit. imo opz p̄m oēm diſpōnez. ſ. talē q̄lis eſt in qua ſūt ſigna plenitudi nis ſāguinis: qz ſiue ſit col'a nigra fecalis ſiue p aduſtionez a flōmia icipias niſi in duob⁹ caſib⁹: vnus eſt ſi timor vehe mens debilitaꝝ affuerit. Et 2ª eſt ſi mäe fuerit pauce ⁊ ſint in cerebro tñi. Nā tūc ſcias q⁹ ſiccitas dñatur ſup ꝯpionez cerebri: aēre nō egēs flōmia. ¶ Intelligūt ät auctores icipi duz eſſe a flōmia qñ eſt bona p̄mixtio mäe melice cū ſāgui ne ⁊ cuz bona q̄ztitate ſāguinis: ſz qñ nō ſic eēt: ⁊ eſt ita p̄m: tunc nō a flōmia: ſz a farmacia eſt icipiēduz. ¶ Dixit Guil. in vītate dico q⁹ tēpore meo nō iueni magnā vtilitatē in flōmia q̄ fit in melia ex q̄cunq̄ cā niſi ſit hoc mō. vz. poſt duas vel pl'es purgatiōes añtes cū reb⁹ reſpiciētib⁹ ⁊ edu cētib⁹ mām melicā nāle vel aduſtā: vel aliū hūoz conue ſū ad nāle melie abſq̄ aduſtiōe. Et rō eſt: qz flōmia eūa ſā guinē cal'm ⁊ hūiduz reſiſtētez melico hūori: q oz in corpe relinq donec ipe hūor melic⁹ educaf. Sic. n. cū ſequtur nūi dificatio ei⁹ cū medicia eſt vtilior q̄z cū flōmia. Factis aūt purgatiōib⁹ plurib⁹, dixit Guil. ſi mā faciēs egritudinē i/ mediate ꝯrerit radicē ex ſāguine vel fuerit fex ſanguinis ⁊ vene corpis fuerint repletez: ⁊ hītudo carnoſa ſecure p̄ſen flōmia de venis man⁹ vt de ſaluatella vel pedis vt ſaphena verūtñ de ſaphenis ē melior: qz reſpicit emorroidas ⁊ nō ſtrua ⁊ puocat ea: ⁊ ipſaꝝ puocatio eſt vtilis vt apparebit. ¶ Dixit Ser. api venā aptione āpla donec eūetur cū ſubti li qō eſt in ea groſſuz. Si' patuit hoc ex caſu. gīali. ⁊. B. ſil' dixit. flōia āpla fiat ne p remanētiā groſſi augeaf melā. Dixit. B. ⁊ pōitur. i. ꝯtin. ſi ſāguis exeat niger trahaf ex co ꝑz exigētiā patiēt': ſi vo rube⁹ clar⁹ nō p̄mittaf exire: ſz ſan daf vēa. dix̄. n. Raſ. ſi ſāguis ñ exeat niger noſcas: qñ pec caſti in opinione tua extimans pctñ in ſanguinatiōnō eſt p̄mittēdus exire: qz nō eūaf tale q̄le oz. ¶ Dñt p̄dicte bite vītatē in melia a cōitate totius in q̄ p̄m p̄m totus tot⁹ cor poris inficif ſanguis ⁊ efficif niger. Dñt aūt p̄m p̄m: qz ali qñ ꝯtingit q⁹ in hac paſſiōe nō ificif totus ſanguis: ſz ificif ſolū ille q iterius ꝯtinef: ſed q exterius in venis extrinſecis nō eſt ifectus: in quo caſu itelligif p̄ceptū. A. cū dixit. Cum flōmaueris ſi iuenis ſanguinē ſubtilē nō retineas ipm ꝑ q̄ñ multotiēs. i. aliq̄ñ vt in caſu p̄dicto p̄cedit in flōia ſub tilis: ⁊ tādē ſequtur groſſus. Oz tñ ad h vt nō retineatur ſub tilis q⁹ medicus ſit certus p ſigna demōſtratiua. q⁹ in iterio ribus ſit ſanguis ifectus q cito ſequtur ſubtilē in flōia. Sil' aliq̄ñ pōt ꝯtingere q⁹ ifectus erit ſanguis in extrinſecis: ⁊ i trinſecis. Et tūc educitur in flōia in p̄mis ſanguis groſſus ⁊ ſequtur ſubtilis: q cū incepit appere eſt illico ꝯſtringēdus. ¶ Dixit Ser. ſup. 9. Alm̄. Si ſāguis fluxerit ſubtilis ⁊ ru beus ꝯſtringēdus eſt niſi exeat talis p idebitā flōmiā. Eſt aūt idebita q̄ñ fuerit ſcā ſtricta ex q̄ nō pōt ſanguis groſſus exi re: vñ tūc eſt āpliāda. Et eſt idebita: q̄ñ ſtrictura in brachio fuerit m'tū fortis attrahēs ſubtilē: ⁊ nō p̄mittēs exire groſ ſuz āre relaxāda eſt. Eſt ēt idebita rōne virtutis q̄ñ eēt mul tum pterrita ex flōia: tūc. n. nō regulat eūonē: ſz fluit ſāguis q magis aptus eſt fluere: ⁊ talis eſt ſubtilis. Et tūc oz digi tus apponi ſup flōmiā ⁊ teneri donec virtus a terrore refur gat. Cū. n. nō fuerit pterrita regulabit eūonē: ⁊ groſſuz tan/ q̄z malignū exire p̄mittet ſubtilē vo tāq̄z benignum retine bit. ¶ Dixit Meſ. poſt flōmiā venaruz brachij flōma de ſa phena. Et ſi adhuc oz fac ex vena q̄ currit ad pollicē pedis ⁊ h ſi videris in ea plenitudinē: ⁊ maxie in occultatione me ſtruo⁹: trahit. n. flōia h mēſtrua. ſup. ⁊ in occultatiōe emor roydaꝝ ꝯſueta⁹. ¶ Dixit Ipo. in affo. melicis emorroydē innate bonū. ſup. ⁊ ſil' mēſtrua. Nā in emorroydib⁹ ⁊ mē

ſtruis

stulis ꝑpale purgatur sex sanguinis ⁊ grossuz ipsius descẽ
denstic purgat vinũ ꝑ extractionẽ ei⁹ a spina iferioze q̃ est
in vegete. Nã tũc loco secis que purgat descẽdit q̃ est i vi/
no magis grossum: ⁊ sic clarificat. ¶ Dixit Mes. Et si h̃
nõ ꝙtulerit flõma ex vena frõtis. Aut sãguisucas i eis ⁊ na
rib⁹ applicabis: qm̃ pmixtiõi ꝙuenit. dixit Mes. si sãguis
tolũ i capite peccauerit flõma ex cefalica. Et ꝙsidera q̃ dua
rũ ptiũ capitis fuerit grauioz: ⁊ tũc ex eadez cefalica flõma
Et. A. sil⁹ dixit. ꝙsidera q̃ duoꝝ laterũ capitis sit grauius
⁊ flõma cefalica que segtur ipz lat⁹ añ flõmiã venaꝝ frõtis
ad quã sup. post flõmiã cefalice deueniẽdũ est si opz. Dixit
Mes. si fuerit sãguis abũdãtia ꝓp opil'onẽ epatis aut sple
nis flõma ex saluatella dextra aut sinistra. Et si fuerit opil'o
in vtroq̃ tũc nunc ex hac: nũc ex illa flõma. ¶ De q̃stitate
aũt lãguinis extrahẽda dixit Aui. moue plus cũ videris si
gna cõia. i. extrahe plus de sãguine in melia cõitatis. Aut
cũ videris signa plenitudinis in luto. Dixit Guil. nõ extra/
hat sãguis tot⁹ in vna vice sz plibus: qz sic min⁹ desiccat ⁊
min⁹ debilitat. ¶ Dixit. A. si fuerit ꝓuocatio mẽstruoꝝ re
tẽta aut ea q̃ p anũ. i. emoꝛroidas. aut aliq̃ alia eũo. s. sãgui
nis ꝙsueta ꝓuocabis illã. ¶ De eũone p medicinas soluti/
uas vẽtris. dixit Biserapiõ. vt ꝑ ponit ꝙti. si adest febris ⁊
caliditas sumat medicias i decoc. Et si nõ est caliditas i pil
lulis. Et dixit. qescãt patiẽtes p iterualla iter assumptiões
medicinaꝝ. i. solutiuaꝝ. Et iterim sup. pñt vti digestiuis ⁊
hũectatiuis. dixit Ser. in exhibitiõe medicinaꝝ solutiuaruz
icipe a debilioze. dixit. A. reiteref cũo ꝓcedẽdo a debiliozi
bus ad fortioza: a qb⁹ debes incipe in ꝑn⁰ rei ex eo q̃ hũoꝛ
est difficilis eradicatiõis: ĩmo nõ põt educi nisi minoratiue.
¶ Dixit Raf. i. ꝙti. assidua eũonẽ hũoꝛis melici. s. i oi spẽ
ei⁹. In oi. n. eũone melicoꝝ oz eẽ tua ꝑncipalis intẽtio ꝑn/
cipal⁹ eũare hũoꝛez melicum. Uerũtñ si aliqñ cũ eo peccat
colera debes in eũone tua ẽt respicere colerã: ⁊ si aliqñ pec
cat flegma debes respicere flã: ĩmo qz in melicis vtplz pec/
cat flã sil' cuz hũoꝛe melico: qõ ꝙtingit ꝓp indigõnẽ eoꝝ. iõ
auctozes in plmis solutiuis eoꝝ cũ eũantib⁹ hũoꝛẽ melicũ
pmiscẽt cũantia flã: vt discurrẽdo p eas. Dixit. A. si nõ con
sert eũo tua fcã reitera iteꝝ. ĩmo multotiẽs ita vt in oi heb
domada eũes vna vice cũ pillis subtilib⁹ medijs. i. medio/
criter eũantib⁹ q̃ sint ꝙposite ex medicis subtiliãtib⁹ vel cũ
pillulis subtilib⁹. i. leuib⁹ medijs. s. in leuitate. Et cuz his
et eũonib⁹ dixit. A. eũa oi mense semel cũ ieris magnis vel
pillulis magnis donec iueneris egritudinẽ iã minutã ⁊ re
motã. In sũma itaq̃. A. vult q̃ postq̃ ꝓueneris ỏ medicis
debilib⁹ ad fortes tu debeas sel' in mẽse eũare cũ medicina
forti ⁊ sel' in hebdõa cũ medicina mediocri: ⁊ semel in heb/
domada cuz medicia debili. Et h̃ itelligẽdũ est ꝓstãte vtu/
te. debẽt insuper medicie fortes rectificari p: o posse ne sint
excellẽtis caliditatis: ad qõ respiciẽs Raf. ꝓmo ꝓtinen. di/
xit. cauẽdũ est ne purgef cuz ieris magnis ⁊ medicinis for
tis calefactiõis: qa supercalefaciũt lãguinem ⁊ deficcant ⁊
acuũt: sz laudabili⁹ est vt purgent cuz medicinis nõ calefa
ciẽtib⁹. ¶ Dixit Ser. medici antiq dabãt in hac egritudie
ellebozꝝ nigrũ decoctũ i aq̃ aut ꝓtritũ aut mixtũ cum alijs
medicis: sz medici tpis nr̃i diuerterũt ab eo ꝓp vehemẽtiã
ei⁹ ⁊ elegerũt lapidẽ lazuli loco ei⁹. ¶ Et Raf. dixit. ãtiq
ꝙsueuerũt vti el'o. Sz ego laudo magis lapidẽ armenũ: qz
nulla dubitatio nec defect⁹ est in opõne ipsi⁹ ⁊ oñdit vt⁹
opõnis ei⁹ sup infirmũ p paucos dies. Et si est necesse reite
ra ipm: qz non est in eo calefactio: aut q̃litas mala: nec ma/
lus sapoꝛ. ¶ Incipiẽtes aũt auctozes a debilib⁹ solutiuis.
Al'. incepit a decoc. epithimi. ⁊ Ser. incepit a iera ⁊ epithi
mo cuz modico scamõee ⁊ pulpe colloq. dicẽs cõpone eas
sm q̃stitatẽ vtutis egritudis ⁊ alioꝝ. s. pticulariuz. Et. A.
dixit leuioꝛ ⁊ securioꝛ habꝝ medicinaꝝ: ⁊ a q̃ icipere debes
est decoctio epithimi ⁊ agarici. Et Serar. sup. ꝙ. Alm̃. po/
nit medicinã leuẽ quã ꝑfert oib⁹ aliis i ꝑseruatiõe a melã:
⁊ valet etiã in curatiõe ei⁹ in ꝑn⁰ q̃ sic fit. ℞. epithimi. ʒ. i. ʒ.
anisi. ʒ. ij. ꝙqualsẽt: ⁊ buliãt sil' vnica ebulitiõe i. ʒ. viij. ieri
capzini. deinde colef ⁊ colatura def. Ego aũt dulcoꝛaui ip
saz cũ. ʒ. ij. mane ⁊ bñ contulit. ¶ Et Mes. ponit auctoꝛi/
tate filij Sezar. infusionẽ epithimi q̃ sic fit. ℞. epithi. ʒ. iij.
floꝝ buglose domestice vel siluestris. ʒ. i. salis indi. ʒ. i. ʒ. po/
ne in scutella lapidea ⁊ ꝓjice sup ipsa aque casei sũpte ex ca
ꝑis lib. ij. ⁊ dimitte die ac nocte sub aere limpido: ⁊ dein/
de buliãt ebulitione vna ⁊ colef ⁊ ꝓjice sup ipsaz catartici
ros. i. el'arij de succo ros. ʒ. ʒ. ⁊ ẽ dos. ei⁹. ʒ. i. aut. ij. Et hoc
ꝑpie valet q̃n colera cuz melia eẽt in coꝛpe: ⁊ alia ifusio fit
ex scene. ʒ. ij. ⁊ pzunis. xl. in aq̃ casei. ¶ Dico q̃ decoc. epi/
thimi al'. si qs bene respicit cõponẽtia ⁊ modũ exhibitiõis
ei⁹: post pillulas q̃s describit nõ est medicia leuis a q̃ icipe
re debeas q̃uis ipse eã ꝑmiserit tanq̃ breuiloqus ꝓsuppo
nẽs leuioꝛes ꝓcessisse. De qua dixit Serar. q̃ oz sumi q̃rta
ps cũ 4ª ꝑte pillulaꝝ: ⁊ hoc in die getis. i. anteq̃ fumi inci
piãt ascẽdere caput. Et dixit. q̃ pillule sumunt añ ỏcoctio
nẽ p horas: qz tardi⁹ operant. Guil. vo dixit. q̃ ꝑdicta ỏcoc.
al'. valet in q̃cunq̃ melia a quocũq̃ hũoꝛe fiat. ¶ Subdit
A. ꝓcedẽdo ad fortioꝛes de bonis medicinis est q̃ recipit
epithimi ⁊ pulpe colloqnt. ⁊ scamonee paꝝ. qz colloqn. ⁊
scamonea ponunt solũ ad acuẽdũ epithimũ. Et scamonea
nõ ponit vt eũet: sz vt ẽt acuat colloqn. Et de bonis sũt pil
lule fcẽ ex epithimo aloe ⁊ el'o nigro ⁊ pauco. Ser. vo in
2ª vice mũdificat coꝛp⁹ cũ decoc. epithimi ⁊ agarici. ¶ Et
de solutiuis fortioꝛib⁹ sunt pill'e de lapide lazuli ⁊ pill'e de
lapide armeno sup q̃b⁹ ꝑsumẽdũ est fine timoꝛe ⁊ cautela.
Dixit Ser. si stat egritudo post istas eũones: ⁊ videm⁹ ac/
cñtia demonij ⁊ melie nocere ifirmo faciam⁹ ipz quiescere
q̃stitate. x. dierũ. deinde reuertamur ad medicias fortioꝛes
istis ⁊ ꝓpie ad ierã Gal. s. magnã: qz de ꝓprietate ei⁹ ẽ mũ
dificare hũoꝛes q̃ mixti sunt in rethe neq̃ ẽ cũ ãgustia neq̃
cũ eleuatiõe. Et ad ierã ruffini: ⁊ ad ierã logodiõ. Et detur
vnaquaq̃ cũ decoc. epithimi mirab. nigroꝝ ⁊ kebul. ⁊ po
lip. ⁊ sticados passulaꝝ ⁊ salis indi. ¶ Dixit. A. mltotiẽs
iuuat eos administratio medicinaꝝ ꝑdictaꝝ in aq̃ casei ꝑz
assiduationẽ ⁊ minoratiõnẽ mãe flãtice. i. q̃n cũ mã meli/
ca nõ est de flãte vel de eo paꝝ: qz vbi est multuz de flãte nõ
cõpetit aq̃ casei. Uel ꝑm assiduationez. i. post assiduationẽ
eũonis ⁊ minoratiõnẽ factaz de mã flãtica. ¶ Et dixit. A.
q̃n inuenis hũoꝛez melicũ declinãtez ad fridus. i. mixtum
cuz mã flãtica vel decliuẽ ad frigus: qz fcm̃ p viã ꝙgelatio
nis vel nõ fcm̃ p viaz adustiõis incipe a digõne. s. añ eũonẽ
exꝑsit aũt de digõne in isto humoꝛe: qz magis neciat q̃uis
notũ relinquaf digõ debere ꝓcedere eũonẽ in oi etia m spẽ
hũoꝛis melici. ¶ Et dixit. A. si mã fuerit decliuis ad cole/
rã citrinã eũa eã cũ decoc. epithimi ⁊ pillulis stomaticis tẽ
peratis. i. nõ multũ fortib⁹: ⁊ sint ex illis que eũant colerã.
dixit. Nõ seducat te iuuamẽtũ quoꝛũdã eueniẽs ꝓp flã: qõ
ipsi eũant vomẽdo vel egerẽdo. Nã illud iuuamẽtũ nõ est
pp eũonez flãtis iuuãtez ipsos. s. ad eradicãdũ mãm hui⁹
egritudinis. ĩmo remouef ab eis hoc flegma pp multitudi
nẽ grauãtez ⁊ cõprimentẽ: qõ maxime ꝓtigit in eis in qb⁹
p viã indigõnis multiplicaf multũ flã ⁊ maxie i melia mi/
rachia. Nõ ergo in eis seducaris ex illo iuuamito qõ vides
ipsos ex eũone flegmatis seq: vt tu illud sequẽdo coneris
ad flegmatis eũonez. s. tm̃. Nã dixit. A. iuuamẽtũ ẽntiale
in hac egritudie est in eũone colere nigre ⁊ nõ flãtis. ¶ Lõ
tingit aliqñ q̃ patiẽs nõ põt sumere medicias acutas. ⁊ tũc
dixit Diascoꝛ. aqua casei laudatur ad purgãduz eos. ¶ Et
dixit Isaac quãdo aliqs cogitat ꝑter solitum bibat epithi
mũ cuz sirupo acetoso sm exigẽtiaz vtutẽ. ¶ Et fili⁹ Me/
sue. Medicina purgãs melãom est ius galli veteris in quo
decocta sũt volubilis cartamũ bleta ⁊ isopus: ⁊ ꝙuenit sil'r
q̃rtane: Et vl'r iuuat eos oẽs q̃ indigẽt assidua eũone hũo/
ris nigri. Et dixit Mes. q̃ Gal. inqt accipe solliculoꝝ sce

ne.lib.ij.z submerge ipm in cado musti albi z dimittaf z
post mēses sexppinef cū aq̄ bugloſſe oi die in ieiuno:pfert
enim manie z melie mirabilr z mūdificat senſus z memo/
riā z gñat gaudiū. Et ſi decoquaf scene in iure gallop vel
gallinap aut carniū:aut piſciū aut ouop ꝓuenit ſilr. ¶ Et
dixit Meſ.ait ſapor rex medop. Sirup? ꝓferens manie z
melie ex aduſtiōe colere citrine. ℞. ſucci bugloſe domeſtice
z ſilueſtris.aāi.lib.ij.ſucci pomop redolētiū lib.iij.follicu
lop ſcene.ʒ.iij.croci.ʒ.ij.piſciaf ſcene in ſuccis p oiē z no/
cte poſt ꝓtritionē ei?:deide bulliāt ebullitiōe vna:aut oua
bus:deide colef z cū zuccari lib.iij.fiat ſirup?. Croc?āt po
natur in pāno in ei? decoc.doſ.ʒ.ij.vel.iij.cuz aq̄ bugloſe.
z qñqz apud neceſſitatē daf cuz aq̄ caſei. ¶ De eūone autē
p vomitū.dixit Meſ.dixim?in trib? caſib? vomitiua eſſe
ꝓgrua.ſz fiāt pus cū leuioꝛib?:ſicut cū oximelle z aq̄ caſar
aut cuz oximelle z raſſano:aut raſſano nutrito cū elleboꝛo
nigroꝛaut cū exp̄ſſione raſſani ſilr nutriti:aut cū aq̄ decoc.
mabꝛabumich. ¶ Dixit Ser.ſi hūoꝛ eſt terreſtris groſſus
fridus mūda stōm cuz vomitu z moue ipm cū potu aq̄ ca/
lide in qua decocte ſint anetum z ſal z calamētū fluuiale z
nux vomica z semē attriplicis z cancazed z ſemen raſſani.
Et ciba illū in p̄mis ex raſſano ꝺcocto cū ſecaniabin facto
cuz aceto ſqllitico. z ſi adiuuat vtus abūdāti? ponem?elle/
boꝛuz in raſſano z infundem? in ſecaniabin. ¶ Dixit Raſ.
i.ꝓtiñ.ſi plongaf hic moꝛb? puocef ſepe vomit?. ¶ Dixit
A.in hac egritudie vomit? eſt ꝓferens:adminiſtra ergo illū.
Et ppie ſi videris in stō aliqd qō in egritudie augmentuz
faciat niſi in illo cui? stōus eſt debilis ad hoc:vt non nimis
debilitef.hūc.n.in hac egritudie nūq̄ vomere facias neq̄
et in mirachia vbi magis videref cōpetere vomitus:z tū ſi
in ea stōus eſt debilis nō debes īducere vomitū. Et dixit.ſi
nō eſt egritudoꝛ:ideſt eger vehemētis debilitatis vel niſi ſit
egritudo vehemētis caliditatis.ſ.effectiue:quia ſcilicet ſit
inducēs vehemētem debilitatē. Uel niſi ſit egritudo vehe/
mētis debilitatis:vt qz ſit in ſeipſa debilis valde leuis non
inducēs neceſſitatē ad vomēduz ſaltē cū fortib?. Et fortia
vomitiua ētꝓhibenf in debilitate vtutis.vñ dixit.A.ſi v/
rutis timueris debilitatē aliena elleboꝛ. Et poſuit.A.duo
vomitiua:quoꝛ vnū eſt decoctio calamēti z mentaſtri z ſe/
minis raſſani. Et 2m eſt exp̄ſſio radicū raſſani in qb? infu/
ſus fuerit elleboꝛ?duob?dieb?aut trib?vel plib?:z donec
currat in raſſanū vtus elleboꝛi z def cuz oximelle.cui? do/
ſis ſit ſm q̄ztitatē vtutis. Et ſubdit.A.cū antiquaf egritu
do.adminiſtra vomitū cū elleboꝛo.ſ.nō fixo in raſſano:ſz da/
to in ſuba tuz cuz cautela quā in ca° ellī dixim? eē attēden
dā. Caſus aūt Meſ.tres in qb? vomitiua ꝓgruūt dicti ſūt
ſupra in iſto ca°. Et ſubdit Meſ.redi poſt vomitū ad ꝓfor
tationē ſtōi vt viuificef in eo digō. ¶ De eūone p clyſteria
dixit Auic.fortaſſe erit cūo vtilis p clyſtere. Et hoc marie
qñ nō poſſent exhiberi medicie eūatiue p ſupius. ¶ Clyſte
re cōueniēs. ℞. cartami polipodij ſcene.aāi.ʒ.i.aniſi karui
ameos cimini ſeis feni.ſticados.aāi.ʒ.ſ.epithimi thimbꝛe
aāi.M.i.decoquanf z in colatura diſſoluaf hieralogodiō
ʒ.i.ʒ.olei camomillini z liliacei.aāi.ʒ.ij. z ſalis indi.ʒ.ij.
¶ De eūone vo p vrinā.dixit Paulus.puocef ei vrina Ra/
ſis.i.ꝓtin.puocef ei vrina z ſudoꝛ:qz multū eis ꝓueniūt. B
aūt fieri ꝺz poſt bonā minoꝛationē mane z opil'onū aptionē
z mane ſubtiliationē. Et debēt eligi puocātia vrinā:que nō
ſint excedētis caliditatī:ſed ſint ſicut in gradu ſcōo. ¶ Di/
xit.A.cū antiquaf egritudo:z feciſti eūones vles cū reite/
ratiōe z reiteratiōe vt bñ ſit minoꝛata mā:tunc in meſia p/
prietatis pueniēdū eſt ad eūonē pticularē a capite. admini
ſtra ergo tūc maſticatiōes z gargariſmata.ſup.z caputpur
gia. Et ex eis marie que deponūt hūoꝛē melicuz a capite q̄
eligere debes ſunt ex eis que ocā ſūt in cura ſode. ¶ De i/
tētione aūt ad diuerſionē.dixit Meſ.maxime in meſia cōi
tatis ꝓhibeanf vapoꝛes coꝛrupti ppie cum vētoſis z em
plaſtris rubificātib? ſup loco a quo hz oꝛiginem z fortaſſe
cuz cauterio z diuertanf z attrahanf humoꝛes z vapoꝛes
cū eis que attrahūt ad diuerſuz z oppoſitū ſicut ſūt clyſte/
ria z puocatio emoꝛroidap z medicinap z aptio ſaphene
z vene poꝛicis pedis.ſupp.z oīb? alijs diuerſionū modis.
¶ De intētiōe vo ad alterationē. Notāt.q vbi non eſt mā
ſola alterationē ad oppom ſufficit. Si ergo fuerit mala cō/
plexio calꝛa z ſicca cura eſt cū infridantib?:in quo caſu.di/
xit Iſaac qñ melicus exp̄giſcif cum timoꝛe ifrigida z hu/
mecta ipm quanto magis poteris. Et dixit Auicē.ſi fuerit
ex malitia compl'onis ſingularis:ideſt pure frigide:aut pu
z ſicce ſufficiet tibi vt adminiſtres calefactionē coꝛdis cum
letificātib? vt dyamuſco thyriaca z ſimilib?. Quāuis thy
riaca z hmōi conueniāt etiaz in melācolia māli:cuius ma
teria multū diminuta eſt.dixit Gal.de thyriaca ad Ceſarez
thyriaca aduerſaf melācolie expellēs ſui materiā. Deinde
dixit.A.z cura caput cuz his que dicta ſunt in capꝛo ſtoli
ditatis.ſ.cuz calidis. Et hoc eſſet ſi frigiditas eēt ſola.ſi au/
tez cū ſiccitate miſceanf cum p̄dictis humectātia. Si vero
mala cōplexio fuerit cū materia:tunc vt iam ſupꝛadictū eſt
humectatio omni tēpoꝛe fieri pōt z debet etiā cuz declina/
tiōe ad remiſſaz caliditatē ſi fuerit neceſſaria. z ꝓuenit hoc
fieri ante eūonē z poſt. ¶ Cū vero p̄ceſſerint eūones z ma
teria multū fuerit diminuta tunc reſtat duplex intētio:q̄ꝝ
vna eſt ad reſoluendū reſiduū materiei de loco vbi ꝓtema
fuerit mā de qua qūo debeat fieri iā ſupꝛa patuit:z ſecūda
eſt alteratio male diſcraſie ſi remāſerit. ¶ Dixit Raſ.in di
uiſionib?.cura facte ex aduſtiōe ſāguinis in capite eſt mul/
tiplicatio effuſiōis aque calide in capite z facere caputpur
giuz cum oleis fridis z hūidis. Dixit Meſ. tradidit Gal.
decoctionē capituz edop z pedum iuuenū caſtratoū cum
lacte nuper mulſo z butyro crudo eſſe embꝛocā mirabiles
z ad humectandū ea in q̄bus humectationē querim?:z eſt
neceſſe vt in die quinqes ex ea caput liniaf z embꝛocef.di
xit Alcazi.mulgeaf ſuper caput lac z oleum de cucurbita
aut de lactuca vel de papauere cum oleo camomellino. Ju
uat enim multuz z humectat cū tēperie. ¶ Dixit Auicen.
ſi colera nigra fuerit a caliditate elongata:vt qz ſit multuz
frigida ſicut que facta eſt ex ꝓgelatione flegmatis:vel ſit a
caliditate elongata:qa non facta a caliditate aduente:ſed
ſi colera naturalis vel ſit a caliditate elōgata:quia nō ſit cū
ea in coꝛpoꝛe cōmixta alia egritudo calida:vel nō ſit ipſa ac
cidens egritudinis calide.vel ſi fuerit accidēs eius iaz ſub/
lata eſt ipſa egritudo calida:tūc intereſt vt addas.ſ.camo/
mille melliloto z matricarie de quib? dixerat alia calidio/
ra.vt ſticados folia lauri calamētuz z ſimilia cuz humecta
tione:ideſt cuz humectātibus. Et non cures.ſ.de eoꝝ cali
ditate:quia reſiſtif ſibi a friditate illius colere nigre. Et di
xit Auí.que ex melācolia eſt accidēs ſucceſſiōe alicui? egri
tudinis calide vt febꝛis acute inflāmate vel frenelis.cura ē
facilis vt cum embꝛocationib?remoueaf.ſ.eis quas dixe/
rat in ca°.de karabito.§.cūqz egritudo finita fuerit. ¶ De
tertio vo regimie qō eſt ad confoꝛtationē coꝛdis.dixit Bi
ſerapion.ſi cognoueris coꝛdis compl'onez ſupcalefactā dē
tur ei pillule.ſ.z alia que exhibētur in rectificatione cōple
xiōis coꝛdis calide. Et ſi ex frigiditate detur aur.i.de tyria
ca cum aq̄ bugloſe vel dyamuſc? qui multū laudaf cuz aq̄
citrarie vel oꝛimi lotoꝛum foliop. ¶ Dixerunt enim Filius
Meſ.z Iſaac.q baſilicon z garioſi.herba z ſemē eius in/
uamētum eſt illis in quoꝛuz coꝛpoꝛib? generaf melācolia
xiloal.confoꝛtat cerebꝛū z ſenſus z xiloal.magnum z flos
melliſſe z ſemē eius confoꝛtat coꝛ z cerebꝛuz. Et oꝛimū eē
z ppie ſemen eius z oꝛiganū cū ex eo danf.ʒ.iij.cū mulſa
multum valet melicis. Et ſpodiuz cōuenit melie z timoꝛi.
Et folia herbene bibita cū vino validitatē p̄ſtant. Et folia
matricarie cum adhuc nō floꝛet ſilr faciunt. ¶ Meſ.Filio
Zacharie.dixit.modum el'arij letificātis z gñantis gaudiū

z renuiuiſcere

ɛ reuluisceɛe facientis.ɛ ponit ẽt a Rasi in diuiſ. ℞. roſ. ʒ.iij. ciperi.ʒ.ij.ʒ.gaſ. maſticis ligni al. ſpice aſari. añ. ʒ.i.ʒ. cinamomi croci meliſſe alfelengemuſch. margaritaꝝ folij indi. macis cardamomi beñ. nucis muſc. coɔticũ citri galie muſ. zedoaſ. doɔonici oɔimi maioɔis. añ. ʒ.i. muſci. ʒ.i. q̃r/ tam. ɔfice cũ melle emblicoꝝ aut cũ melle belliricoꝝ qõ ſit quadruplũ ſpẽꝝ: ſumaſ ſicut triſera: ɛ eſt magis ɔueniẽs hyeme. ¶ Beltramus eũum ad intellm timoɔem ɛ cogitationem ɛ oĩa accñtia melie. ℞. folioꝝ melliſſe citrarie gaſ. maſticis croci cinamomi nucis muſ. been al. ɛ rub. buglo/ ſe boraginis ligni al. añ. par. i. muſci par. i. x^mam tere ɛ cri/ bra: ɛ ſume kebulos. ʒo. nu° ɛ emblicos. ɔ9. ɛ coque eos in lib. iij. aque vſq; ad lib. i. cola ɛ colaturaʒ coque cũ mel/ le igne tẽperato ɛ ſpuma ipſum: ɛ bulliat aqua donec deficiat: ɛ cũ ipſo melle ɔfice ſpecies ſupradictas ita q; mel ſit triplũ ad ſpecies. ¶ Ser. ſup 9° Al. ℞. margaritaꝝ. ʒ.i. ia/ cintoꝝ zafiroꝝ ſmaragõ. doɔonici coɔalli al. ɛ rub. añ. ℈.i. floꝝ cinamomi macis galãge nucis muſc. ʒuccari albi. añ. ʒ.ʒ. gaſ. piperis lõgi cubebe ligni al. ſtoɔacis calamite ſe/ mite ſeminis baſilicõis. añ. ℈.ʒ. croci. ʒ.ʒ. muſci ambɔe. añ. ℥.vj. coɔticũ citri ɔdite. ʒ.ʒ. liqr. raſe. ℈.ij. Landi. carnium paſſul. pinguiuʒ. añ. ʒ.i. ɔſerue boɔaginis ɔlerue buglo/ ſe. añ. ʒ.iij. ſucci pomoꝝ dulciũ depurati. ʒ.ij. aque roſ. muſ. ʒ.i. panis ʒuccari albi. lib. i. ɛ fiat eũum. Amplius ꝑ hoc regimine adimplendo recurrendũ eſt ad ea que tradent in curatione coɔdis. ¶ De intẽtione ad coɔrectionẽ accñtium dixit Ser. ſi accidũt eis vigilie adminiſtramus embɔocas dictas in ca° manie. ɛ facimus eis embɔocas ex pedib^9 capɔaꝝ ɛ capitib^9 eaꝝ: ɛ mulgemus ſup capita eoꝝ lac ſemꝑ. ¶ De cura aũt ꝑ inſtrm cyrurgicũ eſt vt ſeq̃mur in hoc qõ dcm̃ eſt in ꝑce. caplis. Dixit Hoɔ. vlt° cũ oĩa defecerint radaſ caput ɛ ſcindaſ in cruce ɛ cauterizeſ multoties: qꝛ ꝓculdubio facit ad futurã exhalationẽ. Uidi eniʒ meliciũ a fortuna fuiſſe vulneratũ in capite ɛ craneum fractũ: ɛ q̃ʒ diu vulnus fuit aptũ tãdiu fuit optime curat^9: ɛ q̃ʒdiu vulnus fuit clauſum redijt melia: ɛ puto q; ſi vulnus ſteriſſet aptum din q; ipſe fuiſſet remediatus: ɛ eſt hec cura gñalis melie. ¶ Cura vo ſpalis diuerſificata ſm mẽbɔa a qbuſ hʒ origine eſt. nã cura melie ꝑprietatis ſeu cerebɔalis eſt eadẽ cũ cura gñali dicta: ɔuenit tñ ei adminiſtratio localiũ plus eoꝝ marime que fiũt ad caput. ¶ Cura vo melie cõitatis in gñali eſt duplex itẽtio: quaꝝ vna recipit cerebꝝ ɛ iplesꝝ cũ ɔfortatione eius ne recipiat ɛ ẽt alteratiõe eius qõ ipſe ſum foɔet. Dixit. A. infrigida caput ɛ humecta ipſuʒ ɛ cõforta vt nõ recipiat qõ ɔuenit ad ipſuʒ ab aliis. Et 2ª eſt rectificare mãdans ſiue coɔpus totũ fuerit ſiue aliqõ particulare mẽbꝝ. ¶ Dixit Aarõ. ɔfortet caput vt poſſit reſiſtere fumis aſcendẽtibus. Et dixit. inſufflent naribus eoꝝ aromatica ɔfortãtia caput. Sed Raſ. coɔrigẽs dictũ Aarõ dixit. dico q; ɔfortatio capitis eſt neciа: ſed eius calefactio nõ eſt vtilis: qꝛ attrahit: ɛ ſic innuit q; iſta aromatica ɔfortãtia non ſint eleuata in gradu caliditatis. ¶ De cura melie cõitatis totius. dixit Raſ. in diuiſ. cura eius eſt flõmia ve/ ne medie: ɛ lo'o cũ decoctione epitimi vna vice poſt aliã ɛ dilatari poſt in cibo bono: ɛ potare vinũ albũ ſubtile claꝝ cũ aq̃ plima. ¶ Cura vo epatice. dixit Raſ. ꝑ 9ti. eſt ifrigidare epar vt non multiplicet hu°r melicus in eo: ɛ hoc ſi fuerit cã gñonis eius calitas: qõ eſt vtlm: ſed ſi cã eius eſſet frigiditas: tũc opʒ vt calefiat. Et ſubdit Raſ. ſi nõ potest ꝑ hoc ꝓhiberi gño eius dʒ purgari hu°r melicus ꝑ inferiorẽ regionẽ laxãdo ꝓius ventrẽ cũ laxatiuis. ſ. potabilibus: deinde cũ eliis eũantibus melĩa ad modũ medicine ɔfecte cũ mirab. ɛ epitimo. nam eũat meliam ɛ ɔfortat os ſtõi. Dixit. A. multoties iuuat hñtes meliam mirachiã in telligẽs ꝓprie de epatica vt adminiſtrent res infrigidãtes. ¶ Quidã tñ reducũt hoc dcm̃ pur ad mirachialẽ vt adminiſtrent in ea res infrigidãtes. ſup. ɛ humectãtes. nã non iuuãt per ſe inq̃ztum ſunt frigide. Et ſi iuua^tum inueniat a frigido ſolo nõ eſt illud iuua^tum veꝝ abſcindẽs egri^nem: ſʒ eſt mẽdoſum: qꝛ per accñs iuuare põt ad tps imobilitãdo vapoɔes ɛ ꝓhibendo ipſoꝝ eleuationẽ ad caput: ɛ ẽt ꝓhibẽdo ipſoꝝ ɛ vẽtoſitatis gñonem: ſed poſtea mã vapoɔabilis ꝑ frigidũ ingroſſata. dixit Aui. reddit deterioɔ: innuẽs ex hoc nõ eſſe eis puris vtendũ. Dñt tñ q; res frigide maxime ſi ꝓiũcte fuerint hu^ll iuuãt hoc mõ: inq̃ztum nõ gñaſ ex eis colera nigra q̃re nõ multiplicaſ: ɛ ex hoc fiducia hr̃ q; nã dñabit ei que cõɔrehẽſa eſt ꝓius ɛ rectificabit eaʒ. ¶ Cura melie coɔdialis eſt rectificare cõplexioneʒ coɔdis calidã: que eſt vtplm cũ coɔdialib^9 infrigidãtibus notis: ɛ ſi fuerit frigida tũc rectificet cũ calefaciẽtib^9: vt doyamargariton ɛ ſiũbus. ¶ Cura vo ſtomatice. dixit Haly. vomitu purgeſ: ɛ poſt vomitũ quieſcat aliqbus dieb^9: ɛ ipſa qdẽ curaſ ꝑprie cũ rectificatione digõnis ɛ ɔfortatione eius ne recipiat a ſplene. Dixit Raſ. ꝑ 9ti. ɔforta os ſtõi q̃libet die cũ abſintio ɛ thure ɛ vtaſ in boɔa quietis. ſ. a medicinis ſolutiuis eliis extenuãtibus ventoſitatem ɛ ɔfortãtibus os ſtõi. ¶ Dixit Aaron. vtaſ doyatriton ɛ bibat vinũ bonum aromaticũ ſapoɔoſuʒ: ɛ hoc ad ɔfortandũ digõnem. Dixit ſi ſtõm habuerit fortẽ purgeſ ſil ɛ ſel: ſed ſi debilem paulatim ɛ ſepe deſ ſirupuʒ aceroſus: qꝛ mũdificat ſtõm ɛ clyſterizeſ ſi erit neĉe cũ clyſteribus lenibus. Raſ. in diuiſ. dent elia tẽperata ſicut de xiloaſ. ɛ doyacitoniten nõ ſolutiuũ: ɛ hoc ad ɔfortandũ ne recipiat. ¶ Cura ſplenetice. dixit Al. incipiendũ eſt cura a flõmia baſilice ſiniſtre manus: qꝛ magis reſpicit ſplenẽ. ¶ Dixit Raſ. in diuiſ. ſumat. ʒ.ij. epitimi ɔtriti cũ. ʒ.i. ſirupi aceroſi ſemel in hebdãa: deinde dent medicine que exiccãt. i. attenuant ſplenem.

Cura vo mirachialis eius ꝓprie que eſt ex apate. dixit A. ſi fuerit ɔiũcta caliditati ɛ inueniunt vẽtoſitates ɛ rugitus: qꝛ apa calm mirach: in quocũq; loco partiũ mirach fuerit vẽtoſat mãm melicam: tũc 4^or inſurgũt intẽtiones: quaꝝ ꝑ^a eſt ad ipſum apa offerẽdo ad ipſuʒ que dicta ſunt in ca° eius 13ª tertij. 2ª eſt ad ɔfortationẽ capitis cũ oleis humectãtibus ɛ ɔfortãtibus. ʒª eſt ad diuertẽdũ. dixit Aui. adminiſtra vẽtoſas cũ ſcarificatione ɛ appone eas naticis ɛ aliꝑ partib^9 inferioribus ɛ poſtea in hypocũdriꝑ ɛ mirach ɛ marie ſup ſplene: ɛ pone ſup mirach ɛ ſup ſplenẽ emplm de ſinapi vt nõ mittat ſplen ad cerebꝝ mãm: ɛ illa cura põt fieri ſup quocũq; alioꝝ mẽbɔoꝝ mãdãtium. Et 4ª intẽtio eſt ad rectificationẽ epatis ne multiplicet mãm ɛ ne adurat ſua caliditate. dixit Aui. nõ calefacias in hac diſpõne epar: immo attinet tibi vt infrigides ipſum cũ inueneris ipſum calidũ adurẽs ſanguineʒ. ¶ Si vo melia mirachialis fuerit ɔiũcta frigiditati: tũc cura eiꝰ eſt ſm qnq; intẽtiones. ꝑ^m eſt ad ipſuʒ apa frigidũ: put dr̃ in ca° apatis ſtõi frigidi. Et 2ª eſt ad rectificãdũ mẽbɔa mirachialia. Dixit Aui. embɔoca ſtõm cũ reb^9 calidis. ſ. cũ q/ bus ſint pmixta ɔfortãtia ipſum: et empla ipſuʒ ſilr. ſ. poſt embɔo^nem: qꝛ tũc magis ipꝛimet: ɛ retine emplm tpe lõgo. ſ. reiterãdo ipſum ꝑ plures dies vel tpe lõgo: qꝛ ꝑ multas hoɔas: vt. 8. vel. x. deinde cũ remoueris ipſum pone vẽtoſas ſup ipſum ad attrahendũ caliditatẽ et reſoluendũ ventoſitatez. Et ſup ſtõm ſit. i. apponaſ cotũ infuſum in aqua calida et oleo aut lana carminata vel ſpongia loco coti: et hoc poſt amotionẽ ventoſe ad ſedandũ doloɔẽ: ſi affuerit. Et opʒ in mirachia plurimũ vt rectificet epar ne ex eo gñetur colera nigra. Et dixit Aui. ſi fuerit mirach frigide cõplexionis inflãtis: et ſi nõ fuerit ibi apa neq; inflatio dabis ei ad potandũ aquã decoctionis abſintij et ſuccũ eius: qm̃ vt dr̃ ꝑ ptinẽ. vſus abſintij multum eſt vtilis. Et adminiſtra ſemen agni caſti et rute et radicem lilij et artemiſie: qꝛ rectificant membɔa mirachialia: alterãt malez complexionem frigidam: ſubtiliãt materiam: et reſoluunt ventoſitatem. ʒª enim intentio eſt ad diuertendum et ꝓhibẽdum

mām ad caput ascendere ⁊ vapores ad pfortandū cerebꝝ. Dixit.A. ꝙuenit vsus emplū de sinapi sup mirach ⁊ sup illud qō est iter duas spatulas. Et vt ponant sup ipsuꝫ vētoſe absqꝫ scarificatione nisi illic sit apa aut dolor ꝓhibens: qm̄ si esset in ꝑn° apatis ⁊ fluxu mācꝝ: tūc enim vētose nō debēt apponi. 4ª intētio est ad dispargendū vētositatem. Dixit.A. multoties est necium vt ad potandū det semen apij ciminū ⁊ anisum ⁊ filia. Et 5ª intentio est ad eūanduꝫ ⁊ precipue vomitu. Et dixit.A. ꝙ multoties indiget mirachialis antiq vomitu cū ell'o albo: ⁊ hoc ad eradicandum. ¶ Dixit p̄ ꝙti. si dolor fuerit in hypocūdrijs calefiāt loca ⁊ asperganf. i. embrocenf cū decoctione rute absintij mentastri ⁊ pētafilonis vel agni casti ⁊ baccaꝝ lauri. faciūt eni dolorem quiescere: ⁊ remouent inflationem. Et melius est empl'm factū cum radice lilij ciperi ⁊ arboris marien. ⁊ dimittaf in ipsis lōgo tpe. Et dixit ꝙ qñ apponunf he medicine ꝺꝝ patiēs bre famem: qꝛ debēt poni in ieiunio ⁊ dēnt apponi sup loca. s. mirach ventose cū igne. Et dixit Raſ. si fuerit in loco dolor aut apa calidū fricef locus ⁊ curef cū semine sinapis ⁊ ponanf inter spatulas ⁊ supra vētrem. s. in partibus mirach empl'a fortia rubificātia ⁊ dissoluētia. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponif p̄ ꝙtinē. plus accidit in melicis post purgationes eoꝝ spasmus. s. succus q̄ accidat in alijs humoribus: ⁊ hoc pp dñium siccitatis eoꝝ. Et dixit. ad curaꝫ eius intromittanf in aquā calidā ⁊ sedeāt in ea: bibant ex ea: ⁊ det eis ad comedendū vippa vini limfati: ⁊ det ad bibendū rob agreste cuꝫ aq̄ frigida: ⁊ aqua frigida recens ꝓdest eis multū illo tpe: ⁊ post hoc ꝺꝝ dormire: ⁊ post expergefactionē intret balneū tepidū ⁊ comedat in eius exitu. ¶ Dixit Aui. cū alicui melico post solonem vētris aut aliā eūonem accidit spasmus: tūc ipse est dignior illa. s. cura p humectātia q̄ alij pp siccitatez ipsoꝝ: q̄re opꝫ q̄ isti humectētur ⁊ sedeāt in aqua tepida: ⁊ cibenf pane infuso in iulep cū pauco vino: ⁊ det eis in potu aqua mixta. s. cū iulep vel pauco vino: deinde dormiāt ⁊ post somnū balneenf: deinde cibenf 2ª vice cum egrediunf a balneo: ⁊ in summa regēdi sunt regimine spasmi ficci. ¶ Dixit Paul. vtanf de sero horis eundi dormituꝫ paꝝ aceti: ⁊ vtanf multoties eo in suis salsamētis: ⁊ melius qō possit poni in ea ex squilla poliū montanū ⁊ aristolog. Et Ruffus dixit. ꝺꝝ sorbere de aceto añ somnū ⁊ vti eo in salsamētis: ⁊ ex hoc iuuabiſ eoꝝ digō: ⁊ maxime qñ acetū erit sqlliticum: sed nos timemus in eo malitiā squille pp suā resolonem ⁊ deficcationē ⁊ et maliam aceti. Auget enim meliam: vt tradit Hipo. 3° regi. acut. nisi sit fiducia ꝙ mā sit gñata ex colera adusta: qm̄ acetū est tūc iuuatiuū: ⁊ plus alijs rebus: qm̄ mā est calida. sup. ⁊ grossa ⁊ acetū infrigidat ⁊ subtiliat: ⁊ precipue sqlliticum ⁊ oximel factū cū eo: aut precipue acetū in quo ponif poliuꝫ aut aristolog. aut alie medicine subtiliatiue. Et qñq ét iuuat acetum qñ egritudo fit cū cōitate splenis ⁊ mā est in ipso splene: ⁊ tunc acetū ꝺꝝ misceri cum medicinis spleneticis. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponif p̄ ꝙti. quiescāt a medicinis tpibus excedētis nāe. ¶ Et Ruffus dixit. dimittatur cura per aliqō tps ⁊ postea reuertaf ad curā: qꝛ possibile est eos liberari a morbo tpe quo dimittūt curā: ⁊ vsus medicinaꝝ debilitat virtutem.

¶ De cututub. Cap. viij.

Cututub est species melie ⁊ est dicta sic ad filitudinez cuius dā bestiole existētis in supficie aque que sup mouef diuersis motibus sine ordine: ⁊ quacūq horā accidit ei aliqd fugit ab eo: deinde itez apparet: ⁊ ista bestiola ꝺꝝ arabice cututub. Dixit Guil. hoc aial apud vulgares nr̄os vocaf guardapisces: ⁊ plm inueniſ in ags stantibus: ⁊ apud nos vocaf capꝛio aque: vel ꝺꝝ cututub a quadā alia bestiola que ꝺꝝ musculus ex sabal. i. demone que quasi nō quiescit: dicta ét arab. cututub: vel ꝺꝝ a quadam specie vulpis que ꝺꝝ arab. almarru que est valde mobilis. nā sicut ista aialia sunt mobilia multū ⁊ diuersis ⁊ inordinatis motibus: ita patiēs banc spēm melie mouef. Dꝝ ét cututub: vt dicit ru[ca] huius ca' in. A. color sanguinis putrefacti in facie q in q̄plurimis patientiū eā apparet. ¶ Hanc spēm melie vocat 'Raſ. p̄ ꝙti. deus lues. i. birsen melicū: nō qꝛ sit apa: sed qꝛ in ea timef de aduētu apatis melici in cerebꝛo pp pꝛauitatē māe eius. Innif ét p̄ ꝙti. vocari corrub puto corrupte. ¶ Est aūt cututub melia siue mala extimatio que facit. dixit. A. vt bō debeat fugere ab hoibus viuis: ⁊ cupiat appꝛopinquare mortuis ⁊ sepultis cū malitia formationis. i. imaginationis rep̄te ei aduenientis: qua. s. apprehendit esse extra qō nō est vel apprehēdit qō non ꝺꝝ apprehendere.

Et causa huius spēi melie. dixit Aui. est colera adusta: ⁊ melia. s. nālis adusta que in adustione hunc determinatum modū malitie acqsiuit: vel melius: cā eius est colera adusta ⁊ melia nālis non adusta. s. pmixte ad inuicem: ⁊ in pmixtione talem determinatū modū malitie acqsiuit. ¶ Raſ. p̄ ꝙti. hic morbus est in capite. s. p pprietatem: qꝛ non est de speciebus cōmunitatis.

Signa eius. dixit Iuō. patientes cututub incedunt de nocte tanq canes: eoꝝ facies sunt crocee pp rigilias resoluētes: ⁊ ꝙtinue desiccanf ⁊ ꝙtinue sitiūt: ⁊ hoc accidit eis pp laborē. Et dixit Raſ. p̄ ꝙti. patiētes cututub incedūt ametes per sepulturas mortuoꝝ: ⁊ eoꝝ facies apparet immutata: ⁊ visus debilis: ⁊ oculi ficci ⁊ ꝙcaui: ⁊ non lachrymāt: ⁊ eoꝝ lingua est ficca: ⁊ apparēt in ea pustule ⁊ totum corpus est duꝝ siccum: ⁊ multum sitiūt: ⁊ mesti iacent sup eoꝝ faciem: ⁊ vr̄ sup eoꝝ facie ⁊ dorso vel tibijs quedam maneries pulueris: ⁊ morsus canis: ⁊ hoc accidit ex malitia: et ambulāt de nocte tanq lupi. ¶ Dixit. A. est ꝓcessio habētis eam nocturna pp malitiam extimationis qua iudicat ab oibus hoibus viuis esse fugiendū: ⁊ ideo est eius occultatio ⁊ egressio. s. a ꝙsortio viuoꝝ diurna: ita ꝙ de nocte ambulat: ⁊ de die latitat: ⁊ totū istud facit dilēdo solitudinem ⁊ elongatiōē ab oibus viuis hoibus: ⁊ nō quiescit in loco suo vna horā: imo non cessat discurre ⁊ ambulare incessione diuersa ignorās quo vadat: cauēdo ab oibus: imo qñq non sibi cauet ab eis negligēs pericula illud. s. indiuiduū qō occurrit: ⁊ hoc accidit qñ species eius nō impressit in eū. Est enim qñq paꝝ discernēs illud qō videt ⁊ qō est ei pñs. Et cā inquietatiōis eius est error ꝙsilij ⁊ iudicij. Et dixit. A. ipse est in vltimo quietis ⁊ solitudinis. s. qñq: ⁊ qñq mouef oi hora: vt patuit. qñ ergo quiescit vt de die est in vltimo quietis: vel est in vltis quietis. s. animi: qꝛ est in vltimo ꝙsuetudinis: qꝛ cū hoc q est sic mobilis nō est furiosus neq audax: ⁊ magis querit solitudinē oibus alijs melicis: ⁊ est in vltimo querimonie: qꝛ oibus tristaf ⁊ ꝙquerif: ⁊ est in vltimo cautele nō abiecto: sed est talis apparēter: apparet enim cautelosus: qꝛ cauet sibi ab oibus. ¶ Dixit. A. color faciei eius est citrinus ⁊ lingua est ficca: vñ est sitiens: ⁊ sup crura ipsius sunt vulnera que nō ꝙsolidanf: qꝛ mā melica in eis incorrupta: et ipsi mouēt multū pedes: vñ ipsa mā trahif ad inferiora: precipue qꝛ est ei horā offendēs: ⁊ occurrit pedibus ipsius cruribus vt lapis vel frustū ligni aut sil'e offendēs: aut mordet ipsum canis quare est cā vt effundaf multitudo materie corrupte ad crura ipsius quare fiunt in eis vlcera: que qñq manēt fm dispōnē suā: ⁊ fm dispōnem suaꝝ cauſaꝝ ⁊ non ꝙsolidātur. ¶ Et dixit. A. sit eis visus siccus. i. aspectus siccus: vel visus siccus. i. obscurus: neq lachrymant oculi eius: ⁊ ipsius oculi sunt debiles ⁊ submersi. ⁊ totum hoc est pp siccitatez suoꝝ oculoꝝ. ¶ Dixit Azarauius. cututub euenit in mense februarij. Et. A. dixit. hec spēs plm est eueniens in februario: qꝛ pp suam malitiam accelerat vomere ⁊ nō expectat ad ver vel ad hoc est ex aliqua ꝓpꝛietate

tate particulari. ¶Dixit Guil. manifestatur hec egritudo
frmplurimum in februario z martio.

Cura cututub dicūt qdam q est cura cōposita ex cura
melle z cura manie: z cōplex dieta potione z cy-
rurgia. ¶De dieta dixit Juō. debent comedere cibos bo-
nos bu^os facilis digōnis z potēt ptisanam. ¶Dixit. A. re
gat cibis laudabilib^9 supradictis. sup. z potib^9. Et dixit
Juō. sedeāt in aq̄ dulci z supaspergāt capiti humectātia z
ppocātia somnū. Et dixit. A. regat cū balneis z ingenlet
vt dormiat vt tēperet eius cōplexiō cōple^tum nāq̄ cure est
dormitio plūma. ¶Et dixit Juō. si plongef pmixtio z nō
puenit ei aliq̄ curat ligenf eo^r brachia sil' z vberenf fortī-
bus vberibus z pcutiant cū volis manuū in facie z capite
z si nō sufficit sel facere hoc renouent vbera qr multū pue
nit huic morbo. ¶Dixit. A. cū in ipsa nō puenit medicia
nec curatio p dietā flagellef z pcutiat caput eius z facies
eius alapis: z fiat vt dolorē sentiat vt rectificet eius extima
tio. ¶De cura p potionē. De ītētione ad eūnē. dixit Juō.
isti sunt eūandi vsq̄ ad sincopiz. Dixit Raſ. si pati poterit.
Et dixit. flōmia fiat z multū sanguinis extrahaf: z boc in
pn^o. Et fil' dixit Azarauius z. A. quoq̄ dixit. opz vt flō-
mia eius ad hoc pueniat vt plūs sanguinis egrediat z mal
lationi ppinquus fiat. nā in tali flōmia multū de mā mala
cūaf. vñ phibet apa in cerebro fieri: de cuius euētu timor
exīstit pp prauitatē mā: vt supī iā dictū est: z hoc veritatē
bz si fuerit in corpe sanguis mult^9 cui illa mā prava multū
sit pmixta: si āt nō: nō fiat flōmia sic copiosa. Et q̄uis Aza
ra. dixerit q si fiat de cephalica: z bñ dixerit: qr ista gri^o est
per ppietatē in cerebro: tu tñ pfidera de vena eligēda fm
cañ. gñales supra ō flōmia positos. ¶Dixit Juō. si nēce est
purgef. s. post flōmiā. Et ad purgādū. dixit Raſ. def ei aq̄
casei p tres dies: z post mūdificef corpus bis vel ter cū ye-
ris magnis: vt cū yera facta cū pulpa cologn. ¶Dixit. A.
def ei ad portādū mām ad vias expulsiōis: z bonū est post
dare de 4° in 4^m die aquā casei cū epitimo ad eūandū post
aquā lactis purā: z post illud. dixit. A. eūef hu^or cū yera
Archig. verūtñ ad yeras magnas exhibēdū oz interponi
magnū spatiū. ¶De intētione vo alterationis. dixit Aui.
corpus eius valde humectef embrocādo cū ifrigidātibus
z non aggregef calefactio illap medicinap que nēcie sunt
motib^9 exercitatis. i. eis q mouenf multū z exercitanf: in
quop humectationib^9 dñt pmisceri aliq̄ calida: sz hec pmi
xtio nō oz fieri in istis q̄uis moueanf multis motib^9. Ue
rūtñ. dixit. A. nēciū est vt calefiat cor eius cū eo qō ipsū cō
fortet. sup. pter q multū calefaciat: qm̄ q̄uis in būectādo
alia mēbra nō deāt fieri aggregatio calidop cū humectāti-
bus z infrigidātib^9 in corde: tñ ly pmixtio est nēcia pp cañ.
gñalē obseruādū curatione cordis: quo cauef q ifrigidā-
tia nō debēt expoliari a pmixtione calidap cordialiū vt cō-
seruēt caliditatē inatā cordis clarificēt spūm z dilatēt aīaz.
¶Et dixit. A. post eūnē. s. p flōmiam z fluxū vētris mā
multū minorata: z post humectationē pfortef cor cū tyria
cat q rōne tyriacitatis sue remouet malitiā q mā z psumit
reliquias eius: z pfortat mēbra. Uerūtñ exhibe eam cū re-
mittētibus calefactionē z exiccationē eius si fuerit oppor
tunū: vt cū aq̄ bugloſe z silib^9: imo nō cesses pp vsum eius
a regimine humectādi: vel exhibe ea que cursu eius pce-
dūt. Dixit Raſ. p ptiñ. exhibeaf z tyriaca viperap z oia
que curāt meliam. s. curatione tyriace. Et maxime pferrēt
medicamina tyriacalia si declinarēt ad frigiditatez. ¶De
cirurgia dixit Juō. cauterizef lincefac. i. in fontanella capi
tis. ¶Dixit Aui^c. cauterizef sinciput eius: qm̄ sanaf. s.
q̄uq̄ p ipsum. Et si redeat egritudo: vt qr periodicet vel re
cidiuet: reuertaris ad curā: z in ista cura. sup. alia que di-
cta sunt in cap^o melācolie ppietatis. Dixit tñ Serap. vt p
ponif pti. impole est. i. valde difficile est q pualescāt ex b
morbo. s. patiētes pp prava accūtia que comitanf ipsum.

¶De ylischi siue hereos. Cap. ix.

Ylischi sic dr apud arabes: z est ei^9 expō
amor: dr aūt grece hereos siue pas
sio herotica. i. diuia: qr qdā putauerūt adeo fie
ri hāc passionē: vt dicit Ha. sup p pnost. p^o 5°
vel dr sic: qr isti patiētes stāt abstracti ab oib^9
alijs cogitationib^9 sicut ptēplatores diuinop.
¶Dixit Uia. vocaf ista passio amor: que ēt dr hereos. Et
dr Ser. dr hereos: qr hereos siue herei dñr viri nobiles q
pp diuitias z vite mollitiē tali poti^9 laborāt passione. Dr
Uia. hereos est morb^9 cerebri ptinu^9. i. assidu^9. est aūt ma
gnū desideriū cū multa siue magna pcupiscētia z affectiōe.
al's. afflictiōe cogitatiōis. Uñ qdā phī dixerūt q hereos ē
nomē magne dilectiōis desideratiuū. sicut aūt fidelitas est
dilectiōis vltimitas: fidelis diligēs dr ille q time diligit ali
quē cui oia secreta reuelat. z siq ab eo sibi reuelata fuerit ce
lat: ita hereos est dilectionis q̄dā extremitas: qr z si cū alijs
ōlectef: tñ cū illo vel illa potissime z extreme. ¶Dixit. A.
hec egri^o est sollicitudo vel melica. i. est passio melica cū sol
licitudie. Et si aliq̄s repiat q ista egri^o sit passio colica i tel
ligif. i. de mā trahēte ad nām colere ad quā oia mā adusta
trahit: lz vna plus: z alia min^9. Et subdit. A. est silis melie
in q iā iduxit sibi icitationē cogit^nis sue sup pulchritudinē
q̄rūdā figurap z formap que isunt ei in aīa: deide adiuuat
ad illud. s. ad icitationē cogit^nis: imo z ad aug^m eius pesi-
deriū. i. appetit^9 pīdi illā formā z nō aslegt illā: z cū nō as
segtur vehemētius exardescit. Res enī p se nota vel p aliū
cognita vel ex alteri^9 sensu cōprehēsione placita z desidera
ta: tñ phibita cū hri nō poterit hīdi eā desideriū amplius
excrescit: neq̄ pcupiscētie amor sedaf nisi habitatiōe rei si-
tite. nā sicut cib^9 desideraf appetitu: q nisi aīali ppineſ am
plius in hīdo illū anxiatur: z sicut nisi sensualitati corpis
icitāti p calorē mēbrop ad appetitū nēcij nutrimēti exhi-
bitione satisfiat p eūdē calorē mēbra dissoluēdo depascif: z
sic psumēdo ducit ad iteritū: sil'r cū vt us aīalis imaginati
ue ad appetitū ad aliqd delectabile imaginādū p spm̄ mo-
uetur: cū res que pcupiscitur hri nō pōt vt deside^m cōplea
tur ad mouēdū spm̄ ampli^9 icitatur quo motu itercluso sic
spūs calefit z subtiliatur: vt sue motiōis ipetu cerebri suba
duratur: vel sua subtilis hu^tas peritus hauriatur: z pp hūc
exiccatiōe cerebri nō modica multi amātes frequēter cū de
siderata voluētes ea hre nequeūt sollicita z sedula cogit^nis
maniaci vel melici z aliq̄s ethici efficiūtur. Nitiur in veri
tū semp: cupimusq̄ negata. Sic igitur ylischi. dixit. A. est
egrit^o quā agrit aliq̄s pp amorē. s. alicui^9 mulieris: vt. A.
dr in ru^ca hui^9 ca^i. Dixit Hoz. amor q hereos dr est solli^o
melica pp amorē mulieris. Et Ser. addit pncipal'r pp actū
coit^9 exercēdū. Et subdit Hoz. q ista passio pulcherrie pōt
diffiniri' leu describi' sic. Amor est mētis insania q̄ amēs va
gatur per insania crebris doloribus pmiscens gaudia.

Causa hui^9 passionis. dixit Uia. aliq̄s est nimia nāe ne
cessitas in multa supfluitate humop expellēda.
Et hic nō dr vere amor: qr nō est nisi ad expellēdas super-
fluitates. Unde Rufus inqt. coitus iuuare vr q̄bus cole-
ra nigra z mania dñatur. Et redditur eis inde sensus. Et
molestatio hereos tollitur ēt si non cū dilectis vtatur. Ali
q̄s aūt hereos. s. veri amoris cā est pulchra formositas cō-
siderata: pp quam. s. in simili forma pspiciat quasi insanit
aīa in ea adipiscenda. ¶Dixit Serap. sup Uiat. que fit cā
huius passionis: z que virtutes impediātur difficile est vi-
dere. Cā huius passionis est error virtutis extimatiue que
inducitur p intētiones sensatas ad apprehēdenda accūtia
nō sensata: que forte nō sunt in psona dilecta: vt cr edat ali
quā esse nobiliorem z meliorē z magis appetendā oībus
alijs: qō ideo est cū aliq̄ō sensatū aliq̄s occurrit valde gra
tū z acceptabile: vñ extiat reliq̄ sensata esse silia. vñ z siq̄e
sunt sensata nō pueniētia in ea occultanf a sensatis illis in

intẽtionibus aie vehemẽter defixis. Extimatiua igit̃ qua si melior iudex ⁊ nobilior iter apprehẽsiuas ex pte aie sensibilis impat imagiatiue vt defirũ hẽat ituitũ de tali pſona: ⁊ imagiatiua ipat ꝯcupiſcibili: vñ ꝯcupiſcibilis ℞ solũ ꝯcupiſcit. Sicut enĩ ꝯcupiſcibilis imagiatiu e obedit: ita imagiatiua extiatiue: ad cuius iperiũ cetere iclinanť ad pſonã quã extiatiua extimat vel iudicat esse ꝯueniẽtẽ: lz nõ sit. Et dixit Her. imagiatiua vtus figit̃ circa illud pp malã cõp'onẽ frigidã ⁊ ficcã que est in suo orgõ: qr ad mediã ꝯcauitatẽ cerebri vbi viget extiatiua trabunť ſpũs ⁊ calor inatus: vñ extimatiua fortiter opať: ⁊ de prior cerebri ꝯcauitas ifrigidať ⁊ desiccať: quapp remanet i ea melica dispõ ⁊ sollicitudo. ¶ Hor. vo dixit. cã ei⁹ corruptio est extiatiue pp formã seu figurã affixã ei: vñ aliqs philocapt⁹ est in amorẽ alicui⁹ mulieris. ita fortiter ꝯcipit formã figurã ⁊ mores eius q firmiter credit ⁊ opinať pulchriorẽ meliorẽ ⁊ magis castã magis venerabilẽ magis ſpetiosam ⁊ melius dotatã in oĩbus esse q̃ aliq̃ aliaꝝ. Et iõ ardẽter ꝯcupiſcit eã ⁊ sine mõ ⁊ mẽsura opinãs q si finẽ posset attingere: q illõ esset sibi ſũma felicitas ⁊ beatitudo. Et intãtũ corruptũ est iudiciuz rõnis eius q ꝯtinue cogitat de ea ⁊ dimittit oẽs suas opationes ⁊ cõpones: ita q si aliqs loquať cũ eo vix itelligit. Et qr est i ꝯtª meditationeti5 sollicitudo melica noiať: vtus igit̃ extiatiua que altior est in oẽs vtutes sensibiles ꝓcipit imaginatiue: ⁊ imagiatiua ꝯcupiſcibili: ⁊ ꝯcupiſcibilis irascibili: ⁊ irascibilis ꝓcipit vtuti motiue lacertoꝝ: ⁊ totũ mouet̃ corpus ſpreto oi ordine rõnis. Et mouet ⁊ circuit de nocte: ⁊ de die p viã: ⁊ in via ſpnendo calorẽ ⁊ frigus ⁊ oĩa pticularia cuiuscũq; ꝯditionis sint. Et cũ amplius nõ põt quiescere opz: sed ꝯcupiſcibile nõ gescit intãtũ q ꝯtristabilia sunt sibi maiora ⁊ meliora q̃ si esset delectabilia. Et dato q oẽs nãlr fugiãt tristabilia: lz hz in mẽte capt⁹: q pp vnã miserrimã delectationẽ oẽ tristabile vr sibi delectabile: sicut faciũt qdã ribaldi q pp delectationez ludi ⁊ taberne in hyeme incedũt nudi ⁊ in terra decubãt. Silr isti miseri philocapti faciũt. ¶ Quidã notãt q amor oĩbus vtutib⁹ ſensitiuis ītrinsecis attribuiť: qr ad amorẽ cuiuslibet ipsaꝝ opati ꝯcurrit. p̃ eni ꝯcurrit ſensata forma allata p aliquẽ particularẽ ſensum: ⁊ appr̃hẽsa p imagiationẽ. 2° ꝯcurrit placibilitas iudicata p extimatiuã de illa forma. ⁊ 3° ꝯcurrit ꝯtinua reportatio illius placibilitatis a memoratiua ad extiatiuã: q̃re ⁊ 4° ꝯcurrit ꝯtinuatio iudicij illius placibilitatis: ex qb⁹ oĩb⁹ vnitis ꝯcurrit appetit⁹ diligẽdi se cũ forma illa placibili. v. g. cũ illa muliere cuius forma iudicata est placibilis: pp quẽ appetitũ amor formalr attribuiť vtuti ꝯcupiſcibili seu desideratiue. Nõ enim vr amor formalr esse aliud nisi appetit⁹ siue dispõ ad appetitũ ꝯtis. ¶ Et ex dictis appet q in amore est lesio oiuz triũ vtutũ sensitiuaꝝ itrinsecaꝝ: lz diuersimode. nã imaginatio nis ⁊ memorie lesio est p augm̃ opationis eaꝝ: lz extiatiue lesio q̃q est p corruptionẽ: qr q̃q iudicat pulchꝝ qõ est sedũ timo est ſm plm itatiuxta illud: ois amãs cecus: ⁊ est ẽt ꝯtinua lesio eius ſm intẽsionez vel augm̃: qr ꝯtinua sua actio est extiatio de pulchritudie ⁊ placibilitate forme illi⁹ dñe quã diligit. Adducit. i. icitationẽ cogitationis sue sup pulchrinem ⁊ placibilitatẽ illius oĩa alia cogitabilia obmittẽs. ¶ Dixit Guil. q̃uis ista egrit⁹ trahat cãm ab extrinseco: est tñ neĉe q aliqs huor q augmẽtať ab illa cã extrinseca peccet ⁊ abũdet ⁊ erit ille huor melica multiplicata i quãtitate ⁊ q̃litate vltra q̃ ꝯueniat. ¶ Her. sup Uiať. 4or sunt cãe huius amoris. s. efficiẽs: ⁊ hec principalis est obm delectabile iprimẽs suã ſpem in vtute imaginatiua ⁊ extiatiua: ⁊ disponẽs est mediatũ vt fortis imaginatio de pſona dilecta ⁊ eius forma. 2° cã est mãlis. s. in q̃ ꝯsistit: ⁊ est 2° vẽtriculus cerebri i quo viget extiatiua. Et 3ª est formalis ⁊ est assidua cogitatio de illa ad actũ coitus exercẽdũ ad quẽ iuuat multitudo coit⁹: pp quã cãz. dixit Hor. q testiculi pñt esse subm eius quo ad cãm ꝯiunctã: ⁊ epar quo ad añtem. Et pp hãc cãm. dixit Her. nõ est bonũ q mulieres diuintur ludere ⁊ iocare cũ religiosis ⁊ p̃ſbis: qr hñt testiculos plenos: ⁊ cã finalis est delectatio coit⁹ cũ dilecta: quã lz nõ hẽat ope: hz tñ mente. ¶ Dixit. A. yliſchi est filius melie: nõ dixit: est melia. nã melia ⁊ yliſchi ꝯueniũt ⁊ dfunt: ꝯueniũt: qr in vtraq; est lesio extiabilis cũ sollicitudie. ⁊ dfunt: qr melia fit nẽcio a vitio corpali cõp'onali puro vel cũ vitio hũorali: lz yliſchi fit sola vehemẽtia extiationis respectu illi⁹ indiuidui: q̃uis possit ꝯiũgi cũ vitio corpali melia ẽt est sicut: genus ⁊ yliſchi est ſpẽs eius. ¶ Her. sup 2° Al. amor est duplex. Unus cũ morbo: ⁊ ℞ erit in ꝓcessu q̃ illi ꝓductũ est corpus ad malã cõp'onẽ frigidã ⁊ ficcã puram vel cũ mã est abstinẽtia ⁊ vigilijs qb⁹ burres adurunť ⁊ in melã ꝯuertunť. Alius est sine morbo: ⁊ maxie q̃ si in pn⁹ nec nõdũ ꝓductũ est corpus ad malã cõp'onẽ. Et dixit. pot hec passio oĩbus g̃ĩb⁹ boĩum euenire: melicis qdẽ ppſalsam imaginationẽ eoꝝ. dixit. ⁊ flaticis pp multitudinẽ ſpematis: lz nõ multũ coitũ appetãt: ⁊ in colicis: qr multũ appetũt: lz nõ possint multũ: ⁊ i sanguineis pp vtrũq;. ¶ Dixit Hor. frequẽtius aduenit viris q̃ mulieribꝰ: qr viri vr sunt calidiores eis: ⁊ hoc pz in masculis bzutoꝝ qui cum furia ⁊ ipetu mouenť ad coitũ. ¶ Dixit Uia. cũ hic ifirmitas fortiora aie subsequẽtia hẽat. i. cogitatiões multas fiũt oculi eoꝝ ꝯcaui: lz sunt cito mobiles pp aie cogitationes nimias adinueniẽdũ ⁊ hñdũ ea que desiderãt: ⁊ palpebre eoꝝ sunt graues: ⁊ citrini sunt eoꝝ colores: qõ ex calore fit motu quẽ ex vigilijs ꝓsequtur: ⁊ pulsus idurať: neq; naliter dilatať: neq; sua pcussio ſm q opz custodiť. Et dixit. si in cogitationibus ꝓfundať actio aie ⁊ corpis corrũpiť: qr corpus aiam in sua actione legť: ⁊ aia corpus i sua passione imitať. Inqt enĩ Gal. aie vtus cõp'onẽ segtur. Aia enĩ ſm cõplexionẽ corporis mouet̃ ad operãdum: ⁊ hoc nãlr: ſm enim cõplexionẽ colericã mouet̃ ad iraz: ⁊ silr de alijs: ſm tñ mores cũ acqsitos a phĩa vel arte vel aliter aia non segtur cõplexionem corporis: sed ipsam disciplinam.

Dixit. A. Signa eius sunt ꝓfunditas oculoꝝ ⁊ corsiccitas ⁊ ꝓuatio lachrimaꝝ nisi cũ flet⁹ adsit. Adest enĩ fletus in eis aliqñ ex pte pſone desiderate. Dixit Her. sup Uia. de facili ridet ⁊ de facili flet ⁊ de facili mouetur de risu ad fletũ: vel eõ: qõ precipue facit si fiat de amore mẽtio ⁊ cãtilenis amoris: ⁊ maxie si fiat mẽtio õ gaudio ⁊ pſecutione vel despatione reꝝ dilectaꝝ. Et subdit. A. motus est ꝯtinuus palpebraꝝ risibilis q̃si aspiciat aliqd pulchꝝ delectabile: qr semp in aia ei⁹ est fixa forma sue dilecte ⁊ iõ aspect⁹ eius est risibilis ac si audiat rumorẽ. i. eloquiũ vel nouũ iocũdas ⁊ letificať: ⁊ spũs. i. anhelit⁹ eius plime iterſectionis pp abstractionẽ aie ad rẽ dilectã: ⁊ fit anhelitus multe elevationis quasi suspirioſi: ⁊ alterať dispõ eius ad letitiã ⁊ risum cũ moris cãtilenas audit vel ad fletũ vel tristitiam cuz fit rememoratio repudij ab amore vel re dilecta vel elõgationis ab ea in cãtilenis: ⁊ sunt oĩa membra eius arrefacta p̃ter oculos: q̃ñ ipsi cũ sua pfũdatione sunt graues magni. i. multũ pleni: qr nã trãsmittit ad eos multũ de nutrõ: ⁊ ℞ itelle i cõparõne ad alia mẽbra: nõ i cõparõne sanitať: et palpebre sunt grosse: qr pp vigilias ⁊ fletũ trahunť ad eas mãe et euapat ad eas capr ei⁹: et ei⁹ figuris. i. sitib⁹ nõ est ordo: qr nũc sunt in vno situ: nũc ꝯuertunť ad aliũ sitũ absq; ordine: et pulsus ei⁹ est diuersus absq; ordine sicut ẽ pulsus hñtiũ tediũ: ⁊ ei⁹ qdẽ pulsus et ei⁹ dispõ alterať cũ fit rememo⁹ illi⁹ q̃ diligit: fit enĩ aliqñ freq̃ns ⁊ velox et ꝓpe cũ obuiat ei subito. Et subdit. A. q̃ pole ẽt ℞ figñare qs sit ille vel illa q diligit cũ nõ ꝓfiteť ipsũ patiẽs: et igeniũ i ℞ ẽ vt noĩa pl'a rememorentť reiterãdo illa multoties cozã eo: ⁊ sit manꝰ medici ꝯtinue sup manũ ipsi⁹. s. tangens pulsum. Lũq; pp illud. i. pp aliqõ notum illoꝝ diuerſificať pulsus diuersitate magna: ⁊ iterſectio sit ſũsio-

inde

inde iterata notatione illius nois fit iterat diuersitas in pulsu: z expit hoc medicus multoties: scit q illud est nomen eius que diligit: deinde ad pfirmationem illius remoueret figura z mãsio dilecti z illud i quo vz. s. dilectus: vt vtp sit pbus in armis sciẽtia vel virtute: z rememorent ar tes z genus z etas z regio z alia filia. et cõparet vnũqõq istop ad nomẽ eius q diligit: z seruet pulsus eius: z pside ret si alteret apud notationẽ eius multoties: z tunc aggrent eidẽ ppietates eius q diligit: z ex eo in quo preualet: z sic cognoscit illud. Nos eni expti istud iã sumus. dixit Aui. z inuenimus iuuamentũ faciẽdo morã in illo. Et Hal. sup p pnosticop 2to xi° ponit de hoc historiam pulchram: ad quaz potes hre recursum. ¶ Dixit Her. sup 9° Al. qñ ylischi est in pn° suspiria adsunt pfunda: sed qñ iã est in augmento non suspirant profunde.

Cura eius. dixit Uiat. si hereosis nõ succurrit vt cogitatio eop auferat z aie actio leuiget si passionẽ melancolicã neẽe est incidãt: sicut enĩ ex nimio labore corpis in passionẽ incidit laborio saz: ita ex labore aie in passionẽ incidit melicã. Et Hor. dixit q nisi eis succurrat in maniã trãseũt aut moriunt. Dixit Her. sup Uiat. morbus iste pfecte nõ curat nisi p pnictionẽ cũ dilecta pm iussionẽ siue intẽtionẽ legis z fidei: tũc enĩ redeũt virtutes aie z corpus ad nãle dispõnẽ. ¶ Dixit Aui. cognitio eius q diliget est vna viap iure ipsius: z cũ nõ inuenit cura nisi regimẽ pnictiõis inter eos fiat pm modũ pmissionis legis siue fidei. nã iam vidimus hoiem cui reddita est salus z vtus z redijt ad carnẽ suã cũ iã diuenisset ad arefactionẽ z ptrãsisset illã: qz iã fact? erat tabidus z tolerasset egritudines pravas z febres antiqs pp debilitatẽ virtutis pp nimietatẽ ylischi. nã cum sensit applicationẽ eius quã diligebat euanuit qõ hẽbat in breui tpe: z extimauimus esse mirabile. Et significauimus ex hoc obediẽtiã nãe meditationibus aie. ¶ Qz si pnictio inter eos fieri negt: z iussioni legis vel fidei nõ est obediẽs: tũc cura eius pficit dieta z potione. Et dieta. dixit Uia. ne pfundent in cogitationes nimias luciferos hẽant ortos odoriferos z fructiferos: z currentẽ hẽant aquã z clarã z spatient z deducant cũ feminis seu marib? pulchrap psonap: z audiãt gña musicop z versuũ recitationẽ z colloga cũ amicis dilectissimis. ¶ Dixit Hal. regant ortop speculatione satorũq z flop z pomop: sonos nõ audiãt graues: sz dulces: cytheras liraſq. Et dixit. cogitatio eius narratio nib? impediat varijs rumoribusq gratis: oportetq hos ipedire opationib? z negocijs nec ex his oino vacui sint: nec esse nt: qn negocia eop amoueãt cogitationes ab amatis: excitẽturq ẽt illis lites z qõnes q̃tenus eop cogitationes in hmõi occupent reb? z coitusq cũ ea que nõ amat cogitationẽ flectit ab amata z remouet. ¶ Dixit Aui. sit casus eop in disceptationib? siue discordijs litib? z pturbationib? occupationib? vel negocijop vel offijop ciuitatis vel cure familie. nã ista faciũt fortasse eos obliuisci dilectionis ipsop aut ingeniet vt ipsi diligãt aliud ab eo qõ diligit qõ sit ex eis que lex pmittit: qõ postq feciſti abscindat ẽt cogitatio ei? a 2°: qõ icipit diligere añq pfirmet i dilectiõe ei? postq obliti fuerit p'. Et B ẽ fiẽdũ cũ ille q diligit nõ ẽ de his q rõnabiliꝫ pñr piũgi: sed si ille q diligit fuerit ex rõnabilibus ad piũgẽdũ pfiliũ est vt fiat ipsop pnictio: si vo nõ tũc remediũ est hortatio eop vt nõ appetant illud. Et si nõ valet hortatio. tunc correctio z castigatio ipsop fiat. Qz si nõ valet: tunc fiat vituperatio ipsius qui diligit z coactio z trãsformatio ipsius ostẽdendo formã eius esse fedã z ostẽdendo q illud qõ de pulchritudine eius hz diligẽs nõ est nisi sollicitudo melica: qz sic putauerit esse: z nõ est nisi pcussio dem onis. i. illusio diabolica: vel vt alia lra hz. Si ille q diligit fuerit ex rõnabilibus viris q bñt intelligentiã tũc hortatio eius est remediũ. ¶ Dixit. n. Hor. patiẽs si obediens et rõni reducat ab illa imaginatione falsa ab aliquo prudente viro: quẽ timeat a quo verecũdet cũ vbis z monitionibus ostẽdendo ei picula seculi: diẽ iudicij: z gaudia paradisi. sed si rõni nõ eẽt obediẽs: z esset adhuc iuuenis sub ferula: tũc frequẽter z fortiter flagellet. Qz si non vz nuncient ei valde terribilia z pristabilia: vt maior tristitia minorẽ valeat obfuscare: vel nuncient sibi alta delectabilia: vt q sit factus finiscalcus vel badolus regis: vel q officiũ magnũ est sibi collatũ: z ita ab illo reuocabit: qz honores mutãt mores: vel occupet in aliqua actiõe. vñ Ouidi. Da vacue mẽti quo teneat opus. deinde distrahabatur ad lõginquas regiones vt videat varia z diuersa: vel hortetur ad diligendũ plures. que si nõ pñt fieri aut non vz: tunc remedium est vituperatio dilecte. dixit Aui. verba. s. z narrationes alioꝝ in hoc ca° multũ pferũt. sed z vetule ad eũ incitẽtur z adducant vt vituperent illud qõ diligũt z rememorentur ipsi eius dispones. z narrent ei res aliqs de ipsa de quibus horrorẽ incurrat: z nũcient ei de ipsa dispones vituposas multas: h. n. sũt de eis que sedant plm. i. plimos ex diligẽtibus. Et dixit. plimos: qz sunt ex eis aliq quos ipse vituperatos pstolat: z magis exardescũt ide amorẽ deridẽtes vituperãtes: z i alio suo seipsos gloriãtes: qz cognoscũt pulchritudinẽ bonitatẽ z placibilitatẽ illius: qs illi vituperant: z ex illa cognitione pstolãtur. ideo dixit Aui. qdaz ex eis sunt quos sanat letitia z auditus cãtilene: z qdã sũt quos illud augmẽtat in ylischi. Si itaq fuerit diligens ex bñtibus intellm tpe sanitatis: tunc vz odoratio z transformatio. i. remotio a pma informatione: z de nouo alterius iformatio ad quã trãsformationẽ faciendã vetule prudentiores sunt viris narrãtes formas eius que diligitur cũ narrationibus fedis: z assimilationibus horribilibus: valent ẽt in hoc viri qdã molles muliebres: quop ars in hoc non est minor nec minus valens arte vetularũ. Et pterea possibile est eis vt inueniant qualr pmutent amorẽ diligentis ad aliud gradatiz. Et dixit Aui. ex occupationibus predictis corruptio puellap z plurimus pcubitus eap z ipsarũ renouatio z delectatio cum ipsis. dixit Aui. fortasse erit ne cessariũ vt isti regãtur regimine bñtiuz meliaz vel maniã vel cututub: z q humectent cũ humectãtibus pm q dictum est de illis. Et hic erit: cũ puertuntur a moribus suis. i. pp mores suos z sanitate corpop suorum. i. a sanitate corpop suop ad silitudinẽ ipsop. s. melicop maniacorum z cututubitop. Cũ. n. mores eop sũt cogitatio plima z sollicitudo z iquetudo. Et h? cãe pmutãt eos a sanitate eop ad dispõnẽ melicã. sup. z silr erit pp regimẽ i aliis reb? nõ nãlib? vel vsu medicinap pmutarent ad silitudinez illop. ¶ Dixit itaq Hal. regant regimie hũectãti balneo suauis aq̃ egtatõe exercitio tpato z vini potu: z silib?. Dixit Aui. admistra sõnũ z hũectatõz z nutrimẽtũ ex laudabilib?. Et fac eos balneare pm pdones pm qs balneũ hũectat. q cũ Raſ. dixit i diuisiõib? q cura ei? ẽ ieiuniũ itellexit ꝺ his q incurrũt i hãc passionẽ ex multitudie spmatis. Et silr itelligũt auctores cũ dñt. q cura ei? ẽ assiduatio coit?. ¶ Dixit Hor. coit? supflu?: qz deficcat nõ ꝓpetit hereosis tristib?: neq melicis: sz eis pmissus ẽ tpamẽtũ bñs vt sẽtiat se inde alleuiatũ z meli? comedẽtẽ bibẽtẽ z dormientẽ. ¶ Dixit Raſ. i diuisiõib? ꝓuẽit eis ebrietas plima assidue. Et Uia. dixit. meli? qõ iuuat hereosos ẽ vinũ: qõ bibẽdũ est bonũ odorifex z tpatũ. eteniz dixit Uia. Ruffus inqt vinũ ẽ medicia fortis tristib? timidis. z hereosis. z dixit Hal. qcũq vinũ de vitib? pmit? educere ẽ molitus iter sapiẽtissimos est cõputãdus. Et dixit zenõ. sicut lupinop amaritudo tollit si aq infundant: silr ai aspitas ebibito vino in dulcedinẽ mutat. z rursuz. dixit Ruffus. nõ solũ vinũ tpate bibitũ remouet tristitiã: sz alia sibi filia. Sz z balneũ tpatũ: vñ fit vt cũ qdã balneũ egrediũt ad coitũ icitent. Quidã qz plbi. dixerũt sonũ istop musicaliũ eẽ qsi spuz: qz multũ aie appropiant: z vinũ eẽ corp? qz multũ corpi amicat: z hop alterp

ab altero adiuuaf.⁊ dixit Uia.dicũ aliq̃ q̃ Orfeus dixit. Imperatores me ad ꝙuiuia inuitant vt ex me se delectẽt:⁊ ego ẽt delector ex ipsis:q̃ cum velim eoꝝ flectere aĩos posſum:sicut de ira ad mansuetudinẽ:de tristitia ad letitiaz:de auaritia ad largitatez:de timore ad audaciã:⁊ hec est ordinatio organoꝝ musicoꝝ ac vini circa sanitatẽ aĩe:q̃ ⁊ pfectissimũ esse dignoscit si ⁊ boni socij adunent qui in pulchritudinẽ valeãt sciẽtia atq̃ moribus. Dictũ est enĩ maxime delectatio est si vinũ bibaf ⁊ colloquiũ cũ sapientibus habeaf:ingt enim Hal.colloquiũ cũ sapiẽtibus ⁊ se amãtibus laborẽ elicit de mẽbris iterioribus ⁊ q̃ si in ortis fiat lucẽtib⁹ fructiferis odoriferis optimũ iocũdissimũ fit:sit aũt ipsoꝝ caminata vbi sessuri sunt mũda ⁊ lucida ⁊ appo nanf rose ⁊ mẽta ⁊ basilicon salices ⁊ filia.⁊ dixit. ab ebrietate caueãt:intelligẽs de hereosis ex multitudine spmatis: ⁊ fit q̃ dormiãt:⁊ post somnũ in balneo delectenf cũ aq̃ ⁊ aere tẽpato ⁊ lucido. Et dixit.neq̃ eis accidat qcq̃d amãs abhorreat.Interrogatus enĩ qdam phs q̃re horribilis hõ grauior esset q̃z qõlibet põdus ferẽ talr rñdisse.hõ horribilis põdus est solius aie:alia vo pondera corpi ⁊ aie sũt cõia.

¶De cura p potionẽ.dixit Aui.pfidera an eius dispõ ꝙuenerit ad adustionẽ burr̃is vel aliã.s.dispõnez humoralẽ ⁊ eũa ſm q̃ regrit humor ille:⁊.s.fortasse opz vt eũenf burr̃is eorũ cũ yeris magnis ſm q̃ dictũ est in cura melie:⁊ hoc qñ erit inuentũ pcñ humoris p se vel cũ aliis dispõnibus req rẽtis educi p yeras magnas.Et innuit Aui.in vbis predictis q̃ si nõ fuerit in corpore pcñ humoris q̃ non fiat eũor q̃ ipsa vehemẽter nocet exiccãdo. ¶Dixit Hor. si aliqua fuerit mã aggregata mũdificef.Et dixit Ser.sup Uia.fiat hoc prius q̃z ꝑfirmef.Et humectatio qdez sanguinis fiat assidue cũ medicinis humectãtibus ab intus ⁊ ab extra ap proximatis:put dictũ est in capitis precedentibus.

Et quedam egrit⁹ quã Hũl. de varig⁹ bellicotũ vocauit:in qua multiplicanf sõnia timorosa:⁊ in ꝑn⁹ somni nõ dormire volũt subito qdaz motus spasmosi ⁊ ẽctiones apparẽt in mẽbris patentiũ nunc in brachijs:nunc in coxis:nunc in collo ⁊ capite:⁊ qñq̃ in corpore toto:⁊ qñq̃ vr eis q̃ ab alto cadãt ad locũ ꝑfundũ:⁊ cũ dormiũt accidũt eis somnia terribilia valde vt pre timore murmurẽt in somno fortissime ita vt oporteat eos excitari p se vel p aliũ.Et cũ excitanf habeãt tã ingẽtez terrorẽ vt sicut in cardiaca corꝝcutiaf in eis:⁊ lectus sub eis ñsi verti videaf:⁊ accidũt eis ⁊ terrores nõ solũ in somnis sed ẽt vigilãtibus ipsis a quocũq̃z sibi subito occurrẽti:sed tũc passio magna erit.Et qdam ex eis sentiũt pũctiones in cute in parte posteriori ⁊ quosdã rigores ascendẽtes p spinã:⁊ nõnulli mucillaginosos tudores hñt in subascellis:⁊ color faciei fit plũbeus ⁊ ꝑprie in albis oculoꝝ:sicut accidit in patiẽtibus vermes:⁊ ex hoc signo solo intuitu subito cognoscunf:⁊ ex isto pñt dijudicari alia accitia.sup.sine relatione alioꝝ.Et qñ hec passio in vigilijs accidit pus p totũ corpus quẽdam motũ subitũ velut terremotus sentiũt:⁊ ꝑprie in parte corporis posteriori incipientẽ in posterioribus cruriũ ⁊ ascẽdentẽ vsq̃z ad occiput:⁊ tũc erigũtur capilli ⁊ cutis tota ⁊ exalperaf in poris:⁊ ꝑprie in coxis ⁊ partib⁹ posterioribus:⁊ subito hic motus venit ⁊ subito recedit:⁊ tũc est maxius tremor cordis ⁊ timor cũ eoz qbusdã eueniat hic motus sine tremore:⁊ qbusdaz hoc accidit in die näli decies:⁊ qbusdam pluries:⁊ qbusdam rarius:⁊ aliq̃ euenit hic motus cũ tussi.¶Et cã qdẽ eius est vẽtositas multiplicata in musculis ⁊ circa cutem cuius gñonis cã nõ minus est ab extra q̃z ab intra.s.vẽti flantes: ⁊ eapp ⁊ ꝑprie cũ stuffis siccis maxie factis in tina cũ ignitis lapidib⁹ ⁊ irroratis cũ aqs decoctionis herbaꝝ calidarũ hñtiũ virtutẽ resolutiuã ventositatis ⁊ cũ vnctionibus ventositatẽ resoluẽtibus:sicut laurino:q̃ ꝑpriũ est titillationibus ⁊ ꝑprie factis in posterioꝝib⁹ corporis ⁊ coxis ⁊ dicta ꝙueniẽti subito sanitati restituunf. ¶Dicũt q̃ sucus factus cũ radice vel semine nenufaris nõ sinit multipli cari somnia bibitus:⁊ filr accubere sup radicẽ pẽtafilonis ⁊ qui posuerit portulacã sup lectũ suũ nõ videbit somnia ⁊ cozallus retẽtus ⁊ gestatus expellit ludibria somniorũ aloes vz illis qui hñt somnia terribilia sine febre:⁊ radix lauri suspẽsa in domo in qua puer timidus dormit facit q̃ postea nõ timebit.Et oculus vũi deficcatus ⁊ postea collo pueri suspensus remouet timorem ab eo.et silr dexter oculus lupi suspensus:⁊ lapis lazuli suspensus collo pueri idem faciunt.

¶De scotomia ⁊ vertigine. Cap.x.

Etant q̃ iste tres dispõnes scotomia vertigo ⁊ alue ꝙueniũt ⁊ differũt:cõueniũt enim in causis fere ⁊ signis ẽt ⁊ mõ curationis.vñ Ser.sup Uia.vertigo ⁊ scotomie passiones diuerse sunt:⁊ tñ q̃ in radice fere eadẽ est cã ⁊ curatiõ de ipsis ambabus auctores simul loquunf.Et pp hanc cãm Hal.vt ponit ꝑ ꝓti.nõ secit dr̃iam inter vertiginez ⁊ scotomiã. Dixerũt aũt fere:q̃ pur aliq̃ est dr̃ia inter eas in causis signis ⁊ mõ curationis vt apparebit.ꝙueniũt ẽt predicte dispõnes:q̃ in vnaquaq̃ fit quedam corruptio visus. ¶Differũt aũt. dixit Raſ. ꝓti.ca° 2°.q̃ vertigo est dispõ in qua apparẽt res voluti hõ non cadit:sed regit se:⁊ ista dispõ ꝑprie vocaf alue:vt patebit in seq.ca°.Et scotomia.dixit Raſ.est dispõ in qua apparẽt res voluti:⁊ hõ non regit se:sed cadit:⁊ hic p scotomiã cõprehendit ẽt vertiginez:que ẽt differũt inter se.nam vertigo est qñ nõ regit seipsuz:sed cadit:tñ sine obtenebratione oculoꝝ:sed scotomia est cũ obtenebratione eorum. ¶Dixit Ser.sup 9° Al. ꝙueniẽtia inter scotomia ⁊ vertiginẽ est q̃ vtraq̃ fit ex vapore existẽte in vijs spũs visibilis ⁊ in venis ⁊ arterijs anterioris partis cerebri vtraq̃ facit corruptionẽ in visu ⁊ virtute imaginatiua:tñ diuersimode vt dictũ est:pp igit ꝙuenientiã ambaꝝ sapiẽtes faciũt de eis vnũ cam noiando aliq̃n ambas istas dispõnes:⁊ aliq̃n solũ alterã.Et ita fecit Aui.intitulauit enĩz cam de vertigine ⁊ imaginatione.i.in qua corrũpit imaginatio:⁊ tñ in cessu diffiniuit scotomiam a vertigine distinctã.⁊ silr fecit Sera.⁊ Raſ.in diuiſ.qdaz tñ dñt q̃ Aui.in rum pimaginationẽ itellexit scotomiã in qua maxie ledit imaginatio. alue ergo est minor vertigo q̃z dispõ:⁊ vertigo minor q̃z scotomia ita q̃ post forte insultũ alue segtur vertigo:sicut et post forte insultũ vertiginis segtur scotomia. ¶Dr autez vertigo ⁊ scotomia in gloſ.sup 9° Al.stidre.Et dicunf ꝙ colr.arab.algabar.Aui.tñ ca° de litargia.dixit q̃ vocanf sanday.Passionarius dixit.scotomiam tenebras greci vocãt.Sil.scotomia dr̃ scopomia a scopos qõ est visio ⁊ mia est muſca:q̃ apparet videre aũ se quasi muscas volãtes vel alia corpora nigra.Sed vertigo dr̃ a verto:q̃ res apparet verti ⁊ volui ⁊ qũlibet moueri:vel dr̃ vertigo a vertice q̃ est egrit⁹ verticis.Et si incuruet caput ⁊ eleuet vir videt corã visu apparẽt visa viridia ⁊ nigra. ¶Dñt qdaz q̃ vertigo est quedã reuolutio tenebrosa:⁊ scotomia est qdã tenebrosa vertigo.Dixit. Hip.vt ponit ꝑ ꝓti.scotomia est qñ hñs ipsam imaginaf oẽs res q̃s intuet reuolui coram se:⁊ subito deficit sensus visus:⁊ premeditaf q̃ oia que sibi a posterioribus repreſentanf sint obscura. ¶Dixit Galen.3° de interio.⁊ ponitur ꝑ ꝓti.patiẽtes scotomiam ⁊ vertiginem nõ possunt videre:rep visus obscuraf ⁊ imaginatur q̃ res voluanf sup ipsos.Et q̃ cerebrum ⁊ eorum corpus reuoluatur sup ipsos quare nõ regunt se ita vt firmentur:immo possibile est q̃ de facili ex vna reuolutione cadant:sicut accidit sanis ex multis reuolutionibus. ¶In gloſ.sup Sera.dr̃ vertigo est ebullitio.i.motus velox spũs ritus visibilis:vt ante oculos videat muscas in circuitu. dixit Auic.vertigo est vt habẽti ipsam imaginetur q̃ res

ſup ipſum multoties voluanť: non enim figiť ſedēs.i. ſi-
ſedeat: aut ſtās.i. ſiue ſtet erect⁹: aut apit.i. ſiue apiat ocu-
los ſuos: ſed cadit. ¶ Et gñanť iſte paſſiones. dixit Aui.
q⁹ accidit ſpiritui aiali in ventriculis cerebri ꝛ venis ꝛ arte
rijs eius ex obuiatione ſuijpſius.i. motu circulari illō qō
accidit ei q reuoluiť reuolutione ꝓtinua. Et cā q̄re cadit ꝛ
nō figiť eſt: q⁹ ſpūs cerebri idebite mouek ad ſua oꝛgª q̄re
illa debilitanť ꝛ nō pñt corpus ſuſtētare: ꝛ adiuuat ad hoc
q⁹ hō cū corpoꝛe ſuo q̄ñ ꝓſequtur motū illū: ꝛ in hoc eſt ti-
moꝛ: vñ cadit. ¶ Dixit Ser. ſup 9° Al. ſcotomia ꝛ vertigo
duplr pñt ſumi. Uno mō quātū ad eoꝝ oꝛiginē: ꝛ ſic ſunt
actio corrupta viſus. p̄ nāq̄ in eis corrūpiť viſus: inducit
enī p̄ moꝛ⁹ in ſpū viſibili q̄re corrūpit actus vidēdi. ꝛ poſt
viſui aliq̄ res apparēt moueri que nō mouenť. 2° mō q̄ztū
ad eaꝝ cōpleᵗᵘᵐ: ꝛ ſic ſunt actio corrupta vtutis imagina-
tiue que pp impreſſionē in ea factā ex repñtatione ſpēꝝ viſa-
rū imaginanť res eſſe extra que nō ſunt: ꝛ res extra moue-
ri que nō mouenť. ¶ Sor. aūt dixit q⁹ ſunt ꝓprie paſſiōes
ſenſus cōis: imediata enī cā ipſaꝝ eſt malitia cācellationis
ydoloꝝ in cruris ſigillatione nerui optici: ꝛ ſō male ſenſui
cōi repñtanť: ꝛ p ꝓpñs vtuti imaginatiue: p accēns tū ſunt
paſſio viſus. i. coꝛruptio eius. ¶ Dicūt. appꝛopꝛiať hec di
ſpō plus ſenſui viſus q̄z alijs: ſz ledanť ꝛ ipſi pp motū qui
appet ineſſe reb⁹ extra: motus aūt melius appꝛehēdit a vi
ſu q̄z ab alijs ſenſib⁹: ꝛ q⁹ eſt ille ſenſus q in ea p̄ ꝛ magis
ledit: ōñt q⁹ vtigo ꝛ ſcotomia vt ſic ꝓſiderate ſm ꝓpꝛiā ſi-
gñonem ſunt accñs actio. ſ. coꝛrupta vtutis viſiue ꝛ imagi
natiue: ſz relate in ſuas cās ſunt moꝛbus. ¶ Et dixit Ser.
ſup 9° Al. pñt dici moꝛbus ꝓpꝛius. ſ. mala cōplexio calida
vel frigida ſm variā diſpōnem vapoꝛis cereby alterātis.
Et poſſunt dici moꝛbus officialis. ſ. opilatio in neruis ꝛ
arterijs ꝛ vijs anteꝛioꝛibus cerebri.

Cauſarum vtiginis ꝛ ſcotomie alie ſunt extrinſece
ꝛ alie intrinſece. Et hay alie ſe tenēt ex
parte aie: ꝛ alie ex parte coꝛpoꝛis. ¶ De cauſis extrinſecis
Aui. tetigit tres: quaꝝ vna eſt q̄ñ accidit hoi cū reuoluit ſe
ipſum pp quā reuolutionē reuoluunť vapoꝛes in cerebꝛo
ꝓtēti ꝛ ipſe in cereº: ſicut reuoluiť vas ꝓcurrēs ſup aquā
tpe aliquo: aut ſicut q̄ñ accipiť vas aq̄ plenū ꝛ reuoluiť in
gyꝝ in quo aq̄ in gyꝝ voluiť: q̄ꝫuis vas poſtea quieſcat: ſic
ſpūs ꝛ vapoꝛes voluunť in gyꝝ poſt reuolutionē coꝛpoꝛis:
q̄ꝫuis coꝛpus poſtea quieſcat: ſz q̄ñ ſpūs voluiť i gyꝝ ima-
ginať hō q⁹ res mūdi voluanť in gyꝝ. Et ꝓbat hoc Auic.
arguens ſic. moto ſpū diuerſificať ꝓpoꝛtio partiū ſpūs ad
ꝓtes mūdi ex parte ſpūs: ſicut moto mūdo ſiue ꝓtibus mū
di diuerſificať ꝓpoꝛtio partiū mūdi ad ꝓtes ſpūs: ꝛ eō. Si
igiť illa ꝓpoꝛtio mutek ita q⁹ vna ps illaꝝ rex vel illis ſpi
ritus ſuccedat alteri partiť: tūc iudiciū erit rei mobilis. Mi
noꝛē vo ꝓbat Aui. duab⁹ rōnibus. p̄ª eſt ꝓpoꝛtio partiū
mūdi ad partes ſpūs eſt inter ꝓtes mūdi ꝛ ꝓtes ſpūs: ita ad
pmutādū iſtā ꝓpoꝛtionē eāle eſt: ꝛ nō differt ſiue diuerſifi-
ceť ꝓpoꝛtio partiū ſpūs ad ꝓtes mūdi ꝓtinētis ipſum ex p
te ſpūs ſiue diuerſificeť illud ex parte ꝓtiū mūdi: ex quo fit
ſenſibilitas p eas. ſ. ꝓtes mūdi mouētes ꝛ ꝓtes ſpūs recipiē
tes: quotieſcūq̄ enī aliq̄ ꝓpoꝛtio depēdet a duob⁹ ad pmu
tationē illius ꝓpoꝛtionis ſufficit alteꝝ pmutari. Et eſt ſmia
Ax. 2° celi ꝛ mūdi. vbi dixit. nihil differt moueri q̄ videť
aut quo vř. qd aūt ſit iſta ꝓpoꝛtio. dixit Sē. q⁹ nō eſt niſi de
bita ꝛ determinata adiacētia ſenſibilis viſibilis ad viſum:
que adiacētia eſt cū tali ſitu ꝛ talib⁹ lineis: ſiue igiť pmuteť
ſenſatū ſiue ſentiēs pmutať ꝓpoꝛtio: qua pmutata opꝛ q⁹
res iudicenť pmutare. iō ergo dixit Aui. ſunt reuolutiones
ſ. rex q̄s imaginať vt in gyꝝ que ſunt pp opōnes. ſ. ſenſi-
bilis ad ſenſum pmutatas: que. ſ. oppō pmutať q̄ñocunq̄
vel ſentiēte vel ſenſato pmutato. 2ª rō ad pbandū ſupꝛadi
tā minoꝛē ꝓpōnē eſt iſta. moto ſenſitiuo vel ſenſato pmu-
tanť oppª. i. oppōnes vnius ad alteꝝ. ꝑ quocūq̄ coꝝ mo-
to mutať coꝝ ꝓpoꝛtio que ꝓſiſtit in illa oppōne. ¶ Scōa
cā extrinſecā quā tetigit Auic. eſt: q⁹ q̄ñq̄ fit hec vtigo pp
ꝓſiderationez ad res que reuoluunť ita vt figať forma illa
ſenſata in aia. Et hoc aſpiciēdo eas ꝛ nō aſpiciēdo: ꝛ maxie
ſi ſint luminoſe: nā ipſe foꝛtius ipꝛimūt diſgregādo ſpūm.
Q⁹ aūt poſſit figi illa forma in aia appet: q⁹ oēs opationes
ſenſibiles fiūt cū inſtrīs coꝛpeis patiētibus ſigillationē ꝛ i
preſſionē de qbus inſtrīs dignius ad hoc eſt ipſus ſenſibi-
lis q̄re remanet in ipſo ab oī ſenſato forma ipſius ſenſati
poſt ſeparationē eius: cū ſenſatū eſt foꝛte: oē enī ſenſatū nō
efficit in inſtrō ſenſibili niſi formā que eſt ei ſilis. Et q⁹ poſ-
ſit retineri forma ifixa. Dixit Aui. q⁹ ꝓfirmať forma illa ꝛ
retineť ac ēt euaneſcit cū quātitate receptionis inſtrī. i. ſm
q⁹ inſtrm recipit debilr vel foꝛtiter: ꝛ cū foꝛtitudine ſenſati
. ſ. ipꝛimētis. Si ḡ recipiēs ſpūs eſt huᵈᵘᵒ facile figurabilis
ꝛ agēs eſt debile cito recipiť forma: ſz cito euaneſcit: ſi aūt
eſt ſiccus magis aptus ad retinēdū ꝛ agēs eſt foꝛte diu du-
rat forma in eo: ꝛ ex dictis duab⁹ cauſis pz intelligēti mo-
dus gñionis vtiginis. Et dixit Auic. q⁹ quātūcūq̄ coꝛpus
erit debilius erūt paſſiones iſte a predictis duab⁹ cāis foꝛ-
tioꝛes: vt apparet in egris ꝛ ēt in neutris ꝓualeſcētie: maxie
q⁹ coꝛpus debile eſt magis aptū ad recipiēdum. Egritudo
nāq̄ plerūq̄ ꝓſequtur elōgationē ita vt appeat patiētibus
q⁹ res voluanť cū paruo motu ipſoꝝ: nō enim egēt hi vt in
iūgať eis q̄tenus in motu pſeuerēt vt accidat eis vtigo: ſz
ex paruo motu ꝛ ex parua cā aduenit eis ipſa. nā ſpūi eoꝝ
accidit no cuᵗᵘᵐ. ſ. diminutionis ꝛ paſſio. i. paſſibilitas pp
paucitatē ꝛ cōmotio. ſ. ab oī paruo motu coꝛpis. 3ª aūt cā
extrinſeca quā tetigit. A. eſt q⁹ q̄ñq̄ fit ex motoꝛe ſpūs ex-
teꝛius ſicut pcuſſione capitis ꝛ fractione cranei ita vt cōpꝛi
mať ex eo cereby ꝛ cōpꝛimat ſpūm quietū ꝛ ſequanť ipſū
motus diuerſi circulares vndoſi: ſicut accidit in aq̄ ex per-
cuſſione graui: vt cū lapide ſup eam. reuoluunť enim vnde
ipſius circulariter: aut accidit motus ſpūs ex caſu verbera
tionis ſup doꝛſo patiētis ita q⁹ pcuſſio nō ſolū in capite: ſz
in doꝛſo facit vertiginē: q⁹ ledit nuca que cōicat cerebꝛo: ꝛ
ēt. v. g. ſicut caſus alicuius rei in aere: imo coꝛpus aereū eſt
dignius. ſ. ad recipiēdū motū q̄z aq̄: tñ nō ſentiť. i. non pci
piť eius. ſ. ſicut motus aq̄: vñ mouek ſpūs circulr: ꝛ aia rō
ne ſpūs: que interioꝛ eſt ponit in reb⁹ exterioꝛibus: q⁹ non
apprehēdit niſi p coꝛruptū inſtrm. ſ. p ſpiritū ſic rotatum.
¶ Et dixit Sal. 3° de interio. ꝛ ponit p ꝓti. vertigo accidit
pluries cū intuenť reuolutiones rotaꝝ ꝛ aquas velocis diſ-
curſus. Et dicūt. accidit ēt pp aſpectū ad res altas. Et acci
dit pp aſpectū ad res luminoſas. nā ipſe ēt ſi nō voluantur
pñt eſſe cā mali motus ſpūs pp diſgregationē quā faciūt i
ipſo. ¶ Dixit Sor. mā ſubtilis cū vētoſitate ꝛcluſa in hu⁹
vi ſcoſo a quo nō hz exitū mouek in gyꝝ: ꝛ iō cā bñs ſi reſpi
ciat nubes foꝛtiter currētes aut aquā motā ipetuoſe maxi
me turbidā: aut rotā velociter ſe mouētē vt molēdinos vř
ſibi in rōne ſilitudinis itrinſece q⁹ moueať cū illis q̄re ap-
podiat ſe parietib⁹ vicinis aut cogiť cadere vel ſedere. Et
dñt q⁹ q̄ñ hō nō ſedet ſz ſtat erectus: tūc marie apparet im-
preſſio ipſius ꝓſiderationis vel aſpectus. ¶ Et dixit Sale.
3° de iterio. q⁹ calefactis in capite a ſole vel alr ꝓtingit eis
vertigo. ¶ De cauſis vo itrinſecis dixit Sal. 3° de interio.
q⁹ Archig. manifeſtauit hāc paſſionē naſci ex cā in capite
aut in locis ſub dyafragmate: ꝛ hinc eliciť q⁹ vertigo aut
eſt paſſio in capite per ꝓprietatem aut per cōitatem. Et ad
hoc declarandū dixit ēt Sale. ibidem. ſcotomia accidit ex
aſcēſu ventoſitatum acutaꝝ vapoꝛoſaꝝ ad caput per arte-
rias manifeſtas vel occultas: vel ex ſilī ventoſitate gñata in
eſſentia capitis ex mala ꝛ diuerſa complexione exiſtēte in
ipſo: vel ex ea que aſcendit de ſtō. ¶ Dixit filius Meſ. q̄ñ
vapoꝛ multus groſſus eleuatur ꝛ denegať ei exitus ꝛ non
diſſolui nec egredi generat ſcotomiam: ꝛ hic vapoꝛ aut
generatur in capite eius: cum complexio eius eſt multum

hu^a ⁊ gñatiua vapoꝝ: aut ascendit a stō vel aliqbus alijs mēbris velut a crure tibia renibus ⁊ alijs filibus: vt brachio manu matrice ⁊ epate. ¶De cā vertiginis ꝑ ꝓprietatem. dixit Raſ. p̄ ꝓti. qꝫ Hale. dixit q hic morbus accidit multis qñ calefiūt eoꝝ capita a sole vel alia re calida: vt pānis calidis saccellationibus vel alijs medicinis calidis opinati sunt sapiētes q hic morbus accidit ex hu^r^ fri^o sup/ueniēte cerebro dissoluto ex vaporibus calidis petētibus cerebꝝ ⁊ dissoluētibus illū. vnde Paul'. ait. mā ex qua fit scotomia est eadem cū mā litargie. sup. sed nō est semp ita: immo pōt fieri ex vnoquoqꝫ hu^r^: q̄ꝫ dixerit Juō. q vt plm accidit ex vaporibus colericis vel sanguineis: qz si esset ex flāte esset de gñe epilepsie: tñ ex ho^r^ fri^o abundante in cerebro pōt fieri vertigo: immo est qō plm euenit ex ea: patiēs pp chimū fri^m in capitibus suis patiunt casum ex minimis que resoluunt. ¶De vertigine ꝓprietatis. dixit A. qñqꝫ fit ex vētositatibus siue vaporibus aut hu^bus^ oīs gñis: qz ⁊ calidis vel frigidis ꝓtētis in cerebro ⁊ vacuitatibus eius qui euaporāt cū paruo motu aut caliditate ⁊ puniūt vapores ad venas ⁊ neruos cerebri. Cū ergo vapores mouent mouēt suo motu spūm alalem qui nō digerit ⁊ rectificat nisi in illis venis: deinde requiescit in fuba cerebri deinde dispgit in neruis ad corpus. Et dixit Aui. q vertigo ꝓprietatis qñqꝫ fit non pp motū vapoꝝ in cerebro: sed pp malitiā cōplexionis diuerse in ipso cerebro: ex qua ꝓcatur agitabilis motus excitatio in spiritu. i. motus cū agitatione bincinde: ⁊ nō a motore corporeo p̄miscēte ipsum spiritū ex vapore aut alio: vt ex ventositate vel hu^r^. Et sit hoc. dixit Aui. sicut accidit illud ex motu diuerso. pueniēte ex aqua ⁊ igne cū aggregant quasi dicat q sicut ex igne agente in aquā fit motus in aq̄ diuersus agitabilis: ita ex aliq̄ cōplexione extranea in spiritu pōt fieri malus motus: qz cōplexio nālis spūs mouet ipsum ꝑm vnum motū: ⁊ eꝰ extranea ꝑm aliū. ¶De vertigine vō cōitatis. dixit Auic. q fit aut ex multitudine vaporū surgentiū ex mēbris alijs: aut ex corpore toto ad cerebꝝ ⁊ in ipso iaz retētoꝝ ⁊ quiescentiū in ipso qui aliqñ eleuant ab egritudine acuta añte faciēte cū sua caliditate euaporationē. Et aut ascendunt ex egritudine fri^a^: ⁊ erūt tunc vētositates inflatiue grosse: qz surgūt ab hu^bus^ grossis quos euaporare facit virtus digestiua ⁊ resolutiua. i. expulsiua. s. medicamia administrata. Sup. ⁊ qñqꝫ fit ab ascēsu hu^r^z ad cerebꝝ qui postea ibi euporāt. ⁊ dixit Aui. qñqꝫ fit ex vaporibus vel vētositate ad cerebꝝ ascendētibus: q̄ꝫ nō sint gñati in cerebro nec diu retēti vel antiquati: sed in dispōne suaꝝ ascēsionum. i. in ipso actu ascēsionis. nam cū ad ipsum ascēdunt mouēt spūm. ¶Et isti vapores aut ascēdunt ad cerebꝝ in transitibus neruoꝝ: sicut cū surgunt a mēbris neruosis: vt stō aut dyafragmate matrice vesica vel a chisti ellis: sed vtplm a stō vel matrice: aut est ascensus eius in venis ⁊ arterijs occultis aut manifestis: sicut cū surgunt a mēbris carnosis: sicut corde epate ⁊ filibus qñ in his mēbris sunt egritudines aut mouent in eis hu^r^s. s. dato q nō sint egra. ¶Et dixit q mā vaporis. i. a qua eleuat vapor qñqꝫ est colera: ⁊ qñqꝫ flā. sup. ⁊ qñqꝫ sanguis: ⁊ qñqꝫ melā: sed de illis ex pressit: qz a colera vel flāte surgit iste vapor vtplm. ¶Et dixit Aui. multoties. i. aliqñ fit cōitas scotomie ⁊ vertiginis. i. fit scotomia ⁊ vertigo per cōitatem nō pp mām comprehēsam. s. in mēbro cōicante: immo pp rem incipientem cōicari cerebro sua qualitate. q. d. est aliq̄ vertigo per cōitatem ꝓcedēs a mala cōplexione sine mā in mēbro cōicantes que mala cōplexio qñ cōicatur cerebro facit puenire scotomiā: sicut accidit qbusdam hoibus cū adest vacuitas ⁊ fames stōi ⁊ pp ie eis qui famē non tolerāt: ppea q stōus eoꝝ ledit: qz. s. inflāmat ⁊ cōicat ei cerebꝝ: qz. s. inflāmat ēt cerebꝝ: que inflāmatio pōt esse cā motiua spūum. ¶Et dixit Aui. q qñqꝫ fit scotomia ⁊ vertigo ꝑm semitā crisis: ⁊ tūc sunt de signis crisis. ¶Dixit Auer. coll'. z°. cā est fumus hu^r^m sup quem dñat fumus: ⁊ iste fumus ascēdit ad cerebꝝ ⁊ mouebit': ⁊ tūc sentiet patiēs hūc motū: sicut esset extra: qz q̄ꝫ sensata hēant q moueāt sensus de foris: tamen dixim⁹ q nō est impoīe vt moueant' ab ītrinsecis hu^ribus^. Et dixit. iste fumus qñqꝫ fiet in ipsomet cerebro ⁊ ꝓpter in ipsius arterijs: ⁊ aliqñ ascēdit ex stō vel alijs membris. ¶Pz itaqꝫ q haꝰ dispōnum cause: quedā sunt p̄mitiue quedaz añtes: ⁊ quedā ꝓiuncte. Et p̄mitiue sunt res naturales causantes vapoꝝ in cerebro: vt aer vētosus ⁊ turbidus grossus aut corruptus. Et fetor ac ēt qlibet odor dissoluēs humores cerebri in vapoꝝ mota sub sole capite discoopto: ⁊ ois īmoderata calefactio capitis attrahēs ⁊ dissoluēs ⁊ non potēs resoluere negligētia exercitij: vñ multiplicant' humores ⁊ vapores ⁊ ipsius superfluus ⁊ īmoderatus vsus: ⁊ ꝓprie post cibū ⁊ clamor ⁊ somnus superfluus. Cibi vaporosi vt cepe ⁊ fructꝰ: ⁊ fumosi: vt legumina oua frixa ⁊ silia. Et potꝰ vini fumosi ⁊ replētis caput multiplicatio replexionis eūo ēt superflua ⁊ coitus nimius ⁊ aie accidentia: vt ira ⁊ furor ⁊ his silia. Cā aūt añs est imaginatio ⁊ mala cōplexio sine mā vel cū mā humorali vel vaporali cōmotio in crisi. Et ꝓiuncta est cū illa que imediate spūm mouet siue fit mala cōplexio siue vapor.

Signa gñis. dixit Al. cum qs id qō ante se est circulariter viderit moueri ⁊ oculi tenebrescant ⁊ cadere voluerit vertiginem patitur.

¶Signa speciꝝ. signa facte ex causis p̄mitiuis hūr notitiā ipsaꝝ causaꝝ ⁊ antecessionē eaꝝ. dixit Aui. facta circuolutione sup seipsum: aut ex ꝓsideratione ad res revolutas in gizꝝ aut rem luminosam aut altā. Et silr que ex passione fit aut casu vel alia re extrinseca nota est per seipsam: qz per inuentionem ipsius cause ex relatione infirmi vel alia inquisitione.

¶Signa facte a causis intrinsecis si fuerit p ꝓprietatē. dixit Hal. z° de interio. q Archig. dixit. ⁊ ponit' ēt p̄ ꝓti. q ꝓcedūt eā sonitus in auribꝰ ⁊ grauitas in capite ⁊ nocumentum in odoratu aliusue sensibꝰ ibi exñtibus ⁊ durat assidue. ¶Dixit Pau. qñ est ex cerebro precedūt vehemēs dolor sonitus auriū grauitas auditua ⁊ debilitas odoratus. Et potest ēt q ꝓsequat hāc debilitas tactus. Et Uiat'. addit q ipsa est durabilis neqꝫ dimittit: qz nō interpolat. ¶Dixit Rab. de partic. affo. his q patiunt scotomiā ⁊ vertiginē ex cerebro accidit oculoꝝ obscuritas calus ⁊ reuolutio ex re mota. ¶Dixit. A. in facta a retētione māeꝝ vaporosaꝝ precedentiū. i. iā diu ꝓtētaꝝ ⁊ antiquataꝝ in cerebro aut gñatarum in ipso signa sunt vertigo assidua: nō tñ ꝓtinua: q̄ꝫ ꝓtinuo sentiat' caput lesum aliq̄ lesione: ⁊ nō est sequēs egritudines alijs mēbris. Cū igit' oia alia mēbra iueniunt' sine lesione nō est excitata cū replone nec sedata cū vacuitate. s. a cibo. s. nec eō: qz pōt excitari tam tpe repletionis q̄ tpe vacuitatis a cibo: ⁊ qñqꝫ afficedūt ipsam dolores capitis ⁊ sonitus tinnitus. s. auriū: ⁊ post mā cōicata cerebro accidit vertigo. Et est in capite grauitas: ⁊ hoc erit qñ in capite essz mā humoralis a qua surgeret vapor. Et iuenit tenebrositatē in nervosu suo fixā pp fixitatem māe in cerebro. Et inuenit in sensibus abbreuiationē. i. diminutionē vel debilitatē ita q̄ in gustu ⁊ odoratu. Et sentit in arterijs añriozibus pulsationē vehemētem pp vētositatez in eis motā: ⁊ inuenit grauitatē in odoratu. i. corruptionē: qz nō ꝓcipit odorabilia sicut sunt: sz male ⁊ corrupte ⁊ malū hūs odorē ꝓhibētem bonū: ⁊ eō. ¶Dixit Hal. z° de interio. his ex paruo quodā. i. parua ⁊ leui cā accidit. s. vertigo. Et aliqñ cadit qp plm fit cū in circuitu mouent. nā qō alijs ex multis circuitu volutꝰ accidit his ex vno aut paucis volutꝰ ꝓtinuo ⁊ silr si viderint aligd moueri. ¶Dixit Sil. adest odoratus corruꝰ ⁊ alioꝝ sensuū ⁊ tinnitꝰ auriū ⁊ grauitas capitis aggrauans respiciētes fluētē aut cursuz rabidū casus sepiꝰ comitat'.

¶Signa

¶Signa vtiginis cõitatis. dixit Sal. z ponit. i. pti. qñ acci
dit ab aliquo alio mẽbro pſentiť fomicatio in illo tã diu
dõec vapor resolut⁹ ab eo petat cerebrũ z iducat scotomiã.
Et dixit Archig. q̃ accidit ex ascẽsu vapoꝝ aliqñ recedit z
tepescit. dixit Paulus. qñ ſentiť caliditas in capite z soni
tus auriũ tunc est ex vapore calido ascẽdente p arterias.
¶Signa stõatice dixit Sal. ꝙ Archig. dixit. patiẽtes eaz ex
stõpus incipiũt pati titillationẽ cordis. i. oris stõi vel meri.
vt dixit tertio de iterioꝝib⁹: z abhominationẽ z nauseaz: z
Aaron addidit z dolorẽ. ¶Dixit Rabi. pticula. 6. patiẽti
bus eã ex ore stõi accidit cordis. i. oris stõaci tremor z fasti
diũ: z deide p̃dicta accñtia accidũt eis. ſ. vtigo z scotomia.
¶Dixit Uia. sentit patiẽs abhomiationẽ in ore stõi z do
lorẽ: z ad tps scotomiã bz cuz fum⁹ a stõ ascẽdit. Et ad tps
nõ bz cuz nõ ascẽdit fum⁹. ¶Dixit Auic. si ei⁹ cã fuerit ex
stõ erit cũ destructiõe defiderij aut alio ipedimẽto i ipso: qz
cũ diminutiõe aut corruptiõe. Et erit cũ corruptiõe. i. lesio
ne in digõne z tremore cordis. i. oris stõi vel cordis. ſ. q p
uenit ex cã stõi z erit cũ laxitate spũs. i. cũ lesiõe ãbelit⁹ per
cõitatem stõi ad diafragma: z erit ꝑmutatio in stõ. ſ. in alijs
suis opõnib⁹ vel ꝑmutatio in stõ: qz ꝑm ꝙ ꝑmutať stõacus
ita ꝑmutabiť dispõ capitis in vtigine: z erit declinatio no
cumẽti ad añriorẽ ptez cerebri: z mediũ ipsi⁹ z nõ elongať
qn pueniat ad ipsi⁹ posteriorẽ. Et hoc erit vel ꝓp multipli
cationẽ vaporis: vñ extẽdiť ẽt ad posteriorẽ ptẽ: vel erit ꝓp
colligãtiã mediãte neruo sexti paris p quem stõus cerebro
alligať. Et est diuersitas dispõnis sit⁹. i. adest anxietas stõa
tica in q̃ patiẽs in vno situ nõ quescit. Et qñq̃ sedať z qñq̃
augmentať ꝑm vacuitatẽ z repłonẽ. Nã qñq̃ sedatur p re
plationẽ: qñq̃ p vacuitatẽ. sicut ẽt stõus qñq̃ est nocit⁹ tpe
repłonis: qñq̃ tpe vacuitatis. Et fit. ſ. qñq̃ successiõe satie
tatis nauseatiue p̃terite: z iuenit in stõ dolorẽ z iflationem
aut ẽt inflãmationẽ in qbusdã horis. Et fit dolor in via vel
p viam cõitatis neruoꝝ. i. qbus stõus cõicat cerebro: q̃ via
est p meri in ptib⁹ colli z medio spatulaꝝ. Et inuenit apud
ipsaz vtiginez z apud eius reuersionẽ in postremo ipsi⁹. i.
cũ ipsa recedit dolorẽ post sinciput. i. vsus retro vbi est ori
go sexti paris neruoꝝ z in ptibus colli. ſ. in meri vbi nerui
ipsi sexti paris alligank descendẽtes ad stõm. ¶Dixit fili⁹
Mes. supuenit vomit⁹ z abhoiatio z multiplicatur poris
mus z fortificat qñ patiẽs comedit. sup. nõ semp: sz in q̃dã
scotomia stõatica z multiplicat ei⁹ sputũ. ¶Dixit Raſ. i.
ptinen. scotomia aliq̃ est ex stõ eo exñte inanito z crescit ex
etu ciborũ stipticoꝝ. ¶Dixit Archig. si venit ꝓp satietatẽ
cognoscit: qz morb⁹ ifestat penes satietatẽ: z cũ incipit cele
brari digõ. Et patiẽs sẽtit iectigationẽ cordis z abhoiatio
nẽ. Silib. segť fastidiũ z cordis morsus aut salt⁹ z post ci
buz vel añ seqtur molestia z se inclinãtib⁹ vtigo sequitur.
¶Signa fcẽ ex matrice. dixit Auí. p̃cedũt ipsaz egritudies
mricis vt p̃focatio aut apa in ipsa: aut retentio spmatis vel
mẽstruoꝝ. ¶Signa facte ex vesica añcedũt ipsaz egritudi
nes vesice. ¶Et filr factã ex felle p̃cedũt ipsaz egritudines
fellis. ¶Et idẽ ẽ itelligẽdũ in fcã ex epe vel corde: aut quo
vis alioꝝ mẽbroꝝ. ¶Dixit Archig. qñ fum⁹ ascẽdit p ve
nas que sũt post aures: qz p venas mãifestas cognoscit ex
distẽsione vel ꝯtione illaꝝ. Et qñ ascẽdit per artarias su
beticas: qz p occultas cognoscit p extẽsionẽ colli. dixit. A.
si ascẽsus est in artarijs q̃ sunt in collo signũ est vt fit cũ pul
satiõe vehemẽti z tenſiõe venaꝝ q̃ sunt in collo vt coloꝝ: z
vt nõ iueniat dolorẽ de quo fit curãdũ in collo z membris
ei⁹. i. ei adiacẽtib⁹ neqz in reliqs neruis: z cã est: qz arterie
nõ plz sentiũt. inueniť lra affirmatiua q̃ dicit. sẽtiť dolor ꝛc.
de quo fit curãduz ꝙ satis fortis: sz ꝑma lra est melior. Et
dixit cũ vides artarias extrinsecas apud collũ extẽsas: z al
leuiať cũ manu tua pulsuz ꝓhibẽs aut cuz ligamẽtis lati
noꝝ. i. qb⁹ latini vtunť vel latinoꝝ. i. lentiaꝝ lini aut plum
borum aut cũ linis supeas stiptica. tunc scias ꝙ cursus vapo
rũ est in eo p eas: z si nõ iuenis istud. tũc est in alijs artarijs
pfundis. ¶Notãt ꝙ hoc idẽ modus põt teneri ad expien
dũ de cursu humoꝝ vel vapoꝝ per arterias z venas itrin
secas vel extrinsecas in alijs mẽbris.
¶Signa fortis z debilis. dixit Auer. 3° coll'z. Si cerebruz
acgrit multã malã cõpłonez pp pseuerãtiã cãrũ tunc cadet
patiens in terra sicut cadit epileptic⁹. dixit Ser. sup⁹ Al.
casus in terra accidit qñ passio est multũ fortis pp multitu
dinẽ fumoꝝ. vñ cõicať pti posteriori cerebri q̃ est ꝑn'' vtu
tis motiue. Et ista est similis epilepsie: nisi qz in ista non est
spasm⁹: qñ autẽ passio est debilis z fumi sunt pauci: ita ꝙ
nõ inferũt nocumẽtũ parti posteriori tunc nõ cadit.
¶Signa mãeꝝ. dixit Al. si facies z oculi rubuerint sig⁹ sũt
mãe sãguinee. ¶Dixit Raſ. in diuisio. fcẽ a sãguine signa
sunt rubedo faciei z oculoꝝ in illa hora. Et exuberatio ve
narũ z guidẽ. z pulsatio timporꝝ z venaꝝ q̃ sũt post aures.
¶Dixit Ser. sup Uia. repłonẽ illaꝝ venaruz nullus hũor
facit nisi sãguis aut cũ sanguie. ¶Et dixit Raſ. i. ptinẽ. di
co ꝙ hec mã euenit cũ dispõne repłonis in corpe. ſ. toto: sz
p̃cipue in supiori pte ei⁹. Et tendunť vene z oculi apparẽt
rubei z młtiplicanť in eo alices z ossitatiões. ¶Dixit. A.
si fuerit i cã sãguis erũt vene iflate z facies z caput z oculi
rubei z calidi: z aderũt grauitas. ſ. in capite z sõn⁹ pp hũi
ditatẽ z laxitudo. i. pigritia z pulsatio. i. dolor pulsatiu⁹.
¶Signa fcẽ ex colera. dixit Al. ruboꝝ erit clarus ad citrini
tatẽ declinãs. dixit Auí. si fuerit colera erũt vigilie z inflã
matio sine multitudine grauitatis z imaginatiões. ſ. coraz
oculis apparẽtes erũt citrine auree. dixit Raſ. in diſioni. ꝙ
p̃cedũt ipsuz nausea. ¶Dixit Al. si neqz colere signa appa
ruerint. sup. neqz sãguinis: tũc eleuanť vapores a mã frida.
dixit Dares vt. i. ponit ꝓtinẽ. si ex flãte vel melia fuerit sen
tit patiẽs grauitatẽ capitis z refugit splendorẽ: z abhorret
voces fortes: z cuz morať erect⁹: aut ofitat vel patiť alices
patiť casuz. ¶Dixit Raſ. in diuisionibus. signa fcẽ a flãte
sũt ꝓturbatio sensuũ z albedo coloris z multitudo sõni z
sputi. dixit Auí. erit grauitas. ſ. in capite vel mẽbro in quo
ꝓtinet flegma. Et dñt etiaz in flãtica cõitatis erit grauitas
aliqlis: z maxime in cõparatiõe ad vtiginẽ cõitatis ex alijs
hũoꝝib⁹: qõ erit ex multis vaporib⁹ flãticis in capite ꝏden
satis z retẽtis in eo: z erit timor pp friditatẽ facientẽ filue
strũ spm cerebri: z erit multitudo sõni z alia signa flãtis di
cta supra. ¶Et si fuerit melia. dixit Auí. erit grauitas cuz
q̃titate nõ multa tm plus q̃ in colerica z erũt vigilie ꝓpter
siccitatẽ z imaginationẽ laminaꝝ. i. rerum lataꝝ. ſ. nigraruz
z capilli nigri. ſ. erũt imaginatiões: qz vt dixit Azaraui⁹: z
videbũt imaginatiões nigras oblõgas z subtiles: vt capil
li vel capilli nigri. ſ. erũt in capite attestãtes melie. ¶Dixit
Hiliber. ex sãguie facta cognoscit saltu timporũ grauitate
palpebraꝝ imaginatiõe rubia vel rubei sanguinis fluxu ex
narib⁹ vrina intẽsa z spissa vel intẽsa z obscura. Et colera
cognoscit per oris amaritudinẽ cordis morsuz vrine tenui
tatẽ z itẽsionẽ: z circa supficiẽ vrine obũbrationẽ z flegma
p oris insipiditatẽ vel salsedinẽ z vrine remissionẽ z spissi
tudinẽ: z melãcolia p oris ecetositatẽ vel ponticitatẽ: z vri
ne glaucedinem z tenuitatem.
¶Signa fcẽ a mala ꝓpłone pura sine mã sũt lenitas cerebri
dixit Auí. z ꝓpatio mãeꝝ. z qz antecessit casus frigoris vl
caloris repẽte exteri⁹: aut ex assumptis interi⁹ calefaciẽti
bus vel ifridantib⁹ subito post que seqtur vtigo. ¶Dixit
Raſ. i. ptinenţ. vertigo que ex cerebro est appropinquat
ebrietati. Et dixit Sal. scotomia ẽ filis epilie. ¶Dixit. A.
vertigo flãtica est filis epilie: qz in flãtica plus obtũduntur
sensus z magis filet: z magis durat q̃ alie spẽs: maxime tm
simulať epilepsie flãtice. Et dixit Sale. in comẽ. affo. tertie
particule quotidiane constitutiões ꝛc. ꝙ scotomia simila
tur apoplexie z epilepsie.
¶Signa distinguẽtia scotomiã ab epilia. dixit Raſ. i. ꝓtin.

dico q̄ dr̄ia iter scotomiā fortē ex qua cadit patiēs ⁊ epilepsiā est: q̄ in scotomia nō fit tortura neq̄ spasm⁹: neq̄ spuma: ⁊ hoc est valde memorie cōmemorādū. Et Aui. ponit tres dr̄ias iter scotomiā leuē ⁊ epilepsiā. ꝓma est in mō euētus. Nā vtigo q̄n est leuis manet tpe aliquo. s. añ q̄ cōplea tur: eteniz q̄n plentif manet post aliquo spatio anteq̄ ꝓse quat aug^m: ⁊ epilepsia fit repēte. s. respectu vtiginis leuis: q̄ est morb⁹ magis acut⁹ ⁊ violēt⁹ maxie ꝑm plm: aliqs tñ mor⁹ epilepsie nō euenit multū subito: ⁊ manet tpe aliquo intrñ q̄ in epilepsia aliq̄ post pñtationē motus mouēt se a statiōe sua ⁊ occultāt se vt nō videant ab astātibus. 2ª dr̄ia est. q̄ hñs epilepsiā cadit: ⁊ hñs scotomiā debilē stat obtenebrat⁹ oculis ⁊ excitat ad hoc vt cadat. supplēt q̄dā. non tñ cadit. 3ª dr̄ia est. q̄ epilepticꝰ silet quouscq̄ sanat ⁊ iurgat: sed hñs vtiginē debilē nō silet: imo q̄nq̄ clamat in toto paroxismo: q̄ nō est in ea ipedimentū in motu lingue sicut in epilepsia. ¶ Et dixit Aui. vtigo fortis est filis epilepsie in trib⁹. s. q̄ accidit subito: ⁊ q̄ cadit in terrā: ⁊ q̄ silet ⁊ differt ab ea: q̄ nō fit cū spasmo sicut epilepsia. ¶ Dixit Al. lib. 4. ca. de sig̃nationib⁹ acc̃tiū. Incub⁹ ⁊ vertigo si fortes fuerint ⁊ diu pseuerauerint epilepsiā futurā sig̃nant. ¶ Dixit. A. 3ª ꝑmi. Cui frequēter accidit scotomia de seipso sit sollicit⁹ ⁊ humorē euacuet grossuz ne ad epilepsiā p/ueniat ⁊ apoplexiā. Et dixit ꝯª tertij. vtigo frequēs nūciat epilepsiā: ⁊ ꝓpie in decrepitis: significat multos vapores mixtos spiritib⁹ cerebri qui igrossati ⁊ uersi in nām flāticā simul cū flāte a quo surgūt q̄ gñatur eē multū ex frequēti euētu ei⁹ possent facere epilepsiā. Et dixit. nūciat apoplexiā vtigo eueniēs successiōe stuporis cōitatis mēbroꝝ. Cū eniz. v. g. man⁹ aut cora stupescit: ⁊ postea auget stupefactio cōicat alteri mēbro: significat magna opilo pp quā accidit ille stupor: si ergo ei postea supuenit vertigo timet de apoplexia sup. vel epilepsia: q̄ denotat mām illā opilātem cōicataz fore cerebro: loda supueniēs scotomie: q̄nq̄ significat eius liberationē. dixit. A. q̄nq̄ soluit vtiginē soda accidēs: q̄ tunc vapor intus in cerebro stās q̄ faciebat vertiginē diuersus est: ⁊ expulsus ad panniculos cerebri: vñ cessat vertigo: sed causat in panniculis dolorem.

Decura dixit Raſ. 1. ꝯ tiñ. dz pquiri cā pp quaz accit vtigo ⁊ stat⁹ patiētis: ⁊ tps morbi: ⁊ quib⁹ utebat patiēs tpe sanitat⁹: ⁊ ꝓsidera. dixit aggregator vnāquāq̄ cām ⁊ q̄litatez māe: est aūt cura ei⁹ duplex. s. g̃nalis ⁊ spālis: ⁊ pficit triplici instro. s. dieta potiōe ⁊ cirurgia: ⁊ cura quidē eius: aut adimplet tēpore paroxismi ⁊ insult⁹ eius: aut tēpore interpolationis ipsi⁹: ⁊ maxime ꝑueniēdo ante paroxismi reuersionem.

¶ De cura que fit tpe poxismi. dixit Oribasi⁹. in hora insultus moueant patiētes ⁊ fricent ⁊ odorēt ꝓueniētia donec expgefiāt. Et silr Pau. dixit. cū sentiūt poxilmū. Cura ē fricare ⁊ cōprimere extremitates: ⁊ odorare valentia ad hunc morbū. dixit Auic. cū poxism⁹ excitat. adiuua cū fricatiōe exteriox. i. extremox inferiox. ¶ Dixit Guid. de Aretio. pone patientē in obscuro: liga caput popl'o ⁊ saliuā fenicu li masticati oculis imitte ⁊ statim cessabit. ¶ Dñt. in hora paroxismi man⁹ ⁊ crura fricent fortiter: ⁊ cū aqua salsa laventur: ⁊ cuz sale ⁊ aceto fricent ⁊ facies cum vino vel aq̄ aspergatur ⁊ odorifera manib⁹ apponantur.

¶ De cura tpe iterpol'onis a poxism⁹ de dieta est sciēdū q̄ ois vtiginosus vitare dz aerē turbidū ⁊ vētosuz ⁊ splēdores solis ⁊ lune ignis ⁊ cādelax accensax. morā trahant in aere qeto ⁊ claro. ¶ Et dixit Aui. alienēt ꝯsideratiōe oēz ad rem cito reuolutā: ⁊ ab aspectu ꝓfunditatū ⁊ foueax ⁊ verticū montiū ⁊ superficierū supremax. ¶ Hor. dixit. vitet imaginationē oium rerū velociter mouentiū: sicut rotaruz magnax ⁊ aquax que fluūt cum ipetu ⁊ nubiū que volare vident ⁊ silluz: ⁊ vitet ne eat in cacumina mōtiū turriū pōtiū aut nauiū: ⁊ q̄ ñ respiciat sibi ferī⁹: nec imaginet nec ituea/

tur locuz ꝓfundū: ⁊ si fuerit ꝯstrict⁹ ad hoc trāseat sub dā fis palpebris ⁊ imaginet ad supiora vel ꝯsideret de re alicui ⁊ audit⁹ lonox grossox: vt tube cornee ⁊ tibana ⁊ silla nocent ei: maxie si ꝑpinqu⁹ fuerit ⁊ fugiat irā ⁊ furoꝛē: nec ad qetez multā ⁊ desidiosaz vitā: ⁊ vitet subitos ipremedi tatos ⁊ repētinos mot⁹ ⁊ subitas reuolutiōes de vno latere in aliud: ⁊ iclinationē capitis ad iferiora subitā: ⁊ subtā ipsius reuolutionē. ¶ Dixit Uia. pedes in aqua calfa ponēdi ⁊ sunt fricādi ⁊ exercitet vtiginosus exercitio mite ante cibū ⁊ post cibū qescat altū tenens caput. Prohibet ab oi exercitio in quo caput iclinatur: vt est ars scribēdi ⁊ suēdi. Et dixit. A. lotio capitis nō est fiēda nisi post purgationē: ⁊ in absentia reumatis. ¶ Et vitet sōnū plirux maxime diurnū: ⁊ marie supra cibū cito factuz ⁊ in dormiēdo caput teneat eleua tū ⁊ dormiat in loco obscuro exuto a figuris ⁊ tuto a frigore ⁊ vētis. ¶ Ois vtiginosus se abstineat ab oibus fumosis vētosis ⁊ vaporosis cibis ⁊ potib⁹ ⁊ eox ꝯdimētis vaporatiōe faciētib⁹: vt sunt aromata calida vt mustarda ⁊ silla: q̄ aūt sint isti cibi habitū est in loꝯioꝛib⁹. ¶ Dixit Uia. abstineat a lētib⁹: ⁊ silr dixit Cōstā. Raſ. aūt in distionib⁹ ꝯcedit eas: ⁊ veritas ē q̄ meli⁹ est eas ꝓhibere q̄nis in sāguinea ⁊ colica possint ꝯcedi: q̄ igrossant sanguinē ⁊ colerā reprimūt. Et dixit Raſ. q̄ lentes generāt chimū subtilē qō nō vr: q̄ gñant sāguinē melicus q̄ est grossus. Acetū tñ cuz eis decoctū removet de eax grositie. Utaſ cibis bñ digestibilibus gñatiuis boni chimi vtaſ vino albo debili aq̄to. ¶ Ruffus tñ dixit. q̄ aq̄ est melioꝛ vino i scotomia: ⁊ maxie vino vinoso vaporoso vel nigro g̃sso turbido. Et nectar ꝓhibendū est ei. Fugiat diuersitatē plurimā cibariox ⁊ potnū repl'onē ⁊ nauseatiuā satietatē: imo semp auidus comedēdi a mēsa surgat. Uitet superfluitatū retentionē: imo ad eax expulsionē oi die solicitet. ¶ Cura vo g̃nalis ꝑ potionē. dixit Meſ. q̄tuor cōplexiōnib⁹: q̄x ꝑma abscindit mām: h̄ ꝑ mām intelligēs oīa cāz itrinsecā ⁊ extrinsecā: que cā si fuerit mālis in ipsi⁹ abscisiōe regrit digonez eūonē ⁊ diuersionē. Scōa res cōuenit regimē ad mēbrū mandās si fuerit aliqō ⁊ rectificat ipm. tertia ꝯfortat cerebrū ⁊ caput totū ne recipiat. Et q̄rta cōuertit fumos ⁊ vapores ad oppositū ⁊ diuersuz. sup. ⁊ cō prehēsos in capite resoluit ⁊ ꝯsumit. ¶ Prima res cōplexionē afferēdo ꝯtiuz cāe: vñ si cā fuerit extriseca amoueat ⁊ egrodent ꝯtia dispōni inducte ab illa cā. Et si fuerit intrinseca ⁊ fuerit mala cōplo sine mā alteret cuz ꝯtio: ⁊ si fuerit cū mā digerāt digerēda: eūent eūanda: diuertant diuertēda observādo in his cañ. g̃nales. ¶ Scōa aūt cōplexionē cum his q̄ dñtur in tractatib⁹ illox mēbroꝝ: que h̄ dicent in spāli cura. ¶ Et tertia res cōplexionē cū his q̄ dicta sunt supra multotiēs in p̄cedētib⁹ capl'is. ¶ Et q̄rta cōpletur. dixit Meſue. cū fricatiōib⁹ extremitatū ⁊ cōprehēsiōe dolorosa ⁊ vētosatiōe in eis. s. extremitatib⁹ ⁊ in spatulis: ⁊ oi q̄ trahit ad diuersuz clysterijs ⁊ suppositorijs ⁊ silib⁹. ¶ Dixit. A. vētosetur sup caput ⁊ nucā: ⁊ hoc maxie cōpeteret in scotomia ꝓpietatis post sufficientē eūonez vlem ⁊ pticulare. Et in oi māli ꝓuenit clarificatio cruriū ⁊ cartilaginis auriuz. ¶ De resolutiōe aūt vapox ꝓtentoꝝ in capite fiāt q̄ dicta sunt supra in cap'o sode vapoꝛalis. Dixit Cōstā. in pantegni. Si vtigo fuerit cū febre. sup. ⁊ nō sit ꝑ via crisis: raso pilo capite catulus scissus calidus: aut gallus vel gallina supponat. ¶ De cura p cirurgiā. dixit Hal. 3º de interio. ⁊ ponit a Rabi in. 15ª ptic. multi euadūt ab hac passione arterijs q̄ sunt post aures icisis: ita vt carne in icisō loco g̃nata vtreq̄ extremitates nō possint ꝯiungi. Sz tñ nō opz q̄ ois h̄ mo curef: q̄ ascēdūt ad cerebrū: q̄daz alie vene istis multo maiozes in retinā itrātes: ex qb⁹ fiunt he passiōes. Uñ Archige. dixit. vt. 1. ponit ꝯtiñ. q̄dā hox morboꝝ iuuant ex incisiōe arteriax exñtiuz post aurē facta ꝑ latū donec icidunt in totū: sz tñ nō oēs ꝯualescūt ex eax icisiōe: sz solū hi quorum

rū vapores p illas alcēdētes inducūt vtiginē. Et dixit Simeon cessat hic morb⁹ ex icisiōe duar venar magnar existētiū i cervice ⁊ coctura earū penetrāte vsq; ad os. ¶ Dixit Avi. q̄nq; cauterizat vena geta post aurē: ⁊ ppie in eorcus cā est ascēsio vapor ex corpe ex q̄cunq; via eleuent. Dixit Raſ. i. ptin. q̄ accidit h̄ morb⁹ ex vētositate ab hūoribus dissolutis in capite gñata. mānifestū est q nō debēt flōmari eor arterie: neq; ligari: q: p h̄ ñ curabūt eo q morb⁹ pncipali⁹ accidit capiti. ¶ Dñt qdā. icisio vel cauterizatio earūmili vapor ascēdat p eas modicū: aut nihil ꝓuenit: qdā vo dñt. q ēt si nō ferat vapor p ipsas eas cauterizatio ꝓuenit nō p se: sed p accidēs in q̄ntus cauteriū retentū aptus est cā diuersiōis ad ipm humor ⁊ vaporum ex alijs vijs.

¶ Cura vo spālis est vt fcā a causis pmitiuis curet pmo per remotionē illar. Dixit Raſ. i. pti. sui expt⁹ irrorare aquā fridaz sup caput ⁊ dare in potu aquā niuis ⁊ puocare sōnuz: q̄m ista getant spñ motuz a cā pmitiua vt reuolutiōe circulari p silūbus. ¶ Dixit Avi. curat cuz quiete ⁊ sōno ⁊ trāqllitate. Et sumat stiptica ⁊ acetosa vt granata ⁊ citonia ⁊ frāgat bucellas panis in eis. i. succ⁹ eor ⁊ sumat illas: sedāt. n. mot⁹ spūs ⁊ pbibēt ascēsuz māerū ⁊ vapor ad superiora. Dixit Hor. stet patiēs in silētio ⁊ loco obscuro ⁊ dormiat. ¶ Et si cā ei⁹ fuerit pcussio: aut casus curet pus: sicut pcussio ⁊ casus exigūt q; si nō sanat ⁊ remanet vtigo cure / tur cura vtiginis ppietatis. ¶ Et cura fcē a caliditate solis est capitis ifridatio: ⁊ eā facte a friditate aeris est capiti calefactio. ¶ Et cura fcē a vapore fetido. dixit Meſ. est cū administratiōe bñ redolentiū calidor vel fridor: sicut necessitas inuitat. Et eodē mō curat q̄ facta fuerit ab aliq̄ alia cāruz extrinsecarū. ¶ Cura fcē a causis itrinsecis est vt fcā a mala cōplone frida ⁊ hūida sine mā regat. dixit Hal. calefaciētib⁹ ⁊ subtiliātib⁹. i. deficcātib⁹ cibis ⁊ medicaminib⁹ ⁊ olfaciat aromata calida. dixit Al. eger a cā cal'a: calida vitet: ⁊ a frida frida. dixit Avi. cura est reductio illi⁹ male ꝓplonis ad ꝓrium vt cōtēperet ꝓpo naturalis.

¶ Cura vo fcē a mā. dixit Hal. ⁊ ponit. i. pti. si accidit a chimo calidor: ⁊ fuerit nēcia flōmia: flōmet de cefalica: ⁊ h̄ q̄n ēt solo vitio capitis. Et si ptiripat aliq̄ō aliud mēbrū flobotomet de basilica vel mediana. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. cura fcē ex sanguine est flōmia basilice epis medie vel cephalice. Dixit Meſ. si passio ex sāguine fuerit ex abūdātia eius in toto corpe: pus de basilica minuim⁹: aut mediana: ⁊ postea si necessitas vrget cephalicā minuim⁹: hoc. n. ē ꝓceptū hyp. Et subdit. si adhuc pseuerauerit egritudo flōmabis venā nō pulsatilē q̄ est post aurē ex vna pte vel ambab⁹ si necesse fuerit. Et dixit Meſ. Si aūt in capite. s. solo abundātia sāguinis apparuerit de cefalica minuim⁹ solar⁹ de venis q̄ sunt post aurē. Dixit Ser. sup 9° Al. flōmia bas venar euacuat ⁊ diuertit. Dixit Avi. fcā a sāguine vel alio hūore ꝓtento in corpe. s. cū sanguine mixto curat flōmia ex cephalica. sup. mediana vel basilica. vt dixit Meſ. imo aliq̄n de saphena ſm locū ⁊ ſm plenitudinē: deinde ex vena geta que est post aurē que si nō repitur fiat ex pulsatilit: quieta tñ est securior. ¶ Dixit. n. q; flōmia hui⁹ vene est optima in curatiōe oīum spērū vtiginis māliuz. i. mixtarū sāguini. Et ꝓuenit ēt oīb⁹ spēb⁹ vertiginis facte p cōitatē. ¶ Dixerūt Oribas⁹ ⁊ Pau. flōment cū declinauerit paroxism⁹ oino: ita q; nihil sentiāt de ꝑterito insultu. Almā. tñ dixit. q; in hora mot⁹ ⁊ insultus flōment vene q̄ sunt post aures si apparuerint: hoc tñ nō est regulare: sed in casu magno ⁊ difficultate poxismi: vel forte dixit sic Al. q: alijs ꝓpibus vene ille nō sunt bene mānifeste sensui. Incepit autē Al. a flōmia bar venar ꝓsupponēdo ꝓcessisse flōmiā aliarū ſm cano. ¶ Dixit Meſ. scarificatio ēt auriū vtilis est: ⁊ appō sāguisugar in nālib⁹: ⁊ appositio vētosar in capite spatulis ⁊ collo. Et dixit omni spēi ei⁹. s. ex plenitudie totius vel capitis de sāguine confert emorroidar puocatio in viris: ⁊ in mulierib⁹ mēstruor. Et dixerūt Meſ. ⁊ Raſis. q; ꝓfert ei scarificatio cruriū. Et flōmia facta vel sāguine q̄libet eūato si ali⁹ hūor in corpe vel capite remānerit dñans ipse eūandus erit. ¶ De intētiōe ad alterationē. dixit Raſ. ꝓuenit administratio pīlij cū zuccaro. Et Meſ. dixit. ꝓuenit oī die administratio pīlij ꝓquassati cū aq̄ ⁊ zuccaro ⁊ ifusio cōfādri: ⁊ ab extra ꝓuenit oleū ros. ⁊ acetū cōquassata ifridata in niue ⁊ effusa sup caput ⁊ olfat⁹ eorum ⁊ ros. sandalor ⁊ saufel ⁊ omne regimen extinctiuum.

¶ Cura vo facte a colera ē. dixit Hal. vt purget cū decoctione mirabol. s. citrinor. Et Al. dixit. fiat cū infusiōe mira. citrinor: q: hñt aspectū ad coleraz. Et in diuisiōibus dixit Raſ. sumat ipla cū aq̄ calei. dixit Meſ. iuuat cū medicinis dictis in soda cal'a cū decoc. mirab. infusiōe aloes ⁊ similib⁹. ¶ Dixit Raſ. euomat cū sirupo acetoso ⁊ aq̄ cal'a. Et Meſ. dixit. iuuat cū vomitu si est a stō cōicatio. Naz si fuerit vtigo ꝓprietatis nō ꝓuenit vomit⁹. Et subdit. iuuat cuz clysteribus ⁊ collirijs. In intētiōe vo ad alterationē. dixit Hal. denf infridantia in potu. Et emplastret caput cuz eis. dixit Raſ. in diuisio. vtat aq̄ granator acetosor ⁊ aq̄ agreste: ⁊ de omni in quo est acetositas ⁊ stipticitas. s. panca. dixit Al. caput ex oxirodino est infundēdum.

¶ Et in cura facte a flāte. dixit Hal. vtat purgatiōecū ieris magnis ⁊ cū aq̄ aloes q̄ est valde bona. supp. ⁊ ista ꝑcedat ieras magnas. dixit Al. caput mlt⁹ties ex pillulis cochijs soluat. ¶ Dixit Meſue flātica sicut soda flātica curat cuz cochijs ⁊ pillulis de iera: ⁊ cū vomitu si fuerit ex stō facto cū oximelle ⁊ pipere ⁊ filūb⁹: ⁊ cū clysterib⁹ ⁊ collirijs q̄n bibit. z. i. radicū brionie p iteru alla eūando p vomitū ⁊ sessum ꝓuenit valde scotomaticis: ⁊ fil'r q̄n bibitur ex eis quotidie cū oximelle pōdus a. ℈. ℌ. vsq; ad. i. oleū de semine abrotani inunctū cōuenit. Et vaporatio narib⁹ attracta ex anīso bullito vel posito sup prunas sedat vtiginez: dē q; virga pulpis cū panno capiti alligata vtiginē tollit. ¶ In intētiōe ad alterationē. dixit Hal. vtatur regie attenuatiuo ⁊ medicinis calefaciētibus. ¶ Dixit Al. in auribus ponatur aliquid quo caput calefiat.

¶ Et in cura facte a melia. dixit Dias. acetū squillitic⁹ ⁊ sirupus ei⁹ ꝓferunt scotomie facte a melia. ¶ Dixit Meſ. curatur sicut in soda dixim⁹ ampli⁹ ex supioribus capitulis eligāt dige^{ua} eūatiua ⁊ alteratiuas: put vnicuiq; ꝓuēit hūori.

¶ Cura scotomie ppietatis est: vt fcā vñ purgatiōe puenian / tur ad eūones pticulares capitis: ⁊ ei⁹ alterationē ⁊ ꝓfortionē. ¶ Dixit Oribas⁹. ponant vētose in pupi: fiāt gargarismata ⁊ puocēt sternutatiōes. ¶ Dixit Pau. cessante paroxismo celebret pus flōmia. s. si est nēcia. Et 2° purgatio fiat ⁊ deide fiāt clysteria acuta ⁊ ponātur vētose. s. sine scarificatiōe: ⁊ post hoc in posteriori pte in ꝓcula cerebri scarificetur: deide fūt iungēda gargarismata ⁊ sternutationes. ¶ Dixit Al. in flātica gargarisma fiat quo flegma deponatur. sup. ⁊ in alijs eodē mō. ¶ Dixit Avic. post eūonē administret clystere ex decoctiōe cētauree ⁊ collognti. ⁊ post pueni ad caput purgia ⁊ gargarismata: ⁊ loqtur in flātica. ¶ Dixit Ser. odoret post eūonez euforbi. castor. nigellam ⁊ muscū. ¶ Dixit Raſ. masticatio acori de sui ppietate iuuat in hoc morbo. Et carpo. fil'r ꝓuenit vt dixit dia.

¶ Dixit Russus. radix vitis albe est conferēs magnū iuuamētum cuz dant ex ea in potu oi die. z. ij. ¶ Dixit fili⁹ mesue. aur. i. de carpobal. dat⁹ cū aqua vel iure cicerū cū. z. iij. succi absinthij valet multū ꝓtra scotomiā puenientē ex flegmate ⁊ colera. q; si scotomia ppietatis fuerit a vētositate retenta in capite: siue fuerit in generata siue aliūde ascenderit ad ipm in eo retenta. dixit Hal. incuruetur patiens sup decoctionē aque camomille maiorane corone regie origāi matricarie abrotani sceba ⁊ foliorum lauri.

¶ Cura facte ex debilitate est cura qualescētiū cuz cibo laudabili ⁊ odoribus bonis quiete letitia ⁊ somno.

¶Cura scotomie cõitatis ꝓuenit in ea strigere arteriã subethicã cũ manu.s.ante eã ꝓcedat cũ ꝑsentitur ⁊ stringat ꝑ paruã horã:ne violẽtia lytargie vel stricture ei⁹ supueniat patiẽti stat⁹ filis apoplie. ¶Hec scotomia si fuerit ex stõ ꝓ multitudinẽ cibi vel ei⁹ coꝛruptionẽ ilico vomit⁹ ꝓuocet. Et si fuerit ex inanitiõe ei⁹ ilico cibũ da. ¶Si autez fuerit ex hũoꝛe in stõ ꝓtento:cui⁹ vapoꝛ ascẽdit ad cerebꝛuz.tunc in cura eius tres surgũt intẽtiões.ꝑma est ad illuz humoꝛẽ eũandũ.dixit Uia.catarticũ de agarico dam⁹:vl' sirupũ de absinthio cũ iera vel pillas ô iera ⁊ vomitũ ꝓuocãs.dixit A.si fueritex hũoꝛib⁹ ꝓtẽtis in stõ admistra võitũ: ⁊ deide eũa cũ cochijs si fuerit vtus fortis. Dixit Al.ꝑus vomere cogẽdus est:deinde de pillulis cochijs vna vice sumat.sup. ⁊ pluries si expedierit. ¶Tꝛ⁹ est ad ꝓfortationẽ capitis ne recipiat ⁊ ꝓhibitionẽ ascensiõis vapoꝛis.dixit Auic.ꝓfortabis caput in ꝑn⁹ cuz oleo roſ.⁊ aceto ⁊ his in ꝓncipio vel cuz oleo camomellino mixtis:⁊ hoc i ꝓcessu. Et exhibitio bucellaꝝ panis insusaꝝ in robub stipticis ꝓhibet ascẽsionez vapoꝛũ:⁊ valet in vacuitate stomaci. Et fortbitio coꝛiãdri ⁊ zuccari valet ꝑꝛie in hoc. ¶Tꝛ⁹ intẽtio est ad resoluẽ duz vapoꝛẽ qui in capite retẽtus fuerit. ¶Eluz cõfortãs cerebꝛũ ⁊ stomacũ ꝓcurans digestionẽ ⁊ vapoꝛes ⁊ vẽtositatez dissoluẽs. ℞.spẽꝝ pliriſarcoticõ spẽꝝ dyagalã.spẽꝝ diacinamomi:spẽrũ dianisi ⁊ spẽruz roſate nouelle.añ.partes eq̃les zuccari ⁊ mellis q̃tuz sufficit. ¶Dixit Aui.post ꝓfirmationẽ eius ⁊ post q̃z icit q⁹ mã est in capite soluz:tũc vtere oleo camomillino singulari ⁊ filibus resolutiuis singularib⁹ puris:⁊ ponant vẽtose sup caput ⁊ nucaz:qꝛ sup cõmissurã cozonalẽ ⁊ sup laudã. Et dixit admistra embꝛocas.s.resolutiuas ⁊ attractionẽ odoꝝ naꝛib⁹.s.ex his que ꝓueniunt ſm mãz. Amplius ex capitulis p̃cedentib⁹ multa legi possunt vtilia ⁊ afferri ad capitulum istud.

¶De alue ⁊ palpitatione. Cap.xj.

Supꝛa patuit q⁹ alue est qdã modus vtiginis:⁊ hoc Raſ.in cap.de vtigine logtur de ista disponẽ:multi etiã auctoꝛuz non fecerũt de ea mentionẽ derelinquẽtes eaz notaz ex notitia vtiginis. Est autẽ alue palpitatio. Et palpitatio est duplex vna oculoꝛũ q̃ est palpebꝛaꝝ frequẽs mot⁹:⁊ alia manuũ que est manuũ hincinde ductio palpãdo que inueniũt. ¶Quidã aũt credũt q⁹ alue ⁊ palpitatio sunt qdã modi alicũ ⁊ ossitationũ siue laxitudinis:de qbus fuit Guil.ait.n.alue.i.palpitatio alatio ⁊ ossitatio. Et fortassis alue significat oẽs istas dispositiões simul vt sit modus vtiginis quo patiẽs oculis ⁊ manib⁹ palpitat cum multiplicatiõe alicum ⁊ ossitationũ. ¶Dixit Raſ.ꝑmo ꝓtinẽ.hic moꝛbus euenit cuz dispositione defectus.i.laxitudinis in coꝛpoꝛe:⁊ ꝑcipue in supioꝛi parte eius. Et extendunt venez:⁊ oculi apparent rubei ⁊ multiplicant in eo alices v ossitationes.

Dixit Aui.coꝛpoꝛi accidit ex ꝑte multiplicatiõis repl'onis.s.hũoꝛũ ⁊ filiumvt vapoꝝ vel ciboꝛuz ⁊ potuũ:vel ex ꝑte repletiõis.s.totiꝰ ⁊ aliozũ.s.aliquoꝝ mẽbꝛorũ maxime supioꝝ dispõ que est sicut laxitudo:imo est modus laxitudinis in venis ⁊ arterijs:ꝑ quã extẽdunt venez ⁊ multiplicat ossitatio ⁊ alaꝝ extensio ꝓp multitudinẽ vaporis ⁊ vẽtositatis. Et cũ ea multiplicat ruboꝛ in facie ⁊ oculis:qꝛ vapoꝛ ille est calidus ⁊ ꝓuocat inuolutionez.i.reuolutionẽ de latere in latus vel inuolutionẽ.i.imaginationez q⁹ res voluant:⁊ sic vtiginez facit. ¶Dixit Guil.vtpluriműfit ex multipplicatiõe repletionis in lacertis ⁊ neruis ⁊ venis que facit laxitudinẽ:ꝓp quã accidit vt vene extendãtur ⁊ fit ossitatio ⁊ alaꝝ extẽsio. Nã ex mã replẽte venas ⁊ mẽbꝛa:⁊ ex mã mala ꝓtenta in stõ eleuant vapoꝛes ⁊ fumi que mẽbꝛa ꝑcutiũt ⁊ faciunt ea moueri motib⁹ istis varijs ⁊ diuersis. Et dixit.fiunt iste dispõnes aliqñ cũ rubedie faciei.⁊ apparitiõe venaꝝ:⁊ aliqñ nõ. Ex his appent cãe ⁊ signa ⁊ spẽs istaꝝ dispõnum. ¶Dixit.A.Cũ alue in hõie multiplicat significat repletionẽ.qꝛa repletione ꝓuenit:⁊ iõ accidit vtplm viuẽtib⁹ ociose:⁊ mulierib⁹ carentib⁹ mẽstruis. Et vlr coꝛpoꝛib⁹ repletis:⁊ maxime cũ exercitantur aut balneant balneo calido in aq̃ vel aere calido:qꝛ motꝰ ⁊ caliditate mãe mote magis tunc euapoꝛant.

Cura alue filis est cure vertiginis cõitatis ꝓueniẽtis ex ascẽsione vapoꝝ:⁊ fit cũ abstinẽtia ⁊ diminutiõe cibi ⁊ pot⁹ ⁊ ꝓhibitionc ois vapoꝛosi ⁊ somni superfui ⁊ getis ⁊ mot⁹ ẽt velocis ⁊ fortis ⁊ balnei añ eũonem. Motus aũt tẽperat⁹ ⁊ fricatio leuis ⁊ balneũ post eũones ꝓueniunt. Et vsus ciboꝝ facilis digõnis ꝓditoꝝ cuz succis stipticis ⁊ alijs ꝓhibẽtib⁹ ascensuz vapoꝛũ. ¶Dixit Hip.⁹ affo.alices ⁊ ossitatiões vinũ mẽsurate bibitũ soluit. Dixit Gal.mensurate vt mñ sit tibi de aq̃ q̃tuz de vinoꝛtu vo dico q⁹ ista mẽsuratio oz fieri ſm qualitatez vini:⁊ ſm mẽsuraz qua digerat ⁊ sua caliditate ⁊ penetratione resoluat vapoꝛes. ¶Dixit Aui.balneatoꝛes sanant hñtes alue.s.cũ accidit in balneo ꝓstrigẽdo manũ sup venas.s.apopleticas colligẽdo firmiter:donec hoi eueniret q̃si sincopis.sup.⁊ fortiter ẽt põt fieri extra balneũ ⁊ ab alijs q nõ sunt balneatoꝛes. Nã fortasse: dixit Aui.ei⁹ sanatio est cũ eo qõ exprimitur de spiritu ascendẽte ad cerebꝛũ.s.a coꝛde oimoda fortitudine.s.cõpꝛessionis ⁊ cõstrictionis:vnde dominat materiebus cuz resolutiõe:qꝛ vnitus ⁊ fortificatus soluit vapoꝛes. Et põt intelligere Aui.de spiritu ⁊ caloꝛe qui remanet infra constrictionẽ versus coꝛ:qui inflãmatur ꝓhibita trãspiratione p constrictionẽ apopleticarũ ⁊ resoluit vẽtositates inferius:qbus resolutis curata remanet alue. Et potest itelligere de spiritu ⁊ caloꝛe qui remanẽt supꝛa constrictiones apopleticarũ versus cerebꝛũ:⁊ tunc soluz verificatur in ꝓncipio constrictionis in quo caliduz cerebꝛi derelictũ a sufficiẽti euentatione inflãmat ⁊ resoluit vapoꝛes qui sunt in cerebꝛo. Non autez in ꝓcessu. Nam durãte constrictiõe ⁊ ꝓhibente euentatione ⁊ ascensu caloꝛis ⁊ spirit⁹ cordis ad cerebꝛũ caloꝛ cerebꝛi extingueret:sicut accidit in ligato in brachio q⁹ pars que est versus coꝛ inflãmatur:⁊ que est inferius versus digitos infrigidat ⁊ denigratur. Sanat ẽt dicta constrictio alue cuz ꝓhibitione ascensus vapoꝛũ. Et quia hec ꝓstrictio posset esse cã apoplexie sincopis ⁊ mortis in sua ꝑdurationc:ne hoc accidere possit. Dixit Auic.q⁹ in ea cautela est habenda:ne man⁹ super eas teneat cum quãtitate qua homo nõ tolerat: vt in ipso eius spirit⁹ videlt anhelitus teneat:videst deficiat vel ꝓhibeat. Nam ex cõstrictione apopleticarũ multa potest ꝓtingere apoplexia ⁊ sincopis:vt apparebit i suis capitulis. ¶Dixit Raſ.ꝑmo continẽ.iuuat in hoc moꝛbo ſm q⁹ ego fui expert⁹ irroꝛare aquam frigidã supꝛa caput:⁊ dare in potu aquaz nimis: quia ꝓhibent ascensuz vapoꝛum ⁊ ꝓuocare somnuz:quia in somno caloꝛ vnit⁹ resoluit vapoꝛes. ¶Dixit Auicẽ.administret aqua frigida:illa enim bibita:quãdoq̃ ledat eaz in dispositiõe:videst statim:qꝛ extinguit ebullitionẽ ⁊ fimiliter zuccarũ cum coꝛiandro conuenit:⁊ acoꝛo ineſt ꝓprietas remouẽdi ipsam.s.cum masticat viridis:aut cum siccꝰ puluerizat ⁊ bibitur:⁊ qꝛ conuenit cum ꝓprietate:conuenit etiaz si vapoꝛes illi sint calidi. Et fortsitan dixit Auic. conuenit acoꝛus qa resoluit vẽtositates dominãtes. Et tũc esset administrãdus post euacuatiões:⁊ esset tunc iuuamẽtum resolutiõis plus nocumẽto calefactiõis etiaz materiente calida. ¶Dixit Raſ.ꝑmo continẽ.quãdo augmẽtatur moꝛbus debet flobotomari patiens ⁊ purgari colera. ¶Dixit Guil.si apparuerit vene ⁊ rubedo in facie fiat flobotomia de cephalica. Si vero nõ apparuerint venemq̃ rubedo purget patiens cum cochijs:⁊ post euacuationez detur ad masticãduz acoꝛus. Et nutriatur iste cuz cibis facilis digestionis conditis in pipere croco ⁊ pipere lõgo cũ vino granatoꝛum.

¶De

Cap.xij.

¶De incubo.

Ncubus ſm Auic. vocatur ſtrãgulator. ⁊ dixit q̃ vocaſ arab. albedilon. ⁊ alcatu. Auer. colligit ſ° elgab. i. incubus. Silib. vocat epiacte. oꝛ aũt incub⁹ ab eo qđ ẽ icubere vel ſupra cadere eo q̃ dormiẽtes vel ſõniculoſi vigilãtes videnſ ſuffocari a põdere aliquo: ⁊ a motu toti⁹ coꝛpis deficiũt. Hoꝛ. dixit. q̃ oꝛ a demone quodã q oꝛ incub⁹ a quo ſm quoſdã hec paſſio pcedit. ¶Dixit Raſ. i. ꝓtinẽ. c. 5°. Cũ aduenit hic moꝛb⁹ ſentit patiẽs reꝛ põderoſaꝛ ſupra ſe grauantẽ ⁊ cõpꝛimentẽ ipm: ⁊ vꝰ ſtrãgulare euꝛ: ⁊ non põt clamare. Et poſſibile ẽ q̃ credat clamare ⁊ nõ clamat. ¶Dixit Auer. colligit ſ°. Elgab. eſt qñ ſentit hõ cuꝛ dormit: ac ſi ꝑmereſ ⁊ aggrauareſ a re quã abijcere non põt. ¶Dixit Auic. Incub⁹ eſt egritudo in q̃ hõ cuꝛ ſõnum ingrediſ. i. cũ dormit ſentit fantaſma graue ſup ſe cadẽs ⁊ cõpꝛimẽs ipm: vñ angustaſ vel angustiaſ anhelit⁹ eius. Et intrinſecaſ vox ipſi⁹ ⁊ mot⁹ eius: qꝛ vult mouere ⁊ loqui ⁊ nõ põt. Et fortaſſe ꝑfocaſ. alꝫ ꝓpter anhelit⁹ eius pp opilõnẽ poꝛoꝝ ⁊ viaꝝ ſpũs. alꝫ ꝓpter opilõnẽ neruoꝝ pect⁹ mouentiũ. Et ſubdit. excitat eũ ſubito. quaſi dicat. ſubito recedit: qꝛ cuꝛ opilatio ſit extrema vaporoſa cito fit exopilatio: iõq̃ videm⁹ q̃ cuꝛ tãgunt ſtatim alleuiant ab illo fãtaſmate ⁊ excitant: qdã tñ celeri⁹ ⁊ qdã tardi⁹ ſm vapoꝝ groſſitiẽ. ¶Dixit Silib. icub⁹ eſt vlꝰ aggrauatio mẽbroꝝ i ſõnis cũ diminutiõe mot⁹ ⁊ nõ ſenſus.

Dixit filius Meſ. Incub⁹ accidit ex multis humoꝛib⁹ dñantib⁹ coꝛpi: ex q̃bus reſoluunt multi vapoꝛes petẽtes caput. ⁊ q̃ poſſ̃ eſt ipꝫ euenire ex multo ſanguine. Dixit Raſ. in diſionib⁹. fit a multitudie flãtis ⁊ ſãguinis. ¶Dixit Auer. colliget ſ°. mãifeſtũ eſt q̃ iſtud non eſt niſi pp aliquã ꝓportionez vtutis motiue: pp aliquã malã cõplexionẽ mãlem. Et qꝛ cito diſſoluit opinant. ſ. qdã q̃ fiat ab hũoꝛib⁹ furioſis qui aſcendũt cerebꝛũ ⁊ ledunt ipm ſua q̃litate. ¶Dixit Auí. cã ei⁹ plm eſt vapoꝛ mãerũ groſſaꝝ ſãguineaꝝ aut flãticarũ vel melicarũ eleuat⁹ ad cerebꝛũ ſubito in diſpõne getis mot⁹ vigiliaꝝ reſoluentis vapoꝛes cuꝛ reſolutiõe oꝛis hũoꝛis cõicantis ipm vapoꝛẽ. i. cũ mot⁹ q̃ fit in vigilijs q reſoluit vapoꝛes. Et nõ ſolũ vapoꝛes: ſz ẽt humoꝛes aptos reſoloni geſcit. ⁊ hoc eſt in ſõno. Et qñq̃ fit. dixit Auí. ex frigoꝛe vehemẽti occurrẽti ſubito apud ſõnũ capiti: q̃re inſpiſſat cerebꝛũ ⁊ groſſat cõpꝛimit ipm ⁊ ꝛ̃bit ipm. Et efficit in ipſo fãtaſias. ſ. fantaſmata ſubito. Et illa qđez. i. ipreſſio frigoꝛis: vel illa. ſ. fantaſia ipreſſa nõ eſt: niſi pp debilitatẽ cerebꝛi in caliditate ſua. ſ. nãli. Et hoc erit cũ accidit ꝙaleſcẽtib⁹ ex dcã cã. Aut eſt pp malitiã cõplonis quã hz. ſ. cerebꝛũ. ¶Dixit Sili. nõ accidit ex nimia repleẽ cibi ⁊ pot⁹: qñ. n. ſtõus cibo ⁊ potu nimis repleꝫ compꝛimit diafragma quo cõpꝛeſſo cõpꝛimiꝫ pulmo: vñ cõpꝛimitur vel fit: qꝛ vẽtus q oꝛ pulmonis ⁊ cerebꝛi inhabitare cauernas cumulatioꝛ fact⁹ a caloꝛe vini vel ſanguis vel colere abũdãtia nõ hz exitũ nãlem ꝓ os ⁊ nares: ſed ꝑcluſus ꝑ fiſtulas pulmonis rediẽs ſupra coꝛ ipm cõpꝛimit. Uñ ex paſſione totũ coꝛp⁹ cõpꝛimi videt: vel fit ex indigõne. Fumoſitas. n. groſſa a crudis reſoluta cibarijs aſcẽdẽs ad pulmonez replet euꝛ ⁊ cõpꝛimit coꝛ ⁊ ꝓpꝛio motu ipedit: cuius ipedimẽto totũ coꝛp⁹ ipeditur: qꝛ radix a qua ꝓncipaliter mot⁹ ꝓcedit grauaſ ⁊ oppꝛimiꝫ: vñ ſpũs ab exterioꝛibus ad interioꝛa trahit ad ſe. Et fumoſitas illa groſſa loco ſpñ neruos itrat ⁊ opilat: cuius opilone ſpũs vegetabilis ad mẽbꝛa decurrẽs retineſ nõ hñs trãſitũ: vñ retrocurrit ⁊ mẽbꝛa deſtituit: q̃re a motu deſtituunt. Sed mirũ eſt. dixit Siliber. q̃re poti⁹ deſtituanꝫ a motu q̃ a ſenſu. Adeſt rñbũ vero ſenſus: ſpũs ergo ꝓpũpens a coꝛde latoꝛ eſt mot⁹: ſz informat⁹ in cerebꝛo latoꝛ eſt ſenſus. Fit ẽt icubus. dixit Siliber. ex groſſis ⁊ idigeſtis hũoꝛib⁹: quoꝝ pars tenuioꝛ ⁊ leuioꝛ in groſſaꝝ vẽtoſitatẽ a caloꝛe debili reſolutã que ꝙ coꝛp⁹ effuſa ueruos motiuos irrigat ⁊ aggrauat: pars aũt ad fantaſiã alcendẽs imaginẽ coꝛpoꝝ diuerſoꝝ ſm diuerſitatẽ humoꝛis parit: vñ aliqui oppꝛimi videnſ ⁊ ſuffocari vt loq non valeãt. Alij vero fabulanſ ⁊ diſputant. Alij timent ⁊ clamãt a demonib⁹ ſe oppꝛimi opinãtes vel beſtijs ſentiẽtes humoꝛẽ a pedib⁹ ad totũ coꝛp⁹ aſcendere: ⁊ in beſtiã reperere vel videre extimãtes: vñ coꝛpus macreſcit ⁊ tabeſcit pigrũ ⁊ efficitur. Et niſi ſuccurraſ ad ethicã vel fileꝫ egritudinẽ pueniſ ⁊ ſũmaꝫ indigõnem. Dixit Hoꝛ. incub⁹ ꝓuenit a cã extrinſeca ⁊ itrinſeca. Ab extrinſeca, puenit qñ dormiẽti aduenit fríditas capiti: ⁊ cõpꝛimẽs ⁊ opilans: aut qñ dormit ſupra nimiã repletionẽ cibi ⁊ pot⁹. ¶Et qdaꝫ volunt q̃ qñ demon incub⁹ eſt direct⁹ ſupra coꝛp⁹ hũanũ: ⁊ potiſſime qñ qelcit ⁊ dormit reſupin⁹ aggrauat coꝛpus: ita vt videaſ patiẽti q̃ ſuffocef. Et ſi aduenias pueris lactãtib⁹ frequẽter ſuffocanſ: qꝛ tantã cõpreſſionẽ ſuſtinere nõ pñt. ¶Dixit Ser. ſup 9° Al. qđ theologi dñt q̃ cã icubi eſt demon ſic noiatus: qꝛ qñ ſtat ſupra hominẽ in aere hoie iacẽte ſupino reſpicit coꝛp⁹ eius: ⁊ ex ipſi⁹ influẽtia ⁊ coꝛruptiõe: hõ non põt ſurgere nec moueri: qꝛ vꝫtus ei⁹ deficit. Et qꝛ vꝫtus ꝓs deficit in pedib⁹ tanq̃ magis remotis a fonte caloꝛis. Jõ in pedib⁹ ꝓius vꝫtus deficit: ⁊ poſtea deficiẽdo ad ſupioꝛa ꝓcedit. ¶Et qdam poetici fabularij dñt. q̃ cã ei⁹ eſt aliq̃ vetula que vadẽs ad aliud ſeculũ i itinere ponit ſe ſupra hoiem ⁊ calcat ⁊ cõpꝛimit ipꝫ. Et de his nõ eſt medico cura. ipſe. n. ponit cãm iucubi eſſe nãlem. aut extrinſecã vt friditatẽ cerebꝛo aduenientẽ. Aut itrinſecã que eſt antecedẽs vel ꝓiũcta. Et itrinſeca qđẽ cã. dixit Hoꝛ. eſt vapoꝛ coꝛrupt⁹ ab hũoꝛib⁹ eleuat⁹ opilans ⁊ aggrauãs cerebꝛũ ⁊ coꝛrita q̃ ſpũs plenarie non pñt ſe diffundere ad coꝛp⁹. Et ſic qꝛ ꝓius deficiũt in extremis a ppet patiẽti: q̃ illud fantaſma icipiat aſcẽdere a pedib⁹: ⁊ deide paulatine occupat totũ coꝛp⁹ ſm q̃ vapoꝛes plus occupãt: iõ logꝛtur mugiendo petens auxiliũ ſi poſſet loqꝛ ⁊ eſt tot⁹ territ⁹ pp ſarcinaꝫ aggrauãtez ⁊ fumũ coꝛruptũ opilãtẽ ⁊ obũbrantẽ ſpñ: q̃ fum⁹ aliq̃ ſ̃ puenit a ſãguine groſſo: aliq̃ a colera groſſa: aliq̃ a flãte aliq̃ a meña. ¶Dixit Guil. incubus fit ex oi cã ⁊ oi mã ex qua fit epilia. ¶Dixit Ser. ſuper 9° Al. q̃ cã ꝓmitiua icubi duplex eſt. vna friditas aduenies poſteriori pti cerebꝛi cõpꝛimens cerebꝛũ pp quã cõpreſſionẽ ꝓhibentur ſpũs deſcẽdere ad iferioꝛa: vt ꝑz in his q ſũt in loco frigido. ¶Tꝛa cã eſt ſomn⁹ fact⁹ ſupra nimiã repleõnẽ cibi ⁊ potus: qꝛ tunc aſcendũt multi vapoꝛes groſſi ⁊ fumi ad cerebꝛũ: vnde nõ põt ſpũs deſcẽdere ad iferioꝛa mẽbꝛa: accidit autẽ min⁹ in vigilia q̃z in ſõno: qꝛ in vigilia ſũt poꝛi aperti ⁊ vapoꝛes plus ſubtiliati ⁊ reſoluti a caloꝛe nãli. ¶Cã vo itrinſeca añs eſt hũoꝛes dñantes in cerebꝛo ⁊ alijs ꝓtibus coꝛpis. ¶Et cã ei⁹ ꝓiuncta eſt vapoꝛ exñs in poſteriori ꝑte cerebꝛi opilãs ⁊ ꝓhibens ſpñ ad inferioꝛa deſcendere.

Signa generis. dixit Al. cuꝛ aliqs quaſi rẽ grauez in ſõno ſupra ſe cadere ſenſerit incubũ pati denũciãdũ eſt. ¶Signa ſpẽz ſm mãs. dixit Raſ. in diuiſiõib⁹. ſi accidit a multitudie ſanguis ſigna eius ſunt rubedo oculoꝝ ⁊ dñium ſõni. ſup. ⁊ alia ſigna dñij ſanguinis dcã multotiens. ¶Et ſi fit a dñio flegmatis ſigna ſunt tarditas ſenſuũ ⁊ multitudo ſputi ⁊ mucoſitatis. ⁊ pigritia coꝛporis ⁊ mollificatio ei⁹ ⁊ cutis. Nõ poſuit ſigna alioꝝ humoꝛũ: qꝛ raro fit ab eis ⁊ reliqt ea nota. dixit Auí. nota ſunt multotiẽs ex ſupradictis. ¶Dixit Ser. ſup 9° Almã. q̃uis epilepſie ⁊ incubi cã ꝓiuncta ſit eadem. ſ. in radice tñ differũt in duob⁹. ꝓmo qꝛ i epilepſia eſt magis venenoſa ⁊ mala: ⁊ iõ inducit doloꝛez in fronte q nõ accidit in incubo ⁊ mã facit epilepſiã rõne venenoſitatis ⁊ malitie. Incubũ vo facit rõne multitudinis ⁊ groſſitiei. 2° qꝛ in epilepſia magis opilatur pars anterioꝛ cerebꝛi ⁊ in icubo magis poſterioꝛ. ¶Et Siliber. dixit q̃ in icubo magis ꝓuaſ mot⁹ q̃ ſenſus ⁊ in

epłia eō magis sensus q̄z motus. ¶Dixit Raſ.i.ptinēt. incub⁹ accidit sepe ebrijs z male digerētib⁹ assidue:z magis accidit iacētib⁹ resupine:qz talis acubatio est cā opilationis. ¶Dixit Auic.3ª ꝑmi.resupine dormire est malum ad malas ꝓparans egritudies:sicut apoplexiā incubuz ꝛc. qm̄ supfluitates ad posteriora declinare facit. ¶Dixit Hor. q fit in vigilia est deterior:ipsa tñ raro fit in ea. ¶Dixit filius Meſ.incub⁹ est ꝑn̄ epilepsie.Dixit.n.Huil.q incubus nihil aliō est q̄z epilepsia parua vel iperfecta. ¶Dixit Auí.incub⁹ est añcessor vnius triuz egritudinū.s.apoplie: aut epilepsie:aut defect⁹ motus. ¶Et Hor.addit.aut mortis subitanee:z hoc erit ꝑm diuersitatē cārū eius.z ꝑm q̄ztitatē eaꝝ. Et itelligūt de icubo facto a causis intrinsecis. Dixit Auic.ille solus q fit ex mālebus cōꝛimētib⁹:q aūt fit a causis ꝑmitiuis nō nūciat illas egritudies. ¶Si post excitationē.dixit Hor.patiēs sudat sudore fridoꝛ:aut est cū tremoꝛe cordis pessimū est. ¶Dixit Hili.pauoꝛ z paloꝛ i his piculosi sunt. Et si post ascensionē ad sensuz nō reducant z corpus tremebūdū ꝛueniat:z sudoꝛ fridus a stō vel a capite cū nimia cordis pulsatiōe egrediat mortale. ¶Dixit Al mā.non est retardandū in cura eius.ipse.n.est epilꝛ ꝑambulus.Raſ.in diuisionib⁹.cuz huic nō succurrit qñ fit assiduus z multiplicat perducit ad epilepsiā.

Et eius qdem cura est cura epilꝛ in sibus causis:ad quā est recurrenduz. ¶Auctores tñ spāliter exꝑsserunt in cura incubi de instro diete. ¶Degat in aere sicco ad caliditatē declināte z letet ꝑ posse. ¶Dixit Hor. ille cui ꝓsuevit venire incub⁹ habeat socium dilectū q statim qñ audit ipm vociferantē z lamentātez excitet eū. Et fricet man⁹ z pedes eius z caput fortiter. Et aspgat facie ei⁹ aq̄ roſ.z det sibi oxycameron cū musco aut oxambra post ꝓuocationez vomit⁹:maxime si ex nimia fuerit stōi replone. ¶Dixit Hiliber.patiētes exercitari debēt:vt calor ad interiora discurrēs ad exteriora reuertatur poꝛi apiantur spūs diffundant:z vētositas siue fum⁹ inclusus excludat z euanescat manu vel pede trahat z vociferet quousq̄ ad rectitudinē sensus adierit. ¶Dixit Al.exercitio vtenduz erit z mēbra iferiora erūt fricāda. ¶Dixit Raſ.i.ptin.vir dicta oz esse subtilis. Nā qui moderant paꝝ leduntꝝ liberant. ¶Dixit Al.patiēs a sāguie a potu vini z rei dulciū comestione abstinēdus est:z ab oi re que multū gīat sanguinē. ¶Et patiētis ex flāte regimē erit subtiliādū:z hoc cū minoratiōe cibi z potuū z vsu cibarioꝝ z potuū subtiliātiū.

¶De cura ꝑ potionē.dixit Raſ.i.ptinē.incipiēdū est a flōmia:z hoc si fuerit a mā sāguinea. Nā dixit ipse in diuisionib⁹.qñ est a sāguine cura eius est vētosatio cruris assidue post flōmiā saphene.sup.vel alteri⁹ vene ꝑz exigentiā repletiōis:flōmia tñ saphene multū valet:z qz eūat:z qz multū diuertit. Et Raſ.dixit.si est ex dñio flātis curet cura epilꝛ flātice z fit.dixit Ruffus.cū vomitu z purgatiōe vētris:z purget postea caput cū sternutatoriis z gargarismis. Dixit Al.si fuerit ex flāte venter ex cochijs multotiēs erit solvēdus. ¶Dixit Auicē.facti a mā cura est flōmia z solꝛ ventris cū eo q totū ducit hūoꝛē.s.peccante:nō tñ semel:ſz in plūbus vicib⁹:vt dixit Al. Et subdit.purget cuz ieris magnis si vētus fuerit fortis eligēdo ex his ꝑm hūoꝛē peccātē. Et si fuerit debilis.tūc cū debiliozib⁹:vt pillulis de lapide lazuli z de epithimo:marie si hūoꝛ fuerit melic⁹.vel stōaticis:si fuerit flātic⁹. ¶Dixit Auic.deide ꝓsorta caput.ne recipiat hūoreꝛ vel vapoꝛē ꝑm cañ.dictū multotiēs.supp. z pueni ad resolutionem vapoꝝ ex capite:si in eo eos noueris ꝓtineri:ad quā itētionē.dixit Hor.iunge caput cū oleo laurino costino z rutaceo. ¶Et dixit Auic.facti a frigoꝛe extriseco cura est:vt administres olea calꝛa actu z calefaciētia.s.potētia:z sint stiptica.s.pauca stipticitate qua refrenetur resolutio ipsoꝝ fortis. Et ꝓsortet vētus cerebri:neq̄ ꝑhibeant a penetratiōe. Et ꝓuenit in oi incubo inūctio cuz ꝑdictis oleis scā sup nucā:z silr ꝓferuntempłia rubificantia. ¶Dixit Raſ.i.ptinen.patiētes incubū.s.a quacunq̄ cā.xv.grana peonie nigra accipiāt z vtant eis assidue.Dixit Auicē.Ex eis que iuuāt ad incubū est vt grana peonie vnum vel duo:aut tria in vice in potu sumant ꝑm ptinuitatē.i.singulis dieb⁹ ꝓtinuis:qz peonia bz ꝓprietatē magnā ad cerebruz. Et confert in cura oīs incubi confortatio cordis z stomaci maxime cuz electuarijs cordialibus z stomaticis bonam digestionem procurantibus.

¶De epilepsia. Laꝑ.xiij.

Epilepsia dr̄ ab epi qō est supra z lepsis qō est lesio:q̄si superior partis lesio.s.cerebri. Alij dicūt.q epilꝛ grece:latine dr̄ apꝑhensio:z inde epilepsia est egritudo in qua ledit apꝑhensio:z sic ista passio sumit nomē ab accētu:z tñ q̄z apꝑhensio ledat a multis egritudinib⁹:nō tñ dicunt epilepsia:q raro ledit ab eis:in epilꝛ aūt semp ledit. ¶Dixit passionarij⁹. Epilꝛ dicā est a mēte z sensus oppssione qb⁹ in ea corpus occupat. Democrit⁹ diuinuz morbū seu comitialē dixit.siue q⁹ aie noceat:siue q⁹ in mēbro diuino z aie tēplo.s. cerebro fiat:bas.n.sacras ptes corpis veteres coluerūt.vñ Alex.ieranoson vocauit ꝓpea q sacerdotalis honoris possideat tēpluz vbi habitat aia:de ieranoson.i.sacra passio. ¶Dixit Ser.epilꝛ est alsaria.noiat et multis noib⁹ ergo est fedio:qm̄ accidit pueris plus:vñ a multis morbus infantilis siue vētus ifantilis:siue mr̄ puero ꝓr̄:q⁹ multū comitat infātes z puer os. Et dr̄ ab Alex.cratone:q fortis est z nō facile eludit:ꝓp cui⁹ fortitudinez dr̄ berculeus siue morb⁹ hercule⁹ denoiatione herculis supbi.dr̄ et a passionario morb⁹ quinialis:vel q⁹ in dieb⁹ ꝓquialibus.i.festis in q⁹ gētes in vnū ꝓueniūt:z hoc ꝓp diuersuz aerē ꝑspirātū:vel q⁹ in ꝓquijs frequēti⁹ fieri ꝓsuevit ꝓp verecūdiam: vel ꝓp hoium tumultū z clamoꝛē excitātem mām in corpe epilepticī malā exītem. ¶Et dixit Ser.sup Uia.q dr̄ ditiō ab iordiata pedū motiōe q̄ in ea accit:vel dr̄ sic a puer⁹ posiri ꝑ pedagogis.vocat et ꝑ morb⁹ dīnatio:q⁹ oliꝛ a deo fieri credebat:vel q⁹ ex ꝑte demonū corp⁹ inuadebat. Et dr̄ morb⁹ lunatic⁹:q⁹ in multis proximat ꝑm motuz lune. Et cōiter dr̄ morb⁹ caducus a casu:q⁹ patiētē cadere in terrā facit:plures auctoꝝ diffiniuerūt epilꝛiam ꝑ sua accidentia marie ꝑ spasmū. ¶Dixit Hal.3° de interioꝛib⁹.epilꝛia nō est aliud nisi spasm⁹ toti corpi veniēs:nō est tñ sicut tetanꝰ:iz est spasm⁹ q fit cū iterpolone z manet quodā tpis spatio. ¶Dixit Ser.epilꝛia nō est nisi spasm⁹ toti⁹ corpis.Uerūtñ nō est semp:z subdit.z est cū nocumēto actionū mēbroꝝ ꝓncipaliū. ¶Dixit Hal.epilꝛia est cū spasmū patit totū corpus vt se in terrā ꝓiciat infirmus. Dixit Auer.colliget⁹ epilꝛia est egritudo q̄ facit cadere in terrā patientē in ꝓmis: z tūc mouent oīa mēbra ei⁹ motu malo extraneo. Deinde sic mouent donec hō cadit:z ꝓuantur oēs sui sensus z vtutes aiales aut diminuunt z ꝓbunt z colligunt oīa ipsius mēbra sicut spasmata. ¶Et qdā diffiniūt epilꝛiam ꝑ cāz.dixit Hip.in epidi.vt.i.ponit ꝓtinē.epilꝛia accidit ex opilatione cellulaꝝ cerebri non oīno:q⁹ si opilarent oīno accideret apoplꝛia. ¶Dixit Uia.epilꝛia est hūoꝛ hūidus quo nō ꝑfecte vētriculi cerebri opilant ꝓhibēs aiaz a declarādo actionez suā quousq̄ nā ex illo hūore vias cerebri ꝛeopilauerit. ¶Dixit Auí.epilꝛia est egritudo ꝓhibens mēbra aiata ab oib⁹ opibus sensus z mot⁹ z ab erectiōe nō itegre. Est cuz egritudo cōplonalis z cōpōnalis in q̄ nō fit ablatio sensus z mot⁹:q⁹ vt sic eēt apoplexia:ſz fit diminutio sensus z motus.vñ cadit z nō stat erect⁹:nec ēt ꝑt se erigere:vt 1° asserit. dixit Hal.in cōmē.asso.epilepticoꝝ iuuenib⁹ ꝛc. Et illō.i. illa ꝓhibitio a sensu z motu z erectiōe nō itegra. ¶Dixit Auic.est ꝑp opilonē ꝓtingentē.s.in vētriculis cerebri non ꝑfectā. Et subdit.q⁹ plm epilꝛia est spasm⁹ ibidē accidēs ex

nocumento

nocumento aduenięte anteriori vętriculo cerebri.ſ.plus ꝛ
pncipali⁹:alijs tñ ęt vętriculis cerebri cõicat:q̃re facit eue
nire opil'onez nõ cõpletaz:ꝛ phibet tranſitũ vtutuz ſenſus
ꝛ mot⁹ in eo.ſ.vętriculo:vel in eo.ſ.cerebro ꝛ i mębris ite/
gre fieri abſq̃ interſectiõe vł.i.abſq̃ abſciſiõe totali ꝛ poſſi
bilitate erigędi. ¶ Dicũt in epilia poſſum⁹ ꝓſiderare opila
tionę vętriculoꝝ ꝛ viaꝝ ſpũs aialis:vt ſic eſt morb⁹ officia
lis in receptaculo ꝛ via. Et ꝑm hanc ꝓſiderationę Auic.ꝛª
ꝑmi poſuit epiliam morbũ officialę. Et poſſum⁹ ꝓſiderare
malã cõpl'onę cerebro accñtę:ꝛ ſic eſt morb⁹ in nã ꝓplexio
nis. Et poſſum⁹ ꝓſiderare malũ motũ ſpaſmũ eueniętez ex
ea:ꝛ vt ſic eſt accidẽs actio.ſ.leſa. Et ſic vr̃ q̃ eſt ſpaſm⁹:q̃
ſpaſm⁹ ꝑ illo malo motu ſũptus eſt accñs. Uerũtñ q̃ ſpaſ
mus:vt in ſuo cap.dicęt.põt ęt ſumi ꝑ morbo.ideo dñt.q̃
Auí.in diffõne ꝑdicta epilię poſuit ꝑmo gen⁹ dicens q̃ eſt
egritudo:ꝛ volẽs declarare que egritudo eſt:dixit q̃ pluri
mũ eſt ſpaſm⁹ vłs.dixit aũt pl'm epilię eſt ſpaſm⁹.i.vtplu
rimũ eſt ſpaſm⁹. Et ꝟ dixit ꝓp quãdã ſpẽm ei⁹ i qua nõ eſt
ſpaſm⁹ manifeſt⁹ vt patebit:vel dixit pl'm eſt ſpaſm⁹ ſumẽ
do ſpaſmũ ꝑ accñte:q̃ q̃uis alia accidẽtia eueniãt in epile
pſia:illõ tñ qõ plus appet eſt mot⁹ ſpaſmoſus. Cũq̃ Auí.
dixit.in diffõne nõ integre nõ retulit ſe ad actionę ſenſus ꝛ
mot⁹ ꝛ erectionẽ:ſed retulit ſe ad ſuã cãm cõparãdo ipſaz
apoplexie:q̃uis.n.in oi epilia fit opil'o nõ itegra:in q̃buſ
dã tñ eſt ita magna q̃ ita paꝝ trãſit de ſpũ aiali q̃ nõ ſuffi
cit ad motũ:neq̃ ad ſenſuz:vñ ꝓhibeť in eis ſenſus ꝛ mo
tus ꝛ erectio:q̃uis tñ ſit pauc⁹ ſpũs q̃ in eis trãſit:ſemp tñ
plus eſt eo q̃ trãſit in quocũq̃ epil'ico. Et in apoplexia leui.
Et q̃ñq̃ eſt opilatio in epil'ia minor illa ꝛ tranſit de ſpũ ad
mębra tñ q̃ ſufficiẽs eſt ad ſenſuz:ꝛ ęt ad motũ:ad motuz
aliquę ſatis fortę. Et ꝑm hoc ſumunť ſpẽs epilię debilis ꝛ
fortis ꝛ ſigñauit eas Auer.in diffõne ſupza poſita cũ dixit.
priuant oẽs ſenſus ꝛ vtutes aiales:aut diminuunť. Sic.n.
videm⁹ quoſdã epilepticos ex prauitate poriſmi iacere abſ
q̃ oi ſenſu ꝛ motu exteriori:ac ęt interiori:inq̃tũ de eis poſ
ſum⁹ iudicare:nõ.n.recordanť ſe habuiſſe aliq̃ nocumẽ
to:de q̃ intelligit Hal.3º de interioribus.cap.7. ¶ Sũt etiaz
alia epilię accidẽtia que cũ aduenięũt patiẽtes nõ vidẽt:neq̃
audiũt:neq̃ aliquo ſenſu ſẽtiũt:neq̃ intelligũt:neq̃ memo
ranť.ſup.neq̃ mouenť marie in ſtatu epilię fortis.ꝓut ęt
dixerũt Alex.ꝛ Azarauí⁹.quoſdã aũt alios videm⁹ hñtes
poriſmũ leuę non oino ꝓhibentę a motib⁹ mębroꝝ ꝛ q̃
nis bęant motũ ſpaſmoſuz:leuę tñ hñt:q̃ intelligũt aliqd ꝛ
recordanť cuz ſurgũt. Et q̃uis epilia ſit ſpaſm⁹:nõ tamẽ ẽ
ois ſpaſm⁹. ¶ Dixit.n. Hal.3º ō interioribus.epilia ſi veniẽs
ſubito recedit cito ipole eſt q̃ ſit de ſiccitate ꝛ inanitiõe:q̃
ipoſſibile eſt q̃ cerebrũ aut ei⁹ ſubtiles pellicule deſiccent
adeo donec fiãt ſic ſicca:niſi in lõgis tpib⁹. Spaſm⁹.n.ſic
cus nõ fit ſubito:ſicut epilia fit:neq̃ accidit q̃ cerebruz tñ
deſiccet:q̃ ex ſiccitate ſpaſmeť multũ:q̃nimo ꝓius accidit
moꝛs. ¶ Et dixit Hal.vt ponit a Rabi in 2ª ptic.epilia eſt
ſpaſm⁹ de repłone:q̃ fortaſſis radix cuiuſq̃ nerui diſſolu
ta eſt ex hũiditate groſſa ꝛ viſcoſa:tñ nõ ẽ ꝓtinu⁹ ſicut ſpaſ
mus q̃ fit ãteri⁹ vel poſteri⁹ vel q̃ vł̃ accipit ptez añ ꝛ poſt.
¶ Auic.aũt dixit.q̃ epilia eſt:aut ſpaſm⁹ a ꝟctione.i.non
ꝓportionat⁹ ad mãm faciẽs leſionez q̃ cerebrũ ꝟbiť ad ex
pellendũ rez ipedientę q̃ res ipediens:aut eſt vapor:aut q̃
litas mordicatiua.ſ.hũor:aut eſt hũiditas male ſube: ſiue
res hũectatiua male ſube.ſ.vętoſe.q̃ſi dicat.ſicce hũiditas
ſilla ñ fit mordicatiua:ſz mollis eſt leniẽs cerebrũ:q̃ eſt ſbe
ventoſe incitat cerebrũ ad expellẽduz ipſã:hoc ęt ꝑt facere
vapor ſua qualitate mordicatiua:aut venenoſa ꝑm q̃litatę
humoris a quo ſurgit cui⁹ ſortiť nãz. Percipit aũt cerebrũ
leſionez hãc ꝑ vtutez ſuã nãlem:vñ mouet vtus ſua expul
ſiua ad expellendũ:vel vt dñt q̃dã pcipit illã mediãte ſenſu
miringã ei⁹ cũ vapor ſeu q̃litas ipſa mala cõicatur eis ꝛ le
dit eas. Aut dixit Auí.eſt epilia ſpaſm⁹ de repletiõe:q̃ñ cã
epilię aliq̃ñ eſt hũor opilatiõez faciens euenire nõ itegrã ꝛ
ſpaſmũ in ventriculis cerebri ꝛ pncipijs origis neruoꝝ de
quo vłificať q̃ dñt Silib.ꝛ alij q̃ epilia eſt ſpaſm⁹ in origi
ne neruoꝝ. Et q̃ñq̃ dixit Auí.fit epilia ꝛ ſic ſpaſm⁹ ꝑp mo
tuz vndoſuz ꝓtingẽtez in hũore.i.ꝑp agitationez humoris
quę iundat:vel in quo facit vndas agitatio cũ hũor ſit cor/
pus hũiduz fluidũ.q.ſ.humor iundat. Aut ꝑp ebullitionẽ
caliditatis ſupflue.ſ.extranee q̃ accidit ex opil'one:q̃re vt⁹
ſenſus ꝛ mot⁹ non ptranſit ſuo trãſitu:qua.ſ.opilatio facit
euenire in hũore caliditatẽ extraneã facientẽ ebullitionez:
ꝛ fortaſſe dixit Auí.añceſſiõe ei⁹.ſ.hũoris opilãtis nõ cõ/
pletur aliqd.ſ.opilatio vel leſio cũ q̃ſtitate ſua:q̃re nõ pũ
tur mębra in ſenſu ꝛ motu itegre.ſup.ꝛ fortaſſe ei⁹ añceſ/
ſiõe.i.cũ antecedit ꝛ mouet cõpletur aliqd.ſ.opilatio ꝛ fit
itegra:ꝛ ſic vt ſupra nõ epilia:ſz apoplia cãt. ¶ Quidaz
ãt exponũt ſic.hũor ſine ebullitõe nõ ꝑt facere illõ añceſſio
ne ei⁹.i.anteq̃ faciat ebullitionẽ:ſz poſtq̃ ebullit:q̃ ebul
litio inflãdo auget cõplet:tunc ſufficiẽter opilatio potens
facere epiliaz. Aut.ſ.iundat ꝑp ventũ groſſuz retẽtũ in trã
ſitib⁹ ſpũs ꝗz q̃ viſuz eſt magno pho Ayc. vel aut.ſ.fit opi
latio vel epilia ꝑp ventũ groſſuz retentũ in ventriculis cere
bri ꝛ trãſitib⁹ ſpũs. ¶ Dixerũt q̃dã q̃ ſz epilia nõ ſit ſpaſ/
m⁹ de ſiccitate:ſumẽdo ſpaſmũ in poriſmo ꝓdice ꝟtingẽ
tez:tñ ſumẽdo iꝑm ꝓſpaſmo ſn toto ſequẽte diſpõnẽ cere
bri nõ eſt ipole fieri in epilia ſpaſmũ quendã de inanitione
ſicut in freneſi aliq̃ñ ꝟtingit:ſz hoc ſit raꝝ valde:põt ḡ cere
brũ aliq̃liter exiccari:ita q̃ inde fiat ſpaſm⁹ aliq̃lis de ſicci
tate q̃ dicũt inuiſſe Auí.ex mõ loquẽdi ei⁹ cũ dixit.nõ ſe/
quiť ſiccitas cerebri q̃ ſpaſmeť multũ.i.fortiter.quaſi di/
cat.q̃ aliqualiter ꝛ leuiter ſpaſmari põt. ¶ Auicen.decla/
rãs quomodo humor opilans abſq̃ motu vndoſo ꝛ ven/
toſo groſſo põt facere epiliaz dixit.cũ ibi.ſ.in cerebri ven
triculis ꝛ origine neruoꝝ fuerit hũor opilãs:tũc cerebruz
ꝟbitur cuz hoc vt expellat illud q̃ ipedit:ita q̃ vltra opi
lationem eſt etiã ibi ꝟctio cerebri:ſicut accidit in ſtõ in ſin
gultu ꝛ nauſea. Et ſicut accidit ex tremore cũ eſt ꝟctio ꝛ cõ
preſſio mębroꝝ in expulſiõe mãeꝝ ei⁹ q̃ ipſa expellũt:ſic
accit cerebro q̃ ꝟbiť ꝛ cũ ꝟbiť mot⁹ ei⁹ diuerſificãt ꝛ ſeq̃
iꝑm ꝟctio neruoꝝ in facie ꝛ alijs mębris ꝛ diuerſificãt mo
tus ipſoꝝ. ¶ Et q̃ epilia fiat a dictis cauſis appet:q̃ ſani
tas ab ea ꝟtingit:aut ꝑ expulſionẽ hũoris:aut ventoſitatis
reſolutionez. Cõtrahiť aũt cerebrũ ex pñtia dicti hũoris oi
ei⁹ motu ꝛ vento ſiue vapore circũſcripto ꝑp malã q̃litatez
ipſi⁹ hũoris cerebrũ ſtimulantẽ:q̃ ſtimulatiõe cerebrũ con
trahiť vt expellat ipediens.vt Hal.etiã ponit 3º de interiori/
bus. Et ſic in hoc caſu ꝓcurrent due opilatiões. vna ex pte
hũoris ſua corpulẽtia ꝓhibentis trãſitũ ſpũs nõ integre:ꝛ
alia ꝑ ꝓtractionem cerebri. Dñt tñ.q̃ q̃uis de nã hũoris
ſit poſſe facere epilepſiam abſq̃ motu ꝛ vento:ſiue vapore
vt pl'm tñ cũ fit epil'ia ab hũore illi hũori ꝓiũgiť vent⁹.q̃ñ
hũor ille ꝑm pl'm eſt apt⁹ ventoſari:ꝛ eſt ibi agens in ipm
ꝛ ventoſãs:ꝛ ſic cõiter auctores ſenſerũt. ¶ Quare ãt ſpaſ
mus epilię fit ſpaſm⁹ toti⁹ corpis.dixit Auí.cã eſt:q̃ñ mã
q̃ pueniť ad cerebrũ ſeu nocumẽtũ q̃ comitať iꝑm:comi/
tatur neruos ęt:q̃re eſt eoꝝ diſpõ:ſicut diſpõ cerebri.ſ.q̃ ſi
cut cerebrũ ꝟbitur ꝛ ipſi ꝟbantur:ꝛ hoc ꝑp tres cãs.ꝑma
eſt:q̃ nerui ſequunť ſubam cerebri ꝛ ab ipſo oriunť.2ª q̃
leduntť ab eo quo leditur cerebrũ.3ª q̃ eoꝝ repletio eſt ex
hũore expulſo ad ipſos iꝑn⁹ eoꝝ ex cerebro:q̃ repł'o eſt cã
vt augmẽtať iꝑoꝝ latitudo:ꝛ breuiať lõgitudo ꝛ ſic fit ſpaſ
m⁹:iſta tñ vltª cã ẽ ptic'laris ꝟueniẽs ſpaſmo epilię repł'o/
nalis. Spaſmatis autẽ neruis in pncipijs eoꝝ ſeq̃tur ſpaſ/
mus in toto corpe:q̃ oẽs nerui corpis ꝟtrahunť. ¶ Dixit
A.epilia nõ ꝓcedit curſu laxitudinis.i.nõ facit mollifica/
tionez neruoꝝ.ꝛ iõ nõ eſt mollificatio. Et non ꝓcedit curſu
ſpaſmi.i.nõ eſt ſpaſm⁹:niſi q̃ cerebrũ admiſtrat in ꝟ expul
ſionẽ alicui⁹ rei a ſeipſo:q̃ expulſio nõ ꝑficitur:niſi ꝟctione

ꝛ exꝑſſiõe. Et ſic appet q̄ in oi epilꝭia ſit ꝟctio cerebꝛi quã ꝓſideras Rabi vt.i.ponit ꝓtin.dixit.q̄ epilꝭia eſt ſpaſmus cerebꝛi.ſ.ꝑncipaliter. Jſta tñ ꝟctio cerebꝛi: aliq̄ſi eſt magna ꝛ aliq̄ſi eſt pua: imo aliq̄ſi eſt ita pua q̄ nerui ita modice ꝟbunt q̄ ſit tunc epilꝭia ſine mãifeſto ſpaſmo. vñ. A. dixit q̄ multotiẽs.i. aliq̃ſi fit epilꝭia ſine ſpaſmo ſenſato. Et illõ eſt: q̃ſi mã faciẽs ipm eſt ſubtilis ꝛ opaꝯ cũ repletiõe: ꝛ nõ cuꝫ malitia vehemẽti: q̄re pua fit ſtimulatio ꝛ pua ꝟctio. vtpl̃ꝫ tñ in epilꝭia eſt ꝟctio magna cerebꝛi ꝛ neruoꝝ: ꝛ ſic ſpaſmꝰ mãifeſte ſenſatꝰ. ¶ Et dixit. A. q̄ epilꝭia eſt ſpaſmꝰ ꝓpꝛius ꝑm cerebꝛo vt iã dictũ eſt: ſꝫ ſpaſmꝰ ſine epilꝭia eſt morbꝰ ꝓpꝛius ꝑm mẽbꝛo alteri a cerebꝛo. ¶ Dſit cõiter q̄ epilꝭia eſt ſpaſmꝰ nõ in fieri: ſꝫ in fcõ eſſe. Et iõ dixit Aui. q̄ epilepſiã ſm plm aſcedit ſpaſmꝰ. ſ. fiẽs: ꝛ poſt ipm ſegtur epilꝭia: ete niꝫ ſpaſmꝰ ꝓfirmatꝰ eſt epilꝭia: mõ añ ſpaſmũ fcm̃ ꝛ ꝓfirmatũ ꝑcedit ſpaſmꝰ fiens. Et dixit. A. dixit hoc eſſe ꝟꝫ pl̃ꝫ: q̄ꝛ q̃ſi q̄ꝫ fit epilꝭia ſine ſpaſmo ſẽſato vt ſupꝛa dcm̃ eſt. ¶ Dixit Aaꝛõ ſpaſmꝰ eueniẽs in epilꝭia eſt filꝭs ſaltui nõ extẽſioni. Et dixit Jude⁹ q̄ eſt motꝰ ioꝛdinatꝰ: q̄ꝛ ꝟctio eſt ſine mõ in ordinatiõe. ¶ Dixit Raſ. i. ꝑti. dico q̄ ꝟ morbꝰ ꝟꝫ eẽ in loco tremẽte ꝛ mouente ſe cũ ꝟctione: q̄ꝛ ille motꝰ expetit ad rez nociuam expellẽdũ. Et ſpaſmꝰ q̄ accidit corpi ꝓſegtur ex illis motibꝰ diuerſis expellẽtibꝰ nociuũ. Et ſignuꝫ ad ꝟ eſt: q̄ꝛ ex diuerſitate motꝰ eoꝝ ꝟbunt ꝛ diſtrahunt: ꝛ ĩ bꝛeui tpe: q̃ſi q̄ꝫ ſine mõ ꝛ ordinatiõe. Et hoc eſt ſm motũ ꝑncipioꝝ neruoꝝ. Et ſi bñ ꝑmeditat q̄s in his motibꝰ ipſi ſũt: ſicut res mãifeſta ꝓgreſſa alicui rei occulte: quaꝝ motꝰ eſt diuerſus ꝛ ſine ordine. Et q̃m expulſio eſt ex diſtẽſiõe: motus erũt plures ꝛ eoꝝ cãe motꝰ ſpaſmi in corpe erũt plures ꝛ motꝰ diſtẽſiõis erunt miꝰes his: q̄ꝛ nõ ſũt volũtarij: ſꝫ ſunt ad gelcendũ vel ad refugiendũ. ¶ Dixit Gal. 3° de iterioꝛib⁹. ſpaſmꝰ epilꝭie eſt remotꝰ a ſpaſmo in paſſiõe lacertoꝝ ꝛ ſenſuũ. Nã forſitan initiũ neruoꝝ nõ ſpaſmat in epilepſia: q̄ꝛ nõ infundit: ſicut initiũ nerꝛoꝝ infundit q̄ ꝓcedũt de nuca in ſpaſmũ. ¶ Dixit Raſ. i. ꝑti. ſi hi motꝰ euenirẽt ex madefactione radicis neruoꝝ madefaciẽte tali madefactiõe q̄ adderet ad amplitudinez eoꝝ: ex qua occaſiõe accideret ſpaſmꝰ nõ de facili diſſolueret: ꝟ diu duraret: ꝛ fortaſſe ſi eſſet madefacta radix cuiuſlibet nerui in patiẽte epilepſiã: ſicut madefit in ſpaſmo eueniente ab bũiditate. ſup. tũc magis duraret. ¶ Dixit Auer. colliget 3°. illud q̃ ſignificat nobis q̄ nõ fit ꝑ bũiditatẽ nerui: neq̄ ꝑ ipſoꝝ infuſionẽ eſt ꝑ ipſi⁹ ſubitã diſſolutionẽ. Et ideo q̃ſi oꝛ. q̄ ſpaſmꝰ in epilepſia fit q̃ſi bũoꝛ expellit ad oꝛigines neruoꝝ: ĩtelligit q̄ bũoꝛ ille expellat ad ꝑncipiũ oꝛiginis neruoꝝ iuxta ipm cerebꝛũ: ꝛ nõ poſt ꝑnm oꝛiginis q̄ꝛtitate notabilit q̄ꝫ is ſic expulſus faceret ſpaſmũ ſi ille ſpaſmꝰ nõ cito recederet: ſicut recedit ſpaſmꝰ epilꝭie: q̄ꝛ nõ ſic de facili reſoluerẽt humoꝛ ille. Sic itaq̄ appet q̄ ſpaſmꝰ eueniẽs in epilepſia: aut eſt nõ ꝓportionatus ad mãm: aut eſt de repletione: aut raro aliqua lis ꝛ leuis ſpaſmus de inanitione.

Cauſe epilꝭie ponunt eſſe tres. ſ. mala cõplo humoꝛalis mã ꝛ vapoꝛ ſiue vẽtoſitas. Q̄ꝛ mala cõplo poſſit eſſe cã epilꝭie: voluit Gal. i. de accſiti ꝛ morbo. ꝛ ſilr Raſ. i. ꝑti. de q̄b⁹. A. dixit. q̄dã hoies extimãt q̄ q̃ſi fit epilꝭia q̃ nõ eſt a mã. Si q̃ figñant ꝓ hoc q̄ cã in ea eſt vapoꝛ: aut q̄litas nocẽs cerebꝛo: dicũt q̄dã. i. mã q̃ ſua q̄litate nocet cerebꝛo ꝛ nõ ſua ſuba vel q̄ꝛtitate ꝛ facit in ipſo ꝟctionẽ: tũc dictũ eoꝝ itẽtionẽ ꝟꝫ rõnabilẽ. Sꝫ ſi figñant q̄ cã epilꝭie eſt ipſa complo pura ſine mã bũoꝛali vel vapoꝛoſa: tũc dictuꝫ eoꝝ nõ ꝟꝫ modũ. ſ. rõnabilez. Et ꝓbat hoc dupl̃r. ꝑmo q̃m ſi cerebꝛũ ſola q̄litate affectũ incurreret epilꝭia ꝟ oporteret: ꝛ ſic leq̄ret q̄ epilꝭia eẽt inſepabilis ſubito: q̄ꝛ nõ eẽt ex moꝛbis q̄ ſepantur in diſpõe. i. ſtatim. Sꝫ ꝟ ẽ falſuꝫ: q̄ꝛ cã epilepſie ꝛ ipſa epilꝭia eſt ex eis q̃ ſubito fiũt ꝛ ſepant in diſpõne. Nã aut vincit aut vincit ꝛ iterficit. 2° q̄ꝛ talis q̄litas: ſiue ſit in mẽbꝛo: ſiue aliũde veniat ad ipm nõ ſubito reſcinditur ꝛ nõ eſt veniẽs ꝛ vadens: ſꝫ epilꝭia mõ eſt ꝛ mõ reſcindit: q̃re nõ fit a q̄litate pura. ¶ Dixit Henti. q̄ loquẽdo de epilꝭia ꝓpꝛijſſime ſũpta: que eſt moꝛbꝰ ꝓiodicus ſiue de ſe apt⁹ ꝓiodicare. An iſta epilꝭia poſſit fieri a mala cõplexione ſine mã põt itelligi tripl̃r. vno mõ ſine mã humoꝛali: põt fieri a mã vapoꝛoſa vel ventoſa: ꝛ hoc mõ ꝑt fieri. Naꝫ pꝛ fieri ſine hũoꝛe q̄ habeat ſe vt cã ꝓiũcta: ſꝫ cã eiꝰ ꝓiũcta erit vapoꝛ vel vẽtoſitas: ipſa. n. põt ꝓiodice ad cerebꝛũ cõfluere ꝛ facere epilꝭiaz. 2° mõ põt itelligi q̄ fiat a mala cõplexione ſine mã. ſ. hũoꝛali: nõ q̄ꝛ ibi nõ ſit humoꝛ: ſꝫ q̄ꝛ hũoꝛ noncit epilepſiã p ſuaz ſubam coꝛpulẽtã replẽdo. i. inq̃ntum repleat: ſꝫ ſua mala q̄litate: ꝛ hoc ẽt mõ põt fieri a mala cõplexiõe ſine mã. Qõ itellexit. A. cũ dixit. Aut q̄litas nocẽs. i. hũoꝛ nocens qualitate. facit. n. hoc nõ vt q̃ꝛtus. nec vt talis modi ſubẽ: ſꝫ vt q̄lis: q̃ꝛuis ſit valde pauce q̃ꝛtitatis. 3° mõ q̄ fiat a mala q̄litate fũdata in ſuba cerebꝛi cũ circũſcripta mã hũoꝛali vel vapoꝛoſa: quã q̄litatẽ ſine mã poſſum⁹ imaginari dupl̃r. Uno mõ q̄ veniat a cã extrinſeca vt frigoꝛe aeris. Alio mõ a cã itrinſeca: vt q̄ ſit impꝛeſſa cerebꝛo ab aliquo hũoꝛe q̄ poſtea ceſſauit. Si ꝑ mõ epilepſia ꝓiodicanõ põt fieri ab ea ꝑ ꝓ rõneꝫ. Auer. 3° collꝫ. ſi aer frigidus nõ ita cit tantã leſiõez q̃ poſſit facere epilꝭiaz ſegtur q̄ epilꝭia non poſſit fieri a mala ꝓpꝛione ꝓmo mõ ſũpta: ſꝫ ſic eſt: eo q̄ mala cõpꝛo frigida ab aere faciliter diſſoluit̃ niſi vltimet. ſup. aũt vltimat̃ mortificat ꝛ occidit: ꝛ ſic nõ facit epilꝭiaz ꝓiodicam. 2° ꝓ rõneꝫ que inuit ab Auer. ibidẽ: ꝛ ab. A. ꝟ eſt. epilꝭia fieret a mala ꝓpꝛione extrinſeca: tũc nõ eẽt moꝛbꝰ ſepabilis. i. ꝓiodic⁹ appet hoc: q̄ꝛ ſi fieret epilꝭia ab aere frigido tũc nullus oino motꝰ mãeꝝ erit: ſꝫ ſola ꝓtingẽtia ſequens volũtatez ſeu caſuꝫ. Si. n. patiens icidit epilꝭiaz: q̄ꝛ ambulauit aeri frigido nũq̄ rebabebit eaz ſi volet. Si q̃ redibit non erit ex ordie vel cauſis ꝓiodicatiõis: ſꝫ caſualiter vel voluntarie. Si aũt loquamur de mala ꝓpꝛione 2° mõ: ẽt nõ põt ab ea fieri epilepſia ꝓiodica duplici rõne. vnã inuit Auer. vbi ſupꝛa. que eſt q̄ a mala ꝓpꝛione difficulter remouibili non põt fieri poxiſm⁹ epilꝭie: ſꝫ talis eſt illa mala cõplo cerebꝛo ab hũoꝛe vel alio mẽbꝛo ipꝛeſſa. q̃ ꝛẽ. maioꝛ nota ẽ: q̄ꝛ poxiſm⁹ epilepſie eſt cito remouibilis: ꝛ minoꝛ ẽt eſt nota: quia talis mala cõplexio fcã eſt hitus q̃dã: habit⁹ ãt difficulter remouet̃. ſcõaz rõnẽ inuit. A. in ꝟ ca. ꝛ eſt. nulla mala q̄litas in cerebꝛo vel cerebꝛo cõiocata mõ eſt ꝛ mõ reſcindit: ſꝫ ois epilepſia ꝓiodica mõ ẽ ꝛ mõ reſcindit: q̃ nulla epilepſia ꝓiodica fiet ab ea ẽt ſi illud. i. illa mala q̄litas fuerit cõiocata cerebꝛo ab aliquo mẽbꝛo. Et rõ eſt q̄ꝛ mẽbꝛũ illud. vbi. q̃. ſtõus alterãs cerebꝛũ ſua mala q̄litate ſine mã nõ ꝑt mõ alterare ꝛ mõ ceſſare ab alteratiõe: niſi i alterãte mẽbꝛo vt ſtõ ſit nouitas: nõ aũt ĩnouat̃ mala cõplexio fixa in mẽbꝛo vt ſtõ: niſi ꝑ accñs vt a cibo vel alia re. Si ãt talis mala q̄litas mẽbꝛi: vt ſtõi depẽderet a ꝑſentia mãe in eo ꝛ fieret ſm diuerſitatẽ fluxꝰ mãe ad ſtõm: ĩnouatio in ſtõ: ꝛ ex ſtõ in cerebꝛo cũ ſola q̄litate ex qua ꝓueniret epilepſia ꝓiodica: tũc illa epilepſia lꝫ in cerebꝛo fiat a mala q̄litate: nõ tñ diceretur epilepſia ĩmãlis ſꝫ mãlis: q̄ꝛ radicaliter depẽdet a mã: licet extra cerebꝛũ exñte. Si aũt loquamur de epilepſia nõ ſic ꝓpꝛijſſime ſumpta: neq̄ ꝓiodica. dico q̄ põt fieri a mala complexiõe ſine mã ꝓueniente a cauſis extrinſecis: vt frigoꝛe aeris. ꝛ rõ eſt: q̄ꝛ ſi cauſe extrinſece poſſunt facere in cerebꝛo conſtrictionẽ ꝛ ꝓhibitionẽ tranſit⁹ ſpiritus ad membꝛa nõ integre: ipſe poſſunt facere epilepſiã. Sed ſic eſt vt experientia teſtat̃ de frigoꝛe aeris. cerebꝛuꝫ conſtringẽtis. Non aũt põt fieri a mala q̄litate itrinſeca ſine mã ꝑ cãm ſupꝛadictã q̄ eſſet de difficili remouibilis: mala vero cõplexio inducta a cauſis extrinſecis eſt de facili remouibilis: ꝓꝛarum tamẽ eſt hanc reperire ꝛ ſi repitur non eſt ꝓiodica. Non eſt ergo verum q̃ q̃dam dixerunt. q̄ epilepſia põt fieri a mala cõplexione frigida ꝛ ficca cerebꝛi. ¶ Poteſt etiã epilepſia nõ ꝓiodica induci a q̃buſdam alijs cauſis ꝓmitiuis: ſicut quę

inducitur

inducit a casu vel pcussione qua fit cõpressio in cerebro z que inducit a veneno maxime scorpionis a cuius pũctura surgit ad cerebꝝ aliqd venenosum: vñ ꝺbit z fugit: z sicut que ꝺtingit ex assumptione quorũdã ciboꝝ in qbusdã horis aut z que ꝺuenit ex appõne aliquaꝝ medicinaꝝ caliꝺaꝝ supra caput non debito modo: vñ supcalefit cerebꝝ et deficcatur z ꝺbitur z seqtur epilepsia: ois tñ epilepsia que ꝺsequitur cãs primitiuas est carens periodis z non redit nisi casualiter aut voluntarie.

¶ Mã aũt humoralis q̃libet est vel esse põt cã epilie. Dixit Sera. gñaf epilia sm intẽtionẽ Hal. ſ. 3° de iterio. ex hu^re grosso q occupat meatũ vẽtriculoꝝ cerebri: z humor iste grossus est sm plm viscosus flaticus: z fortasse est decliuis ad colam nigrã. ¶ Dixit Raſ. in diui. epilã fieri ex flate: z q̃ꝺq̃ ex colera nigra: z q̃ꝺq̃ a multitudine sanguinis. Vlaf. dixit q fit ex hu^bus flaticis z melicis. Hip. quoꝺq̃ dixit in li° de morbo dei. sine i li° epyõ. vt p̃ ponit ꝺti. q hic morbus accidit ab hu^re madefaciẽte cerebꝝ: z manifestat pecudes: qz cũ accidit eis hic morbus si apiant inuenit cerebꝝ plenũ hu^re. ¶ Dixit. A. mã faciẽs epilã aut est sanguis oñanus z plimus: aut est flã aut melia aut cola. nã qlibet hu^er põt esse cã opilonis cerebri ꝺtionis eius. Sed dixit. A. q̃ accidit a cola ẽ pua valde. i. rarissime eueniẽs: qz rarissime colera multiplicat in cerebro z suis vẽtriculis: z post istã in raritate euẽtus est que fit a sanguine puro: ꝺtingit eni sanguinẽ frequẽtius multiplicari in cerebro q̃ colera: z post has frequẽtius ꝺtingit a sanguĩe: cui^s cõplexio declinat ad colam nigrã vel flã. i. a sanguine melico vel flãtico: q̃uis eni frequẽter sanguis colicus in capite multiplicet ſ. imo frequẽtius q̃ melicus: nõ tñ est aptus cãre epilã multũ: qz non est aptus multũ opilare: sed magis apare: z melicus est magis apt^ꝺ detineri z opilare z sic facere epilã q̃ apare: z q̃uis fiat frequẽtius a sanguine melico: tñ frequẽtius fit ab hu^re denudata a sanguie que declinat ad colerã nigrã: z adhuc frequẽtius accidit ab hu^re denudata a sanguine declinãte ad flã: plm eni qñ accidit est a flãte. Nã Hip. dixit q̃plime omes que patiunt epilã cũ anatomizãtur a cerebris suis inuenit in eis hu^as mala fetida que. ſ. est flatica. ¶ Auer. aũt coll. 3° dixit. humor faciẽs epilã est ꝺrius in fine cõplõi cerebri: z de necite est q humor faciẽs hoc sit subtilis eo q pox^mus eius cito trãsit: sicut fit in egritudinib^ acutis. Sed qz nos videmus. dixit Auer. p maiorẽ pte q̃ illi q patiunt epilã sunt frigidi z hu^si: sicut pueri: aut frigidi z ficci: sicut seues: z vl̃r q hec accũtia apparent sup frigidos pro maiori pte figñaf q cã huius est humor grossus: z ꝺicit nobis hic q hũor grossus nõ cito dissolui^f sine discurrat p meatus subtiles. i. strictos sine p latos: sicut dixit Hal. ſ. 3° de accũti. qz dissolo hũoris nõ est aliud q̃ ofationẽ sup hũorẽ ipsum decoquẽdo vt retineat qõ est in ipso ꝺueniẽs nutri^o z aliud expellat: z hoc nõ fit in humore grosso in eo q est grossus: nisi i lõgo tpe: sicut testat̃ expiẽtia in egritudinibus: z nos videmus q cito dissoluit̃ hic humor. Et dixit Auer^r. q̃uis dicat̃ p nomen alicuius hois q hic accũs. ſ. epilia fiat a cola: nõ dico hoc ipole: sed cadit in hoc admiratio. nã breuitas porisimi hoc adiuuat: z aduenieẽte accũte hoc aliqꝺ^ videmus q hoc fit eis vtpl̃z pp famẽ aut irã: z hoc ostẽdit vt fiat a cola. Et Hale. curat hãc egritudinẽ cũ yerapig. in qua ꝺnat aloe. Et manifestũ est q aloe nõ purgat nisi vnã duaꝝ rex: aut colerã aut humorẽ colicũ. ¶ Sil. aũt dixit q cola ꝺriat gñoni huius accidẽtis tribus modis. ſ. a caliditate que deopilat sua subtilitate qua viscosam mãm diuidit z trãsitũ spiritibus facit: z sua siccitate qua cursuꝝ humidi fluẽtis sistit: z eꝰ: flã sua frigiditate coadiuuat z coartat: z sua viscositate opilat z phibet transitũ spiritus: ac sua hũiditate spiritũ suffocat z caloré nãlem extinguit z supra neruos se diffundit. Et dixit. si flã melie admisceat vtraq̃ q̃litate fiet mã cõpactior viscosior z ad dissoluendũ durior. ¶ Serar. sup Ula. dixit q ois epilia fit ex humore venenoso: sicut testat̃ Hip. vt supra de ouib^ꝰ. Dico sm ꝺsideratione verboꝝ actoꝝ q epilepsia que est p ꝓprietatẽ in cerebro frequẽtius fit a mã flãtica liqda fluida madefaciẽte subam cerebri z penetrãte in vẽtriculos eius z replẽte eos nõ integre: ex cuius ẽt corpulentia opilant̃ origines nucẽ z neruoꝝ z phibet̃ trãsitus spiritus ad mẽbra nõ integre que sui fluxibilitate cito dissoluit̃ z trãsit ab opilatione: z post hãc frequẽtius fit a flãte grosso vel ab humore melico grosso nõ multe quãtitatis qõ intrauit vẽtriculos cerebri z opilauit origines neruoꝝ nõ p introitũ ipsius in eos: sed quasi p quandã adiacẽtiã cooperit origines neruoꝝ z phibet trãsitũ spiritus ad mẽbra. qz nõ firmiter beret origini neruoꝝ: z qz pauce q̃titatis cito remouet̃ z cito dissoluit̃: z iste humor potuit esse nõ mixtus sanguini: z potuit fuisse ei mixtus: sed postea ab eo denudat^ꝰ z separatus a sanguine vo nõ fit predicta opilatio nisi ꝺueneriet a cã primitiua casu vel pcussione: z a cola rarissime fit epilie ꝓprietatis pp causas dictas supra: verumtñ epilia cõitatis stõi: vt frequẽtius fit a cola: put lames z ira z silia accũtia testantur: vt dixit Auer. z hec est quã curat Hal. cũ yerapig. ¶ Dixit Sera. sm sniam Auꝝ. epilia nõ gñaf nisi ex vẽtositate grossa que opilat meatus vẽtriculoꝝ cerebri z phibet spiritũ penetrare z dare mẽbris motũ: z pp illud epilia accidit subito z quiescit subito: qz vẽtositas est velociter mobilis. ¶ Dixit Auer^r. nos videmus q cito dissoluit̃ hic humor. i. cã faciẽs epilepsiã: z ob hoc dõm est q hec egritudo nõ fit nisi pp fumũ q generat̃ in ipsomet cerebro vel alio mẽbro qõ ad ipsum trãsmittit: sicut dixit Hal. de iuuene q dicebat sentire q̃si quenꝺã frumũ frigidũ ascẽdere ab vno mẽbro ad cerebꝝ: z q̃n ꝺueniebat illic cadebat epilicus: z hoc accũs est sufficiens ad pbandũ q cã huius egritudinis est fumosa vẽtositas: sed ista vẽtositas necia cõicat hũoribꝰ frigidis z humidis: aut frigidis z siccis: qui humores sunt illi vẽto vt mã: z iõ curat̃ hic morbꝰ eũando illos humores. Dixit. A. cũ epilepsia est in ipso cerebro: tũc cã est in ipsa mã pculdubio faciẽs vẽtositatẽ retẽtã in meatibꝰ sensus motus: aut est vẽtositas. ſ. nõ surgẽs ab humore capitis replẽs ambos vẽtriculos añriores. i. ambas ꝓcauitates vẽtriculi añriores. ſ. pm̃ ipletione aliq̃. ſ. impfecta: z vere epilia que vtplm accidere repit̃ ex illa que ꝺueniet a vẽtositate: que vẽtositas vtpl̃z procedit ab humore fri° que caliditas debilis agẽs in ipsũ resoluit in vẽtositate. ¶ Dixit Hal. 3° de iterio. melia cũ claꝺit̃ z manet in foraminib^ vẽtriculi cerebri aut i puppi facit epilã: si vo ꝺnat̃ z auget̃ i essentia cerebri facit meliã. ¶ Dixit. A. ois cã epilie cerebralis cõparat̃ ad debilitatẽ digõnis in ipso cerebro: nã flã multũ in cerebro ꝓgerit̃ defectu digõnis eius: q̃uis enim aliqñ flã possit multiplicari in cerebro defectu expulsiue eius: z raro: tñ defectui digõnis appropriat̃: qz ẽt illud flã nõ expulsum sed retentũ associat sibi defectũ in digõne: z qz digõ in oibus ptib^ cerebri fit: z in oibus põt debilitatio in oibus ptibus cerebri põt multiplicari flã z sic ꝺtingit sm plm: aliqñ tñ solũ in aliq̃ parte cadit digõnis defectus: z tũc in illa parte multiplicabit̃ flã: z qz sic est: ideo non eũat̃. Dixit. A. q̃n sit cã epilie. ſ. cerebralis aut in suba cerebri z velaminib^ eius intelligẽs hic p velamina solũ ptes pie mr̃is que ꝓfundant̃ diuidẽdo in sectionib^ cerebri aut sit in pãniculis eius. ſ. dura mr̃e z ẽt pia mr̃e q̃tũ ad ptes eius que circũdãt cerebrũ. ¶ Dixit Auer. humor faciẽs epilã facit hoc: aut sua q̃litate. ſ. manifestat: aut sua forma. ſ. specifica: vel sua forma. i. qualitate occulta venenosa. ¶ Dixit Hal. 3° de interio. epilepsia aliqñ est pp passionẽ capitis primitiuaꝝ: z est illa que ꝺr epilepsia ꝓprietatis: de cuius causis dictũ est: z aliqñ est pp colligantiã aliorꝝ mẽbroꝝ: sicut in qua cã ab ore stõi ad caput ascẽdit: quã medici vtunt̃ vocare stonium: z

ſicut que eſt icipiēs a qbuſdā mēbris corpis vbi ponit exm de puero q dicebat ſe ſentire eā venire a crure recto tramite vſq; ad coxā z a coxa vſq; ad femur illi⁹ lateris z a femore vſq; ad collū: deide mox vt tāgebat ſtupor gñabaf ei adeo q; nec ſentiebat nec itelligebat ſeipſū qd eſſet: z ponit exm de alio puero ſapiēte dicēte ſe ſentire aſcēſuz q̄ſi frigidi vēti: vñ magr me⁹ Talius itēdit ꝫ eſſe aut ſolā q̄litatē de mēbro in mēbr; ſaliētez ſm mutationē z ꝓuerſionē: aut cū ea dē q̄litate aliq; ptē ꝑdicti vēti. Et ſubdit Talius. nō miror hui⁹ mām in his mēbris gñari infirmis: cū videam⁹ venenū in reptilib⁹ venenoſis gñari: qō nullus certificaret ſeſualr comptū eſſe. ¶ Et. A. ponēs dictos duos modos rei que cōicaf cerebro a mēbro cōicāte. dixit. aut eleuanf a mēbro cōicāte ad cerebr; vapores z vētoſitates que ledūt cerebrū aut q̄ſtitate aut q̄litate ſua: q̄ſtitate ſicut qñ ſm ſemitā aſcē ſionis aggregaf in cerebro aliqd qō ipſiſſet p ꝓgelationē ipſi⁹ vaporis z fiat mā hñs ſubam. ſ. aqueā vel humoralē: z poſt illud itez aſcēdat z ſilr inſpiſſet: z ſic deinceps multoties donec hēat q̄ſtitatē ſufficiētē: tūc ſua eſſentia faciat epilīaz aut faciat eā itez in capite ꝓuerſa in vētoſitate. ſup. aut faciat epilīā illa mā vaporoſa aſcēſa ad caput nō ꝓuerſa in māmz ſola ſua q̄ſtitate ſub forma vaporis ſtās. Tacuit aūt. A. hūc modū tanq; raro eueniētez q; tāta q̄ſtitas ſeł aſcēdat caput q; ſola ſua q̄ſtitate faciat epilīā. Qualitatēvo. dixit. A. aut ꝓgelatiua aut aduſtiua mordicatiua aut venenoſa z malitia ſubē ſeu forma ſpecifica aut a membro cōicāte eleuaf ad cerebr; q̄litas pura tm̄. ſ. ſine mā vaporoſa vel hūoralitque tm̄ nō faciet epilīā niſi hēat mām humoralē a q̄ pcedat in mēbro cōicante. Aut dixit. A. eleuaf ad cerebr; qō ipedit duob⁹ modis. ſ. ꝑdictis: qz. ſ. eleuaf z vapor z q̄litas: vel duob⁹ modis. ſ. vapor ledēs q̄ſtitate z q̄litate ſua. ſup. aut eleuaf ad cerebr; ab illo mēbro humor ledēs ipſū ſua q̄ſtitate vel q̄litate vel vtraq;. Et. A. hñs hūc modū tanq; notuz nō expreſſit de eo z dereliqt tanq; notū qūo vapor aſcēdēs ad cerebr; iducat epilīā ſua q̄ſtitate: ſed qūo eā ſua q̄litate iducat declarās dixit. pōt eleuari a toto corpe. i. q̄libet pte corpis: vt a digito manus vel pedis vel quouis alio mēbro vel ēt a toto corpe: vt in qbuſdā febribus peſtilētialib⁹ aliqñ ꝓtingit: z vt in hoie venenato in q̄ venenū ſpſum eſt in totū corp⁹ vapor ad cerebr; faciēs epilepſiā ſua q̄litate ⁊c. Aut qz in eo ſit mā male q̄litatis venenoſa gñata in illo pp retētionē ſanguis aut humor. Cū accidit opil'o in trāſitu ad ipſuz a corde q̄ abſcindaf ab eo calor iſluēs a corde ad ipſū: vñ putrefit in eo hūor ille z ꝓuertit ad q̄litatē malā: z ꝓcedit in eo mā vaporoſa aut q̄litas vaporoſa ſm deglutionē. i. locū q deglutit māz illā prauā: vel ſm deglutionē. i. ſm modū deglutiēdi: trāſit enī vapor ille de mēbro in mēbrū tanq; aliqd ibibitū deglutitū: aut euenit: qz illud mēbr; paſſū eſt morſum vel pūcturā quorūdā aīaliū venenoſor; ſup ipſuz qō ipримit in neruis: ſicut ipримit pūctura ſcorpionis ſup neruos: z expellit venenū illud a mēbro morſo ad cerebr; p neruos z ledit ipſuz: qz ꝑ hit ſpaſmaf z agitanf mot⁹ ei⁹: ſicut accidit ſtō cū ieiunus accipit rē mordicātē: vt appet in fingultu: z venenū illō trāſit ad cerebr; p neruos. Et ō mēbris qdē pticularib⁹ a qb⁹ pōt p cōitatē puenire epilīa eſt ſtōus z mirach. Dixit. A. illa que fit ex mirach. ſ. ex egri^bus ei⁹ mālib⁹ z ex ſtō ꝓprie i digōne vel corruptione digōnis ꝓtingit z ſatietate nauſeatiua que facit poſſidere opil'ones i venis meſeraicis: q̄re ipſe nutri^tum laudabile nō ſuſcipiūt z corrūpit in eis humor. ſ. opilās: aut remanet i eis ipſuz nutri^tum coartatū pp opil'o nē q̄re corrūpit z multoties illō corruptū redit ad ſtōm et corrūpit cibū laudabilē i ipſo: ex quo poſtea ſurgit vapor male q̄litatis ad cerebr; faciēs epilīā. ſup. z ſilr pōt ſurgere ex quocūq; hu^r corrupto z venenoſo i ſtō exīte. Et de illis mēbris ſūt iteſtina pp vmes i eis ꝓtētos cū vapor malus ab eis ad cerebr; aſcēdit ledēs ipſū: vñ ꝓhit z ſpaſmaf z i/

currit epilīā. Et ex dictis mēbris eſt mr̄ix. dixit Ser. Dan. dixit ſe vidiſſe hāc egri^ncm accidiſſe ex mr̄ice z illud fuit in muliere pgnāte: z poſtq; ipſa pepit ceſſauit ab ea egri⁹. Dixit. A. eſt qdā modus epilie copoſit⁹ cū ſincopi quā ſortiū extrahūt medici ō ca⁹ epilie: vez i ipſo eſt z ē ſpēs epilīe: z pp ꝫ noiaf pfoc⁹ mr̄icis: qz patiēs ipſā iacet pfocata ſicut epilīci iacēt. Dñt i pfoc^nc mr̄icis aut ꝓſideram⁹ māz z mēbr; in q̄ otinef radicalr: z ſic de ea tractaf i ca⁹ egri^num mr̄icis. z ſic cōiter oēs auc^res faciūt: aut ꝓſideram⁹ leſionē que iferf cordi: z ſic de ea tractaf i ca⁹ egr^num cordis. aut ꝓſideram⁹ leſionē que iferf cerebro: z ſic de ea hic determiat. A. Et ex illis mēbris ſunt vaſa ſeminalia z teſticuli cū i eis aggregaf ſpma pl'm z corrūpit z ifridanf z ꝓuertit ad nām venenoſā cui⁹ vapor aſcēdēs cerebr; z ledēs ipſū inducit epilepſiā. Et dixit. A. q; ſibi fuit narrata epilīa icipiēs a ſpatula z a reliqs ēt mēbris. ſ. iteriorib⁹: vt ab eſplene: z exterior⁹: vt cubito brac⁹ gēu crure z digitj pedū z manū.

Rurſum cāz epilie q̄dā ſunt gñatiue cauſe ei⁹: z q̄dā ſunt augētes eā: z iſte cāe ſunt cāe extrinſece nō ꝓueniēter appropriate: de qb⁹ ſunt pmutatio ad aerē ceſſētis q̄litatē in calore vel frigore ſubito z repēte fcā. Dixit. A. pmu⁹ ad aerē eſt iuuās ad epilīā. ſ. faciēdū vel augēdū. ſ. ſi repētina fiat: vel ēt q̄lr cūq; fiat pmut⁹ ad aerē fr^m z hu^m. ſubdit. A. ſicut q̄dā cāe remouētes pmut^ncm ad aerē. ſ. faciētes egz remanere i aere ſuo ꝓferūt ei. ſ. ad gñonē cāe ei⁹ z ei⁹ aug^tum. Et qz iſte text⁹ pōt alr exponi q; ꝓferētia ſit ad ſalutē: iō. j. i cura alr introducef. ¶ Et dixit. A. mouēt epilīā z cām eius oīs calor ſupfluus ſolaris vel ignevs diſſoluēdo hu^res atri ahēdo z vapores mouēdo ad ſupiora z oē frigus. ſ. coartās: z de his cāis eſt mala q̄litas aliq; horribilis exīs in aere: vt tpe peſtilētie z flat⁹ vētoz horribiliū q̄dē ꝓſtringētiū z ꝓhibētiū reſol'onē z auſtraliū diſſoluētiū z replētiū caput: z ſpeculo in reb⁹ altis vel pfundis reb⁹ repētine currētib⁹ aut circulr ſe voluētib⁹ z iſpectio corpoz lucidoz multū z ſulmis z auditio tonitrui z ſilū ſonoz repētinoz. ¶ Dixit. A. ex eis eſt pluuiaz multit⁹ z vēti meridionales z ſeptētrionales ſil'. ſ. qñ poſt meridionalē ſeqtur ſeptentrionalis vel ſil' qñ vterq; flat ſil' vel ſil: qz vterq; pōt facere epilīā: z ex eis eſt regio meridionalis: ea eni multiplicaf epilīa: qz i ea hu^res eliquanf z eleuanf ad cerebr; ꝓſilr vētis meridionalib⁹. ¶ Et dixit. A. epilīa excitaf in hyeme ſicut excitaf in ſeptētrione. i. pp cās q̄s excitaf a vēto ſeptētrionali: z maxie in corpib⁹ debilib⁹ que in hyeme male hñt. Et dixit. odores boni qñq; mouēt eā aliquo motu: qz mouēt hu^res i capite z diſſoluūt. ſup. z multo ſepius odores fetidi mouēt eā: z mouēt eā paſſiōes aīales fortes: ſicut triſtitia ira timor z exercitiū forte: maxie ſupra repletionē z lōga mora in balneo: maxie dulcis aq̄ z lōga effuſio aq̄ calide ſup caput z ociū z tranqllitas plima z vigilie ſupflue z ſonus ēt plixus: z mouet eā oē q̄ gñaret ſanguinē vaporoſuz feculētū aut tenebroſū: ſicut vinū muſtū feculētū nouū qō nō eſt trāſmutatū z clarificatū z vinū ēt antiquū pp acuitatē ſuā z vinū pur; non limſatū pp nocu^tum qdē infert cerebro: z ſicut ſunt lētes niſi cōmiſceant ordeo fracto p cuius mixtionē rectificant: z ſabe: qz gñant hu^rem melicū z replēt caput z alleū z cepe: qz replēt caput vapore: z cepe ēt: qz ꝓuertunf ad hu^rem malā: z lac pp facilē corrup^nes ei⁹ z capiū repletionē: z ſilr oia dulcia cito corrup^la: vt fructꝰ horarij z cibi multe pīguedinis: qz leuiga tes i ſtō corrūpunf z oē groſſū i cibo ſuptū qō. ſ. p ſui groſſitiē eſt tarde z male digōnis: z oē fri^m ſtipticū: qz cū ſtrictiōe vētris gñat chimū fri^m: z oē calidū ſm actū: qz eleuat hūores ad cerebr; z mouet epilepſiā nauſeatiuā ſatietatē z malitia digōnis z vacuitas ēt multa z tolerantia famis z coit⁹ multiplicē z retētio ſupfluitatū z ꝓſtrictio eūoū cō ſuetaz: que oia predicta z ſilia pōt numerari inter cauſas primitiuas. Cā aūt epilepſie añs eſt aut humor malus in capite

pite vel alio mẽbro cerebro cõicanti gñat⁹ vel in toto corpe
& mala cõplio totius vel cerebri vel alterius mẽbri & debili
tas ipsius cerebri. Dixit enī Hip.⁶° epy⁹. cerebꝝ epilici nā
liter oz esse debile q̄uis nõ ꝓuertat: q; ois hñs cerebꝝ de
bile sit epilicus: marie si nõ vtiť reb⁹ gñantib⁹ epilią: & de
causis añtib⁹ est largitas eaꝝ viaꝝ p q̄s cerebꝝ superflua re
cipit & stricturа eaꝝ p q̄s expellit. Et cā ꝓiũcta epilie ẽ aut
bũor aut vapor vel vẽtositas replẽs sua q̄ltate cerebri vẽ
triculos nõ integre aut sua mala q̄litate cerebꝝ ledẽs & ad
expellẽdũ cõmouẽs. Cā quoq; añs & ꝓiũcta qñq; a primiti
uis excitanť & cõmouenť: & marie ab eis que repẽte & forti
ter ꝑmutationẽ iducũt: sicut supuẽr⁹ tonitrui fulminis tur
binis vẽtoꝝ sonus tipani stridor littuũ clãgor tubaꝝ cla
mor & tumult⁹ hoium ira & furor & fames & coit⁹: marie
post repletionẽ & silia p̃dictis. Et sunt ẽt q̄dã cãe extrisece
& exitãtes cãs corpales & cõmouẽtes & detegẽtes epilią in
hñte eã cũ ꝓprietate sua. ¶ Dixť Meſ. detegũt epilią epar
capinũ comestũ. Et. A. dixit. comestio epatis yrci & olfat⁹
odoris eius. Et dixit Meſ. & apiũ ſm oẽm modũ admini
strationis ei⁹. Dixit. A. apiũ mouet epilią ꝓprie sua ꝓprie
tate quã hz in ea. Et dixit q; detegit eã suffu⁽ⁱᵒ⁾ ex galbano.
Et silr dixit. A. i hoc ca°. & tñ 2° cañ. ca° de galbano. dixit.
q; q̄ñ epilicus ipsum odorat reuiuiscit. Dixit Aggreg. q; i
declinatiõe po⁽ᵐ⁾ epilie ꝓuenit: in alijs tpib⁹ nocet. Et dixit
Meſ. suffu⁽ⁱᵒ⁾ ex vngulis capinis. et. A. dixit. ex cornu ca
prino. Et dixit. A. suffu⁽ⁱᵒ⁾ cũ myrra. & silr Meſ. & posi° ẽt
ei⁹ in nare. & silr Hal. Aliq tñ dñt q; de põne myrre in nare
nõ est vez: q; ipsa est exopilatiua & resolutiua vẽtositatũ et
exiccatiua. Et dñt q; loco myrre oz dici murroe. Ego aũt
nunq; vidi expientiã p̃ ꝓti. manifestať q; hõ fit epilicus si
fumiget cũ pice. ¶ Dixit Halua. alpaltũ suffu⁽ᵗᵘᵐ⁾ mox ca
sum epilepsie iducit: cui subuenit fu⁽ⁱᵒ⁾ rute agrestis potis
sime. Dixit Haly. si patiẽs ouis pelle cũ recẽter excoriticata
fuerit supinavolut⁹ aq̄ imergať stati epilepticus fit. ¶ Di
xit. A. oř. s. ab Ale. q; cũ epilepticus iduit coriũ caprinũ si
cut excoriatũ est recẽter & dimittiť in aq̄ icurrit epilepsiã.
Dř q; si puluis git ei administreť. s. in nare statim cadet: si
vo itegr git ei apponať surget. ¶ Dñt q; ex detegẽtibus
epilepsiã q̄dã faciũt illud dissolvẽdo hu⁽ᵐˢ⁾ corpis cerebri:
que dissolute fluũt & opilationẽ faciũt: siue in ipsaꝝ disso
lutõe in vẽtositatẽ cõmutanť que postea causat epilepsiã: &
q̄dã detegũt ipsam cũ ꝓprietate sua: sicut iductio corij cap
rini: & q̄dã vtroq; mõ: sicut apiũ. ¶ Hal. vt p̃ ponit ꝓti. disti
guit epilepsiã: q; alia est cũ febre & ẽ ab hu⁽ʳᵉ⁾ calido: & alia
sine febre & est ab hu⁽ʳᵉ⁾ frigido. Et q̄dã distinguũt epilepsiã
in fortẽ & debilẽ & mediocrẽ siue in maiorẽ & minorẽ: & dñt
q; in maiori est maior opilatio & phibitio trãsit⁹ spũs intã
tũ q; nõ sentiũt patiẽtes: in minori vo est minor opilatio: &
io sentiũt patiẽtes. & Hili. distinguit epilepsiã in verã et nõ
verã: & dixit verã fieri ex flãte: & nõ verã ex alijs hu⁽ᵇ⁾⁹: & ex
supradictis pz q; spẽs epilepsie sunt due. s. epilepsia ꝓprie
tatis & epilepsia cõitatis: & est distinctio ista sumpta ſm lo
cũtã ei⁹ que est p ꝓprietatẽ hz cãm suã principal'r i capite
& dř capitalis vel cerebralis: & ſm quosdã retinet nomen
sui gñis & vocať epilia absolute. Epilia vo cõitaţ diuidit:
q; alia originẽ hz a stõ & alijs mẽbris itrinsecis: & que est a
stõ vocať stõatica: & que a splene splenetica: & que a mřice
mřicalis: & sic de alijs: & a q̄busdã oẽs p̃dicte spẽs vocanť
epilepsia mirachia: que vo ꝓprie stõatica est vocať anhelẽ
sia: & alia originẽ hz a mẽbris extrinsecis & extremitatib⁹
et vocať catalẽsia: ex qb⁹ pz q; epilepsia dupl'r sumiť. Uno
mõ large. put est genus ad oẽs predictas spẽs. Et alio mõ
stricte solũ p epilepsia ꝓprietatis cerebri: a quocũq; tñ mẽ
bro epilepsia hẽat originẽ siue sit epilepsia ꝓprietatis siue
cõitatis. voluit Hal. 3° de iterio. q; certificemus hãc passio
nẽ in cerebro esse. & silr voluit Auer. colli. 3°. ¶ Dixit. A.
p̃m epilepsie ꝓpinquũ est ex cerebro: ipsum nãq; est p̃n⁽ᵉ⁾
& imediatũ ſm epilepsie: & cã ẽt ꝓiũcta epilepsie est in cere
bro: q̄ꝺiu eni mã est extra cerebꝝ in quocũq; loco tz rõnẽ
cause añtie: sz tñ eius p̃n⁽ᵐ⁾ p̃⁽ᵐ⁾ nõ est totũ cerebꝝ nec ei⁹ cã
ꝓiũcta est p̃n⁽ᵐ⁾ in toto cerebro. ¶ Dixit Hal. cause gñantes
epilepsiã minie in vẽtriculis cerebri sunt oib⁹: sicut i appo
plesia: & opilatio fit in q̄busdã vẽtriculis eius & in neruoꝝ
meatib⁹ multa mouẽtiũ. ¶ Dixit. A. est ei⁹ cã & p̃n⁽ᵐ⁾ eius
p̃⁽ᵐ⁾ in vẽtriculo añrioze aut in vẽtriculis alijs cũ eo: & hoc
si p̃⁽ᵐ⁾ radicalr inueniref cã in eis: tũc sunt cũ eo cã: q; cã in
alijs vẽtriculis exñs nõ cãret epilepsiã nisi ꝓius lederet añ
riorẽ: & q; añrior sit p̃ lesus. & q; ab ipso initiet epłia. A. do
cuit p hoc q; nocu⁽ᵗᵘᵐ⁾ p̃⁽ᵐ⁾ q̄ ipsimit epłia ꝓtingit in sensu
visus & audit⁹ & in motib⁹ lacertoꝝ faciei & palpebraꝝ ma
nifestať ꝑe scit q; ei⁹ p̃n⁽ᵐ⁾ est in añriori: q; illi sensus & ner
ui mouẽtes illos lacertos oriunť a vẽtriculo añriori: & cõi
cať postea medio & posteriori. Et q; illis cõicef declarat.
Nã si nõ cõicarent in nocu⁽ᵗᵘᵐ⁾ hi alij vẽtriculi nõ lederef in
tellis p cui⁹ nocu⁽ᵗᵘᵐ⁾ arguimus nocu⁽ᵗᵘᵐ⁾ esse in medio vẽtri
culo: neq; lederenť patiẽtes ab eleuatione anhelitus: neq;
cõicarẽt in lesione reliq sensus & mot⁹ alioꝝ mẽbroꝝ: & cõi
cant in lesione: g̃ lesio cõicať vẽtriculo posteriori a quo illi
mot⁹ hñt originẽ. ¶ Repiť ẽt apud auctores epilie alia di
uisio que talis est: epilia q̄dã est dicta mř pueroꝝ: & quedã
nõ. dř aũt mř pueroꝝ qz euenit pueris & ifantib⁹: & est du
pler. Una que ꝓuenit eis ex hu⁽ᵇ⁾⁹ eoꝝ malis: maxime p in
digõnez aut q; malũ sugũt lac: & maxie si nutrix epileptica
fuerit & euenerit nulla p̃ñte febre: & alia est que accidit eis
in febrib⁹ eoꝝ acutis: & ista ẽt est dupler. Una que accidit
ex hu⁽ᵇ⁾⁹ dissolutis a calore febrili que fluẽtes ad cerebꝝ fa
ciũt epilepsiã. Et alia ꝓuenit a siccitate inducta a calore il
lius febris acute que ꝓprie non oz dici epilepsia: sed spas
mus de inanitione. Eã tñ p̃ ꝓti. cap° 5° vocat Raſ. matrẽ
pueroꝝ. dixit Geor. vt ibidẽ ponit. morbus qui nũcupať
mř pueroꝝ supuenit cũ febre acuta adustiua sicca arrida.
Dixit. A. epilẽsia apud Raſ. dicta mř pueroꝝ vř q; fit epi
lepsia sibaria aut maniaca. i. pcedẽs a sibare vel mania: hu
ius tñ nois vsus apud medicos veridicos nõ est famosus:
qz apud eos vsus nois epilẽsie que oř mř pueroꝝ cadit su
p illã que accidit ifantibus pp mãm flãticã. Dixit Hili. q;
hec epilepsia plm accidit pueris & lactãtibus ex malo sper
mate & ifecto gñatis: vt qz př vel mř sint epileptici: vel qz
mř preguãs apiũ vel pisce vel aliud qd silr comedit: vel qz
nutrix lac suũ ex coitu corrũpit. ¶ Dñt. epilepsia rursum
diuidiť in eã que accidit in vigilijs. Dixit Hal. in li° de vti
lif. anhelitus. epialdes quedã est que fit in sõno: fit aũt ex
mixtione tanq; epilepsia ex mixtiõe fit humoꝝ vel vapoꝝ
ascẽdẽtiũ a corde & a fumis vel hu⁽ᵇ⁾⁹ opilãtibus venulas
disseminatas in pelliculis cerebri: iõq; nõ in vigilãte: sed in
dormiẽte fit: somnus enim in epilepsia fit in eodẽ loco & ex
silr cã. vñ Aꝝ. dixit. epilepsiã esse somnũ quẽdaz: vñ q̄ñq;
epialdes lõgo tpe pdurãs in epilepsiã ꝓuertit. Et vř Hal.
velle q; epialdes nõ sit vera epilepsia: & dispõ quedã ei filis
& via previa ad ipsam. ¶ Et dñt. epilepsia est dupler. Una
dicta epilepsia ẍctionis i qua notabilis fit ẍctio cerebri ad
expellẽdũ in qua in p̃n° porismi eius statiz q; fit cerebri ẍ
ctio accidit spasmus. Et alia est dicta epilepsia repletionis
cũ q̄ nõ fit not⁽ᵢˢ⁾ ẍctio cerebri: & marie i p̃n°: & iõ in p̃n° po
rismi eius nõ fit spasmus: & bñ postea in ꝓcessu cũ cerebꝝ
ẍbet se & premet & accidet spasmus vsus declinatiõe po
rismi: q̄ñis ẽt aliq̄n in tali epilepsia nõ appeat spasmus: qz
aliq̄n declinat absq; ẍctione & p̃ssione mãe: & p modũ eliq̃
tiõis mãe que liq̃ta fluit ad alias ptes. ¶ Dixit Hal. & ẽt iã
ꝑ. patuit. epilia est morb⁹ piodic⁹ q aliq̄n iterpollat ꝓstitu
tis & ordiať tpib⁹ & aliq̄n diuersis. Dixit Gor. epilia aliq̄n
non seruat periodos: & aliq̄n seruat eos ita q; aliq̄n segtur
motũ solis: & sel in anno venit: & aliq̄n segtur motũ lune sic
q; aliq̄n venit in p̃ᵃ eius q̄dra que est multũ buᵃ: aut in 2ª

que est hu'or: z si nō ꝑm rez: tñ apparēter z ꝑm verificatio
nē: z qñcz venit alijs duabus q̄dris que sunt post plenilu/
niū: z aliqñ trāseūt due lunationes z tres vel plures. ¶ Dñt
qdam. epilia que crescit in aug'o luminis lune ex hu' ꝯsi/
stit mā: qz aug' lune auget hu'rs. Distinguunt ēt epilie
ſpēs ꝑm mām ꝑm quā alia dr vaporosa: alia humoralis: z
humoralis alia est flātica: alia melica: alia colerica: alia san
guinea. Hip. 3° affo. in affo. iuuenib' vo z c. ponit epilam
de egritudinib' iuuenū. z hoc nō est p se: qz cū sint calidi et
sicci nō de facili incurrūt epilam: sed p accūs ex inordina/
tione regiminis. ¶ Et dixit Hale. in 2° q pp accūs plus
pūt iuuenes icurrere epilam melicaz: multiplicata in eis
melia per viā adustionis. sup. q possint icurrere flāticā ex
ordinatione regiminis. ¶ Dixit hal. hec passio ꝑm acci
dit pueris paruis: iuuenib' vo pax z senioribus eo q iplox
mēbra sunt ficca: z nō itelligit q ois species epilie plus ac
cidit pueris. nā melica rarissime accidit eis: z rarius coleri
ca: z raro sanguinea: sed itelligit de flātica que accidit eis
plus. ¶ Dixit hal. duab' de causis vna est humiditas cere
brox eox nālis: z 2a est regiminis malitia: z sigdez malitia
complonis hu' fuerit cā eius in eis in ꝑn° natiuitatis eox
aut pax post accidit eis: si vo fuerit malū regimē deinceps
ꝯtinget: qz in ꝓcessu etatis. ¶ Dixit Pau. maxime accidit
nouiter genitis z accidit adolescētibus: z aliqñ iuuenib': z
minus aūt decrepitis z senib'. ¶ Dixit Ser. precipue acci
dit pueris ex pr° genitis pp multitudinē humiditatis ce/
rebri eox z debilitatē mēbrox ipsox. p ꝯti. trāseūtis xx'
annū nō de facili incurrūt hunc morbū nisi in pueritia ha/
buisset ipsum. ¶ Dixit. A. epilia qñcz fit z accidit post pu
bertatē z in adolescētibus: senioribus vo pax euenit epilia
opilatiua. Et sil'r ēt dixit Azar. z itelligūt de ꝑmis senib':
quox mēbra sūt ficca: vt dixit hal. q̄re pauce humiditates
flātice in eis sunt: q̄re si aliqñ accidit eis epilia illa melica
erit nō flātica. Dixit enī Hal. in 2° affo. epilie qb' ad iuuē
tutē z c. q epilia que fit a. 40. annis vsqz ad. 60. dz itelligi
melica: qz in illa etate maxime multiplicat hu'r melicus.
Quidā aūt dñt prefatos auctores itelligere de primis seni/
bus: z de scōis. s. decrepitis: z q eis pax accidit epilia de
quocūcz hu'r: eo q in eis est paucus calor: q nec est colliq
tiuus mācx: nec ēt expulsiuus eax: precipue subito qualis
est mot' epilie in accedēdo z recedēdo: z ꝑm hoc minus fie
ret in decrepitis q̄z in primis senib': put ēt declarat expe/
riētia. Et dñt hi. nō est sile de epilia z appoplesia que pīm
accidit senib' z decrepitis: qz appoplesia pōt fieri p viā sim
plicis eruberātie z māe opilātis pfecte z suffocantis: nec
ita agek in eo motore colliquāte z expellēte mām cū nō sit
morbus ꝑiodicus: sicut epilia. Et dñt. notāter dixit. A. nō
fit in senib' nisi raro epilia opilatiua. i. humoralis: qz facta
a vaporib' male q̄litatis z per viā cōitatis pōt eis frequen
ter euenire. de hac ergo appet q itellexit Auer. cū dixit col
lig. 3°. p maiori pte qui patiunt epilā sunt frigidi z bu'si
cut pueri q sunt frigidi p accūs: aut frigidi z sicci: sicut se/
nes. ¶ Dixit Hor. frequēter euenit epilia pueris pp ordi/
nationē nutricis: aut qñ potāt vinū infantes z sunt in cra/
pula. p ꝯti. qñ pueox cerebx mundificat in mrice nō sup
uenit ei extra mricem epilia. ¶ Et pax accidit epilia pue
ris: quox capita vl cerib' humidis replenk: maxime si diu
tenuerint ea apta. ¶ Dñt qdaz in viris magis accidi epilia
cōitatis: z in feminis epilia ꝓprietatis. ¶ Dixit Hal. epilia
accidit ꝑm pīm indiscrete z ordinate comedētibus z bibē
tib' z cubātibus sup terrā sine lecto z stātibus pīm in sole
aut aere frigido. Dixit hip. 3° affo. in affo. egritudines vo
rc. q epilia z appoplesia pīm accidūt in ꝯstōnibus pluuia
libus: z accidit vt supra patuit: flātibus australib'. p ꝯti.
diminuit in septētrione: eo q deficcat hu'tm z mouek in
meridie: qz dissoluit eā. ¶ Dixit hip. in li° de aere z regio
ne. q plies accidit in regionib' meridianis z hūtibus cere
brū hu'm. Salua. in septētrionalib' nō accidit nisi fuerit cā
fortis valde. dixit hal. accidit pīm passio hec a morbis re/
surgētibus pp debilitatē digōnis eox. p ꝯti. epilepsia mo/
uek hyeme z vere. ¶ Dixit Aui. excitat in autūno pp co/
ruptionē humox z minorat in regionibus septētrionali/
bus: imo nō fit in eis nisi cū sit valde fortis eo q habitato/
res illax sunt fortes z fortis digōnis. ¶ Epilia ꝓprietatis
deterior est epilia cōitatis: z que ex cā exīte in suba cerebri
z velaminibus eius. dixit. A. est deterior ea cuius cā est in
pāniculis eius. Et dixit. epilepsia melica fortis est deterior
sup. q̄z flātica: z p ꝯns q̄z alie. Dixit aūt. qz fit cū fortib' ac
cidētib' de agitatione tremore z ꝯcussione: vel qz fit a mā
melica humorali sua corpulētia opilante que est fortis: qz
difficilis remotionis. Nā dixit Aui. q̄uis facta sit plus. s.
in q̄ntitate: vel plus. s. in euētu: qz frequētius faciat epilaz
q̄z melia cū repletione sua: tñ melia vehemētius opilat mā
situs spūs z difficilius ab opilone remouek pp suaz grossi
tiē. ¶ Epilia eueniēs in somno deterior est q̄z que in vigi/
lia: qz somnus est epilia quedaz filis ei: vt supra: vt dixit
Ax. p de somno z vigilia. ¶ Dixit Sili. epilia maior diffi
culter curak: ipsa enī est deterior media z minore. ¶ Dixit
Raſ. p ꝯti. q̄to maior mot' est in epilia tāto est deterior z
dz hoc itelligi de epilia forti in qua nō accidit mot' fortis
pp errorē nāe z eius debilitatē ad insultādum vt expellat
mām. ¶ Dixit Al. cū accidit in epilia spuma circa os aut
egredik vrina egō vel spma: tūc egritudo est prava z vehe/
hemētioris malitie. s. q̄z illa in qua predicta nō fiūt. ¶ Si
qs lunaticus spumat z orbes ꝯuertit z fremat z mugitet
cadit z mēbra ꝯhit z colorē filem coto habuerit: hic mori
turus est: q ceciderit in hac passione z ꝯrerit oia mēbra in
vnū: nō tñ spumat: sed postea solus liberter manet z cū no/
mine ꝓpria volūtate loqtur: mortis signa hz: signāk enī in
eo multitudo māe melice que nō poterit remoueri. ¶ Ha.
3° de iterio. dixit epilā esse q̄si mediā iter appoplesiā z stu
porē: in epilepsia tñ z stupore nocu'tum magis est in vētricu
lis cerebri q̄z in suba eius: sz in appoplesia nocu'tum magis
est in essentia cerebri: z in stupore ꝓra magis patik q̄z pup
pis: in epilia vo z appoplesia vtraqz pars multū patik. Et
in eodē 3° vk q Hal. sibi ꝯdicat de loco huius passionis: re
solo ꝯdictionis est: qz locus est duplex. s. cōis z propius.
¶ Dixit Via. epilia appoplesie vicina est: locus enī idē est
z mā vñ nascik: sz tñ appoplesia totius vtutis corpis p mē
bra discurrētis est ablatio: epilia vo sensus z mot' est pur
batio: vñ medici epilā vocāt appoplesiā paruaz. ¶ Dixit
Raſ. p ꝯti. dispōnis epilie z appoplesie vtriuscz est cā vna
z sunt chimi frigidi grossi: sz epilia est mot' diuersus nō de
ficiēs oīno: in appoplesia deficit vtus currēs p nervos ol/
no: z appoplesia est cū multa hūox ꝯstrictione opilātiū ve
triculos cerebri oīno: z nō pōt igredi spiritus animalis aliquo
mō: z iō nō est in ea mot': sz epilepsia est minor: qz nō oino
vētriculi cerebri opilant. ¶ Dixit hal. hu'r faciēs epilā
est minus frigidus minoris q̄ntitatis z min' grossus q̄z fa/
ciēs appoplesiā: z iō in po'mo epilie sentit z mouek hōim
appoplesia vo nō: z iō q dā iferūt q cā epilie dimidia est ea
que facit appoplesiā. ¶ Et. A. cōponit. al's. cōparat epilā
sternutationi. Et dixit. mot' sternutationis est q̄si mot' epi
lepsie leuis. in sternutatiōe nācz fit cerebri quedā ꝯstrictio
ad expellēdū: sed statim cessat illa ꝯstrictio: z iō dr quedaz
leuis epilepsia. Et hinc dixit Bēti. venit in vsuz hoibus di
cere sternutātib'. deus te adiuuet: qz timor est de epilepsia
cū sternutatio sit parua epilia: epilepsia vo est q̄si sternuta/
tio multa z fortis: qz cerebx in ea fortiter ꝯstringit. ¶ Et
dixit. A. q pīm expulsionis sternu'tis est ad ptē anteriorē. s.
nariū z oris: qz in sternu'tē mā est pauca z vtus est fortis et
iō expellit eā ad vias nālis expulsiōis: sz expulsio epilie qn
ꝯtias cās est ad q̄cūcz ptē ꝑm q est faciliox z polior vtutis.
¶ Dixit. A. cū expellik a vtute cā impediēs faciēs epilaz

gut

aut resoluit vētositas recedit epilia ⁊ redeūt sēsus ⁊ mot⁹: nō tñ semp statim post expulsionem rei ledētis redeūt sensus ⁊ motus ⁊ fit erectio. nam aliqñ vētriculi cerebri post ꝛectionez ⁊ expressionē fatigati remanet aliquo tpe ꝛcti in quo tpe epilepticus remanet ꝓstrat⁹ ⁊ ꝓhibit⁹ a sensu motu ⁊ erectione: ⁊ aliqñ hu^or q expellit euidenter appet extra ꝺ̄ sp^cam ⁊ cessabat epilia. ꝑ ꝯti. dixit Juꝺ. epilia ex hu^re flatico mutat in palesim: ⁊ eꝯ. Et dixit q̄ facta ex hu^re colerico tādē terminat ad melā. ſ. ꝑ viā adustionis. ¶ Dixit Dip.⁹ epyō. vt ꝑ ponit ꝯti. patiētes cogit^nem melicā mutant ſm plies in epiliā: ⁊ patiētes epiliā mutant in cogitationē melicā. Et Hal. dixit q̄ hoc accidit cū epilia est ex humore melico: ⁊ silr dixit Juꝺ. ¶ Dixit. A. q̄ quēadmodū appoplexia plīm terminat ad palisim. silr. plīm epilia ꝙuertit ad palisim: ⁊ appet ex dictis q̄ itellexit de epilia flatica. ¶ De epilie cōitatis terminatiōe dixit Ser. sup Uiat. si mā est in stō soluit ꝑ vomitū: si in itestinis ꝑ egōnē: si in vesica ꝑ urinā: si in mrice silr: si in renibus per pollutionem.

Signa paratoꝝ ad epiliā ꝓprietatis. dixit Paul. ꝑcedūt hūc morbū mutatio anhelit⁹ ⁊ sit⁹ corpis obliuio ⁊ pmixtio somnioꝝ ⁊ soda ⁊ assidua pōderositas capitis. alṡ. corpis: ⁊ maxie cū mouet ip̄er⁹ ⁊ debilitas motus lingue. Et dixit Raſ. ꝑ ꝯti. signa eius sunt pōderositas capitis ⁊ eius dolor ⁊ fortis soda ⁊ tarditas mot⁹ ⁊ ꝙstipatio vētris ⁊ letificatio. i. cū qs tristis appet i facie. ¶ Dixit A. plīm añcedit epiliā mutatio i corpe. i. de disp̄one nāli ad nō nālē vel mutatio corpis de situ in sitū frequēter: ⁊ mutatio qdē corpis a disp̄one sua nāli accidit anteq̄z boi supueniat epilia: imo ⁊ añ quēlibet ꝓximū eius. ⁊ dixit. sōnia eoꝝ mala sunt: variant tñ ſm disp̄onē hu^rie dēntis causare epiliā: ⁊ accidit eis obliuio: maxie in flatica ꝓp hu^rem cerebri ꝓuis ēt in melica accidit obliuio rei momētanee: ⁊ accidit eis pauor de reb⁹ ꝑteritis: vel vt dicit lra exterior ⁊ somido de futuris: ⁊ tñ hoc accidit pp lesionē cerebri ⁊ debilitatis caloris īnati: ⁊ accidit eis vt loquant secū: ⁊ b̄ marie in melica: ⁊ accidit eis ꝙstrictio fortasse: accidit ēt añ epiliā cōitatis: ⁊ accidit eis ira ⁊ acuitas. ſ. in ipsa ira: q̄ ira subita cū furore nō pp sanguinis feruorē: ſz pp malā extiationē: vel fortasse hoc signū signat ꝓprie colicū: citrinitas aūt lingue ⁊ viriditas venaꝝ que sunt sub ea a q̄busdā ponunt signa ꝓnostica future epilie: nō tñ poximi ei⁹. ¶ Dixit Ale. ad cognoscēdū epilicū dr q̄ eoꝝ vene repiunt viri des sub eoꝝ lingua. Et Raſ. ꝑ ꝯti. dixit. ferē q̄ vene patiētis epiliā que sunt sub lingua virides sunt: ⁊ nō affirmant ꝑdicti hoc signū suā aucte. A. aūt dixit q̄ ex signis cōib⁹ plūbus ſpēz epilicoꝝ sunt citrinitas lingue ipsoꝝ ⁊ viriditas venaꝝ que sunt sub ea. ¶ Dixit Ser. sup 9° Al. cā viriditatis venaꝝ sub lingua est: q̄ hu^ras venenosa horibilis male q̄litatis faciētis epiliā ibi exñs ꝑ cā añte adunāt sanguinē eaꝝ. Et alij dicūt q̄ cā eius est frigidatio sanguinis ptiū capitis pp quā sanguis tendit ad mortificationē ⁊ sic ad ꝯꝺa viriditatē: ⁊ q̄ ps grossior sāguinis sub lingua ꝯti net magis: iō ibi appet viriditas: ps aūt sub tilior sanguinis peti magis supficiē lingue supiorē ⁊ facit in ea viriditatē magis clarā que ab Aui. appellat citrinitas. Et Hor. dixit q̄ hec citrinitas vāgit ad albedinē. Et addidit ad signa ꝓnostica ꝑdicta vertiginē scotomiā incubū ⁊ sōnia grauia ⁊ ꝓfunda cū santasmatib⁹ falsis ⁊ tiorosis. Et alij addūt frequētem pollutionē ⁊ dolorē capitis ex q̄libet ira. Et dixit Aui. añcedit pox^m eius coartatio in lingue motu. ſ. ipedimentū in loquela pp nocumētum cerebri.

¶ Signa demōstrativa giis. dixit Al. cū aliqs cadit in terrā ⁊ torquet ⁊ cōmouet ⁊ sensum amittit dicimus eū epilepticū fore. Dixit Hal. z⁹ de iterio. in epilia nec vr nec audit nec aliquo sensuū itellit: q̄ mā grossa in vētriculis cerebri exñs vias opilat: vñ spūs q̄ in eis est nō pōt venire ad ora gana sensus. ¶ Dixit Hal. signa cōia pūtis epilie sunt spuma in ore ⁊ flagellatio siue turbatio i corpe cuius cā est motus vtutis expulsiue cū q̄rit hūore ꝓpellere nociuū: ⁊ exuberātia sputi: q̄ nā ꝓpellere vult hu^rem morbū facientes. Dixit Ser. sigiō ānexa reliqs sigiōnib⁹ huius morbi est spuma egrediēs ex ore: qō est: q̄ spūa est hu^tas pmixta cū vētositate. Et dixit. fit spuma ex trib⁹ causis. ſ. ex motu vehemēti: sicut est illa que fit in mari ⁊ in hac egri^ne ꝓp neciatē mot⁹ aut ex calitate accīti: sicut est illa que fit in olla: aut ex motu ⁊ calitate: sicut est illa que appet in eqs cū mouent ⁊ currūt. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝯti. spuma accidit in epilia pp fortē agitationē mot⁹ ⁊ spūs: ⁊ i appoplesia accidit pp fortē violētiā anhelit⁹. ¶ Et. A. ponēs ꝺr̄ia inter cām spume epilicoꝝ ⁊ cām spume appoplecticoꝝ dixit q̄ spuma accidēs in epilia est pp agitationē spūs. i. anhelit⁹ pp ꝓfocationē eius: ⁊ illa agit⁹ est pp agitationē spasmi: ſz in appoplesia accidit ꝑfocatio. sup. ⁊ spuma pp violētiā anhelit⁹ ⁊ conant eni attrahere aerē: q̄ suffocant: ⁊ ex hoc calori i spiritualib⁹ itēdit ⁊ dissoluit hu^tas pulmonis ⁊ facit spumā: est eni cā mālis spume. dixit Sera. hu^tas ⁊ sic appet ꝺr̄ia iter cās dictaꝝ spumaꝝ: ⁊ ꝺr̄ia in mā ꝓpria eaꝝ: q̄ i spuma appoplecticoꝝ est aliqd de hu^a suba pulmonis dissoluta a forti calore in coartatione seu violētia anhelit⁹: ⁊ iō signat mortē: vt Hal. dixit in 2° affo. strāgulatoꝝ ⁊c. ſz in spuma epilicoꝝ nō est de illa suba hu^a pulmonis nisi epilia pduceret ad mortē suffocādo. ¶ Dixit Hal. ⁊ ponit ꝑ ꝯti. spuma que accidit in ore epilicoꝝ est q̄si mūdificatio poximi eoꝝ: cessat eni insult⁹ poximi supueniēte spuma: ⁊ ꝯriū est i appoplesia: q̄ spuma que accidit in ea est valde piculosa. ¶ Dixit Halua. hic morb⁹ repete euenit vt fulgur p̄meditat⁹ latēter ferit vt spiculū iprouisus siue pcutit vt tonitruum: ⁊ tādē hoiez ꝓstrādo irretitū vbicūq̄z nūc in piudiciū nūc in precipitiū mortis mox ꝓriuat eūdē sensu ⁊ motu ac ei⁹ furipit rōnē ita vt filis videat boui mugiēti ad mactationē tracto ⁊ serpēti obuoluēti torque oppresso ⁊ fere se agitāti alligate funiculo ⁊ ore ei⁹ torquēte oculis strabis horroꝝ inducit videntibus: nūc furit: nūc insanit: nūc spumat suffocatus anheloſus ⁊ strāgulatus videtur.

¶ Signa spēz. signa cerebralis ꝑ ꝓprietatē facte hūoralis. dixit Hal. precedūt eā grauitas capitis ⁊ doloꝝ ⁊ tenebrositas visus ⁊ alioꝝ sensuū malitia. ¶ Dixit Uiat. p̄cedūt eā tumoꝝ ⁊ grauitas capitis ⁊ pigritia ⁊ tenebrositas i oculis ⁊ accītia vlia sensus ⁊ volūtarij mot⁹ sunt ablata mēs corrūpit et patiēs spasmat: sed tñ in cito sanant: ⁊ aliqñ pollutio ⁊ egō hāc passionē ꝯcomitant ⁊ urina ꝑeter volūtatez emittit. ¶ Dixit Cōstan. fortiter cadūt: ⁊ in casu aliqñ clamāt ⁊ linguas masticāt. Filius Mes. adiunt grossitudo oculoꝝ et tumoꝝ et palloꝝ. ¶ Dixit. A. attēde si inueneris grauitatē in capite et vertiginē et tenebrositatē in oculis et grauitatē in lingua et sensib⁹ et agitationē in motibus et citrinitatē in facie: cū eniz inuenēris ista cū obliuione assidua et pmixtione intellc⁹ aut amētia et stoliditate et nō est grauitas: et minuit. i. nō est diminutio grauitatis in capite ſm fluxū vētris spontaneū vel artificialē. Et ideo dixit. ꝯtingentē ex leuitate nāe aut eūonibus: tūc iudica q̄ illud est ex cerebro. Et dixit. si nō inuenis in multis neruosis et in splene et in epate neq̄z in aliq̄ extremitatū neq̄z in iuncturis nocu^tum neq̄z eger sentit aliqd eleuari ad caput ex loco aliquo: tūc certificat apud te q̄ ipedi^tum est ex cerebro. ¶ Et dixit Herar. sup 9° Al. q̄n ꝓuenit a cerebro non p̄sentitur paroxismus.

¶ Signa epilie cōitatis. Signa ꝓnosticātia epiliā stōacalez sunt. dixit. p̄cedūt eā angustia oris stōi et subuersio et corꝺis tremor ⁊ pūctura et maxie si prāditū dr̄ant aut modicū sit qō sumūt: et aliqñ precedit obscuritas in visu: et aliqñ clamāt fortiter anteq̄z cadant: ⁊ aliqñ nō ruunt in terram:

sed deficiunt ⁊ tristant:⁊ saliua ab ore eoꝝ defluit:⁊ aliqñ subito in terram cadũt. ¶Dixit Ale. signa sunt iectigatio cordis ⁊ eius inordinatus motꝰ ⁊ pũctura stõi:⁊ q̃ mouet porismus cũ patiẽs multũ abstinet a comestione. ¶Dixit Sera. sequunt eã saltus ꝓtinuus in stõ ⁊ tremor ⁊ mordicatio:⁊ ꝓprie qñ nõ cibant aut minorat cibꝰ eoꝝ: ⁊ hora qua accidit eis egritº cadũt in terrã:⁊ accidit eis spasmus in mẽbris eoꝝ ⁊ tremor ⁊ cõmotio:fortasse accidit eis vociferatio ⁊ extẽdũt eã. ¶Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. accidit ei iectigatio cũ est ieiunus vel cũ tardat eius comestio ⁊ punctio et mordicatio in stõ in aduẽtu porismi:⁊ cadũt clamãt ⁊ spumãt:⁊ spuma est ꝓpriũ signũ horꝝ:⁊ aliq emittũt stercus ⁊ vrinã inuolũtarie. Et Biserapion addit q̃ pole est q̃ euomãt qñ esuriũt:et pole est q̃ inuolũtarie spermatizẽt:⁊ clamãt in hora porismi añ eoꝝ casum. ¶Dixit Aui. signa facte a stõ sunt tremor in ore stõi:⁊ precipue cuius tardat cibus:qz tũc magis trahunt mãe male ad stõm:⁊ ꝯcussio et tremor ⁊ cõmotio. ſ. in ptibus stõi ꝓp mãm ibi cõmotam: aut ẽt in toto corpe:maxie in ꝑnº porismi:eo q̃ in hac humor vel vapor ascẽdens ante eq̃z causet magnã opilationẽ ꝑ quã cadat epilepticus quietꝰ in suo ꝑ ascẽsu ledit cerebꝝ: vñ in ꝑnº conat cerebꝝ ad expulsionẽ illius nociui ascẽdẽtis:vñ fit cõmotio in toto:⁊ ꝓp hoc ẽt clamãt ⁊ emittũt voces ꝑcipue in ꝑnº iuasionis. ¶Et dixit. sunt cũ ea solo stercoris ⁊ exuberatio vrine ⁊ exuberatio spmatis. i. inuolũtaria eoꝝ emissio ⁊ fine sẽsu:que q̃uis possint i epatica ⁊ mirachiali ꝓtingere:maxie tñ in stomacali:ꝓpea q̃ stõus magis aggregat mãs malas multas:que cõmote in ptibꝰ stõi ⁊ itestinoꝝ ⁊ mẽbroꝝ adiacẽtiũ ⁊ ledẽtes excitãt ad exitũ illaꝝ superfluitatũ. Dñi q̃libet spẽ epilie posse euenire exitũ illaꝝ superfluitatũ:⁊ hoc duplr. Uno modo ꝓ relaxationẽ ⁊ quãdã incõtinẽtiã que aduenit lacertis ani colli vesice ⁊ vasis spmatis:et qñ sic ꝓtingit tũc appet iplaꝝ exitus post tremorẽ ⁊ agitationẽ: ⁊ in hora quietis ⁊ ꝓgelationis. Alio mõ ꝓp spasmũ. spasmus enĩ vasoꝝ spmatis est ꝓpinqua cã ad exitũ spmatis inuolũtarij:vt pz in sermone mẽbroꝝ gñonis in suo caº. Et spasmus ẽt lacertoꝝ ventris põt esse cã exitus inuolũtarij stercoris ⁊ vrine inq̃tũ cõpressis musculis vẽtris accidit cõprimi itestina ⁊ vesicã:⁊ q̃uis ẽt in epilepsia accidit ẽt spasmari lacertũ ani ⁊ colli vesice:quibus spasmatis accidit retẽtio stercoris ⁊ vrine:nõ minus põt esse exꝑssio vẽtris tãta q̃ vincet retẽtionẽ illã ani ⁊ vesice et sequet exitus eaꝝ:cũq̃z accidit hic exitus ꝓp spasmũ ꝓtingit illud in hora tremoris ⁊ ꝯcussionis:ꝑª tñ cã frequẽtius aduenit. ¶Et dixit. A. de signis eius est tremor cordis ꝓp cõitatẽ ad stõm:⁊ soda fortis ꝓp vaporẽ pueniẽtẽ ad miringas cerebri:et ista duo signa ꝑcedũt casum:⁊ leuitas epilepsie aut eius remotio cũ administratione vomitꝰ:et hoc si vomitꝰ fiat añ casum siue ẽt in ipso casu:et adsunt dispõnes signãtes corruptionẽ opationũ stõi:⁊ hoc q̃dez epilepsia augmẽtat augmẽtata dispõne mala stõi:et alleuiatur vel remouet illa diminuta vel remota:et iõ aliqñ seq epilepsie leuitas ꝓp linimẽtũ vel aliud remediũ ꝓueniẽs:⁊ ꝓp purgationem stõi. Et dixit Aui. hic epilepsia q̃nq̃z interfecit ꝓp frequentiam periodorum.

¶Signa mirachialis. dixit. A. sunt ructus accidus: ⁊ hoc cũ esset ibi mã melica vel flatica:vñ ꝓuertit cibus ad acetosum:et inflatio ⁊ rugitꝰ et dolor in vẽtre tarde quiescẽs ꝓp grossitiẽ mãe:⁊ inflãmatio in mirach:et hoc q̃ cã esset a colera vel alia mã putrefacta:et q̃nq̃z excitat cũ ea dolor iter vtraq̃z spatulas post assumptionẽ cibi pauci. i. q̃uis sumat cibꝰ paucus ⁊ nõ quiescit nisi apud digõnẽ: deinde redit p assumptionem cibi alterius:et hoc accidit:qz in stõ corrũpit cibus q in effumatione sua in trãsitu ꝓ meri facit euenire dolorẽ inter duas spatulas vbi est meri collatum. Qz aũt dixerũt qdã q̃ Aui. dixit. cibi pauci:qz cibus paucus facilius corrũpit q̃z multus:nõ est rectũ: et cũ accidit dolor ille vel ẽt epilepsia ꝑm vacuitatez stõi non accidit nisi cũ duritie nãe:⁊ destruit cũ lenitate eius:⁊ ꝓprie cũ inueneris extẽsionẽ in mirach ad supiora:qz signãt raptus mãrũ ad supiora:et ꝓprie si inueneris tremorẽ in stõ:et accidit vomitꝰ cibi indigesti ꝓp illud qõ diximus de reuersione cibi eoꝝ corrupti ex opilationibus viaꝝ eius.

¶Signa epatice sunt dispõnes signãtes malitiaz in epate cũ ꝓuinatione signoꝝ ostẽdentiũ lesionẽ in alijs mẽbris.

¶Signa mꝫicalis. dixit. A. ista. ſ. mulier patiẽs ꝓcul dubio est cũ remotione. i. retentione mẽstruoꝝ aut spermatis aut huꝰ effusaꝝ ad matricẽ que sunt male:⁊ sunt alie a ipsa mate ⁊ sanguine mẽstruo:et ꝓsueuit mulier mũdificari abeis:et nũc nõ mundificat. ¶Et hãc precedit. dixit. A. dolor in pectine ⁊ vtriscq̃z inguinibus ⁊ partibus dorsi q̃bus alligat matrix ⁊ grauitas matricis.

¶Signa splenetice sunt. dixit. A. q̃ egritº est melica. i. habz signa melice:et sentit dolor in latere splenis:⁊ est cũ ea inflatio splenis ⁊ durities eius aut est rugitꝰ in latere ipsius:et qz splen ificit corpus totũ versus nigꝝ appet color ille i toto qõ est cũ cõitate corpis ad splenẽ:⁊ hoc ꝑm plm: aliqñ enim est mã pauca ita q̃ nõ fit cõmunicatio toti.

¶Signa itestinalis facte ex vermibus. dixit Raſ. ꝑ ꝓti. cognoscit ex lũbricoꝝ emissione ⁊ saliua multa:⁊ ꝑsentit patiẽs in hora porismo pũctionẽ vẽtris:⁊ fluũt plures huꝰ ex ore eius. Dixit. A. signa sunt cursus saliue. ſ. in nocte et siccitas labioꝝ in die:put pz in caº vermiũ:⁊ casus. i. exitꝰ vermiũ ⁊ ascaridũ. sup. et alia signa vermium.

¶Signa aũt catalẽsie. i. epilepsie facte a cõitate mẽbroꝝ remotoꝝ sunt. dixit Ale. ꝑsentit a patiẽte vapor dissolutus ab illo mẽbro petẽs cerebꝝ. ¶Dixit Sera. illis q̃bus euenit hec egritº ex mẽbris siue iũcturis alijs:qz ab extremis accidit vt manifeste emittãt eructationẽ ꝓp incessuz humoris vel vaporis mali et ascẽsum eius ad caput:et incipiunt enũciare de eo qõ timẽt quẽ accidere:sicut signãuit puer sibi. dixit Sal. dixit enĩ q̃ sentiebat ipsum ascẽdere ad cerebrũ suũ. ¶Raſ. in diuiſ. sentit infirmus vẽtositatẽ eleuari ex manu aut crure aut ꝑde aut coxa et puenit vsq̃z ad cerebrũ:et tũc facit epilepsiã. ¶Dixit. A. si fuerit a cã intrinseca .ſ. humorali sentit eger q̃ eleuat vapor eius ad caput quo obtenebrat visus eius et cadit:si vo fuerit ex cã extrinseca vt morsu alicuius aialis venenosi signa sunt manifesta: et qz affuit morsus vel pũctura illius aialis venenosi. ¶Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. porismus eius que accidit ab aliquo membro nõ ita cito supuenit:sicut illa que ex cerebro fit. ¶Dixit Hili. de euidẽtioribꝰ signis eius sunt q̃ ꝑsentiũt accessionẽ futurã ꝓp fumũ ascẽdentẽ et bñt pollutionẽ in accessione. Cã analẽtica quã catalẽtici ꝓsentiũt accessionẽ futurã: sed catalẽtici plus et citius ita vt surgãt multi ex eis a statione vbi sunt et vadãt ad camerã vel aliũ locũ vbi ꝓsternẽtes minꝰ dãnũ patiant et occultãt passionẽ eoꝝ. et de his multi sunt qui in paroxismo intelligunt audientes que dicant et que fiunt eis:et quidam non.

¶Signa epilepsie cõitatis ad totũ corpus sunt ꝓcuitas totius et pigritia ad motꝰ:et adsunt signa repletionis et precessit regimen generans kachochimiam vel plectoriã. Signa specierum ꝑm materias.

¶Signa cerebralis facte a mã flatica sunt. dixit Haly. corpus est plenũ grossuz ⁊ declinat ad colorẽ albũ et ꝑcalfit gimẽ ifrigidãs et humectãs flatis gñatiuũ. ¶Dixit Raſ. in diui. signa sunt mollities corpis et albedo coloris et cõplo fria et multꝰ vsus fridoꝝ ciboꝝ et multitº sputi et mucil̃is et ꝓturbatio sensuũ et multitº spume cũ fit epilepsia et fit epilepsia ꝑm plm in augto lune et cõpleto lumis eius. Dñi q̃ q̃uis in oi egri̅ mãli medicus bẽat ꝓficere ipsa ꝑfectiones lune q̃s in hu̅ibus facit agendo diminuẽdo alterando et immiscẽdo eos: sicut hr a Ptholomeo in centiloquio. verbo 56º. vbi inqt. humiditates corpoꝝ succedunt in ꝓ

quadra

ḡdra.z in 2ª recedũt.sup.z silr est in duabus leq̃bꝰ q̃dris .s.q in pª eaꝝ accedũt z dilatanf:z in 2ª recedũt z ꝯhunt: maxime tñ i hac egrinᵉ lune disponez ꝓsiderare opꝫ:qz i ea magis manifestaf lune ipzessio. nã cũ pª q̃dra lune ponaf cala z huª effectiue:z 2ª cala z sicca:z 3ª frida z sicca:z 4ª frie z huª ꝑm ꝓfozmitatẽ mãe hũc mozbũ faciẽtis ad quadras lune est q hic mozbꝰ frequẽtius in illa q̃dra vexabit: z eꝰ minus:q̃uis ꝓtingat eã in oi q̃dra vexare:z hec est vera cã q̃re hic mozbus lunaticus appellaf:z dñt q q̃to magis mã faciẽs hũc mozbũ est subtilioz z huiusmodi tãto ad aspectũ lune p q̃dras z ptes q̃dre mouef velocius z frequẽtius z ex hoc gdã hñt poxismũ oi die sel:qdã pluries:z qdã rius:z gdã tardius: q̃uis ad hoc adminiculef nõ minus paucitas z multitudo mãe z bonitas z malitia regiminis.

¶Signa eius sunt:vt sit saliua eoꝝ cala: qz ad eliquationẽ flatis in saliua repiaf calitas:z vt sit spumosa grossa z multa:z q fit in vrina eius vitro liquefacto silr:qꝰ est ipsuꝫ flatus eliquatiꝫ:z multiplicaf in ipso pauoz timoz pigritia grauitas z obliuio:qm̃ ista ꝓsequunf flã:z q̃cq̃ cogiscif re que vomitu expellif:qz est flatica: z ex colore spume z colore sanguinis:qm̃ si ex eo aliqd expellif a corpe appet flaticus: z q̃cq̃ cogiscif ex etate:vt puericitate vel decrepitate in q bus multiplicaf flã:z ex regione.s.frigida z huª z ex regimine pterito gñatiuo flatis:z ex eis que ipsaꝫ signant sunt ges z tranqllitas z color faciei z oculoꝝ z reliq signa dñij flatis.¶Et dixit.A.si flã fuerit crudũ erũt cũ ipsa oblinio z stoliditas z grauitas capitis z corpis z ꝓfunditas somni plus:z erit epilia magis lassans z debilitãs.s.q̃ facta a flate nali z dura.¶Qz si fuerit a flate salso erit ꝓfunditas somni minoz z frigus capitis leuius:z mot⁹ capitis z corpis saniozes q̃ in alijs spẽbus epilie flatice.¶Dixit Tab. vt ponit p ꝓti. qñ cadit epilicus vt mozt⁹ z paꝝ mouef signaf q multũ flatis est i cerebzo.Dixit Ser.sup 9º Al.si buꝰ peccãs sit flaticus spuma erit multũ alba z viscosa:z facies plũbea vel pallida:z magis accidit in hyeme.

¶Qz si fuerit stõalis de flate accidit epilia in hozis repletionis z satietatis nauseatiue:z alleviaf cũ vacuitas adest:z cũ veter soluit cibũ.Qz si in stõ cũ flate fuerit pmixtio mãe colice inueniet sitim z inflãmationẽ z mozdicationẽ z adustionẽ:z si fuerit cũ flate pmixtio melie multiplicaf appetitus in plũbꝰ disponibꝰ:z sentit gustũ aceto sum:z gñaf in ipso cogitꝰ.s.mala:z vt secũ loquaf:q̃uis signa flatis sint dñantioza in q̃libet pmixtione p dicta:sicut ipsũ abũdat supza colerã z sup meliã.Qz si flã abũdauerit in epe vel i toto aderũt signa cõplonis flatice z frigiditatis epatis.

¶Signa cerebzalis melice sunt.Dixit Ha.corpus est gracile:z color declinat ad nigꝝ colorẽ:z regimen p̃cessit deficatiũ z cole nigre gñatiũ.¶Dixit Tab.z ponit p ꝓti. qñ spuma cadẽs ab ore epileptici bullit in terrã : tũc est exuꝰ melico.¶Dixit Raſ.i diui.signa eius sunt tenebzositas seu offuscatio corpis cũ extenuatione z multitꝰ comestionis z pulsus cordis z tremoz eius z acetositas vẽtositatis spume z eructationis z nigreꝰ spume.¶Dixit.A.nãe eoꝝ sunt decliniozes ad pmixtionẽ in sensu suo z ad dispõnẽ que est sicut melia:z hoc añ poxismũ vel tpe interpollationis:z nõ mũdaf itellꝰ eoꝝ a pmixtione cũ sperat poxismus epilepsie:z signaf melica ex colore faciei z oculoꝝ et ẽcolie.¶Qz si in cã fuerit melia fex sanguinis erit epilepsia cũ laxitate.i.pigritia:z maxie cõparationẽ ad factã ex alijs spẽbus melie:z erit cũ paucitate sermonis z quiete:z si fuerit melia de gñe colere aduste que est acuta p calitatẽ z siccitatẽ eius:erit eius pmixtio demoniũ cũ multitudine ꝛmonũ:z eius epilepsia est agitabilis z leuis remotionis: z q̃cq̃ erit cũ febze:z precise erũt dicta signa cũ ipsa melia erit multũ subtilis:qz ꝓp subtilitatẽ citius expellif z cale/facit cerebꝝ.¶Et si fuerit melia sanguinea.i.mixta sanguini erit cũ risu.Et dixit.A.potes cognoscere diuersas spẽs melie ex vomitu:z his que dicta sunt i caꝰ de melia.z silr poteris eã cognoscere ex signis dispõnis melice z dñij humozis melici in stõ vel mirach vel epate splene vel toto.

¶Signa cerebzalis sanguinee.dixit Raſ.in diuiſ.sunt q i plef alguedezi z facies z oculi rubẽt:deinde fit epilepsia:z q̃cq̃ ꝓcedit sanguis ex naribus.¶Dixit.A.si sanguis facit epilepsiã cũ ebullitione z motu absq̃ q̃titate:nõ appet ei magna opatio i colore neq̃ exuberõne guidẽ neq̃ est ei dispõ prefocationis in hoza poxisimi neq̃ appet in ea grauitas stoliditas laxitas z multitꝰ sputi z mucillaginis:sicut appet i flatica.sup.z silr nõ appent signa melice:z neq̃ est cũ caliditate z rubedie in oculis z vapoze sup caput sãguineo.¶Si vo sanguis facit epilepsiã cũ q̃titate signa sunt exuberatio guidẽ et añcedit dispatio que est sicut ꝓfocatio sup.et adiunt alia signa dñij sanguinis.¶Qz si fuerit epilepsia sanguinea ex epate vel ex toto. dixit.A.erit siccitas cutis corpis laxitas z mollities et pinguedo:et hoc q̃ sanguis dñans fuerit flaticus aut corpis macies.s.cũ laxitate et mollitie:et ꝟ q̃ ille sanguis flaticus foret multũ malus q̃ nõ nutrirenf mẽbza aut si fuerit sanguis melicus: et tũc nõ erit cũ laxitate et mollitie:z si fuerit sãguis purꝰ aderit multitꝰ rozis et vapozis sãguinei i toto.¶Qz si mã i toto vel epe fuerit sãguinea tẽdẽs ad adustionẽ:qz sanguis adustus est aptꝰ euapozare videbis rubedinẽ colozis.s.i toto z iundationẽ vene.i.pulsũ vndosuꝫ:nõ tñ tãtũ q̃tũ si sãguis nõ esset adustus:et vides risũ apud casũ.s.i poxiꝰ epilepsie.

¶Dixit Sili.seqf feruoz multꝰ in supficie et velox anhelitus et exuberatio oculoꝝ:et frequẽter stupozẽ patiunf:et q̃cq̃ febze molestanf cũ molestiozibꝰ accñtibꝰ:vocẽ emittũt:tarde itelligũt:clamati nõ rñdẽt:sꝫ ex ꝓuersiõe oculoꝝ ꝓcepisse itelligunf:palpebze subclaudunf:lachrymãt ingemiscũt:calido sudoze relaxanf frequẽter anhelãt fetiõ.

¶Signa cerebzalis colice.dixit.A.sunt vt sit nocuᵗᵘᵐ z tribulatio ab ipsa vehemẽtioza:z spasmꝰ cũ ea fit mioz nõ itelligẽs itẽsiue:imo qz colꝛa magis stiulat maioz ẽ ꝯctio z agitatioꝫ extẽsiue et p.i.spatiũ eiꝰ est breuius:motꝰ vo agitatiõis i ea sunt fortiozes:et ipsaꝫ signat vomitꝰ.s.colicus z flatio et violẽtia pmixtiõis rõnis i cõparõne ad alias spẽs et citrinitas colozis oculoꝝ.Et si fuerit colꝛa dñans i epate i toto vel stõ vel alio mẽbzo erũt signa dñij colꝛ.Qz si fuerit colꝛa aduſta signat eã color capilli et siccitas cutis et arefactio corpis cũ nigᵉ.s.capilli et corpis.¶Dixit Hoz.si i porꝰ spuma vgit ad croceitatẽ:et post poxᵐ calitas appet et est patiẽs irascibilis q̃si maniacꝰ:et furiosus:z etas est iuuenilis:et multiplicauit regimẽ colꝛ gñatiuũ:et vrina vgit ad citrinitatẽ:tũc est de colꝛa.¶Dñt.in flatica spũa est multa et multe albedis:i sanguiea est multa et alba vgẽs ad leuẽ citrinitatẽ:i colica est pauca et citrina:et i melica est pauca vgẽs ad liuiditatẽ.Et dr 4º dynamidioꝝ.q vria i seqᵗᵘ nocte post casuꝫ aut i pª ꝓsiderãda est:et si fuerit alba grossa epilia est de flate:et si citria et paꝝ nigrozis bũerit est de colꝛa:et si alba et nigra et grossa est de melia.¶Dr Hil.si vria erit grossa de flate erit:si citria et paꝝ liuida de colꝛa:si tenuis et alba vel nigra de melia.sup.et si fuerit grossa declinãs ad rubᵉᵐ cũ q̃dã liuiditate erit de sanguie.Dñt.sanguiea magis molestat et freq̃ntiꝰ i ve:colica i estate:melica i autũnozet flatica i hyeme.Dr.A.signat ipsã.s.de q̃ huᵗ fuerit pulsus:z ꝟ put aliꝰ pulsus aliũ hũorẽ signat:z signat ipsũ hũorẽ dispõ cibozꝝ p̃cedẽtiũ et regis ptẽriti:qz aliꝰ regimẽ aliũ hũorẽ signat:et signat retẽtio eiꝰ q eũari ꝓsuenit ex stõ vel mꝛice vel venis.s.emoꝛbꝰ vel nariũ vl alijs ptibꝰ corpis quecũq eũo fuerit illa spõtanea vel artifiᶜⁱᵃˡ ꝓsueta.

¶Sigᵉ epilie ꝓprietatꝫ vapozose sunt.dr.A.si fuerit vẽtositas grossa i ipso cerebᵉ gñata vt nõ iueniaf cũ eo.s.i capite neq̃ ꝑpe eã.s.ꝑpe capᵗ gravitas vl i ea.s.epilia tpe interpol

lationis neqꝫ prope eam.ſ.caſum in paroxiſmum ante vel poſt grauitas.ſ.in capite:immo inueniat tinnitus ⁊ extenſio capitis:neqꝫ eſt eius ſpaſmus fortis:maxime quantum ad tempus durationis.

¶Signa facte a cauſis primitiuis ſunt anteceſſio eoꝝ cum priuatione ſignoꝝ ſignificantiū cauſas intrinſecas.

¶Signa epilepſie praue.dixit.A.praua eſt illa ex qua ꝓueniũt vtigo.ſ.in ꝑn° caſus ⁊ añ eũ:⁊ maxie ſi poſt remãſerit vtigo:⁊ agitatio plm fortis.ſ.in ipſo poxiſmo.Et notãter dixit plm:qz nõ ois fortis agitatio ſignãt prauitatem.Ait enĩ Raſ.ꝑ ꝓti.qñqꝫ accidit agitatio fortis nõ in ꝑn° poximitꝫ in ꝓceſſu:⁊ nõ eſt ex multitudie nec ex prauitate mãe ſz ex motu vtutis expulſiue expellẽtis mãm:⁊ iſta agitatio nõ eſt mala:imo bona ſigñans fortit^nem vtutis:ſz que plm eſt fortis.ſ.intẽſiue:vel fortaſſe ⁊ melius extẽſiue:vt que in ꝑ incipit ⁊ diu durat in ꝓceſſu.nã qꝫto tardius ipſa agitatio imo ⁊ ipſa acceſſio erũpit:vt dixit Hilib.groſſiorem ſigñat mãm ⁊ calori nãli magis reſiſtẽtẽ ⁊ diſſoluẽti inobediẽtẽ. Dixit.A.qꝫ forte agit^nem ꝓsequunt qes addita vehemẽti additione in q̃.ſ.nulla fit agit° ꝓpꝫbecillitatẽ vtutis ex forti motu agit^uo ꝓcedẽte:vñ ſtãt lõgo tpe tanqꝫ ꝓgelati ſine motu ⁊ ſenſu.¶Dixit Tab.vt ꝑ ponit ꝓti.quitas motus ſigñat magnit^nem egri^tis.nã demõſtrat morbi victoria ⁊ nãe defectio.Et dixit.qñ poxiſmus tarde ſoluit q morb⁹ fit difficilis.Et dixit.qñ ſupuenit fortis ſpaſmus ⁊ ſpuma multa ſigñat q mã fortis ⁊ groſſa dñat cerebꝝ:cuius diſſolo eſt valde difficilis.¶Et dixit Raſ.ꝑ ꝓti.q ꝑm qꝫtitatẽ ſpumei ℔ morbo ⁊ qꝫtitas poxiſmi erit.¶Et dixit.A. itez ſigna eius ſunt difficultas ſpũs.i.anhelit⁹:ẽt plixitas agitationis:⁊ lõgitudo ꝓgelationis poſt ipſam.¶Et de ſignis praue dixit.A.eſt paucitas euaſiõis.ſ.a poxiſmis.alis eũonis.ſ.ex cerebꝝ p os ⁊ nares ex attrcatione odoris p nares ⁊ p ſternu^tis:qz pauꝝ pſunt in ea pp opilationẽ fortẽ.

¶Dixit Al.ſi ſpuma egredit p os aut ſe cõmingit:aut ſpuma egredit vel egõ:tunc eſt paſſio prauioꝝ ⁊ vehemẽtioꝝ.

¶Dixit filius Meſ.cũ epilepticus ſubito cadit cũ clamore forti ⁊ tremore:⁊ eius mẽbra torquent:⁊ ſpumat plm: ⁊ vrinat:⁊ egerit:⁊ eius morbus eſt piculoſus ⁊ mortalis.

¶Dixit Hal.⁊ ponit ꝑ ꝓti.multi opinant q ſpuma ẽ laudabilis in epilia:ſz nõ eſt ſimplr itelligẽdũ q ſpuma ſit laudabilis in epilia.Spuma enĩz fit ex anxietate ⁊ pugna mãe ⁊ expedi^tõ ⁊ ex horribilitate:⁊ fit ℔ in por° ⁊ nõ poſt.Et dixit.qñ multa appet ſpuma morb⁹ eſt difficilioꝝ ⁊ piculoſioꝝ illo in q̃ nõ appet multa.¶Dixit Sim.⁊ ponit ꝑ ꝓti. qñ in epilia accidit tremor ⁊ aliq mẽbra deficiũt in eoꝝ virtute:euenit ℔ ex flãte:eo q flã nequaq̃ ꝓhibet oĩno trãſitũ ſpũum:ſz qñ deficiũt mẽbra oia accidit ex melia ⁊ eſt deterioꝝ ꝑ°:qz opilant oẽs vie ſpũs.Dixit Aui.qdã extimãt q flãtice aſſociant tremoꝝ ⁊ agit°:qñ flã nõ ꝓſequtur ſpiſſitudine ſui vt opilet meat⁹ itegre:melia vo opilat:ideꝝ ipſa accidit pua cogit°:⁊ vtus iſtius rõnis ſtat in hoc q vbi eſt minor opilo plus de ſpũ mãdat ad mẽbra.Cereb̃ ẽt in ſe magis ꝟbile ad expellẽdũ:⁊ vbi eſt maior ꝟctio cerebri maior ꝓſequtur ꝟctio ſpaſmoſa neruoꝝ:vbi ẽt plus de ſpũ mãdat ad mẽbra plus pñt moueri:ideꝝ ſequtur maior tremor ⁊ maior agit°.Et aliq ſunt q extimãt q eius cã cũ qua multiplicat agit° fortitan cã eſt hu^or pue qꝫtitatis aut pue penetratiõis in meatib⁹:ſz talis hu^or re^u flãtis eſt melia ideꝝ ponũt eſſe eꝫtio illoꝝ.Et dixit.A.nullos hoꝝ ꝑmonũ eſt determinat⁹:qz ꝓtingẽs eſt vtrũqꝫ vificari.¶Sciẽdũ eni eſt q tota difficultas q̃ſiti ſtat in ℔: gs hu^or magis opilet an flã an melia.Et dõm q ſi in eis ꝓſideramus qꝫtitatẽ vt ſic plus opilat flã:⁊ tñ ꝑmo nõ eſt determinat⁹:qz ꝓtingẽs eſt in aliq plus abũdare meliã q̃ flã. Si vo ꝓſideramus eoꝝ ſubam ℔ pot eſſe dupl'r.qz vel ſubaz.i.fluxibilitatẽ vel ei⁹ opp^m:vel ſubam.i.groſſitiẽ ⁊ ſubtilitatẽ. Si ꝑ^m cũ flã ſua fluxibilitate ſit magis aptũ fluere ad meat⁹ qꝫ meliatic ꝑm hoc magis opilabit. Si vo 2^m tũc melia ſua groſſitie magis opilabit:q̃uis tardius fluat ad locũ opilãdũ. poſita pari portione flãtis ⁊ meliẽ in vna via melia magis opilabit.poſita vo diſpari portione põt vtrũqꝫ ꝓtingere:q̃re neutrus illoꝝ ſermonũ eſt determinatus:qz ꝓtingẽs eſt in vno plus peccare flã:⁊ in alio plus meliã.¶Dixit Ha.⁊ ponit ꝑ ꝓti.qñ patiẽs nullo mõ ſpumat morb⁹ eſt facilis.¶Dixit Tab.cũ cito ſoluit eoꝝ defect⁹rõnis ⁊ ſenſus ſignãt locẽ euẽtũ poximi ⁊ velocẽ decliõnẽ eo q nõ eſt ex ſiccitate ſed ex hu^or deſcẽdẽte ad locũ ⁊ recedẽte ⁊ elõgãte ſe velociter ab eo:⁊ ſigñat q nã eſt vigoroſa ad expellẽdũ nociuũ. Et dixit.cũ poxiſmus declinat cũ ſternu^tus ⁊ ſũb^o morbo erit leuis ⁊ facilis curationis.¶Dixit Juũ.ſi in decliõne poximi cũ ſurgit epilicus verecũdat:ſig^m eſt q egrie^s nõ multũ dñat ei.¶Dixit Hoꝝ.poxiſmus q frequẽter aduenit ⁊ paꝝ durat ſigñat morbũ de facili curabilẽ:qꝫto autẽ tardius venit ⁊ diutius durat:tãto tardius curat.Et dixit Hoꝝ.ſi poxiſmus eſt leuis ⁊ breuis ⁊ poſt poxiſmũ verecũdat ⁊ recordat:ſig^m eſt q curari põt.ſi aũt fuerit lõgus et grauis ⁊ nõ verecũdat neqꝫ recordat:ſig^m eſt q difficilis ⁊ fortaſſe ipoſſis eſt curationis.¶Dñt.ſigna maioris epilie ſunt ſubito caſus tortio oris ⁊ faciei tremor ceruicis faciei ⁊ dẽtiũ ꝟſi:actio.Dixit Hil.tremor in epilia eſt malũ ſig^m, in paraliſi vo bonũ ⁊ anhelit⁹ coartatio:⁊ ſpuma q ſepius exterſa itez redit ⁊ inuoluntarius exitus ſupfluitatum.

¶Signa epilie mediocris.dixit.A.mioꝝ illa.ſ.quã dixit ꝺ ſe prauã eſt in q̃ elõgat agit°:ſz nõ ꝓgelatio:aut eꝫ in qua elõgat ꝓgelatio ⁊ nõ agit°.Et ſigna leuioris ſũt.dixit.A. vt ſint accñtia magis ſana que eueniunt in poxiſmo aut añ ipſũ ⁊ vt hñti ipſaz cito redeat rõ:qz ſigñat paucitas malie ablqꝫ itẽſa malitia.Et vt verecũdet cũ ſanat:qz ſigñat bonitas extimatiue:vñ iudicat timorẽ ꝓfuſionis ⁊ vituꝑij inter hoies pp morbũ quẽ paſſus eſt.Et vt velocit aduenit ei icolumitas ſua ⁊ ppria cũ ſternutatoꝝijs ⁊ attractõe odorũ p nares.Et ex eis que mouẽt vomitũ de vomitiuis que igrediunt in guttur aut vomere faciũt.ſ.ab extra applicata:ſigñat eni paucitas mãe ⁊ paucitas opil'onis ⁊ fortis vtutis.¶Dñt.ſigna minoris ſunt q qñqꝫ aduenit eis cursus:⁊ qñqꝫ nõ q̃ſi eſſet ſcotomia:⁊ ſpuma ſeꝑ abſtersa non ꝓcedit:⁊ patiẽs ab ea cito releuat.¶Dixit Hoꝝ.vidit inquẽter q poxiſmus erat ita breuis q nõ oportebat miñ appodiaret ſe ad parietẽ vel aliqd tale:vel q fricaret faciẽ ⁊ ceſſabat:⁊ aliqñ nõ egebat ℔ : qz nõ eueniebat ſibi miñ turbatio in capite ⁊ caligo in oculis:⁊ ipſe preſentiẽs dicebat. Aue maria. ⁊ antq̃z dixiſſet trãſibat poxiſmus ⁊ cepuebat ſemel ⁊ trãſibat ⁊ eueniebat frequẽter in die.

¶Dixit hip.in affo.epilie qb⁹añ iuuẽtutẽ naſcunt mutationẽ bñt:qb⁹ vo.xxv.annoꝝ fiũt plerũqꝫ cõmoriunt. Et rõ eſt:qz añ iuuẽtutẽ põt remoueri cã epilie:q̃ remota curabit ipſa:ſz poſt nõ põt ꝑm plz tolli:vñ ꝓdurat vſqꝫ ad finẽ vite:⁊ intellr de cerebrali:⁊ ſic vificat affo.vt in plib⁹. nã qñqꝫ eſt añ iuuẽtutẽ epilia aliq̃ ita magna q nõ removet ꝑ mutationẽ etatis.Et dñt.itellr de flãtica.nã iſta eſt quandoq̃ nata in iſantia curat in pueritia vel pubertate:⁊ inata i pubertate curat in iuuẽtute pp caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ etatis in pueriẽtis:et iſta eſt que inata in iuuẽtute nõ curat:qz in ꝑte iuuẽtutis multe caliditatꝭ ⁊ ſiccitatꝭ exñte nõ cauſat epilepſia cerebralis flãtica niſi a magna cã:et iõ non curat ſm plm.Et itez qz cũ epilia ſit multe durationis:ſm plm ſuccedẽte etate ſenectutꝭ nõ curabit vtute ſcã debiliori et caliditate declinata:poſſet tñ in iuuẽtute fieri aliq epilia cũ pua tia vtutis que bonitate regimis et cure curabit.¶Dixit A.qꝫ plime epilepſie q̃ pueris ꝓtingũt qñqꝫ alleuiant et removent cũ pubertate.ſ.cũ fiũt puberes:cũ ipſam nõ adinuat ad manutenẽdũ malitia regimis ⁊ dimiſſio cure.ꝑ poſ. qbus pueris in ꝑn° natiuitatis eoꝝ ſupuenit epilia ex ſuperfluitate hu^is cõpl'onis cerebri eoꝝ:vt plures cũ ꝓdiit eoꝝ etas

Aulo humor magis opilet an flã : an melia.

etas sine aliqua cura liberant. Sed illis qbus accidit epilia in pueritia pp malã dietã z malã custodiã eox nõ debẽt dimitti cũ iuuent pp sube liberatiõis eox in adolescẽtia: sz debẽt iuuari. Et dr p ꝓti. cũ accit viris post afrodixiã z mulieribus post menstruozum eductionez prolongatur eis mozbus nisi iueniatur magna z sollicita cura. Et si añ b tps spes hi de ꝓmutatiõe eius in ipsox etatum mutationibus. Dixit Hoz. si ifans aliqs traxerit epilĩam ab vtero z postea euomerit z se purgauerit: z hũiditates aquosas multas emiserit signũ est liberatiõis. Et si nõ: nõ. ¶ Et qñ aliqs est gñatus in tpe mẽstruox: aut ex ĩmũdis spmatibus: aut ex parẽtib⁹ epilepticis talis nõ vr curabilis: qz postqz sũt ab vtero z ex talis malis cãis iã mala ꝓpr̃o est adeqta. ¶ Si mulieri p̃gnãti venerit epilia prius nõ exñs: qz putaf ex malis materijs tpe p̃ gnatiõis retẽtis accidisse. iõ ptu supueniẽte z illis malis materijs eũatis soluit. si tñ bret aliã cãm nõ solueref. ¶ Dixit Tabri. z ponit p̃ ꝓti. epilia iterficit velociter pueros z mulieres z eos quox sanguis est paucus: z vene sunt arcte. qz/uis. n. de le epilia sit ꝓlis pueris mulieribus z paucũ sanguinẽ bñtibus vt pinguibus. Et p b̃ deberet minus eẽ pua: tñ p accñs z pp cãm ãnexã q̃ est debilitas virtutis eorũ. ¶ Dixit. A. epilia pluz ifantiũ z mulierũ z oiuz quox sanguis est paucus est praua pp ꝓstrictionẽ venax ipsox. Jnuenit tñ b lra cõiter q̃ dicit est pua. i. pauca põt sic saluari: qz fit in ꝓlĩ nã z etate z talis est minus mala. Et silr pp venax ꝓstrictiõe. qrũ strictura nõ sinit multã mãm fluere. z p ꝓñs nec multũ opilare. qre erit pua siue pauca. Uerũtñ qz expiẽtia oñdit. q epilia in infantibus z mulieribus est deterior. Jõõm q qzuis sit pua: qz a pauca mã: est tñ praua vel prauiorqz pp strictura venax minus põt expelli mã de loco. q̃re ibi diutius remanẽs magis ledit. Est ẽt prauior: qz in eis est difficiliozis cure p̃ ꝓtiñ. qñ b mozbus est difficilis multi pueroz moziunt: eo q vie eox stricte nõ pñt recipe fiã multum currẽs ad ipsas. ¶ Dixit Jpo. in epidis. z ponit p̃ ꝓti. qõ supueniũt in capitibus maxilis z auribus pueroz crustelle vel vlcera. z multiplicanf in naribus eox mucillagies z in oze aquositas nõ de facili icurrũt epilĩã: eo q eox cerebrũ mũdificaf a superfluis humoribus. ¶ Dixit Mes. qñqz apud resolonẽ epilie appet in ptibus capitis sabarfati: aut albaras z figñat salutẽ. ¶ Dixit. A. apata eueniẽtia. i. in cute capiti qñ appent i ipsa resoluũt eã fortasse z minuũt mãz eius. Et ingt ruffus. cũ appet albaras i ptib⁹ capitis epilepticis signiat resolonẽ corruptionis epilie z sanitatẽ. Jn flãtica qdẽ morfea seu albaras alba z in melia nigra. ¶ Dixit Herar. sup Ulia. epilia de vapore citius soluif z plus accit z facilius dr curari qz de hũore: z qzto plus accit z plus soluif facilius dr curari. qzto aũt tardius z diutius durat tardius z difficilius curaf: qõ vr eẽ ꝺ rõnẽ: qz mã ppinq̃ medicine citius extrahif qz remota: sed b accit: qz b est mã pauca leuis facilr resolubilis z ibi est multa z grossa. ¶ Si mã ptineat membro nõ bñte meatus p quos expellaf medicia pax pdest sicut est manus vel pes: sz b localia z pticulares eũones curaf: z maxie si ẽ in membro sup quo possit poni cauteriũ. qñ p ipz facilr curaf. ¶ Dixit Hoz. si porissimus epilie freqnter venerit. z pcipue in sene mortalis erit. ¶ Et dixit. hũi. in cura mea multos viros z mulieres iuuenes z senes: z tñ nec p me nec p aliũ vidi aliquẽ curatũ nisi eẽt puer. Aut nisi euenisset de malo regimine: z nõ multũ duraret. Et tñ fui diligẽtissimus in oi regimine z patiẽtes obediẽtissimi. Et ego nescio cãz deus scit. Et dixit. si dubitas an epilicus sit curat⁹ an nõ suffumiga eũ cũ cornu capraz z si nõ cadit curatus est.

Regimen epilicox duplex ẽ: vnũ pseruatiuũ ne superueniat epilia nõ habito ab ea. q maxie fie ifantẽ. ne ei supueniat epilia est vt a pn⁹ cũ natus fuerit fcã figuratiõe membrox z alijs q̃ tũc fieri debẽt anteqz lac sugat porrigaf ei cibus q sic fit. ℞. zuccari albi solidi. ʒ. ij. puluerizetur z pficiaf cũ oleo silamino recẽti: vel cũ oleo de amigdulcibus recẽti: z fiat ad modũ vnguẽti. de quo ppinef infanti cũ digito ad qzt̃itatẽ vnius coclearij. pestim. n. post infans sopozaf z dormit. Cuqz excitatus fuerit itex ex eodẽ cibef z sic vsqz ad plures horas. h. n. cib⁹ nutrit ifantẽ z purgat suauissime noxias humiditates flãticas z viscosas z sordes melicas cõgregatas in vtero in stõ z in intestinis eius p secessuz q̃ sinõ emitterenf ppararẽt ad epilepsiã: vt eã incurreret ẽt ex parua cã. Et ego qdẽ feci b fieri in pluribus filijs cuiusdã nobilis viri: quox filij oẽs quos ante hoc habuerit mortui erãt ex epilia infra paucos dies post natiuitatẽ eox. Et vixerũt postea filij eius q õ ꝑdicto cibo sũpserũt. Et subdit Haluanus. vsqz ad quatuor vel sex mẽses oi die bis post balneationẽ z exiccationẽ inunganf cũ oleo silami vel de camomilla. Et suspẽdaf ad collũ eius smaragdus aut lapides inuẽti in pullis yrundinũ. Aut peonia: z lignũ visci qrcini ligata in argẽto. Et inbibeaf nutrici illud qõ lac aquosum vel grossuz aut corruptũ gñat. sz nutriaf cũ eis q̃ lac declinẽt ad calitatẽ subtilẽ cũ bonitate sube z odoris eius: z abstineat a coytu. z infans alienef ab oi re in q̃ est timoris subitatio z coartactio q̃lia sunt sensibilia fortia. Et alienef ab oi nutrimẽto excepto lacte nutricis quo ẽt nõ repleatur nec frequẽtibus vicibus lactef z sic vsqz ad deambulationẽ vel dentiũ ꝓductionẽ. Et ꝓpinef ifanti p dies z noctes syrup⁹ de cycorea paulatim paulatim vt lãbat sine aq̃: qñ cicorea a tota spẽ curat hũc mozbũ z cũ ambulare inceperit exhibeatur ei ꝑdictus syrupus cũ vrina eius cal̃a qñ suauiter purgat humiditates eius subtiles z exiccat.

¶ Regimẽ vo 1m est regimẽ curatiuũ eius q iã icurrit epilĩã. Et est duplex. vnũ qõ ꝓuenit tpe iterpolationis: z aliud qõ ꝓuenit tpe porissimi. Et qõ ꝓuenit tpe iterpolatiõis ẽ duplex vnũ gñale z aliud spãle. Et vnũqõqz pficit triplici instro. s. dieta potiõe z cirurgia. Et in vtroqz regimine. dixit Sera. q cautela ab ista egritudine est bonitas multa. s. regiminis. ¶ Jn regimine itaqz gñali p dietã dixit. A. primũ epilepsie regimẽ est alienatio cãrum mouẽtiũ vel faciẽtiũ epilepsiã. Et q̃zuis ad hoc sufficere posset noiatio eax fcã supra: nihilominus putaui afferre ꝑticulr q̃ dixerũt auctores. Ait Ha. in lib. de mozbo ifantili: vt p ponif ꝓti. Caueat sibi epilepticus a forti frigore z calore z fortibus vẽtis. Et. A. dixit. de nocibilioribus rebus eis est frigus repentinũ: z maxie post balneũ. imo opz vt minuaf ab oi calore z frigore superfluo z exufflatiõe vẽtox. Et subdit Hal. Caueat a clamatiõibus z serris z curribus. ¶ Dixit. A. alienef ab oi in quo est timoris subitatio z coartatio: sicut sunt soni z voces magne vt vox tympani z fulguris z tonitrui z molax z vor vociferãtiũ. ¶ Dixit Mes. Aer tẽpandus est eis: vt nec cal̃s sit neqz frigidus: sz sit ad siccitatẽ declinioz. Et dixit. ꝓfert interdũ de regiõe ad regionẽ mutare aerẽ. Et aliqñ consuetuz si sub eo mozbi acciderint. in eis. n. sepe dissuetis mozbũ pmutat. Et in qbus si dissuetus addit ad mozbũ reuerti ad ꝓsuetũ pmutat. Et dixit. tu ꝓsidera opr̃onez egri z aerẽ z reuelabif tibi aer fugiẽdus z nõ fugiẽdus. ¶ Dixit. A. ex his que iuuãt est pmutatio in regiõibus donec aer iueniaf ꝓueniẽs deficans z subtiliãs. Et b maxie ꝓpeteret in flãtica. Dixit Hoz. Aer sit mũdus clarus vergẽs ad siccitatẽ. Et iõ ꝓuenit mutare se vsus regiões cal̃s z siccas. z sit habitatio sua lõge a lacubus z ab aqs ĩmũdis. z camera eius suffumigef cũ ysopo z ruta z storace calamita. Et sint tũc in ea oia foramina clausa. z cũ tota camera fuerit repleta fumo apiaf vna de festris vt euẽtef. z postea ĩtret camerã: z b fit vt aer rectificetur: z tñ eger non recipiat odorẽ illax rex. Subdit. n. Hal. vbi. s. caueat sibi ab odoribus aromaticox. Et dixit caueat ab ipetu z tristitia z ab oibus mouẽtibus forti motu: qz faciunt superuenire pom subito. ¶ Dixit Mes. oẽ qõ dilatat aiam z ꝓfortat ꝓuenit. Angustia aũt z tristitia z dolor z solicitudo laboriosa nocẽt. ¶ Et dixit Hal. Caueãt a vigilijs

indigōnibus.i.tpe digōnis celebrāde:q; nō ꝓueniūt digōni. Dixit Meſ.ſōnus ⁊ vigilie ſupra repl'onē nocent. Et nocet ſōnus ſupra repl'onē ⁊ nauſeā.i.ſupra ſatietatē nauſeatiuā. Cōfert vo apud ꝑn̄m digōnis cibi ſit moderatus eſt ſōnus. ſupra ieiuniū vo ⁊ vacuitatē nocet. ¶Dixit. A. multū dormire poſt meridiē nocet. ⁊ vl'r ſōnus multus nocet: ⁊ ſpāliť ſupra repl'onē multā ⁊ ſupfluitates vigilias nocēt: q; debilitant ſpm̄ ⁊ reſoluūt ipm. ⁊ cū b̄ iplent cerebrū vapore. Dixit Hor. iaceat capite eleuato ⁊ puluinar ſit plenū foliis yſopi rute peonie ⁊ folij montani. Et ſubdit Hal. dz vti moderato exercitio ⁊ geſcere añ corpis fatigationē ⁊ ꝑtermittat difficile exercitiūteo q; diſſoluit ⁊ replet cerebrū. ¶Dixit Meſ. exercitiū ⁊ ges ſupra repl'onē. al's. ſupra rōnem. i. magis mō facti nocēt. moderatū vo vtrūq; ꝓuenit: ⁊ ꝓprie ſm legē. i. cañ. Nā moderatū exercitiū in ieiunio ꝓuenit ⁊ nocet q̄lecūq; fit poſt cibū. Quies vero eō iuuat ⁊ nocet. ¶Dixit Aui. ges ⁊ tranqllitas ſunt ei magis ꝓueniētes. ſup. q̄z motus ⁊ exercitiū: q; ſi exercitiū neceſſariū fuerit poſt eūonē ⁊ mūdificationē corpis fiat. Sz oz vt adminiſtrek ſupra repl'onē cibi exercitiū nō ꝓmouēs laſſitudinē: q. ſ. ſit leue: deinde poſt ipz. ¶Et dixit Hal. nō dz morari. ſ. tā in exercitio ⁊ ge te q̄z ēt in ſōno capite iclinato. ſz erecto ⁊ ſubleuato magis more ſolito. Nec dz mouere caput. ſz mouere aliq̄ mēbra iferiora. Dixit. A. ſtudeat vt ſit caput eleuatum: ⁊ caueat ne ipm̄ pēdere faciat: inq̄tū eſt poſſe nec moueat ipm̄ plm̄: q; multitudo māe ad ipm̄ trahit ⁊ oz vt in motu ⁊ exercitijs vt moueat iferiora cū mouet ſuperiora. ¶Dixit Hili. oīs inſpectio ⁊ viſus vitri ledit epilepticos: ⁊ oīs malus odor exceptis caſtoreo ⁊ rutha. ¶Dixit Hal. debēt fieri fricatiōes patiētibus epil'iā cū pāno lineo donec rubeſcāt: ⁊ ꝑ in lacertis brachioꝝ: ⁊ deinde in pectore ⁊ ſtō: ⁊ 3° in tibijs vt trahatur mā ad iferiora. Et poſt hāc fricationē geſcat aliq̄tulum ⁊ fricet poſtea caput ⁊ pectinetur. ¶Dixit. A. ex eis q̄ mām ad iferiora trahūt eſt fricatio corporis gradatim fcā a ſuperioribus ad iferiora icipiēdo a pectore: ⁊ cō ſequit' ipz cū pānis aſpis fricādo donec rubeſcāt: deinde gradatiz deſcendat ad crura: ⁊ ſit oīs 2ª fricatio ꝑª fortior. Et ſit caput i fricationū diſpōnibus eleuatū. Et poſt fricatiōes inūgat' ei de ambulatio: ⁊ oz vt eū geſcere facias in loco exercitij ſui. i. in fine eius vt redeat ad ipm̄ ſpūs eius ⁊ geſcat ipſius agitatio ⁊ nō ſepek a loco illo niſi poſt illud. i. poſt illā qetē. Et dixit Hal. caueat a balneis nālibus ⁊ inālibus. i. artificialib⁹ malis. ¶Dixit Ser. cuſtodiant' ab ablutiōe aſſidua p̄cipue p⁹ cibū: ⁊ cuſtodiant' iterū apud exitū eoꝝ a balneo ne bibant aliqd p̄cipue vinū puruz. nihil eſt. n. ipſis nocibilius ipſo. Et nō oz ēt vt occurrāt aeri frigido poſt balneuz. imo expectēt parūꝑ donec geſcat caūtas ⁊ auferat' ꝓtinuatio anheli/tus: deinde redeāt ad ꝓſuetudines ſuas in opōnibus ſuis. Dixit. A. faciat morā in balneo ⁊ deuitet ablutionē cū aq̄ peni tus: cū caūa qdē ꝓpter illud q; in ea eſt ō lapſitate: ⁊ cū frida: q; ſtupefacit ⁊ nocet ſpūi ſenſibili. Balnea tñ reſoluētia ⁊ ōſic cantia ſūt eis ꝓferētia. ¶Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. ꝓferūt balnea ſulfurea: ſz nō debēt multū morari in balneo. Et dixit Ga. ſi accidat ei aliqd iſtoꝝ cauēdoꝝ dz geſcē donec trāſeat hora proximi. ⁊ ꝑtermittāt oēs motus. ¶Et dixit Hal. ibidē. Non cōedat res acutas plurime acuitatis: q; faciāt aſcēdē vapores ad caput ⁊ repleāt ipz: ſicut ſūt ſinapis violēta ⁊ apiū ⁊ allea ⁊ cepe. hec. n. calefaciunt plus debito ⁊ gñant malos hūores. Et lz ſinapis diuidat humores groſſos, tñ ꝓp vapores aſcēdētes ad caput ab ipſa nocet eis. Et dixit. ſummarie euitēt oīa q̄ gñant hūores groſſos: ⁊ q̄ ſunt iflātia: ⁊ q̄ ſunt difficilis digōnis ⁊ exitus. ¶Dixit Al. abſtineant a cepis ⁊ alleis ⁊ ſinapi ⁊ porris ⁊ apijs ⁊ fabis ⁊ canabit. Et poſtremo ab oībus fumū caput aſcēdētē ⁊ repl'onē gñantib⁹. Dixit Ser. a fructibus oz vt fugiat ille q̄ ē in hac egritudie. Si nūt accidat deſideriū eoꝝ: tūc accipiat ex eis paꝝ: ⁊ maxime in medio comeſtiōis: ⁊ poſt comeſtionē oleꝝ. ⁊ abſtineāt a fructibus ſiccis: ⁊ ꝑprie nucibus ⁊ dactilis. Sed vtanť fili cis ⁊ paſſulis. ¶Dixit. A. epileptico neceſſarium eſt vt abhoꝛreat a ſe carnes groſſas oēs ⁊ fortis nutrimenti duri. ⁊ caro vaccina ⁊ auiū aq̄ticarū ⁊ carnes oīuz q̄drupedum magnoꝝ. Et caueāt a turturibus edis ⁊ capriolis ⁊ leporibus. Caro tñ edi q appꝛopinq̄t ꝓpleméto pōt ꝓcedi: marie aſſata ⁊ cū ſpēbus exiccātibus. Et vitupanť eis dulcia. ſ. que ſunt groſſa ⁊ pinguia multū. q; ſunt idigeſtibilia. Et alienēt a ſe olera vſq; ad atriplices ⁊ bletas ne oū alia q̄ magis videē ēe alienāda. ¶Dñt qdā. itellexit ō bliti maiore q̄ ē frida ⁊ hūida: ⁊ nō de minore q̄ ē ca'a ⁊ ſicca. Et ē illa quā ꝓceſſit Ale. Et fortaſſe dixit ſic pp dcm̄ Hal. in lib. ō moꝛbo ifantili. Cibus eoꝝ ſint olera mollificātia: de qbus ſumāt tertiā ptē cibi ꝓſueti ⁊ reliq̄s duas ptes dimittant. p eoꝝ cena. Et olera erūt lactuce attriplices bletones malue blete caules ⁊ porri ⁊ apiū q̄ nō fuerūt viſa. A. cōuenire. ⁊ iō voluit ea prohibē Raſ. tñ dixit ibidē. dedit his bletes: ⁊ alia q̄ ꝑdiximus non q; ſit eoꝝ quottidianus vſus: ſz q; comedāt de eis añ cibū: vt eoꝝ vēter mollificet ⁊ ſeceſſus ꝓuocetur qō vl: q; poſtea ſubdit Hal. caueāt vl'r ab oībus oleribus fructibus ⁊ cibis gīantibus flā. ¶Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. Nullū genus apij comedāt. Dixit. A. ꝓprie alienēt apiū: q̄m ē ei ꝓprietas mouēdi epilīā. Et ſi nō poterit excuſari ab apio admiſceamus ei fumūterre ⁊ endiuiā: q; reſiſtūt ei: ⁊ corrigūt ne ꝓmoueat epilepſiā. Uel ſi nō poterit excuſari. ſ. ab oleribus: q; vult ea admiſcemus eis fumūterre ⁊ endiuiā ꝓprie amaraz. Et dixit. A. ꝓcedit' eis lactuca: ꝓt patuit ꝑ Hal. ſz ego nō plm̄ laudo eā. q; frida ē ⁊ hūida. Et ꝓcedit' eis coriandrū: ꝓpea q; phibet vapores a cerebro. Ego vero eis vitupo: ⁊ eius multitudinē niſi in ſanguinea ⁊ colica niſi in qbus. ſ. ꝓcedit' coriandrū ⁊ lactuca. Et dixit. aq̄ ſicle. i. blete minoris ꝓdite cū oleo ⁊ muri q̄ curſu eius ꝓcedūt. ſi acceptio eis cibū añ cedit ꝓp lenificationē ꝓcedit'. Et dixit Hal. vbi. ſ. phibeant poma ⁊ oīa faciētia cibū morari in ſtō: ſicut pira citonia ⁊ ſilia. Et comedant fructus nō faciētes morā in eo. A. vo dixit. alienēt a ſe oēs fructus hūidos. Et dico q; ſūt alienādi: q̄uis pauc faciāt morā in ſtō niſi ꝓcedant añ cibū gr'a lenificationis vtris: vt dixit Raſ. de oleribus. Et ſubdit. A. alienet oēs fructus groſſos. i. groſſi nutrimēti ⁊ hi ſunt q; longā faciūt morā in ſtō. Jō dixit. A. niſi quoſdā ſtipticos ſupra cibū cū q̄ſtitate alleuiatiōis pauce: q; paꝝ dek'. Et b̄ vt roboꝛēt ⁊ ſtrigāt os ſtōi ⁊ deponāt cibū: ⁊ ſic lenificek' nā ⁊ phibēat vapore: vt ſic ſit maius iuua^m q̄z nocu^m. Et dixit. A. oz vt alienēt a ſe oēs cibos graues. i. difficilis digōnis. ſicut napi. al'. ſinapis ⁊ raffanus. i. radix q̄ cōedik' ⁊ paucia ⁊ caulis. Nā. n. comedat rapas. Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. neq; alias radices eis ſile: q; ſunt difficilis digōnis ⁊ groſſe niſi hēant aliq̄s acuitate: ⁊ abſtineāt a fungis. ⁊ dixit. abſtineāt ab acetoſis. ¶Dixit Aui. oz vt alienēt a ſe cibos exiccatiuos. al'. exiccatos ⁊ grauatiuos ⁊ vaporatiuos ⁊ ſtupefactiuos. Et vt allienent a ſe oē aere vaporoſuz. Et ſinapis qdē ē ex ſūma eoꝝ q̄ipediunt cū euaporatiōe ſua ⁊ trāſmiſſiōe ſupfluitatū ad ipm̄. ſ. cerebrū ⁊ eductiōe eaꝝ vſus illud: ⁊ q; pcutit cerebꝝ ſua acuitate. ¶Dixit Meſ. piſces ſūt moleſti eis. Et. A. dixit. alienet piſces oēs: marie patiētes epil'iā flāticā. qdā tñ q; ſūt minus mali alijs pñt cōcedi in ſanguinea ⁊ col'ica: q̄les ſunt quos Alex. ꝓcedit vt minus malos. vñ ꝑ ꝓti. dek' eis piſcis lucius. ¶Dixit Hil. abſtineāt a cibis melicis ⁊ oibus leguminib⁹ lacte ⁊ caſeo ⁊ ab acetoſis ⁊ ſalſis ⁊ piſcibus paludeſtribus ⁊ ab oī capite aīalis. ⁊ a carnibus ceruinis ⁊ porcinis ⁊ anatinis. Et ab ordeo ſiligine ⁊ auena. ¶Dixit Hor. vitēt oīa le gumina ꝓter brodiū cicer ⁊ oēm caſeū ꝓter butirosū ⁊ pinguē paucū poſt comeſtionē ſūptū. ¶Dixit Haluanus. abſtineāt ab auibus patiētibus epil'iaz de qbus dixit eē ꝓdicēs. Et ſil'r dico. abſtineāt a pecudibus ⁊ qbuſcūq; alijs aīalib⁹ illā patiētibus. Et dico abſtineāt a cerebris q̄drupedū vēribus epibus ⁊ oibus alijs iterioribus ipſoꝝ: ⁊ ſil'r caueāt ab

eorum extremitatibus. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓtiñ. fac eos abſtinere a lacte caſeo ⁊ ab oĩbus factis ex lacte vtrecocta iũcata ⁊ ſilĩbus. Dixit oribaſius. nõ comedãt caſeum nec alias res dulces dixit Hal. in lib. de attenuante dieta. attenuans dieta epilepſias ꝙas ⁊ adhuc icipiẽtes ſanat ꝓfecte. q̃cũq; vo cronice ſunt ⁊ ꝙecte iuuat nõ pa⁹. Ab hac tñ attenuãte dieta excipiẽda ſunt q̃ ex attenuãtibus ſupius dcã ſunt debẽ ꝓhiberi. ¶ Dixit Meſ. Libus ꝓmẽſurãdus eſt in q̃ſtitate ⁊ q̃litate ⁊ in ꝓprietate ⁊ alijs vt hora ⁊ ordie. Sit ergo cibus ꝓprie boni nutrimẽti ⁊ laudabilis chimi non vaporoſi: aut corrupti. Et ſit ꝓprie cibus hñs mediocritatẽ. ſ. in q̃litatib⁹ ꝑmis cũ declinatiõe ad ſiccitatẽ modicã. Et ſit facilis ad digerendũ nõ grauans nãm. ⁊ elige ex cibis ꝑm ꝓprietatẽ. Inquit. n. Dya. Ruta ꝙuenit epilẽticis. apiũ vero eã excitat. Dixit. A. Ruta ſuo odore ꝙuenit olfata. ⁊ cũ ruta ⁊ anetũ in cibis eo⁹ ponunt ꝓferũt. ¶ Dixit Meſ. fortaſſe endiuia cõcedit ⁊ anetũ ⁊ coriandrũ: ⁊ ꝑ endiuiã intellexit cicoreã: aut endiuiã amarã: ⁊ maxime ꝓpteret in ſanguinea ⁊ colerica vt. ſ. ¶ Dixit Ser. ſit cibus eius ex pane cuius frumẽtum ſit bonũ. ⁊ ſit in maſſa eius ſal tpate. ⁊ ſit decoctio eius tẽpata ſcã in furno. ¶ Dixit Azarauius. Libus eo⁹ ſit panis ỗ frumẽto leuis ſpõgioſus albus ⁊ bñ ꝑparatus de fermento ſale ⁊ decoctione. ¶ Primo ꝓtin. Dixit Joãnitius. cõuenit eis vſus carniũ caprinar⁹ ꝓe ceteris carnibus: qñ alleuiat morbũ. vel denẽ ei ad cõedendũ carnes aſinine in quolibet ꝑnõ mẽſ. lunaris. Dixit Meſ. edine carnes dilecte ſunt. ſ. q̃ remote ſunt a partu. Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. comedãt carnes auiũ leuiũ carniũ ⁊ multo⁹ motuũ. Et dixit. denẽ eis aues in eorum cena ꝑter aues aq̃ticas. ¶ Dixit Meſ. denẽ carnes puline ⁊ gallinar⁹ ⁊ capriolo⁹ ⁊ lepo⁹ iuuenũ ⁊ que ꝑ curſu ꝓcedũt. Et ꝑ ꝓtiñ. comedant turtures ⁊ ꝑdices. ⁊ denẽ edine vel leporine aſſe vel elixe cũ aneto ⁊ poris. ¶ Dixit Sera. cõedant adburagi ⁊ pullos ⁊ carnes perdicũ ⁊ aues paruas: ⁊ turtures natas in tpe illo. i. iuuenes. ¶ Dixit Azara. carnes ſint mõtonis iuuenis pulli ⁊ gallíne ⁊ cuniculi ⁊ turdones albi ⁊ auicule pue cidonef ⁊ aſſas ꝑdices ⁊ turtures. ⁊ aſcelle anſer⁹ ⁊ ona gallinar⁹. ¶ Dixit. A. ſit contẽtus pullis ⁊ duratagi ⁊ atauie q̃ ſunt ſpẽs auium paruaru⁹ ⁊ puis auibus. ſ. alijs domeſticis ⁊ ſilueſtribus ⁊ caue nil. i. laude. Et dixit iam dcm̃ eſt. q; caro porci ſilueſtris valde iuuatiua eſt eis. Dicunt q̃dam. plus quã domeſtici. Et laudantur eis caprine carnes. ſup. ſi capra eſt iuuenis nõ antiq̃. ¶ Hal. nã q;⁹ practice vituperauit carnes caprinas. intelligẽs de antiquis ⁊ laus carnis caprine eſt ꝓpter ſiccitatẽ ⁊ paucitatẽ hũe cationis. Azarauius laudat butyrũ. ¶ Dixit Sera. ſi deſiderant ex piſcibus aliq̃d accipiant ex eis q; ſunt pauca⁹ ſup fluitatum: ⁊ q; inueniunt in locis petroſis: ⁊ nõ ſit illud ſemper vel ſepe: ſed raro. Et Azarauius concedit brodiũ cicerũ ⁊ mellis. ¶ Primo ꝓtiñ. de fructibus cõueniunt fiſtici ⁊ pinee ⁊ paſſule dulces. Et Azarauius cõcedit nuces cum ficubus. ſ. ſiccis. Dixit Mundinus. yrundines comeſte valent. Et caro lupi comeſta fantaſmaticos curat. Et cerebrũ vulpis infantibus ſepe datũ facit vt nũq; ſint epilẽtici. ¶ De herbis aũt comedere ꝑſt ſaluiã maiorana roſmarinũ betonicã origanũ ⁊ pulegiũ. ¶ Et dixit Joãnitius. deſ ei de radicib⁹ cotule. i. maioris camomille fetide albe: q; hñt ꝓprietatẽ ad hunc morbũ. dixit Raſ. ꝑ ꝓtiñ. ponaf de ligno. i. radice peonie in eor cibis. Dixit Azarauius. cibaria in q̃ intrant aromatica calida cõueniũt. ¶ Dixit Ser. alienẽt a vino: qñ replet vaporibus multis quos ꝓpellit. Et dixit Ra. vitẽt vinũ vinoſum purum. ⁊ diminuaf ẽt potus aque. ſ. ſolius. dixit Ser. opinor q; vinũ nõ nocet ei cuius morbus eſt ex humore melico Al. dixit. abſtineãt a vino. Inqt Meſ. potus eorum vtilis eſt vinũ multe ꝑmixtionis non nimis antiquum nec nimis nouũ. Et ſic clarũ ſubtile odoriferũ ſtipticitas patrum hñs. dulce vero ⁊ groſſum eſt malũ: ⁊ ſil'r ẽt purũ ſi ſit elegans. ¶ Dixit. A. nõ multũ vtanf vino: qñ ipſum vehementer replet caput. Et ſi excuſari nõ ꝑſt a potu vini bibãt vinũ paucũ antiquũ. ſ. debite antiqtatis: ita q; nõ ſit acutũ: ⁊ ſit declinãs ad pontícitatẽ: q; minus eſt vaporoſus. Dixit Ser. Rob. q; cõfortat ſtõm ⁊ confert digõni. non eſt negandum quin vtanf eo cũ eq̃litate. ¶ Dixit Hilĩb. quidã vinus ꝓhibent: qõ puto eẽ ꝓhibẽdũ in cataleticis. Dixit Meſ. ydromel. eſt eius potus elegantius q̃s vinũ. vitẽt aũt potus aq̃. ſicut faciunt theutonici ⁊ potũ vaporoſus: ſicut eſt vinũ de dactilis ⁊ ſiliã. ¶ Dixit Ser. ſumat in primis ſecaniabin cũ aceto ſquillitico. ſi aũt cõtingit illud hẽ vel nolle: tũc ſimplex dabiſ. hoc. n. iuuantius eſt ſtõ valde ⁊ mundificat ſuperfluitates q̃ aggreganf in eo mundificatiõe multa. ¶ Dixit Meſ. ⁊ famẽ ⁊ oẽm repletionẽ fugiãt. moderatũ quoq; ieiunium cõuenit. Et melius in hoc caſu eſt mediocriter eſſe inanitũ q̃s repletum. ¶ Dixit Aui. cõe eſt oĩbus epilẽticis vt caueant ſibi a repletione ⁊ a malitia digõnis. Et illud eſt ſi ſunt contẽti: ⁊ nõ ſequunt ꝙplemẽtũ repletionis. oĩs. n. epilepticus oꝫ comedere minus ⁊ bibere q̃ſ ſit appetitus eius: ⁊ oꝫ diminuere de cõſueto tpe ſanitatis ⁊ oꝫ ſumere minus quã digerere poſſit: vt conuertat ſe nã ſupra mãm: ⁊ digerat ⁊ expellat eã. Ille ergo dixit Aui. q; non tolerat vt ſemel refíciatur. ſ. in die diuidat cibũ ſuũ q; ſit minor refectione ſua cõſueta vel minor refectione ſua. i. q̃ſ ſit appetitus eius reficit q; adhuc appetitu vincente oꝫ ceſſare a ꝓmeſtione. Diuidat ergo cibũ in tres partes. Et ſumat. dixit. A. duas partes in prandio ⁊ tertiã in cena poſt exercitium ſubtile. Et ſic vult vt cena alleuiet ſupra prãdiũ: eo q; ex multa cena fit magna euaporatio ad caput ãre vel oꝫ dimitti vt innuit Aui. cũ dixi ſi non tolerat vel oꝫ diminui: vt ipſe dixit. Bene ergo. dixit Senti. q; textus Hal. q; reperiſ poſitus ꝑ ꝓtiñ. vbi dr. q; vna pars cibi ſumaf in prandio ⁊ due dimittanf ꝓ cena eſt corruptus ⁊ oꝫ ſtare ſicut hic hẽ ab Aui. vitẽt potũ ſupra cõeſtionẽ. ⁊ qñ digõ fieri incipit. Et dixit Meſ. vitẽt oẽm potum ĩmoderatũ. Et Aui. dixit vitẽt ebrietatẽ. Et oĩs replo vini valde nocet. multiplicatio nãq; eis eſt nocibilior res parum vero ex ipſo ſumptũ conuenit ⁊ excuſat a multitudine aq̃ q̃. ſ. eſt nociua. vt ſupradictũ eſt. ¶ Dixit Meſ. vitẽt coitum. fortaſſe tñ coitus apud eos q; vltime abſtinẽt ſi moderatus ſit iuuat. ¶ Dixit Ser. ſup Uia. q; pica auis ꝑter plumas ſolũ cocta vſq; ad diſſolorem carnis ab oſſibus comedatur deinde abſtineat a coitu ꝑ. xl. dies ⁊ ꝑ annũ abſtineat a carnibus ⁊ vino ⁊ herbis ⁊ leguminibus ⁊ oĩbus capitibus. ¶ Dixit Ser. opꝫ vt ſit plm̃ ſtudij noſtri in regimine lactantis. Si. n. ſit ille quẽ inuadit hec egritudo puer ſugẽs lac tũc nõ oꝫ elaborare in dando eis aliq̃d quo curef. ſ. medicinale. qõ eſt: q; etas eius qñ eleuaf ⁊ confortatur caliditas eius pmutatur ab illa. Et teſtificaf ſup hoc Ypo. vbi dixit in libro. 7° affo. q; pueri q; bñt epilẽã euadunt ab ea cuꝫ pmutatione diſpõnuꝫ in etatibus tpibus ⁊ regionibus ⁊ regimine. ſup. ſed tñ opꝫ rectificare regimẽ ipſius. Si itaq; dixit Ser. fuerit lac eius ſubtile ingeniabimus in eo q; reducit ipſum ad equalitatẽ. Et ſi fuerit groſſum reducemus ipꝫ ad tempatum. Et eſt neceſſe vt nutrix elongetur a coitu: qđ eſt: q; coitus ſubtiliat lac. ⁊ ponit odorẽ eius alienũ. Et ſi accidat vt impgnetur: erit lac eius tunc parum ⁊ vtatur exercitio ⁊ ꝓprie añ cibum: deinde poſt ipſum ⁊ bibat vinum qđ non ſit valde antiquum qñ ſitit: ⁊ vtaf cibo laudabilis humoris. Et eſt ei conueniẽs ſecaniabin cum aceto ſquillitico. Et opꝫ vt caueat ſibi ab oleribus ⁊ ꝑcipue ab apio. Puero vo faciemus caput purgium ex cõfectione q̃ noiaf ſellite cũ aq̃ ſanſuci ⁊ aq̃ aſebenegi ꝓprie in capite mẽſis ⁊ in hora q̃ patiſ epilẽam non intelligẽs de hora paroxiſmi: ſꝫ de die in qua cõſueuit venire. ¶ Dixit Aui. opꝫ q; epilẽa q̃ eſt in infantibus cureturſita vt nutrimẽtum lactẽtis rectificetur: ⁊ fiat conueniẽs ad caliditatẽ ſubtilẽ ⁊ bonitatẽ chimi. Et lactans alienet a ſe oẽ q; ĩfatat aquoſum aut corruptũ aut groſſum: ⁊ prohibeat ſibi coitus ⁊ impgnationẽ. Et opꝫ vt hic

infans prohibeaf ab oi re in q̄ est timoris subitatio ⁊ coartatio ⁊ aliis dictis.s. Et cuz puer tolerauerit eūones q̄ fiūt ex eūantibus flā subtile fiat illud. Et eum qdē iuuat vt euomat cum aq̄ mellis: ⁊ potēt ēt zuccarum ros. ⁊ mel ros. ⁊ ol faciant rutam ⁊ reliq̄ subtiliantia. Naz olfacere odoraméta q̄ diximus fortasse excusat laborē in eis. ¶ Dixit Ras. prio ptinē. summa curationis epilēcop est procurare ipsorū digōnem q̄ non corrumpaf. ¶ Dixit Sera. Si accidat infirmo malitia digónis ⁊ malitia in stō inflatiua administreē in cibo cū coquitur pip ⁊ cinamomum ⁊ anisuz. ¶ Dixit Aui. si epileptico accidat repletio cibi euomaf ⁊ subtilietur regimen post ipsum. ¶ Notant q̄ vle regimē p dietā positū ab auctoribus ſm maiorē partē vergit ad epilāam flāticam vt clare pz intuēti vba eoruz supra posita: q̄re medicus eligere dz ex his q̄ dicuntur h. ⁊ ex his que dicta sunt in capitulis p̄cedētibus que conueniant flegmatice que melice que sanguinee ⁊ que colerice. Et que vaporose. Et similiter que dicentur in spāli cura epilepsie.

¶ Cura vo gñalis p potiones dixit Meſ. quinq̄ completur intētionibus: quarum prima equat ⁊ coaptat mām. s. ipsaz digerēdo. 2ª abscindit ⁊ eūat eā. 3ª diuertit residuū ad ptes diuersas ⁊ oppositas. 4ª rectificat mēbrum mandans si afſuerit ⁊ rectificat cerebrum sub qua comphēditur rō alterationis ad p̄riū. Et 5ª corrigit accūtia. ¶ Dixit Hal. in cōmēto asso. epilīe qbus añ iuuētutē ⁊c. q̄ epilīe p̄uenit medicina p̄ria ⁊ p̄grua. Et intellexit p medicinā p̄riā eam q̄ opponitur epilīe ⁊ māe eius cum q̄litate: vt q̄ est cal'a ⁊ sicca ⁊ incisiua in flātica. Et p congruam intellexit medicinā cōuenientem ⁊ p̄fortantē cerebrum a forma: sicut est radix peonie ⁊ alia q̄ infra dicentur. ¶ De intētōe ad digōnē. Dixit Meſ. p̄fert ad hanc intētione q̄ mām p̄prietate ⁊ virtute. s. q̄litatiua adaptant: vt eius facilis fiat expulsio. Debēt. n. sirupi ⁊ alia digestiua componi ex his q̄ respiciant mām cum q̄litate ⁊ epilāam cū p̄prietate vel ex compositis ex eis. ¶ Dixit Ser. sup Uia. mā q̄libet digerēda digeraf primo: sicut ei cōpetit. ¶ De intētione ad eūonem dixit Meſ. complent eaz eūones decentes. ¶ Dixit Ipo. 2º epidi. ⁊ ponit p̄ p̄ti. Sūma cure epilīe est subtrahere māz a cerebro omni ingenio ⁊ reddere ipm leue ⁊ minuere eius superfluitates. sup. h. dz fieri in epilāa p̄prietatis. Et silr intelligēdum est in epilāa cōitatis eē fiendū circa mēbrū qō cerebro cōicaret nocumētuz. ¶ Dixit Hal. in lib. de flōmia. q̄ in vere lz nō appareant signa manifeste replonis dz fieri flōmia de vena pedis. s. de saphena. ¶ Dixit. A. cuz attracte sunt māe oēs. i. diuerse q̄ p diuertētia ad diuersum pñt trahi. tunc cōceditur mundificatio. s. p vomitū ⁊ solutio vētris. Et sic vī velle diuersionē debere p̄cedere eūonem eradicatiuā. Uerum minoratiua eūo pōt p̄mitti attractioni ad oppositū: ⁊ ēt pōt postponi q̄ p̄uenīēter faciet medicus diligēter p̄siderans disponē māei in facilitate ⁊ difficultate ⁊ inhabilitate eius ad eūonē. Nam si obediēs eūoni fuerit pōt p̄mittere eūonē minoratiuā diuersioni: ⁊ si non: dz illā postponere. Et dixit. A. oz vt incipiat eūare ſm eā. s. mām peccantē. Qz si illud. i. epilāa accidit cū p̄iodis ⁊ multiplicatur cū multitudine. i. cuz multa replone in corpore eūeī cum apparēte. i. manifesta eūone. vel apparēte. i. sufficiēte ⁊ corrūdēte multitudini. Et dixit. si qdē non fuerit q̄ phibeat ipm a minutione flōmeī. ipsius. n. flōmia in vere ⁊ p̄prie in pedibus de saphenis est ex eis q̄ ipsi cōferunt: qz multū diuertit. Et videī velle Hal. ⁊ A. hāc flōmiā debē fieri in quocunq̄ epilēco tpe vīs nisi sit prohibēs ipm ex debilitate virtutis aut etate ⁊ silibus. Tu vo in flāticis maxime p̄sidera ne p flōmiā inducas eos ad infrigidationē cerebri quā cum seq̄ suspicatus fuerit: aut dimitte eā aut illam fac moderatam. ¶ Dixit Ser. postq̄z quieſcit p̄iodus si est replo multa caliditas incipimus cum flōmia: ⁊ si non tolerat illam: tunc vētosamus eū sup duo crura. sup. cum scarificatione. ¶ Dixit Hilīb. antiqui post casum flōmiam facere consueuerunt: sz moderni eā dimiserunt pp debilitatē. ¶ Dixit Mundinus. oī q̄ si in primo casu epilici aliqui extrahaf de sanguine: nunq̄z postea infestabit epilāa. ¶ Dixit Aui. cū hora paroxismi ptransit: qz. s. iaz cessauit ⁊ incipit patiēs ab ea vel ēt imo. maxime post in tpe interpolationis. si fuerit tps sufficiēs añ aduētū paroxismi sēdi fac vt euomat cū pēna oleo intincta ⁊ ozi eius imissa vt euomat humiditatē. Juuabit. n. eo tunc. Et ꝑprie si stōs fuerit in hoc introitus. i. cā eius: vt qz fuerit epilāa stōmatica: vel si ad stomacum fuerit mā expulsa in paroxismo. Aliqui tñ exponunt. Cum hora paroxismi ptransit. i. incipit declinare ⁊c. vt velit q̄ ēt in ipso paroxismo p̄uocetur vomitus: vt inferius apparebit. Notant q̄ multitudo vomitus tpe interpolatiōis ⁊ si conueniat in epilāa stomatica. nocet tū in cerebrali mouēdo mām vsus cerebrum. ¶ Dixit Oribasius. reiteref purgatio ⁊ vomitus multotiēs: qz cū eis assuescunt phibef aggregatio supfluitatum. ¶ De intētione ad diuersionē cōferunt clysteria ⁊ suppositoria leuia ⁊ fortia. sup. ſm exigētia virtutis ⁊ māe. ⁊ sup. ⁊ alia diuertētia multotiēs dicta. De intētione vo ad alterationē. Notant q̄ semp dz duci eger in oppositā q̄litatē cause faciētis: vel ēt p̄o tūc monētis epilāa ⁊ si quidē. p̄cesserit a frigore aeris p̄stringēte calefiat caput cū aromaticis calidis viuificātibus caīm nāle in corpore toto. ⁊ maxime in cerebro ab intus ⁊ ab extra approximatis. intra' quidē. cum cōfectionibus ⁊ electuariis cerebralibus calefaciētibus vt piri muscato dyābra ⁊ silibus. Et ab extra cū appositione pānoz calidoz suffumigatoz cum nuce mus. ligno al. gar. ⁊ silibus ⁊ cuz olfatu aromaticoz calidorum ⁊ silibus. Et si p̄ocesserit ex calore vt solis vel ignis infrigidetur corpus totum: ⁊ maxime caput: sz moderata frigidate ne inde contingat infrigidari cerebrum ⁊ transire in epilāam p̄prietatis mālē. ¶ De intētione vo ad confortatiōnē cerebri iam multotiēs est dcm in p̄cedētibus ⁊ dicetur in spāli regimine epilīe. Sz qz ad hanc intētionē reducuntur q̄ opantur in epilāa cum p̄prietate: iō h ea adducam q̄ repetita. Empirica. n. sunt de qbus dixit Hoz. q̄ multum cōferunt in hoc morbo. ¶ Dixit Hal. in lib. de tyriaca ad cesarē: ⁊ ponit a Rabi in 22ª particula. Cerebrū cameli desiccatum ⁊ datum in potu cum aceto epileptico conuenit ei. Et silr mustelle cerebrū opatur. Et dixit 6º medicinaruz. vt ibi dē ponit. Radix peonie ligata ⁊ appēta collo pueri epilāi curat eum. Et hoc ab expto cognoui dixit Hal. de qua peonia cōiter oēs auctores locuti sunt. Dixit Meſ. q̄ Hal. ait. q̄ peonia ſm oēm modum administrationis eius est medicina magna ad epilāa. Radix. s. ⁊ semē eius. Et. n. si er ea diebus singulis. a. z. ij. vsq̄z ad. iiij. p̄pinetur cum aqua mellis ⁊ ysopi aut cum oximelle conuenit mirabilr. Et silr fiat er ea caput purgiū aut gargarisma cū oximelle: aut si insufflef in naso: ⁊ si continue puluis eius odoret conuenit: h tñ modo exhibita vz in flātica. Et sic ēt dixit Almā. in flātica pulvis eius naribus insufflef. Et subdit Meſ. expтuz est suspēsionē peonie in collo eē iuuamētum sublime: ⁊ sumpta ēt in cibis ⁊ potibus. Et sit suffumigatio cum semine eius ⁊ mirabilis. Et sumptum cum melle ros. diebus singulis sanat si deus voluerit. cui dubiū deus pōt sanare vnūquēq̄ ab qua infirmitate: fatuus est iste qui hoc non credit. Dixit Raſ. p̄ti. q̄ peonia est recēs ⁊ suspēsa in magna q̄ntitate tunc f maiorīs efficatie. Dixit Oribasius. semina peonie recētia suspēsa mirabilr valēt: ⁊ dz silr odorari assidue. ¶ Dixit Ser. sup Uiati. In peonia non repitur modo tanta virtus. dicit quidam. q̄ virtus repitur solū in ea: cuius radix q̄ frangitur designat interius sculptum signū crucis: quā quidā vocant peoniam argētū: ⁊ quidam lignum crucis. Et dicūt. q̄ talis est peonia femina: ⁊ est multuz exiccatiua. ¶ Dixit Hilīb. peonia dz suspēdi collo simul cum auro. ⁊ dixit. lignum crucis portatū non pmittit cadere. ¶ Et dixit Hal. io. medicinarum. vt ponit Rabi vbi. s. Cognosco virum quēdā

qui

qui fuit nostro tpe vantem ossa humana combusta in potu eligbus ipsis penitus ignorantibus quid esset illud q̃ offe rebatur eis.7 hoc qdem faciebat ne exhibitione ipsor fo/ midarent:7 ꝫ vir curabat plures hoies occupatos morbo epileptico 7 iuncturarũ dolore. ¶ Dixit Dyas. lepozis coa/ gulum si bibit ꝙuenit epilie. Et sil'r asininum epar assatũ 7 comestũ in ieiunio. Et ꝫ idẽ adduxit Uiati. ¶ Dixit Joãni tius. Accipiat ex corio fronti asini corrigia vna lata 7 ex in de fiat sertũ patiẽti qõ teneat pannũ sup frontẽ:7 oi anno innouet:qz cõuenit 7 expertũ est. Dixit Alex. vesica apri cũ tota vina exiccet in furno 7 da ex ea ad magnitudinẽ vni? fabe diebus singulis in mane cũ oximelle:7 expertus est. Et dixit se vsqz ad tertiũ diẽ vidisse curatum. ¶ Dixit Uia. pil li albi canis nullã habẽtis nigredinẽ si fuerit suspensi collo valẽt. Et fel vsinũ sil'r. Et dixit Lapinum epar si detur epi/ lepticis cõfert. Dixit Serar. sartiat cum pipere longo 7.33. vel ista minutim incisa in eo infigant 7 postea assent Raf. p̃otiñ. sanguis mustelle ꝙuenit epilie:qz in eo est virtus sol tis dissolonis. Et interiora eius plena coriandro 7 exiccata conferunt mirabil'r epilepsie. Dixit Paulus. Caro mustelle ꝙuenit multũ. Liliarius in lapidario. marcasita suspẽsa ad collũ puerox prohibet eis timorẽ in somno. ¶ Dixit Rabi in.2ª pticula. smaragdus appẽsus ad colluz est vtilis epilie. Et dicunt. q̃ pservat ab ea siue solus suspẽdatur siue cũ ra/ dice peonie. Et iõ p̃cipiunt nobilibus vtilico ipm collo in/ fantis nup nati suspẽdant. qdã tñ dñt. q̃ in smeraldo debz sculpiri figura scarabici 7 poni in anulo supposito ei folio lauri. ¶ Dens caninus lupi suspẽsus ad collũ liberat. Pili canis albi nullã hñtis nigredinẽ suspẽsi collo sanant 7 sunt mirabiles in incubo. ¶ Dixit Beltramus. Accipe cor lupi 7 milui salita 7 deiccata 7 puluerizata 7 da puluerẽ patien ti. Et dixit iecur rane crematũ in testa noua bibitũ cuz vino curat. ¶ De ꝫ dixit Mũdinus. medicamẽ exptum qõ sum me sanat epilia. Sume ranã 7 scinde eã p mediũ 7 accipe iecur eius 7 inuolue ipm in folio caulis 7 cõbure simul in testa noua sigillata 7 puluerẽ illum da bibere cum optimo vino epilico dũ patit. Et si vna vice non curat fac iteruz de alia rana:7 sic vlterius donec sanet. Et dixit Beltramus ca/ put cuculi a pprietate cõuenit portatũ collo suspẽsum. Di rit Mũdinus dr q̃ vinũ in quo cocta sit talpa vsqz ad con/ sumptionẽ talpe bibitũ a patiẽte eo ignorante q̃le vinuz sit p certo phibet aduẽtũ eius. Et qdã dñt. q̃ cor talpe in pel/ le cervina gestatũ ab ea liberat. Hata suppositа epilico dum patit vel scotomiaco vel spasmatorilico recedit ab eo mor/ bus. Cerebrũ vulpis puero datũ ad comedẽdũ non finit euz fieri epilicum. pticula testiculi castor. supligata cordi pueri mirabiliter tollit motũ epil'icũ ab eo. Stercus pauonis bi/ bitum cũ vino subtili est exptũ. Antimoniũ positũ sup mẽ/ bro a quo hz epilia originẽ ꝙfert deiccando. ¶ Et exptum est q̃ vngula eq vel asini vsta cũ aceto sumpta frequenter sa nat 7 dos. eius est.z.iij. Epar lupi siccũ 7 tritũ bibitũ pfecte sanat. Fel lupi si lãbendo sumat phibet epilepsiã. ¶ Et cõ/ fert ei attractio naribus odoris fellis testudinis. Epar asini assum comestũ in ieiunio sanat. Puluis vngulaꝝ asini cõ/ bustarũ bibitus curat. Et puluis factus de lapide yridis sũ ptus ab epilico sine dubio sanat. Et puluis iecoris milui sũ ptus est summũ remediũ. lac equũ bibitum sanat epilicos. Et dr. cor lupi comestũ sanat epiliam. Aristologia portata non finit epilicum cadere. Jtẽ frenũ cuiuslibet aialis ponat in ore patiẽtis 7 pbatum est. ¶ Et Hilib. dixit. ova corvox comesto valẽt 7 testiculi vsi.7 cor lupi viro 7 lupe mulieri datũ curat sil'r:7 caro vel cor vulpis. Et dixit ipse 7 Beltra/ mus. mox cũ ceciderit epilicus occide canẽ.7 fel eius extra/ he 7 da ei bibere 7 nũqz amplius cadet:qm̃ pbatũ est. Et di xit Beltramus. Corrigia asini portata ad carnẽ multuz vz. Et dixit suspẽde collo lapidẽ yrundinis nigruz. Et dr̃ q̃ si caput muris suspẽdat sup epilicum sanat. ¶ Dixit Hilib. Corallus rub. collo suspẽsus iuuat. Et q̃ celidonius lapis yrundinũ rubeus est p̃cipuus:dr tñ suspendi collo in corio vituli añqz terrã tangat:7 in augmẽto luminis lune accipi. Et dixit. cum est in pn° casus. si de quocũqz membro fuerit sanguis extractus sumũ est remedium. q̃zuis ꝑm quosdã dr fieri de minori digito manus. Et qdã dñt. os eius eo debere illiniri. Et qdã accipiunt corrigiã epilici 7 scindunt in qua/ tuor ptes 7 fodiunt in terraz in cruce. Et in q̃tuor partibus ipsius ponũt illas. in capite pte. i. ad pedes ptẽ. i. Et ad vnaz manuũ aliã:7 ad aliã aliã.7 de vngulis 7 capillis ipsius ptẽ cũ ipsis. Et p̃cipiunt tria noia regũ magox deferri circa col lum. de quox noibus. dixit Mũdinus. q̃ qcũqz ea super se portauerit scripta non capiet ab epilia. Et dixit Hilib. poli tricum cũ oratione dñica decãtata ter. In noe p̃is 7 filij:7 spiritui sancti collectũ 7 sumptũ valet.7 valet syrupus eius. ¶ Dixit Haluanus. Linis ossis capitis humani ad pondus duox denariox bibitus cũ vino cũ quo sit cocta ruta silue/ stris addendo de oleo benedicto ad pondus duorũ dena. p mẽsem curat epiliam. semp tñ añ bibitionẽ eius oi die vngã tur nares cũ dicto oleo. Et dixit. si oi nouitate lune patiens fumiget cũ vno scorpione ligato in petia 7 exiccato ad solẽ mixto cũ vernice 7 origano. añ.7 vno grano musci cõuenit multuz. Et dixit puluerẽ testiculox galli da bibere epil'ico cũ aq̃ 7 lacte p aliquos dies abstinẽdo a vino. ¶ Hor. dixit. curat epilepsiã viscus q̃rcinus si portet ad collũ aut quocũ/ qz mõ sumat. Et dixit. q̃ corrigia facta de pelle lupi si porte/ tur ad carnẽ. aut fiat sertũ in capite multũ valet. ¶ Ser. sup Uia. sanguis testudinis bibitus valet. Testiculi apri multũ valẽt si mane accipiant. Et cor lepozis 7 vulturis sumptuz valet. ¶ Dñt qdam. si cerebrũ caprę p aureũ anulũ tractum infanti detur ad transglutiẽdum añqz lac sugat nec caducũ fieri nec fantasma incurrere posse. Sanguis agni albi nullaz hñtis maculam bibitus sanat.7 valet. Sanguis cuiuslibet agni. Puluis factus ō lapide yrũdinis datus epil'ico absq; dubio liberat. puluis factus de mustella viua 7 yrundine si mul cõbustis 7 bibitus libera: puluis iecoris milui sũptus summũ est remediũ. Lac equinũ bibitũ caducos sanat. fim? ciconie datus potui cũ aq̃ statim valet. Uermes inuẽti in tu berositatibus cinosbati sumpti primo die tres.7 2° die tres 7 3° die tres cũ aqua bñdicta sanant. ¶ Caro nicticoracis comesta multũ valet. ¶ Si colligat ros in aurora in die san cti Joãnis baptiste 7 reseruet. Et cũ opus fuerit Puella vir go farinã accipiat de tritico mũdo in declinatione lune mo lito 7 cribellato 7 pficiat ex ea cũ p̃dicto rore placẽtulã azi/ mam quã ipsamet puella coquat in lare sub cineribus 7 de tur ad comedẽdum epil'ico non incurret epiliam illo anno. ¶ Dixit Hordo. hoc est exptissimũ. dicas ꝫ nomen in aure patiẽtis vel suspecti. Recede demon:qz emoloy p̃cipiunt. si lunaticus sit vel demoniacus statim efficitur velut mortuus fere p horã vnã 7 eo surgẽte interroga eũ de q̃cũqz re volue ris 7 tibi dicta. Et si nõ ceciderit audito hoc noie scias ipm eẽ epil'icũ:qõcũqz vero dictox patiat hoc medicamine san/ ctissimo medicet. si patrẽ hz 7 matrẽ ducant eũ ad ecclesiaz in die q̃tuor tẽpox 7 audiat missaz. Et ẽt sexta feria 7 sil'r fa ciat i die sabbi. Et die dñica veniẽte. sacerdos vel ali? religio sus vir scribat euangeliũ illud in quo dr. hoc genus demo/ niorũ nõ ejcit nisi in orone 7 ieiunio 7 deferat illud patiẽs siue epilicus sit siue lunaticus vel demoniacus liberabitur. ¶ De intẽtione vero ad mẽbrũ mandans dicet infra in cu/ ra spali. ¶ De intẽtione vero ad accidẽtia. dixit Raf. p̃ oti. si torqueat aliqõ mẽbrox epilici fricet oleo 7 aqua 7 reb? mollificatiuis 7 cõprimant manu p̃dicta mẽbra retorta 7 re ducant. ¶ Dixit Avi. cum accidit epilicis tortuositas mẽ/ bri aut spasmus. s. fortis in facto esse:tunc equetur fricatiõe cum oleo 7 aqua tepida 7 compressione forti. dr. n. fricari cum p̃dictis donec extendatur 7 extensum dr firmiter tene/ ri ne iterum ꝯbatur. ¶ Cura vero per instrumentuz cirur/

gie in generali.dixit.Aui.q ingreditur in hoc capl'o ingres su eius in capl'a egritudinū cronicarum capitis.

Cura vero ſpālis epil'ie variata ſm ſpēs eſt vt in cerebra li flātica.ſicut dixit Raſ.in diuiſiōibus.fiat mino ratio cibi ⁊ additio in laboꝛe.ſup.ſupꝛa alias ſpēs. Et ſint ſuma cibi eius aque ciceris frixa.⁊ cazele ⁊ eſt modus arti ficij ciboꝛū ſiccus ſicut ſunt res aſſe.Condimētū eius conſe rens egritudinibus frigidis capitis neruoꝝ ⁊ iuncturaruꝫ. ℞.cicera nigra ⁊ remolliant vna nocte in aq̄ calida ⁊ ma ne colent ⁊ in bꝛodio eoꝝ coquant colūbi iuuenes. Et qñ erunt cocti ponat ciminū ⁊ anetū ⁊ darſiſean ⁊ oleū. Et in defectu ciceꝝ nigroꝝ ponant alba. Et tu elige ex dictis in dieta vū q̄ magis cōueniant in hac epilia. ¶ Et in melia ce rebꝛali.dixit Raſ.in diuiſionibus. cibent cibis boni chi mi.vt ſunt pulli ⁊ arietes.ſ.caſtrati vel annuales agni ⁊ vi telli ouoꝝ. Et vinū bñ aquatū. Et ꝓfortet caput cū multitu dine balnei p̄ter q̄ ſudet in eo pl'm. ¶ Et in ſanguinea cere bꝛali dixit.fiat minoꝛatio cibi. ¶ Dixit Hozdo.ſi fuerit de colera vtatur lactucis ſpinacijs coꝛiād:o ⁊ endiuia ⁊ filiū⁹. Et ſi fuerit de mā frigida vtatur boꝛagine bliti feniculo pe tro.ſpago.⁊ filiūbus. ¶ In epilepſia vero cōitatis.dixit Biſe rapion.pone in pane eoꝝ coꝛiandrū:q̄ ꝓhibet aſcēſum va poꝝ. Et dixit.ſi mouet moꝛbus patiēte eſuriēte cibet quoli bet mane pane madefacto in ſucco granatoꝝ ⁊ vino bñ lim phato vel in vino citonioꝝ aut pomoꝝ. Opꝫ vt ꝑꝫ ſingulas intētiones ſupꝛadictas vnaqueq̄ ſpēs pillule medicent ma xime pꝛout ſue conuenit māe a qua pꝛocedit.

Digō in ſcā a mā flātica p ꝓpuetaté

¶ Si igit fuerit epilia pꝛopꝛietatis flātica digerat: in cuius digōne.dixit Meſ.cōplent eā ſquilla ⁊ acetum eius ⁊ oxi mel ipſius ⁊ decoctio:aut ſyrupus yſopi aut baſce aut ſtica dos aut acoꝛi aut oꝛigani ⁊ filiū. Et ſumat oī mane oximel ſquiliticū cū apozimate yſopi:q̄ ſic fit.℞.yſopi ſicce lib.i. paſſulis.ℨ.ij.decoquant in lib.tribus aq̄ pluuialis.vſq̄ ad ꝓſumptionē medietatis. Et q̄ſq̄ addit in eo baſce:⁊ q̄ſq̄ epithim.ſup.vel alia ſm diſpoſitionē māe ⁊ patiētis. eſt.n. expertū. ¶ Dixit Sera.adminiſtramus medicinas ſubtilia tiuas. Et ſi fuerit hyems damus in potu decoctionē yſopi: q̄ cōfert iuuamētum multū. Et ego ſcio multos ſanatos cū ea ſola:q̄ incidit hūoꝛes groſſos:⁊ nō dimittit in ſtomaco ⁊ pectoꝛe aliqd ex ſupfluitatibus. Et ipm euacuat quaſdaꝫ ex eis p vrinā ⁊ quaſdā p ſolutionē vētris:⁊ dabimus ex ea ſola ⁊ ēt cū ſecaniabin facto cū aceto ſquillitico. Et ſubdit ſi aūt ſupfluitas eſt ſubtilis:q̄ ſit flā liquidū tūc damus de coctionē abſinthij:eſt.n.bona ei cū ſecaniabin ſquillitico. ¶ Dixit.A.ex ſyrupis eſt oximel ſquillicū ꝑꝛie q̄ ſingu lis diebus in potu ſumat in hyeme cū calida ⁊ in eſtate cuꝫ frigida. Et ſyrupus abſinthij ⁊ apozima yſopi ⁊ oꝛigani. ¶ Dixit Hoſ.digerat mā cum ſyrupo de ſticados ⁊ oxi melle ſquilitico ſyrupatis cū decoctione calendule pꝛimule veris peonie piretri ſiſileos yſopi ⁊ paſſulis. ¶ Syrup⁹ bo nus ⁊ eſt Hentil.℞.yſopi.ſticados.aā.ℨ.ij.oꝛigāi thimi epi thimi.aā.ℨ.i.⁊.ſ.radicū peonie ſileris montani xilob.car pobal.piretri radicis ſeniculi ⁊ petroſi.aā.ℨ.ſ. betonice ga riofilate.aā.℥.i.cardamomi ſpice.aā.ℨ.ij. paſſul.ℨ.iij.de coquantur.⁊ fiat ſyrupus cū melle ⁊ pmiſceat cū eo quarta ps oximellis ſquillitici. ¶ Syrupus optimus.℞.maioꝛa ne betonice eufragie oꝛigani pulegij timbꝛe gariofilate po lij montani yſopi thimi.ſticados rute domeſtice ⁊ ſilueſtris ſaluie:floꝝ roꝛiſmarini mēte calēdule p̄mule veris.aā.℥. i.radicū yreos ariſtol.radicuꝫ ro.peonie radicū feniculi pe tro.ſpagi ligni viſci q̄rcini piretri.aā.ℨ.ſ.paſſulaꝝ.ℨ.iij.liq ri.ℨ.ſ.carpob.ſileris mōtanis ſeminis peonie acoꝛi.yue ſe minis baſiliconis ameos.aā.ℨ.i.ſpice celtice aſſari.aā.ʒ.ij. infundant in aq̄ ſufficiēti p die ⁊ nocte vel amplius.deinde ponant hec oīa cū aq̄ in alēbico ⁊ diſtillent. deinde.℞.de diſtillatiōe illa lib.vi.mellis lib.iij.aceti ſqllitici.ℨ.iij.⁊ ſy rupetur ⁊ aromatizet cū nucis muſ.ſpice pipis lōgi cubeb, gari.⁊ galāge.aā.ℨ.ſ. ¶ Materia vero melica digerat ſicut dcm̄ fuit ſupꝛa.caplo de melia.vel cū ſyrupo q ſic fit.℞.thi mi yſopi ſticados timbꝛe ſcolopen.aā.℥.i.melliſſe buglo ſe floꝝ roriſmarini floꝝ geneſtre.aā.ℨ.i.radicū ⁊ ſemis peo nie ſeminis feniculi ameos camedreos camepitheos.aā.ℨ. ij.decoquant in aq̄ ſufficiēti. ⁊ in fine decoctionis addant epithimi.ℨ.ij.remoueant ab igne ⁊ cū repuerint manibus in aq̄ fricent ⁊ colent ⁊ ſyrupet cuꝫ melle ⁊ penidijs.aā.ℨ acetoſet cū aceto ſqllitico ⁊ aromatizet:vt ſupꝛa. ¶ Et ſi mā colerica digerat vt ſupius pluries eſt dictum. vel cum ſyrupo qui ſic fit.℞.ſucci cicoꝛee lib.vnius ſucci eupatorij ſucci lupuloꝛuꝫ.aā.ℨ.ij. ſucci pꝛimule veris ſucci endiuie. aā.ℨ.iij.clarificent ⁊ ſyrupent cū ʒuccari albi.lib.i.⁊ aceto ſetur. Et ſil'r opꝫ vt q̄libet mā eūet cū eo q̄ ipſaꝫ bꝛeduce re. ¶ Dixit Meſ.in ſanguinea fiat flōmia ſafene.⁊ ꝓuoca tio emoꝛroydaꝝ ⁊ mēſtruoꝝ ⁊ emiſſio ſpmatis.ſi fiat a retē tione eius. ¶ Dixit Alman.in ſanguinea flōmanda eſt ſa ſena ⁊ ſanguis ēt ex carnoſitate tibiarū cū vētoſis eſt extra hendus. Et dixit.eſt vna ſpēs quā Hal.noiauit:cui vidi cō ferre flōmiā ex ſafena pꝛius deinde ex baſilica. ¶ Dixit hal. ſi ſigna dñij ſanguinis apparuerint flōmo vti opꝫ ſi virtus ⁊ alia ꝓſenſerint.q̄ ſi nontficias cruribus appōe ⁊ ſafenā flō ma. ¶ Raſ.in diuiſionibus. Cura eſt flōmia ſafene ⁊ vēto ſatio cruris. ¶ Dixit.A.flōmia maxime cōuenit q̄ mā eſt ſanguinea ꝓuenit ēt q̄ alij hūoꝛes ſunt mixti ſanguini: vī Aui.ait.ſi cū flāte fuerit repl'o vēs tunc flōmia eſt ei inuati ua. Et dixit.cū neceſſariū fuerit vt flōmes ex quocūq̄ hūo re ſit epilepſia.ſ.mixto ſanguini:opꝫ vt non ſolū flōmia fiat ex ambabus cefalicis ſimul:⁊ ſequat illam flōmiam vene q̄ eſt ſub lingua.ſed q̄ſq̄ neceſſariū eſt vt flōmiā multiplices. Sed cū flōmiā feceris.opꝫ vt illū quieſcere facias p hebdaꝫ ⁊ hoc vt virtus reſumat ⁊ pōt hoc intelligi añ purgationes poſt flōmiā neceſſarias.vt.ſ.poſtq̄ flōmiā feciſti ⁊ quieuiſti ſolue cū potionibus.ſ.ꝓuenientibus ⁊ clyſterijs ⁊ alijs. Et pōt intelligi vt qeſcas p hebdām inter flōmiam ⁊ flōmiam: ⁊ deinde vtere purgationibus. ¶ Dixit Judeus. q̄ appa rent ſigna dñij ſanguinis fiat flōmia de cefalica ⁊ poſtea flō mentur aliq̄ vene capitis ⁊ ꝑꝛie naſi ⁊ fiat ſacrificatio ſup occipitiū. ¶ Dixit Silib. Melioꝛ flōmia eſt ō vena policis ⁊ indicis:q̄.ſ.eſt ramus cefaliee:⁊ deinde venaꝝ ſub lingua q̄ appent virides.hic.n.epilīam de pꝛiuata cā ſoluere ꝓſue uit.flōmia tū iſtaꝝ venaꝝ oꝛ fieri p̄miſſa flōmia ſafene vel al terius vene vniuerſalioꝛis.

¶ De eūone vero p ſarmaciā.dixit Meſ. Joānitius dixit. q̄ yera diacologntidos eſt ſup q̄ expectat fiducia iuuamento rum multoꝝ:⁊ ponit eius ℞icam ⁊ valet in flātica:⁊ Nico laus ⁊ plures alij vocant yerā Hal. ¶ Dixit Uiati. Incipie duꝫ eſt.ſ.poſt digōnē a celefactoꝛijs diſſoluētibus ⁊ purgā tibus hūoꝛes cerebꝛi cū yera Hal.⁊ Theodoꝛicon ⁊ peralo goꝺ. Raſ.in diuiſionibus.purget cum yera Ruffini ⁊ pil lulis cochijs. Dixit Al.pille cochie multotiēs ſunt dande. Et ſignificat p hoc q̄ eūo oꝛ multotiens reiterari. eſt.n.hic epilepſia cronica de mā diſficili ad diſſoluēdū ⁊ purgandū in q̄ non oꝛ eūo fieri ſubito ⁊ in vna vice:ſed in multis vici bus ⁊ paulatīne. ¶ Dixit Sera.cōferunt ei pillule q̄ ſic fiūt ℞.pulpe coloquin.ſticados caſtoꝛe.aā.ℨ.i.yere.ʒ.iiij.agari ci.ʒ.ij.turbit.ʒ.i.doſ.ʒ.i.vſq̄ ad.iij.in eis in q̄bus virtus ē ſana ⁊ in etate iuuētutis. ¶ Dixit Aui melius quo purgat illa cuius cā eſt flā eſt yera cū pulpa coloquin.⁊ yera hꝛme tis.nā ſi vtaꝫ patiēs epilīam flāticā yera hermetis oī die pō dus medie.ʒ.in mane ⁊ medie.ʒ.in ſero magnificat cū ea in uamētum ipſi. Et eſt inuatiua eūatio cum turbit ⁊ agarico ⁊ ſticados ⁊ cū yera Ruffini ꝑꝛie. ¶ Materia vero ſi melli ca fuerit.dixit Sera.ſoluat cū decoctione epithimi ⁊ agari ci ⁊ mirabo.nigroꝝ ⁊ kebulis polipo.fumo terre ⁊ yerapi. ⁊ turbit ⁊ ſticados. Et ſumat ex ea multotiēs. Dixit Raſ. in diuiſionibus.ſoluat aliquotiēs cū decoctione epithimi

aut

aut yera gal. ¶Dixit Aui. si cã eius fuerit melia soluak cũ decoctione epithimi: z soluak cũ ellebo. s. nigro z alijs eũanti bus meliam. ¶Dixit Ser. in mixtione flãtis z melle detur yerapi. cũ decoctiõe epithimi. Et si nõ sufficit oamus yeras magnas: vt Hal. z logodion. ¶Auctores vero nõ fecerunt spãlem mẽtionẽ de eũone mãe colerice: eo q; raro ab ea eue nit epilepsia: z q; dereliquerũt eã notã ex dictis in p̃cedẽti/ bus caplis. Ipsa igit soluak cũ medicinis de q̃rum ppzieta te est eũare colerã z ppzie a capite. ¶Dixerũt Ser. z Raz. p̃ ptiñ. post purgationẽ pouocet eis vomitus cũ medicinis violẽtis. Dixit Hal. in flãtica corpus vomitus vsu purga cũ incidẽtibus z subtiliãtibus. Deinde pillulas dabis z yeras literũ. Dixit. A. post purgationẽ fac ip̃m quiescere et. s. p hebdam. Et post qtẽ iterũ solue: z nõ cesses sic pcedere fm quietẽ z iterationẽ solutiõis vsq; quo purget sufficiẽter. s. ad posseveti pticularibus cũationibus capitis: ad quas post sufficientẽ purgationẽ. s. corporis. s. ne possit fieri attractio ad caput z capitis: vt sit in eo sic diminuta mã vt nõ fiat ea egitatio: z possit p particulares eũones eradicari. ¶Dixit ergo Aui. Cum feceris ergo illud tũc administrent garga/ rismata z caput purgi. sup. z sternutatoria z masticatoria q̃ educant mãm a capite. ¶Dixit Sera. post mundificationẽ conueniẽs est vt administrent gargarismata cũ yera pmixta cũ aceto squillitico. z Jsopo ficca z piretro z sinapi z cortici bus radicum capparis z origano. ¶Dixit Meſ. ꝓferunt gargarismata sternutationes caput purgia z mastications q̃ eligenda sunt ex capl'is p̃cedentibus. Ex masticatorijs tñ bonis dixit ipse est piretrũ cum masticis z cere q̃titate suffi cienti: etenim masticatũ flã cum virtute deponit z mundifi/ cat cerebrũ mirabiliter Raz. in diuisionibus in flãtica fiant gargarismata cuz syrupo acetoso sinapi z sternutatio cum condisi piretro z castoreo. ¶Dixit Auicẽ. de insufflationi/ bus. s. in nares ad excitandum z prouocandum sternutatio nes z euacuandum per nares sunt pulpa coloquintide z cu cumer asininus z succus eius z sal armoniacum z nigella z electuarius albus z condisi z piper z mirrha z euforbium z castor. z sticados separatim vel coniunctim. Et dixit. ca/ put purgium cum siseleos z postea cum subethith. i. succo rute z aqua amaraci est iuuamentum.

¶De intentione ad diuersionẽ. dixit Raz. p̃ ptiñ. empl'entur extremitates cũ rebus rubificantibus z ponant vẽtose sub ypocũdrijs. ¶Dixit Auic. q̃q; ventosak sup collo. s. cum scarificatione z sine: fm q; opus fuerit in hebdã semel vt mã trabatur a cerebro ad inferiora si illic nõ fuerit de complo/ ne cerebri aut debilitate ipsius q̃a ventosatione phibeat. Et p hoc voluit. A. q; inter eũones siue iterationes euacua/ tionum p̃dictas fiat appositio ventosarũ in loco vbi ceruix iungitur collo z in spatulis z sup crura. Et dixit. post vẽto/ sationẽ et gescere facias maxie si fuerint facte cum scarifica tione. ¶Et de diuertẽtibus sunt clysteria leuia z acuta. Di xit Uia. si clysterizari oportuerit fiat cũ camomilla aneto cẽ taurea melliloto colloquin. z filibns. ¶Ser. sup. 9. Al. R. radicis yreos. ʒ. i. aristologie ro. ʒ. 5. cẽtauree minoris mẽte absinthij saluie rute polij malue mercurial. aũ. M. i. semi/ nũ fiseleos aneti anisi dauci. karui basiliconis. aũ. ʒ. 5. semis peonie. ʒ. i. furfuris par. i. mellis z olei. aũ. par. 5. salis cõis. ʒ. ij. yerepi. Sali. ʒ. 6. z succi sicle. ʒ. i. z fiat clystẽ. ¶Et. A. quidem in summa voluit q; nunc cũ flõmia nunc cuz eũone p ventrẽ nunc p vomitũ nunc cũ ventosatiõibus z alijs diuer sionibus quietẽ interponẽdo non cesset ab eũone donec cõ pleatur cũatio. Et post deueniatur ad eũonẽ p̃priã capiti. Et dixit. de resolone mãe insensibili post tractũ mãe ad infe riora z eũones concedit vt fricet caput z pectinet ipsum. s. aspere z fortiter: vt calefiat cuz illo z mutet eius complo. s. frigida ad calidam. Et concedit et hoc ad resolutionẽ resi/ dui mãe z maxie vaporose in capite retẽte. Et ex his q̃ ipsos iuuant in hac hora. s. ad easdẽ intẽtiones sunt ventose sup/ posite capiti. Et apponant ventose sup id qõ est sub osse pe ctoris eius. s. sub ypocũdrijs: vt supra patuit per rasim: z ea rum appositio sup ypocũdria maxime valeret in stomatica.

¶De intentione aũt ad alterationẽ z cerebri confortationẽ z consumptionẽ et residui. si qd remãserit de mã dicũt eã cõ plere ab intus z ab extra approximate. ¶De approximan/ dis ab intra in flãtica. ¶Dixit Meſ. Res q̃s semp potib⁹ sumere oporz. sunt peonia z semẽ eius z piretruz z fiseleos. z aristo. ro. sup. singulariter vel cõiunctim. Conferunt. n. ante purgationẽ: q; digerũt. z post purgationẽ: q; cerebrũ con/ fortant: z reliquias consumunt si sumant cuz ydromelle vel apozimate ysopi z filibus. Et. A. p̃dictis addidit agar. Et dixit q; poliũ montanũ cõuenit cũ ppzietate sua. ¶Et dixit Meſ. Jpo. z multi post eũ dixerunt. z nos et expti sumus piretrũ eẽ medicinã fidelẽ ad epilepsiã z ppzie conditũ eius cõditur aũt sicut zinzi. Et ponit auctoritate mamet vnum ellim de piretro. q̃ voco piretratũ. z aliud auctoritate oriba sij que p̃sit dari oi die. Et Sera. z Hal. ponunt vnũ ellim q; adduxit. A. q; sic fit. Sume fiseleos z baccarũ lauri. aũ. aur. ij. aristo. ro. peonie. aũ. aur. ij. castor. troc. squille. aũ. aur. i. confice cũ melle dispumato. Et Haluanus huic addidit pi/ retrum z piper albũ z conficit oximelle squillitico z est poten tius. Et de approximatis ab intra est assa fetida z castor. cũ oximelle in dispõne epilepsie. i. in hora paroxismi. z in alijs horis et. ¶Dixit Meſ. post corporis z capitis mundifica/ tionẽ Hal. dixit. tiriacã aut metridatuz dabis diebus q̃bus eũonem interpolabis. Et ppzie auelanas duas de altero ipsorũ z propzie in sero aut mane sicut videris expedire. Di xit Uia. interpolatim dent tyriaca magna z oia antidota ca lida sicut anacardinũ z oyatrion. ¶Dixit Raz. p̃ ptiñ. post/ q̃ corpus purgatũ fuerit leui purgatione detur eis de squa oi die: q; ego curaui plurimos pueros epilticos hoc modo in. xl^a diebus: z ponit modũ cõfectionis squille q talis est. Jncidak squilla recens z ponak in vase in quo fuerit mel z claudak os eius cũ luto z ponak in loco opposito meridiei: z non vento septẽtrionali oĩno: z fiat in estate in diebus ca/ nicularibus per. xl^a dies z semel de tertio in tertiũ moueak: vt sol penetret ad q̃libet partẽ sui. Et cũ extrahit inuenitur squilla q̃si tota dissoluta in aquã. z tunc decoquatur illa aq̃ cũ melle bono z det ex eo pueris coclear vnuz mediocre: z hoibus magnis det coclear magnum. Et põt silr tolli suba squille q̃ superstitit z teri z exprimi. z succus extractus ꝺco quatur cũ melle z erit ppzinquũ virtuti primi. Qui aũt de coquunt squillã sup ignẽ diminuunt de virtute eius. Jn qui bus verbis Raz. innuit hmõi alterãtia saltẽ potẽtia nõ eẽ ex hibenda aũ oẽm purgationẽ: sed oz eã p̃cedere saltem leuis purgatio. i. minoratio mãe. Jn ipsorum. n. approximatione posuit. A. cañ. dicẽs. opz ne labores in ipso cũ calefacienti/ bus z permutantibus cõplonẽ subito. imo gradatiz in hoc incede. Et si vides accidere nocumentum in operationibus tuis: tunc quiesce. q̃si velit q; in pmutatione cõplonis z vsu alterantiũ sit et interponẽda quies. ¶Dixit Uia. Cum erit epilepticus medicandus a debilioribus ad maiora fm ordi nem p̃cedatur. Dixit Joãnitius. det patiẽti mane z sero de spuma maris vel de polio maiore: q; de sui ppzietate sequi tur mirabilẽ effectũ ad hunc morbũ. ¶Dixit Alex. fui ex/ pertus hoc. tere piretrũ z misce cũ melle z da ex eo in potu. xij. vicibus Meſ. valet auricula muris bibita z caput pur/ gio ex ea facto. ¶Electuarium mirabiliter vtile epilticis z oi/ bus egritudinibus cerebri z neruoz frigidis z doloribus stomaci z intestino p frigidis z ventosis sic fit. R. gentiane baccarum lauri myrrhe aristologie rotũde piretri. aũ. ʒ. ij. mellis lib. i. Et de isto oz exhiberi puero epileptico frequen ter. dos. ʒ. i. Et summarie. dixit Aui. in flãtica fiat alteratio cum calefacientibus z deficcantibus. ¶Syrupus mirabi lis ad epilepsiã flãticã quo vtendũ est sepe. R. succi primu/ le veris succi maiorane. succi betonice succi polij montani

ſucci ſaluie.ſucci rute domeſtice ⁊ ſilueſtris.ſucci ozigāi ſucci ſerpilli ⁊ ſucci yſopi depurator.añ.ʒ.iiij.⁊ poſſunt extrahi oēs dicti ſucci ſimul ferueant in eis radicū ⁊ ſeminū peonie ⁊ ſileris montani carpobalſami piretri ligni viſci q̄rcini contuſor.añ.ʒ.ſ.vſq; ad cōſumationē mediet̄is ſuccorū. deinde colent ⁊ addant mellis lib.i.⁊.ſ.⁊ fiat ſyrupus aromatizatus cū ligno.al.nuce muſ.cubebe.⁊ garioſi.doſ.ʒ.ij.cū calida. ¶ Gentilis conditū bonū.℞.radicū feniculi ō coctarum ⁊ purgatarū.lib.ſ.piretri mollificati.ʒ.iij.pinearum.ʒ.ij.garioſi.cinamomi xiloal.galāge nucis muſ.cardamomi.añ.ʒ.i.corticū citri.ſeminis ozimi garioſilati.añ.ʒ.ſ.ambre.ℨ.i.mellis q̄ ſufficit. ¶ Gerardus.℞.margaritar.ʒ.ſ.galāge interioris cinamomi.añ.ℨ.ij.zedoarie.ℨ.i.cozia dri ꝑparati cozalli rub.añ.ℨ.i.macis nucis muſ.gar.grane tinctorum cubeb.aniſi feniculi.añ.grana.iij.ſandali citrini firici crudi dozonici maſticis.añ.grana.v.viſci q̄rcini ſeminis peonie mūdati diptami.añ.ℨ.i.corticū citri ꝑditi.ʒ.ſ.cādi.ℨ.ſ.paſſul.pinguiū.ℨ.viij.cōſerue roſarū rub.conſerue ſticados arab.añ.ij.carniū citonior.conditor.cuʒ zuccaro.ʒ.ſ.aq̄ roſ.de damaſcbo.ʒ.i.zuccari albi q̄ ſufficit fiat electuariū. ¶ Guil.vſus decoctionis primule veris vel radicū eius ſanat epilam añ medium annū obſeruata dieta ⁊ eūatione. ¶ Ego quoq; curaui quandā dñam.xl.annor ętatis q̄ paſſa fuerat epilepſiā ab infantia ſolū cum electuario: qō ſic fit.℞.herbe q̄ vocaſ herba ſancti Pauli q̄ a gbuſdā vocatur herba palitica q̄ztitatē quā volueris ⁊ incidaſ pfecte ⁊ conficiatur cū melle ⁊ addatur puluis garioſi.piretri.⁊ radicum peonie ⁊ liberata fuit pfecte. ¶ In melia vero dixit Aui.fiat alteratio cū calefaciētibus abſq; deſiccatiōe. ¶ Dixit Simeon.⁊ ponitur ꝑ ptinē. Non inueni meliorē nec expertiorē medicinā poſt purgationē q̄ dare mane ⁊ ſero patienti de metridato ⁊ theodorico:qm̄ q aſſiduat hanc medicinam liberabiſ oino. Et dixit.vtatur p annuz mane ⁊ ſero metridato. Et ſilr Sera.laudat ipſum.℞.ſpērum oyamargariton:ſpērum oyarodon abbatis ⁊ oyantos ⁊ roſate nouelle.añ.ʒ.ſ.ſucci maiorane primule veris ⁊ borraginis.añ.ʒ.i.mellis.lib.i.decoquatur mel cū ſuccis.deinde addantur ſpēs ⁊ fiat electuariū. ¶ In colerica vero.dixit Auic.opz vt fiat ſollicitudo cū infrigidatiōe ⁊ humectatione proprie cū clyſteribus vt factis cum decoctione blitis violarie malue ⁊ lactuce cum oleo violar.⁊ ſi colera eſt aduſta erit tunc in iudicio melice aut inter meliam ⁊ colericam ⁊ eam q̄ noiata eſt mater puerorum.⁊ hec diuerſitas ſumiſ ſm diuerſos aduſtiones.℞.ſucci cicoree depurati lib.i.ſucci lupulorum ſucci ēdiuie ⁊ buglose.añ.ʒ.iiij.zuccari albi lib.i.fiat ſyrup⁹ aromatizatus cū ſandalis citrinis.⁊ pōt fieri ex eis electuariuz. In ſanguinea vero ſit ſollitudo infrigidando tēperate abſq; humectatione. Et Al.concedit ſuccū acetoſor fructuum in potu ⁊ valet in ea zuccarum roſ. Electuarium bonum.℞. cozalli rubei margaritarū ſpodij roſ.rubea.radicū peonie. añ.ʒ.i.lapidis yrundinū.ℨ.ſ.ſucci cicoree.ʒ.ij.zuccari albi. ʒ.vi.fiat electuariū. ¶ Dixit Meſue.aliqñ flātica febris ⁊ proprie longa reſoluit epilepſiā.ſ.flāticam:digerit.n.⁊ conſumit mām eius. Et Raſ.dixit ꝑ ptiñ.iuuatur hic morbus cum febribus cronicis:⁊ maxime cuz quartana diuturna ⁊ difficilis ⁊ longi rigoris:q; rigor mouet humorē q adheſit ſpinalis medulle radici ⁊ opilauit eius vias ⁊ caliditas febrilis diſſoluit ⁊ ſubtiliat ipſum ⁊ mutat cōplonem totius corporis ad caliditatē ⁊ ſiccitatē. Et ſcias q; poſt difficile ⁊ magnum frigus ſequitur exitus ſuperfluitatis corporis:⁊ ſiz plus educitur p ſudorem ⁊ multotiens per egeſtionem vinam vel vomituz. Et inſuper epilepſia eſt ſpaſmus eueniēs toti corpori ⁊ febris poſt ſpaſmum eſt conueniens. Et ideo dixit Ipo.c° epidimiarū.a quartanis habiti non incurrunt epilepſiam.⁊ patientibus epilepſiam quartana ſupueniens ſoluit egritudinē. ¶ Dixit Aui.epilepſia multotiens reſoluitur propter febres quas tolerat habens eam:⁊ proprie cum ſunt longe:⁊ quartana proprie:propter vehementiam longitudinis ſue:propterea quod digerit materiam donec conſumatur. Et ſubdit.⁊ tremor fortis accidens in febribus:ſcilicet predictis eſt cauſa reſolutionis epilepſie.eo q excutit vehementer illud quod in cerebro comprehenſum eſt de ſuperfluitatibus. Et ſubdit.⁊ ſudor:ſcilicet ſuperueniens in ipſis febribus iuuat tremorem:ſcilicet in curatione epilepſie:quia.ſ.reſoluit illud quod tremor commouit ⁊ excuſſit. ¶ Dixit Raſ.25.continentis.quidam mercator ſete fuit epilepticus a pueritia:⁊ conſuluit nos:⁊ putauimus q; morbus non eſſet ex abundatia flegmatis:ſed humoris melancolici:quia macilentus erat. Et fecimus eum vomitū ſepe prouocare. Et dedimus ei poſtea medicinam purgantem melancoliam.⁊ per tres menſes preſeruatus fuit a caſu. Et vicini contrate venerunt regratiantes nobis de eo q; fecimus.demum comedit piſces ⁊ bibit multum vinum.⁊ illo ſero paſſus eſt caſum. Et reddijt ad curam quam ſibi fecimus:⁊ nunquā paſſus eſt caſum. Et ſemper vſus eſt ea ⁊ liberatus eſt.⁊ donec fuimus in ciuitate baldach nunquam recidiuauit. Et ipſe in principio morbi cōſuetus eſt multas facere medicinas. Et ex nulla conſecutus eſt iuuamentū. Et dixit.ibidem. Narif cōſuluit me de morbo caduco. Et ego totaliter poſui intentionem meam in eo ⁊ eius morbo. Et inueni ambas guidem eius repletas. Et facies eius erat re bemētis rubedinis ⁊ inflammationis.⁊ oculi eius rubei:⁊ corpus repletum ⁊ carnoſum. Et precepi cuidaz medico occidentali q; flobothomaret eum de ſafena ⁊ ipſe flobothomauit baſilicam ⁊ extraxit ſanguinem ⁊ illo anno non fuit paſſus epilepſiam. ¶ De alterantibus approximatis abſtra. ¶ Dixit Meſue.Ruta ⁊ caſtor.ſeparatim aut conmixtim odorata cōferunt mirabiliter.⁊ ſimiliter Gummi Rute agreſtis. ¶ Dixit Raſis.in diuiſionibus.in flegmatica ſi at aſſiduatio odoratus Rute:⁊ in melācolica muſci ⁊ galie muſca. ¶ Dixit Auicen.ex odoramentis eſt ruta ⁊ gummi rute agreſtis permixta cum farina ordei ⁊ aceto vini cum ſit ex eis pomum ⁊ odoratur aſſidue. Joannitius. Accipe ſuccum ptaſie ⁊ farinam ordei ⁊ acetum ⁊ fac ex his pomum tenendum in manu quod multotiens odoretur: q; mirabiliter conuenit. ¶ Dixit Oribaſius ſuſpendatur ad collum pomum factum ex peonia ⁊ ſiſileos agarico ⁊ affodill.⁊ ariſtologia rotunda. ¶ Dixit Haluanus.℞.ſtoracis calamite.ʒ.i.garioſ.roſ.añ.ʒ.x.laudani.ʒ.x.lignial.ʒ.quattuor muſci.ʒ.i.ambre.ʒ.v.⁊ fiat pomum ſepe odorandum. ¶ Aliud.℞.ſtoracis calamē.ʒ.i.laudani.ʒ.vij.garioſ.roſ. olibani.añ.ʒ.ij.piſtentur cum piſtello callefacto ⁊ fiat pomum. ¶ Serapio recitat verba Halieni de ſuſpenſione peonie collum.⁊ reddens cauſam.dixit.fortaſſe reſoluuntur ex hac ſpecie ſicut partes que currunt:⁊ attrahunt odoratum verſus corpus ⁊ ſanant membruz leſum. Aut alteratur qualitas aeris ab hac ſpecie ⁊ recipit virtutem eius. Cum ergo odorat fumum eius infirmus facit huiuſmodi operationē. Dixit Aui.ex euaporatiuis eſt peonia.

¶ Dixit Meſue.auctoritate Democriti. ſuffumigetur epilepticus cum aſſa ⁊ adminiſtretur odor eius. excitat enim epilepticum ⁊ adminiſtrata omni hora preſeruat ab epilepſia. ¶ Et eodem modo conuenit galie muſcate. adminiſtratio. ¶ Dixit Joannitius vngatur frons epileptici.⁊ ſpondiles colli ⁊ pectus ⁊ dorſum ⁊ ſtomacus ex medulla tibie camelli diſſoluta in oleo roſato quia eſt magni iuuamenti ⁊ multotiens fui expertus ⁊ ponitur etiam ab Auic. ¶ Dixit Gerardus.ſuper Viatico.balſamus valet ſi cum eo lingua nares os ⁊ labia inungantur.

¶ Dixit Silibertus a quacunq; acceſſione ſurrexerit ſtatim vnge palatum ipſius cum optimo balſamo ⁊ fac eum dormire ⁊ cooperiri:vt ſudet aut enim ex toto ſanabiſ aut ab impetu acceſſionis liberabitur.

¶ Et dixit.Accipe lib.i.laureole ⁊ quaſſetur ⁊ decoquatur in lib.

in lib.i.vini ꝛ alia lib.olei vsq; ad vini consumptionem: ꝛ cum hoc oleo inungatur caput epileptici. ꝛ stomacus analentici conuenit in cefalea facta paralisi ꝛ omnibus egritudinibus neruorum ꝛ iuncturarum factis. ¶Dixit Rasis. primo continentis. In epilepsia flegma superponatur capi abrasoemplastrum hoc. ℞. sinapis centauree pulpe colloquintide simi columbini ꝛ piretri.aũ. ꝛ mellis quãtũ sufficit ad incorporandũ illa. Et conferunt balnea nãlia ꝛ artificialia. fiat lixiuium cũ cinere folior; ficus ꝛ cinere stipituz ꝛ radicum caulium. sub quo cinere ponat lib.ʒ. aluminis fecum. ꝛ lib.ʒ. sulfuris viui. deinde supermittat aqua decotionis laureole polii montani aristo.ro. seminis sisileos. ꝛ fiat lixiuium cum quo lauet caput ieiuno stomaco bis in hebdã. ꝛ post perfectam absterſionẽ superponat cõmissure coronali petia infusa in aqua vite in qua fuerit puluis peonie gario. cubeb. ꝛ nuc. musca.

Cura Analensie siue epilepsie stomatice. Dixit Al. nutrimentũ eius totũ taliter statuendũ est vt paucaruz sit superfluitatum sicut caro frixa in sartagie. ꝛ sicut caro cocta in cazola. Et cibus factus de aue que hz in palato dẽtes ꝛ vocatur nigiud ꝛ caro de volatilib9 ꝛ edinis. ¶Dix. Avicenna non attribuant ei nisi cibi velocis digestionis boni chimi ꝛ fiat studium in bonitate digestionis. ꝛ opz vt dimittant stomacum vacuũ tpe longo: ꝛ hoc si fuerit pp flegma vel hũorem frigidum. Si vero fuerit pp coleram non opz vt tolerentur ieiunium: sed q; cibetur ilico cum incipit appetitus excitari: ꝛ dent cibi frigidi ad stipticitatẽ declinantes. ¶Dix Alsarabi. eger cogendus est multotiens vomere ex aliquo vomitiuo. s. illo qui respicit humorẽ. deinde pigraz in potu sumere conuenit. Dixit Viat. vomitiuum ei detur ꝛ cũ yerap. stomacus mundificet. Et similiter primo ptiñ. dixit Tabri. Dixit A. cura eius est euacuatio. Cõuenientiora tñ medicamina quibus fit euacuatio est pulpe colloquint. ꝛ sticados que in anno fiat multotiens. ¶Dixit Silib. vomitui assuescant. Dixit Serap. super nono Al. q; passio est fortis vomitiuũ oz esse forte: vt cũ radice raffani habente virtutez elleborum. Et dixit. q; medianus cortex sambuci si radatur versus inferius mouet ventrem: ꝛ si versus superius vomituz. ¶Oꝛ si vomitus non poterit fieri: fiãt clysteria acuta trahentia materiam ad inferiora. fiant ẽt alia diuertentia mãm a stomaco ad extrema inferiora. ꝛ in hoc conuenit ventosatio sup vmbilico ꝛ super tybiis ꝛ naticis. ¶Dixit. A. opz vt post mũdificationẽ stomaci assidue vtatur confortatiuis. scilicet cerebri ne recipiat. ꝛ stomaci ẽt ne malam recipiat mãz aut nõ generet ipsam. Dixit Al. superponatur stomaco emplin ex spica. ꝛ ros. ꝛ mastice ꝛ cortice thuris cum vino odorifero ¶Dixit Hal. stomacum hoc emplastriza emplo. ℞. sumac. laudani rosa.aũ.ʒ.iij. galie musc.ʒ.ii. gariofi. zafrani nucis mus. masticis.aũ.ʒ.i. galiã mus. ꝛ laudanũ cum costi oleo calefac ꝛ alia trita appone. ꝛ vz flegmatico stomaco ꝛ ẽt melancolico. In colerica vero stomacus cum oleo citoniorum inungatur. ꝛ super aspergatur puluis coralorũ ro. ꝛ spodij. Et caput confortetur in epilepsia frigida cũ oleo de mastice ꝛ de spica ꝛ in calida cum oleo ros. cõquassato cum modico aceti. ¶Dixit Hal. 3º de interioribus. In epilepsia que fit pp stomaci colligantiam ꝛ aliorum mẽbrorũ studentem dici in medicina illius membri. s. rectificante ipsum absq; negligentia confortandi cerebrum q; non deficiat ꝛ passio ni nõ sufficiat. ¶Dixit Aron. post deriuationẽ mãe ad aliã partem. ꝛ post obuiationẽ illi membro expedit confortare cerebrũ ne recipiat. potare omni mane in ieiunio puluerem masticis cum aq; calida est optimũ remediũ in epilepsia stomatica. ¶Dixit Se. super nono Al. qñ epilepsia prouenit ab alio mẽbro q;z a stomaco eger eũandus est cum medicina appropriata illi mẽbro: ꝛ nõ solum cum pillulis cochijs sup. vel alia medicina eũante a capite: q; prius oz eũari mẽbrum mandans: ꝛ deinde peruenire ad cerebrũ si aliqd fuerit in eo collectum. Et sil'r oz fieri digestio eius cum digesti uo respiciente membrũ illud: ꝛ deinde deueniendum est ad confortationẽ vtriusq; membri. ¶In facta tñ a vermibus. dixit Meſ. fiat expulsio vermium si fiat pp illos. s. cũ bis q; dicentur in cap^m vermium. ¶Cura epilepsie a cõitate totius. dixit Hal. vt primo ponit ptiñ. si possibile est flõmari venas subethicas liberabitur patiens ab epilepsia que fit a vaporibus ascendentibus ad caput. s. a toto corpore. Sed superueniet exinde apoplexia. eo q; cerebrum infrigidatur ꝛ abscinditur mã spiritus animalis. Dixit Judeus. nõ est melius q;z flobotomare duas arterias q; transeunt per carneuz directe: eo q; vapor non ascendit ad cerebrũ nisi per eas. ¶Dixit. A. dicunt quidam. q; si non esset timor in flobotomia duarũ arteriarũ apopleticarum. nõ quidẽ timor q; non possit fieri retentus sanguis ex eis: quãuis hoc etiam timeatur: sed tamen iste timor est paruus: qr potest fieri retentio sanguinis cum medicinis sigillantibus. Sed timor pp frigus qõ accidit ex eis cerebro: ꝛ per consequens ne frigus cerebri consequatur abscisio spiritus. idest anhelitus: ꝛ seq̃tur ex eo apoplexia: vt dixit Hal. qr flobotomia facta ex his venis multũ euacuata cerebro: tunc flobotomia earum eet illa in qua esset sanitas integra: eo q; euacuata corpore toto ꝛ a cerebro. Et deinde Auic. ponens iudicium suum qõ est dictum Judei ait. q; si hoc nõ est possibile: scilicet vt fiat flobotomia illarum pp timorem predictum. sup. dimittat ipsa flobotomia. Sed tamen in cuiuscunq; arteriarum ascẽdentium. s. ab eis que sunt post aures incisione hic timor nõ existit. Et nõ est longe quin magnificetur multitudo in abscisione earum. Fiat ergo illud. Post hec exhibeantur phibẽtia ascensum vaporum diuertantur ad inferiora ꝛ cõfortetur cerebrum ne recipiat cum rebus aromaticis stipticis.

Cura vero catalensie. dixit Silib. dieta eorum sit declinis ad frigiditatem. sup. ꝛ ingrossationem seruata bonitate chimi. Et intendatur euacuationi membri a quo vapor ascendit: tam per farmaca solutiua q; etiam per ipsum membrum. ¶Dixit Avi. euacuetur humor qui est in membro aut per euacuantia scita. i. que conueniunt humori peccanti. si iam peruenit ad ipsum virtus euacuationis vel scita. s. si humor sic continetur in illo membro q; per virtutem medicine possit educi. multotiens enim est humor in membro extremo sic fixus q; nõ scitur vel speratur q; virtus medicie solutiue perueniat ad ipsum: ita q; educat illum: vt cũ esset fixus in pollice pedis. ¶Dicunt. q; q;z iste stud nõ speretur adhuc debet fieri euacutio saltem materie antecedentis ꝛ parate fluere ad illum membrum ꝛ ibi alterari ꝛ conuerti in causam coniunctam. Nam per talem euacuationẽ saltem retardabitur aduentus paroxismi futuri. Dixit Al. in tempore quietis corpus cum cochiis multotiẽs erit euacuandum. Et hoc dixit. non quia cochie euacuent humorẽ ab ipso membro: sed quia educunt a capite humorem si qs ibi generatus fuerit ex debilitate cerebri sequente passionẽ vel si quis pp debilitatem cerebri ad caput ascendisset. aut qr vapor ille malus faciens catalensiam post ascensionẽ ei9 in cerebrum conuersus fuisset in materiam humoralem cuius necessaria est euacuatio. Et sic euandum est membrum mandans per solutiuum a materia coniuncta ficut possibile. Et euacuandum est corpus a materia antecedẽte. Et euacuandum est caput a materia in eo collecta. ¶Et premissa eũone corporis ꝛ capitis si nõ speratur eũatio cause coniuncte de membro mandante. aut ꝛ si speravit medicus ꝛ exhibuit medicinas conuenientes: ꝛ tñ per eas nõ est eũata mã coniuncta: sed remansit in membro. tunc educenda est mã per ipsum mẽbrum ipsa aũt potest ex mẽbro eũari sensibiliter ꝛ insensibiliter. ¶De eũone sensibili Dixit Raſ. in diuisionibus. liniat' loc9 cũ melle anacardio ꝛ oleo sinapi aut pipere donec vesicet' locus ꝛ ulceret' ꝛ currat qõ in eo est: ꝛ ponant' sup ipsum ventose cũ incisione. ¶Dixit Al. loc9 in

quo oritur passio ex sinapi pipere eusor. ꝛ melle anacardino ē epithimā. ꝛ ibi epithima dimittēdū erit donec locꝰ vesice tur ꝛ vesice erūpant: vt aq̄ q̄ in eis collecta ē effluat. Et dix. ad vltim. vētosas cū pauca scarificatione supponere ē vtile. ¶ Dixit. A. euacuet cū vlceratione loci ꝛ eductione puris: ꝛ fiat ista vlceratio cū medicinis causticis q̄ vlcerant. Aut fiat dixit. A. illius hūoris eūatio cū adustiōe māe. i. cū medicinis adustiuis cutis: vt cū epithimate ex gūmi rute agrestis eusorbii ꝛ silūbus aut cū vesicatoriis. ꝛ fortasse nēcium erit vt pueniās ad gradus administrandi cātarides ꝛ alkekeñ. que est vna de speciebus lacticinioꝝ dicta a qbusdā anabula: ꝛ ad stercus ancipitris ꝛ anacardos ꝛ silla. ¶ De eūone vō in sensibili a mēbro dixit Ser. Cū eūauerim⁹ in p̄mis māz ponemus sup mēbrū emplm ex medicinis de q̄rū ꝓprietate est vt calefaciāt attrahant ꝛ subtiliēt donec sudet locus ꝛ currat ex eo hūiditas multa. ꝛ dixit. domeſ in exercitio mēbrorū. illud. dixit Hal. intendendū est mēbro adhibendo ei incidētia. Et pōt fieri resolo māe de mēbro cū stuffis ꝛ fomētationib⁹: vt cū vino vel aq̄ decoctionis dyafoꝛetico⁹. in quo casu maxie ꝓferunt folia laureole in aq̄ ꝛ decocta. ¶ Et cū em plastris. dixit Sili. fructus cucumeris agrestis cū sunt maturi colligant: ꝛ in vino ꝛ oleo p rl. dies putrescere dimittātur. deide coquant ꝛ colent ꝛ colature addat pulvis eusorbii elli ꝛ castorei: ꝛ addita cera fiat vnguentū quo mēbrū illud inungat. valet ēt in analensia stomatica iuncto ex eo stō ¶ Dixit tabri. vt p̄ ponit ꝓti. fricet mēbrū illud ꝛ calefiat ꝛ ponat desuper emplm de sinapi. ¶ Not. q⁹ eūo māe de mēbro p resolonē oz precedere eūonē eius sensibilē: q̄ si nō sufficerit ad illa deveniēdū est. Jn q̄ dixit Al. vesice. s. ꝛ vlcerationes in mēbro inducte non cito sunt ꝓsolidande. imo dimittant. s. apte quousq̄ qō in mēbro collectū est effluat. deinde ꝓsolident. ℔ enim huius egritudinis certa salus erit. ¶ Dixit. A. fiat eūo quocunq̄ modo fiat in hora quietis. i. in hora interpolationis a poxismo. Continue tū cerebro intendendū est. cū ꝓfortantibus ipsum ne recipiat inquit tabri confortetur cerebrū vt possit resistere vapori.

Cura epilepsie dicte matris puerorū sm Rasiz ē dixit ipse p̄io ꝓti. Cura patiētiū hunc morbū est intromittere eos i tinā aq̄ calide ꝛ aspgere capiti eoꝝ lac. ꝛ facere nasale cū oleo amig. s. dulciū ꝛ cucurbitarū ꝛ viol. ꝛ lacte mulieris nutriētis puellā. Et nō oz dimitti anterior pars capitis sine oleo. s. aliquo ex dictis ꝛ lacte. Et emplet collum ꝛ spondiles totiꝰ spinalis ex bismalua ꝛ oleo viol. ꝛ farina seminis lini calefacta posita desup. ꝛ cū infridat emplm amoueat ꝛ iniungat locꝰ cū oleo viol. tepido ꝛ remittat ibi emplastrū calefactū. ¶ Et patientes hunc morbū ex siccitate ō bent. sedere in pelui in qua fit lac ꝛ aq̄. ꝛ debēt liniri spondiles eius assidue cū oleis ꝛ mucilla. hūidis. ¶ Dixit. A. Ra. precepit vt administres tinā ꝛ caput purgia frigida ꝛ hūida ꝛ effusionē lactis sup caput. ꝛ hūectationē corporis. Et si patiens est infans p̄cepit vt det in potu lactanti ipsum qō lac ipsius infrigidet. ꝛ qō habitet i domo frigida subterranea dicunt in sūma. Cura huius est cura spasmi de inanitione.

Cura vero epilepsie tpe poxismi. Qui nō p̄sentit caput: oꝛ maxie vt custodiat a mora in locis altis in fenestris ꝛ locis pnis. Et a mora iuxta foueas vel puteos iuxta ignē iuxta flumina. ꝛ sūmarie ꝛ in locis in qbus vel ex qbus si casus accideret iñ posset magnā lesionē recipe. ¶ Dixit Sera. vt p̄ ponit ꝓti. in hora poxismi apiat os eoꝝ ꝛ intromittat in eo pila. Dixit Hord. ponat lignū inter dentes ꝛ ℔ vt possit fricari lingua ꝛ palatū cū tyriaca vel metridato. sup. ꝛ ꝓuenit ℔ ad facilitatē anhelitꝰ ꝛ emissionē spume ꝛ ēt ad vomitꝰ ꝓuocationē. ¶ Dixit. n. Sera. in p̄nº ꝛ in hora poxismi: oꝛ vt cōmoueatur os cū pēna aut vomat cū digitis. s. astantis intromittētis eos in os vsq̄ ad palatū postq̄ inunxerit eos cū oleo de lilio aut cū yera ꝛ faciat illud vt incidat flā coarctatū in stō. Et ex hoc innuit vomitū debere p̄cipue ꝓuocari in analēsia stomatica. Et hoc intelligo. dixit Sera. q⁹ debeat fieri in facile vomentiꝫ si de facili nō possit vomere assuescat vomitu tpe q̄etis morbi. i Sera. tū dr q⁹ si nō sit facilis vomitus p illud q⁹ administremus aquā calidā in qua decocta sunt anetū ꝛ sal ꝛ calamentū ꝛ nux vomica ꝛ cancarzed ꝛ rafani semen. istud tū administrare ē difficile ꝛ forte laborioſuꝫ vomere cū illis in hora poxismi. q̄ pp puto melius eē desistere ꝛ differre ad horā q̄etis. sicut dixit Sera. ¶ Dixit Hord. in poxismo fricēt extremitates ꝛ succus rute mittatur in nares. ¶ Dixit Pau. suffuº facta cū cōculis aromaticis. i. blacte bisantie in hora isultus patientē facit sternutare ꝛ expergefacit eū. Dixit oribasius. ꝛ ponit ꝓio ꝓti. si poxismus ē fortis clysterizetur in ipso paroxismo. Dixit Hal. mittātur in nares licinia lōga intincta in vngº qō fit ex. ʒ. ii. adipis castorei ꝛ. ʒ. i. succi vel olei rute ꝛ fiāt vt ascēdāt usq̄ ad extremitatē nasi: qm̄ excitāt epilepticū. ¶ Qui vero ꝓsentit casū suū oꝛ eū ilico manifestare. Et si qdē a mēbro fuerit ascensus. s. qō possit fieri ligatura. Dixerūt Hal. ȝº de interioribus. Al. ꝛ. A. ꝛ alii. oꝛ in hora q̄ sentit anteq̄z poxismus accidat mēbrū a quo ꝓcedit fortiter ligare. s. supra locū aliquantulū. fortasse. n. ꝓhibetur p illud poxismus. ꝛ oꝛ vt ligatura cōuenienti teneatur tpe ꝛ soluat: vt nō incurrat mēbrū pp ipsaz putrefactionē. ꝛ locus a quo vapor eleuat fortiter fricet ꝛ calefiat ꝛ aliq̄ vētosa supra ipsum sine scarificatione applicet. Si vero supra ipsum mēbrū ligatura fieri non poterit: tunc supra ipsuz ponat ventosa sine scarificatione ꝛ reiteret. Et diuertat ab eo vapor vsus iscriora ꝛ extrema cū ventosis ꝛ ligaturis ꝛ p̄ssionibus doloroſis: ꝛ oī alio mō diuersionis. Et si qdē habuit originē a stō ilico vomitus ꝓuocet. deinde alia diuertētia sequātur. Et si ex matrice fricet vlua ꝛ calefiat. Dixit Ser. sup 9º Al. ligatura p fieri sup mēbro in duobus locis. vno modicū supra locū quo vapores eleuant. Et ꝓuenit hec ligatura: q⁹ per ipsam ꝓstringit mēbrū ꝛ ꝓhibet ascensus vapoꝝ. Et q⁹ pp magnū dolorē quē infert vapores aliunde ascēdētes ꝓpellūtur ad locū doloris. nec nō fit vapoꝝ mēbri resolo ꝛ exalatio caloꝛ ꝛ spū ad illud mēbrū decurrente pp dolorē. Lº pōt fieri ligatura modicū sub mēbro a quo ꝓcedit vapor. sicut fieret in tibia cū a genu ꝓcederet vapor. Et cōuenit q⁹ dolorē ab ea inductū vapor diuertit a genu ꝛ tibiā ꝛ non ascendit ad cerebrū. ¶ Et dixit Ser. cōfert oīs alia res dolorē faciens maxie strictura dolorosa digiti minoris: ꝛ q̄ vt possit subito fieri p̄cipiunt vt patientes secū eruaz. i. cozū aptum ad ligandū deportent. ¶ Dī q⁹ si qs flexis genibus dixerit in aure dextra epileptici q cecidit. Oremus preceptis salutaribus moniti ꝛ diuina institutione formati audemus dicere. Pater noster. vsq̄ ad finem: q⁹ anteq̄z hanc orationē cōpleat epilepticus ille surget maxime si captus per manū inuitatus fuerit ad surgendū. ¶ Dixit Raynald. ℞. folioz garioſilate: foliorum primule veris. aū. ʒ. i. macis peonie ꝛ seminis eius. aū. ʒ. ſ. pistentur in vase lapideo luna iuncta ad vi non cōbusta. Et capiatur tribus diebus successiuis quolibet die tertia pars: qm̄ liberaret per eam epilecticus.

¶ De instrumento cyrurgie. Sciendum q⁹ instrumētū cyrurgie in hoc cap. ingredit ingressu eius in capitula egritudinum cronicarū capitis. Dixit Alexā. q⁹ confert huic membo scissura in capite. Et confert maxime in Fontanella ꝛ retro vbi ceruix iungitur collo. Et hoc maxime in epilepsia ꝓprietatis. Dixit Ser. super Viatico cognitio loci in quo mēbro cōtinetur multum valet ad curam per cyrurgiā: qm̄ ibi fieri oꝛ. Dixit Hilib. in analensia stomatica vltima cura est cauterium in furcula pectoris. Et simile intellige de quolibet alio membro a quo epilepsia habuerit originem: q⁹ sup ipso fiat cauterium ꝛ profundetur ꝛ diu teneatur apertum. Confert ēt in oī specie epilepsie facere duo cauteria in vna quaq̄ tibia vnum sub genu ex parte silueſtri tibie.

Cap. xiiij.

¶ De apoplexia.

Apoplexia

Apoplexia dr ab apoplexi greco q̃ latine est pcussio: quia i ea ex letali percussione repẽtinus casus fit. Dixit ysidorus 4° ethimologiarũ. cap. de noibus acutorũ morboꝝ. apoplexia dr quasi letalis pcussio. apoplexum enim greci appellant pcussionẽ. Unde Theodorus Priscian. appellati sunt apopleticiteo q̃ velut ictu quodam percutiãtur repẽtino. Et cassius felix dixit. passio h̃ sic dicta est ab eo q̃ mortifero ictu corporis ꝛ anime concitant patientes. quarto autẽ regiminis acutorum ab imaginabile vocantur paraplages. Et ibidẽ apoplexiã affomitatẽ siue ivocalitatẽ vocat maxime vnam speciẽ eius. ¶ Dixit. A. q̃dam auctores per apoplĩam figñant ꝛ itelligunt paralisim cõem amborũ laterum ꝛ si sint mẽbra corporis sana reliqua .s. membra faciei. Et q̃nq̃ ẽt dicunt. mollificationem vnius lateris aut vnius membri apoplĩam illius partis. Et Ipocras quidem iam dixit illud .s. 5°. affo. in affo. si lingua intẽperata repente fiat ꝛc. sup. sz tunc multũ large sumitur apoplexia. ¶ Dixit Rabi in 23ª parti. Ga. dixit super 6° epidi. q̃ aliqui antiquoꝝ inspicientes apoplexiam eam egritudinẽ dei ꝛ alii qui demonũ noiauerunt. ꝛ aliqui eam lunã dixerunt: qr in circulatiõe lune accidere ꝛsueuit. ꝛ plato iposuit huic morbo nomen demonii: qr capiti accidit. ꝛ manifeste accidit locosz dei cerebro. ¶ Dixit Gal. 3° de accidenti apoplexia ẽ mollificatio totius corporis cũ ablatione regitiue virtutis. Et dixit 2° affor. in ꝛmẽt. affozis. apoplexiã quidẽ fortẽ ꝛc. apoplexia est insensibilitas repentina ꝛ totius corporis immobilitas: ꝛ dixit vt ponitur a Rabi vbi supꝛ. apoplexia ẽ cũ spũs aialis currere ad caput nequit. vel ex sanguĩe de genere apatus in cerebro gñati vel ex repletione ventriculoꝝ cerebri hũiditate flãtica. ꝛ dixit vt prio ponitur ptin̄. Apoplexia est defectus oĩno sensus ꝛ motus totius corporis sine defectu anhelitus solius ꝛ itellexit de defectu priuatiuo. ¶ Dixit Serap. Apoplexia accidit qn̄ leditur orĩgo neruorũ: ꝛ leduntur cum ea oĩa membra corporis. q̃re destruitur motus eorum ꝛ ipsorũ sensus cũ nocumento opõnum mẽbroꝝ principalium. ¶ Dixit Auer. collig. 3°. Apoplexia ẽ qñ homo cadit ad terram ꝛ priuatur vox ꝛ oẽs opones. .s. aiales motu anhelitus excepto. ¶ Dixit. A. apoplexia est ociositas mẽbrorum a sensu ꝛ motu pp opilationẽ ꝛtingentem in vẽtriculis cerebri ꝛ in curribus spũs sensibilis ꝛ motiui. i. in commissuris plicis rugis seu cauernis substãtie cerebri. Gal. nanq̃ primo de interioribus ponit q̃ hec opilatio non est solũ in ventriculis cerebri. sed ẽt in substantia eiꝰ vel in curribus. i. in principijs ꝛ orĩginibus neruorũ q̃ sunt sicut via ꝛ decursus spũs aialis. Et dixerũt Hal. ꝛ Uiaticus q̃ ista opilatio est in ventriculis cerebri oĩbus. Ad qõ signi ficandum. A. dixit. in ventriculis: ꝛ nõ dixit in substantia cerebri. Et qr ventriculi sunt maioꝛ ꝛcauitas cerebri per hoc innuit. Aui. q̃ fit opil'o completa. per h̃. n. differt ab epilepsia in qua nõ est opilatio cõpleta vt suo patuit cap. Et sic voluit Hal super 2° affo. dicens. apoplexia accidit ex repletione ventriculorũ cerebri oĩno. ¶ Apoplexia itaq̃ ꝑm oẽs denoiationes supradictas vere ꝛ ꝓprie est accidẽs actio. .s. lesa ablatiue. Et qr h̃ accidens erat notum sensui plus quã morbus cuius est accñs. ideo q̃ ipsuz descripserunt eã auctores. ꝛ. A. posuit ipsum. .s. ociositatẽ in sua diffinitione ꝑ genere. Morbus autẽ quẽ sequit dictũ accñs. dixit. A. est opilatio ꝛ sic est morbus officialis. q̃ opil'o ꝑm p̃m est coartatoria. q̃uis aliq̃n possit esse ꝛ sit attenuatoria procedens pp frigiditatẽ coarctantẽ cerebrũ ꝛ suos ventriculos. ¶ Et ꝑz hanc ꝛsiderationẽ. aliqui dicunt. q̃ est morbus cõpl'onalis. mala cõpl'o. põt ẽt euenire dicta opl'o attenuatoria pp dolorẽ vel pp venenũ petens cerebrũ. ꝛ qr ẽt põt euenire h̃ opilatio ab apate coarctante subaz cerebri ꝛ vẽtriculos eius. iõ q̃dã dixerunt. q̃ apoplĩa põt eẽ morbus cõpositus. .s. apa ipsum opilans. ¶ Dixit Cõciliator. q̃ dr morbꝰ ꝓput ꝓprie ledit ptiũ figurã. Et ꝓout receptaculũ replet ꝛ opilat. ¶ Et q̃dã dñt. q̃ apoplĩa ipropꝛie dr morbꝰ ingẽztũ diuertit ad se curã. ¶ Uo. q̃ cũ apoplĩa sit genus ad plures spẽs vt apparebit. diffinitio ꝑdicta. A. nõ ꝓuenit gñi: sz solũ spẽi eius. .s. cerebrali q̃ ex sola opil'one cerebri ꝓcedit. Sz diffinitio Ga. ꝛ Auer. est vtis ꝓueniẽs gñi ꝛ oĩbus spẽbus eiꝰ: put in declaratõe cãꝝ appebit vt patuit ꝑ ꝑdictos auctores. ꝛ sic oẽs medici volũt. q̃ apoplexia ẽ passio cerebri. ¶ Et Gal. i lib. de vtili. anhel. dixit. q̃ Ari. voluit. q̃ qbusdã venis colli cõpressis fit hõ insensibilis. ꝛ similis dormiẽti. vñ antiq venas vocauerũt illas katochoꝛdas. ꝑ eo q̃ i eis fit katos. i. insensibilitas totiꝰ corporis. Et ꝑª ꝑbl'. voluit Aꝝ. q̃ apoplĩa sit passio cordis. ait. n. vetustioꝛibꝰ apoplĩa. qñ coagulatũ soli dũ hũidũ cadit in cor. qõ ꝑp ibecillitatẽ innati cal'i coagulat. In qbꝰ vbis vr velle q̃ illud hũidũ ab aliq̃ cãꝝ motũ ꝑ arterias inueniles cadat i cor: ꝛ faciat apoplĩã. .s. suffocñem innati caloris in corde. Quãuis ãt ita sit ꝛ eẽ possit: q̃ talis suffocatio in corde ꝛ iñ dispõsilis apoplĩe accidẽ possit. ñ tñ erit vã apoplĩa de q̃ loquunt medici neq̃ cura apoplĩe posita ab auctoꝛibꝰ illi debef. ¶ Signãt ãt dixẽ. A. q̃ opil'o i apoplĩa ꝓhebẽdit sup vẽtriculos cerebri. .s. oẽs: qm̃ si eẽt in vẽtriculo posterioꝛe solũ mõ nõ oporteret q̃ ociositas sensus. sup. ꝛ motꝰ eẽt in anteriore pte capitis. .s. imẽbris faciei ad q̃ nerui ãterioris vẽtriculi pueniũt dãtes ei sensũ ꝛ motũ. sup. sz ociositas puenit ad ea. q̃ opil'o est in oibꝰ vẽtriculis. Dixẽ tñ. A. q̃ plz mãe apoplĩe existit i ãbobꝰ vẽtriculis posteioribꝰ: qr sũt artioꝛes. vñ magis itegre replenf ꝛ opilanf. In eis ẽt magis mutiplicaf fla. Et ꝓp hãc cãz multi posuerunt apoplĩã esse de egriᵇᵘˢ posterioris ꝑtis cerebri. ¶ Dixẽ Ga. vt ꝑ ponif ꝓti. cũ patif vtraq̃ ps cerebri. .s. anterioꝛ ꝛ posterioꝛ. tũc inducit apoplĩã. ¶ Et dixit. 3° de accñt. ꝛ 3° de interio. q̃ in oi apoplexia est mollificatio siue ablatio sensus ꝛ motꝰ. Dñt itellexit ꝑz plz. ꝛ h̃ est: qr ꝑt lz raro ꝓtingẽ q̃ cũ apoplĩa ꝓiungaf spasmꝰ q̃ spasmus erit aut ꝓp friditate ꝓgelãtẽ ꝛ ꝓgelãdo ꝓhẽtẽ mẽbrũ aut erit ꝓp replonẽ mãe. nam pol'e ẽ q̃ simul cũ cõpleta repl'one vẽtriculoꝝ cerebri cõtineaf aliq̃ mã spasmatiua i neruis ꝓhẽs ipsos. Spasmꝰ autẽ nõ ꝓportionatꝰ ad mãz nõ põt cũ apoplĩa ꝓiungi saltẽ quo ad sui ꝓcessuz: qr in tali spasmo ẽ sensatio: sz in apoplĩa ẽ ꝑ hibitio sensationis. Et est imaginabile apoplie posse ꝓiũgi spasmũ de inanitiõe vt in corꝑore multũ extenuato patiẽte spasmũ de inanitione cui supueniat apoplĩa ex potu multi vini. ¶ Affirmãt q̃dã. q̃ i apoplĩa ꝑp mutationẽ cãe opilãtis ꝑt sic ꝓtingere q̃ auferaf motꝰ ꝛ nõ sensus: ꝛ h̃ erit q̃n opilãs ñ sic opilat q̃ ꝓhibeaꝛ trãsire spũz q̃ntitatẽ sufficiẽtẽ ad faciẽdũ sensũ: sz ꝓhibet q̃ntitatẽ sufficiẽtẽ ad motũ. nã maioꝛ eaꝝ q̃ntitas requiꝛit ad motũ q̃ ad sensũ. ¶ Dñt q̃dã q̃ in oi apoplĩa merito sui nctio ꝓiungit aliq̃ mollitiꝰ in mẽbris Et. n. mollities ẽ q̃dã mẽbri lapsitas in q̃ mẽbrũ velut mortuũ vt ẽt si eleuef cadat. Sicut. n. molle ꝛ hũidũ appellanf incõstãs: ꝛ nõ bñ terminabile termino ꝑꝓio. ita mẽbrũ nõ ꝓstãs dici põt mollificatũ lapsatũ. Et dñt. q̃ isto mõ saltẽ in ꝓcessu in oi apoplĩa auferf sensus ꝛ motꝰ nec vtus mẽbroꝝ põt ea mouere nec tenẽ in suo situ. Sz bñ est pol'e q̃ in apoplĩa nõ sit vera mollities neruoꝝ seu mẽbroꝝ q̃ vere dr mollificatio ꝓnãz illos remollientẽ: vt ꝑz in apoplĩa cãta ꝑp ꝑcussionẽ aut casum seu cõcussionẽ cerebri vehemẽtẽ. imo ẽt pol'e est ventriculos cerebri esse mã vehementer repletos nulla cõicata mã neruis: a q̃ dependeat ipsoꝝ mollitia. ¶ Ex dictis ꝑz quid intelligendũ sit cũ dr q̃ in apoplexia ẽ mollities. ꝑz ẽt quo mõ merito alterius morbi cõplicati cũ apoplexia pol'e est mẽbrũ non remanere plicabile. imo ꝛctum vel tensum seu tetanatũ. ¶ Multipliciter reperitur apoplexiã fore ab auctoꝛibꝰ distinctã. vno mõ penes cãm a qua dependet. ꝛ vt sic insunt ei due spẽs. vna imãlis ꝛ alia mãlis. ꝛ q̃ est mãlis diffinguit duplr. vno mõ penes modũ materie opilantis. Et vt sic quedã est apostematus ꝛ quedã nõ. siue

quedam est a mā apante ⁊ q̄dam nō apante. Alio mō penes diuersitatē essentie māe opilātis. ⁊ vt sic cū q̄libet mā possit opilare. Alia erit sanguinea alia flātica alia melica alia colica ⁊ alia vētosa. ¶ 2° mō repitur apoplia distincta penes situm māe opilantis. ⁊ vt sic alia est in vētriculis ipsius cerebri ⁊ in meatibus spūs a cerebro ad alia membra p̄decētis ⁊ alia erit in meatibus. s. venis subē cerebri in q̄bus trāsit spiritus a corde ad cerebrū. ¶ 3° mō repit distincta penes ipsi⁹ intētionē ⁊ remissionē. Et h̄ dupl'r. vno mō inspecto fine q̄ est vel ad salutē. vel ad mortem. ⁊ vt sic sunt ei due spēs ſm ypoc. in asso. apoplīā q̄dē fortē ⁊c. q̄rum vna dr fortis seu incurabilis: ⁊ alia dr debilis seu curabilis. Alio mō inspectis sinthomatibus in ea eueniētibus maxime fortioribus q̄ p̄siderant maxime in āhelitu vie ⁊ spuma. Et vt sic penes Hal. in cōmēto dicti asso. 4. seu. 5. ponunt spēs eius. vna est dixit Hal. in qua repēte reddit insensibilitas in toto corpe respiratione solū excepta. q̄ si fuerit p̄hibita maxima erit: ⁊ apoplexia acutissima. in q̄bus verbis: vt p3 duas tetigit species apoplexie. Et subdit. est ⁊ alia in q̄ respirant: 3 cū violētia vehemētissima. Et h̄ fortis est apoplīa. Et est alia fortis tñ p̄dicta minus. q̄n. s. sine tēsione ⁊ violētia inequalē ⁊ inordinatū. ⁊ adhuc difficilē q̄s h3 respirationē. Et est reliqua in q̄ inspiratione q̄s seruat ordo debilis existēs: q̄ facillime sanat: ꝺia si gerant opportuna. q̄s spēs a Hal. assignatas penes anhelitus lesionē. q̄dā ad tres spēs deducunt. q̄rū vna est in q̄ motus anhelitus auferr apparēter. 2ª in q̄ anhelitus angustiose ⁊ inordinate fit. Et 3ª est in q̄ anhelitus: ⁊ si angustiose: tñ ordinate fit. Auenzoar quoq; ⁊ A. fil'r ad tres spēs deduxerūt. s. in fortē debilē ⁊ mediocrē. ¶ Dixit Aui. mediocris est in qua euacuanr de spū instrumēta motus ⁊ anhelitus. sup. nō est ex toto aut p̄o. i. debilitantur a motu. nō tñ fit facilis anhelitus. sup. nec ordinatus. imo illic ē spuma. ⁊ est anhelitus habēs vicissitudines. i. intersectiones. sicut vox strangulati. sentiť. n. in eo vox sicut in strangulatōe. s. q̄dam sonitus circa guttur sicut audiť in gutture hois q̄ strangulať. Et ista 3 sit mediocris. Dixit Aui. ē praua significans defectionē virtutis mouētis instrumēta anhelit⁹. fortis aūt ⁊ praui⁹ p̄dicta est illa in q̄ non apparet anhelitus nec spuma. nec auditur vox strangulati: ita vt vix differat a mortuo. Debilis vero est illa in qua nocumētum nō magnificatur in anhelitu: ⁊ ita vt p̄transeat in gutture ipsius cib⁹ aut potus q̄ imittitur ⁊ non egrediť p nares. ¶ Dñt instrumēta spūs aut eūantur a spū in totū p̄uata eo. Et tunc est apoplīa fortis aut in eis diminuitur spūs: ⁊ tunc dupl'r. nā aut minoratio eius est multa: non tñ sic q̄ anhelitus in totū tollatur: ⁊ est cū eo spuma ⁊ vox strāgulati. Et tunc est apoplexia mediocris q̄3 in supra dicto asso. 3po. debilē vocauit aut minoratio spūs n ōest ita magna a qua non p̄uenit magnum nocumētum in anhelitu voce ⁊ spuma: ⁊ tunc est debilis. ¶ Notant. q̄ vt ēt. al's. dcm̄ est spuma cātur ex hūiditate in qua aer subclaudiť. includitur aūt in ea aer q̄n hūiditas illa in aere agitať ⁊ ꝺcutiť q̄ inclusus petit exitū humiditatē illā subleuat ⁊ ampulas ⁊ spumam causat exitu sibi pp viscositatē humiditatis denegato. Luz aūt aditus aeri liber datur illo excluso ampule residēt ⁊ spuma tollitur. Pōt aūt spuma in dispōne sanitatis ac ēt egritudinis p̄uenire in sanitate q̄dē manifestať in iratis ⁊ fatigatis necessitatis ad fortiter anhelandū q̄bus spuma apparet circa os: vt in oris apparet equoꝝ currētiū: pp fortem. n. expirationē fumus a pulmone eleuatus ad os cōdiuidiť fortiter humiditati salivali. ⁊ illic inclusus eā in spumā subleuat. Et sic spuētes p saliuā spumam eiciunt. In egritudine vero manifestatur in apoplīa epilepsia ⁊ strangulatione circa os. ¶ Dixit Hal. in cōmeto asso. strangulatoꝝ ⁊c. spumam fieri a pulmone. Et hoc dixit. q̄ de spuma a pulmone causata magis appet ſm sensum. Et non q̄ in alijs ⁊ ab alijs non possit fieri mēbris. nā ipsa in stō ⁊ intestinis causari pōt subcluso aere in humiditatibus eoꝝ in eis agitatis vt vomitus ōclarat spumosus ⁊ manifestat spumosa egestio: vt ergo accidat spuma in apopleticis circa os regritur vt fiat in gutture agitatio humiditatis: ⁊ aeris q̄ agitatio p̄uenit mediāte anhelitu. Luz igit p̄uatur anhelitus non fit illa agitatio humiditatis ⁊ aeris in gutture: ⁊ p ōns non fit spuma: q̄ ergo in apoplexia fortissima ⁊ praua p̄uatur anhelitus. iō in ea non fit spuma. Et sic' dicunt intelligēdum eē de stercore ⁊ voce strangulati. q̄ ad hoc vt fiant requirr anhelitus cuius motu aer subintret humiditatē in gutture cuius subintroitu causatur sonitus stertoris ⁊ vocis strangulati: q̄ ergo in apoplīa pessima p̄uatur anhelitus. iō in ea ēt non fit stertor nec vox strangulati. Motus aūt anhelitus ⁊ si apparēter p̄uetur in apoplesia fortissima. nō tñ exīter. Et. n. dixit. A. necessarius est ad hoc: vt vita p̄maneat: verūtñ est ita debilis: vt nō pateat ad sensum nec sufficiat agitare humiditatē: ⁊ aerē illi in gutture p̄miscere. Qō aūt in apoplīa praua anhelitus remaneat 3 non patēs ad sensum fuit mirabile visum Halieno vt ipse dixit in cōmēto asso. apoplīam q̄dez fortē soluere ⁊c. Et cū admirationis est. cum spūs ālis in illa apoplīa non descendat ad lacertos pectoris pp integrā in ea eē opilationē. motus aūt anhelitus voluntarius est ⁊ p lacertos cōpletur. Et remouēs hoc mirū Hal. assignans cām eius. dixit se arbitrari virtutē lacertoꝝ. nāliter motiuam mouere lacertos pectoris in apoplīa illa pp appetitū anhelitus. Et dixit. 3° de interioribus. sicut anhelitus est in dormiētibus voluntarium actionē minime faciētibus. sic ⁊ in passionibus corporum sensum neq; motū habēte anhelitus p̄manet. Et dixit. vt p̄ponit ꝺtiū. virtus tota q̄ est in neruis trans̄mittitur musculis pectoris pp indigētiam anhelitus. Et declarans hoc dixit. sic vidisse lacertos plurium apopleticoꝝ moueri. s. ois mouenť in exercitio magno vt magno cursu: q̄ tunc apetit multum anhelare. vñ cogitur virtus nāliter motiua ad talē mouēdum. Nam vt dr p̄ ꝺtiū. recipiunt tunc in apoplexia musculi pectoris illam q̄ztitatē de motu sufficiētē sibi cum sint pauci. al's. cū sit paucus. quā reciperent ex aliqua parte eoꝝ q̄n mouerenť forti motu. Et subdit Hal. in supradicto cōmēto. q̄ hoc nō ꝺtingit solū in apoplīa pp appetitū anhelandi: sed ēt q̄n fit pp defectū virtutis sicut inuētuz est in habētibus virtutē defectaz ex febribus. quoꝝ lacerti pectorales valde mouenť: vt multa q̄ztitas aeris non potens recipi paulatine multo ipetu recipiatur. ¶ Dicunt q̄dam. q̄ sicut in apoplīa nō est ablatus motus anhelitus a ptibus pectoris: ita nec po[a] sentiendi: imo sicut ibi est po[a] mouendi ita ⁊ sentiēdi: sed q̄ aīa est multū intēta motui anhelitus pp̄ cessitatē eius diuertiť ab opōne sentiēdi: q̄ non est illius necessitatis. Et iō apoplīcus in illis ptibus non sentit sensibile appositū. sicut ēt multū speculans non videt coīa se pterentem. ¶ Dicūt. in apoplīa ⁊ multis egritudinibus mortalibus viuit hō sine motu anhelitus. eo q̄ cor cū vltimo moriatur posterius pficit operationē suaz q̄z pectus. ergo post ablationē opationū corporis cor viuit: ista tñ vita parū durat. imo in nulla egritudine pōt quis durare tpe nobili sine motu anhelitus occulto vel māifesto. Sine tñ anhelitu manifesto bñ pōt q̄s aliquo notabili tpe durare: q̄ qdē tpis extimauerunt antiqui eē triū dierū nālium ad plus. Et forta se pp hanc cām distulit dñs noster Jesus xp̄s resuscitare Lazarum ad quartū diem: vt ois tolleret suspitio. ⁊ ois infrunctio calūniosa miraculosi opis sui deficeret.

De spuma ⁊ cāis ei⁹ circa os generata ⁊ in sanis ⁊ in egris.

De causis apoplexie. dixit Aui. opilatio que est apoplexia fit aut pp clausionem. aut pp repletionem. Et clausio quidē est parietum cerebri ventriculoꝝ vel meatuū cōstrictio absq; plentia māe humoralis vel vētose. Repl'o ergo est cuz materia humoralis vel ventosa stans in ventriculis ⁊ transitibus spiritus cerebri opilat illas. ¶ Cā autem clausionis. dixit Auicen. est duplex. vna est virtus q̄ stimulata fugit ⁊ contrahit cerebrum ad cuius contractionem

nem sequit ventriculoꝝ z trãsitiuũ spũs ꝓstrictio z parietũ ipsorum adhesio: z sic integra opilatio z apoplia. Fugit aũt z ꝑhibit virtus ex cã doloꝛẽ inferẽtẽ: cũ. s. ad cerebꝛum puenit q ipm dolere z ꝓtristare faciat. Aut fugit ex cã non faciẽte doloꝛẽ: z alio ledẽte ipedimẽto. vñ mouet virtus motus cõ tractionis ab eo z conat ad exp̃sionẽ z expulsionẽ nãlit illius ipediméti seu cãe eius. sicut accidit in expulsionib⁹ vrtum nãlium. ¶ Scõa cã clausionis. dixit. A. est q̃litas stiptica frigida ingrossatiua. i. inspissatiua suis naturis. sicut forte frigus. s. parũ vel coniunctũ cũ sicco. vt cõstitutio bo realis oſſdit. facit. n. stipticum. i. ꝑhibit z cõstringit cerebꝛum sicut medicina stiptica mẽbꝛũ ꝑhibit z corrugat. ¶ Replexio aut q̃ est cã apoplie. dixit. A. ẽ duplex. vna apans z alia nõ apans. z q̃ est apans est vt illic. s. in vẽtriculis z cursibus spirituũ cerebꝛi contineat mã q̃ apet parietes z supficies eorũ intrinsecas z opilet ex parte extẽsionis. i. extẽdẽdo parietes z supficies z in tumoꝛẽ eleuãdo eas. Et ꝟ est raro. Que vo non est apans z est ꝑm plm. Aut est in ipso cerebꝛo z vẽtriculis eius: z cũ ꝓpinquitatẽ sua. s. cerebꝛo z vẽtriculis ẽ ẽt in meatibus spũs ex cerebꝛo. s. pdeuntibus: q̃ sunt loca corrũdẽtia directe principijs neruoꝝ z sunt ẽt ꝓncipia anfractuũ z cõmissurarum cerebꝛi. ad ista. n. loca spũs ex cerebꝛo ꝓcedit. Et ista loca cũ terminarẽtur ad vẽtriculos opilatis illis ẽt opilantur cũ ꝓpinquitate sua. aut. sup. est replo opilãs sine apate in meatibus spũs ad cerebꝛũ. i. ꝑ quos trãsit spũs vitalis a corde ad cerebꝛũ qui sunt vene apoplice: z sic appet qõ non sp in apoplia est opilatio cerebꝛi vel vẽtriculoꝝ ei⁹. Sz est aliq̃ opilatio arteriarũ iuueniliũ ꝑ quas oz transire spũs cordis ad cerebꝛũ. ¶ Dixit Auer. colliget. 3. cã huius egritudinis est de necessitate priuatio motus vlis z particularis. Et q̃ declaratũ est q motus vlis hz duo ꝓncipia: quorum vnũ est in corde z aliud in cerebꝛo. Et q cerebꝛũ nõ facit suas opões nisi ꝑ cor. ergo est necesse vt cerebꝛo adueniat aliq̃ vna egritudo vlis cõicans toti corpori. z ꝟ fiet necessario ꝑ opilationẽ viaꝝ spũs q prouenit a corde ad cerebꝛũ. z iste arterie siue vie sunt opilate aut ꝑ fortẽ opilationẽ vẽtriculoꝝ cerebꝛi ꝓpea q q̃ ille clauduntur ipedit via spũi aiali q dat oibus mẽbꝛis sensum z motum: sz ita est vt dixit Gal. qui dicit q a cerebꝛo mittit spũs aialis. sicut mittitur a corde spũs vitalis intrinsecus. aut fiat q corrũpitur ꝑ cerebꝛi: qõ est: q q̃ illa corrumpit. corrumpit tẽperantia cũ qua tẽperat calor intrinsecus cordis ad hoc vt possit opari sensum z motũ. sicut declaratũ est in nãli phia. Sz in cameris cordis non põt interuenire ꝟ accẽs qõ hanc egritudinẽ faciat: q prius inde pueniret ad mortẽ. Et dixit Aue. cã quã dat Ipo. est verax. z ẽt illa quã dat Gal. z Ipo. dicit. q q̃ bõ subito sine voce fit z cadit in terrã. z tũc fcẽ sũt opilationes in vĩs q̃ sunt inter cor z cerebꝛũ hoc est in arterijs. Et hal. ẽt ꝟ cõfitetur. Et dixit Gal. in libꝛo õ accidẽti. z in libꝛo de mẽbꝛis doloꝛosis. s. 3° de interioꝛibus. q ꝟ egritudo fit ꝑ opilationẽ in vẽtriculis cerebꝛi. ergo cõcedit Gal. vt fiat a duabus causis. ¶ Dicunt cause apoplie sunt aut extrinsece aut intrinsece. Et de extrinsecis quidẽ dixit Gal. ꝑ de accidẽti. est aer frigidissimus cõstringẽs z coarctans hũiduz qõ interius z coarctans spiritus vt ad organa nequeat ptrãsire. Et isto modo erit imediata cã opilationis attenuatorie. verũ frigiditas exterioꝛ põt ẽt eẽ cã opilonis coarctatorie: z mediata: z ꝟ duobus modis. vno q̃ est cã indigõnis cerebꝛi: z ꝑ ns multiplonis supfluitatis flãtice: q̃ põt post ea coarctatorie vẽtriculos cerebꝛi opilare. Alio mõ q̃ ẽ cã defluxus supfluitatis ad vẽtriculos cerebꝛi vel ad arterias iuueniles de quo mõ dixit Gal. 3. affo. in cõmẽto affo. Sivo hyems austrina ꝛc. q apoplia aliq̃n cãtur a mã catarrali ꝑ frigoris extrinseci ꝓstipationẽ ꝑssa ad arterias subeticas. Et vocat ibi a Ga. catarrus celeriter dissoluẽs. ¶ Et de causis extrinsecis est ꝓcussio aut casus cõmotũ z cõquassatum faciens cerebꝛũ. Et ꝟ põt facere ꝓuenire opilationẽ attenuatoriam z coarctatoriam. vñ priuabitur corpus cõfestim sensu z motu. ¶ Et ex eis est ebrietas. sicut dixit Ipo. in affo. si inebriatus q̃s repẽte sine voce fiat ꝛc. Et erit ꝑ opilationẽ ꝑ ebrietatẽ factã aut in vẽtriculis cerebꝛi aut in venis subeticis. ¶ Et ex eis est compssio coangustãs dictas venas. vñ prohibetur spũs a corde transire ad cerebꝛũ. sicut est q̃ fit laqueo cõstringẽte vel manu ꝓmẽte sup eas. põt. n. quis cũ digitis fortiter constringere sub mẽtis lateraliter venas z arterias apoplicas vñ decidet compssus in apoplìam. Et ex eis est longa dormitio resupina. ¶ Dixit Gal. in libꝛo de instrumẽto odoꝛatus z ponit a Rabi. in 9ª pticula. fortasse alicui qui iacet moze supinus tota nocte accidit ex supfluitatibus apoplexia. s. faciẽtibus opilationẽ in vẽtriculis cerebꝛi coarctatoriam vel attenuatoriã vel opilantibus venas apopleticas. ¶ Et ex eis est aer ineuẽtatus z fridus. sicut dixit Hoz. accidit illis qui in estate capite denudato intrant tẽpla ꝓfunda marmorea. ¶ Et dixit Ser. sup. 9° Al. oĩs res nõ nãlis q̃ unq̃ gĩat vel auget replonẽ in corpoze vel capite aut cõmouẽs cerebꝝ põt eẽ cã apoplie. ¶ Et ex causis extrinseceis est venenũ petẽs cerebꝛũ cuius lesionẽ sentiẽs cerebꝛum fugit z ꝑhibit z constringuntur vẽtriculi eius.

¶ De causis vo intrinsecis. Alie sunt complones pure sine mã. Et hoc vt plurimũ est mala ꝑ frida cerebꝛo dñans aut frida z ficca q̃ uis dicãt. q oĩs mala ꝑ cũ vltimat possit eẽ cã apoplie inq̃ntum põt eẽ cã tãte indispõnis spũs vitalis: vt nõ sit bonus q ex eo fiat spũs aialis: z tũc erit ꝟ mala ꝓplo dñans cordi. Aut inq̃ntum est tãte idispõnis spũs aialis: vt nõ sit idoneus ꝑ opõribus sensus z motus: z tunc erit illa mala ꝑ dñans cerebꝛo. Et alie sunt male ꝓplonales cũ mã apante vel nõ apante: de q̃ mala cõplone mãli cerebꝛo dñante locutus fuit Ipo. in affo. apoplìam qdẽ forte soluere ꝛc. Et loquẽs de mã opilãte venas apoplicas. dixit 4° regiminis acutoꝝ. fieri affonũ. i. inuocalẽ vel sine voce repẽte. sup. z pp hoc fit sine sensu z motu. si ſano hoc cõtingat sine occasione. s. mãifesta extrinseca venaꝝ. s. apoplicaꝝ assũptiões. i. repletionẽ faciunt. s. affonũ. i. apoplicũ. Notanter aũt dixit fieri affonũ. si ſano ꝓtingat ꝟ. vt excludat affoniã ꝓtingẽtẽ egris q̃lis q̃ accidit ex mã mala in oze stõi cõtẽta. Aut ex ꝓvocatione matricis. aut ex epilia pueniẽte ex mã venenosa. Et quãcunq̃ aliã a filibus cãis ꝓtingẽtẽ: q̃ accidit egris nõ sanis: q̃ nõ ꝓtingit ex opilatione dictarũ venaꝝ. dñt in hac affonia nõ solũ replẽtur vene ipse: sz ẽt aliq̃n nerui. z tũc ad ipsam affonia duo cõcurrũt modi. vnus: q spũs vitalis nõ põt trãsire ꝑ venas z arterias illis repletis ad cerebꝛum q̃re deficit cerebꝛo mã spũs aialis. q̃re nõ hz spũz aialẽ quẽ trãsmittat ad oꝛgana ẽt si vie inter ipm z illã fozẽt apte. Alius ẽ q spũs aialis exis in cerebꝛo nõ põt ire ꝑ neruos repletos ad oꝛgana. ¶ Que sit aũt mã cãs opilonẽ Gal. in cõmẽto ꝑdicti affo. dixit eã eẽ flãticã. z loquutus est solũ de opilatione vẽtriculoꝝ cerebꝛi. silr z Ser. dixit q cã eius est flã frigidũ grossum replẽs vẽtriculos cerebꝛi. Et hoc dixerũt: q locuti sunt de ea q̃ vtplm euenit. Et nõ q nõ possit ab alijs hũoꝛibus fieri. nã qlibet hũoꝛ põt opilare vẽtriculos cẽbꝛi ẽt coarctatorie: sz hoc eueniat de colera z melia ꝑ paucitatem ꝓgregationis earum in cerebꝛo ad tantam opilationẽ causandũ. flã aũt z sanguis põt hoc facere ꝓ sui multitudine. z de flãte quidẽ concessum est ab oĩbus. de sanguine vero dixit Gal. in li. de flõmia fit apoplìa cũ multus sãguis subito effunditur sup cerebꝛum. sup. z exiẽs venas effluit in vẽtriculos cerebꝛi z replet eos. põt ẽt qlibet humoꝛ causare apoplìã opilando vẽtriculos cerebꝛi attenuatorie: z maxime cum apa fecerit. põt ẽt sanguis vt ab oĩbus concessum est: causare apoplìam replẽdo venas apopleticas: z flã etiaz illud põt facere: vt supra patuit de catarro ꝑsso a frigiditate extrinseca. colera vo z melia hac replexionẽ causare rarissime possunt: ita vt ꝑ huius raritatẽ. z raritatẽ replendi ventriculos cerebꝛi multi dixerunt a colꝛa z melia apoplexiam

non posse cãri. ¶ Dixit. A. mã nõ apans q̃ est in meatibus spiritus cerebro aut est humor sanguineus effluxus ad vẽtriculos cerebri subito aut est hũor flãticus cũ est supabũdanter multus. i. cũ est valde multus: qz si nõ eẽt valde multus faceret epilĩã nõ apoplĩã. Alio vero lr̃a dicit. Et est supabũ dans multũ. s. q̃ flãticus humor facit apoplĩam: qz pluries multũ fit a flãte p̃dictas apoplĩa q̃z ab alijs humoribus. Et Aui. pp cãm supra assignatã nõ exp̃sit de colera z melĩa: tu vero supplẽ potes aut ex colã: aut melĩa: lz rarissime. ¶ Et loquẽs de cã mãli apoplĩe pueniẽtis ex opilatiõe venarum apoplĩcarũ. Dixit q̃ illa q̃ est in meatibus spũs ad cerebrũ est cũ opilanť artarie z vene. s. ascẽdẽtes ex multitudine sanguinis z vehemẽtia replionis. q̃re spũs cordis nõ hz trãsitũ ad cerebrũ. q̃re nõ morať. i. nõ expectat: nec dat dilationẽ vs q̃z quo p̃fecet. Et declarans hoc. A. q̃ accidit ei ex illo. i. ex illa vehemẽti replone apoplĩcaz: qõ accidit cũ ꝓstringunť. scz a cã extrinseca laqueo vel manu ex casu sensu z mor?: facit. n. illa ꝓstrictio somnũ profundũ in quo auferť sensus z motus. Cũ ergo a cã extrinseca accidat sile apoplĩe accidet ex illa cã intrinseca sile illi actioni. s. ablatio sensus z motus z est apoplĩa. ¶ Dixit Raſ. in diuisiõibus apoplĩa fit a sanguine: z fit ab hũoribus crudis flãticis: z aliq̃n mã faciens apoplĩam est vẽtositas grossa valde multa gñata in cerebro aut aliũde ascendẽs ad ipm replẽs integre ventriculos cerebri. ¶ Et de causis intrinsecis alie sunt sinthomata fortiter ledẽtia cerebrũ. sicut dolor fortis. aut cõmotio eius. De ea q̃ est dolor. dixit Jpo. 4° regiminis acutoz cũ dolores aduẽniũt. s. in aliq̃ parte corpis nigre colere z ꝺigmeoz. i. acriuz reumatũ infusiões fiũt. dolẽt aũt intus morsa. s. mẽbra pp illoz cõfluxũ in ea q̃ mẽbra sunt vene z arterie p q̃s fluũt: q̃ z si nõ sentiãt vere mordicationez illoz: tñ sentire z dolere dicunť: qz malã discrasiã eas ledẽtẽ suscipiãt ab illis hũoribꝰ acribus q si eẽnt in mẽbris lacertosis cãrent mordicationez in eis. Morse aũt sic vene ille z arterie ab illa discrasia valde sicce facte tendunť. Et sic tẽse z exiccate flegminãtes z fluẽtes hũores euellũt. i. trahũt: z sic replenť: vñ z corrupto sanguine in illis ꝓtento pp illã discrasiã z illos humores eorũz replone spiritibus nõ potẽtibus pambulare in vas in quas fm nãm est eis trãsire infrigidationes fiũt. s. in extremis. z scotomie. i. obtenebrationes visus: z assoᵃ. i. invocalitas: z cartinaria. i. capitis ꝓcuitas z spasmi. z hoc si iã in cor vel epar vel venã venerit magnã vel arteriã opilatio: vñ ẽt apopletici fiũt vel paliges. i. apoplĩci si opilatio ceciderit in loca ꝓtinẽtia spũs. s. aiales in vẽtriculis. s. cerebri z spiritibus nõ potẽtibus trãsire: deficcať sanguis. i. ingrossať z cõgelatur. Dolor itaq̃ duobus modis põt eẽ cã apoplie. vnomõ vt supra patuit per. A. cerebro fugiẽte z ꝓhẽte se. Alio mõ reuma exacuẽdo z fluere faciẽdo. vt hꝫ dixit Jpo. ¶ De cõmotione aũt cerebri a cã intrinseca. dixit Jpo. 7° affo. Quibus cunq̃z cerebrũ motũ fuerit. i. cõmotũ z q̃ssatũ sine manifesta occasiõe. i. nõ a cã primitiua: sed a cã intrinseca necesse est sine voce fieri statim. i. apoplĩcũ z amittere sensuz z motũ: qz ex tali cõmotione ipediť trãsitus spũs aialis ad organa sensus z motus: z ipediť ex eo dependentia spũs aialis existẽtis in organis a cerebro z virtutibus eiꝰ: a qbus dependet spũs aialis mẽbrorum: sicut dependet splẽdor solis a sole: vt dixit Gal. p̃ de interioribus. ca. p̃. Et p sufficiẽtia cãrum apoplie Gal. inuit in cõmẽto affo. epilĩcoz iuuenibus. q̃ a q̃cũq̃z cã põt fieri epilĩa ab eadẽ tñ intẽsioni põt fieri apoplia. ad illas igiť recurrendũ est. ¶ Dixit Serap. q̃n mã q̃ cã apoplie est multa tũc egritudo est difficilis. Et cũ est diminuta est debilis. ¶ Dñt qdã cũ opilatio vẽtriculoz cerebri est ad plenũ. tunc est apoplexia maior. z cũ nõ replenť ad plenũ tñ replẽtur vltra mediũ: tũc est apoplĩa media. Cum vero replentur ad mediũ tunc est minor. Cum vero replenť minus medio: tunc nõ cãbitur apoplĩa: sed epilepsia. Et fm hãc diuersitatẽ replionis cãtur diuersitas in accñtibus fm intensum z remissum. ¶ Ex dictis appet qũo diffinitio de apoplĩa data ab Aui. vt supꝰ dicebať est spãlis z nõ gñalis: solũ. n. ꝓpter spẽi eius q̃ est mãlis eueniẽs a mã opilante ventriculos cerebri z trãsitũ spũs aialis: qõ iõ fecit Aui. qz ista est q̃z eue nit. Et cui cura gñalis data ab auctoribus ꝓuenit. Et de ista intelligiť cũ dr̃ q̃ apoplexia est morbus piodicus. ¶ Dixit Aui. piodoz apoplexie iudiciũ iaz dicimus. s. cũ locutus ẽ de piodis epilĩe: sicut. n. piodica epilĩa est mãlis ita z piodica apoplexia est mãlis. ¶ De cã p̃mitiua apoplexie satis patuit. cã aũt añs est humor abundans in corpe vel capite: vel vapor añq̃z opilet loca p̃dicta. Et cã cõiuncta est ipe met humor vel vapor vel aliud qd actu iã opilans Gal. in cõmento affo. acutoz morboz ꝛc. numerat apoplexiã inter morbos acutos sine febre. Et intellerit sine febre fm plm: qz ipsa vt dicť est vtplm fit a mã flãtica frida nõ apantez cum q̃ de ple nõ ꝺiungiť febris. Et de his intellexit Paulus cũ dixit apopletici iacẽt sine febre p accñs tñ posset in flãtica ꝺiungi febris vt cũ acciderit illi flãti putrefactio: z p eandẽ cãm põt in oi alia mãli apoplexia adeẽ febris: vt itellexit Gal. in cõmento affo. si inebriatos qs repẽte. Et in cõmẽto affo. qbus cũq̃ sanis ꝛc. Et Jpo. in eodẽ affo. subdens si nõ febris accesserit. z Auic. ẽt dixit. febrẽ posse euenire in apoplexia. imo in qualibet apõsa semp est febris: nec est verus q̃ qdã dixerunt q̃ in apoplexia a materia opilante non est febris: ꝓbẽte opilatione cõmunicari caliditatẽ extraneã cordi. nõ. n. opilatio vẽtriculoz z trãsitus spũs ꝓhibet caliditatẽ vel putridã fuliginẽ transire ad cor si non opilarenť vene z arterie: sed q̃n opilatio venaz z arteriarũ simul cũ opilatione vẽtriculoz cerebri occurreret. tunc fieret apoplexia fortissima: ubi to aut festine valde pimẽs. igiť in alijs põt putrida fuligo in mã putrida vel in apõsa: z ẽt in non putrida caliditas extranea p arterias z venas cõicari z febrẽ facere. Accidere. n. põt accẽdi caliditatẽ extraneã mã nõ ente putrida nec apante pp fortẽ agitationẽ: z motum mãe: z spũum quãmã vigorata agitat z mouet conans ad expellẽdum ipsam. ¶ Dixit Jpo. 6. affo. apopletici maxime fiunt in etatibus a. 40. anno vsq̃z ad 60m. z intellerit maxime de fcã ab humore melicoz q̃ in illa etate magis multiplicať: q̃uis ẽt flãtica possit fieri in ipsa etate multiplicato flãte p viam indigõnis: lz magis fit post eã etatẽ. s. in senio: q̃n flãa valde multiplicať. ¶ Dixit Aui. apoplexia plm accidit habẽtibus etates. s. prouectas. Et dñt qdam apoplexia sanguinea plm cõtingit in adolescẽtibus z iuuenibus. dixit. A. z accidit corpora humida z regimina in sex rebus nõ nãlibus hãtibus humida. z ꝓpter cũ est cum humiditate frigus. ¶ Dixit Gili. accidit ꝑcipue sanguineis z flãticis z sup repletis degẽtibus multo ocio z nimijs comestiõibus: z multo potu vini z crapula z multum lauantibus z colẽtibus caput: z sudantibus. s. in capite. ¶ Dixit. A. si aũt accidit cũ caliditate cõplonis. i. in hãbus ꝓplonẽ calidam z siccam z silem etatẽ z vtẽtibus regimine calido z sicco tunc res est pua. i. raro eueniens: als ẽt prava. Egritudo. n. ꝓpria circũstãtijs nõ accidit nisi a magna cã. Et iõ raro accidit: lz cũ accidit est prava. ꝓplo nãq̃z ꝓria est ex hoc elongata vt eã toleret. ¶ Et dixit. A. illi q plurimum vtunť flomis pp melicũ sanguinẽ suũ multũ. flomis q dem inuanť. s. in pũti cuz ea vtunť z cum durat multitudo sanguini melici: qz. s. vsq̃z ad senectutẽ: sed in fine. s. in senectute deficiũt in vtutibus suis z in calore nãli ẽre incidunt in apoplexiã z silia ei vt epilĩaz palysim z silia ei. qz infrida ti pp multitudinẽ flomie multiplicant multuz flã qõ erit cã dictaz egritudinũ fridaz. Apoplĩa raro accidit pueris: epilepsia vero epilĩa q̃ plurimũ accidit eis. Et hꝫ est qz hũt membra mollia extẽsibilia p que vapor faciliter transit causans epilepsiã in eis: mã aũt humoralis non sic multiplicať in eis: vt apoplexiam generet: z maxime qz ipsoz virtus expulsiua est fortis potens mãm illam humoralem faciliter expellere fauẽte habilitate extensionis membrorum eorum.

Dixit

Dixit Pau. in huius egritudinibus ꝑn°. ſ. añq̃ eueniat accidũt dolor capitis acutus: ⁊ iflatio in faucibus ⁊ viſus obſcuritas ⁊ ſcotomia ⁊ corruſcatio in oculis: fridi tas extremitatũ ſaltus totius corꝑis. grauis motus ſtridor dẽtiũ in ſõno: vrina erit ſpumoſa: aut nigra cũ corticib⁹ furfureis. q̃ ſigna accipiẽs. A. dixit. apoplĩa ꝑz ꝑ'm añcedit ſo da ꝓp mãs in capite multiplicatas: ⁊ vertigo ⁊ ſcotomia ⁊ tenebroſitas viſus ⁊ inflatio guidẽ ⁊ marie in ſanguinea ⁊ tremor in toto corꝑe. ſ. verus ꝓp mãz ſuffocãtẽ: vel nõ ver⁹: ⁊ ꝟ magis. i. ſaltus vel iectigatio ex vẽtoſitate flãtica. ⁊ ſtridor dẽtiũ in ſõno ꝓp nocumẽtũ cẽbri in quo ẽt mãe magis roartant in ſõno ⁊ grauitas ⁊ pigritia. Et multotiẽs ẽ vrina vaporoſa nigra. i. ſpiſſa nõ lucida. Et ꝟ erit q̃ſi accidit mãm flãticã ebullire: ⁊ eſt in ipſa ſedimẽ ſerrinũ ⁊ ſulfureũ: q⁹ flãtis groſſi fruſta pñt expelli in vrĩa: vñ cũ ſunt groſſa ⁊ ſicut ſerratura lignoꝝ reſidet ſedimẽ ſerrinũ: ⁊ cũ ſunt lata reſidet ſedimen furfureũ. Et dixit Pan. ſi accidat in iuuene ⁊ tẽpore eſtiuo erit groſſa valde.

Signa gñis dixit Al. cũ aliqs quaſi dormiẽs iacet: ⁊ ſi ne ſõno ſtertit ⁊ cũ pũgit nõ ſentit tũc iã patit apoplĩã. dixit Pau. apoplĩcus iacet ſupinus ſupra dorſum ſuũ. dixit Hal. ⁊ ponit ꝑ ꝓti. Nõ quotiẽſcũq̃ ĩuenit patiẽs iacere ſupinus ſine ſenſu ⁊ motu põt dici apoplĩcus. q⁹ in lubeth ꝟ repitur: ſz cũ ſtertit patiẽs ⁊ anhelitus ẽ horribilis tũc ẽ apoplĩcus. Dñs. iacet q̃ſi dormiẽs: ⁊ hoc in mãli cẽbralis: q⁹ in ea ſicut in ſomno añrior vẽtriculus cẽbri opilat ſtertit: q⁹ aer ingreditur ꝑ vias multum ſtrictas ꝓp opilationis magnitudinẽ: nõ ſentit: q⁹ ſpũs ſenſitiuus non põt ꝓp opilationẽ tranſire ad organa ſenſus.

¶ Signa ſpẽrũ. ſigna facte ꝓp clauſionẽ ſciuntur ex his q̃ dicta ſunt. ſ. maxime in capꝛo epilepſie. vbi ponuntur ſigna illarum cauſarũ. Et ſciuntur ex his que dicta ſunt. ſ. in. §. cauſarũ clauſionis: q⁹. ſ. ſcitur eius cauſas affuiſſe.

¶ Signa vo repl'onis. ſ. in apoplĩa cerebrali ſi mã fuerit apoſtemãs nõ eũat a febre ꝑcedẽte. Mã febris ꝓſequit apa cali dũ ⁊ frm cerebri: vt ſuis patuit capꝛis. imo dixit. A. cũ apoplexia fuerit febris tũc illic ẽ apa. ſ. ꝑm p'm: q⁹ ẽt in apoplĩa ſine apate põt euenire febris: vt ſupra dcm̃ eſt. ¶ Dixit autẽ Aui. nõ eũat a febre ꝑcedẽte. q⁹ febris ẽ ſignum cõe oibus apatibus cerebri. Et iõ dr ꝑcedẽs. ſ. ſi ſigna ꝓticularia diſtinguẽtia vnũ apa cerebri ab alio. aderũt ẽt alia ſigna apatis cerebri. Qz ſi mã nõ fuerit apans aderũt ſigna gñalia ſupradicta vt p'm ſine febre cũ ſignis ſignificãtibus mãz opilãtẽ: q̃ ſunt qm̃ ſigna fcẽ a ſanguine: dixit Raſ. in diuiſionibus. ſũt rubedo faciei ⁊ marillaꝝ: ita vt q̃ſi ſit ſuffocatiuũ. ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ guidẽ. ¶ Dixit. A. ſignificant eã ſigna dominij ſanguinis ⁊ ẽ facies rubea ⁊ oculi rubei valde. Et vene ceruici ſunt extẽſe ⁊ plene: ⁊ ſpatiũ flõmie. ſ. ꝓſuete vel alterius eũonis ſanguinis ꝓſuetudinarie eſt elõgatũ. Et añceſſit regimẽ q⁹ gñat ſanguinẽ. ¶ Dixit Hal. vt ꝑmo ponitur cõtinẽ. Signa fcẽ ex multa repl'one ſanguinis venarum cerebri effuſi in eas ſubito ſunt rubedo faciei ⁊ eminentia oculorum ⁊ vtrorumq̃ rubedo.

¶ Signa vo facte a mã flãtica ſunt. dixit Raſ. in diui. moliries corꝑis: ⁊ albedo colorꝭ: ⁊ multitudo ſputi ⁊ muchi.

¶ Dixit Aui. ſignificant eã color ⁊ forma oculi: ⁊ humorositas narium: ⁊ alia ſigna dominij flãtis. ſup. ⁊ in facta a colera aderunt ſigna dominij colere. ⁊ ſil'r in facta a melĩa addiderunt ſigna dominij melĩe.

¶ Signa aũt apoplĩe ꝓp repl'onẽ venaꝝ apoplicaꝝ. dixit Jpo. 4° re. acu. ſunt rubores faciei ꝓp ſanguis repl'onẽ. Et ꝟ ſuperfluas ptes corꝑis ſpũs ſicut ad faciẽ. Et oculoꝝ ſtatiões. i. imobilitates. q⁹ nõ mouent ꝓp nimiã repl'onẽ opilãtẽ vias ſpũs motiui. ¶ Et diſtãtie manuũ. i. q⁹ vna ꝓijcit huc alia illuc. Et ꝟ ꝓtingit in ꝑn° paſſiõis. poſtea vo non mouent: ⁊ ſtridores dẽtium: q⁹ portio mãe replet neruos ⁊ iducit motum ſpaſmoſum: ⁊ ꝟ ꝓtingit. Et pulſus. i. dolor pulſatiuus ĩ pticula flegmãte: vel pulſus. i. ſalt⁹ĩ mẽbris: ⁊ maxillarũ coactio. i. ꝓſtrictio. ⁊ hoc ꝓtingit in ꝓceſſu: infridatio extremitatũ: q⁹ nõ ꝓcedit calor ⁊ ſpũs ad ea õfectis ipſis invenis ⁊ arterijs. ¶ Dixit Hal. ⁊ ponitur ꝑ ꝓtinẽtis. huius morbi fortitudo ⁊ debilitas indagatur ex q̃ztitate defectus anheli tus: ⁊ eius fortitudine. ſ. ꝑncipal'r. Dixit ergo in commento aſſo. apoplĩam fortẽ ſoluere ⁊c. q⁹ ſi anhelitus auferatur q⁹ non fiat. ſ. apparẽter erit apoplĩa fortiſſima: ⁊ maxime hoc erit ſi cor patiẽtis fuerit nã cal'm egẽs multa euẽtatione. Uſi notãt. q⁹ aliq̃ apoplĩa eſt fortis in hoie calidi cordis: que in hoie frigidi cordis eẽt debilis: ⁊ ꝓp hanc cãm apoplĩa ẽ fortis in viro. debilis in mulier: q⁹ vir maiori eget euẽtatione ꝑm p'm: ꝓpea q⁹ cal'm viri ab vna cã ſuffocabil' a q̃ nõ ſuffocabitur cal'm mulieris: ſicut ẽt cal'm cordis cal'i ſuffocatur a cã a q̃ non ſuffocatur cal'm cordis frigidi. Et dixit Hal. ſi anhelitus anguſtioſe ⁊ duriter fiat erit apoplĩa fortis. Et dix. ſi anhelitus eſt diuerſus: ⁊ nõ eſt eiuſdẽ cordis aliq̃ geſcẽs. i. interſectus: vel aliq̃ geſcens. ſ. ab iordinatiõe ſua. paſſio adhuc eſt fortis: ſed non ſicut prima. Qz ſi anhelitus ſit ordinatus paſſio eſt debilis apta curari a medico total'r conãte ad curã eius. ¶ Dixit Al. huius egritudinis q̃ztitas ẽ ꝑz q⁹ ſtertit fortiter vel debil'r. Dixit Dyoniſius. vt ꝓ ponit cõtinẽtis. q̃ſ in apoplĩa ſtertit patiẽs ipſa eſt difficilis ad ſanãdum: ⁊ cũ nõ ſtertit in ſuo anhelitu eſt facilis ad ſananduz. ¶ Notant. q⁹ ſtertor eſt duplex. vnus verus ⁊ ꝓpriꝰ q⁹ ẽ ſonitus ꝓter nãm auditus in gutture ex motu anhelitus. Et iſte ſigñat apoplĩam maiorẽ denotet. n. magnã difficultatem anhelitus. Et iſte ſtertor q̃ſ nõ adeſt in apoplĩa. tũc oꝫ ꝓſiderare anhelitũ. nã ſi fuerit facilis ⁊ ordinatus: tunc apoplexia eſt debilis. ſi vo anhelitus non appentur erit tunc: q⁹ aer non põt cõmiſceri in humiditate non erit ſtertor. Et tũc ſignificat apoplĩa fortiſſima. alius ſtertor eſt nõ verus: ſed largo mõ dr ſtertor: ⁊ eſt ſonitus qdaz paruus reſpectu ſoni tu veri ſtertoris. ita q⁹ non eſt cõpletus ſtertor nec audit' in gutture: ſed circa nares patiẽtis procedẽs ex difficultate anhelitus: ⁊ iſte põt ſtare cũ difficultate minori. ¶ Dixit Jſaac ⁊ ponitur ꝑ ꝓtinẽ. Si in apopletico ſuſpiria ſunt ordinata: parua eſt infirmitas: ſed ſi ſine anguſtia tñ cum inordinatione ſuſpirant magna eſt infirmitas: non tñ maiori ſilis in q̃. ſ. non ſunt ſuſpiria. ¶ Dixit Pau. cum motus eſt facilis põt deglutire res humidas. Et q̃ſ eſt difficilis nihil põt deglutire: ſed erit p nares. ¶ Dixit Raſ. primo ꝓtiñ. q⁹ Jpo. dixit in libro. aſſo. q⁹ ſtrangulatus ſpumans ore nullomõ põt viuere. Et ego dixit Raſ. ſil'e iudicium teneo de apoplĩa. dico enim q⁹ qcunq̃ apoplĩcus ſpumat ore non põt liberari. Eſt tñ dixit ipſe. intuẽdũ in multitudine ⁊ paucitate ſpume ⁊ in eius tpis prolixitate: q⁹ ſi ſit pauca poſſibile eſt egrum cõualeſcere: ſicut ẽt euenit de ſtrangulato cum parũ ſpumat. Dicunt. q̃ſ non apparet ſpuma ⁊ motus anhelitus non eſt manifeſtus: tunc apoplĩa eſt fortiſſima. ſignificatur enim q⁹ motus pectoris eſt ita debilis q⁹ non monet aerẽ potentẽ ſpumificare. Si vo nõ fuerit ſpuma ⁊ motus anhelitus fuerit ordinatus: tunc ipſa eſt debilis: ſignificat' enim opilo parua. Si vo fuerit ſpuma ⁊ motus anhelitus fuerit paruus debilis inordinatus ⁊ interſectus: tunc apoplĩa eſt fortis ⁊ incurabilis. Si vo fuerit ſpuma ⁊ anhelitus non ſit multũ puus nec multũ inordinatus ⁊ nõ ſit interfetus: tunc iſta apoplĩa eſt media inter fortẽ ⁊ debilẽ: ⁊ non eſt omino incurabilis: ſz curari põt marie ſi ſpuma fuerit pauca: ⁊ paruo tpe durans ⁊ ꝑcipue in hoie hñte frigidum cor. ⁊ in ſumma oĩa ꝑdicta ⁊ quecunq̃ alia ſigna ſequuntur iudiciũ anhelitus: ꝓpea dixit Auer. colliget. z. anhelitus eſt manifeſtum ſignum ſup fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ virtutis: qõ eſt: q⁹ q̃ſ anhelitus fuerit groſſus ⁊ magnus ſignificat fortitudinem: ⁊ q̃ſ fuerit quietus ſignificat debilitatem. ¶ Dixit Hal. 3° de interioribus. opz intelligere deteriorez ceteris ſpẽbus anhelitus eſſe

anhelitum rarū.ſ.z mugituoſuz cuius dilatatio z ꝓstrictio fuerit cū angustia z duritia. ¶Dixit Ser.cognoſcif difficilis a debili ex ipſo ifirmo:qm̄ ſi nocumētū in ea eſt paruū ē debilis.z ſi eſt magnū eſt difficilis. Jō dñt.cū augentur accidentia:q̄ demonſtrant pñtem apopliam. Et maxime q patiens nullo mō ſentiat:z nō ſupuenit paralyſis: tūc illa ē maxima z mortifera cū vero minuatur z lentit z ſuperuenit ei paralyſis z ſignificatur q eſt curabilis.

¶Dixit Hal.z ponit ꝑ ꝓtiñ.Signa apoſe ſunt ingrenda:eo q apud me ſunt valde peſſima: z opinor q eius ſigna non illico appareāt:q3 añ ipſam apparebunt ſigna freneſis.ſup. vel alterius apatis cerebri. ¶Dixit Aui.apoſa eſt ex ſpēb⁹ apoplie puerſe.i.mortifere.z eq̄le eſt ſiue mā ſit ca'a ſiue frigida.ſ.in faciendo apoplexiā mortiferā:q3 vtraq3 eſt mortifera. Nō tñ eq̄le tps interficinedi.q3 calida citius interficit. ¶Dixit Hili.in minori apoplia pua eſt neceſſitas euētatiōnis:ita q non addit nā vltra motū dyaphragmatis ad anhelitum faciendū niſi lacertos pectoris añrioris. Sed in media eſt addita vlterius neceſſitas. Et iō addunt lacerti laterales anterioribus.In maiori vero eſt vltima neceſſitas: vñ addit nā ꝑdictas lacertos poſteriores z mouet ꝑm oēs dyametros añ z retro. Et ſignificat hoc debilitatē nāe:q̄ nō pōt ꝓplere actionē ſuā:niſi cū tot inſtr̄is z ſignificat intenſionez fortē in inſtr̄is anhelitus. ¶Dixit Hor.qñ ſuſpirant cū magna difficultate z ſpuma eſt in ore:z vox eſt ſicut ſtrangulatoꝝ z anhelitus eſt inordinatus:tūc eſt maior: tñ ſi eēt ſine anhelitu z voce z ſpuma z motu z ſenſu eſt deterior.In medio aūt eſt ſuſpiriū z difficultas anhelitus z eius inordinatio:niſi q3 aliqñ qeſcit.ſ.a difficultate z inordinatiōe anhelitus. Et in minori eſt ſuſpiriuz z difficultas anhelitus:ſed nō eſt inordinatus nec adeſt ſpuma nec vox ſtrangulati. Dixit Hal.z ponit ꝑ ꝓtiñ. Luz euentus huius apoplie accidit ſubito cerebro velociter interficit:z tunc eius anhelitus deperdit z mēbra faciei nullo mō mouent. ¶Dixit Jpo.2.ꝓgnoſticoꝝ z ponit ꝑ ꝓtiñ. Lui accidit ſaltus z iectigatio toti corpori:z poſtea accidit ei apoplia deficit patiēs. ¶Quarto dynamidioꝝ.dī z ponit ēt a Hili.q ceciderit in apoplizz de multis rebus deſiderat ſibi cibū afferri z ſtatim q videt eū abhoiatur mortē ſufficiat. ¶Dixit Hilib.apoplia:q̄ nō venit in decremento lune minus moleſta eſſe conſuevit. ¶Dixit Aui.aliqñ accidit.vt hō apoplīā incurrat:z nō ſit dīa inter ipm z mortuū.ſ.in aſpectu faciei z alioꝝ ſignoꝝ extrinſecoꝝ cōſideratione:ita vt nō appareat in ipſo aliqd anhelitus:vel q3 nō ſit:vel q3 nō pōt cōprehēdi aliquo ſigno exterioꝝ:ita eſt occultus:deinde reuiuiſcit z ſanaf. Et nos dixit.A.plurimos eoꝝ vidimus quorum diſpō hec erat. Et dixit in iſtis qdē anhelitus nō apparet:ſed pulſus ipſoꝝ nō vltime cadit. Et rō q̄re cadit anhelitus integre:z nō pulſus eſt:q3 anhelitus eſt actio ſiue motus virtutis aialis. Pulſus aūt virtutis vitalis mō in apoplia actus virtutis vitalis nō eſt ſimplr impeditus niſi intelligaf apoplexiā eſſe in corde cātam ſicut voluit Ar. Sed in apoplexia cerebrali de q̄ maxime Aui.intellexit virtus aialis pōt ſimplr ipediri:z iō pōt ceſſare anhelitus:z non pulſus. ¶Dñt aliqñ.nō vltime cadit pulſus in arterijs brachioꝝ q̄zuis aliqñ:ita fiat paruus q ſenſus medici nō pcipit illuz. Et fortaſſe aliqñ vltime cadit in venis brachioꝝ:ſed nō vltime cadit in venis ꝓfundioribus z cordi ꝓpinquis:qō declarat ipm reuiuiſcere: q eſt ſignū q cor nō oino ceſſauit a motu:z ꝓ ꝑns nec oēs eius arterie. Et Aui.reddēs cām qūo eſt q anhelitus vltime cadit z cadit pulſus lz nō vltimef z poſtea reuiuiſcit.dixit. vī q calor innatus in eis nō vehemēter indiget euentatiōe nec ex pulſione vaporis fumoſi a ſe anhelitu magno. Immo ſufficit ſibi paruus motus: z occultus ꝓp illud qō accidit ſibi ex frigore.ſ.cōplionali:q̄re radicaliter erat cōplionis frigide cordis:h̄.n.hō poſſe ē q viuat ſine anhelitu z pulſu exteriorum venarū:q ſi foret calide cplionis cordis nō poſſet viure ſine pulſu exterioꝝ venaꝝ. Jō ſi hō calidi cordis remanet ſine anhelitu z pulſu iudicādus eſt mortuꝰ:z euaſio ab hac diſpōne filī morti plus reperif in mulieribus q̄ in viris: q3 ſunt frigidioris cordis eis:vel accidit hoc eis ex frigore alterius mēbri vt cerebri. Cū.n.in apopletico cerebꝝ infrigidatur ab humore flātico infrigidatione vehemēti ifrigidat cor vt nō egeat euētatione manifeſta. Pōt ēt hoc intelligi de frigore exteriori ſicut aliqñ accidit itinerātibus in niue. Et ꝓp hāc cām volunt auctores vt tardetur ſepultura ambigui ex mortuis donec perpēdaf eius diſpō:z nō ſit minus.72.horis. ¶Jngt Judeus.vt ꝑ ponit ꝓtiñ.nō ſepeliri debere apopleticū niſi poſt.72.horas:eo q qdā eoꝝ ſteterunt toto illo tpe velut mortui:z poſtea redierunt Raſ.tñ dixit poſt.48. horas. Et hac de cā iam multi tumulatoꝝ inuēti ſunt moti a ſitu ipſoꝝ in tumulis:q3 poſt ſepulturam ipſoꝝ rediit ad eos vita manifeſta. ¶Cā aūt q̄re ſepultura debeat differri. 72.horas dixit Cōciliator eſt:q3 in tribus diebus oēs būores ꝓpleuerūt ſuū curſuz ſiue euentū. Henti.aūt dixit. Credo q cā nō ſit bñ aſſignabilis:niſi q3 credif experiētie. Et dixit Henti.vidi hoiez apopleticū portatū ad eccleſiā z ſoueā: q tunc motus parūper reportatus fuit domū: z poſtea ſanatus fuit. Et ego vidi mulierē iudicatā mortuā z cū veniſſent hoies z ſacerdotes ad funus eius rediit ad eā motus z locuta eſt:ſed tādē tertia die mortua eſt. ¶Dñt ad ꝓpoſitū vtrū apopleticus anhelet occule reſupinari oz corpus ſuper re firma z apponi naribus eius modicū qd coti carminati clauſis feneſtris z oſtiis remotis a ꝓpinquo anhelantibus vt ꝓpoſitū poſſit ſi cotū ꝓ illū aliquo mō moueatur:qm̄ſi mouef ſignū eſt alicuius anhelitus z vite. ſi aūt nō mouef tūc anhelitus oīno deficit. Silr ponūt ſup thoracē apoplectici ciatū plenum aq̄ aſpiciētes ſi aq̄ in ipſo aliquo mō quatiaf:qm̄ ſi ſic ſignificat motus alqs thoracis:z ꝓ ꝑns anhelitus. ¶Dixit Hal.3° de interio. Apoplexia cōuenit cū pluribus egritudinibus ſibi cōparibus aut in mēbro z accidētibus:aut in accidētibus tm̄:ſicut cū epilīa ſi ſubeth:ſupore cōgelatione ſincopi z morte ſubitanea. Et tu ex dictis h̄z in capitulis illaꝝ diſpōnuz eligere poteris ſigna diſtinctius inter eas:verum q3 magis vī cōuenire cuz ſubeth:iō in hoc capō Aui.ponēs ſigna diſtinctiua iter ea:dixit.q apopleticus clamat.ſ.cū incidit apoplexiā:z hoc q3 ꝓcipit magnū nocumētum.ſ.in pluribus. Et anhelitū apopleticiingreditur nocumētū magnū. Sed patiēs ſubeth nō eſt ita:q3 nec clamat:nec ita magnum nocumentum eſt in anhelitu eius. Differūt ēt in mō ꝓceſſus in egritudinē:q3 in ſubeth gradatim ꝓcedūt de ſomno graui ad ſubeth:ſed in apopletico accidit illud ſubito. ¶Dixit Hor.qñ vocaris ad patiētē z vides eū ſine ſenſu z motu:z ſicut dormiētē ſomno graui z profundo ſicut ſubeticus:tūc voca eū:z ſi nō reſpōdet:trahe eū p capillos:punge eū acu:duplica digitos:z ſtringe fortiter tūc ſi nullo mō rīdet apopleticus eſt z p̄cipue ſi ſubito adueneritz cū alta vace. ¶Dixit Ser.ſcias:q cū hmōi būor eſt coartatus in vētriculis cerebri p̄cipalibus ab hac egritudine nō ſanatur ſanatione integra.ſed redit ad paralyſim q̄ eſt:q3 ſi eſſet in p̄cipalibus ventriculis ſicut eſt in epilepſia:nā mundificaret eam velociter. Et ꝓp illud diuerſa fit epilepſia ab apoplexia:qñ apoplexia fit ex opilatiōe cōplta integra cōicāte ſup cerebrum.ſ.in reliquis vaſis eius z in pāniculis eius oībus:q̄re accidit p̄uatio motus. ¶Dixit Aui.Alm̄.z ſilr Dyoniſius.vt primo ponitur cōtinē.apoplexia:aut iterficit:aut mutatur ad paralaſim.

¶Dixit Aui.apoplexia ſm plurimum reſoluitur.i.terminatur ad paralyſim. Et illud iō qm̄ qñ nā deficit ab expulſione māe ab vtriſq3 lateribus.ſimul ſupple per emūctoria cerebri:q3 de expulſione ad extra corpus:aut ad loca longinqua nō ſperatur in apoplexia:z tunc expellitur. aut ad ābo latera ſif z fit vtrūq3 latus paralyticum. Aut expellit caz ad vnum duorum laterum: q̄ magis eſt ſuſceptibilius egritudinum:

tudinū: z qō est debili⁹. Et ipsi⁹ qdez trāsitus in expulsiōe ad duo latera vel ad vnū facit eaz ptransire in vacuitatibus meatuū. s. nuce z neruoꝝ elongādo ipsaz a cerebro z vētriculis ei⁹. ¶ Dixit Hal. 3° affo. in cōmēto affo. si vo hyems austrina ꝛc. q ex apoplia maxie ꝓtingit palysis dextri latera. Dicūt qdā nō itelligit Hal. p latus dextrū latus situatū in dextro corpis. cum sit forti⁹ sinistro: z magis repugnās fluēti māe. Sz p dextrū itelligit lat⁹ magis paratuz ad recipiēdū qōcunqꝫ sit illud sicut dr cōiter de aliquo appato ad aliquā rez: ipm est dextrū ad talē rez. Et vi vez esse qō dñt qm Hal. vt p ponit ꝓtinētis ait. puto q cū dissoluit apoplia ad palysiz vni⁹ lateris hoc eē cū nā expellit supfluitatez in partē debiliorē suaꝝ partiū: sicut ēt dixit Aui. ¶ Cōtiliator aūt z glosator dixerūt. q latus qō frequēti⁹ paralytica in apoplexia est lat⁹ dextrum: z sic expientia declarat. ¶ Nā qꝛuis lat⁹ sinistruz nāl'r sit debili⁹ dextro z deberet poti⁹ recipere mām ex hac cā: tū qz pp sui debilitatē mā faciens apopliaz in ipso sinistro latere cerebri adunat' ide magis replet: z sic magis repletū in expulsiōe māe nō pōt recipere a dextro cū nō sit capax ei⁹ qō in dextro ꝓtinet ⁊ expedit vt dextrū mīn⁹ plenū recipiat qꝛuis sit forti⁹. Eligit. n. nā vt mām poti⁹ recipiat latius dextrū qꝛ q remaneat iexpulsa. Et adiuuat ad recipiendū maior raritas ptis dextre. Aui. tñ 2ª tertij ca. de paralysi. videt inuere oppositū. ¶ Et dixit Aui. q aliqñ palysis terminat' ad apoplīam vel est cā eius. Cū. n. dilatat' mā paralysis in vtrisqꝫ lateribꝰ ꝓuenit apoplia: sicut cuz ꝓstringit' mā apoplexie z ipsi⁹ ꝓstrictiōe expellit' ꝓuenit palysis. ¶ Et pz ex dictis q termiatio apoplexie ad palysim est ꝓpzie illi⁹ que fit ex opil'one cerebri a mā flegmatica: z ñ ex alia mā nisi rarissime: qm mā flātica est que pōt paralysiz cāre: z causat ꝑz pīm: reliqe vo māe nō cānt paralysim nisi rarissime ꝑm quosdā. ¶ Dixit Hor. mā apoplie est grossa frida multa z cōpacta que p pfectam crisim terminari nō pōt. Et iō si curat' terminat' ad palysim cū mā apoplie cū desp̄gitur p neruos causet paralysiz: sicut mā paralysis cuz coadunat' causat apoplexiā. ¶ Dixit Sili. maior apoplexia curam non suscipit: sed in ꝑma die interficit. Media autez infra tres dies interficit. Aut in paralysim mutat'. Minor vero infra septimuz diez interficit: aut mutat' in palysim. Ait Moyses. in 6ª pticula suoꝝ aforismoꝝ apoplia fortis nēcio est ōstructiua z debilis difficulter curat' sicut dixit Ipo. qz in hmōi peste destruunt' z cessant nobiles actus quos nā regit sp. z sūt ispiratio z expiratio loquela sensus z pulsus. ¶ Dixit Ser. difficili nō est sanatiosed pducit ad mortē. debilis vo si accidat vt sanet': tunc ipsa sanat' cuz ǒctione alicui⁹ ptis corporis. ¶ Dixit Lōciliator. aliq auctoꝝ simpl'r sine ꝓtestatiōe opandū esse dicūt in cura apoplie. ¶ Inqt. n. Mes. opz vt oē gen⁹ cure administret' subito. dilatio. n. ducit ad mortez festinā. Luz fit ipse morb⁹ p se etiā paꝝ recipiēs curā: z qz qꝛtūcunqꝫ apoplexia fit debilis: est tū morbus fortis z periculosus valde: z nūqꝫ carens suspitiōe z timore. fil'r Uia. z Auic. inceperūt a cura eius. ¶ Quidā aūt auctores dixerūt. non esse a ꝑn⁰ opandū. Uñ Al. dixit. si ab ore eius spuma exierit nō est ei medicandū. ¶ Et Hal. 5° practice dixit. Nihil agendū esse vsqꝫ ad. 72. horas. ¶ Dicūt in apoplia fortissima nō ē operādū. cū dieta p cibuz z potū: qz in ea nō est sollicitudo habēda de cibo z potu maxime añ. 72. horas. Et qdam dñt. simpl'r nō esse opandū vt p opus tuum detur spes de salute egri: opandū tñ esse dicūt. vel p honore z consanguineoꝝ egri ꝓfolatiōe: vel vt nō appeat ex pte opantis defectus: vt dixit Mes. sed nō sine ꝓtestatione. ¶ In apoplia vo minori z medie confestiz opandū esse a ꝑn⁰ dñt. qz cū sit morb⁹ acutus nō dat medico iducias ad agendū.

Dixit Rasis. ꝑmo ꝓtinen. q dubitat aliquē cadere i apoplexia flōmet ipm in ꝓncipio veris ante ei⁹ casuz: z fiat clystere eis ex decoctiōe iteriorīs collogntide centauree amens aneti ruthe z seis ferule in qua dissoluant' serapinū z oleū amig. ama. ¶ Dixit Mes. cura apoplexie. prima est cure epilepsie. Nā sicut illa curat' regie vñ z pticularī z p tria medicine instra. ita z apoplexia. ¶ Dixit Roge. apoplīa maior sola diuina manu curat'. Cura vo medie z minoris palysis: z spalmi de repl'one eadez est. z intelligūt de cerebrali. ¶ Cura igit' apoplexie p dictā est vt patientes apoplexiā fridaz locent' in aere sicco ad caliditatē debilem decliui. Et patiētes eā ex cā calida locent' in aere tēperato. In vtraqꝫ tñ aer oz esse clarus subtilis euētat⁹: vento tñ p̄uatus. ¶ Et iducat' eis spes z letitia: z ira in frigida ꝓfert. ¶ Dixit Aui. cū aliqd de cibo sumunt nō dormiāt post ipsuz velociter: sed expectēt aliq̄liter donec descēdat z digeratur cib⁹ digōne aliqua z vigilent plm. Illud. n. iuuat cerebrū z resolut ex cibis vapozē nō digestū. phibentez digōnem. Quidā aūt text⁹ hūt lr̄am negatiuā dicentē. Et neqꝫ plurimū vigilēt. Illud. n. s. plm vigilare iuuat cerebrū. s. in attrahēdo vapores: z sic in se replendo. z illud: qz resolut ex cibis vapoꝝ nō digestū. phibentē digōnē. s. māerū cerebri. Et ista lr̄a ꝑm Gent. est melior. vtraqꝫ tñ simul iūcta seruari dz: z q non dormiāt velociter post cibū z vigilēt plurimū. s. respectu alioꝝ: nō tñ plm absolute. ¶ Et dixit. A. cuz voluntas fuerit vt cenent. i. vt cibū accipiāt: nō est maluz p̄mittere ante cenā exercitiū leue: z moueāt mēbra laxata aliquo motu: z hoc si fieri poterit: sin aūt p̄mittat' quod locū teneat exercitij. s. fricatio. ipsa. n. cōpetit in regimie diete: z etiā potiōis in intentiōe ad diuersionē vt patebit. dixit Paulus. moueat' eger aliquo instr'o apto ad hoc. Et Aui. dixit. adhibe eis. s. ad exercitiuz faciendū cās conualescētie in armau. i. cās qbus possit exercitiuz facere sicut adhibet' ꝓualescētib⁹ debilib⁹ in armau. i. in instr'o quo sustētetur subleuat' cū exercitat' vt nō fatiget'. ¶ Et dixit Auicē. fac eis balneū post tres hebdomadas. s. p̄missis sufficientibus purgationib⁹. z vnge eos in die balnei in exitu ab eo cum calefaciētibus: hec aūt inunctio dz fieri in capite z collo z nuca: z itelligūt de apoplīa a mā frida que est debilis siue minoz. apoplīa eniz hec si cito nō occidit: aut nō termiat' in paralysim qō vt plm facit: vnde numerat' iter morbos acutos: remanet postea inter morbos cronicos. dixit Halya. vt declinet passio patiētem iduc balneo. ¶ Dixit Auicē. cibi habentiū apoplexiā sint subtiliores. s. in qꝛtitate z qualitate cibis habentiū epilepsiā. variati tamen ꝑm suas causas. ¶ Dixit Ser. loquens de flātica. conferūt istis ex cibis aq̄ ciceris sola. z etiā qñ coqtur cū pullis. s. gallinaꝝ si febris adesset vel nō pñte febre. cum pullis. s. colūbaꝝ z issadebegi qñ coqtur cum passeribꝰ. i. puis auibꝰ z canabir. dixit Hal. sit his cibꝰ ciceris aqua cū oleo loto z cymino in qua paꝝ panis mūde farine confrica z ori īmitte. Et dixit. non desistas egrū regere modo dicto donec trāseunt dies septē. Et siqdem loqtur tūc bñ: z si nō regatur hoc regie vsqꝫ ad 14. dies. Et si meli⁹ illuz esse videris: bene. Et si nō: digōni māe intēde: deide purga. Et debinc sint illi cib⁹ pulli colūbaꝝ iaz surgentes: z passeres. i. aues pue. ¶ Et Aui. dixit. q panis cū ficub⁹ siccis est bon⁹ eis. Et rectiꝰ est vt sit contentꝰ in matutinis pane solo: vel pane cū ficubꝰ siccis. i. in prādio. ¶ Et dixit Aui. in facta a mā sāgninea subtilia regimen ipsi⁹: z sis ꝓtentus in ea iulep z aqua ordei subtili z aqua casei. Et in fcā a mā frida. ¶ Dixit Sera. cōuenit eis ex potibꝰ sirupus de melle factꝰ cū spēbus z iridicō. Et cōuenit eis vinū odoriferū antiquū. sup. vt non sit exacuituz z azibebi. i. vnū de passis vuis factū cū melle mūdo. ¶ Dixit Hal. in potu da vini ariani qꝛtitatem que illius nō immutet mentem: aut vuaꝝ passarū vinū cuz melle. ¶ Dixit. A. potus sit aq̄ mellis pura: aut cum palefeniati. i. spēbus aromaticis calidis ꝑm necessitatē. Uinū vo nouum nō est eis conueniēs ꝓpter illud qō est in eo de supfluitatib⁹: z antiquū non est ꝓueniens ꝓpter illud qō est in eo de velocita-

re penetrationis ⁊ declinatiõis eius ad cerebrũ. Sz magis ꝓueniens vinũ est qõ est inter vtrunqꝫ. ⁊ hoc vbi necessitas fit exhibẽdi vinuz: ⁊ tunc etiã nõ debet exhiberi puruz: sed mixtũ aqua ꝑm necessitatẽ. ¶ Dixit Auic. passule ⁊ amig. sunt ex fructib⁹ ꝓuenientibus eis. ⁊ origanũ cuz lentibus. ¶ Dixit Guil. si signa repletiõis cũ caliditate fuerit: nullo modo bibat vinuz: sed sit cõtentus aqua mellis que sic fit. ℞. aque lib. iij. mellis. ℥. iij. bulliãt aliquãtuluz simul ⁊ coletur: ⁊ sit ꝓtentus succo ordei spelte vel auene ⁊ aqua cicerum vsqꝫ ad dies quinqꝫ vel brodio pullo⁹ edi vel galline ⁊ non bibat vinum nisi post longũ tempus: ⁊ cum biberit sit album debile adaquatum.

¶ Cura apoplie ꝑ potionẽ eisdem complex intẽtionibus q⁹ bus curatio epilie cum digõne mãe: ⁊ ei⁹ eũone ⁊ diuersiõe alteratiõe male discrasie cerebri ꝓfortatione ⁊ rectificatiõe mẽbri mãdantis si affuerit ⁊ accñtiũ correctiõe. ¶ Erit ergo cura apoplie ex clausiõe si fuerit a cã extrinseca regimen illius cãe ꝑmitiue. ¶ Dixit Auic. ⁊ silr si est a cã intrinseca ⁊ ex cõitate toti⁹ vel alicui⁹ mẽbri cũ rectificatiõe ei⁹ sicut dictuz est in epilia. ¶ Si vo fuerit apoplia repletionis. dixit Mes. conandũ est a ꝓncipio mãm subtrahere inq̃tuz possibilitas exigit. supp. nõ expectata digõne. ¶ Si ergo apoplia est ex sanguie ꝯgelato. s. replente venas apopleticas. dixit Ipo. 4. regiminis acutoꝝ. Cura est vt ꝑfomentantes. i. calefaciẽtes ⁊ fricantes corp⁹ eius vt sanguis grossus sb̃tilietur moueat ⁊ magis reddatur fluxibilis flobotomem⁹ confestim in ꝓncipio flobotomem⁹ etiam a ꝓncipio confestim nõ ꝓmissa fomẽtatione si sanguis non esset ingrossatus ⁊ ꝯgelatus adhuc. qm̃ in hac apolia sanguis cito congelatur. Si ergo non fieret flõmia confestim: nõ posset postea fieri nisi fomẽtatione ꝑmissa. dixit ergo Ipo. fiat confestim donec subtiles sunt spũs ⁊ reumata subtilia ⁊ fluxibilia: tũc enim auxilia faciliora sunt: valet ẽt flõmia a ꝓncipio in apoplexia cerebrali sanguinea: in qua dominaret sãguis solus: aut cuz alijs humorib⁹ mixt⁹: si humores illi sic sunt cuz eo mixti q⁹ in flõmia possint educi. ¶ Dixit Paulus. ille cuius cura sperat flõmetur in ꝓmis: ꝑcipue si fuerint vene ipsi⁹ rubee. ¶ Dixit Almã. Cũ facies egri multũ ruberet: aut denigrari: aut viridis fieri videat: quẽadmodũ contingit qñ sanguis in aliquo mẽbro ex coartatione retinet: ⁊ tunc sanguis ilico ex duab⁹ guidem extrahẽdus est: ⁊ hoc si fuerit ex repletione apopletica ꝫ. aut ex duab⁹ cephalicis ⁊ hoc in cerebrali sãguinea. ¶ Dixit Hal. primũ intuendũ est. Et si egri facies rubet: aut liuida est vel viridis repleta cephalice vtere flobotomo: aut saphene quo a remotioribus trahat mã. ⁊ iuxta q⁹ virtus patit ⁊ repl'onis est quãtitas sanguis emittat. ¶ Dixit Almã. flõmia facienda est ꝓs in pedib⁹ ipsi⁹: ⁊ hoc erit si repletio tãta fit in corpore vt sit necessitas eũare simul ⁊ diuertere: vel etiam in casu in quo fuerit retenta solita eũo sãguinis emorroidaꝝ vel menstruoꝝ. Naz in his casib⁹ a flõmia saphene incipere debemus. ¶ Dixit Ras. in diuisionib⁹. Cura sãguinee est cum flõmia ambaꝝ cephalicaꝝ simul in vna hora. ¶ Dixit. A. si repletio fuerit sanguinea. Cura est flõmia in illa hora. i. statiz a ꝓncipio vel in illa hora. s. in qua vocat⁹ fueris quecũqꝫ sit hora illa diei vel noctis: non eni in ea hz flõmia horam electã. Et in flõmia dixit Auic. fiat extractio sãguinis multa: qm̃ sanat ⁊ disp̃ne. i. cito. ¶ Dixit Almã. post p̃dictas flõmias fiat flõmia in extremitate nasi: ⁊ hoc maxime haberet vtilitatez in cerebrali sãguinea. ¶ De quantitate ttĩ sanguinis extrahẽdi attẽde qõ dixit Ipo. vbi supra. Auferr sanguiné ꝑm habitũ ⁊ etatẽ excogitãs quid plus ⁊ qd minus. i. a quo sit extrahendũ plus: a quo min⁹: qõ scies per cõsiderationem in particularib⁹. Et scies ex regulis ⁊ casñ. flõmie. Et notãt. q⁹ in hoc casu flõmia dz fieri ampla: quia sanguis est grossus nisi apoplexia de colera mixta sanguini. ¶ Guil. ⁊ plures alij ante flõmiã ꝑmittunt clystere acutũ. Et tñ tu in hoc ꝓsidera disp̃nem sanguinis. nam si congelat⁹ est vel est vt ꝯgeletur in breui incipe a flõmia ⁊ post clysteriza. Si aũt non: incipe a clysteri ⁊ maxime si ite inueneris plena. Supplẽt post flõmiã si qua mã remãserit eũando ꝑmissa eius digõne debito solutiuo educatur ⁊ diuertatur. ¶ In cura aũt flãtice. dixit Auic. si ueniunt signa sãguinis. s. in toto: aut qz flegma sit mixtuz sãguini ttĩ flõmetur. sup. ⁊ silr fac in melica ⁊ colerica. Si vo nõ fuerint signa sanguinis in flãtica dixit Sera. illoꝝ quos possibile est sanari qũocunqꝫ fuerit disp̃ opz vt soluant nãe in bora. i. statim cũ clysteri acuto donec trahat mã ad inferiora. ¶ Dixit Almã. cũ hoc clysteri erit clysterizãdus. ℞. coliquin. buco⁹ marien centauree maioris arthamite elñ albi añ. M. i. coquant cuz trib⁹ lib. aque donec ad vnã rediãt deinde colent ⁊ ex media lib. hui⁹ apozimatis fiat enema. ¶ Dixit Auic. clysterizet cuz clysterib⁹ fortib⁹ ⁊ supponatur el colliria acuta in qbus ponunt gũmi ⁊ fel bouinum. ¶ Ser. sup. 9. Almã. clystere bonuz. ℞. centauree minoris vtriusqꝫ saluie vtriusqꝫ rutbe abrotani calamenti origani añ. M. i. anisi maratri siseleos seis basiliconis. añ. ℥. s. florũ sti cados arabici ⁊ citani. añ. z. i. pulpe colloqn. z. ij. furfuris. p. i. mellis anacardi olei cast. añ. z. s. salis. z. i. ierepigre ellebori albi. añ. z. s. Dixit Al. si cito exierit clystere fiat iterũ ⁊ donec exierit multitudo humoris simul cũ eo. ¶ Rage. fiat suppositoriũ de sapone duro qõ qdam acuũt intingẽdo ipm in felle taurino in quo sit sal puluerizatũ diuersimode peratũ: ⁊ suppositoriũ de felle taurino vel bouino solutiuo potens. ¶ In cura ẽt sãguinee post flõmiã. dixit Paulus. clysterizet clysterib⁹ fortib⁹ loquens de cerebrali: qz in repletiõe venaꝝ apoplicarũ clysteria debent esse leuia. ¶ Dixit Ras. i. ptinen. qñ apoplia est fortis ⁊ anbelit⁹ durus ⁊ difficilis nõ exhibeas laxatiua: sed clysterizet patiẽs cũ clysterib⁹ calidis. i. acutis. ¶ Dixit. A. postea. s. post clysteria vel suppositoria acuta bibat qõ soluit si in ipso. s. apoplitico ptransit. s. spatiũ adhuc faciendũ: vt qz declinauerit paroxism⁹ vel ptransit. s. laxatiuũ ad stõm. Et dixit. scias q⁹ in apoplia paralysi stringunt meat⁹ cibi. i. chimi quapp non sunt ei medicine faciẽtes eũonem. s. leuẽ eũantes de mã ipsaz faciẽte ꝓpie. sup. quare egẽt fortib⁹. ¶ Cõsiderãtes recte vba auctoꝝ in eũone. dicunt. q⁹ si in apoplia est fortis nõ est incipiẽduz a solutiuis sz a clysterib⁹ acutis: que si nõ possint fieri a suppositoriis acutis que reiterent eadem die ꝑm necessitatẽ. Sz subsequẽter si paroxism⁹ dimiserit ⁊ patiens deglutire poterit detur solutiuũ. ¶ In debili vo apoplia debem⁹ incipere a solutiuo nisi feces sicce fuerint ⁊ in intestinis in quo casu incipiẽdũ est a clysteri lenitiuo vt feces remolliant ⁊ educant. Et in quacũqꝫ apoplia ⁊ quacũqꝫ hora põt exhiberi solutiuũ: debem⁹ incipere a solutiuis fortib⁹ sicut Ras. in diuisionib⁹ fecit. Et iõ Auic. dixit. ex his in qbus hz fiducia sunt pille de euforbio. sup. vel aliud fortis solutiuũ forte. Et rõ quare debem⁹ incipere a forti ethna hꝫmoib⁹ est ppacut⁹ nõ dans inducias: mãe ẽt sunt difficile mobiles ⁊ posite in remotis: qz non attraherent ⁊ educerẽtur a solutiuo debili. ¶ De q̃titate ẽt eũonis isti⁹ attẽdendus est cañ. supra posit⁹ ab Ipo. in eũone ꝑ flõmiaz confidrãdũ est enim in quo sit plus ⁊ in quo minus eũandũ. Reterãda est ẽt eũo hic multotiẽs ⁊ sepe ꝑm necessitatẽ. ¶ Dixit Ser. detur ex oibus trib⁹ diebus ex pillulis que mãnificãt hũores flegmaticũ. ¶ De eũone ꝑ vomitũ. dixit Ipo. vbi supra in sãguinea post flõmiaz ꝓsiderandũ est crisim. si secuta nõ fuerit: aut fuerit secuta: ⁊ nõ fuerit eger ꝑ eaz alleuiatus. Nam tũc farmacare opz sursum. i. p vomitũ z ℥ clysterizari si eger de subt⁹ non subegerit vel loco clysteris dixit Ipo. lac asine coctũ da. i. serũ de quo bibat nõ min⁹. xij. cotilis ⁊ vsqꝫ ad. 16. ⁊ vltra si ꝑtus cõsenserit. ¶ In hora autem poxismi vomit⁹ si possibile est introducẽdus est maxime in duob⁹ casib⁹. ꝓmus est si ꝑm stõm cibo vel potu repletus

tu replet⁹ fuerit. scōs est si i stō suo fuerit q̄ztitas flegmatis retēta: maxime inundās in stō ei⁹. ¶ De p̄ cāu. dixit Pau. si supueniat apoplia post assumptionē alicui⁹ cibi. aut post fastidiū replonis statim vomitū faciat: z deinde post per biduū famem sustineat: z si post ebrietatē acciderit hac cura etiā erit. ¶ De 2° dixit Sera. post clystere apiatur os z iromittat in ip̄m digit⁹: aut pēna submersa in oleo: aut ie ra donec habeat voluntatē vomēdi cuz velocitate. supp. z euomat. ¶ Dixit Aui. si est possibile fac eū vomere cū pennā iromissa gutturi ipsi⁹ illinita oleo de lilio vel cōi. z p̄ prie cū extimat q̄ in stō sit replō: aut in ore eius: z iā p̄cessit cā nauleatina satietas. eo q̄ cōfert vehemēter. Et dixit. in vomitu est ēt aliud iuuamētū. z est q̄ naulea z volūtas vomēdi calefaciūt caput ei⁹ qui hz apoplexiaz fridam aut humidā: z pp hoc iuuamēta subdit Aui. cū pauo euomunt modo p̄dicto puocādo vomitū: tunc in potu sumat olei de kerua decocti cū rutba omni die. z. ij. cuz aq̄ de radicibus. Et gradatim p̄cedat addēs de ipso oleo donec potet de ipso quacūq̄ die. z. 5. vt iuuet ad vomitū z educant hūiditates: que non poterāt p̄us vomitu educi vel vt p ventrē eas solvat. Et sic vomit⁹ valet in p̄orismo: z post. Et valeret ēt ante p̄orismū si p̄sentiret q̄ stōus esset replet⁹. ¶ Et factis his cūonib⁹ eūandū est caput p̄ticulariter a reliduo māe cū caput purgijs sternutatoriis masticatiōib⁹ z gargarismis. ¶ Dixit Almā. narib⁹ sternutatoria approximent vt mordicatiōe sua excitent virtute cerebri z mām eūent a capite. Cuz his. n. si sternutat bonū signū est. Si aūt nō sternutat signū mortale est. ¶ Dixerūt Pau. Sera. z Raſ. in diuisionib⁹. fiant gargarismata z sternutatio. ¶ Dixit Auic. non est melū si post eūonē ipsi⁹ cum clysterijs z alijs vt aliquid narib⁹ ipsius applicet. z p̄prie condisi: q̄ mouet sternutationē z administra caput purgia fortia z p̄prie si videris alleviationē. z tunc faciat gargarismata z sternutatiōes. Dixit Al. in cura sāguinee stringam⁹ fortiter adiutoriū ligando superi⁹ parū sub p̄iunctiōe ipsi⁹ spatule: q̄ ibi sunt capita musculo⁹ per quo⁹ ligaturaz fortior inducit dolor. ¶ Dixit Meſ. frequēter man⁹ z crura ventosari faciās: z trahe inq̄tuz potes ad oppositū cuz oibus generib⁹ attractionū. Raſ. in diuisiōib⁹. in sāguinea fiat appositio vētosarū post flōmiā super crura. ¶ Dixit Auic. vētosas pone sup collū z nucā cum incisiōe z sine ꝑm disponē māe. ¶ Dixit Pau. si frequēs fuerit p̄uatio vocis remanēte vtute corporis salua apponant ventose in occipitio z p̄cula cū scarificatiōe: z etiā in hipocūdrijs. ¶ Dicūt z de diuertētib⁹ sunt auricula⁹ attractio z capillo⁹ euulsio: sed in cerebralibus debent fieri nisi post purgatiōes z alias diuersiones. ¶ De intētione ad alterationē z capitis p̄fortationē. dixit Almā. in sāguinea caput supinfundimus oleo ros. z aceto vini. ¶ Dixit Raſ. ille de quo habet⁹ spes conualescēdi dz iuuari magis cū extrinsecis approximatis. nā in exterioribus op⁹ opari: cuz nihil possit ei dari per os: q̄ iacēt p̄strati sicut mortui. Ista tñ exteriora nō debent approximari nisi post eūonem cū clysteri vel vomitu vel suppositorio: z post diuersiōes factas. Et si possibile fuerit lunt etiā euacuādi p̄ius cū solutiuis. z hic intelligūt in flātica: ideoq̄ cū Aaron. 1. continen. dixit. incipiendū est in cura apoplie cum embrocatiōe seu epithimate sup caput cū decoctione aneti abrotani sceba artemisie maiorane folio⁹ citri origani melliloti mētastri ruthe z isopi: intellexit post purgationez z diuersionē cum est tp̄s administratiōis resolutiuo⁹: vñ dixit Raſ. debes vti embrocatiōe post corpis mundificationē z post purgationē. Et sic oēs volunt auctores. Unguētuz expluz z efficax. Rē. euforbij piperis croci castor. terebentine isopi humide opoponacis. añ. z. iij. stercoris ligde z. i. 5. cere citrine z olei antiqui vel de costo q̄ztum sufficit. ¶ Emp⁹m calefaciens valde z exiccatiuū. Rē. Galbani sagapis piretri serapini opoponacis casto. trium piperū. añ. z. i. sulfuris. z. 5. terbētine. z. ij. gūme liquefiāt in oleo costino: deide cum eis alia conficiant z malaxent z extendant sup corio reducto in formā capitis z supponat ei. ¶ Dixit Auicē. post purgationē fiant sup caput eius mēbra adiacētia vaporatiōes calefacientes z embroce facte ex aqs in q⁹ bus sint cocte herbe calefaciētes. ¶ Dixit Raſ. ꝑmo ꝑtin. debes inungere caput suū cū oleis calidis z subtiliatiuis. ¶ Dixit Auic. inungat. s. caput cū aliquo in quo sit vtus calefaciēs sicut cuz oleo de rutba in quo sit dissolutū piretruz aristol. opoponacū z galbanū. z subdit. mundat etiaz totuz corp⁹ cuz oleo in quo sit sulfur. Et ex oleis bonis est oleū de cucumere asinino z oleuz de piretro: z oleū squilliticuz factū ex oleo antiquo in quo sgilla sit infusa. xl. die⁹ aut in quo sit cocta donec dissoluat z fit olei kist. i. z squille. ℥. ij. Et dixit. inunganf spondiles ex sigia z eufor. Et pone sup p̄n⁹ nuce sinapi z serapinuz z castore: z eufor. z dixit. fricentur pedes cuz oleo calefacto z aqua calida. Dixit Raſ. si hmōi res nō poteris inuenire est tunc insufflandus succ⁹ vnius teste alio⁹. ¶ Et. A. in approximatiōe oleorū silr z alio⁹ extrinsecо⁹ posuit duos cañ. vnus est: q̄ rectus est vt oleuz qō administrat inspissetur cuz cera donec adhereat. diuti⁹. n. retinet sup loco. Scōs est vt incipiat a debiliori vnctionū. s. ea⁹ que conferūt huic egritudini. Nā eis insunt gradus incipe ḡ a debiliori ex eis quesi in hac egritudine sint debiliora: sunt tñ fortia in multis alijs egritudinibus minorib⁹ ista. Et si ꝑfert bene est: z si non: p̄muta te ad aliud qō fit forti⁹. Uñ dixit Al. si h. s. debiliora nō sufficerint: caput radem⁹ z sinapismū supponemus ex sinapi trito z castoreo z fortissimo aceto. ¶ Aliud Hermun. Rē. galbani serapini opoponacis. añ. ℥. ij. euforbij piretri sinapis castore. triuz piperū. añ. ℥. ij. sulfuris viui. z. i. 5. terbentine. ℥. i. puluerizent pulueriz̄ada: z alia liquefiāt z misceātur z fiat massa que extēdatur sup aluptā ad formā capitis z supponat calidū. ¶ Que si nō sufficerint: dixit Ser. caput opz vt calefiat cū ferro ignito suspēso sup ip̄m aut cuz gar. calefactis vel cardamomo. Et de hac lamia ferri. dixit Al. q̄ multotiēs capiti est apponēda vt capilli capitis eius aduranf. Et silr dixit Hal. dixit Aui. ignitū ferrū vt satarginē vel aliuz laminam z in defectu ferri pōt accipi lamina enea vel terrea z pone capiti ipsi⁹: ita vt bñ calefiat: non tñ dz tādiu teneri q̄ cerebrū aduratf: sed sic vt mām ꝑsumat. dixit Jude⁹. dz approximari iuxta ptez posteriorē capitis: q̄ illic ē egritudo. Silr z approximāda ab it⁹ debēt ee calida: in qbus ēt attendendus est cañ. supradict⁹. q̄ post purgationē z diuersionē dentur: z q̄ incipiat a debilioribus. ¶ Dixit Sera. post solutionē nāe z tractionē māe ad inferiora z post q̄ hz voluntatē vomēdi. sup. z vomerit det ei tyriaca aur. i. aut ex ꝑfectione anacardina cuz aqua mellis aut cū decoctiōe anisi z amasticis. ¶ Dixit Raſ. i. ꝑtinen. post vomitū sorbeat. z. iij. de tyriaca z det ei multotiēs aliquod coclear mellis. Et Ser. dixit. mel faui confert qñ lābitur ex eo solo: z istud mel cōpeteret eūante vomitu z clystere. dixit Aui. si pot⁹ est sumat post eūonem q̄ztitatē bñ dachare vnius. i. sabe vni⁹ ex tyriaca vel metridato: aut ex castoreo aur. i. cuz aqua mellis. ¶ Dixit Raſ. in diuisionibus. ꝙuenit eis olfat⁹ redolentiū calidoꝝ z ruthe. Oriba. dixit. fac ip̄m odorare castore. opo⁹ galbanū z similia. Et nō soluz auctores calida ab int⁹ z ab extra docēt approximare calefaciētia: sed ēt afferentia febrem. ¶ Dixit Oriba. inūgas manū apopletici. s. in loco pulsū cum oleo calido in quo sit appusitū sulfur z supaspergas capiti suo oleum ros. in quo sit coctū piretrū. ¶ Dixit Al. igeniandū est vt eium anacardinū cuz idromelle p os ad stōm delcēdere cogatur quolibet die semel: cui⁹ dos. sit auf. i. puocat eniz febrem z mām ꝑsumit. Et similiter facit opopira. Ipo. nāq̄ in affo. supra allegato cuz dixit. nisi febris acceperit: innuit q̄ euēt⁹ febris in apoplexia flātica sit laudabilis. q̄nis. n.

Febris in apoplia ē vtilis nisi sit ex apostemate.

ponat maiorez euentādi neceſſitatē de p ſe. p accēs tñ illud minuit pp illud qđ de mā reſoluit ⁊ ꝓſumit: vñ ſequtur opi latiōis alleuiatio: ⁊ ſic anhelit⁹ facilitas: ⁊ hoc ſiue p ſe ſiue artificialiter ꝓuocata febris ſupueniat attēdēdo in hoc v/ ba. A. dixit. n. cū apopletic⁹ febricitat fac moꝛā in re ipſi⁹: idest in ipſi⁹ curatiōe donec diſcooperiaſ. ſ. qualis ſit illa fe bris. ⁊ moꝛa ſit vſqz ad. 72. hoꝛas. fortaſſe. n. febris eſt ei⁹: qz. ſ. terminaſ ad febrez. ſ. putredinis ⁊ hoc putrefacta mā in loco opil'onis ꝓhibita ei⁹ tranſpiratiōe: que poſtea a lo/ co illi⁹ opil'onis expellit. ⁊ hoc maxime cōtingeret in apo/ plexia ex opil'one venaꝝ apoplicaꝝ. Sed in tali apoplia fe bris ſupueniens non eſt vtilis vel fortaſſe eſt criſis ei⁹. i. eſt cā q ipſa terminet per reſol'onē māe facientis eā quā febri lis calor reſoluit. ⁊ hoc in flātica. Et qōcunqz ſit iſtoꝝ erit apparēs aſi. 72. hoꝛas. Uñ habebis poſtea modū pceſſus cure. Qz ſi nō eſt ita q febris ſit criſis eius reſoluens mām eius tūc febris eſt ꝓpterea aꝑa ⁊ putredinē pp aꝑa. ſ. quod eſt cā apoplexie: ⁊ febris putredine. ſ. venarū: ⁊ tūc eēt moꝛ bus cōpoſit⁹ ex apoplia ⁊ febre putredinis ⁊ qūocunqz ſit talis febris eſt moꝛtifera. pōt ēt febris in epilepſia ſupueni re: que erit effimera ⁊ hoc maxie in apoplia ex opil'one ve narum apoplicarū: que lz non ſit vtilis nō eſt tñ multe ma litie. Et pōt ſupuenire febris ꝓuocata p partem: que vtp'm erit effimera: ⁊ qñqz putrida iterpollata: ⁊ hoc ſm p'm eſt vtilis vt dictū eſt: ſed ⁊ de hac febre amplius dicet infra in gñali cura egritudinū neruoꝝ. Quecūqz tñ febris ſit ſup/ ueniens apoplie fac moꝛā in cura eius: qz definendū eſt ab adminiſtratiōe medicaminū calidoꝝ taz ab intra qz ab ex/ tra appꝛoximatoꝝ vel ſaltem ſunt remittēda in caliditate. ¶ Dixit Hal. cauēdū eſt ſupradicta e'aria. ſup. ⁊ alia que/ cunqz remedia dare ⁊ adminiſtrare tpibus caloꝛis ⁊ regio nib⁹ calidis ⁊ his in quoꝝ coꝛpe aliquis appet calor qđ di ligenti vtendū eſt diſcretiōe. ¶ Dixit Raſ. i. ptinen. ſi apo pletici tranſierint 14^m diē curādi ſunt cura paraliſis. ſucc⁹ ruthe agreſtis narib⁹ ſepe imiſſus depditā recuperat loq/ laz ⁊ valet ad idez ſucc⁹ betonice potat⁹. ⁊ diptamū ſum/ ptū cum vino ⁊ aqua doſ. z. ij. ſucc⁹ origani narib⁹ imiſſus loquelā reddit. Et valet multū potio ſācti Pauli cuz ſucco ruthe ſūpta. ¶ De intētione ad ꝓfortationez cerebꝛi. dixit Aui. in flātica poſt eūonez ⁊ reſolutionez māe adminiſtra olea ꝓfortantia caput. Auctoꝛes tñ iſta olea ſola nō admi/ niſtrauerūt. eo q putauerūt reſtare adhuc intentionē reſo/ lutionis reliqaꝝ: ideo cū eis medicinas reſolutiuas miſcue runt. ¶ Dixit tñ Auic. nō ſit in iſtis reſolutiuis labor. ſ. re ſolutionis: qz nō debēt eſſe fortiter reſolutiua. ⁊ his vtēdū eſt in decłone quo tēpoꝛe etiam cōpetit balneum. ¶ Dixit Ser. cuz reſoluit multitudo ītromittaſ balneū ⁊ inungaſ cuz oleo de ballamo aut de euſoꝛ. iſtud tñ eſt nimie reſolu/ tis ⁊ cōuenit oleū anetinū ⁊ coſtinuz qñ vnūqōqz iſtoꝝ ſo luz adminiſtraſ cū caſtoꝛeo ⁊ piretro cōtritis. Iſta tñ ſunt multū calida: ⁊ non cōpeterent niſi in tpibus ⁊ regionibus ⁊ etate frigidis. ¶ Dixit haly. ſi declinat egritudo. caput eius oleo ballami inūge ⁊ coſtino: qōcūqz hoꝝ preſto fue/ rit: in quo paꝝ caſtoꝛei ⁊ piretri cōminues. Dixit Auic. cō fert eis inunctio cū oleis ꝓfortantib⁹ ſpūm ⁊ ſubaz neruo rū ⁊ reſoluētib⁹ ſuperfluitates ſicut cuz oleo de lilio. Et di/ xit in oleo de ſgnāto eſt fiducia in re capitis: ⁊ ꝓpꝛie cuz re ceperit vtutem iſopi origani calamēti ⁊ ſilium: ⁊ tunc cōpe teret: qñ eſſet op⁹ ꝓfortādi cū reſol'one ſatis forti. ¶ Oleū ꝓfortans cerebꝛū in his diſpōnib⁹ ſic fit. ℞. olei maſticini olei liliacei. aā. z. iij. vini rubei. z. vi. calami aromatici ſqui nāti ſticados ſileris montani maioꝛane. aā. z. ij. olibani. z. i. bulliant ſimul ad vini conſumptionē: deinde colent: ⁊ ex illo oleo calefacto inungaſ caput. ¶ Mēbꝛum autē mādās ſi qđ fuerit rectificet ſicut eſt dictū in ca° epłie. ¶ Dixit Zoar q ſmeragdus ſi collo ſuſpendaſ ꝓfert epil'ie. ¶ De intētio ne ad correctionē accītium. dixit Aui. q: patiētes apople/ xiā abundāt flātibus que ventoſaſ in eis opz vt vētoſitā tes ipſius reſoluas cuz eis que ipſas educāt: qm cuz hoc/ ueniunt alleuiationez. Et dixit. qñqz incipiſ ab hoc vt pa/ la in oꝛe eius ponaſ ſicut dictū eſt: in epiłia vt non deſtruā tur dentes ipſi⁹ ꝓpter ꝓfricationē ⁊ concuſſionē ipſoꝝ ad inuicē: ⁊ hoc ꝓtingeret qñ cum apoplia ꝓiungereſ ſpaſmo lacertoꝝ mandibulariū. hec tñ ꝓiunctio eſſe nō pōt niſi in ꝓncipio: qz in pceſſu deſtruitur ſpaſmus mot⁹ ille. Et fo/ taſſe pp hoc Aui. dixit. incipiſ. ¶ Dicūt qdaz. accidit fre/ quenter vt os apopletici repleaſ humiditate diſſoluta de/ ſcendēte a capite ad iēm. quare opz vt apiatur os eius ⁊ ne neatur aptum cuz fuſte vt effluat hūiditas illa ab oꝛe eius. ¶ De inſtꝛo cirurgie in cura apoplie cerebꝛalis dicūt idez eſſe intelligendū ſicut dictū eſt in cure epilepſie. ¶ Auctoꝛes nō poſuerunt curaz apoplexie melīce ⁊ colerice ⁊ vapo ralis: quia derelinquerūt eam notam ex dictis in cura epi lepſie ⁊ in capitulis precedentibus.

¶ Tractatus tertius de anothomia ⁊ egritudinib⁹ nuce ⁊ neruoꝝ. ⁊ continet. 12. capitula.

¶ De anothomia nuce.

Laſ. 1.

ARiſtoteles 2° de partib⁹ aīalium. nōdū bñ oc/ tus de oībus membris coꝛpis poſuit ō nuca opi nionē erroneā volens q nuca ſit medula facta et ſuperfluitate ſāguinis ⁊ nō ex ipmate. Et q ipſa non ſit de nā cerebꝛi. lz apud iēm locata vt contēperet ipſi⁹ friditatem: qm ipſa eſt calida. H. vero Hal. Auic. ⁊ alij auctoꝛes medicine veritatē de nuca inuenerūt qm eſt vere mēbꝛum ſpmaticum ⁊ de natura cerebꝛi a quo hz oꝛiginē. Dixit Hal. z. de iterioꝛib⁹. nucā antiqui doctoꝛ lez vocabāt ⁊ ſic etiā ipſe vocat 12° de vtilitate pticulaꝝ. vo catur ēt ſpinalis medulla. ¶ Dixit Hal. 12. de vtilitate pti/ culaꝝ. Si nō eſſet facta doꝛſalis medulla duoꝝ alterū lez/ returz: aut. n. īmobiles eſſent oīno oēs que poſt caput ſunt pticule aīalis: aut oporteret a cerebꝛo ad ſingulā eaꝝ ſpar/ ſum deriuari neruū. Si aūt eēnt facte īmobiles: nō eēt ani/ mal: ſed ſicut lapis vel lutea creatura. a cerebꝛo vo deferri ad ſingulā pticulā neruuz minimuz infallacia eēt rumpi ⁊ quaſſari potentē pp multā diſtantiā. quocirca melius fuit doꝛſalē velut fluuiū aliquod ex fonte. ſ. cerebꝛo fluente ſm vnāquāqz regionē p quaz tranſit mittere neruū vnū velut riuuluz aliquē ſenſus ⁊ mot⁹ qō vticqz ⁊ apparet finens. ſp/ eniz vnicuicqz vicinantiū pticulaꝝ ex adiacente pte doꝛſalis neruus explātatus imittiſ. ¶ Hec vba Hal. z. theoꝛice poſ/ chꝛe affert. Eſt itaqz cerebꝛū ſicut fons. nuca velut flumen nerui velut riuuli qbus aqua. i. vtus ſenſus ⁊ mot⁹ pticu/ lis coꝛpoꝛis diſtribuit. Et ſubdit Hal. ſi ad inferiora mem bꝛa pcederēt a cerebꝛo nerui debilis ⁊ ipſoꝝ ſenſus ppter vtutis que ad ea attingeret paucitatē: fieriqz poſſet neruo ruz pleroſqz in vna plꝛitate amputari mot⁹ multitudine. ¶ Et Aui. ꝑma ꝑmi. ca° de anothomia doꝛſi. dixit. Si ner ui oēs a cerebꝛo naſcerentur nēcium eſſet caput multo maꝝ eſſe qz ſit ⁊ creſcere ⁊ grauare ſup tōtū coꝛp⁹. neruo quoqz eſſet nēcium ptranſire grāde ſpatiū ⁊ longū donec ad extre moꝛū finem pueniret. Et eēt nocumētis expoſit⁹ ⁊ ad inci dendū: ⁊ ei⁹ qdez longitudo debilitaret ipſi⁹ fortitudinem ad extrahendū aſs trahēdū mēbꝛa grauia ad ipſoꝝ princi pia: ideoqz deus: cui⁹ nomē ſit bñdictū: miſericorditer egit fa ciens partē cerebꝛi que eſt nuca ad inferiora coꝛpis incede re ſicut canales a fronte: quatenus ex ea neruoꝝ diuiſiones a duob⁹ ſuis lateribus ⁊ eius extremo ſm eius oppoſitionē et

vicinitatem

vicinitatē cuz membris egrediātur. ¶Dixit Hal. vt ponit Rabi. ꝑma pticula suoꝝ affo. nuca est corp⁹ molle qđ egre ditur a cerebro: z per oēs iuncturas spine circundat eisdez pelliculis gbus circundat cerebrū: z vna pellicula adheret reliquę. Et he. s. pellicule circūdant sipbac iuoluto sup eis ex pte exteriori quasi tertia pellicula fortis z dura de genere nerui vt defendat ipsaz fortetudinem vtutis z duritie sua. ¶Dixit Hal. nuce suba est grossa: que a cerebro oritur. descenditqz ꝓ dorsi spondiles. Cui⁹ ꝓncipiū a cerebri fine est: Etenim nuce ꝓncipiū a loco in quo terminat posterior ps cerebri est locus. i. ꝑmi spōdiles colli que ea facta est necessitate quo orient nerui q in singula dirigerent mēbra: que sub collo sunt pferētqz ad ea a cerebro sensus z mot⁹ volū tarij potētia suba nuce viscosior z solidior parū facta ē sba cerebri. Et est in supiori pte grosior qz in iferiori. Et dixit Hal. vt ponit Rabi. qcquid nuce est ex pte supiori est meli⁹ z nobili⁹ illo qđ est in inferiori: z ꝑs qdem longitudo est vsqz ad os caude. Et veniūt ad eā vene arterie. Dixit Hal. z ponit a Rabi in 3ª pticula. subintrāt in nucā p ea loca qb⁹ egrediunt nerui arterie z vene ad faciendū ei id qđ faciunt oibus mēbris. Et loc⁹ eius est in ꝓcauitate spondiliū vt sit ibi tuta a nocumēt is. ¶Dixit Hal. 13. de vtilitate pticulariū. dorsalis qdam cōia hz ad cerebrū: z qdaz ꝓpria. Cōia aūt sunt subam corpis filem hīe z neruoꝝ ꝓncipiū existere: z nām etiā ei fil'em. i. cōpl'onem: est tn aliquātulum frigidior z ficcior vt ponit Aui. ꝑma ꝑmi. Et fil'r pati vt ipm vt ipse dixit in. 12. eiusdē. Propria aūt sunt moueri qdez cerebrūmon moueri aūt dorsalē a mobilib⁹ spondilib⁹ cōprehensa: rōnabiliter igitur eis sunt date due miringe: vna qdem vt liget fil' vasa que ꝑm ea z colligat totaz eaꝝ subam sufficiēter mollē exītem: alia vo vt tegat z custodiat a circūiacentib⁹ ossib⁹. Sed qz pulsat cerebrū: ideo grossa miringa. s. dura mai⁹ distat in tantū. s. a subtili qztum sufficit suscipere id cū diastollat. Et qz nō pulsat dorsalis: iō in idē accessit cū subtili neqz in modico distans. Et qz nullus apparibilis existit mot⁹ in ossib⁹ capitis. In spōdilib⁹ vo fortis. s. existit mot⁹: ideo in cerebro nullum vltra grossaz meningā aliud circūappositū est tegimē. In dorsali vo tunica neruosa z fortis. s. supappositā est. qua iuoluunt predicte due tunice. s. neruose superfusus est sicut ei que colligat spōdiles vniuersos z articulos z lingue z laringe z vrinatiuo poro z oibus qcunqz moueri frequēter idigentia suut. s. superinfundit ipse flāticus humor: hoc. n. est vnū de iuuamētis flātis: vt pz suo cap'o. Timor. n. erat si siccarent. s. mēbra ꝓdicta indigētia moueri sepe dolere qdem ipsa: corrūpi vo arctus. i. articulos. s. in opationib⁹ eorū. Ita enim z ares curriū z rotarū vngunt. s. boies aliquo humido: z visolo liquore: gra qdem non patiēdi eos. s. in motu p ficcitates z gra promptitudinis ad motū. ¶Dixit Auer. 1. colliget. dō qđ caput nuce iungat posterius in posteriori parte cerebri z pellicule cui⁹ resistunt nocumēto illius. Et durat vsqz ad os noiatum as beth. i. caude. Et ideo extimat q ipsa oriatur a cerebro. ¶Dixit mūdinus: qz nuca diuisa est a cerebro ꝑm dextruz z sinistrū. hinc est q in supficie ei⁹ apparet filū diuidens eā per mediū in dextruz z sinistrū. tn nō penetrat hec diuisio vel sepatio ꝑm pfundū. s. apparēter: qz nuca est orta a pte posteriori cerebri: que non est diuisa ꝑm pfunduz. s. apparēter. Et ex hac diuisione seu sepatione nuce est tibi possibile videre cām quare opilatio pōt cōtingere in vna medietate nuce: z non in alia. Et ideo potest lesio vt palysis cōtingere in vna parte nuce dextra vel sinistra: z nō in alia medietate. ¶Dixit Hal. 12. de vtilitate pticularū qz est velut cerebruz aliqđ oibus inferioribus a capite facta dorsalis oportebat hāc fil'r cerebro duro z vix passibili custodiri aliquo circūappositorio. z hoc circūappositoriū est velut carma submissa corpi animalis stratā exītem sculpere z concaua opari ei⁹ interiora vt fiat via simul z custodia dorsali. Et dixit. sinthoma. i. egritudies cōprehendūt hanc filia sunt his que cerebro patiētie fiunt. Mot⁹. n. z sensus nocent oium inferiorꝝ a patiente dorsali. aīs spōdili. ¶Dixit. nou⁹ cōmētator. nuca vere mēbruz est spmaticū: z gīatur sicut alia mēbra spmatica: z nutrit z augetur sicut alia mēbra corporis. Et est mēbruz mediante quo spūs aīales deferunt ad mēbra. z est mēbruz fridum sicut nerui a quo dorsuz infrigidat. pōt tn vocari medulla sicut z cerebrum ꝓp filitudinem quā hz ad medullas ossium.

¶De anothomia neruorum. Cap. ij.

NERVOS dixit Aꝝ. 3° de historijs oriri a corde. z Auer. sequēs euz cōtra medicos fil'r dixit. colliget ꝑmo. z dixit. capita neruoꝝ vident ꝙiungi cū cerebro vel nuca: z ideo imaginat vel extimat q oīa ista exeant ab eis. Et dixit Aꝝ. q a ueruo exīte in corde oritur pāniculus cerebri dictus piamater: z q a pia matre oriunt septē paria neruoꝝ. Et. A. qdem 3° de aīalib⁹ videtur hoc idē voluisse cū dixit. non opz vez dixisse. Hal. i pignore suo qn posuit pignus ꝙtra custodez altaris q daret multū auruz ei qui monstraret q nerui nascerent a corde. ¶Medicine vo auctores dixerūt. q nerui originē habēt a cerebro vel a nuca. Et cuz eis ꝓcedēdū est: qm ipsoꝝ opinio verior est z ꝓformior curationi ipsoꝝ: cuius. n. in corde neruus reperiat fil' cuz eo genit⁹ z anteqz cerebruz: ꝓpter quo tpe hz neruus ille aīalem vtutem: z nō a cerebro cum nōdum sit. Nā tn ēt hz eam a corde: cū non habeat eam cor dearticulatā: sed illā habuit a generāte gīans enim oia mēbra continet in se z opationes oium mēbrorum. Qn ergo gīans generat cor gīat etiā neruū in corde z spūm: ita ꝓportionatū ad vtutem aīalem. z qn genitū est cerebrū: tunc a cerebro per neruuz ab eo ꝓdeuntem qui continuat cum neruo cordis descēdit spūs aīalis ad ipm neruum cordis z cor ipm. Nō enim defert spūs vitalis a corde ad cerebruz per neruū continuātez inter ea: sed ꝑ arterias. Spūs autez aīalis a cerebro ad cor bene defert ꝑ ipm. ¶Dixit ḡ Hal. theorice 3°. neruoꝝ radix a cerebro est sicut ipsorū origo ē voluntarij mot⁹ z sensus diffusiōis eniz oium neruoruz z oēs corporis ptes: aut ab ipsa sunt cerebri suba: aut ab ipsa mediāte nuca. ¶Dixit. A. ꝑma ꝑmi. neruorū ꝓncipium est cerebrū. Et hoc est duob⁹ modis: qm quorūdā neruorū cerebruz est ꝓncipiū ꝑm sui essentiā. Et aliorū est ꝓncipiuz mediante nuca: que currit ex ea. dixit ergo. A. nerui sūt corpora a cerebro orta aut nuca: z sunt alba ad flectēduz mollia z ad separandū. dura neruoruz enim suba mollis est viscosa: z ideo fleribilis: sed nō facile sepabilis seu rūpibilis. In mollitie tn sube non oēs nerui eqles sūt. ¶Dixit Hal. 9° vtilitate pticulaꝝ intellige tres neruos duriorem omniū q sunt in corpe z alliuz mollissimū. z tertiū in medio istoꝝ certitudinaliter equali ꝓportione distantē ab vtroqz. z oēs q sunt inter mediū z durissimū voca molles. Et dixit. itellige ꝓncipiuz oium duorū neruoꝝ esse dorsalē z inferiorez finem ei⁹ ꝓncipiū esse sume duorū. molliuz vo oium ꝓncipiuz est cerebrū z medias partes eius. s. anteriores reiacere mollissis. Mediocriū vo neruorū intellige ꝓncipiū esse id vbi copulant cerebrū z dorsalis. Et dixit. in 16° qui est ex neruis durior ad chorde duritiē non ascendit. Et dixit. ois neruus est rotūdus distincta rotūditate: z dixit in libro de vtilitate anhelit⁹. neruus hz venulas. i. villos lōgitudinales: z ideo scindi pōt in longū: sed hz eas plurimū subtiles solum capiētes spm̄. ¶Dixit Hal. 6. de vtilitate pticularū ꝓp sensum z motū datis pticulis neruos fridos esse. Et extima oēs certitudinaliter neruos molles nullaten⁹ eē motiuos. ad sensuz vo aptos. Et cā posita est supra. s. q sensatio est passio: z molle est impssionū facillime receptiuū. duros vo extima ad motus optime ꝓstructos eē. ad sensus vero ineptos. Minus vo molles z ad mediū quodāmō accī-

A trū nerui oriant a corde vl a cerebro.

dentes:motiuos qdē esse:multū tñ deficere ab actu duroꝝ. sup.ꝛ ecouerso de minus duris respectu sensus. Qñ igitur neruꝰ aliqs a cerebro germinatꝰ fuerit mollis. Mox qdez hunc nō est possibile motiuū existere ptensus aut pcedens si qdem durior seipso fiat oīno erit vtiqꝫ motiuꝰ. Si qdem ꝓncipiū originis neruoꝝ qdam magis ꝛ qdā minꝰ molles sunt. Et in pcedendo hi qdē citius siccant. hi vero tardius necesse est ꝛ motiuos fieri hos parū pcedentes a ꝓncipio. s. qui citiꝰ siccant. Et qdam nerui saluātes apparēt vsqꝫ plm nām:que a ꝓncipio sicut qui ad ventrē. i. os stōi fuerunt: fere enim quales explātati sunt tales ꝑ totā vitā saluant. manere. n. oportebat eos ꝑ totū sensitiuos. ¶ Dixit Haly. q a cerebro oriunt nerui molles sunt suba: q vero a nuca ficci ꝛ q a proza oriunt cerebri molliores sunt his q a pupi. Et enim nerui q a proza sensus sunt vtilitati cōpositi. Jdeoqꝫ ꝛ molliores facti sunt vt sit eoꝝ in sensu facilior mutatio: q vero a pupi ꝓpter motū facti sunt volūtariū. Jdeoqꝫ ꝛ ficci vt ad motū fortiores sint ꝛ tolerātiores. mollia enim velociꝰ motu cito rumpunt. ¶ Dixit. A. ꝓma ꝑmi. sunt creati nerui vt per ipsos mēbra sensum habeant ꝛ motuꝫ. Et sensus quidem ꝛ motus qbusdam deferunt neruis ad membra eisdem simul. ꝛ ad quedā membra defertur sensus per aliquos neruos ꝛ per aliquos motus.

De eopō, nibus ner uoꝝ ꝛ eo, rum iuua mētiꝭ.

Gal. in libello de motib⁹ liquidis voluit q i membris que sunt ꝓncipiuꝫ motus volūtariꝫ per eundē neruū deferꝝ spiritus animalis faciens ad sensuꝫ ꝛ motū: qō pz: eo q ablato sensu a musculo auferꝝ etiā motꝰ voluntarius ab eo. ꝛ oñt qdam. q nerui facientes ad sensuꝫ tactꝰ cōem toti nō sunt idē cum neruis faciētib⁹ ad motum mēbroruꝫ qō patere dicūt: eo q nerui facientes ad motum ptiū organicaꝝ sunt nerui ex qbus cōponunt musculi ꝛ chorde: sed nerui faciētes ad sensuꝫ dictuꝫ nō sunt isti. ꝛ ideo oñt possibile est q̄ztuꝫ ad cutē in partē vel in totū amitti sensuꝫ: ꝛ nō motū. ¶ Dixit Auic. in vnoquoqꝫ duoꝝ modoꝝ neruoꝝ s. sensibiliuꝫ ꝛ motiuoꝝ nerui ad illud qō ex duritie ꝛ mollitie i ipso est neciuꝫ deuenerūt ꝓp ortū sue subē. plimi. n. q sensum tribuūt ab añcessione oriunt cerebri: qui istiꝰ partis est eēntia mollior. Et plurimi eoruꝫ q motū tribuunt a postremo oriunt cerebri: cuiꝰ suba est magis spissa. ¶ Et dixit Aui. q iuuamētū neruoꝝ. alia sunt ꝑm eēntiam: ꝛ sunt illa que cerebruꝫ eis mediātib⁹ alijs mēbris ꝑstat dādo eis sensum ꝛ motū. Et alia sunt ꝑ accidēs: ꝛ sunt vt ꝑ eos caro corroboret ꝛ corpus fortiꝰ fiat. s. ad motū est ille q siccior: ꝛ quāto magis exiccāt tanto melius pficit opatiōes suas. s. motiuas ꝛ corroborationē carnis. s. ꝛ totiꝰ corpis. ¶ Dixit solinus de mirabilib⁹ mūdi. Maximā viriū subam neruos facere certissimū est. quātoqꝫ fuerint depressiores tāto ꝓpensius augescere firmitatē. ꝛ Gal. dixit in lib. de vtilitate anhelit⁹. ostat vt res corpis oīno esse ex neruoꝝ tensiōe: tēsionis autez eoꝝ nulla est alia cā q̄ꝫ spūs neruum inflās. Sed q̄ oīgo spūs est a corde oz prius diaphragma inflari ꝛ postmodū venas: ꝛ deide pelles cerebri ꝛ nuce ꝛ vltimo neruos. Et dixit. spūm quidem voco nō soluꝫ vaporē sanguinis: sed ēt aerez inspiratū q ꝑ neruos ei cōmiscetur a nāt: sic enim inspiratꝰ a pulmone ad multos vētres corpis mittit: ꝛ deinde per venas ꝛ pelles ad neruos: sic igit due cāe sunt roboris corpis ex parte neruoꝝ vna est ipsoꝝ tensio ex spiritu: ꝛ alia est ipsorū densitas ꝓueniens: que tanto maiorē infert firmitatē quāto amplior fuerit. Dixit Raſ. nisi intātuꝫ excedat q deueniat ad spasmū. s. de inanitiōe. i. nisi vltimetur siccitas. Nā omnis vltimata q̄litas destruit actuꝫ ēt ꝓprie vtutis. ¶ Et subdit Auic. q ex iuuamētis neruoꝝ ꝑ accidēs est pcipere id qō ex nocumētis accidit membris sensu carētibus: sicut est epar pulmo splē ꝛ similia. Jsta. n. mēbra lz sensuꝫ non habeāt. sup ea tñ cinctoriū posituꝫ est neruosuꝫ: ꝛ pāniculo cincta sunt neruosa: que cuꝫ apa fuerint aut vētositate tensa ꝓuenit apatis grauedo: aut vētosi-

tatis tensio ad cinctoriū ꝛ ipsi⁹ radicem ꝛ accidit ei ex grauedine attractio: ꝛ ex vētositate tensio: ꝛ sentiet ipsa. ¶ Dixit Gal. 7° de vtilitate particulaꝝ ꝛ ponit a Rabi ꝑma ꝑti cula. ex neruis nō ꝛiungitur aliqd ligamētos: neqꝫ cartilagini neqꝫ pinguedini neqꝫ ossi nisi sulūmodo dētib⁹ inter ossa quoꝝ radicib⁹ ꝛiūgitur qdā paruulus neruulus mollis. Et silr nō cōiungitur alicui glandulaꝝ que hñtur loco repletiōis ꝛ sustētationis. Sed glādulis qbus idigem⁹ ad gnationē humiditatꝭ necessarie ꝛiungit qdaz neruꝰ paruꝰ sus ꝛ motꝰ ꝑ neruos oib⁹ defertur mēbris exceptis ossib⁹ cartilaginib⁹ ligamētis glādulis ꝛ adipe. hoꝝ enim nullū in nā est sentire aut moueri. Et dixit Gal. vbi supra. Neruus q lacerto ꝛiungit ꝓp vim sensus ꝛ motꝰ a cerebro vel a nuca ꝛiungit cuz lacerto in capite ipsi⁹. Aut in eo qō est int⁹ caput eius ꝛ medium. Et tunc hic locꝰ medi⁹ est caput lacerti. ¶ Et dixit Gal. 16. de vtili. ptic. cum multa sit differētia pticulaꝝ in nā positiōe ꝛ actib⁹: meli⁹ fuit eis quasdā sensibiliores alijs oportebat eē pticulas nutti neruū a cerebro maiorem ꝛ mollioꝛē simul: eis vō quecūqꝫ ad fortes ꝛ vehemētes motꝰ ꝓstituebant maioꝛē neruū ꝛ durioꝛē duri. ¶ Dixit Gal. mēbroꝝ q̄dā sunt ꝓpinqua cerebro sicut mēbra capitis ꝛ colli ꝛ qui ad ea deferunt nerui sunt a cerebro oriētes: ꝛ quedaz sunt remota. Et frigidi sunt nerui ad ea delati oriētes a nuca: qñ si qui in remota ferunt mēbra a cerebro neruis ort⁹ foret: fortassis inciderentur in spatij lōgitudine ꝛ itineris remotiōe. ¶ Dixit Auic. ꝓma ꝑmi doctrina. 5. capl'o de sermone vtī neruoꝝ. ex neruis q a cerebro oriunt nō iuuātur mēbra i sentiēdo ꝛ mouēdo nisi capitis ꝛ faciei mēbra ꝛ vilcerꝝ interioꝝ. Alia vō membra hoc iuuamētuꝫ nō habent nisi ex neruis nuce. Et dixit Gale. iaꝫ oñdit nobis sollicitudinē magnā que neruis a cerebro descendētib⁹ est ꝓpria. Creator. n. de ipsoꝝ munitione sollicit⁹: aliter ipsos muniuit q̄ꝫ alios neruos. Et cā ē quādoqꝫ: q ꝛ ꝓncipio elongati fuerunt: oportuit vt sustētarentur superflua. i. valde magna affirmatiōe a musculis fortib⁹ q eos teguut vt pānículi. Et a corpe cuius eēntia inter neruuꝫ ꝛ cartilaginē est media silis ei qō corpori nerui accidit cum torquef. Et istud quidē. i. ista affirmatio illoꝝ neruoruꝫ a cerebro descendētiū ad viscera est ex trib⁹ locis: quoruꝫ vnus est apud epiglotū. Scōs cum ad costarū radices veniunt. Tertiꝰ cuz pectoris ꝛ costaꝝ locū transeūt: sed de his amplius in anothomia dicef stomaci. ¶ Et subdit Auicen. factū est vt alij nerui a cerebro ꝓdeuntes in qb⁹ existit multū in sentiēdo iuuamētū ꝑstare penetrēt a suo ꝓncipio ꝑm rectitudinē ad mēbrum ad qō dirigūtur: quoniā rectitudo ad illud quod dirigit ꝓpinquioꝛe defert viaꝫ illic ex hoc est impssio que ex ꝓncipio manat fortioꝛi. Et ꝓpterea q in sensibilib⁹ neruis non querit de duritie: que facit necessitatē elongādi a substātia cerebri cum circuitiōe ꝓpterea vt sui similitudine in lenitate ordinatim elongentur quātum in neruis querit mot⁹: imo quanto plus fuerint leniores plus sunt virtutē sentiēdi dantes. Sed factum est vt motiui nerui ad illud ad quod dirigūtur eāt post circuitiones in qbus ipsi incedunt vt in duritie ordinētur a principio elongati. Et dixit Auic. ad id qō neruoꝝ peruenit extrema est superficies cutis. Cum cuti enim villi misceant minuti. ꝛ in ipsa nerui partiunt qui ei a mēbris que ipsi vicinantur aduenīūt. Et Auic. qdem ꝓma ꝑmi. dixit. q neruoꝝ cōplexio frigida est ꝛ sicca. ¶ Gal. in. 6. de vtilitate partic. ꝛ ponit a Rabi in ꝑ particula. dixit. q oīs neruꝰ est sensibilis. Direruūt qdā nerui nō sentiūt: sz musculi solisentiūt: sz vītas ē q nerui vere sentiūt. Et sensuꝫ a cerebro sensibus exterioꝛib⁹ actu non sentiēte: potentia tamen sensus exteriores habēte recipiunt. cerebruꝫ enim sensus exteriores quos potētia habet mēbris aptis illos recipere tribuit vt actu eos habeāt: inter alia autez mēbra parata a cerebro

sensum

sensuz tact⁹ sunt nerui. vex qdam dicunt. q ad hoc vt nervus sentiat nō debet in totuz esse denudat⁹ a carne: sed opz carnez mediante inter ipm z sensibile hre. sensibile enim vt dixit Aristo. positū supra organuz sensus absqz medio non sentitur. Quidā aūt dicunt. neruū sentire etiā a carne denudatus vt ipsius demonstrat pūctura: z rei mordicātis vel infrigidātis supra ipm appositio. ¶ Fortitudo neruox z ipsoruz radicata grossitudo cerebri significat fortitudinē. Et econuerso ipsox imbecillitas z radicata gracilitas cerebri significat debilitatē. Cognoscit autē neruox fortitudo per bonitatē opationū ipsox z ipsarū opationum fortitudinē z vehementiā. Et ipsorū imbecillitas per opationum ipsoruz cognoscit malitiā z remissionez. Grossitudo vero radicalis neruox cognoscit per grossitudinē chordax z musculis egredientiū: chorde nāqz ex villis neruox fiunt.

Dixit Hal. theorice. 3. Qui a cerebro oriunt nerui septē sunt paria. z silr Aui. Auer. z oēs auctores dixerūt. Et dixit Hal. vnūqōqz horū anteqz craneū egrediat opimētis opitur duob⁹ vno subtili venas hīte qbus patitur: z alio grosso custodiēte neruos a cranei ossibus.

¶ Primū par oritur ab aīriori pte aīrioris cerebri. Et sunt duo nerui maiores oīb⁹ alijs in grossitudine. Et sūt pcaui z ad oculos dirigunt. z dicuntur nerui optici de quib⁹ ad plenū dicetur in anothomia oculorum.

¶ Scōm par oriť post p̄mū. dixit Hal. scōi paris nerui oriūtur a posteriori⁹ ort⁹ p̄mi paris: egreditur qz vnusqsqz eoruz a craneo p loci foramē in quo est oculus. Et deīde qsqz eorum diuidit in oculi loco in lacertis q sūt oculox: datqz eis mot⁹ potentiā. pātegni vnusqsqz eox exit p foramē cranei quod vicinū est singulox oculox cōcauitati: quos circundātes dilatant vt per eos oculi moueant. Et de 3⁹ pari. dixit Auic. q nascit post ortuz p̄mi paris: z ex eis ad sinistre declinant. z a foramine qō est in orbita: que totū cōprehēdit oculum egredit. Et in musculis partit oculi. Et hoc qdē par valde grossuz est: ita vt ei⁹ grossities superari videatur mollitiei: quaz hre debuit: pterea q est circa p̄n^m z pfortetur in faciendo motū. Et precipue cum adiutorez nō habeat. Cum tertiū par sit impeditū quersuz ad mouendū membrū magnuz qō est mādibula inferior: quare nō ei remanet supfluitas: imo adiutore alio a se indiget.

¶ Dixit Hal. tertij paris nerui ortuz hīt retro post scōm in loco in quo inuicē vētriculi terminant prore z pupis qui est loc⁹ cerebri basis dict⁹: hoc autē par admisceť q̄rto pari. Et ab eo deinceps separat: qō cum a cerebro egredit in quatuor distribuit partes. Alia quax egredit per foramē quo arteriat venas subeticas z descendit p collum ad viscera que diaphragmati subsunt: z in ea partit. pars aūt secūda p foramen qō est in osse timporis egredit z ptinuat ner vo q de qnto est pari. z tertia ei⁹ pars exit os in quo est oculus p quod z par egredit scōm: z inde exiēs in tres scindit ptes. Alia earū tendit in angulos oculox minores z distribuitur in timpox lacertos z eos q oculox. Alia vō in angulos maiores: z ingredit foramē qō ad nasuz dirigitur: z in interiora nasi dispartit: z tertia pars p suū discurrēs meatum qui est ei in supcilioz laterib⁹ diuidit in duas partes quax altera in oris intrat cōcauitatē: altera vō foras egressa in vltima labiox scinditur. Quarta autez pars tertij paris ad maxillā tendit superiorē: z maior eius pars diuidit in lingue tunicā dans illi gustus sensuz. z quedā ei⁹ pars distribuit in dentiū radices z gingiuas: que sunt in inferiori maxilla z in labiū. Auer. z Aui. idem.

¶ Dixit Hal. duo quarti paris nerui post tertij ortum paris oriunt: diuisiqz tertio pari ab eo diuidunt distribuūturqz in tunicā z opimentū qō palatū vestit eiqz sensum p̄bet tactus. Auer. aūt dixit. diuidit in palato ad dandū sensuz appropriatū sibi: z est sapor. Aui. autē absolute dixit. dat sibi sensum. z dixit. q hoc par est paruum: sed est plus durum q̄z tertium: quia palatum z palati panniculus est durior lingue panniculo.

¶ Dixit Hal. qnti paris nerui ipsi in ortu suo singuli in duo diuidunt paria: fiuntqz ex vno paria duo. z alterū eox post tertiū par ex pupi cerebri ingredit duo audit⁹ foramina. z cuz vnusqsqz eorum ad audit⁹ puenit foramen dilatatur z amplificat z foramen operit: z hoc pari fit audit⁹. Alterū vō hui⁹ par post illud oritur z ingredit foramē in quo est os lapideū quod orbuz dicitur: lz nō sit orbū: sed apparet. hoc autē par cuz ad tertiū peruenit diuidūtur simul z immiscentur pfirmaturqz eox maxima pars lacertis genas mouētibus: pars aūt que supest ad maxillā tendit timpox tertiūqz adiuuat: datqz sensum illis lacertis. Auer. idez dixit. tñ q in foramine nominato orbo plus est odoratus. ¶ Dixit Auic. vnūquodqz paris qnti impar cuz duob⁹ nascitur medijs fz duplī formā. imo multi anothomicox tenent q vnūquodqz ipsi⁹ impar est par. Et ei⁹ quidez origo a duobus est cerebri laterib⁹. Et pars p̄ma cuiusqz paris ipsius ad pāniculū vadit q in interioribus est instrumēti auditus z in eo diuidit tot⁹. Et huius quidē origo pculdubio est a pte cerebri posteriore: z per illud est audiēdi sensus de quo ampli⁹ in anothomia auris dicet. Sed scōa diuisio est maior p̄ma. ipsa nāqz egreditur a foramine qō in osse pfioratū est petroso. Et inde quidē est q vocatur monoculus: ppea q multū torquetur: z eius vie in obliquationib⁹ z tortuositatib⁹ decidunt: ideoqz volūtas affuit plongādi spatium: z vt ei⁹ finis a pncipio elōgaretur: ppea q neru⁹ anteqz inde egrederetur a pncipio esset lōginquus: ió vt durities ei acqreretur. Cunqz igitur egredit cuz neruis tertij paris miscetur quorū plurimi ad maxillā z ad latum vadunt musculū z qō remanet ad musculos p̄greditur timporum. Et dixit Auic. neqz oculi musculis vnus suffecit neru⁹ z musculoruz timporū nerui multiplicati fuerūt: nisi q foramini oculi multa necessaria fuit amplitudo: ppterea q neruus vtutem afferens visus multa indiguit grossitudie: ideo qa necessario ei fuit ventrē: idest concauitatē habere. Non ergo os qō ad cōprehendendū est oculum p foramen multa tolerare potuit foramina. Timporuz vero neruis multa fuit durities necessaria: sed grossitudie multa non indiguerūt. immo grossitudo esset faciēs motus difficultatem. Et etiā egressio quaz in osse habuit petroso duro multa potuit tolerare foramina.

¶ Dixit Hal. sexti paris ort⁹ a cerebri est pupi foraminū p̄pe loca duox: que sunt in extremitate duarū complonum: que grece similes sunt laude. Egrediūturqz p vnūquodqz foramen tres nerui. quorum alius tendit ad gule lacertos z ad lingue radices. z adiuuat par septimū ad lingue motū. z alius vadit ad lacertos qui sup spatulas sunt. Et tertius qui est maior p collum descēdit ad viscera. tenditqz ad locuz in quo est vena iuuenilis: hic autē neru⁹ cum p collum transit diuidit ab eo mēbrum vnum qō ad gutturis lacertos pprios vadit: scinditurqz ab eo ps vna que ad superiora puertitur ad gutturis lacertos: quorum capita ad inferiora sunt. Et hic est neru⁹ qui reuertēs sursum dicitur: diuiditurqz ab eo etiā alia pars que ad cor pulmonē canalem ei⁹ z meri vadit. h autē neruus cuz ad ea que gule subsunt puenit maior eius pars oris stomaci ptinuatur: reliquū vero reliqs continuat viscerib⁹ misceturqz membris ad que nerui puenerunt ad tertij paris partes. ¶ Dixit Auic. paris sexti extremitas vadit ad gulā: z ad linguā. Et extremitas alia vadit ad lacertū existētem versus spatulā z circa ipsa. Et cuz extremitas descendit in collū ramificātur ab ipsa in suo itinere rami p̄iungens se aligbus lacertis epigloti. Et qñ deriuātur pectori diuidūtur adhuc ibidem z tādem redeūt adhuc extremitates sue ad superiora donec iungātur lacertis epigloti. Et diuidūtur alique ei⁹ extremitates i diaphragmate ppe cor z pulmonē z in meri z in ptibus exi-

stētibus circa ista: ꝛ residuū ipsoꝝ ꝛ est maior pars eaꝝ: vadunt donec cōprimant diaphragma: ꝛ iungunt in orificio stōi maior pars ipsaruꝫ. Et residuū earum iungitur pelliculę epatis ꝛ splenis ꝛ residuit atibꝰ intestinoꝝ: ꝛ ꝯiungūtur ipsi ibi alique ptes paris tertij. ꝛ istud par oritur a posteriori parte cerebri: ꝛ ꝯiūgitur quinto: deinde diuidit ab ipso. Et exit a loco summe nominato a Rabi alde ros allami.

¶ Dñt qdā. qntū par modicū ante sextuꝫ oritur: ita ꝙ ꝗsi in origine non videnť distincta: vnde Auicē. par sextum a posteriori oritur cerebro cum quinto continuū ꝛ cuꝫ eis panniculis ligatum: ac si essent vnus neruus: deinde separaťab eo. ꝛ dixit. de eo vt hal.

¶ Dixit hal. duoꝝ septimi paris origo neruoꝝ ab eo est loco quo ēt posteriozis est oztus cerebri partis ꝛ pupis ꝛ nuca incipit diuiditurqꝫ. Et eius maior pars distribuit ad lingue lacertos: minor vo ꝓtinuatur lacerto q supinclinatꝰ est cartilagini scuto: filr de gutturis carthilaginibꝰ ꝛ lacertis duobꝰ descendentibꝰ a costis ossis qō laude grece similaťa. Dixit Auer. par septimum incipit a posteriori pte cerebri a loco natiuitatis nuce: ꝛ diuidit in lacerto lingue ꝛ epiglotti. Dixit Aui. septimi paris origo est a termino cōi q est inter nucam ꝛ cerebrū: ꝛ eius plꝫ incedit se in musculis spargēdo linguā mouētibꝰ ꝛ in musculis inter peltalē ꝛ os laude cōibus: ꝛ est cuꝫ ipsi residuū in aliis spargit musculis: q huic musculo vicinātur. Non tñ semp est istud. ¶ Dixit hal. 6. affo. in cōmē. affo. qbuscunqꝫ cerebrū sursuꝫ conuertitur ꝛc̄. q nerui possunt dici initiū ꝛ fundamentū cerebri non qꝛa neruis originet ꝛ incboet cerebrum: neqꝫ q super ipsis fundetur tanqꝫ super primario fundamento: sed quia initiuꝫ opationuꝫ cerebri ꝛ id super quod fundatur missi a cerebro sunt nerui. Nam spūs animalis ab eo ꝙ neruos mittitur. Et simile pōt dici de nuca.

Dixerunt hal. ꝛ alij auctores q nerui q a nuca oriūtur triginta ꝛ vno paribꝰ concludunt: ꝛ vnus neruꝰ est remanēs sine socio sibi oppositus: quoꝝ octo a superioribus colli spondilibꝰ oriunt. Et duodecim a spondilibus dorsi qui in rectitudine costarū pectoris siti sunt: ꝛ qnqꝫ ab inferiori parte dorsi ex spōdilibus nominatis alkatin: ꝛ tria paria ab osse clitiuū vocato siue algere: ꝛ renibus supponitur. Et tria paria ab osse nomiato asbe. i. caude seu ani. ꝛ a medietate extremitatis ossis caude exit neruꝰ vnus non habens comitē. ¶ Dixit hal. ꝑmum par ex octo que in collo oriūtur a foramine quod in prima est spondili ꝑcedit. distribuiturqꝫ in lacertos capitis solius. Et similiter Auer. ꝛ Auicen. dixerunt.

¶ Dixit hal. 1ᵐ par egredit ab eo qui duabꝰ interest spōdilibus ꝑmo ꝛ scō. Et diuidit ps eius in capitis cutē datqꝫ ei sensuꝫ tactꝰ. pars vero in lacertos q post collū: ꝛ pars in lacertos latos q scapulis supsunt. ¶ Dixit Aui. scōi paris egressio est inter spondilē primū ꝛ scōm: cuius plm capiti tangēdi sensuꝫ affert. trāsuerse enim ad id qō in spōdilibꝰ est suprem̄ ascendit ꝛ ad anteriora reflectit: ꝛ sup tunicaꝫ auriū extrinsecꝰ spargitur: ꝛ qō par ꝑmum minus facit ppter suę quitatem ꝛ abbreuiationē ob quā expandi expedite nō potuit ꝛ dilatari in locis q insequūtur ipsum cōplete emendat. s. in motu lacertoꝝ capitis: qō aūt ex hoc remanet pari ad musculos q sunt in posterioribus colli ꝛ ad musculum latum venit ꝛ eis dat motum.

¶ Dixit hal. par tertiū a foramine egredit qō est iter scōam ꝛ tertiā spondilē: ꝛ diuidit quisqꝫ eoꝝ in duos neruos. Et vnus quidē ad posteriora tēdit: ꝛ debinc ad lacertoꝝ profunda q illic sunt: aliter vo ad minora. ¶ Dixit Auer. vna pars tēdit ad lacertos exītes in dorso: ꝛ alia vadit versus partē anteriorem: ꝛ diuidit in lacerto existēte in opposito illius ꝛ in existente supra ipsum.

¶ Dixit. A. vnusqsqꝫ eoꝝ in duos partit ramos. Et ab vno eoꝝ spargunt rami i fundo musculoꝝ q sūt ibi: ꝛ ꝓprie caput cuꝫ collo mouētiū: deide ad spōdiliuꝫ ascēdūt spinales: ꝛ in earū rectitudine veniūt: ꝛ ad eoꝝ radices tendūt: ꝛ post ad ipsaꝝ eleuant capita: ꝛ cuꝫ ligamētis miscent pānicularibꝰ que ab illis nascunt simenijs: postea ad ptē auriū reflectēdo penetrāt. ꝛ nō in hoie: qꝛ i brutis ad aures aduenit: ꝛ auriū musculos mouēt: dñt qñqꝫ ēt inhoibꝰ ad aures peueniūt. Et scōs ramꝰ ad anteriora vadit: donec peruenit ad musculū latū. Et cuꝫ hoc qdē ꝑmū cū nascit miscent vene ꝛ musculi q ipꝫ coopiunt: ppea vt in seipso fit fortior. Et ēt ꝙ cū musculis miscet timporaꝝ: ꝛ cū musculis auriū bestijs: plm tñ sparsiōis ipsi nō ē nisi i musculis mādibulaꝝ.

¶ Dixit hal. 4ᵐ par egrelluꝫ hz ꝑ foramē qō est inter tertiā ꝛ q̄rtā spondilē: diuiditurqꝫ quisqꝫ ipsoꝝ in duos: ꝛ maior pte in posteriora directa in pfundū versus spinā spōdilis q̄rti diuidit illi ab ea ps qdā que distribuit in lacertos capiti ꝛ collo cōes. Et debinc reuertit in spōdilē in spina ad anteriora. Et diuisa ab ea qdaꝫ pars in lacertis spine distribuitur: ps aūt minor in anteriora ꝓcedit scinditurqꝫ ab ea ps que miscet 3° pari. ¶ Auer. aūt dixit. ꝙ diuidit in tres ptes: vna tendit ad diaphragma. alia ad extremitatē lacerti exītis in capite ꝛ ceruice: ꝛ alia ad extremitatē patule. Dixit Aui. diuidit sicut p̄cedens in pte anīte: ꝛ in pte posteriꝰ ꝓnte. Sz ps eius que antecedit est pua: ꝛ iō cuꝫ qnto miscetur: ꝛ qdā dixerūt ꝙ ab ea penetrant rami sicut aranee tela extensi supra venā subeticā: donec ad diaphragma pueniūt sepantes sup duo latera diaphragmatis pectꝰ in duo media partiētis incidētes: ꝛ eiꝰ pars maior ad posteriora reflectitur: ꝛ in fundo musculoꝝ ꝓfundaťdonec ad simenia vadit ꝛ musculis mādat ramos: q inter caput ꝛ colluꝫ sunt cōes: deinde itinere suo ad anteriora reflectēdo vadit: ꝛ cum musculis maxille ꝛ auriū in animalibꝰ continuatur ꝛ dixerūt ꝙ ab eo ad dorsum descendit ramus.

¶ Dixit hal. par qntū foramē egrediēs qō inter q̄rtaꝫ spondilē ꝛ qntā diuidit qōlz eiꝰ mēbrū in duos: ꝛ tēdit minor ps sius sup spatulas: ꝛ in lacertos q illic sunt: scindit: ꝛ maior ps in duas diuidit. Altera in supiora spine ꝛ in lacertos lacertos q sup scapulis sunt: ꝛ in lacertis capiti ꝛ collo cōicātes ꝛ altera imiscet ptibꝰ q̄ de qnto 6° ꝛ 7° sē pari a collo etiā tibus ꝛ ad mediū tendūt diaphragmatis. ¶ Dixit Aui. in duos partit ramos. vnus est añs ꝛ est minor ad musculos pueniť maxillaꝝ: ꝛ ad musculos q caput anterius curuant aliosq: ꝛ ad musculos qui capiti ꝛ collo sūt cōes. Et cōs in duos diuidit ramos: vnus iter ꝑmū ꝛ scōz ramū est mediꝰ ꝛ pueniť ad spatule suprem̄ ꝛ miscetur cū eo qōdam septi ꝛ septimi: ꝛ rām̄ secūdus cū ramis qnti sexti ꝛ septimi miscetur ꝛ ad medium penetrat diaphragmatis. Et auctores de sexto septimo ꝛ octauo pari simul locuti sunt.

¶ Dixit hal. sertū par exit ex eo ꝙ inter qntā ꝛ sextā est spōdilē ꝛ septimū iter sextā ꝛ septimā: ꝛ octauū iter septimā ꝛ octauā: ꝛ hoꝝ vnū qōqꝫ pariū in mītas diuidit ptes. Alie quaꝝ i lacertis distribuunt capitis ꝛ colli. Et qdā in lacertis spine: ꝛ qdā in lacertis diaphragmatī excepto 8° pari ex eo. n. nihil ad diaphragma mittit: qdā vo ad locū pueniūt auriū in osse spatulaꝝ motūqꝫ tribuūt brachio. Sz ad lacertos q i armo sūt ꝛ motū faciūt palme: ꝛ ad palmā motū faciētes digitoꝝ. pars vo alia in cubiti distribuit ptes: cui ꝛ sensuꝫ ministrat. ¶ Auer. dixit. ꝙ aliqua ps septimi paris diuiditur in cutē asseid. ꝛ aliqd octaui paris in cutē brachij. Similiter ꝛ Auicen. dixit.

¶ De spondiliū dorsi neruis. dixit hal. ꝑmū par. ꝛ ipm ē nonū a ꝑn°. egreditur inter ꝑmā spondilē ꝛ scōam dorsi: ꝛ est vt dicit Auer. iter 8ᵐ spōdilē ꝛ 9ᵐ. diuiditurqꝫ ei ps in lacertos spine: ꝛ reliqua in costas tēdit priores. s. superiores: ꝛ debinc. 8° miscetur pari qō a collo est: ꝛ ad spatulas porrectum sensuꝫ dat illi ꝛ motum.

¶ Et 1ᵐ par dixit hal. egredit iter scōaz spōdilē ꝛ tertiā. ꝛ ꝛᵐ a ꝑn°: ꝛ porrigit ps ei ad brachioꝝ cutē sensuꝫ eis pre-

rem: reliqua pars diuidit ꝛ tẽdit pars eius in anteriora ꝛ distribuit in lacertos q sunt iter costas eosqꝫ q sup pectus sunt: pars aũt altera scindit in spine lacertos ꝛ spatulaꝝ: q bus ẽt ꝛ ministrat motũ. ¶ Sicqꝫ dixit Hal. oĩa paria ner uoꝝ que a pectoris egrediunt spodilibus. xij. hoꝝ qõqꝫ di uidit in lacertos spine primos spodilib⁹ a qbus egredit ꝛ in ꝓxima illis mẽbra atqꝫ qõqꝫ pariũ. xij. q a spodilibus sunt pectoris iter duos spodiles exeũt preter 12ᵐ. ipsũ nãqꝫ ex ipso procedit spodili 12⁰. ¶ Dixit Auer. xiᵐ par itra tuni cas duas vsqꝫ ad cõplemẽtũ 12ᵐ pariũ donec exeat ad par cõples 12ᵐ paria. ¶ Dixit Auic. q ex istis neruis spodiliũ pectoris oriunt ꝛ ramis q ad spatulã non ꝓtendunt. sup. ꝛ dorsum ꝛ mẽbra spine ad musculos vadũt qui sunt sup co stas puras que sunt coste cõplete de qnqꝫ ptibus neruoꝝ q ex spodilibus oriunt mẽdosaꝝ costaꝝ: quos Hal. spodiles renũ noiat. ¶ Dixerũt. vnũqõqꝫ par ex ipsius spondili cui deputat corpe egredit tẽdũturqꝫ ex eis quedã in aũriora ꝛ in lacertos q sunt inter dictas costas ꝛ musculos vẽtris di stribuunt: ꝛ quedã ascindunt in lacertos q supsunt carni que renes vtroqꝫ vestit latere ita q carni exteriori ꝛ iterio ri delcẽdũtqꝫ maxime ipsoꝝ partes: qꝛ magni nerui ad cru ra ꝛ ambos pedes. Dixit Auic. rami arterie ꝛ vene quiete nucã ingrediunt ꝑ loca iferius: vñ ipsi nerui egrediunt.

¶ De tribus aũt neruoꝝ paribus qbus est ortus ab osse cla uiũ. dixit Hal. singula egrediunt forame q̃ est in osse ipsa rũ clauiũ. s. in vnoquoqꝫ foramine par vnũ: ꝛ ꝑn^m eoꝝ est ex spodili 15⁰. ꝛ diuidunt: ꝛ ps eaꝝ admiscet duobus ex tremis paribꝰ renũ descẽditqꝫ cũ eis ad pedes ex maxima parte. Et Aui. hos neruos vocat alhomum.

¶ De neruis aũt ossis caude. dixit Hal. tria deniqꝫ paria ab osse ani pdeuntia. ꝑ^m egredit inter clauiũ os. 3^m et ꝑ^m os ani. ꝛ 1^m inter os ꝑ^m ꝛ os 2^m ani. ꝛ 3^m iter 2^m os ani ꝛ 3^m.

¶ Solus aũt neruus cui socius non est ab vltimo osse anit hec aũt paria oĩa in multa mẽbra diuidunt: ꝛ quedã distri buunt in ani lacertos: ꝛ quedã in virge lacertos: ꝛ quedã in vesice lacertũ: ꝛ quedã in ipsius virge subam. sup. ꝛ que dã musculis mꝰicis: ꝛ q̃dã in pelliculis vẽtris ꝛ in muscu lis oẽsticis iterioꝝ ossis femoris ꝛ i musculis q oriunt ab ossib⁹ alchimẽ vel agẽ: ꝛ hos neruos vocat. A. alhosos.

¶ De qnqꝫ neruis costaꝝ falsaꝝ. dixit Aui. tria eoꝝ supiora cũ neruis miscent qui a cerebro sunt descẽdentes ꝛ nõ alia: ꝛ duo paria iferiora ad partẽ cruriũ multos trãsmittũt ra mos cũ qbus rami tertij paris ꝛ ramus nerui ꝑ^t ex alkatin miscent: sed isti duo rami anche nõ trãseũt iũcturã: sed in ipsius spargunt musculis: ꝛ ibi eos ptranseũt incedẽdo ad crura. ¶ Et dixit. neruoꝝ cruriũ ꝛ pedum forma a neruis manuũ separat in hoc q nõ oẽs ꝓiungunt ꝛ declinãt sub mersi incedẽdo ad occultũ: nõ enim est forma ꝓcauitatis ad iutoriũ cũ spatula sicut forma ꝓcauitatꝭ core cũ ancha: neqꝫ eius ꝓcauitas cum origine suoꝝ neruoꝝ est sicut ꝓcauitas ipsius cũ neruoꝝ suoꝝ origine: ꝛ isti qdem nerui diuersis rẽdũt itineribus ad partẽ cruris: sunt enim ex eis q occultã tur: ꝛ sunt ex eis q manifestant: ꝛ sunt ex eis q submergũ tur musculis coopti. Et qꝛ musculi q ab ossis femoris par te oriunt ad vias ad vtroslꝫ pedes nõ hũt a posterioribus corpis: neqꝫ ab occulto coraꝝ: ꝓpterea q sunt ibi musculi multi ꝛ vene: factũ fuit vt pars neruoꝝ qui sunt ꝓpriꝫ mu sculoꝝ q sunt in pedibus curreret ꝛ penetraret in forame q̃ ad testiculos descẽdit donec ad musculos vadat femo ris ꝛ descẽdat ad musculos poplitis: ꝛ sunt ista vba ad lit terã verba Hal. in liº de anothomia. ¶ Rabi in 15ª partiꝭ cu. suoꝝ affo. adducẽs verba dubia repta in libris Hal. di xit q Hal. in 5º iuuamẽtoꝝ. ait. diuidit in totũ epar q̃dꝫ neruus subtilis valde: qꝛ non indiguit multo sensu: ꝛ silr splen fel ꝛ renes hũt paruũ sensum. Et in 6º eiusdẽ dixit. et neruo aliq̃d diuisum accedere ad corpus cordis nõ inue ni sicut nec inuenit in epate renibus ꝛ splene: sed ex neruo accedit ad siphac cordis ꝛ circũdat cor q̃dam neruus sub tilis. Et in aĩali magni corporis accedit ex neruo q̃dã ner uus ꝓiũctus ꝓiũctione cũ corde sensui manifesta. Et Hale. intellexit per neruum subtilem diuisum in epate splene ꝛ re nibus illum qui diuiditur in pellicula cuiuslibet isto rum membrorum.

¶ De egritudinibus nuce ꝛ neruoꝝ in generali. Cap. xij.

EGrit Mes. de appropriatis. Egritudines neruoꝝ aut sunt a cõplexione pura: aut sunt cõplexionales cum mã: aut sunt solo ꝓtinuitatis ꝛ attritio eoꝝ: non fecit aũt Mes. mẽtionem de morbis compõnis neruoꝝ neqꝫ de morbo cõposito. s. apate eoꝝ: ꝛ qꝛ ꝓsiderauit neruos solũ inq̃tum sunt membꝝ ꝓsile: morbi aũt cõpositionis debent mẽbris organicis nõ ꝓsilibus. Et morbus ẽt cõpositus: vt apa: nõ debet solũ mẽbris ꝓsilibus: vt con silia sunt. Attñ nerui pñt ꝓsiderari ꝓut apparẽt hr̃e quan dã nãm organicã: pro tãto dicũt eis accidere posse egritu dines organice ꝛ cões: que oẽs egritudines tanguñ ꝑ cõ ti. ꝑ cap. ait Raſ. operationes neruoꝝ deperdunt cum in cidunt in latũ aut sunt ꝓtriti ꝛ ꝓtusi: ꝛ sic tetigit egritudi nem vere vnitatis. s. solonem ꝓtinuitatis: aut qñ sunt strĩ cte ligati: ꝛ sic tetigit egritudinẽ nãe organice. s. opilatio nem: aut apate supueniente eis: ꝛ sic tetigit egritudinẽ cõ posita: aut forti frigiditate: ꝛ sic ꝓtingit egritudinem in nã cõplexionali. ¶ Dixit Auer. collig. 3⁰. que faciũt accñtia egritudinũ neruoꝝ sunt de nec̃itate mala cõplexio mãlis ꝛ nõ mãlis. Et dixit. est pscrutandũ si fiunt ab octo spẽbus male cõplexionis: aut a parte eaꝝ. Et dicimus q̃ cause isto rũ accñtium sunt iste due res. s. frigiditas tm̃: aut frigidi tas ꝛ hu^tas. s. ꝑm plurimũ. Sed q̃ mala complexio calida hoc faciat nõ est impoſe: qꝛ iam declaratũ est q̃ opatio ali cuius mẽbri nõ complet nisi per calorẽ tẽperatũ ꝛ mẽsura tũ: vex si accidit est ex raro ꝓtingẽtibus. Nec ẽt est impoſe vt hoc accidat pp siccitatem: qꝛ nos videmus decrepitos q valde pauꝝ hoc sentiũt: sed si ꝓuenit a siccitate remotuꝫ est vt fiat subito: ꝛ sic cõplexio frigida est hoꝝ cã pro maiori parte ꝓiuncta cũ hu^re vel nõ ꝓiuncta: q̃ꝫ hu^tas fit pre parata ad hoc augendũ eo q̃ facit relaxationẽ: iõ q̃ cõpo nit cũ caliditate remotũ est vt fiat hoc accñs: nõ tm̃ impoſ sibile. Et dixit Auer. q̃ in mala cõplexione mãli humor nõ est nisi aut frigidus aut hu^tas: aut frigidus ꝛ siccus. Et subdit. humor põt ista accñtia facere duobus modis. vno modo ab hu^re a quo mutat neruus ipse: ꝛ tm̃ paulatine mutat donec acqrat cõplexionẽ maligñ. alio mõ vt nõ sit humor in mẽbro: sed infusus in hu^re ipsum circundãte. Et dixit. aliq̃ accidũt predicta accñtia neruo ꝓpter apo opilationẽ: ꝛ opilatio fit aut pp apa: aut pp hu^rem grossũ aut pp cõpressionẽ. Et dixit q̃ q̃ꝫ huius hec egritudo. s. opila tio predicta sit morbus officialis: tm̃ est ẽt ꝓsilis: qꝛ post apa ꝛ grossitiem humoꝝ ꝛ cõpressionez seqtur mala cõplexio. ¶ Dixit Auic. 2ª tertij. tres species egritudinũ accidũt ner uis. s. cõplexionales cõpositionales: ꝛ solo ꝓti. sup. ꝛ mor bus cõpositus ex eis: ipsis enim accidere pñt oẽs spẽs sim plices ꝛ cõposite: mãles ꝛ nõ mãles malaꝝ cõplexionum.

¶ Dixit Mes. complexionales neruorum egritudines ꝑm plurimum sunt a frigiditate: deinde ab humiditate: sed a caliditate ꝛ siccitate nõ sepe fiunt: ꝛ quandoqꝫ accidat. Et possunt accidere neruis egritudines compositionis: vt opi latio ꝛ morbus in situ: ꝛ morbus in figura: ꝛ solutio con tinuitatis neruis accidere potest: aut a re incidente: aut a re pungente: aut a re contundente. Et incisio aut eis acci dit ꝑm latum: aut ꝑm longum.

¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. incisio si ꝑm latum ꝓtingit fieri: ꝛ sic ꝑm totũ palyticabunt oĩa mẽbra sub eo exñtia: ad que ille ner uus dirigebat. Et si ꝓtigat scisionẽ ꝑm latũ fieri ꝑm medie tatẽ nerui palyticabunt oĩa mẽbra illi lateri attinẽtia: si vo

ſm lōgitudinem incidat vel ſcindat neruus: nō habebunt exinde mēbra nocū. Morbus ēt compositus. ſ. apa neruis accidere pōt diuerſificatū ſm ſuas ſpēs: qō tñ plm neruis ꝓtingit eſt apa flāticum: z oēs predicte egritudines cōſiſt euenire pñt nuce. ¶ Et hay egri nuce z neruis euenietius: alie ſunt eis ppe: z alie p cōitatē: z maxime ad cerebrū. Et dixit Auer. mala cōplexio que dicta accītia facit eſt in cerebro aut nuca aut neruis: z pōt ēt vnus neruus cō pati ad aliū patiētem. ¶ Dixit Hal. z ponit p ꝓti. vno neruoꝝ patiēte pñt p cōitatē ad ipſum pati plura alia neruoꝝ paria illi vicina. ¶ Dixit Zoar. in neruis ſenſibilib⁹ eſt aliqs motus: z in motiuis aliqs ſenſus ſemp repit: verumtñ in motiuis predñat motus valde: z in ſenſitiuis ſenſus. Et dixit. q̄uis ois neruus ꝓcedit a cerebro vel a nuca: maior tñ pars ſenſibiliū ſunt q ſpargunt z tēdūt ad exteriora corpis: z maior pars motiuoꝝ ſunt q ꝓfundant in iteriora corpis: z ob hoc certiſſime in cuti que totū corpus circundat manifeſtat ſenſibilitas pluſq̄ in ceteris mēbris: in hoc tñ loco ſolū de egri^bus nuce z neruoꝝ cōplexionalibus z offi cialib⁹ ſermo erit: qm̄ de alijs ſermo q eſt de mēbris exterioribus ꝓtractabit. ¶ Pōt aūt euidēter patere ſupiora intuēti q accītia euenientia a dictis morbis nuce z neruoꝝ in opationibus eoꝝ: aut eueniūt in opationibus vtutis motiue volūtarie ſolius: aut in opationibus vtutis ſenſitiue ſenſu exteriori ſolius: aut in opationibus vtriuſq̄ vtutis ſil: vez q̄ inferius dī particulr de leſione viſus auditus odoratus z guſtus. Reſtat vt in hoc loco dicat de leſ. opatio. vtutis motiue volūtarie: z vtutis ſenſitiue tactiue. Et ipſe qdē ſicut z alie tripl^r ledunt. ¶ Dixit Auer. coll. z°. accītia que ſupueniūt ſenſui tactus tot ſunt quot ſunt accītia aliaꝝ virtutū: qō eſt: qm̄ aut corrūpit penitus. i. deſtruit aīa z aufert: ſicut in mēbro paliticō: aut diminuit: ſicut in ſtupore: aut mutat in malā q̄litatē que ꝓmutatio eſt ſenſus tactus corruptio: ſicut in dolore. Et dixit. accītia que ſupueniūt inſtīs motus voluntarij ſunt tribus modis: q̄ aut priuat ipſius opatio z aufert motus oīno: ſicut in appople ſia z palyſi: aut diminuit z debilitat: ſicut in ſtupore z dormitatione: aut ꝓmutat ad malas opationes: ſicut in tremore vel ſpaſmo. Et iſte ſpēs leſionū dictaꝝ opationū aut accidūt corpi toti aut pti ipſius vni mēbro vel plūbus. ¶ Dixit tñ Auer. q̄ priuatio ſenſus ſolius vel z ſenſus z motus in toto corpe eſt mors de nēcitate. Et dixit. dicimus q̄ ſi mala cōplexio eſt in cerebro ſegtur in eo diminutio ſenſibilitatis. ſup. z motoꝝ volūtarij in toto corpe. Et q̄ſi fit in vno latere cerebri fit in hoc latere cerebri hoc accīs. Et ſil^r q̄ dñat aliqs hu^or malus in aliquo mēbro: tūc priuat: aut diminuit vel ſenſus vel motus vel vterq̄ illius mēbri: cuius ꝓprius eſt ille neruus. Et dz ſuppleri dictū Hal. p. de interio. qō ponit p ꝓti. q quoties in ꝑn° ortus ſpinalis medulle accidit nocu^tum ꝓhibēs virtutē que veniebat ad eā laxabit totū corpus preter faciē. Et ſi in ꝓceſſu nuce accidit illud nocu^tum laxabit a ſpōdili illa iferius vbi in nuca illud euenit nocu^tum in totū corpus. Et ſi accidit nocu^tus in medietate nuce ſm latū laxabit a loco illo iferius tota ps corpis que ſegtur latus nocu^ti illius. ¶ Dixit Raſ. p. ꝓti. dico q diſputauerunt medici nāles z pclamauerūt nāles de paralyſi z tremore putātes nō poſſe medietati ſpinalis medulle eius nā morboꝝ euenire niſi p inciſionē: ſed māliter nō. Attñ Hal. dixit q medietas ſpinalis medulle patit in lōginquū: z hac de cā pōt eſt morbū eſſe in dextra parte eius z nō in ſiniſtra: vel eō: z tūc mēbra attinētia illi lateri erūt patientia. Et pōt eſt. dixit Hal. q adueniat nocu^tum plūbus nervis ſil^r ex ſpinali medulla pdeūtibus z ipſa ſpinalis medulla ſit ſalua. Dixit tñ Raſ. q ſi accidat leſio in ſpinali medulla ex aſpate vel coartatione: mix eſſz q ſic no ceat medietati eius q oīno amittat opationes ſuas: z reliq̄ medietas nullū recipiat nocu^tum. Et ſi accidat ex mala cōplexione erit adhuc magis mix. ¶ Dixit Hal. p. ꝓti. terio. z ponit p ꝓti. mēbra aliqō pōt moueri z nō ſentire z pōt ſentire z nō moueri: z pōt nec ſentire nec moueri. Cū enim mēbra hz neruos in ſe: partim ſenſibiles tñ: z partim motiuos: ita q nerui veniētes ad ipſuz alij ſint ferētes ſenſum ab illis q ferūt motū: pōt eſt alicui eoꝝ euenire nocumētuz ſine alio. Et in tali caſu pōt auferri ſenſus z nō motus: z pōt auferri motus z nō ſenſus: ſed ſi aliqō mēbra hz in ſe ſenſum z motū p eoſdē neruos: ſi deficit motus eius remanet ſenſus: q̄ ſic eſt q in tali caſu pōt remanere ſenſus z nō motus: tūc hoc accidit ex debilitate neruoꝝ ſuoꝝ: q fuit nēcius motus multus z ſenſus puſillus: ſed ipſibile vī q amittat in tali caſu ſenſus: z motus remanet firmus z ſtabilis ſine nocu^to: q̄ maior vtus z plus de ſpī aīali reqrit ad motū q̄ ad ſenſum: q̄ vt iaz patuit: mouere eſt agere: z ſentire eſt pati: mō fortior vtus reqrit ad agendū q̄ ad patiēdū. ¶ Dixit Auer. coll. z°. ſm plus q̄ corrūpit. i. ledit vnus duoꝝ. ſ. ſenſus z motus corrūpit alterz maxime q̄ſi accīs eſt cōe toti corpi. Sed q̄ſi eſt ptis cularē in vno mēbro poſſe eſt vt ſtupefiāt. i. diminuant ambo ſil aut priuent ambo ſil. Et poſſe eſt vt priuet: aut diminuat vnus: z alter remaneat: z hec eſt ſnia Hale. Et nō eſt: q̄ cū qua fit ſenſus: aliqñ nō eſt eadē cū ea cū qua fit motus: z hec diuerſitas nō eſt niſi in mēſura tēperati caloris ꝓprii vnicuiq̄ hay duaꝝ opationū: fuit enim nēcius vt cōplexio ſit eoꝝ q ſunt motus: alia a cōplexione neruoꝝ ſenſus. Et q̄ñ incidit neruus ſenſus priuat ſenſu z remanet motus: q̄ñ incidit neruus motⁱ aut ꝓcutit: priuat motus z ſenſus remanet: z q̄ñ icidunt aut ꝓcutiunt ambo priuant ambe opationes: z q̄ñ accidit hoc accīs toti corpori fit tūc apoplesia: z q̄ñ aduenit vni mēbro tūc fit palyſis. ¶ Et ex his pōt patere qm̄: q̄ ſenſus cōprehēdit totā cutem: q̄uis ſibi ſpālis neruus nō aduenīat: z nō cōprehēdit eaz motus: q̄ nō eſt mix: ſi a cuti que eſt ſup lat⁹ ceſſat ſenſus z nō ceſſat motus lacertoꝝ q̄bus ſupeſt: q̄ neruo q eſt diuiſus et neruo lacerti: z extēſus in cute accidit leſio nullo exīte nocumēto in neruo lacerti: ſed tñ cū excoriat cutis a lacerto impoſſe eſt ipſum lacertū moueri z nō ſentire: ſed bñ eſt poſſe ipſum ſentire z nō moueri. ¶ Egri^nes neruoꝝ z nuce frequētius z paratius z magis accidunt corpibus frigidis z hu^is cōplexione: deinde frigidis in paſſiuis tēperatis: deinde hu^is in actiuis tēperatis: deide frigidis z ſiccis: deinde calidis z hu^is: z poſt hos calidis: z in paſſiuis tēperatis minus vō oium cōplexiones ſiccas hūtibus: z maxime accidit mās flāticas multiplicātibus ex etate vel regimine ſeu arte: z maxime in capitibus eoꝝ. Iſte enim egri^nes raro accidūt ſine reumatib⁹: z paratius eueniūt corpibus neruos debiles hūtibus nā vel accītes: z frequētius in regionibus frigidis z hu^is: z habitātib⁹ loca deprella z terreſtria bu^a a dormiētibus in cauernis z antris nō euētatis: z vtētibus multa balneatione cū aq̄ dulci: z ſil^r frequētius in fine bimis z in ꝑn° veris z oſtōnibus auſtralibus. Dixit in li° de multitudine. Hal. z ponit a Rab. in z^a partic. cū augmentant caro pinguedo vel chimi in corpe alicuius vltra ſolitā q̄ntitatē z remanet vtus in ſuo p̄ ſtatu accidit nēcio corpi illi debilitas motus: q̄ lz motor remanſerit in ſuo ſtatu p̄ ſunt res que virtutem aggrauant augmentate.

¶ De cauſis egritudinum nuce z neruoꝝ in generali q̄ſi gnis earum. Cap. iiij.

Auſarum inducētium egri^nes nuceꝝ z neruoꝝ alie ſunt ꝓmitiue alie añtes: z alie ꝓiūcte. ¶ De primitiuis dixit Hip. in affo. fri^m inimicū neruis z ſpinali medulle: intelligēs de fri° actuali: ſiue aer ſit ſiue aq̄ ſiue quecūq̄ alia res que actu fri^a neruis apropriet: z hoc: q̄ nuca z nerui ſunt debilis caloris nālis: vñ non valēt reſiſtere actioni frigiditatis actualis agētis in ipſos

Auſibet neruoꝝ ſenſum et motum.

Vtrius volūtarie motiue z ſenſitiue tactiua: tripl^r ledi pñt.

Medietati medulle pōt accidere nocumētū alia remanēte ille ſa.

ipsos marie si intēsa fuerit illa frigiditas: ēt z si fiut in suba
ōēi adhuc nō pñt resistere qn patiant ab ea z extra suū tē/
pamētū ducant. Dñt. nō solū frigidū actu: sed ēt frim pōa:
lz nō actu: z multo magis frim actu z pōa nocet nuce z ner
uis sanis: nā q̄uis sint frigide cōplexionis nālis: z vt sic fri
gida nō dēnt eos extra tēperamētū ducere: sed potius ꝓser
uare z sic nō nocere: cū obsunt illud bñt veritatē in hñti/
bus lapsuz paruū ad frim: sed nuce z neruoꝝ lapsus ad fri
gidū est multus multū a tēperamēto remotus: gbus a sili/
bus nō ꝓuenit ꝓseruari ꝓseruari: vt est declaratū in ꝓmo/
ne q est de regimine sani. frigida ergo nucā z neruos multū
lapsos ad frim in suo lapsu nō ꝓseruarēt: sed in lapsum ma
iorīs frigiditatis extra ppriū tēperamētū z vsus ꝓgelatio/
nē deducerēt. ¶ Dixit. A. aq̄ frigida nocet neruis. Aucto
res ost itellexisse de frigidis tā interius q̄z exterius appro/
rimatis: quecūq̄z eni frigida excessiue q̄ocūq̄z approxima
tur: marie p interius sumpta faciūt deficere nucā z neruos
a digōne nutrimēti eoꝝ z hum in eis existētiū: ita q̄ per
viā indigōnis multiplicat in eis hor crudus: cibi tñ z po
tus nucā z neruos ꝓseruātes debēt declinare ad frigidita/
tē aliālē: sed nō excessiuā. ¶ Dñt. nocum qō frim actuale
ifert nuce z neruis puenit de p se. nā p accōs frigidū actua
le pōt eis in qbusdā corporibus ꝓdesse: sicut ꝓstō declarat
borealis q corpoꝝ tēperatoꝝ carnosoꝝ z robustoꝝ nucā
z neruos fortificat z ipsoꝝ opationes bonificat: q̄uis in di
scarnatis z nudis hñtibus neruos i superficie positos: z frī/
gidis nā z etate ipsum frigidū actuale: z de p se z de pacci
dens semp noceat. Et notāter dñt nocere nuce z neruis sa/
nis: qz vt patebit in ꝓcessu cure egrimum eoꝝ frim, z p se z p
accīs ꝓdesse pōt. Nocet itaq̄z eis oīs ꝓstō vētosa: z marie
post corporis rarificationē ex motu balneo vel sūb?: z ha/
bitatio in locis frigidis z hue ieuētatis: z mora sub arbo
ribus malaꝝ vmbraz: sicut nucis z ficus z cuiusdā speciei
egrisolij in Calabria repti z sūū: z nocēt eis motus aiales
fortes: z maxime lōga tristitia: z motus ēt corporei fortes
z diuturni z magis post cibos z potus facti z sup repletio
nē humorale: q̄uis ēt noceāt facti in multa corporis z stōi
inanitione. ¶ Dicūt q sicut motus corpei excessiui sunt cā
egrinum neruoꝝ motiuoꝝ: ita ēt motus aiales z sensatiōes
excessiue z laboriose sunt cā egrinum neruoꝝ sensitiuoꝝ: lz
nō tantū q̄tū motus corpis in motis neruis: nā sensatiōes
q̄ sunt minus māles minus realr trālmutāt. Et nocet eis
fricatio ꝑma sup repletionē cibalē z humidialē hurēm: z
sīr balneū qōcūq̄z pp illud qō dissoluit de hure replēte po
tēt fluere ad neruos: sicut quotidie expiētia declarat in nō
mūdis corpibus se balneātibus: z pp hāc ꝓsilem cām no/
cet repletis expō suoꝝ corpoꝝ vel capitis z dorsi igni vel
soli vel alijs causis calefaciētibus: maxie aūt nocet eis bal/
neū dulcis aque: z nō minus supflua quies z ociū cā exñs
multiplicationis supfluitatū nocet eis: z maxime in assue/
tis exercitijs multis: bi enī cū ab eis desistūt z prebēt se vi
te ociose frequēter incurrūt egrinēs neruoꝝ. Et de nocēti/
bus nuce z neruis est somnus plixus: z precipue diurnus
z maxime supini supra ceruicē factus z deterius si media/
te supra repletionē cibi fiat. ¶ Dixit Aui. nocet neruis sō
nus supra repletionē: somnus enim predictus caloꝛē suffo
cat z retinet in cerebro vapores z hurēs in eo z neruis mul
tiplicat. Et ēt eis nocent supflue vigilie resolutiōes spūm: z
caloꝛē minuētiōes innatū: z digōnē in stō z neruis phibētio.
Et nocēt neruis oēs cibi frigidi z hu': z qui ex eis ēt sunt
grossi z dure digōnis z hurēs grossos z viscosos gūantes:
z ēt cibi acuti pungētes z mordicātes: z q sunt cā delatio/
nis humoꝝ crudoꝝ ad nucā vl neruos: sicut sinapis. ¶ Et
dixit Aui. ledit neruos oē stipticū cū frgiditate z stipticita
te. i. ostrictione seu ꝓstipatione sua: z lētes sunt neruis pes
sime. Et sīr dixit. ledit eos oē acetosuz cū frigiditate z mor
dicatione sua. ¶ Dixit filius Sera. z ponit p ꝓti. multipli
catio esus granatoꝝ citonioꝝ z alioꝝ pomoꝝ. sup. z siluz
his nocet neruis: z hoc cū stipticitate ipsoꝝ aut cū uersio
ne ipsoꝝ ad acetositatē. 3° regi. acut. demōstratū est experiē
tia z rōne q acetū nocet neruis: qz nerui offenduntur a q̄li/
bet re frigida z maxime subtili: de qbus est acetū: eo q ma
gis penetrat vsq̄z ad pfundum ipsoꝝ.

¶ Dixit Mes. acetū est ex rebus nocibilioribus eis z no/
cēt eis oia acetosa z quecunq̄z eis condiuntur.

¶ Dixit Hal. in 2° affo. si inebriatus qs repēte ꝛc. vinuz ci
to replet neruos: z maxime nō existēs grossum: calidū eniz
est: z oē calidum cito est penetrabile z vsq̄z ad neruos: z iō
vinuz maxime eis nocēs est vinū forte vinosum: in substā/
tia subtile: in sapore acutū: vt maluasia z silia. Ait Mes.
vinū vitare opz: facit enim ad neruos mās penetrare que
forsan nō penetrarēt. ¶ Dicūt. vinū ēt sua amenitate z cō/
formitate ad nām cito ante pfectā eius digestionē trahit
a mēbris: z sic indigestum puenit ad neruos eos pungēs z
indigesta humiditate replēs: que in eis stans accrescit: pu
trescit enim: z putrefactio facit in ea euenire acetositatem:
vt Hal. vult 5° de simplici medici. aut z si nō putrescit pur
leuiter z modice ebullit: z talis ebullitio est cā acetosita/
tis. ¶ Quidā aūt extimāt a vino in stō sumpto quosdam
vapores eleuari non habētes pfecte formā vini: sed nām
aqueā z vinosam ad caput: z in capite in aquositatē redu/
cit: que postea irritās nām cerebri mouet eā ad sui expulsio
nem: quā postea pp aliquā causaz ꝓtingit expelli ad nucā
z neruos: maxime nā intēdente plus cerebri ꝓseruationez
q̄z nuce z neruoꝝ: que hue frigida existēs z in siccitate
remissa ad sūtudinem aceti acetosa dici pōt acetositate. s.
pura non acuitate mixta.

¶ Signuz aūt q vinū neruis noceat bñ: qz videmus hoies
nō bibentes vinuz vel pp legē vel pp aliā causam minime
aut paz incurrere egritudines neruoꝝ. p ꝓti. dixit Hal. 5°
affo. multa potatio vini facit spasmū z appoplesiā z opi/
lat neruos: qz subintrat. z replet eos.

¶ Dixit Aui. nocet neruis vinū plm pp vehemētiā mordi/
cationis vini: z resolonē in frigidantē hoc: vel vt dicit alia
lra. z resolonē ad acetositatē in frigidantē: cū hoc vinū ēt
resolvit de caloꝛe z spiritu: z maxime si vetus fuerit acutū
potēs z pur: z fortasse tale vinū modicū limfatū non mi/
nus nocet neruis q̄z pur: sed forte plus z citius: cū magis
z promptius penetret ad eos. Ex dictis patere dicūt vinū
grossum in suba z in q̄litate remissum aut pauciez nō et/
se sic nuce z neruoꝝ lesiuū: z pinde magis in egritudini/
bus neruoꝝ ꝓcedēdū: in qbus necēs vini fuerit aut pp
virtutē: aut pp etatē z ꝓsuetudinē: aut ēt gratia appetitus
vel suauitatis: z hoc maxime in sanitatis tpe z regimine
preseruatiuo: qñ vinū ēt potēs aliqñ ꝓferre pōt in egritu
dinibus neruoꝝ: vt in eaz curationibus apparebit.

¶ Dixit Auer. sup cātica. q lz vinū sit caloꝛi nāli pabulū si
cut oleū igni lucerne: ipsum tñ nocet caloꝛi aiali. i. spūi aia
li. Vinū ēt exterius approximatū z in pseruatione z i cura
tione ꝓferre pōt: z marie nocet nuce z neruis vinū si sum/
ptū fuerit in ieiunio aut a famelico vel sitibūdo: qz in ieiu/
nio nō pmixtū cibis velocius penetrat: z citiꝰ trāsit ad mē
bra z neruos velocius ēt plus actuat a caloꝛe in stōis fame/
licoꝝ z siticulosoꝝ: vñ citiꝰ attrahit z magis penetrat. Et
ꝑ. iā dcm est q aq̄ friª bibita nocet neruis: z aq̄ ēt caloꝛa bi/
bita replet eos z laxat. Dixit. A. in caº de palyſi. aq̄ melior
est eis. i. minus mala q̄z vinū. Dixit. A. nocet neruis ebrie/
tas plima. al's. plm: z est melior lra: z nocet eis supfluitas
in cibo z potu: z cibꝰ siue potus supra indigestū cibū sum
ptus z retētio supfluitatū vētositatis. ¶ Dixit. A. nocet
eis flōmis plima: qz p eā ifrigidant eūato multo sāguine.
Et dixit Sa. sup 1° epyō. coitus nocet neruis: sīr vinū. Et
A. dixit. de inducētibus egrinēs in nuca z neruis est coitus
plimus supfluus: debilitat enī cerebꝝ z orta ab eo: z de eis

sunt venena quedaz que cerebro z neruis ppie ꝛriant: de qbus suo loco dicet. Et ex eis est casus z pcussio pueniés ad caput spodiles nucā vel neruos. Et cōparās. A. iter cās predictas ait q motus laboriosi in faciēdo egrīes neruoꝝ hñt magnū introitū supra id qō in alijs est. s. causis predictis de introitu. q. d. supra oēs alias cās. rō est: qz nuca z nerui sunt instra motus: lz mediata: qz mediātib⁹ musculis z cordis ortis ab eis. Et declarāz istos motus laboriosos exē plificādo dixit. sicut extēsio cū fune: vt in positis in patibulo: z elevatio rei gravis: z oē in quo est extēsio z cōpressio z ꝛctio. s. vehemēs. Et de causis egrīum neruoꝝ pmitiuis sunt medicine oēs excessiue frigide: z maxie que ex eis sunt narcotice: z medicine ēt multe huīes: z medicine ēt multe calitatis dissoluētes huīes z deportātes eas ad neruos. Filius Sera. vt ponit a Raf. p̄ 9ti. cā⁹ de asmate, cassiaf. nocet neruis z debilitat eos. Et dixit. opponacū nocet neruis z debilitat eos. Et summarie quecūqz cause nocēt cerebro nocēt nuce z neruis z sunt cause egritudinum eoꝝ.

¶ Cause vo assites egrīum neruoꝝ esse pñt mala complexio frigida dñans cerebro vel toti corpi: aut mala cōplexio calda dissoluēs z mās fluere faciēs ad nucā vel neruos: z multiplicatio reumatū z vētositatū seu vapoꝝ in cerebro: z quicūqz huoꝝ in cerebro vel corpe toto multiplicatus: z preci pue flāticus: z mala cōpositio corporis: vt nimia strictura meatuū z ipsoꝝ ēt nimia largitas z debilitas nālis nuce z neruoꝝ: z dolor in partib⁹ eis ꝓpinqz z filia his. Et cā cōiuncta eaꝝ est mala cōplexio putā aut cū mā apante vel non apante: z opilo timpoꝝ quocūqz mō cpilationis. ¶ Dixit Auer. coll. 3°. qñ iste cause fortificant erūt cāe privationis opationū dictaꝝ: z qñ debilitant erūt cāe diminutionis earū: z qñ pmutant ad malū erūt cāe corruptionis eaꝝ. s. aut male sensibilitatis que notant dolor aut male motionis voluntarie. ¶ Quinqz repiunt in gñe ab auctorib⁹ traditaꝝ bus mediātibus pueniꝝ in cognitionē egrīum nuce z neruoꝝ. pm est lesio opationū ipsoꝝ. Dixit. A. ex opationib⁹ sensus z motus pcipimus in cognitione egrīum cerebri. sup. z nuce z neruoꝝ ortoꝝ ab eo. s. ex lesione ambaꝝ dictaꝝ opationū vel vnius eaꝝ aut ꝑm ablationē aut ꝑm diminutionē aut ꝑm corruptionē. 2m est tactus sup loco leso nuce vel neruoꝝ. dixit. A. z ex tactū. s. ex duritie z mollitie mēbri neruosi lesi. nā durities figñat siccitatem z mollities huem. 3m est cōitas nuce z neruoꝝ cū cerebro z neruoꝝ cū nuca. dixit. A. z cognoscunt ex cōitate cerebri z spodiliū. i. nuce que est iter spodiles cū ipsis neruis. nā ꝑm egrites nuce patiunt nerui ab ea orti. nā si egrites cerebri fuerint frigide tales erūt egrīes nuce z neruoꝝ: z eō si egrīes cerebri fuerint calide z ille erūt calide: z hoc ꝑm pīm. Et dico ꝑm pīm: qz diuersimode ipimunt in neruos z nucā dispones egrites cerebri frigide z calide. nā frigide frigidas semp ipimūt: calide vo vtpīm calidas: sed aliqñ impimūt frigidas: aut resolvēdo calidū innatū aut huēs eliquādo frigidos q fluūt in nucā z neruos. 4m est dolor ipse eni qūis sit lesio corrupta sensus tactus z vt figñet sup egritudines neruoꝝ: nihilominus ipse ēt figñat diuersas egritudines ꝑm suas cās z ꝑm suas spēs. dixit. A. z ex doloribus. 5m est huor causans ipsas egritudies neruoꝝ: q lz ꝑm pīm sit flāticus: nihilominus vt. s. dictū est pōt esse alius huor: vez est tñ q egritudines gñate in nuca z neruis mālēs p viā ꝓgestionis huīes in eis semp sunt flātice: iste eniz huī in eis multiplicat z ꝓgerit ex defectu z paucitate caloris eoꝝ: z qz nutriunt nutrīo flātico cui sua superfluitas attestat: pp quā cāz aliqñ dicūt est q huor flāticus est ppriꝰ huor nuce z neruoꝝ. Un dixit. A. cognoscunt ex mājis que sūt neruis ppie que sunt flātice: vt dictū est: qua ēt de cā cum nerui patiunt ꝓiecturā cōiter medici eos pati ex huī flātico: qūis ista ꝓiectura nō sit semp vera: sed regrat ꝓformationē ex oibus alijs signis: z maxie qz nuca z nerui recipiūt mām facientez in eis egrīem per viā defluxus in quo fluxu alij humores a flāte pñt currere ad eos z facere egritudinē: ad quā pfirmationē cognitionis egrīum bñdā mace z neruoꝝ opz ꝓsiderare cōnotationē z figñonē sumptā a cōplexione z cōpone corporis sexu etate ꝓsuetudine anni tpe ꝓstōne aeris z regimine precedēte z alijs oibus pticularibus. ¶ Et ponēs Avi. cōparationē inter p̄dicta qnqz signa dixit q pīm signa qbus pueniꝝ ad cognitionē dispōnū nuce z neruoꝝ sunt sumpta ex nocumēto opationū z eorū actu: qz ista eadez sunt qbus pīm pueniꝝ ad cognitionē dispōnū cerebri a quo nuca z nerui ortū hñt. Et qz difficile distinguiꝝ iter egritudines neruoꝝ huīes z siccas q̄z iter frigidas z calidas nō aucrēs de signis distinguētib⁹ iter calidas z frigidas nō fuerūt spālr loquuti fortasse relinquēs ea nota ex his que dixerūt in dispōnibus cerebri: sed spālr loquuti sunt de signis distinctiuis huīes a siccis. Qñ ergo dubitaꝝ an egritō in neruis sit sicca vel huā. dixit Aui. si deref qualr ipsa accidit: nō est dubitādum qn ipsa sit huā sup. z popm si accidit paulatim paulatim ipsa est sicca.

¶ Notāt q nō hz hoc veritatē qñ egritō nuce vel neruoꝝ pcederet a dictis q̄litatibus alterātib⁹ eos: qm vt sic ꝓbaret opm eo q siccitas est q̄litas magis actiua q̄z huā vñ citius z magis subito in eos ipimeret: sed isto mō nuca z nerui rarissime a dictis q̄litatibus patiunt: sed hz veritatē de dispōne nuce z neruoꝝ huā p ipsoꝝ repletionē et mā huā humectāte eos: z de dispōne ipsoꝝ sicca per ipsoꝝ bā ꝓsumptionē vel eūonem. Et rō est: qz māe huā dissolute z fluide cito vel subito in quo tpe ad eos fluētes replēt ipsos z cānt egrīem: ipsoꝝ vo huī exiccatio nō pōt fieri nisi per latine z lōgo tpe. Et distinguiꝝ inter eas. dixit Avi. in mixtione. s. facta cū aliquo oleo sup loco patiēte. nā si mēbrū illud velociter inunctionē desiccat. sigm est q egritō sūt sicca: z hoc sine dubio cum hoc presuppōsito q mēbrū illud nō sit calefactū caliditate extranea. nā posset tūc cadere error. posset nāqz egritō esse huā z calida in mēbro: p cuius caliditatē exiccaret inunctio velociter: z tñ egritō esset humida: z nō liceret tūc arguere ex veloci exiccatione inūctionis ibi esse malā cōplexionē siccā. Et sīr intelligeñ in mēbro esset mala cōplexio calida cū temperamēto passiuo. sup. z eō. si nō velociter exiccat olei inunctio ibi erit mala cōplexio huā. ¶ Dixit Zoar. cū siccitas superflua nātur in nervo plus debito: nō vidi hucusqz q inde subito accidat infirmo difficultas vel privatio sensus vel motus: aut relatio cōpleta in medietate totius corporis vel in toto corpore: sed pōt ex hac cā hoc fieri successiue z paulatine post longitudinem tpis: sicut videmus in senelcentibus valde qm̄ hac de causa ingrossatur sensus eoꝝ z gravat auditus z diminuitur visus z gustus.

Quinque sunt qbus mediātib⁹ pueniꝝ in cognitōez egritudi. nū neruoꝝ

Signa ꝓnosticātia egritudines nuce z neruoꝝ sunt illa eadē que ipsoꝝ signāt debilitatez. Et sunt vt p̄ ponit 9ti. pigrities. s. ad motū: dolor. i. lassitudo diminutio appetitus. s. multa ex paucitate sensationis ozis stōi: tarditas digōnis pp frigiditatē: sudor multus ex multiplicatione māe fluide in corpe: in coitu tarditas emissionis spermatis pp frigiditatē dñantem in toto z in membris: z in nuca debilitas sensuū: z specialr sensus tactus: z debilitas que accidit ex potu aque frigide que figñat debilitatem stomaci z neruoꝝ a frigiditate.

¶ De cura egritudinum nuce z neruoꝝ in gñali. Cap. 9.

Dictum est in precedētibus pīmas egritudinū nuce z neruoꝝ fore frigidas: vel frigidas z huās: imāles vel mālēs flāticas: z hoc maxime: z iō auctores gñalē curā eaꝝ ponētes ipsam totā direxerūt ꝑ egritudines eoꝝ flāticas auxilia afferētes cala z sicca. Et ego in hoc loco sequēs que ab eis referunt adducam.

Sciendū tñ est q egritudines iste cū inueterascūt vir aut nunqz

nunc̄ curant: que si decrepitis acciderint icurabiles relinquunt: z preseruatio qdē ab eisdē fit reb⁹ qbus z curatio pficit: remissionibus tñ. ¶ Dixit Aui. quedā res sunt eis nocentes: z quedā sunt eis iuuātes: verumtñ hoc q̄ dico quedā iuuare: z quedā nocere nō attendit nisi disponibus eoꝝ. i. sanitatibus: nunc maxime multū lapsis qbus debetur preseruatio: z in egritudinibus que sunt eis proprie: que. i. sunt frigide z humide.

Curatio itaq; eaꝝ triplici pficit instro. s. dieta z potione z cyrurgia. Et dieta qdem attendit in euitatione oiuꝫ eoꝝ que supradicta sunt nocere cerebro: z que dicta sunt in preceō. ca⁹. specialr nocere nuce z neruis que sunt ea que in ipsis adducūt egrnes: z adductas augēt z seruāt: z ꝓsistit dieta eoꝝ in approximatione iuuātiū ex ser rebus nō nālibus sumptoꝝ. ¶ Jngt Hip. 5° affo. calidū. i. actuale est neruis vtile z amicū: ꝓseruat eni siue vt melius dicā: preseruat eoꝝ cōplexionē inatā a casu: z ipsoꝝ ēt curat egritnes factas. igit ꝓuenit eis aer calꝰ z siccus: ēt z mora ad ignē z sub sole z calefactio cū pānis calefactis et filibus corpe prius purgato: z mora in locis altis euētatis cū custodia tñ a flatu vētoꝝ. Et ex accīsitibus aie ꝓferūt eis gaudium z letitia z ira.

¶ Dixit Auic. exercitium factum post purgationem ꝓfert: z ex eo melius est illud qđ pmutat complexionem. s. malam nuce z neruoꝝ frigidā z hūm: z tale erit exercitium qđ calefacit z deiccat: z tale erit exercitiū moderatū: nā vt patuit in sermone p̄. exercitiū forte resoluēdo infrigidat: z insup melius est. dixit. A. exercitiū qđ est iunctū vnicuiq; mēbroꝝ sm seipsum. i. sm q̄ ipsi mēbro ꝓuenit exercitari: vnicuiq; eni mēbro ꝓuenit ꝓpriū exercitiū. pedi nāq; ꝓuenit ambulatio: manui palpatio vel alia manualis opatio: capiti spectinatio: ori loquutio: z sic de alijs. Si ergo nerui pedis patiunt iniungat exercitiū ambulādi: z sic de alijs mēbris. in quo exercitio. dixit. A. opꝫ vt a debiliori icipiatur z gradatim ꝓueniat ad illud in quo sit vtus eqlis. i. ad exercitiū moderatū vel in quo sit vtus eqlis. s. gradui male cōplonis frigide: vt si ipsa sit remissa z exercitiū sit remissū: z si sit intēsa sit intēsum: ita tñ q̄ semp attendat q̄ sit eqlis ēt virtuti corpis: ita q̄ nō sequat ex eo debilitas vtutis: et iuuat eos silr post purgationē fricatio eqlis sup loco patiēte. ¶ Notāt q̄ neruis existētibus in dispōne nāli actu frigida: z actu calꝰ nō excessiua ꝓferūt: potētia vo frigida cōueniūt: z pōa calꝰ nocēt: eis vo existētibus in dispōne prēter nāz̄q; talis dispō sm plm est frigida: eis frigida z actu z pōa nocēt sm plm: z eq̄: calꝰ ꝓueniūt: z silr est eis exīs tibus vulneratis. Et silr post purgationē iuuat eos balneū siccū actu: vt stuffa vel clibanus: z silr oē balneū pōa ericcatiuū lz actu hūm. Jngt Juō. mirabilr ꝓfidimus deliberationē paralitici z ipalmati. sup. z aliox patientiū frigidas egritudines neruoꝝ ex introitu balnei nālis. s. hūtis mineras calidas: vt sulpburei marini z filium. supp. vel balnei ericcatiui artificialis.

¶ Jnquit Hale. 2° de simplici medicina. introducimus patientes frigidos morbos neruoꝝ in tinam cum aqua calida vel oleo calido in qua vel in quo decocta sint herbe calide z semina calꝰ. Et de multū vtilibus est balneū cū oleo in quo decocta fuerit vulpes vel catulus lupi vsq; ad dissolutionē carniū eius: z ꝓuenit vtilr sepelliri in vinacia boni vini postq; plibus dieb⁹ cumulata pmāserit donec efficiat actu hūm calida. ¶ Dixit. A. ex rebus subtilib⁹ que iuuant eos sunt balnea ficca vel exiccatiua: z iuuat eos silr post purgationē sepelliri in arena calida: ea maxie que est in littore maris vel cinere calido. Et iuuat eos vigilia moderata siue eqlis egritudini z vtuti vt calefaciat z deiccet z nō ꝓsternat virtutē nec inferat nocumentū p suū excessum: in qua sollicitari circa aliq̄ opus moderate nō erit inutile. ¶ Dixit Mes. regimen in dieta sit in oi regimine exiccatiuo. sup. z calefactiuo ex cibis z potibus z ꝓdimētis eoꝝ. Et sint maxime cibi ipsi z potus cū suis ꝓdimētis ꝓprietatē hūtes vt neruis ꝓferāt: sicut sunt grana pini: z ꝓprie dixit Aui. magna que dr̄ geloie: z sunt ea qbus vtimur: q̄ hec magna sunt magis tēperata magis paruis ꝓueniunt. Subdit Mes. z cerebꝝ lepꝛis: z silr dixit Zoar. Dixit Aui. sit assatū. Dixit Rab. in 22ª partic. auctē Zoar. comestio capitis lepꝛis eius vcz q̄ comedi pōt ex eo est vtilius patiētibus tremorē: z p expientiā inueni q̄ est vtilis dormitationi z palysi. z dixit Raz. pulli colūbe turrium z silvestres ꝓferūt palysi dormitationi z tremori: z odor spiritus colūbaꝝ in aerē resolutus est securitas egritudinū predictaꝝ. Et subdit Mes. ꝓfert eis ius gallox antiquox sm doctrinā Gal. factū. z ius serpētis z spēs salis ꝓditi. Et de herbis. dixit Mes. ꝓfert eis balasce z origanū z. 33. z piretrū. Et administratio capparis z talli alfelenī in primis cū eleuant a terra cū spēbus ꝓditi frixi. Dicūt. cōpetūt eis panis de tota farina salitus bñ fermētatus z coctus. Et carnes castrati edi z capꝛioli lepꝛis z cuniculi: z caro pullorū z gallinaꝝ z colūbaꝝ iuuenū z oium auiū silvestriū exceptis degētibus in aqs. Et ꝓferūt eis carnes auiū viuētiū de rapina. Et caro nicticoracis cū ꝓprietate sua: z caro ericij salita comesta: z caro serpētum cocta sm artē: z ꝓferūt eis oua gallinaꝝ assa. Et ex fructib⁹ pinee fistici auellane carice z passule. Et ex herbis maiorana rosmarinus saluia yua ysopus poliū z thimū z radix enule. Et ꝓfert eis brodiū cicer z sparagoꝝ. ¶ Et ꝓdiant cibaria ipsoꝝ cū spēbus: que sic fiūt. ℞. triū pipeꝝ gaꝛ. acori. aā. ʒ. ß. piretri cubebaꝝ beil. aā. ʒ. i. cinamomi. ʒʒ. aā. ʒ. ij. macis cardamomi nucis mulc. croci. aā. ʒ. ß. z comedant assa vel frixa vel cocta in testulis potiusq̄ elixa. Et potus eoꝝ sit ydromel. dixit Mes. de potib⁹ est ydromel recipiēs sansucū z poliū maius z vitē albā z saluia z filia. Dixit Auic. in ca° de tremore. aq̄ pluuialis ꝓuenit oi egritudini neruoꝝ. s. frigide: q̄ subtilior est z citius alterabilis z resolubilis. Et aq̄ destillatiōis rosmarini est optima bibita cū ʒuccaro vel melle. dixit Ruff. aq̄ pluuialis cū vino bibita vcz ꝑ dolorē neruoꝝ cum qs vtit ea loco alterius aque. Et dr̄ ex potibus ꝓcedi pōt vinū debile ponticū limfatū cū aq̄ pluuiali q̄ sit rubeū potius q̄z albū. Jdromel valēs egritudinibus frigidis neruoꝝ z iūcturaꝝ z calculosis stomaticis z catarrosis z capitis frigiditati sic fit. ℞. aque pluuialis vel loco eius aque fontis clare. lib. 40. mellis albi optimi. lib. v. calamēti origani. aā. M. i. saluie maiorane polij yue. M. ß. bulliāt adinuicē remouēdo sepe spumā eius donec fere medietas sit ꝓsumpta: tūc colet z in eo optime colato z dispumato ponant huius spēs. ℞. cinamomi electi. ʒ. iij. pīpis. ʒʒ. albi gaꝛ. aā. ʒ. ß. z itez ferueat vno feruore: deinde removeat ab igne z ponat in aliquo vase vitreato nō obturato z dimittat sic donec refrideat: deinde totū qđ supest claꝫ in vase vitreo vel ligneo reponatur z dimittat sic donec post ebullitionē suā z fermentationē deveniat claꝫ: deinde eo vtat patiens loco potus: est enim vtile z exptum. ¶ Dixit Mes. regimen cōpletur cuꝫ paucitate cibi z potus z emissione superfluitatum omni die.

Cura vō egritudinū nuce z neruoꝝ predictaꝝ p instrumētū potionis: vt dixit Mes. q̄ si sunt a cōplexione pura alteratione solū indigēt z cōfortatione post illud: z si sunt a cōplexione mala cum mā indigēt alteratione z mundificatione. s. alterius mā: deinde cōfortatione. s. cerebri z neruoꝝ: z sic tetigit indicationem sumptam a re preter nām z a re naturali. Auic. vō solum tangēs indicationem sumptam a re preter naturam. dixit. q̄ modus cure egritudinum neruoꝝ consistit in duobus. s. in purgatione materierum z in alteratione complexionis. Et dereliquit notā itētionē sumptā a re nāli quā expressit Mes. sic igit dōm est q̄ cura baꝝ egritnum p instrm potionis lex cōplet

intētionibus:quaꝝ ꝑ[a] ꝓparat ꝛ digerit mäz.2[a] illā eūat. 3[a] eā diuertit ad loca oppoſita ꝛ remota.4[a] malā cōplexionē ꝑmutat.5[a] ꝙfortat virtutez cerebri ꝛ neruoꝝ.ꝛ 6[a] corrigit accītia. ¶ Notāt ꝙ egritudines predicte nuce ꝛ neruorū ſm plm nō ſunt acuti motus: ſed tardi:dātes inducias medico ad curandā regulrtiōq; curā regulare ſequētes autoꝛes adduxerūt in ea cañ. Jngt Meſ. de cura paralyſis. Dixit Sal.egritudines neruoꝝ ꝛ iūcturaꝝ nō niſi forte agēte rectificanf:verumtñ q̄uis ita ſit de meliori opatione eſt nō ꝑperare ad vſum farmacie.ſ.fortis:ſumēs hic farmaciā tā pro alterativa ꝛ digeſtiva q̄ꝫ pro eūativa:ꝛ hoc ne ſubito tollaf virtus.i.debilitef ꝑ euacuationez fortē:ꝛ ne reſoluaf.ſ. virtus:vel forte ne eūef mā in parte ſua ſubtili ꝛ remaneat groſſa difficilis eradicationis:ſic eni ꝙtingit ex adminiſtratione calidoꝝ fortiū in ꝑn°.Dixit.A.in cura paralesis nō ꝑperes in vſu medicinaꝝ fortiū in ꝑn° egritudinū neruoꝝ:ꝛ aſſignaf in hoc ēt cā alia:ꝛ eſt ꝙ medicine fortes ſiue alterative vel digeſtiue ſint:ſiue eūatiue i ꝑn° approximate agitāt mām indiſpoſitā ꝛ inobedientē actioni eaꝝ: ꝛ iō q̄ꝫto mā eſt magis inepta ꝑ ſui groſſitiē viſcoſitatez et eruditatē:tāto magis eſt retractādus vſus medicinaꝝ fortiū ꝛ maxime ſolutiuaꝝ. ¶ Dñt qdam:ꝛ bñ.medicina fortis in ꝑn° ꝓhibef rōne cauſe ꝓiūcte que locata eſt in nuca vel neruis:que ꝑculdubio ꝑp cās dictas ꝛ dās inobediēs eſt eūoni:ſed rōne cauſe añtis nil ꝓhibet medicinas alteratiuas:ac ēt eūatiuas fortes dari in ꝑn°:ſaltē in doſ.paruat ne ꝓueniāt cū virtute ad mām ꝓiunctā ꝛ agitēt eam:ſed tñ añtem minoꝛet vt nō augeat ꝓiunctā. Q.ñ ergo Al.in huius cura dixit.incipiemus ꝛc.et exhibet medicinas in ꝑn° fortes ſolutiuas ꝛ pilꝛas fetidas:itellexit premiſſis alijs leniorib⁹:ſicut de ordine regulari eſt in curationibus ꝓcedere:vt precedēs ſermo mōſtrauit. ¶ Dñt.ſi aliq̄ ꝙtingeret qō rariſſime euenit ꝙ egritudo nuce ꝛ neruoꝝ minaretur raptū māeꝝ ad mēbra nobilia: de quo dubitaref inde ſeq magnū malū aut ſubitaneā mortē:tūc coacte incipiendū eſſet in cura a medicinis fortibus maxie ſolutiuis. Oſtēdēs aūt Aui.tps tardationis ad exhibendū medicinas fortes.dixit.tarda vſq; ad 4[m] ꝛ vſq; ad 7[m] diē:ꝛ ſi fuerit egritudo fortis.ſ.q; de mā multū iobediēte tarda vſq; ad 14[m] diē:ꝛ ſic oſtēdit hūc terminū nō eſſe pūctualē:ſed ſuſcipere magis ꝛ minus ſm maioꝛē ꝛ minoꝛē indiſpōnē mäe ꝛ ſm maioꝛē ꝛ minoꝛē promptitudinez eius ad motū vel raptū. ¶ Dixit Theodoſ.ꝛ ponif ꝑ ꝓti.nō purgef corpus paralytici in ꝑn° cū medicinis fortibus.Dixit Saber. vt ibidē ponif.nō denf paraliticis in ꝑn° medicine fortes vſq; ad 4[or] dies vel.7.ſi morbus eſt debilis:ꝛ ſi fortis vſq; ad 14[m] dixit Raſ.q; vidit ꝙ exhibitio medicinaꝝ fortium in ꝑn° morbi augmētat ipſum. Et oſtēdēs Theodoſ.qd ſit fiēdū interim dixit.vtaf clyſteribus ꝛ ſumptione yere diſtēperate cū melle ꝛ elijs fortis calefactionis:ſicut tyriaca ꝛ metridato cū decoctione ameos maſticis corʒumeni ꝛ ſeminis rute:iſta tñ eſſent nimis fortia in ꝑn° niſi denf in pua doſi valde. Et iō corrigens hec Saber dixit.nō denf niſi quoli bet die.ʒ.x. de melle roſ.cū aq̄ cal'a ꝛ danich.ij. de tyriaca. ¶ Dixit.A.in hac hora qua nō potes vti fortib⁹ ſis ꝓtētus rebus ſubtilibus.i.ſubtiliātibus que leniūt ꝛ digerūt leuiter ꝛ ſoluūt ſil'r leuiter ꝛ vti clyſteribus in hac hora nō eſt malū:clyſteria tñ in hac hora nō debēt eſſe multū acuta:deinde poſt illud.ſ.in tpe quo poteris vti fortibus euacua. ſup.ꝛ digere cū fortibus vt impleaf in curatione ſentētia Sal.ſupra adducta per Meſ.

¶ In intētione ad digerēdū oēs ꝓcordāt auctoꝛes ſirupū de ſticados eſſe medicinā nobilē quo vtendū eſt:ꝛ ʒ ſirupus huius in ꝑn° ꝛ vſq; ad 7[m] vel vltra:qui ſic fit.℞.acoꝛi yue maioꝛane.aā.℥.i.capillorū veñ.ʒ.ij.paſſulaꝝ.ʒ.ij.bulliāt in aq̄ ſufficiēti ꝛ colef ꝛ ſirupef cū melle roſ. ¶ Sirupus alius digeſtiuus mäeꝝ flāticaꝝ in iūcturis ꝛ neruis. ℞.radicū acoꝛi ſeniculi petroſilij apij ſparagi bruſci yreos arith. roſ.enule bꝛionie.aā.ʒ.i.ſeminis ameos aniſi leuiſtici ruti ſeminis rute.aā.ʒ.i.ꝛ.ʒ.maioꝛane polij mōtani betonice yue calamēti yſopi thimi pulegij oꝛigani mētaſtri cētaree minoꝛis.aā.℥.ʒ.paſſulaꝝ.ʒ.ij.corʒumeni piretri calami aromatici ſgnāti.aā.ʒ.ʒ.infundanf oīa in aq̄ ſufficiēti ꝑ duos dies:deinde totū ponaf in lābico ꝛ diſtillef ꝛ ſtillata ſirupef cū melle ꝛ acetolef cū pauco aceto ſgllitico ꝛ aromatizef cū nuce muſc.ꝛ cubebis.doſ.ʒ.ij.cū.ʒ.ij.ſaluie. Oximel quoq; ſimplex nō dꝫ dari in huius egritudinib⁹:qm̄ rōne aceti nocet neruis. Oximel tñ cōpoſitū pace acetoſitatis:ꝛ ſil'r oximel ſgllitici multi exhibēt dicētes tolli nocumentū aceti caliditate medicinaꝝ ꝛ ſglle.

¶ In intētione vō ad eūonē iā dictū eſt yerā.i.ſimplicē cōpetere in ꝑn°:ꝛ de his ſunt pillule que ſic fiūt.℞.pulueris repig.ʒ.ij.turbith albi.ʒ.ij.agarici.ʒ.i.ʒ.maſticis.ʒʒ.muſc.muſ.ſticados maioꝛane.aā.ʒ.i.informenf cum ſucco rutedoſ.a.ʒ.i.vſq; ad.ij.ꝛ ex eis eſt eūum indū maius. Medicine aūt ſolutiue fortes trahētes mās a iūcturis ꝛ neruis, dixit Raſ.ꝑ ꝓti.euforb.cologn.cētaurea minoꝛ precipue ſuccus eius ꝛ ſuccus cucumeris aſinini: ꝛ adminiſtrenf bis agaꝛ.aſſa fef.caſtoꝛ.opoponacū ꝛ ſerapinum. Et Aui.explificauit ſicut pulpa cologn.eleborus albus euforb.ſerapinū armoniacū ꝛ relique gūme fortes.

¶ Et de cōpoſitis ſunt yere magne ꝛ pilꝛe de euforbio ꝛ pilule fetide ꝛ ſilꝛes ex eis que dicte ſunt in antidotario. Debēt aūt predicte medicine eſſe fortes:q; mäe hui egritudinū ſunt frigide ꝛ ſm plm groſſe ꝛ viſcoſe in nuca ꝛ neruis cōpacte:ꝛ neruoꝝ poꝛi ꝛ vie ꝑ q̄s trāſire hñt ob frigiditatē ſunt ꝓſtricte:ſunt ēt diſtātes ꝛ remote a vijs cōibus eorū. ¶ De ſucco cētauree minoꝛis.dixit Sal.ꝛ ponif ꝑ cōti.patiētibus neruis deſ in potu ſuccus cētauree minoꝛis: qm̄ deficcat ꝛ purgat hu[rs] iuiſcatos in eis ſine aliquo cumēto. De agarico.dixit.A.ſcias ꝙ agaꝛ.ꝙfortat neruos calefaciēdo ꝛ purgādo. ¶ Meſ.inquit humayn.modernus pillulaꝝ de euforbio ꝙferētiū ad mollificationē ꝛ frigiditatē neruoꝝ ꝛ ad hu[rm] crudū deſcēdētē ad eos vel q̄ ſepultꝰ eſt in eis. ℞.agarici euforb. cologn. ſerapini bdelij.aā.ʒ.iiij.aloes.ʒ.vj.maſticis.ʒ.ij.ꝙſice cū expreſſiōe ʒimā.i.ruta aut poꝛroꝝ. ¶ De eūone ꝑ vomitū notāt ꝙ in ꝙſuetis vomere ꝙ in ꝑn° vomitus ꝓuocādus eſt ꝛ ſil'r in eis in quibꝰ flā multū eſſet ꝓtentū in ſtō:ſed tñ cū facile vomētibus in ꝓceſſu aūt ꝙferūt vomitiua fortiora: put in curis neruoꝝ dicef. ¶ De eūone aūt ꝑ clyſteria notāt ꝙ oī tpe clyſteria ꝓueniūt acuta:verūtñ in ꝓceſſu debēt fieri acutiora. ¶ Dixit.A.caꝰ de ſtupoꝛe.ſemen croci oꝛtēſis.ſ.cartami cū ponif in enemate calefacit neruos: ꝛ ſic ꝓuenit omnibus frigidis egritudinibus eoꝝ.

¶ Clyſtere bonū in hoc.℞.ſemis aniſi ameos ciminileuiſtici ſemis rute.aā.ʒ.ʒ.ſemis cartami ꝓtuſi.ʒ.i.cētauree minoris polij calamēti oꝛigani mercurialis.aā.℥.i.agaꝛ.ʒ.ij. decoquanf ꝛ colenf ꝛ in colatura diſtemperent bdicte ꝛ electuarij indi.aā.ʒ.vj.ꝛ olei de lilio.ʒ.ij.ꝛ ſalis.ʒ.ij.ꝛ ſiat ponatur tepidum.

¶ Diuretica vō ꝛ vinā ꝓuocātia ꝛ ſudare faciētia in bmōi neruoꝝ egritudinib⁹ ꝙferūt in ꝓceſſu ſufficiēter minoratā mā iuua[to] magno valde. Et in eis pla dicenf de intētione ad alterationē:i qb⁹ ēt tradenf que eūonē faciūt ſenſibilē.

¶ De intētione ad diuerſionē mäe notāt eas dēre fieri quemin diuerſione ab alijs mēbris dicta ſunt cū oi modo diuerſionis.ꝙ ſi a cerebro mā deriuauerit neruis: tunc ꝙferunt in hac intentione ſternutationes caputpurgia maſticationes ꝛ gargariſmata que a capite flegma deponunt ex his que dicta ſunt in precedentibus:ꝛ dicētur in ſpecialibus curis egritudinum neruoꝝ.

¶ In intētione vō ad alterationē notāt ꝙ ipſa approximari debēt ꝛ pñt ab intus ꝛ ab extra. Et de vtriſq; loquēs.A. dixit

virit cōplonem nuce ⁊ neruoꝝ ꝑmutant ea que in caꝰ de cerebro dicta sunt: quapp ad curas egritudinū frigidaruꝫ cerebri in precedētibus positas opꝫ habere recursum. Et approximata q dem ꝑ interius ꝑsit approximari sub q̄cūq; forma magis habili patiēti: ⁊ debēt eligi ex eis que nucā ⁊ neruos iuuant cum ꝓprietate de qbus sunt. dixit Meſ. bueg. i. acorus ꝓditus. ⁊ fil̄r dixit Aui. Cōfectio ſm Meſ. ꝓdita ad egritudines neruoꝝ frigidas ⁊ est dyacorus. ℞. fecacul pineaꝝ mundataꝝ radicum acori. añ. lib. j. ſ. ⁊ sint acorus ⁊ fecacul elixata ⁊ expreſſa ⁊ mitte cū eis preter pineas mellis diſpumati. lib. x. ⁊ decoque lento igni donec ſpiſſitudinē acqrat: deinde deponant de igne ⁊ proijce ſuper ipſas pineas ⁊ miſce adinuicem: poſtea puluerīza deſu ꝑ piperis. ʒ. i. piperis lōgi gariof. ʒʒ. macis. añ. ʒ. iiij. nucis muſ. galāge cardamomi. añ. ʒ. iij. doſ. ʒ. i. mane ⁊ ſero. Et de ſequentibus est pliris arcoticon cū muſco ⁊ ſine muſco. Et dixit Meſ. inqt Hal. de ꝓprietate ꝓferentiū egritudini bus neruoꝝ. i. frigidis est adminiſtratio caſtorei kirat. i. dieb⁹ ſingulis cū eo qō ꝓuenit de potibus: ⁊ aſia fetida ſil̄r inuncta ⁊ bibita. ¶ Et dixit Hal. vt ꝑ ponit ꝓti. caſtoreuꝫ est melior medicina oīb⁹ aliꝭ que reperiunt ad egritudines frigidas neruoꝝ ⁊ cerebri cū bibit cū aqua mellis aut cū fit cū eo fumigiū aut cuꝫ fit fricatio cū eo ⁊ oleo veteri. ¶ Dixit filius Sera. ⁊ ponit ꝑ ꝓti. magni iuuamēti ꝑ dolore neruoꝝ est dare in potu auſ. ʒ. centauree minoris ⁊. ʒ. ʒ. caſtorei ⁊ tantūdē piretri. ⁊. ʒ. i. cozdumeni ⁊. ʒ. ij. de ſuco rute. Et dixit. inqt Diaſ. ziman. ⁊ exponit q̄ est yua ſm oēm modū adminiſtrationis eius malā cōplexionem neruoꝝ. ſ. frigidā ⁊ hu^am alterat ⁊ eos ꝓfortat: ⁊ ꝑprie comeſta cū vitellis ouoꝝ ⁊ ſaluia: ⁊ ponit in decoctione ydromellis ⁊ ꝓuenit mirabil̄r. ¶ Dixit. A. iuuat eos ſticados ꝑprie: cuius potio fit oī die. ʒ. i. puluerizatū ⁊ ſumptū cū ſirupo mellino. ¶ Dixit Meſ. piper est ad egritudines frigidas neruoꝝ medicīa ſublimis. caleſacit enīz neruos ⁊ la certos adeo q̄ in hoc nō est ei par. ¶ Eūum ꝓferēs cū proprietate frigidis egritudinibus neruoꝝ ſic fit. ℞. radicum acori ⁊ peonie ⁊ gariofilate. añ. ʒ. i. ſ. maiorane polij cētauree miioris ſticados pipis piretri cozdumeni nucis muſ. cubebaꝝ. añ. ʒ. i. ſ. ꝙue. xij. pineaꝝ mūdataꝝ piſtataꝝ paſſul. enucleataꝝ piſtataꝝ. añ. ʒ. i. mellis. lib. i. ſ. ꝓficiant doſ. ʒ. iij. mane ⁊ ſero cū potu ydromellis. ¶ Dixit Heor. ⁊ ponitur ꝑ ꝓti. da oī die de eūo anacardino: oēs enim in eo cōueniūt q̄ ipſum est haꝫ egritudinū medicīna ſublimis cale faciēs ⁊ deſiccās cū fortitudine. ¶ Dixit Meſ. inqt Hal. tyriaca ⁊ metridatū adminiſtrant ad oēs egritudines frigidas neruoꝝ cū aq̄ decoctionis ziniam aniſi folioꝝ rute ⁊ ſaluie. Et ſubdit. ꝓferūt oī tpe egritudinis in ꝑn^o qdez añ purgationē: q̄ digerūt ⁊ ſubtiliāt mām ⁊ ꝑmutāt malitiā cōplexionis frigide. Dñt qdaz. nō intelligit in ꝑn^o añ oēm purgationē: ſz añ purgationē cū medicinis fortib⁹: cū leuibus tñ purgatione premiſſa: qō pz ex cañ. ſupiori: quo dicētū est nō debere diſgōnem ⁊ alterationē in ꝑn^o fieri cū medicinis fortibus q̄les sunt iſte: ⁊ maxime ſumpte cū predicto apoxymate: ⁊ ꝓferūt poſt purgationē: q̄ māe reſiduum reſoluūt ⁊ adhuc ꝑprietatē hñt vt neruis iuuamentū aſſerāt manifeſtū ⁊ ꝓfortāt eos. ¶ Dicūt. hoc maxime faciunt ñ ⁊ ante purgationē debēt eſſe nō ſolū fermētate ſed antiquate. Et ſubdit Meſ. doſ. ſit a 4^a. ʒ. i. vſq; ad. ij. ſ. 4as ⁊ maxime añ ſufficiētem purgationē: ⁊ hoc ſingulis diebus. Decoctio rubee tinctoꝝ cuꝫ mellicrate bibita iuuatiua est valde. Dixit hip. 5° affo. ⁊ ponit ꝑ ꝓti. ſic. vinū ſoluit ſpaſmū ex repletione cum equalitate ſicut ſoluit ex febre. Ait Raſ. dico q̄ vinū bonū acuti ſaporis ignei coloris ⁊ antiquū cū daſ in potu paꝫ poſt paruū cibū iuuat in diſſolutione frigidaꝝ egritudinū neruoꝝ: vinū nāq; predictū medicine gra ſumptū in pauca q̄ntitate poſt purgationeꝫ ⁊ mānoratione ſufficiente: ⁊ lz de ꝑ ſe neruis noceat: vt. ſoictū est in cura per dietā: per accīs tñ ꝓfert paucā mām ſitu mēdo ⁊ reſoluēdo ⁊ nuce ⁊ neruoꝝ debile innatū calidum augēdo ⁊ roborādo: ⁊ nō ſolū in egritudinib⁹ ipſoꝝ de repletione vz: ſed ēt in egritudinibus ipſoꝝ de inanitione: ¶ Dixit Aui. vinū antiquū paucū ꝓfert valde egritudinibus neruoꝝ oīb⁹ repletionalib⁹ mō dicto. Inanitionib⁹ vō ꝓuenit vinū paucifeꝝ multa aq̄ ꝑmixtū. ¶ Dixit Ser. de cura ſpaſmi ſicci. ſummat in potu vinum ſubtile velocis penetrationis: ⁊ illud qō non pl̄m iudico diſtare ab eo qō fortius. ſ. exiſtēs multe fuerit aque cōmixtū. vñ dixit Aui. ſi miſceaſ vinū cū aqua quā bibit nō est remotū a rectitudine. Rō est: q̄ cū aqua trāſire mozeſ: vt patuit in ſermone de mēbris nutrimēti vio mixta acqrit ſubtilitatē ⁊ penetrationē: vt veniēs in neruos ſine leſione duplr eos humectet. ſ. ſubſtantialr ꝑ vinū aqua remollitū: ita vt abſq; exiccatione neruos humectet in eos ꝓuerſum ⁊ accītalr ꝑpter aquā que eos humectat ac ſi de foris irroreſ. Amplius in egritudinibus neruoꝝ nō ꝓportionatis ad mām vinū cōpetere pōt ventoſitatē ſubtiliādo: vapozes reſoluendo. Et maxime ꝓuenit vinū modis predictis ſumptū cū aliqua re ꝓuenīēti neruis ſm diſpōnem ipſoꝝ. ¶ Medicine vō ab extra approximate pſit adminiſtrari inungēdo embrocando epitimādo emplando encatiſmando ⁊ fomētando ſiue ſumigādo. Dixit Gale. ⁊ ponit ꝑ ꝓti. ſi fuerit muſculus q̄ patit vel neruus poſitus in ꝓfundo nō de facili penetrat medicina ad ipſum: ⁊ iō indiget cura fortiori. Dixit Raſ. hoc ꝑprie ſi fuerit ex neruis naſcētibus ex oſſe magnorum ⁊ cōiter oēs nerui fortiori medicina egent. ſup. q̄ alia mēbra minus frigida ⁊ minus cōpacta: aut ⁊ magis in ſuperficie poſita. ¶ Dixit. A. opꝫ vt eligant ſm cōplexiones eoꝝ: verumtñ opꝫ q̄ ipſa ſint fortiora valde in rectificatione cōplonis neruoꝝ. Bñ ergo dixit Gale. q̄ nouit modum neruoꝝ veniētiū cuilibet mēbro facilis erit ipſoꝝ curatio. Cū nāq; videris in aliquo loco corporis: vt manu cubito vel oculo accidere aliq̄ hmōi malū: tūc debes ſcire q̄ huiuſmodi malū accidit in ꝑn^o ortus neruoꝝ veniētium ex ipſo loco ad illud mēbꝝ. Et ſi illud malū fuerit pariter in vtraq; parte corpis: tūc erit intelligēdū q̄ malū erit in illo loco in quo erit illud par neruoꝝ. Cū hoc tñ dixit Gal. 4° de interio. paſſiones nuce ſm diſputationē sunt faciles: in actu vō ⁊ ope plixe. nā qui pītialr in ſua memoria nō bz ſcīam vniuſcuiuſq; paris neruoꝝ a nuca ꝓdeūtiū: ad quā partē corpis tendūt: minime bñ poterit ſcire in qua ſpōdiliū nuca patiaſ: ⁊ eꝰ. i. qō dictū est ſciēti paſſio nuce vbi fit facile notificaſ. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓti. ſi ſenſus ⁊ motus deperdiſ i aliq̄ parte mēbri debes occurrere cū tua medicina localī radici nerui veniētis ad ipſum mēbꝝ. Multoties enīz curauit Gal. hoies quoꝝ pedes erāt debilitati cū medicinis q̄s apposuit ſup extremū dorſum eoꝝ: ⁊ liberati ſunt ſine appōne medicine ſuppedes eoꝝ: fil̄r ⁊ debilitates in aliq̄ parte manus curauit cū medicinis appoſitis in iſeriorib⁹ ſpondilibus colli ſine appōne medicine ſup manu. ¶ Ex dictis apparet qō dixit Gal. in li° de ꝓſilijs. vt ꝑ ponit ꝓti. oēs medici cū curant ſpaſmū amboꝝ latez vel trozē totius corpis a facie infra ponūt intētionē ⁊ curā circa poſteriozē partē capitis. ¶ Dixit. A. intētio in curādis plīmis neruoꝝ egritudinibus. ſ. p remedia localia est intētio poſteriozis partis capitis niſi que in facie ſunt: in quarū curatione intētio est anteriozis partis. ſ. cerebri. ¶ Ait Meſ. plurimuꝫ completur cura oīum egritudinum neruoꝝ: ſicut est paralyſis ſpaſmus tremoꝝ ſtupoꝝ ⁊ tortura cum adminiſtratione omnis ſtudij ad capitis partem poſteriozem ⁊ nucam: ⁊ illud ideo qñ cadit ſm plurimum hec infirmitas in neruos motiuos quoꝝ ortus a poſteriore est cerebro ⁊ nuca. Eoꝝ vero qui ad faciem diri-

gunt ab anteriori cerebro: vt supra patuit in anotomia eo
rū. ¶ Lūq; administrant ista remedia localia. dixit. A. tali
ter preparent quatenus resolonem psequant corpis. sup.
vel mēbri: cuius māei resolo est nēcia : z psequant porop
aptionem fortiter: p quos resolui dz mā: hoc aūt fit premit
tēdo fricationē loci illius añ approximationē remediop:
z si quoq; fuerit embroca debes facere q ab alto cadat su
p loco: z in summa oia facere debes quecūq; faciūt ad ap
tionē neruop z penetrationē virtutū medicaminū in pfun
dū: z maxime hoc fieri opz in nuca z neruis positis in pfun
do. ¶ Et de oleis approximādis. dixit. A. sint ppie olea
in qbus est vnctuositas. s. aut p nām aut p admixtionez: si
cut est oleū. s. cōe: maxime antiquū. Nouū enim oleū est de
bile: q̄uis in sua cōplexione declinet ad caliditatem. Et rō
dicti. A. est: q2 olea cū vnctuositate morant z cū mora effi
cacius opant. Ego aūt puto q. A. intellexit per hāc vntuo
sitatē cere pauce admixtionē cū oleo qua reddit grossius
seu pinguius: p cuius admixtionē: vt ipse dixit 3a tertij. ma
gis morat supra loco : z sic fortius opat. Et de his ab extra
approximādis appropriatis. dixit Mes. quenit ppie ol'.
de narcisco z de yreos cū glutino albori. z oleū de been z
de ruta z de pipibus z de eufor. z de croco z oleū philo
sophop. ¶ Dixit. A. oleum de costo oleum de andacoca
sunt vehemētis pprietatis. ¶ Dixit filius Mes. z ponit
p opti. assidua inunctio olei liliacei z narciscini vz ꝑ doloꝛē
neruop z mollificationē: z oleū laurinū est vtile doloꝛi ner
uop. ¶ Dixit Dias. z ponit p opti. oleū de alkāna z de car
tamo pferūt doloꝛi neruop: z aq̄ maris sparsa supra eos: z
aq̄ cineris lignificus innouata multoties residēs p aliquos
dies mixta cū oleo z inūcta neruis vz multū ꝑ doloꝛē ipso
rū: vz ēt bibita z puocat sudoꝛē: z vz galbanū cū oleo ma
sticino: z vz inunctio cū oleo laurino z liliaceo. ℞. lumbri
cos terrestres z radices porrop z frige in oleo z suppone:
qñ quenit doloꝛi neruop. ¶ Inunctio mirabilis ad egri
tudines neruop frigidas qua vtēdū est post purgationes.
℞. olei laurini olei de lateribus olei distillationis terbenti
ne olei narcisciui. añ. z. ij. vini maluatic. ℥. viij. piretri pipe
ris sinapis granop iuniperi gūmi edere anacardi. añ. z. ij.
terant ista z misceant cū oleis z vino z bulliāt in vase du
plici lēto igni ad vini ꝑsumptionē: tūc colent z bene expri
mant z supaddat cere galbani bdelij euforb. pinguedinis
castorei adipis vrsi z anatis. añ. z. ij. z fiat vng^tum. ¶ Dixit
Hip. 4° affo. a spasmo z tetano habitis. sup. z paralysi tre
more stupore z oibus neruop egritudinib⁹ flāticis febris
supueniēs soluit egritudinē. ¶ Dixit Mes. verificatū est
. s. ab Hip. z a Hal. z ēt per expientiā q febris supueniens
curat egritudines neruop : quap radix est humiditas aut
frigiditas: digerit enī z subtiliat z ꝑsumit mās eap: quapp
vel curat vel saltē minorat eas: z prestat auxiliū ad curatio
nē: z hoc hz veritatē in pcessu: z premissa bona minoratio
ne mēcita q eius bu^tem ꝑsumere possit febris caliditas.
¶ Dixit Silib. nō puocet febris nisi corpore mūdificato:
de qua aūt febre supueniēte z curāte predictas egritudies
sapiētes intellexerūt. Hip. 5° affo. manifestauit dicēs. a spas
mo z tetano habito febris supueniēs acuta soluit egritudi
nē: qui affo. hz nō habeat cōiter: imo non nisi in paucis exē
plarib⁹ inueniat: tñ vr fuisse Hip. z ideo scribēdus est vbi
deest: z eo marie q1. A. in cura spasmi eū introduxit dicēs.
ex curis eius ptingētibus fm nām est euētus febris acute:
z q1 hic affo. multū suspectus esse vr eo q febris acuta: da
to q curaret spasmū est p se egritudo periculosa nō minus
q̄z spasmus: z ió exponēdo dñt qdam q nō intelligūt hi au
ctores de febre acuta vere z ppie sumpta: que est cite ter
minationis z magni piculi: sed de febre acuta. i. multe cali
ditatis cū putredine nō maligna nec piculosa: sed cū salute
expectata bēat caliditatē equalē frigiditati z bu^ti māe il
lap egritudinū. Et qdaz alij adhuc amplius dubitātes de

De febre supueniēte: z de eius puocatōe an sit vtilis

nocumento febris acute z cuiuscūq; putredine ptinue: de
qua intellexerūt cum dixerūt acuta. Dicūt, q ille affo. fuit
Hip. z q. A. eū introduxit sicut inuenit: sed bñ ꝓcedunt q
febris putrida interpollata lēta z cronica: sicut quotidia
na z q̄rtana. Et dñt q quartana febris specialr vz in cura
spasmi z tetani pp ꝓcussionē tremoris eius: vñ excutit mā
doris. Et dñt q ipsa q̄rtana febris preexistēs securitatem
prestat a spasmo futuro: q̄rtane enī nō supuenit spasmus:
vel saltē ei raro accidit. ¶ Sunt z alij dicētes q nulla fe
bris putrida supueniēs dictis egritudinibus est vtilis. nā
ad hoc vt aliq egritudo supueniēs alteri egritudini sit vti
lis regrit q egritudo supueniēs sit minor preexistēte: hoc
aūt nō esset si illis egritudinibus supueniret febris putri
da: z ió hi dicūt q sola febris effi. cōpetit. Et dñt q per fe
bre acutā predicti auctores intellexerūt febrē effimerā bre
uis durationis: quā acutam vocāt: nō ab intēsione caliditā
tis neq; piculi: sed a breuitate spatij sue durationis. ¶ Di
xit Sili. nō inducat febris nisi certificato q nō accēdat ca
lor nisi in spiritib⁹ tm̄ z nō in bu^bus. ¶ Dñt multi q sue
febris ista sit effimera siue putrida interpollata z lēta siue
acuta que dicat laudabilis z queniēs: melius est q supue
niat a cā aliq extrinseca occurrēte vel a medico approxima
ta q̄z ab intrinseca. Dicūt qdam. ad puocandū febrē in di
ctis egritudinibus medicus dz ispicere si egritudo est talis
que det ei inducias ad curandū: z si sic: dz incipe a puoca
tione effimere: que si nō sufficiat dz puocare febrē interpol
latā remisse caliditatis: z adhuc ea nō sufficiēte dz puoca
re febrē ēt intēse caliditatis. Si vo egritudo fuerit magna
piculosa: vt spasmus vel tetanus vehemēter fortis: q1 talis
egritudo nō dat inducias medico: tūc dz incipe a puocatio
ne febris intēse caliditatis. Et dicūt qdam. qñ egritudines
iste sunt particulares alicuius pticularis mēbri: vt cruris
vel manus: nō dz medicus in cura eap puocare febrē salte
putridā: q1 talis egritudo est minoris piculi q̄z ipsa febris:
sed solū debēt puocare febrē qñ egritudines iste essent cō
munes toti corpori a facie infra : vel vni medietati corpo
ris: vel saltē alteri quarte parti totius corporis. Et qdam
dñt licitū esse puocare febrē lentā ēt in egritudinibus illis
particularibus putātes maius esse iuuamētū q̄z nocumen
tū. ¶ Et auctores qdem docēt puocare febrē ꝓstituēdo in
firmū sub sole estiuo: aut ppe ignē fortē: aut ponēdo eū in
balneo: maxime in stufa vel ab ītus vel ab extra approxi
mādo medicinas calidas aut exhibēdo cibos ad hoc facie
tes. Et de cibis qdem dr q si bibat lac z mel sil' mixta aut
comedant z supbibat vinū potēs antiquū q inducet fe
bris. Et vinū qdem antiquū acutū bibitū in q̄titate ma
gna inducit febrē: verumtñ nō dz p ipsum induci febris ni
si post bonā corporis mūdificationē: sicut nec p alias medi
cinas maxie interius sumptas: qñ tale vinū maxime est cā
delationis iductus humop ad neruos: z sic efficit cā aug
mēti egritudinū eop z nō sol'onis eap. ¶ Et de medicinis
febrē puocātibus ab intra exhibēdis sunt elium anacar
dinū opopira dyatrion pipereon tyriaca antiq̄ z silia. Di
xit Guil. def ad bibendū. z. ij. castorei cū elio anacardino:
q1 hoc elium de sui ppietate inducit febrē z sudare facit
z remouet infirmitatem. ¶ De medicinis aūt ab extra ap
proximatis inducētibus febrē sunt oēs ille in qbus est p
prietas z potētia calefaciēdi z inflāmandi spūm z humo
res: vel saltē spūm: preter hoc q ebullitiones faciāt in hu
moribus. ¶ Dixit Guil. frictiones aspere cū pulueribus
forbij z pāno aspero inducūt febrē z sunt vtiles in hoc ca
su. ¶ Si apiū risus qō qdam rānū vocāt aut flāmula vel
vtrūq; sil' ꝓteraf z cū aliquo oleop calidop bulliat z dein
de colef z ex illo oleo inunganf pulsus timpop z manus
z nuca diu fricādo inducef febris. ¶ Notāt q olea z vn
guēta actu calefacta dēnt sepe i die inūgi z fricari sup pulsi

bus

bus brachior: ⁊ tim por: ⁊ in locis ypocundrior ⁊ in emū
ctorijs maxime inguinibus ⁊ ascellis. ¶ De intētione autē
ad cōfortandū cerebrū nucā ⁊ neruos sufficiant q̄ dcā sunt.
in p̄cedētibus capl̄is de cōfortantibus cerebrū. Et ista p̄ñt
post sufficientē eūonē dari ⁊ ēt añ. Et maxime inter eūonez
⁊ eūonem danda sunt. Et ipsa qdem conuenienter exhibentur
mixta cū digerētibus ⁊ cū alterātibus. Et debēt eligi ppie
ex eis q̄ cū proprietate conferunt neruis. ¶ De intentione
aūt ad correctionē accidentiū dicet in particularibus curis.
¶ De instō aūt cyrurgie notandū est q ipsum est ꝓueniēs
in curis dictarum egritudinū neruor. Ueruntā putaui de
ea loqui in curis particularibus earum.

Cap. vj.

¶ De paralysi.

Paralysis nomen grecū est. ⁊ dr a para
⁊ lēsis. liber de doctrina gre/
ca. est mēbror dissolutio: hoc tñ noīe vsi sunt
cōiter greci arabes ⁊ latini haly. tñ paralysim
vocat eneruationē: dr. n. eneruatus q̄si extra ac
tionē neruor factus: priuat. n. morbus corpus
neruor actione: vt apparebit. Zoar. dixit. cadar est deperdi
tio motus aut sensus aut amborum simul qñ est in aliquo mē
bro singulari: ⁊ felleg. est qñ in vna medietate totius corpis
⁊ qñ ꝑ egritudo fixa est in aliquo mēbro: ita q̄ oīno careat
sensu ⁊ motu vocāt saraceni relaxationē: ⁊ illi ēt q vocāt pri
uationē sensus relaxationē non dñt mendaciū. Sed vocant
eam noīe non assueto. Apud vero Raſ. in libro ꝓtiñ. frequēn
ter laxatio nuncupatur. Et apud Aui. sepe mollificatio dr.
¶ Et dixit Aui. q paralysis duplr dr. vnomō sermone ab/
soluto. i. cōiter ⁊ large pro mollificatione in quocunq̄ mē
bro sit. sup. siue sit in toto: ⁊ qñq̄ sumit ꝓprie ⁊ stricte. Et
tunc signīat mollificationē vnius partiū corporis in longitu
dine: siue illa mollificatio teneat ꝑm longitudinē solū quar
tam ptem. vt vbi gra. brachiū cū toto suo quarterio: siue te/
neat ꝑm longitudinē ambas quartas. s. brachiū ⁊ crus cum
suis quarterijs. Et subdit Aui. q paralysis in lingua arab.
ꝓprie sumpta signīat mollificationē eē factam ad partē ⁊ ad
medietatē: ad partē. s. quartā vnam. Ad medietatē aūt. s. to/
tam ꝑm longū ꝑter mēbra capitis ⁊ faciei. Sed paralysis ac
cepta absolute signīat mollificationē cōicatam vtrīq̄ lateri
bus sil̄ exceptis mēbris capitis ⁊ faciei: q bus si cōicaret eēt
apoplexia. Et in hoc casu in quo cōicat ambobus lateribus
sil̄ cū mēbris capitis ⁊ faciei nō dr ꝓprie vocari paralysis: sz
apoplia. Differt nāq̄ apoplia a paralysi in q̄titate malitie
⁊ in q̄titate extensionis eius. Nā apoplia est malitiosior ⁊
occupat totū corpus: ita q̄ ēt mēbra capitis ⁊ faciei: paralysis
vero est minus malitiosa: ⁊ non occupat totū corpus: sz so/
lum partē eius: vt verbi gra. ambo latera ꝑter caput ⁊ faciē
vel partē vnā ꝑm longū: vnū. s. q̄rterium eius vel ambo q̄r/
teria. Et qñq̄ signīat paralysis mollificationē alicuius par/
ticularis mēbri. Dixit Aui. siue illud particulare mēbrū sit
de mēbris capitis ⁊ faciei: siue sit ō alijs particularibus mē
bris corporis: vt manus vel pes vel digiti. ¶ Et auctor q/
dam vt Alm. distinguūt paralysim in magnā ⁊ paruam. Et
vocant magnā in qua fit ꝓhibitio motus: siue ad ipsam seq̄
tur ꝓhibitio sensus: siue nō. Et de hac determinat Alm. in
capl̄o de paralysi. qō qdē capl̄m in qbusdaz voluminibus
intitulat de maiore paralysi. Et paruam vocant in qua fit
deꝑditio sensus ⁊ non motus. Et ꝓpria est idē q stupor: ⁊ iō
capl̄m de stupore in qbusdā voluminibus in Al. inuenitur
intitulatū de minore paralysi. Et iō aliq paralyticū vocant
oēm illū in quo ꝓhibetur motus ⁊ sensus simul: aut motus
tm: aut sensus tm. ¶ Et paralysis quidē ꝑportat ꝓprie lesio
nem operationum virtutis motiue ⁊ sensitiue tactiue sil̄ vel
saltē improprie alterius earū. Et sic cū significet actionē le/
sam est accidēs ⁊ non morbus. Sed tñ paralysis ab auctor
bus adlata est ad significandum cām vel cās dicte lesionis q̄
sunt vere morbi. Et iō vt sic paralysis dr esse morbus: sz de/
nominatus est a noīe sui accidētis tāq̄ a notioribus nobis.
¶ Paralysis ab auctoribus aliqñ diffinitur ꝓout est mor/
bus: ⁊ aliqñ ꝓout est accñs: ꝓout aūt est morbus in gñe a
nullo auctor reperīt diffinita. Sed ꝓout est qdā particula
ris morbus in nā officiali q est opilatio reperīt diffinita ab
haly. sic eneruatio est opilatio cuiuscūq̄ nerui q ad qppiā
peruenit mēbris in eius ꝑn°. Unde mouēs virtus ꝓhibet
venire ad ipm mēbrū. Et vt supra patuit in capl̄o vij. ō egri
tudinibus neruor opilatio: siue morbus officialis. non ac/
cidit neruo: inq̄ntum est mēbrum consil̄e: sed inq̄ntum parti
cipat nā organica cū sit porosus ⁊ sit q̄ntus: vñ inq̄ntū poro
sus accidit ei opilatio morbus in via. ⁊ inq̄ntus est q̄ntus ac
cidit ei elongatio morbus in q̄ntitate. Puto aūt bñ dixisse q
dixerunt q haly. in p̄dicta diffōne accepit opilationē large
pro oi cā ꝓhibente aduentū virtutis ⁊ spūs a ialis a suo ꝑn°
ad mēbra: siue ad aliqō particulare mēbrum: vt sic ista diffi/
nitio reddat gñalis oi spēi paralysis. ¶ Dixit Silib. para/
lysis est opilatio neruor sensibilium vel motiuor: ⁊ eor re
laxatio mēbra suppōsita a sensu vel volūtario motu priuās
vel vtroq̄. Inq̄ntum vero paralysis est accidēs relinquit ab
auctoribus ex his diffinita q̄ iam dicta sunt. ¶ Dixit Plat.
paralysis est lesio partis: ⁊ subdit. non tñ q̄libet lesio p̄tis
est paralysis: sed ea q̄ fit cū priuatione vel diminutione sen/
sus vel motus vel vtriusq̄. ¶ Hozdo. tñ dixit. q paralysis
est mollificatio neruor cū ablatione sensus ⁊ motus. Et re
vera ista est q̄ cōiter hodie a medicis intelligitur pro paraly
si ⁊ mollificatiōe: ita q̄ lesio in paralysi non est diminutiua
nec corruptiua: sed priuatiua vel ablatiua. Si bñ considerā
tur dicta auctorum: ⁊ ea q̄ iam sunt dicta paralysis reperīt
diuisa multis modis: primo namq̄ ꝑm sui intentionē ⁊ re/
missionē: ⁊ sic ab haly a. diuiditur in fortē debilē: ⁊ medio/
crem. ¶ Secundo ꝑm loca corporis quibus accidit. Dixit
haly. si opilatio sup. vel alia cā sit in oi principio neruor fit
cessatio sensus ⁊ motus in toto cū nocumēto virtutū guber
nantiū: ⁊ sic est apoplia. Sed si opilatio in vno fiat latere. ⁊
sit hoc in neruor illius lateris principio: sic eneruatio illius
fiet lateris cū eodē latere faciei. Et si opilatio fiet in pricipio
nuce fiet totius corporis sine capite: ⁊ facie eneruatio: si opi
latio vtrūq̄ latus nuce occupauerit: sz si opilatio fiet solum
in altero laterū nuce eiusdē lateris a facie infra fiet mēbror
eneruatio. Et si opilatio fiet in neruor principijs q porrigū
tur ad lacertos faciei: ⁊ tm̄ in altero latere eneruatio fiet il/
lius lateris faciei: ꝓprie tortura dr: vt infra suo capl̄o. Et
eneruatio si fit in neruor principijs q ad guttur tendūt vo/
cis fit amputatio. Et si in neruis q vadunt ad lacertos pecto
ris fit coarctatio anhelitus. Et si in his q ad lacertos tendūt
vesice vine sequitur inuoluntaria emissio. Et si in his q ad
lacertos egestionis eius fit exitus ꝑter voluntatē. Et sil̄r in
oībus alijs mēbris indicandū est: ⁊. n. opilatio q̄ fit in prin/
cipijs neruor q ad vniuscuiusc̄q̄ dirigūt lacertos enerua/
tur illud mēbrum ⁊ cessat sensus ⁊ motus ipsius. Ex dictis
sequit. dixit Silib. q paralysis est duplex: vna vlis ⁊ ē illa
q̄ tenet medietatē corporis ꝑm longū. sup. vel ambas medie
tates sub facie. Et alia est particularis q̄ fit in aliquo mēbro
particulari. ¶ Tertio diuiditur paralysis sc̄om modum sui
euentus. Nam alia cōtingit p se ⁊ primitiue nulla p̄cedente
alia egritudine ad quaz ipsa sequat: ⁊ alia alias sequit egri
tudines ⁊ est crisis earum. ¶ Quarto diuidit ꝑm suas cau
sas: ꝑm quas alia prouenit a causa primitiua: alia a causa in
trinseca. Et alia sequitur malam complexionem: ⁊ alia ma/
lam cōpositionē ⁊ est morbus officialis: ⁊ alia sequitur so/
lutam continuitatē ⁊ est morbus in natura vnitatis. Et sil̄r
diuiditur distinctione humor a quibus fit.

De quibus causis. dixit Aui. Notum est q destru
ctio sensus ⁊ motus fit qñ spiritus sen
sibilis ⁊ motiuus ꝓhibet a penetratione in mēbra: aut si
penetrat ꝓhibetur eius impssio in ea: ꝓhibitionis autem

Diuisio nū: siue spēr eius

penetrationis ſpūs in mẽbra: z impſſiones eius in ea cā eſt aut mala cõplo: aut mala cõpoſitio: aut ſolo ꝓtinuitatis: aut ex his ꝓpoſita vt apa. Et iſte: aut ꝓueniunt a cā extrinſeca: aut a cā intrinſeca. Mala aũt cõplo: aut ẽ pura ſine mā: aut eſt cũ mā. Et eſt: aut ſimplex: aut cõpoſita. Et mala quidem cõplo ſm plm eſt cā ꝓhibitionis impſſionis ſpūs aialis in mẽbra: Et eſt: aut calida: aut frigida: aut humida: aut ſicca: aut ex his cõpoſita. verũtñ. dixit. A. mala compl'o calida nõ ꝓhibet impſſionẽ eius dõ non cõſequit finẽ z vltimat'. Et ſicca cõpl'o eſt in hoc ꝓpinqua iudicio cal'e: z apparet ꝫ manifeſte z in febrib9 acute: z in ethicis qbuſcunq; in quibus cũ caliditate z ſiccitate eo: lz magne ſint ſtant motus z ſenſus: faciũt. n. calitas z ſiccitas ad motũ z ad ſenſum: Si ñ vltiment' p9uant ipreſſionem ſpūs aialis in mẽbra: z ſic ſenſum z motũ: qz ois vltimata ql̃itas deſtruit actũ virtutũ ẽt eius cui deſeruit. Frigida aũt cõpl'o z ẽt humida ꝓhibẽt a ſenſu z motu ſm plm. i. frequẽter. Nã frigida cõpl'o eſt ꝑia ſpũi z nocẽs ei: z iõ eius eſt imobilitare z inſenſibile facere. Et humida cõpl'o redit mẽbrũ paratum ſtupefactioni. z mollificationi. z mollificando mẽbrũ ꝓhibet eius fixionẽ z ingroſſat z turbificat ſpũm. Ac ẽt cõculcãdo ptes mẽbri impedit mẽbra recipere impſſionẽ ſpũs. Et ꝙ friditas z humiditas ſine mã ſint cã ꝓhibitionis ſenſus z motus pz in itinerantibus z morã trahẽtibus in aere frigido z balneãtibus in aq̃ frigida. Et in his q ſumpſerunt fungos vel medicinas multe frigiditatis: aut empl'a ſupra ſe appoſuerint ex medicinis multe frigiditatis ꝓfecta. Et in his q multum vſi ſunt balneis remolliẽtibus: z vſi ſunt regimine multũ hũectatiuo. Et pñt ꝓdicte ql̃itates frigiditas. ſ. z humiditas eſſe cã ꝓhibitionis ſenſus. z motus duobus modis. vno ꝓhibendo impſſionẽ ſpũs aialis in mẽbra. reddẽdo ſpũm ineptum ad ipzimendũ: z mẽbra indiſpoſita ad recipiendũ: ſicut iam ẽt dictũ eſt. Alio mõ ꝓſtringendo partes mẽbri z vias eius claudẽdo. vñ ſpũs aialis trãſire nõ põt in ea. dixit. A. q̃ mollizcatio. ſ. fcã a frigiditate fit pp retẽtionẽ ſpũs. ſ. in ptibus ſupra locũ cõſtrictum q ibi retinet: qz prohibet' tranſire inferius pp conſtrictionẽ a frigiditate factam vel humiditate. Mala aũt complexio mãlis multo magis põt eſſe cã pr̃uationis ſenſus z motus.

¶ Dixit Alex. primo ſue practice: z ponit ꝑ ꝓtiñ. paralyſis fit ex abundanti flãte groſſo. Aut ex colera nigra: aut ex caliditate z ſiccitate. ſ. cũ humore calido z ſicco: z fit ex replo/nem ſupabundanti ſanguinis. Qz. n. cãetur paliſis ab hũore flãtico ab oibus eſt conceſſum. Sed ꝙ fiat ab hũore melico: pz ꝑ Alex. Et in gloſula Al. ẽt dr̃ ꝙ aliq̃ñ fit a colera nigra. Et ꝙ fiat a col'a ſolũ ab Ale. repi exp̃ſſum mõ quo patuit. Et ꝙ fiat a ſanguine ẽt Alex. poſuit: z fil'r ẽt repitur in gloſula Al. ¶ Notant z ſpãliter Ser. ſup. 9° Al. ꝙ flã põt eẽ cã paralyſis ſub forma cãe añtis: qz põt multiplicari inve nis z arterijs intñ ꝙ ꝓhibebit tranſitũ ſpũs vitalis a corde ad cerebrũ. Cñ deficiet in cerebro ſpũs aialis: ſil'r põt multiplicari in cerebro z opilare tranſitũ ſpũs aialis ad nucã vel neruos. vñ deficiet z nuce z neruis ſpũs aialis. Põt ẽt in aliquo membro multiplicari flã: qõ poſtea aliq̃ cãruz defluet ad nucã vel neruos: z fiet cã cõiuncta paralyſis. Et eſt hoc illud qõ ſm plm euenit. z maxime eo multiplicato in cẽbro. paralyſis. n. raro ſine flãte prouenit. Et põt eẽ cã coniuncta paralyſis dupl'r. vnomodo qñ flã expellitur ad originẽ nuce vel vſq; ad partẽ eius vel ad originẽ ſiue partẽ alicuius neruorum: z illic ſua groſſitie opilationẽ facit q̃ prohibet' tranſitus ſpũs aialis ad mẽbra ſuppoſita. Alio mõ vt flã multiplicetur in nuca vel neruis vel expellatur ad eos z ſua fluiditate penetret ꝑ ſubaz eo: z imbibat eos z mollificet z relaxet: q eſt verus proprius modus cauſandi paraliſim. Sed de colera dicunt. ꝙ ipſa põt cãre paraliſim: qz põt expelli ad originẽ nuce vel neruo: z ſua groſſitie opilare z ꝓhibere tranſitũ ſpiritus aialis in eos. Põt ẽt colera nigra multipli/cari in corpore maxime in cerebro z opilare tranſitum ſpiritus animalis ab eo in nucam vel neruos vel opilare venas z arterias per quas ſpiritus vitalis tranſit ad cerebrum. vn de deficit in cerebro materia ſpiritus animalis. Cum. n. opilantur arterie paralitícatur membrum.

¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝓtinẽ. ꝙ ẽt põt ꝓtingere: qz deficiente ſpiritu vitali in mẽbro vel ad ipm diminute veniẽte defecto ei⁹ calore nãli ꝑ viã indigõnis multiplicat' in eo aquoſus humor neruos eius remolliẽs z paraliſim gñans. Negãt aũt ꝙ humor melicus ad nucã vel neruos deueniat. ita ꝙ ſubam eorum ſubintret z imbibat z remolliet obſtante groſſitie ſubſtantie ſue z eius ſiccitate. ¶ De mã aũt colerica dñt. ꝙ ꝑꝓ ſuã caliditatẽ z ſiccitatẽ z ſubtilitatẽ ipſa nunq̃ eſt cã paralyſis coniuncta neq; ſtans in origine nuce vel neruoz; nec imbibẽs ſubam eo⁹. Sed concedunt ꝙ põt eſſe cã ſub forma cãe añtis. Bmõ ꝙ ꝑ ipſius multiplicationẽ in corpe vel aliquo mẽbro auctus. calor diſſoluere põt humorẽ flãticu; ꝓgelatũ ſicut diſſoluit' glaties a calore: q diſſolutus fluit ad nucã vel neruos z opilabit vel remolliet ipſos. Et ſil'r dñt. de ſanguine: ꝙ ipſe nõ põt eſſe cã coniuncta paraliſis tanq̃ opilans originẽ nucẽ vel neruo⁹ neq; tanq̃ remolliẽs eor ſubam. Sed põt eẽ cã eius ſub forma cauſe añtis: inq̃tũ. ſ. põt multiplicari z opilare venas z arterias z prohibere trãſitum ſpiritus vitalis ad cerebrũ nucaz vel neruos tanq̃ tum ſuo calore põt eẽ cã diſſol'onis flãtis qõ diſſolutũ fluet ad nucã vel neruos z cauſabit paraliſim.

¶ Mala quoq; cõpoſitio in nuca vel neruis vt ẽt iam eſt dictum: põt euenire: aut in q̃ſtitate: ſicut cuz accidit neruis vt elongent' vltra lõgitudinẽ eis debitã ſm nãm. Et cã huius ſemp eſt humor flãticus ibibens ſubam eo⁹ z ipſam remolliens z relaxans: q̃ relaxata ſua iplẽte grauedine relaxatur. Aut põt euenire in via q̃ opilabitur. vñ ſpũs aialis cũ virtute non poterit penetrare. ¶ Et iſta opil'o põt eſſe coarctatoria: z põt ẽt attenuatoria. Carnoſa aũt in ſuba nuce z neruorum nõ ꝓtingit. Et coarctatoria qdẽ ſemp ꝓuenit a mã flãtica exñte in ſuba nuce vel neruorum apante vel non apante. Opilatio vero attenuatoria in ipſis prouenit: aut a cã extrinſeca: aut a cã intrinſeca. Et cã qdẽ extrinſeca: aut eſt ligatura fortis ſtringens: z coartans z ꝓhibẽs tranſitũ ſpũs aialis in eos. Aut eſt pondus graue poſitũ ſup aliquo mẽbro: vt pz cũ ſupponit' vnũ mẽbrũ alteri mẽbro. Aut eſt caſus vel percuſſio ſupra ſpondiles vehemẽs: ita ꝙ exeũt ſpõdiles extra locũ ſuũ ad vnũ duo⁹ laterum dextrum vel ſiniſtrũ: quo exitu cõprimunt nuca vel neruí exiſtẽtes ab illis ſpondilibus: vñ opilant z ſpũs aialis tranſire nõ poteſt. Aut eſt apa vel groſſities nõ apoſita mẽbri vicini nuce vel neruis qõ vel q̃ cõſtringit nucã vel neruos. vnde ꝓhibet' tranſitus ſpũs aialis. Aut eſt mala q̃litas frigida q̃ ꝓueniens ad nucã vel neruos condenſat z cõſtringit eorum ſubam: vt ſupra patuit. ¶ De cauſis opilationis coartatorie dixit Aui. opilatio fit aut apate. i. a mã apante: q̃uis ẽt hic intellexerit de apate qõ cã eſt opil'onis attenuatorie: aut eſt a mã replẽte. ſ. nõ apante. Et iſta relo mãlis fit. dixit Aui. ex materijs humidis currentibus ad nucã vel neruos in q̃rum curſu: aut mã imbibit z humectat totũ illud ad qõ currit vadẽs in vacuitates z poros eius. Aut ipſa mã ſtat tm̃ in principijs neruo⁹ z originibus eo⁹: aut ſtat in ramis eo⁹: ita ꝙ opilat vnũ ramum vel aliquos ꝑter alios. Aut mã ſtat in vijs ſpũs currẽtis per eas vel in eis ſiue ille vie ſint vie ſpũs vitalis vt arterie. ſiue ſint vie ſpũs aialis in cerebro nuca vel neruis vel eorum ramis. ¶ De cauſis aũt opilationis attenuatorie. Dixit Aui. ꝙ apa. aut eſt in mẽbro vicino nuce vel neruis ſeu ramis eorum: aut erit ꝑ ꝫctionem. i. conſtrictionẽ. ſ. nuce vel neruorum. Et iſta ꝫctio: aut fit pp ligaturam ligantẽ exterius aliquod mẽbrum ſtricte. Aut fit ex caſu vel pcuſſione vehemẽti qua declinant ſpondiles z exeunt ad vnũ duo⁹ laterũ. ſ. dextrum vel ſiniſtrũ. ¶ Dixit Hal. z ponit ꝑ ꝓtiñ. qñ ſpon-

diles

illes declinant ad ptem interiorē: ita q̄ spinalis medula nō plicatur neq; curuat cum eis: vel eius plicatio seu incurua/tio est pusilla: tunc eor occasione non puenit paralisis. Sz si cōtingat eos inclinari tali inclinatione q̄ inclinet cū ipsis spinalis medulla erit paralisis oibus mēbris subiacētibus eis. ¶ Dixit Raſ. intelligo q̄ inclinationē pusillā q̄n incli/nentur multe spondiles: ita q̄ fit ex eis q̄ſi q̄dam semicircu lus: sicut euenit cū accidit gibositas. Et dixit. q̄n euenit incli/natio spondiliū ad vnum laterū tendunt nerui aduerse par/tis. Et q̄busdam mēbris accidit laxitudo z quibusdā non. Et cā in hoc est: q̄ libet spondiliū colli hz cōcauitatē q̄ iū gunt adinuicē spondiliū in q̄ iunctura est foramē a quo ner ui egrediunt: vt patuit supra: q̄ concauitate remota a loco suo ad dextrū vel sinistrū ꝓximum nerui q̄ ab ea oriuntur fiūt ad dextrū z sinistrum. Pōt ēt accidere paralisis ex dislo/catione spondiliū magna z pfecta. imo ēt ab ea q̄ dz angu/laris: vt. A. declarat 5ª q̄rti. c° de dislocatione spondilium. ¶ Dixit Gal. auctoritate Ipo. z ponitur p̄ ꝓti. Non fit q̄s paraliticus ex vno latere pp ipulsionē spondiliū intra. sup. q̄n si est magna fit paraliticū vtrunq; latus. Sed cū aliq̄ oc/catione declinant spōdiles ad vnū latus erit paralisis in vno latere q̄ venit vsq; ad manus z nō extēdit vltra. ¶ Mozb? sit cōis, phibēs trāsitū spūs animalis in mēbra puenit soluta ꝓtinuitate nuce vel neruor. Dixit. A. h̄ incisio nō est illa q̄ accidit in longitudine. Nā illa non prohibet trāsire spūm. Sed est illa q̄ accidit fm latitudinē h̄. n. phibet spūm tran/sire: ió phibet sensum z motū z causat paralisim. ¶ Silr attritiu eueniēs neruis pōt eē cā eius vt dixit Haly. Raſ. in diuisionibus tanq; breuiloquus dixit q̄ est duar spērum: vna fit ex dño flātis sup corpus. Et alia fit successione per/cussionis aut casus. Et fortasse sic dixit: q̄ ab his duabus causis paralysis frequētius ꝓtingit. ¶ Dixit Russus: z po/nitur p̄ ꝓtin. pol'e est paralysim subito accidere ex repletio/ne forti frigiditate pcussione apate gaudio z tristitia. ¶ Di/xit Gal. z ponitur p̄ ꝓtiñ. q̄n accidit torqueri spondiles col li fit extēsio neruor ex illo latere a quo spondiles torquent: z coartant z plicant nerui aduerse partis: z erit in isto late/re paralisis. Et supradictis satis patere pōt cāe paralisis pri mitiue antes z coniuncte. ¶ In p̄cedētibus patuit quo mō lesio vt paralisis pōt euenire in vna medietate corporis fm longitudinē: z nō in alia. Nuca. n. dixit. A. est filis cerebro in diuisionibus suis ad duas diuisiones. s. dextrā z sinistrā: hz sensus nō discernat hac diuisionē in nuca sicut in cerebro. Nuca. n. procedit a posteriori cerebro a duabus diuisioni/bus eius ita q̄ pars dextra nuce procedit a dextra parte ce/rebri z sinistra a sinistra. Et velamē diuidens dextrā ptē ce/rebri a sinistra eius ꝓcedit in nucā diuidēs silr eius partem dextrā a sinistra. ¶ Dixit ergo Aui. cū cerebrū expellit suas superfluitates nō est longinquū quin latus sanū expellat eam ad latus debilius. Et non est mirandū si egritudo fit ꝓxima vni lateri absq; alio sicut mirati sunt multi vt in p̄cedēti ca/pitulo patuit q̄n nā p̄cepto sui creatoris iam discernit q̄ē subtilius hoc. Nam vt pz prima primi: z ēt primi 4ª. Natu ra siue virtus nālis discernit vnā medicinā ab alia sibi ꝓxia: q̄uis sint adinuicē mixte: discernit ēt vnū humorē ab alio: z partē vnius būoris ab alia parte q̄ est opus subtilius isto nec mirū est mirandū dixit Aui. si nā expellit ad vnū duo/rum laterū nuce māme: cū multotiēs expellatur mā humida re ex subito motu facto in eo ex timore ō rebus futuris: aut pauore de p̄teritis: aut ira: aut delitijs vel angustia. cuz ista accidētia faciūt subitū motū. tunc. n. mouet calor nālis z vi etoziā capit supra mām q̄ in tali motu dictor accidentium mouet z expellit eā quā prius nō expellebat: q̄ manebat ge in vno laterū vētriculor cerebri z in meatibus siue vijs p/cedētibus ad origines neruor illius lateris: tūc paraliticat pars illa corporis q̄ sequit illud latus: ac ēt medietas capi/tis. Et si eēt in ambobus lateribus vētricor cerebri in mea tibus ambor vētriculor eēt apoplia. vt. s. dcm̄ est. Sed si lesio z mā est apud originē nuce: tunc totū corpus paraliti/catur p̄ter mēbra faciei: q̄uis in hac paralisi aliq̄ accidat stupor in parte cutis capitis: eo q̄ cuti capitis aduenīūt ner ui sensibiles ex ceruice. i. collo ex 1° pari neruor nuce: vt. s. dcm̄ est in anothomia eor. Si aūt sit lesio z mā in vno late/re originis nuce. tunc paralisis cōicat toti lrteri illo corporis excepta facie. Qz si fuerit lesio z mā descendens ab origine nuce submergendo se inferius aut in tota nuca: aut in latere vno: mollificat tunc q̄ sequit ab infra locum vbi est lesio z mā ex mēbris: ita q̄ si erit in tota nuca totū ab inde infra pa ralitic abitur. Et si erit in vno latere totū latus illud abinde infra paraliticabit. Qz si mā z lesio non fuerit ex nuca: sed ex neruis z peruenerit ad vnū neruū: mollificatur tunc qō est proprium illi neruo siue sit in toto neruo siue in medietate eius. nō fm longū: q̄ neruus non est diuisus fm longū: sed fm distātiā eius a sua origine siue sit in aliq̄ parte seu ramo ipsius nerui: tunc eni mollificatur totum qō ille neruus dz mouere pp illud q̄ non venit ad ipsum ex illo neruo lesio. s. de spū motiuo vel sensitiuo ipedito trāsitu eius siue p mām repletā siue apa: siue pp aliq̄ cārum supradictar. Et hic in uenit lra affirmatiua dicēs. pp illud qō venit ad ipsum ex il lo neruo lesio. s. de lesione. ¶ Dixit Raſ. p ꝓtiñ. debes scire q̄ libet cerebri cellula est diuisa in duas partes. z q̄ si ali/cui medietati corporis euenerit laxitudo lesio erit in illa me dietate cellule cerebri. Et si nihil de h̄ apparet in facie: istud accidit: q̄ morbus non potuit cōseq in ipsa cellula vltimū cūplemētum siue malitie: pp qō nō potuit ledere mēbra sibi vicina. Sed impol'e est q̄ non ledant: licet sensui non appa reat. In mēbris aūt remotis ab ea lesio vlr apparebit. Eteni cū virtus ꝓbatur quoties remouet a fonte z a radice debili tatur. ¶ Dixit Aui. mollificatio a frigiditate vel humidita te sine mā pueniēs nō cōicat plurime parti corporis. s. nō ac cidit toti absq; capite z facie aut vni parti eius fm longum absq; alia parte. hic. n. dz dici pōt' maxima pars corpis. i. magna pars. imo accidit vni membro. sup. aut pluribus. tm̄ paucis mēbris. Et hoc ió q̄m frigiditas seu humiditas sine mā: siue sit ab aere aq̄ vel mediicna frigida interius vel exte rius approximata si deberet facere paralysim totius corpis distinctaz ab apol'ia. i. sine mēbris capitis z faciei oporteret q̄ determinaret sibi totū corpus p̄ter cerebrū vel saltē nucā absq; cerebro. Uel q̄ determinaret sibi medietatē corporis vel saltē medietatē nuce absq; alia: qō nō vr posse contingere vel saltē nō frequēter: q̄ aliq̄n rarissime tm̄ a mala cōpl'o/ne frigida vel humida sine mā pōt euenire paralisis totius corporis aut medietatis eius fm longum. Et hoc marie ac cideret in multū ad ipsaz paratis pp debilitatē principij nu ce p̄ter cerebrū. Pol'e. n. est quoslā hz̄e p̄nm nuce debile p̄/ter cerebrū. Aut vnā medietatē nuce debilē p̄ter aliā pp alli quā cārum debilitatis. Sed bñ frequēter vr continuere ac/cidere posse mollificationez vni mēbro vel aliqbus paucis mēbris a frigiditate vel humiditate sine mā: q̄ vnū vel pau ca mēbra sibi determinare eas est facile. ¶ Et hoc intellexit Aui. cū dixit. imo si necessariū fuerit. s. accidere paralysim totius absq; capite aut vnius lateris eius fm longū absq; alio a frigiditate vel humiditate sine mā: accidet vni mēbro sup. vel paucis primo. deinde p alterationē partis post par/tem accidet toti vel medietati eius q̄ erit ex parte membri prius mollificati vnius vel paucor fm ꝓportionē. ¶ Qui dam aūt exponunt. imo accidit vni mēbro &c. i. accidit illo paralisis totius p̄ter caput vel vnius medietatis p̄ter aliam sicut accidit paralisis vni mēbro ab ipsa frigiditate vel hu/miditate sine mā fm proportionē. s. cause ad totū: vel ad il/lud latus. q. d. ista frigiditas vel humiditas sine mā poterit esse cā proportionata ad inducendū paralisim totius preter

caput vel vnius medietatis ꝑter aliã: pp ꝑparationẽ ꝛ dispõnem ipsius ad patiendũ ꝛ recipiendũ ab illa cã: vt accidat in ipso toto ꝑter caput: vel ipsa medietate ꝑter aliaz paralisis. ꝛ pro. i. mollificatio plurima. i. extẽsa ad ipm totũ vel ipsaz vna medietatẽ. ¶ Dixit haly. Hal. refert plm q hec passio grãdioribus maxime fit si eorum capita humoribus repleta sunt frigidis cũ repente fit illis aut calor aut frigus forte. li quefiunt. n. humores ꝛ ad locũ feruntur ortus neruoꝝ. Et ipsa qdem magis est apta euenire ꝓpõnẽ habentibus frigidam ꝛ humidã nãliter vel etatiue: ꝛ regimine vtentibus frigido ꝛ humido ꝛ arte simili sicut fulonibus ꝛ piscatoribus ꝛ maxime ex his illi accidit cui nerui debiles sunt nã cui vero fortes sunt parum contingit paralysis.

Quib⁹ magis accidere possit paralisis.

Dixit Aui. paralisis plm accidit in fortitudine frigoris hyemis: ꝛ qñq accidit in regionibus meridionalibus eis q iam perueniunt ad. 50. annos ꝛ vltra ꝑm semitã fluxuũ expulsoꝝ ex capitibus eoꝝ. s. ad nucã ꝛ neruos. pp ea q venti meridionales plm replent caput. ¶ Dixit Hor. frequẽtius accidit cũ particularia cõueniunt pp simboleita tem. ¶ Et paralisis gdẽ rarissime terminat ad alias egritudines: sed ipsa frequẽter est crisis ꝛ terminus multarũ aliarum. ¶ Dixit Aui. ad ipsam fit permutatio ex multis: vt ex apoplia colica ꝓuocatione matricis febribus tẽporalibus ꝛ morbis acutis. sup. ꝛ lithargia ꝛ freneti ꝛ aliis aꝑatibus cerebri ꝛ silibus morbis mãlibus. ¶ Qñ sit crisis morboꝝ acutoꝝ: dixit Aui. aliqñ paralysis est crisis in egritudinib⁹ acutis: q̃rum mã permutat ad neruos. Et illud cum mã nõ pot pp ibecillitatẽ virtutis vel etate a nã euacuari integre: q̃ re remanet residuũ eius in partibus cerebri ꝛ ibi remanet: aut qr minera illius egritudinis acute erat in partibus cerebri aꝑans vel nõ aꝑans. Aut qr nã mouit mãm versus ꝓtes cerebri: ꝛ fecit crisim imperfectã ꝛ remãsit residuũ in cerebro: cuius signũ est q remanet post statum. i. crisim imperfectam soda ꝛ granitas capitis q̃ significant reliquias mãe ibi remansisse. Deinde expellit hoc residuum nã expulsione grauitatis. i. difficulter sicut expellitur res grauis: ꝛ non expulsione eũonis integre. s. ad extra corpus: sed eũonis nõ integre. s. ꝑ derivationẽ ad aliq̃ partẽ. Et tunc si deriuatur talis mã ad nucam vel neruos fit paralisis: ꝛ silia. i. siles egritudines paralisi: vt stupor vel ꝛ silia. i. silibus crisium ꝓmutationis. ¶ Qr aũt sequat febres tẽporales cronicas ꝛ magnas hoc notũ est: qr talium febrium: vt frequẽter fit crisis ꝓmutatis q̃ pot esse ad nucã vel neruos: ꝛ sic sequi paralysis. ¶ Et q possit esse crisis apoplie epilepsie subeth ꝛ congelationis ꝛ sode cronice satis ꝑz ex dictis in ꝑcedentibus capl̃is. ¶ Et q possit eẽ crisis frenesis. declarat hal. 9. theorice. qñ mã frenesis infrigidata pp supfluũ vsum supflue frigidoꝝ fcã difficilis expulsionis ad extra ꝓmutat ad nucam ꝛ neruos. Et multo magis pot esse crisis lithargie ꝛ aliorum aꝑatum cerebri. ¶ Et q sequatur ad colicam ex mã. s. frigida. Dixit Aui. qdam antiquoꝝ dixerunt: sicut fuit Hal. 9° tera. ꝛ Paulus. si colica aliqbus annis cõtingat: qr in qbusdã annis pestilentialibus. ipsa. n. aliqñ currit ꝑm semitam egritudinum pestilentialiũ: vt patebit suo capitulo: vel in pluribus annis: qr. s. alicui aliquibus annis cõtingit interimit tunc multos: ꝛ qui euadit: euadit cum paralisi. i. cronica eueniente ei. Et ego vidi Ducciũ Jobis lozmi de florentia qui patiẽs colicã flõmatus ꝓquendã post flõmiã incurrit paralisim: ꝛ sequenti die mortuus est. ¶ Dixit Paulus. ex colica ꝛ dolore ipsius post sanationẽ eius paralisis supuenit in extremitatibus plm hoium deficiente motu ipsoꝝ radicitus: ꝛ non minus iminente sensu factus in eis illeso. Cuius causa forte fuit q superfluitas ꝺclinauit ad extremitates ex via crisis. Et oẽs ipsi paralitici sanati sunt cum oleis calidis ꝛ frications: ꝛ plures eorum consecuti sunt iuuamentum cum rebus q̃ confortant ꝛ infrigidant. ¶ Dicunt terminari colicam ad paralisim pot esse duobus modis. vno mõ qñ mã faciens colicam descenderet a cerebro ad colon. qui posset conuerteretur ab hac via: ꝛ transiret ad nucam ꝛ neruos. Alio mõ qñ mã exis in intestinis faciẽs colicam pelleret a nigris vias occultas versus spondiles: ꝛ inde transiret ad nucam. ꝛ q̃dam talis penetratio sit admirabilis: nõ tñ est impossibilis. Et dam oñ: pot nã expellere mãm colice de interioribus ad exteriora versus cutẽ: in q̃ expulsione non est secuta eius eũonis sudoꝛẽ ꝓpter inobedientiã mãe: ꝛ nãe ibecillitatẽ. q̃re trãsit ad nucã vel neruos. ꝛ facit paralisim. ¶ Et q sequitur paralisis ad suffocationẽ mr̃icis. dixit Tiamus. ꝛ ponit ꝓpter facili accidit epilia ꝛ paralisis ex suffocatione mr̃icis. ¶ Dixit Raz. ꝓpter tñ. quidã fuit paliticus ꝛ postq̃ qualuit superior ps brachij eius interior ꝛ exterior remãsit duri motus: gradatim descẽdit vsq̃ ad extremitates suoꝝ digitorum.

¶ Dixit Hẽtilis se vidisse nouã paralisim in matheolo ꝺ assio q patiebat ꝺuritiẽ ꝛ magnitudinẽ splenis magnaz vsq ad dextrã partẽ: ꝛ vsq̃ ad sub vmbilicũ. Et incurrit paralisim fere totius corporis: ꝛ scabiem fedam. Et cessauit dolor splen pfecte. Et q postea cũ multis eũonib⁹ liberatus fuit a palisi ꝛ scabie illa. ¶ Dixit Hilib. paralysis nõ est ꝓpria sicut epilia ꝛ vitia matricis: qr aspectus corporis supioris non est supra humiditatẽ indefinitã: sed supra mãm terminatam ꝛ supra coadunatã. q̃ruz neutra est in paralesi. ¶ Dixit Raz. sus paralisis eueniẽs ex ꝓcussione deterior est aliis eo q ꝺstruit neruos. q̃cunq̃ tñ paralisis est periculosior ꝛ difficilioris cure in sene q̃z in iuuene pp debilitatẽ virtutũ senũ. paralisis tñ ex cã frida ꝛ humida ꝓcedẽs in iuuene piculosior ꝛ difficilioris cure reliqs spẽbus eius cueniẽtibus in ipso pp dissimilitudinẽ eius ad etatẽ iuuenis. Nã abundantia humiditatũ frigidaꝝ in iuuene ꝓuenit ꝑ nãm etatis sue. ¶ Dixit Russus. paralisis futura cognoscit saltu iectigatione tremore stupore: graue dine motus: turbatione sensus: ꝛ eius debilitate. ¶ Dixit Raz. ꝓpter ꝓcedunt paralisim soda fortis in bito supueniens: tensio neruoꝝ: ꝛ maxime neruoꝝ gulpe sentatio radioꝝ splendidoꝝ coram oculis frigiditas extremitatum iectigatio totius corporis grauitas motuum eius: ꝛ strido dentiũ in somno. ꝛ dixit. Cum vina infantis est viridis nunciat paralisim: aut spasmum. ¶ Dixit Auic. ꝺ q vina infantis est viridis nunciat paralisim: aut spasmum. ¶ Dixit Hor. si puero febricitanti apparuerit vina viridis significat paralisim futuram: aut spasmum. Et verificat hoc signum qñ viriditas processerit in vina ex frigiditate cõgelante: non aũt si ꝑ viã adustionis. ¶ Dixit Aui. ꝺ ꝑmi. ocis vine in qbus existit viriditas signiant frigiditatẽ ꝓter eaz q̃ erugini eris: ꝛ eã que succo porri similatur.

Signa gñis: dixit Alm. Cum aliquis se mouere nõ valet: aut vnum: aut plura ex mẽbris mouere nõ pot: atq̃ eorum sensum amisit ipsum paralisim illius membri vel mẽbrorum incurrisse pronunciamus.

¶ Signa spẽrũ. dixit Aui. illã q̃ fit a tortuositate spondilius casu vel percussione vel sectione nerui vel nuce. sup. vel ligatura: aut cõprehẽsione vel huius silibus causis extrinsecis. significat añcessio illius cãe. verumtñ qñ incisio nerui occultatur: qñ. s. neruus est profundus distans a loco extrinseco sectionis: vel qr gladius vel aliud acutum transiuit in ꝓfundum: aut qr accidit incisio nerui longinqui a loco percussionis. Et q̃uis occulta incisio non fit euidens medice peritum: tñ eam ei manifestat subitus euentus paralisie postilam cãm: ꝛ q non conuenit ei regimen.

¶ Et dixit Aui. facta a mala cõplone frigida ꝛ humida sine mã. s. q̃ prouenit a cã extrinseca non ꝓuenit subito. s. sicut facta ab alijs causis extrinsecis dictis vt sectione casu ꝛc. Et ita non sunt illic signa alia. s. signiantia dñium mãerum humoralium. Et sentiẽ in ipsa frigiditas ꝛ humiditas ad tactum ꝛ cognoscit ꝓ res ipsi mẽtes in corpus frigiditatẽ vel hũditatẽ q̃ ꝓcesserũt ex cãis exterioribus vt balneũ aq̃ fride mora vel ambulatio in aere frigido vel niue ꝛ similia.

¶ Signa

¶Signa aũt paralisis mălis flătice. dixit Gal. in cõmẽto pul
ſũ libꝛo. 4. capꝛo. 16. pulſus paralitici eſt abſqꝫ ordine. Et
idẽ. dixit Hal. 9° theoꝛice. ¶Dixit Auí. paralitici pulſus ẽ
debilis tardus ⁊ rarus. Nam cum egritudo frãgit. i. deijcit
virtutẽ. ſ. vitalẽ: ſicut facit paralisis cũ frigiditate ⁊ humidi
tate ſua remittẽdo calorẽ ⁊ ſpũm debilitatur pulſus: ſed cũ
debilitat virtus pulſus fit frequens: ⁊ hoc eſt ꝯ illud qõ di
cit. q fit rarus. ¶Vñ notant q pulſus gñalis huic parali
ſi eſt tardus ⁊ rarus. verũtñ qñ virtus eẽt multũ deiecta: vñ
efficeret pulſus multũ debilis: tũc efficeret frequens. Eius
tñ frequẽtia. dixit Auí. eſt cũ viciſſitudinibus: qꝛ. ſ. aliqñ ve
niens ⁊ aliqñ recedens: ſm q virtus plus vel minus cadit
aliqñ. ¶Et pꝛo declaratiõe ſigni ſumpti a pulſu. Dixit. A.
qñqꝫ accidit paralitico vt ſit latus eius ſanum inflãmatum
ac ſi eſſet in igne: ⁊ latus paraliticatũ frigidum: ac ſi eſſet in
niue: cuius cã põt eſſe triplex: vna qñ ſupueniret febꝛis cale
faciens partẽ ſanam ⁊ liquefaciẽs in pte egra flã ibi exiſtẽs:
qõ liquefactum ⁊ motum imprimit ſenſum frigiditatis. ſe
cunda qñ nã aliqua occaſione expelleret coleram ad partez
ſanã calefaciẽtem ipſam: ⁊ ad partẽ egrã flã infrigidans ip
ſam. 3ª ⁊ eſt illa q̃ frequẽtius euenit: eſt q pp opilationẽ pꝛ
tis egre ſpiritus ẽt vitalis non põt ad ipſam tranſire: vñ red
ditur pars ipſa pp abſentiã ſpiritus frigida. Ad partẽ autẽ
ſanã mittitur de ſpiritu multũ. nã pars ei debita mittitur ad
ipſam ſimul cũ parte ſpiritus q̃ debebat tranſire ad partem
egrã: ⁊ non tranſiuit: p cuius multi ſpiritus pſentiam reddi
tur ipſa pars ſana calida. Et ſic ſunt pulſus duoꝛũ laterum
diuerſi. Nam pulſus lateris frigidi eſt deiectus. ſ. paruus ẽ
bilis tardus ⁊ rarus. Ad hoc q iudicia ipſius cogũt ipꝛ. ſ.
In tñ erit deiectus inqꝫtum iudicia eius. ſ. ſigna frigiditatis
cogunt ipm eſſe deiectũ. q̃ſi velit q ſit deiectus plus ⁊ mi
nus ſm q frigiditas illius lateris erit maioꝛ vel minoꝛ. ſup.
⁊ in latere calido erit pulſus eꝛ°. ſ. magnus velox ⁊ freq̃ns
ſm proportionem caliditatis eius.

¶Dixit Auí. vꝛina ſm plm in eis fit alba. ſup. que põt. aliqñ
eſt ſubtilis pp opilationẽ: ⁊ aliqñ groſſa pp flătis multi ex
pulſionem cũ aperiẽ opilatio: qñqꝫ tñ. dixit Auic. vꝛina fit
in eis valde rubea pp quatuoꝛ cauſas: quarũ vna eſt debili
tas renũ in diſcernendo ſanguinẽ ab aquoſitate: qui ſimul
cum ea mixtus vadit ad renes. Et iſta debilitas renuz qñqꝫ
eſt accidẽtalis. i. accidentaliter coniuncta paraliſi: ⁊ qñqꝫ ẽ
ex cã paraliſis vt cũ contingeret panniculũ qui eſt colatoꝛiũ
renum relaxari. vñ non debite colatur vꝛina. 2ª cã eſt de
bilitas venarũ ab attractiõe ſanguinis. ſ. qñ vene poſt emul
gentes nõ bñ attrahunt ſanguinẽ: vñ multum de ipſo rema
net in epate ⁊ circunſtantibus venis q eſt cã rubedinis vꝛi
ne. 3ª cauſa eſt doloꝛ in renibus ⁊ partibus adiacẽtibus
tis: ꝺñ trahuntur humoꝛes calidi ad loca doloꝛis: ⁊ tingit
per illos vꝛina. ¶4ª cã eſt egritudo renum vel renibus p
pinquaꝛ: qua vꝛina fieret rubea.

¶Dixit Guil. vꝛina paraliticoꝛum nãliter ꝺz eſſe diſcoloꝛata
pp occupationẽ caloꝛis nãlis ab abundãtia humidi quod
impedit coloꝛationẽ ſuperfluitatis: ſed p accidẽs fit coloꝛata.
Et hoc cũ renes ⁊ epar ſunt debilitata pp cõpaſſionẽ ex in
firmitate: vñ non poſſunt diſcernere ſanguinẽ ab aquoſita
te. ⁊ ſic vꝛina redditur coloꝛata vt in opilatione epatis ⁊ in
ydropiſi qñqꝫ contingit. ¶Dixit Auí. qñqꝫ peruenit para
liſis ad hoc vt oculus. ſ. partis paraliticate minoꝛetur. ſup.
q̃uis ſm plm ꝛrium accidat. Eo q oculus in paraliſi extra
relaxatus proemineꝫ ⁊ maioꝛ apparet. Et iõ illud eſt valde
raro. Et tunc eſſet cũ accideret cũ paraliſi ſpaſmus in latere
ipſo ⁊ muſculis oculi ⁊ colli. vñ oculus intus traheretur ex
hoc apparens minoꝛ. Et ſi tunc eſſet paraliſis occupans par
tes oculi pduceret p ſuã malitiam ad debilitatem nutritiue
ipſius oculi: ⁊ ſic defectu nutrimẽti minoꝛaret. ¶Dixit Ju
deus ⁊ ponit ꝺ ꝓtiñ. in paraliſi accidit ſtipticitas ventris. ſ.
ſcõm plm. ¶Et humiditatẽ quidem flăticam nudam a ſan
guine ⁊ alijs humoꝛibus ſigñant. dixit Auí. albedo coloꝛis
⁊ mollities multa. ¶Dixit Guil. ⁊ eſt ſine pꝛuritu ⁊ moꝛdi
catione. Dixit Hoꝛõ. mẽbꝛum paraliticatum potes eleuare
⁊ deꝓmere: ſicut coꝛigiam madefactam.

¶Materiam aũt ſanguineam ſignificant. Dixit Auicẽ. vene
guidem: ⁊ alie vene que apparent repletę: ⁊ oculus. ſ. appa
ret rubeus: vel apparent vene eius. Et reliqua ſigna ꝺñium
ſanguinis oſtendentia. ¶Dixit Gilib. ſi fuerit ex ſanguine
cognoſcitur p ruboꝛẽ pꝛuritum titilationẽ repletionẽ vena
rum ⁊ vniuerſalẽ coꝛporis repletionẽ. ¶Et dixit ſi de melã
colia fuerit cognoſciẽ p mẽbꝛi liuiditatẽ vel nigredinez vel
eius moꝛdicationẽ: ⁊ p ſigna melie replẽtis totũ vel partem
ſup. ¶Et ſi fuerit ex colera cognoſciẽ p mẽbꝛi citrinitatez
pꝛuritũ vel moꝛdicationẽ. ¶Dixit Guil. mãm paraliſis ſi
gnificat coloꝛ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ habitudo totius coꝛporis.
Si enim fuerit alba abſqꝫ venis manifeſtis cuꝫ habitudine
molli ⁊ pingui: mã frigida ⁊ humida ſignificatur. Et ſi fue
rit cũ ruboꝛe ⁊ apparitione venarum ⁊ habitudo fuerit car
noſa mã calꝛa ⁊ humida ſignificatur. ſup. ⁊ ſilr in alijs mate
rijs. ¶Amplius coadiuuat ad cognoſcendũ mãm compl'o
etas regio tps anni: regimẽ ꝓteritũ ⁊ reliq particularia.

¶Qꝛ ſi mã fuerit nõ apans: ſed expanſa p ſubam. ſ. nuce vel
neruoꝛum. Dixit Auí. ſentit. ſ. eger vel medicus cãm. ſ. pꝛo
hibitiuam motus expanſam in toto mẽbꝛo paraliticato ⁊
non in vno loco tñ. ſicut in apate. Naz ſigna facte ab apate
dixit Auicẽ. ſi apa fuerit calidum ſunt ibi extenſio febꝛis ⁊
doloꝛ. Et ſi apa fuetit duꝛũ ſignificat ipſum tactus. Et hoc
maxime qñ eſt in parte manifeſta coꝛporis ⁊ conſideratio
ſenſibilis in neruis. ſ. alicuius duꝛitiei: ⁊ doloꝛ añs. ſ. fz plu
rimum accidit per ipſam. ſ. diſpoſitionem doloꝛoſaz toꝛtuo
ſitas. i. poꝛoꝝ opilatio: aut apa calidum: qꝛ pp doloꝛẽ tra
hiẽ ad locũ mã calꝛa: q̃ aut opilat: aut apat: ⁊ cum apa eſt ca
lidum antecedit doloꝛ. Et apa duꝛum: qꝛ raro fit incipiẽdo
⁊ pꝛecipue in locis pꝛohibitiuis motus ⁊ ſenſus vtplurimũ
ſequitur ad apa calidum: cuius ſubtile fuit reſolutum: ⁊ ſic
ipſum antecedit doloꝛ: ⁊ ſic doloꝛ antecedit apa duꝛum ſm
plm. Si aũt fuerit dixit Auicẽ. ex apate fluxo. i. flegmatico
molli ſignificatio eius eſt difficilis: ⁊ hoc eſt pp conueniẽtiã
quã hz cum paraliſi facta a mã flătica humida ſparſa non
apante. verumtñ dixit. A. diſcernitur p hoc q ſm quaſdaz
diſpones qñ eſt ab apate molli non cuatur a doloꝛe pauco
⁊ a caliditate ⁊ febꝛe lenta ⁊ ab augmento caloꝛis ⁊ eius di
minutione ſm motus. Nam cũ monetur ſm locum apatis
excitatur doloꝛ: ⁊ cum quieſcit: quieſcit doloꝛ ⁊ minuitur
ſed in facta a mã non apante flegmatica non eſt doloꝛ ẽt pau
cus neqꝫ caliditas neqꝫ febꝛis neqꝫ augmentum ſeu diminu
tio caloꝛis ſm motũ ⁊ diſcernitur. dixit Auic. ſm cibos: qꝛ
ſm cibi repletionẽ percipitur doloꝛ in apoſa: aut fortaſſe ẽt
ſm maloꝝ ciboꝝ receptionẽ. in non apoſa aũt hoc nõ
percipitur. Et dixit. euentus apatis nõ fit ſubito. ſ. ſm plm
qꝛ ſm plm tale apa fit p congeſtionẽ mãe in loco ⁊ non per
viam defluxus. Et ẽt q̃uis tale apa laxum fiat p viaz deflu
xus adhuc non fit ſubito. ſ. ſicut apa calidum. Et cum iſtis
ſignis dixit Auí. ſentit patiẽs qñ vult mouere membũ pa
raliticũ: q̃ſi ſit aliqd ꝓhibens motũ in loco apatis: hoc tñ ſi
gnum eſt cõe omnibus apoſtematibus.

¶Dixit Auic. ſigna facte a groſſitudine neruoꝝ. ſup. vel
chozdarum ſiue ab ingroſſatione indurante vel nodificante
neruos ſignificat difficultas reuerſionis mẽbꝛi a contractio
ne ad dilatationẽ ⁊ mollificationẽ. Cum enim eger vel alius
contrahit membꝛum illud: tunc ꝓpter ingroſſationem ⁊
duꝛitiem neruoꝝ que ſeruat illam figuram non faciliter
redit ad figuram in q̃ erat ante contractionem. Et in hac pa
raliſi non ſunt mẽbꝛa lenia: ſicut in paraliſi abſoluta. i. de q̃
abſolute pꝛolata intelligitur que eſt facta a mã flătica ſpar
ſa: ſed ſunt cum quadam tenſione ⁊ duꝛitie.

¶Dixit Auí. factam ſucceſſionem egritudinum ſignificat an

receſſio illarum. ꝛ ſubdit. ꝙ cum paraliſi ſequente colicam. ſup. vel aliam egritudinē qñq; remanet ſenſus: ꝛ hoc ꝓpter cauſas ſupradictas: ꝛ fortaſſe nerui motiui rariores exiſtentes mām recipiunt: ſenſitiui autem non.

¶ Paraliſis autem vlis ꝛ particularis note ſunt de ſe: de particulari tñ dixit Hilib. ſi paraliſis ſit in oculo inuoluntarie mouetur ꝛ relaxatur. Et ſi ſit in ſupercilio cōtorquetur. Et ſi ſit in naſo ēt diſtorquetur ꝛ olfatum amittit. Et ſi ſit in lingua aliqñ eſt in vna medietate eius ꝛ aliqñ in tota. Et fit cū contractione ipſius ꝛ impedimēto loquele ꝛ ſenſus guſtus defectu vel amiſſione. Lingua autem ſana exiſtente ſine macula loquele ablatione ꝛ relaxatione vicinorum membrorū ex cerebri procedit vitio. Sermone autem ablato nullo vicinorum patiente ex neruorum eſt conſtipatione. Si autē manum vel pedem inuadit paraliſis ſenſum ꝛ motum perdit: nec calidum aut frigidum ſentit. Manus perdit motū pes denegat greſſum. ¶ Si autem ſtomacum inuadit cibus nō digeritur: ꝛ in precordijs manet indigeſtus. torpent femora totum corpus tabeſcit. ſingultuant ꝛ eijciunt qō comedunt ꝛ maxime aquam tenere non poſſunt. In ſtomaco dolent ꝛ conſtipantur: ꝛ cum aſſellant cum dolore ꝛ ſubito ſoluunt ꝛ ſubito conſtringuntur. Aliquibus fortis ꝛ appetitus ꝛ comedunt ꝛ reijciunt. Et poſtquā reijciunt dolent quouſq; reijciant. ¶ Et ſi paraliſis inteſtina poſſederit nihil cōtinēt. ¶ Et ſi veſicam vrinam ſine dolore emittunt non ſentientes ꝛ cum arenis ꝛ venter ꝛ veſica tenditur: ꝛ gomoream patiūtur cum erectione virge inualida ꝛ relaxatione ſeminis. Et paraliſis eſt in renibus: per formicationem ꝛ dormitationē renum cognoſcitur intenſionē in lumbis. Et dixit. Guttur non facile paraliſim patitur ꝓpter aſſiduum motuz eius. Si tñ fiat: fit cum modica tuſſi: ꝛ non mouet ſm conſuetudinem. Et maxime lingua in hoc patiente impeditur.

¶ Signa autem curabilis ꝛ incurabilis ſunt. dixit Hal. paraliſis confirmata non curatur: ꝛ eſt cū omnino deficit ſenſus ꝛ motus mēbrorum. ¶ Dixit Al. ſi ex caſu vel percuſſione accidat paraliſis ſubito taliter permanebit. Nunqz enim curabitur. ſup. ꝛ maxime ſicut dixit Raſis in diuiſionibus. ſi remanet ſm diſpoſitionem vnam: ꝛ non confert ei regimen ꝛ curatio nec minuitur beneficio nature vel artis. Si autez minuitur ſperatur eius ſanatio. Dixit Raſ. primo continentis. ſi accidat laxitudo ꝓpter percuſſionem ꝛ caſum intuere ſi eſt vehemens: ꝛ ſi nihil ei de motu omnino reuertitur: ꝛ ſi nihil ei de motu reuertitur tūc pronoſticare ꝙ neruus eſt inciſus. ſup. in latū vel tranſuerſum ruptus vel attritus vel eſt diſlocata ſpondilis. Et non poteſt ei cura aliqua adhiberi. Sed ſi paulatim accidit dixit Hal. ꝛ non totaliter. ſ. deperditus eſt motus tunc curari poteſt. dixit Raſ. primo continentis. ſi in membro aliquis eſt motus: ꝛ de die in diem melioratur patiēs: iudica ꝙ apoſtema eſt in eo. Et cura apoſtēmatis apponendo deſuper diſſolutiua ꝛ mollificatiua: quoniam eſt curabilis. Inquit Ruffus. qñ membrum paraliticum eſt valde extenuatum ꝛ coloris crocei ſiue citrini ꝛ ſine aliquo ſenſu impoſſibilis eſt eius curatio. Sed ſi eſt modice vel mediocriter carnoſus ꝛ color eius non excedit colorē corporis patientis eſt modus curabilis: ꝛ ſubdit. qñ accidit poſt epilepſiam vel apoplexiam. ſ. fortē eſt curabilis. ¶ Dixit Aui. quodcunqz membrum mollificatorum ſm colorez reliqui corporis exiſtens nō minoratur neqz extenuatur eſt de quo maior habenda eſt fiducia qz illud qō eſt diuerſum ab eo: qz in primo ſignificatur ſanitas in natura complexionali: per quā virtutes naturales vigent adhuc in eo: ꝛ ſignificatur in ſecundo ꝙ natura complexionalis mēbri eſt leſa ꝛ virtutes naturales defecte: vnde minuitur tabeſcit ꝛ viuidum colorē perdit. Et dixit Aui. paraliſis eueniens a remotione ſpondilium mortifera eſt ſm plurimum qz vt ipſe dixit quarti ſ⁹. diſlocatio ſpondilium non rectificatur niſi ſit parua valde. Et dixit. illa q̄ fit ab ictu ſeu percuſſione nō cō-

terente neruos vehementer qñq; ſanatur: ꝛ hoc erit qñdo preuenitur cum auxilijs anteqz attritio induxerit corruptionem in neruis. Si enim corruptio accidat neruis contritis: aut ſi fuerit diſruptio fortis diſtrūpens neruos non eſt ſpes ſalutis. Cum ergo dixit Aui. prima primi. membrum paraliticum non habet ſenſum ꝛ motum non in actu nec etiam in potentia. ¶ Dixit Hiliber. ſi opilatio omnino fiat omnino deſtituitur membrum a ſenſu ꝛ motu ꝛ incurabilis eſt. ꝙ ſi non fiat opilatio omnino: ſed ex partibus quātalibus vt ſpinibus quātacunqz pateat via: ita ꝙ ſaltem modica ſenſibilitas remanſerit in membro curari poteſt. Et dixit. ꝙ in paraliſi partis medie ſm longum curabili: citius redit ſpiritus ad pedem qz ad manum: qz iuis manus ſit calidior ꝛ propinquior principio qz pes: eſt enim peior in manu in pede ꝛ in ſuperioribus qz in inferioribus. Grauius eniz ꝛ a fortiori cauſa reperitur virtus amiſſa in membro virtuoſiori qz in debiliori. fortem autem cauſam vincere non eſt leue: leue vero vincere facile eſt. Inquit Paulus paraliſis ſiniſtri lateris deterior eſt qz que dextri in curatione dicunt. intellexit Paulus. de facta a cauſa primitiua. Nam facta a cauſa itinſeca deterior eſt que ē dextri lateris qz que ſiniſtri. Eo ꝙ nō aduenit paraliſis flegmatica facta dextro lateri calidiori exiſtenti niſi a magna cauſa. In eo etiam tanqz rariori plus de materia colligitur: plura etiam membra principalia in eo laduntur. vnde virtus magis debilitatur. Et hoc habet veritatem de paraliſi continente totum latus ſecundum longi. Et fortaſſe etiam verificatur de paraliſi vnius membri dextri lateris reſpectu eiuſdem mēbri lateris ſiniſtri. ¶ Dicunt experientia compertum eſſe paraliſim vnius membri difficilius curari paraliſi occupante vnum latus. ¶ Dixit Raſis primo continentis. intuendum eſt in multitudine ꝛ paucitate ſpume ꝛ in eius temporis prolixitate: que ſi fuerit pauca poſſibile eſt egruz conualeſcere. Et dixit. vidi multos paraliticos in hoſpitali liberari ex dyaria. Et iō vt dixit Bordonius. diaria ſuperueniens paraliſi bonum. maxime ſi educitur humor faciens paraliſim. Dixit Hypocras ꝛ ponitur primo continentis. cum accidit mollificationi. ſ. vnius lateris defectus vocis eſt malus: qz ſignificatur ꝙ cōmunicata eſt neruis gutturis omnibus. ¶ Dixit Bordonius. tremor ſuperueniens paraliſi bonum: qm̄ vt dixit Hiliber. ꝓ tremorem ſignificatur ꝙ aliqua fiat eſt apertio. vnde trāſit aliqua portio ſpiritus ſufficiens ad aliqualem motum qui eſt neceſſarius in tremore: vt patebit ſuo capitulo. ¶ Dixit Hal. in libro de complexionibus: ꝛ ponitur primo continentis. quodcunqz membrorum fuerit calidius alijs. ſ. actu facilius recipit ſenſum ꝛ motum. Et quodcūqz fuerit frigidius tardius. Dixit Ruffus. difficile eſt ex ea conualeſcere in decrepitis. vix enim in ſene curatur.

Dixit Guil. Cura huius infirmitatis dubioſa eſt ſemper a quacunqz cā fiat: ꝛ ſpecialiter poſt annos. xl. ¶ Cum in membris alterationes ſenſibiles euenerint de formicatione: ꝛ ſtupore ꝛ tremore ꝛ accidunt ſigna ſupra poſita pronoſticantia futuram paraliſim tunc preueniendum eſt ꝛ ſuccurrendum anteqz ſuperueniat paraliſis. Et hoc quidem faciemus vt primo ponitur continentis: cum minutione ſanguinis ꝛ laxatione ventris: ꝛ aſſuefactione vomitus ꝛ clyſterizatione cum clyſterijs calidis ꝛ ſternutatione ꝛ odoratione calidorum ꝛ inunctione totius corporis cum oleo coſtino ꝛ ſimilibus: ꝛ cum introitu balnei ficci. ſup. ſiue exiccantis: ꝛ ſudatione in eis. Et cum vinci velocis exercitij: de exercitio tñ veloci. dixit Raſis eſt ſumendū. Et hoc fortaſſe ne ſit illud plus qō liqfaciat ꝛ ſolvebit ꝛ fluere faciet in neruos qz ſit illud qreſoluet ꝛ excabit: ꝛ ſm hoc iſtud idē erit conſiderandū de balneo vel fortaſſe eſt in exercitio veloci premeditandum: qz tale exercitium non eſt eis bene poſſibile facere cum: iam debilitati ſint in neruis ꝛ lacertis eorum. ¶ Dixit Abugerig ꝛ ponitur primo

mo continentis. Anacardus preseruat hominem a paralisi
& illos quorum nerui sunt relaxati. & non reperitur aliqua
medicina tanti iuuamenti in paralisi: sicut est debẽdari qꝺ
est quedam species fructus iuniperi. ¶ Zoar. dixit. omnibꝰ
modis pone intentionem tuam in curando radicem: vñ pro
uenit hic egritudo. Si enim lesio fuerit in fronte redi ad frõ
tem: & si in ramis redi ad ramos: vndevirtutes procedunt &
currunt. Et dixit: si mala complexio sit frigida & sicca: cale/
fac locum cum tpate calidis habentibus multam aromati/
citatem: & debent he medicine esse sliptice & subtiles: & regi
men eius sit cum rebus calidis & non in excessu & columbi
mares: deinde siluestres conferunt ad hoc valde: & capita le
porum in tafra: & turtures asse vel suffrixe & galli magni: &
propie nigri sunt boni valde: & vtatur motu & exercitio tẽ/
perato in ieiunio. Et si non posset ambulare causa egritudi/
nis: exerceatur anima sua mouendo questiones contradicẽ
do in omnibus dictis ad hoc vt rascatur & calefiat eius cõ/
plexio & fricetur etiam totus corpus mollibus manibus in
ieiunio. Et post triduum remoueatur ab omni motu anime
& corporis donec cibus in stomaco sit digestus.

Cura paralisis triplici perficitur instrõ. s. dieta & potio/
ne & cirurgia. Et regimen eius duplex est. s. vniuer
sale & partticulare siue generale & speciale. ¶ Et generale qꝺ
dem regimen positum ab auctoribus vertitur totum ad pa
ralisim de mã flãtica: & non differt ab vniuersali regimine
egritudinum neruorum superius posito. ad illud igitur re/
currendum est. Speciale aũt regimen variatur ꝑm suas cau
sas: & enim si a causis prouenerit primitiuis aliter cura ꝺs
perfici qꝫ si a causis intrinsecis. Si ergo prouenerit a causa
alterante solum inducente malam cõplonez non cõmota cã
antecedente materiali cura erit ipsius alteratio.

¶ Dixit Aui. mollificationi facte a frigiditate & humiditate
sine mã est facile succurrere cum calefactione. sup. & desicca
tione. Non tñ intellexit semper hoc esse facile ad perfectio/
nem cure. Nam aliqñ posset induci tantum nocumentum a
frigiditate exteriori qꝫ nunqꝫ posset corrigi. igitur intellexit
vtplurimum. Et ista calefacientia & desiccantia possunt in/
terius & exterius approximari. ¶ Et qui incurrit paralisim
ex multo potu aque frigide intret balneum siccum & bene
sudet in eo & vtatur eo frequenter: & intelligatur predictum
regimen fieri debere tam in dieta qꝫ in potione. supple. & si
mollificatio processerit a caliditate & siccitate alteretur cum
infrigidantibus & humectantibus.

¶ Dixit Alexã. & ponitur primo continentis. Potus patien
tium paralisim a cã calida & sicca sit aqua ordei & aqua endi
uie & lactuce: & cibus fiat de carnibus gallinarum & pisciũ:
& de similibus subtilibus. i. facilis digestionis: & potus sit
vini aquei non vetusti. Nullaqꝫ fiat laxatio penitus ne au/
geat siccitatem. Et hoc erit maximi iuuamenti. Vidi enim
quendam patientem paralisim a caliditate & iunio: qui cuꝫ
accepisset yeram in potu consecutus est detrimentum forte:
ita qꝫ non poterat surgere & demum curatus fuit cum bal/
neo & rebus humidis & inunctione olei. s. humectatiui & cõ
ualuit. ¶ Et Paulus dixit. quedam laxitudo fit articulorũ
ex febre diuturna aut ex caliditate & humiditate que si cu/
rabitur cum calidis augebitur. Quod fit quando imperiti
medici putant eam superuenire ex frigiditate. Sed debet cu
rari cuꝫ infrigidatiuis & desiccatiuis. ¶ Supple. & similiter
posset prouenire a frigido & sicco debet curari cum calefa/
cientibus & humectantibus.

¶ De paralisi proueniente a casu vel percussione que est cura
bilis non subito eueniens: vt supra Hal. 4° de interioribus
multa exempla adducit. Dixit enim. qꝺ quidam cecidit de
equo & dedit dorsum grauiter super terraz. ¶ Et tertia die
debilitata est vox sua. Quarta vero die priuatus fuit omni
no & loquela & relaxati sunt pedes sui. Et in reliqua parte
corporis nullum habuit nocumentuz: & eius anhelitus fuit
deperditus: & hoc fuit de iure: eo qꝺ spinalis medula existẽs
in dextro erat apostemata. Et pp hãc cãm relaxati sunt mus
culi existentes inter costas: & remansit anhelitus sine voce.
qꝺ fuit pp dyafragma & musculos superiores: & flatus qui
erat mã vocis defecerat pp musculos existentes inter costas
Et medici qui erant presentes: & non periti quantuz spectat
voluerunt eorum imperita ponere medicinas super pedes
infirmi. Et ego prohibens illud fieri posui intentionẽ meã
in curando locum in quo patiebatur. Et in die septimo apa
te dicto cessante redijt vox eius & restituti sunt pedes sui.

¶ Dixit Raſ. primo cõtiñ. super isto verbo. dico qꝺ manus
sue non fuerunt lese eo qꝺ nerui earum veniunt a spinali me
dula colli. Et quidaz alius. dixit Hal. cecidit de equo & ami
sit sensum auricularum digitorꝫ manuũ & mediorum. i. anu
larium & medietatẽ mediorꝫ digitorꝫ. Cum aũt sciui qꝺ ceci
derat super vltimam spondilem que sunt colli. cognoui qꝺ
ortus neruorꝫ qui sunt post septimuz spondilẽ fuit apatus.
Et sciui per anothomiam qꝺ pars inferior partiũ postremo
rum neruorum qui nascunt ex collo venit ad duos digitos
manuum. s. medium & auricularem. Et distensa est ꝑ coriuz
. i. cuti circundans ipsos & circa medietatem corij medij di/
giti. Et dixit. quidam ꝑ assus vulnus inter pudicũ & spondi
lem dorsi penultimã. Et in eius curatione fuit locus disco/
opertus a carne & cum conualuit pes suus remãsit duri mo
tus: tunc perpendi qꝺ aliqõ residuũ apatis remansit in aliq
bus mẽbrorum illorꝫ: pp qꝺ apposui medicamẽ dissolutiuũ
super locum pristinum vulneris & conualuit patiens.

¶ Dixit Raſ. primo ptinẽ. cum accidit relaxatio in aliqbus
mẽbris exercita ad calefaciendum originẽ illorum neruorꝫ.
qꝫ in illis sunt humores frigidi. Et dixit in diuisiõibus. em
plastrez locus sup quem cecidit percussio cum emplis cali/
dis & inungatur comprimendo cuz oleis calidis. Dixit Al.
loco percussionis hoc est: vtplm apponendum erit. ℞. fari/
nam fenugeeci & semen been. & semen mohalep. & semen firi
ci & bdelium & armoniacum adipem anatis ceram: & oleum
de lilio. & fiat ex eis emplm. ¶ Dixit Haly. cũ paralisis post
percussionẽ vno die vel duobus: aut pluribus acciderit pe/
de diutim & paulatim signum est neruo apostema accidisse:
aut certe materiam ad ipsum defluere: eius curatio facilis ẽ
cum competentibus occurrere emplastris.

¶ Assignatio emplastri confortantis & dissoluẽtis ponendi
super loco vbi est lesio. ℞. baccarum lauri costi radicuz con
dari. aã. z. x. cipressi acozi. roſ. mibe. ficce. z. xv. aloes myrre
abetholi seminis aluminis iamenici. z. viij. zaffarani castor.
aã. z. iij. coriandri. z. vi. besare aneti balaustie caquine spi
ce. aã. z. v. masticis sunazi. aã. z. vij. tere omnia diligenter &
dissolue cũ cera in nardino liquefacta oleo de costino & em/
plastriza. ¶ Dixit Aui. que fit a tortuositate & cuz torsione
spondilium curatur: sicut in capitulis de dislocatione spon
dilium ꝺs quarti quinta. eius tñ cura est prava: qꝛ aut ipos/
sibilis: aut difficilis valde. Que aũt prouenit a percussione
tantum illud qꝺ potest in hoc fieri est vt consideretur an illa
dislocatio faciat prouenire apa an attrahat mãm non apan
tem: & totum curetur cũ eo qꝺ conuenit opz tñ. dixit Auic.
vt ponantur medicine in cura eius in quocunqꝫ loco cecide
rit super locũ percussionis: & sup principiũ ex quo oriuntur
nerui mouentes mẽbrum paraliticum. Nam positio medi/
cinarum sup ipsum mẽbrum paraliticatum est paruũ affe/
rens iuuamẽtum: & intellige de qbuscũqꝫ medicinis. Equa
le enim est in eis in hoc: siue medicinarum intentio sit prohi
bitio apatis: siue mollificatio. i. doloris & tensionis sedatio:
siue sit calefactio & permutatio complonis preterqꝫ in intẽ/
tione diuersionis. fortasse enim & si est intẽtio ad diuertẽdũ
erit necessariũ ponere iuxta mẽbrum percussum cũ remotio
ne & distantia tñ. ab eo ventosas attrahentes sanguinẽ a mẽ
bro pcusso ad partẽ sup ꝙ ponunt: aut ad illud qõ apparet
de corpore. s. ad cutẽ. & in hoc casu ne contritio attrahat cor

ruptionē incipiendum est a flobotomia partis oppositę.

¶ Cura huius paralisis est cura percussionis ⁊ casus cuz fuerit talis vt ex ea timeaƈ raptus mäerū ad principale vel euē/tus apatis in loco percusso. Subtiliet ergo regimē in cibo ⁊ potu vehemēter ⁊ fiat prohibitio a vino. Q̄z si percussio inuenerit cibū in stō vomitus prouoceƈ ⁊ educaƈ: ⁊ si inue/nerit feces in intestinis clysteri educantur mollitiuo. deinde flōmetur ex parte opposita ⁊ sanguis extrahatur ꝑm vires patientis ⁊ percussionis fortitudinē ⁊ mēbri percussi nobi/litatem. Et si stomacus ⁊ intestina fuerint munda a flōmia incipiaƈ. post flōmiā fiant clysteria acuta diuertētia ⁊ attra/hentia mäm. Et fiat vt mä ad diuersum trahaƈ et omnibus alijs modis diuersionum. In circuitu aūt loci ꝓcussi maxie ex ea parte vbi vel ꝑ quā mä apta est fluere apponanƈ reper cussiua ⁊ ꝓhibētia mäm fluere ad locū percussionis. Et ap ponantur ēt sup ipso loco percusso si nulla fuerit facta attri tio. Si aūt attritio fcā fuerit sup loco attrito ponaƈ empl'm attritioni cōueniens in circuitu ⁊ repcussiuū. ¶ Dixit Ser. super. 9° Alm̄. in loco percussionis ponēdū est empl'm al. ſ. ş. dictum: ⁊ hoc in casu ꝙ mä sit ibi collecta: sed in supioꝛi ad ꝓcussionē debēt poni repcussiua ne fluant mäe ad locū. Et inter alia repcussiua ꝓpꝛie sunt quatuoꝛ cōueniētia. ſ. mūmia bolus armarulmach ⁊ sarcocolla. cum ex eoꝝ vno/quoꝙ sumunƈ partes equales: ⁊ incoꝛpoꝛanƈ cuz oleo mir tino ⁊ superponuntur. Si aūt compl'o ⁊ habitādo percussi esset flātica ⁊ timēs de fluxu humoꝝ flāticoꝝ ad locū appo natur empl'm loco p̄dicto de calidis stipticis: vt olibano nu cibus cipressi ⁊ sūbus incoꝛpoꝛatis cū vino stiptico. Et dixit Ser. in cōquassatione q̄ in toto coꝛpoꝛe apparet: indui pellē ouis recenter excoꝛiate valet mirabil'r. Et dixit. ꝙ quendaz vicinum suū totū conquassatum qui non potuit flōmari: qꝛ debilis ⁊ septuagenarius erat indui fecit pellem montonis ⁊ fuit curatus in crastina die.

Cura fcē ex potu vini

¶ Dixit Theodosius. ⁊ ponitur p̄ ꝓtiñ. qñ accidit paralisis ex potu vini ponaƈ sup cerebꝛo acetū ⁊ oleum roſ. ⁊ mirtū ⁊ abstineat a potu eius. Et dixit. quibus accidit ex potu aq̄ frigide: intrent balneū sepe. Dixit mihi quidā experimēta/toꝛ sapiens ꝙ curauit quendā qui non poterat extrahere ty biam rōne vstionis. Nam fecit decoqui in aqua medianum coꝛticē vlmi donec bñ fuit spissum. Et coꝛtex radicis eius ē melioꝛ ⁊ curat oēm idignationē neruoꝝ. ¶ Amplius de cu ra iciſiōis ⁊ attritiōis neruoꝝ ⁊ ipsoꝝ apate dicet sufficiēter in loco suo in sermōe q est ō disponibus mēbꝛoꝝ exterioꝝ. ¶ Paralisis aūt facte a cā intrinseca ⁊ mäli flātica: q̄z uis su ꝑa cura ꝑ dietā in vlī curatione neruoꝝ satis dictuz sit. hic tñ pauca repetā. Uitāda sunt in oibus sex rebus nō nälibus q̄cunqꝫ infrigidāt actu vel potētia: ⁊ q̄ ip̄m coꝛpus patiēs humectant. ¶ Dixit Haly. a cibis arcebis patientē ⁊ potu diebus tribus nihil oino p̄ter geleniabin offerēs. ¶ Dixit Aui. opz in primis cū apparet vt sis cōtentus aq̄ oꝛdei ⁊ aq̄ mellis Raſ. vero primo ꝓtiñ. non laudat aquā oꝛdei. ¶ Di cunt ꝙ stante cā ꝓiuncta simul cū añte frigida ⁊ humida nō cōpetit aqua oꝛdei: ⁊ maxime particularibus atteſtantibus frigiditati ⁊ humiditati. Sed qꝛ aliqñ cū mä ꝓiuncta frigi/da ⁊ humida reperiť in coꝛpoꝛe mä stans sub forma cause añtis calida. iō Aui. ad hoc aſpiciens dixit. aq̄ oꝛdei ⁊ aqua mellis vt reddaƈ singultū sue dispōni aqua. ſ. mellis in prio casu: ⁊ aqua oꝛdei in 2°: ⁊ maxime si paralisia atteſtātur calidităti ⁊ siccităti de compl'one etate ⁊ habitudine tpe āni regimine p̄terito ⁊ alijs. ¶ Dixit Haly. Ebꝛietas vitanda ē ⁊ vitent: maxime aquā purā. Et si bibit tunc cū melle mirtā sup. vel zuccaro aut cum mastice in ipsa decoxeris. Sit aer habitationis sue calidus ⁊ siccus subtilis: ⁊ clarus nāliter vel artificialiter: cōmēsuratus tñ patiēti ꝑm ꝙ exigit dispō mäe ⁊ dispō ipsius coꝛpoꝛis patiētis ⁊ tpis ⁊ regiōis. Et cō uenit ei ira ⁊ furoꝛ ⁊ alteratio cū verbis ⁊ cogitatio in reb⁹ pluribus. ⁊ ꝓuenit ei mot⁹. ¶ Dixit Filius Meſ. ⁊ ponit primo ꝓtiñ. iniungendū est paralitico ꝙ loquaƈ alta ve/ ⁊ exerciteƈ in cantu. Dixit Aui. iuuantur ēt vocibus ⁊ loco/tionibus altis: qꝛ excitant caloꝛē. Et dixit. in declinatione cum mēbꝛum reddit ad se: opz vt mēbꝝ exercites: ⁊ vt ipm ꝑmas ⁊ cōstringas ip̄m ⁊ dilates ⁊ rarifices frication̄e vt ad integrā redeat sanitatē: iuuarent ēt frications ⁊ pressiones mēbꝛi in statu añ declinationē. ſ. sedato fluxu materie ꝛuz ad ipsum. Sed tñ exercitari non poterit fiant frications in ex tremitatibus ⁊ super doꝛso. ¶ Dixit Judeus. curaui paralī sim cum balneo sicco. Et dixit Meſ. conferunt aque termarum post frication̄e in balneo sicco. Sera. tñ dixit cū declinaƈ egritudo tunc laneƈ. Et Hal. dixit balneū alternatim in grediatur post digōnem ⁊ añ prandium ⁊ aqua calida roſe decoctionis herbarū odoꝛiferaꝝ. ſ. calidaruz. ¶ Dixit Paulus. balneum ingrediaƈ post trigesimū diē. Dixit Aui. post eūones ⁊ iuuamenta. ſ. secuta ex eūonibus ⁊ alijs remedijs factis iuuanƈ balneo longo sicco. longo vt in eo trahaƈ mo ra longa aut ꝑ diuturnā stationē: aut ꝑ reiterationē: sicco. ſ. actu vel exiccāte potētia vt balneo sulfure ⁊ silibus nälibus de minera vel artificialibus. Et cōueniunt eis vigilie. Dixit Meſ. abstinentia cibi ⁊ potus supꝛa balneuz competit. Et regimē sit exiccatiuum q̄ntum poſ'e fuerit. ¶ Dixit Paulus cibarijs siccis vti oz ⁊ sitim sustinere. ¶ Dixit Sera. Juvat eos oē regimē vehemētis siccitatis. Dixit Haly. Libum mi nue ⁊ famē ꝑferat ⁊ sitim quoaduscꝫ poterit. Dixit Aui. ci ba eum cibis siccis. ſ. actu ꝑ nām siue ꝑ artez paratis in vero vel testulis assis vel frixis. Et cibis ēt siccis potētia vt palle ribus fringuellis ⁊ alijs auibus paruis ⁊ colūbis ⁊ pipi/nibus volare incipientibus. Et intellegit. A. hos cibos de dandos post 14m̄ diē: sicut oꝛ ꝑ ꝓtiñ. Ait. n. Raſ. post 14m̄ diem. cibus eoꝝ sint aues parue ⁊ ius cicerū cū spuma sina pis. Et Sera. in hoc tpe dixit vtaƈ effidabegi cum pullis ⁊ aq̄ oꝛdei cū passeribus: ⁊ aq̄ ciceris cū oleo de nucibus ⁊ si napi. Dixit Hal. post aliquas eūones cibus sit mundefari/ne panis cū ciceris aq̄ cimino ⁊ cinamomo ⁊ silibus aut pul li colūbini iā surgētes ⁊ passeres ⁊ turtures cum sinapi. Et blitis cū oleo oliue gario. ⁊ sinapi. ¶ Dixit Zoar. comedere colūbas silvestres est medicina ꝓpꝛia relaxationibus cum mēbꝛoꝝ siue totius coꝛpoꝛis: ⁊ hoc est illis q repunt post fe crura ⁊ pedes: ⁊ ꝓuenit ꝓpꝛiationi sensus ⁊ motus mēbꝛoꝝ ⁊ tremoꝛi ipsoꝝ: ⁊ cui accidit amissio loq̄le. Et oñt. q odo rare anbelitū colūbaꝝ: ⁊ id qō ex coꝛporibus eaꝝ de vapo ribus ipsoꝝ resoluiť mozando in cameris suis ꝑpe loca vbi gescunt ⁊ redeūt: dūmō nō recipiant odoꝛē stercoꝛis eaꝝ: ⁊ silꝛ in estate confert oibus supꝛadictis. ¶ De cibis aūt vsq̄ ad dcm̄ tps dixit Aui. opz in primis cū apparet vt sis ꝑtentus aq̄ oꝛdei ⁊ aq̄ mellis duobus diebus aut tribus mō/do supꝛa: ⁊ si tolerauerit virtus vsq̄ ad quartū. Et si nō tole rauerit ciba eū cū carnibus auiū lenibus. In quo verbo de/dit intelligi nullū eē terminū p̄fixum ad cibandū subtilius vel grossius: nisi ꝑm ꝙ virtus ꝑmittit vel regrit. Dixit Hal. tribus diebus primis solū calengebin offeres. Die q̄rto aq̄ ciceꝝ ciba cū oleo oliue loto cimino cinamomo ⁊ aneto ⁊ pane mūde farine optime parato. Dixit Huil. si virtus fuerit satis fortis nihil melius in cura palisis q̄z ieiunio ⁊ fames ⁊ laboꝛ cū sudoꝛe. Et comedat vsq̄ ad quadraginta dies ci baria fcā ex farina oꝛdei auene vel spelte ⁊ aquā cicer: ⁊ pa liter si cū febꝛe fuerit. Si aūt fuerit absq̄ febꝛe comedat al lea cocta ⁊ carnes galloꝝ elixatoꝝ cū herbis calls ⁊ semē fe niculi. Et carnes pulloꝝ ⁊ colūbaꝝ assatas ⁊ carnes edoꝝ ⁊ agni annualis ⁊ castrati ⁊ p̄dicum ⁊ fasianoꝝ ⁊ auiū degi tium in arboꝛibus in pratis ⁊ nō in ages assatas: ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ carnes silvestres. Et herbā feniculi petrosilij ⁊ bo raginis. Et vtaƈ in cibarijs suis spēbus q̄ sic fiunt. ℞. pipe ris. ℥. ij. zinzi. ℥. ß. cardamomi piperis longi cinamomi aa doarie. añ. ℥. i. spice macis. ⁊ croci. añ. ℈. i. terantur ⁊ cribel lentur. ¶ Dixit Saher. in secunda mensa siue in fine come/

stionis

stionis dentur assidue grana pinearum magnaruz: eo q̄ habent in se ꝓprietatē ad hunc morbū. Et sil' ꝓcedit ea Aui. ¶ De potu dixit Hal. q̄ primū paralisim patienti sunt faciē da sunt calengibinū dare melleū. i. aquā mellis simplicem. ¶ Si aūt tincta fuerit aqua. i. vrina: q̄. ſ. mā añs sit calida vel q̄ sit cū febre calengibin da zuccarū. i. aquā zuccari simplicē. Aut da calengibin cū aq̄ in qua anetū coxeris ciminū masticē anisuz z filia. Et si tincta fuerit vrina da ipsuz cū lolīus anisi decoctione. Et hoc facies ōtuor diebus: z si egritudo est fortis vsq̄ ad 7m. sup. z si pót tolerare vsq̄ ad 14m Et subdit. post aliquas purgationes ꝓpina illi vinū vetus in modica quantitate qō ipsius aiam iocundet stomacū calefaciat z non tremulentā reddat. Et q̄ vinū oz dari in pua quantitate. dixit. aquā masticis ꝓpina z nonunq̄z aquam mellis. ¶ Dixit Sera. potet vinū valde antiquū z aquam mellis factā cū medicinis calidis. Et Aui. dixit. exhibe vinū purum vel limphatū ꝑm ꝓsuetudinē z reliquas diſpositiones corporis: z reliquas res nō näles. Nā in estate in etate iuuentutis cōplexiōe calida z cōsuetudine bibendi vinuz limphatū z sūbus diſpositionibus calidis exibe limphatū z in ḡiis purū. ¶ Huil. dixit. Sit contentus ois paralitic⁹ vsq̄ ad. 40. dies in potu aque mellis in q̄ aliquid ysopi fuerit. post vero p̄dictos dies: vel post duos mēses posset bibere vinū odoriferū albū: in quo ponat tantū de aqua q̄tū de vino. ¶ Ego dedi cuidā sen aliquibus paraliticis ad bibendū iulep: qō sic fit: z inuenerunt vtile. ℞. aquā distillatiōis que maiorane saluie z primule veris quantitatē quā voluerīs: z cū sexta parte ipsius de melle vel zuccaro fiat iulep clarificatū longū z post infundebā in ea cinamomū pulueriza tum z dabā ex eo in potu puro vel cū aqua pluuiali mixtū. ¶ Dixit Raſ. primo contiñ. bibat vinum bonū z addatur aqua mellis cum speciebus. ¶ Dixit Judeus. melior cura est fames z vigilie z motus. quia hec mundificant flegma z excitant colerā. ¶ Dixit Zoar. q̄ frequentare potū aque termarū est securitas ne p̄iuetur sensus z motus mēbrorū.

¶ Cura vero per instim potionis est Dixit Mesue. post regimen cōe de quo dictum est in vlī curatiōe egritudinum nervorū regimē ꝓpriuz capit ōtuor res. Et ꝑ⁹ est adeq̄tio mäe cōprehēdēs sub hac re digōnē mäe z alterationē discrasie q̄ ab ea puenit: vel que ex ea remanserit. 2ª est mäe abscissio. 3ª est diuersio residui ad oppositū z diuersum. Et 4ª corrigit accitia. ¶ Et tu qdē in intentiōe alterationis siue digōnis z eūonis obserua q̄ dicta sunt in p̄dicto regimine vlī: vt nō fiat inceptio in his adimplēdis intētionibus ab eis q̄ sunt fortia: ſz a debilibus: z gradati fiat ꝓcessus ad fortiora. Hec enim est cura eius regularis q̄ in ambabus p̄dictis intētionibus seruari oz: z si ab aliquo auctoꝝ reperiat opposituz oz est q̄ ipsoꝝ cura non est regularis: ſz coacta. Sz fortasse aliq in intētione adeq̄tionis mäe inceperunt a fortib⁹ rōne regiōis frigide: aut tpis anni frigidi: in qbus magis euenire ꝓsuevit vel voluerunt q̄ de talibus darēt parua dosis: vt. ſ. sit medicīa in digōne mäe fortis debilis: z digerat paulatine z pedetentiz hūoꝝ difficilis digōnis: q̄lis est hūor flāticus: cuius digōni p illa digerentia fortia ipsi intendūt. Et fortasse B sigiiauit. Ser. cū post q̄z ad digōnē dedit tyriacaz cū aq̄ decoctionis reꝝ calidaꝝ fortiū subdit. faciat vna hebdomada. Et q̄ istud tps nō appuit sibi debere esse punctuale. nec forte sufficere ad intentionē suā: q̄ erat q̄ digō p illa non q̄reret subita vel cita p exhibitionē eoꝝ in magna dosi. ſz paulatina: addidit: z donec appareat digō. quasi velit exbibere illas medicinas: q̄ in se sunt fortes in parua dosi. z cōtinua eas p vnā hebdomadā si sufficit z si non donec appareat digō. Prima ergo res. dixit Mes. cōplet cum administratione reꝝ mäz morbi carminantiū z maturantium. ¶ Inqt Judeus syrupus de sticados est medicīa mirabilis z cōferens cibus egritudinibus neruoꝝ frigidis: z est ꝓfortans eos. ¶ Et ꝓfert in mā frida flātica syru. de rua. q̄ sic fit ℞. yue. M. ij. saluie maiorane rosmarini polii origani calamenti mentastri pulegij ysopi thimi rute domestice z filustris betonice serpilli. aā. M. i. radicū acori aristolo. longe z rotunde peucedani valeriane brionie gentiane diptami. aā. ℥. ſ. radicū feniculi petrosilii apii spargi bruſci. aā. ℥. i. sticados anisi feniculi leuistici ameos karui. sileris mōtani. aā. ℥. iij. piretri. ℥. i. z ſ. passul. ℥. ij. aque z mellis quātū sufficit z aromatizet cū cinamomo nuce muſc. z cubebis. Iste. n. syrupus in hac mā est optimus p̄missa priius digōne cum decoctione acori: z passularū z sticados syrupata cū melle z minorata mā. ¶ 1ª aūt intētio q̄ est eūonis ipsē p̄res eūantes sensibiliter vel insensibiliter. Uerū sensibilis eūo oz p̄cedere insensibilē saltē ad magnā ptem. Et sensibilis q̄dez fit. aut per flōmiā: aut p secessum: aut p vomitū: aut p vrinam: aut p sudorē. De eūone p flōmiā Ha. dixit q̄busdaz medicorū placet vt in hac cura in p̄nō flōmia fiat vt sanguineū flegma eūet. Et de istis fuit simeon vt primo ponit continētis inquit facias flōmiā in p̄nō morbi ꝑm q̄ p̄ceperunt sapientes medici: eo q̄ vlr alleviat totū corpus z euacuat humores totius corporis. Et de his fuit iudeus. Inquit. flōmet bis paraliticus nisi fuerit decrepitus. Et subdit Hal. pluribus medicorū displicet flōmia: quoꝝ quidā eam ꝓhibuerunt. z quidā de ea non expresserunt. ¶ Notant q̄ in paralisi a cā calida añte. marie sanguinea vel sanguini mixta oz fieri flōmia: marie ꝓsentientibus pticularibus de habitudine corporis etate z aliis. ¶ Dixit Alex. si fiat ex repletione supabundantis sanguinis in p̄mis minutio fiat sanguinis paulatiz: ſz sepe. dñt tñ q̄ tota summa sanguinis extrahēdi sit pua. sic enim faciendo nō est timor de caloris nälis diminutione: aut friditatis roboratione. ¶ In palisi vo a cā frigida añte z ꝓiuncta q̄ est illa q̄: vt supradictū: p̄m euenit flō mia p dictas causas est fugienda. Sz curari oz vt dixit Ra. prio ꝓtiñ. auctoritate Hal. eūone hūorū frigidorum. Dixit Meſ. intentio eūonis p medicinas solutiuas cōplet cū administratione eūantiū ꝓpriorū. ſ. vnicuiq̄ mäe eūande: vt si fit dñans in corpe flā eūetur ipsuz. Et si colera vel melīa sicut militer eūet. Uerūtñ q: colera z melīa raro sunt in cā huius morbi iō eūantia descripta ab auctoribus in hac cura respiciunt solū flā: vt ipsoꝝ receptiones parefaciunt considerāti eas. Et fortasse: q: colā z melīa: vt supra patuit: nō interueniunt in hoc morbo sub rōne cause ꝓiuncte: ſz solū añtis. Et auctores in curis pticularibus p̄supponunt añtem cām ex cañ. vlibus priius. z ante ꝓiunctā eūari debere. iō solum ad cām ꝓiunctā q̄ flātica est sua ordinauerunt eūantia. Et ista: vt dixit Meſ. sunt ab eis electa ex eūantibus ꝓpriis. ſ. mäe ꝓiuncte ꝓtente in nuca vel neruis qō faciunt medicine flātis eductiue hūtes respectū ad neruos: iste āt sunt multe medicine cōposite. ¶ Inqt Meſ. sunt sicut yera dyacoloquin. z pillule fetide z filia. ¶ Dixit Sera. cū appuerit digō soluat cū pillulis de ptasia. aut de turbith: agarico: z yera q̄ dñr soluere sine molestia. Et in fine ꝓferunt yera gal'. ſ. magna z logodion z similes. ¶ Dixit oribasius. detur in potu aur. i. de yera. deinde adde gradando quolibet die aur. i. vsq̄ ad quinq̄. ¶ Dixit Hal. transactis decē diebus subtilī illū solue medicamine. ¶ Dixit Heor. sis sollicitus in purgando paraliticū de septimo in septimū diem cuz pillulis cochiis. ¶ Dixit saber. z ponit primo ꝓtinent. iuuantius q̄ō est in paralisi est vt det omni die aur. i. yerep. fine melle cum aur. 5. piperis vt prolongetur mora eoꝝ in stō z ventre vt ꝓsequat maiorē effectum. ¶ Dixit Auic. quidam dixit. ſ. dictus saber. paralisim curat dādo in potu omni die aur. i. yere cum aur. 5. piperis z sanant. Sed oz ne post sumptionē potentia quā. supple. nec aliud liquidum ne eam cito a stō descēdere faciat: sed prolongetur mora eius in stō z fortasse morat toto die deinde operat. ¶ Dixit qdā. branca sumpta cū castore. z saluia curat palisim in paucis diebus. ¶ In intētione eūonis per vomitū. dixit Meſ. vomitus est ex bonis eūoni

de cūatione materie que est secunda intentio.

De vomitu.

bus. Fiat ergo vomitus proprie cū erp̄ssione raffani in quo sit virtus ellebori nigri. aut fiat vomitus post cibaria acuta. Assuescat ergo vomitui q̄ztū pot̄e est sibi. ¶ Dixit simeon. pn° ptiñ. Et sequēs hanc auctoritatē Aui. dixit. qñq̄ fit superfluitas vomitus in hoc. s. morbo. i. fit violentia in prouocatione vomitus: vt. s. fiat q̄ztū est pot̄e. sicut dixit simeō. Et dixit Auic. fiat vomitus cū elleboro albo cū dispōne sua. i. dato in suba. nō tñ oz dari niſi fortib⁹: z apparatis: aut fiat vomitus cū dispōne raffani in quo sit v̄tus ellebori z reliqt ēt vomitus. s. facti cū aliis solutiuis: postea fiat inde electuariū cuius dosis. ʒ. ſ. cū vomitu fiant. z hoc dixit pp varietatē māe z virtutis z dispositionis ēt corporū advomendū. ¶ Sera. tñ z Hal. aliq̄ modificauerunt hanc eūonē p vomitū. dixit. n. Sera. cū declinat egri° tunc precipue vt vtat vomitu hora post horā. Et Hal. dixit. si tp̄s fuerit estas vtatur vomitu cū cibis z medicinis flāti oportunis. Dicunt oī tpe morbi z oī tpe anni pōt vomitus ꝓuocari. maxie i facile vomētibus z ꝓsuetis z ꝓprie si post ꝓsuetudinē abstinuerit ab eo: z maxie cū vomitiuo debili vel mediocri ſm necessitatē forte vero vomitiuū melius est vt differat ad declinationē. sicut dixit Sera. z dek in estate: q̄ in ea facilius fit vomitus. sicut dixit Hal. ¶ In intentione eūonis per vrinā. dixit Hal. fiat aqua radicū. s. diureticarū iuxta patientis z passiones virtutē fortitudinē z debilitatē cōplexionē etatē: z tp̄s anni. supp. z reliqua particularia. Si. n. fortis fuerit passio z q̄ dicta sunt ꝑticularia frigide exīt cōplonis radicū validā esse oz aquā: q̄ si passio fuerit ōbilis: z illa ꝑticularia fuerit cal'a radicū aquā minime validā esse expedit. Caue tñ dixit Hal. aquā radicū porrigere anteq̄ corpus euacueris ne forte putredini fit apparatus humor in corpore putrescatq̄ z febrē faciat z prohibeat iuxta q̄ expedit a medendo.

De prouocatiōe vtilis.

¶ Intentione eūonis per clysteria. dixit Meſ. clysteria acuta sunt ex bonis eūonibus. ¶ Dixit Sera. clystere acutum ꝓfert. quare adhibeat hora post horā. ¶ Dixit Judeus. q̄ in palliticis est stipticitas ventris clysterizandi sunt: vel fiāt eis suppositoria violēta. ¶ Dixit Aui. oz vt clysterizentur enematibus fortibus. Et collīria ēt fortia supponant' vt inclinent' māe eor ad inferiora. Dixit Ha. si nā fuerit ſicca clystere adhibe lene: z describit vnū quod est iter lene z acutū.

De eūone

aūt p sudorē. dixit Judeus. prouocet' ei sudor: z hoc pōt fieri cū interius z exteri° approximatis ꝓut in cap̄ de ꝓuocatione sudoris dictū est.

¶ Eūo aūt insensibilis plūs fit cū approximatione extrinsecus auxiliorū resoluentiū inungendo emplastrando embrocando balneādo z silia faciendo. in quorū resoluentium approximatione Aui. ponens debitū tp̄s approximatiōis eorum addidit cū b̄ can. dicens: In fine vero z post eūones: q̄ in declinatione si necium est resoluere: qō est cū remanserit reliquie māe: quas nā debilis resoluere non pōt: oz vt non sint resoluentia cū lenificatione pura. i. aperitione z resolutione pura: q̄ talia debilitant mēbrū: ſ sint cū aliqua stipticitate vt remittat' grauamē z nocumentū resolōnis z cōfortetur mēbrū: quapp opz vt resolo fiat. s. in declinatione cuz his q̄ sunt vt sigia: anisum: castoreū: z squinātuz: z silia ex calidis cū stipticitate de quibus plura ponent' infra in intētione ad alterationē. ¶ De intentione diuersionis māe. dixit Meſ. cōpletur cū gargarismatibus masticatoriis caput purgiis. supᵖ. z aliis diuersionū modis. Et dixit. q̄ gargarismata caput purgia z masticatoria sunt ad hanc egritudinē vehementis virtutis. purgant. n. cerebrū z diuertunt a pte egritudinis ad emunctoriū cōe. ¶ Dixit Hal. vt aūt corpus aliquibus eūaueris vicibus gargarismū adhibe z sternutationes calefacientes z subtiliantes quo purget' cerebrū: oz aūt hec. supᵖ. z silia post maturitatē z minutionē facere. Si enim maturitatem: z minutionē materie veteris plurimuz in egrotantē peccabis: quoniā humorē dissoluet subtilē z remanebit grossum nec cura deinceps proficiet. ¶ Dixit

De diuersione materie q̄ est tertia inter tria.

Serap. post euacuationē sufficientez gargarizet hora post horam cum medicamine de sinapi in quo sit piretrum z cortex radicum capparis z vera archigenis cum aceto squillitico dissoluta. ¶ Dixit Auic. insufflatio ex condisi in nares eorū valde ꝓuenit: qm̄ cōfortat cerebrū z cōuertit māmad partē nasi. Dixit Judeus. fricandi sunt eor pedes cuz aqua calida oleo z sale. ¶ Intentio aūt alterationis male discrepat fie cū qua simul adimplet' intentio cōfortationis cerebri z neruorū simul ēt z digestio z reliquiarū māe consumptio z insensibilis euacuatio: quo vtendum est inter euacuationes z euacuationē simul cum digestiuo syrupo: z aliq̄n ēt sine syrupo potest per interius z exterius administrata cōplere. De interius autē exhibendis est electuariū anacardinuz sin ipso enim omnes cōfidunt auctores. ¶ Dixit Raſ. z ponitur 5° ptiñ. Mulier quedam pregnans multe humiditatis erat: z accidit ei paralysis z postea epilepsia. Et signa dispōnis eius erant simplicia z manifesta: z purgaui flegma cum medicinis violentis: z precepi eam vti tyriaca quatuor rerū assidue. z Speciarius in mei absentia exhibuit ei anacardinum: z fuit liberata mirabili liberatione. Et medici mirati fuerunt de hoc. ¶ Dixit Al. dande sunt quaq̄ die, ʒ.ii. de anacardino. cum enim sumit' ilico ꝓuocat sudorē z infrenatē. ¶ Dixit Sera. confert ei confectio anacardia cū datur ex ea ſm assiduationem quantū auellana cū aqua aneti aut masticis z anisi. ¶ Dixit Raſ. primo ꝓti. inueni in lib. sine auctore. q̄ hec est cura certa paraliticor. s. q̄ detur eis dosis vna de tyriaca viperarū. s. cundo dormitū. Et non comedat vsq̄ ad primā horā diei: z postea dek ei ad comedendū radix. i. raffanus. vel radix que comedit' cum melle: z non comedat panē vsq̄ ad vesperas. Et tunc comedat ossam panis cum cimino z bibat vinum mellis. Dixit Meſ. administretur tyriaca z metridatum z cōfectio de musco dulcis z amara z similia: z tunc in hac hora anacardinū est eis medicina mirabilis: qm̄ alterat z exiccat multū humiditates. Electuarium ꝓueniens quo vti possunt inter purgationem z purgationē ante cibum: z est vtile valde. ℞. xiloaloes: cinamomi corticum citri dozonici zinzi. galange. aā. ʒ. i. macis gar. croci dozonici. aā. ℈. i. pinearū passul. aā. ʒ. ſ. zuccari. lib. i. dissoluatur zuccarum cū aqua decoctionis acori maiorane salvie primule veris z sticados: z fiat inde electuarium: cuius dosis. ſit. ʒ. ſ. cū paruo potu vini limphati: vel cum aqua distillationis salvie vel maiorane. ¶ Dixit Raſ primo contin. dico q̄ non est res tñ vtilis huic morbo: sicut altit. i. assa. sicut multotiens vidi z detur ex ea q̄ztitas vnius fabe mane z sero. Et post ipsum bibat parū de bono vino. Non. n. bz parē in calefactione z ꝓductione febris. Naz hec medicina ilico inflāmat corpus. ¶ Dixit Hal. z ponit p ptiñ. Cū paralisis est in aliq̄bus mēbris da in potu rubeā tinctorū cuz aqua mellis. ¶ Ale. electuariū vtile huic morbo. ℞. Acori ʒ. c. zinzi. ʒ. l. piperis piretri. aā. ʒ. ʒo. asc opoponacis. aā. ʒ. xv. ad pondus oīum mellis: z dos. est sicut auellana. ¶ Dixit Aui. dak eis in potu de tyriaca. s. antiqua pondus vni° dauich. deinde addit in dosi paulatim: non tñ augeatur supra. ʒ. i. Et qñq̄ dak orimel. cum dispōne sua. i. simpler. Et qñq̄ dak opoponacū cū dispōne sua. i. solū siue purum nō permixtū aliis medicinis: z dak cum syrupo de melle. s. aliquo conueniente huic egritudini. Et datur pondus vnius bachileti. i. vnius sabe: vel vnius dauich. ¶ Sen. ponat sub lingua qñ vadit ad lectū de mixtura dyamargaritō dyamoscī z pliris. ¶ Dixit Silib. balsamū summū est remedium in hac causa siue in electuariis siue in decoctionibus fuerit guētis admixtū fuerit. ¶ Dixit saber. Cū vadit dormire incipiat de castore z pipere z super dormiat. pōt ois paralitic⁹ vti potu qui sic fit. ℞. aquam mellis dispumatam: z infunde in ea cinamomū zinzi. gario. nucem mus. cubebas galangā z saluiā. ¶ De exterius aūt approximandis: quaz q̄dā resoluunt z deficcant z reliquias plumunt mēbra ꝯfortando:

tando: z quedã de iterioribus ad exteriora de profundo ad cute attrahunt mãz: z ẽt ipũm ad locũ trahunt debilem. Et his oibus vtendũ est: cũ digesseris euacuaueris: diuerteris mãm z alteraueris discrasiã. ¶ Dixit Mes. inquit Joãnitius. vnctiones z emplastra mollificãtia. alias rubificantia qñq exhiberi oz loco originis neruoꝝ qbus accidit passio vel ialté in parte z latere oztus eoꝝ applicanda sunt. ¶ De resoluentibus dixit Ser. oz vt lateris mollificati spondiles ꝓprie dozsi vngant cũ oleo de spica aut costino: qñ miscent cũ vnoquoq; amborũ castoreo: z euforbiũ z piretrũ ʒ. ¶ Dixit Hal. eoz spondiles inungant oleis fortibus. i. in calita/te intensis vt costino vulpino z silibus. ¶ Dixit Raz. ꝑ ꝓti. medicina eis mirabilis. inungant cũ oleo ruthaceo z de co sto: de cucumere asinino de castoreo z de euforbio simꝫ mixtis. ¶ Dixit Saber. aspergefactio rubee tinctorũ decoctione multa multũ vz. Et bourus ẽ mirabilis medicina in paralisi z doloribus neruoꝝ. ¶ Dixit filius Mes. z ponit ꝑ ꝓtiñ. medicina q̃ noiat silsium excoriat locũ qui iungitur ea. Et cũ apponit naribus paralitici in quantitate vniꝰ gra mi liberat ipsuz. Et dz ibidẽ. inunctio cũ adipe pardi est maximi iuuamenti in paralisi. ¶ Dixit Haluanus. vnguentũ quo inungit nuca z mẽbrũ mollificatũ. ℞. ruthe siluestris sansuci. añ. M. i. pistent z extrahat ab eis succus baccarũ lauri butyri. añ. ʒ. ij. agripe casto. añ. lib. ß. pinguedinis castoꝛe. ʒ. ij. bulliant simul exceptis succis q̃ in fine addant z buliant donec sumã faciant: qua remota fiat vnguentum.

¶ Aliud. ℞. bdellii. ʒ. iii. castoꝛei euforbii. añ. ʒ. i. ß. serapini. ʒ. ii. cere. ʒ. xii. ß. olei sambacini vel keirini. ʒ. v. dissoluãtur bdelliũ z serapinũ in aq̃ ruthe: postea oia simul bulliant z fiat vnguentũ. ¶ Experimẽtũ qõ habui ꝓ mirabili ad varalisim. ℞. multos lõbricos terre z cõbure eos in olla rudi: z postea pulueriza. Et accipe ex isto puluere: li. iii. zinzi. z galãge. añ. ʒ. iii. z cõfice cum melle dispumato. Et ex hoc tribus noctibus vnge patientẽ ligãdo ei brachia super ventrẽ. Et bene cooperias: z sic bene coopertũ dimitte ad ignẽ bene cauendo sibi a frigoze vsq; ad tertias: qñ i tribus diebus sanat. ¶ Dixit Silib. nõ differt cura paralysis mortificationis a cura paralysis mollificationis in hac intentione: nisi q: in paralysi mortificationis debẽt administrari plus hũida q̃ sicca sensibilitatẽ ꝓuocantia z mordicãtia: in paralysi vo mollificationis plus exiccantia q̃ hũectãtia. Et subdit. in paralysi mortificationis fiant inunctiones ex oyaltea z butyro cũ herbis calis z adipibus z medullis z pinguedinibus aialiũ: z medulla bouis z gatti canis z vsi vulturis aglee anatis z bubonis z siliũ. Et fiat ista inunctio p mẽsem vt mã bene sit digesta: z relaxata z habilitata: deide purget. Et hoc fiant in mã spissa z cõpacta ne pars liqda resoluat z grossa remaneat inobedientioz resoloni. ¶ Et dixit Sili. in paralysi remollitionis est mirabile oleũ serpẽtũ: z si militer vngm resultans ex anscre assato repleto pinguedine vulpina cũ herbis calis z silibus. Et oleũ ciconia. Et oleuz decoctionis centauree decocte in vino z oleo. Et ista qdem resoluentia debent precedere attrahẽtia z rubificãtia. ¶ Dixit Hal. pmuta illud qõ ẽ debile ex emplis ad illud qõ rubificet z vesicet: z sic vult q; p̃cedant aliqua emplastra debilia respectu rubificantiũ: z deinde sequant rubificantia. Et dixit. ꝙferunt eis rubificantia: z proprie cũ destruit sensus: qz tunc significat maioz frigiditas nec timet q; inferant dolorẽ: sicut si esset sensus. ¶ Dixit Raz. primo ꝓtiñ. dico q; intẽtio dz esse in curatione istoꝝ mẽbroꝝ. alias. morborũ: cum medicinis rubificatiuis: z precipue in tremore magnũ ꝑstat iuuamentũ: qz dixit Archigenes. q; ista ẽplastra calefaciũt locum z dissoluunt flegma viscosuz: z trahunt ad locũ multũ de sanguine: z ab hoc reuertit eis sensus z motus. Utat ergo paraliticus semine sinapis. ſ. emplastris supra locũ: qñ excitat calorẽ nãlem z restituit sensum. ¶ Et Hale. dixit in mi cmir. Democritus curauit lapsitudinẽ multoꝝ cum emplastro soctoragi. ¶ Dixit Paulus mẽbro paralitico superponat rubificãtia mixta cũ castoreo pipere piretro z euforbio. ¶ Dixit Haly. radix lilij celestis est bone rubificatiõis cũ fricat fortiter sola aut ꝑm modũ inungendi miscendo ipsam cũ oleis dictis calidis. ¶ Ego aũt inueni apium risus viride ꝓtusum superpositũ mẽbro in breui tpe inducere rubificationẽ mirabilẽ. ¶ Dixit Archigenes. z ponit primo ꝓtiñ. Cũ apponit semen sinapis supra locũ amoueat omni hora. Et si locus est rubificatus z tumefactus: tunc non est amplius apponendũ. Si vo nõ tandiu dimittat q; sequatur debitũ effectũ: nõ tñ tm̃ dimittat q; possit locus ampullari ¶ Dixit. A. cũ pro: qz sensus est debilis in mẽbro fortasse empl̃z forte nocet: qz non sentit illud: quare pp longã moraducit patientẽ ad lesionẽ z vlcerationẽ forte: quare oz vt ceueat hoc: z ꝑsideret dispõ ipressionis emplastri remouẽdo ipsum omni hora. i. sepe z videat locus. Nã si rubificat z inflatur z nõ ptransit cutim z separat oppressione digitorum subtili. i. leui. ſ. rubor: z albificat locus eius: tũc impressio nõ ptransiuit cutem. Sz si rubificatio ẽ magis fixa z sumersa z calditas magis apparẽs: tũc remoue empl̃m: qz nõ pertransit. ¶ Dixit Serar. sup. 9° Alm. ꝑsiderandus est effect? harũ medicinarũ rubificantiũ: qñ si p ipsas mẽbr̃ rubescit multũ. ita tñ q; qñ p̃mit super mẽbrũ dealbat. tunc nõ debes illud empl̃z remouere. sz psequi cũ eo. Si aũt multũ rubuerit z cũ premit sup eo nõ dealbat significat q; est nimis calm̃ z q; dz remoueri. Et per predicta inducit ruboꝝ plus oz. ¶ Dixit Archigenes itromittat mẽbrũ in balneũ: qñ remouet ardorẽ sinapis. ¶ Et quãuis p ꝓdicta trahat spũs z calor nãlis ad mẽbrũ: tñ qz plurimũ de eo ẽt pipsa resolui tur: iõ auctores docuerunt attrahere spũm z calorẽ nãlẽ cũ ventosis sine scarificatione positis sup mẽbro. ꝑ ꝓti. ponant super capita musculoꝝ mẽbri ventose: qz calefaciũt neruos vñ redeunt ad eoꝝ motus. Et ad hanc intẽtionẽ dixit Auic. cõfert eis appositio ventosarũ super capita lacertoꝝ. ſ. sup capita eoꝝ z fines absq; incisionẽ. Sed fiat eoꝝ appositio post eũonẽ. sup. sufficientẽ: z sint vẽtose habentes stricta capita: melius. n. sic applicant: z marie in capitibus lacertoꝝ. Et suspendant cũ igne multotiẽs suctiõe forti z laboziosa. Et remoueant velociter vt non resoluat qõ attractũ est per eas. Et cum ventose adhibent oportet vt separatim ponantur. super loca plurima separata in multis. ſ. locis. Et si nõ est plurima ponant coniunctim. Et post remotionẽ ventosarum. dixit Aui. vtere sup loca illa pice z gũmi pini facto. ſ. ex eis emplastro z superposito locis ventosatis: vt retineat in locis quod attractum est p ventosas. ¶ Gentilis dixit. q; Aui. voluit istas ventosas apponi: vt attrahant mãz paralysis ex ꝓfundo ad cutem. Et dixit. q; aliqñ est necessaria ipsarũ scarificatio in hoc casu. ſ. qñ cum mã attracta per eas esset multa superflua. pria tñ expositio est melior: vt patet in textu cõtinẽ. supra posito. ¶ Notant q; mollificatiõi nihil melius est sauina. z viscus quercinus extrahit de ꝓfundo humorẽ cum violentia non solum subtilem: sz z pinguem z non calefacit mor. sed post tempus diuturnum.

¶ Dixit Hal. cũ patientem omni cõposueris regimine: nec vlla occurrit sanatio aut meliozis habitue: signuz est q; passio fit prolixioz Medela manu comprime. i. noli operari. Nec in calidoꝝ perseueres correctione medicaminũ: ne forte in patiente acutum nutrias morbum z illum perdas. Sed rege illum cibis competentibus. eos qui flegma generent caueas. Et minue illos cum yerarum pillulis eis competentibus ꝑsideratis earũ virtute z debilitate. Et subdit. si proderit regimen perseuera. Sed caue ne corpus eius febre vigeatur: qõ si contigerit a medicamine depone diebus aliquibus patientem. Dixit Aui. Scias q; qñ aggregatur paralysis z febris in aliquo: tunc oximel cum zuccaro ros. est medicina conueniens. in illa hora. ¶ Dixit Halyabas Enerustioni euenienti post colicam prosunt olea tempe//

rata ⁊ medicamina q̄ vocant acuma: q̄.ſ. fiunt cū greca nuce ⁊ gūmi bellati: ꝓiunt ēt nōnullis ea q̄ ꝓfortant ⁊ parum refrigerāt vtilitate magna: vidi aūt hoc eſſe bis aut ter i hominibus: eratq; vna eorū ſemp tincta. Nec auſus eſt medicorū quipiā eis dare curā cū frigidis: ſed ꝓtinue medicamina dabant calida: ⁊ mēbra oleo coſtino inūgebāt: vñ accīa orta ſunt illis acuta ⁊ pdentia: Ur ām mihi hos curari oportere cū aneti olei partibus duabus: ⁊ olei vio. pte vna mixtis ex q̄bus mēbrū liniat ipſi quoq; aquā hibāt feni. coctā ⁊ diſpumatā ſingulis die℔.3.xl.in q̄ caſſieſi.3.viii.ſint ꝓfricate: ⁊ de amidō. oleo inſtilletur. Sitq; eor cibus pullus in zarabaco. ¶ Dixit. A. habētes paralyſim ex colica termina ta ad ipſaz iuuat ab oleis q̄ non ſunt violente ⁊ multe cōpoſitionis. ſ. in calefaciendo ⁊ exiccando: ⁊ maxime q̄ debiles exiſtentes ex colica p̄terita non ſuſtinent fortes medicinas. Sint ergo olea ſicut oleum de lilio aut de duabus ſpicis. ſ. nardo ⁊ celtica: aut de narciſco: q̄ō eſt iuuatiuū cum ſua p̄prietate. Et ſubdit. q̄q; iuuant plures eor qui paraliſim patiunt ex colica cum his q̄ infrigidant ⁊ ꝓfortant. vt. ſ. dixit Hal. q̄ ꝓhibēt mām fluere ad neruos. Nā cū multiplicant ea. ſ. ea q̄ ſunt violente ⁊ multe caliditatis augmentat egritudo. ſ. paralyſis: q̄ iuuant in fluxu ⁊ attractione mēbrū ad locū: iſtud. n. eſt dixit Aui. q̄n mā ſubtilis ideſt mā q̄ fuit colice ſubtiliata a nā: ⁊ expulſa ab inteſtinis verſus neruos dilatatur per ea. ſ. medicina calida plurimū. Cum ergo mēbrū infrigidat ⁊ cōfortat a frigore: q̄ vnit ⁊ inſpiſſat ⁊ minorat quātitas māe. ſ. fluentis ⁊ ꝓuenit ad hoc: vt euanēſcat. ſ. a neruis: ⁊ ſic ceſſet paralyſis: ⁊ ſic nō opz vt in cōmu calefactione ꝓueniat. ſ. ad gradū intenſum. Sz ē neceſſariū vt ſint medicine ꝓfortatiue mixte cū aliq̄bus. ſ. calidis que ſint ſicut camomilla ⁊ mellilotū ⁊ amaracū ⁊ menta ⁊ calamētū: ⁊ cū eis cōmiſceant alia. ſ. his ſimilia vel alia. ſ. ſupra dicta ꝓfortatiua: ⁊ illud. ſ. ēt cōmiſceant eis q̄ō aliq̄d. i. partū infrigidationis habeat: ſicut ſuccus liq̄ritie: ⁊ ſemēndule ⁊ reliqua ſimlia: hec. n. cū adminiſtrant iuuant valde.

¶ Quidā vero introducunt illā partē. A. q̄ſq; iuuant quidā eor cū eis q̄ infrigidant ⁊ cōfortant: vt Auic. ℔ voluerit ponere curā paralyſis ꝓueniētis a mā ſubtili fluida q̄ ab aliis mēbris fluit ad neruos: ⁊ eſt ēt bona introductio: ⁊ litera ēt eſt plana. ¶ Cura aūt paralyſis particulariū mēbrorū tradet loco ſuo cū tractabit de diſpōnibus illor mēbrorū. ¶ De intentio. vero accidentia dicunt ſi mēbrū paralyticū extenuatū fuerit regat regimine dicendo de ipinguando macrū: ſemper habendo reſpectū q̄ per illud regimen non generentur opilationes ⁊ flegmatice ſuperfluitates.

Cura vero p̄inſtām potionis aliarū ſpērum paralyſis. ſ. ſanguinee melīce vel colerice eligenda eſt ex his q̄ innuunt in curis p̄cedentibus. ¶ De cura aūt per inſtām cyrurgie aduertendū eſt cauterium in paralyſi poſt p̄dicta remedia non proficientia eſt vltimū: q̄ō quidē in paralyſi p̄cedente vitio cerebri fieri oz in p̄incipio nuce in Fontanella colli. ⁊ confert ſi fiat in fine eius ſuper oſſe caude: in particulari vero paralyſi confert cauterium factum ſuper ipſo mēbro paralytico. Uerum de hmōi cauteriis ad plenum dicetur in ſermone qui eſt de mēbris exterioribus.

¶ De ſpaſmo. Cap. vij.

Spaſmus eſt nom cōe apud oēs auctores. Auer. tñ collig. 3° dixit. q̄ ſpaſmus oz caſueg. ⁊ notant q̄ rigiditas mēbrorū ſiue induratio eorū ad motū eſt quidam ſpaſmus debilis: ⁊ eſt via in ſpaſmum ⁊ diſpō previa ad ipſum. ¶ Et dicunt ſpaſmum ſumi dupliciter vno mō gñaliter ⁊ large p̄o diſpōne pp quā mēbrū p̄hibet ā ☉ctione ⁊ extenſione ſeu dilatatione. Et ſic eſt genus ad tetanū ⁊ ſpaſmū ꝑprie ſumptū: vt pz. 4° affo. i cōmē. affo. a ſpaſmo ⁊ tetano habito ⁊c. Nam in tetano mēbrū tenſum ꝓhibet ☉hi: ⁊ in ſpaſmo mēbrū ☉ctuz p̄hibetur extēdi. Alio modo ſumit ſpaſmus ſpāliter ⁊ ſtricte p̄ diſpōne pp quā membrum p̄hibet ab extenſione. Et ſtricte ſtinguit ☉ tetanū: ⁊ ſic ſumit in iſto cap̄. ¶ Dixit Ha. ſcpto de accidenti. ſpaſmus eſt egritudo lacertoſa: q̄ operatio voluntarii motus q̄ a ſpaſmo ledit immediate attribuit lacertis. ¶ Dixit Sera. ſpaſmus eſt motus inuoluntarius egrediens a nā in mēbris voluntariis. i. que motū voluntarium operant. ¶ Dixit Raſ. ꝑ cōtin. cap. ſexto. ſpaſmus eſt contrario muſculorū verſus eor radicē cū aliquo motu inuoluntario. ¶ Dixit Uiat. ſpaſmus ⁊ tetanus ſunt motus voluntarii: quos mēbra voluntariū motū habentia patiuntur. ¶ Dixit Hal. ſpaſmus eſt mēbri patientis abbreuiatio ⁊ in longū mutatio a nāli quātitate. ¶ Dixit Aue. 3° colli. ſpaſmus eſt ☉tio nerui in ſe ⁊ decurtatio ſue lōgitudinis ppea quia ☉hibitur ⁊ colligit. ¶ Dixit Aui. ſpaſmus eſt egritudo neruoſa qua mouent lacerti ad ſuum p̄incipiū vel ad ſuam originē ⁊ inobedientes fiunt in dilatatione. ¶ Dixit Hilib. nerui ⁊ lacerti in hoc loco indifferenter ſumunt p̄ cōmodū doctrine: ioq; nō refert ſiue dicat ſpaſmus eſt egritudo neruoſa ſiue lacertoſa vl muſculoſa. Eſt tñ p̄prie egritudo muſculi vel lacerti q̄ eſt inſtām voluntarie motus q̄ in hac egritudine ledit. A cuius leſione multi auctor dixerunt q̄ ſpaſmus eſt voluntarius motus. ¶ Dixit Hal. 3° de interiorib. motus ſpaſmoſus nō eſt voluntarius infirmo. Et verificat dictū eorū de ſpaſmo in fieri: q̄ dū fit lacertus inuoluntarie mouet. Et ſic Hal. q̄nto de accidenti. ſpaſmū ſuppoſuit motui. Sz nō verificat dictū eor de ſpaſmo in facto eſſe q̄ in facto eſſe ſpaſmi non eſt motus: īmo quies. ¶ Dixit Horid. de hoc: ſpaſmus ē egri° neruoſa ☉hens neruū ad ſuā originē cū ablatiōe motus. ¶ Dicunt quidā. ſpaſmus p̄t dici egri° nerui inq̄ntū neruus portat virtutē motiuā lacertis. Et ob hoc eſt illud pp quod p̄incipaliter lacertus eſt inſtrumētū voluntarii motus. Et dicunt. non ois inuoluntarius motus ē ſpaſmoſus. vt pz de tremore iectigatione ⁊ ſaltu. Sz ſolū ille inuoluntarius motus eſt ſpaſmoſus in quo lacertus mouet ad ſuā originē. ſ. verſus ortū neruoū ad ipſum venientiū: ſiue vt qdā dicunt. vſus cerebrū vel nucame q̄ō accidit cū p̄cepto ledēte fugiēs ab eo cauda muſculi mouet vſus ſuū caput vel p̄in^m: vnde accidit lacertū ☉hi. Ad cuius ☉tionem ☉hibitur totū mēbrū q̄ō p ipſuz mouebatur. Et ſic a ſua longitudine decurtat. qua de cā ſpaſmus dictus eſt ☉tio ⁊ decurtatio. i. egri° ☉tiua ⁊ decurtatiua. ¶ Et notant q̄ ſpaſmus p̄t ꝓſiderari dupl'r. vno modo prout ipotat malū motū: ſiue ēt malā quietē: vt ſic dixit Hal. quinto d accidenti. q̄ eſt nocumentū voluntarie actionis: ⁊ ſic eſt actio leſa: ⁊ per conſequens eſt accidēs. Alio modo p̄out denotat malā figurā in mēbro ſpaſmato: vel cām leſionis ipſius actionis voluntarie. Et ſic ſpaſmus eſt egritudo. Et p̄t eſſe egritudo cōplexionalis vt cuz actio illa ledereť a mala cōpl'one: ⁊ p̄t eſſe egritudo officialis: ⁊ ſic eſt ſp morbus in figura: q̄n mala figura membri in ſpaſmo ſemper reperit. Et poteſt eſſe morbus in poſitione: vt q̄n conſideratur in eo contractio derelicta in membro poſt malū motū. Et poteſt eſſe morbus in via. ſ. opilatio. Et ſic a multis accipitur. Et his bene ꝓſideratis apparet conciliatio diſſonantie cadētis in diffinitionibus ſpaſmi ſupra adductis ⁊ aliis ſimilibus. ¶ Differentie ſpaſmi magis ſubtiles penes ſuas cauſas aſſignant ab auctoribus: ⁊ ex hoc due ſpēs ſpaſmi ꝓficiuntur quaꝝ vna eſt ſpaſmus ꝓportionat° ad māz. Et alia eſt ſpaſmus nō ꝓportionatus ad māz. Spaſmus ꝓportionat° ad mām oꝛ ſic. q̄ in eo vel additur vel minuit in nervis de mā humorali. Et ſm ℔ ℔ ſpaſmus diuidit in duos: quoꝝ vnus eſt ſequens additionē māe in ipſo neruo. Et ℔ ſpaſmus abſolute oꝛ ſpaſmus mālis ſiue hūidus ſiue de repletione. Et alius eſt ſequēs diminutionē māe in neruo: q̄ abſolute oꝛ ſpaſmus ſiccus ſiue de inanitione: de quibus duobus ſpaſmis dixit ꝓpo. affo. Spaſmus de repletione aut de inanitione fit.

ne fit. cuius auctem oēs auctores sunt secuti. Spasmus vo nō proportionatus ad mäz dz sic. qz in eo nec addit nec mi nuit in nervo mä hūoralis. Uel vt dūt alii ſm cās spasmi due sunt species. Alius. n. ē a mä hūorali z dz sic: qz causat a mä hūorali replente: q̄ sic replens cāt spasmū: z vocat vt ē dictū. s. spasmus mälis hūidus siue de repl'one. Et alius est absq̄ mä. Et hoc aut ve aue sp: sicut qñ fit spasm⁹ nulla pñ te mä humorali. Aut nō ve nec semp: sicut qñ fit spasm⁹ ali qua pñte mä hūorali q̄ est cā spasmi. Sz nō p modū mäe re plentis: sz p viā illationis nocumēti neruis p suā malā qua litatē vel ipsor ꝑn⁹nuce vel cerebro. Et iste spasmus vocat nō proportionatus ad mäz: pus vo spasmus qui est absq̄ mä vere z semp diuidit: qz alius est ab exiccatione neruorū vel eor ꝑncipii. Et vocat spasmus siccus siue de inanitione. Et alius fit absq̄ exiccatione eor: sed fit absq̄ aliq̄ presenti mä vt qui fit a mala cōplexione pura vel veneno z ſūbus: vt ap parebit in. ꝯ. causarū. Et iste ēt dz spasmus nō proportiona tus ad mäm. Ex dictis pz q̄ spasmus nō ꝓportionatus ad mäm aliqñ dependet a mä: z tñ nō ē mälis dictus: vnde no tant q̄ aliter intelligunt auctores cū dicunt absolute morbū esse mälē vel nō mälē. Et aliter qñ dicunt spāliter spasmum esse mälē z imälē. Aliqs. n. spasmus nō proportionatus ad mäm est z pōt dici morbus mälis inquantū pendet a mä in esse z ꝑseruari z eius remotione: vt p eūonē eius remoueat z curat ipse: z tñ iste idem spasmus nō est nec dz spasm⁹ mä lis: qz nō fit a mä hūorali per sui repletionē facientē spasmū sicut est de rone spasmi mälis. Et dicunt. spasmus nō ꝓportionatus ad mäm non est de repl'one nec de inanitione cum in ipso mēbrū spasmet: dato q̄ nō repleat neq̄ ianiat. Gal. tñ in cōmē. affo. spasm⁹ ex ello ꝛc. reducit ipsum ad spasmū de inanitione: assimilat. n. ei: qz sicut spasmus de inanitione nō fit: qz aliqua mä humoralis repleat neruos: ita ēt nec p portionatus ad mäz. Et qz sicut spasmus de ianitione fit ꝑz pl'z ab intrinseco: ita ēt nō ꝓportionatus ad mäm ꝑz pl'z fit ab intrinseco: z vt pl'z a rebus inaniētibus z desiccantibus dato q̄ nō spasmēt inaniēdo. ¶ Dixit Ga. 3° de interiorib⁹ Nerui simila fibris organoꝝ musicalium. Sicut ergo vide mus fibras organorū plūm tetanosas fieri pp hūiditatē aeris vt tendant donec rumpant: qz hūidū infundit eas z insu se inflant inflatione nō nāli. Similiter videm⁹ ꝛstringi eas pp aeris siccitatē ꝯhētē eas: sicut facit sol aut ignis in corio ꝛstringit enim z attenuat illud. Sic intelligimus in neruis spasmū fieri siue fit pp siccitatē z inanitionē hūide ſubē siue fit pp multitudinē hūiditatis. ¶ Dixit Aue. colli. 3°. aliqñ fit in nervo vna spēs ꝯctionis q̄ nō fit pp dñationē calitatis aut siccitatis: neq̄ pp humorē aereū qui descendat: imo fit pp fortitudinē expulsiue que est in nervo ad reſistendū rei cedenti: z tunc colligit in seipso z ꝯhibit vt fortificet suprem quā expellere intendit: sicut faciunt aialia q̄ volunt se move re ad cursum vel ad saltū que in primis colligunt z ꝯhunt dia mēbra. Et postea cōplent eor voluntatē. Et dixit. hec spēs ꝯctionis est velocis curatiōis: nec dz attribui egritudi ni: z vocat expandidatio. ¶ Et diuidit spasmus ſm dīas accidētales p ſm intensionē z remissionē suā ſm quā alius dr fortis: z alius debilis: alius mediocris. Et ſm tps siue af flictionis: z ſm hoc alius est acut⁹ brevis: alius plixus diu turnus z alius medius inter eos. Et diuidit 3° ſm diuersita tē loco: quos occupat: z vt sic est eius vna diuisio talis: qz alius ē ꝑticularis: z alius vlis. Et ꝑticularis est q̄ occupat vnū mēbrū vel aliqua plura siue q̄ occupat partes ſupiores corporis z nō inferiores siue e⁹ vlis vo ē q̄ occupat omnia mēbra corporis superiora z iferiora exceptis mēbris faciei. ¶ Dixit. A. q̄ sicut mollificatio diuersificat qñq̄ in mem bris ſm principia mēbroꝝ. s. a qbus hz originem: ita z spas mus: z rō enim. i. regula in ambobus est vna i eo. s. spasmo q̄ fit supra ceruicē: z in eo qui fit in anteriori parte aut poste riori: z in eo q̄ fit infra ceruicē. Nā ſm quācunq̄ partē pōt homo mollificari ſm eandē pōt spasmari. Sicut. n. mollifi catio pōt fieri supra ceruicē. i. collū z infra ipsuz z in toto z in parte vna: z ante z retro z ſm dextrum z ſm sinistrū: ita potest fieri spasmus. Et in hoc regula est vtriq̄ cōis. Et ſub dit. alius est q̄ est in labio ꝓprius: z alius est in palpebra: z alius in lingua. sup. z ali⁹ in pede: alius in manu vel aliquo alio mēbro. Itē alius est anterior z alius posterior z alius eq̄liter tenēs ante z retro. ¶ Dixit Hili. ſm hoc est triplex. s. epithenus: quod interpretat supleuatus cū nerui posterio res ꝯhunt z digiti in pugnū deducunt. Et est ptostenus si ue est pstenus: qō interpretat inclinatus. Cū nerui anterio res ꝯhunt z caput inclinat z chorde digitor manus exten dunt: z aperiunt: z tetanus qō interpt at equalr tenēs. Cū nerui anteriores z posteriores equalr ꝯhunt. De his dixit Ga. 4°. affo. i cōm. affo. a spasmo z tetano habito ꝛc. Spas mus est triplex. vnus ad ante. qdā ad retro. z qdā equaliter ad vtrunq̄. Idē Uia. ¶ Dixit Aui. qñq̄ cōtingit i spasmo q̄ corpus declinat ad anteriora. Et tunc spasmus est in la certis anterioribus: vt in lacertis intrinsecis ſpine vel in la certis longitudinalibus ventris. Et qñq̄ declinat corp⁹ ad posteriora: z tunc est spasmus in lacertis posterioribus qui sunt in spinali versus cutē: z dz posthumus: z qñq̄ declinat ad vtramq̄ ptē. s. ante z retro in quo bō stat tensus erectus in quo accidit spasmus dua ꝑ partiū simul. ¶ Dixit Hor. ps dextra vel sinistra nō pōt curuari: pars eni lata citius flectit q̄ stricta. Nunc aūt latera stricta sunt ad ire non pñt curuari. Cū hoc ēt thorax: z coste z spondiles impediunt: quāuis tñ nō spasmus fiat in toto latere: pōt tñ fieri in pte vt brachio vel manu. ¶ Dixit Hosator. sup affo. a spasmo z tetano ha bito ꝛc. q̄ qz musculi sunt situati ſm longū ante z retro: z non ad dextrū vel sinistrū: ideo nō fit spasmus nisi ad ante z retro. Et dat exēplū de assidue lata quā pol'e est flectere an te z retro: ꝛz nō ad dextrū vel sinistrū. Et dicunt. hoc esse ve rum exceptis qbusdā ꝑticularibus mēbris habentibus mu sculos situatos ad dextrā z sinistram vt oculus. Et ideo in oculo pōt fieri spasmus faciens oculū declinare ad dextraz vel sinistrā. Et sicut collū cui frequēter accidit incurvari ad dextrū vel sinistrū: vt in plurib⁹ vidi. Et precipue in matheo de villanis. Et qdā alii dicunt possibile esse spasmū fieri in clinante corpus z nō solū ꝑticulare membrum ad dextrū vel sinistrū: quāuis auctores non fecerint de hoc mentionē. Et ratio est: qz sicut homo pōt näliter inclinari ad dextrum vel sinistrū: ita ēt poterit inclinari preter näm. Et hoc cōtingit qñ medietas musculorū anterioꝝ z posterioꝝ ꝯhibitur ad dextrum vel sinistrum. Auctores eniz nō fecerunt de eo mē tionē: aut qz dederunt intelligi: aut qz raro ꝯtingit: eo ma xime qz mēbra ēt ſm näm non sunt bene plicabilia ad der trū vel sinistrū ficut ante vel retro. ¶ Dixit Sera. cognosce mus velociter qñ sciemus qūo fiat motus näl⁹: qñ omnis lacertus q̄ annectitur cū membro qō mouet: nō attrahit ip sum nisi vsus caput suū. s. ad neruū annexū cū eo: z iste ē mo tus voluntarius. Cū ergo iplent lacerti aut nerui adhe ren tes ei qui veniunt ad eos cū virtute motiua aliquo humoꝝ z tunc ipsi tenduntur: sicut vter z que sunt ei similia. Cum ergo dilatantur minuitur eorum longitudo z movētur mo tu involuntario: z iste est spasmus de repletione. sup. z cuz desiccantur lacerti vel ꝯhuntur aut nerui venientes ad eos similiter decurtantur z fit spasmus.

Quomodo fiat spasmus.

Dixit Auer. colli. 3° spasmus accidit nervo pp duas res sicut accidit in rebus extrinsecis: vt chordis z si milibus: z iste due res sunt mala cōplexio dñans calida su pra membrum pp quaz colligitur z ꝯhibitur sicut chorda in magno estu. Aut mala complexio humida mälis: que iplet neruum z distendit ipsum. Et ppea crescit latitudo z dimi nuit longitudo ſm proportionem extensionis latitudinis necessario. ¶ Dicentes igitur auctores de causis spasmi ma terialis. notāt q̄ materia eius est: aut humiditas stans sub

De causis

forma humiditatis humoralis: aut ꝓuersa in vētositatē. Et q̄ stat sub forma humoris aut est non apans sparsa: aut est apostemās. ¶ Dixit. A. mā huius spasmi aut est cōprehendens supra lacertū totū sparsa in toto musculo: sicut accidit qñ non apat. Aut est cōprehensa in loco vno: ⁊ vna pte musculi quā relique partes sequunt: sicut est qñ apostemat: ⁊ facit spasmū: siue illud apa habuerit cām extrinsecā siue nō ꝛ solum intrinsecā. Et dixit Auer. q̄ libet mā apostemās pōt hoc facere. Est ḡ dixit. A. mā apostemans flā aut melia aut sanguis aut colera. Sed q̄ est non apostemās: aut est flā aut melia aut colera sanguis vo cū non est apostemās non facit spasmū pp amicabilitatē ⁊ benignitatē suā: ⁊ qz nō reperitur in neruis implens illos. Et ad demonstranduz hoc dixit. A. Et illud. ſ. spasmus a mā sanguinea fit in apatibus lacertoz̄. ſ. sanguineis cū resoluit mā faciens apa ⁊ implet neruos cū vlcere villi nerui. ¶ Spasmus de mā colerica repente absq̄ apate rarissime contingit: eo q̄ colera non ē apta replere neruos sic q̄ inflationem ⁊ extensionē faciat augmentantē in latū pp sui paucitatē ⁊ subtilitatē. Et pp hanc cām. A. ⁊ alii inter cās huius spasmi de colera nō fecerunt mentionē. Silr a spasmus de mā melica dicto mō replente neruos ⁊ extendente in latum raro fit: vt ēt de ipsa plures auctores no fecerint mentionē. A. tñ de ea tetigit dicens: q̄ mā huius spasmi qñq̄ ē melia. sup. ꝛ raro: qz sui paucitate in locis neruosis ⁊ musculosis: ⁊ pp sui grossitiē nō est apta replere neruos repletione predicta. Dixit ergo. A. mā implens neruos faciens spasmū predictū ſm plm est flātica: qz ipsa est apta multiplicari ī membris neruosis. ⁊ penetrare i neruos ⁊ sui multitudine implere eos repletione inflāmante ⁊ extendēte eos in latū. vnde decurtant in longū. Et pp istā cām plures auctoꝛ solū de mā flātica fecerunt mentionē. ¶ Dixit Hal. spasmus de repletione fit cū nerui supfluitatibus replētur malis humidis ⁊ flāticis: q̄bus humectantur ⁊ in latū distendunt ⁊ a sua minuunt longitudine: quare lacertus ad quē mittebat neruus ille ꝟbitur ad partē sui originis: ⁊ mēbrū curtatur: quēadmodū accidit vasis q̄ fiūt ex coriis. Cū amplius q̄ possint capere replent extendunt enim in latū ⁊ abbreuiant in longū. ¶ Et Raſ. in diuisionibus dixit. q̄ fit ex hūiditate grossa. ¶ Dixit Ser. sup Uia. dria inter cām humoralē apantē ⁊ non apantē est: qñ mā nō apans ptotum lacertū diffundit ⁊ ipsum replet ſm totū. Sz mā apans est cōprehēsa in vno loco quē locū cetere partes sequunt. ¶ Dixit. A. spasmus mālis repletionalis qñq̄ fit ſm sēmitā permutatiōis māe: sicut accidit successione sqnantie aut pleuresis vel sirsen. Et sumarie vt dixit Se. sup Uia. fit in egritudinibus in cōplete crisis ſm pmutationē. ſ. māe facientis illas egritudines ad neruos ⁊ lacertos: vt apparet aliqñ in sinocha pleuresi ⁊ dolore capitis māli qñ in eis māe expellunt a venis ⁊ arteriis vel a mēbris nobilibus ad lacertos. ¶ De mā aūt ventosa faciente spasmū mālem. Dixit. A. qñq̄ mā spasmi est ventosa. ¶ Et Auer. vī velle collig. 3°. q̄ humiditas mālis nō causet spasmū nisi ꝓuertatur in ventositatē. Dixit. n. ista repletio ⁊ distensio q̄ fiunt in membro del neruo fiunt ppea q̄ illa humiditas cōuertitur in substantiā aeream: ⁊ sic in ventositatē: ⁊ ob hoc neruus labrioſe eam continet: sicut nos videmus in vtre vini bullientis. Et accidit hoc ppea q̄ partes aeree indigent maiori capacitate q̄z partes aquee ⁊ terrestres: qui occupāt plus de spacio q̄z ille. Et ob hoc qñ res humide ꝓuertunt ad siccitatem tunc nerui colliguntur ⁊ conuertuntur: sicut accidit corrigiis que calefiunt ad ignē: ⁊ qñ conuertuntur ad aeritatem augetur ipsarum quantitas. Et dixit Auer. scias q̄ hec humiditas est indigentia necessaria ꝓpter superfluam humiditatem que est in neruo ad hoc vt extendatur ⁊ crescat ſm omnem suam dimensionez ⁊ non vt ꝛtrahatur aut colligatur. ¶ Dicunt quidam. verū esse ſm plm q̄ mā faciens spasmum facit illum conuersa in ventositatem occupantem maius spacium q̄z ipsa humiditas faciebat ante. Non tñ est hoc semp: qz pōt mā humoralis non conuersa ventositatem tantum implere neruum sui corpulentia q̄ facit in ipso tensionem ſm latum. Et cum nerui extendunter in latum. dixit Auer. fit decurtatio: sicut cum replentur in longum fit elōgatio: vt pz in paralysi. Et dixit Auer. vt ego scirem quare a mā ventosa vel non ventosa nerui extendutur in latitudinem: ⁊ non in longitudinez. Saluo q̄ potest dici q̄ extensiones que fiunt in latitudine vincunt qñ fit collectia extensionum que fiunt in longitudine ⁊ propter hoc ꝟbitur neruus de necessitate. Et dixit Auer. q̄ Hale. sentit in hoc nisi ꝟctionem que est decremeutum descendens versus terram. alias. versus cerebrū. Et pluries appellat ipsum distensionē: ⁊ maxime ꝟctionē: que continet corpus ante ⁊ retro. Et plures medici intendunt q̄ extensio sit ꝟria cōtractioni. Et dixit Auer. scias q̄ verba medicorum in hoc accidente vlr sunt propinquioza: vt sint verba musicorum q̄z vt sint demonstratiua. Et dixit qñ fit ꝟctio nascitur bellum inter duos motus. ſ. inter motū virtutis motiue ⁊ motuz cōtractionis. ¶ Dixit Hal. 2°affo. in commen. affo. febrem in spasmo ⁊c. q̄ humores frigidi faciētes spasmū nutriunt neruos: non intellexit de propria nutricatione: sed large sumpsit ibi nutricationē pro imbibitione ipsorum humorū i eis. ¶ De causis autem spasmi de inanitione dixit Serap. spasmus q̄ fit de inanitione. ſ. siccitate fit sicut fit in coriis q̄ aduruntur igni aut exiccantur caliditate aliqua: qñ. ſ. exiccant humiditates que est in lacertis aut neruis: pp id ergo accidit: vt exiccentur membra: ⁊ ꝟbantur ⁊ spasmentur tendantur ⁊ ꝟbantur in longitudine ⁊ latitudine simul. ¶ Dixit Aui. spasmus de inanitione fit propter priuationez māe. ſ. ventose ⁊ humiditatis. ſ. humoralis: ⁊ fit pp dominum siccitatis propter quā accidit vt ꝟbatur longitudo ⁊ latitudo equaliter. Et per hoc differt a spasmo repletiōali: in quo vt apparuit neruus crescit ſm latum ⁊ decrescit ſm longum: sed in spasmo de inanitione decrescit ſm longum ⁊ ſm latū sicut accidit carte vel corio cū calefit: siccitas nāq̄ aduenies musculo deficcat humiditates eius tam ſm latum q̄z ſm lōgum: ideoq̄ colligitur musculus ad seipsum: sicut colligit corium expositum igni qō corrugatur ſm latum ⁊ ſm longum. Et sicut tu scis q̄ est dispositio chordaꝝ instrumentorum musicaliū q̄ abbreuiantur in estate pp exiccationem ⁊ elongant in hyeme pp humectationem. ſ. quā facit mā imbibens eas ita silr accidit neruis preter hoc q̄ replens eos inflet ⁊ tendat. Nā si inflaret ⁊ tenderet eos: tunc decurtarē tur: vt supra dictū est auctoritate Hal. 3° de interioribus. qō ēt ponit quinto de accidē. 2° cap. ¶ Not. q̄ siccitas est duplex. vna est que est qualitas vna de primis qualitatibus ⁊ est actiua. Alia est que est priuatio humiditatis rei. Et priuatio quidem humiditatiꝭ rei: ⁊ per se ⁊ formaliter accepta non est causa imediata spasmi. Nā ſm se non est causa nisi cuiusdā raritatis seu distantie partium mēbri q̄ sequit ad vacuitatē foraminū ⁊ porozū: q̄ sunt exiccata ⁊ humiditate ꝑuata. Sz bene siccitas q̄ est qualitas est per se imediata cā spasmi ⁊ ꝟctionis mēbri: qz talis siccitas p se pōt corrugare ⁊ accentrare ptes mēbroū neruosoꝝ: vt experientia per sensum declarat. Et dicunt. q̄ cū hac siccitate q̄ est qlitas q̄ facit spasmum semper cōiungitur siccitas: q̄ est priuatio humiditatis: eo q̄ siccitas qualitas non est in quocūq̄ gradu corrugans ⁊ cōtrahens: sed solum cum est intensa. Modo ista intensa non inducitur in membro nisi ex calore consumente humiditatem: aut euacuationibus fortibus ⁊ malitis ⁊ similibus causis: ex quibus procedit humiditatis consumptio ⁊ priuatio. ¶ Et notant q̄ siccitas corrugans ⁊ spasmans debet esse difformis: ita vt in quadam parte mēbri multum exiccet ⁊ contrahat. Et in quadam alia parte parum vt etiam in corio sensus demonstrat. Et propter hanc cāz dicunt. non spasmant ethici: et tertia speciei q̄uis

sint multū exiccati: q2 eor exiccatio est vniformis in oībus partibus mēbror suor: quāuis sit ēt in ethicis alia cā: quia non spasmant: z est q in eis nerui non sunt ita exiccati: sicut in spasmo sicco: quāuis ad oculū appareat ethicus magis exiccus. Et iō nerui ethicor nō spasmant. Quibus dā tñ non plz supradicta pria rō: q2 dato q ficcitas sit vniformis in ethicis non tñ sequit q non debeat ī eo fieri ōctio z spasm9 simo sicut ad difformē ficcitatē sequit difformis ōctio: ita ad vniformē ficcitatē deberet sequi vniformis ōctio. ¶ Assignant aūt spasmo non ꝓportionato ad mām cās duas: quarū vna est fuga virtutis ad suū prīncipiū: de qua dixit Aui. q fit cā rei impedientis a q̄ nerui fugiunt z congregantur ad expellendum ipsaz. Et ista res impediēs a qua fugit aut est dolor: aut est humor mordicatiuus: aut qualitas veneno la perueniens ad cerebrū z neruos: sicut accidit ei quem pugit scorpion super neruum: a tali enim re impediente virtus fugiens ꝟbit membrum z fit spasmus. ¶ Q2 aūt dolor spasmum inducat. Dixit Gal. in commen. affo. spasmus ex ello ꝛc. declarat hoc experientia: q nimium dolorē sequit spasmus, membra enim neruosa colligata loco dolenti compatientia ei ꝓp fugere a dolore ꝟbuntur versus eorum origines z spasmātur: qui dolor si perseuerabit: z maxime multum intensus spasmus continuabitur: si autem dolor interpolaret vel multū remitteret: similiter spasmus interpolare tur. Et in eodem cōment. Gale. declarat. qūo spasmus fiat a mā mordicatiua vt colera prassina siue eruginosa existente in ore stomaci: z aliqñ a colera rubea vel citrina. ¶ Secunda causa est aliqua causa extrinseca occurrens membro congregans ipsum: et absq; hoc q malū sensum ponat in membro pp quem habeat fugere: quāuis ēt malum sensum possit inducere: de qua loquens Aui. post supradictam causam ait: aut accidit dictus spasmus ꝓpter qualitatem non venenosam: sicut accidit spasm9 ab infrigidatione vehemēti congregante neruum z lacertum: z inspissante ipsum: z sic inspissando faciente ipsum contrahi ad caput suuz. In qua congregatione z inspissatione congelantur humiditates ipsius membri pp quarum cōgelationem z indurationē: quidam hanc speciem spasmi reducunt ad spasmum siccum: tñ impropie. Et ideo dicunt. spasmus siccus est duplex: vnus vere z propie siccus factus pp ficcitatem z absentiam hūiditatum membri: z alius impropie z non vere siccus: qui non fit pp priuationem humiditatum membri: sed pp earū cōgelationem z indurationem. ¶ Et rursus inducentes aūctores quasdam causas primitiuas spasmi dixerunt q quā doq; accidit spasmus pp accidentia anime. ¶ Dixit Auic. vna de speciebus huius spasmi est ille qui sequitur pp timorem z causas dilatatiuas submersas subito que faciunt seq lacertos motus ad sua principia ꝑm suas formas. ¶ Propter cuius cause declarationē notant q timor pōt esse causa spasmi duplr. vno modo qñ timor supuenit hoi repleto malis humoribus qui mouent a calore subito reuocato ad interiora in timore qui sic moti facti cause dilatatiue neruorū z lacertor q2 fluentes ad ipsos dilatant eos implētes ipsos p submersionē in eis. Et sic faciunt spasmū qui est de genere spasmi repletionalis. Alio modo fit spasmus i timore forti z subita reuocatione spūuz ad interiora omni circūscripta repletione humorali: q2 talem fortez z subitā spūuz reuocationem sequunt musculi in qua consecutione ꝟbuntur z fit spasmus qui est de genere spasmi non ꝓportionati ad mām. Et silr pōt contingere spasmus pp causas dilatatiuas spūum ad exteriora: vt in subito z forti gaudio. Et hoc q2 in tali dilatatione calor effusus ad exteriora dissoluit humores ibi repertos: q dissoluti fluunt in neruos z lacertos replentes ipsos: z ꝟbentes: z sic facientes spasmū de genere repletionis: q spasmus vtplm esset particularis. Aut q2 in tali dilatatione spiritus ad exteriora multū de ipso resoluit z calat: vnde pacificatus i exterioribus ab eis z a musculis retrabitur ad interiora z sequuntur ipsum in retractiōe sua musculi z ꝟbuntur: z spasmum incurrunt de genere nō proportionati ad māz. ¶ Et dixerunt. qñq; accidit ppea q supra membrū ōctum ob aliquā cām voluntarie accidit corpus reliquum vel aliud graue onus sustentari. Dixit Aui. de speciebus spasmi a dictis causis est ille qui accidit pp sustentationē factam supra aliquod mēbrum qō est ōctum. s. voluntarie vt cum sustētatur homo supra genu vel brachiū qō prius ōrit. Et hoc q2 in tali sustentatione super ipso mēbro ōcto fit effusio alicuius materie humoralis ad ipsuz mēbrū ōctum intrans in ipsius neruos z lacertos replens eos z prohibens sic mēbrum a sua ōctione dilatari: z faciens ipsum remanere ōctum z spasmatum spasmo qui est de genere repletionis. ¶ Et dixerunt. qñq; accidit ppea q mēbruz secum defert causam pp quam materia defluit ad ipsuz que fluxa replet contrahit ipsum: z spasmatur sic spasmo de genere repletionis. ¶ Dixit Auic. quandoq; est cum eo scilimembro q spasmatur accidens. i. causa faciens illud: vt fit cum ipsum fert pondus graue: ex cuius delatione laxatur z debilitatur z dolet vnde fluunt materie ad ipsum. ¶ Et dixerunt quādoq; accidit spasmus pp accubationē z sessionem lōgam super re dura vt lapides vel terra vel balnea pp cuius duritiem indurantur mēbra superaccubantia: z tunc si qua ōcta erant facta indurato prohibentur a dilatatione: z que dilatata erant prohibentur a ōctione. ¶ Dixit Aui. aut fit si obdormiscat super lectum durum. Et subdit. hoc est ex eis que per se remouent: z potest hoc dictum referri ad causam imediate precedentē pp dormitionē super rē duram: z hz veritatem: qm vtplm hic spasmus est leuis: z propie quedam rigiditas siue indurati illorum mēbror: que q2 ꝓuenit propie pp prohibitionem spūs z caloris venientis ad illa mēbra indurata z aliqñ opilata pp compressionē ad rem duraz puo tpe durat: q2 remota causa dura spiritus z calor per se cito redeunt ad illa membra. Unde redeūt ad dispositiones suas naturales. Et erit hic spasmus de genere non proportionati ad materiam: z potest referri ad alias ēt species supradictas. Et ratio est: q2 in illis causis ꝑm plurimū parum est de materia que fluit ad membrum quare cito consumitur. Et hoc significat Aui. cum in vna illarum causarū dixit. retinet in ipso mēbro aliquātulū. i. puo tpe. alias aliquātula. i. pauca mā. Et q2 ad cāz de obdormitatione super re dura: aliqñ sequit ēt stupor: ideo. A. dixit. z est cum hoc stupor: z ēt ipsius spasmi est aduenies mēbro vel membris pp repletionem que est mā effusa ad ipsa membra. Et hoc erit cum pp illam accubationē mēbra dolerent: vñ effūderent māe ad ipsa coartātes spūm motiuum. supple. z sensitiuum penetrare prohibentes ad ea: vnde non est pole: vt vt moueat ea. s. pp sui paucitatē ad dilatationē faciendū: z ꝟ erit spasm9 de genere repletionalis: z q2 vt plm in hoc casu illa mā est pauca: ideo iste spasmus paruo tpe durat: iō. A. subdit. cū redit virtus z corfortat mā. i. cōfortat virtus sua prīa mām z consumit vel expellit eā fit dilatatio. Sz q2 reperit lra que dicit: z est hoc stupor. Et non dicit cū hoc: tunc dicendū est q stupor pōt pp mām effusam pp dictam cām illius membris superuenire facta prohibitione spūs sensitiui requisiti ad sensum in eis. Et erit ꝟ stupor cā detectionis membror ipsorum in rigiditate z indurationē sua: q2 prohibito sensitiuo spiritu a membris ipsis: prohibetur ēt motiuus sufficiens esse ad dilatatioōē z motū faciendū. ¶ Et dixerunt. qñq; accidit spasmus pp extensionē membri cum super ipso extenso fit sustētatio reliqui corporis aut rei grauis: pp quod aliqua mā effunditur ad ipsum mēbrū ingrediens eius neruos z lacertos ꝓhibens eos a ōctione: vnde remanet mēbrū tensum tetanatum tetano repletionali. Dixit Aui. z qñq; fit ex extensione. s. alicuius membri illius: simile. s. qō dictum est fieri pp sustentationem super membro cōtracto. ¶ Et dixerunt. qñq; accidit spasmus. s. leuis ꝓpter

ſomnū longū: quāuis non ſuper re dura pp retractionē mul
tam ⁊ longā caloris ⁊ ſpūs ad interiora: quare apud excita
tionē mēbra remanēt in diſpōne in q̄ erant in ſomno ꝛecta: ⁊
extenſa pp paucitatē ſpūs motiui in ipſis nō potētis ea mo
uere: q̄re remanēt mēbra ſpaſmata donec redeat ad ea de ſpi
ritu motiuo ſufficiētia. ¶ Dixit. A. ⁊ hoc. i. ſpaſmus plm.
i. plerūq; fit pp ſomnū aut excitationē. alias. poſt ſomnum
apud excitationē q̄ remanent mēbra ꝛecta: nec extendunt: q̄m fit. ſpūs. ſ. motiuus in ſomno pigrior: ⁊ nō fit aſſiduus i
faciendo dilatationē pp declinationē ſuā ad interiora: ⁊ eſt
hic ſpaſmus de genere nō ꝓportionati ad mām. ¶ Et dixe/
runt de cauſis eius ē ebrietas ⁊ potus vini. ¶ Dixit Raſ. p
ꝓti. ſpaſmus eueniens poſt nimiā ebrietatē eſt ex repletione
q̄ vinū penetrat vſq; ꝓfunditatē neruoꝝ: potus tū vini acu
ti puri maxie ſumpti in ieiunio cum multū mordicat os ſto
maci pōt eſſe cā ſpaſmi non ꝓportionati ad mām. ¶ Et q/
dā imaginant pp potū vini poſſe ꝛtingere ſpaſmū de inani
tione: maxe ſi fuerit vinū acutū ⁊ multū bibitū a corpore ex
carnato multū extenuato: q̄m tale vinū exiccando faciet ip/
ſum ſpaſmari: vtp̄lm tū ſpaſmus ſequens potū vini eſt de re
pletione. ¶ Et dixit. de cauſis ſpaſmi ē ſuperflua comeſtio ⁊
indigeſtio ⁊ faſtidiū. Et hoc pp multiplicationē ſuperfluita/
tū flāticarum: que p̄nt fluere ad neruos ⁊ facere ſpaſmum.
¶ Et de eis ſunt dimiſſio exercitij cōſueti ⁊ ocioſitas ⁊ mul
tus ſomnus: q̄ ſunt cā multiplicationis ſuperfluitatū fleg/
maticarū. ¶ Et ex eis eſt aſſidua balneatio q̄ ſi fuerit in aq̄s
termaticis aut in balneo ſicco: poſſunt eſſe cauſa ſpaſmi de
repletione diſſolutis per illa balnea materiis q̄ fluentes ad
neruos faciunt ſpaſmū de repletione: ⁊ hoc maxime accidit
eis qui ſunt repleti ⁊ intrant balnea nō p̄miſſis eūationib⁹
Et ego aliquoties hunc ſpaſmū vidi: ⁊ p̄nt eſſe cā ſpaſmi de
inanitione: maxie in corpore extenuato. ¶ Dixit Ga. ⁊ po
nit primo ꝓtiū. ſpaſmus q̄ accidit poſt indigōnem: ⁊ faſti/
diū ebrietatē multā balneationē: dimiſſionē exercitij vel ml̄
tū ſomnū eſt ex humiditate. ¶ Et dixerunt ex eis ſunt vigi
lie plurime q̄ p̄nt eſſe cauſa ſpaſmi de repletione: ppea q̄ p/
ducunt ad indigeſtionē: ⁊ p̄nt eſſe cā ſpaſmi nō ꝓportiona/
ti ad mām: vt cū ſunt cā generationis humoris mordicatiui
⁊ p̄nt eſſe cā ſpaſmi de inanitione. ¶ Dixit Ga. ȝ° de interio
ribus ſpaſmus q̄ accidit ex ſiccitate fit poſt vigilias. Et de
cauſis ſpaſmi ſunt motus corporei qui p̄nt eſſe cā ſpaſmi de
repletione: cū facti in corpore repleto: ⁊ in hora indebita diſ
ſoluunt hūiditates: q̄ fluentes ad neruos faciunt ſpaſmum
Et p̄nt eſſe cā ſpaſmi de inanitione per viā reſolutionis ⁊ cō
ſumptionis humiditatū. ¶ Dixit. A. ſpaſmus ſiccus eſt q̄
fit ſucceſſione motuū laborioſoꝝ corporaliū ⁊ animaliū:
⁊ ſicut ſunt vigilie: anguſtia: timor: ⁊ ſimiles cauſas exiccā
tes. ¶ Et de cauſis ſpaſmi eſt cibus acutus mordicatiuus
⁊ ſpaſmus ab eo prouenies ſm plm eſt de genere non pro
portionati ad mām. ¶ Et de cauſis ſpaſmi eſt tolerantia fa
mis ⁊ ſitis ⁊ p̄nt eſſe cā ſpaſmi ſicci in corpore extenuato: h
enim cū diu abſtinet exiccatur ⁊ ſpaſmatur. Et p̄nt eſſe cau
ſa ſpaſmi non proportionati ad mām: maxime q̄n ad eas cō
ſequitur fluxus colere mordicatiue ad os ſtōi. Et ex eis eſt
coctus ſuperfluus deſiccans: vel per viam indigeſtionis cor
pus replens humiditatibus indigeſtis. ¶ Et dixerunt. de
dictis cauſis eſt ſumptiō medicinaꝝ frigidarū vel acutaruꝫ.
Et medicine quidē frigide: maxie vehementer vt narcotice
p̄nt eſſe cā ſpaſmi nō proportionati ad māz pp leſionē quā
inferunt cerebro ⁊ neruis: ⁊ p̄nt eſſe cā ſpaſmi de inanitiōe
ꝓpꝛie q̄ vt ſupra patuit: accidit ex ꝓgelatione humidita/
tū in corpore ⁊ neruis ⁊ lacertis. Et ſimile cōtingere pōt ex
frigiditate aeris vehemēti aut longa effuſione aq̄ frigide ſu
per corpus. ⁊ maxie cū iſta frigiditas obueniat capiti ⁊ dor
ſo. ¶ Dixit Ypo. in affo. frigidū vlceribus mordax q̄ ipſuꝫ
eſt ſpaſmi ⁊ tetani iductiuū. ¶ Dixit. A. accidit ex vehemē
tia frigoris: ſicut accidit ei qui bibit medicinas narcoticas
⁊ opium. Medicine vero calide maxie vehementer p̄nt eſſe
cā ſpaſmi diſſoluendo in corpore humiditates ⁊ portantes
eas ad neruos: q̄ intrantes eos replent ⁊ extendunt ipſos i
latuꝫ: ⁊ hic erit ſpaſmus de genere repletionali. Et p̄nt eſſe
cauſa eius deſiccando ⁊ finiendo hūiditates corporis: ⁊ erit
hic ſpaſmus de gñe ſpaſmi ſicci. Et p̄nt eſſe cā eius p ſuam
mordicationē vel malā qualitatē. Et erit hic ſpaſmus de gñe
nō proportionati ad mām. ¶ Dixit. A. eſt ſpaſmus factus
pp medicinas: ⁊ ex cauſis ſunt medicine ſolutiue q̄ p̄nt fac
re ſpaſmū vel pp ſupfluā euacuationē quā faciunt ⁊ erit de
genere ſpaſmi ſicci vel pp acuitatē ⁊ mordicationē ⁊ veneno
ſitatē ſuā: ⁊ erit de gñe non ꝓportionati ad mām in quo ſu
git vtus a re nocente. Vel q̄ agitant ⁊ diſſoluunt humores
⁊ nō educunt ⁊ agitati fluunt ad neruos ⁊ replent eos ⁊ erit
de gñe ſpaſmi humidi. ¶ Et medicine q̄dē tam calide q̄ frī
gide ab extra approximate maxie ſup vulnere neruoꝝ: ⁊ pe
cipue ſi neruus fuerit diſcooptus: frigide q̄dē p actualē fri
giditatē ledentes ipſos: ⁊ p actualē vel potentialē p̄hibētes
actū virulentie a vulnere: maxie q̄n ſunt ȝiuncte cū ſtiptici
tate: q̄ virulentia retēta pōt inducere ſpaſmū p ſuā mordica
tionē quā facit in neruos ⁊ per ſuā malā qualitatē quā emit
tit ad cerebrū: a cuius malitia fugit vtus. Et erit hic ſpaſmꝰ
de gñe non proportionati ad mām. Et de cauſis eius dixerūt
foze venenū ſiue intus bibitū ſiue exterius cadens ſup locuꝫ
neruoꝝ. Dixit. A. ⁊ fit pp potū veneni a cuius peſſima qua
litate fugit virtus: ⁊ maxie ſi fuerit de habentibus re⁹ ad
cerebrum ⁊ neruos: pp cuius ȝrietatem ⁊ venenoſitatē nu
ui vehementē incurrunt leſionē: ex qua ȝbuntur: ⁊ dixit. et
ſpaſmus a punctura ſcorpionis vel rutelle ⁊ ſerpentis ſuper
neruum. ¶ Et dixerūt de cauſis extrinſecis eſt p̄ctura ner
uo eueniens vel chordē: ſicut Gal. dixit in tegni. aut inciſio
chordē vel neruo eueniens ſm longum: ſiue ſm latuꝫ non
totaliter vel eueniens mēbro neruoſo vel in lacertis: ⁊ maxi
me in capitibus eoꝝ. ¶ Spaſmus quidē ſeq̄ns ad vlcera ſi
ue vulnera p̄dicta pōt eſſe nō ꝓportionatus ad mām ſeq̄ns
ad dolorē vulneris vel ad mordicationē virulentie retente
neruis: maxime ſi obcecatū fuerit oſificiū vulneris. Et pōt
eſſe ſpaſmus repletionalis ſequens repletionē nerui vel ner
uoꝝ ex mā de fluente ad eos cauſa huius doloris vel agita
tionis humoꝝ que pōt retineri in eo: vel eis apoſtemādo
⁊ nō apoſtemando. Ait Raſ. ꝑmo ꝓtiū. q̄n punguñ neru
apoſtemant: ⁊ accidit ſpaſmus de repletione. ¶ Dicunt q
bi duo ſpaſmi poſſunt eſſe vles totī: poſſunt eſſe particu
res vni neruo vel pluribus paucis. Naz non proportiona
as ad mām erit vlis vel particularis ſm potentiā cauſe cu
ſantis dolorē puuctionem ſiue mordicationē. Et ſm intenſi
onem vel remiſſionē doloris ⁊ mordicationis. ⁊ ſpaſmus
de repletione erit particularis ſi mā fluxa ad locum replēti
ſolum neruos ipſius loci ſeu membri vel neruos paucos: ⁊
erit vlis ſi materia fluens fuerit multa ſufficiens replere ui
uerſaliter neruos corporis: ſicut aliquādo accidit i corpo
multum repleto cui ſuperuenit vulnus in neruis: vel cum
apa loci illius fuerit magnum: ⁊ poſtea delituerit: in cuius
delitescentia mā ipſa cōcata fuerit multis neruis vel nuꝫ.
Et poteſt eſſe ſpaſmus ſequens vulnus de inanitiōe ſangui
ne a vulnere multū fluente. ¶ Et adducentes auctores quā
dam cauſas intrinſecus ſpaſmi. Dixerunt. ex eis eſt multa
ſenſibilitas oris ſtomaci qua vehementer leditur colera eiꝰ
modica effuſa ad ipſum mordicante ipſum cui compatitur
cerebrum ⁊ fugit virtus: ⁊ fit ſpaſmus de genere non pro
portionati ad mām. ¶ Dixit. A. de hoc genere eſt ſpaſmus
factus ꝓpter fortitudinem ſenſus ſtomaci cum ad ipſum
expellitur colera. ¶ Et dixerunt. ex eis eſt colera mordica
tiua praue qualitatis: ſicut porrina vel eruginoſa ſtans in
ore ſtomaci ledens ipſum: a cuius malitia refugit virtus e
patiente cerebro: ⁊ fit ſpaſmus ſimiliter non proportiona
tus ad mām: ⁊ multotiens hic fit ſpaſmus cum euomitur

illa

illa colera: q; tūc magis cōicatur cerebro malitia ei⁹: q̄uis vomitu completo ⁊ illa mā educta sequat curatio spasmi. ¶Dixit Auic. hui⁹ qdez generis est spasm⁹ eius q euomit humorē q̄ est vt erugo eris nocentez oi stōi: ⁊ loqtur de eo Sal. gnto affo. in cōmēto affo. spasm⁹ ex ellō ⁊c. ¶Et dixerūt de causis ei⁹ sunt vermes in stō vel intestinis ꝓtenti rerunt. de causis ei⁹ sunt vermes in stō vel intestinis ꝓtenti cōicātes malos vapores cerebro: vel pungētes stōm vel intestina: vñ fugit vītus. ⁊ fit spasm⁹ non ꝓportionat⁹ ad materiā. ¶Et dixerūt. de causis ei⁹ est lesio magna existens in aliquo vel aligbus mēbroꝝ neruosoꝝ cōicantiū cerebro p colligantiā ipsoꝝ cum ipso: vel in mēbris qbus p̄dicta mēbra cōicant ⁊ cōpatiunt illis ⁊ istis cōpatientib⁹ cōpatitur cerebrū: vnde fugit vītus: ⁊ fit spasm⁹ de genere non ꝓportionati ad mām. ¶Dixit Auic. hui⁹ generis est spasm⁹ factus pp cōitatem cerebri ⁊ matricis ⁊ vesice: ⁊ reliquoꝝ similiū in egritudinib⁹ suis. Et subdit. ⁊ spasmus fact⁹ ab egritudine in ore stomaci ⁊ matricib⁹ ⁊ mēbris neruosis ⁊ in vicinis eis. Dixit Auic. hui⁹ generis est spasm⁹ accidens ꝓpter vermes. ¶Et dixerūt. de causis ei⁹ est dolor fortis in quocūq; mēbro: fuerit etiaz absq; vulnere ⁊ absq; apate: ⁊ maxime si fuerit in mēbris neruosis vel in articulis: ꝓpter quez cōpatiens cerebrū cōtrahit: ⁊ fit spasm⁹ non ꝓportionat⁹ ad mām. ¶Et dixerūt. de causis eius est repletio magna corpis: maxime ꝑm membra ꝓncipalia aut venas magnas. ¶Dixit Ipo. 4° regiminis acutoꝝ. In repletiōe magna que est ꝑm cor ⁊ epar ⁊ arteriā magnā cāntur spasmi. cui⁹ cā est dicunt: q; stāte tali magna plenitudie viā opilāte spūs vitalis nō transit ad cerebrū: q̄re cerebrū non transmittit spūm aialem ad neruos: q̄re remanēt nerui cum spū aiali pauco quē p̄ius nō receperāt. Et cuz illo mouent: ſz insufficienter: ⁊ sic spasmose: ⁊ accidit eis. sicut accidit caudit lacertoꝝ abscisis: q cum habēt aliquid de spū ꝑ nus trāsmisso mouētur facientes quendā motū ꝛctiuū spasmosum donec euaporato toto illo spū a motu desistāt: ⁊ est hic spasmus de genere nō ꝓportionati ad mām. ¶Et dixerunt. de causis spasmi est siccitas cerebri: quare exaurit humiditatē a nuca ⁊ a neruis sui fortitudine: quare exiccant nerui ⁊ ꝛbuntur: ⁊ fit spasmus de gīe spasmi sicci quē modum tetigit Auic. in cap. de spasmo. ¶Et dixerunt. ex dictis causis ē febris siue sit adurens sit cronica: ⁊ maxime si febris fuerit cōiuncta cuz apate calido cerebri. Et febris qdē dupl'r potest spasmū inducere vno mō consumēdo ⁊ exiccando humiditates corpis ⁊ neruoꝝ: aut cū vehementia sue caliditatis liquefacientis ⁊ consumentis: sicut febris facit adurens: aut cū longitudine ⁊ diuturnitate sue impressionis: quare ꝓsumit ⁊ exiccat ⁊ finit humiditates: quāuis eius caliditas nō sit adurens: vnde exiccati ꝛbuntur: ⁊ fit spasmus siccus.

¶Alio modo dissoluendo hūiditates corpis preter hoc q̄ eas cōsumere posset: q̄ dissolute reddite fluxibiles fluunt aut ad os stomaci: vel aliud mēbrū neruosum cū sua acuitate ⁊ pungunt ⁊ mordicant ipsuz: vñ cōpatit cerebrū ⁊ fugit ⁊ fit spasmus de genere nō ꝓportionati ad mām. Aut fluūt in neruos ⁊ lacertos ⁊ replēt eos extendentes in latū: vnde ꝛbuntur in longū ⁊ fit spasmus: qui quāuis habuerit p cāliditatem febrilē: est tñ spasmus de genere repletionalis. ¶Sal. tñ 3° ꝓnosticoꝝ. nō expressit nisi de spasmo repletionali in febribus euenientez: q; de eo minus videbat: ⁊ q; certū habebat posse in febribus euenire spasmū siccū ⁊ non ꝓportionatū ad mām. ¶Dixit. A. de causis spasmi sicci ex eis est qui fit successione febriū adurentiū: ⁊ maxie in febribus firlen: q; tunc pp apa calidū cerebri magis ipzimit in cerebrū ⁊ neruos. sup. aut successione febriū cronicaꝝ. Et subdit Auic. q̄sq; fit spasmus. ſ. siccus in febre: ſz non est de fortitudine febris. i. q; ipsa sit multū intensa: nec est de longitudine eius. i. q; fuerit multū longa: ita q; sui fortitudine vel longitudine cōsumpserit hūiditates corpis. Et ꝑ spasm⁹ ē de genere eius: cū quo nō est illa siccitas tota. i. vltimata: ⁊ tñ est spasm⁹ siccus: de gīe tñ siccitatis parue cū febris illa nō fortis nō longa nō potuerit ꝓsumere hūiditates in toto: ideo iste spasm⁹ erit debilis ꝓpter: sicut quedā rigiditas siue induratio mēbroꝝ ad motum: ⁊ ineptitudo ad dilatationē. Et cōparans Auic. inter spasmos eueniētes in febribus. Dixit spasm⁹ eueniens in febrib⁹ pp cōunitatē oris stomaci non est illi⁹ prauitatis ⁊ malitie: cui⁹ est ille q fit in febrib⁹ tēporalib⁹. i. lōgis. sup. aut acutis: qui. ſ. fit absq; illa cōitate: in qbus febrib⁹ deficcant nerui ⁊ lacerti: imo ⁊ cerebrū. Et dixit. in febrib⁹ fit qdam spasm⁹ q nō est vehemēter malus: ⁊ est ille q fit ꝓptereā q; febres faciunt currere mās quas dissoluūt in neruos ⁊ lacertos: ⁊ ꝓpie cū corpus est repletū: ⁊ est supple. de genere repl'onalis. Et q̄sq; accidit in febrib⁹ spasmus ꝓpter cōitatē oris stomaci: ⁊ est de genere nō ꝓportionati ad mām. ¶Dixit Raſ. i. ꝓtinen. Nō accidit in febrib⁹ qbuslibet spasm⁹ ex siccitate: q; possibile est febrē dissoluere hūiditatē: ⁊ p hoc supuenire spasmus vel tetan⁹ humidus. Et istud in ꝓncipio erit febris. ſ. ſm plm. naz ſm plm ille q accidit post febrē. i. in ꝓcessu febris: ⁊ in statu grauis est ⁊ nō erit nisi ex siccitate. ¶Et dixerūt ex causis ei⁹ est siccitas cerebri absq; febre ⁊ apate: q̄ quidē siccitas nō est intēsa aduenies ei ex debilitate ipsius in conuertēdo nutrimentū suuz in subaz suā: que plurimū aduenit hūtibus cerebrū siccuz nāliter vel accidētaliter: q̄re non relarat humiditatē nuce ⁊ neruis: sed potius ab eis attrahit ad se: q̄re exiccant ⁊ idurant ad modū: q; nō ꝓuenit a multa siccitate: iō est debilis. de quo dixit. A. q; fit ⁊ destruit velociter: fit. n. faciliter maxime i dictis cerebris siccis a quacūq; cā exiccāte: vt cū Paulo amplio vigilāt solito aut aliquā eōnem patiunt. Et silr soluit velociter cū nā: vel arte cerebro acqritur humiditas sufficiens que relaxet nervis hūiditatē: ⁊ non amplio attrahat ab eis: q̄re reddūtur habiles ad dilatationē ⁊ motuz. ¶Jnsuper auctores assignāt cās spasmi diuersificatas penes etates patientiuz ipm. ¶Dixit Ipo. 3° ꝓnosticoꝝ. spasm⁹ pueris in acuta febre: maxime aūt si ventrē ꝓstrictuz habeant: q; tūc materie male que debēt expurgari p ventrē repūt in membra neruosa ⁊ neruos. Et si vigilent ⁊ expaueāt ⁊ plāgant: q̄ñ tunc magis debilitat cerebrū: ⁊ debilitas trāsit ad neruos: vnde ꝓptiores sunt ad recipiendū mām. Et si colores varientur. ſ. faciei: ⁊ etiā toti⁹ corpis: vt mō citrini: modo lividi: modo virides fiāt: q; significantur in eis māe diuerse male: ⁊ raptus eaꝝ versus cerebrū ⁊ neruos: ⁊ subdit Ipo. ꝟ eueniunt pueris vsq; ad septez annos. ¶Et dixit Sal. in cōmē. hui⁹ verbi q; Ipo. nō intellexit de spasmo ꝑticulari accidēti in aliquo mēbroꝝ. Sed de vñ accidenti in toto: q facile accidit pueris: ⁊ ꝓpie lactantibus ex eis: cuius cā in illo est lac: ⁊ ꝓpie si multū ⁊ grossuz fuerit. Et accidit pueris nō lactātib⁹ infra dictā etatē pp cibos multos quos suscipiūt ⁊ nō in sua hora: q̄ñ ipsi nō intelligūt ex rebus nisi comestionē. Et iuuat ad illud debilitas neruorum in eis. ⁊ vtilis mollificatio: hūt. n. neruos debiles ⁊ molles ꝓpter humiditatē etatiuā ⁊ nutrimentalē: q̄re faciliter patiunt a causis ipzimentib⁹. Et spasm⁹ quidē eueniēs in febre pueris pōt esse ois generis ꝑut supra in generali dcm est. Accidit etiā spasm⁹ pueris absq; febre. dixit Auic. ex spasmo humido est q accidit lactātibus pp vicinitatem mamille: ⁊ pp humectationē lactositatis ⁊ ogelationem lactis in eis. i. pp vicinitatē ad partū cum mamillas sugūt ⁊ humiditatē nutrimentalē generatā ex lacte quā vocat lactositatē ⁊ ogelationez lactis. i. humiditatis p̄dicte generate in chordis. ſ. ⁊ neruis ⁊ musculis que in dictis mēbris est apta cōgelari ⁊ inspissari ēt a leni cā congelāte: vt leui frigore ītrinseco vel extrinseco. ¶Et dixit Auic. accidit spasm⁹ infantibus cuz ventres eoꝝ ostringuntur: ⁊ in vigilijs eoꝝ ⁊ multitudine fletus eoꝝ. Et dixit. accidit eis spasm⁹ in febrib⁹ suis: quāuis sint leues nō acute liquefactiue. Naz pp facilitatē dissoPueri facile incurrūt spasmum.

lutionis hūiditatū ipsoꝝ leuis febris est potens eas fluere facere ad os stomaci eoꝝ: ꝛ facient spasmū non ꝓportionatū ad mām vel in neruos eoꝝ facere spasmū de repletione. Et pp facilitatē dissolutiōis corporū ipsoruꝫ febris: q̄uis sit leuis est potens exiccare corpora eorum ꝛ facere spasmū de siccitate: maxime cū febris elongat. Et ꝫ spasmus pluri mū accidit debiliorib⁹ ex infantib⁹. Et vīr dixit Aui. infā tib⁹ facilis est casus in spasmū. s. quēcunq; pp virtutē debi/ lez cerebri eoꝝ ꝛ membroꝝ ipsoꝝ ꝛ lacertoꝝ eorū: vt etiaz voluit Gal. 6⁰ de regie sanitatis. ¶ Et dixit Ypo. vbi supra. maiorib⁹ vo his ꝛ iuniorib⁹ spasm⁹ non ꝓtingit in febrib⁹ nisi magnis existentibus infirmitatib⁹ vt frenesis. ¶ Dixit Aui. in puerib⁹. i. in illis q trāseūt septimū annū nō est fa cilis aliqua duaꝝ rerū. i. aliqs duorū spasmoꝝ. s. ficci ꝛ hu midi. Ille eniz q septē ptranſit annos nō spasmat nisi pp fe brez valde prauā: maxime in cōparatione ad infantes: q vt dictū est: incurrūt spasmū a febre ēt leui. ¶ Dñt qdā. pueri vsq; ad septimū annū facili⁹ incurrunt omnē spēm spasmi puerib⁹ a quacūq; cā pter quā a dolore ad quaz puberes ꝛ pfectiores etate sunt magis parati pp pfectionem sensus eoꝝ: Et dicūt. pueri facili⁹ incurrūt spasmū humidū ppter simbolū humiditatis ipsoꝝ: ꝛ pp repletionē quā multipli/ cāt pueri ex inordinato regimine supra iuuenes: ad q̄s cās coadiuuat maior teneritas ꝛ raritas subē neruoꝝ ipsoruꝫ pp quā faciliter recipiūt supfluitates. ¶ Dixit Ari. in vlti/ mo libri aialiuz: ꝛ ponitur a Rabi in 9ª pticula suoꝝ asso. Multotiēs plurib⁹ pueroꝝ spasm⁹ accidit: quoꝝ cib⁹ bo/ cus est pp copiā lactis pinguis q̄ sugunt a nutricib⁹ suis carnis fertilis. Et hui⁹ egritudinis cā est lactis bibiti mul/ titudo. ¶ Ex dictis appet q humiditas est cā spasmi hūi/ di repōnalis: ꝛ pōt esse ꝓiuncta cū frigiditate ꝛ caliditate. ¶ Dixit Aui. causa eēntialis spasmi humidi aut est hūidi tas ꝛ frigiditas: ꝛ friditas adiuuat ſm congelationē. i. con gelādo illam humiditatē. sup. ꝛ aliqñ est cā eius hūiditas absq; friditate. s. vel cū equalitate actiuaꝝ: vel cū caliditate ꝛ tunc hūiditas nō est congelata. Et subdit. aut ꝓ ficut cā eēntialis spasmi ficci est siccitas ꝛ caliditas iuuat sup ꝓsecu tionē. i. ꝓsecutionis: q. s. resoluit humiditatē. sup. vel est cā spasmi ficci siccitas cū equalitate actiuaꝝ: hoc tū raro ꝛ pa ruz inuenit: tant cuz friditate congelāte ꝛ idurante neruos vt supra patuit. ¶ Et patēt ex dictis cause spasmi ꝑmitiue antecedētes ꝛ ꝓiuncte. Nā ꝑmitiue sunt que supra enume rate sunt ꝛ illis silēs. Antecedētes vo spasmi humidi sunt humor coaceruat⁹ in corpe: ꝛ maxime in loco ꝓpinquo ner uis ꝛ lacertis ꝛ viaꝝ largitas ꝛ neruoꝝ debilitas ꝛ similia. ¶ Spasmi vo ficci cā añs erit cōplexio mala resolues ꝛ cō sumens humiditatē mēbroruz: ꝛ potissime neruosoꝝ: ꝛ p/ cipue si illa mala cōplexio erit in cerebro vel loco ꝓpinquo neruis. Et hūiditatis corpis habilitas resolutiōi ꝛ neruo/ rū debilitas. Et spasmi non ꝓportionati ad mām cā ante/ cedens erit mala mā mordicatiua vel venenosa in corpore coa dunata: multa sensibilitas oris stomaci ꝛ mēbroꝝ ner uosoꝝ: debilitas cerebri ꝛ neruoꝝ ꝛ similia. Et cā ꝓiuncta spasmi humidi est humor existēs in neruo vel neruis ꝛ la/ certis actu faciens extensionē in latum ꝛ decurtās in lōgū. Et spasmi ficci cā ꝓiuncta est maxime siccitas actu inducēs contractionez in neruis. ¶ Et spasmi non ꝓportionati ad mām cā ꝓiuncta est mā actu mordicās mēbra sensitiua aut mala qualitas actu ledens cerebrū: vnde fugit ꝛ contrahit ꝛ similia. ¶ Dixit Gal. 3⁰ de interioribus. ꝛ ponit. i. cōtinē. q̄ spasmus est ex caliditate exiccant neruū: ꝛ q̄ est ex fri/ giditate coadunant. Et q̄ est ex humiditate ingrossant ꝛ incurtātur: ꝛ q̄ est ex humiditate mordicāte ꝛ pungente corrugantur ꝛ incurtātur ꝛ coadunant: sicut accidit in sin/ gultu. Reddētes qdam cām cōtractionis neruoꝝ in spas/ mo: dicunt q ad maiorē vel diminutionē alicui⁹ dimen sionis pter nām segtur diminutio vel augmentū in alia: nō tñ semp. nam sicut pōt fieri augmentū ꝛ diminutio ſm oēz dimensionez in dispōne nāli. ita pōt fieri in dispōne pter na turā apparet de augmēto in mēbro hydropico: ꝛ de dimi nutiōe in corpe qō vītur de quo aliqñ minorat longitudo latitudo ꝛ pfunditas. Si itaq; dicunt maiorītas fit p posi tionē rei nouē priꝰ nō existētis segtur diminutio in alteri aliarum dimensionū: non tñ in ambab⁹ alijs: vnde reperi/ aliqō membrū simul maiorari ſm longū ꝛ pfundū ꝛ minu rari solū ſm latū: erit ergo lōgius ꝛ grossius: tñ stricti⁹. Et sīr fieri aliqō corpus lōgius ꝛ latius: tñ erit tenui⁹. Si vo maiorītas fiat vni⁹ dimēsionis pter nāz absq; positione re nouē: sed fiat ab extrinseco nēcio sequet minoratio alteriꝰ dimēsionis: vt pz in corio: qō si elongatur strictificatur ꝛ dilatetur decurtat. Et rō est: qz si aliquod corp⁹ ꝓtinuū tra hatur ſm longū tēpus partes exītes ſm latū mouent ver sus centrū ipsi⁹: qbus factis ꝓpinquioribus centro fit stri ctura eius. Et sīr idez ꝓtingit de ptibus exīt̄is ſm latū q ptes existētes ſm longū tendūt ad centruz: vnde accidit de/ curtatio. Et dicūt. q ad diminutionē profunditatis segtur pluries augmētū longitudinis. Et q pluries ad augmētuz latitudinis ꝓsequit diminutio ꝓfunditatis siue grossitiei: pp enim distractionez partiū ſm latū pars fit a parte distra ctior: nō tanta ergo existēte partiū cōculcatione corpus re manet subtili⁹ q̄z ante. ¶ Differētia inter paralysim ꝛ spas mū est multiplex. ¶ Dixit. A. mā faciens spasmū est gro/ sior mā faciente paralysim: ꝛ ió faciēs spasmū inflat ꝛ tēdit neruū in latū: vnde membrū decurtat: mā enim faciēs spas muz dixit Aui. non efficit ipm nisi pp suam grossitiē ppter quā non mollificat neruū: sed mā faciens paralysim nō ēt grossa: imo est liqda fluida. quare nō inflat neruū: sed ibi bitur in poris ei⁹: mā itaq; spasmi: q. grossa nō intrat fora mina mēbri parua ꝛ minuta: sed magna ꝛ ibi constringit ꝛ ex hoc ampliat parietes illoꝝ foraminū magnoꝝ: vñ mē brūz dilatatur ꝛ decurtat. Et hoc inuit Aui. cuz dixit. ipsa nō facit spasmū: nisi q. nō est ingressa subaz villi paruo in troitu. i. ad ptes paruas ꝛ poros villi quo iuuet. s. ad molli ficandū sicut in paralysi in qua mā ingredit subam villi in troitu paruo. i. ad ptes puas quo in itroitu iuuatur ad mol lificandū: sed est coartata in foraminib⁹. i. poris māiestis ꝛ magnis musculis ꝛ neruis. Sed mā faciens paralysim ēt subtiliata ꝛ ingressa in puissimos poros: vñ suba villi made fit ꝛ mollificat: ꝛ mollificat⁹ pōdere suo distēdit ꝛ elōgat. Et in paralysi qdē maior opil'o ꝓcurrit q̄z in spasmo. ¶ Di xit Gerar. in paralysi est semp opilatio: in via. s. trāsit⁹ spūs aialis: sed in spasmo est repletio sine opilatione. s. ꝓhibēte transitū spūs aialis: ꝓpter cuius transitū. dicūt qdaz. vīus digestiua remanet in mēbro spasmato: sicut pp eius nō trā situz deficit in mēbro paralyticato: quare mēbrum paraly/ ticum macrescit ꝛ attenuat. spasmatū vero nō: sed remanet ſm dispōnem habitudinis sue. ¶ Et in paralysi qdez pars sana trahit ad se partē egram: q. nerui mollificati euacuati sunt spiritib⁹ ꝛ vīute. nerui vero ptis sane fortificati sunt in vīute sua plurib⁹ spiritib⁹ ad eos trāsmissis: mittunt. n. ad neruos sanos spūs consueti: ꝛ etiā hi q nō pōt mitti ad neruos egros: quare poterit est pars sana trahere ad se par tē egram. Et in hoc nititur ne illa nimiū relaxet ꝛ elongetur. Sed in spasmo est ecōuerso. Nā pars infirma ꝓtrahit ad se partē sanaz violēter: neruos. n. ꝓtractos sequunt partes ui cine sane illis adherētes. ¶ Et mēbruz qdem spasmatū nō sine difficultate ꝛ dolore magno extēdi pōt ꝛ ad locuz pri/ priuz reduci. Sed paralyticatū sine difficultate ꝛ dolore in dispōne sibi debita reduci pōt. ¶ Insup in parte spasmosa nerui tensi ꝛ rigidi reperiunt ad tactū: sed in pte mollificata sunt absq; tensione ꝛ rigiditate. ¶ Et spasm⁹ qdem non ꝓlongatur qn vel liberet vel accidat: paralysis vo pmanet pte extenso. ¶ Dixit Aui. spasmus est epilepsia mēbri spas matitita epilepsia est spasm⁹ totius: ꝛ inuit q spasmus pōt

dici

dicī epilepsia ꝛ epilia spasm⁹. Dīnt tñ ſm Hal. 3° de iterio. vt ponitur. i. ꝯtinen. q⁹ spasmus semp concomitaf patien/tes ꝛ assidue accidit ꝛ inuadit: epilepsia vo ꝙ interualla. Et tes ꝛ assidue accidit ꝛ inuadit: epilepsia vo ꝙ interualla. Et q⁹ non ledif memoria in spasmo sicut in epileptia. Et in ca/pitulo de epilepsia dcm̄ est. q⁹ ipsa est spasm⁹ cōis: spasmus vo ci ⁊tra distinct⁹ non est cōis nec vñs toti: sed est pticula/ris vni vel plurib⁹ mēbris: vel etiaz toti ꝑter mēbra faciei. Et dcm̄ fuit q⁹ epilepsia pluries resoluit velociter: spasm⁹ vo nō nisi aliquis de genere nō ꝓportionati ad mām vt fa/cius a ventositate. Et dictū fuit q⁹ epilepsia est morb⁹ pio/dicus: spasmus vo nō nisi rarissime. Et in capᵒ de apople/xia dictū fuit spasmū ꝛ tetanū posse concidere cū ea. ¶ Di/cit Auicē. qñqz fit spasmus: ita fortis q⁹ cōtorqueatur cer/uix. i. collum ꝛ strideant dentes: ꝛ hoc erit qñ occupat fere omnes musculos colli ꝛ mandibularū.

Signa ꝓcedentia spasmū ꝓnosticātia ipm futurum ꝛ est de repᵒne. dixit Aui. sunt paruitas pulsus ꝛ ispi⁹ raritas. primū deinde ipsius permutatio ad illud qō dcm̄ est ab eo: ꝛ est illud qō dicetur de pulsu i signis demō/strationis spasmi: ꝛ puitas quidem in pulsu fit pp pressionē ꝛ ꝙstrictionē arterie: ꝛ raritas fit diminuta necessitate ꝓpter infrigidationē sequētem ad flegma colliquatū qō fluxurū est in neruos: ꝛ facturū spasmuz. ¶ Et dixit. multotiēs ru/bificaf facies pp aliquos vapores eleuatos in defluxu hu/morū ad neruos vel de fluxu eoꝝ versus spūalia. Unde cō/stringunf. ¶ Et dixit. apparet in oculis cōtorsio ꝛ inclina/tio. s. ad vnaz partē: ꝛ hoc accideret qñ pars hūoris ꝓueni ret replere lacertos oculoꝝ. ¶ Et dixit. apparet in anheli/tu intersectio ꝛ disnia. s. aliqñ ꝛ hoc eēt qñ pars humoris ꝓueniret replere lacertos pectoris ꝛ spasmare eos: quib⁹ spasmatis accidit intersectio in pultu: sicut dixit Hal. 6. affo. in cōmen. affo. in acutis passionib⁹ ꝛc. ¶ Et qñqz accidit. dixit Aui. risus nō ſm radicem. i. non ver⁹ risus. sed appa retrisus ꝓpter contractionē lacertoꝝ mandibulaꝝ: ꝛ hoc esset qñ mā ꝓueniret replere eos. ¶ Et dixit. cōstringit nā ꝛ deficcaf. s. qñqz: fiūt enim ventres stiptici ꝓpter raptū ma terierū ad ptes neruoꝝ vel ꝓpter defectū musculoꝝ vētris in cōprimēdo: vel q⁹ materie portio ꝓeuenit replere ꝛ spas/mare lacertuz ani: cuius spasm⁹ ꝓhibet exituz egestiōis vt Auic. dicit. 20ª tertij. capᵒ de causis multitudinis spma/tis. ¶ Et dixit Aui. vrina multotiens retinef ꝓpter raptū māeruz ad neruos: vel qñ ꝓuenitur spasmari lacertus colli vesice. Et subdit Aui. ꝛ multotiēs non retinef vrina: vt qñ vrina esset plena: q̄re erūperet vrina ad extra: vel q⁹ ꝓueniret spasmari lacertus ventris: ꝛ tunc ꝑmeretur inde vesica. Et tunc egredif vrina sicut aquositas sāguinis nocumēto cōi/cato renibus a lesione musculoꝝ spine. Et hz vrina ampul las vaporibus flegmatis illi ꝑmixtis. ¶ Et dixit. accidit ei singult⁹ nocumēto cōicato stō vel singult⁹. i. dispō sitis sin gultui. Nā dīt. q⁹ expiētia appet q⁹ spasmāte hoie sit dispō sitis singultui in ictu ꝙtractionis musculoꝝ ventris ꝛ spi/ne. ¶ Et accidūt vigilie. s. qñqz: ꝛ hoc aut ꝓp vapores ma/los cōicatos cerebro aut ꝓpter dolorē capitis facientē vigi lare. ¶ Dixit. n. Auic. ꝛ accidit eis soda nocumēto cōica/to capiti: ꝛ dixit accidit qñqz timor aut tremor. i. iectiga/tio mēbroꝝ vaporib⁹ flegmatis directis ad illa. ¶ Et acci dit dolor sub iuncturis, i. circa loca ꝛ ꝓncipia lacertoꝝ pro pter mās illuc motas: ꝛ maxime sub iūctura cervicis. i. col li: ꝛ inter spatulas ꝛ alkatin ꝛ alkauso. i. caude. Et in sūma in iuncturis que sunt a collo vsqz ad caudā ꝓpter ꝓncipia neruoꝝ que sunt inde. Notant q⁹ ꝑdicta signa aliqñ etiam figūant ꝓncipium spasmi: ꝛ aliqñ etiaz eueniunt in ꝓcessu spasmi: ꝛ qdaz ex eis significāt spasmū ꝑticularē actu: vt di ctuz est. Et dīt. q⁹ qñ actu est spasm⁹ particularis ꝛ ꝑdicta signa eueniunt tunc significāt futurū spasmū vlem. ¶ Di/cit Serar. sup nono Al. qñ ꝓcesserit mēbri tremor ꝛ dimi/nuitur mot⁹ eius: tunc ꝓnunciat spasmū futuruz. ¶ Dixit Auil. qñ in oculis ꝛ mēbris faciei appet contorsio ꝛ tēsio ꝛ saltus ꝛ rubor vltra debitū ꝛgnificat spasmū.

Signa demōstratiua generis Hal. in cōmēto pulsuū/ de pulsu spasmato ꝙ dixit. pulsus eorum e di/uersus: ita. n. motus ineqles ꝛ diuersos translata arterstia si cut chorda. s. tensa facit. Nō enim diastolis ꝛ sistolis appa ritio est: sz ꝓcussioni magis assimilaf: ꝛ sicut innuit q⁹ arte ria tota ꝓcutitur eo q⁹ est tensa indurata: ita q⁹ cuz aduenit diastoles: quasi tota arteria sursuz videf eleuari: ꝛ cū adue nit sistoles tota inferi⁹ pelli. Et hec diuersitas dī esse in si/tu q̄ diuersitas vtplm est in tota arteria. Et aliqñ est in ma iori ꝑte eius: q⁹ cum sit tensa ꝛ dura nō est bene dilatabilis ꝛ ꝙstringibilis: ita q⁹ non pōt bene in ea apparere diastoles ꝛ sistoles ꝓprie. Et pōt esse ista diuersitas in situ in diuersis ptibus arterie: qm̄ erit vna ps eius depressa ꝛ alia erit sub/leuata ꝛ alta: qō contingere pōt ꝓpter ipsius ꝙstrictionez: vnde subdit Hal. q⁹ iste mot⁹ arterie concussiōi. i. agitatio/ni vel tremori assimilaf velut exilienteideſt surſuz saliente arteria: ꝛ rursus int⁹ispasmāti: ideſt spasmose eunti ad inte riora. s. in sistole: ꝛ hoc qdez erit qñqz districte. i. in diuersis tēporib⁹ tota arteria hoc patiente: sed ꝛ in vno tempore. s. aliqñ erit: multotiēs eniz vna pars eius ferri surſuz videf: quēadmodū sagitta. Alia vo intus ferri quēadmodum ab alio tracta. Et hec qdem pars cito moueri videf. illa vero tarde: ꝛ hic pulsus erit cuz spasmus ꝓuenit ad brachiū vel aliud membrū: cui⁹ arteria tāgeretur. ¶ Dixit Auicē. pul/sus spasmatoꝝ est extensus. i. dur⁹. ꝛ est diuersus in situ ꝑz diuersitatē supradictam: ꝛ est ascendēs. s. arteria: q⁹ eleuata in surſuz ꝛ dimittēs. i. depressa ſm diuersas ptes. Et q⁹ cor pus arterie est durū: ideo concussio cū fit dyastoles subito appet: ꝛ similiter cū fit sistoles: ita q⁹ fiunt quasi in tpe non ꝓcepto: ad qō denotandū subdit Aui. sunt sicut sagitte eua dentes ex arcu sagittarij. nā sicut exit⁹ sagitte ex arcu ē subi tus ꝛ subito ferit: ita ꝑdicti motus concussiui in pulsu su/bito fiunt: sive ipsi fiāt in diuersis partib⁹ in tota arteria si/ue fiant in vno tēpore in diuersis partib⁹ arterie: ꝛ q̄uis ita subita fiant ꝑdicti mot⁹: tñ vt dixit Auic. inter se diuersifi cāf i velocitate ꝛ tarditate. Nā dato q⁹ oēs velocitēf ꝛ fiāt subito altero: tñ vn⁹ fit magis subito: pole. n. est q⁹ eleuatio arterie fiat subito ꝛ tract⁹ ei⁹ ad itra fiat magis subito vt vi deatur q⁹ subito dispareat. Et sic mot⁹ eius ad extra appa/rebit tardus respectu mot⁹ eius ad intra qui apparebit ma gis velox. Et silr ecōuerso: mot⁹ eius ad extra appeat velo/cior: ꝛ mot⁹ ad intra tardior. Quod etiā pōt contingere ꝓ/pter debilitatē vtutis: que conata mouere arteriā iobediē/tez vno motu non pōt eā sic velociter mouere in alio motu. ¶ Dixit Aui. ꝛ Hal. etiā hoc innuit vena. i. arteria est cali/da ꝛ magis calefacta alijs mēbris: cuius cā est: q⁹ arteria in spasmo nō est bene dilatabilis ꝛ ꝙstringibilis: vt dictū est: ꝛ q⁹ quasi tota simul moueſ ꝛ subito calidū in eo existens nō bene nec sufficiēter euētatur: ꝛ si non euētatur intendif: ꝛ loca arterie reddit calidiora. Et qdam dicunt: q⁹ habi tus corpis in spasmo repletionali ꝓpter vapores frigidos redditur frigidior: vnde tact⁹ arterie iudicat esse eā calidio rem. Et dicunt. q⁹ in spasmo de inanitione arteria appet ca lidior eadez rōne qua apparet in ethicis. ꝛ dicunt q⁹ cā est: q⁹ calor in arterijs habet māmcalidā subtilem ꝛ spūm cū qbus potest se calor manifestare ꝛ presto: in alijs aūt mem/bris exiccatis calor carēs tali mā non presto se repꝛesentat tactui: vnde minus calida apparent. Et dixit Aui. corpus arterie est collectū: ideſt aggregatū: quia spasmus facit q̄z/dam aggregationez in musculo spasmato: vnde aggregan/tur partes ipsum cōponentes ꝛ ei adiacētes: ꝛ sic colligitur arteria. Et talis aggregatio repsentat quādam duritiem q̄ videtur esse similis duritieb⁹ tribus. s. duritiei que fit in ri/gore: ꝛ que fit in febre cronica: ꝛ que fit in forti dolore vi/scerum: ꝛ tñ nulli earū est vere similis. vnde Auic. subdit.

nō ſicut eſt collectio venarū:ideſt arteriarū in rigore:qa in rigore fit ex fuga caloris int⁹:neq; ſicut eſt illud qō coartatū eſt:ideſt induratū ⁊ tenſum:ſicut fit apud duritiē arterie ꝓpter longitudinez egritudinis. Neq; eſt ſimilis duritiei q̄ fit cū dolore viſcerū fortī. Sed eſt ſicut eſt aggregatio intestini extenſi ab extremitatib⁹ ſuis. Et videt ꝙ imaginet arteriā que eſt membrū concauū:que in ſpaſmo aggregat a ſuis extremitatib⁹ verſus medium. Et eſt hic ſermo quē fantaſiauit Hal. loco ſupra allegato. Et verificat in ſpaſmo humido ⁊ ſicco. Sed in ſpaſmo a dolore cōtractio ⁊ tenſio ſiue aggregatio fit a medio verſus ꝓncipiū ⁊ nō ad mediuz ab extremis. Et Auí. ſubdit. ego dicā ſigna doloris in ſpaſmo:ideſt ſpaſmi a dolore viſceruz poſt:quaſi innuat iſtud ſignū non eſſe in ſpaſmo a dolore:qm̄ in ſpaſmo a dolore viſceruz arteria eſt tenſa verſus mediū. ¶ De ſignis generis dixit Al. cuz aliquod mēbruz alicuius contrahit:⁊ ad ſuā redit oziginez pluraq; ex mēbris ſic diſponunt ipſa eē ſpaſmata ꝓnunciam⁹. ¶ Dixit Hal. 6° pulſuū. ⁊ ponit a Rabi ꝓma ꝓticula. Cū ſpaſmat genus nerui cōpatiunt ſibi vene pulſatiles in dolore:ex eo ꝙ reticula orta ex neruis pulſatilib⁹ ⁊ neruis ꝓticularib⁹ adinuicem cōmiſcentur. Et dixit. in micro pulſus:⁊ ponit a Rabi i quarta ꝓticula. videt ꝙ pulſus ſpaſmati vehemēs ſit magn⁹:iple tamē neq; paru⁹ neq; debilis eſt:non tñ inq̄tū appet eſt vehemēs ⁊ magn⁹:recipit enim pcuſſio ei⁹ que ineq̄lis eſt:⁊ eſt quaſi ex taliēte ſurſuz cōmotans tremulo ſiſus. ¶ Dixit Ser. ſup Uiati. ex ſpaſmo vt frequēter contingit diſnia. Et ſpaſmato; vina frequenter eſt rubea tenuis. Aliqñ tñ diſcoloratur pp reſolutionem vtutis. ¶ Dixit Huſ. in ꝓncipio in ſpaſmo cum febre eſt rubea. cum aūt trahit mā ad caput fit alba.

¶ Signa ſpērum. Signa repletionalis dixit Hal. in cōmēto affo. febrem in ſpaſmo ⁊c. ꝙ qñ ſubito ſupuenit ſpaſm⁹ ſa no:neceſſe eſt eſſe de repl'one. Dixit Ser. ſpaſmus de repl'one accit ſubito ⁊ mollificatur mēbra ſtatim. i. replent mā molli humida. ¶ Dixit Uiati. opz vt itelligam⁹. ꝙ ſi ſano homini ſupueniat ſpaſm⁹ ſubito ꝙ ex plenitudine efficit. ¶ Dixit Auic. accidit ſubito:qz ſubito defluit mā ad neruos. Et dixit. mēbrum ſpaſmatū nō bibit neq; exucat velociter oleuz qō ſup ipſum fundit niſi aduenerit ei caliditas ꝓpinqui temporis. i. extranea aduenticia que ſit cā exiccatiōis ei⁹. Dixit Huſ. nō velociter ſubintrat in mēbrū oleū vel vnguētum niſi ſit caliditas addita in eo:aut febris. Dixit Raſ. in diuiſionib⁹. accidit cum repletione corpis ⁊ apparitione ſignoz repl'onis. Oēs auctores cōiter concordāt ꝙ iſte ſpaſmus accidit ſubito. Raſis autē vbi ſupra. dixit. ꝙ accidit paulatim:ꝓpter qō notāt ꝙ ſpaſmus q fit ex defluxu materiei ad neruos fit ſubito:q vero fit per viā cōgeſtionis materiei in neruis fit paulatiz. Et fortaſſe poſſibile eſt ꝙ fiat a mā multū groſſa paulatine ſubintrāte neruos:⁊ ꝙ fiat paulatim de quo intellexit Raſis. Et dicūt. ꝙ ſpaſmus de repletiōe ⁊ ſpaſmus non ꝓportionat⁹ ad mām poſſunt accidere ſubito:⁊ in corpe apparenter ſano ⁊ in corpe egro:vt ex dictis ſupra pz:⁊ experiētia declarat. Sed Hal. vbi ſupra. ⁊ alij auctores ſolum dixerūt hoc de ſpaſmo de repletione:quia iſtm ſm plurimū fit abſq; leſione manifeſta precedente. Sed non ꝓportionat⁹ ad mām ſz plurimū ſit manifeſta precedente leſione.

¶ Dixit Huſ. pulſus in ſpaſmo de repletione reperitur cuz latitudine quadam ⁊ mollitie qō dictuz non videt ꝓſonū dictis ſupra de pulſu ſpaſmatorum.

¶ Signa ſpaſmi ficci. dixit Hal. 3° de iteriorib⁹. ſuperuenit poſt fortem dolorē:aut vigilias:aut febres:aut imoderatā purgationē:⁊ eis ſimilia que euacuāt corpus fortī euacuatione. ¶ Dixit Ser. diſpō ſpaſmi ficci nō ſubito:ſed ſucceſſiue accidit ſm tranſitū dierū cum cōplexione ficca. ¶ Dixit Auí. fit paulatim paulatim:⁊ ſucceſſione egritudinum euacuantiū ſiue occulte ſiue manifeſte:aut eūonū ꝑ medicinas:aut colerice paſſionis:aut eūonis per ſe. i. ſponte euenientes. Et ipſe qdem ſemp ſupuenit corpi apparēter egrinſecis ſiue itrinſecis ꝑ cōitatez ad aliq̄ membra ſigna mentoz vel anteceſſiōe illaz cārum ⁊ pñtia non fit ſpaſm⁹:ſubdit tñ. A. ꝙ qñcunq; fit ſpaſmus cōitate mbri multuz ſentiētis:tunc dolor in illo mēbro ꝓcedit ſpaſmuz. Sed qñ fit cōitate membri obtuſe ſentiētis dolor nō ꝓcedit:ſed fit cuz ſpaſmo aut poſt ſpaſmū. ¶ Dixit Ser. ſup Uia. in ſpaſmo adeſt dolor cuz eſt de repletiōe ſicut accidens:in aliis aūt non eſt niſi ſit ſicut cā. ¶ Dixit Huſ. in ſpaſmus fit a vētoſitate inflatur venter ⁊ multiplicat vētoſitas in mēbris ⁊ cōmotio ⁊ ſaltus. ¶ Dixit Raſ. i. continentis. ꝓma mēbra que apparēt ſpaſmata in membra ex aūpate ſpaſmato ſunt illa que ſunt ipſi mēbro ꝓpinquiora. Et qñ aūpa peruenit ad radices neruoz ⁊ dñabitur ſpaſmus toti corpori. ¶ Dixit Auic. factus ex aūpate cognoſcit per que dixim⁹:qz. ſ. appent ſigna alicui⁹ aūpatuz ad que pōt qui ſpaſmus. ¶ Et dixit Auic. ꝙ vina cruda in febrib⁹ ⁊ rigore qñ cū eis aſſociant ſudor in capite ⁊ tenebroſitas in oculis ſigñant ſpaſmū:cui⁹ cā eſt dubelleth. i. aūpa ſanitatē qō erūpit in viſcerib⁹. dicūt iſta ſunt ꝓprie ſigna eruptionis dubelleth:⁊ iō Auic. debuiſſet dixiſſe. ſignificāt eruptionē dubelleth in viſcerib⁹ ad quā poteſt ſequi ſpaſmus.

¶ Signa ſigñantia ſpaſmū futurū in febrib⁹. ¶ Dixit Ipo. 3° ꝓnoſt. ⁊ ponit ab Auic. in hoc cap° ſunt:qz accidit ante ſpaſmū timor in ſomno ꝓp ꝓuos vapores aſcendētes ad caput. Et cōuerſio coloris ad rubedinē ⁊ viriditatez ⁊ plā bositatem ꝓpter diuerſitatē mārum malaz:⁊ accidit conſtrictio nāe ꝓpter raptum materierū ad ſuperiora. ¶ Dic. ſigna mala que cuz apparēt in febrib⁹ nunciāt ſpaſmū futurū ſunt tortura facie:⁊ ſtridor dentiū ⁊ aſſiduus motus palpebre ſupioris. In pueris vō ſunt vigilie ⁊ timor plectus:motꝰ totius corpis ⁊ extenſio ⁊ ventris cōſtipatio. et color viridis aut liuidus ⁊ mutatio coloris in ꝓiuz. ¶ Dixit Auí. ſpaſmū contingentē cā febris ſigñat ⁊ nūciat iſtm in febribus oculi contorſio ꝓpter ſpaſmū lacertoz oculis tubificatio in extremitate oculi. ſ. circa lachrymalia ⁊ in orcuitu pp febrez fortē inflāmantē:⁊ ſtridor dentiū ꝓpter ſpaſmū mādibularū:⁊ nigredo lingue ꝓpter febrē aduſtiuam:⁊ ꝓſtrictio cutis capitis. i. contractio pp exiccationē eius:⁊ rubedo vine primū pp caliditatē febrilē:⁊ albedo ei⁹ poſt pp raptum mārum ad caput ⁊ neruos:⁊ pulſatio timporū pp mās ad caput aſcendētes. Et qñq; deſiccat venter mo ſemp niſi adeſſet fluxus liquefactiu⁹. Et qñq; ſpaſmat venter:vt qñ inciperet a muſculis eius ſpaſmus.

¶ Dixit Raſ. i. ꝓtinen. qñ bō eſt ſpaſmatus. ⁊ ante ſpaſmuz ſentit abhominationē ⁊ malitiā anhelit⁹ ⁊ murmurat multuz tunc eſt ſpēs ſpaſmi ꝓueniens ex cōitate cerebri cuz oſtōi. dixit Auí. ſi nocumentū eſt ex ſtō ⁊ cōicat ei cerebrū:deinde nerui ſentit ante illū ſollicitudinē ⁊ anguſtiā ⁊ obſtiones. i. tribulationē ſtomaci:⁊ qñq; reperit iſtud tēpus ſpaſmi. Et qñq; eſt ille ſpaſmus ſucceſſione vomit⁹ qui eſt ſicut ſuccus porri:aut erugo eris:⁊ factuz ꝓpter fortitudinem ſenſus oris ſtomaci preced it nocumentū in ore ſtomaci ⁊ mordicatio:qm̄ quotiēs effundit ad ipſum mā. ſ. mordicatiua ſpaſmatur plurimum.

¶ Dixit Hal. 3° de interiorib⁹. ⁊ ponit. i. ꝓtinen. qñ accidit ſpaſm⁹ in oculis labijs fronte tympoꝛib⁹ ⁊ lingua:qz nerui veniūt ad has partes ex cerebro notū ſit ꝙ nocumentum eſt in cerebro:⁊ qñ ſpaſmus eſt in toto corpore:ita ꝙ etiam in mēbris capitis:morb⁹ eſt ex cerebro:⁊ qñ eſt in toto corpore ꝓter faciem morbus eſt in principio ſpinalis medulle. Et ſi eſt in aliqbus mēbris corpis morb⁹ eſt in neruis pertinentib⁹ ad illa mēbra. Et ſi ſpaſmus eſt in anteriori parte morb⁹ eſt in anterioribus muſculis:⁊ ſi i poſterioribus eſt in poſterioribus,

steriorib⁹. ¶ Dixit Hilibert. aliqñ euenit spasm⁹ in naso: vt in vicinātib⁹ ad mortez. ¶ Dixit Statba. vt ponit. 1. pti/ nen. possibile est q̄ ad tantuz deueniat spasm⁹ q̄ torqueat colluz z caput: z inducat stridor dentiū: z filr pole est dor/ fuz z pectus torqueri z incuruari. dixit Aui. cū mäe sqnan tie declinät ad neruos. i. ad eos pmutate faciät euenire spas/ mū: significat illud apparitio spasmi in pulsu: qz appet pul sus signans spasmū futurū aut pñtem. Mot⁹ etiā p̄ctiui q̄ pcipiunt in brachio apud tactū pulsus sunt signū malū: nū ciant. n. futurū spasmuz. Cum vo mā pleuresis declinat ad illud. s. ad neruos vt faciat spasmū. dixit Aui. significat for titudo ꝓstrictiois anhelit⁹: z neq̄ est febris valde fortis. s. tunc: qz mā repit ad alias ptes. Cum vo pmutatur mā sir/ sen ad illud. dixit Aui. tunc incipit cū tremore z multitudi ne palpitationis z stridore dentiū: que sunt signa pmutatio nis mäe versus neruos: deide torquef oculus z torquetur cervix: deinde appet spasmus. s. ēt in alijs membris.

¶ Signa mala in spasmo. dixit Gal. in lib. de signis mortis z ponit a Rabi in 6ª pticula. risus accidēs tetanū patien/ ti mortem signiat ipsa hora. ¶ Dixit Ruffus. qñ in spasmo hūido venter replef vētositate hz signū malū: z cū inflatur venter in spasmo est signū mortale. ¶ Dixit Aui. ex signis malis in spasmo est: vt multiplicef ventositas in mēbris: z ꝓpie qñ cuz ea inflatur venter z p̄cipue est in p̄n⁹ sui. sup. z multo deteri⁹ est in augmēto z statu. Nā ventositaꝫ mul tiplicatio est signuz defect⁹ caloris nālis qui oz digerere z dissoluere mām spasmi. ¶ Et dixit Auic. vrina acuta. i. fi/ gnificās mām acutā vel caliditatē in spasmo z thetano est mala: qz significat q̄ caliditas est pura z fortis. alr q̄ cā est prava z fortis. ¶ Et dixit. q̄ qñ cuz spasmo sunt pulsatio. s. in ventre z salt⁹: z tunc illud est signū malū: qz salt⁹ signi ficat multiplicatioue vētositatis saltum faciētis que mala est vt patuit. Et pulsatio est mala pp vnam duaꝝ cārū. Nā significat aut apa in viscerib⁹ magnificās pulsationē donec pcipiat aut extenuationē in viscerib⁹: quare appet. i. sentif pulsus magn⁹ qui est pp pulsationē magnā: qz sentif pul/ satio arterie magne descēdentis que oz pulsator magn⁹: q̄ non oz nāliter pcipi. ¶ Dixit Raſ. 1. ꝓtinen. vidi quandaz mulierē cuius iferior mādibula repcutiebat supiorem assi due: z aliqñ supior inferiorē. Et ego conduxi vtrāq̄z mādi/ bulā forti ligatura: q̄ non errarēt: z nullo modo obtinere potui q̄ non sonarēt: z ei⁹ corpus intantū inflabaf q̄ vide baf sibi scindi per mediū: z principiū hui⁹ morbi fuit spas mus humidus: z cuz morb⁹ cōpleuit totuz laborē suuz ces sauit verberatio mādibulaꝝ: z incepit fortiter frēdere den tibus z non inflabaf: z tunc ilico fuit mortua. ¶ Et dixit. vidi quendā qui ambulauerat multū per solem z fuerat in nimio exercitio. ¶ Et ob hoc superuenit ei spasm⁹ z stetit extensus z pstratus in terra p aliquos dies: z vltimo mor/ tuus est. ¶ Dixit Gal. vrina nigra in spasmo apparēs mor tem significat: z filr in paralysi apoplexia epilepsia pleuresi pipleumonia dissinteria z colerica. ¶ Dixit Serar. sup 9° madefactio mēbri z mutatio coloris ei⁹: z non iuuari a re/ mediis signa sunt icurabilitatis. ¶ Dixit Gal. 12. tera. z po nitur a Rabi in 3ª pticula. neminē reperi patientē spasmū ex apate calido in cerebro liberatum nec audiui. ¶ Signa mortis velocis in spasmo sunt: qñ tetanus accidit vel spas/ mus ex pcussione vel qñ accidit cuz torsione vētris vomi/ tu singultu z defectu memorie: z cuz accidit tetan⁹ in ante/ riori vel posteriori parte z supuenit ei risus eadez hora mo ritur: vt ponit Rabi in sexta pticula. ¶ Dixit Gal. 3° pro/ stico. z Ipo. ꝑma epidimiarū. spasmus min⁹ periculosus est in pueris. vñ. A. dixit. q̄ pueri faciliter liberanf a spas/ mo de repletione pp fortitudinē vtutum cordiū z epatum suorū. vtutes enim nāles in pueris sunt fortiores: vnde me lius z citi⁹ digerif in eis mā spasmi humidi: z filr resolui tur z euacuaf: z qz humores eoꝝ nō sunt inobediētes. s. digestioni resolutioni eūoni: qz nō sunt vehementis grossitiei sicut in puectis. Et facit ad citiorem curā eius in eis magis simbolū cōplexionale qō habēt pueri cuz cā spasmi humi/ di plusq̄z puecti. ¶ Et dixit Aui. pueri liberātur a spasmo sicco velociter ꝓpter humiditatē cōplexionis eorū z humidi/ tatē cibi. alr cerebri ipsoꝝ. ¶ Dixit Glosator q̄ Auicē. in hoc dicto logtur de p̄seruatione pueroꝝ a spasmo sicco nō de curatiōe: Et oz sic exponi. pueri liberanf a spasmo sicco velociter. i. pp cām velocē vel leuem: cum. n. hūidi non ca/ dunt in spasmū siccuz a cā veloci vel leui. ¶ Dicūt qdā. po test etiā dici q̄ Auic. ēt loquatur de curatiōe ei⁹: z q̄ pueri velociter liberētur a spasmo sicco: z rō est q z pueri icidunt in ip̄m leui cā: est enim magis ꝓformis q̄z puberib⁹ z iuue/ nib⁹ vt patuit: non qdem pp ꝓportionē humidi eoꝝ z cō/ plexionis eorum ad spasmū siccū pp ꝓportionē humidi ip/ sorum ad cām exiccantez in hoc q̄ est facilius exiccari hu/ midū pueroꝝ aereuz z euaporabile existēs plusq̄z puberū z iuuenū: mō qō a leuiori cā iducitur velociꝰ auferf. ¶ Et qdā dixit. q̄ sicut corpus frigidū non pōt ita calefieri: vt cor/ pus calidū: ita nec corpus humidū pōt ita exiccari vt siccū. Et iō lz siccum corp⁹ citius z facili⁹ spasmū siccū incurrat ꝓpter simboleitatē: z p hoc citi⁹ debeat liberari ꝑm sniam Ipo. in affo. in morbis minus periclitātur ꝛc. tū qz in hūi/ do corpe plus remanet in sua cōplone de humidore: ideo ci/ tius curatur a morbo siccor: nā res humide alterātes appro ximate ei pñt magis agere z alterare q̄z approximari corpo ri siccor: humidū etiā radicale puerorꝝ z corpoꝝ humidoꝝ est magis restaurabile q̄z corpoꝝ siccorū. Et hoc intellexit Aui. cuz dixit. vt supra dictū est. ꝓpter humiditatē comple xionis eorum z humiditatē cibi ipsoꝝ. ¶ Notant q̄ sapiē tes non intelligūt q̄ spasm⁹ siccus faciliter curetur pueris absolute: sed in relatiōe ad alias etates: qz facili⁹ q̄z in alijs etatib⁹: z non referūt hoc ad alias spēs spasmi: cū difficili⁹ curetur in eis q̄z spasmi alij. Et dixit. A. q̄z quis dixerim ifan tes velociter liberari a spasmo a quocūq̄z nō credas hoc eē verꝝ semp. nā qñq̄z accidit ifantib⁹ spasm⁹ malus successio/ ne febriū acutarū ex quo raro euadunt siue ille spasmus sit de repletiōe siue de inanitiōe. ¶ Dixit Sera. trā seūtes septi mū annū a spasmo non pñt liberari: itelligēs marie de sic/ co: z si liberātur erit cū maximo labore z piculo. ¶ Et. A. dixit. in puberib⁹ non est facilis aliqua duaꝝ reruz. i. aliq̄s duorū spasmoꝝ humidi z sicci curari: qz iaz sunt indurati in neruis: ita q̄ non faciliter resoluunt mäe spasmi humi/ di in eis a causis resoluētib⁹ eas: nec etiā faciliter restauran tur hūiditates eoꝝ ꝓsumpte i spasmo sicco. ¶ Dixit Ipo. 5° affo. spasmus post nimiā inanitionē maluz: qz significat vehementē ꝓsumptionē z vtutis debilitatem. ¶ Et dixit. spasmus ex elleboro mortale. sup. z ex oi medicina secessiva vel vomitiva multū effrenitāte. Et qz Meſ. ꝑmo de re/ ctificatiōe medicinaꝝ ponēs p̄dictū affor. Ipo. dixit. q̄ ois spasmus pōt seq̄ ad medicinā solutiuā vt supra ēt apparuit iō qdam volūt eos itellexisse de oi spasmo: z si sic intellexe/ rint oz exponi mortale. i. aptū mortem inducere. Et ꝓpter h̄ dicunt q̄ qñ Gal. dixit. in cōmēto p̄dicti affo. spasm⁹ ex el/ leboro mortale. q̄ spasm⁹ non ꝓportionat⁹ ad mām cōtin gēs in p̄ncipio purgatiōis ex elleboro nō est mortalis non intellexit q̄ nō possit iterficere: imo quecūq̄z hora ēt si ante inceptā purgationē euenerit pōt iterficere. sz itellexit Gal. q̄ ille spasm⁹ non est mortalis: qz nō est sic iclinat⁹ ad iterfi ciendū: sicut alij spasmi: imo in cōparatione aliorū est apt⁹ remoueri. ¶ Dicunt. spasm⁹ vere siccus ꝓfirmat⁹ oino est mortalis: qz humiditates subales: que in ipso ꝓsumpte sūt non pñt restaurari. Et dato q̄ possent nō fieret illud nisi lō go tpe: ante qō spasm⁹ siccus occidit. Et dixit Guil. q̄ iste ꝓpie est ille q̄ fit in febrib⁹ longis. A spasmo aūt siccо nō ꝓfirmato in quo nō sunt consumpte nisi humiditates ꝑme nutrimentales possibilis est euasio: qz ille pñt restaurari: sz

difficillime. ¶ Dixit Auicē. spasm⁹ siccus fact⁹ a successiõe motuũ laboriosoꝝ: ⁊ similiũ cārum primitiuaꝝ exiccantiũ est ex eis a qbus fit euasio supplent: qñqꝫ lz raro vel cũ difficultate. Et ideo lra Gerardi extra que dicit ex quib⁹ minoraꝫ euasio est melior. ¶ Dixit Ypo. i affo. 2. febrē in spasmo melius est fieri qꝫ spasmũ in febrem. Et Auic. dixit. q Ypo. dixit. si accidit febris post spasmũ melius est qꝫ si accidat spasmus post febrē: cuius intētio est q si febris supueniat spasmo humido curat eũ. Sz spasm⁹ qui ꝓuenit ex febre est sicc⁹. i. ꝑm plm q raro recipit curā: qz non nisi in ꝓncipio ante ipsi⁹ confirmationē: ⁊ qdam dicunt locutionem Ypo. incógruã fuisse: ⁊ reducunt eã ad cógruã locutionem dicentes febrē in spasmo bonum est fieri: spasmũ vero in febre malũ. Et quidã dicunt. si febrē leqtur spasmus de inanitione: tũc non ꝓprie dr melius est: qz hoc est simpliciter maluz. Si autē febrem seqtur spasm⁹ de repletione tunc locutio põt esse ꝓpria. Et lra que dicit meli⁹ põt saluari: qz ipse non est simplr malus. ¶ Et qdam dicunt. febrem bonũ est fieri in spasmo de repletione non ꝓiuncto vlceri: ⁊ bonũ est fieri in quodã spasmo non ꝓportionato ad mãm: vt in fcõ a ꝓgelatione. ¶ Dicunt. absolute dõm esse oẽm spasmũ superuenire febri malũ esse: maxime tñ spasmũ siccũ: ⁊ maxie si febris fuerit aduſtiua ꝓsumptiua: ⁊ post ipm spasmuz de replõe: ⁊ vltimo spasmũ non ꝓportionatuz ad mãm: ipse enim ꝑm plm minus malus est alijs. ¶ Dixit Ypo. 4° epidimiaꝝ: ⁊ ponit ꝓmo ꝓtinentis. non qlibet spasm⁹ post febrē est malus: sed ille q euenit post febrez acutã aut diuturnaz. ⁊ Rasis dixit exponēdo q vbi dr malus dz dicere sicus. ¶ Dixit Hal. in cõmẽ. dicti affo. febrez in spasmo ⁊c. spasmus de siccitate accidẽs post febrem acutã aduſtiuã ⁊ ĩmoderatã purgationē est icurabilis: eo q nerui sicci indigent longa curatiõe anteqꝫ humectent. Et morbi acuitas ⁊ eius fortis exiccatio ad dolorē: ⁊ mot⁹ musculi violentus ꝓhibet fieri curã: ⁊ medicinis consequi earum effectũ: ⁊ iõ talis spasm⁹ cito inducit ad mortē. ¶ Dixit Ypo. 5° affo. in vulnere. sup. vel vlcere spasm⁹ supueniens mortale: qz significat vehementē debilitatē vtutis regitiue totius. ¶ Dixit Hal. in cõmento nõ intelligit mortale: qz necessario interficiat: sed qz pluries ad interficiendũ iclinat⁹ est. ¶ Dixit Rasis. 1. ꝓtinen. spasm⁹ supueniens in vulnere est mortalis: ꝛ plm. n. accidit qñ ad vulnus seqtur aꝑatoꝛ tñ in mẽbris neruosis. Et ꝓmo accidit spasmus in locis oppositis his locis aꝑatis. Et demũ subito ꝓuenit extensio supra totũ corpus ⁊ deficit patiens in ãrto die. Si vo hos effugerit liberabitur. ¶ Dixit Aui. ois spasm⁹ sequẽs vuln⁹ est mortalis. p ois intelligẽs plm⁹. ¶ Dicũt. vt apparuit spasm⁹ in vulnere fit aut pp dolorez: vt in pũcturis neruoruz ⁊ talis spasm⁹ non est semp mortalis: aut fit pp tumorẽ. Et tũc dupliciter. qz aut fit pp tumorez succesſiue occupantẽ partes ⁊ tunc nõ necessario est mortalis: aut pp tumorẽ nũc apparentẽ ⁊ post delitescentẽ: ⁊ iste frequentissime est mortalis: qz est fortis egritudo cuz vtutis defectu: cuius signũ est: qz non potuit regulare hũores. Aut fit spasm⁹ in vulnere pp multã euacuationẽ sãguinis. de quo dixit Ypo. in affor. sãguine multũ fluente spasm⁹ innat⁹ maluz. de quo etiã dixit Aui. ãrta quarti. ⁊ maxime verificat de fluxu sãguinis arterialis siue fuerit spontane⁹ siue artificialis siue a vulnere fact⁹. Et hoc ideo qz significat multuz virtutis defectum. ¶ Et qdam dñt. si sanguinis euacuatio fuerit multuz superflua est oino mortalis: qz tunc siccitas est ꝓfirmata aut magna valde cum vtutis defectu. Et de isto verificat qõ dixit Aui. omnis spasm⁹ sequens vuln⁹ est mortalis. Dicũt. siue euacuatio sãguinis fuerit multa siue non: ois spasm⁹ supueniens ei est malus. Et Hal. dixit. in cõmẽto. q Ypo. p malũ non itellexit mortale necessario: sed vehemẽter malũ. ¶ Dixit Hal. in mega pulsus. ⁊ ponit. 1. ꝓtinentis. q patientiuz spasmũ corpa postqꝫ moriunt remanẽt calida. ¶ Dixit. A. cum moriat quis ex spasmo corpe ipsi⁹ ente calido: dicũt q dã. s. ante mortẽ plusqꝫ esset anteqꝫ appropinqret mort illud est ex eis que ꝑfocando interficiũt: ⁊ tũc illa caliditas manifestat pp inflãmationẽ spũaliuz que ꝓuenit: qz nõ potest fieri bona euẽtatio pp spasmũ spũaliuz: ⁊ tunc cũ fr caliditas accidit statim postea moriat. vel dicũt corpe ente calido post mortez: eo q põt post mortẽ remanere incendiũ spũalibus ꝑter nãm: ex quo reddet corpus mortui calidu. Et talis spasm⁹ dixit. A. nõ nisi suffocãdo interficit: nisi qz certus anhelit⁹. s. diaphragma spasmat⁹ ⁊ destruit mot ei⁹. ¶ Dixit Gilib. spasm⁹ de inanitiõe non curat itelligẽs de ꝑfirmato: qz nerui aridi humectari nõ ꝑnt nisi mediante hũore digesto: digõ autẽ non est nisi in calido ⁊ hũido: hũiduz aũt eis deficit ⁊ deficiẽte hũido deficit digõ: ergo ⁊ nutrimẽtũ: deficiente aũt nutrimẽto cadit vtus: qre ⁊ vita fundet in calido ⁊ humido. Et dixit ephytosten⁹. difficile curatur qꝫ alie spẽs: cum sit ex dolore dorsi. ¶ Dixit Ulatus. spasmus ⁊ tetanus si sine febre sunt vel si febris succedit eis curãtur: ⁊ intelligim⁹ post febrem spasmum esse incurabilem. Cum febre vero esse dubium: si vero sit sine febre curam adhibeamus.

Cura spasmi variat⁹ variatiõe suaꝝ cārũ ⁊ spẽrũ suarum. Cura itaqꝫ spasmi ficci siue sit sanans non ꝓfirmatuz ⁊ polem sanari siue sit blandiẽs ⁊ refrenãs malitiã confirmati duob⁹ ꝑficit istrumẽtis. s. dieta ⁊ potiõe. ¶ Et dieta qdem est vt hñs euz deuitet aerez siccũ ⁊ caliduz: ⁊ maxime intẽse caliditatis: ⁊ etiã aerez multe friditatis: aerẽ vero totum mozã ad ignez vel solem olfatũ reruz oium deficentiũ calidaꝝ siue fridaruz: ⁊ fugiat irã tristitiã sollicitudines ⁊ cogitatiões plurimas. Motuz fricationes ⁊ balnea sicca siue exiccãtia: ⁊ vigilias ⁊ oẽs cibos pauci nutrimẽti difficilis digõnis. Et tolerantiã famis ⁊ sitis coituz ⁊ vẽtris lubricitatẽ: ⁊ vlr omne regimẽ tenue. Et dietam attenuãtem. ¶ Inhabitet aũt aerez hũiduz nã vel arte tẽperatũ in actuis vel parũ declinantẽ ad caliditatẽ tpib⁹ frigiditas aut paruz ad friditatẽ tpib⁹ calidis. Et si aliqñ vtr igne sit ignis sine fumo de lignis vltime siccis: ⁊ nõ de carbõib⁹. Et moreꝫ cozã ipso ex lõginquo letetur ⁊ gaudeat ꝓ posse. Et vestibus iduaꝫ paucis ⁊ leuib⁹ lineis vel de firico: ⁊ socios habeat sibi dilectos applaudẽtes eiiocis ⁊ solatijs delectãtibus ⁊ qescat ⁊ dormiat ꝓ posse. ¶ Dixit Hal. cibis nutriatur hũidis: ⁊ ordei aquã ⁊ iura vnctuosa ⁊ mollia egro administra. ¶ Dixit Ulati. infirmo cibi denturꝝ si hũectatio subsequat: ⁊ sicut febricitãs. s. ethice eger regat. ¶ Dixit Hal. opz regimẽ esse humectãs. Et febris cõmittit aquam ꝓpina ordei in qua iuiubas ⁊ sebesten decoxeris: ⁊ si ordei aqua cũ cucurbite aqua decoxeris perfecte ꝓdest. Et similia est febris ꝓpina lac asine ⁊ capraꝝ cum mulgef. Et dixit Hal. cibum ꝓuenit esse agnorũ pedes ⁊ edorum alborũ ⁊ porcellorũ carnes: spinachia quoqꝫ ⁊ attriplex cum amigdalarũ dulciũ oleo decocta. Et lapidosi pisces ⁊ parui cũ espidagabo decocti: ⁊ polẽta ex farina cum tabarzed. za' ⁊ amigdala oleo facta: ⁊ ova sorbilia. Et de fructibus vua ⁊ pfica granata pruna ⁊ similia. Et dixit. si patiens lactãs est ⁊ paruꝰ nutricez opz regere: ⁊ maxime hoc disponere regimine. Infantem etiã oportet regere hoc regimine: qm̃ liberabitur. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹: bibat lac dulce: ⁊ bibat vinuz cum qua multa. Et ꝓmo ꝓtinentis ait. in spasmo ficco si corpus est mũdificatũ a malis humorib⁹ nõ reperitur laudabilior res lacte asinino: ⁊ vlr quolibet alio lacte: ⁊ dosis lactis dz esse. ʒ. iiij. cum. ʒ. ʒ. olei amigdalaꝝ dulciũ ʒ. i. ⁊. ʒ. zuccari. ¶ Dixit Aui. detur in potu lac recenter mulctũ ꝑm mensurã. s. qua digeri possit: vel ꝑm mensuram idest regulaz exhibitionis lactis: si nõ fuerit febris. s. putrida. Et aqua ordei ⁊ aqua cucurbite ⁊ aqua melonis indi ⁊ iulep: si fuerit febris: scilicet viol. ⁊ similes: qbus etiã conueniant si non fuerit febris: ⁊ si misceatur cum aliquo bo-

rum

rum aliquid vini albi: quod penetrare illō faciat erit conueniens. ¶ Et dixit. cibus hītium spasmū ficcuz sit totuz qō humectat z lenit: z oēs sozbitiones pingues z lenes sa cte ex aqua ozdei. i. farina ozdei z oleo amig. z zuccaro bono. Et aqua carnis sumpta ex carnib⁹ agnoꝝ z edoruz. Et qsiqꝫ ponit in ea ex olerib⁹ humectatiuis: z qō frāgit nocumentū carnis si fuerit illic caliditas: sicut sunt res ifrigidātes z humectātes decocte cū carnib⁹: q si cum cibo illo paruz vini misceat: vt penetrare faciat: non erit longinquū a rectitudine: z ꝓpie si non fuerit caliditas supflua. Et siīr si misceat vinuz cum aqua quam bibit. ¶ Dixit Alman. de vino vtatur paꝝ qō habeat multā aquā mixtā. Multiplicetur aūt in eis numerus cibationū cuz iterpositiōe ꝓuenīē ti: quātitas vo cibi minuat ꝑm q videris virtutē potētem in digerēdo. Et fecales supfluitates omni die eijciant: aut ꝑpōte: aut bñficio suppositoꝝ vel clysterij. ¶ Dixit Auic. cum feceris eis clysteria expressionib⁹ humectātib⁹ cū aliquib⁹ oleis hūectatiuis erit vehemētius iuuamīnis. ¶ Cura vo q potionez. Ser. videt velle in ca° de cura spasmi ex serie verboꝝ suoruz q in cura spasmi sicci fiat inunctio ex oleo de rutha z de cucumere asinino: que nullo mō conueniunt cuz valde exiccent: qō perpendens Raſ. 1. ptinentis. cap° 2° dixit filius Serap. in spasmo sicco: posuit medicinas ꝓuenientes in spasmo hūido z non in sicco. Et ideo cauendū est ab hoc errore. ¶ Debet aūt exponi lra Ser. sic. Et qūocunqꝫ sit dispositio. s. in spasmo hūido: opz vt regātur spasmata cuz oleo de rutha ꝛc. qꝫuis verba ei⁹ ꝓcedentia fecerint intentionē de spasmo sicco. ¶ Et dixit Simeō intromittant assidue in pilā ex oleo calido. Rasis vo dixit. Credo q sit ptermittenda tina cuz oleo calido: qz credo q oleuz non sit vtile in spasmo ex siccitate: intelligēs de oleo simplici: aut de oleo quocūqꝫ calido. ¶ Dixit Aarō. intret sepe sepius in tinam si non febricitat. Dixit Raſ. in verbis eius inuitur q itroitus tine vereat ꝓp febrez: sed maior necessitas incumbit in curatiōe spasmi qꝫ febris: z tina humectat z nō deficcat. ¶ Dixit Almā. in aquā tepidā ipm mittimus z vngim⁹ oleo viol. tepido z silūbus: z ꝑcipue radices neruoꝝ in qb⁹ est spasm⁹. Et in tina diu morek. ¶ Dixit Bal. si fuerit possibile in pila ipsum sedere facīn qua sit oleuz violatū z lac recenter mulsuz in diei ꝓncipio: z in fine data ei ꝓius ptisana vel alia poleta: z corpus laua z illine cuz oleo viol. z silūbus cuz lacte percusso. Et in his panuz infunde z capiti suppone: z si mēbruz mollif z melioratiōis apparēt signa huic insiste regimini. Sinautē clystere adhibe humectās z eo patiens ꝓut opus fuerit clysterizetur. ¶ Clystere bonū in hoc sic fit. ℞. capita agnoruz z decoque in aqua vsqꝫ ad liquefactionē: deide ex ea. ℞. lib. i. z pone cum ea lactis de quo serositas fuerit ablata. ℥. iij. pinguedinis pulli recentis z oleo viol. aā ℥. i. z duo vitelli ouoruz: z superponat. ¶ Dixit Viat. capiti lac asininū mulge vel ouinū vel mulieris nutriētis puellam. ¶ Dixit Rasis ꝑmo ptinētis. dico q si qua cura liberat spasmū ficcuz est q sedeat patiens in aqua z oleo tepidis z abradat caput eius z emplastret z epithimet cuz succis z mucillaginib⁹ reruz humidaꝝ: z ponat supra iūcturas oēs z spondiles pinguedo caude arietis desupligata: z qualibet die remoueat z fricent loca ligata z calefiant cuz calefacienti-bus: z fiat hoc sepe sepi⁹: z cōmutentur de pinguedine ad aquā tepidaz z ecōuerso: z itromittat per nasale oleum cucurbitinū z inungat caput ex eo: z intingat bombax i dicto oleo: z ponatur supra caput z locet in camera frigida: q nullo modo possit sudare: z dētur ei in cibo iura pinguia z mollificātia ꝑparata cū ptisana oleo amigd. dul. zuccaro z sorbeat ex eis qꝫtuz magis poterit. Et post hoc comedat micam panis ꝑparatā cuz iure carnium z vino in pulte. Et detur ei in potu vinū bene lymphatū: z assiduet iunctionē iuncturarū z spondiliū ex oleo z mucillaginib⁹: z clysteri zetur cuz aqua frida oleo viol. z mucillagine psilij. ¶ Dixit Aui. ꝓuenientior cura eius est tina: z inungi ex oleo humectatiuo post ipm: z iteratio ei⁹ multotiens. Et cum non est cuz febre non ꝑmittatur. s. opatio tine: sed sepe fiat: vbi vero est cū febre itermittatur. idest intus ponatur in tina: z maxime si febris nō fuerit putrida. Et ideo quidam exponūt intermittatur idest non in tina: z hoc maxime si febris esset putrida z esset ante eius declinationem. Et dixit. fiat illud: scilicet administratio balnei humectatiui: z inunctio post ipsum assidue: idest cum iteratione frequenti: z si est possibile: vt tina sit ex lacte fiat: z si nō fiat ex aquis: in qb⁹ decocta sint folia salicis ordeuz fractū viole nenufar cucurbita z citruli. Aut fiat tina ex succo cucumeris aut ex aq̄ ros. in qua sit decoctū aliquid ꝑdictoꝝ: aut aqua melonis id: aut aqua salicis. ¶ Et dixit Auic. administrent supiunc turas z oꝛiginē lacertoꝝ olea. s. humectatiua faciēdo vnctionē post vnctionez cuz studio cerebri valde cum cōpositione quā te docuim⁹ in humectatiōe cerebri. s. ꝑma tertij: cap'o de soda ex ficcitate. Et si est possibile vt totū corpus submergat oleo tepido fiat. s. ex oleis hūectātibus. Et fiat ei caput purgiū ex humectātib⁹ oleis z succis z humectet caput ei⁹. Et opz vt sit firma statio in psilio. s. eius mucillagine: z oleo ros. qm̄ oportet diu vti eis. ¶ Dixit Hilib. lac mulieris masculū nutrientis mulge capiti z musculis sauciuz colli z spatularū vsqꝫ ad lumbos z nerui humectētur. ¶ Dixit Serar. sup Viat. in domo frigida paretur balneū decoctionis humectantiū. Et dixit. si submergat totuz corpus in oleo oliuarū tepido meli⁹ erit: hoc tm̄ non est consonuz dictis auctoꝝ: si oleum fuerit simplex: z silr emplastrū qō ponitur ꝑmo ptinen. ℞. amurcā olei silaminis: z olei seminis lini z mucillaginē fenugreci z pīguedinē caude arietine: que cōmisceātur in mortario z emplastrent ex eis mēbra spasmata. Dico tm̄ q si non fuerit siccitas cū caliditate: q homini valere pōt. Et silr puto h̄ vtilia foze in rigiditate siue spasmo sicco: nō vero inducto a frigiditate. ¶ Dixit Hilib. fiat empl'm ex farina seminis lini z fenugreci z radicibus altee coctus in aqua z tunsis: additis farina ordei z oleo viol. z ponat in locis iūcturarū z capitib⁹ lacertoꝝ z nuca: z pōt predictis addi brāca vrsina: volubilis malua z bleta: z ponant viris in genitalib⁹: z mulierib⁹ in mamillis: z vngant oleo ro. z dyaltea. Et si fuerit sine febre intret balneū decoctionis dictaꝝ herbarū: z post exitū inunganr vnguētis supradictis mixtis cū lacte mulieris z albumine ouī. ¶ Dixit Bal. si natura aliqñ fuerit desiccata cū cassiat. z māna in decoctione iuiubaꝝ z sebestē fricatis molli. Dixit Auic. si fuerit venter eoruz ficc⁹: tunc ex eis que eos iuuant est vt in potu sumant terreniabin z ꝓpie infantes: z qui sunt primi eis in etate: saluo si nō fuerint lactātes: tūc enim non detur manna. Sed sufficiens eis erit collīriū aliquod leue aut clystere ex lacte.

Cura spasmi humidi dixit Ipo. 1° epi. z ponit ꝑ ptin. cap. 2. ad spasmū. s. humidū cōuenit aer frigidus z humidus z maxime in pueris: z his quoꝝ nā neruoꝝ est debilis: z iō vitandū est: z silr aer paludosus grossus z vēti oēs sunt fugiēdi. Et vitandū est oē accidēs aie corpis infrigidatiuū z ociuz z qes: vbi exercitari z moueri sit possibile: z somn⁹ prolix⁹: z maxime diurnus vel imediate post cibū factus z occupatio in locis hūidis: z maxime sup terra hūida: z vigilie ēt supflue vitande sunt. ¶ Et omnis cibus fridus z hūidus est eis nociu⁹: z maxime si fuerit multus aut sumpt⁹ ex opilatiuis z supfluitatuz retentio. Confert aūt eis aer calidus z ficc⁹ nā vel arte: z moza ad solem vel ignez maxime post purgatiōes. Et ira furoz z gaudiuz moderatū z sollicitudo: z cogitatio temperata z moueri z exercitari. ¶ Dixit Haly. mot⁹ mēbri qō spasmo molestat distillatione: dissolutionez adiuuat z euacuationē supfluitatū que in mēbro sunt z ꝓuenit fricatio. Et balneū siccuz

Cura spasmi hūidi z dicta.

z deficcās. ¶Dixit Simeon: itromittatur in balneū ficcū ille q patitur spasmuz de repletione: qz non est melioz cura ad hoc. ¶Dixit Philaretr⁹. nō reperiť res magis iuuatiua spasmo de repletione. q̄z aq̄ balnei nālis: ipsa enim eradicat mozbū z liberat velociter egrū. ¶Dixit Rufus. aq̄ sulfurea mollificat neruos. i. dilatat eos a ꝯctiōe. ¶Dixit. A. ex curis eis est submersio in aqs termarū z sessio in pellib⁹ vulpium z lupoꝝ: z maxime recenter excoriatis: z sessio in aqs: in quib⁹ decocte sunt medicie subtiles: sicut abzotanū folia z radices aneti z calam⁹ aromatic⁹ folia lauri z filia. Et subdit. scias tñ q̄ lōgitudo spatij in tina est ex eis q̄ nocent siue sit aq̄ siue aliud ꝓpter mollificationē. i. debilitatez vtutis. Et iō appone multitudinē vicuz loco longitudinis spatij. Et fac ip̄m bis sedere in tina in die. Et dixit. balneū ficcuz magnifice iuuat eis. ¶Dixit Ꝑpo. in affo. Est autem vbi in tetano z̄c. ¶Dixit Raſ. i. ꝓtinentis. possibile est q̄ multa aque frigide effusio supra iuuenē: tñ ea vtum in medietate estatis dissoluat spasmū de repletione faciēdo calozis reuocationez ad interioza z calefaciēdo z dissoluēdo z digerēdo. Hunc affo. Auic. sic posuit: ex eis que iuuāt spasmū hītem cōem. s. tetanū factū a mā est vt subito submergatur in aqua frida: inde. n. exteriora corporis inspissantur z calor innat⁹ intus claudit: quare ꝓfortat z resolvit māz eius: nō est tñ oē corp⁹ tolerās hoc a timoze tutū: sed corp⁹ firmum carnosuz qō vlcera non hz z in estate: plures. n. ex his p hoc iaz euaserūt. ¶Dixit Sera. ꝓfortetur infirm⁹ cū cibis calefacientib⁹ velocis digōnis. ¶Dixit Uiat. nutriē dus est cuz subtiliatiuis cibis z leuib⁹. ¶Dixit Aarō. cibus patientiū spasmū de repletiōe fit ex cibis calidis: sicut ius ciceris cū aneto sinapi pipere z oleo. Et si spam⁹ est difficilis z diuturn⁹ ꝓueniunt ei carnes sicce: sicut allaudaruz pdicum musculoꝝ z similiuz. ¶Dixit hal. in ꝓncipio eis da cibuz subtiliantē. dixit Auic. si patiēs debilis sit vtutis nō abscindanť ab eo carnes sicce: sicut carnes auium minutaꝝ z cubugi. i. pdicis z kembigi. i. laude: z alteice. i. perdicis musculi. Nā carnes harū auiuz sunt sicce: respectu eniz aliarū auiuz sunt pauce humiditatis: carnes tñ coturnicuz sunt male. ¶Dixit Auic. q̄ ex comestiōe earū timeť spasmus z tetan⁹: z hoc nō soluz qz comedūt elleboꝛū: sed qz a tota suba inest eis hec virt⁹. Et si nō fuerit debilis sit cibus ei⁹ panis cuz melle z aqua ciceris cuz aceto z sinapi nutrita. i. ꝓdita cuz oleo z ponať piper cuz cibis suis. ¶Et primo ꝓtinentis. cap⁹ 6⁹ dř. q̄ carnes eritij conferūt multum spasmo. ¶Dixit Sera. sumat in potu vinū subtile velocis penetratiōis. ¶Dixit Auic. vinū paucum vet⁹ ꝓuenit habenti spasmū humidū. resolvit. n. ip̄z sicut febris: plurimū vero bibitū est vna de causis spasmi: z opz vt ex veteri egerbibat supra cibū parūper. ¶Comedat patiens spasmū humidū cibaria assa: z in forma ficca parata z condita cū speciebus subtiliatiuis: parum tamen comedat z bibat z non nisi post abstinentiā z tolerantiaz famis z sitis z superfluitates omni die bene expurget.

¶Cura vo spasmi humidi p instrm potiōis quatuoꝛ cōpletur intētionib⁹: quaꝝ prima digerit mām. 2ª eūat ipsam. 3ª diuertit eā ad oppositū. z 4ª alterat malā discrasiaz consumēdo reliqas materiei que remanserūt. ¶Et ꝓma qdē cōplet cuz sirupis decoctionib⁹ electuarijs z alijs medicinis subtiliātib⁹ grossitiem humoris z flegmatici z ipsi⁹ incidētib⁹ viscositatem: z ꝓprie in neruis z lacertis. Et de digestiuis est sirup⁹ q̄ sic fit. ℞. radicum feniculi petrosilij apij. aneti saxifragie paucedani arist. ro. gētiane diptami. aā. ʒ. i. radicū acoꝛi: z radicū vel seis peonie. aā. ʒ. ij. passulaꝝ. ʒ. ij. sticados. ʒ. i. ʒ. piretri cozdumeni. aā. ʒ. ij. maioꝛānē polij salvie iue. aā. M. i. seis ameos leuistici anisi aā. ʒ. ʒ. decoquātur in aquā sufficiēti: z sirupeť cum melle z aromatizetur cuz cinamomo z nucemuſ. Et vltimo addanť. ʒ. ij. aceti sgllitici dob. ʒ. j. ʒ. vel. ʒ. ij. cum aqua maioꝛane.

¶De intētione ad eūonez dixit hal. spasmū patientib⁹ non opz multū fieri eūonez nec eā quaz necesse est eūare ꝙtitatem semel inanire: sed plurib⁹ vicib⁹ z paulatim. Si enim eūo abūdauerit virt⁹ debilitabiť. ¶Dixit Uiat. si spasmuz videam⁹ sine febre z sanguineum de mediana flōmabimus. ¶Dixit Aarō. qñ de spasmo de repl'one est repletus apparēs z vene patiētis sunt manifeste flōmetur z extrahatur sāguis in bona quātitate. In sūmis tñ Glauconis vi ponit ꝓtinentis dř. Cuz spasmat⁹ indiget minutiōe sāguinis non extrahať q̄ntuz est necium sed mīn⁹: qz solus spasmus sufficit ad corporis inanitionē. ¶Dixit. A. si videris signa sāguinis dominātis manifesta valde flobotoma: z ꝓprie si eius cā est repletio z ꝓprie sanguinea: z potatio vini plurimi: sz nō extrabas totū qō necium est ex sanguine trahi ꝓsiderata repletione: z q̄ntum traheret si foret alia egritudo ab hac z simili egritudie: imo retine ex eo aliquid: ne resistat spasmo q̄ suo malo motu inducit vigiliaz z resolvēdo ꝓsternit virtutē. Et vt resistat cāe spasmi humoꝛi. s. flāti co frido z grosso: ne pp multā sanguinis eūonez amplī⁹ incrudetur: pp quā cām flōmia in hoc spasmo fienda non est nisi apud necessitatē ad qō figñandum dixit. A. si videris signa sāguinis dominātis valde manifeste. ¶Si aūt ex alijs sit spasm⁹ humoꝛib⁹. dixit Uia. cū ieris z theodoricō z stomaticō eūamus. ¶Dixit Ser. icipiam⁹ in ꝓmis z eūemus repletionē cuz pillulis z medicinis calefacientib⁹ dictis in paralysi. ¶Dixit. A. purgeť cuz eūantib⁹ z purgantibus fortib⁹ educentib⁹ humoꝛē grossuz ex neruis.

¶Diuersiōis aūt māe intentio cōpletur cū oībus modis diuersionū cuz fricationib⁹ z ligaturis: z pressione dolorosa z ventosatione in extremis. Et cuz vsu eneumatū fortiuz collirioꝛū acutoꝛuz attrabentiū. Et siqdem spasmus fuerit vlis toti exceptis mēbris facie: vel etiā eis non exceptis cōuenit euacuatio z diuersio cū gargarismis masticatoꝛijs caput purgijs z sternutatoꝛijs retrabentib⁹ z diuertētib⁹ materiā z educētibus eā ex capite. ¶Dixit Aarō. cum totum corpus est spasmatū debent ꝓuocari sternutatiōes cum medicinis vehementis calidis: qz mirabiliter iuuat: z imittantur sir ꝓ nasale. si in modū caput purgij medicine vehementis acutatis z caliditatis. ¶Dixit hal. corpe purgato gargarismū in paralysi dictū adhibe. ¶Dixit Auí. in spasmo toti corpori cōuenit intentio cerebri cum purgatione facta cum sternutatoꝛijs magnifice.

¶Alterationis autē intētio cōpletur cum administratis ab intra z ab extra. de approximatis ab intra. dixit haly. a. cassto. spasmo pdest repletionis si bibiť: aut si cum eo illinitur corpus. Et est hoc multis vtilius medicaminib⁹: quoniaz neruos confortat z calefacit corpus. ¶Dixit Dyalc. sirupus de camedreos. Dixit filius Mes. castoꝛ. dissolutū in vino z datuz in potu z inunctio facta ex eo cuz oleo cōmuni antiquo sunt de melioꝛib⁹ z expertioꝛib⁹ medicinis in spasmo humido: z squinantuz bibitum est optimuz. de vtilibus in spasmo: z ꝓprie infantium est sirupus de camedreos bibit⁹: z semen ienuperi bibitum. Dixit haly. dat triacaz cum aqua in qua anetum coxeris z ciminuz z addegradatim in eius exhibitiōe. ¶Dixit Auic. ex eis que multum conferūt ipsis est sumere in potu tyriacam z confectiones magnas: z decoctio radicū coti aut loco earum carpobalsami z calamenti agrestis sumpta cum oleo amigdalarum amararū cōuenit. Et dixit. vehementis iuuamēti est sumere in potu castoꝛeum z oppoponacuz. cum sumit ex eis qui fortis est aur. i. medius. l. in fortitudine. z. i. sed tunc custodi. i. conforta stomacū qñ ipse per illud debilitať vehementer. Et ista esset nimis magna dosis in viro etiā fortissimo. ¶Teneat patiens in oze sub lingua pillulas: que fiunt. ℞. castoꝛeū ad libitum z fac bullire in succo salutē z cauliculi agrestis: deinde adde zuccaruz z informa ide pillulas: valent enim in oibus egritudinibus frigidis vel humidis

midis neruoꝝ. ¶Dixit Raſ. in diuiſ. cura ſpaſmi de re/plectione eſt ſicut paralyſis frigide: z ſiꝫ volunt oēs auctores. qđ dictuꝫ q̄ꝫuis in oibus intētionibus eius curatiuis bēat veritatē: hoc tñ magis retulerūt ad localia z medicamina. ſ. ab extra approximata. De qbus dixit Raſ. p̄ ꝓtiñ. nō debēt approximari hi patiētes medicinis z oleis ſtiptiꝯ cis: q̄ꝫuis ſint calida: ſicut eſt oleū nardinū. ¶Dixit Aarō quenit ſpaſmo huꝰ ſedere ſupra oleū vulpinū: in quo deco ſta ſint femina calida: credo q̄ p hoc ſedere itellexerit ſtufari corpus aut mēbꝝ ſpaſmatū ſtādo ſupra ipſum oleū calefactū: eo q̄ ſuauiter diſſolnit z feſtinat ad ſanitatē. ¶Dixit Pau. debēt curari cū oleo rutaceo z de cucumero aſinino z filibus z caſtoreo. ¶Dixit Juō. ꝓfert mirabiliꝫ membꝛo ſpaſmato deſup ligare petiaꝫ vnā pinguedinis caude: z nō ꝺz amoueri donec p̄eſtet fetorē: tunc aūt amoueat z iteret alia. ¶Dixit filius Meſ. fricet corpus cum pāno aſpo donec rubeat: z tunc vngat cū oleis calidis: z poſtq̄ꝫ rubuerit nō deſt. i. nō approximent eis ſtiptica: ſꝫ tota cura fiat cū oleis calidis mollificatiuis: z poſt fricationeꝫ ſedeat in aq̄ decoctionis folioꝝ lauri abrotani z ſanſuci: z fricent mēbꝛa ſpaſmata cū bauracb z terra pipis. i. pulue re inuēto inter pipꝛ: z cū erit corpus rubificatū vngat oleo coſtino z liliaceo. ¶Dixit Al. ꝓfert ei fricatio manuum z vētris cū oleo coſtino. Dixit Sera. locus ſpaſmatus inungat abſtergēdo cū oleo de ſpica z de lilio: z quecūq̄ māe fit diſpō opꝫ vt inungant mēbꝛa ſpaſmata cū oleo de ruta aut de cucumere aſinino z facias eū ſedere i tina in qua ſit aq̄ tepida in qua decocta ſint anetū camomilla melliloteuꝫ barmel z ſilia. Et ꝓuenit emplaſtꝫ factū cū euforb. qđ ſic fit. ℞. olei de oliuis antiq. lib. i. cere rubee. ʒ. ij. liquefiat cera cū oleo z puluerizet deſup euforbio recenti trito. ʒ. i. z eſt multi iuuamenti. ¶Dixit Raſ. in diuiſ. ſpaſmatis ꝓprie ꝓuenit fricatio corpoꝝ eoꝝ aſſidue z vt ſepelliant in bare na calida vſq̄ ad gulas eoꝝ: aut in cinere calido: aut in furno cū quo eſt aliq̄ꝫtulū caliditatis: aut in domo in qua eſt aliq̄ calefactio. ¶Dixit Hal. corpore purgato illinies mēbꝛū qđ ſpaſmatū eſt pigami oleo aut coſti aut cucumeris aſinini: in qbus caſtoꝛ. cōmiſcueris z euforb. ¶Medicamen erptuꝫ multoties in ſpaſmo doꝛſi z doloꝛe articuloꝝ erbu''. z ponit p̄ ꝓti. ſic fit. ℞. magnā q̄ꝫtitatē aneti z fac bullire in aq̄ z oleo: z poſtea decoquat vultur vel vulpes vel catulus lupi aut canis in ipſa decoctione vſq̄ ad eius ꝓſumptionem: z vltimo colet: z ſedeat in ea patiēs bis in die: z poſtq̄ exierit ab iſta aq̄ inungat patiēs cū adipe aſini ſilueſtris vel ex aliq̄ alia pinguedine ſubtiliāte mixta cū medicinis z oleis calidis ſubtilibus. Et balſamuꝫ ꝓuenit inunctū: z emplaſtꝫ de radice lilij cū melle z oleo liliaceo: z vngm factū cū medulla tauri liquefacta ad ignē: cui additur q̄ꝫtū eſt 4ª pars ipſius de myrrha rubea z tñdez olei laurini mēbꝛa ꝓiecta leniſicat. ¶Dixit. A. ex curis eius eſt vt applanet qđ ſpaſmatū eſt leniter. i. leui preſſione z ſup inductione manus inūcte: z ſic reducat a ꝓtione ad dilatationē. ¶Ungm bonū in quo manus inūgi ꝺz ad hoc ſic fit. ℞. olei ſiſamini piguedinis caude arietis pinguedinis anſeris medulle cerui z cruris vacce olei narciſini. aā. ʒ. i. fenugreci. ʒ. iij. coſti. ʒ. ij. cere qđ ſufficit: z fiet vngm. Et dixit. A. ꝓfert inūctio cū adipibus vulpiū z lupoꝝ: cū oleo de lilio ſi nō fuerit febris: z ſiꝫ vꝫ decoctio catuloꝝ canū in dicto oleo. z ex exptis eſt: vt ex lana p̄m molli z leui fiā ſuſpēſoria collo: que ab ipſo ad vtrūq̄ brachiū pcedat ſup que oi hoꝛa oleū calidū aſpgat. ¶Ungm bonuꝫ ad ꝓtos quo vtebat Hoſ. Accipe anſerē pinguiſſimā z p̄ij// ee oia interioꝛa eius z plumā: z accipe gattū pinguiſſimuꝫ z excoꝛia eū z incide carnes eius p fruſtra minuta: z accipe lardū thus z myrrhā z miſce bñ cū illis carnibus gatti z poſtea totū pone in anſere z ſue bñ ne poſſint exire inde pinguedines z pone in veru ferreo: z facias bene aſſari ad ignem ſuppoſita ſartagine cū bona q̄ꝫtitate aceti albi: ſup qđ cadat pinguedo que exibit de anſere: z poſtq̄ erit bñ aſſatus remoue ſartaginē vt frigeſcat acetū: z recollige pinguedinē z repone in pixide: deinde accipe anſeré cū oibus que ſunt intus: z bñ ꝓtritū mitte in vno vaſe: z deſup mitte acetū qđ fuit in ſartagine z miſce z facias bullire: z pone totum in ſacco z cola z dimitte frigeſcere: z collige pinguedinē ſupnatantē z miſce cū p̄ª pinguedine: z ex boc inungantur membꝛa contracta.

¶Et ſi mā ſpaſmū faciēs cauſabit ap̄a in radice neruoꝝ mēbꝛi ſpaſmati. dixit Raſ. p̄ ꝓti. apponant medicine mollificatiue diſſolutiue ſubtiliatiue z calefactiue ſup locū ap̄at.

¶De cura ſpaſmi infantiū. dixit. A. ſint ꝓtēte. ſ. nutrices eorū: vt ipſoꝝ iuncturis approximet emplm ex melle cū quo ꝓfecta ſunt crocus z radix lilij poſt aniſum. i. ponat cū eis de aniſo: ſed radix lilij ſit poſt aniſum. i. ſit plus de ea in cōfectione. Et poſſet ēt hoc emplm applicari māmillis nutri cū z ꝓſueſcāt ponere mēbꝛa ſua in ags in qb⁹ decocta ſint camomilla z mellilotū z fenug. z qñq̄ ꝓuenit camomilla ſola. ¶Et dixit. A. ex emplis bonis eſt qđ ſit ex ſtoꝛace liqda caſtoꝛ. euforb. z cera citrina z oleo de lilio: z hoc qdē ꝓuenit in ꝓuectis infantibus. Et ex vaporationib⁹ bonis. dixit. eſt ſal toꝛrefactū calefatū poſitum ſup exitū neruoꝝ. ¶Et dixit. A. ex curis mirabilibus exptis eſt: vt ſup mēbꝛū ſpaſmoſum ponat ren. ſ. alicuius alialis: z dimittat ſup ipſum donec deſiccet z pmutet cum alio. i. ponat vnus poſt aliū. ¶Juō. aūt dixit hoc debere fieri de pinguedine caude arietis: vt. ē. dictū eſt.

¶Ser. aūt ſup 9° Al. dixit. cura ſpaſmi filis eſt cure paralyſis. Uer differt ab ea: q: in cura paralyſis ſolū reſolutiua z neruoꝝ ꝓfortatiua ſunt applicanda. Et rō eſt: q: mā eius aquoſa eſt: z nō eget niſi reſol'one z ꝓſumptione: ſꝫ in ſpaſmo applicāda ſunt mollitiua ante reſolutiua: q: mā ſpaſmi eſt groſſa viſcoſa: cui ſi p̄ius applicarent reſolutiua q̄ꝫ mollitiua: reſolueret ſubtile eius z remaneret groſſum lapidificatū. Et pp hoc dixit Ser. ante q̄ꝫ applicētur illa que debēt applicari ſpaſmo: p̄ius debēt mollitiua precedere. ¶Ungm mollitiuū. ℞. mucillaginis fenugr. z ſeminis lini. aā. ʒ. ij. butiri recētis aſſungie anatis. aā. ʒ. ſ. olei ſiſamini olei amig. dul. aā. ʒ. i. ſ. oleo ſiſamino: z extēdat ſup aluptā z ſupponat mēbꝛo z oꝛig. neruoꝝ. ¶Ablutio mēbꝛi ſpaſmati cōpetēs ſiꝫ molliēdo. ℞. fenugr. ſeminis lini ſeminis aneti. aā. ʒ. ij. ſumitatū malue z bꝛāce vꝛſi. aā. M. i. ꝓqualſent z bulliāt in lib. ij. colet z cū eo mēbꝛ abluat facta mollificatione p̄ duos dies. Dixit Serar. fiat reſol'o p̄ alios duos: z ſic iteꝝ redeat ad mollificandū p̄ duos dies: deinde ad reſoluēdū p̄ alios duos dies: z ſic ſucceſſiue fiat ipſoꝝ iteratio donec ſanet. ¶Notāt q: neruis egris cum maiꝛi cautela frigida ſunt applicāda q̄ꝫ alijs mēbꝛis minus frigidis: z q: frigida actu maxie que ſint alicuius intēſionis mēbꝛis diſcooptis applicari nō debēt regulꝫ: q: nimis ſubito infrigidaret: z forte mortificaret ipſoꝝ caliduꝫ debile: ſed frigida potētialia bene applicari p̄nt ſi lapſus fuerit vehemēs ad calidū: q: frigidū potētiale nō ſic ſubito nec ipetuoſe opat in neruos: ſed magis paulatine: ſunt igiſ eis applicāda frigida potētialia: que tñ ſūt actu remiſſe calida. Cū enim ſint nerui pauce caliditatis innate ſi ſint diſcoopti z egēt infrigidatiōe z ab alia ledant: ꝺpz vt remittat infrigidatio pp actualē caliditatē: ſꝫ de hoc amplioꝝ ꝓmone dicet de vulneribꝰ neruoꝝ. ¶Dixit. A. ille q vtiſ vēto ſis. ſ. ſup loco ſpaſmato cā reſol'onis māe z gra calefaciēdi locū ipſum: z maxime qñ ponunt ſup locū ad quē partes coꝛde extēdunt. i. ſup locū muſculi ad quē vel verſus quē ꝓbiſ coꝛda: fit ei hoc vtile: ſed ſine ſcarificatione ſi res eſt leuis: vt qñ eſt mā pauca z nō ap̄ans: ſed ſi res nō eſt ita: q: nō ſit leuis: imo grauis: q: ſ. ſit mā multa z ap̄ans: ꝺpz vt fiat ſcarificatio. Eſt enī mortalis ſi nō ſcarificet: q: pp vēto

Dīſia iter curā ſpaſmi z curā paralyſis.

ſam trahentē fit additio in multitudine māe ⁊ apate. Loca aūt appōnis ventoſa ꝑ. dixit. A. ſunt colluꝫ ⁊ ſpōdiles dor ſi ab vtroq; latere ⁊ partes latex pectoris ⁊ veſica. aīs ante veſicā: ⁊ eſt locus poſt finē coſtax mendoſax retro verſus nates q̄ eſt locus valde carnoſus in directo loci veſice tole rās ventoſitatez cū ſcarificatione ꝓfunda: qō facimus ma xime cū volumus multū de ſanguine trahere ad ꝓhibēdū apa ⁊ minuendū repletionez magnā. Sed ſup renes. dixit A. nō facimus illud. i. nō apponimus vētoſas cū ſcarifica/tione: niſi cū timemus. ſ. additionē apatis: ⁊ minorādo vo lumus vt ſanguis egrediat. Et dixit. opz vt vētoſas admi/niſtres multas: non tū multas ſit ſubito: qr ledūt pp dolo/rem quē inducūt: ⁊ ēt cuz ſunt multe cōmouent mām: que poſſet hre raptuz ad ꝑn[lia]: vel ēt ad ipſa mēbra ſpaſmata. Et dixit. cuſtodiant loca vētoſata ne infrigident: occupat enim illa frigus cito: qr ſunt rarificata. Et ſil̄r opz cuſtodi re a frigore loca balneata embrocata fricata ⁊ rubificata ⁊ qūolibet rarefacta: qr frigus eſt inimicuz neruis ⁊ ſpaſmi igroſſat māz. ¶ Dixit Atrorofos. ⁊ ponit ꝑ ꝑti. clyſtere ſa ctū ex ſanguine teſtudis cū caſt°. ꝓuenit mirabil̄r ſpaſmo.

¶ Cura ſpaſmi nō ꝓportionati ad mām facti ab aeris frigi ditate cura eſt. dixit Pau. inūgat mēbr extēſum. i. rigidū cū oleis calefaciētibus: ⁊ ſi nō mitigat extēſio in tibijs: ven toſe ponēde erūt ſupra renes ⁊ vltimū ſpondilē dorſi. Et ſi eſt in manibus: ponant vētoſe in ſpatulis ⁊ in vlt° ſpōdili colli. Et dixit. cū corpus eſt ſanū: ⁊ extēſio. i. rigiditas ſiue ꝓgelatio eſt in labio palpebra lingua vel oculo: eſt valde pi culoſa pp vicinitatē ⁊ cōitatem ad cerebr: ⁊ eſt valde pre/meditandū ne extrahat: tūc ſanguis a nuca nec a ſpōdili ꝑ .ſ. ꝑ ſcarificationē. ¶ Dixit Hili. accīs ex frigiditate aeris glatiei ⁊ ſiluz balneis aque dulcis ⁊ inūctionibus calidis iuxta ignē vel melle inuncto ⁊ fricationibus paucis ſoluitur: ⁊ ꝓuenit fricatio cū piretro ⁊ oleo eius ⁊ ſilūbus: ⁊ ꝓue nit ariſtol. ror. bibita ⁊ caſtoreū etiam bibitum.

¶ Spaſmi vō facti a ꝓcuſſione vel caſu pp quam ꝓcuſſionē ſeqr dolor vehemēs pp quem fugiūt mēbra ⁊ ſpaſmant premiſſa cura p̄ eūonem ſm q̄ ꝓcuſſio ⁊ caſus regrit: vt dr in ſuo loco. Cura eſt. dixit Auic. vt adminiſtrent embroce que laxāt. i. mollificāt ⁊ ſedāt dolorē. ſ. que ſint tēperate re ſol'onis: ſicut ex decoctiōe ordei fracti camomille fenugre/ci ⁊ ſiliū. Et nos diximus locū adminiſtrationis hax medi cinax in cañ. ſ. in ꝑn° 1ꝝ ſen tertij. vbi vult q̄ gñal̄r itēdas ad ſedationē doloris partis ꝓcuſſe. cū hoc tū debes intēde re ad ꝓfort[nem] originis neruox adminiſtrādo me[nas] nuce.

¶ Et ſil̄r curat ſpaſmus ſequēs ad vulnus qō vehementez inducit dolorē. Dixit Hui. q̄uis dicat i curabilis: cura tū remediabilis eſt: vt cū incipit dolor mitigar cū anodinis: vt ſunt anodinū oleū anetinū calidū aut de camomilla aut de ſemine lini. Et emplm factū ex ſemine lini fenugr. flori bus camomille ſemine aneti ⁊ farine ordei ⁊ radice malua uiſci ⁊ dictis oleis ⁊ ponat calidū: ⁊ ponat ifirmus q̄ſi ꝑti nue in balneo aque calide decoctionis r ex poſitax in em/plaſtro ⁊ ingeniet vt vulnus ſaniet ⁊ mūdificet ex eo.

¶ Et ſpaſmus factus pp puncturaz vel apa. dixit. A. curat cura illox. ſ. dicta 4[or] 4[a]. Dixit Ser. ſup Uia. ſi fiat ex pū ctura acus vel ferri cura eſt difficilis: prius tū ſupponant reſolutiua: ſicut furfur triticeū torrefactū cū ſale. Uel acci/pe filatū crudū in cineribus bullitum ⁊ ſupponat. Si aūt hec nō ſufficiūt cū raſorio locus apiat vt ſanies egrediat: deinde ſequat cura: vt in ſpaſmo a vulnere. ¶ In ſpaſmo facto ex pūctura vel fiſſura parua ꝓuenit medicamen de eu forbio: ⁊ hoc ſi neruus pūctus vel fixus nō fuerit detectus apparēs. nā neruo detecto apparēti medicamen de euſor/bio non dz approximari. Neruus enim diſcooptus fortes medicinas q̄le eſt euforb. nō patit: ſicut illā patit cauteo coptus. Neruox aūt detectox medicina dz eſſe deſiccatiua ſine mordicatione ⁊ pūctione: que raro inuenit talis. De melloribus tū ad hoc eſt calx nimiū lota ⁊ cū oleo tēpera/ta ſup vulnus inducta. Et ſil̄r tucia cū oleo roſ. Et oleum qdem ꝓuenit in neruo diſcooptо: in coopto vō cute vel car ne non ꝓuenit: qr ipſuz putrefacit. Sed de his amplius di cet in loco ſuo ca° de cura vulnex ⁊ neruox.

¶ Et cura ſpaſmi nō ꝓportionati ad māz eueniētis in febri bus. dixit. A. fit cū humectatione vehemēti cerebri neruo rū ⁊ lacertox cū mollificātibus vehemētis humectatiōis. ¶ Dixit Guil. hic ſpaſmus curat ꝑ eūonem māe mordica tis neruos ⁊ lacertos ⁊ ꝑ alterationē egritudinis in ꝓtiz: ⁊ ſil̄r cauſax ſique ꝓcurrūt ad diſſol'onem illius māe.

¶ Et ſpaſmus ſequēs ad dolorē vehementē abſq; vulnere. dixit. A. ſedat ſedatione doloris: poſtq; ꝑſideras q dolor ſit: ⁊ abſcindis cām eius. ¶ Dixit Ser. ſup Uia. in ſpaſmo ex dolore remoueat dolor vel mitigef: qō ſic fit. Jn oleo ro ſa. ⁊ violato ⁊ vitellis ouox ⁊ aq̄ roſ. tepef actis impon tur ſtupe canabine ⁊ ſupponant: vel panis triticeus cali diſſimus a furno extractus ⁊ in optimo vino madefactus vehemēti dolori artetico ſupponat. Fomētet mēbr dolo/roſum embrocet ⁊ emplaſtret ⁊ inūgat cū anodinis ſupe rius narratis. Et ſi mā pīs fuerit faciēs dolorē cū cōpeten ti ei medicina educat: ⁊ ſi p hoc nō quieuerit dolor ſcarifi cet locus: ⁊ ſi nō iuuerit ſed pſeuerat dolor: inūgat locus doloroſus ⁊ i circuitu cū vng[to]. qō ſic fit. ℞. olei ro. ʒ. iiij. opij. ʒ. ſ. iuſquiami papaueris albi. añ. ʒ. ij. corticis mādra gore ſeminis apij. añ. ʒ. i. aceti vini. ʒ. ij. miſceant oia: ⁊ fiat cū eis inūctio. ¶ Dixit Ser. ſup 9° Al. ℞. panis de frumē to infuſi in lacte vaccino p duas horas vel tres. ʒ. iij. vitel los ouox recētiū infuſox ſil̄r in oleo ro. ʒ. ij. lactis vaccini qō ſufficit ad incorporādū: coquant vel ꝓquaſſent oia: ⁊ fiat emplm ⁊ tepidū loco ſupponat. ¶ Aliud. ℞. olei ro. ʒ. iij. ⁊ miſce cū medulla panis de frumēto: que calida fu rit infuſa in vino ⁊ ꝓquaſſata ſuperponatur.

¶ Spaſmus vō factus cā rei venenoſe ſumpte curat. dixit A. cura veneni illius rei. ¶ Dixit Serap. ſup 9° Al. in ſpaſ mo ex pūctura aialis venenoſi cōpetunt hītia attrahere ue retrahere illā hu[ius] venenoſam: ſicut vnus gallus depi latus ⁊ poſitus ſup morſurā: ⁊ vz ſcabioſa aſſata cū vitello ouī ⁊ ſuppoſita: ⁊ hoc facit a tota ſpē. Ser. ſup Uiat. vz in hoc tyriaca ⁊ metridatū ⁊ ſiſa: ⁊ oia q̄ venenū hīt reſolue re: ſicut gētiana ſaluia vtraq; ariſt. bacce lauri dipt. ⁊ ſiſa.

¶ Cura ſpaſmi cōitatis ſtōi. dixit Gal. cū videris aliquē pa/tientē tortionē vētris abhoiationē: ⁊ poſt hoc ſupuenit ei ſpaſmus ꝓuocet ei vomitus cū potu multe aque calide do nec euomat colerā multā: ⁊ liberabit incōtinēti. Et dixit in li° de interio. ⁊ ponit ꝑ ꝑti. vidi quoldā qbus ſupuenit ſpaſmus in febribus nullo ſigno precedēte figūante ſpaſ mū futurū: ⁊ cū euomuerūt colerā illico liberati ſūt: ⁊ euo muerūt qdam ex eis porrinū ⁊ melongianū. Et dixit in 9° de interio. ⁊ ponit a Rabi in 9ª parti. aliquoties patientes ſpaſmū epilepticū ex cā oris ſtōi pp magnū faſtidiū vel pp potationē vini ſupfluentē ſiue pp nimiū vſum venereū er tra tp̄s ſuū: ⁊ aliquos febricitātes ſpaſmatos ſubito ex ma lo hu[ius] pūgitiuo ad os ſtōi fluxor: vidi liberatos eos cē ſta/tim q̄ euomuerūt. ¶ Dixit Aui. cū ſpaſmus eſt ex cōitate ſtōi: incipe ⁊ fac eū vomere: fortaſſe eniz vomet colam acu taz aut hu[ius] putridum: ⁊ liberabit in illa hora.

¶ Spaſmi aūt facti a vētoſitate: ⁊ eſt ille qui dr vulgariter mone granſus. ¶ Dixit Guil. eſt vt fiant frictiones in to to vel in parte ſm loca que occupat cum panno aſpero: ⁊ inungatur fricando cum oleo de ſpica: vel de coſto: ⁊ fiat clyſtere carminatiuuz ventoſitatis: put dicetur in cura co lice vētoſe. Et ꝓfert clyſtere huius. ℞. aniſi feniculi ameos amomi cimini dauci karui. añ. ʒ. ſ. centauree ſticados rute melliloti aſſari flox camomille. añ. M. i. coloquin. bacca rum lauri. añ. ʒ. iij. bulliant ad conſumptionem medieta/tis: ⁊ colet: ⁊ accipiatur ex colatura lib. i. ſ. ⁊ diſſoluan/tur in

in ea mellis. ʒ.iij. olei anetini vel de ruta. ʒ.iij. eſſum de bac cis lauri. ʒ.i. ſalis. ʒ.ſ. ⁊ ſupponaf: vtaf in regimie dõo. in cura colice ventoſe ⁊ abſtineat ab ablutione mẽbri in quo ꝓſueuit venire cũ aq̃ frigida ⁊ ẽt cũ aqua dulci: ſz actu fri/gida. ꝓfert tñ eius lotio ipſius mẽbri in ieiuno vino vel li/rinio vel aq̃ decoctionis rute ſauine ſaluie mẽtaſtri camo/mille folioꝝ lauri ⁊ ſiliũ. ¶ Dr̃ q̃ ſi ꝓſuetus pati hũc ſpaſ/mum ꝓtinue diſcalciauerit ꝓtius pedẽ finiſtꝝ q̃z dextꝝ nõ amplius patiet ipſuz. Et dr̃ q̃ ſi fiat anulus vel lamina de auro vel argẽto in quo ſint ſculpta iſta verba. Calira cala/bza calitiria ⁊ portet: portans non patietur.

¶ Et ſpaſmi facti a vermib⁹ cura eſt ipſoꝝ interfectio ⁊ edu ctio. ¶ Dixit Serar. ſup Uiat. Rz. cẽtaureã ⁊ ſanctonicũ ⁊ diſtẽpera cũ melle ⁊ bibant. ⁊ tẽperent cũ melle ⁊ diſtẽpe/rent cũ vino ⁊ bibant: ⁊ fiat empl̃m de cẽtaurea abſinthio ſantonico aloe caballino ⁊ ſucco pſicarie ⁊ vmbilico ſup/ponant. ¶ Dixit Haly. in eneruationis que cũ ſpaſmo cõ/ponit medela attẽdendũ eſt. ſi ſpaſmus eſt de repletione. ⁊ ſi ſic patiẽti curã adhibeas vnã: eaz. ſ. que in paralyſi dicta eſt. Si aũt ſpaſmus de ſiccitate eſt tũc ſpeculare: ⁊ ſi enerua tio eſt ſpaſmo fortioꝝ calefaciẽtibus ⁊ deſiccantibus vtere quedam adminiſtrãdo emolliẽtia cũ forti fricatione. Qz ſi ſpaſmus fortioꝝ imineat ⁊ violẽtioꝝ tenerãtia ⁊ emolliẽtia adhibe: quedã tñ adiunge calefaciẽtia ⁊ deſiccãtia cũ leui frictione. Luz vo in mẽbris ſunt diuerſi eneruatio ⁊ ſpaſ/mus in mẽbro vteris eneruato fricatione valida ⁊ empl̃/za empl̃s in eneruatione dictis. Mẽbris vo que ſpaſmum patiunt empl̃a adhibe emolliẽtia: vt eſt empl̃m factum ex ſpuma ſeminis lini ⁊ fenug. ⁊ anatis adipe ⁊ galline ⁊ me/dulla cruris bouis ⁊ ſilibus emolliẽtibus empl̃s que cir ca ꝑatis duri curã retulimus. ¶ Et dixit. ſi cũ ſpaſmo fue rit euulſio. i. iũcture diſlocatio euulſionem empl̃za reſtrin gẽtibus ⁊ deſiccãtibus empl̃s ⁊ ad ſuũ deduc diſgregatio nis locũ reductãq̃ cũ faſſijs ſtringe quẽadmodũ qui oſſa medent fracta ad ꝓſolidationẽ eoꝝ. ¶ Cura vo ſpaſmi p inſtrm cyrurgicũ eadem eſt cũ ea que dicta eſt ſupra.

¶ De thetano. Cap. viij.

Thetanus a tendẽdo dr̃. eſt enim ꝓ prie mẽbri vel mẽbroꝝ tẽ/ſio. Dixit Pau. thetanus eſt aliq̃ extẽſio. Pro priũ aũt nomen extẽſionis eſt: vt p̃ pz ꝓti. cap 8⁹. qñ membra ſunt diſtẽſa ante ⁊ retro ita q̃ ad nullã partiũ plicari pñt. Et iõ a qbuſdam dr̃ mẽbri vel mẽbroꝝ rigiditas ſiue ꝓgelatio ⁊ induratio. Arab. aũt thetanus dr̃ cuzem vel alcuzem. Cuzem tñ ſm vſum antiquoꝝ ſigñat qnq̃ diſpõnes. p̃ nãq̃ ſigñat. dixit A. ſpaſmũ incipientẽ a lacertis furcule. i. pectoris ſupiori/bus: ⁊ extẽdit aial ad añ vel retro vel vtrũq̃. 2° ſigñat the tanũ cuiuſlibet partis. ⁊ 3° ſigñat ſpaſmũ ppꝛium oculo. ⁊ 4° ſigñat thetanũ ſm totũ corpus. ſ. ſm turſum ⁊ deoꝛ ſum: ⁊ iſte thetanus eſt duo ſpaſmi vel duo thetani. ⁊ 5° ſi/gnificat thetanũ ex frigoꝛe factũ ꝓgelatũ. Cuzem vo ꝓprie ſumptũ idẽ eſt qõ thetanus. Et ſub noie cuzem diſtinguit A. thetanũ ſpaſmo: quapp incõueniẽs eſt dicere q̃ cuzem ſit ſpaſmus factus a vẽtoſitate ⁊ nõ ab alijs cauſis: vt Sui. ⁊ qdã alij voluerũt. Pro maioꝝ tñ declaratione hoꝝ dicto ꝝ ſpaſmũ. Et hoc apparet de mẽte. A. nam oẽs gnq̃ modi cuzem ſupꝛapoſiti vel ſunt idẽ qõ ſpaſmus: vt diſtinguunt ꝝ thetanũ: vel ſunt idẽ qõ thetanus. Et iõ qcqd. A. addit de ſigñone cuzem ſupꝛa thetanũ eſt de caꝰ ſpaſmi. nã in no tis rõne duoꝝ p̃oꝝ modoꝝ ſigñati eſt idẽ qõ ſpaſmus: ⁊ 4ꝰ modi eſt idẽ qõ thetanus. ⁊ in 5° ẽt mõ eſt idẽ qõ theta nus a ſpãli cã factus. ſ. a frigiditate ꝓgelatiua. Et ideo. A. poſt põnez dictoꝝ gnq̃ modoꝝ ſigñonis cuzem: vbi noiat cuzẽ itelligit thetanũ: ⁊ eꝛ. Et notãt q̃ qñ in p̃ ſigñato cu zem. A. dixit q̃ eſt ſpaſmus incipiẽs a lacertis furcule. iue nik alia lra que dicit. a collo. ⁊ eſt bona. Et cũ dixit q̃ extẽ dit aial ad añ vel retro: vel vtrũq̃ itellexit q̃ qñ extẽdit ad añ vel retro ſit verſus ſpaſmus diſtinctus ꝑ thetanũ. Et cũ dixit q̃ extẽdit ad vtrũq̃ ſil. itellexit q̃ ſit verus thetenus. Inuenik ẽt ab auctoꝛib⁹ hoc nomen tẽtigo ẽt a rẽſione di ctũ: dr̃ens a thetano: qꝛ eſt ſumptũ ad ſigñandũ quandam particularẽ tenſionẽ. ſ. virge vel vulue. ¶ Thetanus ꝓut appet de intẽtione Hal. 6° de accñti. eſt egritudo lacertoſa ſicut ſpaſmus: ⁊ p eandẽ cãm. ſ. qꝛ opatio volũtarij motus que a thetano ledit immediate attribuit lacertis. Et dixit Hal. thetanus eſt ſiue extẽſio cũ extẽdik mẽbꝝ vtriuſq̃ la/teris equal'r ⁊ nõ inclinak oĩno. Et dixit in 4° affo. theta nus eſt cũ mẽbꝝ ſtat erectũ ⁊ nõ declinat ad aliquã partẽ. ¶ Dixit Thimeus ⁊ ponit p̃ ꝓti. qñ ſpaſmus eſt i vtroq̃ latere vocak thetanus. ¶ Dixit Auic. thetanus eſt egritu/do officialis ꝓhibẽs virtutẽ motiuã a ꝛctione neruoꝝ de quoꝝ aptitudine eſt vt ꝛhank. ⁊ põt dici thetanus morb⁹ officialis in figura. nam mẽbꝝ thetanoſum hz figurã quã nõ hz hr̃e ſm nãm inſeparabil'r: ſtat enim tẽſum nõ potẽs plicari qñ hz poſſe plicari. iſta enim figura recta ledẽs ſen/ſibil'r ⁊ imediate opationem plicationis mẽbri thetani: vt ṽ. g. manus tẽſa capiẽdo: vel a poſſe cape id qõ hz cape poſ ſe morbus officialis. Et põt dici morbus officialis in ſitu ꝓ ſocietate: qꝛ membꝝ thetanatũ aſſociak inſeprabil'r mẽ bro cui nõ hz ſeparabil'r aſſociari. Et põt dici morb⁹ in via vel qꝛ in eo eſt opilatio vie trãſitus ſpũs aialis: vel qꝛ vie ⁊ porꝛoſitates mẽbri thetanati ſunt aut debito latioꝛes: aut debito ſtrictioꝛes. ¶ Dixit aũt. A. de quoꝝ aptitudine eſt vt ꝛhank ad dr̃iam ꝓpiſmi virge virilis ⁊ colli mr̃icis: de quoꝝ aptitudine nõ eſt vt plicẽtur aut volũtarie ꝛhan/tur. Quidã tñ: ⁊ forſan recte: dicũt ꝓpiſmũ eſſe quẽdaz modũ thetani. vel dixit Auic. ſic pp oſſa ⁊ cartilagines: qꝛ q̃zuis eoꝝ rectitudo ꝓter nãm ꝓhibeat a ꝛctione: nõ tñ dicunt pati thetanũ: qꝛ ꝛctioni non ſunt nãliter inclinata. ¶ Mẽbra thetanata. dixit. A. ſtãt erecta tẽſa non plicabi/lia ad aliq̃ partẽ ad quaz plicari dẽnt: ⁊ fit conatus appli/candũ ea pp nocumẽtuz in lacertis ⁊ neruis. ſup. ⁊ non pp aliud nocumẽtũ. nam ſi artetica laborãtes non pñt plicare mẽbra ſua: non tñ patiunt nec pati dr̃ thetanũ: qꝛ nõ pa/tiunt illud pp nocumẽtum in lacertis ⁊ neruis. ¶ Dixit Hal. 5° affo. in 2° affo. qcũq̃ a thetano apprehẽdunt ⁊c. q̃ thetanus cauſak a motibus ſpaſmi. Et intellexit. aut q̃ thetano ſtante ſint motus actuales cõponẽtes thetanũ: aut q̃ motus ſpaſmoſi ocurrũt ad cõpoſitionẽ thetani ⁊ ipſuz efficiũt. nam ad thetanũ efficiẽduz ocurrũt motus ꝛtij. nã caulak pp ꝛtiaz inclinationẽ partiũ mẽbri: que inclinatio nes ſunt velut duo ꝛtij motus: ⁊ ſic intelligẽdo nõ eſtz the tanus cõpoſitus a duob⁹ motibus. nã motus actual'r non cõponunt thetanũ. ¶ Dixit. A. thetanus ſm veritatẽ eſt ꝛ rinus ſpaſmo. nã ſpaſmus ꝛbit mẽbꝝ ad vnã partẽ: eſtz theta nus tẽdit mẽbꝝ ⁊ ꝓhibet ꝛctionẽ: qõ aũt eſt tẽſuz eſt ꝛtiũ ꝛcto ⁊ plicato. Attñ dixit. A. thetanus ingredik in genus ſpaſmi itroitu ꝛtioꝝ in gñe ono: ⁊ hoc eſt: qꝛ ponunt ſpaſ/mus ⁊ thetanus ſub eodẽ gñe ſicut duo ꝛtia ſub eodẽ gñe reponunt: ⁊ genus illud ſub quo reponunt eſt ſpaſmus gñal'r ſumptus: vt. ſ. patuit caꝰ de ſpaſmo. Uel põt dici q̃ hoc genus ſit mala figura: ſunt eni ambo mala figura ſpaſ/mus ꝛcta ⁊ thetanus tẽſa. Dixit. A. cõpatio ſpaſmi ad cãz vnã eſt eueniẽs caſu ꝛtioꝝ. i. ſpaſmus ⁊ thetanus pñt cãl'r ſiue ꝛtingẽter ſiue p̃ acciñs ꝓuenire ab eadẽ cã ſicut ꝛtigẽs eſt ꝛtia duo ab eadẽ cã ꝓuenire. ¶ Et p dict'one hoꝝ no/tãt q̃ thetanus põt fieri plib⁹ modis. vno mõ imaginãdo mẽbꝝ hñs muſculos ỗrtros ⁊ ſiniſtros ſiue añriores ⁊ po ſteriores ſtãs i rectitudine ſua. Et dẽmus imagkari eq̃potẽ tiã ipſoꝝ muſculoꝝ oppoſitoꝝ. Et q̃ vtriq̃ muſculo ſup/ueniat cã eq̃lis ad ꝛhẽdũ: tũc nãq̃ remanebit mẽbꝝ illud tẽſum pp equipotẽtiam cauſaꝝ contrahẽtium non valẽ

Thetanꝰ eſt ꝓprie ſpaſmoſus; ſunt ſub eo dẽ genere

plicari ad aliquã partium: z hec eq potentia cause vel causaꝝ oz intelligi esse thetano actualr existente: qr qñ thetanus esset in fieri z mẽbꝝ ꝯctum tẽderet: notũ est q vna ꝯctio plus faceret ad tensionẽ q̃ alia. v. g. si digitus sit ꝯctus musculus exterior digiti plus opabit in sua actione ad tẽsionem q̃ musculus interior. ¶ Scõ mõ possumus imaginari thetanũ non precedẽte spasmo nec mã ente inclinata ad spasmandũ imaginãdo mãm ꝯtentã in porositatibus neruoꝝ seu musculoꝝ esse tenuez ligdam non aptã spasmare nec thetanare z esse ꝯtẽtam in musculis añrioribus tm̃: vel in posterioribus tm̃: ꝯtẽta tñ esse in rimulis talibus: in qbus ꝯtinet mã cuzem: vt dicit Aui. cui mãe superueniat agẽs ꝯgelans ingrossans vniformiter illã: tũc stabit mẽbꝝ illud tẽsum non valẽs plicari non precedẽte motu spasmoso. ¶ Itẽ possumus imaginari partẽ anteriorem musculosam sic vniformiter exiccataz q mẽbꝝ fiet tẽsum: z tñ non ꝯcurret añ tẽsionem inclinatio spasmosa. Apparet itaq̃ q cũ duo spasmi aggregant in duabus partibus ꝯtijs: vt añ vel retro vel dextre z sinistre fit thetanus. nam tali sic spasmat in duabus partibus ꝯtijs accidit tẽsio: z sic remanet thetanatũ non placabile: qr vnus spasmus trahit ad vnaz partẽ z alius ad aliam. s. oppm: ita q nullã partiuz mouetur: sicut apparet de ligno diuersis funib9 ad ꝯtias partes ligato q stat erectũ non implicatuz ad aliq̃: z sic apparet q eadẽ est cã spasmi z thetani: veꝝ cã spasmuz faciẽs facit illud p se ꝯhẽdo. Si añt accidat vt mẽbꝝ illud sit tẽsum nõ est hoc p se ab illa cã: sed p accñs: qr ꝯtingit ꝯiungi duas causas spasmãtes vel duos spasmos equipotẽtes. Si eniz nõ essent ille cause equipotẽtes: tunc fieret ꝯctio a fortiori: z esset spasmus z nõ thetanus. ¶ Dixit Aui. cũ thetanus sit duo spasmi dupli. i. in duabus partibus: opz vt sit acutior morbus spasmo simplici. Et ex hoc seqtur q crisis thetani sit velocior. Et iõ dixit Hip. 5° affo. q in 4or diebus peunt: z acuitas qdem thetani ꝓprie depẽdet a dolore vehemẽti qui accidit in eo. in spasmo eniz simplici accidit dolor fortis. erit ergo i duplo spasmo dolor vehemẽs. ¶ Dixit Aui. hic thetanus duplus. i. qui est duplex spasmus nõ est ex duobus spasmis. s. semp: immo põt dici esse ex duobus thetanis. s. aliqñ. Et hoc q thetanus sit ex duob9 thetanis z non ex duobus spasmis: duplr põt ꝯtingere. Ad hoc tñ declarandũ ꝓsiderãt q spasmus accipit duplr. vno mõ pro actuali ꝯctione musculi: vñ mẽbꝝ est ꝯctum ꝓhibitũ a dilatatione: z isto mõ thetanus nõ est ex duob9 spasmis in duabus partibus mẽbri ꝯtijs: qñ hoc est impole. Alio mõ accipit spasmus pro existẽti a cause dẽntis facere ꝯctionem: sed tñ impedit ipsa a ꝯhẽdo ꝓp existẽtiam cause ei silis in musculo partis ꝯtie: z hoc mõ sumẽdo spasmũ nihil aliud esse vr q̃ qdam conatus ad ꝯhẽdum qui nõ ꝯhibit ꝓp silem conatũ esse in musculo partis ꝯtie. Et qr quilibet musculus conãs ad ꝯhẽdum stat tẽsus erectus põt dici q qlibet sit thetanatus: et sic thetanus huius mẽbri nõ erit ex duobus spasmis in actu: sed ex duobus thetanis. i. duab9 tẽsionibus ad conãdum ꝯhere conãtibus musculis ꝯtiaꝝ partium mẽbri. Scõ mõ possumus imaginari q thetanus sit ex duobus thetanis z nõ ex duobus spasmis qñ vtrisq̃ musculis supuenit cã tendẽs eos: vt ꝯgelatio indurãs eos: qui indurati nõ flectunt: sed tẽsi stant ꝓhibiti a ꝯctione. Sic ergo apparet q thetanus põt fieri ex duobus spasmis: z potest fieri ex duobus thetanis modis dictis.

¶ Differunt aũt isti thetani abinuicẽ: qr factus ex duobus spasmis nec̃io reqrit duos spasmos equipotẽtes. nam statim q vnus spasmus cessaret altero remanẽte mẽbꝝ ꝯhereꝝ z nõ esset thetanatum. Sed thetanus ex duobus thetanis non reqrit ad hoc mẽbꝝ stet tẽsum q ambo thetani simul sint: sed sufficit alter tm̃. Concurrẽtibus enim ad thetanum duob9 thetanis: si alter cessaret adhuc mẽbꝝ staret tẽsum: qr musculus remanẽs thetanatus est induratus z implicabilis: quare remanet mẽbꝝ tensum: bene tñ est q qñ ambo musculi sunt indurati: tũc maxime mẽbꝝ stat tẽsum. ¶ Et ex supradictis pz q in nullo thetano puro est aliqs spasmus actu. nã thetanus ꝯtiaꝝ spasmo. Non enim in mẽbro erecto thetanato est aliqua ꝯctio: sed bñ sunt in eo qui est duplus spasmus due cause z duo conatus ad ꝯhẽdum sil̃es his qui sunt in spasmo. Et pz q cũ Aui. dixit q thetanus est duplex thetanus: indiffinite loquutus fuit z non vr. nam nõ ois thetanus est duplex thetanus: iz aliqs sic. ¶ Et dicũt q duo spasmi siue duo conatus ad spasmandũ componẽtes thetanũ pñt esse ambo mãles: z ambo non mãles: sed de gñe nõ ꝓportionatoꝝ ad mãm: z pot esse vnus mãlis: z alius non ꝓportionatus ad mãm: vt cũ vnus ꝓueniet a mã replẽte: z alius pp fugaz a rẽ ledẽte vel ꝯgelãte. ¶ Et dicunt. mẽbꝝ spasmatũ non valẽs extẽdi: thetanatũ non valẽs plicari supueniẽte morte reddit extẽsibile z plicabile: eo q in mortuo totalr euanescẽtibus spiritibus z diffuto huº: quedam lapsitas ꝓsequtur mẽbꝝ quã cadit stans erectum z plicat: z stans ꝯctũ extenditur.

¶ Diuidit aũt thetanus in spẽs in dñias diuisione spasmi z sic alius est de repletione: alius de inanitione: z alius nõ ꝓportionatus ad mãm: z alius est ex his spẽbus compositus. ¶ Dixit Raſ. ꝑ ꝯti. pole est extẽsionem fieri añ. s. solũ z fieri retro. s. solũ. Et añrior est qui est in añrioribus musculis: z posterior qui est in posterioribus. sup. z alius est dextrorsum: z alius sinistrorsum: z sit r. supp. z alius est ex his cõpositus: z qñ sic: sunt solũ thetani z nõ duplices spasmi. s. qñ sunt simplices. ¶ Et qdam dicũt, oꝛ añrior qui est cuz aliquali leui ꝯctione partium ad anteriorꝫ: z posterior qui est cum aliquali ꝯctione partium ad posteriꝫ. Et sic dicunt de dextro z sinistro.

De causis spasmi loquẽs in vñ Aui. dixit q sunt similes causis spasmi ſm vnuz modum: et sunt diuerse ab eis ſm alium modũ. Et sic tudo est q sicut cã spasmi põt esse mã replẽs apã: vel non apans: põt esse cã aliqua exiccãs vel indurans z ingrossans: z põt esse cã ledẽs mẽbꝝ neruosum ex cuius lesione accidit fuga. Et põt esse cã aut intrinseca aut extrinseca: ita est vel põt esse causa thetani. ¶ Diuersitas vo inter eas est vna qdem dixit. A. qr spasmus raro fit a vẽtositate: sed thetanus vtplurimum fit ex vẽtositate: z maxime ille qui est duplex spasmus: non aũt sic de illo qui est vnus thetanus aut duplex thetanus. Et cã est: qr ad hoc vt fiat thetanus q est duplex spasmus: opz vt cã faciẽs eum subito vtraſq̃ partes musculoꝝ capiat. Modo inter oia causa vẽtosa est aptior subito occupare ambas partes ꝯtias membri. Non aũt est sic de thetano qui est vnus thetanus: vel duplus thetanus: qr hic vtplurimum fit a materia ꝯgelata in riuulis villi qui non est sic apta ambas capere partes ꝯtrarias membri. Dicunt qdam q hoc dictum thetanus vtplurimum fit a vẽtositate oz sic intelligi. s. q supposito q thetanus verus pluries fiat ab alijs causis q̃ a vẽtositate: fit tñ pluries a ventositate in comparatione ad spasmum ꝓpter causam dictam.

¶ Alia differẽtia est. dixit Auic. q causa in spasmo materiali cadit in loca nerui ſm formam ꝓhibitionis a dilatatione cõtrahens ipsum. Sed causa thetani materialis cadit ecõuerso. Et hoc idem intellexit Aui. de spasmo z thetano non ꝓportionatis ad mãm. ¶ Pro cuius declaratione notant q hec cã in thetano cadit eꝫ. p: qr cadit ſm formã ꝓhibitionis ꝯctionis: non extẽdẽs in latũ decurtãs in lõgum: vñ accidit musculũ ꝯstringi ad radicẽ suaz: sicut in spasmo: sed stringit potius ad caudã siue versus caudam nerui vel lacerti z finẽ eius z non versus radicẽ. Et hoc declarat Aui. tribus modis. p: qr mã thetani stat inter villũ z villũ: z ibi ꝯgelat. 2º: qr mã thetani subito iplet totũ villũ ꝯctum ad oẽs suos poꝛos. In spasmo aũt neuter dictoꝝ duoꝝ modoꝝ est. 3º: qr mã thetani cadit qñq̃ in meꝰ lacerti: sed

tis sed est talis q̄ lacertus non pōt trahi pp dolorem qui est circa locū in quo est cā: z ideo fugit pars lacerti versus suā caudam: z iste est q̄dam modus thetani. Est ergo textus A. talis q̄ aut mā faciens thetanū currit in longitudinem musculi z stat in riuulis. naz inter villū z villū cadit rimula: nō enim sunt villi musculi ꝓtinui: sed ꝓtigui. nō īmediatis sed mediati. in illo ergo intermedio est quedā parua cōcauitas que rimula appellat: z in illis rimulis mā ꝯgelat z remanet ꝑm duritiē suam reddēs difficilem redditū musculi ad ꝯtionē: sicut. v. g. inter aliqua fila imaginemur cōgelari aquā. nam stabūt tūc illa fila tensa ad tensionē aque ꝯgelate: aut mā thetani cadit in musculo subito iplens villū ꝑm extēsionem villi: z vt sic nō cadit in rimulis: sz in poris villi: z iplet eos oēs preter q̄ ibi sit aliq̄ diuersitas: vt q̄ aliq̄ pori sint pleni: z aliq̄ non: imo oēs sunt pleni ꝑm lōgitudinē villoꝝ ita q̄ ipsa mā ibibit in poris: sicut imbibit in paralysi: z ex hac ipletione villus aliqualr inflat z dilatat: sed non tm̄ q̄ in longitudine minuat manifeste: vñ ꝯtio ꝙsequat: imo seruat longitudo eius. Sed mā spasmi. dixit. A. est diuersi situs in rimulis villoꝝ musculi vel nerui a sitibus dictis in thetano. nā in spasmo mā cadēs in rimulis villoꝝ musculi nō cadit vniformiter in tota rimula a radice musculi vsq̄ ad caudā eius: sicut in thetano: imo cadit in quadā parte rimule z ibi separat villū a villo: z fit ibi inflatio z in latū extensio z in longū decurtatio. Et hec ipletio rimulaꝝ in spasmo vocat dissitis: q̄ nō fit in oibus partibus: sed in vna sic: z in alia non. In thetano vō notat sitis z vniformis: q̄ fit in oibus ptibus. In spasmo ēt mā cadēs in poris villi cadit solū in q̄busdam z nō in oibus: q̄bus aliq̄bus poris ipletis fit inflatio: z per ꝑtes decurtatio ꝑm illū locū z ꝯtio: sed mā thetani penetrat in oēs poros: vt dictū est. Aut z 3° est diuersitas in mā spasmi z thetani. dixit. A. aut erit mā in thetano: deinde cadit in medio lacerti corde vel nerui: q̄ in toto lacerto corda vel nerui: sz in parte aliq̄ z ꝑprie in medio vel in p̄ vel versus p̄n^m: verumtm̄ in p̄n° sui casus trahit cordā aut neruū in lōgitudinē. i. conat trahere inq̄tus pōt: ita tm̄ q̄ non pōt ꝯbi. s. nervus vel corda versus locū māe: aut erit ibi apa aut mā cadēs in rimulis villi ita q̄ cū ꝯbit mēbr̄ necium erit vt pp ipsum ꝯbat villus z in illa ꝯctione ledat dolore. Nō ergo pōt ꝯbi. i. non ꝯbit pp dolorem qui auget in ꝯctione: sed fugiūt a ꝯctione in lōgitudine. s. musculi nerui vel corde z redeūt versus caudā. Et sic. A. innuit q̄ sicut spasmus pōt fieri nō ꝓportionatus ad mām pp fugā a cā dolorosa siue a re ledente: ita ēt z thetanus. v. g. aliqs hīs apa vel vlcus dolorosum in medio bracchij: q̄ cū flectit bracchiū fortius dolet stat cum bracchio ptenso: z nullo modo plicat illud fugiēs a dolore: z eodē modo hīs vlcera dolorosa in virga longo tpe retinet vrinā: z nō premit musculos vētris ne vrina exeat vt nō doleat in exitu eius. Et sīr patientes laxitudinē vlcerosam stant mēbris distinctis: nec ꝯbunt ea timētes dolorē. ¶ Notāt q̄ in p̄n° apatis vel vlceris aut causus māe facientis dolorez aliq̄n fit ꝯctio siue spasmus: sed paz durat: q̄ statim fit fuga a ꝯctione pp dolorē z seqtur thetanus: z isto modo aliq̄n thetanus seqtur spasmum.

¶ Et notāter ēt apparet ex dictis q̄ fuga pp dolorem est duplex. Una in cerebro z in partibus nerui z musculi versus radicē: z hanc fugā seqtur spasmus. Et alia est fuga versus caudā musculi: q̄ refutat replicationez: z hāc seqtur thetanus. Cōtingens aūt est stante cā dolorosa vel ledēte: siue il sus caudā. Si enim pp dolorē vel lesionem cerebr̄ cōpatia tur fortiter: tūc fit ꝯctio z fuga ad p̄n^m: q̄ cerebr̄ ꝯbit. Si vō cerebr̄ non cōpatiat ita vt ꝯbat: sed mēbr̄ sentiens lesionē recusat plicari fugiēs a dolore vel lesione pp doloris vel lesionis additionē: tunc fit fuga versus caudā z p̄am fugam seqtur spasmus: 2am vō thetanus. ¶ Et notāt imaginari posse hūc thetanum alio modo fieri: z hoc imaginando causam dolorosam vel lesiuam in medio musculi esse z vtrāq̄ partem fugere plicari z ꝯbi z sic musculus extēdat z versus p̄n^m z vsus caudā z thetanet. Que aūt sit ista cā ledens pp quā fit fuga a ꝯctione: z sic thetanus non ꝓportionatus ad mām. Dixit. A. q̄ est mālis. s. humoralis aut non mālis. Multe enim p̄t esse cause huius lesionis que nō sunt māles humorales. ¶ Et. A. de vna illaꝝ in exēplo loquēs dixit. sicut accidit spēs thetani successione vomitus laborioſi z eūonis laborioſe pp lesionez que in illis accidit laborioſis eūonibus neruis vel cordis aut lacertis lesis extō. ¶ Cā aūt quare vna z eadē existente cā lesionis in musculo ꝓtingat q̄ in vna fit ꝯctio: z in alia fiat fuga a ꝯctione pōt esse triplex. p^a pp diuersitatē cōpatiētis mēbr̄. v. g. si dolor sit in musculo domestico bracchij: cuius radix est versus iuncturaz cubiti z cauda eius siue corda est versus rasetā: tunc si huic dolori cōpatit cereb̄ vñ fugiat z ꝯbat fit spasmus: sed si partes musculi versus rasetā cōpatiant z fugiāt versus rasetā: tunc fit thetanus. Quare aūt in vno hoie ꝓtingit plus cōpati caput q̄z caudam musculi: vel eō: hoc erit ex ꝯditionibus indiuidualibus diuersis. 2^a cā est pp diuersitatē loci doloris. nā si dolor est in radice musculi ꝓtingēs est partes versus caudā fugere: z si dolor sit in cauda vel corda: ꝓtingēs est partes fugere versus radicē. sīr si dolor sit in p̄n° corde partes fugiūt versus ipsius finē: z si est in fine corde fugiūt versus ipsius p̄n^m. 3^a cā pōt esse pp aug^tum doloris in ꝯctione vel extēsione: ꝓtingēs enim est q̄ existēte cā dolorē faciente in bracchio si bracchiū stet ꝯctū nō doleat fortiter: sed si voluerit patiēs ipsum extēdere dolor fortiter augeat: z tūc fit fuga ab extēsione z tenet ꝯctū: z ꝓtingēs est q̄ bracchiū sit extēsum sine magno dolore: z si voluerit illud plicare dolor intense augeat: z tūc fit fuga a contractione z tenet extensum.

Triplex cā quare vna existēte cā lesionis in musculo: i vno fit cōtractio: i alio fuga a ꝓtractiōe

¶ De causis aūt thetani in spāli. dixit Aui. de causis thetani ficci si cā est siccitas: tunc fit altera trium causaꝝ siue alterorū modoꝝ: z p^a est q̄ siccitas ꝙsumēdo hu^tem musculi stringit ipsum ꝑm latū z augmētat ꝑm longū: z lacerti nō ꝯbunt in latitudine. i. non adunant z corruganꝫ ꝑm latū nisi pp resolutionem z ꝙsumptionē hu^tum augmētantem longitudinē. Dicūt. stringit lacertus ꝑm latum q̄n ꝙsumptis hu^bus existētibus inter villū z villū eius: villi ipsi sibīnuicē magis approximāt z adherēt. Et dicūt q̄ hanc ꝓstrictionem ꝑm latū non seqtur augmentatio vera ꝑm longū: non enim aliq̄d addit de lōgitudine. Nec hoc voluit Auic. sed dixit sic ꝑm apparentiā: q̄ ad illā ꝓstrictionē ꝑm latuz seqtur q̄ lacertus appareat lōgior q̄z esset: q̄z nō sit sicut apparet de aliqua re lata cū subtiliaꝫ q̄ apparet lōgior. 2^s modus est q̄n opilant vie seu rimule existētes inter villos per quas trāsit spiritus motiuus: vnde virtus motiua debilis effecta ex carētia sui instrumēti non pōt mouere mēbrū. vnde dixit Auic. ꝯbuntur enim. i. opilant z claudūtur pp ꝯctionem. i. opilationem trāsitus in q̄bus penetrat virtus motiua. 3° modus est: q̄n siccitas iuuat ad inobediētiam ꝯctionis z plicationis membri: vt pz de ligno sicco. ¶ Thetanus ergo siccus. dixit Auice. fīs est spasmo sicco quantum ad causam: q̄ vtriusq̄ cā est res exiccans. Sed tm̄ differentia est: q̄ spasmans ꝯbit in longum z latum: sed cā faciēs thetanum ꝯbit solum in latum: z potest hec diuersitas ꝓtingere ex parte fortitudinis cause: q̄ causa fortius exiccans faciēs spasmum exiccādo peramplius exiccet ita vt fiat contractio ꝑm latum z ꝑm longum: sed causa debilius exiccās exiccat minus vt fiat contractio solum ꝑm latum. Et potest ꝓtingere predicta diuersitas ex parte humiditatum lacerti: q̄ in aliquo reperiuntur humiditates que sunt inter villum z villum magis apte resoluī: er quarum consumptione fiat contractio ꝑm latum: z in aliquo humiditates que sunt in poris: sunt magis

apte resoluit ex qua ꝑctione fiet ꝑctio ſm latum ⁊ ſm lōgū: ⁊ pōt ꝓtingere predicta diuersitas ex ꝓtingēti occursu cause exiccātis ad membꝝ: q̄ ſi fuerit plicatum ꝓhibet dilatari: ⁊ ſi fuerit dilatatū ꝓhibet ꝑbi. Dixit aūt Aui. q̄ꝫ eſt filis: q̄ nō ſemp̄ immo aliq̄ cā faciens ſpaſmuꝫ ſiccū ⁊ faciēs thetanū ſiccū ſunt diſſiles non ſiles. nam cā faciens ſpaſmū ſiccū q̄ꝫ ꝑbit in longū ⁊ latū. ſup. ⁊ q̄ꝫ non. ſ. actu. Spaſmus enim ſiccus exiſtēs ſimplex in vna ſola parte. ſ. multa ꝑbit ipſum ſm latū ⁊ ſm longum. Si vō fuerit duplex in duabus partibus villi vel mēbri ꝑijs: tūc non ꝑbit actu ſm lōgum ita q̄ mēbꝝ non ꝑbiť: ſed facit thetanum ⁊ mēbꝝ ſtat erectuꝫ. ¶ Et ex dictis apparet qd dixit Auic. ſ. q̄ ſpaſmus ſiccus eſt deterior thetano ſicco: q̄ vt patuit: fit ab intēſiori ſiccitate: ex quo apparet q̄ aliq̄s ſpaſmus eſt deterior aliquo thetano: ⁊ non oīs thetanus eſt deterior oī ſpaſmo: ſz vt in pluribus thetanus ſit piculoſior ſpaſmo. ¶ Et dixit Aui. q̄ꝫ ꝓtingit ſpēs thetani maliſicī quē precedūt febꝝ inſeparabilis cū inquietudine ⁊ fletu ⁊ alienatione: ⁊ color fit citrinus: ⁊ deſiccaťos ⁊ labiū: ⁊ denigraťlingua: ⁊ ꝓſtringiť nā: ⁊ exalperaťcutis ⁊ extēdiť. i. induraťcū quadam extēſione: vel extēdiť. i. cū extenſione remanet ⁊ fit thetanoſa. Iſta qdem ſunt ſigna febꝝ is arſute ſiue aſpate vel cum karabito. Et putāt qdam q̄ hec ſpecies thetani ſit illa ſpecies epilepſie quā Raſ. vocat matrem puerorꝝ: vt patuit in ſuo capº.

De cauſis aliarꝝ ſpēꝝ thetani.

¶ Et de cauſis in ſpeciali aliarꝝ ſpecierꝝ thetani. dixit Paul'. accidit ex ꝑgelatione muſculorꝝ corꝑis: ⁊ maxime eorꝝ qui ſunt in ceruice: ⁊ accidit in huᵐᵒ frigido. ¶ Dixit Raſ. p̄ ꝑti. accidit multoties ex laboze ⁊ cū iacet ſupra terrā durā: ⁊ ex ſubleuatione oneris pōderoſi: ⁊ ex caſu vel vulnere ⁊ cauterio. ¶ Dixit Aui. q̄ ſicut paralyſis accidit pp ſectionē. i. ꝓtinuitatis ſoꝛonem. ſ. q̄ꝫ: ſilr ⁊ thetanus hic q̄ꝫ fit: vt q̄ plaga accidit lacerto elongeť tūc lacertus ſm ꝑctionē. i. elōgeť a ꝑctione ⁊ fugiat ab ea: ⁊ hec plaga q̄ꝫ accidit neruo ſm latitudinē: ⁊ ſi neruus totaliter incidaťtūc fit paralyſis: q̄ non pōt virtus motiua ⁊ ſenſitiua tranſire ad mēbꝝ: ſi vō non totaliter incidať: ſed ſm partē: ⁊ tūc aut cōpatiť cerebꝝ ⁊ fit ſpaſmus pp ꝑctionem eius ⁊ fugā vel nō compatiť cerebꝝ: ſz cauda lacerti ſeu corda: ⁊ ſic fit thetanus: poſſet ēt vt dīt qdam hoc ꝓtingere de plaga euenie ſe ſm longitudinē nerui. ¶ Et dixit Aui. exterius q̄ꝫ accidit aliq̄d magnū ⁊ forte accīs: vt vehemētiſſimus dolor vel aliq̄ ap̄a prauū vel ſtupor in mēbꝛo pp cauſam fortez .ſ. extrinſecā: vt plagā caſum vel ꝓcuſſionem vel pp cauſaz intrinſecā: vt mām. ſ. humoꝛalē fortē. i. prauam ⁊ plurimā que in corꝑe erat gñata: ⁊ pñt predicta accītia ⁊ eis filia ⁊ thetanus cū eis aliq̄ fieri ex eadez cā: ⁊ aliq̄ pōt eſſe cā faciēs thetanum: ⁊ pōt poſt pp thetanū alia cā ſupueniēte ⁊ pp cauſam eius: que cā ſupueniēs faciat ſupradicta accītia. ¶ Et dixit Aui. alia cā thetani eſt ſtupor repletiuus. i. factus pp repletionē humoꝛalē: q̄ eſt opilās vias ſpiritus ⁊ remanēt mēbra extēſa: q̄ nō inuenit ſpiritus viam ⁊ trāſitū: ⁊ hic modus euētus thetani a ſtupoze repletionali eſt ſm modū euētus ſpaſmi ab eodē ſtupoze. Stupoꝛ nāq̄ repletionalis aut inuenit mēbꝝ ꝑctum: ⁊ tūc impedit dilatationē ⁊ eſt cā ſpaſmi: aut inuenit mēbꝝ extēſum ⁊ ꝓhibet ꝑctionem ⁊ eſt cā thetani: ⁊ hoc qdem fit plm poſt ſomnū: q̄m ſpiritus in ſomno intētus eſt ad interiora. ¶ Dixit Aui. alia cā thetani eſt q̄ q̄ꝫ fit thetanus pp formaz ſeu figurā non nālem mēbri ꝑiam accītem lacertis: cuz huic male figure accidit cā faciēs dolorem fortē nō tollerabilē: aut fit cū accidit mēbꝛo aliqua cā faciēs ſimul malā figurā ⁊ dolorem fortē: ⁊ tunc mēbꝝ pp doloreꝫ fortem non pōt plicari: ſed remanet ſm illam figurā: ſicut accidit illi qui a ſune ledit. Si enim manibus alicuius ligaťfunis ⁊ cum ea traheret ſm rectū: ex hoc incurreret malaz figurā ⁊ fortes doloꝛes: vñ poſtea ſolutus a fune non auderet flectere manus: q̄ in flexione ipſaꝝ doleret quare teneret eas extēſas ſicut funis extēderit illas: ⁊ ſicut accidit ei qui eleuat aliq̄d graue: ⁊ in erigēdo ſe ab eleuatione ponderis dolet fortiter quare volet ſtare erectus ⁊ nolet ſe flectere pp timoꝛem additionis doloꝛis in illo motu: ⁊ ſicut accidit alicui qui deffert aliq̄ onus graue ſupra dorſum ſuum: ⁊ ei qui dormit ſup terrā. i. rem durā que atterit mēbra ⁊ lacertos mēbꝛoꝝ que inuenit extenſa: vñ dolēt: qui poſtea ſurgēs nō audebit flecteret illa mēbra extēſa: ⁊ ſicut accidit ei qui cadit erectus ſup aliqua mēbra in quo caſu vehementer doleat qui nō audebit mēbra extenſa ꝓtrita in illo caſu plicare: ⁊ ſicut accidit ei q̄ alicui mēbꝛo ſuo exiſtēti erecto ſupueniť aduſtio ignis faciēs illud dolere qui deficit a ꝑctione illius mēbri timens augmētum doloꝛis.

¶ Et dixit Auic. q̄ꝫ cū predictis cauſis primitiuis ⁊ eis ſilibus eſt effuſa ad lacertos mā humoꝛalis aut vētoſitas groſſa gñata in eis vel aſcēdens ⁊ veniēs ad eos ab alijs locis que extēdit ipſos lacertos ⁊ facit thetanū: ⁊ hic qui fit a vētoſitate ⁊ vocaťgranſus ſeu grāchius ꝓtingit in digitis manuū ⁊ pedū ⁊ cruribus vtpl'm tanq̄ in partibus remotis a fonte caloꝛis. nā pp caloꝛis illaꝝ partiū paucitatē gñaťibi vētoſitas faciens ſpaſmū: ⁊ ꝓtingit in dictis partibus hic grāſus ſe in aqua multū balneātibus recluſa ius pp frigiditatē aque vētoſitate groſſa: q̄ꝫ nis ēt ſola frigiditate aque poſſit cauſari: ⁊ accidit frequēter comedētibus agreſtia ⁊ acetoſa ⁊ quecūq̄ vētoſabilia. Et dīt. thetanus euenire pōt ex retētione eūonis ꝓſuete: vt ex retētione maſtruoꝝ vel emoꝛroydaꝝ vel ſpmatis ⁊ ſiliū. ¶ Dixit Aui. q̄ꝫ ꝓtingit pmutationē fieri ad thetanū a ſgnantia pleureſi ⁊ firſen ſm q̄ dictū eſt in ſpaſmo. ¶ Dicunt paralyſim poſſe pmutari in thetanū ſi accidat: vt mā ſubtilis aquoſa faciēs paralyſim ſupueniēte frigiditate ꝑgeleť ingroſſetur. nam tūc ſtabit mēbꝝ tenſum nō potēs plicari. Et dīt. eꝰ thetanū poſſe in paralyſim mutari q̄ mā thetani a frigido ingroſſata ⁊ ꝑgelata a calido diſſolueretur ⁊ liquefieret ⁊ mollificaret membrum.

¶ Dixit Aui. thetanus multoties accidit infantibus: ⁊ ſi facilis in eis quāto plus ſunt iuuenes: ſicut dictū eſt in ſpaſmo. ¶ Et dixit. q̄ꝫ multiplicaťthetanus in regionibus meridionalibus. ſup. ⁊ ꝓſtitutionibus tēpoꝝ filibus illis pp repletionem humoꝝ ⁊ eoꝝ motum a tepida caliditate illaꝝ: ⁊ ꝓpꝛie flāticis: q̄ ſunt plus apti multiplicare illas hūiditates ⁊ repleri eis. Et ſubdit. q̄ꝫ accidit thetanus in regionibus ſeptentrionalibus. ſup. ⁊ filibus ꝓſtitutionibus pp retētionem ſupfluitatum: ⁊ ꝓpꝛie in mulieribus q̄ ſunt remiſſionis calidi ⁊ debiliores viris.

¶ Notāt q̄ raro accidit thetanus cōis pluribus partibus ſine complicatione alicuius ſpaſmi particularis in aliquo particulari membꝛo: ⁊ experiētia hoc demonſtrat: vnde aliq̄ reperitur thetanus in dorſo ⁊ coxis ⁊ cruribus cū ſpaſmo bꝛacchioꝝ: ⁊ aliq̄ reperitur thetanus colli ⁊ dorſi cū ſpaſmo cruriū: imo aliq̄ ꝓtingit vt ſit thetanus in vno digit oꝝ manus: ⁊ in alio vel alijs digitis ipſius manus ſpaſmus: quoꝝ euentuum diuerſoꝝ cauſa eſt diuerſitas materierum ⁊ diuerſa latio earum ad diuerſas partes cum diuerſis ſitibus ip̄larum.

Signa precedentia ꝓnoſticātia thetanum futuꝝ. dixit Raſ. ꝑ cōtinen. ex libꝛo ſignoꝝ. precedunt extēſionem. i. thetanum ponderoſitas corꝑis ⁊ iectigatio: ⁊ patiens erit piger ⁊ balbutiens cum loquitur: ⁊ ſentit punctionem in collo vſq̄ ad os pudici.

¶ Dixit Aui. antecedunt thetanum ſaltus corꝑis. i. iectigatio plurima: que ſigñat multitudinem vētoſitatis a mā flātica ⁊ grauitas corꝑis ⁊ grauitas ſermonis: que ſigñant repletionem multā in corꝑe: ⁊ duritiem in lacertis. i. duritiem motus lacertoꝝ: ⁊ in partibus ſpondilium vſq̄ ad

silbosos.i.spondiles caude :z hoc ꝓtingit pp mãs multas flegmaticas z ventosas incipientes replere partes illas : z difficultas transglutiẽdi pp nocumentũ lacertoꝝ z pruritus.i.aliqualis pũctio in cute que sequtur extensionẽ factaz a vẽtositate. Et fortasse mãlz fit flãtica acqsiuit a calidita te accitali aliquam salsedinẽ:vñ fit pruritus cum quo qñ patiẽs scalpit nõ delectaf inde:qz magis dolet. ¶Et dixit Auic.q aliqñ apparent signa collectionis siue exiture in trinsece circa partes intestinoꝝ:qz in aliquo mẽbroꝝ nãlium:z ppie qñ talis exitura puenit ad eruptionez eo q tunc põt esse cã thetani magis:z ideo cũ apparẽt pnostica tur thetanũ futuꝝ. Et ideo Auic.ait.cũ in vrina est sicut putredo.i.sanies z vir?:z est orripilatio.i.aligs orroꝛ:que fit in eruptione apatum:z tenebrositas in visu pp ꝓsumptionem humiditatis eoꝝ:z sudoꝛ in capite z collo qui accidit pp debilitatem:imo quẽdam modũ syncopis quem sequtur apatum intrinsecoꝝ eruptionez signant extẽsionem.i.thetanum futuꝝ in vtrisq lateribus.i.añ z retro : qm̃ huius putredo exiens ex apate in ipsis lateribus multiplicaf nisi purgef inferius integre:qõ maxime erit qñ in secessu non egrederef putredo:aut qñ vrina sanioſa que incipit apparere non multiplicaref aut non pseueraret sanioſa:sed aut minueref aut fieret vrina subtilis:immo retineaf in eis:z accẽdat ex ea aliqd ad supioꝛa:z exinde ad cerebꝝ:z ledat ipsum z frãgat corpus : qz ad illam lesionẽ cerebri sequaf in corpore fractio:z exinde spasmus vel thetanus. ¶Dicunt verificari ẽt hoc de eruptione apatum mẽbroꝝ spiritualiũ z quorũcunq a qbus possit putredo vel eius lesio cõicari cerebꝛo . ¶Et dicunt q põt ẽt aliqñ verificari de apatibus non erumpẽtibus:lz plus de erũpentibus. Apa náq põt esse cã thetani per suam repletionem opilando:z reducit tunc ad thetanum de repletione z põt esse cã eius per suam malitiã ledẽtem cerebꝝ neruos vel lacertos z reducit ad thetanum non ꝓportionatum ad mãm.

Signa autem thetani incipiẽtis.dixit Aui.sunt ꝑm cum thetanus cõis.s.toti vel musculis pluribus aut maioꝛibus z maxime doꝛsi incipit claudi os:qz spasmaf musculi mãdibule inferioꝛis:vñ trahit mandibula supius z sequtur clausio oꝛis. ¶Notãt q hic spasmus particularis in mãdibula vel alio particulari mẽbꝛo faciei:qz designat nocumentũ a cerebꝛo a quo procedit põt significare futuꝝ spasmũ vniuersalem:z põt significare futuꝝ thetanũ nocumẽto cõicato a cerebro toti vel pluribus multis aut maioꝛibus musculis:z silr thetanus particularis alicuius membri faciei potest pronostica re similiter futurum spasmum vniuersalem : vel futurum thetanum vniuersalem.

¶Sõm signum incipiẽtis thetani. dixit Aui.est rubificatio faciei que põt ꝓtingere pp apa calidum cerebri aut pp nocumẽtum instrumẽtoꝝ anbelitus aut pp exhalationem aliquaꝝ partium calidaꝝ a partibus faciei ꝓtingẽtem pp motum fortem multoꝝ musculoꝝ faciei.

¶Tertium signũ.dixit Auic. fit doloꝛ fortioꝛ.s.circa ipsas partes faciei que spasmaf vel in partibus ad quas mã declinat in quibus doz fieri spasmus vel thetanus. ¶Dixit Auic.nõ euacuaf spasmus in plurimo duaꝝ reꝝ a doloꝛe vehementi.i.spasmus vtplurimum in duabus rebus.i.in duobus locis in qbus fieri põt.s.ante z retro nõ euacuaf a doloꝛe vehemẽti:vel in duabus rebus.i.in duabus terminationibus suis:qz.s.siue terminef ad salutem siue ad mortẽ non euacuaf a doloꝛe vehemẽti vel in plurimo duarũ reꝝ.i.duaꝝ speciẽꝝ eius que vtplurimũ eueniunt.s.in spasmo de repletione:z nõ ꝓportionato ad mãm non euacuaf a doloꝛe vehemẽti. In spasmo aũt de inanitione non est doloꝛ:vel saltem nõ est vehemẽs:qz fit paulatine:z mala complexio in eo existẽs non est diuersa causans doloꝛẽ: imo est equalis z facta. Causa aũt vehementis doloꝛis in spasmo est vehemẽs ꝓctio quam sequtur solo ꝓtinuitatis: z est mala cõplexio:modo in spasmo de inanitione non est mala complexio.s.causans doloꝛem:nec tanta ꝓctio q ad ipsam sequaf magna ꝓtinuitatis solutio:qz prius mortez preberet. Si ergo in spasmo est vehemẽs doloꝛ sequtur q in thetano q est duplus spasmus sit doloꝛ vehemẽtissimus qz duplus ad doloꝛem spasmi.

¶Quartum signum. dixit Aui. fit ne sit ꝓbens vt soꝛbeat .i.non potest soꝛbere conuenienter propter nocumentum musculoꝝ meri.

¶Quintum signũ.multiplicaf palpitatio.s.sequens palpebraꝝ motus pp spasmum in musculis palpebraꝝ:z erit hoc in quocunq thetano.

¶Sextum signũ.dixit Auic.oculi lachrymãt:z hoc maxime in thetano mãeriali futuro ex multa mã cõmota in cerebꝛo z colliquata:cuius pars fluit ad oculos.

¶Signa gñis.dixit Raſ.p̃ ꝓti.cuz accidit thetanus vl patiẽs ac si semp rediret.istud tñ signum Aui.ponit speciale: vt apparebit.z subdit Raſ.facies eius mutaf a nãli colore z oculi a nãli situ : z pole est ei supuenire stranguriuz:z pole est ẽt q eius vrina sit filis aquositati sanguinis:z venter ꝓstipatus:z vigilat z cadit multoties a lecto cã extẽsionis:z pole est q accidit ei singultus z doloꝛ capitis:z quidam eoꝝ sentiũt doloꝛez in cubitis z renibus:z supuenit eis tremoꝛ. Et dixit.ꝑm pluries egredif per eius nares illud qõ bibũt:z tunc sustinẽt magnũ laboꝛẽ:z multiplicatur tunc extẽsio.i.thetanus. Auic.aũt fere oia predicta signa ponit specialia.z de signis gñis solum dixit.signa thetani absolute.i.inquantum est thetanus:z sic signa omnis thetani sunt vt non sint lacerti coꝛrespondentes ad contractionem:sed stant extensi.

¶De signis vo speciꝝ.Aui.dixit. cũ thetanus est in anterioꝛibus partibus:tunc hõ est sicut prefocatus:qz nec põt vocem ꝓferre. Et hz accitia silia prefocato ex parte faciei z oculoꝝ:qz hz faciem aliqualr ꝓctam versus pectus z apparet inflata z rubet pp malitiam in anbelitu:z hz oculos subclausos z inflatos pp accitia suffocationis. Et suffocatio in hoc thetano accidit pp lesionem musculoꝝ colli gule z pectoꝛis. Et dixit.qñq imaginaf qs q ipse rideat:z hoc est signũ alicuius particularis spasmi cuz illo thetano ꝓiuncti:vel qui precedit thetanũ z inducit ipsum.apparet aũt q rideat per extensionẽ lacertoꝝ eius faciei.s.quorundam qui sunt thetanati.sup.z pp quozũdam ꝓctionez qui sunt spasmati. Et qdam exponunt pp extensionẽ.i.tractionem lacertoꝝ faciei. Et dixit.est caput eius tractũ ad anterioꝛa cũ extensione oculoꝝ qñ eoꝝ lacerti tenduntf vel cuz extẽsione colli qñ eius lacerti tẽduntf : z tunc non põt collum nec oculos mouere : z ideo non põt aspicere : z qñq non põt mingere pp extẽsionem lacertoꝝ vẽtris z debilitatem expulsiue:z qñq mingit absq volũtate : qm̃ lacertus vesice qui in circuitu colli eius est extẽsus non ꝓctus : vñ non põt ꝓtinere vrinam:sed inuolũtarie distillãdo fluit. Et qñq mingit sanguinẽ pp rupturam venaꝝ pp vehementiam coartatio. Qñq enim ex thetano musculoꝝ vẽtris z doꝛsi fit ꝓstrictio viscerꝝ z eoꝝ coartatio valde magna : vñ ꝓtingit venas rumpi:z tũc si fluet sanguis ad vesicaz exiet in vrina:et si fluet ad intestina exiet in egõne:z qñq est singultus.s.cum in illa pressione materie male mordicatiue fluunt ad stomacum z pungunt ipsum.

¶Cum vero thetanus est in partibus posterioꝛibus. dixit Auic.sunt q trahit caput et spatulas z lacertos ad posterioꝛa.s.equaliter. Et quãdoq accidit illud.s.thetanus posterioꝛ propter extensionem lacertoꝝ ventris.i.lacertorum extrinsecoꝝ:qui sunt circa renes z lumbos. supp. z non lacertoꝝ colli ad posterioꝛa:z tunc iste thetanus non erit cum inclinatione capitis z spatulaꝝ ad posterioꝛa : sed solummodo partium renum : vel etiam quandoq

accidit illud. s. thetanus absolute pp extẽsionem lacertoꝝ ventris. s. mirach ad posterioꝛa ita q̃ gibbosanꝫ versus renes: qñq̃ nãq̃ taliter tendunꝫ lacerti mirach q̃ vẽter aliq̃ liter pellit versus renes: z qñq̃ tendunt eꝫ: ita. l. q̃ venter videt aliqualr inflari z eleuari: z si cum aliquo hoꝝ theta noꝝ vẽtris. dixit Aui. ꝓtingat extẽdi lacertum ficteris: tũc nõ põt retineri qõ est in intestino recto: sed egredit fex que ibi est absq̃ volũtate: eo q̃ dilatato lacerto ficteris anus di latat: sicut eo ꝓstricto ꝓstringit: dilatato aũt ano cadit fex involũtarie. Et accidit in dilatatione ficteris magna q̃ nõ possit recipi clyster: sed sicut immittit liquoꝛ ita egredit. patiẽs tñ dictum thetanũ non põt deponere qõ ꝓtinet in intestinis gracilibus. i. oĩbus supra rectum existẽtibus: qꝛ musculi vẽtris nõ compaimũt. Et si qd deponit non depo nit per pulsionẽ illoꝝ: sed per solũ actũ expulsiue intestino ruꝫ. Qñ ẽt in thetano musculoꝝ vẽtris fieret tensio cũ im pulsione ad interioꝛa: tunc cõpressis intestinis mediis non põt deponi q̃ in intestinis supioꝛibus stõ ꝓpinqs ꝓtinet.

¶ Notãt q̃ in thetano in quo fit inclinatio capitis ad po sterius in quo. s. solũ musculi extrinseci thetanant non ap parẽt accñtia suffocationis supradicta: sed si thetanãtur in trinseci tunc illa accñtia prefocationis in facie z oculis z alia supradicta apparẽt. ¶ Dixit Aui. z ambo. s. thetani: qui. s. inclinat ad post: z qui ad añ: cũ. s. sunt ꝓiuncti cũ q̃ bus patiẽs vere est erectus: vel ambo. s. thetanus qui incli nat ad anterius cũ lesione vtroꝝq̃ musculoꝝ. s. intrinseco rũ z extrinsecoꝝ. Et ẽt thetanus qui inclinat ad posterius cuꝫ lesione ẽt musculoꝝ anterioꝝ z posterioꝝ intrinsecoꝝ z extrinsecoꝝ cõicant oẽs modi thetanoꝝ predicti in prefo catione z insomnietate z vigilijs z doloꝛe z aquositate vri ne z multitudine inflationuꝫ z vẽtositatis in ea z in casu a lectis. nã oĩbus predictis cõicat prefocatio pp nocumẽtuꝫ musculoꝝ pectoris gule z colli: z insomnietas. i. turbidus somnus pp lesionez cerebꝛi: z doloꝛẽ pp extẽsionem neruo rũ z musculoꝝ: z vigilie ẽt pp doloꝛem: z doloꝛ: vt. ꝑ. ha bitũ est: z aquositas vrine. i. cruditas pp defectuꝫ caloris: vel aquositas. i. subtilitas vrine pp coartationẽ: z multitu do inflationũ a vẽtositate: z cõicat eis casus a lectis. i. a cer nicali versus pedes: labunt enim iacẽtes tensi versus infe rioꝛa. ¶ Notant difficillimũ esse inuenire thetanũ in quo sit equalis tẽsio: siue enim sit duplex spasmus: siue duplex thetanus raro repit equalitas tẽsionis in vtrisq̃ lateribus punctualis: sed vtplurimum apparet aliqua inclinatio ad alteram partium: que tñ inclinatio non est magna nec tan ta q̃ possit dici contractio.

¶ Designis aũt speciẽꝫ thetani sumptaꝫ ꝑm diuersitatem cauſaꝝ. dixit Aui. q̃ signa humidi z sicci z aꝑosi z facti a lesione. i. nõ ꝓportionati ad mãm sunt ꝑm regulam que di cta est in spasmo. Et dixit. multotiẽs accidit patiẽtibus the tanũ colica pp frigus z multitudinem ẽt vẽtositatis: multi plicant enim in eis flegma z ventositas.

¶ Dixit Aui. thetanus factus a vẽtositate dñante in coꝛpo re est egritudo puersa praua: sed spasmus accñs in mẽbꝛo nõ est prauus: bñ tñ esset prauus si esset a vẽtositate dñan te toti coꝛpoꝛi. Dixit Aui. predictus thetanus est prauus: eo q̃ fit pp dñium ventositatis in toto coꝛpoꝛe: z qñ spas mus fit a vẽtositate toti coꝛpoꝛi dñante est in eo timoꝛ z est signũ mortis: qꝛ signat defectũ caloris in toto: cuius defe ctu gñat vẽtositas in toto: qũo ergo erit spasmus duplus: certe multo magis: qꝛ magis timoꝛosus z magis signati uus mortis: qꝛ signat maioꝛem defectum caloris in toto.

¶ Et dixit Aui. q̃ sicut spasmus ꝓprius mẽbꝛis faciei est malus: ita thetanus ꝓprius mẽbꝛis faciei est prauus: q̃z nis solũmodo in eis vel eoꝝ altero sit: qꝛ signat nocumẽtũ in cerebꝛo pluſq̃ existẽs in aliquo mẽbꝛoꝝ relig coꝛporis.

¶ Dixit Hip. in lib° egritud inũ: vt ponit ꝑ ꝓti. qñ incipit thetanus supuenire z os stat clausum oculi lachrymant z multiplicantur motus palpebre superioꝛis z facies fit rubea: z non ꝓhunt manus neq̃ pedes z est foꝛtius dolor sup. est malũ: z cũ moꝛs est ꝓxima egredit per nares cũ fluitatibus q̃qd dat patienti in potu z euomit flã: z cum ista apparẽt moꝛit patiens in q̃nta die: z si ptransit hũc die liberabit. i. erit aptus liberationi. ¶ Dixit Gal. 3° de inte rio. z ponit ꝑ ꝓti. signa mortis velocis in thetano sunt eꝫ accidit a pcussione: z qñ accidit ei vomitus doloꝛ stõi sin gultus z defectus memorie.

¶ Dixit Auic. oĩs thetanus eueniẽs a pcussione capitis ni associant singultus z punctio in oꝛe stõi: z ꝓmixtio rõis vel eius destructio est mortalis. nã ista signant ãpa calidi cerebꝛi sequẽs ad pcussionem cui thetanus ꝓiunctus signi ficat ipsius malitiã: fit enim iste thetanus q̃ aduenit in la certis deficcatio z ebullitio huꝝ eoꝝ adeo ꝓcedens do nec extẽdat lacertos in lõgitudine: deinde seruet ipsoꝝ ma la extẽsio in longitudine cũ deficcatione vltima seruãte in flãmationem. l. febrilẽ que ad tale ãpa nẽcio segtur. reser uat ergo thetanus cũ vltima siccitate z deficcatione: q̃si cã siccãs simul occurrit musculis intrinsecis z extrinsecis mẽ bꝛi: vt cũ occurrit bracchijs vel doꝛso que hũt intrinsecos z extrinsecos z equalr exiccat eos spasmãs intrinsecos z extrinsecos ita q̃ facit duos spasmos qui faciũt vnuꝫ thetanũ: z talis siccitas sic inducta spasmans ẽt si vltimat ser uat tensionẽ illius mẽbꝛi. Si aũt cã esset debilis solũ ꝓ mẽs huꝝ rimulaꝝ villoꝝ lacertoꝝ: vñ fieret thetanus cõ strictis musculis ꝑm latũ: tunc sic dicta cã est siccans addi do vltimaret nõ seruaret in mẽbꝛo tensio nec ꝓduret in eo thetanus: qꝛ per additionẽ illius cause fit ꝓsumptio ta q̃ fit decurtatio ꝑm longũ z nõ solum ꝑm latũ: z hic est spasmus siccus qui vt. ꝑ. patuit: est deteriꝛ thetano sicco.

¶ Dixit Hip. 5° affo. q̃cunq̃ a thetano apprehẽdunt in 4or diebus peunt: si vo hos effugerint sani fiunt. i. saluari pñt. ¶ Notãt q̃ Hip. intellexit de thetano repletionali vel ẽt de non ꝓportionato ad mãm dũmodo sit vlis cõicatus toti vel quasi toti z nõ particularis. nam talis thetanus est ꝑ. patuit: est moꝛbus pacutus terminatiuus in ꝑ 4a vt. ꝑ. patuit. Si ergo nõ moꝛiunt in ꝑ 4a cõprehendit virtute preesse moꝛbo ex quo nõ moꝛiunt in termino vltimate pugne. sic ergo sani fiunt z nõ intellexit Hip. hoc foꝛe semp sed ꝑm pñm: qꝛ ꝓtingens est pp moꝛbi acuitatem z virtus debilitatẽ moꝛi añ 4am diem: z pp oppositas causas posse moꝛi post 4m: etenim si eger nõ liberat a thetano in ꝑ 4a: in quo nã valde temptat ꝺ moꝛbũ z iuuat a coꝛpore celesti in faciendo crisim: thetanus ille erit ꝑbabilr mortalis: vt innuit Gal. in fine 2i huius affo. nã ex quo nã nõ preua luit moꝛbo in tpe in quo debuit ꝓbabilr preualere tenendum est q̃ nõ preualeat: imo succũbat in alijs tpibus non aptis ad nãe preualẽtiam: ex quo apparet q̃ suppoſito q̃ aliqs effugiat diez 4m z nõ moꝛiat in eo a thetano: tñ po terat thetanus esse mortalis. ¶ Notant q̃ thetanus rõne mãe põt esse ꝓpacutus ad moꝛtẽ: qꝛ põt esse in tãtũ oppri siua virtutis vt cito interficiat: sed de p se rõne mãe nõ põt esse ꝓpacutus ad salutem: qꝛ mã eius nõ est apta inclinata supari cito a nã cum sit grossa viscosa frigida: oĩs tñ theta nus vlis est ꝓpacutus ad salutẽ vel ad moꝛtem rõne accẽle tiũ z infestinationis virtutis. nã in thetano vli cauſaꝝ ve hemẽs doloꝛ. difficultaꝫ ẽt anhelitus vehemẽter: que am bo sunt accñtia leuissima incitantia multũ virtutẽ. Theta nus tñ vlis est acutioꝛ ad moꝛtem q̃z ad salutẽ ceteris pari bus: citius enim põt interficere q̃z curari: põt enim interfi cere in ꝑ 4a die z 2a: sed rõne ineptitudinis sue mãe ad remo tionẽ: non põt sic cito curari: q̃z uis ita cito ꝓtingat aliquẽ thetanũ terminari ad salutẽ: sicut aliquẽ ad moꝛtẽ: cũ pos sibile sit virtutẽ tñ posse supra aliquã thetanũ quantũ ali quem thetanũ posse supra virtutẽ: imo z pole est aliquem posse citius sanari ex aliquo thetano q̃z allum moꝛi ex alio

thetano

thetano pp disparitatem virtutis z morbi. sicut si ponatur virtus multum potens supra materiā i thetano salubri z p oppositū māz thetani mortalis minus potentē. ꝫ. virtutez.

De cura

thetani. dixit Aui. thetanus qui. ſ. est duplex spasmus est dignior: vt in curando ipsum incipiat q spasmus. ſ. simplex: qm̄ est magis ledens prefocans z interficiēs spasmo simplici z acutiori eo. Et dixit cura thetani est eadē que est spasmi: z hoc in vñ z in particulari. Et pp hanc causam multi auctorum non fecerunt specialē mentionem de cura thetani. Et quidā alii specialiter tetigerunt de cura thetani de repletione. Referenda ergo est cura thetani ficci ad curā spasmi ficci: z cura thetani humidi ad curam spasmi humidi. Et cura thetani non proportionati ad materiam ad curā spasmi non proportionati ad materiam. ¶ De cura speciali p dictam thetano humido. dixit Raſ. p cōtin. detur ei in potu aqua mellita decocta vsq ad medietatē: sed oz subtiliter z paulatim bibere. ¶ Dixit. A. cū patientes thetanum cibantur non opz vt transglutiant ex cibo nisi bucellā valde paruam. Et opz vt sorbeāt pultes subtiles. ſ. liquidas quoniā transglutire est eis peruersum z difficile pp lesionem musculorum colli z meri. quare timor est ne retineretur cibus z potus in ore quo retento z nō trāseunte per meri: timor est ne descendat in cannaz pulmonis quo in eam descendente necessarium est vt violento impellatur aeris impetu superius versus colatorium. quare aliqñ egreditur per nares z fit inde spuma in naribus eorū. Naz etiā inde cōmouens humiditates z ventositates commiscent cum ipsis vel cum cibo illo vel potu. vnde fit spuma. quare hoc eorum augmentat egritudinem: quia additur ad dolorem z debilitatez virtutis. Terret ēt inde eger z recusat amplius sumere cibum vel potum. ¶ Dixit Raſ. vbi supra si thetanus est cronicus intromittat patiens in tinam plenaz oleo calido in die multotiens: sed non moretur multū in ea: quia est dissoluens virtutē. ¶ De cura aūt per inſtrm potionis in intentione ad euacuationē. ¶ Dixit Raſ. primo pti. Cui accidit dispositio thetanosa flobotometur in primis: z non pretermittas subtractionem sanguinis. Sed tū non extrabatur semul z subito: iz paulatim z successiue. Et cū ligatur vena ponat desuper lana intincta in oleo q non possit subintrare frigus. ¶ Et in intētione ad diuersionem. dixit Raſ. clysterizet cum oleo rutaceo z opoponaco. Et. A. dixit cōuenit ei enema cū oleo rutino z castoreo z centaurea z similibus. Et suppositoria mordicatiua cala. ex baurach. pulpa colloquin. z yera z similibus. Et si adustionē fecerit in ano. fiat clystere ex lacte asine. Et dixit Raſ. vbi supra apponantur scarificatione due ventose. Et debent poni in collo vel in loco multorū musculorū vel spondiliū z in vtroq latere pectoris z sub ypocundriis: z in loco renum z vesice ¶ Dixit Auic. vsus ventosarum in thetano plus fiat q̄z in spasmo: z illud ideo vt reducatur calor ad ipsa z etiaz quia plus fit a ventositate quam ventosa resoluit. Et sit. dixit ipſe. vsus earum cum scarificatione. z hoc maxime vbi esset aliqua materia mixta sanguini. Etsiue ponantur cum scarificatione siue sine ea: proprie earum vsus sit super musculos colli z spondilium z thoracis. idest ypocundriorum: eo q bis locis sunt musculini de quorum nocumento magis timetur. ¶ De intentione vero ad alterationem. dixit Ipo// cras. quinto affoxismorum in affoxismo. calidum vero faciens ꝛc. q calidum actuale est rigorum spasmorum z thetanorum mitigatiuum: quia remittit causas eorum z conuenit ēt calidum potentiale. ¶ De alterantibus ab intra approximatis. dixit Hal. in lib. de tyriaca ad cesarē Castor conuenit corpori rigido manifeste. ¶ Dixit Auicē. de quibus dicuntur esse iuuatiua in cura thetani est vt detur de opoponaco. z. i. z similiter de castoreo. Castoreum enim est ex rebus magis conferentibus thetano frigido z humido. quare oportet vt assiduetur. ¶ De alterantibus vero ab extra approximandis. dixit Ipo. 5° affoxismorum. est autem vbi in thetano sine vulnere iuuene bene carnoso estate media multe frigide aque infusio caloris reuocationem facit. Calor vero hic reuocatus liberat thetanum resoluēndo materiam. ¶ Rasis vero primo continentis. Dixit aspersio aq̄ frigide sm̄ sententiaz Ipo. est valde periculosa. Et ideo nullus post tempus eius hoc retulit: z ego similiter. dixit ipſe pretermitto hanc curam. ¶ Notant q in spasmo z thetano non vniuersalibus: sed particularibus existentibus de repletione in hominibus multe caliditatis naturalis z in tempore calido sine vulnere vlcere vel excoriatione frigidū actuale approximatum reuocando caliditatem naturalem ad interiora z vniendo z fortificando ipsam est iuuatiuum z curatiuū ipsorum. z nostris diebus experientia etiaz hoc demonstrat. Sed quia Auic. videtur hoc remedium concedere in spasmo vniuersali. ideo dicunt. q in spasmo z thetano vniuersalibus raro valde iuuamētum in hoc remedio reperitur. z raro debemus eo vti. z tunc etiam non nisi cuz magna cautela z cum conditionibus quas Ipoc. posuit in affo. Et tunc esset solum quando remedia per se conuenientia non prosunt. Et ratio est: quia vt habitum est in cañ. vniuersalibus curationis remedia irregularia per se potentia iuuare z per se multum nocentia non sunt applicanda nisi in casu valde desperato z multum cogente. Dixit autē Ipo. notanter est autem vbi ꝛc. z nō dixit semper: q̄ dato q obseruentur etiam conditiones ab eo posite q patiens sit iuuenis carnosus robustus egrotans estiuo tēpore z q spasmus sit particularis adhuc istud remedium non semper curat ſz aliquando. Non enim conuenit materia existente multa q̄z calor naturalis reuocatus superare non possit: quia tunc non ceret suffocaretur eniz calor naturalis sub illa materia multa. quare oportet materiam prius fore minoratam z aliqualiter digestam si morbus dabat inducias ad digerendum. Et tunc etiaz aqua frigida debet esse multa. scilicet tanta q sufficiat ad bene reuocandum caliditatem. sup. z debet esse subito approximata vt citius z magis naturalis caloris reuocationem faciat subita etiam aspersio quodam modo terrefaciendo virtutem maiorem inducit caloris reuocationē paulatim vero infusa non sic reuocat: quia magis assuescit membro. ¶ Dicunt communiter q quando Hali. dixit. in cōment. omne genus spasmi. intellexit de omni modo spasmi de repletione. Quidam tamen dicunt. ipsum intellexisse generaliter de omni spasmo: quia etiam in spasmo ficco: z in non proportionato ad materiam istud remediū potest aliqualiter conferre. In spasmo quidem ficco quando siccitas processerit a superfluitate caloris. tunc enim frigidum remittendo calidum z qualiter humectando conferet. sicut dictum est aque frigide balneum in cura ethice conferre. z in spasmo non proportionato ad materiam potest conferre marime quando procederet a materia calida mordaci.

¶ Dixit Raſ. primo continen ponatur super membra lesa lana intincta in oleo cucumeris asinini vel in communis cū castoreo: z impleatur aliquod vas eneum oleo calido z ponatur super neruos colli. ¶ Dixit Auic. sedeat in oleo calefacto. scilicet communi vel vulpino vel alio simili. Et dixit. ex eis que dicuntur esse iuuatiua in cura thetani z spasmi est vt ferueat succus aneti z mittatur in ipso catulus caloni i. marmote siue cuiusdam animalis marini quod dicitur esse in virtute castorei. vel alicuius animalis vltra marini simile vulpi aut catulus canis aut catulus vulpis aut lupi. Et decoquatur donec dissoluatur. deinde infundatur eger in ipso. ſ. bis in die. Et ex eis est vt fiat inunctio ex adipibus siluestribus. i. animalium siluestrium. vt leonis vsi cerui z althiborum idest pardi. ¶ Judeus autem dixit. de adipe leporis z fiat inunctio ex eis singulariter vel coniunctim vel ex eis simplicibus vel cum medicinis. ſ. aliis conuenientibus simul mixtis. Et dixit. inunctio renum singulariter fiat

cum vna illarum pinguedinum. dz enim specialiter in spasmo z thetano mungi spina tota. ¶Unguentum optimum sic fit. ℞. pinguedinis marmote vulturis gatti z vsi olei vulpini aii. ʒ.i. olei cucumeris asinini olei costini olei de terbentina succi ruthe succi foliorum lauri. aii. ʒ.i.ʒ. aque vitis piastii succi aneti. aii. ʒ.iii. granorum iuniperi piperis squinanti mirre. aii. ʒ.ʒ. ista pistata bulliant cū predictis ad succorum: z aque consumptionē. deinde colentur z addatur cere z ysopi humide. aii. ʒ.vi. bdellii opoponacis euforbii. aii. ʒ.ij. z fiat vnguentum: est enim vtile z cōueniens si deus voluerit. ¶Dixit Auicē. ex eis que obseruanda sunt in patiente thetanum est vt quando corpus sudat pp vehementiā doloris qui inflāmat caliditatē siue pp mānz: oportz q nō dimittatur vt infrigidatio sudoris ei superueniat: qm frigiditas ledit ipsum: sed oz q desiccetur sudor cum lana infusa. scilicet in aliquo oleocalido ꝯueniente.

¶De tremore. Cap. ix.

Tremor Dixit Ser. super nono Al. vt colligitur ex auctoribus: est duplex vnus proprie z stricte sumptus: qui est propria passio neruorum. Et alius large z improprie sumptus: qui non est passio neruorūz z hic potest accidere a causa intrinseca z a causa extrinseca. A causa extrinseca sicut ab aqua frigida vel calida sparsa supra corpus subito z improuise. A causa vero intrinseca sicut in febrium paroxismalium accidit principiis a materia mala sparsa super musculos z membra sensitiua. Cuius nocumentum cum percipit virtus eorūz sensitiua imperat virtuti naturali expulsiue z incitat eam ad expellendum. Cuz ergo conatur expellere: z non perfecte potest: causatur inde tremor: qui proprie est quedam concussio z agitatio omnium membrorum corporis de quo tremore z eius dispositionibus sufficienter dictum est in sermone de febribus ¶Tremor vero proprie sumptus qui est passio neruorūz ab aliquibus vocatur minor paralysis: communiter tamen absolute ab auctoribus vocatur tremor: z de eo absolute p lato tremore intelligitur. ¶De quo dixit Hale. 5° de accidē tib. q ipse est motus compositus ex duplici motu. scilz motu grauitatis membri trahentis deorsuz. z motu virtutis voluntarie motiue subleuantis sursum. Homo nāqz dixit Hal. sanus existens potest mouere membrum ad omnem differētiam positionis quocunqz voluerit: z potest tenere ipsuz firmum. Cum vero membrum mortuum seu paralyticatum fuerit cadit deorsum. z non potest moueri. Cū vero corpus fuerit egrum debilitata virtute grauitas naturalis membri trahit membrum deorsum. virtus vero mouet ipsum in sursum. Et sunt isti duo motus vere cōtinui seu successiui nūc motus grauitatis membri deprimētis: qui motus a quibusdam vocatur motus membri: z nunc motus virtutis subleuantis: qui dicitur motus nature. isti enīz duo motus si nō essent quasi continuati z successiui non causarent tremorez Oportet ergo. inquit Hale. bellum eorum. s. virtutis z grauitatis mēbri optime inquiri. Naz virtus non dimittit mēbrum inferius ire sicut in mollitia. i. paralysi contingit. Nec grauitas membri sinit ipsum superius eleuari a virtute ne decidat: sicut ipsum subleuabat in sanitate. Ideo sic aliquando vincit aliquando vincitur z continue alterum sequitur alterum tremor efficitur. ¶Zoar tremor fit ex pugna que accidit inter virtutem nālem sustentantem mēbrum: z inter humorem grossum qui aggrauat mēbrū: qm̄ virtus intendit sustentare mēbrum: z humor ex sui nā prostrare atqz deprimere: z sic fiunt duo motus diuersi. vnus post alium: z vnus est voluntarius z alius violentus. Et voluit Hale. q in motoribus predictis. s. virtute z grauitate mēbri sit quedam paritas. Si enim non esset inter eos equipolētia in mouendo non causaretur tremor. Si enim virtus omnino vinceret. grauitas non traheret nec moueret membrum. dꝯ eorūnum. Et si grauitas vinceret virtus non moueret sursum brum: sed inferius quiesceret. ¶Dixit aūt Hal. in lib. de more rigore z iectigatione vbi pulchre pertractat hanc materiam. cap. sexto. tremor est nocumentū accidens pp debilitatem virtutis. s. motiue voluntarie. fit enim ipsa tempore exercere motus voluntarios. vnde non accidit nisi mouere volentibus aliqō membrorū suorū aut ipsum firmū tenere. ¶Dixit Auer. collig. 3° tremor est motus cōpositus qui fit in mēbro eo q virtus animalis motiua pugnat cuz virtute declinatiua: que est in mēbro trahente membrum ad. Et ppea fit in his motus ꝯrius liquando superius: qm̄ fortificatur virtus motiua. z aliquando inferius quando fortificatur virtus declinatiua. ¶Aui. aūt imitās Hal. z colligens verba eius dixit: tremor est morbus officialis eueniens pp defectum virtutis motiue a motu lacertorum sm ꝯmixtem cōpar grauitati cōpari intromittenti sua motione motionem voluntariaz. quare cōmiscent motus voluntarii cū motibus non voluntariis. ¶Notant q tremor inquantus proprie sumitur: z pro malo motu est accidens. Dixit Auicenna sicut stupor est accidens virtutis tactiue ita tremor est accidens virtus motiue voluntarie. Et voluit Hozd. q tremor sit actio diminuta ipsius virtutis motiue. sicut stupor est actio diminuta tactiue virtutis. Inq̄ntum tremor consideret vt est motus cōpositus ex predictis duobus motibus potest dici actio corrupta. Sed tremor inquantum est mala dispositio corporis vel mēbri: qua fit iste malus motus sic potest dici q est morbus. Et est morbus officialis: z inquantum euenit membro officiali. z inq̄ntum accidit in natura officiali. s. in psalmate: est enim morbus in situ. Dixit enim Auic. ꝑ. 2ª ca° 3°. q est mala locutio mēbri in suo loco. vnde monetur non sm cursum naturalem nec sm cursum voluntarium que mala locutio sit pp defectum virtutis motiue voluntarie lacertorū illius membri. qui defectus virtutis motiue ꝯpar z continuatus in sua operatione grauitati membri que grauitas ēt est compar z continuata defectui ipsius virtutis in sua operatiōe. Et ista grauitas compar defectui virtutis intromittit secum motionē voluntariā: qz trahendo inferius incitat virtutē q subleuet. Et ex hac grauitatis mēbri z virtutis debilis paritate miscentur motus voluntarii cum inuoluntariis. ¶Dicunt. ad causandum tremorē semper requiritur altera duarum grauitatum: aut grauitas propter naturam qualis est grauitas humoris in membro existentis flegmatici vel melancolici aut grauitas nālis mēbri. Et pluries vtraqz grauitas simul concurrit. ¶Dixit Hentilis. in tremore sunt duo motus. vnus deorsum qui fit a grauitate mēbri. z est talis motus accidens virtutis motiue: q est defectus actus motionis eius debentis mouere membrū sm voluntatē z tenere ipsū in debito situ. Et alius est motus insursum factus a dicta virtute z est accidēs suum: q est sua actio que lz vt actio virtutis sit quid naturale: tñ vt est mala actio est quid ꝯ materiam: q etiam actio lz sit sua sit ꝯ voluntatem: qz fit ex incitatione grauitatis mouentis ad ꝯtra. Et ideo dixit Aui. q motio grauitatis intromittit motionem voluntariam: qz quasi facit ipsum necessario sequi intantas ad actum. Sicut puluis existens in oculo tuo facit te mouere palpebram ꝯ tuam voluntatem: q̄uis motus palpebre sit voluntarius. Et hoc est qō cōsueuerunt dicere doctores. s. q motus iste voluntarius qui est in tremore quo fit mēbri subleuatio non est vere voluntarius sm primā intentionē: sed est voluntarius sz 2ª intentionē: qz fit per voluntaria instrumenta. s. per musculos: nō tñ subiicitur imperio voluntatis. sicut ēt aliqui motus palpebrarū sunt voluntarii sm 2ªm intentionē: vt pz a Hale. in libello de motibus liquidis. ¶Et dixit Hentilis. q in dictis motoribus non est omnino paritas. si enim sic esset non proueniret ab eis actus sed virtus aliqualiter vincit. Et ideo paritas eoꝝ est partis cum quadā proportiōe z inter tales motores pōt interuenire

nire actio. Quidã vero dicunt. dꝛ esse inter dictos motores equipotentia non omnimoda: ꝫ qꝛ membꝛum non potest moueri sursum quin ẽt moueatur deorsum: nec potest moueri deorsum quin moueatur sursum. Et alii dicunt. ꝙ ꝛ si sunt omnino predicti motores equati adhuc interueniret i ter eos actio: qꝛ agunt ad mediũ: ꝛ non ad victoriam vnius extremi. modo motus tremoris est medius iter nãlem motũ ꝛ casum membꝛi siue quietem ꝑ nãm. ¶ Et dixit Hen. Hal. dubitauit an inter istos motus ꝑrios esset quies media: Et ideo aliqñ dixit. ꝙ non est quies sensu percepta. sicut etiam nec in pulsu formicante cui ipse assimilat tremorem. Et alii qñ dixit. ꝙ isti motus sunt immediati vel quasi immediati. vnde in libro de tremore ꝛ iectigatione capº. 4º. in fine dix. Cum ergo sic procedit motus mẽbꝛorum ſm istam formã s. motu ad superius cui non cessat inherere aut quasi immediate coniungi motus ad inferius sequitur ꝙ sit motus ex duobus motibus quibus mẽbꝛa permutatim mouent ꝓtinue in locis suis. Et iste est motus quem medici vocant tremorem. ¶ Dicunt. ꝙ isti motus sunt ſm ꝓtinuitatẽ. s. apparentẽ. Cum enim motus iste cõponat ex duobus motibus ꝑriis non poterit esse existenter ꝓtinuus cũ necessario vt ait Aristo. inter motus ꝑrios quies interueniat media. Et dicunt. ꝙ tremor nõ solũ causatur nã reluctante motui grauitatis per motũ oppositũ: sed etiam ea intendente quietem. Ideoq; cum sit difficilius rem motam sursum moueri deorsum q̃ quiescentẽ moueri deorsum. Ideo apparet pluries membꝛum plus tenere sursum q̃ quando mouet ipsum sursum. ¶ Dicunt. ꝙ q̃libꝛis tremor sit motus preter nãm. subiicitur enim malo motui a Gale. 5º de accidenti. tñ ad ipsum perficiendum concurrit res naturalis. s. virtus. vt dicit Ga. septimo affoꝛismoꝝ. in commẽto affoꝛismi. in litargico tremor. ꝛc. ꝛ satis patet ex dictis.

De causis tremoris. dixit Ipo. tertio epidimiaruꝫ. ꝛ ponit primo cõtiñ. accidit tremor ex casu virtutis. Et ꝟ casus ꝓtingit ex immoderata purgatione fame labore difficili ꝛ plurimo coitu. sup. ꝛ aliis oibus causis inanientibus corpus. Et dixit. accidit ẽt multis humoribus gravantibus virtutẽ. ¶ Dixit Gale. 4º de accidenti. tremor accidit. cum morbus non ꝺz vltimã victoriam motiuã mẽbꝛi. sicut ꝺz in paralysi. ¶ Dixit Paulus. tremor accidit ex debilitate neruoꝝ ꝛ potu aque frigide in febribus ꝛ ex inedo potu vini ꝛ ex neruoꝝ mala cõplexione frigida. ¶ Dixit tabꝛi. ꝛ ponitur primo ꝓtiñ. accidit ex multitudine potus vini ꝛ ex diuersitate multorum vinorum ꝛ ex ebrietate ꝛ potu aque frigide cuꝫ niue ꝛ coitu. ¶ Dixit Raſ. in diuisionibus. fit pp casum virtutis post egritudinez ꝛ fit ex assiduatione vini: ꝛ fit ex ꝺño flegmatis ꝛ debilitate neruorũ. ¶ Dixit Ser. tremor fit ex debilitate virtutis deferentis mẽbꝛa: ꝛ non fit ſp imo qñ vult virtus deferens mẽbꝛa mouere mẽbꝛ ꝛ debilitat mẽbꝛ. Et fit illõ aut pp lesionẽ ajalez aut corpoream. lesio autẽ alalis est ira angustia ꝛ timor ꝛ alia similia bis. Cause autẽ cuiusq; eaꝝ sunt multe: ꝛ non coarctat eam valde qñ inuenit ex istis accidẽtibus res parua: ꝛ dicimus ꝙ illud qõ facit accidere hanc egritudinem multũ est timor. sicut faciunt illud motus ꝛ balneũ caliduꝫ qñ superfluunt. Et illud. s. timor fit pp illud qõ consequitur hoiẽ ex lupis aut ex transitu cauerne alte aut ex rege. ¶ Ex lesione vero corporis que faciunt accidere tremorem sunt sicut malitia cõplexionis frigida absq; materia. sicut illud qõ accidit decrepitis: ꝛ qui bibit aquã frigidam aut natat in ea. aliqui multiplicant in potu vini. ipsum eniꝫ facit calefactionem. Et ex eis sunt que faciũt hoc per accidẽs sicut opilatio ex humoribus grossis viscosis: qꝛ prohibet virtutes motiuas: que sunt in seipsis sane penetrare ad neruos. pp illud igitur sunt per accidens. ꝛ isti quidẽ humores aut adherent nervis connexione vehementi adeo donec virtus non potest eradicare eos. Sed currit ex eis res parua ad lacertos ꝛ neruos: ꝛ non potest extendere lacertos: ergo tunc tremor accidit. aut non sunt adnexi cõnexione vehemẽti. Et potest virtus per acuitatẽ motus sui eradicare eos. ꝛ deinde fiunt eis motus qui dicunt. stupefactiui mollificati: qõ est: qꝛ humor per acuitatẽ motus virtutis expellitur ex neruis ad lacertos propinquos ꝛ facit accidere motũ. Cũ ergo currit fridus humor ad locũ prohibet ea a motu donec adueniat ei 2º. ꝛ mundificet eũ. ¶ Dixit Auer. colli. 3º Cã tremoris vna est ex speciebus male ꝓpꝛionis. ꝛ vt plus accit pp malam cõplexionẽ frigidã. aut pp malã cõplexionẽ frigidaz ꝛ humidã: qꝛ neruus non ꝺz ledi nisi p istam vtplurimum. ¶ Dixit Auic. cã vnde fit tremor. aut est in virtute aut in instro aut in vtrisq; simul. cã aũt in virtute est: qñ debilitatur ex eo ꝙ accidit ei tremor. aut pp applicationẽ rei abscise terribilis sicut aspectus de loco alto: aut ambulatione supꝑ rietẽ vel trabem aut perꝛatio coram eo ex quo aliquis verecundat vel qui timet aut reliqua ex quibus ꝑhunt virtutes animales vt angustia aut tribulatio aut gaudiũ desideratum. sup. aut aliqõ aliud acñs aie simile predictis tunc accidit tremor in neruis ꝛ lacertis. Et hoc fit: qñ facit ꝓtingere diuersitatẽ in motu spiritus. Et fit motus in eo diuersus ab eo quo mẽbꝛa egent pꝛo suis motibus spũ ergo moto omnino nõ ſm ꝙ egent mẽbꝛa virtus debilitat: ꝛ nõ fit motus voluntarius debite: sed tremulentus. spũs aũt mouetur ſm accña anime pp ordinẽ motuum virtutũ. hñt. n. virtutes in nobis hunc ordinẽ nãliter insitũ. vt exñte imaginatiua in tali disponẽ. verbi gꝛa. timorosa virtutes cordis nãles ex ipso tali ordine mouent spũs ad intra ꝛ ꝑhũt ipsum. Et similiter in oibus anime passionibus in quibus fit ꝛctio spũs ad intus. sicut in tristicia ꝛ tribulatione. i. angustia. ꝛ eꝑ fit gaudio ꝛ sibi similibus accñia itaq; anime causant tremorẽ pp ordinẽ motuum virtuum: ex quo ordine fit diuersus motꝰ in spiritu quia nimis extra vel nimis intus vel quomodolibet aliter q̃ debeat moueri: vt qñ diuersificat motus eius: ꝛ vacillat pp dubitationem de casu vel alia re mala. Et ista accidentia anime siue iste cause dicunt se tenere ex parte virtutis: qꝛ tenent se ex parte accidentiũ aie cui virtus attribuitur. Et dixit Aui. ex causis tremoris ſm semitã debilitatis virtutis est multitudo coitus post refectionem. s. ex cibo ꝛ repletionem humoralẽ. Et non solũ post repletionẽ. immo ẽt post minutionẽ ꝛ eũonem. resoluendo enim spiritũ imediate debilitat virtutẽ motiuam ꝛ debilitando digestiuam mediate etiam debilitat motiuam. facit quoq; coitus tremorem pp malum motum in spiritus qui in eo contingit sicut alia accidentia anime supꝛadicta faciunt. Et coitus inter accidentia anime communiter reponitur.

¶ Causa aũt in instro est triplex. pꝛia est dixit Aui. mollificatio aliqua quã incurrunt nerui pp quã non accidit paralysis: eo ꝙ nõ est tãta ꝙ mẽbꝛa efficiat mollificata priuata sensu ꝛ motu ꝛ est tanta ꝙ debilitat ꝛ relaxat neruos ꝛ lacertos: ita ꝙ non retineantur apud motionẽ neq; sustẽtentur: quẽadmodũ accidit pp potum vini multũ ꝛ ebrietatem frequentẽ ꝛ multitudinẽ potus aque frigide aut potu eis. licet nõ multi seu ẽt vini: non multi: ꝛ in non sua hoꝛa. ¶ Scõa cã est: qꝛ aut i mẽbꝛis neruosis ꝓtingit opilatio pp repletionẽ plurimã aut aliã quãcunq; cãz opilationẽ in eis faciẽtẽ. quapp virtus non perfecte penetrat in neruos. nõ tñ omnino impedit: qꝛ nõ regat mẽbꝛa in motu nec põt ea sustentare ꝛ ꝛ tremunt. ¶ Tertia cã est. qꝛ aliqñ fit vt instim aliq; incurrat deficcationẽ pp quã non obedit reflexioni faciliter ꝛ iõ mẽbꝛa mota tremunt. Siccitas. n. tam cõplexionalis q̃ ẽt pp eũonez humidi potest esse cã tremoris tripliciter. pꝛio debilitando virtutẽ. sicut omnis qualitas imoderata facit. Scõo causando ꝓctionẽ in mẽbꝛo ꝛ motũ quendã malum spasmosuꝫ. q motus põt impꝛopꝛie vocari tremor. qꝛ ẽ motus ictuosus: ꝛ hos duos modos Aui. tetigit. ꝑ. 2ª capº. de causis motuũ non nãliũ. cum dixit horũ cã est sicut siccitas

debilitans sicut tremor siccus aut cā spasmi siccans sicut cā spasmi sicci aut singultus sicci. Tertio modo siccitas fit causa tremoris indurando mēbra q̄ mota cū violentia p̄cutiuntur quodāmō ⁊ tremunt: ⁊ iste tremor non est p̄prie tremor de quo auctores loquunt in hoc ca°. sz potius dr motus cōcussius seu tremulus eo modo quo dr pulsus tremulus. Sz p̄rio modo a sicco inductus potest esse verus tremor.

De causis ex pte virtutis ⁊ instrumenti simul.

¶ De causis aūt cōibus virtuti ⁊ instrō. dixit Auī. cōitas earū est vt accidat instrō nocumentū perueniens virtuti quē admodū si aduenit ei frigus vehemens extrinsecus. Aut ex punctura alialis aut ex humore frigido. aut ex calore vehemēti. sicut apud adustionē aut alia. Et est cā cōis vtriscz q̄si ex parte virtutis aliqua cā vt timor p̄iungit cum aliqua cā ex pte instrī vt cum mollificatione. Iste enim cause separate ⁊ p̄iuncte faciunt tremorē. Et aliq̄n vna iuuat aliam seu disponit sic q̄ supueniente alia inducit tremor. sicut apparet bibulis q̄ adhuc ex illo potu vini non tremunt: sz supueniēte eis paruo timore vel ira tremunt. Et iō Auic. dixit. Aut aduenit virtuti p̄m suam singularitatē nocumentū vel impedimentū ei p̄priuz: ⁊ membro ēt p̄m suam singularitatē aduenit nocumentū ei p̄priū ⁊ p̄tinuant̄ duo nocumenta simul. ¶ Dixit Hal. 5° de accidenti. decrepitis accidit tremor ex leui cā. ¶ Dixit Hilib. cā tremoris in senibus est. q̄ terrestre oppr̄imit spiritū. spūs aūt oppr̄essione grauatus ⁊ ex parte p̄sumptus nitit se exonerare ⁊ erigere. vñ cōpositus motus qui tremor dr eis accidit. ¶ Dixit Serar. sup 9° Al. tremor diuersis modis pōt cāri. Aut. n. fit ex inanitione ⁊ ō sectione caloris ⁊ spirituū vt in p̄ualescentibus ⁊ ethicis cōtingit: q̄ non possunt erigere mēbrū: ad quē modū reducit tremor tantus ex accidētibus aiē in quibus mēbra motiua p̄iuant calore ⁊ spū illis retractis ad cor. vel expansis inde bite. Aut fit ex repletione humorali: q̄ vtp̄m fit a mā flāti/ca opilante. aut fit ex opilatione sine hūoris vitio. sicut accidit a forti aeris frigiditate ligatura ⁊ filibus. ¶ Dixit Hal. 5° de accidenti. tremor accidit in frigidatis ⁊ assuefacientibus potum vini fortis ⁊ ex nauseatiua satietate frequenti ⁊ multū comedentibus: ⁊ nō vtentibus exercitio: sz quiete. ⁊ potantibus aquā frigidā eo tpe quo ipsam bibere non debent. h enim oia gr̄iant malā cōplexionem frigidā. Et dixit. accidit ēt ex humoribus grossis opilantibus vias p quas dirigit̄ p corpus spūs aialis. Et dixit. tremor inerit mēbris cū musculi sunt debilitati: sz nō intm̄ q̄ amittunt eor vires Cū enim oīno eor vires deficiunt euenit lassitudo. Verum cū musculi hūt tm̄ de virtute q̄ pole est eos trahere iam ⁊ subleuare res ponderosas: q̄ earū attractione trahunt musculi inferius versus illud mēbrū: cū quo vel a quo dicta pōderosa trahunt ex inde p̄surgunt motus p̄ii: ⁊ sic tremor. ¶ Dixit Hilib. Causas p̄ior motuū tremoris diuersi diuersas assignant. quidā siccitatem ⁊ humiditatē causas eorum esse dicunt: q̄ eax motus abinuicē p̄dicunt. humiditas. n. fluens super neruos ⁊ musculos hz motū ad extrema. siccitas vero neruor habens motū ad mediū p̄dicit ei ex quarū diuersis motibus diuersi motus causant̄ in neruis ⁊ lacertis: ⁊ sic tremor. ¶ Alii dicunt caliditatē ⁊ frigiditatez esse eorū cās pp earum similiter p̄rium motum. ¶ Alii dicunt. morbū ⁊ nām causas esse eorum. natura eniz eleuat mēbrū morbus vero deprimit ipsum. nā cum spiritu ⁊ calore nitit eleuare membrū: humor vero grossus neruos oppr̄imit ⁊ ex pondere cadunt. ¶ Et dixit Hilib. Quidā causas particulares tremoris p̄m diuersitates morbor ⁊ locorū assignāt. fit enim q̄cz in mollitie neruor. s. in paralysi. Et signāt cōfortationē caloris nālis supra mām. quare significat salutem. Et q̄n fit ex multitudine māe caloris suffocationē faciētis vnde calor nitit exonerari. Et q̄ debilis est calor ⁊ coangustatus ex multitudine humorū. ideo talis tremor significat q̄ extinguit̄ calor nālis ⁊ sequit̄ mors vt in apoplexia ⁊ litargia p̄tingit. ¶ Et q̄cz fit ex mā existēte in venis sicut alq̄n in causone contingit. ¶ Et q̄cz fit ex reductione mēbri ad situm suū vt in spasmo. ¶ Et q̄cz fit ex plenitudine flomaci ex humore natante in ipso. Unde mouet labiū inferius ⁊ tremit ⁊ significat vomitū futurū. ¶ Et q̄cz fit ex sanguine decurrente in venis. sicut contingit in quibusdā obmittēb° flobotomiā assuetā: ⁊ citatur palpebra oculi significās minutionis indigentiam. Et q̄cz accidit ex ventositate in venis q̄ mouet quasi auis vel vermis sub cute gradiens. ¶ Et q̄cz fit ex fumo male māe membra sensibilia opprimente: vt in tipis febrium. ¶ Et q̄cz fit ex vulnere. ⁊ q̄cz fit ex debilitate virtutis lacertos mouētis: que deficit ex oppressione male māe cōpllonis pernitiose. ¶ Et q̄cz ex accidentibus anime. Et q̄cz ex ipsa materia graui virtutē motiuā aggrauante. ¶ Et tandem dixit Hilibe. q̄ generaliter ex quincz causis dicunt accidere tremorē. s. ex frigiditate intercepta ⁊ membris ⁊ lacertis: cuius lesionē mēbra sensibilia sustinere nequeuntia insiliunt. Et fit in eis motus p̄rius qui est tremor. ⁊ tunc est per totū corpus. Aut ex calore sup fluo aperiente ⁊ cōsumente ⁊ deficcante: vñ nerui p̄hunt frigiditas aūt nerui expellit. vnde fit motus p̄rius. Aut fit ex punctura. Cum enim aliquis humor pungitiuus: vt colericus vel salsus pungit neruos suo acumine eleuatur membrum: sed ex ponderositate p̄pria deprimitur: vñ fit tremor. Et ex timore fit tremor: quoniam tunc calor nālis interior petens exteriora dimittit ex maiori parte. Et quia nerui exterius maxime suam habent dispositionem necessario tremor succedit. Et ex ventositate accidit: q̄ spiritus grossus inclusus non habens exitum mouet ⁊ distendit membrum in quo residet. vnde tremor vel saltus in eo generatur. ¶ Dixit Ga. in lib. de rigore ⁊ tremore ⁊ ponitur a rabi in septima particula. tremoris causa virtutis est debilitas ferētis ⁊ moventis corpus. Et membri grauitas naturalis. ⁊ ideo membrū cum virtute debili ingeniat̄ mouere aliquid: sz cuz grauitate descendit ad inferius ⁊ accidit inde p̄hibitio ⁊ tremit. Et cum membrum mouet aliquid virtute ente forti nō tremit ⁊ ex virtute lesa totaliter nō accidit tremor sz dissolutio. Et apparet manifeste huius p̄hibitio in eo qui defert graue pondus. ⁊ nititur eleuare pedes ⁊ ambulare. ⁊ pedes eius tremunt. Et similiter si eleuat aliquod ponderosuz tremunt manus eius. Et eodem modo qui territus est ⁊ vult ambulare ⁊ aliquid eleuare tremunt manus eius ⁊ pedes: quia timor ⁊ debilitatio concutiunt virtutez, ⁊ ideo accidit tremor senibus ⁊ corporibus defectis ⁊ exegritudinibus attenuatis. Et dixit virtutis debilis que est causa tremoris non est vna causa: sz sunt multe. videlicet ablentia cibi. accidit in turbatione ventris solutione forti exitu cōtinuo sanguinis ⁊ ieiunio resolutio spiritus vitalis. sicut accidit in copi magna. ⁊ frigiditas stringens poros membri adeo q̄ non potest penetrare inde ex virtute motiua nisi debile q̄d. Et repletio q̄ aggrauat virtutē adeo q̄ debilitat̄ in suo motu. ¶ A. comparans inter causas tremoris dixit. q̄ causa magis dominans ⁊ magis fixa ad hoc vt eueniat tremor est frigus debilitans neruos ⁊ spiritum simul. Aut humiditas liquida laxa minor mollificatione faciente paralysim. Nam nerui paratiores sunt pati a frigido ⁊ humido. ideo cz frigide ⁊ humide egritudines ad neruos magis festinant frigiditas insuper ⁊ hūiditas sunt qualitates magis impedientes virtutem motiuā: vt iam supra patuit. ¶ Dixit Ipo. 4° epidimiarū. tremor vt pluries accidit ex victoria frigiditatis super genus membrorum neruosor. ¶ Et supradictis apparent species siue differentie tremoris ex parte causarum sumpte ⁊ ex parte ēt subiecti. De his tamen dixit Auic. tremor q̄cz est in omnibus membris. s. in capite ⁊ aliis: ⁊ per consequens in toto corpore quando est in corpore. s. preter caput: q̄ non est in capite: sed in omnibus aliis membris. ⁊ quandoq̄ est in capite solum ⁊ nō in aliis membris: que diuersitas p̄tingit p̄m applicationem nocumenti lacerto vel ⁊

non

non aliis. vel in omnibus vel quibusdã. Et ppea dixit Aui. quandoq; fit tremor in vtriscq manibus ⁊ nõ in pedibus: ⁊ maxime pp triplicem cãm. vna est: qr causa non est in origine nuce sed in ramis neruoꝝ penetrantibus ad manus. Si enim lesio esset in origene nuce cũ nerui pedum orianꝫ sub neruis manuum necessario cõicaret pedibus nocumentuz. Scõa. quoniam ⁊ si causa inceperit ab origine nuce: tñ ibi non remansit: sed natura expellit eam ad ppinquiora loca: ⁊ ad ppinquius latus: ⁊ sic ad neruos manus. Et in hac expulsione conseruat nucam ne illa causa in eam penetret: ⁊ cõsequatur finẽ suum. s. q; noceat toti nuce. Tertia causa est. qm̃ spiritus motiuus in inferioribus est fortior ⁊ magis vincens pm necessitatẽ illoꝝ membroꝝ: quam habent de suo simili. s. de illo spiritu motiuo vel de operatione motiua. Et ex hoc sequitur q; stante vna causa in nuca patientur magis nerui manuũ q̃z pedu: quia partes superiores in virtute motiua sunt debiliores: ⁊ iferiores sunt fortiores. Modo partes fortiores non sic patiuntur sicut debiliores. imo non patiunꝫ a causis nisi validis ⁊ virtuosis. Et si patiunꝫ instãt. s. fortius hoc est: qr confortatur superatio cause eiꝰ. l. quia additur cause in fortitudine: sed in manu ⁊ instrumẽto debili nõ est ita. Sic itaq; vna causa in nuca potest eẽ potens impedire motum manuum que non potest ipedire motum crurium ⁊ partium inferioruz. Qõ aũt virtus motiua fit fortior in inferioribus declarat neruoꝝ illoꝝ soliditas ⁊ siccitas maior quã habent: quia sunt magis elongati a cerebro ⁊ nuca nec egent mollitie. pp certitudinem sensus. sicut nerui partium superiorum. Et declarat illud finis qui est sustentatio totius corporis. ⁊ translatio eius de loco ad locuz qui finis requirit instia firmiora ⁊ virtutem potentiorẽ: cuz sit ipse laboriosus valde. ⁊ precipue: qr vnũquodq; cruriuz per se solum dictum finem implere habeat. Dixit enim Ha. 3° de vtilitate particularum ca° 6°. in ambulando alterũ crurium mouet. alterũ vero in terra firmatũ totam portat corporis nostri molẽ. Addunt autem alii causam aliam que ẽt q; mẽbra inferiora sunt maiora. quare egent fortiori instrumẽto ⁊ pluri spiritu ad suum motum q̃z superiora. paucus enim spiritus non sufficit ad motum magni mẽbri. Quamuis tñ in inferioribus virtus motiua sit fortior: in superioribus tñ est dearticulatio: maxime in manibus. plures enim dearticulatos ⁊ artificiosos motus faciunt manus q̃z pedes vt pz primo de vtilitate particularum: pp quã causaz a pho 3° de anima manus dicta est organum organoruz. ¶ Dixit Gerar. super nono Alm. tremor plus accidit capiti q̃z aliis mẽbris. Et post caput manibus. Et cã est: qr caput est membrum frigidum ⁊ humidum flegmaticuz ⁊ flegmatibus repletum ratione flegmatis in ipso generati: ⁊ ab aliis ad ipsum de lati. quare aũt post caput plus accidit manibus est. qr manus sunt propinque capiti: ⁊ quia manus sunt membra magis cara q̃z pedes.

Signa generis nota sunt ad sensum. Et signa etiaz specierum nota sunt supradictis. Dixit Aui. signa eius sunt cause manifeste predicte. ¶ Tremor supradictus proprie sumptus conuenit cũ tremore ipropie ⁊ large sumpto in hoc q; vterq; est motus preter nãm: ⁊ est lesio corruptiua operatiõis virtutis motiue pp cãm euenientẽ in lacertis. Sz differt ab eo: qr tremor impropie sumptus est accidens virtutis motiue naturalis. s. expulsiue: que mouet ad expellendũ rem nociuam ad imperium virtutis sensitiue p cipientis nocumentum. Et ideo dicẽtes q; predictus tremor sit accidens virtutis motiue voluntaria ipropie locuti sunt. Tremor aũt propie sumptus est accidens virtutis motiue voluntarie. semp enim fit cũ motu voluntario. Nam membrum nunq̃z tremit nisi velit virtus voluntarie motiua operari. cum vero ab omni operatione cessat non tremit. Et iõ propius tremor põt fieri nullo sensu lesiuo vel nullo dolore seu nullo precepto nocumento causari. impropius vero tremor non. imo accidit mẽbris quiescentibus: ⁊ non mouere volentibus seu nõ motis a virtute voluntarie motiua. Inquit Hal. in lib. de tremore rigore ⁊c. Tremor non accidit nisi mouere volentibus aliqõ mẽbroꝝ suoꝝ: concussio vero ⁊ agitatio que febrilẽ calorem sequit accidit corporibus violenter ⁊ p̃ voluntatem oino intantũ q; patiens quiescere nequit quantũcunq; potens seu robustus sit ⁊ conatum fecerit oẽm ad quiescendum. ¶ Et tremor quidem proprius differt a saltu ⁊ iectigatione: quia in saltu ⁊ iectigatione motus est ex toto preter nãm. causatur enim a ventositate: neq; ad ipsum causandum concurrit aliqua virtus nãlis vel motiua voluntarie. Sed ad tremorem propie sumptũ concurrit virtus motiua voluntarie. Et ad tremorem ꝓprie sumptum cõcurrit virtus naturalis expulsiua. ¶ Dixit Gerar. super Viatico. inter tremorẽ ⁊ iectigationẽ non est alia differentia: nisi qr tremor fit continue. iectigatio vero interpolate. Et dixit q; tremor ẽ aliquo modo quedã dispositio media inter iectigationẽ ⁊ paralysim: ⁊ per hoc est in relatione ad potentiam causaꝝ: iectigatio enim fit in principio lesionis. i. cum minori potentia causarum ad ledendũ: ⁊ tremor fit in medio: ⁊ paralysis fit i fine: qr fit virtute superata a fortitudine causarum. ¶ Dixit Jpo. pmo ꝓnosticoꝝ. ⁊ ponit primo ptiñ. tremor ex siccitate proueniens est malus ⁊ incurabilis. ¶ Dixit Ha. quinto de accidenti. tremor in decrepitis non curatur nec remouetur medicamine. sicut nec dispositio senilis. Et dixit tremor si accidit a dispositione frigida ⁊ humida non remouef. aut raro: ⁊ propie i decrepitis pp defectũ virtutis eorum. ¶ Dixit Aui. tremor magis periculosus ⁊ malus est ille: qui a sinistro incipit. ¶ Dicunt. q; ratione cure est prauior: qr virtus in sinistro latere est debilior sed in se ⁊ in ratione cause est minus prauꝰ: quia debiliori causa fit. Cum enim latus sinistrum sit debilius ⁊ frigidius dextro a leuiori causa incurrit tremorem: tamen tardius ab eo facilius liberatur q̃z latus dextrum.

Cura tremoris sicut cura predictarũ egritudineꝝ neruorum triplici perficitur instrumẽto. s. dieta potione ⁊ cyrurgia. Et pp similitudinem curationis eius ad curationes supradictas auctores de ea succincte processerũt. ¶ De dieta dixit Aui. oportet vt cibus sit velocis digestionis. Dixit filius Mes. Libef allaudis ⁊ aliis paruis auibus.

¶ Dixit Hal. ciceris aque comestio cum cimino aneto ⁊ pipere prodest ⁊ confert eis vsus caulium: vt ponitur primo continen. Et ibidem dicitur cum accidit tremor conualescẽti ⁊ corpori debili detur cerebrum leporis assum. ¶ Dixit Zoar. certum est ⁊ probatum q; comedere capita leporum quot inueniri possunt confert tremori mẽbroꝝ. Et iã experientia noui q; iuuant valde priuationi motuum mẽbroꝝ ⁊ ipsoꝝ sensui. Et dixit. in caº tremoris. rege infirmũ cũ testiculis gallorũ ⁊ alis ipsoꝝ: ⁊ de pullis dabis vndiq;: ⁊ succº pulloꝝ est valde bonus. Et si fuerit sener ⁊ tempus hyemis dabis ei succũ colũbarũ silueſtriũ: q; sic facias: decollabis eos ⁊ deplumabis ⁊ mundabis ab interioribus abluendo eos optime: postea pistentur in mortario ⁊ ponãtur in lebete nouo cũ aqua: ⁊ parũ pones olei ⁊ aliqd de coriandro sic cor: sale: ⁊ bulliant vsq; ad perfectaz decoctionẽ: postea colentur per pãnum clarũ ⁊ rarum fortiter exprimendo: ⁊ dabis ad bibendũ succũ illuz. ¶ Dixit Hal. mellis colati ⁊ dispumati comesti ⁊ cũ pineis ⁊ aliis conuenit. ¶ Dixit Aui. que ex aquis est eis melior aut minoris nocumenti est aqua pluuialis. ¶ Dixit Pau. si tremor fit ab aliqua occasionuz manifestarũ dictarũ prohibeaf illa. In summa dixit Haly. in facto ab humore frigido dispone illum omni regimine: qõ in frigidis predictis ostẽdimus morbis ⁊ paulati: ⁊ quo ordine dictũ est. ¶ Particulariter tñ dixit Gloſ. moretur in aere calido ⁊ sicco ⁊ fugiat austrum ⁊ loca humida ⁊ paludosa ⁊ frigida. Et odorificet aerẽ suuz cũ suffumigijs ⁊ stratibus rerũ calefacientiũ: ⁊ olfaciat ea frequenter. fugiat ac-

cidentia aie ꝑter ſtram leuem ⁊ gaudiũ moderatũ. Et exerci/
retur ante cibuꝫ exercitio moderato quouſcꝫ apertis poꝛis
ſudoꝛ incipiat emitti. fricationes ꝓueniunt ante exercitiũ ⁊
poſt. Et ét qñ exercitari non poſſet ante cibũ facte. ¶ Et di
xit Hal. aque marine lauacrũ cõfert tremoꝛi. Et ſiꝫ oẽ bal/
neũ calefactiuũ ſiue nãle fuerit ſiue artificiale ⁊ ſomnus cõ
uenit in q̃ſtitate moderatus ſex hoꝛarũ vſcꝫ ad octo noctur
nus alto capite loco obſcuro ⁊ a frigoꝛe tuto. ¶ Cibus aũt
eoꝛũ ſit panis de tota farina bene fermẽtatus ⁊ ſalitus ⁊ op
time coctus a corticibus tñ mundus. Et quidã plus laudãt
panẽ de milio ⁊ panico. ¶ Et dicũt. ſint grana mũda ab oi
lolio ex quibus fit panis: qm̃ nocet neruis debilitans eos ⁊
ſpm̃ aialem ingroſſans ⁊ ſpãliter nocens virtuti motiue vo
luntarie. Uitent panẽ oꝛdeaceũ ⁊ de ſiliginẽ ⁊ oĩa cibaꝛia de
paſta ⁊ oĩa legumina ⁊ grana. quidã tñ cõcedunt riſum cuꝫ
lacte pineaꝝ coctum ⁊ conditum cũ melle vel multo zucha
ro. Et carnes cõuenientes ſunt carnes auiũ ſilueſtriũ monta
narũ ⁊ aliaꝝ bonaꝝ carnium. ſicut faſianoꝝ perdicũ co
turnicũ allaudaꝝ ⁊ aliaꝝ auiũ minutaꝝ degentium in do
mibus vel arboꝛibus ſeu agris ⁊ turturũ ⁊ columbaꝝ iu
uenum vel pipionũ iam volare incipientiũ ⁊ carnes turdo
rum ⁊ qualiaꝝ. Et pullorꝫ ⁊ pullaꝝ ⁊ ale anſerum ⁊ ana/
tum domeſticaꝝ. Et carnes edoꝝum ⁊ capꝛaꝝ iuuenũ ⁊ ca
ſtratoꝝ. ⁊ ꝓueniunt carnes nicticoꝛacum ⁊ yrundinũ. Et q
dam concedunt interdum carnes capꝛeolorꝫ ⁊ lepoꝝ ⁊ ra/
ro carnes aprinas aſlas: ⁊ ex eis interdũ ſallitas ⁊ interduꝫ
carnes vitule lactentis. Et caro quidem ſerpentis ꝓparata
ſm̃ artem. ¶ Et ex cibis cõuenientibus ſunt ouaſoꝛbilia ⁊
butirum ꝓo condimento aliorũ. piſcibus raro vtendum ẽ
⁊ tunc ſint marini vel de flumine petroſo currenti bonaruꝫ
carnium. lac fugiendum eſt ⁊ quodcũcꝫ ex eo conficit. qui
dã tñ concedunt parum caſei ficci poſt prandiũ. ¶ Fructus
aũt recentes oẽs ſunt nociui: ⁊ non comedendi. niſi aliqñ ve
nirent loco medicine. ſicut aliqñ conceduntur ante cibũ fru
ctus ſolubiles: ⁊ aliqñ poſt cibum fructus ſtiptici. fructus
aũt ficci ꝓuenientes ſunt pinee ⁊ fiſtici ⁊ carice pingues cũ
zinzi. ⁊ acoꝛo. paſſule quocꝫ ⁊ amigdale cõcedi pñt. ¶ Et
vitentur oĩa olera humida niſi aliqñ veniant loco medicine
ad ventrem ſoluendum: olera aũt ⁊ herbe que ꝓferunt ſunt
ſaluia maioꝛana roſmarinus calamentũ oꝛiganum yſopus
pulegium menta feniculus petroſilium ⁊ bis ſimilia. ¶ Et
cibis ſuis vtatur ⁊ frequenter aſſis vel paratis in teſtulis.
raro vero eliſſis cum ſapoꝛibus ⁊ condimentis ad hoc con
uenientibus: de quibus parce ſumere oꝛ premittẽdo leuio/
res groſſioꝛibus: non multiplicando varia cibaꝛia nec va/
rios potus: ⁊ moꝛam in comedendo: ⁊ non ꝓlõgando. A
coitu abſtineat. ⁊ ſuperfluitates omni die diligenter expur/
get ſpõte vel beneficio artis. ¶ Qꝛ ſi tremoꝛis cauſa fuerit
virtutis debilitas. regimie vtatur reſumptiuo in cibis ⁊ po
tibus. ¶ Et ſi eius cauſa fuerit ficcitas. vtatur regimine hu
mectatiuo. ſicut dictum eſt ſupꝛa in ſuis ſimilibus. ¶ Hale.
in libꝛo de tipo. Cauſe curatiue tremoꝛis non ſunt eiuſdem
ſpeciei. imo cum cauſatur ex frigido: curatio eſt ſolum cum
medicina calida. Et ꝓp hoc itinerantes in hyeme: quorum
coꝛpoꝛa tam foꝛti frigoꝛe occupantur donec quaſi moꝛtifi/
cata tremoꝛem incurrant: ſi ad hoſpitia perueniant: in qui/
bus contingat calefieri euadunt celeriter moꝛtem. ¶ Qui/
bus vero accidit tremoꝛ cauſa diſſolutionis. ſicut ſincopi/
zantibus ꝓp cauſam in ſtomaco vel in coꝛde ſi eoꝛum coꝛpo
ra calefiunt leduntur maxime ⁊ vltimo nocumẽto: eo q̃ iſta
indiget calefactionis oppoſitione. ſcilicet inſpiſſatione ſup
ficiei ſuoꝛũ coꝛpoꝛum cum rebus infrigidantibus ad clau/
dendũ ⁊ conſtringendũ meatus. ¶ Et ſi prouenerit tremoꝛ
ex defectu nutrimenti clarum eſt q̃ cum nutrimentis remo
uetur. ¶ Et quibus accidit ꝓp ſuperfluitatẽ humoꝛum ge
nerantium conuenit medicatio per euacuationem. ſicut di/
xit Jpoc. de ancila ſatomanti que nõ fuerat mundata a mẽ
ſtruis in partu filie ſue. eo q̃ os matricis ꝛctum fuerat ver/
ſus intra doluit in pedibus ⁊ incurrit tremoꝛeꝫ in toto coꝛ
poꝛe. Cunctꝫ flobothomata fuiſſet de ſafenis quieuit omni
no ꝓpter perfectam abſolutionem cauſe. quod attende/
re oꝛtet in curatione.

¶ Cura vero per potionem. Aui. loquens in generali dixit.
fac q̃ in aliis capitulis feciſti. ſ. precedentibus. ex apertione
opilationum. ſup. digerendo materiam: ⁊ cum deſtructiõe
mollificationis. ſcilicet exiccando: ⁊ cum euacuatione ⁊ cuꝫ
confoꝛtatione neruoꝛum. Et cum humectatione ſi eius ne/
ceſſitas eſt in tremoꝛe. vt quia tremoꝛ fit a ſiccitate: ⁊ ſic locu
tus eſt: quia raro hoc euenit. vel ſi eſſet ꝓpter debilitatem
ex egritudine. Et cum rectificatione complexionis quecũcꝫ
fuerit illa mala complexio: vt cum calefactione ſi fuerit fri/
gida: ⁊ cum fricatione ⁊ cõpreſſione ⁊ euacuatione ſiue ex/
pulſione. ſ. materie per clyſteria vel vrinam. Et dixit. balnea
in aquis marinis ⁊ in aquis maris. i. cum naturaliter mari
nis: ⁊ cum artificialiter factis ſalſis vel cum medicinis rẽm
quentibus in aqua in qua infunduntur vel decoquuntur
virtutem aque maris naturalis. Et cum aqua nitri ⁊ arſeni
ci. i. auripigmenti ⁊ aſpalti ⁊ ſulfuris: qm̃ ſunt iuuatiue. Et
ſic in verbis predictis. A. tetigit intentiones curatiuas re
ſitas in cura tremoꝛis. ſ. intentionẽ ad digerendum ⁊ exopi
landum intentionẽ ad eũandum: intentionem ad diuerten
dũ: ⁊ intẽtionem ad alterandũ reſoluendũ ⁊ confoꝛtandum.

¶ De intentione itaqꝫ ad digerendũ notant q̃ digeſtio debet
fieri in cura tremoꝛis. ſicut in curis precedentibus dictum
eſt: ⁊ ſpecialiter cum ſyrupi de ſticados partibus tribus: ⁊
oximellis ſquillitici parte vna ſyrupatis cum decoctione a/
coꝛi yue maioꝛane piretri ⁊ nuce muſcata.

¶ De intentione vero ad euacuationẽ. dixit Jpo. ſecũdo epi
dimiarum. ⁊ ponitur primo ꝓtiñ. ⁊ Hal. etiam idem dixit.
ibidem in expoſitione ſua. Tremoꝛ mãlis acciditex domi
nio frigiditatis. i. humoꝛis frigidi. vtplm: qui humor eſt
flegmaticus dominans ſuper genus membroꝝ neruoſoꝝ
et ideo vtplꝫ flobothomia nocet ſed foꝛtaſſe qñcꝫ iuuat eos
qui patiuntur tremoꝛem ex ſuperflua retentione ſanguinis
emoꝛroydarum vel menſtruoꝝ ex cuius retentione multi/
plicatus eſt ſanguis in toto. tunc eniꝫ flobotomia ⁊ ad eua
cuationẽ illius ſanguinis conſuetam reditio curat tremoꝛẽ
Et in 24ª particula Rabi ſic adducit dictum Hal. ſuper ſe/
cundo epidimiarũ. flobothomia: ⁊ ſi non conferat qñcꝫ do
mino tremoris ⁊ eis ſimilibus confert eis qñcꝫ. vtilis enim
eſt illis ſpecialiter quibus incipit egritudo ex ꝓclufione ſan
guinis mẽſtrui: ⁊ quibus ineſt egritudo ex concluſione ſan
guinis multi aliqua ratione. ob cuius multitudinem oꝛbi
tatur ne calor nãlis extinguatur. ſcilicet per viam ſuffoca/
tionis. Et ſic per flobothomiã curata fuit ancilla illa ꝺ qua
recitat Hal. auctoꝛitate Jpoc. in libꝛo de rigoꝛe ⁊ tremoꝛe.
nocet tamen flobothomia ſm̃ plm: quia addit ad frigidita
tẽ ⁊ incrudationem illoꝝ humoꝛũ flegmaticoꝝ. ¶ Di/
xit Phylaretus. ⁊ ponitur primo ꝓtinent. Cum accidit tre/
moꝛ abſcꝫ manifeſta cauſa. i. abſcꝫ cauſa que vt plurimiſa
cit tremoꝛem que eſt humoꝛ flegmaticus. tunc flobothome
tur patiens multitudine flobotbomie. ¶ Dixit. A. ledunt
tremoꝛẽ patiens multitudine flobothomie. ¶ In tremoꝛis
vero facto a dicta materia flegmatica in intentione euacua
tionis. dixit Sera. qui fit ex leſionibus coꝛporeis intelligis
de predicto. curamus in primis dando in potu pillulas ſub
tiliatiuas reſolutiuas mundificatiuas ſicut de tapſia ⁊ feru
das. Et ſi idiget yeris magnis damus illas. ¶ Dixit Aſſi.
cura eius eſt cura ſtupoꝛis. Et Raſis. in diuiſionibus dixit.
q̃ cura eius eſt cura paralyſis. ꝓtiñ. dixit. q̃ non os
bibitio foꝛtis laxatiui fieri neqꝫ euacuatio foꝛtis ne diſſol
uat virtutẽ. ⁊ intellexit maxime in principio: vt ꝑ ſupꝛa in
cura generali. ¶ Dixit Hal. primo radicũ aqua vtendus eſt
quo ſubtilietur humoꝛ. deide pillulas da fetidas ⁊ ſimiles.

Et ſi

Et si non sufficerit hoc cū yeris cura magnis. ¶ Dixit. A. vtantur yeris magnis ⁊ sunt eis experte cochie pillule.

¶ De inicuione vero ad diuersionē. dixit Raſ. primo conti nentis. vtendū est fricationibus fortibus. ¶ Dixit Auic. administret ſ positio ventosarū sup spondiles primū cū scari ficatiōe vel sine. Fm q̄ dispō māe regrit. vētose tū in hoc lo co posite nō sunt ad intentionē diuersionis: sed alterationis vel euacuationis. ¶ De intentione vero ad alterationē relo lutionē ⁊ confortationē neruoꝝ. dicunt q̄ adimpleri pōt p interius ⁊ exteri⁹ approximata. De interi⁹ approximatis. dixit Dya. si decoquant radices malue ⁊ bismalue cū vino: ⁊ illud vinū det in potu mirabiliꝫ valet ꝑ tremorē. ¶ Dixit Raſ. primo cōtinentis. dare in potū. ʒ.j. sticados cum aqua mellis p aliquot dies est iuuatiuū valde tremori euenienti cā cerebri. ¶ Et Auic. dixit si tremor est in capite ꝓprie. i. per proprietatē vel q̄ solū caput tremat: vel q̄ cā tremoris sit ex capite. est iā expertū dare de sticados pōdus. ʒ.j. vel dua rum aut cū yerapi. ex q̄bus facte sint pillule vel cuꝫ syrupo mellino. ¶ Dixit Hilib. Castoreū cum vino calido datum iuuat: ⁊ precipue addita kalēdula ⁊ saluia. ⁊ iuuat dare cō fortātia cerebrū vt oyamargariton plyris ⁊ silia. Et vinum aromaticū cum spēbus cōfortatiuis conditū. ¶ Et Aui. di xit. in fine rei det in potu castoreū. Et opoponacū sumptū cū vino vꝫ multū in tremore manuū. pueniente ex cogitatio ne ⁊ passione aialis ⁊ pñtia virorū venerādoꝝ. ¶ Dixit Hē tilis. electuariū vtile in tremore. ℞. saluie rosmarini aco zi. ana. ℥.j. decoquant ⁊ colent ⁊ in colatura ponant zucha ri li. i. ⁊ croci. ℈.ʒ. ⁊ reducant ad spissitudinē: ⁊ tūc addant pinearū. ʒ.j. xiloal. nucis mul. margari. cardamoni. ana. ʒ.ʒ. dos. ʒ.ij. in ieiunio. ¶ Reperi q̄ q̄dam mulier sexagenaria curata fuit a tremore capitis sola comestiōe nicticoracū de nidis suis. depillabat nāt eas ⁊ decoquebat ipsas cū visceri bus suis ⁊ comedebat totas nihil ꝓjiciens. ¶ De approxi matis vō ab extra. dixit Tabri ⁊ ponit prio cōtinentis. cō uenit tremori sedere sup olea calida ⁊ inūctio membroꝝ ex eis. ¶ Dixit Judeus. hoc emplm est mirabile ꝑ tremorem. ℞. trifoliū alias rhatba ⁊ facit ipm decoq ⁊ tere ipm ⁊ cata plasma inde manū bis in die. Primo cōtinentis: de medicis appropriatis ad tremorē est succus policarie. ¶ Dixit A. valēt vnguēta calida. Et oleū cinamomi est mirabile in tre more cā vulneris facto. ¶ Dixit Serar. super nono Almā. vꝫ oleū cucumeris asinini. oleū de canasse oleū de andaco cha q̄ alio nōie dr herba sulfuraca. ¶ Dixit Hozd. q̄ dixit Uiaticus. in fine hui⁹ capli. post locutionē de medicinis so lutiuis ⁊ oleis. fiāt ista post balneū sulfureū ꝛc. Nō retulit hoc dictū ad medicinas solutiuas: q̄ esset irregulare cū de beāt p̄cedere balneū sed solū retulit ad olea ⁊ vnguēta. pri mo em debēt p̄cedere euacuātia: deinde balnea ⁊ deide olea vnguēta. ¶ Dixit Al. si ex aqua q̄ ex niue dissoluit bibita acciderit tremor ab ipsa abstineat ⁊ balneū ingrediat cali dissimū in quo tā diu morā faciat donec sudet ⁊ sub sole ca lido q̄tidie morat. ¶ Dixit ha. si ex mala cōplexione fit frigi da: ⁊ multo vsu niuis frigide aq̄ potu p cibos calidos ⁊ me dicamina curat ⁊ calidorū oleorū inunctionē. ¶ Dixit A. cura est vaporationes cū nitro ⁊ sinapi ⁊ inūctio cū oleo co stino. ¶ Dixit Serapi. tremorē q̄ fit ex lesionib⁹ aialib⁹ cu ramus cū expulsione causarū ipm faciētiū. ¶ Dixit Al. tre morē cā tristitie aut verecūdie timoris aut in altū ascēsus lo cū vel silibus causis recessu eiusdez cause discedit. ¶ Dixit Serap. tremorē q̄ fit ex multitudine potus vini curam⁹ in primis cū phibitiōe a vino. deinde post illud cōfortam⁹ ce rebrū cū oleo rosato ⁊ aceto ⁊ oleo mirtino ⁊ de salicibus cū floribus palme. ¶ Dixit Haly. in facto ex potu vini. vi num est oīno cauendū ⁊ roſ. oleū ⁊ acetū vini diligēter per cussa sup caput patiētis fundenda sunt ⁊ silia. ¶ Tremorē particularis mēbri sanat hec inūctio. ℞. costi. ʒ.j. piretri eu forbij ana. ʒ.j. castor. ʒ.ʒ. dissoluantur in. ʒ.vj. olei vulpini ⁊ postq̄ bn̄ dissoluta fuerit addat cere. ʒ.j. ⁊ ex eo inungatur mēbrū tremēs. ¶ Dixit Aui. si cā eius est multitudo pot⁹. sup. vel cibi euacua. s. vomitu vel clysteri vel etiā cū medici nis solutiuis si humores fuerint inde multiplicati. Et dixit oleū de andacocha ꝓprietatē hz in tremore mirabilē. Et si militer emplm ex ea factū humida. i. recenti solummodo.

¶ De stupore. Cap. x.

Stupor multis modis noiatur siue accipitur.

Stupor ab aliq̄bus dr torpor a q̄busdā dr obdormitatio seu cōgelatio: ⁊ apud auctores diuersimode iuenit sumpt⁹. ¶ Dixit Aui. vsus istius nois stupor in libris antiquoꝝ est diuersus. plerūq̄ em̄ iportat paralysim. vñ Al. stuporē minorē paralysim vo cat. ¶ Dixit Horō. q̄dā appellāt mollitiē stuporē: sed non est stupor. imo palysis. Et plerūq̄ iportat subeth. vñ Hal. 4° de accidēti. dixit stuporē esse somnū longū. s. ꝓlixū: q̄ in tali somno est actualis ipotentia ad debilr sentiendū. Et q̄ñq̄ stupor iportat q̄ēcūq̄ defectū virtutū sensitiuarū in trinsecarū ⁊ p̄cipue virtutis imaginatiue. Et sic sumitur ab Jpo. 5° affor̄ismoꝝ. in affo. calidū nocet hoc frequēter vtē tibus cū dixit stupores facit ꝛc. Et isto mō somnus proprie dr dici stupor mētis. q̄ꝫ Uia. subeth appellauerit stupo rem mētis. Et aliq̄ñ stupor admiratione iportat. vt de con solatione primo. Sed ex dictis modis non sumit hic. imo stuporē ꝓprie sumptū. dixit Aui. nos ⁊ plurimi auctoꝝ ac cipimus p nocumēto in sensu tactus: q̄ō est diminutio vel ablatio. Et de tali stupore ꝓprie sumpto. Hal. 2° affo. in cō mēto affor̄ismi somnus ⁊ vigilia ꝛc. reprehēdit dicētes ipsa esse somnū. Et quidā dicunt. q̄ in stupore nocumētū in sen su tactus repertū est solū diminutio nō ablatio quam dimi nutionē cōitat etiā diminutio in motu. Uñ Horō. ait ꝓstu porē intelligo diminutionē sensus ⁊ motus in aliq̄ pre cor poris q̄ vulgariter appellat dormitatio mēbri. sicut cū qs tenuerit vnā tibiā sup aliam. ¶ Dixit Serar. sup 9° Al. stu por est dupler. quidā mētis ⁊ isto mō stupor est actio dimi nuta virtutis imaginatiue q̄ impfecte imaginat. vñ stat et nō loquit vt tamen imaginari: ⁊ nō imaginat de quo sit cu randū. Et quidā est dormitatio mēbri vel membroꝝ. ⁊ est actio diminuta sensus tactus: ad quā sequit vtplm diminu tio motus. Hal. ⁊ Uia. stuporē obdormitationē vocauerūt. ¶ Dixit Hal. stupor est frigiditas ⁊ potuit intellexisse put ipsa est imediate ledēs operationes tactiuas: ⁊ sic eēt mor bus cōsilis mala. s. 9° frigida. Et potuit intellexisse inquā tum frigiditas mediate ledit: q̄ mediāte opilatiōe quā cau sat: ⁊ sic est morbus officialis. ¶ Dixit Aui. stupor est mor bus officialis faciēs euenire nocumentū sensui tactuali ad destructionē aut diminutionē. Dixit q̄dam. stupor est penu ria spūs sensibilis in mēbro vel mēbris. Et quāuis Aui. di xerit. q̄ sit morbus officialis. pōt tñ esse morbus cōsimilis: vt patuit in expositione diffinitionis Hale. ⁊ pōt esse cōposi tus ex cōsilī ⁊ officiali. Auic. aūt solū exp̄ssit de officiali: q̄ est ille fm plurimū. ⁊ est morbus officialis in via. s. opilatio phibens transitū spūs sensibilis ad mēbra cōplete vel incō plete. ¶ Dicit Lōciliator. q̄ stupor est morb⁹ in poris opi lationis vel dilatationis. Et quidā dicūt. q̄ etiā est morbus officialis in figura inquantū ꝓpter tremorē qui cōsequitur stuporē accidit mala figuratio mēbri. ¶ Dixit Horō. est morbus officialis: q̄ per ipm ledit operatio mēbri organi ci. Nam ledit operatio mēbri musculosi cui attribuit stu por. Ait em̄ Lonstā. vt primo ponit ptinentis. stupor non accidit nisi mēbris sensibilibus. Stupor tñ ꝓprie sumptus prout importat lesionē operationū tactiuarū vere est acci dens. vñ Hal. 4° de accidēti. dixit. stupor est accidēs in sen su tactus. Et hal. dixit. q̄ est accidēs sequēs egritudinem. Uerū vt dictū est ab auctoribꝫ. est nomē stuporis ad deno tandum morbū quē sequit illud accidēs. ⁊ q̄dā dicunt q̄ pōt vocari morb⁹ inq̄ntū istud accidēs diuertit ad se curā.

Stupor potest dici morbus ⁊ accidens morbi.

Et quidã dicunt. q̃ põt vocari morbus consideratione habita ad alterũ morborum cõponibiliũ cũ stupore. qui sunt aut tremor aut paralysis. ¶ Dixit Aui. si stupor est debilis est cũ tremore. ⁊ si est confirmatus est cũ paralysi. qm̃ in hoc morbo nõ solũ virtus sensibilis ꝓhibet penetrare: sed etiã motiua. q̃ motiua si impedit penetrare nõ oino est cum tremore. si vo oino est cũ mollificatione. verũ qñ sic est q̃ omnino penetrare ꝓhibet. tunc ꝓprie est mollificatio. ⁊ iõ ista diuisio fuit posita ab A. nõ necessario: sed ad maiorẽ declarationẽ doctrine. Et ideo 4° de interioribus. Hal. solũ dixit. q̃ stupor cõponit ex difficili sensibilitate ⁊ mobilitate. Et hz hoc verum qñ sensus ⁊ motus p vnũ ⁊ eundẽ perficiuntur neruũ. tũc. n. necessario cũ stupore. i. sensibilitate diminuta cõiungit malus motus. Si vo p diuersos neruos fiãt tunc põt reperiri stupor sine tremore. iõ dixit. A. in qbusdã horis inuenit stupor absq; difficultate ⁊ impedimento motꝰ. ¶ Dixit Uia. dormitatio est actio cõposita inter naturam ⁊ morbũ. Et Hilib. dixit. q̃ qr in dormitatione sensus nõ omnino deperdit nec morbus oino cõcurrit. ideo dicitur fieri inter naturã ⁊ morbũ. ¶ Dixit Hal. ⁊ ponit primo contin. stupor est dispositio media inter completam siue vltimã laxitudinem. id est mollificationem ⁊ sanitatem.

Cause stuporis. dixit Hal. ⁊ ponit p̃ cõtinẽtis. dormitatio accidit a frigiditate. sicut manifeste appetam bulantibus p̃ niuẽ: qr cũ infrigidant mẽbra eoꝝ primo stupefiũt ⁊ vltimo priuant sensu. Et dixit. oĩa stupor accidit p frigiditatẽ: q̃ si nõ est vltime excidẽs inducit duritiẽ sensus id est diminutionẽ: sed si est pfecta inducit eius ablationez. ¶ Dixit Uia. Cã stuporis est frigiditas subam neruoꝝ coagulans ⁊ cõgelãs ⁊ cõstipãs nevirtus sensibilis eã penetrare possit. ¶ Dicũt. q̃ cã stuporis aut est mala ꝯ fine materia aut cũ mã. Et qñ est sine mã vtpl'm fit a mala cõplexiõe frigida. ⁊ raro valde a calida. ⁊ iõ pdicti auctores nõ exp̃sserunt nisi a frigida: ⁊ nõ qr a cal'a fieri nõ possit: qr immo põt vt patebit. ¶ De mala aũt ꝑpl'one mãli. dixit Sera. stupor nõ accidit nisi qñ aliqd ꝓhibet virtutẽ sensibilẽ penetrare a cerebro in neruos: ⁊ nõ fit nisi qñ accidit opilatio propter humorẽ aut ap̃a. i. ꝓpter humorẽ non ap̃antẽ vel ap̃antez. ¶ Jnquit Joãnes. s. filius Serapionis. qñ coartat neruus cõstringit penetratio. i. via. Et qñ non sunt neruis penetrationes. i. vie ꝓhibet spũs aialis a penetratione: sicut ꝓhibet puluis caligo ⁊ fumus radiũ solis penetrare in aerẽ. Et sicut ꝓhibent ipm limus ⁊ fex penetrare in aquã. Et nõ accidit hoc nisi qñ substãtia eius fortasse ingrossat. Et grossitudo eius nõ fit: nisi qr inspissat necessario a frigore aut qr fit solida. ⁊ coartat ꝓpter aliquã rẽ. sicut ligamentũ aut os qõ remouet de loco suo ⁊ coartat ꝓpter ap̃a. aut qñ nutrit humoribus grossis ⁊ viscosis. ¶ De eadẽ dixit Raz. in diuisionibus. stupor fit ex repletiõe sanguinis: ⁊ fit ex humore crudo frigido quẽ sequens Suil. dixit. stupor semp fit ex mã humida cũ caliditate vel frigiditate. ¶ Dixit Constã. ⁊ ponit primo cõtin. Cũ multiplicat stupor in mẽbris sensibilibus ⁊ deperdit sensus hoc accidit ex grossis cibis i neruis gñantibꝰ humores grossos ipedientes trãsitũ spirituũ p eos iuxta exigentiã nãlẽ sicut accidit in aqua turbida phibente penetrationẽ radioꝝ solariũ per ipsam. Et accidit ẽt ex supflua corporis repletiõe coartãte plm neruos sicut cũ recũbit qs sup membrũ suũ. ⁊ sicut euenit ex cõstrictione ⁊ ligatura ⁊ forti friditate. Et dixit. res faciẽtes stuporẽ superuenientẽ ex repletiõe neruoꝝ sunt he. vz. debilitas neruoꝝ natural'r multiplicatio potꝰ aque frigide multus somnꝰ. introitus balnei post cibũ. hic. n. oĩa multiplicãt in neruis supfluitates. ¶ Dixit Aui. Causa stuporis aut ex parte virtutis aut instr̃i. sup. aut vtriusq;. Ex pte virtutis: vt qñ debilitat'. sicut in febribus fortib⁹ ⁊ acutis ducẽtibus ad stuporẽ. ⁊ sicut in illo q passurus est syncopim statim ⁊ apud ꝓpinquitatẽ mortis. ¶ Notãt q̃ accidẽtia anime quãuis inducãt tremorẽ vt patuit: non tñ inducunt stuporẽ. Et cã est: qr ad inducendũ tremorẽ sufficit leuis lesio i virtute vel spiritu. qñ leuem lesionẽ per modum supradictũ facere pñt anime accidẽtia. ad motũ. n. fortis exigit virtꝰ quare leuis lesio eã impedit. Sed ad sensum sufficit leuis virtus quare leuis lesio nõ impedit ipsam. quare nec stuporẽ facit. imo nõ fit stupor ꝓpter cãm in virtute nisi ꝓpter cãm multũ resoluentem de spũ sicut in febribus dictis ⁊ syncopi contingit. ¶ Ex pte vero instr̃i Aui. multas numerat cãs: q̃ ad ordinem sic reduci pñt. qm̃ cã stuporis ex pte instr̃i: aut est corruptio cõplexionis nerui ⁊ instr̃i tactus: q̃ fit vel ꝓpter fortẽ frigus qõ accidit ex aere vel potu medicine multũ fridatici: est. n. frigidior ficco terrestri. Sẽtilis aũt dixit. q̃ dixit. aquatici ad dr̃iã cuiusdã scorpionis terrestris dicti algerat: cuius venenũ: vt pz. 4. 6ª. est calidũ. Aut ex tactu pisces vocat' torpedo. Et quidã dñt. q̃ est pisc⁹ dict⁹ muricatus cuius ipressio mirabilis est. stãs em̃ in reti piscatoꝝ manibus tangentiũ rete stuporẽ infert vt vult Plinius ⁊ Auer. ⁊ cõmento 9° hoc innuit. Aut est dixit Aui. corruptio cõplexionis instr̃i ꝓpter vehementẽ caliditatẽ ꝓuenientẽ ex morsu serpẽtis: aut lõga mora in balneo: aut febrib⁹ incẽsiuis. Aut est cã ex parte instr̃i grossitudo suba nerui quare spũs in ipsam nõ penetrat bñ. Et ꝓpter hãc cãm ꝓtingit q̃ tact⁹ pedis in cõparatione ad tactũ manus sit sicut stuporeo qõ cutis pedis ẽ callosa grossa ⁊ nerui ẽt pedis sunt grossi duri solidi. Impedit aũt duricies instr̃i sensus motus vo fortificat vt patuit: qr ad efficaciã sensus exigit q̃ spũs sensitiuus trãseat in neruos ⁊ ptes ipsoꝝ paruas ⁊ extremas et ex eis ad carnẽ ⁊ cutẽ. Cũ aũt neruoꝝ partes ⁊ carnis ⁊ cutis sunt oure solide dẽpse ⁊ callose spũs i ipsarũ partes paruas ⁊ extremas libere ⁊ sufficiẽter trãsire non põt q̃re nec sensum sufficiẽter facere. Sz ad efficaciã motus non req̃t q̃ spũs motiuus trãseat sicut in ptes neruoꝝ paruas ⁊ extremas ⁊ ad carnẽ ⁊ cutem. ¶ Aut cã ex parte instr̃i. dixit Aui est opilatio: q̃ opilatio: aut erit ex humoribꝰ grossis: et flãte sanguine grosso vel melĩa. Aut erit ex humoribꝰ colericis subtilibus: tñ raro. Aut opilatio erit ex coartatiõe facta ab ap̃ate vel exitura ꝓpinq̃ neruis: aut ex vehemẽti ligatura. Aut erit opilatio ex coartatiõe ꝓueniẽte ex situ innoluẽte neruos. aut ꝓueniẽte pp accidẽs forte. i. ꝓpp aliquã cõz accidentalẽ fortiter coartantẽ. aut accidit opilatio. qr effunditur ad membrũ sanguis: aut humor alius plurimus opilans. que effusio ꝓpter dolorem plurimũ est ex sanguine. et propter hoc cũ permutat' situs eius ⁊ remouet recedit ab eo qõ ad ipsum effusum erat redit sensus. Aut fit opilatio a siccitate ⁊ inanitione. vñ opilant' meatus ꝓpter collectionẽ villi ⁊ eius cooperturã. Aut accidit opilatio ex humiditate cõplexionali sine mã mollificante ⁊ sequit' hanc mollificationẽ clausio meatũ. ¶ Qr si ex aliqua predictarũ causarum: q̃ se tenent ex parte instr̃i ꝓuenerit nocumentũ vel mala dispõ in spiritu sensitiuo: tunc illa cã se tenebit ex parte vtriusq;. s. virtutis ⁊ instr̃i. ¶ Quidã reducũt pdictas cãs ad primitiuas antecedẽtes ⁊ cõiunctas. primitiue eĩ sunt sicut aeris frigiditas: aut mala caliditas balneũ actu frigidum vel multũ caliduz. Medicina narcotica venenũ piscis stupefaciẽs ligatura ⁊ mẽbri compressio ⁊ similia. ¶ Cause vero añtes sunt mala cõplexio frigida vel calida nondũ cõcocta mẽbris sensitiuis humor supfluus ap̃ans vel non apostemans. ¶ Et cã coniuncta erit ipsa mala cõplexio proueniẽs ad mẽbra sensibilia vel ipse humor iam actu opilans ⁊ filia. ¶ Dixit Aui. cãe stuporis qñq; sunt in cerebro: ⁊ tũc stupor est toti corpori cõis: ita q̃ etiã membris faciei ⁊ capitis. Dicunt q̃ qñ causa est in cerebro si est magna multum potens ledere cerebrũ: tunc nocumẽtũ cõicat' toti corpori. Si vo parua: tũc non cõicabit toti: sed faciei: aut q̃busdam membris

De cause ex parte virtutis.

membris circa faciem. Et qñq; sunt cause eius in nuca. s. in eius principio: & tūc stupor est vlis oibus mēbris sub fa cie. Et qñq; sunt in spondili aliqua. s. in loco principij ner uor: & tūc stupor cōicat mēbris ad q̄ veniunt nerui orta ab illa spondili. Et qñq; cōicat toti nuce illius spōdilis: & tūc obstupescūt oia mēbra sub illa spōdili posita. Et qñq; cau se sunt in ramis neruor. s. post exitū eor a spōdili: & tūc cōi cat nocumētū mēbro illius rami. ¶ Dixit Aui. stupor suc cedit plm. i. plerūq; peripleumonie pleuresi & apati pānicu culor cerebri frigido siue p modū euaporatiōis siue p mo dū trāsmutatiōis materie illorū apatū. ¶ Ex dictis patere potest spēs & ofie stuporis diuersificate fm cās fm loca & fm intētionē & remissionē. Alius. n. est stupor complexionalis purus alius mālis alius vlis toti preter ca. alius particula ris vni mēbro vel aliqbus mēbris alius sequēs alīs egritu dines: & alius p se eueniēs: alius fortis: alius debilis: alius mediocris. Et cū stupor fuerit a cā antecedēte fm plm debi lis precedit forte & gradatim fortificat. Cū vero fuerit a cā primitiua pōt i sui pncipio eē fortis. ¶ Dixit Gal. & ponit pro ptinētia. Si inueterascit stupor & plōgat declinabit mēbrū ad laxitudinē seu mollificationez. ¶ Et Aui. dixit. ois stupor ois mēbri cū pseuerat & fit fortis nūciat palisim: aut spasmū aduenientē illi mēbro: q; talis stupor significat mām grossam multā q̄ cū pfecte opilauerit faciet palysim. Et si mota igrediat nerui vel musculū extēdēs i latū faciet spasmū. Et ió bñ dixit: qō stupor faciei nūciat torturā. s. se cuturā ad paralysim faciei pel spasmū. Et dixit Aui. cū pse uerat stupor & plōgat pducit ad mollificationē. Et pt hoc verificari ēt de stupore large sumpto p somno pfundo: qm vtroq; mō sumptus significat mām flegmaticā multā cru dā. Cūergo pseuerat pōt inducere paralysim vel aliā. i. egri tudinē frigidā neruor. ¶ Et dixit: cū stupor pseuerat: & nō remouet eūone: deinde succedit vīgo nūciat apoplexiā: q; cū nō remouet eūone significat mām plurimā. Et si supue nit ei vīgo significat ipsam in capite cōtētā & agitatā in cu ius agitatiōe pōt fluere ad vētriculos cerebri & facere apo plexiā. supple. vel epilepsiā & pōt apostemare & facere litar giā. ¶ Dixit Hor. stupor magis pertinet ad partē anteriorē cū ab illa magis pcedat vīus tactiua. ¶ Dixit Her. sup cō clusio Al. stupor magis accidit in pedib⁹ q̄z i alijs mēbris: q; sunt magis remoti a fonte caloris & a cerebro a quo pce dit virtus sensitiua: vñ minorē recipiūt virtutē sensitiuā: vñ leprosi experiunt q̄ i pedibus citius pdūt sensum. Et q; pe des magis organizati sunt ad motū q̄z ad sensuz: qua de cā plures aduenīūt ad eos nerui motiui q̄z sensitiui: vñ citius incurrūt stuporem. Et ēt pp alias causas supra assignatas. ¶ Dixit Gentilis: cā pp q̄z homini stupefit crus vel aliud membrū pp malum situm vel oppressionē alterius membri q̄n hō ipse est in via liberatiōis ab illo stupore sentit quen dam malū sensum ac si formice multe pergerent p illud mē brū mordēdo ipm: pōt esse pceptio frigiditatis acqsite i cō pressiōe q̄z percipit reuertēte sensu: vel cā est perceptio ali quor vaporū retētorū in cōpressiōe faciētiū illā mordicatio nē. Et subdit: mlte alie cause sunt i hoc ꝓsiderabiles. ¶ Di cūt qdā: q; fornicatio in stupore plus aduenit tēporibus q̄z alijs partibus corporis pp multitudinez arteriarū in ipsis.

Signa gñis dixit Al. cū aliqs sentit aliqō mēbrū suo ꝓ ficut est dispō pedis cū fit stupidus. s. pp pssurā alterius mēbri vel rei gravis sup ipm dicimus illud mēbrū stupore bre. ¶ Dixit Cōstan. mēbrū stupefactū appet ōctū frigidi tactus. ¶ Dixit Aui. Signa stuporis sunt ipsemet cause stuporis supradicte si p̄cesserunt sicut ēt dixit: q; signa tremoris sunt cause ipsius. ¶ Quidā aūt dñt. q; pb Aui. volvit q; cause tremoris inuente sint ēt signa stuporis: qm poris. s. supra tremorē. Nā cause tremoris cū augent signi ficant stuporē futurū: & sic essent signa pronostica. Et signi ficant cause tremoris diminutionē earū: q; cū sunt parue de biles faciunt solū tremorem: & nō pñt facere stuporē cōiūgi cū tremore. Et quidā exponūt: cause tremoris significāt cū additione earum &c. q; cum sunt fortes significant stuporez fortem: & cum sunt debiles significant stuporem debilem. ¶ Signa spērum dixit Cōstā. ꝑ cōtiñ. signū eueniētis ex re plone toti⁹ est repletio ipsi⁹ corporis. Et eueniētis ex replo ne neruor est debilitas neruor i radice & multiplicatio po tus aque frigide: & somn⁹ & balneū post cibū. Et certificat hoc cū stupor venerit post purgationē corporis & paucitatē nutrimēti & inequalem digestionē: tūc. n. scies q; supfluitas est in neruis replēs eos. Et sil'r q; fit ex replone toti⁹ qñ al leviat post purgationē chimorū & melioratione digōnis. Et dixit: qñ stupor est ex ppio morbo neruor: tūc assidue manet & mēbrū stupidū apparet frigidi tactus fm proporti onē reliqui corporis. ¶ Dixit Raſ. in diuisiōib⁹. Signa facti ex sanguine sunt rubedo coloris vehemēs: que trahit ad nigredinem: & facti ex flāte signa sunt mollities toti⁹ cor poris & albedo coloris & grauitas sensum. ¶ Dixit Auicē. facti a repletiōe sanguinea significationes sunt repletio ve narum & quidem inflatio & grauitas corporis & faciei rube do & oculorum & reliqua signa dominij sanguinis. ¶ Pri mo continentis: signa stuporis ex frigiditate habent ex vsu frigidorum. ¶ Et stupor ex debilitate neruorum & eorum opilatione cognoscitur ex assidua mora stupefactiōis & assi duo aduentu eius & caro & musculi quibus euenit apparēt repleti. ¶ Dixit Guilielmus. Signa facti ex humiditate cū caliditate sunt rubedo faciei & oculorum que trahit ad ni gredinem & apparitio venarum cum habitudine carnosa & dulcedo apparet in lingua. Et vrina colorata & spissa & pre cessit vsus ciborum & potuum generantium sanguinem. ¶ Et facti ex humiditate cum frigiditate signa sunt molli ties totius corporis & albedo faciei & corporis & grauitas sensuum & pigritia. Et precessit vsus generantium flegma. Et vrina apparet spissa alba lactea. Et pulsus paru⁹ & mol lis. ¶ Dixit Hor. stupidi non tenent oculos semper aper tos sicut faciunt congelati. ¶ Stupor convenit cum dolo re: in hoc q; ambo sunt actio lesa tactiue virtutis. Sed dif fert ab eo: quia dolor vt in capitulo de dolore supra appa ruit est actio tactiua corrupta: stupor vero est actio tactiua diminuta vel fm quosdam etiam ablata.

Signa facte a mala cōplone.

Cura stuporis vt relique predicte egritudines neruorum triplici perficitur in strumento: scilicet dieta potione & cirurgia. Verum q; cura stuporis materialis multum convenit cum cura paralysis. auctores de eius cura succincte trāsierūt. ¶ Dixit Al. opor tet cum dormitatio accidit eius nō negligere curam: ne for te in enervationem transeat: & difficile sanef. ¶ Dixit Avi. eius cura non est differenda: quoniam cum prolongat hu ius egritudinis tēpus perducit ad paralysim. ¶ Dixit He rardus: curatur ex parte stupor cura paralysis: & non fm to tum: habent enim easdem causas & eisdem medicinis curā tur: sed non fm totum: q; fortiores medicine requiruntur in paralysi q̄z in stupore: cum sit fortior passio. Et fortiori egritudini fortior debeatur medicina: vt dixit Gal. in com mento aforismi: elleborus periculosus est &c. ¶ Dixit Ha lyabas: q; materia: que facit dormitationē est eadem ei que facit paralysim: nisi q; in dormitatione pauca est materia & passio debilis: ideo in eius medela eadez sunt medicamina que in paralysi adhibenda verūtamen virtute & q̄ztitate re missa. ¶ Avi. vero pro cura stuporis remisit ad curam tre moris: q; est eadē. Et sic insinuāt auctores curas oīuz egritu dinū neruor materialiū esse easdē: differētes solū fm inten sum & remissum: sicut intēsior est vna egritudo & cā ei⁹ egri tudine alia & cā sicut eius & enim in paralysi opilatio maior est & fortior q̄z in thetano: & in thetano q̄z i spasmo & i pla smo q̄z in tremore & in tremore q̄z in stupore. Et sic ēt earum

cure variantur ſm plus ⁊ minus.

¶De dieta in ſtupore. Dixit Jpo.6.epidimiaꝝ. ⁊ ponitur p̄ contiñ. vtiliꝰ ⁊ cõueniẽtiꝰ cura ſtupoꝛis ⁊ principij mollificationis eſt aſſiduus motus mẽbꝛorum patientiũ. eo q̄ motus facit ipſa reuerti ad priſtinã ſanitatẽ. ¶Et Conſtãt. dixit. valet in ſtupore aſſiduatio exercitij ⁊ vſus balnei Hal. eũ dixit. balneũ poſt maturationẽ ⁊ purgationẽ ingrediaſ ¶Et Aui. dixit. de curis conuenientibus ſtupori. i. mẽbꝛo ſtupido eſt exercitiũ illius mẽbꝛi ⁊ aſſiduatio eius motus. q̄ viuificatur p̄ ipſum eius calor ⁊ reſoluit mã ⁊ aperit opilatio cauſata in neruo veniente ad ipſum membꝛum. ¶Dixit Halyab. Laue cibaria que generant flã ⁊ a coitu arce. Calefacientibus refice cibis: qui tñ nimij nõ ſint caloꝛis vt cicerum aquã cũ cymino ⁊ aneto gallinarũ carnibus ⁊ ſilibus. ¶Dixit Hal. in libꝛo de motibus ineuitabilibus ⁊ ponitur a Rabi. in nona particula. Jn ſtupore accipio inſtrumentum oꝛis ſtricti qõ vocaſ boccale ⁊ pone in eo aliquos cibos molles liq̄dos ⁊ poſita in oꝛe eius extremitate. ⁊ lingua depꝛſſa effunde in meri cibos illos. ⁊ valet hoc ingeniũ in cibãdo apopleticos ⁊ oẽs hmõi deglutire non valẽtes ex leſiõe virtutis. ¶Dixit Guil. ſcire debes q̄ nihil eſt melius in ſtupoꝛis cura a quacũq̄ cã ſit. i. mãli q̄ꝫ abſtinentia ab oi vino vſq̄ quaſi ad finem curationis.

¶Jn cura vero ſtupoꝛis per inſtr̄m potionis in intentiõe ad digõnem. dixit Haly. ſi humoꝛ ſit crudus vtere aq̄ radicum feniculi paucis diebus donec maturatio appareat. ¶Dixit Sera. q̄ vincens in hac egritudine eſt humoꝛ frigidus viſcoſus: oportet adminiſtremus res q̄ calefaciunt ⁊ reſoluũt ⁊ ſubtiliant. ¶Jn intentione aũt ad eũonem dixit Serap. euacuemus in primis cum pillulis de ptaſſia: aut fetidis ⁊ ſilubꝛis. ¶Dixit Almã. ſi inueterauerit paſſio eger ex pillulis fetidis purgandus eſt. ¶Dixit Raſ. in diuiſionibus. cura facti ex ſanguine eſt flõmia. ¶Dixit. A. in facto ex replone corporis flobotomãdo proſequere. i. flobotoma flõmia vltima: vt dicit littera Gerardi. extra. i. flõmia copioſa. Naz multotiens remouet ſtupoꝛẽ ſola ⁊ cum rectificatione regiminis ⁊ alleuiatione cibi. ¶Dixit Raſ. primo continẽtis. ſanguiſuce ⁊ ventoſe preſtant ſtupoꝛi magnuz iuuamentũ. ¶Dixit Raſ. primo continentis. in flãtico yera ruffini eſt valde vtilis. ¶Jn intentione ad diuerſionẽ fricationes aſpere conueniunt mirabiliter. ¶Dixit Conſtã. vidi plurimos iuuari in ſtupoꝛe ex apoſitione ſanguiſucarum in loco. ſed non debent apponi corpoꝛe exiſtente repleto: imo poſt purgationẽ. ¶Jn intentione aũt ad alterationẽ ⁊ conſortationem: dixit Sera. poſt purgationẽ vtantur balneo ⁊ inũctione loci ſtupefacti multa cũ oleo ſiccionio ⁊ de euforb. ⁊ oleo de coſto cum caſtoꝛ. ⁊ piretro. ¶Dixit Hal. poſt purgationem mẽbꝛum diſtilla aquam in qua ſit quedã calefacientiũ decoctio ⁊ vnge mẽbꝛum oleo keyrino aut de roſſamino ſine yeſſemino. ¶Primo continentis. oleũ cucumeris aſini in quo ſit diſſolutũ caſtoꝛeũ conuenit ſpaſmo ⁊ dormitationi. ¶Dixit Conſtan. medicine ſingulares valentes huic morbo ſunt armoniacũ ſerapinũ galbanuz alkitran opoponacum oleũ liliaceũ ⁊ laurinũ oleum balſami adeps eritij ⁊ aſini ſilueſtris ſtoꝛax liquida coſtum ⁊ oleũ eius ⁊ ſilia. Et euforbium bullitũ in oleo coſtino vel laurino conuenit mẽbꝛis ſtupidis ⁊ infrigidatis. Et dixit Conſtan. medicina ingroſſatiua oꝛ prohiberi in ſtupoꝛe. ¶Dixit Aui. cum accidit ſtupoꝛ in aliquo mẽbꝛo pp cãm antecedentẽ vel primitiuam ſiue ſit frigus ſiue aliud aduenies principio neruoꝝ vt caſus vel percuſſio. tunc opꝛ vt non ſis contẽtus curatione loci ſtupidi. ſ. tantum: ſed fiat oꝛis cura. i. principaliꝰ ⁊ digniꝰ in principio nerui veniẽtis ad ipſum membꝛum ſicut Hal. recitat ſe feciſſe in illo qui cecidit de mula de interioribus primo. ¶Unguentum propꝛium dormitationi ponendum in loco dormitato. ℞. olei veteris. ℥. iiij. aque. ℥. viij. caſtoꝛei calamenti ruthe. aã. ℥. i. bulliant omnia donec aqua deficiat: deinde colentur ⁊ addatur cera. ℥. i. ⁊ liquefacta remoueatur ab igne. Et ex hoc vnguento manet locus immobilis membꝛis ſicut inceſſus vermium vel formicarum cura eoꝝ ra chuzez. ſ. cum reſolutiuis.

De euacuatione.

De vnctionet

De alteratiõe ⁊ conſortatiõe.

¶De toꝛtura.

Toꝛtura non eſt morbus cõtra diſtinctionem paralyſi vel ſpaſmoꝛ: imo vel est paralyſis particularis vel ſpaſmus particularis. Et pót multis membꝛis corpoꝛis accidere. ℥ibus in qbus paralyſis vel ſpaſmus cũ eueniũt cauſant toꝛturã. Uerũtñ: q̄ toꝛtura q̄ñ eſt in facie repſentaſ aſpiciẽtibus res appareter notabiliꝰ. Jo auctoꝛes de faciei toꝛtura ſpãle fecerũt capitulũ. ¶Dixit Auicen. toꝛtura eſt morbus officialis in facie: p̄ quẽ trahit̃ pars faciei ad partẽ non nãlem: ⁊ alteratur forma eius nãlis ⁊ remouetur bonitas obuiationis viroꝝ̃q̄ labioꝝ̃ ⁊ ambaꝝ palpebꝛarũ ex parte vna. ¶Toꝛtura conſiderata p̄ talem tu faciei ad partẽ non nãlem eſt accidẽs. ſ. actio motiua corrupta. Sed cõſiderata prout dicit rem toꝛtã indebite figere ſic eſt morbus in figura. Et ẽt morbus in ſitu p̄ loco: in ea partes faciei non bñ ſituanꝰ vel locantur: vel ẽt eſt morbus p̄ ſitum p̄ ſocietate: ⁊ maxime q̄ꝫtuz ad labia. Ledit. toꝛtura labioꝝ̃ opõnes maxime maſticationis eruſtationis ⁊ expuitionis. Et pót dici morbus in via inq̄ꝫtum in toꝛtura eſt opilatio. ¶Dixit Guil. toꝛtura eſt inclinatio oꝛis ⁊ labioꝝ̃ ad partẽ dextram vel ſiniſtram cũ impoſtitia claudi alterũ oculoꝝ̃ ⁊ exuſflatione ex latere vno tñ cuz p̄ ei vt effluxet aerẽ violẽter. ¶Notant. q̄ non ſemp̄ manet ⁊ remouet̃ bonitas obuiationis labioꝝ̃ ⁊ palpebꝛarũ ſed aliq̄ñ ſolarũ palpebꝛaꝝ abſq̄ labijs vt in toꝛtura ſolius frontis pp ſpaſmũ trahẽtẽ ad ſupioꝛa. Et q̄ñq̄ ſoloꝝ labiorum abſq̄ palpebꝛis vt in ſpaſmo vel paralyſi partis ſimilis faciei ſm mentũ. Et toꝛtura quidẽ accidit pp leſionẽ eniẽtẽ in neruis p̄cedẽtibus a tertio pari neruoꝝ cerebꝛi ℥ p̄cedentibus a q̄ꝫpluribus ſpondilibus colli ad muſculos faciei ſicut ipſoꝝ anothomia ſuperius manifeſtauit.

Et fit toꝛtura dixit Raſ. in diuiſionibus. ex duabus rebus. ſ. ex ſpaſmo in vna duaꝝ partiũ trahẽte ad aliud latus. Et fit mollificatione. ſup. ⁊ q̄ñq̄ fit ex vtroq̄ ſimul. ¶Dixit Aui. cã toꝛture aut eſt mollificatio partium faciei: aut eſt ſpaſmus ipſarum. ¶Dixit Raſ. primo continentis. intelleri ex verbis Halie. q̄ toꝛtura eſt ſpaſmus ſm plus. i. ſm pl'm ⁊ eſt paralyſis ſm minus. ¶Dixit. A. facta a ſpaſmo vt plurimũ contingit: q̄' paſmus a leuioribus cauſis cõtingit q̄ꝫ paralyſis. Et q̃ eſt ſpaſmus pót eſſe ſpaſmus oꝛis giꝛis. vez ſm pl'm eſt ſpaſmus humidus: deinde nõ proportionatus ad mãm. Rariſſime vero erit ſpaſmus ſiccus. ¶Dixit Raſ. primo continentis. hec toꝛtura eſt ſpaſmus humidus: q̄ accidit ſubito: ⁊ p̄cedunt ipſum ſaltus ⁊ vſus reruz humidarũ. ⁊ multotiẽs. i. aliq̄ñ accidit toꝛtura in membꝛis acutis cũ moꝛs eſt proxima ⁊ toꝛquetur labium ⁊ eius ocoloꝝ̃ apparet minoꝛ altero. Et hoc accidit ex dominio ſiccitatis in cerebꝛo. ⁊ filr Al. ⁊ alij poſuerũt toꝛturã a ſpaſmo humido ⁊ a ſpaſmo ẽt ſicco. Forma itaq̄ nãlis faciei alteratur. i. permutaſ. Aut q̄ pars eius cadit ⁊ precipitat inferius pp relaxationẽ ⁊ mollificationem eius. Aut q̄ pars eius contrahitur pp ſpaſmum. ¶Quo aũt procedit a mollificatione. dixit Hal. ⁊ ponitur primo continentis. q̄ñ mollificatur aliquis muſculus partis dextre faciei trahitur illa pars verſus ſiniſtrã ei oppoſitam. Et ſi mollificatur muſculus mouens ſiniſtram partẽ labij declinat ad dextrã. Et ſic accidit omnibus mandibulis in genis. ¶Dixit Auic. cum pars mollificata declinat ad partem. i. labitur a ſuo naturali ſitu trahitur cum ea pars ſecunda. i. alia pars illi oppoſita ⁊ moilificat eam. i. trahit eam ac ſi eſſet mollificata. Et hoc eſt verum ſi mollificatio eſt foꝛtis ⁊ multa. Si aũt eſt debilis ⁊

lis ⁊ parua mollificaꝫ ſolū ipſa pars leſa: ⁊ non trahit ſecuꝫ
partē alteram ei oppoſitam. Vel trahit ſecū partē ſcōam. i.
partē imediatam parti mollificate ex eadē parte faciei: vñ ſi
mollificatur pars maxillaꝝ partis dextre: tunc ipſa labitur
⁊ in lapſu mollificat. i. trahit ſecū ptē ſcōam. i. ſibi īmediate
cōiunctā ex pte īpiozi: ⁊ ſic trahit palpebrā inferiozē ſecū.
Et ad ꝫ faciēdū adhuc opꝫ q̄ mollificatio ſit fortis: ꝫ nō ſi
cut q̄ trahit ptē oppoſitā. Si aūt illa mollificatio fuerit de
bilis reſpectu eius: que trahit partē ſibi cōiunctā ſoluꝫ ipſa
maxilla mollificabit: ⁊ non trahit ſecū palpebrā ſibi cōiun
ctam. ¶ Et dixit Hal. 4° de interiozibus. ſanū latus erga. i.
contra mollificatū trahit. mollificatū vero ad ꝓrium contra
hitur. Et dixit. lacerto ſiniſtri lateris labium mouente molli
ficato idē labiū ad dextruꝫ vertitur. Et idē voluit tertio de
interiozibus vltio capᵗo. ¶ Q̄uo aūt fiat tozturа a ſpaſmo.
dixit Hal. 4° de interiozibus. Si ſpaſmus fiat in aliquo late
re faciei a mēbris ſpaſmatis: que ſana ſunt attrahuntur. Di
xit Aui. a ſpaſmo aūt fit tozturа: qm̄ cum pars vna ſpaſmaꝫ
ſtupefit. i. ledit pars 2ª. ſ. ſana ⁊ ſequit illā: q; trahit ab ea.
¶ A paralyſi vero ⁊ ſpaſmo poſſe fieri tozturā innuit yhus
haly. Cum voluit q̄ in vna parte faciei poſſit locari mā ſic
in lacertis q̄ faciet in eis ſpaſmū ⁊ ꝑctionē: ⁊ in alio latere
ſic q̄ faciet mollificationē ⁊ elongationē. ¶ Dixit Hal. 2. ō
accidēti. capᵗo ō cauſis morbi in figura. ſi eſt mollificatio in
latere. ſ. vno faciei eſt attractio torti. i. fcā a parte torta. q̄ ps
torta eſt pars ſana ⁊ trahit ad ſe partē mollificatā. ¶ Dixit
Paulus. non q̄ vī eſſe ꝺtracta maxilla opꝫ paralyſim hīe
ſed oppoſita. Et dixit Hal. in tozturа facta a ſpaſmo ſana a
mēbris ſpaſmatis trahuntur. ¶ Haly. vero nono theozice
vī ſentire oꝫ poſitū. Ait. n. in cōtozſione ex ſpaſmo alicuius
maxillarū ꝟbitur maxilla ſana in ſeipſam. Cuius ſigna ſunt
q̄ eger oculū qui eſt in ſano latere claudere nequit. Si eniꝫ
oculū vt claudat p̄ceperis ei oculus qui in ſano eſt latere re
manet apertus. ⁊ hoc ꝓp palpebre vel iferiozis lacerti retra
ctionē ad inferiozа. Et ſic vī Hal. velle q̄ pars ſpaſmata ap
paret ſana. ⁊ pars ſana apparet in ſe ipſam contracta Halie.
vero ⁊ Paulus videnᵗ velle hoc cōtingere in tozturа a mol
lificatione. Melue vero capitulo de tozturа dixit. pars pa
ralyticata relaxat ad inferius. ⁊ pars ſpaſmata eſt torta ſupe
rius: q; trahit ad ſuperiozа. Et nō declarauit an pars laxata
laret ſecum partē ſanā an non. Neq; an pars ſpaſmata ꝺtra
hat ſuperius ſe ipſam ſolū an ⁊ partē ſanā ſecum. ¶ De hac
diſceptatione loquēs Raſ. p̄ ꝺtiñ. dixit. putauerunt qdā q̄
paſſio tozturе ſit in latere non diſtozto. q; latus ſanuꝫ trahit
ad ſe latus patiens ſibi oppoſitū ⁊ diſtozquet ⁊ loquitur de
facta a paralyſi. Et ſubdit Raſis. hoc ſm p̄m eſt falſum: eo
q̄ paſſio eſt in illa parte in qua oculus apparet diminutus.
⁊ hoc non eſt niſi in latere iclinato ad partē oppoſitā. ¶ Si
militer Aui. dixit quidā dixerunt. ſ. haly. ⁊ ſequaces q̄ la
tus egrum in tozturа eſt latus q̄ ſanum vī. ſ. apparēter q̄ꝫ
bis cā tozture mollificationis ſit in ipſo latere aparenter ſa
no. Et dixerūt illi. q̄ latus ſanuꝫ. ſ. vere ⁊ exiſtēter miniſtrat
attractionē ipſius lateris egri vt equet illud. i. ad equalita
tem apparēter ſiue reducat illud latus egrū. Jn q̄ reductiōe
latus ſanū vere apparet egrum ſedū cozrugatū ⁊ contractū.
¶ Et quidā reddunt cām huius dicētes hoc eſſe: q; nerui
mollificati vacui ſunt ſpiritibus ⁊ virtute. Nerui vero par
tis ſane fortificati ſunt pluribus ſpiritibus ad eos tranſmiſ
ſis. Mittuntur. n. ad partē ſanā q̄ non p̄ñt mitti ad ptē egrā
vñ fit pars ſana ponēs in attrahendo ad ſe partē egrā. Sed
dixit Aui. hoc nō eſt verū ſm p̄m. Quod dictuꝫ accipiens
Huil. ⁊ reddēs cām eius dixit. in oi tozturа cū hoc q̄ eſt pec
catum in forma ⁊ figura mēbri: ſunt due diſpōnes manife
ſte. ſ. gibboſitas ⁊ contractio: ⁊ in cōtractione eſt primū pec
catū contractū ex radicibus lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ mouētium
mandibulas ⁊ labia. ſz in pte gibboſa. neceſſario cadit elon
gatio neruoꝝ ⁊ mollificatio vltra debitū. ¶ Jnſup hoc ver
bum Raſ. ⁊ Aui. pōt reduci ad tozturā ex ſpaſmo ꝺ haly.
Et exponaᵗ dcm̄ Aui. ſic. qdā dixerunt. q̄ latus egrū in toz
tura facta a ſpaſmo eſt illud q̄ ſanū vī inſpiciētibus euz. i.
q̄uis cā. ſ. q̄ eſt ſpaſmus ſit in ipſo latere apparēter ſano: ⁊
ſic ſit eſſentialiter egrū. Et dixerunt. q̄ latus ſanū q̄ vere ē
ſanū miniſtrat attractionē. ſ. ſuimet lateris in ſeipſo. q; in ſe
contrahit vt equet. ſ. ex hoc latus vere egrū ſpaſmatū. ſic er
go latus vere ſanū apparet egrū contractum cozrugatū. Et
latus vere egrū apparet pulchrū ſanū non contractuꝫ. Sed
dixit. A. hoc non eſt verū ſm p̄m. contingit aūt ſic eſſe: ⁊ cō
tingit ſic non eſſe. Et ad hoc probandū adduxit. Auic. tres
rōnes. p̄ª eſt ſumpta ex anothomia q̄ quā ſcis anothomiā ⁊
diſpōnem lacertoꝝ faciei. Nam ipſozum qdaꝫ ſunt ſic ſitua
ti q̄ p̄ñt paraliticari tali paralyſi q̄ non trahent a parte ſa
na ſed ipſi trahēt ſanā. ¶ Scda rō eſt ſumpta ab eo qđ acci
dit. Nam caſus ſiue cōtingētia cōis ad hoc ⁊ ad ſuū oppoſi
tum non oꝫ determinari ad vnū. Sed ſic eſt q̄ in paralyſi fa
ciei contingens eſt partē ſanā trahere paralyticam: ⁊ cōtin
gens eſt paralyticā trahere ſanā: ergo nō oꝫ dici q̄ in toz
tura faciei fcā a palyſi pars ſana ſit torta ⁊ trahat egrā. ſ. ſp. Jō
dixit. A. Et caſus huius cōis ſiue cōtingentia cōis dcā. ſup.
facit cognoſcere cozruptionē ſermonis illoꝝ. ¶ Tertia rō
pōt formari ꝺupl̄r primo q̄ arguat ſoluꝫ contra hoc q̄ dñt
q̄ latus ſanū trahat ⁊ egrū trahaᵗ. ſed contra: qm̄ latus toz
tum contractū qō trahit pōt eſſe egrum. ergo falſuꝫ eſt dice
re q̄ latus qō trahit ⁊ tozqueᵗ ſemp ſit ſanum. Et q̄ poſſit
eſſe egrū apparet: q; reperiᵗ aliqua tozturа in qua ex latere
tozture. ſ. in parte torta contracta que trahit aliam deſtruiᵗ
ſenſus eoꝝ. ſ. lacertoꝝ. ſi igitur habet ſenſum ablatum. ergo
eſt egra. Et iō dixit. A. ē ſermo illoꝝ cozruptus. qm̄ ſenſus
qui in ipſo deſtruitur ex latere eſt tozture. 2° modo poteſt ſic
ratio formari. Jn forti paralyſi nō eſt dicendū. q̄ pars ſana
trahat partē egrā: ſed q̄ trahaᵗ vel ſaltē non trahat. Sed re
peritur aliqñ fortis paralyſis in qua cū deſtructione motus
lacertoꝝ deſtruitur ēt ſenſus in parte torta p paralyſim: er
go in tali non trahet pars paralyticata ad partē ſanam. Et
hoc eſt qō. A. dixit. Et ſermo eoꝝ eſt cozruptus. qm̄ ſenſus
eoꝝ lacertoꝝ deſtruitur in ipſa tozturа a paralyſi ex latere
tozture. i. ex latere palyticato ⁊ torto ſub dominio palyſis.
Sed talis eſt valde fortis paliſis. Et fortaſſe. A. voluit in ꝫ
remouere cām quā illi aſſignabant. Dicebant. n. q̄ ps ſana
ſentiēs grauitatē partis paralyticate cōtrahebaᵗ vt equaret
⁊ cōtraponderaret illi parti mollificate. Sed hoc dixit. A.
non eſt ſemp verū: qm̄ in illa parte ex latere tozture deſtruiᵗ
tur aliqñ ſenſus: ⁊ ſic non ſentiet grauitatē illius: ⁊ ſic nō cō
trahetur. ¶ Et q̄uis Aui. nō tetigerit pōt formari vna alia
rō que vadit contra Hal. ⁊ Paulum. ⁊ ēt contra hal. Et ſu
mitur ex dictis ſupra q̄ aliqñ contingit tozturа a ſpaſmo ⁊
paralyſi ſimul exiſtente paralyſi in vno latere faciei. ⁊ ſpaſ
mo in alio: tunc. n. neutrum laterum erit ſanū. Et ſic ſermo
illoꝝ oium erit cozruptus: q; nullū erit latus ſanum qō tra
hat egrum. Et fortaſſe hoc voluit hal. in verbo ſupra alle
gato cum dixit. ſanū latus erga mollificatum conuertitur. i.
ad partem mollificataꝫ non cōtra eā: vt ſupra expoſitū fuit.
¶ Conciliatoꝛ dixit. q̄ ſi tozturа fiat a paralyſi pars que ap
paret torta eſt illa que eſt vere ſana. Et pars que apparet ſa
na non torta eſt illa que eſt vere egra. Et hoc voluerūt Hal.
⁊ Paulus. vt ſupra patuit. Sz ſi tozturа fiat a ſpaſmo pars
que apparet egra ⁊ torta eſt illa que vere eſt egra ſpaſmata.
Et hoc iō q; pars egra in ſua cōtractione trahit ad ſe partez
ſanā: ⁊ pars ſana eam ſequitur violenter: ita q̄ pars egra ap
paret cōtracta ⁊ cozrugata. Sed tñ contra dcm̄ ſuū p̄ᵐ ſunt
rōnes ſupradicte. A. p̄ª. 3ª. 2ª ᵐ dictum conciliatoꝛis vide
tur eſſe contra hal. in textu ſuperius allegato. ¶ Gentilis
vero dixit. credo textū hal. eſſe cozruptuꝫ. qō apparet ex eo
q̄ dixit. oculū q̄ in ſano eſt latere remanere apertuꝫ ꝓpter
palpebre vel inferiozis lacerti ad inferiozа retractionē. ſed ſi

pars sana contraheret contra partē spasmatā: tunc oculus partis sane clauderet sub altera palpebra inferiori subleuato corio siue cute pomi maxille lateris sani. Et demōstrat ēt eius fiāticitatē prima ratio. A. suprādicta. Nā anothomia ꝛ dispō lacertorum faciei facit te cognoscere falsitatē eius. Nam qdam lacerti faciei. verbi gratia narium non conueniunt ita in vno mēbro ꝙ si in lacerto vnius lateris fiat spasmus lacertus alterius incitetur ad ꝯhendum ad contrariū: qr cartilago mediās iter foramina nasi mediat inter eos. Et pp̄ dicta quidam dīxit. ꝙ Ha. ibi loquutus fuit de tortura prouenientea paralysi: ꝛ non a spasmo. Et quidā dīxit. ꝙ textus Hal. dz sic exponi. retrahitur pars sana in ipsam nō quidem sonā: sed in ipsam. i. ad ipsam. s. partē egrā spasmatā z.

¶ Volens aūt Gentilis declarare veritatē huius dubitationis dixit. tortura est mala figura siue malus situs partiū faciei q̄ potest accidere fm̄ sursum ꝛ dorsum ꝛ fm̄ dextrum ꝛ sinistrum. Imaginemur itaq; in hoīe sano vnam lineam per mediā frontem ꝛ p̄ mediū leporis siue puncture nasi ꝛ p̄ medium barbe vadentē que sit. a. b. Et aliam lineā vadentē ab aure ad aurem super poma maxillarum ꝛ super nasum: que sit. c. d. facies igit̄ pōt torqueri: qr pars eius in se contrahit̄ aut versus aurem ꝛ remouet̄ a linea recta. a. b. Aut qr extenditur siue trahitur vltra ipsam lineam. a. b. versus aliā partem. Aut qr trahitur sursum supra lineā. c. d. Aut qr trahit̄ seu p̄cipitatur deorsum versus barbā sub ipsa linea. c. d. Et in istis tractibus seu p̄cipitationibus multe pñt̄ interuenire diuersitates particulares. Cum igitur dixit Gētilis. auctores medicine dicunt partē faciei esse tortā vt frequētius intelligunt ipsam esse contractā ꝛ corrugatā: ꝛ si intellexit paulus. qñq; tñ intelligunt per faciē tortā ipsam q̄ocunq; diffōrmē declinātem ad partem nō nālem siue sit contracta siue distracta siue distensa. ¶ Post hec gentilis posuit plures propositiones siue conclusiones: q̄rum prima est. quecū q; pars faciei est egra siue paralyticata siue spasmata ipsa est tortā necessario: ꝛ hoc large sumendo tortum: ꝛ non stricte pro contracto tñ. rō est: qr q̄cunq; pars faciei mutat suum situm necessario est tortā: sed quecunq; mollificata vel spasmata mutat suum situm p̄cipitata vel contracta ergo quelibet talis est tortā. Et hāc conclusionē intellexit Aui. q̄z tz ad illā partem que est. ꝙ quecū q; pars mollificata mutat̄ a suo situ est tortā. Luz dixit. ꝛ si mollificatio est fortis mutat nālem partē ꝛ sanā a sua forma. ꝛ sic non mollificat̄ sola. Et si mollificatio est debilis ipsa sola laxatur: ꝛ sic ipsa sola mutat suā formā ꝛ situm. q̄tum aūt ad scōam partē dicte cōclusionis Aui. non abduxit probationez: qr notū est ꝙ q̄libet pars spasmata mutat formam suam.

Sed tu dices si semp pars egra est tortā. ergo semper dz apparere egra que est egra. Ad quid ergo dubitauerunt auctores an pars que est egra appareat egra an pars: que est sana appareat egra. ¶ Et dicendum ꝙ quidā auctorū: de quibus fuit Paulus dīxit. partem faciei apparere egrā qñ est tortā pp̄ ꝯctionem solum ꝛ p̄tem non ꝯctam dīxit non apparere egrā. Quia igitur cōtingens est in q̄dam tortura faciei ꝙ pars sana: que non habet spasmum neq; paralysim torquet ꝛ ꝯhit̄: ꝛ pars infirma. s. paliticata non ꝯhitur. imo versus sanā extendit̄. iō dixerūt partē sanā esse apparenter egrā. ¶ Sed Auic. dicit ꝙ ēt ps paraliticata apparet egra. i. apparet mutata a situ nāli: lz nō per ꝯctionem: sed pp laxitatē ꝛ p̄cipitationē vel. dicendū. ꝙ lz pars egra paraliticata sit ēt tortā. i. permutata a suo situ. tñ q̄nq; pars sana ita permutat̄ a situ nāli cum p̄te egra ꝙ pars sana apparet turpior q̄z pars egra. Et fm̄ ꝑ occulta fe ditate p̄tis egre dicit de sana ꝙ sit egra. ¶ 2ª conclusio est ista. casuale siue cōtingēs est ꝙ vna p̄te faciei. v. g. dextra existēte egra ꝛ tortā. alia pars sinistra sana non sit tortā nec appareat tortā. Et hoc declarat̄ per q̄titatem egritudinis. Nam pars egra pōt hīe debilez paralisim: vñ ipsa sola mollificabitur ꝛ parum. Vel ēt debilē spasmum: vñ ipsa sola trahetur ꝛ parum. Et declarat̄ hoc ex loco spasmi vel paralysis. Nam pōt esse passio in musculo proprio vni partis ꝛ bij vel in vno musculo naris vnius vel in vno principio quatuor principijs musculi lati ꝛ proprie q̄si nō est illo principio q̄ō de parte dextra tendit ad sinistrā partē labij vt notum est ex anothomia eorum. Amplius iuxta pomum maxille versus oculum potest esse aliqua mollificatio: vñ palpebra inferior mollificabitur ꝛ turbabitur decus faciei. ꝛ tñ partes inferiores nec alie partes alterius lateris erunt in aliquo a suo situ permutate. Hanc propositionem intellexit Rab. primo p̄tiū. qui positis in pluribus locis varijs dictis antiquorum de parte tortā. dixit. dico ꝙ vidi homines tortuosos patientes paralysim in illo latere in quo facies erat distorta. i. remota a suo situ: lz pars sana non esset mutata a suo situ. ꝛ hoc innuit cum subdit. iō falsificantur verba dicentium ꝙ morbus torture. i. paralysis non est nisi in latere non distorto. ¶ Tertia propositio. Contingens est ꝙ vna parte faciei. verbi gratia dextra existēte paraliticata vel spasmata reliqua pars faciei sana torqueatur a sua figura. Et ꝺ̄ claratur ista propositio. qr contingens est ꝙ dextra pars faciei habente paralysim pars sinistra torqueatur. qr trahet versus partē dextram. qr vt apparet per anothomiam possibile est ꝙ omnibus musculis partis dextre aduenit mollificatio fortis: vnde laxantur inferius ipsi ꝛ musculi partis alterius. Et sīr potest esse mollificatio partis dextre repletionalis grauās: cuius grauitatem sequitur pars sinistra ꝛ torquebitur. Et ideo Aui. dixit. si mollificatio fuerit fortis trahitur pars tertia. Et dico secundo contingēs esse q̄z vna parte faciei ente mollificata pars opposita contrabatur in se: ita ꝙ trahet ad sē partem paralyticatam. ¶ Et hoc sentit Halienus. secundo de accidenti. ꝛ Halya. nono theonice ꝛ yhesus Haly. vt supra dictum est.

¶ Sed opz videre cām quare in casu predicto pars sana raro contrahitur in se: ꝛ quare pars mollificata versus illam mouetur. ¶ Ad qō dixit Bartholomeus de varignana ꝙ cā non est: qr pars sana trahat ad se partem mollificatam. Sed est: qr pars mollificata est ōbilis in virtute motiua. vñ virtus motiua debilis non potest illam partem mollificatā tenere erectam: ꝛ ideo cadit. ¶ Dicunt. hec ratio. nō est sufficiens: qr quereretur quare est ꝙ plus cadit versus partez oppositam q̄z inferius. Unde sciendum est ꝙ partes faciei tenentur in situ debito ꝛ figura per tensionem nālem debitam ꝛ mensuram musculorum vtriusq; partis: que tensio nālis: lz appareat quies partium faciei est tñ operatio musculorum facientium sic qescere. Sicut si situs ꝛ figura nālis manus esset ꝙ staret recta ꝛ tensa in quiete hoc facere p̄tensionem nālem musculoꝝ vtriusq; patris. sicut tensio ꝺ̄ nām vt in thetano facit ipsam sic stare contra nām. Stant autez musculi vtriusq; partis faciei tensi nāli tensione non solum p̄ virtutē eorum: q̄ sic eos situat ꝛ situatos tenet: sed ꝛ p̄ oppositionem eorū adinuicē ꝛ quasi quandam cōtraoperationē ex qua contraoperatione terminatur tensio eoꝝ ad inuicem vt vna pars non sit altera potentior. Cū ergo vna pars mollificat̄ altera pars non habens contra equans ꝛ contraponderans. sed sana existens in se ꝯhitur ꝛ mollificata versus illam mouet̄. Et hoc vī ire ad mentē Aui. cum dixit aliorum auctoritate. latus sanū ministrat attractionē lateris egri. vt equet. s. latus egrū in sua tēsione nāli. Sed cū existēs egrum non habeat illā laxum nō potens cōtra operari opz laxū p̄ attractionem fcām a latere sano trahi versus sanum: ꝛ sanum contrahit̄. ¶ Sed tūc est dubitatio p̄ia. qr semp sic eueniret ꝙ latus laxū mouebit̄ versus sanū. ꝛ sanū contrahet in se ꝛ trahet ad se egrū: cuius ꝯriū ponit scōa cōclusio supra posita. ¶ Scō ergo q̄tūcūq; sit debile latus sanū ꝯhet̄ pars egra nō poterit resistere parti sane tendenti: q̄ cōtrahit vt equet cuius contrariū dictuz est. ¶ Tertio diceret ꝙ vī ꝙ fm̄

ꝙ ſm dictas propoſitiones poſſet eſſe modus paralyſis in parte faciei in quas facies remanebit in ſuo ſitu nāli. Nam reperitur paralyſis fortis cum p̄cipitatione partiuꝫ faciei q̄ pars ſana trahetur verſus egrā. Et reperit paralyſis non fic fortis in qua fit ꝛrium. ſ. ꝙ pars ſana trahit egram verſus ſe. igitur reperietur paralyſis medie diſpōnis in q̄ nō trāſcē/det pars paralyticata verſus ſanaꝫ vltra lineā nālem verſus paralyticatam circa dictā lineā. ¶ Ad primū dicēduꝫ ꝙ nō ſemp euenit: qz poteſt impediri p̄ contrariā cām. Uerbi gra: qz ſit paralyſis repl'onis cuꝫ grauitate partis paralyticate q̄ poterit pars paralyticata trahere ſanaꝫ ad ſe pluſq̄ ſana poſ ſit trahere ad ſe paraliticatā. ⁊ ſateor. dixit Gentilis. me iſtū caſum vidiſſe. ¶ Ad 2ᵘᵐ dicēdum. ꝙ pōt eſſe debile: ⁊ cum hoc non contrahet pars ſana. Et hoc primo ſi debilitas ſit gradualis: qz ſit paruus defectus tenſionis: vñ parum ſiue inſenſibiliter trahetur pars ſana. Sed cum hoc iſta debilis paralyſis ſit cum mā flātica expanſa verſus ſupficiem cutis ⁊ occupet magnā partē: tūc in illo latere cutis erit laxa mol lis ⁊ diffoꝛmis. ⁊ tñ in muſculis non erit mollificatio nota/bilis. vñ deficiat eis contra tenſio quam ꝺz facere ad partem ſanā: ⁊ ſi deficit erit qd parum inſenſibile. ſcō ſi mollifica/tio ſit in muſculis vel partibus muſculoꝝ non multū cō/iunctis cum partibus alterius lateris faciei. ¶ Ad 3ᵐ dicē/dum. ꝙ ſi erit illud erit valde raro contingens. Uel dicēduꝫ ⁊ melius ꝙ poſito ꝙ reperiatur paralyſis: verbi gratia par/tis dextre faciei: que ſit moderate laxitatis ſiue participatio nis ſiue grauitatis: vñ contra operet tenſioni partis ſane vt nec trahatur nec trahat: tunc dicemus ꝙ illic non erit tortu ra faciei p̄ malum ſitum a dextro ad ſiniſtrum ſm terminuꝫ linee. a. b. ſed erit q̄dam mollificatio ſm ſurſum ⁊ deoꝛſum. Et dixit Gentilis. ſemp conſidera ꝙ partes faciei ſunt rare dilatabiles ⁊ condēſabiles. ¶ Et tertio dico contingēs eſſe ꝙ pars faciei ſpaſmata contrahat verſus ſe partē ſanam: ita ꝙ ſpaſmata erit contracta coꝛrugata criſpata. ⁊ ſana erit cir/ca eam extenſa. ⁊ hoc frequēter accidit. ⁊ Auicē. hoc p̄ponit. ¶ Et quarto dico ꝙ raro ſiue q̄nq̄ ſtante ſpaſmo in fieri in vna parte contingēs eſſe in parte ſana fieri quoſdam ictus contractiuos cōtra operātes motui ſpaſmoſo. Et iſtius pro/poſitionis probationē ſicut raro contingentis poſſumus ac cipere ex hoc ſenſibili. Aliq̄ñ. n. mēbra nālia vt matrix: ita fortiter pelluntur vt pellant ꝙ p̄cipitantur ſimul cum pulſo vt voluit Gal. tertio de virtutibus nālibus. quid ergo eſſet impoſſibile ꝙ ſtāte ſpaſmo ictu omnino in aliquo in parte dextra pars ſiniſtra fortī conatu ictuans econtra ad contra/rium moueret in aliquo ictu ⁊ maxime cum ſpaſmus in la/certo maxille lato eſſet quantum ad illam partē neruoꝝ: q̄ cum alia cruciatur. ¶ Quarta propoſitio principalis eſt ꝙ frequēter euenit ꝙ vna parte faciei ente paralyticata vel ſpaſmata altera pars p̄mutatur ēt in figura. ſ. ꝙ trahit' vel ettēditur. Et ratio eſt: qz cū parte faciei cōicentur in loco cō muni. ſ. in labijs cōicent ēt in diſpōnibus. ¶ Quinta ppo/ſitio in tortura faciei poſſunt accidere multe diuerſitates di ſpoſitionum figurarum ⁊ ſitus partium faciei labioꝝ ocu/loꝝ ⁊ frontis. Et ex hoc varia accidentia ⁊ apparitiones in varijs hoibus. Et cā eſt non ſolum diuerſitas cauſarū. ſ. ſpaſmi ⁊ paralyſis: ſed diuerſitas partiū faciei ⁊ muſculorū in ſitu ⁊ oꝛigine ipſoꝝ ⁊ diuerſitas facierum in hoibus. Et iſta potes ex predictis accipere. Et ex hoc auctoꝛes varij varia dixerunt. Ex quibus iam dictis ſoluitur queſtio cum querebat. ſ. an in tortura faciei pars egra ſpaſmata vel para lyticata ſit torta an pars ſana: qz dicendum eſt ꝙ accipiēdo tortum large ſeu cōiter vt accipit Raſ. primo continē. in ꝟ caplo. pars egra ſemp eſt torta. ſed accipiēdo tortum. ſtricte p̄ cōtracto p̄out accipit Paulus. pars egra paralyticata non eſt torta: ſed pars ſpaſmata ſic. ¶ Dicēdum ēt ꝙ cōtin/gens eſt partē ſanā non eſſe tortam. ⁊ contingens eſt eam eē tortam. ſm modos ſupradictos. ¶ Ad contraria aūt dicen/dum eſt ⁊ primo ꝙ Haly. accipit tortū p̄ contracto ⁊ par tem viſam ſanam non tortam vocat non coꝛrugatam neq̄ contractam q̄uis ſit egra. paralyticata. ¶ Ad rōnem vero quaſi oꝫ ꝙ pars ſana contrahitur vt equet. dicēdum ꝙ hoc eſt contingens non ſemp vt iam apparuit. Et ad rōneꝫ in cō trarium que probat ꝙ quecunq̄ pars eſt torta ſit egra. dicē/dum ꝙ poteſt eſſe torta p̄ propter ſpaſmum vel paralyſim in alia parte exiſtentē: ⁊ non in ſe: ⁊ ſic nō habebit egritudineꝫ que ſit ſpaſmus vel paralyſis ⁊ p̄ ꝓ̄ neq̄ torturam p̄prie ſumptam. Sed habebit malam ſiue turpem figuram q̄ erit vel decoꝛatio decoꝛationis vel decoꝛatio egritudinum figu/re vel ſitus: ⁊ non decoꝛatio torture.

De cauſis in ſpāli dixit Sera. hec egritudo accidit ex humoꝛe frigido ⁊ humido qui opilat oꝛi ginem neruoꝝ qui deferunt ſenſum. ſup. vel motum ad lacertos mandibularuꝫ. ¶ Dixit Aui. cauſe torture eueniē tis a paralyſi ſunt ille eedē que ſunt cauſe paralyſis. Et ſiꝫr cauſe torture eueniētis a ſpaſmo ſunt ipſemet cauſe ſpaſmi. Et Aui. poſuit quandā particularē cām torture que eſt ap̄a ſquinanticū oꝛtum in partibus collifaciēs euenire torturaꝫ vel p̄ modum ſpaſmi vel p̄ modū mollificatiōis ex opilatio/ne quā facit. Et dixit. ꝙ pluribus. i. aliquibus hoium accei/dit ap̄a in partibus colli: q̄ō eſt de ſumma ſuffocationū. Et aduenit eis inde tortura ⁊ paralyſis extendēs vſq̄ ad man? qz nerui veniētes ad manus hñt oꝛiginem ex ſpondilibus colli. ¶ Dixit Raſ. primo ꝓtinē. vidi quendam ponentem ſibi ventoſas ⁊ ſuſtinentē multā famē ⁊ accidit ei ex hoc tor tura. Sed os non fuit tortum. tñ non poterat bñ claudere vnum oculoꝝ ⁊ reliquum nullo modo poterat claudere. Et cum ponebant aquā in oꝛe ſuo nullo modo poterat eam deglutire: ſed in continēti reuertebatur extra. Et non appa rebat in facie eius manifeſta tortura. qz paſſio in ambobus lateribus erat. Et dixit. vidi quēdam patientē torturam in coꝛio frontis. ⁊ ex parte lateribus diſtoꝛti erat diſtenſuꝫ foꝛ ti tenſione. ſicut apparet in diſpōne ſpaſmi. Et eius attractio erat verſus caput ⁊ ruge frōtis ex illo latere non apparebāt: ſed cutis capitis erat rugoſa: que eſſe nō conſueuerat. Et nō poterat iungere palpebꝛam ſuperioꝛem cum inferioꝛi: eo ꝙ erat incuruata p̄p attractionē verſus partē ſuperioꝛē factaꝫ. Et declinabat facies eius verſus ptē ſuperioꝛē. Et ſenſus eo rum erat ſicut in diſpōne ſpaſmi. Et ꝏbebatur labium ⁊ ſen tiebat in facie ſua diſtenſionē ⁊ duritiē: ⁊ non mollificatio/nem. Et certum eſt in iſta diſpōne ꝙ ſit ſpaſmus. ¶ Ex di/ctis patent ſpēs ⁊ diꝛie torture. q̄m alia eſt ex ſpaſmo alia ex paralyſi alia mixta ex ſpaſmo ⁊ paralyſi. Et harum vnaq̄q̄ diuidit' diuiſione ſuarū cārum. Et rurſum vnaqueq̄ aut eſt vlis aut particularis. Et tortura vlis oꝛ: que eſt in tota vna parte faciei. ſ. in lacertis frontis palpebꝛarū maxille labioꝝ ⁊ extremitatis naſi in qua apparet facies tota a ſummo vſq̄ deoꝛſum deturpata ⁊ torta. Et particularis: q̄ accidit ſolum vni parti alterius partiū faciei vt ſupioꝛi vel iferioꝛi. Et tūc apparet ſolum deturpata ⁊ tota pars illa ſuperioꝛ vel infe/rioꝛ cui accidit. aliq̄ñ. n. accidit vni ſoli lacerto vt palpebꝛe inferioꝛis: vñ toꝛquet inferius ⁊ aliq̄ñ vni ſoli labio ⁊ aliq̄ñ in altera tm̄ extremitatū naſi. ¶ Dicunt q̄dam. ꝙ ex molli/ficatione vel ꝓctione muſculoꝝ timpoꝝ monētiuꝫ mā dibulā pōt ēt fieri tortura in facie. ſed non ſic notabilis ſicut ex leſione aliorum lacertoꝝ dictoꝝ. ſed potius accidit aut oꝛis apertio aut oꝛis claſio. ¶ Dicunt. ꝙ ad torturā faciei cauſandum regꝛitur ꝙ ſola altera pars ipſius faciei vel ſo/la pars partis eius ſpaſmet vel mollificet: vel ꝙ vna ſpaſme tur ⁊ alia mollificet. Si aūt tota facies ſpaſmaret vel molli ficaretur non appareret manifeſte tortura.

De ſignis torture. Dixit Raſ. primo ꝓtinētis. Mul tus ſaltus faciei ſignificat torturaꝫ eſſe fu turaꝫ: q̄ñ fit ex humoꝛe groſſo frigido inclinato ad muſcu los faciei. Et propter hoc q̄ādo accidit ſaltus oꝛ fricari ſa

cies ⁊ inungi cum oleo eufor. bū piretri ⁊ filium. sup. p̄missa eū one: ⁊ h̄ erit cura p̄servativa huius morbi. ¶ Dixit Simeon. ⁊ ponitur primo ꝓtiñ. Cum qs p̄sentit dolorē in ossibus faciei ⁊ stupefit cozium eius passio tozture est sibi futura. Et tunc est precauendū a frigore: ⁊ non oz sibi apponere vētosas. Ait Raſ. qm̄ ventose faciunt supuenire hunc morbum ad ipsum. ¶ Dixit. A. ex signis euentus tozture est q̄ hō inuenit dolorē in ossibus faciei sue. i. in pāniculis iuxta ossa ⁊ stupozē in cute sua. s. faciei. Et multitudinē saltus in ea. Materia nāq; debens facere spasmuz vel paralysim pōt ſm partē resolui in ventositatem ⁊ facere saltum vel dolorē ⁊ pōt sua qualitate frigida inducere stupozem.

¶ Signa generis. Dixit Al. Cum os bois torquef ⁊ vnum de suis oculis non valet claudere: ⁊ si p̄cipitur ei vt sufflet flatus ex vna parte tm̄ vī exire: hunc tozturā pati dicimus. ¶ Dixit Aui. cōia signa sunt vt accidat iflatio ⁊ sputi emissio ex latere: ⁊ non retineaf saliua partis. Nam q; labia nō bene sibi obuiant non pfit in rectum sufflare vel spuere: sed lateraliter. ⁊ pp hanc cām non cofitinent saliuā: sed effluit. Et ista quidē sunt signa tozture cōicate partibus oꝛis. Naz in toztura partium superiozū non fieret p̄dicta. ¶ Dicūt q; dam. q; cū sputū ⁊ saliua vel aer exit cum aliqua modificatione: tunc exit a parte sana labiozum: q; pfit se aliqualiter modificare. sed cum exitus eozum est absq; modificatione: sed potius p viam cuiusdam elapsus siue eruptionis: tūc est a parte labiozum infirma vbi vel non fit occursus labioruz ad inuicem vel valde male fit. Et sic experiētia demonstrat: q; hi qñ studēt spuere aliquid parum possunt modificando spuere p partē sanam: sed imꝓuise spuētes spargunt sputū ⁊ effugit multum p partē egram labiozum. Et dixit Auicē. multotiēs sequif ea soda ⁊ pꝓpzie in ea q̄ est spasmosa pp dolorē contractionis: posset ēt accidere soda in tozture paralitica replonali ⁊ pꝓpzie apostemosa. ¶ Dixit Raſ. primo continentis. est piger ad loquendum: ⁊ non loquitur expedite: ⁊ eius anhelitus est diuersus. Et cum ridet patiens facies eius apparet magis distoꝛta. Et hec signa ēt eueniunt in tozture cōicata partibus oꝛis.

¶ Signa partis sane ⁊ egre. dixit Raſ. p̄ ꝓtiñ. oculus lateris patiētis rigatur ⁊ mimuitur ⁊ lachrymatur qualibet hoꝛa. ⁊ masticat cibū ex parte lateris sani. ¶ Dixit Auicē. cognitio aūt que duarum partium sit lesa. s. p̄ spasmum est q; cuz ipsa. s. pars toꝛta extenditur ab abbꝛeuiatione ⁊ contractione sua rectificatur cum manu reditus alterius in id qō est ei ſm nām ⁊ figuram suam est facilis. si. n. partē contractaz extendēs videris bone figure aliam iudica illam partē contractam esse egram. s. pasmatam. q; si non videris rectificari aliam iudica partē toꝛtam esse sanam non egram: qm̄ pars sana trahit ad se partē paralyticatam: q̄ non apparebat toꝛta. ¶ Dixit Her. sup nono Alm̄. pars faciei sana pōt manibus bū tractari nec ad suum naturalē situm reduci: q̄ ergo non pōt bū tractari nec ad suum locum tractando reduci ē pars egra. ¶ Dixit Raſ. primo cōtinētis. vidi hoīes toꝛtuosos patiētes paralysim: ⁊ erat paralysis in illo loco in quo facies erat distoꝛta. Et ex hoc falsificantur vba dicētium q; moꝛbus tozture non est nisi in latere non distoꝛto. Et tu in his considera q̄ dicta sunt p Sentilē. ¶ Signa spēruz dixit Raſ. primo cōtinētis. he spēs sunt distincte p signa: non tñ multum refert: iō q; cura est eadē cum spasmus sit hūidus.

¶ Signa fcē ex spasmo. dixit Raſ. in diuisionibus sunt stricture cutis frontis in illo latere: ⁊ tēsio eius in latere altero ⁊ paucitas saliue ⁊ sputi. Et dixit. primo continētis. qñ apparēt musculi frontis ⁊ oculi ⁊ gene aride ⁊ tensi: tunc ē ex spasmo. ¶ Dixit Aui. cutis extēsione hz cū qua destruunf ruge non quidē numero: imo fiunt plures: sz q; earum fundamētum nō appet: ⁊ q; iacēt ocultate sub crispatura ⁊ corrugatione lacerti: iō dicuntur destrui: ⁊ subdit. lacerti faciei sunt duri ⁊ tēsi ⁊ minozatur saliua ⁊ sputum ſm plm̄ non sunt enim hanoſi sicut in mollificatiōe: ⁊ q; mā est grossa ⁊ q; labia ēt non sic cadunt: ⁊ est declinatio cutis ad partem colli plus: q; lacerti nerui multi veniētes ad faciē habent oꝛiginē ad quā mouētur in spasmo. ⁊ iō reditus cutis ad bus colli ad suum situm est difficilioꝛ: ⁊ cum manu ēt culter reducitur. ¶ Et dixit Raſ. in diuisionibus. eger suum conturbationē non hz Aui. vero dixit. sensus turbati ſm plurimum. pp quod notant. q; in tozture a lysi ⁊ a spasmo possunt conturbari sensus pp nocumentum factum in neruis sensus ⁊ motus: lz non sit notum semper. Et in facta a spasmo magis turbantur q̄z in facta a paralisi q; in spasmo mā est magis grossa ⁊ minus penetrat in pores neruozum q̄z mā paralysis. ¶ Quidaz dīt q; Auic. dictum retulit ad oēs sensus: ⁊ tūc haberet veritatē qñ spasmus procederet ex nocumento cerebri. ¶ Notant. q; in tozture facta a spasmo musculi maxille quantuz ad partes versus aures ⁊ pꝓpzie cum homo est bꝛeuis in facie palpebra inferioꝛ in sursum trahitur ⁊ coartatur. Nam cōgregata circa partes maxille p̄mitur inferioꝛ palpebra versus superius. ¶ Dixit Raſ. p̄ ꝓtiñ. oz interrogari patiēs tozturam ex humoꝛe grosso si sentit equaliter in vtroq; latere: ⁊ debet fieri inquiri a patiēte spasmum ab hꝛmoꝛe grosso si magis sentit q̄z consueuerit sentire in disp̄one sua nāli.

¶ Signa tozture ex mollificatione dixit Raſ. primo cōtinētis. illa q̄ est ſm disp̄onem p̄cedentē non est ex spasmo. Et dixit. in diuisionibus. signa eius sunt mollificatio partis ⁊ debilitas motus eius: ⁊ paucitas tēsionis cutis ⁊ attractio palpebꝛarum ad inferioꝛa. ¶ Dixit Aui. signa facte a mollificatione: sunt q; in ipsa motus est debilis. sup. vel in totum ablatus: ⁊ maxime in facta a mā flātica remolliente ⁊ oppilante. Et sensus sunt turbati. s. sensus tactus: q; mā que ledit virtutē motiuā ledit ēt aliqualiter tactiuaz. Et forte est hoc q; per eosdē neruos defertur: vt Azaraquius innuit capitulo de tozture. Et sentit. s. patiēs vel medicus tangens in cute ⁊ in lacertis lenitatē: ⁊ non tēsionē: ⁊ est palpebꝛa inferior demersa cadens inferius. Et hoc est verum qñ mollificatio est in musculis maxille de palpebꝛa eiusdē lateris. Et apparet q; meditetur homo ad inferioꝛa ⁊ aspiciat: q; oculus discooperitur ex casu palpebꝛe: vñ patiēs querēs cooperturam eius mouet oculum versus inferius: ⁊ apparet quasi meditetur ⁊ aspiciat inferius. ¶ Et dixit Raſ. p̄ ꝓtiñ. in superiori palati est quedam diuisio producta coram mediana in rectitudine lachrymale mandibule superioꝛis: ⁊ inter cooperiozium tangens palatum superiozem ⁊ venam lachrymalem. Et est cōiunctio cum subtili cooperioꝛio. Et cum hac diuisione diuiditur latus dextrum a sinistro faciei: ⁊ quando mollificatur medietas faciei aperiatur os patientis quanto magis poterit ⁊ preme linguam inferius: ⁊ tunc apparebit medietas illius panniculi diuidentis mollificata ⁊ cuz superfluo humiditate flegmatica ⁊ mutatione coloꝛis eius in contrarium ⁊ reliqua medietas apparebit contra. ¶ Dixit Auicen. quod detur medietas panniculi qui est super palatum ex parte illius oculi mollificati humida laxa. ⁊ causa in hoc est. dixit Aui. cōmunitas huius panniculi. s. exterioꝛis in facie iuncta lacertos cum panniculo extrinseco. i. cuz panniculo qui est extra cooperit palatum qui apparet aperto oꝛe qui panniculus est vie lingue. i. oꝛis ⁊ est secans palatum in longitudine. Et dixit Auicē. est cutis declinans a partibus colli ⁊ elongatur in eis: q; declinat ecōtrario eius qō dixit in spasmosa: ⁊ iō pendet a partibus menti ⁊ gule propter mollificationem. Et difficilis fit reditus huius cutis pendētis ad partes superioꝛes. s. cum quo reditu remaneat ibi: quoniam ⁊ si reducas eam faciliter non stat: sed iterum dimissa declinat ⁊ pendet: ⁊ doloꝛ quidem differre facit has tozturas: quando est ex mollificatione non sentitur doloꝛ. ¶ Dixit Halie. ⁊ ponitur primo continentis. quando mollificantur ambo musculi trahentes palpebꝛam superiozem dossum non

non potest patiens iungere palpebras. ¶Dicunt. q̄ in tortura cōposita ex spasmo vnius partis ⁊ paralysi alteri⁹ vn⁹ oculus vt quasi claudi ⁊ alter aperiri: ⁊ non posse claudi. hoc ⁊ accideret si spasmus magnus ipleret palpebrā in pte spasmata versus sursum ⁊ trahendo alterā partē traberetur palpebra inferior versus deorsum. ¶Et dicunt. in tortura facta pp mollificationē musculoꝝ frontis fit oculoꝝ clausio. Et in facta pp spasmum ipsoꝝ fit oculorū apertio ⁊ sublevatio. ¶Dixit Raſ. p̄ ꝓtiſi. qñ non deficit patiens torturam in suis operationibus passio non est in cerebro. ¶Dixit Hal. ⁊ ponitur p̄ cōtinētis. spasmus accidens labijs oculis fronti linguę: q⁹ nerui mittunt ad has partes ex cerebro significat q̄ nocumentum est in cerebro. Et silr. dixit Ale. ⁊ hoc est vrum qñ nocumentū cōicatur sensibus: ⁊ deficit patiens ab operationibus suis. Si vero alij sensus fuerint incolumes: ⁊ non deficit patiens in operationibus suis: tūc cā nō est in cerebro: sed est in ipsis neruis venientibus ad p̄dicta mēbra: vtplurimum tñ qñ tortura est vlis cā est in cerebro. ¶Primo cōtinentis. in tortura ⁊ paralysi cum multiplicatur bauositas ⁊ fluit ab ore per se ipsam malum. Et dixit Raſ. ibidē. vidi in quodaz libro q̄ qñ accidit tortura laterti sinistro tūc ipsa est deterior ⁊ difficilior. ⁊ dixit. qñ tortura transcendit sex menses est incurabilis. ¶Dixit Auic. ois torture que extenditur vsq̄ ad sex menses fortasse non speratur rectificatio: q⁹ non nisi raro ⁊ cum difficultate: ⁊ cā est q⁹ significatur fortis ⁊ fixa impressio: ideoq̄ si per sex mēses durauerit aut nunq̄z aut cum difficultate curatur. ⁊ q̄z⁹ sit incurabilis: aut difficillime cure: non est tñ mortalis: nec ēt semper multe lesionis. ¶Dixit enim Raſ. p̄ cōtinē. vidi iam senes quorum quosdam inuasit tortura. xx. annis ⁊ alios. xxx. ⁊ alios. xl. Et alios plus ⁊ alios minus. ⁊ nullum aliud ex ea sustinuerunt nocumentum. ¶Et subdit. vidi iuuenes quibus incepit euenire tortura ⁊ nocuit eis. Nā si tortura fortis aduenerit infra quatuor dies interficit: ⁊ alii qui passi sunt paralysim post torturā non post longū tēpus. ¶Dixit. A. tortura nunciat paralysim: imo multotiēs apoplexiam ꝓtendit. Ad hoc aūt iudicandum debet sapiens medicus considerare signa. Et si cum tortura sunt signa passionis cerebri saltē fortis: tunc iudicare oz de suspitiōe adiectus apatis cerebri epilepsie apoplexie vel paralysis ⁊ alterius non. Et dixit Auic. quidā dixerunt. q⁹ in tortura timeꝛ mors subitanea patientibus vsq̄ ad quatuor dies eorū. Et vī q⁹ illud sit cā apoplexie fortis quā tortura nunciat. Et dixerūt q⁹ si eos pertranseunt. s. quatuor dies euadunt. ⁊ nolunt hinc Auic. q⁹ solum vsq̄ ad quatuor dies sit timendū de morte. Nam ēt post quatuor ⁊ post quater quatuor potest esse q⁹ superueniat eis apa cerebri vel apoplexia. ⁊ sic mors subitanea. i. cita. Tamē tenendum est q⁹ postq̄z euenerit tortura ex mala dispositione cerebri ex qua timetur euentus apostematis in eo epilepsie vel apoplexie vt frequenter non multū debeat differri aduentus eius. ¶Dixit enim Rasis. primo continentis. vidi in quodam libro q⁹ patientis torturam tīment subitaneam mortem vsq̄ ad quartum diem. ⁊ si ꝓtranseant hunc plurimum non formidant de morte.

Cura torture omnes concordant auctores q⁹ cura torture est cura causaruz eius. s. paralysis vel spasmi. ⁊ iō dixit Auicē. consideretur tortura a qua causa sit: a spasmo. s. vel paralisi. Et curetur ipsa cum eo quod dictum est in capitulo illius. Quedaz tñ specialia dixerunt. de cura eius secundum tria medicinalia instrumēta. ¶De dieta itaq̄ dixit. Judeus. debet locari patiēs in camera obscura. s. declinante ad caliditatem ⁊ siccitatem ⁊ debet abluere faciem eius cuz aceto. ¶Dixit Simeon. debet manere in loco calido ⁊ cauere a frigore ⁊ vento. Et debet fieri ignis coram eo tota hyeme. ¶Et dixit Rasis. debet patiens morari in domo obscura ⁊ inde non exire die nec nocte. ¶Dixit Auic. stet tortus in domo tenebrosa a qua non debet exire nocte neq̄ die. Et hoc vt custodiatur facies ab extrinsecus alterantibus: ⁊ maxime ab aere frigido ⁊ vētis. ¶Et Al. dixit. mittemus eum in domum obscuram. ¶Et dixit Auic. ex eis que iuuant tortum est assiduatio ablutionis faciei cum aceto: ⁊ ꝓprie cum in ipso decoquunt subtiliantia. ¶Dixit Hal. in principijs aquaz. i. potum ⁊ cibū dimitte. i. non des. ¶Dixit Auic. vsq̄ ad quartum vel septimum diez cibetur cum eo qō subtiliat sicut aqua ciceris cū oleo cōi ⁊ dulci vt remittatur siccitas aque ciceruz: vel eius stipticitas: que ipsum sequitur ꝓuocando vrinam. Et iō subdit. ⁊ non exiccetur. s. natura cuz exiccatione mellis. i. cū melle cocto qō dicitur exiccatiuum: vel vt dixit Dynus. cibetur cum eo qō subtiliat sicut aqua ciceris cum oleo ⁊ pulis columbarum. Et non exiccetur cum exiccatiōe mellis. i. cum potibus factis cum melle: ⁊ cum alijs medicinis habētibus virtutē exiccandi. Et hoc ne in principio ⁊ resoluatur subtile ⁊ remaneat grossum. Et dixit Auic. opz ne abscindatur ab eo aqua mellis. sup. sed quaq̄ die sumant eam in potu. Consuetis tñ bibere vinum oz dari de ea interpolatis parum: q⁹ difficile est eos a vino in totū abstinere: ⁊ continuare aquam mellis. Et dixit Auic. nihil comedat patiens eius quod est ex alialibus nisi mel. Et iō abstineat a fructibus humidis. ¶Et dixit Auic. qñq̄ precipitur eis intueri specula vt sit semper intentio eorum in rectificatione faciei. vt videntes se turpes studeant ēt cuz imaginatione rectificare faciē. Et meliora specula ad hoc sunt facta de calibet sunt enim plana: ⁊ propterea in eis representatur facies lata: ⁊ sic tota turpitudo eius. Dixit Horō. valet fricatio capitis ⁊ colli ⁊ totius partis lese. Et valet ad hoc tubicinare in tuba ⁊ cornu freq̄nter: ⁊ vz si quotidie speculeꝛ ⁊ conetꝛ ꝓtāgere labia sua ⁊ mouere faciē p̄ partē lesam: qñ hec valēt ad rectificationē figure. ¶Dixerūt Sera. ⁊ Hal. oino eo vtendū eē regimine ⁊ ordine quē admodū in paralysi dictū est. sup. ⁊ in spasmo: qñ inter curationē istius ⁊ curā illoꝝ non est magna dīa.

¶In instro aūt potionis de intētione ad digōnem est sciendum q⁹ digeri oz mā vsq̄ ad quartū vel septimum siue quousq̄ fiat eūo. Et silr pōt inter eūonem ⁊ eūonē mā cum digestiuis ⁊ oz subtiliari incidi ⁊ ad eūonem prepararī.

¶In intētione vo ad eūonem. dixit Raſ. p̄ ꝓtiſi. p̄meditādū est in tortura. Et si cōtingat stōus patiēs grauari: ⁊ corpus esse ponderosuz: ⁊ non agile in suis motibus corpus debet purgari: q⁹ ista sunt signa replōnis cerebri ⁊ totius corporis. Sed si corpus est p̄m dispōnē nālez. s. in claritate sensuū ⁊ leuitate corporis ⁊ agilitate motus. tunc est sciēdū q⁹ passio est solū in illo mēbro qō est lesum: ⁊ q⁹ corpus est bñ mūdificatū: ⁊ nō oz incurrere aliud malū q̄z sit illud qō ꝓie habuit. s. torturā. sup. ⁊ ideo non est eūandum. In habēte aūt opportunitatē eūonis aliqñ eūamus regulariter ⁊ aliquādo coacte. ¶De eūone aūt regulari. dixit Auic. sollicitudo ⁊ intentio in cura huius sit vt nō moueat tortus. i. nō soluat vēter eius cū medicina vsq̄ ad quartū diē vel vsq̄ ad septimū p̄m grossitiē ⁊ cruditatē māe: ⁊ put dcm̄ est supra in capīo vlis curatiōis egritudinū neruoꝝ. In cura aūt coacta: q̄ foret qñ timeret euētus apatis cerebri epilie vl apoplexie ⁊ similium. Dixit Al. huius curā incipiemus cū fluxu vētris expillulis fetidis ⁊ sibus nō expectātes digōnē neq̄ quartuz diē: sed in ipso principio euacua q̄to citius poteris. ¶Debet aūt eūo regularis fieri cū medicinis debiliter vel tēperate soluētibus. Sed post quartū vel septimū diē. dixit Auic. nō facias eūonem cū medicinis ōbilibus nō sufficiētibus. s. minorādo educere de mā morbi: q̄ est difficilis eūonis. Nec ēt cū medicinis multū acutis donec digō in mā aliqua vice fiat. festinatio nāq̄ ad medicinā acutaz aī digōnem exiccat mām resoluendo subtile: ⁊ sic maiorat. i. restringit ipsam in grossando ⁊ deficcādo neruos: q⁹ nō habens mām parataz eūoni cōuertit se ad humiditatē neruoꝝ ⁊ debilitat opatio medicine in eo: q⁹ non prouenit ab ea operatio que sperabo

tur de eũone mãe nociue: ergo abstine ab hmõi medicinis fortibus: z ét a debilibus non sufficientibus: hic sil'r cañ. dz attendi in medicinis digerentibus: vt. s. non fiat digõ cum debilibus non sufficientibus: neqz cum acutis in principio sed cum mediocribus siue cum debilibus: tñ sufficiẽtibus. ¶ De eũatiuis aũt bonis dz primo continentis. q si daf in potu omni die per mensem. z. i. de yera hermetis liberat patientem a tortura si non fuerit multum difficilis. ¶ Et. A. dixit. si tortus omni die de yera hermetis biberit p mensem continue. z. ij. fortem efficit impressionẽ. Hẽtilis tñ dixit. q tpibus nostris difficile foret posse continuare eaz tanto tpe sine intermissione dierum. ¶ Quidam aũt dant oĩ die aur. i. yere cum aur. i. piperis. ¶ Dixit Rasis. primo continẽtis purgatio cũ pulpa cologn. in tortura est mirabilis. ¶ Post eũonem vl'em cum pillulis z yeris magnis deueniendu est ad particulares euacuationes. de quibus. dixit Aui. q regimen tortorum est purgatio anteriozis partis cerebri. i. panteriozem partem: qz in ea sunt expurgatozia per que purgatur non solum anterius cerebri: sed ét totum cerebrũ de qua purgatione. dixit Alexã. q debet fieri cum masticatiõibus z gargarismatibus z sternutatozijs. sup. z caputpurgijs. Et dixit. flõmia venarum: que sunt sub lingua conuenit mirabiliter eis qñ morbus est cronicus. ¶ Aui. tñ dixit. si inuenis signa sanguinis flõma venam: que est sub lingua. Dixit Sera. gargarisma est magis necessarium in tortura q̃z in alijs morbis neruorum. Et ideo dz multiplicari z assidurari in ipso. ¶ Dixit Almñ. patientem mane anteq̃z comedat sinapim cum syrupo acetoso gargarizare faciemus z p̃cipiemus vt vnam nucem muscatam in parte torta teneat: z naribus insufflabimus condisi vt sternutatio prouocef. ¶ Dixit Oribasius. flã viscosum purgetur cũ semine sinapis mixto cum syrupo acetoso z facto gargarismate ex eo. ¶ Dixit Paulus. de curis torture est flõmia venarum sub lingua: z sternutatio z gargarisma. ¶ Dixit Sera. de babẽtibus p̃o prietatem mirabilẽ ad hunc morbum est elleborus albus õ quo debent sumi duo grana z teri z subtiliter puluerizari z cerni per pãnum strictum z dissolui cum aqua cisterne z ĩmitti per nasale. Multi. n. conualuerunt ex hac cura in vna vice. Et si ex fcã semel nõ põt patiẽs cõualescere faciat scõa vice. Et hoc dz fieri post fortem. i. sufficientẽ purgationem. z dixit debet patiens assidue tenere in ore suo mirabolanuz vnum nigrum. Et dixit Sera. qñ extenditur tempus mouemus sternutationem cum medicinis acutis attractiuis sicut est ciclamen piper z condisi. ¶ Primo continentis. accipe granum vnum stafisagrie z grana tria nigelle z tere z insufla in nares. Item. ℞. condisi el'i albi panis porcini piperis castorei nigelle euforb. añ. partes equales. fiant ex eis forme sicut lentes z dissoluantur qñ necesse est cum auricula muris z intromittantur per nasale. ¶ Et dixit Raf. qñ fit caputpurgium debent morari in camera obscura. z dixit. iueni in quodam libro non dz aliquid apponi per nasale. s. in caputpurgio vel in sternutatorio vsqz ad quartum diem. eo q magis moueret morbuz. sup. similiter nec in gargarisma te seu masticatorio. ¶ Dixit Aui. intendere ad gargarisma ta in principio est nocens. s. ante quartũ diem: vel ante eũonem: qm̃ qñ attrahit q est propinquum ad cerebruz vel ad partes gule. z quãdoqz non resoluit. i. educit crudum bũo rem: sed dilatat ipsum: z spasmus fit inde fortis. s. si tortura fit a spasmo. supple. z similiter fit paralysis fortis si tortura fit a paralysi. ¶ Primo continentis. ℞. succuz auricule muris z misce cum eo parum opoponaci. z instilla vna die in narem lateris inclinati ad duas guttas z in narem lateris sani vnam z sequenti die fac ecõtra. ¶ Dixit Aui. dignius cũ quo fit caputpurgium est auricula muris. Cum enim fit caputpurgium ex. z. ij. succi eius: z dauich. i. opoponaci. z. z. s. olei confert: imo sanat in quinqz diebus. ¶ Dixit Hal. teneatur in ore ex parte gene infirmantis contigua que. s. incli

natur nuk mus. aut mirabolanum kebulũ: z propinaci mastica torzia: que in saliua bunditates attrahunt ex gingiuis z cerebrum purgant. ¶ Dixit Hoz. singulare predictum est istud. ℞. auricule muris ciclaminis: nucis idice: cucumeris asinini: nucismus. piretri a cozi. añ. conquassentur: z bulliãt in vino. z deinde intingatur bombax in illo vino calido z patiens resupinetur z comprimatur bombax vt vna gutta aut due instillentur naribus z sit tepiduz. Et fiat istud multis vicibus ieiuno stomaco: qm̃ ista purgant caput z cõfortant neruos. ¶ Ser. super. 9° Al. spãle gargarisma z experimentum. ℞. radicum acori. ʒ. iij. piretri. ʒ. ij. seminis sinapis ʒenzi. albi. añ. ʒ. i. z. s. nucismus. ʒ. s. aceti. ʒ. i. mellis electi. ʒ. i. fiat decoctio horum in aqua vsqz ad libram vnam z clarificetur. ¶ Masticatorium tenendum in ore secretum magistrorum. ℞. radicem acori recentis. ʒ. iiij. z. s. ʒenzi. albi. ʒ. i. nucismus. ʒ. iiij. puluerizentur puluerizãda z conquassentur alia z infundantur per duos dies in aqua saluie: z postea condiantur cum melle electo quod sufficit: z fiant trocisci ponderis. ʒ. i. z. s. teneantur in ore vnus post aliũ z si vnus transglutiatur confert.

¶ De intentione ad diuersionem. dixit Alex. Cura dz esse cũ ventosis positis in collo sine scarificatione z cum fricationibus supra caput: z appõne medicinarum supra ipsum. s. calidarum attrahentium ad exteriora capitis. ¶ Dixit Paulus. cura est positio ventosarum supra spondilem primum. dixit Auic. superpone ventosas spondilibus primis absq̃ scalpellatione: si quoqz mã esset mixta sanguini dicunt. posse fieri scalpellationem. Et dixit. si natura fuerit ficca mouratur in die secundo a principio egritudinis vel principio stipticitatis z siccitatis nature cum clysteri vehementis lenitatis: qm̃ est conueniens securum z vtile. ¶ Dicũt. post principium egritudinis z remotionem stipticitatis conueniunt clysteria acuta diuertentia mãm ad inferiora.

¶ De intentione ad alterationem z localia remedia resolutentia z cõsumẽtia mãe reliqas. ¶ Dixit Raf. p̃ otiñ. dz induci sudor cũ inunctionibus capitis z spondiliuz. ¶ Et dixit Aui. recipiat fumũ decoctionis rerũ calarum donec sudet. Dixit Sera. ꝓfert post mundificationẽ vaporatio cuz aqua in qua decocta sint origanũ z piretrum z rutha: sceba: folia lauri: z sinapis camomilla mellilotũ z sansucus z marmacur z filia. z dixit. antiq p̃cipiebãt in hac egritudine z in paralysi vt abstergaf caput totum z timpora z duo supcilia z spodiles dorsi ptis infirme cũ aceto vini albi forti tepido in quo decocte sint hasce z calamentũ donec submergaf vsq ad profundum corpis z soluat z incidat humores grossos viscosos. q sunt in ea: vt Raf. dixit in diuisi. vaporef cũ aceto in quo decoctũ est calamentũ. ¶ In tortura spasmosa valet vaporatio faciei ex aceto. vz. decoctionis sinapis calamenti sansuci sticados abrotani z silium. Et si p̃dicta ferueãt in vino z proficiaf ex eo sup lapidẽ: aut laterẽ ignitum: z recipiaf vapor ille ad faciẽ valet ad aperiẽdũ maxillas clausas q̃ per se aperiri nõ p̃nt. z maxime cũ recipit vapor p̃dictus cũ emboto ad os z maxillas. Et conuenit euaporatio fcã ex floribus sticados p̃ictis sup prunas z recipiaf cũ emboto. ¶ Dixit Hal. patientẽ. s. partẽ p̃cipe opponi vaporibus vini in quo lapides calidi p̃jciunf post vaporatiões inungat locus. ¶ Dixit Sera. inunge mandibulã infirmaz. cũ oleo balsami: aut costino Raf. in diuisio. vngaf cũ oleo narcisso aut de lilio z inungaf cõprimẽdo z sil'r ꝓueniũt emplã. Dixit Aui. auctoritate medicoꝝ indoꝝ q ex pfectionibus ghõ tortura medicaf est vt appropriet. i. ppie emplet membruz lesum z caput cũ carne siluestri. i. aialis siluestris elixata vel illinita. Et vi q melior sit caro lupi z althobua. i. marmote z yrci siluestris z vulpis absq̃ carne gazelis: qz nimis calã est: z ex alijs q̃ sic pcedũt q cũ carne sua nõ calefaciũt. i. inp flue. In istis tñ localibus in tortura spasmosa Aui. ponens cañ. dixit. si est spasmus incipe prius ab eius lenificatione deinde

deinde a resolone. ¶Dixit Ser. sup 9° Al. hunc cañ. eē te/
nēdū in itellectu semp: q3 magn⁹ est error omissiōis eius: z
ipse iaz errauit q̄ p̄ius mollificātia p̄cedant: deinde sequā
tur resolutiua z maxime mā exīte multū grossa ne resolua
tur subtile z lapidef residuū. in tortura aūt ex paralysi nō
est hoc sic nēcium: q3 mā est fluida aquosa. cui⁹ non timef
resolutio subtilis z remanētia grossi: iō in ea non cōpetunt
mollitiua sed resolutiua. ¶Mollitiuum eius ꝓueniens in
spalmosa est tale. ℞. mucil laginis fenugreci z se. lini. añ. ℥.
ij. butyri sine sale. ℥. ß. assungie anatis. ℥. ß. olei amigd. dul.
℥. ij. olei de lilio. ℥. ij. cere q̄ sufficit. ¶Resolutiuū vō spe/
ciale est hoc in q̄libet tortura. ℞. radicū acori. ℥. iij. z. ß. zē/
zi. albi nucis muſ. añ. ʒ. iij. olei costini. ʒ. iiij. vini albi. ℥. ij. z
ß. pulueriz̄ef pulueriz̄āda: z miscef oīa bulliāt sup cine
res calidos ad vini ꝓsumptionē: tunc colef z addatur cere
q̄ sufficit vt fiat vnguentū. ¶Dixit fili⁹ Meſ. piper idu
cit neruis z musculis calliditatē igneā. Ideoq3 cū pulueriza
tur subtiliter z miscef cuz oleo z fricaf cum eo loc⁹ lesus
fricatiōe forti mirabiliter conuenit huic morbo. ¶Dixit.
Aui. ex eis que iuuāt tortū est vaporatio sicca sup spondi/
les z mandibulā inferiorē z fricatio ei⁹ z fricatio capitis: z
p̄cie sup famē vehementē: q3 tunc non trahitur mā ad ca/
put. Et assiduatio ablutiōis faciei cū aceto. s. calido z pro/
prie in quo decocta sint subtiliātia. ¶Dñt. tortura si fiat a
mollificatiōe aut corde dissolutiōe vel incisione nō apparē
te qd est exteri⁹ ipsius. tunc sup partē visaz sanā ponenduz
est remediū: cuz ipsa realiter sit egra: eo q̄ pars fluēs trahi
tur a sana pficiente suū actū diminute. Sed in facta a spas/
mo vel duritie cicatricis apponendū est super partē que est
torta: q3 ipsa realiter est infirma. ¶Dixerūt Hal. z Raſ. in
diuisionib⁹. z Auicē. q3 opz si sit egritudo humida molli/
ficans vt ligef pars in qua morbi est p̄n⁹ p̄m formā similē
s. forme nāli. ¶Dixit Hal. ligef genarū caro declinās cuz
vittis donec ad suā redeat genā. Et filr opz vt fiat ligatura
in spasmo. ¶Dixit enīz Pau. q̄ vna de curis torture est li/
gature pp quā pars turpis trahaf versus ptez sanā. ¶Di
xit Raſ. in diuisio. in facta ex spasmo tendaf cutis frontis
ad inferiora z ligef cuz instita. ¶Dixit Aui. in facta a spas/
mo incipe p̄ius a lenificatiōe: deinde a resolone z postea li
ga. ¶Dixit Raſ. 1. ꝓtinentis. in facta ex spasmo dz fieri li/
gatura. Nā in ea in qua fit attractio frontis ad supiora dz
extendi corium frontis ad inferi⁹ z ligari fortiter. Et exten/
dātur marille donec adequef os z ligef superi⁹ labiū. Sz
non est ligandū donec assiduef fricatio z inunctio cū oleis
calidis z reqratur sepe labium. Et si reperif non adequatū
soluaf ligatura z distendaf z ligetur. Et dixit. in forti tor/
tura dz apponi p aliqō dies medicina mollificatiua sup co
riū frontis cutē capitis z faciei z dz loc⁹ inungi donec mol
lificef. postea distēdatur z trahaf corium frontis z capitis
versus supciliū. Et ligetur forti ligatura mediāte bomba/
cēta q̄ ꝓhibeatur ascensus corij superius. Et dz hoc fieri
post distēsionē z tractionez corij faciei versus mētū. z post
ligaturā supra factā. z tantū dz trahi z distendi q̄ adeque
tur os. Et post tertiuz diem reqratur ligatura. Et si necesse
fuerit mutare eā mutef. q3 in p̄ma vice vel scōa adequabit
os. z hoc ꝓsimiliuz est vtile post purgatiōes z alias curas.
¶Dixit Raſ. 1. ꝓtinentis. ponanf sup mandibulas z spon
diles colli medicine rubificatiue: eo q̄ dissoluūt humorem
velociter de hoc dicto. dixit Auic. Non est dubiū. q̄ si mā
faciens torturā est veniens ex p̄ncipijs neruoꝝ z lacertorū
faciei. s. a nuca ex loco colli: tunc diligif vt medicine rubifi
cātes supponanf spondilib⁹ cervicis. i. colli: z sup mandi/
bulas. s. inferiorē z superiorez: cū plūmi villi sint venientes ex
his mādibulas ad lacertos q̄ sunt in facie: lacerti vō faciei
s. oēs vel ōztum ad oēm sui partē non sunt ex illa sūma. s. q̄
ad eos pueniat plm neruoꝝ z mandibulā in iferiorē: q3 la
certis timpoꝝ veniunt a cerebro. Et lacertis labiorū aliqd
venit a cerebro vt anothomia demōstrauit. ¶Dixit Raſ.
p̄mo ꝓtinentis. Cura torture est ꝓtinuāda p vnum menſez
z si transacto mense non liberaf patiens est pnosticanduz
q̄ non poterit liberari. Et ideo nō est curandū deinceps. s.
pmittendo liberationē. ¶Dixit Al. si passio modo dcō cu
rata nō fuerit ad ventris purgationē z egri p̄seruationē re
currendū erit. s. ne quid deterius cōtingat. ¶De instrumē
to cirurgie dixit Judeus. Si nō conferūt remedia coquaf
vena que est post aurem. ¶Dixit Aui. cū medicine nō con
ferunt fiat cauteriū sup venaz que est post eius aurē. ¶Di
xit Hor. vltimū remedium est cauterium in venis que sunt
retro aures: aut fiat in collo.

De cura tortureꝓuenientis ex siccitate. dixit Alman. non loquamur. ipsa nāq3 non ꝓtingit nisi in
freneſi pnitiosa morte iminente. ¶Dixit Auic. quēadmo/
dū spalm⁹ siccus eueniens in febrib⁹ acutis z eūonib⁹ est
ptitiosus: ita z tortura sicca ex illis causis eueniētib⁹. ergo
sicut spasm⁹ siccus est icurabilis ꝓfirmat⁹: ita z tortura. nō
ꝓfirmatus aūt est curabilis z silr tortura nō confirmata. Et
de cura eius que etiā est cura blandiēs z refrenās augmen
tū tortureꝓfirmate. ¶Dixit Theodosi⁹. z ponif p̄mo cō
tinen. qñ tortura est a siccitate ponaf supra caput oleū vio
la. Et imittaf in nares butyrum recens. s. sine sale. z empla
streſ caput z collū cum bismalua. Et vngant mādibule z
spondiles cuz oleo bismalue: z ponatur sup hec loca z ca/
put vesica plena oleo calido. z aspergaf desup aq̄ decoctio/
nis capitū z pedū arietis z liniant cum adipe anatis z fiat
nasale cum oleo sisamino. s. recenti z lacte. Et fiant reliqua
que dicta sunt in cura spasmi sicci.

¶De saltu z titillatione. Cap. 12

Altus in libris Hale. ex arab. translatis. vocaf iectigatio: sed in trāslatis
a greco vocatur palmos. ab Hal. vō practice
xi° vocatur titillatio. Et salt⁹ qdem nō est egri
tudo neruoꝝ p̄prie. verūtñ auctores determi
nāt de eo inter egritudies neruorum: vel q3 vt
apparebit accidit in mēbris dilatabilib⁹ neruosis vel later
tosis: vel q3 silitudinē videf habere cū tremore q̄ est egritu
do neruoꝝ. Et hoc in motu mēbri. z Hal. qdem inuit qnto
de accīti q̄ salt⁹ est motus mēbri ꝑ nām: q3 est mot⁹ proce
dēs solū a morbo. Sed Via. dixit. q̄ est mot⁹ nāe. ¶Zoar
salt⁹ est motus extrane⁹ preter nām. ¶Notāt. q̄ saltus est
vere motus ꝑ nām: vt dixit Hal. q3 p̄cedit a re ꝑ nām vt ap
parebit in sua cā. Verūtñ Via. dixit. ipm esse motuz nāles
motus eo q̄ in saltu videf mēbruz moueri p modū dilata/
tionis z ꝓstrictionis sicut in motu nāli pulsus ꝓtingit: vel
eo q̄ mot⁹ saltus silitudinez hz cum motu tremoris q̄ pro
pte p̄uenit a nā. ¶Dixit Aui. salt⁹ est morb⁹ lacertoꝝ: nō
q3 semp sit mot⁹ lacertoꝝ: imo hoc accidit ei vt apparebit.
Et subdit. qñq3 mouef cuz eo cutis. ¶Dixit Raſ. 1. conti
nētis. salt⁹ non accidit mēbris multū mollib⁹ sicut cerebro
neq3 multū solidis sicut cartilagini: sz medijs iter ea. vt. n.
appet a Hal. s. de accidēti. z in libro de rigore zc. iectigatio
est mot⁹ in oi mēbro hñte concauitatē in qua possit vētosi
tas teneri z ibi facere dilatationē z cōstrictionē: z hoc siue
illa ꝓcauitas sit occulta siue manifesta: pur q̄ ista membra
sint ꝓstringibilia z dilatabilia. de q̄bus mēbris notatim dī
a Hal. ibidez: z adducit a Rabi in tertia pticula. iectigatio
frequēter accidit in cute z forte accidit in lacerto q̄ est sub
ea. z forte accidit in stō vesica matrice intestinis epate sple/
ne diaphragmate artarijs z in corde p̄prie. ¶Dixit Hor.
q̄ cor sz sit calidissimū nihilomin⁹ pōt gratia materie gros
se viscose pati iectigationē in se z in sua capsula: quaz qui/
dam putant tremorem cordis.

Zoar fecit ca^m de pulsatiōe q̄ est p̄prie salt⁹ apud alios
auctores. z dixit. q̄ aliqñ gñatur pulsatio in aliq/
b⁹ mēbris corpis ex vaporib⁹ coadunatj in musculis vl ner

uis qui petūt exitū: z non pūt exire. z hi vapores q mouen
tur in corpe dūr ventositas: sicut aer q mouet exteri⁹ dr vē
tus. Et hic vapor q mouet intus in musculo vel neruo fa/
cit pulsationē. ¶ Dixit Hal. 5° de accūti. z ponit. 1. ptinē.
Salt⁹ accidit ex vētositate grossa non hīte liberū exitum.
Et lz aliqñ sit polis eius exit⁹ ei: caro tamē ipedit egressum
eius: que vētositas mouet sub loco. al's mouet locū z facit
ipm saltū accidere. ¶ Dixit Aui. salt⁹ est ex vētositate gros
sa inflatiua difficulter egrediēte a mēbro extra: vt nūc extē
dantur z in altū eleuent partes mēbri: nunc vo cōcidāt. In
saltu. n. mot⁹ mēbri est dilatatio cuz ipletur vētositate: z est
pstrictio cuz illa egredit. Depressionis. n. mēbri in saltu cā
est vētositatj expiratio: siue ipsi⁹ resolutio. ¶ Et dixit Hal.
vbi supra. impole est q humiditas. i. mā hūoralis sit cā bu
ius morbi z mot⁹ eius: eo q ipsa non velociter discurrit: z
eūatur: nec est silr vētositas subtilis cā ei⁹: eo q cito euane
scit: g̃ est vētositas grossa. Et signum hui⁹ est. Dixit Hal. q
nō accidit nisi corpib⁹ fridis z tpe frigido z balneo aq̄ fri/
gide z potu ei⁹ z silibus. Et qr non curat nisi cū sumptiōe
medicinaꝝ calidaꝝ z calefactiōe. Zoar dixit. fit ex reb⁹ que
actualiter fortiter infrigidāt. Et ex reuocatiōe subita calo/
ris nālis z spūz ad interiora: sicut ex tremore z fluxu sup/
fluo. ¶ Dixit Ser. testificat q ex hūore frido illud qō sal/
tus fit ex ventositatib⁹ valde fridis in corpib⁹ fridis flāti
cis: z in tpibus fridis: z in regionib⁹ que similant eis. Di/
xit. A. cāe saltus sunt virt⁹ ifrigidatiua. i. res hīs virtutez
ifrigidādi: qr debilitat calidū debile generat vētositatē: p/
hibet etiā frigidū pstringēdo expirationem vētositatis. Et
dixit. mā humida. s. z frigida est ēt cā salt⁹. s. cuz ventosat.
Cū enim calidū nō forte agit in illā dissoluit eā in vētosita/
tez: sicut accidit castaneis cū supponunt igni recentes: ārū
humiditas dissoluta a calore ignis in ventositatē trālit que
querēs exitū ad sibi sile. s. ad aerē est cā q castanea crepet z
sonuz z saltū faciat. ¶ Et dixit Aui. accidit etiā salt⁹ ex ac
cidentib⁹ aialib⁹ plm z ppie in gaudio: z multotiēs acci/
dit ex tristitia z ira z alijs accūtib⁹ anime: qm̄ motus spūs
qñq; resoluit humorē in ventositatē. ¶ Dixit Hor. cāe sal/
tus sunt oia que mām conuertūt in ventuz z vaporē z ge/
neratū non psumunt: qui vent⁹ retētus z non resolut⁹ facit
saltū. Et dixit. salt⁹ vtplm fit in facie sub cute: quasi iter cu
tez z carnē: z iō plm accidit in supficijs z palpebris. ¶ Di
xit Siliber. iectigatio qñq; est leuis: z qñq; fortis: z leuis
qdem est sicut formicatio: quedā z nō cogit mouere mem/
brū que cum accidit z pseuerat significat paralysim futurā
fortis vero cogit moueri mēbruz ac si texeret: z de saltu an
sit morb⁹ vel accidens pōt dici: sicut de precedentib⁹ diſpō
nibus: z maxime de tremore dictum est.

Signa generis nota sunt p relationez infirmi dicentis
se sentire motū sub cute quasi pulsatiuū ad mo
dū mot⁹ vermis seu formice: z aliqñ appet ille mot⁹ ad vi/
sum. Dixit Auicē. Signa q fiat a vētositate sunt velocitas
resolōnis eius. Cito nāq; recedit ēt cū pauca fricatiōe: q'q
nō fit saltus nisi in corporib⁹ fridis z accidentib⁹ frigidis:
z potib⁹ rerū fridaꝝ que sunt causa gñationis vētositatis
grosse: z q sedant eū calefacientia resoluētia ventositatez.
Et dixit. q saltus sit morb⁹ lacertosus carnosus z neruo/
sus. i. q fiat in mēbris lacertosis carnosis z neruosis. s. bñ
tibus villos z pstringibilib⁹ z dilatabilib⁹ per pcauitates
eoꝝ apparet: qm̄ in pte que est leuis: sicut cerebrū non reti/
netur vētositas: q̄zuis habeat pcauitatē. Et silr nec in parte
que est dura sicut os q̄zuis habeat pcauitatem: non. n. sunt
p̄dicta mēbra dilatabilia z pstringibilia: z per pōs non re
ceptiua mot⁹ saltus: quare restat q salt⁹ accidat mēbris me
dijs in duritie z lenitate qualia sunt lacertosa. ¶ Salt⁹ vt
supra dcm̄ est similat tremori: verū differt ab eo: qr tremor
est ppria passio mēbrorū volūtarie motoꝝ: saltus vero mem
broꝝ pcauoꝝ dilatabiliū z pstringibiliū: z in tremore totū
mēbrū mouet de toto loco suo ad totū locū: sed in saltu nō
imo soluz dilatat z pstringitur: tremoris etiā cā est defect⁹
vtutis motiue: saltus vo cā est vētositas: z iterū in tremore
mot⁹ est velocior q̄z in saltu p̄m plm. ¶ Dixit Auic. saltus
cū est cōis corpori nūciat apoplexiā aut tetanuz: apopliam
qdem qr figñat mām replentē totū: que si ascenderit ad ce
put pōt facere apopliam. Tetanū vero: qr illa mā resoluta
in multā vētositatez que si repelleret p musculos ante z re
tro poslet facere tetanū. Et dixit. si pseuerat salt⁹ in facie nū
ciat torturā vt supra patuit. Et si pseuerat saltus in mira/
culis epiliam z meliam. s. mirachiales. Et erit illud p̄m di
uersitatē humoris ibi vētosabilis flegmatici vel melanco/
lici. ¶ Et dixit. salt⁹ q ē sub serasif. i. sub hipocūdrijs. q̄ q̄
significat aēa in velaminib⁹: qm̄ est de comitātib⁹ ipz aēe
sup. z qñq; significat dñium vētositatis in eis.

Cura saltus duplicī pficitur instro. s. dieta z potione:
dieta qdem psistit in euitatiōe oium ciboꝝ z po/
tuuz fridoꝝ grossorū z viscosorū z difficilis digōnis. z ma
xime vaporabiliū z ventosabiliū. Et silr oium aliarū rerus
non nālium ventositatē multiplicantiū: aut eā exsolui pbi
bentiū: de qbus oib⁹ plene dicet in sermone 5° de mēbris
nālibus. ca° de vētositate z iflatione stomaci. ¶ Dixit. A.
non det aqua pgelata. i. multuz frida: qr pstringit vētosita
tes: neq; etiā detur vinū multū: qr suffocando extinguit ca
lidū: z nō detur qō inflationē hz z infrigidationē: sicut fa/
be lentes pisces z silia. ¶ Dixit Hor. maior ps curationis
huius est digōnis rectificatio ne ventositas gñetur: dentur
ergo cibi nō ventosi. Et in tali q̄titate qualitate tempore z
ordine q nō quertant in vaporē. ¶ De cura per potiones
dixit Sera. nō est inter curationē huius egritudinis cura/
tionē tremoris dcta. ¶ Dixit Hal. titillationis medela silis
est medele tremoris q ex frigidis fit causis z calefacientiuz
cataplasmate. ¶ Zoar. recipiat infirm⁹ ea que hīt corpa
lefacere tēperate z neruos pfortare: sicut est sirup⁹ de stica/
dos z sirupus de corticib⁹ citri cuz aqua tepida z duobus
granis ordei de musta. ¶ Dixit Cōstā. qñ salt⁹ est assiduus
apiantur pori mediāte balneo z fricatione z fiat inūctio ex
oleo subtili. ¶ Et Aui. curaz direxit ad resolutionē vētosi
tatis incipiēs a debilioribus z gradatim pcessit ad resolucn
tia fortiora: vapores ergo dixit ipse cū euaporationib⁹ cale
faciētib⁹: istud. n. remouet saltū: z si non remouet p evapo/
rationez vtere oleis resolutiuis: qm̄ p illud remouebit. Et
p̄dicta quidē cura ouenit z sufficit in saltu leui: vbi non fit
mā vel nō fit mā vaporabilis nisi pauca: vbi vo mā vētosa
bilis esset multa: in quā agentia resoluētia plus cōferunt
in ventositatē q̄z resoluāt: nec conuenit nec sufficit. sed eget
eūone māe cum ei⁹ diuersione z sumptiōe resoluentiū ven/
tositatez. ¶ Dixit Cōstan. si saltus est difficilis z periculo/
sus curetur cū potu olei de kerua z aqua radicū post exhi/
bitionē ierelogodion. ¶ Et Ani. dixit. post eūonem. s. cuz
medicina ouenienti. sup. z etiā eius diuersionē ad extrema
inferiora: si materia esset multa resolutiuum in potu da. Et
assidua post illud. s. post potum resolutiuū medicinas cale
faciētes. s. ab intus exhibēdo eas: z etiā ab extra euapora
tionē faciendo vel inungēdo. Et dixit. q castoreo cum sam
baco. i. iessamino inest ppietas in hoc ca°. s. si dātur in po
tu: z si dissoluit castoreū in oleo sambacino z fit iunctio cū
eo. ¶ Dixit Hor. denī calida q̄e magis psument de mā z
ventositate q̄z dissoluāt: sicut est rutha agn⁹ castus z casto
reū. Et purget corpus sm exigentiā pticularū: decide fiant
stuphe sicce: sicut in paralysi dictū est. ¶ Elium conuenit
in saltu. pcurat. n. digestionē z resolvit vētositatē sic fit. Re
galange zedoar. gar. piperis longi añ. z. i. ameos folior⁹ ru
the siccoꝝ arist. ro. añ. z. i. s. cimini infusi per diem in aceto
z exiccati seis agnicasti leuistici. añ. z. ij. mellis dispumati.
ℨ. x. conficiat eluum: cuius dos. sit. ℨ. s. mane ieiuno stoma/
co sequēte potu medij ciati maluasie.

Salt⁹ tre/
mori simi
lat z dīr
ab eo.

¶ Tractatus

¶ Tractatus 4° de dispōnib⁹ oculoꝝ. ⁊ ꝓtinet capl'a. 38.
¶ De signis nālium cōpl'onum oculorum. Cap'.j.

Upra i tracta/tu ꝓmo huius tertij sermonis de virtute visiua cōplete dictuz est: h tñ q̄dā probleumata Arist. adducenf ad pfectionē opationis visiue. ¶ Arist. nāq;.31ª. p/bleumatuz. pleumate 12°. quesiuit ppter qd non differt sensus. s. visus q est in dextris ab eo q est in sinistris. s. quo ad pceptionez sensibiliuz. Cum tñ videat debere differre. eo q in oibus positis vtrutib⁹ dextra meliora sunt sinistris: ⁊ dixit cām esse pp ꝓsuetudinē quaz a natiuitate accipim⁹ in sentiēdo equaliter sensib⁹ vtriusq; partis: ⁊ q̄a principio eodē tēpore vel equaliter vtriusq; subiectis sensuū ꝓsuetudinez accipim⁹ equaliter in tpe ꝓcedēdo corroborati existunt. ¶ Et quesiuit in pbleumate xi°. ppter qd distātibus duo videnf pp qō est q cum oculi distant ab vna re intantū q non ꝓcurrunt in vnū signū id qō est vere vnū videf esse duo: ⁊ dixit cām esse. q̄ mot⁹ visionis causat⁹ ab vtrisq; oculis non terminaf in idē: sed in diuersis pp idispositionē organi que fuit in ea: vñ vna pupilla extimat videre vnuz: ⁊ alia aliud. Cuz itaq; eandē bis videat extimat q nō sit vna: sed due. ¶ Et 17° pticule eiusdē quesiuit pp quid in amplū mouētib⁹ oculū. s. dextra ⁊ sinistra: vnū non videf duo. sup. si etiā apparet mouētib⁹ eum sursuz ⁊ deorsum. Et Hal. dixit. 7° de accūti ⁊ morbo. chri stallina ⁊ vl'r oculus mota versus maiorē angulum: aut minorez non magnū visui inferf nocumentū. Si vo moueaf versus supius: aut inferius vnuz duplex apparebit: ⁊ dixit cām fore. q̄ qñ visionis ꝓncipiū vertif in amplū lateraliter dextra ⁊ sinistra: pmanet semp linea recta. Sed cuz videtur pmutare in sursuz aut deorsum: mox vnū apparet eē duo. Cū non seruent eandē situationē quā seruant cum mutanf in amplū: ptingit aūt in potētia visiua q vnum videaf esse duo in aspectu nō seruāte eandem situationē: si sic determinent oculi q vnus tendat deorsuz: ⁊ alter sursum ⁊ nō alter. Ambob⁹ eniz intendētib⁹ sursuz aut deorsuz hoc non apparebit. ¶ Et in decimo nono ꝓbleumate eiusdez quesiuit. propter quid visus ad alba intuētes peius dispon untur supple. ⁊ maxime si illa alba sint, fulgida vt sol. supple etiā ad nigra obscura. Naz labunf ab ipsoꝝ tēperamento Sed intuentes ad viridia herbosa vt olera ⁊ similia ab eis meli⁹ disponunf. s. q̄z ꝓius eēnt. Et soluens. dixit illud iō esse. q̄ prauе possum⁹ aliq̄ albuz assuete intueri. ⁊ sil'r ad nigrū: q̄ vtrūq; istoꝝ habet ledere visum pp eoꝝ excessus a cōmensurato. dixit. n. 2° de aīa. q excellentie sensibilium corrūpunt sensus. Sz colores medii constituti exalbo ⁊ nigro vt viridis ⁊ herbosus: ⁊ vl'r alij his ꝓpinqui: quoꝝ refractus est excessus a quib⁹ moderate visuz hūtes nō ledū tur: imo fortasse in meli⁹ disponunf. naz ita est de hoc sicut de corpibus: ipsa. n. cū fortissime laborauerūt deteri⁹ dispo nunf q̄ esset ꝓus: que aūt temperate laborauerūt optime disponunf: ita eodē modo sil'r est de visu: ad solida eniz inuētes dolemus: cum. n. inspicim⁹ solida: sicut sunt specula ria sup que radi⁹ solaris refrāgitur dolem⁹ circa oculos: ⁊ per hec qdem solida bonū est intelligere coloꝝ extrema vt alba ⁊ nigra corpa dura tersa. Sz cum aspicim⁹ hūida nullo apposito solido nō laboram⁹ nec dolorez patimur inde. Et hmōi sunt viridia herbosa ⁊ silia: sicut nanq; moderate cum hoc hūt in se humidū aqueū sufficiēs: vnde nō disgregāt sicut alba: non. n. violentāt visum. Cuz imutatio ab eis in organū visus cōtemperate ⁊ delectabiliter fiat. ¶ Et in 22° ꝓbleumate eiusdē quesiuit. pp quid oculus cū sit inter ptes corꝑis imbecillissima ps nō riget: neq; frigus patitur sicut alie partes corꝑis patiūtur. Et soluēs dixit cām eē: q̄a pinguedo inest oculis: carnis aūt nihil: que aūt sunt pinguia ⁊ non carnosa sunt sine rigore. Et hinc est q nulli vnquā qō est intra palpebrā riguit. Et dixit Arist. q nō riget oculus: q̄ sit de nā ignis: sicut dicebat Plato. nō eni est hic ignis talis q habeat calefacere ⁊ frig⁹ extrinsecū ꝓhibere. ¶ Et in 28° eiusdē quesiuit. pp quid versus lucernā vel versus solez: ⁊ vl'r versus qōcunq; illuminās apponētes manū ante lumen magis ⁊ melius videm⁹: ⁊ soluēs dixit cām esse: q̄ lux siue lumen ꝓueniens a sole: siue lucernis si ptingat directe ad visum nostrū reddit ipsuz debiliorem disgregando illū ꝓpter supabundantiā luminositatis. Cū ergo ꝓhibetur p manus appositionē q nō peruenit ad viluz directe id qō videtur sub rōne luminis nō ledit visum. Et hinc est q legētes lumē in laternis celant: qm̄ sic lumine non ledūtur: ⁊ qō legitur magis illuminat. Cōparando oculū iuuenis ad oculū pueri oculus iuuenis cōplexionis tēperate est melioris visus q̄z oculus pueri tēperati: q̄ visio cū sit de opōnibus aīalium virtutū: ⁊ oēs vtutes aīales sint in iuuētute fortiores: sicut oēs nāles in pueritia fortiores existūt. vt dixit Hal. 1. de regimine sani. ideo virt⁹ visiua in iuuētute est fortior. naz ⁊ in iuuētute humidū oculi est magis contēperatuz in q̄ztitate: q̄ non supfluens: sicut in puero: neq; exiccatū: sicut in sene. ¶ Et scias q duplex q̄ztitas ꝓsideratur in vtute visiua. s. intēsiua ⁊ extensiua: in intēsiua ꝓsideratur subtilitas siue acuitas videdi que vocaf intensio visus: Et eius grossities siue hebetudo que vocaf remissio visus. Et ꝓsideratur mediocritas iter p̄dicta. Et ad hāc visionem intensiuā reduci pōt videre paruū siue occultū: ⁊ videre magnū siue manifestū ⁊ mediū inter p̄dicta: pōt insup ad hanc reduci videre sine fatigatiōe siue sine lesione. ⁊ videre cuz lesione siue cū labore ⁊ medio mō: extēsiua vo qualitas cōsideraf ex parte distāte visionis: sicut videre rem a ppe vel a longe: vel a media distātia. ¶ Dixit Auer. 3° colliz. impole est eē visionē rerū ppinquaꝝ ⁊ remotaꝝ eq̄lez nec in debili visu nec in forti. sup. neq; in mediocri: videt g̃ ois oculus intensius rē ppinquā q̄z remotā. ¶ Jngt Hal. in lib. de tipo. nescim⁹ oino qūo videam⁹. oculus cōparat⁹ ad cutē: vt dixit Arist. i de sensu ⁊ sēsato. est ꝓpl'onis hūide: i ipso. n. ꝓdominaf aq̄: q̄ aq̄ est ipressionū susceptiua ⁊ redditiua. Et q fit aque⁹ demīrat pfozatio ei⁹. Nō. n. ex eo cum pfozaf exit nisi aque⁹ hūoꝝ ispūs tñ visibilis oculi bñ est de mā. al's de nā ignis. Et ꝑz hūc ispūm. dixit Arist. inz ª pbleum. q visus est ignis siue ignee nāe: ⁊ sic ēt Empedocles: vt dixit Arist. in de sensu appropriauit oculū igni. ¶ A. enumerās res a qb⁹ sumunf figūiones dispōnū oculi enumerauit nouē res q̄ sūt mot⁹ oculi ⁊ tact⁹ ⁊ color ⁊ figura ⁊ vene ipsi⁹ ⁊ opōnes ⁊ sensus ꝓpri⁹: ⁊ dispō ei⁹ qō currit ex ipso: ⁊ dispō passionuz ei⁹: ad istas. n. nouē res ois alia res a q̄ quoquo mō pōt sumi sigñatio de dispōnibus oculoꝝ reduci pōt. ¶ De motu aūt oculi opz ꝓsiderare: an sit leuis facilis: an sit grauis difficilis: an sit velox an tardus: an sit frequēs an rarus ⁊ quo ad motū ipsi⁹ oculi. ⁊ quo ad motum palpebraꝝ: ad iudicandū tñ per mot⁹ gravitatē ⁊ leuitatez opz scire q in motu ꝓsideraf duplex gravitas: ⁊ sil'r duplex leuitas: ⁊ vna qdē est in eo qō mouef. s. q sentiaf graue vel leue: ⁊ alia est in modo mot⁹. s. q leuiter. i. faciliter ⁊ velociter mouef. vel grauiter. i. difficulter ⁊ tarde mouef. de gravitate ⁊ leuitate iudicat visus inspiciētis ad ipm. modo sic est q motū potest eē ponderosuz: ⁊ tñ leuiter moueri. Et hoc erit qñ motor est fortis: ⁊ pōt esse leue: ⁊ tñ grauiter moueri: ⁊ hoc est qñ motor est debilis. Et sil'r motuz pōt esse graue ⁊ grauiter moueri: ⁊ pōt esse leue ⁊ leuiter moueri. Et leuitas qdē

In vtute visiua duplex quātitas considerat.

motus dependet a duob⁹.s.a caliditate tanq̄ a ꝓncipali motiuo:eius nāq̄ est mouere ⁊ dependet ab habilitate:siue ab inresistētia moti:⁊ vt sic dependet magis a siccitate q̄ ab humiditate:q⁊ in motu necium est esse aliq̄ siccū cui⁹ intrinsicat: sed visio est a siccitate:⁊ etiā q⁊ res sicca tanq̄ terminata ꝑ ꝓprio termino nō diffundit neq̄ labitur:vñ magis apta est: vt a motore moueat:⁊ ꝓp hoc.A.ꝓma ꝓmi.in cap⁰ de vtutibus ministrātib⁹.dixit q siccitas in motu ꝑbet auxiliu⁊: ⁊ per oppositū grauitas mot⁹ dependet a friditate tanq̄ a ꝓncipio ꝓhibitiuo mot⁹.eius nāq̄ est imobilitate ⁊ inhabilitate moti:⁊ sic ab humiditate ꝓp oppositas cās. ¶Et scias q grauitas siue pōderositas mēbro⁊u⁊:qñ.s.sentiunt pōderosa pōt ꝓuenire a duob⁹.ꝓmo a debilitate vtutis figentis ⁊ tenētis mēbrū sicut p⁊ in tremore.Et de ista debilitate.dixit Hal.sup 1⁰ ꝓnostico⁊.q grauitas mēbro⁊ū est de maio⁊ib⁹ significationib⁹ debilitatis vtutis.Et Aui.2ª q̄rti ait.grauitas significat debilitatē virtutis aialis.scōo pōt ꝓuenire ab aliqua re pōderosa exīte in mēbro vel mēbris.que res pōderosa est humo⁊ superabundās in mēbro vltra modū eius:⁊ ista est grauitas illa que semp significat mām:⁊ ista pōderositas ex mā percipit ab hīte ipsa:q̄uis mēbru⁊ non tentet moueri:imo eo etiā⁊ quiescēte sentitur.Sz grauitas ꝓueniens a debilitate virtutis nō percipit in qete:sed cum vult moueri surgere vel ambulare:q⁊ tūc nō pōt.¶Et ois qdē humo⁊ grauat superexcedēs verum colicus:q⁊ leuio⁊ est min⁹ grauat:deinde sāguis:deinde flegma ⁊ vltimo melia: q⁊ grauio⁊ est magis grauat.Et hoc suppositā paritate in q̄ntitate grauāte hūo⁊ali:per accīs tñ dicūt qdā.flegma potest facere apparere maiorē grauitatē in mēbro:⁊ hoc q⁊ sit minus pōderosum q̄ melia:tñ q⁊ plus ipedit p̄n⁹ motiuū.s.calidū cum sua friditate q̄ faciat melia cū sua friditate:q⁊ minor est friditate flegmatis.Et q⁊ sua hūiditate flegma plus inhabilitat ad motū mēbru⁊ qō do⁊ moueri:cui⁹ oppositū facit melia cū sui siccitate:hinc est q mēbru⁊ grane ex flegmate redditur grauio⁊ q̄ graue ex melia.Et dicūt. q⁊ sanguis sit hūidus ⁊ melia sit sicca:tñ melia reddit mēbrū ad motū grauio⁊ q̄ sanguis:q⁊ dato q melia cū sua siccitate habilitet ad motū plus q̄ sanguis:tñ ipsa cum sua frigiditate ipedit p̄n⁹ motiuū:sanguis aūt non:sed auget ipsu⁊.Et mot⁹ plus ꝓuenit a vtute agētis mouētis q̄ ab habilitate patiētis motū:colera vo plus facit ad motū ceteris alijs:q⁊ sui caliditate facit ad motu⁊:⁊ sui siccitate disponit ⁊ habilitat.Et huic grauitati humorali opponitur leuitas ex ꝓuatione ꝓueniēs mā:sicut apparet in mala cōplone pura.¶Et grauitas quidē hūoralis facit ad difficultatem ⁊ tarditatē motus:sicut leuitas sibi opposita facit ad facilitatē ei⁹ ⁊ velocitatē per vtrāq̄ grauitate⁊:⁊ ꝑ vtrāq̄ leuitatem pōt ferri iudiciū sup cōplone mēbri nāli ⁊ etiā⁊ egri ⁊ neutri:vez differēter.naz velocitas mot⁹ cum pseuerātia ⁊ durabilitate ⁊ ordinatione significat dispōnem sanā cum vltra ꝓcedit velocitas vo motus ipetuosa nō ꝓtinua nec ordinata ꝓcedit a dispōne nō sana ⁊ ea⁊ significat.Que velocitas ipetuosa nō perseuerās neq̄ ꝓtinua:neq̄ cum ordie potest aliq̄n in dispōne egra ꝓuenire maio⁊ q̄ ꝓueniat velocitas mot⁹ ordinata in dispōne sana vt p⁊ in frenetico:velocitas mot⁹ multa significat caliditatē ⁊ siccitatē:sed velocitas remissa pōt significare caliditatē tñ vel siccitatē tñ:caliditate⁊ tñ que sui fortitudine moueat oculū:l⁊ sit hūidus:siccitatē aūt tñ q̄n multū habilitabit ad motum oculū:vñ mouebitur velociter l⁊ nō sit calidus:vez non ta⁊ velociter sicut si esset calidus:sicut ēt caliditas non tā velociter mouet oculū humidū vel tēperatū sicut si esset sicc⁹.Judicat ergo velocitas mot⁹ de cōplone calida ⁊ sicca:⁊ de calida tñ in passiuis tēperata:⁊ de sicca tñ tēperata in actiuis.Et inter has cōplones discernit ꝑ tactū ꝑm q inuenit oculū calidū ⁊ duru⁊ vel calidū sine duritie ⁊ sine leuitate:vel duru⁊ sine caliditate.Et econuerso tarditas mot⁹ si sit multa idicat friditatem ⁊ hūiditatē.Sz si sit remissa significat aut friditatē cu⁊ tēperātia passiua⁊ aut hūiditatē cu⁊ tēperātia actiuarū.Et inter has ēt discernit tactus:⁊ idē iudiciū pōt dare de frequētia ⁊ raritate mot⁹.Et si quidē dispō oculi est materialis:tūc velocitas ⁊ frequētia motus eius multa significat colerā:⁊ ei⁹ multa tarditas ⁊ raritas signāt flegma.Et mediocritas siue remissio signāt aut sanguinē aut melāciam. Sanguis tñ plus attinet ad partē velocitatis ⁊ frequētie:⁊ melia plus ad partē tarditatis ⁊ raritatis.¶Judiciū autē supra tactu.dixit Aui.est ꝑm q tactus inuenit oculū calidu⁊ aut fridum aut durū aut leuē.¶De iudicio aūt ex colo⁊e sumpto.Dixit.A.color signāt humorem ꝓportionalē sibi rubeus.n.signāt sanguinē:citrin⁹ colerā:plūbeus vel liuidus flegma ⁊ fusc⁹ melāciam.Et hic color est ꝓprie color iuncture ⁊ venarū eius:⁊ h⁊ veritate⁊ nisi per accīs ipediat.vbi gra.possibile est q aliq̄ mā colerica vel melica exīs in oculo mordicādo inducat in eo dolorē multū:⁊ rōne multitudinis mā sanguinea fluat ad oculū ⁊ reddat ipm rubeū:tūc ille color rube⁹ signāt sanguinē a quo ꝓcedit:sed nō significat mām ꝓpriaz cui medic⁹ ꝓncipaliter do⁊ intēdere.¶Et significatio ex venis oculi est.dixit Auic.q̄n si sunt ample grosse significāt hūiditatē.⁊ Hal.addidit ⁊ caliditatem si fuerint subtiles stricte signāt siccitatē.sup.⁊ friditatē hūmiditas.n.facit ad extensionē habilitādo mām qua calidi⁊ tas extendit:⁊ siccitas inhabilitat ad extensionē:⁊ friditas ꝓstringit.Et si ꝓdicte vene sunt plene signāt mām multā. ¶De iudicio aūt ex figura oculi.dixit.A.q bonitas figure ei⁹ signāt fortitudinē vtutis in creatione:⁊ malitia figure eius signāt ꝓ⁊iu⁊ ei⁹.Et ex anothomia oculi appet q figura ei⁹ do⁊ esse rotūda que signāt sanitatē oculi in nā cōpositionali:⁊ fortituinē vtutis informatiue in creatiōe eius. ¶Et iudiciū eius ex magnitudine ⁊ paruitate.dixit.A.est ꝑz q dictū est in capite magno ⁊ puo.⁊ sicut caput magnū ⁊ bene in suis ptib⁹ ꝓportionatū significat fortitudinē virtutis informatiue ⁊ multitudinē mā:⁊ caput magnu⁊ male ꝓportionatū significat mām abūdātia⁊ informatiue defectu⁊ ⁊ sicut caput paruū q̄uis sit semp malū:tñ si est ꝓportionatu⁊ est min⁹ malū:⁊ si ipꝓportionatū est magis malu⁊.Ita est de oculo magno ⁊ paruo.¶Dixit.n.Hal.q magnitudo oculo⁊ cu⁊ ꝓportiōe:⁊ cū opōnum vtute.i.bonitate tanāliu⁊ q̄ visiua⁊ cu⁊ nō est cū multitudie superfluitatū significat multitudinē māe ex qua facti sunt eucratā:⁊ in fortitudine vtutis fortitudinē.Sz magnitudo sine ꝓdictis ꝓditionib⁹ signāt multitudinē māe nō eucratā.¶Oculus magnus pōt esse cū quocunq̄ lapsu cōplionali.Nā mā multa pōt esse discrasiata quacūq̄ discrasia:oculus tñ magn⁹ bene ꝓportionat⁹ signāt cōplonez calidā ⁊ hu.q⁊ caliditas ⁊ humi.faciūt ad magnitudinē:hūiditas tanq̄ mā:⁊ calitas tanq̄ efficiēs.Si tñ magnitudo pa⁊ recedat a cōmēsurata q̄ntitate pōt significare vel caliditatē cū tēperātia passiuarū vel humiditatē cū tēperātia actiua⁊:oculus.n.magn⁹ non ꝓportionat⁹ signāt hūiditētē:⁊ 2⁰ friditatē.¶Et dixit Hale.paruitas oculo⁊ cū ꝓportione ⁊ bonitate opōnu⁊ significat mām paucā sed eucratā:⁊ ista signāt siccitatē ⁊ calliditatē:oculus vo paru⁹ sine dictis ꝓdonibus significat materiā paucā ⁊ discritā:⁊ per ꝓns siccitatē ⁊ friditatem.Et pōt oculus paru⁹ stare cū quocūq̄ lapsu:sic ⁊ magn⁹.¶Proportio aūt ad quā magnitudo ⁊ paruitas oculi būt referri est multiplex:vna est ad ordinatā siue foueā in qua oculus situs est.nā in ea situari do⁊ ꝓeminens neq̄ nimis pfunditatē q̄uis eminētia ꝓ visu sit illa illaudabilis eius pfunditate. Dixit.n.A⁊.1.de hist oīj aialiū oculi q int⁹ marime acutissimi visus oīb⁹ aialib⁹ sunt.Scōa ꝓportio est ad figurā:q⁊ sit debite figure de qua dictū est.Tertia est ad capacitatē:q⁊ do⁊ esse oculus q̄ntū ꝑ fm capitis q̄ntitatē:ex hoc.n.significat bonitas in fortitudie vtutis.Cōparādo aūt oculos interse in q̄ntitate.Arist.1.de gīone aialiū.voluit q oculus mediocris

dioris q̃titatis sit melior: vñ dixi. mediuz multi z pauci
bñdi optim⁹ visus. sz talis oculus est mediocris. Et p̃mo
de hist oriis dixit. oculi hi qdē magni: hi aũt pui: medij aũt
optimi. Et Aui. 1. de aialib⁹ dixit. q oculus medi⁹ est me-
lior: z nimirũ. ꝓcedit. n. oculus mediocris a fortitudie ifor
mative z obedientia mãe z ipsi⁹ debita q̃titate: z iõ melior
est p visiua opõne: nã nõ irradiat nimis a lumine sicut pu⁹:
neq; pat sicut magn⁹. Hal. tñ dixit in tegni. q magn⁹ ẽ lau
dabilior: q; signiat mãm ex q̃ fact⁹ est eucratã. i. bone cõplo
nis: sz nõ intellexit de magnitudie simplr: sz õ oculo magno
ꝓportioato in cõparatiõe ad oculũ magnũ nõ ꝓportioatũ.
Et Ay. cũ dixit. vt supra. 1. de histo. q oculi q sunt int⁹ sũt
acutissimi visus: z sic meliores p visione: tales aũt sũt pui.
Et cuz Raf. dixit. 2° q tñ. laudabiliores oculi sunt pui z p
fundi: nõ fuerũt locuti de oculo puo absolute: sed de puo in
cõparatiõe ad magnũ: q̃re sequtur q mediocris laudabilior
sit. ¶ De iudicio aũt dispõnuz oculi ex opõnib⁹ sibi ꝓpriis
l. ex visiõe. dixit Aui. q cũ oculus videt oculũ a lõge z a p-
pe simul: z nõ ledit ab eo qõ ad ipm redit a visibilib⁹ forti-
bus est fortis cõplonis z eq̃lis. i. tẽperate. Et si est debilis
visus z fm̃ q̃ iuz illi⁹. s. q est fortis. s. q videt occulta z a lõ
ge z appe sil z min⁹ ledit a fortib⁹ visibilib⁹. Jste vo nõ be
ne videt peruia z occulta: nec sil a longe z ppe. Et ledit nõ
solũ a fortib⁹: sed a puis z a quolz visibili. Et talis est ocu-
lus hñs deteriorẽ cõplonẽ q̃ possit hꝫe. Et iõ dixit Aui. q
in cõplone sua z creatiõe. i. cõpõne ẽ corruptio sicut oculus
fortis hz meliorẽ cõplonez z meliorẽ cõpõnez q̃ possit hꝫe
Et dixit. A. q si oculus nõ est ipotens in cõprehẽdendo p-
pinqũ: q̃uis sit puũ: z est ipotens in cõprehendẽdo lõgin-
quũ: tunc spũs ei⁹ est sanus clar⁹ purus. Nã vt dñt medici.
s. Gal. Hal. q insecuti sunt Platonẽ in hoc q visus fiat ex-
tramittẽdo nõ est sufficiẽs dilatatiõi egrediẽti. s. spũs visibi
lis pp subtilitatẽ sui: z signiat p illud radiũ quez credũt esse
de ũma spũs: z qõ egredit z obuiat visibili. Et si nõ est im
potẽs in cõprehẽdendo lõginquũ. Et cũ appropinq̃uerit il
lud qõ est paruũ ei nõ videt ipm: z si recedit ab eo fm̃ q̃ti-
tatẽ lõgitudinis videt ipm: tunc spũs ei⁹ est turbat⁹ mult⁹
nõ clarus neq; subtilis: imo hũidus z ei⁹ cõplo est hũida.
Et dñt medici q nõ subtiliat neq; clarificat nisi in motu lõ
go. Et q̃ñ ꝓcedit radi⁹ in motu subtiliat z attenuat. Et si
debilitat in vtriscq; dispõnib⁹: tunc spũs ei⁹ est pu⁹ z turbi
dus: z iõ hic nõ videt clare: nec a ppe: nec a lõge. ¶ Scias
q pfecta visio ꝓsistit potissime in trib⁹. p̃ distãtia visibiliũ
vt q videant lõginqua z ppinq̃. 2° in iudicij rectitudie: vt
q lõginq̃ z ppinqua recte discernant: z sicut sũt: ita q nul
lus ali⁹ oculus meli⁹ discernat. 3° in mõ videdi vel iudicãdi
ita q nõ ledat neq; fit oculo tediosum vel laboriosuz: z oia
ista tria tãgit. A. in lra. certitudinẽ iudicij tetigit cuz dixit.
occultũ sive sup paruã occultatũ. Et tetigit distantiã spatij
cũ dixit lõginqua z ppinqua fil in eadẽ inspectiõe: vel sil. i.
ꝑmili mõ: z tetigit modũ videdi cũ dixit. z non ledit. i. mi
nus ledit a visibilib⁹ fortib⁹ vt splendidis z albis q̃ aliqs
ali⁹ oculus. ¶ Et scias. q ad pfectionẽ opõnuz regritur tẽ
peramẽtũ in oi nã: z sic regritur tpamentũ in q̃titate: plus
eni facit hoc tpamentũ ad bonitatẽ visiõis q̃ faciãt in ocu-
lo magno multitudo spũuz visibiliũ: z q̃titas multi lumi-
nis itrinseci: z q̃ bona receptio spẽruz que oia regrunt ad
bonitatẽ visionis. Nõ. n. segtur. in hoc oculo est plus de lu
mine. ergo est melior p visiõe: pz hoc de oculo gatti in quo
est plus de lumine q̃ in oculo hois: z tñ oculus hois abso
lute p visiõe est melior: nec ad bonitatẽ visiõis regritur plus
de lumine extẽsiue sed intẽsiue: z hoc est plus mediocri ocu
lo. Nec ẽt segtur. i. h̃ oculo ẽ plus vel maior q̃titas spũuz.
q̃ est melior p visione: nõ eniz ois multitudo spũuz facit ad
pfectionẽ opõnũ visus. Sed oz spẽs visibiliuz recipi in spũ
portari ab eo vsq; ad sensuz cõem. q̃ñ aũt sũt multo plꝰes
disgregãt z impediũt. Neq; ẽt segtur. spẽs recipiunt magis
in magno oculo. q̃ magis ꝓportioate z meli⁹: z hoc appet:
qñ obiectũ ppinquũ recipit maiorẽ spẽz: z tñ nõ q̃cunq;
fuerit magis ppinquũ meli⁹ vi: imo deteri⁹. p̃mo plus fa-
cit tpamentũ nãruz in oculo mediocri ad pfectionẽ visiõis
q̃ faciat ꝯgregatio spũs visibilis in oculo puo: vt infra pate
bit. ¶ Dñt q dã. q ceteris paribꝫ oculus magn⁹ est melior
p visione q̃ paru⁹: tñ q; p̃m faciens ad visionẽ. s. vtus visi
ua: z spũs visibilis nõ est ita bonũ in oculo puo sicut in ma
gno: sicut supra patuit de capite magno z puo: voluit. n. lra
q cũ capite magno sit maior vtus: z voluit q in capite par
uo nõ euadat spũs a malitia cõplonis calide: q; in vijs stri-
ctis nõ bene euẽtat⁹ inflãmat: cuz ẽt ex pte oculi quẽ plus
ledit ad visionẽ strictura pupille q̃ ipsi⁹ aliq̃lis dilatatio. z
q̃ñ oĩ eis q i meliori ꝯgregatiõe spũuz melior segtur visio
qõ est i oculo paruo. Rñdent hoc habere vitatez suppositã
eadem quãtitate spirituũ: sed non eadem quantitas spi-
rituum venit ad oculum paruũ z ad magnum: sed cum ad
oculũ venit magna q̃titas spũuz vnita tũc illa facit ad ma
iorez z meliorẽ visionẽ q̃ si veniret pua. Et iõ hñtes nunc
vnũ oculũ pfecti⁹ vident cũ eo q̃ videbãt cum eo qñ habe
bãt duos: q; spũs solit⁹ ire ad ꝓlociuz oculum nunc venit
ad illũ. Jõq; balistãtes claudũt vnũ vt tot⁹ spũs dirigat ad
aliuz: z sic meli⁹ videãt: z rursuz dñt. q non ois ꝯgregatio
spũuz facit ad meliorẽ visionez: sicut pz in eis q non habue
rũt nisi vnũ oculũ q non videt eque bene: sicut hñtes duos
q̃uis hñs vnũ hẽat in eo spũm magis ꝯgregatuz: z habẽs
duos magis dispsuz. ¶ De iudicio ãt ex eo qõ exit ab ocu
lis: sciendũ est q lippitudo qñq; sumit large p vera lippi-
tudine z p lachrymis vt in hoc ca⁹ supsit Aui. Et qñq; su-
mit stricte p vera lippitudie ꝑ distincta lachrymis: de q̃ di
xit Gal. 1. pnosti. com. 12. q est supfluitas cibi: cui⁹ digõ nõ
rectificat. Et cã illi⁹ est ẽbilitas vtutis. dixit Aui. q oculus
si ẽ sicc⁹ z nõ facit lippitudinẽ oino: tũc est sicc⁹. s. in ꝓpor-
sua nãli. Et si facit lippitudinẽ supflue: tũc ipe ẽ hũidus val
de: z signiat exuberãtiã nutrimẽti oculi: sic ei⁹ ꝑuatio signi-
ficat ꝑuationẽ vel paucitatẽ nutrimẽti. ¶ In nutrimẽto ãt
oculi psit ꝯsiderari q̃ttuor supfluitates: q̃z vna est subtilissi
ma que insensibilr euaporat: alia non est ita subtilis: tñ est
vaporosa z sicca. Et ista trãsit in pilos palpebraz p. tertia est
aquosa fluida q̃ egredit ad nares p foramina que sunt in la
chrymali trãseũtia ad nares: p que ista aquositas trãsit z p
eas exit: mediãtib⁹ qbus mã oculo z p nares ruit. Et hinc
est q sapor ei⁹ qõ ponit in lachrymali in ore ꝓpit mediã
tibus foraminib⁹ palati trãseunte qõ ex illo distillat in na-
res ad os. Et 4ª est supfluitas magis digesta q̃ lippitudo
ꝓprie vocat: que nõ p nares sz p palpebras z ptes iuxta la-
chrymales euacuat. Et qdã dñt. q ista lippitudo ẽ duplex.
vna nãlis: z ista est de mã que nãlr exuberat de nutrimẽto
oculi que sui aliq̃ mala q̃litate nõ potuit ꝓuerti z ista ẽ nã-
lis lippitudo. Alia est que pp defectũ vtutis oculi nõ ꝓuer
tit: sicut appet in lippitudie febricitãtis febrib⁹ malignis:
z ista est lippitudo inãlis sive p̃ter nãz. z dñt q lippitudo
nãlis põt ẽt apparere i oculo tpato qñ erit pauca z digesta.
Et dñt. q supfluitas aquosa que educit p nares est supflui
tas nutrimẽti oculi adhuc crudi z remoti ad ignẽ que a q-
busdã ẽt lachryma vocat. Sz lippitudo marie nãlis est nu
trimẽti oculi iã digesta supfluitas. Et iõ appet qñ iã cõplet digõ. ¶ De iudicio aũt ex dispõne passionũ oculi. dixit. A. significat sup cõplone ei⁹: qñ si ipse ledit a caloze z sanat a frigore: tunc hz malitiaz cõplonis calide: z si ledit a ꝓrio: tũc hz ꝓriam. s. fridaz: ois aũt imoderata discrasia ledit a si-
mili: z iuuat a ꝓrio moderato vsu. sup. z si oculus nõ noce-
ret a calido nec a frido: tunc est tẽperat⁹: q; est potẽs resiste
re extremis z egris causis. Conseruat iterũ tẽperat⁹ a tẽpe
ratis. Sunt. n. ꝑdicta de signis oculi tẽperati. Ac etiã dixit
Aui. scias q oculus q est medi⁹ in omni dispõne dictaruz
specierũ. i. in omni dispõne significata p spẽs dictoz signo

De signo nib⁹ ex dispõne passionũ oculi supris.

rū est eq̄lis.i.tēperat⁹.p̄terq̄ in vna specie q̄ est sumpta ab egritudinib⁹ oculi ꝓprie.s.a visiōe:qm̄ ille q supfluit in bonitate visus.i.bz vltimā pfectionē visus que ꝓtectio ꝓsistit in intēsione.ac etiā in extensiōe visus. Ait.n. Auer.3°coll3. optim⁹ visus nō est:nisi qñ videm⁹ in remotis z ꝓpinquis debito mō:qz sine lesiōe subtiliter z acute:ita q nō occulta tur nobis id qō alteri oculo nō optimo non occultaf. Nec intellexit q⁹ eque bene videat ꝓpinqua z remota:qz ꝓpinq meli⁹ videnf remotis. Cū ergo dr q optim⁹ oculus melius alijs videt ꝓpinqua z meli⁹ videt lōginqua itelligendū est ꝓportionaliʳ.s.q⁹ videt meli⁹ ꝓpinqua q̄z aliqs ali⁹ oculus. Et videt meli⁹ lōginqua q̄z aliqs ali⁹ oculus. Et videt magis a remoti q̄z aliqs ali⁹ oculus:h̄ est.dixit. A.oculus eq̄lis z tēperat⁹. ¶ Est ergo tēperat⁹ q est ad tactuz tpatus:z est meli⁹ in velocitate z tarditate mot⁹. Et est tpat⁹ in subtilitate z grossitie vel amplitudie vel strictura venaꝝ:z mediocris iter figurā longā z curtā latā z strictā:z est mediocris inter magnitudinē z paruitatē z inter siccitatē.i.ꝓiuationē lippitudinis z multā lippitudinē:z sic de alijs ſpēb⁹ Auer.tñ.3.coll3.reducit optimitatē oculi ad visionē lōginquaz:dixit.n.possum⁹ dicere q⁹ sane visiōes non h̄nt excessum supra alias nisi in visiōe remotaꝝ rerū qō est:qz res ꝓpinque videnf a debilib⁹ z fortib⁹ p̄m vnum modū:qz sine dubio nos videm⁹ res ꝓpinquas:sicut vident aqle:qz aqle non h̄nt excessuz sup nos in visu nisi in reb⁹ remotis. Et dixit.sicut hec res inuenif in spē:ita in idiuiduis.i.sicut se bz de spē ad spēm:ita de idiuiduo ad idiuiduū. ¶ Signa aūt oculi calidi.s.cōparati ad oculū tēperatū sunt p̄mum.dixit Hal.in teg.q⁹ qcūq̄ oculi mānifeste tāgentib⁹ appent calidi ipsi sūt calidi:tāgunf aūt oculi supra palpebrā ipsis clausis z expectaf aliquātulū:sic.n.cōpto oculi repñtatur tāgenti mediāte palpebra:opz tñ tāgentē industriosuz esse:ne a palpebre dispōne decipiaf. ¶ 2^m^ signū.dixit Hal.quicūq̄ oculi mouenf facili⁹ z frequēter sunt calidi. ¶ Et 3^m^ signū est. dixit Hale.quicunq̄ oculi venas habent latas z mānifestas sunt calidi: quia latitudo venarum a caliditate dependet. ¶ Signa vō oculi fridi sunt. Dixit Hal.ibidē.q⁹cunq̄ p̄dicti sunt oppositi.s.q⁹ appareāt tāgentib⁹ fridi:q⁹ difficulter moueanf z raro:z q⁹ venas habeāt strictas z occultas nō mānifestas visui sunt fridi. ¶ Signa oculi humidi.dixit Hal.sunt q⁹cunq̄ molles ad tactū z multe humiditatis existunt. ¶ Et signa ficci sunt.dixit Hal.q⁹cunq̄ duri ad tactū simul z aridi sunt. Et dixit Hal.in tegni.subtile humidū.i. humoz albugine⁹ aquosus.i.magis turbidus:z amplī⁹.i. magne q̄ntitatis factū humoz figñat oculū pp abūdātiam rei humide hūectantis ip̄m. Et econuerso.si ip̄sī⁹ z minus fuerit significat oculum ficcionē pp oppositā cām. Et dixit. Chrīstaloydes si durus sit ficcionē operaf oculū:z si mollis humidionē. Et dixit.si chrīstallina supa būdat tēperātie sb̄tilis.i.hūoris albuginei.s.q⁹ habeat debitā ꝓportionez ad ip̄m:sed sit in q̄ntitate maioꝝ ficcionē operaf oculū:qz in tali oculo est plus de hūore min⁹ hūido. Si vō deficiat.s.qa sit chrīstallina ꝓportionaliter minoꝝ albugineo opatur ꝓriū.s.oculū z hūidionez pp oppositā cām. ¶ Dñt qdā oculus nō videns a longe clare:sed a ꝓpe est calidus z ficc⁹ colerice⁹:qz de rone isti⁹ hūoris est facere spūm clarꝝ:z paucū vel bz paucū z subtilē sanguinē. Et videns a lōge clare sed a ꝓpe nō:est fridus z hūidus flātic⁹:siue h̄ns sanguinē grossuz flāticuz:cui⁹ est multū spūm facere:z ex pte turbidū. Et fortasse erit calidus z hūidus hūiditate grossa. Oculus vō non videns h̄ a ꝓpe nec a lōge fridus est z ficcus melicus: cui⁹ est spūm paucū facere z turbidū. ¶ Dixit Hale.10.de vtilita.ptic.moueri p̄m necessitatē erectionē oportebat oīno palpebras nō fuissent vtiles:q̄re mouere debēt eas musculi ad ipsas p quosdā tenotes.i.chordas iplātati inferioꝝ palpebra omnino imobilis est:superioꝝ aūt videf moueri. ¶ Scias igif q⁹ alter musculoꝝ p̄m magnū cantū.i.angulum apud nasuz locaf obliquus ad mediā partē tarsi quo ſ inibi est puenit. Alter vō obliquus p̄m paruū cantū extensus ad aliam mediā partē que p̄m seip̄m est imūtit:qñ igit ille q ꝓius ducf est aget q⁹ est residuū attrahit ꝓtinuam partē palpebraꝝ que est apud nasū:qñ vō alter agit qō est residuū attrahit.locato.n.vno qō ꝓius p̄m magnū cantuz in sūmitate.2°vero p̄m supercilū extensiōe oibus musculis p̄m ꝓpriū p̄n^m^ finire nēcium est iam alteri parti palpebre q est p̄m nasuz motū inferi⁹ fieri alteri:nō que est p̄m paruū cantū supius. Si igif p̄m idē vtrūq̄ tēpus tēdatur palpebra surſuz qdem ps eius que est p̄m paruū cantū trahet inferi⁹ vō que est p̄m magnū:vt nō magis apiatur oculus q claudif. Et hoc est qō ab Hypo.vocaf curua palpebra:q qdez z magni mali signū in egritudinib⁹ ponif:z hāc extensionē eius alosim vocat. Et fit hec passio vtroq̄ musculoꝝ attracto:z ad seipsuz trahēte continuā portionē tracti. Si nunt alter musculus agit ad seip̄m trahens palpebraʒ alter vero qescat totaliter apiri ꝓtingat:tunc z claudi palpebraꝝ totā:coattrahit.n.sibi semp altera ps tracti que mouetur simul secū z reliquā. Et cā hui⁹ est durities ei⁹:si enim esset mēbrosa vel carnosa vel qūocunq̄ aliter mollis.non vtiq̄ sequeref motaz reliqua:sed hoc p̄uidens nā durum z cartilaginē tantum palpebre apponēs applicauit ad eaz vtrozūq̄ musculoꝝ finis:quare totus tarsus sequtur alterū trahentiū musculoꝝ. ¶ Et dixit Hal.ibidē.qm̄ non est oī positione qōlibet est visibile oculis:sicut audibile auribus. Nō.n.ex obliqs neq̄ ex posteriozib⁹:neq̄ ex superioribus:neq̄ ab inferi⁹:neq̄ aliter nisi p̄m rectitudinē pupille est visio oculis. Jō motum habuerūt oculi. Si.n.imobiles eēnt z p̄m rectitudinē tm̄ videtes factī fuissent oculi omnia fariā vtiq̄ viderem⁹ modicū:ꝑpter hoc igif ipsos potētes vsq̄ plm circūduci:z cuz eis totū facilr mobile opar⁹ē creator collum. Et iccirco maxime duo oculi facti sunt distātes abinuicē rone digna. Qui nāq̄ illa que p̄m vnū oculū non videret:ēt si approximauerūt. Et qz habebāt oculi moueri p̄m nostrā electionē:ideo circūappositi fuerūt eis musculi z mot⁹ oculoꝝ sunt quatuor:vn⁹ ꝓpius versus nasuz additunf:ali⁹ est extra versus paruū cantuz:z alter ab inferi⁹ z reliqu⁹ desup. Et mot⁹ qdem oculi z palpebraꝝ.dicūt qdā est mot⁹ medius inter voluntariū z nālem. Et vocaf voluntarius de scōa intētione.qz fit a vtute aiali motiua cū imaginato mot⁹ volūtarij:verūtñ fit bz modū mot⁹ nālis:qz fit sine p̄meditatiōe:sicut etiā motus anhelit⁹. Alij aūt dixt.q⁹ motus oculoꝝ palpebraꝝ:sicut ēt motus anhelit⁹ est cōpositus ex nāli z volūtario. Et fit ab ipsis ambab⁹ vtutibus. Quidā sapiētes volunt q⁹ fit cōpositus ex duab⁹ vtutibus i. volūtaria.s.animali z naturali. Et subdit.hoc inuenitur motu p̄m membroꝝ sicut motus palpebraruz z oculi. Et dicunt.nō ꝓcurrunt predicte due virtutes ad hunc motum diuersis organis:sed solum vno:quia si concurrerent diuersa organa:tunc vnum posset impedire reliquum sicut est de motu transglutionis.

¶ De egritudinib⁹ eueniētib⁹ oculis in gñali. Cap.ij.

QVIT Auic. oculo accidunt oēs ſpecies egritudinū.s.files.i. cōpliales pure z cōpositē.s.sine mā z cum mā. Et istr̄ales z cōes.sup.z cōpositē ex his vt ap̄ens de oi.n.gñe moꝛboꝝ pōt oculus patiꝛ:z forte nō de omni spē eoꝝ. Et neru⁹ q ad oculū pertinet gitur. ¶ Dixit Auer.4.coll3.ledif aut mala cōplone materiali cum ap̄ate vel opilatiōe aut mala cōplone sine ap̄atu z opilatiōe. ¶ Dixit Hal.4.de accīti z moꝛbo.tria accidentia fiūt in sensitiua vtute. Naz aliud fit in essentia sensibilis instrī. Et aliud in vtute qua sensus ꝓcedit:z aliud fit i membris creatis p̄ iuuamēto p̄mi instrūmēti. Et declarās hoc in virtute visiua.dixit p̄muz instrm sensus visus in oculo est chrīstallina:virtus vero qua visus fit a cerebro ꝓcedit p

neruos:ad christallina mẽbra vo coadiuuãtia christallina
sunt oia alia mẽbra que in oculo hñtur. Si enim nocumen
tũ est in aliquo istoꝝ:aut visus nullus efficitur aut auferẽ:
aut fit malus. ¶Dixit.n. Auer.3° colli3.q accidẽtia que su
peruenĩũt sensui visus sunt trib⁹ modis.nam aut priuatur
hec opatio z dꝛ cecitas:aut debilitaf z dꝛ obfuscatio. Aut
pmutatur in malã opõnem z malũ visum nõ bene apprehẽ
dentẽ. Et hoc accidit ꝓpter aliqõ corpoꝛũ que sunt destitu
ta ad hanc apprehensionẽ. ¶Et dixit Hal.4°de accidenti.
z scribit sic 2° ꝓtinen.egritudinũ oculoꝛum oue sunt spẽs:
quaꝝ prima accidit:aut in vtute que facit visum:aut in in
strumẽto in quo est visus siue in sensu:siue in motu ei⁹. Et
accñs supueniens vtuti accidit ex corrupta cõpl'one aut ex
apostemate. Aut ex lesione supueniente cerebꝛo:z ꝓprie in
loco in quo oꝛitur neru⁹ concauus:siue neruus ꝑ quez mã
datur sensus aut instrm. Et primũ instroꝝ est neru⁹ concã
uus z accidũt in eo alterationes octo sicut ipse sunt octo ma
nerierũ.s.quatuoꝛ simplices z quatuoꝛ cõpõsite:aut apata
que sunt quatuoꝛ manerierũ.s.colericũ sanguineũ flegma
ticũ z melancolicũ. Et leditur etiã:aut destructiõe aut disti
one aut plixitate aut spasmo aut tarditate:aut opilatione
apatis vel alteri⁹ rei.scda lesio instroꝝ visus est que acci
dit in christallino humoꝛe q aut desiccatur aut humectaf:
aut mutatur coloꝛ ei⁹:aut mouetur de loco suo:aut augmẽ
tatur aut minuif aut soluitur eius ꝓtinuitas. Et si declinat
ad dextrã vel sinistrã partem accidit strabositas z plꝰm eue
nit pueris:z si declinat superi⁹ vel inferius oia apparẽt du
pla:z si declinat ad ꝓfundius erit coloꝛ oculi sicut antimo
nĩi:z si eminet superi⁹ facit coloꝛem blauũ. ¶In angulis
autẽ oculoꝝ.s.maioꝛib⁹ fiunt morbi tres.s.glandula:fluxꝰ
.s.lachꝛymarũ z garab.s.apa:quod vtplꝰm fit postea fistula.
¶Et morbi ꝓiunctiue sunt obthalmia:tarse:macula:vn
gula z inflatio z durities z sebel.tarbel.vadata z est aposte
ma durũ in ꝓiunctiua:z morbi cornee sunt botboꝛ z pustu
le.als vlcera cicatrix excoꝛiatio exitura cancer foramẽ:siue
concauitas. ¶Et morbi vue sunt strictura.s.foraminis ei⁹
z largitas eminẽtia z excoꝛiatio:z morbi supuenientes hu
mori albugineo:aut accidũt ex mutatiõe coloꝛis sui:aut ex
sui siccitate:z aliqñ deficcaf ex toto:aut ex sui supabundã
tia. ¶Et morbi supuenientes humoꝛi vitreo z tunice reti
ne accidũt ex corruptione cõplexionis ipsoꝝ simplicis vel
cõposite. ¶Dixit Auicẽ.egritudinũ oculi.alie sunt ꝓprie:
alie cum cõitate z ꝓpinquius mẽbꝛoꝝ qõ ei cõicat est ce
rebꝛum z caput z velamina iteꝛioꝛa.s.pia mater z dura ma
ter:z exteꝛioꝛa.s.gingia mater:deinde stom⁹:istõus tñ eis
cõicat mediãte cerebꝛo. Et dixit.q omnis egritudo oculo
rũ que fit per cõitatem velaminũ extrinsecoꝝ est magis sal
ua. ¶Multa etiam accñtia eueniunt oculis in egritudini
bus z maxime in acutis:sicut.verbi gratia.de palpitatione
z clausiõe vel aptione eoꝝ:z de pmutatione coloꝛis eoꝝ
z lachꝛymis:quoꝝ iudicia.dixit.A.ꝑsiderantur in egritu
dinibus acutis.s.scda quarti.z sunt dicta in sermõe ꝑcedẽ
te de ꝓnostication:nã huius accñtia medicus non cõside
rat nisi in via signi z non in via curatiõis. Et ideo auctoꝛes
nõ fuerunt de eis locuti in sermone de oculis ponẽdo eoꝝ
causas z signa z curationes:nã ista accñtia tollunt per re
motionẽ egritudinũ ad quas sequũtur. ¶Egritudo ocu
loꝝ per cõitatem ad cerebꝛũ deteꝛioꝛ est q̃z egritudo ꝓpria
eoꝝ ceteris paribꝰ.nam qñ egritudo est in aliquo mem
bꝛo orto ab aliquo mẽbꝛo principali si ipsum ꝓncipale est
saluũ potest mẽbꝛum ab eo oꝛtum recipere ab ipso auxiliuꝫ:
sed non econuerso. Cũ hoc q cura est etiã magis recta:nec
habet dirigi nisi ad ipsum oꝛtum quod patitur. Si autẽ est
per cõitatem ad ꝓncipale oportet q cura dirigat ad vtrũq;
z fortasse ꝓpter istam causaz omnis egritudo per cõitatem
est deteꝛioꝛ ꝓpria:etiam dato q membꝛũ cõmunicans non
fit nobile:vel sit minus nobile.

¶De signis egritudinũ oculoꝝ in generali. Cap.iij.

Et signis egritudinuꝫ oculoꝝ in gene
rali maxime tradent ea q̃ di
stinguũt egritudines que sunt a cõitate a pro
priis z signa mẽrũ eaꝝ. ¶Dixit Hal.4°mie
mir.inuestigandũ est in egritudinib⁹ oculoꝝ.
vtrũ mã veniẽs ad eos sit multa vel pauca. Et
si pũctio vel pulsus sit fortis. Et de rubore aꝰ coloꝛe ocu
loꝝ:z an mult⁹ sanguis sit in venis:z ꝑcipue oculoꝝ an
pauc⁹ z eoꝝ multa lippitudo an pauca:z vtrũ coloꝛes ocu
loꝝ sint ꝓmixti an puri:z an palpebꝛe sint grosse:an de spẽ
doloꝛis. ¶De signis itaq egritudinũ oculoꝝ per cõitatez ad cerebꝛũ sunt giialiter in iudicio egritudinis alicui⁹ eaꝝ quas cerebꝛũ patitur de qbus in ꝑcedentib⁹ dictũ est:z ꝑ
cipue eaꝝ in quib⁹ maxime fit cõicatio ad oculos:sicut sũt
egritudies eius repl'onales. Oꝝ si cõicatio nunc fiat per par
tẽ intrinsecã.s.intra craneũ z oculũ:tunc dixit Auicẽ.vide
bis lesionẽ z doloꝛem incipi a ꝓfundo oculi. Et hoc est q
cõicatio ista fit mediãtib⁹ pãniculis cerebꝛi:z ipsi sunt col
ligati cuz neruo optico:z ex eis ꝓcedunt secũdina tunica z
sclirotica que sũt ex parte ꝓfunda in fieri z in radice oculi:
posset etiaz fieri cõicatio ista per viaz nerui. Et tunc decla
reꝝ ex lesione nerui. ¶Et mã si qdem cõicata fuerit calida.
dixit.A.inuenis sternutationẽ z pꝛuritũ in naso. Et hoc iõ
q cuz vie nariũ sint ꝓpinque vĩs ꝑ quas ab itrinseco mãe
cõicantur oculis:portio illi⁹ mãe calide trãsit ad vias nariũ
inducẽs in eo pꝛuritũ z mordicationẽ:z per ꝑs sternuta
tionẽ. Nã mordicatio exñs in naso est de ꝓpinquantibus ster
nutationẽ:vt suo loco patebit:vel fortasse est illa mã que in
suo motu aliquã cõmouet euapoꝛationẽ:quã nã intẽdens
expellere sternutationẽ mouet. ¶Si vo illa mã fuerit fri
gida dixit.A.sentiet cursum frigidũ.s.in naso:q̃ pcipit ac
si aliqõ fridum iret ꝑ partes nasi:sed sine pꝛuritu z sternuta
tione:nõ.n.mã frigida ꝑ se sternutationẽ mouet:cũ sit ipedi
tiua mot⁹:nec sit per se euapoꝛatio:posset tñ ꝑ accidẽs mo
uere sternutationẽ aliqñ.sicut qñ cum illa mã repiretur ali
qua calitas agens in ipsam z in euapoꝛationem ꝓuertens:
aut cuz mã frida forti motu moueret ꝑ nasum:ita q in mo
tu ipso forti causaret pꝛuritũ in eo q esset cã sternutationis
sicut fit pp catarrum fortis cursus:q̃uis ipse sit fridus:z iõ
Raf.2.ꝓtinen.posuit sternutationẽ absolute esse signũ flu
xus mãe per intus ad oculũ nõ distinguẽs de calida vel fri
gida. ¶Dixit Aui.raro erit hec cõitas.s.cerebꝛi ad oculuꝫ
cuz malitia cõplonis singularis.i.pure absq̃ mã:q̃ vtplꝰm
est in cerebꝛo leso mã:vel tũc erit hec cõitas mãe a cerebꝛo
ad oculum cuz malitia cõplexionis singularis:idest simpli
cis:q̃ vtplꝰm erit cõposita. Et illud ideo q̃ vtplꝰm mã ha
bet excessuz in duab⁹ qualitatib⁹ z nõ in vna.lz aliqñ raro
valde posset ꝓtingere q mã currẽs esset sic disposita q eẽt
excedens in qualitate vna passiua z tẽperata in actiuis vel
econuerso. ¶Si vo fuerit cõicatio a velaminib⁹ extrinsecis:
z mã fluens ab eis.dixit Auic.sentiet extensionẽ incipien
te m in fronte z venis extrinsecis. Et apparebit nocumẽtuz
in eo qõ sequitur palpebꝛã magnam:q̃ iste partes cõicant
cum pãniculo extrinseco z venis eius.

Sig⁹ fcãꝝ p cõitates a cerebꝛo z sig⁹ ma teriarum.

¶Signa vo egritudinũ oculi cõitate stõi sunt.dixit Auicẽ.
signa dicta in cõitate stõi cum cerebꝛo:z hoc est verũ q̃ ex
cõitate stõi ad oculos cerebꝛũ priꝰ cõpatiꝭ stõ:z patiꝭ pp
spũm:z postea cõicat passionẽ oculo:q̃ tunc repiunt signa
lesi cerebꝛi pp stõz:z qdã oñt.q.A.itellexit q ꝓsiderent si
gna lesiõis stõi.vbi supra posita q̃ sunt ẽt signa qñ cerebꝛũ
sibi cõicat. Et si iueniunt signãtur q egritudo oculi est cõi
tate stõi. Et hoc maxie oꝛ fieri qñ oculus pateret ex stõ sen
sibiliꝛ leso cerebꝛo:sicut.A.posuit exẽplũ i imaginatiõib⁹.
Et si fuerit illic fãtasie minoꝛabunt in vacuitate:z augmẽ
tabunt in repletiõe cibi:q̃ vapoꝛes cãntes fãtasias magis
z plures surgũt a stomaco ente pleno q̃z ab eo ente vacuo.

¶Signa aũt egritudinũ ꝑpriaꝝ oculi sunt signoꝝ cõicatio nis ꝓpatio. ¶Dixit Auer. 4. coll'z. egritudies oculoꝝ sen sui visus manifestant'. Et in hoc nõ indigem⁹: nisi cognitiõe cãe. Et dixit. significatio malaꝝ cõplonũ oculoꝝ manifestã tur ꝑz q̃ ois mala cõplo. s. alioꝝ mẽbroꝝ mãifestat'. ¶Di xit. A. signa malarũ cõplonũ oculi puraꝝ sunt ꝓpatio gra uitatis ꝑp ꝓuationẽ mãe. Istud tñ signũ etiã indicaret ma teriã vaporosaz que nõ facit grauitatẽ z exiccatio oculi. Et hoc est veꝝ qñ mala cõplo non est cã gñationis alicui⁹ mãe per quã lachryma vel hũiditas vel lippitudo appet: qñ eni mala cõplo sine mã est faciẽte ipsaz z sine mã nõ sequẽte ad eaz: tunc vera est exiccatio: z istud signũ nõ est sicut ꝓtingit in ventosa. nã vẽtositas oz causare egritudinẽ in oculis nõ oino. i. absq̃ inuentiõe mãe a qua surgit. Et inuentio consignificationũ quas dixim⁹ in cap⁹ cognitionis. s. in cap⁹ ꝑcedẽti de dispónum nãlium oculi: que opz huc adducere ad iudicandum de compl'one oculi que ipsa sit.

¶Signa vo materieꝝ: siue aliunde cõicatarũ oculis: siue nõ in oculis exñtium sunt. dixit Auic. q̃ sanguinẽ signãt grauitas. s. quo ad motũ oculi: q; nec facile nec libere põt patiẽs mouere oculũ z rubedo. s. obscura nõ clara que attesta tur colere z lachryme. s. multe ꝑp hũiditatẽ sanguis absq̃ viscositate ꝓhibẽte cursuz earũ. z inflatio. s. toti⁹ oculi: vel inflatio. s. venaꝝ eius z ipsaꝝ exuberãtia: z tunc exponit venaꝝ inflatio. i. extensio: q; sanguis est humor maxie replẽs venas: z exuberãtia q̃z tuz ad mãm venaꝝ extensaꝝ: vel q̃z tum ad situz eaꝝ: q; ꝑp magnã extensionẽ videnꝫ circa superficiem oculi site. z pulsatio. s. timporꝝ ꝑp euaporationẽ multaz sãguinis q venis timporꝝ cõicatur: z hec pulsatio aliqñ ꝑcipit a tãgente ꝑ tactuz supra ipsas venas pulsatiles: z aliqñ percipit a patiẽte q ꝑcipit in ipso oculo: z in timporib⁹ dolorẽ palsatiuũ qui causat' ꝑp coarctationẽ sanguinis vñ calefit z necessitat illas venas ad motũ: vñ fit q̃ pulsus eaꝝ sentiat' q̃ non sentit' tpe sanitatis: z ꝓglutinatio z lippitudo. i. lippitudo multa z glutinata: qua palpebre adinuicez ꝓglutinant'. Est. n. multa ꝑp mãe z hũiditatis sãguinis multitudinẽ: z glutinosa est: q; lippitudo ex sãguine efficit' per actũ digestiue vtutis glutinatiue z colligatiue z necessitas tactus ꝑp sanguis caliditatẽ. ¶Et dixit Aui. ꝑdicta signa ꝑprie habent veritatẽ qñ cum eis associant' signa sãguinea capitis. i. signa dominij sãguinis in toto capite.

¶Signa vo mãe flãtice sunt. dixit Auic. grauitas vehemẽs z q̃z tuz ad motũ mot⁹ oculi. z q̃z tuz ad põderositatẽ: z hec grauitas põderositatis: q̃uis sit magna: nõ tñ est vehemens in cõparatione ad mãm melicaz que grauior est flãtica ceteris paribus: z rubedo occulta cũ plũbositate. Nã rubedo in mã flãtica eueniens est valde parua: ita vt ꝑm plm non sit. Sz sit albedo plũbea. i. cuz liuiditate: põt tñ aliqñ rubedo remissa apparere vel ꝑp dolorem q est attractiu⁹ materierũ calidaꝝ: vel ꝑp calorez q̃ in forti motu mã flãtica iducit vel q; mã absoluit' a pmixtiõe alicui⁹ mãe cal'e que excitat eã ad motũ que de se nõ moueretur: z hoc ꝓprie qñ mã est aliũde delata ad oculũ. Et glutinatio z lippitudo que. s. est multa ꝑp flãtis multitudinẽ: z glutinosa est ꝑp ipsi⁹ viscositatem z tumor. i. inflatio oculoꝝ: imo z palpebraꝝ: qui tumor est maior q̃z in mã sanguinea: tũ q; est magn⁹ rõne sue q̃z titatis: tuz ẽt q; flã in multos vapores ꝓuertit' q excedũt tuz q; flã debilitat expulsiuã z ꝓhibet resol'onez vaporuz. Et iste tumor appet sicut tumor cazeticoꝝ. Et paucitas lachrymaꝝ: q; q̃uis materia sit humiditatẽ non est apta labi sua grossitie z viscositate. Et q; priuata est mordicatione z caliditate attrahente aliunde materias.

¶Signa vo mãe colerice. dixit Aui. sunt punctura. i. dolor pũgitiu⁹ ꝑp colere acuitatẽ z inflatio ꝑp calitatem al's inflatio. Inflatio tñ in ea est pua ꝑ se: per accñs tñ põt eẽ magna ppea q̃ colera cũ calitate mordicatiõe z pũctiõe sua est cã attractiõis mãerũ ad locũ. Et rubedo ad citrinitatẽ tendẽs: que nõ est obscura sicut rubedo sanguinea: imo est clara. Et subtilitas sanguinis acutis: cui⁹ acuitatẽ idicat tactꝰ tãgentis: z ei⁹ subtilitatẽ quasi iudicat visus intuẽdo in re nas oculoꝝ: hoc tñ plm indicat' per sanguinẽ in toto corꝑ q est coleric⁹ subtilis acut⁹. Et paucitas ꝓglutinatiõis sup ple z lippitudinis: q; lippitudo est pauca ꝑp paucitatẽ materie z aquositatis ei⁹. Et nõ est glutinosa ꝑp siccitatẽ supplent q̃daz. Et nõ adsunt lachryme. q; de se col'a nõ est apta fluere in lachrymas: z suplẽt: grauitas. i. põderositas ẽ pauca: z grauitas ẽt in mõ mot⁹ est minor q̃z in alijs hũoꝛib⁹.

¶Signa melice mãe sunt. dixit Aui. grauitas. s. põderositas q̃z in alijs. Et grauitas ẽt ad motũ: z nõ tãta q̃z ta in flãtica Et obfuscatio ꝑp colorẽ melie offuscantẽ: z paucitas glutinatiõis. s. z lippitudinis q̃ est pauca ꝑp paucitatez mãe z hũiditatj ei⁹ z nõ est glutinosa ꝑp siccitatẽ. Et q̃dã supplet est paucaꝝ lachrymaꝝ: q; de se hũor melic⁹ nõ est apt⁹ fluere in lachrymas: neq; ꝑ accñs est aptus attrahere mãs sicut hũor colicus z ꝓpitas calitatis. s. ad tactũ. ¶Scias q̃ materie aliunde ad oculũ veniẽtes ꝑprie: z ꝑm plm sũt aut sanguinee aut colice: q̃ vo in oculis gñant' nõ sunt ꝑprie mãe hũorales: sed supfluitates hñtes naturã sil'ez hũoꝛib⁹: quoruz sunt supfluitates: z q; ois supfluitas attestat' ei⁹ cui⁹ est supfluitas pñt dici hũorales siue hũores: pñt ẽt mãe hũorales i oculis aggregate eẽ sub forma hũoralis dupl'r aut q̃ sanguis veniẽs ꝓ nutrimẽto oculi q̃ in diuersis hoibus est diuersus ꝑm ꝑpl'onẽ ei⁹. s. in q̃busdã colicus: in q̃busdam flãticus. nõ transmutat' in ipso oculo ꝑp defectũ virtutis ipsi mutatiue oculi: z remanet in forma sua hũoralis: edit oculũ: aut q; ipse sanguis imutat' sed male: q; corrũpit z mutatur ꝑm qualitatez sanguis colici flãtici vel melici. ¶Dixit Auer. 4. coll'z. dria inter vapores eleuatos a stõ z pcedentes a cerebro sine stõ ad oculum est: q; surgentes a stomaco crescunt z decrescũt ꝑ bonitatẽ digõnis stõi z ei⁹ malitiã sed q̃ sunt a cerebro in sua fixione firmant'. Jn eis tñ q̃ a cerebro fuerint aliqua addit' malitia ꝑp firmã malitiã: z a stõ ascendẽtes ambos oculos equaliter turbant. ¶De signis autez egritudinũ instrãliũ z solutionis continuitatis z cõpositarũ oculoꝝ dicetur in propijs capitulis.

¶De custodia sanitatis oculorum: z de iuuantibus z nocentibus oculis. Cap. iiij.

Magna adhibẽda est sollicitudo in custodiẽdo oculoꝝ sanitatẽ ꝑp vtilitatẽ eoꝝ opõnis imensaz: z ꝑp facilem passibilitatez ipsoꝝ a qbuscunq̃ ledẽtibus occurrẽtibus eis. Aris. n. 31ª pbleumatũ. 2º pbleumate querens ꝑp qd fum⁹ oculos mordet pluscq̃ alias ptes corꝑis dixit cãm esse: q̃m oculi soli inter oia alia mẽbra corꝑis sunt debilissima: z sic minus nocẽtib⁹ occurrentib⁹ minus sũt resistẽtes. Et ꝑp eorũ etiã plm sensum z subeoꝝ teneritatẽ: ait. n. Gal. 13. terapẽ. sensibilissimã esse oculũ corꝑis ꝑticulã: ita vt in euz passio infigatur de facili a quolibet excedẽti. ¶Conseruat' aũt oculoꝝ sanitas per medicinalia instr'a. ꝑmo ꝑ dietã ꝑm quã quecũq̃ de ser nõalib⁹ reb⁹ oculos sũt ledẽtia describent' vt fugiant: z de eos iuuãtia subiũgent'. ¶Dixit. A. oz te cauere ab aeris eq̃litatẽ egredientib⁹ in calido vel frido. sup. z sicco vel bũmido. Et a vẽtis crudis. i. crudũ facientib⁹: z durũ reddẽtib⁹ oculũ: z a ventis fridis. s. maxime septẽtrionalib⁹. sup. z a ventis multiplicãtib⁹ nubes in aere: vt meridionalib⁹: gruãt. n. oẽs sensus. Et a ventis ventosis. i. malignis q̃les sũt. dicit l'a Serar. extra. qui in canicular'th⁹ flant dieb⁹. ersolunt. n. spũ visibilẽ. ¶Dixit Hip. 3º affo. quotidiane ꝓfitutiones boreales oculos mordẽt. Et de nocẽtib⁹ est mora vel deambulatio sub sole estiuo aut puluerulẽto aut fumoso. ¶Dixit Aui. opz q̃ ille q laborat in ꝓseruatione sanitatj oculoꝝ tueat' eos a puluere z fumo: fum⁹. n. dixit A. in pbleumate supra dicto oculos mordet. Et fugiat aerem

conturbatũ

conturbatū vaporibus malis terrestribus vel aquosis ma
rine surgentibus ex aquis malis. ꝑcipue mineralibus vt
sulfureis ⁊ silibus: fugiatq; aerē radiosum splendidū: ⁊ in
quo sunt colores albi: aut multe citrinitatis more flox ge
nettre: inquit. n. Raſ. 2° ꝑti. color albus diuidit. i. separat
⁊ disgregat ꝓiunctionē. i. vnitatē oculox. ⁊ ꝓpea nocet vi
sui fugiatq; ēt longā trahere moraz in aere tenebroso ob
scuro: aut in quo sint colores nigri. Aui. n. Raſ. vbi supra
colox niger coadiuuat tunicas oculox ⁊ ꝓpea post intuitū
eox dolent. ¶ Et opz cauere ab oibus aie passionibus: si
cut gaudio multo risu forti: longa tristitia furore ⁊ silib⁹.
Et Aui. dixit. vitet multitudo fletus. ¶ Dixit. n. Jude⁹.
ploratus nimius debilitat visuz ⁊ inducit ptysim. i. ꝓsum
ptionē oculi. s. exiccādo: ⁊ forte ēt qz multū replet ocu
los mouēdo mās versus eos. Dictū est aūt notāter multi
tudo fletus ⁊ nimius ploratus: qz tēperatus fletus forte
nō nocet: sz pōt ꝓdesse. vñ Aui. 3ª primi. dixit. q tēpera
tus fletus in infantib⁹ est laudabilis: qm̄ minuit ab ocu
lis eox de mā ⁊ calorē ipox innatū excitat. ¶ Dicūt qdā
ārē oculi lachrymare in fletu est. Aut qz ad motū spi
rituū in cerebro in tristitia inducēte fletū ꝓsequit aliqs ca
lor. Et forte ēt ꝓsequit calor ex inclusione spirituū: q ca
lor mās in capite liquat: q̄ liquate ad oculos fluūt ⁊ in la
chrymas exeūt. Et qñq; liquate nō solū ad oculos: sz ⁊ os
⁊ nares defluūt: aut cā est: qz in tristitia inducēte fletū cere
brū ⁊ pāniculi eius exprimunt: vt expellāt qō cōtristat: in
quox exprssione accidit hu[m]o exprssas ad oculos fluere: ⁊
qñq; ēt ad os ⁊ nares. Et qñq; ambe ꝑdicte due cāe simul
�concurrūt. ¶ Dixit Aui. de rebus nocētib⁹ oculis sunt opa
tiones ⁊ motus: opationes. s. alicui⁹ vtutis maxīe visiue.
Et motus. s. q ꝓsequunt ad illas opationes: de qbus opa
tionib⁹ ⁊ motib⁹. dixit ipse sunt oēs q̄ exiccāt: sicut coyt⁹
plurimus ⁊ lōgus aspectus ad luminosa: ⁊ legere subtilia
supflue. Et silr opatio paruax. i. exercere se in artib⁹ in q
bus parua ēt arte fiūt: sicut q̄ fiūt circa ornamenta ⁊ circa
pforationē margaritax ⁊ circa pforationē acuū ⁊ silia: oz
ergo dixit Aui. vt minorēt aspectus m̄ris subtilibus: ni
si interdū ꝑm semitā exercitij: parua. n. lectio lr̄ax minuta
rum ⁊ silium subtiliū ⁊ paruax rex inspectio ⁊ opatio ca
lidox oculox excitat nälez ⁊ supflitatē resoluit eox. Ni
mia vo taliuz rex paruax subtiliū ⁊ minutax inspectio ⁊
opatio nocet nimiuz spm̄ resoluēdo. Nimia ēt lux regrit
in taliū exercitio q̄ nimis disgregat. Et dicūt qdā. q etiaz
multa inspectio lr̄ax magnax nocet: qz laborat oculus in
motu de lr̄a ad lr̄am: qz magnū est spaciū inter eas. ¶ Di
xit Ha. 3° miemir. nocet aspicere rē vnā diu ⁊ fixe. ¶ Di
xit Aui. nō assiduet intueri rē vnā a qua nō ꝓuertat: qz in
tali intuitu fixo fit multa resolo spirituū ab oculis: ⁊ fati
gatur virtus eox motiua: nō in mouēdo: sz in tenēdo ocu
los ⁊ musculos eox ꝑz vnū situ. ¶ Ari. 31° ꝑbleu. ꝑbleu
mate. 14. q̄siuit qr qd exercitiū. s. vehemēs est inconferēs
ad acutū visum. s. ⁊ ꝑspicuū in videdo: vel ad acutū visuz
i. ad visionē rei subtilis acute. i. parue. Et dixit. cām eē. qz
tale exercitiū resoluēdo reddit oculos siccos ⁊ dur os: mi
norat. n. hu[m]o oculi ⁊ tunicas desiccat: ita q spūs visibi
les nō ꝑfīt irradiare exteri⁹ ⁊ dēsat poros. Et iō dixit Ari.
senes nō acute vidēt: qz oculi senū dure cutis sunt ⁊ ruga
te ⁊ crispe ⁊ ꝓhibēt spēs visibiles extra effundi: ⁊ spēs vi
sibiliū recipi. hñt. n. senes pelleꝫ oculox rugosam sicut ⁊
pellē alioꝝ mēbrox suox. ¶ Dixit Alkāna musali. Ocu
lis nocet manus. i. tact⁹ ⁊ fricationes oculox. s. fortes cū
manu. ¶ Dixit Aui. sōnus plurim⁹ nocet oculis ꝓhibē
do. s. replonē supfluitatū: ⁊ sic ingrossando spm̄ visibileꝫ.
Et nō ꝓlongetur sōnus sup collū. i. resupine: qr i tali situ
supfluitates retinent maxīe q̄ per nares debēt expurgari:
imo ⁊ q̄ ꝑ palatuz. Dixit. n. 3ª ꝓmi. q dormire ruspine est
malū ad multas ꝑparās egri[m]es: qm̄ supfluitates retinent
⁊ nō incedunt per suos canales. Si quis ēt dormit sup col
lo tenendo caput inclinatū oi ponit caput suū ad receptio
nem multax superfluitatū que facile fluunt ad ipsum: ꝓp
suā depressionē. Et nocet somnus supra repletionē: qr tūc
multi sumi tendunt ad caput. Et hoc est vex de somno fa
cto supra multā repletionē. Et ēt de eo qui fit statim post
cibū: q̄uis cibus nō sit nimius. Sōnus enim factus añq̄
cibus descendat est cā maioris euaporationis ad caput: ⁊
ꝓpie malus est sōnus ꝑm dictas dispōnes si diurnus fue
rit. ¶ Uigilia ēt supflua nō minus nocet. Sz vt dicunt q
dam fortasse magis. Dixit. A. scias q vniuscuiusq; duox
. s. somni ⁊ vigilie multitudo est nociua oculis. Sōnus. n.
supfluus caput replet resolonē ꝓhibendo. Et vigilia sup
flua nimis exiccat. ¶ Dixit. A. alie res ex nocētibus ocu
lis sunt cibi. Nocent. n. oculis cibi grossi sicut caro salita:
caseus. sup. ⁊ oia cibaria de pasta ⁊ silia: ⁊ granū coctum:
imo ⁊ oia legumina: maxīe tū fabe: ⁊ oēs cibi viscosi ⁊ pi
sces: dixit. n. 2° can̄. cap° de piscibus. Qō acquirūt. s. ceci
tatē in multo vsu. Et lac. dixit Aui. ca° de lacte. caliginē ⁊
tenebrositatē inducit. ¶ Dixit Alkāna musali. Caro vaci
na est nociua valde. oēs enim cibi ꝓdicti: ⁊ alij siles grossi
viscosi ingrossant spm̄ visibilē ⁊ inturbidāt. Et nocēt. di
xit ipse cibi salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi q ledunt os stōi. Salsi
nocēt oculis exiccādo. Et silr oēs qui supflue exiccant: de
quox numero est sal multus: distrahunt. n. salsa oculos a
sua cōplexione nāli que vt supra patuit declinat ad humi
ditatē. Salsa ēt inturbidāt sanguinē ⁊ ꝓuertunt ipsuz ad
grossitiē ⁊ terrestreitatē. Cibi vero acres ⁊ qui acrimoniā
hñt sicut cepe porri ⁊ allea ⁊ raphan⁹ ⁊ sinapis: ⁊ bis silia
oia eniz hec sanguinē turbidāt causando in ipso ebulitio
nem ꝓuiā ad inflamandū ipsum ⁊ corrūpendū eū ex quo
malus generat spiritus: ⁊ nō ꝓueniens ad visionē Mate
rias ēt repertas in fumū ꝓuertunt ⁊ euaporare faciūt. Ci
bi aūt vaporosi caput vaporibus replent. Et silr qui hu
miditates in fumū cōuertunt ⁊ nō resoluūt. Et inuenit ex
Aui. alia lra que dicit cibi salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi ⁊ qui le
dunt os stōi. Et est ēt bona. Nō enim solū salsi acres ⁊ va
porosi ledunt os stōi. Sed etiā ledunt ipsum multis alijs
modis. verbigratia. dixit Sera. ꝑz Jsaac. Et dixit ēt Aui.
q oliua matura nigra nocet oculis: ⁊ hoc facit mollificā
do oculos cū ventositate sua. ¶ Dixit Plynius lib. 22°. q
amiluz nocet visui. Et hec cum grossitie ⁊ viscositate sua.
¶ Dixit Sera. ꝑm Dyaſ. q ozimū nō gariofilatū si multū
sumat offuscat visum. Et Aui. dixit basilicon siue ozimū
valde comestū tenebrositatē facit. Radix que comedit. di
xit Jsaac in dietis nocet oculis. Et Sera. ꝑm Ruffum. di
xit hoc de raphano ⁊ andachoca. ꝑm Aui. ⁊ est trifolium
acutū cū sua acuitate. ¶ Dixit Sera. ꝑm Dyal. ⁊ heben
meſ. nocet oculis aneti multa sumptio. Auic. dixit. multa
comestio. Sera. dixit ꝑm Ruffum. q alleuz nocet oculis
adurendo tunicas ⁊ humiditates eox: ꝑcipue multa eius
assumptio. Et Aui. dixit. attrahit bothor in oculū. Et di
xit Sera. ꝑm Dyaſ. porrū vltra marinū ⁊ nabari nocent: ⁊
ēt alioꝝ porroꝝ multiplicata comestio. Et dixit. ꝑm Ruf
fum. portulaca destruit aut debilitat visum. Aui. dixit. q
nimius eius vsus generat pannū in oculo. ¶ Dixit Ser.
2° ꝑti. multa comestio lactucax obscurat visum. s. assidua
ꝑm Jsaac: verū herba feniculi comesta cū lactuca: ⁊ ēt cuz
portulaca ꝓhibet oculos a nocumēto eax. ¶ Dixit Haſ.
ca° de lente. visum hebetant lentes comeste sane dispositū
superexiccando aūt humectatū corrigunt. Dixit Sera. ꝑz
Dyaſ. assidua comestio eax: ⁊ Auic. dixit. plurimus vsus
eax. ¶ Et dixit Haſ. 2° cap° de caule. q exiccat silr lenti
cule oculū. s. sane dispositū: ⁊ ꝓpter hoc visum hebetat:
excepto si forte humidior sit ꝓter nām totus oculus. Et
sic voluit Haſ. q caulis inquantū exiccat: ⁊ ēt inquantum
sanguinē gñat melicū turbidū nocet sanis oculis: sz non

oĩbus equal'r. Naz plus nocet oculis tẽperatis z meñcis z colericis: minus vero sanguineis: z minus flegmaticis: imo fortasse in oculis sanis: multũ tñ laplis ad humidum ꝑm totũ corpus z caput z oculos maxime nõ noceret: imo esset eius iuuamentũ maius nocumẽto: gĩat. n. sanguinez siccũ: z cũ sua ẽt siccitate minuendo superfluã humiditatẽ eoꝝ ipsos versus tẽperamẽtũ reducit. Et sil'r huius intelligendũ est de lente: minuit aũt malitiã hanc caulis. ¶ Dixit Aui. caꝰ de caule. si decoquaf cũ carne pingui z gallis .i. caponib⁹ qz sic remittit ipsius siccitas: z gĩant sanguinem minus malũ: sic ẽt põt corrigi lens. Augeẽ aũt malitia caulis si decoquaf cuz carnibus salitis vel caleo salito. ¶ Dixit Zoar. capita colũbaꝝ silueſtriũ z capita gallinaꝝ ꝓprietatẽ hñt in causando cecitatẽ: exponũt qdaz. i. nõ videre post occasum solis. ¶ Dixit Raſ. 1⁰. ꝯti. multa comestio pisciũ salsoꝝ nocet oculis. ¶ Dixit Aui. nocẽt oculis oia q̃ sunt ꝓportionalia ad hoc vt noceãt visui: siue nocentia ei cũ ꝓprietate: z dixit. in ꝑma parte scõi cañ. oia inflatiua nocent oculis. ¶ Et scias. q oia q̃ multũ humectãt nocent oculis: ꝑcipue multus vsus brodialiũ z pultiũ. Et nocet oculis vinũ grossum turbidũ z potus aque: z maxime aque grosse. Et gĩal'r. dixit Aui. oculis nocet quecũqz sanguinẽ turbidũ gĩant. ¶ Dixit Ser. z ẽt Aui. q acetũ nocet oculis mordicando z exiccando. ¶ Et ex nocentibus oculis. dixit Aui. sunt dispões ꝙuersionis in cibis. i. trãs mutationis z digestionis eoꝝ ꝑm tres digestiones: ois. n. cibus qui corrũpit: aut nõ bene digerit ꝑm ipsas digestiones nocet oculis: q̃uis in se sit bonus: z nõ sit de ꝓportionalibus ad nocendum eis. ¶ Et nocet oculis ois repletio plurimoꝝ ciboꝝ z potuũ. Et ebrietas z potus supra indigestũ cibũ. ¶ Dixit Raſ. 1⁰ ꝯti. nihil intantũ obest oculis sanis: z ꝑcipue infirmis q̃tuz stipticitas ventris z ꝓuocatio coytus z assiduatio ebrietas. Nam ventris stipticitas effumationẽ multã z malã efficit ad caput z oculos. Coytus vo deficcat z spũz visibilez exoluit. Et ebrietas replet caput vehemẽter. Et dixit Ha. 3⁰ miemir assidua solo ventris nõ nimia. ¶ Juuantia vero in cõseruatione sanitatis oculoꝝ ex parte diete sunt aer serenus z qetus z ispectio in colorẽ viridẽ: vñ cõfert moza in viridarijs z pomerijs. Color ẽt celestis z oẽs colores medij inter albũ z nigrũ q tẽperate coadiuuãt visuz cõmẽdanf oculis sanis infirmis vo magis cõmẽdanf color niger. 2⁰ cõti. ¶ Et dixit Zoar. ꝓfert inspectio in oculis asini silueſtris: z hoc cũ ꝓprietate quã hñt. ¶ Et ꝓuenit gaudere z letari: z risus fine chachinno. ¶ Dixit Aui. mediũ vtriusqz. s. somni z vigiliarũ ꝓuenit. Sõnus tñ z vigilia in corpore tẽperato oz dimitti dispõni ipsius corporis. In corporibus vero distẽperatis somnus oz excedere vigilias: aut vigilia somnũ ꝑm q illa corpa sunt plus vel minus dispposita inanitioni z resoꝛoni vel repletioni. Et nocet cita dormitio. s. cibũ z. s. repletionem z cenã: oꝝ. n. debilẽ hñtez oculũ expectare donec digestio fiat: deinde dormire. ¶ Et ex cõferẽtibus oculis est exercitiũ moderatũ ante cibũ factũ z fricatio extremoruz mediocris ante cibũ z ꝓprie inferioꝝ ꝓcedẽs a superioribꝰ ad inferiora. ¶ Dixit Ha. 3⁰ miemir. iuuat oculũ assiduatio legẽdi. s. lras mediocres stõ ieiuno: z inspectio lapidũ sculptoꝝ. i. sculptura mediocri: qz hoc est oculis exercitiũ moderatũ. ¶ Dixit Aui. mediũ aũt in eo cõfert. s. mediocres legere lras. vt dixit ẽt Meſ. Vel mediũ. i. tẽperamentum in lectione lraꝝ subtiliũ. s. q venit gra exercitij. Et dixit ibidẽ Hal. ꝓfert diuersas inspicere res: nõ aũt vna diu z fixim. Cõuenit ẽt morꝰ suauis z mitis post cibũ quousqz ad fundũ stõi descẽdat. Et cũ surgit a sõno. dixit Hal. vbi .s. fricenf oculi leuiter. dixit Tacuinus. pectinare caput multũ ꝓuenit. Arist. aũt instruẽs Alex. regẽ dixit ei frequatio pectinis sup caput vapozes visũ ipediẽtes euertit: ne visui obsint: oz aũt pectinatio fieri post sõnũ ꝓprie emissis

De iuuã. tib⁹ ex pte diete.

superfluitatibus: z post exercitiũ. In portãtib⁹ aũt rasũ tenuem locũ pectinationis leuis capitis fricatio: ſz longa cũ pãno lineo mediocriter aspero: aut cũ manib⁹. Et dixit Ap. aspicere speculũ tersũ directũ: z diu intueri sup ipsuz corroborat visum z oculi defatigationẽ remouet. ¶ Dixit Meſ. aucte Abohali. z silr Aui. q submergere oculos in aqua clara Meſ. dixit tepida. qdã aũt dicũt sit tepida in hyeme z frigida in estate: z apire oculos in ea oculoꝝ sanitatẽ custodit z ipsoꝝ tenerã reddit sbam z abstergit. Et dicũt qdã. q spm visibilẽ vnit z corroborat. Dixit Al. sit aq̃ ꝓpe in vase vitreo viridi coloris z tpe estatis. Et quidaz ponit in ipsa aq̃ smaragdũ aut vitrũ viride. Et subdit Al. Meſ. silr facit videre aquã clarã lucidã. ¶ Cibi aũt seruãtes sanitatẽ oculis sunt q oppositi sunt nocẽtibus eis q nõ sunt salsi: nõ acres: nõ vaporosi: neqz imꝓportionales oculis. Sũt ergo panis de filia ꝙgrue fermẽtaꝰ z coctus: caro oĩs facilis digõnis boni z clari sanguinis gĩativa. Et in spũ dixit Hal. vt refert Meſ. comestio carniũ tiroꝝ ꝓparatoꝝ ꝑm doctrinã q̃ recipiunt in tyriaca ꝙseruat sanitatẽ visus z est ad hoc vltimũ. Et dixit. aucte Dyaſ. q comedere carnes auiũ q̃ viuũt de rapina visum corroborat: z silr sumere iura eoꝝ. Et asserũt ẽt plures ꝑter ipsuz q ius serpentũ z caro eoꝝ ꝙfortat visuz. Et. A. ẽt ꝙfirmauit dicta Dyaſ. Et dixit. q carnes lupi ꝓueniũt comeſte. Et dixit Zoar. q ꝓuenit cibus pipionũ volare incipientiũ. Et cõfert oculis comestio edi z yrci z comestio oculoꝝ animaliũ. ¶ Dixit Ser. sup Viati. Caro picaꝝ multũ restaurat visuz. Et asserunt qdã. q pulli picaꝝ excorticati z comesti visuz acuũt. Et dicũt qdã. q caro yrũdinũ est optima in cõseruatione sanitatis oculoꝝ. Et dicũt. q carnes yrũdinũ z picaꝝ ꝑt siccari ponẽdo eas in furno pane exñte: in quo dimittant donec siccenf vt valeãt puluerizari z nõ comburaf z reseruant. Puluis. n. ẽ magne efficatie: z põt misceri cũ medicis valẽtib⁹ ad lẽ poni ex eo sup ferculis z salsamẽtis. Et scias q carnes ꝑdicte meliores sunt elisse q̃ alse. ¶ Dixit Rabi in 20ª ꝑticula suoꝝ affo. q lupin⁹ lotus z salitꝰ z comestus cũ suo corio ad mẽsuraz vnius pugilli corroborat aciẽ visus sua spãlitate. ¶ Auctores cõiter dixerũt. q rape comeste ꝓueniũt oculis. Vñ dixit Auer. 5⁰ colli. Rape hñt mirabilẽ ꝓprietatẽ ad illuminãdũ oculos. Sz ego dico. fortasse magis debẽt nocere: z ꝓprie cũ oculi ledunf a stõ eo q suo vapore vẽtoso caput replẽt z oculos multiplicãdo reuma: q fortasse tollit ꝑ id qõ rape cito descendunt cũ vrinã heant ꝓuocare. Et Hal. qdẽ dixit. 2⁰ alimẽ. q gĩant hu^res crudos z ventositatẽ. Ad remouendũ aũt nocumẽtũ ab eis debẽt mũdari z bene lauari in aq̃ calida deinde fricari cũ sale z decoq in brodio carniũ bonaꝝ. Et qdã dicũt. q post mũdationẽ z bonã lotionẽ debẽt elissari in aq̃: deide ab ipa aq̃ extrahi z cũ brodijs decoq. ¶ Dixit Zoar. valet assiduatio comestionis ouoꝝ colũbaꝝ cuz rapis elixatoꝝ z pulli colũbini cũ eis decocti. Et galli silr decocti estate absqz capitib⁹ z cruribꝰ. Et cõpetit vinũ album debile claꝝ. ¶ Dixit Plynius. lib. 23⁰. vino modico oculi iuuanf: copiositate leduntf. ¶ Dixit Aui. conuertio in cibis ita fiat ne eoꝝ digestio corrumpaf: z ne eoꝝ exoꝛatio fiat. ¶ Et omne qõ exiccat nam nocet. q est cãs repletionis capitis z oculoꝝ ex fumis z materijs: z silr tenere ventrẽ nimiũ fluxibilẽ inaniẽdo capiti z oculis nocet. Arist. eniz 4ª ꝓblematũ ꝓblemate 3⁰ quesiuit. quare eunuchi nõ hñt visum acutũ. Et rñdet. q eis crura inflanf z ventres fluxibiles habent deorsum mutato humido. vbi innuit q ois multa diuersio a superioribus ad inferiora nõ conuenit in cõseruatione sanitatis capitis z oculoruz.

Conſeruatio vero sanitatis oculoꝝ per instrumentia: de qbus est basilicon maius. i. nõ gariofilatũ: vt dixit Almã. z semẽ canabis: vt dixit Aui. qm̃ obtenebrat visũ.

Et dixit

Et dirit. coriandrū. ſ. recens obtenebrat viſuz. Et crocus. dirit Serap. ſm Humain obtenebrat viſum. Et dirit ſm Dyaſ. q elleboꝛi nigri vapoꝛ dū effodit obtenebrat viſū. Et opiū viſui vehemēter nocet poſitū in medicinis ꝓſeruā tibus oculi ſanitatē. ¶ Dixit Aui. vomitus ꝓfert inq̄ztuz mūdificat ſtomacū. Sz nocet inq̄ztū mouet mās cerebꝛi: z expellit eos ad oculos. Et ſi nō eſt excuſatio: qn fiat. vt qa eget eger eo pp aliquā magnā cāz: tunc fiat poſt cibū z cū facilitate. Uomitus. n. nocet in oībus oculoꝝ egritudinibus imaterialibus. Et nocet ēt in oībus mālibus in qbus mā in oculo quieſcit z ſtat ſicut in cataracta: q: materiā in oculo quietā eragitat: z mās ad fluxuz verſus oculos deferꝛ. Ideo dixit Raſ. 1° ꝑti. patientes cataractā vomere nō debent. q: vomitus inducit fluxū reumatis. Et nocet etiā vomitus ſi mās ad oculū ex cerebꝛo fluxerint. Et ſimiliter ſi ab alijs membꝛis q̄z ſtomaco ad oculos fluxerint: eo q vomitus educens mās a membꝛis alijs q̄z a ſtomaco non eſt niſi violentus: z oīs vomitus violentus nocet oculis. Si vero mā ad oculū ex ſtomaco ꝓuenit: tunc vomitus conferre poteſt leuiter factus nō violenter. Et tunc ēt maxime concedit qñ nō eſt ab eo excuſatio pp nō poſſe a ſtomaco euacuare mām per aliā viā. ¶ Dixit Aui. multitudo flobothomie pp euacuationē multoꝝ ſpirituum in ea oculis nocet. Et pꝛopꝛie cū ventoſis. ſ. qñ ſanguinē ſubtilem z maxime ſpirituoſuz euacuat. Et eſt hoc verū de frequenti appoſitione earuz. Subdit enim Aui. cū ventoſis cōtinuis. i. frequenter appoſitis z multū ſanguinē trahentibus. Uentoſe aūt pauce raro appoſite z parū trahentes de ſanguine conferre poſſunt: imo z ſepe conferunt diuertendo ab oculis ledentē mām. Unde 4ª primi. dixit Aui. q ventoſe poſite ſup loco vbi collū iungit capiti ꝓferunt egritudinibus oculoꝝ. imo eſt maioꝛ eoꝝ vtilitas. ¶ Dixit Meſ. i. ſuo de appꝛopꝛiatis. res que oculi ſanitatē cōſeruant faciunt hec quinq̄z modis. Aut enim ꝓſeruant ſuperficiē oculi in terſione decenti z nāli. Aut ꝓſeruant oculum in ſua ꝓpꝛia tēperantia z qualitates eius. Aut cōſeruant organizationē. ſ. ipſius in coequalitate eius. Aut cōſeruant ꝓtinuitatē z poſitionē nālē partiū eius. Aut ꝓſeruant ſpirituz viſibilē in ſua ꝓpꝛia illuſtratione. ¶ Et pꝛimam qdem rem cōplent abſterſiue habentes mediocritatz z tēperiē interſione ſua: ſicut ſuccus feniculi z colliriū ex eoꝛ ſuccus memithe. i. celidonie z folia adhil. ꝓpꝛie. Aut res tenerā reddentes ſupficiez eoꝝ qualis eſt tenereitas oculi coꝛporis puerilis z ꝓpꝛie nitentis in ſimplicitate ſua: quoꝝ rememoꝛabimur poſt. Et ſup his. ſ. implent intentionē pꝛimā tueri oculos ab his que impꝛeſſionē in eis perpendunt qualia ſunt fumus z puluis z flatus aſperior ventoꝝ: z inequalitas aeris z aſpectus rei variantis ipſos: z oīa res faciens ſeneſcere oculū: ſicut coytus z laboꝛ plurimus: z fetus vincens menſurā. Et ebrietas: ſomnus plurimꝰ: z vigilie plurime: z ſomnus ſupꝛa replctionem: z ꝓpꝛie ex cibis z potibus vapoꝛoſis turbidis ſicut ꝓpꝛie caules poꝛi acrumina ſalſa fabe lentes: z ſiꝛ oīa cō turbantia ſanguinē. ¶ Secundā rem cōplent medicine q̄ alterādo cuſtodiant ſanitatē oculi: aut. ſ. calefaciendo. aut infrigidando: aut humectando. aut exiccando. ¶ Tertiā rem cōplent medicine ꝓfortantes ſanitatē oculi in plaſma te z forma creature ipſius. Et hunc cañ. ingrediunt medicine ꝓfortantes lenificationē aut aſperitatē z pfozationē z ꝓcauitatē partiū eius ſicut opꝛ ex his q̄ dicemus vbi opꝛ. ¶ Quartā rē cōplēt medicie cuſtodiētes ſanitatē oculoꝝ in ꝓtinuitate ipſoꝝ z phibētes reſolonē. i. ꝓtinuitatis ſolutionē fieri partiū ꝓtinuaꝝ ipſi? quaꝝ rememoꝛabimur ſi ocus voluerit. ¶ Quintā rē cōplent medicine repantes ſpūm viſibilē illuſtrātes z irradiātes ipſum: quaꝝ ſiꝛ rememoꝛabimur. ¶ Medicine aūt in ſpāli iplētes ꝑdictas intētiones. Alie ſunt ſingulares: z alie cōpoſite. Et de ſingularibus q̄dam dicte ſunt: z q̄dam adhuc dicent nunc. Dixit Meſ. aūcte Democriti. feniculus oculuz abſtergit. viſum clarificat ſm oēm modū adminiſtrationis eius. Et ſerpētes z reptilia z diu degētia in cauernis appꝛoximant huic plante. Et vtunt ea in comeſtione: z fricatione ſuper oculos ſuos poſt q̄z egrediunt cauernas z vigoꝛat viſus eoꝝ. ¶ Plures auctoꝛes laudāt celidoniā. Dixit de ea Serap. ſm Hal. ſuccus eius acuit viſum. Dixit Auic. ſuccus ad medietatē coctus factus ex eo cohol acuit viſuz. ¶ Dixit Albu. ſuccus coctus cuz melle in vaſe eneo poſitus in oculo eſt magne virtutis in clarificādo viſuz. ¶ Et ex eis eſt rutha. Dixit Sera. ſm Ruffuz. q ipſa cōfortat viſum. ¶ Et ex eis eſt marrubiū. Dixi Hal. ſuccus eius cū melle bibitus viſum acuit z ꝓfortat. Et dixit Sera. ſm Hal. ſuccus eius exiccatus in ſole z ſolutus in melle viſum acuit. Et ſiꝛ dixit Aui. ¶ Et ex eis eſt herba adhil de q̄ qdā dicunt. q eſt herba quā comedūt agle z cū q̄ fricant oculos ſuos: z dī q eſt eufragia vel alij dicūt. q eſt q̄dā ſpēs herbe albe cuius folia qñ rūpiť in loco rupture facit fila q̄ſi ad moduz bōbacis z eſt amari ſapoꝛis. Ab. A. vocata eſt bōbacū. a qbuſdā vocať cātafilago. a qbuſdā dicit herba verle. Et verla eſt auis in magnitudine turdi q̄ totū niduz ſuū ex hac herba cōponit. Et hoc putať q ſit verius. Nā dīt qdaz q de aq̄ eius ſublimata vel de ſucco eius fit hoc exꝑimentū: q ſi pfozent oculi galli in oꝛbita pupille: z ſu pinfundant oculis pfozatis de ſucco eius vel aq̄ reſtituit viſum oculis eius: ipſa tñ ēt eufragia viſuz acuit. Et ex eis eſt baſilicō regale gariofilatū cuius ſucꝰ oculis colirizatꝰ viſū acuit. Et phibet fluxū humoꝝ deſcēdētiū ad oculos. ¶ Et roſmarinꝰ. dixit Ser. ſm Dyaſ. coliriū ex ſucco radicū z folioꝝ eius acuit viſum. ¶ Dixit Raſ. 1° ꝑti. darſim acuit viſuz. Crocus acuit viſū: muſcus ꝓfortat oculos z deſiccat hu[illegible] eoꝝ. ¶ Et ex ꝓferētibꝰ eſt betonica z ſerpillus ſaturegia maioꝛa. petroſillinū z nux muſca. ¶ Dixit Meſ. nux muſ. nutrita. i. ꝓfecta cū melle vilus ſanitatem cuſtodit: z ꝓpꝛie vna ſumpta mane q̄libz in ieiunio. ¶ Et ex eis eſt centrū galli z ꝓpꝛie ſilueſtre ex eo: z marie ſemē eius. ipſum. n. integrū ponit in oculis ſine leſione z mirabiliꝛ mundificat oculū. ¶ Et aloes dixit Meſ. z ſiꝛ Haly. q eſt exptū in clarificādo oculos. ¶ Et Sene. dixit Meſ. q addit in viſū ſz oēz modū adminiſtrationis eiꝰ. ¶ Et acoꝛ. dixit Ser. ſm Ha. aſtergit z ſubtilat qđ gñať in cornea ſine mozdicatione marie ſuccꝰ radicū eiꝰ. Dixit Hal. coliriū ex ſucco eiꝰ elimat viſum obtenebratū. ¶ Et aſaꝝ dixit Ser. ſm ignotū in colirijs poſitū ſubtiliat corneā z clarificat viſuz. ¶ Et chebuli ꝓditi ſz Meſ. ¶ Et de medicis ꝓpoſitis ꝓfert colliriū qđ ſcripſit Meſ. auctoritate filij Zacharie. ℞. de ſucco granatoꝝ dulciū z aceto ſoꝝ. aā. lib. i. ponať in ampulla vitrea z ſtringať oꝛificiuz eius z exponať ſoli p mēſes duos: ita q̄ quolibz mēſe recipiať claꝝ eius z abijciať qđ ex eo ſubſidet: deide ad oēz li. iſtius ſuccꝰ ponať puluis iſte. ℞. aloes: radicū celidonie ſalis armoniaci piperis longi aā. ʒ. j. teranť ſicut alcohol z miſceanť: z iteꝝ exponať ſoli: z quantū plus antiquať tanto ſublimioꝛ eſt eius opatio. ¶ Et dixit aūcte Hal. coliriū acuens viſum z oculi ſanitatē cuſtodiēs. ℞. ſucci feniculi. ʒ. xl. ſucci ruthe. ʒ. xx. ponanť in ampulla vitrea cū mellis clari. ʒ. xv. z obturet oꝛificiū eiꝰ. Et exponať ſoli p tres mēſes z abijciať fex eiꝰ z linianť eoꝝ oculi: qñ eſt expertū. ¶ Et dixit aūcte Humain. cōfectio elarij ſublimis ꝓſeruātis ſanitatē oculoꝝ z ꝓfortantis ſpiritū viſibilē in claritate ſua. ℞. herbe adhil. ʒ. ij. ſeis feniculi. ʒ. v. macis cubebe. cinamomi piperis lōgi gare. aā. ʒ. j. piſtenť z cribelleť. Et accipe mellis diſpūati. lib. j. ſucci feniculi cocti z diſpumati. ʒ. i. ſucci ruthe ſiꝛ cocti ſucci celidōie ſiꝛ coeti. aā. ʒ. ſ. coq̄nť ſucci cū melle quouſq̄z mellis hēant ſpiſſitudinem: z conficianť cū eo ſpecies z reſeruetur in vaſe

De medicinis cōpoſitis.

vitreato ⁊ sit dosis eius in sero.ʒ.iij.cū vino ⁊ alleuiet ce/
nauel dimittat.⁊ siꝛ in mane. ¶ Dixerūt qdā.in verſib⁹.
Feniculis berbena rosa celidonia rutha. Ex his fit aq̄.ſ.p
ſublimationē:que lumina reddit acuta. ¶ Et dixit Meſ.
auctoꝛitate ſaboꝛ.Accipe folioꝝ feniculi.⁊ folioꝝ rosarū
cōpletaꝝ folioꝝ herbe adhil.⁊ folioꝝ celidonie. aii. ptes
equales in tpe veris ⁊ trahat aq̄ eoꝝ p ſublimationē:⁊ cō
ſeruetur in vaſe eneo.eſt enim colliriū p̄ciosum. ¶ Et di/
xit Meſ.q vapoꝛes aquaꝝ cū decoctione reꝝ cōferentiū
ſicut feniculi ruthe herbe adhil. ⁊ ſimiliū ſinguſ⁊ ꝓiun/
tim ꝓfert.Et hoc dup⁹:vno mō recipiendo ipſos vapoꝛes
ad faciē ⁊ oculos:⁊ alio ſupponēdo cooptoꝛiū naſo ī quo
decoquunt. ¶ Et illinire oculos cū aq̄ ex ipſis vapoꝛib⁹
q adheꝛēt coopeulo vaſis:⁊ mittere ex ea in oculos. ¶ Di
xit Raſ.1° ꝓtinē.Refrigeratio que fit cū ſucco granatoꝝ
ꝓuenit ⁊ vocat abſterſio oculi.Aui.vero dixit.Infrigida
tio granati dulcis nō muzi nec acetoſi: qꝛ in eis eſt maioꝛ
infrigidatio q̄ oꝛteat. Dulcis vero infrigidatio eſt le/
uis q̄ ꝓfert in cōplexionis oculoꝝ ꝓſeruatione. Et hꝫ leui
tatem in ſupficie oculi inducere:⁊ aliquā leuē abſterſionē
facere. Et dixit Aui.puluis factus ex vtriſq̄ granatis ſcz
dulci ⁊ acetoſo ꝓfert.Alia lr̄a hꝫ.aqua vtriuſq̄ granati.i.
expꝛeſſio eoꝝ:⁊ est melioꝛ lr̄a q̄ est qō ſupꝛa.dixit Meſ.
¶ Dixit Zoar.vſus ſum ſyrupo roſato colirizādo cuz eo
⁊ inueni mirabile. Et qdam dicunt. ſit in hyeme melleus
eſtate zuccaꝝ. Et dixit.madefacere oculos quotidie cum
aqua roſati zuccari becata: dūmō coꝛpus ſit mundū a ſup
fluitatibus conſeruat viſum. Et dixit.ſemel paſſus fui in
oculis meis cā foꝛtis vomitus qui mihi ſuperabūdauit.
Et incurri debilitatez mane:⁊ in ambobus oculis.quare
timui valde:⁊ apparuit mihi hō in ſōnijs ex meclicis ocu/
loꝝ:qui mihi pꝛecepit vt ex aqua roſata in oculis pluries
ponere deberē:⁊ tunc tpis ſtudebā in ſcia medicine:ſz nō/
dum erā expertus. Et reuelans hoc patri meo ſibi dimiſi.
Et cogitans pꝛius hoꝛā vnā dixit mihi.ſurge:⁊ fac qō ti/
bi p̄ceptū eſt in ſomnijs. Et ego feci illud ſtatim ⁊ cōtulit
mihi valde. ¶ Dixit Aui.ea que ꝓueniunt.ſ. ad implēdū
intētiones ſupꝛadictas ſunt illa que fiunt ex antimonio ⁊
tucia.ſupple.marie lota.ſunt enim medicine frigide ⁊ ſic/
ce ſine moꝛdicatione. Et cōſeruant cōplexionē oculi ⁊ pel/
liculaꝝ:qbus occurrunt. Et aggregāt ⁊ vniūt partes eaꝝ:
⁊ ſic ꝓſeruant debitā cōpoſitionē ⁊ vnitatē oculoꝝ ⁊ phi
bent mās fluere ad ipſos. Unde Ser.cap⁹ de tucia ait. Tu
cia lota deſiccat humiditates que veniunt ad oculos.⁊ ad
eos venire ꝓhibet ⁊ ingredi tunicas eius. Et tucia nutri/
ta cū ſucco ſanſuci:⁊ aqua feniculi faciunt hoc. ſanſucus
enim ⁊ feniculus a ꝓpꝛietate ꝓueniunt oculis:⁊ iuuāt tu/
ciam in deſiccādo ſupfluitates. Et oculi caloꝛez ꝓſeruant
nālem. Et cū hoc ēt in feniculo eſt aliqualis virtus abſter
ſiua oculi. Et ideo.dixit Aui.facere colliriuz oī hoꝛa.i.fre/
quenter cū eo eſt mirabile ⁊ multi iuuamenti. ¶ Colliriū
de ſucco feniculi.ſm Meſ. ſic fit.Ry.ſucci feniculi humi/
di depurati poſt reſidentiā ⁊ eius ⁊ facilē coctionē eius in
vaſe eneo cū nūmis auri puri ⁊ ſufficientez decolationem
partē vnā.mellis puri ⁊ clari partē tertiā.⁊ buliant iteruz
ebulitione vna ⁊ colenſ ⁊ ponant in ampulla vitrea ⁊ ſu/
ſpendat in ſole. Et pmutenſ de vaſe in vas abūjciendo ſp
hypoſtaſin eius deinde fiat ex eo colliriū diſtillando oī die
in oculos. Eſt eniz expertū ad cuſtodiendū ſanitatē oculi.
Abſtergit enim oculū ⁊ clarificat viſum. Et qñq̄ depura/
tur tm̄ in ſole p̄ terq̄ decoquat in igne. Et eſt expertū. Et
ſunt ex hoibus qui admiſcent ei de felle galli partis vnius
ſeptuageſimā. Qō aūt maxime ꝓfert ex fenugreco eſt gū/
mi eius. ¶ Et Aui.qdem deſcripſit in 5° colliriuz de anti/
monio qō eſt veile ⁊ expertū. Et ſiꝛ colliriū de antimonio
ꝺſcriptū a Serapione:qō ēt aufert lachꝛymas. ¶ Colliriū
vtile ⁊ expertū.Ry.litij. ⁊ aloes aā.ʒ.i.camphoꝛe.ʒ. vnius
ſertā:tucie ablute.ʒ.x.teranſ cū aqua agreſte:aut ſumach
⁊ exiccenſ ⁊ fiat alcohol vel reducat ad foꝛmā colliriū cum
aqua feniculi ⁊ roſ. ¶ Et de ꝓferentibus est ois ſpēs tri/
fere. Tragea optima vtiliter mittēda in oculis.Ry.folioꝝ
betonice ruthe celidonie eufragie leuiſtici pulegij aniſi ſe
niculi apij petro.cinamomi cardamomi zenzi.ſileris mon
tani yſopi cubebaꝝ liqui.aā.ʒuccari albi ad pōdus oium
fiat tragea:doſ.cocl.i.in ieiunio. ¶ Syrupus vltimus in
ꝓſeruatione viſus ⁊ mundificatione cerebꝛi ⁊ ſtomaci.Ry.
radiciū acoꝛi ⁊ feniculi.aā.M.i.follic ulozꝝ ſene ſticados
kebuloꝛum.aā.ʒ.ij.eufragie ſanſuci meliſſe betonice.aā.
M.i.ſ.aniſi carui coꝛiandri p̄parati ſeis feniculi.aā.ʒ.i.
paſulaꝝ.ʒ.iiij.liquiri.ʒ.i.floꝝ anthos:⁊ floꝝ camomille
⁊ roſ.rub.aā.ʒ.i.polipo.quercini.ʒ.iiij.cōquaſſent ⁊ in/
fundantur p diem ⁊ noctez in aqua calida in vaſe eneo in
qua ferrū ignitū multotiens fuerit extinctū:deinde fiat de
coctio in eodē vaſe cū ſucco feniculi ⁊ ſanſuci.aā.ʒ.iij.ſuc
ci celidonie.ʒ.ij.⁊ ſucci pomoꝝ dulciuz ⁊ aque roſ.aā.ʒ.
vi.⁊ ſucci granatoꝝ ⁊ aceti ſquilitici.aā.ʒ.ij.mellis roſ.
lib.i.zuccari.lib.ij.fiat ſyrupus aromatizatus cū nuce mu
ſcata gar.zenzi.⁊ ligno aloe.aā.ʒ.ij. de roſ.ʒ.ij.cuz aqua
decoctionis ſeminis cētrigali ⁊ feniculi: ⁊ ſumat per.vij.
dies:deinde fiat purgatio cū iſtomet ſyrupo lib.ſ. in quo
fuerit infuſa: ⁊ poſtea leuiter decocta.ʒ.ſ.agar. optimi ⁊
fiat iteratio ſm q̄ opꝛ. ¶ Aqua ſublimata vtiliter ꝓferes
Ry.celidonie ſerpilli ſcareti ſilueſtris eufragie ruthe roſaꝝ
barbene fileris montani herbes adhil.aā.partes equales
⁊ ſublimenſ in alēbicho. ¶ Uinū eufragiatuz ꝓueniens
in ꝓſeruatione viſus:⁊ faciens eos qui cuz ocularibus le/
gunt legere ſine eis.Ry.eufragie.M.iij.betonice.M.i.ſo
lioꝝ cū radicibus gariofilate.M.ij. aniſi feniculi.aā.lib.
i.ſaluie ruthe maioꝛane celidōie roſmarini cinamomi.aā.
ʒ.i.hec oīa ponanſ in ſalma vna vini albi nouiter extracti
ab vuis in vna vegete ⁊ dimittanſ in eo ad bulliendū per
dies.xv.doſis eius ciatus vnus in ieiuno quolibet mane.
¶ Tu vero ex p̄dictis colligere debes medicinas ad vten
dum varias ꝫ varietatē complexionū coꝛpoꝝ ⁊ oculoꝝ.
¶ Sunt aūt ⁊ medicine quedā que dīr in hoc ꝓferre cuz
ꝓpꝛietate:de qbus est ſemen iari geſtatuz qō viſum acuit.
¶ Dixit kiranus.q oculi coꝛnicis collo ſuſpenſi ⁊ geſtati
ſeruāt oēm ſanitatē oculoꝝ. Et dicit q oculi pice collo ſu
ſpenſi acuūt viſum. ¶ Theſaurus pauꝑ.ſi colligantur
tres rami coꝛrigiole:in noie ſcte trinitatis cū oꝛione dīca:
⁊ collo pāno lineo ſuſpendanſ maculā oculoꝝ tollunt. Et
dicit q ſemen dꝛagontee in ſinu portatum viſum acuit.

¶ De vū curatione egritudinum oculoꝝ. Cap.v.

Dixit Meſue. Cura ꝓſeruatiua ab egritu
dinibus futuris in oculis dupliceꝫ
habet viam:pꝛima est p̄ſeruare nālitatē coꝝ
ſm qō dictū est in ꝓſeruatione eoꝝ. Et ptin
obuiare cauſis intrinſecis ⁊ extrinſecis futu
roꝝ moꝛboꝝ extrinſecis:ſicut fumo vētis ci
bis malis ⁊ potibus ⁊ alijs dictis.ē.q̄ oculis nocent. In/
trinſecis vero ſm altez quinq̄ modoꝝ.aut.n.quattuor
imutando malitiā cōplonis eoꝝ pure vel cū mā q̄ in q̄li/
tate nō exuberet. Aut eūamus mām ſi vincit.ē.q̄ſtitatem
nālem:vel egrediſ pꝛimā nālitatē.i.ſi peccat in quali. Aut
facim⁹ vtrūq̄.ſ.ſi mala cōplo est cū mā peccāte inq̄to vel
q̄li. Aut coꝛrigim⁹ aduētū ꝓpꝛietatis i oꝛganizatiōe eoꝝ.
Aut ꝓhibemus ſoloné ꝓtinuitatis futurā in ipſis. ¶ Et
pmā qdē cōplēt medicine auxiliātes in pmutatiōe malitie
opꝛlonis eoꝝ. Aut calefaciēdo cū eo qō est ſicut zinziber
muſc⁹ acoꝛ⁹ pip ⁊ ſilia. Aut infrigidādo cū eo qō ē ſicut
albumē oui mucilago pſilij.aq̄ roſ.ſucc⁹ ſolatri portulaca
lactuca ⁊ ſilia. Aut ōſiccādo cū eo qō ē ſicut tucia ⁊ cobol
roſaꝝ.ſ.ſiccaꝝ ⁊ ſilia.aut leniēdo.ſ.⁊ humectādo:ſic albu
mē oui ⁊ ſilia. Cꝛ^am rē opꝛlēt medicie eūantes māz ⁊ edu/

centes

cētes eam: z hoc qdem fit ꝑm vnū triū modoꝝ. ſ. aut ꝑm ſe
mitā diuerſionis: aut ꝑm ſemitā extractionis ab eis: aut ꝑ3
ſemitā reſolutionis. i. euaporationis ex ipſis: z eūo z diuerſio
māe qñcꝫ fit ex corpe toto ſi in toto exuberat: aut ex capite
ſolo. ſup. vel alio mēbro a quo ifflueret mā ad oculos ſi in
eo ſolo exuberat: z hūc qdem cañ. igrediunt ſpēs flōmie z
ſpēs ſolonū ꝓ vētrē z caput purgia z gargaris[ta] z vētoſe. ſ.
ſine ſcarificatione: z ſcarific[nes] z frications extremitatū: z
alij ēt modi eūonuz z diuerſionū. Extractio aūt māe fit ꝑ
medicinas educētes ꝓ lachrymas: ſicut eſt ꝓpie ſal arm[cus].
Reſolo quoꝫ fit ex medicis. ſ. reſolutiuis ꝓpie: ſicut ſar
cocolla z ſuccus feniculi z celidonie z ſiſia. 3am vo rem cō
plēt aggregationes hay duay intētionū. 4am vo rē cōplēt
medicie ſeruātes organizationē oculoꝝ z formā ne cadat
in eis tortuoſitas aut opilo aut dilatatio. ſup. aut ꝓſtrictio
vltra decētiā. Et 5am rē cōplēt medicine ſolonē ꝓtinuitatis
eoꝝ fieri ꝓhibētes: de qb⁹ iferius dicet: eiſdēqꝫ modis z i
tētionib⁹ cura egri[num] oculoꝝ fit ꝛiplet. ¶Dixit. A. cure
oculi ſunt opp[te] egrit[bus] oculi. ſup. z eaꝝ cauſis z ꝓtib⁹
accētib⁹. ¶Dixit eni Hal. in teg. oīs res ꝑter nām ſuo re
mouet ꝺio. tot ergo erūt cure egri[num] oculoꝝ quot ſunt
egri[es] eoꝝ: qñ ergo. dixit. A. egri[es] eoꝝ ſunt aut māles
ſ. nō apantes vel apantes: aut ſūt pure. i. ſine mā: vel. i. ſim
plices: aut cōpoſite. ſ. ex ſimplicib⁹: vel aut cōpoſite. ſ. apa
tent aut eſt ſolo ꝓtinuitatis. ſup. aut malitia compōnis: hinc
eſt qꝫ eaꝝ curatio aut eſt eūo māeꝝ: z eūo egredīt in regi
men cōplonis. ſ. alteratio eius. ſup. aut eſt vtraqꝫ res ꝑdi
cta ſil. Eſt aūt rectificatio male cōpōnis in egri[bus] inſtrali
bus: ſicut. v. g. eſt rectificatio formei egreſſione. ſ. nuce vel
in egreſſione. i. ꝑ eminētia oculi exterius. aut eſt vnitio ſo
lute ꝓtinuitatis cū ꝓſolidatione z icarnatione. Māe eniz
ēuant ab oculo. dixit. A. aut ꝑm ſemitā ꝺuerſionis. i. diuer
ſionis vel eūonis ad aliā partē: z nō ꝑ ipſuz oculū: aut ꝑm
ſemitā reſolonis. i. cuiuſcūqꝫ eūonis ab eo ſiue ꝑ ipſum. Et
ꝺuerſio qdē. dixit. A. eſt ꝑa ex corpe ſi eſt repletū: z hec cō
uerſio reſpicit mām futurā fluere: vel ēt mām actu fluētē:
3 magis dirigat ad futurā fluere. z 2a eſt ex cerebro: z iſta
ēt qñcꝫ reſpicit mām futurā fluere: maxime qñ caput eſt re
pletū ſine corpe: z aliqñ reſpicit mām fluētez: z ad hāc ꝑm
plm dirigit. Aut eſt. dixit A ui. ꝑmutatio māe ab oculo ꝑ
viā nali z ꝑ venas ꝓpinqs oculi: ſicut ſunt vene lachryma
lis angulorū: z iſta eūo dirigit ad mām fluxā. ¶Ordo aūt
iſtaꝝ eūonū eſt: vt ſi corpus repletū fuerit icipiat ab eūone
totius: deinde ſequat eūo cerebri: z vltio ꝺeueniat ad eūo
nē ex oculo. ſi aūt corpus nō fuerit repletū icipiat ab eūo
ne cerebri: deinde eūet oculus: corpe eniz exīte mūdo nul
la cūo ab eo fieda eſt ne ꝑ eā māe agitent z agitate corrū
pant vel ad mēbra nobile fluāt z vtus ꝑ eā ꝑſternat: attñ
qꝫ medicus nō pōt hre notitiā certā de mūditia corpis. iō
ōnt qdā. tutius fore aliqꝫ leuē purgationē vlem premitte
re maxie qñ aliq mā alia ab ea que ꝓtinet in oculo in cor
pe ꝓtinet: qꝫuis quieta appeat. naz de diſpōne māe ad flu
xū medicus nō pōt certū hre iudiciū. Hodiernis tñ tpib⁹
pauca corpa mūda repiunt: iōqꝫ eūo ꝑ flōmiā vt in plbus
ꝑmiſſa vtilis repit: z maxie fieda eſt ēt corpe ente mūdo ſi
circa oculos fortis opatio fieda eſt: vt fortis abſterſio: aut
lachrymalis ꝑfocatio: aut vngule corroſio: aut ſiles. ¶In
gt Hal. 3° tera. ipole eſt curare ꝓut opz oculos: capite ꝑ
ut opz ꝑmitus nō curato: neqꝫ caput curari pōt niſi ꝑus to
pus corp⁹ curet. nō eſt ergo medicus oculoꝝ q nō nouit cor
ſternit neqꝫ māe exagitant: z fit ꝑ eā aſſecuratio q nō fiat
additio in paſſiōe oculi dūmodo nō ſequat ex ipſa flōmia
alius defect⁹. ¶Extractio aūt māe ex oculo. dixit. A. fit ꝑ
medicinas educētes lachrymas. ſup. z alijs modis eūonis
māe ex eo vt ꝑ ꝓuocationē lippitudis ꝑ reſolonē vel icitio
nē. Et cōplonis ꝑmutatio fit. dixit. A. cū medicis ꝓprijs. i.
vnicuiqꝫ cōplonum que ſint ꝺrie ei. Et ꝓtinuitatis ſolo. di
xit. A. curat ꝑ medicias que hñt exiccationē nō plūmam z
ſunt elōgate a mordicatione. ¶Scias q medicie oiuz vul
neꝝ oium mēbroꝝ debēt eſſe ſicce: ipſoꝝ enim curatio eſt
exiccatio. veꝝ in oculis indicatione ſumpta a nā tunicaꝝ
eoꝝ qñ in eis cadit ꝓtinuitatis ſolo dēnt medicie eſſe mul
tū ſicce: qz ipſe tunice de ſe tales ſunt: nō tñ dēnt eſſe medi
cine eaꝝ tñ ſicce qꝫtū medicine vulneꝝ nariū z auriū: qz
ipſaꝝ ſiccitas deficit a ſiccitate nariū z auriū: verūtñ qz pel
licule oculoꝝ ꝓtinēt hu[res]: quoꝝ hu[r] remittit ipſaꝝ ſicci
tas: dēnt iō medicie vulneꝝ eaꝝ eſſe minus ſicce aliqꝫtulū
qꝫ ipſaꝝ nā idicet. Et ꝓp hāc cām. dixit. A. medicie ſolute
ꝓtinuitatis eaꝝ dēnt hre ſiccitatē nō plūmā: maiorē tñ ſicci
tate medicinaꝝ vulneꝝ mēbroꝝ hu[dor] in eis. Cōplet aūt
ꝺuerſio māe. i. eius eūo nō ꝑ oculū: ſed ꝑ alias partes mul
tis modis. ſ. flōmia fluxu vētris caput purgijs z clyſterijs
z ſuppoſitorijs acutis gargari[bus] maſticationib⁹ ſternuta
tionib⁹ ſanguiſugis vētoſis cū ſcarificatione z ſine fricatio
nib⁹ ligaturis cōpreſſionib⁹ extremitatū ipſaꝝ pōne in aq̄
cala cū ſcarificationib⁹ auriū vel ſiccatione capitis z rubi
ficatiōe eius vel aliaꝝ partiū cū laqueis in occipitio z cau
terio z coronali cōmiſſura z cauterio facto ſub auribus.
¶De flōmia. dixit Meſ. flōmari opz ꝑp oculos ſi ſanguis
exuberat cū cōitate corpis totius ex baſilica z deide cepha
lica: z qñcꝫ necitas vrget: z ꝓpie cū adeſt plenitudo. ſ. mul
tū magna vt flōmemus ſaphenas aut emorroydas, aperia
mus. Si vo cum cōicate alicuius mēbri fuerit flōmāda eſt
vena illi mēbro ꝓpie deſeruiēs: deide illa que eſt vtriuſqꝫ
cōis. ſ. illi mēbro repleto z oculis. Si vo ſine cōitate illoꝝ
fuerit in capite ſanguis exuberās: tūc aut in toto capite: z
fit flōmia ex cephalica: aut exuberātia ſanguinis eſt ꝑ3 par
tē capitis. ſ. aut ex venis que ſub craneo ſunt: z flōmamus
cephalicā: deinde ex guidez: aut eūamus ſanguinē ex nari
bus: aut eſt ex venis extrinſecis a craneo: z ſunt ex eis q̄dā
frōtales z flōmamus eas: aut ſanguiſugas vel cauteria ſu
pappponimus: z quedā ſunt pulſatiles timporales: per q̄s
māe qñcꝫ ꝓfluunt ad oculos: quas qñcꝫ flōthomamus: z
qñcꝫ icidimus: z qñcꝫ cauterizamus. ¶Et. A. de flōmia
dixit. cū mā ꝓuenit ad oculū ex mēbris. ſ. cerebro vel alio:
aut ex toto corpe intēde in flōmādo. ſup. qdā vel alr eūan
do ſm q mā ipſa exigit: qñcꝫ enim flōmant vene que ma
gis appropriant oculis: ſicut cephalica z vene capitis: z
qñcꝫ alie que nō ſic appropriant: ſicut media vena baſili
ca ſaphena ſm canoñ. datos de flōmia. iſte tñ vene non flō
mant pp egritudinem vel repletionem oculoꝝ: ſed ꝑpter
repletionem totius corporis: cephalica aūt z alie vene ca
pitis flobothomantur ꝓpter caput z oculos.

De ſolo, ne ventris

¶De euacuatione aūt per fluxum vētris ſciendum eſt q q
libet humor ſua ꝺz condecenti medicina euacuari: eius tñ
digeſtione premiſſa ſi neceſſaria fuerit: que autem ſint iſte
medicine in particularibus curis patebit.

De diuer ſione māe

¶Poſt flōmiam vel fluxū vētris diuerſio māe fiat ſi neceſ
ſaria fuerit. primo ꝑ ea que ad longinquū trahunt mām:
z ꝓpie per clyſteria acuta: ipſa enim vehemētis vtilitatis
exiſtit: deinde vnīēdum eſt ad ea que ad ꝓpinqua diuer
tunt mām. ¶Dixit Hal. 13° tera pē. vētoſa poſita in occi
pitio corpore z capite purgatis attrahit ſanguinē ad ocu
los deſcēdentem. Si vo corpus plenum fuerit per eam ca
put implebit: z ſile intellige de alijs diuertētibus capiti
applicatis. nam ēt mā adhuc ad oculos fluēs ꝺz euacuari
ꝑ ꝓpinquas regiones: ſed fluxu ſedato: tunc māe in oculo
ꝓtēte per ꝓpinqua loca educi poſſunt. Et dixit, q illud qō
accidit oculo ex materijs contētis in oculo que indigent
ꝑmutatione. i. euacuatione: 3 ꝑ propinqua: tunc illud ad
qō rectius ꝑmutatur: z tutius eſt naris. ꝑmutatio eni māe
ad narē ꝓueniēs eſt valde. nam eſt ad partem ignobiliorē:
z cū hoc magis aptā ad recipiēdū mām ex oculo ꝑ ſozami

na iter oculū ⁊ narē exītia:⁊ est ēt via satis lata. Et sit.dixit A.hec ꝓmutatio cū caput purgijs ⁊ odoramētis ⁊ silib⁹. qdam autem dicūt ꝙ ista mā pōt ēt attrahi flōmia venaꝝ lachrymaliū:ista tñ ꝓmutatio nō est ita ꝓueniēs. nā aliqñ ꝑ flōmiā ocāꝝ venaꝝ segr fistula: vt suo ca⁹ patebit. ¶Dixit Auic.fiat tñ ꝓmutatio venaꝝ ꝑdicta: cū mā nō fuerit in via effusionis ad oculū:ꝫ qñ nō amplius fluit ⁊ qeuit a fluxu:nec amplius est apta fluere:qō erit corpe ⁊ capite iā sufficiēter eūatis:si aūt fieret cū mā est in via effusiōis actu vel aptitudine:tūc ꝑp agitationē maior fieret attractio ad oculū q̄ eūo ex eo. ¶De eūantib⁹ aūt māmꝑ nares ⁊ os. dixit.A.in ca⁹ de cura obthal⁹.interdū admīstrant caput purgia mūdificātia ⁊ q̄ eoꝝ cursu ꝓcedūt.s.masticationes ⁊ gargarit⁹:⁊ qdā oñt ⁊ sternut⁹:ꝫ sternut⁹ fortasse nō ꝓueniūt ꝑp agit⁹em quā faciūt:illa aūt ꝓueniūt:qr mām a capite deponūt ⁊ nō sic exagitāt.Masticatiōes aūt securiores sunt:deide gargarit⁹:vt in illis casib⁹ quos Meſ.exceptuauit.diuertūt enī ad leuiora mās fluētes ad oculos q̄ faciūt caput purgia. Caput purgia aūt magis māz oculoꝝ exagitāt ⁊ multū ad ꝓpinq̄ diuertūt:ꝑp qō sepe nocēt oculos hñtib⁹ sanos. ¶Dixit Hēt.vidi hoiem q ex vsu caput purgioꝝ in' obthal⁹ antiq̄ icurrit vehemēte dolore in frōte ⁊ in radicib⁹ oculoꝝ ⁊ ꝑseuerauit plus q̄ꝫ p annū:⁊ addita est malitia in obthal⁹ sua. ¶Dixit aūt.A.interdū administrant ⁊c.qr solū corpe ⁊ capite purgatis ⁊ mūdificatis vel saltē multū mīorata mātalr nocumtum attractiōis ad oculos eēt maī⁹ iuua⁹ eūonis ex ipsis.Sil'r ⁊ ꝓuocatio lachrimaꝝ ex oculis fieri nō ꝺz nisi corpe ⁊ capite purgat⁹ : ⁊ tūc dēnt ꝓuocari cū medicis ꝙatis mordicatiōe.si aūt nō sufficiūt ꝑ̄t adminīstrari que mordēt icipiēdo a debiliorib⁹. Dixit Aꝝ.xx⁹ ꝑble.ꝑble⁹.21⁹.mediocriter opꝫ qō hꝫ lachrymare facere eē mordicatiuū ⁊ hum ⁊ viscosū:ꝑp qō ⁊ oleū facit lachrymare debilē hīs mordicationē:ꝑp viscositatē eni ⁊ subtilitatē ītrās laborē facit. ¶Scias q̄ iste medicie dēnt hre acuitatē que mordicēt:⁊ dēnt hre hum cū viscositate vt figaf ⁊ applicef oculo ⁊ ꝓhibeaf a mordicatiōe fortī. Et sicut Gal.dixit 5⁹ de simpli.medici. iueniunf ex eis cal'e ⁊ frīde:fride tñ nō sunt sic mordicatiue sicut cal'de ⁊ iducūt lachrya:aut qr dolorē faciūt:⁊ trahunf māe ad oculos que i lachrymas effluūt:aut qr sunt subtiliatiue ⁊ mās in oculis ꝓtētas subtiliāt ⁊ diuidūt:que postea in lachrymas effluūt. Medicie aūt mordicatiue cal'e lachrymas iducūt iducēdo dolorē mās attrahēdo ⁊ liq̄faciēdo que i oculis ꝓtinenf. Sūt tñ aliq̄ medicie cal'e ꝙate mordicatione que lachrymas iducūt mās in oculis ꝓtētas liq̄faciēdo ⁊ resoluēdo que liq̄facte fluūt in lachrymis. Medicie vō fortiter mordicatiue nō dēnt oculis admīstrari nisi coacte: ⁊ qñ nō est alia via ad curationē:qñ sunt multe attractiones:vñ timef ꝑ eas euēt⁹ apatis. ¶Dixit Raſ.2⁹ ꝓti.ꝙo cāde sunt lachryme cū dēnt eūari hum adherētes oculis ⁊ ꝓhibēde sunt ab oculis qb⁹ꝑp acuitatē lachrymaꝝ tief de apate. ¶Medicie ꝑdictas itētiones iplētes quedā sūt alteratiue qbus vti dēmus in remouēdo malitiā cōplonis oculoꝝ. ¶Dixit Meſ.opꝫ si in cā fuerit mala cōplo pura aut cū mā nō exuberāte supra nālitatē vt studiū ꝓuertaf i remouēdo malitiā ei⁹. Calefaciēdo si fuerit frida ifrigidādo si fuerit cal'a:exiccādo si fuerit hum:⁊ humectādo si fuerit ficca.fiāt aūt hec cū medicis appropriatꝫ oculis:sicut.v̄. g.calefaciēdo cū sanſuco acozo musco pipe celidonia betonica eufragia ⁊ silib⁹.Infridādo vō cū lacte mulieris mucillagis psilij succi solatri ⁊ vge pastoris aq̄ endiuie ⁊ ros. ⁊ succo ros.aq̄ lactuce ⁊ silib⁹. exiccādo aūt sicut cū tucia antimonio climia ⁊ silib⁹:⁊ humectādo cū albumine ouī succo portulace ⁊ silib⁹. ¶Sūt aūt ⁊ alie medicie oculoꝝ dixit Raſ.1⁹ ꝓti. ex li⁹ oculoꝝ.⁊ sunt.vij. q̄ꝝ quedā sunt opilatiue:q̄dā exopilatiue:alie absterſiue:alie corruptiue siue ꝑutrefactiue:alie stiptice:alie digestiue:alie narcotice. Jesus baly dixit.alie sunt opilatiue:alie apitiue:alie absterſiue:alie putrefactiue:alie restrictiue : alie maturatiue:alie stupefactiue. ¶Et dixit Raſ.opilatiuaꝝ due sunt ipēs.q̄dā sunt terree sicce.⁊ quedā sunt viscose fluxibiles. Et ꝑ valēt ad deficcādū fluxū subtilē acutū:⁊ maxie qñ est cū vi cere:⁊ maxie post eūonē corpis ⁊ capitis ⁊ cessationē fluxꝰ qr deficcāt reumata occulta deficcatiōe tēperata ⁊ ꝓhibēt ne trāseāt ad tunicas oculoꝝ:⁊ si fluxꝰ nō cessauerit nō ēt vtēdū eis:qr augmētaref dolor eo ꝙ he medicie ꝑm inuitationē seu adherētiaꝫ quā hñt addūt ad dissolonē hum⁹ ⁊ ad distēsionē instr̄oꝝ oculi multa hum⁹ in eis retēta:⁊ potest ꝙ leniant ⁊ corrodant.s.ipsa instr̄a. Opilatiue vō hum⁹ ꝑ̄ferētes huic morbo:qr adherēt ⁊ leniūt grossitiē factā ex facta facit eas mozari in oculo:⁊ si nō eēnt.s.pñtes iste medicie loco eaꝝ ponerem⁹ aquā:⁊ sunt ficut albumē ouī balaq̄ fenugreci abluti gū.arab.⁊ dragagātū ⁊ silia.lac enī cōpetit in vlceribꝰ abluēdo ⁊ incarnādo : ⁊ aq̄ fenugreci ꝑ abūdātiā dissolonis sue mitigat dolorē:⁊ albumē ouī facit adherētiā. Et ad abluēdū hum⁹ pūgitiuas:ꝫ nō ifrigidat nec calefacit nec tergit.⁊ gūmi arab. ⁊ dragagantū vz ad ipastādū medicinas lapideas vt sint magis suaues ⁊ leues:⁊ iuuat ad abluēdū hum⁹ pūgitiuos. Junctum tñ balsamū medicinaꝝ opilātiū nō manifestaf nisi in lōgo tpe:⁊ conueniētior est vsus eaꝝ qñ pustule.al's.vlcera sunt i oculis aut qñ fluxus erit ex hum⁹ acuta. Et dixit Raſ.nō sunt facile supponēde alie medicine q̄ꝫ ꝑdicte:qr medicie stiptice addūt ad dolorē ꝑ vtutē quā hñt coadunādi ⁊ defendēdi fluxū hum⁹.s.ex vlcere:⁊ cal'e addūt ad malitiā māe ⁊ acuitatis sue:⁊ trahūt magis:⁊ mollificatiue dissoluūt:⁊ digestiue ꝫ eūent hum⁹ nō iplēt vlcera neq̄ stipticāt eminētiāe amare ⁊ acetose ⁊ baurachie:qr pūgūt ⁊ excitāt mordūꝫ valēt huic morbo tēpata in calitate ⁊ hum⁹ sine pūctione sicut ē tucia abluta amidū climia abluta adusta plūbū vsti ablutū ceruſa ⁊ antimoniū ablutū. Has medicias. A.vocauit exiccātes:⁊ eaꝝ vsus est ad vlcera oculoꝝ. Exopilatiue vō sunt.dixit Raſ.valēt cū mā est in oculis iueterata i cornea ⁊ nō facit putrefactionē:⁊ valēt i apatib⁹ duris veteribꝰ:ꝫ sint mixte cū digestiuis vt tēpent:⁊ sunt sicut alsa fetida serapinū galbanū armoniacū euforb. cinamomū amomū acor⁹ cassiali.foliū ⁊ spica. Absterſiue vō q̄dā sūt pure absterſiue ⁊ nō pūgūt:⁊ iste valēt ad absterſionē pānniculi subtilis ⁊ vlceꝝ:⁊ iste sunt sicut climia thus comuni vstū aloes rose ⁊ sil'es. ⁊ q̄dā sunt fortis absterſionis:⁊ valēt ad cicatrices grossas ⁊ scabiē ⁊ citrinitatē:⁊ sunt soria eris vitriolū viride es sal armoniacū calcadis ⁊ es vstū que cū abluunf minuit vtus pūctionis eaꝝ ⁊ absterſio ꝫ ablutionē eaꝝ.s.paucā vel multā. Et medicie corruptiue siue putrefactiue valēt advngulā ⁊ pānū ⁊ pturitū ⁊ ad egritudines iueteratas ⁊ duras ⁊ sunt sicut auripigmētū ⁊ vitriolū. Et alibi dixit.sicut duo arsenici. Et medicie stiptice q̄dā sunt ex eis tēperate ⁊ valēt ad expellēdū fluxū in obthalmia ⁊ pustulis:⁊ sunt rose ⁊ semē eaꝝ spica foliuꝫ crocus aq̄ rosata memite ⁊ lapis ematitis:⁊ miscef cū eis parū de acatia ⁊ ypoqstidos:⁊ succus agreste est fortioris stipticitatis:ꝫ succi de facili egrediunf oculis. medicine vō terree diuti⁹ manēt:⁊ ob hoc succi nō sunt tediosi:sicut medicine lapidee q̄ ponunf in locis in qbus est mordicatio nō expediūt. Et alibi dixit ꝙ valēt ad obthalmiam ⁊ pustulas ⁊ vlcera ⁊ ad reuma fluēs:⁊ iste pmiscenf cū medicinis acuētib⁹ visum ad hoc vt ꝓleruēt formā oculoꝝ ⁊ cōfortent ad agēdum operationes suas:⁊ quedam sunt magne stipticitatis que ēt valēt ad ꝓhibendū fluxū ⁊ ad grossitiē palpebraꝝ ⁊ scabiē:⁊ sunt sicut balaustia galla scoria ferri ⁊ calamētū.al'.calcantū:⁊ hoc est fortius ⁊ melius ad eradicandū grossitiē petrosam. Et de succis sunt:sicut succus barbe yrcine acatia ⁊ succus agreste ficcus:⁊ isti q̄ facile

In medicina oculi nulla penitus dz esse aspritas.

ille egrediunt ab oculis nō eradicāt grossitiem petrosam. ¶Et medicine digestiue valēt in apatibus z postulis qñ occultant in cornea in ꝑn° solū: z si nō iuuāt apponimus cū eis medicinas fortis dissolonis: vt in apatibus duris z cauernis: z sunt crocus myrrha castor. olibanū succus fe/nugreci succus cucumeris. i. celidonie sacocolla sal armo/niacū galbanū mellilotū z aq̄ decoctionis eius. Et medici/ne narcotice sūt opiū iulgamus mādragora: z vtimur his ꝓpie cuz hu°r est acutus z corrosio z vlceratio. ¶Scias q̄ oculus z auris qñ curant cuz opio remanēt debilitata. Dixit Ser. opiū debilitat visum in collirijs positū: quapp cauendū est ab eo nisi fortissimus vrgeat dolor: z postea ca/lefac mēbr: qz vt patuit: māe que ex cerebro descēdunt ad oculos qñq̄ fluūt p venas extra craneū: z qñq̄ p interius. ¶Dixit. A. cū ex velamine fluūt extrinseco administrabis vētosas. s. cū scarificatione vel sine: ꝑm q̄ mā exigit. sup. z alias diuersiones fac. z administrabis apocrustica sup frō/tē que venas z vias ꝓstringāt z cōpellāt māz retrocedere: de quap medicinap sūma. dixit Ani. est cortex bateke. ex/ponit. i. melonis idi. sup. z citruli aut cucurbite: z hic cor/tex dz fròti applicari z timporib⁹ cū aliq̄ licarnositate eius ita q̄ adhereat: z dz sepe pmutari: z vz ad mām currētē ca/lidā. z subdit. de illap sūma est calcadis: z est spēs vitrioli cuius oēs spēs sunt cal'e ficce stipticē: z valēt ad mām frigi/dā. sup. z ꝓueniūt eis silia. Cū vo māe fluūt p interiores ve/nas vel arterias. dixit Hal. 13° terap. passio tūc reddit diffi/cilis cure: nō enim pūt ꝓstringi neq̄ icidi. Cū aūt incidere queris venas vel arterias timporū: caput prius radas: dein/de tāge arterias que sunt posteriores. i. post aures: z que i frōte: z que in timporib⁹ z calidiorē z magis pulsantē ici/dere. si arteria fuerit magna: signa partē incidēdam: z ex/tractq̄ pte liga eā ligatura bona z firma ne fluxus sangui/nis ꝓtinuet: deinde incide: incisione aūt arterie parue vel ve/ne de tali ligatura nō est curādū: corpus enim prius purgā/dū est. In ꝑn° tñ fluxus māep ad oculū nō est vtēdū medi/cinis fortis exiccationis: vt tucia z silibus: q̄ cū eo tpe mā/sit multa z cruda nō posset ab illis medicinis ꝓsumi z de/siccari: vñ in exēplo dixit Raſ. 2° ꝓti. tucia vz precipue ina/nito corpe z capite ꝑal'r flōmia z fluxu. Et Jesus haly di/xit. si ꝓfidis q̄ corpus z caput sint mūda ponas in lach ry/mali maiori pap puluerīs de tucia: q̄ est medicina ꝑspe/tās ad sedādū māe. Sed caue ne vtaris ea nisi post purga/tionē. si aūt vteris inducet infirmo magnū malū. Item in principijs fluxuū mā ente multa nō est vtēdū medicis mul/te stipticitatis: q̄ nō poterūt eas repellere: sed in loco ꝓcul cabūt. ¶Dixit Raſ. 2° ꝓti. medicine magne stipticitatis nō enim valēt ad ꝓhibitionē fluxus: q̄ p eap grossitiē ma/gis addūt ad dolorē q̄z iuuēt ad expellēdū fluxū humorp. ¶Dixit Hal. 13° tera. sensibil^ma pticula ifundere igit opz ei farinata qne molli^ma sunt: sz Rab. dixit 15ª ptic. q̄ sunt maioris sensibilitatis ceteris mēbris corpis totius: quapp opz te cū neēe fuerit istillare medicinā in supiorē palpebrā humil'r valde eleuare. z dixit eodē 13° Hal. sicut pcussio. i. stuttati rei hu^s sup caput in modū embroca^nis est vtilis ca/piti: q̄ os est qō pcutit: ita est iutilis oculis: q̄ sensibill^ma pticula sunt: os vo z cerebr isensibile. Et dixit. veteres de/uenerūt ad albumē oui i mordaci^mum oculi z viscosum eli/gētes: q̄ q̄tū i mordax cōplebat eop itētio: z in ꝓtū visco/sum ꝓsumatio quedā. i. terminus qdam in dolorositate fie/bat: linire enī apta nata sūt hmōi farmaca' aspritates cās do/lorīs quecūq̄ p reuma fiūt aere: z adhuc pmanētiora sūt. s. farmaca viscosa aquosis z subtilib⁹ hu^s que grossa mode/rate z viscosa sunt: viscosū igit siue mordēdo cū moderate fuerit calm idolorosum est: sicut appet in mordacib⁹ egōni/bus vītas in qb⁹ imissus adeps ꝓfestim dolorē humiliat. ¶Et dixit Ha. demū sensibilitas pticule. s. oli eligere oīno/ne qō dz imitti z nihil in eo hr̄e aspep aut arenosum idi/cat. ¶Dixit. A. in ca° de cura obthal. penit⁹ opz vt nō sit in medicia administrata in oculo z ꝓpie in obthal^a aspi/tas: sz opz q̄ vltie terap q̄tenus ipsius remoueat aspritas: z hoc ꝓpie ꝓuenit medicinis lapideis vel duris. ¶Et dixit A. opz q̄ nō sit in medicia q̄litas saporis acetosi aut acuti sz q̄tū pōt est sis ꝓtētus inicipidis odore ꝓuatis. nā medi/cine acute z acetose sūt mordicatiue: z iō gñal'r nō ꝓueniūt nisi in qbusdā casib⁹ pticularib⁹: vt i ꝓcessu curationū pa/tebit. ¶Dixit Raſ. 2° ꝓti. nō est ꝓueniēs hu^bus acutj pūgi/tiuis medicina hñs q̄litatez saporis manifestā: q̄ amara z acetosa z oīa violēta addūt ad dolorē hui⁹ morbi. s. obth^e z nō ꝓueniūt huic nisi iscipida que desiccāt sine pūctione: z iō cure^t cū fiel albo z albu^s oui. Et scias q̄ qñ ꝓhibent ꝑdicti sapores z odores intell'r in egri^ne cal'a vel cal'a mā: nō in frida: imo in frida ꝓueniūt in cāphora z aq̄ ro. z silia vt in curat^bus patebit. Et scias q̄ i cal'a egri^ne nō ꝓhibent medicie odorifere nisi ille que sunt cū calitate. nā que sunt cū friditate ꝓueniūt: vep vbi repit medicina eq̄lis vtutis nō odorifera ipsius administratio est melior q̄z odorifere: q̄ de odorifera timet gravitas capitis: sicut dixit Hip. i affo/muliebria etc. et maxie in frequēti vsu eius: z ista odorifera cal'a in obthal^a cal'a ꝓhibent in ꝑn° z aug^to. in statu vo z declinatione ꝓueniūt ad resolonē eius. ¶Dixit Rabi in 15ª ptic. ex miemir 5°. medicine hu^s currētes nō sunt stabi/les nisi ligent: z ligamen ꝓuenit toti oculo: verūtñ oculus nō patit ligamē qō nō soluat plūbus diebus: sicut fit i fistu/la cū ligat. ¶Scias q̄ in curis oculop ob varias intētio/nes fit pmixtio medicinap adinuicē: qñq̄ enī fit ad eandē opationē fortificādū: vt cū pmiscet ad exiccādū es vstū cū attramēto vsto: z qñq̄ ad inducēdū ꝓriā opationē: sicut cū miscet medicia que repellit cū ea que resoluit: vt in aug^to obthal^s: z qñq̄ vt vna alteriūs remoueat vel corrigat ma/litiā: sicut miscent viscosa cū acutis que illop acuitatē re/mittāt: z qñq̄ in vna iuuat penetrationē alterius: sicut mi/scet crocus cū medicinis grosse sube: z qñq̄ ad ꝓhibēdū nocu^um ab oculo: qō posset icurrere p opationē alterius medicie: sicut miscent stiptica cū attractiōis que attrahūt sua acuitate: sicut miscet aliq̄ licriū vel lapis ematitis cū q/busdā acutis: z qñq̄ vt vna medicia alterā diuti⁹ in oculo teneat: z talis dz eē viscosa: sicut miscet cū medicis cito ef/fluētib⁹ ab oculo gūmi arab. vel dragagātū: z qñq̄ ad fin/gēdū māe z imobilitādū eas ne fluāt: z ad hūc finē aliq̄ miscet cāphora: z qñq̄ ad obtūdēdū sensū oculi: sicut mi/scent narcotica: z qñq̄ vt cū ꝓpietate ꝓfortet oculū: sicut miscet muscus aut ambra: aut auri limatura: aut lapis celi/donius: aut laphirus que hñt cū ꝓpietate oculos ꝓforta/re. ¶Dixit Hal. 4° miemir. medicie que leniūt locū patiē/tē sunt: sicut lutū semiusti. tucia abluta climia cōbusta ablu/ta plūbū z es vsta abluta amidū ablutū z ceruse. plūbi adu/sta z abluta id qō faciūt plūbū z es vsta abluta opat. Di/xit Raſ. credo q̄ ceruse hz aliq̄ superfluitatē aceti: z iō eius ablutio est bona. Et dixit Hal. oēs medicie quap q̄litates nō manifestant eap effect⁹ nō sunt nisi tardē: q̄ q̄litates cū qb⁹ opant nō sunt fortes: sz desiccāt cū vtute eap terreat: z medici opant cū eis: q̄ nō hñt violētiā pūctionis z reuma/tibus fluxib⁹ acutis violētis z ēt in vlcerib⁹: nec iueniunt medicie alie valētes ad oculos: sicut ꝑdicte. Et dixit 13° te/ra. albumē oui est melior liquor cū quo alie medicie ocu/lis imittēde miscent: z apozia fenugr. ceteris dissolutiuis est melius. ¶Dixit Raſ. 2° ꝓti. medicie lapidee nō debēt poni i opatiōib⁹ nisi cōbuste z pistate z ablate z postea ite/rū diuti⁹ pi^te: q̄ si nō fiat erūt maioris nocu^mti: delet āt ablu/tio ptes acutas eap: z sic lapis lazuli lot⁹ mult⁹ vicib⁹: sicut docet in suo ca°. amittit multas partes acutas mordicati/uas corruptiuas: z fit lenitiuus remotis illis partibus ab eo in lotione multa: quā Auic. intellexit: cū dixit. fricatio.

¶Dixit Raſ. 2° ꝓti. reumata qñ ꝓlongaf eop fluxus col

ligũt in tunicis oculoꝝ malã cõplexionẽ fixã immutãtem qcqd de nuriᵗᵒ ei aduenit ẽt si bonuz sit. ¶ Et. A. dixit. cũ curas egriᵐᵉᵐ oculi sicut debes cũ eũone mãe ⁊ mundificatione eius ⁊ regimine bono ꝓ dietã ⁊ non iuuãt: tũc scias ꝙ in oculo est cõplexio mala. s. immãlis mãsiua ⁊ fixa: aut mãlis de mã inuiscata in tunicis eius: que. s. ꝓ sui inuiscatione non obedit eũoni: ⁊ quecũqꝫ sit siue imãlis siue mãlis ipsa est corrũpens nutriᵗᵘᵐ qõ preuenit ipsum. ¶ Aut est illic. dixit. A. debilitas in cerebro. s. magna ⁊ fixa: que ꝓtinue regiãt mãm malã ⁊ fixã ⁊ ꝓtinue eam trãsmittit ad oculũ. Et ꝓ vel dixit. A. est debilitas vel mala cõplexio in loco ex quo fluxus expellit ad oculũ: qꝝ particule ꝓ quas mã fluit vel fluxerat ad oculũ sunt debiles vel patiunt malã cõpꝛonẽ i eis derelictã: ꝓp quã corrũpit nutriᵗᵘᵐ veniẽs ad eas ⁊ expellit ad oculũ: ⁊ qñqꝫ ex cã dicta cũ oib⁹ ipsis. ¶ Dixit Zoar in phe⁹. si instrm cũ quo ponit medicina in oculis fuerit de puro auro ꝓfortat visũm. Et Raſ. dixit 2° ꝓti. instrm radij dz esse magne lenitatis. Et ait. dico ꝙ radius dz duci diutius sup cutim bracchij vsquequo sit lene satis: ⁊ suauiter palpebra est eleuãda cũ eo non cũ festinantia. dictus puluis dz poni in lachrymali. Et dixit. qñ inuersant palpebre debẽt reduci paulatim ⁊ non debẽt dimitti vt ꝓ se reuertant. ¶ Oés aũt medicine que debẽt poni intus in oculo debẽt esse actu frigide: ⁊ cũ aq̃ bz poni in curis oculoꝝ: tũc pluuialis est melior. ¶ Administrant aũt medicine oculis aut in forma pulueris: ⁊ vocat cohol vel cosol siue alchool vel alchosol: ⁊ signãt pulueré esse subtilissimũ: sicut attomi qui apparẽt in spa solis aut in forma fief. ¶ Et fief est medicina reducta in compõne sua ad duritiẽ in forma ossis dactiloꝝ: vel oblõgioꝝ: ⁊ ponit in oculo dissoluta parte eius ꝓ frictionẽ in lacte vel alio liquore cõueniẽte sup cote vel sup vitro aut alio silí: fief ẽt aliqñ vocat troc. aut administrat in forma collirij. ¶ Et collirium dr. dicũt qdam: a colãdo: ⁊ est oé liqdũ vel ois liquor qui in oculis precipitat. in lachrymali ponit instillando suauiter vel guttatim a ꝓpinquo imittẽdo. ¶ Et scias ꝙ sirupi ⁊ elia que ꝓ curatione egriᵘᵐ oculoꝝ sumunt debent sumi cũ aq̃s vel decoctionibus ducẽtibus virtutez ipsoꝝ ad oculos: sicut ꝓpie cũ aqua feniculi vel sileris mõtani: aut betonice vel maiorane berbene vel celidonie eufragie vel rute herbe adhil vel rosate ⁊ silibus: hec enim sunt que ad oculos medicinaꝝ virtutes deportant. ¶ Dixit Rabi 22ª partic. inspectio in oculis asini siluestris adiuuat sanitatez visus: ⁊ est vtilis aque descẽdenti in oculũ. Et dixit Zoar. ꝙ est sanum: ⁊ dubitatio nulla in eo est. ¶ Oculi a cornice extracti ⁊ sindone nouo albo ligati: ⁊ ad collũ in oculis patiẽtis suspensi ꝑ oẽm egritudinẽ oculoꝝ valẽt. ¶ Aui. pones curam egritudinũ oculi qñ cõplicant cum dolore capitis. dixit. scias ꝙ qñ cũ egritudine oculi fuerit soda. supp. qdam: aut alia egritᵒ capitis: tũc opz vt incipias a cura sode: ⁊ nõ cures oculũ anteqꝫ sodaz remoueris. Et Jesus haly dixit. qñ fuerit cũ egríbus oculi soda vehemẽs nõ cures nisi vsquequo mitigef soda. Et hz hoc veritatem qñ soda precesserit dolorẽ oculi ⁊ fuerit cã eius: nihil enim ꝓficeres curãdo oculũ stante cã gñante vel manutenẽte ipsum. silr ẽt si simul soda ⁊ dolor oculi incepint: qꝫuis vnus non depẽdeat ab altero ꝓncᵐ cure esse dz ad curanduz soda: qꝛ est in mẽbro nobiliori ⁊ maioris timoris. Et hz hoc in dictis casibus vĩtatẽ: nisi dolor oculi esset ita acutissimus ꝙ coacte diuerteret ad se curã ꝓp dissolonem quã faceret in virtute. nam tũc egritᵒ oculi dz prius curari donec mitigef ⁊ remittat: qua mitigata eũdum est ad curã sode. nam ea curata curabit dolor oculi: hz ẽt predictus cañ. veritatẽ nisi dispõ eõ se hr̃et. s. ꝙ dolor oculi esset cã per cõpassionez sode: qꝫuis hoc raro ꝓtingat: qꝛ tũc regulr incipiẽdum esset a cura doloris oculi. Et qõ dictum est de dolore oculi intelligendũ est de qualibet eius egritudine.

Sief qd.

Quid sit collirium

Be dieta aũt tam in preseruatione qꝫ in curatione scias qꝛ opz vt sex res non nãles appꝛoprient sic vt ꝓprient disponi ⁊ cause seu mãe disponẽtes eos ad patiendũ aliqꝫ de egritudinibus eoꝝ: aut iam actas faciẽtis ipsam. ¶ De cibis autez ⁊ potibus scire debes ꝙ minoratio eoꝝ est nẽcia inqꝫtum ad qꝫtitatem eoꝝ continuam ⁊ inqꝫtum ẽt ad discretã. Et minorãdo ẽt qualitates nutricationis eoꝝ ita vt sint nutrimẽti pauci: non tñ ante paucitatis vt ꝓsternat inde virtus. Fit aũt supradicta minoratio cibi ⁊ potus tã in neutralitate decidẽtie qꝫ etiã in actuali egritudine maxime mãlibus vt per talem dictam minuat ⁊ ꝓsumat. ¶ Et Aui. qdem in cibis ⁊ potib⁹ posuit 4ᵒʳ ꝓditiones. Et ꝑᵃ est ꝙ fiat acceptio eius qõ gignat humorẽ laudabilẽ. s. ⁊ ꝓxiũ morbo vel cause eius. volunt ergo ꝙ nõ sit cibus corruptus neqꝫ corruptibilis. 2ª ꝓditio est ꝙ cibus nõ sit odiosus: sed amabilis. 3ª est vt fiat alienatio ois cibi ⁊ potus vapꝛosi: ne caput ⁊ oculos vaporibus impleat. ⁊ 4ª est alienatio eius cuius mala fit digestio. mo opz vt sit boni chimi ⁊ facilis digestionis. Et opz insuper vt fugiatur coitus.

¶ De obthalmia ⁊ causis signis.

Lap. vj.

Obthalmia siue vt qdam hñt obthalmia dr ab obthalmõ greco qõ latine dr oculus. Et in practica Demosthenis de curis oculoꝝ vocat obthalmicum. Et sic obthalmia põt dici large de oi egritudine oculoꝝ. Specialr tñ dr de apate ꝓiunctiue tunice oculi vero vel nõ vero: de quo dixit Hal. vt 1° scribitur ꝓti. ꝙ obthalmia est apa qõ nascit in superiore tunica oculi. Et Ser. dixit. obthalmia est apa calidũ qõ fit in pẽnicolo noiato ꝓiunctiua: siue vt dixit Haly. ꝓsolidativa. Et Uiat. dixit ꝙ est apa calidũ nascẽs sup albugine oculoꝝ ⁊ est calidũ: aut ꝑ se: vt qꝛ est de mã nãlr calida sanguine vel colera: aut est calidũ ꝑ accñs: vt qꝛ est de mã nãlr frigida flãte vel melia: accñtalr tñ facta calida per ꝙculationẽ vel putrefactionẽ ⁊ caliditatẽ acqsitam: qꝛ derelicta a regimine nãe. ¶ Ser. ⁊ Hal. posuerũt obthalmie tres species. Una est. dixit Sera. que vocat calamasus. Et eius initio est elatio. i. tumor: que accidit in oculo ex cã extrinseca: vt fumo vel sole puluere vẽto ⁊ silibus. s. causis extrinsecis silibus. 2ª noiat anoutelinie: ⁊ est vehemẽtior ꝑ ⁊ difficilior: ⁊ accidit duabus de causis. Una est extrinseca. s. qñ aliqua causaꝝ faciẽtium accidere ꝑᵃᵐ spẽm accidit difficilis ⁊ fortis. Et alia est cã intrinseca qñ currit de mã ad oculũ: sicut accidit in alijs mẽbris: ⁊ cã eius est debilitas mẽbri recipiẽtis mãm ⁊ virtus mẽbri expellẽtis eã. Et dria est iter hãc ꝑᵃᵐ: qꝛ ꝑᵃ quiescit quiescẽte cã que fecit cãm accidere. 2ª aut spẽs nõ quiescit: ⁊ 3ª spẽs est maior multũ qꝫ 1ª ⁊ noiat keymusalis. Et eius itẽtio est apa calidũ qõ fit in pãniculis donec forte cooptiat ambas duas orbitas cũ ita totalitate: sicut corũ: ⁊ sequunt eã oia accñtia que sequuntur apa mẽbroꝝ. ¶ Aui. vo distinxit obthalmiã in veram ⁊ non verã: que nõ vera est silis vere: sed nõ est vera. Et dixit. silis vere vocat ꝓturbatio ⁊ vacillatio: ⁊ dr ꝓturbatio qꝛ ꝓturbat colorẽ ppriũ ꝓiunctiue: sicut fit in ebrietate in qua ꝓiunctiua oculi semp aspgit aliqua rubedine qua oculus dr factus turbidus. Et nr̃o idiomate cõiter de fic patiẽte dicimus ꝙ hz oculũ turbidatũ. Uacillatio aũt dr: ⁊ qꝛ vacillãs nũc apparet: nũc non apparet enim cũ cã primitiua eũ faciẽs occurrit: cũ aũt non occurrit nõ apparet: vt cũ adest ebrietas adest ꝓturbatio: cũ vo cessauerit cessat ⁊ ipsa saltẽ post paruũ spaciũ. dr ẽt. dicũt qdam: vacillatio: qꝛ patiẽs oculis vacillat diuersimode mouẽdo eos ⁊ palpebras putãs illo motu abijcere illã paruã lesionẽ quã pcipit. Dicũt qdaz. ꝓturbatio est tumor paruus oculi cũ rubificatione ꝓiunctiue facile amouibili a cã pueniẽs primitiua. ¶ Dixit. A. ꝙ ipsa calefacit ⁊ humectat oculũ. i. est passio oculi

calidi

ralidi ⁊ humidi: qō est: qr cū sit vacillās cito eueniēs ⁊ cito recedēs ꝑm accessum ⁊ recessum cāe faciētis ipsam: nullus alius humor a sanguine est aptus fluere ad oculū in hac dispositione: melia. n. ⁊ flā non sunt apta cito moueri ⁊ fluere nec post fluxū cito remoueri ꝓpter eoꝝ grossitiē ⁊ viscositatē. Et colera ꝝ sit apta cito fluere ⁊ q̄ tū est de se sit ēt apta cito remoueri tm̄ ꝓ accessu postq̄ aduenerit non est apta cito recedere: eo q̄ mordicatiōe sua materiā multā ad locū attrahit que nō cito nec facilr recedit: quare restat q̄ hūor q̄ fluit ad oculū in ꝑturbatiōe sit sanguineus: ⁊ ꝓ ꝫ ipsa erit calida ⁊ humida. ¶ Et ipsa qdē accidit dixit Aui. a causis extrinsecis faciētibus bothor. i. paruū tumorē ⁊ eleuationē aliqualē oculi sicut supra dixit Serap. ⁊ rubificātibus oculū sicut a sole ⁊ soda adusti ua: ⁊ effimera adustiua ⁊ puluere ⁊ fumo ⁊ frigore in q̄busdā horis ꝓp ꝓstrictionē. s. quā facit de vaporib⁹ in oculo vel ꝓp cōstrictionē. i. cōpressionē qua mediāte mā sanguinea fluat ad oculū. Et ꝓp ꝑcussionē ꝓpie. s. vel casum: aut eleuationē ꝓp cōmotionē. s. quā facit ꝑcussio casus vel obuiatio in sanguine. vñ fluat ad oculū. Et pōt hic fluxus ꝑcedere a ꝑcussione casu vel obuiatione queniēte ad caput ⁊ queniēte ad oculū. Et a vēto ꝑcelloso ꝓp suā ꝓuitatē. i. vētositatē vel malignitatē. sup. ⁊ a q̄busc̄q̄ aliis filibus. Noiauit aūt effimerā ⁊ sodam Aui. inter cās primitiuas. Nō q̄ sint ꝓmitiue vere. imo vere sunt cāe ōnes in corpore existētes. Sed sic fecit: q̄ ꝑcedūt a cā primitiua vt caliditate solis. Et iō dixit soda adustiua: ⁊ effimera adustiua. i. queniētes ab adustione solis. Nō em̄ intellexit de omni soda nec de omni effimera. Et ait Aui. q̄ illius totius impressio leuis. i. tota ista dispō ꝑcedēs a leui impressione causarū primitiuarū vel leuis exñs: q̄ ab impressione causarū primitiuarū est associata cāe. i. est in dependentia a causa ipsa primitiua q̄ impressio nō ita remanet post ipsam sc̄z actionē cāe q̄ de ipsa in oculo sit curādū. Et iō ⁊ si nō medicaf remouef multotiēs ipsa cū remotione cāe. Et iō vacillatio vere dī q̄ venit ⁊ vadit ꝑm q̄ venit ⁊ recedit sua cā. Et dixit Aui. q̄ grece vocaf taraclis. Et ista est ꝓma spēs. quā vt supra tetigit Sera. ¶ Et dixit Aui. q̄ si cā corporea. s. vt effimera ⁊ soda q̄ nō sunt vere cāe extrinsece: aut cā ipsa extrinseca. s. vehemētior ꝑdicta inuenerit mām primā. i. cām materialē primā. s. cām antecedentē in corpore vel capite: q̄ cā aīs vocaf ꝓria respectu ad cām cōiunctā q̄ est cā 2ª. possibile est tūc vt velociter ꝓmutef ad apa manifestū ⁊ verū: ⁊ sic ad obthalmiā veram: sicut ꝓmutaf in filī casu febris effimera in alias febres. s. humorales. Et cū permutaf ⁊ est in principio vocaf grece effricen. al'. effrichem. sup. aut ipsa cā primitiua est valde fortis ⁊ inducit cōturbationē magnam in capite ⁊ oculo ꝓter. q̄ faciat euenire apa manifestū: ⁊ tūc nō remouebif remotione cāe primitiue: sed remouebif ea remota. ⁊ nō erit tūc vacillatio. Et ꝓp hanc cām Aui. dixit supra: q̄ multotiēs remouef remotione sue cāe: ⁊ non dixit semp. Et in hoc Aui. vī tetigisse sc̄am spēm tactā supra ꝑ Sera. ¶ Et dixit Aui. q̄ ex hac obthalmia nō va est spēs q̄ sequif ad scabiē que est in oculo. Et ipsius cā est scalpitura oculi. Et hoc q̄ oculus scabiosus. s. palpebre scabiose in suo motu scalpit oculū: aut q̄ medicus in curando scalpit: q̄ illo modo curaf scabies: aut q̄ ipse patiēs ꝓpter ꝓuritum scalpit: ⁊ ꝓpter scalpiturā fluunt materie ad oculū: ⁊ faciunt cōturbationē: ⁊ talis dispō in principio sui currit cum cōturbationis ⁊ obthalmie non vere. Sed in ꝓcessu durante scabie ⁊ scalpitura pōt cōuerti in verā. Et hec cōturbatio dixit Aui. nō curaf nisi post scabiei fricationē. i. ꝓmodum curationis scabiei ipsi⁹. ¶ Dixit Aui. obthalmia omnino. i. vera est apa. s. ꝓpie sumptum ꝓ morbo cōposito ex tribus morbis. s. mala cōp̄one: mala cōpositione ⁊ solone cōtinui. q̄ accidit in cōiunctiua. Et hoc est vt plm. Nā aliq̄ rariſſime accidit in corpore. in ipsam. n. ꝓpter sui dēsitatē raro penetrat humor ad causandū apa. Et ꝓpterea non explicatur. de ea ab auctoribus. Et q̄dā dicūt. q̄ cornea sui dēsitate paucā recipit māz. vñ i paruū eleuaf tūore. Joq̄ tūore cōiūctiue noiauerūt apa: tūore vo cornee noiauerūt bothor vel pustulā. Et sic Rab. 2° ꝓtiñ. iter egritudines coniūctiue nominauit apa: iter egritudines vo cornee noiauit bothor.

De speciebus eī⁹ ex parte complexionis vel simplicitatis eī⁹

¶ Diuidens aūt Auic. hoc apa ꝓiunctiue in spēs dixit obthalmie alia est apa simplex. i. nō cōpositū cū alio morbo: vt vere sup. ⁊ alia est apa cōpositus cū alio morbo. Et simplex aūt nō est ꝑtransiēs terminū. i. mediocritatē in accidētibus. Nā plm q̄ est in hac obthalmia ex accītibus est exuberātio venarū. s. ꝓiūctiue: ⁊ cursus. s. lachrymarū ⁊ dolor quarundam. Et alia est q̄ magis est ꝑtransiēs terminū in magnitudine in qua supabūdat albumē oculi ⁊ sup pupillā ⁊ tegit eam: ⁊ ꝓhibet clausionē oculi ⁊ vocaf grece amoß. ⁊ arab. aluagedenigi. Et aliq̄n in totū magnificaf vt appeat ispiciētibus: sicut frustrū carnis coopiēs totū oculm: ita q̄ nihil vī de oculo ⁊ totiēs appet rubor: ⁊ deinde 2° ꝓtiñ. rosariū vocaf. Et dixit Jesus Haly. q̄ q̄nq̄ ēt apaf palpebra cum ea. Et inde est apa cōpositū cū apate alteri⁹ mēbri. s. palpebre. Et rursus auctē Hal. polē est q̄ apa fortis obthalmie erit i circuitu ocli vsq̄ ad maxillā. ¶ Dixit Jesus haly. q̄ cū hac obthalmia magna oia accīa sunt intēfiora. Et hāc spēm obthalmie posuerūt 9° terap. Hal. tertiā spēm: filī ⁊ Joāniti⁹ 2° ꝓtiñ. dixit. spēs obthalmie sunt tres. Prima est que fit ex puluere vel fumo. Et q̄n deficiūt ea q̄ mouerint dolorē mitigaf obthalmia si accīa nō itulerīt nocumētū magnū oculis.

De speciebus obthalmie ex parte materie.

Scōa est iflatio ꝓiūctiue: ⁊ 3ª inflatio q̄ erit multū pessima in cōiūctiua ⁊ supeminet sup corneā ꝓp nimiam inflationē. ¶ Et diuersificaf obthalmia. s. vā ex parte māe ō qua fit: ⁊ ꝫ hoc alia est sanguinea: alia colica: alia flātica: alia melica: alia est aquosa: ⁊ alia vētosa. ¶ Dixit A. q̄n obthalmia est apa in pupilla. i. in oculo. s. in ꝓiūctiua. ⁊ omne apa aut est a sanguine aut a cola: aut a flegmate: aut a melia: aut a vēto sitate: tūc filia est obthalmie cū ipa sit apa nō euacuabif ab aliqua dictarū materierū: aquosam aūt aut cōprehēdit sub flātica aut renuit dictur⁹ de ea in ca° de visicis. dixit obthalmia excedēs terminū nō fit tm̄ a mā cala. imo fit a flātica ⁊ melica. Et hoc posset esse aut q̄n multū exuberarēt in capite ⁊ mitterent ad oculū q̄ rarissime cōtingit: aut q̄n simul cū sanguine mittunt: ⁊ hoc est raro. Sz ista obthalmia vtplm fit a sanguine: ꝓp quā cām plēs auctorū nō tractauerūt nisi de ea q̄ fit a sanguine. vñ Hal. 9° theorice dixit. q̄ apa fit a multitudine māe sanguinee nil tāgens de alijs materijs: q̄ idea est: q̄ sanguis est mā apta multiplicari invenis oculi ⁊ extēdere eas multū Joāniti⁹ aūt vbi supra dixit. obthalmie quatuor sunt spēs vna ex multiplicato sanguine: 2ª ex sanguie colico. 3ª ex sanguie flātico: ⁊ q̄rta ex sanguie melico.

De spēbus ex pte modi fiēdi eī⁹

¶ Et diuersificaf ēt obthalmia ex mō fiēdi ipsius parte. q̄ alia fit ꝓ viā defluxus: ⁊ alia ꝓ viā cōgestionis in ipso oculo. Dixit em̄ Aui. q̄nq̄ est humor apans gñat⁹ in ipso oculo. ⁊ q̄nq̄ est ei aduenies ex cerebro ꝑm semitā catarri: aut ꝓ velamen extrinsecū: aut ꝓ intrinsecū: aut ex ipso cerebro ⁊ partibus eius. Nam cū in cerebro aggregauf māe plūme. s. peccātes in quātor: ⁊ repletio. s. peccās in q̄li oculus est magis aptus recipere illas ꝓpter ꝓpinquitatē maiorē: ⁊ maiorē amplitudinē viarū: q̄ vie ēt sunt plures veniētes ad oculos quā ad alia orta ex cerebro tūc vix euadit oculus quin obthalmiā incurrat: nisi sit fortis valde: ⁊ ꝓpter suā fortitudinē nō recipiat: ⁊ māe ille q̄nq̄ fluūt ad oculum ꝓ venas: ⁊ q̄nq̄ per arterias: ⁊ q̄nq̄ ꝑ alia loca. ⁊ dixit Aui. q̄nq̄ mā non est aduenies oculo ex parte cerebri ⁊ capitis: sed aduenit ei ex parte alioꝝ membrorū. Et ꝓpie cum iam cōsecut⁹ est oculus malitiā cōplonis: ⁊ facta est quasi māsiua ⁊ debilitauit eū: ⁊ fecit ipsum susceptibilē nocumentoꝝ. Et est ad quē effundunf supfluitates. s. faciliter. sic em̄ experiētia apparet q̄ habētes oculos multū debiles ⁊ passibiles ex qua cūq̄ leui causa aut paruo errore in cibo ⁊ potu incurrunt

Obthalmia ꝓ viā defluxꝰ vt plurimuz fit a sāgui ne ꝓpter q̄uor cās

oculi eorũ lesionem. ¶ Materia aũt que per viã defluxus causat obthalmiã: vtplurimũ est sanguinea ꝓpter quatuor causas que simul iuncte faciunt vnã sufficientẽ cãm. prima est sumpta ex pte nature mãe: q̃ est q mãe calide de se sunt magis apte fluere q̃z frigide: secda est sumpta ex parte mẽbri recipiẽtis. s. ipsius cõiunctiue que est mẽbrũ pãniculare solidũ in qõ non sic põt penetrare mã frigida sicut calida. tertia est sumpta ex pte mẽbri mittẽtis. s. cerebri plm em illud qõ cerebrũ transmittit ad oculos est illud qõ in venis pãniculorũ eiꝰ ꝓtinent: in ipsis aũt mãe calẽ ꝓtinent: vel est sumpta ex parte mittẽtis corporis totiꝰ vel alicuius mẽbri inferioris: z tales ẽt vtplm erunt mãe calẽ: q2 tales sunt q̃ sunt apte fluere z ascẽdere ad supiora. Q2 aũt cerebrũ sit aptum plus trãsmittere mãs calas q̃z frigidas: pz q2 materijs frigidis pate sunt vie alie plẽs z latiores p quas expelluntꝫ q̃ st note. 4ª cã est sumpta ex parte viarũ pter quas fit trãsmissio mãe ad oculũ. sz tales vie sunt vene z arterie pãniculoꝝ eius qbus tunice oculi ꝓtexunt. Et pcipue vie que portant ad ꝯiunctiuã: cuius obthalmia est passio: q2 ipsa oriꝫ a gingia mr̃e: in cuius venis z arterijs nõ est apta ingredi mã frigida ꝓpter densitatẽ pãniculi z strictura venarũ eius. Et si aliqñ ꝓtingit cerebrũ mittere mãs frigidas p vias neruorũ opticoꝝ ad oculũ: raro est valde: q̃ postea ꝓueniat p venas ad ꝯiũctiuã: z faciat in ea apã: sz vtplm alias causat egritudines vt guttã serenã: cataractã: z siles. lõginquũ est ergo sz sit possibile raro valde eueniẽs q̃ mã frigida p viã defluxus sola sine pmixtiõe mãe calẽ descẽdat ad oclm ad cãndũ obthalmiã. Mixta aũt cũ mã calã bñ defluere põt ad oculũ: licet ẽt hoc sit raro: vtplm ergo p viã defluxꝰ obthalmia accidit de mã calã. Et vtplm de sanguine: q2 plus de eo cõtinet in venis illis. De colã aũt sola raro fit. Et si aliqñ fit vtplurimũ fiet mixta sanguini. Et cũ hoc ẽt ipsa nõ ꝓuenit ad oculũ cũ multa acuitate: q2 remittit eiꝰ acuitas a frigiditate z humiditate cerebri: z hic est q egritudines oculoꝝ calide nõ sunt multe pũctionis z mordicationis z corrosiõis. Utplm ergo est obthalmia causat a sanguine: deinde a sanguine flãtico: q2 tali sanguie nutrit cerebrũ: z etiã oculus. Raro autem fit a sanguine colico: z rarius a melico: z hoc est qõ expiẽtia ꝓfirmat. ¶ Dicũt qdã. q a sanguine mlico deberet frequẽtius causari: qõ est: q2 cerebrũ expellit super fluitates melicas ad oculos q̃ in lippitudine demõstrantur grossa dura terrea: qõ dictũ qdã negãt: tñ supposito qõ verũ sit: nõ tñ sequit qõ dicũt: qm̃ ipsa expellit ad lachrymales: z postea sua grossitie nõ est apta penetrare in ꝯiunctiuã z facere obthalmiã. ¶ Obthalmia vo que fieret p viã congestiõis polẽ est: vtplm sit de mã frigida aut flãtica: q2 tale est nutrimẽtũ oculi: aut melica: q2 tale est nutrimẽtũ tunicarum oculi. Et supfluitas attestat ei a quo decidit: z aliqñ possibile est: raro tñ vt fiat ex supfluitate sanguis: nullo aũt mõ a supfluitate colere. Cũ hoc ẽt dicũt qdã q obthalmia nunq̃z fiat p viã cõgestionis supfluitatis nutrimẽti i oculo: qm̃ oculꝰ est multi exercitij z motꝰ resoluẽtis supfluitates eius z phibẽtis eas in eo tñ aggregari q cãre valeãt apa. ¶ Et diuersificatꝫ obthalmia fm q quedã est periodica: z quedã nõ. Dixit A. amplius de spẽbus obthalmie est que habet periodũ z paroxismũ fm periodũ effusionis mãe. i. fm q mã est apta de sui nã fluere. Et fm periodũ hore gñationis eiꝰ. i. fm q ipsa mã in mẽbro mittẽte regenerat. Et nõ dixit Aui. quedã est periodica: z quedã non: q2 aptitudine quelibet obthalmia est periodica: apta nata ꝓdicare: q2 a quacũq̃z mã fiat post primã effusionẽ eius ad oculũ pt alia mã que interim fuerit regñata supereffundi. Actu aũt reperiꝫ aliqua obthalmia hr̃e periodicatioue z aliqua nõ. ¶ Dixit Hal. 2º de febribus z ponit 2º ꝓtiñ. sic. est spẽs obthalmie q̃ habet motũ tertianũ: z est q̃ habet motũ ꝓtinuũ. Et hoc accidit ex supfluitate q̃ spargit in oculis a mẽbris fortioribus ipsis z ꝓtinuat paroxismos suos cũ equalitate

Obthalmia p viã cõgestiõis pluriꝫ fit a mã frigida.

De spẽbꝰ ex pte ꝓdicatiõis eius.

in fluxu equali. Apparẽt em aliqñ aliqui modi fortioratiõnis in obthalmia ex humoribus alijs a sanguine: q2 colica de tertio in tertium fortificatur. flegmatica de die in diem: z melica de 4º in quartũ oiszq̃ obthalmia vehemẽtiꝫ molestat patiẽtẽ omni die in horis motus humoris a quo fit. ¶ Et diuersificatur obthalmia fm quantitatẽ suam in tumore z eleuatione. Est enim quedã tumoris paruꝰ: z dicit obthalmia parua. Et quedã est tumoris magni z dicit obthalmia magna: z quedam tumoris maximi z dicitur obthalmia maxima: z est vt suum rosarium. ¶ Dixit Auic. quantitas obthalmie est fm quantitatem materie ipsius. ¶ Et diuersificatur etiam: vt patet ex dictis fm qualitatẽ quia quedam est calida: z quedam frigida.

¶ Et diuersificatur fm malitiam eius z benignitatẽ ipsaꝝ. Dixit Auic. malitia obthalmie est fm qualitatẽ materie. i. fm q materia est mala. Insequitur etiam qñq̃z malitia eius ipsius quãtitatẽ: q2 vbi est multa materie quãtitas est multa extensio. Et vbi multa est extensio. est dolor violẽtus qui est de accidentibus obthalmie male. ¶ Recipit em obthalmia diuersitates multas fm diuersitatem cadentem in suis accidentibus: quedam enim est obthalmia difficilis z maligna ꝓpter malignitatem z vehementiã suorum accidentium: z quedã est facilis z benigna parũ molestãs patiẽtẽ. ¶ Et diuersificatꝫ etiã fm quodq̃z accidẽs. quedã enim est multũ rubea: z quedam parũ. Et quedã est multi cursus lachrymarũ vocata per hoc obthalmia humida: z quedã est paucarũ lachrymarũ vocata p hoc obthalmia sicca. Et lachryme etiã in obthalmia qñq̃z sunt calide: qñq̃z sunt frigide: z frigide quidẽ. dixit Aui. qñq̃z multiplicantꝫ in spẽbus obthalmie ꝓpter pr̃inationez digestionis. vñ 2º ꝓtiñ. dixit Raſ. lachrymę supueniunt in obthalmia frigide: q2 sunt in digeste: in salute aũt calide: q2 sunt digeste: lachrymę tñ frigide nõ semp sunt ꝓpter indigestiõnẽ: q2 põt esse ex aliquo flãte liq̃to. Calide ẽt nõ sunt pp digõnẽ: q2 põt esse ex materia colerica nondũ digesta. Et ideo Auic. dixit qñq̃z. Scire tñ debes q qñ materia in se est frigida z est cruda. lachryma est frigida satis qñ non est digesta est frigida parum vel tepida. z lachrymа calida qñ est cruda est parũ calãtñ qñ est digesta est satis calã. ¶ Et quedã obthalmia est intensi doloris: z quedã intẽsi z vehemẽtis: z vehemẽs etiã violentus dolor. dixit Raſ. 2º ꝓtiñ. accidit in oculis: aut ex acuitate humoris qui inducit inflãmationẽ. Aut ex occultatione humiditatũ grossarũ. s. corrosiuaꝝ q̃ sunt grossiores acutis mordicatiuis: z non corrosiuis: de qbus intellerit cuz dixit ex acuitate humoris: q̃ sunt subtiliores corrosiꝫ. Aut fit ex distẽsione suarũ tunicarũ que ꝓuenit ex oculoꝝ replone. s. humoralis: aut ex vẽtositate exñte in eis. Et Auic. dixit: aut est pp humorẽ mordicatiuũ corrodentẽ tunicas. aut ꝓpter humorẽ extensiuũ plm. Aut pp vaporẽ grossum fm raritatem. i. raro. s. ꝓtingit talis cã doloris violẽti quecunq̃z fit in oculo: z inde est q raritas in dolore. s. violẽto in obthalmia q2 raro in obthalmia reperiꝫ mordicatiua vel corrosiua: vt supra patuit: vel ẽt ita plm. vel ẽt ventositas tam plma q faciat dolorẽ violentũ vehemẽtẽ: qui est ille: q excedit rõnẽ z modũ doloris repti in obthalmia. vel fm raritatẽ. i. a vapore grosso euenientẽ: q2 raro est: q vapor grossus tã adeo multiplicetꝫ in oculo q faciat dolorẽ violentum. Et inde est raritas in dolore. s. a vẽtositate grossa ꝓueniẽte vel fm raritatẽ. i. interpolationẽ. z vt sic ostẽdit q dolor violẽtus ꝓueniens a vapore grosso erit fm interpolationẽ: q2 dolor ventosus interpolat pp facilitatẽ sue resolõnis respectu mãe humoralis q̃ non facilr resoluit. vñ nec facilr interpolat. Sed hinc est raritas. i. interpolatio in dolore. s. violẽto ventoso. Cũ ergo vr dolor violẽtus cũ interpolatione: tũc scit q ipse est a vẽtositate fm plm z mãe cãntes dolorẽ in oculo vehemẽtẽ. dixit Aui. aut sunt ex corpe: aut ex capite: aut ex vẽnis q̃ oculo afferũt materiã malã calidã: aut frigidã. i. vẽto

ſim: q̄ frigida eſt. Materia aũt humoralis frigida nõ cauſat dolorẽ vehemẽtẽ. Et qñq̄ dixit ipſe. ſunt iſte materie ex oculo ipſo ⁊ illud ſi accidit tunicis oculi corruptio cõplexionis ꝓp humorẽ retentũ in eis: aut ꝓp obthalmiã venientem ſup eos ⁊ cõuertit totũ qõ aduenit de nutrimẽto ei ad corruptionẽ. Et hoies qõ magis apti ad ſentiẽdũ dolorẽ ⁊ ve hementẽ in obthalmia. dixit Aui. ſunt illi quoꝝ oculi exteriꝰ ſunt ꝓeminẽtes. ſ. ſm näm. Nã talis oculus eſt ſuſceptibilioris magnitudinis obthalmie ⁊ fortioris ꝓp humiditatẽ ſuã ⁊ aptionẽ poroꝝ ſuoꝝ. Oculi. n. ſm näz extra ꝓeminẽtes ꝓ magnitudine ſua ſunt calẽ ⁊ humide cõplõnis. ⁊ ideo ſũt multaꝝ humiditatũ ⁊ apertoꝝ poroꝝ. Et ſcias q̄ in omni obthalmia vera eſt dolor ſatis fortis: ad qõ aduertẽs Alex. ititulauit capl̃m de obthalmia de dolore capitis. ¶ Et diuerſificat obthalmia ſm varietatẽ modorũ terminationis eius. Dixit A. multotiẽs ſoluit obthalmia cũ ſolutiõe mãe. Et iſta termiatio eſt bona. Dixit. n. Ipo. 5° affo. in oculis patiẽtẽ a dyaria accipi bonũ. ⁊ ſilr in oculis paſſurum. Et eſt bonũ per viã ſigni. q̄ ſignãt näz potẽtẽ in expellendo mãm nociuã ⁊ eſt bonũ ꝓ viã cãe. q̄ cũaꝰ ⁊ diuertit ab oculis mã faciẽs vel factura egritudinẽ in eis. Et intellexit Ipo. de dyaria ſpõtanea. ⁊ pẽã dedit itelligi de artificiali. vt ſi ſpõte nã nõ facit dyariã inducaꝰ ab arte. ipſa eñ aut curat: aut minuit egritudines oculorũ mãles. aut ſaltẽ ꝓhibet eas augeri ⁊ diſponit ad curã mãz cũando ⁊ diuertẽdo aũtẽ q̄ trãſibat: aut trãſire parata erat in ꝓiũctã. Mã ũt ꝓiũcta obthalmie cũ ſit extra venas ⁊ in ſuba tunice cõiũcte valde diſtãtis nõ eſt de facili ducibilis ad fluxũ vẽtris. ¶ Et qñq̄ determinaꝰ ⁊ ſoluit ꝓ reſolonẽ inſenſibilẽ: aut ẽt qñq̄ ſenſibilẽ in lachrymis ⁊ reſolonib⁹. ⁊ qñq̄ ſuppuraꝰ ⁊ facit ſaniẽ ⁊ tandẽ trãſit in vlcus. Et qñq̄ ꝓmutatur mã eius ad aliud mẽbrũ. Et qñq̄ induraꝰ ꝓ reſolonẽ ſubtilis ⁊ remanẽtiã groſſi vel ꝓ ingroſſatione mãe ex appoſitione apocruſticoꝝ nimia: ⁊ qñq̄ corrũpit mẽbrũ. ¶ Melioꝝ aũt dictorũ modoꝝ terminatiões ei⁹ eſt reſolo ipſius. deinde deriuatio ad fluxũ vẽtris vel ad aliqõ mẽbrũ ignobile: deinde ſaniatio: induratio võ ⁊ corruptio ſunt determinatiões male. ¶ Obthalmia magis apta ẽ euenire ſanguineis: deide flãticis. 3° colicis ⁊ vltimo melicis. ¶ Dixit A. obthalmia magna excedẽs terminũ ꝑm accidit infantib⁹. ſup. ⁊ pueris vſq̄ ad pubertatẽ ꝓp multitudinẽ materierũ eoꝝ ⁊ debilitatẽ oculoꝝ ipſoꝝ. vñ 2° ꝓtiñ. dixit Raſ. roſarii accidit plus in pueris ꝓp debilitatẽ. i. lapſitatẽ ⁊ mollitiẽ oculoꝝ pueroꝝ. vñ apti ſunt multas recipe mãs. ¶ Dixit Ipoc. de aere ⁊ regionib⁹ q̄ habitãtes in regionib⁹ meridionalib⁹ plũes patiunt obthalmiã: ſed neq̄ plõgaꝰ neq̄ augmẽtaꝰ in eis: q̄ raritas corpoꝝ eoꝝ ⁊ oculorũ ipſoꝝ reddit eos aptos reſolõi ⁊ ſunt fluxibil̃ vẽtris. Sz ſupueniẽs ſubito in regionib⁹ frigidis eſt peſſima. q̄ eoꝝ corpa ⁊ oculi ſunt ſpiſſa. ẽt hñtib⁹ corpa dẽſa ⁊ in regione frigida parũ accidit iſte morbus: ſz qñ accidit nõ cito ſanaꝰ. ¶ Et Gal. dixit ſup 2° epidimiaꝝ. habitatoꝛib⁹ terraꝝ calꝝ accidit ſepe obthalmia. ſz accepti ab ea cito eripiunt: ſz habitãtib⁹ terras frigidas accit raro. ſz tñ eſt eis molleſta ⁊ difficulter curabil̃ ⁊ eoꝝ oculi exinde vlceranꝰ. ¶ Et dixit. ea dẽ ſiſitudo eſt attẽdẽda iter obthalmiã hyemalẽ ⁊ eſtiualẽ. ⁊ Raſ. 2° ꝓtiñ. ait. dico q̄ obthalmia in regionib⁹ frigidis ⁊ hyeme nõ mouet multũ: ſz qñ mouet eſt peſſima valde: q̄ tunice oculoꝝ eoꝝ erũt obturate ⁊ plene materijs q̄ nõ diſſoluunt ꝓpea nõ diſtẽdunt. Sz in hñtib⁹ corpa leuia ⁊ in regiõib⁹ calis nõ ꝓlõgaꝰ vt ſanaꝰ. ¶ Et Aui. dixit i regionib⁹ meridiõalib⁹. ſup. ⁊ terris calis ⁊ hũdis multiplicaꝰ obthalmia: ſz remouet velociter: ⁊ euẽtus eius ꝑmus in eis eſt ꝓp curſum mãeꝝ habitãtiũ eas ⁊ multitudinẽ vaporoꝝ humidoꝝ q̄ in eis ſunt. Sz ipſi⁹ ſanitas ſiue reſolo velox eſt ꝓp raritatẽ poroꝝ mẽbroꝝ eoꝝ ⁊ ſolonẽ naturaꝝ id eſt. vẽtriũ ipſoꝝ: q̄ in eis mã cito exalat ab oculis eoꝝ ⁊ cito diuertiꝰ ad fluxũ vẽtris in ipſis. ꝙre cito ſanaꝰ: quãuis habitãtes in eius capita habeãt hũiditatib⁹ plena: q̄ plus facit ad citã ſanitatẽ facilis mãe reſolo: ⁊ multa eius diuerſio q̄z faciat ad diuturnitatẽ ei⁹ capitis plenitudo q̄ multis ẽt modis diminui ꝑt. Et ſubdit A. q̄ ſi ſubito illis obthalmijs ſupueniat frigus. tũc illa fit difficilis. q̄ nõ velocis: ſz tarde reſolonis: q̄ frigus ſupueniẽs ꝓhibet humorẽ ei⁹ a curſu. i. a trãſitu in repletionẽ ⁊ a curſu. ſ. in fluxu ventris. ¶ Sz in regiõib⁹ frigidis. dixit Aui. minoraꝰ obthalmia ⁊ ſilr in ꝑtibus frigidis: q̄ raro in eis euenit. ſed cũ euenit eſt ꝓaua. Et paruitas gdẽ. i. raritas euẽtus eius in ipſis eſt ꝓp quietẽ humoꝝ ⁊ cõgelationẽ eoꝝ: ⁊ ei⁹ ꝓauitas eſt: qñ qñ humores cõprehendunt in mẽbro non reſoluunt velociter ꝓp coartationẽ meatuũ. i. fracturã poroꝝ: ⁊ coartationem ẽt meatũ per quos diuerteret mã ad fluxũ ventris: ꝙre hũores cõprehẽſi in locis coartatis extẽdunt i loco apatis magnifice donec accidat vt ex eis ſcindaꝰ ſi fach. i. tunica cõiunctiua. Et ꝓſidera. dixit Aui. corpa dura ſm regiones ſeptẽtrionales: q̄ habitatores ſunt ſm näm regionis. ⁊ ſic ꝓ oppoſitũ erũt corpora rara ⁊ leuia ſm regiones meridionales. ¶ Dixit Aui. cũ pcedit hyems ſeptẽtrionalis. ⁊ ſequit ipſam ver meridionale pluuioſum: ⁊ eſtas pluuioſa multiplicaꝰ obthalmia. ſ. ipſa eſtate. ⁊ cã poſita eſt ab Aꝝ. bª ꝓbleumatũ. ꝓbleumate 8°. Et a Gal. in cõmẽto eius affo. de hoꝛis vo ꝛc. Nã in tali vere multe hũiditates multiplicanꝰ in aere ⁊ corpoꝛib⁹ hoim q̄ reſeruate ad eſtatẽ caloꝛe eſtatis liquate ⁊ mote multotiẽs fluũt ad oculos ⁊ faciũt obthalmiã. Si aũt hyems ꝑceſſiſſet calida ⁊ hũida: tũc ꝓp multitudinẽ nõ reſeruarenꝰ mãe ad eſtatẽ ſz mouerenꝰ in vere: ⁊ in vẽ multiplicarenꝰ obthalmie. ¶ Et dixit A. ſilr cũ hyems eſt calꝛa meridionalis replet coꝛpa hũoꝛib⁹. ⁊ ſi ſeqꝰ ver ſeptẽtrionale: tũc ꝓſtringit eos: vñ ꝓſtricti exprimunꝰ ⁊ ꝑſſi fluũt ad oculos gñantes obthalmias. vt dixit Aꝝ. bª ꝓbleu. ⁊ Ipo. 3ª affo. in affo. Si hyems auſtrina ꝛc. vbi in cõmẽto. dixit Ga. q̄ fiũt in vẽ. ¶ Et dixit Aui. eſtas boꝛealis multiplicat obthalmiã: ⁊ ꝓpie poſt hyemẽ auſtrinã meridionalẽ ſiue ſequaꝰ ver ꝑm näz ſuã: ſiue ꝓſilr hyemali: ⁊ tũc maxime. Et cã eſt q̄ friditas eſtatis exprimit ꝓſtringẽdo hũiditates ſicut exprimunꝰ ex ſpõgia q̄ cõprimiꝰ manu. vt dixit Gal. in cmẽto dicti affo. Et ſubdit Aui. i ꝑma ꝓſtõne ſupradicta vbi õz. ⁊ eſtas pluuioſa: q̄ etiaz ſi eſtas nõ fuerit pluuioſa multiplicabunꝰ obthalmie. Et ait. q̄ qñq̄ multiplicanꝰ obthalmie i eſtate: cui⁹ ver fuerit meridionale: ⁊ hyẽs ſicca ſeptẽtrionalis. Et hẽ erit ſeruãte eſtate näz ſuã: q. ſ. fuerit calꝛa ⁊ ſicca. ¶ Et dixit A. q̄ ſicut regiões calẽ. ſup. ⁊ humide faciũt obthalmiã. ſilr balneũ valde calm q̄ hõ ipſuz ingrediꝰ pculdubio facit obthalmiã. Et hoc ſi intẽperate ⁊ nõ debito mõ fuerit vſus ei⁹: ⁊ in coꝛpoꝛib⁹ diſpoſitis ad ipſaz ⁊ repletis: q̄ ſua multa calitate ſoluit hũiditates apit meat⁹ ⁊ õbilitat oc̃os. Et ſẽ vba Alex. dicẽtis balneũ calm gñat obthalmiã in oculis ⁊ parati ad obthalmiã nõ intrẽt balneũ. ſ. intẽperate. Nã debit⁹ vſus balnei cõfert. vt infra.

Signa alia ſũt gñalia ⁊ alia ſpecifica: de ſignis gñis dixit Al. cũ alba oculoꝝ mutata fuerit in rubedinẽ ⁊ lachrỹme fluunt: ⁊ in angulis lachrymalis lippitudo collecta fuerit: dicem⁹ egrũ pati obthalmiã: addatur aũt ⁊ dolor. Et rubedo quedã accidit ꝓp mãz calidã defluxaz ad venas ꝓiunctiue: ⁊ ipſam ꝓiũctiuã de lachrymis dixit Gal. in lib. de ẽtibus vlib⁹ morbi. in ꝓncipio obthalmie effluit multũ ⁊ ſubtile indigeſtũ ſufficiẽter. deinceps vo minus ⁊ groſſi⁹ ſubſignificationẽ quãdã digõnis accipiens. deinde tpe ꝓcedẽte diminutionẽ patiẽte: cõſiſtẽtia vo ad groſſi⁹ ꝓcedente augenꝰ q̄ digõnis ſigna intm apparẽt: vt congluti nenꝰ palpebre dormientiũ affecte lippitudine: q̄ ⁊ ipſa ſm ꝓncipia ſubtilis ⁊ multa: i tpe vero minor ⁊ groſſior fiẽs

De lachrymis in obthalmia.

digestionē egritudinis idicat. ¶ Dixit Raſ. 1° ꝓtiñ. lachrym me frigide ꝓueniūt obthalmie idigeſte ⁊ in statu calide: qz ſunt digeſte. ¶ Dixit Aui. obthalmia velocioris stat⁹ est in qua lachrȳme magis fluūt: ⁊ in qua acutiorē hñt mordicationē: qz significaſ mā calā acuta: ⁊ sic ꝙ apa est acutuz. Et per ꝓñs status eius erit ꝓpinquus. Sed obthalmia ficca. ſ. in qua nō fluūt lachrȳme vel pauce est tardioris stat⁹ signi/ficaſ cñ mā grossa geta. ¶ Dixit Guil. lippitudo est signi/ficatio vā maturatiōis aut grossitudinis māe ⁊ distinguiſ inter eas sic. ¶ Dixit Aui. Nā lippitudo q̄ est velox cū le/uitate accñtiū excepta grauitate oculi est significatiua gros/situdinis māe. Sz illa cui associaſ maturatio: ⁊ cū qua est oculi exiccatio insunt parūper: ⁊ resoluiſ velociter est lau/dabilis significans maturationē. Distinguef em̄ lippitudo māe grosse ab ea q̄ est maturatiōis: qm̄ cū lippitudo matu/rationis fit ꝑ modū cuiusdā sanationis ipsa appebit cū ac/cidentiū fortitudine ⁊ ipsoꝝ augmētatiōe. Alia vō est ap/parens ⁊ absq; fortitudine accñtiū excepta grauitate q̄ nō tolliſ a mā grossa. ¶ Et lippitudo qdē grossa est duplex. vna vā ⁊ est illa q̄ ꝓuenit ꝓpter maturationē. Alia non vā q̄ aliqñ apparet satis cito. sed nō in omni mā grossa. Nā in facta a melīa vel a colā grossa nō euenit nisi tarde: aduenit aūt in mā flātica nō multe viscositatis a q̄ resudare poterit satis cito res q̄ est sicut lippitudo: ⁊ distinguiſ inter eas di/xit Aui. qz lippitudo cuius granū est paruū raro est signifi/catiua bonitatis ⁊ maturationis. paruitas nāq; grani lippi/tudis maturatiōis significat tarditatē: vñ 2° ꝓti. dixit Raſ. lippitudo q̄ accidit cū granis magnis: qz significat tardita/tem digōnis māe. dixit aūt Aui. raro qz qñ mā esset pauca valde: tūc posset expelli sicut grana parua. ⁊ dixit. A. cū pal/pebre cōglutinare incipiūt: tūc iam maturatiōis adest ꝓpin/qtas. ⁊ sic significat ꝓcessum ad augmētū. Cū aūt ꝑseuerat cursus aquosus est ꝑn̄ᵐ adhuc. qz talis cursus aquosus nō/ inuiſcās significat cruditatē: cū aūt egit in ipm̄ calor nālis maturās ingrossat ipm̄: vñ fit tenax ꝑ bonā ꝓmixtionē hūi/di cū ficco: ⁊ cū tali tenacitate inuiſcat ⁊ glutinat palpebras adinuicē. Et iō cū inuiſcant ⁊ conglutinant dr̄ cōiter qō est signū bonū: cū sua tñ tenacitate lippitudo digesta cito sepa/raſ a palpebris: ea aūt q̄ ꝓcedit a viscositate māe flātice cru/de nō cito separaſ ab eis. Et in obthalmia flātica multū ap/paret cū inuiſcatione multa aſi maturationē. ¶ Ex dictis notare potes ꝓditionis lippitudinis significātis maturatio/nē: ⁊ sunt q̄ aſi cā appet cursus humidus nō viscosus neq; glutinatiuus vel ⁊ si sit viscosus: qz de mā viscosa: nō tamē est inuiſcatiuus: qz nō omne viscosum est inuiſcatiū: vt ꝑz de mucillagine pſilij ⁊ seminis citoniꝝ q̄ sunt viscose: sed nō glutinatiue. Et talis est cursus aquosus a mā flātica aſi inceptionē digōnis. 2ª cōditio est q̄ ipsam ꝓcedit exiccatio nō cursu aquoso in lachrymis: sed exiccatio. i. priuatio lip/pitudinis in ꝑn° parūper: qz per paruū tps: prius cñ raro apparuit lippitudo: ⁊ postea appet. 3ª cōditio est q̄ ipsa ap/paret cū fortitudine accñtiū: saltē em̄ sūt fortiora q̄ eēnt in ꝑn°. 4ª cōditio est q̄ ei⁹ grana sunt magna nō parua. 5ª cō/ditio est q̄ ipsa est inuiſcativa. Et 6ª est q̄ separanf velociter. Est aūt ꝓcessus lippitudinis in obthalmia in mā gros/la q̄ primo accidit cursus aquosus. deinde exiccatio ⁊ ꝑua tio lippitudinis. Deinde lippitudo ex grossitie māe. Dein/de lippitudo ꝓp māe digōnē. Sed talis ꝓcessus non subti/lis nō est: qz non ꝓcedit a cursu aquoso ⁊ exiccatione ad lip/pitudinē maturationis mediāte lippitudine grossa ꝑ gros/sitie māe: sed ꝓuenit ad ipsaz sine medio. Et eius ꝑn̄ᵐ est cū incipit inuiſcare. Cōditiones aūt lippitudinis nō vere sunt ꝑdictis opposite. ¶ Dolorū aūt qui in oculo cōtingūt per quos significatio sumiſ. dixit Aui. Alij sunt mordicatiui: alij corrosiui: ⁊ alij extēsiui. Et ꝑ dolorē corrosiuū intellexit ꝓuritiuū: aut intellexit dolorē acutum ambulatiuū. Dolor em̄ acutus fixus nō absolute fixus: sed acutus ambulās vo/cat corrosiuus: dūmō nō sit a vētositate: vel forte ꝑ corro/siuū intellexit vlcerosum. Aut cū cuius mā est acuta corro/siua. ¶ Et dixit. mordicatiui significāt corruptionē qualitatis ⁊ māe ⁊ acuitatē ipsius. Et extēsiui significāt multitu/dinē māe aut vētositatē: quidā addunt dolorē pulsatiuum qui significat subtilitatē māe ⁊ eius cōmotionē. Et aggra/uatiuū qui significat mām grossam digestioni repugnantē. ¶ Signa ſpecierum. signa obthalmie nō vere siue conturbationis ponunt ab Aui. tria. Cognoſcit em̄ dixit ipse. leuita/te suozū accidētiū: ⁊ cā sui: qz est cā ꝓmitiua: ⁊ cōsecutione aꝑatis ꝓmitiui. Et qz apostema ꝓmitiuū fit absq; repletione corporis. Non ꝓmitiuū aūt cum repletiōe: hinc est: q̄ quantitas ꝓmitiui est parua ⁊ non ꝓmitiui magna. ¶ Signa obthalmie vere sunt triū modoꝝ. Nam alia significant a quo mēbro veniat mā ad oculū. Et alia ꝑ quam viā veniat ipsa mā. ⁊ alia significat ipsam mām q̄ sit. ¶ De ꝓmis signis dixit A. signa q̄ obthalmia veniat cum cōtate capitis sunt soda ⁊ grauitas capitis. sup. ⁊ lesio in opatio/nibus cerebri. ¶ Et signa q̄ veniat a cōitate stōi. dixit. A. sunt q̄ associaſ ei nausea ⁊ cōturbatio: ⁊ signa oñētia bu/more in stomaco. ¶ Veniētis aūt a capite ꝑ velamē extrinsecū sunt: dixit Raſ. 1° ꝓti. q̄ fluxus ꝓueniēs extra craneū reddit venas frontis ⁊ faciei inflatas ⁊ venas oculoꝝ ple/nas ⁊ palpebras pōderosas. Et dixit Aaron. adest rubedo oculoꝝ ⁊ calitas frontis. Dixit Aui. frons est extēsa: ⁊ vene exteriores sunt plene: maxime q̄ in frōte sunt ⁊ timporibus ⁊ incipit venire inflatio ad palpebrā ⁊ in frōte est rubedo ⁊ pulsatio. velocitaſ em̄ pulsus in venis pulsatilibus exterioribus. ¶ Sz veniētis ab ītra craneū signa sunt. dixit Raſ. 2° ꝓtiñ. nō apparebit vena ꝓ exterioꝝ repletio. Et patiēs babebit sternutationē cum ꝓritu in palato ⁊ naribus. dixit Aaron. ⁊ in frōte. Dixit Paulus. sunt sternutatio nimia ⁊ ꝓritus nariū. Et Aui. dixit. Nō appet illud. ſ. de plenitudine calitate ⁊ inflatiōe partiū extrinsecarū ⁊ appet sternutatio ⁊ ꝓritus in nasu ⁊ palato: ⁊ hoc ꝓpter aliquas partes materie acutas que expelluntur ⁊ deriuantur ad nares ⁊ palatum. Cum vero predicta signa non apparuerint: tūc significatur q̄ materia est congesta in oculo. ¶ Signa materierū. dixit Hal. sup 2° epidimiarū. ⁊ scribitur 2° ꝓtiñ. dicta oim medicoꝝ faciētiū collīria sunt q̄ oculi habētes fortē rubedinē ⁊ nimiā hūiditatez ⁊ lippitudinē māe oꝝ est sanguis. Et si rubor est fortis ⁊ siccus sine lippitudine est colā. ⁊ si rubedo est pauca ⁊ lippitudo mlta est flegma. Et si rubedo ⁊ lippitudo sūt pauca est melīa. Et si est ex sanguine ⁊ flāte accidit inuiſcatio palpebrarū in somno. ⁊ si nō accidit aut erit pauca: erit colera aut melīa. ¶ Dixit Aui. sanguineā significat color oculi. ſ. rubeus ⁊ exuberatio venarū ⁊ pulsatio timporuꝝ ⁊ reliq̄ signa dñij sanguis in partibus cerebri posita in loco suo. Dixit Azarauius. ⁊ ingrossatio palpebraꝝ ⁊ mltitudo lachrymaꝝ. ⁊ Jesus haly. dixit multitudo hūiditatis intelligēs ꝑ humiditatē lachrymas. Et silr vt patuit: dixit 2° ꝓtiñ. A. aūt dixit. nō lachrymauf plm. Et rosa. dixit paucitas lachrymarū. vñ scire debes q̄ in sanguinea cōparatione fcā ad alias mās: maxime siccas adest multitudo lachrymarū. Sed cōparādo quātitatem lachrymarū in ea ad quātitatē lippitudinis lachryme sunt pauce. lippitudo aūt multa. Et dixit. A. cōglutinatur palpebre apud somnū: qō est. qz i somno palpebre crescūt ⁊ stāt cōtigue. vñ ꝓñt inuiſcari multiplicaſ etiam in somno lippitudo q̄ sua viscositate inuiſcat ⁊ lippitudo multiplicaſ in somno: qz in eo augeſ digestio. In vigiliꝝ aūt palpebre mouenf: vñ non possent inuiſcari. generaſ etiā in eis lippitudo pauca: qz in eis fit diminuta digestio. ¶ Colerica aūt mām. dixit Aui. significāt pūctura vehemēs. i. dolor pūgitiuus pp colere ingressum in mēbrū panniculare. Et dolor aduſtiuus ⁊ inflāmatiuus vehementer. i. cū caliditate aduſtione ⁊ inflāmatione in loco. Et rubedo parua: qz non est intēsa

intẽsa sicut in sanguinea in qua rubedo est sicut rubedo ro/se.immo est remissa clara declinãs ad citrinitatẽ. Et lachry/me subtiles ⁊ acute:qz mã cũ caliditate est subtilis:q̃ qñq̃z exuberat vt qñ mã esset multũ acuta. Et qñq̃z euacuaf a la/chrymis.vñ qñ colera esset pauca aut grossa multũ sicca.sic est euacuatio sanguinei hũoris.s.a lachrymis vt qñ sanguis est grossus siccus:qz talis sanguis euacuaf a lachrymis:qz nõ adsunt in eo lachryme. Et nõ cõglutinanf in colica pal/pebre:qz mã est sicca nõ apta cõuerti in lippitudinẽ inuisca/tem. Et dixit Auic. de specie obthalmie cãte a colã adusta q̃ huius gñis est quedã q̃ est rubedo aduenies in oculo.i. que aduenit cũ rubedine:⁊ est de summa cõplonũ pessima/rum:qz est gñata a colera adusta:q̃ multũ deprauat cõplo/nem mẽbri i quo est:⁊ p sui adustionẽ qñq̃z cauterizat ocu/lum:⁊ qñq̃z exuberat ipm faciens vlcerationẽ motiuã am/bulatiuã. Et dixit A. de specie obthalmie q̃ fit a colera acu/ta mordicatiua tñ pauca.q̃ hoc genus est pruritiuũ exicca/tiuum cuz paucitate rubedinis ⁊ lippitudinis.i.lachryme. Nã in omni specie colerice nõ apparet lippitudo pp subtili/tatem mãe. Et si in alq̃a apparet est pauca valde. Et dixit. nõ apparet apatis huius quãtitas de qua fit curandũ:neq̃z quãtitas cursus aquosi.qz mã est pauca ⁊ ẽ ficca. ¶ Signa flatice.dixit Aui.flaticã significãt grauitas vehemẽs ⁊ cali/ditas parua ⁊ rubedo debilis.imo in ea vincẽs est albedo. Et lippitudo ⁊ cõglutinatio apud somnũ ⁊ est cũ inflatiõe. sez in palpebris ⁊ facie:qz vapor flatis est inflatiuus.⁊ cõ/cat ei facies in tumore. Et calor.s.faciei attestaf flati.vñ est quasi quidã modus caceſie. Et dixit.si eius cã est ex stoma/co associaf ei nausea.sup.⁊ alia cõcurrẽtia ad stomacũ fle/gmaticũ. Et dixit Aui.flatica q̃ñq̃z cõsequif hoc vt in ipsa excrescat cõiunctiua supra nigrũ pp magnitudinem apatis. Et ex hoc habef q̃ talis non est solũ sanguinea:sed pot esse flatica sz rarius fiat a flate q̃z a sanguine verũ discernif a san/guinea.dixit Aui.qz in ista nõ est manifesta rubedo neq̃z ve/hemẽs. Et neq̃z sunt i ea lachryme:sz lippitudo:qz flegma est magis aptũ conuerti in lippitudinem q̃z in lachrymas. ¶ Melancolicã aũt significat.dixit Aui.grauitas cũ obfu/scatione ⁊ exiccatio:qz nõ sunt in ea lachryme neq̃z lippitu/do. Et pseueratio.s.cũ ista dispõne vel pseuerat.i.diuturni/tas ⁊ lõgitudo morbi pp eius grossitiẽ ⁊ paruitas conglu/tinationis scilicet ⁊ lippitudinis propter terrestreitatẽ eius absq̃z viscositate ⁊ tenacitate.sup.⁊ paruitas etiam inflatio/nis ⁊ tumoris propter sui paucitatem ⁊ inextensionem.

¶ Signa aũt tertie speciei scilz alguedenuga ⁊ rosarij.dixit Sera.sunt inflatio ⁊ dolor ⁊ durities ⁊ rubedo q̃ apparent in ipsis oculis ⁊ implenf vene valde cũ cooptura palpebra/rum. Et forsasse inuersanf ad exteriora:⁊ fit difficilis mot? tarũ ⁊ est albedo oculi latior nigredine ipsius. Ait Raſ.2° cõtiñ.dico q̃ fm quãtitatẽ supeminẽtie albedinis supra ni/gredinẽ erit magnitudo ⁊ maioritas obthalmie. Et fm pũ/ctionẽ ⁊ dolorẽ est malitia quãtitatis ⁊ qualitatis ei?:⁊ vi/di multotiẽs q̃ supeminẽtia albedinis cooperuit maiorem partẽ cornee:⁊ patiẽs videre poterat parũ aut nihil. Et di/xit.accidit aliq̃n in pustulis q̃ añ digõnẽ patiens nõ videt. ¶ Signa ventose.dixit Aui.cũ ea sunt extẽsio.tñ sine graui/tate:⁊ non est cũ eo cursus.s.lachrymarũ aut lippitudinis. Et dixit.extensio q̃ñq̃z facit venire in ea rubedinẽ vt cuz est fortis fortẽ faciens euenire dolorẽ quo trahaf sanguis ad locũ faciens in ea rubedinẽ:vnde Azarauí? dixit. signa ei? sunt magnus dolor cũ magna rubedine. In leui aũt non est rubedo.verũ in forti pot esse ppter attractionẽ sanguis ali/gs cursus lachrymarũ ⁊ aliqua lippitudo ppter qõ dixerũt quidã q̃ omni obthalmia pot appere aligs cursus.in ven/tosa tñ minus:qz nõ nisi mediãte portione sanguinis attra/cti. deinde minor rursus est in melica:qz melia nõ est malꝛ/epta cõuerti in materiã fluidã lachrymalẽ ppter suã grossi/tiem. Neq̃z etiã effectiue:qz non est dissolutiua pungitiua mordicatiua faciẽs attractionẽ magnã. deinde est minor in materia colerica grossa adusta:qz nãlꝛ nõ est apta in cursuz cõuerti:effectiue tñ facit lachrymas cũ pruritu ⁊ mordica/tione sua trahens mãs. deinde est minor in colerica subtili. deinde in flatica:qz flegma naturalꝛ est aptũ conuerti in la/chrymas sui humiditate quãuis cursui eius resistat grossi/ties ⁊ viscositas ipsius. Effectiue aũt non est aptũ facere la/chrymas:qz non est dissolutiuũ neq̃z pruritiuũ nisi flegma salsum.in salso.n.magis est apt? cursus lachrymarũ ppter subtilitatẽ sue subꝛ.s.respectu alterius flegmatis.⁊ pp suã salsedinẽ prurientẽ ⁊ mordicatẽ. Et post salsuz est sanguis. ipse eñ materialꝛ plus oibus alijs humoꝛib? est aptus cõ/uerti in lachrymas:quãuis effectiue nõ sit aptus nisi cũ ex/tensione magna:quã faceret multitudine sua inducẽte dolo/rem attrahentẽ mãs. Quidã tñ dicunt colerã rubeã natura/lem esse magis aptã puerti in lachrymas q̃z sanguinẽ eo qõ/rõne sue subꝛ est satis apta. Et postea ẽt effectiue:qz est dis/solutiua pruritiua ⁊ mordicatiua faciẽs attractionẽ multã. Et p̃dicta habẽt veritatẽ ceteris paribus. posset.n.esse ali/qõ aquosum flegma qõ naturalꝛ esset magis aptũ cõuerti in lachrymis q̃z aligs sanguis grossus. ¶ In faciendo aũt lippitudinẽ:sic se habent.nã sanguis magis est cõuertibilis in lippitudinẽ. Et post sanguinẽ flegma: post melia.colera vero est minus apta puerti in eã rõne sue subtilitatis. ¶ Di/xit Aui.qñ adest obthalmia ⁊ oculi dispõ non mutatur ad bonũ vel mutaf ad malũ te pcedente cura recta in omnib? ⁊ purgatiõe vltima.i.multa quãta deberet sufficeret ad cu/ram tunc cã eius est mã mala cõtenta in oculo corrumpens nutrimẽtũ. Et catarrus est in cerebro ⁊ capite. ¶ Dixit A. obthalmia que est cõitate velaminuz exteriorum est magis salua. Et infra in cura obthalmie dixit.cũ initiũ est ex vela/minibus intrinsecis cura est difficilis:⁊ qz habet accidẽtia intẽsiora ⁊ praviora:⁊ difficilius curaf per medicinas. Et hoc habet veritatẽ dixit ipse nisi fiat revolutio.i.iteratio in cura fm euacuãtia fortia cũ administratione cõfortantiũ ca/put:sicut est emplastrũ factuz ex spica rosa ⁊ acatia ⁊ aqua coriandi humidi:qz per eoꝝ confortationẽ caput nõ recipit mãs ab inferioribus neq̃z oculis. Et preiteratã euacuatio/nem forte diuertunt ⁊ euacuant mãe.his.n.modis facili/taf eius curatio:nõ tñ plus ea q̃ puenit ab exteriori. Et sic veniẽs ab intrinseco semp est deterior ⁊ difficilior. Uerum hoc reperif vna lra que dicit. Cum initiũ est ex velaminib? extrinsecis.tũc cura est difficilis.ppter qõ dicunt quidã qõ si cura fiat p medicinas intrinsecas tũc veniens ab extrinse/co est difficilioris cure:qz medicine sumpte p interi? sic eua/cuant citius ⁊ melius euacuãt intrinsecas materias q̃z ex/trinsecas. Et si alienant citius ⁊ magis alienant intrinsecas q̃z extrinsecas. Si autẽ fiat per medicinas extrinsecas tunc econuerso. Et tunc opponif litera si fiat ex extrinsecis cura est difficilis nisi fiat resolutio.sic.n.habet ista lra loco eius qõ in prima stabat revolutio cũ medicinis fortiter euacuan/tibus.s.resoluendo. Et cũ administratione alias euacuatio/ne emplastroꝝ.s.resoluentiũ.⁊ alia lra habet.cũ euacuatio/ne.s.ad emplastra resoluentia. Et cũ dicif eis emplastrum positũ ab Aui.est stipticũ.dicunt q̃ est etiã resolutiuũ ⁊ q̃ resolutiua vincũt in eo. Ego autẽ credo q̃ illa lra sit corru/pta q̃ dixit q̃ ex extrinsecis ⁊c. Ex eo qõ cura que adhibef nõ fit per intrinseca solũ:nec etiã p extrinseca solũ:sed simul vtrũq̃z. Et si bñ consideranf singularia que cõponunt em/plastrum suprapositũ ipsum est longe magis stipticũ q̃z re/solutiuũ.omnia simplicia eius hñt stipticitatẽ:non aũt reso/lutionẽ.⁊ ideo A.dixit emplastroꝝ confortatiuorũ:⁊ non dixit resolutiuorũ. Dixit aũt Auic.qõ non dimittaf longo tempore sup caput ne diu stẽt pori eius clausi vt det locus exalationi vaporũ:⁊ non retineaf:qñ vt sic noceret p acci/dens. ¶ Dixit Arist. in lib. de qõnibus naturalib?. vt scri/bitur 2° ptiñ. obthalmia sicca fit ex humore sicco ⁊ grosso.

Que ob/thalmia sit difficilior.

z Hal. vt ibidem ponit. Corrize calide q̄ fluunt ad oculos desiccant pāniculos oculoꝝ: z inducūt pruritū z calefaciūt oculos: z ex hoc accidūt pustule z vlcera. ¶ Dixit Raf. 2° conti. subtilis supfluitas calida sine lippitudine accīs oculis plures cecat: q̄ aūt cū lippitudine est: z nec est calida nec subtilis: sed grossa nō facit cecitatē. Et dixit. dico inueni q obthalmia humida q̄ est multe fluxibilitatis est ꝓpinq fiatus. s. breuis: q̄ q̄ñ est in violētia sui motus non morat nisi nocte vna. deinde declinat declinatiōe cōpleta. Sed ficca q̄ est pauci fluxus est difficilis z possibile est q̄ duret per mensem. ¶ Dixit Hal. in lib. de motib⁹ ineuitabilibus. z scribitur a Rabi. in 24ª particula. Oculus eius qui nullo tpe vidit obthalmiā cum primo respicit eā humiditate replet: z cum ꝓlongatur in inspectione illi⁹ accidit ei obthalmia.

¶ De cura obthalmie non vere siue conturbationis z vacillationis. Cap. vij.

Cura obthalmie nō vere siue cōturbatiōis z vacillationis siue prime speciei que a sola cā ꝓuenit primitiua. dixit Aui. in ei⁹ cura sufficit absciſio cause. Et hoc erit q̄ñ eius cā fuerit debilis: q̄ tūc ponit disponē obthalmie debilē facilis eradicationis p amotionez cause solūtis ita q̄ nō indiget alio regimine si aūt cā primitiua fuerit fortior z occurreret corpori nō repleto tūc dixit Auic. si moueret humorē q̄cq̄ sufficit sedatio motus eius. s. humoris moti ab ipsa cā primitiua. s. ꝓter q̄ euacuatio fiat. z hoc maxime in corpe mūdo aut parū repleto. Et ista sedatio fit cū destillatione lactis in oculū: aut albuginis oui z similiū: que em̄ sedāt hūc motū debēt esse frigida cū leuitate subē. ¶ Dixit Haly. si obthalmia ꝓme est spēi: que ꝓcedit ex causis facilib⁹ z manifestis sanatio prime est hui⁹ cause repulsio. z oculū emplastriza pānis lineis aqua infusis rosata cū modico cāphore. sup. vel sine cāphora: ꝑm exigētiā cause z dispōnis. ¶ Dixit Rabi. in 22ª pticula. cataplasmatio oculoꝝ ex floribꝰ ros. tenerarū securitas est in obthalmia precipue in ista. ¶ Si vo cā primitiua fuerit fortis cōmouens humorē in corpore etiā mūdo vel parū repleto. sicut est ꝓprie que est cū pcussione vel casu z silibus. Aut occurerit corpori repleto: z fecerit scābam speciē obthalmie posita supra ꝑm Sera. z Haly. de qua intellexit Aui. cū dixit. q̄ñ cā primitiua faciēs conturbationē fuerit adiuta a repletione sanguinis: aut alteri⁹ humoris: tūc sufficit in cura cause absciſio simul z euacuatio illius humoris: z nō sufficit absciſio cause solūtis: sed sufficit ipsa simul cū euacuatiōe humoris.

Cura fctē a pcussione vel casu

¶ Et Aui. psequēs curā huius conturbationis incepit ab ea cuius cā fuit pcussio. Et dixit si cōturbatio fuerit a pcussione. sup. casu vel offensione distillet in oculū sanguis colūbe calidus aut ex sanguine suipsius. s. patientis. Et q̄cq̄ sufficit ei euapozare oculū cū spōgia aut lana infusa in oleo ros. decoctione lactis. i. lacte decocto. dz aūt decoqui decoctione leui: aut instillet in ipso lac mulieris ex mamilla calidum. aut vapozet cū decoctiōe lentiū. ¶ Scire debes q̄ si percussio occurrerit corpori mūdo. tunc cū non sit intentio nisi resolo illius pauci sanguis fluxi ad oculū ex pcussione possumus incipere a resolutiuis sicut Aui. fecit cū sanguine colūbe z similib⁹. q̄ ideo ēt maxime dz fieri: q̄ hec cura ꝓcedit ꝑm cañ. gñalē de curatione aūtū ꝓuenientiū a pcussione: z q̄ in pcussione vtꝑm sequit attritio z in attritione debemus approximare resolutiua: vt in cura eius patebit. Neq̄ timet per hoc resolutiua attractio māe ad locū cū corpus z caput sint mūda aut fere mūda. ¶ Si vo pcussio occurrerit corpori repleto: z pararet mā ad fluxum: tūc non dz curatio ꝑm̄ hēre a resolutiuis puris: sed a repcussiuis mixtis cū resolutiuis equalr vel inequalr ꝑm apparitionem māe ad fluxū maiorē vel minorē: sicut cū fomentatiōe facta cū oleo ros. facto nō cū oleo onfancino: ꝛ cū oleo olivarū maturaꝝ: q̄ hoc simul resolvit z repcutit: aut cū lacte calido z filibus. sicut ꝓprie vtile est oleū ros. permixtū cum vitellis oui z croco. Et sic est medicamē Halyā. de azarion. qō sic fit. ℞. sarcocolle. ℥. iiij. ordei excorticati tosti grana xx. seminis citonij grana totidē: pone in vase vitreo vel argēteo z supignē ponat leuē donec bulliāt z liq̄scāt. z debine refrigeratū oculo instillet sepius q̄ñ in hoc mitigabit⁹ dolor die eadē aut crastino. ¶ Oz si ex pcussione fortī z corporis repletiōe multa fluxus pararet multus vtēdū est repercussiuis puris: nō tñ eleuatis in gradu repcussionis: cū quibus admiscendū est aliqd ex mitigātib⁹ dolorē: sicut ꝓprie est medicamē. qō dixit Haly. factū cū acatia cerusa z gūmi arabi distēperata cū albumine oui aut fief album factū sine opio. Uerūtamen añ vsum bozū ꝓmittenda est euacuatio z hūoris diuersio. ¶ Oz si obthalmia fuerit a frigore extrinseco z corpus fuerit mūdū. dixit Aui. cōfert balneū. s. aque dulcis calide. aperit. n. cōstricta a frigore z leuiter resoluit. Dixit tñ Aui. q̄ hoc balneū cōpetit si nō fuerit fcā cōturbatio ab aūpate z obthalmia. i. nisi incipet aūpatio vera aut nisi essent corpus z caput repleta: q̄ tūc balneū noceret agitando mās. Et cōsilr balneo cōuenit vapozatio cū decoctione camomille. aut. sup. melliloti. aut sticados. z siliū. Et cōfert dixit Aui. vinū subtile post tres boras a cibo bibitū. si cibus fuerit tā leuis z facilis digōnis q̄ in trib⁹ horis fuerit digestus. Si aūt non fuerit talis opz expectare donec digerat. z de stomaco descēdat: z tunc dz sumi vinū z dz esse vinosum. vt cū sua euapozatione mām cōturbatiōis resoluat z qualitatē frigidā alteret. Quidā tñ dicunt. q̄ dz sumi digesto cibo iā: sed nōdū de stomaco egresso: q̄ tunc nō ducit cibū indigestū ab eo neq̄ nocet stomaco z capiti. sicut sumptum in ieiunio: z cūhoc ēt diutius in stomaco morabit⁹ et operatiōes ꝓdictas melius opabit⁹. tu aūt in hoc cōsidera. Et somnus lōgus post vinū ex curis est iuuātib⁹: q̄ magis sedat in somno materiē ꝛ effusio vinū z diutius euapozat z melius digerit⁹. ¶ Cura vo cōturbationis a scabie z fricatione ei⁹ ꝓcedentis est. dixit Aui. vt fricet z curet scabies in primis. deinde curet obthalmia. q̄ñ tñ remouet⁹ conturbatio ista remota pri⁹ scabie ꝑ seipsaz. Oz si obthalmia ista fuerit magna nō tolerās ꝓpinqtatē ꝓparationis fricatiōis. scz scabiei: q̄ est cā molesta q̄ patiēs non pōt expectare donec sanet⁹ scabies. tūc dixit Aui. administrand⁹ subtilitatis. scz cibi z potus. Et lenificatio. s. vētris. z mūdificatio. s. corporis z capitis ꝑm q̄ cōuenit. Et dicūt quidā. q̄uenit ēt lenificatio subē oculi vt fiat obthalmia obediēs z toleret vicinitatē inter se z regimē fricationis. i. mitigef sic q̄ possit postea tolerare fricationē scabiei z preparationē palpebre ad recipiendū fricationē: z sic innuit q̄ si obthalmia est parua incipiat a cura scabiei: sed si est magna incipiat a cura ipi⁹.

¶ Dixit Ruffus. cū accidit obthalmia a sole. da patiēti vinum vt dormiat: q̄ ei⁹ cura est somnus plixus. ¶ Et dixit in obthalmia q̄ euenit ex puluere aut fumo oñt ablui oculi cū aqua dulci. Et patiēs vtat quiete z pauca comestione z assiduet morari in locis ꝓstrictis. Et vnganf palpebre cum croco z rosis. est. n. medicina mirabilis. ¶ Et Oribas⁹ dixit. Cū cadit i oculo pulvis. aut pilus instillet in eo lac q̄ si nō inuenit instillet i eo aq̄ plies: q̄ñ iuuat z attrahit illō qō fluxit i oc'lm. vel accipe resinā z pōe sup caput radij z ducp oculū. Et si pulvis vel stipula vl' aliqd aliō erit ibi educit.

¶ De cura obthalmie per dietam z alias res nō naturales in generali. Capi. viij.

Regimen in omni cōturbatione seruandū est vt moret in aere tēperato in omni gaudio abstinēs a plāctu z ira z furore. Et stet in omni qete corporis nō scalpans neq̄ fricans oculos qetus z taciturnus. Non approximet igni neq̄ radijs solis: dormiat alto capite: lauet oculos suos aqua dulci tēperate calida. Libis reficiat frigidis facilis digestiōis: z nō vaporis quos bene diminuat:

diminuat: z post eos reprimētia sumat ventrē lenitū teneat z a coytu abstineat. ¶ Et scias q̄ vbi querit repcussio cause recēs nō salitus est vtilis. Et sīr mali cocti medulla sue perposita. Cum aūt non fuerit rubor z calor cōpetit absinthiū valde: aut ciminiū masticatū superpositū z succus rute cū pulvere cimini z albumie ouī sāguinē ab oculis resoluit.

Cura obthalmie vere a duob⁹ perficit instrumētis. Et dieta z potione z p̄cepit vt fugiat ab oībus supra dictis in vlī curatiōe egritudinū oculi. In pticulari aūt dixit Aui. opz ne vīsus patiētis obthalmiā cadat sup albedinem vel sup radios. sup. z sup oēm colorē disgregatiuū vīsus. Dixit Hal. vt scribit 2° ptiñ. non stet in lecto albo. sup. neq̄ in camera lumiosa. dz em̄ mozari in loco pauce lucis. Et dixit. in lib. de accidēti z morbo. vt ibidē ponit. Color magis inuatiuus vīsui est celestis q̄ est medius inter rubeū z nigrū. Et hoc est verū hñtib⁹ oculos sanos: sed patiētib⁹ obthalmiā. dixit Hal. ponat corpz eo res viridis colozis z sup faciem suā ponat petia de pāno nigro. Ait Raß. dico nemus patiēti obthalmiā ad inspiciendū pānū nigrum. Et hoc est bonū: qm̄ vīsus egressus a nā sua. s. vīsus disgregationē z paucificatus pp resolonē indiget cōfortatiuis et cōgregatiuis eius. ¶ Dixit Mesue sit domus in q̄ habitat ēperati aeris z tenebrosa. ¶ Dixit Auic. sit q̄ substernit patiēti z quo ipse circūdat nigrū aut viride z sup faciē eius suspēdat pānus niger apparens oculo: z opz vt sit domus in qua habitat ad tenebrositatē declinās. Nigrū em̄ z viride iuuāt z cōgregāt spūs pre dolore aut calore māe apātis dispsos z resolutos. Et cōiter bi duo colores ꝓueniūt oculis in oībus egritudinibus eorū. Exceptis eis q̄ ꝓueniūt ex nimia opacitate z tenebrositate aeris. sic accidit aliqñ carceratis detētis i locis obscuris qb⁹ appropriatio rey nigrey vel viridiū noceret p ampli⁹ cōgregādo z ostringēdo spūs eorū. imo hi indiget moderata approximatiōe rerū albarū vel citrinarū vt disgregent z irradiēt spūs ipsoy. ¶ Sunt aūt qui querūt quis dictoy duorum colorū. s. nigri z viridis magis cōfert in obthalmia: qbus rñdet quidā q̄ in obthalmia magna in q̄ magna fit disgregatio spirituū z ipsorum resolutio nigrū est melius viridi: q̄ est magis cōgregatiuum eorū. Et maxime cōpetit magis in obthalmia calida in qua maior fit spirituū resolutio. Sz in obthalmia parua z marie in frigida viride meli⁹ approximat. Et dicūt alij. q̄ in obthalmia magna tuti⁹ z melius est approximare viride in principio in ꝓcessu vero nigruz. ¶ Dixit Ruffus. si pōt fieri neq̄ sonū neq̄ vocē audiat. Ideoq̄ phibendus est strepitus z murmur z visitatio multoy. Et sicut in nō vera obthalmia ira furor z tristitia fugiēda sunt sīr z in vera et multo magis. ¶ Dixit Raß. 2° ptiñ. autoritate Hal. abrasio capitis vz obthalmie. Et multitudo capilloꝝ nocet nisi capilli sint plani: q̄ sic cōferunt: q̄ deiccāt z trahūt humiditates capitis ad se. Sed q̄ non sunt plani replēt caput z nō sinunt deficari illud. ¶ Aui. aūt dixit. expedit ne pili ꝑmittantur plongari: qm̄ valde sunt nociui obthalmie nisi fuerint pili soluti in radice. al's. soliti in radice si dicat soliti intellerit de eis q̄ cōsueuerūt portare capillos quotidie: quos quidā ornate comāt ab omni īmunditia: quos Hal. in vbo supra allegato vocauit planos. Et hi nō debēt abradi neq̄ tondi: q̄ cōferunt inquātū materie fumole capitis ad ipsos dirigunt: z in ipsos trāseunt z nō nocent: q̄ per ipsoꝝ comationē cutis reddit munda z p ꝓs transpirabilis. Nā p comationē capilli in eis reddunt aperti z abinuicem soluti vsq̄ ad radices. quare exalationes vaporū z fumositatū nō prohibēt. Sunt tñ alij soliti portare capillos: sed nō comatos. imo velut intricatos z velut vellera lane adinuicē ipli catos z inuolutos: z nō solutos vsq̄ ad radicē: q̄ neq̄ comāt neq̄ pectināt eos. ꝑter qō multe sordes in cute ipsoy capitū adunant phibentes trāspirationē que phibita trāspiratio multū nocet egritudinibus capitis z oculorū. Et de his dixit. q̄ non debēt dimitti: sed tundi vel abradi z hi sunt qui nō vocant a Hal. plani neq̄ soluti in radice. Siue aūt sint plani siue nō plani. Et necessitas fuerit in egritudinibus oculoy adherere cuti capitis aliquā medicinam: tūc necesse est vt amoueant capilli saltē ab ea parte capitis cui debēt medicine applicari. ¶ Quidā aūt petunt in necessitate amotionis capilloy ad exclusionē fumorū an sit melio⁹ tondere vel abradere eos: qbus quidā rñdent q̄ nisi necessitas sit applicādi cuti capitis aliquā medicinā est melio⁹ tondere forficib⁹ capillos q̄z abradere pilos: eo q̄ cutis capitis nō sic aspersa reddit in tonsione. sicut in abrasiōe: z adhuc dīt melioꝛē z securioꝛē fore tonsionē q̄z abrasionē. ēt si debeat cuti capitis medicina administrari. ¶ Dixit Hētilis. q̄ hoc dictū. A. pōt reduci ad pilos palpebrarū in trib⁹ casibus. Et primo in illis in qbus pili palpebrarū inuersant: qm̄ in eis obthalmiā patiētib⁹ non debēt dimitti plongari: q̄ inuersati cū plongant pungunt z pñt esse cā augmēti obthalmie nisi sint soluti. i. euulsi a radice aī obthalmiā: q̄ tunc pñt dimitti crescere saltē donec p inuersationē nocere non possint. Scōo q̄ pili palpebrarū vltra cōsuetū: z q̄ est ꝑm naturā non dimittant plongari. sicut in quibusdam prolōgant: q̄ prolongati pñt inuersari z in obthalmiā sic augmentū facere. Et hoc nisi sint soluti in radice. i. nisi sint euulsi abrasi vel tōsi iuxta radicē. Dixit tñ q̄ō q̄ euulsio nō pōt fieri sine dolore melius est vt pretermittat: z nō fiat. tertio intelligendo nō de his qui creati sunt a natiuitate in palpebris: ꝑter finē: q̄ tales non plongant vltra congruētiā mēbri in quo orti sunt: sed de his q̄ postea in palpebris fuerint orti q̄ sunt supradicti vltra naturā ortoy ꝑm naturā qui possunt nocere dupl'r. vno mō ne vlterius plongati inuersent. cū non sint ꝑm naturā z inuersati noceāt. 2° q̄ bi cum alijs nimiū approꝑinquantes sunt cā inuisationis z retentionis materie inter ipsos q̄ pōt esse causa phibitionis fluxus māe ad extra oculos: z sic nocumēti in obthalmia. z vt daret intelligi q̄ de his itelligeret dixit nisi fuerint soliti in radice. i. cōsueti z orti a natiuitate. Nam sic orti nō sunt incidēdi. ¶ Dixit Mesue. vitet fatigatio z paruitas animi. Et Viati. dixit p̄cipue infridatio vt nō se moueat. ¶ Dixit Aui. alienet motus. s. corpoꝛe⁹ z aialis. sicut dixit Mesue. ꝓpter agitationē que fit in mā z spiritu: q̄ in vtroq̄ motu resoluit de spiritu. Et Dixit Hal. vt ponit 2° ptiñ. nō clamet neq̄ sternutet. Et subdit. nō intret balneū nisi materia ente digesta. Et si intret balneū non diumoꝛet in eo. ¶ Dixit Raß. 2° cōtinē. autoꝛitate Saray. obthalmiā patientes caueant a balneo tina z solio eius donec infestantur ab ea: qō scz erit vsq̄ ad declinationē. cum corpus est mundum z humoꝛ faciēs obthalmiam est effusus in venis ex gñe sanguinis grossi z ꝑpie in fine obthalmie. tunc dixit. A. balneationis impressio in subtiliando materiā z expellendo z euacuādo ipsam est iuuatiua. balneū enim post euacuationem sufficientē est melius medicaminū ad obthalmiam. Et ꝓpꝛie si fuerit euapoꝛatio. s. facta ad faciē z oculos sedās dolorem: qm̄ sedatio doloris p eam est signū: quod corpus z caput sunt mundi vel sufficienter purgati. vñ arguitur q̄ balneū erit conferēs. Et intellexerūt sapiētes de balneo dulcis aque debite calide: de isto em̄ balneo vt alibi patuit: intelligit cum balneū absolute profert. ¶ Notant ad hoc vt hmōi balneum cōcedi possit quatuoꝛ conditiones requiri. Et prima est. q̄ corpus sit mundū. vñ ait Mesue. de dolore oculoꝝ. balneationis impressio oībus oculoꝝ doloribus cōuenit post euacuationē: q̄ balneum ante euacuationē in corpoꝛe repleto mās agitat z poros z vias dilatando materias ad fluxū ꝓparat. Dixit em̄ Hal. 6° de ingenio sanitatis. assuete sunt balneis influere supfluitates imbecillibus particulis: in balneis vō magis vt vtiq̄ humidis effusis z vijs ꝓparatis scz per balneū. ¶ Notāt in repletione capitis cū mundicie corpoꝛis balneū posse cōferre z nocere, pōt

de motu z quiete.

de balneo

confere cū materia fuerit pauca quā possit resoluere: maxime cū illa mā non fuerit agitata nec impetuosa ad fluxum. Et nō fuerit longinqua a digestione: sed quasi semidigesta. Nocere aūt pōt qñ materia se habuerit ecōuerso: q si multa agitata ꝑparata fluxui ⁊ a digestione lōginqua. Et q̄ illud iudiciū est valde dubiosum: q̄ solū extimatiuuz. Dixit Mesue. hic sermo nō est sermo quē omnis cōprehēdāt nisi qui se exercet ꝑm prudentiā ⁊ viā industrie. ⁊ ideo in tali suspitione tutius est dimittere balneū. Hal. tñ q̄ optime extimationis fuit in cōmento affoꝛis. oculoꝛum doloꝛes ⁊c. balneum appꝛoximauit illi q habebat caput repletū cū modificatione cozpoꝛis: qō fuit ꝓficuū ⁊ materiā cōsumpsit ꝑm q extimauit Hal. quāuis euapoꝛationis cū spongia appꝛoximatio in eo excitasset doloꝛē: ꝓpter qō significabaꝫ in capite plenitudo. ¶ Scōa conditio est: q humoꝛ sit effusus in venis oculi: ⁊ nō sit in effundi. nā cū est in effundi in plenitudine capitis etiā cum mūdicie cozpoꝛis nō est tutum vti balneo: q̄ cū agitet mām ⁊ ipsa sit de se in fluxu posset fluxus eius effici nimius. Et ideo nō debet balneū appꝛoximari nisi habita certitudine vel saltē bona cōiecturatióe q mā nō est amplꝰ in effundi. ¶ Tertia cōditio est. q mā sit sanguis grossus flāticus vel melicus. nam in vtroq̄ cōfert subtiliādo ⁊ resoluēdo: quāuis plus cōferat in melico humectando siccitatē eius. Cōfert tñ etiā in mā sanguinea ⁊ colerica infrigidando: ⁊ remittēdo acuitatē sanguinis ⁊ colere ⁊ humectādo mām colericā. Dixit Oꝛibasius sup suꝑapposito affoꝛismo. humoꝛ colericꝰ facit feruoꝛē: q̄ incēdit ipsi? tamen doloꝛē per lauacrū tēperabis. ¶ Quarta cōditio est q obthalmia. sit in fine. s. in declinatione. vel qñ mā est digesta. Et cōfert etiā qñ mā est pauca vel iā paucificata. Cū enim mā in capite fuerit pauca ⁊ digesta nulli dubium erit quin balneū conferat. ¶ Fricationes ēt cōferunt moderate: non exagitatiue cozpoꝛis vt non cōmoueaꝫ humoꝛ ⁊ ponaꝫ in fluxu. ¶ Dixit Mesue. somnus est eis medicamen bonū verū vitet̄ supꝛa repletionē. s. cibi. ¶ Dixit Aui. opꝛ vt ad ipm attrahaꝫ somnus. est em̄ medicamē bonū: qm̄ in somno oculus nō mouet̄: vñ non sic attrahit̄ mā ad ipsum. Et si aliquā mām moueat somnus in ꝓinꝯ mouet eā ad intra nō ad extra versus oculū. Mā ēt in oculo cōtenta nō mouet̄ in somno. sicut in vigilijs ⁊ motu ipsi? oculi. si somno etiā virtus visiua qſcit: ⁊ nō fatigaꝫ in opatione sua ⁊ resoluit̄ spūs. Et maxime q̄ in somno imobilitaꝫ mā ⁊ doloꝛ sedaꝫ. In somno ēt virtus nālis foꝛtificaꝫ. vñ melius materiā obthalmie digerit. Cū ergo mā fuerit i motu ⁊ accītia fuerint intēsioꝛa. maxime doloꝛ. tūc ꝓpꝑ dictas cās magis cōpetit sonus. Cū vero mā fuerit digesta ⁊ moꝛbꝰ in declinatione: tūc plus cōferunt vilie q̄z somnus: q̄ tūc est tps resoluꝯnis ⁊ expulsiōis māe. Dixit. A. 13ª. tertij somnus nocet vbi egēt māe expulsione. Et vigilie nocēt vbi egent digestione. Est ergo eis vtendū ꝑm dicta tpa moꝛbi. ¶ Et scias. q in mā colerica plus cōpetit somnus. deide in melica postea in flātica. ⁊ in sanguinea mediocriter se hz. ⁊ p̄dicta veritatem habēt de ꝑ se. ꝓ accidens tñ posset in iuuamēto ⁊ nocumento somniꝫ euenire ꝓpter partes disp̄nis repertas vl occurrētes. ¶ Dixit Ruffꝰ. maneat patiēs capite eleuato. Et. A. dixit. ex eis qbꝰ opꝛ esse regimē in obthalmia ⁊ reliqs oculoꝝ egritudinibus mālibus est eleuatio puluinaris ⁊ cautela distēsionis eius. s. ab eleuatione: q̄m̄ debet iacere multum eleuato capite: vt nō rapiaꝫ mā versus caput. Et semꝑ oꝛ sic situari bñ altūtita tñ q oēs alie partes iferiozes vt colum ⁊ spatule cōcedenter capiti situent̄: nec ꝓpter malā earum situationē doloꝛē incurrant. q sit cā attractionis materierū ad superioꝛa. ¶ Dixit Raſ. 1º ꝓtiñ. Cum pustule supueniunt dextro oculo dormiendū est supꝛa dextrū. ⁊ si in sinistro simil'r. ¶ Al'. aūt dixit. caueat ne sup oculū infirmū dormiaꝫ: ⁊ foꝛtasse hoc intellexit Aui. cum dixit. cū cautela distensionis ad ipsum vel declinationis capitis ad ipsum. s. oculum sanū scilicet vt iaceat super oculū sanum: ⁊ non sup infirmum ne fluāt materie ad ipm. ¶ Jesus aūt baly. ꝓcēpit q infirmus oꝛ iacere supinus. ¶ Ꝓpter hec scire debes q q̄ materia est in fluxu ad vnū oculum cū suspitione q fluat etiā ad alium: siue q̄ sit multa ⁊ mobilis. siue ꝓpter alterius oculi debilitatē. tunc debet dormire supinus: q̄ si dormiret sup oculū infirmū: tūc declinaret materia ad ipsum. Et si dormiret super sanū tunc cū sit debilis descēderet mā ad ipsum. Neq̄ ēt debet dormire ꝓnus super faciē suam: q̄ tūc mā pararet̄ fluere ad ambos oculos. Sed q̄ non est suspicio q materia pararet̄ vt fluat ad oculū sanū: q̄ sez est foꝛtis sine punctione ⁊ ruboꝛe. ⁊ maxime si. al's. cōsueuit pati in oculo nūc egrotante ꝓter q alij cōmunicata fuerit egritudo tunc iacendū est super oculo sano. Et ecōuerso si oculus nunc sanus fuerit debilis: ⁊ iam fuerit cum punctione ⁊ ruboꝛe: ⁊ iam cōsuetus pati post alīū oculū. s. nunc egrotantē. Securius tamē esse dicunt materia entem in fluxu sup neutro iacere: sed solū alto capite sup occipitium se appodiando ꝓpter suspicionem que cōiter habet̄ de fluxu materie ad sanū. Nam oculi in suis passionibꝰ sibi inuicem multū compatiunt̄ sicut experientia declarat. q vt frequenter vno oculo patiente alter paraꝫ pati: ⁊ vt frequēter patiꝫ: si vero mā esset fluxa ⁊ amplius nō flueret tunc dormiendum est super oculo infirmo: q̄ tunc tēpus est resolutionis materie. que in tali situ melius resoluit̄ ꝓpter reflexionem caloꝛis que in tali situ fit super oculū infirmum que iuuat ad digestionē ⁊ ad resolutionē eius. ¶ Dixit. A. fiat alienatio oīs vapoꝛis ⁊ omnis vapoꝛosi. ⁊ oīs rei q est male digestióis siue sit difficile digestibilis siue sit coꝛruptibilis. Et dixit Mesue. si materia est calida cibi sint frigidi actualiter ⁊ potentialr ⁊ ꝓprie cōditi cum rob. granatoꝝ aut cum agresta remisse acetositatis. ⁊ da cōgelata ex cucurbitis ⁊ alijs similibus. Et supꝛa cibū da aliquid ex coriādro vel q̄ conditur eo vt ꝓhibeaꝫ ascensus vapoꝝ ad superioꝛa. Et ante cibū in matutinis da aquā ꝑsilij ⁊ coriandri adleniendum ventrē. Et da vinū ⁊ carnes in ꝓncipio. Et si materia est frigida sint cibi eius vitelli ouoꝝ ⁊ mica panis ⁊ aqua ciceris ⁊ sauich ⁊ oꝛdeū confractū cū paucis amigd. q̄ multe replent caput. Et sumat in matutinis mel cū aqua calida ad abstergendū ⁊ leniendum ventrē. ⁊ sumat cibum pirū vel citoniū: q̄ ꝓhibent eleuationem vapoꝝ ad caput. ¶ Potus in calida sit aqua decocta cū zucharo vel sit aqua oꝛdei cū zucharo vel sit iulep roſ. ⁊ violꝰ. vinum granatoꝝ ⁊ similia. Et in mā frigida potus sit aqua mellis aut aquā pauciferuz. ¶ Dixit Aui. vitet̄ applaudatio ad vinū. quasi dixerit. caue ne vinū tribuas quamuis patiens tibi applaudet: ⁊ blandiaꝫ vt des ei etiā modicam quātitatem. neq̄ tu etiā ei applaudas de sumptione vini etiā in modica quātitate: ⁊ intellexit Aui. in obthalmia vera cū capitis ⁊ corꝓris repletione. In ea em̄ non debet dari vinū neq̄ parū neq̄ multum quouscq̄ obthalmia declinet ⁊ cesset oīno fluxus: quoniā vinum ante dictū tempus mouet materias ⁊ euapoꝛare eas facit ad caput: ⁊ sic augmentū efficit in obthalmia. Et intellexit cura regulari. nam coacte aliqñ tribuere oportet vinū vel intentionem habendo ad alia mēbꝛa: vt qñ stomacus esset multū frigidus non valēs digerere cibū vel ꝓpter virtutis debilitatē vel ꝓpter multā consuetudinem ad potū vini ⁊ similia. Si vero materia fuerit pauca absq̄ repletione capitis ⁊ cozpoꝛis: aut fuerit paucificata. sicut in declinatione tunc potus vini conuenit sicut intellexit Ipo. in affoꝛis. cum dixit. doloꝛes oculoꝝ vini potio. soluit. Dixit enim Hal. in commento dicti affoꝛis. Cum sanguis grossus ⁊ coagulatus sit in oculis sine plenitudine reliqui cozpoꝛis. tunc medicari opoꝛtet. id est cōuenit cum poratione vini. ⁊ sic inuit q in materia grossa ⁊ frigida potus vini cōueniat si sine plenitudine cozpoꝛis fuerit. digerit enim subtiliādo humoꝛem grossum: ⁊ coagulatum soluit. ¶ Dixit Aui.

Aui. cū corpus est mūdū ⁊ hūor faciēs obthalmiā est effu/sus in venis ex gñe sanguinis grossi ⁊ ppie in fine obthal/mie tūc balneatio ⁊ potus vini sunt iuuantes. Et sic videre potes q ad exhibitionē vini i obthalmia ille eedē ꝯditiões q̄ dicte sunt i administratiõe balnei requirunt. ¶ Dixit aūt Aui. vinū purū: nō q̄ noluerit q nō debeat eē mixtū aqua: q̄ immo dz eē mixtū aqua vt intellexit Hal. in ꝯmēto dicti ass̄. Sed vt daret itelligi q aqua dz eē pauca vt solū iuuet vinū ad cito penetrādū. Et tollat ab eo potētiaz subtiliatio/nis ⁊ resolutiõis: q̄tūcūq̄ tñ aqua dēat eē absolute pauca. paucitas vero eius dz habere diuersitatez in plus ⁊ minus ſm diuersitatē dispónis ⁊ materie ⁊ accidētiū tūc p̄sentiū ⁊ ſm dispositionem aliorū membrorum precipue stomaci. ¶ Quer̄t aūt qdā qō bonz duos magis cōperat an bal/neū an vinū. Et dicendū q balneū: q̄ saltē in mā calida cō/petit plus q̄ vinū. ¶ Dixit filius Mesue. acetū nō est bonū patientibus obthalmiā. ¶ Dixit Aui. fiat alienatio come/stiões acetosi. ſ. aceti ⁊ rerū acetosarū. sup. ⁊ ēt potatiões ei⁹: qō iō est q̄ acquirūt sani acuitatē cū qua eū peruenerit i di/stributiõe sui ad mēbra ad venas oculo⁹ mordicabit eos ⁊ erit cā attractiõis materierū ad ipm: aliq̄n tñ coacte conce/dunt vt in magna p̄stratiõe appetitus in multa inflāma/tiõe stomaci ⁊ ſilibus casibus. Acetosa tñ p̄nt cōcedi in via medicine intus ⁊ extra: ⁊ maxia si materijs grossis ⁊ visco/sis approximant ab intra. non. n. timeē in ſrc approximatis q exacuēt sanguinē: ppea q in via digestionis māe sufficit eoz parua q̄titas: cuius ēt parue q̄titatis mordicatio re/mittit per dulcedinē mellis: vel zucbari: ꝓterea notāt qdā q syrupi ordinati ad digestionē materierū oculo⁹ debēt eē remisse acetositatis multū. Ab extra aūt approximata etiā cōferre p̄nt acetosa in alterādo calidas mās in oculis ⁊ in/grossando ⁊ reppellēdo eas: ⁊ in profundādo medicinas sti/pticas q̄bus egēt oculi. ¶ Ait Raſ. 2°. ptiñ. Dico probaui ⁊ iueni q accetosa stiptica sicut agresta ⁊ sumach: sunt opti/ma. vñ accipiūt quidā q acetosa multe acetositatis: sicut est acetositas citri limonū berbero⁹ granato⁹ acetoso⁹ ⁊ silia nō debēt cōcedi. ¶ Dixit Jesus baly. prohibe mala grana/ta. i. acetosa remisse acetositatis: sicut sunt agresta citonia granata muza. ⁊ oia alia silia: que cū acetositate babēt parci/tatē vel stipticitatē cōueniūt maxime in dispōne ⁊ materijs calidis colericis: q̄ alterant: ⁊ dixerūt: colericā ingrossant mām. Et conueniūt mox sumpta in fine mense: q̄ prohibēt a vaporatiõe: debēt tñ cōcedi in parua q̄titate cōueniūt etiā ab extra approximate modis supradictis. ¶ Dixit Mesue. cōfert ppie diminutio cibi ⁊ potus vitādo vapores ex eis. Et Aui. dixit. cañ. cōis i cura obtalmie mālis siue vere siue nō vere in qua fit mā est minoratio cibi ⁊ ipsius preparatio in forma ficca. quare debēt vitari brodialia ⁊ offe. ⁊ si aliq̄n cibi elixent debēt comedi absq̄ brodio. Uel cibi exiccatio. i. declinatio ad ficcitatē cōplexionalem: nō tñ multaz: immo cibus oz habere remissam siccitatez. Uel cibi exiccatio. i. ci/bus pauce nutricatiõis: vt nō solū minorē q̄titas: sed etiā qualitas. ſ. nutrimētū eius: ⁊ voluit Meſ. cū dixit elige ci/bos pauci nutrimēti vt inde minorē ⁊ sumat mā morbi. ¶ Jesus baly. dixit. Caueāt q̄ humectāt stomacū itelligēs de cibis multi ⁊ humidi nutrimēti: q̄ dixit ipse generant in oculo lachrimam nociuam multiplicando materiam.

¶ Dixit Meſ. sit studiū in lenificando nām q̄tū possibile est cū facilitate. Et Aui. dixit. assidue lenitas nature vt fiat diuersio ad inferiora vt p̄hibeat retētio euaporatiõis ad su/periora. Et vt vapores per inferius excludant: oz enim vē/ter teneri solutus oi die suauiter sicut dixit Mesue. cū cly/steris suppositoriis ⁊ medicinis lenitiuis ⁊ lubricū redenti bus ventrem vt māna cassiaf. syrupo viol. aqua fructuū so/lubilium ⁊ ſilibus. ¶ Dixit Aui. alienet coitus. ſ. omnino ⁊ in omni specie obthalmie: q̄ in coitu fit exagitatio mate/rie ⁊ precipue in capite: ⁊ p̄sertim in oculis. Et eo maxime: q̄ coitus multum debilitat oculos.

¶ De cura obthalmie per potionem. Ca. ix.

Cura vero per potionē: dixit Meſ. quinq̄ cōplet intētiõibus: quarum prima est subtractio māe exuberātis scōa ē p̄hibitio ca/tarri ⁊ descēsus ei⁹ ad oculū tertia est inclina/tio eius. i. diuersio ad aliā p̄tē quarta est altera/tio eius ⁊ digestio eius qō trāsimissum est. Et quinta est accidētiū correctio. Et quidā dicunt vna intētio dirigit ad mām antecedentē fluentē vel paratā fluere ⁊ alia ad mām cōiunctā ⁊ iam fluxam: ⁊ alia dirigit ad alterādū ⁊ vltima corrigit accidētia. Et que dirigit ad mām antece/dētē aut eā euacuat ⁊ est p̄ia intētio ſm Meſue. aut eā di/gerit: q̄ opz digesta eūare: aut eā diuertit: ⁊ est tertia itētio ſm Meſue. Scōa aūt intētio p̄t impleri eūone ⁊ diuersiõe. ¶ Primo ergo videndū est de euacuatione materie antece/dentis. Et q̄ flobothomia euacuat ⁊ diuertit ab ea incipiē/dum est. ¶ Dixit Serap. q̄ oculus membrum est multe le/sionis ⁊ multi sensus non opz vt fatigemus eos in p̄inci/pio. immo opz vt administremus flōmiam cefalice ex latere vehemētis egritudinis. Et si vocat necessitas flobothoma/mus eum die. 2°. ⁊ nō facimus hoc nisi vt attrahamus ma/teriaz que currit ad oculos ab ipsis. ¶ Meſue. dixit. flobo/thomia ex cefalica conueniens est oibus speciebus obthal/mie ⁊ p̄prie in sanguinea ex latere opposito p̄ius deinde ex latere eodē nisi flobothomie iteratio necessaria fuerit. Et interdum non sufficit ista flobothomia. Et illud cū materia fluit ad oculos aut per arterias extrinsecas ita per oculos ⁊ aures: aut p̄ frōtales venas. ¶ Et Aui. dixit. ēt q flobotho/mia cefalice est conueniens in oibus speciebus obthalmie: exponunt quidam. ſ. in vera ⁊ non vera materiali: sed tamē nō in omni materiali: q̄ non in colerica flegmatica ⁊ melan colica: q̄ iste sunt a sanguine separate: nec in obthalmia fa/cta per viaz cōgestionis. ¶ Alij ēt dicunt: q flōmia cōpetit in oibus speciebus materialibus factis per viam defluxus: lz plus in sanguinea q̄z in alijs: sicut dixit Meſue. maxime sanguinee. ¶ Q. ō conferat in sanguinea: ⁊ q cōferat in oī materia mixta sanguini nulli est dubiū conuenit ēt in materia a sanguine separata: lz raro reperiē: ⁊ primo cōuenit si cum tali mā fuerit in corpore sanguinis plenitudo: ⁊ tunc nō fit propter mām separatam fluētem: sed pp mām sanguineam paratā fluere: vt nō fluat ad oculuz ⁊ addat in obthalmiam maxime si exacuereē ⁊ agitareē multū per farmacū quo in/digetur p̄o purgatione illius materie separate. Nam exa/cuitus ⁊ agitatus flueret ad oculū tanq̄z ad particulaz tūc debilem ⁊ dolentem. Cōuenit ēt vt detur locus materie re/pcutiende vt habeat locū in corpore ad quē recurrere possit quem nō inueniret stante corpore sanguine pleno. ¶ Cōue/nit etiam in dicta materia a sanguine separata absq̄ sangui/nis multitudine in toto: imo ēt cū ipsius paucitate in toto. Uerūtamen dicunt nō ex directo: sed ex indirecto vel saltez conuenit diuertendo ipsam materiam separatam: eo q̄ ve/ne inanite a sanguine per flobothomiam illam attrahunt alis materias ad se. Et sic diuertunt eas a loco ad quē fluūt. ¶ Et dicunt precipitur etiam aliquando flobothomiam etiam in materia separata: ⁊ si fit absq̄ repletiõe sanguinis in corpore vel etiam fit diminutus. Et hoc propter doloris vehementiam: ⁊ fit in vehementia doloris etiam in casibus dictis ad euitandum maius malum. Confitetur tamen isti q in materia a sanguine separata absq̄ abundantia sangui/nis in toto securior via est dimittere flobothomiam: ⁊ alijs modis diuertere mām ⁊ maxime si in corpore fuerit colera exuberās vt nō ebulliat: ⁊ exacuaf p flobothomiā: aut si est in corpore abūdans flegma vt nō incrudef. Aut ēt si fuerit in corpore abundans humor melācolicus vt nō ingrossef. ¶ Alij aūt dīt: flōmia cōpetit in oibus speciebus obthal/mie intelligēdo de his que cōiter eueniūt ⁊ occurrunt que

supra patuit: vt sunt ex sanguine vel de mā mixta sanguini. Nō.n.loquunt auctores de his que raro eueniūt. ¶ De qua aūt vena fienda sit flobothomia in primis supra patuit capitulo.de vniuersali curatione egritudinum oculorum. ¶ Debet aūt sanguinis q̄titas extrahi fm disponem particulariū z tenorem virtutis. Ac ēt fm magnitudinē morbi. ¶ Dixit Aui.si obthalmia vehemēs fuerit: opz vt fiat flō/mia vsq̄ q̄ timeat lipothomia. Et Raf.dixit.1°.pti.i vehemēti obthalmia prius minutio fiat z extrahat tm̄ ō sanguine vsq̄ quo debilitet patiēs si est virtus fortis.intellexerūt aūt de vehemētia obthalmie ex pte multitudinis māe. Cū enim mā est multa cōfert flōmia copiosa.i.si mā illa est sanguinea:qm̄ plurimū sanat i hora.i.statim vel cito. Melius tm̄ est qn̄ flōmia necessaria est copiosa vt fiat partita in plures sicut recitauit Hal.in lib.de flōmia se fecisse in quodam procuratore cuiusdā ciuis romani habēte flegmonē in oculo. Naz hora quinta diei extraxit libras tres sanguinis. Et postea.9ª.eiusdē diei extraxit libā vnā:aliq̄n tm̄ fit secūdatio flōmie die sequēti vel tertio fm q̄ apparet prudēti medico cōsuleti:pōt tm̄ ēt cōsiderari vehementia obthalmie ex pte accidētiuz p̄cipue doloris. Nam in forti dolore:vt dixit Hal.j.affor.in cōmēto affo.q̄ egerunt ꝛc.q̄ nulla ē melior medicina euacuāte vsq̄ ad defectionē vt ꝓhibeat flux⁹ ad locū doloris. Et dn̄t qdā:q̄ ēt in dolore vētoso forti ꝓuenit flōmia:z multo magis i dolore oī a mā humorali. q̄uis nō in oi mā flōmia cōueniat copiosa. ¶ Dixit Aui.cū egritudo fit cronica tūc flōmia fiēda est ex lachrimalibus z flobothomāde sunt ambe arterie q̄ sunt post aures. Si tm̄ mā fuerit sanguinea grossa plus cōfert q̄z si fuerit ab alia mā a sanguine. Et rō cōferiētie est:qz talis mā cōtēta in venis ꝓpinquis oculis diu retēta siue sit sanguis grossus siue alius humor mixtus saniei magis ingrossat z malignat z cōplexionē malā i oculis manu tenet z auget qua corrūpit nutrimētū aduenies oculis:cuius corruptio est cā diuturnitatis z malignitatis egritudinis que corruptio nutrimēti tollit p flōmiam illā educentē humorem illū malignatum:vñ cessat ibi mala cōplexio.z sic cessat corruptio nutrimēti aduenientis oculis. Cū hoc ēt q̄ illo humore euacuato virtus oculorum alleuiat z reddit potētior supra residuū humoris z digerit z resoluit illū. Et vt dn̄t medici:oculiste.experiētia cōfirmat cōferentiā illius. ¶ Dixit Aui.si mā fuerit procedēs ad oculū ex mēbro.i.aliquo tūc oportebit vt euacuet illud membrū cū floborhomia vel alio fm materie exigentiam. ¶ Facta flōmia veniendū est ad euacuationē humoris peccantis. Dixit Aui. Nature leuitas est res que est necessaria in hac cura. Et lenitio quidem vētris q̄uis sit vtilis oī tp̄e: est tm̄ necessaria ante flōmiam in oibus eis in quib⁹ in stomaco vel intestinis aut ēt in venis meseraicis humores cōtinent ne per flōmiam trahant vi vacui in venas:z sil'r est necessaria ante flōmiam in eis in quibus fex in intestinis sicca cōtinet que dz fieri per medicamen lenitiuū sumptū per superius. Et q̄uis sufficit clystere p̄cipue i exiccatis fecib⁹. Et hoc sil'r operando. ¶ Aliq̄n tm̄ fluxus materie ad oculū tam magnus z impetuosus est vt sit necessariū dimittere lenitionē vētris:z incipere a flōmia ad effugiendū malū.s.obthalmiā magnam que pōt esse cā destructiōis visus q̄z incurreret patiēs si expectaret flōmiam facere donec lenitio facta fuerit ēt per clystere. In tali.n.casu quacūq̄ hora inuētus fuerit tam multus z impetuosus fluxus fienda est flōmia. Nec est expectāda hora electa neq̄ vētris lenitio p̄mittēda. Immo dixit. A. necessariū est vt sol'one educat humor dominās sanguini post flōmiā. Si.n.p̄mitteretur sol'o vētris flōmie timeret ex ea agitatio in sanguine. Et iō vt supra patuit flōmia dz p̄mitti:qm̄ ipsa cōpetit in oi spē obthalmie. Quidam tm̄ dn̄t:q̄ posset esse casus in quo farmacia posset p̄mitti flōmie:z maxime cū eūatiōe minoratiua leuiter educēte farmacia data. Et casus eēt qn̄ materia fluens ad oculum esset pauca z benigna z humor euactuandus cōtineret in partibus epatis vel epati ꝓpinquioribus humor absq̄ notabili agitatione educi posset. ¶ Dixit Ipo.5°.affo.oculorum dolores sol'o p ventrez curat. Amē tm̄ sol'one vētris cū farmaco solutiuo p̄mittēda est digestio māe fm q̄ ipsa reqrit. Et huius digestiua eligere potes ex eis que dicta sunt in p̄cedētibus. Et exhibēda sunt cū aqua que a proprietate respiciūt oculos:sicut cū aqua feniculi z herbe adhil. ¶ Dixit Melue.in mā calida cōferunt eūationes que fiūt ex aquis fructuū.s.solubiliū z viol.z mirabo. citrinis fumoterre tamarindis z silib⁹:vt mānā z cassiā. z cū decoctiōe capillorū veñ.dicta in antidotario. Et q̄uis est necessariū deuenire ad medicinas fortiores sicut ad permixtionē diagrediū cū mirabo.citrinis.z sicut ad triferā racenicā.mirabo.n.citrini optime cōmiscentur scamonee z prohibēt ab ea fumositatē suā. Et q̄uis exhibēt simul cum leniētibus diamāna aut electuariuz de succo ros.solutiuū. ¶ Si aūt mā fuerit frigida flegmatica.dixit Melue.purga cū pillulis cochijs cū pillulis gali z cū yera diacologni dos z silibus. ¶ Pillule vtiles i purgatiōe materie flegmatice a stomaco z capite sic fiūt. Ry.sticados assari.als.acori. nucismuca.cubeb.aā.z.i.seminis feniculi herbe adil.filicis radicū celidonie.aā.z.ß.cinamomi pulueris pigre.aā.z. i.ß.masticis.z.ij.turbith.agar.aā.z.7.aloes epithi.aā.z.4. conficiant cū succo feniculi. ¶ Si vero melancolica fuerit purget cū pillulis indis haly.aut cū pillis de lapide lazuli. Et si mā fuerit aduста purgetur cū decoctiōe epithi z fumi terre z electuario hamech. Qō si materia calida fuerit permixta cū magna grossa. Dixit Melue.tunc nihil est q̄ magis conferat q̄z infusio aloes cuz aqua endiuie z solatri aut infusio yerepi.cū eis z ꝓprie si mā fuerit submersa aut imbibita in velaminibus cerebri. ¶ Dixit Melue. diuersionem cōplent gargarismata z caput purgia.sup.z sternutatoria masticatoria cū facilitate diminuētia mām z frications extremitatū z cōstrictiōes z ligature dolorose extremitatibus.sup.z positiones earū i aqua calida z ventosatiōes cū scarificatiōe z fine in nuca z iter spatulas z ꝓuocatio emoroydarū.sup.vel mēstruoz. Et clysteria.sup.z suppositoria z scarificatio facta in cartilaginibus auriū z similia vt cauteria in cōmissura coronali:aut vbi colluz iungitur cranco. ¶ Dixit Aui.trahat mā ad p̄riū per flōmiam z pclysteria. sup.z alia multotiēs dicta. Inter diuertētia tm̄ dz ēe ordo. Nā ea q̄ ducūt mām ad inferiores extremitates debēt p̄mitti. Et sil'r clysteria leuia vel mediocra z suppositoria. His.n.vti possumus facta flobothomia z vniuersali corporis purgatiōe. vñ debemus frications facere z ligaturas z cōstrictiōes z silia in coxis z cruribus z vētosationes in naticis z coxis z pulpis cruriū cū scarificatiōe vel sine fm exigētiā fluxus z mā:deinde deuenire ad hmōi in brachijs z vētosatiōes sub spatulis:z postea in spatulis deinde deueniendū ad clysteria acutiora gradatim q̄to plus processerit egritudo z mā peccās exegerit. ¶ Et tandē deueniendū est ad diuertentia de propinquo de quibus dixit Melue.opz vt post ponant eūones:que sunt fm partē eis que sunt fm multitudinem agitatio enim in materia multiplicat ex euatione particulari ex agitatione nō sublata multitudinē dilatat z incitat multitudinem fm locū particularē multiplicat. Et hoc est illō q̄ est error z ip̄eritia.sicut dixit Gal. z intellexit tam de eūone particulari q̄z ēt de diuersione ad propinqua. Et hoc nisi mā fluēs ad oculos fuerit tā pauca q̄z particularis eūatio possit eā eūare:z diuersio ad ꝓpinqua diuertere. ¶ Et dixit Melue.ad p̄dicta.s.faciendū z ēt ad curā r'larē. Nō sis ꝓtēt⁹ i sufficiētia vni⁹ eūonis aut duaz. Sz iteratio:z iteratio est ex reb⁹ laudabilib⁹ eis q̄liscūq̄ sit mā:z ꝓprie facta cū facilitate. Dixit Hal.14°.terapen.sitha fm occipitiū posita ē nobile auxiliū reumatis oculoz:oportautē p̄eeūari vniuersum corpus:plectorico enim existente

corpore:

corpore: fm q̄z cuq̄z partē capitis firmaueris sitiā totū inde implebis. Et dixit: z ponit .2°. cōtinē: tis: sanauim⁹ pluries vitia oculoꝝ ex humoribus multis manātibus ad ipsos p longū tps per euacuationē sanguinis a nuca. s. cū scarificatione z appositionē vētose in loco ipso. s. sine scarificatiōe. ¶ Dixit. Aui. interdū administrant caput purgia mūdificātia z q̄ eoꝝ cursu p̄cedūt existētia in eis que p nares mactes attrahūt: dixit aūt interdū: q: post sufficiētes eūones z diuersiones: de qb⁹ tūc nō timet vt ad oculos mām trahāt. Et subdit gargarismata et aliqñ administrant in ea: q. s. factis eūonibus z diuersionibus dictis. ¶ De caput purgijs dixit Aaron .2°. cōtiñ. trahere mām vertus nasum est valde vtile: q: vidi q⁹ quibus est fluxus nariū ex humiditatibus veni melioꝛē qb⁹ accidit obthalmia vetus z fluxus reumatis ad oculos nisi insufflare naribus medicinas violētas z odorare eas ad reuocādū mām in eis. ¶ Dixit Hal. in lib. de cōseruatiōe sanitatis: pluries trāsmittunt superfluitates oculoꝝ ad nares cū sternutatoꝛijs z exopilātib⁹. Et de gargarismatibus: dixit. gagarisma factū cū rebus violētis z napta sinapi z ysopo z silibus facit descēdere reuma oculoꝝ ad palatū z egredit per os z nares. sup. z silr faciūt mastices educētes mās ad os que expui debēt. ¶ Dixit Oziba sine: z ponit .2°. cōtinētis: si mā est occulta in tunicis i obthalmia z doloꝛ cronica bunt carassatio yragdayri. i. extreme ptis ossis nuce z post aures. sup. z ēt ipas aures: z ponere sanguisucas i timporib⁹ z locis ppinqs oculis iuuat. ¶ Dixit Mesue. qñq̄z nō sufficit flōmia cefalice et iterata. sup. z aliarū venarū inferioꝝ cū et alijs remedijs debite adhibitis. Et illud est dixit ipse: qñ mā fluit ad oculos per arterias extrinsecas timporales z auris. i. post aures: aut per venas frōtales. sup. z nō cōstrictio facta super eas ab extra cū medicinis stipticis: vasa. n. dixit Halie. 13°. terapē. abstq̄ cyrurgia est roborare farmacis vngendo. s. epitimando vel emplastrādo roborativis. s. stipticis cōstringētibus. Et silr si nō cōfert appositio sanguisugarū sup frōtē z appositio vē tosarū in nuca cū scarificatiōe vel sine ea si virtus fuerit debilis. Predicta. n. aliqñ nō sufficiūt pp cōtinuā innouationē materie in ipsas arterias z venas. Et hoc q: dixit Hal. 13°. terrapentice aliqñ sunt de numero imbecillioꝝ mēbroꝝ z accipiunt abundātiā alioꝝ extraneoꝝ vasoꝝ q̄ suscepta cōtinue fluit ad oculos. Tūc dixit Hal. ibidē. curam⁹ abscindētes aliq̄z particulā vasoꝝ vel itercedētes ex toto vsq̄z ad multū profundum ipm vas. Et postea resumimus cicatrice dura media particulas eius q̄ incisa est vena vel arteria determinātes: vt nō vltra sint cōtinue. s. ipse ptes incise: vt non influat qd de alia ad aliā. Et Mesue dixit: tūc necessaria est flōmia arterie timporalis q̄z intellexit Hal. cū dixit: inciden tes aliq̄z particulā vasis. aut abscindimus cursum p ipsam incidēdo. s. eam. Et Aui. dixit necessaria est tūc flōmia. i. talis incisio arterie timporis z auris. i. iuxta vel post aures ad abscindēdū viam p q̄z mā fluit ad oculos. Silr abscisio vene nō pulsatilis. si per eā ferat mā ad oculos. Idem. n. est de vtraq̄z iudiciū. Et ideo qdā auctoꝝ expresserunt solū de vena nō pulsatili. vt Rasis .2°. cōtinē. Et Azarauius. dixit. incidātur vene timporū. Et quidā expresserūt solū de arteriis: vt Mesue. A. z alij plures. Uerūtñ dñt quidā auctores: cōiter nō sic expresse fuerūt locuti de incisiōe vene: sicut de incisione arterie: q: ad incisionē arterie sequit incisio veris mittunt rami venarū z arteria est subtilioꝛ z sita magis in profundo q̄z vena: q: posita est sub ea. Et iō nō pōt distinguī ramus arterie a ramo vene: sic q⁹ nō incisa vena incidat arteria. Sed nō est sic semp ecōuerso: q: i distributiōe venarū plures rami distribuunt particulis q̄z ex arterijs: quare multis venarū nō associant arterie rami qui possint incidi sine illis. Et si associent adhuc: q: vena est maioꝛ magis extra sita pōt cōueniēter incidi sine arteria. s. z perrarū est q⁹ vena nō associetur arterie: z si aliqñ est tūc rami ipsius arterie sunt parui per quos nō cōgrue mā est apta fluere. Sunt aūt qui dñt q⁹ cōiter nō expresserūt nisi de arterijs: q: vtplm est q⁹ materia illa fluit per arterias z nō p venas: z positio huius est: q: mā ab inferioꝛibus ad superioꝛa fluens est calida z subtilis leuigans: s. talis raro fertur nisi per arterias. Et dicunt: q⁹ hi qui expresserunt de venis intellexerunt pulsatiles z non pulsatiles. ¶ Ad cognoscendū aūt arteriā per q̄z fluit z que est incidēda opz radentē caput. dixit Hal. in. 3°. terrapen. diligēter tangere arterias que sunt fm posteriuꝛ z que fm alterutrā partez: z que in fronte z fm timporā z quecūq̄z earū calidioꝛes tibi apparuerint extra alijs z magis pulsantes illas incide quecūq̄z vero in cute site sunt. i. in superficie z quiete sunt si partē earū inciderīs vt i cruribus fit in varicibus melius operaberis: z si in redundādo apparet tibi magnū vas vel q⁹ magis pulset infallāter eū icides. Cognoscit enim arteria p q̄z materia putat deferri ad oculos per ipsius dilatationē maioꝛē: z maxime per ipsius maioꝛem pulsum: z per ipsius caliditatez ad tactū maioꝛē inuētam: plm. n. sanguis fertur calidus z vapoꝛibus plenus ad caput. Aliqñ tñ mā frigida pōt ferri ad oculos p venas: s. plus per nō pulsatiles q̄z per pulsatiles. Et talis mā nec arteria vel vena per q̄z fertur pōt cognosci per predicta signa. Nam arteria si per eam fertur nō amplius pulsat. Neq̄z vena per amplius calefit: sed opz vt cognoscatur per maioꝛem plenitudinem z dilatationez. Scias tñ q⁹ si equaliter appareat arteria tempoꝛis z venarum equaliter deferre materiam ad oculos cum vena iuxta aurem: tunc melius est incidere venam vel arteriam timporis vel venā timporis: q: magis a propinquo z magis a proprietate portāt māz ad oculos. Et multo magis qñ per eas materia poꝛtaretur plusq̄z per illas. Si aūt magis ferat mā per venas vel arterias iuxta aures: tunc ille incidantur. ¶ Cognoscitur aūt que sit arteria ex arterijs timporum vel earuz que sunt iuxta aures per q̄z fertur materia per maioꝛem dilatationē z maioꝛem eius pulsum: z maioꝛē ipsius caliditatē si materia fuerit calida. ¶ Posuit aūt Aui. cōditiones obseruandas ad incisionem arterie faciendam: quaruz prima est q⁹ fiat qñ alia remedia nō cōtulerint. ¶ Scōa est qō p̄mittat sufficiens euacuatio corporis ad hoc vt nō possit trahi mā multa ad oculos vel ad caput per venas alias p̄e doloꝛe z agitatiōe facta in incisione. iō dixit Rasis .2°. continentis: hec incisio venarū dz fieri post eūonem totius corporis. ¶ Tertia cōditio est: ne fit tunc in capite doloꝛ fortis. Dixit enim Rasis .2°. continētis. Cum soda aduenit fortis in egritudinibus oculoꝝ nō curetur patiens cū extractiōe venarū timporū. sup. vel iuxta aures donec mitigetur soda: q: induceret patienti maximū nocumentum: p̄e doloꝛe enim incisiōis z sode posset trahi materia multa ad caput z oculos. Et posset prosterni virtus. ¶ Quarta conditio est: vt ferat mā per venas exterioꝛes. Nam si per venas que sunt intra craneū ferretur materia: incisio vene exterioꝛis nullius esset iuuamenti. ¶ Dixit enim Hal. 17°. terrapentice. si delatione vasoꝝ in profundo iacentium z in simul cum neruis desup⁹ ad oculos venientium fuerit h passio. Nil boꝝ. s. incisionis venarum possibile est gerere. Ideoq̄z difficile sanabilia oībus reumata talia sunt: q: per incisionem extrinsecam non tolluntur: q̄uis tamen incisio extrinsecarum deperse nō conferant in cursu reumatum per interioꝛes venas: per accidens tñ pōt dupliciter conferre vno modo qñ locus incisionis teneret diu apertus vt per illam viam fieret diuersio z mūdificatio. vnde posset sequi materie diminutio vel ipsius cōsumptio. Et sic remissio moꝛbi vel sanatio. Nam per talem incisionē diu apertam pōt fieri sufficiens diuersio propter colligantiā z ēt propinquitatem venarū extrinsecarū cū intrinsecis. Et hoc iam extitit notū per experientiā .2°. mō: q: talis incisio

ſubtrahit oculo de nutrimẽto. Et oculus carens illa parte ſubtracta cõuertit ſe ſupra mãm ſibi trãſmiſſam. Et ſi qua pars in ea eſt cõuertibilis i ſuũ nutrimẽtũ ꝓuertit ⁊ reſiduũ pro poſſe reſoluit ⁊ cõſumit. Scias tñ ꝙ aliqñ tm̃ teneꝰ locus inciſiõis apertus ꝙ tm̃ de nutrimẽto oculo ſubtrahit ꝙ oculus paruificaꝰ ſuperflue multũ. Et hoc cũ viderit medicus debet vulnus ſtatim cõſolidare. Sunt tñ quidam ad quorum oculos a venis intrinſecis tendunt valde parui rami. Et ab extrinſecis multi ⁊ magni. Et i iſtis inciſio ſuſpecta eſt de deſiccatione oculi ⁊ non poteſt hoc precognoſci.

¶ Modi aũt abſciſionis arterie vel vene multi ſunt: per inciſionem enim dupliciter fit: vno modo extirpando partem arterie vel vene. Alio modo ſolum incidendo: ita ꝙ nõ tota liter ſeparatur vna pars ab alia. Innuit aũt Aui. ꝙ arteriarum vel venarum: ſed ꝓprie arteriarum abſcindendarum aliqua eſt parua ⁊ aliqua magna. Et intelligens de paruis dixit: perueniaꝰ in inciſione ad finem in extirpatione eius: qz parue ſunt ex eis que extirpantur: de eis enim põt fieri extirpatio: eijciendo ẽt magnum fruſtum magne nõ pñt neqꝫ debẽt extirpari: qz quelibet magnarum eſt principiũ aliorũ multorũ ramorũ: quapropter ex ipſarũ extirpatiõe magnũ ſequeretur corpori nocumentũ: ſaltẽ per priuationẽ ſanguinis ⁊ ſpiritus ſoliti procedere ad plures partes capitis qui poſtea per iſtos ramos non procederent remoto trunco a quo oriebanꝰ. Ac etiam de magna arteria nõ poſſet magnũ fruſtuz extirpari niſi cum magno labore ⁊ dolore. Sufficit ergo vt que eſt ex magnis incidatur abſqꝫ extirpatione.

¶ Ad hoc aũt vt inciſio ſiue cũ extirpatiõe ſiue ſine ea fiat. oportet ſignare arteriam: deinde excarnando cutem perueniatur vſqꝫ ad ipſam ſic excarnatã: ⁊ ſic excarnatio facta ad ꝙ̃titatem duorum digitorũ: quo facto dixit Hal. iij°. terapenti. ſi quidem in redundando: vel qz magis pulſet apparet tibi ꝙ ſit magnum vas infallacius. i. ad effugiendũ errorem ei bronthuz. i. vinculi ſuperimmitte prius. ſup. ⁊ liga. Et ita abſcinde ꝙ medium. Et ſic innuit ꝙ ligatio vinculi fiat in duobus locis abinuicem diſtantibus. Et ſic voluit Meſue. ꝙ fiat ligatio in duobus locis. ſ. in vtroqꝫ extremo excarnationis. Fiant aũt vincula: dixit Halie. ex mã difficili putreſcibili ſicut de firico. facile. n. putreſcibiles cito decidunt a vaſis. Nos aũt volumus circũincarnatis eis decidere vinculũ: ideſt ⁊ nõ prius. Nã tunc caro que ſupernutrita eſt inciſis partibus vaſorũ ſuperpoſitio fit ⁊ claudit ora vaſorũ. Et cũ hoc factũ fuerit prouenit tps vinculis in periculoſe defluere. Si aũt ante defluerẽt nondũ clauſis oris vaſorum a carne illa inter ipſa ora vaſorũz orta ſequereꝰ fluxus ſanguinis multus ⁊ periculoſus. ¶ Auic. quoqꝫ dixit: qñ incidiꝫ vena ſuper timpus opz vt ligetur in primis: deinde abſcindaꝰ poſtqꝫ precеſſerit illud de quo preceſſit cõmemoratio. ſ. vt fiat poſt mundificationẽ ſufficientẽ corporis ⁊ capitis. Et opz vt ante inciſionem ſtringaꝰ cũ filo firicino ꝙ nõ eſt ea inferius in longitudine. ſ. verſus aduentuz arterie. Et dimittaꝰ ligatura i ipſa: deinde abſcindaꝰ qõ poſt ipſaz eſt. ſ. verſus oculũ. Et cũ putrefit. ſ. vinculũ: opz vt auferaꝰ ſtrictura: qz iam incarnatio facta eſt. Et ſic innuit ꝙ vna ligatura ſufficit. Debet aũt vinculum eſſe longuz: ita vt extra vulnus pendeat vt poſſit extrahi cũ neceſſe fuerit. Luz aũt. dixit Aui. qñ incidiꝫ vena intellexit de pulſatili. Nã in inciſione nõ pulſatilis nõ eſt neceſſaria ligatura. ¶ Dixit Hal. vbi ſupra. venas incidentes: nõ vt in arterijs neceſſariuz eſt ligare: ſz ſufficit aliarũ aliqua. ſ. vt ligeꝰ. ſ. cũ magna fuerit. Nã in venis non vt in arterijs cõtinuus motus aperit orifícia venarũ inciſarũ. Nã in venis cũ ſemel claudunt ora vel per ligaturã vel per farmaca ſtiptica cõcediꝫ carnẽ circuminnaſci. ſ. cito ⁊ maxime cũ imobilem habent ptẽ. ¶ Dixit Aui. in parua ſufficit. ſ. aliqñ vt in profundo ſcarificeꝰ qua tenus currat qõ in ea eſt ex ſanguine. Iſtud. n. qñqꝫ primũ eſt iuuameto vẽtoſarũ in nuca ſiue in collo cũ ſcarificatiõe. Et iuuameto ſanguiſugarũ ſuper frontẽ. Quidã aũt ſimul incidunt cutem ⁊ arteriã: deinde cauteriz̃ant cauterio arteriã: ſz nõ cauteriz̃ãt: ſz replent vulnus ſaldellis inuolutis in albugine oui vel nõ inuolutis. ¶ Et qdã ſine premiſſiõe inciſiõis ſolũ cauteriz̃ãt ⁊ ꝓfundãt cauteriũ vſqꝫ ad arteriã. ¶ Et Hili. dixit. fiat cauteriũ cũ iſtro aureo. Et modus quidez cauterij ſecurior eſt a timore fluxus ſanguinis: ⁊ ad ſanationẽ ẽt magis properat. Et ad apertiõis diuturnitatẽ materiam que in loco ⁊ vicinis exiſtentem magis cõſumit. Et ideo preeligẽdus eſt ſi cauteriũ patiaꝰ egrotãs. ¶ Ips aũt ad faciendum inciſionem maxime de arteria eligendus eſt temperatum ꝓprie in vere ⁊ aere exiſtente tranquillo. ¶ Dixit Aui. qñqꝫ neceſſariũ eſt cauteriũ. ſ. factũ ſuper cõmiſſura coronali capitis. Et hoc vt retineatur catarrus. Et hec neceſſitas erit qñ perſeuerantia obthalmie vel alterius egritudinis materialis oculi erit ꝓp perſeuerantiã catarri. Et hz veritatẽ ſi talis egritudo dependet a catarro ineſſe ⁊ conſeruari: vt. ſ. qz ſit facta a catarro ⁊ cõſeruet in perdurationẽ ab eo ꝙ continuã innouationẽ fluxus ſiue ẽt depẽdeat a catarro in cõſeruari: ſz nõ ineſſe: vt qz proceſſerit egritudo ab alio humore: ⁊ deinde catarrus ſit cã perſeuerãtie ⁊ durabilitatis eius. Et cõfert hoc cauteriũ cuiuſqꝫ humoris ſi ⁊ calidi ⁊ frigidi. ¶ Dixit. n. Aui. prima tertij. illud in quo diuerſe humorũ materie cõicant eſt cauteriũ. ſ. factũ in commiſſura coronali: ⁊ cã ſue cõferẽtie eſt: qz diuertit humorez a fluxu eius ad oculũ ad ꝓximũ locũ ⁊ illũ euacuat. In humoribus tñ frigidis magis laudaꝰ: eius. n. iuuamenta. Dixit Meſue. ſunt ſublimia ad egritudies frigidas flegmaticas. Et cõfert eis ⁊ in principio ⁊ in proceſſu. Sed in principio plus apparet cõferentia eius in eo: qz cum actuali caliditate frigiditatẽ minuit: ⁊ in mãm minuit: ſed in mã calida eius iuuamentũ apparet plus in proceſſu qꝫ in principio ⁊ fortaſſe pluſqꝫ in frigida in proceſſu eius. Et hoc ió qz mã calida eſt facilioris retractionis ⁊ diuerſionis citioris. Sed in principio nõ ſic apparet iuuamentum eius in calida mã pp quandam ignitionẽ ⁊ caliditatẽ qua mã acqrit ex cauterio. ¶ Et ſcias ꝙ cauteriũ factũ i fontanella colli ⁊ proprie qñ in ea ponitur laqueus ex experiẽtia repertum eſt eſſe multi iuuamenti: ⁊ fortaſſe maioris qꝫ cauterium cõmiſſure coronalis: qz ad longinquius. Et cum hoc eſt ſecurioris ſenſus: debent aũt diu teneri aperta. ¶ Qñqꝫ tñ loco cauterij ponuntur ẽt maxime in cõmiſſura coronali, medicamina rubificatiua ⁊ veſicantia: ⁊ cõferunt ſepe iterata. Et iuuamentũ eorum ⁊ cauterij apparet manifeſte ſiue mã fluat ad oculos per pãniculos exteriores vt clarum eſt ſiue etiã per interiores: qz mediante cõmiſſura mã que eſt ſub craneo educitur ad extra ipſum. ¶ Dixit Aui. qñ nõ ſufficit illud qõ fit de oibus. ſ. ſupradictis eũone diuerſiõe inciſiõe vene cauterio: ⁊ alijs fiat tunc flõmia de venis lachrimalis: ⁊ ex vena frontis vel prius de vna ⁊ poſtea de alia: ſi fuerit neceſſariũ. Nã per iſtarũ venarũ flobothomiam euacuaꝰ materia ex oculo per partẽ propinquã: ita vt ſi qua portio materie remãnſiet in oculo vel ei valde propinqua que foret cauſa perdurationis obthalmie ſic remoueat ⁊ ceſſet obthalmia perfecte.

¶ Et ſubdit. Cum tñ ventoſe nocre. i. vbi collũ iungit capiti: poſite ſint vltimi. i. magni iuuameti valde cũ ſcarificatione vel ſine ſm neceſſitatem quaſi voluerit ꝙ fiat ꝓdicta venarũ particulariũ flobothomia ⁊ ẽt poſtea vẽtoſarũ appoſitio. Vel eꝫ fiat vẽtoſarũ appoſitio ꝓdicta frequens. Et poſtea illarũ venarũ flobothomia. ¶ Et qdã dñt: ꝙ Auic. innuit ꝙ ſiue ſit neceſſaria flobothomia illarũ venaruz ſiue non: ⁊ ſiue fiat ſiue nõ: vtilis eſt valde poſt curationem predictã ⁊ inciſionẽ vene ⁊ cauteriũ frequẽs vẽtoſatio in loco dicto vt frequenter fiat diuerſio cuiuſcunqꝫ portiõis mãe que de nouo moueret ⁊ ad oculũ poſſet peruenire: valet ẽt appoſitio earum ante dictam curationẽ: vt ſupradictũ eſt.

¶ De

¶De cura obthalmie p localia ſm diuerſa tpa ei⁹. Cap. x.

EIntentione ad alterationem ꝛ ad localia. dixit Raſ. 2° continſ. aucto. Hali. obthalmia curaſ cū gñali curatiõe apoſtematum: q; apoſtema eſt. ¶Et Aui. dixit. penitus cura obthalmie eſt ſicut cura reliquo⁹ apoſtematũ ex repercuſſiõe primo ꝛ reſolutiõe ſcõo. Uerũtñ exigiť pp mẽbrũ ipm ſuperflua facilitas: q; vt dixit Sera. oculis eſt mẽbrũ multe leſiõis ꝛ eſt multi ſenſus. Et ppea dixit Aui. exigiť vt illõ qõ repellit ꝛ repercutiť: ꝛ qõ ſubtiliat: ꝛ qõ reſoluit: ꝛ qõ abſtergit nõ ſit laborioſi tactus ledẽs ſenſum faciẽs venire i eo aſperitatẽ. Et illud nõ cõplek niſi ſit ſtipticitas tẽperata ei⁹ qõ refrenat ꝛ repercutit: ꝛ niſi ſit mordicatio eius qõ reſoluit leuis parua. imo dixit ipſe melius eſt vt ſit in eo exiccatio ſine mordicatiõe. Et de violẽtia laboris eius frangaſ per id qõ ei admiſcef ex eis que ſunt ſicut albumẽ ouí ꝛ lac mulieris multũ ſuper cõfricatione collirij quo fit alchohol. i. cũ quo cõfricef collirĩũ ſuperlapidẽ: in quo diſſoluunť medicamina oculo⁹. ſ. ſief. ꝛ pulueres vt remoueanť ab eis durities ꝛ aſperitas: vel voluit Aui. q; collirĩũ vel ſief: ita ꝛ tñ ſua uiter cõfricef quouſq; illud qõ ex ſief diſſoluiť fiat ſicut alchohol ſubtile ꝛ oz cadere lac ab vbere ſup locum cõfricationis ꝛ nõ oz eſſe relevatũ in vaſe ne ſit coꝛreptum. ¶Dixit ſtaq; Meſue. quintã rem. ſ. intẽtionẽ predictã cõplẽt adminiſtratiões medicinarũ ſm intẽtiões diuerſas. ſ. diuerſificatas ſm diuerſa tpa obthalmie. In morbi. n. ꝓncipio vtẽdũ eſt repercuſſiuis: in qbus eſt facilitas ſm oẽm modũ adminiſtratiõis. Deinde vtendũ eſt reſolutiuis: ꝛ nõ euacuandi ſunt a permixtione iſtarũ duarũ intẽtionũ. Adminiſtrãda ſgit ſunt dixit Meſue. in ꝓncipio ſi mã fuerit calida que cũq; acuitatẽ ꝛ inflãmationẽ repimũt qualia ſunt endiuia ꝛ ſolatrum: ꝛ aqua roſata ꝛ lingua arietis ꝛ herba viol. ꝛ piſſilium infuſum in aqua roſata. hec oia ſingulariter vel cõiunctim in oleo roſ. cõquaſſata ꝛ oculis ſuperpoſita ſedãt ꝛ digerũt. Et in oculis diſtillek lac mulieris vel aſine albumẽ ouí ꝛ mucillago pſilij. ¶Dixit Halie. 13°. terrapen. ſi ex acri fuerit humoꝛe oculis albumẽ ouí ifunde vt expurgek cũ eo acre reuma. ¶Dixit Serap. poſt mũdificationẽ ſuffitiẽtẽ op3 vt redeamus ad oculos ꝛ diſtillemus in eis in ꝓncipio albumen ouí ſubtilẽ nocte tota. aut die toto ſi eſt poſſibile qõ eſt: q; hec curatio ſedat valde ꝛ facit quieſcere infirmũ. Et ſi ledit infirmũ aliquid humiditatis mordicatiue ſedat eam ꝛ abſtergit ipſam. Et dixit ſm hãc ſiñitudinẽ cõuenit lac mulieris qñ diſtillať in oculis ſolũ aut cũ ſief. albo. ſ. ſine opio. ¶Et dixit. ſi fuerit adhuc currẽs mã op3 vt ponamus ſupra oculũ empl'm de foliijs ſolatri virge paſtoris arnoglooſe endiuie vel portulace. Aut de foliijs xanni ꝛ foliijs vitis recẽtib⁹ cũ foliijs citonij ꝛ piri recẽtibus: ꝛ qñq; miſcenť cũ farina ordei ꝛ oleo roſato. Et confert multũ qñ mutať ſtatim. i. ſepe. Et abluať facies cũ aq̃ roſata ꝛ aqua vehemẽtis frigoris mixta cũ pauco aceto. Aut cũ aqua decoctiõis papaueris ꝛ aqua pluuiali. Et ad ſummũ conferũt in ꝓncipio medicine faciẽtes ſtipticitatẽ q̃ prohibẽt mãm. ¶Et dixit Serapio ſi apoſtema fuerit in palpebris remanẽs hoc eſt: q; fuerit magnũ: ita vt ẽt ꝓhibẽdat palpebras vel ita vt extẽdat oculos ad palpebras. Nõ eſt negandũ qn mithe ꝛ aloe ꝛ ſandalis rubeis acatia gũmi arabico opio ꝛ ſaufel cũ aqua virge paſtoris ꝛ ſolatri. Qõ ſi dolor ꝛ pulſatio fuerit difficilis diſſoluemus linimentũ. ſ. predictũ ꝛ reſoluemus ipſum in ſucco mãdragore aut lactucis precipue in ꝓncipio egritudinis. ¶Dixit Joãni. Cũ materie fluentes ad oculũ ſunt calide ſuperponank fronti medicine frigide multe ſtipticitatis. ¶Filius meſuay. Cũ reuma calidũ fluit ad oculos coquank folia ppũ in aceto ꝛ piſtata ſuperponank. ¶Dixit Hal. 5°. practice poſt flõmiam vtere medicaminibus q̃ acumẽ ſedẽt ꝛ calorẽ molliãt: vñ albumẽ ouí tenue illi inſtilla. ¶Dixit Aui. qñq; ſ. i ꝓncipio adminiſtrenť cõglutinatiua ꝛ ꝓmẽſuratiua tẽperatiua acuitatis mãerũ: vt ſunt medicine frigide: qbus ẽt vtẽdũ eẽt nõ ſolũ in ꝓncipio: ſz in ꝓceſſu qñq; ex aliqua cã puta ſi mã acuta mordicatiua reperiret in oculo ꝛ timeret de excoꝛiatiõe vel vlceratiõe. Et voluit vt notũ eſt iſta debere appꝛoximari in mã calida acuta. Nã ſi mã nõ eſſet talis iſta nõ cõperẽt ẽt in ꝓncipio. Et p cõglutinatiua intellexit Aui. inuiſcatiua. Nam medicine cõmẽſuratiue debẽt habere ſubſtãtiã cũ viſcoſitate quadã per ſe vel oz eẽ mixte cũ eis. Et hoc vt illa viſcoſitate mediãte diutius in oculo moꝛenť. Et ſuperficiem oculi leniãt: ꝛ de harũ mã dixit Aui. ſunt gña lactis ꝛ albugo ouí. Inter que duo cõparãdo Raſ. 2°. continẽtis. dixit lac eſſe magis cõueniẽs in cura obthalmie. Aui. vero dixit q; albugo ouí eſt magis cõueniens. Uerũ eſt q; diuerſis reſpectibus lac põt eſſe melius albugine: ꝛ conuerſo. Et innuit Aui. q; qñ indigetur aliquali abſterſiõe ꝛ nõ multa opilatiõe poꝛoꝛũ tunc lac eſt melius: q; in ipſo eſt aliqualis abſterſio ꝛ nõ eſt multũ opilatiuũ: immo parũ. Sz in albugine ouí nõ eſt abſterſio de qua fit curãdũ vel ſaltẽ in cõparatiõe ad lac. ſz in eo eſt maioꝛ opilatio. Et iõ qñ nõ eſt cura de opilatiõe poꝛoꝛũ: tũc albugo ouí ẽ melioꝛ. Eſſet aũt hoc aut qñ mã nõ eſt multa: ſed eſt ledens cum multa acuitate ꝛ mordicatione. Nã in hoc caſu nõ timeť pp paucitatez mãe poꝛoꝛũ opilatio. Et pp acuitatem eget maioꝛi infrigidatione. Et albugo ouí eſt frigidioꝛ lacte: cuz aũt mã eſſet multa ſiue cũ acuitate foꝛti ſiue cum debili lac eſt melius: ſm ergo intentionẽ predictã dixit Aui. albugo ouí eſt melioꝛ lacte ꝛ ſi ſit lac abſterſiuũ. Albumen. n. ouí aggregat. ſ. ſedationẽ acuitatis cũ lenificatiõe ꝛ applanatiõe ſua ſi nõ adheſerit ꝛ nõ conſtrinxerit poꝛos. ſ. nimis. Et dixit. de lacte nõ eſt cõueniens: vt dimittať diſtillatio eius in oculo tpe longo: q; cito coꝛrũpiť ꝛ coꝛruptũ noceret: immo op3 vt renoueť oi hoꝛa. Sed albugo ouí nõ eget hac frequẽti renouatione: q; nõ eſt ſic coꝛruptibilis: ꝛ ideo ſi dimittatur in oculo aliquibus hoꝛis nõ nocet: lac aũt muliebꝛe eſt melius alijs. Et ex eo illud eſt melius in materijs acutis: qõ eſt frigidius ꝛ humidius: ꝛ illud eſt lac mulieris que peperit puellaz ꝛ lactat eam ſiue aliam puellam. Nam lac parturientis que poſtea non lactat nõ eſt bonũ. Et mulier oz eſſe cõuenienter diſtãs a partu: vt poſt tres menſes. Nec tamen multum remota a partu: q; non poſt annum vnum. Et ſi pro tunc nutriatur nutrimentis frigidis ꝛ humidis lac conuenientius erit.

¶Dicunt autem de albugine ouí accipiendum eſſe qõ eſt ſubtile: q; ſubile: vt dixit Raſis. 2°. continentis: magis penetrat ꝛ non ſic opilat. ¶Dixit Auicenna oleum roſatum eſt huius generis. ſ. q; infrigidat ꝛ applanat ꝛ mitigat. Nõ autem q; maturet ꝛ reſoluat. Supra autẽ. Aui. dixit: oportet vt ex toto elongetur oleum a capite patiẽtis obthalmia: quoniam ipſum eſt vehementis nocumẽti ꝛ diſtillatio olei in aurem etiam ſi ſit oleum roſatum: eſt valde magni nocumenti: quoniaz magis facit obthalmiam: adeo vt alias frãgat tunicas. Et Halie. dixit. 13°. terrapenti. ſicut ſcribitur a Rab. in particula nona. in curatione apoſtematum oculoꝛum ꝛ oꝛis nullo modo intret aliquid oleoꝛuz. ¶Propter hec dicunt quidam: q; oleum conſideratum rõne ſue oleagineitatis ꝛ viſcoſitatis ſue ſubſtantie nullum oleum appꝛoximatum capiti fronti vel oculis vel auribus deſtillatuz cõfert: ſed nocet: quia multum opilat poꝛos per ſuam inuiſcationem ꝛ adherentiam: ꝛ ſi augmentuz efficit in obthalmia prohibendo exalationem: ꝛ cum hoc etiam mordicat oculum intus in eo poſitum. Et ſic ad attractionem facit materie ad ipſum. Sed dicunt q; oleum cõſideratuz ſub rõne ſue virtutis innate vel acquiſite per medicinas põt cõferre: maxime autem quando de futura obthalmia timeret que nõdum incepit. Nam in tali caſu poteſt oleum appꝛoximari

De lacte ꝛ albumine ouí ꝛ oꝛoꝛũ cõparatiõe ad inuicem.

Utrũ oleũ conueniat in cura obthalmie.

capiti:z ēt distillari in aurem calidum vel frigidū:prout dispositio exigit. Et precipue si materia ab inferioribꝰ sit ascēsura caput. Sed si mā esset in capite contenta melius est ab oleis desistere ne mā augeaf per prohibitionē euaporationis. Et qz si materia in capite esset frigida oleū calidū ipsaz dissoluēdo fluere faceret:z frigidū amplius compingeret z conculcaret. Et si materia esset calida calidū oleum eam inflāmaret. Et frigidum eam cōculcaret. Et fortasse experimēdo faceret eam ad oculos fluere citius:sicut experientia apparet sepe per frigida applicata capiti in calidis passiōibus capitis materiam ad oculos fluere z facere obthalmiaz. Et maxime qñ materia calida in capite est multa. Nam si esset pauca posset oleum frigidum eam ad inferiora pellere. Sicut etiam materia frigida in capite si valde pauca foret:posset oleum calidū eam resolvere:z dicunt q obthalmia actu existente si est a materia calida nullū oleum est capiti fronti vel auribus approximandū nedū oculis:qz adderet ad discrasiam. Similiter neqz frigidum propter causas. Et q̄ꝫto materia esset amplior tanto magis noceret augendo fluxū. Et maxime qñ materia esset locata z fluxa tota. Nam tunc non est necessarium approximare oleuz capiti fronti vel auribus cum sola intentio remansit circa oculos:z materiam in eis locatam. Nec ad eam resoluendam est necesse oleum intus in oculis ponere cum non absoluatur aliqō oleorum a mordicatione oculoruz. Et multa medicamina habemus intus potentia oculoruz approximari sine mordicatione z nocumento habentia resoluere materiam illam minus etiā in obthalmia adhuc fiente intus in oculo oleū administrādum est. Sed bene concedunt in fiente in obthalmia z adhuc in facta oleū ab extra supra oculos approximari posse cum cautella ne oculum ingredi possit. Et si pro hac cautela miscentur cum removentibus mordicationem eius erit melius vt cum lacte. Et ad hunc finem dixit Raf.2°.continentis:q folia violarum recentia cū lacte iuvencule z oleo rosato madefacta vel bombax madefactus z expressus i eis oculis superponaf scilicet in obthalmia fiēte z hoc in principio. z desuper positiōe olei oculis in obthalmia facta patebit cum cura eius ponetur ea existente in declinatione.

¶ Dixit haly.5°.practice.de approximandis in principio post flōmiam vtere medicaminibus que acumen sedēt z calorē molliant:vnde albumē oui tenue illi instilla z collirīū albū. z hoc fac vsqꝫ in tertiū diē. ¶ Item Sali.vt ponitur scō cōtinē.dixit post flōmiam pone in oculum sief album. ¶ Et Serapio dixit:instillemus i oculo albumē oui subtile. Et fm hanc similitudinē cōfert lac mulieris cū sief albo. ¶ Alex.dixit:vtere bis collirijs nō solū in oculo:sed extra oculū. Et Meſ.dixit:post diem vtere distillatione sief albi. ¶ Avi.aūt dixit:opz vt q̄ꝫtū possibile ē retardef in obthalmia collirioruū administratio vsqꝫ ad tres dies. Et loquif de collirijs repercussiuis:qz illo tpe non oz fieri vsus resolutiorū. Sed dixit:ipse sufficiat tūc regimen predictū ex eūonibus z attractiōe materie ad extrema z mora q̄ꝫ diximus locoruū.s.obscuroꝝ z dispositionū.s.situū vel ēt dispōnū.i.totius regiminis dicti. Deinde post illud.s.si administrentur collīria nō erit malū:plerūqꝫ.n.sanaf obthalmia his rebus absqꝫ alia cura.i.absqꝫ collirijs. Et Jesus haly.dixit:nō opz vti in primis diebus nisi albumine oui qō est vtile in principio. z silr Avi.vt supra docuit ab albumine oui incipere magis tñ infra dixit. In initio fiet emplm oculis ex frigidis. Et si nō sufficit succoꝝ expressionū frigidarū emplastratio super oculo fiat tūc distillatio eoruū in ipso:deinde albumen oui solū z cuz lacte asine immittatur. Et nō dixit sic qz vel velit ab istis eē incipiēdū:qz imo incipiēdū est ab albumine ouis:sz sic dixit:vt cōpleret sermonē quē de ipsis inceperat. Sed cum ēt posuit in eis cañ.dicēs nō cōsequaris in eis finē.s.neqꝫ quoad gradum vltimū repercussiōis:neqꝫ ēt quo ad tps cōtinuationis eoꝝ vt transcēdas cum eis tēpus

principij ne accidāt inde nocumēta dicta supra.s.de infrigidatione tunicarū oculi:z cōpactiōe materie in eis z augmēto doloris. Qui aūt dixerūt de vsu collirij albi intellexerūt de eo:qō sit ex cerusa amillo z albumine ouis:z de similibus. ¶ Propter predicta dicunt q melius z infallacius est non approximare olea neqꝫ aliqua localia oculo ante tertiū diē qñ si approximatur resolutiuum eo tpe magis attrahit q̄ resolvit. Et si repercussiuū prohibet dissolui ex loco qō de per se dissolueretur. Et apostemate enim oculoꝝ ēt in principio aliquid per poros dissoluif z resudat pp tunice oculi raritatem. Et hoc dicunt nisi cogat ad approximationem localium. Aut obthalmie magnitudo z materie multe apparatio ad fluendum:vnde fit timor de magna apostematione oculi. Naz in hoc casu statim ab ipso principio ēt nō premissa euacuatione repercussiua debent approximari:tñ cuz omni facilitate incipiendo ab approximatione eoruū de foris super oculo. Et vbi hoc nō sufficeret vel non ertimaret medicus a principio debere sufficere tunc instillandū est in oculum albumen ouis subtile. Aut aqua rosata. Que si adhuc nō sufficiunt addēdū est cū eis sief albū. Et Raf.2°.cōtinētis:docuit facere sief albū qō est mirabile ex cerusa sufumigata cū cāfora liniendo ex ea vas vitreū suffumigādo euz cū pauca cāphora tribus diebus.s.oi die bis vel ter.deinde recipiē ei⁹ pars.i.z amidi.pars.s.z gūmi arabici pars vnius sextam z componunf cū aqua rosata. Aut nisi cogat nos vehemētia doloris. Nam tūc in principio facta flobothomia cogimur incipere a collirio albo sine opio:z fi non sufficit cū opio:z prout infra in intētiōe ad accidētia dicet. ¶ Hic aūt dicendū q si obthalmia nō fuerit fortis:sz benigna absqꝫ multitudine materie z paruitate doloris desistēdū est a localib⁹ z intus z extra. Qō si aliquātulū pravior fuerit vtendū est repercussiuis exterius. Et si adhuc prauitas eius est maior vtēdū est eis ēt ab intus incipiendo a leuioribus:z gradatim addēdo fm additionē prauitatis ei⁹. ¶ Et de repercussiuis apponēdis ab extra supra palpebrā sunt:dixit Alexāder.lac mulieris cū vitello ouis z oleo rosato z viola. Et ex eis sunt folia tassibarbasi oculo emplastrata:aut folia indiuie:aut folia rubi:aut corrigiole vel plātaginis rose vel sumach cū aqua rosata dissoluta violez herba earum cum aqua rosata cocta malum vel citonium crudum pistatum. Aut ēt coctum solum:vel cum aqua rosata. Et fortiora p̄dictis sunt lactuca z portulaca z semperuiua z vermicularis. Et adhuc fortiora sunt folia mandragore vel iusquiami:quibus vtendū est in vehemētia doloris:dixit tñ Avi.nō administrentur in principio inspissantia fortia:z que sunt vehementer stiptica:qñ inspissant tunicas z prohibent resolutionē z augent dolorem. Et proprie cū dolor est fortis:qz tunc significatur materia multa in quo casu ēt debilia stiptica nō cōuenient:qz nō pñt repellere multam materiam. Et cū hoc pñt nocere inspissando tunicas oculi z constringendo materiam in eis. Et hoc maxime habet veritatem si approximentur ante euacuationem. ¶ Dixit Jesus haly.ea quorum restrictio est vehemens nō permittuntur.s.in cura obthalmie:qz nocumentū maius est vtilitate eoruū:qz generant asperitatem in oculo.cum aliqñ ponunf in aliquibus medicinis que acuunt visum. Et stiptica debilia in principio:sz non cōueniant inquātum stipticatē si de se accipiantur frigida:z in forma humida vel mixta cū obtundentibus ipsorum siccitatem possunt approximari. Et talia stiptica debilia si fuerint recētia meliora erūt siccis. Et ista auctores in talibus collirijs ponūt rosas recētes. Eisto modo miscenf cum albumine ouis vt tollatur nocumētum siccitatis ab eis. In obtalmia tñ colerica vsus stipticoꝝ est securior. Qō si aliqñ erratum fuerit in administratione stipticorum fortium:vel etiam debilium nimis continuatorū vaporetur oculus cum aqua calida. immo dixit Avi. si materia fluens fuerit calida vehemētis caliditatis z tenuitatis

administrent

¶ministrent epithimata vehementis stipticitatis: sicut de Gallis balaustijs ⁊ tribulis. Nã emplastrũ ex his cursibus flurũ appositũ maximã hz efficatiam: ⁊ intellexit proprie de his que apponunt fronti ⁊ tymporibus. ¶Dixit Hal. vt scribit .2°. cõtinẽtis. Non laueñt oculi in obthalmia ⁊ pustulis cũ aqua frigida: qz facit occultare mãm in eis. Et prohibet ne cortices eradicent a pustulis. ¶Dixit Aui. in cerũ sup frontem supple ⁊ tympora ponunt apocrustica. Et proprie si via effusiõis materie est velamen extrinsecũ. s. crustica stringunt viã ductus: qua stricta mã fluere nõ põt. Et ideo aliqñ ista sufficiunt pp qd necessaria fit incisio vene vel arterie per qã fluit materia. Et tũ ab appositione istorũ medicus incipere dz. Et ad hunc finem possunt approximari oi tpe quo fluxus materie adest. Aliud qõ acquiritur ex eis est: qz iuuant in repellendo materiam ⁊ repercutiẽdo: ⁊ ad hunc finem cõueniunt solũ in principio. Et in dictis verbis. A. innuit qd si fluxus materie fieret per velamẽ intrinsecum apocrustica nõ apponunt: qz cũ hoc qd nõ iuuant põt vehemẽter nocere repercutiẽdo mãm versus cerebrũ ⁊ versus neruos opticos. Et in hoc casu Hiliber. dixit. nõ approximet in cornu capitis aliqõ repercussiuũ violẽtũ ne repercutiatur mã ad neruos apticos: ⁊ sit cã perpetue cecitatis. ¶Et scias qd ẽt apocrustica apposita super frontẽ ẽt fluxum per velamen extrinsecũ in aliquo casu nocerẽt. Et hoc qñ de mã fluente in oculo ⁊ partibus medijs inter oculũ ⁊ frontem esset aggregata multa mã: eo qd impedirẽt apocrustica appositis oculis a repercussione fluenti materie: vñ mã contenta magis cõpingeret: immo ẽt possent esse cã expressiõis illius materie versus oculũ: ⁊ sic augmẽti obthalmie. Unde de eis loquens Mesue dixit interdum nocẽt: qñ eã que iam descendit mãm aggregant ⁊ stringunt in tunicis oculorum. Hec aũt medicus cognoscere põt cũ extimatiõe bona. Attamẽ si approximari debẽt tutius est qd apponãt in pncipio initiante anteqz oculus ⁊ partes a superiore vicine eirepleant. Aut vt tardet eorũ appositio vsqz ad finẽ augmenti qñ iam intẽtio ad resoluẽdum occurrit: qñ tunc eis appositis possumus securius resolutiuis vti ⁊ fortioribus: qz nõ permittunt resolutiua ẽt fortia attrahere. Et qz vt dicunt quidam teneat vicem stipticorũ que debẽt ẽt illa bona cũ resolutiuis misceri. ¶Et dicunt quidaz qd in hoie macre ⁊ extenuate frontis predicta apocrustica sunt securiora ⁊ fortius impzimẽtia. In pingui aũt ⁊ carnosa fronte nõ sic impzimũt ⁊ põt esse cã expressiõis materie cõtente circa frontem eoz versus oculũ: ⁊ ista medicamina a qbusdaz frõtaria vocant noie sumpto a loco. Et mã eoz sm. A. est sicut cortex bateche ⁊ sief memithe: ⁊ sicut felligi barax ⁊ aloes ⁊ seni: ⁊ crocus: ⁊ sarcocolla: ⁊ aque que sunt sicut aqua solatri ⁊ virge pastoris: ⁊ sicut rãnus ⁊ solatrũ ⁊ citonium: ⁊ similia. ¶Frontarium vtile. R. olei rosati nenufarini ⁊ mãdragorati aã. ʒ. i. aque rosate ⁊ nenufaris. aã. ʒ. s. succi lactuce ⁊ endivie aã. ʒ. i. ⁊ parũ lactis mulieris femellam lactãtis ⁊ misceant. Et in eis intingant pãni linei subtiles ⁊ applicentur fronti ⁊ tymporibus nocte: mane autez remoueant. ¶Dixit Auic. iam expertum est qd arbor que grece dicitur atata ⁊ siriace aseck. ⁊ est tribulus in principio obthalmie calide ⁊ inflãmationis eius est cõueniens cũ aqua rosata ⁊ succaro. Et vide de eo a Serapi. ¶Dixit Dias. succus tribulorum nobilibus collirijs admiscetur: plus tñ in vsũ est succus memithe. quidam dicunt qd est oleastrum. de quo vide a Dias. capitulo de algalea.

Becura in augmento. s. factis eũonibus ⁊ diuersionibus mã vt multũ minorata nec amplius fluẽs poteris dicere qd sit in declinatione: ⁊ erit vtẽdum resolutiuis sicut in cura declinatiõis dicetur. Si aũt in illis tribus diebus factis que supra dicta sunt debere fieri in principio obthalmia nõ declinat: tũc extimãdũ est qd ipsa sit i augmẽto. Debinc vtendũ erit medicinis q̃ in augmẽto cõueniũt: in qbus sit repercussio cũ resolutiõe sm can. curatiõis apatũ in augmẽto eorũ. s. vt in principio augmẽti resolutiua respectu apocrusticorũ sunt pauca ⁊ remissa. Et debinc gradatim fiat in resolutiuis additio. ita tñ qd apocrustica excedãt resolutiua vsqz ad finẽ augmẽti. ¶Cognoscit aũt qd iaz sit augmentũ cũ oculi lippitudinẽ habere ceperint: iz nõ integre ⁊ rursus lachrimarũ subtiliũ acutarũ nõ est pseuerantia sicut prius. Et q̃to plus procedit in augmẽto lippitudinis ⁊ diminutiõe cursus lachrimarũ dictarũ tãto plus procedit augmentũ versus eius finẽ. Addendũ ergo est cũ apocrusticis aliqua resolutiua que auctores aliqñ maturatiua vocãt iz nõ proprie. Nã maturatiua proprie nõ debẽt approximari postq̃z obthalmia per resolutiua curari nõ põt. Utẽdum ergo est in principio augmẽti mica panis similaginei i aqua frigida infusa donec bñ infundat ea: deinde expressa ⁊ suppetia extẽsa subtili oc'o superponat. ¶Dixit Aui. cũ repueris mãm per eũationẽ ⁊ diuersionẽ ⁊ apocrusticoz appositionẽ: tũc gradatim tende ad maturatiua. i. resolutiua debilia: sorte ab auctoribus dicta maturatiua: qz si resoluere nõ põt preparãt ad maturationẽ propriarũ. Et dixit: ista resolutio sit prius mixta cũ apocrusticis: in quorũ mixtiõe sit gradatio a minori resolutiõe ad maiorez. Et dixit: sit in primis resolutinorũ cõmixtio cõueniẽs cũ aliquo apocrustico qõ sit sicut aqua rosata: vt verbi gr̃a: sumat aque ros. ptes. iiij. ⁊ aque camomille pars. i. deinde sumat ptes tres aque ros. ⁊ aque camomille pars. j. ⁊ postea aque rosate ptes. ij. ⁊ aque camomille pars. j. Et cõsiliter in alijs: dixit Aui. de apponẽdis in principio augmẽti. In generib9 lactis est virtus maturatiõis. i. leuis resolutiõis p ptẽ serosam. Et dixit i mucillagine psilij cũ sua repercussiõe est maturatio. i. resolutio quedã. Et dixit q̃dã qz nõ p se: iz p accidẽs reflectẽdo intus calorem q postea resoluit. Et dixit. mucillago seminis citonioz est vehemẽtioris resolutiõis q̃z ipa: qz minus frigida. ¶Dixit Raz. 2°. cõtinẽtis. Aqua decoctiõis fenugreci alleuiat mitigat ⁊ dissoluit tẽperate. Et ppea multũ mitigat dolores oculoz ⁊ inducit sommũ ipa bona. i. p accidẽs remoto dolore. ¶Et Aui. dixit aqua fenugreci. i. decoctio vel mucillago eius bõa est maturatiõi: ⁊ est sedatiua doloris. s. suauiter resoluẽdo: ⁊ nõ est in ipsa attractio: qz nõ est intẽse caliditatis. Neqz est mordicatiua: immo aggregat cũ lenificatione ⁊ maturatiõe sua vt fiat planũ. s. oculũ quare inter maturatiua dignior est vt ab ipsa incipiat. Nõ intelligens ab ipsa sola: iz cũ tẽperãtibus caliditatẽ eius: vel qd ab ipa incipiat sola nõ qdem in principio augmẽti iz versus eius finẽ cũ iam resolutione indiget maiori. ¶Dixit Almã. ẽ. si hec nõ sufficerint. s. que dicta sunt fieri in principio: iz perueniret ad augmẽtũ: collirijs albũ. s. illud qõ ibi descripsit i lacte dissolutũ in oculo pone. ¶Dixit Serap. Cũ ꝑsequitur egritudo declinationẽ nõ intelligẽs de declinatione morbi: sed diminutiõe cursus materie ministremus cũ predictis. s. repercussiuis medicinas solutiuas. i. resolutiuas sicut est vitellus ouj positus super oculos cum oleo ros. mixtus: aut coriãdrum humidum. i. recens ⁊ farina ordei ⁊ mellilotũ ⁊ cime. i. flores camomille ⁊ viole sicce ⁊ silia. Et subdit. in declinatiõe vo. s. pcedẽte augmẽto ⁊ declinãte fluxu qñ dixit mã facimus eis alchohol cũ sarcocolla nutrita cũ lacte mulieris vel asine: lac tñ asine ẽ hũidi9 lacte mulieris qñ misceat cũ amillo ⁊ zuccaro. Et subdit: ⁊ post paululũ qñ plus minuit mã a fluxu. Et ẽ vltimũ egritudis. s. ẽ finis augmẽti: facim9. n. alchohol cũ medicamine ꝑdicto postq̃z misceamus ei oc memithe ⁊ zaffrano parũ: qñ iste medicine. s. simul ꝑposite cũ stipticitate q̃ est in eis digerũt ⁊ resoluũt qõ remãsit de supfluitate i ipo mẽbro. Et h̃ medicamen vocat puluis citrin9. Et opz dixit serap. vt ꝑsiderem9 ꝑpositionẽ eius bene. Nam si fuerit stipticitas in eo plus. s. necessaria

subtilia ipm.i.distępera vel liquefac ipm cū albumine oui ⁊ lacte:⁊ ñ sit stipticitas in eo diminuta.i.nō sic necessaria ⁊ pro qz apparet in eo digestio multa:tūc opz vt inspissent'.i. approximentˉ spissa sicut sunt ⁊ nō subtilientˉ cū predictis. ⁊ subdit serap.ꝑm plurimū i die pro minuit hec egritudo qñ adhibentˉ he medicine.s.rłatiter ⁊ ordinate in cura ꝓce dēdo. ¶Et ppea dixit noiat' hoc medicamē mututimur.i. in die suo cōferēs. ¶Scias q medicamē de fenugreco ⁊ se mine citonioꝝ est medicamē vtile ⁊ expertuz in augmento obthalmie qñ ꝓponit' hoc mō vz in principio augmēti. ℞. decoctiōis seminis citonioꝝ vel mucillaginis eoꝝ.pt.iij.de coctiōis vł mucillaginis fenugreci pt.j.⁊ ponat' ex eis i ocu lo:⁊ petie ēt in eis infuse desup ponant':⁊ renouent' frequē ter. In medio vero augmēti. ℞. decoctiōis seminis citonio rū.pt.ij.⁊ decoctiōis fenugreci.pt.j.⁊ fiat silr. Et in fine au gmēti. ℞. ǒ vtraqz earū equalr. ¶Aliud. Recipe decoctio nis cozone regie.pt.i.aque ros.pt.ij.⁊ vtere in pncipio au gmēti ⁊ in medio eius vtere equalr. Et in fine adde parūp. aquā melliloti supra aquarū ros. ¶Aliud ad idē. ℞. aque decoctiōis pſilj:⁊ aqua decoctiōis florū camomille ⁊ vtere eis ꝑm predictā cōsiderationem. ¶Dixit Aui. si necessariū est ingrossare aliquid ex illo.s.aliquo medicamine vt sit ma gis resolutiuum fiat istud cū mucillaginibus. Et hoc iō qz sunt magis grosse q̄z decoctiōes. Et res resolutiua grossioꝝ existens:qz magis adheret efficitur magis resolutiua. Et si fuerit magis necessarium infrigidare fiat illud cum succis frigidis supradictis.

De cura vero obthalmie calide in statu.dixit.A. postea transit a fine augmēti ad pri mū statū in quo nōdū mā est perfecte digesta:vł ēt postea.s. ante finem augmēti:qz a medio eis versus finē ipsius trāsit ab hoc qō est dictū ad decoctionē melliloti i qua dissoluta fit sarcocolla alba:qz ē melioꝝ alijs:⁊ ꝓprie qñ est nutrita.i. infusa ⁊ dissoluta in lacte mulieris ⁊ asine:qz p hāc infusio nez remittit' ab acuitate sua. ¶Scias tñ q ꝑm Jhm haly. rauēdū est ab vsu pulueris sarcocolle:aut alijs pulueribus in quibus ipsa sit qz inducit patiēti nocumētū vsus eius in principio ⁊ in ascensu.i.augmēto. ¶Dicunt quidā in prin cipio ⁊ augmento maxime vsqz ad mediuz:⁊ in obthalmia calida nō cōpetit sarcocolla:qz nimis calida ⁊ nimis resolu tiua. Et talia vsqz ad dicta tempora:vt supra patuit:nō con ueniūt. In fine tñ augmēti:qz materia plus cessauit a fluxu: ⁊ acquisiuit aliquid de digestione competere pōt:qz iuuat ad complenduz digestionem ⁊ partem materie iam digeste abstergit ⁊ resoluit:sed tñ non debet approximari:sola sed mixta cum decoctione melliloti ⁊ similium. ¶Alij:vero di cunt pro certo non esse vtendum ea in principio nec in au gmento quousqz lippitudo incipiat apparere que egeat ab stersiōe. Et propterea si reperiat' sarcocolla posita ab aucto ribus in aliquibus medicinis valentibus in principio ⁊ au gmento ante apparitionem lippitudinis dicte nō est ab eis posita vt per se operetur:sed ad coarctionē medicinarū nar coticarū vel aliarū frigidarū. ¶Dixit Mesue. si signū ma turatiōis vere.i.digestionis qō est effusio lippitudinis:⁊ oī no abscissio lachrimarū subtiliū acutarū fuerit:tūc balnea tio.s.vaporatiōis vel fomentatiōis est medicamen verū sub tiliat enim ⁊ resoluit mās. Et est ei tūc medicamen ꝓpriuz plus alijs:⁊ ꝓprie cū mucillagine fenugreci ⁊ seminis lini. Et non pretermittat' administratio balnei. Est enim nobile ad obthalmiā. sicut Jpo. dixit. Et ꝓprie post cozporis mū dificationē:volūt.n.quidā q q̄zdis precesserint euacuatio nes in principio ⁊ augmēto adhuc cū dz fieri trāsitus ad re soluētia ad maiorē securitatē cozpus iterū dz mundificari. Et de ista intellexit Mesue cū dixit:maxime post cozporis mūdificationē. ¶Dixit Paulus. Cū minuit' augmētū col lirzādus est oculus cū medicina spice. Et calefac locū cum aqua decoctiōis fenugreci ⁊ cozone regie. ¶Dixit Aui. de medicamētis iuuatiuis est euaporatio ex aquis tepidis cum spongia aut lana vel bombace:⁊ silibus. Et spongia melior est in processu:qz in ea aliqua est exiccatio ⁊ aqua cū qua fit euaporatio est decoctio melliloti ⁊ fenugreci. Est.n. vtilis in cōferendo. Dicunt quidaz.s.in tpe administratiōis:qz in resoluēdo debemus incipere a debilioribus vt ab euapora tiōe cū aqua tepida sola. Deinde cū aqua decoctionis melli loti ⁊ fenugreci:aut cū opio emplastrato cū medula panis. ⁊ dixit qñqz administratio euaporatiōis semel facta vel bis satis sufficit:⁊ qñqz ē necessariū vt pluries iteret:⁊ hoc ex ꝑm fortitudinē ⁊ debilitatē obthalmie. ¶Dicunt quidam debilitas ⁊ fortitudo obthalmie qñqz sumit' ex parte multi tudinis ⁊ paucitatis materie. Et tūc in debili plus possu mus vti euaporatiōe q̄z in forti:qz debilez pp paucitatē ma terie possibile est in totū resolui. In forti vero minus ⁊ ma xime si adhuc aliquid mā fluit:timetur enim inde fluxus au gmentum. Dixit enim Raſ.1° cōtinentis vsus calefactiōis cōsueuit dolores oculoꝝ mitigare ad tps aliqō. Sed ñ ei hoc trahit ad locū mām aliaz de locis vicinis. Et iō docuit Halie.in cōmento asso.oculorum dolores ⁊c.cuz semel aut bis facta euaporatione fluxus cū dolor augetur illico est ab ea desistendum. ¶Et qñqz sumitur debilitas ⁊ fortitudo obthalmie ex parte accidentium precipue doloris. Et tunc si non est aliquid prohibens euaporationē:maxime ex par te fluxus materie vel multitudinis eius:tūc in forti obthal mie debemus vti fomentatione frequenti:⁊ rara in debili. vnde secundo continentis:dixit Raſ.calefacere si dolor est violentus sepius iuuat. Sed si dolor est paruus sufficit se mel aut bis calefacere:hoc tamen.s.frequens calefactio in forti debet esse post sufficientem euacuationem. ¶Et quidam dicunt q euaporatio qñ fit propter resolutionem tan tum:ita q dolor non incitat ad euaporandum:sed sola intē tio est ad morbuz vt causa eius resoluatur nō dz fieri nisi in statu ⁊ declinatiōe:⁊ tunc ipsius iteratio fiat ꝑm materie soluēde q̄ztitatez:qz pluries iteretur in materia multa q̄z in pauca. Verūtamen si caderet error ⁊ approximaret euapo ratio ante tps vel ēt si medicus euaporationē faceret tēpu tiue:tunc semel vel bis facta si dolor auget signum est erro ris:⁊ q nō conuenit ⁊ est ab ea desistēdū. Sed qñ fit coacti pp mitigare dolorem fortem:tunc si dolor est intēsus nō pp multitudinem materie:sed pp eius malitiā frequenter eua porationem iterare cōuenit. Sed si ēst pp multitudinez ma terie:tūc euaporatio paucis vicibus fienda est:qz solū dum dolor alleuiatur aut augetur dolor per eaz desistatur ab ea statim:⁊ alijs modis medicet'. ¶Dixit Aui. i euaporatiōe nō existit bonitas ante mundificationē neq̄z in balneo:imo fit illud cā ad attrahēdū mām plurimam cooperientem tu nicas oculi. Jōq̄z cum apud medicum constat de repletione in cozpore vel capite non dz euaporationem facere antequ euacuetur repletio vel bene minuatur. Ait enim Hali.1° de gimīnis acutorū cōmento primo:euaporatio attrahit ad lo cum morbi ex sanguine pluſq̄z repellat:qñ de natura rei calefacientiuz est q sicut ipse resoluunt mām contentam in membris quibus approximantur similiter etiam attrahit ad ea illud qō inueniunt superfluum in mēbris vicinātibus eis. Et terrapentice.13°. dixit euaporatiua farmaca multitu dine existente in cozpore particulas quibus allata fuerint replent magis q̄z euacuent. Propterea dixit Aui. resoluti ua in principio obthalmie vehementer de vita. Si aūt non constat medico de plenitudine cozporis aut capitis:sed sit in ambiguo:tunc potest temptatiue incipere ab euaporatio ne:qñ aut curat:aut nocet cure. Et similiter pōt intelligi de fomentatione:⁊ etiam de balneo totius cozporis non acci piendo stufam in aqua caput simul cū reliquo cozpore mo raſ ⁊ calefit:qñ in tali stufa est timor ⁊ maior valde q̄z in euaporatione vel fomentatione oculi:qz in ea parantur ho mores ad fluxum magnum maxime ad oculum egrum ⁊ debilitatum.

debilitaté. Accipiendo aũt balneũ p tina in qua corp⁹ bal
neat & calefit capite excepto. imo & defensato a receptiõe fu
mi balnei: tunc in eo p oculis est timor & minor q̃z in stufa
dicta. imo cũ hoc q̃ agitet humores: & ponat eos in flu
xu. põt oculis ꝓferre diuertẽdo a partib⁹ capitis ad iferio
ra. Et tñ timor in eo de gñone alicui⁹ egritudinis in aliquo
mẽbro inferiori que possit eẽ deterior q̃z sit obthalmia: & iõ
retinendũ est. Si tñ ex vaporatiõe tentatiua: vel ét ea q̃ fit ad
remouendũ stipticitatẽ oculi causatã a stipticis sicut sũt. oi
tur Auic. aqua zuccari & aq̃ mellis: q̃uis aq̃ zuccari sit me
lior in obthalmia calida aliq̃. dixit Aui. ꝓtingeret agitatio
in obthalmia vel supcalefactio: tũc ifrigidabis eã. s. obthal
miã vel eã. s. medicinã euaporatiuã ad succurrẽdũ ei agita
tioni & supcalefactiõi. Si infrigidabis cũ eo in quo non sit
infusio pp cãm supius dictã. Et de resoluẽtib⁹ bonis in
hac hora est decoctio fenugreci melliloti floruz camomille
ficados & similiũ singulariter & cõposite. Et aqua feniculi
& aqua celidonie: & põt cuz eis addi modicũ myrrhe & cro
ci. ¶ Et dixit Aui. cũ mã iaz euacuata est p flõmiaz & alias
cãones: & iaz fluxa est & nõ ampli⁹ fluit: & dolor nõ est in sũ
mo laboris administra collirĩũ. s. siue sub forma sief. siue al
chobol nominatũ vnius diei. i. qõ facit opõnem suã in vno
die pp eccellentiã sue vtilis: qõ 2° ꝓtinen. vocat sief baro
me. i. vni⁹ diei. & ponunt in eo acatia croc⁹ myrrha litiũ gal
banũ & parũ eris vsti. Et Ser. posuit puluerẽ citrinũ vnius
diei. puluis tñ citrin⁹ repitur pluriũ descriptionũ: tñ in oi
bus ponunt res multe resolonis & exiccatiõis: sicut mirrha
sarcocolla aloes & croc⁹. Et Auic. qnto cañ. cap. 2°. posuit
collirĩũ vnius diei qõ vocauit collirĩũ rabiosuz: qõ resoluit
obthalmiã & annihilat ipsaz in hora sua & nõ est miranduz
de his. si in vno die sanãt obthalmiã: qr non administrant
nisi multuz minorata mã & digesta ita q̃ põt eam resoluere
q̃cunq̃z eoz in vna die vel paruz postea. & scias q medici
nestiptice que ponunt in his collirijs vni⁹ diei ponunt ad
sustentandũ oculũ ne nimis dissoluat virtus ei⁹ a multa reso
lutione: & sic ingrediunt in eis medicine exiccatiue. i. stipti
ce & alie que hñt desiccare & ꝓsumere mãm. que q̃n sũt mul
to debẽt eliquari in albumine oui: & q̃n nõ sunt sic multe de
bent eliquari in aq̃ fenugreci vel seminis lini & silũz. ¶ Di
xit Serap. si fuerint in ipso medicamine vnius diei stiptica
plus subtilia ipm cuz albumine oui. Et si est stipticitas in
eo diminuta & apparet digestio. s. in mã tunc opz vt insipis
setur. s. & nõ sic subtiliet vel non cum ita subtili vt est albu
men oui. sed cũ re magis grossa vt cuz mucillaginib⁹ pdi
ctis. ¶ Collirĩũ vtile in hac hora fit cuz sarcocolla alba nu
trita in decoctione fenugreci aut feniculi & q̃n magis tẽdit
ad declinationẽ adde cũ ea parũ croci & myrrhe.

Cum vero obthalmia fuerit in declinatiõe vã tũc si materia nõ est difficilis resolonis post administrationẽ collirij vni⁹ diei & balnei post ipsum. dixit Auic. sit illud q̃ sufficit ad resoluẽdũ residuũ mãe collirĩũ de spica. s. illud q̃ describit a Mesue. sup. vel aliud simile sed q̃n mã eẽt resolonis difficilis. tunc egeat fortiori resolu
tiuo. vñ dixit Auic. q̃n hora facit nocium vt facias odorare collirĩũ alistacon q̃ describit ab eo in 5° tractatu de col
lirijs. Et 2° ꝓtinen. dr stasion. i. acutũ ꝓuenit. n. solo odora
tu vel vt dñt q̃daz & meli⁹ vt facias odorare. i. valde parum q̃ de eo in oculo ponere: ita vt p sui paucitatẽ sit virt⁹ eius in modũ odoris. hoc. n. & silibus vtenduz est q̃n resolutiua levia non ꝓficiunt & q̃n materia est oino praua & iobediẽs resolutioni. ¶ Dixit Aui. cum mã est praua in obthalmia antecedẽte ad resoluẽdũ. i. in obthalmia que diu antecessit & tardauit dissolui tunc fortasse nociuz est aliq̃ q̃ sit sicut succus cucumeris asinini. est. n. fortis resolutionis. verum tenduz est eo ꝓparato sicut seruitor ꝓparare eũ docet. & etiam tunc nõ eo puro sed mixto cum alijs. & tunc etiam non nisi apud necessitatem.

¶ De cura obthalmie calide in spãli. Cap. xi.

Rursum obthalmie cura variat ꝑm qualitatẽ materie faciẽtis ipsaz calidã aut frigidã. Dixit Auic. regimen cõmune obthalmie cũ materia est sanguinea aut colerica est flõmia & euacuatio. Naz si in cã fuerit sanguis calidus coleric⁹ aut colera sola. Non sola q̃ a sanguine separata: sed cũ sanguine mixta exñs habeat in eo dñium ꝓfert cum flõmia euacuatio. Flõmia eniz ꝓfert in sanguinea pura. & in sãguie colerico calido. i. subtili vt p sui subtilitatẽ dicat esse col'icus. q̃uis in eo nõ dominet colera. Et confert ẽt flõmia in obthalmia colerica in qua sãguinis dñium habuerit. q̃ p flõmiam sanguis educi tur. Et eũatio ẽt cum farmacia confert in sanguinea siue de sanguine fuerit grosso siue subtili: q̃ sanguis nõ diu moratur peccans q̃ portio ei⁹ conuertat in alios hũores: q egẽt euacuari. Et q̃tumcũq̃z nõ ꝓuerteret adhuc exigit euacuatio mũdificatiua sãguinis & purificatiua eius saltẽ vt prohibeat ipsius putrefactio & ꝓuersio ẽt ei⁹ in alios hũores. Colere etiã conuenit eũo vt notuz est. ¶ Et qdã dicunt q. A. intellexit q in mã sanguinea conuenit flõmia. & in colerica eũo colere. Dicunt tñ q in colerica pura põt competere flobotomia q̃uis sit a sanguie sepata non ad educendũ ipsaz sed ad ꝓhibendũ fluxum sanguinis multi ad oculũ parati fluere & colere inflãmatione & mordicatiõe. Cuius cursus ꝓhibetur per flõmiam corpus inanientẽ: qua corpus & mẽbra oia reddunt auara in retinendo ipsum. Et specificauit Auic. auxilia euacuãtia dicens. cum decoctione mirab. s. citrinoꝝ qui educunt colerã. Et subdit. q̃n q̃z ponitur in ipso turbith. & hoc maxime q̃n in sanguine vel colera ꝓcessisset aliqua adustio. Nã vt Aui. dixit. 2. canoñ. cap. de turbith. ipsum euacuat de hũoꝛib⁹ adustis. & maxime q̃n dar substãtia eius. Et iõ dixit ponit in decoctione mirab. turbith. s. in suba non ad accipiendũ. Sed mirab. nõ dantur in substãtia maxime in hoc casu ꝓp supfluã stipticitatez ipsorum qua derelinquũt ventrẽ stipticũ qõ est multũ nociuũ in obthalmia. Alij tñ dicunt ponit cum eo turbith. s. q̃n cum sãguine esset mixtũ aliqd flãtis. vt post flõmiaz educat ꝑ ipz ipsum flegma. Et subdit Auic. q si cuz ea fuerit aliquãtulũ grossitiei. & sciueris q materia fuerit imbibita in velaminib⁹ cerebri ꝓfortabis euacuationẽ cum iera. s. simplici: qr rõne fuoruz cõponendũ ducit virtutẽ mirab. & etiã turbith ad partes capitis: & valet in eductione mãerum imbibita ꝓ in quocũq̃z mẽbro. posset ẽt dari iera aliqua cõposita respiciens ipsam mãm & sola & mixta cum mirab. & turbith. Et posset etiã dari iera simplex sola. & maxime q̃n stõus cõmunicaret materiã cerebro. Et subdit Auic. Et fortasse in huiusmodi sufficit infusio aloes. & ꝑcipue q̃n cõmunicat stõus. Et ꝓprie valet infusio aloes quã descripsit. Mes. cap'o de so da. ¶ Oz si materia fuerit pure sanguinea. dixit Auicen. adhibebis ventosas post flõmiam & assiduabis fricationez extremitatũ & cõpressionẽ earum pluscũq̃z in alijs. s. materiebus calidis: qr pluscũq̃z in colerica. Naz in sanguine plus est intendendũ euacuatiõi & diuersioni q̃z in colerica. Et ideo administra ventosas cũ scarificatiõe: & sine ea ꝑm q plenitudo sanguinis exigit. In colerica aũt plus est intendẽdũ alterationi & ministra localia ꝑm diuersitatẽ temporũ ei⁹ administrãdo in ꝓncipio succos frigidos quos sumes ex dictis supra. Et demũ. s. in augmẽto administrabis aliquid resolutiuũ cum eis vt medullã panis in qua est aliqua virt⁹ resolutiua vel aliud simile. & postea. s. in statu infunde panez in roob. s. sapa. & pmiscebis panem cum illo. Et subdit. fortasse oportebit vt pmisceas cuz illo siue quocũq̃z alio auxilio quo vteris ꝑm diuersitatẽ temporũ morbi pap opij. & hoc esset cuz dolor multũ infestaret. ¶ Si vo materia fuerit colerica. s. sanguini mixta euacuabis post flõmiam cum eo qõ educit colerã. vt iaz dictũ est. Et postea administrabis bal

In colica pura ẽt separata a sãguine cõpetit flobotomia.

neū ex aqua dulci ⁊ in administratiõe eius si queris tñ humectationẽ corpis ⁊ ariditatis eius remotionẽ. tunc potes post ꝓncipiū obthalmie administrare ipm omni tpe qz talis balneatio cum nõ sit nisi quedã corpis aspersio ex aqua dulci tepida nõ exagitat mäm in augmẽto: q̃uis non sit digesta. Si vero per balneū queris mäe resolꝰonem. tũc nõ dz administrari nisi digesta mä ⁊ corpe ꝓpurgato. Consimiliter ẽt valet balneū ipm in obthalmia sanguinea. Unde. ij. terapẽ. dixit Hal. predigesto flõmie iam ⁊ vacuo ente corpe aptissima his sunt balnea. Eteniz indolorosi ꝓfestim fiunt oculi ⁊ cessat qõ influit eis. qz spargit illud reuma p totuz corpus a balneo ⁊ alijs miscet humorib⁹. ⁊ subdit. in his eniz ꝓuenit amplioza balnea potabilis aque administrare. ¶ Et dixit Auic. q̃cq̃ est ꝓueniens effundere ex aqua dulci frida sup caput ⁊ faciẽ. Et hoc esset cuz colera ibi ꝓtenta esset multe subtilitatis ⁊ inflãmationis attrahens mäm ab inferioꝛib⁹. Et q̃cũq̃ lauat faciem cũ aqua frida cui ꝑmisceatur aliqd aceti vt supra. ⁊ dixit Auic. administra balneũ si sciueris q cerebrũ eius sit mundũ ne in ventrẽ in cerebro mäm dissoluat que fluat ad oculos. ¶ Et cõparans Auic. inter obthalmiã colericã ⁊ sanguineã in administratiõe repercussiuoꝝ. dixit. opz vt in colera maioꝛ sit audacia in administratiõe stipticoꝝ in ꝓncipio sine suꝑfluitate. ⁊ i administratiõe collirioꝝ stipticorũ dissolutoꝝ in ficcis. s. fridis. sup. q̃ in sanguinea. Et hoc pp colere mobilitatẽ vt magis getetur ⁊ vt magis ab oculo repellat cuius repulsio melioꝛ fit ꝓpter eiꝰ subtilitatẽ: ꝓpter quã etiã non timet ex stipticis fridis q in tunicis oculi ꝓstringatur ⁊ figatur. Neq; q ab illis inducet. Naz sui subtilitate iduratiõi resistit. Non aũt sic sanguinea mä que est magis apta idurari ⁊ cõgelari per frida exiccatiua. Habet etiã in eis maioꝛ audacia vt ꝓhibeat obthalmie collectio in oculo ⁊ ipsiꝰ saniatio que sicut dixit Jpo. 7°affo. in omni herisipilla est malũ. ¶ Et dixit Auic. de cura herisipille. i. obthalmie facte a colera habẽte aliqualẽ adustionẽ ⁊ corrosionẽ differt a cura obthalmie colerice absolute. In herisipilla que est ex sũma illiꝰ. s. obthalmie colerice que ẽt q̃cq̃ conuertit in obthalmiam corrosiuã qñ ei addit putrefactio ⁊ adustio. opz vt administrent post eũonem cũ solutiuis ⁊ clysterijs emplastra facta cum corticibus granatoꝝ decoctis sup prunas ⁊ tritis cũ rob. ⁊ melle. Et assidue fiat ei euapoꝛatio cũ spongia infusa in aqua calida ⁊ facere emplastrũ cũ farina ꝛdei ⁊ frũmẽto decoctis cũ sirupo mellis: aut cũ radice lilij contusa. ¶ Et scias q Auic. in hac cura non incepit a pure repcussiuis: qz qñ obthalmia incipit a mä corrosiua repcussio pura nõ cõpetit ꝓmo: qz mä est grossa nõ bene repulsibilis. 2°. qz cum sit multũ maligna timet de eius reuersiõe sup cerebrũ. tertio qz imaginandũ est aliquas ptes ipsiꝰ mäe fore derelictas in loco ex actu corrosiõis que nõ indiget repelli. sz abstergi. q̃ tuoꝛ. n. intẽtiones curatiue surgunt in mä corrosiua. ꝓma est ipsiꝰ mäe repulsio. scda est mäe corrodẽtis tam eius que corrodit q̃ ẽt eius que relinqtur in actu corrosionis absterssio ⁊ leuis resolutio. 3ª est doloꝛis corrosiui mitigatio. Et q̃rta est partis corrose consolidatio haꝝ ꝓmie tres nõ debẽt sepatim impleri: sed simul mixte quas oẽs sil' complet emplm dictum de cortice granatoꝝ: qz in corticibꝰ granatorũ est repulsio: qz frigidi sunt ⁊ stiptici ⁊ in roboꝛ ⁊ in sirupo mellis est aliq̃lis absterssio ⁊ resolutio: ⁊ ẽt aliqualis doloꝛis mitigatio. ¶ Et si doloꝛ corrosiuꝰ exigeret mitigationem maioꝛẽ in ꝓn°. dixit Auic. oz vt assidue abluat oculus cuz lacte. Et vt humectet ⁊ infrigidet. s. cũ spongia infusa in aqua tepida dulci. Nã ex hac lactis aspersiõe frequẽti ⁊ assidua inuenit infirmꝰ requiẽ multã mitigata corrosione: ⁊ q̃uis ita sit. ⁊ etiã Auic. dixit. q̃ assidue fiat nihilominus subdit caue suꝑfluũ vsum eoꝝ. Nam sufficiẽtia in infrigidãtibꝰ sue sit sufficiẽtia quo ad ꝓtinuũ vsum siue quo ad vltimũ gradũ est ex eis que tardãt curã ⁊ hebetãt sensum.

Cura fcẽ a colera adustionẽ ⁊ corrosionem faciẽ te.

Ac etiã nõ fiat eoꝝ assiduatio sic q̃ alie mãe iplentes alias intentiões nõ possint administrari: ⁊ vnus fiat administratio vno tpe ⁊ vna hoꝛa ⁊ alterius in altera vel vna administrat ab intra oculũ alia ab extra. Et in hoc mõ notãt q̃ in pueris pp teneritatẽ oculoꝝ eoꝝ melius est ponere abstersiuuz ab extra. ¶ Et dñt q̃dam pñt medicine corrosiõis cũ alijs misceri. Et hoc fieri dz ꝑm bonaz extimationẽ medici cuz dictis medicinis ẽt mixtis additis aliqbus leuib⁹ resolutiuis fiat cura eius in augmẽto. In statu vo ⁊ declinatione remanet intẽtio ad abstergẽdũ ⁊ mũdificandũ ⁊ consolidandũ ptes corrosas. Et hoc fit cuz emplastris supradictis ex farina hoꝛobi ⁊ frumẽto aut cum radice lilij: in qbus est absterssio ⁊ mũdificatio ⁊ aliqualis ꝓsolidatio. Q̃ si instetu ⁊ declinatiõe doloꝛ corrosiuꝰ infestauerit patientẽ recurre ad ablutionẽ cuz lacte ⁊ bũectatiõe cũ spondia vt supra dictũ est. Nã ista oi tpe in fortitudie doloris ꝓueniũt. Dixit Auic. cũ resoluit obthalmia calida a quacuq̃ mã fit ⁊ remanet caliditas. i. mala complo calida. s. cum aliqua reliqua mäe que eget resolutiõe fac emplm ex vitello ouiasti ⁊ ꝓtriti cum croco ⁊ melle. qñ abstergit ⁊ resoluit illam materie reliquiã. Et ꝓfert hoc siue fit circa finez declinationis siue ẽt post totalem declinationẽ. si vero remaneret caliditas siue materia alteretur cuz aqua rosata ⁊ similibus.

¶ De cura obthalmie frigide in speciali. Cap. vij.

Cura vero spãlis obthalmie a materijs fridis flãtica ⁊ melica dixit Auic. est vt euacuet humoꝛ ipse. s. cuz eo qõ ꝓuenit. s. vñ eũoni. ⁊ etiã ꝑticulari a capite ⁊ p diuersiua. s. cristeria ⁊ suppositoꝛia. Et q̃ est neciũm reiterare eũonez siue sit potio iolutiua siue iniectio. i. cristere siue gargarisma vel capitpurgia. ¶ Post eũones aũt dictas. dixit Auic. opz vt sit inilijs cure cũ repcussiuis que nõ sint infrigidãtia valde: sz sint illa in qbus est subtiliatio sicut mirrha ⁊ sarcocolla. Dicunt p infridantia valde itellexit infridantia pura q̃ in materijs fridis nõ conueniũt ad repcutiendũ: eo q̃ augerẽt malitiaz qualitatis mãe redderẽt eaz frigidioꝛẽ. Et ideo debẽt cum eis misceri calida stiptica cũ virtute subtiliativa ⁊ resolutiua. Medicine aũt fride in hac mixtione ponunt: ⁊ q̃ in repellẽdo iuuant in oi mä: ⁊ cum hoc debilitãt attractionem extinguẽdo etiã quẽcũq̃ caloꝛẽ qui acq̃situs fuerit in morbo materie siue ex ꝓmixtione alicuius portionis mäe calide in via. Et medicine calide stiptice ponunt in ipsa mixtione: cum stipticitate repellũt ⁊ remittunt friditatẽ materie: ⁊ si qd de mä in particula adheserit sua grossitie vel viscositate qua non possit repelli subtiliãt indicũt ⁊ resoluũt. Et q̃ iuuamẽta medicinaꝝ dictaꝝ caliday superãt iuuamẽta dicta fridarũ: ideo in hac mixtiõe calide debẽt supare fridas. Et hoc maxime dz itelligi post principiuz initiale: ⁊ ita apparet ꝓsideranti in receptis auctoꝝ ordiatis obthalmie frigide in ꝓncipio. Dixit ãt post initiale ꝓncipiũ: q̃ si fortasse medicꝰ vocaret in initiali ꝓncipio posset equare calidas cũ fridis. imo ⁊ fortasse augere fridas supra calidas cũ sua recta extimatiõe in qualitate materie ⁊ ꝓsideratione in modo subeius. ¶ Dixit Auic. si administraueris. i. in ꝓncipio colliriũ de spica. s. illõ q̃ describit a Mesue capꝰ de obthalmia. cũ aquis cõmensuratis. i. in friditate erit conueniens dz hec cõmensuratio conferri ꝓprie ad materiã flegmatis. Nam in melia auctores docent cõmensuratione fieri in humectãdo mãm. sicut docuit Raf. in diuisionib⁹ euapoꝛationez facere cũ aqua calida decoctiõis humectatiũ: ⁊ dicũt q̃ dã. si ꝓuenerint in ꝓncipio sufficiens euacuatio pot medicꝰ incipere a resolutiuis leuib⁹. Unde ait Hal. 13. tera. precuantes ⁊ prediuertẽtes deinceps localib⁹ remedijs curare opz non repcussiuis: sed his q̃ euapoꝛãt infundẽtes in oculos decoctionẽ fenugreci. primit⁹ tũ lauantes ipm vt nihil teat in eo arene vel pulueris. Euapoꝛatoriũ. n. itristãter ei

farmacum

farmacū hoc oium maxime que oculis afferunt. ¶ Colliriuz bonū in ꝓncipio est aqua rosata in qua decocta sit folliū indū aut folia cipressi. Et confert in ꝓn° z augmēto obthalmie frigide sarcocolla simul cū alijs cōpetētibus medicinis mixta. Et cōpetit ēt in statu z declinatiōe simul cū resolutiuis mixta. Et cū inceperit egritudo descēdere z declinare. dixit Auic. adde in administratione resoluentiū illud qō fit fortius: qz in declinatiōe ꝓdigesta mā z minorata resolucia intensiora conueniūt sicut dixit ipse est sarcocolla cuz aqua fenugreci aut feniculi: sarcocolla tñ qz etiā conuenit in declinatiōe obthalmie calide meli? est vt in ea ipsa sit paruus in lacte mulieris nutrita vt reprimat eius caliditas z acuitas. Et ex ꝓueniētibus in declone frigide. dixit Aui. est euaporatio ex aq̄ in qua cocta sunt croc? z mirrha z alia sicut milla. de quib? vide a Serap. 7°. z a Mesue in ꝓprio ca°. Et ex conuenientib? est mellilotū cū semine lini coctū. Aut cum vitello ouī assato. Aut cum vino dulci: aut empl'm fauz ex melliloto mucillagine fenugreci z sapa. ¶ In flāti ca tñ obthalmia medicine debent esse exiccatiue plus: z in mellca humectatiue plus. z debēt in vtraq̄ eē plus vel minus calide ſm gradū friditatis materie. z colliriuz de spica pōt cōpetere in tota cure flegmatice ꝓtelatiōe cuz diuersis dissolutū aquis ſm tempora diuersa morbi ꝓuenientibus. verbi gratia. in ꝓncipio dixit Mes. si mā est flegmatica vtere repcussiuis non plurime ifrigidatiōis sicut est sief de spica cum succo mirte ꝓfortate cum pauca spica in augmento competeret cuz aqua fenugreci vel mellioti vel cuz vtraq̄ addita modica mucillagine psilij: z appropinquāte statu. dixit Mes. cum maturatiōis signa apparēt conficiatur sief cuz spica cum succo capparis. s. foliorū eius: in qbus est virtus dissolutiua. sup. z similib?. ¶ Et dixit Auic. si in tunicis pupille. i. oculi non furrit nocumētū. s. aliud ab apostemate. vt qz nō fit in eo vlceratio: facies alchohol ex aqua in qua bullita sint croc? z calcadis z mel. Nā croc? resoluit z maturat: z mel abstergit z ōsiccat z calcadis repcutit māz. qz cum oia ista tria sint calida non cōpeteret ēt in pn° nec ēt in pn° augmēti: sed in pcessu. Neq̄ cōpeteret vbi esset vlceratio ꝓpter calcadis. ¶ Auil. posuit colliriū qō Hēti. laudauit z sic fit. ℞. sarcocolle. ʒ. x. litij aloes. añ. ʒ. ij. spume maris croci. añ. ʒ. i. z. ʒ. succi celidōie. ʒ. iij. teranf vt alchohol. vel bulliāt in vino albo z aq̄ rosata z coletur z liq̄dum ponitur in oculū z substātia eius grossa ponit ab extra supra oculuz. ¶ Et posuit Aui. etiā alia auxilia que ꝓprie conueniant in fine augmēti z statu: z dixit. q expta sunt folia alberua cōtrita z mixta cū aceto posita supra oculū: aut bulliant in aqua z mittat in oculū. Et intelligens. A. ꝓprie in cura melce dixit: folia malue decocta in vino. s. nō pontico ꝓueniunt. Et filr confert semē altee decoctū in vino. Et cōuenit decoctio seminis malue z altee: z seminis lini z fenugreci in vino albo. ¶ Et dixit Auicen. in flegmatica liniat frons in ꝓncipio ex calcadis z ꝓprie si māe cursus ad oculum est p velamen extrinsecū z similiter dixit. nō est malū si abluat facies ex aqua in qua dissoluit calcadis in dicto cursu māe. ¶ Et dixit. si liniant palpebre in ꝓncipio. ex tyria sulfure z arsenico. i. auripigmēto est bonū. verūtñ si que ris ex tyriaca in frigidationē z ebetationē sensus oz eē noua. Si queris exiccationez fit antiqua. Et dixit. in declone ꝓfert colliriū rubeum linitiuū: deinde rubeū maius. z colliriū alamigene: sed hoc nō inuenit scriptū. Et confert sarcocolla dissoluta in succo foliorū capparis. Et emplastrum ex foliis capparis solum. Et Mesue posuit alchohol. auctoritate Jsaac. de quo dixit Gentilis. q est conueniens. ¶ Jesus halyabas capitulo de scabie. posuit colliriuz rubeum lene: z collirium rubeum maius. ponitur quinto canone. z ponitur quinto practice halyabas capitulo de obthalmia tertie speciei.

¶ De cura obthalmie magne z vehemētis. i. guardēgi nominate: z de cura doloris ipsius oculi. Cap. xiij.

Cura vero obthalmie vehemētis siue guardēgi siue roserij tertie speciei ſm Serap. z Hal. z est illa in qua conjunctiua supeminet cornee. z est difficilior ceteris spēbus obthalmie est. dixit Haly. s. oꝑz ꝓus cephalicā minuere z educere sanguinē ie cūdo z tertio ſm q oꝑz. z si opus est sitia vtere. s. cū scarificatiōe. Et post flōmuz mirab. decoctiōe ventrē solue vel eo rū aqua in qua tamarindū z cassiam coxeris ꝓut opus est. ¶ Et Auic. dixit. cura ei? est flōmia z eūo z ventosatio. Et q̄ncq̄ nēcium est incidere arteriā. s. timporis vel post aurez. z ꝓueniunt h̄ in guardēgi cala z in frida: q̄nis pampli? in calida. ¶ Dixit Raf. 2° ꝓtinentij. auctoritate Hal. z ipse dixit. dico inueni meliorē curā pessime obthalmie in qua circuitus maxillarū z palpebrarū inflanf ad strābositatē oculoruz euenientē ex forti inflatione ꝓiunctiue: q̄ hec tunica generaf extra craneū z ꝓiungitur mēbris exterioribus esse minutionē z carassationē: z postea ꝓuocationez sōni. Deinde facta eūone vli z reiterata ſm q oꝑz. ¶ Dixit Hal. octauo meimir. z scribit 2° ꝓtinentis. iuuant sternutatiōes violente z acute patiētes hanc obthalmiā pessimā. Et instillationes in nares rerūz trabentiū multas hūiditates sicut est succ? cucumeris asinini. ¶ Et dixit Hal. Cauendum est ne sief album aut memite apponaf oculis nisi purgatis corpore z capite: q̄ phibent resolutionē z eorum virt? non est tāta q̄ possit ꝓhibere fluxum māe multe. sed cām sicut cetera repcussiua oculis appositā in oculis conculcāt. quare ex hoc distendunf tunice oculoꝝ forti distensiōe que eēt causa fortis doloris. Et possibile est q̄ scindanf tunice z corrodanf ex hoc. ¶ Q̄z si euenerit distensio fortis. Cura ei? dixit Hal. est vt pistetur vitellus ouī cū pinguedie vrsi donec fiat vnguētū z ex eo iungaf petia linea z supponaf oculis. Nā mitigat doloꝛē ipsa hora. Sz ꝑmissis eūonib? corpis z capitis z diuersionib? ꝓueniūt in ꝓncipio repcussiua: sicut etiā dixit Joānitius. colliriū rosatū albū. Et Hal. dixit. medicaminib? vtere que acumen sedent z caloꝛē moliāt vt est albumē ouī tenui maxime si estas fuerit z caloꝛ z ruboꝛ loci superāt. Q̄z si ibi nimiū est acumen seminis citonioꝝ spumā misce. Et hoc singulis horis facies bis vel ter. z oculuz cū psilij semine cataplasma pcusso intube aq̄ z portulace z quesquere z sempuiue z rosate cum modico aceti. z ℔ vsq̄ in tertiū fac diē. ¶ Et Joāniti? dixit. si doloꝛ est violēt? misceanf cuz eis teste papaueris. Sarech aūt 2° ꝓtinentis. dixit. nō debet collirizari nisi ʒ° vel q̄rto die. s. cū repcussiuis. Sed sufficiat instillare in oculos lac. ¶ Auicen. autē dixit postq̄ eūaueris ex toto corꝑe z ex venis capitis oportebit vt administres sicut colliriuz album de repcussiuis z sicut succi lenticule fridi. Et subdit q̄ncq̄ est nēcium vt eis admisceas. s. succis vel collirio albo de narcoticis aliqd sicut est colliriū albuz cum opio. ¶ Jn augmēto aūt guardengi. dixit Hal. vt ergo corpus purgaueris z euacuaueris z oculū fluere videbis z glutinari: mitte in oculuz colliriū album fine odio liquefactū in oui albumine z melle z lacte puelle z cuz fascia stringe z hoc ter aut q̄nquies facies mane z seroꝛ: z istud ꝓueniret in ꝓncipio augmēti. Nā in eius ꝓcessu regritur plus de resolutiōe. Et ideo Auic. dixit fac empl'm ex croco z foliis coriādri z melliloto z pane infuso in rob. z vitello ouī. Jstud tñ non cōpeteret nisi in fine augmēti sicut in medio eius cōpetit colliriū album cū croco dissolutū in lacte. Cōuenit etiā alchohol citrinū. ¶ Jn statu vō z declinatione cōferunt resolutiua in statu leuioꝛa in declinatione fortioꝛa. Et dixit. A. que expta sūt ex eis est vitellus ouī cum adipe vrsi de quo dcm̄ est supra: q̄ sedat doloꝛē in ipsa hora. Et iō q̄n doloꝛ nō est fortis vtēdū est eo in statu z declinatione. Uerū quocūq̄ tpe doloꝛ fortificaret hoc approximandū erit. ¶ Dixit Auicen. apponaf fronti medicamē

In statu z declinatione.

cõstrictiuũ exlitio ⁊ memithe.supp.⁊ filibus.A.hoc maxime in ꝓncipio:q̃uis etiã in augmẽto ⁊ toto tpe fluxus materie. ¶Dixit Hal.in ꝓncipio statim.s.post flõmiã aquam granatoꝝ ꝓpina ⁊ succũ viol.⁊ iulep ⁊ tamarindi aquam cuz modico seie portulace ⁊ seminis psilij mucillagie. Jsta enim sumunt ad infridandũ ⁊ ingrossandũ:⁊ sic ꝓhibendũ vel minorandũ fluxuz. ¶Et de ponendis sup frontẽ.dixit Raſ.1° ꝓtinẽtis est spongia madefacta in aceto ⁊ succo foliorũ vitis ⁊ rubi ⁊ cotanoꝝ:sed non ponat in oculo iz supra ipsuz.⁊ fit actu frigida ⁊ mouet omni hora. Et de ponẽdis in ꝓcessu supra oculũ est vitellus oui oleuz rosatũ ⁊ vinum. Et in declinatione decoctio meliloti ⁊ fenugreci. Et si distentio fortis fuerit ponat stiptica ⁊ narcotica fronti.iz nõ supra palpebrã. Emplastrũ alsegefen.i.cum quo tingũtur coriandrũ:qõ fit sicut dixit musaydas de baldach q̃i decoqtur sumach.s.coriandrũ in aqua donec nigrescat.postea supermittit de albumine est optimũ repcussiuũ vt idem musaydas.dixit.sed Aui.miscuit ipsum cum melle forte ad remouendũ nimiã asperitatẽ ei⁹. ¶Dixit Auic.qdã vt Oribasi⁹ vt ponit 1° ꝓti.⁊ iter sarec:vt supra diligũt vt aduini strenk cure extrinsece.s.ꝑmissis eũonib⁹ ⁊ diuersionib⁹. Et volunt ꝙ sufficiat distillatio lactis in oculũ trib⁹ diebus si dispositio illud tolerauit:q; lac lauat ⁊ leniter repercutit ⁊ mitigat dolorẽ. Et dixit.illi qui alchobol.i.medicinas oculoꝝ administrãt q̃ sunt in guardẽgi ad dolorem vlceratiuã i.q̃ sunt cũ ea alique pustule vlcerose vt faciũt medicinaz ex sarcocolla ⁊ croco fiet memithe ⁊ opio. Et hoc idẽ ponitur 2°ꝓtinentij.⁊ dicitur ibi in pueris.q̃uis ẽt in alijs etatibus cõueniat.⁊ predicta sunt in guardengi calida.

In frigida autez dixit Aui.si fuerit guardẽgi post obthalmiã grossam frigidam.⁊ merito dixit sic.q; raro est ꝙ guardẽgi frida fiat icipiẽdo iz vt plurimũ sequitur nõ per transeuntẽ terminum obthalmiã purgabis nec̃io cum ieris.s.magnis vel etiã q̃ꝫ cum paruis. ⁊ hoc ꝑm dispõnem corꝑis ⁊ humoris. Et q; ista mã taz ratione sue multe q̃titatis ac etiã ratione sue grossitiei ⁊ viscositatis nõ est repellibilis vt supra. Jdeo Auicen.in ꝓncipio incipit a lenitiuis maturatiuis ⁊ deiccatiuis: ⁊ ꝓprie cum eis que aliqual'r fluxũ refrenant:sicut est decoctio caulis.sunt.n.in caule:vt pz sc̃o cañ.suo cap.oẽs ꝑdicte virtutes. Sed oz ꝑma aqua decoctiõis caulis proiecta accipi 2° nisi q̃i quereret magna absterſio. Nã tunc ꝑma aqua conferret:q; in ea remanet nitrositas caulis absterſiua. Et voluit Auic.ꝙ cuz succo vel decoctiõe cauliũ administrentur mucillagines lenificãtes frigide vt seminis citonioꝝ ⁊ psilij.⁊ hoc nõ in omni guardẽgi frigida.sed in ea in qua aliqua mã calida frigide misceret:que mã calida posset reperuti.vel ẽt in eo in quam ateria frigida ꝑ putrefactionẽ aliquam receperit caliditatẽ extraneaz. Et deinde in augmẽto potest fieri additio in resolutiuis:⁊ in statu ⁊ declinatione magis.ita ꝙ dixit.A.quãdoq; erit tibi necessariũ admiscere myrrham ⁊ sarcocollam.

In obthalmia aũt ventosa.dixit Auic.curabitur cũ embrocis vaporationib⁹ cũ balneis.s.vũbus ⁊ ꝑticularib⁹ resolutiuis ⁊ euaporatio cum milijs dixit ipse.est iuuatio euaporationũ:que fiũt ei ⁊ sunt verba Hal.12.terapẽ.vbi dixit.oculoꝝ dolores ꝑ spiritũ ventosuz fientes mitigare opz fomentatione que ꝑ miliuz:quia leuissimũ est oium ⁊ deiccatissimũ ⁊ intristes ⁊ immordaces effusiones habet. ¶Scias tñ ꝙ q̃ñ cum ventositate est aliqua mã humoralis siue in corꝑe siue in capite vel in oculo.opz vt ante euaporationẽ cum milio ꝑmittat eũo illius mãe. ¶Dixit.n.Azarauh⁹:q̃i fuerit obthalmia ex cã ventositatis ꝓsideret ꝑmo de plenitudine humoralt. Et si adest fiat eũo illi⁹. Aliter.n.euaporatio cuz milio non ꝓferret:sed noceret q; nõ absoluit milium per sui siccitatez ab aliqua mordicatiõe que posset exagitare mãm. Et iõ dixit Aui.4ª ꝑmi.euaporatio est ex medicaminib⁹ ventositatũ. Et ex eis melior est cuz qua est illud qõ exiccat sicut miliuz nisi vẽtositas in mẽbro fuerit qõ miliũ tolerare nõ valet sicut oculus:tunc autẽ iꝑm tolerare nõ valet q̃i est in eo cũ ventositate mã hũoralis.in quo casu opz vt euaporatio fiat cũ pannis calidis aut cũ spõgia infusa in decoctiõe meliloti florũ camomille ⁊ fenugreci seu seminis feniculi camomille celidonie ⁊ berbene.añ.⁊ misceant cuz zucaro ⁊ fiat cuz eis euaporatio:⁊ etiam ponat ex eis in oculo. Aut fiat cum succo feniculi maiorane ⁊ ruthe in quo sit aliquid croci ⁊ myrrhe. Et maxime conuenit hoc in ventositate grossa in qua sentit patiens q̃i excitatur a somno ac si esset arena aut terra in oculis suis.

¶Dixit Aui.cũ plongat obthalmia.s.facti remedijs supradictis.tũc administrenk siet in qbus ponunt es vituz ⁊ attramentũ vstũ:q; in eis est vtus deiccatiua fortis cũ acuitate ⁊ mordicatiõe ꝓiunctis tñ cuz stipticitate. Et ideo conuenit q̃i in loco remãserit aliqua mã grossa mala que sit cã ꝓduratiõis obthalmie:q; dicte medicine eã cũ acuitate sua subtiliãt ⁊ cuz forti exiccatiõe ꝓsumunt:⁊ cũ sui stipticitate resistũt fluxib⁹ si qui ꝑ ipsaruz acuitatẽ parati essent fieri. Talis aũt mã in oculis remanet ꝑ malã cõplexionẽ eorũ qua malignat reliquia mãe.que postea vt dixit Aui.est corrũpens nutrimẽtũ aduenientes ei. q̃re eget resolui ⁊ consumi. q̃ꝫ.n.dixit Raſ.2° ꝓtinẽtis.post incisionẽ arteriaꝝ.sup.⁊ aliaꝝ curaꝝ.ita vt nulla videat via curtus mãz ad oculũ adhuc multiplicat reuma in oculo:qõ est ꝑ malam cõplexionem firmã in oculo que corrũpit nutrimẽtum ei⁹. Et subdit. A.in dicto casu q̃ꝫ sufficit facere alchobol ex aloe solo: q; in eo est vtus deiccatiua ⁊ resolutiua ꝓiuncta stipticitati vez est remissior q̃ꝫ in predictis:⁊ ideo sufficit q̃i mã est deprauata nec multũ resoloni rebellis. Et qdã lauãt aloen. q̃i querũt ex eo ꝓfortationẽ maiorẽ ⁊ lauãt eũ cũ succis calidis vel fridis ꝑm exigentiã dispõnis.verũ cum querit maior resolutio ⁊ efficatia nõ oz lauari. ¶Et de medicinis cõuenientib⁹ in obthalmia ꝓlongata est tucia.est tñ debilior ere vsto ⁊ attramẽto vsto multũ.⁊ est etiã debilior aloe ita vt possit dici ab ea fore incipiendũ:deinde deueniendum ad aloen:qõ tenet quasi mediũ inter ipsaz ⁊ es ⁊ attramentuz vsta. Vñ dixit Aui.ꝓfuge.s.in ꝓmis ad aliqd qõ sit sicut tucia abluta permixta cuz lenitiuis:sicut cerusa ⁊ climia auri abluta ⁊ amilo ⁊ pauco gũmi.s.arabico. Jn hoc.n.medicamine tucia est basis.melius tñ est vt lauetur.climia aũt auri est quasi eiusdẽ vtutis cũ ea. Et est coadiuuatrix basis. Cerusa aũt ponitur:q; viscosa ⁊ glutinosa ⁊ iuuat in retentione ⁊ adhesione tucie ⁊ climie. Et in remissiõe acuitatis ⁊ mordicatiõe earũ. Et cuz sua siccitate coadiuuat illas in deiccatiõe mãe. Amilũ vo ⁊ gũmi ponũtur ad leniẽduz non posuit aũt dosim dictarũ medicinaꝝ:q; cum sit variabilis ꝑm varias intentiões dereliqt hec in bona extimatiõe medici. Si.n.queritur a medico lenitio oculi ⁊ acuitatis remissio. tunc cerusa lauari oz. Dixit.n.Raſ.2.ꝓtinentis.q; ipsa bz supfluitatẽ aliquã aceti.s.ꝑ quã mordicat oculũ. Et ideo dixit.bona est in medicinis oculoꝝ ablutio ei⁹:q; ꝑ eã rollit illa mordicatio ⁊ diminuat dosis tucie ⁊ climie. Amili vo ⁊ gũmi addat. Et ab isto mõ cõpõnis ei⁹ est incipiẽduz. Si vo querit a medico maior exiccatio fiat cõpõ eaꝝ ecõuerso.

¶Qz si obthalmia inueterata fuerit ⁊ exiccata cui⁹ signa sit q; a longo tpe oculi sunt sicci extenuati ⁊ rubei:⁊ iuuat eã potus vini albi limphati. Et interdũ pot⁹ vini puri vt dormiat patiẽs lõgo tpe:q̃i iuuat. Dixit Raſ.2°ꝓtinẽ.iueni in obthalmia veteri ⁊ sicca.q; iuuat implere bacile aq̃ calida ⁊ ponere oculos desup ad recipiendũ vaporẽ eius. Et post infrigidationẽ eius reiteret alia aq̃ calida vsq; quo facies

inflãmetur

inflãmetur ⁊ sentiat eam calefactã vt ignis. deinde instillã
dum est in oculis lac nouiter mulsum.

Cura vero obthalmie reumatice est: dixit Archige
nes vt scribit 2° ptinẽ. maiozis iuuamẽ
ti in pn° minuere cibũ ⁊ potum: ⁊ nõ bibere nisi aquã frigi
dã ⁊ dimittere vinũ ⁊ coitum: ⁊ inducere fluxũ ventris: ⁊ ab
luere faciẽ cũ aqua frida. Et deinde cuz aqua ⁊ aceto. ⁊ ca
uent odozare odozifera calida. ⁊ ab vsu acetosop ⁊ salsop.
⁊ a fumo luce solis ⁊ lucerne. Et dz ponit sup oculis de no
cte lana madefacta in vino stiptico. Et si nõ mitigat his do
lor: fiat minutio ⁊ abstineat a comestiõe. ⁊ patiat sitim nisi
patiat forte cauma. Et purget venter cũ medicina violẽta
vel clysteri violẽto: debẽt poni supza frõtẽ emplastra stipti
ca. ¶ Et dixit Raz. ibidez. que ꝓhibent reuma sunt farina
thuris ⁊ myrrhe mixta cũ albumine oui ⁊ posita supza frõ
tem. Et dixit. contra fluxũ multe mãe ponat supza frontez
⁊ timpoza emplm factuz de mẽtastro ⁊ aceto ⁊ ligẽt suaui
ter. Et dixit. ad ꝓhibitionẽ reumatis pistent concule cũ te
stis suis vsquequo efficiant vt visc⁹. Et vngant eis timpo
ra ⁊ frons: ⁊ dimittant vsquequo p se cadãt ⁊ non cadent
nisi in fine liberatiõis egritudinis ⁊ vngant frons ⁊ timpo
ra de vnguẽto deficcatiuo cũ aceto. ¶ Dixit Paulus. si mã
est ipssa ⁊ nõ est fortis caliditatis vtẽdũ est medicinis hñ
tibus virtutẽ subtiliãdi ⁊ dissoluẽdi post eũonẽ totius cor
poris. ¶ Et si mã est multũ hũida occulta in capite cauteri
zetur patiens in capite: ⁊ ponant sanguisuce exp te rei do
lentis. ¶ Et si obthalmia nõ est violẽta ⁊ vis expellere reu
ma coliriza cuz solo aloe. qz est medicina expta huic egritu
dini. ⁊ tyriaca distẽperata cũ aq̃ ⁊ illinita fronti ꝓfert cozi
ze fride fluẽti ad oculos ⁊ bibita etiã satis iuuat. Et empla
stra deficcatiua sup frontẽ ⁊ timpoza iuuãt in fluẽte ab ex
tra craneuz ⁊ ligare caput cũ binda. ¶ Dixit Raz. 2° ptiñ.
dico cuz patiens obthalmiã nõ curat: ⁊ obthalmia assidua
tur in oculis ⁊ seruauerit dietã ⁊ rubedo ⁊ flux⁹ nõ cessaue
rint: ⁊ minutio ⁊ vẽris flux⁹ nõ ꝓfuerint: signãtur q egri
tudo est ꝓpie in tunicis oculi q̃ mutat ⁊ quertit bonas cu
as in malas: ⁊ cura hui⁹ sunt iunctiões facte cũ tucia ablu
ta amido ⁊ ceruſa ⁊ pulueriz⁹ eap. qz deficãt malas hũidi
tates paulatim vsqz ad ꝓsumptionẽ. ⁊ huic egritudini non
est alia cura. ¶ Dixit Raz. 2. ptinẽ. qñ patiẽs obthalmiam
sentit arsurã in palpebris curet cum albumine oui ⁊ lacte
mixtis ⁊ cõcussis ⁊ appositis cũ bõbace supza locũ p totaz
noctẽ. Nã hoc digerit obthalmiã ⁊ ponat b̃ in obthalmia
sicca difficilis digõnis ⁊ filtribus ei ⁊ meli⁹ est emplare cum
endiuia: ⁊ oleo ros. ⁊ succo portula. ¶ Cõtra arsurã oculo
rũ. Rc. litargiri aloes cꝑici ⁊ masticis puluerizatorũ. aã. Et
cõfice cũ succo cimap rubi absinthij ⁊ aq̃ ros. Et si vis hoc
vnguẽtũ humidũ ꝓseruare adde de oleo ros. ¶ Dixit Jpo
cra. 6° epidimiap. ⁊ ponit 2° ptiñ. obthalmia q̃ est cũ venis
oculop rubeis ⁊ est sicca ⁊ accidit tpe defect⁹ pluuie. ei⁹ cu
ra est balneũ potus vini ⁊ vsus hũidop cuz caliditate tẽpe
rata. ¶ Et dixit Raz. ibidẽ cuz calor ⁊ rubor ꝑualẽt mul
tuz in oculis ⁊ patiẽs sentit sicut si radices oculop traban
tur fiat iunctio timpop ⁊ illaqueent vene q̃ sũt post aures.

¶ Auctores in cura obthalmie maxie intẽdũt ad lippitudi
nẽ que gñat ⁊ ad intẽsionẽ doloris. ¶ De intẽtiõe ad lippi
tudinẽ. dixit Aui. opz q oculus assidue mũdificet a lippi
tudine: qz si non remouet ꝓhibet aliã supueniẽtez ab extra
⁊ iuscat palpebras ⁊ tenet eas ꝓglutinatas adinuicẽ: vnde
ꝓhibet vapop ⁊ mãe trãspiratio. vñ fit additio in doloze.
In lippitudinis aũt amotione dixit Aui. est doloris alleuia
tio. Dixit tñ phylaret⁹. terge lippitudinem suauiter. Dixit
Raz. 2° ptinẽ. in obthalmia mũdificet lippitudo cũ bõba
ce posito supza caput radij madefacta in aqua calida. Dixit
Aui. mundificet a lippitudine cũ lacte distillato in ipm. ⁊
lana ipm cuz albumie oui. Et si tact⁹ fuerit nẽcius ad remo
tionẽ lippitudinis: aut qz sit multa ⁊ multũ immiscata. tunc
fiat cũ facilitate. dz aũt oculus q̃z rarius ⁊ q̃z min⁹ fieri po
terit tangi: vñ dixit Raz. vbi supza. eleuatio palpebrap fre
quẽter facta doloẽ iducit: q̃z uis lac ⁊ albumẽ oui in remo
tione lippitudinis ꝓueniãt. ipsa tñ in oculis posita ẽt in q̃z
dam sozditiẽ lippitudini simile ꝓueniunt que postea etiaz
absterſiõe indiget. iõq̃z meli⁹ est cũ aqua calꝫ abstergere vl
solo coto fine aq̃. ¶ Dixit Jesus Haly. opz ad mũdificatio
nẽ ⁊ absterſionẽ ab oculo semp vt iuoluas sup stilũ subtile
cotũ ⁊ mũda cuz eo. ¶ Si aũt mã obthalmie ⁊ lippitudis
fuerit multa viscosa fiat absterſio cũ aq̃ mellis vel cũ aq̃ zuc
cari. ¶ Dñt qdã. i. mã calida in pn⁹ apparitiõis lippitudis
fiat mũdificatio cũ coto infuso in albumine oui ⁊ aq̃ ros. ⁊
si querit adiutoriũ in maturatiõe ifundat cotũ in aliq̃ deco
ctiõe maturatiua ipsi⁹ mãe. In fine aũt absterſio fiat cuz co
to solo: tũc. n. querit exiccatio. In his aũt in qbus multipli
catur lippitudo absqz obthalmia fiat ablutio oculop ⁊ fa
ciei in nocte semel vel bis cũ aq̃ frida ⁊ aceto. Et ponat in
oculis sicf aliqõ deſiccatiuũ sine pũctione.

¶ De sedãdo aũt doloẽ dixit Mes. hec cõplet administra
tio medicinap doloẽ ⁊ punctionẽ ⁊ mordicationẽ supple
⁊ extensionẽ sedantiũ q̃lia sunt ꝓpie medicine sedative ſm
q̃ exigit disposiõ. ¶ Generalr tñ doloris oculop curant sicut
dixit Jpo. 7° affo. in affoz. oculop dolores meri potio aut
lauacrũ aut flõmia solvit. ¶ Dixit Mes. q itellexerũt po
steriores q̃ vini potatio ꝓfert flãticis doloribꝰ ⁊ balneatio
colericis ⁊ melicis ⁊ flõmia sãguineis vel si hũores equalr
cũ sanguine crescãt ⁊ augmẽtent ⁊ eũo per ventrẽ ꝓfert co
lericis flãticis ⁊ melicis. Et dixit eadẽ sup hoc scrutinũ ſm
sapientiã est thesaurus opõnis qm̃ vini potatio ꝓfert flãti
cis: dũmõ maturatio ⁊ eũo p̃esserit iterata: qm̃ agitationi
humop a vino suspitio tollit sublata multitudine. ⁊ dixit.
balneatiõis ipressio silr oib⁹ oculop doloribꝰ confert etiaz
post debitas eũones. resolvit. n. ⁊ habilitat residuũ mãe. ⁊
ꝓpie adherentis ⁊ difficilis. Alias aũt dilatat mãz ⁊ euer
tit ex partibus alijs ad locũ doloris ⁊ multiplicat fluxum.

¶ Dixit Hal. in cõmẽ. dicti affo. ⁊ scribit sic scõo ptin. Cũ
mouet obthalmia flõmet ⁊ cũetur patiẽs si signa repl'onis
⁊ malitie hũoris appent. s. aut fiat calefactio cũ spõgia insu
sa in aqua calꝫ ⁊ si mitigat ⁊ nõ mouet dolor eius hec erit
cura ei⁹. Et si mouet attende vtrũ sit ex repl'one vel malitia
hũoris ⁊ flõmetur ⁊ cũetur. Et si hoc nõ est aut forte sit fcã
purgatio ⁊ minutio intret balneũ: qz tunc valet cõtra hũo
res q̃ sparguntur ad oculos cũ nõ adest resolo rei post purga
tionẽ ⁊ minutiones ⁊ furor sanguis ⁊ acuitas ei⁹ et cessat.
Et iuenis q̃ morb⁹ ⁊ violẽtia sanguinis est mitigata ⁊ trã
siuit: ⁊ nõ augmentat velociaugmẽto. Sed si talis ordo nõ
seruat balneũ ⁊ vinũ sunt maioris piculi: ⁊ maxime si corꝑ
pus nõ fuerit euacuatũ. Rõnabile. n. est nõ intrare balneuz
nec potare vinũ nisi post minutionẽ ⁊ eũonẽ ⁊ minoratio
nes cibi ⁊ mitigationẽ furiositatis obthalmie: ⁊ post minu
tiones ⁊ eũonem fiat calefactio ⁊ emulsio lactis in oculo: ⁊
hec est calefactio sua ⁊ ablutio hũiditaꝫ acute. Et si nõ ſuf
ficit fiat balneũ ſm ordinẽ quẽ dixim⁹. Et dixit cuz apa est
bñ digestũ ⁊ corꝑs mũdificatũ balneũ est iuuatiuũ valde.
qz doloẽ mitigat ipa hora ⁊ facit cessare fluxũ mãe ad ocu
los: qz maior ps nocuit mãe. cũ sumit p balneũ ⁊ residuũ re
ducit ad tpamẽtũ hũiditate balnei. Et dixit. cũ dolor est le
uis calefac oculũ cuz spõgia semel aut bis. Et si est fortis ca
lefac pluries ⁊ maxie i dieb⁹ lõgis. s. estatis. ¶ Qz si caput
⁊ cerebrũ fuerit mundũ in dolore oculop. dixit Aui. da in
potu post cibũ p aliqs horas aliqd vini puri datum post ci
bũ vt magis euaporet ad caput ⁊ daf aliqd. s. pap ne cibũ
inflãmet: ⁊ daf purũ vt magis resoluat. Nã dixit ipse. bal
neũ post ipm cũ aq̃ calꝫ. s. vaporatio fcã ad oculũ post ipz.
s. vini potũ. vel post ipm. s. balneũ vle ad totũ corꝑ de quo
supza dixerat: post qõ iuuat balneũ pticulare vel post ipz. s.
vinũ balneũ ⁊ vaporatio sunt iuuatiua. ¶ Non vt illa dictio

post dicat ordinē.sed q̄si dixerit.vinū est iuuatiuū z balneū z vaporatio sunt iuuatiua. ¶Dixit Archige.de mitigāti/bus dolorē oculoꝝ est ȯcoc.melliloti mixta cū rob de vuis bene cocto.z petra calefacta ifusa i aceto oculis suppositā. Et vitellus oui decoctꝰ in aq̄ cū oleo rosato mixtꝰ oculo supposit⁹ doloꝛez mitigat.z decoc.melliloti z fenugreci est sedatiuuz doloris forte. Et decoc.ēt soliꝰ fenugreci.q̄ si in aliquo casu timeaſ de calitate eius misceaſ cuz eo mucilla/go seis citonioꝝ:est.n.vtile valde. ¶Dixit Raſ.2° ꝓtinen. aqua fenugreci sic fit spargaſ sup fenugrecū aq̄ z dimitta/tur sic p mediuz diem:deide remoueaſ hec aq̄ z supponaſ alia z silr fiat. Et hoc fit vt ois puluis z ois īmūdicia ab eo tollatur:deide cuz vigecuplo aque coquaſ vsq; ad medieta tez z colef:deinde sumaſ colatū z ponatur in eo croci con triti vigesima ps aq̄ ei⁹:z ex ea instillef in oculis.z sic vtili ter ꝓfert doloꝛib⁹ oculoꝝ q̄si non sunt ab humoꝛe calido.

¶Scōo cōtinentis.ad doloꝛem fortem oculoꝝ.℞.vitellū oui elixi oleum rosatū crocū z amomū z appone oculis.z valet lac mulieris cui admixtus sit crocus.

¶Si aūt doloꝛ fuerit ex hūoꝛe calido caseus de lacte pecu/dis recens pluries in aq̄ frida lot⁹ z tandē cū albumine oui incoꝛporat⁹ suppositꝰ oculis sanguie calido grauatis ,mire ꝓdest. Sacellus roſ.siccis plen⁹ bullitus in aq̄ z expressus suppositꝰ doloꝛē sedat z inflationē tollit. ¶Dixit Auic.cū doloꝛ fit fortꝫ ifundaſ.s.hōbax vel pann⁹ i ꝓputijs vue.i.in succo extremitatū teneraꝝ vitis vel coꝛimboꝛuz eius:deide ꝓteraſ.i.cōquasseſ pann⁹ ipse cū vitello oui z supponatur oculo.q; sedat doloꝛē per friditatez illius succi z lenitatem vitelli z teste papaueris coꝛte cū vino dulci suppositē vtiles sunt. ¶Dixit Zoar.in egritudinib⁹ violētis oculoꝝ z mul te caliditatis est frequēter renouandū medicamē oculoꝛuz. Et dixit.medicine violēte.s.marie ille que cū narcoticis cō ponunſ debent raro z cuz multi spatij itermissiōe imponi.

¶In sedatione aūt doloꝛis oculoꝝ cū narcoticis opz attē/dere:qō fugienda sunt narcotica q̄tuz poſe fuerit. Et si ali quādo nēcia sunt incipiēdū est a leuioꝛib⁹ que habeāt.di/xit Mesue.paꝝ narcoticitatꝫ z sint repressa.sicut ꝓprie est mucillago psilij cuz aq̄ papaueris:aut succo pomoꝝ. Et si/cut mādragoꝛa aut solatrū aut lactuca.z silr mucillago se/minis citonioꝝ cuz aliquo ꝑdictoꝝ. Et mucillago fenugre ci z aqua melliloti:aut aneti cū aliquo ex eis.s.mādragoꝛa solatro z lactuca. Et ex eis est empl'm factum ex vitello oui elixi z paꝝ opij z paꝝ croci cū vino. ¶Dixit Meſ.empla strū abohaly.℞.succi lactuce succi pomoꝝ mandragoꝛe z ꝓpuectis.añ.ꝓtem.j.albuminis ouoꝝ ꝓtes.iij.cōquassenſ z vtere cuz coto ad doloꝛē vehemētē.est.n.bonū z expertum.

¶Dixit Auic.q̄ñq; doloꝛis vehemētia facit nēciaz stupe/facientiū adhibitionē sicut succi pomoꝝ mādragoꝛe lactu ee z papaueris z aliquātulo aque sumach. Expelle tñ stu/pefaciētia q̄tuz potes. Qꝛ si aliqd hoꝝ administras ꝓp ne/cessitatē administra ipz ꝑm cautelā. Et si poſe est tibi vt sis ꝓtentus albugie oui ꝓquassato cū aqua in qua papauer sit decoct⁹ fac. Et fortasse erit nēcium vt ponas cū eis fenugre cuz vt iuuet ad sedandū doloꝛē ex ꝑte resolꝰonis z resoluat z remoueat nocumētū stupefactiōis:qō p'm facit cū stupe faciētia nō sunt fortia:de qbus fortib⁹.dixit Hal.in cōmē/to supradicti affo.oculoꝝ doloꝛes.ego ista medicamia nar cotica nūq̄ laudaui. Nullo.n.mō vtendū est narcoticis fo/tib⁹ ad intentionē ꝑmā eoꝝ:que est solū stupefacere.multa enim nocumēta faciūt. Naz spūm visibilē i grossant:tunicas oculoꝝ inspissant z indurāt:mām in eis ꝓtentā ingrossant z figunt:vñ mām ingrossando z vtutem debilitando moꝛ/buz plongant z maxime si multiplicenſ. Ait.n.Jesuhaly. Nō multiplicenſ qz retardāt statum z maturationē. Et di/xit Hal.in cōm.dicti affo.q; si adeo colliria.s.opiata fortia sint doloꝛem remouētia:spūi tñ visibili nocēt:ita vt post sa/nitatē ap̄atis z doloris vtutis visiua deficiat z grossities z durities in pāniculis oculoꝝ supersit. Et dixit tertio de ig/nio sanitatis:qdaz passi sunt caliginē z visus defectionē:z nō post multū tēpus kataractici effecti sunt. ¶Dixit Auic. 2° can.cap'o de opio.p'les antiquoꝝ non fuerūt vsi opio in obthalmia pp nocumētū qō visui infert. Coacte tñ vtimur eis ꝓ doloris vehemētia p quā timeſ aut de dissolutione vtutis:aut de superuētu alicui⁹ magni mali in cerebro aut de ap̄atis ipsi⁹ oculi maxia dilatatiōe z dilruptione tunicaꝝ rūeius.pp que nocumēta vel ipsoꝝ alteꝝ ꝓeeligiſ morbū plungari aut etiaz visum debilitari q̄z illa,puentre accidia vel alterum eoꝝ. Jpsoꝝ autē nocum minus ineſt mā cele/rica vtiaz in plurib⁹ locis patuit. ¶Tempus tñ morbi in quo magis noceret est declinatio. Nā in ea nullā videnſ ba bere vtilitatē neq; necessitatē:deinde in augmento quo ad digōnem materie.deide in statu similiter quo ad materie di gestionē. Jn principio autem quo ad digestionē māe:eq; in eo est stat⁹ quo ad accītia min⁹ nocent:marie tñ cogimur vti in duob⁹ casib⁹ in qbus doloꝛ marie fit fortis. ¶Dixit Hal.12.terap.z ponit ī cōo ꝓtinē.doloꝛ fortis accidit ioca/lis:aut ex hūoꝛe pūgitiuo sparso in eis coꝛrodente tunicas eoꝝ:aut ex multitudie humois distendēte eas.supp.aut ex vētositate nimia extēdente. ¶Dixit Henri.se vidisse hoiem qui īcurrit quādā rubedinez in oculo pp guttas ludois q̄ in oculū itrauerūt:z in vna hoꝛa īcurrit in obthalmiā ma/gnā valde que tandē pduxit ad ruptura cornee.

¶In approximatiōe tñ narcoticoꝝ spāliter fortiū oꝛ medi/cus hꝛe tres cautelas. vnā ex ꝑte medicie vt incipiat a leuio/ri vt a papaueret:vel si incipit a forti vtaſ eo repressio vt pole est:z vinū qdē z decoc.fenugreci remouent de malitia nar coticoꝝ.z cuz hoc iuuāt in sedādo doloꝛē mām ipsaz facie tez resoluēdo:z opz vt non detur medicia narcotica fortis nisi fermētata. Dixit.n. Hal.12.terap.q; oia hec sunt melio/ra post annū. Et Meſ.dixit.q; dare ea antiqoꝛa est minoꝛis nocumēti:z opz vt detur in minoꝛi dosi. ¶Scōaz aūt cautelā oꝛ sumere ex ꝑte coꝛpis cui approximanſ.dixit eni Meſ.si danſ iteri⁹ coꝛpus sit in vtute forte z silr oculi ei⁹ sint fortes. Nā in hoib⁹ debiliū oculoꝝ de ipsoꝛū suspitiōe timeſ mortificatio nālis caloꝛis eoꝝ.vñ 3° de ingenio sani.di/xit Hal.qdā ex vsu narcoticoꝝ puenet ūt ad ptinm oculi.i. ꝓsumptionē p viā defect⁹ caloꝛis nālis. Et dixit Meſ.ca/ueas ne dederis coꝛpib⁹ ipuris.s.z multū repletis maxime circa caput z oculos. ¶Tertiā vō sumere oꝛ ex ꝑte admi/nistratiōis z vsus eoꝝ.p ex ꝑte hoꝛe sumēdi ea.dixit Meſ. q; tpe sōni debēt dari qz eo tpe citius z meli⁹ ꝓpuocatur sō/nus:vñ z meli⁹ sedaſ doloꝛ. Scōo ex mō ꝓcessus sumēdi: nō.n.debēt diu ꝓtinuari.vñ 2° ꝓtinē.ait Raſ.nō nimis assi duetur vsus eoꝝ:qz reddunt moꝛbū fixū z debilitāt visuz. ¶Qꝛ si querit p narcotica sola stupefactio z doloris seda tio:tuti⁹ est ipsoꝝ ꝑint⁹ acceptio q̄z eoꝝ exteri⁹ applicatio: qz vt sic sōnuz faciūt.doloꝛē sedāt:z nō sic oculo nocent. Et hoc intelligaſ nisi ab int⁹ suptiōe eoꝝ phiberet alicui⁹ inte/rioris mēbri nobis dispō.nā in tali casu tuti⁹ exteri⁹ appli/caſ sicut min⁹ malū est oculū ledere q̄z aliqō itrinsecū mē brū nobile. ¶Dixit Raſ.2.ꝓtinē.q̄si medicie narcotice ap/proximanſ oculis patiēt⁹ ap̄a de mā multa:ita q; nō pfit narcotizare oculū nec doloꝛē sedare:tunc meli⁹ est etiaz ab eis desistere:Nā si approximanſ intrīm q; possint narcotiza/re in tali casu nocebūt nēcio vtuti visibili vsq; adeo q; post mitigationē doloris patiēs aut carebit visu oino:aut visus erit valde debilis. Et cuz h accidit durities dura tunicaruz inflata q̄ curaſ difficulter. Si tñ p administrationez narcoti/coꝝ q̄ritur alia vtilitas oculis z nō stupefactio:tūc melius applicanſ oculo. Et adhuc si pp stupefacere exteri⁹ habeāt applicari:z mā sit calꝫ subtilis:tūc pñt oculi applicari. Si aūt mā sit grossa multe q̄ztitatis:aut remisse calitatis:tunc dixit Raſ.2.ꝓti.ponanſ narcotica sup frōtē z timporib⁹:z nō sup oculo. ¶Et scias.q; medicie in qb⁹ ponit parū de

medicinis

medicinis narcoticis ꝑfit regulr admistrari in egritudib⁹ oculoꝝ: z ét alioꝝ mẽbroꝝ ñ vt stupefaciãt: ſz vt alias affe/ rãt vtilitates. Iste tñ medicie nõ ꝓprie debent vocari narco tice. i. qz nõ narcotizãt: ſz sic possint vocari inq̃ſtuz medici/ nas recipiũt narcoticas. ¶ Dixit Hal. z. de ige. sanit. dolo/ res oculoꝝ q̃ꝑles medici curare nesciũt nisi cũ medicis in qb⁹ est opiũ mãdragora iusquam⁹ z silia: quoꝝ nocum nõ est medicũ: qz dolor ꝓp opõnez eoꝝ in oculis mitigat⁹ nõ est: nisi qz sensus in eoꝝ positiõe mortificat: vñ visus multoꝝ nullaten⁹ in ꝑstinã sanitatẽ potuit reuocari: qdam vo passi sunt caligine z visus defectionẽ z post nõ mltũ tps catare/ ctici facti sunt. Alij vo passionẽ q̃ dr emidrasis. i. declina tionẽ visus passi sũt: z nulli defectũ oculoꝝ z angustiã pu/ pillaꝝ: que. z. ꝓtiñ. appellat ptisis oculoꝝ: z est puitas eoꝝ z strictio pupille ex paucitate nutrimẽti ꝓueniens: q̃ aliq̃ accidit ex nimio vsu narcoticoꝝ. ¶ Dixit auctor cõpendij. ꝓtingebãt ꝑdicta nocumẽta eis: qz nisi multã q̃titatẽ sõni/ ferꝝ ponerẽt dolorẽ nõ mitigabãt. ¶ Dixit. A. qdã ꝑſũ/ ptuosi in ℞ dolore audent admistrare narcotica apud dolo ris vehemẽtiã. z ille vt dolor sedeat in hora. Sz ipse excitat post horã vehemẽtior q̃ ꝓus fuerit teo q⁹ ꝓhibẽt ventosita tez resoluit: z hi sunt medici de qb⁹ locut⁹ fuit Hal. 12. tera. q dñr medici largiẽtes se mollitiei laborãtiũ. i. medici blã/ ditiui: q solũ itendũt ad dolozis mitigationẽ ꝑſtẽ: z nõ ad curã veraz. ¶ Dixit Hal. z scribit. 2. ꝓti. narcotica opanda sũt magnis necessitatib⁹. Nã si dolor est fortis cũ eis est isi/ stendũ. Sz postea dz curari cũ reb⁹ remouẽtib⁹ nocu[tis] eoꝝ z reducẽtib⁹ patientẽ locũ ad dispõnez ꝑpriã. z in ℞ magis laudabilis curatio est sief de cinamomo. ¶ Si accidat di/ rit Mes. nocum pp narcotica. vtendũ est lauacris z embro cis in qb⁹ sit vtras maturãs nocum narcotici. sicut est melli lotũ ꝓprie z camomilla z fenugrecũ z anetũ z silia. ¶ Di/ rit Auic. si ex ꝓstrictiõe mãe facta a friditate ꝑputioꝝ vitis sup. vel silũz vel narcoticoꝝ dolor augeret: ifundat croc⁹ ꝓrit⁹ cũ lacte in succo coriãdri z distillet in oculũ z remit/ tet dolor ille cũ aliq̃li resolone z lenitiõe isti⁹ medicine.

¶ Dixit Hal. 12. tera. z scribit. 2° ꝓti. Cura pũctiõis. i. dolo/ ris pũgitini est trahere hũoreꝝ ad iferioꝛa z purgare cũ la/ ratie z spargere in oculis albumẽ oui. Et dixit ancessores nõ iuenerũt curã de albumie oui in pũctiõe oculoꝝ nisi cũ laudabili ingsitione: qz hz in se viscositatẽ vñ diuti⁹ morat in oculo: z qz nullã hz in se pũctionẽ. z qz abstergit pũctio nez. i. mãz pũgentẽ z mitigat dolorẽ z malitiã hũoꝝ pũgi/ tiuoꝝ: quẽ admum mitigant itestina ex clysterizatiõe piguiũ z laudat albumẽ oui plus q̃z lac. qz hz i lacte sit ꝓprietas ali qua abstersiua: polẽ est q⁹ lac sit coruptuz z bẽat sapozem horibilẽ. Et dixit. in dolore corrosiuo narcotica plz iuuãt sinõ nimis assiduẽt: imo dolorẽ q est ex hũore acuto corro/ siuo opiũ non mitigat cãlr sz curat. ¶ Dixit Aui. si mã est subtilis z corrosiua nõ est malũ apud me vti opio z stupe/ factionis: ipz nãq̃ est sanãs eã: tunc nõ succedit dolor q̃z quis oporteat credere inq̃ſtuz visui nocet est malũ: vez opio in doloribꝰ a mã corrosiua ꝓueniẽtib⁹ nõ est apõ me malũ: sa nat. n. ipsos celeriter. ¶ Et scias q⁹ notãter dixit. si est subti lis corrosiua vt oñderet q⁹ nõ de vere corrosiua loqueret: q̃ est lube grosse i qua opiũ noceret. Dixit. n. Hal. in 2° affo. oculoꝝ dolozes. vbi de mã acuta grossa loqtur. si hũoꝛes fluẽtes ad oculũ sũt acuti. i. grossi p vsuz narcoticoꝝ vulne rãt z corrodũt. qz magis i loco mãm detinẽt corrosiuã. q̃z/ uis ergo ꝑ aliquo tpe faciãt eã cessare a corrosiõe: z videat sterre: tñ nocẽt. qz postea corrosio reddit fortior. Dixit et subtilis corrosiua vt oñderet q⁹ de corrosiua ꝓprie itelli geret. q̃ ꝓprie est mordicatiua z est subtilis que soluit ꝓtim ad minimas ptes: ita vt nõ sentiat solo distincte. sz in ꝓfuso. in q̃ mã vtiliter cõpetit opiũ. qz remouet acuitatẽ vt mã. z ingrossat eã: z nõ ibibat. Et vtplz talis mã est pauca faciẽs doloꝛez vehemẽtez ꝑ malã q̃litatez: ꝑp q̃ nõ timet de nocu/ mẽtis opij. neq̃ redijt postea dolor fortior ꝑp multitudinẽ mãe retẽte. imo aliq̃n ea ente rectificata ꝑ opiũ cessat ab ea ois mordicatio z dolor. Aliq̃n ẽt qz pauca expellit a vtute vñ nõ succedit dolor vlsaltẽ vt dñt qdã nõ redit fortior. Et qz ex mã mordicatiua timet ne fiat corrosiua z vlceret ocu lũ. ideo dixit Auic. opio esse vtendũ q̃z quis noceat visui. qz iuuamentũ eius maius nocumẽto ipsi⁹ existit.

¶ De cura aũt doloris mordicatiui a mã grossiori dixit. A. est ex glutinatiuis fridatiuis z subtiliatiuis. i. subtilib⁹ q̃si voluerit q⁹ ex glutinatiuis frĩdis eligãt subtiliora vel min⁹ grossa. Nã subtiliatiua ve nõ cõpeterẽt cũ sint calia z subti/ liãtia magis mãm glutinosa ãt cõpetũt: qz ꝓhibẽt penetra tionẽ z ibibitionẽ mãe i mẽbrũ. Et frida ingrossant eã: z re/ mittũt ipsi⁹ calitatẽ z acuitatẽ. Quidã dñt. ꝑ subtiliãtia itel lexit resolutiua vt voluerit resolutina misceri cũ glutinati/ uis frĩdis aũt silia approximãdo ea sicut cuz admisceat sief album cuz decoctione melliloti vel fenugreci. ¶ Et sicut si egetur emplis coque papauer in aqua z pone in ea farinaz fenugreci z seminis lini z pone super oculum.

¶ Cura aũt doloris extẽsiui oculoꝝ ꝓcedẽtis ex repl'one hu morali 2° ꝓti. iplet eũone cũ flõmia z fluxu vẽtris z fricatio ne iferioꝝ z ligatiõe manuũ z pedũ z calefactiõe extremoꝝ cũ aq̃ dulci tpate calitaz. z silr si extẽsio est a vẽtositate gsla ꝓueniũt diuersiões: z nõ supponant oculo repcussiua. sed z neq̃ ītra oculũ istillent. sz supponant z istillent calefaciẽ/ tia dissoluẽtia vt cũ panico calefacto fomentet. Et aq̃ fenu greci abluti int⁹ istillet. qz est melioꝛ medicia dissolutiua: q̃ in oculis ponat: apponat. ¶ Dixit. A. cura tensiõis est cũ mollificatiõe oculi z resol'one z ꝑmutatiõe mãe. Cõueniũt eni ℞ in extẽsiõe hũoꝛali z ventosa. Nã mollificatiua apiũt poꝛos z dilatãt. z sic iuuãt vel resolutiua facilr se soluãt ꝑ/ parãdo mãe exitũ. Ad que valet camomilla mellilotũ fenu grecũ semẽ lini semen aneti z silia: ꝑmutatio autez siue fiat eũando siue diuertẽdo mãm de loco minuit. Et ipsa qdẽ in mã hũoꝛali ꝑmitti dz. non. n. vt supra patuit approximãda sũt mollificãtia z resoluẽtia oculo corpe humoꝛib⁹ pleno.

¶ In ventosa ãt extensiõe ꝑt cura icipere ab eis. ℞ collirium ꝓuenit patiẽti obthalmiã colicã z corrosiuã cũ doloꝛe iten so ꝓueniẽte a supflua repcussiõe. ℞. ceruse. z. i. gũmi arabi. amili dragagãti sarcocolle albe nutrite i lacte mulieris aã. ℥. s. croci. ℈. i. cãfore grana. 6. ꝓficiant cuz aq̃ rosa. ¶ Dixit Raſ. 2. ꝓti. si adsunt vigilie odorent iducentia sõnũ. ¶ Ait Raſ. dico. syrup⁹ de papauere est mirabilis ad iducẽdũ sõ/ nuz: z iõ eo est vtendũ. ¶ Dixit Raſ. 2. ꝓtiũ. Cũ oculi nõ i/ flant nec patiunt botho: z pũctio est fortis. Rectifica ꝓplo nez cũ cibis isipidis. Et aspge aquã calaz sup caput z sup/ pone oculis albumẽ oui z mucillaginem. s. psilij. Et dixit. obthalmia qñ cũ ea est grossities z spissitudo asperitas pal pebraꝝ nẽcie sũt medicie aliquã violentiã hũtes qb⁹ opari nõ oz nisi post eũonẽ corpis. Et ex ꝓueniẽtib⁹ ℞ est collium qõ fit ex aloe succotrino mastice sarcocolla nutrita amilo z gũmi ara. cũ aq̃ rosa. z melliloti. De quo pluries mittat in oculuz z supponat ei cataplasma qõ vtilr fit de vitello oui cocti z mica panis in aq̃ ifusa puluere melliloti z oleo ros.

¶ De vesicis bothoꝝ z pustulis oculi. Lap. xiiij.

Vesica dicta ab Aui. ab Azarauio vocat apula: z a Jesubaly. vocat bothoꝛ. vocat pustula. Et est apa paruũ qõ ꝓpter sui pui tatẽ vocat vesica. Et est apparẽs in tunica coꝛ nea in q̃ ꝓpter sui puitate nõ ꝑt apa magna fieri.

¶ Ad gñationẽ ãt vesice regrit⁹ ꝑ q⁹ mã ei⁹ sit aquosa cui aliq̃ leuis calitas sit ꝓiuncta. 1° q⁹ mã aggregef in mẽbro sepato in ptib⁹ suis: vt in eo sit loc⁹ i quo ipsa hũi ditas aggregef: si. n. ipsa mã i poꝛis mẽbri resideret nõ ele uaret supficiẽ mẽbri: z sic nõ causaret vesicã. Et 3° q⁹ supfi/ cies illi⁹ mẽbri sit densa vt ꝓtineat aquositatẽ: si. n. esset rara tũc hũiditas illa fluida ꝑ poꝛos ei⁹ extra efflueret z nõ ele/

uaret eã in tumorẽ vt vesicã faceret: qz aũt supficies illi⁹ mẽ
bri densa est: iõ aliq̃ leuis calitas aq̃ositati illi ꝑmiscet: vt
iuuet eã ad penetrãdũ in ip̃z. Et pp ocãs cãs uelice pl̃z fiũt
in cute corpis. Ex pticulis autẽ oculi sola tunica cornea hz
uere loca in qb⁹ aquositas aggregef. Est. n. distincta in squã
mas seu cortices z ei⁹ suba densa est. ¶ Dixit. A. ꝓtigũt in
oculo uelice aquose in qbusdã corticib⁹ cornee q vt in ano
tho^a ei⁹ pz: sunt q̃ttuor. Et ista hũditas ꝓtinet inter duos
cortices de ipsis q̃ttuor. Et sic põt in trib⁹ locis ꝓtineri. s. i-
ter ꝑmũ corticẽ z 2^m. z iter 2^m z tertiũ. z iter tertiũ z q̃rtuz.
Dixit ãt Aui. uelice aquose: qz flã verũ z puz pre sui grossi
tie nõ põt itrare in subaz densaz cornee ad apa cãndum. Et
iõ iste uelice nõ sunt vere ap̃ata flãtica: sed sunt vere ꝓsilia il-
lis. ¶ Nõ accidũt autẽ uelice in ꝓiũctiua: qz aquositas ipsa
in ea nõ ꝓtinet: sed effluit a poris ei⁹ pre laptitate z raritate
cõpõnis ei⁹: Sunt tñ q dñt. q ex q̃daz aquositate grossiori
z uiscosiori pñt uelice in ꝓiunctiua tunica gñari: qz pre uis-
cositate z grossitie sua põt in ea ꝓtineri. Qz si sic est vt dicũt
debẽt reduci ad apa flãticaz oculi z cura illi⁹ curari. ¶ A.
poluit uesica ꝓpes fore qnqz: q̃rũ vna sumit ex pte loci: de
qua dixit q vna est pfundior. qz. s. est gñata iter corticẽ cor
nee 3^m z q̃rtũ z est deterior. Sup. z q̃dã est magis exterior.
z est illa q̃ est gñata iter corticẽ ꝑmũ z 2^m z est leuior. Et q̃-
dã est iter eas media: vt que est gñata inter 2^m z tertiũ corti-
cez: z est in malitia mediocris. ¶ 2ª diuisio est sũpta penes
q̃zitatẽ. Nã q̃daz earꝝ est magna z q̃dã puaz z q̃dã medio-
cris. ¶ 3ª diuersitas est sũpta ex pte coloris ei⁹: qz q̃daz est
alba: q̃daz nigra. ¶ Et 4ª est sũpta ab eẽntia ei⁹. s. mãe ip
sius hz quã aliqua dr suauis z mitis nõ mordicatiua z aliq̃
dr acuta mordicatiua. Et nõ mordicatiua est suauis in acci
dẽtib⁹ suis: z mordicatiua est difficilis z aspa in eis. Et que
est mitis ab hal. 5° theorice dr Jocũdi saporis. Et Jesus ba
ly. dixit. saporis dulcis. z Azarauius dixit. saporis ifipidi.
sup. z que nõ est mitis est saporis appositi. Et sigñauerũt p
hos sapores suauitatẽ vel ifsuauitatez earꝝ. Et q suauis. di-
xit haly. est salubris. Et q opposita est in qua facilior ẽ ce
ritas q̃ salus ex ea. Et Jesus haly. dixit. q botbor est forte
salui finis: z fortasse hz visuz occasionare. Segtur ergo q
que est pfunda z est magna z est grossa: z est alba: est mor-
dicatiua: est deterior aliis. ¶ Et ois bothor eueniẽs in cor-
nea est deterior eueniẽte in ꝓiunctiua. Et dixit Zoar. de eue
nientib⁹ in cornea q nõ eueniẽs in directo pupille nõ hz vi
sum ꝓhibere: sed que euenit in directo ei⁹ euertit visum.

Signa generis hñtur p visuz: qz ispiciẽdo in corneam
cõprehendit eleuatio siue tumor in ea silis vesi
ce. ¶ Signa ãt spẽrũ ꝑm locũ sunt. dixit Aui. q̃cunqz earꝝ
est supra corticez ꝑm. s. sub exteriori est mala nigra: qm̃ ipsa
ꝓhibet visuz a cõprehensiõe vuee. Et 2ª ꝓhibet a cõprehen
siõe ipsi⁹: qm̃ radi⁹ est remotior ad h̃ vt faciat ipsaz puã: q̃re
dr alba. Et hal. dixit. pustula q̃ est post ꝑmã squãmã min⁹
dolet eiusqz color est niger: q̃ vo est sub ꝑma iteriori magis
dolet. ¶ Dixit Azarauis q̃ sunt sub p° exteriori sũt nigre z
clare. Et Jesus haly. dixit silr q est nigra z clara. Sz que est
post istũ cortices z est alba. ¶ Attñ apud quosdã dubiũ ba-
bef an exterior magis sit nigra z interior alba vt ꝑdicti au
ctores dixerũt an sit eꝫ. ¶ Pro cui⁹ declõne Senti. ꝑmittit
q color de quo h̃ itelligit est ille q resultat i uesica ex diuer
sitate sit⁹ alti vel pfundi. Nã ex diuersitate ꝑdicto⁹ situũ ac
cidunt diuerse irradiatiões vel radio⁹ puatiões. Et q talis
color hẽat dici talis respectu medici ispicienti z nõ infirmi:
qñ. n. dixit. A. ꝓhibet visuz itellexit ispiciẽtis non egro. Et
iõ qñ dixit pfunda vi alba z exterior nigra itellexit ad visũ
medici nõ infirmi. ¶ Et qñ dixerunt q exterior appet nigra
itellexerũt de nigredie q̃lis est nigredo pupille. Et qñ dixe
runt q pfunda appet alba itellexerũt de albedie aque q̃ fa
cit uesicã. ¶ Post ꝑdicta posuit qnqz cõclones. ꝑma est q
uesicade aq̃sitate trãsparente si est in exteriori cortice appa
ret ispicienti nigra clara. ¶ 2ª ꝓclo. q uesica de eadez ma
est in pfundiori cortice appet alba in colore. ¶ Et ex bis
fertur 3ª ꝓclo. q uesica q̃ est in medio cortice q̃si medio nõ
appet. ¶ 4ª ꝓclo. q etiã in bothor de mãeb⁹ multũ colora
tis z paz trãsparentib⁹. vt. v. g. de cola si bothor sit exteri⁹
appebit in ispiciẽti cola illa magis clara vel subtilis. Et si
la cola fuerit puia appebit cũ aliq̃ nigredine. Et si nõ fuerit
puia nõ appebit cũ nigredie. Et si bothor fuerit in pfundo
cornee appebit color magis ꝑpie cole. s. citrin⁹ itensus. Et
iõ Jesus haly. appropriauit ista sig^a ad capl̃m de bothor qũ
cõiter se hz ẽt ad uesicã. qz mãe uesice cũ sit aquea est magis
puia vel ꝑpinq̃ puie q̃ aliq̃ alia mã: pp qõ colores in ea hz
diuersitatẽ radiationũ magis appent. ¶ 3ª ꝓclo est. q etiaz
in iudicio ifirmi est q̃si ꝓiuz: qz h dirigit oculũ i directo re
ficere: tũc iudicabit videre uesica pfundã magis obscurã que
si eẽt magna nihil videret. Sz uesicã exteriorẽ iudicabit re
vnã nebulã magis rarã. ¶ Pro pbatiõe ãt dicta^z ꝓclonũ.
Sẽt. ꝑmittit duas ꝓpões: q̃z vna est q corpus maxie si sit
puiũ hñs debiliter colorez oppo^m radio reflexo vel penetrã
te a corpe fortis coloris tale corp⁹ appet in colore illi⁹ cor-
poris. Et si qdẽ sit puiũ in toto corpe appet illi⁹ coloris. Si
vo sit opacũ in supficie appet talis coloris. Exẽplũ. si hõ i-
dut⁹ est scarlato multũ rubeo si apponet faciẽ suã vel manũ
apparebit rubea. Exẽplũ in corpe puio debilis coloris sic-
ficut in gutta aque sup vitro nigro q̃ tota appet nigra ẽt in
tota sui pfunditate: si tu ispicis eã in directo vel q̃si directo
venientiũ radioz puiorũ a vitro vt sensus oñdit. ¶ 2^a ꝓõ
est. q corp⁹ peruiũ potens mouere p ꝓpriũ colorẽ z rõne
ꝓprij obiecti: large sumẽdo colorez si nõ irradiat radio ve-
niente vel reflexo a corpe fortiter colorato appet sub colo-
re ꝓprio. v. g. aq̃ sub colorẽ albo. Exẽplũ frustũ vitri lucidi
albi si inspiciat in rõne ꝓprij obiecti nõ illuminati: niũ lu-
mine aeris vitrũ appet albũ. Si vo ispiciat adherẽs nigro
appet nigrũ: z si rubedo rubeũ. ¶ Et postea pbat Sẽti. pri
mã ꝓclonez sic. illa aq̃ dz appere in oculo nigra q̃ irradiata
z radio exteriori recipit in se z penetrat a radio reflexo a lo
co vel a corpe nigro: sz aq̃ uesice exteriorꝭ quãto magis est
exteri⁹ cũ hoc q ab extra irradiat recipit in se radiũ reflexũ
a loco nigro: qz a pupilla z ptib⁹ vuee. q̃ talis aq̃ appet ni
gra z etiã lucida: maior est nota ex ꝑma, ꝓpõe z minor de-
clarat ex trib⁹ q̃ hz aq̃ uesice exteriorꝭ. p^a est. qz ipla ꝓtine
tur sub cortice magis tenui. Et ex hoc est magis penetrabi
lis a radio q̃z ista q̃ ꝓstat sub ipso. Sz dices ꝑ. qz oes corti-
ces cornee sunt eq̃lr irradiabiles a radio aeris. qz sunt eq̃lr
diaphani. Dõm q si in hoie sano esset coact⁹ h̃ ꝓsiteristiũ in
hoie egro in quo est fcã ꝑmutatio i cortice cornee: ꝑp aquã
que sepauit z alterauit corticem dictã q subtilior corter z
ꝓpinqor aeri nec̃io min⁹ resistit irradiatiõi: z magis est ir-
radiabilis q̃z cortex pfundior z grossior. Uel alr q ista stat
simul. q res sint equalr diaphane z q inequaliter irradien
tur. Et h̃ pp inequalr distare: z ineq̃liter grossas eẽ vt notũ
est sensui. Scõm qõ hz aq̃ in cortice exteriori exis est q ip
sa est ppinqor radio fortiori. s. radio aeris: z vt sic ẽt magis
irradiat. 3^m est qz q̃to ẽ magis distãs a pupilla: tãto min⁹
ꝓhibet radios venire p lineas q̃si rectas ex quo segt q illi
radij reflectunt ad angulos acutos fortes tãgẽtes illã aquã
in reflexiõe. Ex qb⁹ infert minor ꝓpõ. s. q talis aqua uesice
exteriorꝭ recipit i se radiũ vl radios reflexos a loco nigro
s. a loco pupille. Nã radij q nõ penetrãt p illaz aquã: qz pp
distantiã aq̃ penetrãt: q̃si recte reflectunt vsus aquã illã ad
ãgulos acutos q sũt fortes. Et iõ occurrẽtes illi aq̃ in refle-
xiõe: sz fortitã nõ occurrãt essentialr: nec̃ pp fortitudinẽ fa-
ciũt eã appere nigrã. Radij ẽt alij pñt p illã aquã penetra
re: qz ẽ sub cortice subtili: z qz ẽ ppinq̃ aeri. Et isti radij
auxiliũ faciũt vt appeat illa aq̃ nigra. p qz irradiat eã vt re-
cipiat magis z meli⁹ radiũ reflexũ acutũ. 2° qz ipsimet pene
trãtes: sz sint debiles reflectunt recte vsus istã aquã. Et ex

bis. dixit

bis. dixit Hēti. inferē q aqua vefice exteriozis apparet nigra z lucida. Et iſtā cām innuit Hal. cū dixit vbi. s. q ſub p̄ eſt squāma min⁹ dolet: z eius color eſt niger. Et hoc p/bat. q3 nō indurescit pp viſuz. ſ. aſpiciētis: z pp nigredinē vuee. q̄ſi dixerit. iſta vefica nō eſt ita dura z cōpacta q̄ phibeat aſpicientē videre nigredinē vuee. Et ideo dixit. A. q q̄dq; vefica eſt ad p̄m corticē eſt nigra. Et reddēs cām dixit. qm̄ ipſa phibet viſum a cōphēſione vue. ſ. debita. ſup. ſz nō phibet p hoc oio viſuz aſpiciētis a cōphēſiōe nigredinis vuee: q3 ſicut dixit Haly. nō indurescit inter viſum z nigredinē. Et iō ſi ſra Aui. fuiſſet negatiua fuiſſet melior: z dixit. qm̄ ipſa nō phibet viſuz a cōphēſione vue. z ſic bz Jesus haly. Nā aſſignās cāz dixit. q3 nō diuidit inter viſū z nigredinē vuee. Et q3 phibet viſū aſpiciēti a cōphēſione vuee debita: ex quo indicat vueā nō debite ſituatā. Vel aliqd eſt ipediēs qō phibz radios venire: vt deberet ab ea reflexos: qō pōt ipedire viſū: z intm̄ eſt mala. Nō appet autē vuea debite ſituata: q3 pp eius nigredinē reflexā ad veſicā credit q ipſa vuea ſit ſituata ibi: ſicut appet de lapide vel alio poſito in ſcutella: vbi ſi ponit aq̄ videbit lapis: q̄ſi in ſupficie aq̄ q p̄ius aq̄ nō oppoſita nō videbat: vel videbat in pfūdo. vt 6° de nālib⁹ p̄icula 2ª. Et tm̄ nō apparet vuea debite ſituata: q3 nō eq̄ circūferētialr cornea adiacet ei ſicut bz ſz nāz exñs ſubleuata pp veſicā. ¶ Et dixit Hēti. ne ꝓtingat errare ꝓſiderādū ē q q3 pōt aſpicere pupillam illi⁹ infirmi vel lateralr: z ſic videbit eā in ſua debita ſor⁹ vel aſpicit eā dirigēdo intuitū p illā veſicā. Et ſic videbit ac ſi nigredo pupille venerit ad illā aq̄z. Et ſi ptiz inſpicit p veſicā: z ptim p corneā in pte illi aſſociatā et videbit diuerſitas in nigredie vuee. Et dixit. Credo q nō ois veſica faciat idebite videre nigredinē vuee. al⁹. cornee: ſz ſolū illa q̄ ſeparet corticē z ipelleret eā. ¶ 2ª ꝓ ei⁹ nota ē ex op poſita rōne p̄t. pbat igit. q aquoſa veſica pfūda appet alba arg⁹ tali. Illa aquoſitas appet alba q̄ mouet vt ppriū viſibile nō fcm̄ peruiū. z ſic nō diſpoſitū ad receptionē radioꝝ reflexoꝝ a loco nigro ad q̄z aquā radij a loco nigro nō reflectunt: nec in eā penetrāt: ſz aq̄ veſice pfūde mouet in rōne ppij viſibilis: z nō fit puia: z nō recipit radiuz reflexū a loco vl corpe nigro. ergo illa aq̄: z p p̄ns illa veſica appet alba: maior ē nota ex 2ª. ppōne ſupius poſita: maior pbat: z 2ª ps minoris pbat ꝑmā. pbat. ſt 2ª ps ei⁹ p tria q̄z aq̄ veſice pfunde: p. n. ē ꝓtēta ſub corticē groſſiori: q3 ſub plib⁹: z ſic nō irradiat ſicut illa q̄ ē extra 2°. bz pfūditatē. Et ſic nō irradiat ſz pfūdū. 3° ē ppinq̄ foraminī: vñ radij circūferētialr pueniūt ad foramē vuee ſi aliq radij pueniūt. Et iō ēt reflectunt ad angulos valde obtuſos q̄ ſt debiles. Et iō ſtatim cōcludit ex bis q in illā aquā pfūdā nō recipit nigredo loci nigri oculi. Et p p̄ns q nō appeat nigra. Ad h. n. q nigredo nō recipiat. ſ. p radios nigros ſa ciūt oēs p̄dicte cāe. Nā ex h q a radio exteriozi nō pfecte irradiat nō diſponit ad recipiēdū radiū reflexū: z nō fit radius recte reflexibilis: q3 ille facit p radiū penetrātē p medium aq̄: p h aūt q ſi aliq radij lumis aeris ptingūt ad foramē vuee ptingūt circūferētialr. vñ fit reflexio ad anguluz obtuſū debilē ꝓtingit q radi⁹ reflex⁹ niger: q3 debilis nō ſtimit in illā aq̄z: z q̄ſi nō approximat ſibi. ergo illa aq̄ nō appet nigra. Et tūc arguit. Cū ergo mediū ſit ſufficiēter illuminatū boi inſpiciēti appebit ſub ꝓprio colore: z ille eſt color alb⁹. Et pōt q3 dcm̄ ē videri p experiētiā. Aq̄. n. cataracte q̄ ē pfūda: et appet alba pp iſtā cāz. ¶ Et ſequēs. A. de ſigno veſice dixit. p̄ma aquoſitas acuta eſt mala cū extēſione z corroſiōe ſili. Eſt. n. mala: q3 magis ipedit viſū: imo patiēs eā q̄ſi nihil videbit: z ſi videbit videbit torto ſe. Eſt ēt mala. q3 ſicut corroſiua vlcerativa remanebit in loco macula alba poſt ipſi⁹ curationē q̄ aut viſum multū ipediet: aut tollet: aut ois. n. veſica q̄ eſt copioſior. dixit. A. eſt plus extenſiua z plus dilatās z corrodens. Que aūt ex ea opponit foramini nocet viſui ꝓprie q̄ eſt corroſiua.

Cura vertit p qnq; intētiones. p̄a eſt māe aq̄ſe exiccatio z ꝓſumptio. q̄ in tota cure ꝓtellatiōe cōpetit. 2ª ē phibitio curſus māe: ne pp dolorē extēſiuū vel corroſiuū multa mā ad oculū defluat. 3ª ē phibitio rupture cornee i q̄ medic⁹ valde oz eē ſollicit⁹. Nā ruptura cornee ē valde piculoſa: vt inferi⁹ appebit: z ē valde apta fieri in cornea. Nō aūt ſic in ꝓiūctiua: q3 mā ꝓtēta in cornea nō ē apta reſudationi pp ipſi⁹ dēſitatē. Et iō cū in ea mā multa colligit nō valens reſudare minat rupturā cū extēdat mēbr⁹ ouꝝ. 4ª ē rectificatio māe maxie tēperādo colorē eius ſi eſt cala acuta. Et 5ª ē correctō accñtiū. ſ. doloris ſedatio. ¶ Et. A. poſuit i cura ei⁹ emplm̄ de luto cōpato ad ſamu⁹. i. de illa ꝺcta. Et vi velle q ꝓueniat i oi tpe curatiōis: q̄uis ēt in diuerſis tpib⁹ poſſit fieri additio vel diminutio in ꝓpōtionibus ipm̄ ſz bonā extinc̄m curātis medici. Et curat veſicaz puā pfecte. Nā in eo ſūt oēs qnq; intētiones. ſ. docē z ſic fit. ſumāt luti ſamitoze fci. ʒ. vij. at tm̄ q3 carem⁹ eo: q3 nō pozt ad nos loco ei⁹ ponat fra ſigil⁹ tutie z climie lauate z ātimōij. aā. ʒ. ij. ſcozie eris ablute. ʒ. iij. gūmi. ſ. ara. ʒ. iiij. opij. ʒ. ij. terāt cū aq̄ plu⁹ z fiat ex eis colliriū. Et admini ſtret cū aq̄ fenugre. In h. n. collirio ſt medicie exic⁹ exicātes aq̄z vt tucia climia antimoniū. Et medicie ſtiptice p bibētes fluxū z medicie phi⁹ corneā a ruptura vniendo ipaz cū ſtipticitate z cū glūinatiōe ipſi⁹ lutit: z gūmi z medicie frīde remit⁹ acuitatē aq̄ z ſedātes dolorē. ¶ Dixit Jesus haly. ſi plōgat bothoꝝ itelligēs ēt de veſica z nō diſſoluit p medicinas. ſ. exiccātes: tūc cura cū medicis acutis aptiuis qbus vtunt medici in curatiōe aq̄. i. cataracte. Et dixit. qñ multiplicat. i. magnificat. Et nō expectat ei⁹ exiccatio p medicias: neq; aptio: tūc curet cuz ferro: q3 pforet cū acu vel aliquo ſili pforante ſubtili: vt inde aq̄ egrediat. Et in apertione qdem veſice exteriozis nō exiſtit ſulpitio: ſed de perforatione ꝓfunde valde ſuſpicandum eſt.

Sūt aūt z alie ſpēs bothoꝝ q̄ gīant ex ſanguīe defluxo ad oculū: z pñt euenire i ꝓiūctiua z i cornea. ¶ Et dixit Raſ. 2° ꝓti. qō ex eis appet in albedie oculoꝝ vocat bothoꝝ z qō appet i nigredie oculi vocat puſtula z ē maioris nocumēti. Et dixerūt auctores q illō qō euenit in cō iūctiua ōclinat ad rubedinē. Et q i cornea ōclinat ad albedinē. Cū aūt dixit Zoar. q puſtula in cornea i ſua radice nulla albedinē vl brē: p radicē itellexit cētz ei⁹ vbi mā ē vnita q̄ appet ſz colorē ipſi⁹ māe. Sz bñ voluit q i ptib⁹ ei⁹ circūferētialib⁹ cornee hñt albedinē vt māifeſte dixit. puſtule qñ in cornea ꝓcreant ad albedinē tendunt. Et de cā apparitionis horum colorum dicetur infra in vlceribus oculi. ¶ Cura hoꝝ bothoꝝ q̄tuor hz intētiones. q̄z p̄a eūat z diuertit. Et ꝓprie cū flōmia: q3 mā ē ſāguinea. Si tm̄ cū ſanguine ali⁹ peccaret humor p⁹ flōmiā educat farmaco ꝓueniēte. Dixit Hal. cura fiat cū purgatiōe corpis z flōmia cephalice. ¶ Et 2ª māz repellit z dolorē mitigat apponēdo ſup oculo aliqd ō repcuſſiuis dcis i cura obthalmie z itra oculū. Dixit Hal. emulge puelle lac ab ipa māmilla q̄ doloꝝ qeſcat ei⁹ pato colꝝ molliatur q̄z matureſ. i. mitigeſ. ¶ Qz ſi repcuti nō poterit: tūc 3ª. ſurgit intētio q̄ ē reſolutēdū qō nō fuit repcuſſum: z ſic ē ſi ſanguis i oculo fuerit ꝓſtrict⁹ z mortificat⁹ ſic fit i tarſati. Et iō b cura ē filis cure eius. Et. A. adduxit hāc curā ꝓſit cure poſite a Ser. z pōt ei⁹ reſolo fieri cū enapozātib⁹ applicatis oculis ab ex. Et inij̄cēdo int⁹. ponat ergo in oculo lac in q̄ infuſū fuerit ſemē marubij. Nā in h ſemine eſt virt⁹ reſolutiua z abſterſiua. Dixit Hal. inſtillatione q̄ ex ordeo fit z ſemine citonioꝝ z ſarcocolla. ſup oculū pone. Dixit. A. lanā iſufaz in albumie ouī ꝓquaſſato cū oleo roſ. z aceto. Raſ. tū 2° ꝓti. aucte iudei loco aceti poſuit vinū: z melius fecit: dicta recepta Aui. cū ꝓpterēt in repcuſſiōe nō i reſolone. ¶ Qz ſi reſolui nō poterit: ſz fiat exitura: tūc intentio 4ª aduenit

que est ad maturandū ⁊ aperiendū: ⁊ tandē ad vlcus ꝓsoli dandū. Dixit haly. cū pustula ceperit maturari pulueriza illam cū melchara condita cū lacte asine ⁊ collirio albo cū lacte donec erumpat pustula: ⁊ exeat sanies: ⁊ tunc vlcerū adhibe medelam. Et vide in sequenti capitulo.

¶ De exituris ⁊ vlceribus oculoꝝ ⁊ pustulis. Cap. xv.

EXiture oculi. dixit. A. gīantur ꝑm plurimum ab humoribus acutis aduſtis. i. incēſis. Et fiunt in oculo ſicut in ceteris alijs mēbris: qñ. ſ. mā humoralis apans locū ſibi capit in mēbro ⁊ facit cupū. Mā ātē ꝓtēta tn oculo magis facit ſibi cupū in tunica cornea q̄z in ꝓiunctiua: qz in cornea mā ꝓtenta minus trā ſpirat ⁊ minus reſoluit: ⁊ ob hāc cām exitura magis appꝛopꝛiat cornee: ⁊ inter eius egritudines numerat: ⁊ ſicut in p̄cedētibus patuit lōginquū eſt q mā frigida flātica ⁊ melica poſſit intrare corneā ad apa gīandū: ⁊ p ꝓñs exitu ram: pp qō dixit. A. plm exiture oculoꝝ gīant ab humoribus aduſtis: de quoꝝ nā eſt poſſe penetrare p ſubaz den ſam pannicularē: ⁊ qz iſte exiture nō fiūt magne: imo ſunt paruę ⁊ maxime reſpectu apatuz cōiunctiue pp eaꝝ paruitatē a multis puſtule vocant. Et azarauius de eis determinauit in ca° de puſtulis oculi. Et a multis vocantur bothoꝛ. Et qz haꝝ exituraꝝ mā eſt humoꝛ acutus aduſtus: cuius eſt corrodere ⁊ vlcerare: ⁊ maxime corneaz: qz alia nō pꝛōpte. neq̄z facilr reſoluit: ſz vt plm pꝛius vlcerat: hinc eſt q iſte exiture a Sera. haly. Jeſu haly. ⁊. A. vocant vlcera. ⁊ de eis in ca° de vlceribus oculoꝝ determinat. ¶ Dixit Ser. ⁊ ſilr. A. septē ſunt ſpēs vlceꝝ cornee: quaꝝ q̄tuoꝛ gīant ſupficie cornee: quas Ha. vocauit vlcera: vt ſatis innuitur 4° de accidēti. Et tres gīant in pfundo cornee. ¶ Pꝛima q̄tuoꝛ q̄ gīant in ſupficie. dixit Serap. noiat aduſtus. Et eius intētio eſt athomi. Et eius coloꝛ eſt ſiūs fumo. Et accidit locū magnum ex nigredine oculi. Et. A. ſilr dixit. de noīe. tū dixit q noiat albaſue ⁊ fortaſſe noiatur catanū: ⁊ iſtud vle eſt ſup cornea in exteꝛioꝛi oīno ſupficie: ⁊ eſt ſile fumo: qz ſicut fum⁹ appet cū q̄dā albedine nō pura: ſz ma q̄ſi nigredine mixta. Jta iſta vlceratio qz ſparſa eſt eius albedo nō appet pura dēſa: ſz q̄ſi albedo rara vbi appet multum de nigredine cornee: occupat. n. locuz magnū: qz eius mā nō pꝛhibet ab ambulatione. Cū ſit extra nō coarctata. Aliqui exponūt albeſuen ſiue albilen vel albaſen. i. eſtiomenus: qz ſicut eſtiomen⁹ corrūpēdo ambulat ita lꝫ vle⁹. Alij exponūt. i. athoma ſicut dixit Sera. Et verificat. qz ſicut albedo iſtoꝝ vlceꝝ eſt q̄ſi athomoſa. Non. n. eſt vere ꝓtinua ſicut albedo vlceꝝ pfūdoꝝ: ⁊ ꝓpea vocat ꝯtamō vel cateri vt dicit lra extra: vt puluis qz in iſto vlcere ſentit patiens ac ſi puluis eēt ſup oculo. ¶ 2ª ſpēs dixit Ser. vocat dyaphiliō. Et eiꝰ intētio eſt caligo. Et eſt pfundioꝛ q̄z p̄ª ⁊ plus alba ⁊ minoꝛ. Et. A. dixit ſilr ⁊ vocat nubes. oīa vlcera cornee ſunt alba: plus tū ⁊ minꝰ ꝑm q plus vel minꝰ occupāt de corpulētia cornee in pfundo. Eſt aūt minoꝛ. qz mā eiꝰ maxie coarctat: ⁊ nō pōt ſic in latū extēdi ⁊ ſpargi. Et eſt albioꝛ q̄z p̄ª: qz eiꝰ albedo ē magis ꝓtinua q̄z albedo p̄c. Et dicūt qdā. poſſet ēt iſta ſpēs vocari catamin .i. puluis: qz in ea pōt patiēs ſentire: ac ſi puluis eēt oculo aſpſus. ¶ 3ª ſpēs. dixit Ser. vocat alghimē: ⁊ fit. ſ. corona nigredinis. i. cornee. Et nō accipit de albedine: niſi locuz puū: ⁊ de iſta dixit Jeſus haly. q vocat altemū. Dixit hal. 3ᵐ vlcus in cornea fit nigredinis ⁊ ptē ſumit albi. i. cō iunctiue modicā. Et Aui. dixit vocat coronalis: qz eſt ſup coronā nigredinis oculi. i. ſup oculū cornee vbi ꝓiūgit cō iūctiue. Et qñq̄z occupat de albedie ꝓiūctiue aliqd. Et no tant tū q pōt repiri vle⁹ in oculo qō occupat de cōiūctiua multū ⁊ de cornea modicū. Sz tūc nō denoiabit a cornea ſz a cōiūctiua. Illud ātē qō denoiat a cornea: qñq̄z occupat de ea multū: ⁊ qñq̄z paꝝ: ſemp tñ plus q̄z de ꝓiūctiua: imo poſſibile eſt q nō occupet de ꝓiunctiua aliqd: ſufficit enim q ſit in coroā cornee: qō tū ex eo eſt: ſup pupillā. i. corneā. dixit Aui. apparet albū. Et qō eſt ſup ꝓiunctiua rubeum. Et ideo dixit Ser. ſunt ei duo coloꝛes: qz ille q extra cornea. ſ. in ꝓiunctiua eſt rubeus: ⁊ q eſt intra corneā eſt albus: oīa. n. vlcera q̄ fiunt in ꝓiunctiua ſunt rubea: ſicut illa q̄ fiunt in cornea ſunt oīa decliuia ad albedinē. ¶ 4° āt ſpēs. dixit Ser. noiat alkafe: ⁊ eius intētio eſt diſruptio. eſt ſiūs lanoſitati. Et hal. vocauit eā ſilem furcule: qz furculas hz inde ſiue ramos. Et iō Jeſus haly. vocauit eā ramoſam. Ser. aūt dixit. diſruptio qz hincinde diſrūpit in q diſruptione facit in cornea q̄dā parua foꝛamina. Et iō azarauius dixit. q in hac ſpē vūr in cornea q̄ſi q̄daz foꝛamia. Dixit Auic. noiat aduſtiua ⁊ noiat lanoſa: qz eſt qō in ea appet de pupilla. i. cornea: ac ſi lana alba eēt ſup illa. Dixit Henti. ſe vidiſſe hāc ſpēm: ⁊ q vt credit eſt aliquātulū pꝛo fundioꝛ p̄ª ⁊ 2ª. cū hoc q exiſtat de exteꝛioꝛib⁹ ⁊ nō eſt in extremo cornee: ſicut 3ª: imo eſt magis verſus cētrū cornee q̄z verſus ꝓiunctiuā. Et in cornea hz ramos ab vno cētro exteſos: ⁊ fortaſſe pp hoc. dixit Aui. vocat aduſtiua: qz hz ſicut aduſtio vnū locū p̄cipuū a quo p̄cedit ad circuitū: ⁊ pōt ēt dici aduſtiua: qz i hac ſpē p̄cipit plus de caloꝛe aduſtiuo q̄z in tribꝰ p̄dictis. ¶ Dixit Ser. triū vo q̄ ſunt in p fundo ꝑma noiat bucion. ⁊ eius intētio ē grana ⁊ eſt pſūda cauſa ſtricta. Et aūt pfunda: qz in 3° vel 4° cortice cornee. Dixit Aui. noiat analū vel analaliū. i. granū: qz ibi in pfundo eſt ſicut vnū granū albū: ⁊ dixit Aui. eſt hñs ſubmerſaz pfunditatē. ⁊ eſt vlcus pfundū ſtrictū mūdū. pſūdū eſt: qz ad 3ᵐ corticē cornee: ⁊ eſt magis pfundū q̄z ſcā ſpēs de tribus pfundis. Et eſt ſtrictū. qz parū occupat de loco: ⁊ eſt mūdū: qz pauce ſanies nō ſordidū. ¶ 2ª vo ſpēs de pfundis. dixit Aui. noiat cocumer ⁊ eſt eius intētio p funda ⁊ eſt latioꝛ q̄z p̄ª: ſz minꝰ pfunda. Et ha. dixit. vle⁹ eius ē largū: ſz paꝝ pfundū. Eſt aūt pfundius q̄tuoꝛ ſpēbus exteꝛioꝛib⁹ ⁊ minꝰ pfundū ꝑma ſpē de tribꝰ pfundis. Et iō vr q ſit in ſupficie exteꝛioꝛi corticis tertij verſus 2ᵐ. ⁊ fortaſſe ē in ſupficie interioꝛi ſcōi corticis verſus 3ᵐ. Dixit. A. vocat balume. i. virgula. Et lꝫ qz ſilat extremitati vgule hois: qz hz albedinē ſuū in forma lunari. i. ſemi circuli. Et cā eſt. qz illud vlcus nō eſt ſtrictū vt p̄ᵐ: imo eſt latū. Et eſt minoꝛis pfunditatis q̄z p̄ᵐ: ſz latioꝛis occupationis. ¶ 3ª ſpēs. dixit Sera. noiat alkume ⁊ eius intētio eſt diſruptio. Et eſt equalis illi q eſt in tunica extrinſecus in noīe. Et eſt vlcus ſordidū hñs eſcarā ⁊ ſanie multaz. Et Aui. dixit. q vocat aſſicume. i. diſruptio: qz diſrūpit ⁊ eſt aduſtiuū. Et hinc eſt coꝛroſiuū ⁊ diſruptiuū cornee: vñ timoꝛ eſt de coꝛruptione oculi. Et eſt ſordidū multe ſanici ⁊ facit cruſtas p aduſtionē ſuā. Jn cuius mūdificatiōe eſt timoꝛ. ſ. vt plm. dixit Ser. cū remanet diu ⁊ procedit tps in mūdificādo: q tota diſrumpat cornea. Nā tūc dixit Aui. humiditas. ſ. humoꝛ albugineus currat. i. egrediat pp coꝛroſionē tunicaꝝ: vel exit vuea ⁊ coꝛrūpit oculus. ¶ Et ſcias. q nō dat 4ª ſpēs in pfūdis q̄ ſi daret eſſet illa q̄ aliqd occuparet de ꝓiunctiua. Et cā eſt. qz mā coarctata in pfūdo nō eſt dilatabilis: ſicut illa q̄ ē ſupficialis. Sūt ergo tres ſpēs ſeptē vlceꝝ cornee diuerſificate ꝑm ſitū corticū eius.

De ſpēbus vlcerū coꝛnee q ſūt ſeptem.

CAuſe vlcerum cornee. ſup. ⁊ ſimiliter coniunctiue. dixit Aui. ſunt q fiūt aut ſucceſſione obthalmie aut ſucceſſione bothoꝛ vel puſtularum ſcilicet cum peruenīunt ad exituram: poteſt autem obthalmia exituralis facere vlcerationē nō ſolum in coniunctiua: ſed ēt in cornea: qñ mā coꝛroſiua ⁊ ſanies expandit ad corneaz. Aut fiunt pp percuſſionē. ⁊ dixit. qñq̄z eſt pꝛincipiū vlceris interius ⁊ diſrūpit ad exteꝛioꝛa. Et qñq̄z eſt ecōuerſo. Et vt dicunt qdam illud qō incipit interius ⁊ procedit diſrūpendo ad exterius eſt deterius. ¶ Dixit Raſ. 2° ꝓti. deterius vlceꝝ eſt illud qō eſt in nigredine ſub pupilla. Jn eo enim exitus

ſcilicet

ſcilicet albuginei ⁊ eminentia. ſ. vuee eſt velocior: ⁊ eſt no/
cumentorum magnificatio ſuper eo.

Signa vlceruꝫ oculi. dixit Aui. ſunt. q̄ ſi vlcus eſt in pupilla. i. cornea apparet pūctū. i. veſtigiū al/
bum: ⁊ ſi eſt in ꝯiunctiua rubeū. ¶ Roſa cognoſcit vlcus
oculi p̄ vehemētiā doloꝛis ⁊ pūcture ⁊ curſuꝫ lachꝛymaꝝ
⁊ qō eſt in cornea apparet albū: ⁊ qō in cōiunctiua appet
rubeū: ⁊ eſt rubeus totaliꝛ ⁊ in loco vlceris eſt rubedo ma
ior. Idē dixit Ari. 9ª pbleumatū. pbleumate 1°. Et reddit
ibi cām valde gñalē dicens. q̄ cicatrix oculi. i. cornee: ideo
eſt alba: qꝛ morbus eſt qd ꝯriū parti cuius eſt morbus. Et
ideo mouet illā partē ad ꝯriū. Cū igiꝯ cornea fit nigra moꝛ
bus eā dealbeſcit: iſtud tñ dixit ipſe nō ſtatim in ꝓn°. ſꝫ po
ſtea in tpe. ¶ Dixit Dynus. dyaphona exiſtis appet alba:
cū denſaꝫ in partib⁹ ſuis: ſicut aq̄ ꝺenſaꝫ in glacie appet
alba: ꝺenſaꝫ aūt cornea in cicatrizatione vlceris eius. Et
dixit. ꝯiunctiua appet rubea. qꝛ cuꝫ ſit hīs venas ⁊ fiat in
eis extēſio trahit illuc ſanguis p̄ quē coloꝛ appet rubeus.
¶ Quidā aūt alij dixerūt q̄ ideo in cornea appet pūctum
albū: qꝛ mā ꝙuerſa eſt in ſanie q̄ eſt alba: ſed in cōiunctiua
appet rubeū: qꝛ vt plꝰ fit a ſanguine. ¶ Hēti. aūt dixit. q̄
coloꝛ appens in vlceribus cornee: aut eſt ex nā māe: aut ex
nā ptis. Si ex nā māe vlcerātis vel attracte ad locū: ſic pōt
appere coloꝛ cuiuſcunq̄ māe. Et dixit. ſe vidiſſe in vlcere
cornee multā rubedinē in cornea pp mām ſanguineā illuc
tractārimo vt plꝰ eſt: ita q̄ vlceratio eſt in fieri. Cuꝫ hoc
tñ q̄ appareat coloꝛ rubeus: appet ēt coloꝛ albus in ptib⁹
ꝓxīmis: niſi multū exuberet ſanguis ⁊ totū tegat. Si aūtē
coloꝛ inſequiſ nām ptis cornee vlcerate circunſcripta mā
humorali vlcerāte vel illius tracta: ⁊ ſic appet coloꝛ albus
q̄ fit ouplr. ꝓmo ex introitu aeris ad ptes cornee. aer autez
q̄ miſceſ cornee puio facit illud appere albū. Et experiē/
tia hoc ꝺeclarat. Si. n. accipis oculū alicuius aīalis ⁊ ſub/
leuas cū aliquo ferro ſtatim ꝺealbabiſ cornea ⁊ ibidem:
hec aūt ꝺealbatio nō appet in oī vlcere cornee: ſꝫ cū eſt ibi
ptuſio ⁊ diſtractio. Et ideo. ſi inciſio fiat ad cornea ab ali/
quo ferro acutiſſimo nō appebit illa albedo. Scōa cā ꝺeal
bationis eſt ꝺefectus virtutis cornee. Nā virtus eius cum
eſt potēs ſupra nutrimētū ꝺeducit illud ad formā ꝺyapho
nam. Cū vero ꝺeficit nō iā multū: ſicut accidit q̄ſi ſanantur
vlcera ꝙuertit mām nutrimentalē ad formā ꝓpinquā ꝺya
phonitati: ⁊ talis eſt albedo: ⁊ ideo ꝓpꝛie apparet albedo
q̄ vlcera cornee ſunt in via ꝰſolidationis: vt poſuit Me.
de vlceribus oculi. Et ad hoc pōt reduci cā Dyni p viā cō
denſationis partiū cornee: qꝛ q̄ſi fit ꝰſolidatio fit q̄dā par/
tiuꝫ ꝺenſatio. Coꝛpus aūt ꝺyaphonū ꝺenſatū albeſcit.
¶ Cā aūt rubedinis coniunctiue eſt q̄ ab alijs eſt dicta. ſ.
Et dixit Hēti. q̄ vidit p̄ experientiā q̄ cōuertunt q̄ſq̄ ad
quendā coloꝛē fuſcū. ſ. nigrū vbi prius erant rubea: qꝛ ſan
guis ibi q̄ſi marceſcit. Et ideo lra Aui. exterioꝛ dicit qō ē
ſup ꝯiuncta eſt nigrū. Et in fine vidi q̄ poſt longū tps nō
appet veſtigiū: neq̄ rubeū: neq̄ nigrū: ſꝫ vadit ad coloꝛez
ꝓprium: ⁊ ideo in aꝑte ꝯiūctiue q̄ꝺiu ꝑdurat ꝛ fieri: tūc pp
doloꝛē attrahiſ ſanguis: ⁊ appet ꝯiunctiua rubea. Cū aūt
mā eſt ꝰfirmata: ⁊ iā quietaꝫ eſt curſus māe⁊ nō eſt rube
do cū illo aꝑte: ſꝫ fit ibi vlceratio: ſiue ꝯtinuitatis ſolutio
q̄ cōſequiſ oē aꝑa. vñ Jeſus haly. dixit. foꝛtaſſe appet ob/
thalmia ⁊ oculus eſt rubei coloꝛis. Et foꝛtaſſe oculus nō
apparet rubeus cū eo. Ego aūt nō video q̄ verba Hēt. ſint
ad mentē auctoꝝ. ¶ Scōm ſignū eſt. dixit. A. q̄ eſt cū eo
doloꝛ vehemēs ⁊ pulſatio nō qꝛ velit q̄ ſit in eo doloꝛ pul
ſatiuus cū iſtud mēbrū nō ſit arteriolum in quo talis do/
loꝛ ḃz fieri: bene tñ poſſet in vlcere cornee inueniri doloꝛ
pulſatiuus: ſꝫ nō rōne ipſius vlceris. Sed rōne māe tracte
ad alias partes oculi. Sꝫ dixit Hēti. pulſatio. i. pulſio ma
terie. ſ. ſanioſe: ⁊ eſt tertiū ſignū. Et q̄ ſic voluerit Aui. pꝫ
qꝛ ſubdit. q̄ſq̄ inueniſ ſanies in eo qō ſupponiſ. ſ. in pā/
no vel puluillo alba: tunc ſignificat doloꝛē debilem ⁊ pul/
ſationem. Significat doloꝛē debilez: qꝛ ſignificat q̄ in mā
completa eſt ꝺigeſtio ⁊ facta ſanie remittitur doloꝛ. Et ſi/
gnificat pulſationē foꝛtē. i. virtutē expulſiuā potentez ex/
pellere mām quā ꝺigeſſit. Si vero. dixit Aui. ſanies q̄ ap
paret in pāno eſt citrina: aut fuſca ſubtilis quaꝝ quelibet
eſt ſanies nō perfecte ꝺigeſtaerit leuioꝛ. i. minoꝛ. ſ. expulſio
illius materie. Et nō ꝺebet referri leuioꝛ ad doloꝛez. Cum
tunc doloꝛ fit foꝛtioꝛ circa ſaniei gñationē. Et ideo inueni
tur alia lra que dicit eſt foꝛtioꝛ: ⁊ tunc refertur ad doloꝛez
nō ad expulſionē. Et dixit. q̄ ſi fuerit rubea: tunc doloꝛ eſt
leuioꝛ valde. ſ. q̄ꝫ in citrina vel fuſca vel q̄ꝫ in ſubtili aquo
ſa virulenta: qꝛ ſignificat mām magis benignā. ſ. ſangui/
neam. ¶ Quidā aūt dicunt. q̄ in hac parte Aui. poſuit ſi
gnum vlceris cōiunctiue: ⁊ exponunt q̄ ſi fuerit rubea. ſ.
vlceratio in cōiunctiua: tunc doloꝛ. i. paſſio erit leuioꝛ. i. ſe
curioꝛ q̄ꝫ ſi eſſet in cornea. ¶ Raſ. vero 2° ꝓti. aucte colli/
rizantiū. i. experimētoꝝ in curis oculoꝝ dixit. q̄ ſi pluma
ceolus ⁊ pānus ſuperpoſitus oculis cū remouet inueniſ
infectus putredine alba patiens infeſtaſ doloꝛe peſſimo:
quoꝝ dictū nō videſ continere veritatē: vt pꝫ per Aui. hic
⁊ nō eſt mirandū: qꝛ illi erant experimentatoꝛes tñ: poſſet
tñ ſaluari dictū eoꝝ ſic. infeſtaſ doloꝛe peſſimo: nō tūc q̄ſ
apparet putredo alba: ſed ante. ſ. prius q̄ꝫ eſſet per pfectaz
ꝺigeſtionē ꝺealbata infeſtatur pro infeſtabaſ: vel infeſtaſ
doloꝛe peſſimo. ſ. aliq̄ſ. Et hoc q̄ſ ſanies illa eſſet coꝛroſi/
ua. Et ſubdit Ra. auctoꝛitate illoꝝ ⁊ infeſtatur foꝛti reper
cuſſione. i. repulſatione. ſ. expulſione. Et ſi putredo inueni
tur coloꝛis puluꝛeris: aut blauit aut crocei eſt minoꝛis rep/
cuſſionis. Et ſi inuenitur coloꝛis rubei eſt minoꝛis: ⁊ ſic
conformatur textui Aui. ponunt ergo tres gradus expul
ſionis: quoꝝ vnus eſt maioꝛ alijs: ⁊ eſt cum ſanies eſt al/
ba. ⁊ alius eſt minoꝛ alijs: ⁊ eſt cuꝫ eſt rubea ⁊ alius tenet
medium vt cum eſt citrina vel fuſca.

Cura exiturarum ⁊ vlceꝝ oculi: ⁊ p̄cipue cornee per/
ficitur dieta ⁊ potione. p̄o ordinatione aūt aeriſ
⁊ accidentium anime recurratur ad dietam in obthalmia
dictaz. ¶ Dixit Raſ. 2° ꝓtinen. Nō clamet ⁊ nō ſternutet.
ſup. neq̄ foꝛti moueatur motu: ⁊ maxime circa partes ca/
pitis: qꝛ addunt in diſruptionem. Et nō intret balneū niſi
materia ente ꝺigeſta. Et ſi intraret balneū prius. i. propter
aliquā cauſam non diu moꝛetur in eoꝝ: qꝛ humectat ⁊ pro/
hibet ꝺebitam curam vlceris. ¶ Similiter dixit Auicen.
dixit haly. quietē impera ⁊ ocium ⁊ in loco eſſe obſcuro
odoꝛet violam recentē ⁊ nenufar ⁊ camphoꝛā ⁊ ab ira re/
moueatur. ¶ Dixit Raſ. 2° continen. Cū puſtule eueniūt
ꝺextro oculo ꝺormiant ſuper latere ꝺextro: ⁊ ſi in ſiniſtro
ſuper ſiniſtro. ¶ Alman. vero ⁊ Meſ. dixerunt. ꝺormiāt
reſupine. Et Aui. dixit. Cum fuerit vlcus in oculo ꝺextro
ꝺormiant ſuper ſiniſtro ⁊ eꝝ°. ¶ Propter hanc ergo con/
troverſiam ſitus ꝺormiendi tollendā ſcire ꝺebes q̄ ſi ma/
teria actu fluit ad botheoꝝ vel vlcus oculi patiens ꝺebet ia
cere ſuper latere oppoſito: ſicut ſupra patuit in ꝺieta ob/
thalmie. Et ſic intellexit Aui. ſi vero mā nō amplius fluit:
tunc ſi per apparentiaz alicuius eminentie in cornea adeſt
ſuſpitio ꝺe exitu vuee ꝺebet patiens iacere ſupine: vt dixe/
runt Almā. ⁊ Meſ. Et Aui. ēt dixit. ſcias q̄ neceſſariū eſt
tibi q̄ſ vlcus incepit in eminentia vt facias adherere ocu/
lo ligaturā qua ſuſtentet a reſupinatione. i. q̄ iaceat ſupi/
nus. Si aūt eſt timoꝛ ꝺe fluxu neq̄ ꝺe exitu vuee: tūc vt di/
xit Raſ. ꝺoꝛ iacere ⁊ ſup eoꝺē latere: qꝛ in tali ſitu mā ma/
la melius effluit ab oculo extra ⁊ nō retineſ: vñ dixit hal.
p̄cipe habēti vlcus in oculo vt iaceat ſuper latus vbi eſt
vlcus: vt nō coꝛrodat ſanies tunicas oculi. Ideoq̄ ſi eſt in
ꝺextro ꝺormiat ſup ꝺextrū ⁊ econuerſo. Debet tñ in quo/
cunq̄ ſitu tenere caput ſuper puluiari bono ⁊ molli vt nō
ꝺoleat caput p̄ ꝺuritie eius. ¶ Dixit halyabas. Libis

pasce laudabilibus ⁊ iulepilli ꝑpina ⁊ granatoꝝ succū ⁊ silla. ¶ Et dixit Mes. 5am rem cōplent administratio subtiliationis regiminis: sicut dixim⁹ in obthalmia. dixit. A. opꝫ vt subtilief regimen in primis. s. state doloꝛe vehemēti ⁊ fluxu mae qō maxime est añq̄ exitura maturef ⁊ disrupaf. Cū vo disrupif vlcus ⁊ sanies multa ab eo effluit: tunc declinat regimē ad extremitates. s. aīaliū ⁊ ad pullos ⁊ sic ingrossef dieta qō fit ꝑ tres cās. s. dixit Aui. vt non debilitef virtus. s. totius coꝛporis: ⁊ ēt ipsius oculi: ⁊ tunice eius vlcerate q̄ debilitaf ex manatione multe saniei ab ea: ⁊ vt nō ꝓhibeaf ꝓsolidatio vlceris: ⁊ vt nō multiplicē/tur superfluitates in coꝛpoꝛe ⁊ in oculo. Nam cū coꝛpus est debile: ⁊ ēt particula vlcerata est multū debilis: multipli/cantur superfluitates in coꝛpoꝛe ⁊ in ea per viam indige/stionis. Et per viam insufficientie expulsionis ⁊ mundifi/cationis supfluitatū que si multiplicanf ꝓhibent vlcus a ꝓsolidatione: q̄uis tñ ingrossef regimen. ¶ Dixit Auic. Nō opꝫ vt repleat. s. supfluef: sed paucis cibis sit ꝓtentus.

Quinq; intentiones in cura ꝑ potionē.

¶ Cura vero ꝑ potionē. dixit Mes. est qnq; res. ꝓma est eūo multitudinis mae. 1a est ꝓhibitio discursus mae ad oculū. 3a est administratio intentionis circa vulnus: hanc autē intentionē qdam diuidūt in duas. s. in vlceris exicca/tionē ⁊ absterſionē ⁊ in cōsolidationē eius. Et vt sic Aui. visus est ponere sex intētiones. 4a ꝑm Mes. est correctio accidētiū. Et 5a est vt vestigiū vlceris remaneat deletū ab/sterſuz subtile. Auctoꝛes tñ huic vltime intētioni ꝑm plm faciūt caplm ſpāle de quo inferius dicef. ¶ Prima intentionē. dixit Mes. cōplent flōmia ⁊ ꝑprie cephalice: deide lo'ones leues vētris ex his q̄ diximus in cap⁹ obthalmie facte cū iteratione. Et Aui. dixit. intēde in mūdificādo caput ⁊ stōm cuz eūatiuis trabētibus ad inferioꝛa: imo assi/duef so'o ventris oibus q̄tuoꝛ diebus cū eo qō educit su/perfluitatē acutā subtilē ex decoctionibus ⁊ infusionibus illud faciētibus. Et iste terminus q̄tuoꝛ dieꝝ nō est ꝑfix⁹. Sz pōt fieri eūo citius ⁊ tardius ꝑm diuersitatē disponis mae. ⁊ disponis patiētis. In summa tñ vtile est q; talis fiat eūo frequēter: qm̄ p ipsaz tollif additio vlceris ⁊ festinaf eius exiccatio ⁊ curatio. Et nō solū pōt fieri decoctionib⁹ ⁊ infusionibus: sz ēt alijs modis ēt cum pillulis: vñ Jesus haly. posuit pillulas q̄ sic fiūt. ℞. ꝛagagāti liquiritie. aā. partē. j. ꝛagredij partē. s. doſ. est. z. j. ista tñ dosis ē nimis magna: sufficeret. n. z. s. vel minus. ¶ 2am rez. dixit Mes. cōplent medicamēta sicut distincta sunt in ca⁹ obthalmie. Et Aui. dixit. si fuerit hic obthalmia. i. fluxus mae ruz ad oculū: sicut in obthalmia curef cuz eūone dicta in ca⁹ ob/thalmie: ⁊ cū medicinis dictis illic. s. q̄ hñt fluxū mae ꝓhi bere. Et subdit. in istis medicinis ꝓiungaf inter sedatiōez doloꝛis ⁊ cōsolidationē vlcerū. i. fiat q; in tali medicina sit virtus sedatiua doloꝛis. Et hoc ꝑ repulsionē mae ab ocu/lo ⁊ ꝓhibitionē cursus mae ad ipsum. Et sit ēt in ea virt⁹ ꝓsolidatiua vulneris: siue eius ꝓsolidatio hēat fieri p viaz ꝑme intētionis qō rarissime ꝓtingit: siue p viā sēde intētio nis absterḡdo carnē gīando exiccādo: ⁊ finaľr cicatrizā/do. Et ad summū. dixit Aui. si fuerit hic cursus mae ꝑmi/sceaf ei illud qō hz virtutē ꝓhibitiuaz fluxus ex succis ⁊ alijs dictis in obthalmia. Et ex ꝓueniētibus hic. dixit ipe sunt colliriū aucsestegi. i. de amillo ⁊ alcusi. i. cāphoꝛa ⁊ ce rusa. Nā istud colliriū ꝓhibet fluxū ⁊ ꝑparat ad ꝓsolida/tionē ⁊ Jesus haly. posuit colliriū in hoc qō sic fit. ℞. gū/mi arab. ꝛagagāti amili. aā. z. ij. cerusse. z. v. opij climie ar genti. aā. z. j. cōiungāf cū aqua pluniali ⁊ fiat sief. Et dixit Aui. distillatio lactis mulieris in oculo est conueniens: qz est in eo ꝓhibitio cursus ⁊ absterſio. ¶ 3am rem cōplet. di xit Mes. administratio medicaminū facientiū nasci carnē in vlceribus ⁊ cōsolidantiū vulnera: sicut est in prin⁹ sief. albū cū lacte mulieris ⁊ albumine oui. Et administrantur s. magis in ꝓcessu medicamina deſiccatiua nō multe moꝛ dicationis. Et hoc vt nō fiat sanies gīatio: est enim in hoc vlcere sanies suspecta. ¶ Dixit haly. mundicationē opꝫ medicaminibus vti deſiccatiuis. Sz qm̄ mēbrū hoc nimis est sensus ⁊ pungētibus ledif. Necesse est medicamina ad vlcera deſiccanda deſiccent sine punctione qualia sunt co/rusa climia gūmi filini sedenegū oui coꝛtices ⁊ similia. Et post cephalice minutionē oculo colliriū albuz instilla sine opio cū lacte mulieris cui pulla est: deſiccat enim sine pun ctione ⁊ refrigerat ⁊ lenit ⁊ eliniat. i. absterḡit. ¶ Et dixit si vlcus fuerit in coꝛnee supficie: aut in prima tunica eius puluere puluerizа albo cōposito ex sarcocolla cōdita cum lacte asine. Et sit ex ea pars. i. ⁊ amili pars. s. donec matu/retur ⁊ tunc colliriza oculū collirio roſ. ¶ Et Sera. dixit vlcera hec indigent medicinis q̄ absterḡūt donec eradicet ex eis supfluitatē: q̄ ꝓhibet ꝓsolidationē eoꝝ: opꝫ ergo vt ꝓsideremus. ¶ Et si mā acuta adhuc currit ad oculū opꝫ euacuemus coꝛpus ⁊ caput ⁊ incipiamus in primis cū ex tractione sanguinis: qz in extractione eius est iuuamentū magnū sicut in reliqs alijs egritudinib⁹: q̄ sunt ex replo/ne: deinde euacuemus cū decoctione duoꝝ mirab. s. citri/noꝝ ⁊ indoꝝ ⁊ ꝑsere. ¶ Dixit Aui. ad summū canō electio nis medicinaꝝ in ipso est: qm̄ opꝫ vt eligaf oē qō exicat absq; moꝛdicatione. ¶ Dixit Raſ. 2o pti. qm̄ mā cessat q; nō fluit ad oculū curef vlcus cū gīantibus carnē sicut cū sief de olibano. Nā qm̄ ab humiditate supflua mundifica tur oculi nasceſ in vlcere caro velociter ⁊ mundificabit de facili. Et dixit ibidē aucte Bal. si cū medicinis vlceruz mi/scetur lac magis cōueniunt: qz lac absterḡit ex ꝓpietate sua ⁊ mūdificat. Et mūdificare est cōueniens vlceribus q̄ indigent repletione. Et in defectu lactis pōt dissolui sief. in decoctiōe fenugreci. qz in eo est aliqua ꝓpietas abster/sionis. ¶ Colliriū q; facit nasci carnē in vlcerib⁹ oculoꝝ. ⁊ ꝓhibens egressum vuee ⁊ subtilians vestigia vlceꝝ. ℞. climie ⁊ tutie tritaꝝ ⁊ ablutaꝝ multotiēs cū aqua pluniа/li ceruse ⁊ antimonij ⁊ olibani. aā. z. ij. myrrhe. z. i. sarco/colle sanguinis ꝛaco. aloes opij. aā. z. s. est enim expertū. ⁊ p opiū sedat ēt doloꝛē. ¶ Scief de thure maturans vlce ra. ℞. thuris. z. i. s. armoniaci sarcocolle. aā. z. v. croci. z. ij fiat sief cū mucillagine fenugreci. ¶ Et dixit Raſ. sief cu/ius ꝓpatio est sublimis ad vlcera maligna oculoꝝ ⁊ ꝓhi/bet egressum vuee. ℞. antimonij sarcocolle. aā. z. ij. ⁊ aca/tie. z. iij. alꝭ. z. i. cōfice cū succo rubi. ¶ Filius Ser. cohol ꝓferens vlceribus oculoꝝ. ℞. sarcocolle nutrite in aq̄ roſ. diebus plibus. deinde nutrite in lacte mulieris: ēt diebus plibus. Et deinde exiccate quantitatē sufficientē. puluerі/za ⁊ fac cohol. ¶ Dixit Saler. ℞. sarcocolle nutrite in la/cte mulieris vel asine. z. iiij. antimonij sanguinis ꝛac. sede negi. aā. z. ij. myrrhe ⁊ aloes. aā. z. i. s. opij. z. i. tere ꝑtritiōe vltima: deinde ꝑfice cū succo rubi terendo in vase lapideo ꝑtritione vehemēti donec fiat sicut mel currens ⁊ reconde in vase vitreo ⁊ vtere. ¶ Dixit Ser. Cū declinat vlcus ad ministrabimus q̄ replent ipm: sicut plūbū vstū ⁊ olibanū ⁊ ceruſa ⁊ amilū marmoꝛ inuentū in luto viridi. ¶ Dixit hal. mitigato doloꝛe ⁊ fluxu acute mae sedato q̄ maturāt appone: vt azarutū mixtū cū lacte asine ⁊ amilo ⁊ tabarza laqua. Et collirium liquefac albū fenugreci aqua mane ⁊ vespere donec maturef ⁊ exiet sanies. Post hec vtere desic catiuis plus ⁊ minus ꝛz q; vlcus plm est ꝑfundū sozdidū ⁊ humidū. Et si nō sufficerent sibū vtere vstū ⁊ plūbū vstū qm̄ manifesta inest illi vtilitas elimationis ⁊ exiccationis. Et hoc vteris donec vlcus omnino deſiccetur ⁊ carne re/pleatur ⁊ oculus confortef optime ⁊ superficies adequef coꝛnee. Et albū appareat vlceris. s. macula. Et tunc ad ci/catrizādū colliriū adhibe lene ⁊ oculo valde roborato col lirio vtere rubeo acuto vel a viridi. s. ad subtiliādū cicatri cem. ¶ Dixit Mes. post tps principij. si doloꝛ nō sedatur fenugrecū cū roſis coctuz in vino stipticoꝛ aut aqua rolata

super

fugo oculū cataplasmet ꝛ vtēdū est deinceps siet albo ꝛ siet de plūbo cū albugine ouī. Et si dolor reprimit siet de plūbo mīn vtendū est cū albugine ouī. Cū aūt repletū est vlcus carne vtendus est siet glisic qō hz cōsolidare ꝛ cicatrizare. ¶ Dixit filius Zacharie. siet de plūbo replens ꝛ psolidās vlcera oculoꝝ. ℞. plūbi vsti antimonij tutie ablute calcemenō gūmi arab drag. aīā. z. viij. opij. z. ß. pfice cuz aq̄ pluuiali. ¶ Dixit Aui. de 4ª intentione ſm ipſuz q̄ est ad psolidandū. qñ mundificat vlcus. i. iam mundificatuz est tende ad exiccatiua: sicut est collirīū de olibano: ꝛ sicut est ipsum olibanū ꝛ amilū ꝛ ceruſa ꝛ plūbū vstū ablutū ꝛ collirīū albū: ꝛ collirīū de plūbo: ꝛ fiſr cinis ostraci ablutus cū albugine ouī. Aut cinis ostraci magni ablutus cuz equali mēſura ſui de sedenagi. deinde Aui. posuit duo collīria valētia ad psolidationem vlcerū oculi: ꝛ sunt fortia ꝛ vocant collīria alrutus. alꝰ. rubeus ꝛ est nomē cōpositoris coꝝ. 2m tñ fortius est in exiccādo ꝛ psolidādo. ¶ Pro intentione aūt vltime intentionis. Auctores intendūt pñt ad duo. ſ. ad remotionē coꝝ que impediunt vlceris psolidationem ꝛ ad ſedationē accidentiū. Ea aūt q̄ impediunt vlceris psolidationē sunt plura. Unū est mala cōplō partj vlcerate: pro cuius remotione. dixit Aui. ſi calor fortis fuerit: tunc administra collirīū assedenegi lenitiuū ad ōriam eius qō nō est ita lenitiuū: ꝛ est collirīū qō proposuit vir ꝛc. ſ. cano. A. positū ꝛ vtiliter puenit collirīū de olibano qō describit 9ª Almā. Et a Meſ. de vlceribus oculi. Et hoc nisi ibi esset calor intensus. Aui. tñ in 5ª posuit plura collīria in qbus ingredit olibanū ex qbus eligere poteris ea q̄ conueniunt ēt ſi calor esset intensus. ¶ Et de iuuatiuis est collirīū ſetallicū sic ab auctore dictū: vel vt dicunt qdam: ſetallicū. i. de ſanguine draco. Et collirīū conus. i. de cicutacuius descriptio nō habet. ¶ Aliud est cursus diuersarum materiey ad oculū. Cui cōferunt. dixit Aui. collirīuz datamus ꝛ canabar. q̄ nō inueniunt. Sed conferunt q̄ dicta sunt cōpetere fluxui materiey ad oculū in p̄cedentib⁹. Et ſi cursus fuerit cū acuitate māe. dixit Aui. cōfert collirium frebrimini: qō ēt nō inuenit: ſed pōt cōpetere siet albū cū opio ꝛ ſine eo prout supra patuit. Et dixit Haly. Si ad oculū materie fluxerint acute patienti cū fructuz decoctione ſolue ꝛ mirabol. ſ. citrinoꝝ ꝛ yera: vt cerebruz ꝛ omne mundet corpus. Et oculo albumen ouī inſtilla tepue ꝛ puelle lac: ꝛ collirīū albū cū dicto lacte diſſolutum. Et emplaſtra refrigerantia ſuperpone. Et oculū liga: paꝝ tñ ſtringe: ne forte fiat acumen. Et ſi mā fluens fuerit ſine caliditate. dixit Aui. cōfert collirīū in quo ponit myrrha ꝛ ſpica celtica. Aliud est multitudo fordis in vlcere: i quo casu dixit Sera. opz q̄ administremus qō abſtergat ꝛ deſiccet: ſicut aqua mellis multe aque ꝛ mucillago fenugreci. ¶ Dixit Aui. amoueat fordes cū ſyrupo cum melle. ſ. collirizato: aut aq̄ fenugreci cū aliquo collirioꝝ p̄dictoꝝ. Aut cū mucillagine ſeminis lini: aut cum lacte mulieris. Sz Sera. dixit. cuius verba Auic. accepit. ſi phibeat ſanies ab egreſſione administramus res q̄ extrahāt eā: ſicut est myrrha ꝛ mellilotū ꝛ mucilago ſeminis lini. ¶ Aliud est corroſio. i. mā corroſiua: pro cuiꝰ remotione dixit Aui. Si fuerit ibi corroſio vehemēs neceſſariū est administrare tarchecamelon. i. collirīū illius auctoris: ipm tñ nō inuenit. Set. tñ dixit. ſe inuenisse expositū. i. collirīū ex opio ꝛ melle. Et pōt hoc cōpetere rōne opij: ꝛ vt ēt supra patuit in obthalmia de mā corroſiua. Et ſm hoc oē collirīū opiatuz offert maxime siet albū cū opio. verūtñ eligendū est ex opiatis illud qō hēat ſecū medicinas pmixtas q̄ cōferunt ſm veritatē diſpōnū vlceris. ¶ Est aliud. dixit Raſ. 1º cō tinen. qñ palpebre ingroſſant. Nam fiunt tunc diſpōnes vlcerū oculoꝝ deteriores: qz tunice oculoꝝ patiunt: ꝛ dolent ex groſſitie palpebraꝝ. Et vlcera oculoꝝ non debent curari cū medicinis abſterſiuis qbus curat groſſities palpebraꝝ. Nā nō debet fricari groſſities palpebraꝝ oculoꝝ in qbus ſunt vlcera. Ait enim Raſ. ibi. dico nō debēt fricari palpebre in cura vlceruz oculi: neq̄ claudi: qz neceſſe est ſuperponi palpebris pulmaceolos ꝛ ligari: cū dubitat de augmento. ſ. vlceris. Et q̄ adhereat palpebris: sz dixit ipſe. palpebre ingroſſate. ſ. multū debent fricari cū inſtro ſimili raſorio. Si vero palpebre ſint ingroſſate: sz nō multum: neq̄ tñ hūt groſſitiē q̄ noceant vlceri. dixit Raſ. de ſine fricare palpebras donec ſanētur vlcera. ¶ Aliud est. dixit Haly. qñ vlcus in oculo ſepius est cuz aq̄ tepida calida. Et opz prius remouere aq̄. Et adhibere que ardorē miti gent viſumq̄ clarificent: vt est albumen ouī ꝛ lac mulieris amilū ꝛ filia. ¶ De ſedatione aūt accidētiū p̄prie doloris. dixit Meſ. hanc rē cōplent administrationes medicaminum ſedantiū doloꝛē p̄ctiones mordicationes pp vlcera: cū his q̄ p̄cesserunt. ¶ Dixit Sera. ſi cū vlcere est dolor diſtillamus in oculo albumen ouī ſubtile cū siet albo: qz albugo ſubtilis est lenitiua ꝛ cōuenit lac mulieris habentis filiā qñ mulgeat ex eo in oculis. ¶ Dixit Haly. ſi eneruata est palpebra. i. mollificata propter attractionē ſuperpone de foris acatiam ſuper illā infuſam in balauſtie aqua aut myrthi. Oz ſi timueris de egreſſione vuee vel aliquod ſignum tumoris: aut rupture cornee videris apparere curū da est: ſicut in hoc ſequenti capitulo dicetur.

¶ De ruptura cornee cum exitu vuee. Cap. xvj.

Accidit aliquādo ruptura in cornea per quā vuea exit. Et aliquando accidit ruptura in vuea per quā egreditur humiditas albuginea. Dixit Hal. 4º miemir. cū comeditur. i. corroditur vel aliter rūpitur aliqua pars cornee egredit aliquid vuee tunice hec egritudo vocat acumē cornee: ſiue chriſtallus. Est aūt ruptura cornee ſolo p̄tinuitatis oīum corticuz eius: ita q̄ ſequit ad ipſum exitus vuee. Et ſoluitur aliquando continuum vuee tunice ꝛ ſequitur ad ipſum exitus albuginei.

De cauſis rupture cornee. ſup. ꝛ ſimilr vuee. dixit Aui. qñq̄ fit a ruptura p̄cedente. i. ab vlceratione eius q̄ p̄ceſſit qñ augeat vlceratio ꝛ pducit ad ruptura. Et qñq̄ fit a ruptura extrinſeca. i. ex alia re rumpente ipſam ab extra ſicut a percuſſione vel caſu. Qñ aūt cornea est rupta apparet vuea. Et hoc vel extra foris cornea: vt qñ ruptura cornee fuerit magna p quā poſſit trahere vuea vel apparet. i. cōprehendit p viſuz vuea diſcoopta: tñ remanet ſra corneā: vt cū ruptura cornee parua erit. Et apparet lateralr nō eminēs ſup pupillā. Nā ſi pars cornee q̄ cooperit pupillā diſrumpit: egredit inde humor albugineus nō vuea. ¶ Dixit Hal. 4º de accidēti. Si vulnꝰ cornee cōcauū. i. pfundū efficiat vt humores exterius efluant erit ſuſpitio cecitatis. Et pp hoc ſi pars cornee que est ante pupillaz perforet vt foramē vsqz interius extēdat ſuſpitio cecitatis erit. ſ. p exitū albuginei. ¶ Auic. posuit quatuor ſpēs exitus vuee. Prima est exitus vuee paruus. In ſua tñ paruitate habens latitudinē in magnitudine ꝛ paruitate. Nā ſi exitus eius est ita paruus q̄ appareat ad moduz capitis formice vocat formicalis. Et ſi est paruus tñ aliquantulū maior predicte vt videat ad modū capitis muſce vel veſpe vocat alinfaragi. i. muſculis vel veſpalis ſm Azarauiuz: qui voluit eſſe caput veſpe. Et ſi est adhuc aliquantulū maior ad modū grani frumenti vocat granalis. ¶ 2ª ſpēs est maior prima in qua apparet de vuea maior q̄ntitas: de q̄ dixit Aui. Si aūt exitus eius vſt augmentatio p̄dicta: ita vt appareat granuz vue: noīat vuea. ¶ 3ª ſpēs adhuc est maior q̄ 2ª ꝛ vocat veſicalis. ¶ 4ª vero ſpēs. dixit Aui. est ſi egrediat vuea valde: ita vt ſeparet intret palpebras ꝛ coopturaz ꝛ vocat claualis. ¶ Hal. vero posuit iam 4am ſpēm q̄ prohibet clauſionē palpebraꝝ pro 3ª ſpē. Et 4ª. ſpēs apud eum est illa que apud Aui. est 3ª

Quatuor ſpēs exitꝰ cornee.

verum qñ ipsa 3ª spēs est aliquāta: ita ꝙ cornea iaz sit ꝓtinuata ⁊ ꝓiuncta: ⁊ sicut ꝓsolidata ipsi vuee: vñ dixit Haly. in cº de acumine. i. de exitu vuee. qz tunc oculus acuit. Et 3ª spēs est vt exuberet donec palpebras trāseat ⁊ alijs cōtinuet. i. qñ equet alijs: ⁊ 4ª danus vocat. ⁊ fit cū acumē diuturnū est ⁊ ꝓsolidat sup illō cornee scissura. Et cū ha. ꝓcordāt Azarauius ⁊ Jesus Haly. ⁊ ēt Aui. infra. vbi manifestius noīauit spēs eius. Cōcordat ēt cū eis hic Aui. si hec q̄ ab eo ponit 3ª: ⁊ q̄ ponit 4ª ponant ꝓ vna tm̄ q̄ fit 3ª sicut infra facit. vbi dixit 3ª spēs dr̄ vesicalis ⁊ clauālis. Et tunc in hoc loco 4ª spēs esset signata p id qō dixit. Et qñ albificat vuea nō est ei sanitas. Ad exitū enim vuee magnū albificat cornea ⁊ apparet alba: qz nō est tunc lux ea vuea q̄ reddebat ipsam nigrā: ipsa ēt vuea extra corneā exīs in longitudine tpis dealbat. Quidā aūt referūt hoc dcm̄ ēt ad exitū vuee paruū. Si. n. ps vuee q̄ exit q̄ztacūq; sit dealbat: nō est ei spes salutis: qz cū vuea sit nigra si dealbat signatur ꝙ in ea est facta magna alteratio: vt non sit amodo ydonea ad visionē. Apparet aūt alba. dicūt qdaz. qz ad ipsam puenit aer exiccās eius hu'm ⁊ rarificans eā: vñ aer penetrat in ipsam ⁊ illustrat ipsaz: cuius illustratione apparet alba. ¶ Dixit Aui. scias ꝙ qñ cornea rūpit in lōgitudine nō apparet albedo: sz vr̄ scissura. Et est q̄si speculatoz iam sit elōgatus. i. pupilla iam sit facta lōga p̄m lōgitudinē scissure vel sit elōgata. i. inducet res lōgas: vt dicit Hēt. ꝙ hz lr̄a ebrea. Et infra apparebit p Raſ. p longitudinē aūt scindi corneā intelligit: vt scissura ꝓcedat p lōgum a superiori ad inferius. Aut ab vno latere ad aliud p̄m lōgitudinez faciei. Et ambe iste scissure distinguunt ꝑ eā q̄ est p̄m ꝓfunditatez. Et voluit Aui. ꝙ in tali scissura videat: q̄dā nigredo lōga p̄m scissurā ipsam: vñ credit ꝙ sit pupilla lōga. Et cā huius est: qz in tali scissura lōga: aut ꝓpellit vuea. aut humoz albugineꝰ. Et si qdē vuea: qz ipsa est nigra: ideo apparet nigra ⁊ longa. Et qz pupilla est in oculo q̄ apparet nigra. Jdeo in pº aspectu q̄si qs iudicaret ꝙ patiens hr̄et pupillā lōgaz. Si aūt nō ꝓpellit vuea: sed humoz albugineus stās inter partes cornee corrupte ⁊ extra ꝓminens: tunc in illo humoze stāte in figura lōga apparet nigredo pupille: ⁊ vr̄ q̄si pupilla longa: ⁊ in tali casu ꝓprie apparet pupille elōgatio: qz illa nigredo nō est fundū vuee: sz est irradiatio sup parte albuginei ibi stantis in forma lōga: ⁊ talis apparitio multū assimilat exitui vuee: sed nō est ꝓprie exitus vuee: sz albuginei. Et silr̄ qñq; est exitꝰ albugineiꝰ paruꝰ: sicut caput formice ⁊ apparet ꝙ sit exitꝰ vuee formicalis. ¶ Scias ꝙ Albugineus cū ꝓpellit vsq; ad scissurā cornee nō diu manet ibi ꝓminēs. sz cito extra flueret: nisi forsan in scissura cornee remāsisset exteriorꝰ eiꝰ cortex nō scissus: sz solidus: qz tunc posset diu stare. ¶ Dixit Raſ. 2º cōti. caº de strābositate. laniatio cornee accidit aliqñ p longū: ⁊ nō supueniet in ea morbus qui dr̄ astula. Sz videt esse tm̄ q̄dā ꝓcussio. Et ex hoc euenit ꝙ ea q̄ vident apparēt longa: nō sicut sunt. ¶ Et dixit Aui. possibile esse ꝙ declaret ruptura cornee ⁊ exitus vuee mō manifestioze eo q dictus est. Et est vt dicat ꝙ ruptura: qñq; est vt fiat in oībus partibus cornee ⁊ corticū eius. Et est tūc eminētia de suba vuee. Et qñq; fit ex qbusdaz partibꝰ cornee. Et est tunc eminētia ex ea ipsa. s. cornea: qñ. n. nō oēs eius cortices disrūpunt: tūc cortex q remanet integer impellit ab intra ab vuea vel ab albugineo: vñ ꝓminet versus extra. Et si est filis sicut ꝓtingit in ruptura vētris. Cū. n. rumpitur mirach ⁊ fipbach: tūc zirbus vel intestinū egredit ⁊ ꝓminet extra. Sz qñ rumpit fipbach. Mirach nō remanet integrū: tūc eminet ipm mirach ꝓpellēte ipm extra zirbo vel intestino. Et ita accidit in ruptura cornee: q̄ non est ad oēs cortices. Et hoc accidit apud corrosionē quorūdaz corticū eius: ⁊ nō oīum: tūc. n. cornea ꝓminet. Et hoc cōtingit qñ cortices interiores eius sunt corrosi remanente exterioꝛi sano ⁊ integro. Qō si exteriores cortices cornee forēt corrosi remanēte interioze eius cortice sano ⁊ integro nō fieret ꝓminētia in cornea: saltē extra appens. Qz autez rūpant cortices interiores cornee exterioze remanēte solido nō ꝓtingit: vt plm nisi a mā corrodēte ꝓueniēte ad eos a cā aūt extrinseca ꝓcussione vel casu nō pōt bñ ꝓtingere nisi raro valde. ¶ Et dixit Aui. ꝙ iste ꝓminentie cornee silant vesicis. s. illis q̄ fiūt in exterioꝛi cortice eiꝰ: qñ sicut illa vesica vt. ⁊. patuit appet nigra: ita ⁊ ista eminētia. Sed ñ dixit Aui. differt ista eminētia a vesicis ⁊ a mollib⁹ ⁊ a duris. i. a vesicis suauiū accūtiū ⁊ difficiliū vl̄ a mollib⁹. i. multū ⁊ duris. i. min⁹ mollib⁹ pp̄ tēsionē cū eis cōiūctāq; pñt tūc dici duri re'm multū molliū. Et dīa ē. qz pp̄ vesicas molles ⁊ duras fiūt in albedie oculi rubedo ⁊ lachrymę ⁊ pulsatio. Et frāgunt sub radio. Sz nō ē ita hic. i. in eminētia cornee. Et cā ē: qz in vesicis ⁊ alijs pustulis ē maior dolor. pp̄ ꝓtinuā fieri solonē ꝓtinui: ⁊ pp̄ ꝓtinuā malā cōplonē fiēte q̄z sit in ruptura cornee in q̄ solo ꝓtinuitatis ē cā. Et fortasse absq; mala cōplone fiēte. Dolor ātem maior attrahit mās ad oculū: vñ fiūt lachrymę ⁊ rubedo ⁊ dolor pulsatiuꝰ: vt. ⁊. patuit: vesice ēt frāgunt sub radio. i. cedūt radio. i. illi insīro p̄meti: vel ēt digito p̄meti: qz. n. aquose sunt nō resistūt p̄ssioni. Sz eminētia q̄ cadit sub ea ē vuea q̄ est corꝰ solidū magis resistēs p̄ssioni. Si aūt humoz albugineus eēt ꝓpellēs corneā cū sit aquosus: forsan ēt cederet: sz nō tm̄ q̄ztū aq̄ vesice: q̄ magis ibibit ⁊ relaxat subaz cornee q̄z albugineus. ¶ Et dixit Aui. ꝙ eminētia q̄ sit p fracturā cornee in oībus corticibꝰ suis. Aut sit cū aperitiōe vuee totius: aut cuiusdā ptis eiꝰ. ¶ Et dixit. exitꝰ vuee pp̄ rupturā cornee in oībus eiꝰ corticibꝰ q̄tuoz sunt spēs. alle q̄ sunt ab eo. ⁊. posite. Et exitꝰ vuee puus vr̄: sicut exterioꝛ vesica. s. in colore nigro. ⁊ in q̄ztitate pua: pua. n. eminentia. dixit Hal. vr̄ sicut vna pua pustula. Sz dixit Aui. separat. i. differt ab ea: siue a vesica. ꝑmo qz exitꝰ vuee ē ꝑz colorē ꝓpriū ipsius vuee in nigridine ⁊ viriditate ⁊ colore medio inter eas. Et lr̄ dixit. qz sunt qdā hūtes vueā nigrā qdā viridē: ⁊ qdā coloris medij inter viridē ⁊ nigr: ⁊ sic ē colꝰ vuee egredientis: qz appet nigra vel viridis vl̄ media sicut ꝓiꝰ erat in seipa. Sz colꝰ vesice differt a colore vuee qñ colꝰ vesice ē niger ꝑz colorē nigrū apparētē i cornea. Et sicut illa nigredo appet in cornea pp̄ reflexionez sili mō appet in vesica. Sz vuea ē colꝰ p ꝓprietatē nō p reflexionez Et plm ē nigrioꝛ nigredie cornee: qz vt dixit Azarauius. vuea ꝑz plm ē nigra: ⁊ qz eius colꝰ ē ꝓprius hinc ē q̄ in quocūq; situ inspiciat vuea exiēs appet nigra: qō nō est de vesica vt. ⁊. patuit: si. n. infirmus torquet oculū ⁊ medicus inspiciat tūc ipsam ex obliquo: appebit ei ꝙ sit ꝙaphona aquea ⁊ nō nigra. Et h̄ ad distinguēdū inter eas multū est cōsiderādū. Dixit ergo Aui. si differat colꝰ eius a colore vuee ē vesica. Nā q̄ius sit nigra: nō tm̄ est vere nigra sicut vuea. ¶ Scēa dr̄ia est. ꝙ in exitu vuee cornea aliqñ ꝓsolidatur in sua extremitate q̄ iungit vuee exeūti. Et qz in ꝓsolidatione appet albedo. Jdeo nigredo vuee exeūtis appet q̄si circūdata albedie q̄dā. Et hoc erit post cōsolidationē ⁊ non ante. Dixit ergo Aui. ꝙ qñq; verificat. s. ꝙ fit exitus vuee p ꝓsiderationē in re eius: si vr̄ circūdans in radice ei⁹ res alba sicut libus qui est colꝰ albus nō clarus: sicut est colꝰ ꝓsolidate cornee vel sicut libus. i. sicut circuit⁹ vel extremitas: qz ille colꝰ appet in circuitu eiꝰ in extremitate rupture cornee. ¶ 2ª spēs ē illa q̄z Aui. dixit vocari vuea. ¶ Et 3ª est maior ea ⁊ ꝓhibet cooptūrā ⁊ bonā clausionē oculi: ⁊ vocat vesicalis ⁊ cinaualis. ¶ Et 4ª est q̄si ipsa sit ex gñe vesicalis: verūtñ est cronica ꝓiuncta cū eo qō egreditur ex cornea ꝓcedēs ab ipsa: ⁊ dr̄ orbicularis. i. rotūda qz ē rotūda ad modū capitij clauꝰ: ⁊ ē sicut vna bulla rotūda. Et filis arnule fusi ꝓiūcte cū fusoꝛ: qz ē filis fusoꝛolo posito in fusorīc. n. fusoꝛolū in circuitu ibibit ⁊ ꝓstrigit fusū

lateraliꝛ:

lateralr: ꝛ de fuso aliquid ꝑminet exiēs de vuea. Et sicut fusozolū dicit aliqd fuso appositū ꝛ adherēs: ita vī ꝙ illō exiēs de vuea sit cornee appositū. Et tūc hoc esset qñ fuso rotum apponit extremitati fusi ꝛ adheret ei ibi: ita ꝙ nō penetrat a fuso vel qd paꝝ. Et ideo dixit arnule cōiuncte cū fuso: ꝑdicte spēs exitus vuee nō sunt ꝑprie spēs cuz nō differāt: nisi ꝑm magis ꝛ min⁹. Sūt aūt ꝑprie qdaz modi distincti in q̄tuoꝝ ꝑz ꝙ q̄tuoꝝ diuersitates in q̄ztitate inspiciunt notabiles in exitib⁹ vuee. ¶ Zoar āt posuit tñ tres spēs: ac si distingueret in exitū magnū paruū ꝛ medium.

Auicen. nō posuit signa generis: neq; spēruz: qr clare possunt sciri ex dictis. ¶ Dixit Hal. q̄rto de accidēti. ꝛ ponit a Rabi in 3ª particula sic. cū disrūpit tunica vuea nimia disruptione: effluit tūc hūiditas albuginea ꝛ egredit extra eā pueniteq; ad corneam: ꝛ accidunt ex hoc due infirmitates: quaruz vna est casus tunice vuee. s. hurtem chzistallinā: ꝛ scōa est decursus spūs: ꝛ eius exitus ꝑ illud vulnus. ¶ Et dixit Hal. ibidē. ꝛ ponit a Rabi in 24ª ꝑticula sic. vidi vnū mirabile qō nūq̄z alius vidit: ꝛ ē q̄m vni puero accidit ꝓcussio ex capite cuiusdā ferri subtilis iuxta pupillā oculi: ꝛ fluxit ꝛ exiuit a foramine humiditas aquea. s. albuginea ꝛ diminuta est pupilla ipsa: ꝛ tunica cornea tota ē coarctata. q puer cū sanat⁹ fuit vidit bñ ꝑ eo ꝙ illa hurtas q̄ fluxit subito coadunata ē successiue.

Cura exitus vuee variat ꝑm ꝙ ruptura est in ꝑn⁹ vel in ꝓcessu: dicit aūt esse in ꝑn⁹ cū iā inceperat apparere exitus vuee. Aut qñ nōdū apparet: ꝛz in cornea est pustula a mā corrosiua mala: ꝛ cū malis accidētibus in q̄ statim a ꝑn⁹ fit aliq̄ vlceratio in cornea: q̄ vlceratio si ꝓcedet pducet ad dilacerationē cornee ꝛ eius fissurā ꝑ quā vena exiuit: q̄z quis tñ. A. posuerit ꝑdictaz pustulā esse ꝓrinᵐ exitus vuee: nō tñ est ꝑprie ꝑnᵐ eius: ꝛz pōt esse cā futuri exitus ipsius. ¶ Huius aūt pustule cura fit in gñali: sicut dixit Almā. in caº de vlceribº oculi. Aut ꝓhibēdo ne mā ꝓuertat in sanie repellēdo ipsam. Et. A. qdez in hoc capº posuit vnū huius māe corrosiue exitus in cornea: siue corrodat ꝛ vlceret faciēdo pustulā: siue nō faciēdo eaz. Et dixit. oū ꝓseuerat in via gñationis eius. i. duz est in ꝑnº cura eius est cura vlceꝝ ꝛ bothoꝝ: ꝛ proꝝ. i. cura vlceꝝ bothoꝛalium. ꝑm ꝙ dictū est in cura obthalmie ꝛ exituris cornee: ꝛ vt patuit nō intellexit in ꝑnº rupture cornee iaz actu existentis. s. qñ iam aliqd apparet de exitu vuee. Sz de vlceratione manifesta in cornea: cū qua nōdū exit vuea aliquo exitu paruo vel magno. Illa tñ vlceratio est cito ductura ad verā ruptrā cuz aliquo exitu vuee si vlterius augeat. Sz intellexit de ꝑnº in quo apparet in oculo bothoꝛ malum de mā ꝓaua corrosiua: de quo timet ne corrodēdo ꝓducat ad rupturā. Dū aūt est in isto ꝑnº cōgrue dz. ꝙ ruptura est in via gñationis: ꝛ in via ad gñationē. Et intelligunt ꝑdicta de ruptura ꝓueniente a cā intrinseca in q̄ sp ante rupturā ꝓcedit ꝑmū ꝑnᵐ qō est vlceratio vel bothoꝛ nō multū manifesta: nec multū excedens: ꝛz postea plus ꝓcedit vlceratio: deinde rumpit: in ruptura aūt a cā extrinseca nō ꝓcedunt ꝑdicta ꝓrinª. Et in ea que fit a cā intrinseca ꝑnᵐ vere rupture est a fozmicali: deinde gradatim augendo ꝓcedit. Sz a cā extrinseca pōt ꝓcedere incipiendo ꝛ a parua ꝛ a magna. ¶ Cura aūt ꝓncipij dicti. s. vlcerationis cornee: de qua timet ꝙ augebit ꝛ ꝓducet ad rupturam est: sicut dictū est in ꝓcedenti capº ꝑm intentiones ibi positas. ¶ In spāli dixit Aui. administret balneuz ex aq̄ dulci. i. calida. Et hoc ad totū corpus ꝑter caput: qr diuertit a capite ad inferiora: ꝛ ꝑprie si administrat balneū ipz q̄n in cōplone est acuitas. i. caliditas acuta. i. in qbus abūdant hurtes colici vel adusti qr balneū ipm acuitatē eoꝝ tēperat. Et modus balneādi est. Dixit Auic. vt nō moret in aere balnei nisi paꝝ: qr solū donec pozos aliqualr aperiat longioꝛ aūt moza ꝓ illius caliditatē redderet hūoꝛes magis acutos. Et non multiplicet submersionē capitis sui in aq̄ fontis. i. balnei in qbus verbis innuit ꝙ aq̄ balnei dz esse fontana: ꝛ hoc siue aqua eius sit calꝛa: siue frigida: qa calꝛa attrahit ad caput mās: ꝛ frigida cōꝛimit eas ad oculum. Nocet ēt talis submersio inquantū in ea cōtinet anhelitus cuius extensio venas extendit. Et nocet inquantū aq̄ tunc humectat caput ꝛ oculos. Ulcera aūt indigēt exicatione: notanter tñ dixit Aui. nō multiplicēt submersiones ꝛc. s. nec quo ad spaciū submersionis: neq; quo ad numerū vicū. Nā aliqua submersio rara ꝛ parue moze ꝑfert cōtēperando acuitatē. neq; nocere pōt ꝓpter paruā impressionem quā faceret. Et maxime qñ fieret peuacuato corꝓoze. Et dicūt qdā. istud balneū ꝓuenientius administrat in tina coopta. capite extra coopturā existēte: ne ꝓueniat aer calidus balnei ad caput ꝛ oculos: ꝛ noceat eis calefaciendo Et silr dixit Aui. nō administrent olea sup caput ipsoruz: qr que sunt ex eis calꝛa attrahūt: ꝛ eliquant ēt ꝛ dissoluūt in capite mās vñ fluūt ad oculū. Et que sunt ex eis frigida cōꝛimēdo ꝛ ꝓhibēdo ꝑ inspissationū poꝛoꝝ resolonem vapoꝝ sunt cā ꝙ māe fluunt ad oculū. Cū aūt nō inuenit vapoꝛ vacuū. i. poꝛos apertos ꝑ quos expiret ꝛ exalet. tunc currit ad extremitates cerebꝛi: de qbus sunt oculi ꝛ currit ad ipsos: qr ꝓp egritudinē debiles sunt ꝛ apti suscipere. ¶ Hilib. dixit. in vlceribus oculi nō ꝓueniit imittere lac. s. solū: qr humectat: mixtū tñ cū medicinis exiccativis cōferre pōt. vt ꝓz ꝑ curas auctoꝝ. ¶ Dixit Hentil. ꝙ in vlcere oculoꝝ pueroꝝ ꝛ alioꝝ teneroꝝ sufficit in ꝑnº solū albumen ouī: qr aggregat sedationē doloꝛis lenificationē: ꝛ ꝓhibitionē fluxus māe ad oculū. Et incarnat sufficienter in oculis teneris. Nā in talibus oculis sufficit ad incarnādū parua exiccatio q̄ est in albumine. ¶ Dixit. n. Serap. caº de ouis. ꝙ albumen eoꝝ deficcat desiccatione absq; moꝛdicatione: ꝛz illa desiccatio dz attribui albumini nō vitello. vt ꝓz ꝑ Hal. xiº de simplici. dixit enim ꝙ albumen ouī circūdat tēperate ꝛ exiccat suauiter: ꝛ ideo dixit. vtere albumine ouī nō soluz in oculis: sed ꝛ in oībus alijs quotquot egēt suauissima medicina ad vlcera. Et ideo est medicamē vtile in cōbustionibus ignis. Cū aūt Albumasar ꝛ Aui. direrūt. albumē esse humide cōplonis respexerunt plus ad actualē humiditatē ꝛ liquiditatē eius. Cū vt dictū est sit alicuius leuis exiccationis: in coꝛoꝛibus aūt duris albumē nō esset sufficientis exiccationis solū: mixtum tñ cū alijs pōt cōpetere sufficienter: vñ qdaz in vlcere oculoꝝ miscent ipsum cū aqua rosata. ꝛ maxime in vlceribus factis a cā extrinseca. Et Hiliber. dixit. accidūt aliq̄ vulnera in oculis a cā extrinseca: ꝛ tūc statim insistēdū est cum clara ouī ꝛ succo plantaginis: ꝛ est medicamen vtile. ¶ Et dixit Hētil. ꝙ qdā magnº oculista dixit sibi: ꝙ ipse accipiebat germina q̄ reperiunt in ouis de gallina a gallo calcata vsq; ad. xij. ꝛ terebat talr ꝙ stabāt: sicut vnguētū. Et ponebat sup oculo ꝛ erat mirabile: ꝛ dixit Hētil. se inuenisse hoc in quodā libello pue auctis: ꝛ ego ētrepi hoc. ¶ Modus aūt albuminis solius administrādi est vt lana vel cotū infundat in eo cōq̄ssato vel nō cōq̄ssato ꝛ ponat sup oculo: ita vt nō attingat corneā vulneratā: ꝛ dz de sup ligari cū binda. ꝛ sic dimitti ꝑ multos dies ēt vt qdam dicūt vsq; ad. xv. Si aūt approximat mixtū cū alijs medicinis dz cōquassari cū eis. ¶ Dixit Guiliel. in vulneribus cornee ꝛ diuinctiue post flōmiā ꝛ diuertentia ponat super oculo albumē ouī mixtū cuz oleo roſ. ꝛ sup illud ponant petie tres vel q̄tuoꝝ magne q̄ cōprehēdāt trōtē ꝛ maxillaz totā infuse in aq̄ q̄ sic fit. ℞. vini granatoꝝ. ʒ. ij. aq̄ ro. lib. j. boli armeni. ʒ. i. pistet bolus ꝛ bulliat i ꝑdictis ꝛ colleꝛ fiat lⁿ vsq; ad securitatez vlceris ne amplieꝛ nec apostemet: ꝛ in his vlceribº a cā extrinseca multū ꝓfert q̄cūq; diuertētia: ꝛ q̄ ad longinq̄: ꝛ q̄ ad ꝓpinq̄ diuertūt. ¶ Cuz aūt medicus ꝑ approximationez repercussiuoꝝ vsq; ad tps

Albumē ouī cum humiditate sua actuali desiccat moderate.

cõueniens ꝑm suã bonã extimationẽ viderit mãm nõ pos/set repercuti hoc remedio: tunc dixit Aui. oũ pseuerat mã in oculo z nõ repercutiꝫ in ꝑn° matureꝫ z cureꝫ cura vlce rum. Et sic dixit. qz maturatiua apponẽda debẽt esse talia ꝙ cũ hoc ꝙ maturãt debẽt cõpetere vlceri inquãtũ vlcus: z ideo debẽt esse cũ exiccatione. Nã exiccatio est q̃ cõpetit vlceri: qdã aũt dicũt oz ꝓius maturatio fieri. Et post ma turationẽ debz curari cura vlcerũ. s. cũ mũdificatiuis in carnatiuis ꝓsolidatiuis: z hoc fieri oz attente z cũ potẽtio ri exiccatione: qz facta sanie plus timeꝫ de vlceris amplia tione. Debẽt in ꝟp maturantia esse ẽt resolutiua. Sz fo/tasse mã resolui posset qõ melius est q̃z ipsius saniatio: p/pterea decoctio fenugreci z mucillago eius in hoc multe est vtilitatis. maturat. n. z resoluit: z cũ his aliq̃ꝫ õsiccat. Cũ aũt maturatio q̃rit debẽt maturãtia ꝑmisceri cũ alig/bus repcussiuis. z gradatim repcussiua minuẽdo pueniat ad maturãtia sola sine repcussiuis. ¶ Signũ aũt ꝙ matu/ratio dẽat fieri vel nõ. dixit Almã. est: qm̃ si pulsatio z do/loꝛ iã alleuiari z sedari vꝫ sperãdũ est ꝙ egritudo soluiꝫ si ne saniei collectione. Si aũt pulsatio oculi post extractio/nez sanguinis z vẽtris soꝛonẽ z fief albi. sup. z alioꝝ rep/cussiuoꝝ approximationẽ qescere nõ vꝫ: parua fiducia est hũda in hoc qõ dixim⁹. s. ꝙ egri^do recedit absq̃ saniatiõe sup. sz saniatiõi deiceps itẽdẽdũ ẽ mõ dcõ: ꝙ si mã grossa fuerit: z ꝑ ꝓs inobediẽs resoꝛoni: tũc maturationi magis est insistẽdũ: qz talis mã raro resoluiꝫ: sz ꝑm plm saniatur.

De mũdi ficatione z ꝓsolidatio ne vlceris post erup tionẽ ꝛc.

¶ Facta aũt sanie z erũpente ad extra: tunc insurgit inten tio mũdificationis saniationis: z consolidationis vlceris. Qõ si medicus aspiciẽs viderit vlcus nõ esse ꝓfundatum oz ꝓius mũdificare: deinde ꝓsolidare vtẽdo ad abstergen dum aq̃ zuccari vel aq̃ mellis: z fief. qdem de thure cũ hoc qõ exhibet maturationẽ abstergit z est vtile. Et cũ poniꝫ in oculo oz pila de bõbace oculo supponi z ligari: tunc. n. apparebit sanies in illo bõbace recipi. Incarnatio aũt fit cũ puluere olibani vel myrrhe. ¶ Si vo medicus aspexit vl/cus seq in ꝓfundatione oz stiptica cũ mundificatiuis mi/scere vt mũdificeꝫ vlcus z ꝓhibeaꝫ augmẽtũ eius. Fit aũt puluis olibani vel fumi eius: aut myrrhe: aut aloes colliri zãdo cũ zuccari aq̃ vel mellis. Et si cũ vlcere fuerit calitas collirizeꝫ in oculo puluis dragaganti cũ aqua zuccari. Et Aui. dixit. cũ vlceraꝫ. i. ꝓcedit vlceratio manifeste admi/nistrenꝫ sup ipm empl'a stiptica cũ absterſiuis mixta: sicut citonia z lentes decocte cũ melle. Est. n. stipticuz ꝑ citonia z lentes: z absterſiuũ ꝑ mel: debẽt aũt ꝓdicti in aq̃ decog: deinde colari z de colatura in oculis poni: z fex more em/plastri oculis supponi. Et subdit Auic. aq̃ granati. s. oul/cis: vel ẽt muzi z oliue. s. succ⁹ folioꝝ eius: est. n. stipticũ ꝑ aquã oliue: z absterſiuũ ꝑ aquã granati: z q̃ꝫq̃ adduntur vitellus oui z croc⁹ cũ oleo ro. exterius sup oculo. Et hoc cũ doloꝛ instaret fortis. ¶ Et Jesus haly. docuit in abster gẽdo z stipticãdo administrare mellicratũ cũ succo folioꝝ oliue: valet. n. succ⁹ eoꝝ fluxui mãeꝝ ad oculũ z egressio/ni eius. ¶ Qõ si cũ his vlceratio ꝓcedit: ita vt timeaꝫ de ꝓximo ruptura corneꝫ: z sic exitus vuee qõ cognoscif. qz oculus incipit acui. tunc opz stiptica supra mũdificãtia au gere. Et spãl'r in hoc valet colliriũ hal'. qõ sic fit. ℞. climie argẽti aduste z lote eris vsti. aã. z. ij. caquie. i. acacie z gũ/mi arab. aã. z. iij. ceruse. z. i. tere z fac sief cũ albumine oui z cũ opus fuerit vtere liq̃facto cũ puelle lacte: z bõbacem in eo imbibitũ suppone. ¶ Cum aũt iã cornea rupta est z vuea exit. Cura ꝓficif cũ repssione: siue imissione illi⁹ qõ de vuea iã exiuit: z cũ ꝓhibitione ne ruptura z exitus au/geanꝫ: z cũ solidatione cornee facte: z variaꝫ ꝑm q̃ztitatez rupture. ¶ Dixit hal'. cornee acumẽ reprimẽtib⁹ eũatur medicaminib⁹ in qb⁹ nõ est alpitas vt sedanego z climia argẽti cũ tẽperata strictione. z hoc cũ acumẽ est paruum. Si vo acumẽ est magnũ: neq̃ medicamina ꝓsunt. neq̃ li/gatio. s. tẽperata: tunc fortius stringi opz cũ fortib⁹ fassijs z inter eas frustũ ponaꝫ plũbi qõ acumẽ sua ꝑmat gravi/tate. Et si acumẽ adhuc magis magnũ est: neq̃ medicami/na ꝓsunt: neq̃ ligatio stricta: tũc amputatio eius adhiben da est ferri. i. cũ ferro. ¶ Dixit Aui. si exitꝰ vuee est formi calis. sup. sine masculis cureꝫ cũ ꝓhibitiuis stipticis hoꝝ .n. est repellere vueã z totũ acumẽ ad interi⁹: ꝓhibere co/latationẽ rupture z ꝓsolidare vniendo ptes sepatas. Et de hoc faciẽtibus. dixit Aui. est vaporatio ex aceto aq̃ z vino .s. stiptico: simul mixtis: fit aũt vaporatio ista cũ lapide ma lari ignito z extincto in ꝓdictis cũ teneꝫ oculus aperꝰ ita ꝓa vaporẽ eius. Acetũ nãq̃ z vinũ stipticũ abstergũt. Et aq̃ ꝓhibet aceti mordicationẽ. Fit aũt cũ lapide molariꝰ in eo vt dixit Aui. 2° cañ. in ca° eius. est aliq̃ virt⁹ ꝓstricti/ua z fortioꝛ est opatio huius euaporationis si decoquant in ꝓdictis rose ficce aut folia myrthi. Et dixit Auic. deco/ctio rosaꝝ. s. siccaꝝ ꝓfert. Et ex ꝓferẽtib⁹ est succus folioꝝ oliue: z succ⁹ virge pastoris singul'r z ꝟiunctim: z antimo nio magna virt⁹ inest in hoc. ¶ Et de vtilib⁹ est sief Me. de plũbo. ℞. plũbi vsti antimoni. tucie ablute calce cume/non. ℥. loti gũmi arabici dragaganti. aã. ʒ. viij. opij. ℥. ʒ. fiat sief cũ aq̃ pluuiali. z Raſ. 2° ꝓti. posuit colliriũ ex antimo nio lapide emathitis z ceruſa. ¶ Et dixit. A. cuz distillat ex collirijs aliqd in oculo ligeꝫ frõs. s. cũ oculo z dormiat resupinꝰ: qz talis situs ꝓfert ad hoc vt redeat vuea ad locũ suũ. Et dixit. qñ oculus incipit emincre. s. ꝓp exitus vuee: tũc est necessariũ vt facias adherere oculo ligaturã q̃ sustẽ tetur z ꝓhibeaꝫ exire vel augeri: z ad ligãdũ qdã ponunt puluillos de pãno lineo sup oculo. ¶ De ruptura aũt cor nee clauali. dixit Aui. ꝙ nõ curaꝫ: veꝝ qdã volẽtes decora re oculũ delinquũt z peccãt abscindẽtes illud qõ eminet de vuea cũ musariget. i. instro cõmodo: de qb⁹ fuit haly. Sz rectius dixit Aui. est vt nõ remoueaꝫ cũ tali opatione qõ est: qz fortasse ꝓp doloꝛez effundiꝫ mã z ꝓmutabiꝫ ad oculũ alteꝝ: tutius ergo est nõ incidere. Nam in incisione fit cõmotio z agitatio mãe q̃ posset fluere ad oculũ sanuz. Et ẽt qz magnus exitus vuee cum diu steterit nã assuescit mittere parte mãe ad nutriendũ ipsam. Si ergo inciditur suspitio inde haberi põt: ne postea illa mã mittaꝫ ad ocu/lum sanũ z ledat ipsum: sic ergo ꝓima z scõa spes est cu/rabilis vt oẽs posuerũt auctores. Sz tertia z q̃rta sunt in/curabiles: sic. s. ꝙ redeat ad oculũ visio: qz qñ exitus vuee est magnus fit in oculo magna permutatio z in oculo z in humoꝛib⁹ eius: ita ꝙ ꝛz postea redeat vuea intus: non est tñ acquirẽs sibi debitũ situ ꝓ visione: remanetq̃ post re ditũ eius albula magna z multa laceratione cornee q̃ im/pedit visum. Cũ ergo doctoꝝ qdã dixerũt tertiã spem esse curabilẽ intellexerũt quantũ ad reditũ vuee intus: nõ quã tum ad visionez: vñ Zoar dixit. Scias ꝙ q̃libet variola q̃ oꝛitur in vuea curabilis existit ꝓter illã q̃ capiti claui silis existit. Et dixit Zoar. de scõa spẽ ꝙ est difficilis cure: tenet enim mediũ inter ꝓimã z tertiã. Nõ enim est facilis cure sicut ꝓima. ¶ Quidã tñ experimẽtatoꝛes dicũt se aliqñ ꝑ fecte curasse quo ad visionẽ spem tertiã. ¶ Quidã tñ ad decoꝛationẽ incisionẽ in magno exitu vuee faciũt: cũ ꝓter tu tñ de supradicta suspitione. ne lesio inde oculo sano eue niat z modus incisionis eius. dixit haly. sume acũ vnã z imitte radici acuminis vuee a parte inferioꝛi oculi versus superius: deinde habeas aliã acũ in qua sit filũ duplicatũ: z pone ab alia parte. s. a dextra ad sinistrã: ita ꝙ acus cru/cientur z cũ filo illo liga. nõ enim põt aliter ligari vuea: qz vacillat. facta aũt ligatura. dixit haly. extrahe acus: qdaz tñ dimittũt eos sic tota die integra. Remotis aũt acubus. dixit hal. suppone oculo sal z masticẽ masticata. s. instillã do in ipm: z hoc fit ad desiccãdũ z ꝓstringẽdũ: z ad sedan dũ doloꝛẽ dixit: appone fassiã cũ vitello oui z oleo rosato. ¶ Jesus haly autẽ facta ligatione dixit. amputare qõ de

vuea

vuea superest cum forficibus vel fendere id qō ex ea super/
eminet ꝛ desuper apponere que desiccāt: ꝛ incidāt: qz sic ca
det. ¶ Quidā autem solū ligant: deinde dimittunt qz p se
cadet. ¶ Gentilis dixit magistrū habui q sine ligatura fen/
debat ꝛ euacuabat parū de contento ꝑm suam extimationē
postea supponebat de albumine ouī cū puluere masticis et
aloes. Et quandoqꝫ ponebat magis stiptica: ꝛ per hūc mo/
dum reducebat illam eminentiam.

¶ De sanie in oculo ꝓtēta: ꝛ duritie in ꝓiūctiua. Cap. xvij.

Anies aliqñ fit in oculo ꝛ remanet in eo
ꝓter qꝫ ad extra erumpat. Et Je
sus haly vocauit hanc sanié virus: siue liuorē:
siue liuedinē: siue sanies ꝛc. Et ꝑcipue de ea q̄
fit sub cornea. Et Alkanamusali vocauit hanc
saniem apā: qz vtplurimū fit precedente apāte.
Cum aūt sanies est in tunica cornea: quarto miemir vocat
a Gal. scabies cornee. Et dixit Gali. vt scōo ponit cōtiñ. pu
tredo que generat sub cornea vocat occultatio reumatis
vel saniei. Sic ergo sanies: aut generat ꝛ inuenit sub cor/
nea inter vueā ꝛ corneam: de qua dixit Aui. qꝫ ipsa continet
sub cornea ꝛ quidā supplent ꝛ aliqñ sub coniunctiua. Sed
Aui. expressit de cornea: qz sub ea apparet nobis ꝛ impedit
visum. apparet aūt sub cornea: ꝓpter translucentiā cornee.
Sub cōiunctiua autem nec apparet nobis nec impedit vi/
sum. Et ea que sub cornea cōtinet est species cataracte: aut
suo capō dicet. Aut generat inuenit in ipsa tunica cornea.
ꝛ vt sic dixit Aui. Aut in ꝑfundo cornee: aut in ꝓpinquo
eius. in ꝑfundo: vt cū est inter corticē cornee tertiū ꝛ quar
tū: in ꝓpinquo vero cū est inter corticē primū ꝛ scōm. sup.
ꝛ aliqñ est in medio inter ꝑfundū ꝛ ꝓpinquū. vt cū est iter
corticē scōm ꝛ tertiū. Et vt sit in tribꝰ locis cornee: vñ scōo
cōtiñ. dixit Raſ. sanies. ſ. cornea remanere pōt in tribꝰ squā
mis. i. in tribꝰ locis inter squāmas. ¶ Dixit. A. qꝫ ꝓp hanc
saniem locus cornee in quo est similat vngule. ſ. egritudini
oculi vngula vocate. ꝛ h̄ in colore: qz sicut color vngule ap/
paret aliqñ declinans ad citrinitatē: aliqñ ad fuscedinē. ita
ista sanies apparet alba aliqñ cum citrinitate: ꝛ aliqñ cū fu
scedine. vel similat vngule. i. vngui i extremitate. ſ. vnguis.
Et hoc ꝑm figurā. qz apparet sicut extremitas vngis in fi/
gura semicirculi. ꝛ ꝓpter hanc figurā quidā appellāt eā lu
nellā ad similitudinē lune nouelle: vt dixit alkanamusali. ꝛ hz
dāc figurā qñ sanies occupat de cornea locū parū qñ aūt
occupat totā corneam appet figure sperice. ¶ Dixit. A. qñ
corrodit cū ea ps vocat calcaterē. i. passio q̄ fiat vngule.

De causis saniationis illi? scire debes qꝫ sanies q̄ est
sub cornea ꝛ supra vueam pōt puenire ex
apāte vuee qō erupit illic. ꝛ pōt ét deriuari illuc ex ꝑte capi
tis ex aliquo apāte saniato ꝛ erupto. pōt etiā paulatine con
geri materia inter vueā ꝛ illic in saniē conuerti nullo apāte
precedente. ¶ Que aūt continet inter cortices cornee pōt
prouenire ex apostemate cornee saniato ꝛ aliqñ ex vlcere ꝓ
ueniente in ea a mā corrosiua siue a cā extrinseca. ¶ Halya.
dixit qꝫ fit ex vlcere aut cefalea. ſ. cū apostemate vel obthal/
mia: vtplurimum tamen procedit ex apostemate oculi.

Cura dixit Jesus haly. anteq̄ cures saniem primo eua/
cuare opz. Et hoc si corpus nō fuerit euacuatum
ante in curatione apātis vlceris vel ꝓcussionis. Aut si fue/
rit euacuatū postea iterū fuerit repletū. ¶ Post euacuatio/
nem. dixit Hal. Cura saniei indiget medicinis dissolutiuis:
que sz dissoluant ꝛ eā extra oculū fluere faciat. eamqꝫ resol
uant ꝛ exiccet. ꝛ que in mā maturationē compleāt maxime
si materia saniei grossa fuerit. ¶ Dixit Hal. saniē si immo/
retur his que maturāt ꝛ dissoluūt moderate curare debes
ꝛ ab his incipiendum est in mā grossa. Si tū materia saniei
esset ligda subtilis a resolutiuis ꝛ desiccatiuis opz curā in/
cipere. ¶ Dixit Pau. curat cum eis q̄ sunt sicut sirupus de
melle cū fenugreco ꝛ collirio de olibano. hoc mō. ℞. firu/
pum de melle siue mellicratū decoctuz ꝛ aquā fenugreci et
cōmisce ꝛ in his collirium de olibano dissolue ꝛ in oculum
injice: qm̄ abstergit: per mel maturat ꝛ resolut per fenugre
cum ꝛ p collirū de olibano desiccat. ¶ Dixit Hal. cū pulue
re croceo opz curare maturare ꝛ erumpere. Aut sume thus
partē vnam zaffarani partē mediam. trita diligēter ꝛ lique/
fac cum aqua fenugreci. Et si morē eruptio oppoponaco
vtere ꝛ armoniaco dissolutis cū aqua fenugreci. ¶ Et dixit
oculū cataplasma cū aqua in qua fenugrecū ꝛ mellilotū de
coxeris tepida per horā vnam: qm̄ maturat ꝛ pustulā facit
erūpere: ꝛ saniē educit per eā etiam aperiunt pori ꝛ resol/
uitur sanies. ¶ Dixit. A. aut aperiat oculus in poris suis
vt possit sanies resolui p ipsos. Et hoc cū melliloto ꝛ mu/
cillagine seminis lini ꝛ raphano humido. i. recēter collecto
decocto. si non ꝓhibet obthalmia. Et preparat sic. ℞. melli
loti. M. j. radicum raphani. ʒ. 5. posset autem poni loco ra/
dicis eius de semine ipsius. ʒ. ij. decoquantur in aqua ꝛ co/
lent ꝛ in illa colatura ponatur de mucillagine semini lini ꝛ
injiciat in oculū qm̄ aperit abstergit maturat ꝛ lenit. Et cō
uenit collirium de myrrha dissolutū cum succo fumitterre.
¶ Jesus haly. posuit collirium vtile in hoc. ℞. croci aloes
ꝛ myrrhe. aā. ʒ. j. vini. ʒ. iij. mellis. ʒ. vj. liquefiat crocus cū
vino deinde misceat cum aloe ꝛ myrrha. deinde misceatur
cū eis mel ꝛ reponat in vase vitreo ꝛ ex eo ponat in oculo
semel bis vel ter in die. ¶ Dixit Hal. si sanies ex vlcere siue
pustula fuerit: colliriza illā cum marcasita aurea ꝛ argēteat
qm̄ saniem desiccat ꝛ dissoluit. Qz si nō aderit cum ferro cu
ra. ¶ Scias qꝫ sanies que cōtinet inter cortices cornee cu/
ratur per medicinas tantūmō dicto nisi ꝓtineret inter ꝑmū
eiꝰ corticē ꝛ scōm. nā tūc posset ét curari p incisionē. Sz sa/
nies cōtenta inter corneā ꝛ vueā. de qua dixit Hal. 1 4ᵒ. tera
pentice. qꝫ ipsa subiacet tribus euacuationis modis. ſ. resol
uendo illā cum medicinis. Et per incisionē: ꝛ p capitis con
quassationem qua sanies a loco vbi est ad alium transfera/
tur: incisio tamen ꝛ capitis quassatio: quia suspitionem ha
bent non debent fieri nisi quando cura per medicinas non
contulerit: amplius de ea dicetur in cura cataracte.

Duritiei accidentis in coniunctiua. dixit haly. Cura
est flobothomus ꝛ purgatio cū decoctione
epithimi mirab. chebulorum ꝛ indorum agarici. cum yera.
Et albo vtendum est puluere: ꝛ calidicon albo cum puelle
lacte. Et debinc ad puluerem transi croceum parū ꝛ col/
lirium rubeum lene aqua fouee calida. Et oculo cataplas/
ma appone dissolutiua in quibus emollitio fit.

¶ De cancro in oculo. Cap. xviij.

Ancer ab autorib? ponit inter egritudi
nes que accidūt cornee. ¶ Dixit
Paulus. cācer est morbus q accidit in cornea.
Et Aui. dixit. cācer in oculo plm accidit i cor/
nea. Dixit aūt plm ꝓp eū q sequt apa durū meli
cū: qō plm accidit in cōiūctiua. noiat. n. iō ab
azarauio ꝛ alijs iter egritudines coniūctiue ipm apa. Et sic
erit in ꝓiūctiua cācer q sequit ad ipm. Sz cācer q sequit vl
cera: qz ipsa plm fiūt in cornea. sic ꝛ cācer sequēs ea. Et silr
cācer qui fit incipiēdo. ꝛ qꝫ cornua pre sui duritie mā mala
melica diutius retinet ꝛ retēta magis inculcat ꝛ trāspira/
tione ꝓhibet. vñ corrūpit ꝛ cancrū facit: qō nō sic est ꝺiun
ctiua. qz ipsa lz sit rariozis texture quā cornea: ꝛ ex hoc faci
lius recipiat mās. tñ qz non hz squāmas ꝛ cauernas inter
eas materia in ea recepta non sic cōculcatur: melius etiam
transpiratur: quia non habet duritiem sicut cornea.

De signis dixit Paul. est cū dolore distēsione pūctio
ne ꝛ rubore i tunicis donec veniat ad tim
pora. Et ꝓprie in motib? faciei corpis ꝛ maxime capitis ꝛ
oculoꝝ. ꝛ inducit defectionē appetitus. Et Joāniti? dixit.
cū cancer accidit oculis erūt cū eo violent? dolor ꝛ distēsio
venarū quousqꝫ appareāt distēle vt pgula ꝛ rubedo ꝛ pū/

tiõ violẽta in oculis q̃ extẽdunt vsq; ad timpora. Et pro/
prie cũ patiens ambulat: aut mouet aliquo motu. z euenit
ei soda z fluit ad oculũ mã acuta subtilis z deficit appetit⁹
cibario⁹ z nõ põt sufferre colliriũ violẽtũ pre dolore. ¶ Et
Aui. dixit. dolor vehemẽs z hoc pp mãm vlcerantẽ z malã
cõplonẽ. z extẽsio in venis oculi: q; humor melicus z san/
guis ẽt q; pre dolore attrahit cõtendũt eas. Et pũctura for/
tis qua ledit timpus pũctura. q; mã adusta pũgit extendit
aũt ad timpus. s. eiusdẽ oculi. z hoc mediãte coniunctiua q̃
cõicat timpori. siue cãcer sit in ea siue cõicet cornee in cãcro
eius. Et ppie apud motũ: q; tũc magis agitat mã z rube/
do in oculis ex sanguine attracto pre dolore: z soda ꝓpter
cõitatẽ ad pãniculos cerebri accẽs in toto capite. lz plus in
timpore. Et est casus appetit⁹ cibi stõ cõpatiẽte cerebro pre
dolore ẽt z vigilijs accidit stõ inflãmatio q̃ dejcit appetitũ.
Et dixit Pau. hic morbus inducit a calidis z ledit ab om
ni in quo est caliditas: siue sit cibus siue potus siue medici/
na interius siue exterius approximata: q; addũt in malitiã
mãe eius. ¶ Dixit A. administratio rerũ calidarũ est ex eis
que ledũt patientẽ ipm. Et auget dolorẽ intolerabilẽ z ma/
xime si administrant ab extra intus vel supra oculũ seu in
circuitu eius. z maxime si imediate ipse fuerint calide pure
sine pmixtione frigidarũ. Non. n. põt mãm huius cãcri re/
soluere. lz addũt in adustionẽ eius z adustã exagitant. Me
dicine tñ alique calide anodine mixte cũ frigidis ad remit/
tendũ frigiditatẽ illorũ bñ cõpetere pñt. Nã vt sic mãm nõ
agitãt nec in adustionẽ eius addũt. ĩmo est in eis aliqua ma
turatio z leuis resolor: z per pñs aliqua doloris mitigatio.
¶ Dixit A. cancer nõ facit tñ dolorẽ in aliquo membrorũ
aliorũ eueniens quantũ in oculo. Et cã est: q; in eo aggre/
gant quatuor causer q̃ faciũt ad intẽsionẽ doloris. Una est
multa sensibilitas oculi. Scõa est conclusio mãe male inter
squãmas cornee in qbus conculcat. Tertia est densitas te/
xture cornee qua reddit inepta extẽsioni z dilatationi. ẽre
cũ extendit difficulter extendit: vñ z magis dolet. Quarta
est q; mã que facit cancrũ in oculo est multũ subtilis acuta
apta multũ scindere z penetrare z sic additionẽ doloris fa/
cere. ¶ Dixt Pau. iste morbus non curat. Et Aui. dixit est
ex eis in quor solute nõ est spes. q; neq; p medicinas cura/
ri opz. dixit. n. Jesus haly opz q; virtus medicine sit fortior
q̃z virtus egritudinis: z sic oporteret q; esset multũ calida.
sed talis medicina: vt dcm est: multũ noceret. Neq; p absci/
sionem oculi. primo. q; suspitionẽ faceret oculi abscisio ne
mã trãsiret inde ad oculũ sanũ. Et dato q; nõ trãsiret z ab/
scinderet oculus: remanẽt tñ infectio i venis pfundis z eis
q̃ sunt in circuitu eius q̃ cãret cancer ibi. ¶ Dixit tñ Paul.
oz mitigari dolor eius. Et. A. dixit est spes in sedatione ei⁹.

Igitur si nõ fuerit excusatio cure eius: vt q; pãtẽs sit
dñs tuus vel sit cõsanguineus: aut vltim⁹ ami
cus. Aut ẽt ne videaris ipius. sed misericors z velle opari
ꝓ pfilio Gal. xj. terapẽtice. dicẽtis. quanto igit melius est
cũ spe benigna faciẽtẽ qd z periclitari q̃z sine spe perire cer
tissime. z p hoc nõ poteris te excusare a cura eius quã refu
tare debes quãtũ potes. q; est de egritudinib⁹ prauis: qua/
rum cure onus nõ est suscipiẽdũ. tunc accipe curã: q̃ est cu
ra blãditoria: z complet dieta z potione. ¶ De dieta dixit
Pau. sit cũ potu lactis. s. asinini vel caprini ppie si digerit
z nõ corrũpit. Nam si corrumperet adderet in malitiã z in
soda. ¶ Et subdit z cũ frumento generãte bonũ sanguinẽ.
id est cũ pane facto ex frumẽto: q; in eo: lz sit aliqua leuis ca
liditas. est tñ in eo humiditas q̃ resistit siccitati z adustioni
mãe. Et subdit Pau. z cũ alijs cibis fris. Debẽt. n. declina/
re cibi z potus ad frigiditatẽ: vel saltẽ debẽt hẽre leuẽ cali/
ditatẽ. Et iõ subdit nõ calefacientib⁹ oĩno. i. fortiter. Et. A.
dixit. Nutriant cibis boni chimi triticeis: in qbus non est
calefactio multa. z dixit potus lactis confert ei. ¶ Cura vo
per potionẽ tribus intẽtionib⁹ complet: quarũ vna est ad

Tres intẽ tiones in cura p po tionem.

euacuandũ humorẽ calidũ acutũ adustũ z factũ meli/
cum. ¶ Scõa est sedatio accitiũ z ppie doloris. Nam p ambas
pdictas intentiones phibet augmentũ vlceris. ¶ Et tertia
est ipius vlceris curatio sm modũ magis possibilẽ. ¶ De
his dixit Aui. sit intẽtio tua sedatio doloris z mũdificatio
corporis z partis capitis ab humore ꝓturbatio: siue ab hu
more melico adusto. Aut ẽt parato aduri qui oz cõturbar⁹
id est cõturbationẽ faciẽs. sup. z sit intẽtio tua curatio vlce
rati loci sm q; poteris cũ medicinis leuis exiccatiõis. z eius
quidẽ si humor melicus exuberat i corpe vel capite simul
cũ sanguine cũ flõmia. ¶ Dixit haly. 5º practice. si patiens
ferat flõmiã cefalicam. si fieri põt minue. Et si sanguis niger
exit plm eius minue. z si rubeus parũ. z ex his verbis qdã
in hac cura tẽptat flõmiã constare virtute. Et si quidem san
guis exit niger extrahũt de ipso. Si vero nõ niger claudũt
ilico venã z non extrahũt. ¶ Facta flõmia vel nõ facta. si nõ
indiget ea euacuet humor melic⁹ adustus. Jesus haly po
suit solutiuũ bonũ in educendo hunc humorẽ: qõ sic fit. Re.
epithimi. z. j. folliculor scene. z. iiij. ligue bouis. z. v. melli/
se. z. 9. turbith. z. 1. z. 5. hermod. z. 9. semis endiuie z cusci/
te z seminis cucurbite z citruli mũdator. ana. z. ij. kebulor.
z. iiij. elleborj nigri salis indi. ana. z. viij. succi liqritie. z. j. ẽ
tauree mior grana ordei. viij. sticados lapidis armeni ab
luti gario. musc. ana. z. j. fiat pulvis. dosis. z. v. cũ aqua casi.
¶ Et dixit Paul. spargat in oculis eorũ fief. bñ mitigans
dolores eor. ¶ Dixit. A. administret albumẽ ouj cũ mel/
liloto z aligd de croco hoc mõ accipiat de aqua decotio/
nis melliloti z dissoluat in ea parũ croci z aduncẽ cũ albu
mine ouj z ponat sup oculo z ẽt distilletur in oculo ex eo.
Nã lenit z remittit acuitatẽ z aliqualr resoluendo dolorẽ
sedat. z cõfert cerotũ ex vitello ouj z oleo ros. qõ tñ impro/
prie dr cerotum: cũ non ingrediat in ipm cera. Lui Azara/
uius addidit modicũ croci. Et ꝓuenit colliriũ albũ z omnẽ
colliriũ factũ ex eis que sunt sicut amidũ ceruse gũmi ara/
bicum z opium. Et omnia in qbus ponunt lenientia z stu
pefacientia que prohibent vlcerationis pgressum remittẽ
do acuitatẽ mãe z dolorẽ sedando. Et lenietia in his cõve/
nientia sunt sicut mucillago psilij z seminis citonior z silia.
¶ De augmẽto carnis lachrymaliũ z ei⁹ diminu. La. rir.

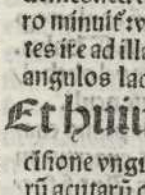

Uandoqz magnificat caro in angu/
lis lachrymalib⁹ oculorũ.
¶ Dixit. A. adeo vt phibeat visuz. z qñq; mi/
nuit valde z vocat a Jesu haly. seylen. Et oc/
cultat adeo. vt prohibeat lachrymas. ¶ Dixit
Hali. 4º de vtilitate particularũ q; in angulis
lachrymalibus sunt foramina nasi p q̃ egrediunt superfluita
tes effuse ad oculos ad nares: supposita est quedã caro ner/
uosa q̃ vocat caro lachrymaliũ: vt pipsam phibeant fluere
z extra exire p ipsos angulos superfluitates ibidẽ descen/
dentes. sed trãseant p illa foramina ad nares. qñ aũt ista ca
ro minuit: vel abscindit non põt cohibere illas superfluita
tes ire ad illa foramina nisi neq; põt phibere illas exire per
angulos lachrymales. vñ cõtinuus fit lachrymarũ fluxus.

Et huius cause diminutionis tres assignant. prima
est supflua incisio quã faciũt medici in in/
cisione vngule oculi vel sebel. 2ª est supfluus vsus medicina
rũ acutarũ qbus medici vtunt in cura vngule vel sebel vel
ẽt fistule lachrymalis. Et tertia est glandula ibi orta: vel plin
tñ accidit. dixit Aui. error medici in incidẽdo vngulã. Et
que ꝓuenit ab incisione. dixit. A. curã nõ habet. Sed si fue
rit ex parte alia: vt. s. corrosione medicinarũ. qñq; possibile
est vt curet cum medicinis gñatiuis carnis: cũ qbus sit sti/
pticitas z exiccatio sicut sunt medicine facte ex aloe z cro/
co. Et medicine facte ex aloe z lapide ematithis: z admini/
strent predicte medicine cũ vino. ¶ Et dixit. A. q; aloe so/
lum puluerizatũ super lachrymali cõfert z vinũ etiã solum
confert: z ppie qñ decoquit in ipso qõ hz virtutẽ constri/
ctiuam

ebriam ſtipticã. ſicut mirtus ⁊ ſumach ⁊ ſilia. ¶ Cauſa aũt quare nõ curat diminutio huius carnis fcã per inciſionem cũ ferro: ⁊ que fit ꝓ corroſionẽ cum medicinis ſic eſt: qa vt dictũ eſt caro iſta eſt neruoſa ⁊ rõne neruoſitatis eius tenet mãm mẽbri ſpermatici qñ incidit cum ferro: qr incidit ner uoſum eius ſimul: ⁊ carnoſum nõ poſtea regñari. Sed me dicina corroſiua poti⁹ corrodit partẽ carnoſam quã neruo ſam: vñ põt regñari caro corroſa. Si tñ corroſio ꝓ medici nas vel alia q̃cũq; dicta pueniat ad diminuendũ partes ei⁹ neruoſas: ſiue totalitatẽ huius partis neruoſe nunq; regiia ri poterit. Et hec eſt cã quare Auic. dixit pole eſt: vt curet: vtpl̃m tñ non curat. ¶ Additio tñ dicte carnis. dixit Aui. curat medicinis iciſiuis. i. cũ iciſiõe: aut cũ medicinis tenẽ tib⁹ locũ eius q̃ ſunt corroſiue illi⁹ carnis addite. verũtñ di xit ipſe. Nõ fiat iciſio radicit⁹: ne pueniãt ide lachrỹme. ſic dcm eſt eas pueníre i diminu^nc ei⁹. Neq; qdẽ ꝑ fieri dz: niſi rectificato ⁊ ſbtiliato regimie ⁊ ſufficient corpe ppurgato.

De albedine ſiue albugine vel macula alba oculi. Cap. xx.

Albugo ſiue albedo ſiue albula ẽ alba macula apparẽs in cornea. Et cã eius: aut eſt cicatrix q̃ remãſit poſt cõſolida tionem vlcerũ cornee. ⁊ vocat aliq̃ cicatrix et aliq̃ vngula. Aut cã eius eſt albũ flegma: qõ remanſit iter cortices cornee ⁊ vocat abſolute macula. Alia. vocauit pannũ oculi. ⁊ ſilr Haly. ¶ Dixit. A. albugo alia eſt ſubtilis pueniẽs in ſupficie apparẽte extr in fecã ⁊ vocat nebula. ⁊ alia eſt groſſa ⁊ ꝓfunda ⁊ noiat al bugo abſolute. Et ipſa qdẽ i pueris eueniẽs: vtpl̃m eſt ſub tilis ꝓpraritatẽ cornee in eis ⁊ ſubtilitate humoꝝ ipſorũ ⁊ fortitudinẽ vtutũ nãliũ i eis q̃re nõ aggregat i cornea iꝑo rum mã multa nec groſſa ſic in alijs etatib⁹: q̃uis ſit pole q̃ etin pueris eueniat macula groſſa. ¶ Dicũt qdã q̃ accit et flãte retẽto iter ſquãmas cornee: curabil eſt. Et ſi qõ fue rit noua nõ antiquata ⁊ fuerit circa ſupficiẽ eius extrinſecã ⁊ in corpib⁹ teneris curat de facili. Si vo fuerit antiq̃ta ⁊ marie circa pfundũ cornee ⁊ i corpib⁹ duris curat: ſz de difficili. Et dicũt ad iſtũ dirigitur cura ab auctoꝝ poſita. Que aũt accit ex cicatrice vlcerũ ꝓſolidatoꝝ icurabilis eſt. Et tñ ſic q̃ põt ſubtiliari. ⁊ ꝑt tergi ⁊ palliari. Quidã tñ di cũt q̃ pueniẽs a cicatrice. ſi circa ſupficiẽ cornee fuerit ſub tilis ⁊ noua i corpib⁹ teneris ſanari põt: ſic. ſ. q̃ non ipediet viſũ. ¶ Dixit Raſ. 2° pti. laniatio cornee accit aliq̃ ꝓlõ gũ. ⁊ nõ ſupuenit i ea morbus: q dz albula. ſiue albedo. Sz vt tñ eſſe qdã pcuſſio. Et ex ꝟ accit q̃ q̃ videnꝭ: videnꝭ lon giora q̃ ſint. Autores nõ poſuerunt ſigna: qr hñr ꝑ viſum.

Cura eã que eſt ex flãte coagulato iter cortices cornee. ſi ſubtilis fuerit ſolus ſuccus papaueris ruffi remo uet poſit⁹ in oculo. ¶ Dixit. A. q̃q; cõfert ſuccus folioꝝ papaueris ruffi. Et de ꝟerẽtib⁹ eſt decoctio cẽtauree mio ris mixta cũ melle oculo ꝓpoſita: ⁊ ꝓfert vrina pueri nõ pol luti in vaſe eneo vſq; ad ſpiſſitudinẽ cũ melle cocta oculo i poſita. Aut bulliat vrina pueri i olla noua vitreata vſq; ad cõſumptionẽ medietatis. poſtea reſiduũ in alembico ſubli mek ad ponẽdũ i oculo. Jſta. n. oĩa reſoluũt ⁊ exiccãt ⁊ mũ dificãt. ⁊ fortiora p̃dictis parũ ſt ſuccus anagalis depurat⁹ oculo imiſſus. Et puluis venarũ. i. radicũ celidonie ⁊ ame os añ ſumptoꝝ: ⁊ puluis conchiliorũ limaciarũ cõbuſtarũ ſubtiliſſime tritus oculo imiſſus. Et puluis zuccari alibi ⁊ ſaliſgẽme. ⁊ ſuccus lappule minoris: ⁊ eſt illa cuius ſemen trãſeuntiũ pãnis adheret ⁊ nõ euellit ab eis niſi cũ pilis eo rum piſtate cũ ipſo ſemine ſuo depuratus oculo imiſſus. ⁊ ſuccus euiculi depurat⁹ ⁊ mixtus cũ equali pte ſui de mel le optime depurato ⁊ coct⁹ i vaſe eneo ⁊ collirizat⁹. ¶ Di xit Haly. Cura fit cũ medicis elimãtib⁹ ⁊ purgãtib⁹. i. mũ dificantib⁹ ⁊ abſtergentib⁹: vt ſunt tucia indica cãcer mari nus aduſtus es vſtũ apri ſimus vel paſſerũ ⁊ yrundinũ. ſter tus cũ melle mixtũ de quo dixit Haly. q̃ curat eã que ſubti lis eſt. Et de cõuenientib⁹ eſt: vt ſumak ſarcocolle ⁊ zucca tabarzed ⁊ ſpuma maris ⁊ ariſtologia. ſ. rotõda ⁊ baurach. ⁊ fiat ex eis alchohol: de quo ponat in oculo. ¶ Dixit. A. opz vt aſſidue ſit euaporatio ad oculũ cũ aq̃s calis ⁊ balneis cũ aq̃s calis. Et hoc fit ad rarificãdũ ſubtiliandũ ⁊ mollifi candũ locũ nebule. Ad hoc vt medicine approximãde faci lius ⁊ meli⁹ in eã ipreſſio minus do loroſa. Lra tñ exterior dicit. balneis cũ aq̃ frida. Et põt vſi cari de balneis fridis nõ actu: ſed potentia. ſ. cũ aq̃ pura vel decoctiõis malue aut violarie ⁊ ſilũ. tñ actu calida. Et po ſtea dixit. A. fiat ei⁹ fricatio ſemp. i. añ approximationẽ me dicaminũ ⁊ poſt euaporationẽ: ⁊ hec euaporatio ⁊ fricatio maxie fiãt. dixit. A. cronica albugine ⁊ groſſa. ⁊ in corpib⁹ duris. Et dicũt qdã in vaporationib⁹ aliqb⁹ vicib⁹ admi niſtratis opz addere leniẽtia decoquẽdo in aq̃ ſemel lini ſe mina ⁊ radices malue ⁊ maluauiſci ⁊ ſilia. nã p ea facili⁹ to leraf acuitas ⁊ pũctio medicaminũ approximãdoꝝ. ¶ De fricatione tñ albule. dixit Roſa. ſunt qdã q fricãt eã q̃ groſ ſa eſt ⁊ pmanẽs cũ ſpõgia vel ſpuma maris. ſup. aut pulueri bus abſterſiuis. Aut dixit ipſe cũ inſtro facto ad ꝟ. verũ in eis exiſtit tumor ⁊ beſitatio opõnis: q̃re nõ vtit eis niſi qui fuerit ſollicit⁹ ⁊ ſtudioſus in illo. ¶ Dixit Meſ. ſi albugo fuerit dura ⁊ in corpe duro: eligant medicine q̃ magis ſint acute ſicut eſt alchohol ꝑdictũ diſſolutũ in aq̃ acozi. ſ. deco ctionis eius aut aq̃ ſaliſgẽme fricati. i. qõ ꝑ fricationẽ in aq̃ diſſoluaf ⁊ nõ per infuſionẽ vel decoctionẽ. ⁊ debz poni in oculis infirmo ente in balneo: vel imediate poſt exitũ ab eo vel imediate poſt receptã euaporationẽ. Et forti⁹ eo eſt col liriũ de alchitran cũ ere vſto ⁊ colliriũ de cornibus cerui. ſ. vſtis: qõ ponit a Sera. in 7°. Et alchohol ex ſtercore lacer ti ſolo vel mixto cũ maſſacumia aut cũ ere vſto aut cũ ſalgẽ ma. ⁊ forti⁹ iſto eſt ſtercus yrũdinis cũ ſiſamo de melle. i. cũ cõfectione fctã ex oleo ſiſamio. ⁊ melle vel zuccaro: vt mar za pane qõ mitigat ⁊ repmit acuitatẽ illi⁹ ſtercoris. Et ſter cus ſalãtas. i. ſalamandre: vt 3°. de ſimplici medicina. lra tñ Herardi. extra dixit letagine. i. lacerte pũctate i colorib⁹ va rijs in quãtitate lẽtis vel ſic dcẽ: q̃ talr mutat colorẽ ei⁹ quẽ mordet. ¶ Dixit. A. Si albugo eſt pfunda adminiſtra me mitẽ. i. celidoniã. Et aſegi qdã exponunt. i. armoniacũ. ⁊ q dam. i. ſpongiã marinã ⁊ myrrhã ⁊ ſtercus lacerti equalit. ¶ Dixit Rabi. in. 22ª. pticula lapis q̃ inuenit in renib⁹ ⁊ ve ſica cõbuſtus collirizat⁹ mutat albulã veterẽ ⁊ nouã: ⁊ cri ſtallus cõbuſtus ⁊ ablutus mũdat albulã ſpãlitate quã hz. ¶ Dicũt erptũ eẽ colliriũ qõ ſic fit. ℞. ſucci feniculi. celido nie ⁊ rutbe. añ. ʒ. ij. pipis. ʒ. j. Decoquat ad mediũ ⁊ colet ⁊ de colatura ponat in oculo. ¶ Dixit Hẽtil. q̃ accepit ab expto q̃ mel ſublimatũ in alẽbico mirabilr cõfert. Et dixit qdã vtendũ eſt eo mẽſevno: deinde vtẽdũ eſt collirio qõ ſic fit. ℞. aq̃ roſ. ⁊ aq̃ feniculi. añ. ʒ. iiij. antimonij puluerizati. ʒ. j. miniſtrent ⁊ colent ꝑ filtrũ. Et ex illa colatura ponat i oculo ſepe in die. ¶ Dixit qdã expimẽtator q̃ ſemen ozimi tritũ oculis imiſſum ſup oia valet. ¶ Dixit Ariſt. 9. pbleu. pbleumate. 6° fruſtrũ ſanguis i oculo ſiue veſtigiũ: vt ſebel ⁊ vngulã ⁊ ſilia: vt albulã aufert ⁊ remouet es ⁊ rafan⁹ fa ba emplaſtrata pulmo pecorinus ⁊ argila. ¶ Dixit Pet. de ebano. p̃dicta hoc diuerſimode faciũt. Nã es ꝟ facit: q̃ cor rodit hui⁹ veſtigia. Et raphanus ꝟ facit abſtergẽdo ⁊ reſol uẽdo. Et pulmo pecorinus. ⁊ ſilr faba faciũt ꝟ. dixit Ariſt. q̃ attrahũt ad ſe ꝑ prariratẽ eoꝝ. Attrahũt. n. ad ſe ſangui nẽ cõgelatũ in oculo ⁊ aliqualr abſtergũt. ⁊ cũ ipſoꝝ calita te anodina dolorẽ ſedant ⁊ argila facit ꝟ ſtipticãdo ⁊ ꝓfor tãdo mẽbrũ: ⁊ ſic ꝓhibẽdo ne ad ipſam fluat ſanguis. Qz ſi p̃dicta medicamia albula deleri nõ põt. tũc reſtat ꝑ deco rationẽ ocli: vt palliet ⁊ fiat q̃ color ei⁹ alb⁹ fiat niger i co lore cornee. Et poſuerũt autores multas medicinas tigẽtes albuginẽ in nigrũ. Et ex vtilib⁹ eſt: vt ſumak roſarũ. i. flozũ granatoꝝ caducorũ. ſ. balauſtiarũ ⁊ acacie ⁊ calcadis ⁊ gũ

mi.s.arabici.añ.z.j.antimonij ꝛ gallaꝝ.añ.z.iij.dissoluant cũ aqua.s.decoquẽdo qñ hec decoctio sepe i oculis posita tigit albulã ad colorẽ nigrũ lac asine coctũ tigit albuginẽ.

¶ De sebel in oculo. Cap.xxj.

Sebel scdo ꝓtiñ.vocaf pgula siue varix a Joanitio. Ab haly.vocatur fibilla Zoar.dixit ꝙ vocaf arab.vene alchebẽ. Simõ ianñ.dixit ꝙ aliqñ vocaf spica.ꝛ sebel est pãniculus largo mõ sumẽdo pãniculũ ꝑ quocũqꝫ corpe coopiẽte aliud corpus sicut est. Silib. hmõ vngulã pãniculũ vocauit. ¶ Dixit Sera. ẽ repletio extstẽs in venis ex sanguine grosso donec inflanf. vt vter ꝛ rubent ꝛ ingrossanf. ꝛ Joãni. dixit. sunt vene replete sanguie ꝛ ingrossanf ꝛ eminẽt. ¶ 2o ꝓtiñ. dixit Raſ. sebel est repletio venaꝝ oculoꝝ. Et vi sicut pãniculus iter oẽs venas ꝛ est pãniculus qõ niger apparẽs in pupilla supra. sicut fumꝰ in quo sunt vene ruffe. Et dixit semel est qñ appet supra cõiunctiuã ꝛ corneã. sicut pellicula fumi. ꝛ in circuitu oculoꝝ nigredinis venule rubee. ꝛ patiẽs nõ põt respicere bñ solẽ neqꝫ lucernã. ¶ Dixit Aui. sebel. est pãniculus accñs in oculo ex inflatiõe venarũ eius apparẽtiũ in supficie cõiunctiue ꝛ cornee. ꝛ texif qõ in eo est inter eas sicut fumus. Inter venã. n. ꝛ venã eius apparet q̃dã colligatio siue cõtinuatio ad modũ pãni q̃ apparet sicut fumus. ꝛ ꝑ hanc continuationẽ differt sebel ab inflatiõe venarũ q̃ apparet in cõturbatione oculi. Et aliqñ ẽt in obthalmia multoꝝ: qr nihil cõtinuat inter illas venas neqꝫ aligd appet inter eas cõtextũ. ¶ Zoar. dixit. sebel est quedã cõtextura rubea fcã in supficie cõiunctiue. Et nõ sunt vene ꝓcedẽtes ab eꝑe. neqꝫ arterie ꝓcedentes a corde. Usñ ꝛ Auer. in cantica canticoꝝ com̃. 99o dixit ꝙ sebel est quedã textura venarũ innaturaliũ sup cõiũctiua oculi factarũ. Sed dixit Zoar. venis silanf q̃ involute sunt ꝛ cõterte sup cõiũctiuã ꝛ aliqñ intrñ extẽdunf ꝙ nigrũ oculi coopire repiunf. ¶ Quid aũt sit ꝙ inter venas sebel contexit. dicunt qdã ꝙ est ipsa cõiunctiua cui⁹ supficies subleuaf ꝓter nãm. Et qr ipsa de se est alba. Et mã sebel est corrupta obfuscaf ab illa mã ꝛ appet sicut fumus. i. in colore quodã fusco. Alij aũt dicũt ꝙ in panniculo sebel repñtanf aliq mãe magis grosse in figura venarũ magis grossaꝝ. Et sunt aliq mãe subtilissime in qbus nõ repñtaf forma venarum. Et iõ apparẽt in colore fusco. Alij dicũt ꝙ a mã grossiõi sebel q̃ repñtaf in forma vene aliq vapores subtiles q actionẽ caloris ibidẽ inter illas venulas ꝓdẽsanf. q videnf contexere inter eas pãniculũ. non sunt aũt vene neqꝫ replentur sanguine nisi apparẽter: qõ declarat manualis abscisio eius. Errant ergo illi qui dixerũt ꝙ venarũ q̃ texũt sebel q̃dã sunt vene de venis: cõiũctiue q̃ cũ multũ iplenf dilatanf ꝛ extẽdunf: de qbus dicũt Aui. intellexit cũ dixit: inflatiõe venarũ eius. s. cõiunctiue. Nã necessario in earũ abscisione sanguis flueret qõ minime fluit neqꝫ paucus neqꝫ multus.

De causis sebel Aui. dixit cã sebel est repletio illarũ venarũ. s. q̃ apparẽter dicunf vene ex materijs currẽtib⁹ ad eũ. s. oculũ: q̃. s. in supficie oculi ꝓdẽsanf q̃ ad oculũ euenire pñt. aut ꝑ viã pãniculi exteriozis apparẽtis. s. gingie mris. sup. ꝛ est hoc vtplm. Aut ꝑ viã pãniculi interiozis. s. dure mris vel pie: q̃ nũc ad oculũ defluũt ꝓp repletionẽ capitis ꝛ debilitatẽ ipsius oculi. Et ille mãe pñt esse sanguinee colice. flatice ꝛ melice: ꝑm tñ plm sunt ex sanguie grosso. Et iõ ꝑm plm apparẽt ruffe vel rubee. ¶ Raſ. dixit. in diuisionib⁹ sebel aut est subtilis ꝛ recẽtis tpis aut est grossus ꝛ antiquus multi tpis. Et rursum: aut est ex mã fluẽte ad oculũ ex gingia matre. aut ex dura vel pia matre. ¶ Dixit Judeus. sebel accidit in regiõib⁹ hũidis faciẽtib⁹ multã obthalmiã. Et reuertif ꝛ est hẽditaria. Et. A. dixit sebel est de egritudinibus q̃ hereditanf. ꝛ ꝑ marie esset. cũ sebel esset multũ in ꝓte antiquatũ ꝛ ex mã a pãniculis fluẽte intrisecis. ¶ Et dixit. est de eis q̃ devno ad aliũ ꝓmutanf ita ꝙ est morbus cõtagiosus ꝓp vapores malos mãe cõtingentes. ¶ Et dixit. sebel egrediẽtes ab oculo: q̃ quenientes ad oculum intuentis in ipsum scz spec: aut secũ diu cõuersantis inficiunt oculos eorũ ꝛ generant in eis similem egritudinẽ.

Signa generis hñr ꝓ visum. Et Sera. dixit ꝑm plm est cũ eo mã. s. lachrymarũ ꝛ ꝓritus: dixit. A. signa eius sunt: ꝙ qñq accidit ex sebel ꝓrit⁹ ꝛ lachryme ꝛ pãniculus. ꝓrit⁹. n. accidit ꝓp mãe corruptionẽ. ꝛ lachryme ꝓp oculi debilitatẽ: ꝛ ꝓpie qñ mã a pãniculo fluit in eo seco. Et pãniculus. s. qñq fit multũ apparẽs qñ mã est multa ꝛ grossa. ¶ Et dixerũt Raſ. ꝛ Aui. vt supra accidit nocumentũ in lumine solis ꝛ cãdele ꝓpter debilitatem oculi. Et debilitaf qr infert estuationẽ. i. ingetudinẽ ꝛ iõ nocetur nõ solũ in lumine excessiuo: sed ẽt in quolibet ꝓuo excessu. ꝛ dũ cũt ꝙ nocef ẽt in tenebris. ¶ Et dixit. A. nocet ei omne qõ ei opponif. s. ex medicinis ꝛ saltẽ in ꝓmo occursu earũ. qr ex eis cũ sint fortes ꝛ exagitãtes mãm appet infrigidatio ꝛ di in tñ ꝙ nescit deliberare an seq velit cu eis curã an non. ¶ Dixit. A. plm accidit patiẽti sebel sup. marie cronicũ: ꝛ fiat oculus minor: ꝛ minoref corpus pupille eius: qr in cronico ꝑ viã inutricatiõis minoraf cornea ꝛ ꝛstringif pupilla. Et dixit Joannitius apparet cũ rubedine: vt dictũ est. ꝙ plm mã eius est sanguinea. ¶ Dixt. A. signa eiꝰ cuius cã est velamẽ extrinsecũ sunt ea q̃ plies dixim⁹ de exuberatiõe venarum exteriozꝝ ꝛ rubedine faciei ꝛ pulsatiõe vehementiꝰ in timporibꝰ ꝛ venis cornee. i. venis supficialib⁹ oculi. ¶ Dixit quidã ꝙ ꝓp multũ ruborẽ facieivene sebel: ꝛ sint rubee nõ apparẽt ita rubee vt sunt: qr victe sunt a maiori rubore faciei. vñ Azarauius dixit. ꝙ apparẽt albe. s. cõparate rubedini faciei. ¶ Signa aũt eius cui⁹ mã fluit a pãniculis extrinsecis sunt ꝑdictis opposita. Nõ. n. exuberãt vene extrinsece neqꝫ rubẽt ꝛ nõ pulsant timpora neqꝫ vene supficiales oculi. Sed apparẽt sternutationes ꝛ alia signa supꝰ dicta.

¶ Dixit Jesus haly. te trahẽte palpebrã inferiorẽ versus te. sebel eleuaf ac si erigaf ꝟsus te. Et est hoc signũ efficax ad cognoscẽdũ. si sebel principiũ hz ab extrinseco cranei. Aui. dixit. scda primi: capitulo tertio. ꝙ sebel est morbus in via.

Cura sebel. tribus ꝓficif instris. s. dieta potione ꝛ cyrurgia. ¶ De dieta dixit Aui. opz vt patiẽs aborreat id est vitet oia q̃ aborret. i. aborrere oz hñs fluxũ ad oculũ q̃ dicta sunt in cura obthalmie. ¶ Et dixit ꝙ Hal. concessit in ꝓmẽto affo. dolores oculoꝝ ꝛc. vt in potu vinũ det. ꝛ fieret: vt post ipm dormiret. Et hoc cũ esset mũdus ꝛ nõ esset in corpe eius mã neqꝫ in capite ipsi⁹. ꝛ vi ꝙ hoc sit conueniẽs in sebel leui. s. ꝛ recẽti. In eo. n. q fortis est ꝛ ãtiquus. Dixit Aui. nõ est exceptio a collectiõe. s. qñ de collectiõe locut⁹ fuit. Et dixit. opz ꝙ abhorreat aia ꝛc. sz ibi: vt supra vi obthalmia ꝛ fluxũ hũoꝝ ad oclm aborref vinũ. ergo aborref ꝛ hic. ãre nõ ꝓcedit in sebel forti. Nouus. n. sebel ꝛ subtilis curaf ꝑ medicinas leues facilr. antiquus vo ꝛ grossus nõ curaf ꝑ medicinas nisi fortes: ꝛ ꝑ eas ẽt difficulter. dcq dixit Raſ. 2o ꝓtiñ. dico ꝙ cura sebel est difficilis. ¶ Cura ergo ipsi⁹ ꝑ potionẽ tres hẽt intẽtiones. quarũ prima est corporis ꝛ capitis mũdificatio. Scda est mãe ad inferiora diuersio. ꝛ tertia est ipsi⁹ sebel ꝑ medicinas ipositas corrosiuas. ¶ De prima dixit Sera. opz vt curef sebel cũ extractione sanguinis: ꝛ cũ medicis solutiuis. Et. A. dixit vtaf de euacuatiuis. s. ꝑ flõmiã ꝛ farmaciã. Et Joãnitius dixit. Lũ pergula est antiqua minuant vene lachrymaliũ ꝛ vena frõtis. ¶ Dixit Hal. a flõmia incipiẽdũ est ꝛ corpis purgatiõe cũ decoctiõe epithimi agarici ꝛ vere. Et assuefaciat patiẽs pillulas de aloe in nocte. Et dixit haly. si sebel grossior fiat ꝛ vene repleanf de frõtis vena minue a duab⁹ venis q̃ in duobus sunt oculi angulis. sz ꝛ purgationẽ reitera. Et dixit ꝙ cipue in grosso pasce cibis laudabilib⁹. Et caueat cibos generãtes colerã nigrã vinũ ꝛ repletionẽ ciboꝝ ꝛ potus: pulueꝛ rẽqꝫ fugiat ꝛ fumũ. clamorẽ ꝛ copiã verboꝝ ꝛ inclinationẽ

ulus in vlsiõe alliqua: qm̃ oẽs he cause venas replẽt faciei ꝛ oculorũ. ¶ Scõam intentionẽ impleri autores dimiserunt nostã ꝑm ea q̃ dicta sunt in obthalmia de diuersiõe materie. ¶ 2ª vo intẽtio ipsius dixit Serap. nõ opz vt administrẽtur medicine fortes valde qm̃ ex eis egri⁹ acuit velociter: imo in ꝑn⁹. Et dũ egritudo remanet recẽs. Et ad summũ ꝓuenit huic egritudini anteq̃z cõfirmet ois medicina simplex ꝛ cõposita q̃ cõfert obthalmie antiq̃ ꝛ scabiei ꝛ egritudib⁹ alijs q̃ indiget subtiliatiõe ꝛ eũone. i. resolũone q̃ duo ipleñ per medicinas q̃ abstergũt exiccãt ꝛ leuit corrodũt. de qb⁹. A. plũs descripsit. vide ab eo. ¶ Et de medicinis singularib⁹ sunt sarcocolla myrrha lacte. dixit Haly. q̃ succus centinodie oculis imissus eadẽ die maculã tollit. Et Cõstã. dixit q̃ semẽ ozimi tritũ oculis imissum pannũ aufert: succus dragontee depurat⁹ oculo imissus vtilr ꝓfert pãno. ꝛ vz armoniacũ cũ melle ꝛ succus radicis lapatij depurat⁹. ¶ Dixit qdã experimẽtator. R. duos ciatos olei ꝛ vnũ aque clare ꝛ simul fac bullire vsq̃z ad cõsumptionẽ aq̃. deinde cola ꝛ in vase vitreo serua. Et cũ opus fuerit oculi imitte. qm̃ pannũ remouet ꝛ corrodit ẽt ab oculis aialiũ. Et cõuenit si saluiã ruthã ꝛ radicẽ feniculi tollis ꝛ in vina pueri bullire facis. Aut in vino albo ꝛ cola ꝛ de colatura mitte i oculũ. Nam subtiliat sebel vngulã ꝛ albuginem ꝛ vz succus edere terre stris depurat⁹ missus in oculo cũ melle dispumato. ꝛ ꝓfert succus anagalis ferẽtis flores rubeos cũ aqua rosata ꝛ albumine ouj mixt⁹. ꝛ succus celidonie cũ melle cũ aq̃ pauca coct⁹ ad aq̃ ꝓsumptionẽ. ¶ Dixit Raſ. 2⁹ ꝓtiñ. plãtas cappari pone in vina ꝛ dimitte in ea die vna ꝛ nocte postea lauent in eadẽ vina. ꝛ cũ ea collirizet patiẽs. ¶ Dixit Constan. q̃ succus prassij cũ felle vulturis antiquã ẽt. xxx. ann. tollit. ¶ Alchohol delens sebel ꝛ vngulã ꝛ grossitiẽ palpebrarũ. R. lapidẽ inuentũ inter calcẽ. qui nõ fuerit ꝓfecte decoctus ꝛ rade ab eo calcẽ q̃z melius fieri põt: deinde tere ꝛ tritura ꝑ pãnũ subtilẽ ꝛ misce cũ vina ꝛ dimitte p aliquos dies ꝛ postea sicca ad solẽ. deinde iterũ subtilissime trita ꝛ pone ex eo in oculo. ¶ Aliud valẽs ẽt in ꝓcessu. R. tartari vini albi ꝛ ossis sepie pulueriza ꝛ ex ea in oculo pone. q̃m pannũ delet. ꝛ vz puluis salisgẽme rosarũ zucari. ¶ Dixit Fidelis q̃ rami corigiole collecte in noie trinitatis cuz oꝛone dñica collo suspẽsi cum pãno lineo de oculo maculã tollũt. ¶ Dixit Aui. olea ꝛ emplastra in sebel abhoꝛret quidã scz Raſ. 2⁹ ꝓtiñ. cũ dixit. patiẽti sebel nõ dz instillari aliq̃ medicina in nares neq̃z in oculũ neq̃z aliq̃ medicina dz apponi supra caput ei⁹. Et intellexit corpe vel capite multũ ente repleto sicut dictũ fuit supra. Sz dixit. A. ego nõ video in eis malũ cum caput est mundũ. ¶ Dixit Raſ. 2⁹ ꝓtiñ. q̃ cum sebel fuerit obthalmia fiat sief de sumach salo ꝛ collirizent eo oculi. qm̃ remouet sebel ꝛ repcutit obthalmiã. ¶ Dixit Serap. q̃ hec egritudo antiquat nõ est in ea aliqd magis iuuatiuũ q̃z collectio ei⁹. Et Hal. dixit. cũ oia feceris supradicta. ꝛ nõ ꝓtulerint ad cyrurgiã recurrẽdũ est. ¶ Pro operatione aũt hec manualr fiẽda. opz ꝓsiderare has cõditiões quarũ prima est ad eligẽdũ tps anni ꝓueniẽs ei: de qua dixit Aui. meliorũ ad collectionẽ de sebel faciẽdã sunt ver ꝛ autũnus ꝓpter aeris tẽperiẽ in eis. Alia est vt añ hãc operationẽ subtiliet regimẽ ꝛ euacuet corp⁹: qm̃ dixit. A. que añ fit dolor facit declinare mãm ad oculũ. Et his obseruatis autores posuerũt modũ oblationis sebel q̃ fit duob⁹ modis. primus est cũ filis. s. de sirico: aut cũ pilis caude eq̃ ne imissis sub ipsis venis sebel plib⁹ ꝛ plurib⁹ ꝑm magnitudinẽ ipsi⁹ sebel ꝛ partiũ grossarũ eius penetrãtib⁹ a dextra ad sinistrã eius vel ecõuerso iter ipm sebel ꝛ superficiẽ cõiunctiue oculi. Dimittẽdo ex oi pte fili vel pili penetrantis extremitates sufficiẽter lõgas vt bñ manu capi possint: ꝛ cũ sic factũ fuerit colligant ipse extremitates fili vel pili manu in vnũ ꝛ trahant paulatine ad supius vt subleuet sebel ꝛ separet a supficie cõiunctiue. vel separet a cõiunctiõe sebel cũ vncinis subtilib⁹ ꝛ acutis imissis inter ipm sebel ꝛ cõiunctiuã cũ qbus ipm sebel trahit ad supioꝛa. ꝛ separat a supficie cõiunctiue. Cũq̃z aliquo modo⁹ dicto⁹ subleuat separandũ est inter ipm ꝛ ꝓiunctiuã cũ pilo. Et qdã hãc separationẽ faciunt cũ capillo vel cũ pilo de cauda eqna vel cũ filo de sirico incipiẽdo a parte corneevel ꝓiũctiue ad quã terminat ꝛ ꝓcedẽdo ad angulũ oculi. De hoc mõ. dixit. A. melioꝛ est collectio: vt penetrẽt fila multa subvenis. s. sebel. ꝛ dixit Raſ. 2⁹ ꝓtiñ. Cũ separata fuerit sebel incidat subito. s. cũ forficulis in ipso angulo oculi in quo habuit oꝛiginem. Nã cũ fit subito nõ fluũt mãe ad oculũ. ¶ Scõs modus est. dixit Aui. vt accipiant mã radi. i. forfices acute reducte ad punctã valde acutã ꝛ incisiuaz ad incidendũ sebel ne remaneat ex sebel aliqd penitus. Aliq volũt q̃ cura his forficibus possit sic incidẽdo ꝓcedi paulatim donec totus sebel a cõiuncta separet. Istud tñ vr difficile. Et ió alij dicũt q̃ Aui. voluit q̃ postquã separatus est cũ filis vel vncinis cũ istis forficib⁹ incisio fiat subito toti⁹ sube ipsius: vt nihil ex eo remaneat penit⁹: qm̃ si aliqd remanet iterum excrescit sebel sup oculo. ¶ Facta incisiõe tres remanẽt intentiones: quarũ vna est ad sedandũ doloꝛẽ ꝛ phibendũ fluxũ mãe ad oculũ. Et implet supponẽdo oculo vitellũ oui cũ oleo ros. cõquassatũ coto in eo infuso. Dixit Aui. q̃ dolet ex ꝑparatione collectionis nõ abscindat ab eo vitellus oui scz cum oleo ros. vt dixit Jesus haly. ¶ 2ª intẽtio est ad ꝓhibendũ adherẽtiã palpebre cũ residuo sebel q̃ non potuit abscindi. cõsueuerũt em̃ ad inuicẽ ꝓiũgi nisi phibitio fiat. Fit aũt. dixit Aui. sicut dicet in cura vngule. ¶ 3ª est ad remouendũ ipsum residuũ sebel. q̃ non potuit abscindi ne iterũ augmẽtet ꝛ crescat q̃ fit. dixit Aui. ꝑ colliriũ rubeũ ꝛ viride. vel aliõ corrosiuũ donec destruat residuũ sebel ꝛ mũdificet oculus ab eo. ¶ Dixit Ros. post incisionẽ instillain oculũ aquã cumini: ꝛ siet nigrũ: q̃z curat mirabilr cũ sedatiõe sua.

¶ De vngula. Cap. xxij.

Vngula arabice dr iguel ꝛ dr vngula: q̃z ad filitudinẽ apparet vnguis humane. Et est res addita supra oculũ sicut sebel. sed tñ est grossioꝛ ꝛ durioꝛ eo. Et est duplex dixit Albuc. Alia est neruosa silis fisac. i. pãno. Et est silis fisac duro subtili. ꝛ de hac spẽ dixit Sera. vngula est additio neruosa sic dicta: q̃z est satis dura ad frãgendũ. Et est extẽsibilis ꝛ villosa silis pãniculis ꝛ ligamẽtis ꝛ neruis duris: ꝛ ꝑp eius duriciẽ a qbusdã dr carnilago addita. ¶ Et Aui. dixit vngula est additio cõiunctiue. ꝛ pro. i. pãniculi cõtinẽtis oculũ: ita q̃ ipsa est panniculus additus. i. ad modũ panniculi additi. ꝛ ꝑ hoc posita est morbus in numero. licet qdã reducãt eã ad morbũ in quãtitate. ¶ 2ª spes. dixit Albu. est nõ neruosa. Sz est silis humiditati congelate albe. que q̃ tangit eã ferrũ. aut conaris eã capere cũ vncino abscindit ꝛ nõ figit in ea vncinus. sup. sed in neruosa figit. Et dixit. vtraq̃z spes nõ incipit nisi a lachrymali maiori vsq̃z quo vadat paulatim excrescẽdo donec cooperiat visum. i. pupillã ꝛ phibeat lumẽ ꝛ motuz oculi. ¶ Et Sera. dixit. est icipies a lachrymali maiori. ꝛ dilatat vsq̃z ad nigredinẽ oculi. Et q̃z magnificat valde ꝛ cooperit pupillã ꝛ phibet visum. Et hoc q̃ incipiat a lachrymali maiori bz veritatẽ ꝑm plm. ¶ Dixit Aui. q̃ aliq̃ incipit a lachrymali silueſtri siue minori. Et Jesus haly dixit. vngula nascit in lachrymali maiori. ꝛ forte crescit in minori. Et est currẽs super cõiunctiuã supple: sed nõ solũ. q̃ dixit. A. q̃z tegit corneã ꝛ inuadit in eã. i. ꝓtransit sup eã ita q̃ cooperit foramen. i. pupillã. Et hoc a quocũq̃z angulo incepe rit. ¶ Ungula diuersificat diuersitatibus accñtalibus quatuoꝛ primo ex parte sube. Dixit Raſ. 2⁹ ꝓtiñ. vngularũ alie dure alie molles. Et Aui. dixit quedã est durioꝛ ꝛ quedã le nioꝛ. ꝛ dicũt quidã. plene intellexit q̃ est magis mollis facilis adherẽtie ꝛ pauce cũ cõiunctiua ꝛ facilis separatiõis ab

ea. Et per durā intellexit ecōuersō q̄ est substantie durioris multe ꝛ fixe adherētie ꝛ difficilis separationis. ¶ 1° ex parte colorīs. dixit Raſ. vbi supra. Alie sunt rubee ꝛ alie crocee. Et. A. dixit q̄dq̄ est citrini coloris ꝛ q̄dq̄ rubei ꝛ q̄dq̄ fusci. ¶ 3° ex mō applicationis eī ad cōiunctiuā. Dixit. A. quedā est cuius vicinitas cū cōiunctiua est vicinitas adherētie: q̄ faciliter diuidit ꝛ separat a qualibet suspēsione: quia parū adheret ei. sed est ac si esset ei appodiata. Et iō leuiter separat ꝛ tollit. Et alia est cuī⁹ vicinitas est vicinitas vnionis: qꝛ facile adheret cōiunctiue ꝛ nō facilr diuidit ab ea. ſz eget excoriatione. ¶ 4° ex pte quātitatis: qꝛ quedā est breuis solū occupans cōiunctiuā. ꝛ quedā longa occupās etiā corneā. ¶ Et quidā addunt diuersitatē qntā: qꝛ alia est recens ꝛ pauci tpis. ꝛ alia est cronica antiqua. ¶ Dicūt qdā. vngula nunq̄ incipit a cornea: sed semp a cōiunctiua. verūtn̄ q̄nq̄ reperit vngula p̄ tota illa parte q̄ est sup coniunctiuā valde subtilis non multū apparens sensui. ꝛ tn̄ q̄n extēdit sup cornea ingrossat ꝛ euidēter multū apparet: vnde putāt quidam q̄ hec incipiat a cornea: sed non est ita. ¶ Vngula apparet sensui ꝑm genus ꝛ ꝑm species eius. Vngula tamen leuis est in colore magis rubea ꝛ dura ꝛ magis fusca.

Cura vngule triplici ꝓficit instrō. ꝛ dicta quidē est eadem q̄ est sebel. cū maiori tn̄ subtilitate. Et potiꝰ silr eisdē complet intentionibus. ¶ Dixit haly. cura vngule est p flomiā ꝛ corporis. ſ. ꝛ capitis purgationē ꝛ ciborū cautelā grossop carniū multarū ꝛ dactiloꝝ ꝛ dulciū. Libiq̄ fiat tēperantia. ¶ Cura vō per medicinas locales variat ꝑm qō ipsa est recēs subtilis ꝛ mollis. Aut huic acqsita. Dixit Raſ. 2° ꝓtiñ. autoritate Hal. vngula cū fuerit parua eradicet cum medicis abstergētibus quales sunt medicine scabiei oculi. Et dixit. Cura vngule ꝛ scabiei oculoꝝ est cū medicinis fortis mūdificationis mixtis cū alijs medicinis cō fortantibus. Et ista mixtio fit: qꝛ medicine remouētes vngulā ꝛ subtiliātes eā debent esse violēte nimis. ¶ Et scias q̄ in curatione vngule sebel ꝛ albule multū valet ꝓmissio frequens imissionis in oculū p plures dies seminis integri gallitrici vel psilij vel basiliconis vel seminis lini: qm̄ oculū mūdificat ꝛ remollit. ¶ Dixit qdā. ℞. lactis mulieris croci ꝛ fellis cap̄. aſi. partes equales. ꝛ fac ea aliquantulū bullire in testa oui ad ignē. Et pijce ex his in oculū duas guttas. h̄ em̄ in quatuor diebꝰ frangit pānū ꝛ corrodit vngulā ꝛ subuenit doloꝛi tumoꝛi ruboꝛi ꝛ lippitudini. ¶ Dixit Cōstan. vngula. si subtilis sit tūc accipe es vstū calcantū fel porcinū sal armoniacū. ꝛ fel caprinū. sup. ꝛ collirium fac ꝛ appone. His nō ꝓficientibus medicina putrefactiua roditiua appona: vt arsenicū calcantū ꝛ silia. ¶ Dixit em̄. Sera. si vngula induraf ꝛ magnificaf ꝛ ꝓterijt ei tps longū: tūc eius curatio est cū medicinis acutis q̄ abstergūt sicut est es vstum sal armoniacū calcadis ꝛ radix lilij. Et confert ét manifeste siet qō dicit ꝓtinere ad cesarē. ¶ De cura vngule p medicinas. dixit Aui. administratio medicinarū est res q̄ nō multum vꝛ in illa q̄ est grossa: qꝛ si sunt debiles nō imꝓmūt in eam ꝓpter eius grossitiē. Et si sunt fortes timeī de ipsaruꝫ acuitate. dixit. n. ipse Aui. nō euacuanf a nocumēto pupille. i. oculi acuitate sua ꝛ q̄ nō euacuenf a nocumento oculi nō est mirandū. Nam dixit ipse ad corrodēdū vngulā grossam: necessariū est q̄ medicine sint vehementis abstersionis ꝑmixte cum putrefactis. i. corrosiuis. Et talis cura dimittēda est in vngula grossa potius q̄z ꝓsequenda. Quidā enim operatores afferētes dictas medicinas oculos corruperūt. Si em̄ q̄s experiri voluerit ea in grossa vtaf sief viridi: qō cōfert vngule sebel scabiei ꝛ albedini. ℞. ziniar colcotar arsenici nitri baurach spume maris. aā. ʒ.ʒ. salis armōiaci. ʒ. j. ʒ. armoniaci. ʒ. j. dissoluaf armonia cū in succo ruthe ꝛ cū eo reliqua cōficianf. ¶ Sief. de calcāto ad idē. ℞. eris vsti calcanti. aā. ʒ. v. ziniac. ʒ. ij. salis armōiaci baurach arsenici sublimati. aā. ʒ. ij. cōficianf: vt superius. ¶ In vngula autē leui ꝑfit medicine apparari debiles in corrodēdo sicut succus dragōtee cū melle coctus. Radix ꝓcos lacticus cū melle decoctū. ꝛ cōfert ad eos sel vipere ꝛ balsamus ꝛ oia fella. Et Aui. quidē multa colliria noiauit. q̄ sub illis nominib⁹ nō inueniunf. 5° tñ cañ. multa sub alijs noibus posuit. Et de expertis. dixit Aui. est vt sumaf eris vsti ꝛ calcadis ꝛ sel lis ꝓci. aā. ptes equales ꝛ fiat ex eis colliriū. Et posuit. A. 7. medicinas quarū. 7ª. est valde fortis. de qua dixit ipse q̄ est ꝓpinqua impressioni denudationis vngule cū ferro. Et Jesus haly. dixit q̄ excusat curationē ferri. 2° vero ꝓtiñ. de ea dꝛ q̄ est expta ꝛ nō est necesse curare cū ferro. Et hec quidem medicina: quāuis in laude ꝛ effectu sit vna reperit in diuersarū descriptionū. Aui. n. hꝫ hic. sumaf testa cantinorum. ſ. inuitriatorū. ꝛ fricef fortiter vt amoueaf ab ea linimentū. ſ. vitriatura eius ꝛ conteraf multū. Dixit Hē. istud pōt tribui: aut ad ipsam vitriaturā amotā a testa ꝛ est corrosiua ꝓp acuitatē vitri. Aut ad ipsam testā que ʒ non fit corrosiua: est tn̄ multū deficcatiua: ꝛ est secura. Et post triturationē cōmisceaf cum oleo de seminibus de cucurbita ꝛ cōteranf simul. deinde mittaf radiꝰ in cute. i. cozio in quo talis cōmixtio ꝛz fieri ꝛ teneri vt appebit ex descriptione eiꝰ. 2° ꝓtiñ. Et cū illo radio accipiaf de ipsa medicina: ꝛ fricef cum ea omni die vngula multotiēs: subtiliat em̄ vngulā. ꝛ cū ea recedit. ¶ 2° aūt ꝓtiñ. scribit sic. Accipe medulā granorum bōbacis ꝛ trahaf oleꝛ ex nucleo. Et postea accipe scutellā cretā plūbinam. i. vitriatā. qꝛ in vitriatura ingredif plumbū sicut stanum vstuꝫ ꝛ teraf bene. deinde sumaf petia de cozio mūdo claro ꝛ subtili. Et ponaf intus de dictā plūbia. i. de dictā tritura seu puluere ꝛ misceaf cū dicto oleo bōbacis ꝛ ducaf multum cū radio in dicto cozio ꝛ fricetur inde vngula. Et Jesus haly. in tex. dixit. si accipiaf olcū de semine bōbacis ꝛ ponaf in cozio passerū excoriato a cortice intrinseco: ꝛ ille cortex teraf cum illo oleo ꝛ ponaf in corio ꝑdicto cōfert in vngula. Sed lra eius exterior. dicit. ℞. fragmēta vasoꝝ terreoꝝ inuetriatoꝝ. i. inuitriatoruꝫ. Et abradaf vernitiū. i. vitriatura eoꝝ ꝛ puluerizef residuum ꝛ incorporef cum oleo bōbacis ꝛ fricef cuꝫ eo vngula. ¶ 3° cōtinē. inueni medicamē expertū ad vngulas valde bonū. ꝛ est: q̄ teraf thus bñ ꝛ aspergaf desup aqua calida ꝛ dimittatur p hozā vnā ꝛ collirizef cum ipsa aqua. ¶ Et Aui. dixit qdq̄ confert in vngula leui vt teraf thus ꝛ infundaf in aqua calida tā diu donec sup ipsam vna hora pertranseat: ꝛ colef ꝛ fiat cū ipsa. ſ. colatura alchohol. i. collirīū. Alia lra dicit. cū ipso. ſ. thure fiat alchohol. Sz ꝓma lra est magis ad mentē Raſ. vt pz. ¶ De mō administrationis medicinarum dictarū ꝛ aliarū in vngula. dixit Raſ. 1° ꝓtiñ. Iste medicine debēt accipi cū puncta radij ꝛ cū eis debet fricari solum locus morbi. Et teneaf palpebra cū manu donec refrigescat. i. cesset acuitas mordicationis medicine. Et Aui. dixit. opz ante administrationē medicine vt inclineī oculus supra vapoꝛē aque calide tā diu donec caleſiat oculus ꝛ rubificef facies. Aut ingrediaf balneū. Et hoc vt tondaf vngula ꝛ recipiat impressionē medicinarū. ¶ De cura cyrurgiam. dixit Auic. melioꝛ cura eius est denudatio cū ferro. i. amotio ꝛ separatio eius. ita q̄ cōiunctiua remaneat separata ꝛ denudata ab ea. Est em̄ melioꝛ ꝛ q̄ citioꝛ ꝛ q̄ securioꝛ. Nam melius pōt manus moderare ferrū ad abscindendum superfluū ꝛ derelinquendū q̄ō est naturale q̄z possit moderari medicina acuta corrosiua. Et cū hoc est minoris doloris ꝛ minoris tractionis superfluitatū ad locū. Et dixit. A. q̄ denudatio cū ferro est melioꝛ in leui quā in dura siue in leni quā in forti: qꝛ vt dictū est lenis est facilis separationis ꝓp leuem adherentiā eius. Dura vō est magis adherens et incarnata. ita q̄ non facilr denudaf. imo dixit Aui. pducit idest. pducere pōt ad nocumentū oculi. Ne forte aliquid de cōiunctiua extirpef. aut ne forte supueniat obthalmia ꝓpter doloꝛē fortem attrahentē. Attamen quāuis cura per cyrurgiam

In vngula grossa medicine parū ꝓficiunt

rurgiam fit melior: quã per medicinas. Nihilomin⁹ plures autorũ ꝓceperũt incipiendũ fore in cura ꝑ medicinas. Et ꝑmo ꝑ debiles. ⁊ scõ ꝑ fortiores gradatim in eis ꝓcedendo. Et hoc fortasse fecerũt q⁹ que leuis est aliqñ ꝑ medicinas curari pót sine nocumẽto. Et q⁹ etiã in ea q̃ grauis est infirmi citius eligunt curã per medicinas quã per manualem operationẽ. ¶ Tres aũt sunt modi denudationis eius quorũ primus est leuior scõ: ⁊ scõs tertio. Et ꝑmus est. di xit Aui. opz vt eleuet cum vncinis ita vt suspẽdatur a coniunctiua q⁹ suspẽsio eius incisionẽ facilẽ efficit. Et ista suspẽsio cum vncinis aliqñ est sufficiẽs ad denudationẽ: q⁹ qñq̃ cum ea totaliter denudatur. Si tñ non pót denudari ꝑ eam totaliter. ꝓparat tñ ad facilẽ incisionẽ. ¶ Scõs modus est. dixit Aui. q⁹ si ꝓhibetur eius suspẽsio ⁊ denudatio cũ vncinis ⁊ non pót cum eis denudari: tunc excorietur cũ capillo aut filo de sirico penetrãte sub ea cũ acu: aut cũ radice pẽne scz colũbine: vt dixit Haly. Voluit ergo Aui. q⁹ accipiatur acus vel radix pẽne ⁊ cum eis fiat vt penetret sub ea pilus caude equi. aut capillus hois: aut filũ de sirico. Et nõ est necessarium. dixit Aui. vt fiat hoc niti in vno loco aut duob⁹ scz ꝑm q⁹ videbit⁹ ꝓdenti opatori. Et sic trahẽdo ad supe rius excorie⁹. ¶ Tertius modus est q⁹ si istud nõ sufficit ⁊ non pót excoriari est necessaria excoriatio cũ ferro nõ acuto sed obtuso: subtili tñ: vt non abscindat neq̃ abscindere possit quicq̃ de cornea vel cõiunctiua. Et ideo. quidã operatores faciũt hoc cũ denario paruo. Et si bñ consideras suspẽsio cũ vncinis ꝓparat ad scõm modũ ⁊ ad tertiũ. Et ideo oz ante illos ꝑmitti. ¶ Et opz in abscindẽdo vngulã vt eradicetur ipsa quantũ possibile est. attẽdendo q⁹ non accidat: vt perueniat icisio ad pelliculã: aut ad carnẽ lachrymalis. Et accidat inde lachrymarũ cursus cõtinuus: vt dictũ est supra in sebel. Et ad hoc vt nõ erres respicere debes ad colorẽ carnis. Nam dixit Aui. color distinguit inter ambas. s. carnẽ lachrymalẽ ⁊ vngulam. Et fili⁹ suba etiam distinguit inter eas. Nã caro lachrymalis est magis lenis ⁊ magis rubea. Et vngula est magis dura ⁊ magis alba. Unde dixit Jesus Haly. differẽtia que est inter carnẽ que est in lachrymali. ⁊ vngulã est q⁹ vngula est dura alba neruosa. ⁊ caro lachrymalis est rubea lenis carnosa. ¶ Dixerunt Meſ. ⁊ Aui. ⁊ alĩ. post q̃ abscisseris eã distillabis in oculũ ciminũ mastichatum cum sale. Et hoc fit q⁹ sal ꝑ se solum ⁊ ẽt masticatus cum cimino ꝓhibet adherentiã palpebre cũ residuo ei⁹ qõ remãsit de vngula oz aũt masticari ⁊ nõ triturari q⁹ in masticatione fit cũ eis ꝑmixtio quedã saliue qua ipso⁹ acuitas tepimit⁹. Et acquirũt etiã in masticatione quẽdam calorẽ quo dolor incisionis mitigat⁹. Et quidã loco cimini ponũt semẽ anisi ⁊ carui ⁊ fili⁹ operant⁹. ¶ Et vt dolor incisionis ⁊ etiã qui accidit ex mordicatione salis ⁊ cimini tollat⁹. Dixerunt Meſ. ⁊ Aui. statim cataplasma fiat exteri⁹ cum vitello oui. oleo roſ. ⁊ violato. Et ligetur. Uerũ tamẽ non continue. Nã dixit Aui. vt ꝓhibeatur adherẽtia palpebre: opz vt oculus moueat omni hora. i. sepe: quãuis ex mó loquẽdi innuat q⁹ dictũ emplm ligatũ dimittat⁹ ꝑ tres dies absq̃ solutione. Istud tñ nõ fuit de intentione eius vt ꝑz qñ dixit opz vt oculus moueat⁹ omni hora: quare opz vt omni die solua⁹ ligatura. gnimo opz q⁹ omni die solua⁹ ligatura: vt dixerunt Haly. ⁊ Jesus Haly. Nam ꝓpter cõtinuã legationem triũ dier⁹ oculus posset inflãmari cõturbari vel apari. Sed q⁹ opz post abscisionẽ vngule intẽdere ad corrosionẽ residui eius qõ relictũ est ex vngula post incisionẽ. Aui. voluit qõd ad hoc fiendũ expectetur ad tertiũ diẽ. imo ⁊ plus si necesse fuerit: q⁹ quouisq̃ oculus sit getatus ⁊ dolor sedatus: qõd vtplm est tertia die. sedato. n. oculo appet melio⁹ qd ⁊ quantũ est residuũ vngule derelictũ: ⁊ per qñs melius apparet qd sit fiendũ. hec ẽt expectatio fit ne ꝑ corrosiua ante getationẽ oculi appꝛoriata addat⁹ dolor supra dolorẽ. Et hoc intellexit. A. cũ dixit. deinde administrent⁹ post tres dies collyria acuta vt residuũ vngule extirpet⁹ ⁊ penit⁹ tollatur.

¶ De tarfati. Cap. xxiij.

Tarfati seu atarfati vel tarse. ⁊ a quibusdam ꝺ trafulatin diuisionibus ꝺi macula rubea. a Ser. dicit⁹ sanguis infusus in oculo. 2° ꝓtiñ. ꝺi macula absolute. Et est ꝓprie passio coniunctiue. Et dixit Aui. punctus sanguinis recentis rubei: aut antiq mortui aut subrubei: aut nigri currẽtis a quibusdam venis ruptis in oculo. ¶ Dixit Sera. hoc non est nisi sparsio sanguinis que fit in tunica ꝓiunctiua ex diuisione sanguis in venis q̃ sunt in ea.

De causis dixit ipse fit ꝓprie ex ꝓcussione ⁊ raro etiã fit ex exitura que aperit⁹. ¶ Et Raſ. dixit scõo cõtinẽtis. accidit ex forti vomitu tussi ⁊ forti clamore. ¶ Dixit Aui. ruptura vene cõiunctiue accidit ꝓpter ꝓcussionẽ. sicut a casu ꝓcussiuo accidit fractura subtilis in pupilla. i. in cornea: q⁹ filr pót accidere in ꝓiunctiua. Et ex summa causar⁹ rupture sunt clamor ⁊ motus laboriosus q̃ sunt cause primitiue. Aut fit dixit Aui. ex quacũq̃ alia cã ꝓpter quã rumpunt⁹ vene ex replexione. s. inflante ⁊ extendente venam donec rumpat⁹. aut ex apate: ita. s. vt ipse vene rũpãtur in ipso apate vel in loco ei⁹. Et ista ruptura venarũ in apate pót euenire cũ fit exitura ⁊ capit mã ei⁹ sibi locũ ⁊ cupũ. Et pót euenire cum iam facta exitura aperit⁹. Et qñq̃ fit ex feruore sanguinis in venis vñ rumpit⁹ vena. Et Jesus Haly. voluit q⁹ tarfati possit fieri absq̃ manifesta ruptura vene. qñ. s. dilatatie multũ potis sanguis resudat ab intra venas ad extra venas. Et hic modus maxime contingit in feruore sanguinis. Et pót ista porrorũ dilatatio vocari ipropꝛie ruptura vel ruptura imanifesta. ¶ Et cã eius cõiuncta est ipse sanguis ad cõiunctiuã effusus ⁊ in ea retẽtus. ¶ Et dictis patere pót q⁹ tarfati pót dici morbus in numero. s. inquãtũ ille sanguis retẽtus ponit aliqd in loco addens in numero. Et pót etiã dici morbus solute cõtinuitatis. Et quãuis tarfati ꝓprie ponat⁹ passio cõiũctiue hoc est: q⁹ in ea euenit ꝑm plurimũ. aliqñ tamen ⁊ raro pót euenire in cornea ex venis ruptis in cõiunctiua quarũ sanguis postea fluit ad subcorneam ⁊ ibi sere ꝓsentat vel ex ruptura venarũ cornee. Nam licet nõ habeat venas manifestas. habet tñ imanifestas q̃ pñt rumpi. ¶ Ex dictis patet q⁹ tarfati distinguit⁹ in modos seu spẽs: q⁹ aliud est in cõiunctiua ⁊ aliud in cornea. Aliud est rec ẽs aliud cronicũ ⁊ antiquũ. ⁊ aliud est rubeũ qñ sanguis fluens est vere rubeus ⁊ hic color ꝓprie ꝑtinet tarfati recenti. Aliud est subrubeũ ⁊ tale pót esse duplr. s. aut quia sanguis fluens sit flegmaticus. Aut q⁹ ꝓpter antiquitatem mortificato calore supueniat ei liuedo. vñ eius color repꝛesentatur subrubeus. Et aliud est nigrũ. Et hoc. Aut q⁹ sanguis fluens fuerit melancolicus. Aut q⁹ in lõgitudine temporis sanguis sit denigratus ⁊ factus obscurus.

De spẽbꝰ siue modis eius.

Cura tarfati diuersificat⁹ ꝑm q⁹ est in principio aut in statu vel in fine. ꝺi aũt esse i ꝑncipio quãdiu sanguis fluit ex ꝓcussione vel alia cã ad extra venã. Et dicitur esse in statu siue in medio qñ iam sanguis locatus est ⁊ non amplius ex ipso fluit. Et dicit⁹ esse in fine vel in ꝓcessu eius qñ sic fluxus diu steterit. Et diuersificat etiã ꝑm qõd processit a cã primitiua vel apte. ¶ Et cura eius in ꝓn° maxime si ex ꝓcussione fuerit est cum repcussiuis sup oculo vel intus positis: vt cũ albumine oui vel aqua roſ. simplr vel commixtim approximatis. Et in hoc tẽpore folia salicis ⁊ flores eius emplastrata oculis: vt dixit Aui. ꝓfert ei valde. s. qõd est ex ꝓcussione. Aut q⁹ raro vocat⁹ medicus ad curã in ei⁹ principio sed vtplurimũ qñ iam amplius de sanguine non fluit. quãuis satis ꝓpinque principio. Ideo incipere debet medicus a repcussiuis mixtis cũ resolutiuis. sicut cuz oleo roſ. mixto cũ vitello oui supposito oculo ⁊ similibus. Inquit Jsaac. madefiat spõgia in aceto calo noua in quo bullierit zẽzi. ⁊ superponat⁹ oculo. qñ sanat celeriter. ¶ Dixit

Vnctatu ⁊ declinatione sine fine.

Auic .cõmescear sanguiné colũbe qui est de resolutiuis aliquod de repercussiuis sicut est chimolea vel lutũ armẽtum ⁊ similia. Et quidã administrant repcussiua sup oculo ⁊ resolutiua intus in oculo ponũt. Instillant ergo in oculo sanguiné colũbe ⁊ desuper ponũt albumen oui cũ aqua rosata cõcussum. ¶ Post quã aũt cessauerit timor de fluxu ⁊ nihil aliud fluit de sanguine nec de alio humore ad oculũ. tũc cura fiat cũ resolutiuis. Et cõiter oẽs autores voluerunt q̃ in oculũ distillet sanguis pulle colũbi aut turturis: aut turdi ⁊ similiũ. Et dz sanguis iste sumi: aut de venis q̃ sunt in pectore eius sub ala: aut dz extrahi de extremitate pene ale ei⁹ ⁊ distillari in oculũ dũ est actu calidus. Et quidã loco eius instillãt sanguiné bois calidum dũ exit a vena. Et alij loco eius supra oculũ apponũt pulmonẽ arietis. vel pecudis calidũ iterando ip̃m. ⁊ alij vitellũ oui cũ puluere croci mixtũ. Et alij folia agrimonie cũ melle tẽperata. Alij vo ouũ integrũ decoquunt donec indurescat postea denudatũ a cortice diuidũt in duas partes. Et abijciũt ab vtraq̃ parte vitellũ replẽt rasura mediani cortices oliue postea ponunt petiã lineam subtilissimã supra oculũ ⁊ supra eã albumen cũ dicta rasura. Et h̃ faciũt hora somni ⁊ faciũt vt teneat tota nocte. ¶ Et si p̃dicta nõ cõtulerint: tũc dixit. A. misce cũ resolutiuis. s. debilib⁹ fortia vsq̃ ad arsenicũ. i. vsq̃ ad fortiora resolutiua q̃ sint multe deiccationis ⁊ absterſiõis. imo et corrosionis si mã illa fuerit multuz indurata ita vt veniat vsq̃ ad arsenicũ. i. auripigmentũ mixtũ cũ luto sigillato: q⁹ hoc lutũ remittit acuitatẽ auripigmẽti ⁊ iuuat in deiccãdo. Intarsati. n. antiquato sola intẽtio est ad resoluẽdũ ⁊ cõsumẽdum sanguinẽ in loco mortificatũ. Incipiẽdũ tñ est a minꝰ fortib⁹. sicut dixit. A. est colliriũ de lacte muliebri thure et aq̃ salis. hoc. n. multũ deiccat ⁊ absterǵit ⁊ supra oculũ ponat puluis absinthij ⁊ cimini incorporat⁹ cum cera ⁊ oleo. ¶ Dixit Haly. foue oculũ cũ aqua in q̃ saturegia coxeris ⁊ ysopũ. Et folia agrimonie cuz melle tpata oculo supposita cõferunt. Et fortiora p̃dictis sunt es vstũ ⁊ alumen vstũ cũ melle suppositũ ⁊ cinis testarũ aliarũ sil⁹ cũ melle mixtum. ¶ Ante tñ vsum medicinarũ resolutiuarũ fortiũ opz p̃mittere eũonẽ p flõmiã ⁊ solutionẽ ventris ⁊ clysteria. Meſ. tñ post flõmiã magis laudauit clysteria q̃z vẽtris soluonẽ p farmaca. Et h̃ q⁹ p farmaca timet agitatio in sanguie ⁊ humoribus q̃bus fortasse vena magis rũpet. Et Jesus Haly. nõ laudauit eũonẽ per yerã. pp aloen: q̃ est aperitiuũ venarũ: ⁊ iõ non est soluẽdũ cũ yeris. p̃cipue aũt confert flõmia. q̃n tarsati est a pcussione: ⁊ p̃cipue si sanguis ex oculo fluxerit ⁊ dolor fortis fuerit. Cõueniũt ẽt lenitiua ⁊ clysteria ⁊ alia quecũq̃ diuertũt ad inferiora. ¶ Dixit Aui. q̃ si cũ tarsati acciderit ruptura in ꝓiunctiua. i. in tarsati acciderit ruptura in cõiunctiua accidẽte post pcussionẽ vel casum post repercussionẽ ⁊ diuersionẽ: vt supra dictũ est masticet ciminũ ⁊ sal ⁊ distillet saliua in oculo. i. sumant hec masticata ⁊ exprimant ⁊ exp̃ssio instillet in oculo. Nam cõsolidat rupturã ⁊ p̃hibet adherẽtiã palpebre ad cõiunctiuã. ¶ Oz si tarsati succedit ap̃ati: q⁹ tũc plus timet de ei⁹ diffozmi dissolone: ió ante resolutiua fortia opz vt fiat p̃paratio cũ mollificatiõe q̃dã ⁊ ratificatiõe vt cadat resolo i mã tarsati vniformis ⁊ nõ resoluat subtile ⁊ relinquet grossum lapidatũ. Dixit ergo ad hoc Raſ. 2° ꝑti. si est ap̃a in oculis. s. faciẽs euenire tarsati calefiat oculus cũ passulis siue arillis ipastatis cũ aq̃ mellita vel cũ aceto. Et si nõ dissoluit addat radix. i. rafanida trita ⁊ si nõ dissoluit addat de stercore colũbino. ¶ Et Aui. dixit. fiat emplm ex passis enucleatis solis cum aceto ⁊ reliqua q̃ dicta sunt adhibeant. Et intellexit de stercore colũbino ⁊ alijs resolutiuis fortib⁹ de q̃bus p̃miserat. Et proprie dixit Aui. si apostema fuerit causa tarsati.

¶ De lachrymis. Cap. xxiiij.

Lachryma siue lachrymatio. dixit Raſ. 3° ꝑtiũ. ex 14°. ter. q̃ vocat resudatio. est vt egri⁹. Aut sint oculi sq̃ hũidi humi⁹ aqueo Reducit tñ in morbos p̃m suas cãs. ¶ De spẽb⁹ ei⁹. dixit. A. lachryme. alie sunt natiue. i. ex p̃ncipijs gñationis ⁊ alie sunt accñtales. i. ex tpe acqsite. Et de accñtalib⁹ sunt alie q̃ sunt insepabiles cũ sanitate. s. totiꝰ alterius corpis. vt q̃q; quunt ad diminutionẽ carnis lachrymal. ¶ Dixit. n. Sal. vbi supra ⁊ sil⁹ ponit a Rabi. fluxus lachrymarũ indesinẽter adest ⁊ nõ desinũt q̃n minuit caro anguli minoris: ⁊ cũ oino deficit: aut multũ minuit caro ipsa curari nõ poterit. Si vo parũ minuit curat. cũ istis. n. lachrymis pueniẽtib⁹ ex diminutiõe carnis lachrymali siue magna siue parua relinquũ corpus stat in sanitate sua potẽs in solitas operationes. Et alie. dixit. A. sunt sequẽtes egritudinẽ. s. corpis alterius. Et iste remouent remota egritudie ad quã sequunt sicut seq̃ntes febrẽ remouent curata febre. ¶ Et lachryme ẽt natiue. dixit Aui. nõ sanant. nõ aũt dixit sunt icurabiles vt daret intelligi q̃ sanatio earũ. aut est ipossibilis. aut difficilis valde. dixit magis infra q̃ natiue difficulter recipiunt curã. Cã em̃ que est ex p̃ncipijs gñationis est tã infixa in cõi nata q̃ abijci non potest: aut nisi cũ difficultate magna.

Cause lachrymarũ accñtaliũ alie sunt intrinsece alie extrinsece. de intrinsecis. dixit. A. est debilitas retentiue. s. cerebri: aut ei⁹ digestiue debilitas. s. sui nutrimẽti. Et ex eis est diminutio lachrymalis i nã. i. ab eo q̃ dz esse p̃m nãz siue illa diminutio sit pp administratione medicine acute siue successiõe incisionis vngule vel sebel. Et p̃dicte tres cãe si fuerit ex p̃ncipijs gñatiõis erũt cãe lachrymarũ nativaz. ¶ Meſ. aũt addit alias cãs. s. effusionẽ humiditatũ ad oculos pp multitudinẽ vel pp aliquã qualitatẽ facientẽ dissolonem sumẽdo dissolutionẽ large pro omni fluxu siue sit a caliditate eliquante siue ab acuitate mordicãte siue a frigiditate cõprimente. ista tamẽ causa põt reduci in debilitatẽ retentiue. ¶ Et Aui. dixit. cursus lachrymarũ qui est in febribus ⁊ egritudinibus acutis ⁊ est sine cã scilcet ꝑpria oculi: q⁹ non est pp egritudinẽ oculi. Uel est sine cã. s. extrinseca vel est sine cã sez voluntaria vt q⁹ velit patiẽs flere ⁊ lachryma rit: tunc est ꝑpter nocumentum cerebri ⁊ ap̃a eius. In febribus em̃ p̃t euenire lachryme cum ap̃ate cerebri ⁊ etiã sine eo. sed ꝑpter aliud nocumẽtũ cõmunicatũ cerebro in febribus. Uñ materie dissoluunt in capite vel debilitat cerebrũ in retentione vel digestiõne sua. Et dixit. A. q̃ndq̃ accidunt lachryme in febribus vigilatiuis q̃ sunt ex febribus effimeris. non aũt proprie: sed impropie que sunt febres sinoche inflatiue non putride: que quodãmodo p̃t reduci ad effimeras. Et iste propter suã caliditatem multã inducunt vigilias. Et cursus lachrymarũ: vt suo capitulo patuit in sermone precedente: ponitur de signis ipsarũ. ipse enim inducunt vigilias ꝑpter inquietudinem. ⁊ inducũt lachrymas propter calorẽ dissoluentem. ⁊ vapores multos cerebrũ pertentes. ⁊ in aqueã naturam cõuersos. Aut etiam multiplicatur in febribus putridis sanguineis propter similes cãs. Cum igit materie ille dirigunt ad alia mẽbra non faciunt eas. ¶ Et dixit Aui. p̃ncipiũ seu membrũ a quo procedit humiditas lachrymarũ est cerebrũ propter debilitatẽ suarum virtutũ dictarũ: ⁊ descendit humiditas illa aut p viam extrinsecam: aut intrinsecã. Et Jesus haly. dixit. aut p musculos oculorũ debilitatos: ⁊ tunc si hi musculi sunt qui tenent neruos opticos: q⁹ ipsi sunt intrinseci reducuntur ad viam intrinsecã. ⁊ si sunt alij musculi reducunt ad extrinsecam. ¶ Notãt q̃ quãuis humiditas per lachrymale decurrat ad nasum p̃m naturã quia naturaliꝰ a cerebro mittit musculis oculorũ ad conseruandum eorum humiditatẽ. ne motu nimio exiccentur. si retineat non facit lachrymas. q⁹ est pauca. Et similꝰ humiditas que i oculis gñari posset ex defectione ꝑprie digestiue ipsorum si retineat non facit lachrymas: q⁹ ẽt est pauca. Et cũ hoc ẽt pars eius insensibiliꝰ resoluit:

ꝛdoluit:ꝛ pars eiꝰ trāsit in lippitudinē ꝛ nō in humiditatē lachrimalē. Et dolor qdē oculoꝝ a quacūqꝫ cā fuerit si fortis est attrahit ad se humiditates q̄ pñt facere lachrimas.

¶ De causis aūt extrinsecis inducētibus lachrimas eē pñt percussio siue casus: medicina mordicationē faciēs i oculis intus vel extra apꝝ proxiata caliditas intēta capiti aduenies dissoluēs huᶜˢ eius. Et frigꝰ silr aduenies qō oculos mordet hūiditates cōprimēdo expримit:ꝛ maxime si cuꝫ eo borreas flauerit. Et sunt sicut fumus puluis vel alia res i oculo cadēs q̄ ledat ipm. ¶ Dixit Aui. oēs iste. s. lachrime q̄ sunt de gñe earū q̄ accidūt. s. a cā extrinseca q̄ propie debēt dici accidētales velociter remouentᵉ: qꝛ remota cā illa extrinseca remouet lachryma. Et hoc si nōdū multū imprefferit. ꝛ nōdū mouerit cām aūtē i corpore. Sꝫ lachrime sequētes egritudinē: vt iam supradictū est remouentᵉ cū ea. Innuens qꝺ si egritudo ad qꝫ sequunᵗ lachrime est remouibilis tūc ea remota remouentᵉ ꝛ ipe. Et si nō ē remouibilis nō remouentᵉ. ¶ Quidā vero exponūt sic oēs ille lachrime q̄ sunt de gñe earū q̄ accidūt. i. sunt ex accidētalibꝰ ꝛ nō ex natiuis velociter remouentᵉ siue fiāt a cā extrinseca siue ab intrinseca: verūtñ ille ex istis accñtalibꝰ q̄ sequunᵗ egritudines remouentᵉ cū egritudine q̄ remouetᵉ. supplēt. ꝛ cū ea q̄ nō remouetᵉ nō remouentᵉ. ¶ Et lachrime qdē magis accidūt habētibus caput hūidū ꝛ habētibus oculos magnos magis q̄ paruos. ¶ Jesus baly. q̄siuit q̄ est cā qꝺ plorātes emittūt lachrimas calidas:ꝛ ridētes frigidas. Et soluēs dixit qꝺ in plorāte lachryma ē calida: qꝛ huᶜˢ q̄uertit i lachrymā liquefit a caloꝛe q̄ calor accidit a caloꝛe cordis. Sꝫ i ridēte lachryma est frigida ꝓp ipressionē huᶜᵘᵐ p coartationē accidētē ex risu. Et potuit tellerisse duplr. pᵒ qꝺ i risu fit q̄dā coartatio caloris:ꝛ iō primit in hūiditatibꝰ frigus ꝛ nō calor: qꝛ calor p coartationē remittit. 2ᵒ qꝺ lachryme i risu nō fiūt p viam eliquatiōis q̄ puenit a caloꝛe: sꝫ qꝛ huᶜˢ ipe p quādā coartationē ꝛ cōpressionē factā a motu risus educunᵗ. Et iō si tertus. Jesu baly. diceret ꝓp expressionē huᶜᵘᵐ p coartationē ētˢ clarior. Quidā vero dñt: qꝺ in ridēte lachryma est caloꝛ q̄ in flēte: sꝫ i vtraq; sit debilis calitas. Et cā est: qꝛ i ridēte facies ꝛ ptes q̄ sunt circa oculos calefiūt. Jō lachryma illa exiēs parū calꝫ pcipit frida. In fletu vō ꝛ tristitia ptes ille depauperant caloꝛe. Et iō lachrymā illā parū calꝫ iudicāt caloꝛē. ¶ Ap. quoq; 31ª. probleu. probleumate. 23º. q̄siuit ꝓp qd si ploramus ꝓp aliq̄ tristitiā lachryme sunt calꝫ. Si vō dolētes: ꝓp doloꝛē vel aliā passionē oculi lachrimati fuerimꝰ lachryme sunt frigide. Et dixit cām esse: qꝛ id qō est indigestū est frigidū: ꝛ qō digestū est calidū. Sꝫ mollities oīs ꝛ fluxibilitas simplr ex indigōne cōtingit: ꝛ qꝛ patiētiū i oculis lachryme sunt idigeste molles aquose ꝓp caloris lesionē erūt frigide. Que aūt ꝓp tristitiā emanāt erūt calide cū nō fit lesio in caloꝛe. Emanātq; ab eo qō est interius corporis magis. Et qꝛ calidū est digestū ꝛ frigidū ecōuerso. iō egritudo cuius cā est indigesta malignioꝛ est. ¶ Notauit Petrus de ebbano. qꝺ nō intellexit Ap. qꝺ lachryma dolentiū in oculo fit semper actu frigida: sed in relatiōe ad eā q̄ fit ex tristitia. Et hoc cū ambe cōsiderentᵉ q̄ztū ad hoc qō est esse effectum caloꝛe nāli plus ꝛ minus. Et intellexit de lachrymis plorantiū sanoꝛ: vt quidā dicunt: qꝛ ipsoꝝ lachryme sunt digeste ꝛ iō calꝫ. ¶ Multarū specierū lachrymarū signa nota habētur per sensum ꝛ narrationē egroꝝ ꝛ astantiū. Et quarūdā signa habeantᵉ ex dictis in capitulo debilitatis cerebri.

Cura lachrymaruꝫ p instrm diete est vt dieta ꝓm oēs seres nō nāles declinet ad siccū ꝛ ad tēperatū in actis cū ꝓhibitione oīum causarū primitiuarū inducētiū lachrymas vel disponentium ad eas ꝛ manutenentium eas. ¶ Potio, vero dixit Mes. est quatuoꝛ res, quarū prima est adequatio cause facientis. scōa est mundificatio corporis ꝛ capitis tertia est administratio medicinarū equalis stipticitatis. i. stipticitatis debite ꝛ cōuenientis ꝓm nām humiditatū fluentium. Et 4ª est diuersio māe ad alꝫ ptes: tertia tñ de predictis quatuoꝛ rebus est gñ alis ad oēs lachrimas: qꝛ lachryma cū sit qdā fluxus humiditatis remolliētis ꝛ relaxantis curaᵗ per stiptica equalia. Nam talia exiccant humiditates: fluxū prohibent: ꝛ mēbra relaxata vniūt ꝛ ꝓfortāt. ¶ De hac re dixit. A. cañ. est administratio equalis stipticitatis. 4ª res est diuersio materie ad aliam partem.

¶ Cura spālis variaᵗ ꝓz varietatē cārū: ꝛ ꝓm qꝺ lachrie sunt cōplicate cū alijs accidētibꝰ ꝓcipue cū ardoꝛe ruboꝛe vel doloꝛe ꝓm cās variaᵗ. Nā ea q̄ est a deperditiōe carnis lachrimalis si magna est: vt. s. suo capitulo dictū fuit nō ꝓz curationē. Si enim dixit. A. in hoc capitulo. Caro lachrimalis iam finita fuerit ꝛ ad finē proꝛenerit sic qꝺ nihil remanserit de ea: siue fuerit natiua: siue accidentalis nō nascitur vnq̄ꝫ. i. nunq̄ꝫ poterit regenerari. Nō enim ꝓz in hac specie natura vnde carnē generet. Et silr est si parū ex ea remānerit. Et sunt verba Raſ. 2º cōtinē. dicentis cū deficit caro anguli maioris aut satis minuetur curari nō poterit. ¶ Si aūt diminutio eius fuerit parua. Cura eius est puluis citrinus qui scribiᵗ. 9º Almā. qui sic fit. ℞. sarcocolle. ʒ. x. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. i. myrrhe. ʒ. ſ. litij. ʒ. ij. ¶ Et Serap. quidē 7º breuiarij q̄ est antidotariū eius: plura posuit valentia ad hoc. Et valet oīs medicina regñatiua carnis: ꝛ oīs talis est sicca. Sed tñ ꝓz eligi minus vel plus sicca. Et tēperata vel cōiūcta cū calitate aut frigiditate ꝓz qꝺ exigit dispō cause: ꝛ dispō ipsius lachrimalis. Et de vtilibus in hoc est vt recipiaᵗ vnus mirabo. chebulus ꝛ impasteᵗ ꝛ assēᵗ in tegula supra ignē dimittendo donec rubefiat pasta. postea amota pasta sumaᵗ cortex ipsius mirabolani ꝛ teratur cum. ʒ. ſ. croci ꝛ collirizeᵗ.

De digestiōe materie que est prima intentio.

¶ In lachrimis vero ab alijs accidentalibus causis: prīa intentio cōpleᵗ cū his que adequant ꝛ digerūt mām ꝛ preparant eam expulsiōi. ¶ Digeratur aūt materia peccās ꝓm cōditiones suas in subtilitate vel grossitie aut viscositate ꝛ ꝓm eius qualitates eligēdo ex digestiuis dictis in cura obthalmie. Attamen qꝛ materia lachrimarū vtplm flegmatica est digeratur cum syrupo qui sic fit. ℞. eufragie saluie melisse celidonie berbene. aā. M. i. acoꝛi sticados. aā. ʒ. i. radicum feniculi. ʒ. ij. radicum betonice. ʒ. ij. decoquanᵗ ꝛ fiat syrupus cū zuccaro doſ. ʒ. ij. cū. ʒ. ij. aque ruthe. ¶ Deinde purgatio fiat cū cochijs vel cum aureis ꝛ pillulis siccis maioribus. Et similiter oīs alia materia purgetur ꝓm qꝺ sibi conuenit ꝛ reiteretur purgatio secundum qꝺ fuerit expediens.

De administratiōe cōstringētiū lachrymas q̄ est tertia intētio.

¶ Tertia aūt intentio impleᵗ medicinis ab intus ꝛ ab extra approximatis. Et de approximandis ab intra est vt non cenet patiens. Et in introitu lecti sumat ciatum vnū vini: in quo radix feniculi ꝛ olibanum cocta fuerint. Nam cerebrū cōfortat ꝛ lachrimas cōstringit. Utaᵗ electuario qō vtiliter cerebrū calefacit ꝛ cōfortat humiditates capitis deficcat: ꝛ sic lachrimas stringit ꝛ visum clarificat. Valet etiā his qui nō expedite loquunᵗ ꝛ sic fit. ℞. olibani castor. nucis mus. macis gario. croci cardamomi cubebarum malabatri folio rum lauri nardi. aā. ʒ. i. anisi seminis basiliconis karui Alexandri ꝛ feniculi. aā. ʒ i. ſ. nepite pulegij ysopi. aā. ʒ. ſ. seminis ruthe ꝛ iusquiami albi. aā. ʒ. i. ambre musci. aā. ℈. ſ. olibanum cum melle bulliat donec liquefiat: postea cum alijs rebus conficiatur. doſis. ʒ. ij. cum. ʒ. ij. aque sublimationis eufragie vel betonice bis in die ante cibum: pōt ēt sumi ab eunte dormitū cena demissa vel multuꝫ minorata. ¶ Dixit quidā experimentatoꝛ. vtaᵗ patiens lachrimas elio hoc. ℞. sinapis. ʒ. ij. caricarū piguiū. ʒ. 4. mellis dispumati. ʒ. viij. doſis. ʒ. iij. i ieiunio. ¶ Aurea alexādrina vel esdra sumpta de sero cū vino decoctiōis acoꝛi saluie ꝛ maioꝛane exiccat lachrimas betonica bibita ꝛ comesta est optia lachrimātibꝰ. ¶ De medicinis aūt ab extra approximādis alie colirizentᵉ alie supra oculis ponunᵗ. Et alie supra frontem ꝛ timpora. ¶ De colirizādis Aui. ꝓpie voluit qꝺ cura fiat cū tucia. Et cuꝫ alchohol de tucijs. i. de diuersis speciebus tucie. Et

ficut cū fit de tucia ⁊ climia. imo ⁊ tucia vel climia vl' rutha ficca cū butiro vel pinguedine porci recēti vel cū melle oculis iūcta lachrimas cōpescit ⁊ grossitiem palpebrarū subtiliat. Et puluis cozalli rubei vsti ⁊ cinis agreste colirizatus cū aqua ros. ⁊ q̄ztūcūq̄z addit cū eis puluis rosarū cōbustarū ⁊ margaritarū. ¶ Coliriū valde cōueniēs lachrimis. ℞. pedis colūbini. M.ij. ⁊ cōterat. tucie subtilissime trite. ℥.ij. satis. ℥.i. vini subtilis ⁊ albi lib.iij. ponat oia i vase vitreo bñ obturato: de quo postea vna gutta ponat in lachrimali. ¶ Dixit Aui. medicamē expertū eis est qō fit ex aqua granatorū acetosoz qō sic fit: decoquat lib.i. ex eo vsq̄z ad medietatē: deinde ponat aloes succotrēfis ⁊ litij ⁊ herbe de q̄ ipz litiū fit ⁊ croci ⁊ sciet memithe. aā. aur.ij. musci dauich. ij. ⁊ maneat sub sole. 40. dieb⁹ i vase vitreato ⁊ bñ clauso. Istō medicamē ponit a Meh. aucto. Judei. ¶ Ait Raz. 1° ptiñ. dico ordinaui i hu'ī oculoz sciet ꝓpositū ex tucia mirabo. aloe spica ⁊ zēzi. Et dixit: dico cū lachrimarū fluxꝰ est assiduus sine dolore ⁊ occasiōe ⁊ musculi oculoz sunt debiles huius cura est cū rebꝰ vehemētis exiccatiōis dissolōnis ⁊ calefactiōis. ¶ Dixit gdā. ℞. aque rosate ⁊ vini albi. aā. ℥.iij. cāphore tucie sarcocolle ⁊ aloes succotrini. aā. ℈.i. misce ⁊ colirīza. ℞. rutā appassatā vel q̄si siccā. Et cū tātūdem melle misce ⁊ cōtere bñ: deinde p pānū subtilē cola exprimēdo inde succū de quo pone in oculis i die bis vel ter. ¶ Coliriū valde deficcatiuū lachrimaz ⁊ hu'ūm oculi. ℞. corticū thuris ⁊ tucie plurib⁹ vicibus extincte i aqua vel succo maiorane ⁊ myrrhe. aā. ℥.i. cozallo. rub. ℥.ß. sciet memithe. ℈.ij. dissoluat sciet istud in aq̄ feniculi: deinde incorporent in eo res alie ⁊ vtere. ¶ De medicinis aūt oculo supponēdis rutha ⁊ ciminū mixta cū vitello oui misceant ⁊ oculo supponunt. ¶ Dixit Suil. ℞. vitrioli de q̄ fit encaustrū optīe depurati. ℥.ij. Et misceat cū. ℥.i. boli ar. ⁊ albumīe oui ⁊ superpone. Nā ꝓfirmat oculos ⁊ lachrimas stringit potēter. ¶ Aliud. ℞. mastice aloen ⁊ farinā milij ⁊ cū albumie oui incorpora ⁊ oculis superpōe. ¶ Lotio oculoz cū decoctiōe serpilli: aut cū vino decoctiōis radicū betonice donec tertia pars vini cōsumat stringit lachrimas ⁊ desiccat. ¶ Pillule de atanasia descriptiōis. Nicolai cū puluere olibani sub lingua retēte fluxus māerū ad oculos ꝓhibēt cerebrūq̄z cōfortāt. ¶ Si lachrime fuerit ex venis exteriozib⁹ puluerē subtilissimū ex mastice bolo armeno olibano ⁊ sanguine draconis cū albumine oui mixtū sup frōtē ⁊ timpora pone: vene timporū vel q̄ sunt post aures incidant. ¶ Dixit gdā experimētator. lanā succidā diligēter cōbure ⁊ misce cū albumine oui ⁊ illine frōtē ⁊ tipora: q⁹ mām lachrimarū āputat statim: ⁊ fiat ablutio capitis cū lixiuio in q̄ decocta sint pimpinella ⁊ radix eius: q⁹ calefacit caput ⁊ desiccat lachrymas. ¶ Qō si lachrie fuerint cū pruritu dixit Raz. i diuisiōib⁹: medicamē optimū. ℞. tucie. ℥.x. aloes. ℥.ij. fricatiōis mirabo. citrinoz. ℥.iij. piperis longi. ℥.ij. ⁊ fiat alchohol. ¶ Si fuerit lachrime cū pruritu ⁊ mordicatiōe ⁊ sup calefactiōe ⁊ vīsus debilitate. ℞. tucie lote i aq̄ pluuiali: ⁊ deinde i aqua ros. trib⁹ vicib⁹. ℥.vj. mirabolanoz citrinoz fricatorū cuz aq̄ ros. ℥.iiij. litij cozalli cāphore aloes succotrini. aā. ℥.ij. terant cū succo agreste in mortario: deinde exiccent ⁊ terant subtilissime. Et cōficiat ex eis scief cū succo feniculi vel celidonie ⁊ siccent. Et cū opari volueris distēpera cū altero dictoz succoz vel cū aq̄ ros. ¶ Jtē ad lachrimas cū rubore ⁊ debilitate vīsus. ℞. tucie aloes mirabolanoz citrinoz cuz ossib⁹ suis cozalloz alboz ⁊ rubeorū. aā. ℥.i. cāphore. ℥.ß. pulueriza subtilissime distēpera cū succo feniculi ⁊ berbene: ⁊ ponat ad solē duob⁹ dieb⁹: postea cola ⁊ colatū reserua. Et pōe ex eo i oculo i introitu ad lectū. ¶ Et si fuerit cū ardore ⁊ calore cōtinue cōuenit aq̄ in q̄ nocte vna ifusuz fuerit psiliū integrū frequēter oculis īmissa ⁊ ab extra ilinita ⁊ lota: ⁊ ipm psiliū integrū i aqua remollitū oculis īmissum frequēter. Et valēt folia mādragore vel iusquiami vel solatri desup emplastrata. Et aliq̄n necessariū ē opiū bōbarino tinctus succo cimarū rubi. cū albugie oui oculo supposito mire ꝓpescit lachrimas cū ardore. ¶ Et vz coliriū d sumat ⁊ agresta dissoluta cū albumie oui subtilis: ⁊ aq̄ sublimationis folioz marmacuce siue spie albe ⁊ folioz salicis oculis frequēter īmissa ardorē ⁊ ruborē ⁊ oēm calidā egritudinē tollit. ¶ Quarta aūt intētio q̄ est māe diuersio ad oppositā cōplex sicut i pcedētib⁹ dictū est: dixit. A. cōplex cū ingressiōe i balneū i ieiunio ⁊ morari i ipo. Sz plus cōfert morari in aere calo balnei q̄z i aq̄ calda ei⁹. Et dixerūt sapiētes. Radat pars anterior capitis ⁊ fricet fortiter cū pāno donec rubeat: deide administret fricatio loci cū cepis vel alleis ⁊ fiat. Et si emplastrizet locꝰ cū eis erit cōueniēti⁹: ⁊ aliq̄ post fricationē cū eis supaspergūt puluerē gar. vel sinapis: posmūt. n. sic lachrie: verūtn opz ꝓfortare quotidie cerebrū cū odoriferis calidis ⁊ fumigatiōib⁹ cū ligno aloe ⁊ olibano.

¶ De strambositate. Cap. xx.

Strābositas ⁊ exitus oculi ⁊ ipius ꝓfundatio pñt dicimorbus in situ sumēdo situ ꝑ loco q̄ in quoz horū locaꝝ oculꝰ ꝑter nām in orbita. Et pñt et dici morbi i situ ꝑ societate: q⁹ occurriti eis associatio ꝑter nām cū ptib⁹ qb⁹ ōbite associari. Et nō est strābositas aliud q̄z oculi obliquitas vel tortura.

Causarum strābositatis alie sunt mediate ⁊ alie immediate: mediate qdez sunt mollificatio aut spasmus alicuius vel aliquoz lacertorū mouētiū oculū maxie illō qō appet ex eo: q⁹ nare declinat ab aspectu ipius partis ad partē oppositā. Si. n. oēs lacerti oculi superiores ⁊ iferiores simul mollificarent: tūc oculus torquet versus inferius ⁊ eō. Et si superiores spasmātur torquetur oculus ad superius ⁊ ecōtra. Et sil'r intelligēdū est de musculis qui sunt a lachrimali domestico vel siluestri. Cū igit in quatuor speciebꝰ musculoz possit euenire mollificatio vel spasmus sequent quatuor spēs strābositatis: vna ad superi⁹: alia ad inferius: alia ad lachrimale domesticum: ⁊ alia ad siluestre. ¶ Et dixit Hal. super Icōo epidimiarū: vt Icōo Icribit cōtinētis: strābositas ⁊ inuersatio palpebraruz: q̄z accidit ex siccitate. Et innuit q⁹ strābositas q̄z accidit ex principijs gīonis: ⁊ q̄z ex accidēti. Et inuenit aliq̄n in decīone aliquarū egritudinū capitis: sicut sodescotomie ⁊ vertiginis. ¶ De causis aūt mediatis, dixit. A. qualitercunq̄z fit. s. strābositas ipsa. s. q̄z fit ab humiditate vt in mollificatione ⁊ spasmo de repl'one. Et q̄z fit a siccitate vt in spasmo de inanitiōe: sicut accidit q̄z in febribus acutis. s. cōsumptiuis. Et subdit: illa in qua spasmus lacerti est cā nō fit nisi a spasmo lacerti motiui: spasmus. n. eius est qui facit euenire in oculo strābositatem ⁊ nocumentū. Spasmus aūt lacerti cōtinētis in radice. i. interius. s. neruos opticos nō facit apparere nocumentū: immo cōfert valde. s. visui. ¶ Et Jesus haly. dixit: q⁹ spasmus musculi nerui optici est vtilis. Et cōferētia est per hoc q⁹ oculū interius trahit ⁊ coadunat: per cuius profundationē melius videt: vt Az. voluit ꝑ de hystorijs. Et Auer. colliget z°. Et iō Jesus haly. reddens cām vtilitatis dixit: q⁹ eleuāt oculū. s. trahēdo eū versus intus ⁊ claudit. i. profundat eū. ¶ Jnquit Joannitius spasmus musculoz retinentiū radicē nerui cōcaui nō nocet oculo: sz coadunat ipm. al's. coadiuuat ipm i sua operatiōe: hāc aūt vtilitatē p se facit ipe spasmus dicti musculi: p accidēs tñ posset nocere: vt si ipa attractio multū dolorosa foret ⁊ pre dolore mäz ad se traheret. Aut si nimiū i spasmo mā repleret p cui⁹ multitudinē grauaret neruos ipsos. Aut ēt si nimiū exiccarent. Et exiccaret inde hu'ūs neruoz ipsoz ⁊ oculi. Quidā tñ dñt: q⁹ ista ꝓferētia nō est gñalis respectu oīs dispōnis oculi: q⁹ nō respectu situatiōis oculi mediocris iter profundā ⁊ eminētē foris q̄z dñt esse meliorē illis duabus imo respectu talis situatiōis noceret: q⁹ nimis profundaret oculum.

oculi. Respectu ãt eminẽtie ꝓfert valde reducẽdo oculum ad mediocritatẽ. Quidã vo alij volũt q; ei⁹ ꝓferẽtia sit respectu cuiuscũq; situatiõis: z volũt q; situatio ꝓfunda ꝓ tali fit melior q3 eminẽs z q3 mediocris: vt voluerũt Ax. Et sic cõfert gñaliter: qz p eminẽtẽ z mediocrẽ reducit z Aue. Et sic cõfert gñaliter: qz p eminẽtẽ z mediocrẽ reducit ad meliorẽ sitũ. Et ꝓfit: q; multa q̃ sunt ꝓter nãm ꝓfert ꝓiecta dispõ spasmosa: z febris in disponib⁹ frigidis z humidis: z sicut vermis in vẽtre z multa hmõi. ¶ Dixit Aui. q̃q; accidit strãbositas post vel pp quasdã egritudines cerebri sicut epilepsiã vertiginẽ karabitũ: z silꝫes. Et ab egritudinib⁹ cerebri prouenit aut pp adustionẽ. z siccitatẽ: aut pp repl'onẽ q̃ repl'o: aut mollificat aut spasmat. ¶ Dñt q; q̃q; dis. A. nõ expresserit: tñ p hoc qõ dixit sicut epilepsia dedit intelligi q; strãbositas põt seq ad spasmũ nõ ꝓportionatũ ad mãz. ¶ Hẽtilis q̃siuit pp qd est q; qdã hoies quiescẽtes cũ oculis nõ apparẽt strãbosi. Sz cũ volũt mouere oculos apparẽt strãbosi. Et rñdẽs dixit: q; aliqbus ꝓtingit hoc volũtarie: q; sic volũt situare oculos: vt accidit eis q ex trãsuerso respiciũt mulieres. Et eis q respiciũt leporẽ nati. Et qbusdã q̃ñt le cõtẽplatores diuinor q; ita supra vertũt oculos q; quasi nil aliud q̃q; alba eor inferiora appareãt. Quibusdaz vero accidit q; volẽtes mouere oculos nõ ꝓfit bene mouere eos sic: q; ꝑ volũtatẽ eorũ accidit: z hoc põt esse pp duo. ꝓ° q; aliq; de musculis oculor sunt debiles in mouẽdo: q̃uis nõ sunt debiles i quiescẽdo z sustẽtãdo oculos cũ quiescũt. Cũ ergo tẽtant mouere musculi debiles nõ equiperant̃ musculis fortib⁹: z sic apparẽt strãbosi. 2° mõ q̃n quatuor musculi. s. superior z inferior: dexter z sinister essent sani: tũc. n. ẽt bñ situatus cũ illis quiescens: z maxie si eẽt sanus nerui optici musculus. Sz duo musculi mouẽtes circũuolutiue essent defectuosi nõ potẽtes bñ vel vniformiter mouere. Cũ igit vellet circũuoluere oculũ nõ faceret bñ ỏbite pp defectũ bonũ musculor: vñ appareret strabo. ¶ Ex dictis pz: dixit Hẽti. q; ex passiõe musculor oculi circũuolutiue mouẽtiũ possumus inuestigare al's spẽs strãbositatis. Nã ex spasmo vel mollificatiõe eor oculus torqueret: nõ recte ad superi⁹ nec recte ad inferius: nec recte ad lachrimalia: sz cũ q̃dã obliquitate. ¶ Dixit. A. scias q; remotio oculi ad supiora: aut ad inferiora est illud qõ facit videre rẽ vnã duas: z sic infert magnũ nocumẽtũ. Sz remotio ei⁹ ad duo latera nõ infert visui nocumẽtũ: de quo sit curãdũ: z sunt vba Hal. 4°. de accidẽti. ¶ Sciẽdũ est q; vna res apparet due aliqñ hoi habẽti oculũ i debito z nãli situ: vt 3ª ꝓblematũ. 10° ꝓbleuma tenuit Ax. de ebrijs: z sicut ẽt appet qbusdã circa ꝑm^m cataracte. Et aliqñ ẽt appet hoc hoi nõ habenti oculũ in nãli situ: sz strabo z cõtorto ad supius z inferi⁹. Et cã in ebrijs dixit Ax. est mot⁹ fluctuosus q; accidit i spũ: ꝓio. n. q̃q; prima spẽs recedat a spũ vbi fit iudiciũ imprimit iudiciũ scde refertis ꝑm quẽ modũ gutta aque cadẽtis velociter cũ est i 2° loco imprimit velocius q̃z recedat spẽs impressa ab ea cum erat ꝓio loco. Et ꝑm hũ gutta vꝫ linea: z baculus ignitus cũ velociter mouef in girũ vꝫ vt ignis circularis. Et i aqua q̃agitat apparẽt duo soles vel plures. Et ꝑm hũc modũ vꝫ ebrijs q; vna res sit plures. s. pp multũ motũ in spũ a vaporibus vini. Et sic voluit Aui. 6° de nãlib⁹. ¶ Cã aũt pp q̃z parati ad cataractas vnã rem iudicãt duas est duplex: vna que dicta est i ebrijs. Nã vapores gueniẽtes ad spũz visiuũ agitãt eũ z ponũt i fluctuatiõe z motu veloci. Et iõ duplex spẽs imprimit. s. scõa ante q̃z ꝓia recedat. ¶ 2ª cã est dicũt qdã: q; vapor siue reuma ad oculos descẽdẽs diuidit z scindit spũm visiuum: z iõ in quacũq; parte spũs recipit distincta spẽs: z sic vnũ apparet duplex vel multipler. ¶ Cã vero quare strãbositas ad superius vel inferius facit vnũ appere duo: est q; vnũ videre fit p vnionẽ duarũ spẽrũ receptarũ in duob⁹ chrystallinis i vnione duor opticorũ: aliter vna res due appareret. dixit. A. 6° de nãlib⁹: ꝓticula 3ª. vltimo ca°. primus cui imprimit simulachrũ visus est humor chrystalloydes penes quẽ nõ cõsistit recte videre aliter vnũ videret quasi duo. Sz ꝑ simulachrũ redditur a duobus neruis cõcauis vbi cõiunguntur in modum crucis. Si igitur vnus oculus eleuet supra alterũ vel deprimit: tũc due linee nõ cõcurrũt in eodẽ pũcto: sz quelz spẽs visibilis per propriã lineã fertur. Et sic quelz per se iudicat. Sed qñ oculus torquet ad latus tunc adhuc ambe spẽs cõcurrũt ad eundẽ punctũ z vniunt ibi. Et sic iudicat vnũ qõ est vnũ z nõ duo. Et hãc cãm innuit Ax. 31ª. ꝓbleumatũ ꝓbleumate 7° z. 16. Et Hal. 10°. de vtilitate particularũ. ca° penul. Cõtorsio tñ oculi ad latus facit nocumẽtũ: qz facit apparere rẽ ad latus ad qõ torquet declinare magis. Unde Hal. dicto loco ait: q̃ vo versus magnũ angulũ vel paruum adductiões magis sinistruz vel dextrũ ostẽdũt id qõ aspicit: nõ tñ duplex. ¶ Cã aũt quare cũ homo supponit digitũ oculo z subleuat eũ illud qõ vꝫ per ipm appet duplex est: q; qñ ꝑ digitũ oculus subleuat̃ sursum: tũc nerꝰ opticus premit deorsuz. Et iõ deorsuz apparet qõ vꝫ ꝑ illũ oculũ. Et econuerso si digitũ apponis desup z ꝑmis oculũ deorsuz. Nerꝰ opticus eleuat̃ sursum z iõ sursum apparet qõ vꝫ ꝑ illũ oculũ. Dicũt tñ q; q nesciret facere subleuationẽ vel depressionẽ in ꝑdictis erraret.

Causa strãbositatis nãe est mala situatio mãe musculorũ oculi. Et p ꝑs fit mala situatio ipsius oculi i orbita. Et ista strãbositas si est multuz mala nõ curatur. Si vero nõ multũ curabilis est: sed in oi cõpl'one z etate: immo in compl'one sicca z in etatis ꝓcessu nõ curatur: immo dixit Aui. infans nõ sanatur nisi in dispositiõe infantie valde humide. Jn ea enim q̃q; speratur q; sanetur z propꝛie cuz est recens. ¶ Dixit Rasis. scõo cõtinentis. Cũ strãbositas accidit a natiuitate ponitur super faciem infantis pãnus vt mediãte eo recte lumen recipiat z sibi in opposito ponatur lucerna accẽsa z angulo opposito strãbositati immiscef lana rubea: vt circa eam aspiciat. Et Aui. dixit opz vt ponaf cãdela. s. accẽsa in parte opposita strãbositati vt laboret semp aspectus infantis ad eã: z hoc tpe noctis i loco obscuro. Jn die vero z aere luminoso opz vt ligef filiũ rubeũ cuz rubeo re in opposito partis strãbositatis. Aut suspẽdatur aliquid rubeũ ad tps opposituz aut aurem. Et totũ illud fit vt aspectus eius ipsum cõsequatur z videat illud cũ paruo labore q̃q;. n. confert labor in illo in equãdo oculũ. Jnfantes. n. diligunt inspicere candelam accensam z res rubeas: z nãliter enim anima dixit Aui. 6° de naturalibus: particula. 4ª. penultimo cap°. diligit lucem: quare conatur infans ad aspectum eius in quo conatu situatio oculi rectificatur.

¶ Strambositas vero accidentalis: z que accidit in processu etatũ si quidẽ pp repl'onẽ sanguinis est vel aliarũ humiditatum cũ sanguine. Cura est dixit Raf. 2° ꝓtiñ. euacuare corpus cũ flõmia: z Aui. dixit. emissio sanguinis est ex eis que faciũt aspectũ rectũ. i. rectificant euz q; prius erat torquus: qz euacuant̃ humiditates ille cũ sanguine. ¶ Si vero accidit ab humiditate preter nãm que est cã mollificatiõis vel spasmi humidi. dixit Aui. opz vt vtant̃ cerebri mũdificatione ab ipsis z vtant̃ subtiliatiõe regimis ꝑm q; dictũ est in ca° mollificatiõis: z spasmi humidi: z silr vtantur administratiõe balnei z resolutione cũ resoluentibus illas dictis illic. ¶ Dixerũt Simeon. z silr Oribasius: q; strabositas sanat̃ cũ instillat̃ in nares succus foliorũ oliue. Et Auic. dixit. de iuuatibus est caput purgiũ factũ cũ succo foliorũ oliue: qz multũ exiccat. ¶ Et dixerũt Raf. z Aui. opz vt distillet in oculũ sanguis turturis: cõfert. n. cũ ꝓprietate sua: z ẽt cum qualitate i strãbositate dicta. ¶ Sz si cã ei⁹ fuerit spasmus siccus dixit Aui. vtant̃ embrocis humectatiuis z si nõ fuerit febris sumat in potu lac asininũ cũ oleis valde humectatiuis: z penitus opz vt humectet ipz regimẽ: z fomẽtet oculi ex vino oleo ros. z albumine ouiꝰ: vinũ tñ oz esse paucum sol'ũ vt poros aliqualiter rectificet vt faciat viam penetrationi albuminis z olei rosati: vt magis humectent.

¶De eminẽtia siue exitu vel egressiõe oculi. Cap.xxvj.

EXitus egressio siue eminẽtia oculi sinonyme accipiunt. Uerũ quidaz dñt: q qñ incipit vocaꝛ eminẽtia. Et cũ iam factus est vocaꝛ exitus siue egressio. Et est qñ oculus versus exteriora proeminet vltra naturalem situm eius in orbita: ita q est morbus in situ.

De causis eius dixit. A. qñq accidit pp vehementẽ inflationẽ oculi pp grauitatẽ. s. rei iflãtis vt cũ inflatio est a re graui. vt hũoꝛib⁹: ꝛ pp repl'onez suã. s. vel hũoꝛalẽ vel vẽtosaz ipellẽtẽ oculũ ad exteriora. Et qñq accidit pp vehemẽtiã coaꝛtationis ei⁹ ad exteriora. Et qñq accidit pp vehemẽtẽ mollificationẽ suspẽsiõis siue. s. lacertoꝛũ nerui optici ꝛ pãniculoꝛ suspẽdẽtiũ oculũ. ¶Et declarãdo dictas tres cãs. De p⁹ dixit: q cã eius est: aut repletio plima i ipso oculo iflatiua. i. ventosa aut hũoꝛosa hũida. Et dicta repl'o: aut est i ipso oculo: aut est i iplo cũ cõitate cerebꝛi: vel ẽt coꝛporis toti⁹: sicut est q accidit apud retẽtionem mẽstruoꝝ. s. nõ nãlẽ. sup. vel aliaꝛũ eũonũ nãliũ vl' artificialiũ cõsuetaꝛũ. Expressit aũt de retẽtiõe mẽstruoꝝ: qꝛ matrix pcipue oculis cõicat. ¶Et de 2ª dixit: illa q est pp vehemẽtẽ oculi coaꝛtationẽ ad exteriora nõ est nisi apõ: pfocationẽ ꝛ apud soda vehemẽtẽ: ꝛ apõ sonitũ: vomitũ ꝛ clamoꝛez: ꝛ sicut fit i mulieribꝰ post partũ vehemẽtẽ. i. difficilẽ ꝛ apõ tenasmonẽ: ꝛ qñ est post partũ: qñq est cũ hoc ex mã declinãte ad oculũ: vt cũ nõ est mũdus partus. s. cũ nõ emittunt superfluitates sufficiẽter: q reseruant emitti apud partuz. Et qñq est cũ coꝛruptiõe cõmixtiõis fetus. i. cũ coꝛruptiõe eaꝝ qbꝰ fetus ꝓmiscet: sicut sedimẽ q̃uis ẽt ptus nõ fuerit multũ difficilis. Et qñq ẽ cũ morte fetus: aut putrefactiõe ipsiꝰ vñ replet cerebꝛũ coꝛruptis vaporibꝰ ꝛ tẽdit eis ꝛ tensum coaꝛtat oculũ. Oculus. n. tũc dr egredi pp coaꝛtationem qñ aliqd ab ĩtra coaꝛtat: ꝛ cõstringit se versus ptẽ oculi: ꝛ prẽmẽdo ipellit oculũ: ꝛ hoc quidẽ fit i pfocatiõe. i. i squinãtia magna: vl' ẽt i strictura gulle ab extra. Nã gulla ꝓstricta sanguis ꝛ vapoꝛes cõstringunt versus cerebꝛũ. Et cum hoc fit vehemẽs conatus ad anhelãdũ: quapp replet ꝛ inflat cerebꝛũ: ꝛ sic premit oculus ad extra. Et pp cõsiles cãs i sonitu fortis: in clamoꝛe fortis: in fortis expressiõe: in tenasmone ꝛ vomitu ꝛ partu difficili oculi extra egrediunt. Et i soda ẽt repleto cerebꝛo ꝛ exprimẽte oculos. Et vt frequẽter cõtingit q ambe pdicte cãe cõiũgunt. s. repl'o ꝛ coaꝛtatio. ¶De cã aũt 3ª dixit Hal. vt scõo scribit ꝓtiñ. Cũ relaxat cartilago q tz radicẽ nerui optici eminet oculus. ¶Et Aui. dixit. illa q est pp mollificationẽ lacerti est: qm̃ lacertus ẽ ꝓtinẽs neruũ cõcauũ: cũ ergo mollificat nõ sustinet oculũ. Sz declinat ad exteriora. Et p hoc pz q Hal. p cartilaginẽ q̃ tz radici nerui optici itellexit pdictũ lacertũ. Et subdit. A. q egressio oculi ex cã dicti lacerti qñq est cũ mollificatiõe tm̃. Et qñq est cũ attritiõe. i. cõtritiõe eius pp cãm primitiuã. Reperit alia lra q̃ dicit. attractiõe. Et tũc dñt. q qñ a cã extrinseca lacertus ille incidit attrahit pars superioꝛ eius: inferioꝛ aũt cadit versus oculũ: ꝛ sic oculus egredit. Uñ Hal. 10°. de vtilitate pticularũ caº de musculis oculoꝝ: dixit. si in percussiõe fortis cõtingat peminẽtẽ fieri oculũ si adhuc videt musculus ipse solꝰ lesus est: si aũt nequaq̃ videt neruꝰ opticꝰ ruptꝰ ẽ. ¶Quidã vero p attractionẽ volũt itelligere vehemẽtẽ relaxationẽ nerui optici: q̃ tãta est vt prẽ breuitate spatij ptes ipsius alie. ẽ. al's cõcidãt ꝛ impediat visus. Uñ 2° cõtiñ. de eminẽtia oculi dr si multũ mollificabit musculꝰ. s. dictꝰ inducit defectũ visus: qꝛ neruus distendet. i. relaxabit multa distẽsiõe. ¶Dixit Hal. 4° de interioꝛibꝰ: dico aliqñ vnum oculũ mollefieri: ꝛ aliqñ vtrũq̃. Et hoc in motu aut i sensu aut in vtroq̃. ¶Dixit Aui. qñq egrediunt ambo oculi in eis q̃ sensu sicut prefocatiões. i. squinãtia ꝛ apa velaminum cerebꝛi peripleumonia. Et est cã i illa coaꝛtatio. Et qñq est cã in illa repl'o: pdicta. n. apata faciũt curare exitũ oculoꝝ. Aut per viam coaꝛtatiõis: aut p viã repl'onis. Et qñq p vtrãq̃ viaz. Et subdit Aui. qñq fit exitus oculi cũ sanguineitate. i. cũ sanguinis abundãtia impediẽte. s. visuz ꝛ facit apa in coꝛnea: aut in cõiunctiua: aut in vtraq̃. Sic. n. apparent oculi proeminentes sanguinolenti per totum.

Signa generis nota sunt ad sensuz. Signa spẽrũ dixit Aui. Cũ ex mã plurima aggregata i pupilla oculoꝛ: ꝛ inflãte illoꝝ: tũc est illic cũ egressione magnitudoꝝ cũ hoc q exeũt extra magnificant: qꝛ extẽdunt ꝑm oẽm dimẽsionẽ. Et si est ex coaꝛtatiõe: tũc qñq est illic magnitudo ꝛ hoc erit cũ aduenerit ad oculũ mã replẽs ipz. Et qñq nõ est magnitudo: vt cũ nõ aduenit mã ad oculũ: sz soluz oculꝰ ꝑmit. In ambabus tñ dictis dispõnibꝰ. s. siue adueniat ad oculũ mã siue nõ sentit extẽsio expulsa. i. q expellit a posterioꝛibꝰ ad anteriꝰ extra. Et cognoscit cã ei⁹. i. ex cã vt pp cãm eius: qꝛ pñs est aliqua de predictis causis coaꝛtatiõis. ¶Sed cũ illa q̃ est pp mollificationẽ lacerti nõ magnificat oculus: qꝛ nõ repletur materia magnificãte. Neq̃ sentitur tensio vehemens ab interioꝛibus: sicut in coaꝛtatiõe: q nõ est ibi mã premens: ꝛ est oculus cũ hoc estuans. i. instabilis siue vacillans in intuendo vnã rem pp mollificationem nõ põt oculus firmari ad vnũ aspectũ: sicut ẽt ꝓtingit de manu mollificata: que nõ põt firmiter tenere vnã rem: sed tremit. ¶Scias q in omni exitu oculi oculus apparet magnificatus respectu eius qui nõ exit. Uerũtñ vltra hãc magnitudinem aliqñ oculus magnificat: vt in repl'one. Et aliqñ nõ ẽt in coaꝛtatiõe ꝛ mollificatiõe: ꝛ fit' pupilla in oi exitu oculi apparet dilatata respectu pupille eius q̃ nõ exit: verũtamen qñ oculus ex repl'one magnificatur pupilla eius magis debilitatur: ꝛ in alijs nõ. ¶Dixit Hal. ꝛ scribit scõo ꝓtinẽtis qñ relaxatio est parua: parua est distẽsio ꝛ non nocet visui. Et qñ est multa inducet defectionez visus. ¶Et dixit Hal. vt ibidem ponitur: qñ oculus eminet occasione percussionis aut casus supra caput si visus est sanus artilago tenens oculos distẽditur ꝛ destruit. Et si adest defectus visus neruus opticus erit destructus. Et si morbus hic venit absq̃ percussione vel casu musculus erit mollificatus. Et si est cũ defectu visus nocumentũ cõsil'r erit in neruo concauo.

Decura Dixit Rasis. 2° cõtinẽtis. de dieta. Jaceat patiens supinus: ꝛ cibis vtatur desiccatiuis. De potiõe caueat de vomitu ꝛ sternutatiõe: fiat gargarisma cũ trahẽtibus flegma: detur ei trifera: vngant oculi vnguento stipticoꝛ: ꝛ ponat desuper lamina plumbea facta ad moduz palpebꝛe. Auic. aũt dixit: q ei q̃ leuis est sufficit leue repellens ad interioꝛa: vt ligatura stringens mediante coto ꝛ cõuenit in ea: ꝛ ẽt que magna est somnus siue accubitus ꝑm resupinationẽ: qꝛ iuuat vt nõ egrediat oculos: ꝛ assiduatio clausionis oculi: ꝛ motus paruitas. s. oculi capitis ꝛ totius coꝛporis: vt nõ agitetur oculus neq̃ mãe ad eum fluẽdo ꝛ exiccare cibũ. i. minuere ꝛ facere qõ declinet ad siccitatẽ. Et maxime in mollificatiõe lacerti. Et subdit: q si leuis egressio medicinaꝝ eget auxilio adhibe colliriuz de sumach: qꝛ sua stipticitate exiccat reprimit ꝛ cõstringit. ¶In ea aũt q est fortis: si est ex repl'one inflãte vltra dietã predictã exigit mãe faciẽtis repl'one eũo post ipsius digestionez ꝑm q ipsa requirit: eiusq̃ diuersio. Et mãe ad oculũ fluentis repulsio collectoꝛq̃ iam in eo resol'o. Et vltio oculi cõfortatio einsq̃ in loco suo ꝓfirmatio. ¶Dixit itaq̃ Aui. q̃ fortis est si illic est mã indiget mũdificatiõe coꝛporis ꝛ capitis ꝛ solutiuis. Etenim sol'o vẽtris est ex rebus magnis inuãtibus spes eiº ꝛ vẽtosas sup collo ꝛ super ambo timpoꝛa. Et cuz colliriis acutis tal's ꝛ meliº austeris. i. stipticis que repellãt mãz. Si aũt dicat acutis intelligendũ est ꝓpter debito resol'oni. Et dixit: opz vt custodiat vaporatio in ẽnº cũ lana iusa i aceto ꝛ embꝛocet facies cũ aq̃ frigida: ꝛ ꝓpriẽ i aqua i qua decocta sunt stiptica. ¶Si vo exitꝰ oculi ñ fuerit a repl'one tũc dictum regimẽ. s. de cõpõne ꝛ lane infuse in aceto ꝛ lotione faciei

faciei cū stipticis cōuenit oi hora.ſ.a ꝑn° vſq; ad finē cure: q; ſola intētio ē ad reprimēdū oculū itus ab locū ſuū:qō ſa cit illa ſtiptica. Sz ſi fuerit illic repl'o oportebit vt i ꝑn° re ſolua.ſ.vēt ⁊ eūet.ſ.añ appꝛioꝛationez dicto ꝛ ſtipticoꝛ. ¶Quidā dñt:vt reſoluat mā i ꝑn°.ſ.poſt eūoné ⁊ mäe re/ pulſioné. Nā tūc eſt ꝑnm reſolōnis. ¶Dixit ad ꝑdictā Ori baſius:qñ i toto ſui eſſentia eminet ocul⁹ fiat minutio i ꝑn° pinde purget:⁊ ponant vētoſe cū ſcarificatiōe i poſterioꝛi capitis. Et ſuperponāt oculis medicine ſtiptice ⁊ aſſiduet fontis ligatio ſuper eis. Et multe lachryme iuuāt euacuan/ do de mā cōtēta. Et iſtillet i oculis aq; ⁊ acetū. ¶In fcā aūt a mollificatiōe dixit Aui. oportebit vt adminiſtres yeras.ſ. magnas:vt poſſint attrahere ⁊ educere mām a neruo opti/ co ⁊ lacerto eius:⁊ vt adminiſtres gargariſmata ⁊ educant ſpāl'a ptib⁹ mollificatis. Nō tetigit aūt de caput purgijs ⁊ ſternutatorijs:qz forſan ſe agitarēt mām ad partes leſas. Et ꝑ adminiſtres odoramēta ⁊ ſuffumigatiōes cognitas:q; ꝑfit reſoluere ⁊ exiccare ⁊ cōfoꝛtare:vt q; fiūt ex ābra thure ligno aloe gario:⁊ filib⁹. Et poſt illa.ſ.ī fine cure cōſumpta mā mollificāte adminiſtra ſtiptica foꝛtitudinē faciētia.i.coꝛ roboꝛātia lacertū ⁊ neruū ⁊ reprimētia oculū ad locū ſuū:⁊ foꝛtificātia eū i eo. ¶In facta vero a coartatiōe dixit Aui. ſi fit ꝓpter retētionē mēſtruoꝝ vel coꝛruptionē fetus in ea ptū prouoca ⁊ mēſtruū ⁊ extrahe fetū:⁊ deide redire de/ bes ad curā oculi:ſi fuerit ei cōicata mā:⁊ ex hoc.A.dedit ſtelligere pcedēdū eē ad remotionē cāꝝ aliarū ſm q; requi rūt. Remota aūt cā coartatiōis:ſi ñ fuerit oculo cōicata mā adhibēda ſunt ſtiptica cū ligatura:vt ꝓpellāt oculū ad locū ſuū ⁊ nō ſināt egredi. Medicine aūt iſte ſtiptice ⁊ deſiccati/ ue hꝛi ꝑñt ex ꝑdictis capīs. ¶Dixit Dyaſ.⁊ adducit hic ab.A. fiat emplaſtrū ex farina fabarū cū roſis ⁊ thure ⁊ al/ bumine ouiꝫ albumē tñ ouī ponit ſolū ad inuiſcādū medi/ cinas vel adhibe puluerē oſſiū dactiloꝝ aduſtoꝝ ⁊ ſpice.ſ. cum vino ſtiptico vel albumine oui incoꝛporatim.

¶De profundatione oculi. Cap.xxvij.

Roſundantur oculi ⁊ minoꝛant dixit Auic.aliqñ i febrib⁹ ⁊ ꝓpꝛie vigilatiuis ⁊ ſucceſſione eua cuationum ⁊ inſomnietatis ⁊ anguſtie ⁊ triſti tie.ſup.⁊ oīum cauſarū exiccantiū coꝛpus ſiue ſe teneant ex parte coꝛporis:ſiue ex parte aie ⁊ ſiue ſint cauſe intrinſece ſiue extrinſece.

Et ſigna facte a vigilijs:dixit Aui.ſunt oculꝰ ſomni ferus:qz vꝝ querere ſomnuz:⁊ eſt grauis ⁊ difficilis motus i palpebꝛis:ſz nō i pupilla.i.oculo. Cā aūt quare i vigilia palpebꝛe lunt difficiliꝰis motus q; ipe ocu lus. Dixit Hētilis eſt:qz in vigilia ſuperflua ⁊ ꝓpꝛie cōiuncta inquiſitiōi imaginatiue fit multus motus in ſpiritu anterio ris vētriculi cerebꝛi cui ſtatim coꝛreſpōdet agitatio ſpūs in neruo optico immediate illi vētriculo cōiuncto. Nō aūt ſic in muſculis palpebꝛe:⁊ iō oculus apparet mobiliꝰ palpe/ bꝛis. Et adiunat ad hoc qz ad q̄libet imaginationē motuū incitatū ad inſpiciēdū opz oculū aliqualr moueri. Non tñ eſt neceſſe ꝓ qualibet noua inſpectiōe moueri palpebꝛaz: qz tūc quietabit palpebꝛa oculo moto. Sed in anguſtia ⁊ triſtitia ſpūs nō tendunt ad dilatandū ⁊ mouēdū:ſz potius ad ſuffocādū ⁊ cōſtringēdū. Et ſic i eis tā oculus q; palpe/ bꝛa quieſcit. ¶Quidā aūt aſſignāt motus oculi ⁊ nō pal/ pebꝛe i vigilijs alꝛs cās:quarū vna eſt:qz nālr oculus eſt mo biliꝰ q; palpebꝛa:⁊ magis cuſtodit a nā:⁊ ei⁹ muſculi foꝛ tiozes ſunt ⁊ ꝓpinquiozes ꝓ motui q; muſculi palpe/ bꝛarū:⁊ min⁹ exiccabiles:qz magis humectant. Eſt ēt ocu lus coꝛpus ſpericū ſolidū:tale aūt ad cuiuſlibet ptis ſue mo tū mouet ſm totū:palpebꝛa aūt nō eſt ſperica:ſz extēſa:⁊ iō nō ſic mouet ad motū ptis. Harū ēt cārū ⁊ aliaꝝ oīuz ſupꝛa dictarū ſignificatio habet per ꝑñtiā earū vel reſonez egroti vel aſtātiū. ¶Aui.dixit:quidā dixerūt:q; accidit gbuſdaz hoibus diuerſitas duoꝝ laterū faciei.ſ.dextri ⁊ ſiniſtri i fri goꝛe vehemēti ⁊ caloꝛe vehemēti:qz vnū laterū eſt vehemē ter frigidū ⁊ alterū vehemēter calz. Et his accidit q; oculꝰ q eſt in ꝑte frigida ꝓfundat ⁊ paruificat:ꝑdicta ſunt vba Raſ 16°.ptiñ.de filio miſayr. ¶Dicunt qdā:ꝑdicta verba Raſ.habēt veritatē:ſi ꝓceſſerit illa diuerſitas laterū faciei a natiuitate. Et cā eſt not.qz calitas dilatat ⁊ magnificat:⁊ ecōuerſo:facit friditas. Si aūt illa diuerſitas fuerit accidēta lis ⁊ acqſita:tūc poſſ'e eſt ſic euenire:vt dictū eſt:qz ꝑt calitas dilatādo ⁊ attrahēdo oculū ſue ptis magnificare:⁊ frigidi/ tas ſuū ꝓſtrigēdo ⁊ ī ꝓfundo pingēdo paruificare. Et poſſ'e eſt ꝓtiū euenire:vt cū calitas multū exiccādo ꝓceſſerit ocu/ lū ꝓuificabit ⁊ ꝓfundabit:friditas vō ꝓſūptionē ꝓhibēdo faciet q; oculꝰ ſui lateris nō appeat ſic ꝓfundꝰ ⁊ paruus.

Auicenna ⁊ alij auctoꝛes curā ꝓfundatiōis ⁊ paruificatiōis oculi notā reliquerūt ex cura extenuationis coꝛporis:⁊ cura ethice febꝛilis vel ſenectutis ſm q; diſpō regrit. ¶Dixit Raſ.2°.ptiñ. Cū accidit q; oculus cōgelatus fuerit ex niue:ponat aſſidue i manu ei⁹ pānꝰ niger lineus.ſ.actu calidus quez aſſidue applicet oculo. Et aſpergat ſuper oculū eius aqua decoctionis palee frumenti cū lana madefacti in ea tepida vel excoquat.ſ.calefiat lapis ⁊ aſpergat ſuper eū vinū ⁊ recipiat patiēs vapoꝛez eius ad oculū leſum:qñ iuuat:vel calefiat oculus cuz lana in vino cal'o madefacta:⁊ ſilibus: Et ſubpit:prouocet ſternutatio.

Oculi ꝓpꝛ in creatiōe formant ⁊ vltimo cō plentur.

¶Et ſcias q; oculi in ꝓma creatiōe apparēt valde magni ſed poſt natiuitatē quotidie minuunt donec veniāt ad nā/ lem eoꝝ q̄ſtitatem ſm condecentiā capitis:ipſi ēt ante alia inſtra ſenſuū ꝓius in capite formant:⁊ vltimo complētur. Cuius cauſa eſt:qz oculi ſunt ex humoꝛe frigido ⁊ humido eo q; ſunt ex humoꝛe cōtinente cerebꝛum. Ex cerebꝛo enim exit humoꝛ aqueus qui peruenit ad nām oculoꝝ:⁊ ex telis ēt cerebꝛum cōtinētibus fiunt miringe oculi.i.tunice eius: huius aūt ſignum eſt q; nullū membꝛū eſt adeo ita frigidū ſicut cerebꝛum ⁊ oculus. Et qz oculi humidi ſunt opz q; in ꝓma creatiōe ſint magni. Et poſtea paulatim caloꝛe deco/ quente minuunt. Et idez eſt de cerebꝛo:qz ꝓinio eſt valde humidum ⁊ magnum:poſtea adunatur in ſeipſo:⁊ ideo in/ fantes non poſſunt erectum ferre caput:eo q; cerebꝛuz eoꝝ ponderoſum eſt ex humoꝛe. Similiter palpebꝛe ſunt humi de ꝓpterea homines nō ꝑſt eleuare palpebꝛas cū depri/ munt humido ſomnifero aut ebꝛietate de animalibus.

¶De coloꝛibus oculi. Cap.xxviij.

Tam auctoꝛes de coloꝛib⁹ loquunt oculi:de illis intelli/ gūt q; i cornea repꝛeſentant:⁊ ſunt tres:ſz aliq auctoꝝ vnū ex illis ſubdiuidētes poſuerūt eos eſſe quatuoꝛ. Sunt aūt albus ⁊ niger ⁊ medi⁹ inter eos. Et hi coloꝛes reperiunt ab auctoꝛi/ bus varie noīati. ¶Ariſt.aūt 5° de generatiōe aīaliū:noīa/ uit nigrum glaucum ⁊ variū per glaucum intelligens albū per variū coloꝛem medium. Et 10ª probleumatū:probleu/ mate.11°.noīauit nigrum ſubnigrum ⁊ glaucū:ꝑ ſubnigrū intelligens coloꝛem medium. Et ſecutus eſt eum Hal.ꝓ theoꝛice:in hac ſcōa denominatione Hal.vero 2° tegni.no minauit nigrū glaucū ⁊ medium. ¶Joannitius aūt noīa/ uit ſubalbidum ꝓ albo:⁊ glaucum ⁊ varium ambos ꝓ coloꝛe medio quez diuiſit in dictos duos coloꝛes:⁊ nigrū. ¶Auer.ēt noīauit quatuoꝛ.ſ.ſubalbidū:rubeū:mediuz:⁊ nigrū:qz ipe ēt mediū coloꝛē diuiſit in duos. ¶Auicenna. quoq; voluit coloꝛes cornee eſſe tres.ſ.nigrū:⁊ eius oppo/ ſitū:⁊ mediū:noīauit tñ varium viridem nigrum citrinum plumbinū ſubnigrū fuſcū ⁊ rubeū:per coloꝛem tñ varium Aui.tertia tertij.cap° de viriditate oculoꝝ:intellexit coloꝛē mediū:in oibus aūt alijs locis per coloꝛē variū intellexit al bum coloꝛē oppoſitū nigro quem:vt patuit Ariſto. Hal.⁊ Hal.glaucum vocauerunt. Raſis tñ 2° cōtinentis:vocauit

De noīb⁹ colo ocu lis diuerſi ficatis apꝛ auctoꝛes.

ipsum blauū quo colore oculus colorat⁹ sermone vulgari in pluribus partib⁹ vocat oculus albus. Per colorē aūt viridem subnigrū rubeū ⁊ citriniū ⁊ subalbidū Aui. itellexit colorē mediū quē i tot colores diuisit: plūbinū aūt colorem ⁊ fuscū Aui. reduxit ad nigrū. ¶ Sunt tñ aliq dicētes q̄ Auer. ⁊ Aui. Cū noīauerunt supradictos colores nō intellexerūt de coloribus q̄ repr̄esentant in cornea ſz de coloribus cōiunctiue q̄bus significat super dispōnibus cerebri siue sup humoribus ad oculos fluētibus. ¶ Quidā dīxit q̄ glaucitas proueniēs ex multiplicatiōe hūiditatis extranee in oculo q̄ est propie via prouia ad cataractaz ꝓpie vocat blauitas. Et glaucosus siue glaucedo oculo⁹ nō est aliō q̄z quedā albedo trahēs ad quādam obscuritatē. Color ergo glaucus q̄ est extremus versus albedinē vocat aliq̄ albus aliq̄ subalb⁹: aliq̄ viridis: aliq̄ citrinus: aliq̄ glaucus: aliq̄ blauus: ⁊ aliq̄ varius. Et color medius aliq̄ vocat medi⁹: aliq̄ subniger. Et a Jesu haly. vocat subalbidus: aliq̄ varius: aliq̄ ruſſus: aliq̄ subruſſus vel subrubeus. Et ab Hal. prīo theorice: vocat ceruinus: ⁊ color extremus versus nigredinē vocat niger: aliq̄ antimonialis: aliq̄ fuscus: aliq̄ plūbinus ꝓcessit aūt tāta variatio noīuz a varietate in latitudine graduū ⁊ modoꝝ dictoꝝ trium coloꝝ. ¶ Dixit Alber. magnus albedo oculo⁹ ſ. cōiūctiue color fere est cōiūs in oībus boībus. Nigredo vero oculo⁹ ſ. color cornee variat: nā forte erit magna valde. i. multū nigra. Et forte erit glauca: ⁊ forte magne glaucitatis: ⁊ forte erit fusca: ⁊ forte declinabit ad rubedinē. Et dixit: varietas colo⁹ oculi nō est vere nisi i hoīe: i alijs aūt aīalib⁹ fere nō variat ꝑterq̄z īequo. Nā īequo aliq̄ sunt fusci: aliq̄ glauci: ⁊ aliqui nigri. Et dixit Ar. 19°. de aīalibus: oculi oīum puerorū in prima gñatiōe sunt virides ad glaucedinē declinantes: q̄r oculi eo⁹ sunt debiliores propter humiditatē oculi. ¶ Scias q̄ oēs tunice oculi sunt trāsparētes: ⁊ oēs humores oculi sunt colorati ſumēdo colorē cōiter ⁊ large ſm q̄ō est idē q̄ō visibile ſm quē modū. dixit Ari. 2°. de aſa. q̄ oīs color est motiuus visus ſm actū dyafoni. hec est. n. nā ei⁹: ⁊ sic ꝓpriū obiectuz visus est color: ⁊ vt sic corpora celestia ⁊ elemēta dīr: ⁊ sunt colorata: ēt ſz sint trāsparētia. Dicimus enim stellas rubeas ignē rubeū aquā albaz aerem albū vel obscurū: ſz colore stricte ⁊ ꝓprie sumpto: de quo Ar. in de sensu. dixit: q̄ est extremitas corporis pſpicui terminati per opacū. i. i extremitate corporis terminati p opacū siue opacum pfecte terminet perſpicuū siue īperfecte: vt pz de vitro colorato: ⁊ ō quibusdā lapidibus ſm quē modū color solū reperīt in mixtis proueniēs in eis ex diuersa elemētor⁹ mixtiōe: q̄ q̄z solū subiective sit in mixtis: ⁊ ꝓpria mixtoꝝ passio dicat inquātū nō pōt alijs inesse: nō tñ necessario i oībus mixtis reperīt: imo sunt multa corpora mixta dyafona cū lumine q̄ nō sunt tali colore colorata. Et isto mō solū due tunice oculi sunt colorate. ſ. coniunctiua colore albo. ⁊ vuea colore nigro. relique aūt tunice oculi nō sunt hoc colore ꝓprie sumpto colorate. Neq̄ēt humores ei⁹: q̄z quis ō humore vitreo dicat q̄ ſm aliquas sui ptes aliquo rubore ex sanguine participet. Et iste ptes nō proprie colore colorate sunt: q̄ ꝓprie faciūt ad visionē: quare aūt nō faciūt: q̄ ꝓprio colore colorate sunt: q̄r cū cornea ⁊ retina ⁊ aranea sint tunice per quas penetrant spēs visibiles: que recipiunt in christallina mediante albugineo si ipse vel humores ipsi essent aliquo vero colore colorate: oēs spēs appararēt illius coloris: sicut sensus ostēdit: in aſpiciētibus mediāte vitro colorato: q̄ oīa eis vident colorīs vitri. Silr si aliqui humores ad oculos tracti: maxime ante pupillam partes illas aliquo colore infecerint oīa ab eis iudicarent ſm illū colorez. Innuit. n. Ar. 3° de aīa. recipiens debere denudatuz esse a nā recepti. ¶ Dixit Ysaac. in dietis vniuersalibus: christalloydes nullū habuit colorē: vt oēs posset recipere. Si enim aliquem haberet colorem oīa alia ſensu illo iudicaret.

Cauſas aūt colorū oculi eo⁹ ſ. qui repr̄esentant i cornea ſm partē qua nō est proprio colore colorata q̄ō dī ꝓpter partē que cooperit pupillā que ſm quosdā vero colore colorata: q̄ color nō est nisi quedam luminis rō ſplēdētia in colore albugineo: qui ſe in cornea visui extrinseco repr̄esentat. Ari. 5° de aīalibus. ⁊ Hal. 2° tegni. Aui. 3° tertij. ca° de viriditate oculi: posuerunt eas ſe tenere: aut ex ꝑte tunicarū: aut ex ꝑte humorū oculi: vñ dixit Aui. viriditas. ſupple. ⁊ qlibet alius color dictus accidit: aut pp cām q̄ est in tunicis: aut pp cām q̄ est in humorib⁹. Joāni. aūt addidit aliā cām: ⁊ est illa que ſe tenet ex parte ſpirituz ad oculū venientiū: hanc tñ cām Aui. innuit primo cantice. ⁊ Auer. ibi in cōmento dixit: q̄ nescit istā cām sermoni. Hali. quasi dixit. Hal. nō tetigit eam ⁊ veritas est q̄ nō tetigit eaz multū expresse: sed tñ de ea locutus fuit satis obscure. 2° tegni. cū dixit oculi glauci ⁊ splēdētes fiunt luminis splēdidi cōtinentia. i. ſpiritus luminosi per que oculus lumē intrinsecū habet. ¶ Modo ſm oēs predictas tres causas tres in cornea repr̄esentant colores. Nā ex parte tunicarū. ſ. tunice vuee: q̄ō est vero colore colorata nigro: ſi eius nigredo ⁊ obscuritas fuerit multa reddidit colorē nigrū ſi remissa albū: ⁊ ſi medio mō ſe habuerit mediū. Ex ꝑte aūt ſpiritus: q̄ñ ſi fuerit multus ⁊ clar⁹ color reddit albus. Si paucus ⁊ turbidus niger: ⁊ ſi medio mō ſe habuerit medius. Ex ꝑte vero humoris q̄ñ ſi albugineus fuerit bene irradiatus reddet color albus: ſi debiliter niger: ⁊ ſi medio modo medius. De causa aūt hac ſe tenēte ex parte humorū. Auctores longius pertractauerūt dicētes ipsam diuersificari ex parte q̄ītatis eorū: ex parte situs: ⁊ ex parte irradiatiōis: ⁊ maxime albuginei: eius. n. irradiatio: ⁊ fit ab intra: ⁊ fit ab extra. Ab intra quidē dupl'r: q̄r vel per modū irradiatiōis proueniētis a chrystallina suo proprio lumine: ſi hz ꝓprium lumen vel mediāte illuminatione ei proueniente a ſpū luminoſo. Ab extra vero vel ex parte reflexionis lumis exteriorīs recepti in christallina sup albugineo. Cū. n. christallina sit primuz ad q̄ terminatur linea luminis exteriorīs: ⁊ sit corpus satis ſolidum ſaltē mediante cornea: ⁊ sit corpus tersum necessario reflecteret lumen receptuz super albugineo apto recipere ab eo irradiationem cum sit dyafonum situatum in christalline oppositō: ⁊ in facie eius vel a lumine exteriori irradiatur: vt notū est: immo vt dicunt a lumine extrinseco dupliciter illuminat. ſ. eo recte illuminante ⁊ reflexe. ſ. a christallina. Ab humore autē vitreo: vt dicunt non prouenit varietas in coloribus cornee cum sit positus post christallinā non valens inde reflectere radios super albugineo.

¶ De causis autem coloris oculorum diuersi ex parte humorum proueniētis Hal. in tegni. vī ponere tres ex parte humoris christallini. ſ. christalline multitudinem eiusq̄ claritatē ⁊ ſplendorem: ⁊ eius situationem versus exterius. Et ex parte humoris albuginei duas. ſ. albuginei claritatem ſeu puritatem ⁊ eius paucitatem. i. non eius excedentiam: q̄. ſ. non transcendat equalitatem: ſz aut sit paucus aut cēqlis in quātitate. dixit ergo Hal. ibi. q̄ oculi fiunt glauci splēdētes bu^te pura. ſ. christalloide quā volerit bu^tem puram ſplēdidā: ⁊ nō multa luminis ſplendidi. ſ. ipsius christalloydis ꝓtinentia. i. nō existente multo humore albugineo continēte christalloydē: q̄z quis me^te aranea. Et sic tetigit cāz ex ꝑte christalline. ſ. ſplēdiditatē eius: ⁊ vnā ex ꝑte albuginei. ſ. ipsius paucitatē vel non multitudinem. Et dixit Hal. aut pp magnitudinē christalline: aut pp positionē in summo. ſ. versus ex. ſp tñ me^te albugineo. Et sic tetigit alias duas causas ex ꝑte christalline. Aut dixit Hal. pp puritatē hūoris subtilis aquosi q̄ est iuxta pupillā. ſ. humoris albuginei: ⁊ sic tetigit scōam cāz ex ꝑte humoris albuginei. ¶ Joanni. autez tetigit glaucitatis oculo⁹ cās. ſ. magnitudinē christalline ⁊ eius situ extrorſuz. rutilantiā āt ⁊ ei⁹ splēdorē obmisit ⁊ locō eius posuit multitu^tem ⁊ claritatē ſpūs lūinosi. Et. A. ēt

obmisit

obmittit de rutilatia christalline: q̄ eā reduxit i multitudinē
eius. Ā multitudo christalline siue suo lumine ꝓpio siue
lumine spūs i eo exītis siue p reflexionē luminis recepti ab
extra irradiat marie albugineū: ita q̄ a multitudine ei⁹ in-
telligit eius rutilatia. ¶ Dixit ergo Aui. de his causis. Cā
in būditatib⁹ est: q̄m si fuerit humor glatialis. i. christalli-
nus in oculo plime q̄ntitatis: z situs ei⁹ ꝓpinqu⁹ ad exterio
ra trāsponēdo lr̄am. Et albugine⁹ fuerit clar⁹ z eq̄lis q̄ntita
tis aut paucus: z pōt ēt ad ip̄z referri z situs eius ꝓpinqu⁹
ad exteriora: q̄m hoc cōsequit positionē christalline ad exte
riora: sicut ēt positionē albuginei ad exteriora q̄ntitatis pau
ce cōsequit positio christalline ad exteriora: erit. dixit Aui.
color oculi viridis. i. glaucus vel subalbidus: q̄ nō vere al-
bi⁹ q̄ participat aliqua obscuritate. Et cā est q̄ talis color
cātur in oculo ex multa illuminatiōe z resplēdētia albugi-
neimō ipse nō fuerit paucus z mundus z clarus. bñ aptus
illuminari multū fit lucidus z splēdēs a christallina bñ ru-
tilāte: z precipue si fuerit christallina magna potente facere
multā reflexionē radiorū: z maxie cū albugine⁹ fuerit situa
tus bñ extra: q̄ tūc optīe illuminatur ab intus z ab extra.
¶ Et dixit Hal. q̄ oībus dictis causis cōuenientibus i vnū
oculi sunt glauciſſimi: si vero quedā cōueniūt: z quedā nō:
tunc ſm eas in glaucitate magis z minus consistet oculus.
¶ Q̄d aūt dixit Jesus haly. q̄ si fuerit christalline acuitas
ad exterius facit oculū nigrū. Et si demergat facit oculum
glaucum per acuitatē ad exterius intellexit rotūditatē eius
absq̄ debita planitie a pte exteriori. Cuz christallina fuerit
rotūda ex pte albuginei paucos radios poterit reflectere su
pra ſp̄m: vnde nō bñ illuminabit z reddet oculū nigrū. Et
per demersionē intellexit acuitatis siue rotūditatis christalli
ne positionē i pfundo: q̄ ex pte posteriori versus vitreū: z
q̄ñs planitiei ei⁹ positionez alterius: p q̄z multos reflectet
radios supra albugineū vna. n. de causis applanatiōis ei⁹ ex
pte anteriori est reflexio dictor⁹ radior⁹ ēt illuminato albu-
gineo: z sic ocul⁹ apparebit glaucus. ¶ Q̄uidā tñ dñt hāc
litz. Jesu haly eē corruptā cū sit oppōsita dictis oīuz alior⁹.
¶ Dicūt: plato voluit q̄ christallina essentialr̄ hēret lumē
inseno ad illuminādū posteriora: sed anteriora. Et secutus
fuit eū Hal. in b̄: z iō Hal. posuit magnitudinē christalline
cām glaucedinis: z paruitatē nigredinis: q̄ q̄nto maior pl⁹
illuminat: sicut pz de cādela magna: z econuerso: q̄nto ergo
plus illuminat albugine⁹ tāto pl⁹ ē color alb⁹: z ecōuerso.
¶ Aue. aūt 4° coll. 3. dixit. Scias q̄ non solū cāe q̄litative
facūt nigredinē aut subalbedinē: sed alie cāe multe q̄ adiu-
uāt ad hos colores faciēdū q̄ nō sunt qualitates aut cōp'o-
nentes sunt res q̄ntitative vel locales qō est: q̄ nigredo plu
ris fit multā q̄ntitatē humiditatis oculi: aut q̄ ipa humi
ditas posita est in ꝓfundo multū: sicut tu vidis i riuis ꝓfun
dis q̄ pp ꝓfunditatē apparēt velut nigri: eo q̄ nō recipiūt
tñ splēdorē ac si essent largi aut pauci. Et dixit. subalbedo
oculoz fit ſm ꝓriū. Voluit. n. Aue. q̄ christallina nō hz lu
mē z splēdorē p suū essentiā z suā nām: sz q̄ sit aduēnies ei
tāq̄ lumē extrinsecū rei dyafone: q̄ lumen dixit ei euenire
mediāte spū igneo puio claro descēdēte ad oculos per ner-
vos: fuit. n. in hoc secutus Ay. i de sensu. q ibi exē plificās
de milite q̄ p abscisionē nervor⁹ deferētiū spūm ex vulnere
ei illato cecatus est ex amissiōe spūum igneoz̄ venientiū ad
christallinā: q̄m christallinā non amiserat: z voluit Aue. q̄
q̄nto christallina eēt i suba dēpsior tāto magis illuminaret
ab illo spū: vt appet de astris dēpsior⁹ i gb⁹ lumē preuer
berationē vehemētius cātur: z q̄ dēpsius facit ad puitatez
christalline z raritas ad magnitudinē segt̄ q̄ q̄nto christal-
lina est maior tāto magis illuminat z econuerso. Sz cū ma-
gis illuminat magis illuminat albugineū: z econuerso. Et
maior illuminatio albuginei est cā glaucedinis: z minor ni
gredinis: igit̄ voluit q̄ christalline paruitas sit cā glaucedi
nis: z ei⁹ magnitudo nigredinis: z iō i cōmēto p⁹ cātice: di-
xit. glaucedo rōne humiditatis grādinee p vnā triū rerū vel
per oēs tres simul exīstit. s. vel sui paruitate vel sui mūditia
z paruitate: vel sui eminētia ad exteriora. ¶ Hal. aūt dixit.
q̄ multa humiditas glatialis adiuuat ad faciēdū subalbe-
dinē: eo q̄ est in eo loco: sicut color glaciei. Et iō multitudo
eius adiuuat ad faciēdū subalbedinē: sicut ipsius paucitas
ad faciēdū nigredinē: z dixit Auer. hoc dictū Hal. ꝓziū est
nr̄e itētiōi: sz ēt. 10° de vtilitate ptic̄larū. ca. 6°. Hal. visus
est ibi ꝓdicere z pone sniam Ari. z. A. vbi dixit. passio ame
dros minorata glaucosis est siccitas z coagulatio ūmodera
ta christalline. Sz p siccitatē z coagulationē z ꝓstrictionez
puificat christallina z sic cā glaucosis ē puitas ei⁹. ¶ Aui.
ēt p cātice. cap. de colorib⁹ oculi. vī Hal. ꝓdicere i cap° de
coloribus oculi: vbi dixit. si corp⁹ glacialis z albuginei fue
rit purū z peruiū z parue q̄ntitatis exterius equalr̄ proemi
nētis quoz̄ lux siue splēdor fuerit i suba pura corruscans z
cādēs efficiet color oculi glaucus. Et ex ꝓzijs efficiet anti-
monialis. i. silis colori antimonij q̄ est niger. ¶ Ad b̄ dñt:
q̄ opi. Hal. est verior. Et cū Hal. dixit. q̄ glaucitas est sicci-
tas ꝛc. Intellexit de ea q̄ prouenit ex exiccatiōe z paucitate
albuginei z nō christalline. Et q̄ albugine⁹ multū exiccat
processu etatū: iō glaucitas accidit senib⁹: in quoz̄ albugi-
neo siccitas magis abūdat. Et q̄. A. p⁹ cātice. insecut⁹ fuit
aliā opinionē q̄ in tertia tertij. Sed opi. eius in z^a tertij. est
verior. Et dñt q̄ Aue. fortasse motus ad ponēdū dictā suā
opinionē: q̄ cognouit colorē nigrū sequi caliditatē z albū
frigiditatez: mō calitas magnificat: z frigiditas paruificat.
Uel fortasse q̄ putauit multitudinē christalline nō bñ irra
diari: sicut nec aqua multa: ad cuius nō bonā irraditionē se
quit obscuritas: z nigredo z q̄ opi. Hal. sit verior apparet
q̄ christallina eiusdē dēsitatis pōt eē magna z parua. Et cū
sit nāe aquee siue magna siue parua sit pōt sub quacūq̄ q̄nti
tate deuenire ad ꝓuenientē z debitā dēsitatē. Neq̄ fortasse
ēt oīs dēsitas facit ad maius lumē. Cū ēt notū sit q̄ maior
q̄ntitas spirituū igneoz̄ peruenit ad christallinā magnā q̄z
ad paruā: quare melius poterit magna illuminare albugi-
neū: z iō dñt quidā q̄ Auer. nō dixit verba Galie. esse opi-
nioni ꝓria: q̄ voluerit causas Hal. esse falsas: imo voluit q̄
sint vere: sz sic dixit: vt vlterius speculādo se subtiliet: z vo-
luit ēt q̄ paruitas christalline possit eē cā glaucedinis: z si
hoc ex verbis Hal. intelligeret non esse pol̄: tunc illud bñ
esse sue opinioni ꝓzium. Possumus ergo imaginari paru-
tatem christalline esse causam glaucedinis ꝓpio ꝓpio q̄nto cū
paruitate christalline: vt plurimū vī cōcurrere paruitas al-
buginei. Et ratio Aui. in verbis allegatis ex primo cātice.
nō dixit: solam q̄ntitatem christalline fore causam glaucedi-
nis sz dixit: si corpus glacialis z albuginei fuerit paruū ꝛc.
Et q̄uis Auer. in cōmento exponendo distinguit has cau-
sas abinuicē: intellexit tñ illas cū paruitate simul cōcurrere.
¶ Scōo possumus imaginari paruitatem christalline esse
causam glaucedinis si quis imaginaret oculum nō habere
lumen nisi ab extra: z a spū veniēte ad ipsum z de se christal
linaz nō habere lumen: sicut imaginati fuerūt Ay. z Aue.
Et vt persequeret opinio dicta Auer. z vt sic opinio Auer.
esset ꝓzia opinioni Hal. Glaucedo igitur prouenit a causis
dictis a Hal. in tegni. z ab Aui. 3^a tertij z ꝑcipue dixit. A.
si nō fuerit extūnata. s. vnea phibitio: vt q̄ sit multū nigra
z phibeat sua nigredine illustrationē albuginei repr̄esenta
ri in cornea. ¶ Et dixit Hal. in tegni q̄ nigri fiunt oculi pp
causas oppositas. Causat enim ex pte humoris christallini
triplr̄. s. aut sui puitate qua nō sufficit bñ irradiare albugi-
neū: aut sua positiōe in profundo qua nō bñ prouenit eius
irradiatio ad albugineū. Aut q̄ nō est bene splēdidus z ru
tilans: vnde non pōt bene illuminare albugineū. Et causat
ex pte humoris albuginei duplr̄. s. aut q̄ est amplior. i. mul
tus quē nō sufficit christallina bene illuminare: aut q̄ non
est purus: sed turbidus: quare non recipit irradiationem

ſufficientē ⁊ cōueniētē. Et Aui. tangēs easdē cās: dixit. ſi in humiditatibus. ſ. chriſtallina ⁊ albuginea fuerit ꝓturbatio ⁊ nō rutilātia. Et q aut glatialis fuerit paru⁹ ⁊ albugine⁹ plurim⁹ obtenebratio. i. nigredo fiet: ſicut eſt obtenebratio aque ꝓfunde: ⁊ q aut ſi fuerit glatialis ꝓfundus erit oculus niger. ¶ Notāt q ꝓturbatio i chriſtallina nō eſt p poſitionē alicuius impuritatis. Sed eſt p priuationē ſiue poti⁹ diminutionē ſplēdoris ⁊ rutilātie eius. Sed i albugineo cō turbatio eſt per poſitionē impuritatis ⁊ diminutionē puietatis ei⁹: vñ nō ꝑt illuminari: ſicut aer ꝓturbatus nō illuminat: ⁊ notāt q qñ albugine⁹ eſt plūm⁹ nō illumiat: ſicut nec aq̄ ꝓfunda q̄ appet obſcura nigra. Et dixit Hal. q ſi oēs ꝑdicte cāe cōcurrūt oculi erūt nigerrimi: ⁊ ſi aliq̄ ex eis fic: ⁊ aliq̄ nō erūt nigri magis ⁊ minus. ¶ Et dixit Hal. q color medius fit pp medias cās humoꝝ inter ꝑdictas ſiue medie ſint extremoꝝ coloꝝ cārū remiſſiōe: ſiue ipſarū ꝓtiarū adinuicē mixtiōe. Et Aui. dixit. q varietas. i. color medi⁹ puenit ex aggregatiōe cārū nigredinis: ⁊ cārū viriditatis: ⁊ cōponit ex eis res iter nigredinē ⁊ viriditatē: q̄ eſt varietas: q̄ ē color medius. Accidit aūt ipſarū aggregatio extremoꝝ remiſſiōe qñ vterq; hūor chriſtallin⁹ ⁊ albugine⁹ fuerit mediocris ſeu ōbite q̄ſtitatis puietatis ⁊ ſitus: ſic. n. adīuicē cōueniētib⁹ accidit color medi⁹: dixit. n. Aue. q mediocritas oīum ſignificat tēperātiā. Et accidit iterū ipſaꝝ aggregatio p ꝓtiarū cārū cōmixtionē: ſicut qñ aliq̄ ex cauſis ſubalbedinis ꝓueniūt i ꝓmixtiōe cū aliqb⁹ ex cauſis nigredinis: ſicut qñ ꝓponit multa q̄ſtitas chriſtallinē q̄ facit ad ſubalbedinē cū multa q̄ſtitate albuginei: q̄ facit ad nigredinē. Nā tūc ꝓuenit color mediꝰ: ⁊ ſic de alijs cōſimilibus cōpoſitiōibus.

De cauſis diuerſitatis colorū ex pte tunicarum.

¶ De coloꝝ⁹ aūt oculi ex pte tunicarū ſcire debes q ſola tunica vuea eſt illa cui⁹ cā diuerſitas i coloꝝ⁹ oculi ꝓuenit. Nā i ea ꝓio reperit⁹ ver⁹ color q eſt niger. 2°. q2 pōt ſuo colore irradiare albugineū quēadmodū itētionalr res viridis vel rubea vel citrina ipſimit i aere colorē ſuū. Et ꝑt facere: q2 īmediate attingit ipm albugineū: q̄ duo i nulla aliarū tunicarū reperiunt. Nā ſi aranea imediate attingat albugineū: ipa tñ nō eſt vo color colorata. Et ſi cōiūctiua ſit vero color colorata: ipa tñ nō īmediate attingit albuginē. ¶ Dixit itaq; Aui. cā i tunicis. i. cā coloratiōis oculi ex pte tunicarū eſt i vuea. Nā ſi fuerit nigra erit oculus ei⁹ niger. Et ſi fuerit viridis erit ocul⁹ ei⁹: ſilr viridis. i. ſubalbid⁹. ſup. ⁊ ſi fuerit media iter viridē ⁊ nigrū: ⁊ ocul⁹ erit medij coloris.

De cauſis viriditatis oculi.

¶ Et declarās q̄re vuea ſit dictoꝝ color dixit primo q ipa fit viridis a priuatiōe digōnis. ſ. diminutiua: q2 fit ſic a diminutiōe digōnis vt dixit Aue. coll. 3. 4°. q ſubalbedo fit pp paucitatē digōnis: ⁊ q2 paucitas digōnis eſt a frigore: ideo ſubaldebo ab hac cā prouenies ſignificat frigiditatē. Et q talis viriditas fiat a paucitate digōnis. Aui. Declarauit per exēplū i plāta. ipſa. n. in pncipio cū naſcit nō eſt tāte tinctu re. ſ. ei⁹. q̄ztū poſtea i ſua pfectiōe bēbit: imo ab illa tinctura declinat vſus albedinē: ⁊ deinde q2 i ꝓceſſu cū digōne. i. cuz digerit nutrimētū ipſi⁹ plāte ipa fit viridis. ſ. ea viriditate pfecta q̄z dz hēre ꝑm nāz ſuā. ¶ Cā aūt remiſſe viriditatis ſeu ſubaldebinis ex diminuta digōne eſt: q2 nō fit bona permixtio humidi cū ſicco. Cū igit plāte in ſua natiuitate ſint multe hūiditatis: hūiditas vic ēs ⁊ nō bñ pmixta ſicco facit eā declinare ad colorē aq̄ q eſt color alb⁹. Sz cū plāta p digōnē ꝓplet hūiditate ei⁹ diminuta ⁊ bñ mixta cuz ſicco: tūc ipa reddit obſcurior recedēs a calore albo aqueo: ⁊ pp hāc cām. ſ. cōſimilem ei q̄ dicta eſt de colore plāte i ꝑn⁹ ſue nativitatis ſunt oculi infantiū virides ⁊ varij: q2 vt ſupra patuit in infantib⁹ oñat hūiditas non bñ pmixta ſicco pp diminutā in eis adhuc pmixtionē. ¶ Aui. tñ i ſuo de aīalib⁹. dixit. ſolū q ſunt glauci: ⁊ nō dixit: ⁊ varij. Et iō qdā oñt: q illa lra: ⁊ varij. nō ſupfluit. Alij oñt q ly ⁊ varij. nō ſumit hic p colore medio: ſz ſolū p ſubalbido: ſicut ⁊ ly virides. Sz Aui. geminauit de eo vt daret itelligere q ſubalbedo q̄ ē extremus color oculi: nō eſt pūctualis: ſz bz latitudinē vt ſenſus manifeſtat: dixit ergo q fiūt virides cū plus bñt de ſubalbedine vſus verā albedinē. Et q fiūt varij cū min⁹ bñt de ſubalbedine ⁊ tēdūt plus vſus colorē mediū. Et Auic. reddēs cām viriditatis ex diminuta digōne: ⁊ i plātis ⁊ i oculis: ⁊ i oculis i fantiū: dixit q hec viriditas ſiue vt bz alia lra: ⁊ hec varietas ſumēdo varietatē: vt dcm ē: ꝓ ſubalbedie fit ꝑm bñditatē vltimā. i. multū exuberātē: q nō ꝑt i illis bñ pmiſceri cū ptib⁹ ſiccis tāgētib⁹ ⁊ ſic facit declinare colorē ad colorē aque ⁊ hec eſt vna cā viriditatis vuee. ſ. diminuta digeſtio.

¶ Alia cā eſt dixit. A. pp reſolōnē hūiditatis q̄ ſegit tinctura cū eſt digeſta valde. i. bñ vel ſupflue. Si. n. bñ ⁊ pfecte ſequit tinctura media vel medi⁹ color. Si vo ſupflue ſequit tinctura vltia. ſ. nigredo ſiue vltia tictura illi⁹ rei: ſegit ita q ipa tictura hu^tis digeſte reſolōnē: q2 hu^tas digeſta eſt ad q̄ ſegit tictura: vt dcm eſt: i ꝑ^a cā. Cū igit digeſta hūiditas reſoluit ⁊ remanēt ei⁹ ptes ſicciores accidit ſubalbedo: q2 per reſolōnē hu^tis ptes aeree meli⁹ ſubintrāt ⁊ rē ipaz illuſtrāt ⁊ faciūt appere albā: vt pz i cinere poſt carbonē. ¶ Et dictis dñt appet q hūiditas i re ꝑt ſe hře ſub triplici diſpōne vna ſub diſpōne cruditatis: vt in plātis nouellis: ⁊ tūc eſt cā ſubalbedinis i illa re: vt dcm ēi ꝑ^a cā. ¶ 2° mō i diſpōne digōnis q̄ digō ꝑt eē eq̄lis ⁊ tēperata: ⁊ tūc res reddit coloris medij q dr vari⁹. dixit. n. Aue. coll. 3. 4°. varietas fit a digōne ſiue a calore eq̄lit: ⁊ ꝑt digō eē excedens ex fortī calitate ⁊ tūc reddit coloris nigri. Cñ Aue. dixit. vbi. s. Nigredo fit pp exceſſuz decoctiōis: ⁊ iō nigredo ſignificat aduſtionem.

¶ 3°. mō ꝑt ſe hře hūiditas i re ſub diſpōne cōſumatiōis ⁊ reſolōnis. Et tūc res reddit alba: ſicut appet i plāta. Dixit Aui. q̄ cū reſoluit ei⁹ hūiditas īcipit albificari: vt ſegetes ⁊ frōdes arboꝝ q̄ cū exiccant albe fiūt. Que ſubalbedo dixit Aui. eſt a ſiccitate domināte p viā. ſ. ꝓſumptiōis hūiditatis ſiue illa ꝓſumptio fiat a cal'o reſoluēte ſiue a ſiccoꝝ ſumēte. Ad talē. n. exiccationē ſeqt pozoꝝ rei illi⁹ aptio ⁊ eoꝝ aptionē aeris ſubintratio: ⁊ ad aeris ſubintrationē rei illuſtratio: q̄z illuſtrationē ſeqt albedo. Et pz ꝑ i cinere ⁊ comuni gro cū cōburit. Et pp hāc cām i firmoꝝ oculi. ſ. ꝓſumptoꝝ ⁊ oculi ſenū varij ſunt. i. ſubalbidi ⁊ virides: put bz alia lra ⁊ ſic ēt itellexit. A. i ſuo de aīalib⁹: cū dixit: infirmi. ſ. i gbus eſt ſcā reſol'o ⁊ ꝓſumptio: vt i febriētib⁹ bñt oculos q̄ſi glacies: ⁊ ſilr ſenes: qm̄ i ſenib⁹ dixit ipſe: multiplicant hūiditates extranee ⁊ reſoluit hūiditas innata. Et ꝑ ꝑ dedit Aui. itelligi q ab hūiditate innata ⁊ nō ab extranea pueniat color. Et q2 hūiditas innata ē maxīe ꝓſumpta i ſenibus vltimis. Iō ipſoꝝ oculi multū fiūt glauci. ¶ Et dñt qdā q. A. voluit pōere duas cās glaucedinis ſenū: vna ē exiccatio hūditatis innate: ⁊ alia eſt multiplicatio hūiditatis crude in eis q̄rū vtraq; ē cā glaucedinis: vt patuit: q̄ tñ ābe dicte cāe nō repiunt i dictis infirmis: ſz ſolū altera earū. ¶ Dñt qdā q2 hūiditas extranea decrepitoꝝ ē m'ltū puia ad cataractā. iō glaucoſum i eis inde pueniēt Hal. vocauit ſuffuſionē. ſuffuſio ē cataracta. Et dñt: iſta ſubalbedo ex hūiditate ipa exnea eueniēs maxīe repñtat i pupilla pp hūiditatē ibi ſtātē ꝑ uiā ad cataractā. Sz ſubalbedo a ſiccitate maxīe repñtat i ptib⁹ coznee circa pupillā. ¶ 3ª cā viriditatis vuee dixit. A. q aut erit ille color. ſ. viriditas vuee eueniēs i creatiōe. Et nō ppea q ipe eueniat vuee cū nō prius fuerit. ſupficut viriditas eueniēs pp exiccationē hūiditatis. Et iſte color eueniēs in creatiōe qñq; fit pp claritatē hūiditatis ei⁹ creata eſt vuea. Et qñq; fit pp vnū duoꝝ. ſ. dictoꝝ nocumentoꝝ ex qb⁹ dcm ēi ꝑ dictis duab⁹ cauſis ꝓuenire viriditatē vuee. quoꝝ vnū erit exuberatio hūiditatis crude: vt i ꝑ^a cā. Et aliō erit dñiuz ſiccitatis: vt i 2ª cā: ⁊ vt declaret de q vno i ſoꝝ itelligeret dixit: qñ accit i ꝑn⁹ creatiōis. Sz talis eſt exuberantia humiditatis indigeſte ⁊ non dñium ſiccitatis.

¶ Ex dictis aūt i tribus dictis cauſis inuit⁹ diuiſio talis: viriditas vuee alia accit ex creatiōe: ⁊ ē duplex: vna pp

ritatē būiditatis ex q̄ creata est vnea. Et altera pp abundā/
tiaz būiditatis crude z alia accidit in tpe: z est ūlr duplex.
vna q̄ accidit pp abūdantiā humiditatis crude: z altera pp
dñiuz siccitatis in ifirmis z senib⁹. Et ponēs Aui. signū di
stinctiuū inter viriditatē z claritatē būiditatis z eā que est
ex abūdātia būiditatis crude. dixit scīt illud bōitate visus:
et malitia: q̄ ad claritatē būiditatis segtur visus bon⁹.
Et ad abūdātiā būiditatis malus vel nō ita bon⁹. ¶ Qui
dā aūt hoc sig^m dñt esse distinctiuū iter abūūantiā būidita/
tis crude z dñiuz siccitatis. Et dñt. q̄ ad abūdātiā būidita
tis crude segt visus bon⁹. Nō qdē absolute: neq; ēt respe/
ctu ad claritatē būiditatis: sed in re" ad visuz sequētē dñiū
siccitatis q̄ est visus malus. Et isto mō visus ifantis est bo
n⁹ z visus senis malus. Et qdā dñt hoc eē sig^m distictiuū i/
ter viriditatē ex būiditate ex creatiōe: z ex būiditate in tpe
nāscita. Naz habitā ex creatiōe segtur visus bon⁹ respectu
eī⁹ qui segtur būiditatē ex tpe. Et alij distinguūt p spm̄ in/
ter claritatē ex creatiōe z dñium siccitatis ex tpe: z alij inter
claritatē būiditatis ex vna pte: z abūdātiā būiditatī z dñiū
siccitatis ex alia pte. ¶ Et scias q̄ cū bonitas visus ex clari
tate būiditatis ex creatiōe, pueniēs ꝓponit: itelligit in cōpa
ratiōe ad alios oēs modos p̄dictos z nō absolute. naz hūs
oculū tpatū ex nāli dispōne vnee est melioris visus illo. Est
aūt nālis dispō vnee in colore vt sit nigra sicut supra dictuz
est. Et nō vt sit clara. ¶ Et ex dictis segt de viriditate vnee
dīlio talis. dixit Aui. q̄ viriditas alia est nālis z alia acci
dētalis: z vtraq; est duplex. Nā nālis est q̄ puenit a creatio
ne: est aut pp claritatē būiditatis: aut pp būiditatis crude
abūdantiā. Et accītalis est acqsita ex tpe: z est aut pp dñiuz
siccitatis: aut pp dñiuz būiditatis extranee: sicut in senib⁹ z
in⁹ cataracte. ¶ Et scias q̄ q̄zuis spēs visibilis recepta in
oculo appeat coloris oculi: si oculus eēt vero colore colora
tus: tñ spēs ipsa recepta in creatiōe opticoꝝ z i organo sen
sus cōis: q̄ sunt vero colore colorati: nō appet coloris eoz:
z cā pōt sumi ab Auer. in de sensu. vbi dixit. q̄ in re visibi
li sup qua fert verū iudiciuz repiunt tres gradus. vn⁹ rece
ptiū in medio. scōs in oculo. tertiꝰ in sensu cōi z imaginati/
uus: z hoc declauit in exēplo. Accipiat ingt vnū speculū añ
q̄s fit vnū obm: z ponat q̄ añ illud speculū sit aq̄. Et q̄ añ
aquā sit aliq̄ō specnlū. Et q̄ hō qdam sit ante speculū illud
2^m. mō sicut est q̄ obm exñs añ p̄mū speculū est obm visibi
le ipimens spēm tuā. Et p^m speculū est sicut ꝓportio medij
inter obz visibile z aquā: ita q̄ ab illo speculo ponit spēs in
aq̄ q̄ est min⁹ nālis. Et est aq̄ sicut ꝓportio hūoris aquosi. i.
christallini recipiētis spēm a medio sicut aq̄ recipit spēm a
p̄mo speculo. scōm autem speculū recipit speciem ab aqua
magis spūalē q̄z sit illa quā recipit aq̄ a p̄mo speculo: z ista
est ꝓportio sensus cōis ad oculū. postea est hō q̄ recipit spe
ciē a 2° speculo: z est sicut ꝓportio imaginatiue ad sensum
cōez. Et sicut remoto p̄mo obto nō remanet spēs nisi in ho
mine: sic remoto obto in oculo nō remanēt spēs nisi in ima
ginatiua z ipsa exñs in imaginatiua est maxie spūalis. z de/
clarauit Auer. ibi. q̄ magna spūalitas spēi est cā pp quā nō
pōt recipe colorē p̄m quē est in oculo p̄sentat in cruciatiōe
sensu cōi z imaginatiua. Qz aūt spēs sit mālis in medio.
ꝓbatur: q̄a si radij solares veniāt p arbores colore coloratos ap/
parebūt colorate spēs decise ab illis. Et hec est cā pp quaz
spes pōt imutare ꝺz colores reptos in medio. ¶ Empedo.
vt dixit Ar. 5° de gñone aialiū: z Plato vt recitat Albert⁹
magn⁹. in suo de aialib⁹. z Aui. 3ª tertij. z vltio sui de aia/
lib⁹. voluerunt q̄ subalbedo oculi pcederet a multitudine
ignis clarificātis oculū: z q̄ oculi nigredo fieret a paucita/
te ignis z multitudie aque que aq̄ cū dñans fuerit in oculo
nō valēs a pauco igne pre sui multitudie illustrari: obscura
tur z denigrat. i. nigra appet. Et ex dcā cā dixerūt Plato z
Empedo. q̄ cā q̄re oculus niger nō bñ videt in nocte: est qz
ꝺz q̄ nō iuuat ab exteriori lumine: sed ēt ei⁹ pauc⁹ ignis
illuminās q̄ est int⁹ obūbrat: z extinguit a tenebra exterio
ri. Et ēt cā q̄re oculus subalbidus est acuti visus i nocte est
pp multū ignē q̄ penetrat z illuminādo vincit tenebras no
ctis: imitās aūt Aui. hic hanc opionez Empedo. dixit. Si
esset varietas. i. subalbedo p̄mitiua. i. p̄ima z p̄ncipalis: vt
extimauit Empedo. i. eo mō quo extimās. Emped. posuit
q̄. s. dict⁹ est: tūc sequeret q̄ oculus viridis eēt lesus. i. infir
m⁹ z ipeditus. s. in visu. Et ista lesio. dixit Aui. esset pp suū
defectū ab aqueitate: que est istr̄m visus: q̄ ex quo in eo ꝺz
Empedocle dñatur ignis: ergo aq̄ in eo est diminuta. Sed
hūiditas aquea est instr̄m visus vt supra patuit. qō instr̄m
visus est aqueū a p̄dominio. Un̄ Auic. vltimo sui de aiali/
bus ait. Si esset eschel sicut putauit Empedocles esset ocu
lus glaucus infirm⁹ z ipedit⁹: quoniā amisisset aquaz que
est p̄ncipiū visus: z sic non haberet ignis subiectuz in quo
posset diffundi. Sz dixit Aui. hoc ꝓbs ē falsū. s. q̄ oculus
viridis sit ipedit⁹ in visu: qm̄ qdaz oculi nigri minorant⁹ a
viridib⁹ in visu. Nō eniz sunt eque boni illis ita q̄ qdā vi
rides sunt melioris visus q̄z q̄ daz nigri. Et hoc erit cū virī
ditas nō est pp nocu^m in ipsis. s. dcm̄ supra ex tpe aduenire:
siue pp dñiuz hūiditatis extranee seu dñiuz siccitatis. Sup
ple ergo si hūiditas nō est pp dictū nocu^m: ꝺz est a natiuita/
te pp claritatē humiditatis: aut abundātiā ei⁹: qm̄ ipsa po/
nit oculū melioris visus q̄busdā nigris. Vi aūt oculi nigri
nō sic boni visus: sicut p̄dicti virides sunt duplices: sicut ni
gri pp ꝓturbationē hūiditatis albuginei: p cui⁹ ꝓturbatio
nez spēs visibiles ꝓhibent distincte penetrare ad christalli
nā z clare z lucide. Cū ꝓturbatio siue obtenebratio ꝓria sit
quietati p quā quietatē spēs distincte z lucide penetrantes
repñtant christalline: z assignās hāc cāz Aui. dixit. Cā est:
qm̄ nigredo que ē cā albuginei. s. ꝓturbati ꝓhibet penetra
tionē formaꝝ colorū cuz declaratiōe. i. lucide z clare. alīs cū
determinatiōe. i. distincte z determinate: ꝓpterea q̄ ꝓria est
quietati. s. ꝓturbatio z obscuratio z illō. i. hec nigredo est
ꝓpter ꝓturbationē hūiditatis. s. predicte. Alij aūt oculi ni
gri nō bene vidētes vt virides sunt qui sunt nigri pp multi
tudinē albuginei. Nā multitudo albuginei ꝓhibet bonaz
penetrationē spūs visibilis vsus exteriora vñ non fit bona
exceptio spēz. Et assignās hāc cām Aui. dixit. z sīr. s. sūt
oculi nigri minoris visus viridibus si fuerit cā nigredinis
pp multitudinē hūiditatis. s. albuginei. Naz si multitudo
albuginei esset nō rfideret motui palpitatiōis z egressiōi. s.
spūs visibilis ad anteriora: cui⁹ qdez egressiōis mot⁹ palpi
tatiōis est signū: homo. n. nāliter palpitat. i. palpebras mo
uet claudēdo z apiendo pp ꝓseruationē dicti spūs in ante/
rioꝝ⁹: p talez. n. motū spūs visibilis ꝓhibetur a resolone
z disgregatiōe. Jōq; tenētes palpebras multū apertas po/
stea palpitāt. Et dixit Auic. q̄ penetrationis dicti spūs ad
anteriora ꝓhibitio nō est ex eis: de qb⁹ nō sit curādū. q̄si di/
xerit. nō est paru⁹ defect⁹: imo magn⁹ de quo est curādum:
qm̄ ꝓhibet oculos taliter exñtes nigros a bona visiōe. Et
hec est. s. multitudo albuginei vna de causis ꝓpter q̄s qdā
cuz p̄mo ituētur rez nō discernūt illaz vel non bene. Et po/
stea cū figunt ituitū bene discernūt eā. Nā cā est: q̄ spīrit⁹
visibilis differt penetrare per multitudinē albuginei eoz
ad anteriora ad recipiēdū spēm illi⁹: q̄zuis huic passioni as
signari possint cāe alie ex parte spūs. ¶ Dicūt qdā. q̄ non
solū oculus viridis p̄dict⁹ est melioꝝ in visu p̄dictis oculis
nigris ꝺz etiā plurib⁹ alijs oculis nigris: vñ melior est ocu/
lo nigro ꝓpter paucitatē spūs visibilis luminosi: vel pp ip/
sius spūs obscuritatē z turbationē: z etiam oculo nigro pp
paucitatē z pfundationē christalline ipediētis debitā irra
diationē albuginei. Sz oculus viridis pp ipedimētū albu
ginei q̄ō est ei⁹ puitas cōparat⁹ ad oculū nigrū ipeditu: de
quo dcm̄ est: sic se hz q̄ talis oculus viridis videt in die pe
ius illo nigro: sed in nocte melī⁹. Et ecōuerso oculus niger
ipeditus modis p̄dictis videt illo viridi melī⁹ in die z pei⁹

in nocte. Unde dixit Aui. q si oculus fuerit viridis ꝓpter paruitatē hūoris albuginei erit magis videns in nocte ⁊ in tenebris q̄z in die: ⁊ multo lumine. Et hoc ꝓp illud qō accidit de lumine mäe pue. i. de lumine de motu mäe pue. i. in mä pua. Et ipedit. ſ. talis mot⁹ eā. ſ. quaz humiditatē albugineā: vel eū, ſ. oculuz a decłone. i. clara receptiōe: ⁊ ꝑ hūs a viſione clara: hui⁹. n. luminis motu deficit. i. deficere facit a decłone rerū: ſicut deficit. ſ. viſus poſt lumē a decłone ei⁹ qō eſt in tenebris. ſ. locis obſcuris. ¶ Notat Sent. q in dicto oculo viridi ꝓſiderand duo mot⁹: vnus eſt mot⁹ magn⁹ q fit in mä eius albuginei a lumie magno ⁊ claritate diei ſuperāte ⁊ nimis illuſtrāte illuz paucū albugineū. Ali⁹ mot⁹ eſt paru⁹: ⁊ iſte eſt duplex: vn⁹ eſt mot⁹ factus a reb⁹ viſibilibus ſibi ꝓportionatis: que res in eo paruū cauſant motuz ⁊ paruā ipreſſionez faciunt reſpectu magni mot⁹ ⁊ magne ipreſſionis facte a magno lumie. Ali⁹ motus paru⁹ eſt non ver⁹ mot⁹: ſed eſt mot⁹ ipropꝛie ſumpt⁹. Et eſt potētia ſiue facultas ipſi⁹ oculi in videdo. Cū igitur magn⁹ mot⁹ tollat minorē ſiue ipediat cōtingit ob hoc q in hoc oculo viridi vehemēter moto a lumine exteriori tollit mot⁹ paru⁹ tam ille q ipꝛimitur a viſibilib⁹ q̄z ille q ineſt ei ſm facultatē videdi. Et q maior mot⁹ tollat minorē Auicē. declarauit in exēplo: qō eſt qz videm⁹ q ſi aliqui ſteterint in forti ⁊ magno lumie: ⁊ tranſferant ad loca nebuloſa ⁊ obſcura q in ꝓncipio nihil vident: ⁊ hoc ꝓp magnū motū factuz in oculo a magno lumine. que ēt ita ipreſſit q ſtantes in obſcuro que ſunt debilis mot⁹ nō ꝑñt ipꝛimere aliqd. Et iō q intrāt ſubito cameras obſcuras nihil videt niſi ꝓus quieſcat motus factus in oculo a lumine exteriori. Et iō etiā in ſpeculis multū radioſis nō fit repſentatio. ¶ Aliud exemplū ad oñendū q magn⁹ motus tollat minorē eſt q ſi ponis lapidez in circulo ⁊ voluis ſubito circulū lapis nō cadit: ⁊ hoc qz magnus motus circuli tollit paruū motū lapidis: ⁊ non pmittit q lapis faciat ſuum motum.

¶ Ex dictis pz qūo oculus viridis ꝓdictus meli⁹ videt in obſcuro ⁊ cū notelcit paruo exñte lumine: qz paruū lumen in paruo albugineo nō facit motū magnū: ſed ꝓuenientē ⁊ ꝓportionatū: cuz quo viſibilia ꝑñt ipꝛimere ⁊ poſſunt recipi ⁊ declarari. ¶ Et dixit Auic. q oculus niger cā humiditatis albuginei. ſ. mlte vel ꝓturbate in nocte minor eſt. ſup. ⁊ maior in die ⁊ in lumine. Et reddēs cām dixit. ꝓpterea q illud. ſ. viſus vel oculus ad videndū idiget palpitatione. i. palpebꝛaꝝ motu: qz vt dcm̄ eſt: eſt ſignū mot⁹ ſpūs ad exteriora. Et idiget motiōe mäe. ſ. albuginee ad exteriora. ſ. verſus pupillā ſimul cū ſpū viſibili. modo talis mot⁹ nō pōt in eo fieri niſi a forti motore. ſ. magno lumine: qm̄ eius mā eſt multa: ⁊ mā plima eſt grauior q̄z pauca: ⁊ p ꝑñs difficilius mouef. Sed in nocte. i. in puo lumine nō eſt motor fortis: ⁊ ideo talis oculus male videt in loco pauci luminis. Sed in die ⁊ loco luminoſo eſt lumē potens mouere ⁊ ſpūz ⁊ albugineū: ⁊ ideo in die meli⁹ videt oculus etiā niger ꝓpter conturbationē albuginei: conſimiliter meli⁹ videt in die ⁊ peius in nocte. Eget enim forti illuſtratione vt clare videat ſicut nebula idiget forti lumine ad hoc vt clareſcat: ſed. A. hunc non tetigit tanq̄z notum.

¶ Dixit Sent. q oculus glaucus ꝓpter ſiccitatē albuginei: ſicut in infirmis ⁊ ſenib⁹ fit in cōparatiōe ad oculū nigrum ꝓpter dcās cās: ſicut eſt oculus glauc⁹ ꝓpter paucitatē albuginei. ſ. q in die male videat: qm̄ talis ſiccitas cōiungit ſibi paucitatē albuginei ⁊ ſpūuz: vñ videm⁹ conualeſcētes glaucos nō poſſe bene ſuſtinere diurnū lumen: oculus autē glauc⁹ ꝓp multiplicationē hūiditatis accñtalis: ſicut eſt in diſpōne ꝓuia ad cataractaz eſt oīno peioris viſus q̄z oculus niger. ¶ Dixerūt qdā. de opione Platonis ⁊ Empedoclis ſupꝛa poſita q ſi per ignez itellexerūt elementū igneu z aque ꝫrium ſic opinio eoꝝ eſt falſa: vt ſupꝛa reꝓbata eſt. Sed ſi per ignē intellexerūt ſpūm viſiuū: qui vt ſupꝛa eſt de natura ignis nō edacis aut peremptiui: ſic pōt verificari q aliqua glaucedo ſit per dñium ignis. i. ꝓpter dñium ſpūs viſiui clarificātē: ⁊ talis oculus eſt boni viſus. Et q aliqui nigredo ſit ꝓp ipſius ſpūs paucitatē: vnde oculus dicit obſcur⁹: ⁊ talis oculus eſt mali viſus. Hec enim ſūt ꝓbata eſt ab Ariſt. 14ª. ꝓbleumatū. 14. ꝓbleumate. querens cām ꝓp quā habitātes in regionib⁹ calidis ſūt magꝝoculoꝝ ⁊ habitātes in frigidis glaucoꝝ. Riſdem dixit. q oculi ſunt glauci ꝓpter ſupabundātiaz calidi. i. ſpūs exñtis int⁹ in oculo. Et nigri ſunt ꝓpter abſentiā hui⁹ calidi. Modo in habitātib⁹ regiones frīdas calidū. i. ſpūs ꝓhibetur euapoꝛare ꝓpter friduz qō exteri⁹ circūſtāte ⁊ ꝓtento ſpū interi⁹ illuſtrāte oculi fiunt glauci: ⁊ econtrario calidis regionib⁹ euapoꝛat extra cal'm. i. ſpūs nō ente extrius ꝓhibente: quare humidū remanēs male illuſtrat: unde reddunt oculi nigri. ¶ Dicūt. de intentiōe Ariſto. 5° de generatiōe aīalium. color niger ꝓ viſione eſt melioꝛ glauco: oculus niger ꝑficitur ad opōnem viſionis de die: glaucus autem etiā ꝑficitur lz de ſero aliqualr magis ꝑficiat. Nec obſtat qō dicunt quidā glaucū habere duas cās facientes ad bonitatē viſionis. ſ. multā illuminationē chriſtallinez: debitaz receptionē ſpērum ꝓp claritatē albuginei ꝑ quē tranſeunt ad chriſtallinā: qz lz illuminatio debita ꝑficiat viſionez. ſuperflua tñ impedit ⁊ ſperficit vt voluit Auerroꝛ. 2° aīa. cōmēto. 73. ⁊ nō ſolum ſuperfluū lumen intrinſecū ſed ēt extrinſecū: vt pz in ambulālib⁹ ad radios ſolis q deterg vident. ⁊ ſil'r nec ſpēs debite recipiſ nec debite conſeruantur in re nimiū trāſlucēte: quapꝛopter cuz glaucedo cauſat ꝓpter paruitatē albuginei: ⁊ eius nimiā trāſlucentiā tūc maxima eſt malitia ⁊ iperfectio ad viſionez: qz tunc lumen extrinſecū faciliter penetrat vſq̄ ad chriſtallinā: ⁊ obtūdit lumen eius quapꝛopter in medio exñte lumine magno nō vident: de ſero tñ remiſſo lumine extrinſeco vident. ¶ Dixit Auic. niger oculus ꝓp tunicā vueā tñ aggregat. i. ꝛobuſtum viſum fortiter. Eſt. n. boni viſus ⁊ pdurātis. Nec ſic nocetur a lumine extrinſeco: ⁊ intellexit de oculo nigro ad quez concurrit ſola nigredo vuee abſq̄ alijs cauſis nigredinis. ¶ Notant multi q oculus q eſt coloꝛis mediꝰ eſt melioꝛ ꝙ viſu qui oñdit ſm Auer. vt ſupꝛa cōp'onez equalē ⁊ tēperatā: ⁊ fit ex mediocri q̄ztitate hūoꝝ que optima eſt ad viſuz. Nō egens multo lumine vt illuſtrek nec pauco vt non diſgregek ⁊ conturbek: ſicut parua q̄ztitas albuginei. Dixit eni Ariſt. 5° de gñatione aīaliū: mediū multi ⁊ pauci humidi optim⁹ viſus. Neq̄. n. pauc⁹ exñs ꝓp turbari ipedit motum colo. Neq̄ ꝓpter multitudinē exhibet difficultatem mot⁹. Et ꝙſimiliter dōm ⁊ dicunt de mediocritate aliarum cāruz oīum ꝑter eā que eſt ex pte ſpūs viſiui. Mediocritas eniz in hac cā nō eſt melioꝛ: imo extremū multitudis eſt melioꝛ: ⁊ iō oculus glauc⁹ ꝓp multitudinez ſpūs luminoſi clari eſt melioꝛis viſus. Dixit. n. Auic. multiplicatio ſpūs eſt melioꝛ res ⁊ magis iuuatiua ad viſuz. Cōſiderāt tñ q lz ita ſit de coloꝛe medio ⁊ de dicto extremo: vt dcm̄ eſt: q ſunt melioꝛes ꝓ viſu. Nihilomin⁹ tñ nō ſimpl'r: ſed ſm qd qdā oculus extrem⁹ pōt eſſe melioꝛ. vbi gr̄a. Oculus niger fortius plus pduraret in viſione in forti lumine q̄z oculus tēperatus in quātitate albuginei. Alia etiā q̄zplura notabunt grata dei: de coloꝛib⁹ oculoꝝ infra cap'o de haliar. ⁊ de nocticolopa. ¶ Quā aūt cōp'onem ſignificet coloꝛ niger nō pōt os abſolute determinare: ſed talez ſignificat qualē indicat eſſe cā a qua illa nigredo ꝓcedit: ⁊ conſimiliter etiā alij coloꝛes cum aūt Auer. 4° coll'z. dixit coloꝛez nigrū ſignificare calliditatem ⁊ aduſtionē: itellexit de calitate accñtali: ⁊ ſil'r ꝙ ſus haly. vt patet in ethiopibus.

Cura viriditatis oculoꝝ poſita ab auctoꝛib⁹ ꝓpie ꝑtinet ad tractatū de decoꝛiatiōe: qz nihil aliud in eorum cura intendiſ niſi reddere oculū glaucū coloꝛatuz. ¶ B aūt cap'o iciditer poſita eſt: ſicut ēt ⁊ ſupꝛapoſita eſt de

oratio albuginis oculoꝝ:in medicinis tñ que hic ponunt ab eis reperit virt⁹ que pōt esse curatiua cāe:sicut ꝓfortatio ꝙhibitio exalationis ſpūs ꝛ resolōnis humoꝝ ꝛ desicca cionis tunicaꝝ ꝛ files his. ¶Et Aui.posuit ad hec ꝑles me dicinas.ꝑma est expta.Et est colliriuz ex bengi.i.iusgamo. Decoquit in aq̄ donec fiat sicut mel.Siccū.n.est magis sti ptū ꝛ magis tingēs:ꝛ ponit hoc 2° ꝓtinentis.in sermone de pupille collirijs.vbi dr q ꝑmo dz per horā instillari iuc cas corticum granatoꝝ dulciū.Et est exptuz ab Azarauio cap⁹ de coloꝛib⁹ oculoꝝ. ¶Scōa medicina est vt sumant pinmonij saphani.i.de illa ꝓta.z.iij.margaritaꝝ muſci cā phoꝛe.aā.oauich.i.fumi lāpadis olei oliuaꝝ tritaꝝ.aā.z.i. gregent oia terendo. ¶Z^a est vt ponit 2° ꝓtinentis.croci ꝛ oleū ei⁹.dixit.n.Diasc.qdā dixerūt q oleū croci denigrat pupillā.Et croc⁹ etiā in aqua duct⁹ ꝛ collirizat⁹ vapor glaucedini. ¶4ª est succus solatri collirizat⁹.ꝛ alia est ſupta ex auellanis cōbustis. ¶Dixit Auic.aduraſ auellas ꝛ milceaſ cuz oleo ꝛ inungatur vertex infantis viridis. ¶Dixit.n.Raſ.ꝛ.ꝓti.auellane cōbuste ꝛ mixte cuz oleo ꝛ inūcte in ꝛesuc pueri hñtis oculos blauos iuuant.Et h̄ ē ſatis mirabile q inūctio illic fcā denigrat oculos.Alij aūt dr cāt teste auellanaꝝ trite ꝛ ipastate cū aq̄ ꝛ collirizate cū liri oculos blauos.Et alij dñt.abluaſ caput infantis denigrāt mio facto cū cinere auellanaꝝ.Et capite terſo ex oleo inunguat ꝑmixtio cum cinere auellanaꝝ aduſtaꝝ vel corticum earum. ¶Dixit Hal.meimir.ſuccus ſolatri inſtillat⁹ oculis denigrat pupillaz.Et in conualeſcētibus factis glaucis valet puluis croci.Et quando dealbātur oculi ex humiditate deſtura ad oculos valet ſuccus roris marini cum melle immiſſus:ꝛ cinamomum remouet ꝛ resoluit illam humiditatem lacticam.

¶De debilitate viſus. Cap̄.xxix.

¶Dias q operatio viſiua ledit:ſicut ꝛ alie opatiões aut ablate:ꝛ vocatur ceci tas aut diminutiue:ꝛ vocaſ debilitas viſus:ꝛ q̄q̄ dr obtenebratio oculoꝝ:aut corrupte:ꝛ vocaſ nocu^m viſus.Et Auic.in hoc ca⁹ determinauit de diminutiõe ꝛ corruptiõe viſus ſil. ¶Uerū debilitas viſus aliq̄ ꝓuenit a cā occulta:vel non multū manifeſta:ꝛ apparēte in oculis:ſicut in his ꝓtingit: q̄ñ bene vidētes:q̄ñ ipſoꝝ inſpiciunt oculi non appet in eis aliq̄ notabile ipedimentū ꝓpter quod nō bene videre debēt.Et tñ nō est abſq̄ cā nec̄ abſq̄ aliqua egritudinuz debilitantiū virtutē viſiuā:puenit ēt aliq̄ debilitas viſus a cāmanifeſta que appet bene iſpiciētib⁹:de qua⁹ curatio nec̄ quis ſit determinatū in ꝓpriis earuz capl̄is:ꝛ poſſit abs curatio hīi:q̄uis ipſa egritudo nō ſic manifeſte appeat ſenſui:nihilomin⁹ auctores in leſionib⁹ oculoꝝ:ſicut alioꝝ multoꝝ mēbroꝝ fecerūt de hac debilitate a nō multū manifeſta cā ſequente capl̄m ſpāle.Et hoc ad maiorē ꝛ clariorez doctrinā:ꝛ vt addāt ſiue cōpleāt ſiue ꝑtermiſſa fuerint. Et ad hoc dixit Hal.5.de ſimplici medicina.ca.penultimo. de ſunt medicine que noiant medicine acuendi viſum.Et ſunt que rectificāt eſſe oculoꝝ q̄ñ nō est in eis egritudo manifeſta ſenſui ꝛ eoꝝ opatio est mala:ꝛ est debilitas viſus accidens viſiue vtutis:ꝛ est actio diminuta.Cum viſiua potē tia non tā bene clare cōprehēdit res vt dz.Nec̄ in diſtātia ꝓuenient:ꝛ ſilr corruptio viſus est accñs.ſ.actio corrupta. Cum oculus iudicat oīm aliter q̄ſ ſit:vt cū vnaz rē iudicat duas vel plures aut cum rē iudicat alteri⁹ coloris q̄ſ ſit:vel iudicat rez eē alteri⁹ figure q̄ſ ſit:vel in loco in quo non est. ¶Et debilitas qdē viſus alia est nālis:non qdem:qz ſit de intentiõe nāe.Sed qz ex ꝓncipijs nālibus contingit.Et est duplex,vna ex ꝓncipijs gñatiõis:ꝛ alia ex etate vt in ſenio. Alia est accidētalis ſic dicta:qz ex ꝓncipijs nālibus nō adueniſed ex cauſis accñtaliter ſupuenientib⁹:ꝛ tā nālis q̄ accidentalis accidit ꝑpter defectū in altero vel plurib⁹ eorum que dicta ſunt requiri ad viſionē debitā.ſ.in ꝑmo tractatu huius.cap̄lo de virtute viſiua.Et ſm q̄ſtitatē peccati erit quantitas leſionis.

Et cauſa qdem debilitatis nālis viſus ex ꝓncipijs ꝓuenientis gñonis.Aut est error iformatiue vtutis.Aut paucitas vel ſupabundātia māe. ¶Et cā debilitatis viſus nālis ex etate:ſicut in decrepitis est diminutio calidi nālis:ꝛ ſpūs ꝛ hūiditatis radicalis ī toto corpe:ꝛ in ipſis oculis:q̄uis in eis accidat debilitas viſus:ēt ex alijs cauſis que ſequunt ad indigōnem in eis multiplicatis humiditatibus crudis ꝛ vapoꝛū multitudine:qbus humores oculi ꝛ ſpiritus viſibiles perturbant ꝛ igroſſant.Et quāto cū ſenio plus ꝓceditur tāto ꝑdicte cāe magis augent:ꝛ sic ꝓtinue debilitas viſus augendo,ꝓcedit vſq̄ ad finē vite.

¶Cāe aūt accñtales:alie ſunt intrinſece alie extrinſece.Et intrinſece ſunt aut añtes aut ꝙiuncte.Et añtes aut ſūt cāe debilitatis viſus p viaz cōitatis:aut p viam ꝑprietatis oculi:ꝛ que ſunt per viā cōitatis.aut ſunt ex corpe toto:aut ex mēbro vno aliquo vel aliqbus.Et de cauſis ex ꝑte toti⁹.dixit Aui.debilitaē viſus ꝛ ei⁹ nocu^m efficit aut cōplo cōis toti⁹ corporis que.ſ.cōplo aut est humoroſa aut est ſine mā. Aut est vapor eleuat⁹.ſ.ex corpe toto ꝛ ſtomaco ꝑprie.Et dixit ſic:qz q̄ſuis eleuet ex corpe toto:maxime tñ ex magnā quātitatē ei⁹ est ex ſtō.Cū ſit ſtōus in corpe:ſicut ſupfluitatuz lacuna:ꝛ mala cōplo toti⁹ cōicans oculis.Dixit Auic. aut est frigus.i.mala cōplo frida hūs māmaut nō hūs materiā:aut est dñiuz calitatis mālis vel nō mālis.Aut est ꝑp dñium ſiccitatis hūoroſe.i.cū mā vel nō humoroſe. ¶De mala aūt cōplone hūida Aui.nō exꝑſſit:aut qz dederit illā itelligi ex alijs quas exꝑſſerat ꝛ ꝑprie mālibus.Cū humiditas cplonalis pura exñs in corpe nō ſit bene reparabilis potens per cōitatem cāre debilitatē viſus.Et fortaſſe malā cōplonem humidā mālem dedit intelligi per id qō dixit vapor eleuatus.vapor enim ꝓueniens ad cerebrū est de nā humiditatis aquee:ꝛ in ipſam conuertit.

¶De cauſis aūt ex ꝑte cōitatis mēbroꝝ.Aui.tetigit cōitatē cerebri.Et dixit.q debilitas ꝛ nocumētū viſus est ſequens cām in cerebro ipſo ex aliqua egritudinū cerebri notarū:q̄ cā ſiue que egritudo est in ſuba cerebri:ꝛ hoc aut in ꝑte anteriore tota.ſ.quo ad ſubam cerebri aut pāniculis:ſicut ꝑcuſſio cōpreſſiua accñs ei.ſ.p cuius cōpreſſionē cōprimunt pānic̄li ꝛ cerebrū:ꝛ coartant inde nerui optici:q̄re nō trāſit virt⁹ viſiua ſicut dz:q̄re non videt oculus ſicut dz. Aut est dixit Auic.in ꝑte añteriore ei⁹.ſ.cerebri non tota:ſz in ꝑte eius.ſ.in vētriculo eius:ꝛ plm hui⁹ cāe est humiditas dominās:aut est ſiccitas accñs ſucceſſiõe egritudinū ꝛ motuū ſupfluoꝝ corporeoꝝ ꝛ aialiuz:ꝛ cōonū ſupfluaꝝ ꝑpter q̄s offendit virt⁹ ꝛ resoluit mā.i.humiditas ipſi⁹ ventriculi. Supple.aut est ꝑp egritudies in reliqs ptib⁹ cerebri:q̄uis ipſe vtplm cōicent oculis mediāte añteriore vētriculo. ¶De cōicatione aūt ſtomachi.Auic.nō exꝑſſit vltra id qō dixit. ꝛ ꝑprie ex ſtomacho:ipſe eniz pōt cōmunicare oculis per ſe ꝛ etiā mediāte cerebro.Sunt etiā alia mēbra plura que mediāte cerebro poſſunt cōmunicare:ſicut epar:ſplen:pulmo matrix ꝛ hmōi:quedā ēt mēbra capitis poſſunt oculis cōicare:maxime aures nares ꝛ partes oris.

¶De cauſis aūt per viā ꝓprietatis oculoꝝ:q̄ruz quedā est ſe tenēs:vt cā añs:ꝛ q̄daz vt cā est ꝙiuncta.dixit Auic.aut fit debilitas ꝛ nocumētū viſus ꝑp rez appropriatā ipſi.ſ.oculo ſpūi ſz viſibili ꝛ mēbris que ſequunt ipm.ſ.oculū extra ipm.ſ.ſpūm q̄ſtū ad viſionē faciendū mēbrū.ſ.neruis optic̄is hūoꝛib⁹ oculi ꝛ tunicis ei⁹. ¶Et ex ꝑte qdem ſpūs tripliciter pōt ꝓtingere:ſicut trib⁹ modis ſpūs ꝑt idiſponi ad viſionē.Uno modo ex ꝑte ſue quātitatis in qua aut ſupfluit aut diminuit.Uñ ſciendū est q ad bonitatē viſus regritur certa quatitas ſpūs latitudinē hñs in plus ꝛ min⁹ ītra quā latitudinē quāto ſpūs amplior fuerit tāto meli⁹ ad viſionē

erit. Et ꝟ̄ est qꝺ̄ Aui. itellexit. cū dixit ꝙ multiplicatio ſpi/
rit⁹ ẽ res melioꝛ ⁊ magis iuuatiua. Si vo a p̄dicta latitudi
ne ſpūs aut excedēs aut diminut⁹ fuerit nō erit ōbite diſpo
ſitus ad viſionē excedēs qꝺ̄: qꝛ nō ꝑt debite recipi ⁊ diſtri/
bui in oculis: vñ viſus ipedit: ſicut pꝫ in ſūme repletis: in
qb⁹ ſufficiēter ſpūs gñantur q̄ hñt viſuꝫ ipeditū: pꝓportio/
natur. n. ſpūs mēbꝛis vt ꝓtentū ab eis: vñ oꝫ eſſe ꝓportiōa/
tuꝫ ꝓtinenti: ſic. n. eſt de q̄ſtitate ſpūs viſibilis: ſicut de q̄ſti/
tate ſpūs alioꝝ membꝛoꝝ. Sꝫ alioꝝ ſpūs oꝫ eē equalis nō
ſoluꝫ in q̄litate: ſed etiā in q̄ſtitate: pp̄ qꝺ̄ colliꝫ. 1° Auer. di/
xit in exēplo. epar nō eſt ſufficiēs ad faciendū ꝑ ſe ſuaꝫ opa/
tionē niſi per calorē ſiue ſpūm tranſmiſſuꝫ ei a corde tēpera
tū in quātitate ⁊ qualitate. Raro tñ reperit excellus ſpūs:
⁊ maxie in ſpū aīali exīte ſubtilioꝛi ⁊ reſolubilioꝛi alijs ꝑ/
ꝓterea dixit Aui. 4ª ꝑticula. ſui de nālib⁹. Si ſpūs eēt mul
tus vehemētioꝛ eēt virtus ei⁹: augmētū. n. ei⁹ in q̄ſtitate ꝑ/
ſtat additamētū vtuti in fortitudie. Et exinde eſt ꝙ multi/
tudiné ſuaꝫ ducat cū eſt abūdans: ⁊ maxie in origine diffu
ſio ei⁹ ad mēbꝛiꝫ fit abūdantioꝛ. Et ꝓpterea dixit Auic. 2ª
p̄mi. cap'o de pulſu cōp'onali. Nō extimes ꝙ caloꝛ inatus
ſ. ſpūs ſi fuerit fortis q̄ſtūcūq; ſit minuat ex vtute: imo exin
de ꝓuenit in ſubſtātia ſpūs fortitudo ⁊ in alia audacia. Di/
minut⁹ vo ſpūs ad viſionē nō bene ſufficit. Alio modo pōt
ſpūs idiſponi ad viſionem rōne ſue ſubſtātie ſiue modi ſue
ſubſtātie: Et hoc aut qꝛ fit nimis ſubtilis: aut qꝛ ſit nimis
groſſus vltra contemperatum.

¶ Subtilitatis aūt ſpūs Auic. aſſignauit tres cās: de quaꝝ
p̄ma dixit. ꝙ pl'm accidit ex ſiccitate nō referēdo hoc qꝺ̄ di
xit. ſiccitatē ad mām ex qua fiunt ſpūs: qꝛ vt ſic nō hꝫ̄et veri
tateꝫ. Cū aliqñ ſpūs facti ex mā ſicciꝰ ſint groſſi: vt cū fiūt
ex ſāguine melico: melicoꝝ. n. ſpūs groſſi ſunt. Sed referē
do ſiccitatē ad cās ip̄imentes ſiccas ſiue deſiccātes agentes
in ſpm̄ que in ip̄m agendo ſubtiliāt altero trium modoꝝ.
Uno vapoꝛes humidos ſpūi mixtos ip̄mq; humectātes ⁊
ingroſſantes reſoluēdo: ſicut aer vapoꝛib⁹ plenus groſſus
exīs reſolutis illis ſubtiliaꝛ: que ſiccitas ſiue cā exiccās re
ſoluēdo vapoꝛes: ſi nō vltra ꝓceſſerit vtilis eēt ⁊ cōueniēs.
Si aūt vltra exiccādo ꝓceſſerit ſubam ſpūs ſubtiliat ⁊ ra/
refacit ⁊ reſolꝰoni parat ⁊ debilitat. Et ſic nociua eēt ⁊ incō
ueniēs. 2° qñ vapoꝛes aſcendētes declinare facit ad naturā
igneā: q̄ mixti ſpiritib⁹ ipſos ſubtiliāt: vel ēt ipſos ſpūs de/
ducēdo in igneā nām: ⁊ ſic in maioꝛē ſue ſubſtantie ſubtili
tatē: maxie cuꝫ ad hoc ſpūs de ſe ꝓmpt⁹ ſit: cū ſit de natura
ignis. 3° ꝓhibendo alia coꝛpa ſpūi miſceri parata ab ipſoꝝ
mixtiōe. Siccitas. n. ad mixtionē idiſponit res ſiue ergo ſic/
citas ſit ſola ſiue cū calitate ꝓiuncta. Siue etiaꝫ ipſa calitas
ſola exiccet: ſiccitas vtpl'm cā eſt ſubtilitatis ſpūs. ¶ De ſe/
cūda cā ſubtilitatꝭ ſpūs. dixit Aui. q̄ſq; accidit ex vehemē/
tia ſepationis. i. rarefactiōis ⁊ diſgregatiōis ſube ſpūs acci
dētis cuꝫ ſol inſpicitur ⁊ reſplendētia ei ſilla. Oia. n. multū
lucida ſunt cā diſgregatiōis ſpūs: ſicut ſpecula reflectētia ra
dios. Nix ⁊ alia multe albedinis aut multe citrinitatis. Et
p̄ hanc viā illuminanꝭ ⁊ cecanꝭ multi ꝑ appoſitionē baci/
lis calidi añ oculos aptos: ⁊ intātū diſgregāt viſum vt ceci
fiāt: q̄uis in hoc adiuuet caliditas bacilis deſiccādo ⁊ coꝛ/
rugādo corneā. Et ꝓm eādem viā dixit Hiliber. ſaraceni ce
cāt hoies. ſupponūt enim vitro argentū viuū ⁊ ponunt co
raꝫ oculis: ⁊ eis ſplēdoꝛ mult⁹ cecat eos diſgregādo ſubam
ſpūs. ¶ Et Hal. qdem. 10. de vtilitate ptic. cap. 4° aſſigna/
uit cāꝫ: q̄r e lucida diſgregāt ſpm̄ viſiuū. ſ. qñ eoꝝ luciditas
eſt magis luciditate ſpūs: ſicut. n. maioꝛ ignis diſgregat mi
noꝛē: ita ⁊ maiꝰ lucidū miꝰ lucidū. Et 4° de accñti. innuit
Hal. aliaꝫ cām que eſt ꝙ lucida ſūt valde ſubtilia. ⁊ ſubm/
trādo ſeparāt ⁊ diſgregāt. Et aſſignaꝭ ēt tertia cā que eſt ꝙ
cum ſpūs ſit lucidus: ⁊ de nā lucis aſpiciēs ſuū ſituꝫ ⁊ illi⁹
gaudēs mouet ad ip̄m: ⁊ ſic diſpergit. ¶ Et 3ª cā ſubtilita
tis ſpūs. dixit Auic. q̄ſq; ꝓducit aggregatio valde ſuꝑflua
ſ. cā de ipſo ſpū ad coartationē reſoluentē. ſ. coartationem
ad quā ſequtur reſolo. In qua coartatiōe ſpūs ꝓius iſp. ſta/
tur ⁊ igroſſaꝭ: deinde ſubtiliaꝭ 2°. ſ. poſt illā inſpiſſationeꝫ
⁊ modus eſt iſte. cū. n. ꝓ aliquā cārum coadiuuantiū ſpūs
multū aggregat⁹ ⁊ ſtringit igroſſatur: vex ꝙ ad tales con
ſtrictionē ſequtur ītenſio in ſeipſo: inflāmatur. n. ꝙ ſtrictus ⁊
nō bene euētat⁹. Et ad ſpūs inflāmationē ſequtur exiccatio
⁊ ſubtiliatio. hinc eſt ꝙ talis coartatio ē cā ſubtilitatis ei⁹.
Et eſt cā non per ſe: qꝛ ꝑ ſe eſt cā igroſſatiōis: ſed eſt ei⁹ cā
accidēs modo dicto. Et hec eſt via ꝑ quā accidit q̄ſq; ſubti
liari ꝓpter longaꝫ moꝛā in tenebꝛis: ſunt enim tenebꝛe cō
trarie nature ſpūs. Et ideo in tenebꝛis ſpiritus fugiēs ſuū
contrariuꝫ intus confugit: ⁊ ibi conculcaꝭ ⁊ inſpiſſaꝭ tan
dem inflammatus ſubtiliatur.

¶ Groſſitiei aūt ſpūs que cā eſt debilitatis viſus. Auic. ꝓ/
ſuit duas cās. Et de ꝓma dixit. ꝙ groſſities fit ꝑ humidita
teꝫ: hūiditas enim maxie tribꝰ modis eſt cā groſſitiei ſpiri
tuū ⁊ maxime aīaliuꝫ: vno mō q̄ hūmiditas in capite mul
tiplicata ex vapoꝛib⁹ eleuatis ad ip̄m: ⁊ ibi in aqueā cōuer/
ſis nām ſpūm ibi repertū igroſſat. ſcō modo ꝑ nālem hū/
ditatē ipſi⁹ cerebꝛi ſpūm īgroſſantē: qualitatis enim hu
de eſt ingroſſare. Et ad igroſſationē ſpūs viſibilis ꝑm han
viaꝫ coadiuuat humida nā oculi. 3° modo ꝑ viaꝫ mixtiōis
aqueoꝝ vapoꝛū cum ipſis ſpiritib⁹ q̄ cecuꝫ ꝑmixti reddant
ipſum groſſuꝫ: cum qlibet vapoꝛ ab hūiditatib⁹ coꝛpis ele
uatus ſit groſſioꝛ ſpū. ¶ De ſcōa aūt cā groſſitiei ſpūs Aui.
dixit. ꝙ fit ꝓpter aggregationē vehementē qua ſpūs accu
mulati ingroſſanꝭ: verūtamē iſta ſpūum accumulatio non
oꝫ eſſe tanta vt ꝓducat ad vtendū cōplexione ſubtiliante. i.
ad hoc vt ſpūs inflāmeꝭ: ſicut dictū eſt ſupra. in cauſis ſub
tilitatis ſpūs. Et cā faciens talē aggregationē ſpūs pōt eſſe
frigus extrinſecū vel tenebꝛa ⁊ ſimilia. Et ſic ex ſupꝛadictis
pꝫ ꝙ taꝫ lucida q̄ obſcura nocent viſui: ⁊ ſunt cā nocumen
toꝝ ei⁹. ¶ Et qdam dicunt ꝙ tā obſcura q̄ lucida poſſunt
ad eundē gradū leſionis ꝓducere: qꝛ ad cecare ⁊ multuꝫ de
bilitare ⁊ mediocriter ⁊ parū. Uerūtñ differūt in duobus:
vno ꝙ lucida citius ledūt: teneꝛ enim ſunt ſubtilia: obſcura aūt
groſſa: ſubtile aūt penetrādo citi⁹ ipſimit: ſunt ēt ſpūi ſimi/
lia. ¶ Actio aūt cum ſilitudine ꝓueniens citius recipit⁹ ſic
eniꝫ in hūtib⁹ ſimbolū facili⁹ fit trālitus. ſcō ꝙ equale no
cumentū inductū a lucido diuti⁹ inheret ⁊ cōmoꝛat. Et ex
periētia docet. ꝙ difficili⁹ remoueꝭ. Et ratio etiā hoc ꝑua
det que eſt ꝙ lucida ledunt ſpūm diſgregādo ⁊ reſoluēdo
diminuēdo ⁊ exiccādo: obſcura vo ledūt cōſtringēdo: mo/
do facili⁹ ⁊ citius ꝑñt ſpūs in ꝓſtrictione ſolui ⁊ dilatari q̄
poſſint ꝓgregari reſumi ⁊ hūectari. ¶ Exit⁹ quoq; a tene/
bꝛis ad lumē ſubit⁹ magis ledit q̄ exit⁹ a luce ad tenebꝛas
lꝫ vterq; ledat: qꝛ repentine fact⁹: quā repentinā mutatio/
nē nā nō tolerat. Et ratio aſſignaꝭ duplex. vna eſt: qꝛ diu cō
moꝛat⁹ in tenebꝛis multū deſiderat videre lucē. Cum ergo
illā viderit in ei⁹ viſione nimiū delectaꝭ ⁊ delectat⁹ perleu
rat in illa: vnde ei⁹ oculi diſgreganꝭ ⁊ ledunꝭ. Et ꝓp hanc
cām recitauit Hal. 10. de vtilitate ptic. ꝙ Dionyſi⁹ cicilie ty
rann⁹ domū ſupꝛa carcerē conſtrui fecit lucidiſſimā ⁊ vi
de ſplēdide deſup collocatā. Et ad hanc domū poſt diutur
nā in carcere ꝓuerſationē inducebat ſupius carceratos. Il
li autē tanq̄ ex multa ⁊ ꝓfunda tenebꝛa ad lucē ſplendidā
venientes delectabiliter aſpiciebāt ad lucē: ⁊ aſpiciētes ceci
fiebant tanq̄ nō ſuſtinētes repentinā ⁊ ſubitā lucis ſplēdi
de obuiationē. ¶ Scōa ratio eſt: qꝛ ꝓpter longā moraꝫ in
tenebꝛis nā deſiſtit a tranſmiſſiōe ſpūuꝫ ad oculos: ſicut ſo
lebat: quare in oculis valde paucū repitur de ſpiritib⁹ qui
pauci exīntes viſis lucidis multū ⁊ facile diſgreganꝭ. ¶ Et
dixit Aui. q̄ſq; eſt cā in eis. ſ. ſubtilitate ⁊ groſſitie ſpūs ca
dens. i. euenies in initio creatiōis. Et q̄ſq; nō eſt ex creatio
ne: ſꝫ ex tpe ꝓueniēs. Et creatiōe pōt eē ſiccitas cā ſubtilita
tis: ⁊ hūiditas cā groſſitiei. Et ex ꝑte cā eſt ſicut aſpect⁹ ad

lucida

lucida vel ad obscura. ¶ Dfit qdam. spūs lz alterer: facile tñ ad disponez lógo vsu ꝑctam diuti⁹ seruat. Et hinc est q incarceratis longo vsu carceris tenebrosi sic caligātis aeris nigredie visibilis eoꝝ spūs obfuscat⁹ sic eius tenebrosa ni/gredine ꝓgregatus artatur. Et sic vltra modum oculoꝝ pupille submergunt: vt de tenebris ad lucem reducti ꝑ longa ꝓpria visus in eis perfici nominat. Nā aeris claritate spi/ritus coruz visibilis longa consuetudine obfuscat⁹ facile z repente nō pōt clarificari. Neqz grossus subtiliari. Neqz i/grossa pupilla ad spūs exitum relaxari.

¶ Tertio mō idisponit spūs ad visionez ex pte q̄litatis eius nocie ad visionē que est calitas z rutilātia eius ꝓpriatiōe vel diminutiōe. Et ꝑz hoc spūs ꝓturbat⁹ z obscurat⁹ nō est ido/neus ad visionē. Et cāe ꝓturbatiōis spūs z ei⁹ obscuritatis sunt iste eedez que sūt dicte cāe grossitiei ei⁹ z ad eas redu/cunt. ¶ Dixit itaqz Auicen. de p̄dictis causis spūi visibili qñqz accidit vt multiplicet: z accidit ei vt subtiliet z acci/dit ei vt ingrosset. Et sub ingrossatiōe intellexit q accidit ei vt turbidet: z accidit ei vt minoret. ¶ Et qz de minoratione spūs z ei⁹ paucitate Aui. nō posuerat supra cās. Jō sciēdū est q spūs pōt esse pauc⁹ ad visionē duplr. vno mō nō in se: qz in se est mult⁹: sed ꝓhibet venire ad oculū vel ad exterio/ra oculi versus pupillā ꝑ replonē vel diuersionez ad alias ꝑtes vel ꝑ aliquā aliarū cārum ꝓhibentiū aduentū ei⁹ ad oculos. ¶ 2° qz in se est pauc⁹ z in eēntia sua. Aut quia ex pauca mā ꝓueniēti fact⁹: aut qz paucificat⁹ ꝑ aliquā cārū diminutiōis ei⁹: sicut Zoar dixit. euenire in senib⁹ z in qua/lescentib⁹: z plimo vtentib⁹ coitu: z in multū splēdida re/spicientib⁹ z silib⁹. ¶ Dixit itaqz de paucitate spūs Aui. q minoratio spūs est qñqz ꝑ vehemētiā siccitatis. i. q̄litatis exiccātis z ꝓsumentis ipm z resoluētis insensibilr ipm. Et ꝑ multitudinē eōnū. s. māifestaꝝ: vt flomia farmacia coi/tus filibus quib⁹. spūs extra corpus educit. Aut est dixit Aui. ꝑ debilitatez anteriozis cerebri validā. Et ista est vai/da debilitas pōt esse aut in ei⁹ vtute attractiua: qua nō at/trahit spūm ad se: z nō attractū non pōt oculis trāsmittere. Et pōt esse in ei⁹ vtute retētiua qua attractū spm non cōti/net: z nō ꝓtinendo nō hz qd oculis transmittat. Cum. n. nō detinet spūs exalat. Aut est dixit Auic. ꝑ prauitates egri/tudinū z ꝓpinquitatē mortis. Egritudines. n. praue z mor/tales minorāt spm aut resoluendo ipm: sicut febres acute. Aut cū sua q̄litate occulta siue ꝓprietate qua spūz fugāt z corrūpunt sicut egritudines venenose z febres pestilētiales z fles egritudines: z maxie apud ꝓpinqtatē mortis cuius sg̃ est dixit Hal. 10. de vtilit. pti. q tumoꝝ siue elevatio nā/lis cornee ꝓcedit z applanat. Nālis. n. elevatio ei⁹ ꝓsistit ꝑ spm illuc trāsmissuz cui⁹ priuatiōe deprimit z applanat. ¶ Cāe autē debilitatis visus ex pte tunicaruz oculi sunt: aut ꝑ cām ipsi⁹ tunicis: aut ꝑ cās in foramine vuee qō est pu/pilla. ¶ Dixit Aui. debilitas z nocum̃ que sunt ꝑ tunicas ꝑlm eoꝝ est ꝑ tunicas extrinsecas: z non ꝑ ꝓfundas: qz sepi⁹ eueniunt iste cāe debilitatis visus ex pte tunicarū ex/trinsecaꝝ q̄z intrinsecaꝝ: qz plus occurrūt causis alteranti/bus extrinsecis: lesio tñ facta ꝑ tunicas intrinsecas: vt plm est maioꝝ z dicte lesiones eueniūt: aut cā tunice. s. cornee vel vuee: aut cā transit⁹ qui est in ea. s. vuea. s. pupille. ¶ De cau/sis aūt ex pte tunice absqz foramine dixit Aui. sunt aut ꝑ cōplonem malā. s. simplicē vel cōpositā: purā vel cuz mā hu/morali vel vaporali: plz tñ. i. sepi⁹ euenit cā vaporis in ea. s. tunica. s. retenti in suba ipsi⁹ tunice vel inter tunicā z tuni/cazaut supp. plurimū ei⁹ est hūiditatis supfluitas pmixte ei. De malis. n. cōplonib⁹ euenientib⁹ dictis tunicis frequē/ter accidit mala cōplo cū mā aut vaporali aut humorali. ¶ Aut dixit Auic. est ei⁹ cā ex pte tunice exiccatio: z ficci/tas. i. mala cōplo siccā q̄litatiua: aut mala cōplo ficca ꝑ pri/mationē hūiditatis. Dicit lra exterioꝝ sicut accidit in senib⁹ siccitas ꝑ ꝓpationē humidi: q̄z quis ēt possit aliqñ euenire ꝑ positionē siccitatis q̄litatiue. Et subdit Auic. q nigrifica/tiōes sunt accītes eis. s. tunicis vel eis. i. ab eis. s. exiccatiōe z siccitate. Et ꝑprie sunt accītes vuee z cornee. Corrugatio enim z segtur ad exiccationē z ad corrugationē segtur nigre/factio z obscuratio: qz res corrugata lz sit illumiabilis: nō tñ eque bñ recipit lumen vt res plana. ¶ Aut cā ex pte tu/nice. dixit. A. est corruptio supficiei eius ꝑ ipressionē vlce/rū apparentiū aut occultoꝝ: quoꝝ ipressione gñatur in su/perficie cornee ineq̄litas q̄dam: z quo ad subam: z quo ad colorē: alia lra hz ꝑ inspissationē. ex vlceribꝫ. n. accidit in cornea inspissatio: maxie qñ ꝓsolidant: ad quā segtur ineq̄/litas z in suba: z ēt in colore: vt supra patuit. Aut cuz ex pte tunice. dixit Auic. est tolerātia obthalmie plurime aufe/rentis ꝑprietatē alis quietatē cornee. Et hoc sine illa obthal/mia fuerit aꝑa ꝓiunctiue que cū cōitate illud faciat: siue fue/rit de aꝑatib⁹ ipsius cornee. ¶ Aut cā ex parte tunice. dixit Auic. est color extrane⁹ intrās corneā z tingēs eaz: sicut ac/cidit cornee de citrinitate in icteritia z de rubedine in tarsa/te. ¶ Dixit. A. i cornea est denudatio coloris sui: qz nō hz verū colorē: sed diafonitatē cū suba densa: denudatio ergo coloris ei⁹ est remouere a ꝺyafonitate densitatez sube sue z rarificare eā. Et hoc facere est addere quietatē: z est addere firmitudinē. i. firmā z certam disponez: ad hoc vt lumē vin/cat visum z superet spūm visibilē: z sic ledat visus. ¶ Aut cā ex pte tunice dixit Auicē. est sepatio. s. solute ꝓtinuitatis tunicaꝝ cornee vel vuee accītis ꝑ corrosionē: maxie in cor/nea qñ accidit ꝑm aliquos cortices ei⁹ vñ subtiliat: sicut di/cit lra exterioꝝ. Et hec cā iō ledit: qz non gradat stante dicta subtiliatiōe cornee lumē in penetrādo in eis ad cristallinaz: dz. n. gradatim penetrare z nō subito. Sz facta dicta subti/liatiōe subito penetrat. i. nō gradat⁹. ¶ Aut cā ex pte tuni/ce. dixit Aui. est ortꝰ pāniculi sup eas: sicut in vngula. Aut est inflatio z grossities venaꝝ ipsaꝝ tunicarū sicut in sebel. ¶ De cā autē ex pte foraminis vuee. dixit Auic. q accidēs foramini est aut qz ꝓstringit supra nālez ei⁹ ꝓuenientiā: aut qz dilatat: aut qz opilat integre aut non integre: sicut in ꝑ/ptijs caplis infra dicet. ¶ Cāe autez ex pte humoꝝ oculi. Ex pte christalline est dixit Auic. qñqz glatialis mutat ab eēntia sua equali. i. ab eqlitate debita sue essentie siue in mō sue subet: siue q̄ztitatis: siue situs siue cōplonis siue coloris. Et oēs iste mutatiōes ponunt a Rasi 2° ꝓtinētis. ponunt ēt ab Azaravio z a Jesu haly. Auicē. aūt solū exēplificauit de mō sube dicens: q ingrossat aut ei⁹ subtilitas fit fortis. Et fit ipedit⁹ a delatione luminis z a caloꝛe luminosi sup se. s. ipsaz christallinā. Et istud ipedimētum delatiōis luminis taz intrinseci q̄z extrinseci a spūs pōt puenire grossitie z sub/tilitate: lz diuersimode: grossities. n. nō ꝑmittit christallinā irradiari a lumine exterioꝝ: neqz ēt spm visibilē rutilantem bñ in ipsaz penetrare: ea āt nō bñ illustrata z illumiata ipe/ditur visio z ledit. Subtilitas vo ipedit: qz est cā q cristal/lina z ei⁹ spūs disgregat: vñ nō tolerat lumē: q̄z quis. n. sub/tilitas faciat ad bonā penetrationē spūs in ipsaz: facit tñ ēt ad citā exalationē ei⁹ ab ea. Et ad eius debilē in ea fixionez z tpe ꝓuenienti retentionē. ¶ Ex pte aūt hūoris albuginei Aui. posuit tres cās dans ꝑ eas intelligi oēs alias quas enu/merat Jesus haly. Et prima cā est albuginei multiplicatioꝝ quare nō pōt bene illustrari. ¶ 2ª cā est ipsi⁹ grossities: que ēt ꝓhibet a bona illustratiōe: sed tūc maxime qñ p̄dicte am/be cāe ꝓiungunt: sunt. n. ꝓiuncte potens cā ad minorāduz quietatē ei⁹. Et per has duas dedit itelligi alias duas istis oppositas. s. paucitatē z subtilitatē: quaꝝ quelibēt: z maxi/me cū ꝓiungunt sunt cā vt nimis irradiet albugine⁹: z dis/gregat z nō toleret lumē. ¶ Tertia cā dixit Auic. est hū/ditates z vapores q̄ pmiscent ei sup. z ingrossant ipm absqz hoc q pmutent ipm a sua quietate: tñ mediāte grossitie nō sinūt spūs debite penetrare ad cristallinā: aut mutāt alterā/tes ei⁹ quitatē. Et tūc magis ledūt z impediūt visum. Et q/

De causis debilitatis visus ex pte hūoris oculi.

vapores predicti impediãt Aui. declarãs dixit vapores z fumi extrinseci nocẽt ei equal'r: ergo intrinseci nocebũt ei: q; multo plus cuz imediati⁹ ei occurrat: z signũ q; vapores z fumi itrinseci noceãt est q; oia grana iflatiua z vaporosa vt legumẽ sunt grauatiua visus. ¶ Ex pte vero hũoris vitrei dixit Aui. nocu^m ex vitreo aduenies visui nõ est ꝑmitiuũ. i. nõ est ꝓncipale z approbatũ: sed est ꝑ cõitatem. nõ. n. nocet visui nisi inquãtũ nocet glatiali: z ꝙuertit eius essentiã eq̃litate ꝓpter cibũ non equalẽ quẽ ei differt. s. q̃ est nocitiuũ. ¶ Ex his notant qdã q; si visio fit in cristallino: tunc nocumentũ hũoris vitrei z tunice retine nõ impediunt visum ꝓncipaliter z ꝑmitiue siue a ꝓpietate: sed solũ ꝑ cõitatem: q; nõ põt nocere nisi mediãte cristallina: cuz visio fiat ante ea. Si aũt visio fiat in cruciatiõe opticoꝝ tunc tenentes q; delatio spẽruz ad cruciationẽ fiat ꝑ vitreuz: dñt q; nocu^m in vitreo est ꝓncipale z ꝑmitiuuz: sicut in cristallina z albugineo: tenentes aũt q; delatio spẽruz ad cruciationẽ fiat ꝑ tunicã retinã ꝑ quã spũs visibilis defert ad oculũ: dñt q; nocumẽtũ in vitreo nõ est ꝓncipale: neq; ꝑmitiuũ neq; ledit nisi mediãte lesiõe ꝓpim cristalline iducta vel ipsi tunice retine.

¶ Nocu^m vero visus ex parte neruoꝝ opticoꝝ. dixit Auic. est aut q; accidit ei opilatio: aut apa aut ruptura. supp. aut alia de alijs egritudinib⁹ male compl'onis vel eius dilatationis vel aliarũ. Que autẽ ex dictis causis intrinsecis habeant poni antecedẽtes: z que ꝙiuncte satis haberi possibile est ꝓsiderando in his que dicta sunt.

¶ De causis aũt extrinsecis debilitatis visus supra in capi'o de ꝙseruatione sanitatis oculoꝝ satis apparuit. Sunt eniz extrinseci aer nimis luminosus z mora in radijs solis: z inspicere in solem z aspectus oiuz luminosoꝝ corpoꝝ: z multe albedinis vel multe citrinitatis. Hec. n. oia radiosum spũm disgregãdo z resoluẽdo z tunicas z humores deficcãdo oculoꝝ visuz multũ impediũt. Sunt. n. hec oia z similia obiecta multũ excellentia supra nostrã visiuã potentiã. Dixit enim Arist. 2° de aia. q; excellens sensibile destruit sensum. Quo aũt hoc fiat notauit Thomas q; visibilia ꝑm eoꝝ diuersitatem diuersaz difficultatẽ faciunt in visuz in impressione ex q̃ aliqñ segtur lesio in visu z aliqñ ei⁹ ꝙfortatio. Si'r ẽt ex diuerso ꝓcursu luminis cũ visibili segtur diuersa visus dispõ ambo. n. sunt cã visiõis visionẽ cãntis: visibile. n. in visuz imprimit sui notitiã que ꝓncipalius anime pertinet. Et hec talis qualitas q̃ztum est de se non hz visuz debilitare: imo q̃zto erit intẽsior tãto plus visiuã potentiã pficere hz. Si igit ex notitia visibiliuz visus debilitaf z ledit' est per accñs ex alijs dispõib⁹ que ꝓcurrũt in organo z instrumẽtis visus in opõnem visus: vñ q̃ztũcunq; visibilia sint ꝓportionata. nihilomin⁹ ex cõtinuata visiõe spũs z nãlis calor resoluit: vñ visus ledit': quapp fuit nec̃ius somn⁹ vt sensus ab opõnibus gesceret z fieret nãlis caloris restauratio. Imprimit ẽt visibile in visum siue in organuz visus q̃litates diuersas: gbus aliqñ spũs oculi dispergit siue disgregaf. Ex qb⁹ sequit' multipl'r lesio in visum: q̃re segtur etiã bũiditatũ oculi trãsmutatio in calo frido sicco z humido alteratio: aliqñ eniz visibile imprimit in visuz qualitatẽ que vere est obm visus: z est cã actus videdi: sicut appet in multis exꝑimentis que tetigit Ar. 2° de sõno z vigilia. Et aliqñ imprimit q̃litatez que nõ est obiect⁹ visus: neq; cã actus videndi: nec ẽt est actus videdi: neq; etiã est spẽs visibilis apud ponẽtes eas: sicut sepe videm⁹ q; post visionẽ quorũdã visibiliũ in absentia illoꝝ manifeste visus appet fortior confortat⁹. Et aliqñ post visionez quorũdã visibiliũ post absentiam illoꝝ remanet visus mãifeste debilitat⁹. Et tñ in neutro istoꝝ casuum nihil exñs in oculo experi' videri. Multipl'r igitur visus a visibilib⁹ alteraf: nõ in eo q; sui notitiã gñant seu actũ videdi seu spẽs visibiles que a plib⁹ alteratio spũalis appellaf. Sz in eo q; alias q̃litates visibile imprimit instrumẽtis visus ea a sua ꝓportiõe remouẽtes quas appellãt reales siue mãles. Insup nõ solũ visus ledi' ab alteratiõe visibiliũ diuersi mode facta in organũ visus: sed ẽt ledi' vel iuuaf ex alteratiõe aie mouẽtis spm̃ z sanguinem diuersimode in diuersis opõnibus: clarum. n. est q; aia dñiuz hz in motu spũs z sanguinis ex quo apparebit aliquoꝝ cã que dicenf z multotiẽ que experimur. ¶ Et primo solutio quesiti quo queri' an excellẽs visibile corrũpat z destruat visum. Nã visibile excellens multũ de luce participãs multũ hz spm̃ oculi disgregare z subtiliare: vñ ꝙfundit visum: similr multitudo luminis oculũ impedientis nimis humidũ cristallinũ intendit: vñ deducit euz a tpamento sue cõpl'onis. Et parẽ eius subtilirez in fumũ resoluit qua resoluta ei⁹ ptes magis grosse incipiunt ꝙstare z inspissari. Ita. n. exꝑtse habef 4° metheororũ. de coagulatis a calido z ipinguatis. Cũ aũt humidũ cristallinũ sic inspissaf non est bene sufficiẽs spũs visibilis venientis a cerebro ad oculos pp qd̃ accidit visus lesio: z aliquãdo pfecta cecitas in quo casu ẽt oculi aliqñ exteri⁹ pallebri appent: per ꝑdictũ etiã modum generaf cecitas a ferro cãdẽti ante oculos posito: quos oculo nostro idiomate vocam⁹ abacinatos. ¶ Tenebre. n. ꝑ aliuz modũ iducũt in visu lesionẽ: lz ẽt vias spũs obscurãdo: ꝓpter qd̃ notauit thomas q; pp duas cãs maxime nãlis calor z spũs diffundit z multiplicaf in organis sensuũ: vna est exercitiũ in opõnib⁹ sensuũ: exercitiũ. n. multiplicat calorẽ: z calor multiplicat attrahit spũz. Nã ẽt pp opones ꝓtinuatas illuc spũz trãsmittit. Ex hoc ẽt euenit q; spũs magis multiplicaf in vno sensu q̃ in alio pp maius exercitiũ illi⁹ sensus: lz etiã exercitiuz nimis superfluũ diminuat spũm z calorẽ per accñs extraneos: vt ꝓpter nimiam lucem. ¶ Alia cã est lz ꝑm ꝑtem ꝓcurrat cuz ãnte. Intẽtio aie in ope sensus vni⁹. ex hoc. n. aia distrahitur ab alio sensu: z dirigit calorẽ z spũm ad sensuz illũ: in cuius operatiõe est intẽta: z cũ calor sit etiã aperitiu⁹ poroꝝ: facit etiã facil'r discursuz spũuz ad sensuz illũ. Et oppositũ manentes diu in tenebris non hñt exercitiũ visus: z ei⁹ aia nõ est intenta in opõnib⁹ visus pp qd̃ subtrahif spũs visibilis ab oculis: z exiccaf z contrahif neru⁹ optic⁹. Si'r ẽt humiditas cristallina inspissaf z ꝺensaf intãtũ q; qñ veniũt ad lucem nõ põt spũs subintrare nisi parũ z paulatim. Et ideo stat: vincif a quolibet lumine q̃litercũq; excedẽti. ¶ Ex his ẽt clare apparet qual'r diuersitas lucis ꝓcurrẽtis cũ colore ad movendũ ipm visuz diuersimode organũ incis trãsmutat. ¶ Appet ẽt ex ꝑdictis qũo colores qdã hñt ꝓfortare oculos plus alijs ꝑm q; ab extremis nocentib⁹ remouenf: sicut 4° de accidẽti. dr de colore viridi vel celestino ꝑm diuersas translatiões: lz cũ oculus lesus est ab egritudie alij colores sint plus oculũ ꝓfortantes. Et diuersi colores ꝑm diuersitatẽ egritudinũ q; dispõni egritudis plus ꝙiank' sicut accidit in egritudinib⁹ alioꝝ mẽbrorũ. Et ꝑdicta oia singulariter haberi pñt. ex 4° de accñti z morbo. ¶ Et ex causis extrinsecis ledentib⁹ visuz est aer obscur⁹: cũ in ipso trahif' longa mora. Et mult⁹ intuit⁹ in res nigras: q̃uis. n. moderata inspectio in ea z tẽperata mora in aere tenebroso visuz moderate coadunãdo ꝓfortet: z maxime post oculi fatigationez: tñ imoderata nocet: z q; ipsũm nimis coadunat z ꝙstringit z sic igrossat: z q; nã pigrescit z negligit mittere ad oculos spm̃ visibilez sufficiẽter: imo transmissuz poti⁹ retrahit: z tristaf in tenebris ex absentia obiecti delectabilis. Et tenebre ẽt rõne ꝓpietatis fugãt ipm: z vt dñt qdã: nõ solũ spũs sz ẽt ipsa oculi suba minuif. Sicut. n. ꝑ debituz exercitiũ in qlibet mẽbrũ augef z fortificaf: ita ꝑ exercitij ꝓuationẽ z nimiã qtẽ minuif z debilitaf: cui⁹ figñatio est: q; exercentes ad lucẽ eã sustinere nõ pñt. Jeqz z serpẽtes cũ de cauernis exeũt feniculũ comedũt: z eo suos oculos fricãt vt suos oculos clarificent. ¶ Ex dictis cãis extrinsecis est ois exercens q̃litas in aere z lõga mora ad ignẽ. Et ex eis est inspectio ad rẽ idebite q̃ztitatis: sicut cũ ispicif obm valde ꝑue in discernẽdo. n. illud oculus conaf z fatigaf. Et sic q; frequenter

quēter legūt vel describūt lras minutas debilitatē visus i/
currūt. Et inspectio ad rez multe distātie ex causis extrinse/
cis debilitātib⁹ visuz est pp ysikem cām. Et ex eis est fum⁹
et nebula z puluis z vēt⁹. ¶ Et dixit Jude⁹. ploratꝰ plim⁹
visum debilitat: z ptisim oculoꝝ iducit. Et oē oculoꝝ exer
citiuz supfluens: z maxie nō auertendo oculos ab obiecto.
¶ Et ex causis extrinsecis debilitātib⁹ visum est sōnus su/
perfu⁹: z imediate sūpto cibo fact⁹ z accubit⁹ paru⁹: z icli
natio capitis vsus iseri⁹ lōga: z multiplicatio sordiū in ca/
pite. ¶ Et cibi z pot⁹ fumosi z vaporosi calefaciētes: z di/
gestionē pturbātes: sicut sunt salsa z acuta oia acrumina: z
ꝯ difficilis existūt digōnis z grossi chimi. Aut vētrē cō
stipantia: oisq; ꝯmoderata ciboꝝ z potuū quātitas sumpta
supfluitatū prime z scōe z tertie digōnis retentio: dimissio
lotionis capitis z gñaliter cuiuscūq; eūonis ysuete spōta/
nee vel artificialis retentio. ¶ De causis ledentib⁹ debilitā
tib⁹ visum. dixit Hal. 4. de accīti. z scribit a Rabi in 7ª pti
cula sic. hūiditas albuginea maioz vel minoz q̄z noz est vi
suiz grossioz diminuit aciē visus z inspicit ea q̄ sunt a lon
ge z nō discernit ea que sūt ppe: z grossioz valde sicut acci
dit in descēsu aque nō bene videt vtraq;. Et cum operif ab
hmōi grossitie aliqd qō declinat a pupilla: z aliqd nō opif
ispicit ab illa pte. s. qua nō opitur qōlz p se sz nō pōt videre
multas res sil. Et tm in medio pupille est aliqd hūiditatis
grosse: z in circuitu ei⁹ est hūiditas clara inspicit oia ac si ea
ispiceret p foramē. Et cū corpa grossa sūt dispsa z diuisa in
loco hoc appet intuēti q; videat q̄si muscas volare exteri⁹.
Et multoties ēt imaginaf tpe excitatiōis a sōno q̄si filitudi
nes figuraꝝ. Et hoc vt in plus accīt pueris: z his quoꝝ ca/
put repletū est vino vel alia re. s. vaporib⁹ vini vel vlī⁹ alte/
ri⁹. ¶ De cāis debilitatis visus. dixit Auer. 3° coll. 3. q; sūt
diuerse: ppea: q: accīt debilitas visus hoīb⁹ multis modis:
q: qdā sunt q videt a remotꝭ z nō a ppinquo: z qdā sunt q
videt eō. Et qdā sunt q debilr videt a lōge z a ppe. Et hec
spēs est oppolita optimo visui: q: optim⁹ visus nō ē nisi qñ
est vidēs a remotis z ppinqs debito mō. Sz vlr oī q; vtus
visibilis sit fortꝭ nisi qñ videt remotas res: sicut turtur de q̄
dī q; hz oculos silꝭes colozi rubini. i. illius lapidis p̄ciosi: z
ipsa videt multū a lōge. Et oī q; ipsa hz fortē visuz. Et hoc
accidit ei pp claritatē instrumēti z bonitatē vtutis z subti
litatem spiritus: sicut videmus in vulturibus: z alijs etiam
multis volucrib⁹: qō est: quia dicitur q; eo existente in da/
masco videbat carnes mortuinas in babilōe: qō est: q: di/
cūm est q; in hoc sensu sunt pl'a aialia fortioza hoīe: z maxie
q̄dā vultures. Et dixit. post q̄z debilitas visus q̄ est oppoli/
ta optio visui fit pp debilitatē vtutis isti⁹ sensus: aut fit pp
claritatē istrī. q; seqf q; optim⁹ visus fit pp bonitatē oium
istoꝝ. Et dixit iterum. debilitaf visus qñ debilitaf fozamē
uee: ppea q; aer dñaf supꝭ pl'one oculi z ipsaz pmutat. Et
ipse dixit. i suo de sen. z sen. q: visus nō agit nisi qñ oculus
fuerit in sua pl'one näli nullo aduenīēte turbāte ipm. Nō
enim agit oculus nisi cū fuerit in tpamēto pl'onis: z iō acci
dit q; cū fuerit ifridat⁹ a reb⁹ extrīsecis infridatiōe itensa vt
visus debilitef: z iō obscurat⁹ oculus in oclo vbi est multa
nix aut aq̄ multa. Et iō appent ripe maris turbide: z filr lo
ca niuis. ¶ Et subdit vbi supra Auer. qñq; fit debilitas vi
sus pp steictura fozamis vuee. Et aliqñ fit defectū palpebra
rum ocloꝝ. Et scire debes dixit. ipse vlr q; cāe debilitatis
visus sūt sicut medietas cāꝝ cecitat. Et dixit Auer. ille q vi
det res ppinqs bona visiōe: z nō videt eadē res a remotꝭ: vi
sus ille nō est adeo bon⁹: vt est visus eoꝝ q videt ppique z
remote bona visiōe: z est dōz q; debilitas visus istoꝝ est me
dia iter visuz debilē penit⁹: z visuz optim⁹ z qz ipole est esse
visionē rez ppinquaꝝ z remotaꝝ eālem. Nec in debili in
fine. Neq; filr inter illos q hūt debilez ppinque z remote:
neq; ēt inter illos q hūt bonū visuz penit⁹ in bona lesiōe in
fine: aut possum⁹ dicere q; sane visiōes nō hūt excessuz sup
alios nisi in visiōe rez remotaꝝ: qō est: qz res ppinque vidē
tur a debilib⁹ z fortib⁹ ꝑz vnū mōdū: q̄re fit q; nos videm⁹
res ppinqs sicut vident agle: qz agle nō hūt excessuz supra
nos in visu nisi in remotis: z sicut ista res dixit Auer. iueni
tur in spē ita in idiuiduis. ¶ Et dixit. cā in illis q videt a re
motis z nō videt a ppinqs est debilitas istrōꝝ ipsoꝝ: et eni
ppea q; res visibiles nō videnf nisi mediāte aere lucido in/
diguerūt oculi debiles plima luce oculis fortib⁹: z qñ visi/
bile est remotū ab oculis lux q̄ est inter ipz z oculū est plu
ris q̄titatis. Itez qñ res visibilis est remota est mot⁹ quem
facit visui debiliori: z ppea oculus debilis pōt melī⁹ recipe
re. Sz qñ visibile est ppinquū oculus debilis non pōt pati
motū ei⁹: z qdā dñt. q; hoc accīs nō fit pp grossitiem ipūs
visibilis: q̄re qñ erit lōga dimēsio inter oculū z visibile: tūc
subtiliabif spūs in aere: z erit aptior receptiōi ipressiōis vi
sibilis facte in aere z dixit. q̄uis hoc vēū sit deauratū: ipz
tñ declinat opioni illoꝝ q dñt. q; radi⁹ visus defert ab ocu
lo ad rē visaz. Sz illa opio reprobata est. Sed q vident bū
rez ppinquā z nō videt bñ rez remotā dixit Auer. eoꝝ ocu
li idigēt forti motu: z hoc maxie accidit illis q hūt oculos
eminētes: z q: oculi istoꝝ sunt ꝑeminētes: ideo eoꝝ visus
est debilis z expānsus: z cā est: q: spūs visibilis disgregaf z
spargit: vñ idigent forti motu ppinquo si debēt rez videre.
Et ppea q hūt oculos pfundos remoti⁹ vident: q: spūs vi/
sibilis in eis est magis aggregat⁹: z virt⁹ visibilis tūc for/
tior: z ēt in maiori q̄titate recipit sicut accīt in riuis strictis
currentib⁹: z pp hoc stringit sagittari⁹ oculū qñ vult recte
emittere sagittā: z carpētari⁹ vt videat lineā. Et pp hāc de/
bilitatē accidit decrepitis vt nō possint legere subtiles lras
nisi in sole: z videt res remotas z nō ppinquas: q: oculi se
nū nō sunt luminosi z clari: z cū hoc sūt debiles. Et opz di
xit Auer. vt veniat hec debilitas in visu pp malā ypl'onem
accīdentalez: aut pp humiditatē tenebrosaz. Propterea q; ficci
tas vt dcm est difficile patif: z hec debilitas est q̄si obscuri
tas oculoꝝ: ppea q; iste patiēs videt in die z nō in nocte: q:
ei nō sufficit lux lune z candelaꝝ: z hoc puenit a tenebrosi/
tate aut duritie receptiōis: z iste sunt cāe que pñt dici super
ista accīdia sm nālem phiam. ¶ Dñt qdā. cā q̄re aliq non
vident bñ rem a ppinquo z aliq a lōginquo est: q: quanto
oculus plus regrit ad visionē de lumine extrinseco tāto de/
teri⁹ videt rez sibi multū ppinquaz z ecōuerso: z q: oculus
niger multū de illo lumine regrit hinc est q; nō multū ppin
quā rem bene videt. Et q̄nto oculus regrit min⁹ de lumine
tāto melī⁹ videt rez a ppinquo. Et q: oculus glauc⁹ regrit
paꝝ de lumine: iō bene videt ppinqua. Et dñt. q: senes hūt
obtenebratū spūm regrunt multū de lumine. Et iō legētes
ponūt cartā a longe: z videt cuz vitro meli⁹: q: cū eo spēs
densant z ingrossant. Et iō appent lre maiores: nec etiā sic
soluunt spūs. In oculo aūt bene videte vitrū igrossat min⁹
spēs: spūs etiā eoꝝ adunant min⁹: vñ nō sic bene videt cuz
vitro. Et dicūt. oculi ꝑminētes sunt parui visus: z nō be/
ne videt a remotis: eo q; visus egrediēs nō adunat nisi sup/
cilioꝝ vmbris. Et iō cuz a remotꝭ est visibile debilitat: oculi
aūt ꝓfundi vident bñ a remotis: eo q; in eis adunat. Et vī⁹
visibilis adunata exit ab oculo: z directe videt ad res vi/
sas. Et dixit Aris. 12. de aialib⁹. cā est: q: visus eoꝝ nō divi
ditur neq; ꝓsumitur. ¶ Et dixit 5° de gñone aialiū. oculus
hūs pupillā in ꝓfundo posītā meli⁹ z rectius videt q̄z hūs
eam in sup motiū dixit ipse: nō ita bene distīguit inter obie
cta visibilia. Et iō si sit diuersitas in oculo rōne diuerse posi
tiōis pupille: tunc pone duas ꝓl'ones: vna est q; habēs pu
pillā in ꝓfundo a lōginquo melius videt. Et ex hoc pz: q̄re
volens a lōginquo bene videre z recte ponit oculū suū sup
re ꝓminata. Naz lōginus z recti⁹ videt q̄z si nō poneret. Et iō
q volunt ꝓsiderare de astris ingrediunt puteū: z superius
aspiciētes meli⁹ discernūt de q̄titate astroꝝ q̄z stātes extra
puteū. modo pupilla posita in ꝓfundo hz modū cōcauita/

ris ⁊ pfo:rationis. ¶Scõa ꝓclo est:q; ad discernẽdũ de obiecto; diuersitate oculus bñs pupillã in supremo meli⁹ videt:q; meli⁹ discernit iter ea ⁊ pp dictas cãs bñs oculũ parũ videt bñ a lõginquo:ꝫ nõ recte discernit. Et hõ vt perspicati⁹ videat oculũ ꝺstringit:dñt qdaꝫ:vt recti⁹ ⁊ vnitius videat obiectũ:vel vt dñt alij nõ ꝓpinde:vt virt⁹ vel spiritus egrediat exteri⁹. Sꝫ vt virt⁹ ⁊ spũs circa cristallinã adunetur:ex qua adunatiõe virt⁹ cũ spũ roboraf. Et sic cristallina aptio:r reddaf ad suscipiẽdũ id qõ ab extriseco aduenit. Et ꝓpter eandẽ cãm. ſ. vt pspicati⁹ videat hõ manu appoſita vmbrã oculo efficit. ¶Ꝫ⁹ ꝓbleumatũ. ꝓbleumate 2° q̃si uit Arist. pp qd vno oculo clauso recti⁹ ⁊ meli⁹ videt ĩtuendo q̃z duob⁹ aptis. Et dixit. cãm esse. q: qñ fit visio duob⁹ oculis hoc fit quasi eis puerſis:⁊ nõ ĩ vno oĩno delatis. fiũt eni ab eis pres mot⁹ differẽtes ⁊ nõ vn⁹:qm̃ vnus mot⁹ ꝺꝫ esse simplex ⁊ vniformis vt certi⁹:fiat virt⁹ eni vnita fortio:r est. quapp duo oculi min⁹ certe vident. Et ob hoc balistrãtes cuꝫ volunt in signũ pſpicere certius vnũ oculuꝫ claudũt: vt vnus act⁹ simplex iterueniat visionis:cui⁹ sit rez certius videre. põt aũt hoc ꝓtingere pp id qõ dictũ est de cruciatione obiecto;. Verificaf aũt hoc cuꝫ vterq; oculus fuerit pspicacis visus nõ obtusi ⁊ fuerit vn⁹ susceptiu⁹ spũs alteri⁹ ⁊ alter nõ. Et in q̃rto eiusdẽ pticule dixit cãm ee ex eo q; pncipia oculo; ex eodẽ dependẽt. ſ. cerebro. Et spũs visibilis est vn⁹ motus ad ambos oculos ⁊ maxie efficit vn⁹ in cruciatiõe ad quã veniẽs mouef totus ad oculũ aptum clauſo derelicto oculo:quare cũ pluri spũ põt videri magis ⁊ certi⁹. ¶Et iterũ 8° eiusdẽ pticule q̃siuit pp quid est q; obtuſe vidẽtes scribũt lr̃as paruas:⁊ rñdens assignauit ꝓmo vnaꝫ cãm ꝓbabilẽ que est:q: illa que fm veritatẽ sunt pua vidẽtur magna cũ fuerint facta de prope. Sꝫ obtuſe vidẽtes q: de lõge nõ pñt discernere:siue sit hoc pp defectum organi ⁊ ꝓturbatiõis ipsi⁹ adducũt ꝓpe oculos ea sup que scribunt: pp qõ ⁊ si fꝫ veritatẽ lr̃as faciũt paruas eis videnf magne: hoc tñ fallit cum qdaꝫ obtuſe videntiũ scribũt in debita distãtia. Et qdaꝫ in maiori alijs:sicut ꝓtigit hñtib⁹ spũs multos sed ꝓturbatos. Postea assignauit Ax. cãm rõnabilem. Et dixit. illud ideo esse:q: obtuſe vidẽtes qñ scribũt adducte adinuicẽ ⁊ ꝓgregant palpebras circa oculos quasi colligãt spũm visibilẽ velut in quodã vehiculo delatiuo hoc faciunt:q: ꝓpter spũs imbecillitateꝫ si volunt scribere oculis expansis ⁊ palpebris dissolutis:tunc visus eoruꝫ dilaceratus videret obtuſe illud in tñ q; etiam scribere nõ possunt ꝓpter qõ oportet eos si volunt eos discernere:ea que scribunt palpebras oculos congregare. Et ꝓpter hoc cõtingit eos paruas scribere litteras.

Ꝓpter quid vno oculo clauſo rectius videt.

Ꝓpter qd obtuſe videntes scribũt litteras paruas.

Signa generis habenf relone. Facte vero a cõitate totius signũ dixit Auicẽ. est illud qõ diximus secũda pmi. de signis complexionum.

¶Et signũ facte a cõitate cerebri est q: illic est aliqõ signo; nocu[m] in cerebro signiantiũ cum hoc q; sint reliq sensus leſi cum illo. Verũtñ q̃uis ita sit:aliqñ tñ ꝓtingit q; vnus sensus ledit in cõitate cerebri vel duo:aut tres sed non oẽs. Et ad hoc declarandũ dixit. A. qñq; appropriaf visui plus ꝓprietatũ. i. diuerſo; modo; eius. ſ. nocumẽtis eueniẽtis cerebri:⁊ ita appropriaf q; ei soli euenit. Et qñq; venit sibi ⁊ cuꝫ odoratu sine auditu. sup. ⁊ qñq; etiã cum auditu:sicut pcussio coartatiua qñ cadit in pte anterioꝛe cerebri. sup. vel cũ gustu vel sine gustu. ¶Ꝓpter ꝓdicta notãt q; qñcũq; cerebrũ leditur in pte a qua oriunt nerui sensitiui tunc cõicatur leſio sensui cui illi dirigunt nerui. Modo pole est q; in pte originis optico; cerebrũ patiaf ⁊ patient inde oculi soli:⁊ non alij sensus. Et de sensib⁹ alijs postea patiet ꝑncipaliter odoratꝰ. q: magis ꝓpinqu⁹ cerebro ⁊ oculis:deinde gustus cui nerui oriunt a q̃rto pari neruo; cerebri:deinde audit⁹ cui nerui oriunt magis posteri⁹:⁊ notãt q; stante aliqua leui leſiõe in toto cerebro pole est aliquẽ vnũ sensuꝫ pati p eam ⁊ nõ alij. Et hoc erit ex dispõne illius sensus q; est:q: erit debilis parat⁹ ledi etiã a pua cã ⁊ alij erũt fortes ⁊ subdit. A. q; ex cã pcussionis dicte accidit qñq; q; auditus est cũ dispõne sua. ſ. san⁹ ⁊ remanet oculus agtus:⁊ nõ põt claudi palpebrã supra ipsam. Verũtñ nõ videt. In pcussione. n. illa qñq; leduntf musculi palpebra;:⁊ tunc nõ põt claudi palpebre:ſꝫ remanẽt ꝓcte. Et qñq; peruenit leſio ad neruos opticos ⁊ tũc oculus apert⁹ nõ videbit. Et qñq; peruenit ad dictos musculos ⁊ neruos simul.

¶Signa aũt nocumẽti facti p. ꝓprietatẽ sunt siqdem fuerit ex paucitate ⁊ subtilitate spũs. dixit. A. signũ est q; videt rẽ ex primo sine pscrutatiõe siue pquisitione:q: in eo de facili res ꝓpinqua ipsimil⁹. Sꝫ nõ videt qõ elongatũ est cũ pscrutatiõe. i. q̃uis conef ⁊ pquirat discernere illud:tñ clare nõ discernit. Inuenif hic alia lr̃a:que dicit:q; videt rẽ ex ꝓpinquo cuꝫ pscrutatiõe:⁊ tunc exponif cuꝫ pscrutatione. dicere ⁊ bñ sicut clare ⁊ bene videt res ab oculo sano cuꝫ pquirit videre illam. Et est sensus videt rez ex primo clare:ſꝫ nõ videt rez ex lõginquo clare:et quãtũcunq; pquirat. Repe et alia lr̃a que dicit:videt rez ex primo sine pscrutatione ⁊ ingsitione. Hoc tñ qõ dictũ est q; talis spũs videt ꝓpinqua clare nõ ꝓtingit in oi dispõne eius:nec in oi dispõne visibilis ꝓpinqui:imo dixit Aui. spũs cũ est subtilis valde nõ figit rem luminosaꝫ valde. i. nõ põt fixe intueri eã:imo fugat euꝫ lumẽ clarũ ⁊ separat. i. disgregat euꝫ. Aliq tñ referunt hoc dcm̃ ad rez longinquã dicẽtes:q; q: dcm̃ est q; spiritꝰ pauc⁹ subtilis nõ videt elongatũ clare:q̃uis pscrutet eum videre:vñ possit qs credere q; in oi dispsitiõe videret illud: q̃uis nõ clare:⁊ hoc non est:ita imo cũ subtilitas spũs fuerit supflua nõ põt figere intuitũ ad luminosuꝫ valde:q: fugat ipm ⁊ separat. Et sic fuit intẽtio Auer. colꝫ. 3°.

¶Signũ vo ꝓuenientis ex grossitie ⁊ multitudie spũs. dixit Auic. est q; si est grossus ⁊ plim⁹ nõ deficit ei pscrutatio intuẽdi longinquũ ⁊ nõ pscrutaf visionẽ ꝓpinqui:q̃si diceret:clare videt lõginqua:sed nõ clare videt ꝓpinqua. Et per hec que hic dixit de spũ multo ⁊ grosso dedit itelligere qd hẽat dici de spũ pauco ⁊ grosso:⁊ qd de multo ⁊ subtili de q̃bus locut⁹ fuit Hal. 6. theorice. ¶Scias q; vt sumitur ab Auer. 3. colꝫ. oculus q̃z tũcunq; san⁹ nõ eque bene videt remota sicut ꝓpinqua. Nõ ergo quelibet clara visio remotorũ est defect⁹. Sed cuꝫ oculus videt ꝓpinqua sicut oculus sanus:⁊ nõ videt remota sicut oculus san⁹:tũc est defect⁹. Volens aũt Auic. assignare causas dictoꝝ ꝓmo assignauit eas fm sniam Platonis Hal. Haly. Azarauij Jesus haly. ⁊ aliorũ plurimoꝝ:q: dixerunt visum fieri extra mittẽdo spiritũ radiosuꝫ ad rem visaꝫ vsq; pueniente:vnde dixit Auicẽ. cã in dictis apud loquẽtes de radio est q; visus non fit nisi emissiõe radij. i. spũs luminosi radiosi ⁊ cuꝫ obuiat ei qõ videtur:tunc fit visio illi⁹. Et ex hoc q; ꝓdicti ponebãt:apperquare spũs grossus mult⁹ videt bene lõginquũ:quia dixit Aui. motus dict⁹ spũs vadens ad locum longinquũ subtiliat eius grossitiẽ ⁊ equat eius subam in tali motu:vnde q: mult⁹ põt venire ⁊ attingere ad longinquũ. Et q: subtilitus ⁊ clarificat⁹ ꝑt illud clare videre. sup. ⁊ qz in paruo spatio nõ põt subtiliari ⁊ clarificari. Ideo nõ bene videt ꝓpinquũ. Et ecõuerso est de spũ pauco ⁊ subtili:ipse. n. pp paucitatẽ nõ põt extẽdi ad lõginquum:⁊ maxime coadiuuãte subtilitate ei⁹ resolonem ipsius. Sed sufficit extendi ad ꝓpinquũ:⁊ qz subtilis ⁊ clar⁹ est clare videt illud. dixit Auicẽ. huiusmodi spiritus motus. ſ. ad longinquũ resoluit ipsi ritũ subtilem:qz forsitan nõ operatur aliquid. i. ad visionẽ. vel si operaf operaf paruꝫ. ¶Scõo Auic. assignauit cauſaꝫ dictaꝝ apud Arist. Auer. ⁊ alios plures ponẽtes visionem fieri intus suscipiẽdo spẽs visibiliũ. isti enim voluerũt q; aer purus ⁊ diaphanus defert species visibiles rerũ ad oculuꝫ:⁊ in eo recipiunf:ꝑncipaliter tamen in chrystallina quãdo ergo species a lõginquo fertur efficit fortem motuꝫ

in chrystallina

in christallina z spũ q est in eo: ñ ergo spũs sit multus põt tolerare illũ forte motũ. Et si est grossus in forti illo motu subtiliat: vñ clare recipit illã spẽz longinquã. Et econuerso qz ille fortis motus resoluit z disgregat spũm subtilem: z maxime qñ est paucus nõ põt recipere z videre lõginquũ. Et econuerso de spẽ est a ꝓpinquo delata. Et ad sumũ vo/ luerunt aerẽ puꝝ deferre ipẽm visibiliũ nõ solũ sz ẽt lucẽ siue formã lucis: alr exñs in obscuro nõ videret rez in luce exiterez: voluit. n. Ari. 2°. de aia. q nõ recipiat color nisi in opacano facto in actu p lucẽ: ꝑdicta igitur referens Auic. dixit apud illos qui dicunt peruiũ p aerez purũ vehere. i. portare ad oculos formas videndi. i. spẽs visibiliũ: z reli/ qua. s. lucez vel fortasse p reliqua intellexit sensibilia: vt fi/ guraz quantitatẽ z c. que nõ p se ĩmediate: sed mediate vi/ dentur. Et fortasse p reliqua intellexit distantiã visibiliũ: que ẽt simul cũ spẽbus deferẽ: apud eos ergo dixit Auic. q glatialis motus. i. motus in christallina fit fortis cũ vi/ det id qõ elongat. Et illud est ex eis que subtiliant spũm grossum habitantẽ in ipso. s. glatiali. Et qõ resoluit spũm subtilez ꝓprie paucũ: verificatio aũt hoꝝ sermonũ ptinet ad sapientes nõ ad medicos. ¶ Quidã aũt putauerũt nõ recte q spes visibilis longinqui est cã fortis motus chri/ stalline z spũs eius. Et per ꝑns subtiliationis ipsius: sed hoc est manifeste falsum. Nã spes visibilis lõginqui que põt esse ꝓgregatiua z inspissatiua spũs vt spes visibilis ni gri. z sic esset cã grossitiei eius nõ subtiliationis. Amplius visibile ꝓpinquũ fortiorẽ faceret motũ: cũ motus in ꝓin° fit fortior z debilitando ꝓcedat: vñ coll. 3°. dixit Auer. qñ res visibilis esset remota erit motus fortior in visu de/ bilior. Ideoq z colores lõginqui nõ imprimũt suas spes: sed motus ille ꝓcedit a luce medij illuminati z aeris: que lux quãto erit amplior tanto fortius mouebit: sed quãto spaciuz p qõ fit visio est longius z maius ceteris paribus tanto in eo lux erit in maiori q̃titate: quare fortius move bit. Et hoc innuit Aui. Nõ enim dixit q spũs z christal/ lina fortiter moueant a re longinqua. Sz dixit. q motus fit fortis cuz videt illud qõ elongat. s. rõne maioris lucis in maiori illo spatio ꝑdictis: sicut dixit Auer. vbi. s. Cuz visibile remotũ ab oculis lux q̃ est inter ipsuz z oculũ est pluris q̃titatis. Dicũt qdã q̃zuis spũs pro illa visione lu/ ce subtiliat: tñ illa subtiliatio nõ pdurat: ita q p illã subti liationẽ possit postea bene videre propinqua: qñ spũs nõ ꝓmanet talis: maxime frequẽter p influxũ renouatus: q̃/ zuis fortasse exercitiũ vidẽdi longinqua z equal r confert. ¶ Pro maiori declaratione ꝑdictoꝝ sciendum est q ad vi/ sionem requirit certa distãtia habens latitudinẽ magnaz penes varietatẽ visibiliũ. Alia. n. est distãtia q̃ vident visi bilia magna: z alia q̃ vident parua. Nõ. n. ab eadẽ distan/ tia videt granũ milij z domũ. Et alia est distãtia q̃ vident colorata coloribus extremis: z alia q̃ vident colorata colo ribus medijs. Et alia est distãtia q̃ vident que mouent: z alia q̃ vident que quiescũt: z sic de alijs ꝓsilibus varietati bus visibiliũ. Et hz ẽt latitudinẽ penes varietatẽ videtiũ: alia. n. est distantia qua videt oculus temperatus: z alia q̃ distẽperatus z lapsus. Et alia est q̃ videt sanus existens: z alia qua videt eger factus. Et oĩs ꝑdicta distantia hz tres ꝓpinquitates. s. z lõgationes z plm medie inter eas. Cuz ergo fit cõparatio de visione: illa cõparatio oz fieri p ꝓpriã ei distantiã. verbigra. in distantijs penes varietatẽ viden/ tium. Cũ supra dictũ est q habens debilitatẽ visus pp ba bere spũz grossuz z multũ videt a longe melius q̃z a ꝓpe. Illud melius videre nõ oz referi ad oculũ tẽperatũ cõpa/ rando: imo neq in respectu ad seipsum cũ sanus erat siue ad seipsuz si fuisset sanus z videbat. Et hoc ideo: qñ si qs sanus natus esset cũ impotẽtia vidẽdi bene longinqua pp paucitatẽ z subtilitatẽ sui spũs: q̃ dispõ est ei sua sanitas. Si vnq in tpe deueniet ad habendũ spũz grossuz z mul/ tum: tunc melius videbit lõginqua q̃z qñ erat sanus: talis enim cõparatio nõ ptinet veritatẽ: z sicut. v. g. in varietate sumpta in distãtijs penes varietatẽ visibiliũ nõ oz referri illud melius videre q melius videat grana milij posita in lõginquo q̃z domũ ꝓpinquã: z cõsilr in alijs varietatib°. Quare quilibet oculus siue sanus siue eger hz ad visionẽ certã distantiã: vltra quã nõ videt: z citra quã versus ocu/ lum nõ videt. Cũ ergo dr q hñs oculũ debilẽ pp multitu/ dinẽ z grossitiẽ spũs videt a lõge melius q̃z a ꝓpe oz intel ligi in distãtia sibi debita: z de eodẽ visibili in oĩbus pari/ ter se habẽti vt q sit eque magnũ z eque coloratũ. Et cõsi milr in alijs circũstantijs. ¶ Põt ergo ex dictis patere: q spũs si fuerit grossus z paucus nõ bene videt longinqua: qz quãuis ex eius grossitie ea haberet videre: qñ in lõgo tpe: subtiliaretur tñ eius paucitas nõ sufficit z nõ sustinet multã lucẽ: quin prius disgregẽt z minuat q̃z ꝓueniat ad lõginqua: vñ Azarauius dixit. spũs paucus z grossus est cã videndi ꝓpe. Et pp hanc cãm cũ senes habeãt spũz pau cum z grossum nõ vident a lõge ea q̃ videbãt tpe iuuentu tis qñ habebant plus de spũ z magis subtilẽ: sicut de his dixit Sera. vt 2° scribit ptinẽ. Et Auer. 3° coll. 3. dixit pp hanc debilitatẽ accidit decrepitis vt videãt res ꝓpinquas nõ longinquas. Senes tñ infra distan ia eis debitã vidẽt melius a longe q̃z a ꝓpe: vnde dixit Raz. 1° ptinẽ. cũ quis videt a longe z nõ a ꝓpe: sicut accidit senibus. cuz volunt lras legere elongant a se cartaz vt melius legant: q̃zuis tñ ita sit q spũs paucus z grossus sit cã visionis propinque: nõ tñ in hoc equat spiritui pauco subtili: neq ẽt in boni/ tate visionis propinquoꝝ. primo nõ indistãtia: qz paucus z subtilis: videt melius in minori distãtia q̃z paucus gros/ sus. Neq eget aliqua elongatione obiecti: sicut egent: vt dictũ est senes. 2° nec in bonitate visionis respectu visibi/ lium. nã spũs grossus z paucus: sz ratione paucitatis suf/ ficit ad visionẽ quorũcunq visibiliũ. tñ ratione grossitiei nõ cõuenit visioni eoꝝ que in paruo spatio nõ ꝓuenienter illuminant z clarificant: vñ parua visibilia nõ bene cõpre/ hendit nisi intus forti lumine extrinseco: vt lumine solis. In sole etiaz vident parua: vt vbi supra de senibus. Dixit Auer. pp hanc cãm accidit senibus: vt nõ possunt bene le gere lras minutas nisi in sole: sz spũs paucus subtilis cuz paucitate sua põt in ꝓpinqua. Et cũ sui subtilitate sufficit videre quecũq visibilia ibi sunt: ita vt non occultent ei ẽt visibilia minutissima: qñ oĩum impressionez sui claritate est suscipere aptus. Et multitudo qdem z subtilitas spũs faciunt ad perfectã visionẽ ꝓpinquoꝝ z longinquoꝝ: ve ruz multitudo ad oẽm visionẽ longinquoꝝ requirit. Sz nõ oĩs subtilitas ꝑsistens. nã ꝑsistens grossities cũ mul titudine p subtiliationẽ põt videre longinqua. Aris. tñ 5° de gnone aialium. posuit ꝓsilem diuersitatẽ in videndo a prope z a longe ex parte humoris albuginei dicens: illud posse euenire ex humido multo in puro. Et ex pauco pu/ ro. Et Raz. 1° conti. dixit. easdem ẽt varietates posse per/ uenire ex parte humoris christallini: sicut patebit cap° de noctilopa z de haliar. ¶ Dixit Aaron. 1° continẽ. homo videns remote est melior homine vidente a prope z nõ re/ mote. i. est facilius z citius recipiens curationem: qz faci/ lius est subtiliare spũm grossum q̃z paucum multiplicare z ingrossare. ¶ De signis aũt debilitatis visus ꝓueniẽtis ex parte tunicaꝝ profundaꝝ z humoꝝ vitrei z christalli/ ni. dixit Aui. cognitio eius prava est. s. nõ certa: sed soluꝫ extimativa. Cum nõ est res alia nisi ipsa. i. non ibi alia ma/ nifesta egritudo sed est sola. Et nõ intellexit de cognitione cãe eius. s. an ꝓcedat a cã calda an frigida z c. qz talis est cer ta p signa dicenda. Sz de cognitione ad sciẽdũ cui dictaꝝ tunicaꝝ z humoꝝ debeat appropriari: eo q signa poꝰ p/ uenire pp passionẽ in diuersis mẽbris ꝓpinqs nõ pñt su/ per altero eorũ determinate reduci nisi cum extimationez

Difficile ẽ valde co gnoscere debilitatẽ visus ex parte tuni/ caz z hu/ moꝝ itrin secorum oculi.

ita q̄ nō poterit arguiꝛ ergo hoc est a tunica aranea. vb. g. Aut ab aliquo dictoꝝ membꝛoꝝ solo. Sed bene poterit arguiꝛ p̄ diſſūctionē: est a tunica aranea vel ab humoꝛe chri ſtallino vel vitreo: aut retina vel secūdina. ¶ Uerumtñ in iudicando postq̄ ſcīt q̄ nō est ex neruo optico: neq̄ ex hu moꝛe albugineo: neq̄ ex cozne a vel vuea oꝛ fieri recurſus. dixit. A. ad ſigna q̄ ponit: quoꝝ p̄m est diſpō coloꝛis tuni caꝝ. v. g. Si cōiunctiua vel cozne a in oculo debilitato ap paret aliqualr citrina: ſed nō tñ q̄ deberet facere illā: q̄re hr certitudo q̄ nō est pp paſſionē cozne e aut ꝓiūctiue: nec albugineitvñ ſequīt q̄ ſit pp partes ꝓfundas oculi. Et ſe quīt q̄ mā faciēs leſionē: est colꝛica tñ ſi est in retina vel al tera dictaꝝ partiū ꝓfundarū nō pōt ſciri niſi extimatione. ¶ 2m ſignū. est diſpō inflationis z extēſionis tunicaꝝ exte rioꝝ: ex inflatione. n. z extēſione arguīt q̄ in cā est humoꝛ aut vapoꝛ tendens: z q̄ talis mā est in partibus ꝓfundis contenta: ſz tñ in qua eaꝝ ſit nō pōt ſciri niſi extimatione. ¶ 3m ſignū. est diſpō coꝛrugationis z extenuationis tuni caꝝ extrinſecaꝝ: q̄ nō est tanta q̄ ſufficeret inducere illam debilitatē: ita q̄ nō erit cā debilitatis: ſz ſignū. Et cū nō ſit pp ptes extrinſecas: tūc erit pp intrinſecas: neſciēdo tñ pp q̄s eaꝝ mō dicto. ¶ 4m ſignū. est diſpō q̄uitatis oculi. Cuz enīz oculus q̄ſicat nō pp rupturā apparētē: neq̄ pp aliā cāz repertā in ptibus extrinſecis oculi: tūc est pp exiccatio nem z extenuationē ptiū intrinſecaꝝ. ¶ 5m ſignū est yris. nā ſicut yris in aere: vt dixit Ariſ. 3° metheoꝛoꝝ. appet pp reflōnē ſeu receptionē radioꝝ ſolis in nube roꝛida z aquo ſa: ita apparitio yris fit in q̄buſdaz debilibus in viſu: vt in his in q̄bus aliq̄ buꝑ est ſparſa circa ptes oculi: in q̄bus lumē recipīt: q̄ intellexit Auic. cū dixit. z recurrit ad di ſpositionē oculi in eo q̄ ſpargīt lup ipm de hūiditate. Et ymaginatur de ſiūtudine yris: pp illā humiditatē. Et hoc ymaginari yridē pōt esſe duplr: qdaz. n. in viſu debiles ſp vident circulū coloꝛatū circa lumē candele. Et qdā vident radios cadentes ſup palpebꝛas in coloꝛe yris: vñ Raſ. 1° ꝓti. ait. ſigna cognitionis future debilitatis ſunt q̄ venule oculoꝝ ſunt coloꝛis yris: yris itaq̄ apparet pp aquā existē tez in ptibꝫ intrinſecis oculi. Sz in q̄ pte eaꝝ ſit nō oſtdit. ¶ 6m ſignū. est diſpō ſiccitatis z cōturbationis. i. ſiccitatis facientis ꝓturbationē p remotionē q̄uietatis nō facientis coꝛrugationē z extēſionē: de qua dictū est. ſ. hec aūt ſicci tatis est cuz mā groſſa terrea meſica q̄ turbat. Et est hec ꝓturbatio manifeſta exterius. q: inſpicienti appet oculus ꝓturbatus. Et foꝛtaſſe nō appet hō oculi. i. homūculus. i. ſimulacrū vel ymago eiꝰ q̄ inſpicit: tale. n. ſimulaꝝ oꝛ ap parere in oculo nālr diſpoſito pp replōnez factā in tunica aranea q̄ est ſplēdida z poſita ſicut ſpeculum. Uñ Gal. 4° de vtilitate pticulaꝝ. Dixit. ydolū pupille in tela aranea: ſi cut in ſpeculo quodā conſiſtit: est. n. lenis z micās ſup oīa ſpecula. Cum ergo ſiccitas cū dicta mā ꝓturbat eū z tollit ab ea reſplēdētiā z lenitatē eiꝰ nō appet ydolū ſi cōturba tio nō ſit multū pua: tūc. n. foꝛtaſſe nō tollīt: ſz appet. Cōci liatoꝛ aūt dixit hoc ydolū pēdere ex cozne a q̄ est coꝛpꝰ ter ſum ſicut ſpeculū: in quo repñtat ydolū: nec est h ydoluz qd reale extramiſſum ab aſpiciēte: nec est foꝛª nālis: ſz in tētionalis magis mutationē oꝛgani ſeu medij intētionalr ſiue ſpūalr cānis: Nō aūt realr ſeu mālr: nec pmanet in ſpe culo. Sz ꝓtinue ad motū inſpiciētis inducīt aliud z diuer ſum p̄ioꝛ coꝛruptoꝝ: vt dixit auctoꝛ ſex pncipioꝝ. Et dixit Cōciliatoꝛ. nō opz radios ſp a coꝛpe luminoſo excellēte ad ſpeculuz trāſmittit velut in yride mittīt lōge a ſole diſtāte z impſſionis vehemētioꝛis exiſtē: mā et exiſte indiſpoſita ſuſceptiua: vñ lumē medij ſufficit: et debile ydolū in ſpecu lo repñtare: z ſcias q̄ p̄dicta oīa ſigna nō appent in q̄libet dicta debilitate: ſz q̄ſq̄ vnū: q̄ſq̄ aliō: q̄ſq̄ pauca: q̄ſq̄ plura. ¶ Ex q̄bus q̄zuis nō habeaꝝ certe in quo membꝛo de intrinſecis oculi ſit paſſio faciēs debilitatez: nō est inde multū curādū: q̄ñ a quocūq̄ ipſoꝝ p̄ueniat ſiue humoꝛ ſiue tunica cura est eadē. z cū eiſdē medicinis p̄ficīt. vnde medicus nō hz multū ſollicitari. ¶ De ſignis aūt debilita tis viſus p̄uenientis ex paſſionibus cozne e vuee vel albu ginei. dixit Aui. q̄ q̄ſq̄ ſigñaꝝ debilitas viſus ſm diſpo ſitionē cozne e. i. hz q̄ appet diſpō in cozne a. Et q̄ſq̄ ſigni ficatur ſm diſpōnē albuginei. Nā ille cuius est videt ſemp intra oculos ſuos: ſicut nebulas. i. indicet coꝛā oculis ſuis foꝛe nebulā: res. n. iſta q̄ videt: z q̄ est cā illius falſe viſio nis z intra oculū nō extra. Judicat aūt videre nebulā im puritatē cozne e vel albuginei. Nā vt ex ſupꝛadictis patet oēs cāe debilitatis viſus ex parte cozne e vel albuginei ſūt ad minoꝛādū q̄uietatē cozne e vel albuginei. Mutata itaq̄ q̄uietate cozne e in opacitatē fit cōp̄henſio rei nō clare ne buloſe. Et ideo iudicat ſe ſemp videre nebulā: z ſi nō ſemp ſaltē vt plm. Et diſtinguīt inter eā que est ex albugineoꝝ z eam q̄ est ex cozne a. dixit Aui. q̄ñ ſi vides pupillā ꝓturba tam z nō aliā partē ſigñaꝝ q̄ est ex albugineo. Si aūt vi des ꝓturbationē in tota cozne a tunc est ex ipſa. Et pōt eſſe ex cozne a tm̄. Et pōt eſſe ex ea cū albugineo. Nā nō pōt ex ꝓturbatione cozne e iudicare q̄ nō ſit ex albugineo: q: pōt eſſe z extimatiuū: q: nō est aliq̄ō ſignū certū. Sz q̄ñ appa ret ꝓturbatio niſi in pupilla tm̄: tunc albugineus est ꝓtur batus ſolus: z nō cozne a. Cauſa aūt ꝓturbationis albugi nei est ſm plm humiditas vel mā vapoꝛoſa. q̄ſq̄ tñ z ra ro cā est ipſius exiccatio. Dixit Aui. q̄ſq̄ accidit albugi neo ſiccitas: z accidit ex illa ſiccitate q̄ſq̄ q̄ aggregentur in eo q̄dā partes eius: vñ nō ſunt pertue: quare videt coꝛā eis feneſtra: q̄ñ illis partibus aggregatis z redditus opa cis nō pōt ſm illas partes ſpēs viſibiliꝫ repñtari chriſtalli ne: vñ ſm illas partes iudicat rē viſam foꝛe foꝛatā vel ſene ſtrataz vna feneſtra vel plūbus ſm merita illaꝝ partiū ag gregataꝝ nō p̄uiaꝝ. Et hoc magis declarabīt infra. in c° imaginationū. ¶ Et de ſignis cārū ex parte cozne e. Dixit Aui. q̄ſq̄ est illud ex parte cozne e pp veſtigia vlcerū cri tium in ea occultata faciētia imaginari. ſ. medicū vel egrū imaginationes. ſ. q̄ p̄cedūt cataractā. Lū tñ nō ſint: ſz ſint veſtigia occultata in cozne a q̄ ſunt cauſa debilitatis viſus z viſionis nebularū: q̄re in eis errat. ſ. a medico vel egro. Judicantes imaginationes p̄cedentes cataractā esſe cū ſit debilitas viſus. ¶ Poſtea dixit Aui. q̄ de ſignis aliarum cāꝝ: vt ꝓſtrictionis vel dilatationis pupille. Et de aqua ſiue cataracta: z de diſpōnibus neruī optici dicet in capīs ſubſequētibus. ¶ Et tandē Aui. poſuit cañ. per quē poſ ſumus inter debilitatē viſus a ſiccitate z eā que p̄uenit ab humiditate diſtinguere. Et dixit q̄ oīs coꝛruptio ſiue no cumentuz viſus p̄ueniens a ſiccitate foꝛtificat z intendit cū vacuitas est. ſ. ventris vel ēt coꝛpoꝛis. Et apud exercitium reſolutiuū z apud eūones: z in hoꝛa meridiei. i. caloꝛis. Et cū peruenit ab humiditate est eꝰ. Et intellexit p̄e dicta vera foꝛe quātū est de p ſe. Per accidens enim poſſet euenire ꝓriū: q: per accidens poteſt debilitas viſus ex hu miditate manifeſtari z intendi tempoꝛe vacuitatis z occul tari z remitti tempoꝛe repꝛonis: vt cū est aliqua mā a ſto maco cōicata oculis: quā caloꝛ agitat tempoꝛe famis: z fa cit eaz euapoꝛare ad caput z oculos. Et cibus aſſumptus facit eum quieſcere: z eius euapoꝛationem coercet.

Cura debilitatis viſus pficīt dieta z potione: z vtraq̄ variaꝝ variatione cāꝝ eius. Et pōt dieta ſatis ſu mi ex his q̄ dicta ſunt in caꝰ ꝓſervationis viſus. ¶ In p ueniente a ſiccitate z maxime cōi toti fit iuuamentū dixit Aui. cū humectantibꝰ z aqua lactis z mulſione lactis ſup caput z potu eius. Et ponāt olea humectātia ſup caput. Et ꝓpꝛie cū fuerit hec debilitas in qualeſcētibꝰ. dicūt cū Aui. dixit. aqua lactis vel aq̄ caſei. Non intellexit de ſero: q: ipſum cū ſit calidū z ſiccū: p ſe nō cōpe rit: ſz poſſet ꝓfer re p accñs inq̄ntū mās eūat calidas exceātes: ſz intellexit de lacte

De eũone p gargarismata sternutatiões ꝛ caput purgia.

de lacte: sicut ꝛ alij auctores ꝓcedunt. Dicunt tñ qdã. foꝛtasse intellexit de aqua casei sumpta ꝑ modũ quẽ docuit Gal. 4° de simplici medicina: vbi dixit. suba lactis aquea frigida est ꝛ hũida. Et ℔ maxie qñ accipit ꝛ elicit ex alijs partibus lactis absq; coagulo ꝛ absq; lacte ficus. Sꝫ cum exulsionib⁹ vel cũ agresta posita in lacte. nã sic sumẽdo eã frigida ꝛ hũida. ꝛ maxie cuꝫ bñ ꝰparat a butiro: ꝛ sic sumptã ꝓcessit eã Aui. ꝑ⁹ q̃rti. ca°. de regimie febriũ acutaꝫ ad extinguẽdũ sitim. dixit aũt Aui. ꝓprie in qualescẽtibus. ſ. ex acutis qꝛ ipsi frequẽter incurrũt hãc debilitatẽ visus. Et in oi debilitate tota intẽtio ꝺꝫ verti ad humectãdum. Et iõ dixit Aui. ꝙuenit ei somn⁹ ꝛ ges ꝛ caput purgia humectantia. sup. ꝛ oẽ qd̃ humectat in alijs sex rebus nõ nãlibus. ¶ Qꝛ si debilitas visus ꝓcesserit a siccitate tunice oculi ꝑter siccitatẽ toti⁹ vel cerebri. dixit Aui. cura ẽ prana. i. diffi⁹ⁱˡᵉ tẽt impolis si siccitas in tunica multũ ꝓcesserit ꝑ solliditatẽ ꝛ duritiẽ tunice: ꝓpea q; nõ de facili humectari põt. Cũ ẽt siccitas in quocũq; mẽbro difficulẽ humectẽ. Marie tñ in oculo ꝛ tunicis ei⁹ ꝓp nõ posse reme dia humectãtia tpe sufficiẽti oculis approximari. Inclinet patiens debilitatẽ ex siccitate caput suũ. ſ. aq̃ calidã recipiens vaporẽ ex ea: q; si acciderit post karabitũ vel multas vigilias infundat caput eius succo lactuce lacte muliebri ꝛ oleo viol'. ꝛ mittat in oculis suis colliriuꝫ vtile qd̃ fit ex albumine oui colũbini recẽtis. ¶ In facta vo ab hũidita te regimẽ in oib⁹ sex nõ nãlib⁹ reb⁹ vertat ad siccitatẽ. Dixit Raſ. 1° ꝺt. ꝑtermittat ꝑcipue assiduationẽ vini dulcis ꝛ grossi: ꝛ cibaria diu morãtia in ore stõi. ꝛ difficilia digõnis: ꝛ q̃ gñant hũores grossos. Et a qb⁹ ascẽdũt vapores ad cerebrũ: sicut sunt cepe porri eruce ꝛ fũa. Et dixit. dẽnt vitare somnũ post cibũ vsq; quo cib⁹ descẽderit ad fundũ stõi: neq; diu iaceat supinus. Et nõ apponat oculos vento septẽtrionali. Et caueat a frigore nimis ꝛ fumo ꝛ puluere. ¶ Dixit Aui. iuuant exercitijs extremitatũ ꝛ ꝓprie inferior ꝛ frication ea ꝛ. sup. ꝛ oĩb⁹ alijs modis diuersionũ. ¶ Et dixit Raſ. 2° ꝺti. serpẽtes incisis eoꝝ extremitatib⁹ ꝛ ejecti eoꝝ interioꝛib⁹ ꝛ felle carne manẽte integra. si bñ abluant ꝛ decoquant cũ aq̃ sale aneto ꝛ vino vn⁹ eoꝝ comestus valet obscuritati visus. ¶ Cura vo ei⁹ ꝑ potionez est cũ digõne mãe ꝛ ei⁹ eũone ꝛ diuersione. Digestiuũ vtile. ℞. eufragie betonice ſticados celidõie cassielig. aã. M. i. seis feniculi: seis citrãguli fileris montani. aã. ʒ. i. folioꝝ ruthe ꝛ ꝓbene ꝛ morsus galline ferẽtis flores rubeos. aã. M. ſ. decoquant in aq̃ ꝛ colent' ꝛ in colatura ponant'. ʒ. ij. vini sqllitici: qd̃ fit ꝺm q; fit acetũ sqlliticũ ꝛ zuccari vel mellis: q̃tũ sufficit: ꝺosis. ʒ. ij. cũ. ʒ. ij. aq̃ feni. ¶ Et mã digesta eũet cũ medicina q̃ nõ laboꝛiose soluit: neq; ẽt mãz exagitet ꝛ nõ eũet. Et ꝓferũt in hoc pille cochie ꝛ aureẽ: ꝛ pille lucis ꝛ sikes. ¶ Elium solutiuũ bonũ vtile ꝛ securi vsuꝫ q̃ vtẽdũ est ꝑ interualla ꝙueniẽtia: ꝛ maxie post vltes purgationes. ℞. mirab. citrinoꝝ kebuloꝝ ꝛ indoꝝ. aã. ʒ. ij. emblicoꝝ ꝛ pelliricoꝝ. aã. ʒ. i. ſ. zuccari. ʒ. vi. terant' in vase lapideo: ꝛ trib⁹ ꝺieb⁹ quoꝫ die bis aspergant' cũ aq̃ fontis ꝛ dimittant' postea exiccari: deinde iteruꝫ terant' ꝛ accipiãt ex hoc toto. ʒ. viij. ꝛ turbith electi. ʒ. vi. zinzi. ʒ. j. ſ. cinamomi anisi sandaloꝝ rubeoꝝ. aã. ʒ. i. dyagridij. ʒ. ſ. zuccari: qd̃ sufficit ꝺosis. ʒ. ſ. vsq; ad. i. ¶ Jesus haly. i cura debilitatis visus. ꝓhibuit flõmiã fieri: ipsa. n. debilitat visum: marie ſi equẽter fcã. ꝛ ꝓprie ex cephalica ꝑ resolutionẽ ipsũ ꝛ mãe: vñ gñat' sanguis. Et re ꝺa flõmia raro põt cõpetere: qꝛ raro est q; mã sanguinea sit cã debilitatis visus. Si tñ aliq̃ foret tũc posset cõpetere in quo casu. dixit Paulus. minutio fiat in brachio ꝛ postea in lachryma li. ¶ De vomitu in debilitate visus. dixit Aui. vomit⁹ minimus. i. facilis est ex eis q̃ ꝓferũt: ꝛ marie senib⁹ qꝛ in eis ꝑ viã indigõnis multiplicant' in stõ mãe multe. Sꝫ vomitus laboꝛiosus nocet multũ ꝑ agitationẽ q̃z efficit mãe in stõ cõtẽtaꝝ. ¶ Et ꝙuenit ẽt eũo fcã q; vrinã: ꝛ ꝑ ludoꝛẽ: marie ꝑmissa eũone gñalioꝛi. Et post coꝛpis ꝛ stõi eũonẽ. ¶ Dixit Aui. ꝓferũt eũones ꝑ gargarismata ꝛ masticationes ꝛ sternutatoꝛia ꝛ caputpurgia ad mũdificãduꝫ caput ꝛ cerebrũ de mãijs in eis ꝓtẽtis fiat diuersio ad inferioꝛa. Et ꝓhibeatur ascẽsio vapoꝝ ad caput ꝛ oculos. ¶ Dixit Aui. ꝓfert administratio ei⁹ qd̃ ꝓhibet ascẽsuꝫ vapoꝝ ad caput: sicut ẽ trifera minoꝛ: ꝛ ꝓprie apud sõnũ sũpta. ſ. cũ qs ꝺoꝛmire post cibuꝫ: qꝛ tũc sũpta ꝙuenit virt⁹ ei⁹ ad caput magis ꝛ meli⁹: põt ẽt sumi post sõnũ marie nocturnũ de mane mũdificato stõ. nã tũc mũdificat stõꝫ ꝛ exiccat hu⁹ᵐᵒˢ eius ꝛ cerebri: ꝛ post eũones. dixit Aui. administrabis illud qd̃ resoluit ꝛ ꝓsumit reliqas mãeꝝ. Ex bis q̃ dicta sunt cõuenire illud rõne obthalmie. ꝛ q̃ ꝺicent' infra. ¶ Dixit hal. si debilitas visus est ex debilitate ꝛ paucitate sp̃ũs medicaminib⁹ eget' sp̃ĩ visibilẽ cõfortatib⁹. sup. ꝛ multiplicãtib⁹ in cibis bonis ꝛ odoꝛationibus gratis. Si vo grossities sp̃ũs fuerit cã debilitatis visus. dixit. A. cure' cũ medicinis absterſiuis. sup. ꝛ subtiliatiuis ꝛ resolutiuis. ꝺꝫ. n. medicina hic ꝙueniẽs hr̃e absterſionẽ subtiliationẽ resolonẽ q̃ conueniũt ẽt in grossitie humoꝝ ꝛ in grossitie tunicaꝝ. Et iste medicine sunt sicut faba ꝛ maiorana ꝛ mel ꝛ alia q̃ ꝺicent'. Et qꝛ plũme eaꝝ sunt acute attractiue mãeꝝ ad locũ: vñ posset oculus ꝓturbari ad ꝓhibendũ hoc nocumẽtũ ab eis dixit Aui. opꝫ vt vtaris cum eis medicinis stipticis: vt cõfortent oculũ ne recipiat illud qd̃ ꝑ illas attraheret'. Et si ꝑdicte medicine stiptice eẽnt ẽt frigide iuuarẽt cũ repulsiõe ei⁹: qd̃ influeret: vsus tñ haꝝ medicinaꝝ ꝓprie est post eũones ꝛ diuersiones si necesse fuerint: ꝛ inter alias medicinas q̃s posuit Aui. bñtes ꝑdictas intẽtiones q̃tuoꝛ ꝛplere est assiduatio alcohol ex litio valde: qñ ꝙfortat virtutẽ oculi vsq; ad tꝑs lõgũ. ſ. ne recipiat: ꝛ cũ hoc abstergit subtiliat ꝛ resoluit. Et dixit. facere alcohol cũ frication mirab. ſ. quoꝝũcũq;: vel maxie citronioꝝ: vt dixit hal. ꝑ practice. cũ aq̃ roſ. cõfert valde qñ est humiditas in cã subtilis cũ calitate ꝛ cũ puritu. Nã in ℔ est virt⁹ medicie ꝙfortatiua oculi ꝛ repulsiua cũ absterſiõe ꝛ resolone sufficiẽti i mã subtili. Jn mã ãt grossa fortasse nõ sufficeret subtiliare ꝛ resoluere eaz: imo fortasse magis ingrossaret cũ stipticitate ꝛ siccitate sua. Et ex medicis iuuatiuis in ℔ dixit Aui. ẽ tutia abluta seu nutrita cuꝫ aq̃. ſ. succo depurato sãsuci: aut cũ succo feniculi aq̃ albedarugi ꝛ succo prassi. Nã in ℔ medicamie ẽ ꝙfortatio aliq̃ absterſio subtiliatio ꝛ resolo. Et. A. dixit. Ex cõferẽtib⁹ in ℔ c°. ſ. in qb⁹ ẽ absterſio subtiliatio ꝛ resolo ẽ alcohol de fellibus singlib⁹ vel cõpositis. i. vno vel plib⁹ mixtis: ex qb⁹ est fel alcubugi: ꝛ fel tauri. Et fel labot: ꝛ ẽ piscis dict⁹ variolus: vel spinula: qd̃ fel multũ cõmẽdauit Ga. 4° ō simplici me⁽ⁿᵃ⁾. Et fel auis frãgẽtis ossa: ō q̃ dñt: q; ẽ auis filis aqle vel de gñe aqlaꝝ q̃ arab. vocaꝫ belozi vel cabin⁹: de q̃ locut⁹ fuit Aui. 9° sui de aiali. c° de aqlis. Et ex eis est fel vulturis' ꝛ vrsi ꝛ leporis ꝛ gruis ꝛ yrũdis ꝛ passeꝝ ꝛ vulpis ꝛ gatti ꝛ canis leporarij ꝛ arietis siluestris. Et dixit. felli tarde ineſt ꝓprietas valde mirabilis: ō q̃ qdã dñt q; ẽ turdus: qdã q; ẽ starna. Aui. ãt 9° de aiali. noiauit quãdã auẽ cubeg ꝛ datare cui ipsi posuit tarditatẽ. Et iter fella vt ꝓz 4° de simᶜⁱ meⁿᵃ. q̃dã sunt fortiora ꝛ acutiora. Et. n. fella volatiliũ acutiora sunt fellib⁹ q̃drupedũ. Et inter fella volatiliũ acutiora sunt fella viuẽtiũ de rapina. ¶ Dixit qdã ℞. fel anguille grosse: ꝛ fel galli ꝛ mel rubeũ ꝛ vinũ citrinũ claꝝ ꝛ aq̃z fontis eqs põderib⁹ misce: ꝛ eneo vase ꝛ de nocte ad aerẽ tene in loco coopto: ꝛ ex hoc oculos inunge qñ mirabiliꝛ cõfert. ¶ Et scias q; oẽ colliriũ qd̃ fit ad debilitatẽ visus ꝺꝫ fieri in vase eneo ꝛ i eo ꝓseruari. ¶ Dixit qdã expimẽtatoꝛ. fel leporis ꝛ galli ꝛ gallie tolle ꝛ cũ mel le misce: ꝛ aq̃ purissima ꝛ i vase eneo recõde: ꝛ ex eo oculis immitte: qꝛ in paruo tpe visuꝫ restaurat: dũmõ interim pa

tiens vinū in quo infusa fuerit edera biberit. ¶ Et qdam sup alia fella extollunt fel vipere. ¶ Quidā tñ experimē tato⁹ dixit. vidi magnū periculū in vsu fellis vipe i oculo. ¶ De debilitate visus pueniente ex ascensu vapo⁹ ad caput ⁊ oculos a stō vltra id qō dictū est de trifera minori. dixit Aui. op⁹ ppie eū q ꝓquerit de vapo⁹ibus stōi an noc et humiditas: vt vtatur ante cibū decoctione absinthij: ⁊ oximelle squillitico: ⁊ ꝓfert oē qō lenit ventrē ⁊ incidit superfluitates q̄ sunt in stō. Et sunt verba Raſ. 2°. 9ti. Et oximel squillitic⁹ cōfert qñ superfluitas esset multū viscosa ⁊ grossa: vbi aūt nō esset sic grossa cōpetit oximel cōpositus: vel ēt simplex. Et quodcunq; aliud incidens ⁊ subtilians mās flāticas. ¶ Dixit Ari. 31°. pbleumatū pbleūate 9°. In hūtibus visum obscu⁹ pp humiditatē grossam cōdēsatam circa pupillā: q; isti egent ex purgatione illius mā: ideo si administrent ei acuta mordicatiua: q̄ oculos plurimos purgāt inducēdo mordicationē in eis: vt cepe faciūt conferunt ad hoc vt acute videant. Valet ēt in hoc succus corticū citrangulo⁹: ⁊ succus agreste cū immittit oculis. Cum debilitas visus a luce solis puenit: tunc colo⁹ niger optime cōfert. ¶ Dicunt qdā q crocus positus in oculis ꝓfert nō potēti⁹ aspicere claritatē solis. Et q oculi debiles ex aspectu lucido⁹ si sepe tangant cū ambra de qua fiunt pr̄ nostri iuuant ea. ¶ Aliud ꝓferens debilitati visus. ℞. succi fenicu. depurati. ʒ.iij. succi rute ⁊ celidonie. aā. ʒ.vij. mell'. lib. vij. decoquant ad spissitudinē: deinde supimponе pulverē hunc. ℞. eufragie. ʒ.i. seis feniculi. ʒ.v. macis cū bebar cinamomi piperis lōgi. gar. aā. ʒ.i. ¶ Aliud cōferens debilitati visus ex humiditate grossa frigida ꝓcedenti. ℞. cinamomi gar. beyl. nucis musc. cubebar pipis longi. aā. ʒ.i. seis gallitrici. ʒ.viij. seis feni. fileris maiorane eufragie radicu⁹ celidonie ⁊ valeriane. aā. ʒ.ij. acori. ʒ.iij. zuch. quantū sufficit. ¶ Pulvis vtilis quo patiens vti d⁹ sup cibarijs suis ⁊ salsamentis. ℞. eufragie. ʒ.ʒ. thimi sanguci acori. aā. ʒ.ij. seis feni. coriandri ꝑparati. aā. ʒ.iij. anisi karui piperis longi. gar. nucismuſ. zinzi. galāge. aā. ʒ.i. cinamomi electi. ʒ.iiij. spice. ʒ.ʒ. foliculo⁹ scene ⁊ kebulo⁹ aā. ʒ.viij. zuccari albi. ʒ.ij. ¶ Alium aliud acuens visu ⁊ ꝓfortans oculos ne mās ad eas fluētes suscipiant. ℞. herbe adhil. ʒ.ij. seis feni. ʒ.vi. macis cubebar cinamomi piperis lōgi. gar. aā. ʒ.i. succi feniculi depurati. ʒ.iij. succi rute ⁊ celidonie depurato⁹. aā. ʒ.ʒ. mellis albi. lib. i. decoq̄tur mel cum succis ad consumptionē succo⁹ donec veniat ad spissitudinem: deinde superponantur spēs: ⁊ fiat eli⁹ dosis. ʒ.ʒ. ¶ Pulvis alius vtilis q d⁹ quotidie sumi. ℞. li qui. zinzi galāge. aā. ʒ.i. seis feniculi fileris piretri rute eufragie amomi ameos carpobal. turbith. aā. aur. ij. sene. aureo. iij. pipis lōgi. ʒ.i. cimini cinamomi nucismuſ. cubebarum karui. aā. ʒ.i. zuccari quantū vis: dosis coclear vnuz cū vino calo. ¶ Aliuz ꝓfortās visuz debilē: imo q̄si amissum recuperās: stōm ꝓfortās: digōnē addiuuās: ventositatem dissipans: renes ab humoribus grossis mūdificans: vrinā puocans: ⁊ lapidē frāgens. ℞. seis feniculi. lib. i. fileris. lib. ʒ. camedreos radicū celidonie ficca⁹. aā. ʒ.iij. seis apij. ⁊ piretri. aā. ʒ.i. ʒ. zinzi. piperis cinamomi. aā. ʒ.i. seis aneti pulegij ysopi abrotani grano⁹ iunipi. aā. ʒ.ʒ. mell. q̄ntū sufficit. dosis. adq̄ntitatē nucis mane ⁊ sero. ¶ Zinzi. ꝓditū ⁊ comestū acutit visum. Et semen rosmarini bibitū acutit visum. Et comestio yrundinū assata⁹ acutit visum. ¶ Et dixit zoar. q caro passe⁹ decocta cū pomis ⁊ ppie cerebra ea⁹ ꝓfert visui. ¶ Dixit Raſ. 2°. 9ti. iuuat debilitatē visus decrepito⁹ qualibz die assidue odorare muscū. ¶ Dixit Damas. aq̄ clarificās visum ⁊ abstergēs. ℞. folia ros. cōpleta⁹ ⁊ rute ⁊ feniculi ⁊ berbene ⁊ celidonie distilla ⁊ vtere. Et dixit. ℞. succi feniculi. ʒ.xx. succi rute. ʒ. xxiiij. mellis boni ⁊ clari. ʒ.xv. ponant in ampulla ad solē per tres menses: postea cola ⁊ vtere. Et est hoc de secretis eius. ¶ Aqua valens caligini oculo⁹. ℞. tutie macis cāphore. aā. ʒ.ʒ. aloes epatici. ʒ.i. fileris. ʒ.iiij. sarcocolle. ʒ.i. ʒ. terant. ⁊ ponant in ampulla tenente. lib. iij. plena vino optimo albo ⁊ claro: ⁊ ampulla ponat in cacabo aq̄ pleno: ⁊ bulliant donec ꝓsumet medietas vini: postea reponat ⁊ nō colet. ¶ Colliriū ꝓferēs obscuritati visus: ⁊ multis ēt alijs passionib⁹ visus seu oculo⁹. ℞. tutie alexādrine nouies incēse ⁊ exctincte in aq̄ ros. postea pulverizete sicut alcohol. ʒ.i. cāphore. ʒ.ʒ. vini albi clarissimi ⁊ subtilis. ʒ.iij. misce ⁊ vtere. ¶ Aqua ꝓferēs caligini ⁊ maculis oculo⁹ lachrymis. lippitudini ⁊ grossitiei palpebra⁹. ℞. folio⁹ sclarei folio⁹ anagalis ferētis flores rubeos eufragie ferentis flores: ruthe feniculi agrimonie berbene ⁊ ros. aā. M.ij. ⁊ aspgant optimo vino albo ⁊ claro: dein de totū ponat in alēbico ⁊ sublimet. ¶ Colliriū de aqua albedo⁹ agi ꝓfert. ¶ Dixit Hoz. medicamē valēs medicis vt valeāt in vrina cōtēta videre: ⁊ de colo⁹ib⁹ eius bñ discernere. Et valet barbitōsoz⁹: vt valeāt pcutere venā: ⁊ lectoribus ⁊ monacis: vt sciāt legere lr̄as minutas. ℞. tutie ꝑparate climie auri ⁊ argēti eris vsti ceruse lote spume maris armoniaci triū pipe⁹ gar. aā. ʒ.i. ꝓficiant cū aq̄ eufragie montane: de q̄ q̄tidie oculis instillat: facit. n. mirabilia in vtētib⁹ bono regimie alr̄ totū gaudiū inuasit. ¶ Dixit Oribasi⁹. folia vel flores feniculi recētis in aq̄ ꝓtēta in vase vitreo: ⁊ dimittātur in ea p. vij. dies: deinde instillet aq̄ ipa in oculis quolz die mane ⁊ sero vsq; ad. xl. dies. Dixit Raſ. sit aq̄ pluuialis. ¶ Dixit Raſ. 2°. 9ti. dico puluis cōseruās oculos ⁊ acuēs visum terat tutia cū succo maioza. p. vi. dies: ⁊ desiccet ⁊ itez terat: ⁊ reseruet ⁊ operet cuz eo medic⁹ cū necesse fuerit. ¶ Et dixit. ℞. succū granati ⁊ fac bullire vsq; ad medium: deinde adde de melle dispumato q̄ntū est dimidia ipsius succi cocti. Et itez bullire fac vsq; ad pfectā decoctionē: deinde pone ad solē p. xx. dies: ⁊ vtere q: acuit visum valde. Et dixit. aliud bonū valde. ℞. succū granato⁹ dulciū muzo⁹ ⁊ acetoso⁹: ⁊ succū feni. ⁊ fel vaccinū: ⁊ mel aā. dispumentur ad ignē ⁊ colent. ¶ Ibidē. colliriū ex polio serpētis trito mixto cū melle acuit visuz. Inunge oculos cū succo serpētarie cum melle mūdissimo mixto ⁊ laua oculos cū aq̄ in qua betonica ⁊ radix eius sit decocta. Et si vis videre subtilius fel caprinū accipe ⁊ cū adipe galline misce ⁊ oculos inunge succus ruthe cū melle dispūato mixt⁹ posit⁹. s̄. oculos cū petia lini antiq; caliginē oculo⁹ tollit. ¶ Unguētū multū deficcās humiditates oculi. ℞. tutie lote. ʒ.i. cāphore. ʒ.i. aq̄ ros. ʒ.i. cerri. ʒ.ij. adipis porci. ʒ.iij. ꝓficiant succ⁹ anagal. cū melle mixt⁹ ꝓfert. oī obscuritati visus ⁊ succ⁹ prassi ⁊ succus berbene succ⁹ celidōie maioris: maxie accept⁹ de tota plāta ⁊ bullitus vsq; ad medietatē cui admisceat postea modicū mellis: de q̄ dixit Ba. 8° de sim^{cis} me^{nis}: succ⁹ ei⁹ ad acuitionez visus ē vtilis bis in qb⁹ coaceruat grossuz qd ꝑz pupillā dyafanari indigens. ¶ Balsam⁹ inunct⁹ multū abstergit obscuritatē visus. ¶ Dixit Dias. succus cauliū abstergit oculuz ⁊ iuuat in debilitate ⁊ obscuritate visus. ¶ Dixit Kiran⁹. lemē dragōtee gestatū facit ad visum debilitatum gūmi cerese⁹. dixit Ser. ſm Dyal. dissolutū in vino ⁊ aq̄ mixtū. Et Aui. dixit hoc de gūmi prunor⁹ in vino dissoluto. ¶ Dixit Macer. succ⁹ camedreos cū melle linit⁹ visuz acuit. ¶ Dixit Ser. ſm Dyas. q colliriū factū ex succo radicū ⁊ folio⁹ rosmarini acuit visum: ⁊ ēt cū succo feniculi melle mixtū ⁊ folia eius cū sale comesta acuūt visū. ¶ Dixit. Aui. gūmi salicis cōfert valde debilitati visus. ⁊ dixit Ser. ꝑz hebē. Meſ. timbra acuit visū debilitatū ex būditate. Smerald⁹ emēdat fessos viridi mulcedie vis⁹. ¶ Dixit Ari. 31° pbleumatū. pbleumate. 25°. corpa hūtia figuras ꝓcauas aut eminētes iudicant iudicio visus cū max⁹ fulgore qō accidit pp aggregationē radio⁹ in ꝓcauo ⁊ in cōuexis pp nō posse visuz initi: pp qō accidit ipm dispargi ⁊ conturbari

z turbari: z ꝛ talia ꝑp fulgoꝛē in ipsis resultatū nō est di
cere vel cōprehēdere seu discernere q̄ possit de lōge iudi
cari a visu: sicut illa q̄ sunt plana vel alterius figure. Et di
cit q̄ hītes oculos dissolutos nō vidēt a lōge: sz de ꝑpe:
quia q̄ hītes oculos dissolutos nō vidēt a lōge: sz de ꝑpe:
res. n. istis cū magis appꝛopinq̄ta tāto erit eis magis ma
nifesta q̄ ꝑp paucitatē spūs visibilis cū eius claritate cō
tingit. ¶ Dixit Joānitius. cū aliq̄s videt ꝑpe: z nō longe
z videt minoꝛa z nō maioꝛa euenit ex defectu spūs ꝓuenīē
tis ex cerebꝛo: z cū accidit cō. s. q̄ videt lōge z nō ꝑpe: si
cut accidit decrepitis vel videt de die z non de nocte. sicut
patētes basse: intelligit q̄ accidit ex grossitie spūs aialis:
aut multis hūiditatib⁹ mixtis cū eo. ¶ Dixit Rab. 2° cō
tinē. illius q̄ videt res pꝛoꝛatas subtili dieta indiget: q̄ hu
miditates ei⁹ aliq̄ ingrossate sunt in circuitu chrystallini.
Et sīr q̄ nō videt: subito multa res: z q̄ videt oīa rubea si
nō est ex macula aut ycteritia minuat z purget humoꝛ il
lum colorē repūtās. Qui aūt videt rubea aut crocea tuni
ce oculoꝝ infecte sunt eisdē coloꝛib⁹. ¶ Dixit Mes. alco
bol mauumet Arasi in ꝓportatiōe visus z acuit z clarificat
ipm. ℞. tutie eblute nutrite trib⁹ vicib⁹ cū succo sanſuci
depurato. ʒ. xx. deinde accipe ʒinzib. pipis nigri z lōgi ce
lidonie cadmie. aā. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. i. teranf oīa cū
succo fenicu. aut sanſuci trib⁹ vicibus: deinde fac siccari z
tere subtilissime: z fac alcohol cū eo. ¶ Et dixit. aucte ruf
fi. colliriū satis bonū q̄ acuit visuꝫ: z oculoꝝ sanitatē cu
stodit tpe multo. ℞. litiū z tere ꝓtritione bona cuꝫ succo
fenicu. depurato vsq̄ dū fiat: sicut mel z recūde in vase vi
treo z vtere. Quidā aūt ex posteriozib⁹ addiderūt ad oēz
ʒ. eius de felle galli aut pdicis. ʒ. i. tertias duas. ¶ Dixit
Hoꝛ. medicamē valens videntibus a longe z nō a ꝑpe. ℞
sellis corui z ancipitris z perdicis z gruis z mellis colati
aā. misceantur z oculis quotidie infundatur.

¶ De noctilopa. Cap. xxx.

Noctilopa 5° de gñone aialiū. vocatur anatologis 9° theozice. Ha
lya. vocaf sequibare. 2° ꝓti. aliq̄s vocaf hasse. Azarauiꝰ voluit albasa z almacid. 5° pꝛa
ctice. hal. vocaf tenebꝛositas oculoꝝ. a Ser. vocaf asalmetir vel asabzati. Et est spēs no
cumentoꝝ visus: diminutio. s. eius q̄tū ad aliq̄z partē tpis
in quo ſm nāz patiēs deberet videre. ¶ Sciēdū tñ est q̄
ista diminutio visus pōt cōtingere duob⁹ modis. vno q̄n
gs nō pōt videre in splēdoꝛe diei: z post occasum solis vi
det bñ. Et vocaf egilopa ab Aui. baliar. ō q̄ dꝛ in seq. c°.
alio mō e⁹ q̄n gs videt: bñ in splēdoꝛe diei: z occidēte so
le nō videt: z vocaf noctilopa q̄si noctis passio. De q̄ dixit
Ser. q̄ hec passio accidit ei q̄ videt in die: z cū sol occidit
debilitaf visus ei⁹: z in nocte nō videt aliq̄d. ¶ Et Aui.
dixit. noctilopa est vt euanescat visus patiētis in nocte: z
videat in die z debilitef in fine diei: q̄uis. n. in nocte cōi
tas hoium debiliter videat. noctilopa tñ multo magis: z
citius: debilitatez patif q̄ hoies cōiter patiunf: z magis
q̄dē q̄ cū cōitas hoiuz neq̄ possit in nocte ad lumē lucer
ne vel cādele multa videre legere vel artes exercere noctilo
pa nil hoꝝ facere pōt. vñ Auer. dixit. coll'z 3° patiēs videt
tñ in die z nō in nocte: q̄ ei nō sufficit lux lune z cādela ꝓ.
Citius vō q̄ statim occidēte sole: z est in fine diei noctilo
pa nō pōt videre: vñ bñ dixit Alex. q̄ post tramōtanū solē
nō vidēt hos noctilopas vocāt. ¶ Dixit haly. noctilopa
est filius ei q̄ videt remota z non ꝓpinq̄. Eget. n. noctilopa
multa illustratione z claritate ad hoc vt videat q̄z post so
lis occasum: z in nocte hꝛe nō pōt. Egent. n. irradiatione
multa ꝑp dispōnē exīrē. Aut in albugineo: aut in chrystal
lina: aut in spū visibili: hec. n. tria egent illuminari lumie
exteriozi. Cū. n. ingrossanf z obscuranf nō pñt illuminari
a paruo lumine. ¶ Auer. aūt vbi. s. dixit. noctilopa videt
res ꝓpinquas: z nō remotas: hoc tñ raro ꝓtingit. Sed ve
rificatur potius in egilopa in quo spūs taꝫ paucus existit
q̄ nō potest tolerare illustrationez medij magnā. Et q̄ ita
intellexit patꝫ: q̄ loquēdo de causis eius Auer. dixit. hoc
ꝓuenit a tenebꝛositate aut duritie receptoꝛis.

Et loquendo de causis. dixit Ser. fit ex grossi
tie spūs aialis ex multitudine su
perfluitatū in eo: sicut fit illis q̄ vidēt ex lōginquo: z nō vi
dent ex ꝓximo. sicut ꝓprie accidit decrepitis. ¶ Dixit ha.
ꝓuenit ex humoꝝ grossitie: z spūs aialis. i. oculi turbidi
tate z sunt cāe huius passionis silēs ei q̄ ea q̄ in lōginquo
posita sunt videt: z q̄ ꝓxima nō. z Aui. dixit. cā est hūoꝛes
oculi. s. albugineus z chrystallin⁹. s. eoꝝ grossities: humoꝛ
aūt vitre⁹ illustratione exteriozi nō eget. Aut ei⁹ cā est hu
miditas spūs z grossities ei⁹. i. hūiditas ingrossans spm.
¶ Jesus haly aūt posuit eius q̄tuoꝛ cās. s. hūiditatē albu
ginei: grossitiē spūs aialis. humectationē z ꝓturbationez
chrystallini: z frequētationē aspect⁹ solis. Hāc āt 4 ᵐ cāz
alij auctoꝛes nō exꝑsserūt: q̄ reducif ad alias dictas cās.
Nā frequēs aspectus solis est cā huius passionis inq̄tuz
resoluit de spū z humoꝛe: z resoluēdo deficcat: z deficcan
do ingrossat z ꝓturbat. ¶ De causis aūt q̄bus humoꝛ al
bugineus indiget illustrari est magna q̄ntitas ipsi⁹ ꝑp q̄z
magnā q̄ntitatē multo lumīe indiget vt illustref: paucū. n.
lumē nō sufficit ipsi⁹ q̄ntitatē magnā illustrare: z aliq̄n cā
eius ē siccitas albuginei terrestrificās z obscurās: z aliq̄n
est hūiditas ipm ingrossans z ꝓturbās. Iste ēt due vltime
cāe sunt in hūoꝛe chrystallino z spū aiali inuenibiles: q̄nti
tas aūt multa eoꝝ z maxie spūs aialis nō pōt eē tam dicte
egētie: sz potius opanf. ¶ 2° ꝓti. basse nascif aliq̄n ex co
pia hūoꝛis albuginei z motione sua. Et accidit q̄n̄q̄z ꝓtici
patione stōi: z q̄n̄q̄z ꝓticipatiōe cerebꝛi. Et accidit magis
hītibus pupillā paruā z strictaz valde: z hītibus oculos
diuersoꝝ coloꝝ: q̄ diuersitas coloꝝ figñat diuersitatē cō
ꝓportionis oculi: z paruitas pupille figñat paucitatē spūs visi
bilis. ¶ Et Ari. dixit. 5° de gñone aialiū. noctilopa acci
dit hoibus nigroꝝ oculoꝝ. ¶ Et Aui. dixit. noctilopa ac
cidit plīm hītibus oculos nigros nō virides. i. nō varios
vel nō glaucos: z intellexit de hītibus oculos nigros ꝑp
multitudinē albuginei qua eget multa illustratione. Jōq̄z
dixit Hal. vt 2° scribif ꝓtinē. cā morbi basse est multa hu
miditas. s. albuginea. Jdeoq̄z accidit plus hītibus ocu
los antimonicos. i. nigros. ¶ Et Auicē. dixit. plīm accidit
paruitate pupille. i. habētibus pupillā paruā z strictā nō
nālem: q̄ nālis cōstrictio pupille facit ad bonā visionē vt
supꝛa: sz hītibus eā paruā z strictā ex humiditate qua in
grossatur albugineus z spūs visibilis aut ex siccitate terre
strificante z ingrossante: a dilatatione aūt pupille nō acci
dit noctipola: eo q̄ cū dilatatione multus dispergif spūs
z ꝓe dispsione z paucificatione ipsius nō pōt tolerare illu
strationē diei. ¶ Quidā tñ dicūt. q̄ pōt ꝓuenire a pupil
la dilatata ꝑ multitudine māe extēdētis z dilatātis eam q̄
ingrossaf spūs visibilis factus egēs illustratione. Sz au
ctoꝛes nō fecerūt de ista cā mentionē dantes eā intelligere
ꝑ strictionez pupille ex humiditate. ¶ Et dixit. A. plīm
aduenit ei cui multiplicanf coloꝛes. i. qui habz oculos di
uersis coloꝛibus coloꝛatos: in q̄bus. s. sunt q̄daz p̄cta al
ba q̄dā nigra quedā citrina vel alterius coloꝛis quoꝝ co
loꝝ diuersitas ꝓcedit ex ethereogeneitate māe albuginei
cuius ethereogeneitate reddif grossus conturbatus illu
strari indigens: vel cui multiplicanf coloꝛes. i. imaginatio
nes ꝓuie ad cataractaz in q̄bus patiens percipit plures
videre coloꝛes. ¶ Et dixit. A. aduenit plurimū anfractuo
sis sez oculis. i. obscuris tenebꝛosis ꝓpter obscuritatem
albuginei: vel anfractuosis oculis. i. habentibus in diuer
sis partibus oculi nigredines: ꝑp quas apparēt oculi an
fractuosi. licet nō sint. apparent enim inter vnā nigredinez
z aliam anfractus quidam siue concauitates inter ipsas

nigredines esse: que tñ nõ sunt. ¶ Et dixit Auic. q hec. s. paruitas pupille multiplicatio oculoꝝ in oculis ꝛ ipsorũ anfractuositas significant paucitatẽ ſpũs in creatione sua .i. a natiuitate: vel. i. in loco creationis siue dearticulatiõe ſpũs visibilis in cerebro vel oculis. ¶ Scias tñ q pauci tas ſpũs ad faciẽdũ noctilopã nõ dz esse multa valde: quãuis sit cũ grossitie: q multa paucitas ſpũs nõ põt eé cã noctilope: ſz potius egilope vt in suo caº dicet. ¶ Et cã noctilope qñq est per proprietatẽ in ipso oculo: ꝛ qñq est p cõitem cerebri vel stomaci. ꝛ si manet continue in eodẽ statu vel fere est ex oculo vel ex cerebro. Et si alleuiat stõ inanito, aut põderosior fit stõ repleto: est ex stomaco. Cognoscitur etiam noctiloqua per proprietatem oculi ꝛ discerni tur ab ea que est per cõmunitatez per signa posita supra in signis generalibus dispositionum oculi.

Signa autẽ gñis nota sunt. Et signa cãꝝ haberi pñt ex dictis supra maxime in caº precedenti.

Cura perficit dieta ꝛ potiõe. Et dieta sumat ex dictꝫ in debilitate visus. nutriãt cibis leuibus: ꝛ fiat abstinentia a cena vel multũ minuat. ¶ Dixit Cõstã. vinum paucũ vet⁹ ante cibũ ꝛ post cibi ꝓteriti digestionẽ pfectã datur: subtiliat. n. humoꝝ ꝛ spiritũ grossitiẽ: ꝛ clarificat eos. ¶ In cura vero p potionez auctores nõ exꝑsserũt nisi noctipole q̃ fit ab humiditate oculi ingrossante ꝛ turbãte ſpũm. aliaꝝ vo spẽꝝ eius cura satis haberi põt ex cura debilitatis visus: cõplet aũt digõe hũiditatis illi⁹ ꝛ eũone ꝛ oluersione. ¶ Digerat mã cũ syrupo q sic fit. ℞. eufragie mellisse betonice. aã. M. i. radicũ feniculi petro. ꝛ acori ꝛ passulas. aã. ʒ. i. sticados ꝛ seis feni. aã. ʒ. ſ. ꝛ fiat hoꝝ decoctio ꝛ syrupet cũ zucharo: deinde fiat purgatio cũ pillulis cochijs ꝛ lucis. ꝛ iteret purgatio ſm exigẽtiaz. Et si videris dñiũ in sanguĩe vel humores sanguini bene pmixtos flõma maxie cefalicã. deinde venas lachrymaliuz. mã diuertat oib⁹ modis diuersionũ ꝑcipue cũ clysteribꝫ acutis. deinde veniẽdũ est ad caput purgia masticatiões ꝛ gargarismata ex his q̃ hũiditatẽ grossam ex cerebro ꝛ oculis educũt. Et si qdẽ noctipola fuerit cõitate stõi purget stõs ẽt vomitu si fuerit opportunũ. ¶ Dixit Sera. curam⁹ hui⁹ curatione vũ p flõmiã ex corpe ꝛ ex duab⁹ venis q̃ sunt in lachrymalibus. ꝛ post illud mũdificamus stõm. sup. ꝛ corpus totũ cũ medicamine solutiuo. ꝛ administram⁹ clysteres. deinde cũ gargarismis ꝛ cũ medicinis faciẽtibus sternutationez. ꝛ haly. dixit a flõmia cefalice incipiat ꝛ purget medicina ꝛ acuto clysteri trahẽte mãm ad inferiora ꝛ gargarismatib⁹ cerebrũ mũdificãtibus ꝛ instillationibus in nares ꝛ sternutamentis ꝛ angulorũ oculi vena minuatur. ¶ Dixit Aui. si illic fuerit multitudo flõma cefalicã ꝛ venas lachrymales: ꝛ administrent reliq̃ eũantia nota: ꝛ iteretur. ſ. eũo q̃cũq; sit illa q̃ ꝓuenit ꝛ fiat ista eũonis iteratio ſm egigentiã q̃titatis mãe. ¶ Et factis eũonibus. dixit. A. deꝭ in potu ante cibũ: tñ post ꝓteriti cibi integram digõnẽ paꝝ vini veteris: q sic datũ nõ facit euaporare cibum in stõ. Et põt resoluere ꝛ cõsumere reliquas mãe. Nã ad hãc intentionẽ daꝭ. ¶ Utat elio qõ sic fit. ℞. succi feniculi. lib. ʒ. succi celidõie ꝛ rute. aã. ʒ. i. ꝛ. ʒ. mellis dispumati. lib. ʒ. misceant ꝛ decoquant vsq; ad spissitudinẽ mellis ꝛ tũc supmittat pulueris q sic fit. ℞. eufragie. ʒ. i. pipis lõgi cinamomi ꝛ macis ꝛ zinzi. aã. ʒ. i. seis feniculi. ʒ. iiij. dosis. ʒ. ʒ. mane ꝛ sero: ꝛ introitu lecti. ¶ Oẽs auctores ꝓcurãt de ꝓuenietia epatis caprini in hac passione. Dixit Hal. accipe epar caprinũ ꝛ oĩno denudatũ sup prunaꝝ pone: ꝛ fruſta pipis lõgi in eo infige. Et vapor q ascẽdit ab eo oculo obuiet: dz enim patiẽs recipere vaporẽ q ab eo ascẽdit ad faciẽ ꝛ oculos aptos. ꝛ colliriza oculos ex aq̃ q̃ ex eo fluit: ꝛ postea epar coctũ comedat: ꝛ sic faciat tribus diebꝫ aut amplius: qñ in vltimis in hac pte vtilitaꝫ ꝓmittit. ¶ Et Ser. dixit. expertũ est vt assẽ epari irci ꝛ colligat aq̃ que exit ex eo: ꝛ fiat colliriũ ex ea sola: ꝛ cũ pipere albo trito ꝛ cribellato: ꝛ cũ assat epar ꝑcipe infirmo vt curuet supinꝰ apertis oculis donec recipiat vaporẽ qui eleuat ex eo. deinde comedat epar: qñ iuuatiuũ est ꝛ mirabile supra alios q dz: ꝛ dicit q pro masculo dz accipi epar irrcinũ: ꝛ pro femina caprinũ: ꝛ silr Aui. posuit hanc medicinã cũ epate caprino ꝛ sale indo ꝛ pipere longo. Nã dicunt epar caprinum hz ꝓprietatẽ magnã in curatione noctipole. Et sal indũ ꝛ piper longũ ꝓferunt cũ qualitate qua exiccant humiditatẽ ingrossantẽ sensuz visibilẽ. Et qdã dicũt. q epar caprinuz coctũ aqua nõ minus ꝓfert. ¶ Dixit Oribasius ante comestionẽ bibat serpillũ pistatũ cũ vino. assiduo mestionẽ ruthe: ꝛ lambat aquã decoctionis eius. ¶ Collirium vtile. ℞. succi feniculi maiorane. aã. ʒ. iij. aque q̃ fuit ab epate caprino dum assat diuisum in partes plures. ʒ. j. mediã. mellis. ʒ. iij. qdã addũt piperis longi. ʒ. i. ¶ Almadi vtile. ℞. fellis edi partez vnã piperis partes. ij. armoniaci partes. iij. ofice cũ melle. ¶ Dixit Ser. sequere cũ alcohol subtiliatiuis q̃ abstergũt. sicut medicine ꝑbate cuz experimento ad hanc egritudinẽ. Et sunt macropiper ꝛ piper ꝛ cambil cũ equaliꝫ teruntꝰ ꝛ fit alcohol. ¶ Dixit Cõstã. ocularis mel cũ alumine ꝛ sale armoniaco opponat. ¶ Cõsi. collirizet cũ pipere longo ꝛ musco: aut cuz oleo balsamo: aut cũ succo porꝝ: aut cũ vrina pueroꝝ. ¶ Ibidẽ hebedi dixit. fuit vir quidã noie babib. ꝛ nõ videbat lunã neq; stellas de nocte cui⁹ naribꝫ instillatũ fuit ad modũ quantitatis vnius lenticule de spodio mixto cũ oleo viol. ꝛ ea nocte vidit stellas melius solito. Et in 3ª nocte repauit visus. ꝛ factꝰ est sanꝰ: ꝛ plures erpti sunt hãc curã ꝛ valde iuuat.

¶ De baliar. Cap. xxvij.

Baliar siue balyadar siue paliar dicit egilopa ꝛ metralopa. 2º. ꝓinen. dicit doxchon. ꝛ ab Ari. 5º de generatione aialiũ. caº 2º. ꝛ ab Hal. 2º affo. vltimo affo. vocatur glaucosis. eo q vt dixit Ieus haly. multũ accidat oculos glaucos ꝛ varios hũitibus: ꝛ nõ accidit habentibus oculos nigros econtrario noctilope.

De causis Dixit Raf. 2º ꝓti. aucte Hal. sup 6º epi. aliq̃n euenit hoibus ꝓpietas illoꝝ qui vident de die: ꝛ nõ de nocte: vt videant in pauca obscuritate plus q̃z videant de die. Et cã eius est superflua dissolutio. ſ. ꝛ disgregatio ſpũs visibilis: vñ patiens haliar nõ videt de die in lumine claro illustrãte: q nõ põt aperire in tali lumine oculos: vel nõ põt eos tenere apertos pp dissolutionez quã facit lumen diurnũ magnũ de spũ visibili eius: sed in minori lumine aperit oculos suos ꝛ tenet eos aptos ꝛ videt vt post occasum solis ꝛ in lumine lune vel candele. vñ 2º. ꝓti. doxchõ est cũ visus est debilis ꝛ pauce lucis. i. pauci spũs lucidi. vñ disgregat spũs eoꝝ. sicut disgregat visus vespertillionis in pura luce. ꝛ iõ videt in lumine debili. Et hoc est qõ intelligit ꝑ nõ videre de die ꝛ videre de nocte. Sicut quorũdã aialiũ oculi illuminãt mediũ ita q̃ de nocte videre põt: qõ ſm quosdã ꝓtingit ex cornee oculoꝝ ipsoꝝ tensione. ꝛ illuminãt quẽadmodũ noctiluca vel sq̃me pisciũ vel quercuũ putredines ꝛ quorũdã arboꝝ q̃ in obscuro appent ignite. Auic. aũt dixit. q pupilla est de his q̃ de nocte lucent ꝛ illuminãt ꝛ iactãt radios sup sibi oppositũ. cuiusmodi sunt oculi quorũdã aialiũ. In qbus lumen intrñ ꝓpter ipsoꝝ cerebri caliditatẽ vt nocte possint mediũ illuminare luce ꝓcedẽte ex oculis virtute oculoꝝ suorũ ꝛ hoꝝ plima videt in die ꝛ in nocte. Ista sunt q̃daz aialia q̃ ꝑ paucitate ſpũs visibilis eoꝝ ꝛ ei⁹ subtilitate in die ꝛ lumine claro videre nõ pñt: nocte aũt: ꝛ in lumine debili vident: q nõ disgregat tũc spũs eoꝝ visibilis. vñ sufficit ad visionẽ: q̃uis sit pauc⁹ ꝛ subtilis. ¶ Et dixit de causis 2º ꝓti. doxechon q̃ꝫ euenit ex forti siccitate oculoꝝ. vñ debilitat visus in die: q caliditas est intensior q̃z debeat.

De causis

De causis baliar dixit Aui. est subtilis spūs ⁊ pau/citas eius multa. q̄re resoluit cū lumine solis: ⁊ adiuuat in tenebris intelligēdo p tenebras nō ob/scuritatē noctis: ſz lumē ōbile. vñ dicūt qdā. q. pñt de die videre tpibus multū luminosis ⁊ obscuris. sicut in talib⁹ tpibus noctilope: q̄ꝫuis sit de die nō videt. silr et cās assi/gnauit Jesus haly: ⁊ dixit notāter paucitas multa possz cō iungi cū causis noctilope: vt suo ca⁹ patuit: ⁊ tūc nō fieret baliar. ⁊ vtraq; dictaꝝ duaꝝ cāꝝ p se est sufficiēs cāre ba/liar: subtilitas. n. spūs sola ſz eius paucitas nō fit multa est sufficiēs cā intolerātie fortis luminis: silr ⁊ paucitas spūs multa est sufficiēs cā intolerātis fortis luminis: q̄ꝫuis sub tilitas nō fit multa. imo et ⁊ qñ eēt ꝓiuncta grossitiei ipsi⁹ vt ꝑz in senib⁹. ¶ Et patiētes baliar videt q̄ sunt ꝓpinq. ⁊ nō q̄ sunt remota. ¶ Et hz baliar alias cās tenētes se ex parte humoꝝ oculi. sicut est paucitas albuginei ⁊ situatio chriſtalline multū vsus extra: his. n. duab⁹ cāis pōt pue/nire impo⁸ tolerādi lumē forte. Auctores tñ istas cās nō exp̄serūt: relinquētes eas notas ex dictis in duob⁹ caplis p̄cedētibus. Et cā qdē baliar dixit Aui. q̄ꝫ est parua: ⁊ tunc patiens videt in tenebris ⁊ vmbra die ⁊ nocte. p vm/bram intelligens diem vel locū non multū luminosum. in quo ꝓpter paucitatem cause. ſ. q. spiritus nō est multuz subtilis: nec multū paucus tolerat apertio oculi ⁊ visio.

Signa gñis nota sunt relatione: ⁊ signa cāruz haberi possunt ex dictis in caplis p̄cedentibus.

De cura dixit Raſ. 2° cōti. est cū humectātib⁹ caput cerebrū. sup. ꝓpie cū cibarijs boni ⁊ multi nutriméti. ac et dixit ipse ponat lac. ſ. nouit mulsuz in na/rib⁹: ⁊ oleū viol. ⁊ balneet caput in aq̄ dulci tepida. ¶ Et Aui. dixit. cura est additio in humectatiōe. ſ. cū cibis mul ti ⁊ boni nutriméti vt multiplicet spūs: ⁊ additio etiaz in ingrossatione sanguinis: nō p cibaria grossi sanguis gñati ua: ſz p cibaria sanguis gñatiua nō oīno subtilis: ſz aliq̄lr grossi vt ingrosset aliqualr spūs a sua subtilitate: talis. n. dieta boni ⁊ multi ⁊ aliqualr grossi sanguis gñatiua op/ponit ambab⁹ cāis baliar. ſ. paucitati ⁊ subtilitati spūs. ¶ Cura vō aliaꝝ spēꝝ ſz defectū humoꝝ hr ex. s. dictis.

¶ De imaginationibus. Cap. xxxij.

Imaginationes oculorū aliq̄ inueniunt dici apparitiones: aliq̄ coruscationes: aliq̄ lā/pades: ⁊ aliq̄ fantasie: imaginatiōes tñ sunt duoꝝ modoꝝ: ⁊ ambe sunt opationes corru pte. Sz q̄dā sunt opationes corrupte virtuꝫ imaginatiue ⁊ q̄dā sunt opationes corrupte virtuꝫ visiue. vñ Auer. 3° coll. 3. dixit accidit vt videat oculū videre oēs colores ſm vnū modū. ſ. rubeos: aut citrinos: aut alr dissi ctos. ⁊ accidit habēti cogitationē corruptā pp aliq̄z cāz in trinsecā vel extrinsecā vt sentiat malo sensu. q̄ē: q̄ q̄ꝫuis sensatoꝝ mot⁹ ad sensū veniat ab ex. nō est ipole vt fiat sile ⁊ p ꝓiū. i. qñ fit mot⁹ ab intra: q̄ pp hāc corruptionē co/gitabit vnū ⁊ cōfirmabit: ita vt fo⁸ illi⁹ mouebit a latere interiori spūs illi⁹ sensus: ⁊ tūc videbit oculo q. illud sit ō foris. Et est illud in vigilāte sile vni sōno: q̄ declaratū est in libro de sōno ⁊ vigilia: q. somnia attributa sunt virtuti imaginatiue. Sed ipsa facit in sōno ꝓiuz eius: q̄ō facit in vigilia: q̄ in vigilia sentatū. i. sensibile. ꝑmo mouet sensuz cōem. deinde mouet imaginationē. Et in sōno fit mō ꝓior q̄ mot⁹ incipit in virtute imaginatiua p formā receptā de foris aliquo tpe in vigilia. Et illa est remota. ſ. illa res quā retinz vel a q̄ formā recepit. ⁊ iō ꝑmo mouet sensuz cōez: ⁊ sensus cōis mouet exteriores sensus: ⁊ tūc sentiēt res sicut si essent extra. Et dixit. sicut hoc fit in sōno ita fit in vigilia pp multā sollicitudinē circa aliquā rez: ⁊ p hoc ꝓfirmant virtutes aīe. ſ. in credēdo q. ille motus sit ab extra. aut pp aliquā egritudinē fixā in corpe: aut pp timoreē vel tristitiā: q̄ tūc soluit qdā vapor ⁊ ascēdit ad cereb̄. Et imꝓimit in ipsum forma rei excogitate: ⁊ ascēden lo supius mouet spm̄ aialē: ⁊ reducit iste motus vsq; ad virtutē imaginati/uam: ⁊ ipsa spū mediāte mouet sensum cōem ⁊ ipse mouet sensuz pticularē ⁊ sentit res. sicut si eēt extra: ⁊ ppli credūt q. hoc sit ab angelis vel a demonib⁹. Uel ꝓ de imaginatiōe corrupta imagnatiue virtutis dcm̄ est. s. in nocumētis vir tutū moraliū. De imaginationibus aūt corruptis virtutis visiue dōm est hic. ¶ Quidā tñ dicūt q. spēs imaginatio/nū q̄ puenit ab acutissimo sensu aut a vapore subtilissimo est actio diminuta nō corrupta: q̄ si eēt corrupta nō posset inesse ſm nāz. Cū ergo insit ſz nāz nō erit actio corrupta. Neq; est actio ablata vt notū est: ergo relinquit q. sit dimi nuta. ¶ Et imaginatiōes qdē dixit Aui. sunt colores qui sentiunt corā visu ac si ipsi sint in aere pmixti. Et dixit no/tāter colores in pticulari: pp multā varietatē q̄ accidit in ima/ginationib⁹ ⁊ coloꝝ⁹ eaꝝ diuersificant. n. pp multā va/rietatē q̄ accidit in eis ⁊ coloꝝ⁹ eaꝝ. i. pp diuersitatē rez ⁊ coloꝝ mouentiū ad imaginationes ⁊ fantasias. nā talis res ⁊ color nō est imaginatio vel fantasia: ſz mouet ad fan tasiandū ⁊ imaginādū. Et taliū rerū q̄dā sunt in aere: ⁊ nō cōprehēdit eas nisi visus acutus: ⁊ q̄dā sunt intus in ocu/lo: ſz iudicant. sicut si eēnt extra: ⁊ ob hāc cām: q. iudicat esse extra oculū q̄ō est int⁹ dr̄ visio corrupta. ⁊ nō: q. nō iu dicet virt⁹ visiua colores: sicut sunt. Et pp hāc et cām ima ginatio dr̄ illusio fantastica. ¶ Diuerse aūt sunt opiniōes declarātes q̄uo res exſs in oculo videat. ¶ Quidā enim dicūt. q. visio est duplex vna pfecta: ⁊ alia imperfecta. Res aūt exſs in oculo visione pfecta videri nō pōt: q. ad pfectā visionē requirit mediū extrinsecū in quo p̄ius recipiatur spēs rei visibilis: ⁊ eo mediāte pueniat ad chriſtallinā: mō res in oculo stans p̄dictū mediū nō hz. ſz visione imperfecta videri pōt: q. dicūt ipsi ad visionē imperfectā sufficit q. spēs visibiles possit formari in chriſtallina: q̄ꝫuis nō formet p/fecte sicut ea que mediāte medio extrinseco formant ⁊ tali formatione imperfecta pōt formari in chriſtallina spēs rei stās in oculo circa chriſtallinā: ⁊ q̄ō possit formari appet q. ibi ꝓcurrit mediū dyafonū. ſ. humor albugineus. Et cō currit ibi lumē ex luce exteriori. Nā illa res in oculo stās nō ꝓhibet: vñq̄z ita q. lux nō possit venire ad albugineū ⁊ chriſtallinā. si. n. ex toto ꝓhiberet ⁊ cooperiret vueā tūc cāret ablationē visionis ⁊ cecitatē. Item pōt spēs rei intra oculū stātis multiplicari p albugineū vsq; ad chriſtallinā ⁊ sic in ea recipi. Et hoc dicunt. voluit haly. sup 2° tegni. cōmēto 18°. vbi dixit imaginationes q̄ vīr in oculo diuer sificant ſm illud q̄ō formant in hu⁹ grādinea de vapore q aggregat in foramine vuee. ſ. in albugineo. Et dicūt. q. q̄ñ Auer. dixit. q. ad visionē requirit mediū extrinsecū. ⁊ ꝓpea sensibile positū supra sensuz siue supra sentiēs nō cō sat sensum. intellexit de visione pfecta: nō de imperfecta: si cut ipsemet Auer. innuit 2° de aīa ꝫ. 116°. Cum dixit. cum supra sentiens fuerit positum ipsum sensibile nō sentietur ipsum oīno. aut si sentietur erit male. ſ. ⁊ imperfecte.

Alij vero dānant p̄dictā opinionē dicentes. q. nul/la res intra oculū existens p suā spēm vi/deri potest nec pfecte neq; imperfecte: eo q. necessario ad visionē alicuius rei requiritur mediū extrinsecū in quo il/lius species multiplicetur vsq; ad chriſtallinam in qua re cipiatur vt voluit exp̄esse Auer. Sed q̄ō res stans intra oculum faciat imaginationē dicunt. q. stans in oculo aut est peruia: aut nō. Si nō est peruia tunc occupat totū circu lum pupille aut partē eius. si totū tunc causat cecitatem: si partē tūc spēs rez ab extra venientiū nō pñt penetrare ad chriſtallinā p ipsam rē nō quia ſm illā partē quā occupat de pupilla: ⁊ iō chriſtallina iudicat illas res in illa parte eē obscuras nigras seu perforatas: vel ſm aliuz modū se ha/bere ſm formā illius rei: ⁊ ſz locū quē occupat: si vero illa

Quid sint imagina/tiones.

Quo res in oculo exiſtēs vi deatur.

res fuerit quia tūc ipsa nō vī p ꝓpriā spēm quā caulet: sz p spēz rei visibiliū ab extra venientiū q̄ spēs mollificant in ipsa recep tione ꝫ nāz illi⁹ rei in oculo exītis: illa igit res in oculo stās quia ⁊ transpens exīs si fuerit colorata. verbigr̄a. sicut vitrū coloratū: ⁊ fuerit. vbigr̄a. rubea tunc spēs q̄ ab ex̄ recipiunt in oculo in ꝓte vbi est illa res quia rubea mō rubeo recipiēt: ⁊ iō appet ⁊ iudicat rubea. Nō .n. iudicat virt⁹ visiua illā rē in oculo exītem eē rubeā: sz rē extra cuius spēs recipit: vt parietē vel libz̄ iudicat esse rubea in illa ꝓte in q̄ spēs ei⁹ occurrit illi rei rubee in oculo exīti: q⁹ in eo recipit mō rubeo. Et iō si illa est in oculo exīs rubea ⁊ quia totā occuparet pupillā: tūc totā illā rez cui⁹ spēs recipit mō rubeo iudicaret rubeā: q⁹ tota mō rubeo recipit. Et dicūt hoc senssse Aui. in hoc ca°. ⁊ ca° de aq̄ descēdēte ad oculū: cū dixit. ītētio illi⁹ est q̄ nō videt: sz imaginat tenebras. voluit .n. Aui. q̄ si aliqd sit in pupilla p qō res ꝓcata appeat extra exīs nō est hoc: q⁹ videat forame positiue: sz ꝓuatiue: hoc ēt voluit Hal. 4° de accidēti ⁊ morbo: cū dixit si in medio pupille parū ex illo humore grosso exīstat: ⁊ circūdātia ei⁹ sunt clara oia q̄ videt putat esse ꝓcata: eo q̄ ptē quā videre nō pōt cogitat eē forame. ¶ Ex dictis dicūt pōt patere q̄ res dyafona stās intus in oculo siue inter corneaz ⁊ albugineū siue ēt in chrīstallino est cā imaginationū: res tñ in dyafona q̄ esset inter chrīstallinam ⁊ cruciationē: sz possit esse cā nocumenti visus: non tñ pōt esse cā imaginationū: q⁹ ea mediante nihil recipitur in chrīstallina. ¶ Et dicunt ēt. q̄ aliquādo species rei reseruate in memoria repzesentat chrīstallinę: ⁊ videtur ēt nullo alio medio. Et hoc est q⁹ talis spēs acquisiuit immaterialitatem: vnde non eget medio extrinseco.

Dixit ergo de causis imaginationū. A. q̄ cā. s. gīalis est statio rei nō peruie inter glatialē ⁊ res que vīr. sicut sunt mōtes parietes: ⁊ alia visibilia. nā res faciēs imaginationē aliq̄ñ est res stans in oculis circa chrīstallinā versus pupillā. Et aliq̄ñ est res stās extra oculum in aere: dz aūt ista res esse nō ꝓpia puietate medij. s. aeris: aut puietate albuginei: q⁹ si talis eēt nō cāret imaginationes. imo teneret locū ⁊ nām medij visionis. Et hinc est q̄ multe res puiet: q⁹ nō sūt tali puietate puie nō sūt cā imaginationū. sicut vitrū positū in medio. Aut aliq̄ būiditas puia posita in albugineo. ¶ Et res qdē stans in medio inter chrīstallinā: ⁊ res q̄ vīr q̄ faciunt imaginationes. dixit Aui. aut est ex eis quoz silē nō cōprehendit in ꝓsuetudinibus: sz est ex eis q̄ nō sunt ꝓsueta cōprehēdi a cōitate hominū. imo nō cōprehēdit ipsaz nisi ille q̄ est fortis visus egredientis a ꝓsuetudine in cōprehēdēdo. i. q̄ est ita acutissimi sensus visus oltra cōez visum hoium. q̄ pōt illā rē cōitate hoium incōprehēsibilē cōprehendere. aut illa res est dixit Aui. ex eis q̄s cōprehēdit visus qñ medi⁹ fit. Et nō extrahit in fine acuitatis: sz est ꝫ ꝓsuetudinis semitā: q⁹. s. ex eis q̄ cōprehēdunt a cōitate hoiuz. ¶ Et declarās Aui. istas duas res dixit. de p⁹ q̄ ītētio ꝓmi. s. rei q̄ vī ab acutissimo sensu est q̄ visus q̄ est fortis cōprehēdit debile ⁊ occultū ex reb⁹ q̄ volāt in aere ꝓpe visum q̄ sunt ex formis a qb⁹ aer nō eūatur ⁊ reliqua. Et iste res sunt athomi q̄ appent ei: ⁊ pp suā ꝓpinquitatē quā hñt cū aere nō verificat eas. s. sensus acutus. Et sunt res alie q̄ solū ꝓprehēdunt ab acutissimo visu. ⁊ nō sunt in aere: sz in interiore pte oculi pp vestigia paruoz vapoz qbus nō eūat cōp̄lo. Itaq̄ res q̄ nō cōprehēdit nisi ab acutissimo sensu. aut est in aere extra aut est res intus in oculo: sz nō ꝑmutat subam oculi in aliquo nec est apta ꝑmutare: ⁊ est sicut vestigiū parui vapozis facillime resolubilis occurētis intus in oculo q̄ puus vapor cōiter oīb⁹ ꝓtingit: sz nō ꝓcipit ēt nisi ab acuto sensu. Hec enim duo occultant a visibus q̄ nō sunt in vltimo acuitatis. Et nō imagināt nisi ei q̄ est vehemētis acuitatis in visu. Et sunt ex eis q̄ nō operant ad nocumētū in visiōe. vñ scire debes q̄ in aere q̄ nos circūdat. Et silr in aq̄ qua vimur sp sunt mixta aliq̄ corpa puissima q̄ vocant athomi: ⁊ vocant a Hal. stigmata. ꝑmo de vtutib⁹ nālibus. ⁊ sunt sicut corpuscula q̄ appent in radio solis: q̄ñ discurrunt ⁊ volāt p aerē a ꝓpinqo cōprehēdit visus acutus: a longinq̄ aūt nō cōprehēdit ea pp eoz puitatē. verūtñ q̄uis a ꝓpinquo cōprehēdit ea: pre subtilitate tñ eoz ⁊ pre magnatudine quā hñt cū aere vel cū aliquo corpore dyafono nō pōt sensus acutus bene iudicare de eis. quare stat dubitās ⁊ hesitās an videat aliqd an nō videat: q⁹ videt ꝫ nō clare discernat qd sit. vñ conat ad imaginādū: ⁊ silr cū nō sit ali qō corp⁹ ita tēperatū in quo vapores nō surgāt: ⁊ eleuent vel a toto vel ab aliquo mēbro vel in ipo oculo: qui aliq̄ adeo sunt subtiles ⁊ parui q̄ poti⁹ debeāt dici vestigia vapoz q̄z vapores cui ad oculos veniētes pre puitate ⁊ subtilitate ipsoz nō cōprehēdunt a visu mediocri siue cōisted solū a visu acutissimo ⁊ hay duaz rez vitio cū nullū afferat nocumētuz nō dz dispō egra. Sz de ipsa determinat in ca° de acuitate sensus visus. ¶ Et declarās. A. 2m mēbrū .ē. posite diuisionis. s. rē faciētē imaginationes in visu medio vel cōi dixit q̄ diuisio altera. i. mēbz ꝑm. ē. dicte diuisionis rei facientis imaginationes. aut est in tunicis oculi aut in humoribus ei⁹: q⁹ iste res nō faciūt imaginatiōes extra oculū stātes: sz solū intra: ⁊ faciūt eas in visu medio: ⁊ nō soluz in acuto ⁊ eaz digestio sp est egritudinalis. ⁊ res ex pte tunicaz oculi. dixit. Aui. est vt sit supra corneā vestigiū occultū valde qō remānsit a variolis pustulis siue obtalmia siue re alia. Et p puitate ⁊ subtilitate sua nō appet oculo inspiciētis exteri⁹: sz appet oculo interi⁹. Nā patiēs cōprehēdit illud vestigiū. vñ ducit ad imaginādū. intuentes aūt ab extra de imaginatione patiētis mirant: q⁹ nō cōprehēdūt in oculis ei⁹ aliquā cām faciētē imaginationem ipsi⁹. Et declarās Aui. qūo illō vestigiū appet oculo infirmi. dixit q̄ iō appet infirmo: q⁹ locus in quo fit illud vestigium nō est puius. Occultant ergo pp illū locū nō puium ex eo qō sentit in aere puio ptes magne ꝫ q̄titates illius vestigij: q⁹ ꝑm illā partē nō puiā nō pñt deferri spēs rerū visibiliū neq̄ ēt puietas aeris puij exīt̄ mediū i visiōe. Et nō voluit in verbis dictis Aui. q̄ hoc vestigiū oīno ꝓhibeat penetrationē illaz spērū ⁊ puietatis aeris. Sz locus eius factus est colorat⁹. Et iō spēs q̄ ipsum penetrāt repsentant colorate coloze illius. Et sic ꝓhibet eas recipi sub eo coloze quo sunt extra oculū: ⁊ est silr de isto ⁊ de vitro colorato p qō penetrāt spēs ⁊ puietas aeris: sz appent colores vitri: ꝑdictū. aūt vestigiū si esset tā grāde q̄ cōprehēderet ex⁹ ab inspiciētib⁹ exteri⁹ nō esset cā imaginationis: sz corrupte visionis. Sz quiū iō caulat imaginatiōes. q⁹ magna ps puietatis aeris obiecti visus sub mō tenebr̄e visui repsentant. Et ēt res visibiles ꝑm magnā ptē mediāte aere visui occultant: ⁊ huius cā est dictū vestigiū ppiperuietatē eius ꝓhibentē spēs visibiliū venire integras ad chrīstallinā. imo in hoc casu appet qñq̄ res integra ꝓcata ⁊ aer lucidus ꝫ qd tenebrosus. Istud quoq̄ vestigiū est tā paruū q̄ si ꝑm veritatē poneret extra oculū in aere puio adhuc nō cōprehēderet. ⁊ q̄uis sit tā puū tñ magnā ptem occupat spēz rei visibilis: ita q̄ magna ps ipsi⁹ rei nō cōprehēdit colorata coloze suo: ⁊ nō solū q̄tū est ipm vestigiū. Et nō est hoc incōueniēs si q̄s ꝓsiderat quā q̄titatem pupille p quā tñ vī magn⁹ mōs. Sic hoc vestigiū in se tñ puū magnā q̄titatē occupat spēi rei visibilis: vez re" q̄titatis spēz q̄s occupat pōt dici magnū. Et dicūt. cā q̄re taz puū vestigiū ꝓhibet multā q̄titatē spēz recipi est. Nā cuz linee visuales cōiūgunt in piramide in elōgatione basi rei visibilis tūc iuxta conū spēz. si inueniat res pua obstans ipsa sufficit ꝓhibere penetrationē eaz ⁊ cāre tenebrā magnā: q̄ si foret iuxta basiz nō sufficeret cāre tenebrā magnā q⁹ linee iuxta basiz sunt magne expāle. imo nec obstaculū

magnum

magnum positū iuxta basim sufficeret facere illud qō facit obstaculū paruū positū iuxta conū cum spēs multiplicent per modū piramidalē cuius basis est in re visa: z conum in oculo. Et simili ratiōe pupilla parua videri montē magnū. ¶ De re aūt que in humoribus oculi facit imaginationes. dixit Aui. q est ſm duas partes. ſ. qm̄ aut est res mālis aut imaterialis. Et ſi est res mālis tunc est ſm duas partes: qm̄ aut iam cōuersa est in humiditatē ſuba eius ex eo qō est exterius ab ipsa: ad qō vel ad quā iam cōuersa est ſuba ipsius humiditatis. ſup. aut nō. ¶ Scire em̄ debes: q ad humorē albugineū aliqm̄ penetrat aliqua humiditas aliena ab ipso: tm̄ multū ei consimilis in subtilitate z qualitate: quāuis re vera sit minus subtilis z minus clara ipso: q humiditas alī qm̄ transmutat partē humoris albuginei ad quā attingit: z transmutat ab ipso ſm eandē partē quā attingit. itaq; sic p transmutationē pmiscent: vt ex eis ambab⁹ vnū corpus efficiat: qō corpus sic pmixtū causat imaginationes: q nō est dyaphonū corpus albuginei ſm illā partem permixtā. sicut erat añ dictam pmixtionē: quare nō pōt ipēs visibilis neq; penetrare neq; recipi in chrystallina sicut dz. ipsa ēt humiditas siue sit vaporosa siue non pueniens ad albugineū: aliqm̄ ei ſm nullā partē eius commiscet neq; transmutat in ipm: neq; ipse in eā: ita q non efficit ex eis ambab⁹ corpus vnū: sed remanēt distincta: z sic etiā est cā imaginationū. imo z multo magis cū sit minus peruia incōmixta q̄; post commixtionē. ¶ Dicunt tm̄ quidā. q paruo tpe stat incōmixta: z cito transmutat ab albugineo: vel cito trāsmutat ipm z efficiunt corpus vnū. Et ista humiditas siue vapor aliqm̄ dum est distincta est in pte ipsius albuginei: z aliqm̄ est inter vueā tunicā z humorē albugineū: z vapor quidē sic existens in oculo aliqm̄ est subtilis tm̄ cōprehensibilis a cōi visu: qualis est qui aliqm̄ apparet in crisib⁹ maxime factis per fluxū sanguinis narium: aut post vomitū vel irā z filia. Et talis vapor licet faciat imaginationē: non tm̄ eaz de qua autores in hoc capō intelligunt: q; cito recedit: z nō pmanet: z aliqm̄ hic vapor est grossus z causat imaginationē: de qua in hoc cap⁰ tractāt autores cōsimilr ei quā causat vestigiū cornee: de q̄ dictū est supra. Non tm̄ eo mō oīno. nam vestigiū cornee dicunt quidā. phibet transparentiā in illa parte cornee. i qua est ſm plm. vnde apparet res pforata vel fenestrata. Sed dictus vapor vtplm est cū transparentia: sed obnubilat solū visibile ſm aliquā partē sui: z nō priuat ipm oīno ſm illud respectu visus: z pōt hic vapor diuersificari ſm magis z minus in multitudine z paucitate in grossitie z subtilitate: et colo⁹ varietate. Et quāto est maior plus de visibili obumbrat z quāto grossior fortius z intēsius obūbrat: z ſm varietatē in coloribus sic repñtat visibile sub mō illi⁹ coloris. scz ſm partem eius illi oppositā: variat aūtē ipse vapor in coloribus suis ſm diuersitatē permixtionis quātitatis aeris cū eo. Nam per maiorē quātitatē aeris fit color albus: z per minorē fit tenebrosus z obscurus: z p medio mō habere de aere fit varius in coloribus mediis. Dixit em̄ Arist. 5⁰ de gñatione animaliū. aer plustrans albedinē facit. sicut apparet in spuma z in pmixtiōe lixiuij cū oleo. Quidā tamē dicūt. q color vaporis illius attestat̄ colori humoris a quo surgit. ¶ Et scias q illud qō dictū est de pmutatione albuginei pōt ēt intelligi de trāsmutatione chrystallini: q̄uis in eo difficilius ptingat pp sui duritiē: z filr qō dictū est de vestigio cornee pōt itelligi de vestigio in arena tunica accñte. ¶ Aut accidit res q̄ est in humoribus faciēs imaginationes. Dixit. A. in pte albuginei. ſ. malitia cōplonis sine materia alterans colorē eius: z remouet ipsi⁹ peruietatē. Et dixit notāter. parti albuginei: q; si sic alteraret mala cōplexio totū albugineū causaret cecitatem: sicut ēt si humiditas vel vapor permisceret toti albugineo causaret̄ cecitas nō imaginatio: fit ergo illa pars albuginei ex hac cā nō peruia aut pter frigus aut caliditatē aut humiditatē aut siccitatem. Alterat aūt malitia cōplonis sine mā puietatē albuginei: q; sicut dixit Gal. p de ingenio sanitatis. puietas z dyaphonitas sequit̄ determinatū modū: remouet mala cōplo supueniēs: z sic remouet peruietatē: z sic p eā alterat̄ albuginei color z pro. i. peruietas. Mala itaq; cōplo frigida aduenies albugineo remouet eius peruietatē mortificādo z cōstringēdo z humidū ingrossando: sic impediendo debitū transitū visualiū linearū. Et mala cōplexio humida tollit peruietatē illius relaxādo humiditatē eius sicut dicūt apparere de corpore mollificato. z mala cōplexio calida remouet puietatē ipsius: q; ſm illā quātitatē. i. partē quā attingit apparet in ipsa aereitas. Et ista aereitas. iō apparet: q; mala cōplexio calida euaporationē facit in illa parte. Et illa euaporatio est de nā aeris. Modo dixit Aui. de ppietate aereitatis est vt cum permisceat humiditati subtili puie faciat ipm lactei coloris z facit ipsam videri non peruiā. Et peruietate remota sequit̄ imaginatio: per malā aūt complexionē siccā alteratur tm̄ partē albuginei tollit̄ peruietas ab ea. Dixit Aui. q; in spillat z aggregat valde illam partē: si em̄ non inspissaret z aggregaret valde non tolleret per siccitatē peruietas ab ea siccitas aūt aggregat terrestrificādo z arcētrando ptes rei. ¶ Sequens aūt Aui. possunt literā intelligi difficile. q quāuis a multis diuersimode exponat̄: solū duas afferā expositiones. Et ītra est hec sed erit illud qō superuenit ei ex ea in alio. ¶ Et p intellectu prime sciendū est q siccitas albuginei vtplm supuenit ex alijs duob⁹ humoribus oculi. ſ. chrystallino: z vitreo: q respectu albuginei sunt humores sicci. Dixit ergo. A. qō illud qō supuenit ei albugineo ex ea siccitate erit in alio. q; in alio dicto p humore chrystallini z vitrei. ¶ Et p intellectu scōe expositionis sciendū est qō sicut ex supioribus pz: tunc est imaginatio ex parte albuginei p. prie qm̄ parti eius accidit: vt perdit peruietatē suam z coloretur. Et istud accidit parti albuginei ſm duos modos dictos. ſ. aut p humiditatis conuersionē siue cōmixtionē cum parte albuginei: siue per malā complexionē alterantē: q̄ mala cōplexio fit sine mā. Modo malā cōplonē accidere albugineo sine mā pōt intelligi dupl̄r. vno mō q oīno nulla mā humoralis vel vaporalis cōcurrat: sed sola cā primitiua. Et hoc ꝛ fit possibile fieri ppter aliquā erhero geneitatē albuginei: est tm̄ rarissime cōtingens. Rarissime em̄ cā primitiua calefaciēs infrigidans siccās vel humectās poterit attingere vnā partem paruā albuginei solā sine alijs. Ita q; ab illa parua particula remoueat peruietatē z non ab alijs. Alio mō potest intelligi q; mala cōplexio supuenit parti albuginei sine mā non oīno: sed cū tā pauca existit q; pōt dici sine mā. Et ista pauca mā pōt esse aliqs humor vel aliqs vapor qui ponet z faciat malā cōplexionē alterantē partem quam attingit. vñ remouebit̄ ab ea peruietate eius. Et non erit ꝟ per conuersionē illius materie in illam partē albuginei siue ipsius partis albuginei in illā materiā. sicut dictū est de humiditate primi mēbri huius diuisiōis. Hoc ergo volēs. A. significare dixit sed tm̄ illud qō supuenit ei. ſ. albugineo parti ex ea. ſ. mala cōplexione quecūq; sit illa: erit in alio scilz in aliqua mā vel vapore intrante albugineū. Et sic non est illa mala cōplexio imaterialis vere. immo est cum mā grossiore quā fit illa q̄ parti albuginei cōmiscet. Et ob hanc cām dicitur immaterialis: q; non permixtiue: sed solū qualitatiue illā partē albuginei alterat. Et q; hec expositio fuerit mēs. A. pz per id qō subiunxit inferēdo dicēs. ergo nō euacuat̄ quin. ſ. imaginatio pueniens a mala cōplexione fit accidēs non fixū: q; ex genere est vaporū: qui elevant̄ ex corpore toto aut cerebro aut stō. Et cum sint subtiles pueniūt ad partem albuginei. ſ. z alterāt ipsum z resoluunt̄. ſ. cito sicut fit in crisibus: maxime que fiunt in fluxu sanguinis nariū vel post vomitū: vel post irā vel post ista cōsimilia: z talis imaginatio ab hac cā non portendit aquā futurā ſm plurimū. Aut fit accidens fixū in hoc. ſ. albugineo z portēdit aquā

¶Imaginationes diuersificant. dixit Aui. qñq; in quãtitatibus suis: z sunt ex eis magne parue z medie ꝑm quãtitatem: mõ in albugineo vel vestigij cornee: z qñq; diuersificant in essentijs suis z sunt ex eis grosse z subtiles occulte ꝑm grossitiẽ z subtilitatez mãe vel vestigij cornee. Et qñq; diuersificant in sitibus suis. i. suarũ partiũ: z sunt ex eis rare z spisse siue dense nebulose: z qñq; diuersificant in figuris seu formis suis. sunt eñ qñq; in forma grani z vocãtur granose: z quandoq; in forma cimicis z vocant cimicales: z qñq; in forma muscę z vocant muscose supple. z qñq; in forma alia z denominantur a forma illa. qñ enim sunt sub forma fili z vocantur filose: z qñq; in forma capilli z vocãtur capillares: z qñq; diuersificant. dixit Azarauius ꝑm colorem z sunt ex eis albe citrine rubee virides vel nigre.

Signa generis habentur relatione patientis. ¶Signa specierũ signa factarum ex acuitate sensus sunt tria. primũ est dixit. A. q; sunt lenes. i. faciles z subtiles. ¶Scõz est q; nõ sunt modũ vnũ neq; figurã vnã: qñ neq; minima in aere volãtia neq; vapores: a qbus non cũct corpus oino q̃ sunt cã dictarũ imaginationũ nõ sunt ẽt ꝑm figurã vnã. ¶Tertiũ est. q; homini patienti associat sanitas ꝓter q; imaginatio sequat ipm aliquo tpe: qz non impedit impedimẽto ducente ipm ad imaginationẽ: vt cum nõ aduerteret aut nõ esset claritas in aere: vel cũ cibo aliquo potu vel medicina sensus visus esset obtusus vel remissus ab acuitate sua: neq; etiam semp sunt in aere athomi corã oculis eorũ volãtes. Et dato q; aliqñ sint nõ erit tũc aer serenus. ¶Illã vero cuius cã est vestigiũ cornee. dixit. A. significat cã eius ꝓdicta. s. qz ꝓcesserit variola vlcus vel bothor z alia. ¶Scõm signũ. q; figit z nõ crescit z nõ minuit aliquo tpe. qñ vestigium cornee qõ est cã eius vna forma manet. Dixit aũt Aui. aliquo tpe: qz qñq; nõ figit ita vt toto tpe maneat: sed qñq; remouet. sicut aliquãdo cõtingit q; q̃ est in pueritia remouet. quãto tñ eodẽ tpe durat eodẽ mõ quãtũ est de sensu alia cã ei addat. vñ crescit sicut aliqua mã ad locũ defluente vestigij vel ibidẽ ꝓ debilitate congesta. ¶Tertiũ signum est: q; hic nõ infert aliud nocumentum quã suum ꝓpriũ: qz non portendit aquã.

Signa factaꝫ cã vestigij cornee.

¶Eã aũt que fit cã humorũ ꝓp malitiã cõplexionis alterãtis significat. ꝓmo dixit. A. vt sit tpe longo z nõ ꝓducat ad nocumẽtũ magnũ. quãuis eñ multo tpe stet nõ facit descẽdere aquã ꝓpriũ cum suũ nocumẽtũ qõ est videre illas santasias semp efficit. Mala eñ cõplexio sine mã vl cũ mã tam modica: vt supra dictum est nõ pót facere descensum aque. ¶Scõm signũ est. q; precesserit cã malã cõplexionẽ inducens. sicut cum fit aliqñ successiõe obthalmie acute calide: aut alicuiꝰ rei infrigidãtis deiccãtis vel humectãtis: z hec res seu cãe alterãtes sunt ex eis q̃ sciunt sensu: ꝓcipit. n. eas infirmus z ẽt medicus. ¶Et maxime verificãt ꝓdicta signa z q; fit ex albugineo qñ cornea apparet bñ disposita z sine vlla ꝑmutatione. Et hoc quidam ponunt pro tertio signo.

¶Aliud siue quartũ signum est. dixit. A. q; hec est res fixa neq; ꝓducit ad nocumẽtũ magnũ. Et hoc est quasi idẽ cum primo signo: qñ siue sit longo tpe nõ fixa siue sit fixa z semp stet: nõ tñ ꝓducit ad nocumentũ magnũ. A. aũt hic sumpsit fixũ pro eo qõ nõ ꝓcedit in malitia: nõ aũt pro eo qõ semp manet: qz tale ꝓduceret ad aquã vt Aui. dixit supra: figitur aũt qñ vapores sunt grossiores z sunt oculo propriꝰ signis.

Signa inter factaꝫ cõitatez z factaz per ꝓprietatẽ distinguẽtia.

¶De causis z spẽbus imaginationũ. dixit Hal. 3º de interioribus. quidã sunt imaginãtes causa aliorꝫ membrorum. sicut hi q; sunt in prinº cataracte: oculi tñ eorꝫ essentialr nihil patiunt. nam fit aut ꝓp colligantiã oris stomaci: q̃ differt inter se. s. ab alia q̃ est ꝑ ꝓprietatẽ oculi multis modis. primo qz imaginatio illa est in vno oculo aut in vtroq; equalr: qz imaginatio q̃ fit ꝓpter humores in stõ coadunatos plurime in vtrisq; oculis eque fit: que aũt fit ꝓp cataractas nec in vtroq; oculo icipit nec in eis equaliter apparet.

¶Scõ quia ꝺria earũ tpis qualitate cognoscit: qz sic accidentia q̃ patiunt infirmi triũ vel quatuor dierũ fuerit vel pluriũ z in pupilla nihil obscuritatis vel turbiditatis apparuerit scias ea ꝓp hos stomaci fuisse. q; si nihil spatij habuerint: tũc interrogẽt an illa imaginatio sit a prima die sui initij cõtinua non babẽs etiã vnam diez interpolatã in quo se sanũ esse arbitrarẽt. Unde si continuẽt absq; vlla sui dimissione ostẽdit aquã esse. Qz si cũ interpositione manifestiũ est esse ꝓp stomacũ maxime si cibis bñ digestis bec imaginatio minime fiat. ¶Item in ipsa imaginatione sentit ardor mozio z pũctura in stõ quare egris quoquo mõ vomẽtib⁹ cessabit imaginatio. Cum qbus quidẽ significationibus a primordio ꝺrias earũ cognoscere poteris oculis. s. ꝑm nãz permanẽtibus. Item si pupilla fuerit turbida z obscura ita vt in ea aliqd studiosius inspiciẽti liqdo appareat obscura putet initiũ aque esse. In aliquo oculo naturalr non claros hñte. opz studeas cognoscere vtrũ equales in obscuritate sint. Cum eñ interrogas an bec accidentia parui tpis sint. quo sic exĩte iubeot vtaꝫ ꝺieta sufficiẽti z caueat cibos malorum chimoꝝ gñatiuos. Cibisq; bñ digestis interrogetur vtrũ nõ appareat ei ꝓdicta imaginatio aut paruũ quid: quo sic exĩstẽte monstrat ꝓp stomacum esse. Si aũt permanet vt prius scias nõ esse ꝓp alterius mẽbri colligantiã: sed ꝓpter ipsam oculoꝝ essentiã esse. maxime si accepta yerapig. nihil prosit: hic eñ accidẽtia ꝓp stomacũ exĩtia facile pñt curari cũ hac medicina z cũ ordine ciborũ digestibiliũ. ¶Signa itaq; imaginationis puenientis ex stomaco ponunt̃ nonꝰ.

¶Primũ est. dixit Aui. q; ipsa cõmouet cũ vaporosis scilz apud comestionẽ eorũ vt porozũ ceparuz fabarũ fructuũ z similiũ. ¶Scõm est. q; ipsa cõmouet apud replexionẽ scz stomaci z nõ sumptis cibis vaporosis. ¶Tertiũ est. q; ipsa cõmouet apud indigestionẽ. s. cibos in stomaco. i. dũ digestio fit ꝓp eleuationẽ fumoꝝ tunc quãuis stomacus cõmoueat apud indigestionẽ: facta tñ digestione z eũato stomaco a cibo cesset vt dixit Haly. 9º theorice. ¶Quartũ signũ est. q; cõmouet apud motus. s. incõueniẽter factos maxime post repletionẽ cibi: agitationẽ eñ efficiunt in stõ ad quam sequit effumatio. ¶Quintũ signũ: cõmouet apud vertiginem z scotomiã. s. que ꝓcedit ex vaporib⁹ a stõ eleuatis: qa ex eis aliqui cõicant oculis z intrãt in albugineũ. ¶Sextũ signũ est. q; non mouat ꝑm dispõnẽ vnam. imo auget z minuit ꝑm additionẽ z diminutionẽ vaporis. ¶Septimum signũ est. q; non appropriat vni oculo. imo cõicatur ambobus. s. ꝑm plurimũ: aliqñ tñ licet raro ꝓp dispõnem in vno oculoꝝ repertã potest cõicari vni z nõ alteri vel plus vni q̃ alteri. ¶Octauũ signũ est. q; cũ est nausea. Nã tunc verificatur eius significatio. s. q; est ex stõ. ¶Nonũ signũ. cũ quo etiã verificat q; est ex stõ est qñ remouet z minuit cũ fit vomitus: aut eũo cum pigra z fit minutio nutrimẽti z studiũ in bona digestione. ¶De predictis signis plura ex eis pñt adaptari imaginationi puenientia cõitate renis vel alicui⁹ alterius mẽbri vt pz cõsideranti ea. ¶Signa aũt eius q̃ fit a siccitate albuginei sunt illa. dixit. A. q̃ tu sciuisti supra in capꝺo debilitatis visus. s. cũ dixit q; ois corruptio q̃ fit a siccitate fit fortis cũ vacuitas adest. vel cũ dixit: z qñq; recurrit &c. z vide ibi ab eo. per ea eñ significat qñ est siccitas albuginei. Aut aliud. i. alia siccitas vel alteri⁹ siccitas vt chrystallini vel vitrei: vel siccitas albuginei. s. que est oino sine mã: aut aliud. i. in alio: qz in vapore exiccãte: vt supra dictũ fuit in expositione prima z scõa superioris litere difficilis.

¶Et signa distinctiua imaginationũ previarũ ad cataractã a non previis sunt tria. ¶Primũ est. dixit. A. q; qñ cõtinuat sanitas oculi hñtis imaginationes quantũ ad benã dispõnem cõplexionis eius: z incolumitas ipsius oculi quãtum ad operationes sex mensibus est ꝑm plurimũ in securitate. scz a casu in cataractã: qñ imaginationes q̃ perducunt ad aquam nõ stant sex mensibus cũ incolumitate oculi. immo

non

non cessant gradari in cõturbatione visus donec descendat aqua cũ eis subito: z raro est q̃ pertranseãt sex menses. hoc tamen tps non est punctuale. immo diuersitatẽ recipit mul tam ſm diuersitatẽ regiminũ temporũ anni disponũ patien tis z regionũ ſm quã diuersitatẽ quibusdã cadit aqua pri ma oje apparentie imaginationũ: quibusdam post paucos dies: quibusdã post mensem vnũ aut duos aut plures: z qui busdã etiã differt cadere post mẽses sex: z ob hanc cãm au tores de isto termino varie fuerunt locuti. Gal. nãq̃ 4° de interioribus. z Raſ. 2° ꝓtiñ. z Jesus haly. dixerũt post tres menses aut quatuor. Al. aũt dixit post duos mẽses: z nõ est mirandũ de ista varietate si bñ consideraꝝ modus euentus aque. Nam fit ex vapore aquoso intrãte albugineũ qui ibi cõuertit in aquam. sicut vapor insurgẽs ex balneo. vt dixit Zoar. cũ peruenit ad parietes baluei vbi cõuertit in aquã. Modo possibile est q̃ i paucis diebꝰ multi vapores aquei perueniãt ad albugineũ: z ibi quertanꝝ in aquã vnus post alium. z q̃ sint tanti z tot q̃ in paruo tpe repleant foramẽ uee z obturẽt ipm. Et possibile est q̃ nõ sint tãti neq̃ tot q̃ sufficiãt illud obturare nisi in tpe longo. ¶ Scõm signũ dixit Aui. est q̃ cũ vides imaginationes remoueri z redire z addi z minui: tũc scias q̃ sunt nõ aquose neq̃ portendũt aquã futurã: maxime si qñ aliqñ recedunt patiens bñ videt sicut ante imaginationes videbat. Nam huius modi ima ginatiões fiũt ex paucis z subtilibꝰ vaporibus aptis resol ui nõ cõgelari. ¶ Tertiũ signũ est. dixit Aui. q̃ cum plon gaſ tps aquosarũ: z non cõtinuaſ in debilitate visus scias q̃ nõ sunt aquose. s. q̃zuis crederent a medico fore aquose: vel ẽt quãuis inciperent in ꝑn° aquose: tñ ꝓp virtutẽ cere bri z oculoꝝ cũ bonitate regiminis z medicinarũ pñt effi ci nõ aquose. i. nõ pducere ad aquã. Et istud erit qñ diu cõ tinuantes ꝓcesserũt adhuc in debilitatẽ visus qõ faciũt ille q̃ sunt aquose. i. q̃ pducunt ad aquã in corpore non bñ di sposito z cũ malitia regiminis. ¶ Quia aũt Aui. nõ distin xit imaginationes aquosas a nõ aquosis ꝑ hoc q̃ est eas eẽ a cõitate vel ꝓprietate. Et autores in hoc varie sunt locuti. scz an imaginatiões a cõitate sint vel esse possint aquose vel nõ. Jõsciendũ est q̃ Gal. 4° de interioribus. in vno loco di stinxit imaginationes portẽdentes aquã a stomaticis. Et b etiã silr fecit Raſ. 2° ꝓtiñ. Et Almã. z Jesus haly. per qõ vi denꝫ innuere q̃ stomatice nõ sint aquose. Et fundaſ ratio eoꝝ super hoc q̃ nõ sunt fixe neq̃ ex vaporibꝰ aptis coagu lari: z ex alia parte eodẽ 4° capꝰ ꝑ dixit. sunt quedã imagi nationes sicut bis q̃ sunt in initio cataracte z fiũt per colli gantiã stõci aut cerebri. Et sic innuit. q̃ imaginatio aquosa aliqñ est a cerebro: z a stõ. hoc etiã voluit Zoar. cũ dixit. hic aqua generaſ ex fumositatibus z vaporibꝰ ascendentibus a stõ superius. Et hoc ẽt innuit Raſ. in diuisionibꝰ. ꝓpter que sciendũ est q̃ imaginatio q̃ est per ꝓprietatẽ z q̃ est per cõitatem põt esse aquosa: z deducere ad aquã. Nã vapor re pertus in oculo de nã aque existẽs qũocũq̃ in oculo repe riaſ põt in aquã conuerti z facere imaginationẽ aquosam. Uerũtñ imaginatio ꝑ ꝓprietatẽ est magis apta vt fit aquo sa quã que ꝑ cõitatẽ. Et q̃ per cõitatẽ existit si est ex cerebro est magis apta vt fit aquosa quã que est ex stomaco vel cor pore toto. Et ideo Gal. vbi supra primo capꝰ dixit. q̃ que ꝓpter stomacũ existit facile põt curari. Et Al. dixit. de ima ginatiõe que est ꝓpter stomacũ non est multũ timendum.

De cura dixit Aui. eis q̃ fiunt ex siccitate cõferunt ali qñ humectãtia nota. dixit aũt aliqñ: qr nõ in vehemẽti neq̃ in cõfirmata. Nã que vehemẽs est aut cõfir mata non curaſ. Et ĩtellexit de siccitate cõplexionali: qr illa que est a mã vel vaporibꝰ siccis põt curari per eũationẽ illiꝰ mãe. z eis q̃ nõ sunt aquose fiũt tñ ab humiditate. dixit. A. cõferunt ea q̃ abstergunt. Et eis q̃ non sunt ex siccitate: neq̃ ẽt ex bu''. Sz sunt ex vestigio cornee ꝺferũt ẽt abstergẽtia. ¶ In cura aũt imaginationũ aquosarũ que aquã portẽ dunt. Dixit Aui. ꝑm earũ cura est q̃ tu venias ad curã. hoc eñ est ꝑm q̃ medicus ꝺz habere in mẽte sua: z ꝺz venire ad curã primuz. i. in ꝑn° vel cito: qr in istis existit timor de de scensu aque z nõ curaneꝝ p medicinas nisi in ꝑn° z cito sub ueniaſ ei. in eis ergo dixit Auic. opz vt icipias z mũdifices corpus z ꝓprie stomacũ: etẽ licet ista imaginatio fiat a p prietate z nõ a cõitate: tñ vtplm in eius principio contingit reperiri corpus repletũ z ꝑcipue stomacũ. vñ necessaria est euacuatio: quãuis maxime eũo hec regraſ in imaginatione cõitatis totius vel stomaci vel alteriꝰ membri inferioris vt mẽricis. Et medicinã ẽt in imaginatione cõitatis debemꝰ sic preparare q̃ cũ hoc q̃ euacuat a toto vel a stomaco vel alio inferiori mẽbro habeat etiã respectũ ad caput vt mũdificet ipm. Deinde venias ad mũdificandũ caput cũ gargarismatibus z caput purgijs z masticationibꝰ cõuenientibus. Et hoc si indigebit eis de sternutatorijs: tñ dixit. A. q̃ inquã tum purgãt z extrahũt mãm a capite z oculis est in eis iu namentũ. Sed ex parte laborioſi motus q̃ cõiungiꝝ cũ ster nutatione tali timeꝝ ex eis initiũ aque z ꝓprie si est cadens sub neruo: vel ꝓpe ipsum. i. in ipso neruo optico. Et hoc iõ q̃ ille partes fortiter agitanꝝ in sternutatione in qua agita tione posset aqua ibi existẽs fluere ad oculũ: z facere catara ctã. quare ꝺz medicus bñ coniecturari anteq̃z faciat ster nutationis ꝓuocationẽ. Et consiliũ quidẽ melius est vt dimit taꝝ vel saltẽ postponaꝝ. ¶ De medicinis aũt ꝓueniẽtibꝰ in mũdificatione. Dixit Aui. scias q̃ yerapigra mirabilis est iuuameti: z põt intelligi de simplici. z põt intelligi de aliq̃ compositarũ ſm q̃ vocat ad illas necessitas: z pillule auree z medicamẽta. in qbus ponit cẽtaurea. s. minor: z cucumer amarus. i. asininus. Et alia que pñt eligi ex caplis ꝑcedẽti bus. s. eũantibus aquã cõueniunt: z ꝑ dixit Aui. vt fit mũ dificatio quã facis p dictas medicinas ſm semitã mundifi cationũ frequentiũ: qr si sepe opz mũdificare: z hoc ideo q̃ materie faciẽtes aquã rõne loci in quo continenꝝ sunt diffi cilis eductionis: z nõ educiꝝ ex eis in vice nisi parũ in vice. Et ideo opz vt frequenter fiat: sed tñ paulatine. ¶ De timo re aũt administrationis medicinarũ localiũ. Dixit Auic. nõ vtaris medicinis solutiuis. i. dissolutiuis sive resolutiuis: z alijs abstergẽtibus faciẽdo alchobol vel alr administrãdo eas: quãuis magis in alchobol. i. puluere magis: q̃ magis mordicat nisi post mũdificationẽ bñ sufficiẽter factã z itera tam. Si. n. añ mundificationẽ approximenꝝ ꝓpter calidita tem ipsarũ plus traberẽt ad locũ q̃z resoluerent. Et opz di xit Aui. vt vtaris in primis medicinis lenitiuis. i. debilr et leuiter resoluẽtibus z abstergentibus: qr odio sapientũ est incipere a debilioribꝰ: z nõ solũ in se leuioribus: sed ẽt in le uiori mõ vsus. vt verbigr̃a. i forma ligda: z nõ in alchobol. Cũ ergo Al. incepit curã a fortibus: qr a collirio de fellibꝰ z silr Azarauius hoc fecerũt ꝑsupponẽdo canones gñales de qbus est q̃ incipiendũ est a leuioribus: quãuis etiã aliqñ posset cura incipere a fortibꝰ: vt qñ egritudo esset in cor pore boni regiminis z multi exercitij in quo pauce forent supfluitates. aut fortasse etiã qñ medicus nõ cõsideret inue nire vtilitatẽ in leuibus. aut forte Almñ. z Azarauius dixe rũt sic: qr dixerũt curari: non solũ ad imaginatiões: sed etiã ad principiũ aque. Cũ iam mã pro parte ꝺuersa est in aqua vt suo caꝰ patebit. z enumerãs Aui. medicinas locales le uiores dixit. sicut feniculus cũ melle z oleo. oleum tñ debet esse paucũ. ponit enim solũ vt viscositate sua faciat alia ad herere z amplius morari. Et ex vtilibꝰ in principio est col liriũ ex succo feniculi z succo rute z melle. Et dixit Aui. si cut dicit scz a Raſ. 2° ꝓtiñ. autoritate tabri: q̃ odoramentũ sanſuci cõfert ei qui timet descensum aque in oculis suis. z odoratus olei eius. Dixit tabri idem facit. sanſucus eñ ſm omnem modũ administrationis eius vz ad imaginationes. ita q̃ puluis eius reclusus in petia rara z in die sepius odo ratus z in nocte retẽtus iuxta puluinar: z qñq̃ cõfert dixit

Auic.alchohol cū semine alkitera.i.berbene.nam dicit q ipsum mouet aquā z resoluit ipsam:z q est vltimū. ¶ Collirium vtile z facile tolerabile cōferens non potentib⁹ tolerare collirijs de fellibus z fitia. ℞.aq̄ feniculi celidonie z rute aū.ʒ.ij.dissoluant in eis croci.ʒ.ß.antimonij.ʒ.ij.z distillētur per filtrū:z ponat in oculis bis i die. ¶ Alchohol vtile z tolerabile. ℞.tucie ignite nouies z extincte in succo feniculi.ʒ.ij.aloes epatici z corticū buggore.aū.ʒ.j.margaritarū.ʒ.ß.fiat puluis subtilissimus. ¶ Dixit experimētator semē christe galli subtilissime terat z de eo oculis imittat: qm̄ cōfortat visum z humiditates aqueas resoluit z consumit. Et habet ex hoc argumētū tale. Nā dixit Plinius. Si semē eius integrū oculis imittat oculos nō conturbat:sed in se caliginē oculorum ꝓhibit. Et oculos mūdificat z cōfortat. Et dixit herba centri galli odorata z comesta omni mō confert z etiā succus eius collirizatus. Et dixit. capita yrūdinū bulliāt in vase eneo z tubtilr puluerizent z fiat alchohol. Et fel piscis spinule deficcet in vase eneo sic q puluerizari possit z oculis injiciat. ¶ Dixit Aui. gradatim perueniās ad medicinas fortiores:sicut eas q̄ sunt cōposite ex serapino z silibus sibi. Ex qbus est hoc medicamen. ℞.serapini ptes.ij.asse z eleborj albi.aū.ptes.x.z mellis cotilas. viij. ¶ Et ex eis q̄ valde experta sunt est illud collirium ex capite yrūdinis adusto z melle. Et ex vtilib⁹ est oleū balsami oculis instillatū.z Zoar.laudauit odorē croci.dr q est quedam herba parua q̄ a multis vocat cannatat qr colorē habet canne z hz folia mollia q̄ maxime valet ad confortandū visum z ad consolidandū vulnera oculi. ¶ De cura imaginationū per dietā opz timere multū calefacere caput sub ole stante:odorare multū calida:caput fortiter fricare vento sas capiti apponere multū intueri rē vnā maxime paruaz z intueri res splēdidas tristari z irasci frigida z humida approximare capiti. Et exponere cap̄.frigiditati aeris z flatui ventor. Et tenere poros cutis capitis opilatos frigore vel foiditie.imo opz poros cutis capitis tenere apertos cū lotione capitis saltē semel in septimana:z cū fricatione z pectinatiōe capitis tēperata. ¶ Dixit Raſ.2° ptiñ.abstineāt a balneo. ¶ Dixit .A.opz vt euitet pisces z cibos grossos z euaporatiuos. Oēs em̄ autores ꝓcordant q a piscib⁹ surgit vapor aquosus z multiplicat mās flāticas aquosas:pp qō dixit Aui.in 2° ca° de piscibus:q faciūt cecitatē. Libaria vo grossa generāt vapores grossos q si intrauerint oculos difficili⁹ resoluunt:z cum hoc facilius z citius conuertunt in aquā. ¶ Dixit Raſ.vbi supra abstineant a potu aq̄ quantū possibile est. Aui.vo dixit.deuitēt potum plurimū aque z vini. Mes. vero ꝓhibuit vinū in prin° aque. Scire debes q si corpus fuerit multū repletū ante eius eūationē vinū dari non dz:qr est euaporatiuū ad caput z agitat mās maxime in corpore calidi stomachi aut debilis cerebri z qō non habuerit in ꝓsuetudine potare multū vinū:ſz loco vini debet bibere aquā zuchari vel mellis. ſm varias disp̄nes. Si aūt non fuerit repletū vel iam sufficiēter euacuatū tunc vinū moderatū sumptū cōfert:qr digerit z resoluit z maxime ꝓfert in stōcis debilis digestionis z in his q cōsueuerūt bibere ipsum:si aūt vinū debile paruū:z cū hoc parūper linfatū:vt nō faciat effumationē que ledat cerebrū z oculos.

De dieta.

¶ De dilatatione pupille dicta alinthisar. Cap.xxxiij.

Anothomia oculi ꝓz q pupilla est illud qō vocat nigrū oculi. Et vocat sic:qr ꝓpter p̄uationem colorū apparet nigra z nō qr aliqs color ibi sit. Dicit aūt dilatatio pupille ab .A.alinthisar. Et 3° coll3.dr largitas foraminis vuee. Est enim ipsa z passio ei opposita.s.pupille cōstrictio vel opilatio de egritudinibus vuee.s.foraminis eius. ¶ Dixit .A. alinthisar est vt sit foramen vuee latius quā sit ſm nām.s.ipsi⁹ oculi cui⁹ foramē dilatat. Est.n. dilatatio pupille duplex.s.naturalis z accidētalis:vñ dixit Aui. qñq̄ est amplitudo oculi nālis z nocet visui:videt.n.res minores quā opz videri tur.sup.z qñq̄ nō videt aliqd.s.si peruenerit dilatatio vsq̄ ad extremitatē cornee vbi iungit ꝓiunctiue. Et qñq̄ est accidentalis que etiā qñq̄ est ita q videt res minores q̄ sint. z qñq̄ consequit ad hoc vt nō videat aliqd.nā multotiēs dilatat oculus adeo vt dilatatio consequat corneā.i.extremitatē cornee z ꝓiungit cōiunctiue:z tūc non remanet visui aliqd de quo sit curandū:qr videt mō ꝓfuso z velut vmbram.non aūt videt sic q possit discernere z distiguere res.

Et causa dilatationis pupille aliqñ est primitiua accidens ex casu percussione vel obuiatione. Et qñq̄ cā eius est intrinseca accidens vel coniuncta. ¶ De cā primitiua dixit .A. accidit a causis primitiuis casu vel percussione vel obuiatione. ¶ Et Zoar. dixit. accidere pōt ex concussione.s.multa capitis:vel ēt totius corpis z ex multa percussione z multa retētione banelitus.sicut accidit mulieribus in partu. Et dixit pueris maxime hz euenire pp eorum fletū. ¶ De cā aūt intrinseca. dixit Hal. 4° de accidēti.q dilatatio pupille fit aut a siccitate aut ab hū^te. ¶ Et Auer.3° coll3.dixit. fit aut pp corrugationē que accidit vuee versus circūferentiā pp siccitatē aut pp humiditatē fluentē illuc z ipsam dilatantē. ¶ De causis aūt dixit Aui. qñq̄ fit ppter cās existentes in ipsa pupilla.i.in ipso oculo. Et ista cā aut erit in albugineo aut in vuea:z ex parte albuginei est duobus modis:vnū cū humectat z multiplicat z ꝓprimit vuea z mouet ipsam.sua cōpressione ad dilatationē.alio mō cum exiccat. Verūtñ siccitas albuginei nō facit dilatationē p se. immo p se faceret cōstrictionē:sed facit eā per accidēs.s.inquantū ad siccitatē eius sequit siccitas vuee. ¶ Cause.n.ex parte vuee sunt tres prima est ei⁹ siccitas siue sit sequens ad siccitatē albuginei siue nō.nā dixit Aui.si vuea deficcat tūc extendit ad extremitates suas sicut extenduntr cozia ꝓzata cum exiccant. Cū ergo deficcat vuea accidit ei vt dilatet sicut dilatant foramina illorū cozioz. ¶ Raſ. aūt 2° ptiñ. voluit oppositū.s.q ad siccitatē vuee sequat constrictio pupille nō dilatatio. Et de hoc repzehēdit Hal.z post repzehensionē dixit dilatatio pupille ſm meā opi.est cū accidit vuee mollificatio. Sed mollificatio accidit ab humiditate non a siccitate. ¶ Propter p̄dicta notant quidā.q vuea pōt eriocari aut ſm q est mēbrū consimile:aut ſm q organicū. Et exiccatio eius ſm q cōsimile est alteratio ei⁹ ad siccā qualitatē ex qua accidit q partes subē vuee inter se densant:z talis siccitas dilatat in se foramē suū:sicut apparet in cartis z corijs ꝓzatis:q per dictā exiccationē dilatat foramē eor. Ista em̄ siccitas nō perducit ad corrugationē:sed ad quādā distractionē a loco ꝓzato:z hoc qr coadunant ad partes nō perzatas:quas partes vocauit .A. extremitates. Alio mō pōt corrugari z exiccari sic q pducit ad corrugationem qō est qñ contentū consumit in poris eius:vñ z substantia eius consumit. Et hec exiccatio aduenit ei vt est mēbrū organicū:qr vt sic substātia eius corrugat. Et ista siccitas est cā ꝓstrictionis pupille:z ista siccitas est maior quā siccitas faciēs ad dilatationē:qr consumit humidū corpulentū. Et de hoc amplius in sequēti cap'o. ¶ Scōa cā eius dixit .A. est humiditas z hoc est ꝓprie:qr potissime z frequētius accidit dilatatio pupille ab hūiditatib⁹ qñ implet eas:intantum q p̄sumunt z extendunt partes eius. Et ß humiditas aut est apans vueam aut nō. Et qñq̄ non est apans Auic. posuit eam prō scōa cā:z qñ est apans posuit prō tertia cā. Et ideo dixit.qñq̄ accidit vuee dilatatio propter apa exhiuum qō accidit ei qō excedens dilatat. ¶ Et tangens .A. vnam de causis añcedentibus dixit.quādoq̄ fit successiōe soda.s.fortis ꝓprie q soda fortis quandoq̄ est causa q̄ maxime moueant ad oculum que pōt vueam dilatare:z similiter int elligendum est de quacunq̄ causa simili que faceret materias ad oculum prouenire.

De signis

De signis dixit Raſ.1° ꝓtiñ. Cognitio dilatationis pupille ⁊ eius cõſtrictionis eſt per clauſu ram alterius oculi in ſui diſpõne manẽtis. inſpiciendũ enim eſt ſi pupilla ſit dilatata aut cõſtricta plus debito aut min⁹. Et poſſibile eſt ꝙ nõ cognoſcat de facili cũ pillule ſtat⁹ nõ viſus eſt ipe ſanitatis: qz aliqui habẽt naturaliꝛ pupillas magis latas vel magis artas alijs: ⁊ hoc cognoſcit per ſilitudinem pupillarũ: qz cũ vna conſtringit altera dilatat ⁊ econuerſo. Cũ aũt dixit Raſ. plene dixit de foramine ꝙ neqz cõſtringit neqz dilatat vltra naturalẽ diſpõnẽ ipſius: ⁊ nocumentũ eſt in viſu: tunc plus inqrendũ eſt an pupilla ſit turbata an clara. Et ſi in ea nõ eſt leſio attendat tunc de neruo viſibili: qz ſi eſt in capite ponderoſitas ⁊ turbiditas ſenſuuz ⁊ nocumentũ morboꝝ ipſoꝝ tunc eſt a cerebro. Et tũc inqrendũ eſt de dieta ⁊ diſpõne corporis ⁊ ſomni ⁊ vigiliarũ ⁊ ſimiliũ vt morbi cã melius cognoſcat: ⁊ an ſit ab humiditate an a ſiccitate. Et dixit Raſis. ibidẽ de ſignis generis dilatatio pupille facit videri res minores q̃z exiſtant: ſicut conſtrictio eius facit eas videri maiores. ⁊ Azarauius dixit. de proprietate huiꝰ egritudinis eſt eius ſignũ ꝙ videant res minoris corporis q̃z vere exiſtant. ⁊ ſignũ ſtricture pupille propriũ eſt ꝙ videant res maiores ꝙ vere exiſtãt. Et Aui. de dilatatione pupille idẽ dixit: ſz tacuit de ſigno cõſtrictionis eius relinquẽs ipm notuz. ¶ Cauſa aũt quare habẽtes pupille dilatationẽ vident res minores. dixit Azarauiꝰ eſt qz videt debili viſione. Et Jeſus haly. dixit. cã eius eſt debilitas luminis. i. virtutis viſiue verũtñ non q̃libet debilitas virtutis viſiue eſt cã ꝙ res videant minores: ſed illa. ſ. q̃ indiget nõ multo lumine: qz diſpergeret ſpũs viſibilis in ea. Et in qua egeſt fortí motu ex parte rei viſibilis mouentis. Nam res debiliꝛ mouẽs nõ cauſaret modũ motus ſeu ſpẽs que aliquã haberẽt fixionẽ. Sed in qua linee viſuales recipiunt magis lateraliꝛ q̃z centraliꝛ. nam cum recipiunt latera liter ſunt debiles: ⁊ cũ centraliꝛ ſunt fortes. Et ſic eſt dicunt quidã in dilatatione pupille. ¶ Quidã aũt aſſignãt aliam cãm que eſt ꝙ in dilatatione pupille ſpũs eſt diſperſus. ⁊ iõ ſpẽs rei viſibilis non põt in ſpiritu multiplicari multiplicatione q̃ ſit cũ terminatione qõ requirit adviſionẽ. Et ꝓpter hanc cãm dicũt res põt videri in aqua ⁊ nõ in aere. Cũ aũt ſpẽs viſuales nõ multiplicant opz vt res videant minores q̃z ſit. Et qz in conſtrictione pupille ſpũs multũ coadunant poſſunt in eis ſpẽs multiplicari. Et intantũ ꝙ res appet maior quã ſit. Et ꝓpter conſimilẽ cãm dicũt: eſt ꝙ ſtelle minute apparẽt in ſerenitate hyemali: ⁊ non in ſerenitate eſtuali: qz in hyeme ſpũs illarũ ſtellarũ recipiunt in aere groſſiori in quo terminatiue põt recipi. Sed in eſtate recipiuntur in aere rariori in quo terminatiue nõ recipiunt. ¶ Sunt aũt ⁊ alij qui aliam cãm aſſignant: quã dicunt ſumi in 3ia ꝓbleumatũ. pbleu. 8° vbi queſiuit Ari. ꝓpter qd obtuſe videntes ſcribũt lras minutas: ⁊ in ſolone innuit ꝙ iſtud eſt: qz obtuſe videtes coadunant palpebras. vñ faciunt angulũ paruũ. Et dicunt. ꝙ lz in ſolutiõe dicti pbleumatis videat ſentire ꝙ viſus fiat extra mittẽdo: non tñ ſic voluit. nam angulus põt paruus fieri itus ſuſcipiẽdo. Cum aũt res videt per paruũ angulum apparet minor quã ſit. Et ſic dicũt. habentes pupillã dilatatã faciũt: qz coadunãt per palpebras. vnde recipiunt per angulũ ſtrictũ. quare apparet eis res minor. Sed qñ pupilla eſt ſtricta tunc hñs eam multũ dilatat palpebras: qz cum habeat ſpiritũ denſum indiget multa luce quã acquirunt in dilatatione palpebrarũ: ⁊ per eam põt res ſub forma piramidis lata ad pupillã venire. ⁊ ſpũs etiã denſus põt ſpeciem ſub forma latiori recipere ſicut recipit ſpẽs in aere groſſo. Et hec eſt cã. quare apparet res maior quã ſit. ¶ De ſignis ſpecierũ. dixit Aui. dixi ea in capº de debilitatis viſus: ibi enim ſunt poſita ſigna ſiccitatis: ⁊ ſigna humiditatis replentis nõ apoſtemãtis. Et ſigna apãtis põt haberi ex capitulo de obthalmia: põt etiam ex predictis haberi ſigna facte cauſa albuginei ⁊ facte cauſa vuee.

De cura dixit Auic. illa que nãlis eſt non habet curã. nam ꝓcedit de defectu principioꝝ gñatiõis ſcz aut defectu virtutis informatiue aut paucitate mãe cuiꝰ defectus fuit inuẽtus in orificio vuee: ⁊ nulli horũ põt ſubueniri ita vt cureꝝ. Poteſt tñ aliqõ ſibi cõferri iuuamentũ. Et hoc maxime per puluerẽ poſitũ a Zoar. õ quo dixit. hic puluis non ſolũ cõfert illi qui habuerit dilatationẽ pupille ab egritudine. immo etiã ei qui habuerit eã a natura. Dixit Meſ. poſtq̃z cõfirmat aut que nã eſt: ⁊ eſt illa dicũt quidã que extendit vſq̃z ad corneã non habet curã. ¶ Et facta a ſiccitate ẽt difficulter curatur. tamen ſuccurritur ei cũ bono regimine ⁊ humectatione cum his que ſcis. ¶ Et Aui. dixit. illi que eſt ex ſiccitate confert humectatio cum humidis predictis in capitulo debilitatis viſus.

Cura naturalis.

Cura facte a ſiccitate.

Facte vero ab humiditate nõ apante cura dieta ꝙ ficitur ⁊ potione. ⁊ dieta quidem dixit Meſ. conſiſtit vt ſit regimen eius exiccatiuũ. ſ. ſm omnes ſex res non nãles. cum abſtinẽtia ⁊ tolerantia famis. ſup. ⁊ ſitis. Et in ſpãli dixit. A. cibus eoꝝ ſit aqua cicerũ cuz oleo ſiſamino. ſup. tu aut de amig. de. vel cõmuni. Et tu ex dictis in p̃cedentibus eligere poteris regimen totũ in omnibꝰ ſex rebus non nãlibus. ¶ Regimen vero eius per potionẽ. dixit Meſ. eſt quatuor res. prima eſt exiccatio. ſcõa extractio eius que ſup creſcere videt eius. ſ. materie cuius eũatio fiat iterata. ſm ꝙ expedierit cũ interpoſitione non frequenti: ⁊ cum flõmia ſi appareant humores abundare in ſanguine ⁊ propie ex cefalica: ⁊ poſt hanc ſi appareat diſpõ ex venis la chrymalis ⁊ neruis timporũ. ⁊ inciſio arteriarũ. ⁊ ipſarum cauterizatio ſi res expoſtulat. Et qñq̃z fit cauteriũ ⁊ confert propie in zuendegi ſicut diximus. ¶ Dixit Auic. illi q̃ eſt ex humiditate cõfert flõmia ſi in corpore fuerit multitudo. ſcz ſanguinis vel alterius humoris cum ſanguine mixti. Et poſt flõmiã vniuerſalem cõfert ei flõmia vene lachrymalis: qz euacuat ex loco. Et ſimiliꝛ flõmia venarũ timporis ⁊ inciſio earũ. Et dixit. conferunt ei eũationes alie quas ſciuiſti ex dictis multotiens que debent fieri ſm humorem penetrantem: ſed tñ non opz vt multiplicẽtur eũationes iſte. Et debilitet virtus ⁊ non euacuet quod queriꝝ: qz non humiditas que continet in oculo ⁊ partibus eius. ideo dixit. A. q̃q̃z ſufficit vt euacuet de decẽ diebus in decẽ dies cũ. ʒ. j. ʒ. pillularũ cochiarum. Et non intellexit hunc terminũ forte punctualẽ: ſed qz habeat latitudinẽ in plus ⁊ min⁹: ſm maxime qz particularia de eũone coindicãt. ¶ Scõa res eſt. dixit Meſ. adminiſtratio medicaminũ ducentiũ ſiue diuertẽtium mãz ex loco. ſicut eſt ſcarificatio facta in aurib⁹ ⁊ aptio emorroydarũ ⁊ appoſitio ventoſarũ in nuca: ⁊ ſup collũ ⁊ in ſpatulis. Et Aui. dixit. conferunt ei ventoſe poſite ſup collo ꝓpter illud qõ eſt in eis de attractione mãe ad poſteriora. ¶ Tertia res eſt dixit Meſ. adminiſtratio rerũ ſoluentium ex ipſo oculo ⁊ extrahentiũ humiditates dilatantes vueã ſicut ꝓprie cũ alchohol ex felle edi ⁊ ſucco feniculi. ⁊ parũ ſale armoniaco: aut ex felle eritij aut ex felle teſtudinis ſcz cum dictis ſucco feniculi ⁊ ſale armoniaco. aut ex capitibus ꝛũdinis vſtis facto collirio cũ melle ⁊ ſucco celidonie: qñ eſt expertum. ¶ Dixit Zoar. dilatatio q̃ eſt innaturalis cõſtrictione indiget cum ſief ⁊ alchohol cõuenientibus. ¶ Diuerſificat tamẽ curatio ſm etatem ⁊ ſexũ. Nam in pueris ⁊ mulieribus oz fieri cum ſief mollibus. i. remiſſis in acuitate. Et in ſenibus ⁊ his qui ſunt in vltima iuuentute fiat cura cũ alchohol deſiccatiuis. i. magis acutꝰ: ⁊ fiat cura ſine negligentia. nam ſi negligẽtia in huius cura extiterit ſcias ꝓ certo ꝙ ꝓ maiori parte ad deſcenſum aque habent deuenire. ¶ Dixit Aui. opz vt fiat alchohol cũ eis que dicta ſunt in cura imaginationũ. ſ. ex humiditate: quia cum reſolutiuis ⁊ exiccatiuis. ¶ Collirium vtile. ℞. boli ar. ʒ. j. tucie ſanguinis draconis dragagãti gũmi arabi. aã. ʒ. ſ.

Cura fcẽ ab humiditate.

Cura fa-cte a casu vel pcus-sione.

trantur subtiliter ⁊ misceant cum lib.j. aque ros. ⁊ ponã-tur in ampula vitrea ⁊ suspendat in vase aque: ita ꝙ non tangat vas ⁊ bullire fac p mediã horã postea deponatur ab igne ⁊ addat. ℨ.ij. vini granatoꝝ clarificati: ⁊ sic dimittat per diẽ vnũ: postea colent. Et ex eo sic colato ponat in ocu-lis. reducit em̃ pupillã dilatatam ad suã nãlem mensuram. ¶ Et dixit Aui. cõfert ei effusio aque salite siue nãliter siue accidentaliꝝ sit salita sup caput ⁊ ꝓprie permixte cũ aceto vi-ni: qꝛ dat sibi penetrationẽ ⁊ adiuuat in exiccatiõe. Et dixit fiat alchobol alteri oculo ne dilatet pupilla eius cuꝫ tucia. sup. ⁊ alijs cõfortantibus oculũ ⁊ ꝓhibentibus descensum humiditatũ ad ipm. Et de cõferẽtibus est predictũ colliriũ vrile. ¶ De facta aũt a pcussione. dixit Almã. nõ esse timen-dum: qꝛ removebit. Auic. aũt dixit. ꝙ illa q̃ fit a pcussione vel casu nõ habet curã. pp qõ dixerũt qdã. ꝙ ista dilatatio aut est magna valde: aut rãgens vsqꝫ ad corneã: ⁊ talis non curat: de qua intellexit Aui. vt pꝫ inspicienti textũ suũ. Di-xerat em̃ ꝙ multotiens dilatat adeo ꝙ cõsequit corneam: ⁊ nõ remanet tũc visui aligd de quo fit curandũ. Et subdit. ⁊ illa. s. q̃ consequit corneã si fuerit a pcussone vel casu non curat. Alia est dilatatio nõ tam magna neqꝫ ꝑfis corneã: et talis curat: vt dixit Almã. Et ad hanc dirigit cura ab auto-ribus posita. ¶ Alij aũt dixerunt ꝙ ista dilatatio pupille: aut est cũ solone cõtinuitatis vuee: ⁊ talis nõ curat. Et quia vtplm ex pcussione accidit vuea solui. iõ. A. sic ptulit. Alia est sine solone cõtinuitatis vuee: ⁊ talis curat: immo dñt. qꝛ ea q̃ parua est ⁊ nõ est cũ tractu mãe ad locũ per seipsam re-dit cũ bonitate regiminis. ¶ Dixit Meſ. cura eius q̃ est a casu vel pcussione est due res post regulationẽ. s. ab eis. que ꝓhibent ⁊ abstinẽtiã in eis que cõcedunt ⁊ alijs: ⁊ abstinẽ-tiam a vino. Et prima res est vt in ꝑn° fiat administratio re-percussiuoꝝ ⁊ infrigidantiũ ⁊ ꝓhibentiũ effusionẽ mãe: ⁊ hoc post flõmiã: dixit em̃ Aui. ꝙ cura ei° est sicut cura aꝑa-tis calidi. Non quidẽ eius qõ fit post pcussionẽ vel casum: sed eius qõ fit a cã intrinseca. Cui° cura est vt fiat flõmia ad euacuandũ ⁊ diuertẽdũ. deinde ventosat caput. s. retro sup collo et ad diuertendũ. Et ista vẽtosatio põt fieri cũ scarifi-catione ⁊ sine ꝑm exigentiã. Et silr põt fieri alia diuertẽtia. postea dixit Aui. administra infrigidantia oculo ad repcu-tiendũ ⁊ ꝓhibẽdũ mãz fluere ad ipm: quãuis em̃ repcussio sit ꝓhibita et in ꝑn° flõnum euenientiũ a pcussione vel casu in alijs mẽbris: vt nõ cõculcet sanguis in mẽbro ⁊ fluat ad ipsum ⁊ corrũpat ⁊ perdat mẽbrũ. Jn hoc tñ mẽbro nõ ꝓ-hibet: sed cõcedit: qꝛ non timet in eo illud nocumentũ: qa nõ est in oculo. maxime in vuea sanguis aptus sic cõculcari vt corrũpat. sicut i alijs mẽbris. Etiã oculus magis regrit istã repcussionẽ quã alia mẽbra: pp multã sensibilitatẽ suã: per quã plm dolet ex pcussiõe. Ad hoc ergo ne ꝓintẽsum dolorẽ materie plime fluant ad oculũ ⁊ aꝑent ipm cõcedit in eo repcussio ⁊ maxime ꝑmissa flõmia ⁊ diuersione: reper-cussio tñ in oculo nõ debet fieri cũ multũ frigidis: vt pꝫ per remedia auctoꝝ. Dixit em̃ Meſ. sicut ꝓprie est emplm fa-barũ excorticatarũ aut aqua salicis aut solatri aut endiuie. Et Aui. dixit. fiat emplm cũ farina fabarũ. s. sine corticibꝰ earũ: ⁊ farina ordei cũ aqua folioꝝ salicis aut endiuie. ¶ 2ª res est. dixit Meſ. vt ꝑmissa repcussione fiat administratio resoluentiũ medicaminũ. sup. incipiẽdo a debilioribꝰ. sicut ꝓprie est vitellus oui cũ oleo ros. ⁊ pauco vino. Et Aui. di-xit. aut postea fiat cũ lana infusa in vitello oui ⁊ oleo rosa-to ⁊ pauco vino. De quo dicũt qdã. ꝙ cõpeteret in augmẽ-to: qꝛ in eo est repcussio ⁊ resolo aliqualis ⁊ doloris sedatio. Et ꝓprie fiat istud emplm. dixit Meſ. post distillationẽ in oculũ ex sanguine turturis aut pullorũ colũbinarũ. s. sicut fit in tarsati. Et Aui. dixit. distillet in oculũ sanguinis tur-turũ aut pulloꝝ collũbinorũ ⁊ hoc põt fieri in die ℨ°. Et ẽt vt dicit lra extra post ℨm diẽ. Nã in hoc sanguine est resolo ⁊ doloris sedatio. Et scias ꝙ multi incipiũt ab emplo fetõ ex vitello oui ⁊ pauco vino: ⁊ maxime in corpore mundo: ⁊ in quo nõ timet multus fluxus mãe: maxie etiã qñ nõ vo-cant ad curã in die primo siue in prin°. Et si ꝓdicta nõ suffi-cerint. dixit Meſ. ad vltimũ distillent in oculũ colliriare-solutia fortia ex eis q̃ dicta sunt in ꝓcedentibus q̃ habeãt resoluere sanguinẽ qui post pcussionẽ in oculo remanierit. Et Aui. si egritudo steterit: ⁊ nõ cessauerit ꝓ predicta deue-niendũ est ad alchobol fortiora administrata cũ lacte vtre moueat lac acuitatẽ eoꝝ. Jn qbus ẽt alchobol fortibꝰ ꝓ-cessus fiat a minus fortioribꝰ ad fortiora. Jsta ẽt alchobol fortia cũ gradato ꝓcessu cõueniunt in dilatatiõe pupille ab-huꝰ: maxie post eũones ⁊ in egritudinis ꝓcessu. ¶ Dixit q dam experimẽtator ꝙ folia scariole ꝺtrita oculo suppolita vniuersaliꝝ ꝓueniũt dilatationi pupille ex pcussione in ꝑn°.

¶ De constrictione pupille. Cap. xxxiij.

Constrictio siue miorratio siue strictura pupille est duplex. scz naturalis ⁊ accidẽtalis. ¶ Dixit Hal. 4° de accidenti. s. nãlis est erit visus acutus necessario. ꝓpter coadunationẽ que fit in ipsum ꝓ ipsam. Si vo est accidẽtalis visus est malus. Attamẽ qꝛ in cõstrictione accidẽtali ẽt fit coadunatio spũs. ideo ipa inquantũ est ꝓstrictio est bona nõ mala. Sed est mala rõne morborũ ad quos cõsequit qui sunt mali. ¶ Est aũt ꝓstri-ctio pupille innãlis dixit Aui. vt sit foramẽ vue stricti° con-sueto. s. sibi patienti dũ erat in sanitate sua: quidã dicunt cõ-sueto. s. in cõitate hoiꝝ. Est ãt accñtalis pupille ꝓstrictio du-plex: vna totaꝝ ⁊ pfecta: ⁊ dr a multis opilatio ⁊ iducit cecita-tẽ. Et alia ẽ ipfecta nõ totaꝝ cui° curã tractauerũt autores.

Et causa eius. dixit Auic. aut est siccitas vuee: aut pro ⁊ corrugatio aggregãs eã. Et accidit inde ci cõstrictio. s. aut pfecta aut impfecta partib⁹ eis corrugatis ⁊ reductis versus cẽtrũ. Aut cã eius. dixit Aui. est siccitas albuginei vehemẽs quare minoraꝝ ⁊ sequit ipsum tunica vuea ad detumescendũ. Et detumescentiã sequit aggrega-tio ⁊ cõstrictio. Siccitas tũ albuginei: qñq̃ cõtingit er mi-noratione eius ꝑ exitũ ipsius ex pcussione vel casu. Et in hac minoratione. dicũt quidã vuea ꝓpellit ad extra: ⁊ qñq̃ al-bugineum resolut ⁊ paulatine consumit ꝓter ꝙ ab ocu-lo egrediat: ⁊ in hoc casu vuea ꝓpellit ad intra. Et ob hãc cãm. dixit Aui. ad dispõnẽ diuersam. Et siccitas eam cõstri-ctiõis pupille: aut est mala cõplexio sicca vel calida desiccãs sine mã: aut est cũ mã. Et sic voluit Zoar ꝙ cõstrictio pupil-le aut erit ex siccitate aut humore desiccãte: sicut accidit pel-libus seu cozijs ꝓoratis qꝛ quãuis desiccant ⁊ corruganꝰ. id est qñ aduenit eis siccitas corrugatiua: sicut dixit. A. cor-rugant foramina. Et ex dictis hic: ⁊ supra ꝑz qõ siccitas diuersimode põt esse cã dilatationis ⁊ cõstrictionis pupille aut cã eius. dixit Aui. est hũiditas excedẽs vueã a laterib⁹ ad mediũ. Et tunc cõstringit foramẽ: sicut est illud qõ acci-dit cozijs qñ mollificant ⁊ madefiũt ⁊ extendunt in partes id est lõgitudinales vel latitudinales: qñ tunc eoꝝ forami-na constringunt. Similr enim accidit vuee: qñ humiditas eam ingredit ⁊ madefacit eã ⁊ extendit eam. s. circa partem cum qua contingit cõiunctiue: qñ tunc accidit ꝙ foramẽ eius constringit. ¶ Jesus haly. posuit duas alias cãs quã-rum vna est caliditas exiccans: ⁊ alia est aꝑa comprimens: qõ posset esse aꝑa cornee vel aliarũ partiũ adiacentiũ vuee. Et Rasis scõo continẽ. etiã tetigit predictas duas cãs cum dixit strictura pupille erit aut ex apostemate: aut hũore ter-reo sparso sup eam qui corrũpit ipsam. s. ꝓter qõ aposte-met: aut erit ex superflua caliditate adunata in ipsa. ¶ Di-cunt ex supradictis etiã patet qõ ex humiditate põt causa ri dilatatio pupille: ⁊ ẽt eius constrictio. ¶ Dixit Auic. cõ-strictio pupille plurimũ fit a siccitate q̃z ab humiditate: con-strictio enim est cõformior siccitati q̃z humiditati. ac etiam facilius ⁊ frequẽtius contingit vueam ⁊ albugineũ exicca-

ñ̄ vueam humectari humectatione relaxante eam.

De signis dixit Aui. tu iam sciuisti ea: dicta em̄ sunt in precedēti capitulo: z in capitulo debilitatis visus sunt posita signa siccitatis z humiditatis: quā/ uis ſm quosdam difficile sit distinguere inter dictas causas per signa: sed potius statur bone extimationi.

Cura dixit Aui. Illa que naturalis est curā non habet. ¶ Illi vero q̄ est ex siccitate confert humectatio cū humectantibus pluries dictis ex distillatio nibus in oculū z caput purgijs z embrocis factis ex succis humidis z reliqs scitis: que. ſ. sint tēperate in actiuis vel po tius declinēt ad infrigidationē leuem. Dixit Aui. in hac cu ra nō inuenis necessitatē vtēdi aliquo in quo sit caliditas ali qua salte intensa q̄ plus possit exiccare z cōsumere resoluendo vel etiā possit attrahere mās non nutrimētales: sed superfluitates ad locū. Calidis tñ tēperate vti possumus q̄ iuuet in cōfortatione caloris innati: z attractione māe nutrimētalis ad locū. immo hmōi calida sunt interdū necessaria. Nam dixit Auic. administratio humectantiū pure: qñq̄ nocet: z maxime in longo vsu: qz gñant opilationē. z aliqñ etiā putrefactionem. Et propterea oportet vt administrēt fricatio capitis faciei z oculi cōtinua. Sed breui tpe vt soluim iuuet in attractione nutrimēti z nō resoluat: z vt vtaris calefaciēti/ bus tēperata per interualla vt ꝓbibeant euenire nocumēta pure humectātiū: predicta non aūt. Et ideo Aui. subdit. Cum administras. ſ. aliquo tpe alchobol attractatiuo. i. calido solū attractiuo materie nutrimētalis: tunc itera humectantia. cibi aūt cōueniētes ei sunt cibi leues humidi z pingues z in horis. ſ. sumpti cōsuetis z debitis. ¶ Dicūt quidam cū dixit Aui. in horis: forasse retulit se solū ad cibos pingues quasi voluerit q̄ nō fiat vsus pinguiū continuus: sed in horis. i. aliqñ z per interualla ne forte deijciant appetitum: aut ne forte corrumpant in stomaco qz supnatant: z non bene digerunt. Cūq̄ digesti fuerint cibi predicti z tps distributionis nutrimēti aduenerit: tūc calida tēperate oculo approximant: z tunc fiat fricatio supradicta: qz sic attrahet de nutrimento sufficiēter ad oculum: aliis aūt horis dz oculus humectari cū humectantibus notis. ¶ Et scias q̄ ista eadē curatio cōuenit constrictioni ꝓpille facte ex diminutione albuginei. ¶ Facte vo ex humiditate cōferunt abstinētia ciboꝝ z potuum z sit notū regimen exiccatiuū. Et euacuet materia cū iteratione eūonis z diuertat. Et postea conferūt ei. dixit Aui. alchobol cognita. ſ. in capło debilitatis visus ꝓuenientis ab humiditate. Et silr etiā in capło imaginationū ab humiditate. Et dicent ēt in capło sequē. ¶ Ex collirijs tñ conuenientibus. dixit Aui. est colliriū q̄ fit. ℞. floris eris armoniaci. aū. partē. i. croci partem. i. z tertiā. aloes partes. v. muſci partē. ß. fiat ex eis colliriū. ſ. cū succo feniculi. ¶ Aliud. ℞. armoniaci parte. ij. floris eris parte. iiij. stercoris lacerti parte. iij. croci. parte. ij. gūmi arabi. parte. j. conficiant cum melle z administrent. ¶ Aliud ℞. piperis z armoniaci. aū. partes. ij. olei balsami. ix. ptis vnius croci partem. j. dissoluat armoniacum in aqua feniculi z proijciat super ipsum oleū balsami: z cōficiant cum melle. supaddendo alia: est em̄ bonū z vtile: ꝓdicta colliria abstergūt resoluūt z cōsumūt hūiditates in oculis ꝓtētas.

¶ De cataracta. Cap. xxxv.

Cataracta dicit egritudo que a multis auctorū vocat aqua: qz aque similat. Nam anteq̄z coagulet similat aque fluxibili. z post coagulationē eius similat aq̄ congelate. Et Azarauiꝰ de ista dixit: q̄ aqua est humiditas grossa filis humiditati humani semi/ nis: similat em̄ spermati. ¶ Dixit Hal. x. de vtilitate particularum. z ponit a Rabi. in. 23ª. particula. aqua q̄ in oculum se diffundit: deinde inter christallinā z sifach corneam coadunat. Coadunatio aque in oculo a medicis noiat. Dicitur ēt a Hal. z multis alijs subfusio oculi. Et a multis ista egritudo descēsus aque in oculū describit. Dicit aūt cataracta: qz sicut cataracta claudit locū super quē cōstruit: ita ista aqua sigillat z claudit foramen vuee vt non possint per ipsum spes visibiliū pertransire: reperit tamen aliqñ cataracta sumpta dupl'r vno mō large z p omni opilatione trāsitus specierū visibiliū: siue sit ista opilatio retro ad christallinam versus cruciationē siue ante ipsam: alio mō stricte z p/prie p opilatione solū spacij: qō est inter christallinā z corneam. Et de ista agit in hoc capło. Nam opilatio q̄ est retro christallinā in neruo optico a modernis medicis vocat gutta serena. Et est dixit. A. egritudo opilatiua: est. n. moribus invia. ¶ De loco aūt huius opilationis. dixit Raſ. 2º continē. ego noui locū cataracte: z tñ non explicuit qs sit locus ille. Hal. vo aliqñ dixit q̄ ista aqua stat in humiditate que est filis albuginei ouoꝝ. Et aliqñ dixit q̄ ī meº existit christallini formis hūoris z corniformis tunice. i. cornee. ¶ Et dixit Raſ. 2º ꝓtiñ. auctoritate Hal. aqua q̄ adunat in oculo stat in omni humiditate q̄ est iter christallinā z albugineum. Et sic visus est velle q̄ sit in tella aranea. Et dixit Raſ. vbi supra auctoritate antilis z pauli q̄ aqua colligit sub cornea: z sic inter corneā z vueā. ¶ Azarauius autez z Hal. ēt. 9º theorice dixerūt q̄ ista aqua continet inter christallinā z vueā. ¶ Et Jesus Haly. dixit q̄ continet iter tunicam z velū cornee. ¶ Et Aui. dixit stat inter humorē albugineū z sifac. Et ista exterior dicit inter humorē albugineum z tunicā cornee. ¶ Cecidit aūt tanta varietas locutionis de loco aque inter autores q̄ cum cataracta sit opilatio ꝓhibens transitū formarū ad christallinā. Et ista opilatio potuit esse in toto spacio qō est inter christallinā z corneā. Et pōt esse in diuersis partibus huius spacij: qz sez pōt esse inter araneā z albugineū: z in ipso albugineo. Et iter albugineum z vueā in foramine vuee z inter vueā z corneā. Jō autores diuersimode fuerūt locuti de loco eius: vnusquisq̄ ponens locū eius ſm qō sibi apparuit: vtplurimū tñ aque cataracte curabilis cōtinet in foramine vuee aut inter vueā z corneā. aqua aūt nō curabilis: vtplurimū est in oculo magis intra versus christallinā. ¶ Dicit aūt cataracta descensus aque qz aqua ista: vtplurimū a cerebro descēdit ad oculum. Et ꝛ rarissime tñ posset aqua ista congeri in oculo: vt cū eius digestiua est debilis multiplicās superfluitates nutrimenti sui in ipso. aut cū oculi expulsiua est debilis z non expellit eas. Nihilominus ad ꝰ vt faciat cataractā: opz q̄ illa hūiditas ꝓgesta descēdat ad aliquē ō locis supradictis. ¶ Dixit Sera. scias q̄ accidit inter tunicā vueā z humorē grādineū egriº q̄ dz affuchime. z eiº itētio est coartatio aq̄.

Et aqua quidē in pñº descēsus est fluida de ꝓcessu quo inspissat z induratur z cōgelat. Dixit Antilis ex frigiditate cōplexionis oculorum z humiditate eorū z frigiditate aeris. cā enim eius pōt esse extrinseca z intrinseca: extrinseca sicut frigiditas multa cōtinentis congelans humiditates vaporosas ꝓuenientes ad oculū. Et percussio aut casus ꝓueniēs ad caput: vel ad ipsum oculū qua humiditates alique aquose stantes in circūadiacentijs nerui optici ꝓsse descendūt ad locū cataracte sicut vidisti in Lomo de viūbio. ¶ Et pōt cā eius esse intrinseca quecūq̄ sit illa: q̄ euaporat siue euaporare facit ad caput z oculū vapozem de nā aque qui postea ibi condensat in aquā. z facit cataractā. z causa hec intrinseca est illa que vtplurimuz euenit. ¶ Autores tñ reliquerunt cās istas notas: qa sunt eedē eis que sunt cāe imaginationū. ¶ Dixit Aui. aqua diuersificat. qñq̄ in quātitate sua: qñq̄ in qualitate. in quantitate aūt: qz qñq̄ est plurima in comparatione ad foramen vuee quare opilat totū foramen z nō videt tunc oculus aliquid. Et qñq̄ est pauca. ſ. in cōparatione ad ipsum foramē quare opilat partē eius z partē eius dimittit detectam non opilatā: z fit vt illud visibiliū q̄ coram parte opilata existit

de lococa taracte.

de causis.

de modis siue specie bus cataracte.

non videt oculus neq; cõprehendit:sed tantũ cõprehendit illud qõ est corã parte discooperta. Et sic fit q; aliqñ cõprehendit visus alicui⁹ rei visibilis medietatẽ aut aliã partem eius.sed nõ cõprehendit reliquã. Dixit Aui.nisi pmutatiõe pupille.s.reuoluẽdo oculũ z aspiciẽdo ex diuerso situ:z hic est q; aliqñ cõprehendit rem integre. Et alia vice non cõprehendit eam. Nam cũ peruenit corã parte opilata ,cũ integritate sua non cõprehendit ex ea aliqd. Sed qñ peruenit corã parte discooperta cũ integritate sua tunc cõprehendit illam totã. Et dixit Aui. q; hec opilatio diminuta qñq; peruenit ad lachrymalẽ superius.i.versus supra etiã qñq; ad lachrymalẽ inferius. i.versus infra:z qñq; cõuenit vt sit in angulo medij foraminis:z q; ipsum circũdat sit discoopertũ. Et qñ peruenit ad lachrymalẽ supius:tunc cõprehendit rem a medietate infra:z nõ a mediate supra. Et qñ cadit ad lachrymalẽ inferius:tũc econuerso videbit partẽ superiorẽ z non inferiorẽ. Et qñ cadit in medio foraminis nõ videt de re nisi latera eius.s.partes circũferentiales z nõ videt in medio earum imo in medio videt sicut fenestrã.s.clausam. Et intentio eius qõ dixi non videt nisi fenestrã:est q; nõ videt. Sed imaginat tenebras vt supra iterũ dictum est in capl'o imaginationũ. ¶ Diuersitas vo cataracte ex parte qualitatis:aut est in essentia eius in mõ subẽ eius.aut est in colore ipi⁹. Ex parte aũt essentie.dixit Aui.q; alia est subtilis z clara q; nõ tetigit lumen z solẽ. Et alia est grossa valde q; tetigit lumẽ. scz lucerne z solẽ sup.z alia inter eas media. Ex parte vero coloris dixit Aui.q; alia est aerei coloris.i.celestini. Et alia alba gipsei coloris:z alia est alba margaritalis. Et alia est declinans ad viriditatẽ:z viriditatẽ intensam z citrinitatẽ z aureitatẽ. Et quedã est citrina z quedã nigra z quedã ceritia. ¶ Dixit Raſ.2° ptiñ.auctoritate galli color cataracte erit albus aut niger:aut blauus siue coloris medij inter rubeũ z nigrum siue coloris aurei. ¶ Et Jesus Haly.noiauit colorẽ rubeum z colorẽ argenteũ. ¶ Et Haſ.9° theorice noiauit colorẽ subuiolaceũ. ¶ Dicunt qdã color aereus quem noiauit.A. est color albus subtilis quasi trãsparens z color gipseus est color albus grossus non transparens:z color albus margaritalis est silis margaritis in colore:z ét dicunt quidã in rotunditate z color albus declinãs ad aliqualem viriditatẽ est color aque subtilis ,pfunde. ppter eñ profunditatẽ suam:q; non põt bñ irradiari declinat ad viriditatẽ:sicut apparet aqua ,pfunda in pelagis fluminũ. Color vo albus aereus est color aque subtilis nõ ,pfunde. Color tñ cataracte aliqñ declinat ad viriditatẽ intensam.cuius causa põt esse humor viridis faciens aquã.z color aureus est color citrinus subtilis:z clarus siue parum citrinus ac si esset color albus tinctus citrino:z color citrinus purus est qui est citrinitate intẽsus.z sub colore nigro reponit viola ceus:z color liuidus siue plũbeus z color cinericius.z oẽs predicti colores diuersificant ſm colores diuersarũ materierum q; in oculo aggregant z faciunt aquã. Nam in condensatione mãe in aquam acquirit color qui est ſm ipsam materiã:z q; materie condensabiles in aquã sunt quatuor s.flegma:sanguis:colera:z melãa:ideo a multis colores cataractarum ponunt esse quatuor.s.albus in facta ex flãte: rubeus in facta a sanguine:citrinus in fctã a colera:z niger in facta ex melãa.autores tñ multos exꝑsserunt colores:vt A. nouẽ qui pñt prouenire ex pmixtione diuersoꝝ humoꝝ adinuicẽ:rubea tñ cataracta raro inuenit:q; raro est q; sanguis stãs sub forma sanguinis cadat in locũ aque faciẽs eã. si eñ illuc cadit velociter ſaniat:z si ſaniat:tũc facit cataractam albã:sicut est ſanies. Raro ét inuenit cataracta nigra: q; ét raro est q; melãa illuc cadat ad faciendũ cataractã. deinde minus raro reperit citrina que aliqñ est clara:z tũc potest esse cum pmixtione alicui⁹ partis sanguinis cũ colera:z aliqñ non est clara. Que aũt frequẽtius reperit est alba. di verificatur tñ in colore albo penes diuersitatẽ flãtis faciẽtis eam:z ideo autores multos exꝑsserunt colores albos ipsarum cataractarũ.s.album aereũ:album gipseum:albũ margaritarum:z album simile argento viuo:de qua dicunt qõ etiã similat argento viuo in mobilitate:q; sicut granum argenti viui est mobile z non figit:ita buꝰ noꝰ faciẽs hanc cataractam est mobilis ex leui agitatione facta in eo ex motu z palpitatione:z non videt figi:sicut nec figit granum argenti viui. Et album declinantẽ ad viriditatẽ:z albũ cineritium:z albũ liuidum:z albũ plumbeũ:z album simile saniei. ¶ Et cataractã futurã precedũt imaginationes ſm q; supra dictũ est:qñ.s.cum eis accidit sensibilis cõturbatio in visu:que procedit augmẽtando gradatim:z maxime quãdo proprie in altero oculorum:quia significatur per hoc q; non est ex cõmunitate:sed ex proprietate ipsius oculi:z precipue si imaginatio est rerũ illuminosarum vt candelarum.

Cataractarũ alia curabilis q; medicinas z deposibilis cuz instrõ qõ noiatur acus. Et alia est incurabilis q; medicinas z indeponibilis cũ instrumẽto:z si aliqñ deponit cum eo nõ stat sed redit. Et de incurabili⁹ dixit Aui. est genus gipseũ z viride z nigrũ z plumbinũ z citrinũ. Nam ꝑdicti colores significãt mãm grossam terrestrẽ non obedientẽ depositioni cũ instrõ. Et in eis ét ſm pñm pp terrestreitatẽ mãe magna pars humoris albuginei est cõsumpta:z ꝑpter eius consumptionẽ dato q; deponeret z staret:nõ tñ videret patiẽs silr. dixit. A. illa q; grossa est qñq; fit dura valde ita vt egrediat ab bocot fit aqua:neq; talis oz vocari aqua pp grossitiẽ trãs:z ista ét non curat. ¶ Dixit Judeus morbus aque⁹ viridis z multum turbidus necnõ z croceus oino curari non pñt. ¶ Dixit Aaron. cataracta est pluriũ materierũ. Nam alia habet subtilẽ aquã z alia grossam. Et grossa est diuersoꝝ oculorum.s.albi puluerulenti glauci siue varij z viridis. Et q; est albi coloris z puluerulẽti curat cum instrõ. ¶ Dixit Rasis 2° ptiñ. alia multe albedinis non ea bñ deponibilis cum instrõ. Et dixit. viridis in quz non vr radius est mala z nõ curat cũ instrõ:z est illa õ est multe viriditatis:nam dicunt quidã z viridis remisse cũ qua viget aliqua luciditas z irradiatio est curabilis cũ instrõ. ¶ Dixit Raſ.2° ptiñ.auctoritate Gal.si cataracta est lucida clara z coadunata:z vr grisus ꝓforet eam curat cum instrõ. Sed si est turbida grossa cõgelata dura non curat. Dixit Raſ.duo ꝓhibent curã instrũenti.s.aut fortis grossities aq; z viscositas:ita q; remoueri nõ põt. Aut fortis subtilitas ãre reuertit cũ remouet. Et dixit melior eaꝝ est q; est clari coloris silis colori parularum margaritarũ splẽdentiũ. Et q; est alteri⁹ coloris nõ curat. ¶ Illa.dixit.A.q; est magis susceptibil cure cũ acu ex pte essentie est q; est subtilis:dicũt.non itellerit.A.de subtili multũ neq; de fluida:q; talis nõ recipet curã cum acu:q; ad tactũ acus diuideret z deponeret. Sed itellerit de subtilitate ꝓgrua ad recipiendũ depressionẽ cũ acu:z est illa q; est vnita hñs aliquã paruã viscositatẽ:talis eñ nõ diuidet ab acu sed tota deponet. Et deposita nõ redibit:sed remanebit in loco herẽs cũ parua viscositate sua. Mã vo grossa valde z ꝓpter viscositate vel nõ deponit:vel si deponit frãgit:z nõ remanet in loco. Mã ét multũ viscosa z glutinosa adheret:z nõ deponit. Et dixit. A. susceptibil cure est illa q; cũ in eã cõsperseris z cũ sup eã cõpressionẽ feceris digitis tuis separabit velociter:deide redibit z aggregabit. de huius.n.ablationẽ cum instrõ sperat. ¶ Et cognitio curabilis sic haberi põt. Dixit Rasis 2° ptiñ. sedeat patiẽs cataracta erectus vt visus eius sit oppositus equalr visui medici. Et ponat medicus pollicẽ suũ supra palpebrã superiorẽ z fricet z refricet. deinde eleuet palpebrã velocit. Et si videat hũiditates foraminis vuee dilatari z moueri z coadunari:tũc ipsa est ex illis q; curãtur instrõ. ¶ Dixit Tabri.cũ mouet cataracta sperat de cura ipsi⁹. Sed si nõ mouet nulla spes est de ei⁹ curatiõe. De hac tñ experiẽtia. dixit Raſ. scdo cõtinentis

rinētis.auctoritate Hal. Medici mouēt palpebrā ꝛ fricāt ꝛ aperiūt eā. Et ſi aqua ſpargit cū fricatiōe ꝛ reuertit ꝛ coadunat cura cū inſtro nō iuuat. B tñ qō medici faciūt eſt valde malū. ſ. qñ mouēt aquā de loco ad locū frequēter: qz redūt eā valde malā ꝛ difficilē ad curā inſtri ꝛ velocis motus. Et Aui. dixit illa ē ſuſceptibilis cure cū acu: q cū in eā cōſperxerīs cū ſup eā ꝓpreſſionē feceris digitis tuis ſeparabit velociter. deinde redibit ꝛ aggregabit: huiꝰ nāqz ablatio cū inſtro auferēdi aquā ſperat: verū tñ talis cōpreſſio ſup eā nō eſt frequēter fiēda: dixit. n. A. q huius experiētie ꝓtinuatio cōturbat aquā: ꝛ facit curā eius cū inſtro difficilē: qz diſrūpit ꝛ diſcōtinuat eā: vñ poſtea ꝛ ſi deponat nō ſtat: ꝛ deſcēdit ꝛ opilat vt ꝓius. ¶ Aut dixit Raſ. vbi. ſ. ſuperponat oculo bombax. Et inſufflet in ea calida inſufflatiōe medici vel valida. Et deinde eleuet ꝑ palpebra velociter. Et ſi aqua mouet ꝛ eſt clara curet cū inſtro. ¶ Et. A. dixit. qñqz expit ſi eſt curabilis alio mō: ꝛ ē vt ponat. ſ. oculū cotū. ſ. carnimatū ꝛ ſubtile. Et inſufflet i ipz vehemēter: deinde auferat ꝛ cōſideret velociter an videat i aq̄ motus. Nā ſi vī tūc ipſa eſt aq̄ q̄ cū acu curatur. ¶ Et dixit. A. ſiſ ſi clauſo oculo. ſ. ſano fit dilatatio alteri⁹. ſ. infirmi. ſ. pupille ei⁹: tūc ipa eſt curabilis. Si aūt nō fit dilatatio nō eſt curabilis. ſ. cū inſtro qz vt dixit Hal. 4° de accidēti: qñ nō dilatat pupilla oculi habētis cataractā clauſo alio ſignificat q ſpūs viſibilis nō vadit ad oculū infirmū obturato neruo optico. Et iō q̄tūcūqz deponeret nō videret. ¶ Scias. n. q ex ꝓpreſſiōe facta ſup oculo ſano fit expulſio ſpūs exītis i eo ad ſuū neruū opticū ꝛ exinde trāſit i neruū opticū oculi infirmi. Et eſt cā mot⁹ in pupilla ei⁹: trāſit aūt ad eū ſpūs tāqz diligēs lucere: qz oculus bñs cataractā deponibilē nō ē ꝓpriuat⁹ oīmoda viſiōe lucis. Et hoc qdē eſt: vtp̄lm verū non tñ ſemp: qz nō qñ opilo in neruo optico nō ē ꝓfirmata. Et ēt qñ aqua i oculo nō eſt oīno ingroſſata q̄ ſpūs illuc impulſus non poſſet mouere. ¶ Dixit Jeſus Haly. q ſi infirm⁹ videt radices ſolis vel candele ꝓpoperatur cū cura acus ꝛ ſi nō: nō. ¶ Retulerūt aūt mihi oculiſte qdā: q depoſuerūt cataractas cuz qb⁹ patiēs nō diſtinguebat lumē a tenebris: ꝛ bñ ſucceſſit eis. Et ita ēt experiētia ſepe manifeſtat. ¶ Dixit. A. illa q̄ poſt caſuz vel percuſſionez vel poſt egritudines cerebri aduenit difficilis ſanitatis: ꝫ nō ex toto incurabilis: ſi. n. aliqñ curat: illud erit cū difficultate multa: qz ſi ex caſu vel percuſſiōe accidat ſuper caput tūc ꝑm pl̄m accidet magna permutatio i neruo ꝛ trāſitu ſpūs viſibilis ad oculū. Et ſi fit poſt egritudinē in cerebro: tūc ꝑm plurimū remanet minera ſterum deſcēdēdi aquam. ¶ Beneuenutus poſuit ſpēs cataractarū ſeptē quatuor curabiles ꝛ tres incurabiles. Et ꝓma curabiliū hz coꝑem ſimilem calci pure ꝛ eſt ad curandum facilioꝛ aliis: ꝛ ſcda habet colorem album declinantem ad celeſtinū: ꝛ tertia hz colorem cineritium: ꝛ quarta habet colorem declinātem ad citrinitatē: ꝛ iſta rarius aduenit ꝛ difficilius curat. ¶ Prima vero ſpēs incurabiliū dixit ipſe vocatur a ſalerni tanis gutta ſerena cuius ſignū eſt q oculi ſunt clari. ac ſi nihil egritudinis in eis eſſet: ꝛ oculi ſemp mouētur cū palpebris ſuis quaſi tremēdo. ¶ Scda ſpēs apparet in colore vidi admodū lenticule aque q̄ natat ſup aquā ſtātē: ꝛ hic vt plm repēte aduenit: ꝛ patiēs penitus nihil videt. ¶ Et tertia ſpēs eſt in qua pupilla vī dilatata tota tali modo q non vī oculus tunice oculoꝝ. ¶ Dixit Serap. B egritudo qñ cōfirmat cognitio ei⁹ eſt facilis. In inceptiōe aūt cognoſcit ꝑ ſignificatiōes: qō eſt: qz patiēs videt quaſi cimices paruas volare ante oculos ſuos: aut rem ſil̄em pilis aut aliquid ex radiis ſolis. Cum vero cōfirmatur deſtruitur viſus ex toto: qñ lumen non pōt incedere in pupilla. ¶ Dicunt quidam aliquando cadit error in cataractis nigris: qz aliquādo apparet nigredo quedam in dilatatione pupille: ꝛ credit q ſit aqua nigra cum nō ſit. Sed eſt obſcuritas ſiue tenebroſitas procedens ꝓpter diſgregationem ſpiritus viſibilis.

Cura huius egritudinis perficitur iſtro dieta potione ꝛ cirurgia: verum dixit Meſue nō confirmate ſuccurritur cum medicinis ꝛ dieta. Et dieta ꝓprie eſt cum abſtinentia ꝛ diminutione cibi ꝛ nutriētiū groſſoꝝ ꝛ vaporoſoꝝ ſicut ſunt pulmēta pinguia piſces ꝛ vinū. Et que ſunt filia iſtis. Cū vero in cōfirmata curabili fienda erit depoſitio eius cū inſtrumēto. dixit Meſue. ſubtilietur regimē corporis ex cibo ꝛ potu: ꝛ dimittatur vinū oīno ꝛ ſit cibus eius aqua ciceruz ꝛ ſauich ꝛ ſorbilia ꝛ cibi facilis digeſtionis boni nutrimēti pauce q̄ꝫtitatis. ¶ Cura vero per potionē qñ eſt in principio: ꝛ non eſt cōfirmata fit cū mundificatiōe. ſ. corporis ꝛ capitis. Dixit Meſue ſepius iterata: ꝛ ꝓprie cuz cochijs ꝛ yerap. ỹacoloquin. ꝛ filibus ſupple digōne māe premiſſa. ¶ Et digeſtiuū quidē bonum eſt ſirupus q ſic fit. ℞. betonie gariofilate maiorane meliſſe celidonie. aā. M. ß. gallitrici eufragie. aā. M. i. radicum feniculi ꝛ petro. ꝛ ſeminis feniculi aniſi fileris montani. aā. ℥. i. ꝛ decoquanf ꝛ fiat ſirupus cū zuccaro: cuius doſis ſit. ℥. ij. cū aqua eufragie. ¶ Dixit haly. de dieta ꝛ potione per ſolutiua a groſſis reprime cibis colerā generātibus nigraz maxime lētibus caulibus: ꝛ ſalſis vaccina carne lacte ꝛ caſeo veteri aleis cepis ꝛ oibus ad caput vaporātibus ꝛ cenā fugiat. Et de euacuatiōe dixit purgatio fiat cū pillulis yere ꝛ aureis. Et gargariſma fiat cuz yera ꝛ ſquīgibin ꝛ oībus que cerebrū purgāt ex humiditate. ¶ Et. A. de dieta dixit: oportet vt repellat habens eam: repletionē ꝛ vinuz ꝛ coitū ꝛ ſit contētus comedere in medio die ſemel: ꝛ fugiat piſces ꝛ fructus ꝛ carnes groſſas ꝓprie: qz generāt vapores groſſos difficile reſolubiles maxime ab oculo. Dicunt. cum fructus prohibent auctores intelligunt maxime de horarijs: ꝛ precipue de eis in quibus non eſt ſtipticitas: nā fructus ſtiptici poſſunt concedi in parua q̄ꝫtitate in fine menſe ad prohibendū vaporū elevationē ꝛ ad iam eleuatos reprimēduz. ¶ Dixit Aui. ego vidi hoiem de numero eoꝝ qui redeunt ad cōprehenſionem ꝛ intelligentiam. i. de numero ſapientū qui ſciunt ſeipſos regulare ꝛ dominantur appetitibus coꝝ illicitis ꝛ damnoſis: eo q cōſiderant dānoſam ꝛ vituperoſam egritudinem: in qua incurrere poſſent ſequētes eorum appetitus malos: quapropter abſtinent ab omni inordinatiōe ſm ſex res non nāles: ꝛ vtuntur cū hoc medicinis cōuenientibus qui homo curauit ſeipſum cū eūonibus ꝛ abſtinentia: ꝛ minoratiōe cibi ꝛ alienatiōe iuriū humectātium ꝛ fuit cōtētus aſſatis ꝛ frixis: ꝛ adminiſtratiōe alcohol reſolutiū ꝛ ſubtiliantū. Et ſic faciēdo redijt ad ipm viſus eius bñ. Nam ſm rei veritatē: qñ ſuccurrit ei in principio curatur: ꝛ confert ei regimen: ſcilicet per dietam ꝛ potionem.

De vomitu.

¶ De cura aūt per eūonem dixit Aui. vomitus q̄ꝫ confert ex parte mundificatiōis ſtomaci: tñ eſt nociuus in ꝓprietate aque: quaſi dixerit ſi aqua habuerit principiū ſuuz ex ſtomaco cōfert vomitus: qz mundificat ſtomacuz. Sed ſi aqua fuerit ꝑ ꝓprietatē. ſ. cerebri vomitus nocet. ¶ Dixit enim Raſ. 2° cōtiñ. patiens cataractam non debet vomere: qz vomitus inducit fluxum reumatū: ꝛ facit mās contētas circa cerebrum ꝛ neruos opticos fluere ad oculū: cataracta enim vt patet ex dictis eſt egritudo reumatica. ¶ Scire aūt debes q ꝫ cataracta habeat principiuz ex ſtomaco adhuc vomitus in pluribus caſibus prohibet: vz. in nō conſuetis vomere ꝛ in vomētibus cū difficultate ꝛ agitatiōe: ꝛ in his in qbus poterit extimare medicus mām cōtentam circa cerebrū ꝛ neruos maxime opticos eſſe multā. In his. n. nocumentum proueniens ex vouitu maius eſſet iuuamento. Et ecōuerſo ſi eſſet ſolitus vomere: ꝛ dimiſerit vomitū ꝛ cōſueuerit vomere cū facilitate ꝛ poterit medic⁹ extimare mām circa cerebrū ꝛ neruos dictos cōtēta foꝛe: erit iuuamētū ei⁹ maius nocumēto. ¶ Dixit Antilis patiēs cataractā nō dz vomere: qz vomit⁹ iducit fluxū reumaticū. ¶ De eūone aūt per ſeceſſum. dixit Aui. iā poſui caſum i ca° imaginationū:

q; ille eedem medicine conueniunt etiã in cura aque. Cũqꝫ cataracta nõ firmata fuerit. Et fuerit voluntas vt deponat cũ inſtro. Dixit. A. opꝫ vt precedãt mũdificatiões corporis ⁊ capitis ⁊ proprie ẽt cum flobothomia ſi fuerit neceſſaria.

De localibus adminiſtrãdis.

¶ Propter curã aũt fiẽdam cum medicinis localibus opꝫ ſcire q; cataracta hꝫ duplex principiũ: vnũ eſt principiũ remotũ: qõ eſt totũ ꝯps imaginationũ: ipſe. n. vt dictuꝫ ſupra pretendunt cataractã futurã. Et aliud principiũ eius eſt ꝑn cipiũ ꝓpinquũ ⁊ eſt totũ illõ ꝯps in quo poſt imaginatiões aqua deſcẽdit: ⁊ ſtat ante qꝫ inſpiſſet ⁊ congelet in quo tpe nõ apparet aliqua notabilis albedo in pupillã: qꝫuis pupilla appareat cõturbata pluſqꝫ tpe imaginationũ: in quo tpe pñt cõpetere medicine locales. ¶ Et de vtilibus in hoc tpe eſt vt digerat mã cũ ſirupo q; ſic fit. ℞. eufragie. M. ij. maiorane celidonie. aã. M. i. ſticados. ℥. ſ. radicum feniculi ⁊ acori. aã ℥. i. ſeminis apij. ℥. ſ. rute bethonice roriſmarini. aã. M. ſ. fiat decoctio ⁊ ſirupetur cũ melle. Deinde fiat purgatio cũ pillulis que ſic fiũt. ℞. pulueris ȳere dyacoloquintidos. ℥. iiij. turbith agar. aã. ℥. i. ſ. ſalis gẽ. ℈. ij. zinzi. ℈. ſ. conficiant cum ſucco feniculi. doſis aã. ℥. i. vſqꝫ ad. ℥. i. ſ. Et vtatur electuario: qõ ſic fit. ℞. ſucci feniculi depurati. ℥. vj. ſuccorum rute celidonie ⁊ maiorane depuratorum. aã. ℥. i. mellis. lib. i. decoquant ad ſpiſſitudinem mellis. deinde ſupermittatur puluis qui ſic fit. ℞. eufragie. ℥. i. ſ. ſeminis feniculi. ℥. ſ. gar. piperis longi ⁊ macis. aã. ℥. ſ. doſis coclear vnũ cum modico vino eũti dormitum: ⁊ odoret ſepe puluerꝫ maiorane. ¶ Dixit Zoar i prohemio theſir. aſpicere fortiter ⁊ acute in oculos ſiluestris aſini cõfortat viſum ⁊ confert aque deſcẽdẽti in oculũ. Et in hoc eſt ꝓprietas mirabilis: ⁊ diuina data ad cõſeruationẽ ſanitatis oculoꝝ: ⁊ ſic eſt ſine dubio. ¶ Dixit Serap. facimus ei alchobol cũ fiel alifaſicaton ⁊ eſt fiel rubeũ lene. Et cõfert ẽt multũ fiel de fellibus. ſ. ex oi felle aĩalis volatilis: ⁊ alioꝝ qñ miſcent cũ melle ⁊ ſucco feniculi: fellib⁹. n. ineſt nã ſubtiliatiua: ⁊ fella volatiliũ ſunt fortiora. ſ. fellib⁹ greſſibiliũ. ¶ Dixit Hal. aquã granatorũ colliriza in q̃ ſunt fella ⁊ ambra ⁊ cũ collirio qõ fit ex melle ⁊ ſucco feniculi ⁊ felle cubugi ⁊ ancipitris vulpis ⁊ gruis: ⁊ ſimiliũ hec. n. proſunt in paſſionis principio. ¶ Dixit Aaron ſemita catin exponũt quidã. i. melliſſe vel altee. Allij aũt ⁊ meli⁹. i. criſte pulli bñ trita collirizata oculis valẽt ad ſolonẽ aque ⁊ expulſionẽ eius ⁊ eſt de priuatis experimẽtis cataracte. Et addurit hoc ẽt Aui. in iſta cura. ¶ Dixit Raſ. 2° ptiñ. in inceptiõe aque diſtillet in oculis fel galli. Aut aqua in qua fuerit crocus. Aut cuꝫ pulegio: aut cũ pipere. Et in ꝑn° cataracte iuuat miſcere ſuccũ feniculi cũ 4ª pte mellis q̃ bulliãt vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ. ⁊ colliriẓet cũ eo. ¶ Dixit meſ. auctoritate filij zacharie. cobol ex pipere longo zinzi. ⁊ ſpica ꝓfert. Et dixit. ꝓfectio collirij de fellibus ad principiũ aque ⁊ noctilopam ⁊ alintiſar. ℞. fellis yrcini in vaſe eneo exiccati. ℥. x. pulpe coloquin. ℥. xv. ſerapini. ℥. ij. euforbij. ℥. ij. fiat fiel. cũ aqua feniculi ⁊ aq̃ rute ⁊ aloe. Et dixit auctoritate ſabor. ℞. fellis yrcini i vaſe eneo exiccati ⁊ granoꝝ lauri ⁊ excorticatoꝝ. aã. ℥. v. ſerapini. ℥. i. gũmi. ſ. arabici. ℥. ſ. fac colliriũ cũ ſucco celidonie ⁊ vrina pueri non polluti ⁊ melle pauco. ¶ Dixit. A. ex medicinis exptis ẽ vt ſumant granoꝝ lauri excorticatoꝝ ptes. x. ⁊ gũmi. ſ. arabici pt. i. ⁊ terãt cũ vrina pueri nõ polluti ad aquã. Et ad debilitatẽ viſus teranꝫ cũ aqua pura ⁊ adminiſtrẽt. Et ad eũ q; nõ videt conficiant cũ felle vipere ⁊ melle ⁊ fiat alcohol. eſt. n. bonũ valde. ¶ Sunt aũt q; dicũt q; p eũ q; nõ videt. A. intellexit patiẽtẽ guttã ſerenã. Et p patientẽ aquã intellexit ꝑncipiũ cataracte tã remotũ qꝫ ꝓpinquũ. Et aliq dñt q; p patiẽtẽ aquã itellexit ꝑn^m aq̃ remotũ. ſ. imaginationes. Et p eũ q; nõ videt itellexit ꝑncipiũ aqua ꝓpinquũ. Et dñt q; i granis lauri eſt ſubtiliatio ⁊ reſolo fortis. Et gũmi arabi. ponit ad remittẽdũ acuitatẽ eoꝝ: ⁊ ẽt rẽtinendũ diutius ipſa i loco ⁊ vrina pueri nõ polluti ẽ multe exiccatiõis vt Aui. dixit i ſuo ca°. 2° cañ. ¶ Et q; qs poſſet timere approximationẽ fellis vipere in collirijs tãqꝫ rei venenoſe ſuſpicãs ne induceret effectus veneni. Jõ Aui. remouẽs hanc ſuſpitionẽ dixit. Dico q; iaꝫ expti ſunt hoies veraces fel vipere. Et nõ egit opationẽ veneni oio: ⁊ iõ hoc experimentũ dixit ipſe ex eis eſt a quib⁹ cauẽdi minuit neceſſitas: hic tñ inuenit alia littera q̃ dicit. Non teget opationẽ veneni ſupꝫ manifeſtat eam. Et expti ſunt hoies veraces inter fel vipere ⁊ adipẽ eius ⁊ nõ fecit opationẽ adipis oio ſup. ſꝫ difficiliora. Et hoc experimentẽ eſt ex eis a qbus minuit cauẽdi neceſſitas: ſup. q; non debes vti eo vt caueas hñe neceſſitatẽ cauendi. Dixit Sent. q; vidit eũ qui vſus fuit eo ⁊ inuenit in eo accidentia difficilia ⁊ venenoſa. ⁊ voluit melius fore ab eo cauere q̃ eo vti. Et q; ſi medicus vellet eo vti. dꝫ eo vti ꝑꝫ ꝓditiones q̃s ipſe poſuit. ſ. q; ſit fel ſumptũ ex vipera tali qualis eſt q̃ exhibit leprioſis. ⁊ aliis quibuſdã egri^bus. Et ego dico q; in monte ſumans vallis nebule diſtricꝫ ꝓximorum eſt multitudo viperaꝝ q̃ cũ boĩbus i lectis dormiũt ⁊ in cunis infantiũ ⁊ nõ eſt auditũ q; alicui nocuerint. ẽruꝫ fel põt ſecure approximari. Aliaꝝ vero viperarũ fel approximando tutius eſt ipꝫ miſcere cũ remittentibus acuitatem eius. Et q; corpus cui approximat ſit valde mundificatuꝫ. Et q; ſit in etate ꝓfirmatus neqꝫ habeat tunicas oculi multũ debiles ⁊ paſſibiles. Et q; tunice oculi nõ hẽant aliquaꝫ alterationẽ nouã neqꝫ antiqnã. Neqꝫ aliquã debilitatẽ accidentalẽ. Et q; cũ approximat ei fel vipe ipſe nõ ſit fameliꝯ cus. Ne forte pre inanitiõe trahat aliqd venenoſũ ex illo in venas. Et q; patiẽs qñ hoc fel in oculis ei⁹ mittit hẽat os aqua plenũ. Ne ſi forte aliqd penetrare placẽtimale i os ad bereat guttuti ⁊ tranſglutiat. Sꝫ cadat i aquã illã in ore rẽtẽtã ⁊ cũ ea exſpuat. Et põt addi alia ꝓditio vtilis. ſ. q; añ ꝓpoſitionẽ fellis vipere patiẽs vtat medicinis tiriacalib⁹: ⁊ ẽt poſt imiſſionẽ ei⁹. ¶ Dixit Alex. fel lupi vꝫ in cataracta ⁊ in oĩbus ſpẽb⁹ debilitatis viſus. Et vꝫ fel vulturis mixtus cũ ſucco marubii ⁊ modico melle. vt dixit Kira. ¶ Quidam poſuit medicinã liberantẽ a cataracta abſqꝫ opatione manuali. Et eſt talis. ℞. violarũ albarũ ⁊ folioꝝ raſſani ottenſis ⁊ cubebarũ. aã. ℥. i. armoniaci. ℥. iiij. reducant in puluerem ſubtiliſſimũ. Et poſtea miſce cũ eo tertiã partẽ. ℥. xv. de optimo balſamo: ⁊ pone ex eo in oculo mane ⁊ ſero qñ dixit ipſe mirabiliter operatur. ¶ Cum autem in pupilla ẽ albedo notabilis: tunc eſt ꝓfirmata cataracta. Cui dixit. A. non eſt conueniens cura niſi cura cum inſtro. nam aqua cõfirmata pp ſui groſſitiem non põt tm̃ ſubtiliari q; poſſit reſolui ⁊ conſumi p regimen per dietã vel potionẽ. Ad cuius ipoſſibilitatẽ coadiuuat durities ⁊ denſitas tunicarũ oculi ⁊ debilitas ſui caloris innati. ¶ Ad faciendũ aũt operationẽ hanc manualẽ cũ inſtro oꝫ premittiꝺideratione in multis. Et p̃ dixit Aui. oꝫ vt p̃cedat mundificationes corporis ⁊ capitis ꝓprie ẽt cũ flõmia ſi fuerit neceſſaria. ¶ Dixerũt Conſtan. ⁊ Uia. ſi cataracta ſit curabilis capite ⁊ ſtomaco purgatis incidant vene crucis ⁊ apponat tympanibus tan guiſuge: q; ſi fiat ex groſſo humore inter venam ⁊ chriſtallinam cephalica incidat. ¶ Dixit Raſis ſcõo continẽtis cuꝫ cataracta inſtro curat. Et corpus eſt repletuꝫ ⁊ adeſt malitia humorum. Aut patitur ſoda accidit ex operatione talis inſtrumẽti apa in tunicis ꝓpoſitis ab eo: ⁊ totũ caput parti cipabit morbum oculorũ. Et ob hoc prius oꝫ medicus prouidere predicta. ¶ Scõo qõ patiens habeat tunicas oculi bene diſpoſitas vel non vlceratas: neqꝫ doloroſas. Ne cuꝫniat ei apa propter doloꝛẽ in perforatiõe cũ acu. ¶ Tertio q; patiens non ſit homo aſſuetus pati tuſſim ⁊ nõ ſit homo vehemẽtis rixe velocis ire: nã rixa ⁊ ira ſunt ex eis que mouẽt ad reditũ aque: qꝫuis ſit depoſita inferius cũ agitatione que fit in rixa ⁊ furoꝛe reaſcẽdit aqua vel mouetur ad reditum: q; ſunt cauſa q; regeneretur alia aqua ad profundũ. i. moueatur ad profundũ. ſ. ad partes nerui optici. Et hoc eſt

vel eſſe

vel ē pōt cā noue cataracte. Et tussis fiīr cū agitatiōe impe
dit curā fieri: ⁊ facit vt si depositā fuerit aq̄ iterū reascendit.
¶Quarto q̄ patiēs nō patiat̄ soda. dixit. n. Raſ. 1° ptiñ.
ſi cū aqua est soda nō curet cū instō. Et simeon dixit: nō sit
ſi cū aqua est soda nō curet cū instō. Et simeon dixit: nō sit
cū ea soda neq̄ tussis. timet. n. ne dolor perforationis addi
tus sode moueat humores qui sunt in capite ⁊ descēdāt ad
oculū. ¶Quinto opz vt curet cū instō cataracta illa que
est perfecta ⁊ cōpleta: que hz debitū modū substātie: ſm q̄
dictū est supra. ¶Dixit. n. A. ad vltimū scias q̄ aqua sub
tilis ⁊ grossa valde ñ obedit cure cū instō: hoc ergo debes
cōsiderare ⁊ videre. Et si qdē nōdū perfecta fuerit expectet
eius cōplemētū. Qō si volūtas patientis aut aliqua alia cā
necessitat ad accelerādum curā: tūc iuuetur eius cōpletio cū
cibis ad hoc facientibus. ¶Dixit Raſis. 2° cōtiñ. dico ve
rū ad me quidā vt curet de cataracta cū instō que nōdum
dominabatur ⁊ nō erat perfecta ⁊ fuit iniunctum ei assidua
re comestionē piscium ⁊ carassationē cū ventosis vt firmaret
aqueus morbus ⁊ deinde curaretur: q̄ si ante ꝓfirmationē
curabitur morbus aqueus cito reuertetur in locum suum.
¶Et Aui. dixit q̄ñ volūtas fuerit vt fiat cura cū instō pre
cipiatur patienti vt nutriatur piscibus recētibus ⁊ alijs ci
bis humectatiuis: hoc tñ preceptū nō debet fieri: niſi q̄ñ ca
taracta nō fuerit perfecta: dātur. n. cibi humectatiui vt per
ficiatur: quibus vtendū est aliquot diebus: in quibus medi
cus patientem sepe reuidere debet: vt cū perfecta fuerit ope
retur ⁊ nō sinat eam nimis ingrossari. Et ad fugiendū nocu
mentū nimie ingrossatiōis. dixit Aui. cum illis cibis vtatur
que resistunt nocumēto aque ingrossatiuo. Et ista sunt que
subtiliant: feniculus cinamomum ⁊ similia. Et opz vt deui
tet medicus cōpressionem facere super oculū subitam ⁊ fre
quentem ad experiēdū in illis diebus an sit adhuc perfecta
⁊ deponibilis: an non. ¶Dixit. n. Aui. q̄ compressio subi
ta. i. frequenter facta nocet quare sufficit ei illud facere bis
aut ter. Cūq̄ viderit eam deponibilem. dixit Aui. extimet
⁊ cōsideret locus. ſ. a medico: ad quē moueat ⁊ declinare fa
cit aquam sub oculo: locus enim eligi dz ille ad quem ipsa
declinat. Aqua. n. nō est semp apta deduci ad quēcūq̄ locū
voluerit medicus. Et inuenīt: dixit Aui. multotiēs hoc. ſ.
locus ad quez declinat in primo siue in principio. ſ. cōfirma
tiōis aque. Nā apparet medico inspicienti cū aqua agitata
fuerit ad quē locum declinet: hic aūt cōsiderare dz medicus
anteq̄ acuz ponat vt cū imposuerit dirigat illā versus locū
illum. Dixit tñ Aui. multotiens a principio pōt cōprehēdi
locus ad quem declinat aqua: q̄ nō semper: immo non pōt
locus ipse aliq̄n cōprehēdi niſi cū intromissa aqua ipsa tā
gitur ⁊ incipit deprimere. ¶Omnibus igitur predictis bñ
cōsideratis: dixit Mesue loceſ patiens in domo temperati
aeris nō luminosa: dixit Aui. nō sit iuxta fenestram. ſ. per q̄z
intret radius solis vt nō sit vehemētis luminis disgregātis
visum medici. Aut nō iuxta fenestram. ſ. per q̄z intrat vētus
faciens vacillare manū medici deponētis: aut caput vel ocu
lum patientis. Et dixit Mesue iaceat patiens supinus. di
cit simeon. ad modū mortui ⁊ nō moueaſ. Et precipiat ei
dixit Mesue: vt conuertat intuitum suū versus nasum. Et
Aui. dixit versus lachrimale domesticū ⁊ nasuz. Et habeat
paratū instm ad deponendum aquam: de quo dixit Hali.
vt 1° ponit cōtinētis: q̄ nō dz habere caput acutū siue pū
ctam acutaz: q̄ si esset acuta nō indigeret violēta expulsiōe.
Sed iō fit sine puncta acuta: vt cū penetrauerit puncta cor
neaz impellat vueam: ⁊ nō perforet. Si. n. hret punctā acu
tam dubitareſ ne perforaret vueā q̄ subtilis est: que si per
forareſ fluereret pea de albugineo multū. Sed q̄ instm nō
hz punctā nō pforat vueā q̄uis sit subtilis. hz. n. vnea. ſ.
ſe panniculū quēdā subtilem viscosum sicut est panniculus
manens inter testā oui ⁊ vitellū vel album. n. Et cū instm
peruenit ad panniculū illū lubrificat p viscositatē eius. Et
vocauit hoc instm Aui. almelech. Et vocauit caudā huius
instri. ſ. partē que tenet i manu espaleladu. ⁊ vocauit caput
huius instri. ſ. partē q̄ intrat in oculuz almicadati. Judeus
aūt dixit in situādo egrū sedeat patiēs in aliqua sede iūctis
simul manibus ⁊ strictis sub genua sua. ¶Et dixit Anti
lis. Cū vn° oculus perforat̄ liget̄ alter oculus. ¶Et dixit
Alkanamusali q̄ ante impositionē actus medicus masticet
semen feniculi: deinde exufflet hanelādo in oculū patiētis.
Et ista exufflatio fiat bis vel ter donec feniculū habuerit in
ore suo. ¶Et in impositiōe acus: dixit Hal. de accidenti ⁊
morbo vbi supra. q̄ ingeniū perforatiōis ⁊ melioratio eius
est vt patiēs sentiat paruum dolorē. Et ppea voluit Aui. q̄
medicus prius dz impingere ⁊ signare cū instō. ſ. cū cauda
eius locū in quo vult perforationē facere aliq̄z pressionē le
uem facere. Et hoc pp duas cās quarū vna est: q̄ talis ope
ratio preparat impingēdo ad trāsitū instri. ¶Scōa cā est:
q̄ sicut Jesus haly. assuefacit egrū ad patiēdū. Et i hoc ex
perit medicus qual'r substinebit. ¶Et bis o ibus cōsidera
tis ⁊ impletis. dixit Mesue medico incipe perforare ex pre
siluestri lachrimalis cū instō qō dī deponēs aquam: ⁊ pro
cedat perforatio inter tunicā ⁊ tunicā cuz oī facilitate vsq̄z
quo perueniaſ ad vacuū qō est ante pupillā. Et Aui. dixit
vadat instm inter duas tunicas. ſ. inter cōiūctiuā ⁊ vueā. ſ.
voluēdo ⁊ revoluēdo leuiter instm vsq̄z quo sit corneaz fora
mine vuee. Et inuenit ibi sicut spatiū ⁊ fumositas qō cōpre
hēdit medicus visu: videt. n. sub cornea caput illius instri.
Et cū instm peruenerit ad hūc locū diffinitū: incipiat medi
cus depōere aquā. dixit Mesue ⁊ occultare illā sub cornea
donec deocculteſ qō sepultū erat sub aqua ⁊ videat ⁊ ob
seruet̄ cū industria ne qō deponiſ ex aqua redeat. ſ. superi⁹
occultādo ⁊ sepeliēdo eā inquātū possibile est ne redeat. Et
hoc cū iteratione donec aduenīat sanitas. ¶Dixit Antilis
perforator dz tenere cataractaz diu sub instō in loco i quo
eam deprimere voluerit vsq̄z quo adhereat cōpleta inuisca
tiōe in ipso loco. ¶Dixit Aui. suspendat cū instō cū quo
operaſ aquā ⁊ nō cesset deponere eā donec clarificet̄ ocul⁹
⁊ occultet̄ aqua post corneā de subtus: deinde dimittat al
malech. ſ. instm aliquāto tpe i loco suo: donec stet aqua ⁊
firmet̄ in loco suo: deinde declinet instm superius ⁊ cōside
ret si redeat superius. Et si redeat iteret regimen. ſ. depositio
nem eius donec sit securus q̄ steti loco illo. Sed si aqua nō
obedit ⁊ nō currit ad partē ad q̄z fecit declinare eā: ⁊ nō stat
ibi: sed redit: tunc declinet eā ad alterā partē. Et expellat eā
ad quam declinat ⁊ separet eam in ea. Qō si tunc stat ⁊ po
stea vides ipsaz redire in diebus in quibus curas reduc in
strumentum in illomet foramine quod prius fecisti. Nam
ipsum foramen remanet ⁊ non consolidatur in illis paucis
diebus. ¶Qō si in operatione tua. dixit Auicē. currit san
guis ad foramen. ſ. vuee oportet vt descendere faciat eam. ſ.
cataractam sanguineam siue illū sanguinem deponendo ēt
eam. Et nō dimittatur remanere illic ne congeleturt: q̄ si cō
geleſ nō est ei curatio q̄ cōuertiſ in saniez. Et fit cataracta
sanioſa que nō recipit curam. Quidaz tñ dicunt q̄ sanguis
ille dz deponi per foramē factū: ⁊ debet dimitti egredi inde
ne remanens congeleſ ⁊ fiat tarsati. ¶Depositā cataracta
⁊ firmata in loco sue depositionis extrahatur pasedim non
repente: sed paulatine voluendo ⁊ revoluendo ipm: ⁊ pone
super oculum. dixit Mesue vitellum oui ⁊ oleum rosatum
cum puluillo ex cocto. Judeus aūt dixit vitelluz oui ⁊ oleū
violatum. Et Aui. dixit appone vitellum oui conquassatū
cum oleo violato: madefaciēdo in eo coctū ⁊ interponēdo:
q̄ñ dolorem mitigat ⁊ prohibet mām fluere ad locū. Qui
dam aūt soluz albumen oui superponunt. Et quidā miscēt
albumen oui cum vitello. ¶Buil. aūt dixit. Cuz extraxerit
acum ponat super oculū bolum armenuz cū albumine oui:
q̄ cōfortat oculū ⁊ cōfirmat pannū in locū in quo dimisit.
ipsum medicus. Et dimittat oculum ligatū per duos dies.
Et dñt alij aut tres vt melius firmetur. ¶Et dixit Antilis

Depositā cataractā quid faciē dum.

post perforationez iaceat in camera obscura z caueat a sternutatione z locutiõe z tussi. s. ceruice supina. At Aui. dixit fac eũ dormire. i. iacere tribus diebus in tenebris sup collũ suũ qz supinus. ¶ Dixit Raſ. 2° cõti. post curationẽ cõseruent oculi z caput ita q nõ superueniat eis apa neq capiti dolor. Qõ si superueniat oculis inflatio aut dolor reiteret medicina z dormitio supina vsq ad septem dies. ¶ Dixit Aui. qñq necessarie sunt iterationes plurime: qz pluribus vicibus. s. emplastrationis predicte z dicti preparamenti z resupinationis per vnã ebdomadam. Et hec necessitas erit qñ fuerit illic apa aut soda aut aliõ vt nouus fluxus humorũ ad locum. Uerũtñ si fuerit apa scias q nõ sustinet ligaturam fortẽ: immo facit necessariã solutionẽ eius z mollificationẽ ipsius: qz dz fieri ligatura leuis z lapsa. Et penitus melius est vt cõseruet eger preparationẽ suã dictam vsq quo remoueat dolor z nõ soluat ligatura: nisi in oib⁹ tribus diebus. Et qñ soluit ligatura vaporet. i. lauetur oculus oi vice cuz aqua ros. z salicis z virge pastoris z cucurbite z similiũ: qz cõfortant oculũ z prohibent fluere mãs ad ipsum. Et dixit Aui. oportet vt opilletur. i. claudat oculus sanus z liget. Et hoc vt nõ moueat oculus sanus z sequatur euz oculus infirmus in motu: oculi enim sequunt sese in motibus: motus aũt agitando posset facere reddire aquaz. Claudit etiã oculus sanus vt possit medicus certificare se de posita cataracta. z postea infirmus videat q non posset si sanus staret apertus. ¶ Posuit autem Aui. quendam aliuz modũ cure aque per instrumentum qui modus est inusitatus: z vt dicunt est timorosus z fugiendus.

¶ De destrucione visus. Cap xxvj.

Ablatio visionis. dixit Aui. qñq sequit ſm semitam cõitatis z maxime cerebri aut stomaci: aut totius. Et de tali ablatiõe sufficit q dictuz est in capitulo debilitatis visus: toẽs enim cause q̃ sunt debilitatis visus cũ augentur fiunt cause destructiõis eius. Aut accidit ablatio visus ſm semitam proprietatis ex proprio defectu oculi: z talis ablatio visus siue ꝓueniat a causis intrinsecis siue extrinsecis aliqñ est cũ manifesta z sensibili lesione in partibus extrinsecis oculi vt in cõiũctiua cornea vl palpebris. Aut est sine manifesta lesiõe i eis: immo apparẽt sane z mũde aspiciẽtib⁹ z nullã habẽtes lesionẽ. Et hec est illa ablatio visus q̃ facit admirari patiẽtem z aspiciẽtes eũ ita q ẽt medicum. Et est illa de qua auctores faciũt cap'm. Et voluit Aui. q hec destructio visus cuz incolumitate dictarũ partium. Aut est cum columitate pupille aut non. Et voluit q q̃uis predicte partes oculi extrinsece in suis substantijs sint incolumes z sine lesione. tñ pñt dici lese z nocite in operationibus suis: qz non cõsequũtur operationẽ in visione ad q̃z ordinate sunt. ¶ Et quidam dicũt nocumẽtũ eis aduenit ex alijs partibus mõ nõ manifesto saltez cõitati hominum. Et põt ſm Zoar ista egritudo euenire vni oculorum z põt euenire ambobus simul.

De causis guttę serene.

De causis huius passiõis que vocatur gutta serena. Dixit Joannitius. Cum visus defficit aut minuitur absq manifesto nocumẽto in exteriori parte oculi accidit. Aut ex neruo optico: aut ex occasione cerebri z morbi nerui optici sunt aut ex mala complexiõe aut apostemate aut opilatiõe. Aut ex occultatiõe: aut ex dislocatione vel cõpressione superueniente ei. ¶ Et dixit Hal. 4° de accidẽti: z scribitur scõo cõtinentis: multotiẽs accidit defectus visus inspiciendo subtiliter eclypsim solis z erit defectus iste visus oinor: aut fixa debilitas. ¶ Dixit Zoar. hec egritudo accidit ex humore grosso z viscoso opillante formã siue canale: vnde spiritus visibilis habet pertransire vel ex percussione seu concussione ipsum constringente vel q̃olibet opillante: vnde spiritus visibilis habet pertransire. Et põt esse q opilatio erit in loco intersectionis vnius nerui supra alteruz: z tunc in ambobus oculis visus ex toto amittitur. Et ex hoc admirantur medici q in vna hora priuat visum z ex toto amittitur in ambobus oculis. Sed nõ admiratio est illis qui sciunt anothomiam: qñ hi duo nerui oriunt cerebro z extẽduntur ad anteriora. Et in medio frontis cõiunguntur z vniunt z intrinsecant: quare si opilatio fuerit in medio intersectionis z vnionis eor adinuicẽ erit deperditio visus in ambobus oculis simul z semel. ¶ De causis huj⁹ egritudinis: dixit Aue. 3°. colliget. Cãe cecitatis sunt multe: qz aliqñ accidit pp opilationem que fit in neruo per quẽ trãsit spũs visibilis a cerebro ad oculos: z nõ est impossibile hoc accidere pp malam cõplonem frigidã in ipo ipso: qz tu pluries sciuisti. q membra nõ bñt agere nec patiñ pp cõplonẽ cõueniẽtẽ illis in q̃ztitate z qualitate: z malitia cõplonis si est frigida ingrossat tũc spiritũ taliter q instrumentum visus nõ põt recipi ab eo. Et si est calida tũc subtiliat spũs z spargitur ita q forme nõ pñt figi in eo. ¶ Et proueniunt interdum hoc a passione humoris glatialis vel tele aranee: vel ab ambobus: qñ obscuratur eorũ claritas pp multas cãs que hoc facere pñt: qz tunc nõ pñt cõueniẽter colores figi eis. ¶ Et iterum põt accidere pp decursum aque in humorem albugineũ talr vt obscuretur claritas eius. ¶ Et ẽt accidit qñ vulneratur cornea: z tũc egredit vuea. Et hoc fit sicut granum vel scabies q̃ nascit in oculo. ¶ Item põt accidere qñ effluit humor albugineus. ¶ Item accidit pp vngulaz que nascit in cõiunctiua qñ cooperit totum foramẽ. ¶ Et dixit maiora z peiora accidẽtia pp que ꝓueniat cecitas sunt apta q̃ fiunt in totalitate oculi: ita q capiũt oẽs partes oculi. Aut plurimas z effluit oculus aut fiunt fistule q̃ rodũt tunicas ipsius. ¶ Dixit Hal. 4° de interiorib⁹: cũ oculi nihil mali vident habere sensu visus ablato nocumẽtuz ei⁹ scias esse in neruo qui descẽdit a cerebro ad oculũ: nã aut in illo neruo est apa aut durities. Aut humores ad illum sicut ad certa mẽbra descendunt corporis. Aut via ipsa nerui est opilata. Aut ea passio est in neruo ipso que silibus mẽbris octo modis cõtingit. s. mala cõplo. aut aliã patiẽ passionez auferentem ab eo spiritum visibilem a cerebro sibi veniẽtẽ. ¶ Dixit auctor cõpẽdij megategni lib. 4°. nocumentũ accidẽs visui manẽte oculo in sua dispõne. s. in partibus extrinsecis est aut cã instri visus aut spũs visibilis. ¶ Dixit Aui. qñ erit ista visus ablatio cũ icolumitate existẽte foraminis vuee: tunc erit cã eius aut opilo aquosa aut opilo in neruo optico: aut passio in cristallina. Et innuit Aui. in hoc qd dixit aut opilo aquosa siue aq̃ i foramie: q qñ dicta opilo est in eo pupilla sit sana incolumis. Cũ tñ ipa sit egra egritudine inuia: vt patuit i suo ca°. Sed sic locutus fuit: qz pupilla in sua circulatiõe nõ patit egritudinẽ. Cũ nec sit nimis dilatata nec nimis cõstricta. Et dixit. A. aut erit opilo nõ in lic. s. in foramine: immo in neruo concauo: aut in ipso neruo cõcauo nõ erit opilo: z alia egritudo vt attritio vel cõtinuitatis solo. Et si fuerit opilo: tũc ipsa erit: aut pp rẽ q̃ cadit intus in ipso neruo vel pp cooperimentum. i. qz partes ipsius nerui se cooperiunt. Et vna pars alteram premit z coartat z erit hoc vel ex siccitate cõstringẽte vel humiditate molliẽte: vnde vna ps cadit sup aliã. Uel est ex apatibus in lacertis q adiacẽt ipsis neruis cõcauis ꝓpressis in se ipsis. s. lacertis. Et neruus cõpressus est pp ipsa apata. Uel est pp cõplsionẽ factã in anteriori pte cerebri ſm modũ dictũ in capitulo debilitatis visus. Ex parte vero glatialis accidit destructio visus ꝓdicta. Aut qz accidit glatiali egritudo in situ z remouebitur ab operatiõe pupille: aut corrũpit sua cõplo z preter corruptione sue cõplonis nõ erit amplius idonea instrm virtutis visiue. Et sua cplo dixit. A. vt plm destruit pp siccitatẽ: aut pp humiditatẽ vehemẽtem super ipm: z pp siccitatẽ colligit. i. inspissat sup ipm. i. in se ipo z corrugat in sui superficie: z dr ista egritudo glaucosis vel glauconiazo: oculus fit glaucus. Et nõ est ei medicamen: qz est tanta illa siccitas

citas q̄ remoueri non p̄ot. Et sic pp eā siccitatē fit oculus vari⁹ multor colorꝫ: qr q̄zuis ocul⁹ sit de se glaucus tñ cuz illa glaucitate est quedā varietas pp diuersitatē partiū albu gine: z cristallini q̄ diuersitas cōsequit in eius euacuatiōe. ¶ De causis aūt destructiōis visus cū incolumitate partiū extrinsecarū cum qua foramen.i.pupilla non est incolume. dixit Aui. aut erit dixit ipse: qr in foramine iam cōsecuta est dilatatio in vltimo fine.s. vsq̄ ad corneam oculi: z in tali dilatatiōe destruitur visus vt supra suo capl'o: aut erit cōsecutatiōe destruitur visus vt supra suo capl'o: aut erit cōsecutatū ipsum foramen cōstrictio cooperture.i. constrictio in totum cooperiens viam pupille ita q̄ non videat.

Signa cecitatis prouenientis ex egritudine pupille siue sit aqua siue ditatio siue cōstrictio sumant ex dictis i capitulis eor. ¶ Eius aūt que fit ex cā i neruo optico ex pte opilatiōis. dixit Aui. cōprehēdio est facilis. s. q̄zū ad genus. Et signū eius dixit Zoar est q̄ si cōpresseris digito super pupilla oculi infirmi pupilla alteri⁹ oculi minime dilatat: qr sicut habituz est. s. de cataracta. si dilatat pupilla ad alteri⁹ oculi cōpressionez opilo est i pupilla. z si nō: tūc opilo ē i neruo optico. Sz dixit. A. distinctio cārū faciētiū opilationē i neruo ē difficilis z forte sse nō p̄hēdit sapia. i. scia: sz p̄hēdit extiatiōe. ¶ De signis itaq̄ opilatiōis apostemose nerui optici: dixit Gal. 4° de interioribꝫ q̄ sunt pcussio siue pulsatio z rubedo z pōderositas. s. in ipso oculo: z ppie i radicibus oculi eū adsunt cū defectu visus: z signa ap̄atis frigidi sunt pōderositas z defect⁹ caritatis supplet: z signa ap̄atis calidi sunt pōderositas cū sensatiōe calitatis i loco: z dr̄ia iter ap̄ata frigida. s. inter flegmatica z melācolica dura accipit plixitate ipsi: q̄n ap̄a durū nō eueniet nisi i lōgo tpe: z parū. i. paulatim. ¶ Signa aūt male cōpl'onis fridi i neruo optico sunt: dixit Gal. frigiditas i oculo sensata vt frigiditas niuis z signa calide sunt inflamatio fortis i oculo: z dixit: siccitas facit decrepitis defectū visus z bu^{le} pueris. ¶ Et signa opilatiōis ex bu^{le} sunt q̄ accidit subito ponderositas i loco. ¶ Dixit Joānitius cū deficit visus: z oculi sunt in dispōne tuz z adest pōderositas capitis: z ppie i profunditate oculoz est qr bu^{le} multe venerūt ad oculos q̄ coarctauerunt nerū z ap̄auerūt. Sed si imaginatiōes affuerint silēs patiēti⁹ cataractā: z postea defectus visus euenerit: nec̄ defectus forme oculi: nec̄ pōderositas in profundo: nec̄ in capite intelligit q̄ euenit ex opilatiōe nerui: supple ex siccitate maxime: z si deficit visus post casum aut percussionē violetā. Et p̄o fuit i oculo eminētia: z postea p̄fundauit: intelligit q̄ nerus est incisus. ¶ Aui. aūt ponēs signa extimatiua dictarū cārū posuit signa opl'onis ex mā cadēte intus i nerui: q̄ ēt sūt signa bu^{le} mollificātis: z posuit signa ap̄atis cōprimētis: z signa siccitatis z signa attritiōis siue diruptiōis nerui: sz posuit ea valde p̄fuse. Dixit ergo: qñ illic fuerit pulsatio siue dolor pulsatiuus z rubedo. s. in oculo tunc extima q̄ in nerno sit ap̄a calidū. Istud signum est extimatiuū z non certū: qr illa grauitas z frigiditatis paruitas p̄t esse ex aliqua mā frigida nō ap̄ante z dixit si fuerit illic grauitas vehemēs z oculus humidus valde tūc mā erit humida valde istud tñ signū: sz possit dici extimatiuū p̄o tāto inquātum humiditas multiplicans lachrimas z lippitudines p̄m multiplicari per accidēs: tñ est magis propinquum indicio certo. Et iō in isto signo. Aui. nō dixit extima. z dixit si fuerit cū ista grauitate oculi ficcus mā est melācolica. Et dixit qñ accidit super caput percussio aut casus faciens exire oculum p̄ius: deinde sequit illud p̄funditas eius z destructio visus: tūc extima q̄ nerus opticus iam attritus vel oculi ex p̄eminet pp cōpressionē z cursum mācruz ad locū interiorē. Si ergo nerus sit fractus: tūc postea cessante mā nerus ex defectu nutrimēti extenuat z corrugat: z quasi exiccat: vñ oculus intus trahit z cauat z profundat.

Cura destructionis visus p̄m cās sumenda est ex eis que dicta sūt in capitulis earum. dixit Zoar. de ista egritudine Halie. dixit q̄ est impossibilis ad sanādū. Sed mihi vr q̄ est flōmia z purgatio capitis z toti⁹ corporis z epithimare caput cū coto in oleo ros. z oleo liliorꝫ z aneti mixtis z tepidis optimā faciant operationem in isto casu z distillando ipsa olea calida ex alto super partē anteriorē capitis per subtilē canulam nō modicū cōferre vr. Et in principio percussiōis cōferre dicimus multum oleum rosatū: in quo renouate fuerint rose recentes pluribus annis. Et cibi eorꝫ sint subtiles qui habeāt stercus z itestina mollia retinere z lubrica. Et exercitare in istis toto posse: qm̄ iuuare poteris si opilatio fuerit debilis. Et possibile est ēt q̄ opilatio fiat ex apostemate. Et possibile est q̄ cū istis resoluatur: z inde videbis profectuz istius cure: si aliquid de visu remanserit: z opilatio ex toto completa non fuerit nec firmata. Et si opilatio fuerit ex toto firmata z completa: z ex toto visum amiserit: tunc sicut dixit Halienus desperatus sit: ¶ Dixit quidam experimentator q̄ si accipiantur aloes z apij. aā. z. ij. z terantur subtiliter z ponantur in lacte mulieris masculū lactantis: z inijciantur ex eis in oculum confert gutte serene. Et q̄ hoc collirium remouet vitia magna oculorum: cecitatem depellit: z visum restituit. R. apium feniculum mentam berbenam bethonicam agrimoniam germandream mādragoram eufragiam saluiam: z frugulam p̄m partes equales tere: z succos extrahe: z succis add vinā pueri vginis z superpone septē grana piperis optime triti. z tēpera hoc totū cū melle sic vt sit spissum: postea colla z repone collaturā i ampulla vitrea. Et qñ nimis exiccaret humectetur cum vina pueri virginis: z ex hoc ponatur in oculo bis in die.

¶ De diminutione radij. Cap. xxxvii.

Auicena fecit caplm de diminutiōe radij per q̄z possumus duo intellige re: vnū p̄m tenentes q̄ visus fiat extramittēdo. Et sic itelligitur abbreuiatio radij visualis: pp quam homo non p̄ot in longuz aspicere: ita q̄ abbreuiat radius ab elongatiōe in longinquū ad qō solebat extēdi. Fit aūt ista abbreuiatio radij propter spiritum calidum valde inflāmatū z corruscantē a flāma. i. rutilantem z resplendentem que luciditas corruscatio z rutilatio spiritus: q̄zuis fit visioni consonnis: tñ qr procedit a caliditate que multū de spiritu resoluit nō p̄ot longinquū extendi. Et p̄m hunc intellectū est quidā spālis modus debilitatis visus z ad ipsius caplm reducitur. ¶ Scōm q̄ p̄t intelligi est defectus radiositatis oculi. Oculus. n. nāliter se habens debet esse lucidus z radiosus. Illud autez qō facit ipsum non radiosum est omne qō exasperat superficiē eius ex causis exasperantibus que remouēt lenitatem superficiei eius p̄opter q̄z lenitatem per lucis reflexionem oculus apparet radiosus sine causē ille exasperātes sint itrinsece: sicut multa flāma. sine calefactio spiritus multa qua oculi humiditas consumit cuius consumptione exasperat superficies oculi. Et proprie eius causa est flāma existens cum vaporibus calidis exiccantibus: quod cognoscitur: qr spirituz sciunt corruscantem. Et hec flāma cum predictis vaporibus inducere potest carabitum: qr possunt illi vapores descendere ad miringas cerebri z causare ibi carabituz. Sine tūc ille sint extrinsece ab oculo: de quibus potissima causa est scabies palpebrarum. ¶ Dixit ergo Auicen. scōm dictos intellectus: diminutio radij est ex eis que significant calefactionem spiritus z eius resolutionem z eius corruscatiōē z indicat p̄m plurimum carabitum nisi sit p̄opter scabiem palpebrarum. supple. vel p̄opter aliam causam extrinsecā. ¶ Et cura eius nō ponitur ab Aui. sed comprehēdi p̄ot ex capitulo debilitatis visus: z p̄o parte ēt in capitulo de carabito. z in capitulo scabiei oculorum.

¶De luciditate z albedine apparente coram oculis propter niuem z similia. Cap.xxxviij.

Ispositio luciditatj siue albedinis apparentis coram oculis ab.A. vocat alcumar vel olomur:z exponitur apparitio luciditatis coram oculis.¶Dixit Auic. qñq accidit ex lumine vincente.s.in visu z albedine videte:qñ.n.homo multū aspicit in lumine magno vel i aliqua albedine magna sicut qñ assiduat aspectus ad niuem accidit qñq ei vt non videat nisi parū:z illud parū videat ex proximo:z nō ex longinquo pp debilitatem spiritus.Cūq aspicit colores imaginat q super eos sit albedo:z sic apparet sibi q desuper oēs res quas aspicit sit albedo.¶Dixit Hal.4° de vtilitate particularū:capitulo 4° ambulare per niuem magnā malū est.Et si nō credis zenofonti hoc tibi per experiētiā discе. Acquirunt.n.duo mala vnū est diminutio visus:q; non videt nisi a proxio.Et aliud est corruptio eius:q; nō iudicat res sicut sunt. Sz iudicat eas albas cū nō sint albe.¶Dixit Huil.q hāc incurrunt infirmitatez sunt homines oculos habentes varios z albos propze z qui visum habent debilem.

De cura dixit Aui.precipiatur patienti vt sepe inspiciat colores viridcs z celestes:z suspēdat coram oculis colores nigros.Et subdit q si iam aggregatum fuerit nocumento predicto ex niue nocumentum pp frigus ip siius niuis:tunc intētio est ēt ad remouēdū frigus ipsius. Et hoc cum calefacientibus.Et posuit Aui.quinq medicinas cōuenientes ad hoc.¶Prima est vt distillentur in oculū vel collirizetur vel embrocetur siue fomentet oculus cuz aqua decoctionis palee tritici q; in ea est quedam caliditas nō intēsa,immo hec est leuior aliaruz medicinarū dicēdarū. Et dicit q fit tepida dum administratur vt nō nocet.s.si eēt frigida:q; pre frigiditate adderet ad malitiaz:vt ne ēt si eēt calida multū precaliditate subito administrata includeret frigiditas interius:z aggregaret ibi z cuz aggregat nocet. ¶Scōa medicina est:dixit Aui.q qñ fit alcohol cū melle z succo alij cōfert.ista tñ est potentior in calefaciendo alijs medicinis.Et ideo nō dz administrari nisi in fine:z qñ alie non cōpeterēt.¶Tertia medicina est q qñq aperiat oculus supra vaporem vini distillati siue aspersi supra lapidem molarem ignitū:z est cōueniens post medicinam primā qñ prima nō cōpeteret.¶Quarta medicina est vt vapoze cū vino duro.i.indurato z inspissato p decoctionez vt est sapa que conuenit post medicinā tertiā.¶Quinta medicina est q qñq inclinet oculus sup vapoze aque in qua decocte sunt papauer z resoluentia subtilia cognita sicut ysopus mellilotum camomilla z silia.Et papauer cū illis ponitur ad refrenandū acuitatem aliarū medicinarū:vel ad dandū aliq fixionem vapori ne cito euanescat:vel vt dicūt quidā intellexit fortasse de papauere rubeo in quo est virtus resolōnis z cōferētia oculo:vt patet suo capitulo. ¶Dicūt quidam:ad visus disgregationē vt pp aspectū ad niuem z iter p eaz.R. colofoniam puluerizatam:z proijce ex ea super prunas z recipiat fumus eius ad faciē mediante flamie apertis oculis z est vtile.¶Et scias q sicut intēdimus ad remotionē frigiditatis pp aspectū ad res frigidas disgregatiuas vt niuez z glatiem.Ita intendere debemus ad remotionez caliditatis euenientis pp aspectuz ad radios solis vel ignem sicut aliqñ cōtingit fabris.¶Dixit Huil.homo qui timet ne deueniat sibi impedimentum propter niuem.s.ambulando vel itinerando per eam induatur vestibus nigris z ferat in capite z in manibus suis res viridcs z nigras:q; isti duo colores facilit ad congregationem spūs visibilis z luminis eius z ligare supra oculos cendatum nigrum vel viridem est vtile:z sero cum vadit dormitum embrocare oculos suos cū succo solatri vel semperuiue:est ēt vtile z conueniens.s.si nonduz frigiditas inpresserit nocumentum suum.

¶Incipit tractatus quintus qui est de dispositionibus pebrarum z continet.14.capitula.

¶De pediculis palpebrarum.

Materia pediculorum dixit Aui.est mā putrida qz ad partes cutis expellit nā z virtus preparatiua gñationis cōtinet caliditas nālis. Nō quidē nālis respectu corporis in quo gñant:sz respectu preparatiōis ipsius mātē q ab ipsa digerit z preparat vt recipiat formā pediculoz. In se.n.est calor putridus z coruptiuus.¶Et dixit Aui.ille cui plūm accidunt pediculi est ille q plurime est varietatis in cibis suis:talis.n.cibox varietas est cā indigestionis z multiplicatiōis superfluitatis apte accipis calido extraneo puertēte illā in mäz pediculoz:z ēt ē ille q est pauci exercitij:quare nō resoluūt ab eo superfluitates retēte penes cutē q̄ p exercitiū resoluerent.Et ē ille q ē inmūd° circa cutē p multiplicationē multarū sordiū ex superfluitatib° tertie digōnis i poris cutis exteri°:inmūditia.n.ē dixit Aue. p° cātce sordities.s.corpus ex superfluitate tertie digōnis collecta. Et ē ille q fi vtit balneo.s.resolutiuo z lauatiuo dictaz superfluitatū:supple vel alio pfilio:vt q nō fricat nec abstergit corpus suū:neq; mutat pānos dorsi z lecti frequēter:sz induit immunda z super immūda iacet z dormit.Et qui cōuersat siue adheret immundis hominibus vel mulieribus.

Signa predictorum habentur visu vel relatione.

Et cura eorum est quatuor res:z prima ordinat regimen i vita.s.vt sit ex cibis facilis digōnis pauca superfluitatū difficile putrescibilib° z cū b̄ sit lauatiuū z absterſiuū cutis toti° corpis z pcipue cutis capitis z ipsarū palpebraz.¶Scōa mäz eūat.s.post digōné ei°:de q dixit Aui.icipe a mūdificatiōe corpis z capitis z ptīū oculi cuz eo qō dcm ē.s.i cura obtalmie z pprie.s.post vlez purgationē dictā.de diminuta mā a capite cū gargarismate facto ex acto z finapi.B.n.eūat mäs a capite z diuertit eas a ptib° cutis ei°:z phibet eas p acetū a putrefactiōe.¶Tertia itētio ē ad phibēdū mäz i palpebris existētē ne putrefiat z cōuertat i pediculos.¶Et quarta ē pediculoz gñatoz occisio z amotio.¶Pro qrū duaz itētiōe.dixit.A.admistrec ablutio oculi z embrocatio ipsi° ex aq̄ maris z aqs salsis z sulphureis:z silib° nalib° vl artificialib°:q̄ multū exiccāt z exiccādo phibēt mäz a putrefactiōe:z inqtū iuiscādo als mäs i loco ponet z adherere facit vt magis ipsimāt.Quidā āt dixit q memibuzegi ē q̄dā spēs lacticinioz:z pt ēt b̄ saluari inqtū ois lacticinia valēt i occidēdo hmōi aialia. Jesus haly.vo i hoc medicamie loco mēibuzegi hz meaberes:z exponit stafisagria.ipsa.n.valde vtilis ē i occisiōe pediculoz.Et dixit.A. q dicto medicamini qñq addūt aloes z baurach:qm̄ vehemēter exiccāt:z fit additio eoz.aā.ps.ſ.z meli° est vtile illud q̄ cōficit b̄ medicamē acetū squilliticū:q; necat vimes z sumit mām i eos paratā cōuerti.z dixit.A.q memibuzegi cū baurach ē bonū medicamē. Si tñ stafisagria appropximet custodiēdus est oculus ne perueniat ad ipm:ac ēt ne corrosionē faciat in palpebra:quidā vtilr docēt illinire oculos cū melle mixto cū puluere stafisagrie. ¶Sētilis posuit experimētū qō dixit esse bonum in occidēdo pediculos.R. mirre aloes z thuris.aā partes equales misceant trita cuz lardo:z inungātur eo palpebre:est enim expertū z securū.

¶Dixit

¶ Dixit theodorus elixet ouũ i aq̃ donec fiat durũ postea scindat p mediũ z abijciat vitellus z albumẽ in aceto optimo nitri albi dimittat p horas sex: deide ab eo extrahat. Et de illo ſ. oculos ponat z tota nocte dimittat mane remoueat z pediculi ei applicati remoueant. dixit Hili. ℞. aloes z mirre z olibani. aã. ʒ. i. lardi q̃tũ sufficit lardũ pri⁹ liquefactum deinde alio⁹ pulueres aspergẽ. nõ apponat argẽtũ viuũ curura pediculoꝝ palpebrarum: qr visui nocet multum.

Cap. ij.

¶ De fillac.

Zarauius vocauit alselac: qõ Auicẽ. vocauit fillac. Et est dixit Aui, grossities palpebrarũ pueniẽs a mã grossa male dispõnis nitrosa pp q̃ rubefiũt palpebre z cadũt pili: z adducit ad vlcerationẽ ptiũ in quibus fixi sunt pili: z sequit eaz corruptio oculi. ſ. q̃ndoq; vt cũ illa mã attingeret ad cõiũctiuã z exalpauet vel vlceraret ipsaz. Mã. n. grossa est adustiua vlcerativa attractiua materierũ calidarum: vnde rubefiunt palpebre.

¶ Dixit Raſ. 2º cõtiñ. fillac est grossities palpebrarum cuz rubore z pruritu assiduo etiam in angulis oculorum.

Dicunt q; mã fillac semp est tẽdẽs ad grossitiẽ plus tñ z minus. Nã i pn⁹ z cũ est recẽs est parũ grossa z ẽsto plus p̃cedit tanto amplius ingrossat. Et rõne sue grossitiei ingrossat palpebras. Et põt ista mã fore sanguinea colerica flegmatica vel melica quecũq; earũ aliq; acq̃uierit adustionẽ: pp q̃ oꝝ nitrosa salsa. Et inquãtũ est grossa cum adustiõe z acuitate adurit corrodit z vlcerat: vtp̃m tñ cũ ea cõmisceat mã aliq̃ colerica subtilis faciẽs pruritũ magnũ in loco pp cui⁹ mãe admixtionẽ z pruritũ inde sequẽtẽ Jesus Haly. z Azarauius dixerũt q; fillac fit a mã nitrosa subtili. Et dixit q; iõ est ambe due mãe. ſ. grossa nitrosa z subtilis acuta simul cõcurrũt i fillac sicut innuit Hal. 9º theorice: de casu pilo⁹ palpebrarũ z accidẽtia vtriusq; ea⁹ demõstrãt. Ideo Meſue ca⁹ de casu pilo⁹ palpebrarũ loquẽs de cura fillac dixit: mũdificet corpus ab hũore nitroso sanguineo z ab hũore acuto. ¶ Differt tñ fillac a pruritu: qr i oi fillac est casus pilo⁹ palpebrarũ. Sz nõ i oi pruritu pruritus. n. põt nẽ cũ casu eo⁹ z sine casu illo⁹. In fillac ẽt pruritus q in ea regit cõcaſ ẽt angulis oculo⁹: ſz i pruritu palpebrarum nõ cõcaſ eis: ſz solũ est i palpebris. ¶ Differt ẽt fillac a scabie palpebra⁹: qr i fillac nõ sunt pustule sive bothorꝝ ſz i scabie facit suo ca⁹ patebit. ¶ Dixit. A. fillac p̃m seq̃t ad obtalmiã: z accidit post eã mã obtalmie ad palpebras derivata: aut pp obtalmiã ad eas mã tracta. ¶ Et ẽ fillac duplex. ſ. recẽs z antiqua. Et q̃ est antiqua ẽ mala z recẽs ẽ de mã subtili sive minus grossa. Et antiq̃ ẽ de grossiori: vt. ſ. patuit.

Signa fillac tam generis q̃ specieruz possunt nota haberi ex dictis.

Cura fillac hz tres gñales intẽtiões: quarũ vna est rectificatio regiminis: cuius impletio põt plene haberi ex dictis i tractatu oculo⁹. ¶ Scõa est eũo mãe z ipsius digestio z diuersio. z ista p̃cipue exigit i fillac antiqua. Dixit Aui. flobothomet vena frontis. ſ. p̃missa flõmia cephalice vel medie: aut basilice ſm exigẽtiã dispõnis: q̃ ẽt flõmia maxime vsis cõpetit in recẽte z antiqua: q̃uis de ea i recẽte autores nõ fecerint spãlẽ mẽtionẽ: tñ Jesus Haly. dixit phibe patiẽte. ſ. fillac recẽtẽ ab extractiõe sanguinis nõ intelligẽs signa: ſz in casib⁹ particularib⁹: in qbus phibet flõmia vt ẽt timens ne exacueret per eaz mã subtilis acuta: q̃ in fillac z maxime recẽte mixta reperit cuz mã grossa nitrosa. Purget corpus z caput cũ cõpetẽti farmacia ſm mãm peccãtes illius digestiõe. p̃missa. z dixit Aui. in cura antique vẽtosent cura. z Azarauis dixit cũ scarificatiõe tympo⁹ z cruentum. ¶ Tertia aũt intentio vertit particulariter ad ipsam egritudinem z mãm eius. Circa mãm aũt eius aut querit fluentis repulsio: aut fluxe acuitatis remissio vt tollat pruritus. Aut querit ipsius resolo z cõsumptio: aut pilorũ regnatio. z prima qdẽ harũ maxime queritur in fillac recente q̃uis ẽt aliqñ in antiqua z implet in recẽte. dixit. A. cũ emplastro de lẽtibus decoctis cũ aqua ros. Aut cũ emplastro ex portulaca z endiuia cuz oleo rosato z albumine oui: aut ex emplastro facto ex lentibus excoriatis sumach corticib⁹ granato⁹ z rosarũ z ẽt rose q̃ steterũt i oleo rosato expresse z superpositę sunt vtiles. Et postea iaz trãsacto p̃n⁹: z post flõmiã z eũones cõfert emplm factũ ex ros z lẽtib⁹ excoriatis sumach z careno: qr in eo est repercussio z resolutio.

¶ Pro implẽdo ẽt tertiã intẽtionẽ. ſ. resolonẽ z cõsumptionem mãe valent maxime in recente vnguentum factũ ex cadima lota mixta cũ butiro recenti z inunctum super palpebras. Et vnguẽtũ ex ysopo humida. dixit Serap. mixta cũ adipe anatis confert pruritui lachrimalis grossitiei palpebrarum: z pilis cadẽtibus ab eis. ¶ In antiqua vero dixit Aui: assiduatio balnei est ex rebus magis cõferẽtibus ei: z põt conferre balneũ vle: z ẽt particulare: administrat. n. ad mollificãdũ mãm fillac: z ẽt ad resoluẽdũ vel saltẽ ad preparãdũ eam resoloni. ¶ Dixit Serap. medici administrãt fumos q̃ sunt ex fortioribus medicinis: resoluũt. n. z cõsumũt mãm sicut est fumus storacis picis z alkitran. q̃n. fumus q̃ a gbusdã oꝝ oleũ picis miscet cũ farina ordei z apponat cõfert. ¶ Et Aui. posuit vnũ medicamẽ in quo est stipticitas z resolo: z cõuenit post purgatiões in cõsumẽdo mãm fillac. qõ fit vt sumant eris vsti. ʒ. ſ. dragãti vitrioli. aã. ʒ. iij. croci piperis. aã. ʒ. i. terant cũ vino põtico donec fiant sicut mel subtile z administret in exteriorib⁹ palpebrarũ: inuenit alia lra q̃ loco dragãti hz dragagãti: z tũc esset medicamẽ minus acutũ. ¶ In cura facte successiõe obtalmie. dixit Aui. expertũ est colliriũ ſm hũc modũ. ℞. dragãti attramẽti z spice z croci. aã. partem. i. sedenegi partes. x. fiat fief: cũ quibus fricent palpebre. hoc. n. est stipticũ z desiccatũ z resolutiuũ: z põt cõferri in oi obtalmia p̃missis eũonibus.

¶ De gesse. Cap. iij.

Esse dixit Aui. est vt accidat palpebris difficultas motus ad claudẽdũ cum sunt aperte z ad aperiendũ cũ sunt clause cũ dolore z rubedine sine humiditate ſm plm. Et consequit eam plm: vt nõ obediant palpebre ad aperiendũ cũ excitatione apud somnum. ¶ Rasis vero scõo cõtiñ. dixit gelle est durities fortis palpebrarum. Et p̃pie tpe somni: p̃opter q̃ non pñt claudi neq; aperiri nisi molliantur cũ aqua vel cũ saluia patientis. Et hic morbus vr multum manifeste in patiente: qr est difficultas sibi claudere palpebras cum sunt aperte z aperire eas cuz sunt clause: quousq; madefaciat eas. Et dixit durities palpebrarum est exsiccatio eueniens palpebris oculoꝝ z oculis ẽt pp q̃ motus earum est difficilis. ¶ Dixit Auic. plm ipsius nõ est sine frustis lippitudinis separatis oure z ficce. z neq; est cum ea cursus. ſ. humiditatum nisi per accidens.

Passio gesse describit per sex accidentia. Et primũ est difficultas motus ad aperiendũ z claudenduz cuius causa est duplex: vna est diuersitas nocumẽti ex parte diuersoꝝ musculoꝝ claudentium vel aperientiũ palpebras. Secunda est induratio eoꝝ pp siccitatem: immo est cã primi nocumenti: pp hanc enim indurationez difficulter remouent a situ in quo inueniunt: sed in eo si dimitterent cõtinuo permanerẽt. ¶ Scõm est dolor: cuius cã est vtp̃m mala cõplo diuersa: q̃ vtp̃m est cala: aut fortasse aliqua putuitatis solo procedẽs a mã grossa exsiccata. ¶ Tertiũ vo accidẽs est rubedo cuius cã est attractio materierũ calarum rõne doloris vel male qualitatis cale. ¶ Quartum accidẽs est priuatio humiditatis currẽtis ad oculos cuius causa est mala cõplo calida vel sicca simplex vel cũ mã grossa quare non apta fluere: aut nõ fluit quid: aut quid parum valde.

¶ Quintũ accidẽs est difficultas aperiendi palpebras post somnum: cuius cã est earũ quies in somno z multiplicatio

superfluitatū grossarū i palpebris i somno. ¶ Et sextū ē apparitio alicuius lippitudinis oure licce sepate in frustra. Et cā lippitudinis ē virt⁹ expellēs aliq̄ ptē illius māe licce ad supficiē palpebrarū: aut ōbilitas nutrimēti ppriearū digōnis z cā separatiōis ei⁹ in frustra est siccitas māe ipsius phibēs cōtinuationē. Et ista lippitudo vtplm nō appet maxie in pn⁹ pp defectū cārū eius dictarū: verū in processu vtplm inuenit debilitata digōne i palpebris. ¶ Cā aūt quare p se nō est cursus i hac egritudine māe rū. Dixit. A. est qñ est a siccitate. s. sola z pura vel est ab humore viscoso declinante ad siccitatē valde. Et sic ad multā grossitiē z terrestreitatem quare p se nō ē aptus fluere. Per accidēs aūt qñq̄ inuenit in gesse cursus z fluxus aliquarū hu''' vt pp dolorē faciētem attractionē humiditatū aliquarū vel pp approximationē medicaminū acutoꝝ dissoluentiū q̄ i huius cura sunt necessaria: quoꝝ dissolutiōe fluūt māe ad oculos z flūt lachrime vel pp dolorē: q fit qñq̄ in gesse cā rubedis: z cā rubedinis sunt hu''' calide q̄ illuc fluūt. ¶ Dixit. A. q illa q̄ fit a fricatiōe. s. palpebre i egritudinibus cōiunctiue siccis: pp q̄s siccitatē cōiūctiua exasperat z fricat palpebrā: z fit sine mā fluēte ad palpebrā ex cōiūctiua noiaf siccitas oculi. i. proueniēs ab oculo. Et Jesus haly. voluit hāc siccitatē cōiūctiue gesse cōiunctiue: z intelligēs cōiūctiue fecit ō ea cap^m spāle z sic appet q̄ ꝺz cū gesse ē ꝺuplex. i. gesse palpebrarū z gesse cōiūctiue. A. aūt de vtroq̄ tractauit i vno ca⁰ pz ergo ex dictis q̄ gesse est q̄dā spālis mot⁹ palpebrarū difficultas qua ipse clause difficulter apiunt vl apte difficulter claudunt p siccitatē eueniētē purā vel calitatē exiccantē purā vel cū mā grossa sicca q̄ mā pt esse colera grossa: aut melā: aut flegma exiccatū z ingrossatū: ois. n. humor grossus siccus nāl⁹ vel accidentaliter pōt esse cā gesse. ¶ Signa gesse nota sunt ex dictis: q: sunt supradicta sex accidentia.

Gesse est ꝺupler. s. cōiūctiue z palpebrarum.

Cura eius variaf ꝑm q̄ est a siccitate pura: aut cū mā z si quidē est a siccitate pura: tūc cura tota vertit ad humectādū corp⁹ totū ꝑcipue caput z oculos z palpebras z i hoc dixit Aui. opz vt assiduet patiēs euaporationē siue fomētationē oculi cū spūgia vl cū petia ifusa i aqua tepida nō calā me resoluat: z q̄ assidue vtaf balneo cuz aqua dulci equali. i. tēperata i actiuis q̄ est tepida. s. sola vel decoctiōis humectātiū: z q̄ ponat dixit ipse apud somnū sup oculū albuginē oui cōquassatū cū oleo ros. z fiīb⁹: q̄ assidue faciat sudare caput cū humectatiuis. i. sepe apponat capiti humectātia q̄ reddāt oculos z caput humida ac si sudarēt. Non aūt voluit q̄ prouocef sudor: q: exiccaret: z illa humectatio fiat cum embrocis: z etiam cum caput purgijs z his humectantibus cum oleo rosato nenufarino z similibus.

¶ Cura vero eius i q̄ cū siccitate est mā opz vt digōne premissa euacuef mā cū farmaco cōpetēti: z si qdē mā fuerit coleri ca. tūc cū volubili cā soluas: qm̄ in ipa est ꝓprietas educēdi colerā adustā de qua spē volubilis loquutus fuit Auic. 2⁰ canoñ. ca⁰ de volubile: q̄ nobis est incognita: qdā tn̄ dīt q̄ est apud nos volubilis magna: z qdā dicūt q̄ est lebleb. de qua dixit Symoniañ. q̄ est facilis solōnis: ita q̄ daf in febre acuta que est spēs lacticinij nota nascēs in locis cultis z vbiq̄. Et aliq dīt: q̄ est pes cozuinus. Alij dīt: q̄ est ficla silueſtris: q̄s nos bletones vocam⁹ cuius succus depuratus sumpt⁹ mouet colerā. Sūt reliqe māe gesse suis. i. appropriatis educenf farmacijs. ¶ Et eūone p̄missa deueniendū est ad localia: circa q̄ triplex surgit intētio: vna est ad remouēdū duritiē māe: z humectādū siccitatē ei⁹. 2⁰ ē ad resoluēdū z impletio ambarū pt ꝑfici figillatim p⁰ mollificādo: deinde mollificatū resoluēdo: deinde iterū mollificādo: z iteꝝ mollificatū resoluēdo: z sic deinceps: z pñt ꝑfici simul mollificās cū resoluēte permiscēdo. Dixit de isto mō Raſ. scdo ꝓtifi. ꝓfert ei assidua calefactio cū spōgia madefacta i albugine ouī: z oleo ros. z pinguedine anatis. Et. Aui. dixit: resoluiſ cū mucillagine fenugreci: z seminis lini acceptis cū lacte. sip infusionē ipoꝝ i lacte: z postea cū eo expresso z accepta mucillagine p infusionē eoꝝ in aqua: z postea permixta cū lacte. Auferūt. n. gesse eūando. i. resoluēdo humorē eius in eis. n. est hūectatio mollificatio z resolō simul. Et experū est ad dictas intētiones medicamen ex adipe galline mucillagine seminis lini cera z oleo ros. hoc. n. mollificat aliquātulū z resoluit z curat gesse recēs. Antiquū aūt cum ꝑdictis ē intētiōibus curaf: verū dixit Aui. in gesse materiali cronica plerūq̄ cōferūt prouocnatia lachrimas: quare administref collirij arsistratis q̄ describiſ. ⁹ cā. z ei filla ista. n. collīria cōferūt mā grossa faciēte gesse p̄ius mollificata z subtiliata z ꝑparata fluxui: z ēt resolōni talia. n. collīria dissoluūt illā mām z in lachrimas exire faciūt: ptē eius resoluūt cū calitate ipsoꝝ. Et dīt qdā: cōferūt ē inquātū calida z mordicatiua ad palpebrā trahētia ex humoribus subtilibus calidis z humidis que attracti cū sua humiditate leniunt mām gesse: z cū sua caliditate resoluunt eam.

¶ De grossitie palpebrarū z earū gravitate. Cap. xliij.

Palpebre ꝑm plures ipsarū passiones ingrossantur vt in illac gesse et deolo inflatiōe. Et in hac passiōe que absolute grossities palpebrarū vocaf q̄ propzie est grossitudo palpebrarū supza nālē disponē ipsarum cū casu pilorū absq̄ puritu z absq̄ infectiōe intrinsece tunice palpebre. ¶ Dixit Aui. ħ egritudo est lēnticulares scabiē. sup. vel sillac. Et hic ex mā q̄ ab ipsius egritudinib⁹ remanet in palpebris post mitigationē puritus z rubedinis. Et qñq̄ facit eaz posside linimēta fcā sup oculū. s. frigida z ꝑcipue narcotica: q: ingrossant z impingūt mām in palpebris: z ēt debilitat digōnē in eis: z cū hoc claudūt poꝝos p quos mā piloꝝ trāsit ad loca originis eoꝝ: p quoꝝ phibitionē tādē locus remanet depilatus. Et qñq̄ ꝑdicta mā i palpebris ꝓgerif paulatine vel q̄ocūq̄ nō sequēdo ad ꝑdicta paulatine in loco mā ingrossef q̄ sua grossitie opilando poꝝos faciat: vt pili nō beāt nutrimētū: vñ cadūt. Et ħ grossitudo palpebrarū creditur eē scabies eaz: sz nō ē. Et ei⁹ mā nō ē ita grossa z durans i gesse: imo ē cū ea: vtplm vapoꝝ mixt⁹ faciēs ad inflationē: et quēdā rubozē. ¶ De hac egritudie: dixit Jesus haly. q̄ ēt grossities q̄ cadit in palpebra supioꝝi: z si gs viderit eā crescere mat q̄ i palpebra ē scabies: sz qñ reuerſat eā videt eā mundam z videt colozez palpebre exteriozem rubeum grossum quouisq̄ extimet aliquis q̄ accidat in palpebra botho.

Cura dixit. A. alienef vīnū. Et hoc maxie añ purgationē z quouisq̄ timeref ne vīnū deferat mās in cozpoze vl capite repertas ad palpebras: ipse. n. cū sint debiles faciliter suscipiūt mās p vīnū ad superiora motas. ¶ Cura vero per potionē ipleſ cū eūone cozporis z capitis postq̄ deuenit ad mollificādū z habilitādū mām in palpebris cōtentā resolōni z cōsumptiōi. Et ad resoluēdū z cōsumēdū q̄ ex ea habilitatū est ad cuius habilitationē cōuenit. dixit Aui. assiduatio balnei. sup. z alia mollificantia nota. sicut verbi gratia: est ysopus humida cū adipe anatis mixta z armoniacū mixtū cū melle mollificat durities palpebrarum z pro parte resoluit. Deinde afferanf resolutiua: ex his q̄ dicta sunt in precedētibus postea administrenf medicine faciētes ad ꝓsumptionē māe z regenerationē piloꝝ. ¶ Dixit Azarauius. ℞. nucleoꝝ dactiloꝝ cōbustoꝝ. z. iij. spice romane. z. ij. terantur z ponatur puluis in loco. ¶ Et Aui. dixit. valet alchobol factuz de lapide lazuli: z lapide armeno z nucleis dactiloꝝum adustis. z ex duabus spicis. s. indica z celtica: qñ enim predicte medicine miscentur z applicantur resoluunt z partem materie in lachrimas dissoluūt z deficcant z pilos gñari faciūt. ¶ Et cōfert alchobol hoc. ℞. tutie pluries ꝓbuste z vnaquaq̄ vice extincte in agresta z antimonij. añ. ꝑtes equales terant z ipsoꝝ puluis ponat sup loco. Et dixit Aui. qñq̄ fricaf palpebra ꝑm cū radio scilicet

Absoluto in collirio rubeo leni. sup. vel fortiori si mā eēt mul/ tū grossa z difficilis dissolōnis in qua nō sufficeret collirīū rubeū lene z ꝓfert. s. in dissoluēdo mām z ꝑparādo mām ad ꝓiectionē pilorꝝ. Et dixit ipse. fricatio cuz zuccaro quā qui/ dā faciunt sicut in scabie: qñcz ꝓfert. sup. z qñcz non ꝓfert sed nocet. qz qñcz excitat mām z attrahit ad locuz z addit egritudinez. Et hoc esset quādo statur soli huic fricatiōi ꝑ se. Et post eam nil aliud fiat. Sed si fiat ad ꝑparandū mate/ riā aliꝰ medicinis fortioribus sic confert in quacunqz spe/ cie huius grossitudinis: z similiter intelligendū esse dicunt de fricatione foliorum ficus.

Grauitas vero palpebrarū est dispositio in qua pa/ tiens eā imaginat: z cuz hoc sentit se nō posse eleuare palpebraz: z appet sibi q̄ sit grauis nō parata ad eleuationē z subleuationi. Et cuz subleuate sūt palpebre: sunt ꝙne decidi iferiꝰ: sicut res grauis pōderosa. ¶ Et fit. dixit Aui. ꝑ inflationē z cās eius. i. ꝑ eas dē vel ꝑ illes cās a q/ bus fit inflatio. s. a mā aquosa vel vaporosa rorida relaxāte palpebras: sicut relaxant corde cytheraz in aere vaporosa. ¶ Et qñcz fit ꝑpter debilitatē z casum vtutis nō valentis subleuare palpebras: vñ non stat patiens oculis clausis: vt videat dormire: sed tñ nō dormit: sed est tāq̄z in potētia vi/ gilādi. Sic. n. aliqñ in ethicis z alijs disponibus oibus in quibus virtꝰ multū cadit. ¶ Et qñcz fit. dixit Aui. ꝑ grossi/ tiez māe z eius grauitatē que sui pōderositate tenet palpe/ bras inferiꝰ z nō finit eas eleuari: sicut ꝓtingit in asarnac z gādine z lapidositate palpebrarū. ¶ Et qñcz accidit gra/ uitas z mollificatio. i. relaxatio in ꝓncipijs ꝓximi febriū in quibus aliqñ palpebre z alia extrema apparent grauia ad motuz: z qñ relaxata ꝑpter virtutis aggrauationē in calo/ ris retractione qō maxime cōtingit in febribus flāticis de multa mā. Et qñcz ēt lz raro in ārtanis. ¶ Cura aūt grauitatis palpebraꝝ derelinqtur nota ex cura passionū a quibus ꝓcedit. dixit qdam. q oculos hz graues: vt vix aperire pos/ sit eos post sōnuz balneo assuescat z purgatione.

¶ De inuiscatiōe palpebraꝝ z mollificatiōe. Caꝑ. v.

Inuiscatio siue ꝙglutinatio: siue ꝙiunctio palpebre. dixit Raſ. 2. ꝓtiñ. est solidatio vel adhesio palpebre: aut cū albedine oculi. i. cū ꝓiunctiua aut cuz ipsiꝰ ni/ gredine. i. cū cornea. sup. aut cuz vtraq; aut est solidatio: siue adhesio palpebraꝝ iter se. s. sup/ ioris cūiferiori in extremitatibꝰ suis. Et sic duplex est visca tio palpebre: vna cū tunicis oculi de qua dixit Aui. qñcz ac cidit palpebre vt ꝙglutinet. Et ista ꝙglutinatio sit ꝓcanita/ tis siue iteriorīs ꝓtis palpebre cū tunicis oculi. ¶ Et alia ē adhesio extremitatꝫ palpebre iferioris cū extremitate supio ris ꝑm totū vel ꝑm ꝓtē eaꝝ: maxie tñ sit ꝑm vnū duoꝝ āgu/ lorꝝ vel ꝑm ābos: qz ꝑm eos palpebre se magis ꝓtāgūt. Di/ xit de hAui. qñcz fit i vno duoꝝ latez lachrymalis z qñcz fit ꝙueniēdo ad mediū eaꝝ: z qñcz fit cōis. s. toti palpebre.

Decausis ꝓme spēi. dixit Raſ. 2° ꝓtiné. fit ex vlcere: vel incisiōe vngule z silib⁹. Cū. n. accidūt vlcera in tunicis oculoꝝ i ipsis palpebris in ꝓte iteriori ea/ rūsaut dixit. A. accīt ruptura faciētis alcohol. i. medici ocu liste qui dī faciēs alcohol qñ colligit ex oculo sebel. aut qñ detigit vngulā vel quā facit in palpebris qñ fricat scabiem eaꝝ deide cauterizat ipsaz cū cymino z sale z silib⁹ vltime sicut dz nō ꝙsiderat oi hora illud qō opz ꝙsiderare in oculo s. si infirm⁹ mouet oi hora oculū z palpebras sicut dz. vnde accidit q̄ in illa ꝓte ꝙglutinatur palpebra cum oculo.

¶ De causis āt scōe spēi. ait Raſ. vbi supra. dico q̄ ꝙsolida/ tio palpebrarū inter se accīt qñ est in palpebra pustula vel vlcus. Aut cuz est incisa z extrahit ab ea aliqua glādula si postmodū claudit palpebras z ligat eas: z accidit ex hꝫ po/ stea ꝙsolidatio vel adhesio. ¶ Quidā autē addunt tertiam spēm adhesionis palpebraꝝ inter se que fit ex mā flegmati ca multe viscositatis que descendit ad extrema palpebrarū maxime in sōno: qua taliter iuiscant extrema palpebraruz inter se q̄ vix ab inuicē separari ꝓsit.

Cura ꝓme spēi est duplex. vna quā posuit Azarauius cū medicinis dissoluētib⁹ z remolliētib⁹ vinculū ꝙiunctiōis: qō fit cū mucillaginib⁹ z silibus. Nā cū remol litū fuerit vinculū illud frāgit: z sic egritudo sanat. ꝓhibē do ne iterū generet. ¶ Alia curaz posuit Zoar. z ēt Jesus Baly. z fit cuz manuali opatione excarnādo vnaz palpebrā ab alia: vel palpebrā ab oculo cū ferro suauiter valde.

¶ De cura aūt alteriꝰ dicūt q̄ fit cū subtiliatiōe regis z pur gatiōe corꝑis z capitis z iterata. Et fiat palpebris balneuz vel euaporatio resoluēs mām illam ibi locatā: z valet lotio cuz vrina pueri. Alij aūt intēdunt ꝓhibitiōi descēsus illius māe glutinose tingēdo palpebras in hora dormitiōis cum succo sempuiue: z qdā adinuicē cōquassant oleū ro. sil' cum adipe galline z in hora somni inungūt palpebras. Si autē palpebre ꝓe hūiditate imbibant relaxent z mollificentur regat patiens regīe vñ mollificatiōis: z q̄ztuz ad dietā z q̄z/ tuz ad potionē: postea accipe mētastrū ortū in arido loco z in aceto acuto bullire fac vsq; ad ꝙsūptionez tertie ptis ei⁹. Deinde ifunde filtrū vel petiā duplicatā in eo calido exti/ me z super cilia z oculos pone: z postea si expedierit vngā/ tur palpebre de vnguento de bdellio.

¶ De inuersatione palpebrarum. Caꝑ. vj.

Inuersatio palpebraꝝ vocatur 1° ꝓti nentj. statar. ab Azarauio vocat' alsacra: z est apud eū inuersatio siue con/ tractio a Jesu baly. vocat' remollitio. Aui. aūt dixit. inuersatio palpebre: z vocat' arab. asefrac. Est aūt passio in qua palpebra supior non pōt ꝙgrue cooperire oculū: siue sit inuersa: siue nō. ¶ Et ei⁹ spēs dixit Aui. sunt tres. vna est vt ꝓtrahat' palpebraz: z nō coo/ periat albū oculi. s. vel ꝑm totū vel ꝑm magnā eius partez. Et ꝓctio ista palpebre est: aut a creatiōe: aut ꝑpter scissionē euenientē palpebre: sine cū ferro: siue cū corrosiōe: z vocat' ista spēs oculus lepidi⁹. i. lepozinus ab Azarauio: qz lep⁹ dormit oculis aptis. ¶ Scōa spēs. dixit Aui. est vt nō coo periat ꝓtez albi. sup. z ꝓtem coopiat z noiatur abbreuiatio palpebre: ꝑ quā nō pōt in totum cooperire albū oculi: imo neq̄z q̄ztuz de ipso coopit' in 3ª spē: plus tñ cooperit' in ista 2ª spē q̄z in ꝑma. Et sic mediū tenet iter ꝑmā z tertiā: cū lati tudie tñ i qua aliqñ plus pēdet in cooperiēdū albū versus ꝓtem ꝑme spēi z aliqñ plus vīus ꝓtez tertie. Quidā tñ assi gnāt aliuz modū huic scōe spēi q̄ ꝓcedit a lesiōe alteri⁹ mu sculoꝝ palpebre: sunt. n. ei duo musculi in duab⁹ ꝓtib⁹ ei⁹: z si vnus ex eis fuit lesus absq̄z altero erit lesio in ꝓte palpe bre cui ille musculus lesus deseruit: z ideo ꝑm hāc ꝓtē non cooperiret albū oculi: ꝑm aūt aliā ꝓtem sic. ¶ Et tertia spe cies. dixit Aui. est vt nō cooperiat palpebra supior inferio rem. i. nō bene sibi adhereat: sed aliqō spatiū remaneat iter eas: non tñ q̄ztū in scōa spē. z cā huius tertie spēi. dixit Aui cē. est vt ex glādula: aut ex nascētia carnis addite q̄ iam est vel incipit: z glādo siue nascētia carnis illius pōt esse in ex/ tremo supioꝛi palpebre inferioris: aut in extremo inferioꝛi palpebre supioris que caro siue glando separat iter seipsas palpebras: z nō finit eas adherere adinuicē. Et pōt etiā esse in palpebra supioꝛi a pilis eius versus ciliū que tenēs eam ꝓtractā z reddēs eā inextensibilē nō finit eā descēdere dōec adhereat palpebre inferioꝛi. Aut accidit dixit Aui. ex spas mo accidēte palpebris: nō qdem vero spasmo: sed q̄daz cō/ tractiōe ꝓueniente palpebre ex vlcere ꝙsolidato sup eaz nō ꝑmittēte vt palpebra supioꝛ iferiorē cooperiat. i. bene attin gat. Et hoc erit si vlcus fuerit cum pua depditione carnis: qz si esset cum pluri posset facere scōaz spēm: vel etiam ter/ tiā. Et oēs ꝓdicte tres spēs: ꝑsit etiā ꝓuenire a natiuitate: z ab incisione z corrosione: z q̄libet ipsarū triū spērum. dixit

Aui.qñq; accit ex spasmo lacertoꝝ circūstātiū palpebrarū i.exñtiuz in ea qcunq; spasm⁹ fit q ꝑm intētionē suā multaz vel paucā vel mediā facit ꝓmā spēm scōam vel tertiā. ¶ Dixit Raſ.2.ptinē.ꝓma spēs hui⁹ est qñ palpebra supioꝝ erigit ⁊ nō claudit albedinē oculi.2ª est qñ incurtat.i.est curta:⁊ tertia est qñ inuersaſ inferi⁹.i.qñ palpebra supioꝝ inuersaſ versus in⁹.i.versus ptem oculi. ¶ Azaraui⁹ aūt dixit.inuersio palpebraꝝ est duobus modis:qm̄ aut est nālis: aut accñtalis. Et qdā dicunt palpebra supioꝝ aut est inuersata aut nō. Et si non:aut est multū abbreuiata:⁊ est tūc prima spēs:aut nō multū:⁊ est scōa spēs. Et si est inuersata est tertia spēs. ¶ Scias q aliqñ accidit mollificatio palpebre supioris cū multa remollitiōe:⁊ ista facit ad multā cooptura oculi. Si aūt accidat palpebre inferioris:tūc inferioꝝ palpebra relaxaſ ⁊ cadit. ¶ Et discoopitur inde albedo oculi a pte inferiori ei⁹. Et aliqñ palpebra mollificaſ ꝑfecte per quā musculi ei⁹ reddunſ ꝓpotentes ad motum. Et ꝓ hanc mollificationē pōt fieri inuersatio ⁊ remollitio. ¶ Dixit Judeus haly.accidit remollitio siue abbreuiatio palpebre ex relaxatione aliquoꝝ musculoꝝ mouentiū eaz. Musculi.n. sunt tres.vnus q surſum eleuat. Et si,iste mollificaſ palpebra non pōt surſum eleuari. Nō tñ ex hac claudit:qz nō est mollificatio elōgatiua:sed stat palpebra nō cadēs neq; subleuata. Et ista pōt dici quedā remollitio. Alij duo musculi claudunt eaz:⁊ isti mollificantur non possunt claudere palpebram:⁊ si vnus eorum tm̄ mollificatur:tunc media pars palpebre non poterit claudi.

Signa cuiusq; speciei haberi pñt ex dictis. ¶ Et cura dep̄det ex curatiōe passionū ad ꝗs sequiſ.

¶ De pustulis ⁊ vlcerib⁹ palpebrarū. Cap̄.vij.

Auctores per vlcera palpebraꝝ intellexerūt quasdā pustulas formicales corrosiuas factas a colꝛa acuta vlcerativa. Et ab hal.9° theorice vocanſ formica:de qua dixit.q est fissura que in palpebraꝝ accidit extremitatib⁹ cuz piloꝝ casu. ¶ Dixit Hētil.q sub hoc capꝛo pōt reponi passio vocata a Jesu haly. scere:de qua dixit q est qdam modus pruritus infestās ad ꝓfricationez ⁊ rubefacit palpebrā ⁊ videtur:sicut pūctura alialis.s.cimicis vel alteri⁹ similis:⁊ p rupturas itellexerunt fissuras euenientes palpebris ex ficcitate multa:sicut simili causa accidūt fissure in alijs membris ad similitudinē fissurarum terre quando ab ariditate scinditur.

De cura vlcerū.dixit Aui.administreſ sup ea vel sup eam.s.palpebrā:emplaſtrū de lētibus ⁊ fisticis ⁊ corticib⁹ granatoꝝ decoctis in aceto. Nam in lētib⁹ ⁊ dictis corticib⁹ fic decoctis est triplex itētio reqsita ad curationē filiū vlceruz corrosiuoꝝ ambulatiuoꝝ:ꝗruz vna est repulsio māe colerice acute.scōa ē phibitio seu remissio acuitatis eius que nō pōt repelli:⁊ tertia est phibitio corrosiōis ⁊ ambulatiōis vlceris:⁊ exiccatio ei⁹ virulētie male si qua est:quib⁹ adimpletis in loco fiūt qdaz cortices escarosi fistici aūt ponunſ in hoc empꝛo ad phibendū supfluā exicationē alioꝝ corticū:⁊ in hoc efficiunt aliquā resolutionē: ⁊ his impletis surgit intētio ad ꝓsolidādū:de qua quo mō ipleatur.dixit Aui.cū ceciderint cortices ⁊ corrosio destructa fuerit administrabis super eā vitello ouī cuz croco:qm̄ consolidat croc⁹:vt scōo cañ.cap.remouet etiā hoc medicamen malā dispōnez aridaz in palpebris derelictā p vitelluz ouī. Et dixit Aui.si volueris administrabis sup ipm colliriū de olibano ⁊ filꝛa:⁊ hoc debes velle qñ in loco remanſſet aliqua mā egens resoꝛone:⁊ oz hoc fieri ante medicamen ꝓsolidatiuū:⁊ siꝛ debes velle si in loco eēt facta aliqlis depditio carnis ⁊ est opus regenerare eā:administra tūc colliriū albubari:qz est magis exiccatiuū ⁊ fibꝛa. ¶ De cura aut̄ rupturaꝝ siue fissuraruz.dixit.A.curanſ curatione aliarū fissuraꝝ.s.alioꝝ membroꝝ factaꝝ a simili cā:de qua dicit in sermone 7° trac.de decoratione.

¶ De scabie ⁊ pruritu palpebrarum. Cap.viij.

Scabies dicunt qdam est supfluitas aquosa qua fit per eam palpebraꝝ in sua supficie intrinseca similis quasi fit spargsum milium super eam.

Et accidunt scabies ⁊ pruritus ex hūoꝛe acutoꝛ aut exacuito p adustiōez vl' p admixtionē alteri⁹ hūoris acuti seū qcunq; humoꝛ fit ille q recipiſ in adustiōe vel permixtiōe. ¶ Dixit Aui.cā ei⁹ est mā salsa nitrosa ex sāguie calido.s. inflāmato. Aut ex alio hūoꝛe acuto qcūq; fit ille. Mae.n. acute cū salsedine:imo cuz nitrositate ⁊ bauracitate que est intēsioꝛ salsedo sunt apte iducere pruritū ⁊ scabiē:qz habet acuitatē cuz suba grossa p quā in loco retineſ. Et dixit. A. q mā salsa nitrosa facit puocare pruritū pri⁹:ꝺcide scabie. Naz ipsa mā cū ꝓueniat ad cutē per viam defluxus a vtute expellēte eā ad ipsaz ꝑpus retineſ sub cute faciens in ea punctionē incitantē ad scalpellādū que pūctio incitans ad scalpendū vocaſ pruritꝰ. Nondū tñ exiuit ad supficiē:qm̄ nōdū gñat ibi pustulas. Sz postea magis ꝓpulsa ad supficiē cutis peruenies facit in ea pustulas:siue apata botꝛ alia:⁊ tunc vocaſ scabies. Et qñq; mā dicta vtrobiq; repitur ⁊ facit sil'scabiē ⁊ pruritū. ¶ Que aūt mā sit subtilioꝛ vel grossioꝛ:an faciēs pruritū tm̄:an faciens scabiē:Hal.5.de accñti voluit.q mā pruriꝰ sit subtilioꝛ:⁊ siꝛ Hal.8° theorice. Et Azaraui⁹.ca.de scabie ⁊ pruritu.Aui.aūt q̄rti7ª dixit.q mā scabiei est subtilioꝛ.Jesus aūt haly.dixit.q mā scabiei est grossa. ¶ Propter p̄dicta qdā dicunt.q Hal.codē thorice inuit.q pruriꝰ leuis ⁊ recens cito sanabilis est a materia subtilioꝛi q̄z scabies eiusdez q̄litatis. Et ē̄ q est carni⁹ difficile sanabilis. ¶ Et alij dicūt.q mā pruritus q̄q est subtilioꝛ mā scabiei:⁊ q̄q grossioꝛ. Nā q mā pruriꝰ nō pellaſ ad superficiē cutis in cā aliqsi est debilitas vtutis:⁊ tunc q̄z nō sit grossa non pellit. ¶ Et aliqñ est cā grossities ipsi⁹ māe que si subtiliareſ ⁊ ꝓpelleret ad supficiē faceret scabiē:⁊ talis mā pruriꝰ grossioꝛ est mā scabiei sibi cōparata ⁊ ꝓportionata. Et pōt mā pruriꝰ esse subtilis:tñ vtutis debilitate nō ꝓpellit:sed paulatine lui subtilitate labitur virt⁹ cutē:⁊ ibi ingrossaſ resolutis ptib⁹ subtilib⁹ ab ea:⁊ pars grossioꝛ retēta facere scabiē:⁊ tūc mā scabiei erit grossioꝛ mā pruriꝰ sibi ꝓportionata. Et pp hanc diuersitatez dixerūt qdā.ex auctoꝛib⁹ q mā pruriꝰ est grossioꝛ:⁊ qdā qō est subtilioꝛ vt patuit. ¶ Quidā vo absolute dicūt. q mā pruriꝰ est subtilioꝛ. Et cā est:qz necessario pūgit sui acuitate:mā aūt pūgitiua fit cū mā subtilioꝛi. Sed mā scabiei nō necessario pūgit vel saltē non tm̄ pungit:sed sufficit ei q botꝛ faciat. Et dicunt hi q qñ auctoꝛ qdā dixerūt in respectu ad mām scabiei. Sz in respectu ad mām ꝓpulsam ad cutē:que insensibiliꝛ resoluiſ. ¶ Dixit Auic.q scabies ⁊ pruriꝰ oculi p̄m succedit vlcerib⁹ oculi:tñ qz māe corrupte ibi adunanſ. Et māe acute sanioſe ⁊ tāgūt palpebras ⁊ pruriūt ⁊ vlcerāt eas. Ex dolore etiaz vlcerū trahuntur māe acute ad locum. Et qñq; etiā ꝓpter hanc cāmin cessiōe accidūt obthalmie. ¶ Dixit Aui.hec egritudo incipit priꝰ cū pruritu quoꝛ deinde fit asperitas in palpebra ⁊ rubificaſ. Deinde fit vt granū fici ⁊ vlceroſa:postea adnniunt grana dura cū vehemētia scissiōis ⁊ addit in pruritu ⁊ apate. In qbus verbis Auicē.innuit spēs ei⁹. ¶ Propter cui⁹ intellectū notāt q spēs scabiei ⁊ pruriꝰ distinguunt dupliꝛ. vno mō ꝑm diuersitatē māe cāntis eaz que cū possit esse sāguinea colerica flātica ⁊ melica sic quatuoꝛ erūt spēs eius. Alio mō penes intēsionē ⁊ remissionē vel ꝑm quosdā gradus:q̄z uis aliq diuersitas in mā in his ocurrat ⁊ sic etiā quatuoꝛ assignanſ spēs:vt posuit Raſ.2° ptinē.⁊ Hal.etiā 9° theorice. ¶ Et ꝓma species est in qua appet in inferioꝛib⁹ palpebraꝝ supioꝛū ruboꝛ:⁊ sentiſ pruriꝰ:⁊ est ibi grossities

ties cuz quadã aſperitate pauca: z hãc itellexit Auic. cũ di/
cit incipit pus cum pruritu puo: deinde fit aſpitas. ſ. pua z
rubificant palpebre: z tunc eſt pma ſpes. ¶ Scõa ſpes eſt
in qua appet maior aſperitas maior rubor de qua itellexit
Auic. cũ dixit. deinde fit vt granũ fici z vlcerosa: loquẽs fic⁹
quasi in ficu inhra ſunt carnoſitati ei⁹ ad modũ grani pa
nici que pcedunt a mã acuta illuc defluxa: que icipit vlcera
re locũ z noiatur iſta ſpes chiuicburis. i. aſperitas. Non q
nem fit in pma ſpe aliqua aſpitas: ſed eſt pua. ¶ Tertia ſpe
cies eſt in qua appet adhuc maior aſpitas in tãtũ q appent
in ea fixure z vlcerationes manifeſte. Et ſi fuerſas palpebras
videbit ſicut ficus apta ſciſſa. Et vocat iõ a qbuſdam ficul/
neam dixit Jeſus haly. Et hãc intellexit Auic. cũ dixit. po/
ſtea appent grana dura. i. puſtule z cruſtule dure cum vehe
mentia cũ ſciſſiõis adeſt. i. cũ adeſt multa fixura: ſicut ſcindit ſi/
cus cũ eſt matura in pruritu z apatione. i. cum ex pruritu z
apatione ſegtur multa ſciſſura. Quidã tñ dicũt. q hec ſpe/
cies ab Auic. debuit poni ẽrta: z q tertia ſit illa in qua eſt
apparẽtia grani fici z vlcerositatis: z ſcõa ſit cũ dixit. z rubi
ficat palpebra. Et alij dñt. q cũ Auic. dixit. z vlcerosa: tunc
tetigit tertiã ſpẽm: z in vltimis vbis dictis ẽrtã. Sz tñ ẽr/
ta ſpes eſt illa in qua ſciſſura z rubedo z apperitio granoꝝ
adhuc ſũt intẽſiora qz in tertia: q nõ differũt niſi ꝟz magis
et minꝰ z quarta ſpes ſiue ẽt tertia eſt ſcabies cognita diffi/
cilis ſanatiõis. qm̃ eius mã deuenit ad nãm melicaz. ¶ De
hac ipẽ dixit Jeſus haly. videbis eã nigrã. i. rubeã z obſcu
ras ſuperis cortices ſiccos z noiatur turuſi⁹. i. exiccatio ſo
liditatis. i. ſolide partis palpebraꝝ vel ſolide bũiditatis: z
quin duab⁹ palpebris pmis non eſt multa exiccatio: iõ ocu
lus appet humidus lachrymoſus liposus. In tertia ãt z ẽr
ta nõ hic appet pp bũidi ꝓſũptionẽ. ¶ Ser. ẽt dixit. ſcias q
ſpes ſcabiei ſunt ẽtuor: ex qbus eſt que noiatur diſſuris: z
eius intẽtio eſt pruri⁹: z 2ª noiatur curatis: z ei⁹ intẽtio eſt
aſpitas. Et tertia ſuccuſſiuis: z ei⁹ intẽtio eſt fic⁹: z ẽrta no/
minat tubaſi⁹: z eius intẽtio eſt exiccatio: z eſt ſicut pilij ex
vehemẽtia ſoliditatis ei⁹. Prima vero gñat in eo qõ appa
ret de ꝺba palpebre deintus z ſequunt eã pruri⁹ z rube/
do. Et in 1ª fit pruri⁹ pluſqz in pma cuz ea eſt dolor z gra/
uitas z ꝓquietas ambarũ eſt q ipſe bũectãt oculũ: z tertia
eſt fortior z vehemẽtior qz ſcõa ꝓpter illud qõ multiplicat
in ea z eſt pruri⁹ adeo donec fiant in conche ꝓfundo fixu/
re ſimiles fixuris ficus: z quarta eſt durior tertia z pluris pru
ritus: z eſt vehemẽtior z tardior. ſ. ad curandum. ¶ Ex di/
ctis patent ſigna generis z etiam ſpẽrum.

Cura triplici ꝓficitur inſtrõ. ¶ De dieta z potiõe ſatis
facit ad hoc caplm qõ dñs eſt in ſermone 7° de
deſtratiõe. cap. de ſcabie z pruritu. In hoc tñ cap. de dieta.
dixit Raſ. 2. ptin. patiẽs nõ opz comedere cibaria ſalſa: aut
acetoſa: aut acuta oino. Et hal. dixit. cibũ ſubtilia cum car
nib⁹ aquiũ z edoꝝ z cõmunia fugiat. ¶ De cura aũt per po
tionẽ. dixit hal. In initio cephalice vtere flõmo z corporis
purgatiõe. ſ. z capitis z corpe z capite mũdificatis ad curã
per localia remedia deueniendũ eſt que variant ꝑm diuerſi
tatez ſpẽrum ei⁹. De cura. n. dixit hal. intuẽdũ eſt. Et ſi ſca
bies ſoli⁹ eſt aſperitatis in palpebris oculũ collirizatũ colli
rio rubeo line z puluere croceo paruo. Et cũ eiuſdẽ palpe/
bras ſcalpe. ¶ Dixit. A. loquẽs de cura pme ſpẽi. Caue cũ
videris vlcerationẽ z apa. ſ. inchoareitа q incepit ſcabies
intellexit. n. de parua z occulta vlceratiõe: z de qua apoſte/
matiõe ne adminiſtres medicinas acutas z fiſia eis vt frica
tionẽ cum rebus aſperis: niſi poſt ꝓſecutionẽ. i. niſi cũ ꝺdaz
ꝓſecutiõe z gradatiõe cũ facilitate. i. faciliter fcã. ſ. incipien
do a debiliorib⁹ z gradatim ꝓcedendo ad fortiora ſi fuerit
neceſſarium vel poſt ꝓſecutionẽ cuz facilitate. i. niſi poſt qz tu fa
cilius puenis ad medicinas acutas incipiẽdo a debiliorib⁹: z
nõ ab eis. qz̃uis. n. in pncipio curatiõis ſcabiei ſcõe ſpẽi: z
aliaꝝ ſequẽtiũ pmiſſis cũonibus acute medicine poſſint
adminiſtrari: nõ tñ in curatiõe pme ſpẽi. Et hoc eſt: q in pꝰ
ma ſpecie ſunt. dixit Aui. medicine acute cũ tract⁹ aque ve/
hemẽtis. i. multoꝝ humoꝝ quoꝝ tractũ ſegtur aqua vehe
mẽs. i. mult⁹ curſus lachrymaꝝ. Et hoc ideo: q in pma ſpẽ
nondũ facta eſt iduratio ſuperficiei intrinſece palpebre: neqz
facta eſt cruſta ſup ea: neqz multa corruptio in ea: vñ ſtatiz
pcipit acuitatẽ medicine qua incurrit dolorẽ vehementem:
qm̃ medicina acuta ſtatiz in eã fortiter ipzimit nullo obſtã
te. Sz in alijs ſpẽb⁹ eſt facta cruſta z iduratio z corruptio:
vñ non ſic cito medicine impzimũt: neqz palpebre eas mul
tuz pcipiunt: vñ non vehemẽter dolent: z qzuis in alijs ſpe
cieb⁹ ſcabiei a pncipio medicine acute poſſint appzoxima/
ri vt dcm̃ eſt. Nihilomin⁹ in eis in medicinis acutis oz eſſe
pceſſus facilis ſic: vt fiat pceſſus a facilioꝛib⁹: z gradatim
pcedatur ad fortiores. Et ideo Jeſus halya. incepit a frica/
tiõe cũ zuccaro que nõ eſt multũ difficilis: tñ eſt ita difficи/
lis q ab ea nõ eſt incipienduz a pma ſpẽ. ¶ Scias tñ ꝑ re/
cta curatiõe ſcabiei palpebraꝝ q in omni ſpẽ eius: ita q ẽt
in pma eſt aliqua mã flura que facit puſtulas: q aliter non
eẽt ſcabies. Et in omni ẽt ſpẽ eius ꝓcurrit dolor ſequẽs ad
frication ẽ interioris tunice palpebre ex aſpitate ad tunicas
oculoꝝ: ad quẽ dolorẽ ſemp aliqs fluxus mãe ad oculũ ſeq
tur: pp que in curatione ſcabiei bu⁹ plures inſurgũt inten/
tiones: quaꝝ vna eſt ad repellendũ qõ influit: que ipleẽ cuz
ſtipticis que cũ hoc q repellũt etiã ſiccitate ipſoꝝ in exiccã
do iuuãt. Alia intẽtio vertitur ad abſciſionẽ cãe ꝓiuncte. ſ.
mãe locate in palpebris que ipletur cũ reſoluẽtib⁹ z exiccã
tibus eã: que tñ ſint fortis exiccatiõis cuz reſolonetſicut eſt
es vſtum z aloes: z cũ hoc ſint diſſoluẽtia z eliquãtia mãz
eius que groſſa z ꝓuertẽtia eã in lachrymas. ſicut ſunt me/
dicine acute cũ calitate fortі: ita q etiã attrahãt mãs ſubti/
les fluidas ad oculũ que ſui bũiditate iuuẽt in lenitiõe illi⁹
mãe groſſe: verũtñ qz materia groſſa eſt: z medicine ꝑdicte
reſoluũt potius ſubtile ei⁹: z dimittũt groſſuz lapidatũ: vt
cadat reſol'o equalis ſup illaz materiã z equeẽ z habilitet
reſol'oni equali neciũm eſt vt ipſis medicinis miſceant me
dicine lenitiue: ſicut eſt gũmi arab. z dragagãtũ: hmõi. eniz
ſedant acuitatẽ mãe z medicinaꝝ illarũ acuitatez remittũt:
ſedãt ẽt doloꝛẽ leniẽdo oculũ: ne ſic ledat ab aſperitate pal
pebre. Et cuz hoc etiã iuuant medicinas acutas in actione
eaꝝ retinẽdo eas diuti⁹ in loco cũ adherẽtia ſua: z remota
mã locata ſurgit alia itẽtio q̃ eſt ad ꝓſolidãdũ que ipleẽ cũ
medicinis fortis exiccatiõis. Sic ergo appet q medicamen
ſcabiei palpebraꝝ oz ꝓtinere medicinas ſtipticas frigidas
ꝓhibitiuas curſus mãe ad oculũ: z medicinas calidas acu
tas fortis exiccatiõis: z medicinas lenitiuas glutinatiuas.
Uerũ oz variari in plus z min⁹ dictaꝝ medicinaꝝ ꝟz diuer
ſas ſpes ei⁹. Naz in pma ſpecie ſcabiei oz apponi de medi/
cinis ſtipticis pluſqz in ſcõa ſpecie: z in ſcõa pluſqz in ter/
tia z ẽrta: q flux⁹ a pncipio eſt maior z minoꝛãdo ꝓcedit.
Sed de medicinis acutis: ac ẽt ꝺglutinatiuis in pma ſpecie
reqritur minus: z in tertia z ẽrta ſpẽ econuerſo acutis exic
catiuis z glutinatiuis egem⁹ magis: ſtipticis vꝺ min⁹. Et
in ſcõa ſpẽ quaſi medio modo egemus.

¶ Proſequẽs aũt Auic. ſpãliter curã ſcabiei palpebraꝝ di/
xit. initiũ cure eſt aſſiduatio cũonis z flõmie: z ſi non plus
ſaltẽ in menſe bis. ſ. ꝓſentientib⁹ ꝓticularib⁹ z cum flõmia
venaꝝ lachrymaliũ poſt flõmiam vlem. Et aſſiduatio bal/
nei: z alienatio pulueris z fumi z vociferationis z cautela
vehemẽtia ſtrictura colli z coartatiõe capiſ z furoꝛis z ire
z multitudinis loquele z ab applanatiõe puluinaris z p/
longatiõis iacẽdi ſup faciẽ: z oĩum que aſcẽdere faciũt ma
terias ad ſupiora z trahunt eas ad faciẽ vt eſt ꝓfricatio z ta
ctus aſſidu⁹ partiũ faciei: z marie ſupra repletionẽ z reten/
tio ſuperfluitatũ egeſtiõis z vrine. Et vſus ciboꝝ z potuũ va
porativoꝝ: aut monẽtiũ mãs ad caput. In pntipio ergo z
donec eſt in pma ſpẽ fiat cura: vt ſupra dictum eſt per hal.

Cura pꝛi/
me ſpẽi.

Cura secũde spẽi.

Cura cõplicate cũ aliis egritudinib⁹ oculi.

¶Et Auic.dixit.de ꝓuenientib⁹ in ꝑn⁹ est colliriũ rubeũ lene.Et post ipm colliriũ viride lene qõ est aliquãtulũ acutius rubeo leni:ꝛ ꝓferunt ei vina puerorũ collecta in vase eneo ꝛ postea collirizata.Et cinis ostracorum lotus ꝛ lapis emathites in aq̃ granator̃.Et succus folior̃ oliue agrestis cum zuccaro ꝑpositus.Et desup frequẽter apponat medulla panis infusa in vino albo ꝛ modico succi apij:qꝛ vtiliter cõ fert.¶De cura autem scõe spẽi.dixit Hal.si asperitas palpe bre roborẽ puluerẽ asperge croceũ magnũ cum colliriõ ru beo acuto:ꝛ cũ colliriõ viridi.s.acuto stabec ꝛ basilicon ꝛ zachera.Et.A.dixit.si nõ sufficiũt que dicta sũt in curatio ne in ꝑn⁹ ꝛ fortificet scabies:aut si fuerit scabies cũ icipis curare fortior illo.s.qõ dr esse in ꝓncipio vel circa ipz:tunc ꝓuenit medicamẽ acuti⁹ in vtroq illorũ.s.rubei lenis ꝛ viridis:lenis.s.rubeũ acutũ ꝛ viride acutuz.Et colliria q̃ ab eo ponunt:ꝓueniũt ẽt in tertia specie ꝛ q̃rta.Collirium tarchamaticon describit a Jesu haly.Et colliriũ aristrat⁹ describit 5° can.¶Et dixit.A.qñq curat.s.scabies que ꝓcedit cum felle irci vel porci ꝛ tutia ꝛ ere vsto sale armoniaco calcadis adusto ꝓiunctim ꝛ separatim.¶Et de ꝓferentibus vtiliter est hoc medicamẽ.℞.karabe partẽ.j.corticis granator̃ partes.ij.ꝛ ꝑficiant cuz melle ꝛ modico salis armoniaci.Aut.℞.aloes ptem.i.ꝛ salis armoniaci ptẽ.i.ꝛ.s. ꝛ ꝑficiant cuz melle.Aut.℞.eris vsti ptes.xvj.piperis partes.viij.climie ptes.iiij.myrrhe ꝛ croci.aa.ptes.ij.terant ꝛ misceant cuz aq̃ pluuiali sicut scis:qꝛ cũ subtilissima tritu ratione ꝛ vehemẽti mixtiõe desup ponat emplm de ficub⁹ siccis ꝓtritis cũ nitro vel sale farina ordei ꝛ aceto.Vapozetur vel fomentet oculus multũ cũ aq̃ calida:ꝛ postea cataplasmet cum radice lilij vel cuz sumitate volubilis magne post bonam contritionẽ:ꝛ supponatur calefacta.¶Dixit Ser.si accidit vt sit cũ scabie obthalmia:tunc ministremus cũ medicinis scabiei ꝓuenientes obthalmie.Et si fuerit scabies cuz vlceratiõe ꝛ pzuritu ꝛ acuitate administrem⁹ medicinas qescere faciẽtes:vt sedentur ꝓzurit⁹ ꝛ vlceratio.Et Aui.dixit.cum scabiei sociat obthalmia.supp.vel vlc⁹:vt dixit Sera.Dñt qdam.ita ꝙ scabies ꝓcedat ab obthalmia vel vlcere:tunc cura ꝑus obthalmiã vel vlcus:deinde ꝓcede ad curã scabiei.Si vo esset scabies cã obthalmie vel vlceris:tunc ꝑus est curãda scabies:ꝛ cõsiꝛ intellige de quacunq alia egritudine oculi que esset cã scabiei:vel cui⁹ scabies est cã.¶Qz si ꝓiungatur scabies cuz egritudine oculi ꝑter ꝙ vna sit cã alteri⁹:tunc vt dixit Sera.cura dr esse cõposita miscẽdo medicinas scabiei cũ medicinis illi⁹ egritudinis.Verũtn dixit Auic.opz vt vehemẽtior ea ꝙ.s.egritudinis oculi ꝛ scabiei attendat diligẽtius:vtplm tñ egritudo oculi vehemẽtior est scabie palpebꝛ ꝙ saltez rõne lesionis dignioris actiõis:qꝛ dignior est actio oculi q̃ palpebre vnde ꝛ maiorũ est accẽtiuz.non tñ est negligenda cura scabiei:lz ab illa egritudie oculi cura sit incipiẽda.Sicut etiã si aliqñ scabies esset vehemẽtior:ita ꝙ inceptio cure debeat fieri ab ea nó est negligẽda cura illi⁹ egritudinis maxie obthalmie.Dixit.n.Aui.postq̃ nõ dimiseria rez obthalmie: ne accidat in ea augmẽtũ.Dixit itaq̃ Auic.cũ videris vlcerationem in oculo vel apa.Caue ne administres medicinas acutas ꝛ similia eis:vt multuz exiccatiuas:nisi post ꝓsecutionẽ cum facilitate ad possibilitatẽ.i.nisi postq̃ tu feceris eas facilis ꝓsequendo in ꝓsecutione obthalmie vel vlceris vel alteri⁹ egritudinis oculi vsq̃ ad possibilitatẽ.i.q̃tuz est possibile.Nã si tu.sup.aliter feceris trahes cum medicinis aquã vehementẽ.i.mãm multaz:vñ fiet additio in obthalmia vlcere vel alia egritudie.¶Mes.quoq̃ dixit.ꝙ cura scabiei est ꝑm duas ꝓsideratiões.Nã que subtilis est ꝛ non multi tẽporis indiget mũdificatiõe corpis cũ flõmia ꝛ solutione vẽtris:ꝛ ventosatiõe in occipitio ꝛ nuca.s.cũ scarificatione vel sine ea ꝑm exigentiã.¶Et 2° idiget regimine oculi subam tenerã facientes:sicut est balneatio ꝓprie ꝛ fomentationes:ꝛ aliud regimẽ humectatiuũ acqsituz ex aere ꝛ re te.Et bis que comedunt ꝛ bibunt.Et 3° idiget medicina q̃ruz ꝓprietas est curare scabiẽ oculoꝝ:sicut.verbi gr̃a.ex colliriũ qõ sibi cõparat labor rex:qõ ꝓfert ad scabiẽ oculorũ ꝛ sebel ꝛ vngulã.℞.ceruse ꝛ viridis eris.aa.ptis.i.tere ꝓtritione vltima ꝛ ꝓfice terendo ꝓtritione vltima cuz vino albo bono ꝛ succo ruthe vsq̃ dum fiat currens ꝑm terminum mellis clari ꝛ liqdi ꝛ vtere mane ꝛ sero.Qz si medicamẽ mitius facere volueris mitte ceruse partis.ij.supp.ꝛ viridis eris ptis.i.ꝛ q̃q̃ ceruse ꝛ flos eris terunt cõtritione vltima ꝛ ponunt in vase eneo limpido cuz liquorib⁹ predictis ꝛ dimittunt per diez ꝛ noctẽ:deinde colant ꝛ ponatur colatura in vase vitreo ꝛ distillet ex ea in oculo mane ꝛ sero.sup.ꝛ tunc est adhuc mitius.¶Hamec fiet confers scabiei pzuritui ꝛ sebel ꝛ bũiditati supflue in oculo.℞.ceruse croci gũmi arab.aa.ʒ.vj.salis armõiaci spice opij myrrhe succi agreste.aa.ʒ.i.ꝛ.s.confice cum aqua pluuiali:ꝛ istud est satis tolerabile ab infirmo.¶Aliud eiusdẽ fortius sanans scabiẽ oculoꝝ ꝛ ꝑsumẽs pzuritũ ꝛ vngulã.℞.floris eris colcotar adusti spume maris.aa.ʒ.ij.calcecumenũ.ʒ. iiij.baurach salis armõiaci ꝛ arsenici ru.sublimati.aa.ʒ.i. confice cũ succo celidonie ꝛ administra sicut fricãdo:est.n. bonũ.¶Si autẽ fuerit.dixit Mes.scabies grossa ꝛ crocea:tunc curat eã post flõmiã ꝛ solonez ventris fricatio lupbiei cum folijs paritarie.Aut cũ folijs ficus:aut cũ aliquo instrorum ꝓnientiuz ad illud:aut cum radice liquiritie ꝑparata.¶Cura vo scabiei per cyrurgiã est.dixit Serapio egritudo iaz plongatur ꝛ egrediꝛ ad duas species aliasue tertiã ꝛ quartã:tunc opz vt fricent conche palpebraꝝ cum zuccaro:aut cum ferro:ꝛ qdaz fricant eas cũ kisuriz ꝛ est genus spume maris.¶Dixit Aui.nẽcia est tunc fricatio cuz ferro:aut cuz medicinis vt cũ spuma maris:ꝑprie generis eius qõ noiatur lasuri.aut cuz folijs ficus.Aut fac fricationẽ cũ senedegi ꝛ croco ꝛ marcasita facto collirio ex eis cuz quo fricet.¶Dixit Mes.modus fricãdi eam cum instro est vt fiat fricatio sup oculo ꝛ palpebꝛis ꝑus suppositus spuma maris ꝛ zuccaro tarbarzed:aut aliõ qõ sit file eis.sup. ꝛ postea fiat fricatio cuz instro qõ dr.s.habere acie obtusa non acutaz.¶Dixit Alkanamusali.Reuersata palpebra.℞.vnũ denariũ subtilem ꝛ cuz ipso frica palpebrã ꝛ elevabit granulã scabiei ꝛ carneriũ eius.Et fac inde egredi sanguinem abũdãter.Et terge cũ spongia ipm optime:ꝛ itera fricationez.q̃tum tñ infirm⁹ pati pot.Et sic facias donec liberet reponẽdo palpebrã in loco suo.¶Dixit Mes.frica donec sanguis fluat plimus:aut remoueatur asperitas ꝛ duricies palpebre que est sicut filtrositas ei⁹.¶Dixit Jude⁹.cũ fricatur scabies fricet vsq̃ ad dissolonẽ sue grossitie:vt oculus niat ꝛ reuertat palpebra ad dispõnem suã in subtilitate.Fiat aũt ista fricatio ad remouendũ asperitatem ꝛ carnositatẽ ꝛ crustulas pustulaꝝ a palpebra vt possint postea in eaz ipsum mere medicine cõplemẽtũ curatiõis fcã fricatiõe.¶Dixit Mes.lauet oculus cũ aceto ꝛ aq̃ ros.Aut vino forti albo bono.Deide administret residuũ regimẽ ex eis que ocã sunt ꝛ ꝓprie ex siet ꝛ collirijs lenib⁹ ꝛ acutis.s.ꝑm qõ exigit dispositio que remãsit.Et emplet̃ oculus tpe frido cũ amygda.amaris cimino ꝛ mica panis infusa i rob.ꝛ pauco croco.Et in tpe calo cũ vitello ouis:ꝛ oleo ros.ꝛ viol.nõ ꝑmittant genera medicatiõis oculi subam tenerã facientis.¶Alkana vo musali post fricationez dixit.in oculo mittere clarã ouj bene dispumatã ꝛ pone supra oculũ cũ stupa.Et hoc facias.s.iteratiõe fricatiõis ꝛ appõnez clare ouj p̃ speciem.s.aut plus aut minus ꝑm q videris expedire.Et cum iueneris palpebrã pulchrã ꝛ mũdã:ꝛ q̃ apte leuiter medicare cuz collirio confecto cũ puluere tutie ꝑmi capti.ꝛ aloe ꝛ supra palpebrã vnge cum vnguẽto de baurach.Et si adhuc de dicta scabiositate iueneris itera curã.¶Et Judeus dixit.post fricationẽ sufficientẽ puluerizet desuper crocus pistatus

pistatus cribellat⁹ cū panno de sirico. Et ponat desup ocu
los vitellus oui cuz oleo ros. z ligetur suauiter p octo ho
ras. Ista z alia similia supradicta fiunt ad sedationez dolo
ris. Clara oui apponit ad sistēdū fluxū sanguinis: si aliquo
modo fugheret. postea dixit Judeus apiant palpebre z colliriz
tur mane lecūdi diei cū nef rubeis lenib⁹. Cūq; apparuerit
emotio omnis filtrositatis z solidatio fiat aspergēdo super
interiore pte palpebre puluerē subtilissimū galle. ¶ De in
mutione ad accūtia. dixit Hal. si in cura cum medicinis vel
cū ferro calor inascitur aliqs collirio sanetur albor: z caloze
mitigato redi ad curandum: sicut dictum est.

De cura autē pruritꝰ oculorū. dixit Hal. laxāti vten
duz est medicamine vt turbith. iera z agari
cum deinde cū gargarismo cerebrū purga. Et post hoc colli
rium rubeū lene appone z puluerē adhibe croceū paruū. Et
sic ad colliriū transi rubeū acutū z puluerē croceū magnū.
Et colliriū adhibe oculo ex his q̄ lachrymas educūt quo
būditas minuat. Oculū cataplasma cū camomilla z mel
liloto z modico sale balneū assuescat: z cib⁹ eius sit tēpera
tus vt carnes z panis mūdus. ¶ Dicunt. lauent oculi cuz
aqua decoct. sumach z aloes in succo feniculi dissoluat: z
quindecim dieb⁹ in parasside enea ad solē dimittat. Et ex eo
oculi post balneationē dictā inunganf. Et aq̄ vitis que ab
ea egredit cuz amputat oculis imissa confert pruritui z ar
dori oculorū. Et tutia z cāphora vltime puluerizata in am
polla vini albi clarissimi ponant obturet bene os ampul
le vt non euaporet: z post q̄z ipsa resident gutta vna illi⁹
vini in oculis ponat: z toleret aliq̄ leuis mordicatio quaz
cito cessat: q̄m liberata a pruritu z rubore palpebraꝝ. ¶ Et va
let pruritui ardori lachrymis z inuersatiōi palpebraꝝ me
dicamen hoc. ℞. cupe rose diu in vino albo cocte: donec vi
nū consumptū sit z tutie ide z lapidis calamite nouies extin
cti in aceto vel in lacte vel in succo feniculi: vel in aqua ro.
sm q̄ tibi vī melī⁹: deinde oīa vltime puluerizata: z cū assun
gia bircina vel gallinacea vel gattina cōfice z oculos illine.
¶ Aliud valet pruritui z rubori palpebraꝝ: z ad alias q̄z
plures passiones eaꝝ. ℞. climie ablute. ʒ. ʒ. sanguinis draco.
ʒij. viridis eris. ℈. i. aloes epatici. ʒ. iij. puluerizent vt alco
fol. z addant olei cōis. ʒ. iij. cere. ʒ. ij. lardonis sine sale. ʒ. ij.
incorporent oia: postea addatur cāphora subtiliter puluerī
zata. ʒ. i. z optime misceant z fiat vnguentū de quo extēda
tur super petia z ponatur super oculis.

Multotiens innascit in interiori parte palpebre
aliqua caro superflua ex caliditate cō
mittente sanguinē in subam similē carni a qua palpebra in
feriatur z ingrossatur z rubet z exasperat. Et cura eius est
vt fricetur loc⁹ illius carnis cū rebus asperis habentibus
conuenientiā ad subtiliandū z abstergendū illam carnē ad
hoc vt postea medicine possint in eaz fortius opari: z de re
bus bonis ad hoc est os sepie: de quo dixit Hal. 10. de sim
plici medicina. q̄ propter moderationē sue asperitatis frica
mus scalpentes cuz eo magnas asperitates in oculis. i. pal
pebris quas fiscosas appellāt quousq; sanguinolēte fiant.
Et in summa curatur sicut dictuz est in cura scabiei. ¶ Q̄z si
per operatione vel alia de causa humores defluāt ad palpe
braz z apostemetur superponatur vitellus oui crudus. Et
in processu decoctio fenugreci. ¶ Et rursum scias q̄ aloes
aqua ros. appositū remouet pruritum angulorū oculoruz.
Et similiter myrrha cum lacte mulieris apposita. Mucilla
go vero psilij vel dragaganti vel seminis citoniorum ocu
lis sepe illinita pruritum z rubozem oculorum expellit: fre
quenq; fomentatio cum decoctione nardi liberat a pruri
tu oculoꝝ. Et conuenit inflationi palpebrarū: z ēt alio
rum membroꝝ: candide mica panis trita cum succo apij z
emplastrata. Et farina etiā ordei cuz pinguedine porci oleo
ros. z aqua rosata confecta superposita.

¶ De multitudine palpitatiōis palpebraꝝ. Cap. ix.

Multitudo palpitatiōis palpebraꝝ est
motus frequens ipsarum.
Et fit. dixit Aui. aut ex re leui cadēte in oculo
q̄z nā conatur expelliere cū frequēti motu pal
pebraꝝ: sicut accidit ei in cui⁹ oculo cadit pul
uis leuis: aut itroiuit in euz musca pua: cuius
palpebre mouent ad expulsionē illi⁹: nisi fuerit puluis vel
musca talis q̄ in motu iferat dolorē: tūc. n. nō mouet palpe
bras sed claudit: aut dixit. A. fit ex siccitate cū nō est tāta q̄
inducat spasmū: sed est illi ppinqua incipiēs mouere iā mo
tu spasmoso: aut fit pp ventositatē facientē motum spasmo
suz ictuosuz: quē Aui. in hoc cap⁰ vocauit thetanuz. Et iō
dixit. q̄ q̄nq; multiplicat in hūtibus thetanū z apparatis
ad ipm pter ventositatez abundātem circa musculos que
iam incipit motū ictuosum. Et ideo cum accidit in egritu
dinibus acutis indicat futurum thetanū. s. spasmosuz a vē
tositate: aut indicat spasmuz. s. de inanitione quādo a sicci
tate prouenit: vtplurimū autez fit ab humore in palpebris
frigido ventosabili: tunc enim plurimū est cause multitudi
nis motus illius z perdurationis eius.

Curain Aui. dereligt notā ex remotione cārum eius.
Cura. n. prime speciei ei⁹ est: vt res que in ocu
luz cecidit extrahat. Dixit Raf. 2⁰ ptiū. cū cecidit in oculo
puluis aut fum⁹ instillet in eo lac q̄ si nō inuenit instillet
in ea aqua pluries: q̄m iuuat. ¶ Scōa aūt spēs z tertia cu
rantur cura spasmi z thetani dicta in p̄cedentib⁹ suis capi
tulis. Et in cura quarte spēi conferūt quecūq; resolnūt vē
tositatē. Et sputū qdem bois ieiuni illinitū cōfert palpita
tioni z albugini. Et est experimētuz verū: z sit⁹ tacit vina
cocta cū melle in vase eneo. oculis illinita z imissa. Si resi
na ponatur sup caput radij z ducatur p oculuz sine lesione
colligit puluerē z res que ceciderūt in ipm.

¶ De casu pilorum palpebraꝝ. Cap. x.

Scrit Aui. pili oculi. s. palpebraruz ca
dunt: aut cā māe: aut cā loci
in quo nascunt. Et cā māe est: q̄m aut replen
tur loca pilo⁹ pediculis: z tunc ex ista cā pōt
casus eo⁹ pringere dupl'r. vno mō q̄ mā que
doz pduerti in pilos cōuertat in pediculos: alio
mō q̄ pediculi corrodāt eos. Aut cā māe est pter psum
ptionē māe pilo⁹: sicut fit in fine egritudinū acutaꝝ praua
ruz in q̄bus cadūt capilli z pili: z iste due cāe reducunt ad
defectū māe pilo⁹. Sed aliq̄n fit casus pilo⁹ non pp defe
ctū māe: sed q̄ pili corrūpunt pp illud q̄ admiscet eis cū
nascunt. i. māe eoruz de mā mala acuta vel nitrosa: sicut fit
in alopitia. Et talis admixtio fit cū est in interiori pte palpe
bre būiditas acuta: aut nitrosa salsa non apparēte p eam in
palpebra nocumēto sensibili: quz ipsa nocet pilis tm̄. Si. n.
appet in palpebra nocumētū sensibile: tunc eēt vel sillac: vel
alia ex egritudinib⁹ eius in q̄bus cadunt pili z nō vocaret
absolute casus pilo⁹: de quo auctores in ppio cap'lo isto
determināt in quo casu nō apparet sensibile nocumētuz in
palpebra: q̄ mā non est tāte acuitatis vel salsedinis q̄ suffi
ciat nocere carni vl' pelliculis palpebre: q̄uis sit talis q̄ no
ceat pilis. Ex pte aūt loci. dixit Auic. cā est: q̄m est illic no
cumentū manifestū: aut durities z grossities pueniens ex
apate duro in loco: aut psolidatiōe vlceris in eo ppter quā
nō inuenit vapor ex quo generat pilus transitū: aut cā eius
est apa. s. non durū: aut corrosio: aut alia ex filib⁹ istis egri
tudinib⁹. Casus tm̄ pilo⁹ ex cā loci non doz absolute voca
ri casus pilo⁹: sed doz denominari noie illi⁹ egritudinis ad
quā segtur. Et ideo de cura eius Aui. dixit. cura nocumen
tuz q̄ō est in loco: sicut dr̄ in loco suo. ¶ Ser. dixit. de cau
sis casus pilo⁹. Casus pilorū palpebraꝝ sunt due spēs: for
tasse enim cadūt ppter humiditatē acutā: donec aperiātur
per ea pori z cadāt pili: z fortasse fit ex alopitia. i. sicut in
alopitia. Et fortasse cadunt ex grossitudie concharum. s. ex

spissitudine earum donec non sit possibile vt oriant in poris earum pili. Et est cum rubedine earū ⁊ ipsaꝝ dolore.

Cura vero eius cui⁹ cā est ꝓpatio mäe piloꝝ sup.⁊ non est ex pediculis corrodentib⁹: qz cura ista iā dicta est in cap. p̄cedenti. dixit Aui. est cū regimine largo ⁊ cibatione vt gñetur mā: ⁊ dilatetur in corpe vt ex ea possit surgere vapor ꝙuertibilis in pilos: qua multiplicata mā administra palpebris medicinas trahētes mäm piloꝝ ad eas.

¶ Cura vo eius que est pp mām acutaz malā. dixit Sera. est mūdificatio capitis in ꝓmis: deinde linimētū cū medicinis acutis acrimoniā bñtibus i fine. Et Aui. dixit. administra purgationē capitis ⁊ mūdificationē membri. s. palpebrarū balneādo vel lauādo eos. Et deinde cura cum medicamentis piloꝝ. s. que faciūt nasci pilos. Et de eis sunt. dixit Ser. facim⁹ alcohol cū lapide qui apportat de armenia ⁊ vocatur lapis armen⁹: qz est medicina ꝙueniens casui piloꝝ: cum qñ est cum būiditate calida: ꝓ hoc. n. fit ortus piloꝝ in concha ⁊ nutrimentū eoꝝ ⁊ ipsoꝝ confortatio. Et puluis lapidis lazuli cuz ꝓprietate ꝙfert: opz tñ vt multū terat de quo dixit Ser. q infrigidat palpebras qñ depilant pp hūores acutos ⁊ remanet q non augent pili in eis: neqz multiplicant: aut sunt subtiles ⁊ debiles: qz hic lapis destruit i his locis bumiditatē illoꝝ humoꝝ. Aui. autē dixit. sicut est alcahol ō lapide armeno ⁊ de lapide lazuli. ¶ Dixit Raſ. i. ꝓtinē. laudanū ⁊ ossa dactiloꝝ cōbusta ī pastentur cuz oleo muscellino vel myrtino. Et Aui. dixit. Alcohol de nucleis dactiloꝝ cuz laudano dictuz in antidotario: tñ in 5° nō reperit: ossa etiā dactiloꝝ cōbusta ⁊ abluta mixta cuz nardo retinent pilos cadētes a palpebris ⁊ facit eos nasci. ⁊ puluis nardi solius facit hoc: ⁊ decoctio etiaz eius ꝙfert: ⁊ ꝑm quosdā puluis celtice est melior. Et armoniacū. s. tritum ⁊ appositū ꝙfert. Et bolus armen⁹ pilos in palpebris crescere facit. ¶ Dixit Raſ. 2° ꝓtiñ. ℞. antimonij. z. vi. nucleoꝝ dactiloꝝ cōbustoꝝ. z. i. amilij. z. ij. folij. z. s. terant subtil'r.

¶ Et ex eis que expta sunt eis in qb⁹ cū casu piloꝝ est prurit⁹ ⁊ rubedo ⁊ corrosio. dixit Aui. est cū decoquat granatū cuz totalitate sua ⁊ ptib⁹ suis cū aceto vsquequo dissoluatur ⁊ annectat sup locuz. ¶ Ex dictis auctoꝝ patere potest q medicine faciētes nasci pilos sūt diuersoꝝ modoꝝ: quedā. n. sedāt malā q̄litatem calidā loci: sicut bolus armenus: quedā faciūt eos nasci cū ꝓprietate: sicut lapis armen⁹ ⁊ lazuli: q̄dā cuz calitate intēsa qua trahūt mām piloꝝ ad locū: sicut vterqz nardus: q̄z uis in his ēt ꝙcurrat ꝓprietas quedā remouēdo malitiā māeruz corrūpentiū piloꝝ: q̄daz ꝙfortando palpebras cū stipticitate sua sicut laudanuz. Et iste sunt diuerse ꝑm diuersitatē mäe corrūpentis. Et quedā iuuāt in tenēdo medicinas spacio ꝙueniēti loco: vt magis ꝓximāt vt medicine viscose. Dixit. n. ꝓ tanto. A. q oia visc cosa ꝙferunt: maxime. n. mel vel aliq̄ oleuz. Et in oib⁹ modis p̄dictoꝝ medicinarū pōt concurrere ꝓprietas. ¶ Amplius oēs medicine stiptice ꝙferre pñt in phibendo casum piloꝝ: ⁊ in ꝙseruatiōe piloꝝ iaz ortoꝝ. ¶ Dixit q̄dā. terra sigillata trita i mortario plūbeo diu i eo ducta cū p̄iguedine anseris ⁊ cuz pistello plūbeo vel melle aut aceto confert pilis supercilioꝝ vel splē vel epar asini trituz post exiccationem eius sicut alcohol ⁊ incorporatū cum adipe vrsi si apponatur supcilio depilato renascent in eo pili.

¶ De pilis palpebrarum inuersatis. Cap. xj.

Vandoqz pili palpebraꝝ nascunt in eis iuersi versus oculū: vñ multe passiōes oculis euenire pñt pp pūctiones ⁊ dolorē quem inferūt oculis.

Et causa inuersiōis eoꝝ est obliquitas pori vñ exit: ⁊ maxime quando vnus pilus nascit sub alio: tunc. n. nec̄io obliquat non inueniēs transitū rectuz. Et aliqñ ꝓtingit hoc de pilo addito supra nālem numerū eoꝝ: qz tunc nō nascit ꝑm ordinez alioꝝ. Et qñqz pōt inuersio pili ꝓcedere pp magnitudinem eius vel subtilitatē ipsi⁹: vnde plicat ⁊ nō remanet ꝑm rectitudinē: sed acccidit ei vt plicet versus i trapli. atio ⁊ inuersio ei⁹ versus extra ꝑm pl'm non ascendit.

Cura inuersatiōis piloꝝ. dixit Auicē. qnqz modis fit pōt: quoꝝ ꝑmus est iuiscatio: siue adherētia pili inuersati cū pilis rectis exñtibus. Et pficit qñ inuersati euant ⁊ equant cuz his q sunt recti ⁊ bñ stātes: ⁊ tūc cuz rectis iuiscant cū aliquo iuiscatiuo vt mastice resina armoniaco viscoglutino qd egredit de ventrib⁹ ostraco ꝝ aloe sargo limaciaꝝ que emanat ab eis qñ pungunt cuz stilo in loco ortꝰ piloꝝ rectificat locū pili. Et facit euz adherere alios ⁊ non nocet oculis ⁊ est optimū. Et de bonis est albumen ouj mixtū cuz olibano pingui non multū sicco. Et ista quidez inuiscatio est vtilis: ⁊ debet fieri qñ pili inuersati sūt pauci: erecti vero multi: ita vt sustentare possint pilos inuersos. Si vero esset ecōuerso q inuersi essent multi ⁊ erecti pauci: tunc inuiscatio eorum esset inutilis ⁊ nocitiua: qz facerent erectos inuersari cum inuersatis.

¶ Scōs modus est reductio pili inuersati ad ordinē cuz acute palpebre ad exteriorē: vbi est pilus: deinde ponat pilus inuersus in coronā seu foramine acus: ⁊ trahat acus vt egrediat acus ad aliud latus. s. ad extra: ⁊ tunc nō remanebit inuersat⁹ ad intra ⁊ stringat tunc pilus vt nō possit retrouerti. Qz si difficilis fuerit itroit⁹ pili in foramē acus: tunc fit hoc ingeniū. s. q ponat capillus mulieris in foramine ⁊ extrahatur acus ex illo latere vel ex alio latere sil' cuz illa extremitate capilli: deinde extremitas capilli q̄ remanet ex pte interiori dz reduci ad circulū per modū q possit annodari ⁊ stringi. q modus hic ab Aui. vocat: ⁊ in illo circulo ponat pilus inuersat⁹ ⁊ stringat bñ: deinde trahat extremitas capilli exterior. Et sic penetrabit pilus ille cū eo ꝑforamen acus ⁊ egredit. ¶ Antilis aūt vt scribit 2° ꝓtiñ. docuit hoc facere duplicādo capillū. Et dixit. A. si nēcia fuerit itratio acus pp longitudinē pili: aut qz pilus tract⁹ nō trāsiit: seu retro redierit non reintromittat acus illud membrum: sed queraf alius locus: qm̄ secundatio perforationis acus dilatat foramen: vnde non retinet pilum.

¶ Tertius modus est p cauteriū ⁊ modus eius est. dixit. A. vt fiat cuz acu habente caput curuatū. cuius caput ignitum. Et extendat palpebra ⁊ cauterizetur cum ea locus pili.

¶ Quart⁹ modus est p abbreviationē palpebre cū sectione ſcā in ea. Et modus hic dixit. A. est vt abscindat ab ea tantum ergo ei⁹. s. pili inuersi. Et dixit. qdā aūt p̄cipiūt vt scindat locus dictus egena. dicit lra exterior. i. vas rotūdus: qd̄ Paulus cellā vocauit: vt 2° ꝓtinē. Et est extremitas palpebre superioris ab angulo lachrymali vsqz ad aliū āgulū: q locus si bene cōsideratur appet sicut medietas vni⁹ scutelle. hic locus debet scindi cū pilo incipiēdo a lachrymali domestico ⁊ eidem silvestrē. Et fiat incisio ista q̄si subtilis inuersata palpebra. Et incisio nō fit multū pfunda: tunc inter labia scissure continentur caro: cuius ortu pili surs uz vertent. hal. āt 9° practicus nō stetit ꝓtentus huic scissioni sole: sed p̄ter hoc incidit aliquid de cute exteriori palpebre: ⁊ fit vnit ptes: vt ab extremitate decurtet palpebra. Et iō ista cura 2° ꝓtinen. vocat cura per decurtationē. Et ab Aui. per abbreviationē palpebre. Nā cum ab extra decurtatur palpebra: tunc ab intra elevat⁹ in cuius elevatione pilus erigitur.

¶ Quint⁹ aūt modus curationis est per evulsionē pili. dixit. A. vt evellat pilus: deinde ponatur sup locū medicine ex eis que phibent nasci pilos: de quib⁹ dicetur in capitulo sequēti. ¶ Sciās. q ꝑn^m hui⁹ capituli in Aui. nō est de curatione inuersationis piloꝝ palpebrarū: imo est de caplo p̄cedēte. Saltez vsqz ad q̄ttuor medicinas quas posuit que faciūt ad ortū piloꝝ. Jn inuersatiōe aūt piloꝝ non ꝙueniunt: nisi forte

ffe valde per accidens: vt qñ cā inuersationis esset multa subtilitas pili: z maxime in radice eius: tūc. n. pdicte medicine ꝓducendo mām pili ad radicē illius pili subtilis esset cā ingrossationis eius q ingrossat⁹ nō inuersaret: incipit ḡ cap̄m istud in. A. ibi cum dixit. z ad vltimū ꝛc.

De additione pilozum palpebrarum. Cap̄. xij.

Pili multiplicati in nūero in palpebris sūt. turpes: z sunt qñq cā inuersationis eoꝝ vnde nocēt. Dixit. A. nascunt ex multitudine hūiditatis putride aggregate in palpebris nō putride putredine acuta corrosiua: qz talis est cā corruptiōis eoꝝ. s. pilorū nō multiplicationis ipsoꝝ. Sed putride putredie faciēte declinare mām ad nām vaporis terrei z mouentis eaz versus exteriora. Et tali. n. mā multiplicant pili. dixit Jesus haly.

Cura eius est. dixit Aui. mūdificatio corpis z capitis z oculi sicut ꝓuenit: valet eniz illa mūdificatio si cū ea simul regimē per dietā cōueniens fiat. Deinde dixit. A. administra alcohol acuta mūdificātia palpebrā a mā illa resoluēdo z desiccādo. Et ēt ꝓfortādo palpebrā ne recipiat sicut facit colliriū basilicon positū 5° can̄. z colliriū rustenū. i. granatorū: z rubeuz acutū z illa que cū sui acuitate non solū attrahūt ad locuz mām. qz sic pilos multiplicarent: sed ēt attractā z ꝑsistentē resoluūt deiccāt z consumūt. Et de ꝓferentib⁹ est colliriū mirabolanoꝝ qō cuz sua stipticitate ꝓfert ꝓprie si fuerint illic lachrymę: aut aliquid accētiū humoꝝ acciderit. s. q defluunt vel parati sint fluere ad oculū. Qz si pdicta cura nō suffecerit. dixit. A. cura adhibe evulsionis: z post evulsionē curā phibitionis oris eoꝝ. Dixit ergo. A. evellant z liniatur sup origine eoꝝ linguis ericij z fel azietis z fel vulturis z fel capr̄inum. hic alia lra bz z fel damarū. Et ꝓferunt pdicta singulariter z iunctim. Jude⁹ dixit. de felle aqle: z qñq pmiscētur cella pdicta z sanguis cū castoreo. Et fiunt ex eis collīria sicut squāme piscis z administrant cū necessitas incūbit dissoluta cū saliua hois. Uerūtñ dixit. A. q vtitur eo expectet sup ipm horā media. s. ante q̄z moueatur: vel quā abstergat palpebrā ab hoc medicamie vt bñ ipr̄imat: fortasse. n. pua rius ꝓpessio faceret mltiplicari pilos attrahēdo mām z nō ꝓmendo eā. Et ex curis bonis est: vt accipiat fel ericij z fel vulturis z castoꝝ. equalr̄ z aggregent cū sanguine columbe z fiant inde troci. Et ex eis que narrant bona. s. ab Dal. s° practice est sanguis tinee vel tinee z ꝓprie lāguis tinee canis qō est aial parū adherēs aialib⁹: z maxime cani corrodens z dilaniās corīū eius. Cōstātin⁹ qnto pāteg. dixit. qdā dicunt pilos nō vltra nasci si radice iam extracta cū sanguine testudinis vel cū lendinib⁹ caninis: z sunt tinee supradicte que tineosaz faciunt cutē canis. Et sāguis ranaꝝ: verūtñ de sanguine ranaꝝ nō verificauit expimentū Mactū a Bal. dixit. n. 10. de simplici medici. q de sanguine quaꝝ ranarū: q̄s brexes qdā vocāt: docm̄ est q̄ post q̄z evulsi fuerint pili supcilioꝝ non ampli⁹ eos oriri si eo inunganꝝ. Cū expientie subdiderim iueni falsuz. Et dixit. A. rubigo ferri eruginosi cū saliua hois est vltima: q̄z quis dolorē faciat: facit āt dolorē p sui acuitatē z exiccationē multā. Posuit ēt. A. ꝑles alias medicias. Et tādez posuit medicamen Dal. s. practice qō est cōpositū ex narcoticis. Et reddēs cāz ei⁹. A. dixit. Cū stupefit z isrigidat loc⁹ nō nascūt ibi pili q̄a ꝓstringunt vie vaporis z repellūtur ab eis z phibēt surgē z elevari vsq̄ ad locū pilorū. puluis quoꝝ cōchilioꝝ adustoꝝ mixt⁹ cū alkitrā fcā inunctiōe phibet oriri pilorū palpebraꝝ z fum⁹ thuris: z fum⁹ ēt terbētine ad ß faciūt.

De inuisciatiōe palpebraꝝ. Cap̄. xiij.

Inuiscatio palpebraꝝ de qua hic sermo est posset ēt referri ad inuiscationē palpebraꝝ. s. pilorū eaꝝ que non fit ex aliq̄ incarnatiōe: sed solū ꝓuenit a lippitudie viscosa z glutinatiua. Dixit. A. q̄ plm fit post ophthalmiā. s. in declinatione ei⁹: Et etiaz ea totaliter remota. Et fit in eis in quibus multiplicat multa lippitudo ex reliquijs materie vel ex defluxu materierū multaꝝ ad oculū z palpebras: z maxime fit ex idigōne ꝓprij nutrimēti oculis z palpebris delegati. Et sūmarie pōt accidere ista palpebrarū inuiscatio in quacūq̄ dispōne lippitudo multiplicatur.

Cura eius post curationē egritudinis a qua ꝓcedit lippitudo inuiscās. dixit. A. est cuz abstergentibus z deiccantib⁹ mām lippitudinis. dixit Raz. 2. ptiñ. Re. sarcocolle z zuccari tabarzet. aā. ꝑtes eq̄les. z spume maris ꝑtis vnius quartā. terātur z puluerizētur super locum.

De liuore palpebrarum ex percussione. Cap̄. xiiij.

Liuor circa oculos z in palpebris proueniēs a ꝑcussione curatur si inungatur succo absinthij melli mixto: aut cuz succo radicū ciclaminis cū melle mixto. Et remouet euz aloes succotrinū cum melle mixtū: z cymi nuz masticatū cum melle z passū. Et anisum cum cymino tritum: z cum aqua calida suppositū: z ameos cum melle z farina fabarū z fenugreci cum melle z maiorana sicca cum melle z sal vstum vel alumen vstum cum melle: z succus raphani inunctus.

Explicit tractatus quintus.

Incipit tractatus sextus. qui est de dispositiōibus auriū. z continet. xi^a capitula.

De q̄busdā q̄stiis circa auditū: z circa aures z sonoꝝ ꝓueniētia: z ꝓseruatione sanitatis auriū z audit⁹. Cap̄. j.

Dicta aūt dictum est. tractatu primo huius ꝑmonis tertij de virtute auditiua sufficiēter. in hoc tñ cap. aliq̄ adducētur ꝓblemata pro cōplemento eoꝝ que fūt circa auditus z instrm̄ eius. s. aures.

Propter qd boies magis a natiuitate audiu ꝓueniunt q̄z alijs sensibus.

Quesiuit Aristo. xi^a ꝓblematū. ꝓblemate primo. ꝑ. qd boies ex natiuitate magis priuātur auditu z nascunt surdi q̄z alijs sensib⁹. Et rō est. qz ad sermonē qui homini soli ꝓtinet plura regruntur q̄z ad voces aliozū aialiuz: vñ sermo siue locutio difficillime ꝓficitur: facillime aūt corrūpitur. Et q̄ sic fit. signum est q̄ boies post natiuitatē multo tpe multi stāt nō valentes loq̄: neq̄z ꝑfecte. Et q̄ de facili corrūpatur locutio appet: qz multi hominū locutionē corrūpunt balbutiētes quod nō sic inest alijs aialibus: quare nō est mirandum si boies a natiuitate circa auditū impediti nascūtur.

Videt fō. te qz videtur hic bñ cere.

Et q̄siuit in scō ꝓpter qd surdi a natiuitate mo z surdastri ex tpe loquunt ꝑ nares.

Propter qd surdi a natiuitate mo z surdastri ex tpe loquunt ꝑ nares. Et assignās cām dixit. qz isti surdi sunt ꝓpe vt sint muti maxime q̄ nāliter sunt tales. Sz muti loquunt ꝑ nares: sonādo. n. narib⁹ garulāt: z non ꝓprie loquunt. Et accidit eis illud qz. s. spūs. i. anhelit⁹ in eis ꝑ nares exit. ppea q̄ clausum est os ex quo spūs in locutiōe emittit. os aūt in eis claudit: qz non in voce z loquela vtunt lingua. sed mouetur in eis lingue extremitas versus palatū superius z applanatur circa radicē lingue in loco duaꝝ amigd. quo accidēte necesse fit spm̄ in nares ꝑ colatoꝝ iū z foramen palati in nares egredi. Et in q̄rto eiusdē assignauit aliaz cām dicens hoc esse: qz surdi violētius anhelant cū sint ꝓpe vt sint muti: hūt. n. vias anhelit⁹ ipeditas z angustas: vñ cogunt violenter anhelare in violēto aūt anhelitu diuidit spūs in poros nariū: vnde loquēdo per nares sonū causant. Et q̄si uit in qnto eiusdē: ꝓ qd bene audibilia sunt ea q̄ sunt vo-

Propter qd audibilia melius ē audire i nocte q̄z in die.

eis.ſ.in nocte:oĩbus.n.cõparatis mcli⁹ eſt audire nocte q̃z die non obſtãte q᷑ de die pp caliditatẽ ei⁹ aer ſubtilior:z ſic frãgibilior reddaſ motui ſoni. Et ſoluẽs dixit cãm eſſe:q᷑ in nocte maior eſt tranqllitas z qes in aere q̃z in die pp calidiſſimi.ſ.ſolis abſentiã:pp quã vt frequẽter aer min⁹ moueatur z pturbaſ in nocte q̃z in die ſol eſt q᷑ mouet ſua calitate z eleuat vapores a terra z aqua aereꝫ inſpiſſantes:pp qõ aer magis groſſus reddit in die. Et plus põt multitudo vaporũ in die in aerẽ inſpiſſando q̃z poſſit calitas ſolis in euꝫ ſubtiliãdo in die. ¶ Et ꝓmo.32.pticule.q̃ſiuit pp qd aures ſ.extrema earũ carnoſa qñ verecũdamur rubẽt plus facie. Et dixit.cãm eſſe:q᷑ humidũ qõdã qõ circa faciẽ vagaſ tẽ pore verecũdie tendit in illas extremitates auris:q᷑ tũc in verecũdia diſſoluiſ a caliditate:z partes ille auris ſunt calidiſſime:z nãliter rubore coloꝛate z ſua calitate attrahũt illud:iꝑm aũt humidũ eſt ſanguineũ:vnde accidit vt coloꝛẽtur rubore. ¶ Et queſiuit in 2° ꝓbleumate eiuſdẽ pp qd aures franguntᶻ z rũpuntur natãtib⁹ in mari:z aſſignãs cãm verã hui⁹ dixit cãm eſſe:q᷑ auriũ extremitates nõ cedũt bis que occurrũt:vñ ſi nõ cedũt occurrẽti:ſiue ſit durũ ſiue molle frangũtur:dr̃nter tñ:q᷑ citius frãguntᶻ a durioꝛi quin⁹ cedenti q̃z a molli:frãguntᶻ tñ etiã a molli qñ non cedit:ſicut cũ aer ſubito ſpellit vt appet in fulgure:pp qõ pñt frãgi z ab aere z ab aq̃:magis tñ ab aq̃ pp ei⁹ terreſtreitatẽ maioꝛẽ dũmodo earũ ſit nãs eq̃lis in alijs. Et adhuc magis ab aqua maris q̃z alteri⁹:cũ ſit terreſtrioꝛ z difficili⁹ ſepabiliꝛ z ſit calida z acuta. ¶ Et q̃ſiuit in q̃rto eiuſdez:pp qd ſoꝛdities que egredit ex aurib⁹ eſt amara. Et dixit eſſe cãm:q᷑ hmõi ſoꝛdities eſt ſudoꝛ q cõputruit ẽ ſalſus:q᷑ putridus.putrefactio.n.dixit Gal.2° de febꝛib⁹.eſt cã ſalſedinis mõ qõ eſt putridũ z ſalſuꝫ efficitur amarũ tpe ꝓcedẽte pp ꝓſumptionẽ maioꝛẽ factã in hũiditate aquoſa.ita q᷑ acutuꝫ efficit in vltimo:vt ſtercoꝛa z vrine declarãt.Raſ.aũt in itroductorio medicine aſſignauit aliã cãm q̃ eſt q᷑ ſuperfluitates colice p aures expurgantᶻ iõe q̃z ſũt amare z citrine:ſicut melice p oculos flãtice z ſanguinee p os z nares. ¶ Et q̃ſiuit in 6° pp qd qdaꝫ aures ſcalpẽtes z fricãtes tuſſiunt:bi.n.ſunt q᷑ ad tuſſeꝫ ſunt diſpoſiti:ſicut ſũt catarroſi in qb⁹ catarr⁹ ad pect⁹ ꝓſuete deſcẽdit.Et dixit.cãm cẽ:q᷑ audit⁹ eſt circa cũdẽ meatũ cũ pulmone.cõicant.n.ãbo in trachea arteria qõ declarabit:q᷑ patiẽtes in pulmone:vt pipleumonici replẽtur in aurib⁹ hũiditatib⁹ ſuperfluis opilantib⁹ neruũ audit⁹ ita q᷑ aliq̃ ſurdi fiunt:aut male audiẽtes:ac ẽt declaraſ:q᷑ termin⁹ pipleumõie pl̃m fit p ãpa qõ accidit poſt aures:vt 2° notaſ ꝓnoſti.ſiꝛ eꝫ patiẽtes circa aures:z ꝓpinde fricantes vel ſcalpẽtes eas calefaciũt:vñ hũiditates in eis liq̃fiũt:z liq̃facte ruũt in pulmonẽ. ¶ Scias q᷑ oẽ aĩal hñs aures hz illas mobiles ꝑter hoiez:z ea que ſilitudinẽ hñt cũ hoie vt ſymia z pigme⁹. ¶ Et ſcias q᷑ neruus qnti paris ex neruis cerebri ꝓueniẽs ad aurẽ ex vtraq̃ ꝑte.ſ.ad ꝓcuitatem ei⁹ in q̃ eſt aer ſtãs. Et ipſi⁹ auris ſupficies domeſtica.i.exterioꝛ ẽficata villis dicti nerui audit⁹. Cuz itaq̃ ꝓuenit vnda vocalis ad illud qõ ẽ illic cõꝓhẽdit eã vt⁹ auditiua:hz.n. ſe ꝑdict⁹ neru⁹ ad audit⁹:ſicut criſtallina ad viſũ:z ſicut criſtallina ad viſuꝫ ꝓncipalis eſt:ita hic neru⁹ ad auditum.

Propter qd extrema carnoſa auris uz qñ verecũdamur rubẽt plus facie rubent.

Propter qd natãt⁹ in mari frangũtur aures.

Propter qd ſoꝛditicos auriũ ẽ amara.

Propter qd ſcalpẽtes aut fricãtes aures tuſſiunt

De ꝓſuatiõe ſanitatis auris audit⁹.

Conſeruatur aũt ſanitas auris z audit⁹ vocibus z melodijs claris puis lenib⁹ z oꝛdinatis:bis.n.dixit Coſtã.audit⁹ delectaſ ſicut ipſe turbaſ ſonis groſſiſſimis vt tonitrui z ſiſtuꝫ. Et ſonis acutiſſimis vt ſecatiõis marmoꝛis vel eris. ¶ Dixit.A.oꝛ vt i aure attẽdaſ z caueaſ ne ledãt eã caloꝛ aut frig⁹:vtrũq̃z.n.ledit ipſaz:ſz fridũ magis. Et caueaſ ne ledãt iꝑz res extranee. Et ne eã igrediaſ aliq̃d aquaz:aut aĩaliũ.ſup.vel aliaz rerum vt ſeminũ vl lapilloz. Et dixit.oꝛ vt mũdificenᶜ ſoꝛdes ei⁹. ne multiplicenᶜ i ea z opilẽt eã. Deide oꝛ vt aſſiduec diſtillatio olei amig.amarazᵖ oi hebõa i aurẽ:q̃ñ eſt mirabile z ſucc⁹ foliozᵖ oliue iniect⁹ i aurẽ:ſicut dixit.A.purgat eã. Et ſilr decoc.betõice in eã iniecta. Et ſi mã q̃ſſa fuerit z frida mittaſ oꝛimel. ¶ Dixit Raſ.3.ꝓtiñ. ꝓcruaſ cũ memithe diſſoluto i oleo narcino imiſſo auri guttatim:q̃ñ auris ſe confoꝛtata non recipit aliq̃d de eo qõ fluit ad ipſaz. ¶ Dixit.A.opꝛ vt cuſtodiaſ ne gñeᶜ in aure ãpa vel bothoꝛ vel vlcera:q̃ñ ſũt coꝛrũpẽtia aurẽ.ſ.z auditũ. Si q̃ timeᶜ ne accidat i aure bothoꝛ admiſtreᶜ in ea diſtillatio ieᶜ memithe in aceto. Nã in diſtillatiõe eius oi hebõa ſeᶜ eſt ei ſecuritas a fluxu mãeꝛ ad ipꝛz:q᷑ ẽ repulſiuũ mãerũ z ꝓbitiuũ cruſus eaꝛ. ¶ Dixit Raſ.vbi ſupꝛa ex lib.de regie ſani.Sanitas auris ꝓſeruanda eſt ſic q᷑ attrahaſ ſuperfluitas fluens ad ipſaz cũ ſternutatiõe ad nares z ad os cũ gargariſmatibus. ¶ Dixit Gal.ſup 6° epidi.z ponit a Rabi in 9ª ptic. Cũ aliq⁹ cerebrũ ꝓſueuit purgari ꝑ fluxũ fluentẽ ab auri⁹ z cr ipſo fluxu ſubito ceſſante.ſup.vel nõ ſubito accidit ſtupor vel vẽtigo vel alia egritudo. In excitatiõe ipſi⁹ fluxᵒ z attractiõe ei⁹ ad aures cũ medicinis apitiuis vidim⁹ oñz huius ſtat⁹ iuuari ex hũ ſtati. ¶ Dixit Ser.ꝑm Dyaſ.q᷑ adeps anatis z galline ꝓfert auri⁹:z Plini⁹ li.30.dixit.adeps anatis cũ ſucco oꝛimi ifantib⁹. Et dixit Pli.lib.23.q᷑ balſam⁹ ꝓfert auri⁹. Et lib.20.dixit ô ſucco bꝛaſitie. Et dixit.29.q᷑ mel in q̃ apes moꝛtue ſũt vtillimũ ẽ auri⁹. Et in.21.dixit.q᷑ ſucc⁹ roſ.ꝓuenit auri⁹. Et i.22.dixit.oleũ ſiſami ꝓfert eis. dixit Aui.q᷑ aq̃ erea ꝓfert auri⁹.dixit Ser.ꝑz Ruffuz.q᷑ oleũ nocet auri⁹. Et Pli.dixit li.24.q᷑ lanugo foliozᵖ platani nocet auri⁹.Ser.aũt ꝑm Dyaſ.z.A.ẽt dixerunt hoc de puluere foliozᵖ platani. ¶ Dixit.A.ex eis q̃ nocẽt auribus z alijs ſenſib⁹ ẽt ſunt faſtidiũ z repletio.ſ.cibi z poꝛ. Et ſõnus ſupꝛa repletionẽ:q̃ñ in tali ſõno fit multa evaporatio ad caput. ¶ Et ſcias q᷑ ſicut bonitas viſus ꝓſiſtit in viſiõe clara z a lõginquo:ita z audit⁹ bõitas ꝓſiſtit in auditiõe clara z a lõginq̃. ¶ Dixit.egritudinũ q̃ in auri⁹ ſũt alia ẽ mala ꝓpꝛio:alia mala cõpõ:alia ſolo ſingularis:z alia eſt ꝓpoſita ſicut aĩa. Dixit Aui.huic mẽbꝛo.ſ.auri accidũt ſpẽs egritudinũ.ſ.oĩuz modoꝛ:z q̃ñq̃ ſũt doloꝛes pnitioſi vt ſuo patebit cap. ¶ Dixit Auer.4.colliz.auri⁹ hũt egritudies pp duas malas cõpꝛonis ſpẽs.ſ.mãlem z nõ mãle fiunt in ipſa ãpata z opiꝛones z doloꝛes z gñaliter omnes alie egritudines que in alijs membꝛis fiunt.

¶ De nocumentis auditus. Cap.ij.

Nocumenta audit⁹ ſunt ſicut reliqꝝ opõnũ:q̃ñ aut deſtruit: aut debilitaſ z minuiᶜ:aut pmutaſ aut coꝛrũpitur:ita q᷑ audiat qõ nõ audiᶜ.ſ.ab aliꝫ pñtibus:ſicut eſt illud qõ accidit in aure ex ſonitu tinnitu z ſibillo. ¶ Dixit.A.nocu᷒ auditus: aut eſt ex oꝛigine ex pncipijs gñationis:z eſt aut ſurditas aut tarxen:aut guarẽ natiui.aut eſt accñtale ex tpe acq̃ſitũ. Et dixit.intẽtio ſurditatis.aut eſt ꝑter intẽtionem tarxen: Surditas.n.eſt vt ps itrinſeca aſanac.i.ꝓcuitaᵗ creata ſit ſurda in q̃ nõ exiſtit ꝓcuitas itrinſeca quam ꝑdixim⁹.i. anothomia auris q̃ eſt ſicut vnea oculo. Eſt.n.cõpꝛehẽdẽs getem vel aerẽ getuz auris q̃ vel q᷑ audit voces ſua vndoſitate. ¶ Tarxen vo z guarẽ ſunt:vt nõ pp eã.ſ.ptẽ intrinſecã ꝓcaua auris nocu᷒ ꝓſequaᶜ ꝑuatiõe ſenſus:nec tñ elongaᶜ qn guaren ſit ſicut deſtructio cõicãs:q̃z tuz ad ipſaz oꝛ ſtructionẽ audit⁹ ſoliditati.ſ.ſine ꝓcuitate q̃ vt dcm eſt oꝛ ſurditas. Et nõ eſt in ipſa ſoliditate ꝓcuitaᵗ:q᷑.ſ.in guarẽ eſt ꝓcuitas.ſ.neru⁹ nõ affert ei vtutẽ ſenſue. Et tarxẽ eſt ꝺ diminutio.ſ.audit⁹ abſq̃ deſtructiõe:aut cõicãt ꝑz ꝓuctionẽ.i.eꝫ in figñone:aut q᷑ velit aliqs dicere q᷑ tarxen ſit deſtructio audit⁹ z guaren ſit diminutio eius. Tarxẽ repent aliq̃ dictũ tarax. Surditas aũt aliq̃ ponit ꝓ debilitate auditus:vnde tertio miemir.dixit Gal. vt ſcribit a Rabi in 23ª ptícula. Surditas eſt egritudo qua nõ audit patiẽs verba ſua via aliq̃liter in ꝑn°.z audit debiliter voces fortes: que egritudo in ꝓceſſu tpis peruenit ad priuationẽ auditus. Et

ne. Et debilitas qdem in auditu ēt: vt nō audiat a longe bene: sed a ꝑpe sic. vel ep° q nō audit a ꝑpe bene: ꝫ a longe sic. ⁊ ēt vt nō audiat a ꝑpe bene nec a lōge: accidit. n. in auditu debilitas ꝓ sili vsui. ¶ Dixit Ser. audit⁹ impedit⁹ auditu debilitas ꝓ sili vsui. ¶ Dixit Ser. audit⁹ impedit⁹ ab intrinseco: aliqñ ex fumo aliquo os petrosū ꝑcutiēte: ⁊ sic de lenis ⁊ suauis fum⁹ ille fuerit: vtpote q sāguis clari ligdē lenis ⁊ suauis fum⁹ ille fuerit: vtpote q sāguis clari leui ꝑcussione leuē dulcē ⁊ suauē sonū pariēs: ⁊ delectatio nēz ex ꝟ ꝓtigit q aliqñ talr patiēs credēs dulcit sonora: ītra musicalia audīr ad saltū subito moueat. Si vo sic⁹ fuerit ille fortit allidēdo sonus parit a patiēte itolerabilē.

De causis nocumento⁹ auditus alia est natiua nā lis: ⁊ alia est accīn talis: qñ est ex cōitate mēbri. s. alterius ad aurez sicut que est cōitate cerebri: aut quozūdā mēbro⁹ eiusdē. s. cerebro vel auri vicino⁹: sicut accidit cū primū nascunt dentes: ⁊ sicut accidit apud doloré dētiū. Et qñq est ꝑ ꝓprietatē. s. ꝑ nocumētū ꝓprii in audit u. i. organo ꝓprie auditus. s. aure: aut in neruo auditus: aut in foramine. Et subdit multotiēs. sequit⁹ succession vomitus. ¶ Et nocumētū in neruo audit⁹: qñq accidit ꝑ cās egritudinū ꝓ sili ꝟ ptiū in ipso ⁊ instr̄ aliuz ⁊ solonē ꝓtinuitatis. ¶ Et egritudinis si. iuz ptiū in ipso sunt vnaqq spēz malitie cōplonis singularis ⁊ cōpōite: plm cā eius est ex frigore. i. mala cōplone frā. Et qñq fit vnaqq eaz. s. malaz ꝓplonū absq mā: ⁊ qñq cū mā flā: tica: aut melica: aut colica vel vētosa: de sanguinea nō existit: q: nō repit in instr̄o audit⁹ sanguis peccās cū mala cōplone tm̄. ¶ Egritudines vo in instr̄ales in nerno audit⁹ dixit. A. sunt sicut opil'o q̄z facit hūor: aut sanies: aut apa qd est dubellati: aut apa calm: aut coopimētū sordities: aut apa tremulū. i. molle: aut inflatio. s. vētosa. Et dixit. dissolutio vo singl'is. i. lo'o cōtinuitatis in ipso neruo: qñq fit a vlcere. sup. vel vulnere. ⁊ qñq fit ex corrosiōe. ¶ Et dixit. plm vo nocumēti qō fit ꝑ trāsitū. i. ꝑ cām in trāsitu. s. foramine auris est ꝑ cām intrinsecā: aut extrinsecā. Et intrinseca est sicut verruca: aut apa aut caro addita: aut vermis⁹? tm̄ plm est sordes: aut hūor grossus viscosus: aut ꝓgelatio: aut adunatio sanies ex apate rupto. Et cā extrinseca ē sicut arena aut lapis: aut nucle⁹: aut qd aliud filr ingrediēs aurē: aut ꝓgelatio sanguinis: cuius q̄dā ps fluxit ad aurē. s. ⁊ egressa fuit: ⁊ ps ei⁹ remānsit in ea. Et nocumēnum qdē audit⁹. dixit. A. qñq accidit p semitā crisiuz. s. p fluxū sanguinis nariū vel p vomitū ⁊ ꝟ semitā ꝑmutationis māe in fine egritudinum acutaz. Et sicut qñ remanet post recessionē febris ḡuitas capitis. s. ad q̄z sequit⁹ nocumētū in auditu. Et qñq accidit ꝟ semitā accītis sepabilis sicut accidit apō motū crisis. Et qñz ꝟ semitā accītis fit: vt sit expulsio crisis. s. vt crisis iā expulerit māz ad ptē auris: ⁊ firmauerit eā in ipsa nō ppea tm̄ q inuenerit eā ꝟ semitā vicinitatis. Multotiēs. n. ptēdit ꝟ accīs. s. nocumentū audit⁹ vomit⁹: ⁊ ꝑ aut fluxū sanguis nariū. sup. ⁊ hūc est ꝟ semitā accītis sepabilis. Et nō ē ipsamet expulsio crisis. ¶ Dixt. Ipo. 4° affo. qbuscūq fellee egōnes fiūt surditate. i. q̄cūq nocumēto auditus supueniēte gescūt: ⁊ qbulcūq surditas felleis supueniētib⁹ egōnib⁹: gescūt: ⁊ ꝟ veritatē si surditas nō fuerit māiua: ꝫ fuerit amouibilis: ⁊ ex colica supfluitate pueniēs: pōt ēt vificari de surditate ex alijs hūorib⁹ si supuenerit flux⁹ illi⁹ hūoris: fit. n. illū fluxū diuersio hūoris faciētis surditatē. Et sic intuit dyp. q detētio flux⁹ hūoralis: maxie subito possit esse cā surditatis. i. nocumēti audit⁹. ¶ Dixit. A. multotiēs retinet flux⁹ vētris celerit ⁊ succedit ei surditas: ⁊ subdit. nō elōgat qn fil'r alijs curfib⁹. i. eūonib⁹ ptigat ꝟ nāz. s. restrictis ⁊ cū phibeāt. s. a medico eūones ille si i hora sua. Et dicūt qdā. max' ptingit ꝟ in febrietib⁹. dixit. A. q nocumentum auditus qñq accit subito. ⁊ qñq paulatim.

Signa surditatis facte cū cōitate cerebri sunt ꝑm diſpōnē religs sensib⁹. cōitas. n. auditus est cuz eis ad ea. sunt. n. tunc ēt alij sensus lesi. Et dixit. A. cuz ea ēt est cōitas virtutis motiue in lesione opationis sue. Magis tm̄ signans lingue est cōitas. i. in lesione gustus. Et fortasse ēt in lesione motus lingue. Et cā ḡre in gustu est plus cōitas lesionis cū lesione auditus quā sit cōitas in lesione visus ⁊ odoratus ⁊ tact⁹ est: q: vt patuit in anotomia neruo⁹: nerui gustus oriunt a 4° pari neruo⁹ cerebri. Et ꝟ 4m par est valde affinis 5° pari a quo oriunt nerui auditus. q̄ ꝑp a cā cōi facilius ambo dā organa ledunt q̄z illa q̄ sunt remotiora in origine neruo⁹ suo⁹. Et ꝑprie est cōitate cerebri cū est successiō sirsen. i. frenesis. ⁊ post cōmixtionē intellectus. i. post ꝑ a frenesim: ⁊ post nocumētū cerebri cōplonale ⁊ reliqua q̄ dicta sunt de egritudinib⁹ cerebri: ⁊ maxie si foraminis auris sanitas ⁊ transitus audit⁹. s. añ hoc erat. ⁊ tps ꝑpinquū pseuerātie sanitatis audit⁹ añ ꝟ erat. ¶ Dixit Gal. 4° de interioribus. Cū passio solum est in articulis. scimus q: patiunt nerui eis propij. Qz si est cū totius faciei passione scimus mutationez ꝑter mām ēe in cerebro. ¶ Dixit de ꝟ sig° Ser. si infirmat auditus cū alīq mēbro⁹ q̄ sunt in facie: tūc cā efficiens est ex cerebro. ¶ Et Aaron dixit. si cū surditate fuerit corrosio. i. nocumentū alio⁹ sensuum: vitium erit cerebro. si autē erit in neruo auris tantum si non fuerit vitium in nucatu. ¶ De signis añ surditatis ꝑprietatis. dixit Sera. si nocet egritudo actioni ita vt audiat voces ⁊ tinnit⁹ ꝑter q̄ videat aliqd ex eo q̄ appet cā nocēs: tunc neru⁹ audit⁹ est infirm⁹. ¶ Et dixit Ser. si egritudo est in loco quē ꝓsequit⁹ visus in aure. tūc nos nō indigem⁹ signis q̄ signent illud cū intellectu. q: sufficit visus. Sz si fūt i loco absīte a sēsu tūc nobis ineſt: vt signem⁹ sup illō ꝓtel'm. ¶ Et ē. dixit. A. ꝑ si dubellati: aut apa calm est in neruo audit⁹ signat ipm febres cū qb⁹ fūt oriplones ⁊ tremor: q: s. febres iterpolate ⁊ cōitant ēt ipm febres. s. ideficiētes ⁊ pmixtio intellect⁹ ⁊ alienatio. Et ꝟ erit ꝑm diuersitatē māe facientis apa in q̄ztitate sua ⁊ malitia sue ꝓplonis. Et ē cū eo dolor cū pcussione ⁊ extēsione ⁊ ḡuitate ⁊ inflā matiōe loci. sup. intēsiorib⁹ vel remissiorib⁹ ꝟz dicta diuersitatē māe. Et ē in ꝟ apate timor dixit. A. nisi apiat. s. post mutationē ei⁹. Qz si nō fuerit ꝑp apa in ipso neruo. sup. ꝫ i alia pte auris nō oportebit: vt sit cū eo febris: nisi ꝟz iudiciū febris diei. Et dixit. erūt i eo extēsio: dolor ⁊ ḡuitas ⁊ pulsatio in ḡuitate tm̄ dolore cōicāt oīa audit⁹ nocumēta q̄ sūt ex apate ⁊ mā vbicūq sint instr̄a audit⁹. sup. ꝫ in extēsione ⁊ pulsatione nō cōicant oīa: q: nō sentit pulsatio: neq extensio nisi in calido ⁊ magno. Et extensio nō percipit in paruo.

¶ Signa vo nocumēti auditus facti a vētositate sunt. dixit Aui. sonitus ⁊ tinnit⁹: ⁊ q existit nō cōpar grauitati. ¶ Et dixit. si est vlcus in aure: aut bothor signant ipsum pruritus cū dolore. ¶ Et signa opil'onis sunt: qñ opil'o multotiens est cū grauitate: vt qñ est mā multa. Et qñ q̄ fit sine grauitate: vt qñ est a mā pauca vel ventosa vel ficcitate. Et dixit. qñ nō est grauitas. ⁊ tm̄ est nocumentū in auditu ⁊ nō est illic malitia cōplonis vincentis neq ventositas: tunc ex opil'one. Et si opilatio. dixit. A. est ex carbunculo ⁊ similibus signāt ipsam pulsatio. ⁊ si ex sanguine. s. in aure congelato significat ipsam cursus sanguinis añs. ¶ Et dixit. surditatē q̄ ē ex malitia ꝓplonis singularis. i. imālis signāt dolor in ꝓfundo sine granitate: ⁊ nō est i ea extēsio: ⁊ si est mala cōplo frā ledit a frō ⁊ ꝟz fortiorari in frigidioribus ptibus diei. ⁊ si est calida ē ꝟio. Et sentit cū ea inflāmationē ⁊ mordicationē. Et si ē illic mā sentit ḡuitas cū ꝟ ꝑprie qñ ꝑsternit in oīone. i. cū inclinat se vel caput suū ad adorandū: q: inclinatū caput humor magis aggrauat. Et signa siccitatis sunt: vt sit post vigilias ieiuniū ⁊ silla cor⁹ exiccantia ⁊ exterminātia. ⁊ est in ea detumescentia faciei ⁊ oculo⁹. Auctores nō posuerunt signa male cōplexionis humide immaterialis: q: raro accidit.

Signa facte ꝑ proprietatē.

Sig⁹ nocumenti auditꝰ facti a vētositate ⁊ bothor ⁊ opilatione.

Sig⁹ surditatis ex malitia cōplonis singularis.

Signa ſa cte a ver/ mibus.

¶Signa aũt vermis ſunt aſſiduatio cõmotionis q̃ ſentit̃ niaure pp motũ vermis: ⁊ exitus v̄mis in qbuſdã horis. ¶Dixit Aaron. pquire ſup regime p̄cedẽs. qm̃ dixit. A. regimen p̄cedens q̃cz ſignat ipſã. ſ. cãm eius. ¶Et ſcias q̄ inſtr̄m auditus patit̃ ex voce ſiue ſono aſpero magno vel veloci. Et ideo maxime patit̃ a tonitruo in quo oĩa p̄dicta cõcurrunt. Et iam multis coꝛruptus eſt auditus ex vocibus ſiue ſonis: p̄dictas tres ꝓditiones hñtib⁹. ¶Dixit Aui. deſtructio auditus. ſ. ſurditas alia eſt natiua non nãlis cui nõ eſt curatio. Et ſil̃ alique ſpẽs tarxen ⁊ guarſen: ⁊ alie ſunt natiue nãles que curationẽ nõ hñt. Et alia eſt accñtalis. ſz eius ſpaciũ eſt elongatũ ⁊ eſt cronica ⁊ eſt ꝑpinqua deſperationi ⁊ difficilis cure. ¶Et dicũt qdaz. illa q̃ poſtq̃z accidit nõ alleuat aliq̃n nõ hz curã. ¶Que vo recẽs eſt ⁊ ꝑpinq tpis q̃ eſt ex tarxen eſt recipiẽs curã. Dicũt qdaz. ſiue ipſa ſit p ꝑpriet̃ ex nocumento in nerꝰuo vel foꝛamine: ſiue ſit per cõitatem totius: aut cerebꝛi.

Cura vniuerſalis nocumẽti aurꝭ.

Et huius cura eſt duplex vna vñs alia ꝑticularis diuerſificata ſm cãs. Et vñs qdem pficitur cuz alienatione oĩum q̃ dicta ſunt nocere auditui ⁊ inſtro eius cibarioꝝ potuũ ⁊ medicinaꝝ. ⁊ approximatione iuuantium ſupꝛadictoꝝ. ¶Dixit Aui. exercitiũ eſt vehemẽtis iuuamenti in ipſo: ⁊ fil̃ vociferatio vehemẽs ⁊ clamores bucinaꝝ ⁊ ſiſſa. ¶Dixit Gal. 2° miemir. oꝛ illud quo auriꝭ curat̃ eſſe tempatũ ⁊ tepidũ. tempatũ. ſ. in calitate in egritudinib⁹ frigidis. tepidũ vero in calidis. ¶Dixit. n. Sera. in oĩbus medicinis huic mẽbꝛo adminiſtrãdis: oꝛ vt nõ approximemus aurẽ rei frigide. ſ. actu. qm̃ nocet nocumento multo. Sit ergo illud qõ adminiſtrat̃ in egritudinibus tepidũ calidis: ⁊ in frigidis caliduz. ſ. temperate. ¶Dixit Aui. opꝛ vt ſint oĩa que in aurẽ diſtillant̃ tepida neq̃z calida neq̃z frigida: qm̃ vt ſupꝛa patuit oĩa talia auri nocent. Et hoc rõne nerui expenſi in ſupficie auris qui leditur a frigido. ⁊ mordet̃ a vehementi calido. q ⁊ auris eſt anfractuoſa ſi approximent̃ ei actu frã nõ penetrãt. Et q auris eſt intrinſecus ſub actuali calitate frigida nocent illã extinguendo. multũ ⁊ cal̃a nocent reſoluendo. ⁊ coꝛrugando quare oĩa debent eſſe cal̃a vel ad caliditatẽ debilem declinãtia. qdã tñ cõcedũt in intenſa calitate auris remiſſe frigida ab intus. Et ab extra in circuitu frigida intẽſa. ¶Dixit Gal. vt ſcribit 3° cõti. ſi ſuſtinet patiens cal̃m calefiat iuxta ſufficientiã vel ſuſtinentiam ipſius. ¶Dixit Raſ. cũ infrigidat̃ empl̃m ſuppoſitũ auri remoueat ⁊ calefiat ⁊ reſupponat̃. Et dixit. nulla ligatura fiat ſupꝛa aurem exteꝛius ne fiat cã doloꝛis. Et nõ imponat̃ auri aliq̃ nociuũ neq̃z mundificet̃ cũ aliquo. ſ. violẽter. ſ. ne ſit cã detrimenti magni. ¶Et dixit Simeõ ipone auri cãnulã arg̃teã vel eneã factã ad modũ ipſi⁹ auris ⁊ ſugat̃ cũ ea. cũ violentia ſepe. qm̃ ofert ſurditati vehemẽter. Et dixit. caput egri ſemꝑ ligatum eſſe dz: q: valet valde ⁊ magnifice.

Cura ꝑticularis.

¶Particularis aũt cura ꝓfitit: qm̃ ſi fuerit a cã mãli digerenda eſt mã ⁊ euacuãda. ¶Et digeſtiuũ auctoꝛes pꝛeſupponũt eligẽdũ eſſe ex eis q̃ in p̄cedentib⁹ dicta ſunt tã in mã calida q̃z in frigida. ¶De eũone aũt. dixit Ipo. 4° affo. qbuſdaz in febꝛibus aures ſurdeſcũt. ſup. vel in alijs egritudinibus ſanguis ex naribus fluens. aut venter turbatuz ſoluit egritudinẽ. ſ. ſurditatẽ. ¶Dixit Auer. multotiens deſtruit ſurditatẽ fluxus vẽtris intelligẽdo: vt dictũ eſt ſupꝛa. q: fluxu illo euacuat̃ mã faciens ſurditatẽ ⁊ diuertit̃. ¶Dixit Aaron ſi inuenis replectionez ſanguinis minue ipſuz ⁊ ſubtilia regimẽ. ¶Dixit Aui. in nocumento colerico: oꝛ vt euacuet̃ colera ſoꝛone ventris. ꝓm tñ in ipſa ſoꝛone nõ remouet̃ ſurditas: vt ⁊ ſupꝛa patuit per Ipo. in affo. Dixit Aaron ſi fuerit repꝛo ex flãte euacua illud. Et ſupple ſi fuerit repꝛo ex melũa euacua illã. ¶Dixit Aui. fiat eũo mãe frigide cũ eũatiuis cõibus coꝛpoꝛi. ⁊ cũ ꝓpꝛijs parti capitis. Et ponens cañ. in eũone. dixit: cõueniẽtius eſt vt multiplicet̃ numerus eius ⁊ minuat̃ qnt̃itas eius: vt cõſeruet̃ virtus ⁊ ꝓueniat maturatio. i. digeſtio in mã. ¶Dixit Sera. de eũone. Curat̃ illa q̃ ſit ex colera q̃ emittit vapoꝛẽ ad ſuperioꝛa cuz eũone eius. Et eius eũo fortaſſe eſt ꝑ nãm. Et ſupple fortaſſe eſt ꝑ farmacũ. quare quieſcit infirmus ab egritudine ſua: vt dixit Ipo. ſupꝛa. ſ. in aſſoꝛiſmo. Et q̃cz euacuat̃ colera in hoꝛa. ſ. medicinis q̃ euacuant eã per ventrẽ ⁊ ꝓuocant ꝑ vrinã. Et poſt euacuationẽ eius. dixit Ser. adminiſtret̃ regimẽ temperatuz humectans: ⁊ ꝓhibeat̃ infirmus ab eo qõ generat colerã. ¶Oꝛ ſi eſt ex humoꝛibus groſſis crudis qui adherent ſo ramini auditus. tunc cura eſt cuz medicinis ſubtiliatiuis inciſiuis. ſup. ⁊ euacuatiuis illius. ſup. ⁊ poſtea cũ gargariſmo aſſiduo cũ ẏera. ſup. ⁊ caput purgijs ⁊ maſticationibus trahentibus mãm a parte auris ad partẽ oꝛis ⁊ naſi. ¶Dixit Gal. vt ponit̃ 3° ꝓti. mãs manantes ad aures. ſ. vulneris tranſmutare ad alias partes ꝓximas trãſmutandum eſt ad localia q̃ auri approximãda ſunt. Et ſil̃ ſi fuerit ſurditas ex mala cõpl̃one imãli. ¶Dixit Aui. ſi illic eſt caliditas tñ: q: ſine mã vel iaz eũata mã: tunc tñ cũ inſtigidantibus cure. oleis ⁊ alijs. Et cũ ſucco granati cuius ſuccus reuertit̃ in coꝛtice ſuo. cũ aliquãtulo aceti ⁊ thure ⁊ oleo roſ. ⁊ decoquit̃ donec ſtet. i. ingroſſet̃. Et diſtillet̃ in aurẽ aq̃ ſolatri ⁊ aq̃ lactuce. Et de cõferẽtibus eſt ſucꝰ ſempui. cũ lacte mu ieris maſculũ lactãtis mixt⁹ ⁊ iniect⁹. ¶In ſurditate aũt facta a frigoꝛe ⁊ a mã frigida. ſ. iã euacuata. dixit Aui. cõferũt oĩa olea calida in qbus diſtillatũ eſt caſtoꝛeo. iniecta. i. in aurẽ. Caſtoꝛ enim cõfert ſurditati frigido ⁊ nõ eſt aliquid iunãtius eo ventoſitati auris. Cui ex eo diſſoluit̃ cũ oleo nardino quantitas lentis: ⁊ iniect̃ in aurẽ. Et ex oleis ꝓferentibus ꝓpꝛie. dixit Aui. eſt oleũ balſami ⁊ coſti ⁊ oleũ amig. amaraꝝ. Et ſucꝰ abſinthij. Et oleũ camomille cum adipe vaccino ⁊ felle taurino: aut oleuz ſiſaminũ in quo decocta ſit pulpa coloquintide: aut radices eius. ¶Dixit Raſ. 3° ꝓtinen. in facta ex humoꝛe groſſo imponit̃ auri aqua ruthe: ſiue ſuccus eius depuratus cum fellibus. ſ. taurino ⁊ ſiſubus: vt elleboꝛo galbano caſtoꝛeo ⁊ ſiſubus. ¶Dixit Aui. de ꝓferentibus eſt ſucꝰ ruthe cũ caſtoꝛeo ⁊ melle ⁊ vrina capꝛe ⁊ felle eius ⁊ pꝛopꝛie cũ galbano. Et ex ꝓferentibus ⁊ expertis eſt vt ſumatur caſtoꝛ. z. iiij. ⁊ nitri. z. i. ſ. ⁊ elleboꝛi. z. i. ſ. Et in alia deſcriptione habet̃ nitri. z. iij. ⁊ elleboꝛi nigri. z. vnius 4ꝭ. Et fiant ex eis quaſi troc. ⁊ adminiſtrent̃ quaſi diſtillãdo. Aut. ℞. condiſi croci ⁊ caſtoꝛei. aã. partes equales ⁊ bauꝛach partes. iiij. diſſoluant̃ cũ vino: aut oleũ rafani ⁊ ſucꝰ eius cũ ſale ⁊ diſtillare in aurẽ aquã marinã eſt iuuabile unum. ¶Dixit Haly. ſinapim diligenter tere ⁊ cũ ficubus miſce ſiccis ⁊ facto ex eis licinio auri impone tribus diebus. Et Aui. ponens hoc medicamẽ: dixit q̃cz additur eis mirtũ. Et dixit Hal. caſtoꝛeũ cũ oleo calefac aneti ⁊ pigami ſucco ⁊ auri inſtilla. ⁊ Sera. addit mel. Et dixit conſert ſel capꝛe cũ galbano. ¶Dixit Rabi. 22ª ꝓticula oleũ ſinapis infuſum guttatim in aurẽ ſurdã reſtaurat auditũ. ¶Et puluis ariſtol. mixtus cũ melle iniectus auri mundificat ipſam ⁊ ꝓfoꝛtat auditũ. ⁊ ſil̃ facit bauꝛach cũ melle iniectũ. ⁊ valet ſuccus bꝛionie ⁊ raphani. fraxini ſimul mixti iniecti in aurẽ ⁊ ſuccus folioꝝ raphani decoctus in cepe concauato ſuper pꝛunas poſito poſtea ſumptus cum expreſſiõe cepe auri inſtillatus. ¶Dixit Zoar in ꝓhemio expertũ eſt q̄ ponere guttã paruã olei ſinapis in aurẽ non audientis de 3° in 3ᵐ diẽ liberat oĩo egrũ nutu dei. ¶Dixit qdã. ℞. ligna fraxini viridia ⁊ pone vnuz de capitibus eoꝝ in igne. ⁊. ℞. aquam q̃ erit de alio capite eoꝝ ⁊ miſce eã cũ ſucco radicũ poꝛri ⁊ radicuz ẏeri ⁊ melle ſm partes eq̃les. ¶Et de oleis. ꝓferẽtibus eſt oleũ ſauine oleũ iuniperi oleũ laurinũ oleũ anetiuum oleum de amig. amaris

oleum

oleum de nucleis perficor oleum pigami: z oleū olive de/coctionis spolij serpentis z granor lauri. Et de succis cō/uenientibus ad hoc sunt succus ciclaminis: succus cucu/meris asinini: succus sambuci vel ebuli: succus allior ce/pe z porror. succus folior lauri z succus radicū dragō/pe z porror. ¶ Medicamen vtile. ℞. ellebori albi z nigri castori. ana. ℥.ij. fiat puluis cuforbij. añ. ℥.i. rute nitri piperis longi. añ. ℥.ij. fiat puluis z ponat in. ℥.iiij. succi ruthe z olei amig. amarar vel alte rius supra dictor. ℥.i. z stent sic infusa tribus diebus. de/inde colef z de colatura ponat in aure z obturef cū bom bace. ¶ Dicunt qdam ova formicar tere z adde succū po ligonie in auribus instilla. qm̄ vetustissimā delent surdita tem vel ova formicar pista z cola z colaturā auri instilla. Et dixit fel vulpis distillatū in aurē reddit auditū. Et fil' fel leporis cuz adipe vulpis immissum. Et dixit. ℞. castorei myrrhe nitri. añ. ℥.i. ellebori albi. ℥.ß. croci. ℈.i. puluerizē tur z bulliant in succo vnius cepe z succo quator capitū porror z modico aceto cola z colaturā auri immitte. Et di/cit Auic. ex medicinis cōibus oibus illis que facta sunt ex grauitate auditus aut dolore eius z ventositate z sonitu z tinnitu taz mā frigide z frigoris post purgationē capitis sunt vt distillef in aurē baurach cū aceto z melle. Aut fel ouiū cū oleo olive: aut amigd. amarar: aut aqua porri cū aqua cepe z melle. ¶ Utile oleū olive antiquū bullitū cū lubricis terrestribus z ouis formicar z rutha aliquātulū ptusis z colatū auri iniectū z ēt in circuitu eius inunctuz. ¶ Medicamen qō cū ꝓprietate facit ad surditatē a qua/cunqz cā. ℞. vnā anguillā albā bene pinguē z excoria eaz: z a viceribus mūda eā: fel tī eius serua: z assef anguilla in verur pinguedo q̄ ab ipsa distillat duz assat in aliquo vase mūdissimo colligat z cuz felle quē servasti misceat. et eo gutta in aure ponat. ¶ Et totū illud qō dictū est de imissione dictar medicinar in aurez. dixit. A. ēt fiat post administrationē embrocar. ſ. ad caput embrocando z la/uando caput cuz eis vel embrocar. i. decoctionū ex qbus fiunt evaporationes ad aures. Et ꝓprie illius in qua po/nuntur folia lauri z grana eius. Et qñqz ponit in aure ca put embotū: vt ad ipsaz puenire faciat vaporē decoctionū resoluentiū aperientiū z disponentium mām resolutioni. ¶ Post lotionē capitis. dixit qdā experimentator. ℞. ster coris colūbar. M. iiij. z pone in aqua bullienti z dimitte phorā: postea cola z de colatura fac lixiuium. z postea i ℔ lixiuio pone modicū vitrioli romani alumen fecū: z cū ta lixiuio lauef caput bis in septimana: z omni vice bene fricef cū pannis calidis: z bene fricef cū eis z custodiat a frigore z vento. ¶ Aliud lixiuiū fiat cū cinere cerri z cū decoctiōe saluie maiorane rozismarini olibani pulegij ca/lamenti mentastri scene z assari z similiuz. Et post absterſionem bonā fricetur caput cū aqua vitis. ¶ Decoctio cō veniēs: vt ex ea evaporatio fiat ad aures cū traiectorio an te iniectionē medicinar in aurez. ℞. sticados flor camo/mille melliloti seminis aneti saluie maiorane calaméti assa ri z betonice: z decoquant in aqua: aut fiat fomētatio ad aures ex optimo vino albo solo. Aut in quo decocte sint folia lauri z edere terranee z radices ellebori nigri post qz mittat in aurē fel taurinū cū succo ruthe coctū z colatuz. Aut aq̄ sublimationis ellobori nigri qñqz curat surditatē mar' si post ipsā stuellū inūctū felle anguille imittat auri. ¶ Facta cā siccitatis. Dixit. A. cura est adherere balneo z cibo z vino humectativo supple oi regimini resumptiuo. Et ꝓuenit effusio olei equalis z aque tepide sup caput z caput purgium cum oleo de nenufare salicis z similibus. ¶ Et in facta successione morbi acuti. vt febriuz acutarū. dixit Raſ. ℥° ptinē. imponat auri de aceto calefacto cum succo absinthij. multotiens tamen per se dissoluit z etiaz per laxationem. ¶ Et in facto successione sit sen. ¶ Dixit Auic. oportet vt incipiatur ab euacuatione cū yera pigra. deinde. ſ. consideref. Et si cā fuerit residuuz materie sirsen ingrossate quod fluxit ad aures: z ibi retentuz fuerit tunc distillef in aurē castorē cū oleo costino solo: aut raphani/no. Et oleum amigdalar dulcium. z oleū rosatum z lau/rinum: aut castor cū oleo rosato. ¶ Tu aūt elige ex bis se cundum dispositionē materie in grossitie maiori z minori z in frigiditate intensiori z remissiori. Si vero mā fuerit subtilis calida que fluxit ad aurē tunc predicta nō cōpete/rent: sed curetur cura apatis colerici infra dicenda. ¶ Et in facta successione soda confert aqua raphani cum oleo rosato z castoreum cum granis lauri z oleo rosato.

In facta ab opila/tione.

¶ Cura autez facte causa opilationis aut apostematis di/citur in suis capitulis. Et dixit Auic. in tarxen quod acci/dit subito: scilicet ex opilatione confert aqua decoctionis absinthij. aut succus eius miscendo cum eo fel tauri cum oleo rosato: aut elleborus z fel sabor piscis: aut fel testu/dinis aut spolium serpentis.

In surdi/tate antiq̄

¶ Dixit Hal. z ponitur ℥° continē. Cum surditas sit anti/qua vt sit firma lapsetur cum yera ɔyacolloquintidos. supple: aut cum pillulis que sic fiunt. ℞. turbith. ℥.xx. col loquintide. ℥.x. sarcocolle. ℥.ij. z. ℈. aloes. ℥.vij. mirab. ℥.x. fiant pillule cum succo ruthe doſ. ℥.i. Et convenit purga tio facta cū confectione de dragontea postea posita a Me sue. in capitulo eius. Et purgatio cū pillulis quas descri/pſit Aui. ad surditatē. Et fiat huius laxatio frequens: vt semel in septimana z fiat gargarisma. sup. aut caput pur/gium vel masticatoriū z dixit. Hal. fiat coopertio capitis z desiccef caput cū studio vtendo regimine subtili z atte/nuatione nutrimenti: z potus sit aqua cal'a. aut aqua mel lis. Et vox magna detur in aure successiue z imponat au/ri quod attenuat z incidit: z guttatim imponatur de oleo radicuz. ſ. raphani: aut cucumeris asinini. z calefactio fiat ad aurē cum emboto ex decoctione absinthij folior lauri aut yslopi. ¶ Quidā purgauit quendā grauissime z quasi nihil audiente digestione p̄missa cū duabus partibus oxi mellis de radicibus z vna oximellis squillitici cum deco/ctione maiorane nouē diebus. ¶ Et materia digesta pur/gauit cū cochijs: deinde cuz yera. ¶ Et facta purgatione fecit abradi occiput. z ibi apposuit ruptoriū ex apio rani no exiccato in vmbra z puluerizato. z cuz modico eufor/bij incorporatis cū fermēto qō tenuit nocte vna: z egreſ/sa est inde aqua multa. Et vesicatus est locus. deinde sup/posuit caulis folia z perseveravit hoc longo tpe z sic cu/ratus fuit. ¶ Et qdam surditatē cum vlceribus antiquis curauit sic. digessit mām. x. diebus cū syrupo de sticados z oximelle de radicibus cū aqua calida infusionis nucis/muscate cōtrite: deinde purgauit cū cochijs Alm. deinde ol septimana dedit. ℥.i. pillulas q̄ sic fiunt. ℞. cinamomi. zinzi. xilob. carpob. añ. ℥.ß. spice croci. añ. ℈.i. ros. rub. ℥.ß. kebulor z turbith. añ. ℥.i. z. ℈. aloes succo trini z epat/ci. añ. ℥.iij. ꝓfice cū succo feni. z sumant' in introitu lecti ce/na multū alleviata. ¶ Et alijs sero qñ nō sumebat pill'. da/bat mixturā hāc. ℞. plīris arcoticō z diamargaritō. añ. ℥. i. doſ. ℥.ij. ¶ Ad aurē āt fec ℔ absterſiuū. ℞. vini albi sub tilis dulc. z vrine pueri. añ. ℥.i. bulliāt cū. ℥.ß. mell. Et si ℔ nō sufficiebat ad absterſionē addebat cū eis parū vnguēti egyptiaci descriptiōis Meſ. z post mūdificationē vlceris fecit eū vti ℔ medicamie. ℞. olibāi sarcoc. mirrhe. añ. ptes eqles dissoluāt cū vino rubeo. z cū licinio mittat i aurē.

¶ De dolore auris. Cap. iij.

Dolor auris. dixit Hal. i megategni z scri bit ℥° pti. sic dolor in aure fit. aut ex frigiditate. aut balneatione cū aq̄ frā z do lebit eo q ipsa aq̄ ingredif eaz: z ꝓcipue si aq̄ fuerit limosa mala. Et fit etiā dolor ex apate. Et fit de humore mordente manāte ad aures ex corpe. Et sit ex ventositate grossa inflativa retēta in ea.

¶Dixit Aui. dolor auris fit ex mala cōp̄lone: aut solone ꝓtinuitatis: aut pp apa ꝛ bothor. Et malitia ꝓplonis. aut est calꝫ sine mā. sicut est illa q̄ est cā aeris calꝫ. aut vēti calꝫ ꝛ ppie qñ fit ꝑmutatio ad ipm ex frigore subito. Aut qꝛ fit ablutio cū aq̄ calꝫ ꝛ ingredif ex ea in aurez: aut cū aliq̄ aquaꝝ in q̄ dñatur virtus calꝫ. Aut est mala cōp̄lo frā sine mā. sicut q̄ fit pp aliquā cāꝫ predictis ꝺuaꝝ. sicut aere vel vento frō. ꝛ ppie qñ fit ꝑmutatio ad ipꝫ ex calore subito aut aq̄ frā vel in qua dñatur frigiditas. Aut est mala complexio calꝫ cū mā calꝫ ꝛ frigida cū mā frigida aut ventosa aut humorosa. viscosa ꝛ dolor factus cā solonis ꝓtinuitatis auris est sicut qui fit a ventositate extensiua. aut vlceribus aut exituris. Et ex sūma cāꝝ doloris qui fit a solone ꝓtinuitatis est ventositas gñata in aure aut aqua q̄ ingredif ipsam: aut aial vadens ad asamath auris: aut vermis generatus in ea supple: aut alia res cadens exterius in eā. ¶Et dolor auris: aut est in partibus eius extrinsecis: aut in extrinsecis ꝛ cartilaginibus eius. ¶Et est dolor auris aliquis cum pruritu ꝛ aliquis sine eo. Et itez dolor auris qñq̄ est periodicus ꝛ qñq̄ non. ¶Dixit Hal. vt ꝫ° ponif ꝓtinē. sunt qdam dolores aurium qui interpolati superueniunt ad modū febriuz. Et supra patuit q̄ dolor auris aliquando est pernitiosus interimens. sicut qui fit ex apate pro propie calidor: vt in sequenti capitulo patebit.

Dixit Serap. super illo qui accidit ex malitia cōp̄lonis figñatur ex causis que p̄cesserunt ꝛ ꝑm qō sentit infirmus: qm̄ si sentit infra aurē suam inflāmationē ꝛ fuit vsus eis que generant humores calidos ꝛ etas ꝛ tp̄s ꝛ regio ꝛ que sunt fiña conformanf istis. tunc illa figñant malitiam cōp̄lonis calide ex qua fit dolor. Et si sentit frigiditatem in loco ꝛ fuerit vsus regimine frigido. Et reliq̄ cāe fuerint cū hac forma que figñat frigiditatē: tunc dolor est ex malitia cōp̄lonis frigide. ¶Dixit Aui. cognoscis dolorem auris a cā calida per ruborē: ꝛ per id quod sentit infirmus ex caliditate ꝛ inflāmatione. Et cognscis factum a cā frigida per albedinē ꝛ sensum frigiditatis. Amplius regimen ꝛ etas ꝛ tp̄s ꝛ regiones adiuuant ad cognitionē ei⁹. ¶Dixit Paul. si dolor fuerit ex frigiditate sine mā. ꝛ sil'r si erit ex caliditate sine mā nō erit cū eo tinnitus neq̄ ponderositas nec regimen precessit faciens repletionez. Sed si fuerit cū pondere ꝛ regimine faciente repletionē tunc mala cōp̄lo erit cū materia. ¶Dixit Symeon cognoscif ventositas auris nō habens exitū siue transitū per extensionē mēbri. ¶Et Aui. dixit cognoscif per extensionē fortez ꝛ q̄ sentitur motus aliquis in ea. ¶Et factus ex rebus extrinsecis cadentibus in aurē ex consideratione in eis. Et ꝑ id quod cōprehendit visus. ꝛ ꝑ id quod iudicat infirmus vel astātes de ipsis. ¶Et factus ex apostemate bothor vel opilatione seu vlcere cognoscitur sicut in suis dicetur capitulis. Et similiter in eisdem dicetur cura eius.

Cura doloris auris ex mala cōp̄lone cuz materia ordinato debito regimine per dietā prout colligi pōt ex dictis in p̄cedentibus in pluribus caplis. ¶Dixit Serapi. cura doloris auris cōmunis ēt oibus egritudinibus .ſ. materialibus que fiunt in auribus fit eūone totius corporis. supple ꝛ capitis cū extractione sanguinis ꝛ medicamine soluente humorē vincentē ꝛ regimine ꝓueniente qō rectificet humorē vincentez. Et opz. vt mundificemus caput cū gargarismis caput purgijs. ſ. ꝛ masticatorijs. Et dixit. si fuerit necessariū dabimus infirmo aliquas yeras magnas vt logodion ꝛ archigenus. ipse enim vtreq̄ ꝓferunt cerebror ꝛ mouēt sternutationē: ꝛ ppie cū medicinis acutis ꝛ ppie si est in auribus opilatio ex humoribus grossis aut ventositate grossa aggregata in ea. ¶Dixit Halya. in dolore auris calido intuere. ꝛ si sanguinis dñium videris cefalicā minue. supple vel aliam venā ꝑm cañ. vles datos de flōmia. Sed si colere rubee dñiuz videris ꝑ signa ipsaz purga. Et si humor fuerit frigidus humorem purga frīm. ¶Dixit Auicē. si cā fuerit repl'o ex capite in corpore: opz vt euacues partez capitis ex genere illius repl'onis: calidas nāq̄ si fuerit cū flōmia ꝛ eūone que fit cum mundificantibus capita ex mā calida. Et si humor est grossus viscosus tenax cum pillulis de seibar: ꝛ gargarismate.

¶Post purgationē vero opz: vt deueniatur ad medicamina localia diuersificata ꝑm diuersitatē humoris peccantis cōsiderato etiam: vt dixit Paul. regimine precedente tempore etate ꝛ cōplexione. ¶Dixit Hal. tertio miemir ꝛ ponitur a Rabi. in 9ª particula. Nos qñq̄ operamur ad repressionem doloris auris qui peruenit ex materia pungsiua lac mulieris ꝛ albumē oui singulariter: ꝛ per se. ꝛ quādoq̄ miscemus ea simul. ꝛ cū alijs medicinis sicut in dolore oculoꝝ. Et maxime lac muliebre ab vbere in aurē distilletur. ¶Et Aui. dixit. distillenf in aurē collia sedantia dolorez oculi cū albumine oui ꝛ similibus. Et ambnminl oui solū ineſt proprietas mirabilis. Et lac cū aqua solatri ꝛ aqua coriandri. Et melius est lac quod mulgef ꝛ est calidum ex vbere est enim iuuatiuū. Et valet ad dolorē auris ex caliditate succus solatri imissus solus aut cū oleo rosa. Et succus foliorꝝ vel florū salicis cū oleo rosato in cortice granati decoctus. Et succus granatorꝝ acetosoꝝ ꝛ succus abuglisse. ſ. cicerbite. Et succ⁹ abrasionis cucurbite ꝛ succus centinodie. ¶Dixit Hal. portulace aquā auri instilla aut rasurā cucurbite cum oleo rosato: aut semper viuie succ cum aceto vini pauco ꝛ oleo rosato. ꝛ dixit si mulier cui filia est. lac auri immulserit ꝛ paululū expectauerit donec exiccetur ꝛ fic ꝛ° ꝛ ꝫ°. immulserit dolor mitigabitur. ꝛ succus coriandri cū lacte mulieris imissus statim tollit dolorem. ¶Cz° ꝓtinē. dixit Ra. pone paulatim de succo corii cuz cucurbite ꝛ oleo rosato. Et de oleis iuuatiuis est oleū violatū ꝛ de nenufare ꝛ de cucurbita. Et oleū amig. dul. Est enim lenitiuū bonū ꝛ oleuz de salicibus. ꝛ de papauere ꝛ similia. ¶Qꝛ si caliditas fuerit superflua. dixit Aui. opz vt infrigides cerebrū cū extinguētibus cognitis. ꝛ distilles in aurē oleū ros. repidū: aut albumē oui. aut mucilaginem psilij cū oleo ros. q̄ si dolor fit vehementior cōmisce cū ea canforā. Et dixit. qñq̄ est oleū violatū cū canfora magis iuuatiuū q̄ oleū ros. pp mollificationez que est in ipso. Et in hoc casu cōuenit etiā qō dixit hal. vt circa aurem sandalum aqua ros. ꝛ canfora ꝛ similia cataplasmes. ¶Et de conferentibus dolori auris cū proprietate. Dixit Aui. bulli vermes terrestres in oleo ros. ꝛ distilla in aurē. Aut capiant limacie in oleo amigō. dul. ꝛ distillet in ea. Et ex eis est oleū in quo bullierint aialia pusilla que inueniuntur super ydrijs ꝛ rotundanf cuz tanguntꝫ nostro ydiomate vocanf procelliones: ꝛ ex eis est oleū de scorpionibus simplex: ꝛ ex eis est oleū de scarabeis ꝛ oleū ros. de coctionis aranei. ꝛ qdam dixerunt quod aqua volubilis est valde iuuatiua in hac dispositione. Et qñq̄ necessariū est administrare narcoticū: ꝛ tunc dixit Auic. magis inclume est fief memithe cum aliquanto opio terant ꝛ misceantur cum lacte mulieris. ꝛ distillentur in aurem.

¶Ad dolorez vero ex frigore ꝛ mā frigida. dixit Raſ. ꝫ° ꝓti. aucte Hal. ad dolorē ex frigore medicine calide sanāt in breui. Et villani accipiunt cepas magnas ꝛ cauant eas per circuituz. deinde replent eas oleo: ꝛ calefaciunt eas super cinere moderate caliditatis. Alij dicūt faciunt eas bullire sup prunas ꝛ guttatim ponunt illud oleū in aure. Sz ego. dixit Hali. immiscendo oleo illi partē modicā de euforbio oleo ente abūdanti. Et forsitasse misceo cū oleo modicum piperis triti. ſ. cum frigiditas est multa: qñ dolores auris ex frigiditate magnū recipiūt iuuamentū de medicinis fortis calefactionis. ꝛ ꝓfert oleū camomille maioris ꝛ oleū in quo decoquif rutba. Succus origani mixt⁹ cū lacte mulieris ꝓfert. Et sil'r succ⁹ edere cū oleo oliuaꝝ ꝛ aqua

ꝛ aqua que distillat a ligno fraxini cū ponit in igne cōue/
nit. Et ex ꝓferentibus vtilibus est succus melliloti cū ca/
reno ꝛ vitello oui immissus auri. Aut mixtus cū farina fe/
nugreci ꝛ fuis lini ꝛ empl'atus. Et succus cepe cum adipe
galline immissus. Et succus allei cū adipe anseris. ꝛ succus
porri bullitus cū oleo amigdalaꝝ amaraꝝ bullitus in ce/
pe cauato. Et de vtilibus est vt sumat oleū de scorpioni/
bus simplex vel cōpositū ꝟ q̄ dispō requirit: ꝛ adeps vul
pis vel oleū eius ꝛ adeps anseris vel anatis ꝛ vinum deco
ctionis ꝑ lij serpētis ꝛ instillent in aurē. ꝛ desup cataplas
met cepe coctū cū adipe anseris. Et ꝓfert euaporatio rece
pta ad aurē ex decoctiōe absinthij melliloti flox camomil
le sticados ꝛ maiorane. Et succus prasij ꝓfert dolori auris
antiq̄ ꝛ pone cū eo oleū cynamomi. ¶ Dixit. A. si cā do/
loris fuerit frigiditas fixa in ꝓfundo aut exterius. s. adue/
niens vel aut in ꝑtibus exteriorib⁹ oportebit vt fiāt distil
latiōes ex oleis calis sicut rutacino anetino laurino ꝛ oleo
balsami ꝛ filibus. ꝛ sicut oleū in quo decoquit aleū ꝛ co/
latur. Aut in quo decoquit euforb. ꝛ piper ꝛ castor. ꝛ de
gallia q̄ꝫtas dauic. i. ¶ Dixit Ga. auri instilla aliq̄ō oleo
rum sabidoꝝ vt nardinū costinū ꝛ laurinū. Et sanguci aq̄ꝫ
imple in aurē. ꝑbatū est. n. ꝛ ego nō credo vꝝ esse ꝛc. pro
batū est. n. Aut fel gruis liq̄factū cū oleo amigd. amaraꝝ.
Aut sume euforbij granū. i. ꝛ in oleo dissolue ro. ꝛ auri in
stilla. ¶ Dixit Raſ. ȝ° ꝓti. dissoluat galbanū cū oleo de li
lio ꝛ misceat cū melle ꝛ oleo ro. ꝛ ponat auri cū lana: q̄m
dissoluit dolorē firmē sine nocumēto. ¶ Dixit Rabi. in. 22ª
ptic. auctē cōpluti. olei canab ſpūalitate quā hz est bonū
dolori auricule ex frō ꝛ curat eiꝰ egriᵐᵉ diuturnas ꝛ apit
opilones eius. ¶ Ad dolorē aūt de opilone. ꝛ frigore ȝ°
ꝓti. de liº epiſle. da egro in potu vinū forte. i. potēs post ci
bum paucū. q̄m dormiet. Et cū surget inueniet dolorē mi
tigatū. Et Aui. dixit q̄ꝫ potat hīs hūc dolorē vinū pu/
rum forte. ꝛ dormit. ꝛ cū excitat nō hz lesionē aliq̄ꝫ. Et veri
ficat in corpe mūdo vel mūdificato p eūones. ¶ In dolo/
re ex opilone opz vt administrem⁹ medicinas q̄ mūdificāt
ꝛ incidūt absq̄ mordicatione vehemēti. sicut baurach q̄m
miscet cū melle ꝛ pauco aceto ꝛ distillat in aurē. Et ex cō
ferentib⁹ est fel capraꝝ solutū in aliquo oleoꝝ calꝰoꝝ. Aut
oleū de raphano aut de cucumere asinino aut succ⁹ assede
negi recētis. ꝛ maxīe in factis ab opilone. q̄ si opilo est in
foramine mūdificet frequēter cū instro. ¶ Dixit Ser. oz
scire q̄ dolor auriū in infantib⁹ nō accidit nisi ex hu'ᵒ ꝑm
plm. ꝛ illud q̄ō ꝓfert eis est maiora. ꝛ rutba q̄s bullimus
in oleo ros. ꝛ distillamus in aurē postq̄ mūdificauim⁹ eā
cū radio. i. instro ad mūdificandū aures ꝛ cū coto ꝛ bene
abstergim⁹. ¶ Dixit Ser. si opō fuerit p̄cedēs: ꝛ cum ea
nō est dolor vehemēs. tūc opz vt adhibeant medicine acu
te q̄ mūdificant ꝛ mordicāt valde. sicut draco⁹tea sauina ꝛ
filia. Si aūt opilo fuerit absq̄ dolore penit⁹ ꝛ accidit tar/
ditas audit⁹ administramus troc. de elle q̄ sic fiūt. ℞. ellē
albi. aur. ij. baurach. aur. xvj. zafarani aur. ij. terant ꝛ fi
ciant cū melle. Et dixit. Hel tauri cū succo sicle ꝛ aqua deco
ctionis absinthij calꝰ cōuenit. ¶ Ad dolorē aūt vētosum
ꝓfert administratio euaporatiūt ex qbus est decoctio ysо/
pi q̄ꝫ cū vaporat cū ea auris dissoluit vētositates eius. Et
est vtilis decoctio floꝝ camomille aneti melliloti fenugre
ci cimini ꝛ anisi cuꝫ in ea calꝰ infundit ſpōgia ꝛ expримit
ꝛ expressa applicat auri. Et sacellatio auri facta cū pulue/
re betonice. aut cū puluere cimini ꝛ anisi torrefactoꝝ. aut
cū sale ꝛ milio. ¶ Dixit Alex. guttatim inijce de oleo sina
pis in quo cocta fuerint asa fetida zinzi. ꝛ sambuc⁹: q̄ mi
rabile est ꝛ oleū anetinū vel de lilio vel aliud sile decoctio/
nis sanguci rute abrotani ꝛ aristologie. Et oleū yrinū bul/
liū in cepe cōcauato cū cimino postea expssum ꝛ collatū.
Et armoniacū cū aq̄ rute ꝛ melle dissolutū ꝛ auri iniectū.
¶ Aliud. vtile. ℞. succi rute. ʒ. ij. mell. ʒ. ij. castor. ʒ. ij. mi
sceantur. ad ignē lentū ꝛ ponat ex eis in auribus. ¶ Dixit
Raſ. ȝ°. ꝓti. ex Ipo. in epidimijs. apponat vētosa in dolo
re vehemēti ex vētositate. Et Hal. dixit. appō ventose auri
difficilis est nisi fit magna valde. tñ dixit Raſ. Ego vide
q̄ polē est q̄ apponat ei: sed si dolor est ex aſpe calꝰ nō ap
ponat ei ꝛ ꝓprie in ꝑn°: q̄m excitat ꝛ auget illud ſz cōfert
vētositati grosse frē. ¶ Dixit Raſ. ȝ° ꝓti. aucte Hal. Si do
lor fuerit ex aq̄ malitiosa ingrediēte aurē: aut ex mā acuta
manāte ad aurē ex corpe implēda est auris de oleo dulci ꝛ
desiccetur pluries ꝛ guttatim pone in aurem de albumine
oui vel lacte. Et dixit confert ei adeps anatis ꝛ vulpis.

In facto ꝑcussiōe

¶ Ad dolorē auris ex ꝓcussione obuiatione vel calꝰ me/
dula panis calꝰ trita cū melle frequēter superposita tollit
dolorē. ¶ Ad idē. dixit Hal. 1° miemir. ꝛ ponit ȝ° ꝓtinē.
infundat particula thuris in lacte donec dissoluat ꝛ gut/
tatim imponat auri: q̄ mitigat dolorē statim. Et fiat cale
factio cū decoctione agni casti cicute ꝛ mirti ꝛ supponat
auris vapori eoꝝ ꝛ inungat oleo sisamino. ¶ Dixit Hal.
2° miemir. cognoui p experientiā q̄ nō opz tangi foramē
auris cū aliquo tpe doloris: ſz distillādū est in eo qcqd oz
distillari calidū adeo q̄ patiēs possit illud ferre. Et manu
suspēsa instillāda est medicina. Et imittēda cū capite sub/
tili donec perueniat ad os petrosuz. Et hoc faciat multo/
tiens donec impleat foramē auris. ꝛ abstergēdū est q̄ō in
fūmo auris reperit cuꝫ studio magno: vt nō tangat auris
nec aliqua pars ipsius. Et hac magna doctrina cauetur q̄
cura auris studiose stat: vt dixit Rabi. in 9ª partic. ¶ Di/
xit Simeon: vt scribit ȝ° ꝓti. Cura ꝓueniens oībus dolo/
ribus auriuz est: vt vitet satietas nauseatiua ꝛ repletio de
cibo ꝛ ꝑprie grossoꝝ ſz comedat tenuia q̄ sunt facilis dige
stionis ꝛ descensionis. Et cenā deuitet ventrēq̄ leue sem/
per habeat vitando frigorem ꝛ ventuz superponendo eis
insulam: semper calefiant quotiens patiuntur frigorem.

¶ De apostemate auris. Cap. iiij.

AUri pōt accidere apa sicut ꝛ alijs mēbris
ꝓtingit ꝛ p viā ꝓgestionis ꝛ p viā de/
fluxus. Et qō accidit p viā ꝓgōnis: vt plm est
colicū sicut ꝛ suppluitas q̄ in aure ꝓgerit colī
ca existit. Silr et qō accidit per viā defluxus
plm plurimū est colericū. ¶ Dixit Aue. colīz
ꝛ 4° scias q̄ maior pars humorū facientium apostemata
in aure est humoꝝ subtilium propter obtuositatem. i. du/
ritiem substantie aurium. Et apa auris aut est exterius su
per quod cadit visus: aut est interius nō perceptum visu.

Et in omni qō apate auris ē dolor ꝛ signāt q̄ do
lor sit ex apate: q̄ ē cū ꝓcussiōe ꝛ exte
sione ꝛ inflatiōe ꝛ q̄uitate. ꝛ fortasse accidit cū illo febris
ꝛ cognoscit calm a frigido p sigª ꝑpria vtriq̄. ¶ Dixit tñ
Auer. vbi. s. sigª cali apatis aurū sunt dolor infixiuº. alꝰ
inflāmatiuº q̄uis. q̄ mēbꝝ ē neruosū ꝛ cartilaginosū. Et
pulsus frinº: ꝛ q̄ꝫ fit febris ꝓtinua. imo qō ē pūdū sp
ē cū ea. Et fcm exteriº q̄ ꝑhibēdit visus remouet facilr.
¶ Dixit. A. cū fit in cartilaginib⁹ extrisecis nō est illic ve
hemēs dolor nec vehemēs timor. ¶ Dixit Ipo. 1°. pnoᵏ.
ꝛ scribit ȝ° ꝓti. sic. quotiēs in aure egrediunt exiture calē
magne. ꝛ cū eis fuerit febris fortis ꝛ alienatio mētis iune
nes in eis magis moriunt senescētib⁹: q̄ in senib⁹ sunt le
uiores febres ꝛ alienatio minor. ꝛ si durabūt senes donec
putredo fiat in auribº saluant: ſz in iuuenib⁹ ex violētia
calitatis ipsoꝝ vehemētior fit alienatio ꝛ dolor: vñ malor
ꝑs eoꝝ morif aſſq̄ putredinē faciat. ¶ Et dixit Ipo. dolo
res auris calī cū febre ꝓtinua ꝛ fortī malū cū dubia sit alie
natio mētis ꝛ periculū. Et Hal. dixit in cōm. ꝺ dolor accidit
ꝓti interiori auris. s. in simach. nā ex ꝑte cartilaginū auris
nō erit tanta fallacia. ſz ex ꝑte interiori fit ex ꝓximitate eiº
ad cerebrū. Et dixit. ex eo accidit apoplexia repente: quo/
tiens ꝓcedit mā dolorē faciens auri ad cerebrum subito.

¶ Et dixit Aui. puersio: dolo: auris est ille q est ex ap̃ate calido ꝓfundo. est enim cū febre inseparabile. Et ꝓpie cū pducit ad pmixtionē intellectus. imo qñq; subito interficit sicut interficit apoplexia. Et ipse magis est interficiens adolescentes q̃z senes ⁊ velocius interficit eos: ita q̃ qñq; interficit eos in septez diebus. In senibus vero multotiēs puenit ad plus tp̃s. Et hoc puenit pp pl'm sensuz adolescētum respectu senū: pueros vero interficit plerūq; ante sup purationē. si aūt suppurat ⁊ adsint signa laudabilia spera tur euasio. ¶ Inquit Joānes. s. filius Ser. Ap̃a auris interius nō est facilis curationis. imo difficilis valde ⁊ est timorosum pp subam ipsius auris esse neruosaz multi sensus facile inde receptibilez lesionis. ⁊ q; suba eius non est extensibilis. vnde magnificat dolo: ipsius. Et pp propinquitatē suā ad cerebrū cui vehementer colligat: q̃uis dixit Joānes si hoc ap̃a vadit ad collectionē sanie: tunc iam minuit vehementia eius ⁊ difficultas ipsius. Et si non aggregatur sanies in eo: tunc spes euadendi est pauca eo: q; per nō suppurari sign̄atur mā multa ⁊ calitas debil'. Et si aliq̃ mā sit pauca est mala agenti inobediens. sed tendit ad corruptionē mēbri ⁊ putrefacit ipm. Et est interficiens ꝑm pl'm cū nocumētū ē vehemēs pp recursū nocumēti ad cerebr: q̃re refuge ab eo ꝑz iudiciū ꝓnosticatiōis sane cōparādo virtutē egri^m ⁊ signa signis. ¶ Signa aūt q; ap̃a suppurat: sunt qñ ꝓcessisti cū regimine sedatiōis doloris ⁊ nō sedat: ꝑz potius addit: ⁊ maxime in pulsatione eius ⁊ inflāmatione: tunc scias q; apostema incidit via exiture.

Cura ap̃atis auris ꝑm tuas spēs ⁊ tpa satis silis est cure ap̃atis oculo:itam in dieta q̃z in potione. Et ex cura obthalmie accipere poteris curā huius. ¶ Dieta itaq; in ap̃ate auris calido sit vt mozā trahat patiēs in aere frigiditati attinente ⁊ obscuro: in quo cū trāquillitate animi ⁊ corporis quiete ꝑsistat ⁊ ꝑcipue capitis ⁊ somno adhereat iuxta posse. Et dixit Haly. cibis febricitantiū. s. acute refice. ⁊ sil'r potibus q̃titatez eo: diminuēdo ⁊ nāe lenitatē seruando. ¶ In ap̃ate aūt auris frigido fiat custodia a frigiditate aeris ⁊ vento ⁊ teneatur auris insula cooperta cibis velcatur subtilibus ⁊ facilis digestionis pauce quantitatis: fiat vt venter omni die sit lenis.

Cura ap̃atis calidi. ¶ Cura vero ꝓ potionē est vt si fuerit ap̃a caliduz est. dixit Mes. flōmia ⁊ lenificatio nāe ꝓpie flōmia cefalice cū multa sanguinis eūone si fuerit possibile in vnica vice. Et si nō eūetur cū iteratione. ¶ Dixit Raz. in diuisionibus cura ē flōmia cefalice ⁊ multitudo extractionis. ¶ Dixit Almā. leniatur nā cū mirab. citrinis aloe ⁊ scamonea. ¶ Deinde deveniēdū est ad localia. In quorū approximatione. dixit Raz. 3°. ꝑti. ꝓpositū in ap̃e auris oz esse ad attrahendū. s. mām ex aure ad extra aurē ⁊ nō repellendū. s. cū repcussiuis fortibus: ne forte mā supra cerebrū redeat. Sed debēt approximari remisse frigida cū lenitione ⁊ sedatione doloris. ¶ Dixit. A. post flōmiā ⁊ eūonez: opz vt administres lenitiua in primis ⁊ infrātia. s. remissa ⁊ ꝓpriellac mulieris vice post vicē vsq; in diem 3^m. Et sil'r oleū rosatū decoctū cū aceto vini q̃ fit triplū ipsius donec acetū ꝓsumat ⁊ remaneat oleū ⁊ administret distillādo: q̃n est iuuatiua valde pulsatiōi. Quidā aūt loco olei ros. ponūt oleū de anig. dul. aut oleū de cucurbita ⁊ decoquunt cū aceto: vt dictuz est succurrit. n. dolori vtil'r ⁊ vehemēter. ¶ Hal. iussit lac ex mām̄illa auri instillari: quoniā dolorē mitigat ⁊ placat. ¶ Sera. dixit infundimus in aurē rasurā cucurbite solā: aut cū oleo ros. ¶ Almā. dixit. oleū rosatū: aut de flozib^9 salicis cū modico aceto vini auri erit instillandū. Et lac calidum sicut ex mām̄illa egredit multotiens distillandum. ¶ Dixit Hal. auri empl'a suppone frā: ⁊ hoc marie q̃n dolo: fortior ap̃at. Aliqui tñ cū dolo: auris fit fortis mitigant ipm vtil'r mittēdo auri butirū calefactū ⁊ inclinādo aurē sup vapore aq̃ cal'e decoctionis malue altee seis lini flozuz camomille ⁊ corticū papaueris. ¶ De his dixit Aui. q̃n fortiores fiūt pulsus ⁊ dolo: ⁊ timet spasmus nō est excusatio a mollificatiuis. Et nō est aliqd sicut butirū vacinuz antiquū calefactū. sup. ⁊ in aurē missuz: ⁊ in circuitu inunctū: q̃n ipm excusat labore intromissionis embule. i. cannule in aurē ingeniose fabricate sup cucumā. i. vas in quo est aq̃ cal'a. vt pueniat vapo: in aurē. q̃q;. n. sedat ⁊ excusat ab alijs ⁊ excusat a narcoticis. Et ꝓpie q̃n est aq̃ in q̃ pmixta sunt. i. ⁊ decocta ea q̃ mollificat cū facillitate ⁊ fūt pmixta ēt ea q̃ stupefaciūt vt semē papaueris ⁊ semē iusquami. Et dixit Aui. de exptis vltimis in sedatiōe doloris cū mollificatiōe est oleū de vitellis ouoz. de quo dixit Zoar. oleū de vitellis ouoz incōtinēti remouet dolorē auris qui fit ex ap̃e ⁊ ꝑparat ad exitū sanies. Et dixit: ipsi vitelli ēt ꝺ faciūt. ¶ Ait Raz. 3° ꝑti. dico passus ē q̃ dolorē auriū ⁊ pūctionē ⁊ pulsationē crudelē: ꝑz mitigabat oleū viol. ⁊ cāforā. ⁊ si sic nō mitigez vtēdū est emplo facto de cāomilla corona regia violis siccis maluauisco farina ordei ⁊ silibus. Qz si adhuc fortior fiat dolo:, dixit Mes. observat regimē in vehemētia doloris auris ne deficiat virtus ⁊ faciat cadere in syncopim ⁊ sudorē frīm ⁊ pmixtionē rōnis ⁊ mortē. quare distillet in ea distillatiōe post distillationē et oleo iabrith. i. mādragore cū lacte nouiē mulso. Et si excusari al'r nō potes cū modico cāfore: aut opij. ¶ Dixit Hal. ⁊ ponit 3° ꝑti. Ego vto: stupefactiuis in dolore auris quotiēs video q; spasmez eger. aut alienez mens ei^9. Cur ez cū opio ⁊ castoreo dissolutis in vino dulci. Aliq loco vini dulcis ponūt sapā ⁊ distillant in aurē. ⁊ pūt ꝓfici castor. ⁊ opiū eq̃l'r ⁊ ineq̃l'r ꝑz dispōnē. ¶ Dix. Ser. si dolor ē difficilis ⁊ nō pōt eū tolerare eger soluat aliqd de opio cū quibusdā oleis infrigidātib^9 ⁊ fūdat in aurē. Et ꝓfert sic mel mithe cū modico opij solutū cuz lacte mulieris. ¶ Dixit. A. qñq; est nēciuz in cura doloz vehemētiū in aure administrare narcotica. ⁊ fiat illō ex filonio cū lacte. ⁊ cōfert castor. ⁊ opiū ⁊ croc^9 cū lacte mulieris. Si postponat illud vsq; q̃ timeat syncopis. Et ꝓpie si fuerint hu^res fridi: illō. n. nocet eis valde. Et dixi si accidit nocumētū ex vsu narcotico: administra post illud castoreū solū. ¶ Quidā vo ad mitigationē doloris sil' cū narcoctis sup apponūt auri empl'm qō sic fit. Rx. summitates iusquami ⁊ radices lapatij acuti bñ mūdatas ⁊ involue illas i stupis madefactis i aq̃. Et sub prunis decoq̃: ⁊ decoctas ꝓtere ⁊ cū axōgia anseris vel gallīe misce: ⁊ sup auri^9 pone. ¶ Si vo ap̃a calm nō est vehemētius inflāmationis. dixit Ser. sufficit in eo oleū rosatū solū. aut cū re parua aceti. Et dixit si minuit ap̃a ⁊ est in declinatione. ⁊ nō est illic febris: neq; inflāmatio vehemens. Et tp̃s etas ⁊ regio nō sunt cū vehemēti calitate. tūc accipimus vnguēti basilicō partē vnā paruā ⁊ liquefacimus eā si est tp̃s byemis cū oleo de spica. ⁊ si est estas cū oleo ros. ⁊ fundimus ipsuz in aurē ⁊ tepidū. ¶ Dixit. A. q̃n nō est ap̃a vehemētis caliditatis administra in ipsa medicamē factū ex adipe caprino liq̃facto ⁊ pmixto cū partibus eq̃libus mellis ⁊ rob. ⁊ aliq loco rob. ponunt ysopū humidā: quoz vnūq̃q; sit eq̃le illi adipi. Et pone i aurē. Et dixit. ex eis q̃ sunt fortiora illo ⁊ sunt maturatiua. R. litargiri ceruse. aā. ℥. i. turis ⁊ pulueris molēdini. ⁊ gūmi pini. aā. ℥. iiij. ⁊ olei lib. i. ⁊ adipis porci vel cap̃ recētis lib. ij. ⁊ succi. i. mucillaginis seis lini q̃tū sufficit vt fiat ex eis empl'm. ¶ Dixit Hal. si ap̃a resoluit relige tñ ei supfluit grosse: camomillā ⁊ mellilotū in aq̃ coq̃ ⁊ calidam instilla in aurē. cū modico oleo viol. Et subdit. si ꝑdicta i cacabo bullieris. Et i capite cacabi fistulā posueris: ⁊ fistulā nāp̃ bōbace vel pānis oppillaueris: ⁊ fistule capiti patiēs appo suerit aurē quo ad ipsaz eius ascēdāt vapores ꝑdest ⁊ ap̃a tis dissoluit reliquias. Nō sit tamen huius aqua fortis calloris: sed temperati. Qz si ap̃a non resoluatur ⁊ non minuetur dolo: sed addat in pulsatione eius. ⁊ maxie postq; transierit

tranſierit ℥ m oleꝝ & collectionē facit: tunc opz vt cū matura
nis cura fiat. ¶ Dixit tñ Hali. 5° de ingenio ſanitatis q̄
maturatiua ap̄atis auris nō dēnt eſſe denudata ab aliquo
deſiccatiuo pp ꝓſeruationē ꝓpl̄onis auris nālis q̄ ſicca eſt.
Dixit Meſ. diſtillet in aurē mucillago ſeis citonioꝝ aut
fenugreci aut altee & ſeis lini. Et ſi ap̄a ſit vehemētis cali/
ditatis diſtillande ſunt aliq̄ ex mucillaginibus. ſ. ſumptis
ex ſemine citonioꝝ: aut pſilij malue aut ét altee vel ſeiz lini
cuz adipe gallineꝰ: aut anatis. Et dixit. ex eis q̄ ſunt vltimi
inuamēti. dixit ipſe. ſunt yſopi cerotū: qō ſic fit. ℞. adipis
galline butiri ouini vel vaccini loti cere citrinet adipis ca/
puinmellis olei de lilio yſopi hūide. añ. ꝑtes eq̄les fiat ex
cis cerotū & lepidū in aurē mittat & liniat ex eo in circui/
tu. ¶ Dixit Aui. qñ ꝓuertit in ſaniē adminiſtra ſpumā le
minis lini cū oleo roſ. & a camomillino. Et de ꝓferentib⁹
eſt mucillago ſeis lini fenugreci & altee & ſeis citonioꝝ cū
oleo ſiſami & amigdalaꝝ dulciū. Et de oleo dulci ponatur
in aurē calido cū cocto inuoluto ſup extremitate radij vna
vice poſt aliā. Et iuuet maturatio cū emplo appoſito ſuꝑ
aurē & in circuitu. ℞. radicū altee. M. ij. floꝝ camomille
melliloti. añ. M. i. violaꝝ ſiccaꝝ. M. i. farine fabaꝝ & oꝛ/
dei. añ. ℥. ij. olei camomille & amigd. dul. añ. ℥. i. ℈. ſ. ꝓficia
tur in decoctione dictaꝝ radicū altee. ¶ In cura vero ap̄a
tis frigidi poſt mäe purgationē: maxime cū ɣera logodiō
& ſiſſibus. dixit Hal. inſtilla auri oleuz aneti & exterius fo/
mentatione roboꝛa. ℞. aneti cauliū ruthe camomille mel/
lloti radicum liquiritie ſoliꝝ lauri ſanſuci nemami. añ.
partes equales fenugreci abꝛotani ſeis lini. añ. partez. ſ. &
cuz ſanſuci aqua diſtempera: & ſiſamino oleo narciſino &
nardino & aurez emplaſtriza: qm̄ ap̄a frigidū optime diſ/
ſoluit: & ſi ꝑdicta in cacabo bullieris & fiſtulā ſuperpoſue
ris & capiti fiſtule aurem ꝓdeſt. Et de ꝓuenientibus eſt
adeps vulpis auri immiſſus: & ſuccus ꝓaſij & oleū nucleo
rum perſicoꝝ & amigd. amaraꝝ & nardinū. ¶ Et ex eis eſt
emplaſtrū maumeth qō deſcripſit Meſ. ℞. bdelij adipis
capini. añ. ℥. iiij. farine fenugeeci & ſeminis lini & radicuz
altee & radicum lilij. añ. ℥. v. camomille & melliloti. añ. ℥. i.
croci. ℥. i. & vitellū oui elixi. conficit autē ſic. camomilla &
melliloti & radix lilij & altee coquant in aqua: & bdelium
diſſoluat in ſucco cepe: aut in decoctione dictaꝝ herbaꝝ.
Et ex oib⁹ bis & cepis cū oleo ſiſamino aut de lilio & rob.
& butiro quantū ſufficit fiat emplaſtrū. Et dixit accipe ce/
pe & alleū & elliſet & conterat cū butiro & ſuperponatur.
Cepe aūt coctū & cū lacte mulieris mixtū valet in mā mix/
ta. ¶ Dixit Hal. ſi ap̄a eſſe durū intellexeris hoc ſuppone
emplm. adipē galline & anatis liquefac & miſce cū eis pa/
rum ſimi ouiū trita & aurē emplaſtriza. ¶ Dixit Serap. ſi
ap̄a eſt apparens opz vt cureſ cū farina oꝛdei decocta cuz
rob. Aut. ℞. farinaꝝ fabaꝝ camomillā violā ſiccā farinam
oꝛdei alteā melliloti & ꝓficiant cū aqua & oleo viol. Aut
ex farina tritici ſucco ſolatri & oꝛo ſiſamino. Aliud q̄ ma
turat & reſoluit. aqua cauliū & oleū de lilio ferueant pau/
lulum. deinde puluerizeſ delup farina fabaꝝ & miſceant
& adminiſtrent. ¶ Dixit. A. ſi ap̄a eſt extra aurem. ſ. extra
oculū eius medicaſ cuz farina oꝛdei. Et empl'm de farina
fabaꝝ eſt bonū valde qō fit ex farina fabaꝝ & camomilla
& viola & farina ordei & malua & melliloto cū aqua & oleo
violato: & qñq̄ ſufficit ſolatrū & oleū ſiſaminū & farina tri
tici. ¶ Dixit Simeon qñq̄ accidit ex puſtulis: ſiue botoꝛ
in aure caliditas ardoꝛ & pulſatio vehemens & curaſ cum
lacte oleo roſ. & ſucco cucurbite. Et dixit ad maturandus
puſtulas in aure coquaſ ficus cū triplicato & guttatim po
natur de decoctione ipſaꝝ in aure donec impleatur ex ea.
Et Aui. dixit. bothoꝛ auris curat decoctio ficuuz & tritici
diſtillata in aurē frequenter. ¶ Amplius in cura doloꝛis
auris ex humoꝛibus plura dicta ſunt remedia que poſſūt
reduci ad hoc ca^m. Et ꝓprie pellis ſerpentis bullita in vi/
no qō guttatim in aurez inijciaſ. Et ſuccus ruthe coctus
cū coꝛticib⁹ granatoꝝ tritus guttatim auribus immiſſus
qm̄ mitigat ſtatim doloꝛē. ¶ Et nota pp flōmiā fiendā in
ap̄atibus auris dictū Auer. 7° collz ait. conſiderandū eſt in
ap̄atibus auriū dextre & ſiniſtre in quo latere flōmia ſit fiē
da: qz manifeſtū eſt q̄ in ꝓin⁹ ceſalica flōmari oz. Et vr. ſ.
q̄buſdā q̄ ſi ap̄a fuerit in aure dextra nō oz minui de ceſa
lica ſiniſtra: qz dextra aggregat cōicationē cuz attractione
ad ꝑiam partē: qz eſt infra longitudinis extremitatem. &
ſupple ſic fieret minutio p oppoſitū: ſm vnā dyametrū. Et
hoc ſofficit. ſ. ſm longitudinē. Sz dixit ipſe: qz nō eſt cre/
dendum: & maxime in coꝛpibus ſanguineis vt ſanguis nō
ad aurē dextrā rabaſ ab extremitate dimēſionis latitudi
nis oppoſite qñ eūamus ceſalicā. ob hoc ideo eēt meliꝰ vt
flōmia fieret in ꝑte ſiniſtra: qz he due res aggregāt in ea. ſ.
cōicatio & oppoſito ſz duas dimēſiōes: eo q̄ iſte opatiōes
opponunt ſm lōgitudinē. Et ſi poſſibile eſſet deſiderare/
mus: vt qñ attrahere volumus ad oppoſitū: vt ibi omnes
exiſterēt oppoſitiones: & maxime qñ repletio eſt ſm vaſa.
¶ De vlceribꝰ & puſtul' & exitu ſāguis & ſanieꝰ ab auꝛ. ℒ. v.

JVcus in aure qñq̄ fit a cā ꝓmittiua ſi
cut caſu ꝑcuſſione obuiatione vel
vulnere. ¶ Et qñq̄ fit a cā intrinſeca q̄ pōt
eſſe dupler. ſ. aut ap̄a eius qō eruptuz eſt: aut
humoꝛ colericus vel ſalſus: aut aduſtus moꝛ
dicans & coꝛrodens intrinſecā ſubbaz auris:
qui deſcēdit ad ipſaz ex cerebꝛo: aut alijs mēbꝛis. ¶ Dixit
Meſ. q̄dā vlcera auriū ſunt manifeſta ſenſui. ſ. viſui vel ét
tactui. Et q̄dā ſunt occulta poſita in ꝓfundo ad que dixit
A. nō ꝑuenit ſenſus. Et ex iſtis dixit Meſ. quedā ſunt in
q̄bus nō multuz ꝑterijt tꝑis. Et alia ſunt cronica & antiq̄.
Similr dixit. A. Et hoꝝ q̄dā ſunt multe ſoꝛdis & fetide &
multū dilatata in aure & q̄dā nō. ¶ Sanies vo in aure ꝑ/
ter q̄z ab vlcere duobus modis generaſ. vno mō ex humi/
ditate deſcēdēte ad aurē ex cerebꝛo vel alio mēbꝛo & in ea
retenta. & ipſa q̄dē in ea facile retineſ pp ꝓcuitatē anfra/
ctuoſam eius: maxime ſi affuerit debilitas expulſiue virtu
tis eius: aut ipſius retētionis fortitudo. Alio mō fit ex ſu/
perfluo nutrimenti delegati ipſi auri & in eo cōgeſti pp di
geſtiue eius & expulſiue debilitatē. Cū ꝑdicta huꝰ & ſup/
fluo nutrimēti ſic ꝓuenit caloꝛ extraneus coꝛrūpens ea &
putrefaciēs vñ actione caloꝛis in ſaniē ꝓuertit. Et ſanies
q̄dē ab aure fluens qñq̄ eſt laudabilis & qñq̄ nō. Inquit
Ruffus. quāto vlcus auris fuerit vehemētius & cōcauius
tanto ꝓditio eius erit peioꝛ. Et hꝰ cognitio ſup malitiam
eius ex largitate foraminū auriuz. Et ex erugine ſetenti &
ſubtili: qm̄ dubia erit: tūc diſcooptio alicuiꝰ oſſiū ipſarū.
¶ Et Aui. dixit. ea q̄ ſunt cronica & antiqua ꝓfunda ſub
merſa ſunt mala valde. Et qñq̄ pducūt ad detegendū os.
& ſignant ipaz dilatatio meatuū & multitudo ſaniei fetide.
Vlcera auris ſiniſtre citiꝰ ſanāt q̄z dextre. qz dixit. Ap. 21ª
ꝓbleu^m. ꝓbleu^{tt} 7°. ſiniſtra auris caliꝰ & hūidioꝛ dex.

Cura vlcerū auriū variaſ ꝑz q̄ ipſa ſunt manifeſta vel
occulta ſenſui. Et ſm q̄ ipſa ſunt recētia vel an/
tiqua. & curanſ recētia dicta & potione. In antiquatis aūt
q̄q̄ neceſſaria eſt & cyrugia. ¶ Dicta exigit vt totū regi/
men in ſex rebus nō naturalibus vertaſ ad ſiccū cum de/
clinatione ad calidum temperatuz. De cibo tamen & potu
& replerione & inanitione dixerunt primo Meſ. admini/
ſtremus regimen ſubtiliatiuū in his que comedunſ & bi/
bunſ. Et Aui. dixit. in primis ꝓmittaſ ſubtiliatio cibi.
& fiat adminiſtratio carnis & oleꝝ: ex q̄bus gñaſ humoꝛ
bonus & dulcis & laudabilis. Et inclinatio regiminis fiat
ad illō qō oz ex q̄litate tēperata: qz ſi cōplo facit neciuz vt
ſumaſ aq̄ oꝛdei: vt qz ſit in aure mala cōplo ealo pura: vel
cū mā calida detur ipſa. Et lenitas exercitij. ſ. fiat oz enim
alleuiari: plus tamen & minus ſm q̄ diſpoſitio exigit.

In quo latere fiē da ſit flō/ mia.

Sanies & aure duo/ bus mōis gñaſ ꝓter q̄z ab vlcē.

De digõne ⁊ eũone ⁊ diuersione mẽtio.

De mũdificatiõe ⁊ abstersiõe i vlcere recenti.

¶ Cura vero p̃ potionẽ. Aut vertis. dixit Mes. ad mãm descẽdentẽ ad aurẽ ex corpore vel capite que auget vel cõseruat vlcus in ea. Et requirit tres intentiones curatiuas que implent. dixit Mes. digõne mãe diuersione ⁊ eũone eius. ¶ Et digestio qdem huius mãe implet cũ digerentibus mãm siue calidã siue frigidã. vt p̃cedentibus multotiens dictũ est. Et eũo mãe digeste. Dixit. A. fiat cũ eũantibus mãni ipsam peccantẽ a proprietate. Et dixit. mundifica caput affidue ⁊ de diuersione mãe dixit. inclina mãz ad nares ⁊ os. Et hoc cum sternutationibus ⁊ gargarismis supple ⁊ caput purgijs ⁊ masticatorijs. Et adhuc cũ diuertentibus mãm ad oppositũ ⁊ longinquũ cũ fricationibus ⁊ ventosis cristeribus ⁊ alijs modis diuersionũ. Aut dixit Mes. respicit ipsum vlcus ⁊ si qdez recens est. s. ⁊ sine suspitione: deperditione cõplet duplici regimine. p̃m est mũdificatio ⁊ absersio ipsius. ⁊ 2m est: exiccatio ⁊ eius p̃solidatio: ⁊ hoc siue fuerit sensui manifestũ siue occultuz. Si vero antiquũ fuerit. s. ⁊ cũ suspensione deperditionis triplici gñe curationis indiget silr siue fuerit sensui manifestum siue occultũ. Et p̃m est mũdificare ⁊ abstergere vlcus a putrefatione ⁊ corruptione fetida. s. ⁊ oĩ additione carnis mollis in eo. Et 2m est incarnatio. i. carnis seu subẽ deperdite ⁊ reparatio eius qõ deperditũ est p̃ putrefactionẽ. Et 3m est exiccatio ⁊ p̃solidatio ipsius vlceris: q̃ intentiones implende sunt post q̃z implete fuerint intentiones supradicte. Circa mãm añ tẽ. ¶ Prima ergo intentio in vlcere recenti. dixit Mes. cõplet cũ his que sunt mediocria. s. sine aliqua modicatione: sicut est aqua mellis p̃prie. Aut vinũ cũ melle aut acetũ cum melle aut oximel. s. simplex. aut ẽt cõpositũ. aut oximel squillíticũ ⁊ filia factis ex eis iniectionibus post iniectiones p̃ siringã. aut p̃ aliquod qõ est sicut cãnula pene subtilis. Deinde abstergat subtiliter: aut cũ lana subtili. i. leni. ¶ Dixit Almã. idromel multotiens in vna die est distillandũ in aurẽ. Et de mũdificãtibus vtilr est vrina puerop̃ sola. ipsa. n. cũ hoc q̃ mundificat ⁊ abstergit p̃hibet fluxũ humiditatũ ad aurẽ. ¶ Et de vtilibus mũdificãtibus vlcus auris est medicamẽ hoc. ℞. sarcocolle ⁊ terbentine. añ. ʒ. i. ⁊ olei camomille. ʒ. ʃ. reducantur in formã vnguẽti liquidi ⁊ distillet in aurẽ: aut in vlcere manifesto p̃fice sarcocollã p̃tritã cũ melle ⁊ admini stra in licinio: sicut dixit Sera. aut dixit. administra basilicon. s. vnguentũ ⁊ liquefactũ cũ oleo ros. injce in aurem. ¶ Dixit Sal. vt scribit 3o cõti. si vlcus fuerit p̃pinqui tẽporis memithe solũ sanabit ipsum quotiens teris cũ aceto. Et Paulus dixit. ad vlcera p̃pinqui tpis sufficit siet. memithe. Et Sera. dixit si ap̃a auris aggregationẽ fecerit saniei ⁊ fit vlcus administra in primis memithe. s. siet eius tritũ cũ lacte mulieris. Et subdit Sal. ⁊ siet rosatũ ẽt sanat ipsum. Si. n. manans fuerit ex vlcere auris putredo modica sanat quotiẽs curat cũ rebus p̃dictis. ¶ Et Auí. dixit vlcera nõ p̃funda q̃ sunt p̃pinqui tpis curant cũ siet memithe cũ aceto. aut colliriũ rosatũ ⁊ myrrha ⁊ aloe in melle aut vino dissoluant ⁊ ponant in aurẽ. q̃ si vlcus multe saniei fuerit lauet cuz vino decoctionis betonice. aut cum succo lupuli. aut cũ succo mercurialis post q̃z isti succi clarificati fuerint: aut cũ aq̃ mellis in q̃ bullierit aliq̃ de radice elleboꝛi albi. nã vtilr cõfert. Et de p̃ferẽtibus in multitudine saniei est sandaraca pulverizata ⁊ mixta cũ vino ⁊ melle auri impositã: qñ sic abstergit ⁊ desiccat multuz. ¶ Dixit Auic. q̃z confert distillatio vue acerbe. s. succi eius in aurẽ ⁊ p̃prie qñ ponit cũ ea mel. Et silr succus foliop̃ salicis: aut decoctio eap̃. aut ponant in melle. i. trita ponant in aurẽ cũ melle aluminis adusti ⁊ myrrhe. añ. ʒ. i. Dixit aũt q̃z. q. tunc maxime qñ de mã reumatizaret ad aurẽ. ¶ Et dixit. A. si vlc9 manifestũ est sensui ablutio cũ aceto ⁊ aq̃. s. mellis fiat. aut cũ oximel ⁊ aq̃: aut cũ vino aut cũ decoctione mellis cuz ros. ⁊ menta. alias. myrrho.

¶ In vlcere vero antiquo. dixit Mes. cõplet mũdificatio cuz eis q̃ sunt vigoꝛose abstersionis nõ nimis fortibus. in p̃n9 vt pueniat paulatim ad ea q̃ sunt fortioꝛa. Et ex rebus gilis mediocriũ. dixit ipse est vrina pueri cũ melle ⁊ abstinthio: aut cũ vino ⁊ melle ⁊ modico salis gẽme: aut oximel squillíticũ cũ modico floꝛis eris ⁊ fortius est alkitran cuz melle: ⁊ ex mediocribus est vinũ decoctionis luf. cũ melle aut decoctionis affodillop̃ cũ melle: aut succus foliorũ affodillop̃ cũ melle ⁊ vino. Et ex eis q̃ sunt media in hoc ca9 dixit Auí. est alumẽ cõbustũ cũ equalitate sui de melle. Et q̃z addit Datillus. s. nucleus eius cõbustus. Et vt salgẽma mixtũ melli. Et puluis aristologie cuz melle ⁊ aq̃ oliuap̃ salitap̃. Et fortioꝛ est ea aq̃ piscium salitop̃. Et ex eis est succus foliop̃ nucis cũ vino ⁊ melle. De fortioꝛibus autẽ misceat alkitran cũ melle: ⁊ ponaꝛ in aure. qñ mũdificat ipm valde. ¶ Et dixit. A. eget eis q̃ sunt sicut alkitrã cũ melle: ⁊ sicut fel coꝛui ⁊ testudinis ⁊ p̃prie administratio eop̃ cũ lacte mulieris. ¶ Dixit Sal. vt scribit 3o p̃tinẽ. Si putredo fuerit abũdãs cura fiat cuz troc. andacaron. Et si nõ p̃tulerit teraf squãma ferri cũ aceto fort in sole p̃ples dies ⁊ ipone de eis guttã in aure cũ securitate. ¶ Serap. vo dixit. si exit ex aure sanies multa fetida cũ aq̃ accipiat squãma ferri ⁊ teraf cũ aceto ⁊ dimittat in sole donec inspissef ⁊ fũdat ex ea i aurẽ. ¶ Dixit Aler. tere arsenicũ rubeũ bene ⁊ misce cũ melle ⁊ inuolue in eis licinĩ ⁊ ipone auri: qñ mũdificat ⁊ exiccat vlcera: ⁊ nõ nocet ⁊ fiducialr vtendũ est eo: qñ expertũ est. ¶ Dixit Mes. ex cõpositis vltimis est vnguẽtũ egyptiacũ: ⁊ p̃prie solutũ cũ vino vel aceto ⁊ distillatũ in aure. est. n. mirabile. ¶ Unguẽtũ egyptiacũ. ℈m Hal. ℞. mellis. ʒio. aceti vini. ʒ. viij. coq̃ ad ignẽ ⁊ aufer spumã ⁊ delup̃ pulveriza floꝛis eris. ʒ. ij. Et misce ⁊ in aurẽ pone cũ licinio: qñ p̃batũ est: qdã dissoluũt ipsi cũ oximelle: aut cũ oximelle squillitico. Et q̃z fit vnguẽtũ de zimac. als. ō ziniar mixto cũ melle. ¶ Dixit. A. cũ multiplicat pus valde tũc nećia est admi1o licinĩ submersum felle taurino distillationis in vrina infantiũ. Et ex mediocribus fortibus dixit ipse est scoꝛia eris cũ arsenico ⁊ melle ⁊ aceto. aut rubigo ferri vel scoꝛia ei9 fixa p̃trita sicut pulvis post frequẽtẽ fixionẽ ei9 multotiẽs factã cũ aceto vini donec fiat sicut mel ⁊ distillet in aurẽ. ¶ 1m aũt regimẽ vlceris recẽtis cõplet instillando in aurẽ. dixit Mes. ea q̃ sunt mediocris exiccationis sine mordicatiõe multa sicut est olibanũ solutũ cũ vino. sarcocolla ⁊ olibanũ soluta cuz vino ⁊ melle pauco ⁊ ẽ hoc expertũ bonũ. Et ex eis est myrrha ⁊ aloes dissoluta in vino ⁊ melle ⁊ sandaraca in hoc ẽ mirabilis ⁊ p̃prie trita cũ vino ⁊ melle: ⁊ imissa cũ licinio. sanat. n. ⁊ dolorez tollit. Et silr alumẽ tritũ cũ aceto cũ p̃tiõe vltia expertũ ẽ. Et licinĩ cũ siet memithe. ⁊ itez alumẽ iamenũ ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ sandaraca ⁊ sarcocolla cũ melle ⁊ vino. ista. n. oĩa ⁊ silia exiccãt vlcus recens. ⁊ si qdẽ in eo est de carne deperditũ degñ ant: ⁊ p̃solidat. Et de p̃ferentibus est decoctio sumac iniecta ⁊ vtilis ẽ succ9 poligonie. ¶ Dixit Raf. 3o p̃ti. misce thus cũ vino ⁊ guttatiz ipone auri: qñ corrodet carnẽ mortuã gñando bonã: ⁊ sarcocolla cũ melle idẽ facit. Et succus foliop̃ oliue: Dixit. A. cuz melle iniect9 in aurẽ est vltimũ. ¶ Dixit Almã. ℞. sarcocolla aloẽ sãguinẽ drac. thus squãmã ferri ⁊ ziniar. Et ex eis in aceto dissoluat ⁊ in aurẽ mittat: ⁊ licinĩ in melle intinctuz p̃dictis intingat ⁊ sic imittat. ℈. n. mũdificat ⁊ sarcocollã ⁊ ziniar. Et p̃sumit si qd residuũ de mã remanerit p̃ thus ⁊ squãmã ferri. Et p̃ sanguinẽ drac. cõsolidat ⁊ valet hoc ẽt in vlcere antiq̃. Et vinũ rubeũ cũ melle iniectũ mũdificat ⁊ p̃solidat. ¶ Regimẽ aũt 2m in vlcere antiquo qõ est regñatiuũ carnis deperdite in eo. dixit Mes. fit cũ remedijs mediocris exiccationis absq̃ vehemẽti mordicatiõe. Et sunt

Et sunt eo ꝓprie: quoꝝ in cura vlcerū non antiquoꝝ remorati sumus. ¶ Tertiū vo genus in vlcere antiquo qō est cōsolidatiuū eius. dixit Mes. cōplet cū rebus consolidatiuis ⁊ exiccatiuis: in qbus sit pmixtio aliquoꝝ humiditatē habentiū sicut myrrha aloes thus ⁊ silia quoꝝ precessit rememoratio. s. in 2° curationis mō vlceris recentis in quib⁹ misceant aliq̄ q̄ sint sicut colcotar ⁊ flos eris ⁊ silia. ¶ Et Serap. posuit vnguentū vtile ad absterſionē ⁊ cōsolidationem vlcerū sordidoꝝ antiquoꝝ fetidoꝝ. qō sic fit. ℞. ziniar ⁊ mel ⁊ acetū cū equalitate ⁊ coquant donec inspisset sicut mel ⁊ administret. ¶ Unguentū cōsolidās vlcera auris exiccata sanie. ℞. scorie ferri lote ⁊ ꝑparate: ⁊ bulliat in duabus partibus olei rosati ⁊ vna aceti ⁊ colet ⁊ ponat ex eis in aure: aut ponat in aure vinū in quo dissoluta sint bolus armenus sarcocolla myrrha cortex thuris ⁊ aloes ⁊ scoria ferri lota ⁊ ꝑparata ⁊ vltime pulueriz̄ata. Et forti⁹ isto est troc. andromaci descriptus tertio practice. Hal. ℞. galle viridis ⁊ thuris. aū ʒ. iij. aluminis scisi myrrhe. aū. ʒ. iiij. vitrioli. ʒ. j. Aris. longe ⁊ ro. aū. ʒ. par. fiāt troc. cū vino. Et cū necesse fuerit terant: ⁊ dissoluant cum aqua ros. ⁊ injician tur in aure. ¶ Dixit Avi. plures calidoꝝ medicorū implēt aure purulentam pāno ꝓhibendo cursum sanici ab ea. Et ꝓhibent infirmū dormire in latere illo. s. vlceris: vt nō inueniat sanies meatū: quare egrediat ad hoc: vt declinet sanies versus carnē molē q̄ est in radice auris ⁊ faciat euenire apa in ea: deinde pforant ipm cum maturatiōe vel post maturationem ⁊ curant ipm. Et sanat cursus sanici ab aure. ¶ Et q̄ñq̄ cura respicit accidētia. Dixit Raſ. 3° ꝓtiñ. si dolor vehemēs fuerit cū vlcere: non curet vlcus cū desiccatiuis fortibus: sed sedet dolor: ⁊ postea sanet vlcus. Si vō excitat dolorē in vlcere tere semē iusquami ⁊ opiū cū adipe anetino: imponat ei cū ceruſa plūbi. ¶ Aut impone licinīū cum solano albumine ouī ⁊ oleo ros. ¶ Dixit. A. cū videris humiditatē detinere ꝓp medicinas ꝓhibitiuas exiccatiuas: tūc funde in aure oleū ro. vt cadat crusta. deinde pone in aure qō ḡnat carnē: ⁊ opz penitus: dixit ipse ne virus detineat. imo ꝓhibeat natiuitas ei⁹. i. q̄ nō regeneret ⁊ multiplicet. imo exiccet. Et si fuerit illic vlcus valde dolorosum administra opiū cum lacte: aut sumant. xx. amigdale. s. amare excoriate ⁊ opij ⁊ baurach ⁊ thuris. aū. ʒ. j. ℈. ʒ. Et croci et galbani ⁊ myrrhe. aū. ʒ. j. terant ⁊ pulueriz̄ent cum aceto ⁊ exiccent. Et cū necesse fuerit effundant oleo ros. ⁊ distillentur in aurē. Et si fuerit illic sanies loco aceti sit vinū: aut mel aut oximel. ¶ Et dixit Avi. si dolorē habuerit curet cū scoria ferri cōtrita multotiēs ⁊ misceant cū ea qō desiccat ⁊ sedat dolorē. Et istud est sicut administratio olei amigd. cū myrrha ⁊ aloe ⁊ croco: ⁊ q̄ñq̄ nec̄iū est: vt administret parū opij.

In cura autē sanici exeūtis ab aure absq̄ vlcere: opz silr premitti digestionē eūonē ⁊ diuersionē ⁊ rectificationē mēbri a quo fluit. Dixit. A. melius est vt nō repercutiat neq̄ ꝓhibeat dum non supfluit: immo oportet vt abluat ⁊ tergat aliquo qō sit sicut aqua ros. ⁊ oleū rosatum ⁊ et ex succo foliorū oliuarū cū melle. ¶ Tertio ꝓtinē. dixit Raſ. medicamē non bñs par in desiccando aures. ℞. squāmā ferri subtiliter tritā ⁊ cribellatā cum sirico ⁊ cocta postea cū aceto forti valde donec fiat ad modum mellis: sed acetū debet poni in quadrupla quātitate. Acetum aūt forte decoctionis scorie ferri iniectū in aurem sanat emissionē sanici ab ea antiquā. Et aliq̄n decoq̄t in oleo rosato ⁊ modico aceti ⁊ colat ⁊ injicit in aurem. Et valet oleū canapis immissum cū ꝓprietate: ⁊ valet oleū irinum cū aceto ⁊ terebentina cū melle ⁊ oleo amigd. amararū ⁊ myrrha cū vino ⁊ succus absinthij cū melle. Et de vtilibus est vinū cū equa parte sui succi foliorū oliuarū: in qbus decoquunt folia vel flores vel cortices salicis singulr ⁊ coniunctim. ¶ Et q̄ñq̄ extrahit sanies de aure per empla vel vnguenta attractiua fortiter supra aurē ab extra administrata sicut est emplm gerardi sup 9° alñ. q̄ sic fit. ℞. armoniaci terebentine cere. aū. ʒ. ʒ. serapini. ʒ. ij. succi cepe. ʒ. j. ℈. ʒ. myrrhe ⁊ castor. aū. ʒ. j. misceant malaxando cū oleo laurino. ¶ Dixit Hal. vt scribitur 3° ꝓtiñ. si sit cū sanie manante ex aure dolor. ℞. cortices granatoꝝ aluminis croci opij castor myrrhe ⁊ thuris: ⁊ cōuenienter distemperent cum aceto ⁊ melle ⁊ imponat auri q̄n desiccat ⁊ dolorem valde mitigat ⁊ vtilr. ¶ Dixit Avic. q̄n cum pure est dolor: q̄ñq̄ necessarium est aloes ⁊ opium ⁊ crocus commixta cum melle ⁊ posita in aure.

Cura ext⁹ sanguinis ab aure.

Et q̄ñq̄ egredit sanguis ab aure q aliq̄n est creticus cōsimilr sanguini narīū: ⁊ rarissime accidat: de quo dixit Sera. si est ſm semiā crisis nō opz vt retineas ipsum: q̄n est sanguis malus corruptus nisi si addat ⁊ multiplicet: q̄n apud illud timet ex eo vehementia fortis: q̄n tūc opz vt retineat. Et Avi. dixit creticus nō restringat nisi si pducit ad debilitatē ⁊ sincopim. ¶ Et q̄ñq̄ accidit ab vlcere in aure ⁊ curat cura vlceris. ¶ Et q̄ñq̄ accidit a repletione sanguinis. s. cū mā acuta corrodēte vel sine ḡre pducit ad incisionē. i. fractura vene aut abscisionē. i. corrosionem. aut aptionē. s. poroꝝ vel orificioꝝ vene. Et habz intētiones curatiuas cōsiles fluxui sanguis narīū: ⁊ ꝓsilr iplent. quātū aūt huic loco ptinet restringit: aut medicinis infrigidantibus: aut stipticis. aut cauterizantibus q̄ñq̄ singulr ⁊ q̄ñq̄ cōpositē. Et ex stipticis fridis sunt succus caude egne succ⁹ folioꝝ oliuarū succus plātaginis succus virge pastoris decoctio granati in aceto ⁊ exꝑssa decoctio rubi decoctio gallarū in aqua vel aceto. ¶ Dixit Hal. sicut scribit 3° ꝓtiñ. incidit fluxū sanguis ab aure galla decocta in aceto ⁊ melle. fiat ex eis siet. ⁊ mittat in aure: ⁊ dimittat quinq̄ diebus: ⁊ postea extrahat. ¶ Et de cauterizātib⁹. dixit. A. sunt sicut succus foliorū albedoragi. dicūt q̄ ista lra est corrupta: q⁹ succus eius nō est cauterizatiuus: ⁊ q⁹ iudeus vt scribit 3° cōtinē. a quo. A. accepit non posuit ipm cauterizatiuū. sed bñ cū quadā viscositate glutinosa retinet fluxū sanguinis: ⁊ fortalle cū ꝓprietate. ¶ Dixit Hal. cū sanguinem videris ab auribus fluentē sumach exꝑssi aquā illis instilla: aut portulace. aut virge pastoris. Aut sume. gallā diligenter tritam ⁊ cū aqua portul. in aurē instilla: aut instilla. succū porri maliatici. aut aloen ⁊ thus trita equalr ⁊ diligēter cum porri succo. Aut coagulū leporis tritū cum aceto. ¶ Dixit Avi. ex eis q̄ sunt mirabilia in fluxu sanguis valde est coagulum leporis cū aceto. aut succus porri cū aceto. ¶ Et ex expertis est vt sumant duo renes. s. caprini ⁊ ircini ⁊ aliqd adipis salliti ⁊ assent media assatione ⁊ exprimat aqua eorū in aurē. ¶ Dixit Sera. si accidit ex vulnere: aut pcussiōe aut re q̄ incidit venas: tūc opz vt curet ꝑ instillationē ⁊ licinīū cū medicis q̄ retinēt sanguinē: sicut est decoctio gallarū ⁊ rāni cū aceto ⁊ succo virge pastoris ⁊ arnoglose ⁊ silib⁹. Et dixit si times q̄ coagulet sanguis: tūc accipe succū porri ⁊ permisce cū aceto ⁊ distilla in aurē donec non exiccet sanguis ⁊ corrūpat instrm auditus. aut madefac in illo licinium ⁊ administra. Et Raſ. dixit tertio ꝓtiñ. si sanguis fuerit in aure ꝓgelatus ipone de aceto cū succo porroꝝ. ¶ Dixit Ruf. de regimine infantiū. Ex aure cuiusdā infantis exiuit hūiditas quā nō potui extimare esse sanguinē. Et in vitate erat supfluitas nutrimēti: vñ si hoc videris ꝓcipe vt nō lactet nocte ⁊ mane ps illi⁹ hūiditatis tollet ⁊ desiccabit.

¶ De sorde aggregata in aure. Cap. vj.

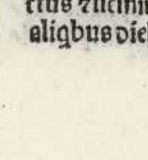

Am sordes multe in aure aggreganť qb⁹ auditus ipediat aut dolor excitet in aure. dixit. A. distillet in eā oleū de amigdalis amaris montanis ꝓprie in nocte. Et ingrediat patiēs balneū. s. stuphā: ⁊ ponat aurē sup terrā calidā. i. sup soliū balnei ⁊ liq̄at sordes ⁊ egrediat. ¶ Et de cōferentib⁹ est succus lupuloꝝ calidus iniectus ⁊ licinīū inunctū melle ⁊ inuolutū in puluere. Ari. ro. aliq̄bus dieb⁹ in aure dimissuz ⁊ ꝓfert radix serpētarie eo-

dem mõ ꝛ ſiliter radix elli albi eodẽ mõ. ꝛ cõueniũt ẽt medicine fortiores. verũ dixit. A. nõ vtaris licinijs fortibus niſi poſt purgationẽ: ꝛ ex eis eſt licinij infuſuꝫ in pice ꝛ oleo camomillino ꝛ nardino ꝛ ex exptis eſt oleũ de ſcorpionibus: qm̃ ipſum ſanat ſurditatẽ ex opilatiõe ſordis. ¶ Dixit Serap. opꝫ vt mũdifices ſorditiẽ auris cũ cozdumeni ꝛ nitreo tritis ꝛ pmixtis cũ ficubus ſiccis: quarũ grana ſint ablata ꝛ ſint cõdite cũ eis. Et fiat ex eis licinium longũ ꝛ intromitte ipm in aure. ꝛ extrahe ipm in oibus duobus dieb⁹: aut tribus. Et. A. dixit miſceat baurach cũ ficub⁹ ſiccis de qbus eiecta ſunt grana ꝛ fiãt ex eis licinia parua ꝛ ponant in aurem: ꝛ in die tertio extrahant ꝛ aſſociabit eis ſordes multa: ꝛ ſuccedit ei leuitas manifeſta. ¶ Et dixit Serap. tere nitrũ ꝛ inſuffla in aurẽ. deinde inſtilla in eã acetũ: deinde abl̃ue cũ aqua calida cũ qua diſſolutũ ſit nitrũ: poſt quã egredit: q̃ diſtillata fuit in eam: deinde accipe tubel eris ꝛ miſce cũ arſenico rubeo cũ equalitate ꝛ aggrega cũ melle ꝛ ſolue cũ aceto ꝛ diſtilla in aurẽ ꝛ poſt paululũ ablue cũ aqua calida: aut cũ aqua mellis. ¶ Dixit. A. qñq; ꝓfert ei inſufflatio attrameti in ea ꝛ cozdumeni. ʒ.j. ꝛ baurach armeni. aurę. ʒ. ꝛ ficuũ albarũ quantũ ſufficit ad incozporadũ ꝛ fiat ex eis licinij. aut infundat in ea. ʒ.ʒ. fellis tauri cum oleo de praſſio. Et praſſium ipſum contritum confert ꝛ aqua eius.

¶ De opilatione auris. Cap. vij.

De cauſis

Dixit Sera. grauitas audit⁹ ꝛ opilatio forteſſe incidũt in boza ex partib⁹ auris: qñ accidit in ea opilatio ex apate: aut ſoliditate aut carne addita. Et fit in aure etiaꝫ opilatio ex ſorditie in ea ꝛ ex re q̃ cadit in ea ex natione ſcz in q̃ ingredit aq̃ in aurẽ. Aut lapide ſubtili aut qbuſdã plantis aut paruis aialibus q̃ ingrediunt in eã. Et dixit. dolẽt ẽt in boza ex opilatione q̃ fit in neruis q̃ deſcendunt ad eas ex cerebro qñ opilant ex hũore groſſo cũ currit ad ipſos aut vẽtoſitate groſſa. ¶ Et Auic. dixit. qñq; fit pp panniculũ creatũ ſup foramen auris: ꝛ qñq; fit pp carnẽ cõgelatã. Judeus hʒ pp ſanguinẽ cõgelatũ ꝛ eſt melior ſra. ꝛ qñq; fit pp carnẽ additã vt verucã. Et qñq; fit pp ſordẽ ꝛ qñq; fit pp lapidẽ aut nucleũ cadentẽ in eã. Aut pp aial intrans in eã qđ mozit in ea. Et qñq; fit ex hũore vicoſo opilante foramẽ aut meatũ nerui. ꝛ ſentit hõ ac ſi eius auris ſit opilata. Et qñq; accidit pp ventũ vehemẽtẽ. ¶ Dixit Aui. illa q̃ eſt ex panniculo. ſ. ozto in meatu ꝓfundo aut ex carne ꝓfunda eſt difficilis cure ad tm̃ ingeniũ cum inſtrõ inuenit ſecãte ipm. ſ. carnẽ ꝓfundã: deinde facta inciſione eius ꝓhibeat ꝓtinuitas eius. ¶ Et dixit. in ea q̃ eſt ex creatura: ꝛ eſt vt creet auris nõ pforata: aut in creatione interi⁹ eſt opilata iam experit ab aliqbus cũ opatiõe manuali ita vt pueniat ad diſcooperiẽdũ ꝛ pforandũ vſq; ad ſarnach interiorẽ: ꝛ hʒ qñq; cõfert. ꝛ qñq; nõ cõfert. ¶ Pãniculus vo ꝛ caro q̃ eſt manifeſta eſt facilis cure: ꝛ facilr põt remoueri ĩcidẽdo eã cũ cultello ſpinoſo quo incidunt emozroydes naſi: deinde tẽta aut bucella ponat ſuper quã pulueriʒatũ ſit colcatar: aut q̃ currũt curſu ei⁹ ex eis que ꝓhibẽt natiuitatẽ carnis. ¶ Et dixit. in facta pp carnẽ additã vel verucã abluat cum aqua calꝫ ꝛ nitro: ꝛ diſtillet in ea es vſtũ ꝛ arſenicũ rubeũ trita valde cũ aceto ita vt abducant carnẽ: deinde curet vlcus. Et dixit iam dictũ eſt q̃ aſſiduatio effuſioĩs in aurẽ fellis taurini. alꝫ. porcini valde ꝓfert ei. ¶ Et ſi opilatio fuerit a re fixa in ea. opꝫ vt diſtillet ĩ aurẽ oleũ de lilio vel keyrinũ. ¶ Et ſi fuerit aial mortuum in aure effundat in ea ex oleis aliqđ qđ aperiat. deinde extrahat cũ inſtrõ mũdatorio auris. ¶ Dixit Aaron ſi aliq̃ fluxerit ſanguis ab auribus: ꝛ poſtea ſcã fuerit opilatio ꝛ põderoſitas audit⁹ forteſſe coagulatus eſt ſanguis in interiori ꝑte auris: vñ curet cũ diſſolutib⁹ ſanguinẽ coagulatũ. ¶ Dixit Hal. attende. Et ſi ex ſorde fuerit aliq̃ purget ab ea. ¶ Et ſi opilatio fuerit ex humore groſſo: opꝫ caput in ꝓmis purgare. ſ. poſt digeſtionẽ mãe: ꝛ deinde ẽt ad oppoſitũ diuertat mã. Et cere bro purgato aquã auri inſtilla in q̃ pigamũ coxeris ꝛ ſanicu ꝛ cum ꝛ nemanũ. aut ſume caſtoꝛe. ꝛ elleboꝛ. ꝛ croci equalr ꝛ trita vini aceto ſup infunde ꝛ auri inſtilla. Aut licinio ſupduc vel oleũ nardinũ inſtilla: qm̃ humoꝛẽ groſſum qui in aure eſt ſubtiliat ꝛ diſſoluit. Et bõbax intinct⁹ in ſucco vel oleo maioꝛane auri imiſſus ꝓfert. ¶ Dixit Raſ. ʒ° ꝓtiñ. ad obturationẽ auris abſq; doloꝛe ſz eſt ac ſi auris fuerit obturata bõbace. Et nõ ydiomate vocat coſſuꝫ. Accipe de ſucco blitis cũ felle taurino ꝛ ponet aut de oleo liliatio: aut de oleo maioꝛane. ¶ Et Aui. dixit in fctã ab humoꝛe. viſcoſo vel vẽtoſo vehemẽti in q̃ imaginat hõ q⁹ ei⁹ auris ſit obturata cõfert diſtillatio olei de lilio aut fellis taurini in ſucco ſicle ꝛ ſucco ſemĩs canapis ꝛ ſucco cologntide ineſt ꝓpietas iuuãdi ad opilationẽ auris. ¶ Et exꝑimẽtib⁹ ad opilationẽ vẽtoſam ꝛ ſordis eſt licinij ex naſturtio ꝛ baurach ſactũ qđ adhereat auri tribus dieb⁹: deinde extrahat ꝛ egredit ſordes plurima. ¶ Et ex cõueniẽtioꝛibus fortibus ad opilationẽ ſordis ꝛ humoꝛis ꝛ mundificat neruũ auditus ſunt troc. de elleboꝛo albo quoꝛũ deſcriptio eſt hec. ℞. elleboꝛi albi. ʒ. ij. nitri. ʒ. vj. croci. ʒ. iij. cõfringant ꝛ cõtergantur cum aceto ꝛ fiant inde troc. deinde q̃ ſunt neceſſarij ſoluãtur in aceto ꝛ diſtillẽtur in aurem. ſunt enim mirabiles valde. Vapoꝛ decoctionis abſinthij aurem exopilat.

¶ De tinnitu ꝛ ſibilo. Cap. viij.

Tinnitus qui aliq̃n ꝑcipit in aure aliq̃ diꝛ tinnitus ꝛ aliq̃n ſibillus. Et Sera. dixit. tinnit⁹ ꝛ voces q̃ fiunt in aure. Et hec diſpõ. dixit Aui. eſt vox quã hõ inceſſanter audit abſq; cã exterius exiſtente audit. tñ ac ſi eſſet exteri⁹. Et eius cõparatio ad auditũ eſt cõparatio ad viſum imaginationũ ꝛ tenebrarũ quas videt hõ abſq; cã exterius exiſtẽte ad oculũ. ¶ Scias q⁹ tripler aer reperit faciẽs ad auditũ. ſ. aer auri cõplãtat⁹ ꝛ qetus exñs. Et aer vapoꝛoſus ſiue ipſe vapoꝛ in ꝓcauitate a cauernoſitate auris exñs ſicut q reperit in vacuitatib⁹ ꝛ ꝓcauitatibus aliarũ partiũ coꝛporis. Et aer extrinſecus aduenies. ps aũt aeris exteꝛioꝛis q̃ primo mouet nõ ꝓuenit ad auditũ. ſz mouet in circuitu aerẽ ſibi cõtinuũ. Et ſic illa ps prima mota a prima ꝑte mota mouet aliã. Et ſic vltra vſq; ad certũ ſpaciũ quouſq; ꝓuenit ad aerẽ vapoꝛoſuꝫ exñtẽ in aure. Et hic aer exteꝛioꝛ ad tinnitũ cauſandũ: ſz poſſit ꝓcurrere: tñ nõ ſemp cõcurrit: q⁹ ſufficit aeris vapoꝛoſi ſiue ipſi⁹ vapoꝛis inundatio mouẽs aerem quietũ. Et hoc cũ vapoꝛ ipſe eſt mult⁹. Si tñ ipſe vapoꝛ eẽt ita paruus q⁹ ſua paruitate nõ ſufficeret in undationẽ ponere in aere qeto: tunc neceſſario regreꝛet aer exteꝛioꝛ ad inundandũ illũ qui ſz exteꝛioꝛ fuerit. tũc habet ac ſi interioꝛ fuerit: ꝛ tenet locũ aeris vapoꝛoſi inundantis aerem quietum qui motus cauſat auditionem.

Dixit itaq; Aui. qm̃ vocis cã eſt inundatio ſiue motus accidẽs in aere q̃ ꝓueniat ad ſenſum ſcz aeris qeti tunc opꝫ vt ſit in hoc accidẽte. ſ. tinnitu mot⁹ aeris. Et cũ nõ ſit aer ille inundãs exterius. ſ. neceſſario tũc aer eſt interioꝛ. Et aer qdẽ interioꝛ eſt aer effuſus in ꝓcauitatibus aeris. ſ. ſtãs in eis. Et hec inũdatio. ſ. facta in aere intrinſeco ſiue in vapoꝛib⁹ exñtibus ꝛ in vacuitatibus auris. dixit Aui. aut eſt occulta. i. pauca ꝛ debilis a q̃ fortaſſe non ꝓuenit vapoꝛ effuſus in vẽtribus. i. ꝓcauitatib⁹ auris. ſ. ad inundãdũ aerem quietũ: q⁹ pp ſui debilitatẽ non cõmouet nec inundatur vapoꝛ ille vltra cõſuetã inũdationẽ ꝛ motionem quã facit in auris ſanitate. ita q⁹ nõ mouet aerẽ quietũ motu manifeſto: ſz tñ mouet ipm motu occulto. Aut inundatio illa vapoꝛoſi aeris eſt mãifeſta. ita q⁹ manifeſte mouet aerẽ quietũ. ¶ Et ſequẽs Aui. de cauſis tinnitus dixit q⁹ ſi dicta inũdatio fuerit occulta. ꝛ ex gñe eius cui⁹ eũo. i. diſſolutio ad mouẽdũ aerẽ qetũ eſt difficilis. ſ. motu manifeſto: ſed ſolũ occulto. Et accidit mot⁹ eius iſte ſiue tinnit⁹ in q̃buſdam

busdam hoīs. vt audiatur a tali qualis ipse est: qz ab habē
nibus audit? instr̄m debile z sibi sīl'b?. Et nō audiaf in q/
busdā alijs hoīs tūc illud est pp acuitatē sensus in qbusdā
oz. z nō in alijs. Aut fm cōparationē quā dixim? in ima/
ginādo imaginationes. Aut pp debilitatē eius. s. sensus au
ditus quare patitur a q̄libet inundatiōe. sicut accidit debile
frigus z quolibet frigore aut calore a q̄libet calore. Et isto
mō accidit tinnit? ꝓualescētibus z tabefactis. debilitas tū
sensus ꝓcedit a malitia cōplonis alicui?. Et si est dixit. A.
supra occultā z supra illā in q̄ diuersificātur fortis z debil:
tūc cā eius est inuētio ei? q mouet vaporē iundantē ei. s. aeri
geto supra motionē z iundationē ꝓsuetā. Et inūdās vapo
rem aut est vētositas gñata in pte capitis in ipso motu. sup.
aut est aer exterior q motus puenit ad vaporē exīstē i aure.
Aut est sonit? saniei q̄ forsitan gñaf in ea. Aut seruor pur?
in ptib? ei? aut motus vētositatis accītis multotiēs in par
tibus ei? sicut fit in febrib?. Aut repletio superflua in corpe
z ꝓpie i capite sicut fit post ebrietatē p̄imā. Aut est agita/
tio tēdens versus cerebrū z ꝓpie sicut fit post vomitū labo
riosum. Aut cā ei? est casus vel pcussio. Et q̄nq̄ fit pp agi/
tationē motus. imo pp māz viscosam resolutā in vētositatē
paucā z assiduaf illud. s. illa māe viscose resolo. Et q̄nq̄ fit
pp vehemētiā famis. Et illud pp agitationē cadētē in hūo/
ribus grossis sparsis in corpe z qescentib? in ipso. Et cū nā
nō inuenit cibū aliquē cōuertif ad eos z resoluit ipsos i va
porē z mouet eos. Et q̄nq̄ accidit sonitus post medicinas
q̄rū ꝓprietas est vt retineāt humores z vētositates i par
tibus cerebri sc̄z sicut sunt medicine stiptice glutinatiue vel
cōgelatiue z sil'es. ¶ Hal. dixit. sicut ponit 3° ꝓtiñ. q̄ soni/
tus gñaf ex vētositate grossa inflatiua aut teneritate sensus
audit?. i. acuitate vel debilitate ei?. Et cā quare bñs auditū
acutū nō semp pcipit tinitū est: qz nō semp stat tāta acuitas
sensus. neq; forsitan ēt semp stant mot? sonos faciētes. Si/
cut cū bñs acutū visuz pcipit corpa paruissima. ita q̄ ēt va
pores q necessario repiuntur in vacuitatib? oculi: ita bñs
acutū auditū pcipit quēlibet motū aeris geti ēt facti a par/
tissimo motu vapor̄ q̄ sunt itus i vacuitatib? auris. ¶ Et
scias q̄ debilitas est cā sonitus z pcipit rē debil'r ipzimētē:
q̄ sonus fit cū motu locali reali a quo neruus audit? patif
cum ipellif. Sed debilitas visus non est cā imaginationū:
qz receptio specierū in oculo non fit cum aliquo motu reali
local: sed solum intentionali a quo neruus visus non patif
cū ipellif. ¶ Dixit Sera. tinnit? z voces q̄ fiūt in aure. aut
fiūt ex debilitate mēbri audiētis. sicut accidit illis q sanauf
ex egritudine. aut ex acuitate sensus aut ex caliditate q̄ expe
ctaf. aut vētositate grossa q̄ aggregaf z coartaf z resoluit
vel revoluit in radice nerui audit?. ¶ Et Meſ. dixit. fit pp
debilitatē. sicut in ꝓualescētibus z fit pp aduētū crisis. z fit
pp abūdantiā z repletionē superfluā in capite z fit ex ventosi
tate grossa z fit ex coartatiōe humor̄ grossor̄ z viscosor̄.
¶ Et Auer. dixit. 4° colli. maior ps egritudinū q̄ fiunt in
aure est exsufflatio z tinnit? pp intus vētositatis ipulsionē
z inclusionē. Et dī q hoc esse pōt acuitate sentiēdi. Et de/
mōstratio sup hoc esse pōt q ibi nō est signū supabūdanti e
humor̄. ¶ Dixit. A. cā sonitus q̄nq̄ est ex aure ipsa z est p
propietatem z q̄nq̄ cum cōmunitate aliorum mēbrorum
mittentium has ventositates ad ipsam.

Dixit Ser. p. tibi ineſt vt distinguas inter cās ex regimi
ne q̄ ꝓcessit z dispōne fm quā nūc est. Nā si infir
mus visus est gulositate: z secutus est cū malitia digōnis ali/
quotiēs. z comedit cibos q generāt inflationē multam. tūc
voces ille aut sunt ex humiditatib? inflatiuis aut ex humo
ribus. s. grossis z distinguif inter has cās: qz si accidunt in
hora vna z quiescūt in alia. ita q̄ nō sint cōtinue tūc sunt ex
vētositatibus: sed si sunt assidue z sine intermissiōe fm vnā
formā tunc significaf q̄ sunt ex elevatiōe humor̄. s. grosso
rum. Et dixit. sup voces z sonitus q accidūt ex causis alijs
significatio est facilis. ¶ Dixit Aui. illi? q est ꝓtinuus z af/
fiduus cā est aliq̄ stans in cerebro ipso. sup. aut aure: z est
per ꝓprietatē. Si aūt qescit. z deinde excitaf pp repletionē
sc̄z humoralē vel cibalē aut pp vacuitatez aut pp motū aut
cum calor fortis fit sup corpore z maxime sup capite. aut cū
fit frigus tunc est pp cōitatē. ¶ Amplius dixit Aui. forma
vocis siue soni? significat ipm. s. eius cām. Est. n. q̄nq̄ ꝙsi
fit vox ascēdētis ad supiora z plm eius est cū cōitate corpo/
ris aut stomaci aut ꝙsi vox q̄ resoluif sup seipsam: aut quasi
fragor arborū. z significat illud absonionez ventositatis.
¶ Dicūt quidā. q̄n cā corruptionis auditus est humiditas
aut mā humida vaporosa siue vapor eius tunc percipif so
nus debilis. Et ideo imaginaf audire sonātē ex lōginquo:
qz modus pcipiendi sonū ex longinquo est q̄ debil'r perci/
piaf. Et rō predicti est: qz in re humida fit son? debilis. Et
etiā a mā humida surgit vapor debilis z tardi motus q so/
num imprimit debilē. Et ecōuerso vapores sicci sunt sono/
ri z faciūt audire sonos fortes: z faciunt imaginari audire
res ex ꝓpinquo: qz talis est modus iprimēdi soni ꝓpinqui.
¶ Dixit Aui. q̄n eius cōstrictio est fm semitam gñationis
post gñationē occultā cōtinuā tūc est pp humorē viscosuz.
Et sic est illic febris aut dolor ꝓducēs ad tremorē significat
corruptionē purulentam. s. q̄ parata est eruptioni. ¶ Dixit
Hal. sicut scribif 3° ꝓtiñ. significaf sup eo q est ex teneri sen
sus: qz laborans est māe velocis sensibilitatis z teneritatis.
¶ Dixit Al. fortasse ꝓtingit ex subtilitate sensus auditus z
eius claritate. cuius est signū: q̄ in tpe famis augef z in ho/
ra ebrietatis z satietatis minuif. ¶ Et Aui. dixit. illū q̄ est
ꝓpter sensus acuitatē significat defect? cārū vētositatū z re
pletiōis. s. humoralis vel cibalis. Et mūdificatio audit?. i.
instr̄i ei?. Et excitatio ei? apud ieiuniū z vacuitatē. s. ab hu
moribus z cibis. nā in ieiunio nō ꝓmouef vapor: qz hēat ipe
dire auditū. ¶ Et dixit. fact? a siccitate accidit post eūones
z febres. s. exiccātes. ¶ Et fact? a debilitate scif pp supflui
tates. s. cāx: qz pp supuentū cārū q̄ ipsarū vehemētia z sup/
fluitate deficiūt virtutē. z dixit qui est cū cōplexione calida
fit subito z cū inflāmatione. Et qui cū frigida fit ecōtrario.

Cura facti ab acuitate sensus dixit Al. medicina nō
indiget nisi superfluitatē obtineat: tūc em̄
de opio dissoluto in oleo iniittēdū est quātū duo grana or/
dei ponderant. parūper em̄ stupefacere confert. Ulñ Hal. vt
scribif 3° ꝓtiñ. dixit iponaf auri gutatim de succo iusquami
z oleo rosato. idē operaf succus mādragore. ¶ Dixit Aui.
in facto pp velocitatē sensus. i. acuitatē: z subtilitatē audit?
sunt quidā hoīes qui incipiūt a stupefacientibus. al's preci
piunt vtendū esse stupefactiuis. sicut oleo ros. decocto cum
aceto: cui? esset p̄dictū est cū pauco opio aut mirto cū oleo
de bengi z iusquami cocto cū castoreo. Sed dixit. ipse cōue/
nientius q̄ō preceperūt est vt sumant grana pini z castoreū
cū oleo z terant cum aceto z distillent in aurē. Sera. tū di/
xit cū aceto solo. h̄ em̄ est ꝓueniētius: qz hoc medicamē nō
stupefacit: z hebetat virtutē auditiuā. vñ non pcipit quod/
cūq̄ iprimēs. Et hoc resoluit si qd de vapore esset in aure q
esset cā illius. ¶ Dixit Sera. si sunt voces pp crisim q̄ expe
ctaf nō opz vt curef cū aliquo. ¶ Dixit. A. creticus opz vt
non moueaf: q̄n remouef cū remotiōe febris. ¶ Et dixit
Raſ. 3° ꝓtiñ. accidēti cū febre. i. in febre nulla fiat curatio:
q̄n mitigabif cū mitigatione febris q̄ si durauerit post fe/
brem calefiat auris cū aqua calida in qua coctū fuerit absin
thium. ¶ Inquit Meſ. dixit filius Zacharie. si fuerit soni
tus pp debilitatē succedentē febrē distillef in aurē de deco/
ctione absinthij cū oleo rosa. Et dixit Meſ. cura eius est cū
re sumptiuis z addētibus ad virtutē corporis z regimē cō
ualescentiū. ¶ Et Aui. dixit. factus in ꝓualescētibus curaf
cū nutricatione z humectatione. z hoc ꝓpie si in cā ei? fue
rit siccitas: z cū oleis tēperatis declinantibus ad caliditatē
vel siccitatē fm necessitatē. si vero cā eius fuerit debilitas. s.

cura facti ab acuitate sensus.

cura facti ꝓpter crisim.

cura facti in cōualescentibus

Dieta in oib° alijs ꝓbus ꝓter dicta.

auditus tūc administra ea q̄ temperāt cōplonē accidentalē que est cā ipsi⁹ debilitatis ex distillationib⁹ ꝛ alijs p̄dictis. ¶ In oibus aūt alijs spēbus eius de dieta.dixit.A. opz vt omnes isti vitēt solē ꝛ balneū ꝛ motū laboziosuz ꝛ vomitū ꝛ clamozē ꝛ repletionē ꝛ vt oēs leniant nās suas. ¶ Dixit Guil. abstineāt a vino puro ꝛ fumoso nouo vel veteri ꝛ a leguminibus ꝛ pozris ꝛ nucib⁹ ꝛ filibus. ¶ Alm̄. dixit. cibaria minuēda sunt ꝛ vinū dimittendū. ¶ Arist. 3 2ª pzo bleumatū. pbleumate 9°. quesiuit pp quid in aurib⁹ sonus existēs sicut est in patiētibus tinnitū ꝛ sibillū. si qs sonuerit id est magnū sonū fecerit i aure patiēte cessat ille sonus. Et dixit. cām esse: q̄ sonus maioz repellit minozē. ꝛ pp hoc medici in auribus taliū patientiū p̄cipiunt cōclamari. ¶ Dixerunt quidā. q̄ res cōcaua vt cornu posita supza aurē patientem tinnitū sanat ipsam: q̄ aer cōtentus in illa remouet cōtinue. quare sanat tinnitū. ¶ Cura vō per potionē in tinnitu ꝓueniente ab humoze grosso siue sit p cōitatē siue p pzietatē humoz digerēdus est: ꝛ euacuādus ꝛ diuertendus cum eis q̄ ꝓueniunt. Si fuerit cū grauedine capitis ꝛ auditus. vēter pillulis cochijs multotiēs ē soluēdus. Et Meſ. dixit. cū ÿera dyacologntidos ꝛ cochijs ꝛ silibus eūo fiēda est cū iteratione ꝛ iteratiōe. Et postea deueniēdū est ab embrocationē ꝛ fumigationē cū traiectozio ꝛ similia. ¶ Dixit Aui. in eo q̄ fit pp cōitatē opz vt intentio ei⁹ curatiua sit intentio mēbri facientis ipm ꝓpzie stōi: quare mundificet. s. stomacus vel mēbū aliud faciēs vel corpus totū cū eo qđ cōuenit. Et cū hoc dixit. ipse intendat cerebzo ꝛ auri. quare confortet cerebzū quidē cū aliquo qđ sit sicut oleū amig. ꝛ similia. Et ꝓsideret in hoc ad cōplonē primā. i. q̄ principal̄r facit tinnitū. Et attendat ad illud qđ adiuuat ipsam. i. destruit ipsam ꝑm cañ. notos. Et dixit. sil̄r factū a replone scz curet replo p̄ius. opz ergo vt mundificet corpus ꝛ caput cū eo qđ ꝓuenit. ¶ Et dixit Aui. in facto pp māz expulsaz ad aurē in dispōne sirsen aut pp humoz grossum viscosum defluxū ad aurē administra ea oīa que dicta sunt in cura doloris vel apatis auris ꝛ in cura tarren. Et dixit. ex eis aūt q̄ pzopzia sunt illi q̄ succedit sirsen ꝛ febzib⁹ ꝓpzie succus absinthij cū oleo roſ. aut cū aceto ꝛ oleo de lilio: qm̄ est medicamen bonū. ¶ Serapio. aūt dixit. ablue aurē cū decoctione absinthij. deinde infunde in eā acetum cū oleo roſ. ꝛ elleboz̄ nigrum cū aceto. Et dicunt quidaz. vapozatio aceti soli⁹ sanat sonitū. ¶ Dixit Meſ. in facto a vētositate grossa conferūt caput purgia ꝛ sternutationes post mūdificationem radicis. s. humoris peccantis in quacūq; parte corpis fuerit. Et cōferūt post mundificantionē distillatiōes nothe. scz ad carminandū ꝛ resoluendū vētositates ꝛ humores si q̄ in auribus remāserint. Et de valētibus in hoc debilioribus sunt oleū de lilio vel de narciſco vel ÿreos. Dixit Hal. oleū lilij auribus instilla aut nardinū aut costinū. Et cōfert oleū keyrinū ꝛ sambacinū. Et oleū de amig. a. ꝛ de nucleis perficozū. Et fortiora p̄dictis sunt oleū rutaceū. oleū rafani oleū de sinapi ꝛ silia. ¶ Dixit Meſ. fiāt distillatiōes ꝓpzie cū oleo ꝛ alkanna ꝛ modico euforbij aut oleo rutaceo ꝛ castoreo. ¶ Dixit Alm̄. oleū rafani ꝛ de amigō. a. ꝛ rosa ꝛ tum in quo euforbiū fuerit dissolutū sunt imittēda. ¶ Dixit Hal. vt scribit 3° ꝑtiñ. Curet factus ex vētositate inflatiua: cū eis q̄ attenuant ꝛ incidūt. i. remouēt vētositatē. Et pone guttatim in aure de succo cucumeris asinini ꝛ de elleboro nigro cocto cū aceto. aut de succo porroꝝ cū oleo roſ. aut de oleo laurino aut oleo muscellino. aut de oleo in quo cocta fuerit pulpa cologn. ¶ Dixit Serap. tere euforbium cū oleo amaracino aut de alkāna ꝛ distilla in aurē aut castoreū cum oleo rutaceo. Et cōferunt vapozationes ad aurem. ¶ Dixit Al. auris supza aquā in qua sanſucc⁹ ꝛ sticcados arab. absinthiū mentastrū ꝛ origanū cocta sint ponēda est. ¶ Dixit dyaſ. coque rutā in aqua ꝛ pone aquā ipsam in vase eneo stricti orificij ꝛ obturet os eius cū lana: ꝛ appzopinquet auri vt penetret qđ ascēdens fuerit de vapoze ad lanā ꝛ perueniat ad aurē. ¶ Dixit Sera. cōferūt illis qui leduñt ex vētositatibus grossis in aure vapozationes aque in aqua decocta sunt anetū camomilla mellilotū folia lauri calamētum ꝛ origanū ꝛ sanſuccus: qñ tu facis bullire ista in cucuma ꝛ ponis in ea cannulā arūdineā ꝛ coopis in circuitu cānule. Et ponit infirmus aurē suā sup foramen cānule donec egredit̄ totus vapoz ad aurē. Et post illud distilla in aurem oleū rafani calefactū aut aliud sil̄e aut castoz. cū oleo de lilio aut succū rute siluestris cū melle. ꝛ dixit. si in aure est tonitus terimus gariofili masculi quātitatē. ʒ. ʒ. cū dauich. i. de musco ꝛ miscemus cū aqua sanſuci ꝛ distillem⁹ in aurē. ¶ Dixit. Meſ. in facto ex coartatiōe humoꝝ grossoꝝ visco soꝝ cōfert nitrū cū melle ꝛ aceto ꝛ oleo de ben. ꝛ castoreo. Et confert oleū rafani cū oleo roſ. succo porri ꝛ castoreo ꝛ felle ouiū. Et dixit. vnguentū ex inuētione nr̄a conferens sonitui ꝛ grauedini auditus pp ventositatē grossam ꝛ mām frigidā grossam. ℞. ell̄i albi casto. costi. aā. ʒ. j. ruteni tri piperis lōgi. aā. ℈. ij. euforbij. ℈. j. deinde accipe succi radicum q̄ cōmēdunt ꝛ succi porri ꝛ olei nardini ꝛ camomelini ꝛ de amigō. a. ꝛ anetini. aā. ʒ. j. coquant ad succoꝝ consumptionē ꝛ cola ꝛ vtere. ¶ Ingr Paul. si fuerit absq; pondere ositate stude in vaporationibus q̄ dispergūt vētositatē. sicut cū decoctione origani ÿsopi asce sisimbrij sanſuci ꝛ similia. Et cōfert si supponat auri vesica plena aq̄ calida. Et sedat tinnitū fumus de ÿsopo cōbusto receptus ad aurez ꝛ vtil̄r remouet tinnitū fumus factus de stipitibus sabarum. ¶ Dixit Horō. vz fumigatio betonice ꝛ foliorum lauri. Et de vtilibus est euforbiū cū lacte canino iniectū ꝛ castoreum in succo cepe ꝛ porri ō coctū iniectū. Et dicūt qdā. q̄ adeps ranarū instillatus in aurē statim tinnitū tollit. ¶ Et de vtilibus in vētositate grossa est qđ recipit succi cepe. succi maiorane fellis vaccini succi rafani. aā. ʒ. j. bulliāt in eis euforbij ꝛ pinguedinis castor. aā. ℈. j. ell̄i albi ꝛ nigri costi piperis lōgi nitri myrrhe sinapis. aā. ʒ. ʒ. deinde addant olei de scorpionib⁹ olei nardini. aā. ʒ. ij. ꝛ iterū bulliant ad cōsumptionē succoꝝ colla ꝛ mitte in aurē. ꝛ cōfert sola aqua sublimationis rafani vel rafanide. Et de mitigantib⁹ tinnitū est acetū in quo cōtritū fuerit castoreū ÿsopus ꝛ iusquamus albus. ¶ Dixit Aui. ex medicinis cōibus aggregatis ꝛ expertis ad illū qui est ex debilitate ꝛ opilatione ꝛ humore est vt sumat gariofili ꝛ seminis pozri. aā. ʒ. ʒ. ꝛ musci dauich. i. ꝛ distillent in aurē cū aqua sanſucci ꝛ rute aut cū vino ꝛ cuz decoctione foliorum pini: ꝛ cū decoctiōe foliorum arindar. i. buxi arboris ꝛ decoctione foliorum lauri. ¶ Et dixit quidaz. de sapientib⁹ medicoꝝ dixerūt nō est aliqd ꝓferēs sibillo q̄m̄ medicamē alfandēgi dictū ad memoziā. nā ipm ē magis iuuatiuū qđ creauit de⁹ ad illū. ¶ Dixit Pau. ad tinnitū ātiquū de hūore viscoso cui⁹ significatio hr̄: q: erit modie⁹. ℞. ell̄i albi croci cast. aā. ʒ. iij. nitri. ʒ. x. vtere eis cū aceto. ¶ Dixit Al. ad diuturnos auriū tinnit⁹ mirabile. ℞. euforbiū ꝛ dissolue in oleo caprino ꝛ vtere. ¶ Et dixit Pau. ad sonitū vehementē terank castoz. ꝛ iusquamus al. loliū cū aceto. ꝛ ipo naſ de ea in aure guttatim. ¶ Quidaz passus est sibillū ex ōbilitate cerebzi ꝛ auris ab hūore melico: pp quē patiebat multas ꝛ varias cogitatiōes ꝛ disponebat ad melā. Et curat⁹ fuit digerēdo māz cū ſyrupo q fic fit. ℞. boraginis buglosse endiuie mellisse. aā. M. j. capillorum ve. scolopē. aā. M. ʒ. radicū feniculi petro. acozi. liqric. aā. ʒ. j. sticados florū boraginis semis feniculi. anisi cinamomi. aā. ʒ. iij. folliculoꝝ scene. ʒ. ij. zucchari li. j. fiat ſyrup⁹ ꝛ post digōnē cuando cū diascene ꝛfortato cū. ʒ. ʒ. lapidis lazuli. ꝛ turbit. ʒ. ij. ꝛ zin. ℈. j. ¶ Postea semel in septimana purgat⁹ fuit eū electuario qđ fic fit. ℞. corticū kebuloꝝ ꝛ indoꝝ. aā. ʒ. j. ʒ. rectuarij qđ fiat. ℞. cortic̄ū kebuloꝝ ꝛ indoꝝ. aā. ʒ. j. ʒ. rectuarij qđ fic fit. ℞. cortic

ꝑ velis apparet dulcis. deinde. ℞. de dicto puluere. ʒ. ſ. ſiluerb̃ electi folliculoꝝ ſcene. aii. ʒ. ij. cinamomi ſandaloꝝ cinamoꝝ ⁊ xiloaloes. aii. ʒ. j. zucchari li. j. Et ſumant ex ea in matutinis ꝑ internalla ſine potu. ¶ Et dieb⁹ qbus nō reci pitur de dicto electuario recipiebat de alio qō ſic fit. ℞. pi rorū mundatarū. ʒ. ij. ſemis cucurbite ⁊ paſſul. aii. ʒ. ſ. pe/ talarū candoꝝ violatoꝝ. añ. ʒ. j. xiloaloes cinamomi. aii. ſ. macis corticū citri zedoarie dozonici ſirici crudi coral/ lini rubeoꝝ dragaganti gūmi arab. aii. ℈. ij. zinzi. gar. nar/ cardamomi croci. aii. ℈. j. florū boragis ⁊ bugloſſe been albi ⁊ rubei ſandaloꝝ citrinoꝝ. aii. ʒ. ſ. zucchari diſſoluti in roſ. infuſiōis acozi. li. j. ſ. fiat electuariū cui⁹ dooſis. eſt. ʒ. ij.

¶ De attritione auris ſeu conquaſſatione ⁊ pruritu ⁊ tre/ more ex magnis vocibus. Cap. ix.

Tritio ſeu cōquaſſatio aut puenit ſolū ad cartilagines exteriozes tm̃ aut puenit ad aſar nach iteri⁹ ⁊ os petroſū. Et de iſta dixit Aui. viſum eſt Ipo. q̃ nō curet cū aliquo: qz ad eā ſeq̃t dolo: fortis ⁊ ap̃a. A qb⁹ tpe Ipo. nō euadebāt. Sz dixit Aui. illis q̃ ſue/ rit poſt ip̃m viſuz eſt vt curet. Et ex eis qb⁹ ipſi curauerūt ei eſt vt ſumant acatia ⁊ myrrha ⁊ thus ⁊ fiat ex eis linimē tum cū aceto albumine oui aut medulla panis cū melle. Ju hoc em̃ medicamie eſt repcuſſio ⁊ doloris ſedatio. Cū h̄ tñ ꝑ mā diuerti ne fluat ad aurē oibus modis q̃bus mā eūat vel ad diuerſum trahit. ¶ De attractiōe aūt cartilaginū. di xit Raſ. ꝑ ptiñ. ꝓfert myrrha aloe thus ⁊ ceruſa plūbi q̃ liniſ cū eis. Et de pueniētibus cartilaginibus auriū attri/ tis eſt myrrha mixta cum carne limaciarum ſuper appoſi/ ta aut aloes vel olibanum cum vino mixtum vel oleo.

Cum aūt accidit auri pruritus. dixit. A. ſumat aqua abſinthij ⁊ fundat in aligbus oleis. ſ. cōue nientib⁹ ad hoc. Aut buliat abſinthiū cū oleo ⁊ diſtillet in aurē q̃ in aurē diſtillat guttatim aq̃ in q̃ diſſoluta ſūt ſic⁹ facce trite cū ſinapi ꝓfert pruritui ⁊ ēt ſibillo. Et ꝓfert terbē tina ſm̃ ptes eq̃les mixta cū melle ⁊ oleo amig. a. ⁊ fel ouis bullitū i cortice granati aurib⁹ inſtillatū cōfert pruritui.

Tremor vō qui accidit aurib⁹ ex vocibus magnis ⁊ ſiſilibus vt tonitruis. dixit. A. puenit ex debi litate virtutis animalis que eſt in cerebzo aut que venit ad ip̃m. Et curatur cum eo qō confortat cerebzum.

¶ De aqua igrediēte aurē: ⁊ alijs eādē igrediētib⁹. Cap. x.

Qua que effundit in aurem ⁊ in ea mozās putrefit ⁊ putrefacta ledit eam vehe/ mentem inducendo dolorem: ⁊ aliqñ apoſtema ⁊ ꝓprie in radice auris.

Et cura eius. dixit Sera. ē ſuctio cū cā/ nula. Et poſt ſuctionē diſtillet i aurē oleū de amig. ⁊ auelanis. Et dixit fundat de aq̃ illa in aurē donec tota repleat. deinde iuerſet auris cū velocitate ⁊ excludet tota: aut imittat radius ſubtilis i aurē aure exi/ ſtēte reuerſa ⁊ cōmoueat caput ſuū frequēter ⁊ deſcendat p gradus velocit ⁊ tuſſiat ⁊ ſternutet: qm̃ iſta faciūt egreſſio/ nē aque faciſ. Et dicūt qdā cū ſternutare vult claudat os ⁊ nares. ¶ Dixit Hal. vt ſcribit ʒ° ꝓtinē. ponat pes ſupra q eſt a pte auris infirme ⁊ ſugat cū cānula. deinde iponat au ri guttatim de oleis aromaticis. Et excitet tuſſis: qm̃ emit tat aquā ex aure. Sit aūt cannula argētea vel de pēna anſe/ ris. ¶ Dixit Meſ. cura fit ſm̃ vnū triū modoꝝ. Aut em̃ fit ingeniatione quā ſequit eūo eius: ⁊ pficit cū tuſſi aut ſter/ nutatiōe apprehēdēdo os ⁊ nares. Aut effundēdo in aurez aquā donec ipleat: ⁊ deinde inuerſet cū velocitate dōec ex/ cludat aqua tota: ⁊ imittat radi⁹ ſubtilis aure exiſtente ſic inuerſata: ⁊ ꝓmoueat caput ſuū frequēter vt deſcēdat p ra/ dīū velociter. aut tuſſiat ⁊ ſternutet: qm̃ ſic fit egreſſio aq̃ ſa cilis. ¶ Sed a res eſt attractio aq̃ ⁊ pficit cū ſuctionibus ⁊ medicinis q̃ attrabūt aquā efficaciter ſicut ſunt ſpōgia ma/ rina imiſſa i aurē ligata cū filo vt faciſ fiat ei⁹ extractio aut fruſtū medulle ſambuci. Et ex iſtis ē cānellus q̃ iponit in aurē ⁊ fiat ſuctio ꝑ ip̃m aut imittat extremitas cānullaris. ⁊ ꝓprie iſtā qō attrahit qñ ſubito reliq̃t ei vacuū. ¶ Ter tia res eſt reſolo aq̃ ⁊ pficit cū ingeniatiōe q̃ fit aq̃ reſolo cū facilitate. ⁊ eſt vt accipiat cānellus aneti ⁊ inuoluat ſup vna extremitatū ei⁹ cotū. ſ. vſq̃ ad tertiā partē ip̃ius. Et alia ex tremitas mittat in aurē. ⁊ circūdet ei aliqd ex coto vt figil/ let in fozamine auris. deinde ſup alia extremitate accendat ignis. Dicūt qdā. q̃ iſta extremitas dz eſſe pri⁹ ſubmerſa in oleo. reſoluit. n. ſic aq̃. ¶ Quidā aūt faciūt h̄ ō papiro cui⁹ vna extremitas vſq̃ ad mediū ibibat oleo ⁊ altera ps rema/ neat ficca q̃ i aurē mittat. ps vō oleo ibibita remāeat foris ⁊ accēdat. qñ attrahet aquā ⁊ ꝓſumet eā. deide dixit Meſ. iſtillet in aurē oleū roſ. tepidū inſtillatiōe poſt iſtillationē. ¶ Dixit Raſ. in diuiſionib⁹. fit dolo: in aure ab aq̃ intrāte in eā. ⁊ ex aq̃ balneoꝝ quoꝝ virt⁹ eſt medicinalis. Et diſtil latio albugis ouī ⁊ lactis mulieris: qñ hec oia ſunt iuuati/ ua. A. aūt dixit. qñq̃ excutat ab ea q̃ parua ē effuſio oleoꝝ aut lactiū tepidoꝝ ꝓtinue: ⁊ ꝓprie qñ remanet dolo: remo/ ta cā. ¶ Axx. aūt ʒ²ª. ꝑblcumate. xj. q̃ſiuit. ꝑp qd ſi aq̃ i aurē fundit ſup in fundūt oleū. Et dixit. cām eſſe: q: oleū ſit ſu pnatās aq̃ ⁊ alijs liq̃ribus ꝑp vnctuoſitatē ⁊ acreitatē ſuā. Et cū h̄ eſt viſcoſum: ⁊ cū viſcoſitate ſua adheret alijs liquo ribus ⁊ ſubleuat ⁊ attrahit ad ſe. Cū ergo oleū poſtea extra fundit. alius liquo: ip̃m ſeq̃t ⁊ egredit. ¶ De ſup̃dictis modis extrahēdi aquā ab aure. dixit. A. iponat auri embu la. i. cānulla ⁊ ſugat aut extrahat ſubito. deide effundat in eā oleū amig. oul. Et q̃ñq̃ extrahit eā tuſſis aut ſternutatio aut liciniū aut lignū de aneto aut ſciſſio papiri ſm̃ quātita/ tem vni⁹ palme: ſup cui⁹ vnā extremitatū quantū eſt tertia ſui inuoluat de coto ⁊ ſubmergat in oleo. Et igenioſe alia extremitas in aurē mittat ⁊ iaceat patiēs. Et extremitas in q̃ eſt cotū inuolutū inflāmet igne ⁊ dimittat inflāmari vſq̃ q̃ ꝑueniat calitas ad interiora auris: ⁊ tūc extrahat ſubito: q̃m̃ ſubito egrediet cū ea qō ē i aure de aq̃. Et q̃ñq̃ egredit cū ſeliz atozio. Et oia empta reſoluētia ⁊ dēſiccātia ꝓueniūt i reſolone ⁊ ꝓſumptiōe aq̃. ¶ Dixit. A. ſi dolet vehementer euapozet auris cū corticib⁹ papaueris melli⁹ oto camomil/ la violis ⁊ malua ſemie lini ⁊ farina ordei cū lacte mlieris.

Lapillos aūt ⁊ grana vel ſemina ⁊ ſiſilia intrātia aurē educūt res multe. Dixit Hal. vt ſcribit ʒ° ꝓti. ad lapidē ⁊ fabā ⁊ alia igreſſa aurē mittat in aurē aliqō inſtirm cū lana ſup eū inuoluta infuſa in terbē/ tina vel viſco ⁊ ſiſib⁹. ⁊ extrahat cuz eo. q: adheret ei: ⁊ ſic egredit. Qō niſi egrediat ſternutatio fiat ⁊ obturent os ⁊ nares ⁊ extēdat auris: qm̃ egredit. Et fiat hoc ꝑſies. Qz ſi ide fiat ap̃a. dixit Hal. dubitādū eſt de ſpaſmo. vñ ꝓcede cū mollificatiōe toto ſtudio. Et ait Raſ. iponat oleū ītus ꝑ no cte vnā deide igrediat balneū ⁊ caleſiāt aures cū aq̃ cala do nec rubeāt ⁊ lenificent bū. Deide fiat ſternutatio cū fortitu dine: qm̃ ap̃liabit loc⁹ ⁊ egredit. Sz tū qñ ſternutatio fit reſtrigi ōbet os ⁊ nares vt emittat vētoſitas ex aure. ¶ Di xit Al. h̄ ꝑ paruo nō bēat: ⁊ ꝓcipue ſi fuerit res malā hūs q̃litatē: ex ea nāq̃ grauis ſeq̃t dolo:. Et dixit. oleū tepidū i mittēdū eſt. Et patiēs igrediēs balneū i eo mozā faciat do/ nec corpus mollificet. deide in nares inſufflet ꝓdiſi. Et te/ neat anbelit⁹ vt ſternutatio ſequat. fortitan. n. ſic egredit. Si aūt fuerit difficile: ⁊ nō egredit erit neceſſe vt cū ferro au ri imiſſio extrahat. vñ qdā conant cape rē illā cū tenaculis acutarū extremitatū. Et ſi ſic nō p̃nt illā extrahere incidunt in radice auris ex pte molli donec ꝑueniūt vſq̃ ad rē illā ⁊ extrahūt. deinde curāt vulnus ſicut opz. ¶ Dixit Sera. ad lapillū ⁊ alia corpa parua q̃ cadūt in aurē. accipit ſtil⁹ ſub/ tilis capitis cū inuoluit ſup ip̃m lana ⁊ imergit in melle gū/ mi glutine vel pice ſiſibus reb⁹ adherētib⁹. egredit em̃ cū eo. Et ſi tibi poſſibile eſt extrahe illud cū tenaculis parue:

ꝛ si nō egredit ex istis trib⁹ opꝫ vt ponas in nares rē cōmouentē sternutationē: ꝛ stringe os ꝛ nasum: ꝛ inclina aurē lesam ad latus lesum ꝛ pone palmā eius sup aurē: qm̄ qñ facimus istud egredit res q̄ submersa est ꝛ elōgata i aure cū expulsione ꝛ motu necessario vētositatis. Si aūt non egredit tūc funde in aurē oleū multū calidū: qz forte egredit cuz humiditate q̄ fluit ex aure illud qō fixū est in ea ex eo qō liniuit oleū. Et quotiens facis ex illo aliqd opꝫ vt adhibeas cautelā cōpletā. ſ. iterādo. ¶ Dixit Aui. capite ad partē eiꝰ iclinato salliat patiēs. Et si non exierit ꝓuocet sternutatio. deide imittat oleū tepidū. Dicūt qdā ꝙ succꝰ mercurialis intromissus calidus multū bñ operat. Et ego puto. ꝙ ea q̄ extrabūt infixa corpi posita supra aurē sint bone cōferētie. Suctio ēt oris ad oia q̄ in aurē ceciderūt conferre videtur. ¶ De verme generato in aure: ꝛ alijs animalibꝰ paruis intrantibus aurem. Cap. xj.

Dixit Aui. qñqꝫ accidit ꝓp introitū paruoꝝ aialiū in aurē vehementia doloris: aut anxietas ꝛ motus ſm quātitatē aialis. Cū verme vō in ea gñato sentit agitatio eius. ¶ Dixit Al. cū in aure fuerit titillatio ꝛ ꝓurit⁹ ꝛ dolor. Et vermes ceciderint ab aure. sup. significatur vermes in ea fore.

Dixit Meſ. indigēt medicamine necante eos in primis. deinde ingenio educēte eos ne post remanētia eoꝝ accidāt putrefactiones ꝛ vlcera. Et ꝑ⁹ pficit cū reb⁹ amaris acutis vel acetosis. Et qñqꝫ dant iſte medicine q̄ sunt venenū eis cū ꝓmixtione dulcedinis vt auidius recipiāt illas. Res aūt qbus est ꝓprietas necādi eas. sunt sicut absinthiū ꝛ prassiū ꝛ centaurea qōlibet decoctū in vino ꝛ distillatū in aurē. Et calamētū est fortius his necās eos ꝛ sedās dolorē: ꝛ ꝓprie succus eiꝰ ꝛ succus radicū cucumeris asinini. Et ait dixit Hal. si cetera nō ꝛferūt sulfur viuū ꝛ calx viua misceāt cū melle ꝛ fiāt ex eis troc. ꝛ distillent ex eis in aurē cū aceto hoc em̄ dicūt quidā est vltimū ꝛ approximandū cū reliqua nō cōferūt. Et dixit Meſ. alkitran distillatū cū aceto est ex eis q̄ vltimo eos necāt. Et. A. dixit. ꝙuenit eis distillatio alkitran in aurē: qm̄ sedat statim motū aialis in ea ꝛ interficit ip̄m ex primo ꝛ ꝓprie paruū. Et fil⁹ distillatio. succi cucumeris asinini soli⁹ aut cū scamonea: ꝛ fil⁹ sulfur ꝛ arist. lōga ꝛ calcadis. ¶ Dixit Alm̄. imittat auri succus mētastri aut de folijs pficcoꝝ aut oleū de nucleis eoꝝ aut aloes dissolutus in aq̄. ¶ Dixit Sera. vermes interficit succus capparis ꝛ succus corticū radicū mori ꝛ succus foliorꝝ pfici ꝛ succus abrotani ꝛ calamēti fluuialis ꝛ elleborus albus cū aceto ꝛ vino ꝛ absinthiū. ꝛ baurach. ꝛ aristo. lōga cū terit ꝛ insufflat in aurē. ꝛ rafanus cum cappare. Et dixit. iste medicine sunt ēt ꝙuenientes in religis aialibus paruis: q̄ ingrediunt in aurē. ¶ Et de interficiētibus vermes est saliua hois ieiuni ꝛ vrina pueri bullita in cortice granati. ꝛ succus collognitide ꝛ baurach cū aceto. Et succus foliorꝝ amig. a. ꝛ succus corticis viridis exterioris nucis. Aut. ℞. succi absinthij. ʒ. j. olei de amig. a. vel de pficis. ʒ. j. aloes optime triti. ʒ. ʒ. misceant ꝛ ponant ex eis in aurē ꝛ instillabis omni die bis. et claudat auris cū bōbace. Aut. ℞. succi foliorū persici. ʒ. ij. olei de amig. a. ʒ. j. agar. optime triti. ʒ. ij. ꝛ fiat fil⁹. ¶ Dixit hamec. medicamē ꝓferes vermib⁹ ꝛ ꝓritioni auris ꝛ dolori. ℞. olei de pficis ꝛ crisomilis ꝛ de amigō. a. añ. partē vnā succi foliorꝝ radicū ꝛ succi apij. añ. part. ij. buliat lento igne ad cōsumptionē succorꝝ ꝛ instilla ex eis in aurē mane ꝛ sero. Et oia fella interficiunt vermes. ¶ Dixit. A. instillet in aurē aliqō felliū ꝛ ꝓprie cū calefit in cortice granati. ¶ Dixit Hal. in suis secretis. hūiditas q̄ fluit ab assatione carnis vaccine mittat in aurē. Et. A. dixit. ex bonis est vt distillet in aurem qō fluit a carne vaccina assata. ¶ Scōa res dixit Meſ. cōplet cū ingenio educēdi eos ꝓprie distillādo in aurem hora post horā oleū tepidū. deinde sternutet cū ꝓdisi: ꝛ retineat os ꝛ nares vt spūs ferat ad aures cū impetu. A. aut dixit. qñqꝫ cōfert vt fundat oleū in aurē ꝛ sedeat patiēs in sole. Et dixit. ex exptis est vt sumat vini. ʒ. ij. mellis. ʒ. iij. ꝛ olei ros. ʒ. j. ꝛ misceant cū albumine duoꝝ ouoꝝ. ꝛ fiat tepidum ꝛ ponat in aurē i lana infusa i aq̄ ꝛ ipleat auris: ꝛ accubat patiēs sup eā ꝛ nō dormiat. deinde subito capiat ex lana qm̄ vermis subito multotiēs egredit cū ea. ¶ Quidā aūt ingeniant facere egredi vermē ꝑ se. Et boc aut inclinādo aurē supra vas in quo sit lac nup multū. aut accipiendo vnū pomū odoriferū ex ꝓte qua adheret arbori aliqualiter ꝑcisum ꝛ calefiat ꝛ de sero auri applicet ꝛ tota nocte teneat mane aūt inuenies vermē applicatū pomo ꝓ delectatione odoris eius. ¶ Aut ipleat fozamē auris arūgia porcitētiendeinde patiēs sub sole iaceat bono spacio supra aurē patientē capite tñ coopto. Nā cū exurget extracta arūgia vermes cū ea egredient sibi applicati. ¶ Dixit Meſ. qñqꝫ rōnabil⁹ applicat vētosa auri. Et dixit. Cū aūt vermes i aure putrirēt repleat auris vna vice post aliā vino ꝛ oleo tepidis Et cū eis radio intromisso cū bōbace aut lana abstergatur aut lauetur vsqꝫ quo totum excludatur corruptū.

¶ Explicit tractatus sextus. Incipit tractatus septimus qui est de disponibus narium. ꝛ continet capitula decem.

¶ De lesione odoratus. Capi. j.

Afficiēter dicitur esse ōnis tute olfatiua in tractatu ꝓ huiꝰ sermonis tertij. Et de anoꝫ eiꝰ istri. ſ. nariū dicet in sermone 7° tractatu 1°. Possunt aūt accidere naso egritudines oim modoꝝ. ſ. cōplonis ꝓpositiōis ꝛ solonis ꝓtinuitatis. Et cōes ſz apāta ꝛ botho: ꝛ pustule. ¶ Dixit Hal. 5° de ingenio sanitatj. Nares sunt medio cres in siccitate iter oculos ꝛ aures: qz siccior est oculo ꝛ humidior aure. vñ curāda est naris cū reb⁹ minoris exiccationis qbus curant vlcera auris. sup. ꝛ pluris q̄ꝫ quibus curant vlcera oculi. Et medicine qdem qbus vtimur ad nares ſm Hal. naritiue dicūtur. ¶ Dixit. A. tertij 5ª. Curationū nasi alie fiūt nō ꝑ viā nasi. sicut liniméta supra caput ꝛ gargarismata ꝛ alia q̄cunq; ꝓp nasum alijs appropinquant mēbris. Et alie fiunt ꝑ viā nasi ꝛ appropriant ei: ꝛ sunt sicut vapores odoraméta ꝛ caput purgia q̄ sunt corpa humida q̄ distillant in nasum. Et sicut suctiones q̄ sunt corpora humida q̄ attrahunt ad nasuz cū attractione aeris. ꝛ sicut insufflationes q̄ sunt res sicce pulverizate subtilissime. Et opꝫ vt in nasum insufflent cū embula. ¶ Et dixit. ois cui caput purgiū fit rectiꝰ est vt ipleat os aq̄ ꝛ ꝑcipiat ei vt resupinet ꝛ ꝙuertat caput suū ad posteridora. deinde distillet in nasuz eius caput purgiū. Et opꝫ vt naribus sugat omne qō ponit in naso oimodo ita q̄ faciat opationē suā. ¶ Et dixit. A. multotiēs succedit medicinis acutis distillatis in naso ꝛ insufflatis in ipso mordicatio vehemēs in capite q̄ qñqꝫ ꝑ seipsam sedat. Et qñqꝫ idiget medicamine quo sedet. Et rectiꝰ est vt sit sup caput eius cui fit caput purgiū ex aliq̄ medicina acuta pānus infusus i aqua calida: ꝛ qñqꝫ fricet cū ipso. Aut cū lacte multo sup caput. Aut effundat supra ip̄m oleū cucurbite aut rosatuz aut de salicib⁹. Cūqꝫ caput purgiū suā cōpleuerit opationē tūc cōsequere ip̄m distillādo lac in nasuz cū aliquo aliorꝫ frigido rum vt tollat mordicatio ꝛ acuitas ab eo. ¶ Dixit Hal.° de accidēti ꝛ morbo. Noiem⁹ nares instra q̄ sunt in duab⁹ virtutib⁹. ſ. olfatui ꝛ anhelitui. Ideo si morbus fiat in naribus: virt⁹ odorabilis aut nō sentiet odorāda. sicut opꝫ. sup. ſz diminute vl corrupte. Aut nil sentiet. Nā si nares nimis cōstringant

cõstringant aut superflua caro i eis nascat aut alia grossities
ptes nãs z viã penetrationi aeris opilet. Et silr faciet apa na-
ices i pelliculã eay. Et ois passio q̃ fit in ossibus q̃ colatoria
vocant opilent pelliculas cerebri vel vias ossiũ dictoy: hic
eia sensui odorat9 nocẽt: maxie si passio sit in vtriscz furcul'
vel pelliculi q̃ veniũt a cerebro ad nares: qm̃ si reuma alicui
eueniat vel catarr9 ex icẽsiõe solis vel friditate aeris vtriscz
cerebri vẽtriculis replebunt. vñ opilant illa loca. Et spũs
cõplo in vẽtriculis cerebri existẽtis corrũpit z ipm morbũ
corruptelã hẽbit. Et silr fit si ostrictio aut icisio his euene-
rit mẽbris aut ossi sensus odoratus corrũpet aut destruet.
Et dixit. cã vo horribilis sensus odorat9 hũor erit mal9 in
locis pdictis pclusus. Nã his calefactis fum9 turbidus et
fetidus gñat. vnũ fumositates ascẽdẽtes p nares turbant z
corrũpunt. ¶ Dixit Sera. corruptio. i. lesio accidit in odo-
ratu. aut ex egritudine q̃ erit in vẽtriculis anteriorib9 cere-
bri. aut ex egritudine q̃ accidit i ipsis naribus. Et q̃ est ex vẽ-
triculis cerebri aut ẽ ex malitia cõplonis: aut ex multitudie
hũoy corruptoy q aggregant in eis. Et egritudinũ q̃ fiunt
ipsis naribus. Alia est q̃ phibet odoratũ totalr sicut opilo q̃
accit i duob9 ossib9 fixis i qb9 sũt foramia duo q̃ penetrãt
ad palatũ ex coarctatiõe hũoy grossoy viscosoy: qm̃ illo ẽ
q̃ nocet odoratui parũp z tũc fortasse nocet totalr sic apa
q̃ fit i ambab9 naribus. Et ẽ i figura sua sic caro aialis po-
lippi multoy pedũ. Et nascit i vtriscz carnositas egrediẽs a
nãb9. m. apa si nõ est multũ adeo dõec trãseat terminũ z opi
let duo foramia duoy nariũ nõ destruit odoratũ. Et ex eo ẽ
q̃ õstruit odoratũ totũ p se: z tñ p accñtia q̃ sequunt ipm: t
fortasse corrũpit ipm totũ sic vlcera putrida q̃ sũt i duab9
naribus ex hu'' acuta currẽte ad eas: q̃ ẽ: q: si accidit vtris-
cz vt gñet i eis caro addita q̃ opilet duas nares. aut magni
ficet putredo vtriuscz dõec difficilr fiat odorat9 q attrahit
de foris: tũc vtraq̃z õstruit odoratũ. ¶ Et dixit Sera. z scri
bit sic 3° ptiũ. sensus odorat9 deficit aut ex ipedimẽto ante-
rioris vẽtriculi cerebri. aut itroit9 naris. Et ipedimẽtũ trãsi
tus naris si fuerit primũ appet p sensuz. Sz si pfundũ erit
cũ elogo hynit9 z loquet cũ nare. Et si fuerit ex ipedimẽto
cerebri: tũc ꝯsiderãdũ ẽ i eo q̃ effluit ex nare an sit digestũ
an nõ an grossũ an sbtile. Et i regie pcedẽte z notũ sit tibi.
vtr sit er opone an ex cõpõne mala. ¶ Et Raz. dixit. 3° pti.
odorat9 deficit. aut ex iferiorib9 trãsitib9 pcedẽtib9 ad na-
res aut ex supiorib9. Oz si fuerit ex inferiorib9 ex carne erit
aut re silr. Et silr phibet anhelitũ. s. fieri p nares. Oz si fiunt
ex supiorib9 non phibet anhelitũ. nec restat ipso trãsitu ad
ipedimẽdũ ipm aliqd. aut erit ex opilone i colatorio: aut i eo
q̃ opponit ei de dura mre aut ex corruptiõe cplonis cere-
bri. tñ si superfluitates manauerint ex naribus iuxta solitũ nec
opilatio fuerit i colatorio neq̃ i fluxu sanguis ipse fuerint
grossiꝝ deficiũt: pole est q̃ nõ sit ex cerebro q̃ nisi fuerint
fortes erũt ex opilone. ¶ Dixit Meh. nocumẽta odorat9 sũt
diminutio eius aut priuatio aut pmutatio aut mẽdositas.
Odorabile. n. aut sentit debilr aut nullo mõ: aut in ꝑtiũ ei9
q̃ cõprehẽdit rõ. aut sentit ex odoribus q̃ nõ inuenit in aliq̃
pfitiũ. ¶ Et dixit Meh. ptingũt q̃ncz nocumẽta odoratus
pp casum aut pcussionẽ i vijs aut colatorio. Et accit ex h̃ vt
cadãt nocumẽta in ossib9 z tortuositas z dissolo forme. Et
fortasse nõ recidit tũc curã. Et q̃ncz cõtingũt ab apate z vl-
cere putrefacto aut canceroso. aut carne addita putrefacta.
Et accit q̃ncz pp malitiã cõplonis in alkaisin. partib9 suis
sine mã vel cũ mã. aut cũ ventositate opilãte alkaisin. aut co
latorijs aut emũctoria q̃ sunt sicut capita mamillarũ. Et q̃n-
cz hoy est natiuũ aut cronicũ vix curã hz. ¶ Aui. aũt di
cit. odoratus aut destruit aut debilitat aut mutat. i. mẽdo-
sus est aut corrũpit: mendosus tñ ad corruptũ deducit. Et
destructio est vt nõ sentiat odores. z debilitas est vt sentiat
fetida z aromatica sensu debili. Dicũt qdam: cũ odorabilis
spũs grossus ẽ mediocres nõ ꝑcipit odores: sz tñ extremos
vñ aromaticũ z fetidũ tñ ꝑcipit z discernit. Corruptio vo
odorat9. dixit Aui. fit ꝑm duos modos. vnus est vt odoret
odore fraudulẽtũ. z nõ sit iuẽt9. i. nõ repiat extra aliq̃ odo
rabile saltẽ illi9 fraudulẽti odoris: fetida eñ fumositate infi
ciente spũm odorabilẽ adorãda q̃libet fetida sentiunt. Se-
cũdus modus est vt sentiat odores q i se nõ sunt boni. sicut
ille q̃ sentit in se odorẽ stercoris bonũ z abhorret aromati-
cum. z ꝓuatio odorat9 3° practice cafemia vocat. ¶ Dixit
Aaron. phibẽt odoratũ medicie narcotice ipolite narib9.
¶ Dixit Aui. cã nocumentorum odoratus aut est malitia
cõplonis singularis. i. pure aut est humor malus exñs in an
teriori ꝑte cerebri z duob9 ventriculis q̃ sunt in ipso aut in
ipsis duabus tebus similib9 capitibus mamillarũ aut opi
latio in osse pforato ab humore aut vẽtositate aut apate aut
cãcro. Aut natiuitate carnis addite. Aut in velamine qõ est
supra ipm. s. in dura mre. Et dixit malitia cõplonis. singu-
laris. qñcz est pueniẽs ex medicinis admistratis z distilla-
tionibus distillatis. q̃re calefit cõplo aut stupefit aut infrigi
datur aut ꝑpter aeris supflue qualitatis. Et dixit qñcz pro
uenit nocumentũ odoratus a cã z percussione faciẽte ingre
di sup os nocumentũ vt tortuositatẽ vel aliã malã figuram
impedientẽ rectũ transitũ rei odorabilis lesio odorat9 plus
accidit homini q̃z alijs animalibus ꝓpter multam humi
ditatem cerebri eius: que dominat instrumento odoratus:
animalia enim habentia cerebrum siccum bene odorant.

De signis dixit Serap. qñ corrũpit. i. destruit odo-
ratus totalr tũc opz vt ingram9 de instro
vocis si corruptũ est cũ odoratu: adeo donec loquat infirm9
ex naribus suis tũc corruptio est. i. cã corruptiõis est in instro
odorat9 solo. Sed qñ corruptio odorat9 est ex lesione vẽtri
culoy cerebri tũc nõ est corruptio in anhelitu. Et opz tũc vt
cognoscas cãm pp quã ledunt vẽtriculi cerebri q̃ significat
p significatiões q̃ significãt malitiã cplonis cerebri: qõ est
qm̃ significat q ipsa ẽ a calitate qñ febrit. i. calefit caput. Et
facies inflãmat. Et ledit a calitate z delectat a friditate. Et
ex ꝑtis horũ significat malitia cõplonis frigide. Et sic ẽ cũ
eũone humiditatũ subtiliũ multarũ: grauitas. s. non multat
tũc nõ ledunt vẽtriculi cerebri nisi ex malitia cõplonis cali-
de cũ mã calida ꝑcipue si rubet color infirmi cũ inflãmatio
ne in ꝑte anteriore si aũt est ibi grauitas ꝑter q eũet z sup-
fluitatib9 aliqd opz vt rememoret an sint ipse superfluitates
q̃ eũant nõ liqde. imo congelate grosse crude egri9 tũc est a
mã frigida. ¶ Dixit. A. qñ accidit homini vt nõ cõprehen
dat odores z accidit illi cursus hũiditatũ ex naso ꝑm ꝓsue-
tudinẽ. tũc nõ est opilo in colatorio. si aũt inuenit phibitio
penetrationis hũiditatũ z phibitio respirationis in naso z na
sitas. al'. mãsitas in loq̃la. sicut qñ loqt cũ naso: tunc illic est
opilo in ipso alkayasin. z qñ retinet cursus hũiditatũ. z nõ
fit pp malitiã cõplonis cerebri. s. deficcãtẽ aut cõgelãtẽ hu-
miditates aut nõ fit pp paruitatẽ superfluitatis ei9 z est illud
qõ est in colatorio apertũ tũc illic est opilo pfunda. s. in ce-
rebro. Et si cursus hũiditatũ est aduenies ꝑm ꝓsuetudinẽ: z
nõ est opilo sub alkayasin z eis q̃ sequunt ea tũc nocumen
tũ est in cerebro. Cognosce ergo dixit. A. cõplones z opera
tiones z dispones cerebri p ea q̃ iã dicta sunt in pcedẽtib9: t
z iudica z opare ꝑm illud. ¶ Et silr si debilitas est in odo-
ratu aut diminutio. tũc si inuenit odor putridus z naribus
fugit. i. odorat fetor tũc cã ei9 est humor in aliquo dictorũ
locoy putridus z significat a simili eius q̃ sciuisti. ¶ Dixit
Aaron si i nare nõ fuerit aliq̃ caro orta. neq̃ fuerit i narib9
aliq̃ hũiditas. z difficultas fuerit odorat9 passio erit ex cere
bro. ¶ Signa aũt opilationis nasi sunt phibitio anhelit9
per nasum z vocis infectio. z in naso appet opilatio mani-
festa cũ in eũ inspicit ad radiũ solis. z in somno morat ore
apto. Et cũ nares stringunt. z postea dimittunt z vẽtositas
agregit impetuose z velociter ex vno latere significat opi-
latio ex vẽtositate grossa. ¶ Signa vo opilationis colatorij

Sigñ opilatiõis nasi.

Sigñ opilatiõis colatorij.

Sig⁹ opilationis cerebri.

sunt q̄ in naso nihil appareat manifestū opilās z ex eo non egredit aliquod superfluū. ¶ Signa aūt opilationis cerebri ab humore frigido habita sunt supra in loco suo. Et frigida absunt z calida p̄sunt z partes anteriores capitis frigide sentiunt z qñq̄ sentit odorem fetidum z qñq̄ aromaticum: z qñq̄ nullum. ¶ Dixit Aui. qñ odorat infirmus in egritudinibus acutis odores non consuetos neq̄ vsitatos neq̄ aliquo odorabili p̄sente. Et cum hoc sentit odorem qui est sicut odor piscium aut luti infusi aut butiri aut alterius similis. z fuerint illic signa mala tunc p̄uenit mors.

Cura nocumentorum odoratus duplex est. vna gñalis z alia spālis. z cōplent dieta z potione. z dieta gñalis cōsistit in euitatiōe aeris cuiuscūq̄ intēse q̄litatis i emūdatione ab oībus sordibus q̄ interius aggregari p̄nt. Et in euitatione oīm odorū tam fetidor q̄ et aromaticor intensor: z p̄cipue eor: q̄ grata nō sunt suscipienti. Et in euitatione somni multi p̄cipue īmediate supra cibū. Et in euitatione ciborꝫ grossorꝫ viscosorꝫ z vaporosorū seu vaporationem facientiū ad caput. Et replōnis eorꝫ z in emissione sup fluitatū quotidianarū. Et dimissiōe coitus plurimi. ¶ Dieta vō spālis attendit p̄m singulas cās nocumētorꝫ ei⁹: que satis haberi p̄t ex dictis in p̄cedētibus. Et adhuc dicēdis in singulis caplis egritudinū nasi. ¶ Gñalis aūt potio maxime cōplet cū cerebri cōfortatione. ¶ Dixit. A. Intendat anteriori parti cerebri cū embrocis odoramētis suctionib⁹ emplis p̄ueniētib⁹ z aliis silib⁹. pticularis vō potio variat p̄m varias egritudines a q̄bus odoratus emergūt. ¶ Et si quidē in cā fuerit mala cerebri z nasi cōplo dixerūt Sera. z Aui. curet cū p̄dicto. verū dixit. A. p̄im q̄ accidit ex malitia cōplonis est vt inueniat cōplo frigida. aut cū ambobus vētribus anteriorib⁹ cerebri: aut in ipsi⁹ mamillarib⁹ additamētis. Et medicine magis p̄uenientes ad illud sunt caputpurgia fcā ex oleis calidis in q̄bus dissoluta sunt euforbiū castor. z muscus z maxime vz oleū nardinū cuz p̄dictis. Et valde cōfert succus p̄deos cū puluere piretri īmissus in nares. z aperit et opilatiōes colatorij. ¶ Dixit Hal. si in naso fuerit mala cōplo calida. cui⁹ signa sunt rubor in naso z sensus ardoris patiēs respuet oleū ros. p̄cussum cū aqua semp viue aut oleū nenufarinū z de cucurbita z silla cū aq̄ ros. z supponat exterius pānus infusus in sandalo z aqua rosa. ¶ Si vō mala cplo fuerit cū mā: siue mā illa sit in vētrib⁹ cerebri: siue in naso z colatorio. dixit Serap. ipsa purganda erit p̄ laxatiua z p̄ sternutatoria z p̄ fomētationes dissoluti uas opilationis. ¶ Dixit Aui. si cā est humor exīs in ventribus cerebri q̄ cognoscit p̄ ea q̄ dicta sunt supra de oīpōnibus cerebri eū est corpus totū si est humor dñans in corpe toto z cerebrū īpm cū eo qō educit humorē illū ex sibaret z caputpurgijs z gargarismis z suctiōib⁹ q̄ fiunt naribus z odoramētis subtiliatiuis z silibus q̄ iam sciuisti in p̄cedētibus. Et si vene flōmia est nēcia fiat. Et redi in oībus illis ad principia data in cura cerebri. s. ca⁹ cū mām ꝛc. ¶ Dixit Sera. si est ex humore q̄ aggregatus est in locis illis incipiamus in primis cū eūone humoris corrupti. s. oīgōne ei⁹ p̄missa. deīde administrem⁹ gargarisma trahēs supfluitates. ¶ Qz si malitia odorat⁹ est ex opilone in duob⁹ ossibus. s. colatorij z humorib⁹ grossis q̄ inspissant in eis tūc administra medicinas subtilitatiuas incisiuas: sicut ille q̄ administrāt in catarro z coriza: nisi qz oportet vt sint fortiores illis. ¶ Dixit Raz. 3⁹ p̄cīi. dico hic sunt aperiētia opilationes naris. s. nigella accetū vrina camelli p̄disi artanita piretrum piper z pulpa coloquintide. ¶ Dixit Hal. 3⁹ memir. ad opilationē in nare. Nigella infusa i aceto vini p̄ aliquot dies. deinde trita cū eo bñ z instilla in narem aut insufflata. sup. in narez vltra posse aperit opilationē narium. ¶ Dixit Raz. Dico hic cura aperit silr angustiā anhelit⁹. Dixit. A. si cā est opilatio in colatorio administra embrocas aperitiuas dictas in cap⁹ cerebri. z embrocet ex eis z inclinet sup

De potu est.

vaporē earum. Et naribus sugat ex eis in quibus dissoluta sunt condisi piper z oppoponacū. Et opz vt ventose capitū adhibeant post illud. Et gargarisma fiat ex rebus aperitiuis calidis. Et dixit: ex expertis sunt nigella infusa in aceto aliqbus diebus. deinde conterat cum eo bñ z misceat cum oleo z distillet in nasum. Et sugat quanto plus fuerit possibile ad superiora: z qñq̄ teric sicut puluis. deinde teratur cum oleo antiquo donec fiat sicut puluis subtilissim⁹. sup. z insufflet in nares. z p̄prie fel testudis: vt dixit Sera. omne fel aperit opilationes nariū: z semen vtice decoctio eius est potēs ad hoc attracta p̄ nares. Et silr decoctio nigelle z acetū decoctionis serpilli aut sinsimbrij z ozimū gariofilatuz sepe comestū aperit opilationē nariū z auriū. Et silr dū erit viride sepe odoratū lz siccū sit fortius z silr semē ei⁹. Et inūctio nariū ab intra cū butiro solo est vtilis valde ad opilationes nariū que accidūt infantibus. ¶ Dixit. A. ad opilationē ventosam laudat caputpurgiū ex oleo amig. a. mō, tano aut insufflent in ipso harmel z pip albū. Et quidā dixerūt. q̄ caro pulmonis qñ exiccat z terit z insufflat puluis ei⁹ i nasuz est iuuatiu⁹. Et vz succ⁹ rute iniect⁹ cū serapino. Et dixit. ille q̄ sentit odorifera z nō sentit fetida nō cessat facere caputpurgiū cū castoreo multotiēs vsq̄quo rectificet eius dispō. Et quidā addūt castoreo rutā. Et dicūt. qui non sentit bonum odorē faciat caputpurgium cum serapino.

¶ De fluxu sanguinis narium. Cap. ii.

Aquit Ax. 10⁹ pbleumatū. pbleu. 2⁹. bomini soli aialiū sāguis fluxit ex naribꝫ. Et hꝫ pp duas cās. quar vna est. q̄ hō inter aialia sue mollis hz epar magnum gñans multū sanguinē quo replent vene i eo oēs. maxime aūt q̄ sunt in capite p̄pea q̄ sanguis ei⁹ est subtilis respectu alior aialiū. q̄re facilr ascēdit sursum ad cui⁹ ascēsionē adiuuat statura hois erecta. Cūq̄ appropiquat in ascensu suo reti mirabili magis calefit z subtiliat. Et sic ad caput p̄uenies inuenit in eo hu⁹ modi plimas: q̄ mixte ei reddunt ip̄m lubricū habilē ad fluēdū est. n. hō būidi capitis operatione alior aialiū. ¶ Scōa cā est subtilitas cutis hois respectu alior aialiū p̄cipue faciei z maxie cutis q̄ est intra nares q̄ facilr rūpit. vñ facilr in hoie sanguis fluit ex naribꝫ: magis tñ p̄tingit fluxus ei⁹ in viris q̄z in femis p̄p esse sanguinē viror calidiorē z subtiliorē sanguie femiarꝫ. imo femis raro p̄tingit fluxꝰ sanguis nariū. si mēstruis p̄uenient purgant z vtant regie debito. ¶ Dixit. A. corpa magis parata fluxui sanguis nariū sunt colica citria sbtil lāguis. Et hꝫ iuuāt ex eo fluxu q̄ tēpat⁹ é. Post ista sūt corpea sanguiea rubea carnosa mediocris sanguis. Et ista iuuāt moderato fluxu pl⁹q̄z colica flātica vō z melica min⁹ sunt parata ei: z min⁹ eo iuuant. Et q tēpat⁹ est.

Causa aūt coniuncta qua sanguis a corpe effluit est triplex. s. aut q̄ orificia venarꝫ ampliat. aut q̄ venā rūpit: aut q̄ resudare facit ip̄m per poros venarū z orificia earū parūp dilatata. A. tñ paruā dilatatiōe orificior venarꝫ vr ꝫ distinguere resudatiōi venarꝫ: z cā q̄ venarū orificia ap̄liat est aut debilitas retētiue aut fortitudo expulsiue: aut decursus sanguis ad extremitates venarꝫ subito veniēs: aut q̄litas acuta incitās. Et qñ aptio orificiorꝫ fuerit pua. dixit. A. fluxꝰ fit distillādo. Sz qñ aptio eorꝫ é multa. sanguis exit cū ipetu z velocitate. Cui⁹ velocis z ipetuosi exit⁹ siue aptiōis magne orificiorꝫ venarꝫ cā é diffiū sanguis fluēt cū vtute. Dixit. A. i. cū ipetu z vehemētia. vñ ipetuose mot⁹ z mult⁹ scidit venas. i. apit eorꝫ ora vel cū vtute. i. cū fortitudie vtut expulsiue mouētis z expellētie sāguinē motuveloci z ipetuoso vsus venas nasi. Cā ēt velocis z ipetuosi exit⁹ sanguis qñq̄ é ruptura vene siue corrosio i ea eueniēs cū magnificat. Et cā rupture é mltitudo sāguis. vñ vena in tñ extēdit dū crepat. Et cā corrosiōis é būor acut⁹ corrosiuus. Cā aūt resudationis ex poris e sanguis subtilitas siue liquiditas z aquositas sanguinis aut est raritas texture venarum.

narum. Et he sunt cāe intrinsece fluxus sanguis. ¶ Quan/
doq; nō habet cās extrinsecas vt casum super nasum per/
cussionē siue obuiationē morā sub sole estiuo capite disco/
perto sortē irā: ꝛ furorē motū fortē ꝛ p̄cipue ptiū supiorū
corporis ꝛ capitis multā eius fricationē ꝛ appositionē cali
doꝝ sup caput. Et balneum calefaciēs de quo dixit Gal. 2°
miemir. Balneū fluxū sanguis de narib⁹ ꝛ oēm sanguinem
mouet motu forti. Cibū ꝛ potū calidū acutū subtiliatiuum
ꝛ cōmotiuū sanguinis ꝛ p̄cipue potuꝫ vini subtilis acuti ꝛ
multi ꝛ puri: portationē grauī pōderis sup caput: imissio/
nē alicui⁹ rei aspere i nares p̄cipue herbe viridis q̄ dr̄ crus
galli: qñ postea nares sup eo stringunt ꝛ fricant: ꝛ aliorum
fluxū sanguinis spōtaneoꝝ vel artificialiū ꝛ ꝓsuetorū retē
tionē siue dimissionē ꝛ sīla. ¶ Et accidit flux⁹ sanguis na
rū aliqñ rōne totius corporis: vt qꝫ calefactū vel multi san
guinis gñatiuū. Et qñqꝫ pp vapores dirigmes acutos ad ca
put alcēdētes. Et dixit Mes. qñqꝫ fit pp fracturā arteriaꝝ
cerebri. Et. A. dixit pp eruptionē venarū ꝛ arteriarū retis
cerebri. ſ. ple mris aut retis mirabil'. Et dixit Mesue. qñ fit
ꝑ nā succession̄ sode sedas sodā ꝓprie pulsatiuā. Et. A. dixit
plm ei⁹. ſ. flux⁹ sanguis nariū fit succession̄ euēt⁹ soda ꝛ in/
flāmatiōis. ſ. capitis vel. i. sode cum inflāmatiōe q̄ ꝓprie est
soda pulsatiua. Et euētus egritudinis acute vel plm eius. ſ.
sanguis fluētis ex ruptura venarū arteriarū retis fit succes/
siōe soda ꝛ inflāmatiōis capitis aut succession̄e casus vl' pcus
siōis. Et dixit Mes. qñqꝫ fit pp ebulitionē factā i sanguine
cū cōitate corporis toti⁹ aut epatis tm̄: aut qñ pp supcalefa
ctionē ei⁹. ſ. epatis cadit ebulitio i sanguie. ¶ Fluxus qdē
sanguis nariū: qsiqꝫ est creticus ꝛ qñqꝫ finthomaticus siue
nō creticus. Et dixit. A. qñqꝫ est rediēs cū periodis ꝛ qñqꝫ
cadēs subito. i. est eueniēs subito nō cū periodicatione. Et
dixit: qsiqꝫ est ex venis ꝛ qñqꝫ ex arterijs: ꝛ qñqꝫ erit ex am
babus narib⁹ ꝛ qñqꝫ ex altera tm̄. ¶ Dixit. A. fluxus san/
guinis nariū est ex dispōnib⁹ q̄ cōferūt ꝛ nocēt ipse ē qñqꝫ
ſperatus: ꝛ tūc est iuuatiuus: ꝛ qñqꝫ est supfluus: ꝛ tūc est
nocitiuus. Qui igit' dixit. A. inuenit succession̄e ei⁹ leuitatē
capitis post repletionē. ſ. grauantē caput. Et inuenit equali
tatē caloris post rubedinē vehemētē. Et ēt equalitatez for/
me. i. cōplexiōis post inflāmationē iuuat' eo p̄cipue in febri
bus acutis ꝛ apatib⁹ itrinsecis: ꝛ ꝓprie sangnineis ꝛ coleri
cis i cerebro: ꝛ deide i epate: postea i velamīe. ſ. dyafragma/
te ꝛ pleura vel mediastio: ꝛ postea i pulmone iuuamērū. n.
fluxus sanguis nariū i pleuresi maius est q̄ in peripleumo/
nia. Et dixit. fluxus sanguinis ex narib⁹ est crisis magna in
egritudinibus acutis multotiēs: ꝛ ꝓprie in eis q̄ sunt sicut
variole ꝛ morbill⁹. Cū aūt fluxus sanguis ex narib⁹ ē mul
tus: qꝫ supfluus. ¶ Dixit. A. succedit patiēti citrinitas nō
cōsueta: aut plūbeitas: aut obfuscatio ex citrinitate ꝛ nigre
dine. Et illis qb⁹ color conuertit' ad citrinitatē dñat' colera
citrina ꝛ ledit' cū extractiōe sanguinis min⁹. ſ. q̄ illis qbus
dñat' flegma aut melā. i illis aūt qb⁹ color cōuertit' ad plū
beitatē dñat' flegma. ꝛ in his qbus cōuertit' ad fuscedinem
dñatur melā: ꝛ isti duo vehemēter ledunt' ꝓpter qđ minuit'
ꝛ sanguine. Et est in sup fluxus sanguis nariū. ſ. superfluēs
dixit Aui. fm timorez debilitatis epatis ꝛ ydropisis ꝛ reli/
quoꝝ ꝙsequētiū debilitatē epatis. Iste. n. ponit' i timore ne
ex nimio fluxu sanguis epar debilitet': ois. n. fluxus sangui
nis qualit'cūqꝫ fuerit vndeqꝫ fluat supfluēs est epatis: ꝛ etiā
stomaci debilitatiuus i qbuslibet corporib⁹ sanis egris vel
neutris: ꝛ p̄cipue ex virtutib⁹ epatis debilitat' attractiua ꝛ
digestiua: attractiua qdē: nā lz oīa mēbra sint ex supfluo san
guis fluxu inanita: tñ nō attrahūt ab epate: qꝫ debilitata est
coꝝ attractiua ex resolōne i illo supfluo fluxu: quapp nō
inanit epar. Et epar non attrahit nisi inanitū. Digestiua vo
epatis debilitat' ex illo fluxu minorata ei⁹ caliditate innata
quare chillus i epate non bñ sanguificat': ex quo ydrops ꝛ
siles egritudines gñant. Et adiuuat ad hoc q̄ stomac⁹ de/
bilitat⁹ nō bñ chilificat cibū: ꝛ par aūt incōueniētē chilū nō
bñ attrahit neqꝫ bñ digerit. Ad dictū aūt timorē ex supfluo
sanguinis fluxu sunt magis parata corpora melica: deinde
flegmatica: postea colica. sanguinea aūt nō sunt ad eū para/
ta nisi valde exuberet. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝓti. ex 6° epidimiarū
qbuscūqꝫ de narib⁹ fluxerit sanguis ꝛ nō accidit citrinitas
nimia in colore. Aut habētib⁹ fluxū hmōi color fuerit ru/
beus i eis nō erit nocumētū magnū hec emanatio sanguis
ēt si fuerit nimia. i. multa: dū tñ color nō fuerit mutatus ni/
mis ille fluxus i eis nō ē supfluēs. ¶ Dixit aūt Gal. i ꝓmē.
illius v̄bi: qꝫ q nō fuerint añ fluxū sanguis coloris rubei ꝛ
ad fluxū ipm mutati fuerint i colore vehemēter: inde infri/
gidatis eoꝝ corporib⁹ dubitādū est ne patiant' ydropisim:
vñ ꝓsiderādū est i mutatiōe coloris: qm̄ fortasse remanebit
spatio tpis exītis iter fluxū ꝑm ꝛ ꝛm. ſ. si flux⁹ fuerit periodi
cus: ꝛ fortasse nō durabit. Et ꝓsiderādū est si color rubeus
dñatur corpori i illo colore mutato an colera an flegma an
melica. Et ꝓsiderādū sup q̄ꝫtate ipsi⁹. ſ. mutatiōis coloris
augmētata. Et cōsiderāda est ꝛ cognoscēda. ſ. ei⁹ q̄ꝫtas au
gmētata ex colore corporis si mutatus fuerit ad citrinitatē
aut albedinē aut ad citrinitatem mixtam cū nigredine.

Dixit Auic. fluxus sanguinis ex arterijs discernit' ab eo
qui fit ex venis subtilitate ꝛ rubedine. ſ. clara ꝛ ca
liditate sua. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝓti. si sanguis manauerit cū in
stātia nimia: ꝛ sanguis subtilis fuerit ꝛ rubeus ex apertiōe
arteriaꝝ ꝛ venaꝝ colatoriꝫ erit. Et dixit: si sanguis ex ruptu
ra vene alicuius i nare fuerit cognoscit' si emanatio sangui
nis fuerit nimis abūdās. Nā fluxus ꝓprius. ſ. q nō est nimis
abūdās nō erit ex ruptura vene. sup. ſz vel ex apertiōe ori/
ficioꝝ venarū vel resudatiōe. ¶ Dixit. A. fluxus sanguinis q
fit distillādo ex apertione modica orificioꝝ venarū erit aut
poroꝝ resudatiōe. Sed q fit fluēdo cū velocitate vehemēti.
Aut erit ex dñio multi sanguinis cū virtute forti: aut ex ru/
ptura vene. Et dixit. sequunt' eū qui fit ex ruptura venarū ꝛ
arteriarū retbis accidētia corruptiōis operationum cerebri
ꝓculdubio. ¶ Et dixit Aui. succus sanguinis nariū. ſ. tu
rus significatores. alīs significatiōes hz antecedētes eūo/
nem eius: sicut est splēdor apparēs in vtriqꝫ oculis ꝛ linee
albe ꝛ rubedo ꝛ citrinitas ꝓprie post soda ꝛ reliqua q̄ dixi
mus vbi locuti fuim⁹ de egritudinib⁹ acutis ꝛ crisib⁹ eaꝝ.
Et qñqꝫ significat' fluxus sanguinis nariū ꝛ dispōnes eius:
fm dispōnes egritudinū acutarū ꝛ earū crises. i. fm dispō/
nes repertas i egritudinib⁹ acutis fm crises earū tpa: ꝛ dic/
tū est de eis in loco suo. ſ. 2ª quarti. ¶ Dixit Gal. 5° affo. in
ꝓmēto affozismi. mulieri mēstruis deficiētibus ꝛc. q fluxus
sanguinis ex naribus est minus periculosus fluxu emoroy
dalī: qꝫ nā minus ꝑter nām ꝛ pluries euacuat ꝑ narē q̄ꝫ per
emoroydas: ſz tñ ex alia cā fluxus emoroydalis pōt esse mi/
nus periculosus illo. ſ. inquātum fit ꝑ locuꝫ ignobiliorem.
¶ Ait Raſis. 3° ꝓtiñ. quidam passus est iuxta extimationē
in tribus diebus fluxum sanguinis in q̄ꝫtate. 26. rotulorū
ꝛ mortuus est. Et Auic. dixit. scias q qñqꝫ viuit homo in
fluxu sanguinis nariuꝫ vsqꝫ quo egrediat' ex eo vsqꝫ ad. xx.
libras ꝛ vsqꝫ ad. xxv. deinde moritur.

Regimen quo dz vti ille q vult a fluxu sanguinis cu
stodiri: ꝛ est in sup cōueniēs in fluxu per/
iodico q supfluit in tpe interpolatiōis. dixit. A. est q̄ ieo q
fit pp p̄parationē corporis ꝛ caliditatē ꝛ colericitatē opz vt
eūetur sepe colera i eo. Et fiat cōdēsatio ꝛ inspissatio sangui
nis eius cū cibis ꝛ potib⁹. sup. ꝛ medicinis. ſ. frigidātib⁹
ꝛ ꝏdēsantib⁹ sanguinē. ¶ Et Raſ. dixit: dico hoc regimē
faciēdū est ad fluxū sanguinis q in certa revolutiōe tpis in/
festat corpora: qr infestādū est ꝙ humore dñantem in tpe sue
quietis per partez ꝓriam ei. Et in spāli dixit. A. ova elixata
dicūt. ſ. in aceto sunt' cōueniētia ei q preparat' ad fluxū san/
guinis nariū pp coleram sanguinis fuit: qr sic ꝑparatu extin/
guūt colere acuitatē cū tñ acetosa aliqñ nocēt eis propter

Cura pre/
ſernatiua.

inclisionē ⁊ subtiliationē q̄ est i eis: dico cōsiderādū ē i hoc. ¶ Dicunt quidā q̄ flōmia vene spatule que ē posterius est vltima in restringendo fluxum sanguinis narium: q̄ prohibet sanguinem ascendere ad caput. Et qñ fluxus perducit ad sincopim sedat illum statim: ⁊ nō permittit sincopim supervenire: insuper in preseruatione conuenit: conueniunt ⁊ medicine ⁊ potus que dicentur in curatione eius.

Cura de dieta.

Perficitur aūt curatio eius duplici instrō. s. dieta ⁊ potiōe. Et dieta quidem est vt morā trahat patiens in aere frigido cū qualitate in qualitatibus passiuis: aut cū parua declinatione ad alterā earuz nō fit tñ vētosus in quo caput ⁊ corpus totuz estiuo tpe sint discooperta. Alijs vero tēporibus leuē habeāt cooperturā que nō grauet: neq̄ calefaciat extrema: nā in maxima ebulitione maxie sanguinis totiꝰ corporis ēt teneant discooperta: in remissa aūt ebulitiōe totius sint cooperta p̄cipue inferiora: imo ⁊ aliqñ pp diuersionē ea calefacere cōfert vt patebit iferius. ¶ Fugiat patiēs irā furorē cogitamina tristitiā sed stet in gaudio tēperatoꝝ ⁊ bona spe: neq̄ aspiciat sanguinē suū fluentē: neq̄ habeat coraz se res rubeas vel citrinas: nō sit subcinctus cingulū stringētē neq̄ sit maspillatus strictē: neq̄ strictura circa gulā patiat. ¶ Sit aūt in oi quiete mali ⁊ corporea: ⁊ non moueat mēbra sua p̄cipue superiora fugiēs vociferationē ⁊ multā locutionē neq̄ tricet neq̄ pectinet caput eius. Et in lectus in quo accubat nō sit de plumis: iz de bōboce vel lana: vel sit coriū inflatuz: neq̄ teneat sub cerusce puluinar neq̄ aliqō calefaciēs. Et sit in eo alto ⁊ sublenato capite: nō inclinato inferius iuxta posse. Et nō accubat super latere a quo fluit sanguis: sed super latere oppositō. ¶ Et cū volūtas fuerit restrigēdi fluxū dormiat ad posse ⁊ si possibile fuerit nō supinus. ¶ Cibos ⁊ potus fugiat acutos amaros salsos ⁊ multuz dulces. Dixit Mesue. sint cibi ⁊ potus frigidi. s. actu ⁊ potētia cōgelātes. Et Hal. dixit. regimine regat sanguinē cōdēsante: cibis. s. ⁊ potibꝰ ingrossantibus sanguinē. ¶ Sint ergo cibi eoꝝ dixit Aui. illi q cū lētibꝰ ⁊ sumach ⁊ aceto aut agresta ⁊ siūbus illis siūt ⁊ caseus recēs hūidus est ex cibis ꝓueniētibꝰ patiētibꝰ fluxū sanguinis nariū: ⁊ sil'r lac decoctū donec ingrossescat. Et dñt quidā: lac coagulatū cōfert ⁊ magis si fiat acetosuz. ¶ Dixit Hal'. cibi sint acalesa q̄ fit cū amidi farina ⁊ rizo ⁊ lacte parato dulci ⁊ ouis solidis. Et insuper caseo recenti ⁊ lacte ⁊ agnorū lactātiū ⁊ porcelloꝝ ⁊ tritico cocto cū lacte. Et dñt: dandū est patiēti fluxū ex subtilitate de lacte cū pāe nō duro. Et de ꝓueniētibꝰ est lac caprinū coctū dragagāto. ¶ Et ꝓueniūt ex olerib⁹ lactuca portulaca scariola endiuia cucurbita ⁊ siūa. Et de fructib⁹ quecūq̄ sunt frīdi stiptici. Et ꝓcedunt pisces parui squamosi. Et de leguminib⁹ faba fracta: lens biscocta ⁊ robilie. Et cōueniūt extrema aialiū si virtus sufficit digerere illa. ¶ Dixit Meſ. Acetū i hoc est mirabile. s. pro condimētis ciborū ⁊ sumptū i potu cū aqua frīda: ipa ēt aqua frīda est potus vtilis sola ⁊ permixta cum sulep ⁊ robub frīdis ⁊ stipticis. Et rob granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ muzoruz est potus cōueniens eis ⁊ sil'r rob berberorum. ¶ Dixit Hal. sicut scribit' 3° ꝓtiñ. vinū auget fluxū sanguinis: attñ restaurat virtutē: vñ si quis extēso fluxu sanguinis debilitatus sit ex virtute ⁊ corpus habeat totū infrigidatū nimis dandū est ei in potu de vino pauce linsatiōis. i. qō tolerat paucā mixtionē aque qō apud eū vocat' pauciferū: ⁊ propriē si fuerit fine colore ponticū seu multū bruscū: eo q̄ ipm virtutē ꝓfortat. Et ex eo nō excitat fluxus sanguis maxime si patiens ante fluxuz nō erat rubei coloris. Si aūt añ fluxum patiens fuerit rubei coloris: ⁊ ob fluxū illū nō fuerit mutatū in colorē aliū nō ei dandū de vino i potu: qm̄ dubitanduz est ne magis excitet fluxū q̄z confortet virtutem. ¶ Et Aui. dixit: vinū confert inquātū cōfortat ⁊ nocet inquātū excitat ⁊ commouet ⁊ ebulire facit. Cū ergo indiges ipso inquātū cōfortat cōmisce ipm parūper. s. cuz aqua. Et cū nō est necessariū. Neq̄ fluxus sanguinis facit casum virtutis proximū nō detur ipm in potu. ¶ In facto pp fractu ram arteriaruz cerebri in speciali, dixit Mesue, raro recipit curā. Et Aui. dixit, sil'r. Si quid tñ cōferre pōt est frequēs assumptio cerebrorum gallinarum vel caponum seu pullorum vel pullarum cū proprietate sua. ¶ Dixit Aui. aggregatio experientiū medicorum extimat q̄ cerebella gallinarum sunt de melioribus cibis: immo ex melioribus medicinis ei qui habet fluxum sanguinis ex naribus ex casu ⁊ percussione. s. qua fracte sint arterie in miringis cerebri: vnde opz vt ex eis plurimum sumant: aut fiant in cibis cōtinue. ¶ Et dicunt quidaz: q̄ sanguis columbe exiccatus postea tritus ⁊ mixtus cū albumine oui naribus immissus cōfert ⁊ q̄ valet cinis limaciarum combustarum cū testis suis mixtus cum albumine oui ⁊ naribus immissus. Et valet licium in albumine oui infusum ⁊ in puluere antimonij involutum naribus immissum. Et dicunt valet olibanum bibitum ⁊ in nares insufflatum. ¶ De fluxu cretico oēs auctores concordant ipsum non esse restringendū nisi superfluat: ⁊ virtutē prosternat. ¶ Dixit Serap. fluxus sanguinis narium si est creticus nō opz vt abscindas ipm nisi multiplicetur ⁊ debilitet virtutem. Et vt veniat cū difficultate: ⁊ timeaſ ex eo perditio: tūc, n. opz vt abscindas euz statim. ¶ Et Hal'. dixit: fluxum sanguinis narium cuz causa critis fit amputare non cures. ¶ Et Mesue dixit. Cū fuerit creticus expectandū est super eo nisi exuberet exuberatione supqua timetur de casu virtutis. ¶ Dixit Rasis, 3° cōtinentis. Quidam passus est in crisi fluxum sanguinis quatuor rotulorum ⁊ dimidij: ⁊ ligari feci manus eius sursum. Et insistendo ei cū odore aceti infrigidati cū niue ⁊ cuz potu eius ⁊ impositiōe ipsius cum lana super fronte: ⁊ cū ligatura iūcturarū. Et cū viderim hec nihil conferre apposui vētosam sup dextra pte ypocūdrij ⁊ statim mitigatus est fluxus. Et hinc accipe q̄ supradicta q̄ztitas est q̄ztitas superfluēs i fluxu sanguinis cretico: ex quo Raſ. statim intēdit cure ipsi⁹. Et multo magis est superfluus in fluxu non cretico.

De fluxu aūt nō cretico ēt facto in die nō cretico dixit Mesue. in facto a nā succedens sode sedās sodam propriē pulsatiuā. sup. ēt in die nō cretico quiescendum est nisi superfluat. Et fluxus ēt factus pp additā q̄ztitatem sanguinis in corpore vel capite ēt restringēdus non est nisi superfluat. Omnis. n. fluxus q̄ztūcunq̄ sit humoralis significat molestiam nature: ista aūt molestia non tollit' per ipsius fluxus restrictionē: sed potius augeſ. Amplius euacuatio sit humoralis nō est mala p viā cause: imo bōa q̄uis sit mala per viam signi: que malitia signi ēt nō tollit' per fluxus restrictionem. ¶ Dixit Aui. fluxus sanguinis narium creticus ⁊ eius qui accidit ex seipso. i. ex ipsius addita q̄ztitate: q̄uis nō expellat eū nā nec accidat in crisi: iz sua q̄ztitate aperiat orificia venarū in egritudinibus. sup. aut in sanitate vel neutralitate via rōnabilis est vt non curet donec restringaſ. s. per seipsum. Aut sequaſ casus virtutis: vterq̄ enim dictorū fluxuum accidit pp superfluitatem sanguinis quare non opz vt restringaſ donec vehementer superfluat: q̄cq̄ enim dixit Aui. consequitur quatuor libras ex eo. s. ⁊ nō sequitur sincopis: ⁊ nō debet cōstringi: q̄ aūt nō sumus certi: vt cū fluxus sanguinis perduxerit vsq̄ prope debilitatem virtutis restringaſ p seipsuz: iō tutius est nō expectare q̄ztitatem fluere sanguinis magnam: q̄uis adhuc nō cadat virtus: sed preuenire cū curatione: vt anteq̄ inducat casum virtutis sit restrictus. ¶ Dixit Hal'. vt 3° ponit' cōtinentis: cū videris fluxum sanguinis narium immoderatū insistendū est ei cū curis anteq̄ virtus deficiat. ¶ Restringit' aūt fluxus sanguinis narium per instrm potionis. dixit Mesue. fm duas intentiones. s. vniuersalem ⁊ particularē: ⁊ vniuersalis fit tribus modis. ¶ Et primus est: cū eo q̄ alterat malā cōplexionē. s. calidam in corpore toto capite vel epate ⁊ auf-

fert

sertacuitatē sanguinis: sicut ꝓprie sunt infusiões z balnea
ex aqs fridis z sessiões i eis z emplastratiões pānox infuso
rū in aceto infrigidato in mue posito sup epar z sumē z ex
trema z testiculis vtēdo ꝓmutatiõe ipsox post ꝓmutationē
emplastratiões sup epar ex reb⁹ mere infridatiõis: z acetuz
in hoc est mirabile. ¶ Dixit Jpo. 5° affo. quecūqꝫ infridata
sunt recalefacere opz: exceptis quecūqꝫ sanguinē manare fu
rū est ab eis: qm̄ vt ipse dixit ibidez in his opz fridis vti.
vñ sanguis fluere futurus est: sup. z multo magis: vñ fluit
e filr voluit Hal. in cōmēto. Et hz hoc veritatē vtplurimuz
z vt sepius in calu tm̄ aliquo põt euenire ꝙ oporteret reca
lefacere: vt cū in mēbro a quo fluit sanguis tam intēsa foret
frigiditas ꝙ mozdificaret ipm̄ tūc. n. ꝓtermisso fluxu tāqꝫ
minus suspecto apponēda sunt calida actualia ad mēbrum
ponec illa intēsa obijciat frigiditas ēt z si ex appositiõe illo
rū calidox fluxus augeret remota tm̄ illa intēsa frigiditate
redeundū est ad curā fluxus: ꝑdicta tm̄ frigiditas rarissime
reperit i mēbro a quo sanguis fluit: z notāter dixit Jpo. in
his opz ꝛc. qz in mēbris a quibus fluit sanguis z eius que
sunt in circuitu eox: z in habētibus colligantiā cū eis: z q̄
sunt cā ascēsiõis sanguinis ad caput: qz de his vt patuit ali
qñ est totū corpus vt patuit: iō in his sup toto corpore opz
fridis vti: z si cā fuerit ex corde epate aut splene sup his opz
frigida vti z nō calefacere: i alijs aūt mēbris q̄ in hoc nō cōi
cant lz calida approximare: maxime si extrema fuerint vel
ignobilia ꝓp diuertere ad ea fluctē sanguinē: z intellexerūt
de his mēbris a qb⁹ sanguis est fluxurus spōte: aut ꝓp cām
primitiuā. Et de his nō a qbus fluxurus est ꝑ artem: vt per
flōmiam vel scalpellationē: nā mēbrum a quo totaliꝫ ꝑ artez
sanguis fluxurus est aliqñ calefacere opz cū fricatiõe vel vē
tose cū multo igne apponē: vel mēbri ipsius positiõe i aqua
calida: z itellexerūt de frigido z calido actuali. nā in fluxu
sanguinis frequēter calida potentia approximamus calida
acuta causticātia aut ēt cauteriū actuale: nec obstat intētiõi
eox ꝓdicte: id qō dixit Jpo. eodē 5° affo. frigida sicut nix. s.
q frigida: sicut nix sunt sanguinē fluere faciētia: nā hoc nō
facūt per se: sz ꝑ accidēs: ꝑ se. n. illa frigida sunt immobili
tantia z sanguinē cōstringētia: ꝑ accidēs aūt pūt facere ipm
fluere in q̄tū indurāt venas z arterias: z sic indisponūt eas
ad motū: vñ rūpunt: z sequit sanguinis fluxus: vel fortasse
hoc faciūt cōstringēdo z intus retinēdo humores acutos q
sunt postea cā corrosiõis: z sic fluxus sanguinis: vñ Ari. 33ª
probleumatū: probleumate. 6° quesiuit ꝓp quid quibusdā
cū sanguis fluit ex naribus aquam frigidam superinfundi
mus ad faciem vt restringat: z reddēs cām dixit: qz sangui
nis frigiditate aque cōstringente: z opilante poros faciei re
percutitur simul cū calido ad interiora: z maxime si superfi
cialis fuerit sanguis. i. si fuerit exiens vel veniens ad nasum
per venas exteriores: qz tūc frigiditas aque põt ad ipm libe
rius puenire: z sanguis melio⁹ z citius ꝓstringit: secus si ex
venis ꝓfundis z q̄ sunt intra craneū sanguis ad nasum vene
rit: nā tūc nō cōfert infrigidatio exterior: sed fortasse nocet.
¶ Sēs modus vniuersalis. dixit Mesue. est vt fiat attra
ctio sanguinis ad diuersum vel oppositū: z perficitur. dixit
ipse. cū flobothomia subtili ex latere opposito in ꝓncipio.
Et deinde ex eodez fiat latere: z aliqñ oportet ducere flobo
thomiam ad vltimuz fere inanitionis: z cū alijs diuersionū
modis: vt cū ventosatione super epar si ex nare fluit dextra:
z super splenem si ex sinistra: z super vtrūqꝫ z super sumen
si fluit ex vtraqꝫ nare: z conferunt ēt vētosationes super cru
ra z super calcaneos ex parte domestica: que si nō conferūt.
dixit Mesue. administrentur ventose super ceruicem z sup
spatulas cū scarificatione tenui. Et ad hoc ēt conferunt cō
pressiones z ligature dolorose facte in extremitatibus z in
testiculis virorum: z in mamillis mulierū. ¶ Dixit Hal. 5°
de ingenio sanitatis: ꝓius minuas venam z frica manus z
pedes comꝓmens eas z ligans: deinde ventosas in latere
ponas. Et dixit. sanguis ex naribus fluens duobus modis
ad oppositā locā mutat: vno si mutet a toto corpore ad in
feriora z alio si mutatur ad pupim capitis. Nares. n. cū sint
superius z locus earū in anteriozibus capitis inferiora: vñ
sunt superius sunt eis oppositā. ¶ Dixit Serap. cōferūt cō
strictio manuum z pedū z eox ꝛstrictura: qz qñ mā declinat
versus extrema implent vene q̄ in illis sunt sanguine z eua
cuant vene que sunt. s. z quiescit sic sanguis narium fluēs.
¶ Dixit Hal. si virtus fuerit robusta cefalicaz minue: attra
hit enim fluxus sanguinis nariuz inferius trahēs. Et dixit.
manibus z pedibus sitiam appone z in extremis ligaturas
facias. ¶ Dixit Auer. 7° colliget: ventosa supra occipitiuz
restringit fluxum sanguinis narium trahens ad oppositum
z valet ēt ligatio testiculoꝝ z appositio ventosarum super
coxas in fluxu vehementi. ¶ Dixit Alman. si vehementer
manuerit superiores adiutoziorum partes iuxta ascellas: z
coxe iuxta inguina cum instita ligentur z testiculi similiter:
z si adhuc inualuerit flobothomet cephalica eiusdem par
tis a qua fluit. Et si adhuc nō steterit vētose magne cū igne
superponant ventri ab ea parte a qua fluit. ¶ Dixit Auic.
flōmia est melioz res qua retinet fluxus sanguinis nariū cū
fit flōmia subtilis ex latere equi distāte corpori: z ꝓprie qñ
contingit syncopis. Et dixit. in fluxu peioze z est ille q fit ꝓp
feruozem: aut caliditatem vehementem: aut exraptura arte
riarum necessaria est flōmia cephalice que sequitur illā na
rem minima valde. al'. minuta. i. subtilis. Et necesse sunt vē
tose super posterioze partē capitis cū scarificatione leui. Et
super mamillam fiat suspensio ventose sine scarificatiõe. Et
dixit: qñcqꝫ opz vt extrahatur sanguis per flōmiam vsqꝫ ad
syncopim: qz prohibet sanguinē eleuari ad caput: ipsa enim
cū ad syncopim perducit sedat statim: z illō in fluxu sangui
nis nariū vehementis velocitatis: immo opz vt succurat in
hoza. i. statim cū sentit vehemētia fluxus sanguinis nariuz
z ipsius velocitas anteqꝫ cadat virtus: sz si non fuerit velox
vehemēter z fuerit guttatim cū paroxismo oportebit: tūc vt
sit flōmia paulatim vicibus cōtinuis. Et dixit: cū flōmia per
uenerit ad finē sufficientē. s. sola vl' cū alijs diuersiuis vel ēt
alia diuersiua ad illū finē peruenerint sine flōmia opz vt fiat
permutatio ad inspissandū sanguinē: cū eo qō infridat ipm
z cū eo qō facit ipm turbidū. i. grossum q̄uis nō infrigidet
cum eo qō fit sicut iuiube. ¶ Dixit Hal. in lib. de flōmia: in
fluxu sanguinis nariū cōuenit nō expectare ad vltimū deue
nire cōcidentē virtutē: sz cū iam vr eūatum fore qō cōmēsu
ratū z prozuptio latioris sanguinis fortis permaneat incide
eam que in cubito venam dextra qdē emoroso gmante nare
in dextra manu: altera vero ꝑm sinistram: scindit. n. fluxus
statim: z dixit: simul aūt z cū hac actione ad resistēdū extre
mitatibus circūpones ligaturā ex canopo vel lana z vento
sam pone ypocūdrio ei. s. q ꝑm rectitudinem celeriter enim
sistit emororagiam: hec enim nos facientes semper detinui
mus eas q̄ ꝑm nares emororagias. Experientes aūt ea que
scripserunt ad nares oppositā farmaca z in fronte veteres
oia imbecillia. s. inuenimus. ¶ Dixit Raſ. 3° cōti. si fluxus
est vehemēs insistendū est statim cū flōmia: sed si paulatim:
fluit non est dubitandum super defectu virtutis statim: sed
insistendum est cum vniuersali cura. Et distractio siue scari
ficatio aurium est ex diuertentibus bonis: z similiter appo
sitio ventosarum super ambo crura: qm̄ attrahit cū fortitu
dine: vt ego vidi q attrahit ad remota. ¶ Dixit Raſ. 3° cō
tinē. dico q si corpus fuerit forte repletum: sanguis nō po
terit declinari per ventosas: sup. neqꝫ per ligaturas z com
pressiones ad alia loca: eo q cuz sanguine erit superfluitas
multa nimia: vñ minuēdus est eger prius deinde apponēde
sunt ventose. ¶ Et Mesue. quidē comparans inter dictos
duos modos vniuersales dixit: adiudicamus ꝑterea ꝑm sa
pientiam q si acuitas aut inflāmatio vincit supra multitu
dinem in sanguine modus primus preponat 1° z incipea

medicinis extinguẽtibus: ſz tñ dixit in hoc caſu Serap. ſi p medicinas dictas nõ abſcindit: ſz mãet ſm habitudiné vnã adminiſtrent vẽtoſe in ceruice: q̃ qñ eũatur a poſtrema pte capitis attrabit mã ad illã pté: z abſcinditur fluxus ſanguinis nariũ. Et dixit. cõferũt et vẽtoſe qñ ponunt ſuper duo crura z ſup duo calcanea. Et ſi neceſſitas cogit: z nõ ꝓhibet aliqd: tunc opz vt adminiſtret fiõmia ex cubito: q inſequit narẽ ex qua fluit ſm hãc ẽt intẽtionẽ cõferũt vẽtoſe que ponunt ſup mirach vẽtris. Et ſi aliqs diceret: quare fit ꝑdicta appoſitio vẽtoſarũ. ſ. ſup mirach vẽtis cũ vtriſq nõ ſit inſtrumẽtum in quo cõicent. Rñdemus iõ ponimus eas. ſ. in mirach ſup latere a quo fluit ſanguis: q̃ locus ille eſt rarus. Et ad locum rerũ facilius fit attractio q̃ ad alia. Et ſubdit Meſue. ſi aũt plenitudo vincit: aut multitudo ſimul aut ẽt acuitas vincat ſimul in ſanguine: tũc ſcõs modus ꝓponẽdus eſt ꝑ°: in quo caſu dixit Gal. 5° de ingenio ſanitatis: nõ feſtines medicinã ſup frontem z caput imponere niſi prius ſanguis ad oppoſita loca vertat cũ ventoſa in pupi capitis appoſita. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝓtiñ. Cum ligas mẽbrũ ligatio oz fieri in radice mẽbri vt inde impleatur mẽbrũ ſanguine: totius aũt mẽbri ligatio fallax eſt. Et dixit eodẽ tertio ſi fuerit fluxus ex multitudie ſanguinis ex corpore: z colere que aperit oꝛificia venarũ: euacuãda eſt colera rubea z ſanguis corrigẽdus eſt cũ nutrimẽto pauco. ¶ Tertius modꝰ cure vlis: dixit Meſ. eſt vt acgrat coartatio in vijs z ductibus. Et hoc quidẽ perficit cũ linimẽtis ſuper timpora z frontez ex rebus infrigidatiuis z glutinatiuis z ſtipticis. Et ſi opz ẽt ex ſtupefacientibus. ¶ Particularis aũt intentio eſt illa que eſt circa localia. ¶ Dixit Meſue perficitur cũ ſollicitudine adminiſtrationis rerum per inſtillationẽ z inſufflationem z immiſſionem in nares medicinarũ fluxuz ſanguinis ꝓſtringẽtiũ. Et medicine hoc faciẽtes ſunt quinq̃ modoꝝ. Nam alie dixit Meſue. ſunt glutinatiue alie ſunt ſtiptice z alie refrigidatiue: z alie ſunt cauſtice: z alie cõſtringunt ſanguinem cũ proprietate. Sili z Aui. dixit. medicine cõſtringẽtes fluxum ſanguinis narium aut ſunt vehemẽtis ſtipticitatis: aut vehemẽtis ingroſſatiõis infrigidatiõis z coagulationis: aut ſunt vehementis glutinationis: aut ſunt acute cauterizatiue. Aut ſunt medicine habentes eius ꝓprietatẽ. Et dixit Meſue cõparando inter dictas medicinas q̃ glutinatiue ſigillatiue z ſtiptice ſunt meliozes alijs ſtupefaciẽtes aũt z cauterizatiue ſuſpecte ſunt. he enim. ſ. ſtupefacientes aliq̃ ſunt mortifere congelando ſpũm: z extinguendo calorem vitalem. Alle vero. ſ. cauterizantes magnificãt vulnera. Et poſt caſum cruſtule redit fluxus vehementioꝝ q̃ fuerit. Et Aui. dixit. medicine cauterizantes adminiſtrent cuz cautela: ipſe nãq̃ faciunt euenire cruſtam que cũ cadit attrahit deterius q̃ prius fuerit. Et dixit nõ opz vt ſit ſuperfluitas in effundendo aquam vehementis infrigidationis: fortaſſe enim infrigidabit ſanguinem: z congelabit ipm in pãniculis cerebri. ¶ Et dixit Meſue: verificantes z qui operantur ſm ſapientiam aggregant ex diuerſis medicinis diuerſarum intentionũ: z perficiunt ex eis vnũ mendicamen habens virtutem ſigillatiuam ex his que timẽtur ſuſpitiõe carens. Et Aui. dixit. aut ſunt medicine aggregantes duas virtutes eius: aut tres z cauterizantes z ſtupefactiue ſunt ille que maxime requirunt aggregari cuz alijs. ¶ Et Aui. dixit medicine ſtringẽtes fluxum ſanguinis narium multis formis parate ſunt: ex quib⁹ ſunt caput purgia: de quibus dixit Aui. q̃ ſunt diſtillatiões que effunduntur in nares q̃ ſunt multe vt dicẽt. Et dixit ex formis earum ſunt tẽte ſiue ſtuella ſeu licona q̃ potiſſime fiunt ex coto: aut pãno lineo vel tela aranea vel pilis lepoꝛis que pñt inuolui in albumine oui permixto cũ pulueribus cõueniẽtibus donec perueniat ad ſpiſſitudinẽ mellis: pñt ẽt ſine albumie oui inuolui in ſuccis vel aliq⁹ conueniẽtib⁹ q̃ ẽt ſunt multe vt patebit. ¶ Ex formis earũ ſunt inſufflatiões que debent inſufflari per cannulam ponẽdo puluerem in ea: z cannulam in nares deinde inſufflẽtur in eam: ſic enim peruenit puluis ad ſuperiora naſi. Et dixerunt Meſue. z Aui. poſt inſufflationem opz vt cõſtringat naſus digitis vna hora. Et expuat illud qd deſcẽdit ad os z opz dixit Meſ. vt puluis ſit ſubtiliſſimus ſicut alcohol. ¶ Et dixit Raſ. 3° cõti. q̃ hic eſt melior modus curationis fluxus ſanguinis narium qñ prouenit a fractura vene in naſo. Et ex formis earũ: dixit Aui. ſunt linimenta. ſ. z emplaſtra z effuſiones ſiue embroce ſupra totuz caput ſupple z ſupra totuz corpus vel epar vel aliqd ex mẽbris cõicantibus. Et de intẽtione Aui. eſt q̃ iſte modus curationis fluxus ſanguinis nariuz per medicinas locales ſit conueniens in eo qui non eſt vehementer velox. Nam in eo qui eſt prauioꝛ requirit cura dicta ſupra per diuerſionem. ¶ Et medicine quidẽ ſingulares ſunt glutinatiue quidem dixit Meſue ſunt puluis molendini z farina precipue volatilis z tela aranea: z proprie que eſt in molẽdino: aut que eſt vicina furno: z ẽt ea que eſt in vaſe in quo cicotrinizat farina z albumen oui: z ſpongia marina cũ alkitran combuſta z fumus picis z thus z fumus eius z ſtercus aſinũ z carta cõbuſta z pili lepoꝛis z coagulum eius z ſuccus alacar: z gipſum: z gummi. ſ. arabicuz aſſum z dragagantũ. z Aui. addidit maſticem: z ex eis eſt aloes. Et ſanguis ipſe fluens ſumptus z combuſtus z bis ſimiles quarum iuuamentum eſt facere adherere partes venarum adinuicem. ¶ Et medicine ſtiptice ſunt: dixit Meſue: roſe z ſemẽ earũ galla z balauſtia. z euſiſtidos. i ypoquiſtidos: z kakicur z ſuccus alleſſandarij: z ſuccus albelac z eſt ſpẽs dactiloꝝ: z cortices z floꝛes granatoꝝ z alumẽ z cãphoꝛa ꝑprie z emblithes z ſuccus palme z gũmi aſſum z karabe z ſanguis draconis antimoniuz mirra cõbuſta z ſuccus ſolioꝝ ſalicis z ſuccus ſolioꝝ vitis. Et Au. addidit tuciã z lẽtes z ſuccũ ſolioꝝ ſenticis z ſuccũ ſolioꝝ piroꝝ z ſolioꝝ citonioꝝ: z ex eis ẽ corallus rube⁹ ſuccus arnogloſſe: z filia quo iuuamẽtũ eſt vnire oꝛa venarũ ꝓſtrigere poꝛos z vias z ductus. ¶ Et medicine ifridatiue ſunt duplices: q̃dã. n. ſunt intẽſe frigiditatis congelãtes ſanguinem ſtupefaciẽtes: z iſte ſunt dixit Meſ. ſicut cãphoꝛa z cortex mãdragoꝛe z ſuccus ei⁹ z inſquiamus z papauer z lactuca. ſ. nigra z ſucci eoꝝ: z opiũ: z Aui. addidit ſemẽ lactuce: z ſalicis z aquã floꝝ palme z alkakile. i. ſoldanelle. ¶ Dixit. A. ſint oia nõ decocta: q̃ non debemus ſumere decoctiones: ſed ſuccos: medicinis iſtis intẽſe frigiditatis debem⁹ vti in fluxu ſanguinis multo z veloci. ¶ Medicine vero remiſſoꝛis fridꝛitatis ſunt ſicut lactuca alba ſcariola endiuia oꝛtulana ſolatrũ ſemperuiua vermicularis z filia q̃bus debem⁹ vti in fluxu paulatine z fluente guttatim. ¶ Medicine vero cauterizatiue ſunt dixit Meſue: ſicut calx z colcotar z calcantum z es vſtum z arſenicum z flos eris. Aui. dixit attramentum z colcotar. ¶ Medicine vero reſtringentes fluxuz narium cũ ꝓprietate. dixit Meſue. ſunt ſicut frequentatio comeſtionis cerebroꝝ gallinarum z ſtercus aſininum inſufflatum: z ſicut albedoꝛagi iſtillatus. ſ. ſuccus eius z ſuccus poꝛi z ſuccus poꝛtulace. ¶ Et Aui. addidit ſtercus poꝛci z aquam mẽte z puluerez panni z ſteterit diu in clauſtro. ¶ Dixit Almã. ſuccus albedoꝛagi z ſuccus poꝛi inſtillãtur naſo ſimul aut ſigillatim. ¶ Dixit Diaſc. ſuccus poꝛi mixtus cum aceto z pauco puluere thuris icidit fluxũ ſanguinis z nõ eſt ei par res aliqua: ſz oz inſtillari ſepius. Sterchus apri ꝑcipuũ eſt remediũ. Stercus aſini valet expreſſuz oũ ẽ recẽs inſtillato in nares ſucco ei⁹: z vz ẽt recẽs odoꝛatũ z vz cõbuſtum puluerizatũ z inſufflatũ. Dicit q̃ roſtrũ poꝛcinũ cõtritũ z poſitũ ſup vtrãq̃ mamillã retinẽt ſanguinem vndecũq̃ fluat. Et q̃ burſa paſtoꝛis retinet ipm in manu retentata aſpecta z odoꝛata. Et cinis rane inſufflatus vel cum aceto naribus attractus. Et oꝛ q̃ ſi gutta ſanguinis fluentis cadit ſuper petrã vel filicẽ cũ ipa incipit ſiccari flux⁹ icipit remitti z cũ erit

De clauſione viarum per quas trãſit ſanguis.

De adminiſtratiõe localium.

De formis medicinarum localium.

rū totalr exiccata fluxus totalr cessabit. ¶ Dixit Hal. si cū succo porri vel basiliconis miscet modicū cāphore prodest effectū fluxū auſert. ¶ Ad p̄dictas medicinas operātes & p̄mictate reducunt p̄cātatiões: de qbus dī q restringūt cū fluxū sanguinis nariū: de qb⁹ est ista. Uade ad bursaz pasto ris & genib⁹ flexis dic ter p̄r & ter aue maria: & istū vsiculū. Ergo quesumus tuis famulis subueni quo p̄cioso sanguine tuo redemisti: & fac dicēdo collige herbā vnā vel duas aūt plēs colligere vis: opz oīones iterare & suspēde herbā circa collū patiēs a quo fluit sanguis & ibi dimitte & restringet certissime. Et si vis vt nō cognoscat herba frica eā sup manus tuas & suspende eam in aliquo panno vel sindone. ¶ Item dixit: dic. in noie patris & filij & spiritussancti amē. ¶ Caro cū sanguine mixtū & noia patiēte versando aquā & colādo p cām patiētis q̄ dabis in potu infirmo vel nuncio misso ab eo in noie eius: nā fistit sanguinē vndecunq̄ fluat. ¶ Scribe in aliquo lapide de sanguine fluēte a narib⁹ patientis: consumatū est: & statim restringet: & fuit hoc factū in quodā nepote meo cuius fluxus erat velox & restrictus fuit statim. Dic ista v̄ba: cecus latus dñi p̄fozauit & cōtinue exiit sanguis & aqua & remedia dona & scribe ea sup carta & liga ad nares: vt dic. Sicut vere credim⁹ q̄ scā Maria vgo genuit isantē x̄pm detine tu tuū sanguinē i noie p̄ris & filij & spūssancti amē. vel apponat manus apprehēdēs locū: vñ fluit sanguis: & dic. coniuro te sanguinez p illū Deū q venit i carnē vt ita restrīgaris i vena sicut x̄ps se strixit i sede sua. ¶ Dixit Hali. de tiriaca ad cesarē sicut ponitur a Rabi. 22ª particula. fuoz affo. cornu thauri limatū & cū aqua bibitū coercet fluxū sanguis nariū. Et ita opant ossa cruriū eius. ¶ Dixit Raf. 3° p̄tiū. quidā passus est fluxū sanguinis nariū & curatus est cū plurib⁹ medicaminibus: & nō fuit curatus inde. Et immissus fuit in nares succus basilici cōis. i. latoz foliox & ualuit. Et dico q ego p̄miscui cū dicto succo de cāphora & ualuit statī: & expt⁹ sum q cāphora cū succo basilici cōis est efficax circa fluxū sanguis distillatiōibus in nares seu caput purgijs. ¶ Dixit. A. ē vt sumat aqua florū palme & acatie. añ. ʒ. 5. cāphore granū. i. & incessanter instillent in nares. Aut aqua foliox palme cū barba yrci & camphora & aqua florū palme cū succo porri & aqua salis armoniaci distillet i nasuz. Pro aq̄ floze palme: dñt qdā p̄t poni aqua mirti. Et ex eis est dixit ipe aqua coziādi & succus kabille cū sua dispōne ñ decocte. Et aqua cucumeris cū succo albedoragi & cāphora. Aut succus arnoglosse cū terra sigillata & cāphora. Et ex vltimis in hoc ca° est succus stercoris asini recētis. Et dixit si sanguis multitudinē senserit: tūc flos eris infusus i aceto distillet paulatim. Et caput purgiū ex tritura balaustie cōtrite vltie cū succo plātaginis: & aqua in qua dissolutū est opiū. ¶ Dixit Serap. ex medicis cōuenientib⁹ est aqua salicis & succus ypoquistidos cuz cāphora & succus plantaginis cū terra sigillata & cāphora: & succus virge pastoris cum bolo & camphora. Aut camphora cum puluere vtice combuste & succo sanguinarie. Cozallus cuz succo sanguinarie & psidia: succus caude equine iniectus vt dixit Serap. aut sumach cū succo sanguinarie. Et cōferenti bus vtiliter ē cāphora cū succo mirthi & pauco aceto nari instillato. ¶ Dixit Aaron instillandum est nari de aqua frigida niuis donec sentiat se stupefactum ex frigore: qm̄ hec cura valens est nimis. Sed dubium est ne inde accidat cerebro aliq̄ nocumentum. ¶ De tentis siue licinijs mittēdis in nasum sunt. dixit Aui. fiat tenta & submergatur in enenchaustico. s. scriptoz̄ vel facto ex decoctione sumach & alu minis & puluerizet. ℥. ipsum dragantū. i. vitriolū donec oia cōmisceantur: deinde mittat in nasum. Aut sumat succus foliox̄ vtice & colcotar & pili leporis & stercus asini siccuz aut humidū: & succus porri & olibanum & fiat ex eis tēta. Et ex expertis est tēta ex licio indo adusto & succo albedoragi. Et tenta facta ex puluere molendini & farina thuris & aloe & aceto & albumine oui. Aut facta ex draganto & carta combusta & cortice thuris cū albedoragi. ¶ Dixit Sera. abscindit fluxum sanguinis abscisiõe fozti hoc medicamē. ℞. colcotar & tele aranee & gezi iterent in licinio lini & ponant in naribus. Et dixit post caput purgia cū rebus retinentibus sanguinez ponant in naribus duo licinia ex lino submersa in encaustro multi aceti super que puluerizate sunt gale nō perforate aduste & extincte in aceto. ¶ Dixit Hal. si moduz pertrāsit fluxus & nō cessat: tūc oportebit sumere aloes. ʒ. i. olibani. ʒ. ij. tritisq̄ licinium panni linei q̄ aceto intinxeris inuolue: nasoq̄ immitte: fiat tēta ex pilis leporis submersis in thure & aloe cōfectis cū albumē oui est magne efficacie.

De puluerib⁹ aūt insufflādis i nasum. dixit. A. est litiū indū adustum: & ēt cane aduste insufflate nasum. Et puluis molēdini: aut terra teste albe aut noue ex eis est vt sumatur testa oui & sanguinis ipse fluens & simul cōbure & puluerez eoz̄ insuffla. ¶ Dic est puluis restringens oēm fluxū sanguinis ēt ex arteria. ℞. aloe thuris sang. dra. boli ar. & pilorum lepozis incisozū. añ. & insufflet ur: pōt ēt apponi cū albumine oui & tela aranea. Et spodium puluerizatū & insufflatū valet in sanguine fluēte a miringis cerebri. ¶ De emplastris linimētis embrocis & sibi⁹ modis. Dixit. A. ℞. succū foliorū vitis: & foliorū mirti & aquā rosatam & infrigident & apponant fronti cū pāno lini & sīr fit ex oibus medicinis frigidis stipticis & stupefactis. De his tñ infrigidātibus dixit Jpo. 5° affo. in affo. in his opz frigido vti &c. & nō debēt poni super eo loco a quo fluit sanguis. Et hoc maxie si illa loca fuerint vlcerata: ne frigidū actu vt ipse Jpo. dixit mozdeat ea & dolorē efficiat in eis. Sed debēt poni circa ea. i. in circuitu eorū & hoc maxime stante plenitudine in toto non premissa flomia vel scarificatiõe aut saltez bona diuersione. Sed eūone aut diuersione premissa dicūt quidā q̄ nō soluz circa ea: sed ēt supra ea nō vlcerata. Alij dicunt q̄ stāte plenitudine non debent approximari circa ea neq̄ ē. ea: nisi premissa eūone vel diuersiõe. Et alij dicūt q̄ i fluxu prouenīēte ab acuitate sanguinis & eius subtilitate pūt & debēt ab eiꝰ principio administrari: & supra ea & circa ea: sed in fluxu a plenitudine non nisi precedēte eūone vel diuersione. Et alij dicunt q̄ supra mēbrū a quo procedit sanguis ad nasum oī tpe pōt infrigidatio administrari. ¶ Unde sciendum est qō triplex est locus qui dz infrigidari. Et talis locus aliq̄ñ est totū corpus: aliq̄ñ epar: aliq̄ñ splen. ¶ Scōs locus est qui est medius inter mēbrū mandās & recipiēs & ea q̄ sunt circa ip̄m qui locus est pectus spatule collū & guttur hec. n. loca infrigidant vt cōstringant ductus & vie ascēsus sanguinis ad superiora. Tertius locus est nasus: & ea q̄ sunt circa ip̄m sicut caput & facies & os. Et si quidē fuerit totū corpus administra balneū aque frigide: & sessio in ea & infrigident tes ticuli in viris: & mamille in mulieribus & si illud mēbrum fuerit epar fiat super eo empl'm hoc. ℞. succi solatri & plātaginis. añ. lib. 5. aq̄ rosate. ʒ. i. & 5. aceti. ʒ. 5. farine ordei. ʒ. ij. Aut fiat tale epithima. ℞. aque solatri & virge pastoris & semperuiue portulace & rosate. añ. lib. 5. aceti. ʒ. ij. sandaloz oīum. ʒ. 5. spodij. ʒ. ij. cāphore. ℈. i. & si fuerit splē epithimet cū aqua solatri scolopendrie &c. añ. li. i. aceti. ʒ. iij. Membra vero intermedia epithimentur cum aqua rosata aqua bugloſſe & solatri: & quidā infundūt petias in aquis & sucis frigidis & ponunt super pectus & circa colluz & gulam.

De infrigidatione capitis & faciei: dixit Mesue. infusio aque veri frigoris super caput & cōstrictio facta in tymporibus de pila infusa in ipa aqua stringit fluxū: & sīr infusa in aceto infrigidato in niue: & q̄ñq̄ miscent ei aliqua ex stupefaciētib⁹: sicut necessitas cogit. ¶ Dixit Serap. administra spōgias infusas i aq̄ frida: & pone sup duo supercilia: & pone super duo tympora & caput emplastrum factū de frīdis stipticis. ℞. aque plātaginis virge pastoris solatri & lactuce. añ. ʒ. i. aque rosate. ʒ. 5. albuminis ouoz̄ bñ agitati & spu-

De puluerib⁹.

De emplastris linimentis & embrocis.

mati.ʒ.iiij.lactis mulieris puellā lactātis.ʒ.ij.farine ordei.ʒ.ij.boli ar.terre sigil.sanguis draconis.aā.ʒ.i.pstidie balaustie.aā.ʒ.ʒ.fiat empl'm qō ponat' super frontez ꝛ tympora. ¶Dixit Mes.empl'm liniēdū sup frōtem ꝛ tympora ꝛ sedat sanguinis fluxū.℞.boli ar.gipsi puri:barbe yrcine.aā. terātur cōtritiōe vltia:deinde cōtere cū aceto forti i vase lapideo:ita ꝙ elaboret multū i eius cōtritiōe vsq; dū fiat ficut mel habēs mediocritatē inter tenue ꝛ spissum:ꝛ liniat' sup frōte cū pila fcā de stupis ligatura ꝓstringēte:est.n.expertū Et qñq; circa necessitatē addit' opij pars.ʒ.gipsuz purū cū albumine ouī stringat' sup frōte ꝛ tymporibus. Aut cinis mirti cū albumie ouī. ¶Dixit hal.sup caput ꝛ frōtē aquā infunde frigidā forti frigore:ꝛ hoc cataplasma appone.℞. terre armenice galle viridis pstidie rosarū.aā.partē.i.lēticule expillate partes.ij.gipsi q̄tū oia ꝛ cū aqua mirti confice. ¶Et si sic nō amputat'.℞.succi barbe yrcine terre armenice farine ordei ꝛ lēticule balaustie.aā.ptē.i.cāphore ꝛ opij.aā.partis vnius quartā.tere:ꝛ cū aceto vini distēpera ꝛ empla. Qō si fluxus sanguinis supfluit i morbo acuto. Dixit Raſ.ʒ°.ptiū.imponēdū est nari de aq̄ niuis:ꝛ de aqua camphore:ꝛ illiniēdū est cū aqua solatri ꝛ aqua rosata cū opio. Et frequēs odorat° cāphore incidit fluxū sanguinis nariū. ¶Dixit Aui.opz vt multotiēs adminis trēt embrocha multū cū aqua frida:ꝛ q̄ñq; est necesse vt sedeat i aqua frida infrigidata cū niue donec fiāt viridia mēbra eius. Et q̄ñq; est necessariū vt caput ei° gipsēt cū gip so infuso aqua ꝛ aceto. Et vt fundat' sup caput eius aqua infrigidata cū niue donec stupefiat. Et q̄ñq; nō inuenit' in ipso excusatio attētis fortibus factis ex flore eris ꝛ aq̄ albedoragi.cū cāphora ꝛ a mūmia pura ex aq̄ in pōdere dauich.i.fiat caput purgiū. Et ad minus ꝓuenit vt teneat aquā frigidā cōgelatam in ore suo. ¶Quidā addūt ad retētionē fluxus sanguinis nariū medicinas exiccantes de q̄bus est vtica de qua dixit macer. Qō si manātē cupis retinere cruorē. Urtice succo frōtē line ꝛ reprimit illū. Quidā dñt q̄ folia ei° masticata donec possint deglutiri:ſz nō debēt deglutiri:restrigūt fluxū sanguis:ego aūt vidi apponi sup frōtē folia vtice ꝓtrita ꝛ cessauit flux° sanguinis nariū. ¶Et ex istis est ruta de q̄ dixit Serap.ſm Dias.q̄ succ° ei° narib° imissus retinet fluxū sanguis. A. aūt dixit cū aceto:succus eius ipositus deficcādo restringit. Apo.dixit q̄ ēt odorata. ¶Insup medicine infrigidatiue ꝛ stiptice iuuāt in retētiōe fluxus sanguinis nariū. ¶Dixit Raſ.ʒ° pti.dādū est patiētibus fluxū ex subtilitate sanguinis de medicinis ingrossantibus:ꝛ da sirupū factū ex succo mellonis palestini cū zucharo. Et ex cōueniētib° ē sirupus factus ex succo burse pastoris arnoglosse ꝛ portulace.

Sanguis qui descēdit ad stomachuz ꝛ vētrē eduendus est statim.

¶Dixit Pau.ad fluxū sanguinis nariū nō sunt mūdificādi nares de sanguine coagulato.q̄m confert. ¶Dixit Raſ.ʒ° cōti.si sanguis fluens ad vētrē descēderit dādū est aliq̄d divisiuū i potu ꝛ faciēdū est chr̄istere vt expellat' foras sinaūt inflabit' stomachus ꝛ excitabit' nausea. ¶Et.A.dixit:opz vt obseruet' ne dimittat' aliq̄d sanguinis descēdere ad vētrē ne inflet' vēter ꝛ debilitet' pulsus ꝛ excitet' syncopis q̄ sunt signa ꝛ accidētia sequētia coagulationem sanguinis in stomacho:ꝛ ēt in alijs membris ꝙ si aliquid eius descenderit: oportet vt id qō in stomacho permanet euomat' ꝛ incipiat' illud dum sentitur eius descēsus ad stomachuz:nā si ipsum pertrāsierit oportebit vt fiat chr̄istere vt velocius egrediat' ꝛ nō remaneat in stomacho neq; in intestinis.

De prouocatiōe fluxꝰ sanguinis nariū.

Aliquādo necessariū est prouocare fluxū sanguinis nariū p̄cipue in cōsuetis pati ipsuz qui postea restrictus est. Et.A.dixit:necessitas q̄ñq; facit eē rectum vt fiat ꝛ inducatur fluxus sanguinis nariū:ꝛ ꝓpzie in egritudinibus cerebri.ſ.calidis. Et pp hoc antiqui fecerūt instrm faciens fluxū sanguinis nariū:percutiēdo nares vel nasum:ꝛ cauerūt cū eo plurimas egritudines indigētes in sui sanatiōe nariū sanguinis cursu. Et in regimine faciendi fluxū sanguinis nariū est cōmotio fcā cū extremitate b° plāte lenis tact°.i.cū extremitate plāte bñtis tactū alperū cū lenitate:ꝛ ꝓpzie ei° q̄ nascit sup lignū squināti:licut flos:ꝛ est sicut aranee tela. Et ex colio ei° est i supiori parte squināti ꝛ mētastro cāpestri. Et factus ex medicis acutis.ſ. immissis sicut ꝓdixi eu forbiū ꝛ staphisagria ꝓfectis cū sclle vaccino. ¶Dixit Raſ.ʒ° ptiū.iponat' narib° sief factū de mētastro siluestri:aut de substātia seu flore vtice:de q̄ dixit macer.narib° ipositus folioꝝ vtice cruorē eligit iuuatiuis est sibi tāta calozis:ꝛ Jesaminus.dixit Serap.ex Jsaac mul tū odorata i calidis cōplonibus sanguinē fluere facit ex naribus. ¶Auic.aūt dixit:de oleo eius odorato ꝛ ex plantis asperis mittēdis in narib° est crus galli q̄ apol.sanguinaria vocauit:ꝛ sic a multis vocat':qz imissa narib° ei° ꝓpter sis sanguinē elicit:supza aūt dictuz fuit ꝙ bursa pastoris ēt a multis sanguinaria vocat':qz sanguinē fluētē sistit:ꝛ iō cauēdū est nō decipi i hoc noie. Et ex eis est abrotanū narib° impositū. Et exterior cortex castanee.ſ.eritius ei° ꝛ folia saluine ꝛ origanū immissuz in nares cū oleo irino cogit manare sanguinē a capite:ꝛ millefoliū imissum narib° cōmouet fluxū:odoratū vō vel linitū retinet:ꝛ succus rute odoratus ꝓuocādo sternutationē ꝓuocat sanguinē:iniectus vero narib° strigit:ꝛ cinis folioꝝ vtice imissus narib° ꝓuocat sanguinē. ¶Et ꝓuocat' flux° sanguis nariū cū oib° sanguinē ad supiora trahētib°ꝛ ipz subtiliātib° siue sint cibi siue medicie siue aer siue mot°. Strigat' colū ꝛ gula vndiq; ꝛ fricet facies ꝛ calefiat cap':ꝛ colluz ꝛ tussiat ꝛ sternutet ꝛ aspiciat rubea ꝛ vaporet' facies cū aq̄ cala. Et si sic nō ꝓuocat' mittant' i nares sete porcine ligate i fuste fisso in quatuor ptes.

¶De catarro ꝛ coriza. Cap.iij.

Catarrus reperit' sumpt° tripl'r:dr.n. dixit Mes.in ꝓpzio ca° de trib°. Nā vno mō sumit' cōiter ꝛ large ꝓ quocūq; defluxu hu^um a ptib° superioꝛib° q̄buscūq;:p̄cipue tñ a capite ad ptes iferiores q̄cūq; fuerint ille. Et sic appellat' grece royr:qō latie est fluxus. Et sic sumit' ab Aui.1ª primi.ca° de morbis cōpositis. Scō mō minus large ꝛ minus cōiter ꝓ quocūq; defluxu hu^um a cerebro ad ptes sibi appositas siue illa ps sit stomachus siue pectus siue epiglotus vel fauces siue nares ꝛ ſm quosdā ēt ad nucā. Et isto mō sumit' cū dr fluxus catarralis vel tuscis catarralis. Tertio mō sumit' stricte ꝛ magis ꝓpzie ꝓ descēsu hūoꝝ ad pulmonē tm. Et ō boc3° mō intelligit' cū absolute ꝓfertur. Et est idē dixit Mesue qō grece fluor. Et qō latie reuma siue reumatism°. Sūt.n. sinonima ista tria noia fluoꝝ catarrus ꝛ reuma. ¶Dicit'.n. catarrus a cado cadis:ꝛ fluor a fluo fluis ꝛ rcūa a ruo ruis. Et.n.in eis hu^rs fluunt cadūt vel ruunt in pectus vel pulmonē. Et vt sic 3° mō sumptus ꝑ distinguitur coriza ꝛ brāco. Et.n.coriza est fluxus hu^um a cerebro ad ossa narium. ¶Dixit Serap.mā que descēdit ad nares vocat' kakauen ꝛ est coriza. Et dr coriza a sonitu:qui tunc sentit' in narib°. ¶Et quidā dicūt:dr fit ab ossibus nariū. Et est hūoꝝ i cerebro dissolutoꝝ ad nares descēsus. Branchus vero est humoꝝ in cerebro dissolutoꝝ in partes sanciū descēsus. Sed catarrus 2° modo sumptus est defluxus humoꝝ in cerebro dissolutoꝝ ad suppositas ei partes. Catarrus ꝓpio mō sumptus est dissolutio humoꝝ cū defluxu eoꝝ ad mēbrū vl mēbra iferi°:ꝓpzie vero sumptus est defluxus hūoꝝ i cerebro p ptes palati ab epigloti pulmonis ad ipz pulmonē. vñ versus. Si fluit ad pectus dicat' reuma catarr°. Ad fauces brāch° ad nares esto coriza. ¶Dixit.A.he due egritudines.ſ. catarrus ꝛ coriza sunt cōicātia i hoc ꝙ vtraq; eaꝝ ē cursus māe ex cerebro. Uerū quidā horuz sunt qui approbāt noie catarri illud qō descēdit ad guttur. Et nomine corize illud qō descendit ex via nāli. Et quidā sunt qui nolant totū illō catarrum. Et nolant corizam qō descendit ex via nasi subtile ꝛ

ter acutū frequēs.i.frequēter descēdēs vl exiēs z phibet odoratū et effusum ad oculū z cutē faciei z penitus ad oia membra faciei.al.effusum ad oculū est phibēs odoratū pid qđ positū i lachrymali trāsit ad nasuz. ¶ Iste aūt dispōnes catarrus coriza z bracḥ nō ꝓprie sunt egritudines. Nō.n. immediate ledūt opatiōes sensibilr neqz p se vtiℓ ad eas cura. ꝓprie sunt accītia.ſ.exeūtia mutata q̄ sequūt ad morbū cerebri. Et iō sunt denoiantia cerebrū vt primuz efficiēs pp q̄ cām remedia capiti dirigunt. Sūt et aliq̄ vere cāe mor bi vt qñ ꝓponē alterarēt vel viā opillarēt: aut cōtinuitatē solueret ipꝛoprie aūt pñt vocari morbi. ¶ Quidaz tñ sunt q̄ sunt ꝓprie morbi.ſ.i nūero sicut lapis i vesica z ver mis i itestio. Et hoc erit qñ mā eoꝝ phiberet ūmediate sen sibilr aliquā opationē fieri vt pulmonis dilatationē z ꝓstri ctionē aut nariū vel fauciū. Et dñt q̄ si catarr⁹ fluit a cā ex trīseca catarrus est egritudo gingie mr̄is z musculoꝝ exñ tū i capite sub cute ei⁹:ſz si pueniat a cā intrīseca sic ē egri tudo pāniculoꝝ cerebri q̄ expr̄imūt humiditates vel eas li quefaciūt vel al̄s lesiones faciūt i plurib⁹ mēbris. Et dicūt q̄ qñ fit a cā intrīseca est egritudo p se:ſz qñ fit cā extrinse ca est egritudo p colligātiā. Et dñt q̄ qñ ꝓuenit a cā extrin seca:q̄ ipa vtpl̄m est frida:catarrus est egritudo frida:si tñ proueniret a causa calida sic esset egritudo calida.

De causis catarri dixit Serap.cā catarroꝝ q̄ descen dūt ad nares z os supple:vel ad alia mem bra cerebro supposita est ipm cerebrū qñ iuenit ipm calitas aut friditas i mutatiōe sue cōplonis:z ipleℓ sicut mēbrū of ficialemā dixit ipe i ca° de solone vētris ex mā a cerebro de scēdēte oū cerebrū permanet sanū māe pauce gñanť in eo. Et nō sentiť earū eūo.ſ.q̄ insensibilr reſoluunť. Cū aūt ce rebrū ledit gñanť in eo superfluitates multe q̄ qñq̄ descen dūt ad nares:qñq̄ ad oculos:z qñq̄ ad alia mēbra.ſ.ad sto machū z itestia. ¶ Et Hal. dixit discreti nā capitis necesse est vt multas generēt superfluitates ex qbus nocumēta fiūt subiectis organis ad qđ cūq̄ eoꝝ verteret superfluitas:pa ratissima aūt est que ad os z nares est oblatio:accidit aūt z ad oculos qbusdā:qbusdā aūt z ad aures. Eam aūt que ad os est oblationē suscipit stomach⁹:z trachea arteria. Et fit catarrus cā longoꝝ multoꝝ z variorū ꝑm varietatē orga noꝝ ad q̄ distillando pueniť:si.n.ad vētriculos distillauerit cerebri epliam:z qñq̄ apliaz facit:z si ad nares coriza. z ali qñ polippū. Et si ad palatū causat alchola. Et si ad gingiuā ipiaz latescit z corrodit:z dolorē dētiū inducit:z ipsoꝝ pu trefactionē z casuz. Et si ad aures surditatē:z qñq̄ dolorē in eis:vel apa facit. Et si ad oculos dolorē obtalmiā vel aliā egritudinibus eoꝝ facit:z si ad guttur brācos z squinā tā facit. Et si ad stomachū nauseam z prouocat vomitū z dolorē:z qñq̄ fluxū vētris pernitiosum inducit:z qñq̄ ex eo cōmouet appetitus caninus. Et qñq̄ gñat ex eo colica: z ꝓprie mucosa mala. Et si ad pulmonē tussim creat cum sputaminibus spumosam:z aliqñ cū raucedine z aliqñ cū spate. Si aūt i pectus distillauerit asma causat z emoptoy cam passionē z ptisim vel pleuresim. Et q̄ deterius est ple rūq̄ subito i coꝛ distillās suffocat. Et si in pāniculū qui coꝛ cooperit cardiacā parat. Et si ad nucā qñq̄ spondiles dislo cat. Et aliqñ causat gibbositatē. Si vero ad neruos parale sim. Et aliqñ arteticā parit. Et sic disponit corpus ad multi plices z innumerabiles passiōes. ¶ Dixit. A. catarrus spar gif ad palatū z pulmonē z meri z stōachū:z qñq̄ vlcerat carn cū est acutus mordicatiuus z salsus. Et multotiēs cō mouet ex eo appetitus caninus vt cuz fuerit multū fridus Et qñq̄ descēdit in neruis vsq̄ ad longinquioꝛa membra. ¶ Et qñq̄ gñanť ex eo sināces:z peripleumonia:z paraly sis:z extenuatio:z hoc ꝓprie qñ catarrus est acutus calid⁹ stimulās expulsiuā ad expellēdū cibū ante ipsius digōnem supple:aut cū eēt fridus debilitās digestiuā stomachi vel de struēs:his.n.duob⁹ modis p viā innutricatiōis extenuanť mēbra. Et qñq̄ inducit dolorē stomachi:z qñq̄ flūxum vē tris z rasurā intestinoꝝ vt cū ē acutus salsus vel acetosus. Et gñat ex eo colica:z ꝓprie mucosa q̄ est cruda. ¶ Et est cā catarri duplex vna est intrīseca:z alia extrinseca. Et in trīseca alia imālis z alia mālis:z mālis est duplex vna est hu[mi]s in cerebro cōgesta p viā indigōnis nutrimēti ad ipm delati. Cuius superfluitas indigesta in ipso remanet z mul tiplicať vna vice post alia. Alia est humoꝛ siue vapoꝛ ascen dēs ad cerebrū ex coꝛpore toto:aut ex stomacho vl alio seu alijs mēbris q̄ humoꝛ postea in ipo remanēs descēdit dissolutus in mēbra.vapoꝛ vero ascēdēs ad cerebrū nō resolut⁹ friditate cerebri cōgelať:z i aqueā nām cōuertiť q̄ post con gregationē eius ad inferioꝛa descēdit. ¶ Et prima cū dixit Hal.5° de accidēti z morbosic accidit catarrus cerebro ex defectu virtutis digestiue ipsius sicut accidit liēterio stoma cho ex defectu sue digōnis. Cōgerit.n.hu[mi]s in cerebro ex indigōne alimenti ad ipm delegati. ¶ Dixit Auer.coll.3° operatio virtutis digestiue i cerebro aut diminuit:aut coꝛ rūpit. Et ad hoc prouenit fluxus vel cursus superfluitatū nō coctarū ex cerebro ad nares z palatuz. Et vocať hoc accīs nalsa.i.catarrus vel reuma:z q̄ alimētū cerebri est frigidū z humidū erit illa superfluitas ex eo cōgesta frigida z būida. ¶ Et cā lesiōis digestiue cerebri:aut est malitia cōplonis ce rebri pura vel cū mā. Illa tñ q̄ est mālis:ſz gñeret catarruz ꝑm pl̄m tñ gñat al̄s egritudines. Et vtpl̄m ista mala cōplo est frida z būida:z post eā est frida tm̄:z post eā būida tm̄: z post eā cal̄a tm̄:z post eā frida z sicca:z post eā cal̄a z sic ca:z vltio sicca tm̄. ¶ Scḋa cā i trīseca:aut est humoꝛ expul sus sursuz ad cerebrū siue ad ipm tractus vi doloris:aut ca loris attrahētis:aut ē ascēsus vapoꝝ ad cerebrū:cerebrū.n. oꝛ esse in coꝛpore sicut media regio aeris:ad q̄z delati vapo res aquosi ad ꝓpriā nām reuersi i pluuiā cōuertunť:sil̄r va pores ex coꝛpore delati ad cerebrū nisi resoluti fuerint i ipo refrigerātur:z ad nām deducūtur aquosam. ¶ Dixit Hili. asserūt physici caput eē coꝛpis caminū ad qđ fumositates a toto coꝛpe resolute ascēdēres i liquoꝛē ꝓuertunť.i.in subaz liqdā aqueā. Cuius ps resoluiť z ps p nares expurgatur:z ps i sputū z rascatiōes emittitur:z ps ad diuersa mēbra de fluit. Sil̄r z humoꝛ q̄ fluxit ad cerebrū si ibi retinetur ledēs ipm expelliť ad diuersa mēbra. ¶ Et mala qđē ꝓpꝛio q̄ ē cā lesiōis opationū i cerebro p̄t eē ex gñatiōe:z p̄t eē ex tpe ac qsita. Et p̄t indigō cerebri br̄e cām magis remotā malā di sponē stōachi:z epatis a q̄cūq̄ cā ꝓcesserit. ¶ Dixit. A. cere brū qđ fridū ē z nō digerit illō qđ pueniť ad ipm ex nutri mētoꝛ:z nō resoluitur qđ ad ipm ascēdit ex vapoꝛib⁹:ꝓuer tūtur ergo superfluitates nutrimēti.i.āferi⁹ descēdūt:qz ipis fantur friditate cerebri z sua grauitate iferi⁹ fluūt. Et cōpo nūtur vapores.ſ.i aqueā nām ꝓuersi:sicut ꝓuertitur i alēbi coillō qđ ascēdit ad ipm ex cucurbita q̄re assidui sunt i ipo fluxus. ¶ Cā aūt extrīseca. Aut est friditas aut calitas:vt pl̄m tñ ē friditas. Dixit Ipo.5° affo.frida sicut nix.i.multū frida actu sūt catarrātia.ſ.si capiti applicētur exteri⁹. ¶ Et Auer.dixit coll.3° accidit catarrus ex reb⁹ frigidis extrīsecis. Et aliqñ fit per res cal̄as. Et volum⁹ dicere qual̄r fiat a frigidis. Et dicimus ꝓpea q̄ hec superfluitas ē nō cocta. Ideo cā efficiēs est debilitas virtutis digestiue q̄ est in cere bro pp malā cōplonē dñantem ex friditate. Et hoc p̄t bñ assignari in reumatibus ex cā frigida extrīseca. Sz reuma ta q̄ fiūt a cāis cal̄s extrīsecis recipiūt pscrutationē qual̄r fiūt p viā debilitatis virtutis digestiue. Et ꝓpea dicem⁹ q̄ debilitas virtutis digestiue hoc facit p accidens:hoc est pp multā q̄ztitatē māe:z ipsius fluxū:ꝓpea q̄ calor facit fluere res cōgelatas liquefaciēdo eas. Et iterū calor i cerebro at trahit a toto coꝛpe ad caput:z pp istā multā malā mām que colligiť i cerebro a coꝛpe ꝓuenit accīs ꝓnarratū qz refrige rabitur z virt⁹ digestiua impedietur z fatigabitur cū eo cere brū pp repationē tāte q̄ztitatis supfluę:z ista est cā quātita-

Causa ca tarri ē du plex intrīn seca t ex trinseca.

tiue pp q̄z debilitaf̄ virtus digestiua cerebri pp cās extrinsecas q̄litatiua vo ē q̄ calor extranei extrinsec̄ bz p̄ sui nām refrigerare calorē intrinsecū: sicut sol refrigerat ignē. ¶ Et Au. dixit cā extrinseca erit aut ex sole: aut ex vēto. s. calo. aut ex olfatu mediciarū calefaciētiū: sicut musci croci cepe aleorū z silius. supple: aut medicine calē cathaplasmate: aut alr capiti applicate. Aut dixit. A. ē frigiditas aduenies extrinsecus ex aere frigido aut vēto septētrionali: z p̄cipue cū disco operiť caput ad vtrosq̄. s. aeré fridū z vētū fridū: z p̄cipue in hora q̄ rarificaf̄ cerebrū ex balneo: aut ira: aut cogitatiōe aut alijs: aut locutiōe repletiōe multa: eūone multa: z maxie in coitu. Et dixť q̄sdā accidit ex flōmia rarificatio q̄ p̄parat corp̄ ad recipiēdū calorē frig̃: q̄re accidit catarr̄ z p̄cipue post flōmiā plimā. Et silr ex malitia ꝓplonis calē q̄ accidit alicui corpi. s. p̄paraf̄ corpus ad recipiēdū calorē z frigus.

In q̄ complexione z quo tēpore plus accidit catarrus.

¶ Habētes quoq̄ ꝓplones calas: dixit. A. vehemēti̊ sunt pati ad recipiēdū cās extrinsecas faciētes corizā q̄z hītes cōplones fridas: q̄ hīt pozos latiores. Et hītes ꝓplones fridas i se ipsis pl̄ sunt securi vt illō accidat a cāis corpalib̄ q̄z hītes ꝓplones calas: qō maxie accidit: q̄ z minus digerūt z min̄ resoluūt. Et dixit. A. z sunt vba Ipo. 3° affo. catarri multiplicanť cū flat vēt̄ septētrionalis: z ꝑpie post austrū. Et multiplicanť in vere z ꝑpie cū fuerit estas post ip̄m. i. p̄cedēs ip̄m i eodē āno septētrionalis pauce pluuie: z autūnus. s. sequēs ad ip̄am estatē z añ ip̄m ver fuerit pluuiosus austrin̄. Et dixť multiplicāť catarri i hyeme: z ꝑpie in regiōib̄ meridionalib̄ pp replōnē capitū eoꝝ. Et cōiter multiplicāť vē z ꝑpie post mediū ei̊ pp dissolōnē factā in hubus a calore ei̊ z multiplicaf̄ i autūno ꝑpe post mediū ei̊ pp cōpressionē factā a friditate ei̊. Jn hyeme vō pp cōgelationē hu'um z clausurā viarū ei̊. Et i estate pp multā resolōnē exiccātē hu'es nō multiplicaf̄ catarr̄.

Dis catarrus absolute ē subtilis.

¶ Recipit aūt catarrus diuersitatē p̄m varietatē cārū ei̊. Dixit. A. catarrus q̄ñq̄ ē grossus: q̄ñq̄ subtilis aquosus: ois tñ catarrus subtilis est absolute: alr nō flueret: z q̄ dr̄ grossus i cōparatiōe ad magis subtilē dr̄: differūt. n. i plus z minus subtilitatis. Et dixit. A. q̄ñq̄ est calis acutus vel salsus mordicatiuus: z q̄ñq̄ est fridus. Et dixit. inqt Ipo. plib̄ eoꝝ q̄bus accidūt catarri nō accīt splē. Et reddēs cām Hal. dixit: q̄m pl̄m cui accidit egritudo i vno mēbro: tūc alia mēbra hz icolūia. Et Avi. dixit. fortasse. s. ē verū dictū Ipo. q̄m p̄paraf̄ catarr̄ subtiles hz hūores sup. z iō nō icurrit ingrossitiē splenis: sz illi quoꝝ hūores ingrossanť nō p̄parant catarris multū. Et dixit q̄n soda est cōueniēs. i. cōiuncta catarro addit in eo attractiōe: q̄ attrahit reuma ad caput. alias. alteratione.

Signa dixit Almā. cū acciderit narib̄ z palato p̄ruritus z sternutatio post flatū vēti fridi vl frigiditatē aeris post rarefactionem pozoꝝ ex balneo exercitio vel ira: aut silib̄ catarrū dicim̄ pati. ¶ Signa spērū dixit Serap. scim̄ q̄ō catarr̄ est ex calitate: cū est igneus rubificans faciē z nares z caliditas vehemēs z acuitas eius q̄ō currit. ¶ Et. A. dixit. Signa eius sunt rubedo faciei z oculoꝝ: z mordicatio ei̊ z subtilitas eius: z caliditas tactus eius. Et q̄ñq̄ accīt cū eo febris z nō iuuat ea i descēsiōe ad guttur. ¶ Dñt q̄dā sentiť i gutture acuitas ei̊: q̄ō descēdit ad ip̄z z sputū ad citrinitatē declinat z rubedinē: z est acuta cōmotio: z opillatio i naso z nasitas. Signa fridi dixit Sera. illi cui accidit tēsio ptiū anterioris capitis: z eminētia duorum supercilioꝝ. Et opillatio i foramine q̄ō est i osse fixo i naso. vñ ipsi nō odorāt odore bono: neq̄ loquunť sermone manifesto. Et dixit: si descendit ad pectus significat ip̄m tussis z sputū: q̄ō fortasse q̄ñq̄ egrediť humidū indigestuz: z q̄ñq̄ nō. Et fortasse egrediť cū conamine emulgendi sanguinis. ¶ Et. A. dixit. si est ad nasum signū eius est frigiditas eius q̄ō currit cū extēsiōe frōtis z vehemētia opilationis z nasitas. Et q̄ñq̄ significat ip̄m grossitudo māe. Et si est ad gutur significat ip̄m frigus ei̊ q̄ō rascaf̄ z albedo ei̊: z iuuamētū ex febre si accidit. ¶ Dolor aūt capitis z grauitas in superioribꝰ colli significat reuma ad inferiora fluere: z q̄ nulla in circulo vsine apparētia. ¶ Dixit Egi. granulatio matice semper sunt nūcia cāe. Et si substāt dēpsa parū neq̄ mota regressum: accelerēt capiti loca ꝓpria percutit humor. ¶ Cū descēsus catarri nō fuerit ex idigōne cerebri: tūc adest bonitas sensuū: z tūc erit ex malitia sanguinis vel alterius hūoris ascēdētis ad cerebrū aut cā vaporū eleuatoriū: z cuz hūore semp est grauitas pua vel magna ꝑm q̄ntitatē hūoris cū vaporib̄ aūt nō est grauitas. ¶ Cause extrinsece cognoscunť p̄ indagationē earū. ¶ Jnqt Ipo. 2°. affo. bāci z cozize supple z catarri i valde senib̄: nō maturanť z intellerit: vtpl̄m. z. A. dixit. Cū friditas cōplonalis fit fortis z figit i eo sicut fit i senib̄ dr̄ q̄ ipe nō digeriť nisi puenerit ad vltimū finē i sanitate cōplonis z calitas ei̊: z q̄ cerebro frido cū aduenit nutrimētū debilitatis in senib̄ z i hīte cerebrū debile: q̄re nō digeriť in ipo q̄ō de nutrimēto puenit ad ip̄s pp debilitatē suā. Et supfluit. i. in supfluitatē cōuertit q̄ fit catarrus q̄re descēdit: z maxie verificaf̄ in decrepitis: i q̄b̄ isti morbi: vtpl̄m sunt fridi: z de mā multa z difficilis digonis: ad q̄z digerēdū ñ sufficit calor ōbilis decrepitoꝝ. Quā uis tñ isti morbi sint files etati decrepitoꝝ: non tñ falsificaf̄ affor. i morbis minus piclitanť egrotātes ꝛc. Et b̄ pp duas cās q̄s tetigit Hal. in cōmēto. p̄a est q̄ isti morbi nō sunt de piculosis: ō q̄b̄ ille affo. logť. 2ª ē: q̄ illō nō ꝓtingit pp fillitudinē vl ętatē eoꝝ: iz pp nimiā debilitatē decrepitoꝝ: z scias q̄ si mā dcōꝝ morboꝝ eēt pauca z nō multe friditatis possent i eis maturari vt expiētia sepe demōstrat: z maxie i decrepitis robustis z vtētib̄ bono regimīe. ¶ Et dixť Ipo. in 7° affo. catarri i vētrē. s. mediū q̄ ꝓtinet spūalia defluri i sanie ꝙuertūť. i. xx. dieb̄. z de his itellexit ꝙuertūť i sanie laudabile: q̄ i die cretica vt 20ª a nā expellunť: q̄z uis. n. catarri sint ō mā frida fz plz q̄ de se ē tarde digōnis: tñ q̄ ꝓtinet i loco mltū calo. s. pectore festinat calor digōnē ei̊ velociť citi̊ q̄z si i alio ꝓtineret loco nō sic calo: z maxie i ꝓplone cala z iuuētute z vtute robusta: z nō posuit. Jp. die 20m die p̄fixū ad ꝙuersionē ei̊ i sanie: q̄z uis sic sit fz plm. Jnq; busdā tñ ꝑt festiare pp māe paucitatē z vtutis fortitudinē: z p̄t ēt vltra tardare pp vtutis ibecillitatē z māe multitudinē. Multi ēt catarri resoluunť vel alr eūanť z nō sanianť.

Cura catarri nō ē negligēda: q̄ñ si nō curaf̄ ꝓuenit inde multotiēs ad egritudines malas. Et ipa quidē fit duplici regie. dixť Meh. s. cōi z ꝑpio. Et p cōe itellexit illō q̄ō dirigiť ad catarrū z p ꝑpiū q̄ō dirigiť ad correctionez accītiū. A. aūt collegit curā catarri i sex reb̄ z p̄a ē māe diminutio cū dixit i accītib̄ z dīnutiōe. alr. z meli̊ dīnutiōis māe. 2ª ē cāe efficiētis ablatio cū dixit: i sectiōe z ablatiōe siue abscissiōe cursus a ꝓmēsuratiōe ei̊. 3ª ē flux̄ ꝓstrictio cū dixit. i adequatiōe māe ei̊. 4ª ē diuersio flux̄ ad ptē aliā cuz dixit: i tractu ipsi̊ ad ptē alterā. 5ª est māe digō. Et 6ª est no cumētoꝝ a catarro ꝓueniētiū cautela z p̄seruatio cū dixit z antecessiōe ꝓhibitiōis accītiū z passionū q̄ ex ipo p̄t gīnari sicut chaasim i naso. i. opilo i chaasim nasi q̄ ꝓhibz olfatū z vlcera sup narē. Aut sicut aspitas gutturis z tussis z vlcera pulmōis: z q̄ sequunť ea: z p̄dictas ser res reducūt gdaz ad tres ꝓncipalr: z p̄a ē auferre q̄ō iā fluxit z iā i pectore ꝓtinet. Et ista iplet cū his q̄ iplēt sextā rē fz. A. 2ª ē ꝓhibitione ąpli̊ catarrus fluat: z iplet cū his q̄ iplēt p̄am 1am 3em z 5am rē p̄m. A. Et 3ª ē diuersio māe fluētis ad loca opposita z diuersa z implet cū his q̄ iplēt 4am rē p̄m. A. ¶ Et gdā dñt. Cura fit p ser itētiōes quarū vna ē ad digerēdū māsca tarri. 2ª ad eūandū. 3ª ad diuertēdū. 4ª ad māe fluētē abscidēdū. 5ª ad accītia corrigēdū z 6ª ad diete ꝓueniētiā patiendū. Et si bñ ꝓsiderenť oia sup̄adicta cura catarri ꝓplet per tria medicinalia instr̄a dieta potione z cirurgia. ¶ Et dieta qdē ꝓsistit i euitatiōe cārū extrinsecarū catarrū gūantiū. Et cū b̄ opz vt bñs catarrū fridū, custodiat ab oi actu fridoꝝ

contactu

aspectu nō solū capitis: sz & totiꝰ corpis ex aere & vētis & mo/
ribus lumine lune: & ablutionibꝰ & emplis fridis & silibꝰ.
Dixit Meſ. caueat ab austro & borrea q̄tū poſſe est & dixit
Aui. opz vt muniat caput suū a septētrione: & ꝓprie post au
strū. auster. n. replet caput & rarefacit: & borreas ꝓstringit &
crpimit. ¶ Dixit Hal. caueat capitis discooptionem. imo
coopire studeat ipz. & Aui. dixit. opz vt assiduet calefactio
nē capitis. i. in horis debitis cū elōgatiōe ipsi⁹ a frigore: ette/
rat tovaliā revolutā circa colluz & circa pect⁹. ¶ Dñs vo
catarrū calm custodiat a ꝓtactu calidoꝝ aetu aere calo mo
ra sub sole vel ꝓpe ignem & ablutiōes & empla calefaciētia.
¶ Et oz vt vterq; custodiat ab accñtib⁹ aie ira tristitia sol/
licitudie & silib⁹ excepto gaudio tpato. ¶ Et dixit Meſ.
nocet ei sōnus supra repl'onē & mltitudo sōni. imo q̄liscūq;
sit ion⁹ in die & sit pcitas ei⁹ in nocte: & nō iaceat supin⁹. Et
ps sōni phibeat a fumo & vētis & a radijs solis & lune. sed
magis lune. & ꝓprie qñ est ingressus eoꝝ p fenestras & sil'es
sile⁹. Et Hal. dixit sup lat⁹ iaceat. Et dormiat nō supinus ne
sonte mā descēdat ad pect⁹. ¶ Et Aui. dixit. nō dormiat de
die. imo necq; ēt multū de nocte. sz vigilet dixit ipse q̄tū p̄t
& marie post cibū. q⁹ vt dñt ad min⁹ iterponēdū ē tps dua/
rū horaꝝ: & potiꝰ pluriū. Et regat dixit Aui. sm oēz dispō
nes. i. sōni & vigiliaꝝ cū eleuatiōe capitis & eleuet puluinar
& nō fiat resupinatio in sōno. Et ꝓpea nocēt oēs artes in q/
bus opz caput depreliuz tenere & iclinatū vltus terrā. Et di
cit illi ad quoꝝ os gingiuā reuma descēdit in sōno dormi/
re debēt ore apto ducēdo ipsaz hac illac. nā p̄ b̄ icipiet hūi/
ditas extra manare. Et dormire i locis terrenis hūidis & in
antris in qbus aer nō cuētat nociuū ē valde. ¶ Dixit Me
sue imitat ges. qñ est res magis maturās ipz. i. q̄z motus.
¶ Dixit Aui. motꝰ iferioꝝ mēbꝝ est valde iuuatiuꝰ ad
catarros ꝓp attractionē māeꝝ ad iferioꝛa. Et silr ipsoꝝ mē
broꝝ cōpressio fricatio & vētosatio. Et ipsoꝝ in calidis de/
coctiōib⁹ positio. Et valet exercitiū toti⁹ corpis moderatuz
in catarro calo. Et in frido fort⁹ añ cibū factū. Et capitis
leuis pectinatio vel leuis cuz pāno aspero fricatio: & maxie
post exercitiū inferioꝝ & supfluitatū emissionē. ¶ Et dixit
Meſ. oz q̄ introit⁹ ad sudādū in balneo maturat catarros
Et Hal. dixit. cū iaz aliqd spissuz descēdit balneo iducas: &
sup caput ei⁹ aquā infunde calaz. Et stet obui⁹ vapori aq̄ in
camomillā coxeris & mellilotū & sansucum & fisimbriū &
violā ficcā donec coxisa dissoluat & patiēs sanet. ¶ Dixit.
Aq; pluet⁹ est pati catarrū. qñq; ꝓhibet aduētū catarri sui
tubi⁹ introit⁹ in balneū ad sudādū. aut p. i. añ aduētū ca/
tarri: & sic voluit. A. q⁹ balneuz ꝓueniat in ꝑseruatiōe a ca/
tarro in solitis pati ipm: & ēt in apparatis ad ipm. iz tpe flu
xus catarri dñt qdā q⁹ in catarro calo ꝓuenit balneū: q⁹ di
gerit ipm. vñ Hal. dixit. si ex estu fit catarrus lauādus est pa
tiēs balneis. s. dulcis aque infundēdo ēt caput. sz in catarro
frido nō ꝓuenit nisi catarro iā digesto. introit⁹. n. ad sudādū
in balneo cōpetit ad maturādū catarros: & ēt ad resoluēdū
iaz maturati: nisi dixit. A. cū catarro fuerit tussis: eo q⁹ tūc
si balneū: eo q⁹ tussis idicat spūalia eē ꝯbilitata: q̄re timeꝰ
ne balneū faciat descēdere ad ea supfluitates mltas. ¶ Dixit
Hal. corisa patiētes. s. & catarrū cibos ad caput vaporātes
fugiāt & nuces: caseū veterē: lac erucā & silia. qdā tñ i catar/
ro calo ꝓcedūt lac caꝑnū. Et dixit a vino supledeāt. Et. A.
dixit. minorēt potū aq̄ ꝓgelate. Dixit Aui. in calo fiat ōcli
natio in cibis ad illud qō alleuiat. i. leue est & ifridat & būe
tat. Et i frido ad illud qō alleuiat subtiliat calefacit & de/
siccat cū hoc q⁹ pect⁹ ide nō ꝓstringat. ¶ Dixit Meſ. in ca
lido cibi sint horbitiōes scē ex fabis & tritico & ordeo & pa/
nere albo & oleo amig. dul. & amig. cū lacte si nō ē febris.
& Sera. dixit vtat horbitiōe ex amig. & ordeo excorticatoꝝ &
faba in aq̄ pluuiali & puluerizet sup ipsa draga. tm & aliqd
olei amig. l. d. & fit iuua⁹ cū tritico deco. cū penidijs & oleo
amig. Et silr cū aq̄ furfur. scā silr. Et hoc ꝓpeteret qñ catar
rus nō eēt multū calidus. Et si ē necessitas accipiēdi aquaz
ordei. s. ad faciendū aquā fur. fiat silr. & dixit ꝓterūt ex ole
ribꝰ attriplices & malue & cucurbite: & sic calitas est multa
tūc cū oleo amig. dul. & si nō est multa: tūc cū pullis & alijs
auib⁹ bonis. Et bibāt sirupū vio. Aut iuleb. & vinū grana
toꝝ dul. Aut rob. s. ipsoꝝ granatoꝝ. Aut sirupuz de papa
uere cū decoc. ligr. aut cū aq̄ cucurbite. ¶ In catarro āt fri
gido dixit Hal. pascant subtilib⁹ & horbitiōe fcā de aq̄ fur.
zuccaro & oleo amig. dul. ¶ Dixit Ser. dam⁹ horbitionē q̄
fit ex aq̄ furf. & tritico ꝓfecto cū oleo de amig. & melle mun
do vel penidijs. Et ꝓfert brodiū cicerū & horbitio fcā ex fa
rina eoꝝ & ppie in decoc. caricaꝝ pinguiū cū melle. Et cō/
cedit caro pulloꝝ & pdicū & aliaꝝ bonarū auiū. Et caro iu
uenis castrati vel ānualis agni & edi & capzioli iuuenis. Di
cūt qdā ꝓuēit auellana assata comesta cū pauco pipe. Auel
lane tñ debēt esse ficce & in vase fictili vitreato ꝓuate aliqz tu
lū torrefacte vt mūdent a cortice: ipse ēt trite & cū mulsa po
tate vtillime sūt vetustissime tussi. Et nuclei ꝓcoꝝ sūt ꝓfe
rūt: bibāt aquā mellis solā vel cū decoc. isopi ligri. & dacti
loꝝ. ¶ Dixit Meſ. fiat diminutio ciboꝝ & potuū & phibi
tio vini oīno & repl'onis & vitatio nausee. ¶ Dixit Aui. vt
ipleat cura idigest repulsiōe fastidij: & nō ipleat vēter eoruz
vino. Sz opz ne patiēs catarrū & corizā repleat vētrē cibis
q̄re repleat caput ei⁹. Et ad sūmū opz vt minorēt comestio
nē: & potū aq̄ & repellit eā die ac nocte. Dixit Meſ. alleuie
tur cena. imo phibeat si poſſe fuerit. Et vitēt vaporosa & re
pletiua capitis & rarefaciētia ipm. Et vitēt potuz aq̄ fride:
dī. n. q⁹ potꝰ aq̄ calide maturat catarros. ¶ Dixit Rabi nō
comedāt catarrosi mlta fercula in vna mēsa: qdā tñ ꝓcedūt
in fine mēse panē biscotū vel tostū vt phibeat alcēluz vapo
rum. vitēt coitū: & supfluitates ciboꝝ quotidie expurgent.
¶ Pñt cū suis cibis vti sapore feō cū brodio vel vino gra/
natoꝝ dul. & his spēb⁹. ℞. cinamo. electi cardamomi croci
macis & ligri. & zuc. Et cuz suis ferculis apponāt spēs q̄ fic
fiāt. ℞. zinzi. albi cina. electi. aā. ʒ. i. gar. cina. croci. añ. ʒ. i.
¶ Et pñt vti tragea post cibū que sic fit. ℞. lig. anisi. añ. ʒ.
i. & ʒ. cardamomi. ʒ. ij. & ʒ. gar. cubebaꝝ. aā. ʒ. iij. macis. ʒ.
ij. passul. enucleata. mundataꝝ. lib. i. doſ. coclear. i. Uel fiat
tragea pista q̄ sic fit. ℞. galāge cube. nigelle aā. ꝑt. ij. masti.
coriādri ꝑparati. aā. ꝑt. i. zuccari ad pōdus oīuz. Et de hac
ēt sumere pōt in fine mēse vel in troitu ad lectū sine potu.

¶ Cura vō ꝓ potionē dixit Meſ. est ꝓz qnq; res. ꝑ⁸ adequat
māz & digerit. 2ª abscindit eā vel saltē diminuit. 3ª diuertit
eā a ꝑte timorosa ad ꝑtē cōez. s. ignobilē. Et 4ª absscidit flu
xū ei⁹ alterādo malā discrasiā & mēbra ꝓfortādo: Et 5ª corri
git accñtia. s. ea q̄ iaz adsūt & q̄ sūt parata venire. Et cōplen
tur p̄dcē itētiōes p medicias p̄int⁹ & exꝑ approxiatas. ¶ Et
qdē rem ꝑmā cōplēt i catarro calo ispissantia & ifridātia vt
igrosset qō subtile & repmat qō acutū. Dixit Meſ. inspis/
santia sūt necia vt subtile acutū qō discurrit ad guttur in/
grosset: & nō descēdat ad ꝑsūdū. imo facil⁹ adunatū excree
tur. Et ex b̄ faciētib⁹ ab itus est draga gātū & eluz ei⁹ & mu
cillago psilij & semina citonioꝝ & aq̄ iuiubaꝝ & sebestē & si/
rupi eaꝝ & loch ipsaꝝ & loch de papauere. Et de bñ digerē
tib⁹ hāc māz ē sirup⁹ viol. & sirup⁹ de cucur. Et vbi calitas
eēt multa nenūfarin⁹ & de papauere. Et de vtilib⁹ est sirup⁹
q̄ sic fit. ℞. viola. siccaꝝ. añ. ʒ. iij. floꝝ nenufaris: & floꝝ cu/
curbite: florū malue & seminis ei⁹. añ. ʒ. ij. seminis psilij in/
tegri seminis citonioꝝ integri. añ. ʒ. i. iuiubaꝝ sebestē. seis
papaueris albi passul. enuclea. añ. ʒ. 5. seium cōium fridoꝝ
añ. ʒ. i. lactuce scariole. añ. M. 5. seis portulace. ʒ. ij. 5. deco/
quant in lib. ij. aq̄ pluuialis ad medietatē colent. & cū zuc/
cari albi tolidi fiat sirup⁹ doſ. ʒ. ij. cū aq̄ decocta. ¶ Siru/
pus ali⁹ & est gentilis. ℞. capilloꝝ veneris. M. i. ordei mū
di ligr. aā. ʒ. ij. iuiubas. x. nūero. seis papaueris albi. ʒ. 5. pe
nidiaꝝ. ʒ. ij. fiat sirup⁹ cū zuccaro. ¶ Et de ꝓuenientib⁹ est
diadragagātū & diacodion loch vtile. ℞. passul. ʒ. i. 5. iuiu/

Dīgō ma
terie in ca
tarro calo

bas.xxx.nūero.seis malue vge past.lingue auis arnogloſe capillo⁹ veñ.ligr.añ.ʒ.ſ.fiat decoctio ad ꝓſūptionē duarū ptiuʒ.deide accipiat lib.i.sirupi de papauere.ʒ.vij.sape⁊ ʒuccari.añ.ʒ.vi.reducant ad ſpiſſitudinē mellis ⁊ tūc addātur.ʒ.v.seiuʒ cōium fridoꝝ ⁊ gūmi arab.dragagāti seis portulace amili ⁊ seis citōioꝝ.añ.ʒ.ſ. ¶ Et ꝓuenit ꝓfectio que sic fit.℞.seis cucurbite paſſulaꝝ penidiaꝝ.añ.ʒ.ſ.pineaꝝ.ʒ.i.ſ.cinamomi macis sandaloꝝ citrinoꝝ gūmi ara. dragagāti.añ.ʒ.ſ.ʒuccari qō ſufficit. ¶ Dixit Auic.administrēt mel roſa.i.ʒuccarū roſatū oī die.imo fere oī hora.⁊ ꝓfert cāphora in ore retēta. ¶ De approximādis ab extra quedā approximāt capiti:⁊ q̄dā alijs mēbris. Et de approximādis capiti.dixit Meſ.inueniat ex ifrigidātib⁹ raro i frigidātia actu. Et si nō cōpetunt.ſ.infrigidātia potētia nō eleuent in gradu multe friditatis actualis. Et diligunt ꝯplm q̄ infridant potētia nō multū eleuata. ¶ Et Aui.dixit sis ſollicit⁹ in ifridādo caput cū eo qō est ifrigidās po⁹:q̄ſi voluerit opponēdū eē calitati catarri cum fridis po⁹:q̄uis actu nō sint frida:ſed tepida vel ad calitatē debilē declinantia q̄lia sunt.dixit Meſ.balnea dulcis aq̄ in ieiunio:⁊ embrocatio ex ordeo ⁊ viol.⁊ papauere ⁊ camomilla:⁊ effuſio aq̄ cal'e ſup caput ⁊ testiculis ⁊ ſup extrema. Et inūctiones facte ſup ea ⁊ ſup ventrē ⁊ ſumē cū oleo vio.aut camomillino. Aut de papauere ſi adſunt vigilie. ¶ Et.A.dixit. ſicut cū itroitu balnei aq̄ dulcis oī mane cū est ieiun⁹:⁊ effuſio aq̄ calide ſup extremitates. Et inūctio capitis ⁊ extremitatū ⁊ ſuminis ⁊ ani:⁊ testiculoꝝ:⁊ q̄ ſūt in circuitu eorū cū oleo vio. Et administratio frigide embroce cū ordeo ⁊ papauere viol.camomilla. Et ſil'r ēt de hac dixit Ser. Et effuſio ifrigidātiū actu fortiū ſup caput.ſ.tpe neceſſitatis. Et dixit Meſ.olfacere cāphorā ⁊ aquā ro.⁊ alia q̄ dcā ſūt in ſoda cal'a. ¶ Aut odorent pomū q̄ sic fit.℞.auellane indice ſandalorū alborum ⁊ rub.añ.ʒ.i.roſ.rub.ſandaloꝝ citrinoruʒ.añ.ʒ.ij.camphore ⁊ boli armeni.añ.ʒ.i.terantur omnia ꝓeter camphorā que diſſoluat in aqua roſ.in qua infuſuʒ fuerit gūmi ara.⁊ cū ea ꝓficiant alia. ¶ Dixit Meſue fiat ſubtiliatio ⁊ diuerſio in groſſo ⁊ viſcoſo. Scias tū q̄ apitiua ſubtiliatiua ⁊ icitiua nō ſunt dāda i ꝑn°:q⁹ hmōi in ꝑn° ſūpta augerēt catarrū dato ēt q̄ mā eēt frida. digeratur ergo mā in ꝑn° cū ſirupo:q̄ sic fit.℞.capilloꝝ veñ.ſticados.añ.M.i.paſſulaꝝ ſebeſtē.añ.ʒ.i.dactiloꝝ ⁊ caricarū pinguiū:añ.x.nūero decoquant ⁊ fiat ſirup⁹ cū ʒuccaro aromatizatis cū mace ⁊ nuce muſ. Et valet ēt iſte ſirup⁹ in catarro pauce friditatis. Ualeret ēt q̄n cū catarro frido eēt febris. ¶ Sʒ poſtea minorata mā digerat cū ſirupo de ſticados. Aut cuʒ ſirupo de acoro q̄ deſcribit in antidotario. Aut cuʒ ſirupo vtili qui sic fit.℞.ſanſuci origani calamēti iſopi betonice ſticados ſerpilli acori radicū peonie ſu meu. corat.piretri.añ.ʒ.iij.caſſiet.carpobalſa.xilobal.añ.ij.⁊.ſ. floꝝ roriſ.ſileris karui aniſi.añ.ʒ.iiij.ferueāt in aq̄ ⁊ colentur ⁊ cū melle fiat ſirup⁹ cū nuce muſ.cinamo.gar.⁊ cube. ¶ Ellm vtile qō ſumit cuʒ itur dormitū ſequēte potū pauci vini albi limphati.℞.nucis muſ.cardamo.heil.gar.cubebaꝝ.añ.ʒ.iij.ligr.mūde.ʒ.ix.ʒinʒi.albi boni ⁊ mundati ʒ.iij.ʒuccari albi q̄ſtuʒ ſufficit.⁊ valet diamuſ.⁊ diambra ⁊ diaʒinʒi.gui.qō sic fit.℞.ʒinʒib.ʒ.iij.floꝝ cānelle.gar.macis nucis croci.añ.ʒ.ſ.dragagāti.ʒ.i.gūmi ara.ℨ.ij.ʒedoarie doronici.añ.ʒ.ſ.paſſu.pineaꝝ feſticoꝝ.añ.ʒ.ſ.penidiarū.ʒ.ij.ʒuccari qō ſufficit. ¶ Ab extra ꝓuēiūt calefaciētia cū ſubtiliatiōe inciſiōe ⁊ deſiccatiōe.dixit Hal.cū incipit catarrus vapora caput cū milio ⁊ ſale vel pānis calefact̄. Et Meſue dixit ſil'r:q̄lia sunt calefactio capitis cū milio ⁊ ſale aut cū pānis calefactis ⁊ alijs q̄ in ſoda frida dcā ſūt. ¶ Dixit.A.ſit ſollicitudo cū icipit cōmotio ⁊ ſternutatio in calefaciēdo caput ⁊ vapozādo cū pāno calefacto vſq̄ dū ſētiat calorē iaʒ pueniſſe vſq̄ ad cerebrū:⁊ in ꝓseruādo caput ꝑm illā sūmā que calefacere hʒ.q̄ſq̄.n.nēciuʒ est vt fiat euporatio cū ſale ⁊ milijs. Et de vtilib⁹ est vaporatio cū ſaccolo q̄ sic fit.℞.kelmes ſticados corticū citri macis.añ.ʒ.iij. mi lij.ʒ.i.ſalis.ʒ.ij.nuciſmuſ.ſpice cubebaꝝ.añ.ʒ.i. Et in fortā friditate addat calamētū origanuʒ ſanſuc⁹ roſmarin⁹ folia lauri ⁊ ſil'ia. Et calefiat ſup tegula cal'a ⁊ apponat capiti cū tipus abraſa ⁊ totiēs iteret donec ſentiat calitas adintra craneū pueniſſe. ¶ Dixit Hal.ita.tera.vapor calamēti tibimiꝝ iſopi recipiat p nares.ſ.cuʒ ponunt ſup pṙunas. Aut cū ōcoquunt in aq̄. Et ſoli⁹ rolmarini vaporatio est vtilis. ¶ Et dixit Meſ.ꝓfert itroit⁹ balnei p̄ter q̄ lauet caput in eo. Et hoc in ꝑn°.ſed in fine dixit ipſe ꝓfert itroit⁹ balnei ⁊ lauari in eo.ſ.caput ⁊ ſup extrema ꝓijciat aquā cal'aʒ pluri mā ⁊ iclinet caput ſup vaporē aq̄.vbi camomilla melliloti ſanſuc⁹ ⁊ anetū cocta fuerit. ¶ Et Ser.dixit.curem⁹ in ꝓmis cū vapore aq̄ in q̄ decocta ſūt camomilla mellilotū ſanſucus ⁊ fiſimbriū. ¶ Et.A.dixit q̄ſq̄ fit vaporatio cū aqe calidis in fine id est vltime ſiue valde quo poſſe est eā tolerari. Et adminiſtrent embroce maturatiue ⁊ reſolutiue. Et dixit Meſ.inūgat extrema ſinuʒ ⁊ testiculos cū oleo sambucino anetino rutaceo ⁊ ſil'ib⁹. Et diſtillet ex eis in aures ⁊ nares cū lana ⁊ ꝓpꝛie ipſis entib⁹ calefactis. Et caput cor ⁊ frons epithimet cū coſto ſpica mirrha ⁊ pauco caſtoreo ⁊ ſil'ib⁹ cuʒ oleo roſ.mixtis. ¶ Et.A.dixit admiſtret inunctio extremitatū cū oleis calidis:ſicut camomellino ⁊ anetino fortioꝝ ēt vt rutaceo:⁊ inunganꝯ eis testiculi ⁊ an⁹ ⁊ ſinuʒ ⁊ extremitates.dixit tū.A.oleuʒ inq̄ʒtū potes fac ne caput tāgat. Et hoc qz hūectat ⁊ mollificat cū tua ſubſtātia niſi ſi nō iueneris excuſationē ita vt idigeas ifridatiōe fixa cū calefactiōe:⁊ tūc fit poſt eūonez. Et dixit.lauet caput ei⁹ cuʒ ſapone cōſtātinopolitano. ¶ Dixit Meſ.cōfert olfact redolētiū cal'oꝝ:ſicut muſci ambre ⁊ alioꝝ q̄ dcā ſunt i ſoda frida. ¶ Et dixit.A.ſi cā fuerit multū frida. adminiſtra ſup caput ⁊ frontē liniměta ex ſinapi coſto ⁊ ſil'ib⁹. Scias q⁹ iſta digerētia extriſeca meli⁹ ⁊ tuti⁹ admiſtrant poſt minorationē māe q̄ſ añ. Et fortaſſe ꝓp hoc dixit.A.deinde.ſ. poſt euacuationē minoratiuā adminiſtra qō narratur er vaporationib⁹ ⁊ fumigationib⁹ ⁊ alijs cuʒ obſeruatione adminiſtrentur ſupra repletionem.

Digō materie in catarro frigido.

¶ Intētio āt eūonis cōplet̄ ꝑmo cuʒ eūone vli reſpiciēte totuʒ corꝑ maxie ſi mā exuberat 2° fiat maxie reſpiciēs membra ſupioꝝ ēt caput. Et 3° fiat ex ipſo capite.dixit Meſ. cōplēt eā flōmia ⁊ ſol'o vētris:⁊ adminiſtratio collirioꝝ.i. ſuppoſitorioꝝ ⁊ criſteriorū ⁊ lenificatiōes oib⁹ horis ⁊ ꝓpꝛie cū criſterib⁹ ⁊ enematib⁹ ſaltē trahētib⁹ ſupfluitates. ¶ Flōmia tū dixit ipſe ſolū in trib⁹ caſib⁹ est nēcia.ꝑmus est ſi catarrus ſit cal's in cal'o corꝑe abūdāte:in quo sit oculoꝝ rubedo ⁊ grauedo ⁊ venarū plenitudo. ¶ Scōs est ſi catarrus ſit cal's declinās ad oculos:aut qualecūq̄ſ ſit q̄ terminet̄ in faucib⁹ aut pulmone:aut coſtis.i.pleura ⁊ diafragmate ⁊ figat in eis ad collectionē. ¶ Terti⁹ caſus est ſi accidit catarr⁹ cū febre.in his.n.ſolū caſib⁹ flōmiā in catarro vtilē inuenim⁹. ¶ Dixit.A.incipiat a fluxu vētris ⁊ minoratiōe ſāguinis. Et deide cuʒ fluxu vētris poſt ipſaʒ bonū est ſi neceſſitas exigit ambo ſil'. Et sic voluit q⁹ q̄ſ nēcitas est vtriuſq̄ incipiēduʒ fit a flōmia. Dixit tū q⁹ raro adminiſtrat flōmia ⁊ ꝓpꝛie in ꝑn°:niſi ſi nō toleret illud ꝓp multitudinē. Et meli⁹ est dimittere ipſā ⁊ flōmare niſi accidat tuſſis.ſi.n.tuſſis est ⁊ cū ea parū ſputi.nēcia est pua flōmia leuis renouās nūerū ꝓp id fortitā:qō facit neceſſitas eē iterationis. Flōmia aūt est nēcia cū adest tuſſis cū puo ſputo:q̄ſ ſigñat apa in ſpūalib⁹ qō est in ꝑn°. Et dixit Auicē.cū iuuenit cum catarro pūctio ſub mamilla ſigñat q⁹ mā declinat ad latus fiat ḡ inceptio cū flōmia ⁊ fumigatiōib⁹.ſ.euaporādo ſupra locū cuʒ mitigātib⁹ doloꝝe:⁊ q̄ſ accidit febris. ſ.fiat flōmia. ¶ Dixit Meſ.ſolutionē fieri opʒ in cal'a mā cū viol.ꝺditis ⁊ aq̄ ordei aut cū aq̄ fructuū.ſ.ſolubiliū quā dicem⁹. Et reubarbarū qdē ꝓuenit cuʒ eis mixtū. ¶ Dixit

Auic.

Aui. soluat vēter cū medicamine educēte hūores calos: z crisferib⁹ mām ad iferiora trabentib⁹. ¶ Sz in mā fricā dixit Meſ. fiat solo cū pillulis cochijs z ierap. cū aq̄ pastillay diacollogntidos z filib⁹. Et Aui. dixit. cū medicinis soluētib⁹ capite flegma q̄ sint ex eis que bibunt z cuz ptis fūt cristeria: cristere nāq; attrahit supfluitates. Et tu ptes fūt criste

Et scias q̄ in p̄focatiuo aliq̄n est nec̄iuz apponere sartagi-nez ignitā ferreā iuxta cutē capitis ⁊ facere alia diuertētia fortia capiti. ¶ Et scias q̄ de vtilib⁹ iunctiōib⁹ que p̄ñt fieri sup cōmissura capitis est illa q̄ fit cū oleo bn̄dicto. ¶ Lotio ꝓueniens capiti. fiat lixiuiū cū cinere vitis vel querc⁹ cū aq̄ decoc. calameti origani mētastri assari baccaꝝ lauri granoꝝ iuniperi radicuz assodilloꝝ edere ⁊ laureole: in vase tñ sub cinere ponat de sulfure alumē fecuz ⁊ alumē iameī. Cū lixiuio lauat caput in ieiunio amotis capillis. Deide statiz lauet cū vino maluatico in quo bullierint thus ⁊ sandaraca: postea bene exiccet caput cū pānis calidis. ¶ Aq̄ sublimatiōis folioꝝ edere que sic sublimata iterū vsq̄ q̄ter sublimetur: ⁊ cal̄a in ieiunio sup caput fricata ꝓfortat memoriā ⁊ intellectū ⁊ catarrū deficcat. ¶ Dixit Rabi ambra ꝓfortat cerebrū ⁊ calidū ⁊ friduz: sicut endiuia ꝓfortat epar calidū ⁊ fridū: ⁊ dixit receptio fumi xiloal. posita sup carbones p os ⁊ nares confortat cerebrū ⁊ remouet fluxuz reumaticū. ¶ Empl'm vtile. ℞. storacis calamite. ʒ.i. olibani. ʒ.i. masticis. ʒ.v. laudani. ʒ.iij. milij. ʒ.ij. ꝓficiantur in mortario cuz pistello calefacto ⁊ malaxet cuz oleo de camomilla: ⁊ extendatur sup cozio vel pāno lineo deꝑsso q̄ fit in longitudine palmi vnius ⁊ medij in lassitudine ponatur sup caput.

Intentio ꝓhibitionis fluxꝰ.

¶ Intētio autem ad ꝓhibitionem fluxꝰ catarri. dixit Meſue. complēt hanc intētionem catarri fluxū abscindentia. ⁊ dixit. sunt ex stolidis qui ante oīgōne eiꝰ ⁊ mūdificationem cōez admistrāt huiꝰ. imo i medio agitatiōis q̄ñq̄ ⁊ est hoc cā cumulatiōis ⁊ multiplicatiōis ipsiꝰ: deinde disruptionis vehemētis. Sit ergo studiū circa hmōi post mūdificationē corpis ⁊ sedationē agitatiōis vehemētis: vt abscindat' resi duū fluxꝰ ipsius ⁊ fortasse in q̄busdā casib⁹ cogimur facere illud: ⁊ ꝓprie aut q̄ timemꝰ ne repat in ꝓfundū aut in partes nobiles: aut ne nobiliū ⁊ nec̄iaꝝ opōnuz fiat destructiuū ilico: sicut est catarrus p̄focatiuꝰ subito. Et fortasse regimen diuersiuū vie eiꝰ est hoc nobiliꝰ ⁊ securiꝰ. imo regimē abscisiuū fluxus q̄ dixímꝰ est regimē dubiū. ⁊ illud iō q̄ñ pot'e est vt disrūpat: deide fluxu disruptioni q̄ꝑ ꝓꝑiꝰ ⁊ timoroso. ⁊ regimen diuersiuū: ꝛ dilatet mām ⁊ multiplicet: cōuertit tñ ipsā multiplicatā ad ptē cōez nō timorosa. ¶ Et dixit Meſue. sedationē cursus faciētia. Alia sūt gargarismata: alia suffumigatiōes: alia q̄ tenent' in ore: alia q̄ odorant' alia que deglutiunt': ⁊ alia q̄ lābunt'. Et ex gargarismatib⁹ ad cal'm catarrū est aq̄ roſ. cū modico cāphore: aut cū aq̄ lētiū aut roſ. aut balaustiaꝝ aut aq̄ coriādri aut aq̄ corticū papaueris ⁊ roſ. ¶ Dixit. A. fit ex gargarismis laudabilib⁹ frigidis ꝓgelatiuis sicut cuz aq̄ frida ⁊ aq̄ roſ. ⁊ sentīcis ⁊ coriādri: ⁊ aq̄ in qua decocti sūt cortices papaueris ⁊ filiꝭ. ⁊ dixit sirupꝰ papaueris valet ad calidū si nō daf' nisi purꝰ ⁊ nō nisi in ꝑn⁹. s. in quo fluit mā ad pectꝰ vt ꝓbibeat mām a pectore. Si tñ mā in ipso retinef' ⁊ nec̄iuz est sputū non est ꝓueniēs b̄ sirupꝰ. Et de gargarismis ꝓueniētib⁹ ⁊ vtilibus est succus lactuce: nō. n. sinit figere māz in gutture nec̄ ad pectus descēdere. ¶ Et aq̄ decoc. epatice lēticule aq̄ ⁊ folioꝝ bati vtriusq̄ aut plātaginis aut solatri: alterāt. n. māz ⁊ ingroſſant. ¶ Gargarisma vo ad fridū. dixit Meſ. fiat cū vino decoc. mirrhe aut olibani aut sandarace ⁊ filiuz. ¶ Dixit. A. ad fridū ꝓuenit sirupꝰ de papauere factꝰ cū decoc. in q̄ posita sūt sicut mirrha ⁊ crocꝰ: ⁊ alia q̄ in descriptiōe eiꝰ ponunt' 5° cañ. ¶ Ex suffumigatiōib⁹ ad cal'z. dixit Meſ. est semē lini infusuz in aceto ⁊ torrefactū: deide fiat fumigatio cū eoꝝ sādaraca cū aceto est iuuamēti sublimis: ⁊ vapor aceti supra lapidē molarē ignituz. Et filr vapor cāphore cū sulfure ⁊ acetoꝝ aut cū ordeo fracto ⁊ acetoꝝ aut cāphora sola pulueriz̄ata sup vase vitreo posita supra prunas p̄ter q̄ descēdat vapor eiꝰ ad pectꝰ ⁊ pulmonē. imo respiref' ⁊ emulgeaf' p nares. Et dixit fabe ⁊ ordeū ifusa in aceto similiter ꝓferunt. Et filr fit de pāno lini ifuso in aceto. ¶ Et Ser. dixit: q̄n nos volumꝰ ꝓbibere id q̄ currit infundimꝰ sulfur in aceto vini ⁊ ponimꝰ ip̄m sup prunas ⁊ p̄cipimꝰ infirmo vt narib⁹ attrahat odorē q eleuaf' ex ipso: aut accipiat ipm cū zuccaro tabarzed aut cū rosis siccis aut p̄ce acetuz ip̄m lapidē ignitū ⁊ p̄cipe vt narib⁹ attrahat odorē q eleuaf' ex eo. Et fabe iterū ⁊ odorē q̄ infundunt' aceto ⁊ suffumigatur cū eo ꝓferūt catarris q fiunt ex calitate. ¶ Et Auic. dixit. vaporē ad cal'm est tamariscꝰ si rose ⁊ tabarzet. ⁊ fabe ⁊ ordeū iufusa in lacte vaccino a quo butyrū extractū fuerit. Et zuccaꝝ ⁊ cāphora et sulfur infusū in aceto: ⁊ vapor aceti ifusi sup lapide molari ignito abluto. ¶ Suffumigia ād fridū dixit Meſ. sūt ex storace ficca ⁊ olibano ⁊ xiloal. ⁊ sandaraca mixtis ⁊ diuisis: ⁊ nigelle torrefacte ligatei pāno lini. attracto narib⁹ odores eiꝰ: aut suffumigatio sca ex eis est mirabilis: ⁊ suffumigiū costi ⁊ nigelle est exptus. Dixit filius Zacharie. s. Raſ. fiant forme sicut auellane ex olibano storace liqda costo ⁊ sandaraca. añ. ⁊ fiat suffumigatio ex vna earꝝ ⁊ recipiaf' fumus p traiectoriū: abscindit. fluxū. Et dixit. haberi gezzar addaf' eis de xiloal. ⁊ ꝓmutatio fiat de storace liqda ad siccā. ¶ Dixit Ser. in fi. q̄n volumus abscindere catarros vaporamus cuz storace siccata aut thure: aut xiloal. aut sādaraca. Et maiꝰ iuuatiuū hoc toto ē attractio narib⁹ odoris nigelle torrefacte ⁊ ligate in pāno lini. ¶ Dixit Gal. 6° de simplicib⁹ ⁊ scribit' a Rabi 11ª ꝑticula. nigella frixa ⁊ ligata in panno lini cal'a odorata a patiēte cozizā ꝓfert ei. ¶ Dixit Auicē. fumigatiōes retinētes fluxū admistrent' vt itrēt in alchabasin. Et sūt sic vernir ad cal'z ⁊ fridū sil'. Et nigella ad fridū vaporata ⁊ odorata. Et fumigatio vini ⁊ mellis sup lapidē molarē ignituz ⁊ fumigatio cū thure xiloal. costo vernice ⁊ storace. ¶ Dixit Diasco. fumꝰ storacis oēm reumaticū fluxū sistit ⁊ thus masticatū. ꝓhibet fluxū hūoꝝ a capite ad sp̄ualia. ¶ Fumigium vtile fit ex laudano ⁊ olibano: aut ex cassial'. xiloal. corticibꝰ pineaꝝ. ¶ Dñt q̄dā. ℞. mirrhe nardi cassiel'. ⁊ pipis longi aā. ʒ.iiij. ʒ. ⁊ fac bullire in lib. x. vini rubei in olla bene obturata cū argilla vel pasta ne fumꝰ possit exire. postea recipiat patiens fumū eiꝰ ad os ⁊ nares. Et de ipso vino bibat cū aq̄ ordei. ¶ Dixit Meſ. ex eis q̄ retinent' in ore sūt spes de iacur. ⁊ q̄ñq̄ masticaf' coziādrū ⁊ masticatū retinet' in ore ⁊ ꝓfert. Et q̄ñq̄ retinet' modicū cāphore i eo. ¶ Dixit. A. pillule retinēde in ore ad cal'm. ℞. dragagāti infusi in. ʒ.ii. cādi penidiaꝝ. aā. ʒ.iij. seis papaueris albi lactuce ⁊ portulace. aā. ʒ.xv. masticis. ʒ.i. ꝓficiant' vt bichichie ⁊ teneātur sub lingua. Et q̄ñq̄ ponit' cū eis. ʒ.i. opij. ¶ Ad fridū ait dixit Meſ. ꝓferēt olibanū ⁊ myrrha retēta in ore: ⁊ iā verificatū est q̄ spica retēta inter dētes est iuuamēti sublimis. Exptū est. n. tenere spicā in ore p noctē ⁊ diez sedare catarrū. ¶ Dixit filiꝰ Zacharie. ꝓfectio pillulaꝝ filiuz lupinis q̄ tenent' in ore ⁊ sistūt fluxuz. ℞. olibani pt. i. ⁊ mirrhe croci spice storacis aā. pt. ʒ. opij ptis vniꝰ tertiā. teneaf' ex eis vna in ore p̄ter q̄ deglutiaf' saliua eiꝰ. ¶ Et ex odoribꝰ ad cal'dū. dixit Meſ. ē modus formaꝝ de libro sabor regis: sistit enim catarrū cal'am ⁊ odorat' in febre vehemēti ⁊ pestilētia. ℞. saufel sandalos al. ⁊ rub. aā. ptes eq̄les. Rosaꝝ rub. ptē. ij. ʒ. sandaloꝝ citrinoꝝ pt. iij. cāphore ptē. ʒ. boliar. pt. viij. oīa p̄ter cāphorā terant' sicut alcohol: ⁊ agitent' terendo cuz aq̄ rosa. p hebdōaz vnā: deide misceaf' eis cāphora ⁊ fiāt ide sicut poma cū glutino gūmi arab. ⁊ odorent': olerentur aūt ne pdatur vtus ⁊ odor eaꝝ in vase vitreo in loco decēti ⁊ liniatur frequēter cū aq̄ roſ. ꝓmixtiōis cāphore ⁊ sādali macoziri. Et ꝓfert odor maloꝝ ꝓficoꝝ citōioꝝ odor viol'. ⁊ roſ. ⁊ filiuz. ¶ Et ad fridū dixit Meſ. fiūt poma in uētiōis eiusdē saboꝝ. ℞. storacis calamite pt. i. olibani mastici sādarace aā. ptē. iij. costi spice. aā. ptes. ij. ābre pt. i. buchur lignial'. aā. pt. iiij. musci ptē. ʒ. fiāt poma ⁊ admistrentur. sūt. n. expta. ¶ Cōfectio alia ex iuētiōe nr̄a. ℞. buchur sādarace. aā. ptē. viij. ligni al. electi pt. vij. gallie mus. pt. vi. ambre bone ptē. ij. fiāt ex eis poma cū glutino gūmi ara. ⁊

dragaganti

ꝓpagãti ⁊ admiſtrentꝰ. ſunt.n. nobilia ⁊ expta cerebꝛuꝫ ⁊ oꝝ ꝓfortant: fiat ex argẽto in modũ capſule parue minutis foraminib⁹ ꝓforate in q̃ ponaꝰ de ſpẽb⁹ dictoꝝ pomoꝝ vel ſimil

Rabi.qñ in gutture sani vel infirmi colligit subito supfluitas mlta reumatis:tolle radices vtice ⁊ pista bñ ⁊ fac eas bullire in aq̃ ⁊ aceto:⁊ de hac deco.in ore teneat. ¶ Loho de pulmone vulpis ad catarrũ q descendit ad pect⁹. ℞. pulmonis vulpis liqr.capil.veñ.seis fenic.añ.ʒ.ij.ʒuccari qñ sufficit. ¶ Ad catarrũ cũ sputo sanguinis. ℞. cancror fluvialiũ lothor.ʒ.i.lingue arietis:lingue canis buglo.melis se virge past.añ.M.ʒ.passul.liq.añ.ʒ.i.pineaꝝ.ʒ.decẽ seis mal.ʒ.ʒ.fiat decoc.in aq̃ vsq̃ ad ꝓsũptionẽ duaꝝ ptiũ:tunc ℞. de ea.ʒ.vj.sirupi de papa.lape ⁊ ʒuccari albi.añ.ʒ.vi.reducãtur ad spissitudinẽ:deinde addant pineaꝝ mũdataꝝ.ʒ.j.amig.dul.seminis citonior passul.oragagãti gũmi arabici.añ.ʒ.ʒ.fiat eḷium dos.coclear.i.ante vesperas:⁊ qñ vadit ad lectum. ¶ Aut. ℞. capillor veñ.M.i.passul.liquiri.añ.ʒ.i.ʒ.seminis papaueris albi.ʒ.ʒ.ʒuccari.ʒ.viij.penidiarum.ʒ.iij.⁊ fiat sirupus.

De cura per cyrurgiã.

¶ De cura p cyrurgiã.dixit Meſ.si ℔ nõ ꝓtulerit.s.eũatio ⁊ diuersio maxime fcã ad capitis cõmissurã cauterizet in hoc eodẽ loco ⁊ dimittat apertũ tpe extenso. Et sit locus cauterizãdus vbi terminat maior digitus patiẽtis.s.digit⁹ medius post q̃ radices man⁹ in extrema nariũ posuerit. Similiter Auic.⁊ alij dixerunt de isto cauterio.

¶ De fetore nasi. Cap̃.iiij.

Fetor nasi sicut innuit Meſ.aut fit pp vlcera in narib⁹ q̃si putrida:aut fit pp emorroidas nasi.sup.vel polipũ seu carnẽ additã in eo. Cũ accidit ipsis putredo:aut fit pp putredinẽ humor in circuitu nariũ sulpeniorũ:aut adherẽtiũ in pte colatorij:aut in pte mãmillari.i.carũcula:aut in vẽtriculis cerebri:aut fit ex vapore eleuato ex stõ ⁊ alia pte.s.vicina stõ:vt meri vel alia pte.s.spũaliũ:fetida.n.fumositate inficiẽte spũm odorabilez odorãda q̃libet fetida iudicant. ¶ Dixit Raſ.ʒ.ptin.fetor fit ex narib⁹ ex hũiditatib⁹ putrefactis lãbentib⁹ ad nares q̃ si fuerint cũ acuitate accidet ex eis vlceratio:⁊ qñq̃ accidit ex putrefactiõe ossis qõ est silr colatorio quod or kasin. ¶ Et Aui.dixit.cã fetoris in naso:aut sunt vapores putridi ascẽdẽtes in nasuz ex ptib⁹ pectoris pulmonis ⁊ stõi:aut hũor putrefact⁹ in circuitu ossiuz alkaisim:q si foret acutus faceret euenire vlcera. Sz ipse est fetidi odoris:⁊ qñq̃ puenit odor eius ad supiora ⁊ sentit odoramẽto suis:aut cã ei⁹ sunt hũores putrefacti in capite:aut in cerebro toto:aut in aũriori pte eius:aut in ea pte sui quã seq̃tur nasus:aut putredo accẽs illis ossib⁹ oibus.s.colatorij. ¶ Dixit Raſ.ʒ⁹ ptiñ.dico q̃ hec passio qñ est ex putredie ossis colatorij nullo mõ curatur.s.pfecte:tñ expedit q̃ curetur frequẽter cuz rebus desiccatiuis que phibẽt augmẽtuz penetratiõis ⁊ cũ aromaticis:⁊ Auic.dixit.q̃ eius curatio est difficilis.

Cura vo eius que pollis est cõpletur dieta ⁊ potiõe. Et dieta est vt fugiat aerẽ grossuz nebulosuz hũiduz ⁊ flatuz austri ⁊ fugiat tristitiã ⁊ quietẽ ⁊ ociuz:ſz exercitetur ꝓueniẽter ⁊ mũdificet oi die nares suas:⁊ dormiat i nocte ⁊ nõ in die:⁊ dormiat sõnum suum post cibũ. Et fugiat oia cibaria que sunt parata putrefactiõi.dixit tñ Zoar i suo teisir.cognitũ est q̃ comedere ptica:q̃uis multor sint nocumẽtor hũt fetorẽ remouere vitio stõi,pcedentẽ:⁊ nullus aliud iuuamẽtũ in eis inuenit. Et iringi hoc idẽ modicum opari vident. Post cibaria vtaf repimẽtib⁹ vapores ascẽdentes:⁊ a superfluitatibus quotidie bene expurgent.

¶ De cura p potionẽ.dixit Auic.opz vt p̃cedat eius mũdificatio qõ aggregatũ est ex malo hũore:⁊ si est i alio loco q̃z in alckaisin ⁊ pfundo eius:imo ⁊ in stõ ⁊ in cerebro silr mũdificet. ¶ Dixit Meſ.si fuerit pp putrefactionẽ hũorũ in circuitu nariũ ⁊ ptib⁹ colatorij ⁊ cerebri ⁊ carũculaꝝ. Cura est tres res.prima est mũdificatio capitis pluries iterata cũ medicinis ad illud ꝓueniẽtib⁹:⁊ hoc facit post regimen in dieta.sup.⁊ p̃missa vsi corpis purgatiõe. ¶ Intẽtio ver

In scõ pp putrefactionẽ humor i ptib⁹ capitis.

satur circa ptez in qua ille hũor putridus ꝓtinet vt abstergatur ⁊ mũdificet qõ de corruptiõe ꝓtinet in ptib⁹ illis ⁊ inheret:⁊ hoc pficit cũ medicinis in qb⁹ est ꝓprietas ℔ facere:⁊ ex eis est vinũ bonũ de quo fiat collutio.i.narib⁹ attractio post collutionẽ.i.narib⁹ attractionẽ ⁊ ꝑmo vino ipso simplici:deide cũ vino decoc.eoꝝ q̃ sunt:sicut mirrha ciperi rose calam⁹ aromatic⁹ ciperus myrtus foliũ ⁊ filiarꝝ vt salilgẽ.singulr aut ꝓiũctim. Et silr ꝓfert puluis calamenti mõtani:insufflat⁹ aut xilobal.⁊ fortis⁹ eis est ellebor⁹ albus. Ingt Gal. vrina asini est ex melioribus lauacris ⁊ infusiõib⁹ ad fetorẽ nariũ cuz ꝓprietate ⁊ absterſiõe suaꝝ:⁊ ꝓferũt imfiões tẽtaꝝ. ¶ Et dixit Auicen.cura.pueniẽs ex pte stõi vel aliarũ ptiuz inferior cõplex.ꝑmo cũ mũdificatiõe eaꝝ:⁊ ſe cũdario cũ p̃dictis q̃ ptinẽt ad nares ex insufflatiõib⁹ odoramẽtis ⁊ filib⁹.i.post mũdificationẽ corpis ⁊ capitis administrent medicine narrate supra.s.in cura catarri que sũt ex tẽtis caput purgãs insufflatiõib⁹ ⁊ religs:vep rect⁹ ẽ vt abluat añ eas nasus cũ vino:deide admittat ex tẽtis:tenta fcã ex mirrha armoniaco.alẽs amomo ⁊ acatia fcã cũ melle ⁊ mirrha cũ oleo de neridẽ. Et tẽte plime diuersitatis facte ex medicinis ꝓueniẽtib⁹ ℞ diuersitatẽ põderũ. Et iste medicine sũt ciperi spica rose anetum.i.albe siluestris calam⁹ aromatic⁹:amomũ gar.mirrha aloes ⁊ aliqd de sale ꝓiunctim ⁊ sepatim. Et tẽta infusa in triplicato subtili.i.magis claro sup quã puluerizet puluis fact⁹ ex gari.⁊ cipero ⁊ ramic.⁊ laudano ptib⁹ eq̃libꝰ:⁊ mirthi ⁊ calami aro.castor.galãge añ.ʒ.i.mirrhe gallaꝝ.añ.ʒ.ʒ.musci ⁊ cãphore.añ.gra.iiij. climie salisgẽme.añ.kirat.iiij.ex qbus fiant tente. ¶ Et ex caput purgãs magis iuuatiuis sunt vrine asinor ipse enim nũq̃ fallunt. Et ex exptis bonis est vt reſoluant trocil.aromaticõ recepti in tyriaca in vino ⁊ diſillent in naso:ipsi.n. sanant. Et ex linimẽtis bonis est vt folia lãbuci terant cum aq̃ ⁊ liniat cuz eis. Et ex insufflatiõib⁹ est vt insufflet mentastrũ. Et ex attractiõib⁹ p nares est decoc.darsisabã cũ aq̃ ⁊ vino aliqb⁹ dieb⁹. ¶ Dixit Archigenes.instilla in nasuz fetẽtẽ succũ mentastri aut puluer ẽ ei⁹. Et si fetor fuerit diuturn⁹ curãdus est cũ attramẽto rubeo arsenico rubeo spica croco mirrha ⁊ amomo:q̃ deiccãt ⁊ aromatizãt. ¶ Oportunẽtis.si cũ fetore in naso fuerit hũiditas insistendũ est cum attramẽto ⁊ galla ⁊ reb⁹ vehemẽtis exiccationis. Et dixit. darsisabã decoquant⁹ in vino odoriferor:⁊ fomentãdum est cũ eo in nare ⁊ odorãduz est pluries. Et dixit.succ⁹ granati dulcis ⁊ muzi decoquant⁹ in vase eneo donec ingrossent:⁊ in eo ponant spẽs odorifere:⁊ fiãt ide licinia que ponatur narib⁹. Et xilobal.tritũ ⁊ insufflatũ in nares valet ad fetorẽ ei⁹. Et dixit.valet aq̃ cal'a ⁊ oleuz irinũ. ¶ Dixit Bal.in fetoris nariũ medela opz patientẽ squingibin ⁊ ierap.purgari:⁊ post hoc sinapim cũ vino in quo spicã origanũ ⁊ gario.decoxeris narib⁹ insufflat:⁊ postea instilla in nares origanũ optime tritũ. Et vrinã cameli instillat:qñ exptuz est. ¶ Dixit Aui.ex eis que expta sunt in cura hui⁹ ⁊ ppie cũ est in cerebro:aut in iteriore pte eius putredo sunt duo cauteria a dextra pte calue.i.caluarie ⁊ sinistre ei⁹ corã auribꝰ que sequunt ad ambo tympora. Aut cauteriũ vnũ sup medium capitis. ¶ Cura aũt facti ab emorroidib⁹ ⁊ aliis egritudinibus nasi dicetur in propijs capitulis.

¶ De apostematibus ⁊ bothor ⁊ vlceribus nasi:⁊ fissuris ⁊ de attritione. Cap̃.v.

Also q̃q̃ accidũt apata ⁊ pustule:siue bothor:⁊ fiunt in eo vlcera:⁊ apata qñ ⁊ bothor accidunt ei:quẽadmodũ ⁊ aliis accidunt mẽbris. Et silr curant cura vniuersali ⁊ ptiçulari:⁊ maxime sicut dicetur i cura apatũ labior. Et de conuenientib⁹ pustulis nasi est aloes lotũ in aqua dissolutũ ⁊ imissuz:valet ẽt scissuris nariuz. Et succus prassij nariũ pustulas sanat ⁊ lytargiriũ cuz oleo ro.pustulas narium extirpat:vnguentũ sanãs vtiliter

pustulas

pbulas narũ ⁊ vlcera.tenerit atẽ rub.⁊ folia sãbuci opti/
mere ⁊ cum oleo ros.bullire fac:deinde exprimat ab eis
oleũ ⁊ supimmitte cerã albã:⁊ ea liq̃facta supimmite pul/
uerẽ turis ⁊ masticis:⁊ inunganꝯ pustule cũ eo.

Dixit Aui.in naso q̃cq̃ gñanꝯ vlcera:aut ex vapoꝛibus acutis vel malis:aut ex catarris acutis. ¶Dixit Gal. vlcera nũt in naso a mã acuta:vel salsa adusta descẽdẽ ad nares que descẽdẽdo vlcerat ⁊ crustas facit in parieti/
bus nasi:fiunt ẽt q̃cq̃ a cã pmitiua casu ⁊ percussione.

Signa factoꝝ a cã intrinseca sunt q̃ sentit eger in na/
so pruritũ ⁊ ardorẽ ⁊ acuitatem. Et cuꝫ frican/
tur parietes nasi intrinsece digito exit sãguis aut escara. Et
post escarã q̃cq̃ exit quid fluidũ croceũ aut nigruꝫ. ¶Di/
xit Aui. vlcera nasi:aut fetida putrida:aut crustе. Aut vlce/
ra bothoꝝ.i.cuꝫ bothoꝝ:aut sunt vlcera prauа.alꝫ pura
sine bothoꝝ. Et dixit.sunt aut apparẽtia:aut intrinseca.s.oc
culta. Et sunt.aut sicca:vt que sũt cuꝫ escara:aut humida a
quib⁹ fiait humiditas. Et dixit.q̃cq̃ pfert flõmia vene in
extremitatibus nasi post flobotomiaꝫ cephalicẽ:⁊ ventosa
in nocta ⁊ solutio ventris. ¶Et dixit.vlceruꝫ ad que cur/
rit materia acuta:aut mala fetida.cura fit difficilis. Et ne/
cessaria est euacuatio:immo quãdoq̃ indigent solone ven
eris cum icteris magnis.

Be cura vlcerũ.dixit Aui.si cã vlcerum fuerit mã cur
rens:aut vapoꝛ ascendẽs curetur cum eũone
eoꝝ⁊ attractiõe ipsoꝝ ad partẽ aliã. Et ad summũ nocium
est vt exiccet caput ⁊ pfortetur cũ eo qõ sciuisti supra in lo
co suo:deide intẽde ad nares. Et vt bene intẽdas ad nares
frias.dixit Aui.q̃ nasus est mẽbrũ hũidus aure:q̃ minus
cartilaginosum:sed est ficci⁹ oculoꝝ:q̃re opꝫ vt sit cura vlce/
ris eius prima cure vlcerum auris ⁊ oculi.oportet ergo vt
medicine exiccãtes vlcera nasi sint minoris exiccationis q̃
exiccantes vlcera auris:⁊ maioris exiccationis q̃ exiccan/
tes vlcera oculi:vlcera ergo nasi idigẽt re q̃ sit in initio euẽ/
tus exiccatiõis.s.fortis:q̃.s.sit in pmo gradu fortiũ. ¶Et
Meſ.dixit.cronica ⁊ putrida tripllci egẽt gñe curationis.
s.post mũdificationẽ corpis. Et primũ est mũdificatio eoꝝ
ex eo qõ est mediocris absterſiõis:sicut vinũ pprie ⁊ mel ⁊
filia. Et q̃cq̃ expetit necessitas apud multitudinẽ putrefa/
ctiõis:vt misceat cuꝫ eis colcotar ⁊ vnguentũ egyptiacum.
Et vina infantiũ est mũdificatiuũ bonũ. ¶Dixit Ser.me
dicina cõferens vlceribꝰ putridis ⁊ carni addite in naso oꝫ
sse exiccatiua ⁊ mũdificatiua fortis eoꝝ:sicut elleborus al
bus:⁊ semen nasturtij equali mensura trita ⁊ insufflata. Et
plurimi iuuamẽti est vt abluas duas nares in primis cũ vi/
no:deinde insuffla intꝰ myrrhe trite ⁊ aluminis iameni ar/
senici ⁊ myrthi.aũ.ʒ.iiij.⁊ gallaꝝ cõbustarũ ⁊ eris vsti.aũ.
ʒj.tere cribella ⁊ insuffla. Q⁊ si indiges medicina q̃ sit acu
tior ista:administra hoc medicamen. ℞.colcotar ⁊ ziniar ⁊
calcis ⁊ calcadis ⁊ gezi ⁊ aluminis iameni.aũ.teranꝯ ⁊ cri/
bellenꝯ ⁊ administra cuꝫ licinio aut insuffla. ¶Aut. ℞.ce
ruse.ʒ.ʒ.merdasengi ⁊ plũbi vsti abluti.aũ.ʒ.ʒ.cõteranꝯ in
mortario cuꝫ aceto ⁊ oleo mirthino sufficiẽti. ¶Aliud vti
le. ℞.calcis viue auripigmenti. aũ.ʒ.ij.colcotar floris eris
aluminis.aũ.ʒ.i.balaust.aũ.ʒ.ij.terãtur in mortario eneo
cuꝫ aceto forti:⁊ injiciaꝫ in nares:aut liciniũ in eo itingaꝫ ⁊
immittatur. Aliud sil̃ vtile ⁊ exptuꝫ attramentũ subtil̃ pul
verizatũ mane ⁊ sero injiciaꝫ in nares. ¶Scõm gen⁹ cure.
dixit Meſ.est incarnatio vlceris cũ eo qõ est sicut vnguẽtũ
de ceruſa:⁊ triafarmacũ pfortata cuꝫ eis que sũt sicut colco
tar ⁊ alumen ⁊ silia. ¶Et ʒm est pſolidatio ⁊ sigillatio eo/
rũ: pficitur cũ medicinis exiccatiuis nõ multe exiccatiõis
sicut est maran factũ ex reb⁹ que sunt sicut olibanũ mirrha
⁊ sarcocolla. Et q̃cq̃ apud necessitatẽ miscet cuꝫ eis qõ est
sicut aristol.ro.⁊ colcotar ⁊ similia. Et pprie cũ timetur de
futura putrefactiõe. Est.n.dixit Meſ.vlcerũ narium cura
sicut cura vlcerũ auriuꝫ:excepto q̃ vlcera aurium egẽt sic/
ciozi ⁊ acutiozi medicina q̃ꝫ vlcera nariũ. Et dixit.pfert cau
teriuꝫ in zubenderig. ¶Dixit Gal.vnguentũ de floze eris
mũdificãs vlcera sanioſa ⁊ pſolidãs ipsa. ℞.cere.ʒ.iij.ole
antiq vel facti de oliuis imaturis.ʒ.xvj.floris eris puluери/
zati sicut alcohol.ʒ.ij.pfice ⁊ vtere cũ oleo licinio. Et q̃cq̃
additur vel minuit de floze eris ꝑm q̃ necessitas exigit. Di
xit Aui.opꝫ vt assiduet eoꝝ ablutio cum nitro ⁊ sapone cõ
parato ad Cõstantinũ ⁊ pprie qui cõparat⁹ est ad asclepiũ:
deinde administrent medicine vehemẽtis exiccationis. Et
ex eis est hoc. ℞.cortiꝫ eris ⁊ calcadis ⁊ arsenici rubei ⁊
citrini.aũ.partẽ.j.terãtur ⁊ infundãtur in felle tauri aliq̃b⁹
diеb⁹ donec rubescãt in eo ⁊ administrẽtur. Et q̃cq̃ addã/
tur in eis amomũ murrha mentastrũ ʒuccarũ ⁊ alumen.aũ.
par.j. ¶Dixit Ruffus.hoc est medicamẽ exptum. ℞.cype
ri aluminis gallarum mirrhe ⁊ arsenici.aũ.

Cura vl ⁊ roꝝ ſiccoꝝ facie it.uꝫ escara.m.

¶Si aũt vlcera fuerint ficca facientia escarã opꝫ ante oia:vt
escara amoueat cum his que bũectant eaꝫ. Et de istis sunt.
dixit Raſ.ʒ° otinẽ.qõ recipit cere medulle vaccine.aũ.pt.
i.⁊ olei violẽ.p.iij.liquefiãt ⁊ misceat cuꝫ eis oꝛagagãtuꝫ ⁊
infundatur in eis liciniuꝫ ⁊ iponatur nari. ¶Et Al.dixit.
cuꝫ in narib⁹ fuerint escare. ℞.cerã ⁊ oleuꝫ ⁊ adipẽ galline
narib⁹ imitte ⁊ aquã calidam mane multotiẽs per aliquos
dies odoret vel suget. Et cadunt vncte butyro receti sine sa
le. ¶Dixit Auic.vlcera ſicca curãtur cũ inunctiõe fcã ex ce
ra cui cõmixtũ est q̃ꝫtum est medietas eiꝰ de medulla cruris
vaccine dissoluta cũ aliquo qõ sit sicut oleũ nenufarinũ ⁊ si
ricinũ. Et ꝓueniẽs apud me.dixit ipse est oleũ ro.⁊ ppriе fa
ctũ ex oleo onfacino:⁊ curetur cũ inũctiõe fcã ex oleo violẽ.
cuꝫ oꝛagagãto:aut spuma.i.mucillagine psilij ⁊ malue. Et
ꝓuenit tẽta infusa in isopo.s.bũida ⁊ adipe anatis ⁊ cera ci
trina ⁊ adipe cerui ⁊ adipe galline ⁊ melle ⁊ oleo ⁊ mirabo
lanis citrinis ⁊ gallis. ¶Et crusta q̃ fit in naso ppter exco
riationẽ remouetur cuꝫ vapoꝛe aque calidẽ:aut cum cera ⁊
oleo ros.aut cum pinguedine galline.

¶Si vero vlcera nasi bũida fuerint deficcatiuis vtere:⁊ exic
cat ipsa liciniũ infusuꝫ in aceto in quo sal sit positũ:deinde
vnguẽto de ceruſa pſolidatio fiat. Et est illõ qõ tetigit Al.
in hac cura.⁊ est positũ in antidotario. ℞.mirrhe ceruſe ly
targirij gallaruꝫ modicũ cõbustaꝝ.aũ.ʒ.i.olei ro.ʒ.iij.cere
qõ sufficit. ¶Qz si vlcera fuerint cũ dolore.dixit Raſ.ʒ° cõ/
tinẽ.curãda sunt cũ plũbo vsto loto ceruſa lytargirio oleo
ros.⁊ cera. ¶Et Aui.dixit.vlcera nasi vehemẽtis doloris
curãtur cuꝫ plũbo vsto ceruſa ⁊ merdasengi fiat ex eis em/
plastrũ cum oleo ros.vel mirthino. ¶Ulcera vo que sunt
in mãifesto nasi extra:vel ẽt que sũt itra ⁊ nõ antiqua curat
solus succ⁹ficle:aut mixt⁹ cũ aloe. Et aloe solũ puluerizatũ
curat:aut cũ tantũdem sui de cinamomo. Et succ⁹ minoris
plãtaginis cũ molli lana supposit⁹ curat vlcera nasi:⁊ ea q̃
sũt in circuitu eiꝰ:aut auriũ:aut oculoꝝ. ¶Dixit Auic.vl
cera mãifesta curanꝯ cũ hoc medicamie. ℞.ceruſe lib.i.ly/
targirij scorie plũbi vsti.aũ.ʒ.iij.misceaꝯ cũ vino ⁊ oꝛo mir
thino. ¶De cura aũt vlcerũ nasi q̃ noiantur dulcia. Nõ q/
dẽ pprie:q̃ vlcera pprie nõ denoiantur noibꝰ sapoꝝ. Sed
sic vocãtur aliq̃ ab auctoꝛib⁹. vt vbi gra. dulcia ea q̃ sunt
benigna nõ fetida facilis curatiõis leuium accẽtiuꝫ. Et ecõ
uerso amara vocantur que sunt dulcib⁹ oppositа. ¶Dixit
Aui.in pncipio efficit oleũ ros.solũ:aut cum cera ⁊ adeps
gallinaceꝰ. Et fortius isto est empl̃ ze ceruſa:⁊ pcipue mi/
xtum cũ mucillagine granatoꝝ citonioꝝ. Et si exiccationis
querit additio ponitur in ipso scozia plũbi ⁊ argenti:q̃cq̃
enia pfert hec sola cũ oleo lentiscino. Si aũt egritudo sit foꝛ
tioꝛ administret hoc empl̃n parũper. ℞.ceruſe.lib.i.lytar
gi.ʒ.iij.plũbi vsti abluti ⁊ ptriti cum vino.ʒ.iiij.fiat ex eis
vnguẽtũ cum oleo mirthino ⁊ aceto. Et si egritudo fit cro/
nica ⁊ fortis valde fiat hoc vnguẽtum. ℞.lytargi.ʒ.iij.ru/
bhe humide.i.recẽtis.ʒ.iiij.aluminis.ʒ.ij.fiat vnguentũ cuꝫ
oleo lentiscino ⁊ fiat recursus ad alia supra posita.

Dixit Albucaſ. qñcz accidũt naſo fiſſure intus: z qñcz apparẽt exteri⁹: quarũ cã eſt flegma ſaltum adu/ſtum ad naſum expulſum: vel ex capite ad ipm defluxũ: qõ tñ ſua caliditate locũ vehemẽter calefacit: ita vt pcipiat illã caliditatem ipſe patiens: z etiã manus tãgentis z exaſperat locum z ſcindit ipm. Et accidunt ſuper eo cruſtule.

¶ Et cura fiat pmo cuz purgatiõe illius hũoris ſalſi vſti cuz medicina dirigente z eũante ipm: deide fiat ablutio loci cũ aqua decoc. ſulfuris z fumiterre. Et poſt ablutionẽ z leuẽ abſterſionẽ cũ pãno lini: fiat inũctio ſup loco: z in circuitu cũ vnguẽto qõ ſic fit. ℞. aſſungie porci galline z anatis re/centiũ ſine ſale z colatap reſine z terbẽtine. aã. ℥.j. cere. ℥.ſ. farine fenugreci. ℥.ij. argẽti viui extincti. ℥.ſ. liqueſiat cera reſina z terbẽtina: deinde addanf adipes z farina dicta z i/corporenf bene z vltra addaf argentũ viuuz extinctũ: z fiat inũctio poſt ablutionez donec ſanef. ¶ Qz ſi difficilis fiat ꝓſolidatio z plongẽtur fiſſure: tũc. ℞. de alumine fecũ ℈/cuz vis: z pone ipm in aliquo humido: z dimitte ipm dõec humiditate loci illi⁹ mollificef. Deinde ex eo pone ſup fiſ/ſurã: z dimitte ipm per vnã horam: deinde remouet: z ſi vi/deris locum cauterizatũ inunge ipm cum butyro recẽti vel adipe gallinaceo recenti donec ſanetur. ¶ Et ſcias q qñcz neceſſe eſt vt cauterizef locus illap fiſſurarũ cũ lamina argẽ tea vel enea vſqz ad pfundũ fiſſure: deinde curef ſicut opz.

De attritione aũt naſi. dixit Aui. fiat caputpur/giũ z gargariſm⁹ cum medicami ne huius. ℞. gallas ꝓtritas z decoquanf cũ aq granati dul cis: aut ſubmerganf in eo donec imbibat ipm: deinde exic/cẽtur: z cuz eis miſceaf media lib. thuris aut ſarcocolle: z ꝓficiantur vice altera cum aq granati in qua decocte ſũt gal le z adminiſtref hoc caputpurgiũ z gargariſm⁹ die⁹ aliq/bus. ¶ Et ex eis gbus curaf eſt: vt in naſo ponatur tincar cum cera z oleo z fiat ſine ītermiſſiõe donec ſanetur. Et me lius z laudabili⁹ eſt vt ipleatur iterius: deinde equef exte/rius z extrahaf ex eo quo poſſe eſt paulatim donec equef: z dixit. linimẽta iuuatiua que opz ponere ſup fracturã naſi ſunt parũ aloes z croci z mirrhe z remetha z gallia muſ. z bolus armenus z lutum romanũ z malua z laudanũ z li/niantur cum aqua alochil z aqua tamariſci.

De fiſſu/ris z can/cro.

Dixit Raſ. ℥° ꝓtiñ. Cura ad fiſtulas naſi fit cuz reb⁹ cor/roſiuis z cauſticis: z vtendũ eſt poſtea ſternutato/rijs: vt expellaf qõ corruptũ eſt. ¶ Dixit Diaſ. ſemẽ dragõ/tee trituz z cum lana ipoſita nari deſtruit fiſtulã z cancruz z folia ruthe trita cuz aceto etiã valent. vt dixit Dyaſ. ſucc⁹ botri. i. extremitatis dragontee cum licinio impoſitus nari bus conſumit carnem additam z cancrum.

¶ De opilatione narium ſeu alchayſim. Cap. vj.

Opilatio in alchayſiz. dixit Aui. eſt res retenta in iteriori parte: ita vt phibeat tranſituz eius ex gutture ad naſum: z a naſo ad gutture: z illa res qñcz eſt humor vi/coſus z tenax: z quandocz eſt caro addita: z quandocz eſt cruſta.

Et dixit ſigna ſunt q hec opilo facit naſitatẽ ſiue nau ſitatẽ: ita q phibet ſupfluitatẽ exufflatiõis. ſ. aeris: z hoc ab hoc vt ibibatur in chayſim. i. trãſeat in chay ſim: q̃re facit tinnitũ factũ ex eat ſiue ſonitũ: ſiue initũ: z ini tus. dixit Raſ. ℥° ꝓtiñ. fit eo q nõ egredif aer recte de nare ſed circũfertur in ea veniẽs ad os: quẽadmodũ vertif in re bus ꝓcauis ſicut in vrceis: z iõ initus opilationẽ vel aꝑa eẽ ſuperi⁹ ſignat. ¶ Ait Raſ. dico vidi in hoſpitali q qdam iuuenis patiebaf initũ z quidã cyrurgic⁹ nõ curauit eũ mo do alio niſi q imponebat de oleo z cera z pede columbino cum quo tingitur z initus defecit per ſe per. xl. dies.

Decura opilonis. dixit Aui. ſumanf lẽtie amare. ℥. i. caſtoz. ℥.ſ. opij z croci. aã. kirat. i. z mirrhe. ℥.ſ. fiãt ex eis pillule: z cũ eis fiat caputpurgiũ cũ aq ſanſu/ci hũidi. Cera cui mixt⁹ ſit puluis gentiane intingaf i pa/lino z mittatur in nare. ¶ Dixit Auic. multotiẽs: q ſi in cã eſt caro addita idiget diſpõ opõne man⁹ z abraſione naſi. ſ. ab int⁹ cũ radio ꝓprie illo quo poſſis ſit raſio. z non ceſſet raſio dõec mũdificef: qñcz. n. egredif cũ abraſiõe res plima de cuius ſũma mirabif hõ: fortaſſe. n. ꝓſequif medietas li/bre ſi auteꝫ non iuuat fiat qõ dicetur in ſequenti capitulo.

¶ De polipo z emorroidibus z cancro naſi. Cap. vij.

Polipus inuenitur ſumptus dupliciter no mõ large ꝓpter oẽ carne addita in foraminib⁹ naſi: que cũqz ſit illa: z vt ſic ſumif a plurib⁹ auctoꝫ qui faciũt ſolũ cap^m de poli/po: z ſic eſt gen⁹ ad polipũ ſtricte ſũptuz emor/roidas z cancrũ naſi. ℥° modo inuenitur ſũptus ꝓ quadã ſpẽ illius carnis addite: z ſic ꝓtra diſtinguif emor roidibus z cãcro naſi. Et dict⁹ eſt polipus ad ſilitudinẽ cu/iuſdã piſcis marini multoꝫ pedũ q polipus vocaf. ¶ Di/xit Auic. q ſilatur ſcorpioni multoꝫ pedũ. ¶ Vñ ſi ſcire de/bes q de carne i foraminib⁹ nariũ orta eſt qdã que eſt mol lis quo ad tactũ z viſum. Et cũ ſtringũtur digitis nares ẽt mollis inuenif. Et iſta ſi ex ea emittif tpaliter ſanguis: vt de menſe in menſez vel pampli⁹: aut min⁹ ſpaciũ ꝓprie emor/rois naſci dicif z vocatur apud Aui. alkenabet ad ſilitudi nẽ vermis illius puſilli q cũ tangitur rotũdatur cui ſilatur q vocatur arab. alkarnabat. Et ꝓprie dñt qdã. illa ex emor/roidib⁹ naſi que eſt cũ dolore: qdã tñ dñt q alkarnabat eſt cãcer in naſo: ſi aũt talis caro ſanguinẽ non emittit dr caro mollis abſolute. Et ſi infirmata fuerit cũ quadã duritie nõ multa appellatur polipus: z ſi duritiẽ habuerit z ſoliditatẽ appellaf cancer. ¶ Dixit Albu. qñcz naſcũtur in naſo car/nes diuerſe addite ex quib⁹ eſt caro que ſimilatur ſcorpio/ni multorũ pedum: z iſta eſt que dr polipus. Et ea eſt caro canceroſa lapidea fuſci coloris. ſup. z appellatur cancer. Et ex ea eſt caro lenis non fuſci coloris. Et ea eſt que lenis nõ fraudulenta neqz canceroſa.

Dixit Aui. emorroides in naſo ſunt carnes addite naſcẽ tes: z qñcz ſunt carnes molles albe: z nõ eſt in eis dolor z qñcz ſunt rubee z fuſce vehemẽtis doloris: z qñcz eſt ex eis illud qõ eſt cancer corrũpens figurã naſi: z dolorẽ faciẽs cũ extẽſione ſua vehemẽti. ¶ Dixit Paul. caro q ori tur in nare: qñcz exit narem: z qñcz deſtruit figurã nariz: z excitatur dolor ꝑ extenſionẽ. ¶ Dñt qdã. polipus hz in na ſo appendiculũ ſile appendiculo ficus z vocaf radix eius. ¶ Dixit Aui. iter cancrũ z emorroidas malas differt: qñ caro nata ſi eſt poſt egritudies in capite z catarros eſt emor roys: z ſi nõ eſt hz illud: imo accidit poſt claritatẽ naſi z pri uationẽ curſus eſt cancer. Et ꝓprie ſi fuerint ante aduẽtum eius in cerebro egritudies melãcolice. Et fuerit pn^m eius: ſicut cicer: aut auellana z iceperit augmẽtari: z in palato du ritiẽ fecerit: z cãcer qdẽ in plibus non eſt hñs ſaniem: neqz curſum. ſ. humiditatũ ad palatum: imo eſt ſiccus durus. Et emorroides aliqñ elongaf: ita vt ex naſo egrediaf z emor roys qdem eſt caro mollis que fit ex mã deſcendente a cere/bro ad naſum que cõuerſa eſt a natura flegmatis in carnez per viaz putrefactionis z polipus fit ex materia ſanguinea mixta cum flegmate que ꝓuertitur in carnẽ a calore accidẽ tali per putrefactionem z corruptionem.

Signa polipi ſũt opilo meat⁹ naſi z groſſities quoqz appet in exteriori: z figura ei⁹ eſt ſicut figura fi/cus vel fici: z eſt ibi durities z feto: z emorroys non dr ab eo: niſi q eſt tãte malitie z duritie: z vtplz extẽdif ad maio rẽ q̃ztitatẽ z caro ei⁹ eſt magis mollis z color magis alb⁹.

Signa aũt cãcri ſunt q vene apparẽt in naſo plene ſã/guine melico: z durities ibi ꝑcipif q̃ſi vltimata z fetor eſt ibi itolerabilis z emanat aliqñ a loco vt⁹ fetẽs li quidũ currẽs vt acetũ viride. Et eſt in loco calor cũ putrefa ctione z aliquo dolore. ¶ Dixit. Meſ. durus niger z non tractabilis

ractabilis ꝛ mollis putridis ꝛ fetidus fortassis nō sanat. ¶Dixit Haly. caro in naso si dura fuerit curā nō suscipit qñ est de gñe cancri: quare melius est vt nō plumas eā curare. Que vero mollis est curat cum multa difficultate ꝛ cautela magna maxie si est pfūda ꝛ multa. ¶Dixit Raſ. 3° pti. caro gñata in nare: qñqꝫ est alba ꝛ mollis ꝛ est facilis ad curādū qñ fuerit absqꝫ dolore: ꝛ qñqꝫ est liuida: aut rubea cū dolore ꝛ est difficilis ad curandū: pcipue si manauerit ab ea lanies eruginosa fetida maligna. ¶Dix. Pau. ꝓdera si ipsa caro in tactu fuerit dura ꝛ solida colozis liuidi ꝛ male disꝓnis: ꝛ nō est curāda aliquo mō nec incidenda: nec excarnanda: eo q̄ est ad modū cancri velociter augens ꝛ abundans vehementer: sed si fuerit alba ꝛ mollis ꝛ leuis curanda est: ꝛ incidatur cum spatula subtili: deinde cum carnaris excarnanda est bene.

Cura polipodij ꝛ emozroydaꝝ nasi triplici perficitur instro. Et dieta qdem ꝓsistit in euitatione cuiuscūq; rei nō nalis: hūiditatē in corpe: ꝛ pcipue in capite generātis ꝛ supfluitates multiplicātes afferēdo q̄ deiccat ꝛ nutrimētū laudabile pstāt. ¶Potio vo cōplet cū digone ꝛ cūone peccātis mācita vt mūdificet ꝛ corpus totū: ꝛ pcipue caput cū medicinis illā mām digerētibus: ꝛ postea catantib⁹: ꝛ si necia fuerit flōmia fiat: mā ēt diuertat ad inferiora. ¶Dixit Hal. cephalicā incide: fitiā appone: ꝛ ypocistidis ꝓpina. Curat ēt aliqñ cū medicinis acutis corrosiuis. ¶Dicūt qdā. expertū esse q̄ succ⁹ maioranę imissus narib⁹ sepe cōsumit polipū sine dolore: ꝛ q̄ lana infusa in succo seris serpētarie vel yari narib⁹ imissa polipū ꝛ corruptam carnē corrodit ꝛ attenuat: ꝛ ꝓfert puluis seminū ei⁹ imissus: ꝛ oleū ēt in quo bullierit radix serpētarie: ꝛ valet ētipse puluis ad loca cācerata ꝛ si vlcerat misceat cū melle. Et dicūt. q̄ succ⁹ edere nigre imissus nari valet vlceribus ꝓpter q̄ si granatū acetosum cum sua totalitate pistet ꝛ extrahat succ⁹: ꝛ bulliat cū melle ad spissitudinē vnguēti carnē supfluaꝝ ꝛ polipū sanat imissum. ¶Dixit Auic. medicine qbus curant ꝛ emozroyde leues. sup. ꝛ caro mollis ꝛ polip⁹ pauce duritiei sunt: sicut tenta facta ex cortice granati ꝛtrito cū aq̄ donec cōficiat ꝛ administret sine cessatione: est. n. expertū: sz est tardi iuuamēti: aut fac̄ ex pulpa collogn. seu nuce cypressi cū aliq̄tulo ficuū. s. siccarum ꝛ administrent aliquib⁹ diebꝫ aut tēta infusa in succo ozimi solo: aut submergant in ipso: ꝛ deinde supponatur succū ei⁹. s. ozimi. Aut tēta infusa in vino supponatur ozimū ꝛtritū. ¶Dixit Gal. ꝛ scribit 3° ꝓti. ego curaui polipū accipiēdo granatoꝝ acetosoꝝ ꝛ dulciū succum. añ. ꝓtes eq̄les: ꝛ postq̄ꝫ ꝛtrita ꝛ cōpressa fuerint: ꝛ ipse succ⁹ decoquat añ paꝝ: deinde reseruet in vase plūbeo deinde terat suba residua granatoꝝ postq̄ succ⁹ extract⁹ fuerit de eis donec fiat sicut pasta ꝛ distēperet si opus fuerit cū dicto succo: ꝛ exinde fac pastillos lōgos ꝛ reseruent ꝛ cū op⁹ fuerit ponēdi sūt nari: ꝛ dāda ē distātia qetis pactiēti inter horas ꝓpositionis ipsoꝝ: deinde liniui palatū ex succo ipo dādo ēt in potu de eo ꝛ epithimādo ꝛ insistēdo cū alijs medicinis naris: ꝛ resolutus fuit velociter ꝛ ꝓualuit: sz expedit q̄ remouet medicamē q̄libz horas: cōsumit enim. polipū ꝛ fetorē in breui. ¶De medicinis aūt ad emozroydas cronicas ꝛ polipū est attramētū subtilr puluerizatum mane ꝛ sero imissum: ꝛ ē vtile: ꝛ insufflatio ex arseni/co ex calcāto ꝛtritis cū aceto ꝛ siccatis. ¶Et dixit. A. tēte ꝛ pulueres ꝛ vnguēta fcā ex his q̄ sūt sic anetū ꝛ myrrha ꝛ corter eris ꝛ radix lilij albi ꝛ calcātū ꝛ colcotar ꝛ attramentū ꝛ nitrū: ꝛ sūt ex eis tente cū vino: aut aq̄ ozimi: aut aq̄ amboꝝ granatoꝝ cū pulpis ꝛ corticib⁹: aut puluerizētur ꝛ insufflent. ꝛ si nō ꝓsit fiat tēte ex dictis aqs supꝓs puluerizet res plūma de calcadis ꝛ colcotar ꝛ alkali ꝛ flore ozis ꝛ attramēto ꝛ alumie ꝓpter eq̄les ꝛ recti⁹ ē vt administrent bmōi post incisionē: ꝛ si nō iuuat administret calchidiō: ꝛ est troc. q̄ scribit 9° Almā. c° de cācrena gingiuaꝝ: cui Meſ. c° de polipo addidit colcotar ꝛ florē eris. ¶Dix. Ser. ℞. tubel eris. ʒ. viij. calcāti. ʒ. vj. ellī nigri. ʒ. ij. arsenici rubei. ʒ. iiij. tere ꝛ insuffla ex eis in nares. Aut ꝓfice cū vino ꝛ illinias ex eis liciniū ꝛ ipone nari. ¶Dix. Hal. naso induc cū florib⁹ eris onguēto: aut sume arsenicū ꝛ myrrhā. aā. trita diligēter ꝛ liciniū sume pānilinei: ꝛ infunde in aceto: ꝛ sic pdcō medicamine circūuolue nasoq̄ ipone: calcātū ꝛ attramētū ꝛ olibanū ꝛ radix aristol. pistētur ꝛ cū succo bziōie fiāt licinia ꝛ narib⁹ imittāt. ¶Dix. Raſ. 3° pti. ℞. de cornellis ipialib⁹ ꝛ sūt xilocaracte imature: ꝛ terant ꝛ lana infusa in eoꝝ succo ponat nari: qm̄ ipm totū corrodit: ꝛ valz ēt ad vucas. ¶Et. A. dixit. xilocaracte nabachie būide iā exptę sūt. Nā cū ipse iplent lana ꝛ itromittunt in nasū corrodūt alkarnabat: sicut corrodūt vucas. ¶Aq̄ q̄ corrodit polipū ꝛ carnes additas. ℞. arsenici citrini calcis viue florib⁹ eris. aā. ʒ. vj. argenti viui lib. j. salis armōiaci. ʒ. ij. terāt oia ꝛ bulliāt in aq̄ ꝛ reꝛuet ad vsū. ¶De cura pcyrurgiā. Dixit. A. emozroyde q̄ sūt ex diuisiōe p⁹. s. q̄ sūt molles ꝛ albe sine dolore incidāt cū cultello puo: deide radāt cū rasorio multū. Sz q̄ sūt ex diuisiōe 2ª. s. putride fusci colozis ꝛ cū dolore meli⁹ est vt cocquant: aut cū medicis: aut cū ignet aut cū cauterio paruo subtili: aut incidant cū rasorio extrahēdo qō in naso ē de supfluitatib⁹ ꝛ additiōib⁹ ꝛ meli⁹ rasorio est illō qō ē vt embula. ¶Dix. Albu. ea q̄ ē leuis nō fraudulēta: nz cerosa fac sedere ifirmū inter man⁹ tuas oppm̄ soli. Et apinares ei⁹ ꝛ pjice vncinū illas carnes: deide trahe carnes illas ad exteriora. s. q̄ztū potes: deide incide q̄ apphēdisti ex eis cū spatumili subtili acuto: ꝛ si opz reitera extractionē ꝛ incisionē donec scias q̄ caro tota iā ablata ē. ¶Dix. Raſ. 3° ꝓti. polip⁹ si abscindit cū ferro ꝛ dimittit sic redit velocit⁹ vñ expedit eū curare cū medicis acutis post incisionē. ¶Et Albu. dixit. si remanet ex ea aliqd: cui⁹ incisio nō sit potis: tūc rade illō cū aliq̄ instro ꝓpter subtiliū cū facilitate: donec nō remaneat ex ea aliqd. Si āt cū abscindit dñat tibi sāguis fundat in nares acetū ꝛ aq̄. Et dixit. A. ex medicis retinētib⁹ sāguinē ei⁹ ē lutū ifusū in aq̄ frida: ita vt fiat lutū grossū ꝛ infrigidet valde: ꝛ liniat eo nasus. ¶Dñt qdā. añ assumptionē hui⁹ carnis cū vncino vel tenaculis bonū ē: vt remolliat caro ipsa ꝛ habilitet exitui. Et ꝑ fit inūgēdo eā cū pēna vel coto oleo ro. cal'o. Et hoc plib⁹ diebꝫ añ bis vel ter in die: ꝛ cuz trahit inferi⁹ caro illa trahat leuit ducēdo ipsā illac ꝛ hac: q̄ si nares fuerit stricte: vt nō possit caro illa bñ capi mittat in nasū tēta de spōgia: aut de radice aristo. rotūde sicca vt ampliet. ¶Extracta āt carne tota: aut ēt si qd remāserit ex ea ꝓpleat mūdificatio eius ꝛ ꝓhibeat a reditu cū vnguēto viridi ꝛ filibus. Si igit sic aperit nasus. dixit Albu. ꝛ pcedit hu⁹ vsqꝫ ad palatū: scias q̄ iā san⁹ fact⁹ ēt si vo nō penetrat būiditas ad palatū ꝑz q̄ oz tūc scias q̄ intra ipm ē caro nata in supiozib⁹ ossib⁹ naris ad q̄ nō puenit cū icisiōe instrm. ¶Et. A. dixit. si ꝓdicta meliozet anhelit⁹ ꝛ remoueat opilo. s. foraminū q̄ sūt a naso ad palatū bonū est: ꝛ si nō: tūc iā remanēt ex eis in pfundo reliqe. Est igit tūc nociuz vt administret serra filosa. Et mod⁹ ei⁹ ē vt sumat fila ex capillis: aut seta vel setis caude egne: ꝛ ligent ita vt ligatura illa fiat sic serra bñs dētes. Et imittat extremitas ei⁹ in acu de plūbo curuata intromittēdo p narē: donec egrediatur ad palatū. ¶Dixit Albu. filū hēat grossitudinē q̄zdā ꝛ noda in eo nodos multos: ꝛ pone inter oēm nodū q̄ztitatē digiti: aut min⁹ ꝛ mittat infirm⁹ extremitatē vnā fili in nasuz cū quo pōt est ei: ꝛ attrahat tūc odoratū suū donec illa extremitas ꝓueniat vsqꝫ ad canale palati: ꝛ egrediat sup gutt̄ suū: ꝛ multotiēs faciūt sile huic opōni pueri i scolis. Deide pōe duas extre'as fili sil. i. eā q̄ egredit p os: ꝛ eā q̄ remāsit extra nasū ꝛ serret cū eo ducēdo supius

ꝛ inferius: sicut fit serra: vt frangat totuꝫ residuũ carnis q̃ remansit cũ nodis fili. Cũqꝫ tote fuerint secate extrahe filũ ꝛ pone in nasum vnguẽtũ egyptiacũ trib⁹ dieb⁹: aut plus donec vnguẽtũ corrodat totũ qõ remãserit de illis carnibus. Deinde pone in naso cãnulaꝫ de plũbo. ¶ Dixit. A. accipe embulã ex plũbo: aut pẽna: ꝛ volue sup eã pãnuꝫ ꝛ pulueriza sup eũ medicinas emorroydaꝫ: sicut medicamẽ andacarõ: ꝛ alia q̃ dicenꝫ ꝛ intromittat in nasum vt remaneat locus anhelitus apert⁹. Et dixit. qñqꝫ fit rasoriũ vt lima: ꝛ est vt embula. Et pone est vt cõsequat eo volũtas ex mũdificatione. Et dixit. qñ administrat in emorroydib⁹ nasi insirm incisionis ꝛ abrasionis: opꝫ vt medicine corrosiue administrenꝫ post illud donec destruat ois putredo ꝛ seratura. i. oẽ qõ remãserit post incisionẽ vel serationeꝫ. ¶ Dixit Gal. vt scribit ꝫ° cõti. si pp curã cũ pdictis apat loc⁹ dimittẽdus est. s. sine illa cura donec quiescat apa qõ curãdũ est cũ cera ꝛ oleo ꝛ cũ melle. Et Aui. dixit. cũ apatur. s. pp approximationẽ medicinaꝝ acutaꝝ ꝛ insufflationũ dimittat illud donec gescat: ꝛ administret cera ꝛ mel: deinde remouetur insufflatio. i. administratio medicinaꝝ acutaꝝ: deinde itez remouet dimissio. i. ipsaꝝ. Et fiat istõ sic sine cessatione donec cadat. s. tota caro putrida a naso.

De cura aũt cãcri in naso. dixit Meſ. cura ei⁹ ẽ difficilis: curat tñ qñꝫ cũ medicis acutis: ꝛ sciaꝫ q̃ cũ cauterizãd⁹ est polip⁹ infũdant petie in aq̃ frã ꝛ aceto ꝛ ponant sup naso ꝛ tota facie ꝛ renouẽt: ꝛ ꝓpeteret ẽt ista opatio tpe administratiõis medicaminũ fortiũ acutoꝝ.

¶ De sternutatione: ꝛ in fine ipsius capituli est de re extrinseca narem intrante. Cap. viij.

Aristoteles p° de hystorijs dixit. q̃ sternutatio est spũs subiti exitus signũ auguratiuũ ꝛ sacrũ solũ spm̃. Dicunt. n. augures q̃ sternutatio est signum demõstratiuũ: siue nomẽ alicuius ꝓsperi vel aduersi: hoc tñ potius ex hoiuꝫ opinione ꝓcedit q̃ ex aliq̃ alia cã veritatẽ oñdente. Et ipse qdem. ꝫꝫ[a] pbleu[m]. pble[tc] 7°. q̃siuit pp quid sternutatiõeꝫ auguriũ putam⁹ esse: tussim vo ꝛ corizã ꝛ hmõi talia vt eructuationem ꝛ ventositatẽ desuptus egredientẽ: ꝛ dixit cãm esse: q̃ sternutatio ꝓcedit ex loco diuinissimo q̃ est in nobis. s. ex capite in quo ampli⁹ rõ manifestat q̃ ꝫ in aliq̃ pte corporis nr̃i. Et nõ fit sternutatio in infirmitate nr̃i corpis tm̃ sicut tussis ꝛ corizatio: imo fit ẽt in optima sanitate. Dicũt qdaꝫ. si sternutatio dr aliqd signãre vera: tũc ipsa nõ dr ab aliq̃ cã extrinseca: neqꝫ ab aliq̃ cã reumatica vel simili forte mota.

Propter qd sternutationem augurũ putam⁹.

¶ Et in xi° pbleu[tc] dicte pticu. q̃siuit. pp qd sternutationes a medijs noctib⁹ incipientes vsqꝫ ad meridiẽ subsequẽtem nõ sunt laudabiles. Sed q̃ a meridie vsqꝫ ad medias noctes sequẽtes sic. Et dixit. cãm esse: q̃ qñ sternutatio incipit alicui cũ dr incipe opari: ꝛ in ei⁹ ꝑn°: ampli⁹ detinet lꝑm ꝛ impedit q̃ꝫ in alijs horis. ¶ Et q̃siuit 10ª pbleu[m]: pbleu[tc]. 18ª pp qd inter aialia hõ marie sternutat. Et reddens cãm dixit p°: q̃ hõ poros amplos hz. s. nariũ meat⁹ p quos spũs. i. aer ꝛ calor ingredit de facili. Cũ aũt subintrauerint ꝛ eis vacuitates cerebri añriores replete fuerint aut cũ odorifera eoꝝ caliditate hũidũ cerebri aereũ dissoluerint in ventositatẽ: ꝛ vacuitatib⁹ cerebri ita q̃ miringe cerebri extendant ꝛ pũgunt cũ ipse sint sensibilissime cõtingit sternutationẽ fieri. Et q̃ sint pori apti in hoie ꝛ ampli. dixit ipse appet hoc signo q̃ hõ est magis odoratiuus aliis aialib⁹: hãc lr̃am dñt qdã eẽ corruptã: q̃ vt pz in de sensu: ꝛ 2° de aia ꝛ in pũb⁹ locis. vbi dr hoiem nõ hr̃e sensus olfatus: vñ prãue odorat hõ. Alij dñt. q̃ hõ est magis odoratiu⁹ aliis aialib⁹ extẽsiue. i. q̃ plres odores percipit q̃ꝫ alia aialia q̃ magis odorãt odoribꝰ alimẽtoꝝ. Sz intẽsiue est min⁹ odoratiu⁹ aliis aialib⁹ q̃ vehemẽti⁹ pcipiũt impssionẽ cãtã in sensitiuũ ab odorabili. deinde Ar. affirmauit aliam cãm dicens hoc esse: q̃ hõ hz nares brevissimas re[u] aliorꝝ aialiũ in gb⁹ nares sunt lõge. ptẽse valde a sũmitate capitis vsqꝫ ad os. Et pp dictã cãm in hoie bũidum calefactũ: tũ pp motũ: tũ pp retẽtionẽ sui circa miringas cerebri de facili: ꝛ cito põt ꝙuerti in spm̃ vẽtosum causans sternutationẽ extra expulsum: qõ aũt Hypo. 7° affo. dixit. qõ sternutatio sonat: q̃ p angustũ est ei trãsir⁹ intellexit. q̃ illa angustatio sit añ carũculas. Sz infra carũculas est ampliatio: vt hic dixit Ar. ¶ Et 33ª ptic. pbleu[tc] 3°. Ar. q̃siuit. pp qd hoies sternutãt bis vt frequẽter. Dixit aũt vt frequenter pp eos q̃ pp debilitatẽ expulsiue miringaꝝ cerebri. Aut pp q̃litate rei ledẽtis eas minus actum ꝛ mordacẽ: aut pp ipsius puã q̃titatẽ nõ sternutãt nisi semel: sicut pp cãs oppositas qdã sternutãt multis vicibus: ꝛ dixit cãm fore. q̃ due sunt nares ad q̃s duo meat⁹ dirigunt vtriq̃ vn⁹ p quos spũs motus cãns sternutationem decurrit: q̃re vt frequẽter sicut duo sunt meatus: siue vie sic ꝛ due erunt sternutationes: põt ẽt assignari alia cã: q̃ vt frequẽter est q̃ nã vnica expulsiõe qõ est in cerebro expellẽdũ nõ põt expurgare: q̃re vt frequẽter mouet aliaz sternutationẽ: vt cõpleat expulsionẽ ei⁹. ¶ Et ibidẽ in 4° pbleu[tc] q̃siuit. pp qd versus solẽ aspiciẽtes sternutãt magis: ꝛ h̃ marie hz veritatẽ cũ sol potẽs fuerit calefacere calliditas. n. solis ꝓuocat sternutationẽ in hũtibus hũidũ in cerebro suo paratũ euaporari: iõ dixit Ar. cãm esse. q̃ sol calefaciens est ꝛ mouet seu motũ inducit quo sternutatio cãtur: ita. n. aspiciẽtes solẽ nares calefaciũt sicut q̃ tangũt nares alijs rebus acutis calẽs: aut duris vt puluere acuto vel pẽna. ¶ Et q̃siuit Ar. ibidẽ. pbleu[tc] 12°. pp qd senes sternutãt difficulter ꝛ magis labor̃iose alijs. Et dixit. cãꝫ esse. q̃ in senib⁹ pori ꝛ meat⁹ sternutatiui sunt magis angusti pp ẽctionẽ cãtã in eis a frigiditate ꝛ siccitate senectutis: h̃ tñ rõ aliq̃ fallit. ppea q̃ multotiẽs in senib⁹ sũt magis ampli ꝓsumptis hũiditatib⁹ opilãtib⁹: ꝛ cã q̃ nõ fallit est. dixit ipse. q̃ senes pp imbecillitatẽ virtutis: non ita bñ pñt ptes supiores. s. caput eleuare: sicut in sternutatiõe exigit: maxie cũ sternutatio sit mot⁹ fortis ꝛ subit⁹: ꝛ verificat maxime in decrepitis: quoꝝ virtutẽ impole est esse fortẽ. ¶ Et q̃siuit ibidẽ. in 15° pbleu[tc]. pp qd sternutatio nõ fit dormientib⁹: ꝛ solũ vigilantib⁹. Et dixit cãm esse. q̃ sternutatio cãtur a calido aliquo mouente ꝛ cõcitante locũ in quo fit sternutatio: ꝛ q̃ ita sit apparet: q̃ volentes sternutare ꝙuertimus nos ad solẽ: vt reddamur calidiores ꝛ moueat spũs vẽtosus sternutatoꝛius: q̃n ãt dormimus cal'm ꝙuertit ꝛ vadit ad mẽbra nutritionis ꝛ depauperatur eo caput: in vigilantib⁹ aũt cal'm in capite abundat ꝛ calefacit hũidũ eius: ꝛ cõcitat ventũ in eo: vñ fit sternutatio: h̃ tñ cã nõ hz locũ semp: q̃ sternutatio multotiens fit a frigido vt appebit. ¶ Dixit Auer. ꝫ° coll'z. sternutatio est motus virtutis expulsiue in cerebro pp mũdificationẽ superfluitatũ q̃ sunt in eo. ¶ Dixit. A. sternutatio est mot⁹ ꝓprius cerebri ad expellendũ hũorẽ: aut mãm malã aliã: aut vẽtositatẽ cũ auxilio aeris a naribus attracti subito. i. aeris: vel subito. s. ad expellẽdũ p viã oris ꝛ nasi. ¶ Dixit Hyp. 7° affo. sternutatio fit a capite. est. n. sternutatio motus cerebri: q̃ꝫ cuius cuiz mẽbra alia vt pectoralia: imo vere totũ corpus moueat in sternutatione: vt p hoc dicat maior motus q̃ꝫ tussis: sicut dixit Ga. 4° de accidẽtib⁹: q̃ tamẽ motũ ꝛ ꝙcussuz notabilr̃ est cerebri: ꝛ q̃ ẽt cã efficiẽs motum sternutationis imediate est virtus expulsiua cerebri: ideo iste mot⁹ appropriat cerebro: ꝛ fit iste mot⁹ ad expellendũ rẽ: vt humorẽ sua acuitate pũgentẽ vel vẽtositatez. Et q̃ fit sonit⁹ in sternutatione eo q̃ꝫ expulsum trãseat p angustã viã q̃ sonit⁹ maxie pcipit circa nares. Et eis ẽt mediantib⁹ sternutatio ꝓuocat. iõ auctores de sternutatiõe tractauerũt inter dispõnes nariũ. Et hinc dixerunt qdam sternutatio est motus violẽte cõmotionis cerebri ex nãli ꝛ aiali

r aliã virtute cõpositus: cũ nã ad expellendũ supflue mo/
uina mouet: r dñt qdã nõ obstat dicto. A. qõ sit motus. s.
cerebri illud qõ dixit Ayc. s. q cerebꝝ nõ mouet motu vo
luntario: nã lz suba medullaris cerebri nõ moueat manife
ste uba tñ velativa eius mouet. ¶ Dixit Ser. sup Uia.
Sternutatio est violẽta cerebri cõmotio fortitudine expulsi
ua: ei⁹ debilitata ei⁹ retẽtiua: q: cerebꝝ nitit expellere sup
flu itates ipsũ ledẽtes: in motu aũt sternutationis fit edu/
ctio r rei excitãtis expulsio cũ adiutorio aeris attracti per
os r nares: nã aer ille subito cõmot⁹ est cã eductionis rei
ledẽtis. Et iõ dixit Hyp. in affo. dicto: effundit. n. aer int⁹
costas. ¶ Dixit. A. sternutatio est cerebro: sicut tussis
pulmoni r eis q̃ sequunt ipm. s. mẽbris spũalib⁹: sicut. n.
cã tussi fit expulsio mãeꝝ ptentaꝝ in pulmone: ita in ster/
nutatione fit expulsio mãeꝝ ptentaꝝ in cerebro: r sicut in
tussi ocurrit aer: ita r in sternutatiõe. Et tñ fit in sternuta/
tione expulsio aeris a cerebro cũ tãto ipetu p ostrictionez
arteriaꝝ seu pãniculoꝝ ei⁹: sz fit ꝑ⁹ ostrictione ventricu
loꝝ ei⁹ ꝑ⁹ anteriorꝭ. Nõ. n. fit pdictus mot⁹ cõstrictiu⁹
existẽtiq̃ cõicet nocumentũ ventriculis cerebri ꝓcauitati
ventriculoꝝ ei⁹: vt pz in motu ostrictiõis ventriculoꝝ cere
bri in epilia. Et ppea dicũt. q sternutatio est epilia ꝺbilis.

Causa sternutationis aut est extrinseca: r est sicut pul/
uis: aut fumus: aut fricatio cũ fuste fcã int⁹ in
nares: aut radi⁹ solis: aut calitas aeris dissoluẽs hũiditas
tes in cerebro: aut frigiditas aeris humꝝ cerebri exprmẽs:
unt est appõ narib⁹ medicinaꝝ acutaꝝ r aliaꝝ cõmouen/
tium sternutationẽ: aut cã ei⁹ est intrinseca. r est aut hũor
aut vẽtositas siue vapor exns in vẽtriculis cerebri: aut in
vacuitate q̃ est inter pãniculos cerebri r ipsum cerebꝝ: vt
plm tñ vẽtositas est ad cerebꝝ veniens: aut gñata in ipso
cerebũiditate in eo exnte ꝓuersio a calitate in ipm agente in
vẽtositatẽ: r iõ hãc solã tetigit Hyp. cãm in affo. superius
adducto q fit in capite vacuo. ¶ Dixit Gal. in cõmẽto di
cti affo. si hũiditas abũdat in capite nõ fiet sternutatio: ni/
si prius dissoluat r vent⁹ inde ꝓcipiat: pp qõ dcm. dixit.
A. qdã extimauerũt q cerebꝝ nõ redit ad sternutandũ: ni/
si qñ vertit hũor nociu⁹ in aerẽ r extrahit eũ cũ aere nari/
bus attracto. Et illud. dixit. A. nõ est neciuz: imo nõ indi
get aere in h: nisi vt fit corpus. alis. r melius cerebꝝ plenũ
aere: cui⁹ attractio ad ptẽ hũoris fit ꝓtinua. s. vt impleant
eo vacuitates: siue concauitates supradicte: quaꝝ replone
efficit ꝓtinu⁹ cũ aere. s. vapore q oz expelli. Cũ ergo. dixit.
A. cõprimit aer totus motu lacertoꝝ pectoris laborioso:
r velaminis. i. oyafragmatis vel velaminis. i. pãniculoꝝ ce
rebri: eoꝝ. n. mot⁹ cogit ad expelleẽdũ ptes suas lõgiores
i. mẽbra q̃ sunt circa nares r palatũ: vel motu laborioso
lacertoꝝ pectoris r oyafragmatis cogit cũ festinatione ex/
pectare ad exitũ. i. ad expellẽdũ ptes suas lõgiores. i. mem
bra q̃ sũt a lõginq̃: vt stom r mricẽ res q̃ in ipsis ꝓtinent:
ut appebit: r dixit. A. adiut⁹ ad expellẽdũ. s. hũor q oz ex
pelli in actu expulsiõis. Et est adiutoriũ. s. in pparatiõe ei⁹
ad expulsionẽ: qñ ad ipm. s. hũorẽ cõitat cõmotio aeris q
sequit ipm. i. q tãgit ipm r cõtinuat ipsi: r adiuuat vtutẽ
expulsiuã ad incidẽdũ mãm: r ad expellẽdũ eã: q: incidẽ/
do r subtiliãdo pparat eã ad expulsionẽ. ¶ Et cã qdẽ ster
nutationẽ faciens: qñq̃ est calꝭa. vt patuit p supradicta: r
qñq̃ est frigida. Et dicũt. sternutatio ex frigiditate q̃tuor
modis euenire potest. s. vel pp vapores quos frigiditas re
clusit int⁹: vel q: intus inclusit colam q̃ euapare facit: vel
q: frigiditas multũ r forti⁹ pmẽdo cerebꝝ mãm frigidaz
fortiter ab eo exprimeret q̃ ipetuose p nasuz moueret: vel
q: frigiditas ad nasũ pueniẽs induceret in eo mordicatio
nem. ¶ Dixit. n. Gali. 4º de simꝯ menꝭ caº 2º. frmñ ẽt esse
mortificatiuuz. ¶ Dixit Uia. sternutatio de diuersis cãis
nasci: r aliqñ. n. nã opat eã cũ hũores adunatos in cerebro
seu fumos expellere ab eo satagit q iam sunt morbi cã vel
futuri: r aliqñ aũt fit cã morbi r nõ nãe expellentis: sicut in
coriza pz r peripleumonia r silibus. Et dixit. qñq̃ ẽt fit
aliunde r nõ ex q̃libet infirmitate: canales. n. nariuz curti
sunt: r cito ad cerebꝝ nociua extrinsec⁹ veniũt: sicut pul/
uis friditas aeris: splẽdor solis r silia q̃ nociua cũ ad cere
brũ veniũt expellũt motu suo ꝓtinuo: r iñ fit sternutatio.

De iuua/
mẽtis ster
nutatiõis

Dixit Mes. sternutatio in qbusdã ē vtilis. r in qbusdã
nociua: est aũt vtilis post maturationez corize: r
post digõnẽ sode: r frenesis r lytargie r subet r intercisio
nis memorie r apoplie r epilie: r egritudinum neruoꝝ r
scotomie: r facilitat ptũ exprssione secũdie. ¶ Dix. Ga. 6º
de accñti. r scribit Rabi in 7ª pticul. sternutatio est q̃q̃
vtilis via accñtiali ad supfluitates ꝓgregatas i pulmõe. r
est vtilis ad supfluitates in stõ ꝓgregatas: r ore ei⁹ ex qb⁹
accidit singult⁹: nã excitat r expellit eas ab his locis. Et
h mõ sternutatio est medicina singult⁹ mũdãdo stõm a su
pfluitatib⁹ suis. ¶ Et dixit Ayc. 33ª pbleumꝭ. pbleuꝭ pº.
sternutatio sedat singultũ r nõ eructationẽ. Et cã assigna
bit in sermone 5º. tract. de dispõnib⁹ stõi. caº de singultu.
¶ Et Auer. dicit 3º coll'z. pp cõmotionẽ in sternutatione
aliqñ mũdificant supfluitates r corpis r pectoris r pul/
monis: r aliqñ ex sternutatione expellunt aliq̃ ex supflui
tatib⁹ q̃ sũt in ore stõi. Et ppea aliqñ forti sternutatio re/
mouet singultũ. ¶ Dixit. A. sternutatio ē de reb⁹ magis
iuuatiuis ad exiccãdũ caput. Et h mã digesta r minorata
r est de reb⁹ magis valẽtib⁹ ad replonẽ vaporosã in capi
te. Et dixit. sternutatio ē ex eis q̃ adiuuãt ad expellẽdũ su
pfluitates retẽtas: r facit ptũ facilẽ r egressionẽ secũdine
r sedat grauitatẽ capitis. Et in his oib⁹ casib⁹ oz sternu/
tatio ꝓuocari. ¶ Dixit. A. mã cõmouens sternutationẽ:
aut ē pauca q̃ p eã expelli põt: q̃uis nõ sit mã: aut ē vẽtosa
q̃uis sit plũma: aut ē vaporosa: aut ē grossa q̃ nõ ē digesta
sup. sz est pauca valde. sup. aut est grossa r pauca: sz dige/
sta. Et in his oib⁹ expellẽdis ꝓfert sternutatio. Et dixit. si
est sternutatio alis post h. s. r iuuãs: q: mãm expellat indi
gestã r multã: tũc signãt fortitudinẽ cerebri sq: eũat idige
stũ: r h ppe venit qñ mã erit i vijs latis colatorij r nariũ.
¶ Eoꝝ aũt que submouent r incitãt sternutationẽ. dixit
Mes. alia sumunt p os sicut cepe acetũ r alleũ r sinapis
r vinũ forte r acutũ r silia. Et alia sunt incitãtia eã ab ex
trinsecus sicut radi⁹ solis: r vent⁹ acut⁹: fum⁹: r silia. Et
ex eis est approximatio ad iuuẽculã r hesitatio r deside/
rium coyt⁹. Et alia sunt odorabilia alterãtia narẽ ad fri/
giditatẽ: sicut rosa ppie odorata gñat sternutationẽ cale/
factis r folia myrthi cũ aceto: r succ⁹ folioꝝ vitis r sola/
tri. Et silr agrestat: r silr cãfora cũ onfancino r opio insuf
flata i narẽ. Et nenufar odoratũ r solatrũ cũ sief memithe
r cũ canfora. Et vapor aceti r silia. ¶ In infrigidatis vo
sternutationẽ stimulãtia. dixit Mes. sũt mezereõ: eufor/
biũ: ellus: odisi: pip: oleander fellefaliũ: castor: arthanitat
cucumer asininũ. zz. piretꝝ: sãsuc⁹: auricula muris: yreos
nigella infusa in aceto: pulpa collogn. baurach: oppopõa
cuz: serapinũ: aloes succotrinũ: gallia: sinapis: rutha silue/
stris r silia. ¶ Dixit Gal. in lib. de odoratu. r ponit a Ra
bi in 15ª pticulr. qbusdã sternutatio sic inducit vt eger os
suũ aq̃ ipleat: r caput ad posterius q̃ztũ põt inclinet: r de
medicia cui⁹ descriptio ē talis. sume nigellã r tere ipsã sic
farinã: r cũ oleo veteri misce r ea silr pcute: r in nasũ instil
la modicũ: r vt aliqd illi⁹ ad supiora trahat ꝑcipe vt aerẽ
attrahat q̃ztũ põt. ¶ Dix. Raf. p ꝓti. castor. r ꝺdisi puo/
cant sternutationẽ r radix apij siluestris desiccata pulueri
zata r odorata facit sternutationẽ r succ⁹ radicis lactuce
asinine desiccat⁹ trit⁹ r odorat⁹ cõmouet sternutationẽ: sic
faciũt oẽs medicie forti calefactiõis: r yreos r succ⁹ celi/
dõie bñ trit⁹ r odorat⁹ mũdificat cerebꝝ cũ sternutatiões
r pip longũ r semẽ sinapis r aloe tritũ r pulpa collogn.
Et decoctio cymini: succus pulegi: r cucumeris asinini

De puo/
cantibus
sternuta/
tionem.

oleū laurinū ⁊ violaceū ⁊ boraz: ⁊ semē nasturtij ⁊ nigela ⁊ liquir. ⁊ ellus niger: ⁊ euforbiū: ⁊ succus mentastri fluuialis ⁊ succ⁹ mēte: ⁊ oleū seis vrtice. ¶ Et dixit. succ⁹ basiliconis aperit opilones cerebri. ¶ Et quocātiū sternutationē alia sunt fortia: ⁊ alia leuia: ⁊ fortia sunt. dixit. A. ellus alb⁹ ⁊ castor. ⁊ ydisi ⁊ pip ⁊ sinapis. sup. ⁊ his silia aggregata vel singulr. Accipe ergo ea ⁊ cū penna pone in naso. Et de leuib⁹. dixit. A. sunt opiū qñ odorat ⁊ stipites albedorogi. ⁊ ari. ⁊ rosa. cū suis pilis. Et ipsa est ex eis q̄ faciūt sternutare calefactos. ¶ Dicūt qdā. q opiū mouet sternutationē debilr: ⁊ hoc facit p q̄sdaz ptes subtiles ⁊ calas q̄s hz vt sapor ei⁹ amar⁹ oñdit q̄ euaporāt ad cerebrū: sz ℞ nō est nocium. ꝫ. n. Mes. noiauit opiū cū reb⁹ frigidis faciētib⁹ sternutare: inuenit autē alia lrain. A. q̄ loco opij hz apiū: ⁊ apiū mouet sternutationē cūmoueat epilia: ⁊ sternutatio: vt. ꝫ. é epilia debilis. ¶ Dixit Me. ꝓposita mouētia sternutationē dcā sūt i p̄cedētib⁹ capl'is. ¶ Sternutatoriuz. ℞. euforbij. ℈. ij. ellī. albi. ℈. i. nigelle castorei. añ. ℈. i. pipis lōgi ⁊ nigri cinamomi ⁊ cardamomi añ. z. ij. ⁊. ℈. piretri. z. i. puluerizent: ⁊ de puluere mittatur in nares cū oleo. Et si sternutat p ℞ q loquelā emisit bonū ⁊ si nō fuge ab eo. dixit. Aui. ille cui adhibent ex eis ea q̄ faciunt sternutare ⁊ nō sternutat nō speret vt sanet vnq̄. Et dixit. linimētū interioris ptis nasi ex medicamine sternutationis ꝓuocatiuo rectius est q̄ insufflatio ei⁹ in nasum: qz dixit Dyn⁹. q insufflatione z mouebit sternutatio difficilioz ⁊ magis laborioſa. Et dixit. indi extimauerūt ⁊ nō excesserūt vītatē q ꝓueniētioz situū sternutātis in eo é vt fit añ ipm nō intuēs oppōnē forme: neq̄ sic ꝓuertum. ſ. caput: ⁊ qz qñ ꝓuertit difficili⁹ fit sternutatio: ⁊ sic nō ꝓle quit eū malitia: attñ si frequēter ꝓuertet caput ducēdo ipm hac illac: qz in tali motiōe calefiūt ptes colli ⁊ capitis fit inde iō iuuamētū facilitās sternutationē: ⁊ sic in fedando sternutationē. A. ꝑma q̄rti. docuit conuertere caput.

De nocumēto sternutatiōis

Aliquando aūt sternutatio multiplicat ⁊ est nociua. dixit Mes. in ꝑn⁹ catarri difficilis ⁊ est in egritudinib⁹ cataralib⁹ pectoris ⁊ pulmonis ⁊ fauciū ⁊ costar: ⁊ añ digōnē sode ex plenitudine: ⁊ etiaz oium egritudinū quar rememoratio p̄cessit: ⁊ añ mūdificationē cōem corpis. ¶ Dixit Aui. sternutatio nociua valde in ꝑn⁹ catarri ⁊ cozize pp necitatē getis quā hz humoris maturatio ⁊ sternutatio ipz agitat. Et dixit. qñq̄ multiplicat in febrib⁹ ⁊ eis filib⁹: qz in alijs egritudinib⁹ tñ q̄ deijcit virtutē ⁊ replet caput ſupfluitatib⁹. al's. fumositatib⁹: ⁊ hinc qñq̄ excitat in febrib⁹ ſcotomiā: ⁊ est ēt sternutatio q̄ accidit in principijs paroxilmor febriū. sup. est nociua. Et dixit. sternutatio nocet ei in cui⁹ capite est mā q̄ indiget gete ad ℞ vt maturet: ⁊ vt nō calefiat illud qō se quit näm. ⁊ sic accidat mala cōpl'o cal'a: deinde moueat timēdo: ne attrahat ad ipm. ſ. caput aliud ab ipsa mā: ⁊ dixit. q ipsa est ēt nociua eitin cui⁹ pectore est mā plīma: aut cruda. ¶ Est aūt sternutatio accīs p̄ter näm. ſ. actio lesa: nā est mot⁹: ⁊ motus est opatio: ⁊ est opatio corrupta quā efficiēdū ꝓcurrit res p̄ter näm incitās: ⁊ res nālis. ſ. virt⁹ expulsiua cerebri: vt p̄ncipale officiēs. Cū ergo superfluit aut est nociua: opz vt sedet ⁊ phibeat: ⁊ maxie. ¶ Dixit. A. opz vt sit festinatio in retētione ei⁹: vt nō attrahat singultū nocētē cōmotione sua: ℞ aūt faceret q̄ in stō reperirent hūores multi q p sternutationē cōmoti inducerēt singultū: sz si in stō nō est ista plenitudo: tūc sternutatio sedat singultū: vt. ꝫ. p Ar. ⁊ hyp. in affo. ¶ Dixit Ha. 2° pno⁸ ⁊ scribit a Rabi in 6ª pticu. sternutatio in egritudinibus lōgis exceptis egritudinibus pectoris est signuz bonū: qz signat digōnem ⁊ vehemētiā virtutis in cerebro existētis. ¶ Dixit Ser. sup Uia. sternutatio in pipleumonia pleure si ⁊ apate stōi est signū malū: qz signat mäe erhuberātiā: q̄ est tanq̄ gd superi⁹ ascēdēs ⁊ ledēs itez inferi⁹ expellit ⁊ reumatizat ad ipsas ptes. Et hyp. dixit. sternutatio cū reumate semp est mala: sine reumate aūt. siue adsit febris: siue non est signū bonū signians nām fortificari in expulsione. ¶ Dixit Hal. 1° pnosticoz. in cōmēto illi⁹ vbi. sternutatio aūt ꝛc. qō sternutatio in ꝑn⁹ morboz: ⁊ cū reumate est ſp mala in declone vō: siue postq̄ ꝓcesserit egritudo ⁊ sine reumate ſp mala est ad bonū ēt si egritudo fuerit pernitiosa. ¶ Sternutatio supfluēs facilr tollit si a cāis puerierit extrinsecis: illis. n. remotis ⁊ appositis zrijs qlitatis a cā extriuseca inducte cito sedat. ¶ De his aūt q̄ sternutationem phibēt. dixit Mes. sunt ꝑ⁹ passiones aiales: sicut gaudiū. ppie ⁊ ira ⁊ cogitationes ⁊ sollicitudines: ⁊ maxime si iste passiones fuerint fortes ad q̄s animus patiētis subito distrahat: distrahit aūt subito ⁊ fortiter qñ inducens aie passiones forte fuerit ⁊ subito occurrerit: ⁊ ex phibētib⁹ sternutationē. dixit Mes. sunt fricationes auriū ⁊ extremitatū: attractio nasi ⁊ fricationes gingiuar ⁊ linguer palati ⁊ oculor. Et Ar. q̄siuit. 31ª pbleum. pbleu⁸ ꝑ⁹. pp qd fricātes oculū cessam⁹ a sternutationib⁹: sternutans. n. si oculū suū fricauerit cessat sternutare. Et assignauit duas cās. ꝑª est: qz pp fricationē oculi fit respiratio ꝓfluxus hūiditatis ad ipm aquose: ⁊ q̄ sit ita oñdit: qz lachrymat oculus post ei⁹ fricationē: mō sternutatio fit pp humiditatis multitudinē cōmote a cal'o ⁊ frigido in cerebro ꝓtente quā nā nitit expellere. 2ª cā est: qz minus calm cōfundit ⁊ extinguit a maiori cal'o. Mō oculus fricatus accipit plus caliditatē eo q̄ est in naso: ⁊ ppea si gs ipm nasum. ſ. extremitatē suā fricauerit nedū oculū cessat sternutatio: trahit. n. ad se calm cū humido. ¶ Dixit. A. ex phibentibus ipsam est fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatū et palati. ¶ Et ex faciētib⁹ cessare sternutationē. dixit Ras. ꝑ⁹ ꝓti. est retētio flat⁹ p os ⁊ nares: retinēdo ēt sternutationem cū oz sternutare: ex hoc eniz vsu sternutatio phibet. ¶ Et. A. dixit. phibet eā vehemētia tolerātie in ipa ⁊ vt retineat: ⁊ est hoc medicamē sufficiens ei q̄ est debilis. Et Hal. dixit. vt scribit a Rabi in. 24ª pticu. sternutatio cessat cū hō eā tolerat ⁊ abstinet se ab ea. ¶ Dixit. A. ex phibentib⁹ est fortitudo oculi ⁊ vehemētia ei⁹ ⁊ eructuatio ⁊ palpitatio ⁊ aspectus ad supiora ⁊ inuolutio ⁊ permutatio ⁊ inunctio lacertor cū oleis humectātib⁹ ⁊ ppiela certor mādibular. Et p̄cipue pfundatio in sōno ⁊ timor exiccationis p̄cedētis ⁊ cautela a puluere ⁊ fumo. ¶ Dixit Mes. si ꝓtigat pp mutationē factā a calore: aut austro sedat eā oleū ro. ⁊ de salice ⁊ de cucurbita. Et effusiū in ambas auriculas ⁊ sup caput. Et sorbitio aq̄ frigide: ⁊ sugēt eā narib⁹ et lauare faciē cū ipsa. Et quenit inunctio timpor cū oleo vio. vel nenufarino. ¶ Et Uia. dixit. si caput fuerit näe cal'e cū oleo ro. et vio. et aq̄ ro. vngat. ¶ Dixit A. ex phibētib⁹ et vehemēter sedātib⁹ sternutationē sūt oleū ro. et oleū de salicib⁹: et ppie qñ pcedit ab hūoribus vel vaporib⁹ acutis mordicatiuis sedādo acuitatē ipsor. Et oñt. valēt ēt in oi mā phibēdo gñationē ventositatis cōmouetis sternutationē: et valēt ēt aliqual'r sensuz obtundendo. ¶ Dixit Judeus. qñ supuenit caliditas capiti occasione appositiōis medicinar calidar p nares intromittat in eas oleū viola. cū aceto. Et sup caput ponat acetū et albumē oui et succus bismalue: si vero cōtingat pp mutationem a frigore et borea. dixit Mes. ꝓferunt infusiones oleor calidor sine mordicatione in ambab⁹ auriculis et sup caput et in nares et ꝓferūt sorbitiones cal'e: et balneationes et odorare camomillā et poma redolētia et spicā et myrrhā et ambrā et xiloaloes. Et ꝓferūt ēt odores herbarum que nascūtur in mari et spōgie et cōchar maris et lanar et aquar que sunt in eis. ¶ Dixit Uia. cū oleo yrino et de camomilla. Et dixit. sternutatio si diu maneat postq̄ a cerebro expulia ē supfluitas succurrat ei cū lauatiōe cū piq̄ cū ꝺcoctiōe camomi. ros. ordei mūdi sisimbrij et filiū.

¶ Dixit

¶Dixit.A. phibet sorbitio calida.s.actu: imo oēs cibi et potus debēt esse actu calidi. Et phibet si balneat caput aq̄ cala et effundat oleū cal'm in ambab' auribꝫ: qm̄ vēto ista sternutationē cōmouente resoluūt: et pfert retrupina dicit supp puluinar cal'm positū sub collo: et odoramētū porum et nesi. Et sil'r odoramētū spōgie marine: et odoramēta magis ꝓueniunt q̄ insufflationes: qr nō sic agitāt māz in capite. ¶Dixit Rasi. pō cōti. folia basiliconis apposita narib' vel succ' ei' narib' instillat' vel intromissus p nalē. i. canulā remouet sternutationē supfluā. ¶Et Dia. dixit. apponat narib' succus basiliconis: de cuius ꝓpriate auferet sternutatio. ¶Et scias q̄ qñq̄ res aliq̄ ab extra intrat in narē. Et si res est q̄ possit videri et capi aliquo instro fiat illud: et si nō. dixit. A. sternutet hōs illā cū medicinis eam mouentibus et intromittat. s. medicina in os ipius et in narem sanam. s. in quā non intrauit res illa: nā cum sternutauerit egredietur ex ea res illa.

¶De exiccatione nasi. Cap. ix.

Alus exiccat qñq̄ pp calitatē: et qñq̄ fit pp siccitatē vehemētē: et qñq̄ fit pp humorē viscosum quo exiccat. ¶Dixit. A. curatio vniuscuiusq̄ dictaꝝ spēꝝ eius est manifesta: qr curat p adductionē ꝓtij: res tñ magis iuuatiue in ipsa sunt olea et succi frigidi et humidi et extractio humoris. s. viscosi exiccat in narib' et adherētis parietib' nasi: et hoc post lenificationē illi' humoris cū oleo aliquo lenitiuo: aut succo: ita vt nō egredia tur illud: cuius non querit egressio. s. superficies cutis nasi.

¶De pruritu in nasu. Cap. x.

Ruritus in naso qñq̄ fit. dixit. A. pp vaporē cal'm. s. alcēdētez ad nasum aut pp catarrū cal'm: aut pp catarruz fortis cursus: q̄uis sit frigidus: et qñq̄ fit pp bothor in naso: et qñq̄ fit pp motum fluxus sanguinis nariuz: et est ex signis crisis et ex signis variolaꝝ et morbilli. ¶Et cura vniuscuiusq̄ eoruz est cum eo quod scitur ex principijs faciliter vel facile.

¶Explicit tractatus septimus.

¶Incipit tractatus octauus qui est de dispositiōibus oris et membroꝝ contentoꝝ in eo: et continet capitula. 42.

¶De dispōnib' oris in gñali et de pustulis et bothor. C.j.

Uesiuit Aris. 34ª probleuᵐ pbleuᵗᵉ 7°. pp qd boies ex ore respirāt caliduz et frigiduz. Et dixit. boies flant frigiduz: anhelant aūt cal'm. Et hoc est possibile cū sint nāe ꝓtie: qō signo demōstrauit. Naz si qs appropinquat ori illud in qō anhelat: puta manū prope os calefacit ipsam: qr ꝓpaꝝ mouet aerē. Sz ille qui flat mouet aerē nō coadunat et multū vna vice: sz paꝝ. Cū fiat coangustatis labijs atq̄ ptensis. Et p oppositū q paulati ne anhelat multū cōmouet spūs calidi vaporosi deducēdo ipsum in aerē exteriorez ore dilatato in quē cal'm suscipit qō ex ore pducit. Et ideo sentit cal'm. Sed exufflans ore bensato mouet modicū aerē et modicū est qō educit spūs vaporosi calidi: vnde non apparet calidus: sz frigidus po in anhelante paulatine et de ppe. ¶Materias ad os fluentes phibent: et partes eius galla puluerizata et decocta in vino vel aqua ꝑm q materia exigit ore vinū illud tenendo colluendo vel gargarizādo et poma austera vel acida masticata: et fructus vtriusq̄ rubi masticati et ꝓprie imaturi et folia eoꝝ sicca et amigdale ꝓpinq̄ ortui: dū. s. sūt tenere et pñt comedi cū cortice suo exteriori: et succ' folioꝝ oliue: et succ' agreste desiccat' et dissolutus cū vino vel aq̄: aut aceto ꝑm exigētiā māe ꝓstringit et cōfortat et reprimit mās. et succus myrthe et vinū decoctionis ei' et folia et radix plātaginis masticata et succus prunelor agrestiuz: siue acatia et terra sigillata vel bolus armenus et radix liquir. masticata et deglutita valet ad vitia oris et similiter succus eius.

Dixit Gal. 6° inieinir. et ponit a Rabi in. 13ª particula. nomen pustule cadit super omne vlcus ortum in siphac qō est intus in ore: cuius caliditas est ignea et ipsa multotiens generat in infantibus ex malo lacte: neq̄ nominat pustula: nisi illa q̄ putredine caret. q̄ si accidit in ea putredo aliqua ex diuturnitate tpis hō egritudo a medicis corrodens noiatur. ¶Dixit Aui. 6ª tertij. vt plm patitur os bothor ꝓpter stationē caliditatis in partibus stomaci et vapoꝝ ad os ascendentiuz. Et dixit. quandoq̄ fiunt in febribus: et tūc si aduenerint ante signa digestionis sunt signum malum: post digestionem vero bonum.

Et signa bothor in ore habentur p visum. ¶Dixit Aui. dictū est. s. in secretis hyp. q̄ qñ apparēt bothor nigre in lingua morit infirmus in die scō.

De cura dixit Auic. singularia iuuātia in bothor in ꝑn° rei cū est necessitas infrigidatiōis et exiccationis sunt sicut mirab. et galle et semē rosaꝝ et amilū et sandali et rose et spodiū et sumach et lētes. Et fructꝰ tamarisci et succus memithe et dragagātū et balaustie: et lutū ar menū et capita granatoꝝ et cortices glādiū: et climia et fausel et succi frigidi: sicut lactuce solatri virge pasto. portul. et extremitatū vitis et silla: vt salicis et succ' plātaginis flos lābrusce et lac decoctū cū ferro vel lapidibus fluuialibus ignitis valet ad pustulas et vlcera oris: et maxie infantiū: et q̄ miscet cū eo mel: et q̄q̄ paꝝ salis. ¶Et dixit. A. plimoꝝ infantiū sanant bothor oris eoꝝ cū zucca. tabar. sz et cāfora: et dixit. cala vo q̄ sunt nocia in fine rei. s. ad resoluendū et cōsumendū sunt sicut celidonia et darlesabau. ꝓprie. et nucis mus. et ciperū et crocus et nux cypressi et buglossa: et piretrū et gariofili mentastrū et gallia: et ex medis sordidis est sterc' canis. ¶Et dixit. A. q̄q̄ nocium est ad eas q̄ sunt vlcerate arsenicū: vt q̄ egerēt multa desiccatione. ¶Ad eas aūt q̄ sunt grosse ia experte sunt aque decoctionis darlesabant. ʒ. j. venaꝝ. ʒ. ß. celidonie q̄rta ps. ʒ. j. aloes. ʒ. ij. croci aur. j. et sil'r aq̄ in q̄ decoquunt gar. et nux mus. ptes eq̄les: aut ꝓpinq̄. s. eq̄libus. ¶Et dixit Aui. cū incipiūt bothor suppurari: tūc fortasse est nocium: vt appropinquent mucillagines facte ex eis q̄ sunt: sicut semē lini et semē almaru. dicit lra ex. i. spice celtice: alij dīnt. q̄ ē marubiū et sumꝰ terre: et semē malue et farina ordei: et valz altea masticata et lac asininū solū: aut cū aliq̄ dictaꝝ medicinaꝝ: et q̄q̄ indiget decoctione seis lini cū ficub' et butyro: et farina frumēti et mēta et fenugrecū: nā multū maturat: et dixit. qdā sapientū medicoꝝ dixerunt nō est magis vltimū aliq̄ō q̄ oleuz de sq̄inato in curādo bothor oris tepidū in ore retentū: dicūt qdā. q̄ sedato fluxu pfecte sanat pustulas et vlcera oris puerorꝝ et corpoꝝ molliū: et digerit et ꝓsumit eas butyꝝ solū sepe inunctū et appositum.

¶De ranula. Cap. ij.

Anula dicitur. dixit Judeus. cū accidit sub lingua apostema durum et extenditur et replentur in ea vene lingue. Et Alma. dixit glandula que sub lingua nascit vocat ranula. ¶Dixit. A. ranula est filis glādule dure exīs sub lingua: cui' color ē sil'is colori ꝓpositi ex colore superficiei ligue et venaꝝ q̄ sūt i ea

cuius cā est hūiditas viscosa: mā. n. eius est salsa: z est apa flāticū de gīe glādulay: oñt qdā. ranula é filis rane in colore: z inde nomé accepit: z est velut nodꝰ: siue apatio pua eminés sub lingua apud dentes añriores in modū carnis vel apatis carnosi: z qñ eleuaf lingua appet q̄daz alia lingua in loco illiꝰ z pp dolorē in loco z eminētiā q̄ pp eam aliqñ fit ingula. dixit Suil. accidit febris: z aliqñ multiplicatur tumor in gula: z accidit suffocatio z mors.

Dixit Suil. cura eius requirit celeritatē pp affinitatem quā hz cū cāna pulmonis. fiat ergo flōmia de cephalica vel scarificatio in spatulis. ¶ Dixit Sali. z ponit 3ꝰ ꝓti. nō est incidēda ranula cū ferro ne terribilis fiat sanguinis emissio q̄ posset seq ad plenitudinez venay q̄ sunt sub lingua: si aūt nō adesset talis plenitudo vel ea multum minuta possz ranula curari cū ferro. Experiētia tñ est opatio medicinay. ¶ Dixit Raf. 3ꝰ ꝓti. curāda est ranula cū rebus nimie exiccationis: sicut ere viridi baurach boracc vsueen myrrha galla z alumine q̄ terant z adherendū est de eis: tñ b̄ est melius. ℞. galle myrrhe aluminis radicuz lilij zafa. añ. ptē ꝯgruā terant z apponant ei. aut. ℞. ysopuz z corticē granatoy z sal z terant z fricāda est lingua cū eis sup z subtꝰ: qm̄ ranulā destruit. ¶ Dixit Aui. experient in ipsa medicine corrosiue incisiue resolutiue in qbꝰ est supflua exiccatio: sicut est sal armoniacū acetuz z sal z fricatio cū flore eris z dragagātꝰ: q̄ si nō cōserūt administrent medicine acute sicut medicamē andacarō astarmō: z medicamē oui humidi dictū in antidotario. l. 5ꝰ. cañ. Et fiat flōmia sub lingua z administrent medicine fortes ad alcola. ¶ Et dixit Auic. ex medicīs laudatis est vt sumaf origanū persicū z cortex granatoy z sal z fricef cū eis lingua infantis patiētis ranulā: qm̄ sanaf eis. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt est dragantū. i. vitriolū vstū z hermodactili cōmixta cū albumine oui: vel sine eo z posita sub lingua. q̄ si nō valuerint. dixit Aui. nō erit excusatio ab operatione manꝰ. l. p incisionē eius: z b̄ post flōmiā z corpis z capitis purgationē. ¶ Dixit itaq̄ Suil. ℞. vncinū ferreū acutuz z cape ranulā siue eminētiā illā cū eo firmit: z remoue eaz cū rasorio q̄ remota pmittaf aliqd sanguinis exire: z deinde pone sup locū gezi tritū: aut alumē zuccarinū cuz sale z dimittaf p aliqꝫ tp̄s: postea abluaf cū vino z aceto mixtis calidis: q: exiccant ranulā. Et hoc facto per vnā diem abluatur cum vino decoctionis myrrhe vsq̄ ad finem.

¶ De vlceribus oris z alcola. Cap. iij.

Vlcera oris eueniunt in cute oris intrinseca q̄ cooperit palatum: aut linguā: aut p̄m totū: aut p̄m partē: z vt plm incipiunt a palato circa vuā z ptes ei circūstātes. Et dixit Aui. de cōsuetudine Sal. est vt noiet ea colaban. dū in supficie pseuerāt: sed cū putrescunt z submergunf noiat ea vlcera maligna. Et alcola est ex eis illud qꝫ est prauū z ambulatiuū. ¶ Quidaz tñ dicūt. pustule pue q̄ appent in palato maxie circa vueā vocanf alcola siue sint sine vlcere siue cū vlcere: z est illud qꝫ cōiter moderni practicātes dicūt. ¶ Dixit Aui. alcola est vlcus exīs in cute oris z lingue cū expānsione z dilatatiōe: z accidit qñq̄ infantib⁹ vt plm pp malitiā lactis: z malitiam digōnis eiꝰ in stōcis eoy: z qñq̄ accidit in eis: z alijs ēt etatibus ex oi humore. l. calꝫ vel frigido: z cognoscif humor ex colore suo: albū. n. est flāticū z gñaf ex flāte sal so in plibus. Et citrinū est colicū z est vehemētioris inflāmationis q̄z alia: z nigrū est melicū z rubeū clarū est sanguineū: vt plm tñ est colicū. Et ideo Hip. dixit 3ꝰ pnoꝰ. q̄ vlcus accīs in ore signāt egritudinē esse colicā. Aliqui tñ hoc intelligūt de vlcerib⁹ eueniētib⁹ in ore ab extra circa labia: melicū tñ ex eis. dixit Aui. est malignius. Ex q̄cūq̄ tñ humore fit: qñq̄ fit cū apate. l. p̄cedēte: vel secū p̄sente: ita q̄ fit ꝯiunctū vlcuz cū apate: z qñq̄ fit singulare. i. sine apate: vel ēt apate nō p̄cedēte: vt cū aliqs humor corrosiuus ꝓueneritad ptes oris z vlcerat eas. ¶ Dixit Aui. de vlcus eueniēs in supficie oris est velox ad dilatādu: ꝓpter q̄ nō deficit ei calitas insepabilis z cutis est būida lenis: z sic ꝓta ad patiēdū. ¶ Dixit. n. Hal. 6ꝰ miemir. in calis z būidis locis corpis q̄lis est os cito aduenit putredo ex q̄cūq̄ cā ꝓtigerit ea vlcerari: coopaf aūt ad lꝫ. l. b̄ nō posse apposituꝫ farmacū manere sicut in alijs vlceribꝰ pfundū tur. al's. pfundanf enim z exsoluunf a saliua oia. Et dixit Hal. ibidē. vlcerationes q̄ fiūt superficiētes in ore notaui assebas hītes qd calūtatis ignee: fiūt aūt b̄: vt plm puulis qñ prauū fuerit lac nutricis vel nō bene digerit ipsuz puulis: q̄uis lac bonū sit. ¶ Dixit Aui. qñq̄ vlcerationes oris multiplicanf qñ multiplicanf pluuie: z multiplicantur in egritudinibus pestilētialib⁹ qm̄ sunt de gīe vlcerū euenientiū ex corruptione. Et ex vlcerationib⁹ oris sunt q̄ sunt maligne corrosiue ambulatiue cancerose difficilis sanationis. Et ex eis sunt q̄ sunt benigne facilis curationis. ¶ Dixit Hal. vbi supra. facile sanabiles sunt nō plurimuz desistentes. i. que sunt recentes z parui tēporis: diuturne aūt facte nō facile sanabiles: z in pcessu temporis habentes qd putridosum que vocanf vlcera depascētia. i. corrosiua vel ambulatiua. ¶ Et dixit Raf. 3ꝰ ꝓti. in maiori parte alcola est facile ad curandu: eo q̄ alleviaf z mitigaf pres moderate stipticitates: sed qñq̄ longa fit passio z corrosiua difficilis: z curanda est cū rebus vehementioribꝰ.

Dixit Mes. cura eius est quatuor res. ꝑma est adequatio materie facientis ipsum: z est ꝓhibens aduētum eius. 2ª est eūo materie adequate. 3ª est diuersio ipsꝰ. z 4ª est inntentio particularis. l. administrationis remediox localiū. ¶ Et prima qdē est. si acciderit paruulis vt rectificef lac lactantis eos cibādo eos p̄m q̄ distinguem⁹ iam vt p̄hibeat casus corruptionis in lacte: imo alterēt in ꝓrium eius qꝫ timef ex illo: z si accidat: aut timef aduentus eius propter egritudinē pestilentialē: aut propter dūium vaporose z corrupte materie: aut acute: aut vlcera siue alteretur p̄m exigentiā ipsius: z calida quidem cuz eo quod est sicut syrupus acetosus: z syrupus de granatis acetosis: z rob eoy z similia: vt succus berberoy arantiorum limonū acetositatis citri: frigida vero materia equatur. dixit Mes. cū eo quod est sicut acetosus mellinus: z iuiubinus: z oximel: z oximel squilliticū z similia: vt acetosus ꝓpositus: z secaniabin de radicibus: z sint cibi eoy ꝓprie in calida conditi cū rob acetosis z stipticis: vt cuz agresta z de rob vel de acetosa. Et oia que ꝓdiunf cū granatis acetosis z lentes cū aceto z cucurbita cū granatis: z que hoc cursu ꝓcedunt: in frigida vero comedat que sunt sicut cappares in aceto: z oliue ꝓdite cū muri z origano z similia. ¶ 2ª m rem cōplent. dixit Mes. in calida qdem z frigida eūo per flōmiam z ventris solutionē p̄m formam assignatā in cura apatum lingue. ¶ 3ª m rem cōplent ventosatio sub mento cū scarificatione z administratio cristerioꝝ: in calida quidē leniū si non sunt maligna corrosiua. Et si sunt maligna: tunc cū eo qꝫ educit mām acutā vehementiue: dūmodo nō transeendant gradū leuitatis. In frigida vero cum cryster̄ijs acutis nō multe acuitatis: in p̄ncipiū cum pcessu gradationis vsq̄ ad id quod est sufficiens. ¶ 4ª m rē cōplent. dixit Mes. administratio particulariū medicinay. Et ad calida quidē administratio rey. acetosa rum habentiū stipticitatē. sicut ꝓprie rob de ribes: z acetosa z de moris siluestrib⁹ z aq̄ decoctiōis sumach. z mirti z lentiū excorticatay cū aceto: z extremitates vitis z rubi z zarur: z aq̄ granatoy acetosoy spodij z rosꝫ. z gallay et acatie et filium. ¶ Dixit Sera. si in lingua fuerit cola et etas fuerit ꝓueniēs incipe in p̄mis cū flōmia: z si nō fuerit pole: q: resistat etas: tūc eūa cū ventosis: et post illud solue nām cū ꝺ uob⁹ mirab. l. citrinis et indis: et mone infirmū vt teneat

mentat in ore suo res q̄ acetositatē faciunt ⁊ stipticitatez
aut rob de moris silvestribus: aut aq̄ vbi decocta est mir
ra aut sumach: aut folia oliuaꝝ viridia, aut aq̄ fructꝰ rā
nꝰ balaustiaꝝ: aut lentiū excorticataꝝ: aut aquā ro. solū
vtilis. ¶ Et. Ā. dixit. opz vt eūetur humor faciens alcola
de toto corpore: ⁊ deinde ex venis qui sunt sub mento. ⁊
ex eis q̄ sunt in babaric. dicit ira extra. i. in labijs intus: b
magfiomia ꝓfert oibus alīs apatibus oris. Et dixit. me
dicine colligant ex dictis in caº de bothor in q̄bus sint in
frigidatio ⁊ stipticitas in ꝑnº debēt esse ille q̄ sunt resolu
tiue. si fuerint opportune. ¶ Dixit Dyasco. ℞. succi po
mor pineaꝝ mundataꝝ a cortice suo. ʒ. viij. decoq̄ q̄usq̄
rubeat. ʒ. iij. ⁊ misceat cū lib. i. mellis. i. cāne boni. s. albi.
teneatur in ore. Et valet lotio oris cum lacte acetoso.
¶ Et dixit Meſ. alcola calidū spēm hz quandā herpeti
cam malignā cuius curatio est difficilis. Et opz vt distin
guatur in tria gña curationis. ⁊ primus est mūdificatio ⁊
absterſio māe virulente ⁊ corrosiue q̄ perficit cū admini
stratione medicine acute ⁊ ꝓprie calcalidion vna vice post
alia vsq̄ dū appareat totū herpeticū ꝓsumptū esse vel q̄si.
deinde succedat ei administratio medicaminis refrigerati
sicut olei ros. cōquassati cū albumine oui vice vna post
alia vsq̄quo totus ardor ⁊ cōbustio tollat. Et si hic non
sufficerent administrent cauteriū sicut dictū est in vlcerib⁹
gingiuaꝝ. ¶ 2ᵐ regimen est ꝑficere cū medicamine partiz
incarnatiuo ex his que diximus ibi. ⁊ partim mūdificati
uo. ¶ Et 3ᵐ perficit cū medicamine cōsolidatiuo. ¶ Di
xit Aui. opz vt curent alcola fortia ⁊ plurime humidita
tis ⁊ acuta ⁊ laniola cū fortibus ⁊ debilia cuz debilibus.
¶ Et q̄n vlcera ꝓueniunt vsq̄ ad os. tunc necessaria sunt
fortia valde sicut calcadion cū acatia plurima. Et opz. s. in
his vt alienet olea omina vsq̄ ad oleū de oliuis: veꝝ dixit
ipse in illis q̄ declinant ad rufedinē: aut citrinitatē: q̄ ca
lida sunt: opz vt addat in infrigidatione medicine. ⁊ dixit
observet etas in oibus: in pueris. n. opz vt sint medicine
debiliores in magnis vō opz vt sint medicine eoꝝ fortio
res: ⁊ dixit pueris q̄dē q̄nq̄ cibi ꝓferunt solū: si vō nō co
medunt opz vt q̄ eos lactāt cibent eis. ¶ Et de medicinis
q̄dē debilioribus. in alcola acuto calo sunt sicut mastica
tio. dixit. Ā. folioꝝ rubi ⁊ sicut lētes cū aceto decocte. Et
ocs medulle cū pmiscent cū citonijs: ⁊ ꝓprie medulla cer
ui ⁊ vituli. Et poma stiptica ⁊ pira stiptica ⁊ zarur ⁊ cito
nia ⁊ iuiube. ⁊ extremitates vitis ⁊ citruli. ortulani exicca
ti ⁊ farina lentiū ⁊ farina rizi. Et de vtilib⁹ est succ⁹ plan
taginis ore retētus. sanat. n. sordida vlcera oris. ⁊ puluis
ros. est vtilis solus ⁊ mixt⁹ cū melle. Et fortiora eis q̄ di
cta sunt. dixit. Ā. sunt puluis fact⁹ ex spodio ⁊ gallis ro.
⁊ acatia ⁊ filib⁹ illis. Et dixit. celidonie cū stipticis mixte
inest virtus mirabilis in alcola. Et cāfora est vehementis
simamentis in alcola. Et folia buglose combusta curant
alcola puerorum ⁊ aliorum. ¶ Dixit Dyasc. ℞. succi po
mor mūdatoꝝ a cortice suo decoq̄ quousq̄ remaneāt. ʒ.
iij. ⁊ misce cū lib. i. mellis boni: ⁊ addat. ʒ. ij. croci. ⁊. ʒ. iij.
aluminis de pluma. q̄n est medicamē oia vlcera oris ⁊ na
rium ⁊ auriū mūdās ⁊ sanās. Succus mali granati accidi
extract⁹ postq̄ pistatū ē cū totalitate sua ⁊ cū melle coct⁹
vsq̄ ad spissitudinē ꝓfert oib⁹ vlcerib⁹ oris. ¶ Et ad vlce
ra corrosiua ambulatiua herba berbene trita in vino deco
quatur ⁊ vinū illud in ore teneat vel colluat os cū eo. vel
gargarizet: sanat enim ea ⁊ ambulare nō pmittit. ⁊ puluis
gladis vste ꝓhibet deambulatione in alcola. ⁊ cinis yrun
dinum cū melle mixtus vlcera oris ⁊ fauciū ꝓfecte sanat.
¶ Medicamē vtile oib⁹ vlcerib⁹ oris ⁊ putridis ⁊ corro
sivis. ℞. arsenici rubei ⁊ citrini ⁊ calcis viue gallaꝝ ⁊ alu
minis. aā. ptes eq̄les terant ⁊ misceant cū aceto ⁊ fiāt in
de troc. ⁊ cuz necesse est sumant ex eis tritis: ⁊ frica cū eo
gingiuas vel alias ptes oris: ⁊ maneat sic parū. deinde te
neat in ore oleū ros. hec. n. oia vlcera oris sanant. ¶ Di
xit Raſ. 3º pti. ad alcola magnū sume gallas ⁊ alumen ⁊
tere sicut puluis. deinde digitus unctus in oleo intingat
in dicto puluere. Et cuz eo bñ fricet locus: q̄n dissipabit
cortices ⁊ mitigabit passionem. postea lauet os cū aceto.
¶ Dixit Hal. 6º miemir. fortissima farmaca sunt q̄cunq̄
vocatā excarā opant ꝓsilez cauterijs: in extrinsecis āt pti
culis q̄cūq̄ escarasata fiūt q̄ curant abscindimus ad ea q̄
absterſiue sunt q̄litatis seu vtutis: in eis vō q̄ in ore pp lo
ci nām tutū minime admiscere absterſiuis farmacis q̄daz
farmacoꝝ q̄ cū seorsum approximant opant escaras. ob
banc igit cām absterſissimo melli miscemus farmaca que
opant escaras sicut in vlcerib⁹ sordidis q̄ fiūt in cute. ⁊ di
cimus oportere miscere melli ea q̄ plus sunt absterſiua. si
cut libanoticū pocula ꝓreos. aristol. ⁊ q̄cūq̄ talia eadem
rōne ꝓxia apponētes. sic dixit Ꝭpo. Dixitq̄ ibidē. ad ascas
ego in puulis do q̄cūq̄ educāt nutricationes. al's. nutres
vt lentē cū pauco pane ⁊ medullā cerui nā vel vitulinā p
misceo ⁊ do ēt in cibis de pomis citōijs ⁊ alijs stipticis: ⁊
aliqñ de lactuca endiuia solatro ⁊ portulaca si per grādia
fuerit asca vngo ēt puulos farmacis si qdē rubicūdas vide
ro ascas. in ꝑnº qdē p ea q̄ moderate stipticāt ⁊ infrigidāt
ꝓpter aūt p ea q̄ dyaferūt timordacit. Si vō rāctas video
eas p ea fiūt: ʒ magis infrigidatiua. in maioꝝ vō infan
tibus cū hōgeneis farmacis vtēs vtutes eoꝝ intēdo. in p
fectis vō nō duris corpibus fortioꝝ vtor. sufficit mihi
sp in his vti misios p vinū stipticū intēdēti ⁊ remittēti vir
tutē ei⁹ excernēdo vinū magis vel min⁹ stipticū ⁊ excer
nendo sicci⁹ ⁊ hūidi⁹ id q̄ fit ex pmixtiōe vini ⁊ misios.
Si vō appent asca sordida tero misios cū vino ⁊ melle: il
lis q̄ indigēt fortioꝝ farmacis erugo eris cū vino ⁊ mel
le est vtilis. Et dixit. moderata farmaca sunt oficioꝝ cuz
vino vel vino ⁊ melle ⁊ sumach: sil'r sufficit ī puulis ⁊ flos
ro. ⁊ ipse rose sicce ⁊ collutiones moderate exiccātes. ⁊ di
xit moderate asche ⁊ in mollib⁹ corpib⁹ moderatis indi
gent farmacis. fortes vō ⁊ mar' in duris corpib⁹ indigēt
fortioꝝ ib⁹. ⁊ dixit fortia farmaca. dico q̄ fortiꝰ stipticāt ⁊
q̄ mordēt. moderata vō q̄ nō mordēt penit⁹. ⁊ moderataz
bñt stipticitatē. Et dixit Hal. q̄nq̄ cōponunt farmaca vti
lia ex eis q̄ sunt ꝓxia ad ascas q̄le est q̄ p oleū ⁊ calcitē fit.
oleū enim per seipsum ꝓrijssimuz est asche. q̄n humectat
⁊ sordidat: ⁊ calcites similiter contrarijssimū est. q̄n mor
det fortiter: ⁊ tamen mixtio eoꝝ cū fuerit moderata opti
mum efficit farmacū. Licorea masticata diu retenta in ore
est vtilis ⁊ folia oliuaꝝ masticata ⁊ aqua decoctiōis eorū
collata. ⁊ flos lambrusce cū melle ⁊ lac decoctū cuz ferro
vel lapidibus ignitis est vtile vlceribus infantiū. ⁊ q̄nq̄
misceatur cum eo mel ⁊ quandoq̄ modicum salis.
¶ In alcola vō frigida. dixit Meſ. in flātico indiget' du
plici instro. ꝑm est exiccatiuū: ⁊ pficit cū medicinis exicca
tiuis ⁊ absterſiuis. sicut secaniabin ꝓprie cū modico alu
minis: aut colcotar cū oximelle squillitico: aut aq̄ oliuaꝝ
salitaꝝ: aut vinū ⁊ mel. 2ᵐ est vlceris cōsolidatiuū ⁊ pficit
cū medicinis ꝓsolidatiuis exiccatiuis. ¶ Dixit Aui. reliq̄
s. ea q̄ nō sunt ex calidis indiget in primis eis q̄ exiccāt ⁊
abstergūt cū q̄litate sua. equali in initio rei. deinde cū eis
q̄ exiccāt ⁊ resoluūt cū fortitudine: ⁊ ista sunt q̄ ꝓsolidāt.
¶ Dixit Meſ. nigrū melicuz deterius est oibus alijs. Et
indiget triplici gñe curationis. Et ꝑm qdem genus pficit
sicut in alcola herpetica dictū est. 2ᵐ vero genus pficit
cū medicinis absterſionis multe cuz continuatione multi
plis in illo sicut ꝓprie cū vnguento egyptiaco ⁊ aceto sql
litico. aut cū aceto. ⁊ colcotar: ⁊ galla ⁊ filibus. ʒᵐ est ꝓsi
deratio in his q̄ dicem⁹. s. in his q̄ sunt eis appropriata ex
ghus est medicamē sabor regis. ℞. sumach mūdati ⁊ ro.
aā. partē. i. spodij albi. balaust. aā. part. 5. ramich. part. 5.
tere ⁊ accipe ex eo paꝝ ⁊ frica super locū. vel accipe ex eo

Cura alcola flegmatica.

z misce cuz rob.citonioꝝ z fiat collutio ozis sepius. Cz° pti.dixit Raſ.ad alcola nigrū accipe passulas enucleatas z aniſuz terank z misceank cū melle z illiniank loca cū eo solūmodo. C Et Aui.dixit.ꝑfert vt liniak cum melle cui admixte sint passule enucleate z aniſuz. C Dixit Ser.medicamen ad alcola nigrū z putrefactiones. Rz.folioꝝ oliuaꝝ ficcaꝝ folioꝝ rāni acatie.añ.z.xx.aluminis rubei col catar z gezi.añ.z.ij.zaffarani radicū lilij.añ.z.v.ozdei.z. liij.terank z administrenk. C Dixit Auic.in vtriſqꝫ frigidis.ſ.flāticis z melicis adiuua te cū absterſiuis exiccantibus:z ꝓprie in flāticis z cuz reſolutiuis fortis reſolutionis z exiccationis z ꝓprie in melicis ſicut eſt farina ozobi z mel cū gallis z raſura pergameni vehementis iuuamēti in hoc z ꝓpꝛie in pueris cum miſcetur cum aceto.

C De multitudine ſputi z curſu ſaliue in ſōno. Cap.iiij.

Auicen dixit hec paſſio qñqꝫ accidit ex multitudine calitatis z hu[m]is z ꝓprie in ſtō. Et qñqꝫ fit ꝓp multitūdiné calitatis ſolius.ſ.cuz attrahit hu[m]° z eleuat eas ad os ſicut accidit ieiunio ex ſputo aſſiduo vlqꝫquo comedat z quieſcat illud ab eo.aut accidit ꝓp q̄litatē cibi.i.ꝓp repl'onē cibi q̄tē aut corruptionē ei⁹. Et qñqꝫ dixit.ipſe fit ex friditate.ſ.cōꝑimēdo facientē delcēdere būiditates ad os:z ex flāte.ſ.aquoſo.

Signa gn̄is nota ſunt ad ſenſum z relationē. Et sig[a] ſpeciaꝝ haberi poſſunt ex multotiens dictis.

Dixit Hal.humiditas q̄ ab oze ſomni tpe ꝓfluit curak vomitus vſu. Et ſi ex calo eſt intuba comedat cū ſale z ſuccū ozdei accipiat aut tritici. C Et Auicē.dixit.ſi fuerit ex calitate.ſup. z hu[m]e oportebit vt flōmek baſilica prius z administrenk robub acetoſa z fructus ſtiptici. Et ex vino veteri cū comotione pl'ima.lra aūt extra hz.ex vino de paſſis. Et ſit cibus eius ex piſcibus z carnibus lenibus ſicut edi z volatiliū: z aſſiduet collutionē ozis cū decoctionibus ſtipticis:z lenib⁹ ſumach z filibus. C Dixit Hal.ſi fuerit ex hu[m]e flātica groſſa miſceak cū alfito modi cum ſinapis ſorbeat mane ieiunus thus frequēter z maſticem maſticet. Et ſi ſic nō obtinet deſiderata vomitu vtatur cū fugilib⁹ cibis.i.inciſiuis z vtak melle z taferā accipiat paruā z mirab.ꝓditos. C Et Aui.dixit ſi fuerit ex frigiditate z flāte adminiſtra vomitū in hebdomada duob⁹ diebus aut trib⁹ cū educētib⁹ ſtā. Et dek ei ad potandū in q̄ libet hebdomada h medicamen. Rz.yerepi.z.ij. ſalis indi dauich.i.aſini ameos.añ.dauich.i.z dek in potu cū ſyrupo acetoſo de melle z filib⁹. Et administrenk poſt illō tyriacha z elia cala. Et cibi ſint pulli colūbaꝝ cocti in cazola cū ſpēb⁹ q̄ ſunt vt pip ſinapis z alliuz: z ſumat in cenis tortellas cū almuri:deinde trāſglutiat aquā calaz z fricet gingiuas ſicut oñdit.ſ.in ca° de ꝓſer[a]e dentiū. Et dixit.ex bonis eſt.vt ſumat oi die.z.i.ſalis triti nō ſubtiliꝫ cū endiuia būida:deinde administret triſerā z aſſiduet fricationē gingiuaꝝ. Et dixit.iā expert⁹ ē mus aſſat⁹: vt 2° caſi.c.de mure. Et inuētū ē iuuamētū ei⁹ z ꝓprie in pueris. C Dixit Hal.ſpuma q̄ ab oze pueroꝝ cadit curak ſi os cū acatia abſtergak z inungat vino illo infuſo.qñ illam amputat.

C De fete ozis. Cap.v.

Fetor ozis z fetor naſi eſt aer corruptus in anhelitu in expiratiōe emiſſus qui poſtea ifīciēdo aerē circūdātē in odoratu ab appꝛopinquātib⁹:z aliqñ ēt ꝓcipik a patiēte ipm z eſt qñqꝫ intēſus z qñqꝫ remiſſus. Et ſp ſignāt corruptiōez z putrefactionē rei carnee vel hūoꝛalis magnā vel paruā ꝑm intēſionē z remiſſionez ſui. C Et q̄ fuit Aꝝ.13ª ꝓbleu[m].7° ꝓbleu[m] ꝓp qd oza nihil comedētiū:ſz ieiunātiū fetēt magis.ſup.z ſi prius in ieiunio ꝓfeteāt magis z horribili⁹ fetēt. Sz comedētium nō fetēt poſt comeſtionē:maxie comedētiū qñ opz ſupplere. Nā comedētiū intēperate ꝓp indigōnē quā multiplicant pōt os fetere. Ad hoc ergo vt oza nō feteāt.opz ſo brios eē nō ieiunos neqꝫ nimiū repletos. Et dixit Aꝝ.cāz ꝑ[e] ptis q̄ſiti eē:qz in moto vētre in ieiunio cū nō moueat motu ꝛctiuo. Et factuſ calꝛ aer ei⁹ ꝓp imobilitatē putrefactionē facit in ſupfluitatib⁹ ventoſis z flāticis.imobilitas nāqꝫ ꝓp ꝓuationē euētationis eſt vna de cāis putrefactionis.z p ꝛ̄s fetoꝛis. Qꝝ āt caleſiat ſignū eſt.qz ieiuniū ſitim facit. Cā aūt 2[e] ptis.dixit ipſe eſt q⁹ in comedētibus calꝛ eſt minoꝛ z diſſoluik fetoꝛ.z vincik ab odoꝛe cibo:z qm̄ calitas z odoꝛabilitas eoꝝ oñak calitati vētris z ipi⁹ eſſumationi fetide. Et ió comedēs nihil ſentit fetoꝛis. Et intellexit Aꝝ. Iō ſolū de fetoꝛe ozis ꝓtingēte ꝓp hu[m]e corꝛis exītes in ventre q̄s maxime agitat z eſſumare facit calitas intenſioꝛ z acutioꝛ facta ꝓp ieiuniū quā eſſumatio nē fetidā ſui q̄litate cib⁹ extinguit z ſui q̄ꝛtate ſuffocat.

Dixit Hal.fetoꝛ ozis.aut ex putrefactiōe carnis fit q̄ in oze eſt. Aut ex dētiū putrefactione z corꝛoſione. Aut ex flāte putrido qō in ſtō ē. Et Meſ.inuit q⁹ fit ēt ex putrefactiōe in ptib⁹ pectoꝛis z pulmōis.ſic̄ accit in vlceꝛib⁹ ipſaꝝ ptiū. C Dixit.A.pn[m] ei⁹ ē. aut ex gingiua ꝓp putredinē q̄ ē in ea.aut ꝓp mollificationē q̄ accit in radice dētiū aut in ipſo dēte. Aut pn[m] ei⁹ eſt cutis ozis ꝓp malā ꝓpꝛionē q̄ eſt in ea q̄ alterat hu[m]e. Et pꝛ'm huius ꝓpꝛionis eſt cala.aut eſt eius pn[m] ſtōus ꝓp humoꝛē putridū in oze ſtōci colicū vel flāticū. Et qñqꝫ fit ex ptibus pulmonis ſicut fit in hūtib⁹ ptiſiz aut empima. C Dixit Rabi.in 20ª particula q⁹ ſiſamum facit os fumoſum.l.z male olens.

Signa gn̄is nota ſunt:ſigna ſpēꝛ diſtinguńt inter ſe toꝛē ex oze euenientē: aut ex naſo ꝓ elōgationē eius.qm̄ q ex oze exit lōgi⁹ extēdik q̄s q ex nare. Et diſtinguik ꝓ id qō appet in oze vel naſo de putrefactione. Et q̄ eſt ex nare narib⁹ clauſis nō ꝓcipik. Sz q eſt ex oze tēt oze clauſo ꝓcipik:lz remiſſioꝛ. Et cū his q̄ ē ex oze raro ꝓcipik a patiēte q vo ē ex naſo interdū ꝓcipik a patiēte magis. Et cū ꝓcipik ab eo cā ē. dixit.A.alcenſus vaporis putridi ad ſupioꝛa z carūculas cerebꝛi. C Dix.Aꝝ.13ª ptic.ꝓbleu[m] 10°.Lozpoꝝ gibboſoꝝ z curuatoꝝ.i.ſtrumoꝝ fetidioꝛ z gn̄is ē anhelit⁹ ſiue emittak ꝓ os ſiue ꝓ nares. Et cā eſt:q in eis incluſus eſt loc⁹ q̄ eſt circa pulmonē z diuellik.i.diſtrahik a ſua rectitudie lōga.ꝛre nō pōt ſufficiēter euētari. vñ hūoꝛ in illo loco ꝛtēt⁹ nō eſt bñ exalabilis:ſz putrefit ipſe z ſpūs interius concluſus z anhelitū fetidū reddit.

Cura eius.dixit Meſ.eſt tres ꝑ[e] eſt māe cūo cū iteratione z iteratiōe ſepius cū eo qō ꝓfert. Et ſi qdē fuerit mā colica fetida putrefacta cū infuſiōe aloes cū aq̄ endiuie. Et ſi fuerit flātica fetida putrida cū yera z ſtōatico ſolutiuo z pillis alloeticis. Et dixit fili⁹ Zacharie q̄lī cūq; ſit mā ſiue cala ſiue frida ꝓfert vomit⁹ poſt eluz acruminū z acetoſoꝝ mollificationē cū ſucceſſiōe ſirupi. aceto ſi.aut ſecaniabin:aut ydromelliꝫ. C Dixit Hal.patiēti vomitū impa poſt ciboꝝ ꝛrectionē incidētiū flā.z poſt vini potuz bis aut ſemel in hebdomada:z maxime in eſtate aloes dabis infuſionē z abſinthij ſirupū ſingulis hebdomadib⁹:z aloes recipiat pillas vel yere.z ſtōus a flā mūdek. C Dixit.A.fiat adminiſtratio pillulaꝝ aloeticaꝝ in mā colica. Et ſi mā fuerit administrenk yere mūdificātes os ſtōi. C Tam rē cōplēt.dixit Meſ.adminiſtratio medicaminū acquirētiū tēperiē receptoꝛi vt fiat in eo aggregatio medicinaꝝ cōmouētiū. Et medicine q̄dē ſimplices exꝑte. dixit.A.ſunt ſicut thus z xiloal.indū: z cinamomū groſſum z coꝛtex citri z roſe z canfoꝛa z ſandali.gar.cubebe maſtix macis nux muſca. z radix alboꝛ z alarmech aluſuen z blacte bizātie.z cardamomū z agn⁹ caſt⁹.al's.gariofilatū ozimuz z folia citri z ſpica z aluriſmk z zinzi.z reliq̄ q̄ inueniunk in areol' ſingulariū 2° caſi. Eligēda ſūt ex bis frigide in mā cala: z cale in mā frā. Et ea cū qbus

medicine

Propter qd oza ieiunātium plus fetēt comedentiū aūt ꝛo hūc oza ñ fetent.

medicine cõficiunt. Dixit Aui. sunt vina. aꝰ. miua ⁊ succus
cori. ¶ Et Meſ. de his medicinis. dixit tertiã rem cõplent
medicine: quarũ ꝓprietas est gñare in ore ⁊ toto corpe odo
rem bonũ. sicut sunt folia ⁊ cortex citri ⁊ oia odorifera. Et
res cũ quibus cõficiunt sunt rob acetose ⁊ mel emblicorũ vel
bahalog ⁊ kesmes ⁊ passe dulces ⁊ sal ⁊ vinũ. ⁊ siliã. ¶ Et
granũ quidẽ olibani sero in ore positũ ⁊ retẽtũ sub lingua
donec resoluat: mane bñ inter dẽtes masticeſ ⁊ masticatũ
emittat. deinde abluat os cũ vino odorifero. ⁊ deinde ma
sticet cardamomũ ⁊ trãsglutiat: os sine dubio odoriferum
erit ablato fetore a quacũq; cãvenerit: ⁊ lẽtiscus ⁊ rob eius
ẽdem valde. Si qs de mane comederit de mace. ⁊ postea bi
berit vinũ bonũ nõ fetebit ei os tota illa die. ¶ Galãga dat
bonũ odorẽ ori. Et zedoaria facit eructationẽ bonã. mastix
masticata ⁊ bibita ⁊ myrrha silr ꝓferũt: ⁊ nux muscata silr:
expertũ est q; foliũ retentũ sub lingua bonũ odorẽ facit: ⁊
sil masticatũ: ⁊ gariofili silr ⁊ lignũ aloes. Et ꝓfert collutio
nis cũ decoctione corticoꝝ citri: aut folioꝝ eius. Et de ex
portis est vinũ decoctionis absinthij cũ corticibus citri bi
bitũ. Masticeſ apiũ ⁊ deglutiaſ. Et hoc faciũt patiẽtes fe
tẽ oris cũ volũt loqui magnatibꝰ puluis saturegie cũ vi
no sumptꝰ: vel vinũ decoctionis eiꝰ bibitũ. ¶ Dixit Zoar.
cognitũ est q; comedere pfica: quãuis sint multoꝝ nocumẽ
tis: dbñt fetorẽ oris remouere vicio stõi pcedentẽ: ⁊ nullum
aliud scit iuuamẽtũ in eis. ¶ Dicunt quidã debẽt sumi p
fica matura maxime illa q; sunt citrina: q; pfica citonia voca
mus: ⁊ siccari: ⁊ ista sunt q; comedi debẽt: qm̃ cõsumũt mãs
putridas in stõ ⁊ phibẽt alias ad ipm fluere. acetũ squiliti
cum cõfert collutũ in ore ⁊ gargarizatũ ⁊ ẽt bibitum. ¶ De
medicinis cõpositis sunt pillule alefangine ⁊ pillule stoma
tice ⁊ pillule de gariofolis q; sic fiũt. ℞. gar. galãge. aã. ʒ. 5.
mosci canfore. aã. dauich. j. piretri. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ.
ß. conficiaſ cũ vino. Et quidã addunt masticis ⁊ thuris.
aã ʒ. 5. ¶ Et de vtilibꝰ expertis ad fetorẽ oris vitio stoma
tis est. vt sumat patiẽs tria cochlearia pulueris optimi aloes
diligẽperati cũ succo absinthij. ¶ Dixit Meſ. fiat admistra
tio rerũ que sunt ꝓprie sicut crisomila humida. Aut persica
cum ꝓprietate. Et infusiones eoꝝ qñ sint sicca ⁊ hoc in ieiu
no. Et ex eis sunt zarur ⁊ sitonia ⁊ rob acetositatis citri ⁊
mina acetola ⁊ syrupus de pomis ⁊ siliã. Et b̃ in mã coleri
ca. ¶ Et. A. dixit. nõ est res magis ꝓferens ei q; crisomila
humida ieiu. Et silr bateca: aut citruli: aut pfica. Si vo cri
somila pstia nõ fuerit admistreſ eoꝝ q; incisa sunt ex ipsis
siccata in ieiuno ⁊ siccata crisomila. Et ex eis q; iuuant ad
illud est administratio sauich cũ zucharo ⁊ aq; niuis. ¶ Et
dixit Meſ. in mã flãtica administreſ zinzi. cõditũ ⁊ trifera
minor ⁊ sachane ⁊ acetũ squiliticũ ⁊ troc. Diarodon. ⁊ zuc
carũ ros. cũ musco ⁊ exiloal. troc. de gariofilis ⁊ letificans ⁊
siliã. ¶ Et. A. dixit administreſ trifera minor ⁊ zinzi. nutri
tum ⁊ subtilis puluis aloes ꝓprie. Et dixit. ex medicinis q;
iuuãt eos est vt sumãt omni mane ex folijs mirti cũ eq̃li mẽ
sura sui de passis enucleatis ad magnitudinẽ nucis. aut silr
illꝰ ex nuce cypressi ⁊ iuniperi cũ passis. Et ꝓferũt eis grana
pini. In mã flãtica. dixit haſ. q; flã generãt caueãt vt pisces
recẽtes lac. carnes agnorũ pinguia ⁊ vnctuosa olera refrige
rãtia ⁊ humectãtia fructꝰ humectantes ⁊ legumina ⁊ aque
potũ. Et Meſ. dixit. vtet pinguia grossa ⁊ viscosa ⁊ nausea
tiuã satietatẽ. ⁊ lac. ⁊ nõ comedat pulmẽtaria: ꝫ frixa. sup.
⁊ asse bñtia seia ⁊ aletucauit. i. odorifera ⁊ vtaſ almuri ⁊ al
sachane ⁊ algecẽ in ꝑ̃ comestione. ⁊ in 2ª mẽta comedat ci
tonia ⁊ pira ⁊ odita ex eis in cala mã. i frigida aũt zinzi. cõ
ditũ dyaciminum aut diatrion ⁊ siliã. ¶ Dixit. A. sit cibus
eiꝰ patelle. i. frixus in patella: ⁊ minoret potũ aq; ⁊ abhor
reat fructus ⁊ olera humida. Et assumat fricatiões suas ex
aboribus amaris sicut alchetich ⁊ oliue. Et dixit in mã co
lerica sit cibus eius omne lauãs ⁊ infrigidãs. nõ cõuertibi
le in colerã. ¶ Dixit Meſ. in flãtica. sit vinũ eorũ cõditũ cũ
speciebus. s. calis. ¶ Dixit haſ. sume vini ariani ⁊ aq; roſ.
optime. aã. li. 5. xiloaſ. crudi gar. macis nucis mus. masticis
aã. ʒ. ij. tere diligẽter ⁊ pone in pãno lineo. ⁊ in dictis vino
⁊ aq; roſ. pone: ⁊ in vase mũdo buliãt ad prunas leues do
nec ad medietatẽ redeãt. tũc depone ab igne ⁊ refrigeratus
cola ⁊ ex eo sugat mane ⁊ vespere. ¶ Dixit. A. si fetor oris
fuerit ex cã gingiue ⁊ carnis rubor q; est inter dẽtes. Et lra
extra bꝫ ex eo qõ intrat dẽtes: opꝫ vt intendat in mũdifica
tione dentiũ semp. ⁊ ablutione. eoꝝ cũ aceto ⁊ aqua ⁊ si va
luerit istud bñ erit. Si vo nõ. imo fiat illic supfluitas putri
da. tũc oportebit vt masticet post illud fructum tamariſci ⁊
masticẽ ⁊ ruthã ⁊ foliũ ⁊ xiloaſ. ⁊ piretrũ ⁊ corticem citri ⁊
gari. ⁊ vt ponat sup gingiuã aloes ⁊ myrrhã ⁊ siliã eis ⁊ vt
colluat os cũ aceto squlitico ⁊ vt spuet cũ aniso ⁊ vino ⁊ pal
sa dulci. q; si fuerit fortior illo administreſ masticatio stafi
sagrie ⁊ expulsio saliue. ¶ Si aũt nõ ꝓfert ⁊ appet putredo
manifeste sumaſ ꝛagãti adusti ps. j. ⁊ radicũ lilij ⁊ croci.
aã. partes. 5. ⁊ misceaſ cũ melle ⁊ fiãt troc. ⁊ administreſ
⁊ colluaſ os post ipsos cũ aceto puro aut mixto cũ aq; roſ.
Aut sumaſ medicamẽ fortiꝰ isto. ℞. pgameni. ʒ. iij. fenicu
li. ʒ. ij. 5. galle ⁊ sumach ⁊ zinzi. ⁊ pipis adusti. ⁊ troc. calca
dion. aã. ʒ. ij. ⁊ fiat ex eis fricatio ⁊ linimentũ ⁊ ponaſ sup
ipsum pãnus lineus. ¶ Et alcali solũ quando ponit super
putrefactionẽ solũ eradicat eã ⁊ dejcit ipm ⁊ facit nasci car
nem bonã. ¶ Et dixit. A. si fuerit putredo in ipso dẽte: tũc
medicamẽ eius erit fricatio ipsiꝰ. Si fuerit in extremitate:
aut limatio eius cũ lima aut eradicatio dẽtis si fuerit putre
do sequẽs radicẽ dẽtis. Et si fuerit mollificatio in gingiua
⁊ fuerit cã in euẽtu putrefactionis. s. q; facit euenire putre
factionẽ. tũc cura eiꝰ est ꝓstringendo ipsam cũ eis q; sunt in
caplo mollificatis gingiue. ¶ Et scias q; multꝰ ⁊ freq̃ns
vsus pillularũ aromaticarũ generat fetorẽ. vsus vo paucus
earũ ⁊ nõ frequẽs gñat bonũ colorẽ. Et cã est: q; qñ nimiũ
visitaſ plus dissoluũt de humiditate q; cõsumũt. Et illud
dissolutũ nõ ꝓsuptũ remanet int dẽtes ⁊ gingiuas ⁊ viscatũ
⁊ ibi putrefit. ⁊ gñat fetorẽ. ¶ Dixit Rabi. i 22ª particula.
Aurũ extictũ sepiꝰ in aceto ex q; lauaſ os expellit oẽs malũ
odorẽ ab ore ⁊ aptat illud ⁊ iterũ ore retentũ idẽ operatur.
¶ De abscisiõe odoris horribilis comestoꝝ ⁊ vini. Cap. vj.

Jrit Aui. abscisioni odoris horribilis cõ
fert masticatio rute. ⁊ masticatio folio
rum rubi ⁊ collutio oris cũ aceto squlitico: ⁊ ad
ministratio cipperi ⁊ zedoarie in ore. Et sedat
⁊ occultat odorẽ alioꝝ ⁊ ceparũ masticatio co
riandri viridis vel sicci vel pulegij vel corticũ
citri ⁊ folioꝝ eiꝰ: ⁊ masticatio cipperi vl gar. aut ligni aloes
vel mẽtastri. Et masticatio fructuũ aromaticoꝝ stipticorũ
sicut sunt citonia ⁊ poma ⁊ siliã. Et lotio oris cũ bono vino
odorifero. Et ex eis est mẽta masticata ⁊ fabe assate masti
cate. ¶ Dixit Sera. de ꝓprietate zedoarie est q; tollit odo
rem acruminum ⁊ vini masticata ⁊ deglutita. ⁊ cinamomũ
similiter confert masticatum ⁊ deglutitum.

¶ De remanentia oris aperti. Cap. vij.

Jrit Aui. q; ñq; remanet os apertũ. Aut pp
vehemẽtẽ necessitatẽ spũs maxime in
flãmationis. aut pp ꝓstrictionẽ. aut pp suffoca
tionẽ. aut pp debilitatẽ lacertoꝝ oris: q; rẽ nõ ef
ficiũt opationẽ suã in somno ⁊ illud i egritudi
nibus acuti est malũ. Et cura est remotio dicta
rum suarũ causarũ cũ his q; dicunt in ꝓprijs capitulis.

¶ De ossitationibus ⁊ alicibus. Cap. viij.

Sſitatio est motus oris ad expulsionẽ
causatꝰ a mã bumida siue ven
tositate vel vapore delatis ad musculos maxil
larũ ⁊ lesionẽ in eis facientibꝰ. vñ fit motꝰ ille
oris: vt expellant. ¶ Et q̃stiuit Aris. 32. pbleu
matũ. pbleumate. 13ª pp qd nullus ossitãs au

Propter qd ossitãs aures nõ scalpit dũ ossitat.

In fecã cã gingiue.

In facta pp putredinẽ oris.

tes scalpit dñ ossitat. Et dixit. cām esse: qz qñ qs ossitationē incurrit. tūc inflaf z tendit pāniculus cerebri p quē panniculum perficit auditus. Et hoc qz voces magne cerebrum subleuāt. Et intellexit p hunc pāniculū neruū auditiuū ad aurē descendentē. Et signū huius est: qz ossitantes prāue audiūt valde: vt ipse dixit Arist. 5°. de gñatione aialiū. Cuius cā est: qz spūs cómotus interius sicut de necessitate pars ei⁹ tendit ad os egrediēs foras ita ps eius altera tēdens interi⁹ versus aurē impellit panniculū ante se q est instrm audit⁹. Et sic phibet ne sonus exterior valeat ad intrinseca pueni re. z sic ipsi⁹ vetat auditū. Si ergo tali dispōne circa auditū exīte tāgat qs ea q circa auditū vt scalpēdo aurē lesionē in ducit forte: qz phibet spm itēsum foras exire. Et ide ꝺtigit dolorē circa tipanū audit⁹ pp q nō scalpūt aures ossitātes.

Alices vo siue spādid itio est mot⁹ z eleuatio brachio rum q ꝺici pūt quodā mō ale: vñ alices alarū expansio ꝺ: cum aqua: vt plm totius corporis sequit ptēsio. Et iste motus causaf qñqz: qñ mēbra in aliquo situ grauā tur. vñ mutādo situz alas eleuat. Et qñqz fit ꝑpter humorē nociuū existentē in ore stomaci a quo ad musculos alarum vapores nociui eleuanf. vñ accidit eos sic mouere: vt vapo res nociui excludanf. ¶ Et pūt ossitatiões z alices z sanis z egris euenire: z sunt interdū de signis pricipij paroxismi. z de spēbus tipi ꝓuenientis in paroxismis. Et interdū sunt de signo crisis. ¶ Dixit Ꝟpoc. 7° affo. ossitationes z alices vinū mēsurate bibitū soluit. i. vinū permixtum aqua equali pmixtione. vt p aquā vinū subtiliet ad penetrandū magis. Et ipsius remittat caliditas. vinū tñ ꝺz esse acutū aromaticum. soluit em tales dispōnes: qz mām vaporosam resoluit. Uerūtamen cū exhibet vinum predictū corpus non ꝺz esse humoribus repletum. qz eos agitaret: z dissolueret: z fieret eius nocumentū maius inuamēto: neq ꝺz adesse febris intensa neq cerebri: aut neruorū debilitas. neq ꝺz recipiens ipsum vinum esse vehementer colericus paratus inflāmari ab eo. Quidam de his dispositionibus dixerunt in regimine sanitatis. vt Aui. 3ª fen. primi. propio capitulo.

¶ De egritudinibus lingue in generali. Cap. ix.

Dixit Hal'. 4° de interioꝛib⁹. ꝺico linguam pati aliqñ in suo motu z aliqñ in sensibili gustu. Et nonnūqz in gustu z tactu. neru⁹ em quo fit tactus nō est alius ab eo quo defert ei gustus: neruus vo mutū faciēs est ali⁹ ab eo quo ducit sensus gustus. nā neruus ad eam ex tertio pari neruoꝛ cerebri veniēs defert tactū z gustū. Cām vero quare videm⁹ plm pati gustū q̄z tactū. et si ex vno sint neruo est qz sensus gustus magis est inuestigatiuus: tactus vo ceteris grossioꝛ est. ¶ Et dixit eodē q̄rto. z scribit a Rabi. in. 6ª particula sic. Motus lingue est ex septimo pari neruorū cerebri. z cū lesa est pars dextra z pars sinistra cerebri in loco gñationis hui⁹ paris septimi. dñs huius egritudinis est in dispōne taciturnitatis. Et cū lesa est altera ps ipsi⁹ tūc accidit patiēti dissolutionis aduētus: q̄ dissolutio ledit motū lingue sm motū sui mediū. Et ledit et qñqz membra alia q̄ sunt sub capite. ¶ Et Sera. dixit ꝺsil'. sicut Hal. ait em 2° breuiarij. ex 7° pari neruoꝛ cerebri descēdūt ad lacertos lingue nerui. Et cū eis fit motus ei⁹ volūtarius. z sicut corru⁹ q̄ accidit motibus eius nō accidit nisi ex 7° pari. Similiter sensus eius corrūpit ex pari 3°. ex eo em descendūt nerui molles ad linguā z diuidit in pāniculo cooperiente eam: z nō dat par istud 3m subē lingue soli sensum. imo dat pāniculo cooperiēti ipsam. Sed dat et ligamēto ei⁹ z palato z gingine z extremitati vuule. qñ sensus gustus puenit ad illud qō est illic. hoc aūt q lingue sensum prebet nō dat ei motū: qz lene est: z nō pōt seruire motui: qñ sensus indiget neruis mollib⁹. Motus aūt duris: qua pp non pōt neruus q venit ex pari 3°. dare motū lingue: qm motus ei⁹ sūt multi z fortes z multiformes. s. locutio z masticatio z deglutio z pp illud indiguit vt accipiat ex pari 7° neruos. qñ sunt duriores z fortiores. ¶ Et dixit Hal. eodē quarto pasiones lingue alie sunt p colligantiā lingue ad cerebrū: z ad neruos. z ad quedā sunt ꝑprie lingue. Colligantia lingue ad cerebrū ledit lingua in motu suo pp septimū par neruorum cerebri. z sil'r nocef in sensu pp par. Cum em fit in pāniculis linguā circūdantibus mala cōplio. phibet linguā vt nō sentiat suos sensus gustus z tact⁹. Et fit in lingua etiam alia passio que suū motū phibet z aqua sua actio impedit. sicut ꝓhibef alijs officialibus mēbris veluti flōn duritia zerenia. berelipilla vulnera z sanies collectio. ¶ Et Serap. dixit. lingua mollificaf z spasmaf. Et accidit ei alteratio cōplexionis ei⁹ q̄ alterant mot⁹ eius. ¶ Et ex egritudinibus eius sunt apa calidū. sup. z frigidū z vlcera noiata alcolla. ¶ Dixit. A. qñqz accidunt lingue egritudines faciētes nocumentū in motu ei⁹. aut ita vt destruaf: aut debilitef: aut mutef. i. corrūpaf. Et qñqz accidūt egritudines faciētes ei nocumētū in sensu gustus z tactus: ita vt debilitef: aut destruaf: aut mutef. Et qñqz destruit vnus duoꝛ sensuū eius absqz alio sicut gustus sine tactu. ꝓpea: qz egritudo potētia hꝫ euacuandi nocumentū cā debilitatis duarū virtutū. Et egritudo quidē dixit. A. qñqz est malitia cōplōnis: z qñqz est officialis ex magnitudine: aut paruitate: aut corruptione figure: aut situs. quare nō dilataf vt ꝓius neqz cōstringif. Aut est ex resolone singularis cōpositi. Et qñqz est egritudo cōposita. sicut vnū apatū. Et qñqz est nocumentū in ipso neruo q est ei ꝑprius. Et qñqz ledit cum cōitate stomachi et qñqz cū cōitate pulmonis z pectoris. ¶ Dixit Hal. 2° de accidenti. lingua cū sit instrm duarū virtutū. s. sensibilis z motiue volūtate necessarios duas faciet opones. ¶ Dixit Auer. 2° si pp operationē gustus quāuis iungaf alia res huic pp electionē meliorē: z hoc est ad pferendū lras locutionum. ¶ Arist. 10ª pbleumatū. 19° pbleumate. q̄siuit pp qd lingua nulli aialiū est pinguis. Et dixit. cām esse: qz omne pinguedo est densum spissum. coagulaf em pinguedo a frigido. quāuis generet a calido mō lingua sm nāz est rara nō densa ad hoc vt humores discernat. i. sapores in humoꝛib⁹ percipiat. hoc aūt nō posset facere si esset pinguis. qm̄ incides pinguedo cōsiderando linguā z eius pāniculū gustatiuum velando eā redderet ipceptibilē. Cū neqz pinguedo neqz sepū sentiat oportuit aūt linguā esse rarā: vt in ea recipiatur humiditas veniēs a stō: ex qua in radice eius. s. in carne glādosa gñaf saliua q̄ saliua non parū deseruit gustui cū fuerit cōtēperata: vñ lingua ad pfecte gustādū nō ꝺz esse multum hūida neqz multū sicca. Ite ligua nō est pīguis pp motū ei⁹ freqntē: ad qō et adiuuāt vapores calidi ex stō z pectore ad ipsaz eleuati. ¶ Et scias q ligua patif a sapore acuto amaro salso z pontico: qz vnusqsqz hoꝛ soluit ꝓtinuitatē eius.

¶ De significationibus dispositionum lingue. Cap. x.

Dixit Auic. lingue cōplo qñqz significaf ex parte saporis vincētis in ea. Et eo qō sentif simile acetositati: aut dulcedini: aut insipiditati: aut amaritudini: aut abbominationi generate ex putredine: aut ponticitati: aut stipticitati: aut acuitati: aut salsedini. ¶ Sapor enim acetosus ponticus z stipticus significāt frigiditatem cōplexionis. Acutus vero amarus salsus caliditatē. Et dulcis temperantiā cū declinatione ad caliditatē. Et insipidus z vnctuosus temperantiā cum declinatione ad frigiditatē. Et Hal'. 3° dixit. de interioꝛibus. q cuz corpus est sanū sine macula saliua ei⁹ est sine sapore. Et dixit. A. qñqz significaf ex colore. Albedo em significat frigiditatem sil'r palledo: z significat citrinitas rubedo z nigredo caliditatē. ¶ Et dixit Aui. qñqz significatio eius habef ex parte humiditatis z siccitatis sue. Et siccitas quidē eius sentif sm duos modos: quoꝝ vnus est cū claritate superficiei lingue. s. qz non apparet aligd adherens lingue. z hec siccitas est lenis. Et

secūdus

ſcūdus eſt cum curſu humoris pfundi viſcoſi q eſt in ipſa. que calor iam exiccauit. Et hic nō ſignificat ſiccitatē in ſubſtantia eius. imo humiditatē viſcoſam aggregatā in ea. aut ex catarro aut ex vaporib⁹ groſſis ſpiſſis. Et hoc eſt ex eis que faciūt errare medicos: q cū cognoſcūt diſpōnē ex infirmo deficcationis oris nō diſcernūt inter modū qui eſt ante ipſam. ⁊ inter eam. i. inter modū p^m ⁊ 2^m ſiccitatis. Et dixit Aui. aſperitas ſequit ſiccitatē: ⁊ planities: ſiue lenitas humiditatē. ¶ Dixit. qñq; ſignificat diſpō lingue ex diſpōne motus eius apud loquelā ex diſpōne detrūcationis ei⁹. aīs diminutiōis ⁊ lenitatis ipſi⁹. Et ex diſpōne groſſitiei ipſi⁹: ita vt minuat omni hora ⁊ grauet motus ei⁹. Et ſignificāt ſanguis repl'onez: aut humiditatis. ⁊ qñq; ſignificat diſpō lingue ex apatibus ⁊ bothor q accidūt in ea. ¶ Et ſubdit Aui. tibi poſſe erit exponere modos ſignificationū. ſ. deducendo eas ad particularia ſignificata ex hac acceptiōe. ſ. mō hoc dicto poſtq; cōprehenderis vīa p^a ad ſignificationū 2^e primi. Et ēt particularia q oſtendi. ſ. in pcedentibus ⁊ ēt in ſequētibus. p hoc em̄ poteris ſignificare ſup diſpōnē lingue p vnūquēq; ſaporē ⁊ colorem ⁊ reliqua ſcz dicta. ¶ Et dixit. A. ſignificatio ex colore ei⁹: ⁊ eo qō inuenit in ſapore qñq; ptrāſit linguā vſq; ad egritudies plīes alioz mēbroz: rubedo nāq; eius ⁊ ppie cū aſperitate ſignificat apata ſanguinea in partib⁹ capitis ſtōi vel epatis. Et albedo qñq; ſignificat frigus ſtōi epatis: ⁊ oīnū flātis in capite: ⁊ qñq; ſignificat yctericiā ſi color corpis eſt diuerſus a colore ei⁹ lingue. Et ſapor ipſi⁹ ſignificat humorē dñantē in toto corpe: aut ſtō: aut epate. ¶ Dixit iude⁹. cognoſcit accūs in lingua ⁊ hūor exūs in ea ex mala ꝓpl'one ex colore ligue ⁊ calitate ⁊ friditate ⁊ ex pōderoſitate ei⁹ ⁊ balbutie. ⁊ ex paruitate ⁊ ſpaſmo ex ſtupore exīte in ea. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝓtiū. vehemēs rubedo lingue: aut nigredo: aut citrinitas ſignificāt caliditatē eius. Et vehemēs ſiccitas vehemēs albedo ſignificant friditatē ⁊ ſtupōrē ei⁹. Et vehemēs humectatio ⁊ mollificatio groſſities ſignificāt pōderoſitatē. i. repl'onē grauātem. ⁊ cōſtrictio. i. ſubtilitas ſignificat ſiccitatē: ⁊ ſapor accidēs in lingua ſignificat humorē dñantē. ¶ Et ſcias q ſapor reptus in lingua ⁊ ore vt v̄ bigra amaritudo oris eſt accūs. verū inquantū importat ip̄m ſaporē: vt amaritudinē in fortmantē linguā ⁊ os eſt q̄litas mutata ꝓpīs ad malā cōpl'onē. Sed inquātū iportat rē ſaporē inducētē: vt rē amarā perceptā in ore ſic eſt exiēs mutatū ꝓpīs ad malā colere ꝓpl'onē. ¶ Queſiuit Arist. 34^a pbleumatū. pbleu. 4° pp qd ligue ſunt ſignificatiue multoz: ſignificāt tū maxime in febribus acutis. Et hic faciūt maxie ex colore ⁊ ſuba ⁊ q̄litate earū. Et dixit. cām eſſe: q lingua eſt ſuſceptiua humiditatis ⁊ eſt ſita ſupra pulmonē. ſ. ſupra extremitatē cāne pulmōis. ſup. ⁊ ēt ſita ſupra ſtomacū ſupra meri. vñ eſt receptiua multoz fumoz alcēdentiū a pectore ⁊ vētre: ⁊ pp hoc, maxime in febribus ⁊ ēt alijs egritudinib⁹ eſt receptiua multoz colorū pp diuerſa in ipſam cōdeſcētia humida colorat tincta pri⁹ in loco a quo deſcendūt ad ipſam. vñ ab ipſis hūido tanēq; ꝑn⁹ a quo ꝓuenit colorat. lingua. n. glādoloſa eſt ⁊ carnis mollis ſpōgioſe: mame in radice ei⁹. vñ eſt dicte humiditatis receptiua de facili. ¶ Et in 5° eiuſdē q̄ſiuit pp qd ligua nō ſit dulcis. i. nō pcipit ſaporē dulcē. Et quidā dicunt neq; ēt vnctuoſum q eſt ꝓpinquus dulci. Alios aūt ſapores ſuſcipit ⁊ eis inficit. Et dixit cāz eſſe: q alij ſapores a dulci. ſ. ⁊ vnctuoſo ſunt velut corruptiōes quedā exceſſus. Et iō lingua eos pcepit dulcē aūt nō pcepit eo qō eſt ſibi nālis ⁊ cōſuetus: ⁊ iō nō alterat ipſaz. ¶ Quidā dicūt q iſtud pbleuma nō verificat ſemp: ſed vtplīm. eo qō lingua qñq; afficit ſapore dulci cōpoſito ex flāte naturali ⁊ ſanguine ⁊ ei⁹ dulcedinē ſentit. Alij vō dicunt q Arist. in hoc pbleumate intellexit de puro dulci. dulcedo aūt que oritur ex cōpoſitiōe flātis ⁊ ſanguis nō eſt pure dulcis: ſed mixta ſi ſpiditati. maxime tamē lingua ſignificat ſuper diſpōnes ſtomaci. imo dicunt qualis eſt diſpoſitio lingue talis eſt diſpoſitio ſtomaci qō contingit ꝓpter panniculum vtrūq; velantem.

¶ De generali curatione egritudinum lingue. Cap. xj.

Egritudinibus q̄s patiſ lingua pviā cōitatis curatio. Dixit. A. eſt rectificādo vtrūq; ſ. eam ⁊ mēbrū cū quo hz cōitatē: vñ patiſ cū eis q̄ dicunt in ſuis locis. Jn egritudinib⁹ eis p/prijs ſcias q eūo māerū ab ea per fluxū ventris melior eſt quā p vomitū. Et qñq; fit curatio egritudinū lingue cū eis q cōpl'onē eius ꝑmutāt ebibitis ſtipticis vel reſolutiuis inciſiuis vel ſubtiliatiuis ſm qō diſpō eius exegerit quarū cum bibunt virtutes ad linguā perueniūt. Oportunius tū dixit iſte medicine poſt cibū bibunt vt patuit ſupra ex prima fen tertij. cap° cum mā ⁊c. Et qñq; curant egritudines lingue collutionibus oris ⁊ fricationib⁹ ⁊ gargariſmis ⁊ oleis retētis in ore ⁊ pillulis ſiſ retentis in ore factis ex ſeminib⁹ ⁊ alijs q̄ habēt virtutes p̄dicta ſm neceſſitatē. Et melius quidē eſt vt ſumant. ſ. ⁊ in ore teneant cōpreſſe. ſcz ipſe pillule in forma troc. vel lupinoz. Jn adminiſtratione tū medicinarū oris ⁊ lingue earū. ſ. que nocte pūt guttur ⁊ pulmoni caueat vt nō trahat aliquid ad ipſa. ſ. guttur ⁊ pulmonē. ſup. ⁊ ſi fuerint ex genere earū q̄ bñt nocere materiei ⁊ ſtō vt non deglutiat aliqd ex ipſis ſiſ caueatur.

¶ De nocumentis guſtus. Cap. xij.

Alienus ſcō. de accidenti. dixit accidētia q̄ ſenſus guſtus patiſ ſunt q aut eſt nō ſentiēs ſaporē: aut eſt male ſentiēs. Et male ſentiēs: aut eſt ōbile: aut horribile. Et debile ſentiēs eſt ſicut obſcurus viſus: aut grauis auditus. Et horribile ſentiēs eſt ſicut falſe imaginationes viſus: aut falſus auditus. ¶ Et dixit. in 4° eiuſdē ſicut ſcribit a Rabi in 7^a particula ſicut in cui⁹ oculis deſcēdit aqua imaginat q ea que ſunt intra oculos ſint extra. ita accidit ⁊ in lingua: q virtus p quā fit guſtus neceſſario adducit diſpōnē caritatis exiſtētis in ipſa lingua ad ea que ſunt extra. ¶ Dixit Aui. in guſtu ingrediſ nocumētū tribus modis notis. ſ. deſtructiue diminutiue. ⁊ corruptiue. Et totū illud qñq; eſt cū cōitate ad alia multa. Et qñq; eſt pp egritudinē ꝓpriā ex malitia cōpl'onis: aut officialis: aut opil'one: aut cōi vt ſol'one ꝓtinuitatis in ipſa. ſup. aut cōpoſita. vt apate. ¶ Dixit Gal. 2° de accūti morbi q ſi cā dictoz accidētiū. ſ. q ſunt ꝓpriū ligue ſunt in eſſentia ligue ſm q ē ꝓſile mēbrū. Et ſūt i pellicul'ea circūdātib⁹. ⁊ i neruis vtriſqz mobilibus: ⁊ illa pte cerebri a q̄ illi nerui ꝓcedūt.

Et dixit ſtus accidit. Aut ex paſſione. loci. ſ. ligue. aut ex cerebro: aut ex neruo ꝓcedente a cerebro ad linguā: aut ex corpore carnis: aut ex pāniculo cooperiēte eam. Et dixit. ſi guſtauerit lingua ſaporē malū ſalſum: aut amarū vel aliū. Et humor cauſans illū ſaporem fuerit vehemēs ſtatim ſentiſ. Si aūt fuerit debilis ſentiſ cum ꝯmedit res cōuertibiles ad pmutationē in ſaporē q eſt in lingua. Et cū ſaporat lingua ſaporē non ſicut eſt hūores extraneos vel graues in ea eſſe oſtēdit. ¶ Dixit Auer. 3° coll'z. corru° operationis guſtus ꝓpter vnam malarū cōplexionū in inſtrō eius. ſ. lingua fit aut in mēbro cōicante ei. ſ. cerebro aut neruo tranſmiſſo ei a cerebro. Et diminutio eius fit ꝓpter eaſdem cās cum ſunt debiles. Sed accidens qō facit ipſam ſentire malo ſenſu fit dupl'r: aut q̄ ſentit aliquē ſaporē non diſcernendo q̄s ſapor ſit. aut q̄ ſentit ſaporē ꝓprium rei. ſicut ſi ſentit dulce qō eſt amarū. Sed ſi ſentit aliquē ſaporē nullo ſapore to pūte illud fit pp malā cōplexionē materialē. quare ſentit ſaporē illi⁹ humoris. ita q ſi ſit colera ſentit amaritudinē. Et ſi ſit acetoſus humor ſentit acetoſitatē: ⁊ ſi dulcis dulcedinem. Et qñ fortificat hec mala cōplexio ſentit tūc omnia ſm illum malū ſaporem. qñ enim aduenit ei hoc accidens

De cauſis

sentit oēs sapores q̄ sint vnus. Et aliq̄n iste sapor non erit multū fortis vt sentiat sapores quasi tēperatos pp hūc malū saporē quē hz. Et h̄ idē ēt accit pp res extrīsecas. sic̄ accit comedēti res q̄ti amaras z postea bibit aquā: z sentit eā q̄si dulcē. Et cā huiꝰ ē sic̄ i alijs sēsibꝫ: z istris eoꝝ: qz oia istra sēsuū onīt eē vacua z ōnudata a sensibilē suoꝝ appbēsiuoꝝ.

De signis **Dixit** Auic. significatur super vnāquāq̄ causam cuiusli bet eorum scz accidentium gustus ex eis que inuenimus scz in capitulo significationum communium supra.

Et cura dixit ipse. si est cum cōitate. est vt rectificet mēbrum cōicans cerebruz: aut stomacus sicut ei cōuenit. Et si fuerit pp egritudinē propriā. tunc si fuerit humor malus: aut replo opz vt euacuet. Et si quidē fuerit humor acutus euacuet cuz yerap. aut cū pillulis cochijs. aut cum pillulis factis ex scamonea z pulpa colog. z sale napti co. Et si humor fuerit grossus oportebit vt euacuet cū yeris. s. magnis z administrent gargarismata. q̄ dicent in cā mollificationis lingue. Et dixit. cibet cibis acutis sicut cepis sinapi alleis z aceto: qz hi excitāt sensum gustus lesum ꝓpter humorē flāticum z grossum. ¶ Dixit Raz. 3ꝰ ptinē. ad defectū gustus gargarisma fiat cū medicinis vehemētibus ad mundificandū cerebrū. deinde dandū est ad comedendū de cepis alleis z oibus rebus acutis z de aceto z sinapi. Hec tñ non debēt fieri nisi p̄missis vniuersalibꝫ purgationibꝫ corporis z capitis. Ait Raz. ibidē si i lingua fuerit replo flōmande sunt due vene q̄ sunt sub ea post minutionē cefalice. sup. z vnusq̄sq̄ humor purget ꝑm q̄ sibi cōuenit.

¶ De mollificatione lingue. Cap. xiij.

Mollificatio ligue. dixit. A. est ex summa nocumētoꝝ lingue in qua accidit lesio in motu ei⁹ z grauitas eius et destructio introitus in sermonē. ¶ Dixit Gal. 4° de interioribus. lingua ex membris. s. faciei solūmodo mollitiē patit. cetera vo faciei membra nihil patiunt ex hoc nec in sensu: nec in motu. Et cā est: qz furcule nerui ad faciē veniētis nō sunt nisi ex proza cerebri. ad mēbra aūt q̄ sunt sub facie nerui veniunt ex pupi: ps vero neruoꝝ ad lacertos linguā voluntarie mouētes originē hīt ex pupi. pinde proza patiēte necessario motus ligue salubris pmanet. actio tñ volūtarij motꝰ z sensꝰ i mēbris q̄ sūt i facie auferet. Et aliq̄n i dextra pte vl sinistra cognoscit.

De causis **Dixit** Mes. accidit ab humiditate sanguinea vel aquosa sepultis: aut ibibitis in lacertis z musculis lingue cū cōitate cerebri: aut sine cōitate eius. ¶ Et Aui. dixit cā eius est nota: qz est ex humiditate sanguinea: aut aquosa. Et q̄nq̄ est pp cām primā in cerebro. Et q̄nq̄ pp cām in lacerto. i. neruo mouēte linguā aut in ramo nerui veniēte a cerebro ad ipsam. ¶ Et dixit Mes. quandoq̄ accidit post litargiam: cronicam z fortasse non recipit curam.

De signis **Dixit** Aui. tu scies q̄ fit a cōitate cerebri z q̄ absq̄ cōitate eius ex eis in q̄bus inuenit dispō in reliqs mēbris acqrentibus ex cerebro sensum z motū. Nam q̄n est a cōitate cerebri reliqua sensitiua sentiūt nocumentū z nō solum lingua. cerebrū em̄ transmittit spm̄ animalē lingue simul z alijs organis sensuū aliorum. Et significat q̄ in cā sit humiditas sanguinea rubedo lingue z caliditas eius. Et q̄ mā sit subtilis aquosa significat mlitudo cursus saliue subtilis. s. liqde z paucitas iuuamēti ex resolutiuis: qz non pñt resoluere māmsed ipsam magis liquefaciūt z magis imbibi faciunt. Et iuuamentū ab eo in quo est stipticitas: qz desiccat. Et dixit Aui. mollificatio lingue q̄nq̄ pducit ad hoc vt ꝑuet loquelā: aut vt fiat difficilis. aut alteret. i. male fiat. Et ex ea scz q̄ male fit est alfese in qua si aliq̄s vult loqui. dicit fese. Et ex ea est altēten. i. q̄n aliq̄s vult loq dicit tete. Et dixit. ex pueris sunt quidā spatiū defectus quoꝝ plongat scz ad loquendū. z hoc est pp superfluā humiditatē lingue eoꝝ. Et ex eis sunt qui vtunt tata. al's. tete in locutiōe sua. Et est aliq̄s cui cuz accidit egritudo calida soluit. i. liberat lingua eiꝰ ꝓpter liquefactionē. s. iunctā resolutioni humiditatis mixte cū lingua retēte in radice nerui eius. Et ꝓpter hoc fit puer alcogna. i. vtens choa in locutione. Et cum fit adolescēs z temperat humiditas eius fit loquēs expedite.

Dixit Mes. mollificatio lingue q̄ nativa est non curat. forsasse tñ in pluribus rectificat in ꝓcessu dieruz. Cura eius est quatuor res. prima est euacuatio mālis. scōa est diuersio eius. tertia est resolutio z exiccatio residui eius per partē oppositā. z quarta est exiccatio residui eius p eandem partē. ¶ Et prima perficit cum flōmia: si mā sit sanguinea z ꝓprie: ex cefalica: deinde venaruz que sunt sub lingua. Et quidā dicunt q̄ vtpl'm cōuenit ista flōmia venarum sub lingua: post quā debet fieri collutio oris sepius cū aceto decoctionis zinzib. piretri z ros. Et si adhuc necessitas expedit dixit Mes. ventosef sub mento. s. cū scarificatione: z ꝓprie q̄n fuerit mā inueterata. Et si mā multa non fuerit sufficit flōmia venarum que sunt sub lingua z vētosatio in mento. ¶ Si vo materia flātica fuerit z aquosa curef eūone post euacuationē cum yeris minoribus in prin⁰: deinde cuz maioribus z hoc cū reiteratione z nō multiplicatione. s. eūonis in vna vice vt perueniat gradatim ad illud q̄d est sufficiens. ¶ Et Aui. dixit. opz vt mundificet corpus cum yeris minoribus: deinde cū yeris minoribus. Et facta mundificatione corporis. deinde mundificet caput cū medicinis sibi ꝓprijs. Et si extimaf q̄ cum humiditate dominetur sanguis flobotoment vene lingue z ventosef mentum. Deinde debes curare cū gargarismis z fricationibꝫ ligue. sup. z alijs modis approximationis medicinarū localium. Et ista duo capla. s. de eūone z approximatiōe localiū. iam sciuisti in regimine egritudinū capitis. z illuc recurre. s. ꝑma sen tertij. ¶ Scōam rem. dixit Mes. cōplent fricationes in extremitatibus z ventosationes in spatulis z administratio cristeriorum acutoꝝ vna vice post aliā. primo leniū nō multū deuatorū i gradu acuitatis. postea fortiū. sup. z silia diuersitia. ¶ Tertiam rem cōplent administrationes medicaminū ꝓpriorum pupi cerebri z nuce resoluentium ab eis superfluitates humiditatū aggregatarū in venis z lacertis seruientibus lingue z ꝓprie euaporatoria z inunctiones z embroce ex rebus quarū mentionē fecimus in egritudinibus neruorum administrādo euaporatoria prius. deinde embrocationes deinde linimēta z emplastra. Et interdū administrem⁹ rubificantia. Et interdū cauteria z proprie q̄n alia nō cōtulerint. Et forma cauterizationis est ꝑm hunc modū fiāt tria cauteria ꝑm longū in fontanella. i. cōmissura pupis capitis que dī lauda. Et duo fiāt ex trāsuerso in radice cranei distātia ab inuicē ad mēsurā policis z tria hinc z tria inde linealiter distātis colli spōdilia: qz hinc inde ꝑm prima tria spondilia colli. ¶ De hac tertia re. dixit. A. opz etiam aliq̄n vt medicine predicte ponant supra collū. ¶ Quartā rem. dixit Mes. cōplent gargarismata z collutiones oris z administratio fricationū eius est medicina ꝓpria mollificationi lingue z paralisi eius. Et medicine singulares huic conuenientes sunt. dixit Mes. castoreū z proprie retentio eiꝰ sub lingua z cōfricatio eius in ea. Et q̄n ex eo z gūmi alborim fiunt pillule z tenent sub lingua sunt efficaces. Et ex eis est succus caulis post masticationē eius deglutitus. Et sinapis est efficax. Et nardus diutius masticata. Et similr nux muscata z cucube. Et thus masticatū cum stafisagria vel origanum. z mēta vel mentastrū ore retentū z masticatū z similr mumia cū vino decoctionis origani z nitrū mixtum cū pane z masticatū. Et ex eis est. dixit. A. balasce siue ypopus or tulanus z piretrū z cortex radicū capparis z almuri z acetum squiliticū. Et oximel squiliticū administratū ad gargarizandū: aut colluendū os confert valde: z acorus est bonꝰ z alia q̄cūq̄ sunt resolutiua iciſiua z subtiliativa. Et q̄nq̄ iuuat fricatione lingue cuz sale armoniaco zinzib. z cepe z

currat

currat ex ea saliua plurima. Et de vtilibus z facilibus gar/
garizatio cum decoctione ysopi acori z piretri. Et mastica/
tio piretri ligati in pano. ¶ Dixit Raſ. z° ꝯtiñ. ℞. salis ar/
moniaci piperis zinzi. piretri staſisagrie bozacis ysopi salis
indi nigelle z maiozane. aā. terant z ponant in aqua cali/
da. Et cū ipsa aqua gargarisma fiat per dies cōtinuatos ma
ne in ieiunio: aut fiat cum yera. z sirupo squilitico acetoso.
¶ Dixit Aui. qñ mollificatio est vehemēs z phibet locu/
tionē. tunc sumat aliqd euforbij z condisi z assiduet fricā/
tio lingue z radicis eius cū ipsis. ¶ Puluis vtilis ad para/
lisim lingne labiozū z oculozū z oris obliquitatē. ℞. cimi/
ni saluie origani peonie diptanni piretri salis cōmunis elē
zinzib. piperis nigri sinapis. aā. ℈.j. castoz. ad pondus
omniū teneat in oze donec per se descendit. Aut teneat pel
uis piretri saluie z acozi cū melle mixtus. ¶ Dixit Meſ. cō
fectio anacardina maioz quā scripsit Raſ. z est scripta iter
medicinas egritudinū neruoz est medicina sublimis para/
lisi lingue linita ex ea lingua. Et facto ex ea emplo in parte
capitis posteriozi z origine neruozū. sup. z ēt bibita cū po/
tu aque saluie. ¶ Dixit Joānitius qñ contingit paralisim
accidere ꝓpter lesionem cadentē in neruos posteriozes ca/
put purgia plurimū conferunt. ꝓpterea q ad diuersum tra
hunt. ¶ Dixit filiꝰ Mesuay masticatio staſisagrie deficcat
linguā ponderosam ex humiditate: eo qō attrahit nimis. ſ.
multū. Et euforbiū z condisi terant ad fricandū linguam
ponderosam z balbam. ita tñ q non deglutiat saliua eius.
¶ Dixit Aui. qñ fiunt ex dictis medicinis z silibus eis
pillule confecte cū eis que phibeant eas a velocitate resolu
tionis. i. dissolutionis z liquefactionis. sicut sunt laudanū
z gūmi pini z dragagantū z omne gūmi viscosum. ¶ Pil/
le vtiles. ℞. oppoponacis dulcis z nucisminſ. aā. teneant
in oze. ¶ Et dixit Aui. cū resolutiua non valēt z extimaue/
ris q humiditas sit subtilis z currēs adiuua te cū resoluti/
uis stipticis sicut oarsetaban permixtū cū rosis z sicut flos
squinanti cū spodio. Et multotiens confert fricatio lingue
cum acetosis stipticis: ipse enī vehementem. i. forte faciunt
operationē cum resolutione saliue z cursu eius ſm acetosi/
tatem sicut sunt lac acetosuz z fructus qui nō sunt maturi.
Et dixit. qñ puer tardat ad loquendum. opz vt assiduetur
motus lingue eius z fricatio ipsiꝰ vt currat saliua ex ea. Et
confert in hoc proprie qñ administrat in fricatione eiꝰ mel
z salgēma z similia. Et ex eis que cōmouent linguas eoz z
soluunt eas est violēter facere eos loqui. ¶ Dieta in oibus
rebus oz esse ficca. inhabitet aerē siccum z calidū z serenū
z quē perflat boreas. Et in camera sua sit ignis. ꝓmoueat
ad iram maxime cū cōrumelijs: vt promoueat ad rīndendū
z exercitet z fricetur corpus eiꝰ. Et dixit Raſ. z° ꝯtiñ. bñs
linguā mollem vel mollificatā frequēter ingrediat balneū
z vtat sudore. parū dormiat z multū vigilet z cibis vtatur
fricantibꝰ. Et de cibis bonis est caro colūbarū siluestriū.
Et superfluitates prime z scōe digestiōis quotidie purgent.

¶ De spasmo lingue. Cap. xiij.

Uandoqz accidit ligue spasmus. mā/
lis. ¶ Dixit. A. qñ ex bu
miditate viscosa tēdente lacertos lingue in lati
tudine. sup. z ꝓhēte eos in lōgitudine. Et qñ
fit ex multa cōstringente. z qñ accidit in egri/
tudinibus acutis spasmus in lacerto ligue ſm
viam exiccationis z siccitatis. ¶ Et Meſ. dixit. quandoq
accidit causa febrium adurentium.

Et cura eius est retentio oleozū refrigeratiuozū in oze
z rerū plurime humectationis regiationis:
sicut olei viola. ꝓprie z nenufarini z de cucurbita z de sali/
ce z ros. singulꝝ vel cōiunctim cōquassatoz cum mucillagi
ne psilij: aut malueze aut cū succo portul. aut cū lacte dulci z
silibus. z cōferunt embrocatiōes z lauacra in collo z nuca
cū aqua calida dulci z silib⁹. ¶ Et Aui. dixit. administret
oleū viol. z de cucurbita z alcherua. sed ista lra alcherua est
corrupta: qz est medicina calida q̄ in hoc spasmo nō ꝓpetit.
Et opz vt fiat embrocatio in locis predictis. ſ. collo z poste
riozi capitis cū aqua tepida z succis būidis tepidis. ¶ Et
dixit Meſ. qñ accidit ex humiditate grossa viscosa replē
te lacertos eius extēdente eos ſm latitudinē z abbreuiante
a longitudine. ¶ De cura. dixit Aui. nō elongat cura bu/
ius in cañ. a cura spasmi vniuersalis. Sed curatio eius pro
pria est vaporatio spondiliū colli cū eis q̄ sunt sicut camo/
milla corona regia z anetū: sigillatim vel cōiunctim. ¶ Et
Raſ. dixit z° continē. intendendū est collo in primis z spō/
dilibus eo cū decoctione corone regie: z camomilie z ēt cū
folijs eaz. ¶ Dixit Meſ. cura est eadē cum cura spasmi ex
humiditate: z mollificationis lingue preterq̄ opz vt in hac
medicinas incisiuas p̄cedant medicine maturatiue sicut p/
prie vaporet in primis radix colli z collū ipsum cum eo qō
est sicut camomilla z mellilotū anetū sanſuccus sqlla z silia
z gargarismata fiāt cū aquis z oleis eoz: deinde paulatine
deueniat ad fortiora. ¶ Dixit. A. spasmus lingue qñ fa/
cit accidere nocumētū in sermone. z dixit. qñ non qz non
semp faciat nocumētū in ea: sed qz nō sp idē nocumētū facit
qz qñ destruit sermonē. qñ diminuit z qñ corrūpit.

¶ De magnitudine lingue. Cap. xv.

Agnitudo lingue. dixit. A. qñ fit a
sanguine dñante z qñ
ex humiditate plurima flātica excitatiua. i. in/
fusiua z ibibita. Et qñ magnificat plurimū
ita vt egrediat ex oze z nō capiat eā os. z dicet
de ista in capīo apatis eius. ¶ Et dixit curat
sanguinea z facta ex mā calida si assiduet eius fricatio cum
rebus icisiuis acetosis stipticis sicut rob z acetositas citri.
sup. tu premissa flōmia cefalice. z deide venaz que sunt sub
lingua. ¶ Et curat facta ex humiditatibus si assiduet frica
tio eius cū sale cepis z aceto post eūones. ſ. corporis z capi
tis iteratas ſm exigētiā. Aut accipiat piper z longū piper
zinzib. z salgēma z terant bñ z fricet cū eis lingua q̄re re/
uertet ad mēsurā suā z ingredietur qō ex ea exiuit. Et est sic
cura mollificationis z fricet cū puluere zinzib. z piretri. Et
gargarizet vinū dulce cū decoctione ꝓneos dactiloz carica/
rum z passul. Aut oximel cōpositum vel squilitic cū cū sapa.

¶ De abbreuiatione z longatione lingue. Cap. xvj.

Ecidit lingue qñ vt abbreuiet z ligat
ita vt non possit elongari ad recte
loquendū. ¶ Dixit Aui. qñ accidit cōtinua
tioni ligamēti q est sub capite lingue z extre/
mitati eius abbreuiatio z nō pmittit linguam
dilatari. Et qñ accidit breuitas lingue ſm se/
mitam spasmi. Et dicta est cura eius supra suo capitulo.

Cura vero eius que est cā abbreuiationis ligamenti. di/
xit Raſ. z° ꝯtiñ. q illa ligatio remouēda est cū stu
dio z cautela ne in curatione pueniat incisio ad venas que
sunt sub lingua ne excitet emissio multi sanguinis propter
quam cām multi prohibuerunt q nō fiat cum ferro. Et iō
docuerūt curare eam sic. subleuanda est lingue extremitas
cum instrō vtili facto ad modū hamiz deinde interponenda
est quedā acus in ligatione ipsa z restringēda est circūcirca
donec incidat. Aui. aūt dixit. Cura est incisio illiꝰ ligamē/
ti ex latere extremitatū eius parūper. Et tunc succurre loco
cum dragaganto adusto vt restringat sanguis z vt reflectatur
ad superiora palati: vt egrediat ex oze scz sanguis. Et dixit
si non audes incidere ipsum cū ferro pauendo z timēdo ef/
fusionē sanguinis plurimi trāfit ad hoc vt intromittas sub
ligamento acum cū filo z disrūpit ipsum absq incisiōe. Et
pone super mēbrum que phibeant conglutinationem sicut
sunt medicine cauterizātes attractiue. Et dixit. si subtiliat
scilicet medicus in incisione cū cautela venarū que sunt sub
lingua ne aduenient eis incisio non aduenient cursus sangui/

Cura hu/
midi.

nis.plurimi. ¶ Et scias q̄ fricare linguaz cum folijs saluie valet grauitate eius z pueris loqui differentibus.

¶ De apostematibus lingue z pustulis eius. Cap.xvij.

Lingue signa dixit Auí. qñq̄ accidunt apata calida: z quādoq̄ mollia flātica z qñq̄ dura z cancer. Et qñq̄ apostemat lingua ꝓpter potū venenozū z fungozum z opij. vniuscuiusq̄ humoralium nota sunt considerāti in signis apostematum aliozum membrozum.

Cura calidi. Becura calidi.dixit Meſ.curat in principio regimine cōmuni ex flōmia cefalice.deinde venarum que sunt sub ligua. Et si oportet fiat postea scalpellatio sub mento: z venter soluat cum aqua fructuū scz solubilium et administrentur deinde gargarismata z collutiones oris cū aque rosata z aceto: aut cū succo solatri z aceto z similibus. Postquā aūt transierit tps principij administrandū est oxymozon cū aceto decoctionis foliozū oliuarū. Et in rob.mirti est impressio bona. z ꝓprie cum sirupo rosato puro. Et si res vltra pcesserit administrandū est rob mozozū cum rob id est sapa aut rob cum melle roſ. ¶ Et Sera.dixit.administra flōmiā cefalice in primis. Et si vocat necessitas ad scindendū venas que sunt sub lingua incide eas. Et post illud administra medicamē solutiuum vt educat humoz nocēs. Et si apa non quiescit cum his vtere gargarismis ex succo solatri aut arnoglosse: aut virge pastoris. Et si non quiescit fac gargarisma ex decoctione lentiū z rosarum liquiri.corticum granatoꝝ z ordei. ¶ Et Auic.dixit.curat in primis cum flōmia z solone ventris. Et solutio vētris melioz est q̄z vomitus: q: vomitus adducit mās supra locum apatis. Et qñq̄ non excusat a flōmia venarum q̄ sunt sub lingua: deinde teneat in ore suo cū est principium apatis succum endiuie.aut lactuce ꝓprie ipsa enim habet proprietatē in omnibus apatibus oris z gutturis aut succū epatice aut solatri z succū solatri aquā roſ. Et dixit.fricet cum persicis humidis: q: sunt vehementis iuuamēti ad illud. ¶ Et Hal.dixit si apa calidum sit.cefalicam minue: z corpus si repletum est solue cum decoctione scz fructuum cōfortata cum yerap. z propina illi aquā granatozum z citruli vel melonis. Et iube eum sugere aquā roſ. z rerū frigidarum stipticarū quouscq̄ tres trāsierint dies. Et post hec aquā peponis sugat in tube z caquenegi z solatri z caulis: z eas gargarizet cū spuma seminis psilij. Et dixit.cū morbus declinauerit gargarizare aquā in qua camomillā maioranam z violas siccas et similia coxeris in qua fricaueris modicū cassiefi. ¶ Et.A. dixit.si non resoluit z non aperit indiget ad vltimū maturatiuis resolutiuis qbus fiat gargarisma sicut melle cū lacte: z sicut est decoctio radicū lilij ficuum z fenugreci. Et decoctio passul. z feniculi. ¶ Dixit Hal.si acciderit q̄ apa in lingua in saniē conuertat hunc patientē oportebit alternis horis sugere z masticare aquā in qua ficus decoxeris siccas cum modico oleo viol. z seminis psilij spuma z similiū que apostema maturāt z erumpere cogunt. Si tamen apa leue est z non magnū: sufficit maturationi eius aquā calidam et viol.oleū ore continere. ¶ Dixit Hal.hoc apostema si in radice lingue sit nisi sit visibile: z non habeat propriā eminentiam.non est de consideratione cyrurgici. Et dixit post euacuationez z diuersionē emplastret gula a parte exteriori cū radicib⁹ altee preparatis z farina seminis lini z fenugreci z butyro: z vngat prius oī die bis cū oleo camomillino. Et aspicias in os z si videris eminentiā z fit in ea sanies aperiam cum flōmo. ¶ Dixit Haly.erupto apate appone bombacem cum oleo roſ.donec purgef. z deinde appone vnguētum ceruſe. Et Auí.dixit.si aperiat administrentur stiptices in ore sicut decoctio sumach mirti z lentiū foliozum olive z vinū ponticum. Et q̄ñq̄ valet ad illud vnguentū factū ex succo solatri oleo roſ. z lentib⁹ excorticatis z roſ. ¶ Dixit Meſ.si apostema frigidū fuerit soluat venter cum cochijs aut yera. Deinde administrent gargarismata z colliones cum rob mozozū z rob.in principio: aut cum rob. melle roſ.deinde cum modico almuri vel sinapis. ¶ Dixit Serap.si est apa molle: q: flegmaticū administra in primis potū pillularum cochiarū Hal. z yera.donec mundificetur caput ex humiditate flātica z humiditatibus. z post illud da yeras magnas. Et postea cōferunt iuuamentū magnum gargarismata assidua cū yerap. z sinapi z staphisagria. zinzib.origano piretro orticibus radicū capparis myrrha et similibus. ¶ Et dixit Serap.apostematū lingue fiat curatio sicut in squinantia. Et dixit.si apa lingue fuerit melancolicum ouū non fiat flōmia.immo administra medicamē solutiuum scz melancolie. z postea fiat gargarisma cum lacte asine: aut caprarū calido: aut cum aqua mellis decoctionis liquiri.fenugreci z ficuū siccarum. ¶ Et Hal.dixit.si videris corpus repletū decoctionē propina epithimi z reprime cibos colerā nigram generātes z flegma grossum z pasce illum bonis cibis.gargarizet lac asine vel caprarum cū pauco oleo violato z aquā ficuum z fenugreci z oleū lilij super lingua teneat z aquā feniculi. ¶ Et Raſ.3° continē. gargarisma fiat cū lacte z decoctione radicū liquiri. z fenugreci z dactilozū in vino. ¶ Dixit Auí.oportebit vt subtilietur regimen z cibus fiat bonus. Et euacuet humoz cum yeris magnis z assiduet lenificationē ventris cum eis que sunt yere parue z cassiefi. Et administrentur gargarismata subtiliatiua z teneat in ore infusio fenugreci z decoctio ei⁹ cum ficubus. Aut decoctio granoꝝ lauri cum passis mūdificatis. Et lac mulierbre z asinunū z caprinū. Et decoctio dactilozum z ficuū cum vino de vuis passis dulcibus z vino de vuis cū melle cassie. ¶ Dixit Auic.apati molli flātico z etiā apostemati calido in quo est vltimus status eius cōfert vt aduratur radix feniculi z admittat ei scz lingue. ¶ Et etiā dixit Almā.in hmōi apostematibus flāticis z in quibusdā apatibus calidis: in quibus est grossitudo: fiunt caputpurgia cū hoc medicamine. ℞. croci z yerep.aii.partem.j. canfore z muſci.aii.tertiā partem.3.vnius.zuccari tabarzed.3. j.ʒ.z de hoc toto resoluat dauich.i.in lacte puelle z fiat caputpurgiū. ¶ Dixit Hali.14°.terapētice.cap'o quarto. Et adducit hic ab Auí. Apostemata fuit lingua cuiusdā bois apate magno. Et erat sexagenarius. Et nō fuerat cōsuetus flōmia quare non flōmauit eum sed feci eum potare pillulas cochias. Et volui vt lingua eius inuolueret emplastris frigidis. ¶ Sed ipse erat stultus inobediēs medico suo.vidit itaq̄ in visione illa nocte: vt poneret in ore suo succū lactuce qō fecit z sanatus est integre: z fuit cōueniens istud z mirabile. Debet etiā fieri recursus ꝓ cura horū apostematū ad curationē apostematū oris. ¶ Dixit Raſ.3° continen.si in lingua fuerint pustule male gargarisma fit cum aqua sumach z roſ. ¶ Dixit Hal.cū accidit ligue pustula: aut vlceratio sanguinē minue vel ficiā appone ceruici. Et si infans est z ficiā non fert nutrici ficiā adhibe z refice patientē vel infantis nutricē dieta laudabili. Et de ꝓperētib⁹ est saffirus electus sup lingua apata ducta. Amplio⁹ p cura pustulaꝝ z vlcerū lingue fiat recursus ad curā vlcerū z pustularū oris.

Cap.xviij.

¶ De adustione z asperitate lingue.

Vandoq̄ accidit ligue adustio dicit Auí.cā caliditatis in ore stomaci: aut cerebro que nō peruenit ad hoc vt fit febris: aut accidit cā receptionis rerū acutarum: aut salsarū: aut amararū: aut dulcium: q: dulcia cum supercalefiunt cōuertuntur in colerā aut fit ꝓpter sitim vehementer. Et quandoq̄ fit ꝓpter causas maiozes illis. sicut ꝓpter febres acutas z apostemata interiora: z est aliquādo cum limositate viscosa desiccata a calore adherente lingue. z aliquādo absq̄ ea. z signa nota sunt ad sensum.

Et cura

Et cura eius que est absq; limositate est. dixit Pau. q; patiens nō dormiat supinus. ⁊ non teneat os apertum nisi parū. Et debet tenere in ore de pillulis faciendis ad sitim: ⁊ tenere in ore de ossibus prunorum ⁊ iuniperis. aut de zuccaro albo seq; candido. ¶ Et Aui. dixit. cura est vt prohibeat qui de hoc conquerit. ⁊ proprie qui est ex egris seq; febricientibus ne dormiat sup collum. Et vt assidue fiat ossitatione. i. apertione oris: sed tamen in vice parū teneat os apertū. ⁊ assuescat vti administratione pillularuz factarum ex seminib⁹ batheche ⁊ citruli ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris ⁊ cendis ⁊ tereniabin. conferunt eñ tenendo eas in ore ⁊ etiā sumendo eas ⁊ teneat in ore nucleos prunorū ⁊ tamarindi ⁊ zuccarū albaiec ⁊ mucillagines notas ⁊ succos infrigidantes ⁊ humectātes. Et de conferentibus est dragagantum ⁊ gūmi arab cum mucillagine psilij ⁊ pelliculā qui valet multū superposita lingue. Quidam curauit adustionē lingue cum multa consumptione dando in potu frequenter brodiū pulle coete cum ordeo contrite ⁊ portulaca viridi: q; de his valde coctis fit brodiū humidissimum de quo paulatim est bibendū. ¶ Si vero fuerit adustio linguē cum limositate. dixit Paulus teneat in ore de acoro nō contrito frequenter quoniā mirabiliter facit ⁊ valet etiam ad hoc oleum nucum. ¶ Dixit Diaſ. menta ad fricandum linguam lenit asperitatē eius. Et sumach mixtū cum melle abstergit. vtilis tamen est succus mente mixtus cum melle illinitus ⁊ fricatus super linguam. ¶ Dixit Aui. conuenit vt super lingua fiat absterſio. si fuerit illic humor viscosus. scilicet donec abijciatur. Et quidā homines sunt qui curāt illam fricando cum mēta. deinde inungatur ⁊ colluatur os cum oleis ⁊ mucillaginibus ⁊ succis ⁊ adipe volatilium. ¶ Et dixit Paulus. si limositas lingue fuerit cū ponderositate eius expertum est accipere mane ⁊ sero ad modum nucis de zinzib. ⁊ acoro contritis ⁊ confectis cum melle ⁊ fricare linguam cum eis. ¶ Dixit Aui. asperitatē lingue dulcē ⁊ vnctuosum dilatant ⁊ leniūt faciendo currere illud qō frigus congelauit absq; resolutione. verum vnctuosum facit illud sine caliditate supple ⁊ dulce cum caliditate. ¶ Dixit Galie. super secundo regiminis acutorum ptisana iuuat in ea est malitie rerum asperarum: quoniam in ea cum viscositate sua est lenitas resistens asperitati ⁊ est absterſiua. vtile est asperitati lingue ⁊ contractioni eius prohibenti deglutionem in febribus acutis vel cronicis cum scisſuris in lingua vel sine: vt fiat collutio frequēs facta. primo cum aqua ordei excoriati ab vtroq; cortice. prima aqua decoctionis proiecta. Et postea addita alia aqua cum radicibus liquiritie. Rasis compleat decoctio. Et post collutionem oris cum ea inungatur lingua palatum ⁊ gula cum oleo violato. in quo dissoluta sit mucilago dragaganti ⁊ postea fiat inunctio cum oleo viol. ⁊ butyro recentis mixtum.

¶ De fissuris lingue ⁊ oris. Cap. xix.

Dixit Meſ. ad fisuras que fiunt in lingua ⁊ ore conferunt retentio in ore mucillaginis psilij cum zuccaro ⁊ masticatio portulace cum aceto. Et retentio albuminis ouj recentis conquassati cū oleo ros. vice vna ⁊ vice alia tamarindorum infusorum in aqua rosata ⁊ confert retentio maran in ore: cuius pmixtio hec est. ℞. mucillaginis psilij ⁊ mucillaginis dragaganti ⁊ gummi arab. ana partes equales. sirupi violati partes duas tamarindorū partes certias seminis portula. assi partem mediam spodij partis vnius tertiam. canfore partis vnius octauam. terantur contritione vltima vsq; dum fiant maran. id est sicut vnguentum. Et liniat ex eo super fisuras cum hora precedente collutione facta ex aqua ros. ⁊ aceto. Aut acetositate citri ⁊ aqua ros. ¶ Aliud conferens etiā pustulis oris ⁊ palati. ℞. seminis portulace seminis ros. amidi. zuccari tabarzed spodij croci balaust. ros. ⁊ dragaganti tere ⁊ confice cū sirupo rosa. aut viola. ⁊ inunge. confert enim corporibus tenuibus ⁊ teneris. Et masticatio solius portula. cum aceto est vtilis. Et epatica herba contusa mixta cum melle. Et similiter cerebrum anseris illinitum. ¶ Et de vtilibus est: vt fiat decoctio ordei passularū liquiri. ⁊ seminis psilij donec ad ipissitudinem deueniant. Et cū eis fiat collutio. Et postea teneatur in ore succus portulace cuz zuccaro. ¶ Et postquā sic pluries factum fuerit teneatur in ore electuariū quod sic fit. ℞. mucillaginis psilij dragagāti ⁊ gūmi arab. aā. partem. i. sirupi viola. partes duas tamarindorum seminis portul. affran. partem. i. spondij. partis vnius tertiā. canfore partes vnius octauā. terant̄ contritione vltima ⁊ bene misceantur. ¶ Dixit Auic. Cura earum est vt teneantur in ore mucillago psilij ⁊ tran̄ glutiat eam ⁊ sumat capita ⁊ pedes ⁊ oua sorbilia mollia in aq̄ cocta. Et ex exptis in eis est butirū recens. ¶ Et ex eis est fructū cucumeris ⁊ lebesten.

¶ De iectione lingue extra os. Cap. xx.

Iectio lingue dicitur quando extra os ejicitur. ⁊ extra ipsum tenetur sicut canes faciunt. ¶ Dixit Raſ. in diuisionibus fit ex multitudine humiditatum que imbibunt eam. Et quandoq; fit dixit Auic. propter apostema eius magna: ⁊ quādoq; fit a pre focationibus. deijcit eñ tunc natura: aut voluntas linguā foras vt aperiatur meatus anhelitus. Et quandoq; fit ex vē tositate vaporosa implente ⁊ inflante ipsam. ⁊ differētia inter apostema flegmaticum molle ⁊ inflationem ex ventositate predicta est: q; inflatio ventosa non flectitur cum premitur super ipsam digito. Sed apostema flegmaticum flectitur ⁊ cedit.

Et cura dicta est supra in magnitudine lingue. ¶ Dixit Raſ. tertio cōtinentis. si lingua egressa fuerit os: ⁊ longa fiat ⁊ grossa ex rebus lassatiuis purgandus erit patiens: deinde. ℞. piper ⁊ zinziber ⁊ cinamomū ⁊ salgemmam ⁊ terantur. Et cum eis fricetur lingua bene: aut fricetur cum fructibus acidis sicut cum persicis incisis cū cultello: quia dissoluentur humiditates flegmatice ⁊ sic diminuetur lingua ⁊ ingredietur.

¶ De nocumentis loquele. Cap. xxj.

Nocumentum loquele aliquādo est deperditio eiꝰ ita q; loqui non potest patiens: ⁊ aliquādo est diminutio eius. Et hoc aut quia tardat puer loqui vltra tempus debitum: aut quia patiens parū loquitur ⁊ nō potest tolerare loqui nisi paruo tempore. aut quia non potest exaltare vocem neq; cantare: aut vociferare. Et aliquādo est corruptio eius ⁊ balbuties. ¶ Dixit Auic. iam diximus supra de impedimento loquele in capitulo mollificationis lingue que oportuit ibi dicere: ad quod capitulum oportet recurrere.

De causis

Nunc autem in hoc capitulo dicamus q; cause ⁊ alia impedimenta locutionis quandoq; fiunt ex impedimento in cerebro: ⁊ in partibus nerui venientis ad linguam ⁊ mouentis eam quandoq; in origine ipsius nerui ⁊ quandoq; in ramo ipsius qui proprie est neruus lingue: ⁊ quandoq; fit in lacerto ipso mouente linguam: aut nocumentum est in ipsa lingua ex mollificatiōe spasmo apostemate vel alijs supradictis. ⁊ quandoq; accidit vitio stomaci ⁊ aliquando vitio cordis: vt in sincopi. et aliquando vitio matricis: vt in suffocatione eius. Et habet aliquando causas primitiuas ex percussiōe vel casu. aut ex ebrietate. dixit Ypoc. in affo. si inebriatus quis repente sine voce fiat. Et Rabi. dixit. in 20ª particula q; multa comestio nucum prouocat verborum retentionem ⁊ inde indecēs est q; pueri comedant aliquid ex eis. ¶ Dixit Auic. alchoel. i. impedimentum loquele in quo cum aliquis post inceptionem sermonis impeditur in proferendo sermonem multo/

tiens vel impeditur ante inceptionem. aut est spasmus. aut thetanus aut durities aut mollificatio aut abbreuiatio linguę ligamenti: aut nodatio a plaga consolidata: aut apostema durum: ꝛ quandoq; fit illud a siccitate ꝛ quãdoq; fit ab humiditate: ꝛ est ꝑm plurimum. ꝛ dixit Aui. quandoq; fit nocumentum in loquela ex parte apostematis aut vlcerum accidentium in lingua: aut partibus eius: ꝛ quandoq; accidit post sirsen propter expulsionẽ superfluitatis ex cerebro ad neruos. ꝛ in febribus acutis fit propter exiccationem earum. Et quandoq; est lingua in hoc detumefacta spasmata ꝛ est rarissimum: ꝛ dixit hoc est ex nocumentis accidentibus ab origine: ꝛ quandoq; fit nocumentuꝫ in locutione propter causam lacertorũ epiglotis cum sunt extensi. i. tethanati ꝛ pro vel mollificati. ¶ Dixit Halie. quarto de interioribus ꝛ scribitur tertio cõtinentis sic. loquela deficit. aut corrumpitur ex breui ligatione linguę: aut eo quod nerus eius est mollis non adherens neq; circũferens per omnes partes oris: aut eo quod lingua est breuis: aut eo quod dentes anteriores deficiunt: aut eo quod opilate sint nares aut palatũ aut ex breuitate labij aut incisione eius. ¶ Dixit iudeus. ꝯ fasa est ex humiditate in radice linguę. ¶ Dicũt ꝯ fasa ꝛ caras est impedimentũ loquele quando quis non potest loqui cum vult nisi multotiens moueat linguã ꝛ os: ꝛ quandoq; impedimentum fit eis. dixit Judeus: ꝛ cõstringitur anhelitus calefit ꝛ liberatur lingua: ꝛ dixit nõ est mulier fasa faciens neq; barbatus balbus: ꝛ dixit muti habẽt linguam grossam: ꝛ ideo non circunferuntur linguę in ore ipsorum: ꝛ si lingua grossa fuerit debilitaꝫ materia ex qua fit auris ꝛ neruus eius: ꝛ ideo fit surditas: ꝛ dixit. ꝯ lingua bona est temperate longitudinis latitudinis acute extremitatis: vt lingua auis: ꝛ dixit. ꝯ grossities linguę non manifestatur syllaba in loquella: eo quod non circunfertur lingua bene: ꝛ inde fit balbuties in rebus ꝛ ex latitudine nimia erit balbuties inchath. ꝛ ex paruitate linguę erit balbuties in elch. ꝛ ideo non possunt manifestare syllabam: sicut faciunt infantes in elch ex breuitate linguę ipsorum: tamen quando crescunt perficiunt ꝛ deficit balbuties eorum: ꝛ dixit. inhibitio loquele fit in febribus acutis ex siccitate musculi ꝛ spasmo eius. ¶ Dixit Aui. homini quãdoq; est difficilis vociferatio in principio rei qui laborat in mouendo lacertos pectoris sui: ꝛ epiglotis suetita quod non tolerant laborem ipsum lacerti illi: quare fiunt inobedientes: cum ergo spirat in initio dictiõis vel sermonis currit post illud: ꝛ oportet vt huiusmodi homo preparet se ad loquendum cum inspiratione magna ꝛ motu pectoris magno: immo festinet in ipsa velociter: quoniam cum ipse assuescit facilitatem in ipsa: quoniam consuetudo mouendi aliquod membrum facilitat ꝛ forte efficit membrũ ipsum in ipso motu.

Dixit Auicẽ de curatiam dicte sunt omniũ modorum impedimenti loquele curatiões in capitulis suis supra. Dixit Judeus. quãdo post frenesim remanet ponderositas linguę flobotomande sunt due vene sub ea: ꝛ humectãdum est cerebrum cum impositione olei nenufaris super caput ꝛ in nare ꝛ similium. ¶ Et Auic. dixit. in facto a sirsen confert quandoq; flobotomia duarum venarum que sunt sub lingua. ¶ Dixit Hal. si causa percussionis: aut collusionis fuerit impedimẽtum loquele ꝛ si ruptus fuerit neruus qui ad linguam venit difficulter: aut omnino non curatur. Et si causa spasmi erit intuere vtrũ spasmus hec causa siccitatis sit: quoniam si sic tarde curationis erit. Curetur tamen cum gargarismo lactis mulieris cui est filia ꝛ oleo viola. aut amigd. aut de cucurbita ꝛ spondiles. scilicet colli emplastriza. Emplastro humectanti: aut cum adipe galline aut ouis cauda: aut porcorum assungia nõ salita: ꝛ si pinguedines has cum oleo miscueris viol. vel nenufarino: ꝛ seminis citoniorum spuma admixtis viol. ꝛ nenufaris floribus diligẽter tritis confert: instillaq; aquã in qua viol. coxeris ꝛ nenufar ꝛ ordeum tonsum sup ꝛ capitis pulpim ꝛ ptisanam propina patienti ac lac asine vel caprarum. ¶ Si vero spasmus ex repletione fuerit ꝛ humiditate vel fuerit grauitas quam ad linguam venit ex humore flegmatico grosso qui cerebro dominatur: aut illi parti a qua dictus nervus oritur tunc euacuatio illius humoris cura erit medicinis flegma illud purgantibus induc abstinentiaꝫ ꝛ regimen prohibet infrigidans ꝛ humectans: sed rege eum reginimibus calefacientib⁹ ꝛ desiccantibus ꝛ gargarismis vtere in paralysi dictis. Et linguã cum yerap. frica ꝛ linapi ꝛ piretro tritis diligenter. ꝛ colo superpone emplastrũ calefaciens ꝛ desiccans. ¶ Dicunt quidam. ad eos qui subito priuantur loquela distempera gummi edere cũ melle ꝛ super linguam pone ꝛ statim loquetur: aut radices bugloſe bullire fac in vino bono: ꝛ teneat ipsum in ore: qꝫ loquelã restaurat. Aut succum origani auribus impone. Et piretrũ aut castoreum ori immitte: quia post paululum loquetur. Aut da in potu. ʒ. ß. seminis basiliconis optime triti cũ pauco vino: qꝫ in omni egritudine loquelam redire facit. ¶ Et si quis sincopizauerit pone folia edere infusa in optimo vino super linguam ꝛ statim loquetur. Item pulegiũ in aceto mitte: ꝛ postea in pannp liga ꝛ pone sub naso frica palatum ꝛ gingiuas cum optima tyriaca bene fermentata aperiatur os patientis ꝛ detur decoctio ruthe ad sorbendũ: qꝫ mirabiliter est vtile. ¶ Si amissio vocis fiat a catarro prefocatiuo ponatur super cõmissura capitis ventosa cũ multo igne quia subito mirabiliter catarrum releuat. Si quis loquelam amiserit ꝛ sternutat adhibito sternutatorio ꝛ locutus fuerit bonum est signum: si vero non fuge ab eo.

¶ De apostematibus ꝛ pustulis labiorum. Cap. xxij.

Labijs accidunt. dixit Aui. male complexiones pure ꝛ cũ materia. Et precipue mala complexio sicca: ꝛ solutio continuitatis ꝛ apostemata calida ꝛ frigida ꝛ oriuntur in eis quandoq; emorroyde. Et ex accidentibus accidit eis tremor: precipue labio inferiori. Et mala quidez complexio in labijs accidit: sicut ꝛ in alijs mẽbris ꝛ eisdẽ causis intrinsecis ꝛ extrinsecis ꝛ eisdẽ signis cognoscunt ꝛ eisdem curent medicinis: ꝛ accidit eis apa ꝛ calidum ꝛ frigidũ: ꝛ silr accidunt in eis pustule ꝛ bothor raro tñ accidit in eis apa vẽtosuꝫ ꝛ qõcũq; eor accidit in eis eisdẽ modis ꝛ causis: qbus ẽt in alijs accidit mẽbris.

Et signa generis nota sunt ad sensum ꝛ ipsorũ vnum quodq; cognoscendum est ꝑm suã speciem signis propijs multotiens in precedentibus habitis.

Et de curatione eorũ dixit. A. oportet vt incipiat in eis cum eũone humoris dñantis: ꝛ deinde administrent medicine locales ille. s. que dicent in curatione apatum gingiuarũ: sed sint aliquã tulum fortiores: si super pustulas labiorum ponat superficies exterior folioꝝ grassule maioris aut portulace aut seminiue ꝛfert. ¶ Dixit Hal. i pustulis labioꝝ cefalicã flõmia ꝓpina decoctionẽ mirab. ꝛ cũ vnguẽto ceruse cataplasma: aut cũ litargiro ꝛ galla tritis diligent cũ cera ꝛ oleoroß. liq factis ꝛ aloes lotũ cũ aq̃ cõfert pustulis labioꝝ ꝛ litargirũ solũ cũ oleoroß. ꝛ oleũ viol. cũ cera ꝓuenit pustulis labiorũ siccis. ¶ Et ad pustulas humidas eoꝝ vtile est hoc vnguẽtum. ℞. ceruse. ʒ. x. cere. ʒ. iij. litargiri cathimie argẽti mastcis. aã. ʒ. ij. ꝛ. ß. oleũ ros. q̃ꝫtũ sufficit. ¶ Grossities labiorũ subtiliaꝫ si melle aut succo celidonie inũgant. farina q̃ꝫ cicerũ cũ melle mixta cataplasmata ꝛfert apatib⁹ labioꝝ duris.

¶ De fissuris labiorum. Cap. xxiij.

Fissura labiorum quãdoq; accidit labio superiori ꝛ quandoq; inferiori et quandoq; in ambobus. ¶ Dixit Meſ. quandoq; in labio superiori fit fissura cum communitate narium. Et fit propter catarrum aut corizam

ritam solitū fuere ad partes illas: quare turget nasus ⁊ labium cum vestigijs rubedinis interdū. Et interdū cum bo/ ⁊ interdū cū crustis ⁊ scissuris ⁊ asperitate. dixit Aui. fissure labiorum fiunt aliquando sequentes corizam.

Et cura eius dixit Mes. est tres res: prima est evacua/ tio ab humoribus qui superabundare viden tur scda est diuersio materie cum flobothomia si peccatum est in sanguine ⁊ cum alijs diuertentibus. Et tertia est ade/ quatio loci ⁊ correctio nocumētorum: que accidunt in ipso cum his que dicta sunt in vlceribus narium. ¶ Et Aui. di xit. fissure labiorum fiunt aliquando sequentes corizam ⁊ curantur cum curatione corporis totius ⁊ capitis ⁊ rectifi/ catione regiminis ⁊ administratione medicaminum lenifi/ cantium cuz debilitate ⁊ dixit: aliquando fiunt fissure vitio stomaci ⁊ cōfert mundificatio stomaci cum manna cassiafi. viol. ⁊ similibus: ⁊ potatio multa aque decoctionis ordei ⁊ cucurbite ⁊ similiū: ⁊ linire exterius stomacum in hora dor miendi cum oleo viol. quoniam confert multum ⁊ exhibe regimen humectatiuum. ¶ Dixit Mesue. quandoq; fit in labio superiori vel inferiori absq; communitate aliarū par tium: ⁊ proprie per cōtractionē accidentē musculo trāsuer/ sali ipsius labij: quare accidit ei vt incidatur labium scissio ne profundante ⁊ multiplicatur ad multiplicationē horee. ⁊ cura eius est cum vnguento de ceruſa: aut cum oleo ros. ⁊ ceruſa. ¶ Unguentū ex inuentione nostra est. dixit Me/ sue. ℞. Gallarum ceruse. aū. part. vnam. amidi dragaganti. aū. part. ſ. confice cū adipe galline ⁊ vtere: ⁊ dixit. ℞. gūmi albotin mellis masticis ⁊ ysopi humide. aū. cōfice ⁊ vtere. ¶ Dixit Diaſ. ℞. gallam ⁊ pulueriza: sicut alcohol ⁊ misce cum melle aut cum terbētina ⁊ adipe galline: aut anatis aut cum terbentina mastice ⁊ ysopo humida. ¶ Dixit Aui. ex regimine iuuāte in ipsa est inunctio suminis ⁊ ani. ſ. que fit ex eis: de quibus fiunt curationes fissurarum illorum loco rum ⁊ vt liniatur super eas butyrū recens ⁊ ponatur super frustum cucumeris super illud: ⁊ ex eis est aqua sebesten ⁊ aqua ordei ⁊ mucillago psilij: ⁊ dixit. ex pinguedinibus cō uenientibus sunt butyrum ⁊ medulle ⁊ adipes vitulorum ⁊ anserum cum melle: aut oleum albabac alcadra: aut oleū ros. in quo sunt albumen oui ⁊ farina: ⁊ proprie farina ozo bi: ⁊ cerotum. ſ. ex oleo rosato ⁊ cera ⁊ proprie cuz ponitur in ipso merdalengi: ⁊ ex expertis: dixit ipe: est qō. ℞. gallas contritas cū ceruſa plumbi ⁊ amidum ⁊ dragagantum cuz adipe galline ⁊ mastix ⁊ viscus albotin ⁊ ysopus. ſ. humi/ da ⁊ mel cum fit ex eis vnguentum. ¶ Dixit Hal. ſi fissura ficca fuerit multe profunditatis vngatur cuz adipe anseris aut anatis adipe in cera liquefacto: aut ros. siccis tritis ad/ mixto modico dragaganto valet radix polipodij trita ⁊ cuz melle mixta superposita. ¶ Plato dixit. puluis radicuz por tulace mixtus cum melle superpositus sanat oēs fissuras in quacunq; parte corporis fuerint: ⁊ fissura accidens a frigo/ re ⁊ vento sanatur cum humectantibus vt mucillagine dra gaganti ⁊ gummi cerasorum: ⁊ si fuerit frigiditas vnge cuz melle ros. aut mastice dissoluto ⁊ cuz albumine oui mixto. ¶ Dixit Halyab. amidū ⁊ penidie dissoluta in aqua ros. sa nant vlcera labiorū accidentia conualescentibus ex acuita/ te febris. ¶ Unguentum sanās omnes fissuras in quacūq; parte corporis: ⁊ etiam rapas equorum. ℞. cere citrine adi/ pis anatis ysopi humide olei ros. aū. part. i. dragagāti ami di mucillaginis seminis citoniorum. aū. part. ſ. gallarum ci neris pilorum caude equi furfuris combusti plumbi vsti. aū. part. i. ⁊. ſ. terenda terantur ⁊ cum alijs fiat vnguentum de quo fissura vngatur: ⁊ super aspergat puluis q sic fit. ℞. masticis gallarum cineris pilorum caude equi plumbi vsti ppli ⁊ ceruse plumbi dragaganti: ⁊ corticum thuris. aū. pt. equales. infundantur per diem ⁊ noctem in vino odorifero ⁊ postea exiccentur super lamina ferrea: ⁊ postea subtilissi/ me terantur. ¶ Unguētum aliud qō dicitur sanare fixuras labiorum mamillarum ⁊ manuum ⁊ vbicunq; in corpore fuerit in tribus vicibus. ℞. litargiri argenti myrrhe ⁊ zin/ zibe. aū. partes equales verum in corporibus puerorum ⁊ teneris minuatur zinzib. Et cū cera virgine ⁊ olei sufficiē/ tibus ad incorporationem ipsorum bona fiat incorporatio addendo parum mellis mollificetur prius fissura bene cuz saliua patientis: ⁊ postea superponatur vnguentum exten/ sum super petia: ita q; contineat totā fissuraz intus ⁊ extra. ¶ Dicunt quidam: ad fissuram labiorum ducatur inferius labium supra dentes ⁊ dentes extra premantur ⁊ tunc con sideretur fundamentuz situle: vbi. ſ. terminetur durities hu miditas siue dolor: ⁊ ibi fiat fricatio cum digitis mediante aliqua re: ita vt vlceretur: q; sic eius radix mortificabit: po/ stea: nucleū nucis rancide ⁊ oleū q; inde manauerit bis vel ter in die super situlam pone: q; mirifice sanat q; sic p me/ dicinas situla non curetur necessarium est: vt cū filo argen/ teo ignito cauterizetur: deinde curetur sicut oportet.

¶ De vlceribus ⁊ emorroydibus labiorū. Cap. xxiiij.

Ulnera ⁊ vlcera accidunt labijs: sicut ⁊ alijs eueniūt membris: ⁊ opz in curatione vulneruz eoz diligēter operari sum mo opere cauendo pro posse ne post curationē remaneat os tortuosum loquēdo vel nō loquē do. Et vlcera quidē eorū. dixit Aui. curant cū medicinis stipticis: sicut cū mirab. ⁊ litio ⁊ semine ros. nu/ ce cypressi ⁊ radicibus vitis. Et q̄nq; ponunt in eis sebede negi ⁊ vngule caprine aduste ⁊ capilli aduſti ⁊ fum? aggre/ gatus ⁊ vsnen. Et olea que administrantur in eis sunt oleū de crisomillis ⁊ oleū de nuce indica. ℞. litargirū ⁊ cōtere: ⁊ infunde in aqua ros. ⁊ ex hoc toto cū pēna illine vlcera la/ bioz ⁊ pustulas: ⁊ in summa curant cura vlcerū oris cura vlcerū ani. ¶ Emorroydarū quoq; q̄ labijs accidunt: dixit Hal. cura est cefalice apertio aut quatuor que sunt in labijs venarū. Et amputatio eaz cū minuta incisiōe aut sitiā appo ne ⁊ emorroydas incide: deinde rasam siccam ⁊ sarcocollaz ⁊ zafaranū superpone: q; valde vtile est. ¶ Dixit Aui. cura earū est administratione squāme ferri ⁊ merdasengi. Aut croci ⁊ aluminis ꝑm partes equales cū fit ex eis vnguentū cum cera ⁊ oleo nucis indice ⁊ oleo rosato.

¶ De tremore labij. Cap. xxv.

Tremor proprie accidit labio inferiori. dixit. A. preter superi?: ⁊ Ari. 36. probleumatū. probleumate. 7. quesiuit pp qd labia: q̄nq; maxime titillantur. dixit aūt q̄nq; q nō semper hoc contingit eis: sed cū fuerint dispositi pati: qō accidit maxime cum humor fuerit in stomaco: precipue mordicatiuus: cōtingit ēt q̄nq; propter iram aut timorē vehemētez ⁊ ventositatē: ⁊ solues dixit cām esse: q; id in quo percipitur titillatio nō est faciei inquantum ipsa sentit: ſz magis in eo q; mouetur: q; labia maxime titillantur cum sint in parte faciei ꝑm q̄z ipsa: maxi me est mobilis: ⁊ merito accidit hoc labijs: q; ipsa sunt ab/ scisa dependentia: ⁊ maxime labium inferius: ⁊ ideo labia inter oia loca seu mēbra que sunt in facie titillant: sunt. n. sufficienter carnosa: neq; dura sunt: neq; mollia: ⁊ per cōse/ quens titillabilia. ¶ Dixit Aui. plurimum accidit cū cōita te oris stomaci: ⁊ proprie q̄n in eo est nausea ⁊ mouet quasi ad expellendum aliquid cū vomitu: ⁊ precipue in egritudi nibus acutis ⁊ oris crisis: ⁊ q̄nq; accidit cum cōitate neruo rum venientium ad labia ex cerebro cum cōitate quam cere brum habet cum eis: ⁊ in hoc tam tremor cōicatur ambo/ bus labijs: in primo vero solum inferiori: cuius pānicul⁹ interior est continuus cum panniculo oris stomaci: ⁊ ideo sibi communicat ⁊ cura primi est cuz vomitu illius rei que in stomaco continetur: sedatur enim statim illa re euomita: ⁊ cura scōi est cura tremoris dicta supra approximando me dicinas illas cerebro nuce ⁊ labijs ꝛc.

Propter q̄d labia q̄nq; maxime titillantur.

¶De apostematibus gingiuarum ⁊ inflatione ⁊ grossitie ⁊ sanguinolentia earum. Cap.xxvi.

Gingiue accidere pñt egritudines oium modoꝝ:qꝛ.ſ.mala complexio mala cõpoſitio vnitatis ſolutio ⁊ apoſtema:⁊ apoſtemata quidem gingiue accidunt cal'a ſanguinea ⁊ colerica:⁊ frigida flegmatica ⁊ melãcolica. Et ꝑm plurimuꝝ accidunt ei cã materie deſcendentis ad ipſam ex capite:⁊ qñq accidunt cũ cõitate ſtomaci ex vaporibus eleuatis ab eo ad gingiuam ⁊ remanentibus in ea:⁊ aliqñ licet raro ex humoꝛib⁹ q euacuant in vomitu:⁊ accidit vt pars eoꝝ adhereat gingiue ⁊ imbibatur in ea ⁊ apoſtemetur. ¶Dixit Serap. loquẽs de dolore ⁊ apoſtemate calido gingiue qñq deſcendit ex capite aut eleuatur ex ſtomaco materia acuta.ſup.⁊ qñq frigida: ⁊ ſunt ex eis. ¶Dixit Auí.aliqua manifeſta ⁊ recẽtia que ſunt velocia ad recipiendũ curam:⁊ ſunt ex eis ꝓfunda.ſ. occulta ⁊ non recentie:⁊ ſunt ad recipiendũ curam tarde:⁊ dixit:qñq cum febꝛe.ſup.⁊ qñq ſine febꝛe.

Et ſignificatur dixit ipſe genus materie faciẽtis apoſtema per colorem:qꝛ colꝛ rubeus ſignificat ſanguinem:citrinus coleram:albus vel li uidus flegma:⁊ fuſcus melancoliam : ⁊ ſignificatur per tactum:qꝛ ſi digitus tangentis inuenit caliditatem ſignificat materiam calidam:⁊ ſi frigiditatez:frigidã:ẽt aliqñ inuenit apoſtema exiſtens in gingiua ꝓprie in ꝑte eius que eſt intra dentes ad qz non põt peruenire viſus.

Cura calidi apostis. Cura apoſtematum gingiuarum. Dixit Auí.eſt euacuatio.ſ.qz̃tum ad colericum cũ euacuãtibus colerã: ⁊ flobotomia ſi materia eſt ſanguinea:vel eſt colerica mixta ſanguini:⁊ ꝑprie flobotomia alicrichechich ⁊ eſt locus circa quem oꝛitur barba : et premiſſa euacuatione.dixit.cura ipſum dum eſt in principio cũ collutiõibus oꝛis infrigidãtibus:in quibus ſit ſiccitas:ſicut eſt aqua roſ.lac acetoſum aqua myrti ⁊ aqua foliorum frigidorum ſtipticorum decoctio baluſt.aqua arnogloſe:⁊ ſiñia:que ſunt frigida ſtiptica ad repellendum materiam:deinde poſt illud.ſ.poſt principium.dixit Auí.fiat collutio oꝛis cũ oleo onfancino ⁊ maſticino ⁊ myrtino.ſ.mixtis:qꝛ cõferunt in principio augmẽti:aut cũ oleo in quo bullita ſit ſpica ⁊ roſe ⁊ maſtix:⁊ hoc conuenit in proceſſu augmẽti:aut cũ oleo in quo bullierint maſtix ⁊ roſe ſicce:⁊ oleum arboꝛis maſticis proprietatem habet vehementem in ſedando dolores gingiue : ⁊ proprie qõ eſt recens:reſiſtit enim ⁊ nõ exaſperat:⁊ hoc oleum:licet omni tpe conueniat apoſtematibus cuz ſua proprietate:cũ ſua tñ cõplexione magis conuenit in ſtatu. Et dixit Auí.q maius iuuamentũ eius eſt in diſpoſitiõe doloꝛis.ſ.qui proꝛuenit ex apoſtemate. Et ſunt verba Hal'.ſicut ſcribit ʒ⁰ ẏti. ¶Dixit Hal'.ſi doloꝛ accidit gingiue ex apoſtemate accidẽte in ea:oleum arboꝛis maſticis tepefactum temperate ⁊ in oꝛe retentum nimis valet dum fuerit nouum:⁊ valet ẽt ad dolores accidentes in capacitate oꝛis ex apoſtematib⁹:que nõ ſunt reſtringenda neq; prohibenda ne accidat aſperitas per ſtiptica ei:eo q ipſum oleum diſſoluit leuiter abſq; pũctione. Deinde dixit Auí.poſtea adminiſtretur illud qõ ſit ſicut fructus al'as:⁊ melius:ſicut ſuccus yreos humide.i.recẽtis:⁊ hoc cõfert in ſtatu ⁊ declinatiõe:facit.n.currere ſanguinẽ.ſ.trãſire in vaporem:⁊ facit quieſcere.ſ.a doloꝛe:aut fex vini aut ſuccus ruthe. ¶Dixit aũt aut ſuccus foliorum oliue:iſtud tñ melius vꝫ cõpetere in augmẽto aut in principio apoſtematis frigidi. ¶Si aũt apoſtema gingiuarũ nõ reſoluitur:ſed collectionez facit iuuetur ipſius ſaniatio. Et facta ſanie ſi per ſe nõ aperitur aperiendũ eſt cũ flobotomo. De eo tñ qõ profundũ eſt ⁊ calidũ dixit Auí.ſi nõ reſoluit cũ medicinis:immo fit puruleñtũ. Et dicũt quidã q ꝑm plurimũ fit fiſtuloſum:tũc eget cura manuali.ſ.vt aperiat cuz ferro. Et obhoc ſubdit q qñq ꝓuenit.i.ꝓducit ad creandũ carnem nouam in loco aperitiõis pp deperditionẽ eius. Et ſubdit cũ puruleñtũ fit:ideſt cũ fit vlcus putridũ adminiſtra ſupra ipm florem eris ⁊ gallas ⁊ corticem eris contrituz cũ aceto aliquibus diebus. Et ſoꝛie.i. vitriolum rubeũ adustũ ⁊ gallas ⁊ rege ipſuz cura vlcerũ gingiue que dicet. Et ſubdit:cũ gingiua nõ ceſſat ſuppurari:⁊ apponat ⁊ non ſanat indiget cauterio. Et tunc melius eſt vt ſumat oleũ feruens cũ lana inuoluta ſuper extremitatem tente. Et ducatur ſup partem illã gingiue ⁊ totiẽs fiat donec detumeſcat gingiua ⁊ ꝺſtringatur. ¶De cura apoſtematis flegmatici.dixit.A. ſi fuerit ex humiditate ſuperflua.ſ.flegmatica opz in principio vt colluatur os cũ oleis calidis ⁊ melle. Aut oleo de oliuis cũ rob:deinde.ſ.poſt principiũ adminiſtrentur reſoluti ua fortia.ſ.incipiendo a debilioꝛibus iſta ſunt dicta ſupra multotiens. ¶Dixit Hal'. Hingiuis ſi vlcera appareãt aut apoſtemata ſanguinemq; ab ipſis fluere videris cefalicam minue ⁊ ſiccias applica:⁊ ſi paſſio diptarnoꝝ ſit vẽas duas que ſunt ſub lingua flobotoma ⁊ corpus ſolue. Et ſcias q oleum onfancinum confert apoſtemati calido tepidum collutum:ipm aũt in quo bullierint blacce biſantie collutum calidum qz̃tum tolerari põt cõfert apoſtemati frigido:⁊ butyrum conuenit apoſtemati gingiuarum in pueris. Et dixit Cõſtan.zuccarum roſ.cuz vino vel aceto ꝑm exigentiã bullitum ⁊ collutum ſedat doloꝛẽ gingiuarum. ¶Et dixit.A. cornu cerui vſtuz ſedat doloꝛẽ gingiue inflate:⁊ ſiꝛ ſuccus fructus vel foliorũ rubi. ¶Et dixit Raſ.ʒ⁰ cõti.ſuccus fruct⁹ celſi ⁊ ſapa eius valet doloꝛi gingiue:eo q reſtringit moderate : ⁊ butyrum coctum maturat oia apoſtemata in oꝛe pp que ceſſabit manatio eoꝝ ⁊ doloꝛ mitigabit. ¶Et gingiue quidem aliqñ intumeſcunt ⁊ ingroſſant pre humiditatibus ad eas fluentibus:⁊ ad ſubtiliandum ⁊ exiccandũ eas:⁊ cõfert ad hoc vt ſumatur ouum galline ⁊ eijciatur ex eo albumen ⁊ vitellus in eo relinquatur ⁊ impleatur ſupra vitellum ſale paulatim ponendo de eo:⁊ bene cum vitello miſcendo vt liqueſiat ſal:⁊ ſic repletum ouum obturetur ⁊ comburatur:ita q in cinerem redigatur ex illo cinere frica gingiuas:valet etiaz fricatio earum cum ſaliua. ¶Et dixit Raſ.ʒ⁰ cõti.ſi gingiua fuerit declinans ad citrinitatem ⁊ caliditatem inſiſtenduz cũ medicamine frigido facto ex galla ⁊ fructu tamariſci roſ.⁊ balauſt.⁊ ſimilibus:⁊ ſi declinãs fuerit ad frigiditatem ⁊ albedinẽ. ℞.cineris mentaſtri mõtani ⁊ ſiluestris.aã.part.x.baccarũ ariſti.i.iuniperi.pt.vii. foliorum cypreſſi ſauine ⁊ yreos.aã.part.v.myrrhe.par.iii. nardi.part.iiij.piretri cinamoni caſſiel'.aã.part.ij.ſalis gẽme.pt.ij.maſticis.pt.iij.diſtemperenf cum melle ⁊ vtanf:⁊ poſtea puluis eoꝝ apponaf:gingiua ẽt aliqñ multuz rubet ⁊ ſanguine impletur ⁊ confert.dixit Auí.ſcarificatio ⁊ ſanguinis extractio. Et deinde collutio oꝛis ex ſtipticis:⁊ confert alumen extinctum in aceto cũ duplo ipſius de ſale ⁊ cũ ſurie tñ qz̃tum eſt ipſum ⁊ medietas eius ſparſuz ſupra eã ſcilicet gingiuam.⁊ dixit.vtatur cathata ſalita vſq; quo fiãt ſicut carbo:⁊ ſumatur ex cinere eoꝛũ pars.i.⁊ ex roſ.ſiccis part.ij.aut ℞.myrti ⁊ lentiũ vſtoꝛuz.aã.partẽ.i.ſumach:⁊ vitrioli.aã.pt.ij.floꝛũ ſquinanti.pt.iij.cõmiſceanf ⁊ adminiſtrenf. Et rurſum aliqñ ex gingiuis fluit ſanguis:⁊ ad eũ reſtringendum.dixit Hal.℞.roſ.⁊ ſeminis earũ ⁊ ſumach partes equales:⁊ in aqua roſ.coque ⁊ cola ⁊ admiſce parũ aque paſtoꝛis ⁊ arnogloſe ⁊ ſugatur ideſt colluatur os cuz eis:qñ ſanguinem amputant ⁊ puſtulis proſunt ⁊ apoſtemati calido qõ gingiuis innaſcitur.

¶De vlceribꝰ fiſſuris ⁊ excoꝛiatiõe giginarũ. Cap.xxvij.

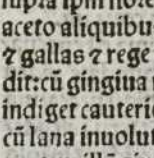

Vlcera accidũt gingiue:ſicut ⁊ alijs membꝛis aut poſt plagam que ſaniaf: aut ꝓpter dubellet qõ eſt ruptum:aut pp humoꝛes coꝛroſiuos deriuatos ad ipſam. Et ſunt ex eis.dixit.A.quedam pura.i.que neq; ſunt putrida neq; coꝛroſiua:⁊ qdã fiunt incipientia

coꝛrodi

medi ꝛ fiunt vlcera corrosiua: ꝛ qñq; fiunt fistule: ꝛ signa medicinaliꝫ ſpecierum eorum nota ſunt per ſenſum.

Cura puroꝝ dixit. A. eſt cura alcola. ſ. puri dicta. ꝛ qō efficacius eſt ad ea. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝑti. Et cū litio mirto cū melle liniat: ꝛ ſi quidē fuerit a cā fri gidā lauet cū aqua melle ꝛ ſuperponatur mel cum puluere ſuarū mixtū: ꝛ puluis ciperi eſt vtilis: ꝛ ſi fuerit a cā cali da lauet cū aqua zuccari vel cū aqua ordei ꝛ zuccaro: ꝛ ſu perponat zuccarū roſ. cū aqua arnoglose ꝛ cū caliditas eſt nimia camphora eſt tunc vtillima. ¶ De vlceribus aūt putridis ſiue ſanioſis. dixit Meſ. quedā ſunt ſanioſa: i qb⁹ eſt multa ꝓfundatio: ꝛ ex eis ſunt putrida multe putre dinis: ꝛ iſta ſunt ꝓfundātia ꝛ ſunt cācroſa ꝛ corrosiua ꝛ fistulosa: ꝛ ſunt tertiū mēbrū diuiſiōis vlcerū ſm. A. Rha. dixit Meſ. q; primi gñis. ſ. nō ꝓfunditatis multe ſunt. Aui. vocauit putrida abſolute eſt duplex curatiōis mo dus: primus eſt mundificatiuus ipſius vlceris cuz eo: qō eſt ſicut vinū ꝓpꝛie: ꝛ acetū decoctiōis foliorꝫ ſalicis ꝛ ro marī ꝛ foliorū oliuarū ſilueſtriū ꝛ lētiū ꝛ ſumach ꝛ corticis granati ſilueſtris ꝛ ariſtol. rotunde ꝛ carnezit ꝛ ſiliū ꝛ dya cion eſt mūdificatiuū bonū: ꝛ ꝓpꝛie cū aceto: ꝛ ſi videris ꝙ abūdare ſanguinē poſt flōmiā cefalice fiat ſcalpellatio gingiuarū cū extractiōe multi ſanguis: deinde abluank cuz ea que diximus. ¶ Scōs modus perficit cum medicinis ingrētibus gingiuas ꝛ ſolidātibus vulnera: ꝛ ſunt ꝓpꝛie: ſicut alumē cōfricatū ſup gingiuas: ꝛ colluſio facta ex ace to decoctiōis eius: qm̄ ſunt ꝓpꝛia: ꝛ ſicut carnezit ꝛ balau ſtie ꝛ roſe ꝛ cortex granati ꝛ alumē ꝛ decoquātur in aceto ꝛ colluank cū eo gingiue: deinde liniāt ſuper eis qō eſt ſicut roſe ꝛ cupule glādiū ꝛ cortex thuris ꝛ faria orobi: ꝛ ſanguis draconis. aut fiat ex eis puluis ꝛ vtere ponēdo ex eo ſup eis. ¶ Dixit haly. ad groſſitiē ꝛ putrefactionē gingiuarū ceſa lis flebotoma ſitiā ceruici appone corꝑ purga cibis refice libabilib⁹ refrigerātib⁹ ꝛ ſubtiliātib⁹ cōditis cū ſumach aqua granatoꝝ ꝛ ſiliqb⁹: dulces vero caueat ꝛ carnes mul to nutrimēti medicinis vtaf acutis: ꝛ eis dētes ꝓfricet ꝛ gin giuas. ¶ Dixit Raſ. 3° ꝑti. ſi cū vlcere ginguie fuerit putre factio curaf cū cicere imperatoris ſicco ꝛ ſauina ſicca tritis ꝛ mixtis cū melle ꝛ liniaf deſup cū eis. ¶ Dixit. n. Dyaſco. vinatura rubi colluta valet vlceribus gingiuarū ꝛ palati: ꝛ valet vina pueri in vaſe eneo cocta: ꝛ valet flos lābruſce vi ridis ꝛ ſiccus. ¶ Dixit. A. vlcera q̄ putrefieri incipiūt opz vt curenf cū eis q̄ ſunt ſicut olea calida ꝛ ſemen iuniperi ꝛ tribuli: valet. n. ſuccus tribuli cū melle mixtꝰ coctus ꝛ col luſus: ꝛ ſi iuuet. dixit. A. bñ erit: ꝛ ſi nō ſumaf gallarū ꝑt. i. myrrhe. ʒ. ſ. ꝛ aggregenf cū oleo roſ. ꝛ adminiſtrenf. Et triuātibus eſt colluſio oris cū aceto ſquillitico ꝛ colluſio cū lacte aſinino: ꝛ cū decoctiōe foliorꝫ oliue: aut roſ. ꝛ lētiū ꝛ gallarū ꝛ capitū roſ. ꝛ granatoꝝ. ¶ De ſcōis vlceribus ſm Meſ. dixit ipſe: q; ſunt ſm vnū duorum modorum: qz alia ſunt fistulosa ꝛ alia cācroſa ꝛ herpetica: ꝛ iſta ſunt que ſunt corrosiua ambulatiua: ꝛ cura eoꝝ habet duas intētio nes. ſ. vniuerſalem ꝛ particularem: ꝛ prima perficitur p euacuationē per flōmiam ꝛ fluxum ventris: ſicut neceſſitas exigit. ſup. ꝛ p diuerſionē māe ſi qua ad loca vlcerata deflu xerit. ¶ Scōa vero perficitur triplici genere curationis: pri mum eſt mūdificatio ꝛ abſterſio virus ꝛ putredinis: nec nō ꝛ partium corruptarū in ipſis ſiue caro fuerit ſiue os: ꝛ quia dem ſi vlcus fuerit fiſtulare ꝛ fuerit in carnibus gingiuarū oportz videre ſi corroſum penetrat vacuū eius: deinde immit taf in eo medicamen acutum vſq; ad ꝓfundū eius conſu mens carnes putridas. Et poſt hoc vtendū eſt mundificati uis multe abſterſionis: ſicut eſt acetum ſquillitticum: ꝛ ſiſta vſq; quo appareat caro pura. Et ſi cōueniat. ſ. ad hāc mūdi ficationē faciendū medicamen acutuz ꝛ iniiciatur in fiſtulā oleū de oliuis cū modico troc. alcacalon iniectiōe poſt inie ctionez vſq; ad cōſumptionē totius impuri: ꝛ qñq; ex troc. predictis facimus tentas ꝛ ponim⁹ eas vſq; ad fundū fiſtu le vſq; dum cōſumaf caro putrida ipſius. Verū ſi pp medi cinas dolor ſuperfluit ꝛ cōbuſtio tunc teneant in ore oleum roſ. per ſe: aut conquaſſatum cū albumine ouī: aut cū lacte donec dolozis remiſſio fiat: ꝛ ſiliqr puncture. ¶ Si aūt fiſtu la vſq; ad radicem dentiū penetrauerit: ita q; a radice dētiū proceſſerit curetur ſiliqr cū medicamine acuto: ꝛ aliis abſter gētibus: ſicut diximus: ꝛ ſi nō contulerint cauteriz̄ef ad ra dicē dentiū cū ſtilo facto de cupro vtēdo primo illis mūdifi catiuis ꝛ abſterſiuis que diximus: q; ſi ſic malitia nō tollif dens abijciaf ꝛ ſi aliquid corruptiōis remāſerit leui medi camēto tollaf: ꝛ ſi corruptio caditin os mādibule opz elar gare vlcus vſq; ad os corruptū: deinde cū inſtrumētis radē di totū q; ex oſſe corruptū eſt abijciatur vſq; duz appareat purum. ¶ Dixit Serap. in gingiua ſi fuerit fiſtula mūdifi cetur in primis cū callidicon: poſtea ponaf ſuper ea medica men: qō ſic fit. ℞. radicuz lilij ꝛ piretri. aū. ʒ. i. aluminis ba lauſt. ꝛ gallarū. aū. ʒ. iij. ¶ Et Aui. dixit. vlcera ſi ſunt corroſiua ſi ſunt ꝓfunda opz vt curenf cū calcadis. alīs. calca dicon ꝓpꝛio eis dicto in antidoꝰ: deinde ſpargant ſup eis medicine ſtiptice. ſ. q̄ deſiccant ꝛ ſint ſubtiliꝫ puluerizate: ꝛ ſiliqr curanf fiſtule: ꝛ ex expertis. dixit. A. eſt medicamē: qō ſic fit. ℞. tribuloꝝ fructus tamariſci piretri. aū. ʒ. iij. celido nie. ʒ. i. miraboł. citrinoꝝ ꝛ roſarū ſiccarū. aū. ʒ. ij. fabarum ſalis armoniaci cubebarū ſpume maris. aū. ʒ. ſ. balauſtiarū croci. aū. ʒ. vnius quartam. ꝛ camphore. ʒ. vnius quintam. fiat ex eis dentifricium. ¶ Et dixit. adminiſtref ad corroſa ꝛ fiſtulas ex balauſtijs ꝛ ſquammā ferri: deinde colluaf os cum aceto ſquillitico: aūt aceto decoctiōis foliorum oliue. ¶ Dixit Raſ. 3° cōti. ad gingiuā corroſam. ℞. olei roſ. par tes. iiij. gallarum. par. ij. myrrhe part. ij. terantur ꝛ coquā tur in aceto ꝛ cum eis lauanda eſt gingiua: ꝛ remaneant in ore per horas duas: deinde lauandum eſt os cum lacte aſini noteo q; prohibet corroſionem ꝛ putrefactionē: ꝛ valet ad hoc ſi lauetur gingiua cum balauſtia ꝛ ſquamma ferri: de inde lauetur os cū aceto ſquillitico ſeu in quo decocta ſint folia oliuarum: ex eis aūt que corrodunt carnem malam in vlceribus gingiuarum: ꝛ aliorum ēt mēbrorum eſt hoc. ℞. arſenici rubei calcis viue aluminis gallaruz ſingulorum eris. aū. puluerizentur ſubtiliꝫ: ꝛ infundanf in aceto per hebdomā dam vnā deinde exiccentur: ꝛ poſtea iterū puluerizenf: ꝛ ex iſto puluere ꝓponatur ſuper loco ꝛ dimittaf per horā vnā: ꝛ ſi neceſſariū fuerit iteref: in circuitu tū fiat inunctio cū oleo roſ. ad ſedandū dolorem. ¶ Dixit Aui. ex eis que appꝛximant ei. ſ. calcadicon eſt vt ſumaf aluminis ꝛ calcis viue ꝛ gallarū ꝛ duoꝝ arſenicoꝝ ꝑtes equales: de qb⁹ mixtis accipiaf pauic. i. poſt cōtritionē vehementē: ꝛ fiat cū eo fricatio ꝛ fricādo bñ deide expectef ſup eis horaz. i. ꝛ poſtea colluatur os cū oleo roſ. ꝛ qñq; ponif i eo acatia: ꝛ dixit: qñq; cō fert canteriū ꝑdictū. ſ. ex oleo ſeruēti: eſt. n. ex eis que deiji ciunt corroſionem: ꝛ faciūt naſci carnē bonā. alias. ſanam. ¶ Dixit Meſue. vlcera cancroſa herpetica curari opz cuz appoſitiōe medicaminis acuti vna vice poſt aliā vſq; ad cor ruptionē carnis cācroſe ꝛ ceſſationē corruptiōis cū ſucceſ ſiōe medicaminis eius: qō eſt: ſicut acetū ſquillitticū vice vna ꝛ cū ſucceſſiōe olei roſ. vice alia verū ſi caro cācroſa multa ꝛ dura eſt difficilis ꝓſumptiōis ex medicamine acuto. Cau teriz̄ef ſup ipa cauterio ex auro cauterizatiōe poſt cauteri zationē donec pueniaf ad viuū: deinde teneaf in ore buty rū cū oleo roſ. Aut oleū roſ. ſolū. Et ſi poſt cauteriū aliqd nō corroſuz remāſerit cureſ cū calcalidon. ¶ Dixit Hal. 5° de ingenio ſanitatis: ꝛ ſcribit ʒ° cōti. ſic. Si vlcus oris fue rit nimis putridū curandū eſt cū rebus vehemētis deſicca tiōis. Que vero fuerint cū minori humiditate ꝛ remotiora ab hmōi malitia curentur cū rebus nō nimis exiccationis. Et iuxta opus ſue neceſſitatis ſicut cum medicamine con fecto de celſis ꝛ moris rubi ꝛ ſucco corticis nucis tenere: tū

Cura vlce rum cācroſorum ꝛ herpetico rum.

melior est medicina confecto de succo vue dulcis z nuce cipressi. Et ex vtilibus debilibus ad vlcera pauce humiditatis putride est zuccarum ros. vetus cū vino vel aceto bullitū: z postea collutū: z ex eis est cornu cerui vstū cū succo foliox rubi: z sumach fricatū in aqua decoctiōis ros. siccaruz aut ypoquist. aut corticū granatorū: z ex eis est vinuz decoctiōis betonice sepe collutū. Et si hmōi vlcera leuia indiget mūdificatiōe z absterſiōe tūc vtilis est decoctio foliox oliue cū melle z decoctio radicū apij cum melle colluta. ¶ Dixit Raſ. 3° pti. succus foliox plantaginis ad lauandum os frequēter valet ad vlcera oris: z si fuerit i vltimitate malitie. s. istius primi gradus vlcerum z ad gingiuam sanguinolētaz z mollē. ¶ Dixit Ruffus: fel testudinis valet ad vlcera mala acuta in oribus infantium: z dicit quidā: mixtū cū melle dissolutū in aqua colluaf z lauef inde os: z ex eo sine aqua liniaf exterius: sanat. n. certe vlcera mala fraudulēta q̄ fiūt in oribus puerorū. ¶ Dixit Hal. vbi supra. vlcera in vltimitate humiditatis existētia attinētia ossi: eo q̄ est dubitandū ne corrūpaf curāda sunt cū medicinis nimis vehemētibus in deficcatiōe ob cām nature ossis: eo q̄ est siccū: z de hmōi sunt acatia: z cortex glandis: z valet acetum cū sale ad colluendū z tenendū in ore: q̄m valet ꝑ corruptionem z prohibet eā. ¶ Et ait Raſ. ibidē dico q̄ caro oris est sicca salua lingua vñ nō extimandum est gal. opponere h̄ vtēdo in ore medicinis vehemētis siccitatis ei aductuz incurtat: eo q̄ oē mēbrum caliditatis z humiditatis multe promptuz est putrefactioni: quare curandum est cū rebus multuz deficcatiuis: vt nō sit dubiū de putrefactione eius. ¶ Et subdit Hal. si in ore fuerint vlcera velociter corrumpentia ex caliditate z humiditate eorū curāda sunt cū medicinis vehemētib⁹. ¶ Et de vtilibus in vlceribus oris z gingiue medijs est. dixit Hal. infundatur sal in aceto potentissimo z teneatur ex eo tepido in ore. ¶ Aliud vtile z est serap. cōferēs ad corrosionē oris z cōstringit dentes. ℞. mirab. citrinorū gallaruz corticum granati acetosi rosarū ramich z sumach tonsi fructus tamarisci z granatorū silueſtrium. aā. partes equales: terantur z administrentf. ¶ Et Dixit Serap. medicamē cōferens corrosioni z materie sanguinee que egreditur ex gingiuis z dentibus cōmixtis. ℞. aluminis albi vsti z extincti cū aceto. ʒ. i. salis masse: z sumach. aā. ʒ. ij. terantur z administrētur. Aut. ℞. aluminis. parte. ij. z salis cōis tosti. pt. i. puluerizetur z ponatur ex eis super gingiuas: naz corrodit carnem malam z bonam regenerat z gingiuas confortat.

¶ Dixit Suil. contra corrosionem gingiuarum z tuberositatem earum frica locum cum alumine zuccarino: z postea laua cum aceto squillitico bis in die mane z sero. Et postea pone super gingiuas puluerez masticis ita q̄ adhereat gingiuis. ¶ Aliud etiam vtile. ℞. sumach gallaruz balaust. z aluminis. aā. terantur: z fiat fricatio cū eis in loco premissa collutiōe cū aceto squillitico. ¶ Dicunt quidam: q̄ vinum decoctionis radicum pentafilonis vsq̄ ad consumationem tertie partis tepidum ore retentū sanat oēs putredines oris sordidas z difficilis consolidatiōis. ¶ Ad vlcera vero maligna z herpetica ex vtilibus est medicamen Sera. qō stringit gingiuas z valet ad herpestiomenum z dolorem molarium. ℞. corticis granatorum. ʒ. xxx. balaust. gallarum aluminis iameni piretri. aā. ʒ. x. sumach. ʒ. xv. salis indi. ʒ. v. terantur z administrentur. ¶ Aliud valens an gingiuas corrosas z inflatas ex reumate. ℞. nitri. ʒ. ij. auripigmēti. ʒ. i. aluminis zuccarini. ʒ. iij. puluerizetur qōlibet per se: z ponatur qōlibet per se in sacculo lineo dimittatur in aceto nouem diebus: postea cōburantur z cōbusta puluerizentur z ponatur ex eis super gingiuas. ¶ Et de vtilibus dixit. A. est q̄ si alcola sunt corrosiua mala necessaria est administratio floris eris cum colcotar z gallis z rob z alumine z balaust. Et dixit: galle conferunt oi alcola maligno: z propie que coquuntur cuz aceto z sale: z fit cū eis collutio oris in alcola puerorum. ¶ Dixit Pau. accidunt aliq̄n in gingiua ex splene vlcera nimis maligna: z opz vt curentur sicut alcola nigruz: z vt rectificetur splen. ¶ Dixit Aui. si fuerit cū vt curetur cū hoc vnguēto. ℞. aque albedoragi sacraiati. olei ros. sacraiati. ʒ. lentiū sacraiati. ʒ. croc. aur. ij. cōficiantur ex eis vnguentū quo fiat in loco illinitio. s. dum curef apa.

¶ Scōm genus curationis vlcerum gingiue. dixit Melue perficitur cū medicinis incarnatiuis. i. generātibus carnem loco corrose z deperdite: sicut propie cū corticibus thuris coctis cū vino: aut aceto: aut oximelle squillitico facta collutione cū eis. ¶ Deinde cū medicamine de corticibus mucum: aut oyamoron: deinde cū vnguēto egyptiaco: aut aceto squillitico: deinde liniatur super gingiuas q̄ est sicut cortex thuris sanguis draco. sarcocolla myrrha aloes: z sistat attribuēdo eis vicissitudinez: eis. s. medicinis dictis: vt nūc fiat oris collutio: nunc apponaf vnguentum egyptiacum: nunc apponaf puluis predictus carnis generatiuus: z hoc ꝑm q̄ dispositio vlceris exegerit. ¶ Medicamen vtile ire generādo carnē in vlceribꝰ gingiuarū. ℞. olibā ligni aloes sarcocolle z sanguinis drac. aā. fiat puluis subtilis: de quo ponaf super loco: z de vtilibus in pueris est puluis spodij solus vel mixtus cū zuccaro ros. ¶ Dixit Raſ. 3° pti. ad regnationē carnis in gingiua. ℞. thus masculum. aristol. sanguinem drac. yreos z orobum z cū melle distępera z vtere.

¶ Dixit Meſ. tertiū genus curatiōis est cōsolidatio z confortatio. s. gingiuarū post consolidationē ne amplius recipiat mām: z hoc cū medicinis indurātiuis z coadunatiuis carniū gingiuarū: que eligantur ex his que dīr in capitulo de commotione dentium. ¶ Fissure aūt gingiuaruz curantur. dixit Aui. sicut fissure labiorum. Et de vtilibus ad fissuras oris z lingue ex caliditate est. ℞. candi z seminū cōmunium frigidorum. aā. ʒ. i. tere: z confice pillulas cū mucilagine psilij. Et cuz necesse fuerit aqua frigidissima infundaf z in ore teneatur z super lingua. ¶ Et excoriatione aūt gingiuarum z palati sine vlcere confert puluis ossium mirab. superpositus: grana ēt myrti viridia masticata prosunt. Et epatica cum melle mixta z linita.

¶ De augmento z diminutione gingiue. Cap. xxviij.

Quandoq; accidit gingiue vt augeat caro eius z curatur cuz sūptīcis aromaticis fricatis super ipsam: z quandoq; additur caro i gingiua z curatur si superponatur ei colcotar z myrrha q̄m bene purgā eā. ¶ Et q̄nq; accidit gingiue: vt diminuat caro ei⁹ z restauraf. dixit. A. si sumanf thuris masculi z aristolochie rotunde: z sanguis draco. z farine orobi z radicis lilij. aā. terantur z cōficiantur cū melle z liniantur super eis.

¶ De mollificatione gingiue. Cap. xxij.

Accidit aliquando vt mollificef gingiua. Et si fuerit parua. dixit Aui. sufficit collutio oris cū aqua in qua decocta sint sūptica calida vel frigida ꝑm contemplationem. Et ex eis que sunt vehemētis iuuamenti in ea est alumen decoctum cum aceto. s. z collutuz z super fricatum z puluis radicum lambrusce cum melle mixtus z valet succus plantaginis collutus z decoctio myrti colluta. Et succus rubi cuz terra sigil. est vtilis sanans mollificationem debilem z sanguinolentiam gingiue. ¶ Si autem mollificatio fuerit plurima. dixit Aui. tunc rectius est vt incidatur: scilicet scalpellando eam z dimittatur sanguis fluere z expuatur qō egreditur ex eo: deinde colluatur os post ipsum cum decoctione stipticorum. Et ex cōuenientibus ē vt sumanf fructus tamarisci. ʒ. iij. foliox alkāne. ʒ. ij. aut balaust. z corticū granatox. aā. pt. vi. tereāntur z alumine iameni. aā. pt. iij. rosax z sumach z albaczededi. aā. pt. viij. spice aromatice flox squinānti. aā. part. x. fiat ex eis linimentum

rum post collutionē oris. ¶Dixit Sera. hoc est medicamē dentes mollificatiōi gingiue z cōmotiōi dētiū. ℞. balaust. cortic̄ granator. aā. ʒ. vi. arsenici rubei z citrini aluminis iamen. aā. ʒ. iij. sumach. ros. aā. ʒ. viij. spice squinānti. aā. ʒ. i. misceant z administrent. ¶Dicūt quidā mollificatio gingiue curat cū cōfortātibus gingiuam stipticis z deficcāti bus z cū prohibētibus fluxū humiditatū ad ipsam. Et cuz ista fuerint cōsumētibus: cōfortāt aūt gingiuā z cōfirmāt dentium fluxam. Et decoctiōe cortic̄ seu fructus tamarisci. Et cū decoctiōe cortic̄ ros. z plidie z puluis cozallor. appositus est vltimo ad cōseruationē gingiuarum. Et in dispositione frigida vtentes in confortando gingiuas vinum decoctiōis masticis citrini z sandarace z ꝓfert cinis pulegij ficci z usti: z cinis cornu cerui usti donec albescat z constringit gingiuas z sedat fluxionē earū. ¶Mām aūt fluere ad gingiuam prohibet ea quę labūtur: aut solū semē ros. aut succus granator. decoctus. Et decoctio gallarū colluta z in ore retēta. Materiaz autē iam fluxam z gingiuā laxātem calidam cōsumit succus mespile acerbe deficcatus: z agresta ēt cum vino dulci vel melle decoctus: z vinū decoctionis myrti. ¶Frigidam vero semen basilicę decoctum aceto masticato masticis collutio oris z aqua salsa z decoctio squinan. z alumen iamenum.

De egritudinibus accidētibus dentibus. Cap. xxx.

¶Dixit Ar. 1° de gñatiōe aialiū. dētes ex ossibus sunt: quecūqz. n. aialiū habēt dētes hūt z ossa: z augent dētes p vitā soli alior. ossium: cuius incrementi cā fuit pp opus: cito enim cōterent nisi facta aliqua restauratione. ¶Dixit Serap. dentes nutriunt z augent z crescunt fm longitudinem vite hois: z hoc est apparens in dentibus remanētibus z de dentibus eradicatis: q augmēt z crescūt plusqz alij dētes: z dixit Sera. dētes augent semper: verūtn quid addit in eis atterit semp z minuit ex eis hoc qz molliūt cibaria. ¶Et subdit Ar. vbi. ē. accidit non habere eandē nām alijs ossibus dētes: hec quidē in prima ꝓstitutiōe fiūt oia z nihil posteri?: dētes aūt posteri? qz gbz: z iterū ꝓfit nasci decisi dētes z differūt dētes ab alijs ossibus in duritie: ac ipse dixit. 4° de gñatione animalium. ¶Accidunt aūt dentibus alique egritudines que sunt cognite per sensuz z alique que nō sunt cognite per ipm: z cognite: dixit Serap. sunt foramen z nigredo z fractura: z vt nō tolerent rem frigidā neqz calidā sed accidit eis ex vtrisqz vel altera earū egritudo aliqua: z que non sunt apparentes sine cognite: dixit Serap. sunt dolor in seipso: aut ex apate: algumur. i. carniū: que sunt in gingiuis: aut pp neruos qui consolidant in radicibus dētiū: qō est: qz qñ est in istis nervis egritudo: imaginant multi hoium qz dolor est in ipso dente: z cognoscitur hoc ex dente qñ eradicat: qm̄ si remanet aliquid doloris post eradicationē dētis tūc significat qz dolor est in neruo. Diminutio aūt doloris qñ eradicat mo laris est qz algumur nō extendit extēsione egrediēte in qzti tate cū qua cadit percussio: z lesio nocet ex cōtinuatiōe cuz esse pp qō est extēsio: z qñ iam fit locus ad quietē z ampli tudinem: z qñ res que cōferunt ei veniunt ad ipsum: qō est qz nō est possibilis curatio nerui dentiū qñ apostemat: duz permanet dens in ore: qm̄ gingiue sunt inuolute super ipm: sicut cautella. al's. custodia z dēs est in facie ei? ab interiori. ¶Et dixit Sera. si aūt virescūt dētes z recipiūt viriditatez in toto corpore suo: tūc nō est mirandū si sequit eos qō file est apostemati. Et verificāt qdaz medici hoc qd qō dentes augent z crescūt fm longitudinem vite. ¶Dixit Aui. accidunt dētibus egritudines mollificatiōis z fissure z eradicatiōis z augmēti: z alteratio coloris in substātia sua: z in epithimatibus cōpositis super eos. Et accidunt eis corrosio z ꝓfractio z fractura. Et accidunt eis dolores vehemētes z frication. Et accidit eis stupor z est spēs doloꝝ eius. Et accidit eis defectus a masticatione dulcis: z acetosi. Et nocent a calore z frigore z paruitas tolerātie ad obuiandū vni ambor. s. calido z frido aut vtrisqz. Et qñqz accidūt eis spēs apostematū. Et istud quidē nō est mirū nā omne qō recipit extensionē cū augmēto nutrimēti nō elongat quin recipiat extensionē cū superfluitate. s. nutrimēti. Nā si nō reciperēt mās penetrātes in eis augmētantes eos nō fierēt virides z nō denigrarent: istud enim est pp superfluitatis penetratiōnē in eos. ¶Et Ar. quidem. 34. probleumatū. probleumate 2°. quesiuit pp quid dentes carnibus magis sentiunt frigus z ledunt cū sint duriores z fortiores carnibus: z dixit cām esse: qz dētes nati sunt habere pozros. s. plurimos z minutos: qō eoz denotat albedo: z maxime in calidas habitātibus regiones: in quos aer subingrediēs vapozosus albedinē prestat: vt ipse dixit 6° de gñatione aialiū: in qb? dētibus paucū exñs calidū cito a frigido subintrāte vincit z facit dolor: ē pp subitā alterationē: z qz dētes sunt debilis sensus: ppea nō dolēt pp solonē cōtinuitatis coz: ʒ pp qualitates actiuas magis dolēt: qz sūt penetrabiles de facili. ¶Et in 3° probleumatū ibidē quesiuit pp qd dētes magis ledūtur frigido qz calido: caro aūt ecōtrario: z dixit cām esse: qz caro obtinet mediū distemperantiarū: est. n. tpata. ʒ dentes sunt frigidi: quare rei ledētis sunt magis sensitiui. hec. n. solutio est probabilis. Deinde adduxit aliā cām magis verā z dixit causam esse: qz dentes sunt subtiliū pozoꝝ in quibus est paruum calidum: quare velociter a ꝓximo patiunt. ita frigido qō ꝓximatur eorum paruo calido: sed caro est latoꝝ pozorum in quibus multū cōtinetur de calido: quare nō cito patitur a frigido cui pōt resistere: ʒ patitur a calido: nā calida cito suscipiunt calidum z leduntur eoz qz additur. ē. temperamentum ꝓximum. ¶Dixit Aui. complexiōes dentiū quandoqz significantur ex gingiua z colore eius: sicut si est citrina complexio dentium est colerica z si est alba est flegmatica: z si rubea est sanguinea: z si ad fuscedinez vel nigredinem declinis est melancolica.

Propter quid dentes carnib⁹ magis sentiūt frigus.

Propter quid dentes magis sentiūt frigus qz calidum.

De signis cōplexiōis dentium.

De conseruatione sanitatis dentium. Cap. xxxj.

¶Dixit Aui. qui vult vt incolumes sint dētes eius opz vt obseruet octo res cauēdo se ab eis. ¶Et ex eis ꝓia est vt caueat se a frequēti corruptiōe cibi z potus in stomaco suo. Et hoc pp cām in substantia cibi: vt qz est recipiens corruptionē velociter: sicut lac z pisces saliti nō quidē oēs: ʒ aliqui ex eis vt pisces parui. s. bi. qui sumunt ex lacubus z stagnis malis. Dixit Gal. 10° de simplici medicina: z scribit a Rabi i 21ª particula: qōlibet lac comestū frequēter nocet dentibus z gingiuis: z putrefacit eas z corrodit: z hoc est pp fumos corruptos malos elevatos a lacte qñ corrūpitur in stomaco peruenientes: ad gingiuas z dentes: subdit Aui. qz ēt opz cauere a frequēti corruptione cibi z potus qñ corrūpuntur ex malitia receptionis cibi. s. premittēdo cibū qui nō dz premitti. Aut ēt errādo in receptiōe cibi z post ipsum z ante ipm: ita vt corrumpatur. ¶Et 1ª res est a qua opz cauere vt nō vtaf multis vicibus vomere: z ꝓprie qñ est illud qō euomit acetosum supple aut ponticū sicut cū euomit melia aut flegma acetosuz que nocēt dentibus: z in vomitu ēt qñqz multi vapozes mali z corrupti ascendunt z venientes ad dentes ledunt eos. ¶Tertia res est vt vitet masticationem ois viscicibi viscositatem habentis: qz ab eis ꝓpter eorum adherentiam non facile euadunt dentes: z ꝓprie cum illud viscosum est dulce: sicut sunt cōfectiōes de melle. s. qñ multuz decoquunt. Et sicut sunt ficus sicce viscose. ¶4ª res est de uitatio frāgēdi durum: qz inde ꝓfit dentes agitari z frangi. ¶5ª res est denitatio cōgelātiū dētes. ¶6ª. ē denitatio ois rei vehemētis frigoris. s. actu. Dixit. n. Ipo. in affo. fridū. s. actuale inimicum est ossibus z dentibus: ꝓpter paucitatem innate caliditatis eorum. Et maxime nocet dentibus: quia sunt maxime discooperti: z inde magis attingibiles

Octo res obseruande sunt ad cōseruationem dentium.

a frigido:z maxime dixit Aui.post calidū z approximatuz eis tunc ꝓri eoꝝ sint magis aperti:z perinde magis penetrabiles a frigido. Et est deuitatio ois vehementis caloris: dato.n.ꝙ calidū sit:vt dixit Hyp.in dicto affo.ossib⁹ z dēti bus amicum:tñ cū superfluit resoluit superflue humiditatem eoꝝ. Et ꝓprie nocet.dixit.A.post frigus.s.intensum dētib⁹ approximatū:vt ꝑz de manib⁹ frigefactis cū subito approximant igni. ¶7ª res est vt assiduet mūdificationez eius qō ingredif dētes.s.inter dentē z dentē absq; perscrutatiōe multa:z absq; cōsuetudine vsq; ad hoc vt noceat carni rubee:z carni que est inter dētes z moueat eaz. Aut moueat dētes. ¶Octaua res est deuitatio rerū nocētiū dētib⁹ ꝓprietate sua sicut ꝓri.Dixit.n.Raſ.3° ꝑti.ꝓrū corrūpit dētes z gingiuas. Et.A.dixit.ꝓri vehemēter nocēt dētibus z gingiuis. Et reliqua ēt deuitet que dicta sunt in singularibus.s.2° cañ.nocere dētibus. ¶Et opz vt ad conseruationē sanitatis dentium post euitationē predictoꝝ: vt fricenf z abstergant dētes:verūtñ dixit Aui.opz vt fricatiōes administrentf cū equalitate. Et nō fiat in eis perscrutatio tanta vt destruatur humiditas dētiū z aquositas eoꝝ ꝓparet eis ad recipiendum fluxus.s.humiditatum z ascēsum vaporum ex stomaco qui fiant cā ad timorez de superuentu egritudinum in ipso:fricatio enim qñ administratur cū equalitate abstergit dentes z confortat eos. Et cōfortat carnem rubeam z prohibet lapides.i.lapidositates fieri in eis:z facit bonum oris odorem. Melius aūt lignū cū quo fricanf dentes.dixit Aui.est illud in quo sunt stipticitas z amaritudo:sicut est cortex myrti celsi granatoꝝ z similiuz. Et si cū ꝑdictis habebit aromaticitatē est cōueniētius sicut lignum aloes. ¶Et opz dixit Aui.vt assuescat fricationez dentiū cū vadit dormitū cū oleo.s.cōitū tñ necessaria fuerit infrigidatio fit oleum roſ.z si calefactio sit oleuz de been z qñq; necessaria erit cōpositio.s.dictoruz oleoꝝ:per hāc.n. inunctionē oleorū claudunf ꝓri dentiū z prohibent fic a lesione vaporū ascendentiū. Et melius quidē est:dixit Aui. vt fricentur ꝓius cū melle q̄z cum oleo si est illic frigus aut cū zuccaro.s.dissoluto si est declinatio ad frigus:qz.s.sit frigus paruum aut ad paruz caloris:vnūqōq;.n.amborum.s. mellis z zuccari aggregat ꝓprietates laudabiles absterſionis z impinguationis z mundificationis.i.rei cibalis pinguis recluse inter dētes:sed zuccarū est in hoc toto inferius melle:qz nō est tante virtutis in absterſiōe z alijs dictis. Et si teraf tabarzet z misceatur cū melle abstergit z mūdificat z cōstringit gingiuam:deinde opz vt sequatur ipsum.s.fricationem cum melle vel zuccaro:oleum.i.fricatio cū oleo. Et hoc vt remoueaf per oleū dolorz z asperitas si qua acq̄sita fuerit in eis ex fricatione. Et vt cōseruetur innata caliditas dentiū z gingiuarū. Melius tñ est ꝙ oleū quo fit fricatio participet aliqua stipticitate:sicut est oleū roſ.nardinū z filia. Et dixit.A.ex eis que cōseruāt sanitatē dentiū est vt colluaf os in mēse bis cū vinoꝝ:in quo decocta sit radix titimali.s.illius qui hz ramos z folia filia portulace. Est enim perueniēs ad vltimū in faciēdo bonū odorē. Et nō aduenit faciēti illud dolor dētiū. Et fil'r caput leporis adustū i faciēdo bonū odorē qñ fit cū eo collutio.s.posito in vino vel aq̄ z fil'r sal cōfectus cū melle cū aduritur vel non aduritf. Sed adustus est melior. Et opz vt fiat ex eo auellana.i.forma fimilis auellane:z ponaf in pāno.s.lineo:z fricenf cū eo dētes. Et fil'r alumē iameni cū aliquātula myrrha z ꝓprie lumē adustum cū aceto. ¶Et dixit.A.Cū iuuanf dētes istis medicinis:opz vt administref post eas mel.i.aqua mellis. Et fricatio fiat cū ea:aut zuccaro.i.aqua zuccari:deinde administref fricatio cū oleis:vt est dictū supra. ¶Succus absinthij cum vino bullitus z melle:si per intervalla cōtinueſ teneri in ore calidus z fricare dentes cū eo cōseruat eoꝝ sanitatem. ¶De medicinis aūt dentibus cōueniētibus tā in cōseruatiōe sanitatis eoꝝ:q̄z ēt in curatiōe malarū dispōnuz

Quales dēt cē medicine dētibus ꝓuenientes.

eorū:dixit Hal.sicut scribif 3° ꝑti.ꝙ sunt res desiccative in maiori parte:eo ꝙ dētes sunt sicce nāe. Et eoꝝ siccitas ꝓuaf ꝑ ipsas:z iste res sunt sicut sal ossa vsta acatia emblici galla piper sanſucus z silia. Et dixit medicamen bonū dētibus erit habēs in se virtutē desiccatiuā moderate absq; calefactione z in frigidatiōe manifestis. ¶Desiccatiuum aūt efficax est dentibus cū nā ipsorū sit sicca z substātia ipsoruz solida nihilominus tñ dixit ipse:ob cām humiditatū descē dentiū ad ipsos ex capite z ascēdētiū ad ipsos ex stomaco z pulmone:ac ēt humiditatum potuū:z ciboꝝ dētes mollificanf frequēter:vñ necessario dētes z gingiue indigēt eiusmodi cātiōe:ſz nō calefactiōe neq; infrigidatiōe nisi ad tps cognitū:qō erit qñ trāſgredi oporteat nā ipsoꝝ ex accidēti vehemēti:si ergo trāſgredi eos cōtingat ad frigiditatē apponere opz eis ꝓriū.s.calefaciēs z ecōuerſo. ¶Dixit Raſ.3° ꝑti.in dētifritijs.i.medicinis dentiū opz vt ponanf medicine calide z frigide iuxta ꝙ opus fuerit. ¶Et subdit Hal.iterum medicine que desiccāt absq; caliditate z frigiditate sunt nuces z cortex arboris pp̄lis:z cortex arboris pini:z cornu cerui vstū z filia:ait Raſ.ibidē.dico cōferre dētibus oē qō nō hz qualitatē manifestā i gustu neq; substātiā durā z terreā, ad cuius exm est hoc medicamē cōseruās dētes z gingiuas absq; nimia caliditate z frigiditate manifesta. ℞.cornu cerui vsti.z.xij.folioꝝ cipressi vstoꝝ.z.r.nucis cipressi radicuz pētafilonis.aā.z.r.capilloꝝ veñ.vstoꝝ.z.v.folioꝝ rosarū. z.iij.spice.inde.z.ij.terēda sunt bñ z ꝑponēda sunt dētibus. nā in eis cū cōseruatiōe erit absterſio. ¶Et dixit.dētifriciū bonū z vtile.℞.masticis riloaloes folioruz saluie z balaustiarū.aā.ꝑt.ꝙruā. ¶Si limaturā cornu cerui bullire facis i aqua z cū ea os sepe collueris ꝑseueraberis a dolore dētiū z eoꝝ sanitatē vtil'r patieris. Et dixit Raſ.vbi.s.aceto vtēdū est vl'r i passiōe dētiū calida z frida:qm̄ extenuat frida z istrīdat calidā:z facit medicinas penetrare ad ꝑfundū. ¶Et mel efficax est z laudabile ad curā dētium z gingiue eo ꝙ mūdificat gingiuas z dētes z abstergit eos moderate vt nō accidat inde absterſio superflua neq; aſpitas z gñat etiā carnē gingiue z ꝓleuat dētes:vñ leuis est z facilis ad curā eoꝝ:z dixit qdā putāt mel mollē facere gingiuā:ſz nō ita immo restringit eā:ꝙ desiccatiuū est in 2° gradu:z ēt cū eo est acuitas z absterſio vehemēs. ¶Et dixit.sal z zuccaruz sequunf vestigia mellis eo qō cū siccitate eoꝝ corrodūt sordidē dētiū z eos abstergūt:si vero tritū fuerit zuccarū albū z mixtū cū melle medicamē erit cōgruū ad abstergēdum z mollificādū z albificādū dētes:z cū hoc mūdificat gingiuā z restringit. ¶Dixit Hal'.vbi.s.ponit nō est aliqua medicina cal'a desiccatiua:sicut ē cinamomū:ſz nō sit vehemētis calefactiōis. ¶Et nota hic ꝙ ſz ꝓp dictā cām medicīa ficca sit oportuna dentibus:medicina tñ frigida nocet eis:q̄uis eoꝝ nā sit frigida:z hoc iō:qz vt supra dictuz est:medicina frigida cito extingueret debilē caliditatē eoꝝ. ¶De medicinis dētiū.dixit.A.ꝙ alie sunt cōseruatiue sumēdo cōseruationē:ēt ꝓ ꝓseruatiōe z reductiōe:z alie sunt curatiue z qz substātia dētiū est ficca:iō medicine cōseruātes sanitatē eoꝝ z reducētes ad id qō opz ꝑz plm sunt medicine eiusmodi curatiue:calidis aūt z frigidis indigēt cū accidit vnā qualitatum.s.caliditatis z frigiditatis a nāli cōplone plm recessisse:vehementiores aūt medicinas conuenientiū ad dentiū sanitatē sunt exiccatiue mensurate:in duabus alijs qualitatibus:z subdit ois medicina dētiū est exiccatiua nisi illa que nō est dētis:qm̄ est dēs.i.inquātū ē dēs:tamo ꝓp accidēs qd accidit ei. ¶Et dixit.A.ex medicinis tñ exiccatiuis quedā sunt calide z qdā frīde.sup.z qdā tēperate:z subdit ꝙ medicinarū dētiū melior est illa q̄ aggregat arefactionē.alis.z meli⁹ exasperationē z exiccationē z absterſionē z resolutionē superfluitatis:si ad dētē est expulsa cū equalitate.i.cōueniētia z prohibitiōe māe que ad ipsos attrahitur cū exiccatiuis frigidis:z illa que ad aliquātulū frigoris declinat que

non

non obstupescere facit dentes sua acetositate aut ponticitate sicut est stupefactio agreste z acetositatis citri: z sicut gallia nō quidē muscata: q ipsa est calida: sed pro gallia intelligit ramich aut such z camphora z scandali z rose: z semē eius z balaust. z sanguis drac. z cortex arboris mori z folia tamarisci z fructus eius: z galla z karabe z mādragora. glis. margarite z saufel z faria ordei z radix acetose: z silia. ¶ Et dixit. calide aūt que sunt vsq; ad terminū. i. nō superfluē. Alie sunt quarū caliditas est i suba sua. Et alie quarū calor est acquisitus. Et calide in suba sua sunt: sicut fal adustus z sceba adustus z cinamomū z ylopus z flos squinānti z fructus capparis z fortior eo est cortex radicum eius. Et xiloaloes z capil. ve. viuus. i. crudus z recēs z adustus. Et folia cipressi z iuniperi z foliū z cornua cerui adusta z mēstrui: z cinis eius z mastix z dragag. adustū z ari. rotūda z cinis corticis vitis z cinis capitis lepori: z dactili adusti. Et medicine cale cū virtute acqsita sunt sicut cinis gallarū. nā cū extinguunt i aceto est ad equalitatē propinquus. Et ex eis est cinis ramorū vitis z cinis cāne: z que eis similia. ¶ Et equales siue tēperate sunt aliqua simplicia vt cornua cerui adusta cū lauant. Et alique sunt venientes ad equalitatē fm forma cōponis: sicut cū miscet farina ordei cuz sale z fror: deinde adurunt: z dactili cōfecti cū alkitram: z adurūtur donec fiant carbones: deinde effundit super eos serum z administratur. Et nō intellexit. A. hic cū loquitur de medicina tēperata: q ipsa sit tēperata respectu tēperamenti dentiū: z respectu tēperamēti corporis humani: sicut et nō intellexit de medicina ficca q sit talis respectu tēperamenti dentiū: q medicina ficca que cōseruat dētes nō esset vt ficca sed temperata: sed intellexit de ficca respectu temperamenti corporis humani: z cōsimiliter intellige de calida z frigida. ¶ Dixit Aui. dicamus ergo q curatio cū exiccatiuis est curatio conueniens: sed curatio cum calefactiuis z infrigidatiuis est curatio necessaria. Cum fit vehemens recessus ab equalitate propria. ¶ Et dixit. medicinarum dentaliū alie sunt dentifricia: idest forme medicinarum: cum quibus fricantur dentes. Et alie sunt masticationes: z alie linimēta: z alie sunt que vt pastilia ponuntur super dentes z super mādibulam: z alie sunt succi: z alie sunt res implentes: z alie sunt fricationes: z alie euaporationes: z alie sunt cauterizationes: z alie sunt eradicatiōes: z alie sunt suffumigatiōes: z alie sunt caput purgia: z alie sunt distillationes in aure. Et alie sunt enacuantes materiam cū flōmia z ventosis ex propinquioribus locis. ¶ Et iterum dixit: ex medicinis dentium quedam sunt resolutiue: z quedam infrigidatiue: z quedam narcotice. Et narcotice cuz administrant dētibus sunt res longinquiores a timore. s. in administratione earū respectu administrationis ipsarum in alijs membris: q nō consequitur corpus nocumentum ex stupefactione dentis: tantum q̄tum ex stupefactione alicuius aliorum membrorum. Verūtamen multiplicatio ipsarum q̄q corrūpit substantiam dentis: z similiter medicine vehementis resolutionis z calefactionis: oportet vt non administrent nisi cū est necessarium. Et iste sunt sicut pulpa colloquintide z ellebori z cucumer asininus z reliqua eis silia: z oportet vt caueatur aduentus alicuius earum z narcoticaruz ad ventrē ne ledant ipsum. ¶ Et dixit Aui. multotiens est necessariū perforare dentē cū perforatorio minuto. idest subtili vt per ipsum exiccet materia nociua: z vt inueniāt medicine trāsitum ad profundū eius. ¶ Et subdit. A. q acetū q̄uis cuz sua substantia noceat dentibus: tñ q̄q ponitur in medicinis dentium infrigidantibus z calefacientibus simul: idest in vtriusq;: z infrigidantibus quidem: quoniam infrigidat sua substantia z penetrat: idest eas penetrare facit: in calefacientibus vero q: penetrat z q̄n adiuuat cum incisione ad resoluendum: eius nāq; nocumentū est tunc fractum a medicinis dentium que ei admiscentur.

¶ De dolore dentium. Cap. xxxij.

De cause

Dentes q̄q dolēt dixit Auic. pp cām in substantia ipsor: z q̄q pp cām existētē in neruo q est in radice ipsor. Et q̄q pp cām existētē in gingiua pp apostema z additionē carnis nate in ea recipientis mām: aut pp mollificationē eius: quare recipit mās malas: que putrefiunt i ipsa z nocet dētibus. ¶ Et dixit Aui. cause dolorū dentiū sunt aut malitia cōplexiōis pure ex frigore aut calore: tū frequētius ex frigore aut est mala cōplexio cū mā aut ē vētositas: z dixit: q exiccatio eueniēs dentibus pp p̄uationē nutrimēti eor: sicut accidit senib⁹ est infra humectationē. s. cū mā in causando dolorē: q nō accidit ab eo dolor nec sic sepe in dētib⁹ sicut accidit ab humectatiōe māli: aliqui exponūt infra. i. preter: z volūt q̄ humiditas nō sic causet dolorē: nec sic cito: sicut siccitas: q̄ est qualitas minus actiua z nō inducit dolorē per se: sz per accidēs: mā aūt dixit. A. facit dolorē: aut cū multitudine. s. qua extēdit: aut cū grossitie. s. qua cōp̄imit: aut sui acuitate. s. qua corrodit z mordificat. Et dixit: mā q̄q est apostemans dentē ip̄m: z q̄q est corrodens ipsum: z q̄q facit nasci vermē i ipso. Et materie venientis ad dentem principium q̄q est ex stomaco: z q̄q ex capite: z q̄q ex ambobus locis simul: nā si fuerit corpus totū plenū illa mā: tunc cursus eius ex corpore ad dētes erit ex illis duab⁹ vijs. s. ex stomaco z capite. ¶ Et dixit: q̄q dolent dentes in febribus acutis fm semitam cōitatis in malitia cōplexionis: z dixit q̄n accidunt sub aliquo dente corroso dolor z pulsatio: tūc in radice eius est superfluitas nō maturās. s. causans apostema, curetur ergo tūc dixit. A. apostema z dolor z eradicet. s. dens ille sedato apostemate z dolore. ¶ Dixit Gal. quinto meimir. dētib⁹ nō accidit solūmodo dolor. s. z pulsatio silis pulsatiōi que accidit in carne apata. Et dixit multotiēs accidit dolor i radice nerui attinētis eis z gingiuis: z putat dolorē ee in dētibus z dolor nō est i ipsis. ¶ Dixit Aui. q̄q fit difficile pluribus horibus cōsiderantibus in suis dolorosis dētibus discernere inter eos. s. quis est qui doleat. Et hoc est pp ppinquitatem vnius ad alterum que corrūpunt iudiciū: z q̄q faciunt extimare dolorem esse in vno eorūz: z q̄q in alio. Et sic non propriē pōt significare in quo eorum sit.

De signis doloris dentiuz fm loca. dixit. A. opz vt attēdas z cōsideres an cū dolore dētis sit apa in gingiua aut in partibus eius. Et si fuerit extimabis q̄ fortasse cā nō erit in ipso dēte. Et silr si fuerit cōplexio. s. mala absq; apate i ipsa gingiua. Et si nō inuenis apa in gingiua. sup. neq; cōplexionē malā neq; corruptionem: tūc cā aut est in ipso dēte aut est in neruo qui est in radice eius. Et tūc si senseris apa in dēte aut corrosionē: tūc cā erit in substātia eius: z silr si senseris lesionē que extēdit in longitudine in dēte. s. erit cā in ipso dente: si aūt non sentit lesio nisi in profundo: tunc erit lesio in neruo q est in radice eius: z propriē cū inuenit dolor expānsus in carnibus rubeis: q i istis carnibus est expānsus nerus ille: aut si sentit lesio in mādibula: z sentit sicut obstupefactio. ¶ Et dixit. A. cū cā doloris est i gingiua nō sufficit eradicatio. s. dētis z nō est necessaria i ea penit⁹. s. ad hoc vt sedet p cā dolor: q̄n eradicatione dentis nō tollit tūc dolor neq; cā doloris: sed fortasse fit additio in eis: sz si cā doloris est in dente remouet cū eradicatiōe eius: z si est in neruo: q̄q remouet: z q̄q nō: z nō remouet per eradicationē nisi propterea q mā q̄z nā z medicina resoluere querūt inueniunt locū amplum in quo expellit: cū prius fuerit prefocata z retēta cū dēte. s. prius ibi erat dens z p̄focabat z cōculcabat eū sub fervi nō poterat expelli: z dixit significabis cplexionē calidā z fridā p signa scita. s. in precedētib⁹: z signabis siccitatē p detumitionē dētis z cōmotionē eius: cōmouent. n. dētes cpsumpta humiditate cū qua alligabant z significabis. dixit ipse vētositatem

cū permutatiõe doloris extẽsi.i.extẽsiui ⁊ humoꝛẽ grossum signãbis cū submersiõe in moꝛa doloꝛis absq; calitate ⁊ frigiditate apparẽtib⁹ valde:⁊ humoꝛẽ acutũ sanguinem colericũ signãbis cũ velocitate nocumẽti qõ icurrit ab eo qõ facit doloꝛẽ:⁊ ptrãsitionẽ.i.pfoꝛationẽ q̃dã exitẽ i doloꝛe ⁊ alterationẽ coloris ad silitudinẽ hũoris:qꝛ ad rubedinẽ si fuerit sanguis vel citrinitatẽ si fuerit colera:⁊ p caliditatez acutã siue intẽsam cũ tãgit. ¶ Et dñt q̃dã:cognosces apostema p signa ei⁹ dicta.ꝫ. Dicũt tñ q; apa gingiue vtplim fit a sanguine vel sanguine acutoꝛ:⁊ signa ei⁹ sunt rubedo loci:⁊ maxille cũ eminẽtia i gingiua ⁊ acuitas doloꝛis vel grauitas cũ acuitate ⁊ tact⁹ aq̃ fride ⁊ itroitus aeris fridi iuuat. ¶ Et signa facti a mã frida sunt doloꝛ cũ grauitate ⁊ põderositate ⁊ fricatione loci absq; rubedine ⁊ acuitate intensa. ¶ Fit pꝛeseruatio a doloꝛe dẽtis pꝛohibẽdo oĩa attrahẽtia mãs ad eos ⁊ gingiuas:⁊ vtẽdo pꝛohibẽtib⁹ mãm ad eos fluere:si ifans rostrũ equi osculatus fuerit doloꝛẽ dẽtiũ nõ sentiet:caueat tñ ne equus ifantẽ mozdeat. ¶ Dixit Cõstã. vt dẽtes nũq; doleãt incide ederã de ieꝛo:⁊ i crastinũ rasinã que inde exit dẽtibus:⁊ inter dẽtes pone:dr q; q perfricat dẽtes suos cũ succo ceparũ mixto cũ adipe galline de mane nũq; sentit doloꝛẽ dẽtiũ:celidonia maioꝛ masticata a doloꝛe dẽtiũ pꝛohibet:limaturã coꝛnu cerui in aqua bullire fac in olla rudi:in qua postea eã tene coptã ⁊ cũ ipsa aqua laua os ⁊ dẽtes:ipa ẽt aqua oꝛe retẽta valet ad doloꝛẽ dentiũ.

De eõne materie q̃ est prima intentio.

Cura doloꝛis dẽtis.dixit Mes. est duplex.s.vlis ⁊ pticularis:Et vlis ẽ tres res.ꝑ⁹ est eũo mãe. scda ẽ diuersio ei⁹:⁊ 3⁹ est ꝓhibitio fluꝛ⁹ ipsi⁹ mãe. ¶ Et ꝑ⁹ pficit cũ eũone p flõmiã ⁊ vẽtris soloné:⁊ istã eũonẽ facies ꝑm q; signãbit tibi si acciderit cũ cõitate cerebꝛi aut capitis.sup. vel alteri⁹ mẽbꝛi.Dixit.n.A.si doloꝛ fuerit cũ cõitate mẽbꝛi tũc incipe a mũdificatiõe illi⁹ mẽbꝛi cũ flõmia ⁊ vẽtris solone cũ eo qõ cõuenit. ¶ Et ad eũonẽ faciendã.dixit Raſ.3⁹ cõti.dico cõsiderãdũ est an gingiua aꝑata sit:⁊ qdem aꝑata fuerit calm insiste cũ minutiõe. ¶ Dixit Mes. verũ si doloꝛ fuerit pp aꝑa qõ sit i gingiua:cui⁹ mã ẽ sanguis acut⁹ ꝓfert flõmia cefalice ⁊ scarificatio ⁊ incisio venarũ:q̃ sunt i labijs ⁊ sub lingua ⁊ hec fiãt gradatim. Et ꝓfert ẽt appositio sanguisuge apposite i radice dẽtiũ ⁊ vẽtosatiõis sub mẽto cuz incisiõe. ¶ Et.A.dixit:si illic fuerit aꝑa sensibile i gingiua ⁊ carnib⁹ rubeis:tũc oz vt icipias cũ flõmia ⁊ scarificatiõe ꝑm virtutẽ ⁊ ꝓdões.s.vt ꝓueniat ad eũonẽ ex ipo mẽbꝛo: ita vt mittant ad dẽtiũ radicẽ sanguisuge:aut flõmeꝫ vena q̃ est sub lingua:aut vẽtosetur sub mẽto cuz scarificatione. ¶ Dixit pla.i doloꝛe dẽtis incidat vena q̃dã q̃ est in aure ⁊ permittat parũ sanguis exire. ¶ Et Belt.dixit:q; vena hec pꝛopꝛie est i media aure. ¶ Et Cõstã.dixit:si auris ptis dolẽtis.⁊ subdit Mes.si mã fuerit sanguis acut⁹ tũc necessaria erit flõmia ⁊ vẽtris solo.s.cũ educẽtib⁹ colerã. Et si fuerit absq; apostemate mã ꝓdictaꝫ fil⁹ administrãda est flõmia ⁊ reliqua est ẽt q̃ dixim⁹. ¶ Si aũt ex hũoꝛibus fuerit fridis.dixit ipe:eũo fiat cũ his q̃ sunt:sicut pille cozize ⁊ yera colloquin.⁊ similia:⁊ hoc si materia fuerit flegmatica:nam si esset melancolica euacuatio esset fienda cum educentibus melancoliam. ¶ Et Aui.dixit.si est cũ materia:scilicet alia a sanguine que cũq; sit illa acuta:aut grossa:aut multa opz vt euacuetur ꝑm q; ipsa est. ¶ Secundam rem cõplent.dixit Mesue.flobotomia ⁊ vẽtosationes quas diximus ⁊ fricationes in extremitatibus. Et ligature ⁊ compꝛessiões earum doloꝛose. Et cauterium in zuendeg.supple.⁊ clysteria:⁊ suppositoꝛia attrahentia. ¶ Et dixit Hal.si teratur alleuz ⁊ ponatur in radice manus pꝛope palmam ⁊ pꝛopꝛie in manu que sequitur doloꝛem sanat doloꝛem dentis:⁊ est expertum:facit aũt hoc:qꝛ rubificat ⁊ vesicat locuz:vnde trahit materia ad manum ꝓp doloꝛem in ea causatum ab alleo.

De diuersiõe materie que est scda intentio.

De pꝛohibitiõe fluxus materie que est tertia intẽtio.

¶ Tertiam rem cõplent.dixit Mesue.administratio medicaminũ pꝛohibentiũ fluxum mãe declinare ad dentes sicut sunt pillule alkiber quas fecit Alexan.⁊ scripsimus eas in capitulo de catarro. Et similiter plura alia ibi scripsimus huius intentionis. Et adhuc plura hic inferius scribẽtur. ¶ Particularis vero cura dixit Mesue diuiditur in veraz ⁊ mendosam. Et ambe complentur cum medicinis retẽtis in oꝛe ⁊ dentibus applicatis. Et cũ medicinis ab extra apꝓximatis:quarum alique sunt calide:alique frigide:alique humide:⁊ alique sicce:⁊ alique sunt temperate. Et alique operantur cum pꝛopꝛietate. Et de operantibus cũ pꝛopꝛietate est ꝑolium serpentis. ¶ Dixit Alex.ꝑolium serpentis incensum tritum confectum cum oleo roſ.ad spissitudinem mellis dens liniatur. Et Mesue dixit.ꝑolium serpentis combustum mixtum cũ oleo ad spissitudinem mellis linitum super dentem est mirabile in sedatione doloris. Et dixit Acetum decoctionis ꝑolij serpentis.s.collutum ⁊ oꝛe retentuz est ad hoc mirabile pꝛopꝛietate que est in ipso. ¶ Coꝛnu dãme ꝓbustũ.dixit Hal.de tyriaca ad cesarẽ sicut scribit a Rabi in 22ª particula.tritũ ⁊ mixtũ cũ vino doloꝛi dentiũ cõfert cum ex ipso aliquid ponitur super dentem. ¶ Coꝛnu cerui decoctum in aqua bene confert si teneatur aqua illa calida in oꝛe ⁊ collutio fiat cuz ea. ¶ Dixit Rasis tertio continentis:radix plantaginis cocta aut masticata facit ad doloꝛem dentium. Et dixerunt Hal.⁊ Dias.insistendum est cum ea in oĩbus curis doloꝛis dentium. Et oãdum est de radice eius ad masticandum ⁊ coctum cum aqua ad os lauandum:qm̃ facit ad doloꝛem. ¶ Boꝛax.dixit Serapio auctoꝛitate Jsaac.q; pulsationem dentiũ sanat pꝛopꝛietate mirabili. ¶ Dixit Plinius.lib.30°.q; lauari vino decoctionis dentium canis contritoꝛum confert ¶ Dixit Serap.q; oleum decoctionis lumbꝛicoꝛum terre calidum immissum in oppositа aure denti dolenti. Et dixit.cum acu confertsz vna pungantur poꝛcellones:scilicet multi:postea cum illa acu tangatur dens dolẽs:scilicet pluries. ¶ Dixit kiranus q; rostrũ pici auis appensum collo confert doloꝛi dẽtium. ¶ Dixit Mesue. Cura vera habet semitas ꝑm quas curare oꝑtet. Et variatur varietate qualitatum materie faciẽtis doloꝛem:immo etiam varietate complexionum:sine materia facientium doloꝛem. ¶ Dixit enim Aui. Cum causa est in ipso dente aut in neruo eius:⁊ non est materia:immo malitia complexionis curetur cum medicinis dentium que illi complexioni opponuntur. Et si quidem causa est malitia complexionis eius:⁊ debilitas ipsius:compꝛessio super calidum tunc colluatur os cum oleo frigide complexionis repido:⁊ deinde fiat frigidum actu. Et si fuerit causa eius compꝛessio super frigidum administrentur olea calidatis cut de been. Et compꝛimat dentem super vitellum oui assatum calidum:aut super panem calidum:scilicet sicut egreditur de furno. Et q̃cq; conferunt ambo regimina:scilicet de vitello oui ⁊ pane calidis simul mixtis vl figillatim vno post alium vel vtrunq; per se in vnaquaq; specie malitie cõplexionis pꝛedicta:scilicet in calida ⁊ frigida. Si aũt fuerit in cã pura siccitas:tunc confert:vt fricetur cuz eis:que sunt sicut butyrum ⁊ adeps anatis.supple.⁊ galline ⁊ similia. ¶ In materiali autem siue fuerit materia apostematis siue non.dixit Mesue.pꝛima semita est vt administrentur medicamina:que confoꝛtant dentes ⁊ repellant reumatizatiõe materie. Et ista quidem sunt in materia calida:sicut retentio aque frigide cum aceto:aut cum aqua roſata:aut vicissitudo causaꝛum:qꝛ q̃cq; cum aqua frigida ⁊ aqua roſ.aut aliqua infrigidãtia:que sunt ex succis ⁊ decoctiõibus rerũ que sunt:sicut roſe ⁊ myrtus:⁊ silia. Et hec quidẽ administrãda sunt in pꝛincipio doloꝛis. ¶ Et Aui.dixit.in apostemate gingiue calido faciẽte doloꝛẽ dentes:opz vt teneat in oꝛe in pꝛincipio infrigidãtia foꝛtia absq; superfluitate i sticticitate. Et dixit ẽt in mã non apostemante:oꝑtet vt incipiamus in pꝛincipio cum illis que infrigidant ⁊ repellunt in oĩbus illis.s.materiebus:⁊ q̃uis istud in materia calida

fit magis

it magis neceſſariū z in groſſa minus. Qz ſi mā fuerit ca/
lida. dixit Aui. curet cū ſuccis infrigidatiuis: z fiat prepa
ratio in equatione eius. Et ex ꝓuenientibus in hoc eſt ſuc
cus acetoſe. ¶ Dixit ſextus Placitus. lac aſine collutū cō/
ſert z fil' capr enouiter multū. Et dixit Sera. ſm Dyaſ.
valet collutio cū ſucco raſure cucurbite: valet ēt ſm Pli/
nium cucurbita cocta oze retenta z maſticata z valet poz/
ſolatrū. ¶ Cū aūt incipit tranſire in dicta mā tps
principij. dixit Meſ. adminiſtrandū eſt oleū roſatū cum
decoctione vini z paſſulaꝝ: aut fenugreci. Et vltimo gra/
datim deueniendum eſt ad reſolutiua z maturantia. Et de
ꝓuenientibus in magnitudine doloris eſt vinū decoctio/
nis acetoſe: z valet vinū albū. decoctiāis violā. aut poztul'.
Et valent in ſtatu reſolutiua leuia vt vinū decoctionis co/
rone regie z paſſularū. Aut floꝝ camomille z fenugreci.
¶ Amplius in doloze calido ꝓfert emplaſtratio gene cuz
pulpa mali decocti ſola iaz mixta cū aqua roſata cui qñq
ingiſ modicū cāfoze. ¶ Aut empl'm factū ex farina oz/
dei in decoctiõe cucurbite aut lactuce aut ſolatri. Aut fiat
empl'm ex folijs ppli. aut ex folijs lactuce decocte i olꝛo ro.
¶ Si vero mā fuerit frigida. dixit Meſ. adminiſtrentur in
principio que ſunt: ſicut oleuz roſatū cū maſtice: aut cum
ſiceb aut ramich. ¶ Auic. aūt dixit. q ex rebus foztibus
ad repellendum: z ꝓprie in materijs frigidis eſt alumen
aduſtū z extinctū cū aceto z equali menſura ſui ſalis que
ambo ſint trita valde: deinde colluaſ os poſtea cum vino.
Melius tū in ꝑn° eſt vt cū eis miſceant aliqua frigida: ſi
cut galla roſe z myrtū. Et dixit Meſ. ſandaraca cū aceto
doze retenta z colluta eſt iuuamenti ſublimis: ꝓhibet
enim reumatizationē a dentibus z gingiuis z ſedat dolo
rem vehementē z ꝓſtringit gingiuas. ¶ Et Aui. dixit. q
valet plus aliquo: eſt enim perutilis. ¶ Et poſt hoc. ſ. in
augmento valet oleū roſatū cū eo quod eſt ſicut yſopus z
balaſce. Aut ſuccus pozri poſt ebullitionē eoꝝ z ſimilia.
Et valet in hoc tpe collutio cuz aceto infuſionis vel deco/
ctionis peonie. Aut betonice aut radicū diptami. Et dein
de deueniendū eſt ad pure reſolutiua. Dixit Meſ. poſtre
mo adminiſtrenſ ea q̄ ſunt ſicut radix colloqn. cuz aceto.
Aut ſtafiſagria cū aceto: aut alliū z ſimilia. ¶ Dixit Aui.
in doloribus dentiū indigentibus reſolutione conferunt
collutiones ozis que tenenſ in oze ſpatio longo: ſicut cum
aceto in quo decocta eſt radix colloqn. que eſt foztis iuua
menti cum frigus eſt magnū. Aut ariſtol. aut piretrū aut
aſſa fetida: aut ſinapis: aut cortices capparis: aut ſanſuc°
ficus: aut radix cucumeris aſinini: z filia: q̄ enumerat. Et
fiūt ex medicinis ſimplicibus fieri medicine cōpoſite. Et
ſicut ex medicinis p̄dictis fiūt fieri collutiones: ſil'r fiūt fie
ri gargariſmata z maſticationes z linimēta z epithimata
z empl'a z fumigationes cuz traiectorio z caputpurgia z
diſtillationes in aurē z repletiones dentis ꝓcauati z cau/
terizationes. Et de collutionibus vtilibus eſt acetū deco/
ctionis radicū titimalli. Verū dixit Raſ. 3° conti. dico q
ſi dolor fuerit ex frigiditate fricanda eſt radix eius cū digi
to z panno groſſo interius. Aut acetū acutiſſimū in quo
bullierit ſinapis. ʒ. iij. z piperis nigri. ʒ. xv. z colluaſ os
cū eo. Aut vinū decoctionis ſandarace collutū aut vinuz
in quo bullierint ſalute. M. i. z maſticis. ʒ. ſ. donec redeat
ad quartā partem. Aut vinū decotionis radicū berbene:
qñ collutū tollit doloꝛē ſtatim. Item aqua vel vinū deco/
ctionis radicū cucumeris agreſtis: qñ longiſſimū doloꝛē
dentium tollit. Item acetū decoctionis radicū vrtice cōtu
ſarum. Et vinū vel acetū decoctionis folioꝝ lauri aut be/
tonice aut origani. ſuccus tirſozuz ſinapis abſcq̄ folijs oze
retentus. ¶ Dixit Sera. valet acetum decoctionis piretri
aut radicum capparis. Aut zinzib. collutum.

¶ Res aūt q̄ ponunſ ſup dentē dolentē. dixit Meſ. ex ori/
gano z nitro factus puluis z ſup dentē z gingiuā poſitus
mox doloꝛem tollit: decoquaſ origanuz z galanga: poſtea
exprimanſ a vino z ponaſ ſuper dentē: prius tamen collu/
tum z lotum cum vino decoctionis ipſoꝝ. ¶ Zº continē.
dixit Raſ. ſi doloꝛ fuerit ex frigoze fricādi ſunt dētes cum
zinzib. in melle mixto. z conferūt tyriaca antiqua z metri/
datū poſita ſup dentē z fricata. ¶ Dixit Hal. tyriacam ma/
gnā cum aceto liquefactā pone ſup molares aut panno aut
bombace: aut ſume alliuz: z ſup molares pone comeſtas. ſ.
ſpicas allei calidas. ¶ Dixit Raſ. ʒ. ꝓtiñ. ad pulſationē dē/
tiuz ſine apoſtemate calido: ſinapis teratur z apponaſ radi
cibus dentiū: qñ valet nimis mirabiliter. ¶ Dixit Halya.
mel z ſal cum aceto ſi in oze teneanſ: ſedant congelationē z
doloꝛem molariū ſiue ex calido ſiue ex frigido fuerit: eo q
in aceto eſt refrigeratio z ꝓfundatur ſui ſubtilitate z pene/
trat in ſubſtātia molariū. Et ſic doloꝛē ſedat caliduz. Et qz
ſubtiliat z incidit humoꝛē flegmaticū doloꝛē ſedat ex frigi/
do. Sal aūt eo q in eo diſſolutio fit z ſubtiliatio ac etiā ſu/
perflue humiditatis deſiccatio. ¶ Et dixit Haly. aſſignatio
medicaminis Sal. in medicinis cōpoſitis ad doloꝛez mola/
riuz: ſume piper z piretrū z lac titimalli: z tere diligenter z
cū galbano diſtēpera z ſuper molarē pone. ¶ Dixit Sale.
ſicut ponitur ʒº ꝓtin. mentaſtrū coquatur in aceto. Aut co
quatur piretrū: z qdam decoquūt ambo ſimul z cuz eo la/
uandū eſt os. ¶ Dixit Sal. ſtafiſagria maſticata attrahit fle
gma nimiū z mitigat doloꝛez. Et radix celidonie maſticata
cum ꝓprietate confert. Mahumet arafi. tyriaca mirabilis
ad doloꝛē dentis. Rº. piperis caſtoꝛei mirrhe aſſe fe. aā. con
fice cum melle. Et maſtix cū vno grano vel duob° piperis
vel vno vel duob° gariofil'. confecti valent. ¶ Dixit Auic.
ſumanſ mētaſtruz montanū z piretrū piper album z mir/
rha z ꝓficiantur cum melle paſſularū: z fiant ex eis fozme:
ſicut auellane. Et maſticeſ ex eis oi die vna. Et dixit Auic.
qñq̄ fit cum medicinis gargariſma. decoquātur paſſe mō/
tane z allea in aqua: z fiat cum ea gargariſma: z dimittatur
os aptum vt currat ex eo ſaliua plurima. Et pōt fieri ſuffu/
migatio ad dentem dolentē. Et dixit Aui. melius eſt vt fiat
cum traiectorio: ideſt ꝑ cannulā que quādoq̄ fiunt ex reſo/
lutiuis: ſicut ex vngula aſini: aut ſemine cepe. ꝓprie: z ꝓprie
ad vermem. ¶ Dixit Meſ. Res quib° fit fumigatio ad dē
tem dolentē z ſedant doloꝛē eius ſunt: ſicut ſemen pozri cū
alkitrā z ſemen cepe cum alkitran z ſemē iuſquiami z poz
ri cuz alkitran partib° equalib°. Et loco alkitran pōt poni
cera: z dixit qdam. q facit exire vermez de oze factis ex eis
fozmis: ſicut auellana ſuffumigatiõe facta ex vna ex eis per
traiectoriuz. ¶ Et ex eis qbus fiunt euapoꝛationes exteri°
ad dentem: ſunt ſicut malua anetuz altea herba citri camo/
milla fenugrecū ſemen lini mellilotuz ſemen caulium z fo/
lia ei° ſemen pozri ireos radix lilij z iſopus z ſimilia. ¶ Et
quādoq̄ fit empl'm ex cepe aſſo z oleo camomellino: aut
anetino aut rutaceo: aut de lilio: aut de been. Aut de ami/
gdalis amaris: aut de nucleis perſicoꝛū: aut iſopi z ſimili/
bus. ¶ Et dixit. quādoq̄ fiunt vaporationes cum reb° ſic/
cis: ſicut cum ſale milio panico z ſimilib°. ¶ Et quādoq̄
fiunt caputpurgia. dixit Auicē. ſicut cum aqua cucumeris
aſinini aut ſucco ficle z faſſafa z aqua ſanſuci. ¶ Et quan/
doq̄ fiunt diſtillationes in aurē ſequentes doloꝛem. Dixit
Auicē. ſicut ſi adminiſtrētur predicta caputpurgia in aure
cum aqua capparis humide: ideſt cum ſucco foliozū eius.
¶ Dixit Meſ. Res qbus fiūt iniectiones in aurem ſequē/
tem doloꝛē: z ſedant ipſum ſunt ſicut ſuccus aſſodilli oleū
de amigdalis amaris z dulcib° oleum de perſicis oleū ſam
bacinuz quodcūq̄ horum coctuz fuerit in cepe concauato
per ſe: aut poſtq̄ diſrūpitur in eis aliquid caſtoꝛ. aut euſoꝛ
bij: aut opij ſm neceſſitatē. Et ex eis eſt ſuccus cucumeris
aſinini poſtq̄ decoquitur in aliquo ex oleis p̄dictis. ¶ Di
xit Sale. z ſcribit ʒº continētis. appoſitio ſalis z panici de
foꝛis in plurimis valet vehemēter. Et intus apponitur vi/

De fumi/
gatiõibus
emplis z
huct.

tellus oui assatus. Sumant qnqz grana edere nigre z contundãtur z bulliant in oleo ros. Et illud oleuz effundatur in aurem partis aduerse denti dolẽtis. Et idez facit succus eiusdẽ edere tepidus iniectus in aurẽ contrariã denti dolenti doloẽ vtiliter placeat iniectus calefact⁹. Quidã dicunt. q debet sumi de edera terrestri. Et qdam dñt. q debet mitti in aurez sequentẽ dentem dolentẽ. Et dicũt. q in primis inducit angustiã sed cito transit: z sanatur dolor: etiã si magnus sit z facies sit inflata. Oleum rosatũ decoctũ cum capillis hominis vstis in aurẽ dentis dolentis distillatũ dolorem sanat statim. Rutba bullita in vino albo z calida posita super genã dentis dolentis sedat euz. ¶ Dixit Auicen. quãdoqz fit emplastrũ barbe vel vapozat barba: idest loc⁹ barbe faciendo vapozationẽ post vapozationẽ: vt ad ipsam trahatur materia. Cũ enim apostematur barba sedatur dolor: z ppie cum coquitur dens cum oleo feruẽte in illa hora. Quidã aũt loco olei apponũt aquaz vitis calefactã pluries applicãdo eã denti cum cocto vel pãno. Et siqdẽ dens dolens excauatus fuerit ipletur de radice raphani: z cuz eadem radice fiat fricatio in circuitu dentis z tolletur dolor. ¶ Dixit Auic. quãdoqz fiunt ipletiones corrosionis: idest dentis ab intus corrosi si fuerit cã doloris ex corrosiõe. Sz oportet vt subtiliet z non ipleatur cum labore z vehemẽtia addente in dolorẽ: sicut cum gallia z ciperis aut cuz mastice z fortior est assa fetida cuz serapino. Et dixit. ipleatur calidus dens cũ frigidis z frigidus cũ calidis. ¶ Et quãdoqz neciũ est cauteriũ. ¶ Dixit Auic. sunt medicine cauterizantes. Et regimen cauterij est vt decoquat oleum cuz aliquib⁹ medicinis resolutiuis: aut solũ. supple. z suppona tur denti cum lana. Et quãdoqz sumitur acus. s. magna: vt cuz qua suunt sotulares z ignitur z submergit in illo oleo z fit vt penetret in concauitatẽ embule ingeniose super dentem doloroſuz dum pueniat ad dentem z cauterizet ipsuz. Et qñqz ponitur in circuitu dentis cera aut massa. s. pasta: aut aliqd aliud distinguẽs inter dentẽ dolentez z alios dentes q sunt in circuitu eius z iter carnes rubeas. Et iuuamẽtuz qdem ad illum in quo est materia est plurimũ. Et quãdoqz distillat in embula oleum feruẽs post ingeniũ prędictuz. Et quãdoqz est neeessariũ in cauterizãtibus: vt persoretur dens pforatorio minuto: vt penetret in ipso virt⁹ cauterij. Et quãdo non valent curationes p̃dicte cauterizetur dens cum auro ignito totiens donec pueniat ad vltimuz in cauterizatiõe ei⁹: z fortasse sedabitur dolor z frãget dens. ¶ Dñt qdam. ℞. calcis viue. ʒ. j. z tere z pone eam in petia rara ligata in aceto trib⁹ diebus: postea stet in sole z deficcetur sic q possit teri. Et tere eam z cõmisce cum. ʒ. i. auripigmẽti puluerizati. Et ambo ista cõmisce cum. ʒ. i. argẽti vui extincti cum sputo z adde eis modicuz aceti sic q possit fieri ex eis magdaleõ. Et hoc totũ pone sub testa calida bene: z tãdiu donec fiat sicut lapis. Et ℔ apponitur denti per horã: tollit enim dolorẽ z eradicat dentem. ¶ Dixit Rog. q vsus origani inter oẽs herbas prędudicat contra dolorez frigidũ quomodocũqz exhibeatur. Et in perforatione dentiuz vbi est putredo z dolor stipites origani adusti frequenter apponãtur: quoniã saniem deficcant dentez mũdificant z dolorem tollũt. ¶ Cũ dens dolet ex tactu vel introitu aeris vel aque frigide colluat os cũ aliquo oleo calido z actu bene calefacto z fricetur cuz eo aut cuz tyriaca antiqua aut cum spicis alleoruz coctis z calidis: z si ꝓtingat caliditatez naturalẽ dentium extingui z remitti: z colluant cum vino decoctionis cubebarũ. multotiẽs z frequenter masticet panem calidũ. ¶ Borax vtraqz mineralis z artificialis: qñqz mineralis sit melior sua ppietate conferunt dolori dentiuz molariũ z corruptioni eorum. Debet autẽ teri subtilissime z cum aceto misceri z denti apponi: z est enim mirabilis in dolore pulsatiuo corrosione z vermib⁹ z omni dolore dentium. ¶ Dixit Auicẽ. ad dolorẽ calidum pulsatiuum confert decoctio gallarũ crudaruz cum aceto. ¶ Dixit Hal. s meimir. si dolor remãlerit nimis in loco dentis eradicati et apostemate accidẽti neruo existẽti in radice eius: erit causa ppter quã mitigabitur dolor ex eradicatione dentis q inuus tandẽ non extẽditur. Et qõ superfluũ quod sub eo fuerat resoluitur z cõsumitur. ¶ Dixit Auicẽ. si in causa doloris est ventositas tunc curatio est cum resolutiuis ppie cuz sapino z galbano z granis harmel. ¶ Radix apij risus sica superposita denti cauendo ne sanos tangat dentes tollit dolorem. Et dicitur q si dens dolens tangatur a dente hominis mortui tollitur dolor eius.

De cauterizatione dentis.

Borax valet i omni dolore dẽtis.

¶ De cura autẽ mendosa que blandiẽdo z stupefaciendo sedat vehemẽtiam doloris dentium. ¶ Dixit Mesue. huius intẽtionis est iusquiam⁹: z ppie suffumigatio facta ex eo. Et expertuz est, de opio z oleo ros. linitis: z similiter piretrum z cãphora si applicẽtur super dẽtem sedant dolorem eius. Et hoc medicamen est expertuz. ℞. iusquiami albi opij storacis galbani. aã. ʒ. i. piperis asse fetide. aã. ʒ. misce cum rob. vue z liniatur sup dentez. ¶ Aliud. ℞. opij z castorei aqua. Et distilletur ex eis granũ vnum vel duo cum oleo rosa. in aurem sequẽtem dolorẽ. Et ex eis sunt trocisci stelle z filonium: z maxime cum modico opio: z confert decoctio iusquiami vel radicuz eius decoctio cum oleo ros. z aceto. Dixit qdam. Radices iusquiami z mãdragore diu bulliãt in vino z illud vinuz teneatur in ore. ¶ Dixit Hal. 5° meimir. Et scribitur ʒ° continẽ. opium z iusquiamũ terantur z distẽperentur cum vino cocto aut cũ melle: z dãdum est patienti in sero in modũ fabe: quoniã dormiet z mitigabitur dolor. ¶ Et Raz. ait. dico q imponẽdũ est denti de eo. Et ait dico q in loco stupefactionis non est considerãdum in principio: quoniã principiuz salubre est patienti: sed in fine erit dubium magnũ in cessando nutrimẽto z longo dormitu. ¶ Et dixit. ℞. mirrhe opij z piperis partes quenientes terãtur z distẽperentur cum melle z liniatur eo: z teneatur in ore. Et iteruz dixit. danduz est in potu filonium tenẽduz est in ore vt dormiat. Naz in somno digerit dolor z mitigatur. ¶ Dixit qdam. ℞. seminis apij z iusquiami. aã. ʒ. ij. z fiant ex eis pillule cum vino: de quibus vna teneatur super dẽtem hora doloris: qz statim cessabit. ¶ Dixit Auicẽ. medicine stupefaciẽtes possunt administrari fm omnes modos dictos in resolutiuis. verũ melius est vt sint delinite aut annexe. s. denti cum aliquo qõ adherere eas faciat: tñ tamen q non tangãt nisi dentem dolẽtem. Aut vt sint implẽtes. s. dẽtem concauatũ. Et quãdoqz administrãtur vt sint mastica tiones z fumigatiões. supple. sed non ita bene z secure. Et posuit plures ex medicinis supra dictis. Et dixit. ex eis que stupefaciunt absqz nocumẽto est aqua infrigidata cum nive in vltimo: de qua ponit in ore acceptio post acceptionẽ donec stupefiat dens: quare quiescit dolor omnino. verum quãdoqz est addens. s. ad dolorẽ in principio. Et dixit. quotiens inuenitur excusatio ab opio. supple: z alijs stupefacientibus melius est dimittere ipsa: imo oportet vt administretur maturatio. i. resolutio. ¶ Dixit qdam. vtiliter miscetur modicum opij cum vitello oui in aqua aliquantuluz decocto z ponatur super dẽtem. ¶ Oz si p̃dictis curationib⁹ dolor omnino non tollitur tunc eradicetur dens.

¶ De commotione dentium. Cap. xxxiij.

Commotio siue agitatio dentiũ: que etiã dicitur mollificatio: q̃uis mollificatio dicatur etiã de cõgelatione ipsorũ. ¶ Dixit Hal. vt scribit ʒ° continẽ. accidit aut ex percussiõe aut ex hũiditate nimia declinante ad neruos cõtinuos cum radice dẽtium vnde mollificãtur. Et Serap. dixit. fortasse mouetur ex percussione z fortasse absqz percussione quãdo nerui colligati in radice cuiuscũqz dẽtium submergũtur p humiditatem multã z mollificãtur. ¶ Dixit Aui. quãdoqz cõmouetur

ſtur dens ꝓpter cauſam ꝓmitiuā ex caſu vel ꝓcuſſione. Et quandoq; cōmouetur ex humiditate mollificāte neruū ſtringentē. Et cū hoc eſt dens quādoq; pinguis. i. mollificatus ex ſubſtātia eius in humiditate: deide extenuat. ſ. ꝓpter ꝓpationē nutrimēti: quare cōmouetur. Et quādoq; cōmouetur ꝓpter corroſionē accidentez ozigini dentium z emplificat caz. Aut ſubtiliat dentē per illud qō minuit ex eo. Et quādoq; cōmouētur ꝓpter ꝺtumitionē accidentez dētibus ꝓpter ſiccitatē dominantē ſicut accidit dētibus cō ualeſcentiuz z lenū z eis qui famē tolerant vehemētem cōminuz z abbreuiat ab eis nutrimentū. Et quādoq; cōmouētur ꝓpter abbreuiationē carnis gingiue. ¶ Dixit Ser. dens mouent plus in decrepita etate ex parte ſiccitatis vehemētis eo q; ipſi nō recipiunt niſi paꝝ nutrimēti. al's nō recipiunt niſi parū iuuamēti ex medicinis: de ꝓprietate quarū eſt ut ſtringātur algumur ex medicinis faciētibus ſtipticitatem. Vñ dixit Hal. cōmotio dētium que accidit ꝓpter etatis magnitudinem nullam recipit curam.

Dixit Auicē. de cura oportet q; vitet maſticationē cum illo dēte z minuat locutionē. ¶ Dixit Hal. z ſcribitur 3° continē. quādo accidit ex humiditate neceſſarium eſt ad curā medicinas apponere deſiccatiuas vt cornu cervinum capillū veñ. tutiam z ſimilia. Et medicinas diſſolutiuas cum deſiccatione: ſicut mirrha piretrū pix liquida acetuz ſquilliticū z ſimilia. Et medicinas ſtipticas cū deſiccatione ſicut gallā alumen vitriolū vua acerba z ſimilia. Et medicinas diſſolutiuas cū ſtipticitate: ſicut eſt maſtix ſpica ſoliuz crocus z ſimilia. ¶ Dixit Meſ. ſi fuerit ꝓpter būitatem effuſam aut imbibitā in neruum liganté dentes z fuerit cōitate cerebri cura eſt tres res. Prima eſt vt euacuetur materia: z ſi opz cum reiteratiōe. ¶ Scōm eſt vt exiccetur materia mollificās colligationē dentium cum eo qō eſt ſicut mirrha z acetū decoctionis piretri z ſimiliū facientiū humiditatē multam fluere extra os: z conſumētium z abſtergētiū ipſam. ¶ Et tertia eſt adminiſtratio medicaminū ſtringentiū z colligantiū ligamenta dentium z gingiuas z abſtergentiū humiditates: ſicut ꝓprie maſticatio maſticis z collutio ozis cū decoctione eius z roſ. z balauſt. z ſiliuz. ¶ Et Auic. dixit. ſi ꝓuenit ab humiditate mollificāte opz vt curetur cū ſtipticis calefaciētibus z adminiſtrent ſtipticitas opilantia. i. ſtringētia ex medicinis dētium colluēdo os z fricādo calidis actu. ſicut colluēdo cuz aqua in qua decocta ſint aſſedar paruz z folia cypreſſi. Aut cū paſſo in quo decoctū eſt alumē cum medietate ſui de ſale. ¶ Dentifriciū ad hoc conueniēs. ℞. ciperi roſ. nardi ſalis gemme tamari ſui z comu cerui vſti. aā. ꝑtes equales. ¶ Aliud valēs ſimiliter: z etiam quādo eſt ex diminutiōe carnis gingiuarū ſumatur alumen iameni z oxiloal. aduſtū z cyperi z ſumach z balauſtia. ¶ Dixit Sera. medicamē ꝓfirmans dentes cōmotos. tere mirrhā z tutiam z alumē iameni z pone ſuper eos. ¶ Dixit Hal. medicamine eget repriměti vt alumē balauſtijs gallis z ſimilib⁹. cuz ex eis dentes z gingiue fricā̄tur. ¶ Medicamē vtile. ℞. cozalli albi vel rubei. ʒ. j. maſticis. ʒ. ſ. terantur z miſceant z ponatur ex eis ſuper dentes cōmotos z firmabūtur in breui. ¶ Dñt. abſcindat planta go iuxta radices ſic q; folia ſimul ſe teneant: z poſtea fila z coſte foliozū extrahant z illis ꝓiectis reliquū contūdat z ſuccus extrahat in quo ſtupe canabine intingātur z fricide ſuper dentes cōmotos ponātur. Eſt enim hoc exptiſſimū. ¶ Dixit Auic. ſi in cauſa fuerit detumitio. ſ. z ſiccitas eſt ex eis: quarū obuiatio eſt difficilis: ſuccurratur tamē ei cum eibarijs. ſ. z humectātibus z boni z multi nutrimēti deinde curetur cū humectātibus faciendo vt adhereāt ipſis: z fricādo z diſtillādo in aurez: ſicut eſt oleum roſ. z ꝓprie z de ſalicibus z ſucc⁹ foliozuz ſolatriſimo z cum ſtipticis. ſ. mirtis cum humectātibus vel vt ſuccedāt ipſis humectantib⁹ vt coadiuuēt partes gingiue circa dentes: z teneāt ipſos firmos. Cuz enim talis dens impinguari nō poſſit: iō opz plus ad conſtrictionē eius intendere q; ad ipinguationez eius z humectationē. Naz dixit Ariſt. ſi eſt ꝓpter detumitionē dentis non valent cibaria quoniā ipſa non impinguāt ipſum velociter. Et ideo opz vt curētur cum ſtipticis frigidis. ¶ Dixit Sera. macredini z diminutiōi que accidit ex diminutiōe nutrimenti eoz non eſt curatio. Et neceſſario tunc mollificanť z cadunt dentes quoniā radices eorū ſunt molles valde: ideſt nō firme. Et non eſt hoc quoniā dentes ipſi atterūtur: ſed cōmiſſure in qbus ſunt poſiti minuunť: hec ergo egritudo neceſſario accidit decrepitis cauſa ſiccitatis que accidit neruis: quare non retinēt dentes: z ex eis. ſ. decrepitis ſunt in qbus antecedit macies. Et ex eis ſunt in qbus tardatur. Et ex eis ſunt in qbus accidit vehemētia eius. ſ. maciei. Et ex eis ſunt in qbus accidit diminutio ipſi⁹: opz ergo dixit Srra. vt ingenieť. ſ. medic⁹ decrepitis q; adiuuet eos ſup hanc egritudinē cum ꝓfortatione algumur: hec eniz caro cōtinet radicem dentium ꝓprie z retinet eam: quoniā algumur confert etiā infuſione radicū eorum. ¶ Quādo autē accidit cōmotio dentium ꝓpter ꝓcuſſionem cadentē ſuper eos. dixit Meſ. curatur cum ſtringētibus ſtipticis. ¶ Et Aui. dixit. cū ſtipticis frigidis. ¶ Dixit Alex. ℞. gallaruz part. ij. mirti. pt. i. corticum granatoꝝ z ireos. aā. pt. ʒ. decoquantur cum aceto z colluatur ex eo os z fricetur gingiua: eſt enim hoc vtile.

Cura ſcē a ꝓcuſſione.

¶ De congelatione dētium z ſtupefactione. Cap. xxxiij.

Congelatio dormitatio ſiue ſtupor dentiū ſiue ꝓgelatiuus dolor eorū. dixit Hal. 2° de interioribꝰ non niſi in ore dētibus z gingiuis ſentiť. non aūt in toto. Eſt autē paſſio quā non poſſumꝰ oſtēdere plene qd ſit: tñ cum videmꝰ eam ꝓcedere poſt acetoſa z pōtica comeſta teſtificamur oēs i hac paſſiōe eqles eſſe. Et dixit ibidē. q; congelatio dentium eſt ꝓprie accidens ſenſus tactꝰ: z accidēs hoc ſepe dētibus z ozi ex cibis acetoſis z ſtipticis accidit. ¶ Dixit Ser. congelatio dētiuz non eſt niſi ſtupor eoꝝ ex rebꝰ que infrigidāt z ſtipticitatē faciunt: qō eſt q; hoc accidit ex cibarijs acetoſis aut humore ſimili eis q; eſt frigidus faciēs ſtipticitatez retētus in ore ſtomaci qualis eſt humor melicus aut flegma acetoſum q; peruenit ad dentes in vomitu aut ſine vomitu. ſ. ipſe vel vapor eius. ¶ Dixit Hal. accidit cum acerbū aliquid maſticatur aut ab interioribꝰ ex acerbis humoribꝰ ſtomaci. ¶ Et 3° continē. dicit. accidit ſtupor dētibus ex cibis ſtupefaciētibus. ¶ Dixit Aui. congelatio eſt ſtupor qdam accidēs dentiz illud quidē eſt ꝓpter cām retentam. ſ. apud ipm dentē z eſt aut ſtiptica aut pontica. ſup. aut acida. Et quādoq; eſt ꝓpter illud qō occurrit denti extrinſecus aut ſtane: z quādoq; fit ꝓpter illud quod eleuať ad eos ex ſtomaco cū fuerit ille humor acetoſus: z quādoq; ſequitur ex imaginatione z extimatione cum p̄ſens eſt ille qui maſticat acetoſum maſticando cum tranſmiſſione: vocatur autē apud nos iſta diſpoſitio alligatio dentium.

De cura dixit Meſ. cōfert ei maſtix z portulaca z ſemen eius z fricatio dētium cum nucleis nucis vel cum amig. vel auellanis. ¶ Dixit Sera. cōuenit portulaca quādo maſticatur z ſemē eius quādo infunditur in aqua calida z colatur z tenet in ore: z nux contrita et quādo fricātur cum ea dentes: aut cum auellana z ſtatim quieſcit. ¶ Et Hal. dixit. portulacā maſticet cum ſuis ramis aut oleo oliue vngat bis vel ter z in ore ipſum teneat aut oleū dulcium amig. z dixit. vinū calidum ſepe collutū remouet ſtuporem in breui. Et maxime ſi maſticentur aliqua grana piperis aā. eſt enim hoc vtile. ¶ Et liquiri. radix z ſuccus cum maſticātur remouēt ſtuporē dētium. Et dixit Raſ. 3° continē. maſticāda eſt portulaca z tenēdum eſt in ore oleuz calefactū z valet fricatio eorum cū oleo onfacino. Et deten

ſio vini cocti in oze z linitio eozum cum rutha pipere z piretro tritis. ¶Dixit filius meſuay. ſal confert ſtupori dentium: eo q̄ eſt cōtrarium acetoſitati ſtupefaciēti dentes. Et de conueniētibus ſunt amigd. amare fricate z caſeus maſticatus z fricat⁹: z ſimiliter vitellus oui durus. ¶Dixit. A. confert ei maſticatio portulace aut ſemen eius contritū vel inſuſum in aqua aut gluten alimbat. aut amig. aut nux regalis: aut aueregil'. i. nux idie z ꝓprie auellana: aut oleo onfacino fricādo. Et collutio oris cum lacte aſinino z oleo tepido: aut cozdumeni cū vino aut bacce lauri. ſ. cuz vino. Et dixit. ſal ꝓpterea q̄ oppoſit⁹ eſt acetoſitati cōfert valde obſtupefactiōi dentium: ſapoz enim ſalſus opponitur acetoſo z repellit ipm. ¶Ariſt. ꝑma ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 37° queſiuit ꝓpter quid portulaca z ſal diſſoluit congelationē dentium. Et cauſam eſſe: q3 portulaca habet quandaz humiditatem. ſ. viſcoſam z adherentē: ita q̄ ſi manifeſte malaxata vel contrita inter dentes vel extra contrita ꝓius teneatur quodā tēpoze attrahitur eius humiditas ſui quadā ſimilitudine ad dentes. Viſcoſum autē portulace ingreſſum ad dentes vel circa dentes extrahit acutū: ideſt acerbuz qō erat circa dentes cauſans ſtupoꝛē in eis: fuit autem attractū humidum portulace ꝓpter ſimilitudinē z affinitatē quam habet cum humiditate faciēte ſtupoꝛem dentium: que ſimiliter eſt viſcoſa z acuta. i. acerba vel auſtera. Et iſto mō portulaca licet ſit frigida remouet ſtupoꝛem dentium. Sal autem remouet eum: q3 liquefacit z ſoluit illud humidū acerbum z viſcoſuz. ¶Et dixit ibidē. in ꝓbleumate. 38. Linis z vitrum q̄z uis ſint calida: non tamē remouēt ſtupoꝛē dentium ſicut ſal: quia eoꝝ ponderoſitate compꝛimūt illud humidū acerbum ad dentes. Et non reſoluunt neq3 remouēt eum ab eis. Caliditas enim eozum ꝓpter eozum terreſtreitatez eſt pauce operationis in humiditate illa viſcoſa. Mel actu calidum oze retentum z fricatum eſt optimum.

¶De pforatione z corroſiōe z fractione dētiū. Cap. xxxv.

Perforatio ſiue corroſio q̄ accidit dentibus dixit Ser. accidit ex hūiditate acuta mordicatiua q̄ currit. Et. A. dixit. q̄ accit ex hūiditate putrefacta i dētib⁹.

¶Dixit Hal. z ſcribitur 3° continē. ſi corroſio dentium accidit ex materia acuta declinante ad eos inſiſtendum eſt cum deſiccatiuis: quoniaz ſi manatio parua fuerit curatur per appoſita dētibus. Si autem euacuandū eſt caput z deſiccādum ne dentibus accidat nocumētum: z ſi caput ſuſcipiens fuerit ex toto coꝛpoze humiditates coꝛpus purgādum erit per laxationem. ¶Dixit Meſ. cura eſt tres res. ꝑma eſt euacuatio humiditatum putridarū cum eis que ſcis. ¶Secūda eſt reſolutio earum ex ipſis dētibus cum eo quod eſt ſicut acetum decoctionis nigelle: aut ſicut nigella trita cum alkitram z linita ſuper dentez aut collutio oris facta cum aceto decoctionis radicis capparis aut zinzib. z ſimiliū. ¶Tertia eſt ꝓhibitio corroſionis cum eo q̄ eſt ſicut galla z ciperus. Et ipletur ex eis dens corroſus aut lꝛnitur eis: hoc etiam remediū poſuit. A. Et dixit Meſ. in galla ſola eſt ꝓhibitio putrefactionis. Et ex eis eſt maſtix z ciperus z collutio oris cū aceto eſt ſublimis. ¶Et cāphoza quidez eſt vltimum. Et iuſquiamo cū ſtoꝛace ſimul mixtis ineſt opatio mirabilis quādo fit fumigatio cum eis per traiectoziū ſuper corroſionem dentis. ¶Dixit Serapio. apparet q̄ curatio dentium qui coꝛroduntur z in quibus accidit perforatio eſt cum alleuiatione humoꝛis mali qui currit ad eos. Iſte enim chimus ſi diminuitur in quātitate ſua: tunc ipſe diminuitur in ipſo loco ſuo per medicinas deſiccatiuas. Sz ſi iſte humoꝛ eſt multus in quātitate ſua tunc eſt neceſſe vt ſit ſollicitudo de capite tota vt minuas ipſum z deſtruas eum. Et ſi caput non eſt graue vel eſt graue: z humoꝛ eſt in coꝛpoze toto oportet vt adminiſtremus mundificationē coꝛporis totius z mundificationem eius. ſ. capitis. ¶Et dixit Serap. ſi dens fuerit perforatus pone in foramine altil' aut alleum aut tyriacam aut mirrham: aut tere ſtafiſagriaz z pone eam in foramine ſolam aut tere nigellam cum aceto forti z line ſuper dentez. Et dixit. ſi fuerit in loco coꝛroſionis vermis tolle ſemen poꝛri z iuſquami z aggrega cum cera z pone ſup ignē: z precipe infirmo vt aperiat os ſuuz ſupza fumū ei⁹. ¶Dixit Hale. z ſcribitur 3° continentis. impleatur dens coꝛroſus de mentaſtro ſilueſtri aut terbentina aut ſulfure aut litio. Et inueni dixit Hal'. q̄ conſeruat dētem coꝛroſum a doloꝛe zinzib. decoctum in vino z melle. Et teratur bene z impleatur ex eo coꝛroſio dentis z fricetur de eo circūcirca. Et ꝓhibet dentes a coꝛroſione ſi recipiatur boꝛacis naſturtij moꝛozum rubi z zuccari. aīi. partes equales: z fiant inde paſtilli ſubtiles z imponantur dentibus. ¶Dixit Auicen. intentio in cura coꝛroſionis eſt ꝓhibere additionem eius quod coꝛrodit. Et iſtud cum mūdificatione ſubſtantie coꝛrupte z reſolutione materie ledētis z ꝓhibitione dentis ne recipiat illas materias z conuerſione earum ab eo cum euacuationibus ſi eis indigetur. ¶Dixit Serapio. ſi cum perforatione dentis fuerit doloꝛ vehemens quem non tolerat patiens pone in foramine filonium romanū aut opium ſolum. Et dixit Auicen. medicine ꝓhibitiue coꝛruptionis ſunt exiccatiue. Et ſi quidem coꝛroſio eſt foꝛtis indiget foꝛtioꝛibus vehementis calefactionis z exiccationis. Et ſi eſt debilis ſufficiunt in ea exiccatio z ſtipticitas ſicut mirtus z litium z ſpica celtica. Et ipſarum adminiſtratio fit ex modis quos diximus ſupza quib⁹ adminiſtrantur medicine dentium: plurimū tamen adminiſtrationis earuz eſt ſm capituluz impletionis: ſcilicet partis coꝛroſe. Et ex illis eſt vt impleatur cum galla z ciperis vel cuz galla ſola: quia ꝓhibet coꝛroſionez z ſedat doloꝛem. Aut impleatur maſtice z ciperis aut mirrha aut ſtoꝛace aut gallis viridibus z litio: aut galbano z ſulfure citrino aut vilco albotin z mentaſtro aut cum zinzi. decocto cū melle aut cum aceto: quoniam eſt vltimum ad hoc. ¶Dixit Raſ. 3° continē. Lamphoza ſi poſita fuerit in loco coꝛroſionis dentis ꝓhibet ne dilatetur coꝛroſio mirabiliter. Et Auicen. dixit. iam experta eſt cāphoza in implēdo. ſ. locum coꝛroſum z eſt iuuatiua in ipſa vltime cum ꝓhibitione additionis coꝛroſionis z ſedat doloꝛem. z dixit. quandoq3 adminiſtrātur epithimata ex pipere z cardamomo cum melle aut piretro z mirrha cū melle decoquatur radix capparis cum aceto donec conſumetur medietas aceti z retineatur in oze: quoniam confert magnifice: debet autem mundificari foramen interius dentis coꝛroſi quanto melius fieri poteſt: deinde debet impleri ex aqua ardēti aut puluere galle aſiane non perforate vel frusticulo eius: quoniam cito ſanat aut ſerapino vel oppoponaco aut galbano: quoniam ſedat doloꝛem z non ſinit coꝛruptionem procedere.

De ruptura autem dentis. dixit Auicē. cauſa eius ſm plurimum eſt conuerſio eius complexionis ad humiditatem: z qñq3 cauſa eſt vt exiccetur. ſ. dens exiccatione vehemēti. z differētia eius eſt manifeſta. ſ. detumitio z contrariū eius. ¶Dixit Hal'. 5° meinir. cauſa fractionis dētium z eozuz coꝛroſionis eſt humiditas ipſoꝛum. dixit Zoar. cōquaſſant' dentes z pforantur z denigrātur ꝓ maioꝛi pte ex humiditate flegmatica. ¶Dixit. A. ſi eſt illic ſignificatio alteratiōis aut coꝛroſionis ſignificat cōplexionē humidā habentem materiā. ¶Dixit Hal. dentiū adaptatio z foꝛtificatio in fractiōe eſt ꝑ ſtipticas medicias. ¶Dixit. A. curatio plurima eſt ꝓhibitio materie z mūdificatio dentis cuz ſtipticis z frictionibus predictis: z alumen eſt foꝛtis ipreſſionis in hoc: z ſi predicte medicine fuerint calefacientes cum hoc non eſt earum laboꝛ nimius: ſicut ellebozus niger mixtus cū melle. ¶Dixit Ser. neceſſe eſt vt curemus eos cum medicinis facientibus ſtipticitatē.

¶Si

¶Si autem causa fractionis est deficcatio. dixit Aui. curatur cura siccitatis: q; si sic nō curatur dens corrosus aut fractus & nō cessat ab ea dolor necesse est vt eradicetur.

¶De alteratione colorīs dentium. Cap. xxxvj.

DIxit Hal. & scribit ꝫ° ꝓtinē. si dentes fuerint colorīs meldegiane. alias liuidi & similiuꝫ colorꝫ erit ex cā humiditatū maligna manantium ad eos: vnde insistendū est cum rebus corrosiuis. ¶Dixit Aui. qñq; fit illud propter alterationē eius quod cooperit eos ex linimento. Et facit accidere pannuꝫ vel eruginem. Et qñq; fit lapis in radicibus dentium: cuius eradicatio est difficilis. Et qñq; fit propter malam materiaꝫ penetrā tem in substantiā dentis: & alteratur in ea & corrumpit colorem dentis conuertendo ad colorem melongie: & similiū preter quod fit super ipsum pannus vel erugo. ¶Dicunt quidam. q; qñcunq; a materia grossa vel melica eleuant vapores grossi peruenientes ad os: & dentes in eos qui dē ribus adherent agens calor fortis existens in partibus spiritualium & stomaci & oris: & maxime in febribus incensis resoluit ab eis subtile: grossum vero dimittit & terrificat ipsum & aliqñ petrificat: & si ſiatur limositas que est quedā substantia corpulenta grossa: & aliqñ petrificata circa dentes. vtplurimum autem materia est flegmatica & remanet colorīs ad albedinem declinis. Et aliquando est melancolica & remanet nigri vel fusci colorīs.

DIxit Rasis. ꝫ° contiñ. accidit infantibus limositas in somno ex debilitate mandibularuꝫ & cessabit ab eis cum processerit in etate. Dixit Hal. 5° meimir. cā immutationis colorīs dentium in viriditatē aut colorem alium est humiditas maligna ad eos defluens. Et eorum curatio est per medicinas deficcantes siccatione temperata non vt putauerunt quidam medici dicentes q; oibus que deficcatione egent medicine valde deficcatiue sunt potiores medicinis debilibus ad deficcandum. ¶Dixit Mes. opꝫ vt abstineant a melle & a pinguibus & a satietate nauseatiua: & a somno supra repletionē. Et sine dubio vsus mellis alterat colorē dentium: & alioꝫ dulcium & alioꝫ pinguiuꝫ. Et nocent etiā pulmenta & frumentū coctū & fungi & sisamus & similia. ¶Et dixit. ex rebus maxime dentes corrumpentibus & colorē eoꝫ alterantibus est vomitus post quē fieri debet collutio oris cū aqua ros. & aceto: & dixit cōsentunt mutationi colorīs dentiū medicine absterſiue: & mūdificatiue in quibus est virtus radendi & abstergendi eruginem post frications: sicut ꝓpꝛie spuma maris & sal cōe & sal armoniacū: & sal alkali. ¶Et Auic. dixit. curetur primo cū eo quod abstergit & mūdificat: sicut spuma maris & sal & nasturtiuꝫ tritū & cinis ostraco: & cinis radicū canne & aristol. rotūda: & ordeū adustū. & sal gēma & similia. Et si erugo fuerit supfiua tunc flos eris cū melle. Et dixit. ex eis que albificant dentes in dispositione. i. cito est cura cathim de semi. Et est illud cū quo vitriantur vasa aut nitri: aut massacumie. aut assumbedigi: & lapis adamantis. ¶Cꝰ dixit Aui. curet cū eo qō resoluit mām & extrahit eā aut abstergit eā: sicut piper costus mentastrū & similia. ¶Dentifriciū eius bonū. ℞. salis taz diu adusti donec fuerit sicut carbo partez. iij. folij. par. ij. ſpice par. j. ¶Aliud. ℞. cineris ostraco: partē. iiij. ros. siccaꝫ. par. v. piperis par. iij. floꝫ squinanti. par. j. ¶Dixit Sera. medicamen abstergens dentes sublime. ℞. sal masse & confice cū melle mundo & pone in foliꝭ fici aut in carta: & cōburat & accipiat ex eo pars. j. & fructus tamarisci pars. ß. misceant & administrent: & si vis vt gingiuas ꝓstringat tere corticē granatoꝫ & misce cū succo myrti: & coque in furno donec siccet: postea tere: & cū ꝑdicto medicamine misce. ¶Dentifricium patriarce ad dealbandū & firmandū dentes & ꝑ bibendū a putrefactione. ℞. nitri albi ossis sepie myrrhe. añ. z. iiij. masticis ciperi. añ. ʒ. ß. cornu cerui vsti rosa. costi cinamomi anisi gallaꝫ salis armoniaci aluminis scissi sandarace. añ. z. i. fiat pulvis. cū quo post comestionē fricent dentes: postea lauent cū vino: vtile est fricare dentes cum vino albo bruſco decoctionis aristol. rotun. Aut cū pulvere ossis sepie in pāno subtili reclusō: aut mixto cū pulvere ciperi & cornu cerui vsti: aut cū limatura eboris. ¶Jtez ad dealbandū dentes frica eos cū lana succida melle illinita. aut cum farina ordei & sale trito cū melle incorporatis donec adhereant: & postea in petia inuolutis & cōbustis factis & reductis in pulverem. Recipe cinamomi gar. nardi thuris masticis frumenti albi ficci pedū cancri & ossiū dactiloꝫ & oliuaꝫ. añ. tere & dentes frica: dentes dealbat gingiuas confirmat & odoriferum reddit os.

¶De facilitando ortū dentiū in infantibus. Cap. xxxvij.

QUando difficilis fit natiuitas dentiuꝫ in infantibus butyrū cū melle mixtū est optimū: & aufert mordificationez gingiuarū: que tunc inest eis. Et similiter dixit Judeus. & dixit Hal. lac sepe inductuꝫ gingiuis valet: & dixit Judeus. butyꝫ coctuꝫ tepidum appositū gingiue facit ad facilē ortū dentiū: valet & mixtū cuꝫ puluere origani aut ysopi: & si dentur infanti in cibo de caulibus facilis erit ortus dentiū eoꝫ & cerebruꝫ leporis assatū comestū facit ad facilē ortū dentiuꝫ: facit & cerebrū gallinaꝫ & pulloꝫ. ¶Dixit Hali. in de tyriaca ad cesarem & ponit a Rabi in 22ª. particula. cerebrū pecudū ex quo liniunt & fricant gingiue infantiū festinanter producunt & sine dolore dentes. ¶Dixit Hal. si dentiū prolōgatur productio gingiuas cū butyro aut cerebro leporis aut medulla ossium eius frica. ¶Dixit. A. ex eis quibus ortus dentiū fit facilis est fricatio cū adipibus & cerebellis. & ꝓpꝛie cerebro leporis extracto ex capite eius post decoctionē. Et iam est dictū q; lac caninū cōfert in hoc cū sua ꝓpꝛietate. Et dixit. si dolor vehementior fiat. s. q; incipiat aꝑari gingiua aꝑate calido: tunc liniat cū succo solatri & oleo ro. & sil̄ibus: & opꝫ vt ꝓhibeat masticatio super rem q; bēat sub̄am tenacē: imo opꝫ vt nutrix intromittat digitū suū in ore eius: tunc cū incipit dolere ꝓp ortū dentium & fricet gingiuā eius vehemēter vt curat ex eo hūiditas ex via gingiue: deinde fricet cuꝫ medicinis ꝑdictis. Cūq; dentes parūper apparent opꝫ vt fiat emplim capiti & collo & mandibulis cū lana submersa in oleo: & hoc fit vt partes ille mollificent & laxent vt leuius egrediat dens: & fit et vt de hoc mitiget: & ideo distillet in aures eius oleū. ¶Dixit Raſ. ꝫ° ꝓti. si dētes infantiū nō oriunt tpe oportuno nō est dādū eis aligd ad masticādū: ꝙ nutrix digituꝫ dꝫ ponere ori suo ad fricādū gingiuā vehemēter bona q̄libet vt inde malus hūiditas exhaat exñs mā doloris: & illinienda est postea gingiua ex adipe gallīe: & medulla leporina. ¶Dixit Raſ. ibidē ꝓcube q̄ appellant galneis ligētur in loculo de pelle in adiutorio infantis & inde orient dentes sine dolore. ¶Caninus dens canis cōbustus & tritus & appositꝰ gingiuis infantiū efficit vt sine dolore ꝑdeant dētes: & ꝓfert dēs caninꝰ canis rabidi collo suspēsus. idē facit dens vulpis: & dens caninus vrsi: & dentes primi equi suspēsi. ¶Dixit Aui. qñq; cōtingit origini dentiū diffi cili solutio ventris: quare est necessariuꝫ vt cōmensurētur cum epithimatibus super ventrem: & ꝓpꝛie sicut dicet in suo loco. vide etiam quid iple dixit. tertia primi.

¶De eradicatione dentium. Cap. xxxviij.

DIxit Mes. qñq; ꝑp vltimū nocumentuꝫ eueniens denti inter dentes medicamenta nō ꝓferūt: nec doloris vehementiā diminuūt: quare ne alijs dētibus nocumēta pariat ꝓsulimus ad eradicationē eius accelerare cū regimīe bono ꝓhibitiuo aꝑatꝰ: & ꝓpꝛie cū

precessione eũonis: z ꝓprie iterata. Ne fiat extractio eius apud vehementiã doloris eius. Ne sit cã sincopis z mortis. Et fiat causa excitationis z cõmotionis reumatis vehementis z suspecti: aut fiat causa generationis apostematis timorosi. Sed expectandum est quousqꝫ mitigetur dolor z maturetur: deinde extrahatur cum ferro postqꝫ scarificaueris ipsum a carne gingiuaꝝ scarificatione profunda. Et postqꝫ extraxeris ipsum teneat in ore suo acetum infrigidatum: z proprie decoctionis gallarũ: z balaust. z si remanet dolor teneat in ore suo oleum ros. cum decoctione masticis: z similium. ¶ Et Aui. dixit. qꝛ qñqꝫ aduenit ex dente doloroso vt nõ recipiat curam omnino: z fit vt quocunqꝫ sedatur nocumentũ quo leditur in proximo redeat z amplius fit vicinitas eius reliquis dentibus nocumentum propter illud quod ex ipso pertransit ad eos: z cũ nõ inuenitur ad eius rectificationẽ semita: tunc cura eius est eradicatio. ¶ Et dens quidez qñqꝫ eradicatur cũ tenalijs post detentionem alias decorticationẽ eius ab eo quod tenetur cum radice eius. Et cum attendis ad eradicationez considera an egritudo sit in ipso dente. Nam si non fuerit non oportebit vt eradicetur. Et nõ eradicetur cũ cã fuerit in gingiua: aut fuerit in neruo qui est sub dente. istud enim qꝫuis doloꝛẽ parũ per alleuiet: tamen ipsum non destruit: imo redit: z non quidem alleuiat ipsum nisi per illud qõ resoluit de materia tunc: z cũ eo quod peruenit ad ipsum ex medicinis: z dixit. in eradicatione illoꝝ dentiuꝫ qui nõ cõmouentur est timor ex quibusdam nocumentoꝝ pluriꝫ moꝝ: qñqꝫ enim detegitur in mandibula: qꝛ aliqua pars mandibule cum dente euellitur z putrefit pars substantie eius: z excitat doloꝛem vehementẽ: z qñqꝫ excitat doloꝛez oculi z febꝛem. Cum ergo sciueris ꝙ eradicatio est difficilis aut nõ tolerat eam infirmus: tunc non erit rectũ: vt remoueatur cum violentia: illud enim est ex eis que in dolore augmentũ faciunt: cũ tamen dixit. A. qñqꝫ conueniens est si fuerit egritudo propter cãm in ipso dente eradicatio eius. Nam si amoueatur resoluitur materia sub ipso z sedatur dolor: z qñqꝫ eradicatio fit cum medicinis: z tunc quidem rectius est vt incidatur in circuitu dentis cuꝫ flobotomo: z administretur super ipsum medicamen.

De extractione cũ ferro.

¶ Et Mes. dixit regimen extractionis dentium cũ medicinis est vt fiat scarificatio: sicut dictum est: deinde ponatur medicamen in radice dentis: z hoc cum cautela: ne etiam alijs dentibus noceat. Et distinguatur inter dentem z dentem cum cera vel aliquo quod sit sicut ipla z obseruetur hoc dum dentis facilis fiat extractio. ¶ Dixit. A. ex medicinis hoc facientibus est vt sumantur radices moꝛi. s. celsi z piretrũ z terantur in sole cũ aceto forti: donec totuꝫ fiat sicut mel: deinde liniatur cum eo radix dentis tribus vicibus. ¶ Dicunt eradicat dentez sine ferro z sine doloꝛe radix celsi posita in forti aceto per quatuoꝛ dies: postea ponea ad solem z exicca z exiccataꝫ puluerizа z de puluere eius ponatur super dentez maxime corruptũ. Alij dicunt puluerẽ eius in sacculo reclude: z denti corrupto applica: qñ educit euꝫ insensibiliter. ¶ Dixit Hal. si ponaꝫ in molari perforato lac asine: z assa fetida educunt ipsum: z alij dicunt armoniacũ cũ sulfure misce z pone in panno: z pone super dentẽ: ita ꝙ nõ tangat alios: z dicunt. ꝙ gummi oliuaꝝ impositũ denti eradicat cũ sine nocumento. ¶ Dixit Raz. 3° ꝓti. piretrũ positũ in aceto potẽtissimo per. xl. dies siccef: z cuꝫ opus est teraf z illiniendus est dens nocens: z dimittenduꝫ est spatio vnius hoꝛe aut plus: tamen sanus induendus est cera: aut illiniendus est cuꝫ vitriolo viridi mixto cũ aceto potenti. Et posuit. A. hec duo remedia: aut illiniendus est cũ dicto vitriolo mixto cũ lacte titimali: z est hoc vehemẽtius: aut illiniende sunt radices dẽtis piretro infuso in aceto per triduũ in moduꝫ vnguenti: z insistenduꝫ est cum eo per biduũ aut triduũ z excarnent radices eius z cõmoueaf dens: qñ cum perfecta fuerit extra cadet absqꝫ doloꝛe: aut insistendũ est cũ radice cucumeris asinini. dixit Aui. loco piretri. ¶ Dicunt quidam. farina distemperef cum lacte laureole vel anabule: z imponatur dentis radicibus per tres horas z eradicabif statiꝫ lac esule circa radicem dentis positum eradicat ipsum: lachrymus edere idem facit: z filꝛ radix apij risus. ¶ Dicif ꝙ si cerebꝛũ perdicis cauo denti imittatur ipsum frangit: z doloꝛem tollit: z dicitur ꝙ si radix sparagi trita z in lana inuoluta denti superponatur z super ligetur dens cadit sine doloꝛe z ꝙ si impleaf dens concauatus puluere coralli eradicabif. ¶ Dixit Aui. cõficiaf farina cũ lacte titima li z ponatur super dentez corrosum aliquibus horis: qñ frãgetur z adeps rane terrestris z arboꝛee que est rana viridis z coloꝛis z holpitatur in plantis z ascendit de arbore in arboꝛem est inciſiuus z fractiuus dentis.

¶ De vermibus in dentibus. Cap. xxix.

Jrit Mes. vermes dentis occidit semen iusquiami albi: z semen cepe z semẽ porri: z ꝓprie factis ex eis cum alkitrã fomis similibus auellanis. ¶ Dixit. A. sumantur seminis iusquiami albi: z seminis porri. aã. part. iij. z seminis cepe par. ij. z. s. z cõficiantur cũ adipe capꝛe contrito: z fiant inde pillule: quarũ vnaquecꝫ sit. z. j. z fiat fumigatio ad dentẽ ex vna earꝫ cuꝫ traiectoꝛio. ¶ Dixit Raz. 3°. ꝓti. semen porri cum pice liquida fumigef ad dentẽ vbi sint vermes: qñ expellit eos z mitigat doloꝛem. ad idem valet radix plantaginis trita z masticata z radix celidonie masticata z decocta in aceto oꝛe colluto ex eo: z valet acetũ solũ calidũ collutũ: immitatur in dentez succus alicuius herbe amare vt centaure foliorum persici: z similiuꝫ: z confert fricatio dentis facta sepe cum radice pastinace: aut cum radice que comeditur forti trita facit denti cataplasma: aut igniatur vermis cuꝫ stilo ignito: aut cum fuste oꝛigani vel pulegij.

¶ De stridoꝛe dentium. Cap. xl.

Jrit Aui. stridoꝛ dentiuꝫ in somno fit ꝓ debilitatez lacertoꝝ mandibulaꝝ: z est sicut spasmus: z accidit infantibus multotiens z remouef qñ fiunt puberes: qꝛ roboratur tunc mã z ꝓfortanf lacerti z iplo: z virtus motiua. ¶ Et dixit cũ multiplicatur stridoꝛ dentiũ z sonitus eoꝝ in somno indicat apoplexiã aut epilepsiã aut spasmũ. s. de repletione: cõpatiunf enim lacerti mandibulaꝝ cerebꝛo z neruis z ꝓprie ꝓpinquitatem eoꝝ ad cerebꝛuꝫ: aut significat vermes in ventre sed ille qui fit ex vermibus est bñs vicissitudines. ¶ Et ops dixit Aui. vt curetur patiens illud. s. ex debilitate lacertoꝛuꝫ mandibulaꝝ cũ mundificatione capitis z inunctione colli. s. in loco vbi nerui dictoꝝ lacertoꝝ habent origines cum oleis calidis odoꝛiferis: in quibus est virtus stiptica. ¶ Et cura stridoꝛis ex alijs causis requiraf in locis suis.

¶ De elongatione dentium. Cap. xli.

Jrit Hal. vt scribitur 3° ꝓti. si dentes elongati fuerint z superadditi dolent ꝓ locutionis z masticationis: vñ expedit ꝙ teneanf cum pãnis vehementer: z limenf cuꝫ instrumento subtili acuto nimis: ita tamen est agendũ in hoc ꝙ nõ cõmoueanf ne excitetur inde doloꝛ in eis: si vero doluerint cum limãtur diminuendi sunt per dies ad mitigandum doloꝛem: deinde iterato limentur: sed non vehementer: sed leuiter: z insistendũ est postea ne dentes confoꝛtentur z reuertantur in idem. ¶ Dixit. A. oportet vt sumaf dens ille digitis aut instrumento constrictoꝛio: z limetur cum lima: deinde sumanf grana lauri z alumen z aristol. longa. z fricetur cum eis scilicet reductis in puluerem.

¶ De debilitate

¶ De debilitate dentium. Cap. xlij.

Dixit Auicen. hebet est vt dentes nõ tolerant aliquod frigidum neq; caliduz neq; durum ⁊ plurimum est ex frigore ⁊ est precedens dolorem dentium. ¶ Et dixit. cuz est in causa frigus administra grana lauri ⁊ alumen alias ⁊ melius. anetum ⁊ aristol. longam ⁊ euaporationem assiduam cum vitello oui. hoc aũt fit ponendo super dentes ⁊ stringendo inter eos vitellum oui coctum calidum mutando vnum post alium. ꝙ si cuz illis non sedetur fricentur cum yerap̃. ⁊ si nõ cum ea: tunc cum tyriaca ⁊ oleum sinapinum est iuuatiuum valde. Si autem causa fuerit complexio calida quod est raro significabit ipsam color gingiue. s. rubeus vel citrinus ⁊ tactus eius. s. calidus ⁊ tactus dentium. s. calidus quare oportebit vt assiduetur fricatio dentium cum oleo rosato tepefacto: in quo sint canfora ⁊ sandali: ⁊ confert mucillago psilij ⁊ masticatio portulace ⁊ proprie seminis eius. ¶ Et dixit Auicẽ. conferunt debilitati dentium stiptica predicta supra ⁊ galle aduste extincte in aceto ⁊ grana myrthi albi ⁊ sal torrefactus extinctus cum aceto ⁊ ramich ⁊ vinum stipticum ⁊ dentifricia stiptica.

¶ Cum auxilio Dei benedicti Explicit sermo Tertius Nicolai Nicoli Florentini de membris capitis. Excussus Venetijs in edibus Luceantonij Junte Florentini. Anno salutis. MDXXXIII. Mense Decemb.

Registrum

aaa bbb ccc ddd eee fff ggg hhh iii kkk lll mmm nnn ooo ppp qqq rrr sss ttt uuu xxx yyy zzz ⁊⁊⁊ ꝯꝯꝯ ꝑꝑꝑ. AAA BBB CCC DDD. DDD Est Duernus.

Ceteri sunt quaterni.

